BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
8 h
13 — M
10

5 – 2.

Apollodori Grammatici decem priores
libros in versio apud Athenæum, dignos
legi libros. & Clementem Alexandri
num primo

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ.

CLEMENTIS ALEXANDRINI OPERA QVAE EXSTANT.

DIVERSÆ LECTIONES, ET EMENDATIONES,
partim ex veterum scriptis, partim ex huius ætatis doctorum iudicio, seorsum in fine additæ:
ET
Indices tres; duo Latini, Auctorum & Rerum memorabilium; tertius Græcus, Verborum & Phrasewn notabilium:

OPERA FRIDERICI SYLBVRGII VETER.

Ex Typographeio Hieronymi Commelini,
CIↃ IↃ XCII.

8. 13. H. 10

AVCTORES A CLEMENTE CITANTVR HI:

Achaicus ph.
Acusilaus
Ægias h.
Æschines or.
Æschylus
Æsopus
Aethlius
Agathocom.
Alcander
Alcmaon Crot.
Alexander polyst.
Alexis com.
Amphilochus
Amphion
Anacreon lyr.
Anaxagoras
Anaxarchus ph.
Anaximander
Anaximenes
Andocides or.
Andro h.
Androcydes P.
Androtion h.
Anneceres phil.
Anticlides
Antilochus chr.
Antimachus
Antiochus
Antipater ph.
Antiphanes duo
Antiphon or.
Antisthenes ph.
Apellas
Apiogramm.
Apollodori tres
Apollodotus ph.
Apollonius Rhod.
Aratus
Arcesilaus ph.
Archedemus ph.
Archelaus phil.
Archemachus
Archilochus
Archinus
Aristarchus gr.
Aristeas Arg.
Aristippus hist.
Aristo
Aristobulus P.
Aristocles
Aristocritus ph.
Aristodemus
Aristophanes c.
Aristoteles
Aristoxenus mus.
Aristus
Artapanus h.
Artorius
Athanas Pyth.
Athenodorus
Augias p.
Baschylides
Berosus
Bion
Branchus vat.
Cadmus
Callias c.
Callimachus
Calliphо
Chamæleo
Cleanthes ph.
Clearchus ph.
Cleomenes
Cleophylus Sam.
Clitarchus h.
Crates
Cratinus duo
Critias
Critolaus ph.
Ctesias hist.
Cydippus
Cypriacum poema
Danaïn. poema
Demaratus
Demetrius
Democritus
Demosthenes
Dercylus h.
Dicæarchus
Didymus gr.
Dioscorides
Dino hist.
Dinomachus
Dio arust.
Dio phil.
Diodorus h.
Diodorus ph.
Diogenes tres
Dionysij IIII.
Diotimus ph.
Duphilus com.
Dorotheus
Disidas
Duris h.
Empedocles
Ephorus
Epicharmus c.
Epicurus ph.
Epigenes
Eratosthenes h.
Eubulus c.
Eudemus hist.
Eudoxus
Eugamon
Euemelus
Euphorio p.
Euphorus
Eupolemus
Euripides
Europa p.
Eurysus Pyth.
Euthymenes
Exechiel trag.
Gorgias Leont.
Hecataeus
Hellanicus
Heraclides P.
Heraclitus
Herillus
Hermippus Ber.
Herodorus
Herodotus
Hesiodus
Hicesius hist.
Hieronymus P.
Hippasus
Hippias Eleus
Hippobotus
Hippocrates med.
Hippodamus Pyth.
Homerus
Hyperides or.
Ilias parua. p.
Ion in Trag.
Iobas seu Iuba
Iophon c.
Iosephus
Isidorus
Isocrates or.
Ister hist.
Laertius hist.
Leander
Leandrius
Leo hist. Æg.
Leucippus ph.
Leucippus ph.
Lycus Rerp.
Lysias or.
Megasthenes
Melanippides lyr.
Melesagoras
Menander Perg.
Menander com.
Metrodorus ph.
Minemus
Moschio c.
Musæus
Myrsilus Lesb.
Mysta
Nausiphanes ph.
Neanthes
Nicander p.
Nicias or.
Nicostratus c.
Numenius ph.
Nymphodorus
Olympichus
Onomacritus
Oracula
Orpheus
Panætius
Panyassis
Parmenides El.
Patrocles Thur.
Peripatetici
Phanias
Phanocles
Pherecrates c.
Pherecydes ph.
Philemon com.
Philinus or.
Philistus hist.
Phile: tes.
Philochorus hist.
Philolaus P.
Philostephanus
Philydes com.
Phocylides
Phoronis. poema
Pindarus
Pisander
Pisinus Lind.
Plato ph.
Plato com.
Poetæ: interdum specie nominatim expressa, Tragicus, Comicus, Melicus.
Polemo ph.
Polybius med.
Possidippus
Possidonius
Prodicus
Ptolemæus h.
Pythagoras ph.
Pythia vates
Pythocles S.
Sappho
Sarapio h.
Scamo seu Scammon
Seleucus math.
Sibylla
Simmias Rhod.
Simonides
Solon
Sophocles duo
Sosibius h.
Sotades
Speusippus
Staphylus
Stasinus p.
Stoici
Strato
Terpander mel.
Thales
Theano Pyth.
Theaetidas
Theocritus ph.
Theodectes or.
Theognis p.
Theophrastus
Theopomps duo
Thespis trag.
Thrasyllus h.
Thrasymachus or.
Thucydides h.
Timæus h.
Timæus ph.
Timo Sillogr.
Timocles com.
Timotheus Perg.
Titanomachia. p.
Varro
Xanthus L.
Xenocrates ph.
Xenophanes
Xenophon ph.
Zenones duo
Zoroastres.

SACRI SCRIPTORES

Moses
Iosue Naue
Iudices
Regnorum libri
Esdras
Machabæi
Iob
Psalmi duo
Proverbia
Sapientia
Ecclesiastes
Sirachides
Esaias
Ieremias
Iezechiel
Daniel
Ioel
Ionas
Micheas
Sophonias
Aggæus
Zacharias
Malachias.

NOVI TEST.

Euangelia IIII
Lucæ Acta apost.
Pauli epist.
Petri epist.
Ioannis epist.
Ioannis Apocal.
Iudæ epist.

APOCRYPHI

Mardochæi liber
Matthias apost.
Barnabas apost.
Clemens apost.
Euangelium secundum Hebræos
Euangelium secundum Ægyptios
Petri prædicatio
Parchor proph.
Chami prophetia
Hermes
Pastor.

HÆRETICI

Basilides
Catamita
Carpocrates
Cassianus Iubæus
Epiphanes
Heracleo
Isidorus
Marcio
Nicolaita
Phryges
Prodicus
Semo
Tatianus
Valentinus.

Hæretici a re ipsa denominati

Antitacta
Docita
Encratita
Enychita
Gnostici
Hæmatita
Ophiani
Orthodoxastæ
Peratici

In Epitomis citatus

Basilides
Daniel pr.
Enochus pr.
Heracleo
Hermogenes
Pantænus
Petri Apocalypsis
Petri prædicatio
Pythagoras
Tatianus
Theodotus
Valentinus.

Quo autem quisque citetur loco, docet Index.

FRIDERICVS SYLBURGIVS LECTORI S.

QVÆ ad Plutarchi & Athenæi, eadem ad huius christiani Plutarchi & Athenæi editionem requirebantur, amice lector. Primum bonis exemplarib. opus erat: deinde vt solidum iudicium & multiplicis lectionis experientia, sic otium desiderabatur, quo & inquiri quib. opus erat, & doctorum sententiæ vel coram vel per litteras colligi potuissent. Nam cum materiæ tot tamque diuersis ex auctorib. congestæ magna in hoc auctore sit varietas, superioresque editionis haud exigua corruptio, vnius hominis industria absque insignib. adiumentis in opere tam difficili vix egregium aliquid præstiterit, nisi is longo viu in ἀψευδεῖ, vera ἀφετηρίᾳ, βιβλιοθήκῃ transformatus fuerit. Quod beneficium cum a Deo nostræ tenuitati non obtigerit, ea saltem erant amplectenda quæ vel in promptu tam habebamus, vel nobis adhuc comparare poteramus. Primum ergo, ad exemplarium copiam quod attinet, calamo exarata nulla nobis impertiri licuit, præter vnum Pædagogi codicem, eumque non veterem, sed tantum quadraginta tribus abhinc annis descriptum: quem Palatina bibliotheca nobis suppeditauit. Suppeditauit eadem & collectanea quædam, partim e Pædagogo, partim e Stromateis excerpta: sed paucula illa, & paucos ad locos conferentia. Deinde, cum vnica dumtaxat huius scriptoris exstaret editio, ea nempe quæ ante quadraginta duos annos e Medicea bibliotheca Florentiæ Petri Victorij opera in lucem prodiit, eaque ipsa mendis passim scateret: doctorum virorum ad eam expolirendam accersita sunt auxilia. Quorum cum quidam de editionis consilio edocti essent, vltro quæ ad manum habebant, ad nos miserunt: e Belgio, Theodorus Canterus & Ioannes Arcerius: e superiori Germania, Dauid Hœschelius & Georgius Remus Augustani. Et Arcerius quidem præ ceteris quæ ex sacris Bibliis & Platone desumpta sunt, cum vulgatis editionibus contulerat: Hœschelius vero, quæ cum Philone, Plutarcho, Athenæo, christianisque philosophis ac theologis Clementi sunt communia, multis in locis annotarat. Idem ex Augustanæ bibliothecæ manuscriptis ἐκλογαῖς siue ἐπιτομαῖς non pauca suggessit: etsi enim ea collectanea, vt ipse oculatus est testis, neque ordine neque iudicio eo quo decebat congesta, passim etiam ab imperito librario vitiata sunt, in eo non paucis tamen locis ad germanam lectionem non parum opis attulerunt. Sed & primarius huius editionis auctor, Hieronymus Commelinus, vt qui iamdudum editionem cogitarat, ex Eusebio & aliis, tum e Guilelmi Xylandri codice quædam annotarat quæ futuræ editioni prodesse possent. Ego vero, etsi iampridem editionem huius auctoris exoptaram, atque adeo etiam Andreæ VVerheli heredibus ante annum sustineram: tamen ex eo tempore, aliis implicatus, nec lectioni eius nec emendationi quidquam operæ impenderam, nec alia in promptu habebam quam quæ a Petro Victorio, primo editionis auctore, in eo exemplari quod e sua bibliotheca paulo ante obitum dono mihi miserat, annotata fuerant. Nihilominus partim operis præstantia illectus, partim amicorum soppetiis excitatus, editionem audendam, & tamdiu desideratum auctorem in lucem reuocandum censui: præsertim cum a Victorio illa sint libri transmissione nouæ editionis lampas tacite mihi tradita videretur. Itaque diuini numinis ope opus aggressus, primum superiorem editionem leuiter percurri; crassioribusque mendis sublatis, operis typographicis quotidie pensum suum tradidi: post, eodem denuo pro consuetudine recensito, si qua vel ab aliis vel a me obseruata essent quæ notationem merere viderentur, seorsum in libellum congessi, & in fine operis attexui. In quo non ea tantum exposui quæ paulo ante ab amicis communicata fuisse retuli, sed ea etiam quæ a claris nostra ætate criticis, Petro Victorio, Ioanne Brodæo, Paulo Leopardo, Guilelmo Cantero, Theodoro Cantero, Iusto Lipsio, Hieronymo Mercuriale, Heor. Stephano, Petro Fabro, Barnaba Brissonio, aut aliis animaduersa iouenebam. Latinam quoque versionem Georgii Hermeri, licet multis in locis turpiter alucinantem, tamen identidem non sine fructu inspexi. nam in nonnullis haud male coniectabat; in aliis, profundius rimandi occasionem præbebat. Denique & Francisanium, qui mihi ἀδιορθώτου βιβλιοθήκης instaret, de quibusdam consului, quæ me alibi frustra quærere noueram. Quem σπουδαιότερον ita temperare studui, vt sua cuique adscriberetur symbola, nec dissimularetur quæ quib. deberetur gratia. Vt vero in hisce concinnandis nunc scribam egi, nunc senatorem; quippe qui meo quoque loco subinde sententiam dixerim: ita in Inuentariis quæ vltra Notationes adieci, peculiarem operam studiosis hominib. præstiti. In quorum vno auctores qui in hoc opere allegantur, recensui: in altero, Verborum & Phrasium quæ vel enarrantur a Clemente, vel alioqui notatu dignæ sunt, seriem perterui: in tertio, Res memorabiles & Auctorum loca exposui. Adhæc seorsum Anomalias quasdam grammaticas notaueram: sed eas per temporis angustiam (vt qui tori operi vix quinquemestre tribui) digerere non potui. Si Deo placuerit, cum Appendice & illas & si quod forte accedet spicilegium, daturi sumus. Vt enim & cetera eiusdem argumenti scripta breuiora pernosci possint, visum est præter Iustini, Tatiani, Theophili & Athenagoræ, etiam Theodoreti τὰ ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν παθημάτων, ἀπολογητικὸν τε περὶ προνοίας λόγον in lucem edere: cum illorum alia non prostent amplius, alia nondum a quoquam in lucem prolata fuerint. Porro cum Florentinam editionem in Clemente secuti simus, paginas eius in exteriori margine expressimus, vt qui vel conferre volent, vel eius editionis paginas alicubi citatas inuenient, longo quærendi tædio leuentur. De iis vero quæ inclusionum hamis circumscripta sunt, in Notarum libello ratio redditur. Hæc fere sunt, lector, quæ tibi de hac editione putauimus significanda, quæ vt non omnib. numeris absoluta dari potuit, ita superiore passim est sinceriori, vt facile agnoscent qui hanc cum illa conferre voluerint. Tu, quod superest, amice lector, & illis quotad hanc editionem contribuerunt, & illustri Academiæ Marburgensi, quæ me ad nauandam in talib. operam annuo stipendio adiuuat, bene precare: ipse quoque, si quid vel ad hæc, vel ad alia deinceps habes quod contribuas, tux item symbola reip. nobiscum prodesse annitere. Vale.

Κατὰ τοῦτον [τὸν Παντῖνον ſ.] τῆς θείας γραφῆς σπουδασθεὶς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ μητροπόλει Κλήμης, ὁμώνυμος τῇ πόλει τοῦ Ῥωμαίων ἱεραλεύσας κεκτημένῃ φωτὶ τὴν διδασκαλικὴς ἀκριβείας ἐκεῖνος ἦν διάδοχος. οὗ καὶ διδασκάλου τὰ Παντῖνου μέμνηται). τοῦτον δὴ οὖν καὶ τὰ φαινόμενα τὸν πρεσβύτερον συγγράμματα ἀποτίθεσθαι μηδὲν, ἀπὸ τῶν ἐμφανισθέντων ἐκ τοσούτου χρόνου διηγημάτων ἱστορήσαντα τὸν ἄνδρα· τοῦτο φησὶν· καὶ δὴ ἐγγράφοις εἰς ἡμᾶς ἐξικνεῖται ὑπομνήμασιν· ἔνθα ἡ παράδοσις ἀπὸ χεῖρας ἐκδεχομένη), λαθεῖν φαίνεται, σύλλογον ἀπηχεῖς καὶ σπουδαιοτάτας ἱστορίας ἐκ τῶν ἀρχαίων ἀνδρῶν λόγων τε καὶ ἀφόρμων κεκτημένον καὶ τὴν ὑπὲρ ἀξίαν ἐκλογήν. τοῦτον ὁ μὲν, ἐπὶ τῆ Ἑλλάδι· τὴν Ἰωνικὴν· ὁ δ', ἐπὶ τῆς μικρᾶς Ἑλλάδι· τῆς κοίλης Συρίας λέγει· ὁ δ', ἐν Λιβύῃ· ἄλλος δ', ἐν τῇ κατὰ Παλαιστίνην· Ἑβραίοις οὗτος ἦν. ἀφ' ὧν δ' ἐξετάσεων· δυσμαὶ δ' ἄρα σχεδὸν ἦν τοῦ πανσόφου τὰ περὶ τὴν Ἑλλάδα λαβεῖν. ἐπὶ δὲ μᾶλλον, τὴν ἀλαζόνα τῶν μυθικῶν ἐκείνων ἀνδρῶν σοφίαν ἐπιδιελέγχειν ἐπιχειροῦντα. Ἐπὶ δὲ τοῖς Ἰουδαίοις ἐκ τῆς Ἑβραϊκῆς ἀναγνώσεως τὰ τῆς Ἑλληνικῆς παιδεύσεως ἐπιδεικνύμενος ἀμείνω, τοῦ Πανταίνου μεμνημένος), ἐπιλήσμων τὸ παράπαν οὐκ ἦν τῶν ἐκ τῆς θείας γραφῆς ἱστορουμένων. Et lib. 6, cap. 13: pag. 61. b.

Τοῦ δὴ Κλήμεντος φασκόντος εἰ πάντες σώζοιντο· οὓς ἡ τοιαύτης ἐξίωσεν ἱστορίας· Τίτου Φλαυίου Κλήμεντος τοῦ τῆς ἐκκλησίας φιλοσοφίαν γεγαμηκότος φασκόντος. ἱστορήσας τὰ τότε οἷόν οἱ ἱστορικὰ ἀνδρὶ Ἕλληνι τὰ πρὸς ἀλήθειαν ἐπιδεδόσθαι, τοῦ Παντίνου μεμνημένος), ἐπιλήσμων τὸ αὐτὸ τοῦτο φέρει, ἡ παραδόσεως ἀπόρρητον. ἵνα δ' αὖ τῆς ἐκ τῶν Ἑλλήνων λόγου ὁ Προτρεπτικὸς, τῆς τε οἱ ἐπιγεγραμμένου Παιδαγωγοῦ· καὶ Τίς ὁ σωζόμενος πλούσιος· ἅπερ ἐπιγράφεις ἴσμεν αὐτοῦ λόγου· τὰ τε ἄλλα ἐν τοῖς Στρωματεῖς, καὶ Διαλέξεις αὐτὸν ἱστορίας, ἐκ Περὶ πρωτολείας, καὶ ὁ Προτρεπτικὸς τῶν ἐθνῶν βιβλιοπωλούμενος, καὶ ὁ ἐπιγεγραμμένος Κανὼν ἐκκλησιαστικὸς, ὑπὲρ ὧν τοὺς ἰουδαΐζοντας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ διδασκαλείῳ ἐπισκοπεῖσθαι. ἐν μὲν οὖν τῷ φωτισμοῦ ὑμνῳ τὸν ἐπὶ τῆς ἀναστάσεως ἀμπελῶνα ἐπιγράφει. ἐν δὲ τῷ Πάσχα περὶ τοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ βαπτίσματος. ἐν δὲ τῷ Περὶ νηστείας, καὶ ὁ Προτρεπτικὸς πρὸς τοὺς Ἕλληνας, τῆς τε Βορεάδου, ἔτι τῶν Περὶ ἀρχῶν λεγομένων λόγος· καὶ τὸν φῶς Ἑβραίους ἡ ἱστορία, Παῦλον μὲν οὐκ ἂν φησι, χαίρουσαν δὲ Ἑβραίοις ἐφοιτᾶν φησι. Λυκοῦς ἡ φιλοῦμος αὐτὸν μὴ τῆς μαθήσεως, ἀπὸ τῆς Ἕλληνος τῆς ἐμπλοκῆς, τοῦτο τὸν αὐτὸν ἀφίσταται καὶ τῶν ἐμπλοκῶν, τοῦτος τὸ ἱστορικὸν, ἔτι τῶν Πραξέων. μὴ σθχαίρουσα ἡ νῦ, Παῦλος λέγηται. οὐφῦς. Ἑβραίοις γὰρ φησι ἱστόρων, σοφὸν ἀνὴρ φίλοφρονούμενον· αὐτῷ καὶ ὑποδύσασθαι αὐτὸν, σωστικῶς τοῦτον ἐν ἀρχῇ ἀπίστευσον αὐτός. τὸ ἄτοπον θεός. ὅτι ὑποδύσασθαι· ἀδ ἡ, ὡς ὁ μακάριος· ἴλεως σεαυτῷ γένοι, ἵστι ὁ αὐξεῖ·, λόγος ὢν ἡ πατὴρ σαρκός·, ὑπηκόλα σοῦς Ἑβραίους, λέγ μετρίοις ὁ Παῦλος, ὡς αὐ ὁς πὶ ἴδιον ὑπηκόλαβε·, ἐπὶ ἰσχυρῷ ἑαυτὸν Ἑβραίοις λόγοις, λέγ τὸ τῶν σεσωσμένον κρὶ πῖς Ἑβραίοις ἱστόρησε, ἰδίοις κόμπασιν ἐς ἐλπίδα. αὐτὸς δ' ἐν πῖς αὐτοῦ ὁ Κλήμης φιλόλογος ἐξὶ τ πίστεως τ ἀναγκαίων περιβόλου τῶν αἰτίων σεσωσμένων πίστιν, τοῦτον ἴχνους τ πρόπου. σσχαρώφιλος ἱλίσσει τ ἀναγκαίων, τὰ ἐξεύρεσις ἐκ χθονίας· τὸ δ κ Μάρκου, τοῦτου ἱκετεύσας τὸν οἰκοτομίου. ἔ Πέτρου δημοσίᾳ ἐν Ῥώμῃ κηρύξαντος τ λόγον, κ τὸ μα τὸ ἀναγκαίου ἐξέπεσε·, τὸς παρόντας, πολλοὺς ὄντας, παρακαλέσαι τ Μάρκου, ὡς αὐ ἀκολουθήσαντα αὐτῷ πόρρωθεν, κ μεταγράψαι τ λεχθέντων, ἀσχρώψαι τὰ εἰρημένα· πειθήσαι δ τὸ ἀναγκαίου, μετὰ ὕπνου τῆς διορθώσεως αὐτοῦ. ὠφέλησε γὰρ τ Πέτρου, ἀσυγκλινῶς μὴ τ παλαίσμα μὴ ἀσυγχύψας. τ μάρτυ Ἰακώβου ἴχνασιν, σωιδίῳ ὁ τῶ σωμάτων ὁ τῆς ἀναγκαίου φιλίας), ἀσυγκαπῶ ὑπὸ τ γραφέων, πολλοῦ διαφερόντως, πολλοῦ πειθοῦς ἀναγκαίου. ποιῶτα ὁ Κλήμης.

Rursum Euseb. lib. 2. cap. 9. Περὶ τούτου δὴ τ Ἰακώβου ὁ Κλήμης κ ἐν ταῖς μνήμης οἷς ἐν τῷ τῶν ὑποτυπώσεων ἑβδόμῳ παραθήσῃ), ὡς ἐκ παραδόσεως τ ἀνωθεν ἀνδρῶν πρεσβυτέρων λέγει. ὁ δὲ αὐτὸς οὗτος καὶ ἐπιστολὴν ἐν τῇ καθολικῇ καταλέλοιπε, τὴν λεγομένην Ἰακώβου. Ἰακώβου τ κ Παύλου τ ἀγίων ἀποστόλων κ πατὴρ ἐπιγέγραπται, ὃν ἀνέδειξεν ὁ τῆς ἀληθείας λόγος τὸν δίκαιον καὶ τοῦτον ἐπισκοπῆσαι τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων ἐπιτραπέντα. ἀλλὰ καὶ Κλήμης ἐν τοῖς ἑπτὰ τῶν ὑποτυπώσεων ἀκριβῶς ἱστορεῖ. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη τοῦ Ἰακώβου φερομένη, τῶν δώδεκα φυλῶν ἡ διασπορὰ προσαγορευομένη. ἐπιστολὴ δὲ καὶ αὕτη ἐστὶν ἁγία καὶ σεμνή. ἔτι δὲ καὶ ἄλλη Πέτρου ἐπιγραφομένη, ἧς δύο καθολικὰς ἐπιστολὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδόσθαι, ἐπίσταται ἡ νῦ, καὶ ἡ παλαιὰ πρεσβυτέρων ἐπιστολὴ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ

ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟΣ

πρὸς Ἕλληνας.

ΑΜΦΙΩΝ ὁ Θηβαῖος καὶ Λείνος ὁ Μηθυμναῖος ἄμφω μὲν ἦστην ὠδικώ· μοῦσθον δὲ ἄμφω· καὶ τὸ ἄσμα εἰς ἔπος τὸ Ἑλλήνων ἄδετον χρεών· τὸν μὲν τῇ μουσικῇ, ὁ μὲν, ἰχθυῶν θηλάσας· ὁ δὲ, θηρῶν τιθήσας. Θρᾴκιος δὲ ἄλλος σοφιστὴς (ἄλλος οὗτος μῦθος ἑλληνικὸς) ἐπῃόστησε τὸ ἦθος, γυμνῇ τῇ ᾠδῇ· καὶ δὴ τὰ δένδρα, ὡς φησι γοῦν, μετεφύτευσε τῇ μουσικῇ. ἔχομι δ' αὖ σοι καὶ ἄλλον τέττιγα ἀδελφὸν διηγήσασθαι μῦθον, καὶ ᾠδόν, Εὔνομον τὸν Λοκρὸν, καὶ Τέττιγα τὸν Πυθικόν. πανήγυρις ἐλληνικὴ ἦν τοῖς νεκρῷ δράκοντι συνεκρετέπτη πυθοῖ, ὅθι πρόσθιον ἱερὸν τῷ ἄδοντος Εὐνόμου· ὕμνος ἦν θρῶν ὄφεως λωβητὴ ᾠδή, οὐκ ἴσχω λέγειν. ἀγὼν δὲ ἦν καὶ ἐκεῖθι χρίζων ὥρα καύματος· Εὔνομος, ὁπλωίκα εἰ τέττιγες ὑπὸ πῖσι πλατάνοις ἥδον ἀνὰ ζᾶ ὄρη, θερμοὶ ἠλίῳ. ἥδον δὲ ἄρα οὐ τῷ δράκοντι τῷ νεκρῷ, ἀλλὰ τῷ θεῷ, τῷ πυθίῳ, αὐτόνομον ᾠδὴν, τῶν Εὐνόμου βελτίονα νόμων· ῥήγνυται χορδὴ τῷ Λοκρῷ· ἐφίσταται ὁ τέττιξ τῷ ζυγῷ· ἐπερίπτευν ὡς ὄφιν πλάδαι, τῷ ὀρχάνῃ· καὶ τὸ τέττιγος τῷ ἄσματι ἁρμοσάμενος ὁ ᾠδός, τὴν λείπουσαν αὖθις πλήρωσε χορδήν. οὕτω δὴ τῇ Εὐνόμου ἄρτι ὁ τέττιξ, ὡς ὁ μῦθος βούλεται, χαλκοῦν ἀνασῆσας Πυθοῖ τὸν Εὔνομον, αὐτὴ τῇ κιθάρᾳ καὶ τὸν ἀγωνισμὸν τὸν Λοκρῶν· ὁ δὲ εἰκὼν ἐφίσταται, καὶ ᾄδει ἰκών. Ἕλλησι δὲ ἐδόκει ὑποκριτὴς γεγονέναι μουσικῆς. τῇ δὴ σοὶ μύθος κενοῖς πίπτει λόγοις, ἢ λελεασθαι μουσικῇ ζῷα ὑπολαμβάνοντες· ἀληθείας δὲ ὑμῖν τὸ πρόσωπον τὸ φειδὸν, μόνοι, ὡς ἔοικε, θεῶν πλάσαν ἔναγχος δοκεῖ, καὶ τοῖς ἀπίστοις ὑποπίπτουσιν ὀφθαλμοῖς· κιθαιρὼν δὲ ἄρα, καὶ Ἑλικὼν, καὶ Ὀλυσσῶν ὄρη καὶ Θρᾳκῶν πλησίον, τῆς πλάνης τὰ μυρίεα, πιθανὰ καὶ καθύμενα, ἐγὼ μὲν, εἰ καὶ μῦθός εἰσι, δυσανάχυτοι, τοῖς πᾶσι σκιτάλωδουμένας συμφορᾶς· ὑμῖν δὲ, καὶ τῶν κακῶν αἰσχρὰ φαίνεσθαι γεγένασι δράματα· ἀλλὰ γὰρ τὰ μὲν δράματα, καὶ τὰς λιμαίζοντας ποιητὰς, τίλιον ἤδη περιτυπῶσι, κιθαρῳδοῦ μὲν αἰθέσαντος, ἀφραίνοντας ἐκτὸς, πλὴν τῆς βακχικῆς, αὐτῆς αὐτύρους, καὶ ὑάσῳ μαινάλῃ, σοὶ δὲ τῷ ἄλλῳ δαιμόνων χορῷ Ἑλικῶνι δὲ Κιθαιρῶνι, κατακλείσαντι γεγηρακότι· κατάγαμεν δὲ ἄνωθεν ἐξ ὑργιῶν ἀληθείαν, ἅμα φανεῖσα τῇ φρονήσει, ὡς ὄρος ἅγιον θεῷ, καὶ χορὸν τὸν ἅγιον τὸν προφητικόν· ἡ δὲ ὡς ὅτι μάλιστα τηλαυγὴς ἐπιλάμψασα φῶς, κατυγάζετο πάντῃ τοὺς ἐν σκότει κυλινδουμένους, καὶ τὴν πλάνης τοὺς αἰθρώπους ἀπαλλαττέτω, τῷ ὑπερβαίνειν τὸν ὀρίγανον δεξιὰ, τῷ σώσειν, ὡς σωτῆρα· οἱ δὲ αὐανθέντες καὶ αἰκύψαντες, Ἑλικῶνα μὲν καὶ Κιθαιρῶνα κατελιπόντων· οἰκοῦντων δὲ Σιὼν. ἐκ γὰρ Σιὼν ἐξελεύσεται νόμος, καὶ λόγος κυρίου ἐξ Ἰερουσαλὴμ, λόγος εὐρήσει, ὁ γήσιος ἀγωνιεῖς ὅλῃ τῷ πάντες κόσμῳ ἀληθεῖ τῷ Φανέντι. ἄδει δέ γε ὁ Εὔνομος ὁ ἡμέτερος τὸν Τερπάνδρου νόμον, ὡδὸς τὸν Καπίτωνος, ὠδὰ μὲν Φρύγιον, ἢ Λύδιον, ἢ Δώριον, ἀλλὰ τῆς κοινῆς ἁρμονίας τὸν αἴδιον νόμον τὸν φερώνυμον τοῦ θεοῦ, τὸ ἄσμα τὸ κοινὸν, τὸ λακωνικόν.

Νηπιοῦς τ' ἄχολόν τι, κακῶν ὅλῃ λήθης ἀπάντων·

γλυκύ τι καὶ ἀληθῶν φάρμακον πιθοῦς, ἐγκέρασαι τῷ ἄσματι. ἐμοὶ μὲν οὖν δοκοῦσιν, ὁ Θρᾳκίου Σκύθου Ὀρφεὺς, καὶ ὁ Θηβαῖος, καὶ ὁ Μηθυμναῖος, οὐδρες τινες, οὐκ οὐδρες, ἀπατηλοὶ γεγονέναι, προχήμαλα μυστικῆς λυμηναμένοι τὸν βίον τῷ, ἐντίχνῳ τινὶ γοητείᾳ δαιμόνων τινὰς εἰς Ἅιδου φθορεῖς, ὑπνους ἐρεθίζοντες, πόνῳ ἐκθλίζοντες, τοὺς αἰθρώπους ὅλῃ τὸ ὠδυλον χειραγωγήσαι πρὸς τὸ καὶ μὴν λίθοις καὶ ξύλοις, τετιμένα ἀγάλμασι καὶ σκιαχαφίαις, αἰσιοδημῆ σαι τῷ σκαιότητι τῶν ἔθνους, τῷ καλῷ ὄντως σκαίῳ ἐλευθερίαν, τῶν ὑπὸ σύρανον πεπλανημένων ᾠδαῖς καὶ ἐπῳδαῖς ἐχθρὰ δυνάμεις καταζεύξαντες· ἀλλ' ὁ τιός δὲ ὁ ᾠδὸς ὁ ἡμέτερος, ὁδηγὸς

ὡς μαχρὰν καταλύσωσι ἀφίκεσθαι τὴν δουλείαν τὴν πικρὰν τῶν πνευμάτων δαιμόνων· ὡς ἢ πᾶσαν καὶ φιλάνθρωπον θεοσεβῶς μετάγων ἡμᾶς ζυγὸν, αὖθις ἡς ἀρετὰς ἀναπαλαίει τοὺς ἐς γλῶτταν ἐρριμμένους. μόνῳ γοῦν τῶν πάντων τὰ ἀρχαιόταθα θηρία, τοὺς ἀνθρώπους, ἐπιθαυμάζειν· πλὴν τὰ μὲν, τοὺς κυσὶν αὐτῶν· ἐρεθίζει δὲ, τοὺς ἀπειλοῦντας· καὶ λέοντας μὲν, τοὺς θυμικούς· σύας δὲ, τοὺς ἡδονικούς· λύκους ἢ, τοὺς ἁρπακτικούς. λέβητες δὲ καὶ ξύλα, οἱ ἄφρονες· πρὸς δὲ καὶ λίθων ἀναισθητότερα ἄνθρωπος ἀγνοίᾳ βεβαρβαρισμένος. μάρτυς ἡμῖν προφητικὴ περὶ τοῦ φωτὸς, παιδείας ἀληθείας, τοὺς ἐν ἀγνοίᾳ καὶ ἀπάτῃ καταπεφρυμένους αἰτιάσασθαι· δυνατὸς γὰρ ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ· ὃς, καταλείψας τὴν ἀμαθίαν τὴν πολλὴν καὶ τὴν σκληροκαρδίαν τῆς τοῦ ἀληθοῦς λελιθωμένων, ἤγαγεν γνώσεως πῶμα, δρεπτῆς αἰσθόμενον, ἐκ λίθων ἐκόντων, τῶν λίθους πάσης ἀκτήτων ἰδιοτήτων. αὖθις οὖν ἰσοβίους πόνους καὶ πολυμόχθους ἐπικρίτας ἐφοδεύσεως δικαιοσύνῃ, γνώμῃ τε ἐχιδνῶν κύκλῳ τοῦ. ἀλλὰ καὶ τούτων ὧν τις τῶν ἴδιαν μετανοίᾳ εἰκὼν, ἐπόμενος δὴ τῷ λόγῳ, ἄνθρωπος γίνεται θεοῦ. λύκους δὲ ἄλλους ἀλλήγορῶ προβάτων κακοήθεις ἡμφισμένους· τοὺς δὲ ἀνθρώπων μορφαῖς ἁρπακτικοὺς αἰνίττομενος. καὶ πάντα ἄρα τοῦτα τὰ ἀρχαιόταθα θηρία, καὶ τοὺς τοιούτους λύκους, ἡ γραφὴ ὡδὴ αὐτὴ μεταμόρφωσιν εἰς ἀνθρώπους ἡμέρους. ἡμεῖς γὰρ ἦμεν ποτὲ καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἡδοναῖς καὶ ἐπιθυμίαις ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοὶ, μισοῦντες ἀλλήλους, ἡ φησιν ἡ θεσπεσία γραφή· ὅτε δὲ ἡ χρηστότης, καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ. οὐκ ἐξ ἔργων τῶν δικαιοσύνης ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς. ὅρα τὸ ἄσμα τὸ καινὸν, ὅσον ἰσχύει· ἀνθρώπους ἐκ λίθων, καὶ ἀνθρώπους ἐκ θηρίων πεποίηκεν. ὡδὲ τῷ ἄλλως ὡς νεκροὶ, οἱ τῆς ὕβρεως ὕπνου ἀμέτοχοι ζωῆς, ἀκροατὴν μόνον ἡμῶν ἡμέλησαν. τοῦτο τοι καὶ τὸ πᾶν ἐπόσμησεν ἐμμελῶς, καὶ τῶν στοιχείων τὴν ἀφωνίαν, ὡς πάντων ἐνέτεινεν ἐμφωνίας, ἵνα δὴ ὅλον ὁ κόσμος αὐτοῦ ἁρμονία ᾖ· καὶ θαλάσσαν μὲν αὐτῆς πελυμένην, γῆς δὲ ὄπιθεν ἐκκαλύκιον αὐτῷ γλῶσσαν ἐμπαλιν ἐστρίωσεν. φερομένην, καὶ ὄρον αὐτῇ ἔπηξε θαλάσσαν· καὶ μὴν καὶ πυρὸς ὁρμὴν ἐμάλαξεν ἀέρι, σὺν δὲ ὑετῷ ἁρμονίαν πράσεως λυδίῳ· καὶ τὸν ἀέρα ἀπλῆ ψυχρότητα τῇ περιπλοκῇ τοῦ πυρὸς ἐπηύξησεν. τὰς κινήσεις τῶν ὅλων φθόγγους τούτους κιρνὰς ἐμμελῶς. καὶ δὴ τὸ ἄσμα τὸ ἀκήρατον, ἔρισμα τῶν ὅλων, καὶ ἁρμονία τῶν πάντων, ὅσπερ τῶν μέσων ὄπη τὰ πέρατα, καὶ ὅσπερ τῶν ἄκρων ὄπη τὰ μέσα διαζεύξει, ἁρμοσθὲν τόδε τὸ πᾶν, ὑπὸ τὸν Θρᾴκιον μυστικὴν, τὸν περιπλήσιον ἰσβαλ, ὑπὸ δὲ τὸν πάτριον τοῦ θεοῦ βάλητον, ἣν ἐζήλωσε Δαυίδ. ὁ δὲ ἐκ Δαυίδ, καὶ πρὸ αὐτοῦ, ὁ θεὸς λόγος, λύρας μὲν καὶ κιθάρας, τὰ ἄψυχα ὄργανα, ἐπαρθρώσας· κόσμου δὲ τόνδε, καὶ δὴ καὶ τὸν σμικρὸν κόσμον τὸν ἄνθρωπον, ψυχήν τε καὶ σῶμα αὐτοῦ, ἁγίῳ πνεύματι ἁρμοσάμενος, ψάλλων τῷ θεῷ, διὰ τοῦ πολυφώνου ὀργάνου, ὑπερόδων τούτῳ τῷ ὀργάνῳ τῷ ἀνθρώπῳ. σὺ γὰρ ὦ κιθαρῳδὸς, καὶ αὐλὸς, καὶ ναὸς ἐμός· κιθαρῳδὸς, διὰ τὴν ἁρμονίαν· αὐλὸς, διὰ τὸ πνεῦμα· ναὸς, διὰ τὸν λόγον· ὃν ἡμὲν, κρύπτει· τὸ δὲ, ἐμπίπλησι· ὁ δὲ, χωρήσει τὸν κύριον. ναὶ μὴν ὁ Δαυὶδ, ὁ βασιλεὺς, ὁ κιθαρῳδὸς, οὐ μικρῷ πρόθυμον ἐμνήσθημεν, ὃς πρεσβύτερον ὡς τὴν ἀλήθειαν, ἀπήντησε δὲ εἰδώλων· πολλοῦ γε εἶδε ὑμῶν αὐτὸν τοὺς δαίμονας, ἀληθῆ πρὸς αὐτὸ διανοουμένους μουσικὴν, ἢ τῷ Σαοὺλ ἐνεργουμένῃ ἐκὼν ἄδων μόνον, αὐτὸν ἰᾶσθαι. καλεῖ ὁ κύριος ὄργανον ἔμψυχον τὸν ἄνθρωπον ἐξ ἀρχῆς, καὶ εἰκόνα τοῦ ἑαυτοῦ· ἀμέλει καὶ αὐτὸς ὄργανόν ἐστι τοῦ θεοῦ παναρμόνιον, ἐμμελὲς καὶ ἄγαν σοφία ὑπερκόσμιος, ὑπὸ νοῦ λόγος. τί δὴ οὖν τὸ ὄργανον, ὁ τοῦ θεοῦ λόγος ὁ κύριος, καὶ τὸ ἄσμα τὸ καινὸν, βούλει; ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἀπεῖδεν τὰ φῶτα, καὶ ὦτα αὐτοῦ ἔκραξαν καὶ φῶνα, καὶ σκάζοντας τοὺς πόδας ἡ πλανωμένους, εἰς δικαιοσύνην χειραγωγῆσαι θεὸν ἀνθρώπους ἀφραίνουσιν ἐπαιδεῦσαι, πιεῖν φθορὰν, νικῆσαι θάνατον· ἰοὺς ἀπαθεῖς ἁλῶναι πετρί. φιλανθρωπεῖον τὸ ὄργανον τοῦ θεοῦ· ὁ κύριος ἔλεος, παιδεύει, σωτηρία. ὑγιαίνω, σώζω, φυλάττω, καὶ μισθὸν ἡμῖν τῆς μαθήσεως ἐκ οὐσιῶν, βασιλείαν οὐρανῶν, ἐπαγγέλλεται· τοῦτο μόνον δούλων ἡμῶν, ὃ σωζόμεθα. καινὰ μὲν γὰρ τὰ ἀνθρώπων ὀπιθόσκαπα φθοράν· ἡ δὲ ἀλήθεια, ὥσπερ ἡμέλιστα, λυμαινομένη τῶν ὅλων ὁδοῖ, ὅτι μόνης τῆς ἀνθρώπων ἀγάλλεται σωτηρίας. ἔχεις οὖν τὴν ἐπαγγελίαν· ἔχεις τὴν φιλανθρωπίαν· τὸ χάρισμα πεπλάμβανε. καὶ μοι τὸ ἄσμα τὸ σωτήριον, μὴ καινὸν ὕστερος ὑπολάβῃς, ὡς σκεῦος, ἢ ὡς εἰκαίαν· πρὸ ἑωσφόρου γὰρ ἦν, καὶ ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος· παλαιὰ δὲ, ἡ πλανῶσα καινὸν δὲ, ἡ ἀλήθεια φαίνεται. ὥστ' οὖν δέχεσθε τὰς φρύγας, διδασκούσιν αἶγας μυθικαί· ὅτι αὖ τοὺς Ἀρκάδας, οἱ προσελήνους ἀναχαίτας πεφυκέναι· ὅτι μὲν αὖ τοὺς Αἰγυπτίους οἱ καὶ πρὸ-

καὶ πρώτων τούτων ἀναφωνῶ τῷ γλῶ θεούς τι καὶ ἀνθρώπους ἐνερώατονπς· ἀλλ' ἐ πρός γε τῶ κόσμου τῶδε τύτων οὐδὲ ἑς· πρὸ δὲ τῆς τ κόσμου καταβολῆς ἡμῆς· εἰ τῷ δεῖν ὕπαδαι, ὲν κυτῷ προπρογεγωνημένει τῷ θεῷ· τῶ θεῶ λόγου τὰ λογικὰ πλάσματα ἡμᾶς· διὸ δεχαίζομεν, ὅτι ὲν ἀρχῇ ὁ λόγος ἦν. ἀλλ' ὅπ μὲν ἦν ὁ λόγος αὖθεν, ἀρχὴ θεάτων πάντων ἦν τε καὶ ἔστιν· ὅτι δὲ νῦν ὄνομα ἔλαβεν, τ πάλαι καθωσιωμένον, δυνάμεως ἄξιον ὁ χρεστὸς, καινὸν ἆσμα μετέκλητε. οὐτος γοῦν ὁ λόγος ὁ χρεστὸς, καί γε ἦναι πάλαι ἡμᾶς· ἦν γὰρ ὲν θεῷ· καὶ ἐ εὖ ἦναι· νῦν δὲ ἐπιφάνη ἀνθρώπις αὐτὸς οὐτος ὁ λόγος, ὁ μόνος ἄμφω, θεός τε καὶ ἄνθρωπος, ἀπάντων ἡμῶν αἴτιος ἀγαθῶν· παρ' οὗ τὸ εὖ ζῆν ἐκδιδασκόμεθα, ὡς ἀίδιον ζωὴν περαπτόμενοι· ἧς γὰρ τὴν θειοτέτην ἐκείνην τῶ κυρίου δόξης τε, ἡ χάρις τ θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις ἐπιφάνη, παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν, καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ὲν τῷ νῦν αἰῶνι· προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τῶ μεγάλω θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. τοῦτ' ἔστι τὸ ἆσμα τὸ καινὸν, ἡ ἐπιφάνεια, ἣ γὰρ ἐκλάμψασα ὲν ἡμῖν τῷ ὲν ἀρχῇ ὄντος καὶ πρόλογος λόγου· ἐπιφάνη δὲ ἐναγχος ὁ πρὸν σωτήρ· ἐπιφάνη ὁ ὲν τῷ ἔντι ὤν, ὅτι ὁ λόγος, ἐς ὃν πρός τὸν θεὸν, διδάσκαλος ἐπιφάνη ὢν τὰ πάντα δεδημιύργηκε· λόγος ὁ καὶ τὸ ζῆν ὲν ἀρχῇ μ τῶ πλάσαι παράσχων, ὡς δημιυργός, τὸ εὖ ζῆν ἐδίδαξεν· ἐπιφανὶς ὡς διδάσκαλος, ἵνα τὸ ἀεὶ ζῆν ὕστερον, ὡς θεὸς χορηγήσῃ. ὁ δὲ, ἐ πῶ γε πρῶτον ἄκτιρεν ἡμᾶς τ πλάνης, ἀλλ' αὖθεν ἀρχῆθεν· νῦν δὲ, ἤδη ἀπολυμένους, ἐπιφανὶς ἀθεσίσωκεν· τὸ γὰρ πονηρὸν καὶ ἐμπνικὸν θηρίον, γεηπῦον, καταδουλοῦται καὶ αἰκίζεται ἀεὶ τὸν νῦν τὰς ἀνθρώπους· ὁμοῦ δοκᾶν, βαρβαρικῶς πιωρουμένους, οἱ νεκροῖς τὰς αἰχμαλώτους σωδᾶν λέγοντα σώμασιν, ἔστ' αὐ αὐτὸς καὶ σωτὰ πᾶσιν. ὁ γοῦν πονηρὸς οὐ πάντων ἐργάτης καὶ δράκων, οὓς ἂν οἵας τε ᾖ, ἐκ γῆς τῆς σφετερίσατο λιβὸς καὶ ξύλοις, καὶ ἀγάλμασιν, καὶ τυφλαῖς πίσαις ἐδώλοις προσσφίγξας τῷ δεισιδαιμονίας ἀθλίῳ δεσμῷ. τῶτ' δὴ τὸ λεγόμενον· ζῶσας ἐπιφέρων σωίθαψεν αὐτὸς, ἔστ' ἂν καὶ συμφλιαρῶσιν. οὐ δὴ χάριν ὡς γὰρ ὁ ἀπάντων, ἄνωθεν μὲν, τῶν Εὐαν· νῦν δὲ, ἤδη καὶ τὰς ἄλλους ἀνθρώπους ὡς θάνατον ἐπιφέρων· ὡς καὶ αὐτὸς, ἐπίκουρος καὶ βοηθὸς ἡμῖν ὁ κύριος, προσμένων ἐρχῆθεν προφητικῶς· νῦν δὲ ἤδη καὶ ἐναργῶς ὡς σωτηρίαν παρακαλῶν. φύγωμεν οὖν, ἀστοργοτάτη πρόνοιαν παραγγελίαν, τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τ ἀέρος, τ πνύματος, τ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τ ἀπειθείας· καὶ τῷ σωτῆρι τῷ κυρίῳ προσδράμωμεν, ὃς καὶ νῦν καὶ ἀεὶ παρεῖχεν ὡς σωτηρίαν, διὰ τεράτων καὶ σημείων, ἐν λιχνίᾳ, ἐν ἐρήμῳ· διά τε τῆς βάτου, καὶ τ ἀκολουθούσης, χάριτι φιλανθρωπίας, θεραπαίνης δίκην, ἐβραΐδος νεφέλης. τύτῳ μὲν δὴ τῷ φόβῳ, τὰς σκληροκαρδίους παρεῖχεν· ἤδη δὲ καὶ διὰ Μωϋσέως τ παιδαγωγοῦ, καὶ τ φιλαληθοῦς Ἡσαΐου, καὶ παῖδος τ προφητικῶ χορεῦ, λοιπόν ἐστι σὺν τὸν λόγον ἐπιτρέφα, τὰς ἅπαξ κεκτημένους· καὶ ἐῶ ὅσα μὲν λοιδορᾶται ἐστι σὺ καὶ ἀπειλᾶ· τὰς ἢ καὶ θρηνᾶ τῶν ἀνθρώπων· ἀδεῖ ἢ ἄλλες, καθάπερ ἰατρὸς ἀγαθὸς, τῶν νοσούντων σωμάτων τὰ μὲν, καταπλάτων· τὰ δὲ, καταιτλῶν· τὰ δὲ, καὶ σιδήρῳ δαιρῶν· ἐπικαίων δὲ ἄλλα, ἵνα σὺ οὖ ἐκ ἀποπέσῃ, ἵ πως εἴσῃ κἂν περὶ μέρος ἡμέλησε τὸν ἀνθρωπον ὑγιᾶναι. πολύφωνός γε ὁ σωτὴρ, καὶ πολύτροπος ἐς ἀνθρώπων σωτηρίαν· ἀπόλλων, νουθετᾶ· λοιδορούμενος, ἐπιτρέφα· θρηνῶν, ἐλεᾶ· ψάλλων, παρακαλᾶ· διὰ βάτου, λαλᾶ· ὅτι σημείων ἐκᾶνοι καὶ τεράτων ἔχρηζον· καὶ τῷ πυρὶ δεδιδάχε τὰς ἀνθρώπους, ἀνάπλων ἐκ κίονος τὸν Φλέγοντα, δᾶγμα ὁμοῦ χαρᾶς καὶ φόβου· ἐὰν ἀναχύσῃς, τὸ φῶς· ἐὰν παρακύσῃς, τὸ πῦρ. ἐκδὴ δὲ καὶ κίονος καὶ βάτου, ἡ αἰρὲ πμιωτέρα, προφήτ μετ' ἐκᾶνα φθέγγοντα. αὐτὸς ὲν Ἡσαΐα ὁ κύριος λαλᾶ· αὐτὸς ὲν Ἡλίᾳ· ὲν ςόμαῖ προφητῶν αὐτός· σὺ δὲ, ἀλλ' ἢ προφήτας μὴ πίσῃς. μῦθον δὲ ἐπολαμβάνεις, ἓ τὰς ἀνδρας, ἓ τὸ πῦρ· αὐτὸς σι λαλήσε ὁ κύριος, ὃς ὲ μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, ἐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ· ἐκένωσεν ἑαυτὸν ὁ φιλοικτίμων θεὸς, σῶσαι τ ἄνθρωπον γλυχόμενος· ἓ αὐτὸς ἤδη σι ἐναργῶς ὁ λόγος λαλᾶ, δυσωπῶν τὰ πίσαι. ναί φημι ὁ λογος ὁ θεῖος, ἄνθρωπος γενόμενος· ἵνα δὴ καὶ σὺ παρὰ ἀνθρώπε μαθῃς πᾶ ποτ' ἄρα ἄνθρωπος γέγονεν θεός. ἆτ' ὲκ ἄτοπον, ὦ φίλοι, τ μὲν θεὸν ἀὶ προτρέπειν ἡμᾶς ἐπ' ἀρετὴν· ἡμᾶς δ', ἀναδύεσθαι τ ὠφέλειαν, ἓ ἀναβάλλεσθαι τὴν σωτηρίαν; ἢ ἦλθε ἓ Ἰωάννης ἐπὶ σωτηρίαν παρακαλᾶν. ἓ τὸ πᾶ γέγονε φωνὴ προτρεπτική; πυθώμεθα τύτων αὐτῶν, τίς πόθεν ἦς ἀνδρῶν; Ἠλίας μὲν ὲκ ἐρᾶ· Χριστὸς δὲ ἦναι δέηται· φωνὴ δὲ ὁμολογήσῃ ὲν ἐρήμῳ βοῶσα. τίς οὖν ἐστιν Ἰωάννης; ὡς τύτων λαβᾶν, ὀρθῶς ἀπᾶν, Φωνὴ τ λόγου προτρεπτικὴ, ὲν ἐρήμῳ βοῶσα. τὰ βοᾷς ὦ φωνή; ἀπ' ἓ ἡμῶν. Εὐθύας ποιᾶτε τὰς ὁδοὺς κυρίου,

πρόδρομος Ἰωάννης, καὶ ἡ φωνὴ πρόδρομος τοῦ λόγου, φωνὴ περιχλητική, περιτυμάζουσα εἰς σωτηρίαν, φωνὴ προτρέπουσα εἰς κληρονομίαν οὐρανῶν· διὰ τοῦτο ἡ σὴρα καὶ ἔρημος, ἀγγέλου δίκην ἔφη. πῶς τοίνυν τῷ κυρίῳ προητοίμασαν ἄγγελοι φωνήν· πρόδρομος διὰ καινότητα τοῦ κυρίου, σὴραν δὲ ἀγελαζομένην γυναῖκα, ὡς Ἰωάννης τὴν ἔρημον. Διὰ ταύτην τοίνυν τὴν λόγω τὴν φωνὴν ἡ σὴρα ἐδέκετο· καὶ ἡ ἔρημος καρποφορεῖ. καὶ πρόδρομοι τοῦ κυρίου φωναὶ δύο, ἄγγελος, καὶ Ἰωάννης, αἰνίττεσθαί μοι δοκεῖ τὴν ἀναπεμπομένην σωτηρίαν, ὡς, ὅτι φανεὶς ὁ λόγος τάδε, εὐτυχίας ἡμᾶς καρπὸν ἀπενέγκασθαι, ζωὴν αἰώνιον. ἄμφω γοῦν εἰς τοῦτον ἀναγόμενα τὰ φωνὰ ἡ χαφὴ, συφλοῖζει τὸ πᾶν· ἀκουσάτω ἡ πίστις· ῥηξάτω φωνὴν ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πλείονα τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον, ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα, ἄνδρα ἡμῖν εὐαγγελίζεται· ἄγγελος ἡμᾶς προσέτρεπεν· Ἰωάννης νοῆσαι τὸν γεωργὸν, ζητῆσαι τὸν ἄνδρα. εἷς γὰρ καὶ ὁ αὐτὸς οὗτος, ὁ τῆς σὴρας ἀνὴρ, ὁ τῆς ἐρήμου γεωργός· ὁ τῆς θείας ἐμπλήσας δυνάμεως, καὶ τὴν σὴραν, καὶ τὴν ἔρημον. ἐπεὶ γὰρ πολλὰ τὰ τέκνα τῆς εὐγαμοῦς· ἄτεκνος δὲ ἦν ἡ ἀπείρανδρος, ἡ πλούτου ἀπέκαθεν Ἑβραία γυνή· ἡ σὴρα τὸν ἄνδρα λαμβάνει· καὶ ἡ ἔρημος τὸν γεωργὸν εἴπερ ἦν, καρπῶν· ἡ δὲ, πίστεως· ἄμφω δὲ μητέρες. Διὰ τὸν λόγον· ἀπίστους δὲ ἐς ἔτι νῦν, καὶ σὴρα, καὶ ἔρημος ἐκλείπει. Ὁ μὲν Ἰωάννης, ὁ κήρυξ τοῦ λόγου, τοιοῦτος· ἐτίμησε γὰρ ἐπιθυμίᾳ εἰς θεὸν τὸ Χριστοῦ παρουσίαν· καὶ τοῦτ' ἦν ὁ ἡνίττετο ὁ Ζαχαρίου στόμα, ἀναμείνασα τὸν πρόδρομον τοῦ Χριστοῦ καρπὸν, ἵνα τῆς ἀληθείας τὸ φῶς, ὁ λόγος τῶν προφητικῶν αἰνιγμάτων, τῷ μυστικῷ δουλοῦσθαι στόματι, εὐαγγέλιον γεγόμενος. σὺ δὲ, ἐὰν προθῇς ἰδεῖν ὡς ἀληθῶς τὸν θεὸν, καθαρσίων μεταλάμβανε θεοπρεπῶν· ἐκ δαφνῆς πετάλων, καὶ πηνίων πεπλεγμένων· δικαιοπόνῳ δὲ ἀναδησάμενος, καὶ τῆς ἐγκρατείας τὰ πέπλα περιθέμενος. πλησαγμένοις Χριστοῦ· ἐγὼ γάρ ἐμι ἡ θύρα, φησί που· ἢν σκεμαθεῖν δεῖ νοῆσαι θελήμασιν τοῦ θεοῦ, ὅπως ἡμῖν ἀθρόας τῶν οὐρανῶν ἀναπετάσῃ πύλας· λογικῇ γὰρ αἱ τοῦ λόγου πύλαι, πίστεως ἀνοιγόμεναι κλεισί· θεὸν δὲ ὁρᾶς ἔγωγε, ἐὰν μὴ ὁ ὑὸς, καὶ ᾧ ἂν ὁ ὑὸς ἀποκαλύψῃ· θύραν δὲ εὖ οἶσθ' ὅτι τὴν ἀποκεκλεισμένην πώς ὁ ἀνοιγὸς, ὕστερον ἀποκαλύπτει τάνδον, καὶ δεικνυσιν ἀμήτε γοῦναι οἴοντε ἦν πρότερον, ἐὰν μὴ Διὰ Χριστοῦ πιστευόμενοις, δι' οὗ μόνου θεὸς ἐπιδείκνυται. ἄδυτα πίνων ἄθεα μὴ πλυπταγμενέπῃ, ἀδὲ βαράθραις σώματι, πρατείας ἔμπλεα, ἢ λίβητα Θεατρωτῆον, ἢ τρίποδα Κιρραῖον, ἢ Δωδωναῖον χαλκεῖον· χοιράνδρυον δὲ ψάμμοις ἱερώμενος τεθυμμένον, καὶ τὸ αὐτόθι μαντεῖον, αὐτῇ δρυὶ μεμαρασμένον, μύθοις γεγηραικόσι κατειλίψαις. σεσίγηται γοῦν ἡ Κασταλίας πηγὴ, καὶ Κολοφῶνος ἄλλη πηγὴ, καὶ ἡ Δῆλα ὁμοίως πέπηκε νάματα μαντικά. καὶ δὴ τὰ τύφου κενὰ, ὑψὶ μὲν, ὅμως σοί γε οὖν, διελήλεγκται τοῖς ἰδίοις σωκρεύσασθαι μύθοις. δείξουσι ἡμῖν καὶ τῆς ἄλλης μανίας, μᾶλλον δὲ μανικῆς, ἃ ἄρξεται χρηστήρια· τὸν Κλάριον, τὸν Πύθιον, τὸν Διδυμέα, τὸν Ἀμφιάραον, τὸν Ἀπόλλω, τὸν Ἀμφίλοχον· οἱ δὲ βάλει, καὶ τετραποσκόπας, καὶ εἰκοσιποσκόπας, καὶ τοὺς ὀνείρων κριτὰς ἀνίερα σὺν αὐτοῖς· ἔστιν δὲ ὁμοῦ παρὰ τὸν Πύθιον τοὺς ἀλαζονεύεσθαι ἄγαν καὶ κριθησομένους, καὶ τοὺς ἐσθ' ὅτε παρὰ τοῖς πολλοῖς τεθυμμένους ἐγλαφυρίσθους· καὶ μὴν, ἀδυτα Λιγυπλίων, καὶ Τυρρηνῶν νεκυομαντεῖα, σκότῳ παραδιδόασιν. μανικὰ πάντα, ὡς ἀληθῶς, ἀνθρώπων ἀπίστων σοφίσματα· σωίμπορος τοῖδε τῆς γοητείας αἶγος, αἱ δὴ μανικὴν ἠσκημέναι, καὶ κόρακες, ἀνθρώπους χρᾶν ἀπὸ ἀνθρώπων διδασκόμενοι. τί σ' ἔτι σοι καταλέγομι τὰ μυσήματα; οὐκ ἐξορχήσομαι μὲν, ὥσπερ Ἀλκιβιάδῃ λέγουσιν· ὀπτομυσήσω δὲ εὖ μάλα ἀνὰ τὸν τῆς ἀληθείας λόγον, τῶν γοητείαν τῶν· ἐγκεκρυμμένων αὐτοῖς, καὶ αὐτούς γε τοὺς καλυμένους ὑμῶν θεούς, ὧν αἱ τελεταὶ μυσικαὶ, εἶσι δὲ σκηνῆς τοῦ βίου τοῖς τῆς ἀληθείας ἐγκυκλίοις θεαταῖς. Διόνυσον μαινόλην ὀργιάζουσι Βάκχοι, ὠμοφαγίᾳ τῶν· ἱερομανίαν ἄγοντες, καὶ τελίσουσι τὰς κριωνομίας τῶν φόνων, ἀνεσιμμένοις τοῖς ὄφισιν, ἱπολολύζουσιν Εὐάν· Εὔαν σκαίνην, δι' ἣν ἡ πλάνη παρεκόλουθησε. καὶ σημεῖον ἱερῶν βακχικῶν, ὄφις ἐστὶ τετελεσμένος. αὐτίκα γοῦν κατὰ τὸν ἀκέρδεῖ τῶν Ἑβραίων φωτὸν, τὸ ὄνομα τὸ Εὔιον δασπούμενον, ἐρμηνεύεται ὄφις ἡ ὑλαία. Δηὼ δὲ καὶ Κόρη, δρᾶμα ἤδη ἐγνώσθη μυσικόν· καὶ τὴν πλάνην, καὶ τὴν ἁρπαγὴν, καὶ τὸ πένθος αὐτῶν Ἐλευσὶς δαδοσχεῖ. καί μοι δοκεῖ τὰ ὄργια καὶ τὰ μυσήματα δεῖν ἐπιμολογεῖν· τὰ μὲν, ὅσα τῆς ὀργῆς τῆς Δηοῦς, τῆς πρὸς Δία γεγομένης· τὰ δὲ, ὅσα τὸ μύσους τὸ συμβεβηκότος περὶ τὸν Διόνυσον. εἰ δὲ καὶ ὅσα Μυῶντός ἐσμεν Ἀτθικοῦ, ὃν ἐκ κωμῆς Διὰ Φηγέως Ἀπολλόδωρος λέγει, οὐ φθόνος ὑμῶν δεδοξάσθω τὰ μυσήματα ἐπιτυμβίῳ ἐμῇ· πάρεστι δὲ καὶ ἄλλως, μυθήματά σε νοεῖν, ἀντισηκούντων τῶν γραμμάτων, τὰ μυσήματα. θηρεύουσι γὰρ, οἱ καὶ ἄλλοι ἵνες, ἀτὰρ δὴ καὶ οἱ μῦθοι οἱ παιδὸς, Θρᾳκῶν τοὺς βαρβαρικωτάτους· Φρυγῶν τοὺς ἀνοη-

τὰς αἰσχροπάτρας· Ἑλλήνων τὰς δεισιδαίμονας. ὅλως τοιοῦτόν ἐστι τῆς ἀρχαίας ἀπάτης ἀνθρώπειον ἔπος Δάρδανον, ὁ μητρὸς θεῶν καταδείξας τὰ μυστήρια ἐπὶ Ἰλιέων, ὁ τὰ Σαμοθρᾳκῶν ὄργια καὶ τελετὰς ὑποτιθέμενον· ἔπη ὁ φρυγὸς σκύτης ὁ Μίδας, ὁ παρὰ τῷ Ὀδρύσῃ μαθών, ἐπεκπαῖδας τοῖς ὑποπτερυγίοις ἔντυχον ἀπάτιλλ· οὐχάρμι ὁ Κύπριος ὁ νησιώτης Κινύρας πρᾶτόν ποτ' ἄν, τὰ περὶ τὴν Ἀφροδίτην μαχλῶν πάντα ὄργια, ἐκ νυκτὸς ἡμέρᾳ παράσιωπᾷ πολυμήσας, φιλοτιμούμενος ἤδειν πρίν ποτε πολίτδα. Μιλάμπδα ἢ τὸν Ἀμυθάονος, ἄλλοι φασὶν ἐξ Αἰγύπτου μετακομίσαι τῇ Ἑλλάδι τὰς Δηοῦς ἑορτάς, πίθος ὑμνευμένου. τούτους ἐγώ γ' ἂν ἐγχειρικάκους φήσαιμι μύθων ἀθίων, καὶ δεισιδαιμονίας ὀλεθρίας πατέρας, σπέρμα κακίας καὶ φθορᾶς ἐγκαταφυτεύσαντας τῷ βίῳ τὰ μυστήρια. ἤδη δέ, καὶ ὦ κῶμος, αὐτὰ ὑμῶν τὰ ὄργια ἐξελέγξω, ἀπάτης καὶ τερατείας ἔμπλεα. χρὴ μεμνῆσθαι, σπουδάσαι μᾶλλον τοῖς μύθοις ὑμῶν τύπτοις, τοῖς πεπαμένοις. ἀγορεύω δὲ αἰνιττόμενον τὰ κεκρυμμένα, οὐκ αἰδούμενον λέγειν ἃ προσκυνεῖν οὐκ αἰσχύνεσθε. ἡ μὲν οὖν ἀφροδίτη τι, καὶ κυπρογενής, ἡ Κινύρα φίλη, τῷ Ἀφροδίτῃ λέγω, τῷ φιλομηδίᾳ, ὅτι μηδέν' ἐξεφάνθη, μηδὲν ἐκείνων τῶν ἀποκεκρυμμένων οὐρανοῦ, τῶν λάγνων, τῶν μὴ τῷ τρόπῳ τὸ κῦμα βεβιασμένων· ὡς ἀστλεγῶν ὑμῖν μορίων ἄξιον Ἀφροδίτην γένεσθαι καρπὸς ἐκ τῆς τελετῆς. πούτης τῆς παλαιᾶς ἡδονῆς τεκμήριον τῆς γονῆς, ἀλλὰν χόνδρον, καὶ φαλλὸς τοῖς μυουμένοις τῷ πίνῳ τῷ μοιχικῷ σπένδεσθαι. νόμισμα δὲ ἐσφέρουσιν αὐτῇ οἱ μυούμενοι, ὡς ἑτέρᾳ ἑρκείᾳ. Δηοῦς δὲ μυστήρια, καὶ Διὸς πρὸς μητέρα Δήμητραν Ἀφροδίσιοι συμπλοκαὶ καὶ μίξεις· οὐκ οἶδ' ὅτι φῶ λοιπὸν μητρὸς ἢ γυναικὸς τῆς Δηοῦς· ἧς δὴ χάριν, βέρμῳ προσαχρόᾳ λέγεται· ἱκετηρίαι Διὸς, καὶ πόμα χολῆς, καὶ καρδιουλκίαι, καὶ ἀρὴ πυρίαι· παῖδα οἱ Φρύγες τελισκουσιν Ἄττιδι καὶ Κυβέλῃ καὶ Κορύβασιν. τεθρυλλήκασιν δὲ, ὡς ἄρα δοτὰ πάτις ὁ Ζεὺς τῷ κριῷ τὰς ὀδύνας. Φίρων, ἐσμίπις ἔρριψε τῆς κόλπους τῆς Δηοῦς· πημονίαν ψόδην τῆς βιαίας συμπλοκῆς ἐκείνου· ὡς ἑαυτὸν δῆθεν ἐκπεμών. τὰ σύμβολα τῆς μυήσεως πούτης, ἐκ παλαιουσίας παραπηξία, εἰσὶ ὅτι κυήσει γέλωτα, καὶ μὴ γελᾶσαι ἔπεσιν ὑμῖν, Δρὰ τὰς ἐλέγχους· ἐκ τυμπάνου ἔφαγον, ἐκ κυμβάλου ἔπιον· σκιροφόρησα· ὑπὸ τὸν παστὸν ὑπέδυον. ταῦτα ἐχυδρὰ τὰ σύμβολα; οὐχλδὴ τὰ μυστήρια; τί δῆτα καὶ τὰ βδέλυκτα προσθείλω; κύει μὲν ἡ Δημήτηρ· ἀνατρέφεται δὲ ἡ Κόρη· μίγνυται δῆτα αὖθις ὁ ἡνίοχος οὐποτὶ Ζεὺς τῇ φερεφάτῃ, τῇ ἰδίᾳ θυγατρί, μᾶ τὸν μητέρα τὸν Δηώ· ἐκλαθόμενος τὰ πατρίου μύσους· πατὴρ καὶ φθορεὺς κόρης ὁ Ζεύς· καὶ μίγνυται δράκων ἡνιόμενος· ὃς λεῶ, ἐλεγχθείς. Σαβάζιον γοῦν μυστηρίων σύμβολον τῆς μυουμένοις, ὁ Δρὰ κόλπου ῥεῖς· δράκων δὲ ἐστὶν αὖτος, διελκόμενος τὰ κόλπου τῶν τελουμένων· ἔλεγχος ἀκρασίας Διός. κύει καὶ ἡ φερεφάτα παῖδα τερετρεφερ· ἀμέλει, φησὶ ἡς ποιητὴς ἰδωλικὸς, παῖρος πατὴρ δράκοντος, καὶ πατὴρ παῖρου δράκων· ἐν ἑρπετὸ κρύφιον βουκόλος, τὸ κέντρον, βουκολικὸν εἶμεν τὸ κέντρον τὸν νάρθηκα σπιτελῶν, ὃν δὴ κάλεον ἀναφέρουσιν οἱ βάκχοι. βούλει καὶ τὰ φερεφάτης ἀνθολέζια διηγήσομαί σοι, καὶ τὸν κάλαθον, καὶ τὸν ἁρπαγὸν τὸν ὑπὸ Λιδωνίως, καὶ τὸ ῥῖσμα τῆς γῆς, καὶ τὰς ὗς τὰς Εὐβουλίους, τὰς συγκαταθοίσας τῇ θεᾷ· δι' ἣν αἰτίαν ἐστὶ τῆς θεσμοφορίοις μεμαριζεντες, χοίρους ἐκβάλλουσιν; παύτῳ τῷ μυθολογίαν αἱ γυναῖκες πικιλως κῶ πόλιν ἑορτάζουσιν, θεσμοφόρια, σκιροφόρια· πολυτρόπως τὸν φερεφάτης ἐκτραγῳδοῦσαι ἁρπαγήν. τὰ γὰρ Διονύσου μυστήρια, πλέον ἀπανθρωπα· ἐν ἱερεῖ παῖδα ὄντα, ἐνέπλω κτείνουσι ῥαύοντων Κουρήτων, δόλῳ δὲ ὑποδυόντων Τιτάνων, ἀπατήσαντες παιδαριώδεσιν ἀθύρμασιν οὕτοι δὴ οἱ πᾶσιν διέφθασαν, ἔτι νηπιάχειν ὄντα, ὡς ὁ τῆς τελετῆς ποιητὴς Ὀρφεὺς φησὶν ὁ Θρᾴκιος·

Κῶν, καὶ ῥόμβος, καὶ παίγνια καμπύλα,
Μῆλά τε χρύσεα καλὰ παρ' Ἑσπερίδων λιγυφώνων.

καὶ τῆς δὲ ὑμῖν τῆς τελετῆς τὰ ἀρχαῖα σύμβολα, οὐκ ἀρχαῖον εἰς κατάγνωσιν παραθήσω· ἀσπάγχολον, σφαῖρα, τροχίλος, μῆλα, ῥόμβος, ἴυγξ, πίτυς. Ἀθλιᾶ μὲν οὖν τὴν καρδίαν τοῦ Διονύσου Φιλεμένη, Παλλὰς ἐκ τοῦ πάλλειν τὴν καρδίαν προσηγορεύθη. οἱ δὲ Τιτᾶνες, οἱ καὶ διασπάσαντες αὐτὸν, λίθῳ ἀτινα τρίποδι σπαθίλῃς, καὶ τοῦ Διονύσου ἐμβάλλοντες τὰ μέλη, καθέψουν πότερον· ἔπειτα ἐδελίσκοις περιπείραντες, ὑπέπτιχον Ἡφαίστῳ. Ζεὺς δὲ ὕστερον σπαφωνᾶς, ἢ θεὸς ἦν, τάχα που τῆς κνίσσης τῶν ὀπτωμένων κρεῶν μεταλαβὼν, ἧς δὴ τὸ γέρας λαχὼν ὁμολογοῦσιν ὑμῶν οἱ θεοί, κεραυνῷ τοὺς Τιτᾶνας αἰκίζεται, καὶ τὰ μέλη τοῦ Διονύσου Ἀπόλλωνι τῷ παιδὶ παρακαταθέσθαι καθαθάψαι. ὁ δὲ, οὐχ ἡπάθησε Διΐ, ὃς τὸν Παν-

ναοὺν φέρων, καταπήξῃ διεσπασμένον τὸν νεκρόν. εἰ θέλεις δ' ἐποπτεῦσαι καὶ τὰ Κορυβάντων ὄργια, τὸν τρίτον ἀδελφὸν ὑποκτείνας ὗτι, τῷ κιφαλλῷ δ' νεκρῷ φοινικίδι ἐπικαλυψάτω· καὶ κατασίψας ἰδὼν ψάτω, φέρουσι δὴ χαλκῆς ἀσπίδ@· ὑπὸν ὡς ὑποψίας τὸ Ολύμπ@. καὶ τοῦτ' ἔστι τὰ μυστήρια, τοιαῦτα φάναι, φόνου καὶ πάθου. οἱ δὲ ἱερεῖς οἱ τῶνδε, οὓς ἀναπτερίλεις, οὓς μέλον καλεῖν, καλοῦσι, σοφοὶ πρατδοντα τῇ συμφορᾷ, ὀλοφύζον ἀπαγορδοῦσι σίλινον δὴ τραπέζης πθέναι· εἶσιν γὰρ δή, ἐκ τὰ αἱμαδ@ δ' ἀπορρύδ@ τὸ κορυβαντικοῦ, τὸ σίλινον ἐκπιφυκέναι· ὡς περ ἀμέλει καὶ αἱ θεσμοφοριαζούσαι τὰ ῥοιᾶς τὰς κόκκας περαφυλάττουσιν ἰσθίειν. τὰς δ' ἀποπεπωκότας χαμαὶ ἐκ τῶν δ' Διονύσου αἱμαδ@ ἐκγόνων βεβλασηκέναι νομίζουσι τὰς ῥοιάς. Καβείρους δ' τοὺς Κορυβαντας καλοῦσιν, καὶ πλουτῶ καθιερκλῶ καταγέλλουσιν· αὐτὸν γὰρ δὴ τοῦτο τὸν ἀδελφοκτόνον, τῷ κίσλῳ ἀνελομένου, ἐς ἢ τὸ δ Διονύσου αἰδοῖον ἀπέκειτ', ἐς Τυῤῥηνίαν κατήγαγον, ὄκλοις ἐμπορεῖ φορτίς· κἀντοῦθα διατρίβοντα, φυλάδι ὄντα, τῷ πολυτίμητον δ σοφίας διδασκαλίαν, αἰδοῖα καὶ κίσλῳ, θρησκεύειν παραθεμένου Τυῤῥηνοῖς. διὰ δ' αἰδοῖα ὁκ ἀπέκτασαν τὸν Διονύσου τινες Ἄτην τοῦ πεχερδεῖσθαι θέλοντα, αἰδοῖον ὄντα. καὶ τί θαυμαστὸν εἰ Τυῤῥηνοὶ οἱ βάρβαροι, αἰσχρᾶς ὕτω τιλισκευῆς πεθήμασιν, ὅπερ γε Αθηναίοις καὶ τῇ ἄλλῃ Ἑλλάδι, αἰδοῦμαι καὶ λέγειν, αἰσχύνης ἕμπλεως ἡ τοῦ τῷ Δηὼ μυθολογία; ἀλωμένη γὰρ ἡ Δηὼ κατὰ ζήτησιν τῆς θυγατρὸς τῆς Κόρης, ἀφ' τῷ Ελδσῖνα, τὸ Ατθικῆς δέ ἐστι τοῦτο τὸ χωρίον, ἀποκάμνει, καὶ φρέατι ὀπικαδίζει λυπουμένη. τοῦτο τοῖς μυκμένοις ἀπεχρεύτῃ εἶσιν πᾶσι, ἵνα μὴ δοκῶσιν οἱ τιτλεσμένοι μιμεῖσθαι τῷ ὀδυρομένῳ. ὥχωμαι δ' τῷ πάδε τῷ Ελδσῖνα εἰ ζηλῶσις. ὀνομαζ@ αὐτοῖς, Βαυδὼ, καὶ Δυσαύλης, καὶ Τριπτόλεμ@· ἔτι δὲ Εὔμολπος τε καὶ Εὐδμλδς. βουκόλ@· ὁ Τριπτόλεμ@· διὰ τοῦτο· διὰ δὲ ὁ Εὔμολπ@· συδώτης δὲ ὁ Εὐδμλδς· ἀφ' ὧν τ' Δμολπιδῶν καὶ τὸ κηρύκων τὸ ἱεροφαντικόν δὴ τοῦτ' Αθήνησι γῷ@· ἤθηκεν. καὶ δὴ, ἐγὼ ἀνήσω μὴ ἀχὶ ἐπῶν, ξενίσασα ἡ Βαυδὼ τῷ Δηὼ, ὀρίγλ κυκεῶνα αὐτῇ. τῆς δὲ αἰσυνομένης λαδεῖν, καὶ πιεῖν ὁκ ἐθελούσης· πυθέσθαι γὰρ ἦν· ἀκιαλαγὴς ἡ Βαυδὼ γλωμένη, ὡς ὑστεροζαθεῖσα δέσθαι, ἀνασείλασα τὰ αἰδοῖα, καὶ ὀπιδεικνύῃ τῇ θεᾷ. ἡ δὲ πράσασα τῇ ὄψει ἡ Δηὼ· ἐ μολις ποτὶ δίκασα τὸ πτόν, ἠθέσασα τῷ θαλαμῷ. τοῦτ' ἔστι τὰ κρύφια τῶν Αθηναίων μυστήρια. ταῦτα τι καὶ Ορφδς αἰνίχαφεν. παραθήσομαι δέ σοι αὐτὰ τὰ Ορφέως ἔπη, ἵν' ἔχῃς μάρτυρα τῆς αἰσχυλίας, τὸν μυσταγωγόν·

Ὡς ἀπόλοιτο, πάλαι αἰσύρετ', δεῖξε δὲ πάντα
Σώματ@· ὧδε πρέπουσα τύπον· παῖς δ' ἦεν Ἰακχ@,
Χερσὶ τὸ μὲν ῥάβδοισι μελῶν Βαυδοῦς ὑπὸ κόλπος·
Ἡ δ' ἐπὶ ἓν μέδηπε θεὰ, μέδησε δὲ θυμῷ,
Δέξατ' δ' αἰόλον ἄγγ@· ἐν ᾧ κυκεὼν ἐτέκατο.

Κίστη. τὸ σώγημα Ελδσινίων μυστηρίων, ἐνῆς δοῦσ' ἔπιον τὸν κυκεῶνα, ἔλαδον ὁκ κίστης· ἐρασάμενο@ ἀπεθέμην εἰς κάλαθον, καὶ ὁκ καλάθου εἰς κίστην. καλὰ γὰρ θεάματα, καὶ θεᾶ πρέπονθα. ἄξια μὲν σοὶ νυκτὸς ὑπὲρ τελίσματος, καὶ πυρὸς, καὶ τῶ μεγαλήπερ@, μᾶλλον δὲ ματαιόφρον@ Ερεχθειδῶν δήμου· σοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, οὐσίνας μύνη τελοῦσι τὰ σεμνότατα ἀνθρώπων). πῖσι δὴ ματδοῦσι τῷ Ἡρακλεῖ@· ὁ Εφέσι@·, τυκλωπίοις, μάγοις, βάκχοις, λήναις, μύσταις· τούτοις ἀπλᾶ ζ@ μὴ θανάσιμον, τούτοις ματδοῦσι τὸ πῦρ· ζ@ γὰρ νομιζόμενα κατ' ἀνθρώπους μυστήρια, αἰσίρως μυστικά. νόμ@· χαίρουσι καὶ ὑπόληψις κενή· καὶ τῷ δράκοντ@· ζ@ μυστήρια, ἀπάτης ἴσι, θρησκευομένη τὰς ἀμυήτους ὅλως μυήσεις, καὶ τὰς αὐθαιρέτους τελετὰς, εὐσεβείᾳ νοθῷ σεσεμνομένη· οἷσι δὲ καὶ αἱ κίστης αἱ μυστικαί· δῆλα γὰρ ὑποχωρούσης τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν, καὶ τὰ ἄῤῥητα ἐξαπίνης. οὐ σημαίνει τοῦτο καὶ πυραμίδες, καὶ τολύπαι, καὶ πόπανα πολυόμφαλα, χονδροί τε ἄλευρ, καὶ δράκων, ὄργιον Διονύσου βασσαρου; οὐχὶ δὲ ῥοιαὶ σοὶ τοῖσδε, καὶ καρδίαι, νάρθηκές τε, καὶ κιστοὶ; σοὶ δὲ, καὶ φλοῖς, καὶ μήκωνες. ταῦτ' ἔστιν αὐτῶν τὰ ἄγια. καὶ σοὶσι τῆς Θέμιδ@· τὰ ὑπόῤῥητα σύμβολα, ὀρίγανον, λύχν@·, ζίφος, κτεὶς γυναικεῖος· ὁ ἐστὶν, εὐφήμως καὶ μυστικῶς εἰπεῖν, μόριον γυναικεῖον. ὧ τῆς ἐμφανοῦς αἰσχυλίας. πάλαι μὲν αἱ θρῆπες σωφρονοῦσιν ὑπὸ κάλυμμα ἡδονῆς τυχὸν ἦν σκεπόμενη· νυνὶ δὲ, τῆς μυκμένοις, ἡ ἱερὰ τῆς ἀκρασίας τύχη ὑπὸ λαλυμένη. καὶ τὸ πῦρ ἐλίγχει τὰ πάθη δαδυχούμενον. ὑπόσθιον ὦ ἱεροφάντα τὸ πῦρ· αἰδέσθηθι δαδοῦχε τὰς λαμπάδας· ἐλίγχει σου τὸν ἰακχον τὸ φῶς. ὑπότριψον ὑποκρύψαι τῇ τυκλῇ τὰ μυστήρια. καὶ σκέπε τιλμηθῶ τὰ ὄργια. τὸ πῦρ οὐχ ὑποκρίνει ἐλίγχειν καὶ κολάζειν ἀκιλύτως. τοῦτο τῶν ἀθέων τὰ μυστήρια. ἀθέους δὲ οὐκ ὀτως ὀνομαλῶ τούτους, οἳ τὸν μὲν ὄντως ὄντα

ὄντα

τως ὄντα θεὸν ἡγήσηκασιν, παῖδιον δὲ ὑπὸ Τιτάνων Διασπώμενον, καὶ γυμνὸν πυθοῦ, καὶ
μέρια ἀρρητα ὡς ἀληθῶς ὑπ' αἰχμῆς, αἰσιαχωτως σείουσιν· ὀπλῇ ἐνεχημένοι τῇ ἀθέ-
τητι· πεσόντα μὲν, καθ' ὧν ἀγνοοῦσι τὸν θεὸν, τὸν ὅλως ὄντα μὴ γνωρίζοντες θεόν· ἵππα, καὶ
δένδρα πώτη πλάνη, τοὺς οὐκ ὄντας, ὡς ὄντας νομίζοντες, καὶ θεοὺς τούτους ὀνομάζοντες τοὺς
οὐκ ὄντως ὄντας· μᾶλλον δὲ οὐδὲ ὅλως, μόνου δὲ τοῦ ὀνόματος πυγχάνοντας. Διὸ τοῦτό τι καὶ
ὁ Απόστολος διελέγχει ἡμᾶς· καὶ ἦτι ξένοι, λέγων, Διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ "
ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. πολλὰ κἀγαθὰ ῥῆσιν τῶν Σκυθῶν βασιλεῖ, ὅστις ποτὲ "
ἦν Ανάχαρσις. οὗτος τὴν πολιτίδα τὴν ἑαυτοῦ, τὴν παρὰ Κυζικηνοῖς μητρὸς τῶν θεῶν πλε-
τὴν δοκιμεύμενον παρὰ Σκύθαις, τύμπανόν τε ὑπικτυπῶντα, καὶ κύμβαλον ἐπηχοῦντα
εἰς τὸ πραχήλου τινὰ μίτραν ἐξηρτημένον, καταπήξαντα, ὡς ἄνανδρον αὐτὸν τι παρὰ
Ἕλλησι γεγονότα, καὶ τῆς ἡλείας τοὺς ἄλλους Σκυθῶν διδάσκαλον νόσου. ὧν δὴ χάριν, οὐ
δὲ οὐδαμῶς ἀποκρυπτέον, θαυμάζειν ἔπεισί μοι, ὅτῳ τρόπῳ Εὐήμερον τὸν Ακραγαντῖνον, καὶ 12
Νικάνορα τὸν Κύπριον, καὶ Διαγόραν, καὶ Ἵππωνα τὸν Μήλιον, τόν τε Κυρηναῖον Θεὸν πύτις
ἐκεῖνον, ὁ Θεόδωρος ἄνομα αὐτῷ, καὶ πνας ἄλλους συχνοὺς, σωφρόνως βεβιωκότας, καὶ κα-
θηγεμόνας ἐξυπνον τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων τὴν ἀμφὶ τοὺς θεοὺς πύτους πλάνην,
ἀθέους ὑπεκλήκασιν, οὐ καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν μὴ γνόντας, ἀλλὰ τὴν πλάνην γε
ὑπερβολῆς· ὅπερ οὐ σμικρὸν εἰς ἀληθείας φρονήσεως ζώπυρον ἀναφύεται σπέρμα· ὧν
ὁ μὲν τὴς περιγραφὴς τῆς Αἰγυπτίοις· Εἰ θεοὺς νομίζετε, μὴ θρηνεῖτε αὐτούς, μηδὲ κοπτεσθε· οὐ "
δὲ πνθῆτε αυτους, μηκέτι τύτους ἡγεῖσθε εἶναι θεούς. ὁ δὴ Ἡρακλέα ἐκ ξύλου λαβὼν κατε- "
σκευασμένον· ἔτυχε δὲ ἔψων τι ὤκοι, εἶα ἀκός· Εἶα δὴ ὦ Ἡράκλες, ἦπιν· νῶϊ σοι ἤδη κεμὸς, "
ὥσπερ Εὐρυσθεῖ, ἀπὸ δὴ καὶ ἡμῖν, ὑπουργῆσαι τὸν τρισκαιδέκατον τῶν ἄθλων, καὶ Διαγόρα "
τῶν παρασκευάσαι κατ' αὐτὸν, ὡς τὸ πῦρ ἐνέθηκεν ὡς ξύλον. ἀκρίτῃς ἄρα ἀμαθίας, ἀ-
θεότητος καὶ δεισιδαιμονίας· ὧν ἐκτὸς μένειν παρεδασίαν. οὐχ ὁρᾶς τὸν ἱεροφάντην τῆς ἀληθείας
Μωσέα, πυρὶ βάλλοντα, θλαδίαν καὶ ὑπικεκαμμένον μὴ ἐκκλησιάζειν· καὶ πρὸς τὸν ἐκ πέτρας ὑ αἰνίττεται δὲ, Διὰ μὲν τῶν πρώτων, τὸν ἄθεον τρόπον, τὸν τῆς θείας καὶ γενικῆς δωρεᾶς
μοίρας ἐστερημένον· Διὰ δὲ τοῦ λοιποῦ τοῦ τρίτου, τὸν πολλοὺς ὑπερφρονοῦντα ψευδωνύμους θεοὺς,
αὐτὸ τοῦτο μόνου ὄντος θεοῦ· ὥσπερ ὁ ἐκ τῆς πέτρας τοὺς πολλοὺς ὑπερῴφετο πατέρας, ἀγνοίᾳ
τοῦ πρὸς ἀλήθειαν πατρός. ἦν δέ τις ἔμφυτος ἔρεισις πρὸς οὐρανὸν ἀνθρώποις κοινωνία,
ἀγνοίᾳ μὲν ἐσκοτισμένη, ἄφνω δέ που διεκθρώσκουσα τοῦ σκότους, καὶ ἀναλάμπουσα. οἷον δὴ
ἐκεῖνο λέλεκται πνί, τὸ,

Ὁρᾶς τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα,
Καὶ γῆν περιξέχοντ' ὑγρᾶς ἐν ἀγκάλαις. καὶ τὸ,

Ὦ γῆν ὄχημα πάντ' ἔχουθ' ὕδραν,
Ὅστις ποτ' εἶσὸ, δυσλόπας ὑπόδειν·

καὶ ἕτερα ἄλλα τοιαῦτα παντῶν ἀδόντων παῖδες. ὕστερον δὲ ἡμαρτημένην, καὶ παρηγμένην τῆς εὐ-
θείας. ἀλήθρια ὡς ἀληθῶς· τὸ οὐράνιον φυτὸν τ' ἄνθρωπον, οὐρανίου ἐξετρεψαν διαίτης,
καὶ ἐξεβίασαν ἐπὶ γῆς, γηίνοις πρασπείρειν ἀναπείσαντα πλάσμασιν. ὧ μὲν γὰ εὐθὺς ἀμφὶ
τὸν οὐρανὸν βίον ἀπαλώμενοι, καὶ ὅσα μόνῃ πεπτευκότες, τῶν ἀστέρων ζῷα κινήσεις ὑπιθυ-
μοῦντα, ὀνομάσαντες, καὶ ἐξεθείασαν, θεοὺς ἐκ τῶ θεῖον ὀνομάσαντες τοὺς ἀστέρας· καὶ προσκυ-
νήσαντες ηλιον, ὡς Ινδοί· καὶ σελήνην, ὡς Φρύγες· ὧ δὲ, τῶν ἐκ γῆς φυομένων τοὺς ἡμέρους δρεπόμε-
νοι καρπούς, Δηὼ, τ' σῖτον, ὡς Αθηναῖοι· καὶ Διόνυσον, τὸν ἄμπελον, ὡς Θηβαῖοι, προσηγόρευσαν.
ἄλλοι, ζῷα ἀμείβοντα κακίας ὑπισκοπήσαντες, θεοποιῦσι, ζῷα αἰσθάνεσθαι προσκυνοῦντες, καὶ τὰς
συμφορὰς. ἐντεῦθεν τὰς Ερμοῦς, καὶ τὰς Εὐμενίδας, καὶ τὰς Εὐμενίδας τε, καὶ τὰς Ἐρεμπούς, καὶ τὰς
δὲ ἀλάστορας, αἰσθανόμενοι τὴν ἀμφὶ τὸν σκηνὴν πλάνην. Φιλοσόφων δ' ἤδη τινὲς, καὶ αὐτοὶ
μὴ τῆς ποιητικῆς, τῶν ἐν ὑμῖν παθῶν αἰσθόμενοι τύπτοντας, τ' Φόβον, καὶ τὸν ἔρωτα, καὶ τὸν
χαρὰν, καὶ τὴν ἐλπίδα· ὥσπερ ἀμείλει καὶ Επιμενίδης ὁ παλαιὸς, Τάρτιος καὶ Αναιδείας Αθήνη-
σιν ἀνασήσας βωμούς· οἱ δ', ἐξ αἰσθήσεως ὁρμώμενοι τῶν πραγμάτων, ἐκθεοῦντες τοὺς ἀνθρώπους,
καὶ σωματικῶς ἀναπλάττοντες Δίκης, καὶ Κλωθὼ, καὶ Λάχεσις, καὶ Ἄτροπον, καὶ Εἱμαρ-
μένην, Αὐξώ τε, καὶ Θαλλὼ, αἱ Ατθικαί. ἐκ ἐστὶν ἀσυγκρίτως τρόπος, ἀπίστως θεῶν ἐπιστη-
μικὸς καθ' ὃν ἀριθμοῦσι θεοὺς τοὺς δώδεκα· ὧν καὶ Θεογονίαν Ησίοδος ἄδει τ' αὐτὸ· καὶ ὅσα θεολογεῖ
Ὅμηρος. τελευτῶν δ' ὑπολήπτεον· ἐπὶ γὰ οἱ ἄπαντες ἴσασι τρόπου· ὁ δὲ τῆς θείας εὐεργεσίας
ἐς τοὺς ἀνθρώπους καταγνωμένης ὁρμώμενον. τὸν γὰ εὐεργετοῦντα μὴ σωτῆρα θεὸν, ἀνὶ πλα-

αὐτίνας σωτῆρας Διοσκούρους, καὶ Ἡρακλέα ἀλεξίκακον, καὶ Ἀσκληπιὸν ἰατρόν. αὗται μὲν αἱ ὀλιγοθηραί τε καὶ ἁπλαῖαι παρεκβάσεις τῆς ἀληθείας, καθέλκουσαι οὐρανόθεν τὸν ἄνθρωπον, καὶ εἰς βάραθρον ἐπιτρέπουσαι. ἐθέλω δὲ ὑμῖν ἐκ χερῶν τὰς θεὰς αὐτὰς ἐπιδεῖξαι, ὁποῖαί εἰσιν, καὶ ἐξ ὧν, ἵν' ἤδη ποτὲ τῆς πλάνης λήξητε, αὖθις δὲ πάλιν δρομήσητε εἰς οὐρανόν.

,, ἦμεν γάρ τοι καὶ ἡμεῖς τέκνα ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί. ὁ δὲ θεὸς, πλούσιος ὢν ἐλέει, διὰ τὴν
,, πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ, ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς ὄντας ἤδη νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν, συνεζωοποίη-
13 σεν τῷ Χριστῷ. ζῶν γὰρ ὁ λόγος, καὶ σωτηρίας χρεών, συνυψοῖ ζωῇ. οἱ δὲ ἐν ἄπαις, τέκνα ὀργῆς ὀνομάζονται, τρεφόμενα ὀργῇ ἡμεῖς εἰκὸς ὀργὴς θρέμματα εἶπε, οἱ τῆς πλάνης ἀπεστασμένοι, ἄστοργοι ἢ ἀθεῖ τὴν ἀλήθειαν. τοιοῦτοι τοίνυν ἡμεῖς οἱ τῆς ἀνομίας υἱοὶ ποτὲ, διὰ τὴν φιλαυθρωπίαν δὲ λόγου, νῦν υἱοὶ γεγόναμεν δικαίου. ὑμῖν γὰρ καὶ ὁ ὑμέτερος ποιητὴς ὁ Ἀκραγαντῖνος Ἐμπεδοκλῆς· 10

Τοίσιν τοι χαλεπῆσιν ἀλύουσι κακότησιν,
Οὔ ποτε δειλαίων ἀχέων λωφήσετε θυμόν.

τὰ μὲν δὴ πλεῖστα μεμύθευται καὶ πέπλασται θεῶν ὑμῖν· τὰ δὲ καὶ ὅσα γεγένηται ἐπάληθα, ταῦτα δὲ θεῖ ἀνθρώπων αἰσχρῶν καὶ ἁπλάγως βεβιωκότων ἀναγράφεται·

Τύφω καὶ μανίῃ δὲ βαδίζετε, καὶ τρίβον ἐθέλω
Εὐθεῖαν προλιπόντες ἀπήλθετε πλὴν δὲ ἀκανθᾶν
Καὶ σκολόπων. τί πλανᾶσθε; βροτείων πώματα μάτην.
Καλλίπεται σκοπέλων νυκτὸς, φωτὸς δὲ λάβεσθε.

ταῦτα ἡμῖν ἡ προφητικὴ περιγλυκὰς ἡ ποιητικὴ Σίβυλλα· περιγλυκὰς ἢ ἐπὶ ἀλήθεια, γυμνᾶσαι τῶν 20
καταπλητικῶν τυπωτικῶν ἐπιπροσωπείων, τὴν ἔχλοον τῶν θεῶν, συναυτομίας ποιᾶς δοξοποιίας ὀνειλίγχασα. αὐτίκα γὰρ ὡσὶν οἱ τρεῖς τὰς Διὸς ἀναχάφυσιν· τὸ μὲν, αἰθὴρ ὁ, ἐν Ἀρκαδίᾳ· τὸ ἢ λοιπὸν, ἐκ Κρόνου παῖδε. τύπτειν τὸ μὲν, ἐν Κρήτῃ· ἅπτεσθαι ἢ, ἐν Ἀρκαδίᾳ πάλιν. ὡσὶ ἢ οἱ πίνειν Ἀθηναῖς· ἐπιτηδεῖ· τῷ μὲν, Ἡφαίστῳ, τῷ Ἀθηναίᾳ· τὴν ἢ, Νίκην, τῷ Διὶ Ὀλυμπίᾳ· τρίτῳ, ἐκ Κρόνου. τὸ πολέμου ἐυρέσθαι· πατρὸς τῷ, τὸ Διὸς, διὰ Μουσείοις Κορυφασίαν δοκεῖ τὸ μητρὸς ἐπικαλέσασιν. ὀλίγοι πᾶσι, τὴν Παλλάντιος ἢ Τιτανίδα τὸ Ὠκεανοῦ· ἢ τὸ πατέρα δυσεβῶς καταθύσασι, τῷ πατρῴῳ κακόσημα δέρματι, ὡς περ κωδίῳ. ναὶ μὰ Ἀπόλλωνα, ὁ μὲν Ἀριστοτέλης, πρῶτον Ἡφαίστου ἐκ Ἀθηνᾶς· ἐκπωθᾶσθαι δὲ οὐκέτι παρὰ θεῶν ὁ Ἀθηνᾶ· δῶτορον, ἐκ Κρήτης, τὸ Κορυβαντικόν· τρίτον, τὸ Διὸς· καὶ τέταρτον, τὸ Ἀρκαδικόν, τὸν Σιληνοῦ· νόμιον οὕτω κέκληται παρὰ Ἀρκασιν. ὀλίγοι τύποις, τὸν Λιβυκὸν καταλέγει, τὸν Ἄμμωνα. ὁ δὲ Δίδυμος ὁ γραμματικὸς, τέτταρας ἔκτον ὀλίγοις φέρει, τὸν Μάγνητα. πάσι δὲ καὶ νῦν Ἀπόλλωνες ἀναριθμητοι, θητοὶ, καὶ ἐπικούροι πάντες ἄνθρωποι εἰσίν, οἱ παραπλησίως τῷ προημένους ἐκείνους κεκλημένοι. τί δ' ἐστὶ τοὺς πολλοὺς ἁπλοῦν Ἀσκληπιοὺς, ἢ τοὺς Ἑρμᾶς τοὺς ἀριθμουμένους, ἢ τοὺς Ἡφαίστους τοὺς μυθολογουμένους; μὴ γὰρ εἶναι δοξω, τοὺς ἀγαθοὺς ὑμῶν τοῖς πολλοῖς τούτοις ἐπικλύζων ὀνόματιν; ἀλλ' εἰ γε πατρίδες αὐτοῖς εἰσὶ πόλεις καὶ οἱ βίοι, πῶς δέ γε, καὶ οἱ θεοὶ, ἀνθρώπους γεγονότας διολέγχουσιν. Ἄρης γοῦν, ὁ καὶ παρὰ τοῖς ποιηταῖς, ὡς εἶπον, τετιμημένος·

Ἄρες Ἄρες βροτολοιγὲ μιαιφόνε τειχεσιπλῆτα·

ὁ δὲ πολλαχοῦ τε καὶ ἀναιρεῖ, ὡς μὲν Ἐπίχαρμος φησὶ, Σπαρτιάτης ἦν· Σοφοκλῆς ἢ, Θρᾷκα οἶδεν αὐτὸν ἄλκιμον ἢ, Ἀρκάδα. τέτταρα ἢ Ὅμηρος διδάσκει φησὶν, ἐπὶ μιᾶς τριοικίδεια·

Τλῆμεν Ἄρης ὅτε μιν Ὦτος κρατερὸς τ' Ἐφιάλτης 40
Παῖδες Ἀλωῆος δῆσαν, κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ·
Χαλκέῳ σὺν δ' ἐν κειράμῳ δέδετο, τρισκαίδεκα μῆνας.

πολλὰ κἀγαθὰ Κᾶρες ἀχεῖν, οἳ καταδύονται αὐτοὺς τοὺς κυνάς. σκύμνους δὲ, τοὺς ὄνους ἱερεύσῃς μὴ πωλοῦντων, ὡς Ἀπολλόδωρος φησὶ καὶ Καλλίμαχος,

Φοιβος ἐπιζαφελῶς ὀνον ἐπτέλεσεν ἱερεύς. ὁ αὐτὸς δὲ ἀλλαχοῦ·

Τέρπεται λιταρὰς φοίβου ὀνοσφαγίας.

,, Ἡφαιστος δὲ, ὃν ἔρριψεν ἐξ Ὀλύμπου Ζεύς, βληθεὶς ὑπὸ Θετιδείου ἐν Λήμνῳ κατέπεσεν, ἐχάλ-
,, κευε, πρωθὴς τὸ ποδὶ· ἐπὶ ἢ κῆπον ῥώσῃ ἀραιαὶ ἔχεις καὶ ἰατρὸν, ἐκ χαλκίας μετὰ ἐν
θεοῖς. ὁ ἢ ἰατρὸς, φιλάνθρωπος ἦν, Ἀσκληπιὸς ὄνομα αὐτῷ. καὶ σὺ τὸν παραδήποτε ποιητὴν, τὸ
,, Βοιώτιον Πίνδαρον ἕτερα κἀκείνου ἀκούσεις μυθῶν, χρυσοῦς ἐν χερσὶ φανεὶς, χερσὶ σὺ ἄρα 50
,, Κρονίων ῥίψας δι' ἀμφοῖν ἀμπυκας σίγουν, καθῆλεν ὠκέως. αἰθὴν δὲ κεραυνὸς, ἔσκηψε μέ-
,, ρον. καὶ Εὐριπίδης, Ζεὺς γὰρ, καταιγὶς παῖδα τὸν ἐμὸν, αἰπὺν Ἀσκληπιὸν σὺν πυρὶ σὺν ἐμβαλὼν

φλεγε.

Φλέγρα. οὗτος μὲν οὖν κἂν παρωνωθεὶς ἐν τοῖς Κωσσύριδος ἐρίοις. Φιλέχορος δὲ ἐν Τήνῳ Ποσειδῶνα φησὶ παῖδας ἱατρούς· Κρόνον δὲ Σπικαῖδας Σικελιᾶ, καὶ ἐκεῖθεν αὐτὴν εἰς Φρυγ-
Παρρασίης τε ὁ Θούριος, καὶ Σοφοκλῆς ὁ νεώτερος ἐν τρισὶ τραγῳδίαις, ἱστορέιτων τὸν Διοσκύ- 14
ρων πύρ· ἀνθρώπων τινὲς τούτων τὸν Διοσκούρων Σπικήρων ὠνόμασθαι φασὶν Ὅμηρος τὸ λελεγμένον· ---τοὺς δ' ἤδη κάτοχον φυσίζοος αἶα,

Ἐν Λακεδαίμονι αὐτῇ, φίλῃ ἐν πατρίδι γαίῃ.

Προσίτω δὲ καὶ ὁ τὰ Κυπριακὰ ποιήματα γράψας·

Κάστορα μὲν θνητὸν, δαμάτην δέ οἱ αἶσα πέπωται·

Αὐτὰρ ὁ γ' ἀθάνατος Πολυδεύκης, ὄζος Ἄρηος.

τοῦτ' μὲν, ποιητικῶς ἐψεύσατο· Ὅμηρος δὲ, ἀξιοπιστότερος αὐτὸ, ἐπὶ πολὺ ἀμφοῖν τοῖν Διοσ- ,,
κούροιν· πρὸς δὲ, καὶ τὸν Ἡρακλέα ἐνδοιαστὸν εἰλέγξας· φῶτα γὰρ Ἡρακλέα μεγάλων Σπίσθεσθαι
ἔργων. Ἡρακλέα οὖν ἢ αὐτὸς Ὅμηρος θνητὸν εἶδεν ἄνθρωπον. Ἱφώνυμος δὲ ὁ Φιλόσοφος,
ἐπὶ τῷ χίτωνι αὐτοῦ φησὶν εἶναι τὰ σώματα, μικρὸν, φαιοχίτωνα, ῥωσικόν· Δικαίαρχος δὲ σμι-
κρὸν, νωλεμῆ, μέλανα, χρυσὸν, ὑπερχαρῆ, πανύστιχα. οὗτος οὖν ὁ Ἡρακλῆς, δυσπρεσ-
πῶς τὸν βίον ἐπὶ βιβλιακῶς, κατέστρεψε τὸν βίον, διὰ τὴν ἐν Οἴτῃ πυρὰν κεκηδεύμενος. τὰς
δὲ Μούσας, ἃς Ἄλκαιος Διὸς ἐκ Μνημοσύνης γενεαλογεῖ, καὶ οἱ λοιποὶ ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς
ἐκθαυμάζουσι καὶ σέβουσιν· ἤδη δέ τινες πόλεις μυσταγωγίαν μὲν ἔχουσιν αὐτῶν Μύσας· ὅσαι θερα-
πωνίδες πώποτε ἐγένοντο Μεγακλοῦς, ἢ θυγάτηρ Μάκαρος. ὁ δὲ Μάκαρ, Λεσβίων μὲν ἐβασίλευεν·
ἦν δὲ Φίρετος ἢ ἀεὶ πρὸς τὸν γυναῖκα γαμετὴν ἢ ἡ Μεγακλοῦς ἀστὴρ τῆς μητρὸς· τί δ' οὐκ ἔμελ-
λε; καὶ Μούσας θεραπωνίδας ποιοῦσα, ποσοῦτος τὸ ἀριθμὸς, ὠνεῖτο, καὶ καλεῖ Μύσας, καὶ τὸν
Δία λεκτὸν τὸν Αἰολέων. ταύτας ἐδίδαξαν ἄδειν καὶ κιθαρίζειν τὰς πάλαι ἐμ-
μελῶς. αἱ δὲ, σωτηρίως κιθαρίζουσι, καὶ καλῶς καππάδουσι, τὰ Μάκαρα ἔθελον, καὶ κατέπαυσαν
τῆς ὀργῆς. οὐδὲ χάριν, ἡ Μεγακλοῦς χαρισάμενον αὐτοῖς ὑπὲρ τῆς μητρὸς ἀνέθηκε σφίγγας χαλ-
κᾶς, καὶ ἀνὰ πάντα ἐκέλευσε παῖδας τὰ ἱερά. καὶ αἱ μὲν Μοῦσαι, παῖδες· ἡ δὲ ἱστορία, παρὰ Μυρ-
σίλῳ τῷ Λεσβίῳ. ἀκούετε δὴ οὖν τῶν παρ' ὑμῖν θεῶν τὰς ἐρωτας καὶ τὰς παραδοξους τῆς ἀκρα-
σίας μυθολογίας, καὶ τραύματα αὐτῶν, καὶ δεσμὰ, καὶ γέλωτας, καὶ μάχας δηλαδὴ πάντα, καὶ συμ-
πόσια· συμπλοκάς τ' αὖ, καὶ δάκρυα, καὶ πάθη, καὶ μαχλώσας ἡδονάς. κάλει μοι τὸν Ποσειδῶνα, καὶ
τὸν χορὸν τὸν διαφθαρμένον ὑπ' αὐτοῦ, τῷ Ἀμφιτρίτῃ, τῷ Ἀμυμώνῃ, τῷ Ἀλόπῃ, τῷ Με-
λανιππίδῃ, τῷ Ἀλκυόνῃ, τῷ Ἱπποθόῃ, τῷ Χιόνῃ, ἅς ἄλλας ἅς μυρίας· ἐν αἷς δὴ καὶ
τοιαύτας ἄττας, ἔπ' ἔστι Ποσειδῶν ὑμῶν ἐστενοχωρῆτο τὰ πάθη. κάλει μοι καὶ τὸν Ἀπόλλω. Φοῖ-
βος ἐστιν οὗτος, καὶ μάντις ἀγαθὸς, καὶ σύμβουλος ἀγαθὸς. ἀλλ' ἐκ τούτου ἡ Σπρέπη λέγει, ἐδεῖ ἡ Λεῦ-
κωσα, ἐδεῖ ἡ Ἀρσινόη, ἐδεῖ ἡ Ζευξίππη, ἐδεῖ ἡ Προθόη, ἐδεῖ ἡ Μάρπησσα, ἐδεῖ ἡ Τυμπύλη· Δάφνη
γὰρ ἐξέφυγε μόνη ἐκ τοῦ μάντιν, ἐκ τοῦ Φοιβόν. αὐτὸς τοίνυν ὁ Ζεὺς, ὅτι πᾶσιν ἡκέτω, ὁ πατὴρ καθ'
ὑμᾶς ἀνδρῶν τε θεῶν τε· ὃς τοσοῦτος ὢν τὰ ἀφροδίσια ἐξεχύθη, ὡς Σπιθυμεῖν μὲν πασῶν, ἐκ-
πληρῶν δὲ οὐκ πάσης τοῦ Σπιθυμίαν. ἐνεπίμπλατο γοῦν γυναικῶν, ἐχ ἥττον ἢ αἰγῶν ὁ ὠμοσι-
τὼν τράγος. καὶ σοῦ Ὅμηρος τὰ παίμακα τὰ ποιήματα·

Ἦ, καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων.

Ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος,

Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὄλυμπον.

σεμνὸν ἀναπλάττεις Ὅμηρε τὸ Δία, καὶ νοῦμα πρεπωδὲς αὐτῷ τετιμημένον. ἀλλ' ἰοὺ Σπιδάξης
μόνον αὖθρωπε τὸν κεῖνον, ἐξελίττεται ἐκ Ζεύς, καὶ ἡ κόμη καταμαχεῖται· ἐς ὅσον διελήλακεν
ἀπλησίας, ὁ Ζεὺς ἐκεῖνος ἐμετ' Ἀλκμήνης τοσαύτας ἡδυπαθήσας νύκτας· ἐδεῖ δὲ αἱ νύκτες αἱ
ἐννέα τῷ ἀκηλάστῳ μακρᾷ· ἅπας δὲ ἔμπαλιν ὁ βίος ἀκρασίᾳ βραχὺς ἦν· ἵνα δὴ ἡμῖν τὸ ἀλε-
ξικακὸν ἀπέρῃ θεόν. Διὸς υἱὸς Ἡρακλῆς, Διὸς ὡς ἀληθῶς, ὁ ἐκ μακρᾶς γενόμενος νυκτὸς·
τὰς μὲν ἄλλας τὰς δώδεκα, πολλῷ ἐλαιποψυχήσαμεν χρόνῳ· τὰς δὲ πεντήκοντα θεσίᾳ ἡυκα-
τίρας, νυκὶ μιᾷ φθείρας μιᾷ· μοιχὸς ὁμῶς καὶ νυμφίος τοσούτων γενόμενος παρθένων. ἔκαμε
ἀπὸ τοῦ ποιητὴς χείτονα τοῦτον καὶ αἰσυλοτέρχνον ὀπεκαλοῦσιν. μακρὸν δ' αὖ εἰπεῖν, μοιχείας
αὐτὸ παστοδαπὰς, καὶ παίδων διαφθορὰς. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ παίδων ἀπέχοντο οἱ παρ' ὑμῖν
θεοί· ὁ μὲν γὰρ Ἶλος, Ἶλλος· ὁ δὲ, Ταντάλου· ὁ δὲ Πέλοπος· ὁ δὲ, Χρυσίππου· ὁ δὲ Γανυμήδους ἐρώντες.

τέτρες ὑμῶν αἱ γυναῖκες ποιοῦσιν τοὺς θεούς· τοιούτους δὲ εὐχέσθων εἶναι τοὺς ἄνδρας τοὺς
ἑαυτῶν, οὕτω σώφρονας· ἵνα ὦσιν ὅμοιοι τοῖς θεοῖς, τὰ ἴσα ἐζηλωκότες· τοιούτους ἐθιζόντων οἱ 15
παῖδες ὑμῶν εἶναι· ἵνα καὶ ἄνδρες γένωνται, εἰκόνα πορνείας ἐναγῆ τοὺς θεοὺς παρα-

λαμβάνοντες. ἀλλ' οἱ μὲν ἄρρενες αὐτῆς τῶν θεῶν, ἴσως μόνοι ἀξίουσι θεοὶ τὰ ἀφροδίσια·
» ἡ λύπρα δὲ θεαί, μόνον αἰδεῖσθαι οἰκοι ἱκάσῃ, φησὶν Ὁμηρος· αἰδέμεναι αἰ θεαί, Διὸς σεμνὸς τόκος,
Ἀφροδίτῃ ἰδεῖν μιμοιχωμένῃ. αἱ δὲ, ἀκολασταίνουσιν ἱμαντιθίστρον ἐς τὴν μοιχείαν διδεμέναι·
Ἥως ἔδη Τιθωνῷ, Σιλλοὶ [ἔδη] Ἐνδυμίωνι, Νηρεὶς ἔδη Αἰακῷ, ἐ ἔδη Πηλεῖ θέτις· ἔδη ἡ Ἰάσονι Δημήτηρ, ἡ δὲ Ἀδώνιδι Φερεφάττα. Ἀφροδίτη δὲ, ἐπ' Ἄρει κατηχυμένη, μετῆλθεν ἔδη
Κινύραν, ἡ Ἀγχίσην ἔγημεν· ἡ Φαέθουσα ἐλόχα, ἡ ἠρα Ἀδώνιδος· ἐφιλονείκει ἡ τῇ βοώπιδι. ἡ
ἀποδυσαίμην δὲ μᾶλλον αἱ θεαὶ, γυμναὶ παρέχειν τῷ μιμήσει, εἴ τις αὐτῶν δοξῇ καλή. ἐθὴ δὴ ἡ
τοὺς ἀγῶνας ἐν βραχεῖ ἐπιδώσομεν, ἡ ἐς ἐπιτυμβίους τινὰς πανηγύρεις καταλύσομεν,
Ἰσθμιάδι, ἐ Νέμεα, ἐ Πύθια, ἡ ἐ ἔδη τέτταρες Ὀλύμπια. πυθοῖ μὲν ὢν ὁ δράκων ὁ Πύθιος θρη-
σκεύει), ἡ δ' ὄφιος ἡ πανήγυρις καταγέλᾳ) Πύθια· ἰσθμοῦ), σκύβαλον παρέπεμψεν ἰλεὸς ἐν 10
ἡ θάλασσα· ἡ Μελικέρτην ὑδρεῖ) τὰ Ἰσθμια· Νεμέᾳσι) ἄλλο παιδίον Ἀρχέμορος κακηδεῖ),
ἡ δ' παῖδα ὁ ἔδη Φοῖβος παραμυθεῖ) Νέμεα. Πίσα δὲ ὑμῖν Ζεὺς ἐστὶν, ὦ πανύλλιος, λιὼν ἐχε
φρυγός· ἐ δ' Πέλοπος τὰς χεῖρας ἐν Ὀλύμπια, ὁ Φειδίου σφετερίζει) Ζεύς. μυθεύεται ἄρα, ὡς
ἔοικεν, εἰ ἀγῶνες ἔδη νικηφόροι διαθλεύμενοι, ὥσπερ ἐ τὰ λόγια, ἡ διδόμενοι) ἄμφω. ἀλλὰ ἐν μὲν
ἔδη Σάκρα μυστήρια, ἐ τὰ ἐν Ἀλιμοῦντι τῆς Ἀττικῆς, ἀθήνησιν ἐθεώρουν. αἴρεσις ἡ δὴ κοσμικὴ,
εἴ τι ἀγῶνες ἡ εἰ φαλλοὶ οἱ Διονύσῳ ἔδη πλέονες, κακῶς ἔδη νενομισμένοι τὸ βιοῦν. Διόνυσος γὰρ
καπηλεῖν ἡς ἄδυ γλυκόμενος, ἠγόησε τὸ ὁδὸν· ὑπισχνεῖ) σφι αὐτῷ φράσειν, Πρόσυμνος πῶμα,
σῦκα ἀμαθῆ· ὁ δὲ μαθὼν, ἡ καλὸς, ἀλλὰ Διονύσῳ καλὸς ἡ ἀφροδισίοις ἦν ἡ χάρις, ὁ μαθὼν ἐν 20
ἠτέᾳ Διόνυσος· βουλομένῳ ἦ τῷ θεῷ γόνιτι ἡ αἴτησις· ἐ δὴ ὑπισχνεῖ) περίξεσε αὐτῷ οἱ ἀναξόξοι, ὄρχῳ πισσαίμενος τὸ ὑπισχνεῖσθαι. μαθὼν, ἀπῆρεν ἐπὶ νῆθυν αὖθις· ἡ καταλαμβά-
νει τὸν Πρόσυμνον· ἐπιθήνεια χάρ. ἀφοσιούμενος τῷ ἐρασθῆ ὁ Διόνυσος, ἔδη τὸ μνημεῖον ὄρμᾶ, καὶ
ποιεῖ πα. κλάδον ἔν συκῆς, ὡς ἔτυχεν, ἐκπρεμῶν, αἰδοίοις μορίοις σκιάζει) τρόπον· ἐφίζεται τῷ
κλάδῳ, τὴν ὑπόχισιν ἐκπλῶν τῷ νικηρῷ. ὑπόμνημα δὲ πάθους τούτου μυστικὸν, Φαλλοὶ, ἡ
πόλεις ἀνίσπει) Διονύσῳ· εἰ μὴ γὰρ Διονύσῳ πομπὴν ἐποιοῦντο, ἐ ὕμνουν ἆσμα, αἰδοίοισιν ἀναιδέ-
σι παῖραγες. φησὶν Ἡράκλειτος. ὠυτὸς) Ἅιδης, ἐ Διόνυσος, ἅτινα μαίνει) καὶ λύουσι, ἡ
Διὶ τὴν μίθην τὴν σώμα]σι, ὡς ἐγὼ εἶπον, τοῦτον, ἐὸν Διὶ τὴν ἐπονείδιστον τῆς ἀσπλαγείας ἱε-
ρὸν Φανλίαν. ἐκότως ἄρα οἱ τριετεῖδες ὑμῶν θεοὶ, δόλει παθὲν γενόντες. ἀλλὰ ἡ ποῖς τῶν ἐλεύ-
θερων καλουμένων, τῶν παρὰ Λακεδαιμονίοις, δόλιοι ὑπέστηθεν ζυγόν· Ἀπόλλων, Ἀδμήτου
ἐν Φεραῖς· Ἡρακλῆς, ἐν Σάρδεσιν, Ὀμφάλῃ· Ἀκαμέδοντι σῖ ἐθήτευε Ποσειδῶν, ἐ Ἀπόλλων, κα-
θὰ περ ἀρχῆθεν οἰκέτης, μηδὲ ἐλευθερίας δόντος ἐθελήσαι δωρηθὲς τυχεῖν παρὰ τοῦ πατρὸς διατό. 30
τι. τὸ καὶ τὰ Ἰλίου τείχη ἀναοικοδομηθέντα τῷ Φρυγί. Ὁμηρος) ἡ τὴν Ἀθηναῖον οὐκ αἰσχύνεται
παραφαίνειν, λέγων τῷ Ὀδυσσεῖ· χρύσεον λύχνον ἔχουσα ἐν χερσὶν· τὴν δὲ Ἀφροδίτην ἀνίγνω-
μεν, οἷον ἀκόλαστον τὴν θεραπαινίδιον, παραθεῖσαν Φέρουσαν τῇ Ἑλένῃ τὸν δίφρον ἐ μοιχεῖ καὶ πέσ-
σοντα, ὅπως αὐτὸν ἐς πανοικίαν ὑπαγάγηται. Παυσανίας γὰρ, ποὸς τούτοις, ἐ ἄλλως παμπό-
λλας ἀνθρώπους λατρεύσαι θεὸς ἱστορεῖ, ὧδε πως χάφων·

Τλῆ μὲν Δημήτηρ, τλῆ δὲ κλυτὸς Ἀμφιγυήεις·
Τλῆ δὲ Ποσειδάων, τλῆ σῖ ἑκηβόλος Ἀπόλλων
Ἀνδρὶ παρὰ θνητῷ ἠνιδύσαμεν ἐς ἐνιαυτόν·
Τλῆ δὲ καὶ ὀβριμόθυμος Ἄρης, ὑπὸ πατρὸς ἀνάγκης·

καὶ ἔδη τέτταρες. τέτταρες ἂν ἐκότως ἦσαν), τοὺς ἐρωτικοὺς ὑμῶν καὶ παθητικοὺς τούτους θεοὺς ἀνθρω- 40
» παθεῖς, ἐκ παντὸς ἐπαίνου τρέπει. καὶ γὰρ ἐν κείνοις θνητὸς χρώς. πυνθανομαι δὲ Ὁμηρον
μάλα ἀκριβῶς, Ἀφροδίτην ἔδη τῷ τραύματι παρεπόμενον, ἐξὸν καὶ μίσχα ἰάσασθαι· αὐτόν τε
τὸν πολεμικώτατον Ἄρη ὑπὸ τοῦ Διομήδους καὶ ἐ κεῖνον ἀξιομνήστευτον δηλοῦμεν. Πολέ-
μωνα δὲ, ἐ τὴν Ἀθηναῖον ὑπὸ Ὀρνύτου τρωθῆναι λέγει. καίμὴν καὶ τὸν Λιδωναῖα ὑπὸ Ἡρακλέους
16 πεζωθῆναι Ὁμηρος λέγει· καὶ τὸν Ἠλεῖον Αὐγέαν Παυσανίας ἱστορεῖ. ἠδὴ δὲ καὶ τὴν Ἥραν τὴν
ζυγίαν, ἱστορεῖ ὑπὸ ἐ αὐτοῦ Ἡρακλέους ὁ αὐτὸς οὗτος Παυσανίας ἐν Πύλῳ ἡμαθοῦντα· Σωσί-
βιος δέ, ἐ τὸν Ἡρακλέα ποὸς τῶν Ἱπποκωνλιδῶν ἡ τῆς χειρὸς οὐ ξιφωθῆναι λέγει· οἱ δὲ τραύ-
ματα καὶ αἵματα οἱ μὲν ἰχῶρες οἱ ποιητικοί, ἀδεχθέστερα καὶ τῶν αἱμάτων· ἦσις γὰρ αἵματος,
ἰχῶρα νοεῖται. ἀναγκαῖον οὖν ἡμῖν θεραπείας καὶ τροφὰς παρεισάγειν αὐτοῖς, ὧν οἷον ἐδωδῆς. διὸ
τραπέζαι, καὶ μίθαι, καὶ γέλωτες, καὶ συνουσίαι οὐκ αὐ ἀφροδισίοις χρωμένων ἀνθρώποις, 50
οὐδὲ παιδοποιουμένων· οὐδὲ μὴν ὑπανιάντων· ἡ ἀθάνατοι καὶ ἀνενδεεῖς καὶ ἀγήρως ὑπῆρχον.
μυθολογοῦσι δὲ καὶ τραπέζης ἀνθρωπίνης παρὰ τοῖς Αἰθίοψιν· ἀπανθρώπου δὲ καὶ ἀθέσμου,

αὐτοὺς ὁ

αὐτὸς ὁ Ζεύς, περὶ Δυκάονα τὸν Ἀρκάδα ἱστόμενος. αὐθρωπόων γοῶν ἐνὶ Φερσεφόνῃ περάων, οὐχ ἑκών· ἠγνόει γὰρ ὁ Θεὸς ὡς ἄρα Λυκάων ὁ Ἀρκὰς, ὁ ἱστάτωρ αὐτοῦ, τὸ παῖδα κατὰ Φάξιν τὸ αὐτοῦ Νύκτιμον ὄνομα αὐτῷ παραθεὶς ὕψωσε τῷ Διί. καλὸς γὰρ ὁ Ζεὺς, ὁ μαντικὸς, ὁ ξένιος, ὁ ἱκέσιος, ὁ μειλίχιος, ὁ πανομφαῖος, ὁ προστροπαῖος· μᾶλλον δὲ [ὁ] ἔλεγχος, ὁ ἄδικος, ὁ ἄθεσμος, ὁ ἄνομος, ὁ ἀνόσιος, ὁ ἀπάνθρωπος, ὁ βιαιοπάθης, ὁ Φθειρεὺς, ὁ μοιχὸς, ὁ ἱρατικός. ἀλλὰ τότε μὲν ἑκὼν τοιοῦτος· νῦν δὲ, ὅτι αὐθρωπόμορφος γέγονε δοκοῦσι καὶ οἱ μῦθοι ὑμῶν γεγραφέναι. δράκων ὁ Ζεὺς ἱκέσιος, ὁ κύκνος ἐστὶν, εἶτα ἄετος, εἶτα αὐθρωπόμορφος ἐρωτικός· ἐκ παιδὸς θεὸς, ὁ παιδεραστὴς, ὁ φιλοβιαζόμενος, καίτοι πολλαὶ καὶ καλαὶ καὶ ἐπιγωνίαι γυναῖκες, ἡ Λήδας δ' ἐπεπίστευτο, καὶ Σεμέλης ἀκροστιχὶς· μαράκια δὲ ἀρσενικὰ καὶ πολιτικώτατα τῇ φυσικῇ βουλῇ· τῷ νῦν σαῦρος μὲν ὁ ἄετος τῷ δαὶ ὁ κύκνος, τῷ δαὶ αὐτὸς ὁ Ζεύς; γεγράφασι μέν· ἔ πιθοῦ. ἡ γὰρ δὴ πιστικὴ τοῖς ἐρωτικοῖς, καὶ παιδικοῖς σωφρονῶν· γεγραφὸς δὲ ὑμῖν ὁ μῦθος, ἀπιβαίνων ἡ Λήδα, ἀπίπτην ὁ κύκνος, ἀπίπτην ὁ ἄετος. ζητεῖς τὸν Δία· μὴ τὸν ἐρατὸν, ἀλλὰ τὸν γλοιὸν πολυπραγμονεῖ. ὁ Κρὴς οἶδε μαντεύεσθαι, παρ' ᾧ καὶ τὸ Καλλίμαχος ἐν ὕμνοις· -- καὶ γὰρ τὸ Φοῖβε σὰ σᾶος Κρὴς ἐπετέρηνας. τοῦτο καὶ ὁ Ζεύς, μὴ δύς Φοῖβε, ὡς Λήδα, ὡς κύκνος, ὡς ἄετος, ὡς αὐθρωπόμορφος ἐρωτικὸς, ὡς δράκων. ἤδη δὲ ἐν αὐτοῖς φαίνονται οἱ δαιμόνιοι, ἄκοιτες μὲν, ὅμως δὲ οὐ σωφρόνως τῷ πλανᾶν, τῷ πᾶσι τοὺς θεούς.

Οὐ γὰρ ἔτ' ἀνδρῶν γένος ἐστὶ παλαιόφατον, οὐδ' ἀπὸ πέτρης,

Ἀλλ' ἀνδρῶν γένος ἐστὶ μικρὸν ὕστερον καὶ δρυὸς ὅσσοι ἄριθμον, καὶ πέτρας. Ἀχαιμένεα γοῦν τινα Διὸς ἐν Σπάρτῃ πραθέντα, Σπάφυλος ἱστορεῖ· φασκόντων δ' ἐν Ἕρμιονι, τῆς καλαῖς, Ἀχαιμένεα τὸν Ἑλλάνων βασιλέα, Ἀργόντην τῶν Ἀφροδίτης ἱερέων, ἐπ' Ἀργείνῃ τῷ ἱερομένῃ. Ἄρτεμιν δ' Ἀρκάδες ἀπὸ κυνηγίου καλουμένου, ποιητέον, ὡς φησὶ Καλλίμαχος ἐν Αἰτίοις· ἢ Κοσδυλίτης ἐν Μαθύμνῃ ἱπρατεύμην Ἀρῆμις. ὅτι δ' καὶ Ποδάγρας ἄλλης Ἀρτέμιδος ἐν τῇ Λακωνικῇ ἱερὸν, ὡς φησὶ Σωσίβιος. Πολέμων δ' καχρυσὸς Ἀπόλλων οἶδεν ἄγαλμα· καὶ ὄψιφάγου πάλιν Ἀπόλλωνος ἄλλο ἐν Ἠλιδι, πομπαῖον ἐπικαθέμενον ἵππῳ. ἐπεμήνω Διὶ θύεσιν Ἡλεῖοι· Ῥωμαῖοι δὲ, ἐπιμήνιον Ἡρακλεῖ, ἢ Πυριτῇ δ' ἢ Φοίβῳ θύουσιν. ὡς δ' αὐτὸς μὲν τῶν ἀμφὶ τὸν Ἡρακλέα, ἐκλεγόμενος φησὶν, ἐν Ἄργει, οἱ Ἀφροδίτην τιμωρὸν ὑπεκθύεσιν Ἀργεῖοι δ' Ἀκραιεῖς. ἐν Χαλυβδῶνι δ' Ἄρτεμιν Σπαρτὰν σέβουσιν· ἐκ τοῦ βαθεῖαν χολὴν πίνειν καλοῦσιν. οὐκ ἐπιθύειν περασίοις καὶ πομπαῖοις τοῖς ἐπὶ κομιζομένοις, ἢ ὑφ' ἡμῶν παραληφθέντα· οὐδὲ τὰς σὺς γυναῖκας ἔτι καὶ συγγενεῖς, ὡς ἐγὼ μάρτυρας ἔχω τοῦ σέβειν ἀπίσω καλῶ, ἀθίκ χλοῆς. ὦ θαλάσσιοι, τὰ πάντα ὑμῶν ἀνωλόθρευτα, βίον ἐμπεπληκότες. ἐκ μὲν τοι Ζεὺς Φαλακρὸς ἐν Ἄργει, τιμωρὸς δ' ἄλλος ἐν Κύπρῳ τε πεπήδηκεν ἐκ δ' Ἀφροδίτη πεδάσασα μὲν Ἀργεῖοι ἐπάρα δ' Ἀθηναῖοι, καὶ καλλιπύγου θύουσιν Συρακούσιοι· ἐν Νίκανδρος ὁ ποιητὴς καλλιγλουτὸν τὴν κέκληκεν. Διόνυσον δ' ἤδη σωτῆρ' χαριψάλαν· Σικυώνιοι τοῦτον προσκυνοῦσιν, ὅτι τῶν γυναικείων τάξαντος τὸν Διόνυσον μελῶν ὄφορον αἴχας, τὸ ὕδωρ εὐθαζόμενος ἐκχέῃ. τιοὶ μὲν αὐτῷ οἱ θεοὶ τιοὶ δὲ καὶ αὐτοὶ, παίζοντες ἐν θεοῖς. μᾶλλον δ' ἐμπαίζοντες καὶ ἐνυβρίζοντες σφίσιν αὐτοῖς. καὶ ποσὶ βλαπτοὺς Αἰγυπτίους, καμηδὸν ἐκ πόλεως τὰ ἄλογα τῶν ζώων ἐκτεμνόμενοι. ἦπερ Ἕλλησιν, φιλότεκνος προσκυνοῦσι θεούς; τὰ μὲν γὰρ, οἱ καὶ θηρία, ἀλλ' οὐ μοιχικὰ, ἀλλ' οὐ μάχλα, παρὰ φύσιν δ' ἐνυβρίσει ἡδονῆς οὐδὲ ἓν. οἱ δὲ, ὅπως, τί καὶ χρὴ λέγειν, ἐπὶ δοκῷ οὗτος αὐτῶν διειλεγμένων, ἀλλ' οὖν γε Αἰγύπτιοι, ὧν νῦν δὴ ἐμνήσθημεν, ἐκ τοὺς θρησκείας ἐκ σφῶν ἐκπέδαιτο αὐτοὺς δ' αὐτοὺς, Εὐλαῖος). Φάσκοντες τὸν ἰχθῦν μιμεῖσθαι, ὃς ἄλλος οὗτος ἰχθὺς, οἱ τὸν Ελεφαντίνην οἰκοῦσιν· Ὑβρυγχεῖς), τὸν φερώνυμον τῆς χώρας αὐτὸν ὁμοίως ἰχθῦν· ἔτι γε μὴν Ἡρακλέα πολίτην ἰχνεύοντα· Σαΐτην δὲ, καὶ Θηβαῖοι, πεῖσαι· Λυκοπολίτην δὲ, λύκον· Κυνοπολίτην δὲ, κύνα· τὸν ἀπιν, Μεμφίτην· Μενδήσιοι τὸν τράγον· ὑμᾶς δὲ, οἱ πάντ' ἀμείνους Αἰγυπτίων· ἀκνῶ δὲ ἀπαντᾶν χέρνης· οἱ τὸν Αἰγυπτίους ὀσμήρα μελοῦντες, ἡ πώσασθε ὀπτοί ἵστε καὶ πεῖσαι ἄλογα ζῶα, Θετταλοὶ μὲν ὑμῶν, τὸν πλάρχους τετιμήκασι, Διὶ τῷ σωτῆρι· Θηβαῖοι δὲ, ἵππους καλοῦσι, Διὶ τῷ Ἡρακλέους φασίν. ἢ δαὶ πάλιν Θετταλοὶ μύρμηκας ἱστρεῦντο σέβειν; ἐπεὶ τὸν Δία μεμαθήκασιν ὁμοιοῦσθαι τῷ μύρμηκι, τῇ Κλήσῃ φασὶ οἱ Εὐρυμιδοῦσαι μιγῆναι, καὶ Μυρμηδόνα γεννῆσαι. Πολίμων δὲ τοὺς ἀμφὶ τὸν Τρωάδα κατοικοῦντας ἱστορεῖ, τοὺς σπηλυγγίους μῦς, οὓς σμινθοὺς καλοῦσιν, ὅπως ἂς κώρας τῶν πολεμίων διέτρωγον τῶν τοξων· καὶ σμινθεὺς Ἀπόλλωνα ἀπὸ τῶν μυῶν σκεύων ἐπωφήμισεν. Ἡρακλείδης δὲ ἐν κλίσεσιν ἱερῶν φησὶ τὸν Ἀκαρνανίαν, φησὶν, ἔνθα τὸ Ἄκτιον ἐστὶν ἀκρωτήριον, καὶ τῷ Ἀπόλλωνος τῷ ἀκτίῳ τὸ ἱερὸν, τῆς μάχης πρόθυσιν βοῦν. οὐδὲ μὴν Σαμίων ἐκλήσεις· πρόβατον,

ὡς φησὶν Εὐφορίων, σέβεσι Σάμιοι· ὑδό γε τῶν τὴν Φοινίκην Σύρων κατοικούντων, ὧν οἱ μὲν, τὰς θεὸς δὲ τὰς ἰχθῦς οὐ σέβουσι θεοποιοῦσι ὡς Ἥλιόν τε καὶ Δία. εἶεν δή· ἐπειδὴ ὑμεῖς ὑμᾶς θρησκεύετον, αὐθις ἀπισκέψασθαί μοι δοκῶ, εἴ ὄντως εἰσὶν δαίμονες, ἀλλ' ἵνα τοῦτο, ὡς ὑμεῖς φατὲ, ἐγκαταλεγόμενοι ζῶμεν. ἐγὼ δὲ οὐ δαίμονες λύχνοι τε ἔμοιγε δοκοῦσι, ὅτι μὲν ἀφανῶς ἔχειν καὶ ἀναφανδὸν ὕστερον καὶ πόλεις δαίμονας ἀπέχωρίσεις. πρῶτα μὲν Ἀθηναῖοι μένουσι· πρὸς Κυθηρίοις μὲν, Ἐδημοντ· πρὸς Τλωΐοις, Καλλιστέγοντ· πρὸς δὲ Ἡλείοις, Ἀντίοντ· πρὸς Λάκωσιν, Ἀγράυλον. πάμπαν δέ τις ἔφαλτο καὶ πτόμναν ἤρας· καὶ ἡ Πυθία σωτῆρα θύουσι Πλαταιῆσιν, Ἀνδροκράτη, καὶ Δημοκράτη, καὶ Κυκλαίῳ, καὶ Δάϊκωνι, τῶν Μηδικῶν ἀκμαζόντων ἀγώνων. ὅτι καὶ ἄλλους πεπόλεις σωτῆρας δαίμονας, τῷ γε καὶ σμικρὸν ἀξιοθρῆν δυναμένῳ·

Τρὶς γὰρ μύριοι εἰσὶν ἐπὶ χθονὶ πολυβοτείρῃ
Δαίμονες ἀθάνατοι, φύλακες μερόπων ἀνθρώπων.

τίνες εἰσὶν οἱ φύλακες, ὦ Βοιώτιε, μὴ φθονήσῃς λέγειν. ἡ δῆλον ὡς ἔστι, καὶ οἱ τούτων ἐπιμόνεροι, οἱ μεγάλοι δαίμονες, ὁ Ἀπόλλων, ἡ Ἄρτεμις, ἡ Λητὼ, ἡ Δημήτηρ, ἡ Κόρη, ὁ Πλούτων, ὁ Ἡρακλῆς, αὐτὸς ὁ Ζεύς. ἀλλ' οὐκ ἀποδρᾶναι ἡμᾶς φυλάττουσιν, ἀσκραῖς· μὴ ἁμαρτάνειν δοίησι, οἱ ἁμαρτῶν δῆπου ἐπιμένει. ἐπεὶ θαυμάζω δὲ τὸ πρωτιμῶδος ἐπιφέρεσθαι ἁρμοττόν, πατὴρ αὐξητὴς, παῖδα νεῦστε. οἱ σὺ ἄρα ἔασι φύλακες ἔτι, οὐκ ἀνοία τῇ πρὸς ἡμᾶς θεοπιθῆς, τῇ ὑμοδαπῆς ἀπωλείας ἐχόμενοι, πολλάκις δίκλω, ἐγχρίμπτον τῷ βίῳ, δελεαζόμενοι καπῷ. αὐτοπάτωρ ὀξομολογοῦ οἱ δαίμονες τὸν μεσιμβρινὸν τὸν ἀνέμων· λευκὸς τε κύπρος π· τὸ γὰρ λάχεμον γέρας ἡμᾶς, λέγοντες. τίνα σὺ ἀν φωνὴν ἄλλην, οἱ φωνὴν λάβοιεν λίγκλιον ἤροι, εἶα αὖλυρον ἐγκλαῖ, πρόσπαιπ ἡ τὸν ὁμερικὴν τε καὶ πιητικὴν, τὸ κύατός τε καὶ ὀψαρπτικῆς φίλην; τοιοῦδε μέν τι παρ' ὑμῖν ὦ τε δαίμονες, ἐγὼ ἤροι, ἐκ ἂν πίνες ἡμῖν, ὥσπερ ἡμίονοι, κίκληπτ· ὑδὲ γὰρ ὑδὲ ὀνομάτων ὑμῖν πνία πρὸς ζῶς τῆς ἀσεβείας σωθήσῃς. φόρι δὴ σοὶ ἐγὼ τοῦτο πρόθωμεν, ὡς ἀπίθρωπα καὶ μισάνθρωποι δαίμονες εἶεν ὑμῶν οἱ ἤροι, καὶ ἐχὶ μόνον ἀπεχαίρουσι τῇ φρενοβλαβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, πρὸς δὲ, καὶ ἀνθρωποκτονίας ἀποπλαύουσι· τῶν μὲν τὰς ἐν ἐκκλησίαις ἐνίστασι φιλονεικίας, τῶν δὲ ζῶς ἐν πολέμοις ἀναρίθμους φιλοτιμίας, ἀφορμὰς σφίσιν ἡδοῦς πορίζομενοι, ὅπως ὅτι μάλιστα ἔχοιεν αὐθρωποκτονεῖν ἰδίᾳ ἐμφρενοβλαβεῖν φόνων; ἤδη δὲ πόλεις καὶ ἔθνη, οἷσιν λοιμοὺς ἀπισκέψαντες, ἀτενδὰς ἀπήτησαν ἀνημέρως. ἀρξομένης γοῦν ὁ Μεσσήνιος, τῷ Ἰθωμήτῃ Διὶ τριακοσίας ἀπίσφαξε, πεντήκοντα ὁμοῦ καὶ τριακοσίας καλλιπρῶν οἰόμενος ἑκατόμβας· ἐν ὧς δὲ Θεόπομπος ἦν [ὁ] Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, ἱερεῖον εὐθὺς. ταῦρος δὲ τὸ ἔθνος, οἱ σὺν τὴν Ταυρικὴν χερρόνησον κατοικοῦντες, ὃς αὐ τῶν ξένων παρ' αὐτοῖς ἕλωσι, τούτων δὴ τῶν ἐκ Ἑλλάσσας ἁπλοΐστων, αὐτίκα μάλα τῇ Ταυρικῇ κατθύουσιν Ἀρτέμιδι. πῶτας σὺ ζῶς ὑσίας Εὐριπίδης ἐπὶ σκηνῆς τραγῳδεῖ. Μένιππος δὲ ἱερεῖ ἐν τῇ τῶν θυμασίων συναγωγῇ, ἐν Πέλλῃ τῆς Θετταλίας Ἀχαιὸν ἄνθρωπον Πηλεῖ καὶ Χείρωνι καθύειν· Λυκάονες γὰρ, Κρητῶν ἔθνος ἐσιν, ἔτως Ἀντικλείδης ἐν Νόστοις, ἀποφαίνει ἀνθρώπους ἀποσφάττειν τῷ Διὶ· καὶ Λεσβίους Διονύσῳ τὸν ὠμοφάγον θυσίαν, Δωσιάδας λέγει· Φωκαεῖς δὲ, ὑδὲ γὰρ αὐτοὺς παραπέμψομεν πώτους, Πυθοκλῆς ἐν τρίτῳ Περὶ ὁμονοίας, τῇ Ταυροπόλῳ Ἀρτέμιδι ἄνθρωπον ὁλοκαῆ ἱερεῖα. Ἐριχθονεῖς δὲ ὁ Ἀθηνᾶς, καὶ Μάρσυας ὁ Ῥωμύλου, τὰς αὐτῶν ὀθυσάτην θυγατέρας· ὧν ὁ μὲν τῇ Φερεφάττῃ, ὡς Δημάρετος ἐν πρώτῳ τραγῳδεῖται· ὁ δὲ τοῖς Ἀποτρεπαίοις, ὁ Μάρσυας, ὡς Δωρόθεος ἐν τῇ πέμπτῃ Ἰταλικῶν ἱερεῖα. φιλάνθρωποί γε ἐκ τούτων καταφαίνονται οἱ δαίμονες. πῶς δὲ ἐχ ἕξει ἀναλόγως οἱ δεισιδαίμονες, οἱ μὲν, σωτῆρες δὲ φημένους· ὡ δὲ, σωτηρίαν αἰτήμενοι παρὰ τὸ ἀπόλλυσθαι σωτηρίας. καλλιρρόῳ γὰρ τοπίζοντες αὐτοῖς, σφᾶς αὐτοὺς λελήθασιν ἀποσφάττοντες ἀνθρώπους. ὁ γὰρ σὺ περὶ τὸ τοῦτον ἱερῆον γένηται ὁ φόνος. ὑσὶ δὲ Ἀρτέμιδί τις ἔθυσε Διὶ ἐν ἱερῷ δῆθεν χαρίεν μᾶλλον ἢ ὀργῇ καὶ φιλαργυρίᾳ, ἄλλοις ὁμοίως δαίμοσιν ὅπερ βωμοῖς ἢ ἐν ὁδοῖς ἀποσφάττουσι τὸν ἄνθρωπον, ἱερὸν ἱερεῖον ἀπεφήμισας· ἀλλὰ φόνος ἐστὶ καὶ ἀνθρωποκτονία ἡ τοιαύτη θυσία. τί δὴ σὺ ὦ σοφώτατε τῶν ἄλλων ζώων ἄνθρωπε, τὰ μὲν θηρία θεοφοβούμενοι· τὰ δὲ ἀνήμερα, κἂν ποτε θεοτύχωμεν ἄρκτῳ ἢ λέοντι, ἐκτρεπόμεθα, Ὡς σὺ ὅτε τις τε δράκοντα ἰδὼν πολύκερων ἀπίσῃ

Οὔρεος ἐν βήσῃσιν· ὑπὸ τε τρέμος ἔλλαβε γυῖα,
Ἄψ τ' ἀνεχώρησεν· δαίμονας δὲ, ὀλοθρίους καὶ ἀλιτηρίους, ἀποθέλους τε καὶ μισανθρώπους καὶ λυμεῶνας ὅλης πεφυκότ ὁμοίως καὶ σωτῆρας, οὐκ ἐκτρέπεσθε, ὑδὲ ἀποτρίφεσθε; τί σὺ ἂν καὶ ἀληθῶς εἴημεν οἱ κακοὶ, ἢ τίνα ἂν ὠφελήσαιμεν; αὐτίκα γοῦν ἔχω σοι βελτίονα τὸ ὑμεδαπῶν τούτων ἤρων, τῶν δαιμόνων, ἀποδεῖξαι τὸν ἄνθρωπον τῷ Ἀπόλλωνι τῷ μαντικῷ, τὸν

Κύρον

Κύρῳ καὶ τ̃ Σόλωνα. φιλόδωρ@· ὑμῶν ὁ θεὸς@·, ἀλλ' οὐ φιλανθρωπ@·. πεῖθωκεν τ̃ Κροῖσον τ̃ φίλτ-
ον, καὶ τῦ μισθῦ ἐκλαθόμεν@·· οὕτω φιλόδοξ@· ἦν· ἀνήγαγε τ̃ Κροῖσον ἐπὶ τ̃ Ἅλυν@·
ὅπως τῶν πυρᾶν. οὕτω φιλοῦσιν οἱ δαίμονες ὁδηγεῖσθαι εἰς τὸ πῦρ. ἀλλ' ὦ φιλανθρωπότατε καὶ ἀ-
ληθέστατε Ἀπόλλων@· αὖθρωπ· τὸν ὑπὲρ τῆς πυρᾶς οἰκτισμὸν διδύμενον. καὶ σὺ μὲν ὦ Σόλων
μάντευσαι τῶν ἀληθῆ, σὺ δὲ ὦ Κῦρε πέλωσιν ὑποσβεσθέντα τῶν πυρᾶν. σαφρονισθέντα ὑπὸ τ̃
χῦ ὦ Κροῖσε, τῷ παθήματι μαθών· ἀχαρίστως ἐπὶ τὸν εὐεργέτην λαμβάνει τ̃ χρησθὸν, καὶ μὴ
τὸ χρυσίον ψεύδεσθαι. ὦ Σόλων, ὅρα πάλιν πάλ@· ἄρα σὺ καὶ δαίμων, ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπός σοι λέ-
γει· ἐκ λοξᾶ μαντεύῃ Σόλων· τῦτον ἐνθήσεις. ἀληθῆ μέντοι. ὦ βάρβαρε τ̃ χρησμὸν τῦτον ὑπὲρ τῆς
πυρᾶς δοκιμάσεις. ὅθεν ἐπίσταμαι θαυμάζειν, ὅτι ποτὲ φαντασίας ἀπεχθεῖσις οἱ πρῶτοι πεπλα-
νημένοι, δεισιδαιμονίαν ἀνθρώποις κατήγαγον, δαίμονας ἀλιτηρίους νομοθετῆσις σφῶν· εἴτε
φορωνὺς ἐκεῖν@· ἦν, εἴτε Μίρσιλος, εἴτε ἄλλος τις, εἰ νεὼς καὶ βωμὺς ἀνίδρυσαν αὐτοῖς· πρὸς ἣν
θυσίας παρασκεύασαν πρῶτοι μεμύθευν@·. καὶ γὰρ δὴ, καὶ κατὰ χρόνους ὕστερον, ἀνέπλασθον θεοὺς, οἷς
προσκυνοῦν. ἀμέλει τ̃ Ἔρωτα τῦτον, ἐν τοῖς πρεσβυτάτοις τ̃ θεῶν εἶναι λεγόμενον, εἶδμεν πρό-
τερον ὑπὸ τῶν, πρὶν ἢ χαρμόσυνον ἰδεῖν, καὶ βωμὸν ἱδρύσασθαι ἐν Ἀκαδημίᾳ χαριέστατον
ἐπιτελῆς ἡδομένης ἐπιθυμίας· ἐπὶ τῆς νέας τῶν ἀσεβημάτων Ἔρωτα κεκλῆκασι. θεοποιῆσις ἀ-
κόλαστον ἐπιθυμίαν. Ἀθλιώτατοι δὲ πάντων ἦσαν Ἕλληνες, πρὶν ἢ φιλιππίδου ἐκπεσεῖν αὐτοὺς,
ἐκ τοῦ ἄρα λοιπὸν ποθεῖν ἡ δεισιδαιμονία λαθέσθαι, κακίας ἀνεκτὸν χέσει πυρᾷ. εἶτα δὲ μὴ ἀ-
νακτᾶσθαι, ἀλλ' εἰς ἐπίδοσιν ἐλθοῦσα, καὶ πολλὴ δὴ ἰσῦσα, δημιργὸς πολλῶν καθέστηκε δαιμό-
νων, ἑκατόμβας θύσασα, καὶ πανηγύρεις ἐπιτελῦσα, καὶ ἀγάλματα ἀνιεῖσα καὶ νεὼς ἀνοικοδο-
μῦσα. οὐδὲ δὴ, οὐδὲ γὰρ νῦν τάττεις σωπήσομαι, πρὸς ἣ καὶ αὐτὸς ἐξελίξω, νεὼς μὲν οὐ φθόνως
ὁρμαζομένης, πέφυκε δὲ ψομένης, τυπίστους πέφυκε νεὼς ἐπικλημένους. ἡμᾶς γὰρ, ἀλλὰ καὶ
ὑμῶν δεισιδαιμονίας ἐκλάθεσθε, τὰς πέφυκε ἡμᾶς αἰσχυνόμενοι. ἐν τῷ νεῷ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Λα-
κεδαίμονι, ἐν τῇ ἀκροπόλει, πέφυκε ἱστ· Ἀκρισίου· Ἀθήνησι γὰρ ἐν ἀκροπόλει, Κέκροπ@·, ὡς φησὶν Ἀ-
πολλόδωρ@·. ἐν τῷ ὑπαίθρῳ τῶν ἱερῶν. τί δαὶ Ἐρεχθέως@·; οὐχὶ ἐν τῷ νεῷ τ̃ Πολιάδ@· κεκρύβδυ-
κεν; Ἰλισσ@· γὰρ, ὁ Εὐμόλπου καὶ Δαίρας, οὐχὶ ἐν τῷ Ἐλευσινίῳ, τῷ ὄντι τῇ ἀκρο-
πόλει; αἱ δὲ Κιλικίδες θυγατέρες, οὐχὶ ἐν Ἐλευσῖνι πεφάσι; τί σοι καταλέγω τὰς ὑπερβορίων
γυναῖκας; Ὑπερόχη καὶ Λαοδίκη κέκληνται ἐν τῷ Ἀρτεμισίῳ ἐν Δήλῳ κεκρύβδυσθον· πρὸς γὰρ, ἐν
τῷ Ἀπόλλων@· τῷ Δηλίῳ ἐστὶν ἱερῷ. Λεπτίνης@· γὰρ, Κλέαρχον ἐν Μιλήτῳ πεφάσθαι ἐν τῷ Διδυ-
μείῳ φησὶν. ἐν παύθα τῆς Λευκοφρυήνης τὸ μνημεῖον, οὐκ ἄξιον περιελθεῖν, ἐπεμνήσθη Ζεύξιππος τῷ
Μιλησίῳ· ἡ ἐν τῷ ἱερῷ τ̃ Ἀρτέμιδ@·, ἐν Μαγνησίᾳ κεκρύβδυται. ἐδεῖ μὲν τὸν ἐν Τελμισσῷ βωμὸν 19
τ̃ Ἀπόλλων@·, ἐν μνῆμα εἶναι, καὶ τῶν Τελμισσέων τ̃ μάντεως, ἱστροῦσι. Πτολεμαῖ@· δὲ ὁ τ̃
Ληπάρχου, ἐν τῷ α τ̃ περὶ τὸν Φιλοπάτορα, ἐν Πάφῳ λέγει, ἐν τῷ τῆς Ἀφροδίτης ἱερῷ Κινύρεω
τε, καὶ τὰς Κινύρου ἀποθνήσκειν κεκρύβδυθαι. ἀλλὰ γὰρ ὅπως μὴ τὰς προσκυνουμένους ὑμῖν πέφυκε,
ἐμοὶ μὲν ἐστὶ· ὁ πᾶς ἀνθρώπινος χρόν@·· ὑμᾶς δὲ ἐμὴ ὑπαισχύνη πρὸς αἰσχύνη τῶν πλημμε-
λεῶν· νικροὶ ἄρα πλείονες ἦσθε, νικροὶ ὄντως πεπρεσβυτέρως περιέρχεσθε. ἆ θεοὶ· τί κακὸν τόδε πε-
πράχατε; νυκτὶ μὲν ὑμῶν ἐλύπει κεφαλαί· ἐπὶ σοὶ ἔτι πρὸς τάτης, φέρων ὑμῖν τὰ ἀγάλματα αὐτὰ
ἐπισκοπεῖν παραθείλω, ἐπότερα ὡς ἀληθῶς, λῆρον ὀρήσθε τῷ σωθῆναι, ἔργα χειρῶν αὐ-
θρώπων αἰσθησόμενοι. πάλαι μὲν οὖν οἱ Σκύθαι, τὸν ἀκινάκελον· οἱ Ἄραβες. τὸν
λίθον· οἱ Πέρσαι, τὸν πρόμον προσκυνοῦν, καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων οἱ ἔτι παλαιότεροι, ξύλα
ἱδρύσθαι φασὶν, καὶ κίονας ἵστασθαι· ἐδὴ καὶ ξόανα προσηγορεύετο, ἀφ' τὸ ἀπὸ ξύλου
τῆς ὕλης. ἀμέλει ἐν Ἰκάρῳ, τῆς Ἀρτέμιδ@· τὸ ἄγαλμα, ξύλον ἦν οὐκ εἰργασμένον· καὶ τῆς Κι-
θαιρωνίας Ἥρας ἐν Θεσπιαῖς πεφύκειν σκεκρυμμένον· ἐν τῷ Σαμίας Ἥρας, ὡς φησὶν Ἀθήναις,
πρότερον μὲν ἦν σανίς· ὕστερον δὲ, ὑπὸ Πρόκλεους ἄρχοντ@·, ἀνδριαντοειδὲς ἐγλύφη. ἐπεὶ δὲ ἀν-
θρώπους ἀπεικονίζεσθαι τὰ ξόανα ἤρξατο. βρίτης τῶν σκβροῦν ἐποιήσατο σκαρπώσατ·. ἐν Γώ-
μῃ δὲ τὸ παλαιὸν, δόρυ φησὶν γενέσθαι ἔ Ἄρεως τὸ ξόανον, Οὐάρρων ὁ συγγραφεύς· οὐδέπω τ̃
τυχιτῶν ὑπὸ τῶν ὑπερόπων παύτων κακοτεχνίαν ὁρμηκότων ἐπὶ δὲ ἦν ἡσθῆναι ἡ τέχνη, ἤυξησεν
ἡ πλάνη. ὡς μὲν οὖν τὰς λίθους καὶ τὰ ξύλα, ἔ, σωτελῶν φάναι, τῶν ὕλην ἀγάλματα ἀνδρί-
κελα ἐποίησαν οἷς ὑπερφάζεσθε εὐσέβειαν. συκοφαντοῦντες τῶν ἀληθῆ, ἡδὴ μὲν αὐτοῦ ἐλέ-
γον· οὐ μὴν ἀλλὰ, καὶ ἀποδείξω πρὸς ὑπόδικόν τε τόπον, οὐ παραιτήσον. τὸν μὲν οὖν
Ὀλυμπάσι Δία, καὶ τῶν Ἀθήνησιν Πολιάδα, ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαν@· κατασκευάσαι Φειδίαν,
παντὶ που σαφὲς· τὸ δὲ ἐν Σάμῳ τ̃ Ἥρας ξόανον, σμίλῃ τῇ Εὐκλείδου ποιῆσθαι, Ὀλύμπιχ@·
ἐν Σαμιακοῖς ἱστρεῖ. μὴ οὖν ἀμφισβάλλετε, ἐκ τῶν σημῶν Ἀθήνησι καλουμένων θεῶν, ὡς μὲν

δύο Σκοπᾶς ἐποίησιν, ἐκ δὲ καλουμένου λυχνίτου λίθου· κάλως δέ, ἢν μέσῳ αὐτῶν ἱστοῦντα ὄχετα, Πολέμωνα δεικνύωμεν ἐν τῇ περιηγήσει τῶν πρὸς Τίμαιον. μὴ δέ τι ἐν Παπείροις τῆς Λυκίας ἀγάλματα Διὸς καὶ Ἀπόλλωνος, ἃ Φειδίας πάλιν ἐκεῖνα τὰ ἀγάλματα, καθάπερ τοὺς λίοντας τοὺς ἐν Αἰγαῖς ἐμποιήσας, ὕστερος· ἀνδρί, ὡς Φασίνικος, Βρύξιος· ἐν Ἐφέσῳ· ἔχεις καὶ τοῦτον ἀγαλματοποιόν· ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν βουλή, ὁ Πιτταφεύς. ἐν μὲν Τιτανίσι τῆς Ἀθηναίας, ὡς Φησὶ Φιλόχορος, ἔργον ἐστὶν ἀγάλματος ἐποιήσατο, Ποσειδῶνος καὶ Ἀμφιτρίτης, ἐν Τροίᾳ προσκυνούμενα. Δημήτριος δὲ ἐν δευτέρῳ τῶν Ἀργολικῶν δὲ ἐν Τίρυνθι τὸ Ἥρας ξόανον, καὶ πλὴν ὕλην ὅγκυλον, καὶ τὸν ποιητὴν Ἄργον ἀναχάφαι. πολλοὶ δ' αὐτάχα τὸν ξυμμάσαι, ἀμάθειαν τὸ Παλλάδιον, τὸ διοπετὲς καλούμενον, ὃ Διομήδης καὶ Ὀδυσσεὺς ἐκ τροίας μὲν ὑφείλοντο ἐκ Ἰλίου, πρόσκαιρα δὲ ἔχοντα δὲ δὴ δὲ Δημοφῶντα, ἐκ τῶν Πάλλαντος ὃς ὧν κατασκευάσθη, καθάπερ τὸ Ὀλύμπιον ἐξ ἄλλων ὧν ἐν Ἰνδικοῦ ἦλθε καὶ δὴ τὸ ἱστοροῦσι Διονύσιον ἐν τῷ πέμπτῳ μέρει τῆς κύκλου πραγματείας. Ἀπολλᾶς δὲ ἐν τοῖς Δελφικοῖς δύο φησὶ γενέσθαι τὰ Παλλάδια· ἄμφω δ' ἐπ' αὐθρώπων δεδημιουργῆσθαι. ἀλλ' ὅπως μηδεὶς ἐπιλάθῃ, καὶ τοῦτο μὲν ἀγοσίας παρηκάνα, παραληπτέον. τὸ Μορύχου Διονύσου τὸ ἄγαλμα Ἀθήνησι, γενόμενα μὲν ἐκ τῆς Φελλάτης καλουμένης λίθου· ἔργον δὲ ἦν μὲν Σικυωνίου τοῦ παλαμᾶ, ὡς φησὶ Πολέμων ἔν τινι ἐπιστολῇ. ὠφελῶν ἢ ἄλλο τινὶ δύω, Κρητικὸν εἶναι ἀνδριαντοποιόν· Εκύλης δὲ Δίπυλον ὠνομάζεσθαι τοῦτο δὲ τὸν ἐν Ἄργει τῶν Διοσκούρων ἀγάλματα κατασκευάσαι τὸν, τὸν ἐν Τίρυνθι Ἡρακλέους ἀνδριάντα, τὸ τῆς Μητυχίας Ἀρτέμιδος ξόανον ἐν Σικυῶνι. τὸ τί δεῖ τοῦτο ἐπιζητεῖν, ἐξὸν αὐτὸν τὸ μεγαλοδαίμονα ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, ὅσις ἐστί; ὃν δὴ κατ' ἐξοχὴν τῶν πάλαι σεβασμὸν κατηξιωμένον ἀκούομεν· τοῦτον ἀχειροποίητον ἀπάντων ὑπολαμβάνουσιν, τὸ Αἰγυπτίων Σάραπιν. οἱ μὲν γὰρ αὐτὸν ἱστοροῦσι χαριζόμενον ὑπὸ Σωστράτου Πτολεμαίῳ τῷ φιλαδέλφῳ τῶν Αἰγυπτίων πρεσβεύσαι βασιλεῖ· ὃς λιμῷ τηκομένους αὐτοὺς, ἀπ' Αἰγύπτου μεταπεμψάμενος σῖτον, ὁ Πτολεμαῖος, ἀνακτήσατο· ἄναγε δὲ τὸ ξόανον τοῦτο, ἄγαλμα Πλάτωνος· ὃς δεξάμενος τὸ ἀνδριάντα, καθίδρυσεν ἐπὶ τῆς ἄκρας ἣν νῦν Ῥακῶτιν καλοῦσιν, ὕνθα καὶ τὸ ἱερὸν πεποίηται τοῦ Σαράπιδος· γλυτιᾶ δὲ τοῖς τόποις τὸ χωρίον. Βλίσιχις δὲ τὸν παλαικίδα πλευτήσασθαι, ὃν Καινεὺς μετεχαγὼν ὁ Πολεμαῖος, ἔθαψεν ὑπὸ τοῦ προδιδηλωμένου σηκοῦ. ἄλλοι δὲ Φασὶν Ποντικὸν εἶναι βρίτης τὸν Σάραπιν, μετηχθαι δὲ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, μὴ πρὶν ἀπαντοφλικῆς. Ἰσίδωρος, μόνος, παρὰ Σελευκείων τοῖς πρὸς Ἀντιόχειαν, τὸ ἄγαλμα μετηχθῆναι λέγει, ἐν σιτοδείᾳ δὲ αὐτὸν γενομένων, καὶ ὑπὸ Πτολεμαίου Δημητροφίλου· ἀλλ' ὅ γε Ἀθηνόδωρος ὁ δὲ Σάνδωνος, δεχαίζειν τὸ Σάραπιν βυλῆθεις, οὐκ οἶδ' ὅπως ἀπείπασιν, ἐλέγχας αὐτὸν ἄγαλμα ὄναγ γλυπτόν. Σέσωσίν φησι τὸ Αἰγύπτιον βασιλέα, ὃς πλεῖστα τῶν παρ' Ἕλλησι παραστήσαμενον ἐθνῶν, ἐπικατελθόντα εἰς Αἴγυπτον, ἐπικαιρότατα ἰσχύσας ἱκανῶς· τὸν οὖν Ὄσιριν, τὸ προπάτορα τὸν αὐτοῦ, δαιδαλῆναι ἐκέλευσεν αὐτὸς πολυτελῶς· κατασκευάζει δὴ αὐτὸν Βρύαξις ὁ δημιουργός. ὡς δὲ Ἀθηναῖος, ἄλλος δέ τις ὁμώνυμος ἐκείνῳ τῷ Βρυάξιδι· ὃς ὕλῃ κατασκέψῃ δὴ εἰς δημιουργίαν μικτῇ δὲ ποικίλῃ. ῥίπημα δὲ χρυσοῦ ἦν αὐτῷ καὶ ἀργύρου, χαλκοῦ τε, καὶ σιδήρου, καὶ μολίβδου· πρὸς δέ, καὶ λασπτῆρος· λίθων δὲ Αἰγυπτίων, ἐνίοις δὲ ὡς, σπουδῶν καὶ αἱματίτου θραύσματα, σμαράγδου τε, ἀλλὰ καὶ τοπαζίου. λεπίνας οὖν ἐκ πάντα καὶ ἀναμίξας, ἔχρωσε κυανῷ· οὐδὲν χάριν, μελαίτερον τὸ χρῶμα τοῦ ἀγάλματος· καὶ τῷ ἐκ τοῦ Ὀσίριδος καὶ τοῦ Ἄπιος κηδείας ὑπολελειμμένῳ φαρμάκῳ φυράσας τὰ πάντα, διέπλασεν τὸν Σάραπιν· οὗ καὶ τοὔνομα αἰνίττεται τῇ κοινωνίαν τῆς κηδείας, καὶ τὸν ἐκ τοῦ ζῶντος δημιουργίαν, σωρὸν δὸς τε Ὀσίριδος καὶ Ἄπις ὀνόμασται Ὀσίραπις. κομιζόν δὲ ἄλλοι ἐν Αἰγύπτῳ ὀλίγου δεῖν καὶ παρ' Ἕλλησι σεβασμίως τιθέασιν θεὸν ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων, τὸν ἐράμενον, ὠραῖον τῶν σοφέρα ὀνομάτων Ἀντίνοον, ὃν ἀπίρωσιν οὗτος ὡς Γανυμήδη ὁ Ζεύς· ἡ δὲ κωλύσει ῥᾳδίως ἐπιθυμία, φθόνον οὐκ ἔχουσα· καὶ τύχης ἱερὰς τοῦ Ἀντίνου προσκυνοῦσιν ἄνθρωποι νῦν, ἃς αἰσχρὰς ἠπίστατο ὁ σωφρονήσας ἱερεύς. Ἵνα μοι θεὸν καταλέγῃς, τὸν πορνεῖα τετιμημένον; τί δαὶ καὶ ὡς ἡδὺ θρηνῆσθαι προσέταξας; τί δαὶ καὶ τὸ καλὸν αὐτοῦ δίκην; αἰσχρόν ἐστι τὸ καλὸν ὕδρει μεμαραμμένον. μὴ τυραννήσῃς ἄνθρωπε τοῦ κάλλους, μηδὲ ἐνυβρίσῃς ἀνθρώπου τῷ νέῳ· τήρησον αὐτὸ καθαρὸν, ἵνα ᾖ καλόν. βασιλεὺς δὲ κάλλους ἦν, μὴ τύραννος· ἐλεύθερος μενάτω· τότε σου γενέσθω τὸ κάλλος, ὅτι καθαρά τε τήρησας τὴν ὥραν· τότε προσκυνήσω τὸ κάλλος τὸ ἀληθινόν, ὃ ἀρχέτυπόν ἐστι τῶν καλῶν. ἡδὺ δὲ, ζῶον ἐστὶ τοῦ ἱερομένου· πῶς ἐστιν Ἀνουβίς, καὶ πόλις. καθάπερ δὲ οἶμαι οἱ ναοί, οὕτω δὲ καὶ οἱ ζῶοι θυμάζονται, πυραμίδες καὶ μαυσώλια, καὶ λαβύρινθοι· ἄλλοι ναοὶ τῶν νεκρῶν, ὡς ἐκεῖνοι ζῶα τῶν θεῶν. διδάσκαλον δὲ ὑμῖν παραδήσομαι τὸν προφῆτην Σίβυλλαν,

Οὐ ψεύ-

Οὐ ψεῦδ' Φείδου χρησμηγόρον, ὃν τι μάτηυ
Ἄνθρωπει θεὸν ἄπον, ἐπιψαύσαντ' δι μάπτ·
Ἀλλὰ θεοῦ μεγάλοιο, τὸν ὐ χέρις ἔπλασεν αἰδρῶν,
Εἰδώλοις ἀλάλοισι λιθοξέστοισιν ὅμοιον.

αὐτὴ μέν τι ἐρέπια τοὺς νεὼς προσιχνεῦσι, τὸν μὲν τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδ', χάσμασι καὶ σεισμοῖς καταπεπτηότα φησὶν προμηνύουσι αὐτοῖς,

Τήλια σ' οἰμώξει Ἔφεσ' κλαίουσα παρ' ὄχθας,
Καὶ νηὸν ζητοῦσα τὸν οὐκέτι ναιετάουσα.

τὸν δὲ Ἴσιδ' καὶ Σαράπιδ' ἐν Αἰγύπτῳ καταπιχθήσεσθαι φησὶ, καὶ ἐμπεπλῆσθαι·

Ἴσι θεὰ τειπάλαινα, μενεῖς δὴ χύμασι Νείλου
Μούνη γυναῖς αὐανθ' δὴ ψαμάθοις Ἀχέροντ'. ἔπι ὑπενδᾶσι·
Καὶ σὺ Σάραπι, λίθους δρηγοὺς ὀπιπεύμενε πολεῦς,
Κεῖσαι πῶμα μέγιστον ἐν Αἰγύπτῳ τειπαλαίνῃ.

σὺ δὲ, ἀλλ' ἐμὴ προφήπος ἐπακούεις, τῷ γε σῷ ἄκουσον Φιλοσόφου, τοῦ Ἐφεσίου Ἡρακλείτου, τῷ ἀναισθησίαν ὀνειδίζοντ' τοῖς ἀγάλμασι· καὶ ἀγάλμασι τυπόεσσιν εὔχονται, ὁκοῖόν τις δόμοις λιχλυδίζεται. ἦ γὰρ οὐχὶ πρατώδεις οἱ λίθους προτρεπόμενοι· ἔπα μέν τι ἓ πρὸ τῶν πυλῶν ἑστῶτας αὐτοὺς, ὡς ἐνεργοῦς, Ἑρμεῖ προσκυνοῦσιν ὡς θεὸν, καὶ τὸν Ἀγυιᾶ, θυρωρὸν ἑστῶντες; ἢ γὰρ ὡς αἰσθήτας ὑποίζουσιν, τί προσκυνοῦσιν, ὡς θεούς; ἢ δὲ αἰσθήσεως αὐτοὺς μετέχειν οἴονται, πῶς τύπους ἑστῶσι θυρωρούς; Ῥωμαῖοι δὴ τὰ μέγιστα καταρθώματα τῇ τύχῃ αἰσπάζονται. ἓ τοιούτῳ μειζόνως οἰόμενοι θεὸν, φέροντες ὡς τὸν κοπρῶνα αὐτῷ, ἄξιον νομίσαντες τὸν ἀφεδρῶνα νέμεσθαι τῇ θεῷ. ἀλλὰ γὰρ ἀναισθήτῳ λίθῳ ἓ ξύλῳ, καὶ χρυσίῳ καὶ ἀργύρῳ, οὔθ' ὁποιῳοῦν μέλει ἢ κτίσις, οὐχ αἵματος, ἢ κάπνου, ὧν δὴ τιμώμενοι καὶ τυφόμενοι, σκωλαίνουσι· ἀλλ' ἢ δεῖ πηοῦ, οὐχ ὕδατος· τὰ δὲ καὶ πάντες ἴσμεν ἀπιμότατα ζῴων, τὰ ἀγάλματα. καὶ ὅπως γε πιθάσεις τὰ ἀναίσθητα, δοκοῦσιν ἔπεσί μοι, καὶ κατελεῖν τὰς πλανωμένας τῆς ἀνοίας, ὡς δειλαίας· ἡ γὰρ καὶ τινα τῶν ζῴων οὐχὶ πάσας ἔχει ἓς αἰσθήσεις, ὥσπερ εὐλαὶ καὶ κάμπαι, καὶ ὅσα ἀπὸ τῆς πρώτης γενέσεως εὐθὺς ἀνάπηρα φαίνεται, καθάπερ οἱ ἀστάλακες, καὶ ἡ μυγάλη, ἣν φησιν ὁ Νίκανδρ' τὸ Φλοῦ τι σμερδαλέον τε· ἀλλά γε ἀμοίρους ἴσως τῶν ξοάνων τούτων καὶ τῶν ἀγαλμάτων, τί λίθοι ὄντων κωφῶν· ἔχουσιν γὰρ αἰσθησιν μίαν γέ πνα, φέρε εἰπεῖν ἀκουστικὴν, ἢ ἀπλῶς, ἢ τὴν ἀπολουμένην τῇ ὀσφρήσει ἢ τῇ γεύσει· ἓ δὲ, ὑδεμιᾶς αἰσθήσεως μετέχει, τὰ ἀγάλματα· πολλὰ δὲ ἐστι τῶν ζῴων, ὅσα ὐδὲ ὄρασιν ἔχει, οὔτε ἀκοὴν, οὔτε μὴν φωνήν· οἷον καὶ τὸ τῶν ὀστρέων γένος· ἀλλὰ ζῇ γε, καὶ αὔξεται, καὶ τῇ στιλπνῇ συμπάσχει· τὰ δὲ ἀγάλματα, ἔργα, ἄπρακτα, ἀναίσθητα, προσδεῆται καὶ προσκαθηλοῦται, καὶ προσπήγνυται, χωνύεται, ῥινᾶται, πρίεται, πελέκεται, γλύφεται. κωφὴν μὲν δὴ γαῖαν ἀνακίζουσιν οἱ ἀγαλματοποιοὶ, τῆς οἰκείας ἐξιστάντες φύσεως, ὑπὸ τῆς τέχνης καὶ προσκυνῶν ἀναπείθοντες. προσκυνοῦσι δὲ οἱ θεοποιοὶ, οὐ θεοὺς καὶ δαίμονας, κατά γε αἰσθησιν τὴν ἐμήν· γῆν δὲ καὶ τέχνῃ τὰ ἀγάλματα, ὅπερ ἐστιν. ἔστιν γὰρ ὡς ἀληθῶς τὸ ἄγαλμα, ὕλη γυμνὴ, τεχνίτης χειρὶ μεμορφωμένη· ἡμῖν δὲ, οὐχ ὕλης αἰσθητῆς αἰσθητόν· νοητὸν δὲ τὸ ἄγαλμά ἐστιν νοητόν, οὐκ αἰσθητόν ἐστι τὸ ἄγαλμα, ὁ θεὸς, ὁ μόνος ὄντως θεός. καὶ δὴ ἔμπαλιν ἐν αὖ τοῖς προσκυνοῦσιν, οἱ δεισιδαίμονες, οἱ τῶν λίθων προσκυνηταὶ, ἔργῳ μαθόντες ἀναίσθητον ὕλην μὴ εἶναι, αὐτῆς ἠθέλησαν τὴν χρείας, ἀπόλλυσθαι ὑπὸ δεισιδαιμονίας· καταφρονοῦντες δὴ ὅμως τῶν ἀγαλμάτων, φαίνεται δὲ μὴ βουλόμενοι αὐτοὶ ὕλαι πεφρονηκέναι, ἐλέγχονται ὑπ' αὐτῶν τῶν θεῶν, οἷς δὴ τὰ ἀγάλματα πεφήμικεν. Διονύσιος μὲν δὴ ὁ τύραννος, ὁ πάτερος, θυμάτων τὸ χρύσεον περιλείμενος τοῦ Διὸς ἐν Σικελίᾳ, προσέταξεν αὐτῷ ἱματίῳ περιτεθῆναι, χαριέντως φήσας, τὸν θέρους μὲν ψυχρὸν εἶναι τοῦ χρυσίου, καὶ χείμους κουφότερον, καὶ κρύους ἀλεεινότερον. Αντίοχος δὲ ὁ Κυζικηνὸς, ὑποτρέμων χρημάτων, τοῦ Διὸς τὸ ἄγαλμα τὸ χρυσοῦν, πιττακαίδεκα πηχῶν τὸ μέγεθος ὄν, προσέταξε χωνῦσαι, καὶ τὰ ἄλλης τῆς ἀπιμοτέρας ὕλης ἄγαλμα περαπλήσιον ἐκείνῳ, πλείοσι κεχρυσωμένον, ἀναθῆναι πάλιν. αἱ δὲ χελιδόνες, καὶ τὰ ὀρνίων τὰ πλεῖστα, κατιξαιροῦσιν αὐτῶν τὰ ἀγαλμάτων εἰς πτόμενα, ὑδὲν φροντίσαντα οὔτε Ὀλυμπίου Διὸς, οὔτι Επιδαυρίου Ασκληπιοῦ, ὐδὲ μὴν Αθηνᾶς Πολιάδος, ἢ Σαράπιδ' Αἰγυπτίου· παρ' ὧν ὐδὲ αὐτῶν τὴν ἀναισθησίαν τῶν ἀγαλμάτων ἐκμανθάνοντες. ἀλλ' ἐστὶ μὲν κακοῦργοι ἴσως ἢ πολέμιοι ὑπηθημένοι, οἱ δὲ αἰχροκέρδειαν ἰδήσαντα τὰ ἱερὰ, καὶ τὰ ἀναθήματα ἐσύλησαν, ἢ καὶ αὐτὰ ἐχώνευσαν τὰ ἀγάλματα· καὶ ἐπὶ Καμβύσης τοῖς, ἢ Δαρεῖος, ἢ ἄλλος μοναρχῶν· ταῦτα ἄπαντα ἐπιχείρησιν, καὶ ἐπὶ τῶν Αἰγυπτίων ἱερῶν

ἀπίκτηνεν Ἄπιν, γελῶ μέν, ὅπ τ̃ θεὸν ἀπίκτηναι αὐτὸν· ἀχανακλῶ δ' ἐγὼ κέρδος χάριν ἐπλημμέλη. ἐκὼν οὖν ἐκλήπομι τ̃ης δίκ τ̃ κακηγορίας, πλεονεξίας ἔργα, ἐχὶ δὲ ἀδρανίας τ̃ εἰδώλων ἔλεγχον νομίζων. Ἀλλ' ἅπερ τ̃ πῦρ καὶ οἱ σεισμοὶ κερδαλέοι, ὧδε μᾶλλον ἢ τοὺς δαίμονας, ἃ τὰ ἀγάλματα, ἃ μᾶλλον ἢ τοὺς ψηφίδας ἃς περὶ τ̃ης αἰγιαλεὺς σεσωρευμένας τ̃ης κύμασιν. οἶδα ἐγὼ πῦρ ἐλεγκτικὸν καὶ δεισιδαιμονίας ἰατικόν. εἰ βέλει πύσεσθαι τ̃ης αἰτίας, φωταγωγήσω σε τὸ πῦρ. τῦτ' τ̃ πῦρ καὶ τὸν ἐν Ἀργείων σὺν καὶ τῇ ἱερέᾳ κατέφλιξεν Χρυσίδ'· καὶ τ̃ ἐν Ἐφέσῳ τ̃ Ἀρτέμιδ@, δόξαν μέν Ἀμαζόνας, καὶ τὸ ἐν Ῥώμῃ Καπιτώλιον ὀπανύμενα πολλάκις· οὐκ ἀπίχει δὲ ὧδε ἕ ἐν Ἀλεξανδρείαν πόλει Σαράπιδ@ ἱερῦ. Ἀθήνησι γὰρ τ̃ Διονύσ ἕ ἐλαῦνέρεως κατέρειψε τὸν νεών· καὶ τὸν ἐν Δελφοῖς τ̃ Ἀπόλλων@ πρόπερυ ἤρπασεν ὄχλος, ἵνα μὴ ἡ Φάεσις πῦρ σωφρονεῖ. τῦτ' σοι πρόειμεν ὑπόδεκτυ τῶν ὑπ' ἰσχνῆτα τ̃ πῦρ· οἱ δὲ τῶν ἀγαλμάτων δημιουργοὶ, οὐ δυσωπεῖσιν ὑμῶν τὰς ἐμφρόνας, τ̃ης ὕλης κατεφρονῶν. ὁ μὲν Ἀθηναῖ@ φειδίας, ὅτι τῷ δακτύλῳ ἕ Διὸς τ̃ Ὀλυμπίκ ἐπιχάψας, ΠΑΝΤΑΡΚΗΣ ΚΑΛΟΣ· ἐγὼ δὲ καλὸς αὐτῷ ὁ Ζ@ς, ἀλλ' ὁ ἐρώμενο@ ἰῶ. ὁ Πραξιτέλης δὲ, ὡς Ποσείδιπ@ ἐν τῷ περὶ Κνιδίᾳ Ἀφροδίτ, τ̃ τ' Ἀφροδίτης ἀγάλμα τ̃ης Κνιδίας καπυκλάζων, τῷ Κρατίνῃ τ̃ης ἐρωμένης εἶδεν παραπλήσιον πεποίηκεν αὐτῷ, ἐν ἔχοντι οἱ δέ-
22 λοιοι τὸν Πραξιτέλους ἐρωμένην ποσκυνῶν. Φρυνὴ δὲ ὀπτικὰ ἰῶ ἐπέρᾳ ἡ Θεσπικὴ, οἱ ζωγράφοι πάντες τ̃ης Ἀφροδίτης εἰκόνας ποῖς τ̃ κάλλ@ ἀπεμιμοῦντο Φρυνῆς. ὥσπερ αὖ καὶ οἱ λιθοξόοι τὰς Ἑρμᾶς Ἀθήνησιν ποῖς Ἀλκιβιάδην ἀπεικάζον. ὑπολείπ τ̃ης σῆς κρίσεως τὸ ἔργον ἐπέξαι, οἱ βούλει, καὶ τὰς ἐπάρας ποσκυνῶν. ἐντεῦθεν εἰμὶ κινηθῆνες οἱ βασιλῆς οἱ παλαιοὶ, καταφρονοῦντες τῶν μύθων τούτων, ἀνέδην, Δι' τὸ ἐξ ἀνθρώπων ἀκίνδυνον, σοφᾶς αὐτὰς θεὰς ἀνηγόρευν· τοῦτ' κἀκείνους Δι' τὴν δόξαν ἀπεθανατίσαν διδάσκοντες· Κῆυξ μὲν Αἰόλου Ζ@ς ὑπὸ τ̃ης Ἀλκυόνης τ̃ης γυναικός· Ἀλκυόνη δὲ αὖθις ὑπὸ ἕ αἰδρὸς Ἥρα ποσπαρθομένη. Πτολεμαῖος δὲ ὁ τέτραρχος, Διόνυσος ἐκάλεπ· ἕ Μιθριδάτης ὁ Πονλικὸς, Διόνυσος ἕ αὐτὸς ἐβούλετ ἢ ἕ Ἀλέξανδρος Ἄμμωνος ἦς εἶναι δοκεῖ, ἕ κερασφόρος ἀναπλάτιδας πρὸς τ̃ ἀγαλματοποιῶν, τὸ καλὸν ἀνθρώπ ὑβρίσας ποσῶδων κέρατ. ἕ οὔτ' οἱ βασιλῆς μένον, ἀλλὰ ἕ ἰδιῶ), θείας ποσηγορίας σοφᾶς αὐτὰς ἐσήμυνον, ὡς Μενεκράτης ὁ ἰατρὸς, Ζ@ς οὕτως ἐπικεκλημένος. τί με δεῖ καταλέγειν Ἀλέξαρχον; γραμματικὸς οὗτος τ̃ ἐπιφανῆ γεγονὼς, ὡς ἐγραπτ Ἄρεσος ὁ Σαλαμίνιος, αὐτὸν καταχηματίζειν εἰς ἥλιον. τί δεῖ καὶ Νικαγόραν μεμνῆσθαι; Ζηλότυπος τὸ ἦθος ἰῶ, κ' τὰς Ἀλεξάνδρου γεγονὼς χρόνους. Ἑρμῆς ποσηγορεῖ ὁ Νικαγόρας, ἕ τῇ φωλῇ ἕ Ἑρμῆ ἐκέχρητ, ὡς αὐτὸς μαρτυρῆ· ὅπ γὰρ ἕ ὅλα ἔθνη ἕ πόλεις αὐταδρεῖ, κολακείαν ὑποδυόμενα, ἐξαυτιλίζσι τὰς μύθους ποῖς τ̃ ἤθεν, ἐπῄνες ἀνθρώπεις καταχηματίζοντες ἑαυτὲς, ὑπὸ δόξης πεφυσημένοι, ὅπ ψηφιζόμενοι ἴμασ ἑαυτοῖς ὑπερόγκους. νῦν μὲν, τ̃ Μακεδόνα τ̃ ἐκ Πύλης τ̃ Ἀμύντορος φίλιππον, ἐν Κωνσπέρᾳ νεμομένες τοῖς ποσκυνῶν, τὸν τῶν κλεῶν καταγόα, ἕ τὸ σκέλος πεπηρωμένον, ὃς ἐξενόπη τ̃ ὀφθαλμόν· αὖθις ἢ τὸν Δημήτριον, θεὸν ἐ αὐτὸν ἀναγορεύοντες· ἕ ὕνθα μὲν ἀπίσω ἕ ἵππου ἀθήναζε ἐστιὼν, κατιόντα ἱερὸν ἐν Δημητρίῳ· βωμοὶ ἢ πανταχοῦ, καὶ γάμ@· ὑπὸ Ἀθηναίων αὖτως ὁ τ̃ης Ἀθηνᾶς ἡνιοχίζετο· ὁ δὲ τῷ μὲν θεὸν ὑπερφάνα, τὸ ἄγαλμα γῆμαι μὴ δυνάμεν@· Λάμιαν δὲ τὸν ἑταίραν ἔχων, ὃς ἀκρόπολιν ἀνῆκε, καὶ τῷ τ̃ης Ἀθηνᾶς ἐνεφύρετο πεσῷ, τῇ πλαιᾷ πρὸ τῆς νέας ὑπόδεκτυς ἑταίρας χήματα. οὐ νέμεσις τοίνυν οὐδὲ Ἵππωνι, ἀποθηκαΐζοντι τὸν θάνατον τὸν ἑαυτ̃. ὁ Ἵππων γὰρ οὗτ@, ἀπεχαφήναι ἐκέλευσεν τῷ μνήματι τῷ ἑαυτ̃, τόδε τὸ ἐλεγεῖον·

Ἵππων@ τόδε σῆμα, τὸν ἀθανάτοισι θεοῖσιν
Ἴσον ἐπισπεῖν μοῖρα κατεφθίμενον.

εὖ γε Ἵππων ὑπόδεκτυς ἡμῖν τῶν ἀνθρώπην πλάνην. ἐ γὰρ καὶ λαλεῦντί σοι μὴ πιστεύκασι, νεκρὸν ψυχὶ δώσαν μαθηταί. χρησμὸς οὗτός ἐσπ Ἵππωνος· νοήσομεν αὐτόν. εἰ πεσκυνήμενοι παρ' ὑμῖν, ἄνθρωπε, ψεύμενοι ποτέ, εἶτα μέν τοι πιθάσιν· πέμπκε δὲ αὐτὸς ὁ μῦθ@ κ' ὁ χρόν@. φιλεῖ γάρ πως, ἃ μὲν πρόσθα, σωφροσύνη καὶ φρονεῖν δόξαν· ἃ δὲ περιεχπόθα, τὰ πραωτικὰ ἐλέγχου κεχωρισμένα χρόνου ἀδηλεία, πεπηδᾶν τῷ πλάσματι, καὶ ἃ μὲν ἀπέφηνα, ἃ δὲ καὶ ἀπεμάξαντο. αὐτίκα γοῦν οἱ πλαιοὶ νικροὶ, τῷ πολλῷ τ̃ης πλάνης χρόνῳ σεμνυόμενοι, τοῖς ἔπειτα νομίζον θεοί. πίστις ὑμῖν τῶνδε, αὐτὰ ὑμῶν τὰ μυσήρια, αἱ πανηγύρεις, δισμὰ καὶ τραύματα, καὶ δακρύοντες θεοί. ὤμοι ἐγὼ, ὅτι μοι Σαρπηδόνα, φίλτατον ἀνδρῶν, Μοῖρ' ὑπὸ Πατροκλείοο Μενοιτιάδαο δαμῆναι, κικρατῆ) τὸ θέλημα τῦ Διὸς, καὶ ὁ Ζεὺς ὑμῖν Δι' Σαρπηδόνα, ἐμοὶ ζωὸν νενικημένος· ἄδακλα γοῦν ἐκότως αὐτὸς, ἕ δαίμονας ὑμᾶς αὐτοὶ κεκλήκα-

πιλήκας· ἐπὶ καὶ τῶν Αθλιῶν αὐτῶν καὶ τὰς ἄλλους θεούς, παιᾶ πημήσας Ὅμηρος, δαίμονας προσηγόρευσεν·

——ἡ σ' οὔλυμπόνδε βιβήκει,
Δώματ' ἐς αἰγιόχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους.

πῶς οὖν ἔτι θεοὶ τὰ εἴδωλα, καὶ οἱ δαίμονες, βδελυρὰ ὄντως, καὶ πολύμαλα ἀκάθαρτα, πρὸς πάντων ὁμολογούμενα ῥήνια, καὶ δικαιόλια, κάτω βριθόντα, πρὸς τὰς ζόφους καὶ τὰ μνημεῖα καλυδούμενα πρὸς ἅδην, καὶ ὑποφαίνοντα ἀμυδρῶς σκιοειδῆ φαντάσματα. τοιοῦτοι ὑμῶν οἱ θεοὶ, ζῶ ἄδωλα, αἱ σκιαὶ, καὶ ὡς τύπις χωλαὶ σκῆναι καὶ μυσαί· παραβλῶπες ὀφθαλμῶν, αἱ λιπαὶ αἱ Θερσίτου, μᾶλλον αἱ Διὸς θυγάτηρες. ὥστε μοι δοκεῖν χαριέντως φάναι τὸν Βίωνα· πῶς αἱ σεσήκασι οἱ ἄνθρωποι παρὰ Διὸς αἰτήσαντες τὴν εὐπρέπειαν, ἵνα οὐσ' αὐτοῖς παραχῶν ἔχουσιν; οἴμοι 23
τῆς ἀθεότητος. τὴν ἀκήρατον ὑσίαν, τ' ὄντως ὀφ' ὑμῶν, καταρυπῶσι, καὶ τὸ ἄχραντον σκῆνος, καὶ τὸ ἅγιον, τοῖς ζόφοις βλακιχώκασι, τ' ἀληθῶς ὄντως ὑσίας συλήσαντες τὸ θεῖον. ἵνα δὲ καὶ ζῶ τῶ θεῶ, τοῖς οὐ θεοῖς προσπτέματι χρῆσα; ἵνα δαὶ καταλιπόντες τ' οὐρανὸν, τὴν γῆν πλημμήκατε; ἵνα σ' ἄλλο χρυσὸς, ἢ ἄργυρος, ἢ ἀδάμας, ἢ σίδηρος, ἢ χαλκὸς, ἢ ἐλέφας, ἢ λίθοι τίμιοι, οὐχὶ γῆ τι, καὶ ἐκ γῆς; ἐχὶ ἅμαξ μητρὸς ἔκγονα τῆς γῆς, ζῶ πάντα ταῦτα, ὅσα ὁρᾶς; ἵνα δὲ καὶ ὦ μάταιοι καὶ κενόφρονες· πάλιν γὰρ δὴ ἐπαναλήψομαι· τ' ὑπεριφάνιον βλασφημήσαντες τ' ὄφιν, ὃς τὰ δαφῶ καπνύσαντα τὴν ὑσίαν, χθονίους ὑμῖν ἀναπλάσαντες θεούς· καὶ τὰ ῥυπηρὰ ταῦτα πρὸς ἅγιόν τε μυσερῶς ἀθέτως μυσάντες θεῶ, βαθυτήρω θεὶ πλάκα ζόφῳ; καλὸς ὁ πέλοψ λιθος, ἀλλ' οὐδέπω Ποσειδῶν· καλὸς ὁ ἐλέφας, ἀλλ' οὐδέπω Ολύμπιος· ἐσθὴς ἀεί ποτε ἡ ὕλη, τῆς τέχνης· ὁ θεὸς δ', ἀνυφής. προσῆλθεν ἡ τέχνη, ἐβεβόλητο τὸ ἀρχῆμα· ἡ ὕλη, τὸ πλησίον τ' ὑσίας, πρὸς μὲν τ'
κέρδος, ἀγώγιμον, μένω δ' τῷ ἀρχήματι γένεται σβάσμιον. χρυσὸς ἐστὶ τὸ ἄγαλμά σου, ξύλον ἐστὶ, λίθος ἐστὶ, γῆ ἐστὶν, ἐκ ἄνωθεν νενήσης, μορφὴν παρὰ τέχνης προσλαβοῦσα· γῆν δὲ ἐγὼ πατῶν, ὑ προσκυνῶν μεμελέτηκα· ὑ γάρ μοι θέμις, ἐμπιεζούσῃ στοᾶ τοῖς ἀψύχοις τὰς τ' ψυχῆς ἐλπίδας. ἰτέον οὖν, ὡς ἔνι μάλιστα, ἐγγυλίσατον τ' ἀγαλμάτων, ὡς οἰκεία ἡ πλάνη κἀκ τῆς προφάσεως ἐλέγχηται· ἐναπομέμακται γὰρ πάντα δὴ σαφῶς τὰ ἄδη τ' ἀγαλμάτων τῶν Δημήτριον τ' δαιμόνων. ἃ γοῦν τοιαῦτα τὰς χαφὰς ἐκ τ' ἀγάλματα πρεπόντων θεῶν τ', γνωρίζει ὑμῶν παραυλακτὰς θεὰς ἐκ τ' ἐπινοίσεων ἀρχημάτων· τ' Διόνυσον, ὀπὸ τῆς σφολῆς· τὴν Ἥφαιστον, ὀπὸ τ' τέχνης· τῶν Δηὼ, ὀπὸ τ' συμφορᾶς· ὀπὸ δ' κρηδέμνου, τῶν Ἰνὼ· ὀπὸ τῆς τριαίνης, τ' Ποσειδῶ· ὀπὸ δ' κύκνου, τ' Δία· τὴν δὲ Ἡρακλέα, δάκτυλον ἡ πυρά· κἀν γυμνὴν ἴδῃ τις ἀναίσχυντον γυναῖκα, τὴν χρυσῆν Αφροδίτην οἶδε. οὕτως ὁ Κύπριος, ὁ Πυγμαλίων ἐκεῖνος, ἐλιφαντίνην ἠράσθη ἀ-
γάλματος· τ' ἄγαλμα, Αφροδίτης ἦν, καὶ γυμνὴ ἦν· νικᾷ δ' ὁ Κύπριος τῷ ἀρχήματι, ἢ συνέρχει δ' τῷ ἀγάλματι· καὶ τῷ φιλοσίφανος ἱστορεῖ. Αφροδίτη δ' ἄλλη ἐν Κνίδῳ, λίθος ἦν, καὶ καλὴ ἦν· ἔπρηνε ἠράσθη τούτης, καὶ μίγνυτο δ' τῇ λίθῳ· Ποσειδίππιος ἱστορεῖ· ὁ μὲν πρῶτος, ἐν τῷ πρὶ Κύπρου· ὁ δ' ἕτερος, ἐν τῷ πρὶ Κνίδου. τοσοῦτον ἔχυσεν ἀπάτης τέχνη, πρὸς ἀγωγὸς ἀθρώποις ἰρωϊκοῖς ὡς βάραθρον ῥωμένη. δρασίλεως μὲν ἡ δημιουργικὴ, ἀλλ' ἐχ ἱκανὴ ἀπάτης λογικὸν, ὑδὲ μὴν κ' λόγον βεβιωκότας· ζωγραφία μὲν γὰρ, δι' ὁμοιότητα σκιαγραφίας· πρεσβυτάτη προσήκουσα πλειάδος, καὶ ἵππους καλῶς γεγραμμένους προσχρεμίπτουσι ἵπποι, ἐραθῆναι κόρην ἐκεῖνος λέγουσιν· καὶ νέον καλὸν, Κνίδιον ἄγαλμα. ἀλλ' ἡσυχᾷ τ' θειοτάτων αἱ ὄψεις, ἡπατημέναι ὑπὸ τ' τέχνης· οὐδὲ γὰρ αὖ θεᾶ τις σωφροσύνη, ὑσ' αὖ νικρᾶ τις σωφροσύνη, οὐσ' αὖ ἠράσθη δαίμονος καὶ λίθῳ ἀθρώπου σωφρονῶν. ὑμᾶς δ' ἄλλη γενεὰ ἀπάτᾳ
ἡ τέχνη, οἱ καὶ μὴ σθένος τὸ ἰρᾶν προσάρυσα, ἀλλὰ σθένος τὸ λιμᾶν καὶ προσκυνῶν· τὰ δ' ἀγάλματα, καὶ τὰς χαφὰς, ἐμοὶ μὲν ἡ χαφή. ἐπαρτάσθω μὲν ἡ τέχνη μὴ ἀπλάτου δὲ τ' ἄνθρωπον, ὡς ἀλήθεια· ἔσχεν ὁ ἵππος ἡσυχῇ· ἡ πλειὰς, ἀτιμίης· λέγον τὸ πλεῖον· ἡ δὲ βῦς ἡ Δαιδάλου, ἡ ἐκ δ' ξύλου πεποιημένη, πᾶρον ὅλεν ἄχριον, καὶ κατηνάγκασι τὸ θηλυ ἡ τέχνη πλανήσασα, ἐρώσης θηλύνας γυναικός. τοσοῦτον οἷόν τε αἱ τέχναι κακοτεχνεῖσθαι τῆς ἀνοήτου ἐπιπόησαν· ἀλλὰ τὰς μὲν πλήκτας οἱ τότων τροφῆς κ' μελιδωνοὶ, τιθαιμάκασιν, ὅλ' τ' κηρίνων ἢ πηλίνων ὁμοιωμάτων ἐ κορεσμίων ἀπλᾶ τύπους ὠδῖν· ὑμεῖς δ' ἄρα ἐ πληκτῶν χείρας ἡμῖσθαι, λιθίνους κ' ξυλίνους, καὶ χρυσίους, καὶ ἐλιφαντίνους ἀγαλματίους κ' χαφὰς προσεστίχοντες; τοσοῦτον ὑμῖν οἱ δημιουργοὶ ἀθυρμάτων ὀλεθρίων οἱ λιθοξόοι, καὶ οἱ ἀνδριαντοποιοὶ, χαφῆς τε αὖ κ' τέκτονες, καὶ πᾶσα πολύτεχνα καὶ τοιοῦτον ἔχλεν παρεισπέσοντες, κατ' ἀρχὰς μὲν, Σατύρους κ' Πᾶνας·
ἀνὰ δὲ τὰς ὕλας, Νύμφας, τὰς ὀρειάδας, κ' τὰς ἀμαδρυάδας· ναὶ μὴν ἀλλὰ κ' θεῖ τὰ ὑδατα, κ' θεῖ τὰς ποταμὰς κ' τὰς πηγὰς, τὰς ναΐδας· ἐ θεῖ τὴν θάλασσαν, τὰς νηρείδας. μάγοι δ' ἤδη, ἀσεβείας τῆς σφῶν αὖπλν ἐπηρίσας δαίμονας αὐχοῦσιν, οἰκίσας αὐτὰς ἑαυτῆς καθυχρά-

ψαντες, τὰς κατὰ ψευδοκασμένας, δύλας τῆς ἐπαοιδαῖς πειθηνότης· χάριτι τινὶ τοῦ ἐπ καὶ παιδοποιΐαι, καὶ λεχοῦαι θεῶν μεμνημένοι, καὶ μειχθῆναι ἀδόμεναι, καὶ ἀνοχῆαι κωμωδόμεναι, καὶ γέλωτες παρὰ τ' ἄλλοις ἐπεγόμενοι, πρὸς τέτταρσι δὲ μὴ ἀνακραγεῖν, κἂν σωπῆσαι θέλω· οὔμοι τῆς ἀθλιότητος. σκολιὸν πεπόηκατ τὸν ὑρανὸν, καὶ τ' θεῖον ὑμῖν δρᾶμα χεῖρι τινι, καὶ τ' ἄγιον προσωπεῖος δαιμονίων κεκωμῳδήκατ, τὴν ἀληθῆ θεοσέβειαν δεισιδαιμονίᾳ σατυρίσαντες.

Λύπης ὁ, Φορμίζων, ἀπεβάλετ καλὸν ἀοιδὸν.
ἦσαν ἡμῖν Ὅμηρι τὼ φωνὼ τὼ καλὼ·
Ἀμφ' Ἄρεως φιλότητος ἰοῦσ' Ἀφάουτ' Ἀφροδίτης.
Ὡς τὰ πρῶτα μίσησεν ὸν Ἡφαίστου δόμοισι
Λάθρῃ· πολλὰ σ' ἔδωκε, λίχνος σ' ἔχων καὶ ἄνολβ' Ἡφαίστου ἄνακτος. 10
κατάπτυστον Ὅμηρε τὼ ᾠδὼ· οὐκ ἔστι καλὴ, μοιχείαν διδάσκει· πορνεύειν δ' ἡμεῖς κἀ τὰ ὦτα παρητήμεθα· ἡμεῖς γὰρ, ἡμεῖς ἐσμὲν οἱ τὸν εἰκόνα τοῦ θεοῦ πεφύρσεως ἐν τῷ ζῶντι καὶ κινουμένῳ τούτῳ ἀγάλματι, τῷ ἀνθρώπῳ, σώφρονον εἰκόνα, σύμβολον, σωφρόνιον, σωτήριον, συμπαθῆ, ὑπέρπαθῆ· αὐ ἄθημα γεγόναμεν τῷ θεῷ ὑπέρ Χριστοῦ· ἡμεῖς τὸ γένος τὸ ἐκλεκτὸν, τὸ βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς περίουσιος· οἱ ποτὲ μὲν λαὸς, νῦν δὲ λαὸς τοῦ θεοῦ· οἱ κατ' Ἰωάννην, οὐκ ὄντες ἐκ τῶν κάτω, παρὰ δὲ τοῦ ἄνωθεν ἐληλυθότος τὸ πᾶν μεμαθηκότες, οἱ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ καταγινωσκότες, οἱ ἐν καινότητι ζωῆς περιπατοῦντες μεμελετηκότες. ἀλλ' ὑ πᾶσι φρονοῦσιν οἱ πολλοί· δοσπρήψαιεις δὲ τὴν αἰδὼ καὶ τ' φόβον, οἷοι τὰς τῶν δαιμόνων ἐγχάφοντα παχήλασμούς. πινακίοις γοῦν τισὶ καταχαφοῦς μετεωρότερον ἀνακειμένοις, προσηκότες ἀσπλαγέα, τὰς ψηλάμους κατεσμήκασι, τὴν ἀκολασίαν ἀσέβειαν νομίζοντες· κάπι τοῦ 20
σώματος καπνίζοντες, παρ' αὐτὰς ἐπ τὰς περιπλοκὰς, ἀφορῶσιν ἃς τ' Ἀφροδίτην σκιὰν, τὴν γυμνὴν, τὴν ὀλίγῃ τῇ συμπλοκῇ διδομένην· καὶ τῇ λύσσῃ περιπτώμενοι τ' ὄρνιν τὸν ἐρωτικὸν, τ' ψηλότητος ὑποδιχόμενοι τ' χαφλὼ, ὑποτυπῶσι τὰς σφενδόνας, σφραγῖδι χρώμενοι καταγελήλῳ τῇ Διὸς ἀκολασίᾳ. Ταῦτα ὑμῶν τ' ἡδυπαθείας καὶ ἀχείτους, αὐτὴ τ' ὑβριος αἱ θεολογίαι, αὐτὴ τ' συμπροβόητον ὑμῖν θεῶν αἱ διδασκαλίαι· ὁ δὲ βάλεται, τῷδ' ἔπαινος καὶ οἶνος, καὶ τ' Ἀθηναίου ῥήτορα. εἶμι δὲ αὖ καὶ ἄλλαι ὑμῶν εἰκόνες, πανίσκοι λυπαὶ, καὶ γομαὶ κόραι, καὶ σάτυροι μεθύοντες, καὶ μειράκιον ἐνδεῖσθε, πᾶς τ' ἀκρασίας ἐλεγχόμεναι. ἤδη δὲ ἀναφανδὸν τ' ἀκολασίας ἔλης τὰ σχήματα ἀνάκαπτα πανδημεὶ θεώμενοι, οὐκ αἰσχύνεσθε, φυλάττεσθ ἢ ἔτι μᾶλλον ἀνακείμενα, ὥσπερ ἀμέλει τῶν θεῶν ὑμῶν καὶ εἰκόνας ἡλας αἰσχυντίας καθιερώσαντες οἶκοι, ἐπ' ἴσης ἐγκεκαφόμενοι καὶ φιλανδρ σχήματα, ὡς 30
καὶ Ἡρακλέης ἀθλήματα. τούτων δ' μέν τῆς χρήσεως, πρὸς δὲ, καὶ τῆς ὄψεως, καὶ τῆς ἀκοῆς αὐτῆς ἀμηχανίαν καταγγέλλομεν. ἠπόρηκεν ὑμῶν καὶ ὦτα, πεπήρωκασιν αἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ τὰ καινότερον, πρὸ τῆς συμπλοκῆς, αἱ ὄψεις ὑμῶν μεμοιχεύκασιν. ὦ βιασίμους τ' ἀθρώπων καὶ τὸ ὕνθειον δ' πλάσματος ἐλίγχη. ἀπέρχεσθε, πάντα ἀπεσθε, ἵνα σκεπασθῆτε, καὶ πρεσβύτερον μὲν τῆς ἀδόλους, ζητοῦντες αὐτὴν τὴν ἀκρασίαν· ἀπεσθε δ' τῷ θεῷ, σωφρονοῦντι μὴ φίρουσι· καὶ καλὸν μὲν κρέπτον, μεμισήκατε· καὶ δὲ ἧττον, τετιμήκατε, χρεὼν μὲν θεατὴν πακίας ἀγωνιστὴν γεγονημένοι. ὅλβιοι μόνοι τίνων, ὡς ἔπος ἀπεῖν, ὁμοθυμαδὸν, σκεῦνοι πάντες, καὶ τὴν Σίβυλλαν.

Οἱ ναοὺς [μὲν] πάντας ἀπρήκτους ἰδόντες,
Καὶ βωμοὺς, ἀκαίρια λίθων ἐρύματα καὶ φῶν,
Καὶ λίθινα ξόανα, καὶ ἀγάλματα χειροποίητα,
Αἵματι ἐμψύχῳ μεμιασμένα καὶ θυσίαισι 40
Τετραπόδων, διπόδων, πλεόνων θηρῶν τε Φόνοισι. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἀπηγόρευται
ὑμῖν, ἀναφανδὸν ἁπτηλὸν ὁριζόμενοι τίχνῃ. ὁ γὰρ ποιητὴς, φησὶν ὁ προφήτης, πάντως ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ ὑρανῷ, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω. ἢ που γ' αὖ ἔτι τὴν Πραξιτέλους Δήμητραν, καὶ Κόρην, καὶ τὸν Ἴακχον τὸν μυστικὸν, θεοὺς ὑπολάβοιμεν, ἢ τὰς Λυσίππου τίχνας, ἢ τὰς χεῖρας τὰς 25
Ἀπελλικὰς, αἳ δὴ τῆς θεοδοξίας τὸ σχῆμα τῇ ὕλῃ πεπιθείκασιν. Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν ὅπως ποτὲ ὁ ἀνδριὰς ὅτι μάλιστα ὡραιότατος τετύπωται, προσκαρτεῖτε· ὅπως δὲ αὐτὸ μὴ ὅμοιοι δι' αἰσθησίαν τοῖς ἀνδριάσιν ὑποτελιωθῆτε, οὐ φροντίζετε. πάνυ γὰρ ἐμφανῶς καὶ σαυτόμως ὁ προφητικὸς ἐλέγχει τὴν συνήθειαν λόγος, ὅτι πάντες οἱ θεοὶ τ' ἐθνῶν, δαιμόνιοι εἰσὶν ἄδηλα· ὁ δὲ θεὸς τὸς οὐρανὸς ἐποίησεν. καὶ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ. πλανώμενοι γοῦν ἴσως ἐστεῦθεν, οὐκ ὧδ' ὅπως, θείαν μὲν τίχνην, πλεῖν δ' ἀλλ' ὑ θεῖον προσκυνοῦσιν, ἥλιόν τε, καὶ σελήνην, καὶ τὸν ἄλλον τῶν ἀστέρων χορὸν, παραλόγως τ' πους θεοὺς ὑπολαμβάνοντες, τὰ ὄργανα δ' χρέους. τῷ γὰρ λόγῳ αὐτοῦ

λογ῀ αὐτ῀ ἱστριῶ῀ται, καὶ τῷ πνύματι ῾ῦ ῥήματο῀ αὐτ῀ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν· ἀλλ' ἡ μὲν ἀνθρωπίνη τέχνη οἰκίας π, ῾ῦ ναῦς, ῾ῦ πόλεις, ῾ῦ χαλκᾶς δημιουργεῖ· θεὸς δὲ πῶς αἱ ποιμὶ ὅσα ποιεῖ; ὅλον ἰδὲ τὸν κόσμον· οὐρανός ἔργον ἐστὶν καὶ οὐρανὸς καὶ ἥλι῀, καὶ ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι ἔργα τῶν δακτύλων αὐτ῀. ὅση γε ἡ δύναμις τῦ θεοῦ, μόνην αὐτ῀ τὸ βούλημα κοσμοποίει· μόν῀ γὰρ ὁ θεὸς ἐποίησεν, ἐπὶ καὶ μόν῀ ὅλος ἐστὶ θεός· ψιλῷ τῷ βούλεσθαι δημιργεῖ, καὶ τῷ μόνον ἐθελῆσαι αὐτὸν, ἔπεσε τ' γεγῶῆσθαι. ἐνταῦθα φιλοσόφων παρατρίπτει χορὸς, ὃς μὲν τὸν οὐρανὸν θεὸν παγκάλως γεγενῆσθαι τὸν ἄνθρωπον ὁμολογεώτων· τὰ δὲ ἐν οὐρανῷ φαινόμενα, καὶ ὕψει καταλαμβανόμενα, προσκυνεώτων. οὐ γὰρ καὶ μὴ ἀνθρώπινα τὰ ἔργα τὰ ἐν οὐρανῷ, ἀλλὰ γεγῶ ἀνθρώπ῀ διεδημιούργηται καὶ μὴ τὸν ἥλιον τις ὑμῶν προσκυνεότω, ἀλλὰ τὸν ἡλίου ποιητὴν ὑπολαμβάνετω· μηδὲ τὸν κόσμον ἐκθαυμαζέτω, ἀλλὰ τὸν κόσμου δημιουργὸν ὑπερηφανέτω. μόνη ἄρα ὡς ἔοικεν καταφυγὴ τῷ μέλλοντι ὑπὲρ τῆς σωτηρίους ἀφικνεῖσθαι ὑρησκ῀ παρολίπεται, σοφία θεικὴ ἐστῦν ὥσπερ ἐξ ἱερῦ τιν῀ ἀσύλου, οὐδενὶ ἔστ' ἴτι ἀγώγιμο῀ τῶν δαιμόνων ὁ ἄνθρωπ῀ γένηται, ἀτύδωτος εἰς σωτηρίαν. ὑπὲρ ἁμώμου δὲ, εἰ βούλει, καὶ τῶν φιλοσόφων τὰς δόξας, ἅσας αὐχοῦσι περὶ τῶν θείων ὅπως καὶ φιλοσοφίαν αὐτῷ, κινδοξίας ἕνεκεν ἀνεδολεπτεύσατο τῷ ὕλῃ ἰφιύρωμεν· εἰ καὶ δαιμόνια ἄπαξ ἐκθαζουσιν, ᾧ παραδρομῷ παραξῆναι δυνηθῶμεν ὀνειρώττουσιν τῷ ἀληθίαν. στιχῆα μὲν οὖν λέχας ἀπέλιπεν ἰξυμνήσοντες· Θαλῆς ὁ Μιλήσι῀, τὸ ὕδωρ· καὶ Ἀναξιμένης, ὁ καὶ αὐτὸς Μιλήσι῀, τὸν ἀέρα· ᾧ Διογένης ὕστερον ὁ Ἀπολλωνιάτης κατηκολούθησεν. Παρμενίδης δὲ ὁ Ἐλεάτης, ἡνὺς ἐκτήσατο πῦρ καὶ γῆν· ἕτερον δὲ αὐτῶν μόνον, τὸ πῦρ, θεὸν ὑπελήφθησαν Ἵππασός τε ὁ Μεταποντῖ῀, καὶ ὁ Ἐφέσι῀ Ἡράκλειτο῀· Ἐμπεδοκλῆς γὰρ ὁ Ἀκραγαντῖ῀, ἐκ πλήθο῀ ἐμπέσων, πρὸς τοῖς τέτταρσι στιχείοις τύπος, νῖκ῀ ᾗ φιλίαν καταριθμᾶται. ἀήρ μὲν δὴ ᾗ οὗτοι, σοφίαν τιν' ἀσόφῳ τῷ ὕλῃ προσκτήσεις· καὶ λίθυς μὲν ἢ ξύλα οὐ τιμήσεις, γῆν δὲ τῶν τέτων μητέρα ἐκθάσεις· ᾗ Ποσειδῶνα μὲν σὺκ ἀναπλάσοντες, ὕδωρ δὲ αὐτὶ προτιμήσει. τί γάρ ἐστι πρότερον, Ποσειδῶν, ἢ ὑγρά τις οὐσία, ἐκ τῆς πίστως ὀνομα ποιμένης; ὥσπερ ἀμέλει ὁ Πολέμι῀ Ἄρης ἀπὸ τῆς ἄρσεως καὶ ἀναῤῥίσεως κεκλημένο῀. ἢ καὶ δοκῶσί μοι πολλοὶ μάλιστα τὸ ξίφο῀ μόνον πέξασθαι, ὑπὸ τῦτον ὡς Ἄρη· ἔστι δὲ Σκυθῶν τὸ παῖων, καθάπερ Εὔδοξο῀ ἐν δευτέρᾳ τῆς περιόδου λέγει. Σκυθῶν δὲ οἱ Σαυρομάται, ὡς φησὶν Ἡρόδοτο῀ ἐν τῷ τρίτῳ μυσηρίων, ἀκινάκλυ σέβουσιν. τῦτό τι ἐ οἱ ἀμφὶ τ' Ἡράκλειτον, τὸ πῦρ ὡς λέχρινον σέβοντες, πεπύσθασιν· τὸ γὰρ πῦρ τῦτ', ἔπερ Ἥφαιστον ὠνόμασαν. Περσῶν δὲ οἱ μάγοι, τὸ πῦρ τετιμήκασι, καὶ τῶν τῷ Ἀσίαν κατοικούντων πολλοί· πρὸς δὲ, καὶ Μακεδόνες, ὡς φησὶ Διογένης ἐν πρώτῳ Περσικῶν. τί μοι Σαυρομάτας καταλέγει, οὓς Νυμφόδωρο῀ ἐν νομίμοις βαρβαρικοῖς, τὸ πῦρ σέβειν ἱστρεῖ· ἢ τὺς Πέρσας, καὶ τὺς Μήδους, καὶ τὺς μάγυς; ἡνὺν ἐν ὑπαίθρῳ τύτυς ὀδίνων λέγει, θεῶν ἀγάλματα μόνα τὸ πῦρ καὶ ὕδωρ νομίζοντας. σὺκ ἀπικρυψάμενο῀ οὐδὲ τῶν τύτων ἄγνοια. οἱ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα ἀποφεύγειν οἴοντ' τῆς πλάνης, ἀλλ' ἐς ἐπέρην κατολισθάνευσιν ἀπάτην· ἀγάλματα μὲν θεῶν οὐ ξύλα καὶ λίθυς ὑπολήφασιν, ὥσπερ Ἕλληνες· ὑδὲ μὲν ἰδίους ἐ ἐχνύμενος, καθάπερ Ἀνυπαίοις, ἀλλὰ πῦρ τι καὶ ὕδωρ, ὡς Φιλόσοφοι. μῆ πολλὰς μέν τε ὕστερον σεβίσθης ἐτῶν, ἀνθρωποειδῆ ἀγάλματα σέβειν αὐτύς, Βήρωσός ἐν τρίτῃ Χαλδαικῶν παρίσησι, τῦτ' Ἀρταξέρξε῀ τ' Δαρείυ τ' Ὤχε ἀνηγησαμένου. ὃς πρῶτο῀, τῆς Ἀφροδίτης Ταναΐδο῀ τὸ ἄγαλμα ἀναστήσας ἐν Βαβυλῶνι καὶ Σούσοις καὶ Ἐκβατάνοις, Πέρσαις τ' Βάκτροις, καὶ Δαμασκῷ τ' Σάρδεσιν ὑπέδειξε σέβειν. ὁμολογεώτων τοίνυν οἱ φιλόσοφοι, τύς διδασκάλυς τύς σφῶν Πέρσας, ἢ Σαυρομάτας, ἢ μάγυς, παρ' ὧν τὸ ἀϊδότητα τ' σεβασμίων αὐτῆς μεμαθήκασιν δόχαν, ἄρχοντα τὸν πάντων πιητὸν, καὶ τῶν δόχων αὐτῶν δημιουργὸν ἀγνοῦντες, τὸν ἄναρχον θεόν· ᾗ δὲ πλανᾶται πάσης καὶ ἀσθενῆ, ᾗ φησὶν ὁ Ἀπίων ὁ, τὰ ἐς τὸν ἀνθρώπων ὑπηρεσίαν πεπεμμένα στοιχῆα, προσκυνόμενοι. τῶν δὲ ἄλλων φιλοσόφων ὅσοι τὰ στοιχῆα ὑπερβάντες, ἐπλυτεραγμόνησέ τι ὑψηλότερον καὶ θειότερον, οἱ μὲν ἄπυρον, τὸ ἄπειρον καθύμνησαν, ὧν Ἀναξίμανδρο῀ ὁ Μιλήσι῀ ἦν, καὶ Ἀναξαγόρας ὁ Κλαζομένι῀, καὶ ὁ Ἀθηναῖ῀ Ἀρχέλα῀. τὰ τῶν γε ἄμφω, τὸν νῦν ἐπισησάτην τῇ ἀπείρᾳ· ὁ δὲ Μιλήσι῀ Λεύκιππο῀, καὶ ὁ Χῖ῀ Μητρόδωρος, δύπας, ὡς ἔοικεν, ᾗ αὐτὼ δόχας ἀπολιπέτην, τὸ πλῆρες ᾗ τὸ κενόν. προσίθηκε ᾗ λαβὼν τύτοιν τὸν δύο τὰ εἴδωλα, ὁ Ἀβδηρίτης Δημόκριτος· ὁ γάρ τοι Κροτωνιάτης Ἀλκμαίων, θεὺς ὥστ' τὰς ἀστέρας εἶναι, ἐμψύχυς ὄντας. οὐ σωκ ἐπιμιγὴ εὐδὲ τῶν τύτων ἀναισχυντίαν. Ξενοκράτης. Καρχηδόνιος ὤτος, ἑπτὰ μὲν θεὺς τὺς πλανήτας, ὄγδοον δὲ, τὸν ἐκ πάντων αὐτῶν συνεστῶτα κόσμον αἰνίττεται.

οὐδὲ μὴν τὰς ἀπὸ τ̃ ϛιᾶς παρελεύσομαι, Δι᾽ ἣς πάσης ὕλης, καὶ Δι᾽ ἧ ἀτιμοπάτης, τ̀ θᾶον δήπουθεν λέγοντας· οἱ καπηχμένοι σιν ἀπιχῶς τὴν Φιλοσοφίαν. οὐδὲν ἧ οἶμαι χαλεπὸν, ἐντεῦθεν γενόμενον ⊙, Ἐ τῶν ἐκ τ̃ πρώτης μηνθλῶσαι· καὶ ὅρα τ̀ αἰρέσιος πατρὸς, τ̃ ὅλων ἀνοήτως τ̀ πατέρα, τὸν καλούμενον ὑπὸ πάντων, ψυχλὸν ὄνομα· τυπέντα τ̃ κόσμιν τὴν ψυχλὸν θεὸν ὑπολαμβάνων, αὐτὸς αὐτ̀ πρώτον ἐπείρατο. ὁ γὰρ πολύμηχος τ̀ πολλὰς αὐτὸς διαζῶσαν τὴν πρόνοιαν, ἵνα μὴ τ̀ κόσμον θεὸν ἡγέμονα ⊙, πρώτης ἐπίπαν, τ̀ ἄμοιρον ἧ θεῦ, θεὸν δογματίζων. ὁ δὲ Ερίσατος ⊙ κρὰν ⊙ Θεόφρας ⊙ ὁ Λεσβίος πόλυς γνώριμος, πῇ μὲν ἔρρωνον, πῇ ἧ πνεῦμα τ̀ θεὸν ὑπονοῶν. Επικούρειον μὲν ἧ μόνον καὶ ἰκανὸν ἀπόφημα, ὃς ἀδὲ μέλαν οὔπω τῷ θεῷ, Δι᾽ ἅπαντων ἀπῶν. τί γὰρ Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός; οὐκ οἶδ᾽ ὅπῃ οὐκ ἄλλ᾽ τι Δημοκρίτου ἢ αὐτὸς κατοπτρικὰ εἴδωλα. καὶ πολύς μοι ὑπὲρ ἅπαντ⊙ ὄχλος ⊙, οἱονεὶ μορμώ τινα δαιμονίων παρεισάγων ξένων· ἄτοπον σκιαχαφίαν μυθολόγων, ὕθλων γραικῶν, πολλῶν γε δὴ καὶ ἀνδράσιν ὑπερεπῃνημένων, ἀκροωμένων πιθάνων λόγων οἱ μηδὲ τὰς πᾶδας τὰς ἑαυτῶν, τοῦτ᾽ δὴ τὸ λεγόμενον, πλανθμενιζομένους ἐθίζομεν παρηγορεῖσθαι μυθιζοντες, ὀρρωδοῦντας συναναιρεῖσθαι αὐτὰς ἀθεότητας, τὴν πρὸς τῶν δοκησισόφων δὴ τούτων καταγελωμένην, μηδὲν τ̀ νηπίων μᾶλλον τὰ ληρεῖν εἰδότων. τί γὰρ, ὦ πρὸς τ̀ ἀληθείας, τὰς τοῦ παντὸς φύσεις δακτύλους ῥύσῃ καὶ φθορᾶς δεναῖς τε καὶ ἀπείροις ἐπιζευχθεμένους; τί δαί μοι κεφάλων ἀναπίμπλης τ̀ βίον, ἀνέμους τε, ἢ ἀέρα, ἢ πῦρ, ἢ γῆν, ἢ λίθους, ἢ ξύλα ἢ σίδηρον. κόσμον τόνδε, ἡνίκα ἀνεπλάττησεν· ἡνίκα ἧ καὶ τὰς ἀστέρας τὰς πλανήτας, τοῖς ὅπλοις πεπλανημένους τ̃ ἀνθρώπων, Δι᾽ ἧς πολυθρυλήτου τῶν τῆς ἀστρολογίας, οὐκ ἀστρονομίας μεταπορολογοῦσα καὶ ἀδολεσχοῦσα τ̃ κύριον τῶν πραγμάτων πάθος, τ̀ κυριον ἧ πρὸς, τὸν κόσμον δημιουργὸν, τ̀ ἡλίου φωσφόρον θεὸν ὑπεζητᾶ, ἐ πεῖρα ἧ θεῦ. τίνα δὴ λάβω παρὰ σοῦ σπουργὸν τ̀ ζητήσεως; ἐ γὰρ πάντα πεῖσιν ἀπιγώκαμέν σε, ὦ βέλτιστε, τ̀ Πλάτωνα. πῇ δὴ οὖν ἐξιχνεύσιον τ̀ θεὸν, ὦ Πλάτων; τὸν γὰρ πάντ⊙ πειρῶντα καὶ πάντ⊙ τῶν ἧ πάντων, ἐρῶν τι ἄρρητον, καὶ ἐρρήτοις ἀπαντᾶν ἐξαπῶν, ἀδύνατον. Δι᾽ ὃ τί δῆτα ὦ πρὸς αὐτὸ· ῥητὸν ⊙ γὰρ ἁδαμῶς ἐστ· εὖγε ὦ Πλάτων, ἐπαφῶσης τ̀ ἀληθείας· ἀλλὰ μὴ λοπάμης· ξύν μοι λαβοῦ τ̀ ζητήσεως ἔχεσθαι πάρ· πᾶσιν γὰρ ἀπαξαπλῶς ἀνθρώποις, μάλιστα ἧ τῆς περὶ λόγους ἐνδιατρίβουσιν, ἱστόρηκέ τις λοπόρροια θυμική. ἃ δὴ χάριν καὶ ἄκοντες μὲν ὁμολογοῦσιν ἕνα τι εἶναι θεὸν, ἀνώλεθρον, Ἐ ἀγήρατον. τῶν ἄνω πάντα περὶ ἔνωπα ἧ γραπτῶν, ἐν τῇ ἰδίᾳ καὶ οἰκείᾳ περιπῇ ὄντως ὄντα ἀεὶ· θεὸν ἧ πιον ἐπεμνησθησαν;

Τὸν πάντ᾽ ὁρῶντα, κ᾽ αὐτὸν οὐχ ὁρώμενον,

Εὐριπίδης λέγει. πολλαπλῆ μὲν γοῦν ὁ Μύανδρος μοι δοκᾶ, ὕθλων φησὶν,

Ἥλιε· σὺ γὰρ δὴ πρόσπολον πρῶτον θεῶν,
Δίὸν θεωρῶν ἐστὶ τὰς ἄλλας θεάς·

ἐπεὶ γὰρ ἥλιος ὑπεδήξατ᾽ ἂν τ̀ θεὸν τ̀ ἀληθῆ· ἐπεὶ λόγος ὁ ὑγιὴς, ὃς ἐστιν ἥλιος ψυχῆς, δι᾽ ἧ μόνης
37 ἔνδον ἀνατέλλει ⊙· ἐς τῷ βάθει ἧ νοῦ, καὶ ἧ νοὸς αὐτὸ καταναγάζεται τὸ ὄμμα· ὅθεν οὐκ ἀπεικότως ὁ Δημόκριτ⊙, τ̀ λογίων ἀνθρώπων ὀλίγως φησὶν ἀνατείνασθαι τὰς χεῖρας· ἐντεῦθεν οὖν
,, οὖν ἡμᾶς καλέομεν οἱ Ἕλληνες, πάντα Δι᾽ ἁμυθήτου· καὶ πάντ⊙ τ̃ ⊙ εἶδεν, καὶ ἐπόησεν ὡφαιρεῖ), καὶ βασιλεὺς οὕτ⊙ τ̀ πάλαι. τοῦτ᾽ ἔστι τῇ καὶ Πλάτωνι, Δι᾽ ἑκατόμβ⊙ τ̀ θεὸν, αἰνίττεται περὶ τ̀ πάντων βασιλέα πάντ᾽ ἐστὶ καὶ τῶν πάντων καλῶν. τίς οὖν ὁ βασιλεὺς τ̀ πάντων θεός; τ̀ ὧν ὄντων ἀληθείας τὸ μέτρον. ὥσπερ οὖν τῷ μέτρῳ καλεῖται τὰ μετρούμενα, οὕτως ἐπὶ τῷ νοητῷ τ̀ θεὸν μετρεῖται καὶ καταλαμβάνει ἧ ἀλήθεια. ὁ ἧ ἥρως ὄντως Μανῶς,
,, οὐκ ἔφη, φησὶν, ἐς τῷ μαρσίππῳ σε σάθμιον καὶ σάθμιον, μέγα ἢ μικρὸν, ἀλλ᾽ ἡ σάθμιον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔχει σὶ σάθμιον καὶ μέτρον καὶ ἀριθμὸν τ̃ ὅλων ὑπολαμβάνων τ̀ θεὸν· τὸ μὲν γὰρ ἄδικα καὶ ἄνισα εἴδωλα εἶναι, ἐς τῷ μαρσίππῳ καὶ ἐς τῇ ὡς ἔπ⊙ ἀπεικονικῇ ψυχῇ κατακέκρυπται· τὸ ἧ μόνον δίκαιον μέτρον, ὁ μόν⊙ ὄντως θεὸς, ἴσ⊙ ὢν, καὶ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχων, μετρεῖ) πάντα καὶ σταθμᾷ) οἱονεὶ τρυτάνῃ τῇ δικαιοσύνῃ, τὴν τ̃ ὅλων αἰρέσεως περιλαμβάνων καὶ ἀνέχων φύσιν. ὁ μὲν δὴ θεὸς, ὥσπερ καὶ ὁ παλαιὸς λόγ⊙, ἀρχὴν καὶ πλάτην καὶ μέσα τ̃ ὄντων ἁπάντων ἔχων, ἄθραυστα πέφυκεν, καὶ φύσιν περιποιοῦμεν⊙· τῇ δ᾽ ὡς ξωικῇ) δίκῃ, τ̀ ἀπολειπομένων ἧ θείᾳ νόμῳ, τιμωρὸς πόθεν ὦ Πλάτων ἀλήθεια αἰνίττῃ; πόθεν ἡ τ̀ λόγων ἄφθον⊙ χορηγία τὴν θεοσέβειαν μαστεύει); σαφῶς φησὶ τοῦτον, βαρβάρων τὰ ἤθη. εἰδὰ συ τοὺς διδασκάλους· κἂν ἀποκρύπτῃ ὀθόνης, γεωμετρίων παρ᾽ Αἰγυπτίων μαθόντες· ἀστρονομίαν, παρὰ Βαβυλωνίων· ἐποψίας ἐκ ὑγιῆς, παρὰ Θρᾳκῶν λαμβάνεις· πολλά σε ἐκ Λοτυρίου πεπαιδεύκασι· νόμους ἡ τοὺς ὄντως ἀληθεῖς, καὶ δόξαν τὴν ἧ θεῦ, παρ᾽ αὐτῶν
,, ὠφέλησαι τ̀ Ἑβραίων, οὐπω ἐκ ἀπώτερα κανᾶς, ἡδέως ἔργα ἀνθρώπων χρύσεα καὶ χάλκεα,

καὶ ἐκγύ-

καὶ ἀγόρευε ἡσὶ᾽ ἰλίφαντος, Καὶ ξυλίνων λιθίνων τε, βροτῶν εἴδωλα θνητῶν, Τιμῶσιν ὥσπερ τε βροτοὶ, κἀνὸ φρενι βλῆ· Ἀλλὰ γὰρ αὖρησιν ὠκείας ἀγέλας, Ὄρθριοι ἐξ ἄντης αἰὲι, χρόα ἀγλαίζοντες, Τέρασι, καὶ πομπῶσι μένος τὸν ἀεὶ μιδέοντα ἀθάνατον. καί μοι μὴ μόνον ὦ Φιλοσοφία εἶναι τὴν Πλάτωνα ποιοῦσι δεῖ καὶ ἄλλους παρασκευάσαι, τὸν ἵνα ὅλως μόνον θεὸν, ἀναφθεγγομένους θεὸν, κατ᾽ ἐπίνοιαν αὐτὸ, εἴ που τῆς ἀληθείας ἐπισφάξαιντο. Ἀνιαθέντος μὲν γὰρ ἀκουσὸν δὴ τὸν ἐντεύξεσιν· Σωκράτης ἦ ἄπι γνώσεσθε, θεὸν ἐδεῖν ἰσοκίνητα φησίν. διότι πρὸ αὐτὸν ἐδὲς ἐκμαθεῖν ἐξ ἑκάστου δώσειν. Ξενοφῶν ἦ ὁ Ἀθηναῖος, Δεξιόηδη ἂν καὶ αὐτὸς εἰς τῆς ἀληθείας ἀναχάφαι μαρτυρῶν, ὡς Σωκράτης, ἐκ μὴ τὸ Σωκράτες ἐδεδίει φέρμακον· ἤδειν δὲ ἦθεν αἰνίττεται. ὁ γοῦν πάντα, φησὶ, σεμνὸν καὶ ἀτρεμίζων, ὡς μὲν μέγας τὶς, καὶ φανερῶς δώσειν· ὅσοι δέ τις μορφίου, ἀφανὴς, οὐδὲ μίλω ὁ παμφανὴς δοκῶν εἶναι ἡλίου, ἑσὶ᾽ αὐτὸς ἔοικεν ἐρᾶν αὐτὸν ἐπιτρέπειν· ἀλλ᾽ ἴω τις ἀναιδῶς αὐτὸν θεάσεται, τὸ ὅσιν ἀφανῆ εἶναι. πόθεν ἄρα ὁ τὸ Γρύλλου σοφίζεται; ἡ δηλαδὴ παρὰ τῆς προφήτου τῆς Ἑβραίων θεσπιζούσης ὧδέ πως;

Τίς γὰρ αἰρὲ δώσειν τὸν ὑπερφίαλον καὶ ἀληθῆ
Ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν θεὸν ἄμβροτον, ὃς πόλον οἰκεῖ;
Ἀλλ᾽ ἑσὶ᾽ ἀκτίνων καπνανγὲς ἠελίοιο
Ἄνθρωποι ἐλεῖν δώσειν, θνητοὶ γεγαῶτες.

Κλεάνθης δὲ ὁ Πισιδάς, ὁ ἀπὸ τῆς στοᾶς Φιλόσοφος, ὃς ἐθεολογίαν πιθικὸν, θεολογίαν ἦ ἀληθινὸν ἐδοκίμου), οὐκ ἀπεκρύψατο τὸ θεοῦ πέρι, ὑπὲρ ἐχιν φρενῶν· Εἰ τὸ ἀγαθὸν ἱερὸν τᾶς μὲ εἶσι τὸς, ἄκουε δή· Τετιμένον, δίκαιον, ὅσιον, εὐσεβὲς· Κρατεῖν ἑαυτὸ, χρήσιμον, καλὸν, δέειν· Λύσιτελὲς, αὐθέκαστον, αἰὲι συμφέρον· Ἄφοβον, ἄλυπον, λυσιπλὲς, ἀνώδυνον· Ὠφέλιμον, ἁβάρειαν, ἀσφαλὲς, φίλον· Ἔντιμον, ὁμολογούμενον· Εὐκλεὲς, ἄτυφον, ἁπλοῦν, ἁμελὲς, πᾶον, σεμνὸν· Χρονιζόμενον, ἀμεμπὲς, αἰὲι δοκοῦν. Ἀπλᾶ θέρος πᾶς ὅσιος εἰς δόξαν βλέπει, Ὡς δὴ παρ᾽ ἐκείνης τεταγμένος καλῶ πονεῖν. ἐνταῦθα δὴ σαφῶς εἴρηκε δαίμονα ὁ τοῦς εἶσι ὁ θεός· ἃ ὡς ἦ δόξα ἡ κοινὴ ἐν ἡ σωτηρία, τὰς ἐπομένας αὐτῶν, ἀλλὰ μὴ τὸ θεὸν ἁπλῶς ἐπιζητοῦντες, ἐξαναδραπετίζουσιν. οὕτω ἀπόκρυπτέον ἐδὲ τὰ ἀμφὶ τὸ Πυθαγόραν, οἱ φασὶν, Ὁ μὲν θεὸς, ὡς᾽ χ᾽ αὐτὸς ἦ ἐχ ὡς ἔνιος ὑπονοοῦσιν, ἐκτὸς τᾶς Διακοσμήσεως, ἀλλ᾽ ἐν αὐτᾶ ὅλος, ἐν ὅλῳ τῷ κύκλῳ πάσης ψυχῆς, κρᾶσις τῶν ὅλων· αἰὲι ὤν, ἐ ἐργάτης τῶν αὑτοῦ δυνάμεων καὶ ἔργων ἁπάντων, ἐν ἀρανῷ φωτὶ, καὶ πάντων πατὴρ νοῦς, καὶ ψυχωσις τῷ ὅλῳ κύκλῳ, πάντων κίνασις. ὑπάρχει καὶ πᾶσι, ὡς ἁπλῶσιν θεοῦ, ἁπλῶσία θεοῦ, πρὸς αὐτῶν μὲν ἀναγεγραμμένα, πρὸς ἦ ἡμῶν ἐξελιγμένα, τῷ γε ἐσμικρὸν Διαθρεῖν ἀληθὲς δυναμένῳ. ἴτω ἦ ἡμῖν· ἐ γὰρ αὐτάρκως μένον ἡ Φιλοσοφία, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ποιητικὴ, ἡ περὶ τὸ ψεῦδος πάλαι ἠχολημένη· μόλις ποτὲ ἤδη ἀλήθειαν μαρτυρήσουσα. μᾶλλον δὲ ἐχομολογουμένη τῷ θεῷ τὰ μυθώδη περίκλασιν. περίτω δὴ ὄχλος καὶ βύλεται ποιητὴς πρῶτος. Ἀρατος μὲν οὖν, Διὸς ἀρχόμεσθα τὸ δυάμειν τὸ θεοῦ διήκαν εοῦς,

——ὅθ᾽ ἔμπεδα πάντα φύονται.

Τῷ μὲν ἀεὶ πρῶτόν τε καὶ ὕσατον ἱλάσκονται.
Χαῖρε πάτερ, μέγα θαῦμα, μέγ᾽ ἀνθρώποισιν ὄνειαρ.

τοῦτό τι καὶ ὁ Ἀσκραῖος αἰνίττεται Ἡσίοδος τὸν θεόν·

Αὐτὸς γὰρ πάντων βασιλεὺς καὶ κοίρανός ἐσιν,
Ἀθανάτων τε, ὁ σφ᾽ ἔ τις ἐρήρισται κράτος ἄλλος.

ἤδη ἦ ἐκ ἁπλοῦ τὸ σκηνῆς παραγομένου τὸ ἀληθὲς· ὁ μὲν, ἐκ ἐς τὸ αἰθέρα, καὶ ἐς τὸ ἐσαινὸν ἀναβλέψας, τόνδε ἠχεῖ θεὸν, φησὶν Εὐριπίδης. ὁ ἦ ὁ Σοφίλλου Σοφοκλὴς, Εἷς τᾶς ἀληθείαισιν, ὃς ἐσὶν θεὸς, Ὃς ὐρανόν τ᾽ ἐτεύξε, καὶ γαῖαν μακρὴν, Πόντου τε χαρτὸν εὐδμα, κἀνέμων βίας· Θνητοὶ ἦ, τὸ λυκιρδέα πλανώμενοι, Ἱδρυσάμεθα πημάτων παραψυχὴν, Θεῶν ἀγάλματ᾽ ὀκ λιθίνων ἢ ξύλων ἢ χαλκέων, Ἢ χρυσοτεύκτων, ἢ ἐλεφαντίνων τύπος· Θυσίας τὸ τύτοις ἐκείνας παινῶμεν, Νέμεσες, οὕτως ὡσεβὲς νομίζομεν. οὑτοσὶ μὲν, ἤδη καὶ παρακινδυνευόμενον ἁπλῶς τῆς σκηνῆς, τὸ ἀληθὲς τοῖς ἡσαῖς παρισάγαγεν. ὁ δὲ Θρᾴκιος ἱεροφάντης ἐ ποιητὴς ἅμα, ὁ τὸ Οἰάγρου Ὀρφεὺς, μᾶ τὸ τῶν ὀργίων ἱεροφαντίαν, καὶ τῶν εἰδώλων τὸ θεολογίαν, παλινῳδίαν ἀληθείας ἐσᾴγει. τὸν ἱερὸν ὅλως ὀψὲ ποτ᾽, ὅμως σφ᾽ οὖν, ᾄδων λέγει·

Φθέγξομαι οἷς θέμις ἐσὶ· θύρας σφ᾽ ἁπέχεσθε βέβηλοι
Πάντες ὁμῶς. σὺ σφ᾽ ἄκουε Φάεσφόρε ἔκγονε μήνης

Μουσῆ. ἐξερίω γὰρ ἀληθία· μὴ δέ σε καὶ πρὶν
Εν ςήθεσι φανέντα φίλης αἰῶνι ἀμέρσῃ.
Εἰς δὲ λόγον θεῶν βλέψας, τέτῳ πεισόμεθα,
Εὐθυῶν κραδίης νοερὸν κύτος, εὖ δ' ἐπίδασιν
Ατραπιτῆ, μοῦνον δ' ἑσέρχεται κόσμοιο ἄνακτα
Αθάναπν. εἶπε ὑποβὰς, Δεξιρήθλιν Φιφίρα·
Εἷς ἐς', αὐτηφὴς· ἐνὸς ἔκγονα πάντα τέτυκται·
Εν δ' αὐτῆς αὐτὸς πεφύασται· οὐ δέ τις αὐτὸν
Εἰσορόα θνητῶν, αὐτὸς δέ γε πάντας ὁρᾶται.
οὕτως μὲν δὴ Ορφεὺς· χρόνῳ τί ποτε σωῆκεν παλαιηπίν. 10
Αλλὰ σὺ μὴ μάλλον βροτὸ ποικιλόμηλα βράδιων·
Αλλὰ παλίμπλαγκτον ςρέψας, ἡνίν ἰλάσκεο.
ἐκ δὲ καὶ τὰ μάλιςα ἐναύσματά πνα τῶ λόγω ἔ θεὸς λαβόντες Ἕλληνες, ὀλίγα ἄττα τῆς ἀληθείας ἐφθέγξαντο, πεσεμαρτυρῆσι μὲν πῶ θαύμαν αὐτῆς σὺν δοτοικρυμμένην· σφᾶς δὲ αὐτὸς ἐλέγχεσιν, ἀθυμίας, σὺν ἐφικόμενα ἔ πόλους. ἤδη δ' οἶμαι παντὶ τῳ δῆλον γεγονέναι, ὡς τῶν χωρὶς ἔ λόγου τῆς ἀληθείας ἐπιγράβων τὶ, ἢ καὶ φθεγξομένων, ὁμοίων ὄντων τοῖς χωρὶς βάπως βαδίζειν βιαζομένοις· δυσπειθῶν δέ σε οἷς σωτηρίαν ἢ οἱ πρὸς τὸς θεὸς ὑμῶν ἔλεγχοι, οὓς ἀφ' πῶ ἀληθείας ἐκβιαζόμενοι, κωμῳδοῦσι ποιηταί. Μένανδρος γὰρ ὁ κωμικός, ἐν Ἠνιόχῳ, ἐν Τπολυμφίῳ τῷ δράματι·
Οὐδείς μ' ἐρίσει, φησὶ, πρὸς πάντων ἔχω θεὸς 20
Μετὰ χρεὼς, οὐδ' ἐς οἰκίας παρεισιὼν
29 Επὶ τὰ σπιδίκ μητρὸς ἀγύρτης. τοῦτο γὰρ εἰ μητρὸς ἀγύρτης. ὅθεν ἐκεῖνος ὁ Αντιφάνης ἔλεγεν αὐτοῖς μητρῷον, Οὐ τρέφω πῶ μητέρα τ θεῶν, ἵν' εἰ θεοὶ τρέφουσιν. πάλιν δὲ ὁ αὐτὸς κωμῳδοποιὸς, ἐν Ιερεία τῷ δράματι, χαλεπαίνων πρὸς πῶ σωτῆρα, διελέγχων πρᾶγμα τὸν ἄθεον τῆς πλάνης τύφον, ὑπεφθεγγόμενος· ἐμφρόνως· —— εἰ γὰρ ἔλκει τὸν θεὸν Τὰς κυμβάλοις
,, ἄνθρωπος, ὡς ὁ βέλτιςος, Ὁ τῶτ' ποιῶν ἐςὶ μείζων τῦ θεοῦ. Αλλ' ἔςι τόλμης καὶ βίας πόθ'
,, ὅρκος Εὑρημένος ἀνθρώποισιν. καὶ οὐχὶ μόνος ὁ Μένανδρος, ἀλλὰ καὶ Ὅμηρος καὶ Εὐριπίδης, καὶ ἄλλοι συχνοὶ ποιηταὶ, διελέγχουσιν ὑμῶν τὸς θεοὺς, καὶ λοιδορῆσθαι οὐ διδάσιν, ὅθεν καθ' ὁπόσον αὐτοῖς. αὐτίκα πῶ Αθηνᾶν, κωμῳδοῦσι καὶ τὸν Ἥφαιςον, ἀμφιγύην καλοῦσιν· τῇ δὲ Αφροδίτῃ ἡ Ἑλένη φησὶ, 30
Μηκέτι σοῖσι πόδεσσιν ὑποτρίψασα ἔλυμπον.
ὅπου δὲ τῦ Διονύσου ἀναφανδὸν Ὅμηρος χάφη·
Ὅς ποτε μαινομένοις Διωνύσοις θηλύας
Σεῦε κατ' ἠγάθεον Νυσήιον· αἱ δ' ἅμα πᾶσαι
Θύσθλα χαμαὶ κατέχυθεν, ὑπ' ἀνδροφόνοιο Λυκούργου.
ἄξιος ὡς ἀληθῶς Σωκρατικῆς Διατριβῆς ὁ Εὐριπίδης, ὃς πῶ ἀληθείαν ἀπεδῶν, καὶ τὰς θεατὰς ὑπερελθών. ποτὲ μὲν τ Απόλλωνα, ὃς μεταμφιάσας ἑῶρας Ναῖον, βροτοῖσιν ςίμα νίμων
,, σφίσι Φοίβα, διελέγχων· Κάνω πῆμιν, πῶ πικοῦσαν ἔκπαγλον· Εκεῖνον ἡγοῦσθ' αἰνέσιον, καὶ πτέναπ· Εκεῖνος ἥμαρτ', οὐκ ἐγώ· ἀμαθίσερος δ' ὢν ἔ καλεῖ, καὶ τῆς δίκης. ποτὲ δ' ἐμμανῆ ἐποίγων Ἡρακλέα, καὶ μηδὲν ὑπὸ ἀλλαχόθι, καὶ ἄπαγτον· πῶς γὰρ οὐχί· ὃς ἐπόμει. 40
,, νος, τοῖς πρίασι χλωρὰ σῦκα ἐπήσθιεν, ἅμα πὰ ὑλακτῶν, ὅς πι βαρβάρῳ μαθήσῃ ἡδὲ δὲ ἐν Ἰω-
,, νι τῷ δράματι, γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐγκυκλῶ τῷ θεάτρῳ τὰς θεάς· Πῶς οὖν δίκαιον, τὰς νόμως
,, ὑμᾶς βροτοῖς Γράψαντας, αὐτὰς ἀδικίας ἐφλοσκάνειν; Εἰ δ' ἐ γὰρ ἔςιν, τῷ λόγῳ ἢ χρῆ-
,, σομαι· Δίκας βιαίων δώσετ' αὐθρώπις χάμων Σὺ καὶ Ποσειδῶν Ζεὺς θ' ὁ θεραπὸς κρατῶν.
,, Ναὸς πίνοντες ἀδικία κενώσετε. Ὦρα πίνω, τῶν ἄλλων ἡμῖν τῇ ἕξει περοδηνυσμένων, ὅτι τὰς προφητικὰς εἶναι χαφὰς· καὶ γὰρ εἰ χρησμοὶ, ἕως ἂν πῶ θεοσέβειαν ἡμῖν ἀφορμὰς ἐναρξίτε πρετείνοντες, θεμελιοῦσι πῶ ἀληθείαν· χαφαὶ δὲ αἱ θῆαι, καὶ πολιτῆαι σώφρονες, σωτόμοι σωτηρίας ὁδοί· γομναὶ καρμωλικῆς, καὶ τῆς ἑατὸς καλλιφωνίας καὶ ἐυμυλίας καὶ κολακείας ὑπ' ἀρχουσαι, ἀνιςῶσιν ἀγχίμολον ὑπὸ κακίας τὸν ἄνθρωπον, ὑπεδέξαν τὸν ὄλισθον τὸν βιωλικὸν, μᾶ καὶ τῇ αὐτῇ φωνῇ πολλὰ θεραπεύσαν, δοτερίπαν μὲν ἡμᾶς 50
τῆς ὑπεζημίας ἀπάτης, ἐυτρεπίπαν δὲ ἐμφανῶς ἐς πρεύθυνον σωτηρίαν. αὐτίκα γοῦν ἡ προφῆτις ἡμῖν φοίτω πρώτη Σίβυλλα, τὸ φίσματος σωτήριον·

Οὗτος

Οὗτος ἰδοὺ πάντ' ἔτι σοφὸς, ἁπλαϊστος ὑπάρχει·
Ἔλθετε, μὴ σκοπέλῳ ἢ δλώκῃσι καὶ ζόφῳ αἰεί.
Ἠελίου γλυκυδερκὲς, ἰδοὺ, φάος ἔσχε λαμπρὸν.
Γνῶτε ἢ κατθέμενοι σοφίλῳ ἐν φρέσιν ὑμῶν.
Εἷς θεός ἐστι, βροχὰς, ἀνέμους, σεισμούς τ' ἀποπέμπων,
Ἀστροπὰς, λιμοὺς, λοιμοὺς, καὶ κήδεα λυγρὰ,
Καὶ νιφετοὺς, κρύσταλλά π. τί καθ' ἓν ἐξαγορεύω;
Οὐρανοῦ ἠγεμονεύει, χαίρει κρατερῇ, αὐτὸς ὑπάρχει.

ὀνθίως σοφρόσυνα τῷ μὲν ἀπάτῃσιν ἀπικάζουσα τῷ σκότος· τῷ ἢ γνῶσιν, ἠλίῳ καὶ φωτὶ τοῦ
10 θεοῦ· ἄμφω δὲ παραθεμένη τῇ συγκρίσει, τὸν ἐκλογὴν διδάσκει· τὸ γὰρ ψεῦδος, ἐψιλῇ τῇ παραθέσει τὰληθοῦς ἀφανίσθαι πᾶν· τῇ δὲ χρήσει τῆς ἀληθείας ἐκβιαζόμενον, φυγαδεύεται. Ἱερεμίας δὲ ὁ προφήτης, ὁ πνεῦμα, μᾶλλον δὲ ἐν Ἱερεμίᾳ τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἀποδείκνυσι τὸν θεόν. Θεὸς ἐγγίζων ἐγώ εἰμὶ, φησὶ, καὶ οὐχὶ θεὸς πόρρωθεν. οἱ ποιήσει τις ἄνθρωπος ἐκ κρυ- ««
φαίου, καὶ ἐγὼ οὐκ ὄψομαι αὐτόν; ἢ οὐχὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἐγὼ πληρῶ; λέγει κύριος. ««
πάλιν δὲ αὖ Δαβὶδ Ἡσαΐου, Τίς μετρήσει, φησὶ, τὸν οὐρανὸν σπιθαμῇ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν δρα- ««
κί; ὅρα τὸ μέγεθος τοῦ θεοῦ, καὶ καταπλάγηθι. τοῦτον προσκυνήσωμεν· ἐφ' οὗ φησὶν ὁ προ- ««
φήτης. Ἀπὸ προσώπου σου ὄρη πικήσονται ὡς ἀπὸ προσώπου πυρὸς τήκεται κηρός. οὗτος, φη- 30
σὶν, ἐστὶν ὁ θεὸς, οὗ θρόνος μέν ἐστιν ὁ οὐρανὸς, ὑποπόδιον δὲ ἡ γῆ· ὃς ἐὰν ἀνοίξῃ τὸν οὐρανὸν, τρόμος ««
οὐ λήψεται. Βούλει καὶ σὺ τῶν εἰδώλων ἀκοῦσαί τί φησὶν προφήτης οὗτος; παραδειγμα- ««
τοθήσεταί σε προθεὶς τὸν ἥλιον, καὶ ἔσῃ τὰ θεσπεσιώτατα αὐτοῦ, βρώμαλα τοῖς πτηνοῖς τοῦ οὐρα- ««
νοῦ, καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς· καὶ σκηνὴ ὑπὸ τὸν ἥλιον καὶ τῆς σελήνης [ἀ] αὐτὶ ἠγάπησαν, καὶ ««
οἷς αὐτὶ ἐδάλυσαν, καὶ ἐμπεπλήσθησαν ἡ πόλις αὐτῶν. φθαρήσεται δὲ καὶ τὰ στοιχεῖα καὶ τὸν ««
κόσμον σὺν καὶ αὐτοῖς λέγει· ἡ γῆ, φησὶ, παλαιωθήσεται, καὶ οἱ οὐρανὸς παραλύσει· τὸ δὲ ῥῆ- ««
μα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τί δαὶ ὅτ' αὖ πάλιν ἑαυτὸν δεικνύναι ὁ θεὸς βουληθῇ, Δαβὶ Μωϋ- ««
σέως· Ἰδὲ ἰδὲ, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς ἔπρο πλὴν ἐμοῦ· ἐγὼ ἀποκτενῶ, καὶ ζῆν ποιή- ««
σω· πλήξω, κἀγὼ ἰάσομαι, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐξελεῖται ἐκ τῶν χειρῶν μου. ἀλλὰ κἂ σπρου ἐπα- ««
κοῦσαι θέλεις χρησμῳδοῦ; ἔχεις τὸν χορὸν πάντα τῶν προφητῶν, τοὺς σωθησομένους ὑπὸ Μωϋσέως.
τί φησὶν αὖτις τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Δαβὶ Ὠσηέ. οὐκ οἰκήσω λέγει· Ἰδοὺ ἐγὼ στρώσω βροτοῖς, καὶ ««
κτίζων πνεῦμα· οὗ καὶ χάρις καὶ τῷ σραπὰν τοῦ οὐρανοῦ ἠθμειλίωσαν. ἔτι δὲ καὶ Δαβὶ Ἡσαΐου καὶ ««
πάλιν ἀπομνημονεύσωσι τὸν Φωνοῦ· Ἐγώ εἰμι, ἐγώ εἰμι, φησὶν ὁ κύριος, ὁ λαλῶν δικαιο- ««
σύνῃ, καὶ ἀναγγέλλων ἀληθείαν σωθήσῃ, ἓ ἥκεις· βουλεύσασθε ἅμα, οἱ σῳζόμενοι ἀπὸ τῶν ««
ἐθνῶν. οὐκ ἔγνωσαν οἱ αἴροντες τὸ ξύλον, γλύμμα αὐτῶν· καὶ προσεύχόμενοι θεοῖς, οὓς οὐ σώσουσιν ««
αὐτούς. ἀλλ' ὑποδοὰς, Ἐγώ, φησὶν, εἰ θεὸς, καὶ οὐκ ἔστι πλὴν ἐμοῦ· δίκαιος καὶ σωτήρ· οὐκ ὄστι ««
πρὸς ἐμὲ· ἀποστράφητε πρός με, καὶ σωθήσεσθε, οἱ ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς. ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ««
ἄλλος· καὶ ἐμαυτὸν ὀμνύω. πῶς ἢ εἰδωλολάτρεις δυσχεραίνει λέγων, Τίνι ὡμοιώσατε κύριον; ««
ἢ τίνι ὁμοίωμα ὡμοιώσατε αὐτόν; μὴ σκόνα ἐπίσησιν πλέων; ἢ χρυσοχόος χωνεύσας χρυσίον, ««
ἔλεις χρύσωσιν αὐτόν; ἓ τὰ ἀπὸ τούτων. μὴ σὺν ὑπὸ μᾶς εἰδωλολάτρας· ἀλλὰ κἂν νῦν φυλάξα- ««
θητε ἐκ τῆς ἀπειλῆς· ὀλολύξει γὰρ τὰ γλυπτὰ καὶ ἓ χρησμοῦσθαι, μᾶλλον ἢ οἱ ἐπ' αὐτοῖς πεποιθότες.
ἀναισθήτως γὰρ ἡ ὕλη. Ἔτι, φησὶν, ὁ κύριος σοφίσῃ πόλεις κατακεκμένας, ἓ τὸ οἰκουμένῃ ὅλῃ κα-
40 τελήψεται τῇ χειρὶ, ὡς νοσσίαν. τί σοι σοφὸς ἀναγγέλλω μυσήρια, ἓ ῥήσεις ἐκ παιδὸς Ἑβραίου ««
σοφισμένα; Κύριος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ, καὶ κύριος δίδωσι σοφίαν, καὶ ««
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ γνῶσις καὶ σύνεσις. ἵνας πότε ὀκνηρὰ καθέκεισαι; πότε ἢ ἐξ ὕπνου ἐγερθήσῃ; ««
ἐὰν δὲ ἄρκτος ἦς, ἢ ἔχε σωφρονοῦντος ποιμένος σε, ὁ λόγος ὁ πατρικὸς, ὁ ἀγαθὸς λύκος, ὁ
κύριος ἐπάγων τὸ φῶς πᾶσι καὶ σωτηρίαν. κύριος γὰρ ὁ ποιήσας τὴν γῆν ἐν τῇ ««
ἰσχύϊ αὐτοῦ, ὡς φησὶν Ἱερεμίας· ἀνώρθωσεν τὴν οἰκουμένην ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ. ἀποπεσόντας γὰρ ««
ἡμᾶς διὰ τὰ εἰδωλα ἡ σοφία, ἢ ἐστιν ὁ λόγος αὐτοῦ, ἀνορθοῖ διὰ τὴν ἀλήθειαν. ἓ αὖτη πρώτη τῆ
παραπλώσεως ἀνάστασις. ὅθεν ἀποτρέπων εἰδωλολατρείας ἀπάσης ὁ θειότατος παγκάλως ἀ- ««
ναπέπαυται Μωϋσῆς· Ἄκουε Ἰσραήλ· κύριος ὁ θεός σου, κύριος εἷς ἐστι· καὶ κύριον τὸν θεόν σου προσκυ- ««
νήσεις, ἓ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. τοῦ δὴ οὗ σαφέστερον ὦ ἄνθρωποι, καὶ τὸ μακάριον ψαλμῳδὸν ἐκεῖνον
50 τὸν Δαβὶδ· φράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ κύριος καὶ ἀπολεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας, ὅτ' ἂν ἐκκαυ- ««
θῇ ἐν τάχει ὁ θυμὸς αὐτοῦ. μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ. ἤδη ἢ, ὑπερικλέεσθαι ἡμᾶς ὁ κύ- ««
ριος, τὸ σωτήριον ἐνδίδωσι μέλος, οἷον ἐμβατήριον ῥυθμόν· Τοὶ ἀνθρώπων, ἕως πότε βαρυκάρδιοι; ««

» ἵνα τὴν ἀγαπητὴν μαιρότητα, καὶ ζητῶμεν ψεῦδος· εἰς οὐδὲν ἡ μαιρότης, καὶ τὸ ψεῦδος· ὁ ἅγιος
» λόγος ἔστιν ἀληθὲς· τὰς Ἕλληνας αἰτιώμεθα· ἐξηγήσασθαι οὐκ ὀφείλεις τὸν θεὸν, πῶς ἐστιν
» ἐδοξάσθη, ἢ ἵνα χαρείσῃς, ἀλλ' ἵνα πιστεύσωσιν ἐν τοῖς ἀληθινοῖς αὐτῶν, ἐν ἠλαττώσαν τὴν δόξαν
» τοῦ θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει, παρὰ τὸν κτίσαντα. καὶ
μὴν ὁ μὲν θεὸς ἐστὶν, ὃς ἐν ἀρχῇ ἐπήγασε τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν γῆν· σὺ δὲ, πόθεν μὲν θεὸς νοεῖς, τὸν δὲ
» ἄγαλμα προσκυνεῖς, καὶ πῶς οὐκ ἀπιθεῖς; ἄκουε πάλιν προφήτου λέγοντος· Ἐκλείψει μὲν ὁ
» ἥλιος, καὶ ὁ ἀγαθὸς σκοτισθήσεται, λάμψει δὲ ὁ παντοκράτωρ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν
» ἀγαθῶν σαλευθήσονται, καὶ οἱ οὐρανοὶ ἀλιγήσουσιν· ὡς δέρρις ἐκπτύσσονται καὶ συστέλλονται· αὐτὸς γὰρ
» καὶ προφήτου φωναί· καὶ ἡ γῆ φύζει πᾶσα ἀπὸ προσώπου κυρίου. καὶ μυρίας οὐκ ἔχοιμί σοι χα-
31 ρὰς παραφέρειν, ὧν ἅδει καθ' ἑκάστην ἡμέραν μία, μὴ ἀκοὴν ἁπλῶς λαμβάνειν· τὸ γὰρ σῶμα κυ- 10
» ρίου, τὸ ἅγιον πνεῦμα ἀλαλῆσαι ταῦτα μὴ τίνων μηκέτι, φησὶν, ἐμὲ μὲν, ὀλιγώρει παιδείας κυ-
» ρίου· μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ὧν τὸ ὑπερβάλλουσης φιλανθρωπίας καὶ ὡς μα-
θητὰς ὁ διδάσκαλος, καὶ ὡς οἰκέτας ὁ κύριος, καὶ ὡς θεὸς ἀνθρώπους, πατὴρ ὢν, ὑπὲρ ἡμῶν
νουθετεῖται ἡμᾶς· ἄπε, Μωσῆς μὲν ὁμολογεῖ ἐμφοβος εἶναι καὶ ἔντρομος, ἀκούων πρὸς λόγου
σὺ δὲ, λόγου ἀκροώμενος καὶ θεοῦ, ἀ διδάσκαλε, οὐκ ἀγωνιᾷς; ἐκ ἄμα πεύλαβῆ, καὶ ἀσφαλῆς
ἐκμαθεῖν, τοῦτ' ἔστιν ἀσύνδυος εἰς σωτηρίαν, φοβούμενος τὴν ὀργὴν, ἀγαπήσας τὴν χαριν, ζη-
» λώσας τὴν ἐλπίδα, ἵνα ἐκκλίνῃς τὴν κρίσιν; ἡκέτω ἥκετω, ὦ νεολαία ἡ ἐμή. ἐὰν γὰρ μὴ αὐθις ὡς
» τὰ παιδία γένησθε, καὶ ἀναγνῶτε, ὡς φησὶν ἡ γραφὴ, τὰ ὄντως ὄντα πατέρα ἀμὴ ἀποβάλε-
σθε, ἀσφαλῶς ἀμὴ εἰσελθόντες εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. πῶς γὰρ εἰσελθεῖν ὑπὸ τραπέζαν
» τῷ ξένῳ; ἀλλ' ὅταν, εἶμαι, ὀλίγα φῇ καὶ πολιτεύσῃ, καὶ τὰ πατέρα ἀποβάλῃ, τότε ἐν τοῖς τέκνοις 20
γένησθε, τότε κληρονομήσαι καταξιωθήσεσθε, τότε τὰ βασιλείας τὰ πατρῴας κοινωνήσαι τῷ γνησίῳ,
τῷ ἠγαπημένῳ. αὕτη γὰρ ἡ πρωτότοκος ἐκκλησία, ἡ ἐκ πολλῶν ἀγαθῶν συγκειμένη παιδίων·
πῶν ἔστι τὰ πρωτότοκα, τὰ ἐναπογεγραμμένα ἐν οὐρανοῖς, καὶ τοσοῦτος μυριάσιν ἀγγέλων συμ-
πανηγυρίζοντα· πρωτότοκοι ὦ παῖδες, ἡμῶν οἱ τρόφιμοι τοῦ θεοῦ, οἱ τὴν πρωτοτόκου γνῆσιοι φίλοι,
οἱ πρῶτοι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, τὸν θεὸν γινωσκότες, οἱ πρῶτοι τῶν ἁμαρτιῶν ἀπαστασμένοι, οἱ
πρῶτοι τῷ λόγῳ κεχωρισμένοι. πωῒ δὲ τοσοῦτῳ ἐσμὲν ἀθωότεροι, ὅσῳ φιλανθρωπότε-
ρος ὁ θεός· ὁ μὲν γὰρ, ἐκ ἀλλων ἡμᾶς ἠθέλησε βούλεται· οἱ δὲ, καὶ ἡμεῖς ἠθέλησε πεφανήκασιν. ὦ τῆς ἀπονοίας πολλῆς. τὸν κύριον ἀπαρνούμεθα; ἀλλοθρίαν ἀπηγγείλαμεν· ὑμᾶς γὰρ, ὡς
ἀλλοτρίαν ἀποδιδράσκει· σωτηρίαν χαρίζεται· ὑμᾶς δὲ, ὡς ἄνθρωπον ὑπερφέρεται; ζωὴν δω-
ρεῖται αἰώνιον· ὑμᾶς δὲ, τὴν κόλασιν ἀναμένει· καὶ τὸ πῦρ ὃ προσκέπτει, ὁ ἡτοίμασεν ὁ κύριος 30
» τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ; διὰ τοῦτ' ὁ μακάριος λέγει, Μαρτύρομαι ἐν κυ-
» ρίῳ, φησὶν, μηκέτι ὑμᾶς πορεύεσθαι, καθὼς καὶ τὰ ἔθνη πορεύεται, ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν,
» ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες καὶ ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν
» ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν· οἵτινες ἑαυτοὺς παρέδωκαν ἀπηλγηκότες τῇ
» ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης καὶ πλεονεξίας. τοιούτου μάρτυρος ἐλέγχου τὴν
τῶν ἀνθρώπων ἄνοιαν, καὶ θεὸν ὑπεροψόμεθα. ἵνα δὴ ἕτερον ὑπολείπῃ τοῖς ἀπίστοις, ἡ κρίσις καὶ
κατάδικη; οὐκ ἀμέλει δὲ ὁ κύριος παραινῶν, ἐκφοβῶν, προτρέπων, διεγείρων, νουθετῶν·
» ἀφυπνίζει γάρ τοι, καὶ δὲ σκότους αὐτοὺς τοὺς πεπλανημένους διανίστησιν· Ἔγερε, φησὶν, ὁ καθεύδων,
» καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν· καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστὸς κύριος· ὁ τοῦ ἀναστάσεως ἥλιος, ὁ προ-
φορικῶς γινώμενος, ὁ ζωὴν χαρισάμενος ἀκούσιν ἰδίαις. μὴ οὖν ἀφρονείτωσάν τινες δὲ λέγω, μὴ 40
» λάθῃ καταφρονῶν ἑαυτῶν· λέγει γάρ που ἡ γραφή· Σήμερον, ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
» σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ
» ἐρήμῳ, οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν· ἐν δοκιμασίᾳ. ἡ δὲ δοκιμασία τίς ἐστιν; ἡ θέλεις μαθεῖν,
» τὸ ἄγιόν σου πνεῦμα ἐξηγήσεται· Καὶ εἶδεν τὰ ἔργα μου φησὶ, τεσσαράκοντα ἔτη· διὸ προσώχθισα
» τῇ γενεᾷ ταύτῃ, καὶ εἶπον Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου. ὡς ὤμοσα
» ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν ἀνάπαυσίν μου. ὁρᾶτε τὴν ἀπόλειψιν; ὁρᾶτε τὴν προτρο-
πὴν; ὁρᾶτε τὴν ἡμᾶς; ἵνα δὴ οὖν ἔτι τὴν χάριν εἰς ὀργὴν μεταβάλωμεν, καὶ οὐχὶ ἀναπαυ-
μένους τῆς ἀπειλῆς καταδιχόμενοι τὸν λόγον, ἐν ἀγναῖς ξενοδοχῶμεν τῆς ψυχαῖς τὸ θεῖον μεγα-
λεῖον γὰρ τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἡ χάρις· ἐὰν σήμερον τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσωμεν. τὸ δὲ σήμερον, καθ'
ἑκάστην αὐτοῦ αὔξεται τὴν ἡμέραν, ἕως· αὖ ἡ σήμερον ὀνομάζεται. μέχρις ἂν σωτηρίας. καὶ ἡ σήμε- 50
ρον, καὶ ἡ μαθησις ἀμένει· καὶ τότε ἡ ὅλως σήμερον, ἡ ἀσυλλήπτος τοῦ θεοῦ ἡμέρα, τὰς αἰῶσι
σωιζόμενος. ἀεὶ οὖν τῆς φωνῆς ἐπακούωμεν τοῦ θείου λόγου. ἡ σήμερον γὰρ αἰών ἐστιν
ἐικών·

εἰκών· σύμβολον ἢ τῦ φωτός, ἡμέρα· φῶς ἢ, ὁ λόγ@· αἰθρώπις, δι' οὗ καπαγαζόμεθα τὸν θεὸν ἀκότως ἄρα, πις@σωσι μὲν ϗ ὑπακούουσιν, ἡ χάρις ὑπερπλεονάσ@· ἀπήωσι δὲ ϗ πλανωμένοις ϗ καρδίαι, ὀδούς τι τὰς κυριακὰς μὴ ἐγνωκότι, ἃς ἀθείας πρεῖν καὶ ἀύτεμπ- 32
ζαν παρήγγειλεν Ιωάννης· τάτις δὲ πεσσώχθισεν ὁ θεὸς, ϗ ἀπόλε· ϗ δὴ καὶ τὸ πλῆ@· τῆς ἀπόλης αἰνιγματωδῶς ἀπεφήφασιν οἱ παλαιοὶ τῶν Ἑβραίων πλαιήπ· ὁ γὰρ ἀπολθεῖν εἰς τὸν καπέπωσιν λέγοντ@ Δι' τὸν ἀπιστίαν, πρινὴ σφᾶς αὐτὸς καπακλήσαι τῷ Μωυσέως Δι- "
δόχῳ, ὁ ψίπ ἔργῳ μαθεῖν, εἰκ αὖ ἄλλως σωθεῖναι, μὴ κχὶ ὡς Ἰησοῦ πιπεσόκότες. Φιλαν- "
θρωπ@· δὲ ὢν ὁ κύρι@·, πάντας αἰθρώπους εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας παρακαλᾶ, ὁ τ πα- "
ράκλητον ὀνομάζων. τὶς οὖν ἡ ἐπίγνωσις; Θεοσέβεια. Θεοσέβεια δὲ, πρὸς πάντα ὠφέλιμ@· "
10 κχ' τ Παῦλον, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς, τῆς νῦν, ϗ τῆς μελλ ύσης. πῶσυν ὡμολογήκαπ ὦ αὔθρω- "
πι, ἡ ἐπιγνόσις σωτηρία αὐτ@·, ὡπηπεθεν αὖ; ὐδεὶς ἢ τὸν Πάκλωλιν τῆς ὅλης τῦ χρυσίου τ' ῥεῦμα τ' μυθικὸν ὀνομετρήσ@, ἀνζήτησιν σωτηρίας μισθὸν ἀριθμησ@· μὴ οὖν ὀνπκάμητ· ἔχετε ὑμῖν, ὦ ἰδίλητ, ἐζωπήσεσθε τὴν πολυτίμητον σωτηρίαν οἰκεία ζητσωρῶ, ἀγάπη, κχὶ πίσ@ ζωῆς· ὅς ἐστιν ἀξιόλογ@· μισθός. ταύτῃ ἡδίως τὴν πρὸ ὁ θεὸς λαμβανει. ἠλπίκαμεν "
γὰρ ὅτι Ἰησῦ ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλισπ πιστῶν. οἱ δὲ ἄλλοι, ὡς ἐπὶ φυκότες "
τῷ κόσμῳ, οἷα φύκιά τινα ἐπάλειις πίτρας, ἀθανασίας ὀλιγωρῦσιν· καθάπερ ὁ Ἰθακήσιος γέρων, ὁ τῆς ἀληθείας, καὶ τῆς ἐν ἀρχαίῳ πατρίδ@·. πρὸς δὲ, καὶ τὰ ὄντως ὄντ@· ἡμερόμεν@· φωτὸς, ἀλλὰ τὰ κατ' σὺ. Θεοσέβεια δὲ, ἐξομοῖσπ τῷ θεῷ, κχ' τ' δωσπν, τὸν ἄνθρωπον, κατέλληλον ἐπιχάφεπ διδασκαλον θεὸν, τὸν κρ μόνον ἀπίκασπ κατ' ἀξίαν δωάμενον
20 ἄνθρωπον θεῷ. ταύτῃ Απόσπλ@· τῇ διδασκαλίαν, Θεαν ὅπως ἐπιζήμεν@·, Σὺ δὲ ὦ Τι- "
μόθεε, φησὶν, ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δωάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν, διὰ "
πίστεως τῆς ἐν Χριςῷ. ἱερὰ γὰρ ὡς ἀληθῶς, ϗ ἱεροπιοῦπα ϗ ἱεροπιοῦπα γράμματα· ἐξ ὧν γραμ- "
μάτων καὶ συλλαβῶν τῶν ἱερῶν, ἃς συγκαμένας γραφὰς, ϗ συγγράμματα. ὁ αὐτὸς ἀκολούθως Απόσπλ@·, Θεοπνύστους καλᾶ, ὠφελίμους οὔσης πρὸς διδασκαλίαν. πρὸς ἔλεγχον, πρὸς "
ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ· ἵνα ἄρτι@· ᾖ ὁ τῦ θεῦ ἄνθρωπ@·, πρὸς πᾶν "
ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμέν@·. εἰκ ἄν τις οὕτως ἐκπλαγείη τῶν ἄλλων ἀγίων ϗ πρεσβπῶν, ὡς "
αὐτὸν τὸν κύριον, τ' φιλάνθρωπον· οὐδεὶς γὰρ ἄλλ' ἢ τᾶτ' ἔργον μόνον ἐσὶν αὐτοῦ, σώζεσθαι τὸν ἄνθρωπον. βοᾷ γοῦν, ἐπείγων εἰς σωτηρίαν αὐτὸς, Ἥγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν· ἐπιστρέφε "
τὸς ἀνθρώπους, πληπαζοντας τῷ φόβῳ. ταύτῃ καὶ ὁ Απόσπλ@· τοῦ κυρίου, παρακαλῶν τὸς "
30 Μακεδόνας, ἐρμηνεῦς γίνεπαι τῆς θείας φωνῆς· Ὁ κύρι@· ἤγγικεν, λέγων· Δ' λαβεῖσθε μὴ "
κατακλυφθῶμεν κενοί. ὑμᾶς δὲ, ἐς ποῦπον ἀδεῖς, μᾶλλον δὲ ἀπίσει, μήπι αἰπῷ πθέμενοι τῷ "
κυρίῳ, μήπι τῷ Παύλῳ, καὶ πᾶσι τοῖς Χριςὸν θεομένοις, μύσασθε, καὶ ἴδετε ὅπ Χριςὸς ὁ θεός; ἡ πίπις ἐσπέρι, ἡ πείρα διδάσκει, ἡ χαφὴ παιδαγωγήσ@· Δεῦτε ὦ τέκνα, λέγουσι· ἀκούσατέ μου, "
φόβον κυρίου διδάξω ὑμᾶς. εἶπε, ὡς ἤδη πιπεσόκοσι, πανταχόσε ἁπλέγ@, Τίς ἐστιν ἄνθρωπ@· "
ὁ θέλων ζωὴν, ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθάς; ἡμεῖς ἐσμὲν, φήσομεν, οἱ ϗ ἀγαθοῦ πεφυκωπῆ, οἱ "
τῶν ἀγαθῶν ζηλωπαί. ἀκούσαπε οὖν οἱ μακραν, ἀκούσατε οἱ ἐγγύς· εἰκ ἀπικρύβη τινὰς ὁ λόγ@· Φῶς ἐσι κοινὸν, ὅπλάμπ πᾶσιν αἰθρώποις· οὐδὲς Κιμμέριος ἐν λόγῳ· πισύσωμεν εἰς σωτηρίαν, ὅπι τῶ παλιγγενεσίαν, εἰς μίαν ἀγάπλω σωαχθῆναι οἱ πολλοὶ, ϗ τὸν τ μοναδικῆς ὑσίας ἕνωσιν· πισύσωμεν ἀγαθεργάμενοι· ἀναλόγως ἑνότητ@ διώκωμεν, τῷ ἀγαθῷ
40 ἐκζητοῦπες μονάδα. ἡ δὲ ἐκ πολλῶν ἕνωσις, ἐκ πολυφωνίας Δ ἀσπορᾶς ἁρμονίαν λαβοῦσα θεικλῶ, μίαν γίνεπαι συμφωνίαν, ἐνὶ χορδῇ τῇ διδασκάλῳ τῷ λόγῳ ἐπμένη, ἐπ' αὐτὸν τὸν ἀλήθειαν ἀναπαυομένη. Αββᾶ λέγουσι, ὁ πατήρ· ταύτῃ ὁ θεὸς τὸν φωνὸν τ' ἀληθινὸν ἀσπάζεπαι παρὰ τῶν αὐτῷ παίδων πρώτῳ καρπύμεν@·. Αλλ' ἐκ πατέρων, φατὶ, παραδεδεμένον ἡμῖν ἔθ@· ἀνατρέπειν ἐκ εὔλογον. καὶ τί δὴ κχὶ τῇ πρώτῃ τροφῇ τῷ γάλακτι χρώμεθα, ᾧ δήπωθεν σωεί θησε ἡμᾶς ἐκ γλυκύτητος αἰ πίτθαι; τί δαὶ αἰξάνομεν ἢ μειῦμεν τὸν πατρῴαν οὐσίαν, καὶ κχὶ τὴν ἴσ@, ὡς παρελήφαμεν, Δ φυλάπομεν; τί δαὶ οὐκέπ τῆς κόλπους τῆς πατρῴους ἐναποζύζομεν, ἢ καὶ ϗ ἄλλα, ὁ νηπάζοντας ὑπὸ μπράσι τι ἐκτρεφόμενοι, γάλ- "
λα ϗ φλομεν, ὅπι πλεῖμεν ἔτι· ἀλλὰ σφᾶς αὐτὸς, ϗ ἐμὲ παιδαγωγῶν ἐτίχομεν ἀγαθῶν, 33
ὅπ ἀνορθώσαμεν; εἶτα, ὅπι τῶν παθῶν αἱ παρεκβάσεις, καίπι σπιζήμιοι ϗ ὅπισφαλεῖς οὖσαι,
50 ὅμως γλυκεῖαί πως πρὸς πάθεσιν· ὅπι δὲ τῦβίου, οὐχὶ τὸ ἔθ@· καπαλειπόντας τὸ πρεπὸν καὶ ἁμαθὲς ϗ ἄγριον, κἀν οἱ πατέρες χαλεπαίνωσιν, εἰκ ὅπι τὴν ἀλήθειαν ἐκκλινοῦμεν ϗ τ' ὄντως ἔνλα πατρὸς ὅπιζητήσωμεν, οἷον θηλήριον φάρμακον τ' σωηρίαν ἀπωσόμενοι· τᾶτ' αὐτὸ χαίρου-

τὸ κάλλιστον τῶν ἐγχειρημένων ὑπὸ ἀνδρὸς ὑμῖν, ὡς ὑπὸ μανίας καὶ τῷ τριςαθλίῳ τύπῳ
ἥθους ὑμισηθῆ ἡ θεοσέβεια· ἐγὼ δὲ ὑμισηθῆ ποτὲ ἡ ἀπηγορεύθη ἀγαθὸν ποτ' ὄν, οὗ μεῖζον οὐδὲν
ἐκ θεοῦ διδώρηταί ποτε τῇ τῶν ἀνθρώπων γλυκεῖ· ἢ μὴ συναρπαζόμενοι τῷ ἡδεῖ, εἶτα μένητε ὑποβύσιοι
ζῶα ὦ ἄνδρες, εἶεν ἵπποι σκληραύχενες ἀφηνιάζοντες, τὸν χαλινὸν ἐνδακόντες, ὑποφεύγητε τοὺς
λόγους, ὑποσείσασθαι μὲν τὸν λυσιτελῆ ὑμῶν τῷ βίῳ ἡμᾶς ὑπισχνούμενοι, ὀλίγοι δὲ τὸν
πρημνὸν τῆς ἀπωλείας ὑπὸ τῆς ἀνοίας φερόμενοι, ἵνα μὴ τὸν ἄγιον ὑπολαμβάνητε τοῦ θεοῦ λόγον.
ἔτι γὰρ οὐ τοῦτο ὑμῖν, ὦ τὸν Σοφοκλέα, τὰ θλίψαντα τῆς ἐκλογῆς, Νοῦς φρονοῦσι, οὐ τὰ ἔργα,
φρονεῖτε δὲ κενά· καὶ οὐκ ἔστιν ὡς πάντως μᾶλλον τοῦτ' ἀληθὲς, ἔτι ἄρα οἱ μὲν ἀγαθοὶ καὶ θεο-
σεβεῖς, ἀγαθῆς τῆς ἀμοιβῆς τεύξονται, τἀναθὸν τιμηκότες· οἱ δὲ ἐκ τῶν ἐναντίων πονηροὶ,
τῆς καταμήλου τιμωρίας, καὶ τῷ ἀρχοῦλι τῆς κακίας, ὑπάρξητε κόλασις. ἁπλῶς γοῦν
αὐτοῦ ὁ σοφὸς Ζαχαρίας· Ἐπετιμήσαι ὁ ἐκλεξάμενος τῷ Ἰερουσαλήμ· οὐκ ἰδοὺ τοῦτο
[ὡς] δαλὸς ἐξεσπασμένος ἐκ πυρός; τίς οὖν ἔτι τῆς αὐθρώποις ὄρεξις ἔγκειται ἀνάτευ ἰσχύος
τοῦ δαίοντος τῷ δαλῷ τῷ ἁρπαζομένῳ τούτῳ πρὸς πυφύγειν, μηθ' οὕτω καταφλεχθῆναι, ἐξὸν βιῶναι
καλῶς, καὶ τὸν θεὸν, ὃ καὶ τὸ εἶναι; θεὸς μὲν γὰρ, ζωὴν χαρίζεται· εἶναι δὲ πονηρὸν, μὴ τοῦ ἐν-
θένδε ἀπαλλαγῆναι, μετάνοιαν κτῆσαι ἁμαλωμένοις πρὸς τρίβου· παθὼν δέ τι νήπιος ἔγνω ὡς
ὀλοὸν ἀνδρὸς δεισιδαιμονία καὶ σώζεται θεοσέβεια. ἰδέτω τὰς ὑμῶν τὰς πρὸς τοῖς ἀδώλοις λατρεύου-
σας, κἀμοὶ μὴ πῶς, ἰδοὺ πιπαρὰ καὶ κατειρηγμένα καθυβρισμένας, λυπρῶν μὲν πάντα πάσιν
ἀπῳράτους, τῆς δὲ τῶν ὀνύχων ἀκμῆς ἐκλειπομένους, πολλοὺς δὲ καὶ τῶν αἰδοίων ἀφῃρημέ-
νους, ἔργῳ δεικνύντας τῶν εἰδώλων τὰ τιμώνη, τὰ φῦς τινὰς ἡ δισμωτήρια. οὗτοι μοι δοκοῦσι
πιθῆναι, καὶ θρησκεύειν τὸν θεὸν· ἰλίγα μᾶλλον ἢ θεοσεβείας ἄξια πεπονθότες. καὶ τούτοις ἐρῶν-
τες, ἔτι τυφλώττετε, καὶ οὐχὶ πρὸς τὸν διαστοῦντα τῶν πάντων, καὶ κύριον τὸν ὅλων ἀναβλέψε-
τε; οὐχὶ δὲ καταφλεχθεῖσι ἐκ τῶν ἐνταῦθα δισμωτηρίων, ἐκφεύγητε ὅλιγοι τὸ ἔλεον τὸ ἐξ οὐρανοῦ;
ὁ γὰρ θεὸς, ἐκ πολλῆς τῆς φιλανθρωπίας αὐτοῦ τῷ ἀνθρώπῳ, ὥσπερ ἐκ καλιᾶς ἐκπίπτον-
τος νεοττοῦ ἢ μή πῃ ὄρνις ἐφίπτατο· ἀεὶ δὲ πως καὶ ἡμέρου ἐρπυστικὸν προσχάνει τῷ νεοττῷ, μήτηρ
δὴ ἀμφιπέτομαι, ὀδυρομένη φιλατέκνα· ὁ δὲ θεὸς πατὴρ, καὶ ζητεῖ τὸ πλάσμα, καὶ ἵεται τὸ
πεπλανημένον, καὶ διώκει τὸ ἡνίον, καὶ τὸν νεοττὸν αὖθις ἀναλαμβάνει, ὅτι τῷ καλιᾷ ἀναπέμψει
πορευθῶν. εἶτα κωφὸς μὲν, ἢ δὴ πεπλανημένος, ὁδοῦ μὴ ἐπιγνωσθῆς, ἐξίχνευσον τὸ διαστοῦν
καὶ ἵππου τὸν ἀναβατὴν δοκοῦσαι μένοι, ἐν ἵππου συριγμοῖς ὑπήκουσον τῷ διαστοῦντι· ἔγωμι δὲ,
φησὶ, βοῦς τὸν κτησάμενον, καὶ ὄνος τὸν φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ· Ἰσραὴλ δέ μοι οὐκ ἔγνω. τί
οὖν ὁ κύριος; οὐ μνησικακεῖ, ἔτι ἐλεᾷ, ἔτι τὸν μισάνθρωπον ἀπατᾷ. ὁρίσθαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι,
εἰ οὐκ ἄπιστον ὑμῖν δοκεῖ, πλάσμα ὑμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ὀνομάζοντας τοῦ θεοῦ, καὶ παρ' αὐτοῦ
τὸν ψυχὴν εἰληφότας, καὶ ὄντας ὅλως τοῦ θεοῦ. ἐπίρρωσο δουλεύειν διαστοῦντι· πρὸς δὲ, καὶ θερα-
πεύειν, αὖθι μὲν τὸν βασιλέως, τὸν τύραννον· αὐτὸ δὲ τὸ ἀγαθὸν, τὸ πονηρόν. τίς γὰρ, ὦ πρὸς τὸ ἀλη-
θείας, σωφρονῶν γε, πλάσμα ἀγαθὸν καταλείπων, κακίαν ποιήσειν; τίς δαὶ ὅσιος τὸν θεὸν ὑποφεύγων,
δαιμονίοις συμβιοῖ; τίς δαὶ, ἡνίκα ἔπαγε δυνάμενος ἔ θεοῦ, δουλεύειν ἤδεται; ἢ τίς οὐρανοῦ πολίτης
εἶναι δυνάμενος, ἔρυθρὸν διώκει, ἐξὸν παράδεισον γεωργεῖν, καὶ οὐρανὸν πεπολεῖν, καὶ τῆς ζωϊ-
κῆς καὶ ἀκηράτου μεταλαμβάνειν πηγῆς, κατ' ἐχνος ἐκείνης τὸ φωτεινὸν αἱροβατοῦντα νηφέ-
λης, ὡς περ ὁ Ἠλίας, θεωροῦντα τὸν ὑετὸν σωτήριον; οἱ δὲ, σκωλήκων δίκην, πρὸς πλάσμα καὶ
βορβόρους, τὰ ἡδονῆς ῥεύματα, καλινδούμενοι, ἀνεπήτους ἐ ἀνεπήτους ἐκδύσκουσι τρυφᾶς, ὑσμῖνας
πνεῖς ἀνθρωποι. ὕεις γὰρ, φησὶν, ἡδονῇ βορβόρῳ μᾶλλον ἢ καθαρῷ ὑδατι, καὶ ὄντι φορυτῷ μαρ-
γαίνουσιν, τοῦ Δημόκριτον. μὴ δὴ πῃ οὖν, μὴ δὴ πῃ ἐξανθρωπισθῶμεν, μὴ δὲ ὑσμῖνας γενώμεθα,
ἀλλ' ὡς τάχιστα φωτὸς γνήσια, ἀναθρήσωμεν καὶ ἀναβλέψωμεν πρὸς τὸ φῶς, μὴ νεφέλης ὑπερ ἐξε-
λίσσῃ ὁ κύριος, ὥσπερ ὁ ἡλίου τὰς αὐτάς. μεταγνόησωμεν οὖν καὶ μεταστῶμεν, ἐξ ἀμαθίας, πρὸς
ὃ τὸ ἐπίστασθαι· ἐξ ἀφροσύνης, εἰς φρόνησιν· ἐξ ἀκρασίας, εἰς ἐγκράτειαν· ἐξ ἀδικίας, εἰς δικαιο-
σύνην· ἐξ ἀθεότητος, εἰς θεόν. καλὸς ὁ κυβερνήτης αὐτὸς μὲν πρὸς θεόν· πολλῶν δὴ καὶ ἄλλων
ἔστιν ὁ πολαύσαι ἀγαθῶν τὴν δικαιοσύνης ἕραν, εἰ τοῦ αἰδίου διώκομεν σωτηρίαν, ἃ τὰρ δὴ καὶ
ὧν αὐτὸς αἰνίττεται ὁ θεὸς Ἀμὼς Ἠπείου λαλῶν· ἔστι κληρονομία τοῖς θεραπεύουσι κύριον, καλή
γε καὶ ἐράσμιος ἡ κληρονομία, ἐ χρυσίον, οὐκ ἄργυρος, οὐκ ἐσθὴς, οὐδὲ πᾶν ὅτι τὸ γῆς,
λησὶς πᾶν καταδύει· ἀεὶ τὸν χαρίζηλον πλοῦτον ὀφθαλμῶν· ἀλλ' ἑαυτοῦ ὁ θεραπευτὴς τῆς
σωτηρίας, πρὸς ὃν γε ἐπείγεσθαι χρή, φιλόλογος γινόμενος. σωσαπάρνει δὲ ἡμῖν τοῦτο δὴ τὸ ἔρ-
γον τὸ ἁγνὸν, σωτήριον τῷ τὸ ἀληθείας κλέος. τοῦτ' ἐμοὶ τῷ κληρονομίαν ἐγχειρίζει ἡ αἰδίος
ἀλαθὴς ἔ θεοῦ, τὸ αἰδίον δωρεαὶ χορηγοῦσα· ὁ δὲ φιλόεργος ἔτι ἡμῶν πατὴρ, ὁ ὅλως πατὴρ,
ὁ παῖς

οὐ παύεται παρορέπων, νουθετῶν, παιδεύων, φιλῶν. οὐδὲ γὰρ σώζων παύεται· συμβουλεύει δὲ ἑαυτῷ
ἄριστα· δίκαιον γάρ ἐστι, λέγει κύριος· οἱ διψῶντες. πορεύεσθε ἐπὶ ὕδωρ· καὶ ὅσοι μὴ ἔχετε ἀρ-
γύριον, βαδίσατε καὶ ἀγοράσατε, καὶ πίετε ἄνευ ἀργυρίου. ὅτι τὸ λυτήριον, ὅτι τὸ σωτήριον,
ὅτι τὸν φωτισμὸν παρακαλῶ μανθανεῖν βοῶν γὰρ λέγων, Γλῶσσαν δίδωμι ἑβραΐσασαι, παιδίον,
οὐρανόν τε· καὶ ἑαυτὸν ἐν αὐτοῖς πάσαις ζώαις σοι χαρίζομαι· μάνθανε ὦ παιδίον· δίψησον τῶν πατέρων· ἀ-
μείβεταί σε δι' ἡχθήσεται ὁ θεός· οὐ καταλείπει ἡ ἀλήθεια· δίδωσί σοι καὶ τὰ πάλαι ἀ καὶ τὰ νῦν,
καὶ τὰ ὅτι τῆς γῆς ταῦτα σου τῆς εὐχαρίστου τρυφῆς διαδημιούργησεν ὁ πατήρ· ἄπιθι ἐργαστήριον
μὲν ὠνήσεται ὁ νόθος, ὃς ἀπωλείας ἐστὶ παιδίον, ὃς μαμωνᾷ δουλεύειν προῄρηται· σοὶ δὲ τὰ σὰ
ὅπλα τρέπει, τῷ γνησίῳ λέγει, τῷ φιλοῦντι τὸν πατέρα, δίδου ἐπ' ἀρχάς ἐστι, ᾧ μόνῳ καὶ ὑπακοὴ-
10 σεται λέγων, καὶ ἡ γῆ παραδεχήσεται εἰς βιβαίωσιν· οὐ γὰρ κυροῦται τῇ φθορᾷ· Ἐμὴ γάρ ἐστι πᾶ-
σα ἡ γῆ· ἔστι δὲ σοί, ἐὰν ἀποτάξῃς τὸν ἥλιον· ἵνα ἡ χαφὴ ἀκότως εὐαγγελίζεται τοῖς πιστεύ-
ουσιν· Οἱ δὲ ἅγιοι κυρίου, κληρονομήσουσι τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ. πάντα ὦ μα-
κάριε δόξαν, ἀπίμοι; ἐὰν ὀφθαλμὸς οὐκ ἴδῃ, οὐδὲ οὖς ἤκουσεν, οὐδὲ ὅτι καρδίαν ἀνθρώπου
ἀνέβη· καὶ χαρήσονται ὅτι τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου αὐτὴν εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. ἔχετε ὦ ἄνθρωποι
τὴν θείαν τῆς χάριτος παιδαγωγίαν· ἀκηκόατε καὶ τὴν ἄλλην τῆς κολάσεως ἀπειλήν, δι' ὧν ὁ
κύριος σώζει, φόβῳ καὶ χάριτι παιδαγωγῶν τὸν ἄνθρωπον· τί μέλλομεν; τί οὐκ ἐκκλίνομεν
τὴν κόλασιν; τί δὲ καταδιχόμεθα τὴν δωρεάν; τί δαὶ οὐχ αἱρούμεθα τὰ βελτίονα, θείαν ἀντὶ τοῦ
πονηροῦ, καὶ σοφίαν ἀδωλολατρείας προκρίνομεν, καὶ ζωὴν ἀντικαλλαασόμεθα θανάτου; Ἰδοὺ τέ-
θηκα πρὸ προσώπου ὑμῶν, φησὶ, τὸν θάνατον, καὶ τὴν ζωήν. πρόσεχε ὁ κύριος, ἐκλέξασθαι
20 τὴν ζωὴν· συμβουλεύει σοι ὡς πατὴρ, παιδεύων τῷ θεῷ. ἐὰν γὰρ ἀκούσητέ μου, φησὶ, καὶ θελήσε-
τε, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε· ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσητέ μου, μηδὲ θελήσητε. μά-
χαιρα ὑμᾶς ἐσθίει δοῦ· παρακοὴ ἡ κρίσις. τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησεν ταῦτα· νόμος ἀλη-
θείας, λέγει κύριος· βέλεσθε ὑμῖν ἀγαθὸς γίνεσθαι σύμβουλος; ἀλλ' ὑμᾶς μὲν, ἀκούσατε· ἐγὼ,
ἐὰν δύνωμαι, ἐνδείξομαι· ἐγκλῶ μὲν ὑμᾶς, ὦ ἄνθρωποι, αὐτὸ πείθεσθαι νενικημένους δὲ ἀγαθῷ, ἵνα μὴ
ὑπάγωσι μάρτυρα ἀξιόχρεων, πίστιν αὐτόθεν οἴκοθεν θεοφανῶς αἱρούμενον τὸ βέλτιστον, μὴ δὲ ζη-
τεῖν καὶ μεταδιώκειν σκοπεῖν. καὶ γὰρ εἴ τῳ μεδυσέον, φέρε εἰπεῖν, ἀμφιβάλλειν χρὴ· ἡμᾶς δεῖ, πρὶν
ἢ πλησίσαι, μεθύσαι· ἐδρύσεται δὲ ὑγρισθεὶς καὶ πολυπραγμονῆσαι, ἀλλ' ἢ πίσσος ὑγρίζει. μόνον σὺ ἄρα,
εἰ θεοσεβήσεις, ζητεῖσαι, καὶ ἐν τῷ σιφῷ τούτῳ δὴ τῷ θείῳ καὶ τῷ χρισῷ κατακολουθήσεις· τοῦτο δέ,
βουλῆς καὶ σκέψεως ἀξιοῦσι, οὐσία· ὁ πείσας θεῷ, ὅτι ποτέ ἐστι, γινώσκεις. πίστασαι ἡμῖν καὶ
30 ὡς μάθῃ, ἵνα σωφρονήσῃς· πίστευσαι καὶ ὡς ὕδωρ, ἵνα ζήσῃς. εἰ δὲ καὶ πείθεσθαι βούλεσθε,
τὴν ἐναργῆ τῶν λεγομένων ἐπανάπλωσις πίστιν, φέρε ὑμῖν ἐκ θείας τὴν θεῖ πῦ λόγου παρα-
θήσομαι πίθου. ὑμᾶς δὲ, καὶ γὰρ τὰ πάτρια ὑμᾶς ἐπὶ τῆς ἀληθείας ἀπαχολεῖ ἐξῆς προκαθημέ-
νους· ἀκούειτ' ἂν ἤδη τ' μὴ τῦτο, ὅπως ἔχει· καὶ δὴ μήτις ὑμᾶς τῦδι τὴν ἑνόμαπος αἰρωνίαν προ-
καταλαμβανέτω, ἤτ' ἀνδράσι μίαν σύνταγμα, παρατείνουσα σωτηρίας. ἀποδυσάμενοι δὲ τὸν 35
θεοφανῶς ἐν τῷ τ' ἀληθείας σταδίῳ γησίως ἀγωνιζώμεθα, βραβεύοντος μὲν τ' λόγου τ' ἀγίου,
ἀγωνοθετοῦντος δὲ τ' διαστότου τ' ὅλων. ἀ γὰρ σμικρὸν ὑμῖν τ' ἆθλον, ἀθανασία πρόκειται· μὴ σὺν ὅτι
φροντίζεις, μὴ δὲ σε ἐλίγξῃ τι ὑμᾶς ἀγοραῖον, σὺν φακῆς πνεῦμα ἀγοραῖον, δυσιδαιμονίας ἄθεοι χι-
ρόδυπα, ἀνοία δὲ παρανοία τ' αὐτὸ ἀθέμιστοι τὶ βάραθρον, εἰδώλων ποίημα· καὶ λίθων προσκυ-
νήμα· οἶδε γὰρ ἀνθρώπους ὁποῖον πολεμήσασι, τρισκαιδέκαλον Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα ἀναχά-
40 φουσιν ἥλιον, ὃν Βαβυλὼν ἠλεγχε νικητήν. ἄγαμαι τίνων τὸ θεῖον σοφιστὴν, Θεόκριτος ὄνομα αὐτῷ·
μὴ τὸ Ἀλεξάνδρου τιλῶ τὸν, ὅπισθόπλων ὁ Θεόκριτος πὶς δόξας πὶς κενὰς τ' ἀνθρώπων ἃς ἔχουν
περὶ θεῶν, προστὰς πολίτης, Ἄνδρες, ἔφην, ἀκούετε ἄρχειν ἀνορᾶτε τὰς ἥσσας πρότερον τ' ἀν-
θρώπων ἀποθησκούσας. ἥσσας δὲ δὴ τὰς ὁσατὰς καὶ τ' σύγκλυδα τ' ἡμετέρων τύτων ὄχλον ὁ προσκυ-
νῶν καὶ προσευχόμενος, αὐτὸν ἐκείνων τ' δαιμόνων ἀθλιώτερος μακρῷ. ἥσσ' γὰρ, ὑδαμῇ ὑδαμῶς
ἄδηλος, ὥσπερ οἱ δαίμονες· ἀλλ' ὡς οὖσιν, δικαιότατος, καὶ ὡς ἔστιν αὐτὸ ἐμεωτερικὸν ὑδέν, ἢ ὅσ' ἂν ἡμῶν
ᾖ δὴ· ὅτι δικαιότατος. βάτε ἰὼς ἰδοὺ δὴ, πᾶς ὁ χειρόναξ λεώς, εἰ τ' Διὸς γεργῶπιν ἐρατὴν ἥσσ'
σκεπάσει λίνους προτρέπεσθε, ἡλίθιοι, τ' λίθων δημιουργεῖτε καὶ προσκυνητά. φιλεῖας ὑμῶν καὶ ὁ Πο-
λύκλειτος ἠκούσθη, Πραξιτέλης τὸ αὖ καὶ Ἀπελλῆς, ἑ ὅσοι ἕως βαναύσως μεπρηχον· τέχναις, γηΐνοις
γῆς ὕλῃς ἐρατὰ. τότε γὰρ φησὶ λεσφητία δυστυχήσαν ἕως τῆδε πεάγματα, ὅτ' ἂν ἀνδριάσι πι-
στεύσωσιν. ἠκόντων σωῖ αὖθις, ἀ καὶ ἀνήσω καλῶν, εἰ μικριτέχναι. ὑδεὶς πω τύτων ἔμπνουν εἰκόνα διαδημιούργησεν, ὑδὲ μὴν ἐκ γῆς μαλθακὴν ἐμάλαξε σάρκα. τὶς ἔπηξε μυελὸν, ἢ τὶς ἔπηξεν
ὀστᾶ; τὶς νεῦρα διέτεινεν; τὶς φλέβας ἐφύτευσεν, τὶς αἷμα ἐνέχεεν ἐν αὐτοῖς; ἢ τὶς δίερμα πεπί-

τίνι; πῶς δ' ἄν τις αὐτῶν ὀφθαλμοὺς πιήσας βλέποντας; τίς ἐνέφυσεν ψυχήν; τίς δικαιοσύνῃ ἐδωρήσατο; τίς ἀθανασίαν ὑπέσχηται; μόνος ὁ τῶν ὅλων δημιουργός, ὁ ἀρίστεχνας πατήρ, τοῦτον ἄγαλμα ἔμψυχον ἡμᾶς τὸν ἄνθρωπον ἔπλασεν. ὁ δὲ Ολύμπου ὑμῶν, εἰκόνος εἰκών, πολύπους τῆς ἀληθείας ἀπάδων, ὀρχήσεις κωφὸν χειρῶν Ἀττικῶν. [ἡ] μὲν γὰρ θεοῦ εἰκών, ὁ λόγος αὐτός· καὶ υἱὸς ἐννοήσεως, ὁ θεὸς λόγος, φωτὸς ἐρέχθειον φῶς ἀκήρατον ἢ λόγου, ὁ ἄνθρωπος· ἀληθινὸς ὁ νοῦς ὁ ἐν ἀνθρώπῳ. ὁ κατ' εἰκόνα δὲ θεοῦ καθ' ὁμοίωσιν λεχθεὶς γεγωνῶς λεγόμενος, τῇ κατὰ δίαιταν φρονήσει τῷ θείῳ παρικαζόμενος λόγῳ, καὶ πρώτῃ λογικὸς. ἀνθρώπου ἢ δὲ ὁρμώμενα, δὲ γεγῶσι, γόνος εἰκόνος ἀγάλματα ἀνδροικόλα, πρὸ ἐμοῦ τῆς ἀληθείας ἐπίκηρον ἐκμαγεῖον καταφαίνῃ). οὐδὲν σοῦ ἀλλ' ἡ μανίας ἔμπλεως ὁ βίος· ἔδοξέ μοι γενέσθαι, τοσούτῳ σοφωτέρῳ τῶν ὕλαι καταγνώμονος. ἐπιτέτραπται δὲ σοὶ κτίσις δίζης ἡ σωτήρια, δυλείας μὲν γυμνασαι ὑμᾶς, ἐξ ἀλόγου πλειορασίας· νομίμων ἢ ἀνόμων καὶ ἀπαγλῶν ὑπακρίσεων, ἄγνοια αἰῶνα ἤδη καθοσιωθῆσα τῷ τῶν ἀνθρώπων ἦθει κηρῶν ὀλεθρίων καὶ ἀδώλων ἐπιζυγῶν, πολλὰς τῶν δαιμόνων ἐπινοήσασα μορφὰς, κηλίδα τοῖς ἐπομένοις αὐτῇ ἀναπεμάξατο, θανάτῳ μακρῷ. λάβετε οὖν ὕδωρ λογικὸν, λυσασθε οἱ μεμολυσμένοι, πλύνατε αὐτοὺς ἀπὸ τῆς σωτηθείας τῆς ἀληθινῆς σαρκός· καθαρεύσας ἀς οὐρανοὺς ἀναβῆναι δεῖ. ἄνθρωπος ἦν, τὸ κοινότατον ἐπιζήτησιν, τὸ δημιουργήσαν ὄν· ὑὸς ἦν, τὸ ἰδιαίτατον ἀναγώρησον, τὸν πατέρα. σὺ δ' ἔτι ταῖς ἁμαρτίαις παραμένῃς, πρὸς τοσοῦτον ἡδοναῖς σὺν λαλήσῃ κύριος; ὑμῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ὑμῶν ἐστιν, ἐὰν θελήσητε, τῶν πρὸς τὸν θεὸν τῷ πρὸ κρίσεων ἱκανωτάτων ὑμῶν, ἐὰν θελήσητε πιστεῦσαι μόνον, ἐν τῇ σωτορμίᾳ δὲ κηρύγματος ἴπεδαι· ἧς ὑπακούσατος οἱ Νινευῖται), τὸ προσδοκηθέντος ἀλώστως μετανοίᾳ γνησίᾳ τῷ καλῷ αἰ- 20
λικατηλλάξαιο σωτηρίαν. Πῶς οὖν ἀνέλθω, φησὶν, εἰς ὑρανὸς; ὁδός ἐστιν ὁ κύριος· στὴ μὲν, ἀλλ' ὀξ ὑρανῶν· στὴ μὲν, ἀλλ' εἰς ὑρανὸς ἀναπέμπουσα· στὴ, ἐπὶ γῆς ὑπερφρομένη· πλατεῖα, ἐς ὑρανοῖς προκυμένη. εἷς ὁ μὲν ἄπυος ἐν λόγος, συγχώμου τῆς πλάνης ἔχει, τῷ ἄγνοια· ὁ δὲ εἰς ὧ πε βαλλόμενος, ἐν τῇ ψυχῇ πάσα τὴν γνώμης φέρων τῷ ἀπόβλαν, ἴσως γε φρενιμώτερος ἄναγ δοξεί, πρὸς κακῷ ἡ σωσις αὐτῷ· ὅτι τῇ φρονήσει κέχρηται) κατηγόρου, τὸ βέλτιστον ἐχ ἑλόμενος· πίφυκε γὰρ ἄλλως ὁ ἄνθρωπος, οἰκείως ἔχει πρὸς θεόν. ὡς περ οὖν τὸ ἵππον ἀρῶν ἡ βιαζόμεθα, ἐὰν τὸν πῶρον κωφηγατῶν, πρὸς ὃ πίφυκε ἕκαστον τῶν ζώων βέλτιστον· ἵτως ἀμέλει τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τὴν ὑρανοῦ γνῶσιν παρακαλοῦμεν τῷ θεοῦ, τὸ οἰκεῖον αὐτῷ καὶ ἐξαίρετον καὶ ἰδιωμαλικὸν πρὸ τὰ ἄλλα ζῶα κατειλημμένοι αὐτερκεῖς ὀφέλειν αἰώνων, θεοσέβειαν περασιδάζοθαι συμβουλεύοντες. γνῶσι φαμὲν, ἀ 30
γαπητοὶ· ἀλλὰ γνῶσι τοῦ θεοῦ, χαρισμάτων· ἐν πλήθει ὁ τῆς ναυτιλίας ἰσῶν, ἀλλὰ τὸ οὐράνιον κυβερνήτην πρεσκαλῶν. σπατεύομένου σε κατειλήφειν ἡ γνῶσις· ἔδειγμα σημαίνοντος ἄκρου σπατη-
36 γοῦ. καθάπερ οὖν κάρφος μέθη βοσκημένοι, ἀναπήψατε· καὶ ἀμβλέψαντες, ὀλίγον ἐνοήσητε τὸ θέλουσιν ὑμῖν οἱ προκυμένοι λίθοι, ἐν ἃ πρὸ τῶν ὕλαν κινοσπάδως δαπανᾶτε εἰς ἄγνοιαν, καὶ τὰ χρήματα, ἐν τὸν βίον, ὡς τὸ ζῆν ὑμῶν, ἃς θάνατον καπναλίσητε· τοῦτ μόνον τῆς ματαίας ὑμῶν ἐλπίδος ἀμράμενοι τὸ πέρας, οὐδὲ αὐτὸς εἰσίτε ὄντες οἰκτίραι, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς καπλεῖσιν ὑμᾶς τῆς πλάνης, ἐπιτήδειοι πάθεσιν γίνεσθε, σωτηθείᾳ κακῇ δεδυλωμένοι, ἧς ἀπερτημένοι, αὐθαίρετοι, μέχρι τὸ ἐχάτης ἀναπνοῆς, ἃς ἀπώλειαν ὑποφέρεσθε· ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸ κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς, ἔχον δομάξασθαι ἐμποδὼν τῇ σωτηρίᾳ, καὶ τὸ τῦφον, ἐν τὸ πλοῦτον, καὶ τὸ φόβον, ἐπὶ φθεγγομένους τὸ πιπλικὸν δὴ τῶν· Πῇ 40
δὴ χρήματα πολλὰ φέρω τοῖς; πῇ δὲ ἐξ αὐτοῦ πλάζομαι; ἢ βάλεσθε σοῦ πὸς φαντασίας πύ-
ρας τὰς κενὰς δοπρίψαντες, τῇ σωτηθείᾳ αὐτῇ δοπαίξασθαι, κενοδοξίᾳ ἐπλέγεται, Ψεύδεις ὄνειροι χαίρετ· ὑδὲν ἦτ' ἄρα. τί γὰρ ἠγάσθε, ὦ ἄνθρωποι, τὸν τυφῶνα Ἑρμεῖον, καὶ τὸ ἀνδροκίδιον, ἐξ τὸ ἀμύητον· ἢ πανοῦργον δῆλον ὅτι λίθος, ὡς περ ἐξ τὸ Ἑρμεῖον; ὡς δὲ σὺκ ἔστι θεὸς ἢ ἄλως, καὶ ὡς σὺκ ἔστι θεὸς ἢ ἱερὸς, ἀλλὰ πάθη ἀίρων καὶ πυφῶν· καὶ ὃν τρόπον σὺκ ἔστιν ἡμέρα θεὸς, οὐδὲ μεὼ ὑδὲ ἰναυτὸς, ὑδὲ χρόνος ὁ σὺν τούτων συμπληρύμενος· ἔτως ὑδὲ ἡλιος, ὑδὲ σελήνη, οἷς ἔκασιν τῶν πεσιερημένων διορίζεται· τῆς αὖ σοῦ τῷ εὐθυναν, ἐξ τῷ κόλασιν, ἐξ τὸ δίκαιον, ἐξ τῷ νέμεσιν, οὐ φρονῶν. ὑπολάβοι θεός; ὑδὲ γὰρ ἐσῇ· ἰρινῦς, ὑδὲ μοῖραι, ὑδὲ ἁμαρμένη, ὅπου μὴ ἢ πολιτεία, μὴ ἢ δόξα, μὴ ἢ πλοῦτος· θεοὶ· ὃν ἐξ ζωοφάροι τυφλὸν ἐπιδεικνύουσιν· ἃ δὲ αἰδὼς ἔρωτα καὶ
Αφροδίτην ἐκκάλεσατο, ἀκολυθήσαν αὐτῆς αἰσχύνη, ἐξ ὁρμὴ, ἐξ κάλος, ἐξ σωφροσύνα. οὔκουν ὅτ' αὐ 50
ἐκότως ὑπος· καὶ θάνατος, ἐν θεοῦ διδυμάσετε παρὰ μὲν νομίζοιτ', πάθη τοῦ πα βεῖ τὰ ζῶα συμβαίνοντα φυσικῶς· ὑδὲ μεὼ κῆρα, ὑδὲ ἁμαρμένην, ὑδὲ μοίρας, ἐν ἐκδίκως ἐρᾶτε. ἐ δὲ ὄρεξις

καὶ μά-

καὶ μάχη ἐ θεοὶ, ὐδὲ Ἄρης, ὐδὲ Ενυώ. ἔπι τι [οἱ] αἰ ἀφαπὴ καὶ οἱ κεραυνοὶ καὶ οἱ ὄμβροι ἐ θεοὶ, πῶς τὸ πῦρ καὶ τ ὕδωρ θεοί; πῶς δαὶ ἐ οἱ Δημίουργὸς καὶ οἱ νομῆς, Διὸ παθ@· αἴρ@· γεγένημαι; ὁ ἢ τ τυχεῖν θεὸν λέγων, καὶ τὸν πρᾶξιν λειρέτω θεον. οἱ δὴ οὐ τέτων ὐδὲ ἓν θεὸς εἶναι νομίζεπε, ὐδὲ μὲν ἐκείνου τ χειροκμήτων καὶ ἀνειδήτων πλασμάτων· ποῖόν δέ τις ἐμᾶς καπαφαίνεπαι δυνάμεως θεικῆς· λείπεπαι ὐδὲν ἄλλο ἢ τῦπ ὁμολογῆν, ὅπ ἄρα ἔντως μόνος ἔσί π καὶ ὐφέσηκεν ὁ μόνος ὄντως ὑπάρχων θεός. ἀλλὰ γὰ μανθραγόραν ἢ πάλλο φάρμακον πίπωκεσιν ἀνθρώποις ἰσάκασιν ἀνέπτοι. θεὸς ἢ ὑμῖν ἀναπήγα, δύή ποπ τῶδε ἓ ὕπνε, ἐ σωτῆρα θεὸν μὴ ἢ χρυσὸν, ἢ λίθον, ἢ δένδρον, ἢ πρᾶξιν, ἢ πάθος, ἢ νόσον, ἢ φόβον ἐδάλκεδε ὡς θεὸν. ἔρ γὰ μυρίοι εἰσὶν, ὡς ἀληθῶς, οὓς χθονὶ πωλυδωτάρη δαίμονες, ἐκ ἀθάνα ἐοι, ὐδὲ μὲν θνητοί· ὐδὲ γὰ αἰσθήσεως, ἵνα καὶ θνάπου μετάληφασιν· λίθοι ἢ ἐ ξύλινοι, διαπό) ἀνθρώπων, ὑβρίζοντες ἐ παραπονδῶντος τ βίον, Διὰ τ συνηθείας. ἢ γᾶ ἢ, τῦ κυρίε, φησὶ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. ἔπα τί πλμᾶς ἐν τῆς ἓ κυρίε τῦ φῶν, ἀγγοῦσι τ διαπάλεπα πάλεπα τὸν γῆν τὸν ἐμὸν, ἐρῶ σι ὁ κύριος· μὴ θίγης ἓ ὕδαπος, ὃ ἐγὼ ἀνα δίδωμι τ καρπῶν ὧν ἐγὼ γεωργῶ, μὴ μεπαλάμβανε· δοπέος ἄνθρωπε πὸ προφῆπα τῷ θεῷ· ὅπίγνωθί σε τ διαπόπον ἴδιον εἰ πλάσμα τῦ θεῦ· τὸ ἢ οἰκεῖον αὐτῦ, πῶς ἂν ἐνδίκως ἀλλόπριον ἦς ἐπ; τὸ γὰ ἀπηλλοπριεμένον, πρέμειν τ οἰκεπόπος. πίσ@) τ ἀληθείας. ἢ γὰ καὶ Νινδὴ πρέπον πνὰ μᾶλλον ἦ, ἵνα μυπικώπερον πρὸς ὑμᾶς δοπθέγξωμαι, γυναικὸς τῆς Ἑβραίας δίκαιον, λοὶ ἐκάλεσεν αὐπὼ οἱ παλαιοὶ, ὡς αἰσθησίαν μεπαπρέπεσθαι; λελιθωμένην παύπην περιελήφαμεν πλὴ γυναῖκα, Διὰ τὸ Σοδόμων ἐρᾶν· Σοδομεῖ) ἦ εἰ ἄρα, καὶ οἱ θεὸς πὴν ἀσέλγειαν ἐπικρεμόμενα, σκληροκαρδίαν π καὶ πλίθιε· παύπας οἶν χρεὼν ἐπιλέγεσθαι πι πὰς φωνάς· Μὴ γὰ σὺκ λίθος μὲν εἶναι ἱερὰ, καὶ ξύλα, καὶ ὄφεις, ἀνθρώπες ὐδαμῶ; πλὴ δὲ πύναπόν, ἱερὸς μὲν ὅλως πὰς ἀνθρώπες ὑπολαμβάνε, ζᾷ δὲ θηρία καὶ πὰς λίθος ὑπερέσηκεν. οἱ χάρ πι δάλαμοι τ ἀνθρώπων καὶ ἄθλιοι, Διὰ μὲν κέρακας καὶ κολοιῦς νομίζυσι τ θεὸν ἐμβοᾶν, Διὰ ἢ ἀνθρώπε σωπᾶν· ἐ τ μὲν κόρακα πιμήκασιν, ὡς ἄγγελον θεῦ· τ δὲ ἄνθρωπον ἓ θεῦ λώκυσιν, ὑ κρώζοπα, ὑ κλώζοπα, φθεγγόμενον ἢ· οἵ μοι, λογικῶς καὶ φιλανθρώπως καπηχεῖπε, δοσοφάπην ἀπειθρώπως ὑπηχεῖσι, διὰ τ δικαιοσύνω καλοῦπε, ὑ πὴν χάριν τ ἄνωθεν ἀπικδεχόμενοι, ὑ πὴν κόλασιν ὑκπεφεύγοπες. ὑ γὰ πίς δύσι τῷ θεῷ, ὐδὲ ἐκμεμήνασι πὴν δύαμιν αὐπῦ· εὖ ἢ ἄρρήθ@· ἡ φιλανθρωπία, τέτε ἀχώρηθ@· ἡ μισοπονηρία. τρέφει δὲ, ὁ μὲν θυμὸς, πὴν κόλασιν, διὰ ἁμαρπία· εὖ πως ἢ, διὰ μεπανοία, ἡ φιλανθρωπία. εἰκπρόπως ἢ τὸ σπρεφὸς τ παρὰ τῦ θεῦ διδασκαλίας. ὁμμάτων μὲν οὖν ἡ πόρωσις, ἐ τ ἀκοῆς ἡ κώφωσις, ἀλλὰ νοπέρα πηρὰ ζᾶς λοιπὰς τῦ σπορῦ πλεονεξίας. ἡ μὲν γὰ αὐπῦ, ἀφήρη) τ ὑρανίε περοόψεως· ἡ δὲ, τ θείας μαθήσεως ἐσέρη). ὑμᾶς δὲ, πῶς πὴν ἀλήθειαν ἀνάπρει, καὶ τοφλοῖ μὲν τ νοῦν, κωφοῖ δὲ πὴν σωτήσιν ὄντες, σὺκ ἀλγῶπε, σὺκ ἀγανακπῶπε, ὑ τὸν ὑρανὸν ἰδόν, καὶ τὸν τῦ ὑρανῦ 37
ποιητὴν ὑποθυμῆσαι, ὐδὲ τὸν τῶν πάντων δημιεργὸν καὶ πάτερα ἀκοῦσαι καὶ μαθὸν ἐξεζητήσαπε, πὴν περαίρεσιν τῇ σωτηρίᾳ πανάψαντες· ἐμπεδὸν γὰ ἴσε) ὐδὲν τῷ ἀγαθοῦ πρὸς γνῶσιν θεοῦ, σὺκ ἀπαιδία, ὑ πονία, σὺκ ἀδοξία, σὺκ ἀκπημοσύνη· ὐδὲ ἵς πὴν ὄντως ἀληθῆ σοφίαν, χαλκῷ δηπόσας, μεπαλλάξαι εὔχοι) ἂν ὐδὶ σιδήρῳ· εὖ γάρ πι πιπ'ς μᾶλλον τῦπ' ἔρη)· ὁ Χριπὸς ἐσὶ πανπὸς σωπῆρ@· ὁ γὰ τῦ δικαίε ζηλωπὸς, ὡς ἂν τῦ ἀνενδεῦς ἱερεὺς, ὁλοχλδεὺς, σὺκ ἐν ἄλλῳ ἰνὶ ἢ ἐν αὐπῷ, ἐ τῷ ζῷ, τὸ μακάριον ἡσυχάσας, ἔνθα οὐ σὺς, οὐ λησὴς, οὐ πέρασης, ἀλλ' ὁ τ ἀγαθῶν αἰδί@· δοπήρ. ἆρα οὖν οἰκότως ὑμοίωσθε πῖς ὄφισιν ἐκείνοις, οἷς τὰ ὦπα πρὸς πὰς καπαπάδονπας δοκέκλεη). ὑμεῖς γὰ αὖπὸς, φησὶν ἡ γραφὴ, κῦ πὴν ὁμοίωσιν τῦ ὄφεως, ὡς ἀπάδος κωφῆς καὶ βυσσὸς πὰ ὦπα αὐπῆς, ἥπις σὺκ ἀκκούσ) φωνῆς ἐπαδόντων. ἀλλ' ὑμᾶς γε καπαπάδοπα πὴν ἀγιόπητα, καὶ παραδίξασθε τ ἥμερον καὶ ὑμέτερον λόγον, καὶ τὸν ἴον δοπαθύσαπε τὸν δηλητῆρα μον, ὅπως ὅπ μάλισπ ὑμῖν πὴν φθορὰν, ὡς ἐκεῖνος τὸ γῆρας, δοπαθύσασθαι δοθῇ. ἀκούσαπί μου, καὶ μὴ ζᾶ ὦζα δοπαθύσατε, μη δὲ ζᾶς ἀκοὰς δοπφράξησθε, ἀλλ' ὡς νευῶ βάλεσθε ζᾶ λεγόμενα. καλόν ἐσι τὸ Φάρμακον πῆς ἀθανασίας· φησὶ πάντοτε τὰς ὁλκὰς ἐρπυσμούς· οἱ γὰ ἐχθροὶ κυρίου, χοιῶ λοίξουσι, φησὶν, ἡ γραφὴ λέγε· ἀνανύσατε πῆς γῆς ὡς αἰθέρα, ἀναβλέψατε ὡς εὑρεῶν, θαυμάσατε, πώσασθε καραδεχῦντες τῶν δικαίων πὴν πίστιν, καὶ πὴν ὁδὸν πῆς ἀληθοῦς ἐμποδίζοντες· Φρόνιμοι γένεσθε καὶ ἀβλαβεῖς. τάχα γε ὁ κύριος ἀπαλάπη@· ὑμῖν δοκησον) πλεῖον· πλεῖόν πω σωπὴρ) τὰς γναθους· ἵνα δὴ τὰς χραμὰς καζαλέπωσιν, οἰκήσητε τὰς ὑρανές. μόνον ἐξ ὅλης καρδίας μεζανοήσωμεν, ὡς ὅλη καρδία διωκθῆναι χωρῆσαι τὸν θεόν. ἐλπίσαπε ἐπ' αὐτὸν, φησὶ, πᾶσα συναγωγὴ λαῦ· ἐκχέπε ἐνώπιον αὐπῦ πᾶσας τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς τὸν κύριον τ σωπηρίας, λέγε. ἐλεᾶ καὶ δικαιοσύνης πλησεῖ· πίσδοσιν αὖ-

θρωπι ἀνθρώπῳ καὶ θεῷ· πίσθον ἄνθρωπι τῷ πιθήντι, καὶ προσκυνουμένῳ θεῷ ζῶντι. πίσθε πᾶσι οἱ δοῦλοι τῷ κυρίῳ· πᾶσιν ἀνθρώποις πίσθε μένω τῷ πᾶσιν ἀνθρώποις θεῷ· πίσθε πᾶσι, καὶ μισθὸν λάβοις σωτηρίαν· ἐζήτησε τὸν θεὸν, καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν. ὁ ἐζητῶν τὸν θεὸν, τῷ ἰδίαν πολυπράγμονα σωτηρίαν. εὗρες τὸν θεὸν, ἴσχυες τῷ ζωῇ. ζητήσωμεν οὖν, ἵνα καὶ ζήσωμεν. ὁ μισθὸς τ' εὑρίσκειν, ζωὴ παρὰ θεῷ. ἀγαλλιάσθωσαν καὶ εὐφραινέσθωσαν πᾶσι οἱ πᾶσιν εἰ ζητοῦσι τὸν θεόν. Ἐ λεγέτωσαν πάντες, Μεγαλυνθήτω ὁ θεὸς καλὸς ὑμῖν· ὃ θεῖ, ἀθάνατ· ἄνθρωπ·, δικαιοσύνῃ οἰκοδομούμενε, ἐν ᾧ τὰ λόγια τ' ἀληθείας ἐγκεχάραξαι). πῦ γὰρ ἀλλαχόθι ἡ ἐν σώφρονι ψυχῇ δικαιοσύνη ἐγγράπτεται; πῦ ἀγαπᾶται; αἰδοῦς δὲ πῦ; πρὸ πάντα δὲ ποῦ; πάντας εἵρηκε τὰς θείας χαφὰς, ἵνα πόσφραγισαμένους χρὴ τῇ ψυχῇ, καλὸν ἀφιτήδειον σοφίας ἡγεῖσθαι τῆς ἐφ' ὅ τι σοὶ τὸ βίου τραφεῖσι μέρ·, ὅρμον τινὰ τὸν αὐτὸν ἀκύμονα σωτηρίας, σοφίαν νομίζειν· δι' ἣν, ἀγαθοὶ μὲν πατέρες τίκνων, οἱ τῷ πατρὶ προσδιδαμηκότες· ἀγαθοὶ δ' γενῶς ἦσιν, οἱ τὸν ἴδιον νενηκότες· ἀγαθὼ δὲ αὖδρες γυναικῶν, οἱ μεμνημένοι τῦ νυμφίου· ἀγαθοὶ δὲ οἰκετῶν δεσπόται, οἱ τ' ἐχάτης δυλείας λελυτραμένοι. ὧ μακαρία μὲν πρεσβυτέρα τῆς ἐν ἀνθρώπις πλάνης, ζ' ἡγεμόνα τῆ τῷ ἀγνοίᾳ, ὡς ὑμῶς, ἐκ ὑποκρίνεται δὲ τῷ ἀληθίᾳ· οὐκ ἔστι παρ' αὐτὸς κολάκων γλῶσ· ὑ δεισιδαιμονῶν ἰχθύς· οὐκ ἀδωλολατρῆ πὸ ὄρνεα· ἵναμένον ἐκπλήττει τὸν οὐρανὸν, ἐπὶ θεὸν νοῆσαι μὴ δύνα), ἀπηξιωμένα τῦ λόγου. ἄτ' οὐκ αἰχμώσθε, καὶ τῶν ἀλόγων σοφᾶς αὐτὸς ἀλογωτέρως πεπληγότες, οἱ ἀμφ' τ' ἐτῶν ἡλικιῶν ἐν ἀηδόνῃ καπιτρίφθε. παῖδες γεγόνατε, εἶτα μειράκια, εἶτα ἔφηβοι, εἶτα ἄνδρες· χρηστὸ δὲ, οὐδὲ πολε. καὶ τὸ γῆρας αἰδέσθητε, ὅτι δυσμικῆς τῆ βίου ἡμέρας· σωφρονήσατε καὶν ὀλίγ πόλει ἔ βίε· τ' θεὸν ὁλόγωτε· ὡς δὴ τὸ τέλ· ὑμῖν ἔ βίε λῆξιν ἀναλάβοις σωτηρίας. ἐγεράσκε πρὸς δωσεδαιμενίαν· νέοι ἀφίκεσθε πρὸς θεοσέβειαν· παῖδας ἀκάκους ἐγκρίνει ὁ θεός. ὁ μὲν οὖν Λθηναῖ·, τῆς Σόλων· ἐπίσθωτόμους· καὶ ὁ Αργῶ·, τῆς Φορωνέως· καὶ ὁ Σπαρτιάτης, τῆς Λυκούργου. ἃ δὲ σαυτὸν ἀναχάφεις ἔ θεοῦ, οὐρανὸς μέν σε ἡ πατρίς· ὁ δὲ θεὸς, νομοθέτης. τίνες δὲ καὶ οἱ νόμοι; οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ παιδοφθορήσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου. ἐσὶ δὲ καὶ τούτων τὰ παραπληράματα, λόγιοι τόμοι, ἃ ἄγιοι λόγοι, ἐν αὐτῆς ἐγγεγραμμένοι τῆς καρδίας· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σε ὡς ἑαυτόν· καὶ τῷ τὸν πλησίον σε εἰς τὸ σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὸν ἄλλον· καὶ οὐκ ἐπιθυμήσεις· ἐπιθυμία γὰρ μόνη, μεμοίχευκας. πόσῳ γοῦν ἄμεινον τῆς ἀνθρώπις, ἔ τυγχάνειν τῶν ἐπιθυμιῶν, τὸ τὸν ἐγχὴν μὴ δὶ ἐπιθυμεῖν ἐθέλειν ὧν μὴ δεῖ; ἀλλ' ὑμῶς μὲν, τὸ αὐτεπὲς τῆς σωτηρίας ὑπομένειν ἀκαρτερῆτε· καθάπερ δὲ τῶν στέφων τῆς γλυκείσιν ἡδόμεθα, ἀμφ' τὸν λειότητα τῆς ἡδονῆς προπωμῶσης· ἰᾶ) δὲ ἡμᾶς καὶ ὑγιάζω τὰ πικρὰ τραχύνοντα τὸν αἴσθησιν, ἀλλὰ τὲς αἰσθησεῖς τὸν σώμαχον, ῥώννυσιν ἡ τῶν φαρμάκων αὐστηρία· οὕτως ἡδομένῳ καὶ χαριζομένῳ ἡ σωήθια· ἀλλ' ἡ μὲν, ὡς τὸ βάραθρον ὠθεῖ, ἡ σωήθια· ἡ δὲ, ὡς οὐρανὸν ἀναγ', ἡ ἀληθία· τραχεῖα μὲν τὸ πρῶτον, ἀλλ' ἀγαθὴ κυρτερόφ·· καὶ σπυρὶ μὲν ἡ γυναικωνῖτις αὕτη, σώφρων δὲ ἡ γεροντία· οὐδὲ ἐπὶ δυσπειστ·, οὐδὲ ἀδύνα· λαβῆν, ἀλλ' ἔστιν ἰσχύσατε, ἐν οἴκοις ἡμῶν. ἣ φησιν αἰνιττόμενο· ὁ πάνσοφ· Μωυσῆς τρισὶ τῆς καθ' ὑμᾶς ἐνδιατεμένῃ μέρεσι, χερσὶ, καὶ στόμασι, καὶ καρδίᾳ· συμβολὸν τῦτο γνῆσιον, τρισὶ τοῖς πᾶσι συμπληρουμένης τῆς ἀληθείας, βυλῇ, καὶ πράξει, Ἐ λόγῳ. μὴ δὶ γὰρ τόδε δύσχρηστε, μή σε πὶ πολλὰ καὶ ἀπίτερπῆ φαντάζόμενον, ἀφέλῃ) σοφίας· αὐτὸς ἑκὼν ὑπεριδήσῃ τὸν λῆρον τῆς σωηθείας, καθάπερ καὶ οἱ παῖδες τὰ ἀθύρματα, αὖδρες γεγόνατε, ἀπέρριψαν. τάχα μὲν δὴ αὐτὸ πρόλεγε, δύναι τε ὑπερσώτω ἡ δύναμις ἡ θεικὴ ἐπιλάμψασα τῇ γῇ, σωτήριον πέρμα· ἐνέπλησε τὸ πᾶν. ἃ γὰρ ἂν οὗτος ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τοσῦτον ἔργον, ἄνωθεν θεὸς κηδεμονίας ἐξήνυσεν ὁ κύριο·, ὕψει καταφρονήσας, ἔργῳ προσκυνούμενο·, ὁ καθάρσι· καὶ σωτῆρ· καὶ μαλίχι·, ὁ θεῖο· λόγο·, ὁ φαιδρύνα) ὄντως θεὸς, ὁ τῷ διαπόντῳ τῶν ὅλων ἐξισωθείς· ὅτι ἦν υἱὸς αὐτὸ, καὶ ὁ λόγος ἦν ἐν τῷ θεῷ, ἔθ' ὅτι τὸ πρῶτον προεκηρύχθη ἀπιστηθὲς, οὐθ' ὅτε τὸ ἀνθρώπε προσωπεῖον ἀνελαβὼν, Ἐ σαρκὶ ἀναπλασάμενο·, τὸ σωτήριον δρᾶμα τῆς ἀνθρωπότητο· ὑπεκρίνατο, ἀγωνοθέτ· χρήσιος ἦν ἀγωνίσης, καὶ ἔ πλάσμαλος πωαγωνίσης· τάχιστα ἦ ὡς πάντας ἀνθρώπους ἀμφιδεθὼς, ἥκιστον ἦλθ' ἐξ αὐτῆς ἀνατόλας τ' πατρικῆς βυλήσεως, ῥᾷστε ἡμῶν ἐπιλαμψῃ τ' θεόν· ὅθεν τε ἦν αὐτὸς, ἔδε ἦν, δι' ὧν ἐδίδαξεν καὶ ἐνεδείξατο, παρασκεύασεν· ὁ πανδοφόρος καὶ ἀμφίλαλητὴς καὶ σωτὴρ ἡμῶν λόγο·, πανηγύρεως ἁρμονικὴ, ὅτι πᾶσι τὸ πρόσωπον τῆς γῆς χρόμενο· δι' ὃν, ὡς ἔπο· ἐπεῖν, πὶ πάλαι ἦν πόλαγος γόγονεν ἀγαθῶν μικρὸν δι', ὡς βύλει, ἄνωθεν ἄθρει τὸν θείαν ἐνέργειαν. ὁ πρῶτο·, ὅτι ἐν παραδείσῳ ἔπαιζε λελυμένος, ἐπὶ παιδίον ἦν τῷ θεοῦ·

ὅτε δὲ

ὅτι δὲ ὑπὲρ πᾶν ἡδονῆ, ὅφις ἀλληγορεῖται ἡδονὴ δηλαδὴ γαστέρος ὄρπυσα, κακία γηΐνη, ὡς ὕλας τρεφομένη· παρήγετο δὲ θυμίασις ἐκ πῆς ἀνδριζόμενος, ἀπάθεια· καὶ παρακύσας τῆ πέτρος, ἠρύετο τὸ θεῖον, οἷον ἰχῶρα ἡδονῆ· ἐκ δὲ ἁπλοτῆτος λελυμένος ἄνθρωπος, ἁμαρτίαις εὐρέσι δεδεμένος· τῶν δεσμῶν λύσιν τοῦτον ὁ κύριος αὐθις ἠθέλησεν· ἐπεὶ σαρκὶ ἐσθεθεὶς, μυστήρια θεῖα, τούτῳ τὸ ὄφις ἐχειρώσατο, ᾗ τὸν πρῶτον ἐδουλώσατο· τὸ θνητὸν· καὶ, τὸ παραδεξόμενον, ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἡδονῇ πεπλανημένον, τὸν τῇ φθορᾷ δεδεμένον, χειρὸς ἡπλωμένως, ἔδειξε λελυμένον. ὦ θαύματος μυστικοῦ· κάκλῃ μὲν ὁ κύριος, ἀνέῳξε δὲ ἄνθρωπος· καὶ ὁ ἐκ δ' παραδείσου πεσὼν, μᾶζον ἐπανάκτης ἄθλον, οὐρανοὺς ἐπολαμβάνει. διὰ μὲν δοκεῖ, ἐπεὶ αὐτὸς ἦλθεν ὡς ἡμᾶς ἀρκανθρωπος ὁ λόγος, ἡμᾶς ἐπ' ἀνθρωπίνῳ εἴναι μὴ χρῆναι διδασκαλίαν, ἢ τὰ Ἀθήνας καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, πρὸς ᾗ καὶ Ἰωνίαν πολυπραγμονοῦσας. ἐκ δὲ ἡμῖν ὁ διδάσκαλος ἐπληρώσας τὰ πάντα, δυνάμεσιν ἁγίαις, δημιουργίᾳ σωτηρίᾳ, εὐεργεσίᾳ, νεμεθεσίᾳ, προφητείᾳ, διδασκαλίᾳ· πάντα νῦν ὁ διδάσκαλος κατηχεῖ, ᾗ τὸ πὰν ἡδὴ Ἀθῆναι καὶ Ἑλλὰς γέγονεν τῷ λόγῳ. οὐ γὰρ δὴ μύθῳ μὲν ἔδησε πειθικῷ, τὸν Μίνω τὸν Κρῆτα, τοῦ Διὸς. ὡς ἄριστον. ἀναγκαίφωτα· ἡμᾶς δ' ἀπίστους μαθητὰς θεοῦ γενομένους, τῷ ὄντως ἀληθῆ σοφίαν ἐπαυηρημένους, ἐκ τῶ φιλοσοφίας ἄκρου μόνον ἡνίξατο, εἰ δὲ τῶ Χριστοῦ μαθητὴ, καὶ κατηλήφασιν, καὶ αὐεκήρυξαν. καὶ δὴ καὶ πᾶς, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὁ Χριστὸς, ἁμιλίζεται, οὔτε βάρβαρός ἐστιν, οὔτε Ἰουδαῖος, οὔτε Ἕλλην· ἐκ ἄρρεν, οὐ θῆλυ· κοινὸς δὲ ἄνθρωπος, ἵνα πνεῦμα ἁγίου μεταπλασμένος. ἐκ' αἱ μὲν ἄλλαι συμβουλαί τι καὶ ὑπὲρ ἡκουλυπταί, καὶ πρὸς τῶν ὅλη μέρους ἐσὶν, ἡ γεωμετρία, ἡ πολιτικὴ, ἡ παιδοποιητική· καθολικὴ δὲ ἄρα πρὸς τὴ μόνη καὶ πρὸς ἕλκυσθηλαδὴ τὸν βίον, ἐν παντὶ κυρῷ, ἐν πίστει πρὸς τὸ κυριώτατον τέλος τῷ ζωὴν σωτήνουσα, ἡ θεσπέσια, καθ' ὃ καὶ μόνον ἐπάναγκές ἐστι ζῆν, ἵνα ζήσωμεν ἀεί· Φιλοσοφίαν δὲ, ἣ φασιν εἰ πρὸς οὐ πρεσ, πολυχρόνιός ἐστι συμβουλὴ, σοφίας αἴδιον μνησθομένη ἔρωτα· ἐστολὴ δὲ κυρίου ἡλαυγὴς, φωτίζουσα ὀφθαλμούς. ἀπόλαβε τὸν χριστὸν, ἀπόλαβε τὸ βλέπειν, ἀπόλαβε σου τὸ φῶς·

Ὄφρ' εὖ γινώσκοις ἡμὲν θεὸν, ἠδὲ καὶ ἄνδρα.

γλυκὺς ὁ λόγος ὁ φωλάσσων ἡμᾶς, ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον· πολυθρύλητός ἐστι ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον. πῶς δὲ πολυθρύλητος, ὁ τὸ ἐν σκότει καπρωρυγμένον νοῦν, ἐνιερῆ πεπαίμενος, καὶ τὸ φωσφόρον τῆς ψυχῆς ὀπτικὸν ὄμμα; καὶ γὰρ ὡς περ ἡλίκ μὴ ὄντος, ἕπεται τῶν ἄλλων ἄφρων νὺξ ἀνιαρὰ πάντα, οὕτως, ἐὰν μὴ τὸν λόγον ἔχωμεν, καὶ τούτῳ καταυγάσθημεν, εὐδὲν ἂν τῶν σιτιζομένων ὀρνίθων ἀλαπόμεθα, ἐν σκότει παιζόμενοι, καὶ θανάτῳ τρεφόμενοι. χωρήσωμεν τὸ φῶς, ἵνα χωρήσωμεν τὸ θεόν· χωρήσωμεν τὸ φῶς, καὶ μαθητεύσωμεν τῷ κυρίῳ. τοῦτό τοι καὶ ὁπηνίκα τῷ πατρὶ, διηγήσηται τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου· ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε· ὑμνῶν, καὶ διηγήσηται τὸν πατέρα σου, τὸν θεόν· σώζει σου τὰ διηγήματα, παιδεύσει με ἡ ᾠδὴ ὡς μάχεσθαι τῶν ἐπαλαιόμενον, ζητῶν τὸν θεόν· ἐπεὶ δέμε φωταγωγὸς κύριος, καὶ τὸ θεὸν ὁρίσκω ἐξ σοῦ, καὶ τὸ πατέρα ἐπολαμβάνω παρὰ σοῦ· γίνομαί σου συγκληρονόμος, ἐπεὶ τὸν ἀδελφὸν ἐκ ἐπηρχύθης. ἀφίλωμεν οὖν, ἀφίλωμεν τῷ λήθῳ τῆς ἀληθείας τῷ ἄγνοιαν· ἐκ τὸ σκότος τὸ ἐμποδὼν, ὡς ἀχλὺν ὄψεως καθαιρήσεις, τὸν ὅλως ὄντα θεὸν ἐποψόμεθα, καὶ τῷ αὐτῷ πρῶτον ἀνυμνήσωμεν τῷ φωτὶ, Χαῖρε φῶς· ἔπ φῶς ἡμῖν ἐξ οὐρανοῦ, τοῖς ἐν σκότει καπρωρυγμένοις, καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου καθημένοις. ἐξέλαμψεν, ἡ λὶξ καθαρώτερον, ζωῆς τῆς ἐντεῦθεν γλυκύτερον· τὸ φῶς ἐκεῖνο, ζωή ἐστιν αἰώνιος· καὶ ἔστι μετέλαβεν αὐτοῦ, ζῇ· ἡ νὺξ δὲ, ἀπολαβοῦσα τὸ φῶς· ἐ δύνασαι ἀφ' ἑαυτοῦ φόβον, πραχωρεῖ τῇ ἡμέρᾳ κυρίᾳ· ἡ πίστις φῶς ἀνοίγησιν γίγονεν, ἐ δὲ δύσις ἀναπλῆ πίστις ἄδυσον. τοῦτ' ἐ πίστις ἡ καινὴ βεβούλη· ὁ γὰρ ἡ πίστις καθιστάσων δικαιοσύνης ἥλιος, ἀνίστησι τὸν ἀνθρωπόπλαστον, τὸν πατέρα μιμούμενος, ὃς ἀνίστησι πάντας ἀνθρώπους ἀναπλῶν τὸν ἥλιον αὐτοῦ, καὶ καταψυχάζει τὸν δρόσον τῆς ἀληθείας. οὕτως, τὸν δύσιν εἰς ἀναπλῶν μετήγαγεν, καὶ τὸν θανάτον εἰς ζωὴν ἀνεσκύρωσεν· ἐχαρπάσας δὲ τῆς ἀπωλείας τὸν ἄνθρωπον, ἐνεσκρίμασεν αἰθέρι, μεταφυτεύων τὸν φθορὰν εἰς ἀφθαρσίαν, καὶ γῆν μεταβάλλων εἰς ἀρούρας, ὁ τῶ θεῶ γεωργὸς, δεξιὰ σπείρων, λαὸς σὸν ἐγένετ' ἀγαθὸν ἐγείρων, μιμήσεται βιότου ἀληθινοῦ· καὶ τὸ μέγαν ὄντως καὶ θεὸν καὶ ἀναφαίρετον τῶ πατρὸς κλῆρον, χαριζόμενος ἡμῖν, οὐρανίῳ διδασκαλίᾳ θεοπνεύστων τὸν ἄνθρωπον, δεδοὺς νόμους εἰς τὸν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ὅδὸν καρδίαν γράφων αὐτούς. ἵνες ὑπογράφῃ νόμους; ἔστω πάντες ἔσονται τὸν θεὸν, δοὺ μικροῦ ὡς μεγάλου· καὶ ἵλεως, φησὶν ὁ θεὸς, ἔσομαι αὐτοῖς, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ. δεξώμεθα τοὺς νόμους τῆς ζωῆς· πεισθῶμεν

προτρεπόμενος θεῷ· μάθωμεν αὐτὸν· ἵνα ἁλιεῖς ἢ· ἀποδῶμεν καὶ μὴ διαμένωμεν ἰχθύες,
» » ἀνθρώπων, οἷόν τι ἐνοίκουν, τοῦτο ἐνοικοῦσιν τῷ θεῷ, τὸ ἐκπαθὲς ἀνοικήτως, χρύσεα χαλκοῖς,
» » ἱκανὸν βοᾶν ἀνεκδοίων. ὀλίγης πίστεως γλῶσσι δίδωσι· τοῦτο τοσοῦτον χωρεῖν, ὕδωρ πίνειν, καὶ
ἄλλο πολλῶν, ἀέρα ἀναπνεῖν, πῦρ ὑπομένειν, κόσμοις οἰκεῖν, ἐκπύθεσθαι ὡς ἱρανοὺς ἀποικίαις σέλα-
θοῦσι συγκεχώρηκεν· τὰ μικρὰ τοῦτο καὶ τοσοῦτο σοι δημιουργήματα καὶ χαρίσματα, ὀλίγης
πίστεως μεμίσθωκεν. ἀλλ' οἱ μὲν τῆς γῆσι πιστοὶ τὰ θεῖα καὶ τὰς ἀποικίδας, ὡς σωτη-
ρίας δεῖσθαι, ἀποδέχονται· ὑμᾶς δὲ, ὁ βούλεσθε τὸ ἱρᾶσθαι αὐτὸν θεὸν ἀψεύδεσθαι, τὸν σωτῆρα λέ-
γειν· καὶ τῇ ἐπῳδῇ δὲ θεῶν πιστοῦσθαι, ἀπαλλαγῶναι μὲν παθῶν, ἃ δὴ ψυχῆς νόσοι, ἀποπα-
θῶναι δὲ ἁμαρτίας· ἰατρεῖον γὰρ αἶδώς, ἁμαρτία. ἢ τίλιον νοῦσοι καὶ τὸ φλεγμαῖνον, καθάπερ εἰ 10
» » ἀλήθεια πικραγῆα, ἐκ σκότους φῶς λάμψαι. λαμψάτω σοῦ ἐν τῷ ἀποκεκρυμμένῳ δὲ ἀνθρώ-
πῳ, ἐν τῇ καρδίᾳ, τὸ φῶς· καὶ τῆς γνώσεως αἱ ἀκτῖνες ἀναπλάτυναν, τὸν ἐγκεκρυμμένον ἔνδον
ἐκφαίνουσαι καὶ ἀποκαλοῦσαν ἄνθρωπον, τὸν μαθητὴν δὲ φωτὸς, τὸ χρεὼν γνώσεσθαι τὸ καὶ συγκλη-
ρονόμον· μάλιστα ἐπήδαν τὸ ἡμιώπτεον καὶ σεσαρωμένον ἐνεδέχετο, καὶ ἀγαθῷ παιδὶ, ἀγαθοῦ
40 πατρὸς ὄνομα εἰς γνῶσιν ἀφίκετο, τοῦ ἀΐδιος ἦτα, καὶ τῷ παιδὶ ἐγκαλυπτόμενον τὸ σωτή-
ριον. ὁ δὲ πλήμμυρος αὖ, καὶ πλὴν δὴ πολισκίδι, ἵππον τῷ θεῷ, πρόθετο τῷ πατρὶ, ἵνα
πλανώμενον αὐτὸν, ἠγάπησε τὸν θεὸν, ἠγάπησε τὸν πλησίον, ἐπλήρωσε τοῦτο ἐντολὴ, τὸ
ἄθλον ὀφείλετο, τοῦτο ἐπαγγελίαν ἀπαιτεῖ. προέκοπε δὲ καὶ τῷ θεῷ, τοῦτο ἀνθρώπων ἀγά-
λλειν σώζειν. τοῦτο καὶ τὸν ἀγαθὸν ποιμένα ὁ ἀγαθὸς ἀπέφηνε θεός· ἀπολώσας ᾗ ὁ λόγος
τοῦτο ἀληθὲς, ἔδωκε τοῖς ἀνθρώποις τὸ ὕψος τὸ σωτηρίας, ὅπως ἡ μετανοήσωσιν, ἢ 20
μὴ ὑπακούσωσιν, κριθῶσιν. τοῦτ' τὸ δικαιοσύνης τὸ κήρυγμα, ὑπακούσιν δ' ἀγγέλιον, πα-
ρακόσαι σιν κριτηρίον. ἀλλὰ σάλπιγξ μὲν, ἡ μεγαλήκλεος, ἠχήσασα, γραπώσας συνήγαγεν, καὶ
πόλεμον κατήγγειλεν· χρεὼς δὲ, ἀρμονικὸν ὕμνον τὸ πάρεστι τῆς γῆς ὕπνους μέλος, ὁ σωά-
ξει ἄρα τοὺς ἁρμονικοὺς γραπώτας τοὺς ἑαυτοῦ; συήγαγεν μὲν οὖν ὦ ἄνθρωπε τὸ γραπτικὸν, τὸ
ἀναίμακτον, αἵματι καὶ λόγῳ· καὶ τῶν βασιλείαν τῶν ἱρανῶν αὐτὸς ἐνεχείρησεν. σάλπιγξ ἐστὶ
Χρεὼς τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ· ὁ μὲν, ἐσάλπισεν· ἡμεῖς δὲ, ἠκούσαμεν. ἐξεσαλισώμεθα ἁρμονικῶς,
» » ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τὸ δικαιοσύνης, καὶ τῶν ἀσπίδα τὸ πίστεως ἀνελαβόντες, ἐς τῶν κράνιον
» » δ' σωτηρίας περιθέμενοι· καὶ τῶν μάχαιραν δ' πνεῦματος, ὅ ἐστι ῥῆμα θεοῦ, ἀκονήσωμεν. οὕτως
ἡμᾶς ὁ ἀπόστολος ἁρμονικῶς ἐκάλεσεν· τοῦτο ἡμῶν τὸ ὅπλα τὰ ἄτρωτα· τούτοις ἐξεσαλισάμε-
νοι, παραπεμώμεθα τῷ πνευμῷ· τὰ πνευματικὰ δ' πνεῦμα δοσόμενοι βέλη τῆς ὑδα- 30
τίνης ἀκμῆς, πῶς ἀπὸ δ' λόγου βεβαμμένης εὐχαρίστως ἀμειβόμενοι τὰς εὐποιίας εὐλογίας,
ἐς τὸν θεὸν τῷ θείῳ γραίρεσθαι λόγῳ. ἔσπλος λαλεισωτός σου, ἱρᾶ φησὶν, ἰδὲ πάρειμι. ὦ τῆς ἀ-
γίας καὶ μακαρίας παιδαγωγίας, δι' ἧς ἀνθρώποις συμπολιτεύεσθαι θεός. λώιον οὖν ἐς ἄμει-
νον, τῆς ἀρίστης τῶν ὅλων οὐσίας μιμητὴν ὁμοῦ καὶ θεραπευτὴν γενέσθαι· ἢ δὲ μιμᾶσθαί τις δυνήσε-
ται τὸν θεὸν, ἢ δι' ὧν οὐσίως θεραπεύσεται· οὐδὲ θεραπεύειν καὶ σέβειν, ἢ μιμεῖσθαι ἐστὶν. ἐγώ τι ἱρᾶσθαι
καὶ θεὸς ὄντως ἵρως, τοῦτο γένοιτο τοῖς ἀνθρώποις, ὅτ' αὖ ἐν αὐτῇ πατρὶ ψυχῇ, τὸ ὄντως
καλὸν, ὑπὸ δ' θείου λόγου αὐξωπυρούμενον, ἐκλάμψῃ δυνηθῇ, ἐς τὸ μέγιστον, ἅμα τῷ βελ-
τιοῦσθαι γνησίως, τὸ σωθῆναι συντρέχει, ἐμοζυγούντων, ὡς ἔπος ἁπλῶς, σεσαρίσεως καὶ ζωῆς.
τοι γάρ τι μένη αὖτοι ἡ τ' ἀληθείας σεσηρὸς, τοῖς πιστάτοις ἀπέκαεν τῶν φίλων, μέχρι τῆς
ἐσχάτης αἰσθήσεως παραμένουσα, παραπομπὸς ἀγαθὴ ὅλου καὶ πλοίου τῷ τ' ψυχῆς πνεύματι 40
τοῖς εἰς ἱρανὸν ἀπαίρουσι, γενομένη. τί δή σε σεσῳκέναι; σωθεῖσαι σι ἐπάγομαι. τοῦτ' Χρεὼς βού-
λεται· οὐ λέγω, ζωὴ σοι χαρίζεται. καὶ τίς ἐστιν οὗτος; μάθε πανταχόμους, λέγω ἀληθείας,
λέγω ἀφθαρσίας, ὁ αὐαγθῶν τὸν αὖθρωπον, ὡς ἀληθῆναι αὐτὸν αὐαφίρων, τὸ κίνδυνον τ' σω-
τηρίας, ὁ ἐξελαύνων τοῦ φθορὰν, ὁ ἐκδιώκων τὸν θάνατον, ὁ ἐς ἀνθρώπους ἐκκοσμήσας νεών,
ἵνα ἐν ἀνθρώποις ἱδρύσῃ τὸν θεὸν· ἅγνισον τὸν νεὸν, καὶ τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς ῥαθυμίας, ὥσπερ ἄν-
θος ἐφήμερον, καταλίμπανε ἀνέμῳ καὶ πυρί· σωφροσύνης δὲ τὰς καρπὰς χώρησον ἐμφρόνως,
καὶ σαυτὸν ἀκροθίνιον ἀνάρισον τῷ θεῷ, ὅπως ἐκ ἔργον μόνον, ἀλλὰ ἐς χάρις ᾖ τῷ θεοῦ· πείθῃ
δὲ ἄμφω, τῷ χρεὼ γνώσεσθαι καὶ βασιλείας ἄξιον φανεῖσαι, καὶ βασιλείας κατηξιῶσθαι.
Φύγωμεν οὖν τοῦτο σωθῆναι, Φύγωμεν τὸν ἄκρατον χαλινὸν, ἢ χαρύβδεως ἀπλοῦν, ἢ σειρῆνας
μυθικὰς· ἄγχει τ' ἄνθρωπε, τ' ἀληθείας ἀποτρέπει, ἀπάγει τ' ζωῆς, παγίς ἐστι, βάραθρόν 50
» » ἐστιν, βόθρος ἐστὶ, λίκνος ἐστιν, κακὸν ἡ σωθῆναι· κύνες μὲν κάποῦ καὶ κύματος ἐκτὸς ἔεργε τῆσ·
Φύγωμεν ὦ σωναῦται, Φύγωμεν τὸ κῦμα τοῦτ', πῦρ ἐρύγεται, πηδᾷ ἐστι πονηρὰ ἐστὶς ἡ νικοῦς
σεσωρδ-

στεφανούμενη· ἄδει δὲ ἐν αὐτῇ τερπόμενον ὡραῖον, ἡδονῇ, παυδήμῳ τερπόμενον μουσικῇ· Διῦρ' ἄγ' ἰὼν πολύαιν' Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν· Νῆα κατίσησον, ἵνα Ἡστίῳ ὄπ' ἀκούσῃς· ἐπαινῶ σε ὦ ναῦτα, καὶ πολύμνητον λέγω, καὶ τὸ κῦδος τῶν Ἑλλήνων ἡ πόρπη σφιγγομένη· ἔασον αὐτὴν ἁπανέμους σοι τὰς νεφέλας, πνεῦμά σε οὐράνιον βοηθεῖ· πάρεσθι τῇ ἡδονῇ, Βευκόλε· Μὴ δὲ γυμνή σε νύμφη λοφόλοφος ἐξαπατάτω, Λιμόλια κατάλυσα, τιλεῖ δὲ φῶσα καλιεῖ· παρέσται τῇ ᾠδικῇ, θέλουσα ἐρᾶζειν· ἐὰν ἡδίκης μόνον, νενίκηκας τὴν ἀπώλειαν· ἢ τῷ ξύλῳ σεσεδημένος· ἀπίσω ἴσῃ τῆς Φλῆρας λιλυμένος· κυβερνήσει σε ὁ λόγος· ὁ δὲ θεὸς, καὶ τῆς λιμένος καθορμίσει τῶν ἁγνῶν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τότε μοι κατεπεύχῃς τὸν θεὸν, ἢ τῆς ἁγίους σκεύεσι τιλιωθήσῃ μυστηρίοις, ἢ τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀποκεκρυμμένων, τῶν ἡμεῖς τετηρημένων, ἃ 41
ἔστι γὰρ ἡμῖν, ἔστι δὴ παρδίας ἀνίδη πινές. Ἐμοὶ μὲν ὁρᾶν μοι δύο μῶν ἠλίβας δοκῶ, διαστας δὲ Θήβας
βακχεύων ἐλεγχώ τις ἀθάλους, ἀγνοίᾳ μεθύων ἀκράτῳ· ἐγὼ σοὶ αὐτὸν σὺ τὰ ἱεραμοὶ παραινοῦντα, ἢ τὰ ἄτα παρακούοντα, ὅπη σωτηρίαν παραπαλείπαμι σωφρονεῖν· ὅτι ἢ κύελος μετάνοια ἁμαρτωλῶν, ἢ ὑχὶ θάνατον ἀσπάζεται ἦκε ὦ παραπλήξ, μὴ δύρσῳ σκεμαζόμενος, μὴ κιθῶνι ἀναδύμενος· ῥίψον τὰ μίτρα, ῥίψον τὰ κερίδα, σωφρόνησον· δείξω σοι τὸν λόγον, ἐὰν δὲ λόγῳ τὰ μυστήρια, ἢ τὰ σὰ διηγήματος ἀκόνα. ὄρος ὄστι τοῦτο, θεῷ πιφιλημένον, ἀ τραγοδίαις ὡς Κισσαιρὼν ὑπεκπήμενον, ἀλλὰ τὰ ἀληθείας ἀνακείμενον δράμασιν· ὄρος ἠφάλιον ἀγαθαῖς ὕλαις σύσκιον· βακχεύουσι δὲ ἐν αὐτῷ, ὑχ αἱ Σεμέλης τῆς παρανίας ἀδελφαὶ αἱ μαινάδες, αἱ θύσκοον κρεασομίαν μυούμεναι, ἀλλ' αἱ τῦ θεῦ θυγατέρες, αἱ ἀμνάδες αἱ καλαί, τὰ σημεῖα τῦ λόγου θαπίζουσαι ὄργια, χορὸν ἐγείρουσαι σώφρονα. ὁ χορὸς, οἱ δίκαιοι· τὸ ἄσμα, ὕμνος ὅτι ἢ πάντων
βασιλέως· ψάλλουσιν αἱ κόραι δοξάζουσαι ἄγγελοι. σοφῶν λαλοῦσιν, ἦχος εἰλεῖται μυστικῆς, δρόμῳ τὰ θεῖον διώκουσιν, ἀσθένουσιν αἱ κεκλημένοι, ἀπέραντοι θεῶν τῆς λαοῦσιν· ἡκέτω ὦ πρίσβυ· ἢ σὺ τὰς Θήβας λιπών, ἐὰν τῷ μαντικῷ καὶ τῷ βακχικῷ ὑπερβάλῃς, πρὸς ἀλήθειαν χειραγωγῶ· ἰδοὺ σοι τὸ ξύλον ἐπιρρίδιον δίδωμι· αὐτῦσον τρισία· πίσσινον ὄψει· χρισὶς ὀπιλάμπει φαιδρότερον ἡλίου, δι' ὃν ὀφθαλμοὶ τυφλῶν ἀναβλέπουσιν. σύζε σε φεύξεται, πῦρ φοβηθήσεται, θάνατος οἰχήσεται· ὄψει τὰς ἱερατὰς ὥρας, ὁ Θήβας μὴ βλέπων. ὦ τῶν ἁγίων ὡς ἀληθῶς μυστηρίων. ὦ φωτὸς ἀκηράτου. δαδουχήσω, τὰς ἱερατὰς καὶ τὸν θεὸν ἐπαθάσας· ἅγιος γίνομαι μυούμενος· ἱεροφαντᾶ ἢ ὁ κύριος, καὶ τὰ μύστια σφραγίζεται φωτοκαγῶν· ἐστεφάνωται τῷ πατρὶ τὸν πιστὸν, αἰῶσι τηρούμενον. πῶς τῶν ὁμῶν μυστηρίων ἡ βακχεύματος· ἀνάβλη, καὶ σὺ μυῦ, καὶ χορεύσεις μετ' ἀγγέλων ἀμφὶ τὸν ἀρχῆνον καὶ ἀνώλεθρον καὶ
μόνον ὄντως θεὸν, σωζομένων ἡμῶν ἢ θεῦ λόγου. αἴδε ὁ σῦτος, ἰησῦς ὡς ὁ μέγας ἐχειρεῦς θεῦ τὸ ἑνὸς ἢ αὐτὸς καὶ πατρὸς, ὑπὲρ ἀνθρώπων εὐχή, καὶ ἀνθρώπους ἐγκαλεῖται· Κέπλυτε μυρία φῦλα, μᾶλλον δὲ ὅσοι τῶν ἀνθρώπων λογικοὶ, καὶ βάρβαροι καὶ Ἕλληνες· τὸ πᾶν ἀνθρώπων γένος καλῶ· ὧν ἐγὼ δημιουργὸς ἠλέημαι πατρός. ἦκεν ὡς ἐμὲ, ὑφ' ὅνα ταχθησόμενοι θεῷ, καὶ τὸν ἕνα λόγον τῦ θεῦ· καὶ μὴ μόνον τῶν ἀλόγων ζώων πλεονεκτῆται τῷ λόγῳ· ἐπὶ δὲ τῶν θνητῶν ἀπάντων ὑμῖν ἀθανασίαν μόνοις καρπώσασθαι δίδωμι. ἐθέλω γὰρ. ἐθέλω καὶ πάντης ὑμῖν μεταδεῦναι τῆς χάριτος. ὁλόκληρον χορηγῶν τὴν εὐεργεσίαν, ἀφθαρσίαν· καὶ λόγον χαρίζομαι ὑμῖν τὴν γνῶσιν τῦ θεοῦ, πλοῦτον ὁμαυτὸν χαρίζομαι. τῦτ' ἐμὶ ἐγὼ, τῦτο βούλεται ὁ θεὸς, τῦτο σημαφωνία ἐστὶ, τῦτ' ἁρμονία πατρὸς, τῦτο ὕος, τῦτο χρισὶς τῦτο ὁ λόγος τῦ θεοῦ, βραχίων κυρίου, δυνάμεις τῶν ὅλων, τὸ θέλημα τῦ πατρός· ὧν πάλαι μὲν ἀκούης, οὐ πάσῃ δὲ
ἐμφορεῖς· διορθώσασθαι ὑμᾶς πρὸς τὸ ἐρχέτυπον βάλομαι, ἵνα μοι καὶ ὁμοιωθῆτε. χρίσω ὑμᾶς τῷ πίστως ἀληθείᾳ, δι' οὗ τῷ φθορᾷ ἀποβάλητε· καὶ γυμνὸν δικαιοσύνης ἐπιδείξω τὸ σχῆμα, δι' οὗ πρὸς τὸν θεὸν ἀναβαίνετε· δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς· ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ὁμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμὶ, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· ὁ γὰρ ζυγός μου, χρηστὸς· καὶ φορτίον μου, ἐλαφρόν ἐστιν. ἀσθενῶμεν, δράμωμεν ὦ θεοφιλῆ καὶ θεοίκελα τὰ λόγου· ἄθρωποι ἀγάλματα· ἀτεύσωμεν. δράμωμεν, ἄρωμεν τὸν ζυγὸν αὐτοῦ, ὑπολάβωμεν ἀφθαρσίαν καλὸν ἡνίοχον αὐθρώπων, τὸν χρισὸν· ἀγαπήσωμεν τὸν πῶλον· ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγε, σὺν τῷ πώλῳ· καὶ τῶν αὐθρώπων τὴν σωωρδα καταζεύξας ὡς τὸν θεὸν, πρὸς ἀθανασίαν καθύνει τὸ ἅρμα, ἀσθόδων πληρῶσα ἐναργῶς ὁ ἡνίοχος πρότερον μὲν εἰς Ἱερουσαλήμ· νῦν δὲ ἀσπαλώνων ἐρανοὺς, κάλλιστον θέαμα τῷ πατρὶ, ἡος αἰδὼς ἀκηφόρος. Φιλόπαιδες τέκνα πρὸς τὰ καλὰ, ἢ θεοφιλῆς αὖθρωποι ἠλώμεθα, καὶ τῶν ἀπαθῶν ὑὸς μέγας, θεὸν ἐζωώσαμεν, κτησώμεθα. λόγος δὲ ὁ λόγος· θαῤῥῶμεν αὐτῷ· καὶ μή πως ἡμᾶς ποσὶ δὼ χρύσου καὶ χρυσοῦ, μὴ

δοξης ἐπίλυθη πόθος, ὅσος αὐτὸ τὸ τῆς ἀληθείας λόγου. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τῷ θεῷ αὐτῷ λέγειν, ἃ
ἡμεῖς τὰ μὲν πλείστα ἄξια ὑπὲρ ἐλαχίστα ποιούμεθα, αἰσίας δὲ, καὶ ἀμωμίας, καὶ μαθυμίας,
42 καὶ ἀδωλολατρείας ὑπὲρ ἀπείρανος, καὶ πίστεως ἀκράτου δυστύχησαν, οὐδὲ πλείστου ἀξίμεθα.
οὐ γὰρ ἀπὸ τρόπου, φιλοσόφων παῖδες πάντα ὅσα πράττουσιν οἱ ἀνόητοι, ἀνοσιουργῶν καὶ ἀσε-
βῶν νομίζουσιν· καὶ αὐτῷ γε ὑπὲρ τῶν ἄγνοιαν μανίας ἐκδος ὑπερφέρεις, οὐδὲν ἄλλο ἢ μεμη-
νέναι τοὺς πολλοὺς ὁμολογοῦσιν. ἃ δὴ σοῦ ἀμφιβάλλειν ἐρᾷ ὁ λόγος, ὑπὲρ ὧν αὐτῶν ἄμεινον,
σωφρονεῖν, ἢ μεμηνέναι· ἰχνεύοντες δὲ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, πάντα φύσει, ἴσασιν χρὴ τῷ θεῷ,
σωφρονοῦντας, καὶ πάντα αὐτὸ νομίζειν, ὥσπερ ἐστί· πρὸς ᾧ, καὶ ἡμᾶς, τὸ κάλλιστον τῶν κτημά-
των, μεμαθηκότας ἅπαντας αὐτὸ, σῴζας αὐτοὺς ὑπὲρ πίστεως τῷ θεῷ, ἀγαπῶντας κύριον τὸν θεὸν,
καὶ τοῦτο πάρεστιν τὸν βίον ἄγειν ἡγουμένους. ἃ δὲ κοινὰ τὰ φίλων, θεοφιλὴς δὲ ἀνθρωπος 10
τῷ θεῷ· καὶ γὰρ σοῦ φίλος, μεστὸς ὢν λόγου· γίνεσθαι δὴ σοῦ τὰ πάντα, τὸ ἀνθρώπου, ὅπ
τὰ πάντα τοῦ θεοῦ· καὶ κοινὰ ἀμφοῖν τῶν φίλοιν τὰ πάντα, τοῦ θεοῦ καὶ ἀνθρώπου. ὥστε σοῦ ἡμῶν
μόνον τὸν θεοσεβῆ χρισιανὸν ἁπλοῦν τε, καὶ σώφρονα, καὶ δίκαιον· καὶ πιστὸν ἑκόντα
τοῦ θεοῦ μιθ' ὁμοιώσεως καὶ λόγου καὶ πράξεων, δίκαιον καὶ ὅσιον, μὴ φρονήσεως ἡγούμενον ὑπὲρ
Χριστὸν Ἰησοῦ, καὶ ἀνθρωπον, ὅμοιον ἤδη καὶ θεῷ. Οὐκ ἀποκρύπτει γοῦν ὁ σοφὸς τὸν χά-
" ριν λέγων, Ἐγὼ εἶπον ὅτι θεοί ἐστε, καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες· ἡμᾶς γὰρ ἡμᾶς ἀσεβεῖν, καὶ ἡμῶν
ἀθέλει μόνον κεκλῆσθαι πατὴρ, οὐ τῶν ἀπειθούντων. καὶ γὰρ οὖν ὧδέ πως ἔχει τὰ ἡμέτερα τῶν
" Χριστοῦ παιδῶν, εἷς μὲν αἱ βουλαὶ, πίστις καὶ αἱ λόγοι· ὑπῆκοοι δὲ οἱ λόγοι, πειθὼ καὶ αἱ πράξεις·
" καὶ ὑπῆκοα τὰ ἔργα, τοῦτος ὁ βίος χρηστὸς ὁ σύμπας ἀνθρώπου βίος, τῶν Χριστὸν ἐγνωκότων.
ἄλις οὖμεν τῶν λόγων, ἃ καὶ μακροτέρω προῆλθον, ὑπὲρ φιλανθρωπίας, ὅτι περ ἔχον ὑπὲρ σοῦ 20
ἐχρέων, ὡς ἂν ἐπὶ τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν, τὴν σωτηρίαν, παρακαλῶν· σοῦ γάρ τι τῆς πώ-
λησις οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἐχούσης ζωῆς, οὐκ ἐθέλουσιν οὐσῇ· οἱ λόγοι παύσασθαί σοι προ-
φαντῆλες. ὑμῶν δὲ ὑπὲρ τοῦ λείπεσθαι πέρας, τὸ λυσιτελοῦν ἐλέσθαι, ἢ κρίσιν
ἢ χάριν· ὡς ἔγωγε οὐσῇ ἀμφιβάλλειν ἀξιῶ, πότερον ἄμεινον
αὐτῶν, οὐδὲ μέλλει συγκρίνεσθαι θέμις ζωὴν
ἀπωλείᾳ.

ΣΥΓΚΕΚΡΟΤΗΤΑΙ ΚΡΙΣΙΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ, Ω ΠΑΙ-
ΔΕΣ· ὑΜΕΙΣ, ὑΜΙΝ ΑΥΤΟΙΣ ἉΓΙΟΥ ΝΕΩ᾽ ΜΕΓΑ- 30
ΛΟΥ ΘΕΟΥ ΘΕΜΕΛΙΟΣ ΓΝΩΣΕΩΣ ΑΡΡΑΓΗ᾽Σ,
ΠΡΟΤΡΟΠΗ ΚΑΛΗ ΔΙ᾽ ὑΠΑΚΟΗΣ ΕΥΑΓΟΥ,
ΖΩΗΣ ΑΙ᾽ΔΙΟΣ ΟΡΕΞΙΣ ΝΟΕΡΩ ΚΑΤΑΒΑΘΕΙ-
ΣΑ ΧΩΡΙΩ.

ΚΛΗΜ-

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Τί ἐπαγγέλλεται ὁ παιδαγωγός. κεφ. α.

ΤΡΙΤΟΝ γέ τι τούτων τὸν ἄνθρωπον ὄντων, ἠθῶν, πεφύκεων, παθῶν, ὁ πρεπτικὸς ἅπτηται τοῦ ἤθη αὐτοῦ, θεοσεβείας καθηγεμών, ὁ τροπεὺς δίκην ἐπικείμενος λόγος ὡς οἰκοδομὴν πίστεως, ἐφ' ᾧ μάλα γεννύμενοι καὶ ζῶμεν παλαιὰς ἀποπνέοντες δόξας, πρὸς σωτηρίαν πάζομεν, ψαλμῳδήσαντες προφητείαν· Ὡς ἀγαθὸς τῷ Ἰσραὴλ ὁ θεὸς τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ! πεφυκὼς τὸ ἀπρεπῶν ὁ λόγος ἐπίσταται ὁ ἐπανορθωτικός· τὸ δὲ παθητικὸν ὁ παραμυθητικὸς ἰᾶται. ὃς ὢν πᾶς ὁ αὐτὸς οὗτος λόγος, τῆς σωτηρίου καὶ κοσμικῆς συνηθείας ἐξαρπάζων τὸν ἄνθρωπον, ἐπὶ δὲ τὴν μονότροπον τοῦ θεοῦ πίστεως σωτηρίαν παιδαγωγῶν. ὁ γοῦν κύριος ἡμῶν ὁ λόγος, ὁπλωτικὰ μὲν ἐπὶ σωτηρίαν παρεκάλει. πρεπτικὸς ὄνομα αὐτῷ ἦν· ἰδίως οὗτος ὁ παρορμητικὸς ἐπὶ μέρους τὸ πᾶν προσαγορεύομεν λόγον· πρεπτικὴ γὰρ ἡ πᾶσα θεοσέβεια, ζωῆς τὴν νῦν καὶ τῆς μελλούσης ὅρεξιν ὀφείλουσα τῷ συμφέροντι λογισμῷ. ἅμα δὲ θεραπευτικός τε ὢν καὶ ἐπανορθωτικὸς ἅμα ἄμφω, ἐπιμένομεν αὐτὸς αὐτῷ, παραινεῖ τὸ πρεπτραμμένον κεφάλαιον, τῶν ἐν ἡμῖν παθῶν ἐπισχνύοντι τῷ ἴασιν· κεκλήθω δὲ ἡμῖν ἐπὶ πρόφασιν οὐσίας ὀνόματα Παιδαγωγός. πρακτικός, ἢ μεθοδικὸς ὢν ὁ παιδαγωγός· ἢ καὶ τὸ τέλος αὐτοῦ βελτιῶσαι τὴν ψυχὴν ἐστιν, ἢ διδαχαί· σώφρονός τι, οὐκ ἐπιστημονικοῦ καθηγήσεται βίου. καὶ τι καὶ διδασκαλικὸς ὁ αὐτός ἐστι λόγος, ἀλλ' ἢ νῦν· ὁ μὲν γὰρ θεωρητικοῖς δηλωτικὸς καὶ ἐπικαλυπτικός, ὁ διδασκαλικὸς πρακτικός ἢ ὢν ὁ παιδαγωγός, πρότερον μὲν ἐκ βλάβης ἠθοποιίας προτρέψαιτο· ἤδη γὰρ ἐκ τῶν τῶν θείων εἰρήνην παρακαλεῖ, τοὺς ὑποδήκας τὰς ἀκηράτους περιγνοῦν, ἐκ τῶν πεπλανημένων πρότερον τοῖς ὕστερον ἐπιδακνὺς τὰς εἰκόνας. ἄμφω δὲ ὠφελιμώτατα· τὸ μὲν, ὡς ἀπαθὲς, τὸ παραινετικὸν ἁδρόν· τὸ δὲ, ἐκ εἰκόνος μέρος παραλαμβανόμενον, δηλοῦν καὶ αὐτὸ παραπλησίως τῇ προτέρᾳ συζυγίᾳ· τὸ μὲν αὐτό, ἵνα μιμούμενοι αἱρούμενοι τὸ ἀγαθόν· τὸ δὲ, ὅπως ἰκτρισπώμεθα παραιτούμενοι τὸ ἁμάρτημα. ἰασις οὖν τῶν παθῶν ἐσθ' ὅτε μὲν κατὰ τὰς παραμυθίας τῶν εἰκόνων, ἐπιῤῥωννύουσι δὲ παιδαγωγοῦντες τὰς ψυχὰς, καθάπερ ἡ πίεις φαρμάκοις, ἐπανήκουσι φιλανθρώπως εἰς τὸν παντελῆ τὸ ἀληθείας γνῶσιν τοὺς κάμνοντας διαιτωμένου. ἴσμεν δέ· οὐκ ἔστιν ὑγίεια καὶ γνῶσις· ἀλλ' ἡ μὲν, μαθήσει ἡ δὲ, ἰάσει πιστεύεται. οὐκ ἂν οὖν τις νοσῶν ἔτι πρότερόν τι τῶν διδασκαλικῶν ἐκμάθοι, πρὶν ἡ πλέον ὑγιάσαι· ἡ δὲ γε ἀσαφὼς πρὸς τοὺς μανθάνοντας ἢ κάμνοντας ἀεὶ τῶν παραγγελμάτων ἔκκαιον λέγεται. ἀλλὰ πρὸς οὓς μὲν, εἰς γνῶσιν· πρὸς οὓς δὲ, εἰς ἴασιν. καθάπερ ἂν τοῖς νοσοῦσι τὸ σῶμα ἰατροῦ χρήζει· πολὺ δὲ καὶ τοῖς ἀσθενοῦσι τῇ ψυχῇ παιδαγωγοῦ δεῖ, ἵν' ἡμῶν ἰάσηται τὸ πάθη. ἔπι δὲ εἰς διδασκάλου, ὃς καθηγήσεται καθ' ἡρᾶν πρὸς γνῶσιν ἐπιτηδειότητα δι' εὐσεβείας τῇ ψυχῇ, δυναμένην χωρῆσαι τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ λόγου. ἀπὸ δὲ ἄρα πλειόνων σωτηρίᾳ ἡμᾶς βαθμῷ καταλήγω εἰς παίδευσιν εὐεργετῇ καλῇ συγχρῇ οἰκονομίᾳ ὁ πάνσοφος Φιλαίθρωπος λόγος, πρεπτέων ἄνωθεν, ἔπειτα παιδαγωγῶν, ἔπι πᾶσιν εὐδιδάσκων.

Ὅτι ἀφεῖ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ὁ παιδαγωγὸς ἐπίσταται. κεφ. β.

ΕΟΙΚΕΝ δὲ ὁ παιδαγωγὸς ἡμῶν, ὦ παῖδες ὑμεῖς, τῷ πατρὶ αὐτοῦ τῷ θεῷ, οὗπερ ἐστὶν υἱὸς ἀναμάρτητος, ἀνεπίληπτος, καὶ ἀπαθὴς τὸν ψυχήν· θεὸς δὲ ἀνθρώπου χρήματι ἀχραής, πατρικῷ θελήματι ἀφέκονος, λόγος, θεὸς, ὁ ἐν τῷ πατρὶ. ὁ ἐκ δεξιῶν δὲ πατρὸς, σὺν καὶ τῷ χρήματι θεός· οὗτος ἡμῖν εἰκὼν ἡ ἀκηλίδωτος· τούτῳ πανθ' ὅσον πάρεστιν ἐξομοιοῦσθαι τὸν ψυχήν. ἀλλ' ὁμῶς, λυτέλυτος ἐς τὸ πανταπλῆς ἀνθρωπίνων παθῶν. ἀφεῖ τοῦτ' γὰρ καὶ μόνος κριτὴς ὅτι ἁναμάρτητος μόνος· ἡμεῖς δέ, ὅσῃ δυνάμεις, ὡς ὅτι ἐλάχιστα ἁμαρτάνειν πειρώμεθα. καὶ πικρὰ γὰρ ποσῶν οὐδὲν, ὡς ἡ τῶν παθῶν καὶ νοσημάτων ἀπαλλαγὴ πᾶσιν· ἔπειτα δὲ καὶ ἡ κόλυσις τῆς εἰς τὸν σωθῆναι τῶν ἁμαρτημάτων εὐεπιπωσίας. ἄρξιον μὲν οὖν τὸ μηδὲ ὅλως ἐξαμαρτάνειν καὶ μηδένα τρόπον· ὁ δὴ φαμὲν εἶναι θεῖον. δεύτερον δὲ, μηδενὸς τῶν καθ' ἡμᾶς ἐφάψασθαι κατ' ἀδικημάτων· ὅπερ εἰκὸν σφόδρα τρίτον, μὴ πάνυ πολλοῖς τῶν ἀκουσίων ἐνεπίπτειν· ὅπερ ἴδιον παιδαγωγουμένων εὐχωῆς. τὸ δὲ μὴ ἁπλῶς ἀλαθρίψαι τῆς ἁμαρτήμασιν, πλοῦτον τετύχθω. ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἢ τοῖς εἰς μετάνοιαν ἀναπαλουμένοις, αἱμαχίσασι σωτῆρι.

καὶ μοι δοκῶ πιγκάλως Διὰ Μωσέως φάσκειν ὁ παιδαγωγός· Ἐάν τις δοθῇ ἐπ' αὐτῷ αἰ-
φνίδιον παραχρῆμα, μιαθήσεται ἡ κεφαλὴ ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ξυρήσεται τὴν ἀκρόσπιον ἀμφοῖν·
αἰφνίδιον δὲ ἐναλον ποσαπῶν μιαίνειν δὲ αὐτὸν λέγει κηλιδοῦσθαι τὸ ψυχικόν· διὸ καὶ θεραπείας,
ἧς πέρι, ἐστοχάσατο, ξυράσθαι παραχρῆμα τὴν κεφαλὴν συμβουλεύων, ὡς ἀπισκιάζουσας
τῷ λογισμῷ τῆς ἀγωγείας κόμας ἀποψηχάσθαι περαιτέρω· ὡς γοῦν δασείας καταληφθείσας
ὕλης τὰ κακίας τὸν λογισμόν. ἐσθρονίζεται δὲ οὕτω ἐν ὀγκεφάλῳ ἀπὸ τῆς μετανοίας πάλιν-
δρομήσαι. ἔστι δὲ ὁλόκληρα ποσαπῶν ἀπόφασις· αἱ δὲ ἡμέραι αἱ ποσταὶ, ἄλογοι· διὸ ὧν δῆλον ὅτι
αἱ ἁμαρτίαι μιαίνουσι, αἱ μὴ γεγενῆσθαι κατὰ λόγον. καὶ τὰ μὲν ἀκούσια, αἰφνίδιον ποσόστι· τὰ
δὲ ἁμαρτάνειν, ἄλογον. οὐδὲν χάειν ὁ λόγος ὁ παιδαγωγὸς τὴν ἀπίσκισιαν ἐλήγειν, ἧς τὴν
ἀλόγως κώλυσιν ἁμαρτίας. σπάνει δὲ ἐνδεῖν δοκῆς τῆς χαφῆς. Διὰ τοῦτο ζῶδι λέγει κύριος· τὸ
ἁμάρτημα ἐλεγκτικῶς τὸ ποσοπίρξαν, Διὰ τὸ ἐπιμένης δείκνυσι ῥῆσις· καθὸ ἡ δικαία κρίσις
ἔστι). καὶ τοῦτο ἐμφαίνεις Διὰ τῶν ποσφητῶν καταφαίνει)· ὡς οὐ μὴ ἥμαρτες, λεγόντων, σὺν
αὐτοῖς ἠπείλησεν· καὶ Διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κύριος· ἀνθ' ὧν σὺν ἠκούσατε τῶν λογίων τούτων,
Διὰ τοῦτο πάλιν λέγει κύριος. καὶ Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ λέγει κύριος. Διὰ τοῦτο γὰρ ἡ ποσφητεία, δι'
ὑπακοὴν καὶ παρακοήν· διὰ μὲν, ἵνα σωθῶμεν· διὰ ἣν δὲ, ἵνα παιδευθῶμεν. ἔστιν οὖν ὁ παιδα-
γωγὸς ἡμῶν λόγος. Διὰ παραινέσεων θεραπευτικὸς τῶν παρὰ φύσιν τῆς ψυχῆς παθῶν.
κυρίως μὲν γὰρ ἡ τῶν τοῦ σώματος νοσημάτων βοήθεια, ἰατρικὴ καλεῖται τέχνη· ἀνθρωπίνη σο-
φία διδακτή. λόγος δὲ ὁ πατρικὸς, μόνος ἐστὶν ἀνθρωπίνων ἰατρὸς θερμημάτων παμόνος,
καὶ ἐπῳδὸς ἀληθὴς νοσούσης ψυχῆς. σῶσόν τε δέσποτα, φησὶν, ὁ θεός μου, τὸ ἐλπίζοντα ἐπὶ σοί.
ἐλέησόν με κύριε, ὅτι πρός σε κεκράξομαι ὅλην τὴν ἡμέραν. ἰατρικὴ μὲν γὰρ, κατὰ Δημόκριτον,
σώματος νόσους ἀκέσεται· σοφία δὲ, ψυχὴν παθῶν ἀφαιρεῖται). ὁ δὲ ἅγιος παιδαγωγὸς, ἡ σοφία,
ὁ λόγος τοῦ πατρὸς, ὁ δημιουργήσας τὸν ἄνθρωπον, ὅλου κηδεμὼν τοῦ πλάσματος· καὶ σῶμα καὶ
ψυχὴν ἀκέσεται) αὐτὸς ὁ παναρκὴς τῆς ἀνθρωπότητος ἰατρὸς ὁ σωτήρ. ἀνάσχου, φησὶ τῷ παρεμπί-
πτοντι, τὸν σιμπεσεῖν σοι καζακιστήν, λαῶν· ἀπόθου οἰκαδε. παραχρῆμα δὲ ὁ ἄρχων ὑπεχώ-
ρησεν. καὶ τῷ πνεύματι, λάζαρε, εἶπεν, ἔξελθε· ὁ δὲ ἐξῆλθε τοῦ σαρκὸς ὁ νεκρὸς, οὗ ἦν πεῖσις ἡ πα-
θῶν· μελετήσας ἰδοὺ ἀνάπαυσιν. καὶ μὴν ἐκ καθ' αὑτὸν ἰᾶται τὴν ψυχὴν ἐντολαῖς καὶ χαρίσμα-
σιν· ἀλλὰ τοῖς μὲν ὑποδήκοις πάχαδε μῆλον, χαρίσμασι δὲ πλείοσιν. ἀφίεται σοι αἱ ἁμαρ-
τίαι, τοῖς ἁμαρτωλοῖς ἡμῖν λέγει. ἡμεῖς δὲ ἅμα νεήμαλοι ἡμεῖν γεγόναμεν, τὴν ἀρίστην βεβαιο-
τάτην ζῶσιν παρὰ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως μεταλαμβάνοντες, ἡ πεῖσιν μὲν ἀμφὶ τὸν κόσμον καὶ τὸν
ἀέρωνον, ὡς πηλιακὰς περιδινήσεις κυκλεῖ), καὶ τῶν λοιπῶν ἄστρων τὰς φορὰς ἀκριβεῖ) Διὰ
τὸν ἄνθρωπον· ἕνεκα δὲ τοῦ ἀνθρώπου αὐτὸν, πᾶσι ἡ πᾶσα σπουδὴ κατηγόρει)· καὶ τοῦτον
ἔργον ἡγεμόνα μέγιστον, ψυχὴν μὲν αὐτοῦ φρονήσει καὶ σωφροσύνῃ κατηύθυνε· τὸ δὲ σῶμα κάλ-
λει καὶ εὐρυθμίᾳ συνεκέρασε· πρὸς δὲ ὡς πάσης τῆς ἀνθρωπότητος, τό τε ἐν αὐτῇ καλὸν
θοῦ, καὶ τὸ εὔτακτον, ἐνέπνευσε τὸ αὐτῆς.

Ὅτι φιλάνθρωπος ὁ παιδαγωγὸς. γ'.

ΠΑΝΤΑ ὑπείκουσιν ὁ κύριος, καὶ πάντα ὠφελεῖ, καὶ ὡς ἄνθρωπος, καὶ ὡς θεός· τὰ μὲν ἁ-
μαρτήματα ὡς θεὸς ἀφιείς· ὡς δὲ τὸ μὴ ἐξαμαρτάνειν παρὰ παιδαγωγῶν ὡς ἄνθρωπος.
οὐκοῦν ἄρα φίλος ὁ ἄνθρωπος τῷ θεῷ, ἐπεὶ καὶ πλάσμα αὐτοῦ ἐστι· καὶ τὰ μὲν ἄλλα κε-
λεύων μόνον ποιεῖν, τὸν δὲ ἄνθρωπον δι' αὐτοῦ ἐχειρούργησεν, καὶ ἴδιον ἐκ φύσεως. τὸ
οὖν ὑπ' αὐτοῦ καὶ πρὸς αὐτὸν ἀποκοσμούμενον, ἢ ὡς δι' αὐτὸ αἱρετὸν τῷ θεῷ, ὑπ' αὐτοῦ διδη-
μιόργητο τῷ θεῷ, ἢ ὡς ἕνεκεν ἄλλου αἱρετὸν Διὰ πλάσμα. εἰ μὲν οὖν δι' αὐτὸ αἱρετὸν, ὁ ἀγαθὸς
ὢν, ἀγαθὸν ἠγάπησεν· καὶ τὸ φίλτρον ἔνδοξόν ἐστιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ· τοῦθ' ὅπερ ἐμφύσημα λέγε-
θεοῦ· εἰ δὲ ἕνεκεν τῶν ἄλλων ὁ ἄνθρωπος αἱρετὸν γέγονεν, οὐκ ἄλλου αὐτὸν ἔχει δ' ποιεῖν αὐ-
τὸν ὁ θεὸς, ἢ ὡς οὐκ ἄνδ' αὐτὸ εἰκότ' ὄν, τὸν μὲν, ἡνίκα δημιουργὸν ἀγαθὸν· τὸν δὲ, ὡς γνῶ-
σιν ἀφικέσθαι θεοῦ. ἐ γὰρ ἄλλως ἂν τοῦ, οὗ ἕνεκεν ἄνθρωπος γέγονεν, ἐπίσταιτο ὁ θεὸς, εἰ μὴ ἄνθρω-
πος ἐγεγόνει· καὶ ἦν ἔχειν ἐναποκεκρυμμένων ἰσχὺν τῷ βούλεσθαι ὁ θεὸς, Διὰ τῆς ἐξουσίας τὸ ποι-
ῆσαι κύριος, ποιῆσαι πλήρωσιν δυνάμεως, λαῶν παρὰ ἀνθρώπου ὁ ποιήσειν ἄνθρωπον· καὶ
ὃν ἔχειν εἶδεν· καὶ γέγονεν ὃ ἠβούλησεν· οὐδὲν δὲ ὁ μὴ δύναται) θεός. ὁ ἄνθρωπος ἄρα ὃν ποιήσειν ὁ
θεὸς, δι' αὐτὸν αἱρετόν ἐστιν· τὸ δὲ δι' αὐτὸν αἱρετὸν, οἰκεῖόν ἐστιν ὅτῳ περ ἂν ᾖ δι' αὐτὸν αἱρετόν· τοῦτ'
δὲ καὶ ἀσμενιστὸν καὶ φιλητόν. ἀλλὰ καὶ φιλητὸν μέν τί ἐστιν, οὐχὶ δὲ καὶ φιλεῖ) ὑπ' αὐτοῦ. φι-
λητὸς δὲ ὁ ἄνθρωπος διαδέδεικται). φιλεῖ) ἄρα πρὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος. πῶς γὰρ φιλεῖ),

δι' ὃν ὁ

δι' ὃν ὁ μονογβνὴς ἐκ κόλπων πατρὸς κατεπέμφθη λόγ@· τῆς πίστως; ἡ πίστις ἐκ ἀθεμιστίας.
αὐτὸς καφῶς ὁ κύρι@· ὁμολογῶν κ' λέγων· Λύτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πε- ‹‹
φιλήκατε. κ' πάλιν ὁ αὐτός· Καὶ ἠγάπησας αὐτὸς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. τί μὲν οὖν ὁ παι- ‹‹
δαγωγὸς βύλεται, κ' τί ἐπαγγέλεται, ἐν ὀλίγῳ καὶ λόγῳ δεικνύμενος· καὶ ὑπαγορεύσαι μὲν
τῶν παιδίων, ἀπαγορεύσαι δ' τῶν ἐναντίων· ἤδη που δῆλον. καφῶς δ' ὡς ἀρα διδασκάλου τοῦ@· τῶν
λόγων τὸ διδασκαλικὸν, ἰσχνόν τί ἐστι καὶ πολυμαθικὸν, ἀκριβολογίας ἐχόμενον, τ' ἐπαπειλεῖν· ὃ
δὴ ὑπογραφόμενος παυῶ. καθήκει δ' ἡμῶν ἀνεπικαπάστως μὲν τὸν καθηγούμενον ἀγαπᾶσθαι δεῖν τ'
βίν· βιοῦν δ' πρὸς τὸ ὑποδείγματος τῆς αὐτοῦ προνοίας· ὃ μόνον ὑπαπλοῦντας τὰ προσ-
πεσόμενα, ἢ περιφυλαττομένους τὰ ἀπερχόμενα, ἀλλὰ κ' τῶν ὑπόντων τὰς μὲν ἐκτρεπο-
10 μένους, ὡς δ', ὡς ἔνι μάλιστα μιμουμένους, ὑπαπλοῦν καθ' ὁμοίωσιν τοῦ ἔργατος τῦ παιδαγωγοῦ· ἵνα δὴ
τ' κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν πληρώσῃ. ὡς γὰρ ἐν σκότῳ βαθεῖ ἀλώμενοι τῷ βίῳ, ἀπλανῶς
δ' ἀκριβῶς καθοδηγῦ δούμεθα. ὁδηγὸς δ' ἄρις@·, ὑχὶ τυφλὸς, καθά φησιν ἡ γραφὴ, τυφλὸς ‹‹
ὁδηγὸς τὰ βάραθρα χρεαγωγῶν· ὀξὺ δ' βλέπων καὶ διορῶν τὰ ὑγκάρδια λόγ@·. καθάπερ οὖν
οὐκ ἔστι φῶς ὁ μὴ φωτίζει, ὑδὲ κινοῦν ὁ μὴ κινεῖ, ὑδὲ φιλοῦν ὁ μὴ φιλεῖ, ὑδὲ ἀγαθὸν ἐστὶν ὁ μὴ
ὠφελεῖ, κ' ὡς σωτηρίαν καθοδηγεῖ. ἄγομεν οὖν ὡς ἐντολὰς δι' ἔργων τῦ κυρίῳ· καὶ γὰρ ὁ λό-
γ@· αὐτὸς ἐναργῶς σαρξ ἠμόμε@·, τῷ αὐτῷ δεικτῷ πρακτικῷ ἅμα κ' θεωρητικῷ βαδεικνύς· καὶ δὴ νόμον ὑπολαμβάνοντες τὸν λόγον, τὰς ἐντολὰς καὶ τὰς ὑποθημοσύνας αὐτοῦ,
τὰς συντόμους ὁδοὺς κ' σωτόνους ὡς ἀυδιόπτως γνωρίσκομεν. πᾶσις γὰρ ἀνάπλεως, ὑ φόβου, τὰ προστάγματα.

20 Ὅλα πίστεως ἀνδρῶν κ' γυναικῶν ὁ λόγ@· παιδαγωγός ἐστιν. ϑ'.

ΤΑΥΤΗΝ πάνυ καλεῖν τῷ ἀγαθῷ ἀσπασάμενοι πίστιν, σφᾶς αὐτὰς ὑπαδῶμεν
κυρίῳ, τὸν βεβαιότατον τῆς πίστως αὐτοῦ ἐξαψάμενοι κάλων, τῷ αὐτῷ δρομεῖ ἀνδρὸς καὶ
γυναικὸς ὄναμ ἰσοπαλοῦς. ἡ γὰρ ἀμφοῖν ὁ βίος εἷς, εἷς ἢ κ' ὁ παιδαγωγὸς ἀμφοῖν· μία ἐκκλη-
σία, μία σωφροσύνη, αἱδὼς μία, ἡ τροφὴ κοινὴ γάμ@· συζύγ@·· ἀναπνοὴ, ὁμὸς, ἀκοὴ, γνῶ-
σις, ἐλπὶς, ὑπακοὴ, ἀγάπη, ὁμοία πάντα. ὧν ἢ κοινὸς μὲν ὁ βί@·, κοινὴ δ' ἡ χάρις, κοινὴ δ' καὶ
ἡ σωτηρία· κοινὴ τούτων κ' ἡ ἀγάπη, κ' ἡ ἀγωγή. ἐν γὰρ τῷ αἰῶνι τούτῳ, φησὶ, γαμοῦσι καὶ γαμί- ‹‹
σκονται· ἐν ᾧ δὲ μόνῳ τὸ ϑῆλυ τῦ ἄρρεν@· διακρίνεται· ἐν ἐκείνῳ δ', ὑκέτι· ἔνθα τῦ κοινωνικοῦ δ' ‹‹
ἀγόν τούτου βίου τῦ ἐκ συζυγίας τὰ ἴσα θλα, σὺκ ἄρρεν δ' ϑῆλυ καί, ἀνθρώπῳ δ' ὁποκειται, ὑπο-
30 ζυμίας διχαζούσης αὐτὸν κεχωρισμένου. κοινὸν οὖν δ' πνεῦμα ἀνδράσι κ' γυναιξὶν ὁ ἄνθρω-
π@·. πνεῦμα μοι δοκοῦσιν οἱ Ἀττικοὶ παιδάριον ὑπακούειν μὲν τὸ ἄρρεν ἀλλὰ δ' τὸ ϑῆλυ κε-
κλεικέναι ἐν τῷ πρὸς καταφαίνεσθαι ὁ κωμικὸς ἐν Ραπιζομένῃ Μενάνδρ@·; ὧδέ πως λέγων·
Τοῦμὸν ὑγιαίνειν· πάντα χαρίεσ τῇ φύσει φιλάνθρωπον τὸ παιδάριον σφόδρα ἄρρεν ἢ δὴ ὑπα- ‹‹
κοὴν ἐστιν ἀφιλεΐας ὄνομα ἄρρενός τε δ' ϑήλε@·ζῴου. αὐτὸς ἢ ἡμᾶς ὁ κύρι@· πικαινεῖ ἐς τοὺς
αἰῶνας, ἀμεμπ. ἄνδρ' ἢ παιδίν@· οὔτε προσθαλῶ, οὔτε ἄλλο νδὲν παρὰ βιωτόν. νδὲν δὲ παῖδας
ἄνδρ τῦ παιδαγωγῦ· ὑδὲ μεῖον οἰκείας ἄνδρ τῦ διανοίτ@·.

Ὅτι πάντες οἱ πρὸς τὸν ἀληθινὸν καταντῶντες, παῖδες παρὰ τῷ ϑεῷ. ε'. 4

40 ΟΤΙ μὲν οὖν ἡ παιδαγωγία. παίδων ἐστὶν ἀγωγὴ, σαφῶς ἐκ τῦ ὀνόματ@·. λοιπὸν δ' ἐστὶ
τοὺς παῖδας ὑπομνησθῆναι, οὓς αἰνίττεται ἡ γραφή· ὅτι τοὺς παιδαγωγοὺς αὐτοὺς ὑπισχνεῖται. οἱ παῖ-
δες, ἡμεῖς. πολλαχῶς ἢ ἡμᾶς ἐξευρεῖν πολυτρόπως τὰ ἀλληγορῆ ὀνόματα ποικίλως, τὸ ἀφε-
λὲς τῆς πίστως ἐξαλλαττόμενα ἡ γραφή. ἐν γοῦν τῷ Δευτερονομίῳ· σαφῶς. φησὶν, ὁ κύρι@· ὑπὸ ‹‹
τῷ αἰγιαλῷ, πρὸς τοὺς μαθητάς· ἀλιεῦσιν ἢ ὑπῆρχον· ἵνα φώνησόν τι. Παιδία, μή τι ψῶν ἔχε- ‹‹
τε; τοὺς ἠδη ἐν ὑξὶ τῶν γονέων, παῖδας προσηγόρευσεν. προσλαβὼν δέ τι αὐτοῖς. φησὶ, παιδία ἐς ‹‹
χηρεῖαν ἐλεγίας· κωλυόντων ἢ τῶν γονέων. ἔπειν ὁ Ἰησοῦς· Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ ‹‹
κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τ�ῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. τί βύλεται τὸ λε- ‹‹
χθέν, αὐτὸς ἑρμηνεύων ὁ κύρι@·. λέγων· Ἐὰν μὴ στραφῆτε κ' γένησθε ὡς τὰ παιδία τοῦτο, οὐ ‹‹
μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ὑ τὴν ἀναβίωσιν ἐνταῦθα ἀλληγορῶν, ἀλλὰ τὴν ‹‹
ἐν πίστει ἁπλότητα εἰς ὑξομοίωσιν παρακαπατῶμεν· ἡμῶν τὰς παῖδας ἡμᾶς· καὶ τὸ προ-
50 φητικὸν ἰκλείσατε πνεῦμα· Δρεψάμενοι, φησὶ, κλάδους ἐλαίας ἢ φοινίκων οἱ παῖδες ἐξῆλθον ‹‹
εἰς ὑπάντησιν κυρίῳ, ἐ ἱκέτρασσον λέγοντες· ὡς ἀντὶ τῷ ϑῷ Δαβὶδ· εὐλογημένο@· ὁ ἐρχόμε- ‹‹
νο@· ἐν ὀνόματι κυρίου. Φῶς γ' δόξα κ' σὶν@· μοὶ ἐκτηρίας τῷ κυρίῳ· τοῦτ' γὰρ ἐμφαίνει ἑρμη- ‹‹

γδόμενον Ἑλλάδι φωνῇ τὸ ὡς ἀνιὰ. καὶ μοι δοκεῖ ἡ γραφὴ τούτῳ αἰνιττομένη τῷ προφητείαν, τῷ προειρημένῳ, ἐν ὀνείδους μέρει τῆς ῥαδιουργίας ἐγκαλεῖν· ὑδέ πω ἀνίσχυσε τὸ στόμα τῶν πόνων ἡ θλαζονεία καταπτῆσαι αἶνον; τοῦτο τοι ἡ ὁ κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ μυσπίζει τοὺς γραμματεῖς προσέχειν αὐτῷ· παροιμιῶν ὡς ἡδὺ πανύδων πρὸς τὸ πατέρα· ὁμιλητικώτερος παρασκευάζων τοὺς ἀκροατὰς, μετ' ὀλίγον ἀπεῖναι προμηνύων, ὡς δίον αὐτὸς ἀποκαρπίζεσθαι τὸ ἀληθείας ἀφεδίστερον δηλῶν, ἡ ὅσον ὑδέπω ἀπαίρων τοῦ βίου. πάλιν γὰρ αὐτοὺς παιδία καλεῖ· φησὶ γὰρ, Παιδία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. αὖθις τε παιδίοις ὁμοιοῖ τὴν βασιλείαν τοῦ οὐρανῶν, ἐν ἀγοραῖς καθημένοις καὶ λέγουσιν· Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. καὶ ὅσα ἄλλα, τύπος οἰκείως ἐπήγαγεν. καὶ οὕτι γε μόνον τὸ εὐαγγέλιον τότε Φρυνῆ· ὁμοδοξεῖ δὲ αὐτῷ καὶ ἡ προφητεία. λέγει γὰρ Δαβὶδ, Αἰνεῖτε παῖδες κύριον· αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου. λέγει δὲ ὁ Δαβὶδ Ἡσαΐᾳ· Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. θαυμάζεις ἀκούων τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐν ἔθνεσι, παῖδας παρὰ κυρίῳ; σὺ μοι δοκεῖς Ἀθηναῖος ἐπαινεῖν φωτὸς, παρ' ἧς ἔστιν ἐκμαθεῖν τὰς καλὰς ἐξ ὠραίας, ἔτι δὲ ἐλευθέρας παιδείας. παιδίσκας καλεῖ μύνας· παιδισκάρια δὲ ἴσως δούλας· καὶ παιδίας δὲ αὐτὰς πρὸς τὸ εὐθαλὲς τῆς παιδικῆς ἡλικίας ὑποκοριστικῶς τιμᾷ. καὶ τὰ ἀρνία δὲ μου ὅταν λέγῃ ἡμῖν οὐκ ἀθρόων, τοὺς ἀφελεῖς αἰνίττεται παῖδας, ὡς ἄρνας οὐκ ἄνδρας πρόβατα ὄντας ἐξ ἡμῶν. τὰ δὲ ἀρνία παροιμίας ἠξίωσε, τῷ ἐν αὐθρώποις ἁπλοτῆτα ἐξ ἀπλότητα τὸ Δαυεὶδ τῷ ἀνακείσθαι προτιμῶν. αὖθις τε ὅταν φῇ, ὡς μοχθήσαντα μᾶλλον, ἡμᾶς πάλιν ἀληγορεῖ· καὶ ὡς πρότερον ἄκακον ἐξ ἄχολον. πάλιν ἡμᾶς. νεοττὸς τε ἔστι δύο πρότερον, ἡ τῶν γόνων ζεῦγος, ὑπὲρ ἁμαρτίας κελεύει Δαβὶ Μωσῆς πρὸς Φίριδα· τὸ ἀναμάρτητον τὸ ἁπλοῦν, ἐξ ἄκακον ἐ ἀμητίκακον τὸ νεοττῶν εὐ πρὸς δικλοῦν ἐναγλίσασθαι τῷ θεῷ· ἐξ τὸ ὅμοιον ἐ ὁμοίᾳ καζαίρεσιν ὑφηγεῖται· ἀλλὰ ἐ τὸ δηλοῦν τὸ τρυγόνων, τῷ πρὸς ἴσας ἁμαρτίας εὐλάβειαν ὑποτυπῶται. ὅτι δὲ ἡμᾶς τοὺς νεοττοὺς λέγει, μάρτυς ἡ γραφή. ὃν τρόπον ὄρνις σωάγλῃ πτίλοισα ὑπὸ ταῖς πτέρυξας αὐτῆς, ὕτως ἐσμὲν νεοττοὶ κυρίῳ· θαυμασῶς πάνυ καὶ μυστικῶς τὸ λόγιον τῷ ἀπλότητα τῆς ψυχῆς ὡς ἡλικίαν ὑποχαρακτηρίζει παιδικήν. τῇ μὲν γὰρ, παῖδας ἡμᾶς καλεῖ· τῇ δὲ, νεοττούς· ἐαὐ ὅτι δὲ, νηπίους· ἡνίκα γὰρ ἄλλαχόθι· καὶ πίνα πολλάκις, καὶ λαὸν νέον, καὶ λαὸν κτισθέντα· τοῖς δὲ δούλοις μου, φησὶ, κληθήσεται ὄνομα καινόν. νέον ὄνομα λέγει, τὸ καινὸν ἐξ ἄϊδιον. ἄχραντον, καὶ ἀπλοῦν ἐξ νήπιον, καὶ ἀληθινόν, ὃ εὐλογηθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς. ἀληγορῶν ἡ αὐθις ἡμᾶς πώλους καλεῖ, τὰς ἀζυγεῖς κακίας. τὰς ἀδαμάστους πανηρίας· ἀφελεῖς δὲ, καὶ πρὸς αὐτὸν μένον τὸν πατέρα σκιρτητικούς· οὐχὶ τοὺς ἐπὶ τῆς τῶν πλησίον γυναικὸς χρεμετίζοντας ἵππους, τοὺς ἱππεζυγίους καὶ θηλυμανεῖς, ἀλλὰ τοὺς ὁλοθύρους καὶ πεζοὺς· τοὺς χαίρειν ἐπὶ τῷ πίστει· τοὺς εἰς ἀληθείαν εὐθρόμους· τοὺς ταχεῖς πρὸς σωτηρίαν· τοὺς κατὰ πτῶσιν καὶ κρεμαίνοντας τὰ κοσμικά. χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών· κήρυσσε θύγατερ Ἰερουσαλήμ· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι δίκαιος, πραΰς, καὶ σώζων· ἐξ αὐτὸς πᾶσι, καὶ ἐπὶ ζεύγους ἐπὶ ὑποζύγιον ἐξ πῶλον νέον. οὐκ ἤρκεῖ τὸ πῶλον αρηκέναι μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ νέον προσέθηκεν αὐτῷ, τῷ ἐν Χριστῷ παλαίαν τῆς ἀνθρωπότητα, καὶ ἀγήρω μᾶλλον ἀπλότητα· αὐδιότητα ἐμφαίνων. τοιούτους δὲ ἡμᾶς νέους πώλους τοὺς νηπίους ὁ θεὸς ἡμῶν πωλοδάμνης ἀνατρέφει. καὶ ἦ καὶ ὄνος ἦν ὁ νέος ἐν τῇ γραφῇ, πλὴν ἀλλὰ πῶλος ὄνος ἐξ ὕστερον. ἐξ τὸ πῶλον, φησὶ, προσέδησαν ἀμπέλῳ· ἀπλοῦν τὸν καὶ νήπιον λαὸν τῷ λόγῳ προσδήσας, ὃν ἄμπελον ἀληγορεῖ· φέρει γὰρ οἶνον ἡ ἄμπελος, ὡς αἷμα ὁ λόγος· ἀμφοῖν ἡ αὐθρώποις πότον εἰς σωτηρίαν· ὁ μὲν οἶνος τῷ σώματι· τὸ δὲ αἷμα τῷ πνεύματι. ὡς δὲ καὶ ἄρνας ἡμᾶς λέγει, ἐχέγλυος μάρτυς Δαβὶ Ἡσαΐας τὸ πνεῦμα· Ὡς πρόβατον πρὸς σφαγὴν ἤχθη τὸ πρόβατον αὐτοῦ, καὶ τῷ βραχίονι αὐτοῦ συλλήψεται ἄρνας· τὸ ἔτι ἀπαλώτερον τῶν προβάτων εἰς ἀφέλειαν ἄρνας ἀληγορῶν. ἀμέλει καὶ ἡμεῖς τὰ κάλλιστα καὶ πλειόνων τῶν ἐν τῷ βίῳ κτημάτων, παιδικῇ προσηγορίᾳ ἐμήσαμεν, παιδείαν καὶ παιδαγωγίαν κεκλήκαμεν. παιδαγωγίαν ἦ ὁμολογοῦμεν εἶναι ἀγωγὴν ἀπαθῆ ἐκ παίδων πρὸς ἀρετήν. ἐμφανέστερον δ' ἐκ αὐτῶν ἡμῶν ἀποκαλύπτων ὁ κύριος τὸ σημαινόμενον ἐκ τῆς παιδίων προσηγορίας, ἐρωτώμενος ζητήσαι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, ἐξ ἧς αὐτὸν ἐν μείζων, ἔφησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν μέσῳ παιδίον, ἀπών· Ὃς ἐὰν ἑαυτὸν ταπεινώσῃ ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτος μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ οὐρανῶν. οὐκ ἄρα κατηχήσῃ τις τῆς τοῦ παιδίων προσηγορίας, ὡς ἀλογίστων ἡλικίας, ἣ ἴσως ἔδοξεν. ὑδ' αὖ ὅπῃ, ἵν μὴ γένωμεθα ὡς τὰ παιδία πώποτε, οὐκ ἐκπλεύσεσθε εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· ἀμαθῶς ἐπιδικτέον. οὐκ ἄρ' ὅτι κυλιόμεθα εἰ νήπιοι χαμαί· ὑδὲ ἵππομεν ὡς τὸ πρόσθεν ἐπὶ γῆς, ὄφιον δίκλινον, ὅλῳ τῷ σώματι, ἐπεὶ τοῖς αἰσήτοις ἐπιθυμίας ἐλυσπώμενοι, ἀναπτερούμενοι ἦ ἄνω τῇ ἐννοίᾳ, κόσμῳ ἐ ἁμαρτίαις

ἐκπο-

ὀπτπαγμένοι, ὀλίγῳ πρὸ ἐφαπτόμενοι τῆς· ὅσον ἐν κόσμῳ εἶναι δοκεῖν, σοφίαν μεταδιώκομεν ἀγίαν· μωρία ἡ αὐτὴ τοῖς ὡς παυσυργίαν ἡγουμένοις δοκεῖ. παῖδες οὐκ ἄκυτος, οἱ ἀεὶ μόνον ἐγγωνόπτης πατρὸς, ἀφιλῆς καὶ νήπιοι καὶ ἀκέραιοι, οἱ κεἰ ἀτὸν μονοκεράτων ἐρασταὶ· πῶς γὰρ προβιβῶσιν ἐς τὸ λέγω, τοῦτο ἐπικήρυξε τοῦ Φωνικοῦ, ἀφρονεστέρους ἂν καλῶν τῶν τῆδε πραγμάτων, καὶ μόνῳ προσέχειν τῷ πατρὶ παραινῶν, μιμουμένους τὰ παιδία. διὸ καὶ τοῖς ἐχομένοις λέγει, Μὴ μεριμνᾶτε περὶ τῆς αὔριον· ἀρκετὸν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς. οὕτως ἀποτεθημένους τὰς τοῦ βίου φροντίδας ἐξέχεσθαι μόνου τοῦ πατρὸς παρεγγυᾷ. ὁ δὲ πληρῶν τοῦτο ἐν πλοίῳ τῷ τοῦ, τῷ ὄντι νήπιός τ' ἐστὶ καὶ παῖς ζωὴν τὴν καὶ τῷ κόσμῳ τῷ μεν. ὡς πεπλανημένος· τῷ δὲ, ὡς ἠγαπημένος. ὁ δὲ ὡς διδάσκαλος ἐν ἐρημίᾳ, ὡς φησιν ἡ γραφή. ὁμολογουμένως οἱ ὄντες γῆς, καὶ τοῦτο ἀπὸ πάντες κακλήσεν· μαθητὰ· ἔχει γὰρ οὕτως τὰ ἀληθῆ· τὸ μὲν πλοῖον εἶναι, σκεπάζον τῷ κυρίῳ, τῷ διδασκάλῳ αὐτοῦ· τὸ δὲ παιδίον καὶ νήπιον, παρ' ἡμῖν, τοῖς ἀπὸ μαθητεύσι. τοῦτο καὶ ἡ προφητεία τὸ πλοῖον τῆς τοῦ ἀνδρὸς πτέρνης προσηγορίας ἕνεκα Δαυὶδ ὄντι μὲν τοῦ Δεσπότου, Ἄνδρα αἱμάτων, φησὶ, βδελύττεται κύριος. ἀνδρα αὐτὸν ὡς πλοῖον ἐν κακίᾳ, καλῶ. λέγει δὲ καὶ ὁ κύριος ἀνὴρ, Δεῖ τὸ ἄναγ αὐτὸν πλοῖον ἐν δικαιοσύνῃ. αὐτίκα γὰρ ὁ ἀπόστολος, ὄπισθεν πρὸς Κορινθίους, φησὶν· Ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ· ἄτοπον ὡς νήπιος ἐν ἁγίοις, πλὴν ἀλλὰ τῷ μόνῳ κυρίῳ. σαφέστατα δὲ ἐν Ἐφεσίοις γράφων, ἀποκαλύψει τὸ ζητούμενον, ὧδε πως λέγων· Μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ· ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης· ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα. τοῦτο λέγων εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἐκκλησίαν, ὃς ἐστι κεφαλὴ ἀνήρ, ὁ μόνος ἐν δικαιοσύνῃ πλέων· ἡμᾶς ἡ νήπια, τοὺς παραφυσῶντας καὶ φυσιοῦσιν φυλαξάμενοι τὰ αἱρέσεων αἰώνιος, καὶ μὴ καταπτοηθῶμεν, πρὸς ἀλλοφρόνως ἡμῖν ἐνδημοῦσι πατέρας, πλανώμεθα πότε, ὅτε ἐσμὲν ἐκκλησία τοῦ κεφαλῆ τοῦ Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι. ἐντεῦθεν δὲ ἔστιν δίκαιον τῇ προσηγορίᾳ τοῦ νηπίου, ὅτι οὐκ ἀπὸ ἀφρόνων τοῦτο ἔλαβεν τὸ νήπιον· νηπίους μὲν γὰρ οὕτως· νήπιος ἡ νεήπιος· ὡς ἤπιος· ὁ ἀπαλόφρων, οἷον ἤπιος· νωστὶ καὶ πρᾶος· τῷ τρόπῳ χρώμενος· τοῦτο τὸ σαφέστατα ὁ μακάριος Παῦλος ἐπεσημήνατο, ἤπιος, φησὶν, ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν· ὡς ἂν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα· ἤπιος οὖν ὁ νήπιος, καὶ τοῦτο μᾶλλον ἄπαλος, ἁπαλὸς καὶ ἁπλοῦς, καὶ ἄδολος καὶ ἀνυπόκριτος, ἰδοὺ τοῦ γνώμῃ καὶ ὀρθός· τί δ' ἐστὶν ἀπλότης· καὶ ἀληθείας ὑπόστασις· ὅπου γάρ, φησιν, ὅπου πλέψω, ἢ ὅπου τὸν πεῖσον ἐποίκιον τοῦτο· τοῦ δὲ παρθένου· λογοῦ· ἁπαλὸς καὶ ἄπλαστος διὸ καὶ τοῦ παρθένον ἀπαλὴν νύμφιον, καὶ τὰ παιδία ἀπλοφρονα κικλῆσθαι ἔθος ἀπαλοὶ δὲ ἡμεῖς· οἱ ἁπαλοὶ πρὸς πᾶν εὐέρκαστοι πρὸς ἀγαθοποιΐαν, ἀχόλοι τε καὶ ἀνεπηρέμβολοι καὶ φρονοῦμεν σολιστεῖ· ἡμεν δὲ ἡβῶσα παλαιὰ, σκολιὰ καὶ σκληροκαρδίοις χρεὼ ἡ νηπίων, ὁ κρυπτὸς ἡμῶν λαὸς, τρυφερὸς ὡς παῖς· ὅπου ἡ τῆς καρδίας τὰ ἀκακον, ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους ὑπόστολῇ, χαίρειν ὁ ἀπόστολος ὁμολογεῖ· καὶ δὴ ὅρον τινὰ νηπίων ὡς ἁπλῶν ἀποδίδωσιν, ἁπλοῦν, θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθὸν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. ἐν δὲ οὐδέν ἐστι τὸ ὄνομα τοῦ νηπίου κατ' ἐξήγησιν ἡμῖν νοούμενον, ἐπὶ τὸ νηπιακὸν γραμματικῶν νομοθετοῦσι παῖδες· οἱ δὲ ἄφρονας ἡμᾶς οἱ τὸ νηπιοτικὸν καταστοχάσεις καλοῦσιν, ἐρεῖτε πῶς βλασφημοῦσιν ὅπου τὸν κύριον, τοὺς εἰς θεὸν καταπεφρονηκότας, ἄφρονας ὑπολαμβάνοντες· ἢ δὲ ὅπερ ἐν μᾶλλον ἐξακουστέον, τοὺς νηπίους καὶ αὐτοὺς ὅπου τὰ ἁπλῶν ἐκδέχονται, χαίρομεν τῇ προσηγορίᾳ νήπιοι δὲ αἱ νέαι φρένες εἰσὶν ἐν παλαιᾷ τῇ ἀφροσύνῃ, αἰνιττόμενοι πανταχοῦ καὶ τῷ Δεσπότῃ τὸν κρυπτὸν ἀνατέλλοντα. ἔναγχος γὰρ ἔγνωσαν ὁ θεὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν. θεὸν δὲ οὐδεὶς ἔγνω, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἂν ὁ υἱὸς ἀποκαλύψῃ. νῦν τοίνυν ὁ λαὸς ὁ κρυπτὸς πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ πρεσβυτέρου λαοῦ, ἔθνια μαθητεύσας ἀγαθὰ. καὶ ἔστιν ἡμῖν τὸ οὐθὰρ τῆς ἡλικίας ἡ ἀχώρητος αὐτητότης· ἐν ᾗ πρὸς νοητὸν ἀεὶ ἀκμαζόμενα ἀεὶ νέα, καὶ ἀεὶ ἤπια, καὶ ἀεὶ κρυπτὰ χρεὼ δὲ ἔναγ κρυπτὰς τοὺς λόγους καινοδιατληφότας· τί δὲ ἀιδιότης μετέληφός, ἐχόμενοι ἀεὶ τοῦ Φιλοῦντος τῷ ἀφθάρτῳ ὡς ἔναγ ἡμῖν τῆς παιδικῆς ἡλικίας τοῦ προσηγορίαν ἔαρ πάντας τοῦ ζῆν, διὰ τὸ ἀγήρων εἶναι τοῦ ἐν ἡμῖν ἀληθάλαι, καὶ τῇ ἀληθείᾳ τὸν ἀσακεχυμένον ἡμῶν τρόπον· σοφία δὲ ἀληθὴς, οὐκ ἔχει αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχουσα, καὶ οὐ πολὲ μεταβάλλουσα· Τὰ παιδία, φησὶν αὐτῶν ἐπ' ὤμων λέγοντας, καὶ ὅπου γενάτων παρακληθήσονται. ὡς ἕτινα μήτηρ παρακαλέσῃ, οὕτως κἀγὼ ὑμᾶς παρακαλέσω. ἡ μήτηρ προσκεῖται τὰ παιδία, καὶ ἡμεῖς ζητοῦμεν τὴν μητέρα τὴν ἐκκλησίαν.

τ̀ μὲν πίνω ϗ̀ ἀσθενὲς καὶ ἀπαλὸν ἄπαν, ἄπ δὲ ἀσθένειαν, ἢ βοηθείας δεόμενον, κἰχαρισμένον τί ὄτι, ϗ̀ ἡδὺ, καὶ πρᾶον, τῦ θυμικῦ ἐγκεμένη τῦ πηλικῶδες τῶν βοῶν· ὡς γὸ αἱ πῶρες ϗ̀ αἱ μητέρες ἥδιον ὁρῶσι, τ̀ μὲν ἵππον, τὲς πῶλες· τῶν δὲ βοῶν, τὰ μικρὰ μοσχάρια· καὶ λεόντων, σκύμνον· καὶ ἐλάφυ, νεβρόν· καὶ ἀνθρώπυ, παιδίον· ἵτω καὶ τ̀ ὅλων ὁ πατὴρ τὲς ὑὸς αὐτὸν καταπεφυγότας προσίεται· καὶ ἀναζωπύρησας πνεῦμα ἐς ἡδονὴν, ἡπίως οἶδεν· ϗ̀ φιλῶ τάτυς μόνυς, καὶ βοηθᾶ, καὶ ὑπερμαχῶ· καὶ ἀφ' τᾶτ ὀνομάζει παιδίον. ἐγὼ καὶ τ̀ Ισαὰκ ὡς παῖδα αἰαφέρω· γέλως ἐρμηνεύεται ὁ Ισαάκ. τᾶτον ἑώρακα παίζοντα μ̀ τῆς γυναικὸς καὶ βοηθᾶ, τῆς Ρεβέκκας, ὁ βασιλεὺς Βασιλεύς. βασιλεὺς μὲν δοκεῖ Αβιμέλεχ ὄνομα αὐτῷ· σοφία τῆς ἦν αὐτὸν ὑπερόσμιος, κατανοῆσαι τ̀ παιδείας τ̀ μυστήριον. Ρεβέκκαν ϗ̀ ἑρμηνεύουσιν ὑπομονὴν. ὡ τ̀ φρονίμου παιδείας. γέλως καὶ δὶ ὑπομονῆς βοηθᾶται· ϗ̀ ἐφορᾷ· ὁ βασιλεύς. ἀγαλλιᾶται τ̀ πνεῦμα τ̀ ἐν Χριστῷ παιδίων. ἐν ὑπομονῇ πολιτευομένων· ϗ̀ αὐτὴ ἡ θεία παιδεία. πειαύτως πνὰ παίζειν παιδείαν τ̀ αὐτῦ Διὰ Ἡρακλῆς λέγει. τί γὸ ἄλλο ὑπεισπῆς ἔρχου σοφῷ καὶ πλείω, ἡ παίζειν ϗ̀ σωφρονεῖσθαι τῇ τ̀ καλῶν ὑπομονῇ [τῇ] δοκούσῃ τ̀ καλῶν, συμπονηρεύζοντα τῷ βίῳ, ἔστι καὶ ἄλλως ὑπολαβεῖν τὸ ἀπὸ τῆς προφητάας μεμυούμενον, χαίροντας ἡμᾶς καὶ γελῶντας ὅτι σωτηρία· ὡς τ̀ Ισαάκ. ἐγέλα ϗ̀ πάντα ϗ̀ θανάτυ λελυμένυ, παίζων καὶ ἀγαλλιώμενος σὺν τῇ νυμφῇ, τῇ ἐκ σωτηρίαν ἡμῶν βοηθῷ, τῇ ἐκκλησίᾳ· ἢ ὑπομονὴ ὄνομα πάγιον τέθεται· ἧπι ἐπὶ μόνῃ αὐτῇ ἐς τὲς αἰῶνας μένει χαίρουσα ἀεί· ἡ ἐξ ὑπομονῆς τ̀ προδόξων σωίζηται, ὡ ἴσμεν μέλῃ Χριστ̀· καὶ ἡ τ̀ ἐς τέλ ὑπομεναίων μαρτυρία, καὶ ἡ ὅλη τάτης εὐχαριστία· αὐτὴ ϗ̀ ἐστιν ἡ μυστικὴ παιδεία, καὶ ἡ σὺν τῇ σεμνῇ θυμηδίᾳ βοηθᾶσα σωτηρία. ὁ γὰρ βασιλεὺς ὁ Χριστὸς, ἀνωθὲν ἡμῶν ὅλης ἐπισκοπᾶ τ̀ γέλωτα· ϗ̀ ἀλακύψας τ̀ θυρεὸν, ὡς φησὶν ἡ γραφὴ, τῇ εὐχαριστίᾳ, καὶ τῇ εὐλογίᾳ, ἀγαλλίασίν τι ϗ̀ εὐφροσύνῃ, ἔπ τί ὑπομονὴν σωεργᾶσαι, ϗ̀ τῇ τάτων συμπλοκῇ, τῇ ἐκκλησίαν ἐπᾴδῃ τῇ ἑαυτῦ μόνῃ. ὅθεδεικνὺς τὸ πρόσωπον τὸ αὐτῦ, τὸ λεῖπον τῇ ἐκκλησίᾳ, βασιλεύῳ πλησμόνῃ κεφαλῇ. καὶ πᾶ ἄρα ἔλᾳ ἡ θυρὶς, δι' ἧς ὁ κύριος ἐδείκνυτ; ἡ σὰρξ δι' ἧς πεφανέρωται. αὐτὸς ἐστιν ὁ Ισαάκ· καὶ γάρ ἐστιν ἕτερος ἐκλαβεῖν· τύπος ὅς ἐστ ϗ̀ κυρίυ, πᾶς μὲν ὡς υἱὸς· καὶ γὸ υἱὸς ἰῶ Αβραάμ, ὡς ὁ Χριστὸς ϗ̀ Ἰησῦ· ἱερεῖον ϗ̀ ὡς ὁ κύριος. ἀλλ' ὁ κυκάρπωται ὡς ὁ κύριος· μόνον ἐβάστασε τὰ ξύλα τῆς ἱερουργίας ὁ Ισαάκ, ὡς ὁ κύριος τὸ ξύλον. ἐγέλα ϗ̀ μυστικῶς, ἐμπλήσας ἡμᾶς προφητῶν χαρᾶς τ̀ κύριον, τὲς αἵματι κυρίυ ἐκ φθορᾶς λελυτρωμένυς ὡκ ἔπαθεν δεσμόν. ἀκοτως ἄρα ὁ Ισαὰκ τὰ πρωτεῖα ϗ̀ πάθυς παρεχωρᾶτῷ λόγῳ, ἀλλὰ καὶ ϗ̀ κυρίου τῶν ἀθετησάντων· μὴ σφαγεὶς· ἀνέσῃ γὸ μ̀ τῶν καθεκαὶ ὁ Ιησῦς μὴ παθών, καθάπερ ἱερουργίας ἀφορμὴν ὁ Ισαὰκ μέγιστον ϗ̀ ὡς σωτηρίαν καὶ ἄλλο πρᾳοτέραν τῦ προκειμένυ. τὸν κύριον αὐτὸν ὀνομάζει παιδίον. τᾶτ' ἄρ' Ἡσαΐας φησὶ, τὸ πνεῦμα· Ἰδοὺ παιδίον ἐγνωσθέν ἡμῖν· ὑὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐπὶ τ̀ ὦμυ αὐτῦ, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῦ μεγάλης βουλῆς ἄγγελος. τί σοῦ τὸ παιδίον τὸ νήπιον, ἢ καὶ εἰκόνα ἡμᾶς οἱ νήπιοι; ἄρ' ϗ̀ αὐτὸν προφήτην δηγεῖται τὸ μέγαθος αὐτῦ· Θαυμαστὸς σύμβυλος, θεὸς δυνάστης, πατὴρ αἰῶνος, ἄρχων εἰρήνης· τῷ πληθυόντι τῆς παιδείας· καὶ τῆς εἰρήνης αὐτῦ ὡκ ἔστι πέρας. ὡ ϗ̀ μεγάλου θεοῦ· ὡ ϗ̀ τελείυ παιδίυ. ὑὸς ὢν πατρὶ, καὶ πατὴρ ὢν ἡμῖν· ϗ̀ πῶς ἐτέλει ἡ παιδεία τ̀ παιδίυ ἐκείνυ, ἢ ὅτι πάλαι δηλοῖ τὲς παῖδας ἡμᾶς παιδαγωγῆσαι, τὲς νηπίως αὐτῦ; ἔτος ὡς ἡμᾶς ἐξεπέτασε τὰς χεῖρας, τὰς ἐναργῶς πεπερασμένας· τάτῳ προσμαρτυρᾶ τῷ παιδίῳ καὶ Ιωάννης, ὁ μείζων ἐν γυναικῶν προφήτης Ἰδοὺ ὁ ἀμνὸς ϗ̀ θεῦ· ἐπὶ γὸ ἄρνας ὀνομάζει ἡ γραφὴ τὲς παῖδας τὲς νηπίως, τὸν θεὸν τὸν λόγον τὸν δι' ἡμᾶς ἄνθρωπον γενόμενον. ϗ̀ παῖδα ἡμῶν ἀπεκδεξάμενος βυλόμενον, ἀμνὸν κέκληκε τῦ θεῦ, τὸν υἱὸν τῦ θεοῦ, τὸν νήπιον τῦ πατρός.

Πρὸς τὲς ὑπολαμβάνοντας τὴν τῶν παιδίων καὶ νηπίων προτροπὴν τὴν τῶν πρώτων μαθημάτων αἰνίττεσθαι διδαχήν. ς'.

ΕΣΤΙ ἡμῖν ἐκ περιουσίας πρὸς τὲς φιλιγκλήμονας ἱκανὰ δύσκολα· ϗ̀ γὸ παῖδες ἡμᾶς ϗ̀ νήπιοι πρὸς τὸ παιδαριῶδες ϗ̀ εὐκατάφρονητον τῆς μαθήσεως προτρεπόμεθα, καθὼς ὡ ἐκ γνώσιν πεφυσιωμένοι ἀναβοῶσιν· ἀναγωγὴ γὰρ εὐθεῖς, τὸ τέλειον ἀπολήφαμεν· οὐ ἕνεκεν ἐσπεύδομεν. ἐφωτίσθημεν γάρ· τὸ δὲ ἔστιν ἐπιγνῶναι τὸν θεόν. οὕτως ἀτελὴς ὁ ἐγνωκὼς τὸ τέλειον. καί μου μὴ λάθῃ σε ὁμολογοῦντος ἐγνωκέναι τὸν θεόν· ὧδέ πως γὸ

ἔδοξεν

ὁδηγῶν ἀπῶν τῷ λόγῳ ἰδε, ἰλεύθηρ. αὐλικα γιωῖ βαπτιζομένῳ τῷ κυρίῳ ἀπ' ἐρανῶν ἐπήχησε φωνὴ μάρτυς ἠγαπημένος· Τοῦτός μου ἐστὶν ὁ ἀγαπητός· ἐγὼ σήμερον γεγέννηκα σε. πυθώμεθα ἓν τῶν σοφῶν· σήμερον ἀναγεγέννηθεν ὁ Χριστὸς, ἤδη πλήρης ἐστὶν, ἢ, ὅπερ ἀπρεπῶς πᾶν, ἰλλ ἀπὸς ὁ ἦ τότε, προσμαθὼν ἰλ αὐτῷ δᾶ. ἀλλὰ προσμαθὼν μὲν αὐτὸν οὐκὸς ἰδε ἐν, ἤτοι ὕστε. ἐ γὰρ μείζονος οὐ τὸ λόγου· ἰδε μὲν διδάσκαλος τὸ μείζου διδασκάλου. μὴ ἰ ἓν ὁμολογήσουσιν ἅπαντες τὸ λόγον πλήρη ἐκ πλήρους φύντα τοῦ πατρὸς κ' τῶν οἰκονομικῶν προδιατύπωσιν ἀναγεγεννῆσθαι πλήρως. καὶ ὁ πλήρης ἦν, πῶς ἐβαπτίζετο ὁ πλήρης; ἰδεα, φασὶ, πληρῶσαι τὸ ἐπιχείλημα τ' ἀνθρώπινον. ἀναγκάλως. φημὶ γάρ· ἅμα τούτῳ τῷ βαπτίζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ Ἰωάννου, γίνεται πλήρης; δῆλον ὅτι. ἰδεν ἓν προς αὐτὸ προσέμαθεν. ἐ γὰρ πλήρωμα ἦ τῷ λοιπῷ μένῳ, καὶ τὰ πνεύματος τῇ παθόδῳ ἀγάλζεται. ὕτως ἔχει. τὸ ἦ αὐτὸ συμβαίνει τοῦτ' κ' ἐφ' ἡμᾶς, ὧν χάριν ὑπεχρεώθη ὁ κύριος· βαπτιζόμενοι, φωτιζόμεθα· φωτιζόμενοι, ἐπαιρόμεθα· ἐπαιρόμενοι, πλειόμεθα· πλειόμενοι, ἀπαθανατιζόμεθα. ἐγὼ, φησὶν ἅπαξ, ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι καὶ περισσὸν ἔχωσι. καλῶς ἦ πολλαχῶς τὸ ἔργον τοῦτ' χάρισμα, κ' φώτισμα, κ' πλοῦτον, καὶ λυτρόν. λυτρον μέν, ὅτι ἐκ ἁμαρτίας ἀποῤῥυπόμεθα· χάρισμα ἦ, ᾧ οὐκ ὀφείλεται τοῖς ἁμαρτήμασιν ἀφεσις ἀνεῖται· φώτισμα δὲ, διὸ οὗ τὸ ἅγιον ἐκεῖνο φῶς τὸ σωτήριον ἐπιπνεύσωμεν, τυπικῶς διοῦ τὸ θεῖον ἐξυωπήμεν. πλοῦτον ἦ, τὸ ἀ προσδοκᾶς φαμὲν ἰ ἐν λειπόμενον τῷ μὴ ἐν ἐγγυητῇ κ' ἐν ἀτόπου ὡς ἀληθῶς, χάρισμα κεκλῆσθαι μὴ τὸ μὴ πεπληρωμένον. πλήρης ἦ ὢν, πλείονα χαρίσεται δήπουθεν. ὡς ἦ ἅμα τῷ κλύσαι αὐτὸν, πάντα γένηται· ὕτως ἔπεται τῷ χαρίσασθαι μόνον βληθῆναι αὐτὸν πεπληρῶσθαι τὴν χάριν. τὸ γὰρ μέλλον ἔ χρόνῳ, τῇ δυνάμει τοῦ θελήματος προσλαμβάνεται. ὡς δὲ, ἐ τῶν κακῶν ἀπαλλαγὴ, σωτηρίας ἐστὶν ἀρχή. μένει δὲ ἄρα εἰ πρῶτον ἀρξάμενοι τ' ὅρων τῆς ζωῆς, ἤδη πλείει ζῶμεν ἦ ἤδη οἱ θανάτῳ κεχωρισμένοι. σωτήρια τοίνυν τε ἐπιδᾷ Χριστῷ ὁ γὰρ γέγονεν ἐν αὐτῷ ζωή ἐστιν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν. φησὶν· ὁ τῶν λόγων μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται· ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ ἦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. οὕτω τὸ πιστεύσαι μένειν καὶ ἀναγεγεννῆσθαι τελείωσίς ἐστιν ἐν ζωῇ· ὁ γὰρ πεμφθεὶς ἀφθαρτὸς ἐ θεός. ὡς γὰρ τὸ θέλημα αὐτοῦ ἔργον ἐστὶ, καὶ τοῦτ' κόσμος ὀνομάζεται, ὕτως κ' τὸ βέλημα αὐτοῦ, ἀνθρώπων ἐστὶ σωτηρία· καὶ τοῦτ' ἐκκλησία κέκληται. οἶδεν ἓν οὓς κέκληκεν, οὓς σέσωκεν· κέκληκεν ἦ ἅμα ἐ σέσωκεν. αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς, φησὶν ὁ ἀπόστολος, θεοδίδακτοί ἐστε. οὐκ ἄρα θεμιτὸν ἡμῖν ἀτελὲς τὸ ὑπ' αὐτοῦ διδασκόμενον εἶναι· τὸ δὲ μάθημα, αἰδίως σωτηρία αἰδίως σωτῆρος· ᾧ ἡ χάρις εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν· καὶ ὁ μόνον ἀναγεγεννημένος. ὥσπερ ἓν καὶ τεθνῶμα ἦν, φωλεὸς ἀπώλειαν μὲν παρεχρῆμα ἔ σκότος· ἀπεκλήφθη ἦ αὐτόθεν τὸ φῶς. ὥσπερ ἓν οἱ ἔνδον ὀπτασίαν μείνειν εὐθέως ἐνδεῆ ἦν ἐχρῆν ἐργάσασθαι. μᾶλλον δὲ, καθάπερ οὐ τὸ ὑπάχυμα τῶν ὀφθαλμῶν καθῆν πρώμενον, οὐ τὸ φῶς αὐτοῖς ἔζωθεν χειρηγῶσιν, ὁ οὐκ ἔχουσιν· τὸ ἦ ἐμπόδιον πᾶς ἔψεσι καταβαζόντες, ἰλαθῆναι ἀπολαπτοῦσι τὸν κόρον· οὕτως καὶ εἰ βαπτιζόμενοι, τὰς ἁπασῶν ἁμαρτίας τῷ θείῳ πνεύματι ἀχλύος δίκην ἀποτιναμένου, ἰλεύθερον καὶ ἀνεμπόδιστον καὶ φωτινὸν ἕμμα ἔ πνεύματος ἔχομεν· ᾧ δὴ μόνῳ τὸ θεῖον ἐποπτεύομεν, οὐρανόθεν ἐπέρχοντος ἡμῖν ἔ ἁγίου πνεύματος· κρᾶμα τοῦτ' αὐγῆς αἰδίου, τὸ αἴδιον φῶς ἰδεῖν δυναμένης· ἐπεὶ τὸ ὅμοιον τῷ ἐμοίῳ φίλον φίλου ἦ τὸ ἅγιον τῷ ἐξ ἔ τὸ ἅγιον· ὁ δὴ κύριος κέκληται φῶς. ἤτε γὰρ πῆλος σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ. ἐντεῦθεν τ' ἀνθρωπον ὑπὸ τ' παλαιῶν ἡγεμόνων κεκλῆσθαι φῶτα. ἀλλ' εὐδέπω, φασὶν, ἀπεκλήφθη τὸν τελείου δωρεὰν· σὺμφημι καγώ· πλὴν ἐν φωτὶ ἐστι· τὸ σκότος αὐτὸν ἐ καταλαμβάνει. φωλεὸς ἦ ἀνὰ μέσον καὶ ἔ σκότος, οὐδὲ ἕν. ἐν δὲ τῇ ἀναστάσει τ' πεφωτισμένων, ὀπόκαπτο τὸ πᾶλος· τὸ δὲ οὐκ ἄλλο τινός ἐστι μετακλαβεῖν, ἀλλ' ἢ τῆς προωμολογημένης ἐπαγγελίας τυχεῖν. μὴ γὰρ κ' τ' αὐτὸν χρόνον ἅμα ἄμφω σωίζεσθαι φαμὲν, τὸν τε προς τὸ πέρας ἀφιξιν, καὶ τ' ἀφίξεως τὸν προλῆψιν· οὐ γάρ ἐστι ταὐτὸν αἰὼν καὶ χρόνος· ὑδὲ μὴν ὁρμὴ καὶ τέλος· οὐκ ἔστι· πρὶ ἐν δὲ ἄμφω· καὶ πρὶ ἀμφω ὁ ἐς καταγίνεται ἔστι γᾶν, ὡς ἀπᾶν, ὁ μὲν, ἡ πίστις ἐν χρόνῳ γινομένη· τέλος ἦ, τὸ τυχεῖν τ' ἐπαγγελίας, ἧς αἰῶνας βεβαιούμενον. αὐτὸς ἦ ὁ κύριος τὰ φίσεται τ' σωτηρίας τὸν ἰσότιμον, ἀπεκάλυψιν ἀπῶν· τοῦτ' γάρ ἐστι τὸ θέλημα ἔ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τ' υἱὸν, καὶ πιστεύων ἐπ' αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. καθόσον μὲν ἓν δυνατὸν ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ, ἐν ἐσχάτῳ ἡμέραν ἠνίξατο, ἧς τότε τηρήμενον ὅτε παύσηται, τελείους ἡμᾶς ἠνίδειν πιστεύομεν. πίστις γὰρ μαθήσεως τελείτης. Διὸ τοῦτ' φησὶν, ὁ πιστεύων εἰς τ' υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἀ τοίνυν εἰ πιστεύσωμεν ἔχειν τὴν ζωὴν, τί περαιτέρω ἔ καλῆσθαι ζωὴν αἰδίου προλείπεται; οὐδὲν δὲ ἐνδεᾶ τῇ πίστει, τελεία εὐσεβείᾳ αὐ-

τῆς κὴ πεπληρωμένη. ἡ δὲ ἐνδεῆ τι αὐτῆ, οὐκ ἔστιν ἐλευθερία· ἡ δὲ πίστις ἐστὶ σπάζεσθαι τοῦ τι· ἡ δὲ μὴ τῷ ἐσθίειν δοκοῦσι μίαν αὐαμένειν τὰς πίστεις ὅλως, ἀλλακρίτως ἐντεῦθα ἡρμοσμένας. ἐκεῖνοι δὲ τὴ πίστιν ἤδη πεφθαρκότες ἐσόμενοι μὴ τῷ αἰσθάνεσθαι δοκοῦσι λαμβάνειν
" ἡμᾶς· ἵνα τ' αὖ ἐκεῖνο πληρωθῆ τὸ λεχθέν· Γενηθήτω κῆ τῷ πίστις σε. ἡ δὲ ἡ πίστις, ἐντεῦθα ἡ ἐπαγγελία· τελείωσις δὲ ἐπαγγελίας, ἡ αὐάπαυσις. ὥςπ ἡ μὲν γνῶσις, ἐς τῷ Φωτίσματι· τὴ δὲ πίρας τῆς γνώσης, ἡ αὐάπαυσις. ἡ δὴ ἔχαλεν νεῖται ἱρεῖον. καθάπερ ἔντῆ πείρα ἡ ἀπέρια καταλύεται, κὴ τῷ πρῳ ἡ ἄπορία, ἵνας αὐάγκη τῷ Φωΐσμῷ ἐξαφανίζεσθαι τὸ σκότος· ἡ ἄγνοια δὲ τὸ σκότος, καθ' ἣν ἁμαρτάνομεν τοῖς ἁμαρτήμασιν, ἀμβλυωποῦντες τὴ ἀλήθειαν. Φωΐσμὸς ἄρα ἡ γνῶσίς ἐστιν, ἡ ἐξαφανίζουσα τὴν ἄγνοιαν, καὶ τὸ διοπτικὸν ἐνεργείας. ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν χειρόνων ἄπεσις, τῶν κρειττόνων ἐστὶν ἀποκάλυψις. ἀ γὰρ ἡ ἄγνοια συνέδησε κακῶς, ταῦτα λύει τὴ γνῶσις καλῶς. τὰ δὲ δεσμὰ ταῦτα, ἡ τάχος, ἀνίεται· πίστει μὲν ἀνθρωπίνῃ, δικαίᾳ δὲ τῇ χάριτι· ἀφιεμένων τῶν πλημμελημάτων ἐν παγωνίῳ Φαρμάκῳ λογικῷ βαπίσματι. πάντα μὲν ἦν ἀπολελύμεθα τὰ ἁμαρτήματα· οὐκέτι δὲ ἐσμὲν περὶ πόδας κακοί. μία χάρις αὕτη τῆ Φωΐσμαι σε, τὸ μὴ τ' αὐτὸν εἶναι τῷ πίστει λέγεσθαι τὸν τρόπον. ὅπ δὲ ἡ γνῶσις συναπόλλυσι τῷ Φωτίσματι πειαιρέπως τὸν νοῦν, καὶ ὑβρίζειν ἀκούομεν μαθηταὶ οἱ ἁμαθεῖς· πόπριν πῖσις τῆς μαθήσεως ἐκείνης προεχομένης· ἡ γὰρ αὖ ἔχουσα ἐπῶν τὸ χρεῖον· ἡ μὲν γὰρ κατάχησις, ἧς πίστιν πειάγει· πίστις δὲ, ἅμα βαπίσματι ἀγίῳ πνεύματι· ἐπὶ ὁπηνίκα μία καθολικὴ τῆς ἀνθρωπότητος σωτηρία ἡ πίστις· ἑνότης δὲ καὶ κοινωνία τῆ δικαίᾳ καὶ φιλανθρώπῳ θεῷ, ἡ αὐτὴ πρὸς πάντας, ἡ ἀποστολικὴ σαφέστατα ἐξηγήσατο, ὧδέ πως αὐτῶν· Πρὶ τὸ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, συγκλειόμενοι εἰς
" τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. ὥςπ ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα
" ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν. ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. οὐκ ἀκούεις ὅπου ὑπὸ ἐκεῖνον τὸν νόμον οὐκέτι ἐσμέν, ὃς ἦν μὴ Φοβεῖ· ὑπὸ δὲ τὸ λέγειν τῆς προαιρέσεως τὸ παι-
" δαγωγόν; ἦπα μέν πι ἐπήγαγε τὴν ἀπάσης ἐκλῆς σωτηριώδη Φωνήν· Πάντες γὰρ υἱοί ἐστε
" διὰ πίστεως θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος, οὔπ' Ἕλλην· οὐκ ἔνι δοῦλος, οὔπ ἐλεύθερος· οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς ἅς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. οὐκ ἄρα εἰσὶν, γνωστικοὶ, εἰ δὲ, ψυχικοὶ ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ, ἀλλ' οἱ πάντες ἀποβάλλουσι τὰς σαρκικὰς ἐπιθυμίας, ἵνα καὶ πνευματικοὶ περὶ τῷ κυρίῳ. καὶ ἀλλαχόθι πάλιν γράφει, Καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, ὅτε Ἰουδαῖοι ὅτε Ἕλ-
" ληνες, εἴτε δοῦλοι ἐλεύθεροι· καὶ πάντες ἓν πνεῦμα ἐπίομεν. οὐκ ἄπιστοι ἢ κ τοῖς αὐτῶν ἐκείνων συγχέασιν ἡμᾶς· εἰ δυλισμὸν μὲν τὸ πνεῦμα τῷ μνήμῳ τῶν κρειττόνων εἶναι φασὶν· δυλισμὸν δὲ νοοῦσι τὸ ὑπὸ τῆς ὑπομονήσεως τῶν ἀμεινόνων, τῶν χειρόνων χωρισμόν· ἵνα ἢ ἐξ ἀνάγκης τῷ ὑπομεμαθεῖν τὸ βελτίονων ἢ μετάνοια ἢ διὰ τοὺς ἤθεσιν· αὐτὸ γὰρ τὸ πνεῦμα ὁμολογοῦσι μετανοεῖσθαι ἀναδραμόν· τ αὐτὸν ἦν τρέπον κ ἡμεῖς διὰ τῆς ἡμαρτημένης μετανοηθέντες, ὑποπεξάμενοι τοῖς ἐλαπώμασιν αὐτὸν, δυλιζόμενοι βαπίσματι, [καὶ] πρὸς τὸ ἀίδιον ἀναπέτειχισμεν φῶς, οἱ παῖδες πρὸς τ πατέρα. ἀγαλλιασάμενοι γὰρ ἐν τῷ πνεύματι
" [ἐ] Ἰησοῦς, Ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, φησὶν, ὁ ἰὸς ἐ κρανοῦ κ τ γῆς, ὅτι ἀπεκρύψας ταῦτα ἀπὸ
" σοφῶν ἑ συνετῶν, κ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· νηπίους ἡμᾶς ὁ παιδαγωγὸς ἑ διδάσκαλος ἀποκαλῶν, τοὺς τ ἐν κόσμῳ σοφῶν ἀπαιδευσίαν εἰς σωτηρίαν· οἱ. σοφοὺς σφᾶς ἡγούμενοι, πτῦφον)· ἑ ἀπιδεῖα) ἀγαλλιώμενοι· καὶ ὑπερῴφραινόμενοι, οἵονεὶ σωτηριάζοντας τοὺς
" νηπίους Ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σε. Διὰ τοῦτ' οἱ κεκρυμμένα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν τοῦ ναοῦ αἰῶνος, ἀπεκαλύφθη τοῖς νηπίοις. ἄρα ἐκότως οἱ παῖδες ἐ θεοῦ. εἰ τ μὲν πελαὸν ὀνομάζουσι αὖθρωποι, καὶ τ κακίας ἐκδυόμενοι τ χιτῶνα, ἐνδυόμενοι δὲ τὸν ἀφθαρσίαν ἐ Χριστὸν, ἵνα κοινὸς γενώμεθα λαὸς ἅγιος ἀναγωνιῶντες, ἀμέλει πῦ φυλάξωμεν τ ἄνθρωπον καὶ νήπιος μὲν ὡς βρίφος ἐ θεοῦ κεκαθαρμένον πρεσβείας καὶ σωτηρίας. ἀποστέλλει γοῦν ὁ μακάριος Παῦλος ἀπιπλαγχνίζεσθαι ἡμᾶς τ ζητήσεως ἐν τῇ πρώτῃ πρὸς Κορινθίους
" ἐπιστολῇ, ὧδέ πως γράφων· Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσὶν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιά-
" ζετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. τὸ δὲ, Ὅτε ἤμην νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλάλουν
" ὡς νήπιος· τῷ κῆ νόμον ἀγωγὴν αἰνίττεται), καθ' ἣν ἔχ ὡς ἁπλῶς ἦδη, ἀλλ' ὡς ἔπ ἄφρων, νήπια
" μὲν φρενῶν ἰδίωκε, νήπια δὲ λαλῶν, ἵν λασφήμει τ λέγειν. δύο γὰρ σημαίνει τὸ νήπιον. Επεὶδὴ
" γέγονε, φησὶν, ἀνὴρ, πάλιν ὁ Παῦλος λέγει, κατέργηκα τὰ ἐ νηπίου. ἔχ ἡλικίας μέτρον ἀτελὲς, ἀλλ' ὑδὲ μὴν χρόνῳ μέτρον ὡρισμένον, ἀλλ' ὑδὲ ἀνδρικῶν κ ἐντελεστέρων μαθημάτων διδαχὰς

ἄλλας

ἄλλως δ᾽ ἀπορρήτως αἰνίττεται, τ᾽ νηπίαχον δ᾽ ἀπειρόκαλον δ᾽ ἀσεβίλωτον, ὁ παραγγέλλων αὐτῷ ὁμολογῶν δ᾽ ἀποστολ@· ἀλλὰ νηπίους μὲν τοὺς ἐν νόμῳ λέγει, οὐ τῷ Φόβῳ, καθάπερ οἱ παῖδες τῆς μορμολυκείης, ἐκπεράσθους· ἄνδρας δ᾽, τοὺς λόγῳ πθωλείας καὶ αὐτεξουσίας κέκληκεν· εἰ πιστεύσαμεν ἱκανῶς προαιρέσει σωζόμενοι, ἐμφρόνως σὺν ἀφρόνως διδιτεύομεν τῷ φόβῳ. αὐτὸς γοῦν τοῦτο μαρτυρήσει ὁ δοσοστολ@·, τοὺς Ἰουδαίους κ᾽ τῷ προτέρῳ Ἀβραὰμ κληρονόμους λέγων. καὶ· ἐπαγγελίας δὲ, ἡμᾶς. Λέγω δὲ, φησὶν, ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμ@· νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύρι@· πάντων ὢν, ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τ᾽ πατρός. ὕτως κ᾽ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τ᾽ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι· ὅτε δὲ ἦλθε τ᾽ πλήρωμα τ᾽ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τ᾽ υἱὸν αὐτ᾽, γενόμενον ἐκ γυναικος, γενόμενον ὑπὸ νόμον· ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν δι᾽ αὐτ᾽. ὁρᾷς πῶς ὡμολόγηπεν ἦναι νηπίους τοὺς ὑπὸ φόβον κ᾽ ἁμαρτίας· τοὺς δὲ ὑπὸ τὴν πίστιν, υἱοὺς καλῶν. ἁπλῶς δηλοῖ, ὡς πρὸς ἀνταπόδοσιν λέγει τ᾽ ἐν τῷ νόμῳ νηπίων. οὐκ ἔτι γὰρ, φησὶ, δοῦλ@· ἀλλ᾽ υἱός. εἰ δὲ υἱὸς, κ᾽ κληρονόμ@· Ἀβραὰμ διὰ τί οὖν ἐνδεῖ τῷ υἱῷ μὴ τὴν κληρονομίαν; χαρὰν πίνων ὕτως ἐξηγήσατο τ᾽, Ὅτι ἡμῶν νήπιος, τυτέστιν, ὅτι ἡμῶν Ἰουδαῖ@·· Ἑβραῖος γὰρ ἀνωθεν ἐω· ὡς νήπι@· ἐφρόνει, ἐπεδὴ εἰσῆμεν τῷ νόμῳ· ἐπεὶ δὲ γέγονα ἀνὴρ, εἰκότως τὰ τ᾽ νηπίου, τυτέστι τὰ τ᾽ νόμου, ἀπέθεμην· ἀλλὰ τὰ τ᾽ ἀνδρὸς φρονῶ, τυτέστιν τὰ τ᾽ Χριστ᾽· ἐν μέσῳ ἀνδρὸς ἡ γραφὴ, καθὼς προεφήκαμεν, καλεῖ· κατηργηκα τὰ τ᾽ νηπίου. ἡ γὰρ ἐκ Χριστῷ νηπιότης, πλήρωσις ἐστιν. ὡς πρὸς τ᾽ νόμον εὑπεῖθα ἡμένης τῇ νηπιότητι ἡμῶν σωηγορητέον. ὅτε κ᾽ τὰ πρὸς τ᾽ δοσοστολ@ ἠρημένον ἐπιζητητέον· Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, ὡς νηπίους ἐν Χριστῷ, κ᾽ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδυνᾶσθε, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε. οὖμοι γὰρ δοκεῖ Ἰουδαϊκῶς ἐκδεδιχέναι δεῖν τ᾽ ῥητὸν. ἀνθαπαρατηρήσω γὰρ κἀκεῖνο τ᾽ χαρτίου· Εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τ᾽ γῆν τὴν ἀγαθὴν, τὴν ῥέουσαν γάλα κ᾽ μέλι. ἀνακύπτ{ πίνων δοκεῖ μεμιγέναι κ᾽ τὴν τ᾽ χαρτῶν τῶνδε συμβολὴν νοῆσαι. ἡ γὰρ ἐγχώρησις τ᾽ εἰς Χριστὸν πίστεως ἡ Ἀβραὰμ τὴν γάλακτος νηπιότητος ἐστὶν, ἐξαπλίζει γὰρ αὕτη ὡς παιδαγωγὸς κ᾽ ἁπλῆς· πῶς ἡ δ᾽ τελείου κ᾽ γνωσικῆς μ᾽ τ᾽ βρῶσιν ἀπαπωπις, αὐθις νηπίων τιμᾷ γάλακτι; μήπω δὲ τὸ ὡς παραβολῆς ὂν δηλαδὴ κὸν, πιστόν τι ἐμφαίνει· κ᾽ δὴ ἀναγωγίσιν ὧδέ πως τὸ ῥητὸν· Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα ἐν Χριστῷ κ᾽ Ἀβραὰμ σις ὀλίγον, ἐπαγάγωμεν, ὡς νηπίους· ἵνα κ᾽ τὴν Ἀβραὰμ τῆς ἀναγωγῆπως, παιδεύωμεθα Ἀβραὰμειαν· Κατήχησα ὑμᾶς ἐν Χριστῷ ἀπλῆ κ᾽ ἀληθῆ καὶ αὐτοφυῆ γεωφῆ τῇ πνευματικῇ. παιδαγωγὸς δ᾽ ἦ τ᾽ γάλακτ@· ζωοτρόφ@· ὑσία, φιλοτέχνοις πηγάζουσα μαστοῖς. ὡς νοῆσαι τὸ παῖδι· ὥσπερ τῷ γάλακτι αἱ τιτθαὶ τοὺς παῖδας τοὺς νεογνοὺς ἐκτρέφουσιν, κἀγὼ ἦ ὕτω δ᾽ Χριστ᾽ τῷ γάλακτι λόγῳ, πνευματικῶν ὑμῖν ἐντέχνως τροφῶ. ὕτω γοῦν τελεία τροφὴ τὸ γάλα ἐστὶ τὸ τέλειον, ἐ᾽ ὃς τέλος ἄγει τὸ ἀπαπώπωσιν. διὸ κἀν τῇ ἀναπώσει τὸ αὐτὸ τυτ᾽ ἐπηγείλατο γάλα. κ᾽ μέλι. ἐκότως γάλα αὖθις ἐπιφωνεῖ τοῖς δικαίοις ὁ κύρι@· ἵνα δὴ σαφῶς ὁ λόγ@· ἄμφω δοκῇ, ἄλφα τε κ᾽ ὦ, ἀρχὴ κ᾽ τέλ@· ὁ λόγ@· ἀλληγορέμενος γάλα. πιστόν τι καὶ Ὅμηρος ἄκων μαστάζει. τὺς δικαίους τ᾽ ἀνθρώπων γαλακτοφάγους καλῶν. ἴζεται δ᾽ κ᾽ ὕτως ἐκλαμβάνειν τὴν γραφήν· Καγὼ δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ᾽ ὡς σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ· ὡς δυνάσθε σαρκικὺς νοεῖσθε τὺς νεωστὶ κατηχημένους. ἐ νηπίους ἐπὶ ἐν Χριστῷ. πνευματικὺς μὲν γὰρ τὺς πίστει κότας ἤδη τῷ ἁγίῳ πνεύματι προσῆπεν· σαρκικὺς δὲ, τὺς νεοκατηχήτους. κ᾽ μηδέπω κεκαθαρμένους· ἐς ἔτι σαρκικὺς ἐκότως λέγει, πίστις τῆς ἐθνικοῦς, ὧ σαρκός ἐστι φρονεῖν τες. ὅταν γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος κ᾽ ἔρις, ἐχὶ σαρκοί ἐστε, κ᾽ κ᾽ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; διὸ κ᾽ γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, φησὶν· τὴν γνῶσιν ὑμῖν ἐνέχεια, λέγων τὴν ἐκ κατηχήσεως ἀνατρέφουσαν ἐς ζωὴν αἰώνιον. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπῆλθεν ῥῆμα, τελείας μετα λήψεως σύμβολόν ἐστι. πίνειν μὲν γὰρ οἱ τέλειοι λέγονται, ἠλάζειν δὲ οἱ νήπιοι. τὸ αἷμά μου γάρ, φησὶν ὁ κύριος, ἀληθής ἐστι πόσις. μή τι οὖν γάλα ἀπὸν ἐπῆλθεν, τὴν ἐν λόγῳ γαλακτὶ τελειωτὴν ὑφοσιν, τὴν γνῶσιν τ᾽ ἀληθείας, ἠνίξατο. τὸ δ᾽ ἐπιγόμενον ἴζῃς, Οὐ βρῶμα· ὕτω γὰρ ἐδυνᾶσθε· τὴν ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἀναρχῆ ἀποκάλυψιν, βρῶμα@· δικὴν, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον αἰνίττεσθαι δυνᾶσθαι. βλέπομεν γὰρ ὡς δι᾽ ἐσόπτρου νῦν, ὁ αὐτὸς ἀπόστολ@· λέγει· τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. διὸ κἀκεῖνο ἐπήγαγεν· Αλλ᾽ οὐδέ ἔτι νῦν δύνασθε· ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε, ὧ τ᾽ σαρκὸς φρονοῦντες, ἐπιθυμοῦντες, ἐρῶντες, ζηλοῦντες, μεμιωμένοι, φθονοῦντες· ἡ γὰρ ἔτι ἐν σαρκὶ ἐσμεν, ὡς ἀποκλῆ φασί τινες· σὺν αὐτῇ γὰρ τὸ πρόσωπον ἰσοῤῥέπον ἔχοιμεν, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον τὴν ἐπιγείλιον ἀψόμεθα. πῶς δέ, ἐκείνη ὅλως ἐστὶν ἡ ἐπιγείλια μ᾽ τὴν ἐνθένδε ἀπαλλαγὴν, ἐν ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν, οὐδὲ ἐπὶ νοῦν ἀνθρώπ@ οὐκ ἀνέβη, ἀθέναι φασίν; οὐ πνεύματι ἐννοηκότες, ἀλλὰ ἐκ μαθήσεως

πεπληφότες· ὁ οὖς οὐκ ἤκουσε πλὴν, ἡ μόνον ἐκεῖνο τὸ ἐν τρίτῳ ἀρπαθὲν οὐρανῷ· ἀλλὰ κἀκεῖ-
11 νο ἐχιμυθῆν σκιλεύετ πότε. ἃ δὲ ἀνθρωπίνη σοφία ἰσὶν, ὅπερ ὑπολήπτωμ νοῦν, ἡ μεγαλαυ-
» χία τ γνώστως· ἄκυρι τὸν νόμον τῆς χρεφῆς· Μὴ καυχάσθω ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ· ἢ μὴ
» καυχάσθω ὁ ἰσχυρὸς ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ· ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω. ἡμᾶς δὲ διδά-
σκθοι καὶ τῷ Χριστῷ ὀνόματι καυχᾶσθαι. πῶς οὖν ἡ τοιάυτη νοῦν τ δοτέον λογιστέον τ
γάλα τῶν νηπίων; ἆρα πιμένης ἐσμὲν, οἱ τῶν ἐκκλησιῶν προηγούμενοι, καὶ ἐκάνα δ' ἀγαθοῦ
πιμένος· τὰ δὲ πρόβατα ἡμᾶς· μὴ οὐχὶ καὶ γάλα τῆς πίμνης τὸν κυρίον λέγοντα, τὴν ἀκλυ-
» δίαν φυλάτθειν ἀλληγορῶντα· καὶ δὴ τὸ ῥητὸν αὐθις τῇ Δαυϊδικῇ ἐφαρμοστέον. Γάλα ὑμᾶς ἐπό-
» τισα, ἀ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδυάσθε. οὐκ ἄλλό τι περὶ τὸ γάλα τ βρῶμα ὑπολαμβάνοῦ·
πωτὸν δὲ τῇ οὐσίᾳ· ὡσαύτως γὰρ ἀμφοῖν ὁ λόγος· ὁ αὐτὸς ἡ αἰνιγμός· καὶ ἦπος· ὡς γάλα· ἡ πτη- 10
γὸς καὶ σωτηραμμένος, ὡς βρῶμα. ἀ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆδε ἐκλαμβανέσθω ἡμῖν, γάλα νοεῖσθω
τὸ κήρυγμα δυάσπερ τὸ ἁπλούστερον κεχυμένον· βρῶμα δὲ, ἡ πίστις ἐς διμέλιον ἐκ κατηχήσεως
σωτηραμμένη ἢ δὴ σημνοτέρα τῆς ἀκοῆς ὑπάρχουσα. βρῶμα δὲ ἀποκάλεται, ἐν αὐτῇ σω-
ματοποιμένη τῇ ψυχῇ τὴν παιδευτροφίαν. ἀλλαχόθι δὲ καὶ ὁ κύριος ἐν τῷ κατ Ιωάννην
» διαγελίῳ, ἐπέρως ἐξαίνιγκεν Δαὶ συμβόλων· Φάγεσθέ μου τὰς σάρκας, ἐπὼν, καὶ πίεσθέ
» μου τὸ αἷμα· ἀναρχὰς τὸ πίστεως καὶ τὸ ἐπαγγελίας τὸ πότιμον ἀλληγορῶν, δι' ὧν ἡ ἐκκλησία, κα-
θάπερ αὔθρωπος, ἐκ πολλῶν σωτηρικῶν μελῶν, ἄρδεται τε καὶ αὔξεται, συγκροτᾶται τε καὶ
συμπήγνυται ἐξ ἀμφοῖν· σώματος μὲν, τῆς πίστεως· ψυχῆς δὲ, τ ἐλπίδος· ὥσπερ καὶ ὁ κύ-
ριος ἐκ σαρκὸς καὶ αἵματος τ πίστεως ἡ ἐλπὶς· ἐφ' ἧς σωίχεται, καθάπερ
ὑπὸ ψυχῆς, ἡ πίστις. Δαπεδοῦται γὰρ τ ἐλπίδος, δίκλιν ἐκρυθρίας αἵματος, τὸ ζωπυρὸν τῆς 20
πίστεως ὑπεκλύει). ἃ δὲ ἄρα πρὸς Φιλουμενοῦς ἰδιλοίους πνες, τὰ πρῶτα μαθήματα τὸ
γάλα μεμύσθαι λέγοντες, ὡσπερεὶ πρώτας τροφάς· τὸ δὲ βρῶμα, τὰς πολυμαθικὰς ἐπιγνώσεις,
ἐφ' ἃς αὐτὰς ἀτάκτους ἀκροάσεις ἐς μυστήρια· ἴσωσαν ὡς ἄρα τριᾶν τροφῶν τ βρῶμα λέγεσθαι τὴν σάρκα
καὶ αἷμα τοῦ Ιησοῦ, ὑπὸ φέροντας τῇ σοφῶν αὐτῶν μεγαλαύχῳ σοφίᾳ, ὅτι τὴν ἀπλότητα τὴν
ἀληθῆ· πρωτόγονον δὲ τὸ αἷμα δύσεσι) ἐν ἀνθρώπῳ· ὁ δὴ πνες οὐσίαν ἐκπᾶν ψυχῆς πολ-
μήσασι. τοῦτ' δὴ τὸ αἷμα φυσικῶς τετιμένον πίνῃ, κυπαίσας τῆς μητρὸς, φιλεσμρίᾳ συμπα-
θᾶ, ἐξαιθεῖ, καὶ γηράσκει πρὸς τὸ ἄφθορον δ' παιδίον· καὶ ἔστι μὲν τῆς σαρκὸς ὑγρότερον τὸ αἷμα,
οἷον ὑγρά τις οὖσα σάρξ· τοῦ δὲ αἵματος νοητικώτερον τὸ γάλα, καὶ λεπτομερίστερον. ἔστι γὰρ τὸ
ἐπιχορηγούμενον αἷμα τῷ ἐμβρύῳ καὶ Δαὶ μητρώας πεττρύσεως ἔτι πεπτόμενον ὀμφαλῷ· ἔπει
αὖ τὸ καπεμένιον αὐτὸ, ἀποκλασθὲν τ οἰκείας Φορᾶς, καὶ φυσικὴν ἀνάχυσιν χωρῆν κελδε- 30
ται πρὸς τὸ παντρόφου καὶ γλυκυτέρου ἤδη μαστός. καὶ ὑπὸ
πολυμαθῶν ἀλλοιούμενον θερμῷ, πεφθὲν σκιδάζεται τῷ νηπίῳ τροφῇ. αἷμα τὸ μεταβάλλον ἐσί.
μάλιστα γὰρ πάντων μελῶν, μαστοὶ συμπαθεῖς μήτρα· ἐπὰν οὖν καὶ τοὺς τόκους λοχευθὲν λάβῃ τὸ
ἀγγεῖον, δι' οὗ πρὸς τὸ ἔμβρυον τὸ αἷμα φέρετ, μύσις μὲν γίνεται τῆς πύρ· τοῦ δὲ ὁρμὴν ἔπει
τοὺς μαστοὺς τὸ αἷμα λαμβάνει· καὶ πολλῆς τ ἔπιφορᾶς γενομένης, Δατείνεται, καὶ μετα-
βάλλει τὸ αἷμα εἰς γάλα, ἀναλόγως τῇ ὁπὶ τ ἐλκώσεως εἰς πόνον τοῦ αἵματος μεταβολῇ. ἔτι
αὖ ὑπὸ τῶν ἐν μαστοῖς πεφακελισμένων φλεβῶν ἀναστομωμένων καὶ ἁπλουστέρας τῆς κυήσεως,
τὸ αἷμα μεταχεῖται εἰς φυσικὰς τ μαστῶν σηραγγας· τοῦτο δὲ ἀνακιρνάμενον τὸ ὑπὸ τῶν
γλυκυσπόρων καπεμπεπλεσμένον ἀερωδεστέρου πνεῦμα, μυσούσης ἔτι τ ὑπακουούσης ἀκριβείᾳ τοῦ αἵ-
ματος οὐσίας, ἐκπυρωμένου λεπτύνεται· καὶ τῇ παύτῃ ἀναπτῇ καθ' ἑξαφρισμὸν μείζ- 40
ονα), παρεκπλησίου πως τῇ γαλάτῃ, ἣν δὴ κατ' ἐμβολὰς τ πνευμάτων οἱ ποιη-
» ταὶ φασὶν ὑποπτύειν ἀλὸς ἄχνιν· πλὴν ἀλλὰ αἷμα ἔχει τὴν οὐσίαν. τούτῳ τῷ τρόπῳ καὶ οἱ πο-
» ταμοὶ, ῥεῦμα φερόμενοι, τῇ ἐμπεφυκυίᾳ τῆς πηγικυμένης αἴρι ξαινόμενοι, ἀφρὸν μορμύρου-
σι· καὶ τὸ ἐσόμενον ἡμῶν ὑγρὸν, τῷ πνεύματι ἐκλυόμενον). τίς οὖν ἡ ὑποκλήρωσις μὴ οὐχὶ καὶ
τὸ αἷμα ὅτι τὸ φωτινόπλοον καὶ λευκόπλοον ὑπὸ τ πνεύματος τρέπεσθαι ὁμολογῶν; πάχει
ἢ τῇ μεταβολῇ κατ' ποιότητα, οὐ καθ' οὐσίαν. ἀμέλει γοῦν οὐ τροφιμώτερον ἄλλό τι, ὑδὲ μὴν
γλυκύτερον, ἀλλ' οὐδὲ λευκότερον εὕροις ἂν γάλακτος. πάντῃ δ' ἔοικε τοῦτ' τῇ πολυμαθικῇ τρο-
φῇ· γλυκὺ μὲν Δαὶ τὴν χάριν ὑπάρχον, τρόφιμον δὲ, ὡς ζωή· λευκὴ δὲ, ὡς ἡμέρα
12 Χριστός· καὶ τὸ αἷμα τοῦ λόγου πεφοίρωται) ὡς γάλα. τοῦτ' τοίνυν τὸν τῆς ὑποκύησιν οἰκονομέ-
μενον τῷ βρέφει τὸ γάλα χορηγεῖ) καὶ οἱ μαστοὶ οἱ πῶς τ ἄνδρα πεζεύοντες ὀρθοὶ, ἤδη καλα- 50
νεύουσι πρὸς τὸ παιδίον· τῆς ὑπὸ τ φύσεως πεπονημένης, εὐληπτον παρέχειν διδασκόμενοι
τροφήν, εἰς ἀνατροφὴν σωτηρίας· οὐ γὰρ ὡς αἱ πηγαὶ πλήρεις ἐσὶν οἱ μαστοὶ ἐπιρρέοντος ἑτοίμως
γάλακτος.

γάλακ]τ. ἀλλὰ μεταβάλλοντες τὴν τροφὴν ἐν ἑαυτοῖς ἐργάζονται γάλα, καὶ ἀλαπέουσιν. ἡ τροφὴ ἡ καπίλη λ[τ. αὕτη, καὶ στόφορ[τ. ποτικὴ καὶ νεοφυῶν παιδίων, στὸς τὸ μαστὸ τὸ τροφίως, καὶ πατὸς τῶν χλωμένων καὶ ἀναχλωμένων, πνυμένη· οἷον τὸ μάννα ὑρανόθεν ἀπερρέετ τοῖς παλαιοῖς Ἑβραίοις, ἡ τῶν ἀγγέλων ἐπυρέτ[τ. τροφή. ἀμέλει κἠνῶν αἱ ἱτθαὶ τὸ πρωτόχυτον τὸ γάλακ]ος πόμα, ὁμωνύμως σκευὴ τῇ τροφῇ, μάννα κικλήκασιν· ἀλλ' αἱ μὲν γυναῖκες αἱ κύουσαι, μὴ πέρες χλόμεναι, πάσχ]σι γάλα· ὁ δὲ κύρ[τ. ὁ Χριστὸς, ὁ τ' ἀπερθίνων καπὸς. σὺκ ἐμακάρισε τὰς γυναικείους μαστοὺς, ἃς οὐκ ἔκρινεν αὐτοὺς τροφοῦς· ἀλλὰ Φιλοσόφου καὶ Φιλανθρώπου πατρὸς ἐπεμβρήσαντος τὸ λόγον, αὐτὸς ἤδη τροφὴ γίγνει πολυμαΐκη τοῖς σώφροσιν. ὦ χαύματ[τ. μυστικὰ· ἃς μὲν ὁ τ' ὅλων πατὴρ· ἃς ἦ δ' ὁ τ' ὅλων λόγος· καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἦν, καὶ τὸ αὐτὸ πατροπαχὺ· μία ἦ μονογάνου πάντων πολυγενὴς. σκληρὸν ἐμοὶ φίλον αὐτὸν καλεῖν. γάλα σὺκ ἔχει ἡ μήτηρ αὐτῆ μόνη, ὅτι μόνη μὴ γέγονεν γυνή· παρθένος ἦ ἁμὰ κὴ μήτηρ ἐστίν· ἀκήρα[τ. μὲν, ὡς παρθένος· ἀκαπήλευτη δὲ, ὡς μήτηρ. κὴ τὰ αὐτὸς παιδία προσκαλεμένη, ἀγλὼ ἰθλωσᾶτα γάλακτι τῷ βριφώδει λογῳ. διὸ σὺκ ἔχει γάλα· ὅτι γάλα ἰῶ τὸ παιδίον τῦτ' καλὸν κὴ οἰκεῖον τὸ σῶμα δ' Χριστ τῶν ὁλαίων· ὃ τροφῶσα τῷ λόγῳ· ἰῶ αὐτὸς ἐκύησεν ὁ κύρ[τ. ὠδῖσι πυρικῇ· ἰῶ αὐτὸς ἐπαρχάνωσεν ὁ κύρ[τ. αἱμαθὴ τιμίῳ. ὦ τῶν ἁγίων λοχυμάτων· ὦ τῶν ἁγίων παρχάνων. ὁ λόγ[τ. ζ πάντα τῷ νηπίῳ, καὶ πατὴρ ἐμήτηρ, καὶ παιδαγωγὸς καὶ τροφύς. Φάγεσθε μου φησὶ τὴν σάρκα, καὶ πίεσθέ μου τὸ αἷμα. πάντες ἡμῖν οἰκείας τροφὰς ὁ κύρ[τ. χορηγᾶ, καὶ σάρκα ὁρίζ[τ ἐ αἷμα ἐκχεῖ· κὴ ὑδὲν ὡς αὔξησιν τοῖς παιδίοις ἐνδεῖ. ὦ τῆ παραδοξ κ μυσηρίε· ἀποδύσαντ[τ ἡμῖν τ' παλαιὸν καὶ σαρκικὸν ἔγκε-
λεύ]φθορὰν, ὥσπερ κὴ τὴν παλαιὰν τροφὴν· κρυπῆς ἦ ἀλλης τ' Χριστ διαίτης μεταλαμβάνοντας, σκῆνον, εἰ δυατὸν, ἀναλαμβάνουσ[ζ, ἐν ἑαυτοῖς ἀποτήσαντ[τ· ἐ τ' σωτῆρα ἐνστησάμ[τ· ἵνα καπαρτίσωμεν τ' σαρκὸς ἡμῶν ζ πάθη. ἀλλ' κ τοῦτ' νοῆσαι θέλεις, κοινότερον δ' ἴσως. ἄκουε κὴ τοῦτ'. σάρκα ἡμῖν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀληθορᾶ· καὶ γὰ αὐτὸ διεδημούργησε ἡ σάρξ· αἷμα ἡμῖν τ' λόγου αἰνίσσετ. καὶ γὰ ὡς αἷμα πλούσιον, ὁ λόγ[τ. ἐπικέχυτ τῷ βίῳ· ἡ κρᾶσις ἦ ἀμφοῖν, ὁ κύρ[τ. ἡ τροφὴ τ' νηπίων· ὁ κύρ[τ. πνεῦμα καὶ λόγ[τ. ἡ τροφὴ, τυπῖ κύρ[τος Ἰησᾶς, τυπῖσιν ὁ λόγος δ' θεῖ, πνεῦμα σαρκούμενον· ἁγιαζομένη σάρξ ὑρανίος. ἡ τροφὴ, τὸ γάλα τῦ πατρὸς, ᾧ μόνῳ πτθυόμεθα οἱ νήπιοι. αὐτὸς γὰρ ὁ ἡγαπημέν[τ ζ τροφὸς ἡμῶν λόγ[τ. τὸ αὐτὸ πατὴρ ἡμῶν ἐξέχυεν αἷμα σώζων τὴν ἀνθρωπότητ[τ. διὸ οὐ πίπτ ἀπὸ τῆς εἰς τ' θεὸν, ἀλλ' τ' λαθητὴ θέα μαζὸν τῦ πατρὸς, τ' λόγον, καπαφαύγεμεν. ὁ δὲ, ὡς ἔοικεν, μόνους ἡμῶν τοῖς νηπίοις τὸ γάλα τ' ἀγάπης χορηγᾶ· καὶ οὔπω ὡς ἀληθῶς μακάριοι μένει, ὅσοι τῦτον ἠλάζοσι τ' μαζὸν. Διὰ τῦτ' φησὶν ἐ Πέτρος· Ἀποθέμενοι ὖν πᾶσαν κακίαν, κὴ πάντα δόλον, καὶ τὴν ὑπόκρισιν καὶ φθόνον, ἐ καπαλαλιὰν, ὡς ἀρτιγέν[τ]α βρέφη, τὸ λογικὸν γάλα ἐπιπόθησατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, εἰ ὄγε σατε ὅτι Χριστὸς ὁ κύριος. εἰ δὲ καὶ σωνδοῦν τὴς αὐτοῖς ἀλλ' ὁ τ' ὖν τὸ βρῶμα παρὰ τὸ γάλα, ἅπαξ ὡς ἀπειπαρήσαντας σφίσιν αὐτοῖς, ἡ καπανενοκότης τ' φύσιν· ἡ γὰρ τ' τροφὴ, χειμῶνος μὲν πυκνότ[τ. ἐ πειέχοντ[τ. καὶ παχυδοῦν κ δίδοντ[τ. ἐντὸς καπακλινομένῳ τῷ θερμῷ, ὀψομένη ἐ πλουμένη, ὡς ζᾶς φλέβας ἐξαιματυμένη σκχωρᾶ αἱ ἦ Διὰ ποῦς κ τυγχάνεται, πεπληρωμέναι μάλιστα σωτέντος ἐ σφύζεσι· διὸ καὶ αἱ ἱτθαὶ πειπλήθης τοπ μάλιστα γίνον[τ] τῷ γάλακτι ἀποδιδόκτ[τ] ἡμῖν μικρῷ πρόσθεν τὸ αἷμα ὡς γάλα πῶς κυήσεως κ μεταβολὴν, ἡ κατ' ὑσίαν, χωρῶν· ὥσπερ ἀμέλει καὶ αἱ τρίχες αἱ ξανθαὶ τοῖς γηρῶσιν ὡς πολιὰς μεταβάλλουσιν. θέρος δὲ ἔμπαλιν, ὀξαιότερον ὂν τὸ σῶμα, τὴν τροφὴν εὐδιαφόρητον παρίχ[τ]· καὶ ἡνίκα πλουνάζ[τ] τὸ γάλα· ἐπὴ μήπω τὸ αἷμα· ὑδὲ γὰ πᾶσα κατίχ[τ] ἡ τροφή. εἰ πίνων ἡ μὲν κατεργασία τ' τροφῆς ἐξαιματῦ[τ]· τὸ δ' αἷμα ἐκγαλακτῦτ[τ], παρασκευὴ γίνε[τ] τὸ αἷμα τῦ γάλακτος, ὥσπερ αἷμα ἀνθρώπ[τ]. κ γίγαρτον ἀμπέλ[τ] τῷ ὖν γάλακτι τῇ κυριακῇ τροφῇ, εὐθὺς μὲν ἀποκυηθέντες, ἀθηνύμεθα· εὐθὺς δ' ἀναζωηθέντες, τελειήμεθα τ' ἀναπαύσεως τ' ἐλπίδα, τ' ἄνω Ἱερουσαλήμ, εὐαγγελιζόμενοι ἐ ἡμῖν κ γάλα ὁμοῦ ἀναχέασα· Διὰ τ' εὐλυ, κ τ' ἀγίαν μητρὸς δύναμιν τροφὴν. ζ μὲν γὰ βρῶμα ζ καπαγᾶ[τ], ἡ φησὶν ὁ ἀπόστολος αὐτός· ἡ δ' Διὰ γάλακτος τροφὴ, εἰς ὑρανὸς καθηγᾶ[τ], πλίπτες ὑρανῶν καὶ συγχορεύσας ἀγγέλων ἀναθρυλλουμένη. ἐπὶ δὴ δέ ἐστιν ὁ λόγος πηγὴ ζωῆς βρύουσα, καὶ πεμπὸς ὑρᾶ[τ] ἐλαίας, εὐκότως ἀλληγορῶν ὁ Παῦλος,
καὶ γάλα αὐτὸν ὀνομάζων ἐπιπνοῦ πνέοντ[τ] γὰ ὁ λόγος, ἡ τροφὴ τ' ἀληθείας. ἀμέλει καὶ τὸ ποτὸν ὑχρὰ καλεῖται τροφή. δυατὸν ἦ τὸ αὐτὸ καὶ βρῶμα εἶναι πῶς ἔχον, καὶ ποτὸν, πρὸς ἄλλο κὴ ἄλλο νούμενον καθάπερ καὶ ὁ τυρὸς, γάλακτός ἐστι πῆξις, ἡ γάλα πικρός. ὃ

χάρμα τ̃ λεξιθηρείας μέλει πᾶσιν· πλὴν ὅτι πᾶς τροφὰς ἄμφω μία δύναται οὐσία. ἀλλὰ καὶ τοῖς ὑποπίπτουσι παιδίοις ἁρκεῖ μόνον τ̃ γάλα, καὶ πάντ' εἶναι καὶ τροφή. Ἐγὼ, φησὶν ὁ κύ-
,, ριος, βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ὁμοίως βρῶμα ἐστιν, ἵνα μὴ σωτ̃ ἥλημα τῶ
,, πέμψαντός με. ὁρᾶτε ἄλλο βρῶμα, ἀλληγορούμενον παρὰ πλησίον γάλακτι, τὸ ἥλημα τ̃ θεῦ.
ἀλλὰ καὶ πῶς συμπληρώσιν τ̃ ἰδίᾳ πάθους ποτήριον κέκληκε κατ' ἐξοχήν, ὅτι ἐκπίνει καὶ ἐκ-
πλύσει μόνον ἐχρῆν αὐτό. ὅτως χρῆσιν μὲν ἡ τροφὴ, τ̃ πατρικῆς βυκλῆς ἡ πλείωσις ἦν· ἡμῖν
δὲ αὐτὸς ὁ Χριστὸς ἡ τροφὴ πῖσι νηπίοις, τοῖς ἀμέλγουσι τ̃ λόγον τ̃ οὐρανῶν. ἐνταῦθεν τὸ ζητῆσαι
μαστοῦσαι καλᾶσι· ὅτι τοῖς ζητοῦσι νηπίοις τὸν λόγον καὶ πατρικὴ τ̃ φιλανθρωπίας ἡλαὶ χέ-
,, ρηγοῦσι τὸ γάλα. ἔτι δὲ καὶ ἄρτον αὐτὸν οὐρανῶν ὁμολογεῖ ὁ λόγος· καὶ γὰρ Μωσῆς, φησὶν, ἔδωκεν
,, ὑμῖν τ̃ ἄρτον ἐκ τ̃ οὐρανῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τ̃ οὐρανῦ, τὸν ἀληθινὸν· ὁ
,, γὰρ ἄρτος τ̃ θεῦ ἐστιν, ὁ ἐκ τ̃ οὐρανῦ καταβαίνων, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. καὶ ὁ ἄρτος δὲ
,, ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τ̃ τ̃ κόσμου ζωῆς. ἐνταῦθα τὸ μυστικὸν τ̃ ἄρ-
του παρασημειοῦται, ὅτι σάρκα αὐτὸν λέγει. καὶ ὡς ἀνιγμένην δῆθεν ἀπὸ πυρὸς, καθάπερ ἐκ
φθορᾶς καὶ σπορᾶς ὁ πυρὸς αἴρει· καὶ μὴν τοι ἀπὸ πυρὸς σωισμένην εἰς εὐφροσύνην ἐκκλη-
σίας, ὡς ἄρτον πεπλωμένον. ἀλλὰ γὰρ αὖθις ἡμῖν σαφέστερον τοῦτ' ἐν τῷ περὶ ἀναστάσεως δηλωθή-
,, σεται. ὅτε δὲ εἶπεν, Καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν· σάρξ δὲ αἵματι ἄρδεται· τὸ δὲ αἷμα
οἴνου ἀλληγορεῖται· ἰσέον [οὖν] ὅτι ὡς ἄρτος εἰς κρᾶμα καταβρυθεῖς, τ̃ οἶνον ἁρπάζει, τὸ δὲ ὕδα-
τῶδες ἀπολείπει· ὅτω καὶ ἡ σάρξ τ̃ κυρίᾳ, ὁ ἄρτος τ̃ οὐρανῶν, ἀναπίνει τὸ αἷμα· τὰς ἀρχαίους
τ̃ ἀνθρώπων, εἰς ἀφθαρσίαν ἐκτρέφων, ἀπολείπων δὲ μόνας ἐκείνας εἰς φθορὰν, πᾶς σαρκι-
κὰς ἐπιθυμίας. ὅτως πολλαχῶς ἀλληγορεῖται ὁ λόγος, καὶ βρῶμα καὶ σάρξ, καὶ τροφὴ καὶ ἄρ-
τος, καὶ αἷμα καὶ γάλα· ἁπλᾶ ὁ κύριος εἰς ἀπόλαυσιν ἡμῶν τ̃ εἰς αὐτὸν πεπιστευκότων. μὴ
δὴ οὖν τις ξενιζέσθω, λεγόντων ἡμῶν ἀλληγορεῖσθαι γάλα τὸ αἷμα τ̃ κυρίᾳ· ἡ γὰρ καὶ οὐχὶ οὕτως
,, ἀλληγορεῖται; ὁ πλούτων, φησὶν, ἐν οἴνῳ πλυνεῖ τὴν στολὴν αὐτ̃, καὶ ἐν αἵματι σταφυλῆς τὴν περιβολὴν
,, αὐτ̃. ἐν τῷ πνεύματι τῷ αὐτ̃ κοσμήσει λέγει τὸ σῶμα τ̃ λόγου· ὥσπερ ἀμέλει τῷ αὐτ̃ πνεύ-
ματι ἐκβρέψει τὰς πηγὰς τ̃ λόγου. ὅπου δέ τὸ αἷμα ὁ λόγος ἐστὶν, μαρτυρεῖ τὰ Ἄβελ τ̃ δι-
καίου τὸ αἷμα ἐντυγχάνον τῷ θεῷ· οὐ γὰρ τὸ αἷμα ἂν ποθὲν σημήνατο φωνὴν, μὴ οὐχὶ ὁ λόγος
νοεῖσθω τὸ αἷμα· τὸν μὲν γὰρ δίκαιος ὁ πλαιὸς τ̃ νέου δικαίου· καὶ τὸ αἷμα τὸ ἐντυγχάνον
τὸ παλαιὸν, ἀναιρεντυγχάνει τῷ αἵματι τ̃ νέου. φθέγγεται δὲ πρὸς τ̃ θεὸν τὸ αἷμα ὁ λόγος·
ἐπεὶ λόγον ἐμήνευε τ̃ πέμψαντος. ἀλλὰ καὶ ἡ σάρξ αὐτὴ, καὶ τὸ ἐν αὐτῇ αἷμα, τῷ γάλακτι, εἰσὶ
ἀνύποπλαργύμενον, ἀρδευτόν τι καὶ αὔξον. καὶ δὴ καὶ ἡ διαμόρφωσις τ̃ συνηφθῶ, τῷ τῆς
ὀπτὶ μιᾷ καθάρσεως ἀπολελειμμένῳ καθαρῷ πεπώματι κιρναμένου τ̃ ἀπίρματος γίνε-
ται· ἡ γὰρ ἐκ τούτῳ δυνάμεις, θρεμβῶσαι τ̃ αἵματος τὴν φύσιν· ὃν τρόπον ἡ πυτία πυίησι τὸ γά-
λα. καὶ οὐσίαν ἐργάζεται μορφώσεως τυθαλοῦς· γὰρ ἡ κρᾶσις σφαλερὰ ἡ ἀκρότης εἰς ἀπιθίαν.
καὶ γὰρ αὐτῆς ἤδη τ̃ γῆς ἀπὸ μὲν ἐμπορίας καταπλυθεῖσα, ἀπαύρεται τὸ ἀπίρμα· διὰ δὲ αὐχμὸν
νοσῖδος, ἀποξηραίνεται· κολλώδης δὲ ὁ χυμὸς ὤν, σωίζει τὸ ἀπίρμα καὶ φύει. ἴσως δὲ καὶ τὸ
14 ἀπίρματ τ̃ ζώου, ἀφρὸν εἶναι τ̃ αἵματος καὶ οὐσίαν ὑποτίθεται· ὃ δὴ τῇ ἐμφύτῳ θ̃ ἄρρενος
θέρμῃ, παρὰ τὰς συμπλοκὰς ἐκπεραχθὲν, ἐκριπτζόμενον ἐξαφροῦται, κἀν ταῖς ἀπορμαῖσι παρα-
πίπτει φλεγμόν· ἐντεῦθεν γὰρ ὁ Ἀπολλωνιάτης Διογένης τὰ ἀφροδίσια κικλῆσθαι βούλεται.
συμφανὲς πίνου ἐκ τούτων ἁπάντων, αἷμα εἶναι θ̃ ἀνθρωπίνου σώματος τὴν οὐσίαν. καὶ δὴ
καὶ τὸ χ̃ χαρὸν, τὸ μὲν πρῶτον ὑγρὸν ἐστὶ σύστασις γαλακτοειδὴς· ἐπιζαίματυμένη σαρ 40
κεῦται ἡ σύστασις αὐτὴ· πληρυμένη δὲ ἐν τῇ ὑστέρᾳ ὑπὸ τ̃ Φυσικ̃ καὶ θερμ̃ πνεύματος, ὑφ'
οὗ διαπλάττεται τὸ ἔμβρυον, ζωογονεῖται. ἀλλὰ καὶ μᾶ τὴν κύησιν αὖθις ἐκτρέφεται τὸ παι-
δίον, αἵματι τῷ αὐτ̃· αἵματος γὰρ φύσις τ̃ γαλάκτος ἡ οὐσία· καὶ πηγὴ τροφῆς τὸ γάλα· ᾧ δὴ
καὶ γυνὴ δήλη πέφυκε ἀληθῶς [καὶ] μήτηρ· διὸ οὖ καὶ φίλτερον εὐνοίας πρὸς λαμβάνει. διὰ
,, τοῦτο ἄρα μυστικῶς τὸ ἐν τῷ ὑποζυγίῳ ἅγιον πνεῦμα, τῇ τ̃ κυρίᾳ ὑποχρώμενον φωνῇ, Γάλα ὑ-
μᾶς ἐπότισα, λέγει. ἐπεὶ γὰρ ἀνεγνωνήθημεν εἰς Χριστὸν, ὁ ἀναγνώσας ἡμᾶς ἐκτρέφεται τῷ ἰδίῳ γά-
λακτι τῷ λόγῳ· πᾶν γὰρ τὸ γεννῆσαν, ἔοικεν εὐθὺς περιέχειν τῷ γενομένῳ τροφήν. καθάπερ δὲ ἡ
ἀναγέννησις ἀναλόγως, οὕτω καὶ ἡ τροφὴ γίγνεται τῷ ἀνθρώπῳ πνευματικὴ· πάντη τοίνυν ἡμεῖς
τὰ πάντα χρεῶν ὑποσωκεώμεθα, εἰς ἓς συγγένειαν διὰ τὸ αἷμα αὐτ̃ ὧν λυτρούμεθα· καὶ εἰς
,, σωμπάθειαν, διὰ τὴν ἀνατροφὴν τὴν ἐκ τ̃ λόγου· καὶ εἰς ἀφθαρσίαν, διὰ τὴν ἀγωγὴν, τὴν 50
,, αὐτ̃· τὸ θρέψαι γὰρ ἐν βρέφεσι πολλάκις πλέον πρὸς φίλτρα θ̃ φύσιν πέφυκε. τὸ αὐτὸ ἄρα καὶ
αἷμα καὶ γάλα, θ̃ κυρίου πάθους καὶ διδασκαλίας σύμβολον. ὧν τοιγαροῦν ἡμῶν ἱκάσωτων
νηπίων

νηπίων ἐγκαυχᾶσθαι τῷ κυρίῳ· ἵνα μὴ φθονῆσωμεν, Πατρὸς σῆ· ἐξ αἵματος καὶ σαρκὸς ἡμᾶς ἐν εἶναι. ὡς σῆ· ἐξ αἵματος καὶ γάλακτος μεταβολὴν γίνῃ), ἡδὴ μὲν σοφίς· οὐ μὴν ἀλλ' ἀπὸ καὶ ἐκ τῶν ποιμένων, ἵν' τι τὸ βουκόλων ὄξιστι μαθῶν· τὸ γὰρ ζωάτιον, ὃ ἔστις καὶ τὸν ὦραν λὶ ἔαρ καλοῦμεν, ὑγρότερον τῆ σελίχνῃ· γεγονότος· ἀλλὰ καὶ τῆς ὥρας καὶ τῶν νομῶν εὐχύλων τ- τωικάδι ουσῶν καὶ ἁπαλῶν, αἵματος πίμπλα) πότερον, ὡς ἐκ τῆς ἀληπίστως τ φλοιῶν κυρτυμένων τ ἀγγείων δήκνυ)· ἐκ ἢ τῆ αἵματος δαψιλίστερον χεῖται τὸ γάλα. ἱέρηξ δ' ἐμπαλιν ὑπὸ δ' καυματος συγκαιόμενον καὶ ἀναξηραινόμενον, ὥσπερ τὸν μεταβολὴν τὸ αἷμα καὶ τοῦτο ἔλαττον ἀμέλγεται. καὶ μὴν ἐ συγγένεια τινα πρὸς τὸ ὕδωρ φυσικωτάτην ἔχει τ γάλα, καθάπερ ἀμέλει πρὸς τὸν πρόμαπικην τροφὴν τ λουτρὸν τ' πρόμαπικον· οἱ γὰρ ἀπὸ ῥιφῶν-
10 πης τῷ πρωϊημένῳ γάλακτι ψυχρὸν ὀλίγον ὑδατος, ἀφελῶν) παρέχεται· καὶ γὰρ δοξειέν. οὕτω τι γάλα ἐστὶ πρὸς τὸ ὕδωρ κοινωνία, οὐκ αὐτὸ παθεῖν τι, πρὸς πεπονθὸς δὲ πρὸς πάθος· καὶ ἡν ὁ λόγος· ἔχει πρὸς τ βάπτισμα κοινωνίαν, τοῦτ' ἔχει τὸ γάλα τὸν σωτηρίαν πρὸς τὸ ὕδωρ. δείκνυ) γὰρ μόνον τ ὑγρῶν τοῦτ' ἐ τὸν πρὸς τὸ ὕδωρ μῖξιν. ὑπὸ καθαίρσιν παραλαμβανόμενον· καθάπερ τὸ βάπτισμα ὑπὸ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν. μίγνυ) γὰρ μέλι πρὸς φυῶς, ἐ τοῦτ' ὑπὸ καθαίρσεως πάλιν μὲν γλυκείας τ τροφῆς· μιγνύμενον· γὰρ ὁ λόγος· φιλανθρωπία, ἐστὶ γὰρ ἅμα τι πᾶν, καὶ αἱ καθαίρουσι τὰς ἁμαρτίας καὶ τὸ. —— μέλι· γλυκίαν ῥέον αὐδή. ὑπὸ τῆ λογικῆ λελίχθαι μοι δοκεῖ· ὡς ἔστι μέλι καὶ πολλαχῆ ἡ προφητεία ὑπὲρ μέλι ἐ κηρίον αἰνεῖ.
καὶ μὴν ὑπέμιγνυ) τὸ γάλα καὶ οἶνον τῷ γλυκεῖ· ἐπὶ φόλης δὲ ἡ μῖξις· καθάπερ αἱ ἀκιρταμένῃ ὑ πάθους εἰς ἀφθαρσίαν· ἐξορρὺ) γὰρ ὑπὸ δ' οἶνον τὸ γάλα καὶ ῥίζο)· ἐ ὅπερ αὐτὸ νοθον, τοῦτ'
20 ἀποχεῖδε). καὶ τι αὐτὰ δὲ τ πίστεως ἡ κοινωνία ἡ πρόμαπικη πρὸς τ παῆτον αὔθρωπον, ὃς σαρκικὰς ὑπὸ θυμίας ἐξορρὺπε, ὡς ἀιδιοπαθῆ συσκιάσει τ αὐθρωπον, τοῖς θείοις ἀπαθανατίζεται. ἀλλ' οἱ πολλοὶ δὲ ἐ τῷ λιπαρῷ ὑ γαλακτος, ὃ δὴ βούτυρον καλοῦσι, κατεχρῶν) ὡς λύχνον. τὸ πολυέλαιον ὑ λόγου οἱ αἰνίγματος ἀρίδηλα σαφήνισεν, ὡς μόνα τοῦδε ἐνδίκως ἐ τρόφιμος καὶ αὐξοῦ)· ἡ φωτιζόμενος τοὺς νηπίους· ἀρ' οὖτ' γὰρ ἐ χρεία σοφίᾳ ὑ κυρίου λέγει· Εὐχόμεθα αὐτοὺς γνῶναι τὰ ἀρχῶν· ἐπλάτυνα μέλι σὺν πίτυας, [ἐ ὅλαιον σὺν στιβὰς πίτυας·] βούτυρον βοῶν
καὶ γάλα προβάτων, μετὰ σιτάλου ἀρνῶν· καὶ τι ὅπη τύπος ἴδωκεν αὐτοῖς. ἀλλὰ καὶ τῶν γλυκασιν ὑ παιδιᾶ ὁ προφήτων, βούτυρον, φησιν, ἔδε) καὶ μέλι. ἐμοὶ δὲ ἐ θαυμάζειν ἔπεισιν, ὅπως σφᾶς πλάνης πνεῖς πλημμῶν καλῶν καὶ γνωσικῆς, ὑπὲρ τ δοκοῦσιν φρονῆσις, φυσιόμενοί τι καὶ φρυκτιόμενοι· αὐτὸς ὁμολογῶν τῷ Παύλου σεῖ ἑαυτῷ· ἔχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη πε-
30 λείωμαι· διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ καταλήφθην ὑπὸ Χριστοῦ. ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι. ἓν δέ, [ὅτι] τὰ μὲν ὀπίσω ὑπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. καὶ πλείων μὲν ἑαυτὸν ἡγοῦμαι, ὅτι ἀπήλακα τοῦ πρότερου βίου, ἔχειν δὲ τὸ κοσμεῖν· οὐχ ὡς ἐν γνώσει πλέον· ἀλλ' ὡς δ' πλεῖον ἐφίεμαι. διὸ καὶ ὑπέφρεν· Ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτ' ἐ φρονῶμεν· τελείωσιν δῆλον ὅτι λέγων τὸ ὅσον πέχθαι τῆς ἁμαρτίας, καὶ ὡς πίστιν τὸ μόνου πλεῖον ἀναγνωσθῆναι. ἐκλεκτοὺς τῶν κατὰ πόδιν ἁμαρτιῶν.

Τίς ὁ παιδαγωγὸς· καὶ περὶ τῆς παιδαγωγίας αὐτοῦ. ζ

40 ΕΠΕΙ πόθεν ἀποδείξαμεν παῖδας ἡμᾶς τοὺς πάλαι ὑπὸ τ γραφῆς καλουμένους, οὐ μόνον ἀλλὰ ἐ τοὺς Χριστῷ κατηκολουθηκότας ἡμᾶς νηπίους ἀληθερομένους, μόνον δὲ εἶναι πλέον τ παῖδα τῶν ὅλων· ἐ αὐτὸ γὰρ ὁ υἱὸς, καὶ ἐ τὸ υἱῷ ὁ πατὴρ· ὥσκε ἡμῶν, ὑπομένοις τῇ πάλῃ, ἐ τ παιδαγωγὸν ἡμῶν ἐπῆν, ὅστις ἐστί. καλεῖται δὲ Ἰησοῦς. ἔοδ' ὅτι οὖν ποιμένα ἑαυτὸν καλεῖ, καὶ λέγει, Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· κ μεταφορὰν ὑπὸ τ ποιμένων τ καθηγουμένων τοῖς προβάτοις· ὁ καθηγούμενος παιδίων, παιδαγωγὸς νοούμενος· ὁ τ νηπίων κηδεμονικὸς ποιμὴν· ἀπολεῖ γὰρ οἱ νήπιοι ὡς πρόβατα ἀλληγορούμενοι· καὶ ῥητῶν). Φησὶν, οἱ πάλαι, μία πάντων, ἐ ὡς ποιμὴν. παιδαγωγὸς οὖν ἑκάστης ὁ λόγος, ὁ τοὺς παῖδας ἡμᾶς ὡς σωτηρίαν ἄγων. ἐναργέστερον ὁ λόγος πρὸς ἑαυτὸν λέγει· Ὡσπερ εἶρηκεν· Ἐγὼ δὲ παιδεύτης ὑμῶν εἰμί. παιδαγωγία δὲ ἡ θεοσέβεια, μάθησις οὖσα θεοῦ θεραπείας, ἐ παίδευσις ὡς ἐπίγνωσιν ἀληθείας· ἀγωγὴ τι ἱερὴ, αὐτάγουσα ὡς ἱερατον. παιδαγωγία δὲ καλεῖ) πολλαχῶς· ἐ γὰρ ἡ τῷ ἀγομένῳ καὶ μανθανόντος, καὶ ἡ τῷ ἄγοντι· καὶ διδάσκοντι· καὶ αὐτὴ τρίτον ἡ ἀγωγὴ, καὶ τὰ διδασκόμενα πάντα· οἷον αἱ ὑπολαί. ἔστι δὲ ἡ κ' ἡμῶν παιδαγωγία κατάνυσμὸς ἀληθείας ὡς ἐπαίδειαν

θεοῦ, καὶ πράξεων ἀγίων ὑποτύπωσις ἐν αἰωνίῳ Δίκαμονῇ. ὥσπερ οὖν κατὰ βυθοῦ τὴν Φάλαγγα ὁ στρατηγὸς, τῆς σωτηρίας τὸ μισθοφόρον στρατηγούμενον· καὶ ὡς ὁ κυβερνήτης οἰακίζει τὸ σκάφος, σώζων συναιρόμενος τοὺς ἐμπλεύσαντας· οὕτως καὶ ὁ παιδαγωγὸς ἀγαθοὺς παῖδας ὄντι τῷ σωτηρίου δόγματι, τῷ ἡμῶν αὐτῶν ἔνεκεν κηδεμονίας. καὶ καθόλου ὁπόσα αὖ περὶ τοῦ θεοῦ εὐλόγως ἀπήγγειλεν ἡμῖν ἡδύσμα, τούτοις παθημένους τῷ παιδαγωγῷ πιθέσθαι. ὅπερ οὖν τρόπον ὁ κυβερνήτης οὐκ αἰεὶ τοῖς αὐτοῖς ὑποκάκει, ἀντιπέρωρος δὲ ἔαθ' ὅπου ἔλαιος ἀνθίσαι καταγίσειν· οὕτως ὁ παιδαγωγὸς οὐχὶ τοῖς ἐν τῷ νόμῳ τῷδε καταπίπτουσι νόμοις ὑποκεῖται, ὧδε ὥσπερ εἰκὼς αὐτοῖς τὸ παιδίον, ὡς περ σκάφος, εἰς ἡμέραν καὶ ἀπλῆ πλοηγῆσαι δύναται· μένων ἢ ἄρα τῷ ἀληθείας πνεύματι ἵστασθαι ἐρρωμένος τὸ οἰάκιον τοῦ παιδὸς, τὸ ὦτων λέγω· ἕως ἂν ἀβλαβὲς καθορμίσῃ τὸ παιδίον, εἰς τὰ λιμένα τῶν ἁγίων. τὸ μὲν οὖν πάτριον καλύμενον παρ' αὐτοῖς ὄθος, ὅρον ἐθέτω περίοχα· ἡ δὲ ἀγωγὴ ἡ θεία, κτῆμά ἐστιν εἰς αἰεὶ παρεμένον. Ἀχιλλέως μὲν οὖν παιδαγωγὸν τὸ Φοίνικα Φασὶ γενέσθαι, καὶ τὸ Χείρωνα παῖδων, Ἄδραστον Ἀλεξάνδρου δέ, Λεωνίδην· Ἑλλάνικον, Φιλίππου, Ναυσίθεον. ἀλλ' ὁ μὲν γυμναστὴς ὁ Φοῖνιξ ἦν· ὁ δὲ, Φυγὰς ὁ Ἄδρας ἦν· Λεωνίδης δὲ οὐ πολλὰ τὸν Φοῖνικα τοῦ Μακεδόνος· οὐδὲ Ναυσίθεος μισθοῦτο τὸν Πέλλης ἰατρόν· Ἀλκιβιάδου δὲ τὸν περσίαν ὁ Θρᾷξ ὄντως ἔχειν οὐκ ἴσχυσε Ζώπυρος, ἀλλ' αὐτὸν ἀνδράποδον ὁ Ζώπυρος ἦν· καὶ τῶν Θεμιστοκλέους παίδων ὁ παιδαγωγὸς Σίκινος, οἰκέτης μάλα ἦν· ἐρχόδαμα Φασὶν αὐτὸν καὶ σικιννίζειν εὑρεκίναι. οὐκ ἔλαθον ἡμᾶς οἱ παρὰ Πέρσαις βασίλειοι καλούμενοι παιδαγωγοί· οὓς τὸ πάλαι τὸν ἀριθμὸν ἐξισοῦσθαι ἐκέλευσεν ὁ πάντων Περσῶν, ὁ βασιλεὺς Περσῶν, τοῖς σοφοῖς αὐτοῦ ὁ Φίλιππος παισίν· ἀλλὰ τοξεύειν μόνον οἱ παῖδες αὐτοῦ μανθάνουσιν· ἡδέσπουτος δὲ, ἀδελφοῖς ἐμμελῶς καὶ γυναιξὶ, γαμετῇ τε ἅμα καὶ παλλακίσιν ἀναρίθμοις ὁμιλήσαντα, καθάπερ οἱ κάπροι εἰς σωτηρίαν ἠσκημένοι. ὁ δὲ ἡμέτερος παιδαγωγὸς, ἅγιος θεὸς Ἰησοῦς, ὁ παῖς τοῦ ἀνθρωπίνου καθηγεμὼν λόγος· αὐτὸς ὁ φιλάνθρωπος θεὸς ἐστι παιδαγωγός. λέγει δὲ τὸ Δαβὶδ τὸ ᾠδὴς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον εἰς αὐτόν· Αὐτὸς ἦν τὸ λαὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐν δίψῃ καύμαλος ἐν ἀνύδρῳ, ἐκύκλωσεν αὐτὸν, καὶ ἐπαίδευσεν αὐτὸν, καὶ διεφύλαξεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, ὡς αἰτὸς σκεπάσῃ νοσσιὰν αὐτοῦ· καὶ ἐπὶ τοῖς νεοττοῖς αὐτοῦ ἐπτέρυξεν· διοὺς ἐν πτέρυξιν αὐτοῦ, ἐδέξατο αὐτὸν, καὶ ἀνέλαβεν αὐτὸν ἐπὶ τῶν μετεφρένων αὐτοῦ· κύριος μόνος ἦγεν αὐτὸν, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν θεὸς ἀλλότριος. ἀφ' ὧν εἰρηται τὸ παιδαγωγὸν ἐνδείκνυσθαι ἡ γραφὴ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ διηγουμένη. πάλιν δ' ὅταν λέγῃ Δαβὶδ ἑαυτὸν προσώπου, ἑαυτὸν ἐμολογεῖ παιδαγωγόν· Εγὼ κύριος ὁ θεός σου, ὁ ἐξαγαγών σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου. τίς ἂν ἔχοι ἐξουσίαν τοῦ ἄγειν ἄνευ τοῦ καὶ ἔχειν; ἔχει ὁ παιδαγωγὸς; ἔστω· ὤφθη τῷ Ἀβραὰμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εγώ εἰμι ὁ θεός σου· εὐαρέστει ἐνώπιόν μου. τοῦτον δὴ παιδαγωγικῶτατα ὑποκατασκάζει παῖδα πιστὸν· Καὶ γίνου, φησὶ, ἄμεμπτος· καὶ θήσω τὴν διαθήκην μου ἀνὰ μέσον ἐμοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον σοῦ, καὶ τοῦ σπέρματός σου φιλίας ἕνεκα θεσπεσίας ἐστὶ κοινωνία τοῦ δὲ Ἰακὼβ ἀναγράσκεσθαι παιδαγωγὸς ἐστι· καὶ Φαίνεται. λέγει γοῦν αὐτῷ· Ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ, Δίκαιον φύλασσόν σε ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ, οὗ ἂν πορεύῃ· καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην· ὅτι οὐ μή σε ἐγκαταλίπω ἕως τοῦ ποιῆσαί με ὅσα ἐλάλησά σοι. τούτῳ δὴ καὶ συμπαλαίειν λέγεται. ὑπελείφθη δὲ, φησὶν, Ἰακὼβ μόνος, καὶ ἐπάλαιεν μετ' αὐτοῦ ἄνθρωπος· ὁ παιδαγωγὸς· μέχρι πρωΐ. οὕτος ἦν ὁ ἄνθρωπος ὁ ἄγων καὶ φέρων, ὁ συγγυμναζόμενος, καὶ ἀλείφων τῷ ποτηρίῳ τὸ ἀσκητὴν Ἰακώβ. ὅτι δὲ ὁ λόγος ἦν ὁ ἀλοιφεὺς ἅμα τῷ Ἰακὼβ καὶ παιδαγωγὸς τῆς ἀνθρωπότητος, Ἐρώτησον, φησὶν, αὐτὸν. καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀνάγγειλόν μοι τί τὸ ὄνομά σου. τί εἶπεν· Ἵνα τί τοῦτο ἐρωτᾷς τὸ ὄνομά μου; ἑτέρωι γὰρ τὸ ὄνομα τὸ κρυπτὸν τῷ νέῳ λαῷ, τῷ νηπίῳ. ὅτι δὲ καὶ ἀνονόμαστος ἦν ὁ θεὸς ὁ κύριος, μηδέπω γεγυμνασμένοις ἄνθρωποις. πλὴν ἀλλὰ ὁ Ἰακὼβ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου Εἰδος θεοῦ· εἶδον γὰρ, φησὶν, θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχή. πρόσωπον δὲ τὸν θεὸν ὁ λόγος, ᾧ φωτίζεται ὁ θεὸς καὶ γνωρίζεται. τότε καὶ Ισραὴλ ἐπωνόμασεν, ὅτι εἶδε τὸν θεὸν τὸν κύριον. οὗτός ἐστιν ὁ θεὸς, ὁ λόγος, ὁ παιδαγωγὸς, ὁ φήσας αὐτῷ πάλιν ὕστερον· Μὴ φοβοῦ καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον. ὅρα πῶς μὲν ἔπεται τῷ δικαίῳ ὁ παιδαγωγὸς, ὅπως τε καὶ ἀλείφει τὸν ἀσκητὴν· πλουτίζει διδάσκων τὸν ἀσκητικόν. αὐτὸς γοῦν οὕτος καὶ τὸν Μωσέα διδάσκει παιδαγωγῶν. λέγει γὰρ ὁ κύριος· Εἶτις ἁμάρτηκεν ἐνώπιόν μου, ἐξαλείφω αὐτὸν ἐκ τῆς βίβλου μου· νῦν δὲ βάδιζε καὶ ὁδήγησον τὸν λαὸν τοῦτον εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπόν σοι. ἐντεῦθεν διδάσκαλος ἐστι παιδαγωγίας· καὶ γὰρ ἦν ὡς ἀληθῶς, Δαβὶδ μὲν Μωσῆς παιδαγωγὸς ὁ κύριος τοῦ λαοῦ τοῦ παλαιοῦ· δι' αὐτοῦ δὲ, τοῦ νέου καθηγεμὼν λαοῦ, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, ἰδὼν γὰρ, φησὶ τῷ Μωσῆ· Ὁ ἄγγελός μου προπορευσεται

πορεύσεται

πρυίτατ᾽ σου· τῷ εὐαγγέλιον καὶ ἡγεμόνιον διηρήσεις δ᾽ λόγῳ δυάμει, τ᾽ δὲ ἀξίωμα τ᾽ κυριακὴν φυλάξῃων. Ἡ δ᾽ αὐ ἡμέρα διπλασιέπλωμοή, φησιν, ἐπὶ ζῶ ἐπ᾽ αὐτὰς τῶν ἁμαρτιῶν αὐ- "
τῶν· τυτέστιν, ἢ δ᾽ αὐ ἡμέρα κριτὴς καθεδῶ, ἀποδώσω τ᾽ ἁμαρτιῶν αὐτῶν τὰ αὐτίξια· ὁ γὰρ "
αὐτὸς παιδαγωγὸς καὶ κριτὴς, τὰς παρακούσεις αὐτῶν δικάζῃ· τὸ δ᾽ ἁμάρτημα αὐτῶν ὑπερασπᾶται ὁ φιλανθρωπ᾽ λόγ᾽· ἐλέγχει δ᾽, ἵνα μετανοήσωσιν· θέλει γὰρ ὁ κύρι᾽ τῷ μεζόνεσιν δ᾽ ἁμαρτωλοῖς μᾶλλον, ἢ τ᾽ θάνατον ἡμῖν δ᾽, ἢ ἀλλοτρίων ἁμαρτίας ὡς νηπίοις δι᾽ ἀκοῆς παραδείξαμεν, φόβῳ τ᾽ ἀπλῆς τῶν μὴ ζημίαν πεθῶν, ἀποχώμεθα τ᾽ ἴσων πλημμελημάτων. τί γὰρ ὠφελεῖ ὁ ἡμαρτον; ὅτι ἐν τῷ θυμῷ αὐτῶν ἀπεκτάναν ἀνθρώπους· ἢ τῇ θηριθυμίᾳ αὐτῶν, ἰσθυρεκόπησαν πῶρον· δικαίᾳ ζῆλ᾽ ὁ θυμὸς αὐτῶν. πῶς οὖν τότε μᾶλλον ἡμᾶς φιλανθρωπότερον παιδεύσαι; τὸ μὲν γὰρ πρότερον τῷ περιστερίῳ λαῷ, περιστερίαν ἔλαβηκα ὠδὴν, καὶ νόμ᾽ ἐπαιδαγώγει τ᾽ λαὸν μὴ φοβεῖσθαι, καὶ λέγ᾽ ἄγγελ᾽ ὠδὴ· κοινῷ γὰρ καὶ νέῳ λαῷ, καινὴ καὶ νία διαθήκη δεδώρηται, καὶ ὁ λόγ᾽ γεγένηται, καὶ ὁ φόβ᾽ εἰς ἀγάπην μεταπέπεται, καὶ ὁ μυσικὸς σκηνῶ᾽ ἄγγελος Ἰησοῦς πέπται. ὁ γὰρ αὐτὸς οὗτ᾽ παιδαγωγὸς, τοτὲ μὲν, φοβεῖσθαι κύριον τ᾽ θεὸν, ἔλεγε· ἡμῖν δὲ, ἀγαπᾶτε κύριον τ᾽ θεὸν σου, παρῄνεσεν. διὰ τοῦτ᾽ ἐν τῇ "
λειπῇ ἡμῖν· Παύσασθε ἀπὸ τῶν ἔργων ὑμῶν τῶν πονηρῶν ἁμαρτιῶν· Μάθετε καλὸν ποιεῖν· "
Ἐκκλίνετε ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιήσετε ἀγαθόν· Ἡγάπησας δικαιοσύνην, ἐμίσησας ἀνομίαν. αὕτη "
μου ἡ νέα διαθήκη παλαιῷ κεχαραγμένη χαράγματι. οὐκ ἄρα ἡ νεότης ἔλεγε ἐνδεέστερα. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ Ἱερεμίᾳ ὁ κύριος λέγει· Μὴ λέγε ὅτι νεώτερός εἰμι· πρὸς τοὺς μὲν πατέρας σου ἐν "
κοιλίᾳ, ἐπίσταμαί σε· καὶ πρὸ τοῦ σε ἐξελθεῖν σε μήτρας, ἡγίακά σε. πῶς δυνᾷ πρὸς ἡμᾶς "
ἡ προφητεία αἰνίττεσθαι τοὺς πρὸ κατακλυσμοῦ κόσμου, μηδὲν ἐγνωσμένους θεῷ· νῦν δ᾽, νηπίους 17
δὲ τῷ εὐαγγελίῳ πεπληρωμένῳ βουλήσεσι τοῦ θεοῦ· καθ᾽ ἡμᾶς κλῆσιν καὶ σωτηρίαν. πεζοὶ γὰρ γεγόναμεν. διὸ ἐπιφέρει, Προφήτῃ ἀνὴρ ἔθνη τίθηκά σε· προφητεύσει λέγων αὐτὸν εἶναι μὲν ἄνθρωπον, δοκεῖν δὲ νεωτέρου τῷ προσηλείᾳ τῆς νηπίου καλυμένης. ὁ γὰρ νεμος χαρὲς ἐστὶ παλαιὰ, διὰ Μωσέως ἀπὸ τοῦ λόγου δοθεῖσα. διὸ καὶ φησὶν ἡ γραφὴ, Ὁ νόμ᾽ διὰ Μωσέως ἐδόθη· οὐχὶ ἀπὸ Μωσέως, ἀλλὰ ἀπὸ μὲν τοῦ λόγου, διὰ Μωσέως δ᾽, τοῦ προφήτ᾽ αὐτοῦ· διὸ καὶ προσήκων᾽ ἐγένετ᾽ ἡ δὲ αἰδίος χαρὲς ἐν ἀληθείᾳ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετ᾽. ὁρᾶτε τὰς λέξεις τ᾽ γραφῆς. ὃ μὲν τοῦ νόμου, ἐδόθη φησὶ μόνον· ἡ δ᾽ ἀλήθεια, χαρὶς ὅσα ἔ παντὸς, ἔργον ἐστὶ δ᾽ λόγου αἰώνιον· καὶ οὐκέτι διδοθῆναι λέγεται, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ γίνεσθαι· οὐ χωρὶς, ἐγένετ᾽ καθ᾽ ἕν. αὐτίκα γὰρ ὁ Μωσῆς τῷ παλαιῷ προφητικῶς παραχωρῶν παιδαγωγῶν τῷ λογῳ, ἢ τὸ ὄνομα καὶ τὸν παιδαγωγίαν προφατίζει, ἢ τῷ λαῷ παρατίθεται τ᾽ παιδαγωγόν, ὑπολαμβάνεις ἀπλῶς ἐγχειρίσας· Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσ᾽. φησὶν, ὁ θεὸς ὡς ἐμέ. σὺ τ᾽ ἀδελφῶν ὑμῶν· τ᾽ Ἰησοῦν τ᾽ τοῦ Ναυὴ αἰνιττόμενος, διὰ τ᾽ Ἰησοῦν τὸν τοῦ θεοῦ υἱὸν· σκιαγραφία γὰρ ἦν τοῦ κυρίου τὸ ὄνομα τὸ Ἰησοῦ προκηρυσσόμενον ἐν νόμῳ. ἐπιφέρει γοῦν τὸ λυσιτελὲς τῷ λαῷ συμβουλεύων. Αὐτοῦ ἀκούσεσθε λέγων· καὶ ὁ ἄνθρωπος ὃς μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου τούτου, τοῦτο ἀπολεῖ. πιθανὸν ἡμῖν ὄνομα σωτηρίας προφητῶν παιδαγωγοῦ. διὰ τοῦτ᾽ αὐτοῦ ῥάβδον τεθλάσθαι ἡ προφητικὴ ῥάβδον παιδευτικὴν, λεγούσαν, κατηχουμενικὴν· ἣν οὐκ ὁ λόγ᾽ ὁ πιθανὸς οὐκ ἴασατο, ἀπλήσιασθ᾽ οὐς ἢ ἀπλὴ οὐκ ἴασατο, [ἡ] ῥάβδος ἰάσατο· οὐς ἢ ἡ ῥάβδος οὐκ ἴασατο, τὸ πῦρ ἐπανίσταται. Ἐξελεύσεται, φησὶ, ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί. ἔρα ἐστὶν ἐπιμέλεια, ἢ τῶν σοφιῶν. καὶ τῶν δύναμιν τ᾽ παιδαγωγοῦ· Οὐκ ἐν δόξαν, φησὶ, κρινεῖ, οὐδὲ ἐν τῷ λαλιὰν ἐλέγξει· ἀλλὰ κρινεῖ τοὺς πένητας κρίσιν, καὶ ἐλέγξει τοὺς ἁμαρτωλοὺς τ᾽ γῆς. ἐστὶ διὰ Δαβίδ· Κύριε παιδεύων ἐπαίδευσέ με, ἢ τῷ θανάτῳ οὐ παρέδωκέ με· τὸ γὰρ ὑπὸ κυρίου παιδεύθηναι καὶ παιδαγωγηθῆναι, θανάτου ἐστὶν ἀπαλλαγή. ἢ διὰ τοῦτο προφήτης φησίν· Ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ πιμανεῖς αὐτούς. πῶτερ ἢ ὁ ὀστράκινος κυνηθεὶς, ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους, Τί θέλετε, φησὶν ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραότητος; ἀλλὰ ἐ. Ῥάβδον δυνάμεως ἐξαποστελεῖ κύριος ἐκ Σιὼν, δι᾽ ἄλλου προφήτου λέγει. ἡ δ᾽ παιδαγωγικὴ αὕτη ἡ ῥάβδος σου ἐ βακτηρία σου παρεκάλεσάμι, ἐπὶ ἰς ἔπρος. αὕτη δ᾽ παιδαγωγοῦ ἡ δυνάμις ἡ σημεῖ, ἡ παρακλητικὴ, ἡ σωτηρι᾽.

Πρὸς τοὺς ἡγεμόνους μὴ εἶναι ἀγαθὸν τὸ δίκαιον. η᾽.

ΕΝΤΑΥΘΑ ἐπιφύονται ἔνιοι οὐκ ἀγαθὸν εἶναι φάμενοι τ᾽ κύριον διὰ τὴν ῥάβδον, ἢ τὴν ἀπλῆν, ἢ τ᾽ φόβον· ἐ παρακούσαντες μέν, ὡς ἔοικε, τ᾽ γραφῆς ὧδέ που λεγούσης· Καὶ ὁ φοβούμενος κύριον, ἐπιστρέφει δὴ καρδίαν αὐτοῦ· σκληρύνεται δ᾽ τὸ μέγιστον αὐτοῦ τῆς φιλανθρω- "

πίας, ὅτι δι' ἡμᾶς ἄνθρωπος ἐγήνετο. καὶ δὴ οἰκειότερον αὐτῷ ὁ προφήτης προσδύεται), ἀλλὰ τύ-
" των· Μυήσθητι ἡμῶν ὅτι χοῦς ἐσμέν· τυπτόμενοι, συμπαθήσαντες ἡμῖν, ὅτι τῷ ἀθένειαν τὰς ἀρχὰς αὐτὸς
παθὼς ἐπεφέρεσας. ταύτῃ γὰρ ἄρεσθαι καὶ ἀνεπίληπτός ἐστιν ὁ παιδαγωγὸς ὁ κύριος, τῇ ἐκάσ-
στῳ τῶν ἀνθρώπων δι' ὑπερβολὴν φιλανθρωπίας συμπαθήσας φύσει. ἦν γὰρ ἀδύνατον ὁ μισεῖν ὁ κύριος·
ἀ γὰρ δὴ πάντα μισεῖ μόνα τι, βούλεται ἢ αὐτὸ εἶναι ὁ μισεῖ· οὐδὲ βούλεται μόνα τι μὴ εἶναι, αἴτιος δὲ γί-
νεται ἕκαστα εἶναι αὐτὸ ὁ βούλεται μὴ εἶναι· οὐδὲ μὴν ἀβούλητά μόνα τι μὴ εἶναι, τὸ δὲ ἐστίν. εἴ τι ἄρα μισεῖ
ὁ λόγος, βούλεται αὐτὸ μὴ εἶναι· ἀδύνατον δὲ ἐστὶν οὐ μὴ τοῦ αἴτιον τοῦ εἶναι ὁ θεὸς παρίσχεται. οὐδὲν
" ἄρα μισεῖ. ὑπὸ δὲ θεοῦ· ἀλλ' οὐδὲ ὑπὸ δὲ λόγου· ἐν γὰρ ἄρχῃ, ὁ θεός ὅτι εἶπεν, Ἐν ἀρχῇ ὁ λόγος
" ἦν ἐν τῷ θεῷ· καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὐδὲ ἀμισεῖται τὰ ὑπὸ αὐτοῦ γινόμενα οὐδέν, λείπεται φιλεῖν
αὐτό. πολὺ δὴ πολὺ τὸν ἄλλων ἀγαπήσει τὸν ἄνθρωπον, ὡς ἕκαστος, τὸ κάλλιστον τῶν ὑπὸ αὐτοῦ δημιουρ- 10
γηθέντων καὶ φιλέθεον ζῶον. φιλανθρωπος ἄρα ὁ θεός· φιλάνθρωπος δὲ ἄρα ὁ λόγος. ὁ δὲ φι-
λῶν τι, ὡφελεῖν αὐτὸ βούλεται. τὸ δὲ ὠφελοῦν, ἢ μὴ ὠφελοῦν πάντως ἂν πως κρεῖττον εἴη. ἢ
δὲ ἀγαθῶν κρεῖττον οὐδέν ἐν. ὠφελεῖ ἄρα τὸ ἀγαθόν. ἀγαθὸς δὲ ὁ θεὸς ὁμολογεῖται· ἀφελεῖ ἄρα ὁ
θεός. τὸ δὲ ἀγαθόν, ἢ ἀγαθόν ἐστιν, ἢ δὲ ἄλλο πιθανὸν ὅτι ὠφελεῖ πάντα ἄρα ὠφελεῖ ὁ θεὸς καὶ
οὐδέπω ὠφελεῖ μόνα τι τῶν ἀνθρώπων, ἀεὶ δὲ κήδεται αὐτῶν· ἀεὶ κήδεται μὲν, καὶ δὲ [καὶ] παιδα-
18 λεῖ αὐτούς. κρεῖττον μὲν γὰρ τὸ καὶ γνώμῃ ὠφελεῖν, ἢ μὴ ὠφελοῦντα καὶ γνώμῃ· ἢ δὲ θεοῦ
κρεῖττον ἀδύνατον. καὶ οὐκ ἄλλό τι ἐστὶ τὸ καὶ γνώμην ὠφελεῖν, ὅτι μὴ παιδεύειν τὸν ἄνθρωπον·
κήδεται ἄρα καὶ παιδεύει τὸν ἄνθρωπον ὁ θεός. τοῦτο δὲ ἐναργέστερον ἔργῳ παιδαγωγῶν
αὐτὸν λόγῳ, ὃς ἐστι τῆς τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίας συναγωνιστὴς γνήσιος. τὸ δὲ ἀγαθὸν εἶναι, οὐ
τῷ ὀρθῶς ἔχειν ἀγαθὸν εἶναι λέγεται· καθὸ καὶ ἡ δικαιοσύνη ἀγαθὸν εἶναι λέγεται), οὐ τῷ 20
ὀρθῶς ἔχειν, ὀρθότης γάρ ἐστιν αὕτη, ἀλλὰ τῷ αὐτὸν καθ' αὑτὸν καὶ δι' αὐτὸν ἀγαθὸν εἶναι. λέ-
γεται δὲ καθ' ἕτερον τρόπον ἀγαθὸν τὸ συμφέρον, οὐ τῷ πέρπον, ἀλλὰ τῷ ὠφελοῦν. ἃ δὴ πάντα ἡ
δικαιοσύνη, ὡς ὀρθότης, ὡς δὲ αὐτὸν αἰρετὴ, ἀγαθόν, ὡς δὲ πέρπουσα· ἃ γὰρ πρὸς χάριν κρίνει,
ἀλλὰ δὲ καθ' ἀξίαν ἑκάστῳ ἐστὶν ἀποπεμπτική. ἔπειτα ἢ τῷ συμφέροντι τὸ ὠφέλιμον. καθ' αὑτὰ
ἄρα μέρη καθ' ἃ τὸ ἀγαθὸν ἐξετάζεται, καὶ ἡ δικαιοσύνη χαρακτηρίζεται· ἴσον ἐπίσης ἀμ-
φοῖν μετέχόντων· πᾶσι ἴσως χαρακτηριζόμενα, ὥστε τὰ ἀλλήλοις καὶ ὅμοια. ἀγαθὸν ἄρα ἡ δικαιο-
σύνη. Πῶς δ' ἄν, φασὶν, εἰ φιλάνθρωπος ἐστι καὶ ἀγαθὸς ὁ κύριος, ὀργίζεται καὶ κολάζει; ἀναγκαῖον
ἂν καὶ θεῖά τάττειν, ὡς οἴονται, ἀλλὰ βραχυπάτων ἐπεξελθεῖν· ἐπεὶ λυσιπλήσιως ἡ παιδευτικὴ οἰκονο-
μία, πρὸς τὸν ὀρθὴν τῶν παίδων ἀγωγήν, ἀναγκαίαν βοηθημάτων ἔσχε τάξιν θεραπεύειν ἢ πολ-
λὰ τῶν παθῶν τὰ μορία, καὶ προσλάβοι ἂν ὑπηρετήσεων παραγλυμάτων· καὶ δὴ καὶ ἀλλὰ τῶν ἐνίων θεωρη- 30
μάτων διδασκαλίας. ἔστι γὰρ οἱονεὶ χειρουργία τῆς ψυχῆς παθῶν ὁ ἔλεγχος· ἀπόπτωσις δὲ τὰ
πάθη τὰ ἀληθείας, ἃ χρὴ διελέγχειν διαιρεῖσθαι τῇ τομῇ. φαρμακείᾳ γὰρ ἔοικεν ὁ ἀνειδισμὸς, τὰ
πτυλωμένα καὶ λύων τῶν παθῶν, καὶ τὰ ὑπερβάντα τὸν βίον τὰ λαγνείας ἀνακαθαίρων, πρὸς ἃ καὶ τὰς
ὑπερεπερχώσεις δὲ τύφει ἐξομαλίζων, εἰς τὸ ὑγιὲς καὶ ἀληθινὸν ἀνασκευάζων τὸν ἄνθρωπον. ἡ νουθέ-
τησις δὲ οἱονεὶ διαπαίστη ἐστὶ νοσούσης ψυχῆς, ὧν χρὴ μεταλαμβάνειν, συμβουλευτικὴ· καὶ ὧν ἃ χρὴ,
ἀπαγορευτικὴ· τὰ δὲ πάντα εἰς σωτηρίαν καὶ αἰδίου ὑγείαν ἀφετέον. ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπιτιμᾶν, χρη-
μάτων ζημίας, καὶ τὰς εἰς αὐτὰ τὰ σώματα δικάσας αἰκίας μετ' ἐσμῶν καὶ τὰ ἐχάστης ἀτι-
μίας προσφέρων τῆς δικηκόσιν· ἔοικε δὲ ὅτι δὲ καὶ θανάτῳ κολάζων πᾶσι, τέλος ἔχει τὰ ἀγαθὸν,
ὑπὲρ νουθεσίας τῶν ὑπηκόων ἐπιτηδεύων. οὕτω τοι καὶ ὁ μόγος ἡμῶν οὗτος ὁ παιδαγωγὸς, ὁ τῶν
ὅλων ἡγεμὼν λόγος, τὰς πρὸ τοῦ νόμου ἀφηνιάζοντας τοῦτο, ὑπὲρ ἀπαλλαγῆς δυλείας καὶ 40
πλάνης, καὶ τῆς αἰσχιστευμένου αἰχμαλωσίας, εἰς κατοχὴν τῆς ψυχῆς παθῶν, νυθετῶν,
ὅλῃ τῇ ἱερᾷ τοῦ πολιτείας ὁμόσαι ἐρηναγωγῇ. καθάπερ ἔστι τῷ συμβουλευτικῷ λόγῳ παρά-
κλησις τὸ προτρεπτικὸν καὶ παρακλητικὸν εἶδος, οὕτω καὶ τῷ ἐγκωμιαστικῷ τὸ λοιδορητικὸν, καὶ
ὀνειδιστικὸν καὶ ἐγκωμιαστικόν. τὸ δὲ εἶδος τοῦτο, πάντα ἐστὶ ψυκτικὴ· ἰσότιμος δὲ τὸ ψέγειν, οὐ μίσος
συμβολον. ἄμφω μὲν γὰρ ὀνειδίζειν, καὶ ὁ φίλος, καὶ ὁ μὴ· ἀλλ' ὁ μὲν ἐχθρὸς, ἐπιγελῶν· ὁ δὲ φί-
λος, ἰσότιμον. οὐκ ἄρα διὰ μῖσος ὁ κύριος τοὺς ἀνθρώπους λοιδορεῖται· οὐς καὶ ἔξον αὐτῷ δοπολίσαι
παρὰ τοὺς ἰδίους αὐτοὺς. ὁ δὲ, ὑπὲρ ἡμῶν καὶ πάντων παιδαγωγὸς γὰρ ἅπτ ἀγαθὸς, ἐντόνως σφό-
δρα καὶ διὰ τὸ λοιδορίας ὑπανδύειν τὸ ψόγον· οἱονεὶ μάστιγι, τῇ βλασφημίᾳ τὸ νωθρὸν τῆς ἀμαυρώσεως
ἐπιγείρων. πάλιν τι αὖ ἐν μέρει προτρέπει διηκριβῶς τοὺς αὐτούς· ὡς γὰρ ὁ ἔπαινος οὐ προτρέ-
ψατο, τούτους παρώξυνεν ὁ ψόγος. καὶ ὡς ὁ ψόγος οὐκ ἐξεκαλέσατο εἰς σωτηρίαν καθάπερ ἐπι- 50
" κρὰς, τούτους πρὸς ἀληθείαν ἡ βλασφημία διανίσησι· μάστιγι γὰρ καὶ παιδεία, ἐν παντὶ καιρῷ σω-
" φίας· συγκολλῶν ὅρακεν, καὶ διδάσκων μωρόν· ὡς αἴσθησιν ἄγων, φησὶ, τῷ γῇ, καὶ τὰ ἀπλη-

πισμένον

πεσμένον ὡς σωίστιν ὀξυῶν· Διατῦτ' ἐναργῶς ἐπήγαγεν, Ἐξεγείρων καθεύδοντα ἐκ βαθέ-
ὕπνου· ὃς τῶν ἄλλων μάλιστα ἡνάτῳ ἔοικεν. καὶ δὴ αὐτὸς ἑαυτὸν ἀφίστησι τοῦς ἐκφαίνει,
τὴν πολύτροπον καὶ πολυωφελῆ θεραπείαν ἀληθορῶν, ὅταν λύκα ἐπῶν, Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπε-
λος ἡ ἀληθινή· καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν. εἶτα ἐπήγαγε πάλιν, Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ
φέρον καρπὸν, αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρποφοροῦν καθαίρει, ἵνα καρπὸν πλείω φέρῃ. καθυ-
λομανεῖ γὰρ, μὴ κλαδευομένη ἡ ἄμπελος· οὕτως ἡ ἐκ ὁ ἄνθρωπος. καθαίρει ἡ αὐτὸς ἵνας ἐξυβρι-
ζούσας παραφυάδας ὁ λόγος, ἡ μάχαιρα, καρποφορεῖν, οὐκ ἀπολυμένη, ἵνας ὁρίζης ἀναγκά-
σας· ἡ ἡ πρὸς τοὺς ἁμαρτάνοντας ἀπόληξις, ἔχει σκοπὸν τὴν σωτηρίαν, μεθαρμοζομένη μου-
σικῶς ἕ λόγου, κ' τοὺς οἰκείους ἑκάστων τρόπους· τῇ μὲν, ἀπειλοῦντος· αὐτῷ· τῇ δὲ, αὐλοῦ-
τος· σαφίστατα ἂν Διὰ Μωσέως λέγοι· Θαῤῥεῖτε· ἔτι γὰρ τῇ πρόσθεν ὑμᾶς παρεμβάλλῃ ὁ 19
θεὸς· ἵνα τί ἀνάβῃ ὁ φόβος αὐτοῦ ἐν ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμαρτάνητε. ἐντεῦθεν καλῶς καὶ ὁ Πλά-
των μαθὼν, Παῖδες μὲν γάρ, φησιν, ὡς ἀληθῶς ἀγαθὰ πάσχουσιν οἱ δικαίως δεδόντες· ἀφιλῶν-
τως δὲ, τῷ βελτίω τὴν ψυχὴν αὐτῆς γίνεσθαι δικαίως κολαζόμενοι. ἡ ἡ ἀγαθὰ πάσχουσιν ὑπὸ
τοῦ δικαίου οἱ ἐπανορθούμενοι, καὶ κ' Πλάτωνα ὁμολογῆται ἀγαθὸν εἶναί τ' δίκαιον· αὐτὸς γὰρ
ὁ φόβος ἀφιλεῖ, καὶ πρὸς ἀγαθοῦ τῆς ἀνθρώπους ἐζήνρηκε· ὅτι πνεῦμα φοβούμενον κύριον, ζή-
σεται· ἡ γὰρ ἐλπὶς σῴζοντα αὐτούς. ὁ ἡ αὐτὸς οὐτος λόγος, δικαίου σπουδὴς, κριτὴς ἐστιν·
ὃν οὖν καὶ Ἡσαΐας λέγει· Κύριος παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίας ἡμῶν· διορθωτὴν δηλονοτι κ'
κατόρθωτῆρα τῶν ἁμαρτιῶν. Διὰ τοῦτ' μὲν οὖν οὐτος οὐδεὶς ἀφίνας τὰ πλημμελήματα
ὑπὸ τοῦ πατρὸς τ' ὅλων, ὁ παιδαγωγὸς ἡμῶν, μόνος ὁ τῆς ὑπακοῆς Διακρίνας τὸν
παραυτὸν δωσάμενος. ὁ δὲ ἀπολῶν δῆλός ὅτι μηδὲν εἰδὼλων πρᾶξαι κακὸν, μηδὲ ἁπερ ἀπό-
λλη, ἀπειλεῖται· κατεγνωσμένος δὲ ἐς θεὸς, τὸν δὴ τῆς ἁμαρτίας αἰτίαν φορᾶν· καὶ τὸ φιλάν-
θρωπον αὐτοῦ ἐνδείκνυται, μᾶλλον ἔτι κ' Διὰ σωφρόνων εἶα πείσονται, ἢ παραμένευσιν ἁμαρτω-
λοί· ἀλλ' ἡ, ὥσπερ ὄφις ἐμοῦς, ἔδακεν ὠφέλως. ἀγαθὸς ἄρα ὁ θεὸς· καὶ ὁμοκύριος ἐστὶ πολλὰ
συγχωρεῖται τοῦ τὸ ἔργου τῷ λόγῳ· Τὰ γὰρ βέλη μου, φησὶ, συμπλέσαι αὐτούς· τελειόμενοι λιμῷ κ'
βρώσει ὀρτέων· καὶ ὁ πανοῦργος ἀναίδης· ὁ δοῦλος θεμένου ἐπαισχυνθῶς αὐτὸς, μὴ ὑμῖν συ-
ρέσθαι δοκῇ τ' χῆς· ἔξωθεν ἀπικώσει αὐτὸς μάχαιρα, κ' οὐκ τῶν τιμίων φόβος. ὡς οὐκ ὀργίζε-
ται τὸ θεῖον, ἢ πεῖν ἔδοξεν, ἀλλὰ τὰ μὲν πλῆξε ἀπεχθῆ, τὰ πάντα δὲ παρῆνεσε τὸν ἀνθρωπί-
νῳ καὶ ὑπέδειξεν ὡς πρακτέα. ἀγαθὴ δὲ αὐτὴ ἡ πίστις, οὐ φοβεῖν ἵνα μὴ ἁμάρτωμεν φόβος
γὰρ κυρίου, ἀπωθεῖται ἁμαρτήματα· ἄφοβος δ' οὐ δυνήσεται δικαιωθῆναι, φησὶν ἡ γραφή. καὶ
τὸν κόλασιν ὁ θεὸς οὐχ ὑπὸ ὀργῆς δοκεῖ φέρει, ἀλλὰ τὸ δίκαιον σκοπῶν· ὡς οὐ συμφέρει πεσαλ-
φθῆναί τ' δίκαιον δι' ἡμᾶς. αἱρεῖται δὲ ἡμᾶς τὰς τιμωρίας, αὐτὸς ἐκὼν ἁμαρτάνων αἰ-
τία δὲ ἑλομένου· ὁ θεὸς ἀναίτιος. Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν, θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ
ἄδικος ὁ θεὸς, ὁ ὀργὴν φέρων τὸν ὀργήν; μὴ γένοιτο. λέγει γὰρ ἀπόλλων, Παροξυνῶ τὸν μάχαιραν
μου, κ' ἀνθέξει κρίματος ἡ χεὶρ μου· κ' αὐτὸς ἀνταποδώσω δίκαιον τοῦς ἐχθροῖς, κ' τοῖς μισοῦσιν αὐ-
τὰ ἀποδώσω· μεθυσω βέλη μου ἀφ' αἵματος· κ' ἡ μάχαιρά μου φάγεται κρέα ἀπὸ αἵματος
τραυματιῶν. σαφὲς γὰρ ἐν τούτοις ὡς ἄρα οἱ μὴ διεχθρευόντες τῇ ἀληθείᾳ, μηδὲ μισοῦντες τ' λόγον,
οὐκ ἂν τ' σφῶν αὐτῶν μισήσαιεν σωτηρίαν, οὐκ φύγοιεν σφ' ἂν τ' ἐχθρὰς τὰ ὀλέτρια. Σπέρμα
ἄρα σοφίας, ἡ φησιν ἡ σοφία, φόβος κυρίου. σαφέστατα γοῦν Διὰ Ἀμὼς ὁ προφήτης, τὴν οἰκο-
νομίαν μιμούμενος ὁ λόγος τὴν ἑαυτοῦ· Κατέστρεψα ὑμᾶς, λέγων, καθὼς κατέστρεψεν ὁ θεὸς Σό
δομα καὶ Γόμορρα, κ' ἐγένεσθε ὡς δαλὸς ἐξεσπασμένος ἐκ πυρός· οὐδεὶς ὡς ἐπεστρέψατε πρός με,
λέγει κύριος. ὁρᾶτε πῶς ὁ θεὸς τὴν μεζόνειαν ὑπὸ φιλανθρωπίας ζητεῖ· ἐνδείκνυται τι παρὰ τὴν
οἰκονομίαν τ' ἀπόλλης ἡσυχῆ τ' φιλάνθρωπον τὸ ἑαυτοῦ. Ἀποστρέψω, φησὶ, τὸ πρόσωπόν μου ἀπ'
αὐτῶν, κ' δείξω τί ὄψει αὐτοῖς· ἕ γὰρ τὸ πρόσωπον κυρίου, δηλονότι φρόνησις κ' ἀγαλλίασις ἕ ἡ ἀπό-
στασία, παρενίσυσις γένεται πονηρίας. ὁ βύλεται ὕν ἐφέρειν τὰ κακά· ἀγαθὸς γάρ ἐστι· παρο-
ρῶν δὲ αὐτὸ ἐκοντὶ, Διὰ τ' ἀπιστίαν τὴν ἀνθρωπίνων, γίνεσθαι ἔχει κακία ἰδεῖν, φησὶν ὁ Παῦλος,
χρηστότητα κ' ἀποτομίαν θεοῦ· δηλονότι μὲν τοὺς πεσόντας, ἀποτομίαν· δηλονότι δὲ σε, χρηστότητα· ἐὰν δηλο-
μένης τῇ χρηστότητι, τ' πίστει τῇ εἰς Χριστὸν πίστ. ἔστι δὲ ἡ τῷ ἀγαθῷ, ἡ φύσει ἀγαθὸς ἐστιν, ἡ μισο-
πονηρία. διὸ καὶ κολάζειν μὲν αὐτὸν ὁμολογήσαιμι τοὺς ἀπίστους· ἡ γὰρ κόλασις, ἐπ' ἀγαθῷ καὶ
ἐπ' ὠφελείᾳ τῇ κολαζομένου· ἔστι γὰρ ἐπανόρθωσις ἀντιτεινόντος· πωρωθῆναι δὲ, μὴ βύλεσθαι.
πωρωσία δὲ ἐστιν ἀντιπόδοσις κακοῦ, δηλονότι τοῦ τῷ πωρουμένῳ συμφέρειν ἀναπιπτούσῃ. οὐκ
ἂν δὲ δηλουμένης πωρωθῆναι, ὁ ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ἡμᾶς προστυχεῖν διδάσκων· ἀλλὰ
ὅτι μὲν ἀγαθὸς ὁ θεὸς καὶ ἅπαντες ὁμολογοῦσιν οἱ πάντες· εἷς γὰρ καὶ δίκαιος ὁ αὐτὸς θεὸς,

οὔμοι χρὴ πλησίον ἵστι λογων, τῷ εὐαγγέλιον τῦ κυρίε παραθεμένῳ φωνήν· ἵνα μὲν αὐτὸν
λέγῃ, ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν σοι· ἵνα & αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν· ἵνα
& ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας· κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα
ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς ἓν· ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, & σὺ ἐν ἐμοὶ, ἵνα ὦσι πεπλειωμένοι εἰς ἕν· ἵν' ᾖ ὁ θεὸς, καὶ
ἐπίσκοπος & ἑνὸς, καὶ ὑπερ αὐτῶν μοναδα. διὸ & τὸ σὺ μέρος, δεικτικὴν ἔχον ἐμφασιν, τὸ ὄντως
μόνον ἔστι, ὃς ἦν καὶ ἔστι καὶ ἔσται, δεικνυσι θεὸν· καθ' ὧν τριῶν χρόνων ἓν ὄνομα κεῖται, ὁ ὤν. ὅτι δὲ
ὁ αὐτὸς μόνος ὢν θεὸς, καὶ δίκαιος ἐστιν ὁ αὐτὸς καὶ μόνος, καὶ ὄντως, ἐν τῷ αὐτῷ μαρτυρήσῃ
κύριος εὐαγγελίῳ, λέγων· Πατηρ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, κἀκεῖνοι ὦσι μετ'
ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν, ἣν δέδωκάς μοι· ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.
πάτερ δίκαιε· καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω· ἐγὼ δέ σε ἔγνων, κἀκεῖνοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας· 10
καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω. οὗτός ἐστιν ὁ ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων
ὅτι τίκτα τοῖς μισοῦσι, καὶ πεσόντων ὅλε τοῖς ἀγαπῶσιν. ὁ γὰρ ἰσχὺς, τοὺς μὲν, ἐκ δικαίων, τοὺς δὲ,
ἐξ ἀνόμων, καλῶ μὲν πατὴρ νοᾶται ἀγαθὸς ὤν, αὐτὸ μονον ὅ ἐστι κίνλησι ἀγαθὸς· καλῶ δὲ
υἱὸς ὢν ὁ λόγ& αὐτὸ ἐν τῷ πατρὶ ἐστι, δίκαι& προσχρῆσι, ἐκ τ προς ἄλληλα σχέσεως·
ἀγάπης ἰσότιμα μεμετρημενον ὄνομα δυνάμεως. Ἄνδρα, φησὶ, κ' ἔργα αὐτὸ κρινῶ· ἀγα-
θοῦ ζυγοῦ προσωπον ἡμῖν δικαιοσύνης, τ Ιησοῦν γνωρίσατ& τῷ θεῷ, δι οὗ καὶ τὸν θεὸν εἶδον
ἐκ τρυζώσης ἰσοθενοῦς ἔχομεν. ὅτι τάτα καὶ ἡ σοφία Σολομῶνδιλ λέγ· Ἕλι& γὰρ καὶ ὀρ-
γὴ μετ' αὐτῦ. κύρι& γὰρ ἀμφοῖν αὐτ& μον& δυνασης, εὐίλασμον ἐκχέων ὀργὴν κ' τὸ
πολὺ ἔλε& αὐτῦ. οὕτω καὶ ὁ ἔλεγχ& αὐτὸ· ἐλέους χάρ καὶ ἐλέγχου σκοπὸς, ἡ τῶν ἐλεγ-
χομένων σωτηρία. ναὶ μὲν ὅτι ἀγαθὸς αὐτὸς ὁ θεὸς κ πατὴρ & κυριος ἡμῶν Ιησῦ, ὁ αὐτὸς πά- 20
λιν ὁμολογήσ λεγος, ὅτι αὐτὸς χρῆσις ὅστι ὅλ τὰς ἀχαρίστους κ πονηρούς· κ προσίτι, Γινεσθε
οἰκτίρμονες, λέγων, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστιν. ἃ μὲν ἀλλὰ κ ὁπλωτικα Σολομῶνδιλ λό-
γα· Οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ ὁ πατὴρ μου, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ὅλ τάτοις αὐθις, Ὁ πατὴρ μου, φησὶν,
ὅπλαμπ τ ἡλιον τ αὐτὸ ὅλ πάντας. παρασημαινόμενον ἐν τῷδε, ὅτι τ αὐτὸ πατρικὸν τ ἀγαθον,
κ δημιουργὸν εἶναι ὁμολογῶ. δίκαιος γ ὁ δημιουργὸς εἶναι (οὐκ ἁπλοῦς). κ πάλιν, Ὁ πατὴρ μου,
φησὶ, βρέχ ὅλ δικαίους κ ἀδίκους & καλὸν μὲν βρέχει, δημιουργὸς ὑδάτων ἐστὶ, κ νεφῶν κα-
θὸ ᾗ ὅλ πάντας, δικαίως ἰσάζατα & λέγεται· ὡς ᾗ ἀγαθος, ὅλ δικαίους κ ἀδίκους ὁμοίως. Σα-
φέστερον πίνω ἵνα κ τ αὐτὸν εἶναι θεὸν συλλογιζόμενα ὧδέπως ὅτι Ὀψόμεθα τοὺς οὐρανοὺς ἔργα
τ δακτύλων σε κ, Ὁ κλίνας τοὺς οὐρανοὺς, ἐν τοῖς οὐρανοῖς κατοικεῖ & Ὁ οὐρανὸς θρόνος σε, τὸ
ἄγιον πνεῦμα εἶπαλλεν ὁ τ κυριος φησὶν ἐν τῇ προσευχῇ, Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. οὐρα- 30
νοὶ γὰρ τῶν κλίσεως τ κόσμου εἰσὶν. εἰ ἀντέρρητον ἄρα μὴ κ ἐστὶν εἶναι τ κυριον τῦ δημιουργῦ.
ἀ ᾗ ὁ κλίσις πρὸ πάντων ὁμολογῶ) δίκαιος, ὡς ᾗ τῦ δημιουργῦ ὁ κύριος, ὡς ἄρα & δίκαιος ὁ
κύρι& Δία τοῦτ' & ὁ Παῦλος φησὶ· Νῦν δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, κ πά-
λιν, ἵνα μᾶλλον καταλαβῇς ὅτι δικαιοσύνη δὲ θεοῦ Διὰ πίστεως Ιησῦ Χριστῦ εἰς πάντας τὰς
πιστεύοντας· ἡ γὰρ ἐστὶ Δίκαιος. καὶ προσέτι μαρτυρῶν τῇ ἀληθείᾳ, μετ' ὀλίγα ὅπ φέρει, Εν
τῇ ἀνοχῇ & θεῦ· πρὸς τὴν ἔνδειξιν & εἶναι αὐτὸν δίκαιον, καὶ δικαιοῦντα τ ἐκ πίστεως Ιησῦ. τὸ δὲ
δίκαιον ἀγαθὸν εἶδος, φαίνεται τ λέγων· Ὡς μὲν νόμος ἅγι& ἐστὶ, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ
δικαία καὶ ἀγαθή· καὶ κ' τ αὐτῆς δυνάμεως ἀμφω τάττων τὸ ὀνόματος. ἀλλὰ καὶ ἀδὲς ἀ-
γαθὸς εἰ μὴ ἑ πατὴρ αὐτὸ· ὁ αὐτὸς ἄρα πατὴρ αὐτὸ ὁ ἐν ὢν, πολλαῖς μιμούμεν& δυνάμεσ·
καὶ τῦτ ἰῶ τὸ. Οὐδεὶς ἦγνω τ πατέρα παῖζα αὐτὸν ὄντα, πρὶν ἐλθεῖν τ υἱόν. ὡς εἶναι & ἀλη 40
θείας καταφανὲς τὸ, τ συμπάντων θεὸν, ἵνα μονον εἶναι ἀγαθὸν, δίκαιον, δημιουργὸν, υἱὸν ἐκ
πατρὸς, ᾧ ἡ δοξα εἰς τοὺς αἰῶνας [τῶν αἰώνων] ἀμήν. ἀλλ' εὐδὲ ἀλλ ἐστιν & σωτηρίου λό-
γου, κηδεμονικῶς λειδορῆσθαι. καὶ γὰρ ἦν καὶ τῦτ τ θείας Φιλανθρωπίας φάρμακον, ἐξ οὗ τὸ
τ αἰδοῦς ἐρύθημα ἐξανθεῖ, καὶ ἡ πρὸς τὸ ἁμαρτάνειν αἰσχύνη παρεισδυσα. ἡ γὰρ ψυξαι χρὴ,
& λειδορῆσθαι δεῖ· ἔνθα τὴν ἁπλησκῶν ψυχὴν κωφος ἐστὶ τρῶσαι, οὐ θανασίμως, ἀλλ' ἀ σω-
τηρίως, ὀλίγης ἀληδόνος αἴδιον κερδαναῖα θήσαπτ. πολὴ ᾗ ἡ σοφία δεῖ τὴν παιδαγω-
γίαν αὐτὸ, καὶ ὁ τρόπ& τ εἰκονομίας αὐτὸ, ποικίλ& ἐς σωτηρίαν· προσμαρτυρῶ μὲν γὰ
τοῖς ἀγαθοῖς ὁ παιδαγωγὸς· ἐκκαλῶ πω ᾗ τοὺς κλητοὺς ὅλ & βελτίω, καὶ τοὺς ἀδίκους αὐτύ-
δοντας, ὅσπερ εἰπ τ ἁρπῆς· μεταθέσθαι ᾗ ἐς ἀμείνω βίον πρακαλεῖται. οὐχ ἵπερ γὰ ἁμάρ-
τυρον, ἵνα τοῦ προσμαρτυρουμένου· ἢ τι χάρις ἐκ μαρτυρίας μείζη. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐμπαθὲς 50
τ ὀργῆς· ἡ δὲ ἐσχάτη τῶν κολάσεων αὐτὸ χρὴ καλεῖν· φιλάνθρωπόν ἐστιν, ἐς παῖδη καταβαί-
νοντ& τῦ θεῦ Δία τὸν ἄνθρωπον, δι' ὃν καὶ γέγονεν ἄνθρωπ& ὁ λόγ& τῦ θεῦ.

Οὐ

Ὅτι τῆς αὐτῆς δυνάμεως καὶ εὐεργετεῖν καὶ κολάζειν δικαίως· ἐν ᾧ, τίς ὁ τέλος τῆς παιδαγωγίας τῦ λόγου. θ'.

ΠΑΝΤΙ πίνυ θάνει ὁ τ' ἀνθρωπίνη παιδαγωγός, ὁ θεῖος ἡμῶν λόγος, πάσῃ καταχρώμενος σοφίας μηχανῇ, σώζειν ὀλιγίζηλη τὰς νηπίους, νηθητῶν, ὀλιγημῶν, ὀλιγαλήθων, ἐλέγχων, ἀπλήμυρος, ἰώμενος, ὀπαγλέλομενος, χαλίζομενος· πολλοῖς ποιν οἰονει χαλινοῖς τὰς ἀλόγους τ' ἀνθρωπίνη δεσμεύων ὁρμάς. Σωιλόνλιγῶν ἀπᾶν, ἔτως ὁ κύριος πρὸς ἡμᾶς, ὡς κ' ἡμεῖς πρὸς τὰ τέκνα ἡμῶν. Τέκνα σοί ἐστι; παίδευσον αὐτά, ἡ σοφία περαγεῖ· καμάμψον αὐτὰ ὀκ νέπη αὐτῶν. Θυγατέρες σοὶ ἀσί; πρόσεχε τῷ σώματι αὐτῶν, κ' μὴ ἁλαρώσῃς πρὸς αὐτὰς τὸ πρόσωπόν σου. καὶ τί τὰ τέκνα ἡμῶν, ἡμεῖς τί καὶ θυγατέρας, σοφρα καὶ ὑστερ παῖ ὀπᾶν ἀχαπῶμεν. ἀπὸ σ' εἰ μὲν πρὸς χάριν ὁμιλᾶτε, ἐλίγον ἀχαπῶσιν, ὁ μὴ λυπᾶσιν· εἰ δ' πρὸς ὠφέλειαν ὀλιγόφρονες, ἀ καὶ παραυτίκα λυπηρὰ, ἀλλὰ ἀς τ' ἐπίζαιν ἐυεργετᾶσιν αἰώνα· εὐ τὰ παραυτίκα ἡδεῖα ὁ κύριος, ἀλλὰ τὰ μέλλοντα ἰσκίπηπ τρυφῶ. ὀλίγωμεν δ' ἤδη κ' τὸν τρόπον αὐτὸ τῆς φιλανθρώπε παιδαγωγίας μ' μαρτυρίας προφηπκῆς. Νηθήτησις μὲν ὧν ἐστ, ψόγος κηδεμονικὸς, νοῦ ἐμπειηπκός. τοιῦτος ὁ παιδαγωγὸς νηθητῶν, ὡς κὰν τῷ εὐαγγελίῳ λέγων· Ποσάκις ἠθέλησα συναγαγεῖν τὰ τέκνα σε, ὃν τρόπον ὄρνις συνάζ νοσσια αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς· καὶ ὀκ ἠθελήσατε. αὐθις τῇ γραφῇ νηθητῆ· Καὶ ἐμοίχευσον, λέγυσα, τὸ ξύλον καὶ τὸν λίθον· κ' ἐθυμιατε τῇ Βάαλ. μέγιστον γὰρ πκμήριον τῆς φιλανθρωπίας αὐτ', ἔπ, καὶ τοι σαφῶς οἰδὼς τὰν αὐαμαχυτίαν τ' ἐκλαπίσεως λαῦ κ' ὀπροπτήπως, ὅμως ὅπ τὰν μεζονειαν παρακαλᾶ, κ' φησι Διὰ τ' Ἰεζεκιήλ· Τὶ ἀνθρωπε, ἐν μέσῳ σκορπίων σὺ καπικῆς· πλὴν λάλησον αὐτοις, ἐαὶ ἄρα ἀκύσωσιν. ἀλλὰ καὶ τῷ Μωσῇ, Πορεύε, φησὶ, κ' ἀπὸ τῷ φαραῶ, ἵνα ἐξαπεστείλῃ τ' λαόν· ἐγὼ γ' εἶδα ἔπε μὴ ἐξαπεστείλῃ αὐτός. ἐμφαίνει γὰρ ἄμφω, καὶ τ' θεῖαν προνοιδὼς πὶ ἐσόμενον, καὶ τὸ φιλάνθρωπον τ' αὐτό, τῷ αὐπξουσίῳ τ' ψυχῆς, ἀφορμὰς μετανοίας χαλίζόμενος. νηθητεῖ δὲ Διὰ Ἡσαΐου κηδόμενος τ' λαοῦ, ἁπλωίκα λίγε· Ὁ λαὸς ὗτος τοῖς χείλεσιν αὐτῶν τιμῶσί με· ἡ γ' καρδία αὐτῶν, πόρρω ἐστὶν ἀπ' ἐμοῦ· τῶπ ἐστ ψόγος ὁ λογικὸς· μάτην γ' σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐνζάλματα ἀνθρώπων. ἐντοῦθα ἡ κηδεμονία φανερώτατα τὰν ἁμαρτίαν, ὀκ πρεσβλλᾶν δείκνυσι τὰν σωτηρίαν. Ἡ πόμνησις δέ ἐστ ψόγος ἐπ' αἰχρεῖς, οἰκείων πρὸς τὰ καλά. τῦτ' ἐνδείκνυται Διὰ Ἱερεμίου· Ἵππει ἠλυμανῆς ἐγθρήησαν, ἕκας ὅπ τὰν γυναῖκα τῦ πλησίον αὐτ' ἐχρεμέτιζεν· μὴ ὅπ τάτης οὐκ ὀπεκδίψεται, λέγι κύριος· ἢ ἐν λαῷ τῷ τειάτῳ οὐκ ἐκδικησθήσομαι ἡ ψυχή μου; παραπλήκτη ἢ πανηγυρ τ' Φόβου, ἔπ Φίβος κυρίε δέχῃ αἰσθήσεως. κ' πάλιν Διὰ Ὡσηέ· Οὐκ ὀπεκδίψεμαί, φησιν, αὐτὸς, ὅτι αὐτοὶ μ' τῶν πορνῶν σωνεφύροντ, καὶ μ' τ' πτελισμένων ἔθυον, κ' ὁ λαὸς ὁ σωιὼν σωνεπλάκητ πόρνῃ; δέκνυσιν αὐτῶν φανερώτερον τ' ἁμάρτημα· σωίναν αὐτὸς ὁμολογῶν, ὡς ἐκόντας ἁμαρτάνοντας. καὶ ἡ σωίνσις ἕως ἐστὶ ψυχῆς. διὸ δὲ Ἰσραὴλ, ὁ ὁρῶν πὸν θεὸν, τετίμην ὁ σωιὼν τ' θεον. Μέμψις δέ ὀπ ψόγος, ὡς ὀλιγωρύντων ἢ ἁμελύντων. κέχρηπαι τῷ τρόπῳ τύτῳ τ' παιδαγωγίας Διὰ Ἡσαΐου λέγων· Ἄκουε ὑρανὸ, καὶ ἐνωπτζου γῆ, ἔπ κύριος ἐλάλησεν. ὑὸς ἐθρέψησα κ' ὕψωσα· αὐτοὶ δέ με ἠθέτησαν. ἔγνω βοῦς τ' κτησάμενον, καὶ ὄνος τὸν φάτνιον τ' κυρίου αὐτῦ· Ἰσραὴλ δέ με ὀκ ἔγνω πῶς γὰρ δεινὸν ἐὰν ὁ οἰδὼς τὸν θεὸν, κ γνῶσιν τὸν κύριον, ἀλλ' ὁ μὲν βοῦς κ' ἵνες, τὰ νωθῆ ζῶα καὶ ζ μωρὰ, ὡσπερ τ' τρόφος· ὁ δὲ Ἰσραὴλ ἀλογώτερος· Ὁ τέτων εὐρεθήσεται; κ Διὰ Ἱερεμίου πολλὰ καπαμεμψάμενος τ' λαὸν ὀπφέρει· Καὶ ἐμὲ ἐγκατέλιπον, λέγι κύριος. Ἐπίπληξις δέ ἐστιν, ὅπ πμησις ὅπ πληκτικὴ, ἡ ψόγος πληκτικός. κέχρηπαι δὲ καὶ τύτῃ τῇ θεραπεία ὁ παιδαγωγὸς Διὰ Ἡσαΐου λέγων· Οὐαὶ τέκνα δοσπάτ· τάδε λέγι κύριος· Ἐποιήσατε βυλὴν οὐ δι' ἐμοῦ, κ σωθήκας οὐ Διὰ τῦ πνύματός μου. σύμμαλη αὐξηρετάτω παρ' ἔκασε προσχρῆπαι τῷ Φόβῳ, ἀναστομῶν ἅμα καὶ ὀπηρέφων δι' αὐτ' πρὸς σωτηρίαν τ' λαόν· καθάπερ καὶ τὰ βαπτίσματα τῶν ἱερῶν προσύφιδαν Φιλᾶ, ἵνς βεβαίαν ὑπερπίζομενα τ' βαφῆς παραδοχήν. Ἔλεγχος δέ ἐστι πρὸς φορὰ ἁμαρτίας ἐς τὸ μέσον φέρουσα. τύτῳ μάλιστα συχρῆπαι ὡς ἀναγκαίῳ τῷ τρόπῳ τῆς παιδαγωγίας, Διὰ τὸ ἐκλυτον τ' τῶν πολλῶν πίστεως. λέγι μὲν γὰρ Διὰ Ἡσαΐου· Ἐγκατέλιπεν τ' κύριον, καὶ παρωργίσατε τ' ἅγιον τῦ Ἰσραήλ. λέγι δὲ καὶ Διὰ Ἱερεμίου· Ἐξίστη ὁ οὐρανὸς ὅπ τύτῳ, καὶ ἴφριξον ὅπ πλέον ἡ γῆ· ὅτι δύο καὶ πονηρὰ ἐπείησεν ὁ λαὸς οὗτος· ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν ὕδατος ζῶντος, κ ὤρυξαν λάκκους σωντετριμμένους, οἳ οὐ δυνήσονται συσχεῖν ὕδωρ. καὶ πάλιν Διὰ τῦ αὐτῦ· Ἁμαρτίαν

» ἥμαρτεν Ἰερουσαλήμ· Διὰ τοῦτο εἰς σάλον ἐγένετο· πάντες οἱ δοξάζοντες αὐτὴν, ἠτίμασαν αὐτὴν,
» ὅτι εἶδον ἀσχημοσύνην αὐτῆς. τὸ δὲ αὐτὴ στενάζουσα καὶ ὀπίσω κλίνουσα· Διὰ Σολομῶνα τὸν
» ἐξαμυθούμενος λέγει, αἰνιττόμενος κατὰ τοῦτο παρασιωπώμενον, τὸ Φιλόπονον τῆς παιδαγωγίας·
» Τί μου, μὴ ὀλιγωρεῖ παιδείας κυρίου· μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος. ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύ-
» ριος, παιδεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν, ὃν παραδέχεται· ὅτι ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος ἐκκλίνει
» ἐλεγμόν. ἀκολούθως πάντα, Ἐλεγχέτω με δίκαιος, ἡ χαρὰ λέγει, καὶ παιδευέτω με· ἔλαιον
» δὲ ἁμαρτωλὸς μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλήν μου. Φρένωσις δέ ἐστι, ψόγος φρενῶν ἐμποιητι-
» κός. οὐδὲ τούτῳ ἀπέχεται τῇ τροπῇ τῆς παιδαγωγίας, ἀλλὰ Διὰ Ἱερεμίου φησίν· Ἕως πότε
» κακοήθομαι, καὶ οὐκ ἐπακούσεταί μου; ἰδοὺ ἀπερίτμητοι τὰ ὦτα αὐτῶν. ὡς τὰ μακαρίας ἀνεξικα-
» κίας. καὶ πάλιν Διὰ τῶν αὐτῶν· Ἀπερίτμητα πάντα τὰ ἔθνη· ὁ δὲ λαὸς οὗτος, ἀπερίτμητος καρ-
» δίαν· ὅτι λαὸς ἀπειθής ἐστιν· ὠὶ υἱοὶ, φησὶν, οἷς οὐκ ἔστι πίστις. Ἐπισκοπὴ δέ ἐστι πολυτρόπως σφο-
» δρὰ κίνησις τῷ εἰδέναι τοῦτο ἐν εὐαγγελίοις· Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλὴμ ἀποκτείνουσα τοὺς προ-
» φήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν. καὶ ἡ ἐπαναπαύλωσις δὲ ὀνομαζο-
» μένη χωρὶς τοῦ πολυτρόπως ἐπιστῆναι. ὁ μὲν γὰρ θεὸς τὸν θεὸν, πῶς τοὺς Ἀμαλήκους δὲ θεοῦ διώκει; Διὰ
» τοῦτο, φησὶν, ἀφίεται ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος· λέγω γὰρ ὑμῖν ἀπάρτι, Οὐ μὴ ἴδητέ με, ἕως ἂν εἴπη-
» τε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. εἰ γὰρ ἐδείκνυτο τοῦ φιλανθρωπίαν, ἐπιγνώ-
» σεσθε τοῦ ἐξουσίαν. Λοιδορία δέ ἐστι λόγος ἐπιπλημένος. κίνησις δὲ τῆ λοιδορίᾳ ἐν φα-
» ράγγι μοίρᾳ Διὰ Ἡσαΐου λέγων· Οὐαὶ ἔθνος ἁμαρτωλόν· υἱοὶ ἀνομοι· λαὸς πλήρης ἁμαρ-
» τιῶν· σπέρμα πονηρόν. καὶ πάλιν ἐναγχολίᾳ διὰ Ἰωάννου, ὅφις, φησὶ, γεννήματα ἐχιδνῶν. Ἔγκλη-
» σις δέ ἐστι ψόγος ἀδικήματος. τούτῳ τῷ παιδαγωγήματι Διὰ Δαυὶδ κίνησις· Λαὸς ὃν οὐκ
» ἔγνων, λέγων, ἐδουλώσατό μοι, καὶ εἰς ἀκοὴν ὠτίου ὑπήκουσέ μοι· υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό μοι,
» καὶ ἐχώλανεν ἀπὸ τῶν τριβῶν αὐτῶν. καὶ Διὰ Ἱερεμίου· Καὶ ἔδωκα αὐτῇ βιβλίον ἀποστασίου, καὶ
» οὐκ ἐφοβήθη ἀσεβὴς οὗτος Ἰούδα. αὕτη πάλιν· Καὶ ἠθέτησαν εἰς ἐμὲ οἶκος Ἰσραὴλ καὶ οἶκος Ἰούδα
» ἐψεύσαντό μου τοῦ κυρίου. Μεμψιμοιρία δέ ἐστι, λάθριος ψόγος ψυχικῆ βοηθείᾳ, καὶ αὐτὴ σω-
» τηρίαν οἰκονομουμένη ἐν παροξυσμοῖς. κίνησις δὲ αὐτῆ Διὰ Ἱερεμίου· Πῶς ἐκάθισε μόνη
» ἡ πόλις, ἡ πεπληθυμμένη λαῶν; ἐγένηθη ὡσεὶ χήρα ἀρχοῦσα χωρῶν· ἐγένηθη εἰς φόρους· κλαίων
» ἔκλαυσε ἐν νυκτί. Διάσυρσις δέ ἐστι, ψόγος Διασυρτικός. καὶ τούτῳ κίνησις τῷ βοηθή-
» ματι ὁ θεὸς παιδαγωγὸς Διὰ Ἱερεμίου λέγων· Ὅμως πόρνης ἐμίσησέ σε, ἁπλῶς ἀρχώτησάς
» μου τὸν ποιμένα αὐτῆς καὶ ἐκ ὡς οἶκον ἐκάλεσάς με, καὶ πατέρα καὶ ἄρχοντα παρθενίας σου· καὶ πόρνη κα-
» λὴ καὶ ὄπτιχαρις, ἡγεμόνη Φαρμάκων. πυκνῶς πάνυ τοῦ παρθένου τῷ τῆς πορνείας ἐνυβρισε
ὀνόματι, αὖθις πάλιν τοῦ σημαίνοντος ἐντεῦθεν μετακαλεῖται. Κατηχήμησις δέ ἐστιν, ὑπόμ-
νησις νόμιμος, ἢ ὑπόμνησις τῶν ὁδῶν παρὰ τὸ ποιῆσον ἐπιτρεπόμενον. ταύτῃ Διὰ Μωσέως
» ἐπαιδαγώγει Τέκνα, λέγων, μνημόνευε· γράμματα σκολιὰ καὶ διεστραμμένη· ταῦτα κυρίῳ αὐτὰ ἀπό-
» δοτε; οὐτος λαὸς μωρὸς, καὶ οὐχὶ σοφός. οὐκ αὐτὸς οὗτος ὁ πατήρ σου ἐκτήσατό σε; καὶ διὰ Ἡσαΐου
» φησὶν· Οἱ ἄρχοντές σου ἀπιθοῦσι· κοινωνοὶ κλεπτῶν· ἀγαπῶντες δῶρα· διώκοντες ἀνταπόδομα·
» ὀρφανοῖς οὐ κρίνουσι. καθόλου ἡ περὶ τὸ φόβου αὐτοῦ τεχνολογία, σωτηρίας ἐστὶ πηγή· ἀγαθὸν δέ
» ἐστι τὸ σώζειν· Ἔλεος καὶ κύριον ὑπὲρ πᾶσαν σάρκα, ἐλέγχων καὶ παιδεύων καὶ διδάσκων ὡς ποι-
μένα τὸ ποίμνιον αὐτοῦ· τοὺς ἐκδεχομένους παιδείαν ἐλεᾷ, καὶ τοὺς καταστυγάζοντας εἰς κλή-
σιν αὐτοῦ· ἐν ταύτῃ τῇ ἀγωγῇ ἐξακοσίας χιλιάδας πεζῶν τοὺς ὑπὲρ εἴκοσιν ἐτῶν ἔχον σκλη-
ροκαρδίαν, μαστιγῶν, ἐλεῶν, τόπον μόνον, ἐν οἰκτιρμῷ ἐν παιδείᾳ διεφύλαξεν. καὶ γὰρ τὸ πε-
λὺν ἔλεος αὐτοῦ. οὕτω καὶ ὁ ἔλεγχος αὐτοῦ. καλὸν μὲν γὰρ τὸ μὴ ἁμαρτεῖν· ἀγαθὸν δὲ καὶ τὸ ἁμαρτό-
23 ντα μετανοεῖν· ὡσπερ ἄριστον τὸ ὑγιαίνειν ἀεὶ, καλὸν δὲ τὸ ἀπὸ ἀσθενείας νόσου. τούτῳ τῷ
» Διὰ Σολομῶνος παραγγέλλει· Σὺ μὲν ῥάβδῳ παίδευε τὸν υἱόν· τῇ δὲ ψυχῇ αὐτοῦ ἐκ φονεύ-
» σῃ τοῦ. καὶ πάλιν· Μὴ ἀποσχῇ παιδὸς παιδείαν, ἐὰν πλήξῃς αὐτὸν ῥάβδῳ· οὐ μὴ ἀποθάνῃ. ἔ-
λεγχος γὰρ ἐπιπλήξις, ὡσπερ ἔν καὶ τοὔνομα αἰνίττεται, αὐτῷ πληγαὶ ψυχῆς εἰσι, σωφρο-
νίζουσαι ἐκ ἁμαρτίας, καὶ θάνατον ἀπείργουσαι· εἰς δὲ τὸν σωφρονοῦν ἄγουσαι τὰς εἰς ἀκο-
λασίαν ὑποφερομένους. ταύτῃ τοι καὶ Πλάτων τοῦ μεγίστου τὸ ἐπανορθώσεως δυνάμιν, καὶ
τοῦ κυριωτάτου κάθαρσιν τὸ ἔλεγχον εἰδὼς, ἀκολούθως τῷ λόγῳ, τὰ μέγιστα ἀκάθαρτον ὄντα,
ἀπαίδευτον δὲ καὶ ἀσχρὸν γεγονέναι Διὸ τὸ αὐέλεγκτον εἶναι βάλλει, ἢ καθαρώτατον καὶ
κάλλιστον ἔρχεται τῶν ὄντως ἐσόμενον εὐδαίμονα εἶναι. εἰ γὰρ οἱ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος τῷ ἀγαθῷ
» ἔργῳ, πῶς ὁ φύσει ἀγαθὸς θεὸς, φόβος ἔσται τῷ μὴ ἁμαρτάνοντι; Εἰ δὲ τὸ κακὸν πανταχοῦ, φο-
βητὸν· ἢ φησιν ὁ ἀπόστολος. Διὸ τοῦτό τοι καὶ αὐτὸς ὁ ἀπόστολος ὑπὲρ φόβου παρεκάλει τοὺς ἐκκλη-

σίας

σίας καὶ εἰκόνα κυρίου· καὶ σωφρονοῦμεν τῆς ἑαυτῶν παῤῥησίας, καὶ τῶν ἀσυνέτων ἀθυμίας, πρὸς τὰς Γαλάτας λέγει· Ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα, ἀληθεύων ὑμῖν. ὡς δὲ οἱ ὑγιαίνοντες οὐ χρῄζουσιν ἰατροῦ, παρ' ὅσον ὁρῶνται· οἱ δὲ νοσοῦντες, ἐπιδίονται τὴν τέχνης· οὕτω καὶ ἡμεῖς οἱ ἐν τῷ βίῳ νοσοῦντες πρὸς πολυποσίας τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἐπονειδίστους, πρός τε τὰς ἀκρασίας τὰς ἐπιψόγους, καὶ πρὸς ἄλλας τῶν παθῶν φλεγμονὰς, τῷ σωτῆρι ἐπιδιόμεθα. ὁ δὲ μόνον τὰ ὑπάρχοντα ἐπιτίθησι φάρμακα, ἀλλὰ καὶ τὰ συμβιοῦντα· ἰσχναίνει γὰρ τὰ ἁμαρτάνοντα τὰς νόμας, αἱ πικραὶ δὲ φέουσι ῥίζαι. διὸ καὶ σωτὴρ ὁ, ἰὼ καὶ πικρὸς, ὁ φέβων. εἰκότως ἄρα σωτὴρ μὲν οἱ νοσοῦντες δοάμεθα· οἱ πεπλανημένοι δὲ, τῷ καθηγησαμένου· καὶ οἱ τυφλοὶ, τῷ φωτηγωγήσαντι· καὶ οἱ διψῶντες, τὰ πηγῆς τῆς ζωτικῆς, ἀφ' ἧς οἱ μεταλαμβάνοντες, οὐκέτι διψήσουσι· ἐὰν εἰ πικρὸς δὲ, τῆς ζωῆς ἐνδεῖς ἐστὶ τῷ ποιμένι, τὰ πρόβατα· καὶ οἱ παῖδες, τῷ παιδαγωγῷ· ἀλλὰ καὶ πᾶσι ἡ φιλανθρωπία, Ἰησοῦ ἵνα μὴ ἀναγκάζει καὶ ἁμαρτωλοὶ ὄντες πίλου τῇ κατακρίσει ἐμπίσωμεν, ἀλλὰ κριθῶμεν ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ ἐλεγχείῳ σωφρονισθῶμεν. τὸ γὰρ πῦρ ἐστὶ τῇ χειρὶ τοῦ κυρίου, ὡς ἀκρίνη) τοὺς πυρεῦσι τὰ ἄχυρα τὸ ὀφειλόμενον τῷ πυρί. ἔχει δὲ, εἰ βούλεσθε, τὸ πτυάλιον ποιμένος· καὶ παιδαγωγοῦ, τὸ παντοκράτορος· καὶ πατρικοῦ λόγου, τῷ ἄκρατον σοφίαν καταμαθεῖν ἡμῶν, ἵνα ἀληθινοὶ ποιμένα ἑαυτῶν σεσωσμένων λέγωμεν. ἔστι γοῦν παιδαγωγὸς νηπίων. φησὶ γοῦν Ἰσαΐας πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους ἀποσταλῆναι, καὶ τίνα αὐτῆς σωτήριον παρατίθεται· εὐλόγου φρονεῖν· ὑπογραμμόν· καὶ τὸ χωλὸν, κατευθῦναι· καὶ τὸ ἐχλοῦνον, ἁπτεσθαι· καὶ τὸ πλανώμενον, ἐπιστρέψαι· καὶ βοσκῆσαι αὐτοὺς ἐγὼ εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου. ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῶς ποιμένος ἐπιγνώμονος. βοσκήσει ἡμᾶς τοὺς νηπίους ὡς πρόβατα. καὶ δίκαιόν, τὰς πλήρωσιν νομῆς τὰ δικαιοσύνης· καὶ παιδαγωγὸς, πάντως ἡμᾶς εἰς τὸ ἅγιον πῦρ ὁ, πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, τὴν ὑψουμένην, τὴν ὑπερηφῆ, τὴν ἀποδεμένην ἁρμάτων. ἔστι δὲ ἕτερα, φησὶν, αὐτὸν ποιμένα, καὶ ἕτερα ἐγγὺς αὐτὸν, ὡς ὁ χιτὼν δὲ χρῶτος αὐτὸν· σῶσαι βέλτιστε μου τὴν αἵρεσιν, πρὸς βαλὼν τὰ χιτῶνα τὰ ἀφθαρσίας· καὶ τὰ χρῶτά μου κίχρικεν. Καλέσουσί με, φησὶ καὶ ἐρῶ ἰδοὺ πάρειμι. Ἐξῆλθον ὑπήκουσας ἢ προσεδέκησα δέσποτα· καὶ ἰὰν Ἀλεξαίνωσιν, οὐκ ὀλιγωρήσει, λέγει κύριος. ἐγὼ γὰρ πισάμεθα εἰς φθορὰν, οἱ Ἀλεξαίνοντες εἰς ἀφθαρσίαν, ὅτι ἀνθίξε) ὑμῶν αὐτὸς· ἔφη γὰρ αὐτὸς, καὶ ἠθέλησεν αὐτός. πιστὸν ἡμῶν ὁ παιδαγωγὸς, ἀγαθὸς ὁδηγός· Οὐκ ἦλθον, φησὶ, Ἀλεξανηθῶαι, ἀλλὰ Ἀλεξανῆσαι. Ἀλὰ τοῦτ' αἰτί) ἐστὶ τῷ ἰυαγγελίῳ κεκμηκὼς ὁ κάμνων ὑπὲρ ἡμῶν. καὶ δεῦσαι τὴν ψυχὴν τὴν ἑαυτοῦ λύτρον αὐτὸ πολλῶν ὑπεχρεώσει. τοῦτον γὰρ μόνον ὁμολογεῖ ἀγαθὸν εἶναι πατέρα. μεγαλεδωρεὰν ὁ τὸ μέγεθος ὑπὲρ ἡμῶν, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπέδιδός· καὶ μεγαλωφελὴς καὶ φιλάνθρωπος, ὅτι καὶ ἄνθρωπος, ἐξὸν εἶναι κύριος, ἀδελφὸς εἶναι βεβούλη) ὁ δὲ καὶ ἀπὸ τοσοῦτον ἀγαθὸς, ὥστε ἡμῶν καὶ ὑπεραπατᾶσθαι. ἀλλὰ καὶ ἡ δικαιοσύνη κέκραγεν αὐτὸ· Ἐὰν ὀρθοὶ πρὸς μὲ ἦτε, κἀγὼ ὀρθὸς πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν πλάγιοι πορεύησθε, κἀγὼ πλάγιος, λέγει κύριος τὰ δυνάμεων· πρὸς ἀπατηλὴς τῶν ἁμαρτωλῶν πλαγίας αἰνιττόμενος ὁδούς· ἡ γὰρ εὐθεῖα καὶ κατὰ φύσιν. ἵνα αἰνίξῃ) τῷ ἰῶτα τὸ Ἰησοῦ· ἡ ἀγαθωσύνη αὐτοῦ, ἡ πρὸς τοὺς ἐξ ὑπακοῆς πιστεύοντας, ἀμείλικτός τε καὶ ἀρρόπως· ὑπομένει ἐκάλεσα, καὶ οὐκ ὑπήκουσε, λέγει κύριος, ἀλλὰ ἀκύρως ἐποιήσατο τὰς ἐμὰς βουλάς· πρὸς δὲ ἐμοὺς ἐλέγχους ἐὰ προσέχῃτε. ὑτῶς ὁ κυριακὸς ἔλεγχος ὠφελιμώτατος. πρὸς τούτων δὲ Ἀλεξ' Δαβὶδ λέγει· Γενέσθω σκολιὰ, καὶ παρεπικράνθη· γένοιτο ἡμῖν οὐ κατηύθυνεν τὴν καρδίαν ἑαυτῆς, καὶ οὐκ ἐπιστώθη μετ' αὐτοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς· οὐκ ἐφύλαξαν τὴν Ἀλεξήκλεψ' αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ οὐκ ἠθέλησε πορεύεσθαι. αὐτὴ αἰτία παρεπικρασμοῦ, δι' ἃς ὁ κριὸς ἔρχεται) τὴν δίκλωσιν ἐπείσαν τῆς τὴν εὐζωίαν ἐλίσσουσι μὴ βεβουλημένους. Ἀλεξ' τοῦτ' αὐτῆς παχύνουσι ἐντύνει προσπήγνυσι), εἴ πως ἀναχαιτίσωσι τὴν τοῦ ζώου ὁρμήν. λέγει γοῦν Ἀλεξ' Δαβὶδ ἀφιστῶν αἰτίαν τὰ ἁπλῆς· Οὐκ ἐπίστευσαν ἐν τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ· ὅταν ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, ἐζήτουν αὐτὸν, καὶ ἐπεστρέφοντο, καὶ ὠρθρίζον πρὸς τὸν θεὸν, καὶ ἐμνήσθησαν ὅτι ὁ θεὸς βοηθὸς αὐτῶν ἐστὶ, καὶ ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος λυτρωτὴς αὐτῶν ἐστιν. οὕτως οἷδεν ἐπιστρέφοντας αὐτοὺς Ἀλεξ' τὸν θεὸν, τῆς δὲ φιλανθρωπίας αὐτοῦ καταπεφρονηκότας. ὀλιγωρῆται μὲν γὰρ, ὡς ἔπαθον, τὸ ἀγαθὸν, χρησόμενον ἀεί· θεραπεύεται δὲ ὑπομενήσαντα τῷ φιλανθρώπῳ τῆς δικαιοσύνης φόβῳ. δηλοῖ δὲ τὸ εὐδοκῶ τοῦ φόβου ὧν τὸ μὲν ὑπερορίνη) μὴ αἰδοῦς· ᾧ χρῶνται πολίται μὲν θεοῦ ἡμέροις ἀγαθὸς· καὶ ἡμεῖς θεοῖς τὸ θεῖον, καθάπερ οἱ παῖδες οἱ σώφρονες θεοῖς τοὺς πατέρας. Ἵππος γάρ, φησιν, ἀδαμας, σκεδαίνεται σκληρὸς καὶ ὑὸς ἀνήμερον, σκεδαίνει πρὸς ἁλῆς. τὸ δὲ ἕτερον ὅδος τοῦ φόβου, μὴ μίσους γίνη) ὦ δοῦλοι πρὸς δικαστὰς κίχρωσι χαλεπούς· καὶ Ἑβραῖοι, διαστόλων ποιήσεις, ἃ πα-

πέρα τὸν θεόν. πολλῷ γ' εἴρηκε, καὶ τῷ παύλῳ, τὸ εἰκάσιον καὶ κ' προαίρεσιν, τὴν κ' ἀνάγκλιν
ως ἐνστᾶσαν ἀφ' ἑαυτῶν. αὐτὸς γάρ, φησιν, οἰκτίρμων ἐστὶν ἱλάσ-
θ)ται ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν, καὶ κ' ἀφ' ἑαυτῶν· καὶ πληθυνῶ τὴν ὑποστρίψαν τὸν θυμὸν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐκκαύσω πᾶσαν τὴν ὀργὴν
αὐτοῦ. ὅρα πῶς τὸ δίκαιον ἀποδείκνυ)σι τῷ παιδαγωγῷ, τ' δεῖ τὰς ἁμαρτήσεις· καὶ τὸ
ἀγαθὸν τοῦ θεοῦ, τὸ δεῖ τὰς οἰκτιρήσεις. ἀφ' οὗ τοῦτ' ὁ Δαβὶδ λ)γει, τυπίσι τὸ πνεῦμα τὸ δί αὐτοῦ, ἄμφω
δεῖ λαβεῖν, ἀπὶ τῷ αὐτῷ ψάλμῳ θεοῦ· δικαιοσύνη καὶ κρίμα ἑτοιμασία τοῦ θρόνου σου· ἔλε-
σ καὶ ἀλήθεια προπορεύσει) πρὸ προσώπου σου· τῆς αὐτῆς ἴναμ δυνάμεως ὁμολογῶ καὶ κρίνω
καὶ ὑπάρχειν· ἅμα γὰρ ἀμφοῖν ἡ ἐξουσία ἡ κρίσις τοῦ δικαίου ἀφ' ἑαυτοῦ κρίνουσα τὰ ἀναμάρτητα. ὁ αὐ-
τὸς δίκαιος καὶ ἀγαθὸς, ὁ ὅλως θεός· ὁ ὢν αὐτὸς τὰ πάντα, καὶ τὰ πάντα ὁ αὐτός· ὅτι αὐτὸς
θεός, ὁ μόνος θεός. ὡς γὰρ τὸ ἄπειρον τῷ αἰωνίῳ κ' κακῶν, ὧδ δεικνύει αὐτὸν θεὸς εἶναι· καὶ ὡς ὁ ἰα 10
τρὸς τῷ νοσοῦντι κ' κακῶς, ὁ τ' πυρετὸν αἰωνίως αὐτοῦ· κ' γὰρ ἀπ σ' πυρετοῦ ὁ ἰατρὸς, ἀλλὰ
ἔλεγχος ἐστ' πυρετοῦ· ὕτως ἀδ' ὁ ἐλέγχων, δύσνους τῷ κάμνοντι τὴν ψυχήν· κ' γὰρ ἐπίθησι
τὰ πλημμελήματα· τὰ δὲ πρόσπταισμα δηδείκνυσιν ἁμαρτήματος, ὡς τὴν τῶν ὁμοίων ὑπόπτωσιν
ῥώματος ἀποτροπῶ. ὥστε ἀγαθὸς μὲν ὁ θεὸς δ' ἑαυτόν· δίκαιος δὲ ἡδὴ δ' ἡμᾶς· καὶ τοῦτ' ὀρθῶς ἀ-
γαθός. τὸ δίκαιον δ' ἡμῶν ἀφ' τοῦ λόγου ἐνδείκνυται τῷ ἑαυτοῦ· ἐκεῖθεν ἄνωθεν, ὅθεν γίγνεται πα-
τὴρ. πρίν γὰρ κλεῖσαι ἠφύδιον, θεὸς ἦν, ἀγαθὸς ἦν· καὶ ἀφ' τοῦτο καὶ δημιουργὸς ἦναι καὶ πα-
τὴρ ἠθέλησεν· καὶ ἡ τῆς ἀγάπης ἐκείνης σχέσις, δικαιοσύνης γίγνεται δεκτὴ, καὶ τὸν ἥλιον ἀπλανῆ)
τὸν αὐτὸν, καὶ τὸν ὑὸν κατὰ πίστι)ν τὸν αὐτὸν· καὶ πρῶτ) ευτ) τὴν ἐξουρα-
νῶν ἀγαθότητα παιδεύσαν δικαιοσύνην. Οὐδὲς ἔγνω τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατὴρ, λέγων· οὐδὲ τὸν πα-
τέρα, εἰ μὴ ὁ υἱός. αὕτη ἡ ἀντίζαλος ἐνοῦσα γνῶσις, ἀπίστως δικαιοσύνης δεχαίας σύμβολον 20
ἐπί)α δὲ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους κατεβίβασεν ἡ δικαιοσύνη· καὶ χάμμαλι καὶ σώμαλι τῷ λόγῳ
καὶ τῷ νόμῳ ὡς μετάνοιαν τὴν ἀνθρωπότητα βιαζομένη σωτήριον· ἀγαθὴ γὰρ ἐστι. ἀλλ' ὐχ ὑπα-
κούεις τῷ θεῷ, σαυτὸν αἰτιῶ, τὸν κριτὴν ἀπατώμενο).

Ὅτι ὁ αὐτὸς θεὸς ἀφ' ἑαυτοῦ [αὐτοῦ] λόγου, καὶ ἀπείργλ τῶν ἁμαρτιῶν, ἁπλῶν· καὶ σώζει τὴν ἀνθρωπότητα, παρακαλῶν. ι.

ΕΙ πάντα τὴν πρὸς τὸ ἀπιεύφρανθ τὴν ἀνθρωπότητα οἰκονομίαν, ἀγαθὴν οὖσαν καὶ σωτήριον,
ἀναγκαίως ὑπό γ' λόγου παραλαμβανομένην ἐπιδείξαμεν, πρός τε μετάνοιαν, καὶ πρὸς
τ' ἁμαρτιῶν τὴν κάλυσιν, εὔθετον ἡγούμενοι, ἐξῆς αὖ ἂν σκοπεῖν τὸ ἦπον τοῦ λόγου· δίκαι) γὰρ 30
οὗτ) ἀποδέδεικται· καὶ τὰς ἰδίας παρατίθεται γνώμας τὰς πρὸς σωτηρίαν παρακλητικάς·
διὸν καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον πατρικῶ θελήματι γνωρίζειν ἡμῖν βούλεται. σκέπ δὲ
πῶς τὸ μὲν καλὸν, τῆ ἐγκωμιαστικ· τὸ δὲ συμφέρον, τῆ συμβουλδλικοῦ· καὶ γὰρ ἔστ τὸ μὲν
συμβουλδλικοῦ σχέσις, τὸ προτρεπτικὸν ἢ ἀποτρεπτικὸν· τὸ δὲ ἐγκωμιαστικὸν, ἐπαινετικόν τι κ'
ψεκτικὸν γένο)· πῶς γὰρ ἔχουσα ἡ ἀφάνεια ἡ συμβουλδλικὴ, προτρεπτικὴ γένο) κ' πῶς ἔχου-
σα, ἀποτρεπτική. ὡσαύτως δέ κ' τὸ ἐγκωμιαστικὸν, πῶς μὲν ἔχον, ψεκτικὸν γένοιτο· πῶς δὲ
ἔχον, ἐπαινετικόν. δεῖ ἃ κατὰ γένο)· μάλιστα ὁ παιδαγωγὸς ὁ δίκαι)ος, ὁ τῆ ἡμετέρᾳ συμφορᾳ-
)ῳ ἐσχασμένῳ· ἀλλὰ γὰρ τὸ μὲν ψεκτικὸν κ' ἀποτρεπτικὸν ἀδ)ῳ ὑποδέδεικ) ἡμῖν ἤδη πρό-
τερον· νυνὶ δὲ αὖ τὸ προτρεπτικὸν κ' ἐπαινετικὸν μετέχειν εἰστέον· κ' καθάπερ δεῖ ζυγῷ ἴσας ἰσχυ-
σίας ἀντιπαρασώμεν τοῦ δικαίου πλάστιγγας. τῇ μὲν οὖν δεῖ τῷ συμφέροντι προτρεπτῇ ὁ παι- 40
δαγωγὸς ἀφ' Σολομῶν)ος, ὧδέ πως χρῆται· Εγὼ ὑμᾶς ἄνθρωποι παρακαλῶ, κ' προίεμαι
ἐμὴν φωνὴν ἐπὶ ὑοὺς ἀνθρώπους. ἐπακούσατέ μου· σεμνὰ γὰρ ἐρῶ· κ' τὰ ἐξῆς. συμβουλδλικὴ δ' ἡ τῷ σω-
τήρια ὅτι ἡ συμβουλὴ πρὸς αἱρετοὺς ἐστι κ' φυγὴν ἀπηλλάγησ. καθάπερ πρὸς τοῦ ἀφ' τοῦ Δαβὶδ λέ-
γων· Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν· κ' ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη· κ' ἐπὶ
καθέδραν λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν· ἀλλ' ἡ ἐν τῷ νόμῳ κυρίᾳ τὸ θέλημα αὐτοῦ. Τῆς δ' συμβουλ-
λίας μέρη τοῖα· τὸ μὲν, ἐκ τ' παρελθυθότων χρόνων λαμβάνο)α παραδείγματα· οἷον, πῖ-
πασθον οἱ Ἑβραῖοι τῷ χρυσῷ ἐδωλολατρήσασ)ες ἐν μόχθῳ· κ' πῖ ἔπασθον ἐκπορνεύσα)ες, καὶ τὰ
ὅμοια. τὸ δ', ἐκ τ' παρόντων χρόνων κατανεύμενον· οἷον αἰσθητικῶς καταλαμβανόμενον· ὡς
ἐκεῖνο εἶρη) πρὸς τὸς ἑρμένας τ' κύριον ἐκ αὐτὸς εἶπ ὁ Χριστὸς, ἢ ἄλλον σεβιμίομεν· Απίλθετε
καὶ ἀπατε Ιωάννῃ· Τυφλοὶ ἀναβλέπουσι· χαφοὶ ἀκούουσι· λεπροὶ καθαριζονται· ἀκούει) 50
νεκροὶ· καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. τοῦτ' ἄρα ἦν ὁ προφητεύων εἶρηκε
Δαβὶδ· Καθὼς ἠκούσαμεν, οὕτω καὶ εἴδομεν. ἐκ δὲ τῶν μελλόντων τὸ τρίτον σωίζεται μέρ)ος

της συμ-

τῆς συμβουλίας· ὧν ἃ ἀποδεηόμενα κελεύει φυλάττεσθαι· καθὸ κἀκεῖνο ἔφη· εἰ δὲ ἁμαρτίας σοι πεσοῦσης, βλεπόντων εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. ἃ δὲ παραπλήσια. ὡς ἐκ τούτων εἶναι συμφανὲς, ἀφ' ποίας θεραπείας χωρῆσαι τὸν κύριον, εἰς σωτηρίαν ἐκκαλεῖσθαι τὸν ἄνθρωπότηκα. τῇ δὲ παρεμυθία, παρηγορεῖ ἁμαρτήματα· μισῶν μὲν τὴν ἐπιθυμίαν, ἅμα δὲ καὶ ἐλπίδα ἐνδιδοὺς εἰς σωτηρίαν. φησὶ γὰρ Ἀφ' Ἰεζεκιήλ· Ἐὰν ἐπιστραφῇ τις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἃ ἔπραξε πάσης, ἀκύσομαι ὑμῶν, ὥσπερ λαοῦ ἁγίου. ἃ πάλιν λέγει· Δεῦτε πάντες οἱ μοχθοῦντες καὶ πεφορτισμένοι· κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς· καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις αὐτοπροσωπεῖ ὁ κύριος. ἐπιφέρεται δὲ ἐπὶ τῷ ἀγαθοποιΐᾳ καλεῖ Ἀφ' Σολομῶντος λέγων· Μακάριος ἄνθρωπος ὃς εὗρε σοφίαν· καὶ ἄνθρωπος, ὃς εὗρε φρόνησιν· τὸ γὰρ ἀγαθὸν τῷ ζητοῦντι εὑρίσκεται· καὶ ὁρᾶσθαι τῷ εὑρόντι φιλεῖ. ναὶ μὴν καὶ Ἀφ' Ἱερεμίου τῷ φρόνησιν ἐξηγεῖται· Μακάριοι ἐσμὲν Ἰσραὴλ, λέγων, ὅτι τὰ ἀρεστὰ τῷ θεῷ, γνωστὰ ἡμῖν ἐστι· γνῶσις δὲ Ἀφ' οὗ λόγος· οἱ γὰρ μακάριοι καὶ φρόνιμοι. φρονήσις γὰρ καὶ ἡ γνῶσις, Ἀφ' οὗ καὶ αὐτὸς ἐπιφέρει μιμούμενος, λέγοντος, Ἄκουε Ἰσραὴλ ἐντολὰς ζωῆς· ἐνωτίσασθε γνῶναι φρόνησιν. Ἀφ' ἧς Μωσῆς ἔτι καὶ προσυποτίθεται δωρεὰν, Ἀφ' τῆς ὑπαρχούσης φιλανθρωπίας, τοῖς ἀπειθοῦσιν εἰς σωτηρίαν. φησὶ γάρ· Καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν· ἣν ὤμοσε κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν· ποῖος δέ. Καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιον· καὶ εὐφρανῶ ὑμᾶς, διὰ Ἡσαΐου λέγει. ἔτι δὲ ἧς ἄλλο εἶδος αὐτῆς παιδαγωγίας, ὁ μακαρισμός· καὶ, Μακάριος ἀνὴρ, διὰ Δαβὶδ λέγει, ὃ μὴ ἁμαρτών· καὶ ἴσως ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων, ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορρυήσεται· πανταχοῦ μὲν καὶ πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν ἡνίξατο· ἃ παίδευσις ἂν πιθήσῃ, κατευοδωθήσεται αὐτοῦ. πιστὸς ἡμᾶς χρώμενος βιβλίοις, ἵνα ὦμεν μακάριοι. ἔμπαλιν δὲ τὸ ἀνίσως τῆς δικαιοσύνης ἐνδεικνύμενος ζυγὸν· [ἀλλ'] ἀκάθαρτος, φησὶν, ὡς ἀσεβὴς· καθάπερ ὡς χοῦς, ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς· τὸ ἐπίμονον τῆς ἁμαρτωλῶν, καὶ τὸ ἐνδιαφθορὸν αὐτῶν, καὶ τὸ ἀπολωλὸς μονοειδὲς ὁ παιδαγωγὸς, ἀπετείψατο τῆς αἰτίας Ἀφ' ἧς ἐπιτιμᾶται· καὶ τῷ κελεύσαντι ἐπαναπαύεσθαι τῷ καθ' ἑαυτὸν, τὸ εὐεργετικὸν ἐνεδείξατο τῷ εὐπαθὲς· ἐπικωλύεται δὲ τῷ χρῆσιν ἡμᾶς καὶ τῷ κτῆσιν τῶν καλῶν Ἀφ' ὧν τῆς καλῆς. ναὶ μὲν καὶ ἐπὶ τῷ γνῶσιν παρακαλεῖ, Ἀφ' μὲν τὸ Ἱερεμίου λέγων· Τῇ ὁδῷ τῇ θείᾳ εἰσπορεύθητε. κατώκησε δὲ ἐν ἐρημίᾳ ἐς τὸν αἰῶνα. ὑποδεικνύων γὰρ ἐν παθήματι μαθόντας τῆς γνώσεως, ἧς ἔρωτα αὐτῆς τὰς σωτηρίας ἐκκαλεῖται· ἐν τῷ πεπλανημένῳ συγχώμενος ἡμῶν· Ἐπιστρέφετε δέ, ἐπιστρέφετε, ὡς ὁ τρυγῶν ἐπὶ τὸν κάρταλον αὐτοῦ, λέγει. ὁρᾷς τὸ ἀγαθὸν τῆς δικαιοσύνης μετανοεῖν συμβουλεύσης; ἔτι δὲ Ἀφ' Ἱερεμίου φωτίζεται τὸν πεπλανημένον τῷ ἀληθεῖ· Τάδε λέγει κύριος· Στῆτε ἐπὶ τὰς ὁδοὺς, καὶ ἴδετε, καὶ ἐρωτήσατε τρίβους κυρίου αἰωνίας, ποία ἐστὶν ἡ τρίβος ἡ ἀγαθή· καὶ βαδίζετε ἐν αὐτῇ· καὶ εὑρήσετε ἀγιασμὸν τῇ ψυχαῖς ὑμῶν. ἀγαθὸς δὲ ἐπὶ τῷ μετανοίᾳ, σωτηρίας χάριν τῆς ἡμῶν. Ἀφ' οὗ τοῦτ' φησὶν· Ἐὰν μετανοήσῃς, καὶ εἰκαθαρθῇ κύριος τὴν καρδίαν σου, καὶ τὴν καρδίαν τῶν σπερμάτων σου. ἐνίοις μὲν οὖν σωτηρίους ἡμῖν τῆς ζητήσεως τῶν τῆς ἐπιστάσεως Φιλοσόφους, οἳ φασιν ἐπαινητὸν εἶναι μόνον τὸ τέλειον· ψεκτὸν δὲ, τὸ φαῦλον τυγχάνειν. ἀλλ' ἐκεῖ συνοφαντῆσί τινες τὸ μακάριον, ὡς πρᾶγμα οὐκ ἔχον, εὖτε αὐτὸ, οὔτε ἄλλῳ τῷ περιέχόμενον, τῷ Φιλανθρωπίᾳ ἀναπαυτῆρες ὑπὸ· Ἀφ' τούτους δὴ καὶ τοὺς ἔτι τὸ δίκαιον ἐκ προσπαθείας τῷ ἀγαθῷ, ἔδει ὁ λόγος ἡμῖν παρεπῆν ἐπίμονον γὰρ ἐν Φάσκειν ἡμᾶς τὸ ἐπιπληκτικὸν καὶ ψεκτικὸν ἀδόκητον παιδαγωγίας ἁρμόδιον εἶναι τοῖς αὐθάδεσι, καὶ πάσης αὐθαιρέτους Φαύλους λέγουσι. σοφὸς δὲ ὁ θεὸς μόνος, ἀφ' οὗ ἡ σοφία· καὶ τέλειος μόνος· διὰ τοῦτ' καὶ μόνος ἐπαινετός. ἀλλὰ συγχωρῶμεν τῷ λόγῳ τοῦδε. Φημὶ δ' οὖν ἐπαινον ἢ ψόγον ἢ ἐπαινῶ τὶ οἰκεῖος ἢ ψέγω, μάλιστα πάντων τοῖς αὐθρώποις ἀναγκαῖόν ἐστι Φάρμακα· οἱ μὲν ἂν δυσίατοι, καθάπερ ὁ σίδηρος πρὸς τὰ πυρὸς καὶ σφύρας καὶ ἄκμονος, τυπτόμενα ἀπλῶς, ἐλέγχου, ἐπιτιμήσεως, ἐλαύνονται· οἱ δὲ, αὐτῇ προσήκοντες τῇ πίστει, εἶναι αὐτοδίδακτοι καὶ προαιρετικοὶ, αὐξομένῃ τῷ ἐπαίνῳ· ὀρεπτὸν γὰρ ἐπαινούμενα, δένδρον ὡς, αἴξεται· καί, μοι δοκεῖ, σπουδὴ τὸν ὁ Σάμιος παραγγέλλει Πυθαγόρας· Δηλὰ μὲν σκέπτεσθαι· ὅπλησιν· χρῆσθαι δὲ πόρου. τὸ μὲν ὅπλησιν, καταγνωστὸν· τὸ δὲ ὁμολογούμενον καταγνώσεως, νῦν ἐνδεμιλάσμος. ὡς ἂν εἶναι τὸ ἐπιπληκτικὸν ἀδόκητον, νῦν προσηκτικόν. ἀλλὰ γὰρ μυρίαι ὅσαι προσεξευρίσκονται παραγγελίαι εἰς κτῆσιν ἀγαθῶν, καὶ φυγὴν κακῶν· τοῖς δὲ αὐτοῖσιν οὐκ ἔστιν ἁρμόττειν, λέγει κύριος. Ἀφ' τοῦτ' Φυλάττεσθαι τοῖς νηπίοις Ἀφ' Σολομῶντος παραγγέλλει· Τί, μὴ πλανησωσί σε οἱ ἁμαρτωλοί· μὴ συνευδόκησον μετ' αὐτῶν ὁδούς· μὴ πορεύθῃς ἐν ταραχαῖς τῶν λέγοντος, Ἐλθὲ μεθ' ἡμῶν· κοινώνησον αἵματος ἀθῴου·

κρύψωμεν δὲ ἐς γῆν ἄνδρα δίκαιον ἀδίκως· ἀφανίσωμεν αὐτὸν, ὥσπερ ἄδης ζῶσα. τῦτ μὲν [ὖν] καὶ θεῖ δ κυριακῦ προφητεύεται πάθος· ὑποτίθεται δὲ καὶ Δαβὶ Ιεζεκιὴλ ἡ ζωὴ ἡμῶν ἐντολάς· Ἡ ψυχὴ ἡ ἁμαρτάνσα, ἀποθανεῖται· ὁ δὲ ἄνθρωπος ἵνα δίκαιος, ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην· οὐκ ὄπι τ ὀρίων φάγεται· καὶ τὰς ὀφθαλμὰς αὐτ οὐκ ἦρτ ἐπὶ τὰ ἐνθυμήματα οἴκυ Ισραήλ· ὃ τὴν γυναῖκα δ πλησίον αὐτ ἢ μὴ μιάνῃ· καὶ πρὸς γυναῖκα ἐν ἀφέδρῳ ἤσυ οὐκ ἐχλινε· καὶ ἄνθρωπον ἐ καταδυναστεύσ· καὶ ἐνέχυρασμὸν ὀφείλοντ ἀποδώσ, καὶ ἅρπαγμα οὐχ ἁρπάσ· τὸν ἄρτον αὐτ τῷ πεινῶντι δώσ, καὶ γυμνὸν περιβαλεῖ· τὸ ἀργύριον αὐτ οὐκ ἐπὶ τόκῳ ἐ δώσ, καὶ πλεόνασμα οὐ λήψετ· καὶ ἐξ ἀδικίας ἀποστρέψ τὴν χεῖρα αὐτ· καὶ κρίμα δίκαιον ποιήσ ἀνὰ μέσον ἀνδρὸς, καὶ ἀνὰ μέσον τ πλησίον αὐτ· ἐν τοῖς προστάγμασί μυ πορεύσ, καὶ τὰ δικαιώματά μου φυλάξ, τ ποιῆσαι αὐτά. δίκαιος οὗτός ἐστι ζωῇ ζήσετ, λέγει κύριος. τοιῦτα ὑποτύπωσιν χρισιανῶν περιέχει πολιτείας, καὶ προτρεπτικὸν ἀξιόλογον εἰς μακάριον [βίον,] γέρας εὐζωίας, ζωὴν αἰώνιον.

Ὅτι Δαβὶδ νόμου καὶ προφητῶν ὁ λόγος παιδαγωγός. ια΄.

Ο μὲν δὴ τρόπος τ φιλανθρωπίας αὐτ καὶ παιδαγωγίας, ὡς ἐνῆν, ἡμῖν ὑποδέδεικται. διόπερ ἀναγκαίως αὐτὸν ἐξηγούμενος, κόκκινόν πως ἔκασεν. ἐ τὴν εἰρομένην λόγυ τὸ πολυμαθὲς, ἐ τὸ πολύχυν τ Φύσεως, καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς ἅμα καὶ εὐαγὲς τ δυσάρμενις τ λογικῆς, πρὸς δὲ, καὶ τ ἐπιμέτρησιν τὸ δηκτικὸν, καὶ τὸ ἀνακαθαρτικὸν, ὑπεισιφέρον εἶναι ὑπὸ δριμύτητος αἰνιττόμενος. δι ὀλίγυ γὰρ δ κόκκυ τῦ ἀληθεργμένυ, πάμπολυ τῷ σωτηρίαν ἀπέση χαρίζεται τῇ ἀνθρωπότητι. τὸ μὲν ἦν μέλι, γλυκύπικρον ὄν, χολῆς ἐστὶ ψυκτικόν· ὡς τὸ ἀγαθὸν, καταφρονήσεως· ὁ δὲ ἄμυλον τῦ ἐξαμαρτάνειν· τὸ γὰρ πνεῦμα, καὶ τ χολῆς μειωτικὸν, τυπίσει, τῦ θυμοῦ καὶ τῦ φλέγματος ἀναιρετικόν, τυπίσει δ τὸ φῦσ· ἐξ ὧ λόγου ἡ ἀληθὴς τῆς ψυχῆς ὑγεία, καὶ ἡ ἀΐδιος εὐκρασία περιγίνεται. πάλαι μὲν ἦν Δαβὶ Μωσεὺς ὁ λόγος παιδαγωγός, ἅπερ καὶ Δαβὶ προφητῶν· προφήτης γὰρ καὶ ὁ Μωσῆς· ὁ γὰρ νόμος, παιδαγωγία παίδων ἐστὶ δυσκινήτων. χορτασθέντες γὰρ, φησὶν, ἀνέστησαν παίζειν· τ ἄλογον τῆς τροφῆς πλήρωμα, χόρτασμα, ἐ βρῶμα ἁπών. ἐπεὶ γὰρ ἀλόγως κορεσθέντες, ἀλόγως ἐπαίζον, Δαβὶ τῦτ αἰτιᾶται ὁ νόμος καὶ ὁ Φόβος ἅπερ εἰς ἀνακαλῶ ἁμαρτημάτων καὶ προτρεπτικὸν κατορθωμάτων, κατηρτίζων εὐηκοίαν εἰς τὰς ἐ ἀληθῶς παιδαγωγίας, τῷ ὑπακῦσαι· εἰς ὃ καὶ ὁ αὐτὸς ὢν λόγος, πρὸς τ καταπαίζοντ ἁρμοζόμενος, τ νόμον δοθῆναι γάρ φησιν ὁ Παῦλος παιδαγωγὸν εἰς Χριστόν. ὡς ἐκ τύτυ συμφανὲς εἶναι ἵνα μόνον ἀληθινὸν, ἀγαθὸν, δίκαιον, κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἐ πρωτότοκον υἱὸν Ιησῦν, τ λόγον τῦ θεῦ, παιδαγωγὸν ἡμῶν εἶναι· ᾧ περίδωκεν ἡμᾶς ὁ θεὸς, ὡς πατὴρ φιλόστοργος γνησίῳ παιδαγωγῷ παρακατατιθέμενος τὰ παιδία, διαρρήδην παραγγέλλας ἡμῖν· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός· αὐτ ἀκούετε. ἀξιοπίστως ὁ θεῖος παιδαγωγὸς, τρισὶ τοῖς καλλίστοις κεκοσμημένος, θεσπέσιμα, εὐνοίᾳ, παῤῥησίᾳ. θεσπέσιμα μὲν, ὅτι σοφία ἐστὶ πατρική· Πᾶσα σοφία παρὰ κυρίῳ· καὶ μετ αὐτ ἐστιν εἰς τ αἰῶνα. παῤῥησία δ, ὅτι θεὸς ἐ δημιυργός· Πάντα γὰρ δι αὐτ ἐγένετ, ἐ χωρὶς αὐτ ἐγένετ ἐδὲ ἕν. εὐνοίᾳ δ, ὅτι μόνος ὑπὲρ ἡμῶν ἐσπέρας ἑαυτὸν ἐπιδέδωκεν. Ὁ γὰρ ἀγαθὸς πιμὴν, τῇ ψυχὴν ἑαυτ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων, καὶ δὴ ἐθηκεν εὐθέως δ ἐδὲν ἀλλ' ἢ βλέπησίς ἐστιν ἀγαθῦ τ πλησίον, αὐτ χάριν σκέπης.

Ὅτι ἀναλόγως τῇ πατρικῇ Δαβὶδ, κέχρηται ὁ παιδαγωγὸς αὐτῷ καὶ χρησότητι. ιβ΄.

ΤΟΥΤΩΝ ἤδη προδιλυσμένων, ἐπόμενον αὖ ἂν ἦ τ παιδαγωγὸν ἡμῶν Ιησῦν τ βίον ἡμῖν τ ἀληθινὸν ὑποτυπώσασθαι, καὶ τ ἐν Χριστῷ παιδαγωγηθέντα ἄνθρωπον. ἔστι δ ὁ χαρακτηρισμὸς ἐ φοβερὸς ἄγαν αὐτ, ἐδὲ ἐκλυτὸς κομιδῇ ὑπὸ χρησότητος. ἐστάλκατο δ ἅμα καὶ χαρακτηρίζειν τὰς ἐντολὰς αὐτὰς σκιπλῶν δυνάσθαι. καί μοι δοκεῖ αὐτὸς ἐν τ πλάσαι μὲν τ ἄνθρωπον ἐκ χοός· ἀναθρῶπησαι δὲ ὕδατι· αὐξῆσαι δὲ πνεύματι· παιδαγωγῆσαι δ ῥήματι, εἰς ὑγίειαν καὶ σωτηρίαν, ἀρίστας ἐντολαῖς κατάθυμον· ἵνα δὴ τὸν γηγενῆ εἰς ἄγιον καὶ ἐπουράνιον μεταπλάσας ἐκ προβάσεως ἄνθρωπον, ἐκείνῳ τῷ θείκῃ μάλιστα πληρώσῃ Φωνῇ· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν. καὶ δὴ γέγονεν ὁ Χριστὸς τῦτ πλῆρες, ἅπερ εἴρηκεν ὁ θεός· ὁ δ ἀλλ ἄνθρωπος, κδ' μόνῳ νοεῖται τῷ εἰκόνα.

ἡμῖς δὲ, ὦ παῖδες ἀγαθῦ πατρὸς, ἀγαθῦ παιδαγωγῦ θρέμματα, πληρώσωμεν τὸ θέλημα τῦ πατρος, ἀκώμεν τῦ λόγυ, καὶ τ σωτήριον ὄντως ἀναμαξώμεθα τῦ σωτῆρος ἡμῶν βίου· ἐνθένδε ηδη τῶ ἐπιτράπιν μελετῶντες πολιτείαν· καθ' ἣν ἐκθύμιον, το ἀνθρωπίνες εἰφροσύνης ἀκρατον εὐωδίας ἐπιλειφόμενα χρίσμα, ἐναρχὶς ὑπόδειγμα ἀφθαρσίας τῦ πολιτεύεσθαι ἐχοντας τῦ κυρίυ, καὶ τὶ ἰσχυτῦ θεῦ διώκοντας· ᾧ μόνῳ προσέχειν σπεπῶν, καὶ δὴ μέλει πῶς κ τίνα τρόπον ὑγιεινότερον ἂν τῶν ἀνθρώπων βίος ἦν. ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὴν καὶ τὰ βίυ κ ἀπερισπάστως, ἔστι τι εὔζωνον καὶ εὔλυτον ὁδοιπορικὴν ἑτοιμότερα, εἰς ἀνδρὸς εὔζωιας, παρασκευάζει, αὐτὸν αὐτῦ ἱκανὸν ἡμῶν παιδεῦσαι δίδασκον. Μὴ γὰρ μεριμνᾶτε, φησὶ, πῶς τ αὔριον χρῆναι λέγων τ δοκιμαζόμενον Χριστῶ, αὐτάρκη, κ αὐτοδιάκονον, καὶ πῶς ὅτι ἐφήμερον ἡ παντελῆ ἦν βίον. ὑ γὰρ ἐν πλέμῳ, ἀλλ' ἐν εἰρλίῃ παιδαγωγήμεθα πλέμῳ μὲν γὰρ, πολλῆς δὴ τ παρασκευῆς δεομένης τῆς χρῆζει ἡ τυφή· εἰρλίῃ δ κ ἀρκεῖ. ἀφελῆς κ ἀπέριεργος αὐτάρκης, ἐχ ὅπλων δέεται· ὑ παρασκευῆς ἀσάτυ λόγος ἐστὶν αὐτῆς ἡ τροφή. ὁ δ πῶς ἐνδεκλινὴν κ παιδαλάκην ἡγεμονίαν κεκληρωμένος λόγος, παρ' οὗ τὰ αὐτὰ πλείς π κ ἄτυφον, κ τε ὅλον φιλελεύθερον, κ φιλάνθρωπον φιλόκαλόν τ ἐκμαθήσομεν· τῦτον ἡ κ ἐν λόγῳ μιτ' οἰκειότητ ὀρεκτῆς ἐξομοίμενον τῷ θεῷ, οὐκ ἂν ἐκμέλειαν κ ῥαθυμίαν μεταχωρῆν δέη· ἀλλ' ἐκπόνει, καὶ μὴ δόκιμον· ἔστι δ εἰς οὐκ ἐλπίζεις, ὑσῦ ἡκαίσῃ δώσει ἄν. ὡς δ ἔστ ἡς ἄλλη μὲν, φιλοσόφων ἀγωγὴ ἄλλη δὲ, ῥητόρων· πλείστων δὲ ἄλλη· ὕτως ἐστὶ γνωταία Διδάσκαλος φιλοκάλως προαιρέσεως καθηγήσεις, ἐκ τῆς κρείττυ παιδαγωγίας ὠφελημένη καὶ τὰ τῆς ἐνεργείας πεπαιδευμένα, σημαὶ Διδασκάλοις, πορίαν τε καὶ κατάκλισιν, καὶ τροφὴν, καὶ ὕπνον, καὶ κοίτην, καὶ δίαιτα. καὶ ἡ λοιπὴ παιδεία· οὐ γὰρ ὑπόφητον ἡ τειάδε ἀγωγὴ τ λόγυ, ἀλλ' εὔτονον. τοῦτ ἔν καὶ σωτὴρ ὁ λόγος κέκληκ· ὁ τὰ λογικὰ ταῦτα ἐξ ὑδῶν ἀνθρώπους εἰς εὐαισθησίαν καὶ σωτηρίαν φάρμακα· ὑπνωτῶν μὲν τὴν ευκαμψίαν, ἐλεγχων δὲ τὴν βλάβην, κ τὰς αἰτίας τ παθῶν διηγέμενος, καὶ τὰς ῥίζας τ ἀλόγων ὀρεκτικῶν ὀπῶν· παραγιγνόμενον μὲν ἀπιχιδὸν δεῖ, τὰς ἀνιδέτυς δὲ ἀπόσης τ σωτηρίας τοῖς νοσῦσι προσφέρον· τῦτ γὰρ τὸ μάγιστον καὶ βασιλικώτατον ἔργον τῦ θεῦ, σώζειν τὴν ἀνθρωπότητα. τῷ μὲν ἔν ἰατρῷ οὐδὲ πρὸς ὑγείαν συμβουλεύσῃ, ἄχθονται οἱ κάμνοντες· τῷ δὲ παιδαγωγῷ τῷ θείῳ, πῶς οὐκ ἂν ὁμολογήσαιμεν τὴν μεγίστην χάριν, μὴ σωπῶντα, μηδὲ παρεμβυμενίνῃ τὰς εἰς ἀπώλειαν φερούσας ἁπλᾶς, ἀλλὰ καὶ πύτας διελέγχοντα, κ τὰς ὁμὰς τὰς εἰς αὐτὰς Διατεινούσας ἀνακόπτοντα, καὶ τὰς καθηκύσας πρὸς τὴν ὀρθὴν πολιτείαν καταθηκυμένας ἐκδιδάσκοντα. πλείστων ἄρα ὁμολογητέον χάριν αὐτῷ. τὸ γὰρ τι ζῶον τὸ λογικὸν, τὸν ἄνθρωπον λέγω, ἄλλο ἢ θαμέν ἡ θεάπεδαι τὸ θεῖον δέον· θεάπεδαι δὲ καὶ τὴν ἀνθρωπίνην Φύσιν φημι χρῆναι, ζῆν π ὡς ὑφηγῆ ἡ ἀληθία· ἁγαμένως ἔχειν Φύσις τὸν τ παιδαγωγὸν αὐτὸν, κ τὰς ἐντολὰς αὐτῦ, ὡς πείσῃ ἀλλήλοις ἐσὶ καὶ ἁρμόττοντα· καθ' ἣν ἐντεῦθεν καὶ ἡμᾶς ἁρμοσμένους χρὴ σφᾶς αὐτὰς πρὸς τὸν παιδαγωγὸν σύμφωνον τὸν λόγον παρεσκευασμένους πᾶς ἔργοις τῷ ὄντι ζῆν.

Ὅτι ὡς τὸ κατόρθωμα κ τὸν ὀρθὸν γίνεσθαι λόγον, οὕτως ἔμπαλιν τὸ ἁμάρτημα παρὰ τὸν λόγον. ιγ'.

ΠΑΝ τ παρὰ τὸν λόγον τ ὀρθὸν, τῦτ ἁμάρτημά ἐστι· αὐτίκα γῦν τὰ πάθη τὰ ἡμικώτατα. ὧδε πως ὁρίζεσθαι ἀξιοῦσιν οἱ Φιλόσοφοι· τὴν μὲν ἐπιθυμίαν, ὄρεξιν ἀπειθῆ λόγῳ· τ δ φόβον, ἔκλυσιν ἀπειθῆ λογῳ· ἡδονὴν δὲ, ἔπαρσιν ψυχῆς ἀπειθῆ λόγῳ. Εἰ πίτυω ἡ πρὸς τ λόγον ἀπειθία, ἁμαρτάς ἐστι γλωττικὴ, πῶς οὐχὶ ἐξ ἀνάγκης ἡ τ λόγου ὑπακοὴ, ἵν δὴ πίστιν φαμὲν, τῦ καλυμένου καθηκοντ ἔσχε πειστικὴ; καὶ γὰρ ἡ ὀρεκτὴ αὐτὴ, Διάθεσίς ἐστι ψυχῆς συμφωνος ὑπὸ τὸ λόγου ἐθὲ ὅλον τ βίον. ταὶ μὴν τὸ καρτερικὸν, αὐτὴν φιλοσοφίαν, ὅπ ἡδόσιν λόγου ὀρεκτὴ ἀποδίδασιν, ὡς ἐξ ἀνάγκης εἶναι τὸ πλημμελέμενον πᾶν Διὰ τὴν τ λόγου Διαμαρτίαν γινόμενον· καὶ εἰκότως καλεῖσθαι ἁμάρτημα. αὐτίκα γῦν ὅτι ἥμαρτον ὁ πρῶτ ἄνθρωπ, καὶ πεφύκασι τ θεῦ· Καὶ πεμμειώδη, φησὶ, τοῖς κτίσασιν ὁ ἄνθρωπ παρὰ τ λόγον ἐξαμαρτὼν· εἰκότως ἄλογ νομισθὲς, εἰκάζεσθαι κτίσασιν. ἐσπῦδην κ ἡ σοφια λέγει· Ἵππος εἰς ὀχείαν ὁ φιλήδονος, κ μοιχὸς ἀλογίσῳ κτίσιν πεμμειωθείς· διὸ δ ὀπιφέρει· Παντὸς ὑποκάτω ὀπικαθημένου χρεμετίζει· οὐκέτι, φησὶ, λαλεῖ ὁ ἄνθρωπος· ὑ γάρ ἐστι λογικὸς ἔτι, ὁ παρὰ λόγον ἁμαρτάνων· ἡνίκα γὰρ ἂν λέγων, ἔνδοθεν ὀπιθυμίας, ᾧ πᾶσιν ὀπικαθίωται ἡδοναί. τὸ δὲ καρτεροῦμενον κ τὴν τ λόγου ὑπακοὴν, σωσῆναι καὶ κα-

καὶ καθῆκον φωνῶν ὀνομάζουσι παῖδες. τὸ μὲν οὖν καθῆκον, πρακτικόν ἐστιν· ἀπλανὴς γὰρ ἡμελημένη ἐν πλάσει· αὖθις δὲ, τῆς ἀποβήκης αἱ αὐταὶ οὖσαι, τὴν ἀληθῆ ἔχουσι σκοπὸν, ὅτι τὸ ἔχαλον ὁρικόν, ὁ πλὴν νοεῖται, παιδαγωγοῦσι· πλὴν δεῖσι θεοσεβείας, ἡ αἰδὼς ἀνάπαυσις ἐν τῷ βίῳ· τῷ γὰρ αἰῶνι ἐστὶν ἀρχὴ, τὸ ἡμέτερον τέλος. τὸ μὲν πρὸς θεοσεβείας κατόρθωμα, δι' ἔργων τὸ καθῆκον ἐκπλήν· ὅθεν καὶ τὸ καθῆκον ἀπὸ τῆς πράξεως, ἡ πρᾶξις λέξεως, πρᾶξις δέ ἐστιν ἡ μὲν πρᾶξις ἡ τοῦ Χριστιανοῦ, ψυχῆς ἐνέργεια λογικῆς, τῆ κρίσιν ἀσκήσει καὶ ὁρμὴν ἀληθείας, ἀφ' τοῦ συμφυοῦς καὶ συναγωνιστοῦ σώματος ἐκπλουμένη· καθῆκον δὲ, ἀκώλυτον ἐν τῷ βίῳ, ἀφ' οὗ καὶ Χρισῷ βούλημα, ἐκατορθύμενον αἰδίῳ ζωῇ· ἡ γὰρ ὁ βίος ὁ Χριστιανῶν, ἐν παιδαγωγήματι ἐστὶ, σύγκρημά τι ἐστὶ λογικῶν πράξεων· τυγχάνει τῶν ἀπὸ τοῦ λόγου διδασκομένων, ἀδιάπλωτος ἐνέργεια· ἵν δὲ πίστις κεκλήκαμεν. τὴν σύγκρημα, ἐν πλοῖ κυριακοῦ· αἱ δὲ, δεξαμενοῦσαι ἡμῶν, ἀποβήκαι πνεύματικαι, ἡμῖν αὐτῆς ἀναγεγράφασι), πρὸς τὰ ἡμᾶς αὐτὰς, καὶ πρὸς τὰς πύλας εὔβατοι· καὶ δὴ καὶ αὖθις πρὸς ἡμᾶς ἀντιναρίφουσι· καθάπερ πρὸς τὸν βάλλοντα ἡ σφαῖρα, ἀφ' τὴν ἀντιπάλαν παλινδρομοῦσα· ὅθεν καὶ ἔστιν ἀναγκαῖα τὰ καθήκοντα εἰς παιδαγωγίαν ἡμετέραν ὡς ἀπ' ἀρχοῦ παρειλήμμενα, καὶ εἰς σωτηρίαν πεπερασμένα. καὶ ἐπεὶ τῶν ἀναγκαίων, τὰ μὲν, πρὸς τὸ ζῆν ἐστὶ τὸ ἐπιθυμούμενον· τὰ δὲ, ἕνεκα πρὸς τοῦ εὖ ζῆν ἐκλέγει ἀναιρεῖ· ἀναλόγως καὶ τῶν καθηκόντων, τὰ μὲν, πρὸς τὸ ζῆν· τὰ δὲ, πρὸς τὸ εὖ ζῆν διαπέπτωκε. ὅσα μὲν οὖν πρὸς τὸ ἐθνικὸν ζῆν παραγγέλλεται, τούτων καὶ περὶ τοὺς πολλοὺς διεθήμεθα· ἃ δὲ πρὸς τὸ ὡς ζῆν ἀρμόττει, ἐξ ὧν τὸ αἴδιον ἐκεῖνο θεωρεῖται ζῆν, τούτων δὲ ἐν ἀποχραφῆς μέρει ἐξ αὐτῶν ἀναλεγομένοις τῶν χραφῶν, ἐξέσω σκοπεῖν.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΕΙΑ ΤΟ ΔΕΚΤΡΟΝ.

Πῶς θεῖος τροφὰς ἀναστρέφειν· κεφάλαιον α'.

ΕΧΟΜΕΝΟΙΣ τοίνυν τῶν σκοπῶν, καὶ τὰς χραφὰς πρὸς τὸ βιωφελὲς τῆς παιδαγωγίας ἐκλεγομένοις, ἐπεῖδον τινα εἶναι χρὴ παρ' ὅλον τὸν βίον τὸν Χριστιανὸν καλούμενον, κεφαλαιωδῶς ἀποχραπτέον. ἀρκτέον δὲ ἡμῖν ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν, καὶ ὅπως ἁρμόττει μοι χρή. ἐγκαλουμένοις τοίνυν τὸ συμμετρίας τῶν σωμάτων ἐπεῖδον τινα τῷ ἑαυτῶν σώματι ἕκαστον ἡμῶν πρὸς φέρεσθαι, μᾶλλον δὲ ὅπως αὐτὸ πλάθυσιν χρὴ, λεκτέον. ἐπίταται γὰρ τῆς λοιπῆς κτίσεως, καὶ αὐτῆς ἔτι τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου συμβαινούσης, καὶ φύσιν ἀκριβῶς ἐκμαθεῖν, ἵνα μὴ ἀπατᾶσθαι μὲν τὰ εἰκῆ· τὸ δὲ ἴδιον τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὅμμα τὸ ψυχῆς, ἐκπαθαίρειν· ἀγνίζειν γὰρ καὶ τὸ σάρκα αὐτῆς. ὁ γὰρ ἐκείνων καθηκόντως ἀπολυθεὶς δι' ὧν ἔπραττε χάριν ἔσται, τὸ αὖ ἄλλο πεφυκὸς πρὸ ἑαυτοῦ ἔχει, πρὸς τὸ ὁδῷ ἐλθεῖν ὅπου τοῦ καθηγήσαντος θεοῦ· οἱ μὲν δὴ ἄλλοι ἄνθρωποι ζῶσιν ἵνα ἐσθίωσιν, ὡς περ ἀμέλει καὶ τὰ ἄλογα ζῶα, οἷς οὐδὲν ἄλλ' ἢ χαρά ἐστιν ὁ βίος· ἡμῖν δὲ ὁ παιδαγωγὸς ἐσθίειν παραγγέλλει ἵνα ζῶμεν. οὔτε γὰρ ἔργον ἡμῖν ἡ τροφὴ, οὔτε σκοπὸς ἡδονή· ὥσπερ δὲ ἐνταῦθα Δημοσθὴς, ἀπὸ ὁ λόγος εἰς ἀφθαρσίαν παιδαγωγεῖ. διὸ καὶ ἐκκρίνεται ἡ τροφὴ. ἁπλῆ δὲ αὐτὴ καὶ ἀπέριεργος ἀλήθεια, καταλήλους ἁπλοῦς καὶ ἀπεριέργους ἁρμόζουσα παῖδας, ὡς αὖθις τὸ ζῆν, οὐκ ὡς τρυφὼ ἀπαιδεύτους. τὸ δὲ οὐκ δυεῖν τὸ ζῆν τοῦτο, ὑγείας τε καὶ ἰσχύος, σύγκειται· οἷς μάλιστα καθήκοντος ἡ τροφῆς τὸ εὔκολον· οἷς τε τὰς ἀναδόσεις καὶ τὴν τοῦ σώματος κυροῦσθαι χρησιμεῦον· ἐξ ὧν αὔξησίς τε καὶ ὑγεία, καὶ ἰσχὺς δικαία, ἐχὶ δὲ ἄδικος ἡ σφαλερὰ καὶ ἀθλία, ὡς ἡ τῶν ἀθλητῶν, ἐξ ἀναγκοφαγίας θεωρεῖται). καὶ μὲν δὴ πλουσιοδεῖς ποιότητες ἀποπνεύσαι, ποικίλας ἐπάκτους βλάβας· καχεξίας σωμάτων, ἀναστομώσεις στομάχων. ἐκπύρωσίς τε γεύσεως ἀφ' πνος καταδαίμονος πόσεως τε ὑψαυχενίας. καὶ τὰ πίμματα ματαιοτεχνίας. τροφὴν γὰρ πλημμύρει καλεῖν, τὴν ἐν τρυφαῖς ἀπηδύσει, ὡς ἡδονὰς ἀπολαύσεως ἀλιθαίνουσαν. Ἀρτεμίσιος δὲ ὁ Δήλιος ἰατρὸς, καὶ μίαν τῶν νόσων αἰτίαν ποιοῦμαι, τὴν ἐδισμάτων τὴν πολυδίαν τὸ μὲν τὴν ἀλήθειαν δυσαρεστοῦντων, κινδυνεύσαι ποικίλη τὸ σῶφρον τὸ διαίτης ἐχομένοις. καὶ τὰς ἀκαπνίους πολυπραγμονοῦντας ἐδωδὰς. κάμοι μὲν ἔλιος ὕπεισι τῆς νόσου· οἱ δὲ, ἐξυμνῶν οὐκ αἰσχύνοι) τὰς σφετέρας ἡδυπαθείας, τὰς ἐν τῷ πορθμῷ τῷ Σικελικῷ σμυραίνας πολυπραγμονοῦντες· καὶ τὰς ἐγχέλεις τὰς Μαιωτικὰς· καὶ τὰς

καὶ τὰς ἐν Μήλῳ ἰρίφους· καὶ τὰς ἐν Σκιάθῳ κιρκῆς· καὶ τὰς Πελωρίδας κόγχας· καὶ τὰ ὄρφια
τὰ Λευδίωνα· καὶ παρελήλυθεν δὲ τὰς ἐν Λιπάρᾳ μαινίδας, καὶ δὲ τῷ χειμῶνι τὴν Μαντινι-
κήν· ἀλλὰ καὶ δὲ τὰ παρὰ τῆς Λεκραίας πῦτλα· κἠνας τε σκληρὰς σὺν Μηθυμναίας· καὶ ψηττίας
Ἀτλικάς· καὶ τὰς Δελφίνας κίχλας· Χαλκιδικὰς τε ἰχάδας, δι' ἃς εἰς Ἑλλάδα πεντηκοσίαις
ἁμαξαις ἐλαύνουσιν οἱ κακοδαίμονες ἐκ Λιβύης Πέρσαι. ὄρνιθας δὲ τὰς πασῶν τὰς ἀπὸ Φάσιδος·
ἀπαλὰς Λιγυστίας· Μήδου πᾶσα. πᾶσι τοῖς ἡδύσμασιν ἐχαλλάσατο εἰς ἀφροδίσια, τοῖς
ὄψεσι δὲ τοῖς ἰχθυηρὰ σὺν τε χθονὸς, πόντου τε βύθου, καὶ ἀέρος· ἀμέτρητον εὖρος σκευῶν, τῇ "
αὐτῶν σκευοζομένων λαμπρότητι, σκολιαίνων ἀτυχῶς οἱ πλουσίοις καὶ πλουτοῦντες ἀ- "
τυχέστατοι εἰσὶν εἰς ἡδυπάθειαν τὸν βίον, σκολιοῖς σίζυσι πεζευόμενοι, ἀμφὶ τὸν ἰχθὺν καὶ τὸν
ἁλετρίδανον τὸ πέλα αὐτῶν κατατρίβοντες βίον οἱ παμφάγοι· καθάπερ τὸ πῦρ τῆς ὕλης ἐξεσθίον-
μενον. ἀλλὰ καὶ τὸν εὔκολον βρῶσιν τὸν ἄρτον σκληραίνουσιν, ἀναπλώσαντες τὸ πυρὸν τὸ τροφι-
μον, ὡς τὸ ἀναγκαῖον τῆς τροφῆς, ὄναιδον γινόμενον ἡδονῆς. οὐκ ἔχει δὲ ὅρον παρὰ τοῖς ἀνθρώ-
ποις ἡ λιχνεία. καὶ γὰρ οἷς τὰ πέμματα καὶ τὰ μελίπηκτα, πρὸς δὲ καὶ οἷς τὰ τραγήματα ἐζω-
κεν, ἀποδορπισμάτων πληθος εὑρίσκομεν, πανδαπὰς ἠρτυμένη ποιότητας. καὶ μοι δο-
κῶ ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος ὑδὲν ἄλλ' ἢ γάθος εἶναι· Μὴ γὰρ δεῖπνόμει, φησὶν ἡ γραφὴ, τῶν ἐδε "
σμάτων τῶν πλουσίων· τοῦτο γὰρ ἔχει βίον ψεύδους τινὸς καὶ ἀπάτης. εἰ μὲν γὰρ ἐξέχων τῶν ἐδέ-

,, Φῶμ. ἀγάπη μὲν ἦν, δεῖπνον οὐκ ἦσαν· ἡ σὴ ἴσως ἀγάπη ἡρπάθη. Μαθέτωσαν γάρ, φησίν, ,, οἱ ἡμῖν συνοῦσι ἡγάπησας κύριε, ὅτι οὐχ αἱ ἡμέραι τὰ καρπῶν τρέφουσιν αὐθρωπ., ἀλλα τὸ ῥημὰ ,, παντὸς στόματι θεοῦ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος. ἀλλὰ γὰρ τὸ δεῖπνον ἴσως λυ- πὸν ἡμῖν καὶ εὔζωνον, ὅπως ἥδιον εἰς ἐγρήγορσιν· ποικίλως αὐτὸ μέλει ποιεῖσθαι, οὐκ ἀπαιδα- ,, γώγητον οὐδὲ τῦτ· ἀγαθὴ γὰρ κυρεῖσα Φ. [αὐτάρκεια] εἰς κοινωνίαν ἀγάπη, ἱ Φοβιεῖ ἔχω- σα πλύσιον, τῶν αὐτάρκειαν· ἡ δὲ ἱ Φις ὠμὸς τῇ τροφῇ δικαία ποιεῖται μεμετρημένη, σώζει γὰρ τὸ σῶμα διοικοῦσα, & πῶς πλησίον ἀπενεμεῖν πῖ ἐξ αὐτῆς· ἡ δὲ ὑπερβολὴ σύρει τῶν αὐτὰ κακὰ δικαιεῖ, τ ἄνθρωπον κακοῖ· νοθεῖ μὲν τῶ ψυχῶ, ὅπως φαλιεῖ ἡ εἰς [τῶν] νοσεῖν ἐργάζ. μενη τὸ σῶμα. καὶ μὲν ποτε τοῖσδε Φ. βλασφημίας δυσπαραχρήτους πρὸς τὰς καρυκείας ἡδυπαθ. λυχνίαν, λαμπαρίαν, ὀψοφαγίαν, ἀπληστίαν, ἀδηφαγίαν. μᾶλλα τύτοις οἰκείας τὰς ὀνομασίας ἡ 10 γαλαῆ, κόλακές τε, ἡ μυομάχαι, ἡ τὰ ἀχρεῖα τῶν παρασίτων φῦλα· χαίρει ἡδονῆς οἰμαι, τὸν λόγον· οἱ δὲ, τῶ φιλίαν· οἱ δὲ, τ ζῆν δοκεῖ δόμενοι, ὕπνῳ χαίρειν ἐρῶσιν, ἡμέρᾳ ἀνθρώπεια, καὶ ἀκόλα & πατρὶς αὐτῶν & λιχνοῦ πηρίν. ἀσώτως τ αὐτὸς οἱ καλίσσοις πῶτες, ευμεν λοκῦσιν αἰνίττεσθαι τ πλοῦτον αὐτῶν, ἀσώτως αὐτὸς, κ ἐκθλίψαν & σ ῦσικὸς, πνικτὸς γὰρ οὐχ ὕπνοι εἰ πρὸς τὰς λοπάδας ἀσχολούμενοι, καὶ τὰς μεμορημένας τ ἡδυσμάτων πρὸς ἐργίας, οἱ πανῆς φρενες, χαμαιγῶνες, τ ἱ Φήμερον διώκοντες βίον, ὡς ἀ ζησόμενοι ; τύτοις πάλαι Δία Ἥσιοδ τὸ ἄγιον πνεῦμα, ἡσίμως πως τ ἀγάπης τ ὄνομα ὑποξιλόμενον· ὅπου μὴ κ λεγεν ἡ ,, ἴσπασις ἰῶ· Αὐτὸ δὲ ἐπικτῶν ἰύφροσύνῃ, σφάζοντες μόσχους, καὶ ῥύοντες σφαγὰς· λεγον- ,, τες, Φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν· καὶ ἐπὶ γὰρ τῶ τοιαυτῶ τρέφει ἀρ- ,, πακτικὸν λογίζεται, ὅπου Φίρει· Καὶ ἐ μὲν ἀφθήσεται ἡ ἁμαρτία ὑμῶν αὕτη, ἕως ἂν θάνητε· 20 ἐκ ἄφεσιν τῆς ἁμαρτίας ἴσασιν αἰσίως ἔχον, ἀλλ' ἀ αὐτοπάθειαν ἁμαρτίας ἴσασιν οἱ τοιαῦ- ,, τοι πικρίνας. Μὴ ἐν φρενῖτις δὲ ἐπὶ μιᾶς τρυφῆς, ἡ σφία λέγει. ἐπεὶ ἔνθα [illegible] τ ἐδωλοθύτων καλυμένων· ὁπόσ πᾶσι ἔστι παραγγέλλεται δοκιμάζειν ἕκαστα. μιᾶς δο- κεῖ μοι κῷ βδέλυρα σκεύη, ὧν ἐ Φίλει ἡ τοῖς αἵμασι ψυχαὶ ὑπὲρ ἐρίδος πίνειν κατατι- ,, θενέων. Οὐ γὰρ ἥλιε ὑμᾶς κοινωνὸς δαιμονίων γίνεσθαι, ὁ ἀπόστολ. λέγει ἐπὶ δύο ποτηρίων δοκι- ,, μίνων καὶ Φθιμένων τροφαί. ἀφικτὸν τοίνυν τύτων, ἡ διδάσκει· ἡ γὰρ ἐστὶ τῆς ἐν αὐτοῖς δυνα- μεως· Δία δὲ τῶν πανσθένειν τῶν ἡμετέρων, ἀξίαν εὐσεβ. καὶ τῶν δαιμονίων Δία τῶν βδελυ- ρίων, οἷς ὅπα κατονόματος, μυσταγωγούμενος· καὶ πρὸς Δία τῶν τῶν ὀλιθρίων πολλὰ ὑπολαμβανόντων ὑδαρέστερα, οἷς ἡ πανσθένεια ἀθετεῖ ἁμελῶν τῆς· βρῶμα γὰρ ἡμᾶς ἡ παρα- ,, στήσει τῷ θεῷ· Οὐδὲ βρῶσις κοινεῖ τ ἄνθρωπον. ἀλλὰ τὰ ἐξοῦσία, φησὶ, & σίματος. ἀδιαφο- 30 ,, ρος ἄρα ἡ φυσικὴ χρῆσις τ τροφῆς· Οὔτε γὰρ, ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν, φησὶν· οὔτε, ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα· ἀλλ' οὐκ εὔλογον, τραπέζης δαιμονίων μετιλαμβάνειν τὰς θείας με- ,, τέχειν & πολυμιάλικῆς κατηξιωμένης τροφῆς. Μὴ γὰρ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν & πεῖν, φησὶν ,, ὁ ἀπόστολος, & γυναῖκας περιάγειν ; ἀλλὰ νεκρώσεις δηλονότι τ ἡδοιῶν, καλυμένας ὑπο- ,, θυμίας. Βλέπει γε μὴ πῶς ἡ ἐξουσία ἡμῶν αὕτη, πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενοῦσιν. ἐ χρὴ γε, καθάπερ ἀσωτευομένους ἡμᾶς, & τῶν ἐστερωμένων λύειν & πλησίον παῖδος σκάνδαλα, παραχρῆ- σθαι τοῖς & πατρὸς δωρήμασι· χρῆσθαι δὲ αὐτοῖς, ὡς ἀσχολίας, ἀ προσκλινῶς & γὰρ βασιλικῶς ἐτάχθημεν & κατακυριεύειν, κ ἐκλύειν τοῖς βρωμασιν. ἀγαθὸν μὲν γὰρ πρὸς τὸ ἀλυπῆς ἀναθρήσκοντας, τῆς ἄνω τροφῆς ἐξίχεσθαι τ θείας, καὶ τῆς & ὄντως ὄντ. ἀπλήρωτα ἐμπιμ- 32 πλαθαι θίας· τῆς βιβαίου καὶ μονίμου, καὶ καθαρᾶς γευομένους ἡδονῆς. τοιοῦτον γὰρ τὸν ἀ- 40 ,, γάπλιον ἐκδέχεσθαι δεῖν ὀμφαίνει ἡ βρῶσις ἡ Χριστοῦ. κομιδῇ γὰρ ἄλογον καὶ ἀχρεῖον, καὶ οὐκ ἀνθρώπειον, βεσταμάτων δίκην παντόμενον, ἡκατὸν τρέφεσθαι· κατὰ βλέποντας εἰς γῆν, τὰς ὁκ γῆς ἀεὶ κινυφότας εἰς τραπέζας· τὸν λύχνον διακάθαπτος ζωῆν, τ ἀγαθὸν ἐντεῦθεν τῶν κατορύξαντας πρὸς τὸν οὐκ ἐπαινέσαν ζωὴν· μένειν κολακεύοντας τὸν κατάκτσιν, δι' ὧν πολυμιότερει χρόνοι μάγειροι φωτῶν. μὴ γὰρ ἀφανοῦμεν τὴν συμβεβορὰν· ἀλλα τ ολισθον τῆς συνηθείας, ὡς συμφορὰν, ὑπονοήσομεν. διὸ πρακτέον τὸν λιχνείαν, ὀλίγων πάνυ καὶ ἀναγκαίων μεταλαμβάνοντας· καὶ εἴ τις ἡμᾶς καλεῖ τῶν ἀπίστων, καὶ πρόκειται κρίνομεν· ,, καλὸν γὰρ μὴ συναναμίγνυσθαι τοῖς ἀτάκτοις· πᾶν τὸ παραπῆμόν κωλύειν ἡμῖν ἐσθίειν. μη- ,, δὲν ἀναμρίνουσι Δία τὴν συνήθειαν· ἡμεῖς δὲ καὶ τὰ ὁκ μακίλλα ἀπείρως ἐσθίειν ἐσθί- πεζιν. Οὐκ ἀφικτὸν ἂν παντὶ λῶς τῶν ποικίλων βρωμάτων, ἀλλ' & πρὸς αὐτὰ ἀπαδασίαν. 50 μεταληπτέον δὲ τῶν παραπῆμόντων ὡς πρέπον χρισιανῶ· ἡμῶντας μὲν τὸν κωλυπῆτε, κ τὴν ἀζωλαβῆ καὶ ἀπρόσκοπη τῆς συνουσίας κοινωνίαν· ἀδιάφορον δὲ ἡγουμένους τῶν εἰσημ-

ζομένων

ζομένων τῶν πολυτίμων· καταφρονοῦντες τῶν ἴσων, ὡς μετ' ὀλίγον οὐκ ὄντων. ὁ ἰδιώτης, τὸ μὴ ἰδιώτην μὴ ἀξιούτω· ὁ δὲ μὴ ἰδιώτης, τὸ ἰδιώτην μὴ κρινέτω. μικρὸν ὑπόδειγμα, καὶ τῶν ἄλλων τὸ παντὸς περιληπτικὸν ἐξηγήσεται· Ὁ ἰδιώτης, λέγων, κυρίῳ ἰδίᾳ, καὶ εὐχαριστῶ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἰδιώτης, κυρίῳ οὐκ ἰδίᾳ, καὶ εὐχαριστῶ τῷ θεῷ· ὡς ἵνα τῷ δικαίῳ τὸ φωνῆεν εὐχαριστίαν· καὶ ὅταν ἀπὸ εὐχαριστῶν, οὐκ ἀφελῶμεν τὸ εἰδέναι. καὶ δὲ τὸ τρίτον ἐπιμεθα ἐπ' ἀρετῇ τὸ σωτήριον πνεῦμα, τοῦτο πλέον ἀφικτὸν τῶν λιχνευτῶν τούτων βρωμάτων ἵναρχὶς ὑπόδειγμα ἀρετῆς σῴας αὐτὸς περιποίησας, ὡς Χριστὸν ἰσχήκαμεν αὐτοί. Εἰ γὰρ τῶν πιστῶν βρωμάτων σκανδαλίζει τὸ ἀδελφόν, οὐ μὴ φάγω, φησί, τοῦτο εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸ ἀδελφόν μου σκανδαλίσω. ὁλίγης ἰσχνότητος κερδαίνω τὸ ἀνθρώπου μὴ δὲ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν; καὶ τῷ ἀληθεῖ ὑπηγωνίκαμεν, φησίν, ὅτι οὐδὲν εἰδωλόθυτον εἰς κόσμον, ἀλλὰ μόνος ὁ εἷς ὁ θεὸς ἡμῶν θεός, ἐξ οὗ τὰ πάντα· καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς. ἀλλὰ δοκιμάζει, φησί, τὴν σὴν γνῶσιν ὁ ἀδελφός ἀσθενῶν, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. εἰ δὲ τῷ σωπᾶσιν τὸ πλῆθος τῶν ἀσθενούντων ἀδελφῶν, εἰς Χριστὸν ἁμαρτήσουσιν. πότερα οὖν ὁ δοκιμάζων, ἐυλαβούμενος δεῖ ἡμᾶς, τί δεῖ πάντα ἀξιακρίνει, μὴ πως καμίγνυσθαι φάσκων. ἃ τις ἀδελφὸς λεγόμενος, εὑρίσκοιτο πορνεύων, ἢ μοιχεύων, ἢ ἀδωλολάτρης, τούτῳ μηδὲ συνεσθίειν· ἢ τὸν λόγον ἢ τὸ ὄψον ὑπτιάζειν τὸ μολυσμὸν τὸ ἐντεῦθεν, καθάπερ καὶ τῶν δαιμονίων τὰς πράξεις. καλὸν μὲν οὖν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ οἶνον πιεῖν, αὐτὸς τὸ ὁμολογῶ, καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ Πυθαγόρου· ἥδιον γὰρ μᾶλλον τοῦτο γε· καὶ ἡ ἀπ' αὐτῶν ἀναθυμίασις, ἡλωδεστέρα ἔσα, ἀπισκεπῆ τῇ ψυχῇ. εἰ δέ τις καὶ τούτων μεταλαμβάνει, ἴσχ ἁμαρτάνει· μενέτω ἐγκρατῶς μετιχέτω· μὴ ἐχέχθω· μηδὲ ἀπρεπημένως αὐτῶν, μηδὲ ἀπολαιμαργῶν τῷ ὄψῳ· ὑπανιχνεῖ γὰρ αὐτῷ φωνή· Μὴ ὄνικεν βρώματα· καὶ λυτέλειαν ἔχον δεῖ, λιχνεύουσα. αἰσθητὰ γὰρ σφόδρα ἡσυχάζειν καὶ τὰ ἐκπίνακα τὰ παρατιθέμενα τῇ δημιουργίᾳ ἰσασιν, μὴ τῷ ἐκλίχνῳ τροφῷ· πολλῷ δέ ἐστιν ἀνεκτότερον τὰς εἰδωλικὰς τὰς πρὸς ἡμᾶς εἰδουλοπρέπειαν, συμμεταφερομένης αὐτῷ, ὡς εἶπον, τῆς ἀκρασίας πρὸς τῶν ἀλλοτρίων. πῶς δὲ οὐκ ἀχρεῖον τὸ ὑπενίσσεσθαι τὰ κλισίας, μονονουχὶ τὸ πρόσωπον τὸ λοπάσιν ὑπερβαπτιζῶντας, καθάπερ ἐκ πενθείας, τῆς κλισίας προκύπτοντας· τὸ δὲ θρυλλούμενον τοῦτο· ἵνα τελεσμένῳ λαθώσι τῷ ἀτμίδα ἀλλὰ τῆς ἀναπνοῆς; πῶς δὲ οὐκ ἄλογον, ζῶις χεῖρας ἱπτμφυρεῖν τῆς ἡδυσμασιν, ἢ πωιχος ὀπὶ τύψον ἐκτανεῖν, οὐκ ἀποσυομένων, ἀλλ' ἀφαπαζούσαν οἰκίαν, ἀμίτους καὶ ἀχημόνως ἰμφορμένους; ἴσι γὰρ ὁρᾶν τοὺς πιότατους ὑσὶν ἢ κυσὶν ἀλλὰ τῷ λαφρεῖ ζῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις ὠμοιωμένους, τοὺς χορτάζειν ἀποδόντας, ὡς καὶ ζῶις γνάθους ἅμα ἀμφω ἰξογκῶσθαι, τῶν δεῖ τὸ πρόσωπον ἀγλεῶν προσπαρομένων· πρὸς δὲ καὶ ἰδρῶτα βεχκῶσθαι τῇ ἀπληστίᾳ πωιχρμένων καὶ ἀθρομένων ὑπὸ ἀκρασίας, ἀθεμότους καὶ ἐπιξίν ἀκοινώνητον ἐς κοιλίαν τὸ τροφῆς. ὡσπερ ἐς ἱΦαίδιον, οὐκ ἐς ἀνάδοσιν, ἀποπεμπόμενον ζῷ ἰδεσμάζαπαντακῇ καλῶν ἔσα ἡ ἁμετρία, δεῖ ζῶις τροφίας μαλιστα δὲ λίγχιτο. ἡ γὰρ ὀψοφαγία, ὑδεῖν ἐπρόϊστιν ἡ ἁμετρία δεῖ χρῆσιν ὄψου· καὶ ἡ λαιμαργία, μανία δεῖ τὸ λαιμόν· καὶ ἡ γαστριμαργία, ἀκρασία δεῖ τῷ τροφῷ· ὡς ἡ καὶ τὸ ἰομα βεῖχει, μανία δὲ γαστέρα· ἐπὶ μαγῶν, ὁ μιμητής. τὰς δὲ ἰσιάσεως μὴ μελιτῶν τὰς ἀδικῶν, ὁ δοκιμάζων ἀνακρίνων λεγ. Ἕκας γὰρ τὸ ἴδιον δῶρον τοῦ λαμβάνει ἐκ τοῦ φαγεῖν· καὶ ὃς μὲν, πίνῃ· ὃς δ', μεθύει. μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχειν ἐς τὸ ἐδίειν καὶ πίνειν; ἢ τὸ ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖν, καὶ καταισχύνειν τοὺς μὴ ἔχοντας; πρὸς δὲ πῖς ὄχησιν οἱ αὐτάδελφ ἐσθίοντες, οἱ ἀπλῆστοι, ἑαυτοὺς καταισχύνουσιν· ἄμφω δὲ πρὸ ἔθεσι κακῶς· εἰ μὲν, τοὺς μὴ ἔχοντας βεβαρηκότες· εἰ δέ, τῷ ἀκρασίαν τῷ σφῶν παρὰ τοῖς ἔχουσι γεγονυῖαν κότες. αἰαγκαῖως ἄρα πρὸς τοὺς ἀπρυθριάκτους, καὶ πῖς δεσποτικοῖς ἀφιδίστερον παραχρωμένους, τοὺς ἀκρίτως. εἰς μηδὲν ἱκανὸν, ὑποπαθὴς ὁ δοκιμάζων, πάλιν ἐκ δευτέρου ὁρμῆς φωνῷ ἀναγκαίην· Ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. εἰ δέ τις πεῖνᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω· ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. ἀφικτὸν ἔν δυλοπρεπείας ἀπάσης ἐκρασίας, τὸ παραδεδομένων κοσμικῶς ἰφαπτομένους, ἀμέλγοντον ἢ τῷ χεῖρα ἐκ τῷ ῥωμῷ ἐκ τὸ ἡδύσμου φυλάπτειν, τὸ ἰσχνὸν δὲ πρόσωπον διατηρῶσιν ἀδιάῤῥοφον, οὐκ ἀχρεμονῶσιν ἀδὲ δεῖ τῷ καθάπτειν. ἀλλὰ τῷ μὲν χεῖρα μὴ τάξιος ἐκ διαστημάτων ἐκτατόν· παραφυλακτὸν γὰρ ἐκ τὸ φθάνειν ὅτι ἂν ἔσθιόντα ἅμα· ἀπρεπὲς γὰρ καὶ ἄσημον ἡ φωνὴ γίνεται, πληροῦσι τοὺς γνάθους στενχωρουμένη· καὶ ἡ γλῶσσα τῇ τροφῇ πιζομένη. τὸ δὲ φύσιν ἐνεργίας παραπόδισθαι, τῷ πρόφορον ἐκδίδωσι τὸ θλιμμένῳ. ἀλλ' οὐδὲ ἐσθίειν ἅμα καὶ πίνειν καθήκει· ἀκρασίας γὰρ τῆς μοχθηρᾶς συγχῶν τὰς καμρούς, ὧν αἱ χρήσεις ἀσύμφωνοι. ἐκ Εἴτε ἐσθιετε, φησὶν, εἴτε πίνετε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε·

ζομενοι τ̃ ἀληθῶς εὐπλοίας, ἰῶ μοι δοκῆ καὶ ὁ κύριος αἰνίξασθαι τοὺς ἄρτους εὐλογήσας, καὶ τοὺς ἰχθύας τοὺς ὀπτοὺς, οἷς κατεδώρησε τοὺς μαθητὰς· τ̃ ἀπειρίαν τροφῆς καλῶν ἡνιγμένους ὑποδείγμα. ὁ γὰρ ἰχθὺς ἐκεῖνος, ὃν κολυσάμενος ὁ κύριος ηὗρεν, εὔκολον καὶ αὐτὸς ἡ ποδώρητον ἡ σώφρονα αἰνίττεται τροφήν· ἀφαιρεῖ γὰρ τὸ ὑποπίπτον ἀφ' ἑ τ̃ ὕδατος αἰσίων ὀφθῆ τ̃ τ̃ δικαιοσύνης δίλιαρ, τῶ ἀσωτίαν καὶ τῶ φιλαργυρίαν, ὡς πονηρὰ τ̃ ἰχθύος ἵνα χωρίσῃ τῶ κινδυνίαν, ἡ τὴν ἐκ πύρας πῆς πλώσεως ὁδὸν. τὸ Καίσαρι ἀπόδος τῶ Καίσαρι, Φυλαξῆ τὸ θεῖ τῶ θεῷ. ἴχνη δέ καὶ ἄλλας ἁπλότης οὐκ ἀγνοεῖ νας ὁ σωτ̃ῆρ· ἀλλ' ἡ ἱ παρὼν ὑπομνήσεως τ̃ ἐξεργασίας κάμος. ὑποχρεῖ ἡ ὑπόμνησις, συγχωρεῖν ἡμῶν εἰς τὸ πρόκειμενον, οὐκ ἀπάδοσα ἑ λόγω πῆς αἴτησιν· ἐπειδὴ πολλάκις πεπείκαμεν, πρὸς τὸ καπηλεῖον ἑ ζητεῖ μᾶ τῶ πλουσιοφιλῆ φιλονεικίας εἰς ἐρεθίσμους τῶν φυτευομένων ὑπὸ τῦ λόγου πηγῶν. ἡ γὰρ ἐπίλων μεταλαμβάνειν ἐξεστί μοι, ἀλλ' ἃ πάντα συμφέρει· πολὺ γὰρ καπηλεύουσιν ὅπου τὸ δρᾶν τὸ μὴ ἐξὸν, οἱ πάντα δρῶντες ἀεξὸν· ὡς δι' ἡ δικαιοσύνη ἀφ' ἁπλότητος οὐ φεύγουσι, οὐδὲ ἡ σωφροσύνη δι' ἀκολασίας· ἴσως οὐδὲ ἡ τῦ Χριστιανῦ δίαιτα, ἡδυπαθείᾳ φεύγεται· πρᾶγμα γάρ ἐστ̃ πολυτρόπων ἰδιωμάτων, ἡ τραπέζα τ̃ ἀληθοῦς. ἡ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα ἔτυχεν τῶν ἀνθρώπων ἐχθρὸν τὸ πᾶν. ἀλλ' ἃ πᾶσι χρήσιμα καλεῖ, ἀλλ' οὐδὲ ἀεί. καὶ γὰρ ὁ κύριος, καὶ ὁ χρόνος, καὶ ὁ τρόπος, ἕ τοῦ τοῦ τι, οὐκ ἀλλιγλῶ τῷ παιδαγωγουμένῳ πρὸς τὸ λυσιπλεῖν ἐνδίδωσι ῥοπὴν· καὶ τὸ μὲν ὑπὲρ ὕπνου πόνον, ἰσχνὸν ἔχει καπηλεῖον τ̃ ὑπαγορίου βίου· ἃ πλεῖστός ἐστιν ἐκκλησιαστὴς, ἃ βλέπων ὀχύρ, ἀλλ' ἡ πυφλώθησα πρὸς τὴν χαρισματικὴν πρόνοιαν. οὐδὲν δέ ἐστι πένης ἐς τὰ ἀναγκαῖα· εὐδὲ πειρατὴς τοῦ ἀνθρώπου· ὁ γὰρ καὶ τὰ ἅλωα, καὶ τὰ νηκτὰ, καὶ, σωλοτομῶν, τὰ ἄλογα ζῶα ἀφ' ἑτέρων, ἅς ἐστιν ὁ θεός. λείπει δὲ αὐτοῖς ὑδὲ ἐν ὀπωρῶν μὴ μερίμνῶσι τροφῆς. ἡμεῖς δὲ καὶ τούτων ἀμείνους, ὅσῳ καὶ κύριοι, ἡ θεῷ οἰκειότεροι· ἔσῳ σωφρονέστεροι. γεγόναμεν δέ, οὐχ ἵνα ἰσθιάμεν καὶ πίνωμεν, ἀλλ' ἵνα ὦμεν ἐπίγνωσιν γενόμενοι τοῦ θεοῦ. Δίκαιον χρὴ, φησιν, ἰσθιων, ἐμπίμπλαται τῇ ψυχῇ· κοιλίαν ἡ ἀπορῶν ἐνδεῖς, ἀκαπαύστου λιχνείας ὀρεγόμενα. πολυτέλεια ἡ οὐκ ἐς ἀπόλαυσιν ἔρημον, ἀλλ' ἐς μεταδοσιν κοινωνικὴν ὑπόδεσις. διὰ παραφυλακτέον τ̃ βρωμάτων ἃ μὴ πόνωντας ἡμᾶς ἰσθίειν ἀναπαύῃ, ζητοῦντας ἐξ ὁρίζης. μὴ γὰρ οὐκ ἔνεισι καὶ ἐν εὐπλοίᾳ σώφρονι πολυειδία ἰδιωμάτων ὑγιεινή; βελβοὶ, ἰλαῖαι, λαχανωνῖνια, χάλα, τορὸς, τάπα ὠραῖα ἰξήματα παπαποδακτζωμῶν ἄνθ. κἀν ὀπὸς δὲ ἡ πρίος, ἡ ἰφθὺς, μεγαδοπον. Ἔχειπε βρώσιμον ἐνθάδε; ὅπου ὁ κύριος πρὸς τοὺς μαθητὰς μ̃ τῶ αὐαρκεῖν· εἰ δέ, ἅτε ὑπ' αὐτοῦ τὸ ἐλεηθὲν ἀσκᾶν διδασκόμενοι, ἐπίδωκαν αὐτοῖς ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος· Ἑ φαγὼν ἰώπιον αὐτῶν, ὅπου αὐτὸς, φησὶν ὁ Λυκᾶς, ὅσα ὅπου. πρὸς τάπις ὑδὲ τραγημάτων κηρίων ἀμείβους πλεονεκτῶν τις; διπλᾶν τὰς χ̃ λόγον. τῶν γὰρ τοι βρωμάτων ὑπὸ πεδοκόπα, οἷς αὐτοῦ χρῆσθαι ὑπάρχει δίχα πυρὸς, ἐπεὶ καὶ ἐπιμύτρα δύπρα δι, τὰ αὐτελέστερα, ὡς προεῖπαμεν. τῶν δὲ ἀμφὶ ζῆς Φλεγμηνεύσας κυπαίζεντων τραπέζας. τὰ σφέτερα πθλωκμένων παθῶν, δαιμόνων καθηγεῖται λιχνόπας· ὃν ἴγωγε οὐκ ἂν αἰσχυνθείην κοιλιοδαίμονα προσεῖπεῖν, ἡ δαιμόνων κάκιον, Ἑ ἐξωλέστερον παραπλήσιος ὢν ὅτος ἀτιχῶς τῷ ἐγλαφυρισμῶν καλυμένῳ. ἄμεινον ἡ πολλῷ, ἃ δαίμονα ἔχειν σώφρονα, εὐδαίμονα γνέσθαι. εὐδαιμονία ἡ ἐν χρήσει ἀρετῆς ἐξετάζεται Ματθαῖος μὲν ὁ δοτρόλος, σπερμάτων Ἑ ἀκροδρύων Ἑ λαχανων, αὖ κρεῶν, μετελάμβανεν· Ἰωάννης ἡ, ὑπερτείνας τὴν ἐγκράτειαν, ἀκρίδας Ἑ μέλι ἠθιεν ἄγριον. ὧν ἡ ἀπέχετ Ἑ Πέτρος· ἀλλ' ἔπεστιν αὐτὸν ἔκφασις, ὡς ἐν τ̃ Πράξεσι τ̃ δοτρόλου μνείᾳ· καὶ θεωρῆ τ̃ οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καί τι σκεῦος πάρειν ἀρχαῖς σκεδεδαμένον ἐπὶ τ̃ γῆς· πάντα τὰ τετράποδα καὶ τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ τὰ πτηνὰ τ̃ οὐρανοῦ καὶ ἐγένετ φωνὴ πρὸς αὐτὸν, Ἀνάστα, καὶ θῦσον, καὶ φάγε. Πέτρος ἡ ἔπε· Μηδαμῶς κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον· καὶ ἡ φωνὴ πάλιν πρὸς αὐτὸν ἐκ δευτέρου· Ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνε. καὶ ἡμῖν ἡ ἄρα ἀλλαφορᾶ ἡ χρῆσις. Οὐ γὰρ τὰ εἰσερχόμενα εἰς τ̃ στόμα, κοινοῖ τ̃ ἄνθρωπον, ἀλλὰ ἡ πρὸς τ̃ ἀκρασίας ἀφόρμης κινῆ. ὁ γάρτοι θεὸς, τ̃ ἀνθρώπων πλάσας, Παῖτα ὑμῖν, εἶπεν, ἴσχει εἰς βρῶσιν. λαχανα ἡ μ̃ ἀσκῆς, ἡ μάχεν μ̃ δολιοπτ· εὐ τοῦτ' ἐπομνήσκει τὸ προειρημένον λόγω, ὡς ὁ τὰ λαχανα ἡ ἀσκῆς μ̃ ἡ ἀσκῆς. τὰ δεῖπνα παραληπτέα· ἐν οἷς ἀσκῆ μὲν ἡ μετριοπάθεια· ἐν πᾶσι μὲν, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ ἐν τῇ ἀμφὶ τῶν ἐσθιόντων παρασκευῇ· ἐπὶ αἱ μὲν ἀκρότητες, σφαλεραὶ· αἱ μεσότητες δὲ, ἀσφαλεῖς μᾶλλον δὲ ἐστι πᾶν τὸ ἀνενδεὲς τῶν ἀναγκαίων· αἱ γὰρ κ̃ Φύσιν ὁρίζεις, αὐτάρκειαν προσερίζεται. Ἰουδαίοις δὲ διὰ τὸν νόμον, οἰκονομικῶτατα καταγγέλλεται ἡ εὐπλοια· μυρίων γὰρ ὅσων ἀφίλιτ τῶν χρη-

τὴν χρῆσιν ὁ παιδαγωγὸς αὐτὸς, διὰ Μωσέως αἰτίας προαιτίων κεκρυμμένας μὲν, ὡς πολυμαθέσι· ἐμφανῆς δ', ὡς ἁπλουστέροις· αἷς καὶ πιστεύσασι· τοῖς μὲν, οὐκ ἔστι δυσχερὲς· τοῖς δὲ, ὅτι τὴν τροφὴν ὑμῶν μηρυκᾶτε· ὦ σοί, ὅτι ἆρα οὐκ ἔχει μόνα τῶν ἐνύδρων λεπίδας· ὡς ὁ λίαν ἁπλῶς δοκῶν πεπαιδεῦσθαι τοὺς τὴν τροφὴν αὐτοῖς ὀπτῆδας. ὧν δὲ ἐφῆκεν ἀπέδοσθαι, πάλιν κεκώλυκε τούτων ὦ θηξιμήλια, ὦ πολυλογίδαι, τί τε δόκιμα πεύγμενα. ὑδὲ γὰρ τούτων ψαύειν θέμις. ἐπὶ γὰρ ἁμήχανον χρώμενον τοῖς ἡδίσιν, δοκιμάσαι τὸ δοκιδοχῆς αὐτῶν, τὴν ἐναντίαν ἀντῆκεν ἀγγελίαν· μέχρις ἂν σκέλυσι τὴν ἐκ τοῦ ἔθους ὀρεκτὴν ἡδυπάθειαν καταδρομήν. ἀνθρώπους δὲ, τὰ μὲν πολλὰ βλαβῆν καὶ λύπην ἐμποιοῦντα ἡδονή· δυσπάθειαν δὲ καὶ λήθην καὶ ἀφροσύνην ἡ πολυτροφία ἐνίκησε τῇ ψυχῇ· εὐαυξῆ δὲ καὶ τὰ παῖδα τὰ σώματα γίνεσθαι φασιν, ἐκ μὴ κατὰ ἐπιδίδοντα. δοκεῖ τὰ λιπαρὰ τροφῆς· καὶ γὰρ κωλύειν τὸ ἀναπνεῖσθαι εἰς αὔξησιν πνεῦμα, τὸ πολλῆς τροφῆς ἀνυφαπτόμενος τὸ εὔπνουν τοῦ θρέμματος. ὅθεν καταγελῶν τοῦ τροφωνίου βίου, ὁ τῶν ἀληθῶν ἐζηλωκὼς τὸ Φιλοσόφων Πλάτων, τὸ ἴνασμα τὸ Ἑβραϊκῆς Φιλοσοφίας ζωπυρῶν· Ἐλθόντα δέ μοι, φησὶν, ἐκ τούτου λεγόμενον αὐβιον εὐδαίμονα, Ἰταλικῶν τινα καὶ Συρακουσίων τραπεζῶν πλήρης, οὐδαμῇ ἡδαμῶς ἤρεσε, δίς τε ἡμέρας ὑμπεπλάμενον ζῆν, καὶ μηδέποτε μόνον κοιμώμενον νύκτωρ· καὶ ὅσα τούτῳ ὀπτηδεύματα πωίπτα τῷ βίῳ. ὁκ γὰρ τούτων οὔτ' αὖ φρόνιμον εὐθὺς ἐπὶ αὐχήσεσθαι τὸ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν αἰθρώπων δώσατο ὁκ ἂν εἶναι ὀπτηδεύων τινὰ πάντα, οὔθ' αὖτε θαυμαστὴ φύσις κρατηθῆναι πω. ὑ γὰρ ἄπυστον λέγει ὁ Πλάτων τὸ Δαεῖδ, ὃς ὁ τῇ πάλαι τῇ ἑαυτοῦ τὴν ἁγίαν ἱδρύων κιβωτὸν ἐν μέσῃ τῇ σκηνῇ, παυτὶ τῷ ὑπηκόῳ εὐφροσύνην ποιήσας λαῷ, ἐναντίον τοῦ κυρίου, διαμέρισεν ἑκάστῳ τὴν δωσάμενον ἑ Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς, ἑκάστῳ κολλυρίδα ἄρτου, καὶ ἰσχαριτῶν, καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου. αὐτάρκης αὕτη ἡ τροφὴ τῷ Ἰσραηλιτικῇ· ἡ δὲ ἐθνικὴ, ὀλίγη. σώφρων οὐσῇ· ἂν μελήσῃ τῶν ἡδέων τοῦ χρώμενος αὐτῇ, τὸν νοῦν ἐγκαπρυζας τῇ κοιλίᾳ· τῷ ἰχθύι τῷ καλουμένῳ ὄνῳ τὰ μάλιστα εἰκώς· ὃν δὴ φησὶν Ἀριστόπλης μόνον τῶν ἄλλων ζώων ἐν τῇ ἀριστερᾷ τοῦ καρδίαν ἔχειν. τοῦτον ἐκτραπλόγαστρον Ἐπίχαρμος καλεῖ ὁ κωμικὸς ποιοῦντι τῶν ἀνθρώπων εἰς ἓς γαστέρα πίπτοντα, ὧν θυμὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δεξιὰ ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ὄλιγα φρονοῦντες. τούτοις οὐκ ἀκαθὰ προσβάλλειν ὁ δοκησοφος· Ὧν τὰ πολλὰ, φησὶν, ἡ ἀπώλεια.

Πῶς τῷ ποτῷ προσπαικτέον. β.

ΟΙΝΩ δὴ ὀλίγῳ χρῶ, τῷ Τιμοθέου ὑδροποτοῦντα, διὰ τὸ στόμαχόν σου, φησὶν ὁ δοκησοφος· πυκαλέως κοπλεύοντα καὶ πλαδῶντα σώματα κατάλληλον τὸ ὄντως φόν βοήθημα προσφέρων· ὀλίγον δὲ σκηρὸν τοῦτο, μὴ λάθῃ τὸ βοήθημα διὰ πολυθρύλλητος ἄλλης θεραπείας διάμενον. φυσικὸν μὲν δὴ καὶ ἠφάλιστον ποτὸν ἀναγκαίως διϊσῶσίν ἐστιν ὕδωρ. τοῦτο δὲ τῆς ἀκροτόμου πέτρας κατιβάμενον πηγὴ παλαιοῖς τοῖς Ἑβραίοις, μυστηρίου σωφροσύνης ἡ κύριος τροφὴ πάντων· νηφέιν δὲ μάλιστα ἐχρῆν τοὺς ὀπτηλανομένους. ἵππος ἡ ἄμπελος ἡ ἁγία τοῦ βότρυος ἱλαρότητος τὸ σωφρονικόν. τοῦτο σημεῖον τοῖς εἰς ἀνάπαυσιν ἐκ τῆς πλάνης πεπαιδαγωγημένοις, ἡ μέγας βότρυς, ὁ λίγος ὁ ὑστερ ἡμῶν θλιβεὶς, ὃ αἷμα τῆς σταφυλῆς ὕδατι κιρνάμενον εὐθυμήσαι ὃ λόγῳ, ὡς ἡ τὸ αἷμα αὐτοῦ σωτηρία κίρναται· θεῖον δὲ τὸ αἷμα ὃ κυρίου· τὸ μὲν γὰρ ἐστιν αὐτοῦ σαρκικὸν, ὧ τὴ φθορὰς λελυτρώμεθα· τὸ δὲ, πνευματικὸν, τυπτόμενον ὦ κεχρισμένοι. καὶ τοῦτ' ἐστὶ πᾶν τὸ αἷμα ὃ Ἰησοῦ. τὸ κυριακὸν μεταλαβὸν ἀφθαρσίας· ἰσχὺς δὲ ὃ λόγου τὸ πνεῦμα, ὡς αἷμα σαρκός. ἀναλόγως τοίνυν κίρναται, ὁ μὲν οἶνος τῷ ὕδατι· τῷ δὲ ἀνθρώπῳ, τὸ πνεῦμα· καὶ τὸ μὲν, ὡς πίστιν εὐαρχεῖ· τὸ κρᾶμα· τὸ δὲ, ὡς ἀφθαρσίαν ἐδηγεῖ, τὸ πνεῦμα· ἡ δὲ ἀμφοῖν αὖθις κρᾶσις, πεῖθ τε καὶ λόγου, εὐχαριστία κέκληκε, χάρις ἐπαινουμένη καὶ καλή· ἧς εἰ μὴ πίστει μεταλαμβάνοντες, ἀγιάζουσι καὶ σῶμα καὶ ψυχάς· τὸ θεῖον κρᾶμα τοῦ ἀνθρώπου ὃ πατρικῇ βουλήματι πνεύματι καὶ λόγῳ συγκίρναται μυστικῶς· καὶ δὴ ὡς ἀληθῶς μὲν τὸ πνεῦμα ἀγιάζει τῇ ἀπ' αὐτοῦ φερομένῃ ψυχῇ· ἡ δὲ σὰρξ, τῷ λόγῳ· διὰ ἣν ὁ λόγος γίνεται σάρξ. ἀγαπᾷ τοίνυν τοὺς αὐχηρὸν ἐπαινημένους βίον, καὶ τὸ σωφρονικὸν ὀπτηδεύοντας τὸ ὕδωρ· φεύγειν δὲ ὅτι μάλιστα πρέπει τὸ οἶνον, οἷον πυρὸς ἀπόλλυ. δρόσος δὲ τοῖς παῖδας, καὶ ὡς κόραις ὡς ὀπταπαλῆσιν. ἀπέχεσθαι δὲ φαρμάκου τοῦτο· οὐ γὰρ καλόν ζεύσῃ ἡλικίᾳ τὸ ὑγρὸν τὸ θερμότατον ἐπιγχύν, τὸ οἶνον, οἷονεὶ πῦρ ἐπιχέοντας πυρί· ἐξὸν ἐρμοῦ τι ἄρχειν, καὶ φλεγμαίνουσαν ὀπθυμίαν, καὶ διὰ πυρὸν ἠθος καὶ πάθος τι οἰκεῖον, ὑσθῆναι χλιαινόμενον, ὀπὶ ὡς ὁρίζεις γίνεσθαι· ὡς δὴ πρεπέτω αὐτὸν τῷ βλαίσῳ ἐλίγχεσθαι

Διὰ τὰ σώματος πεπαυομένων θᾶττον ἢ προῆκεν τῶν τῆς ἐπιθυμίας μελῶν ὀργῶσι γὰρ ἀναδίστερον ἀναζέοντες οἶνου, καὶ οἰδοῦσι μαζοί τε καὶ μόρια, προκηρύσσοντες ἤδη πορείας ἐκείνας· καὶ τὸ ψυχῆς τέτραῦμα φλεγμήνειν ἀναγκάζει τὸ σῶμα· σφίγμοί τε ἀναιδεῖς θερμαὶ διώκουσιν παρανομίας ἐκκαλύμενοι τὸ κόσμιον. ἐνθένδε ἤδη τὰ ἡλικιώτας, τὸ γλυκὺ καὶ ὑπόθαλπες τὰ αἰδοῦς τὰς ὁρμὰς τένοντ· ἀφειρωῦπες μὲν τὸ ὑπεκκαυμα τὸ ἀπλῆς βακχικὸν· ἐπισχέοντας δὲ τὸ ἀντιφάρμακον τῆς ἐκζέσεως, ὃ καὶ τὴν ψυχὴν πυφομένην ἤδη καθίζει, καὶ τὰ μόρια ἐφεξῆς διεδεικτικὸν, ἢ κατακοιμίσῃ τὰ ἐρεθισμὸν τῆς ἤδη σκληρομένης ἐπιθυμίας. οἱ δὲ ἀκμάζοντες, μεθημέραι μὲν δρέσσου μετὰ λαοδόκης, ὡς κατὰ ἥλιον τὸ ἄριστον, ἀρτυμένοι δὲ πεπυασμένοι, ἀπὸ χέοντων πάντα τὰ τοῦ, θεὸς τὸ αἰσθητικὸν τὴν θειτικὴν ὑγροτῆτα αὐτὴν ἀνασφυζομένην ξηροφαγίᾳ. 10
ἢ γὰρ τὸ σωματικὸς πῦνον καὶ δαπμυστέον, καὶ θεῖ τὰς σκληρὰς αὐτυδεῖν, ἀκρασίας τὰ μὴ ἐρον ἐκ τῆς ἀμέτρου προσφορᾶς ὑπερχυμένων τὰ ὑγρῶν τῷ σώματι. αἱ ἢ καὶ ἀπιόντ· δίψα, δρακοσθῶ ὕδατι τὸ παθ· ν πολλῷ· νδὲ γὰ ὑδατ· ἀνίδιον εμφορᾶσθαι καθῆκεν, ὡς μὴ σκλυζοντ· ἡ τροφὴ, καταλειπόντ· δὲ ὡς πῖνων καταζομένων μὲν ἐς τ ὀγκον τ σιτίων, ὀλίγων δὲ παντὶ πιπτόντων ἐς τὰς σκληρὰς χωρύλων. πρὸς δὲ καὶ ἄλλως τ ψυχρὰς φρονπσιμὴ συνδαρεῖν·
,, ὁ γὰ ἄκρατ· τ, τὸν κωμικὸν, ὀλίγα ἀναγκάζει φρονεῖν, μὴ πᾶσι δὲ σωφρονεῖν. ὡς δὲ ἐσπέρας, τὰ δεῖπνου θεῖ τὴν ὥραν, οὕτω χρηστέον· ἐπὶ δαιμηκὰ τὰς ἀναγώσμασι σχολάζωμεν τὰς τηφαλιωτέρους. πτῶσι καδὲ ψυχροτέρων καὶ τὸ μειχθὲν παρὰ τὸ μεθημέραι γίγνεται·
36 ὡς δὲν ὑπὸ τρίφειν τὴν ἐκλείπουσαν ἐμφυτὸν ἀλέαν, ἐπισκίῳ θερμότητι· ὀλίγῳ δὲ τῷ οἴνῳ κὰν πῶμα· οὐ γὰ μέχρι τῶν ὑδριως προσπίεσι κρατήρων. τὰς δὲ ἡδὺ παρηδηκόσιν, ἱλαρώτερον ἢ τὸ τρέφειν μεταλαμβάνει τ ποτὲ, τὸ καταψυχόμενον τῆς ἡλικίας, οἷον μασσόμενον ὑπὸ χρόνου, ἀναζωπυροῦσι ἀβλαβῶς τῷ τ ἀμπέλου φαρμάκῳ· νδὲ γὰ ὡς ἁπλῶς τὸ ἐγκυκλούντα ἐπ τῶν πρισβυτέρων αἱ ὁρίζουσι θεῖ τὰ τ μέθης ναυαγια· καθορμισμένοι μὲν γὰ οἷον ἀγκύραις τῷ λόγῳ καὶ τῷ χρόνῳ, τὴν ζαλὴν τ ἐπιθυμιῶν τὴν καταζόντα ἐκ μέθης ῥᾴον φέρουσιν· οἷς ἴσως καὶ χαριεντισμὸν τινὰ ἔξεστι παρὰ τὰς εὐωχίας. ἀλλὰ καὶ τότε ὁρ· ἐστὶ τὰ ποτὲ, μέχρις ἂ τ λογισμὸν ἄσῃσαν ἀβασπήσωσι, καὶ τὴν μνήμην ἐνεργὸν. καὶ τὸ σῶμα ἀσύλληπτον εἶναι καὶ ἀκρόαστον· ἀκροθώρακα τὰ τὸν καλοῦσιν οἱ θεῖ τοῦτα δεινοί καλοῦσι γὰ τὸ προκαταλῆψαι, ἀβασ τ ὀλισθον. Ἀρτύεσ· δὲ τῆς ἐν τῷ θεῖ μακροβιοτίας, μίμημα γὰ, ἐφ' ὅσον βρίζαι τὰ σιτία μόνον εἴπω δεῖν προσιέναι· ἵνα μακροτέραν κλησώμεθα τὴν ζωήν. ἁρμόδιον τοίνυν τ οἶνον τὸν μὲν, θᾶττον θερμότητας μέρη προσφέρειν, διὰ τὴν ὑγραινομένην· τὸν δὲ, ἐναντίως καὶ βραδύτερον. ὧν· γὰ πρῶτον μὲν αὐτὸν αὐτῷ ἱλεων ποιεῖ τ ποιᾶ μᾶλλον ἢ πότιμον, καὶ τοῖς συμποτὰς μειλίχιον, καὶ τοῖς οἰκέταις πραΰτερον, καὶ προσωπιώτερον τοῖς φίλοις· παροινηθεὶς δὲ ἀμπέλου τὴν ὕβριν· θερμὸς γὰ ὢν, καὶ χυμὸς ἔχων ἡδεῖς, κεκραμένος ἰμμελῶς, τὰ μὲν αἰσχρὰ τῶν βεβιωμάτων διαπέκει θερμότητι· τὰς δ' ἡμᾶς καὶ φαύλως
,, τ εὐωδίας κεκράντυσι χυμός. εὖ γοῦν σκῶπτ· ὁ ἥρη)· Λαμπάσιμα ψυχῆς καὶ καρδίας οἶν·
,, ἔκπωμ' ἀπ' ἀρχῆς πινόμεν· καζόρκως. κίρναθαι δ' ἄριστον τῷ ὕδατι ὡς πλείστῳ τ οἶνον, καὶ μὴ ὡς ὕδωρ ἐπιζητεῖσθαι, καὶ ἀπομβλυνέσθαι πρὸς τὴν μέθην· μηδ' ὡς ὕδωρ ἐπιγχάνεσθαι διὰ τὴν φιλοινίαν· ἄμφω μὲν γὰ τῷ θεῷ πέπμαζα· καὶ τοῦτ' πρὸς ὑγίειαν σωτηρικὴ ἡ κρᾶσις ἡ ἀμφοῖν, ὑδατός τε καὶ οἴνου· ὅτι ἐκ τῷ ἀναγκαίου καὶ τῷ χρησίμου ὁ βι· σωίζηκε. τῷ μὲν δὴ ἀναγκαίῳ τῷ ὕδατι ὡς ὅτι πλείστῳ, ἐγκαταμικτέον καὶ τὸ χρησίμου· οἴνῳ δὲ ἀμέτρῳ ἡ μὲν γλῶττα παρασπάζεται· παρεῖται δὲ τὰ χείλη· ὀφθαλμοὶ δ' παρατρίπτει, οἷον κολυμβῶσης τῆς ὄψεως ὑπὸ τῆς πλήθους τῆς ὑγρότητ· καὶ ψυσᾶσθαι βεβιασμένοι, κύκλῳ
,, μὲν ἠγεῖ δ' θεῖφέρεσθαι τὰ πέντε· ἀριθμὸν δὲ ὑδάτ· δ' τὰ πρῶτα ὡς ἔστι μέτα· καὶ μὴν ὁρᾶν
,, μοι δύο μὲν ἡλίους δοκῶ, μεθύων ὁ Θηβαῖ· ἔλεγε γέρων· πυκνότερον δὲ ὑπὸ τῆς τῷ οἴνου θερμότητ· ἡ ὄψις, πυκνότερον πολλαπλασίονα τὴν ἐνὸς φαντάζεται τὴν οὐσίαν· διαφέρει δ' μᾶλλον ἢ πλεῖον ὄψιν κινεῖν, ἢ τ ὁρώμενον· τοῦτον γὰ ἐξ ἀμφοῖν ἡ ὄψις πέπονθεν, τῆς τῷ ὑποκειμένου καταλήψεως διὰ τὸν σίλον ἀκριβῶς ἐφικέσθαι μὴ δυναμένη· καὶ αἱ βάσεις καθάπερ ῥεύματι ὑποφέρονται· λυγμοί τε καὶ ἔμετοι, καὶ παραφροσύναι ἐπισκήμασιν.
,, —— πᾶς γὰ οἰνωθεὶς ἀνὴρ, κ τὴν τραγῳδίαν.
,, Ἥκιστα μὲν ὀργῆς ὅτι, τὰ ἧ νῆ κυνός· φιλῆ τι πολλὰ γλῶττα σκέλη μάτην,
,, Ἄκων ἀκούειν, ἄπτο ἐκὼν ἄπτη κακῶς. καὶ πρός γε τῆς τραγῳδίας, ἡ σοφία κέκραγεν·
,, Οἰν· πινόμενος πολὺς, ἐν ἐρεθισμῷ κ πυκνὶ πλήρωμα πληθύων. διὸ οἱ μὲν πλῆσται ἀσεβεῖς

Φασι δεῖν

φασι δεῖν παρὰ τὰς πότας, καὶ τὰ ἀσυδεῖα ἡς ἴσως ὑπεριῄδεται. ἐγὼ δὲ τί μάλιστα τὸν λόγον σωζωχηπίμενον ἀξιῶ παρασκεύειν, παιδαγωγήσεις τὴν οἰνοφλυγίαν· μὴ λαθῇ παρεμπεσοῦσα ἡς μέθων ἡ ἀνοχία· ὡς γὰρ ὀφθαλμοὺς οὐκ ἄν τις, εὐφρενῶν, πρὶν ἡδὴ τὸν ὕπνον εἶναι, ἀξιώσει μύειν, ἐντως καὶ τὸ λογικὸν ἀπέναι δεῖ συμπεσεῖν ὀρθῶς ἂν τις βληθείη· καὶ περικατακοιμίζειν αὐτὸν τῇ παρούσῃ ὀλιγωρίᾳ οὐ καλῶς· ἀλλ' ὑπὸ ἀφίξεσθαι πότε δωμεν τοῖς οἰκείων ὁ λόγος· αὖθις γὰρ καθευδάμεν. καὶ γὰρ ὅλη τὸ ὕπνον παρακλητέον. πλέα γὰρ ἡ σοφία, ἅπαν ἐστὶ καὶ ἀνθρώπινον πράγματον ὑπεισέρχεται, ἐμπεδιλαβοῦσα τὰ ὅλα καὶ σκᾶνι, καθ' ὃ ἂν ὑπόσκοπῇ τὴν ἀνθρώπειαν ἀγελίαν, τύχῃ γένηται σὺν βίον· καὶ τοῦτο πάντη συμπάρεσιν ἐφ' ὅσον βιάμεν ἀκήρατον ἴδιον ἔρχεσθαι πλοῦσα, τὴν ὑζωίαν. οἱ γὰρ κακοδαίμονες, οἱ ἀπιλαύνοντες σωφροσύνην εὐαρχίας μακαρισὶν ἡγοῦνται βίον τὴν σὺν εἰσομίαν τὴν σὺν τὰ συμπόσια· ὧν ἐστὶ τὸ ζῆν ἡδὺ ἀλλ' ἡ κῶμος, κραιπάλη, βαλανῆα, ἀκρασία, ἀμβίδες, ἀγγεῖα, πότος. ὁρᾷς γὰρ ἐστὶν αὐτῶν πάντες ἠμιμεθεῖς, σφαλλομένους, σὺν τοῖς τραχήλοις ἔχοντας στεφάνους, ὡς περ τοὺς ἀμφορεῖς, ἀλαπαζόντας ἀλλήλους τὸν ἀναβαλον φιλοτησίας ὀνόματι· ἀλλ' ὡς δὲ 37
πλήρης κραιπάλης, αἰχμωλοῦντας, ἀχρειοῦντας τὰ σώματα, πλιδνοὺς· καὶ ἐν ἐπὶ τῇ χθιζῇ μέθῃ ἀλλοῖς ἐς ἐν αὖθις ἀναπλοῦντας μέθων. καλὸν, ὦ φίλοι, καλὸν, καταμαθόντας ὀπιμαλίσαι πόρρωθεν τὸν ἀκόνα τοῦτον, τὸν γαλοίεον ἅμα καὶ ἰλυοῦντα, σφᾶς αὐτοὺς σοὶ πρὸ ἀμένον ἀχημαπίζοντα, ὀρρωδοῦντας μὴ ἄρα ἐν καὶ ἡμεῖς παραπλήσιον ᾖαμεν τοῖς ἄλλοις καὶ γέλως γλωμιθεῖ· ἀσκεῖν ἄρα ἀρετὴν· ἐς ἄρα καμινον μὲν δοκιμάζει χίμωμα ὁ βαφεὺς· οἶνον δὲ, καρδίαν ὑπεριφάνων. μέθη μὲν ὄν ἐστιν, ἀκρατοχρησίας σφοδρότερα· παρουσία ἡ ἢ ἐκ τὸ χρήπως αὐτόματα· καὶ πάλη δὲ, ἡ ἐπὶ τῇ μέθῃ δυσπρίσησις καὶ ἀηδία, ὑπὸ δὲ τὸ κάρα πάλιν ἀνομασμένη. τὸν τ βίον, ὦ βίον καλὸν χρὴ, ῥᾳδυμον ὅλα, καὶ σὺν τοῖς ἡδυπαθείας κεκινημένον, καὶ σὺν τὴν οἰνοφλυγίαν ἐπεσημένον, ἡ θεία σοφία ὑφορωμένη, παραγγέλλει τοῖς αὐτῆς πίνειν· Μηδὲ οἰνοποτεῖν· μηδὲ ἐκτάνυσι συμβολαῖς κριῶν ἀγερασμοῖς· πᾶς γὰρ μέθυσος καὶ παροινόπους, πλωχεύσῃ καὶ ἐδύσῃ διῤῥηγμένα [καὶ ῥακώδη] πᾶς ὑπανώδης. ὑπανώδης γὰρ πᾶς, ὁμήκης σοφιστοιχηγερῶν, ἀλλὰ ὑπὸ μέθης βαδίζομεν ὡς ὕπνον. καὶ διῤῥωγότα, φησὶν, ἐσθυσῇ ὁ πάρων· ἐπιπαχυνθήσεται τῇ μέθῃ, ἀλλὰ τοὺς καπηλεύοντας. ἐπὶ γὰρ ἁμαρτωλῷ τὸ διῤῥωγότα τὸ ὕφος τὸ σωκικὸν, φιλησονείας καπεπτερημένα· δι' ὧν ἡ αἰχμωλὴ ἐνδοθεν τὸ ψυχῆς ἐπῃσθημένη, ἡ ἁμαρτία, δι' ἣν ἡδὲ σωθῆσῃ ῥᾳδίως τὸ ὕφος τὸ ἀπαπασμένον πάντοθεν ὡς πολλὰς καπεπημένον ἐπιθυμίας, τὸ ἀπαχισμένον τὸ σωτηρίας.
τοῦτο γὰρ ἡλικώπεια ἐπιφέρει· Τίνι καί, τίνι θρύλος, τίνι κρίσις, τίνι ἀηδὲς λίχαι, τίνι σωτρίμματα διὰ κυῆς; ὁρᾷ τὸ ὅλον διῤῥωγότα τὸ φιλοινον· ὃς παροράμιν τὸ λόγον αὐτὸν, ἔκδοτον ἢ ἑαυτὸν σωεχώρησεν τῇ μέθῃ· ὅπα τύτῳ ἠκάλεσεν ἡ χραφή· καλὸν ἐπιφέρει τῇ ἀπλῇ· Τί· ὁ πλιδνοὶ οἱ ὀφθαλμοί; ἢ τῶν ἐγχεονιζόντων ἐς οἶνος; ἢ τῶν ἰχνεύοντων πῦ πίνει γένεται; ἐνταῦθα μὲν γὰρ νεκρὸν ἡδὴ τῷ λόγῳ τὸ φιλοποτεῖν ἀποφαίνει· διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ πλιδνῶν· ἢ πῖς νεκρὸς σημεῖον ἐπιφαίνει, τὸν ἐς κυρίῳ θανάτου αὐτὸ καταγγέλλοσα· ἡ γὰρ ἀμπεσία τῶν ἐς τὸν ἀληθῆ σωτῆνοντων ζωὸν, ἐπὶ τὸν φθορὰν ῥέπει. ἀκότως ὄν στρόβιλα ὁ παιδαγωγὸς ἀπεγορευκ, τὰ ἡμιτάρας κηδόμενα σωτηρίας, Μὴ πίνειν οἶνον ἐπὶ μέθῃ. διὰ τί, φησὶ σὺ ὅτι, φησὶ, τὸ σῶμα σὺν τοῖς λαλήσει σκολιά· κατάκεισαι γὰρ ὡς περ ἐς καρδία θαλάσσης, καὶ ὥσπερ κυβερνήτης ἐς πολλῷ κλύδωνι ἐντοῦθεν καὶ ἡ ποιητικὴ ὠφελημένη λέγει·

Οἶνός θ', ὃς πυκίσιν ἔχει μένος, οὐτ' ἀν ἐς ἄνδρας
Ἔλθῃ· κυμαίνῃ δὲ οἷα λίβυσσαν ἄελλα
Βορέης ἠὲ νότος· τὰ δὲ [τε] κεκρυμμένα πέπλα φαίνει —— ἁμαρτεπὴς οἶνος· μεθύσιν ὄλιαθος
Οἶνος ψυχαπάτης· —— καὶ τὰ ἑξῆς. ὁρᾶς τὸν ναυαγίαν τὸν κίνδυνον; σὺν πλύζεται μὲν ἡ καρδία πλυτοσία· τὸ δὲ πλῆθος τὸ οἰνοφλυγίας, ἡλαύνης ἄκασιν ἀπλῆ, ἐς ἢ βιβυθισμένον τὸ σῶμα ὥσπερ ναῦς, δύεται ἐς βυθὸν ἀσωμίας, τὸ τὸν τρικυμίας ἐπικαχωσμένον· ὁ δὲ κυβερνήτης, ὁ νοῦς ὁ ἀνθρώπινος, σὺν φέρει τῷ κλύδωνι ὑπαριχώσης τῆς μέθης· ἐνθαλασσεύων τε, πλυγίᾳ τῷ ζοφῳ τὸ καταγιδος, τὸ τὸ ἀληθείας ἀσχήσας λιμένος· ἕως ἀνεπεκπεσὼν ὑφάλοις πέτραις, αὐτὸς αὐτὸν ἐξοκέλλας ἐς ἡδονὰς, διαφθαρῇ. ἀκότως ὄν χ ὁ δεσπότης παραγγέλλει Μὴ μεθύσκεσθαι ἐν οἴνῳ, ᾧ ἐστιν ἀσωτία πολλή· τὶ ἄσωτον τὸ μέθης διὰ τῆς ἀσωτίας αἰνιξάμενος. καὶ γὰρ καὶ τὸ ὑδρηρὸν ἐς τοὺς γάμους πεποίηκεν, οὐκ ἐπιτρέψει μεθύειν· τὸ ἢ ὑδαρὶς δὲ φρονήματος ἰζωποίησε, τὸν νόμον τὸν ἐρασπὶν ἐξ Ἀδαμ, τὸν κόσμον ὅλον αἱμαλὶ πλημμύσας, ἀμπλησε τὸν ἀληθείας τὶ κρᾶμα τὸν νόμου τὸ παλαιὸν, καὶ τὸν λίγυ τὸ νέου, ἐς συμπλήρωσιν τὸ χρόνου τὸ προκατηλαγμένου, θεοσεβείας παραχών. μυστικὸν ἄρα σύμβολον ἡ

χραφὴ αἷμα. ἀγλὺκ οἶνον ὑπέμασιν· τὸν δὲ ἐκ τοῦ οἴνου ἰωλικρασίαν διελέγχουσα, Λυκόλαον
οὖσες, φησὶ· καὶ ὑδρωπικὸν μέλη. λέγεται πάντα τῷ λόγῳ τῷ ὀρθῷ. χαμαῖνος μὲν, ἀπὸ τῆς
κρούσεως πίνειν μέχρι τοῦ μὴ ῥιγῶν, ὃς εὐχεῖρες τὸ ῥιγῶν τὸ ἢ ἄλλου κωφὸν, ἀπὸ τοῦ τὸ ἐπαθισίαν θερ-
μαίνειν. ὡς γὰρ προφαῖς ὅλη τὸ μὴ πίνῃν, οὕτως καὶ πόλῳ ὅλη τὸ μὴ διψῆν, χρήσιον· περι-
φυλάττοντας τὸ ἄλιον ἀκριβῶς. Ακρόφαλης γὰρ ἡ τοῦ οἴνου περίεδυσις. οὕτω δὴ καὶ ἡ ψυ-
χὴ ἡμῶν ὑπάρξαι καθαρὰ, καὶ ξηρὰ, καὶ φωτοειδὴς· λύχνη ἡ, ψυχὴ ξηρὰ σοφωτάτη, καὶ
λέγεται· τοῦτο ἡ τοῦ ἐπαθικὴ· οὐδὲ ἔστι καθυχρ. Τ ἐκ τοῦ οἴνου αἰσθυμιάσεσι, νηφάλης διαλυσα-
38 ματοποιεμένη. κ πολυπεραγμενητέον τοίνυν τὸν οἶνον τὸν Χῖον, αἰ ἀπὸ οὐδὲ τὸν Λεσβίον, ὅταν
μὴ παρῇ. δίψα γὰρ, ἐνδοίας τινὸς ἔστι πίθ., καὶ τὸ καταλληλον ἐπιζητοῦ βοήθημα πρὸς ἀνα-
πλήρωσιν, οὐ τὸ φωμένον πότον. παλαιώσης ἢ ὀρίζεως δὲ ἀκρασίαν, αἱ ἀπολύσι οἰνηγίαι, 10
παραφρονήσεις, κ πρὸ τὸ μίθης, θεῖ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς. Θασίτης γὰρ, καὶ ὁ εὐώδης, κ
ὁ εὐπνους Λέσβ., καὶ Κρὴς τὸ γλυκὺς· καὶ Συρακόσιος ἡδὺς· καὶ Μενδήσιος τὸ Αἰγυπ., καὶ
ὁ ἡσιώτης Ναξι.· καὶ ἀνθοσμίας τὸ ἄλλος τὸ Ιτιλῶν γῆς· πολλὰ τοῦτα ἰσεμασι· σώ-
φρονι σωμάτῃ, οἰν., ἰνος, ἰνος χεώρμον θεῖ. τί γὰρ ἐκ ἀπέχρη ὁ ἐπιχώρι. δὲ πληροῦσθαι
τὸν ἐπιθυμίαν; ε μὴ τὸ κῃ τὸ ὕδωρ ἐπισυστῃ, ὡς οἱ βασιλεῖς εἰ αἰσθ. Χοάσπις πόλεμος οὕ-
τω λεγομεν. τὸ Ινδικῆς· οὐ καλλιξον ὕδωρ ἐς πίσιν τὸ Χοάσπιον· καθάπερ καὶ τὰς Φιλης, ὅτα
ἢ τὸ ὕδωρ ἐπιφέρομενον. τὰ λαπιζε τὰς πλουσίους ἐς τρυφὴν κάπαθα τὸ ἄλιον πνεῦμα, ἀπὸ
ἢ ἁμὼς ἐκ φωνῆσαν· Οἱ πινοῦντες τ᾽ ὑπολισμένον οἶνον· καὶ ἀλλὶ κλινης ἐλιφαντίνης, φησὶ, κα-
κεκιμένοι· καὶ ὅσα τύπις ἀκόλουθα ἐν οἰκίδες ἐπάγαμμ μίσει. προνοητέον ἢ μαλιστα τ᾽ ὀ-
χήμασιν· ἢ καὶ τὸν Αθήναιον φησὶν ὁ μύθ. ἡπόλιδι, προμηθεμένῳ αὐτὸς, τ᾽ αὐλῶν 20
ὑποῤῥίψαι τὸ ἀπιτηδὲς, ἀπὸ τὸ ἀρχιπὸς τ᾽ ὄψεως· ὡς ἀδιαφόρως τῷ προσώπῳ πεῖν, μὴ
ἀθλιον ἀπαιτ.· μηδὲ πρὸ πόλεως τὰς ὀφθαλμὰς ἀχημονεῖν ἀναγκαζοῖας. ἀμυσὶ ἐλκον-
τας ὑπὸ ἀκρασίας· μηδὲ θεῖχῶν τὸ ἦθος, ἢ τὸν ἐθητὸν καταβρίχειν· ἄθρουν δὲ πόλιν ἐπέχεσι-
μένων, μονονυχὶ ἐμπλ.ωσ.α καὶ ἐναπκλυζομενον τ᾽ φιάλαις τι προσωπον τὸ αὐτὸ. καὶ γὰρ
ὁ κιλαρυσμὸς, ῥαγδαῖος δὲ πὸ φερόμενος, πρὸ πολλῷ τῷ πνεύματι ἀπασωμένος, ὥσπερ ἐς
κεραμεοῦν ἄγ. ἐγχεομένων· ἠχεῖ. δὲ λαιμοῦ ἀπὸ τ᾽ ῥοώδη καταβρεχθισμόν· αἰσχρὸν
καὶ ἀπεπὲς τὸ ῥῆμα τῆς ἀκρασίας· πρός ἢ, καὶ ἀπόλαβις τὸ ἀπιτηδεύμα τῷ μιτελαμ-
βάνειν ἡ φιλοσοφία. μὴ ἀπαύσης ἐς βλάβ., ὦ οὗτ. ἐκ ἀρπέζεται αὐτ᾽ πτον· αἰ δὲ δο-
πῇ καὶ ἀναμένειν σ. μὴ ἀπερράγῆναι ἀπὸ δάσης, χαλδὸν ἐλκύσας· πίμπλαται σὺ ἡ δίψα κὰν
βραδίον πῇς, τ᾽ κόσμιον πρὸς λαβ., κοσμίως καταμεριζομένου δ᾽ πτῦ· κ γὰρ ἀφαιρεῖ τῷ 30
χρόνῳ, ὃ προσαρπέζει ἡ ἀκρασία. Εν οἶνῳ δέ, φησι, μὴ αὐθρίζου πολλὰς γὰρ ἡμέρας ἐ οἶν.
μιθῇ ἢ μάλιστα αἱ Σκύθαι χρῶν., Καλ.αὶ π, κ Ἴβηρες, καὶ Θρᾷκες, πλημμελὰ ξύμπαλα τοῦ-
τον οἴ.α χθὲς· κ καλὸν κ εὐδαιμον ἀπὸ τηδεύμα ἀπὸ τηδεύειν νενομίκασιν. ἡμᾶς δέ, τὸ περὶ τὸν
ἦθ., ὡς ἀπόλαυσιν, οὐκ ἐς ὕδριν ἐστόμενοι, πΦαλιως πίνομεν φιλοτησίας· ἵνα δὴ τῷ ὑλὴ
οἰκείως τῷ ὀνομαλὴ δεχθῶσιν φιλότ.ης. πῶς εἰώθ. πποκένταυ τ᾽ κύρμον, ἐπλωίκα δὲ ἡμᾶς
ἀνθρωπ. ἐχθίστ.; ουτως αἰσχιστους ὡς ἡμᾶς; οὐχὶ ἀσοίως: ἀχὶ κοσμίως ; οὐκ ἀπόλα-
ζομένους; ὧν γὰρ ἴστ, μαπόλαβεν οἴνου καὶ αὐτός· κ γὰρ ἄνθρωπ. ἐ αὐτὸς· καὶ εὐλόγησεν χρ τ᾽
οἶνον, ἐπὼν, Λαβέτε· πίστ. τοῦτό μου ἐστὶν τὸ αἷμα, αἷμα τ᾽ ἀμπέλου· τ᾽ λεγον, τ᾽ θεῖ πολ. ὧν
ἐκχυόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ἀφροσύνης ἄγιον ἀλλ᾽ ηγοῦ νάμα. καὶ ὁ μὲν σωφρονῶν τ᾽
πίνοντα δὴ, δι᾽ ὧν ἐδίδασκεν παρὰ τὰς εὐωχίας ἴδοιτ᾽ ἂν φῶς· ὁ γὰρ μεθύων ἰδ᾽ δασκεν. ὁ δὲ 40
οἶνος ἦν τὸ εὐλογηθὲν, ἀπέδωκε πάλιν, πρὸς τὰς μαθητὰς λέγων· Οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματ.
τ᾽ ἀμπέλου τούτου, μέχρις ἂν πίω αὐτὸ μεθ᾽ ὑμῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τ᾽ πατρός μου· ἀλλ᾽ ὅπερ ἐ
οἶν. ἦν τὸ πινόμενον πρὸς τὸ κυρίου, πάλιν αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λέγ., τὸν Ιεσδαιον ἐπικαλζων
σκληροκαρδίαν. ἦλθεν γάρ, φησιν, ὁ υἱὸς τ᾽ ἀνθρώπ. Ε λέγουσιν Ιδοὺ ἄνθρωπ. φάγ. κ
οἰνοπότης, τελωνῶν φίλ.. τυπὶ μὲν ἡμῖν καὶ πρὸς τὰς ἐγκρατητὰς καλυμένους περι-
πίχθω· αἱ γ᾽ γυναῖκες, τὸ εὔχημον ἐπεναιρόμεναι δῆθεν, ὡς μὴ τ᾽ παλαιὰς κύλιξιν ἀλα-
χίνην τὰ χείλη θεῤῥαγὰς ἡμῶν) πλαιωμένῳ τῷ ῥήμ. στενὰς κομιδῇ κ᾽ τὸ ῥίμον
ἀλαβαστρος, ἀρχηγέτας πίνειν, ἀνακλῶσι μὲν τὰς κεφαλὰς, γυμνοῦσι δὲ τὰς τραχήλους·
οὐ κόσμιος, ἐμοὶ δοκεῖν, καὶ τὸ λάρυγξα ἀφετέον πρὸς τὸν καπίτσιν βρεχθίζειν, οἷον 50
ἀπογυμνούμεναι πῖς στομ.πος, α δώσασι· ἐρυσὶς π ἀνδρώδους ἀπασώμεναι, μᾶλλον δὲ αἰ-
θριποδώδους, πρὸς πθρύπλον) ἀπαλλώσαι· ὑδὰς γὰρ ψόγ. οἰκῶ. αἰδοῖ λογικῶ, ἐπ δὲ
μᾶλλον γυναικί, ἡ καὶ τὸ σωπόνα αὐτὴ ἑαυτῇ, ἥτις ἂν μένειν, αἰσχύνῃ φέρει. Ορχὴ δέ, φησι,

μικαλὴ,

μιχάλη, γωὴ μίθυος· οἱονὲὶ χόλ@· θεῦ, οἱονμάχλη γωή. Δ@τί; ὅτι ἀφ' ἡμεσπαίλω αὐτῆς « «
κ συγκαλυπ@· πρὸ γὰ ἀς ἀπαξίαν ὑποσύρεται γωὴ, κὰν μέτεος ὅπιδῷ τὼν ἀφαιρίσεων ἀς ἡ- 39
δονας. κὴ κρὶ ἀλαδασρους πίνειν κεκωλύκαμεν· ἀλλὰ τὸ ὅπιπηδύειν, ἐς τάτους μόνον πί-
νειν, ὡς ἀλαζονικὸν, ἀβέκοπομεν, τῆς παρατυχόσιν ἀπορες παθῶς χρήσας συμβαλεύσης, πρ-
ῴωθεν αὖωθεν ὀλισθανάσας αἰακόπολλες αὐτῆς τὰς ὁρίξες. ἡ δὲ μν ἀρὸς ἱρυγλὼ ἀναπαλω-
ζάζυσα δ' ἀέρος ἐφάπτξις, ἡσυχῆ περαπεμπέα. καὶ' ὠδίνας ἦ τροπον τ γωαικὸς ὅπιτρε-
πέιον, παραγομένας τὴ δ' σώμαλ@· καταφαίνεσθαι, μὴ σφαλέιν ἄμφω· εἰμεν, ἱρεθιζόμε-
νει καπεσκοπᾶν· αἱ δὲ τ αὐδρῶν ἐφ' ἑαυτὰς ὅπιπαώμεναι τὰς ὄψις. ἀεὶ δὲ, ὡς παρεῖσες δ' κυ-
ρέν. κοσμίως ἀναστρεπέιν ἡμῖν· μὴ πᾶρα δὲ ἡμῖν, ὡς Κορινθίοις ὁ ἀποστόλες χαλεπῆνας εἰπᾶ·
10 Σωιρχομένων ὑμῶν εἰς ἓ πυρέκον δᾶπον φαγῶν. ἐμοὶ δοκεῖ ὁ ἀκέφαλος πρὸς τ μαθη « «
ματικὼν καλύμενος, ὁ πρὸ δ' ἀστρος δ' πλανομένω καταριθμέμενος, σωιζηκήκας τ κεφα-
λῆς εἰς τὸ ἦθος, τὰς ὀψοφαγους καὶ ἡδονικὰς, καὶ τὰς ἐπιμελεῖς εἰς μεθύν αἰνιτιόδαι. καὶ γὰρ
ἂν κὰν τάτῳ, τὸ λογισπκὸν ἱδρυπ@· εἰς ἐν τῇ κεφαλῇ, ἀλλ' ἐν πᾶς εὐλοσθιδίοις πάθεσιν, ὅπιθυ-
μία τ καὶ θυμῷ διδυλωμένον. ὥ, λε, ὅτῳ τροπῳ Ελπίδων ἀσφαλὲς ἐάζη κατασπᾶν τὸ
μεῖρς, ὅτῳ τάτων ὁ ἐγκέφαλ@·, ἄνωθεν ἰλιγγίασας ὑπὸ μέθης, ὅπὶ τ ἡπαρ καὶ τὼ καρ-
δίαν, τ τ ὅπὶ τὼ φιληδονίαν καὶ τὸν θυμὸν, κατασπᾶται πᾶσμα μᾶζον· ἡ φασὶ πιητῶν
παῖδες, πρὸς δ' Διὸς τ Ἡφαιτον ἡμᾶνεθεν ἐρριφθαι χαμαί. Πον@· ἦ ἀχρυπιας, φησί, κ χο- « «
λερα καὶ σρόφος, μετ' ἀνδρος ἀπλήσα. Δ@τάτο τοι καὶ ἡ δ' Νᾶι παροιμια ἀναχρα@·μ- « «
γθη τω· ἵνα ὡς ὁ πμάλιστα τὼ μεθύων φυλαθώμεθα, ὁμφαὴ καὶ ἐγκράτειαν τὼ εἰκόνα τὸ πε-
20 ραπώμα@· ἔχοντες· διὸ οἱ σκεπασπὲς τὼ ἀφ' ἡμεσπαίλω τῆς μέθης, εὐλεγὸν πα πρὸς κυ-
ρέν· ωπομώσαζα τοινυν ἐμαυτὲν λαδόσα ἡ γραφὴ ἀπειλα ἐς ἐνὶ λιγὺ ἐρηκεν, Τὶ καιοὶ ἀν- « «
θρώπῳ πιπαδόμενῳ οἶν@· καὶ ὅπὶ τῆς κοιτης αὐτὸ ἀναπαυπα.

Ὅπ ἐχρὴ πρὸ τὼ πλυπίλεαν τῶν σκευῶν ἰατρδακίαν. γ'.

ΕΚΠΩΜΑΤΩΝ πίνω δ' χρυσία καὶ χρυσὸν πεποιημένων, λιθοκολλήτων τε ἄλλων, ἄθι-
τ@· ἡ χρησις· ὑψως ἀπάτη μενον. ἀ πρὸ αὐτοὺς ἐγχεια τὸς θερμοκραμα@·, Δ@πυρουμέ-
νων τ σκευῶν ἐπιῶδω@· ἡ λῆψις· ἀπ' αὖ ψυχρον παλιν ἐγχεια μεταδίδωσι τῆς πιότη@· ἡ
ὑλη, λυρωνομένη τὸ κραμα. καὶ ἔτιν ὅπιδηλαδης ἡ πόσις ἡ πλησία ἐρρίτων πίνων θηρικλείοι
30 ἵνες κύλικες, καὶ Ἀνθεμονιδες, κάνθαροί τε, κ Λακωνίοι, καὶ λεπαῖοι, ἔτ' ὀκπωμάτων ἰδέη τ
μυρια· ψυκτῆρές τε ὅπὶ τυτοις, κ οἰνοχοαι. χρυσὸς δὲ ἁπαξαπλῶς κ ἄργυρ@· ἰδια τε καὶ
δημοσία ἐσὶν ὅπὶ φθονερὸν κτῆμα, τὼ χρέαν ὑπερβολικὸς· κτήσασθαι τε σπανιον, καὶ τηρῆσαι
δυσχολον, κ οὐκ ὅπὶ πᾶσιν χρήσαζ· ναὶ μὴν κ τορδτῶν πειρ@·μ- ἐφ' υἱλω κινδεζια, εἰς
θραῦσιν Δ@ πῖχης ἑτοιμότερα, διδύναι τε ἅμα κ πίνειν διδασκοπ, πλειστα τ ὑπομνας
ἡμῶν. κλινῆρες δὲ ἀργυροῖ, κ λικναι, κ ἐζυδαφα, κ πινακισκοι, κ τρυβλια· πρὸς ὅπὶ τύ-
πις σκυὴ ἀργυρᾶ τε κ χρυσᾶ, ζ μὲν, ὡς Δαρειαν τροφῆς· τὰ δ', κ ὡς ἄλλας ὕνας, αἰχμώ-
μεν κ λέγλ· χρέας, κίδρις τ' ευκεάτοις, ζ ὗν, κ ἰδίνη, ζ ἐλάφαι@·· τριπεδὶς ἠσκημένοι, « «
κλιναι τε ἀργυροπδες, καὶ ἐλεφαντοκολλήτοι· χρυσοπῖδοί τε καὶ χειλώνες πποικιλμέναι κοίτης
κλισιαδες· ῥωμαὶ τε ἀλουργεῖς κ ἄλλων χρωματων δυσπορίαν, ἀπόροκαλα τευχῆς τεκμή-
40 ρια, φύσει καὶ βλακείας ὅπιδηλα πλουσιοκτήματα. παδαπμπέια ἀπειτα· ὑσδ' ἡνιῶν
ἀξιολογον ἔχοντα πεδὸν. Ὁ γὰρ κωμος, σωιεκλμένος ἐσὶν, ὡς φησὶν ὁ ἀποστολος. τὸ δ' ἐπο- « «
λειπον, μὴ γελοιως ἀχημαδίσθηναι· καθάπερ ἐν τ πομπαῖς ὁρῶν τὼ τινες, ἐξωθεν κεχρισμέ-
νοι καὶ μαλακὸς ὡς σημοτάτα, τὰ ἔνδον ἀθλιοι. τὸ δὴ Δ@ φῶν ἀκριδέστερον, ἐπιγεγρ-
λοιπεν ἐσὶν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γωναικας, ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν· καὶ οἱ ἀγοραζοντες, ὡς μὴ κατὶ « «
χοντες· εἰ δ' ὅπὶ χάμαι τὼ τε, ἐφ' ᾧ φησὶν ὁ θεος, Πληθυνθητε· πῶς εἰσθι τὼ ἀπόροκαλέαν « «
μὴ ἐξ αὐγενειας κυρεακὴς ἐχορεσίαν; Δ@ τὸ Ε, Πόλησόν σου τὸ ὑπαρχοντα, λέγ ὁ κύ- « «
ριος καὶ πωχοῖς δος· κ δεῦρε, ἀκολλήθμοι· ἔπ τῷ θεῷ γωνὲς ἀλαζονείας, γωνὲς ὅπι- « «
κρύου πουπῆς· τὸ ἐὸν, τὸ ἀγαθὸν, τὸ ἀναφαιρετον μονον, τὴν ἐς τὸν θεὸν πιτν, τὼ ἐς τὸ πα-
θεῖν ὁμολογίαν, τὼ ἐς ἀνθρώπες εὐεργεσίαν κεκτημέν@·, κτῆμα ἠμαλφέϊστον. ἐγὼ δὲ
50 καὶ Πλατωνα ἀποδέχομαι, ἀντικρυς νομοθετν@·, ὡς εὔτε δ' ἀργυρεῦν δὲ πλεῖστον, εὔτε χρυ- 40
σεῦν ἀσκὴν ἔχειν, ἀλλα μητε σκεύες ἀρχαῖον ὁ μὴ μ τ ἀναγκαίας χρήσας, κ μέτριόν ἐσ' ὡς
ἐς πολλα τὸ αὐτὸ εὐθετον ἄν, καθαιρεῖτ' ἦ ἡ πολυκτημοσυνη. παγκάλως γὰν ἡ θεία πυλιγ

,, χαφὴ πρὸς τὰς φιλαύτους καὶ ἀλαζόνας ἀποτεμνομένη. Πῶς εἰσιν οἱ ἄρχοντες τ ἐθνῶν, καὶ οἱ κυ-
,, ριευοντες τ γηϊνων τ ἐπὶ τ γῆς, οἱ ἐν ταῖς ὀρυχίοις ὑ ἀργυρᾶ ἐμπαίζοντες, οἱ τὸ ἀργύριον θησαυ-
,, ζοντες ἢ τ χρυσίον, ᾧ ἐπιπλήττου ἄνθρωποι· καὶ οὐκ ἔστι πέλος τ κλήσεως αὐτῶν· εἰ τὸ ἀργύριον
,, τὸ τὸ χρυσίον πικτῶνται, ἢ μεριμνῶνται; οὐκ ἔστιν ἐξεύρισις τ ἔργων αὐτῶν· ἠφανίσθησαν,
,, καὶ ὡς ἀδὺ κατῴκησαν. ὅπως τ ἀπροκαλίας ὁ μισθός. εἰ γάρ τι γεωργοῦσιν ἡμῖν, δικέλλης ἐστὶ
χρεία, ἢ ἀρότρου· μακέλλαι δ' οὐκ ἂν τις ἀργυρᾶς, ἢ δι' ἄμπελον χρυσῆν χαλκεύοι· τῷ γὰρ ἐναργῶ
τ ὕλης, ἢ πλησίους ὡς γειτονίαν συγχρώμεθα· τί κωλύει τὸ τὸ σκεύη τὰ ἐνοικίδια τῶν αὐ-
τῶν ἔχειν ἀξίνεια τοὺς ὁμοίως θεωρητικοὺς; ὧν μέτριον ἡ χρεία, μὴ ἡ πλουτίλεια γενέσθω. τί
γὰρ, κτί μοι; τὸ μαχαίριον τὸ σπερματικὸν, ἵνα μὴ ἀργυρέηλον ᾖ, ἢ ἐξ ἐλέφαντος πεποιημένον
τῶν λαβῶν; ἢ τί μνῆμα, ἢ σπὶ τῶν μύρων ἢ κρίνος ἐνδικὸν σίδηρον χαλκοῦν, καθάπερ σμιλαχι- 10
κὸν τ παρακαλοῦσιν; τί δὲ; εἰ κεραμεοῦν ἦν τὸ χειρίδιον, ἢ δίκτυα τὰ ἀπόνιμμα τ χύτρας; ἢ
γὰ ὁ πανοπλήρ, τὸ ἀπόνιμμα τ ποδός; ἀναξιοπαθήσει γὰρ ἄρα ἡ τράπεζα ἡ ἐξ ἐλέφαντ ⊙ τοὺς
πόδας ἰσχνάσαμένη, ὀδόλιαδον ἄρτον βαστάσασα; ἢ δι' μῦν ὁ λύχνος ἀφανήσεται τὸ φῶς, ὅτι κε-
ραμέως, ἢ χρυσοχόα ὄρυγεν ἐστίν; ἐγὼ δὲ φημι καὶ τοὺς σκίμποδας ἡδέως κακῶς παρεχομένους κα-
τάκλισιν, τ ἐλεφαντίνης κλίνης, τ ἢ σισύρας ἱκανωτάτης ὕπνου ὑπερῴας, ὡς ἂν μὴ δέησθε πρ-
φυρίδων ἢ φοινικίδων. καταγνῶσθε ὁμως τ εὐπλοΐας δι' ἀβελτηρίαν δεχικάκην τρυφῆς. τίς ἡ
τοιαύτη πλάνη. τίς ἡ δοξοκαλία, ὁρᾶτε. ὁ κύριος τρυβλίῳ ἐπώψατο εὐπλοΐ, καὶ κατάκλινεν
τοὺς μαθητὰς ἐπὶ τῆς πίας χαμαί· καὶ τοὺς πόδας ἔνιπτεν αὐτῶν σκυβαίῳ ζωσάμενος ὁ πάν-
τῶν θεὸς καὶ κύριος τ ὅλων· οὐκ ἀργυρᾶν δὴ ποδονιπτῆρα περιφέρων ἀπ' οὐρανῦ. καὶ τῇ Σαμα-
ρείτιν ἠτήσατο πεῖν, σκύφῳ κεραμεῷ ἢ φρέατ ⊙ αἰτήσας, οὐκ ἐπιζητῶν τὸ βασιλικὸν χρυσίον· 20
σοφωτέραν ἢ τὸ ὄψος εὐκόλως διδάσκων· σκοπὸν γὰρ τῷ χρεία ἐποιεῖτο, ἢ τῷ ἀπραγμοσύνῃ ἤ-
θει ἢ καὶ ἔπινεν παρὰ τῆς εὐνοίας, ἢ γῆς ἐξορύγων μέταλλα· ὑδὲ ἀργύρῳ, καὶ χρυσῷ, τοῦτ'
ἔστιν ἰῷ, περιζωσάμενοι σκυβαρίοις χρώμενοι· εἶεν αἰσχυνῆ τ τῶν φωμένης ὕλης ὀΐες. καθόλου γὰρ,
ἢ τῆς τροφῆς, καὶ τῆς ἐσθῆτος, καὶ τῶν σκευῶν, ἢ τάλλα πάντα ζῷα χῇ τ εἶναι σωληδὸν λίγω,
ἀκόλουθον ἦναι τ ἐνδύσεσιν ἢ ὑποδήσεσιν ἢ μιτανῦδες, χῇ τὸ πρὸς φορεῖν οἰκειούμενον τῷ προσώπῳ, τῇ ἡ-
λικίᾳ, τῇ σπουδῇ, τῷ νομῷ. ἵνες γὰρ ὄντες θεράποντες θεῖ, χρὴ καὶ τὰ κτήματα, καὶ ζῷα
ἐπ' αὐτοῖς ἔσεσθαι, ἵνες σπουδαίως ζῶμεν ὑπὸ δικαιοσύνῃ σύμβολα βίου καλῦ. ἐπὶ καθ' ἕνα τῶν ἀνθρώπων ἀσυ-
κρίτως πίσῃ, τῇ μονοπροσώπῳ ταύτῃ ἐνεργείᾳ, ζῷ ἐχῆς ἀκόλουθα καὶ σύμφωνα τῇ ἀληθείᾳ τῇ μιᾷ
φωνούσῃ πίστει. ἀ δὲ καὶ κτώμεθα μὴ χαλεπῶς, καὶ χρώμενοι εὐκόλως, ἑπωνύμιον, ἐ φυ-
λαττόμεν ῥᾳδίως, καὶ κοινωνοῦμεν εὐκόλως αὐτῶν. ἀμείνω δὲ τὰ χρήσιμα· βελτίω γὰ δήπουθεν 30
ζῷ εὐπλείστα τ πλησίον. τὸ γὰρ ὅλον ὁ πλοῦτος οὐκ ὀρθῶς κυβερνώμενος, ἀκρόπολίς ἐστι κακίας·
θεὸν γὰρ ὀφθαλμιῶντες οἱ πολλοὶ, οὐκ ἂν ποτε εἰς τὴν βασιλείαν παρεισέλθοιεν τῶν οὐρανῶν· νε-
υσιοῦντες μὲν [θεῖ] τὰ κοσμικὰ, ὑπερηφάνως γὰ ζῶντες ἀλλὰ τοὺς τρυφᾶς. χρὴ γὰ σοφοὶ λη-
φόνας τὰς ἐπὶ σωτηρίᾳ ἀτενδοντας, ὡς ἂρα χρήσιμοι μὲν ἔνεκεν ἡ πᾶσα ἡμῖν κτῆσις· αὐτάρκειας
γὰ χάριν, ἡ κτῆσις, ἵνα ἐξ ὀλίγων ὦ τις θεοσεβέστατος. μάτιοι γὰρ οἱ δι' ἀπληστίαν ἐπ' αὐτοῖς
,, χαίροντες κεκηλῆσις· Ὁ γὰ σωαγων τοὺς μισθοὺς, φησὶν, σωήγαγε ὡς δεσμὸν τετρυπημένον.
οὗτός ἐστιν ὁ σωαγων ἐ ἀποκλεῶν τ πῶρον, καὶ ἐλαττόμενο ⊙· ὁ μηδενὶ μεταδιδούς. χλεύη γὰ,
καὶ γέλως πλατύς, ἁρπαδόνας ἀργυρᾶς, καὶ ἀμπάδας ὑέλας ἐπιφέρωσι τοὺς ἄνδρας, καθάπερ
ἐπίγονα τοὺς συμβούλους τοὺς ἀπαιδεύτους· καὶ τοὺς πλουτοῦντας τούτοις ἀλόγους γυναῖκας. χρυσᾶ
περιπατεῖν τῶν σκιρπίων τὰ σκάδοχα· ὡς μηδὲ ἀποτρίψασθαι ἔχοντ ἐ πλουσίας, μὴ τυ- 40
φωμένους. ἡυξάμεθα δ' αὐ αὐτοῖς παρ' ὅλον τ βίον σκυβάλων ἄξιον κοινεῖσθαι τὸ χρυσίον. καὶ
,, γὰ, ἡ ἀκρόπολις τῆς κακίας, ἡ φιλαργυρία εὕρηται· διὸ ὁ ἀποστολ ⊙ ῥιζαν ἁπάντων εἶναι τῶν
41 κακῶν φησὶν ἧς τινὲς ὀρεχόμενοι, ἀπεπλανήθησαν τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περέπειραν ὀδυναις
,, πολλαῖς. πλοῦτ ⊙ γὰ ἄρις ⊙, ἡ τῶν ἐπιθυμιῶν πηγή· καὶ ἡ μεγαλοφροσύνη ἡ ἀληθὴς οὐ τὸ
ἐπὶ πλούτῳ μεγαλοφρονεῖν, τοῦτο δὲ καταφρονεῖν· τὸ γὰ ἐπὶ τοῖς σκύβαλοι μεγαλαυχεῖν, αἰσχρὸν
κομιδῇ· ἀ γὰ σπουδάζειν ἔπ ἐστὶ τούτων παίγνιον λέγων· ἃ καὶ ἐξ ἀγορᾶς τῷ βουλομένῳ ἔξεστιν ὠ-
νήσασθαι· σοφία γὰ οὐκ ὠνητὴ νομίσματι γηΐνῳ· οὐσί ἐν ἀγορᾷ, ἀλλ' ἐν ὀργῷ πεπράσκεται, καὶ
πεπράσκεται νομίσματι δικαίῳ, τῷ λόγῳ τῷ ἀφθάρτῳ, τῷ βασιλικῷ χρυσίῳ.

Πῶς χρὴ θεῖ τὰς ἐπιπλοκὰς αἰνίσσεσθαι· κθ'. 50

ΑΠΕΣΤΩ γὰ ἡμῖν τ λογικῆς εὐνοχίας ὁ κῶμ ⊙· ἀλλ' ἃ καὶ αἱ πανυχίδες αἱ μάτιοι, ὅτι
περισσία κομῶσιν· ὁ μὲν γάρ ἐστι μυθυστικὸς αὐλὸς ἅλυς ἐρωτικῆς ὀχείας, τ ἀδημονίας ὁ κῶμος·
ἵρως

ἔρως δὲ ᾗ μίξη, ἓξ ἀλόγιστα πάθη, μακρὰν ἀπωκισμένα ἡμέρα τῆς χορᾶ σύγκωμος δὲ πε-
ρῳδία τῆς ἐπ πέρυσια ἡ παννυχὶς ἢ ὅλη νύξ, μίθης σκληπτὴ, ᾗ σωσύσιος ἐριθιστὴ πλυμα
αἰσχρότατος. ἀ ἢ ἐς αὐλοὺς ᾗ ψαλτηρίους, ᾗ χοροὺς ᾗ ὀρχήμασι ᾗ πρόπους Λιγυπίων, ᾗ πιαυ-
τὰς ῥαθυμίας ἄλυσι ἀπίκοις, καὶ ἀπείρατες ἓ ἀπαιδάκτοι κομιδῇ γίγνοιντ' ἄν, κυμβαλεις καὶ
τυμπάνοις ἐξηχυμένοι, καὶ τῆς τ' ἀπείτης ὀρχάνοις ἐκφερόμενοι. ἀπχνῶς γὰ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ,
θέατρον μιθης ἐπιτῆπν γαν ἢ συμπόσιον. ἀποτεμένης γὰ ἡμᾶς τὰ ἔρκα ἓ σκέτης, ἐνδυσαζ τὰ ‘‘
ὅπλα ἓ φωτὸς ἀξιοῖ ὁ ἀπόστολος· ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατῆσας· μὴ κώμοις καὶ μέ- ‘‘
θαις, μὴ κοίταις ἓ ἀσελγείαις ἀχολαζούσαις. συέρχεσθαι ὧν, πιμίσιν ἀποτεμνόμεθα· αὐλὸς ἢ ‘‘
ἀνθρώποις δίσδαίμοσιν, ἐις ἐδωλολατρείας ἀτυδυσι. ᾗ γὰ ὡς ἀληθῶς, ἀκροατήρια τε ὀρχα-
να καὶ τε, νηφαλίᾳ συμποσίᾳ, ἧνιοις μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις κατάλληλα, ᾗ ἀνθρώπων τοῖς ἀλο-
γωτέροις. τοῖς μὲν γὰ ἐλαφρὸς ἓ σύεργὸς κηλῆδας περιλήφαμεν. ᾗ ὅπῃ τοὺς ὠδαχρας, ὡσ-
τ' κωφηγῶν ἡρθρωμένας, ἀγελάζ τῷ μελῇ· τ' δὲ ἱππους μιγνυμένους οἱωνύμενοις ἐπωλεῖτο
νόμος αὐλῳδίας· ἐπεσθρονον τῦπν κεκλίκασιν οἱ μυσικοί. πᾶσιν ἢ ἀπεξαπλῶς ἐκπελεύθερον
ἐψιντι ᾗ ἀνοίᾳ, ᾗ σωπλυνὴ φανᾶι, καθ ἣν ἀκρασίας αἰσχραὶ, τῶι ἀς ἀληθὲς ἀ αἰσθήσεσι,
σκοπῖον εὐμαλα, τῶι ἐν ὁμμασι ἓ ἐν ὠσὶ χαραλιζόμεναι ᾗ ἀποβλωσάμεναι ἡδονὴ εὐλαυο-
μένης· μιλῶν χαρ τι καπαγέτων, ᾗ ῥυθμῶν χειρῶν τ' μέσης τ' λαγικῆς, αἱ πικλαι φαρμα-
κεῖαι, ἀλαφθάρσι τὰς τρόπας, ἀκολατῷ ᾗ κακοπίχνῳ μυσικῇ εἰς πάθος ἐκτσυρόμεθ' ᾗ κω-
μυτάτῳ· τῶι λιτυρᾷ ἢ τ' ἡκιλῶι ἀλαχωρίζον, ψαλμὸ τ' πνεῦμα. λύειν αὐτον ἐς ἠχῷ αἰλ- ‘‘
πιγξ ᾗ ἢ ἐς ἠχῷ αἰλπιγξ ἀναστήσ τὰς νεκρύς· λύειν αὐτον ἐς ψαλτηρίῳ σπηγ.ωίας ‘‘
τὸ ψαλτήριον κυρίου· καὶ ἐς κιθάρᾳ αἰνεῖν αὐτον κιθάρα νοεισθω τὸ σῶμα, σίονει πλήκτῳ χρυσο- ‘‘
μένον τῷ πνεύματι· ἐν τυμπάνῳ ᾗ χορῷ αἰνεῖν αὐτον· τῶι σκλησίαι λέγ, τῶι μελε.ήσαι σαν ‘‘
τ' σαρκὸς τῶι ἀνάστασιν, ἐς ἠχεῖν τῷ διεμαῖ· ἐν χορδαῖς ἓ ὀργάνῳ αἰνεῖν αὐτον· ὄρχεισ, το ‘‘
σῶμα λέγ τὸ ἡμέτερον· ἓ χορδας, τὰ ἰσυρα αὐτό, δι' ὧν ἐναρμόνιον ἁλῆφε τῶι ζῶσιν ἓ κρουο- ‘‘
μένον τῷ πνεύματι, τοῦς φθόγγοις ἀποδιδόσι τοὺς ἀνθρώπους. λύειν αὐτον ἐς κυμβαλεις ἀλα. ‘‘
λαγμὸ κυμβάλου, ἓ ὁμαλὸς τῶι γλῶσσαν λέγ. ἡ τῆς κρεμένης ἐπαχῆ χειλεσι. ἀλ' τῶν ‘‘
ἐπφώνησιν τῇ αἰθρωπότητι, Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τ κύριον· ὅτι πᾶσιν, ἢ ἐπισταν, ἐπισκίψατ' ‘‘
πνοήν. ἐρμηνεὺς γὰ ὡς ἀληθῶς ὀρχανον ὁ ἄνθρωπος ἐστίν· τὰ δ' ἄλλα, ὧν πλυπραγμοσύνης, ὀρ-
γανα εὑρῆσθ πολεμικὰ, εἰς τας ἐπθυμίας ἐκφλέγεσθαι, ἢ τὰς ἐρωτας ἐκκαίουσα, ἢ ἐξαχειριάσασθαι
τὰς ψυχὰς χρῶν ἢ γνώμαις τὰς τοιαύτας αὐτῶν, Τυρρηνοί μεν, τῇ σάλπιγξι· σύεργὶ ἢ, Ar-
καδες· Σικελοὶ δὲ, πηκτίσιν· ἓ Κρῆτες, λύρᾳ· ἓ Λακεδαιμόνιοι, αὐλῷ ᾗ κίθαρᾷ, Θρᾷκες· καὶ
Λιγυπίοι, τυμπάνῳ· ἓ Λοκρῆς, κυμβάλῳ· ἐπὶ δὲ ἄρα ὀργάνῳ, τῷ λεγῳ μὲν τῷ ἐρμηνικῷ, ἡ-
μῖς κεχρήμεθα, ᾧ χαίρουσι τ θεῖον· σὺν ἐπ τῷ ψαλτηρίῳ τῷ παλαιῷ, καὶ τῇ σαλπιγξί, καὶ
τυμπάνῳ, ᾗ αὐλῷ, εἰς οὐδὲν ἦν τὰς ἐς πολέμῳ ἀσκήσας, ᾗ ἓ θεῖα κατασφοιβήσαντας φοβῶ, ἅμα
τας πανηγυρὶς χοραίους συγχεῆς· ὡς δὴ τ' ἐλαῖον αὐτῶν ἓ φρονήματος. ἀλ' τ πιστὸν
ἐπικατασχῶμεν. ἐστω δὲ ἡμῖν ἡ παρὰ τὸν Φιλοφρονῶν δίκη, ᾗ τ νόμον· ἡ γὰ ἀγα-
πήσεις κύριον τ θεόν σου· ἐπᾷ τ πλησίον σου· ὡσπερ μὲν ἡ εἰς θεὸν δὲ εὐχαριστίας ᾗ ψαλμῳ-
δίας ἡμεῖσθω Φιλοφρονῶν· δεύτερα δὲ, ἡ εἰς τ πλησίον ἀλ' τ ὁμιλίας τ στομῆς· Ὁ γὰ λεγῶν ‘‘
ὁ ἓ κύριός· ἐνοικιτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ὁ ἀπόστολος φησίν. ὁ δὲ λόγος οὐτῶ σωαρμοζεῖ ᾗ σ- ‘‘
χηματίζεῖ κωμῳδοῖς, πορνόσκοις, τόκοις. συμπόλκὸς δὲ ἐστι νῦν· ἐπὶ φέρει γὰ ὁ ἀπόστολος πάλιν·
Ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες ἓ νουθετοῦντες ἑαυτὰς, ψαλμοῖς, ᾗ ὕμνοις, ἓ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ‘‘
ἐν τῇ χάριτι ἄδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ θεῷ· ᾗ πάλιν· Ὅ τι ἂν ποιητε ἢ ἐν λόγῳ, ἢ ἐν ἔρ- ‘‘
γῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ· εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ ᾗ πατρὶ αὐτοῦ· ὅτ' ἡμῶν ὁ κῶμος ὁ ‘‘
εὐχάριστος. καὶ πῶς κλαῦσαι ἐβιλάσης ἢ λύραι ἀδεῖν τε ᾗ ψάλλειν, μῶμος σόκ ἔστιν· Ἔβρωιον 42
μιμησῃ δικαίων βασιλέα, ἐυχαριστεῖν τῷ θεῷ· Ἀγαλλιᾶσθε δικαιοι ἐν τῷ κυρίῳ· Τοῖς εὐθέσι ‘‘
πρέπει αἴνεσις, φησὶν ἡ προφήτεια. Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ· ἐν ψαλτηρίῳ δεκα- ‘‘
χόρδῳ ψάλατε αὐτῷ· ᾆσατε αὐτῷ ᾆσμα καινόν. καὶ μὴν τ δεκαχόρδου ψαλτήριον, τὸν λό- ‘‘
γον τον Ἰησοῦν μιμοῦνται, τῷ στοιχεῖῳ τῆς δικαιοσύνης φανερούμενον. ὡς δὲ ἁρμόδιον, πρὶν ἡμας
μεταλαβεῖν τροφῆς, τῶν συμπάντων εὐλογῆσαι τὸν ποιητὴν, οὕτως καὶ πρὸ πάντων καθῆκεν
ψάλλειν αὐτῷ τῶν ὠτὸ μεταλαμβανοντας κλισμάτων. καὶ γὰ ὁ ψαλμὸς, ἐμμελὴς ἐστι σύ-
λογια καὶ σώφρων· ᾧθεν πολυμαθὴς ὁ ἀπόστολος ἔρηκε τ ψαλμόν. Πρὶ πᾶσί τε, πρὶν
ὑπνου λαχεῖν εὐχαρισεῖν σιον τῷ θεῷ· τ' αὐτὸ χάριτος καὶ φιλανθρωπίας ἀπολαυσαντας, ὡς
καὶ ὅπῃ τὸν ὕπνον ἐναι ἡμᾶς ὑγιῆς· καὶ ἐξομολογήσασθαι αὐτῷ ἐν ᾠδαῖς χειλέων, φησὶν· ‘‘

ὅτι ἐν πολλάγμαῖν αὐτὸ πᾶσα εὐδοκία γίνη· ἡ οὐκ ἔστιν ἐλάτ[τ]ωσις ἐς τὸ σωτήριον αὐτῶ. ἀλλὰ ἡ ἐν τοῖς παλαιοῖς Ἕλλησι, παρὰ τὰς συμποτικὰς εὐωχίας καὶ τὰς ὀπτικαζούσας κυλικας, Ἑβραικῶν καὶ ὁσίων ψαλμῶν, ἅμα τὸ καλούμενον σκολιὸν, ἤδετο κοινῆς ἀπάντων ἅμα φωνῆ παιανιζόντων· ἐοῦ ἐστὶ καὶ ἐν μέρει βουλητέον τοῖς ποσοῖς τῆς ᾠδῆς. οἱ δὲ μυστικώτεροι αὐτῶν, καὶ πρὸς λύραν ᾖδον. ἀλλ' αἱ μὲν ἱρωτικαὶ, μακρὰν ἱρήτων ᾠδαί· ὑμνοῦσι δὲ ἴσως τὸν θεὸν αἱ ᾠδαί. λίνος φησὶ, τὸ ὄνομα αὐτῶ ἐν χορῷ· ἐν τυμπάνῳ δὲ ψαλτηρίῳ ψαλάτωσαν αὐτῶ. καὶ τὶς ὁ ψαλμῶν χορὸς, αὐτὸ σοι δηλήσει· τὸ πνεῦμα· Αἰνησις αὐτῶ, ἐν ἐκκλησίᾳ ὁσίων· ἀγαλλιαθήτωσαν ἐπὶ τῷ βασιλῆ αὐτῶν. καὶ πάλιν ἐπὶ φόρμ· Ὅτι εὐδοκεῖ κύριος ἐν τῷ λαῷ αὐτῶ. καὶ ἡδὲ ἁρμονίας παραδεικτέον, τὰς σώφρονας· ἀπωτέτω ὅτι μαλιστα ἐλαύνουσας τὸ ἐρρωμένης ἡμῶν ᾠδῆς, τὰς ὑχὰς ὅλως ἁρμονίας· αἳ περὶ τὰς καμπὰς τῶν φθόγγων κακοπαχύνουσι, ἐς θρύψιν καὶ βωμολοχίαν ἐκδιαστῶντες· τὰ δὲ αὐστηρὰ καὶ σώφρονα μέλη, ἀποζώσει τῆς τῆς μέθης ἀγριωχίας. καταλειπέον δὲ τὰς χρωματικὰς ἁρμονίας τοῖς ἀχρώμοις παροινίαις, καὶ τῇ ἀνθοφορούσῃ καὶ ἑταιρούσῃ μουσικῇ.

Περὶ γέλωτος. ι'.

ΜΙΜΗΛΟΤΣ ἢ ἀνθρώπους γελοίους, μᾶλλον δὲ καταγελάστων παθῶν, τὰ ἡμετέρας ἐξελαστέον πολιτείας, παίζων γὰρ τῶν λόγων ἀπὸ ᾠδικοίας καὶ ἠθῶν ῥητόρων, ἐχ οἵοντέ ἐστι γελοίους ἡμᾶς ποιεῖσθαι λόγους, μὴ κακὸν ἀπὸ γελοίου ἤθους φερομένους. τὸ γὰρ, Οὐκ ἔστι δένδρον καλὸν, ποιῶν καρπὸν σαπρὸν· οὐδὲ μὲν δένδρον σαπρὸν, ποιεῖν καρπὸν καλὸν, κἀνταῦθα ἁρμοστέον. καρπὸς ᾠδικοίας γὰρ ὁ λόγος ἐστὶν. ἡ τοίνυν τὰς γελοτοποιὰς ἐξοικιστέον τῆς ἡμετέρας πολιτείας· πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἡμῖν αὐτοῖς ἐπιτρέπειν γελωτοποιεῖν. ἀπορον γὰρ, ὧν ἀκροατὰς ἡμᾶς θήσεσθαι κιθαῳδῶν, τούτων ἰμερόεσθαι μιμητὰς. πολλῷ δὲ ἔτι ἀτοπώτερον, γελοῖον αὐτὸν ἀναδέζειν ἡμᾶς· τοῦτο δὲ ἐστὶν ἐφύβριζειν καὶ καταγελᾶν. ἡ γὰρ γελοίως ἀχθεσθῆναι, καθάπερ ἐν τοῖς κωμικοῖς ἐρῶντά τινες, οὐκ ἂν ὑποφέροιμεν· πῶς ὦν ἀκούσεται τὸν ἐοικότως ἄνθρωπον, ἐπὶ τὸ γελοιότερον ἀχθόμενον, ἀναχοίμεθα, καὶ ὡς τί ποτ' ἐστὶν; εὔκαιρον ἐκεῖνο ἐπὶ τ' γελοιότερον μεταστρέψαιμεν αὖ πάλι. καὶ πῶς ἂν τὰς λόγους ἐπιτηδεύσαιμεν ὑπαί τι καὶ φαίνεσθαι γελοῖοι, τὸ ἡμιώτερον πάντων τῶν ἐν ἀνθρώποις κτημάτων καταμωκώμενοι, τὸν λόγον; χλιδὴ μὲν ὑπ' ἐπιτηδεύειν ταῦτα· ἐπὶ μηδὲν ὠφέλιμον τῶν γελοίων λόγου τοῦ, ἀκριβάσας ἄξιου· Δι' ὧν ὑπομάτων αὐτῶν, ἐπὶ τὰ αἰσχρὰ τ' ἔργων ἐθίζων. χαριεντίσεταί τι, ἡ γελωτοποιήσει. ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τ' γέλωτα ἐπίσημόν. καὶ γὰρ αὖ καὶ αὐτὸς, ὃν μὲν δεῖ τρόπον ἐξαγόμεθα, ἐμφαίνει κοσμιότητα· μὴ πάντη ἢ χωρὶς, ἀκολασίαν ἐσθίκνυσι. ἁπλῶς γὰρ, ὁπόσα φυσικὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶ, τούτων οὐκ ἀναιρεῖν ἐξ αὐτῶν δεῖ· μᾶλλον ἢ μίτρον αὐτοῖς καὶ κόσμον ἐπιθήσειν πρέποντα. ἡ γὰρ ἐπιθυμητικὸν ζῶον ἐσμὲν ἄνθρωποι, γελαστὸν τὰ παῖδα· ἐπιθυμητὸν δὲ ἐστὶ, χρεμπτικὸς ὤν, χρεμπτίζεται τὰ παῖδα. ὡς ἢ ζῶα λογικὰ, σφᾶς αὐτοὺς ἁρμοστέον ὑκράτως· τὸ αὐχμηρὸν τ' αὐθάδες ἡμῶν καὶ τὸ ὑπόρθρονον χαλινοῦντας ἰμμελῶς, οὐκ ἰκλύοντας ἐκμελῶς· ἡ μὲν γὰρ καθ' ἁρμονίαν δ' ποσόν τι, καθάπερ ἐρρέθη, κόσμου ἄντικα, μεσότητα κέκληκε Δικαιοσύνη· ὑπὸ ἀνακέκληκε καὶ σωφροσύνην, ὁ γέλως. ἡ δὲ ἐκμελὴς δ' ποσόν τι ἔκλυσις, ἡ μὲν ὑπὸ γυναικῶν γέγονε, κλισμοὺς ποσκρίνει, γέλως δέ ἐστι πορνικός· ἡ δὲ ὑπὸ αἰδρῶν, καχασμός· γέλως ἐστὶν ὑτ' ἐπὶ μηδενὶ γελώδει καζυβρίζων· Μωρὸς δὲ ἐν γέλωτι ἀνυθεὶ φωνῶ αὐτοῦ, φησὶν ἡ χαροφή· αὐτὴ δὲ πανοῦργον, μέσης ἡνυχῆ μεσότητος. Φρόνιμον λέγει τὸν πανοῦργον νῦν, τὸ ἐναντίως τῷ μωρῷ δοκοῦμεν. ἀλλ' ὑσὶ ἔμπαλιν αὖ δεῖ σκυθρωπὸν, ἀλλὰ σώφρονα· ἀποδείκνυμι γὰρ ἐν μάλα ἐκεῖνον, ποσότητα μεσότητος, ἐς ἰφαίνετ' μεσότητος βλεπούσοις ποσότησι, τ' τοῖς βλεπουσοῖς· ἦλθον γὰρ αὖ καταγέλα· ὁ γέλως αὐτῷ αὖη. χρὴ ἢ καὶ τὸ μεσότητα παιδαγωγεῖσθαι· καὶ ἡ μὲν ἐπ' αἰσχροῖς ἔη. ἐρυθριῶντας μᾶλλον ἢ μεσότητος φαίνεσθαι· μὴ σωφροσύνης δοκοῦμεν ἀκούειν· ἡ δὲ ὑπὸ λυπηροῖς, καταφυσίους ἁρμοζει βλέπουσι, ἢ ἰφηδίας δοκεῖν· τὸ μὲν γὰρ, ἀνθρώπινον, ἡ λογισμῶ τι κρίνεται· τὸ δὲ, ὠμότητ· ὑπόληψιν ἐνδεικνυ· οὔτε γὰρ ἀνελαστέον· ἄμετρον γὰρ· οὔτε περισσυπτέον, ἢ λυπεῖν ἑτέρους ἑτέροις ἀξίων, παρέντων· ἡ μὴ ἄρα τι αὐτοὺς ἐς τὸ ἀληθὲς ἡμᾶς χαριεντίσαντ· οὔτε μὲν ποὸς τοὺς τυχόντας γελαστέον· ὑσὶ ἐς πάντα τόπον· ἐδὲ μὲν πᾶσιν· ἐδὲ ὑπὸ πᾶσιν. μάλιστα γὰρ μειρακίοις ἢ γυναιξὶν ὅλιθ· ὡς Δαβόλας ὁ γέλως ἐστίν. τὸ ἢ καὶ φαίνεσθαι καταληπτικὸν τ' ἔρρωσθαι, τῶν πλείστων ἐστὶ φυγαδόλιαν· δυσαπὴ γὰρ ὑποκρυπτὰς τῆς ἀπλογίας τὰς ποιοῦσας.

ζιλὰς, καὶ ἐκ μένης τῆς πορνείας, ἡ σμίτης· πάντες δὲ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὰς ἀνθρώπους ὀλέσας

Καὶ δ' ἁπλῶν γελάσεις ἐρχόμενον ἀνώγει· ὡς μαλακὸν ἐκτρέπων τὸ ἀφρενωπὸν ἦθος. ἐκ σκοπῶν δᾶ, πῶς ἐνυβρίσῃ παῤῥησία τὴν ἀνοσμίαν εἰς αἰσχρολογίαν αὔξει· Καὶ τὸ ἔπος ποιήσειν, ὅπερ ἄῤῥητον ἄμεινον. μάλιστα γὰρ ἐν οἴνῳ καθηράσας τὸ ἦθος τῶν συμβίων, τῆς ἀποκρίσεως δόσομεν ἄμεινα, λέγω τὴν ἀπολύθερον παῤῥησίαν τῆς παροινίας· διὸ καὶ παροιμίζεται μὲν ὁ λόγος, ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ καρηβαρήσας τῇ μέθῃ· τὰ δὲ ἐκ τραπέλια ἐπιγείρεται πάθη, καταδωματοῦν τῆς ἀθυμίας τὸ λογισμοῦ.

Περὶ αἰσχρολογίας. ε'.

ΑΙΣΧΡΟΛΟΓΙΑΣ δὲ παντελῶς αὐτοῖς τοῖς ἡμῶν ἀφεκτέον, καὶ τοὺς χρωμένους αὐτῇ ἀποστομιστέον, καὶ ὄψει θημυτέρᾳ, καὶ προσώπου δυσῤῥοφεῖ, καὶ τῷ δυσμενεστέρῳ καλεμίῳ· πολλάκις δὲ ἐκ λόγῳ τραχυτέρῳ. Τὰ γὰρ ἰξιόντα, φησὶν, ἐκ τοῦ στόματος, κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· κοινοῖ δὲ καὶ ἐθνικὸν, καὶ ἀπαίδευτον, καὶ ἀσελγῆ δεικνυσιν αὐτόν· ἀχρὶ δὲ ἰδίων, καὶ κοσμίων, καὶ σώφρονα. πρὸς ἢ τὸν ἀνολισθοῦντα αἰσχρῶν καὶ τὸν ἥβαν, ὁμοίως ἐχέτω, ὁ θεῖος παιδαγωγὸς, καὶ τὰ αὐτὰ τοῖς παλαίουσι τῶν παιδίων, ὡς μὴ τὰ ὦτα θραύσειε αὐτοῦ, τὰς σώφρονας ἐπιτηδεῖς λογους, καθάπερ ἀντιπάλους· ὡς μὴ δυνάσθαι ἐξικνεῖσθαι εἰς θραῦσιν τῆς ψυχῆς, τὸ κρῖμα τὸ περιττὸν· τὰς δὲ ὀφθαλμὰς, καταυθαίνει πάντα τὸν ἀποκρυούμενον τὸν αἰσχρολογίαν ὁ ἀποστολος, Πᾶς λόγος ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, φησὶν, μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ' εἴ τις ἀγαθὸς πάλιν παν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, μὴ ἐνεμαζέσθω ἐν ὑμῖν αἰσχρότης καὶ μωρολογία, ἢ εὐτραπελία· ἃ οὐκ ἀνῆκεν· ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. εἰ δὲ ὁ μωρὸς εἶπεν τὸν ἀδελφὸν, ἔνοχος ἔσεται κρίσει, τί δεῖ τὸν μωρολογοῦντος ἀποφανούμεθα; ἢ ὃ δεῖ τάττειν λέγεσθαι· Ὃς οὐ λαλήσει λόγον ἐκρὸν, ἀποδώσει λόγον τῷ κυρίῳ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. αὐθις τε, Ἐκ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, φησὶν· Ἐκ δὲ λόγων σου καταδικασθήσῃ. τίνες δὲ αἱ αὐτωφελεῖς αἱ σωτήριοι; ἢ τίνες αἱ τὸν ὀλισθηρὸν ὀφθαλμὸν παιδαγωγήσεις; αἱ μὴ τῶν δικαίων σωσαι αἱρεσθαι, προλαμβάνουσαι καὶ προεμφράττουσαι τὰ ὦτα, τῆς ἀπειλῆς τῆς ἀληθοῦς βουλιμίους. φθείρουσιν ἦθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαὶ, ἡ παιπτικὴ λέγει. ἡμᾶς οὖν προσδεῖ ἀποστολου, Γίνεσθε, φησὶν, ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ· ὁ γὰρ μὴ τῶν ἁγίων ἀναστρεφόμενος, ἀγαθὸς ἦπται. πάντη δὲ ἀφεκτέον τῶν αἰσχρῶν ἀκουσμάτων καὶ ῥημάτων καὶ θεαμάτων· πολὺ δὲ μᾶλλον ἔτι καὶ αἰσχρῶν καθαμβυτέον· τὰ μὲν, ἐν ἀποδεκτοῖς καὶ παραγυμνώσεσι μερῶν τινῶν τοῦ σώματος, ὧν ἡ χρεία· τὰ δὲ, ἐν ἀποῤῥητοποιήσεσι τῶν ἀποῤῥήτων μερῶν· οὐδὲ γὰρ ἐνέχεται δικαίου τὴν γυμνασίαν, αἰσχρὰν οὖσαν, ἀποδῦναι σώφρονος ὄψεσι· ἐσκέπασται δὲ ἡ σωφροσύνη. ἡ γυμνασία μὲν, τὸ ἀθλητικὸν τοῦ ἀγῶνος παράθημα. καθυβρίσει δὲ οὐδὲν ἧττον καὶ τὸ προφορικὸς τῶν φωνῶν· αἰσχρὰν οὖσαν τὴν ὠδὴν τῶν ἐν Χριστῷ πεπιστευκότων. ταύτην μοι δεκτὴν ὁ παιδαγωγὸς μηδὲ φθέγξασθαι τῶν τῆς αἰχμαλωσίας ἐφύμνιον ἡμῖν, πόῤῥωθεν ἀποβάλλων πρὸς τὴν ἀκολασίαν. ἔοικε γὰρ ἡ τῶν ἁμαρτημάτων ἐκκόπτειν· τὸ Οὐμοιχεύσεις, φησὶ, Οὐκ ἐπιθυμήσεις· καρπὸς γὰρ τῆς ἐπιθυμίας, ἡ μοιχεία, ῥίζης τῆς κακῆς. ὁμοίως δὲ καὶ πάσθαι ὁ παιδαγωγὸς τὴν ἄδηλον τῶν ἐνυμάτων, ὡς χρῆσιν, ἀποβλῆκεν, τὴν ἀδικὰ τῆς ἀκολασίας ἐπιμιξιαν ἐκκόπτων. τὸ γὰρ ἐν τοῖς ἐνύμασιν ἀπίκτων μιλίτην ἐμπεσὸν καὶ ἀπὸ τοῦ ἱερὰ ἀνοσμῶν· τὴ ἢ δεῖ τὴν φωνὴν σωφρονεῖν. ἀσκεῖν ἐστ λαγνείας, καὶ καρπεῖν. διηλέγαμεν ἢ βαθυτέρῳ λόγῳ· ὡς ἄρα οὔτε ἐν τοῖς ἐνύμασιν, οὐδὲ μὴν ἐν τοῖς σωουσιαστικοῖς μορίοις, καὶ τῇ κοινῇ χώμοι συμπλοκῇ, καθ' ὧν κεῖται ἐνύματα, ἃ δεῖ τὴν σωηθειαν ἐν τετριμμένα, ἢ τὸν ὄντως αἰσχρὸν προσηγορίαν ἔχειν τινα· οὐδὲ γὰρ γόνυ καὶ κνήμη ἔχει μέλη τοῦτο, οὐδὲ μὴν ἔχει ἐπ' αὐτοῖς ὀνόματα, καὶ ἡ δι' αὐτῶν ἐνέργεια, αἰσχιά ἐστ· μέλη δὲ καὶ ἔχει ἀιδοῖα ἃ ἀνθρώπου, αἰδῆ, οὐκ αἰσχύνης κατηξιωμένα· αἰσχρὸν ἢ, ἡ παράνομος αὐτῶν ἐνέργεια, αἴσχους καὶ ὀνείδους ἄξια· μόνον γὰρ τῷ ὄντι αἰσχρὸν ἡ κακία, καὶ ἔχει τοῦτο ἐνεργούμενα. τύπις δὲ αἰαλίγως αἰσχρολογία ἐκείτω αἱ καλεῖτ ἡ δεῖ τῶν τῆς κακίας ἔργων λογοποιία· εἶσι, τὶ δεῖ μοιχείας ἀπολέγειν ἢ παιδεραστίας, καὶ τὰ παραπλήσια. ναὶ μὴν καὶ τὴν Φλύαρον ἀδολεσχίαν καταιγιστέον.

Ἐκ γὰρ τοι πολυλογίας, οὐκ ἐκφεύξῃ φησὶν, ἁμαρτίαν· ἀκμὴν ἄρα ὑφέξει ἡ γλωσσαγωγία· ἐστ ἢ δ σιωπῶν εὐρισκόμενος σοφὸς, καὶ ἔστ μισητὸς ἀπὸ πολλῆς λαλιᾶς. καὶ δὴ καὶ αὐτὸς αὐτῷ ὁ ἀδολέσχης προσφορὰς· πλανᾶζωγὰρ λέγει, βδελύττεται τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.

Τίνα χρὴ παραφυλάττεσθαι τὰς ἀσελγεῖς συμβιώσεις. ζ.

ΑΠΕΣΤΩ δὲ ἀπίσω ἡμῶν καὶ τὸ σκώπτειν, ὕβρεως προκαθήγεμον· ἐξ ὧν ἔριδες, καὶ μάχαι, καὶ ἔχθραι διαδαίνουσιν. ὕβριν δὲ ἔφαμεν μήτε εἶναι ἀξίωσιν. οὐκ ἐκ μόνων δὲ τῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ ἐκ λόγων ἄνθρωπος κρίνεται. Ἐν συμποσίῳ δέ, φησὶ, μὴ ἐλέγχῃς τὸν πλησίον· καὶ λόγον ἀνεπίσκωπτον μὴ ἀπῇς αὐτῷ. ἀηδὲς καὶ τὸ μάλιστα παραγγέλλεται ἁγίοις σωτῆρας, σκώπτειν τὸν ἄγνοιαν ἁμαρτίαν· Ἐκ γέλωτος δὲ ἀφρόνων, φησὶν ἡ γραφὴ, βακτηρία ὕβρεως· ἀπέχεσθαι ὕβρεως, βακτηρίαν λέγουσι· ἢ ἐπιρρίπτειν καὶ ἐπαναπαύειν ἡ ὕβρις. ὀθνεῖα ἄκαιρος ἡ λοιδορία, πάντοθεν παραιτητέα, μηδὲ τὰ εὐτράπελα, μηδὲ τὰ μὴ αἰσχρὰ πρέπειν ἡμᾶς ῥήματα. οἱ γὰρ δὲ ἀγαπῶσι, αἰσθάνονται τοὺς ἐστάσεις σωτηρίους· συμποσίου δὲ τὸ τέλος, ἡ πρὸς τὰς σωτῆρας φιλοφροσύνη· περιπόθητα δὲ τῇ ἀγάπῃ ἡ βρῶσις καὶ ἡ πόσις· πῶς ἂν λογικῶς αἱρετέον, ἐὰ δὲ διὰ τὴν ἀγάπην λοιπόν; εἰ γὰρ ὡς ἀπιτέναι τὸν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιαν, σώζομεν, πῶς ἔχθρας διὰ τὸ σκώπτειν σκαλεύομεν; σιωπᾶν ἢ κρεῖττον, ἢ αὐτολέξει, ἁμαρτίαν ἁμαθίᾳ προφέρομεν. Μακάριος ὃς οὐκ ἀληθῶς ἀνὴρ, ὃς οὐκ ὠλίσθησεν ἐν γλώσσῃ αὐτοῦ, καὶ ἀκατανύκτῳ ἐν λύπῃ ἁμαρτίας· ἢ τὸ μετανοήσας ἐφ' οἷς λαλήσας ἡμαρτεν· ἢ ἐν τῷ μηδένα λυπῆσαι λαλήσας. καθόλου μὲν οὖν, νέοι μὲν καὶ παῖδες, ὡς ἀπαίδευτοι τὸ παιδὸς ἀπιχθέσθων εὐσεβῶν· ὡς μὴ σφάλλοιτο τοῦ εἰ μὴ πρέπον· καὶ γὰρ ἀκάτομαλα ἀήθη, καὶ ἀτάμαλα ἀρεστὰ, κυμαινομένης ἔτι ἐν αὐτοῖς τῆς πίστεως, ἐκριπίζει τὸν ἀφίστασθαι· σωτηρικὴ αὐτοῖς τὸ ἄσπρον τὸ ἡλικιῶτον, πρὸς τὸ εὐκαταφορητὸν τὸ ἀπηυμένος· ἴσως ὅτι καὶ ἄλλοις παραίτιοι γίνονται σφαλμάτων, τὸ ἀπρόσκοπον τὸ ὥρας ἀπιδεικνύμενοι. εὖ γάρ τοι παρεγγέλλει ἡ σοφία φαίνεται· Μετὰ ἀνδρὸς γυναικὸς μὴ κάθου τὸ πωλικὸν· καὶ μὴ συμμετακλιθῇς ἐπ' ἀγκῶνα μετ' αὐτῆς τυπτόμενος, μή σοι δόπτον πικρότερον· μηδὲ ἴδῃς μετ' αὐτῆς. διὸ καὶ ἀπέφηνε· Μηδὲ συμβολὰς ποίει μετ' αὐτῆς ἐν οἴνῳ· μή πως ἐκκλίνῃ ἡ καρδία σου ἐπ' αὐτὴν, καὶ τῷ αἵματι σου ἀλισθήσῃς ἀπώλειαν· σφαλερὰ γὰρ ἡ πάροινος ἀλόγιστος, παραυθεῖν δυναμένη. ὕπνῳ δοτέον ἢ ὠμότητι· ἐπεὶ μείζων ὁ κίνδυνος τῷ λύσαι τὸν δίσιν τὸ συμβιώσιμον πέρασμένον. εἰ δὲ καὶ ἀναγκαῖος τοῖς πενιχροῖς παρεῖναι κιλίκαι, αἱ μὲν κεκαλυμμέναι ἄγαν ἀμπεχόμεναι ἔκποθεν ἔνδοθεν ἢ, αἰδεῖ. ὅσῳ ἢ μὴ ὑπνῶσι, ἰσχάτῃ ταύτῃς ἀφέλεσθαι ὡς αἰσθρὸν παρεῖναι συμπόσιον, καὶ πότου οἰνωμένου. οἱ ἢ ἀπὸ τοῦ κλισίου τοὺς ὄψεις πήξαντες, ἀμυδρὰ καὶ λοξοὶ τοῖς ἀγκῶσιν ἐρηρεισμένοι, μόνοις παρίσων τοῖς ὠσὶν· οἱ δὲ καθίζοντες, μὴ ἀναλλάξ τὸν πόδα ἐχόντων· μὴ δὲ μᾶλλον ἀκάτερον τὸν μηρὸν ἀκατέρῳ ἀπερείσαντες, ἢ τοῦ χεῖρα τῷ γόνατι ὑποστηρίσαντες· ἀγχοῦς γὰρ μὴ φέρειν αὐτόν. καὶ τὰς καταγόρημα τὸ νέου. σωτηρίας δὲ καὶ τὸ μετακινούμενον ἀναλλάττειν τὸ σχῆμα, κουφότητος σύμβολον· σώφρονος δὲ, εὐθέως ἐν βρώσει καὶ ἐν πόσει τὸ ἔλαττον αἱρεῖσθαι, καὶ τὸ ὀλιγαίτερον, καὶ τῷ καθίζεσθαι, καὶ τοῖς ἀναλείμμασι· καὶ τὸ μετακαλῆσθαι δὲ, καὶ τὸ ἀπροπαθές. Φάγε, φησὶν, ὡς ἄνθρωπος τὰ παρακείμενα· πᾶσιν πρῶτον χάριν παιδείας. κἂν αἰσθάνῃ πλείονα ἐπάδησας, πρόσεχε αὐτῶν μὴ ἐκτείνῃς χέρα. οὕτως προκαθηδητέον ἐπὶ λαιμαργίας αἰσθανομένους ποτέ· ἀδὲ μὴν ἀπηγλιχομένους παρεκτέον μέχρι πολλοῦ χρή, τῇ ἐφυστερήσει τὸν ἀκρασίαν ὁμολογοῦντας· ἀλλ' ἀδὲ ἐν τῷ μεταξὺ, προκειμένους φαίνεσθαι, καθάπερ τὰ θηρία, τῇ βορᾷ· ἀδὲ μὲν πλέον ὄψει προσφέρεσθαι· ἀγαθὸν γὰρ ὀψοφάγον· φύσει, ἀλλὰ σιτοφάγον ἄνθρωπος. προσαισθάνεσθαι δὲ τῶν, τὸν συμποσίου ὑπεξιέναι, ἀπλῶς αἰδοῦς σώφρονος· Ἐν ὥρᾳ γὰρ, φησὶν, ἀναστάντος, μὴ ὀκνῇ· καὶ ἀπὸ τοιχοῦ εἰς οἶκον σου. ἔλεγεν δὲ οἱ δώδεκα, προσκαλεσάμενοι τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν· Οὐκ ἀρεσόν ἐστιν ἡμᾶς, καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. οἱ δὲ τοῦτ' ἐφυλάξαντο, πολλῷ μᾶλλον χαριμαρίαν ἔφυγον. οἱ ἢ αὐτοὶ ὄντες ἀπόστολοι τοῖς κῦ τοῦ Ἀντιόχου Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς ἀπέστελλον· Ἔδοξεν, ἔφασαν, τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτιθέναι ὑμῖν βάρος, πλὴν τῶν ἐπάναγκες· ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων, καὶ αἵματος, καὶ πνικτῶν, καὶ τῆς πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε. Φυλάττεσθαι δὲ τὰς παροινίας, ὥσπερ καὶ τὸ κώμους, δεῖ· ἅμφω γὰρ ὑποσύρουσιν εἰς θάνατον. χρὴ δὲ καὶ γλυκέων ἐργασίαν ἐξαυσίων, καὶ δακρύων ὑποτομίτων· πολλάκις γὰρ, οἱ οἰνωμένοι καγχάσαντες ἀπὸ πλείονι, ὕπνῳ μέντοι ὑπήχθησαν, οὐκ οἶδ' ὅπως παροινίᾳ πνὶ παραπεθόμενοι, εἰς δάκρυα· ἀπαδὴ γὰρ τῷ λόγῳ, καὶ τὸ εὐθηλωτικὸν, καὶ τὸ ἐξυβρίζειν. πρισθύπου δὲ, ὡς πάνυ ἀφορῶντος τὰς νίκας, σπουδαίως παῖζα μὲν, ἴσως δ' ἂν πως καὶ παίζειν πρὸς αὐτὸς· ὡς τοῦτ' ἀπισκώπτοντος, ὁ παιδαγωγὸς τὸ εὔχρηστον αὐτῶν. ἁμίλει πρὸς τὸν αἰχμητὴν καὶ σωτῆρα ἐστι χαριεντίσασθαι ὠδέ πως· Ὁ δὲ ἡμὸς ἡὸς, ἐκεῖνον λέγω

λέγω τὸν σωφρονα, ὁ πώποτε λαλῶν. ὅπου γὰρ οὐ τοιοῦτος αἰδοῦς ἡ παιδεία φαίνεται, ἐμφαίνουσα χαρίεντως τὸ σεσωφρονα αὐτῇ χρῆσθαι, ἀλλὰ τῆς τῶν φαύλων, ἃ μὴ σέβεσθαι αὐτὴ, ἀφαιρουμένης. ὅπου γὰρ καὶ αὐτὴ διδασκαλικὴ, ἀλλὰ μὴ σεσωφρονισμένη κυρεῖται τὸ σεμνόν. ἀμείνων ποσῶν ὁ ἁπλοῦς, ὁ τὸ ὑδροποτεῖν καὶ σώφρονα παρεῖναι καὶ μανθάνειν λέγων. εἰ δὴ καὶ εἰσί τινες οἱ φιλοσκώμμονες, σκωπτέον ἡμῖν, καὶ παραπεμπέον τοὺς λόγους τοὺς ἀβελτεροῦς, ὡς περ τοῖς κύλιξι τοῖς πεπληρωμένοις. ὅπου φαλῆς γὰρ καὶ παιδιὰ παιδία. σπέρμα δὲ σωφροσύνης, ἐγγίζειν σωφρονοῦσι. καὶ παραδέξῃ ἂν ἀκούων μαθημάτων ἁδίκων ἡδέως μάρτυς ἀδικος, οὔτε ἐς ἀφροδίσιας, οὔτε ἐς βλασφημίας· ἀλλ' ὑσλ' ἐς καλοκἀγαθίας. ἐγὼ σλ' ἂν μοι δοκῶ καὶ μέτριον ὀπαθεῖναι φωνῇ, τοῖς σώφροσιν, οἷς γε ὀφθαλμὸν λαλεῖν, τὸν ἀνεπιδιαλεγόμενον. Σιγὴ μὲν γὰρ ἐρεθισμὸς γυναικῶν ἐστι, ἀκίνδυνον δὲ τῶν νέων χάρις· λογισμὸς δὲ ἀγαθὸς, ἡλικίας δεομένης. λάλησον πρεσβύτερε συμποσίου· πρέπει γάρ σοι· ἀλλ' ἀπράγμονος λάλησον, καὶ σὺ ἀκριβὲς ὀπτήμασι. νεανίσκοις, καὶ σοὶ ὀπτέον ἡ σοφία· λάλησον, ὦ γεραιὲ σοφὲ, μέλος δὲς ἐπρωτηθείς· καὶ φαλαιώνων λόγον ἐν ὀλίγοις. ἄμφω γὰρ αἱ ἀγαθὲ λεγόμεναι, τὸ φθέγμα τῶν σφῶν τῇ συμμετρίᾳ παραμετρεῖλον· τὸ τι γὰρ μέγιστον τῆς σοφροσύνης, μανθάνειστον· τὸ τι ἀνήκουστον ἐπὶ τὰς πύλας φθέγγεσθαι, ἀναισθήτου· ἡ γὰρ ἀκοὴ πύλη. καὶ τί μὴν, ἀγαθὸς· τὸ δὲ, αὐθαδείας πλησίον. ἀπέστω δὲ καὶ ἡ φιλονεικία, κενῆς νίκης ἕνεκεν, λέγων· ἐπὶ πόλεις ἡμῖν ἡ ἀπραξία· καὶ τοῦτ' ἄρα ἐστὶ τὸ, Εἰρήνη σοι· πρὶν τι ἀκοῦσαί σου, μὴ δοκιμάσῃ ῥῆμα. ἀλλὰ καὶ τὸ πθρυμμένον τῆς φωνῆς, ἡλυθμίου· σώφρονος ἡ καὶ τὸ ἐν τῇ φωνῇ μεμετρημένον, μεγέθους τε ἅμα, καὶ μήκους, καὶ τάχους, καὶ πλήθους, ἀρχὴ τοῦ φθέγματος τὸ αὐτό· οὐτε γὰρ μακρολογητέον ποτέ· οὔτε πολυλογητέον· οὔτε ἀδολεσχητέον· ἀλλ' οὐδὲ τραχαλῶς καὶ συνδιωκομένως ὁμιλητέον. καὶ γὰρ αὐτῇ τῇ φωνῇ, ὡς ἔστιν εἰπεῖν, δυσωπητέον μεπειθοῦς· τάς τε ἀηδοσύνας καὶ τὰς κεκράκλας ὀπτευμιστέον. πώποτε γὰρ οὐ, τὸν θορυβοῦντα πλησίον ἡδέως ὁ σώφρων ὀδυσσεὺς, ὅπου μόνος ἀμειρομένης ἐκολώα· Ὃς ῥ' ὅπα φθεγγόμενος ἦσιν ἀκοσμότατος ἀνὴρ· πολλά τε ἤδεα μῦθον, ἀλλ' οὐκ κόσμον. φοβεῖσθαι γὰρ ἐκ ἀπωλείας αὐτὸ αὖθις γλωσσώδης. τῶν 46
φλυάρων, καθάπερ τῶν παλαιῶν ὑποδημάτων, τὰ μὲν ἄλλα ὑπὸ τῶν κακίας καταστέρεται· μόνη δὲ ἡ γλῶσσα τελεύτᾳ εἰς βλαβῶν. πώποτε τις βιωφελίσειεν ἡ σοφία παρεῖσα· Μὴ ἀβουλήσῃς ἐκ πλήθη περισσοτέρων. ἄνωθεν ἡμῶν πὼ φλυαρίαν ἐκκόπτεσθαι, ἡθέων ἄρχουσα, μετρίαζειν παροιμιάζουσα ὧδέ πως· Μὴ δευτεροῦτος λόγον ἐκ προσώχῃ σου. παπαῦσαι ἦ, κ' συλλαμβοῦ, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν δακτύλων ψόφοι, τῶν οἰκετῶν οἱ σκληκοί, ἄλογοι σημασίαι σύσσημα, λογικοῖς ἀνθρώποις ἀκολουτέον· παραιτητέον ἢ ἐκ πανοικίας ὀπτάνειν, ἐκ τὸ χρήσθαι βαιοτέροις, μηδὲ ὀπομένειν παρὰ πόδα· ἐγκρατέστερον γὰρ ἀμηχάνῃ τῶν σπουδαζομένων, μὴ ὀπολαβεῖν ὀπὸ ναυτίας πὼ παιδὶ ἀκοσμίαν, ἢ κατήγορος ἐστὶν ἀκρασίας· ἃ γὰρ κ' τὰ αὐτὰ τοῖς βυσὶν κ' τοῖς ὄνοις ἡ φάτνη ἅμα καὶ ὁ κοπρεών· καὶ χαίρει οἱ πολλοὶ ὀπομύσσοντες καὶ πίνουσιν ἅμα ἐκ τῷ αὐτῷ κ' δεπνοῦσι. πλησμὸς ἦ ἄτοπ ὀπηβόντι, ὡς περ ἀμέλει καὶ ἡ ἐρυσίπη, οὐκ ἰσχναῖν δεήσῃ τὴς πλησίον τῷ ψόφῳ, τ' αὐτὸν καταμαρτυρήσας ἀπαιδευσίας· ἀλλ' ἡ μὲν παρεπιπόα ἡ ἐρυσίπη ἡσυχῇ σωὶ τῷ ἐκπεπομένῳ αἰεὶ ἐμ, ἐχημαπζομένῳ κοσμίως τῷ σίγματι, ἐχὶ ἦ τραχηλῶν δίκλωσσοποίαν διελκομένῳ καὶ κιχηνόσι. πλησμὸν ἦ τὸ παρακλινὲς ἀφαιρετέον, ὀπολαβομένους πράως ἐς ἀναπαυάς· πώποτε γὰρ εὐχημονίσειε τῷ ἀθρόαν τῇ πνεύματι ἀπολλωὶ ἐναποθεσίαν, εἰκονομήσατο τῷ διιξόδου· ὡς καὶ λαθεῖν πράσσειν, ἵνα καὶ σωιζάζῃ
40 σκωλαζόμενος ἐ αἰὴρ πνεῖσμα. ἀγαρχίας ἦ καὶ ἀπειρίας σύμβολον, τὸ σεσθεῖναι τοῖς ἤχοις ἐθέλειν, μὴ οὐχὶ ἀφαιρεῖν. οἱ δὲ δὴ γλυφοῖς τὰς ὀδόντας, αἱμάσσοντες ἐς σύλα. σφίσι τε αὐτοῖς εἰσὶν ἀηδεῖς, κ' τοῖς πλησίον ἀπεχθεῖς. ναὶ μὲν καὶ τῶν ὤτων οἱ μαρμαλισμοὶ, καὶ τῶν πλαρμῶν οἱ ἐρεθισμοὶ, ὑώδεις ἐσὶ κνησμοὶ, πορνείας ἀκολάστου μελετηκοί. καὶ τὰς ὑπ' ὄψιν ἦ ἀσχημοσύνας παραιτητέον, καὶ τὰς αἰσχρολογίας αὖπὸν. καθήσῃς ἦ καὶ τὸ βλέμμα ἴσον· καὶ ἡ τῆ τραχήλῳ ὀπερφρὴ καὶ ἡ κίνησις, εὐσχήμων· καὶ ἡ τῶν χειρῶν κ' ἐς ὁμιλίας φορά. καθήκει γὰρ ἐ Χριστιανὸς, ἡρμοῖας ἐ ἡσυχίας, καὶ γαλήνης, καὶ ἀρήνης οἰκείος ἐστιν.

Εἰ μύροις καὶ στεφάνοις χρητέον. η'.

50 ΣΤΕΦΑΝΩΝ δὲ ἡμῖν ἐ μύρων χρῆσις οὐκ ἀναγκαία. ὀχοκήλει γὰρ ἐς ἡδονὰς καὶ ραθυμίας, μάλιστα γλυκυτέρους ἐντυγχάνοντας. οἶσθ' ὅπ ἀλάβαστρον μύρου παρὰ τὸ δεῖπνον τὸ ἄγαν κομῶσαι ἡ γυνὴ, τὰς πόδας ἤλειφεν τῷ κυρίου, καὶ ἦσεν αὐτόν· εἶδα δὲ καὶ χρυσῷ καὶ λίθῳ

πμίω τὰς πλανὰς τῶν Ἑβραίων ἀναδυομένους βασιλῆς· ἀλλ' ἡ μὲν γωὴ, μηδὲ τῷ λόγου με πλανᾶσθαι· ἵνα γὰρ ὠφελῶ ἁμαρτωλὸς· ὅπερ ἦν τὸ κάλλιστον εἶναι παρ' αὐτῇ, τὸ μύρον, τοῦτο πέμπει τὸ διαπέτευσον· ἀμέλει καὶ τῷ κόσμῳ τὸ σῶμα ἐος. Τὸ θρίξι τὸ ἑαυτῆς, ἀπέψατο, τὸ ἀπεσταλμένον τὸ μύρον ἀπαστάνδυσα τῷ κυρίῳ, μετανοίας δάκρυα. Διὸ τοῦτο ἀφίωνται αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι. δικαίως δὲ τοῦτο σύμβολον εἶναι τῆς διδασκαλίας τὸ κυρίακῆς, καὶ τὰ πάθος αὐτοῦ. μύρῳ γὰρ ἐνάρδει ἀληφόμενοι οἱ πόδες, θείκλου κλίνης ἐστὶν τὴ διδασκαλίαν, ὅτι τὰ πέραζα τὸ γῆς μετ'
,, ευκλείας ὁδεύσαντα ἐξῆλθεν γὰρ ὁ Φθόγγος αὐτῶν ὅτι τὰ πέραζα τῆς γῆς. καὶ εἰ μὴ Φορίνικός εἶναι δοκῶ, οἱ πόδες οἱ τοῦ κυρίου, οἱ μεμυρισμένοι, ὀσφῆται εἰσὶ προφητεία τὸ ἐνδικαίωσε τὸ χρίσματος· ἀγίου μεπλανῶντες πνεύματος. οἱ γὰρ ἂν ἀποκρισπάσαντες τῶν οἰκουμένων ὀσφῆται, καὶ τὸ εὐαγγέλιον κηρύξαντες, πόδες ἀληθερῶς τοῦ κυρίου· ὅτι ὧν ἡ Διὰ τοῦ ψαλμῳδοῦ προφητεύζει τὸ
,, πνεῦμα· Προσκυνήσωμεν εἰς τὸν τόπον, ὃ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ· τυτέστιν, ὃ ἔφθασαν οἱ πόδες αὐτοῦ οἱ ὀσφῆται· δι' ὧν κηρυσσόμενος, ὅτι τὰ πέραζα ἦκεν τὸ γῆς. δάκρυα δὲ, ἡ μετάνοιά ἐστι. ἡ λιλυμένη τρίχες, φιλοκοσμίας ἐκήρυσσεν ἀπόλαγμα, ἡ τῶν μὴ τοῦ κηρύγματος Διὰ τ κύριον θλίψιν ἐσ ὑπομονᾶς, τῆς πλανᾶς ἐκείνης, Διὰ τῶν πίστιν τῶν νέαν, λιλυμένης κενοδοξίας· ἀλλὰ καὶ πάθος ἐμφαίνει διαποκόν. μυστικῶς πούτῃ νοῦσι τὸ ἔλαιον· ὁ αὐτός ἐστιν ὁ κύριος, ἀφ' οὗ τὸ ἔλαιος τὸ ἀφ' ἡμᾶς· τὸ ἡ μῦρον, διδολωμένου ἔλαιον, ἔστιν ὁ Ἰούδας ὁ προδότης· ᾧ τὰς πόδας ἐχρίσθη κύριος, τ ἐσ κόσμῳ ἀναστροφῆς ἀπόλαυόμενος· μυρίζονται γὰρ οἱ νεκροί. δάκρυα δὲ ἐσμεν οἱ ἁμαρτωλοὶ μετανοηκότες, οἱ ἐς αὐτὸν πεπιστυκότες, οἷς ἀφῆκεν αἱ ἁ-
47 μαρτίας· καὶ αἱ τρίχες αἱ λιλυμέναι, πυνθοῦσι Ἱερουσαλὴμ, ἡ καπελελειμμένη· διὸ οἱ θρῆνοι οἱ προφητικοί. διδάξει ἡμᾶς αὐτὸς ὁ κύριος, ὅτι διδολωμένος ὁ Ἰούδας ἐστίν· Ὃς ἂν ἐμβά-
,, ψῃ μετ' ἐμοῦ, λέγων, εἰς τὸ τρύβλιον, ὅτός με παραδώσει. ὁρᾶς τὸν συμπότην τὸ δολίου; καὶ αὐτὸς ὅτι ὁ Ἰούδας φιλήματι πρόδωκε τὸν διδάσκαλον· γνῶναι γὰρ ὁ αὐτὸς ὑποκριτὴς, καὶ φίλημα διδολωμένον ἔχων, ἄλλον πλανῶν μιμούμενος ὑποκριτοῦ· καὶ τὸ λαὸν ἐλέγχων ἐκεῖ-
,, νον, δι' ὃν εἴρηκε, Ὁ λαός μου τοῖς χείλεσί μου τιμᾷ με· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν, πορρωτέρω ἐστὶν ἀπ'
,, ἐμοῦ. σὺν ἀπλοῦς ἂν αὐτὸν καπηλεύσαι, ἔλαιον μὲν, ὡς μαθητὴν ἠλημένον· δολερὸν δ', ὡς προδότην, ἔλαιον πεφαρμαγμένον. τοῦτ' ἄρα ἦν ὃ προεφήτευον οἱ μυρίζόμενοι πόδες, τοῦ Ἰούδα προδοσίαν, ἧς πάθος ὠδύνη κύριος. καὶ αὐτὸς ὁ σωτὴρ, ὑπονοήσων τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, ἐπὶ τὰς καλὰς πράξεις ὑπεστέλλων αὐτούς, τοῦ ὠδοιπορίαν αὐτῶν, τοῦ ἐπὶ τὰς εὐεργεσίας τῶν ἐθνῶν, ἡνίκατ', εὐπρεπῶς καὶ καθαρὰ προπαρασκευάσας τῇ ἰδίᾳ δυνάμει. ὥζεσέ τι τύπος τὶ μῦρον· καὶ
τὸ ὅτι πάντων φιλόσοφον τ εὐωδίας ἔρεον πεφήμισται· ὃ γὰρ πεπλήρωκε τὸ πάθος τὸ κυρίου· ἡμᾶς 30
,, μὲν, εὐωδίας· Ἑβραίους δὲ, ἁμαρτίας. σαφέστατα τοῦτ' ἀπέδειξεν ὁ ὑποκρίτης αὐτῶν· Τῷ θεῷ
,, χάρις, τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τ γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι
,, δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ· ὅτι χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σῳζομένοις, καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυ-
,, μένοις· οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον· οἷς δὲ, ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. Βασιλῆς δὲ οἱ Ἰουδαίων, χρυσῷ καὶ λίθοις τιμίοις σωρεύτῳ καὶ ποικίλῳ χρώμενοι στεφάνῳ, οἱ χρισοὶ, τ Χριστὸν ὅτι τ κεφαλῆς συμβολικῶς ὅτι φερόμενοι, λιλήθασιν κεφαλῆ κοσμούμενοι κυρίῳ. λιθος γάρ τι τίμιος, ἡ μαργαρίτης, ἡ σμάραγδος, αὐτὸν αἰνίτ ὃ τ λόγον· χρυσὸς δὲ αὐτὸς πάλιν ὁ ἀδιάφθορος λόγος, ὁ τ ἴον τ φθορᾶς σὺν ὅτι δεχόμενος. χρυσὸν γὰρ αὐτὸν γνωρίζετε, βασιλέως σύμβολον, ποσοκόμησεν οἱ μάγοι. μένει ἡ ἀθάνατος ὁ στέφανος ἔστε κατ' αὐτὸν τὸν κυρίου· εὖ γὰρ μαραίνεται ὡς ἄνθος. εἶδα καὶ τὸ Ἀρίστιππον τὸν Κυρηναϊκὸν. ἀβροδίαιτος ἦν ὁ Ἀρίστιππος· 40
,, σφιτικὸν ἔστε ἐρωτᾶ τινα πιεῖν λόγον· Ἵππος μύρῳ χριόμενος, ἧς τὸν ἵππον λέγεται· ὁ βλέ-
,, πεται· ἀδὶ κύων μὴ ἐλθοῖς, ἧς τὸν κύνος λέγεται· ὁ δ' αὖθις ἄρα ἐπήγαγεν· ἢ σωπήσεις· Ἀλλ' ἵππῳ μὲν, καὶ κύνι, ὁ δεῖς ἐς λόγος τοῦ μύρου· οἷς δὲ ἡ ἀφθησις λογικωτέρα, τοῦτοις ἡ δόσ-
,, λαυσις ὅτι ψογωτέρα, κορασιώδεις ὀδμὰς ὅτι φερομένοις. τούτων ὧν τ μύρων ἄπειροι διαφορᾶ· βρύνθιον, καὶ μετώπιον, καὶ βασίλειον· πλαγανίου τι, καὶ ψάγδας Λιγυπίας. Σιμωνίδης δὲ
,, ἐν τοῖς ἰάμβοις σὺν αἰδέσθη λέγων· Κάλλ{φόμῳ μύροισι, καὶ θυμιάμασι, καὶ βάκκαρι· καὶ γὰρ
,, ὗς ἔμπορος πρὴν. ὅτι πηδύνσι δὲ καὶ τὸ δοπὸ κρίνων μῦρον· καὶ τὸ δοπὸ τ κύπρου· καὶ ἡ νάρδος ἐνδοκιμεῖ παρ' αὐτοῖς· καὶ τὸ δοπὸ τῶν ῥόδων ἄλειμμα· καὶ ἄλλα, εἰς ὅτι χρῶνται γυναῖκες, ὑχρά τε καὶ ξηρὰ, καὶ ὅτι πασε, καὶ ὑποθυμιώμενα μύρα· ὅτινοσι γὰρ αὐτοῖς ὀσμίραι, πρός τι ἄπληστον τ ὅτι θυμίας, τὸ ἀκόρεστον τ εὐωδίας· διὸ καὶ πολλῆς τιμῆς ἀκόρεσκα- 50
λίας ὀσφίσιν. αἰδοῖ, καὶ ἄς ἰσθῆτας, καὶ τὰς στρωμνὰς, καὶ τὰς οἴκους ὑποθυμιῶσί τε, καὶ καπνίζουσιν· μανιακὸν δὲ καὶ ἄς ἁμίδας ἵζειν ἀναγκάζει τὸ μύρου ἡ τρυφή. εὖμοι δοκῶσι χιτωνά-

χειτλιάσωλις τῇ θεὶ τῦτ' απωδῇ, ποῦτ' τῆς μύρεις ὀσπιδιακῆωδή πνις, ὅπ τῶ αἰθρωῆπν ἐκθηλώουσιν· ὡς καὶ τὰς πιχίτας αὐτῶν, τὰς μυριῶνας, τῶν εὐτομμμίων ἀπιλαύνειν πόλεων, καὶ τῶν αἰθιτῶν ἱερῶν τὰς βαφᾶς ἀπιλαύνειν ἐκ αὐτές· ὁ γὰρ θῆμις δολιρὰ ἔιμαζα ἐκ χρίσματα εἰς τῶ ἀληθείας παρεσιόναι πόλιν. χρὴ ἢ καὶ μάλα, τὰς μὲν ἀδρας τὰς παρ' ἡμῖν, μὴ μύρων, ἀλλὰ καλοκαγαθίας ὄζειν· γυνὴ ἢ ὀσπαπάτω χρισᾶ δ' ἀλείμματ ⊕, τῷ βασιλικῷ· μὴ ἀλλὰ πασμάτων καὶ μύρων, ἀκὴ ἢ τῷ σωφροσύνης ἀμβροσίῳ χρίσματι σωαλειφέωθω, ἀγίῳ πρπμένη μυρῳ τῷ πνύματι. τῦτ σκεύαζει Χριςὸς αἰθρώποις γνωρίμοις, εὐωδίας ἄλιμμα, ἐκ τ ἐρανίων σωτηθεὶς ἀρωμάτων τ' μύρον. τῦτῳ καὶ αὐτὸς ὁ κύρι ⊕ σωαλείφεται τῷ μύρῳ· ὡς ἀλλὰ Δαῒδ μεμιλῦπ· Διὰ τῦτ ἔχρισέ σε ὁ θεὸς, ὁ θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τὰς μετόχυς σου· σμύρνα, καὶ ςακτὴ, καὶ κασία, ὀσπὸ τ ἱματίων σου. ἀλλὰ γὰρ μὴ λάθωμεν, ὡς πρ οἱ γύπες, τὰ μύρα βδελυπόμενοι, ἢ οἱ κάνθαροι· τῦτες γὰρ, ῥοδίνῳ χριωθέντας μύρῳ, πλᾶτᾶν λίγυσιν· καὶ τῦτον ὀκκρίτου ὀλίγα πνὰ τ μύρων τ γνωαῖξιν, ὅσα μὴ καρῶσι τ ἄνδρα· αἱ γὰρ ὑπέρμετροι χρίσεις τ μύρων, κηδείας, ἢ συμβιώσεως, ὀσπίσιν. καί τοι καὶ τ ἔλαιον αὐτ τ μιλίτθαις ἐκ τῆς ἐντόμεις ἐςὶ πολέμιον ζώοις· ἀνθρώπων ἢ τὰς μὲν ὤνησεν ἔτι ἢ οὓς εἰς μάχλων ἐξικαλέσατ· καὶ τὰς πρότερον φίλας, ἀλληλομένας τῦτ, ἐν τῆς ςαδίοις ἐκτείνει εἰς τ τῆς ἀγωνίας πάμμαχον. μαλθακὸν ἢ ἔλαιον τὸ μύρον ον, ὀκ οἶδα τί ἡ τὸ ῥώμκὰ ἐκθηλώειν δύναδαι μάλιςα. ὥσπρ ἢ τῷ τρυφῆν ἐ τ χύσεως ὀσπικλίκαμεν, εἴτως ἀμέλει καὶ τῶν ὄψεων καὶ τ ὀσφρήσεων τῷ ἡδυπάθεια ἐχορεύομεν· μὴ λάθωμεν ὧ ἰφυαδεύσαμεν ἀκολασίαν, κἀνθεῦ αὐτῇ διδεῖσις εἰς τῷ ψυχῷ Δ τῶν αἰσθήσεων, αἵτινες Δ ῥυρῶν ἀφρυήτων. ἐ γ' ἔν τ εὐωδίας τὸ θυμίαμα, τ μίαν δεχειρία, τ κύριον ἀναφέρειν λέγειν τῷ θεῷ, μὴ θυσίαν πῶ τῷ καὶ εὐωδίαν θυμίαμα ⊕ νοεῖν· ἀλλ' ἀγὰρ τὸ τῆς ἀχάπης δεικτὸν ἀναφέρειν τὸν κύριον, τῷ πνμπικῷ εὐωδίαν, ὡς τὸ θυσιαςήριον παραδεχέωθαν. αὔταρκες μὲν ἔν τὸ ἔλαιον αὐτὸ, λιπᾶναί τ τῷ σῶφάνειαν, καὶ ἀνεῖναι τὸν ὑρῶδες, καὶ πνα τ σώμα ⊕· ὀσμὴν ἀνασᾶλαι βαρυτέραν, ἀκαιρώς τῦτ τῷ ἐλαίῳ διοίμεθα. ἡ ἢ ὀλιπὴ δόσις τ εὐωδίας, δέλεαρ ἐςὶ ῥᾳθυμίας, πρρωθεν ἐς λίχνον ὀλιθυμίαν ὀλιπαραμένης. παντοθεν γὰρ ἀγώγιμ ⊕ ἐ ἀκόλας ⊕, καὶ ὀσπ εὐωδῆς, καὶ ὀσπ ςρωμνῆς, καὶ ὀσπ σωαναρεφῆς· κ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἐκ τ ὤτων, καὶ ἐκ τῶν γάθων· ἀλλὰ καὶ ἐκ τ μυκτήρων. καθάπερ οἱ βοες τῆς κρίκοις κ τῆς χοίνοις, οὕτω ἢ καὶ ὁ ἀκόλας ⊕ θυμιάμασι, καὶ μύροις, καὶ τ ὀσπ τ ςεφάνων εὐωδίας ἀπείλκυσε. ἐπεὶ ἢ ὐδεμίαν χώραν ὀσπνέμομεν ἡδονῆ, πρὸς ὐδεμίαν συμπλιγμένη λυσιπλῆ τῷ βίῳ χρείαν, φέρε καὶ παῦθα Δ ςαλώμεθα, τὸ χρεωῶδες αἰρεύμενοι. ἐσὶ γάρ πνες εὐωδίαι κ καρωλικαὶ, ὐδὲ ἐρωῶκαὶ· εὔχομαι συμπλεκῆς καὶ τ ἀκόλαςον ἐπαρείας ὀσπίσω· ὑγιέναι ἢ μᾶ σωφροσύνης, καὶ τ μὲν ἐγκέφαλον ὑπερέφεσθαι, ὁπλωίκα ἂν καχεκῆ· ῥωννύσθαι ἢ καὶ τὸν ςόμαχον. πολλᾶ πάντων δεῖ τῆς ἄνθεσιν ὀλιψύχειν αὐτὸν, ὁπότε λειπόωθαι ἐβέλει τὸ ὑρῶδες· ὁ γὰρ κᾶ πάντα ὀσπορρέγκισιν τῷ χρῆσιν αὐτῶν, ἀλλ' ὡς πρ φαρμάκῳ καὶ βοηθήματι χρῆσιν τῷ μύρῳ· πρός τι τὸ ἐπιγῆραι τῷ ἀπωδῶσαι δύναμιν, καὶ πρὸς τὰς καπέρρους, καὶ πρὸς τὰς καπιψύξεις, δυσπρίτησιν τ· καθα καὶ ὁ κωμικὸς φησί πω· Μύρεις ὑπαλείφεται τὰς χῆρας· ὑγείας μέρ ⊕ μέτεσιν, ὀδμὰς ἐγκεφάλων χρῆσις ποιᾶν· καὶ ἡ τῶν ποδῶν Δ τῦ λίπος τ ἀναθρεμμένων ἢ ἐμψυχότων μύρων αἰάτειψις, ὠφελείας ἕνεκεν ὀλιηδεύπ· ὡς δὴ ὀσπ τῆς κεφαλῆς τοῖς πεπληρωμένοις ἐλκέ τινα καὶ ὑποχώρησιν ὀλὶ τὸ μὴ κύεσα τ μερῶν γίνεσθαι. ἡδονὴ δέ, ἣ μὴ ποιῆσι τὸ χρεωῶδες, ἡθυς ἐσὶν ἐπιεικῆ Δ ςόλη, καὶ φάρμακον ἐρισθμῶν. Δ Φέρει ἢ ὅλως τὸ μυραλειφῆν, τῷ μύρῳ χρίεσθαι· τὸ μὲν γὰρ, ῥηλυδριῶδες· τὸ δὲ χρίεσθαι τῷ μύρῳ, καὶ λυσιπλῆ ἴσθ' ὅτι. Αρίσπ ⊕· γῦν ὁ φιλόσφ ⊕, χρισίμεν ⊕ μύρῳ, Κακῶς κακῶς ὀσπολωλίναι χρὴ τὰς κίναιδους ἔφασκεν, τῷ μύρῳ τὴν ὠφέλειαν εἰς λοιδορίαν Δ βιβληκότας. Τίμα ἢ ἰατρὸν πρὸς χρείαν αὐτ, φησὶν ἡ γραφή· καὶ γὰρ αὐτὸν ἔκλισεν ὁ ὕψις ⊕· παρὰ ἢ κυρίᾳ ἔσιν ἴασις· ὑπὲρ ὑπάγ, Καὶ μυρεψὸς ποιήσει μυγμα· ὡς εἰς ὠφέλειαν δῆλον ὅτι, ὅπως ἡδυπαθῶν δεδομένων τῶν μύρων. ὁ γὰρ πρὸ τὸ ἱρισθικὸν τ μύρων ἀπωδᾶσιν ὐδαμῶς, ἀλλὰ τὸ ὠφέλιμον ἐκλικλίεν· ὅπ γε καὶ τ ἐλαίου τῷ γῆσιν ἀνῆκεν ὁ θεὸς ἀνθρώποις εἰς πόνων ἀρωγήν. αἱ ἢ ἀφραίτουσαι γυναῖκες, βάπλουσαι μὲν Δ πολιὰς, μυρίζουσαι ἢ Δ τὰς τρίχας, πλιώτεραι ῥᾳδίεν γίνονται, Δ Δ δρώμαζα, ξηραινόμεναι ὄντα· διὸ κ αὖχ μηρότερον γίνεσθαι εἰμυελίζομένοι· ὁ δὲ αὐχμὸς, πολιωτέρους ποιᾶ. εἴτε γὰρ αὔαισις τριχὸς ἡ πλία, εἴτε ἔνδεια θέρμῆ, τ ξηρότητος τῷ οἰκείαν τῆς τριχὸς ἐκπύκνωσις τριφὴν τῷ ὑγρὰν, καὶ πιλιὰς ὀσπτελύσας· πῶς ἂν ἐκότως ἔτι ἀρα-

πῶμεν τὰ μύρα, δι' ἃ αἱ πόλαι, οἱ φύγαδες πόλιας; καθάπερ ἢ οἱ κώνωπες, μιηλατοῦντες. ὁπ' ὀδμῆς ἀνιχνεύσαντες τὰ θηρία· ἔτως ὁπ' τ' ὠφελίας τ' μύρων εὐωδίας θηρῶσιν οἱ σώφρονες τὰς ἀπλυσίας. τοιαύτη ἢ κ' τ' σιφάνου ἡ χρῆσις, κωμαστικὴ καὶ πόρνος, ἀπόρρητος. Μή μοι σίφανον ἀμφιθῇς κάρα. ἥρως μὲν γὰρ ὥρα, λειμῶσιν ἐνδρόσοις, κ' μαλακοῖς ποικίλοις χλοάζουσιν ἄνθεσιν ἐνδιαιτᾶσα καλόν, αὐτοφυὲς κ' ἀλικρινὲς πνεῦμα εὐωδίας, καθάπερ τὰς μελίττας, τρεφομένους. τ' ἢ πλεῖστον σίφανον ἐξ ἀκηράτου λειμῶνος κοσμήσασα, οἶνος ἀφέλκυσεν, ὁ σωφρόνων· ὁ γὰρ ἁρμόδιον ῥόδων κάλυξιν, ἢ ἴοις, ἢ κρίνοις ἢ ἄλλοις ποτὲ ποίοις ἄνθεσι χαίτην πυκάζας κωμαστικὴν, διανθιζομένους πῶ χλοΐνῳ. ἐμψύχει γὰρ χαίτην ἄλλως ὁ σίφανος ἀφικνούμενος, καὶ δι' ὑγρότητα πνεῦμα, ἐ Δὸς ψυχρότητα. τοῦτον κ' οἱ ἰατροὶ ψυχρὸν ὄντα φύσει λογοῦσιν τ' ἐγκέφαλον, μύρῳ χρίσθαι ἀξιοῦσι τὰ σῆψη κ' μυελήρας ἄρκυς, ὡς διωθοῖεν πῶ πυρώδη ἀναθυμιάσιν, ἡ συχῇ διαδύσαν, εὐρόως ἀναθάλπειν τῶν ψυχρότητα. πολλ' τοίνυν δεῖ τοῖς αὐχοῦσιν ἀπλύτοις εἶναι αὐτόν. καὶ μοῦ ἐ τὸ πρῶτον τ' ἀηδίας ὡς κατασφθείρεις δοκοῦσιν. ὅτι γὰρ δοκολαύκασι τῆς ὄψεως οἱ ἀναθέμενοι τ' σίφανον ὑπὲρ τὰς ὄψεις· ἀδὲ μὲν τ' εὐωδίας, οἱ ἀπολαύοντες ὑπὲρ τὰς ἀναπνοὰς ἐ ἀνῆ· ἀναδιδόσης γὰρ ἄνω καὶ ἀναθυμιωμένης κ' φύσιν τῆς εὐωδίας ὑπὲρ τῶ κεφαλὴν, ἔρημος τῆς δοκολαύσεως ἡ ἀναπνοὴ καταλείπεται, ἀφαρπαζομένης τῆς εὐωδίας. ὡς περ ἔν τ' κάλλος, ἕτω καὶ τὸ ἄνθος περιβλεπόμενον· καὶ χρὴ δι' ὄψεως δοκολαύοντας τῶν καλῶν, δεξάζειν τ' δημιεργόν. ἡ χρῆσις ἢ αὐτῶν ἁπλῆ, καὶ ἄπορον παρέρχεται μετανοίας πεφορμένη. αὐτίκα δὴ μαλακ' διελίγχεται τὸ ἐφήμερον αὐτῶν· ἄμφω γὰρ μαραίνεται, καὶ τὸ ἄνθος, ἐ τὸ κάλλος. ἀλλὰ ἐ τῆς θηγάνου αὐτῶν, τὸ μὲν, ἐνέψυξεν· τὸ δὲ, ἐξέκαυσεν. ἐνὶ ἢ λόγῳ ἡ περὶ τῶ ὄψιν δοκόλαυσις αὐτῶν, ὑόρις ἐστὶν, ἀτρυφή· τρυφᾶν ἢ ἡμῖν, ὡς ἐν παραδείσῳ, πεφῆκεν σωφρόνως, τῷ ἔντι περιπεμένους τῇ χαρᾷ. σίφανον μὲν γυναικὸς, τὸν ἄνδρα· ἐστὶν ληθαῖον· ἀνδρὸς δὲ, τ' γάμου· ἄνθη δὲ τῦ γάμου, ἐ τίκνα ἀμφοῖν, ἃ δὴ τῶν σαρκικῶν λειμώνων ὁ θεῖος δρέπτ' χορτός. σίφανος δὲ χορόϊλον, τίκνα τέκνων· δοξάζει δὲ πᾶσιν οἱ πατέρες, φησὶν· ἡμῖν δὲ ὁ πατὴρ τ' ὅλων· κ' τῆς συμπάσης ἐκκλησίας σίφανος ὁ Χριστός. καθάπερ δὲ αἱ ῥίζαι κ' αἱ βοτάναι, οὕτω δὲ ἐ τὰ ἄνθη ἰδίας ἔχει τιθήνας· κ' τὰς μὲν, ἐπωφελεῖς· τὰς δὲ, βλαβεῖς· ἔστι δὲ ἃς ἐ βλασφαλεῖς. ὁ γῦν κιττὸς ἐμψύχει· ἡ δὲ καρύα, πνεῦμα ἀφίησι καρωτικὸν, ὡς ἐμφαίνει κ' τὔνομα ἐτυμολογούμενον. νάρκισσος δὲ, βαρύοδμόν ἐστιν ἄνθος· ὁ λίγχει δὲ αὐτὸ ἡ πολυηρεία, ναρκᾶν ἐμποιῶν τοῖς νεύροις· αἱ δὲ τ' ῥόδων ἐ τῶν ἴων δοκοφοραὶ, ἡσυχῇ ἔσω ψύχραι, συσίλλουσι ἐ βλασύφρουσι τὰς καρδίας· ἡμῖν δὲ, ὁ χ' ἁπλῶς τοῖν συμμιγνύμεν, ἀλλ' ὁδὲ οἰνῶδες βλαστίτραπται. ναὶ μὰ ὁ κρίκος, ἐ τῆς κύπρου τὸ ἄνθος, οἷς ὕπνον ἀλυπον ὑπαγάγοι τῷ. πολλὰ δὲ αὐτῶν, φύσει ψυχρὸν ὄντα τ' ἐγκέφαλον, ἀναθάλπει τ' δοφοραῖς· λιπαίνοντα τ' κεφαλὴς τὰ θερμοπνεύματα. ἐν πῦθαν κ' τὸ ῥόδον ἐπωνομάσθαι φασὶν, ὅτι πάμπολυ τ' ὀδωδῆς ἀφίησι ῥεῦμα· διὸ ἐ βλαπτὸν μαραίνει). ἀλλ' ὁδὲ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τῶν Ἑλλήνων, ἡ χρῆσις πω τ' σιφάνων λῶ. οὔτε γὰρ εἰ μὴ ἔρις, οὔθ' οἱ ἀφροδίαστοι κίχλαι) φαίακες αὐτοῖς. ἐν δὲ τοῖς ἀγῶσι, πρῶτον ἡ τῶν ἀθλητῶν δόσις λῶ· δεύτερον δὲ ὁ ἐπιγραμμὸς· τρίτον ἡ φυλλοβολία· πλὴν πᾶν ὁ σίφανος, βλίδοσιν λαβοῦσης εἰς τρυφὴν τ' Ἑλλάδος μ' τὰ Μηδικά. ἔργον) τοίνυν σιφάνων οἱ τῷ λόγῳ παιδαγωγούμενοι· οὐκ βλίκαπαδὲν δοκοῦσιν τ' λόγον, ἐν ὀγκιφάλῳ τοῦτον ἱδρυμένον· ὁσὶ ὅτι κωμαστικῆς ἀγερωχίας σύμβολον ὁ σίφανος ἔστι· ἀλλὰ γὰρ ὅτι τοῖς ἀβώλοις κατανόμασεν· ἐ γῦν Σοφοκλῆς τον νάρκισσον δεξαίην μεγάλων θεῶν σιφάνωμα πεφῆσθαι, τῶν χθονίων λέγων· ῥόδα δὲ ἔως Μούσας Σαπφὼ καταφθείρει· οὐ γὰρ μιτέχεις ῥόδων τ' ὀκ Πιερίας· κρίνω δὲ ἡδέως τῷ Ἥρᾳ φασὶ· ἐ τῷ Ἄρτεμιν, μυρρίνῃ. ἀ γὰρ κ' τὰ μάλιστα μὲν δὴ ἄνθρωπον γάζεται τὰ ἄνθη· παῖς δὲ οἱ ἀνόητοι λαβόντες, ὁκ εἰς τῷ ἰδίαν εὐχάριστον χρῆσιν, ἀλλ' εἰς τῷ τ' δαιμονίων ἀχαρίστων ὑπηρεσίαν κατεχρήσαντ'. ἀφεκτέον αὐτῶν Δὸς τῷ σωτῆρος. αἰσχλήτε δὲ ἀμεριμνίας ὁ σίφανος σύμβολον· τοῦτον ἐ τὸν νεκρὸν καταστεφανοῦσιν· ᾧ λόγῳ ἐ τὰ εἴδωλα, ἔργῳ πεσεμαρτυρῆκεν αὐτοῖς τὸ εἶναι νεκρῶς· εἰ μὲν γὰρ βακχεύοιντες, ὁδὲ ἂν ὁ σίφανον ὀργάζεσθαι· ἐπὴν ἢ ἀμφιθῶν) τὰ ἄνθη, πρὸς τῷ τελευτῷ ὑπερκάοντα. ἀ δὴ κοινωνητέον ὅθ' ὁπωσιῶν δαίμοσιν· ἀλλ' ὁδὲ τῷ οἰκεῖα ἔστ' ἡμῖν τῷ ζῶσιν, ἄκλῳ ἀβώλων τ' νεκρῶν, καταστέον. ὁ γὰρ καλὸς ἔ ἀμαράντου σίφανος δοκεῖ) τῷ καλῶς πεπολιτευμένῳ. τὸ ἄνθος τῦτ' γὰ βασιλεῖον κ' κεχώρηκεν· μένον δὲ αὐτὸ καρποφορῶν θέλει) ἀγαθός. πρὸς δὲ, ἐ ἀλόγοις, ἀκηκοότας ἡμᾶς τ' κύριον ἀκούσεις ἱστεμμένον, αὐτὰς στρυφῶντας τῷ στεφάνῳ τ' κυρίου πάθη, ἀναδοῦσθαι τοῖς ἄνθεσιν. ὁ μὲν γὰρ τ' κυρίου σίφανος, ἡμᾶς ἠνίπερ πεφθηκῶς, τὰς ποτὲ ἀκάρπους, τὰς πεπεκτημένους αὐτῷ Δὸς τῆς ἐκκλησίας, ἧς

ἐστιν

ἐστι κεφαλή· ἀλλὰ καὶ τὸ πίστως ἐστι τύπος· ζωῆς μέν, ἀφ' ἧς τὸ ὑσσὸν ἔχει ξύλον· εὐφρεστικὴν δή, ἀφ' ἧς τὸ περιγειρόμενον στέφανος· κινδυνώδη δέ, ἀφ' ἧς τὸ ἀκανθῶδες· ὑδὲ γὰρ ἀνεμωπὸ περισπάσαι τῷ λόγῳ ἔξεστιν· ὁ δὴ πλεκτὸς μαρκὸς δὴ στέφανος ἦν τοῦ, καὶ τὸ πλέγμα τὸ σκολιοτηδὲ ἀναλύπα, ἢ τὸ αὖθις ξηραίνεπαι μαραίνεπαι γὰρ ἡ δοξα τὸ τῷ κυρίῳ μὴ πιπτωκότων. Ἰησοῦς δὴ ἐστι φάναι τὸ ὑψωμένον, τὸ αὐτῶν καταμαρτυρῆσαι ἁμαρτίας τὸ αὐτὸ γὰρ οἱ σκληροκάρδιοι, περιφρητέαι ἔτως πεφισμένοι ἀ νοῦσιν, ἵνα αὐτοὶ ὕβριν καλοῦσιν κυρίαν. Οὐκ ἔγνω τὸ κύριον ὁ λαὸς ὁ πολυανημένος· ἀ θεωπίπτωπα τὰ λογισμὰ· ἀ πιφώπευπα τὰ σκοπισμά· οὐκ εἶδεν τὸ θεόν· τὸν κύριον ἠρνήπαπο· ὁσπολώλεκεν τὸ εἶναι Ισραήλ· ἰδίωξεν τὸ θεόν· καθυβρίζειν ἤλπισεν τὸν λόγον· καὶ οὐκ ἐσαύριωσεν ὡς κακῶς ἔχει, ἀνέστιψεν ὡς βασιλέα. Ἀφ' τοῦτό πι ἐς ὃν οὐκ ὀπῆς ἔσω ἄνθρωπον, τὸν φιλάνθρωπον θεὸν ὀπογώσαντα κύριον, καὶ δίκαιον· ὃν αὐτοὶ περιπίκραναν ὀπιθέζαντο τὸ κύριον, τούτῳ αὖπις ὑψουμένῳ μεμαρτυρήκασι, τὸ ἀφάδημα τῆς δικαιοσύνης τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα ἐπηρμένῳ θεαψαμένης, ἀφ' τῆς ἀσθαλοῦς ἀκάνθης· τὸ ἀφάδημα τοῦτ' πῖς ὀπιθυμήσει πολέμιον, ἐκφύλυσιν αὐτός· πῖς συνεκκλησιάζειν φίλον, ἐβρίγκωσιν αὐτός· ὁ στέφανος ἔτος, ἄνθος ἐστὶ τῶν πιπτωκότων εἰς τὸ δεδοξασμένον· αἱμάσσει δὴ καὶ κολάζει τὰς ἡπιστότας. ναὶ μὴν καὶ σύμβολόν ἐστι δεσποτικῆς καπρθώματος, βασιλικῆς αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ τῷ ἡγεμονικῷ δὲ σώματος, πάντα ἡμῶν τὰ σωτηρία, δι' ὧν σκεντήμεθα· αὐτὸς γὰρ τῷ ἰδίῳ πάθει ἐρύσαμεν ἡμᾶς ὑσὸ σκανδάλων καὶ ἁμαρτιῶν, καὶ τῶν πιόντων ἀκανθῶν, καὶ τὸν ἀφόβολον καταρήσας, ἀνοτως ἐπερχόμενος ἄρηκεν· Πῦ σταθέντα τὸ κέντρον; καὶ ἡμεῖς μὲν, ἐξ ἀκανθῶν τρυγῶμεν σταφυλὰς, καὶ σῦκα ὑσὸ βάτων· οἱ δὴ, ἐς τραύματα καπεξαίνουσι· ἐφ' οὓς ἐξεπίπτωσι τὰς χεῖρας, ὅτι λαὸν ἀπειθῆ καὶ ἀντιλέγοντα. ἔχομι δὲ σοι καὶ ἄλλο μυστικὸν ἐπιθεῖναι ἀκπῶν· ἐπεὶ γὰρ ὁ παγκρατὴς κύριος τῶν ὅλων, ὁπλοϊκὰ νομοθετῶν ἤρχετο τῷ λόγῳ, καὶ τῷ Μωσεῖ καταφανῆ ὁδὸν λέγει χθιζὰ τοῖς αὐτοῦ διώκαιν, ὅπως αὐτοῦ δείκνυται γεωδὴς, φυτὸς μεμορφωμένου, ὅτι φλεγομένῳ βάτῳ· τὸ δὲ, ἀκανθῶδες φυτὸν ἐστιν, ὁ βάτος· ἐκ δὴ ἐπαύσατο τὰ νομοθεσίας καὶ τῆς εἰς ἀνθρώπους ὅπαθημίας ὁ λόγος, ὁ κύριος μυστικῶς αὖθις ἀνατέφεται ἀκάνθη· ἐνθεν δὲ ἀπὸν ἐκλῆσι, ὅθεν καπῆλθεν, ἀνακεφαλαιώμενος τὴν ἀρχὴν τῆς καθόδου τὰ παλαιᾶς· ὅπως ὁ Ἀφὰ βάτος τὸ πρῶτον ὀφθεὶς ὁ λόγος, Ἀφὰ τὰ ἀκάνθης ὕστερον ἀναληφθεὶς, μιᾶς ἔρχεται πάντα δείξῃ δυνάμεως, εἰς ὢν, ἑνὸς ὄντος τῶ πατρός· ἀρχὴ καὶ τέλος αἰῶνος. ἀλλ' ἐξεῖδον γὰρ ἔγωγε παιδαγωγικὸν τύπον, τὸ διδασκαλικὸν εἶδος παρεσιγῶν· αὐθις δὲ ὅπῃ τὸ πρόκειμενον ἐπανειμι. ὡς μὲν δὴ ἐν τῷ Φαρμάκης μοίρᾳ, ἰάσιμος ἔνεκα, ἐῶ· ὅπῃ δὲ ἡ Ἀφροχύπους σώφρονος, οὐκ ὀπόθλητέον τὰ ὑσὸ τῶν ἀνθῶν πρῦνον, καὶ τὰ ὑσὸ τῶν μύρων τε καὶ θυμιαμάτων ἀφίλναν, δεδηλώκαμεν· ἃ δὲ καὶ λέγουσίν πινες, Τίς δὲν ἔπ χάρις ἀνθῶν, τοῖς μὴ χρωμένοις αὐτοῖς ἴσον ὡς ἄρα καὶ τὰ μύρα ἐξ αὐτῶν σκυάζεται, καὶ ἔστι πολυφιλῆ· σύσσιτον μὲν, οὐκ κρίτων καὶ λιρίων· ἔπ δὴ θερμαλικὸν, ἀναξυμωπικὸν, ἐλκυστικὸν, ὑγραωπικὸν, σμηκπικὸν, λεπομερές, χολῆς κινητικὸν, μαλακτικόν· ναρκίσσινον δέ, τὸ οὐ ναρκίσσου, ἀπ' ἴσης ὀνίνησι τῷ σκόρδῳ· μύρσινον δὲ, τὸ ἐκ μύρτων καὶ μυρρίνης, συπικὸν, πικρακίζον τοὺς ὑσὸ τῶ σώματος· ὑσοφορὰς· τὸ δὲ ἐκ ῥόδων, ἐμψυκτικόν. καθόλου γὰρ καὶ πᾶσα ἡς τὴν ἡμέτερα εὐχρησίαν δεδημίουργηται. Εἰσὶ κάκεῖνα μὲν, φησὶ, τὰ ὡς ῥόδον πιφυτευόμενον ὅπῃ ῥεύματων ὑδάτων, βλασήσαι· ὡς λιβάνου εὐωδιάσαι ὀσμήν· καὶ εὐλογήσαι κύριον ὅπῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ. καὶ πολὺς αὖ ἐπὶ ὁ περὶ τούτων λόγος, ἡς τὰς ἀναγκαίας ὠφελείας λεγέσθων ἡμῶν τὰ ἄνθη καὶ τὰ ἀρώματα, οὐκ ἐς τὰς ὕβρεις τῆς τρυφῆς γεγενέναι. ἐ δὲ καὶ ἄρα τὶ συγχωρητέον, δόσπερ τὰ ὁδμῆς ὁσπολύσαι αὐτοῖς τῶν ἀνθῶν, μὴ καπεσθίεσθαι δὲ· πολυωρῶν γὰρ τὰ ἄνθρωπον ὁ πατὴρ, καὶ τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ τέκνῳ τούτῳ πεπέχει οἴνῳ. λέγε γ' ἔνι γραφὴ· ὕδωρ, καὶ πῦρ, Ϲ σίδηρος, καὶ ἅλας, σεμίδαλιν πυρῦ, καὶ μέλι, αἷμα σταφυλῆς, καὶ ἔλαιον, καὶ ἱμάτιον, ταῦτα πάντα τοῖς εὐσεβέσιν εἰς ἀγαθά.

Πῶς τῷ ὕπνῳ περσπικτέον. θ'.

Ὅπως δὲ ἐπεῦθεν ὅπῃ τὸν ὕπνον ἴωμεν, τῶν σωφρεσυνῆς μεμνημένοι παραγγελμάτων, τῶν ἡδὴ λεκτέον. μὴ γὰρ τὴν εὐωχίαν εὐλογήσωμεν τὸν θεόν, ὅπῃ τῇ μεταδόσει τῶν ὁσπολαύσαν καὶ τῇ διακρομῇ τῆς ἡμέρας, ὅπῃ τὸν ὕπνον παρακλητέον τὸ λόγον, τὴν πολυέλεκτον τῶν ὑπερκειμένων, ἃς χρυσοπάτους τὰ πόδας, καὶ χρυσοπικίλους ψιλὰ πόδας ζυγίδας τὰ ἀλκυόνας. καὶ τὰς γυναῖκας τὰς πολυτιμήτους· τὰ τὸ ποικίλα ῥάκια, τὰ πορφυρᾶ· χλαίνας θ' ἐφ' ὑπέρθυ οὔλας, καὶ τὰς ὑπὲρ μαλακωτέρας εὐνὰς παραπεμπομένους. πρὸς γὰρ

τῷ ἀπιόγῳ τ ἡδυπαθείας, ἀπολλαδὸς ἡ ἐν τοῖς χροώδεσι τ πίλων ἐγκόιμησις, καθάπερ ἐκ
ἀχανῶς κατακαθεσθέντων τ σωμάτων, ἀφ' ὧν μαλακίαν τῶν ῥωμάτων. ὑδὲ γὰ σωίχει ἀπο-
ῥεφομένους τοῖς συναζομένους ἐν αὐτοῖς, ἀφ' ὧν περ ἐκάτερα ἔ σώμα] ⊙ ἐχθάδη τ εὐνῆς
ἐπινάσσων· ὑδὲ ἀπτρέπ' πίπτειθαι σιτία, ἃ μὴ καὶ συγκαίειν μᾶλλον· ὁ δὴ ἀφθαρτον τῶν
τροφήν. αἱ γὰ ἀπλοῦς τ ὁμαλοῖς συναῖς, οἷον ὑπνω γυμνάσιον ὑπάρχουσι Φυσικὸν, [συνεργοῦσι πρὸς τὸν κατάπηξιν τῆς τροφῆς· οἱ γὰ ἀπυλίθαι δυνάμενοι ἄλλας συναῖς, οἷον ὑπνου γυμνασιον τοῦτ ἔχοῦσι Φυσικὸν,] ῥᾶον κατα[ἀπτουσι τὰς τροφὰς, καὶ σφὰς ἀπηθεστέρους πρὸς τὰς ἐξιτάσεις παρασκεύάζουσιν. ἔτι γε μὴν οἱ ὀργυρόπεδες σίμπεδες, πολλῆς ἀλαζονείας ἐσὶ κατήγοροι· καὶ ὁ ἐν τοῖς κλινιδίοις ἐλέφας, ὀπολελειπτ ⊙ ψυχλὸ σώμα] ⊙, οὐκ εὐαγὲς ἀγίοις ἀνθρώποις, ἀναπώπτους τύχνασμα βλακικόν. ὑ ἀγαθαστέον ἄρα τοῖς αὐτὰ· ὑ γὰ ἀπείρατα τοῖς κακτημένοις ἡ χρῆσις, ἀλλ' ἡ τοῖς αὐτὰ ἀπτήθδυσις κακόλυπτ. ὑ γὰ ἐν τέτοις τ εὐδαιμον. πάλιν τι αὖ κινεοδεξίας ἐσὶ κωμικῆς, καθάπερ τὸν Διομήδη, ἀπτηδεύειν εὐδαν·

» ——ὑπὸ σ[ἔρωτ ρὶν βοὸς ἀγραύλου· πλὼ ἃ μὴ ἄρα ἡ τοῖς ἀσις ἀναγκάζοι. ὁ γὰ Οδυσσεὺς, τ νυμφιδίαν κλίνης πὶ σκάζον, λήθῳ ἐπανορθῶτ. πανύπη τοῖς εὐπλοια καὶ αὐτουργία, οὐ παρὰ τοῖς ἰδιώ]ας μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἡγεμόνες τ παλαιῶν Ἑλλή]ων ἠσκῆτ. καὶ τί μοι τάτων λόγ ⊙ ὁ Ιακχῶς, ἐκαθεύδειν χαμαὶ, καὶ λήθ ⊙ αὐτῷ πρὸς κιφάλαιον λῶ. τὸ πρὸ τὸν ὕμνον τὸν ὑπὲρ ἄνθρωπον, ἰδὼν κατηζιωτ. ἡμῖν γὰ χρὴ εἶν ἀκολύθως τῷ λόγῳ, ἀφιλοῦ τῇ εὐνῇ καὶ λιτῇ, σύμμετρον ἐχούσῃ τ παρηγορῶν· ἀ γὰρ ⊙ εἶη, τ σίτου· ἀ κρύος εἶη, τ ἄλπου. ἡ κλίνη δὲ, ἀπείργ ⊙ ἴσω, καὶ λεως ἐχέτω τοὺς πόδας. αἱ γὰ πείρασι τερπύσης, τ ἐμπυσικῶν ἴσῶ· ὅτι γίγνον] τριβαὶ ζώων, πρὸς τοῖς ἐντομὰς τ πίχυος ἐπιλιπομένων αὐτὸν, καὶ μὴ ὀστολιθαινόντων. μάλιστα γὰ τ κοίτης τ μαλθακὸν. συμμέτρως ἀρρενιστέον. ὑ γὰ ἔκλυσιν χρὴ τῷ σώμα] ⊙ ἐναι παντελῆ τ ὕπνου, ἀλλὰ κόσμου. διὸ καὶ παραλαμβάνεθαι φημὶ δεῖν αὐτὸν,

» οὐκ ἀπραθυμία, ἀλ' ἀπὶ τῇ τ πράξεων αἰσπούλῃ. ἐπιγερτικῶς ἂν ὀστυσκελίσειν. Ἔσω-
» σαν γάρ, φησιν, ὑμῶν αἱ ὀσφύες πρὸς ζωσμένων, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι, καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀν-
» θρώποις προσδεχομένοις τ κύριον αὐτῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων· ἵνα ἐλθόν ⊙ κ κρούσαν-
» τ ⊙, αὐτίκα ἀνοίξωσιν αὐτῷ μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύρι ⊙ ἐγρηγορότας εὑρῇ.
ὑδὲν γὰ ἀνδρὸς ὅφιλ ⊙ καθεύδοντ ⊙, ὥσπερ οὐδὲ πθηκῶτ ⊙. διὸ πολλάκις καὶ τ νυκτὸς αὐτὸν μεσοῦντα τ κοίτης, καὶ τ θεῖον ὑλογητέον· μακάριοι γὰρ οἱ ἐγρηγορότες εἰς αὐτὸν, σφᾶς αὐτοὺς ἀπικαζοῦσι ἀγγέλοις, οὓς ἐγρηγόρους καλοῦμεν. καθεύδων γὰ ἄνθρωπ ⊙ οὐδὲς ὠφελεῖ ⊙, ὑδὲν μᾶλλον τοῦ μὴ ζῶντ ⊙· ὁ δὲ τὸ φῶς ἔχων, ἐγρήγορε, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸν ὑ καταλαμβάνει· οὐδὲ μιλεῖ ὕπν ⊙, ἐπεὶ μὴ σκότ ⊙. ἐγρήγορεν ἄρα πρὸς τ θεὸν ὁ πφωτισμένος ⊙· ὁ δὲ τοιοῦτ ⊙,

» ζῇ. ὁ γὰ γέγονεν ἐν αὐτῷ, ζωὴ ἦν. Μακάρι ⊙ ἄνθρωπ ⊙, φησὶν ἡ σοφία, ὃς εἰσακούσετό μου·
» καὶ ἄνθρωπ ⊙ ὃς [ἀς ἡμᾶς ἐδὰς φυλάσσει, ἀγρυπνῶν ἐπ' ἐμοῖς θύραις, καθ' ἡμέραν πρὸς
» σταθμὸς ἐμῶν εἰσόδων. ἆρ οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς οἱ λοιποί· ἀλλὰ χρηγορῶμεν, φησὶν ἡ σοφία, καὶ νήφωμεν. οἱ γὰ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσιν· καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύσκονται·
» τυπτῶν ἐν τῷ τῆς ἀγνοίας σκότῳ· ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες, νήφωμεν. Πάλιν γὰ ὑμεῖς, φησὶ φωτὸς ἐστὲ, καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς, οὐδὲ σκότους· ἀλλ' ὃς ἐσὶν ἡμῖν τῇ ζωῇ τῇ ἀληθινῇ καὶ τῇ φρονῆν γνησίως μάλιστα κηδεμόνι, ἐγρήγορε χρόνον ὡς πλεῖστον· τὸ μὲν πρὸς ὑγιαν αὐτὸ μόνον φυλάττων ἐνταῦθα χρήσιμον, ἔστι γὰ πλὺ καλῶς εἰς ἔθος ἰών. μελέτη γὰ ἀσκήσεως αἰδίων ἐγρήγορσιν οὐκ πόνων ὑμᾶς μὴ ἂν ἡμᾶς βαρεῖται αἱ τροφαὶ, ἀπκυφιζέντων δὲ· ἐν ὅτι μάλιστα μὴ βλαπτώμεθα τῷ ὕπνῳ, καθάπερ τῶν πεχομένων οἱ ἐξηρτημένοι τ βάρη· ἔμπαλιν γὰ οἷον ἐξ αὐσης κάτωθεν, τ νηφάλιον ἡμᾶς ἀνακυφίσῃ εἰς τὰς ἀπολαὰς τῆς ἐγρηγόρσεως. ἔοικε γὰρ ἡ τ ὕπνου καταφορὰ μανίᾳ τῳ, δι' ἄνοιαν εἰς ἀναισθησίαν ὑποφερομένη, τῶν βλεφάρων τῇ ἀημύσῃ, τ φῶς ἀποτεμνομένη τὸ ἐν φῶς τοῦτ, ἡ τ φωτὸς τ ἀληθινῆς υἱοὶ μὴ ἀποκλείσωμεν θύρας· ἔνδον γὰ εἰς ἡμᾶς ἀποβλέψαι ἐς. τ κεκρυμμένου τὰς ὄψεις αὐθρώπ φωτίσαντες,
52 τὸν τ ἀληθῆ αὐτὸν ἐπιστεύσαμεν, καὶ τῶν τούτου ῥημάτων μεταλαμβάνοντες, τὰς ἀληθεῖς τῶν ὀνείρων ἐναργῶς καὶ φρονίμως ἀποκαλυπτώμεθα. ἐρυταὶ γὰ οἰνοβαρύντων, καὶ τ ἀποπεπαγμένων τ τροφῆς οἱ ῥοχμοὶ, καὶ τὸ ῥέγχειν τῆς σώμασιν ἐνεληλεμένον, χασίρων τι στενοχωρουμένων βορβορυγμοὶ τὸ διεξοδικὸν τῆς ψυχῆς κατέχουσιν ὄμμα, φαντασιῶν μυρίων τῆς ἀμυσίας ἐμπεταλαμένης. αἰτία δὲ ἡ ἀεὶ πὶ τροφὴ, τὸ λογιστικὸν εἰς ἀναισθησίαν καθέλκουσα ὕπν ⊙· γὰο δὴ πολὺς, οὔτε τοῖς σώμασιν, οὔτε τ ψυχαῖς ἡμῶν ὠφέλειαν πιφέρων, οὐδ[αὐτῆς τ ἀεὶ τῶν ἀληθῶν πράξεσι πάντα ἁρμόττων ἐσὶν, ἐ καὶ κ' φύσιν ἐσίν. λωτ γὰ ὁ

δίκαι ⊙,

ἄνθρωπος· παραπέμπομεν γὰρ τῷ παλιγγενεσίᾳ οἰκονομίας τὴν ἐξήγησιν· οὐκ ἂν δὲ τὴν ἄθεσμον σκοπήσειεν μηδεὶς ἡμῖν, μὴ ἐκ καταμεθυσθέντος τῶν θυγατέρων, ἢ ὕπνῳ καρωθείς. ἐπεὶ οὖν τὰ αἴτια τῆς πολλῆς εἰς ὕπνον εἰκὸς ἦν καταφορᾶς, νηφαλιώτερον ποιησώμεθα· ἡ γὰρ ἐκ πανύχιον εὕδειν τοὺς ἔνοικον ἔχοντας τὸν λόγον, τὸν ἐγρήγορον· ὑπνηρότερον ἢ νύκλωρ μάλιστα. ἐπὶ αἱ ἡμέραι φθίνουσιν· καὶ τῷ μὲν, φιλολογητέον τῷ ἦ, τῆς αὐτῆς τέχνης ἀπτέον· γυναιξὶ δὲ, πλασίας ἐφαπτέον· πᾶσι ἦ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀσυμαχητέον ἡμῖν πρὸς τὸ ὕπνον, ἡρίμα ἐκ προκοπῆς ἐθίζουσιν, ὡς πλείονα χρόνον τῆς ζωῆς ἀσχήμονα μεταλαμβάνειν· ὁ γὰρ ὕπνος, ὡς περ πλούτου, τὸ ἡμισυ ἡμῶν τοῦ βίου συνδιαιρεῖται χρόνου. πολλοῦ γε δεῖν μοι ἡμέρας ὅλης τρίπηχ καθεύδειν τοῖς καὶ τῆς νυκτὸς τὸ πλεῖον ἐς ἐγρήγορσιν λοιπὸ ποιουμένοις. ἄλυσις δὲ, ἢ νυσσγμοὶ, καὶ διακοπαὶ, καὶ χάσμαι, δυσαρεστίαι ψυχῆς εἰσὶν ἀβέβαιοι. χ. ἦ καὶ τοῦτ ὅτι πᾶσιν ἡδέως, ὡς οὐ ψυχῆς τὸ δεόμενον ὕπνου ἐστὶν ἀνακίνητον· ἀλλὰ τοῦ σώματος, ἀναπαύλας ἀσχολουμένου, παρεῖται, μὴ ἐνεργούσης ἔτι σωματικῶς τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καθ' αὑτὴν ἐννοούσης· ἢ καὶ τῶν ὀνείρων οἱ ἀληθεῖς, ὀρθῶς λογιζομένῳ, νηφούσης ἐστὶ ψυχῆς λογισμοὶ, ἀπειρακάδεκα ἔτη πεπαιδευμένου, μετὰ τοῦ σώματος συμπαθείας, ἢ αὐτῆς αὐτὴ τὰ πράττειν συμβουλεύσης· ψυχῆς ἦ ὄλεθρος, τὸ ἀτρεμεῖν αὐτὴν· διόπερ ἀεὶ τὸ θεοῦ ἐννοούμενον, ἀσχολίᾳ τὸν ἄνθρωπον ἐξαπατῶν χαίρει· τῆς ζωῆς τὸ αἴσιον, ἐκ τῆς τοῦ ἐγρηγορέναι μελέτης, περιλαμβάνουσα.

Τίνα δεῖ παιδεύειν παιδοπώρας. ε.

ΣΥΝΟΥΣΙΑ δὲ τὸν νεανίαν μόνοις τοῖς γεγαμηκόσιν ὁπολέλαπται σκοπεῖν· τοῖς ἦ γεγαμηκόσι, σκοπὸς ἡ παιδοποιία· τέλος ἦ, ἡ εὐπαιδία· καθάπερ καὶ τῷ γεωργῷ τῆς τῶν σπερμάτων καταβολῆς αἰτία μὲν ἡ τῆς τροφῆς προμήθεια· τέλος ἦ αὐτῷ τὸ γεωργεῖν, ἡ τῶν καρπῶν συγκομιδή. μακρῷ ἦ ἀμείνων γεωργὸς, ὁ ἔμψυχον σπείρων ἄρουραν· ὁ μὲν γὰρ, ὅπερ καὶ τροφῆς ὀργανούμενος· ὁ ἦ, τὸ τῶν πάντων δεσποτῶν προμηθούμενος, γεωργεῖ· καὶ ὁ μὲν, δι' ἑαυτὸν· ὁ δὲ, διὰ τὸ θεῖον φυτουργεῖ· πληθυνόμενος γὰρ ἔρηκον· ἢ ὑπακουστέον ἢ κῆρ τῶν· ἀκούει ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ χαίρειν· καθὸ ἐς ὕβριν ἄνθρωπος ἄνθρωπον συνεργεῖ. ὁ πᾶσα ἔνεγκεν οὐθὲν ὡς σπερμάτων ὑποδοχεῖ· ὁ ἦ κῆπος, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῷ αὐτῷ γεωργῷ· ὑδὲ μὲν πέτρα σαρτέον, ὑδὲ καθυδριστέον τὸ σπέρμα, δεχομένην ὕβρισεν, ὑσίαν σωτηριαζομένην ἔχουσαν τὸ φύσεως τοὺς λογισμούς· τοὺς ἦ κῆ φύσιν λογισμοὺς ἀλόγως ὡς τοὺς παρὰ φύσιν καπνοχωΐαν πέρας, ἄθεον κομιδῆ. ὁ ρᾳδιεργὸν ὁ πόνος Φ. Μωσῆς ὅπως ποτὲ συμβολικῶς τὴν ἄκαρπον ὑποκρύπτει σπορὰν· Οὐκ ἐδίσκει, λέγων, τὸ λαγὼν, ὑδὲ τὴν ὕαιναν. ὁ βύλεται τὸ ποιότητος αὐτὴν μεταλαμβάνειν τὸν ἄνθρωπον, ὑδὲ μὲν τὸ ἴσης ἀσπλαγχνίας ὑποτρύσασθαι· καταπόρως γάρ τι δεῖ τὰς μίξεις τὰ ζῶα τὰ τε ἐπόλουτα· καὶ τὸ μὲν λαγὼν κατ' ἔτος πλειονεκτεῖν φασὶ τὴν ἀφόδευσιν, ὡς ἀριθμὸς εἰς βεβίωκεν ἔτεσιν, ἰσχνότερα τρέφειν· τὴν ἄρα τὴν κάλυσιν τοῦ ἰδωδῆς τὸ λαγὼ, παιδεραστίας ὀμφαίνειν ὑποτροπὴν· τὴν ἦ ὕαιναν ἀναλλάξαι ἀμείβειν τὸ ἄρρεν ὡς τὸ θῆλυ παρ' ὃ ἔτος ἱκανὸν· αἰνίττεσθαι ἦ, μὴ χρὴ ἐπὶ μοιχείας ὁρμᾶν, τὸ ὑαίνης ἀπέχόμενον. ἀλλὰ τὸ μὲν μὴ δεῖν ἐξομοιοῦσθαι τοῖς δὲ τοῖς ζώοις, διὰ τὸ σωφρονεῖν ἀπαγορεύσεως ὁμολογουμένως τὸ πόνου Φ. Μωσέα αἰνίττεσθαι, σύμφημι καγώ· ὁ μόνοις τοῖδε τῇ ἐξηγήσει τὸ συμβολικῶς ἠρμένων συγκατατίθεμαι. ὁ δ' ἂν ποτε βιασθείη φύσις εἰς μεταβολήν· τὸ ἦ ἄπεφ πεπλασμένον εἰς αὐτὸν, ὁ θεμις ἀπεπλάσθη γὰρ πάθος· τὸ γὰρ πάθος, ὁ φύσις· παρακαράττειν δὲ, ὁ μεταποιεῖν, τὸ σάθος ἔωθε τὸν πλάσιν· οἱ δὲ τῶν ὀρνέων πολλὰ μεταβάλλουσι τοῖς ὥραις λέγεται, καὶ τὸ χρῶμα, καὶ τὴν φωνὴν· οἷον ὁ κόσσυφος, ξανθὸς μὲν, ἐκ μέλας· πεπαιτικὸς ἦ, ἐξ ὠδικοῦ γλυκέος· ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἀηδὼν, καὶ τὸ χρῶμα καὶ τὴν ᾠδὴν συμμεταβάλλει τοῖς τρόποις· ἀλλ' οὔπω γε τὴν φύσιν αὐτὴν ἀμείβουσιν, ὡς ὕηλυ γίγνεσθαι ἐκ τοῦ ἄρρενος, ἐξ μεταχαραξμοῦ· ἀλλ' ἡ μὲν τῶν πλειόνων νεοφυία, παρᾶς ἐοῦσα ξανθὸν ἐκλευκὸν ἐξανθεῖ βαφὴν ἵνα πλειόνων· ὀλίγῳ σ' ὕστερον ἀφαπᾷ, ἐξ τὴν χλωρίζουσαν ἀπλῆν, καθάπερ ἄνθος μαραινομένης τὸ χρόας· ἡ φωνὴ ἦ, καὶ αὐτὴ τὸ ὁμοιον τρόπον, τῷ κρύῳ πεπνημένη, μαραίνεται· πεπνυμένης γὰρ τῆς ὀπὶ φαντασίας ἐκ τοῦ περιέχοντος, αἱ δεῖ τὸ αἰχένα πιεζόμεναί τε καὶ πυκνούμεναι δεσμεῖαι, ποιοῦσαν ἀβλεβεῖ τὸ πνεῦμα· συνεχωρούμενον δὲ ἄγαν τοῦτ', πιεζόμενον δοκοδίδασι τὸν ἦχον. αὐθις ἔν συνεξομειούμενον τῷ περιέχοντι, καὶ τῷ ἦεῖ συγκαλύμενον, ἐλαθρεῖται μὲν τῆς συνεχωρίας τὸ πνεῦμα, φερόμενον δὲ εὐρυχώρων, τ' τέως μεμυκότων, δεσμεῖων· οὐμυνείζει δὲ ἐπὶ τὸ μέλος τὸ μεμα-

ραμμένον, αἰθέα ἢ ἠδὴ λυγρὸν, ἢ χέπι πλατύτερον τὸ φθέγμα αὐτῶν, καὶ ἤδη γίνεται τὸ φωνῆς τῶν ὀρνίθων ἔαρ, ἡ ᾠδή. οὐκοῦν καὶ τῷ ὕπνῳ μὴ πεφθάρθαι τὴν φύσιν πιστέον· καὶ γὰρ αἰδοῖα ἔχει τὸ αὐτὸ ζῷον ἄμα ἄρρεν καὶ θῆλυ, καθὼς ὑπειλήφασί τινες, ἑρμαφρόδιτος τερατολογοῦντες, ἢ τρίτην τινὰ μεταξὺ θήλεος καὶ ἄρρενος, αἰσθήσεως καινοτομοῦντες φύσιν. ἀπατῶνται ἢ εὐμάρεια. τὸ φιλότεκνον τῆς μεμψιμοίρους καὶ γηροτροφούσης φύσεως μὴ νοήσαντες· ἐπεὶ γάρ ἐστι τοῦτο λαγοίσκῳ τὸ ζῷον ἡ ὕπνος, ὑπὸ τῆς κίρκου, τοῦ τῆς πόρνου τῆς πτερωτῆς, πτύσσει αὐτῷ ἐχόμενα τὰ σκέλη, παραπλήσια τῷ σχήματι αἰδοίῳ θηλυκῷ· πόρνη δὲ ὀδίνα ἔχει τοῦτο· ἡ κίρκος τὸ σχῆμα, ὡς ὁ χρεωδὴς ἀπόλλων· ἢ ὡς μήτραν ἢ ὡς ἀπόθυσμένον λέγει· μόνῳ ἢ ἄρα κιλότητα ἔχει πολλὴν, ἢ τῷ λαγοίσκῳ ὑπολείχει ἢ τῷ κύνῃ, ὅτ' αὖ ἀποτρέφωσι τὴν ἀποκύησιν αἰσχολούμενοι τὸ ἀπτιξίους οἱ πόροι. τοῦ ἢ αὐτὸ τοῦτο ἄρρενί τι καὶ θηλείᾳ πρὸς πίφυκεν ὕπνῳ, Δία τὸ ὑπερβάλλοντα πασχηδασμόν· ἀληλίζει γὰρ καὶ ὁ ἄρρην. ὅθεν καὶ παναισίαται θήλειαι ἐστιν ὕπνου λαβεῖν· ὁ γὰρ σωτικὸς αἰ κυήσεις τῷ ζῴῳ γίγνεσθαι τούτῳ, πλανᾷται ἐν αὐτοῖς ἀδίως τὸ παρὰ φύσιν ἀορᾶς. πρώτην μοι δοκεῖ καὶ ὁ Πλάτων ἐν Φαίδρῳ τὴν παιδεραστίαν ἀποκρύπτων, θηλείαν αὐτὴν ποιούμενος· ὅπου τὸ χαλινὸν ἐνδακόντες οἱ ἡδοναὶς ἕλκουσι λαγοὶ, πτερωτοῖσιν νόμῳ βαίνουσιν, καὶ παιδεραστρίαν ἐπιχειροῦσιν· τὰς ἢ ἀθήνας περίδικον ὁ θεὸς, ὡς φησὶν ὁ ἀποστολος, εἰς πόρνης ἀπιμίας· αἳ τι γὰρ θήλειαι αὐτῶν, μετὰ λαγὼ τῷ φυσικῷ χρῆσιν, εἰς τὸ παρὰ φύσιν ὁμοίως ἢ καὶ οἱ ἄρρενες αὐτῶν, ἀφέντες τὸ φυσικὸν χρῆσιν, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους· ἄρρενες ἐν ἄρρεσι τὸ ἀσχημοσύνῳ κατεργαζόμενοι· καὶ τὸ αὐτὸ μισθίαν, ᾗ ἴδοι, τὸ πλεῖστος αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀποκαμβαίνοντες. καί τι ἀδὲ τοῖς λαγοῖς τὰ πρὸς τῶν ζῴων συγκεχώρηκεν ἡ φύσις. τὸ τῆς πτέρνης πρὸ ὀπισθορῶν. τὸ μὲν ἦρον, ὡς κύπριν ἀποκρίνεται· ἡ ἢ ἐξυγρασμένη τροφὴ, ὡς κοιλίαν· τὸ δάκρυον ἢ, ὡς ὄμμα· ἄμμα, ὡς φλίβας· ῥυπῶν, ὡς ὠτα· μυξα, ὅτι τὰς ῥῖνας καταφέρεται· σωικὸς δὲ ἡ ἕδρα τῷ πέρᾳ τὸ ἀπόθυσμένου, δι' ἧς ἀποπίνει τὰ πτερώματα. μόνη δὲ ἄρα ὅτι τ' ἀμυνεῖν ἡ ποικίλη φύσις, τ' ἰχνίας τ' πτερῶν μέρεσι τι τοῦτ' ὀπίνοηκε πτερῶν. διὸ καὶ μέχρι πολὺ κοῖλόν ἐστιν, ὡς Δαμοκρίτου κηπώλων μερέων· ἀποτυφλῶται δὲ ἐντοῦθεν ἡ κοιλότης· οὐ γὰρ ὡς γήρασιν διεδημιούργηται. ἐντοῦθεν συμφανὲς ἡμῖν ὁμολογουμένοις, παραιτεῖσθαι δεῖν τὰς ἀρρενομιξίας, καὶ τὰς ἀκάρπους ἀορᾶς, καὶ τὰς κατὰ πίνυσας, καὶ τὰς ἀσυμφυοῦς αἰδροκωίους κοινωνίας· ἐπιμένους τῇ φύσει αὐτῇ, ἀπαγορευούσῃ Δία τῶν μερέων κατασκοπῆς, οὐκ ἐς παράδοχην ἀτίρμαλος, ὡς δι' τοῦ πόσιν αὐτοῦ, τὸ ἄρρεν ἀνδρίσασθαι. ὁ ἢ Ἱερεμίας, ὁπλοίκα ἂν φῇ, τοῦτ' ἔστι δι' αὐτὸ τὸ πνεῦμα· Σπήλαιον ὑαίνης γέγονεν ὁ οἶκός μου· τοῦ δὲ τηκεδόνων σωμάτων μυσπτόμενον προφῆναι, ἀλήθειαν σοφῆ τοῦ ἡδωλολατρείαν Δαβὶδ εἶληκεν· δεῖ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀγεῖν ἡδέλλων τὸν τοῦ ζωὸς θεὸν εἶναι θεῦ. πάλιν ὁ Μωσῆς, ἢ τὸν λαγὼν ἐσθίειν ἀπεκρίνει· ὀχεύει γὰρ πᾶσαν τοῦ ὥραν ὁ λαγώς· καὶ θηλάζουσι, συγκαθεύδουσι τῆς θηλείας, κατόπιν ὄπιθεν· ἔστι ἢ ὁ παθοδαπὸν· κυεῖ δὲ ἡ μέλαινα, καὶ θηκύουσι πολύ· ὀχεύει ἢ δὲ, καὶ τικτ. τικοῦσα δὲ, εὐθὺς ὀχεύεται ὑφ' οὗ ἂν τύχῃ λαγωοῦ· οὐ γὰρ ἐνὶ ἀρκοῦνται γάμῳ. καὶ συλλαμβάνει πάλιν, ἔτι θηλαζομένη· ἔχει γὰρ τοῦ ὑστέραν διπλόαν. καὶ ἐχὶ τὸ κύημα μόνον τῆς ὑστέρας ἱκανὸν αὐτῇ γίνεται πανουσίας ὁρμητήριον· τὸ γὰρ κενὸν πᾶν ὀπτῆς πληρώσεως συμβαίνει σῇ· ὅτ' ἂν κυῶσι, θήκην μέρος τῆς ὑστέρας κατέχειαι τῇ ὀπτῆς, καὶ ὀργᾶν. Δία τοῦτ' ὀπικυήσεις γίνεται αὐτοῖς. ἀπέχειαξ πίνυσ σφοδρῶν τι ὀρίζειν, καὶ ὀπαλλήλων πανουσιῶν, καὶ τῆς πρὸς ζῳς ἐγκύους ὁμιλίας, καὶ ἀλληλοδασίας, καὶ παιδοφθορίας, ἢ μοιχείας, καὶ λαγνείας, ἡ τῷ αἰνίγμαλος τῷδε ἀπαγόρευσις περήκειν. τούτῃ τι ἀναφαυδον, ᾧ δι' αἰνιγμάτων ἔπι, ὁ αὐτὸς ἀπαγόρευσιν Μωϋσῆς, γομῇ τῇ κεφαλῇ· Οὐ πορνεύσεις· Οὐ μοιχεύσεις· Οὐ παιδοφθορήσεις, λέγων. τὸ δὲ Δία τὸ γμα ᾧ λόγου, πανὶ Δία τηρητέον ὀθόνη, καὶ οὐδὲν ἡδαμῶς παρανομητέον, οὐδὲ ἀκυρωτέον τὰς ἐντολὰς· ὀπτῆς γὰρ καλῇ, ὄνομα ὕβρις· καὶ τὸν τ' ὀπτῆς ἐπτὸν, ὑβριστὴν ὁ Πλάτων προσεῖπεν, "Ἵππον θηλυμανεῖς ἐγκήτητί μει, ἀναγνούς. τῶν δὲ δὴ τῇ ὕβρει δίκαιον γνωριοῦσιν ἡμῖν οἱ ἐς Ζῳ Σόδομα παραγενόμενοι ἄγγελοι. οὕτω τὰς πρὰς ὀθηλήσασας σφᾶς ἐπισχεῖν, αὐτῇ πόλει κατέφλιξαν· δεῖγμα ἐναργὲς τοῦτ' λαγνείας ὀπακάρπου, τὸ πῦρ, ὑπουρκάφοντες Ζῳ γὰρ τῶν παλαιῶν συμπτώματα, ὡς καὶ πρόσθεν εἴπομεν, εἰς τὸν ἡμετέραν ἀναγκαίαν παυσιν, ὡς μὴ τῆς αὐτοῖς ἐνσχεθῆναι, Φυλάξασθαι δὲ μὴ πεπεισθῆναι τοῖς ἔπεσι. χρὴ δὲ ἡδονὰς μὴ ἡγεῖσθαι, τὰς παῖδας· εἰς δὲ Ζῳς γυναῖκας τὰς ἀλλοτρίας, ὡς ἰδίας ἀφορᾶν ἐγκρατείας· κρατεῖν τε ἡδονῶν, γαστρός τε ἕπεκα τῶν ὑπὸ γαστέρα διατείνειν, ἐχικώπλεον. ἡ γὰρ ὑδὶ τὸν δάκτυλον

εἰς ἔπνοι

ὡς ἔτυχε παλύειν τῷ σοφῷ ὁ λόγος ἁπτέσθαι, ὡς ὁμολογοῦσιν οἱ Στωικοὶ, πῶς ἐχὶ πολὺ πλέον, ἓν πανσοφικῷ ἁπλοπραγτέον μοχλῷ τοῖς σοφίαν διώκουσιν; ταύτην μοι δεικνὺ καὶ ἀνομᾶσθαι αἰδοῖον, ὁτι χρὴ παῖδος μᾶλλον τέτῳ ἓ σώματος τῷ μέρει χρῆσθαι μὴ αἰδοῦς· ἡ γὰρ Φύσις, ὥσπερ ἐ τροφὰς, ἅτε δὲ ἓ τοῖς κτ' νόμον χαίρους, ὅτιν οἰκεῖον καὶ χρήσιμον καὶ εὐπρεπὲς, ἐπέτρεψεν ἡμῖν ἐπιτρέψαν δὲ ὁρίσασθαι παιδοποιίας. ὅσοι δὲ τῶν ὑπερβολῶν διώκουσι, πλαίουσι περὶ τὸ κτ' Φύσιν· σφᾶς αὐτοὺς βλάπτοντες, κτ' τὰς παρανόμους συνουσίας. ἔχει γὰρ ὀρθῶς παῖδος μᾶλλον, μὴ πόθεν κοινωνεῖν, καθάπερ ἥλιος, πρὸς μίξιν ἀφροδισίων τοῖς νέοις. διὸ καὶ, Μὴ εἰς πέτρας τις κ' λίθους σπείρει, φησὶν ὁ ἐκ Μωϋσέως Φιλόσοφος· ὅτι μήπόθε Φύσιν τῶν αὐτοῦ μὴ ζῴων λήψεται γόνιμον. πάνυ γὰρ ἐμφανέσκεται Διὰ Μωϋσέως ὁ λόγος περήγγελε· καὶ μὴ ἀρρένι ἄρσενος κοιμηθήσῃ κοίτην γυναικείαν· βδέλυγμα γάρ ἐστι. πρὸς δὲ, καὶ ἐξύρης ἥλικας ἀπεχέσθαι πάσης, ὅτι μὴ τ' ἰδίας, ὁ καλὸς ἐκ τῶν θείων ἀναλεγόμενος χαρῶν, συνεῶλλυσι Πλάτων, σκεῖθεν τὸ νόμιμον σκλαβῶν. Καὶ πρὸς τῷ γυναικᾶ ἓ πλησίον σου ἐ δώσεις κοίτην σὺ σπέρμα ἄρσεν, τῷ σκληρανθῆναι πρὸς αὐτῷ. ἄρτζα δὲ παλλακίδων σπέρματα, καὶ νόθα. Μὴ σπεῖρε σὺ μὴ βύλεται σοὶ σὺν Φύσεσθαι τ' παρόν· μηδὲ μὴν ἄπαιδας τινὲς, πλὴν χαμητῆς, τὸ παράπαν, τῆς ἑαυτῆ γυναικός· ἐξ ἧς μόνης καρπῶσθαι τὰς σπερμὸς ἡδονὰς δίκαιον, ὡς Διαδοχὰς γενέσεως. νόμμα γὰρ πᾶσι μένα τῷ λόγῳ. θείας γέ τι μοίρας τῆς δημιουργικῆς μεταλαβόντας, σπέρμα σὺκ ἐκριπτέον, ὑδὲ καθυβριστέον, ὑδὲ μὴν περισσὸν παρτέον. ὁ γὰρ αὐτὸς ἔπος Μωυσῆς καὶ ἓ χαμητῆς αὐτῆς ἀπεκρύνει πλησιάζειν, ἵνα ἓ ἀπαιμωνίας καθαρσίοις ἐνισχημένας τύχωσιν. ὑ γὰρ πᾶν εὔλογον, τῷ ἀσπασθάσθαι τῶ σώματος τ' γενιμώτατον τῷ σπέρματος, καὶ μετ' ὀλίγον ἄνθρωπον, μολυσίειν· ὑδὲ μὴν ἀσπλύζειν τῷ ῥυπαρῷ τῆς ὕλης ῥεύματα καὶ ἀποκαθάρματα· σπέρμα δὲ γνήσιος ὑφυᾶ, τ' τῆς μήτρας ἀποστρέφονται αὐλάκων. οὐδὲ πνα τῶν παλαιῶν Ἑβραίων ἐγκύμονι τῇ αὐτῆ γυναικὶ συνοίσια παρήγγελ. ψιλὴ γὰρ ἡδονὴ, κἂν ἐκ γάμου παραληφθῇ, παράνομός ἐστι, καὶ ἄδικος, καὶ ἄλογος, ἔμπλην ἓ ὁ Μωϋσῆς ἀπέγλ τῶν ἐγκύων τὰς ἄνδρας. ἄχρις αὖ ἀποκυήσωσιν· τῷ ὄντι γὰρ ἡ ὑστέρα, ἐπικειμένη μὲν τῇ κύσθῃ, ὑπικειμένη ἓ τῷ ἐντέρῳ τῷ καλυμένῳ δέχῳ, ἐκτείνει τὸν τραχήλου μεταξὺ τῶν ὤμων ἐκ τῆ κύσθῃ· καὶ τὸ στόμον τ' τραχήλου, ᾧ πέφυκε τὸ σπέρμα, πιαπληρωμένον, μέμυκεν· αὐθις τι ἀποκαυθῆναι καθημερινὴ κυήσει· ἀποθημένη δὲ τὸν καρπὸν, ὅπερ ὑπεδείχθη τὸν πρῶτον. σὺκ αἰσχρὸν δὲ ἡμῖν, ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἀκουόντων, τὰ κυητικὰ ὀνομάζειν ὄργανα, ὧν σὺκ ἐπησχύνθη τῷ δημιουργίαν ὁ θεός. δηλῶσαι τοίνυν ἡ ὑστέρα παιδοποιίας, πρόσθεν τῷ πρωῖ· καὶ τὸ ὑπόψογον τ' πνευσίας λοιπὸν μὴ τῷ πρῶαν ἀποκλείσασα πύλαν ἀδῆ τῷ ἀσελγείᾳ, μεμυκὸς τῷ σώματι. αἱ δὲ ὀρέξεις αὐτῆς, αἱ πνας πρὸς τοὺς φιλοσέργους συμπλοκὰς διδοῦσιν, ἀσφαλῶσιν ἔνδον, πρὸς τῷ παιδοποιίας ἀσχολούμεναι, συνεργοῦσι τῷ δημιουργῷ. ὑ δὴ ἡμῖς, ἐργαζομένῳ τῷ Φύσιν ἀδῆ, ἐνοχλῶν ἔτι, πρεπτεύοντες εἰς ὕδριν. ὕδρις δὲ ἡ πολυώνυμος καὶ πολυειδὴς, ἐπάν σὺ κρατῇ καλῶ τέτ' τῆς ἀταξίας τὸ μέρος τὸ κτ' τῷ ἀφροδίτῳ, λαγνεία κέκληται· τὸ λαγνικὸν, καὶ δημῶδες, καὶ ἄναγνον, τὰ πρὸς ὀχείας, τὸ καταφερὲς ἐμφαίνοντος τῶ ὀνόματος· ἐξ ὧν αὐξηθέντων, τὰ πολὺ τῶν νοσημάτων πλῆθος ἐπισυμβαίνει, φιλεψία, φιλοινία, φιλογυνία, καὶ δὴ καὶ ἀσωτία, καὶ φιληδονία πᾶσα· ὧν τυραννεύει ἐπιθυμία μυρία δὲ τέτοις αὖξει) ἀδιλφὰ παθήματα, ἐξ ὧν τὸ ἀκόλαστον κορυφοῦται ἤθος· λέγλ δὲ ἡ χαφή· Ἐπιμάζου) ἀκολάστοις μάστιγες, καὶ τιμωρίαι ὤμως ἀφρόνων· τῷ ἰσχνῷ τῆς ἀκολασίας, καὶ τὴν εὐπινον ὑπομονὴν, ὤμως ἀφρόνων καλῶσα Διὰ τέτό τι Ἀπόστολος ἐκ τ' δύλων σου ἐλπίδας κενὰς· καὶ ἐπιθυμίας, φησὶν, ἀπεστράφησαν ἐπ' ἐμοῦ· κοιλίας ὄρεξις, καὶ συνουσιασμὸς, μὴ καταλαβέτωσάν με. πόρρωθεν οὖν ἀπερύκειν χρὴ τῷ πολλὴν τῶν ἐπιθύλων κακουργίαν. οὐ γὰρ ὡς τὴν Κράτητ πόρας μόνον, ἀλλ' ὑδὲ ὡς τὴν ἡμετέραν πόλιν ὡς πλὴν, οὐμαρὸς περισσὸν, οὐδὲ λίχνος πρὸς, πυγῇ ἀναλίσκων· οὐ δολερὰ πόρνη· ἀλλ' οὐδὲ ἄλλό τι πιθανὸν ἡδονῆς ῥητόν. πολλὴ οὖν ἡμῖν ἐγκαταπάρθω παρ' ὅλον τὸν βίον ἀξιοπαραίνεσις. Καθόλου μὲν οὖν ἡ χαμητέον, ἡ χάμω ὡς τὸ ἁπλῶς καθαρὸν. ἔχει) γὰρ ζητήσεως· καὶ τέτ' ἐς τῷ θεῖ ἐγκρατείας ἡμῖν διδήλωσ). ὡ δὲ αὐτὸ τέτ', ὡ χαμητέον, ἰδίησι σκέψεως, πῶς ἂν ἁπτέσθαι ἀνίδην, καθάπερ τροφῆς, οὕτω ἡ καὶ συνουσίας ὡς ἀναγκαίως κεχρῆσθαι ἑκάστῃ; ἔστι γὰρ συνιδεῖν ἐξ αὐτῆς, καθάπερ σήμανσις, ἓ νῦρα Διαφερόμενα, καὶ θεῖ τὴν ἁπτησιν τῆς ὁμιλίας Διαρρηγνύμενα· ναὶ μὴν καὶ ἀχλὺ θεισκεδαννυσι τοῖς ἰαθητηρίοις· κόπῳ δὲ καὶ τὰς τίνας. σαφὲς τέτ' καὶ ἁπὶ τῶν ἀλόγων ζῴων· καὶ ἁπὶ τ' ἐν ἀσκῇσ σωμάτων· ὧν οἱ ἀπεχέμενοι, ἐς τοὺς ἀγῶσι τ' ἀντιπάλων

πλείονα τῶν. τὰ δὲ. ἀπόντα τ' ὀχείας πλειλυόμενα, μονονουχὶ συρόμενα, ἰσχύω ἀπόντες καὶ ὀρύσσειν τὶ λέων κεκινωμένα. μικρὰν ἁπλησίαν τὴν σωτηρίαν ὁ Δεσπότης ἔλεγε σοφιστὴν νόσον ἀνία τὴν ἡγούμενον. ἡ γὰρ ἰσχὺς ἡ ἰκλύσης περίπατον, τῷ μηδὲν τῆς δυσουσίας ἀναλήψεσθαι; ἄνθρωπον γὰρ ἐξ ἀνθρώπου ἐκφυσᾶν τι, καὶ δύσπνοιαν. ὅρα τὸ μέγεθος τ' βλάβης· ὅλος ἄνθρωπος δύσπνοια πᾶν ἐστὶ σωτηρίας δυσουσίαν. φησὶ γὰρ, Τοῦτ' ἔστιν ὃ ἐγὼ, ἐκ τ' ὀστέων μου· καὶ σαρξ, ἐκ τ' σαρκός μου. ποῦπερ ἄρα ὁ ἄνθρωπος κινοῦνται τῷ σπέρματι, ὅσος ὁρᾶται τῷ σώματι· ἰσχὺς γὰρ ἡ πάσης τ' ἀπολαμβάνεσθαι. ἀλλὰ καὶ τῆς ὕλης ὁ βρασμὸς ἐκπεράτωσιν, καὶ συγκρίνεται τὴν ἁρμονίαν τ' σώματος. ἀσθενὴς ὃν μάλα ἐκεῖνος, ὁ ποῦς τὸν ἐρόμενον πῶς ἔχει ποῦς τὰ ἀφροδίσια, Εὐφήμει, Φήσας, ἄνθρωπος ἀσμενίσεται μέν τι αὐτὰ ἀπὸ Φύσεως, ὥσπερ λυσιτελοῦντα καὶ ἄχρηστον δοκοῦντα. ἀλλ' ἐγκεκριθῶ δὴ ὁ γάμος, καὶ ἐγκαταπεπάχθω· πληθύεσθαι γὰρ ὁ κύριος βάλλεται τὴν ἀνθρωπότητος· ἀλλ' οὐκ Ἀπολγαίτης λέγει· οὐδὲ σοφὰς αὐτὰς, καθάπερ εἰς ὀχείαν γεγονότας, ἐκδιδόασθαι ἡδονῆς ἡθέλησεν. δυσωπεῖται δὲ ἡμᾶς ὁ παιδαγωγὸς δι' Ἐζεκιὴλ βοῶν Περιτέμνεσθε τὴν πορνείαν ὑμῶν. ἔχει τινὰ καιρὸν εὔθετον εἰς σπορὰν καὶ ἄλλοις τ' ζώοις τὸ δὲ μὴ εἰς παιδοποιΐαν ἐνυβρίζειν ἐστὶ τῇ Φύσει· διὸ χρὴ διδάσκαλον ὀλιγαρκοῦντας, εἰς σοφὰς ἔτι καιροῦ ὄντι πρὸς παιδαγωγίας· τ' γῆρας λέγω, καὶ τὸν παιδικὸν ἡλικίαν παρέσαγωγον. τῆς μὲν γὰρ ἥδεται σωιχώρησιν· τὰς δὲ, οὐκ ἐπιβάλλεται γαμεῖν· πλὴν ὁ παῖδοτοκεῖν γάμος δέ, ἡ παιδοποίας ὅρεξις· ἰσχὴ ἡ τὰ ἀπόντα ἀπαθὴς ἐκκρισις, ἡ παρέσιμος, καὶ ἡ παράλογος. ἔτι Φύσιν σοὶ ἂν ἡμῖν χωρεῖν ὁ βίος ἅπας, κρατοῦσι τῶν ὀλιγυμιῶν ἀνεθεν, μὴ κλαυσοῦσί τι τ' ὀκ πρεπούσης ἡμῖν Φύσεως τῶν ἀνθρώπων γλῶσσα κακοτυχοῦς μηχανᾶς· αὐτὴ γὰρ πρεσβείας ὀλιγαλυμμάτου, τῆς εἰς πανπλῆ καταπαύσει Φθορᾶν. Φθορεῖος συγχεόμενα Φαρμάκοις, ἐξαναλίσκουσιν ἅμα τῷ ἐμβρύῳ τὴν Φιλανθρωπίαν. ἀλλ' οἷς γε συγκεχώρηται γάμοις, τούτοις ἐδίδοσαν παιδαγωγῶν, ὡς μὴ μιᾷ ἡμέρᾳ τὰ μυστικὰ τ' Φύσεως ἐκπλῆξαι δοῦναι. μηδὲ ἐξ ἐκκλησίας. Φέρε, ἡ ἀγορὰς ἡσυχία ἐωθινὸν, ἀλικτεύοντος ἐχεύοντος δίκλινον ἐπωίκας οὐχῆς, ἢ ἀναγώστου, καὶ τ' μιᾷ ἡμέρᾳ ἐνεργῶν ἔργων ὁ καμός. ἐπ' ἐρᾶς δ' ἀπαπαιδαγωγήκασι μὴ τὴν ἐσίασιν, ἢ μὴ τὴν ὅλην τ' ἀπολαύσεων εὐχαριστίαν. οὐκ ἀεὶ δ' ἡμῖν ἐνδίδωσιν ἡ Φύσις τὴν ἔντυξιν ἃ γάμος πλησθῆναι. ἢ μὲν ἡμέρα καὶ ἡ χρονοτέρα συμπλοκὴ ἀ μὲν ἀσθ' ὡς ἐν σκότῳ νύκτωρ ἀκολαστητέον, ἀλλ' ἐγκαθεκτέον τῇ ψυχῇ τ' αἰδῶ, μόνον, οἰονεὶ Φῶς ἔχοντας· ἐδὲν γὰρ τῆς ἐσυρυγώσης Πλατωνικῆς διοίσομεν· μιᾷ ἡμέρᾳ μὲν, τὰ σωφρόνων ἐξυφαίνοῦσι δεσμάλα· νυκτὸς δὲ, ἀναλύουσι, ἐπὴν εἰς κτένα ἴωμεν· ἡ γὰρ σεμνότητα ἀσκητέον, ὥσπερ ἂν πολὺ πλέον τῇ γυναικὶ τῇ ἑαυτοῦ τὴν σεμνότητα ἐπιδεικτέον, ἢ εἰς ἀρχήμονας συμπλοκὰς παραστέμενον· καὶ τῆς ποῦς τὰς πλησίον ἀγωνίας ἡ ἐχέγγυος πίστις οἰκοθεν παραγινέσθω· καὶ γὰρ ἐστὶν οὐκ ἔπι σεμνὸν παρ' ἐκείνῃ νομισθῆναι, παρ' ἣ τ' σεμνὸν οὐκ ἐμμάρτυρον θέσκυ) ἐν αὐτῆς ἐκείναις τ' ὀχείαις ἡδοναῖς. εὔνοια δὲ, ὁλιοθηρᾶς εἰς σωτηρίας ἔχειν ὁμολογῶσα. ὁλίγον αἰθῆ, καὶ συγκράσεται τῷ σώματι· ἔοθ' ὅτι δὲ ἂ συγκράσεται. μαραινθείσης τῆς ἁπλησμονίας, ὁπότ' αὖ τὴν χαμηλὸν σωφροσύνην ἐταιρικὴν καθυβρίσασιν ἡδοναί· πλὴν καὶ γὰρ αἱ τῶν ἱρώνων καρδίαι, καὶ σβέννυται μετὰ πένης τὰ φίλτρα· τρέπει δ' ἡ πολλάκις τ' φιλοῦν εἰς τὸ μισεῖν· ὁπότ' αὖ αἴσθη) τῆς κατηγορήσεως ὁ κύριος. ῥημάτων δ' ἀσελγῶν, καὶ χρωμάτων ἀχρημόνων ἐπαιρομένων, Φιλημάτων τε ὀνόματα πορνικὰ, καὶ τοιούτοις τῶν λαγνευμάτων, οὐδὲ ὀνομαστέον· τῷ μακαρίῳ πηδήματι ἀποστόλῳ, Διὸ ῥητέον λέγοντι· Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα, ἢ πλεονεξία, μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν καθὼς πρέπει ἁγίοις· εἰ γοῦν τις ἐρωτήσαι φαίη· Σωφροσύνη ὦνησι μὲν, οὐδένα· ἀγαπᾶν δὲ, ἡ μὴ ἔσλαφον· ἡ μὲν γὰρ τ' νόμον, σφαλερὰ, ἡ μὴ ἐστὶν αὐτῆς ὅτι παιδοποιία· δεῖ δ' τῆς παρανόμου ἡ χαρὰ λέγει Γωὴ μοθία. ἴσῃ σάλῳ λογισθήσει) ὑπαυδρος δὲ, πύργος ἀνάτου τοῖς χρωμένοις. κάρφος ἡ σὶ τὸ ὀφθαλμὸν ἀπεικάσει τάθος· ἀνάτου δὲ ζητήσεται ἔρηκε. τὴν μοιχείαν ὅτι πόρνη τις ἐστὶν· οἶκον δ' καὶ πόλιν, ἐς ἡ ἀσυλλογίστως. ναὶ μὴν καὶ ἡ παρ' ὑμῖν ποιμένη, ἐνεκ' ζωὴ πως, χράφη· Μοιχεία παρὰ σὶ τι, ἢ αἰδῶν μιξις ἄθεσμος, θηλυψὴς ἀδικός τι, κακὴ πόλις πανδ' ἀκάθαρτα ἔμπαλιν δὲ, ἅγα) τοὺς σώφρονας, Οὔπω ἐπ' ἀλοτρία κοίτη πεθυμαίχρειν ἔχουσας· Οὐδὲ ἐπ' ἄρρεν ὑβρίν, ἀπέχθεσθαι τὸ συγκρῖναί τι, ὁρμωμένους· ὅπ παρὰ Φύσιν τοῦτας ἡγοῦνται οἱ πολλοὶ τρυφᾶς, ὡς ἑαυτῶν ἁμαρτίας. οἱ δ' τούτων ὑπερκείσθωσαν, γωρίζουσι μὲν οὕτως αὐτὰς ἁμαρτίας, ἡδέως) ἢ τῶν ἡδονῶν. καὶ τὸ σκότος αὐτοῦς ἐπὶ πρόκαλυμμα τ' παθῶν· μοιχεύσῃ γὰρ τὸν ἑαυτῆς γάμον ὁ παρελζόμενος αὐτὸς, ἢ οὐκ ἀκμὴν τῆς παιδαγωγῆς βοῶντος, Ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀναβαίνων ὑπὲρ τ' κλίνης αὐτοῦ· ὁ λέγων ἐν τῇ ψυχῇ, Τίς με ὁρᾷ; σκότος κύκλῳ μου, καὶ ὁ

τοῖχος

τῖχοι σκέπη μου· καὶ οὐθὲν βλέπῃ τὰς ἁμαρτίας μου. τί ὑλακᾷς ἡμῖν μὴ μηνιάσῃ σοι ὁ ὕψιστος; παλαιὰ ταῦτα μὲν οὖν· ὀφθαλμὸς ἀνθρώπων διαδιδρᾴσκει μόνος, λήθην δὲ τῶν θεῶν οὐκ ἔστιν. καὶ γὰρ γινώσκει, φησὶν ἡ γραφή, ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ὑψίστου μυριοπλασίως ἡλίου φωτεινότεροί εἰσιν· εἰ δὲ βλέπουσι πάσας ὁδοὺς ἀνθρώπων, καὶ κατανοοῦσιν εἰς ἀποκρύφου μέρη. ταύτην τοι πάλιν ὁ παιδαγωγὸς αὐτοῖς ἀπήλαυνε. Διὰ Ἡσαΐου λέγων· Οὐαὶ οἱ ἐκκρυβῆναι βουλόμενοι παῖδες· καὶ ἱεροῦσι· Τίς ἡμᾶς ὁρᾷ; λήσεται μὲν γὰρ ἴσως τὸ αἰσθητὸν φῶς τις· τὸ δὲ νοητὸν, ἀδυσώπητόν ἐστιν· ἢ, ὡς φησὶν Ἡράκλειτος, Τὸ μὴ δῦνον πῶς τις ἂν λάθοι; μηδαμῶς τοίνυν ἀποκαλυπτώμεθα τῇ σκότῳ· τὸ γὰρ φῶς οἰκεῖον ἡμῖν· καὶ ἡ σκοτία, φησὶν, αὐτὸ οὐ καταλαμβάνει· κατασχέσει δὲ αὐτὸ ἡ νὺξ τῷ σώφρονι λογισμῷ. λογισμὸς δὲ ἀνδρῶν ἀγαθῶν, οὓς ἀκεραίους λυχνοὺς ἀνόμασεν ἡ γραφή. καὶ τοι τί μοι πρᾶξαι λαθόντι ἐφ' οἷς πεπόηκα, ὁμολογοῦντι ἁμαρτάνειν ἐστίν· πῶς δὲ ὁ μὴ ἁμαρτάνων, καὶ ἀνίκητος ὑπὸ τοῦ ἁμαρτάνειν, καὶ ἀνίκητος ὑπὸ τοῦ, ἔχων ἔτως τὸν πόλεμον ἀμοιχεύῃ, ὡς ἑαυτὸν, ὅτι μεμοιχεύκαμεν, ἀλλὰ πάλαι αὐτὸν χείρονα ἀποφαίνει καὶ ἀτιμότερον. ὁ γὰρ ἁμαρτάνων, παρ' ὅσον ἁμαρτάνει, χείρων καὶ ἀτιμότερος· αὐτὸς αὑτοῦ· πάλαι δὲ ἤδη πως καὶ ἀκόλαστα πεῖσαι τῷ ἡδυμένῳ αἰσχρὰς ἡδονὰς. διὸ καὶ πάλαι ὁ πονηρὸς ἀπίθανος θεῷ, καὶ κατολίγωρος ὅτι τάχος, καθάπερ ὑπὸ δαιμονίου νικηθείς. βουλοίμεθ' ἂν τὸ ἄριστον μολύνεσθαι, ὡς περ ὑπήκοοι. ἀεὶ δὲ καθαρῶς καθαρῶς ἥμεις θηγάνειν. μὴ δὴ ἁμαρτάνωμεν, ἵνα μὴ συνδυασώμεθα τῷ αἰσθητῷ κοσμοκράτορι συνδύασις ἡμῖς. ἰδοὺ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐπενδύεται ἀφθαρσίαν, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἀκόρεστον τῆς ἐπιθυμίας, τοῦ ἀσπλάγχνου ῥέον, ἐγκρατείᾳ παιδαγωγούμενον, ἀνῆρεν ἡμῶν τῆς φθορᾶς, ἀϊδίῳ σωφροσύνῃ παραχωρήσῃ τὸν ἄνθρωπον· ἐν γὰρ τῷ αἰῶνι τούτῳ γαμοῦσι καὶ γαμίσκονται· καταργηθεῖσι δὲ ἐκ τῆς σαρκὸς ἔρωσι, αὐτῇ καθαρᾷ τῇ σαρκὶ ἐπενδυσάμενοι τὴν ἀφθαρσίαν, τὸ σῶμα μίτρον τῶν ἀγγέλων διώκομεν. τούτῳ τοι καὶ Πλάτων ὁ φιλόσοφος, ὁ τοῦ βαρβάρου μαθητὴς φιλοσοφίας, ἀθέσμους κέκληκε μυσικῶς, τοὺς τὸν θεὸν τοῦ οἰκεῖον αὐτοῖς, τοῦ λόγου, Διὰ φθείροντας καὶ μιαίνοντας, τὸ ὅσιον φ' ἑαυτοῖς, ἐν τῇ τῶν παθῶν οἰκειώσει. οὐκ ἄρα πολὺ θητῶς βιωτέον, ἀγαπᾶζομένους θεῷ· κἀγὼ μὲν, ὡς φησὶν ὁ Παῦλος, Οὐχρὴ πέρνης ποιεῖν μέλη, ἃ τοῦ Χριστοῦ μέλη· ἐδὲ μὲν νέων τὰ παθῶν τὰ αἰσχρῶν, 57
τὸν νέον τοῦ θεοῦ ποιητὸν μέμνηθε γὰρ ἐκ πάσας καὶ ἄκοσι χιλιάδας Διὰ πορνείαν ἀπωσμένας· ἃ δὲ παθήματα τῶν πορνοβοσκῶν, οἷς ἡδὴ μοι λέλεκται, τίνα παιδαγωγεῖ ἡμῶν ἐκ τῆς ἐπιθυμίας ἐστίν. ἡμῶν δὲ ὁ παιδαγωγὸς παραινεῖ σωφίσματα· Ὀπίσω τῶν ἐπιθυμιῶν σου μὴ πορεύου· καὶ ἀπὸ τῶν ὀρέξεων σου κώλυε· οἶνος γὰρ καὶ γυναῖκες, ἀποστήσουσι σωστούς· καὶ ὁ κολλώμενος πόρνοις, πλημμελὴς ἔσται· σὴψις καὶ σκώληξ κληρονομήσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐξαρθήσεται ἐν παραδειγματισμῷ μείζονι. καὶ πάλιν· οὐ γὰρ ἀποκάμνει ἀφελῶν· Ὁ δὲ ἀποφθαλμῶν ἡδονῆ, σὺ φασὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ. οὕτω μὲ Φρεδαίων ἡ παιδαγωγὸς δίκαιον· οὐδὲ μὴν κεχηνέναι δεῖ ἐκ τῆς ἐπιθυμίας, ἀλλ' ἐδὲ ἐκ πεθαίνεσθαι δεῖ ἐκ τῆς ἀλόγους ὀρέξεως, οὐδὲ ἐπιθυμῶν μολύνεσθαι· ἀπέρκειν δὲ μόνον ἐπιτέτραπται τῷ γήμαντι, ὡς γεωργῷ τοιοῦτόν τι, ὁπόταν ὁ καιρὸς δέχηται τὸν σπόρον. ἐκ δὲ τῆς ἄλλης ἀκρασίας ἄρξεται μὲν ὁ λόγος φαιδρύνειν· βοηθεῖ γὰρ ἡ ἔνδεια τῷ κόρῳ, διὸ καὶ φλεγμαίνουσαι αἱ ἐπιθυμίαι, σκιρτῶσι πρὸς ἡδονάς. ἐκεῖνο οὐδὲ ἐαθητέον· ἀνίλαστον πολυπλοκὴν, καθάπερ δὲ τροφῆς ποικίλης. αὐτὸς γοῦν ὁ κύριος, διαιρῶν ἡμᾶς ἐπὶ δύο, ὅς τι ψυχικὸν ἐσῶμα, καὶ τρίτον τὰ ἐκτός. Διὰ μὲν τὸ σῶμα, τὰ ἐκτὸς περίζωσαι συμβουλεύει· διοικεῖ δὲ τὸ σῶμα, τῇ ψυχῇ· παιδαγωγεῖ δὲ τὴν ψυχήν· Μὴ μεριμνᾶτε, λέγων, τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε· ἡ γὰρ ψυχὴ πλείων ἐστὶ τροφῆς· καὶ τὸ σῶμα, τοῦ ἐνδύματος. καὶ τῆς διδασκαλίας ἀναγκαίως ἐπιδείγματα φέρει· Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρουσιν, ἐδὲ θερίζουσιν· εἰς ὅπου ἔστι ταμιεῖον καὶ ἀποθήκη· Εἰ δὲ θεὸς τρέφει αὐτούς· οὐχ ὑμεῖς Διαφέρετε τῶν πλείονων; Ἐκ τῶν μὲν δὴ τροφῆς ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ ἐαθητέον παραιτεῖται, ἢ τῶν τοίτων μετάληψις. τὸ ἐκτὸς· Κατανοήσατε, λέγων, τὰ κρίνα· πῶς οὔτε νήθει, οὔτε ὑφαίνει· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ἐδὲ Σολομὼν πεποίηκεν ὡς ἓν τούτων. σφόδρα δὴ πλούτῳ ἐκόμα ὁ Σολομὼν ὁ βασιλεύς. τί ἂν ὡραιότερον καὶ εὐανθέστερον ἀνθήσαι; τί δαὶ ὑπερτρίστερον κρίνειν, ἢ μύρων, ἢ ῥόδων; Εἰ δὴ τὸν χόρτου σήμερον ἐν ἀγρῷ ὄντα; καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσι, πολὺ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; καὶ ὑμεῖς μὴ ζητᾶτε, Τί φάγητε, ἢ Τί πίητε. ἐντεῦθεν τὸ Τί μέλλον, τῆς ποικιλίας τῆς τροφῆς ἐκποίζηται· σημαίνει δὲ ἐκ τῆς γραφῆς τάδε· Μὴ μεριμνᾶτε ποῖα φάγητε, ἢ ποῖα πίητε πλουσιοπάροχα γὰρ καὶ τρυφερὰ, μεριμνᾶν πρέπει· τὸ δὲ φαγεῖν μόνον ψιλῶς νοούμενον, ἀναγκαῖόν ἐστι τιμήριον· [τὸ πλήρωμα, ὡς ἔφαμεν, τῆς ἐνδείας· τὸ δ' ἔστι, τὸ ἐκ πλείστου·] τὸ δὲ πεπιεῖν, ἐκ τῆ Διὰ βόλυ

μεμιλύκιν ἡ χαφή. σφιλοῦζει δὲ τὼ Δίφνιαω ἡ ὅπ φιρομένη λέξις. Μὴ γὰ ζητᾶπ τὶ φά-
γηλε ἢ τὶ πίηπ ἐπὼν, ἐπηγλῶ, καὶ μὴ μιπωρέζεωθε· μιπώρης ἢ ἀπὸ τ ἀληθείας ἀλαζονέία
καὶ τυφὴ ποιεῖ· καὶ ἡ ἀὲ τὰ βέλτ̃α ἀπαχολοῦσα ἡδυπάθεια, ἀπαγὲ τ ἀληθείας· διὸ καὶ φησὶ
πάγκαλως· Ταῦπα δὲ παίπα πὰ ἔθνη τ̃ κόσμω ζητεῖ. οἱ ἄπκποι καὶ ἀνόηποι, πὰ ἔθνη ἐσὶν.
πίνα δὲ λέγὲ πῶπε; πὼ τυφλῷ, πὼ ἡδυπάθεια, πὼ καρυκείαι, πὼ ὀψοφαγίαι, πὼ λαιμαρ-
γίαι. πῶπὰ ἐσι τ̃ πί· βέλ ἢ ψιλὴς τ̃ τροφῆς, τ̃ τι ξηρᾶς καὶ πῆς ὑγρᾶς, ὡς ἀναγκαίως οὔσ̃ν,
Οἶδε, φησὶν, ὁ πα πὴρ ὑμῶν, ὅπ χρήζ̃ε. εἰ δὲ ὅλως ζηπηπικοὶ γεγόναμεν, μὴ ἐς τυφὴν τ̃ ζηπη-
πικὸν ἀπολύωμεν, ἀλλ' ἐς πὼ εὕρεσιν τ̃ ἀληθείας αἰαζωπυρήσωμεν. Ζηπεῖπ γὰ, φησὶ, πὼ
βασιλείαω τ̃ θεῦ καὶ πὰ τ̃ τροφῆς προσε ιθήσ̃πα ὑμῖν. εἰ πίνων ἰαθῆπες, καὶ τυφῆς, καὶ τ̃ βέλ̃ίω̃ν
ἀπάξαπλῶς, ὡς οὐκ ἀναγκαίως ἀφαιρεῖπαι πὼ μέρμναν, τί χρὴ ποιεῖν ἱρεῖν αὐπὸν βέλ φι- 10
λοκοσμίας, βαφῆς π ἱερίων, καὶ ποικιλίας χρωμάπων, ἔ λίθων βέλ̃ιερίας, καὶ χρυσίν ἐξεργα-
σίας, πλοκάμων π ἔπ ὀφθαλμῶν ὑπογραφῆς, παρατίλπών πε, καὶ περαφυκισμῶν, καὶ ψιμυθισμῶ, καὶ βαφῆς τειχῶν, καὶ τ̃ων βέλ πὰς ἀπά-
πας πούπας κακοτεχνιῶν; κχὶ ὐ μάλα σκέπ̃ο δὴ ὑπο πποιεῖ, τ̃ μικρῷ πρόσθεν ἀρημένον ὄπ
τ̃ χόρτ̃, μὴ καὶ ὄπ τ̃ ἀκόσμων φιλοκόσμων τ̃ύπων ἰληλεγμένον. ἀρχὲς γὰ, ὁ κόσμ̃ος· καὶ
πὰ ἡμεῖς, οἱ τ̃ῇ χάρ̃ῖ ὁροσιζόμενοι τ̃ θεῦ· καθύπερ δὲ αὐθις ἀνατίλλομεν, ὡς ἐν τ̃ῷ βέλ αἰα-
τάσιως, Δία πλείονων δηλωθήσ̃πα· χόρ̃ος δὲ, ὁ χυδαῖος ἀληγερεῖπαι ὄχλος· ὁ τ̃ ἐφημέ-
ρ̃υ εὐφροσύνης οἰκεῖος· ὁ πρὸς ὀλίγον αἰθὴρ· ὁ φιλοκοσμος καὶ φιλόδοξος, καὶ πάνπα μᾶλλον ἢ
φιλαλήθης, ἐς οὐδὲν, ἀλλ' ἢ ἐς ὑπέκκαυμα εὐθ̃ηνος πυρός. ἄνθρωπος γὰν λῶ πις, ὁ κύριος 20
58 δὴ ηγούμενος λέγὲ. πλησιος σφόδρα· ὡς ἐνδιδύσκειν πορφύραν καὶ βύσσον· εὐφραινόμενος
καθ' ἡμέραν λαμπρῶς· ἔπ ὁ χορὸς λῶ. πλωχὸς δέ πις, ὀνόμαπι Λάζαρος, ἐβέβλητ̃ ἐς πὸν
πυλῶνα τ̃ πλησίον ἠλκωμένος, ὀπιθυμῶν χορπασθῆναι ἐκ τ̃ῶν πιπ̃πόντων τ̃ῆς τραπέζης τ̃
πλησίον· ἔ τὸς ἐσιν ἡ πα. ἀλλ' ὁ μὲν ἐκολάζειν ἐς ἅδου, ὁ πλήσιος, μεπέχων τ̃ πυρός· ὁ δ', αἰέ.
ἤκλειν ἐς κόλπος τ̃ πατρός. ἀχαμαχ τ̃ῶν Λακεδαιμονίων πὼ πόλιν πὼ παλαιὰν· ἢ μέναις τ̃
ἐπάραις ἀνθινας ἰαθ̃ήπας καὶ χρυσᾶν κόσμον ἐπὶ πριψὶ φορεῖν, ἀφαιρεμένη τ̃ δοκίμ̃ον γυναι-
κῶν πὼ φιλοκοσμίαν, τ̃ῷ μοναις ἐφῆναι καλλωπίζεωθαι τ̃ ἐπαράσας. Ἀθλιωτέρων δὲ ἔμπαλιν
οἱ ἀρχαῖοις, οἱ τ̃ ἀπίκ̃ον πολίτευμα ἰζηλωκότες, ἰκλαθόμενοι τ̃ῆς αἰσθρωπίνδος, ἰχρυσοφόρ̃ο-
πᾶδῆρες χπῶνας ἐνδυόμενοι, καὶ πᾶδῆρες ημπίχονπ· καὶ κρώβυλον, ὃ ἰμπλοκῆς ἐσὶν εἶδος, αἰσ-
δοῦσ̃ χρυσῶν, ἐνίοπέ πι πίγων κοσμούμενοι· τὸ γηγλῦς ὡς ἀληθῶς, ἀπὸ προκαλία κιναιδίας ἐν-
δεικνύμενοι· ὁ δὲ τ̃ῶν ἀρχαίων τύπων ζηλ̃ος, καὶ ἐς τὰς ἄλλους Ἴωνας δικεῖ̃ τ̃ οὓς Ὅμηρος 30
ἐκηλιώων, ἐλκεσιπέπλους καλᾶ. ἐσθλον ἂν τ̃ῷ καλῷ πὼ φιλοκοσμίαν, ἀχὶ δὲ αὐτὸ πὸ κα-
λὸν πρ̃οτρεπομένως, δι' ὀνόμαπ̃ος ὡσαὶ πὰ λιν ἐσθολατρ̃είας, πέρρω τ̃ ἀληθείας ἀπῳκι-
σίαν, δόξη, οὐκ ὄπ̃ῃμι, ὀνειροπολ̃είας τ̃ῷ καλοῦ πὼ Φύσιν. Ἔ ἐσιν αὐπ̃ὸς ὁ τ̃ῇδι βίος ἀγοίας
ὑπ̃ο βαθύς. ἔ χρὴ ἐξιλαρομένους ἡμᾶς, ὄπ̃ι τὸ ὄν̃ως καλὸν καὶ κόσμιον πεύδειν, καὶ τύπ̃ῳ
μονου ἰφάπλεωθαι γλίχεωθαι, καθαλείποπας τὰ τ̃ῇδε κόσμια, αὐπ̃ὸ κόσμῳ χαίροντα, θεῖν ἢ
πίλεον καθαδραθεῖν. Φημὶ πίνων οὐκ ἄλλου πινος ἕνεκα δηθλίας ὑφασμάπων τ̃ ἄνθρωπον,
ἢ σκέπης σώμαπ̃ος, ἢ ὡς ἀπαλίζ̃ησιν κρυμῶν πε ὑπερβολῆς, καὶ καυμάπων ὄπ̃ππους, μὴ
πι ἡμᾶς παραλυπῶῃ τ̃ βέλ̃ίχοντος ἡ ἀμιπρία. εἰ δὲ ὕπ̃ος ἐσι τ̃ ἰαθ̃ήπ̃ος ὁ σκεπ̃ὸς, ὅραμι οὐκ
ἄλλη μεν ἀνδράσιν, ἄλλη δ' ἰαθ̃ῆς δοκημιπέα γυναιξίν· κοινὸν γὰ ἀμφοῖν πο σκέπ̃ας, καὶ τ̃
αὐπὸ πῶ ἰαθ̃ίων καὶ πίνειν. κοινῆς ἂν σύσης τ̃ χρείας, πὼ ὁμοίαν κατασκ̃ὴν δοκιμάζομεν. ὡς 40
γὰ τὸ δ̃ῶμα τ̃ σκεπόντων κοινὸν ἑκατέροις, οὕπως καὶ πὰ σκέπ̃ασμα παραπλήσια εἶναι χρή· εἰ
δ' ἦ καὶ σκέπλον πῶπῶ παραληπέον, καθ' ὃ κρύπ̃ειν ὄμματα δηλεῶν χρειών. εἰ γὰ δὲ καὶ πλεο-
νεκπεῖ τὸ θῆλυ διὰ πὼ ἀσθένειαν, τὸ ἔθος τ̃ ἀγωγῆς τ̃ κακῆς αἰπιατέον, διὸ λῶ πολλάκις φαύλοις
διαίπ̃ας ἐντρεφόμενοι ἄνδρες, γυναικῶν γεγόνασι θηλύτεροι. εἰ δὴ καθυφεῖναι χρὴ πάτε. εἰ δὲ
συμβεβήκασ̃ι χρή, ὀλίγον ἐνδοτέον αὐπ̃ῖς μαλακωτέρ̃οις χρῆσ̃ας πῖς ὑφασμασιν· μόνον ὅρας
μεμορημένας λειπουργίας, καὶ ὅρας ἐν τ̃ ὑφαῖς βέλ̃ίργους πλοκὰς, ἐκ πεδῶν μεθισπάντας· νῆ-
μα χρυσῦ, ἔ σῆρος Ἰνδικὸς, καὶ πὰς βέλ̃ίργους βόμβυκας χαίρειν ἐῶντας· ὃς σκώληξ φύ̃ει τὸ
πρῶπον· ἔπα ἐξ αὐπ̃ῦ δασέα ἀναφαίν̃ῃ κάμπη· μεθ' ἣν ἐς πρίπω μεταμόρφωσιν πορμοῦσι
βομβύλοι· οἱ δὴ νικύδαλον αὐπὸ καλοῦσιν· ἐξ ὧ μακρὸς ἵκπ̃ει πῦ χήμων, καθάπερ ἐκ πῆς ἀράχ-
νης ὁ πᾶς ἀράχνης μίτ̃ος· ἅ γὰρ βέλ̃ίω πᾶδα καὶ ὄμφαπ̃ῃ, ἔλεγχός ἐσι ὄμματος οὐκ 50
ὀρθομένης, ὀλίγω παραπιτάσματι πὴν αἰσχύνην τ̃ σώματος προσαγορεύοντα. ὁ γὰ ἔπ σκέ-
πη ἡ ἀδροδιαπόρ̃ος ἐσιν ἰαθ̃ὴς, τὸ ὄγκημα τ̃ γυμνοπητ̃ος κρύπ̃ειν μὴ δυναμένη· προς πίπλεπαι γὰ ἡ

τοιαύτη

πρώτη ἰσθὴς τῷ σώματι, προσυπῆπται αὐτῇ ὑχρότερον καὶ τῷ παντὶ πλάτει, περικῶς ἐμφύεται τῷ χήματι· καὶ τ τύπον ἐκμάττεται τῆς γυναικός· ὥστ' οὐκ ἐρῶντι τὸν ὅλον τὸ σώματος ἄνευ φανεραν ἀφάσιν. παραπλήσιον δὲ τ ἰσθῆτος καὶ τὰς βαφάς· αὐτη γὰρ πέρυσι κρη τῆς χρόας καὶ τ ἀληθάς, πρὸς τῷ ἀβόλλῳ τὸ ἤθους ἐξασθένει· ὕπη γὰρ ἡ χρῆσις ὠφελιμος· ὁ γὰρ πρὸς τ κρύος εὐρίσκος· ὕπη πρὸς σκέπλω ἔχει τι βέλτιον παρὰ τὸν ἄλλον ἰσθῆτα, ἡ τ ψόγον μόνον καὶ τὸ ὄλπη πρὸς τ χρείας. τὰς λίχνους ἀνιᾶ, εἰς τὸν ἀνόητον ὀφθαλμὸν ἐρεθίζον· τὰς δὲ λάβρας, καὶ ἀνόβους πὶ ἐνδον, λάβραις καὶ ἀπειρήκεις ἀμυδρώτερον ἰσθησιν χρόας σαφῶς γὰρ καὶ καθαρῶς Δανιὴλ ὁ προφήτης, Ἐπίστασο, φησὶ, θρόνοι. Ἐ ἐκαθίσαν ἐπ' αὐτὸν, ὡσεὶ πάλαιος ἡμερῶν· καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ, ὡσὲι χιὼν, λάβρον. πίων τὴ χεώμενον σελῆ, τ κυρίου ἐν ῥάμασι ἡμερῶν, καὶ ἡ Ἀποκάλυψις φησὶν· ἐδον τὰς ψυχὰς τῶν μεμαρτυρημένων, ὑπὸ κατωθ θυσιαστηρίου· καὶ ἐδοθη ἑκάστῳ σελῆ λάβρη. ὁ δὲ καὶ ἄλλο τ δίκαιον χρῶμα ζητῶν, τὸ αἱ πφυες τῆς ἀληθείας ὀπτχρη βάμμα· αἱ γὰ πῖς ἀνθισιν ἰσικῶν ἰσθῆτες, βακχίως καὶ πλείστως καπληπίαι λήριος. πρὸς γὰ, Ἐ ἡ πορφύρα, καὶ τὰ ἐριουρώμαλα, ὡς φησὶν ὁ κωμικὸς, ὡς τὰς τραγῳδὰς χρήσιμα, καὶ σὺκ ὡς τὰ βίον· τ γὰ ἡμέτερον βίον, πάλαι μᾶλλον ἢ παπλῶ εἶναι χρεών. βάμμα γὰν Σαρδιανικὸν, καὶ ἄλλο ὁμοφάκινον, καὶ χλωρὸν ἴπρον· ῥοδομιγές. Ἐ κοκκοβαφες, καὶ ἁλουργὲς Δαρεῖος βασιλεὺς βάμμασι, ὀλίγιστα τῶν ἐξῶλους ἡδυπαθείας. οὗτος, ὁ σκεπτὴς ἑαυτῆς αὐτὴ. τί τ χρυσῷ πτέρυγα, καὶ τὰ ἀλεκτρυόνι καὶ ζώων τ προσθίων μέτωπον· τόν τ μυροβαφῆ σκῆνον κρόκινον, καὶ τῶν ὑμενίων τῶν ἐπὶ τῶν πτελυτέλη καὶ πικίλα ἱμάτια. ἔχουσα ζώδια ἐν τῇ προφύρᾳ, αὐτῇ τίχνῃ χαίρειν ἐατέον. τί γὰρ φρόνιμον γυναῖκες ἐρ- χάσηλο ἢ λαμπρὸν· εὖ καθήμεθα, φησὶν ἡ κωμῳδία, ἐξὸν θησαύρια, κρεσκοπφορεῖσθαι, κε- καλωπισμέναι; παραινεῖ δὲ Δεξίνθεος ὁ παιδαγωγὸς, Ἐν πεῖσθῆ ἱματίῳ μὴ καυχᾶσθαι· μηδὲ ἐπιχρυσῷ ἐσθῆτι πάση, ἀπεχόμενος ἀεὶ ἐπισκώπτων γυναῖκας τῆς μαλακῆς ἡμφιεσμένας· ἐν ἱματίοις, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ λέγει Ἰδὺ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ ἐν τρυφῇ Δαρείου, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσὶ τοῖς θνητοῖς· βασιλεῖοι λέγει τὰς φθαρτὰς, ἔνθα δοξοκαλία, καὶ δοξοκο- πία, καὶ κολακεία, Ἐ πλάνη. οἱ δὲ τὸν ἄφθαρτον ζηραπεύοντες αὐλὸν, πεῖ τ πάντων βασιλέα, τὸν ἀκήραλον τ ψυχῆς ἰσθῆτα, τὸν σάρκα, ἀγαλλόζον· καὶ τοῦτ' ἐπενδύσαντα ἀφθαρσίαν. καθάπερ ἔνι ἄγαμος, μόνῳ σχολάζει τῷ θεῷ· Ἐ ἡ φρονῆς αὐτῆς καπεριάζοπα· γεγαμηκὼς δὲ, ἡ γε σώφρων, διαιρῶν τ βίον καὶ πρὸς θεὸν, καὶ πρὸς ἄνδρα· ἡ δὲ ἄλλως φερομένη, ὁλη γίνεται γάμου, τυπτόπη τῶ παθους· τ αὐτὸν οἰκεῖ τρόπον ἡ σώφρων γυνὴ, σχολάζουσα μὲν τῷ ἀνδρὶ, ἀνυποκρίτως θεοσεβῆ· φιλοκοσμοῦσα δ', ὁσοπρέπωκαι καὶ τῷ θεῷ, καὶ τῷ γάμου τῷ σώφρονος, τὸν κόσμον ἀνυπκατακλάστως ἐν τάνδρὸς, κ' ὡς αὐτὴ τῇ Ἀργείᾳ ἱππέα, τῇ Ἐρμιόνῃ λέγω· Ἦ χρυσὸν φίλε ἄνδρες ἰδέσθαι πρήνισα πάντη Ἐ τὸν Κάϊνον ὁσοδιήκοσμον σφίσιν, τὰς ἐσι· κίας Ἐ καταλήλας ἀρετῆς κ κακίας. ἐκείνας ὑπερχαφούσας· τὴν μὲν αὐτὸν, ἀφελῶς ἐκμιμούμενον ἐκείνῃ καὶ λάβρημονα κ καθάρεον, τὴν δὲ ἀρετὴν, αἰδοῖ μονῃ κεκοσμημένην· τοιαύτην ἄναγκον χρὴ τὴν πιστὴν ἀναρίθμητον μετ' ἀγαθὰς. ἦπερ ἡ τ ἀντίτυπον κακίαν, τὴν κακίαν· πρεπῆ μὲν ἰσθῆτι ἡμφιεσμένην, ἀλλοτρίως δ' χρώμασι χρωματισμένην· Ἐ ἡ κίνησις αὐτῆς κ ἡ ὀχίσις, πρὸς τὸ ὄλπη τερπὸς ὄλπη δυομένη, τ μαχλώσης ἔγκλησιν δ' σιαχαφία γυναικίν. πρὸς ἀδόμιαν δ' ὅλως, ὁ ἐπιμέλος τῷ λόγῳ, αἰσχρὰν ἡδονὴν οἰκεῖσθαι δ'· διὸ κ τῆς ἰσθῆτος τὸ χρηῶδες πρόκριτον, καὶ ὁ λόγος τοῦτ' ψάλλει. Δαβὶδ πρεῖ τ κυρίου λίγων· Εὐφράνθη σὺν ἐμοὶ πρὸς βασιλέων ἐν τῇ ἐρήμῃ· πεσίσῃ ἡ Βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου, ἐν ἱματισμῷ δεδοξασμένῃ, κ κρυσοστολισμένῃ χρυσοῦς πεπλεγμένοις· κὲ ἰσθῆτι τῷ τρυφηλικῷ μεμιλύκει, ἀλλὰ τ ἐκ πίστεως σωφρασμένον ἀκήραλον, τ ἡλεημένον, κόσμον τ ἐκκλησίας δεδήλωκεν. ἐν ᾗ ὁ ἄδολος Ἰησοῦς ὡς χρυσὸς ἀφεπτ· καὶ οἱ κρυσοῖ, οἱ ἐκλεκτοὶ, οἱ χρυσοῖ· ὧ ᾗ Ἐ ὑφῆναι χρὴ τοῦτον, ἀφ' ἅς γυναῖκας, ἠθέλαν τῷ ἰσθῆτι, Ἐ πεσσωθῆ πρὸς τὸν ἀφρὸν, ἐξυφαντέον. ὡχὶ γὰ καθάπερ τὰς χρόας, πρὸς τὸ τερπνὸν τ ὄψεως ἐξασθενίσιον· ἐξίτηλος μὲν γὰ ἡ χρόα τῷ χρόνῳ γίνεται· αἱ δὲ ῥυψεις καὶ αἱ σύψεις, τοῖς φαρμακώδεσι τ βαφῆς χυμοῖς ἐκπίνουσι τὰ ἴσια. τῶν ἀμπεχόνων τὰς ὑφάνσεις ἀσθενεῖς ὁσοτελοῦσι· τὸ δὲ, σύσ[illegible]εις οἰκονομίαν εὔβλητον. ἀπροκαλία δὲ ἡ μεγίστη, τοσοῦτον ἐπιθυμεῖν πρὸς τοὺς πέπλους, Ἐ τὰς ξυστίδας, καὶ τὰς ἰφαπλίδας, χλαίνας τε, καὶ χιτῶνας, τά τ' αἰδῶ ἀμφικαλύπτει, Ὅμηρος φησιν. αἰσχύνομαι γὰ ὡς ἀληθῶς, ὁρῶν τοσοῦτον ἐχχέμενον πλῆθος ἐν τῷ παραδείσῳ, κλάδοις Ἐ φύλλοις τὸν σκέπλω τ αἰσχύνης παρειμένης ὑπὸ τὰ σώματα ἡμῖν δεδημιουργημένα, μὴ κατὰ τὰ αὐτὰ τοῖς προβάτοις ἀφαίνωμεν· παιδαγωγούμενοι δὲ τῷ λόγῳ, τὸ πτελυτέλες

τ̃ ἰαθητ© διελίγχωμεν, ἁπλέγενίες, Τρίχις ἐστὶ πρῶτα· κἂν Μίλητ© αὐχῇ, κἂν Ἰταλία δοξάζῃ), κἂν ὑπὸ διΦθέρας Φυλάτ̃ωσιν αἱ τρίχες, πρὸς ἃς μεμήνασιν οἱ πολλοὶ, ἀλλὰ ἡμῖν γε κ̃ ἀγνῶσιον. ὁ γὰρ μακάρι© Ἰωάννης, κ̃ τ̃ πρῶτα ὑπεριδὼν τὰς τρίχας, ὀζώσας τρυφῆς, τὰς τ̃ καμήλων εἵλετ̃ τρίχας, ἐ πώτας ἡμπίσχετ̃· τ̃ αὐτὰς κ̃ ἄδολον ἔβίω ὑποτυπέμεν©. καὶ γὰρ μέλι ἤσθιεν καὶ ἀκρίδας, γλυκῆαν κ̃ πολυπικλῶ τροφὴν, αὐτόφυες κ̃ σώφρονας τὰς ἰδὰς ἔ κυρίᾳ παρασκευάζων. ἢ πῶ γὰρ αὖ ἀλυργῶ χλανίδα πρὸς βαλεῖ̃; ὁ τῶ ἀλαζονείαν τῶ πολιτικῶ ἐκτρέπεις, ὡς δὲ τῶ ἔρημον τ̃ ἐρημίας, κ̃ γαληνῶ ζωῇ πεπλυτεύμένος, ἐκπὸς πίσης κενοσπουδίας, ἀπέραντα θίας, μικροπρεπείας. μηλωτῆ γ̃ ὀχεῖτ̃ Ἠλίας ἐν-
60 δύματι, κ̃ ζώνῃ τῶ μηλωτῶ κατὰ σΦιγόν ἐκ τριχῶν πεποιημένῃ. Ἡσαίας γ̃, ἄλλος ἔτ© σοφὸς, γυμνός τε κ̃ αὐχμηρὸ© ἦν· πολλάκις γ̃ καὶ σῖτον ἠμπίσχετ̃, πανεφροσύνης ἔν- 10
δυμα. ἡ γ̃ καὶ Ἱερεμίαν καλῆς, λινοῦν ἔτ© βεβίζωμα ἔχειμενον. ὡς δὲ τὰ αὐτὰ Φῆ τ̃ σωμάτων γυμνούμενα, Φανερωτέρα δείκνυσι τῶ ἀκμὴν· ἅτως ἐ τῶν ἡθῶν τ̃ κάλλ©, μὴ ἐνελύμενον ἀπροκάλυπτος Φλυαρίας, τ̃ μεγαλοπρεπὶς ἐνδείκνυτ̃. τ̃ γ̃ κομῶσαν τὰς ἰαθῆτας, ἐπ' ἄκρας καθιὰς τὰς πόδας, κομιδῇ ἀλαζονικὸν, ἐμπεδῶν τῇ ἐντρυφᾷ ἔ βεβαιοτάτην γινόμενον, καλλωπίσμ δίκλω, ἁπερομένης τῆς ἰαθῆτ©· ἐς ἁπτόλαιους τῆς γῆς ἀχυρμιάς· ὑδὲ τῶν καταγέλων, τούτων δὴ τῶν τῶ κναιδίαν τῶ ἀΦωνον ἐπὶ τὰς σκιώδας μετοίβων ἐρχησῶν, ὑπορρίπτουσιν ὡς ποσῶν ὕδριας τῶ ἰαθητ̃ βεβιοράδην· οἷς οἱ ἁπαλεῖς γελισμοὶ, καὶ τ̃ κρασπέδων αἱ ἀπαγωγάς. καὶ τ̃ σχημάτων οἱ βεβιεργοὶ ῥυθμοὶ, βλακικὰς μικρολόγ© ἁπεμμένον ἐμΦαίνουσιν. κἀν τ̃ ποδήσῃ τῆς περαΦίᾳ τὸν κυρίᾳ, ὁ ποικιλοδὴς ἐκεῖν© χιτὼν τὰ τῆς σοφίας ἄνδη δείκνυσι· τὰς ποικίλας καὶ μὴ μαραινομένας χαΦὰς, τὰ λόγια [τὰ] ἔ κυρίᾳ, 20
τ̃ τῆς ἀληθείας ἀπαράπλουξ αὐγάς. παιδεῖ ἄλλῳ τ̃ κυρίον ἰαθῆτα. Δαβὶδ ἔ ἡμ-
» Φίεσεν τὸ πνεῦμα, ὧδέ πως ψάλλον· Ἐξομολόγησιν καὶ εὐπρέπειαν ἐνέδυσω· ἀναβαλλόμεν©
» Φῶς, ὡς ἱμάτιον. καθάπερ γὰρ βεῖ τῶ κατασκᾶν τ̃ ἐσθῆτα καθαρὸν πάσης ἀπιδίας, ἅτω γ̃ καὶ τ̃ χρῆσιν τῶ ἀμεταλαβήτ̃ον. ὑδὲ γὰρ ὑπὲρ γύνα, καθάπερ τὰς Λακαίνας Φασὶ πεδύνες, ἐσολίδας καλὸν. οὐδὲν γὰρ μέρ© ἐτῶν ἀνομυμῦσθαι γυναικὸς, εὐπρεπές.
» καί τι δυνατὸν ἀποθύξασθαι μᾶλλον ἁσμιον τῶ ἀσκίας ἐκείνου Φωνὴν πρὸς ἐπιδίκ, Καλὸς ὁ πῆχυς, ἀλλ' ὑ δημόσι©· καὶ, Κτῆμα καλὸν, ἀλλὰ μόνον. Φαίη, ἔ αἱρὸς ἔ ἐμοῦ· ἐ πρό-
» σωπον εὐπρεπὲς, ἀλλὰ μόνον ἔ γαλαμηνὸν©. ἐγὼ γ̃ ὑδὲ τῶ αἰτίαν τ̃ τοιούτων ἐπαίνων θέλω περίχειν τὰς σώφρονας, τοῖς Δ῾ τ̃ ἐπαίνων ἠρημένοις τὰ ἁπίθανα· καὶ ὑσῖ, ὅτι γε παρεγυμνῶν τὸ σΦυρὸν κεκώλυτ̃ μένον, ἐγκεκαλύΦθαι δὲ κ̃ τὴν κεΦαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπον ἐπι- 30
σκιάζ πρεπὲς εἶναι. κ̃ γὰρ ὅσιον εἶναι θήρατρον ἀνθρώπων, τὸ κάλλος ἔ σώματος. ὑδὲ ἀλυργῶ πορφυρίδα σμαῖ χρωμένην βεβελιπὲς ἐθέλειν γίνεσθαι τὴν γυναῖκα, εὔλογον. ἀθι γὰρ ἐ τ̃ ἐσθῆτ© εἰδύλε ἦν ἐξολέσειν τὴν πορφύραν, ὡς μὴ ἁπὶ τὸ πρόσωπον τ̃ χρωμένων τὰς ῥαπὰς ἁπιτρέΦειν αἱ δὲ ὀλίγον κομιδῇ τὸ λειπὸν τ̃ ἀμπιχόνης ὑΦαίνυσιν, τὸ πὶν ἀλυρὰς ἐργάσετ̃· ἐκΦλέγουσι τὰς ῥαθυμίας, καὶ δὴ καὶ αὐτὰς βεῖ τὰς μεμορημένας πώτας καὶ ἀράς ἀλύσεις πορ-
» Φύρας, κ̃ τὸ ποιητικὸν δὴ ἐκεῖνο, Ἕλλασι πορΦύρεος ἤνατ©. Δ῾ πῶ τὴν γῆν τὴν πορΦύραν ἡ Τύρος καὶ ἡ Σιδὼν καὶ τ̃ Λακωνικῆς ἡ γείτων τ̃ θαλάσσης, ποθήσουσι· ἀνάγουσι γ̃ εὐ μάλα καὶ οἱ βαΦεῖς αὐτῶν, καὶ οἱ πορΦυρᾶται, καὶ αὐτὰ τὰ κογχύλια, Δ῾ τὸ τὸ αἷμα τούτων ἐξαυθεῖν τὴν πορΦύραν· ἀλλὰ καὶ τοῖς λίχνοις ὑΦάσμασιν ἐγκαταμιγνύουσι αἱ δολεραὶ γυναῖκες, καὶ τ̃ αὐδρῶν οἱ γυναικώδεις, τὰς δολερὰς βαΦὰς, μαρτύρουσιν βεῖ τὴν ἀμε- 40
τρίαν. Οὐκ ἔπ τὰς ὀθόνας τας ἀπ' Αἰγύπτου, ἄλλας δέ πνας ἐκ γῆς Ἑβραίων καὶ Κιλίκων ἐκπεριζώμενοι γῆς· τὰ δὲ ἀμόργινα σηρῶν βυσσινα σιωπῶ· ἀπειρικὴ πῆκτις ἡ τρυφὴ ἔ τὴν ὀνομασίαν. Δεῖ γ̃ τὴν σκέπην, οἶμαι. αὐτ̃ αὐτοῦ κρεῖττον ὑπεΦάνειν τὸ σκεπόμενον, ὡς τὸ ἄγαλμα ἔ πῶ κ̃ τὴν ψυχὴν ἔ σώματ©, καὶ τ̃ ἐσθῆτ© τὸ σῶμα. νυνὶ δὲ, πᾶν τἀναντίον, τὸ μὲν σῶμα αὐτῶς ἐ παράσκοιτ̃, οὐκ αὖ ποτ' χιλίας εὕροι Λιβικὰς· μίαν δέ που ἐσθῆτα μυρίων Ἰαλαίτων ὠνούμενος, σΦᾶς αὐτὰς ἀχρηστέρας καὶ ἀϊμοτέρας τῶν ὑΦασμάτων ἐλέγχουσιν. Ἵνα πῶ ἔν δώκῃτε τὰ ἀπανα καὶ πολυτελῆ πρὸς τ̃ εὐμίσω, καὶ τῶν εὐτελῶν; ὃν αἰγοῦπτ© τὸ ἔντως καλὸν, καὶ τὸ ἔντως ἀγαθὸν· καὶ ἀνὶ τῶν ὄντων, τὰ δοκοῦντα παρὰ τοῖς ἀνοήτοις ἀγαθάζειν, εἰ τοῖς μεμηνόσιν ἁπίοις, τὰ λευκὰ ὡς μέλανα Φαντάζοντ̃.

Περὶ ὑποδέσεως. ια'. 50

ΠΑΡΑΠΛΗΣΙΑΙ γ̃ καὶ πρὸς τὰς ὑποδέσεις ἐσὶν αἱ ἀλαζόνες, τῶ πολλῶ βλακείας

κάπτοθα

κἀν τοῦθα ἐπιδεικνύμενα. αἱ χρὰ γὴν ἀληθῶς τὰ σπαδάλια ἐκεῖνα, ἐφ' οἷς ἐστι τὸ χρυσᾶ αἰάθημα ἐστί· ἀλλὰ καὶ τὰς ἥλους ἐλκηδὼς τῆς καθυμασιν ἐγκατακρύουσιν ἀξιόσιν· ἀλλ' αἱ ἦ καὶ ἐρωϊκὰς ἀστασμὰς ἐγχαράττουσιν αὐτῆς· ὡς ἂν ἐκ τῆς ἐπιβάσεως ῥυθμίζουσιν τὴν γῆν, καὶ 61
τ' ἐπιρικὸν τῦ φρονήματος ἐκ τῦ βαδισματος ἐναπεφραίσωνται. χωρὶς δ' ἐστὶν τὰς ἐπιχρύσους καὶ ἀλαλίθυς τῶν σπαδαλίων ματαιοτεχνίας, καὶ κρηπίδας Ἀττικὰς, καὶ τὰς Σικυωνίας, καὶ τὰς κεθόρνους· Περσικάς τε καὶ Τυῤῥηνικάς· σεσημένους δὲ, καθὼς ἴδος τῇ ἀληθείᾳ ἡμῶν, τ' σκοπὸν τὸν ὀρθὸν, τ' κ' Φύσιν ἐκλέγειν χρή. ἡ γὰρ χρῆσις τ' ὑποδημάτων, ἡ μὲν αἰτία, ἵνα σκέπῃ τοὺς πόδας· ἡ δὲ, ἵνα σεφυλακῇ τ' σεπλασμάτων, καὶ τ' ὀρειβατικῶν τραχυτήτων, τῷ πλάσματος σώζεσθαι. γυναιξὶ μὲν γὰρ τ' λευκὸν ὑπόδημα συγχωρῆσαι· τὰ γὰρ ἐκ μὴ
10 ὀδύσης· τὸ δὲ τῷ ἀληθῆ χρῆσιν. ἡλωμένων δὲ δεῖσθαι τῶν καθυμάτων αἱ ὀδυναι. πολὺν τὰ πολλὰ ὑποδήμασι χρῆσιν αὐτῆς· ἡ γὰρ ἁρμόζει γυμνὸν ὑπιδεικνύσθαι τ' πόδα· ἄλλως τε καὶ ὑσιώδη ἐστὶν ἡς βλάπτει ἡ γυνή. ἀνδρὶ δὲ εὐμάλακα ἁρμόδιον, αὐτεδησία· πολὺ ἐκ μὴ σκληρύνει. καὶ γάρ πως ἐγγὺς τ' ὑποδιδόσθαι τῷ διδόσθαι. ἀσκητικώτερον γέ τι. γυμνὸς χρῆσθαι τῆς ποσὶν, καὶ σεὸς ὑγίαν καὶ εὐκολίαν εὔχεσθαι, ἵνθα μὴ ἀνάγκη τὰς Δρακοντίδας. ἐὰν δὲ μὴ ὀδύσιμεν, ἀλλὰ μηδὲ φέρειμεν τὰ ἀνυπόδησιαν, βλαυτὰς ἢ φακασίοις χρῆσθαι· κονιποδὰς αὐτὰ ἐκάλουν οἱ Ἀττικοὶ, Δρὰ τὸ πλάζειν, μοι δοκεῖν, τῇ κόνει τὰ ποδί. τῆς λυτῆς ὑποδέσεως δόσκορη μάρτυς Ἰωάννης, οὐκ ἄξιος ὢν ὀμολογῶν, τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων λύειν τῦ κυρίου. ὁ γάρ τῶν σειρήνων ὑποδιδύσκων ὁ τῆς ἀληθῦς Ἑβραίοις φιλοσοφίας ὑποδεικνύμενος τὸν τύπον. τῦτ' δὲ, εἰ καὶ αἰνίττεται τι, ἐς ἄλλοις δηλωθήσεται.
20

Ὅπως χρὴ σεῖσθαι τὰς λίθους καὶ τὸν χρυσὸν ἐπιτηδεῦσθαι κόσμον. ιβ'.

ΛΙΘΟΥΣ δὲ πολύους ἢ χλωρὰς, καὶ τῆς ἀπιζινωμένης θαλάσσης ἐκβεβασμένα, καὶ τ' γῆς ἐκψήγματα, μεμακιωδῶς ἐστὶ τηρητέον. ὅτι γὰρ διαφορὰ τῶν λιθίων. καὶ ἐς ἰδιάζοντας χροὰς, ὑέλους τινὰς ἰδέαν πικίλας, ὑδὶν, ἀλλ' ἢ ἀνοήτων ἐστὶν ἀνθρώπων, ὑπὸ τῶν πληκτικῶν ἰχνέλων φαντασίας ἐλκομένων. τοιαύτη γὲ τὸ πῦρ τὰ πυθία θαυμάσια, φησὶν ὁ ἐπ' αὐτὸ, τῇ λαμπρότητα ἀχθόμενα· τῆς δ' ἐπιφήμους τὸ Δελφαλές, Δρὰ τὴν ἀνοσιαν ἁ κατανυσκότητα. "
τοιαύτη τ' ἡλιθίους οἱ λίθοι γυναιξὶ σεθεύμενοι, τῆς ὄρμους καὶ τὰς σεριδρύσεις ἐγκατακλειόμενοι, ἀμέθυστοι, καὶ κεραυνίτης, καὶ ἰασπίδες, καὶ τοπάζιον· ἢ τε Μιλησία σμάραγδος, ἐμπό- "
30 λημα τιμιώτερον. ὁ δὲ πολυτιμὴς μαργαρίτης, ὑπὸ φυὼς τῇ γυναικωνίτιδι κατακώμασιν· "
γίνεται δὲ ὅτ' ἐν ὀστρίοις παραπλησίῳ τ' πίνναις· μέγεθος δὲ ἡλίκος ἰχθύος ὀφθαλμὸς, ὑπερέχης. καὶ οὐκ ἀρχαίων αἱ κακοδαίμονες, σεὶ ὄστριον ὀλίγον τῦτ' τὸ πᾶσι σπυδὴν πεποιημένα· ἔχον ἀγίῳ κοσμεῖσθαι λιθῳ, τῷ λεγομένῳ τῦ Ἰησοῦ, ὃν μαργαρίτου ἡ γραφὴ κίκλησιν τ' "
τὸν διαυγῆ καὶ καθαρὸν Ἰησοῦν, τὸν ἐν σαρκὶ ἐπόπτου ὀφθαλμὸν, τὸν λέγον τ' Δρὰ Φαιῆ· δ' ὅτ' ἡ σάρξ τιμία ὑδατι ἀναγνωσμένη. καὶ γὰ τὸ ὄστριον ἐκεῖνο ἐν ὑδατι γιγνόμενον, σεσιγᾷ τὸν σάρκα· ἐκ δὲ τοῦτης ὁ μαργαρίτης κυίσκεται). λίθους δὲ ἁγίους τὴν ἄνω Ἱερουσαλὴμ τετιχίσθαι παραλήφαμεν· καὶ ἐς δώδεκα τ' ψεφανοπόλεως πύλας, ἰσμίους ἀπὸ κασμένας λίθους, τὸ σεσσὸν τ' ἀποστολικῆς φωνῆς αἰνίττεσθαι χάριν ἐκδιχόμεθα. ὅθι γὰ τῶν λίθων τῶν πολυτελῶν αἱ χρόαι τοιαῦται· τίμιαι δὲ αὖται· ἐκ δὲ ἄλλα, ὕλη χαύδης κατάληπτον). συμβολικῶς τούτοις
40 οἰκίτως τετίχισται τῶν ἁγίων ἡ πόλις, πνευματικῶς οἰκοδομικύμενη. σεὸς τὸ αἷθος ὧν τῶν λίθων, τὸ ἀμίμητον, τὸ ἄνθος τὸ πνευματικὸν, τὸ ἀκήρατον καὶ ἄχραντον τ' ὑσίας νοεῖσθαι. αἱ δὲ, μὴ σωιεῖσαι τὸ συμβολικὸν τῶν γραφῶν, ὅλαι σεδικιχήνασιν τοῖς λίθοις, τον χαμαὶ σεν ἐκεῖνον λογισμὸν σεφερόμεναι· ὃν καὶ ἰδαῖον ὁ Ἡσαΐας· Διὰ τί μὴ χρησώμεθα: καὶ, Πάρεσί μοι, Δρὰ τί μὴ τρυφῶσω; καὶ πᾶσιν ὧν τοῦτα χέσειν, ἢ μὴ ἡμῖν; πλεῖστοι δὲ ἡγεμόνες τὸ ἡλίκημα τῦ θεῦ, αἰτειοῦσθαι φωνᾷ. πρῶτον μὲν γὰ τὰ ἀναγκαῖα, καθάπερ τὸ ὕδωρ καὶ τὸν ἀέρα σεφανῆ πᾶσι χρῆναι· ἐκ δὲ ὅσα μὴ ἀναγκαῖα, γῆ τι καὶ ὑδατι ἔκρυψεν. Δρὰ τᾶτό τοι μύρμηκες χρυσωρυχῆσι· καὶ χρύπες χρυσοφυλακῆσι· καὶ ἡ θάλασσα τὸν μαργαρίτου ἔκρυψεν λίθον· ὑμεῖς δὲ, σεῖρσιν ὡς ἀ μηδὲν. ἰδὼ ὅλ' ἀνάπλεοι) εὑρόντες, καὶ ἐκ ζητεῖτε τὸν θεὸν· τὸ δ' κεκρυμμένον χρυσίον καὶ τὰς λίθους, αἰτεῖ ὅτι δυνατὸν κεκριμένοι, χωρυχῆσι παρ' ἡμῖν. ἀλλὰ
50 καὶ τῇ γραφῇ αἰτάσθαι, βεβαίως ἐκείνης Δρὰ ῥήδιον, Ζητεῖτε πρῶτον τῦ βασιλείαν τ' θεοῦ· "
καὶ τοῦτα πάντα προσληφθήσεται ὑμῖν. ἐὰ δὲ καὶ πάντα ὑμῖν διδῶται), καὶ ἐπάντα ὑμῖν 62
συγκεχώρηται), καὶ ἐπάντα ὑμῖν ἔξεστι, φησὶν ὁ ἀποστολος, ἀλλ' ἐ πάντα συμφέρει. περὶ· "

χαῖρε δὲ τὸ ἡδὺ ὁ ἡμῶν ἅπας κοινωνία ὁ θεὸς, αὐτὸς τ' ἑαυτῷ πότερος μεταδὼς καὶ κοινὸν πᾶσιν
ἀνθρώποις τ' ἑαυτοῦ ἁπλήρωτος λόγον, πάλαι ποιήσας ὑπὲρ πάντων, κοινὰ ὄντα πάντα, καὶ μὴ
πλεονεκτοῦντων οἱ πλέονες. τὸ ὄν, Πάρισί μοι, καὶ πλεονάζει μου· Ἀλλὰ τί μὴ τρυφήσω; σὺν ἀν-
,, θρώπων, ἀδὲ κοινωνικῶν· ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον ἀγαπητὸν, Πάρισί μοι, Ἀλλὰ τί μὴ μεταδῶ τῆς θεο-
,, μένης; ὁ γὰρ πιστὸς, πλοῦτος, ὁ τ', Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σαυτὸν, πληρώσας. αὕτη γὰρ ἡ
ἀληθὴς τρυφὴ, ἡ ἡσυχαζομένη πολυτίμητος· ἡ δὲ ἀπὸ τῆς ματαίας ἐπιθυμίας ἀνάλωσις, ἀ-
πωλείας, ἀδαπάνης, ἐπίχειρον λόγου. δίδωκε γὰρ ὁ θεὸς, οἶσθ' ὅτι, τῆς χρήσεως ἡμῖν τὴν ἐξουσίαν,
ἀλλὰ μέχρι τοῦ ἀναγκαίου· καὶ τὴν χρῆσιν κοινὴν εἶναι βεβούλευται. ἀπόπαν δέ, ἵνα τρυφᾷς, πεινῶν πλειόνων. πόσῳ μὲν γὰρ εὐκολίστερον ἦν πλουτίλας οἰκεῖν, τὰ πολλὰς εὐεργετεῖν; πόσῳ δὲ
σωτικώτερον, τοῦ ἀπὸ λίθου ἢ χρυσίου, τοῦ εἰς ἀνθρώπους ἀναλίσκειν; πόσῳ δὲ ὠφελιμώτερον τῶν 10
ἀψύχων κοσμίων, τὰ φίλους κεκτῆσθαι κοσμίους; τίνα γὰρ ἂν ἀχρεῖ ποιῶν, ὅταν τὸ χαρίζεσθαι,
ὠφελῆσαι; λείπει πίνων ἡμῖν κἀκεῖνο ὑπὲρ τοῦ ὑπὲρ φιρόμενον, Τίσιν ἂν τὰ πλουτιστήρια, καὶ αἰρῶν τοὺς παῖδας τὰ εὐπλίστηρα; τοῖς ἀνθρώποις, φήσομ' ἐγώ, ἐὰν χωρὶς πρὸς πάθειας
καὶ Ἀφορᾶς χρώμεθα αὐτοῖς. ἐὰν δὲ ἀμήχανον παῖδας σωφρονεῖν, ἀλλὰ καὶ Ἀλλὰ τοῦ τῶν ἀναγκαίων χρήσεως, τὰ εὐπερίστατον μεταδιωκτέον, μακρὰν τοῖς ἀεὶ τῆς χαίρειν φράσασιν.
καθόλου μὲν ἂν τὰ κόσμια, ὥσπερ κοροκόσμια, ἀποσοβακιστέον ὅλως, καὶ αὐτὸν παραιτουμένους τὸ
κόσμον. χρὴ γὰρ εἶναι κοσμίους ἔνδοθεν, καὶ τοῦτ' ἴσως γυναῖκα δεικνύναι καλῶς· ἐν μόνῃ γὰρ τῇ
ψυχῇ καταφαίνεσθαι, καὶ τὸ καλὸν, καὶ τὸ αἰσχος. διὸ καὶ μόνος ὁ σπουδαῖος καλὸς κἀγαθὸς ὄντως ἐστὶν· καὶ μόνον τὸ καλὸν ἀγαθὸν δογματίζειν· ἡ δὲ χρεία μόνη, καὶ Ἀλλὰ καλοῦ τοῦ σώματος
καταφαίνεται, καὶ ἐπινοεῖ τῇ σαρκὶ, τὸ ὡραῖον τῆς σωφροσύνης ἀχιέρασιν δεικνύναι, ὅτ' ἂν εἶσι- 20
ν φίλος ὑπὲλαμπῇ τῇ μορφῇ τὸ ἦθος. τὸ γὰρ ἑκάστου καὶ φυτοῦ καὶ ζώου καλὸν, ἐστὶ τῇ ἑκάστου
ἀρετῇ εἶναι συμβεβηκὸς. ἀνθρώπου ἡ ἀρετὴ, δικαιοσύνη, καὶ σωφροσύνη, καὶ ἀνδρία, καὶ εὐσέβεια· καλὸς ἄρα ἄνθρωπος, ὁ δίκαιος, καὶ σώφρων, καὶ συλλήβδην ὁ ἀγαθὸς, οὐχ ὁ πλούσιος. ἤδη δὲ οἱ φαπτῶν χρυσίῳ κεκοσμῆσθαι βούλονται· οὐδὲ ἐκεῖνο ἀνεγνωκότες τὸ ποιητικὸν,
,, Ὃς, καὶ χρυσοῦν ἔχων, πόλεμον κίνει ἡμῖν κύρη Νεμέη. ἀλλὰ γὰρ τῶν μὲν φιλοκοσμίαν, ἥκιστα,
ἀρετῆς ἁπτομένην, σώφρονος δὲ αἰσχρὰ μισοῦσαν φιλοκάλου δὲ τῶν κενοδοξίαν, ἄρδην ἐκβλητέον. τὰ γὰρ μὴ οἰκεῖα τῷ σώματι ὡς οἰκεῖα προσπίπτει, μιλίτων τ' ψεύδεσθαι, καὶ ἔθος ἀπάτης ἐνεργάζεται· ἔστι τὸ σεμνὸν, καὶ ἄπλαστον, καὶ πρέπον ὡς ἀληθῶς, τὸ σεμνὸν ἦ, καὶ θρυπτικόν. καὶ ἀξιοδοξίαν τὴν φάντασμα· αἱ δέ, ἀμαυρῶσι τὸ κάλλος τὸ ἀληθινὸν, ἁπτόμεναι χρυσίῳ. καὶ ὥσπερ τὸ πλημμέλημα οἷόν ἐστι, δισμὰ ἑαυτῆς πεδᾶσαι πλέκτα μυρία· 30
καθάπερ καὶ παρὰ τοῖς Βαρβάροις φασὶ διδόσθαι τὰς κακέργους χρυσίῳ. τότε γὰρ ἐζηλωκέναι δοκοῦσί μοι αἱ γυναῖκες τοὺς δισμώτας τοὺς πλουσίους. ἡ γὰρ ἀχλὺς τὸ χρυσοῦν ἐστι πεδίδιον,
καὶ οἱ σφηκοὶ, οἵτινες καλοῦμενοι, ἀλυσιν ἐπίχουσις τρόπον, καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς αὐτῷ τούτῳ τῷ ὀνόματι, ἀλύσεις, κέκληται. πέδας δὲ πεισφυρίους τοὺς πεδὶ τοὺς πόδας ἀποσμίαν
,, τῶν γυναικῶν, φιλήμων ἐν Σωσιφήνῃ ποσοῦσιν· Ἱμάντα Ἀλλὰ φαίνεται, καὶ πέδιλα πυκνὰ
,, Χρυσοῦ. τί δ' ἔστ' ἐπὶ ὁ καλλωπισμὸς ὁ ζηλωτὸς, ἢ ἵνα ἴδηλον ὑμᾶς, ὦ γυναῖκες, σφᾶς αὐτοῖς φαίνεσθαι πεπεδημένας; ἡ γὰρ ὑλὴ τὸ ὄνειδος· ἀτυκλύει, τὸ πάθος ἀδιάφθορον. ἡμεῖς δ' ἐωῦ δεκτοῦσιν, ἐκνοσίως πεπεπλουτηκότες δισμοῖς, αὐχεῖν ὑπὲρ συμφορᾶς πλουσίαις. ἴσως δὲ καὶ ὁ ποιητικὸς μῦθος τοιούτοις δισμοῖς μοιχαλωμένην τὴν Ἀφροδίτην πεδιδεῖσθαι λέγει· οὐδὲν ἀλλ' ἢ μοιχείας
σύμβολον αἰνιττόμενος τὰ κόσμια· χρυσοῦς γὰρ ἦπε κἀκείνους Ὅμηρος τοὺς δισμούς. ἤδη δὲ 40
καὶ φαπρὰ πᾶσα τῶν πονηρῶν σύμβολα σὺν αἰσχύνῃ πεικνύμενα. ὡς γὰρ τοῦ Εὔου ὄφις ἡπατήσατο, οὕτω δὲ καὶ τὰς ἄλλας γυναῖκας ὁ κόσμος ὁ χρυσοῦς, δελεάζων πρὸς χρόμενος, τοῦ ὄφεως τῷ ἀγκίστρῳ, ἐξέμηνεν εἰς ὕβρεις· σμυραινας πένας καὶ ὄφεις δοκοπλατομένας εἰς εὐπερίπατον.
63 λέγ' γὰρ ὁ κωμικὸς Νικοστράτος, ἀλύσεις, καθετῆρας, δακτυλίους, βουβάλια, ὄφεις, πει-
,, σικλίδας, ὀλλίβορον. πάνυ γὰρ ὑπόγυος πάντα τὰ γυναικεῖον καταλεγόμενος κόσμον Ἀ-
λεξιφάνης ἐν Θεσμοφοριαζούσαις ὑποδείκνυσιν. παραθήσομαι δ' αὐτοῦ τὴν κωμικὴν ταῖς λέξεις, διελιγχάσας ἀκριβῶς τὸ φορτικὸν ὑμῶν τῆς ἀπερισκεψίας·

,, Μίτρας, ἀναδήματα, πίτυρον, καὶ σιδήριον· Κίσηρι, στροφίον, ὀπιθοσφενδόνην·
,, Ὀπιθοκάλυμμα, φῦκος, πεδιδέρματα· Ὑποχρώματα, ῥυθοκαλάσιριν, κικρύφαλον·
,, Ζῶμα ἀμπεχόνιον, τρύφημα πυρυφίς· Ξυσίδα, κυβῶνα, βάρεθρον, ἐγκύκλιον χιτῶνιον.
,, Τὰ μίγματα δὴ οὐκ ἔρηκα τούτων. εἶπε τί; Διόπτρας ἀμάλυβδον, πλάστρα, μολύβδινον·
,, Βοτρυοχλιδῶνα, περίνας, ἀμφιλίας· Ὅρμους, πέδας, σφραγίδας, ἀλύσεις·

Δακτυ-

Δακτυλίους, καταπλάσματα, μυροθήκας· Ἀπόδισμους, ἐλίσσους, σφόνδυλα, ὑποδήματα, ἐλικτῆρας. ἐγὼ μὲν ἱκανὸν ἡγοῦμαι τὸν πλοῦτον τοῦ κόσμου· πολὺν δὲ καὶ θαυμάζειν ἐπίσταμαι, ὡς ἄρα οὐκ ἀναίσχυντον, πόσην ἀχθος βαστάζοντα. ὡς δὲ κενῆς πλούτου ἀγωνιστής· ὡς τῆς ματαίας δεξιωνίας. οὐκ ἔχουσιν ἐπιμελῶς τὸν πλοῦτον εἰς ὀνίνησιν· καὶ τὰ θεῖα δωρήματα ἀπρεπαλίᾳ περιχαράσσουσι, ζηλοῦντα τὸν πονηρὸν τὸν τυχόντα. σαφῶς δὲ ὁ κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τὸν πλοῦσιον, τὸν ἀναισχύντως ἐσθίοντα καὶ πίνοντα, καὶ τοὺς ἑαυτοῦ λέγοντα, Ἔχεις ἀγαθὰ πολλὰ, ἀποκείμενα εἰς ἔτη πολλά· φάγε, πίε, εὐφραίνου· ἀφρονα κέκληκεν· τοῦτο γὰρ τῇ τυφλῇ τῇ ψυχῇ οὐ παραλαμβάνουσιν. ἃ γὰρ ἡτοίμασας, τίνος ἔσται; Ἀπελλῆς ὁ ζωγράφος, ἀναπαύων ποτὲ τῶν μαθητῶν Ἐλένην ὑπαλλὰ πολυχρόνιον χρῶμα γράφοντα· Ὀλίγα μοι δεῖ, ἔφη, μὴ δοκεῖ μοι· χρῶμα γράψαι καλόν, πλοῦτον πένητος. παῦσαι πίνων Ἐλένας αἰνῶ ἐσθῆτας γυναικείας· ἀλλὰ γύμνας, πεπλασμένας δὲ πλουσίους. τοῦτο τοῖς σοφοῖς Δημοκρίτου δόγμα σοφοῦ· τὸ πνεῦμα· Καὶ τὸ δέρμα μὲν αὐτοῦ, καὶ τὸ χρυσίον αὐτοῦ, οὐ μὴ δύνηται ἐξελέσθαι αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου. τὸ δὲ ὑπὸ Χριστοῦ παιδαγωγουμένους. οὐ χρυσίῳ κοσμᾶσθαι προσήκει, ἀλλὰ τῷ λόγῳ· διὸ μόνην καταφαίνεται τὸ χρυσίον. μακάριοι μέντοι οἱ παλαιοὶ τῶν Ἑβραίων, οἱ θελήσαντες τὸν κόσμον τῶν γυναικῶν, ἔρεψαι τὰ ἱερὰ ἐκχώσασθαι μόνον· τοιοῦτοι γὰρ βοῦν χρυσοχοήσαντες, καὶ τοῦτο εἰδωλολατρήσαντες, αὐτίκα μὲν [σὺν] οὐκ ἄκοντι, εὐθὺ τὸ τυχὸν, εὐθὺ τῆς ἀπωλείας· εἰδάξαν δὲ ἡμῶν τὰς γυναῖκας τυπικῶς τὸν κόσμον ἀπορρῦψαι. τὸ γὰρ ἐκπορπῦσαι τῆς ἀπωλείας εἰς χρυσίον, εἰδωλον γένηται, βασανιζόμενον πυρὶ ὡς μόνῳ πρέπει τῷ φῶτι, καθάπερ εἴδωλον, οὐκ ἀληθὲς. ὑπόθεσιν ὀνειδίζων ὁ λόγος διὰ τὸ προφέρειν τοὺς Ἑβραίους, Ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ, φησὶν, ἐποίησαν τῇ Βάαλ· κόσμια δηλονότι καὶ ἐναργέστατα ἐπακόλουθα, καὶ ἐκδικήσω. λέγει, ἐπ' αὐτοὺς τὰς ἡμέρας τῶν Βααλείμ, ἐν αἷς ἐπέθυσαν αὐτῇ, καὶ περιέθηκε τὰ ἐνώπια ἑαυτῆς, καὶ τὰ καθόρμια αὐτῆς. καὶ τὸν αἰτίαν τοῦ κόσμημα ὑπέρασθε, φησὶν· Καὶ ἐπορεύετο ὀπίσω τῶν ἐρασῶν αὐτῆς· ἐμοῦ δὲ ἐπελάθετο, λέγει κύριος. δόκιμοί μένοι πάντως τοὺς λόγους αὐτοῦ πονηρῷ προθέσει, τοῦ ἑταιρικοῦ τούτου μὴ μετέχοντα καλλωπισμοῦ, μηδὲ εἰδωλολατρεύοντα, διὰ περιπλάσματα ὑπερηφάνου. τοιούτου χοιροῦ θυμασίως ὁ Πέτρος ὁμακάριστος, γυναῖκας, φησὶν, ἀσώτους μὴ ἐν πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ἀλλ' ὁ πρέπει γυναιξὶν, ἐπαγγελλομένας θεοσέβειαν· διέργων ἀγαθῶν σφᾶς αὐτῶν κόσμων. καὶ γὰρ ἐκόσμησε αὐτὸν τὸν καλλωπισμὸν καλεῖν· ἡ μὲν γὰρ καλλονὴ, ἐπιχέουσα ἡ Φύσις, μὴ φιλονικείτω ἡ τύχη πρὸς τὴν Φύσιν· τυπίσιν, ἀπάτῃ ἀληθείας μὴ ἐριζέτω· αἱ δὲ αἰχμαὶ Φύσεως ἐλέγχουσιν ἐξ ὧν προσκέκρουσιν ὁμῇ ἴχνεσιν. προσήκει τοίνυν λιτῆς ἀπαλείφεσθαι τὰς χρῶτα λατρούσας. τῷ ὄντι γὰρ ἡ λιτὴς ἀγωνοθέτης προμηθῆται, ἐξισῶσαι τὰς πλεονεξίας. καὶ διὰ τῶν τυχόντων τὸν ἐπὶ τῶν ἀδήλων κομιζομένην χρείαν· τὸ γὰρ λιτὸν, ἢ καὶ τὸ ὁμαλὲς ἐμφαίνει, οὐκ ἐξέχει, οὐδὲ καθίπταται ἡ τυπίσται· ὁμαλὸν δὲ ἄλλον, καὶ λεῖον, καὶ ἴσον, καὶ ἀπέριττον, καὶ τοῦτο ἱκανόν ἐστιν· ἱκανότης δὲ ἕξις ἐστὶν ἐξικνουμένη πρὸς τὸ οἰκεῖον πρᾶγος, ἀνελλιπῶς καὶ ἀπροσδεῶς· μήτηρ δὲ αὐτῶν, ἡ δικαιοσύνη· τροφὸς δὲ, ἡ αὐταρκεία. αὕτη γὰρ τοιαύτη ἐστὶν δεκαμένη τὰς δᾶ, καὶ δι' αὐτῆς προερχομένη τὸν πρὸς τὸν μακάριον καιρὸν βίον. ἔστω ἂν σὺ μὲν καρποῖς τῶν χθρῶν ὑμῶν κόσμος, εὐμεταδότῳ κοινωνίᾳ, καὶ ἔργα εἰκουρίας· ἐγὼ γὰρ δίδως πάσχω, δανείζω θεῷ· καὶ χάρις αὐθρώπων, πλουτίζουσιν αἱρέσεως. τὰς καταφρονήσεις χρημάτων, καὶ πρὸς τὰς μεταδοτὰς εὐκόλους ἔρηκεν. σὺ δὲ τῶν πενήτων· ἡ ἄσκησις πρὸς εὐπτωσίαν ἐπιμέτρησις σὺ φανέσθω, καὶ ἡ πρὸς δικαιοσύνην ὁδοιπορία. καθητῆρες δὲ καὶ πρεσβύτερα, αἰδὼς καὶ σωφροσύνη εἰσὶν. τοιούτους ὁμοῦς χρυσοχοεῖ ὁ θεός. Μακάριος ἄνθρωπος, ὃς εὗρεν σοφίαν· καὶ φησὶς, ἐς οἶδε 64
Φρόνησιν, διὰ Σολομῶν· τὸ πρῶμα· κρεῖσσον γὰρ αὐτὴν ἐμπεριδύθηναι, ἢ χρυσίῳ καὶ ἀργυρίου θησαυρούς· πιμπλᾶσα δὲ ἐπ λίθων πολυτελῶν. αὕτη γὰρ ἡ ἀληθινὴ εὐκοσμία. τὰ δὲ ὧν παύτης παρὰ Φύσιν μὴ πράθω, ἐς ἀπάρτησιν ἐλλείψεων καὶ πλάσεων· οὔτε γὰρ θέμις βιάζεσθαι τὴν Φύσιν, παρ' ὃ βεβούλη· οὔτε μὴν ἄλλο ἀμείνων αἰὼν τῶν ὧν κόσμος, ἐς τὰς καὶ Φύσιν τῆς ἀκοῆς καταβαίνων πόρος, καταχήσεως ἀληθῶς. ὀφθαλμοὶ δὲ ἀναλημμένοι λόγῳ, καὶ ὧν ἐς αἴσθησιν διαπεφημένα, θείων ἀκουσμῶν καὶ ἀγίων ἐπιπλέον παραπολάζουσιν, δεικνύοντος ὡς ἀληθῶς τοῦ λόγου τὸ καλὸν τὸ ἀληθινόν· ὁ ὀφθαλμὸς οὐκ ἔδιεν, οὐδὲ οὖς ἤκουσε πώποτε.

65 ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΤΩΝ ΕΙΣ τρία τὸ τρίτον.

Περὶ τῆς κάλλους τῆς ἀληθινῆς· κεφάλαιον α'.

Ἂν ἄρα, ὡς ἔοικε, πάντων μέγιστον μαθημάτων, τὸ γνῶναι αὐτόν. ἑαυτὸν γάρ τις ἐὰν γνῷ, θεὸν ἕξει· θεὸν δὲ ἰδὼν, ἐξομοιωθήσεται θεῷ· ὁ χρυσοφορῶν, ὁδὸν ποδηροφόρων, ἀλλὰ ἀχαθεργῶν, καὶ ἐν μάλιστα ὀλίγων δεόμενος· αὐτοδὴς δὲ μόνος ὁ θεὸς, καὶ χαίρει μάλιστα μόνῳ, καθαιρόντος ἡμᾶς ὁρῶν τῷ τῆς Δίκης κόσμῳ· ἔπεσθαι δὲ, καὶ τῷ τοῦ σώματος ἀγωνιῶντι συλλῶντι, σωφρονισθῆναι, πειθαρχοῦντι. Τριχῇ δὲ ἂν ὑποδιαιρήσεις τὴν ψυχὴν, τὸ νοερὸν, ὃ δὴ λογιστικὸν καλοῦσι, ὁ ἄνθρωπός ἐστιν ὁ ἔνδον, ὁ δὲ φαινόμενος τοῦδε ἄρχων ἀνθρώπου· αὐτὸν δὲ σκῆνος ἄλλως ἄγει θεός· τὸ δὲ θυμικὸν, θηριώδες ἐν, πλησίον μανίας οἰκεῖ· πολύμορφον δὲ τὸ ἐπιθυμητικὸν καὶ τρίτον, ὑπὲρ τὸ πρῶτον τὸν θηλατῆρα δαίμονα ποικίλον, ἄλλοτε ἄλλως μεταχημαλίζοντα, εἰς μοιχείας, καὶ λαγνείας, καὶ εἰς φθορὰς ἐξαρτησάμενον·

„ Ἤτοι μὲν πτῶσις λόγῳ γίνεται ἡδυπάθῳ· ἔστι φέρων τὸ καλωσπισμὸν, αὐδρα δείκνυσιν ἡ
„ τοῦ γένους κόμη· Αὐτὰρ ἔπειτα δράκων, ἢ πέρδαλις, ἢ δὲ μίγας οὗς. κατώλισθεν εἰς τὸν
„ ἀσελγῆ ἢ Φιλοκοσμία; σὺν ἔστι καρτερῷ θηρίῳ ἄνθρωπος φαίνεται· Γίγνεται δὴ ὑγρὸν ὕ-
„ δωρ, καὶ δενδρεὶν ὑπόπτηλον. ἐκχέεται τὰ πάθη· ἐκκλύζονται αἱ ἡδοναί· μαραίνεται τὸ κάλ-
λος, ἡ ἡδεῖαν ὀπὸν πίνει τοῦ πτελέας χαρακός. ὅτ' αὖ αὐτὸ καταπεύσωσιν αἱ ἐρωλοκαὶ τῆς ὕβρεως λαίλαπες· καὶ πρὶν ἢ τὸ μετόπωρον ἐλθεῖν, μαραίνεται τῇ φθορᾷ πᾶλαι γὰρ ἡ ἐπιθυμία γίνεταί τε καὶ πλάττεται, καὶ φενακίζειν βούλεται, ἵνα κατακρύψῃ τὸν ἄνθρωπον· ὁ μὲν ἄνθρωπος σκῆνος, ὡς σωσικος ὁ λόγος, ὁ τοιόνδε, ὁ πικίλος, ὁ πλάττης· μορφὴν ἔχει τὴν τοῦ λόγου· ἐξομοιοῦται τῷ θεῷ· καλὸς ἐστιν, ὁ καλωπίζεται· κάλλος ἐστὶ τὸ ἀληθινόν· καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἐστὶ· θεὸς δὲ σκῆνος ὁ
„ ἄνθρωπος γίνεται, ὅτι βούλεται ὁ θεός. ὀρθῶς ἄρα εἶπεν Ἡράκλειτος, Ἄνθρωποι, φησὶ, θεοὶ
„ ἄνθρωποι· λόγος γὰρ ὡυπὸς μυσήριον ἐμφανές. θεὸς ἐν ἀνθρώπῳ· καὶ ὁ ἄνθρωπος θεός· καὶ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς ὁ μεσίτης σκηπτεῖ· μεσίτης γὰρ ὁ λόγος, ὁ κοινὸς ἀμφοῖν· θεοῦ μὲν ἐφὸς, σωτὴρ δὲ ἀνθρώπων· καὶ τοῦ μὲν, Δίκην· ἡμῶν δὲ, παιδαγωγός. δῦλος δὲ οὗσις τὸ σαρκὸς, καθὼς καὶ ὁ Παῦλος μαρτυρεῖ, πῶς αὖ ὑς ἀνέτως τὸν θηράπναιαν κοσμοῖν, σεσαγωγὸν δί-
„ κλωι; ὅτι γὰρ δῦλου μορφὴν τὸ σαρκικὸν, φησὶ τοῦ κυρίου φησὶν ἐπίσταλος· ὅτι σκέναστον ἑαυ-
„ τὸν, μορφὴν δῦλος λαβών· τὸν ἐκτὸς ἄνθρωπον, δῦλον σεσηπότα, πρὶν ἢ δυλιῦσαι καὶ σαρκοφορῆσαι τὸν κύριον. ὁ δὲ συμπαθὴς θεὸς, αὐτὸς ἠλλοίωσεν τὸν σάρκα· τῆς φθορᾶς καὶ δουλείας τῆς θνατηφόρου κρᾶσιν ἀπελάσας, τὸν ἀφθαρσίαν σεσίδηκεν αὐτῇ, ἅγιον τοῦ τῇ σαρκὶ ἐναντίον καλώπισμα πειθὼς, τὸν ἀθανασίαν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο καλὸν ἀνθρώ-
„ πων ἀγάπη· Ἀγάπη δέ, κατὰ τὸν ἀπόστολον, μακροθυμία· χρηστεύεται· οὐ ζηλοῖ· οὐ περπερεύεται·
„ οὐ φυσιοῦται· περσεία δὲ ὁ καλωπισμὸς, σεμνότητος καὶ ἀγαθότητος ἔχων ἐμφασιν. διὸ
„ καὶ σεμνόφρων· Οὐκ ἀχθομενὸς· ἄχθομαι γὰρ τὸ ἀλλότριον καὶ μὴ κατὰ φύσιν ἄχθομαι· τὸ δὲ σεμνὸν, ἀλλότριον· ὑπερεχόντως σεμνός· Οὐ ζητεῖ, φησὶ, τὸ μὴ ἑαυτῆς· τὸ γὰρ ἴδιον ἡ ἀλήθεια,
„ τὸ οἰκεῖον καλεῖ· τὸ δὲ ἀλλότριον, ἡ Φιλοκοσμία ζητεῖ. ἐκτὸς ὕσα, καὶ τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ λόγου, καὶ τῆς ἀληθείας. τὸν δὲ κύριον αὐτὸν, τὸν ὕβριν ἀφρὸν γεγονέναι, Δικὴ Ἡσαΐου τὸ πνεῦμα μαρτυρεῖ·
„ Καὶ εἶδομεν αὐτὸν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος· εἶδος καλὸς· ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ, ἄτιμον, ἐκλεῖπον παρὰ
„ τοὺς ἀνθρώπους. καὶ τῆς ἀμείνων κυρίας; ἀλλ' ὑπὲρ τὸ κάλλος τὸ σαρκὸς, τὸ φαντασιαστικόν· τὸ δὲ ἀληθινὸν, καὶ τὸ ψυχῆς, καὶ τοῦ σώματος ἐνιδείξατο κάλλος· τὸ μὲν, τὸ ἐνεργητικόν· τὸ δὲ ἀθέατον τῆς σαρκός.

66 Ὅτι ὑ χρὴ καλωπίζεσθαι. β'.

Οὐκ ἄρα ἡ σεσηψις τοῦ ἐκτὸς ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἡ ψυχὴ καλωπισία τῷ τῆς καλοκαγαθίας κοσμήματι. ἔνθ' οἱ καὶ τὸν εἴκοσι ἀπῶν, τῷ τῆς ἐγκρατείας κόσμῳ. αἱ δὴ τὸν ὑπὲρ φάτνιαν καλλωπιζόμεναι, καὶ τὰ βάθη χρυσούμεναι λελήθασι σφᾶς αὐτὰς, καὶ τοὺς λίγυπλοῦντας κόσμους· οὓς ναοὶ καὶ προπύλαια παρ' αὐτοῖς καὶ προπυλισμάτα ἐξήκασι, ἄλση τε, καὶ ὀργάδες κισσίτε πεπόλλεις ἐστὶ φάτναι· αἱ αὐλαὶ· τοῖχοι δὲ ὑποστίλβουσι ξενικοῖς λίθοις, καὶ χαφῆς ἐοικότα

ποίκιλ-

πήχυς οἷς ἐνδεῖ ἓν· χρυσῷ γὰρ καὶ ἀργύρῳ καὶ ἠλέκτρῳ περιέλαβεν οἰκεῖ· ἓ πῖς δὲ πὶ ἐλέας
καὶ Αἰθιοπίας πεπικλημένοις μαργαρίταις λιθοδέσις· τὰ γὰ ἄδυτα χρυσοπάσεις ἐπισκιάζει τὴ
πέπλος· ἀλλ' ἰὼ περιόλβης τ' βαθος τῦ ἀβεβόλε, ἀστύδων ἐπὶ τῶ θείαν ἓ κρέπτον, ζη-
τήσῃς τ' ἄγαλμα τὸ ἔνοικον ἓ νεώ· περιφέρ· δὲ, ἤ πς ἄλλ· τ' ἱεροποιῶν ἀεὶ τ' τιμί·,
σημεῖον διδεγκὼς, παῖαν τῇ Λιγυπίων ἀδῶν γλώσῃ, ὁλίζον ἐπανασείλας ἓ καταπατίσμα-
τ·, ὡς δεῖξον τ' θεον, πλατὺν ἡμῖν ἐνδίδωσι γάλωτα ἓ σιβάσμαῖ·. ἑ γὰ θεὸς ὁ ζητέμενος
ἔνδον εὑρεθῆσε, ἰφ' ὃν ἐσεύσαμεν· ἄλευρος δὲ ἢ χροιὰ δελ·, ἡ αὐχθων ὄφις, ἢ τ πιῶσον
ἠλίου· ἀνάξιον μεν ἓ νεώ· χραμῦ ἦ, ἡ φωλεῦ, ἡ βορᾶος αὐτίξιον· ὁ ἠλιος Λιγυπίων ἐπὶ
σφωμῆς ἀλκυρῆς καταφαίνο) κυλιόμενος ἠλίου. τῶτῃ μοι δοκῦσιν αἱ χυσοφορῦσαι γυναῖ· ‹‹
κες, τῶν πλοκάμων τὰς ἑκλισμὰς ἀσκῦσαι, χρίσμαῖ· τ' περιῶν ἢ ὑπορεαφας ὀφθαλμῶν ‹‹
ἢ βαφὰς μετῦσαι τριχῶν, ἢ τῶ ἀλλῳ βλακείαν κακομηχανώμεναι· κοσμῦσαι τοι ἀβέβο-
λον τ' σαρκὸν, αἰγυπιάζουσαι ὡς ἀληθῶς, ἐπισπᾶσθαι τὰς δεισιδαίμονας ἐρᾶσάς. ἀλ' ἰὼ
ὑποκαλύψῃ τὶς τὸ καταπίπσμα ἓ νεώ· τὸ κικρύφαλον λέγω, τῶ βαφῖῳ, τῶ ἐαθῆτι. τὸ
χρυσίον, τὸ φῦκ·, τὰ ἐν τρίμμαῖα. τυτὶς τὸ ὀκ τύτων συγκείμενον ὕφος. τὸ καταπίπσμα,
ὡς ἔνδον εὑρῆσον τὸ καλ· τὸ ἀληθινον, μυσάξεται, εὖ οἶσ' ἐγώ. ἑ γὰ τῶ εἰκόνα ἓ θεῦ κα-
τικῦσαν ἔνδον εὑρήσ, τῶ ἀξιολεγεν· πρὴ ἦ αὐτ' αὐτῆς ἓ μιχαλις, τ' ψυχῆς κατέληφε τὸ
ἄδυτον, τό τ ἀληθινὸν ἠλίου ἐλεγχθήσ). ψμμυθίῳ πῆκος ἐντετριμμένος· ἢ ὁ πλίμβο-
λος ὄφις ὀκῆνος ἀλαβιβρώσκων το νοερὸν τ' ἀνθρώπ·, ἀλ' τ' φιλοδοξίας χρεμὸν ἴχνι τῶ
ψυχήν· πάλα φαρμάκων ὁλεθρίων ἐμπλήσας, ἢ τ ἑαυτῦ τῆς πλάνης ἐπιβάξαμεν· ἰὸν, μι-
σκύσαι ζῶς γυναῖκας ἰὸς πόρνας ὁ σοφαγωγὸς ὄτ· δράκων· ἑ γὰ γυναικὸς, ἀλ' ἐπάρας τὸ
φιλόκοσμον· αἰ τ' παρὰ μὲν τῆς ἀνδρασιν οἰκειᾶς, ὁλίζα φροντίζουσιν· λύσασι δὲ τὰνδρὸς
τὸ βαλλάντιον, ἐκτρέπουσι ζῶς χορηγίας εἰς ὀπῆυμίας, ὡς πολ·ὺς ἴχοιεν ἓ καλαὶ δοκῆν εἶναι,
μάρτυρας· καὶ τῶ πᾶσαν ἡμέραν κομμωτικῆ σοφιζομέναι, ἀργυρωνήτοις χολάζουσιν αἰ·
δρασὶ δοις. καθάπερ ἓν ὄψιν πονηρὸν, ἡδύνουσι τῶ σάρκα· ἓ τῶ μὲν ἡμέραν κομμωτικῆ σοφι-
τεχναις θελαμβόμεναι, μὴ ἐλεγχθῶσιν αἰθιζόμεναι· ἰατέρας ἦ, καθάπερ ὀκ φωλεῦ, σοφὸς
τ' λύχνος τὸ νυθὸν τῦτ' σοφιστὴς κάλλος· σωεργεῖ γὰ, ἢ μόῃ. ἓ τὸ ἀμυδρὸν ἓ φῶς, σοφὸς τῶ
ὀπῆσιν αἰσθ·. ἓ τῶ μὲν ξανθίζουσαι τὰς πλοκάμους ὁ κωμικὸς Μένανδρος εἰρῆκε τῆς οἰκίας.

Νῶ δ' ἐστ' ἀπ' οἴκων τῶνδε· τῶ γυναῖκα γὰ Τῶ σά φρον' ἐ δεῖ ζῆς τριχας ξανθὰς πιεῖν· ‹‹
ἀλλ' ὑδὶ ζῆς περσὰς φυκῶν, ὑδὲ τὰς ὀφθαλμὰς ὑπογράφεσθαι. λιλήθασι ἦ σφᾶς αἰ κακο-
δαίμονες τὸ οἰκεῖον ὑποδυσασι κάλλος, ἓ ὀθνεια τῇ ἐπιφανείᾳ τ' ἐμμάτων. ἅμα γὰν ἡμέρᾳ ἀπαρεσκόμεναι, καὶ ὑποπτεύομεναι. καὶ φυσήμασι σι καταπλαπόμεναι, ψύχουσι μὲν τ' χρῶτα, ὀρύτ-
τουσι ἦ τῶ σάρκα, πὶς φαρμακοις ἢ τῇ πειρίᾳ τ' ῥυμμάτων, τὸ οἰκεῖον μαραίνουσι ἄνθ·.
Διὰ τῦτό τι, ὠχραὶ μὲν ὀκ καλαπλασμάτων καλαφαίνονται· εὐάλωτοι δὲ ὑπὸ νόσων γίνον-
ται, ζακειρὰν ἤδη τῶ σάρκα φαρμάκοις τὴν ἐσπιαχραφημένην ἔχουσαι· τῶν ἀνθρώπων τ' δη-
μιεργὸν ἀπεμαζουσι, ὡς ἑ καῖ' αξιαν δεδωρημένον τὸ κάλλος. οἰκότως δ' ἐγαὶ πρὸς οἰκυρίας γί-
νονται, καθάπερ ἰζωγραφημέναι, καθιζόμεναι εἰς θέαν, ὀκ εἰς οἰκυρίαν γεγραμμέναι. Διὰ
τῦτό τι ἡ παρὰ τῷ κωμικῷ ἁπλεγησικὴ [γυνὴ] λέγ·· Τί σῇ· ἂν γυναῖκες φρόνιμον ἐρα- ‹‹
σώμεθα, Ἥλαμπον, αἰ καθήμεθ' ἐξανθιζόμεναι, τ' ἐλαφρὸν γυναικῶν λυμαινόμεναι ‹‹
τὸν χαρακτῆρα· εἴκων ἀνατροπὰς, καὶ χαμαὶ ἑκτροπὰς, καὶ παίδων Διονύσου θεσπεσίαν. 67
τῦτ' αὐτὸ γὰρ τι καὶ Ἀνθφάνης ὁ κωμικὸς ἐν Μαλθακῇ, τὸ ἐπιφανὲς τ' γυναικῶν, ἁπασκώ-
πτει, ζᾶ κοινὰ πάσας ῥήματα, ἃς τὴν καταρριζὴν ἐξηυρημένα, λέγων· —— ἔρχεται· ‹‹

Μετέρχεθ' αὕτη, σοσέρχεθ', ἀμετέρχετ·· Ἥκει, πάρεσι, ῥυπᾶται, σοσέρχεται· ‹‹
Σμήχετ·, κτενίζετ'. ἐκδέδληκε, τρίβεται· Λούεται, σκοπεῖται, σίλλε), μυρίζεται· ‹‹
Κοσμᾶτ', ἀλείφετ'· ἂν σῇ ἔχοιτα, ἀπάγχε)· τρὶς γὰ, ὦχ ἅπαξ ὑποπολλύναι δίκαιαι, ‹‹
προκυδείλων ὑποπάτις χρώμεναι, καὶ σπιδόνων ἀφρῶς ἐγχριόμεναι· καὶ τ' ὀφρῦσι τὴν
ἀσβόλιν ἀναμαπόμεναι, ἢ ψιμυθίῳ ζῆς παρειὰς ἐντριβόμεναι. αἰ πίπω καὶ πὶς ἐθνικῆς
σοφοκρὸς ποιηῆς διὰ τ τρέπον, πῶς ὀκ ἂν ὑποδληθεῖ τῇ ἀληθείᾳ ψόιτο; ὅπερ γὰν κω-
μικὸς ὁλίγων αὖζις, Ἄλεξις· ἑ γὰ τύτ' παραθήσομαι τὴν λέξιν, δυσωπᾶσαι ἓ ἀβέβαιο
τ' ἐρωμένας, τὸ ἀδιάτριπτον τ' ἀναισχυντίας· οὐ γὰρ εἰς τοσῦτον ἀβέβαιο· ἦν. ἐγὼ δὲ αἰ- ‹‹
χυνόμαι, κωμῳδουμένης εἰς τοσῦτον τῆς γυναικωνίτιδο· ἐ βοηθὸς γενόμενος· εἶα μέν τοι ‹‹
σοφὸς πολλὰ καὶ τὸν ἄνδρα· πρῶτα μὲν γὰρ εἰς τὸ κέρδο· καὶ τὸ συλᾶν τὰς πόλας, πάντα ‹‹
τἄλλα ἴσ' αὖζις παρεσκεύασται. Τυγχάνει μικρά πς ὔσα; Φελλὸς ἐν τ' βαυκίσιν ‹‹

,, Εγκικάπυ). μακρά τις; Δράβαθρον λιτὸν φορῶ. Τὴν κεφαλὴν ὅπῃ τ' ὤμοις καταβάλ-
,, λυσ' ἐξερχῃ; Τῦτ' τὸ μήκυς ἀφῆλιξ. ἐκ ἔχει ἰὸς ἰχία; Ὑπνίδυσιν ἔρραμμ' αὐτὴν, ὄζῃ
,, τὼ ὑπυγίαυ. Ἀναβοᾶν τὰς ἐσπδόλας. κοιλίαυ ἀδρὰν ἔχει; Τίθησις τὼτῳσι τάτων ὧν
,, ἔχυσ' οἱ κωμικοὶ, Ορθὰ πεοξιθῆσα τὼτα, τὰνδύλον τῆς κοιλίας. Ὡσπερὰ κοττῶσι τάτοις
,, ὡς τὸ πεόθ' ἁπήκαχθ. Τὰς ὀφρῦς πύρρας ἔχει τὶς; ζωχαφῦσιν ἀσβόλῳ. Συμβίβηκ'
,, ἑναμιλλαυσα; κατὰ πλαστ ψμμυθίῳ. Λῦκόχρως λίαυ ὡς ἐστ; παιδίρωτ' ἐντρίβει). Κα-
,, λὸν ἔχει ὃ σώματός ἐς; τῦτ' γυμνὸν δεικτύ. Εὐφυὴς ὁ δοῦλος ἔχειν; ἐξ ἀνάγκης δὲ γελᾶν.
,, Ἵνα θεωρῶσ' οἱ παρόντες τὸ σὸμ' ὡς κομψὸν φορῶ. Ἂν δὲ μὴ χαίρῃ γελῶσα, Δράτελεῖ τὼ'
,, ἡμίραν [Ἐνδον, ὡς περ τοῖς μαγείροις ἀ πεοσικθ' ἑκάστοτε. Ἡνίκ' ἂν πωλῶσιν αἰγῶν κρα-
,, νία,] ξυλήφιον. Μυρρίνης ἔχουσα λεπτὸν [ὀρθὸν] ἐν τοῖς χείλεσιν. Ὥστε τῷ χρονιεσγ-
,, ρεν, ἄν τε βούλεῖ, ἂν τε μή. Τῶτῳ ὑμῖν ἐς τὼ' ὀπτεσπὴν τῆς φιλοκόσμυ κακομηχανίας,
ἐκ σοφίας κοσμικῆς παραλήμμα, πλαμμάχως σώζειν ἐθελήσαντ@ ἡμᾶς τὸ λογυ. μῆ μι-
κρὸν δὲ, ἐ τ' θείαις ὑπεύφω γραφαῖς. Φιλεῖ δὲ πως τὸ μὴ λανθάνον, δι' αἰχμῶν τ' ἐλέγχων
ἀφίκαθαι τῶν ἁμαρτημάτων. ὡς δὲ ἡ κατὰ πλασμίνη χὴρ καὶ ὁ πεῖα ἐλλιμμένος ὀφθαλ-
μὸς, ἐκπόνειαν τῦ νοσῦντ@ ἐκ τ' ὀψεως ἐνδείκνυ). ὕτως τὰ ὑπερίμματα καὶ αἱ βαφαὶ, νο-
,, σῦσαι ἐς βαθὴ τὼ' ψυχικὼ αἰνίττονται. ἡμῖν ἢ παρεῖναι πότερον ἀλλότριον ὁ θῶ@ παραι-
νεῖ παιδαγωγὸς· τὼ ἀλοτρίαυ γυναῖκα, τὼ μάχλον, πεοβαμὸν ἀλλοτριον ἀλληγερῶν· πᾶσιν
,, ὑπερρίπτασο, πᾶσιν δὲ ἀσίληλας πρυκλὼ, ὡς τευφὴν ἐκχιομένῳ· Ἀπὸ ὑδαῖος ἀλλοτρίας ἀπό-
,, σχυ, φησίν· Ἐ ὑπὸ πηγῆς ἀλλοτρίας μὴ πίης· τ' ῥεῦμα τ' ἡδυπαθείας φυλάξασθαι παραιῶν·
ἵνα πλὼ ζήσωμεν χρόνον. πεοσλεβῆ δὲ ἡμῖν ἔτη ζωῆς, ὅτι ἀλοτρίαν ἡδονὴν μὴ θηρωμένοις, ὅτι
καὶ τὰς αἱρεσὶς ἐκτεμνομένοις. Φιλοσία μὲν ἔν καὶ Φιλονία, ἐκ κῳ πάθη μεγάλα, ἀλλ' ἐ τα-
σω τ' μέγεθος, ὑπόπτη Φιλοκοσμία. τράπεζα πλήρης, χ' κύλικες ἐπίπληλαι, ἱκαναὶ πλη-
ρῶσαι τὼ λαμπρυνόμυ· τὶς δὲ Φιλοχρύσυς Ἐ Φιλοπρφύρυς καὶ Φιλολίθυς, ὑπὸ ὐ ἐκ τῆς γῆς
καὶ ἐκ' γῆν χρυσὸς αὐτάρκης· εὖτε ἡ Τυρίου θάλασσα, εὖτε μιλὼ ὁ Φόρβ@· ὁ ἀπ' Ινδῶν χ' Αἰ-
θιόπων· ἀλλ' ὑδὲ ὁ Πακτωλὸς, ὁ ῥέων τὸν πλοῦτον· ὑσθ' αὖ Μίδας τὶς αὐτὸν ἐλθὼν, πι πλήρωσ-
ἀλλὰ ὑπ πίνης ἐσί, πλοῦτον ἄλλον πεθῶν· ὑπιμοι ἢ ἔτει σωσαπθανεῖν χρυσίῳ. ἀ ἢ χ' ὁ Πλοῦτ@
τυφλὸς, ὥσπερ ὖν αἱ τῦ αὐτὸν ὑποπομέναι Ἐ συμπαθῦσαι, πῶς ὐ τυφλώτθυσιν; ὅρον γᾶν θυ-
μίας ἐκ ἔχουσαι, ὡς αἰσχυντίαυ ἐχομέλλυσιν. δεῖ γὰ αὐτὸς χ' ἡάτρου, καὶ πομπῆς, καὶ
πλήθυς ἡατῶν, κῳ πλαίης ἐν ἱεροῖς, καὶ ἐ ἐν τοῖς ἀμφοδεῖς Δράτριβῆς, ὡς πᾶσιν αὐτὰς
γίνεδαι καταφανῆς. κοσμῶσαι γὰ ἵνα ἀλλοις ἀρέσκοιεν, αἱ ἐν πεσσάποις καυχώμεναι, ἐκ 30
,, ἐν καρδίᾳ· ὡς γὰ ἐ δραπέτῃ τὶ σίγμαζε, ἵνα τὼ' μοιχαλίδα δείκνυσι τὰ ἀνθίσματα. Κἂν
,, περιβάλῃ κόκκινον, καὶ κοσμήσῃ κοσμῳ χρυσῷ καὶ ἐαὶ χρίσῃ σίμμι τὰς ὀφθαλμύς συ, ὡς
,, ματῆω ὁ ὠραισμὲς σε, ὁ Λόγ@ Δρὸ Ἱερεμιᾶ φησίν. εἶτα ἐκ ἄτοπον ἵππυς μὲν χ' ὄρνις Ἐ τὰ
ἄλλα ζῶα ἐκ τ' χλόης καὶ τῶν λειμώνων αἰσχύνεδαι καὶ αἰνίτεδαι, οἰκείῳ κόσμῳ χαίροντα,
63 χαίτῃ ἱππικῇ, καὶ χροιᾷ φυσικῇ, χ' πλειόσῃ ποικιλῃ· ὡς ἢ ἐνδεέστερον καὶ τῆς θηλείᾳ φύσυς,
ἡ γυνὴ ἀκαλλὴς ὡς τοσῦτον εἶναι οἰκτῃ, ὡς θυτὸν ὄντα καλὸν ὡς, ἀνητῷ καὶ σκιαχαφημένους
κεκρύφαλοι μὲν γε, καὶ κεκρυφάλων Δράφοραὶ, καὶ πεῖραι πλοκαὶ, ἀλλ' ἃ Ἐ τῶν τριχῶν
οἱ μυελοχηματισμοὶ, καπῆρων τε πολυλιμῆλοι καπασκυαὶ, οἷς καπαχημαΐζον). ἐρῶ-
σιν τὴν δίκην παιδῶν ἀφρένων, πεῖ τὰς μορφὰς ἐπποημένους, πλειον ἀπηρυθριακυῖαι εἰσὶ γυναι-
κῶν· ἃς ἑταίρας καλῶ, σὺκ ἄν τις ἀφαμάρτοι· πεσωπεῖα ποιήσας τὰ πρόσωπα. ἡμῖν δὲ ὁ 40
λόγ@ παραινῆ μὴ σκοπῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα. τὰ γὰρ βλεπόμενα,
πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια. ὁ δὲ χ' πέρα τῆς ἀτοπίας πεοβίβηκεν, τ' ὑπερπλά-
συ μορφῆς τ' ἑαυτῶν, οἷον αἰδραχηλατὴς ἵν@· ἡ ἐπανερθώμαι@, κάτοπτρα ὑπενοήκα-
σιν· ἐφ' ἧς ἀπάτης μάλιστα κάλυμμα ὑπολήψεις ἔχειν· ὑδὲ γὰρ, ὡς ὁ μῦθος Ἑλλήνων ἔχει,
Ναρκίσῳ πεοεχώρησεν τῷ καλῷ, τῆς ἑαυτῦ ἐκείν@· ᾠδεσθαι ἡατὸν. ἀ δὲ ὑδὲ μίαν εἰκόνα ὁ
Μωυσῆς παραγγέλλει πεισθαι τοῖς ἀνθρώποις, ἀντίπτυχον τῷ θεῷ, πῶς ἂν εὐλόγους πεισθεῖν
αἱ γυναῖκες αὐτῷ, σφῶν χ' ἀνάκλασιν ὑπομιμήσεις τὰς εἰκόνας, ἵς τῦ πεσώπυ τὼ'
ψεῦδοποιοῖ; ἀλλὰ καὶ τῷ Σαμυὴλ τῷ πεοφήτῃ, ὁπότε πέμπ) ἵνα χρίσῃ τῶν υἱῶν Ιεσσαὶ
εἰς βασιλέα, κῳ τ' πρεσβύτατον τῶν παίδων αὐτῦ, καλὸν καὶ μέγαν ἰδόντα, ὁπότε τὸ χρίσμα
,, πεοβάλλειν ὁ Σαμυὴλ, ἠθῶς ἐπ' αὐτῷ ἦπεν, φησὶν, ὁ κύρι@ αὐτῷ· Μὴ ὑπβλέψῃς εἰς τὼ' 50
,, ὄψιν αὐτῦ, καὶ τὸ ὕψ@ τῦ μεγέθους αὐτῦ· ὅτι ἀπῶσμαι αὐτόν. ἄνθρωπ@ μὲν γὰ, εἰς ὀφθαλ-
μὸς ὄψεται, καὶ κύρι@ εἰς καρδίαν· καὶ ὐκ ἔχρισεν τὸν καλὸν τ' σῶμα, ἀλλὰ τὸν καλὸν τὼ'

ψυχήν.

ψυχήν. Εἰ δ' ἐντὸ Φυσικὸν τοῦ σώματος κάλλος ἔλαττον τοῦ ψυχικοῦ λογίζεται κύριος, πῶς δεῖ τοῦ νοῦ φρονεῖν, ὅταν τὸ ψεῦσμα ἄρδην ἐκβαλών; Ἀλλ' πίστως γὰρ πεπαιδεύμεθα, ὑπὸ Ἀβραὰμ οἶδας. « σαφέστατα γὰρ ὁ κύριος ὁ Ἀβραὰμ διδάσκει, καὶ πατρίδος, καὶ συγγενείων, καὶ κτήσεως, καὶ πλούτου παντὸς καταφρονεῖν, τὸ ἐπιμένον τῷ θεῷ· πιστὸς αὐτὸν ἔκρινεν· ὃ Ἀβραὰμ τοῦτ' καὶ φίλον αὐτὸν ὠνόμασεν, τῆς οἰκειοκαταφρονήσεως πεῖραν λαβών· εὐπατρίδης γὰρ ὢν καὶ εὔπορος σφόδρα· τριακοσίους γὰρ καὶ δέκα οἰκέτας ἰδίους, κεχειρωμένους τοὺς τοσούτους βασιλεῖς, τοὺς αἰχμαλωτιστὰς τὸν λώτ. μᾶλλον εὑρίσκομεν πρὸς Θεὸν δικαίως κεκοσμημένον. ἐκαλλωπίζετο μυστικῶς ἡ γυνὴ, βασιλεῖ τῷ ἑαυτῆς· ἀλλὰ τὸ κάλλος αὐτῆς ἐκεῖνο, λυτρωτὴν εὑρίσκεται Φονευομένων λαῶν. ὁπόταν δὲ ἐπὶ ἀρετὰς μὲν προτρέπῃ τὰς γυναῖκας ὁ καλλωπισμὸς, ἀνδρογύνους δὲ τοὺς ἄνδρας, ἢ μοιχικὰς, μάρτυς ἡμῖν ὁ τραγικὸς, διηγούμενος ὧδε πως·

—— ἐλθὼν σ' ἐκ Φρυγῶν ὁ τὰς θεὰς Κρίνων ὅσ', ὡς ὁ μῦθος Ἀργόν ἔχει, «
Λακεδαίμον', ἀνδρὸς μὲν ἁμάτων φυλῇ, Χρυσῷ τε λαμπρὸς βαρβάρῳ χλιδήματι· «
Ἐρῶν ἐρῶσαν ὠχρὸν ἐξαναρπάσας Ἑλένῃ τὰς Ἴδης βάσκαθμ', ἱκάδημον λαβών «

Μενέλαον. ὦ κάλλος μοιχικοῦ. ἀνέτρεψε τὴν Ἑλλάδα ἡ βαρβαρόφιλος σμία, ἡ ἀνδρόγυνος τρυφή· σωφρονεῖν γὰρ οὐκ ἔφθασαν λακωνικὴν ἐθοῦς, καὶ χλιδὴ, καὶ κάλλος ἀραῖον· αἱ βαρβαροφιλοκοσμίαι ἐπείρασαν ἤλυξαν τὴν Διὸς θυγατέρα. οὐκοῦν ἡμῖν παιδαγωγὸς αὐτὸς, ἀναπόδοτος τῆς ἀπιθυμίας· ὑδὲ μὲν ὁ λέγων, Μὴ μοιχεύσῃς, ὑδὲ Μὴ ἐπιθυμήσῃς λέγων· μηδὲ ὡς « μοιχείαν ἐδεύσῃς, ἀλλὰ ἐπιθυμίας· ἀλλὰ μηδὲ τὰς ὀρέξεις ἐκκαύσῃς, διὰ φιλοκοσμίας. οἷον αὐ- « τῆς τὸ ἐπιτήδευμα ἐξηκόλουθησε τὸ λος, ὅσων ἀπέλαυσαν κακῶν αἱ φιλαυταὶ κωλῦσαι μὴ δι- 20 ληφθῆναι· ἡ πρῶτος κενοῦται δυοῖν ἀπαιδεύτοις ἡδοναῖς, ἡ κλεινὴ τοῦ πύλα μειρακίῳ βαρβάρῳ· Ἑλλὰς ὅλη ναυτίλλεται· συνεχώρησαν ἡ θάλασσα, ἡ πάρυς Φέρσα· πλεῖμος σκιρτῶσα μακρὸς, καὶ μάχαι καὶ ἁρπαγαὶ καὶ τραῦμα· καὶ νεκρῶν ἐμπέπλησται πεδία· ἐνυδρίζεται ναυσθμῷ ὁ βάρβαρος· ἀδικία κρατεῖ, καὶ τὸ πανταχοῦ Διὸς σκέπον τὸ ὄμμα τὰς θρᾴκας βλέπει· ὑγρὸς αἷμα βάρβαρον πίνει πεδία, καὶ τὰ σπέρματα θύματα σώμασιν ἴσα νεκροῖς· σῆψι κρούει θρῴους, καὶ τὸ πανθὲς ἀπόλλυται τῶν γῆν· πᾶσις γὰρ σίον πόδες πολυπαίκτου Ἴδης καὶ κορυφαὶ, Τρῴων « τε πόλις καὶ τῆς Ἀχαιῶν. πρὸς φύγωμεν Ὅμηρε, καὶ σῶμεν· δεῖξον ἡμῖν γὰρ μὴ κεκινημένην. Μὴ θιγῆς ἡνίων παῖδες, ἄπρος ὤν· Μηδὲ ἀναβῆς τὸ δίφρου, ἐλαύνειν μὴ μάθων. δυσνικέ- 69 χοις οὐραιος ἡδεῖ· οἷς μόνοις ἐλαυνόμενον ἄγει τὸ πῦρ· μετίσχει γὰρ ἡ Δρόσεια τοῦ ἡδονῆς· καὶ τὸ ἀκήρατον τῷ λογισμῷ, μὴ παιδαγωγούμενον τῷ λόγῳ, εἰς αἰσχύλας καταλιθαίνει, καὶ 30 μιαθὸν τὸ παράπλωμα· τὸ ἀπόπλωμα λαμβάνει. δεῖγμα σοι τούτων οἱ ἄγγελοι, τοῦ θεοῦ τὸ κάλλος καταλελοιπότες Δρὸς κάλλος μαραινόμενον, καὶ πεσόντες ἐξ οὐρανῶν ἀποπτοίας χαμαί. ἀλλὰ καὶ Σικυῶνος κολάζονται καταπλουτοῦντες, πῶς ἀγάλλεται ὑβρίζουσις παρθένου· πάθος, ἡ κόλασις αὐτῆς, καὶ τὸ μνημεῖον τῆς ἀπειθείας εἰς σωτηρίαν παιδαγωγεῖ.

Πρὸς τὰς καλλωπιζομένους τῶν ἀνδρῶν. γ'.

ΕΙ Σ πεῖσον δὲ ἄρα ἐλήλακεν ἡ χλιδὴ, ὡς μὴ τὸ θῆλυ μόνον νοσεῖν δεῖ πῶς κενοπαθεῖαν πρὸς τὸν ἄλλα ἐς τοὺς ἄνδρας ζηλοῦν πῶς νόσον. μὴ γὰρ καθαρεύειν καλλωπισμοῦ, ἐκ ὑγιαίνουσιν· ποῖς δὲ τὸ μαλθακώτερον ἀποκλίνοντες, γυναικίζουσι κυρὰς μὲν ἀγόνης καὶ πορνικὰς 40 ἀποκυρούμενοι· χλανισὶ δὲ Δρφαΐσι δεδιπτυμμένοι· καὶ μασίχλῃ τρώγοντες, ὄζοντες μύρου. τί ἄν τις φαίη τούτους ἰδών; ἀπιχνῶς, καθάπερ μετωπισκήπτου ἐκ δ' ἀχήματος αὐτοὺς καταμαντεύεται, μοιχοὺς τε, καὶ ἀνδρογύνους, ἀμφοτέραν ἀφροδίτην θηρωμένους· μιστριχίας, ἄτριχας· τὸ ἄνθος τὸ ἀνδρικὸν μυσαττομένους· ἕως κόμας δὲ, ὥσπερ αἱ γυναῖκες, κεκομμένους. ἐπ' οὐχ ὁσίοις δὲ τόλμῃς οἱ παλιμβολεῖ ζῶντες, ῥίζουσιν αἰσθαλα καὶ κακὰ ἔργα. Φη- « σὶν ἡ Σίβυλλα. Δρὸς τούτους γὰρ πλήρης αἱ πόλεις πεφύσηνται, ζυρούντων, παραπλεόντων τὰς « θηλυδρίας τούτας· ἐργασήρια δὲ κατασκεύασεν καὶ ἀνέῳκται πάντῃ· καὶ τεχνεῖται τῆς ἑταιρικῆς τοῦτης πορνίας, συχνὸν ἐμπολῶσιν ἐργάζεται ἐμφανῶς, οἱ σφᾶς καταπιπράσκουσιν· καὶ ἐς τρῖχας τῆς ἀναστάσεως πλάττεται τρόπον παρίχουσιν· ὑδὲν αἰσχυνόμενοι τοὺς ὁρῶντας, ὑδὲ τὸς παρόντας, ἀλλ' ὑδὲ ἑαυτοὺς ἄνδρας ὄντας. τοιγὰρ οὐ τῶν ἀγωνίσμων ζηλωταὶ ἀθλῶν, ἅπασι 50 τὸ σῶμα τῶς βιαίοις τῆς πάλης ἀλκοῖς λειλουργημένοι. μέλει δὲ οὐθ' ὅπως τι ἂν πραπέρα τῆς τοιαύτης ἐκβαίνειν ἀναισχυντίας. ἡ γὰρ μηδὲν ἄπρακτον αὐτοῖς ἀπολέλοιπεν, οὐδὲ ἐμοὶ ἄρρητον. ἵνα τινὰ τούτων τῶν ἀγώνων παιδαγωγικῶς ἀπαλήθων ὁ Διογλὼς, ἐπιλείπω

» ὅπη πέφυκεν, αἰδρήως σφέφρα, Ἥκε, ἔπην, μειρήκιον· ἄνδρα ὧν ἡσυχαίως αὐτῷ· ἀμφιβόλω
λόγῳ τ' περικὸν ἐκπνεῦσαι σωφρονίζων. τ' γὰρ ἄνδρας ὕλης, ξύρισθαι καὶ λειαίνεσθαι, πῶς οὐκ
ἀγλωτός; βαφὰς δὲ πίνας τριχῶν, καὶ χρίσματα πολιῶν, καὶ ξανθίσματα, αἰδρογύνων ἐξω-
λῶν ὅπη δύματα· καὶ τῶ Δημοκρίτειος αὐτὸν τὰς ἡλυθριώδεις μιᾶτιον. ἡγοῦνται δὲ, καθά-
περ ὄφις, τ' κεφαλῆς ἀπεκδύσασθαι τὸ γῆρας, μεταχαράττοντες ἑαυτὰς ἡ κοσμοῦντες· οἱ κρὴ σφί-
γοντα τὰς τρίχας, ἀλλ' ἐ τὰς ῥυτίδας Δημόκριτος· ἀλλ' ἐ λήσοντα τ' ἡλικίαν, σφίζομενοι τὸν
χρόνον· οὐ γὰρ δεινὸν, ἐ δεινὸν, γέροντ' αἰδοκεῖν, τὸ ἄναγ λαθεῖν μὴ δυνάμενον. ὅσῳ γὰρ ὁ ἄν-
θρωπ@ αὐτὸν πρὸς τὸ τέλος, τοσούτῳ τιμιώτερος πρὸς ἀλήθειαν, μᾶλλον ἔχων αὐτὸ πρεσβύτ-
» ρου τ' θεόν· ἐπεὶ κἀκεῖν@ αἰδεῖ@ γέρων, ὁ τῶν ὅλων πρεσβύτερ@· παλαιοῦ ἡμερῶν κέκλη-
» κεν αὐτὸν ἡ προφητεία· καὶ ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον καθαρόν, ὁ προφήτης λεγέ. 10
» Οὐδὲς δὲ ἀλλ@, φησὶν ὁ κύριος, δυνάται ποιῆσαι τρίχα λεύκην, ἢ μέλαναν. πῶς ἂν αὐτὸ-
δημιουργήσει τῷ θεῷ, μᾶλλον δὲ ἀντικόσμου βιάζοντα αἰ ἄθεοι, τὴν ὑπ' αὐτοῦ πεπαλαιωμένην
» παραχαράττοντες τρίχα. Σπίφαν@ ὁ χαρίεις, πολυπήχεια, φησὶν ἡ γραφή· ἐπὶ τῆ προσώπῳ
αὐτῶν ἡ πολιὰ, αὐθις πολυπήχεια· οἱ δὲ, τὸ πρεσβεῖον τ' ἡλικίας, τὴν πολιὰν, καταχωύσιν.
» Οὐκ ἔστιν δὲ, οὐκ ἔστιν ἀληθινὴν ἐνδείκνυσθαι τὴν ψυχὴν, τὸν κίβδηλον ἔχοντα κεφαλήν. Τιμᾶς
» δὲ ἐχ ἕτως, φησὶν, ἐμάθετε τὸν Χριστὸν, οὐ γὰ αὐτὸν ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε· καθώς ἐστιν
ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ· ἀποθέσθαι ὑμᾶς, κ' τὸν προτέραν ἀναστροφὴν, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, ὁ
τ' φθειρόμενον κ' τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης· ἀνανεοῦσθαι δὲ, μὴ βαφαῖς ἢ
καλλωπίσμασιν, ἀλλὰ τῷ πνεύματι τῆς νοὸς ὑμῶν· καὶ ἐνδύσασθαι τ' καινὸν ἄνθρωπον, τ' κ' θεὸν
κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ & ὁσιότητι τ' ἀληθείας. ἄνδρα γὰ ὄντα κτενίζεσθαι καὶ ἀποκείρεσθαι ξυρῷ, 20
πρὸς εὐπρέπειαν & πρὸς τὸ ἔπαρσιν ἀλαζονίζεσθαι τὰς τρίχας· ξυρᾶσθαί τε καὶ ἀποτίλλεσθαι καὶ
70 λειαίνεσθαι τὰς γνάθους, πῶς ἀγυναικᾶσιν; ἢ εἰ μὴ τὰς αὐτὰς γυμνὰς ἰδοι, καὶ γυναῖκας ἀπολά-
βοι. ἐ γὰρ μὴ χρυσοφορεῖν καὶ αὐτὰς ἐφῆκεν, ἀλλ' ἵν' ἐκ διὰ τὴν ἡλυθριώδη ἐπιθυμίαν, ἰμάν-
τας καὶ λώματα χρυσᾶ & ἀναβύσσους πτέπλους, ἢ τινα σφαιρικὰ τῆς αὐτῆς ὕλης πεποιημέ-
νοι σχήματα, σφυρῶν ἀπαρτῶν), καὶ τραχήλων ἀπωροῦσι. σόφισμα τοῦτ' κατασκέπτων αἰ-
θρώπων, ὡς τὴν γυναικωνῖτιν κατασυρομένων, ἀμφιβίων καὶ λάγνων ἡδέων. ὀρνιθικὸς τ' ἐνέ-
δρας ὁ τρόπ@ καὶ ἀθέ@ ἔτ@. ὁ γὰ θεὸς τὴν μὲν γυναῖκα λεπτὴν ἠβούλησεν εἶναι, αὐτοφυῆ
τῇ κόμῃ μόνῃ, ὡς περ ἵππον τῇ χαίτῃ, χαυρυμένην· τὸν δ' ἄνδρα, καθάπερ τοὺς λέοντας, ἡβῶντος
κοσμήσας, καὶ τοῖς λασίοις ἡδρωσεν ἡβῆσι· δεῖγμα τοῦτ' ἀλκῆς καὶ ἀρχῆς. διὸ τοι καὶ τοὺς ἀ-
λεκτρυόνας, τοὺς ἀστεμμαχήτας τ' ὀρνίθων, καθάπερ κόρυσι, τοῖς κάλλεσιν ἐκαλλώπισεν. καὶ 30
ἐτως ἀεὶ πολλὰ τὰς τρίχας πεῦτα ὁ θεὸς ἠγάπα, ὡς περ ἄμα φρονήσει κελεύσας παραλύειν
αὐτοῖς τοῖς αἰδρᾶσι· καὶ δὴ ἀκαθ' ὑὸς τῇ σημειῶδι, τὸ βλοσυρὸν τοῦ ἤθους μεμερᾶ τετίμη-
κεν πολιᾷ. φρόνησις δὲ καὶ ἀκριβῆς λογισμοὶ πολιοῖς συνοῦσι, συναυξάνουσι τῷ χρόνῳ· ἢ τὸ
γῆρας ἐνισχύουσι, τῷ τόνῳ τ' πολυπηρίας, ἄνθος αἰείραντα φρονήσεως σημεῖον. ὡς πᾶσιν εὔλογον
προτείνοντες πολιαί. τοῦτ' ἂν ἔ αἰδρὸς τὸ σπούδασμα, τ' ἤθους δὲ ἔ καταφαίνε) ὁ ἀνὴρ, πρεσβύ-
τερόν ἐστι τῆς Εὔας, καὶ σύμβολον τῆς κρείττονος φύσεως τούτῳ πρεπὴν ἐδικαίωσε τ' λάσιον ὁ θεός,
ἢ διάκειται παρὰ πᾶν τὸ σῶμα ἔ αἰδρὸς πὸς τρίχας· τὸ δὲ ἴσον λεῖον αὐτοῦ, καὶ μαλθακὸν,
ἀφίλεν τῆς πλάσθρας, ὡς ὑποδοχὴν σπέρματ@· εὐαφῆ τῷ Εὔᾳ δημιουργήσας γυναῖκα,
βοηθὸν ἴσαν ἡμῖν καὶ εἰκυῖαν. ὁ δὲ, ποικάτ' ἀλλὰ τὸ λεῖον, ἔμενέν τε αὐτὸ, ἢ τ' ἄνδρα δεικνύει· καὶ τὸ ὁρᾶν αὐτὸ συγκεχώρη), ὡς ἐκεῖνο τὸ πάσχειν. ξηρότερα γὰρ φύσει καὶ θερμότερα 40
τὰ δασέα τ' φιλῶν ἐστιν. διὸ καὶ τὰ ἄρρενα τ' θηλειῶν, καὶ τὰ ἔνερθα τῶν ἐκτοπίων, & τὰ τέλεια
τ' ἀτελῶν δασύτερά τ' ἐστιν ἢ θερμότερα. τὸ ἂν τῆς ἀνδρωδοῦς φύσεως σύμβολον, τὸ λάσιον, πε-
ρανομεῖν αἰνίσσει· τὸ δὲ καλλώπισμα τ' λειαίνεσθαι, θερμαίνομεν γὰρ ἐπὶ ἕ λόγου, ὁ μὲν θεὸς
τοὺς ἄνδρας, θηλυδρίου· ἡ δ' ὄφις τὰς γυναῖκας, μοιχᾶ· ἄμφω δὲ ὅτι μάλιστα πορρωτάτω τῆς
» ἡμετέρας ἐκπέπτωκεν πολιτείας. ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠριθμημέναι,
» φησὶν ὁ κύρι@· ἠριθμῆσθαι δὲ καὶ τῷ ἡμῖν· καὶ μὴν καὶ αἱ παρ' ὅλον τὸ σῶμα. ἐθ' ὅ-
πως τι ἂν ἐκπλητίον παρὰ τὴν προαίρεσιν ἔ θεῦ, τὴν ἐγκαταριθμημένην τῷ αὐτοῦ θελήματι·
» ἐὰ μή τι οὐκ ὀπηγορεύσητε ἑαυτὰς, φησὶν ὁ ἀπόστολ@, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν· ὃν ἐν ἀνει-
κοῦσι ἤδεμεν, οὐκ οἶσ', ὅπως ἂν αὐτὸν λαβόντες τετιμήκεμεν. τὸ δὲ καὶ πεῖθεσθαι· ὁκοῦ καὶ
λέγει τὴν ἀεὶ τυφλὸν ἀχημοσύνην· ἀπειραμένους, καὶ κεκυφότας, ἢ τ' φύσεως τὰ ἀστή- 50
ρητα εἰς τὸ συμφανὲς ἀποτυμπανίσαντας, ἐξορχουμένους, καὶ λυθρουμένους, ἀπερυθριάσει σχήματα
οὐκ ἀπερυθριῶντας αὐτούς· ἐν αὐτῇ πολιᾷ καὶ γυμνασίῳ μέσῳ, ἔνθα δρεπτὴ ἀνδρῶν ἐξετάζε),

ἀχημο-

ἀχημοσύνης, τ' περὶ φύσιν τῦτ' ἀδύνητα ἁπτήδευμα· πῶς γὰρ τ' ἐχατης ἀσελγείας ἐστίν; εἰ γὰρ ἐν τῷ φανερῷ τοιῶτο ἀξιοπεθήμενος, ἀχολῇ γ' ἂν αἰδοθείην εἶναι πάνυ. καταμαρτυρεῖ δὲ αὐτῦ ἡ ἐν τῷ δημοσίῳ αὐαισχυντία, πῶς ἐστ τῷ ἀφανεῖ ἐπ' ἐξουσίας ἀκολασίαν· ὁ γὰρ ἐπὶ τοῖς αἰσχροῖς τ' ἀνδρα λέγόμεν, ὃς ἀδηλός ἐστ πύθεσθαι ἐλεγχόμενος γυνή. Οὐκ ἔστιν ἢ εἶ- "
πεν ὁ λόγος, Δία Μωυσέα, ὃσ' ἀναπίρων Ισραὴλ πρώτη· καὶ οὐκ ἔστιν ὁ πορνεύων ὃσ' ὑμῶν "
Ισραήλ. ἀλλ' ὠφελεῖ, φησίν, πίθεσθαι· ἀλλὰ Δία βάαλμεν, φησί· οὐκ αὖ ἢ ἠβέλησά τις ἐν φρο- "
νῶν πόρνος ἄναγδοκεῖν, μὴ τοσῶν. ἐ Δία βάαλμεν ἀδύνητον τῷ καλὴν ἰκοῖα. ἄκυρον ἰκοῖ βυ-
λεύθη τις. ἀ γὰ τὰς κῆ' πόθησιν κλητὰς πρόγονοι θεος, συμμορφος τ' ἀκοίτος ἐ ἐξ αὐτᾶ, δί
ους κῆ' τ' ἀπίστελον, μαχάριον ὤρισεν, ὃς τ' ἄναγ αὐτὴν πεποίηκεν ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· πῶς
10 οὐκ ἀλγεῖ, τ' συμμορφον ἐ κυρίᾳ λαβόμενοι σῶμα; αἰσθάνη βυλομένου ἄναγ καλῶ, τ' καλ-
λιστον ἐν ἀνθρώπῳ, τῷ Δία νοσμητόν· τῷ καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἐυτρεπίσαμεν Θεὸν ἀπίστον.
περαπλεῖον ἢ τὰς τρίχας ἀλλὰ τὰς ἀπθυμίας. ἐγὼ γ' τ' ἀνδραποδοκαπηλον τὰ παιδαρια
ἐλεῶ, ὡς ὑβρει κοσμήματα· ἀλλ' ὑχὶ φ' ἑαυτῶν λελοῦσθη) κελεύομεν ἢ, ὡς αἰσχρεκρέοντα
ἐξ δύσνια καλλωπίζη). οἱ ἢ ἐκόντες πῶτα αἰρόμενοι δρᾶν, ἃ κελεύομεν, ἦττατ' ἂν ἐπιμη-
σαντ', ἀ ἀόδρες ἦσαν, πῶς ἂ κατέπλυσεν; γ' νῦν μὲν ἐς ποσῦτον ἀκολασίας ἐληλακεν ὁ βίος, ἐν-
τρυφώσης ἀδηκίας· καὶ τ' λάγνον πᾶν ἀπεκίχυ) τ' πόλιν, νόμος ἡγόμενον· ἀπὶ τῦτ' ἐς ἔξιν
παρ' αὐτῖς, τῷ σάρκα τῷ ἑαυτῶν ὡς ὑβριν ἡδονῆς ποιᾶσθαι γυναῖκες. γ' παῖδες δ' ἐπ- 71
ᾶδαν τῷ' φύσιν δεδιδαγμένοι, πρὸς ἀνῶν) γυναῖκας. πάλαι μὲ ἀκινδυνεῖν ἡ τ' φύσιν, κατήχει
τ' ἄνθρωπον· ἀβροδίαιτος θηλυτρόπεια πάλη ζητᾶ, πάλαι ἀπεχθρᾶ, βιάζεται παῖδα, συνέχει τῷ'
20 φύσιν· ἐ γυναικῶν οἱ ἄνδρες ποίνθασιν, γ' γυναῖκες ἀνδριζον) παρὰ φύσιν γαμέμεναί τε
γ' γαμᾶσθαι γυναῖκες. πρὸς ἢ κδεῖς ἄβαλος ἀκολασία· κοινὴ γ' αὐτῖς ἀφροδίτη δημιν)· σωι-
στος τρυφή. ὡ ἐ ἐλεεινὸ θαμαλος· ὡ τ' ἀρρήτω ἀπτήδευμα ἐλος. τρίπυρα τοῦτα τ' πολίπλης
ὑμῶν ἀκρασίας δείκυται· τῶν ἔργων ὁ ἔλεγχος, αἱ χαμαιτυπαι φεῦ τ' ποσωπης ἀνομίας ἀλλ'
ὐδὲ ξυνίασιν οἱ πλαίσιωροι, ὡς τ' ἄδηλον τ' σωφροσύνης πολλὰς ἐρᾴζεται τραγῳδίας. παῖδι
πορνεύσασθαι γ' μαχλώσης ξυναγράσιν ἀγοραίοις· πολλάκις μίγνυται πατρὶς, συμμιγνύ-
ντων ἐκπλήκτων παιδίων· καὶ ἄνδρας δείκυσι τὰς γεγυμνικότας ἀκρασίας ἐξουσία. τοῦτα οἱ
σοφοὶ τῶν νόμων ἀπτρέπουσιν· ἔξεστιν αὐτοῖς ἁμαρτῆν κ' νόμον· καὶ τ' ἀπέρρητον τ' ἡδονῆς εὐ-
κολίαν λέγουσιν. μοιχᾶσ ἀπημάχθαι νομίζουσιν οἱ μοιχεύοντες τῷ' φύσιν, ἔστιν δὲ αὐτοῖς
τῶν τολμημάτων πρωρος ἡ δίκη· καὶ καθ' ἑαυτῶν ἀπραιτητον ἀπαγώμενοι συμφοραν, ὀ-
30 λίγου τιμίσματ' ὠνεῦνται ζῆν αἰσχρον. τύτων ἔμποροι τῶν φορτίων, οἱ κακοδαίμονες πλέκται,
ὡς εἶπον, ὡς εἶπον. πορνικὸν ἀγώνισμα φίλοσοφίας. ἄλλοι δὲ, ἀθλιώτερον μαχεῖ, ὡς ἄστυ, ὡς
ὄψον, ἀγοράζησιν ἡδονάς· οὐδὲ ὁκεῖνο ἐν τῷ λαοῦσθαι τὸ Μωυσέως· Οὐ βιβηλώσεις τὸν θησαυ- "
τρόν σου, ἐκπορνεῦσαι αὐτόν· καὶ οὐκ ἐκπορνεύσατ' ἡ γῆ, καὶ ἡ γῆ πλησθήσεται ἀνομίας. τοῦτο "
σοφῆ πύστ' πάλαι. δηλονότ' δὲ ἡ ἔκβασις· πᾶσα ἤδη πεπλήρω) γῆ καὶ πορνείας καὶ
ἀνομίας. ἄχαμαι τὰς παλαιὰς Ρωμαίων νομοθέτας· ἀνδρόγυνοι ἐμίσησαν ἀπτήδευσιν ὕτε·
καὶ τῦ σώμα) τῷ πρὸς τὸ θῆλυ κοινωνίαν παρὰ τὸν τῆς φύσεως νόμον, ἀρίγματ' κατη-
ξίωσαν, κ' τὸν τῆς δικαιοσύνης νόμον. οὐ γὰρ ἡμῖς σκοπιὰ πρὸς τὸ ἦθος, τὸ καλὸ' τὸ
σύμφυτον, τὸ ἡμεῖν κάλλος· Πρῶτον ἐπαινήτεον· εὔπορ χαρίεσσα ἡδονή. πρόβαινον "
δὲ ἡδὴ ἐπὶ πλείστας, γαμεύμεν' πώγωνι, ἐφ' ὃν κατίδωσι τὸ μεῖρον τὸ πρόσωπον. Ἀ-
40 ρῶν ἁμαμένην. χρὴ δὲ τ' ὀρθῶς παιδαγωγούμενον, ἐφ' ὃν ἡ ἀρετὴ κατοικεῖωσιν, καὶ πρὸς ἃς
ἑαυτῦ τρίχας περιελεῖν ἀχθ. τί τοίνυν οὐκ ἂν ἀπτηδεύσαι αἱ γυναῖκες, αἱ ἐς μαχλοσυνὴν
ἀπεύδυσαι, τοιαῦτα τολμῶσιν ἐπορίζομεναι τοῖς ἀνδράσιν; μᾶλλον ἢ οὐκ ἄνδρας, βαβίλας
ἢ κ' γύνιδας καλεῖν τότες χρή· ὧν κ' αἱ φωναὶ τεθρυμμέναι, κ' ἡ ἐσθὴς πεπλυμμένη ἀφῆ καὶ
βαφῆ. δῆλοι ἢ εἰ τοιῦτοι ἐλεγχόμενοι τ' πρόσθεν ἔξωθεν ἀμπεχόνη, ἐπιδέσμ. ἀχήματα, βαδίσμα-
τα, κυρᾶ, βλίμματα· Ἀπὸ ὁράσεως γὰρ ἀπηγωνθήσεται) ἀνὴρ, ἡ γραφὴ λέγει· κ' ἀπὸ ἀκοινήτου "
ἀνθρώπου ἀπηγωνθήσεται) ἄνθρωπος· φυλισμὸς ἀνδρὸς, ἐ βῆμα ποδὸς, καὶ γέλως ὀδόντων, ἀναγ- "
γελᾶ τοῖς ἀεὶ αὐτοῦ ὕτοι γὰρ, καὶ τοῖς μάλιστα πρὸς τοῖς ἄλλας πεπολιωμένοις τρίχας, μόνον τὰς
ἀπὸ τῆ κιφαλῆ ἀφεικότοι, μικρῷ δεῖν ἀναδέμενοι κεκρυφάλους, τὰς κόμας, ὥσπερ αἱ γυναῖ-
κες. λέσβιες μὲν γὰρ αἰχῶσι τὸ λάσιον αὐτῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀλκῆς ἐπαλίζονται τῇ τριχί· κά-
50 προς δὲ, καὶ αὐτὸ σεμύνον) λοφιᾷ· ἀλλὰ φρίσσοντες αὐτὰς τὰς τρίχας, διδάσκουσι κυνηγοί.

Εἰρωνικὸν σ' ὅτις μαλλοῖς καπνοῖζόμενος. ἀλλὰ καὶ τύτων ἐπληθυνεν τὰς τρίχας ὁ "
φιλάνθρωπος πατὴρ, ὡς σὸ ἄνθρωπε ἐπουρανίου, κῶμαι διδάξας τὰς πόλεις. καὶ τῶν

ὀθνῶν οἱ Κελτοὶ καὶ οἱ Σκύθαι, κομῶσιν, ἀλλ' ὑ κοσμοῦνται· ἔχει τὶ φοβερὸν τὸ εὔτεχνον τῆ βαρβάρῳ· καὶ τὸ ξανθὸν αὐτῶ, πλεῖσον ἀπλῆ· συγγενὶς τὶ τὸ χρῶμα τῷ αἵματι. μεμιμήκατον ἄμφω τοῦτο τῶ βαρβάρῳ τῶ τροφεῖ· μάρτυρας ἐπιδείκνυ) σαφᾶς, τὸ Ρῆνον ὁ Γερμανὶς· ὁ Σκύθης, τῶ ἄμαξαν. ὀλιγωρεῖ γὰρ ἔοικ' ὅτι καὶ τὸ ἅμαξης ὁ Σκύθης· ἀλλὰ τοῦτο ἐναιδοκῆ τῷ βαρβάρῳ τὸ μίσθ αὐτῆς· καὶ καπηλεῖον τῶ τροφεῖ, εὐπλὴς πολιτεύ). εἶκον αὐτάρκη, καὶ τὸ ἁμάξης εὐζωνότερον, τὸν ἵππον λαβὼν Σκύθης αἰεῖ, αἰσσας φέρεται οἷ βούλεται· κἄμινον γὰρ ἁρπαλιμῶ, αἰτῆ τὸ ἵππον τροφάς· ὁ γ, ὑπάρχ τὰς φλέβας· καὶ πίν) μόνον, τῷ κυρίῳ τὸ αἷμα χορηγῆ· καὶ τῷ Νομάδι ὁ ἵππος ὄχημα γίνε) καὶ τροφή. Ἀσσυρίοις δὲ, ἄλλοι οὗτοι Νομάδες, ἡ μάχιμος ἡλικία καμηλοβατοῦσι· κυάσας ὑπὸ τὰς καμήλας ἰφίζουσι· αἱ γ ἡμιόν) ἄμα,
72 καὶ θέουσιν, ἀναλαμβάνουσι τὰς δεσπότας· καὶ τὸν οἶκον σὺν φέρουσι σὺν αὐτοῖς. οἱ γὰρ ποτὲ σὺν πλέποι τοῖς βαρβάροις, ἀμέλγουσι δ' γάλακ· κινυμένης γ ἤδη τ τροφῆς, ἀλλ' ὑδὲ τὸ αἷμα· φείδον)· ἢ φασι λυθῆσαι τὰς λύκας. αἱ γ ἄρα ἡμερώτεραι τ βαρβάρων, ὑ μνησικακοῦσιν ἀδικήματα· ἀλλὰ καὶ τῶ ἐρήμου διεκθέουσι πόρρητοι, διατόπος ὁμῶ καὶ φέρουσαι, καὶ τρέφουσαι. ὅλοιτο ἄν οἱ θῆρες οἱ φυλακτικοὶ, οἷς τ αἷμα ἡ τροφή· ὑδὲ γὰρ θέλει αἷμα τοῖς ἀνθρώποις θέμις, οἷς τ σῶμα ὑδὲν ἄλλ' ἢ σὰρξ ἐστιν αἵματι χωρηγουμένη. μετέχουσι δ' λόγου τὸ αἷμα τὸ ἀνθρώπινον, καὶ τ χαλε· κοινωνεῖ τῷ πνεύματι· κἂν ἀδικήσῃ τις αὐτὸν, ὑ λήσεται. ἔξεστιν αὐτῷ καὶ γυμνῷ δ' αχήμα· πρὸς τὸν κύριον λαλῆν. ἐπιδείκνυται γ τ βαρβάρων τῶ λυπεῖσθαι· εὐζωνον ἀσκήσαντες πολιτείαν οἱ βάρβαροι, καπήλευμα τῶ τροφεῖ. πιστεύσωμεν ἡμᾶς ὁ κύριος καλεῖ· γυμνὸς ἀπροκαλίας, γυμνὸς κενοδοξίας, ἁμαρτιῶν ἀπεσπασμένους· μόνον σὺν φερομένους τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, μόνον ἐπιχοῦσας τῶ σωτηρίᾳ.

Τίσι σανδάλια τρισσά. οβ'.

ΑΛΛΑ γὰρ ἐλελήθην παρακαλύσας τῷ πνεύματι τῶ ἀκολάστου· ὀφ' ὧ αὖθις παλινδρομητέον, καὶ τῶν οἰκείων τῶ πολυκτημοσύνῳ ἐνδεέστερον. φεύγουσι γὰρ αὐτουργίαν καὶ αὐτοδιακονίαν, σὺν τὰς θεραπαίνας καταφεύγουσιν· ὀψοποιῶν καὶ τραπεζοποιῶν, καὶ τῶν ἐπίσχυρος εἰς μοῖρας καταπεμπόντων τὰ κρέα, τ πολὺ σωρευόμενοι ὄχλον. μεμέρισται δὲ αὐτοῖς ἡ ὑπηρεσία πολυχειρώδως· καὶ οἱ μὲν, περὶ τὸν ταριχαρίαν αὐτὸν πονοῦσι, δευτεροί τι καὶ καρυκεύσῃ, καὶ οἱ τῶν πιμάτων, καὶ οἱ τῶν μελιπήκλων, καὶ οἱ τ ροφημάτων συσκευασταί τι καὶ δημιουργοί· οἱ δὲ, περὶ τὰς ἐδέσεις ἀσχολοῦνται τὰς περὶ τὰς· οἱ δὲ, χρυσοφυλακοῦσιν ὡς χρύσ· οἱ δὲ, τὸν ἄργυρον φυλάττουσι, καὶ σμήχυσι τὰ ἐκπώματα, καὶ τὰς περὶ τὰς ἑστάσεις περισκοποῦσι εὐτρεπίζουσιν· ἄλλοι κατεψήχυσι τὰ ὑποζύγια οἰνοχόοντι τε ὁμιλ· ἀσκεῖται παρ' αὐτοῖς, καὶ μυρακίων ὡραίων ἀγέλαι, καθάπερ θρεμμάτων, παρ' ὧν ἀμέλγονται τὸ κάλλος. κομμῶνται γ καμμώτριαι περὶ ἓξ γυναῖκας ἀμφιπολεύουσιν· αἱ μὲν, τὰ κατάπρα· αἱ δὲ, τὰς κερυφάλας· ἄλλαι, τὰς κόνας· εὐνοῦχοι πολλοί, καὶ ἕτοι μαστροπί· τῷ ἀξιοπίστῳ δ' μὴ δύναθαι φιλησθῆν, τοῖς ἐς ἡδονὰς ἐθέλουσι ῥαδίως ἀνυπόπτως διακονέμενοι. εὐνοῦχ γ ἀληθὴς οὐχ ὁ μὴ δυνάμεν·, ἀλλ' ὁ μὴ βουλόμεν·, φιλησθῆν. διαμαρτύρεται γ γοῦν ὁ λόγ· διὰ δ προφήτου Σαμουὴλ πρὸς τὸν παραβεβηκότα τ Ἰσραὴλ, αἰτοῦντα τῶ λαῶ βασιλέα, ὑ
,, τὸν φιλάνθρωπον ὑπισχνῆται κύριον, ἀλλά τινα αὐτοῖς αὐθαδῆ τύραννον ἀπλῆ τρυφητικὸν,
,, ὃς λήψεται, φησὶ, ὑμῶν εἰς δυνατέρας ὑμῶν εἰς μυρεψούς, καὶ εἰς μαγείρους, καὶ εἰς πισσοῦς· νέ-
μων πολέμων κρατήσας, οὐκ ἐρωτικῶν οἰκονομίαν ζηλώσας. οἱ δὲ τὰ φορεῖα εἰς ὕψ· αἴροντες τ γυναικῶν, καὶ φοράδην βαστάζοντες, Κελτοί, πολλοί· ἔρρωθε γ, καὶ βλασταί, καὶ ἱστιονίαι, καὶ ἡ γυναικωνίτης ἐρημία, καὶ οἰκουρία, ὑδαμῶ· ἀλλ' οἱ ψαθοπαῖδες τὰς γυναῖκας, διημερεύσαι μετ' αὐτῶν, μύθους ἐρωτικοὺς ἀδολεσχοῦντες, καὶ τὸ σῶμα καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν διαπαίοντες ψαθερία
,, καὶ ψαθολογία. Οὐκ ἔστη γ μὴ πολλῶν, φησὶν, ὅτι κακία· ὑδὲ πεισθῆσι μὴ πλήθος· ὅτι ἡ σοφία ἐν ὀλίγοις, ἀπιξία γ ἐν πλήθει καταφαίν). αἰ γ, ὑ διὰ σμικότητα δ' καταγνοῖσαι μὴ βύλεσθαι, σωωνῆσι τὰς φορεῖς· ἀγαπῶσι γὰρ ὧν ἄν, εἰ τῇ διαθέσει ταύτῃ πρόσεστι καλλίστη τῶν σκέπλων· ἀλλὰ θρυπτόμεναι ἐπιχοῦν) τοῖς οἰκέταις, ἐμπομπεύουσι γ λιχόμεναι. ἀναπεπλασμένης γὰρ τ αὐλαίας, πεδιλέπουσι θριμύτερον τὰς ἐς αὐτὰς ἀφορῶντας, διελίττουσι τὸν τρόπον· πολλάκις δὲ καὶ περικύπτουσιν ἔνδοθεν, τῶν διπόλαιον σμικότητα καταχωΐουσαι τῇ
,, ὀλιγωτούσῃ πειρᾳ. Μὴ πεδιλέπου δὲ, φησὶν, ἐν ῥύμαις πόλεως· μηδὲ παλαιῶ ἐν τοῖς
,, ἐρημίαις αὐτῆς· ἐρημία γὰρ ὡς ἀληθῶς, κἂν ὄχλ· ἀκολάστων ᾖ, ἔνθα μὴ πάρεστιν ἄνθρωπος σωφρονῶν.

σωφρονῶν. βδιφόρου) δὲ αὖ πᾶν ἁπλῶς τὸ ἱερὰ ἰκθυόμενα καὶ μαντευόμενα· ἀγόρας καὶ μητραγύρτας, καὶ γαίας βωμολόχους, οἰκοφθορούσας, ὁμηρίας συμπομπεύσας· καὶ τὰς περὶ τὸ κύλιξι ψυχρεσμὰς γραικὰς ἀνιχνόμενα, φίλτρα ἄττα καὶ ὀπῳδὰς περὶ τῶν γοήτων, ὑπ' ὀλιθρῳ γαμῶν, ἰκμαυθάνουσας· καὶ τὰς μὲν ἔχουσι τῶν ἀνδρῶν, τοῖς δὲ ἔχουσι), ἄλλους δὲ αὐτοῖς οἱ μαντεῖς ὑπαιχνοῦσι. σὺκ ἰσασι δὲ ἁπτόμενα· καὶ αὐτὰς μὲν ὡς σκιῶν σκιδδοῦσι ἡδονῆς, τοῖς λα- 73
γοῦσιν ὀφίλουσι· πλὴν δὲ ἀγοίας πλὴν σφῶν, τὰ αἰρέσεις ἀντικαπαλλαττόμενα ὑγρεως· ὑγιεῖ ἡγοῦσι χρημα τισμῶ, πλὴν ἰπανιδίοις φθορᾶν. πολλοὶ δὲ εἰ τῆς ἰπιεχοῦς ἀμάχοντι ἀκολασιας, ἀλλ' ὁ ἀλλοθι παρεκδυσῆς· εὐσπίφερε γὰρ εἰ ἀκόλασι πρὸς πλὴν ἀσέλγειαν, καθάπερ εἰ χοῖροι, πρὸς τ' κατεδυόμενον τῷ σκάφους, ὅπ φερόμενοι. ὀθνεῖα ἐρομενίσεσθαι ἡ γραφὴ παραι-
10 νεῖ· Μὴ πάντα ἄνθρωπον εἶναι σε ἐς τ' εἰκόν σω· πολλὰ γὰρ τὰ ἴνιδρα δ' δελίου· ἀλλ' ἀχοῦ δι, Ἀν- «
δρες δίκαιοι, φησίν, ἴσασιν σωδεπεί σν· Ἐν τῷ φοβερῷ κυρίου τὸ καύχημά σου ἀμεμπτεῖ. ἰς κό- «
ρακας ἡ πρέπα. εὖ γὰρ τῦτ' ἴστ, φησὶν ὁ λόγος, ὅτι πᾶς πόρ- ἡ ἀκάθαρ- ἡ πλιο- «
νέκτης, ὃς ἐστιν εἰδωλολάτρης, σὺκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τ' Χριστ καὶ θεῦ. αἱ δὲ, «
ἀνδρογυνίων σωκοίας ἡδονῆ· περιεχόμενοι ἢ ὕδον κιναίδων ὄχλοι, ἀβυρόγλωσσοι· μιαροὶ μὲν
τὰ σώματα, μιαροὶ δὲ τὰ φθίγματα· ἰς ὑπουργίας ἀκολάσεις ἰκδρομένοι, μοιχείας ἀμέ-
κονσι, κιχλιζοντες καὶ ψυχρίζοντες, καὶ τὸ περικὸν ἀναίδεν ἰς ἀσέλγειαν ἀμῶν ὅπῃ σο-
φῶν ὅπικαίδισμα, ἀκόλασις ῥήμασι καὶ σχήμασι πάσην πρόμενοι, καὶ ἰς γέλωτας ἰκ-
καλύμενοι πρὸς ἡδονὰς πράδρομον· ἔστ δ' ὅτε καὶ ὑπικρωμένοι ἀμῶν τὸ τυχὸν ὀργίλῳ, ἢ πι
πρὸς αὐτοι, ἢ καὶ κιναίδων ὄχλον ἰς ὅλεθρον ἰζηλωκότος, ὅπικρατοῦσι τῇ ῥιπῇ, βατταχων δί-
κλῳ, καθάπερ ἔνιοι τῶν μυκτῆρσι τὸ χολὸν κικλημένοι. ἀλλ' αἰγυπτιάζοντα τάτων, ὁρτυ-
Ἰνδικοὺς, καὶ ταῶνας Μηδικοὺς ἰκτρέφουσιν, ἐν σωσαικλίνοντα τῶν Φοξεῖς παίζουσιν, σικιν-
νεῖς τέρασι γεννυμένας· καὶ τ μὲν Θεσσαλὸν ἀκούσιν, γελᾶσιν· αὖτα δὲ, πολυτιμήτους ὠτέ-
μενα Θέρσιτας, σὺκ ἐπ' ἀνδράσιν ὁμοζύγοις, ἀλλ' ἐπ' ἑκάνης αἰχθ- ἰσὶ γῆς·
καὶ χήραν μὲν παροῆσι σωφρονοῦσαν, Μελιτέᾳ πολλῷ ἀμφίρυσον κωιδίν· καὶ πεισβυτὸν
παρεβλέπουσι δίκαιον, ὑπερισπίσειν οἶμαι πέρα- ἀγχυρωνήτ· παιδίον ἢ ὑδὶ πρεσίσιν τὸν ὀρ-
φανὸν, αἱ τὰς ψιθυρικὰς καὶ τὰς χερεδρικὰς ἰκτρέφουσι· ἀλλὰ τὰ μὲν οἰκοι κυισκόμενα ἰκπθία·
τα παιδία, τὰς δὲ τῶν ὀρνίθων ὑπολαμβάνουσι πεδῆς· καὶ τὰ ἄλογα τῶν λογικῶν πρεσκειρί-
κασιν· δίον ὑποτρέφειν τὰς σωφρονοῦσι ἰπιχυλλομένους γέροντας, καὶ πηῆκας, οἶμαι, εὐπρε-
σωποτέρους, καὶ ἀηδόνων φθέγξασθαι πβίλπιον δυναμένους· καὶ ἀγλαὸν μὲν ὄφιν πρὸς αθεν τι, Ὁ ἰλιᾶν «
πλοχον, δανείζει ῥᾳδίως· καὶ τὸ, ΕΡ' ὅσον δὲ, φησὶν, ἐνὶ τάτων ἰπισήσατο τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἰπισή- «
σατο· αἱ δὲ ὀμπαλιν, ἀπαγδοῦσαν πρὸ τιμήκασι σωφρονοῦσης, τὰς ἑαυτῶν ὑσιας δουλεῦσαι «
εἰς τὰς μαργαρίτας, καὶ τὰς σμαραγδους τῆς Ἰνδικὰς· καὶ μὲν ἐς τῆς ἐξετήλας βαφὰς, καὶ
ἰς τὰ ἀργυρώνητα ἀνδράποδα ἀπαθῶσαι καὶ διαῤῥίπτεσι τὰ χρήματα· δίκαιον ὀρνίθων κικορισμέ-
νων, τὰ τῦ βίου σκαλεύσαι τὸ πόσια. Πεινᾶ δὲ, φησὶν, ἄνδρα ταπεινῆ· πλὴν φαιδωλίαν βύλε-
σθαι πενίαν λέγει, καθ' ἣν οἱ ταλάσιοι πένονται), μεταδοσιας σὺκ ἔχοντες.

Πῶς δεῖ τὰ λυτρὰ ἀναιρεῖσθαι. ϛ'.

ΟΙΑ δὲ καὶ τὰ λυτρὰ αὐτῶς, οἷσι τυχὸν πὶ συμπκῶς, καὶ δειφόρησι ἀμφανῆς, σιν-
δένι καλύπτει)· καθέδραί τι ὅπέχουσι, ἀργυρῶ, ἐ σκιὴν μυρίαι χρυσῦ τι ἐ ἀργυρ· τὰ μὲν,
ὡς πρῶτος· τὰ δὲ, ὡς τροφὰς· τὰ δὲ, ὡς τὸ λύσκαδον δειφερόμενα· καὶ μὴν καὶ ἰχαριδὸς
ἀνθράκων. ὡς πσῦσιν γὰρ ἀκρασίας ἤκουσιν, ὡς δικπεῖν καὶ μεθύειν, ὑπ λυομένους· τα τι ἀρ-
γυρώματα, μεθ' ἣν ἰμπομπεύσιν, ἀπροκάλους ἐς τὰς βαλανείους προλθέσι· τάχα μέν πω
καὶ τον πλῦτον, δι' ἀλαζονείαν δειπλῶ, μάλιστα δὲ πλὴ αὐτοξούσιον ἀπαθοῦσιν, καθ' ἣν κα-
τηγορεῦσιν ἀνάνδρων ἀνδρῶν, πρὸς γυναικῶν κικρατημένων ὅπδεκνύμεναι· ἐλίγχουσί τι,
ἀμηχάνῃ σφᾶς αὐτὰς, μὴ εἶαστ εἶναι σωφρόνας καὶ δίκαια τῶν σκευῶν τῶν πολλῶν ἰδρῦ δωσα-
θαι· καὶ δὲ αἱ πενόμεναι, τῆς πομπῆς μὴ μεταλαμβάνουσαι, τῶν ἴσων κοινωνοῦσι λυτρῶν. ἰχθ
ἦ ἄρα ὁ ῥύπ- τῆς βδελυσίας, βλασφημίας πλείονος πολλῆ. τάτῳ καθάπερ ἐλίαται,
ἀγκυρεύουσιν τὰς ἀθλίους, κιχρῶντας ὅπὶ τὰς μαρμαρυγὰς τῦ χρυσίου. καὶ γὰρ ἐκπλή-
30 ττουσι τάτῳ τὰς ἀπροκάλους, θαυμάζειν σφᾶς τιχόντας τὰς ἱερᾶς, οἷ μετ' ἐλίγον αὐ-
τῆς ἐνυβρίζουσι γομναῖς. καὶ δὴ τοῖς μὲν ἀνδράσι τοῖς σφῶν σὺκ ἂν δοκοῦσιν, πρὸς πεί-
σιν αἰχμῆς ἀξιοπιστίαν μωμέναι· ἴξεισι δὲ τοῖς βυλομένοις τ' ἄλλων οἰκοι τὰς κατακλίσεις,

γυμνὰς ἐν τῇς βαλανείοις ἡπάσθαι. ἐνταῦθα γὰρ ἀσθενέσθαι τῇς ἡπατῆς, ὥσπερ καπήλου
σωμάτων, οὐκ αἰσχυόντης. ἀλλ' ὁ μὲν Ἡσίοδος, Μὴ ἢ γυναικείῳ λυτρῷ χρέα φαιδρωτέ-
ρην, πρασιὴν. κοινὰ δὲ ἀνίοχα, ἀνδράσιν ἠμῦ καὶ γυναιξί, τὰ βαλανεῖα· κἀκπύθεν δεῖ
τῷ ἀκρασίαν ἀσθένειν. ἐκ γὰρ ἡδονῆς, γίνεται ἀνθρώποις ἱδρώς· ὥσπερ ἀσκλυζομένης τ' αἰ-
δοῦς αὐτῆς κἢ τὰ λυτρά. αἱ δὲ μὴ ἐς ποσὸν ἀπρυθριῶσαι, τὰς μὲν ἰδιώτας ἀσκλάσιν,
ἰδίοις δὲ οἰκέταις συλλύειν, ἐ δύλοις ἀσθενεῖν γυναῖ, καὶ ἀνατρίζειν· ὑπ' αὐτῶν· ἐξυσίαν
δοῦναι τῷ καπήλῳ τῆς ἐπιθυμίας. τ' ἀδιες τῆς ψηλαφήσεως. οἱ γὰρ παρισχόμενοι παρὰ
τὰ λυτρὰ τ' διαστάσεις γυναικῶς, μελέτῳ χυσιν ἀσθενοῦσθαι ποῖς τέλμασι ἐπιθυμίας, ἴθι
πονηρῷ παραχαράξεις τὸν φόβον. καὶ οἱ μὲν παλαιοὶ τ' ἀθλητῶν, γυμνὸν δεικνύειν τ' ἄνδρα
αἰδούμενοι, ἐς ἀγῶνας τὸν ἀγῶνιαν ἐκπλῆξις, τ' αἰδῆμον ἐφύλαττον· αἱ δὲ, ἀσθενεῖ-
μεναι ἅμα τῷ χιτῶνι καὶ τὸν αἰδῶ, φαίνεσθαι μὲν βέλονται καλαί, ἄκυροι δ' ὅμως ἐλέγ-
χειν καλαί· καὶ γὰρ δὲ αὐτὰ καταφαίνει μάλιστα τ' σώματος τ' μάχλον τῆς ἐπιθυμίας, καθά-
περ τῆς ὑδρεύσιν τ' ἐξιστορούμενον τῆς ἐπιφανείας ὑγρόν· τὸ ποσὸν ἢ ἀμφῶν ἐκ τ' ὄψεως
γνωρίζεται. χρὴ τοίνυν τὰς ἀνδρας, γλυκαῖον ἀληθοῦς ἀσθένημα τ' γυναικὶ γνωμένας, αἰ-
σχύνεσθαι τοῖς μετ' αὐτῶν ἀσθενοῦσι, καὶ φυλάττεσθαι τὰς ὄψεις τὰς ἀλιθηρᾶς. Ὁ γὰρ ἰμβλέ-
ψας, φησὶ, πάλιν ἐρῶ πρὸν, ἤδη ἥμαρτεν. οἶκοι μὲν ὖν τὰς γοιῆς καὶ τὰς οἰκέτας αἰδεῖσθαι χρή·
ἐν δὲ τ' ἐδοῖς, τὰς ἀπεντῶλας· ἐν δὲ τοῖς λυτροῖς, τὰς γυναῖκας· ἐν δὲ τ' ἱρημίαις, ἑαυτάς·
πανταχοῦ ἢ τὸν λόγον, ὅς ἐστι πανταχοῦ, καὶ ἐγγύτ' αὖθ αὐτ' ὑδὲ ἔν· ὕτως γὰ μόνως ἁπλῶς πε
ἀρέσκειν, εἰ πάντα αὐτῷ συμπεραίνειν νομίζοι τὸν θεόν.

Ὅτι μόνῳ πλούσιῳ ὁ Χριστιανός. ς'.

ΠΛΟΥΤΟΥ πίνυ μεπληθίον ἀξιολόγως, καὶ μεταδοτίον φιλανθρώπως, ἢ βαναύ-
σως, ἢ δὲ ἀλαζονικῶς· ἢ δὲ σκετικώτερον τ' φιλόκαλον εἰς φιλαυτίαν καὶ ἀπρεπολαλίαν· μή τῃ
ἄρα ἢ ποῖς ἡμᾶς φήσῃ τις· Ὅτι ὥσπερ αὐτ' πίνακιδικα τ' λίθων ἐστὶν ἄξιος, ἢ τὸ χωρίον,
ἢ ὁ οἰκέτης, ἢ τὸ χρυσίον· αὐτὸς ἢ χαλκῶν ἐστι τιμιώτερος τῶν. αὐτίκα γοῦν δεῖλε τ' κόσμον
τῶν γυναικῶν, καὶ τὰς οἰκέτας τῶν διαστατῶν· ἢ δὲν ἀλαφίρουλας τῶν ἀργυρωνήτων εὑρήσεις
τὰς διαστάσεις, οὐκ ἐν βαδίσμασι, οὐκ ἐν βλέμμασι, οὐκ ἐν φθέγμασι. ὕτως τοίνυν τῆς ἀν-
δραποδώδους ἰσότητος· ἀλλὰ ἢ τῷ ἀσθενίστερα ἔναι τῶν οἰκετῶν ἀλακρίνεσθαι, καὶ τῷ νοσηλότερον
αἰσθάνεσθαι. ἄρεσκον γὰρ δεσμάτων τ' ἄδεν παρ' ἑκάστῃ χρή· ὡς ὁ μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ, σώ-
φρων ὢν καὶ δίκαιος, ἐν ἱρανῷ ἡσυχάζει τὰ χρήματα· ὅτ' ὁ τὰ ἐπίφλεκτα καπηλεύσας
καὶ πανοχεῖς ἐπιδύς, τὸν ἀνώλιθρον ἐξοδεύσιον ἡσυχίαν, ἔνθα ἢ σὺς, ἢ λησής. μακάριος ὅτ'
ὄντως· ἐαν τι σμικρὸς καὶ ἀσθενὴς καὶ ἄδοξος ᾖ, καὶ πλοῦτον ὅλως πλουτῆ τὸν μίσησιν·
ἐαὶ δὲ ἄρα πλουτῇ μὲν Κινύρα τι ἢ Μίδα μᾶλλον, ᾖ ἢ ἄδικος ἢ ὑπερήφανος, καθάπερ ὁ ἐν
τῇ πορφύρᾳ Ἑ βυσσῳ τρυφῶν, καὶ τ' λάζαρον ὑπερφανῶν, ἀθλίως τί ἐστι, καὶ αἰσχρῶς ζῇ, ἢ
ἠζήσταν. ἐοικέναι γοῦν μοι δοκεῖ ὁ πλοῦτος ἐρπετῷ, ὃ ει μή τις θήσεται τὸ λαβίδιον ἀσφα-
λῶς πόρρωθεν, ἀκινδυνώτατα ἄκρας ὑρᾶς ἀναπρησὰς τὸ ἧπαρ, δεδιπλέξει τῇ χειρὶ, καὶ δήξε-
ται δεινὸς δὲ καὶ ὁ πλοῦτος, ἱλυσπώμενος περὶ τὸν ἔμπορον ἢ ἄπορον αὐτ' λαβεῖν, προσ-
φῦσαι καὶ δακεῖν· εἰ δ' ἴς αὐτῷ καπηλεύσαλοφρονῶν θήσηται χρῶτ, ἵνα σὺ τῇ ἐπωδῇ
τ' λόγου, καπιξίσηται μὲν τὸ ἧπαρ, αὐτὸς ἢ ἀπαθὴς μένῃ· ἀλλ' ὡς ἔοικεν, ὁ πλούσιος ἄξια
κεκτημένος, πλούσιος ὢν μόνος, ἐλεληθει. πολλῷ ἢ ἄξια, ἢ λίθος, οὐκ ἄργυρος, οὐκ
ἐσθὴς, ἢ καλὸς σώματος, ἀλλ' ἡ λεπτὴ· ἐς ἐστι λόγος ἁπὸ τῷ παιδαγωγῷ περιδίδωμις
ἐς ἄσκησιν· λόγος ὅτ' ὁ τὸν τρυφερὸν ἐξομνύμενος, τῷ ἢ αὐτηρείαν ἁπόνου παρακα-
λῶν, ἢ τὸν ὡς τίλειαν ἐξυμνῶν, τῆς σωφροσύνης τὸν ἔγγυον. λάβετε παιδείαν, φησὶν, καὶ μὴ
ἀργύριον· καὶ γνῶσιν ὑπὲρ χρυσίον δεδοκιμασμένον· κρείσσων γὰ σοφία λίθων τιμίων.
πᾶν ἢ τίμιον, οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστι. καὶ πάλιν· Ἐμὲ καρπίζεσθε, ὑπὲρ χρυσίον ἢ λίθον τίμιον,
ἢ ἄργυρον· τὰ γὰ ἴμα γνώμματα, κρείττω ἀργύρου ἐκλεκτοῦ. εἰ δὲ καὶ διελεῖν χρὴ, πλούσιος μέν,
ὁ πελυκτήμων ἔσω, χρυσίῳ σπαργάνου, καθάπερ Φασκώλιον ἐρρυπωμένον· εὐχήμων δὲ
ὁ δίκαιος, ἐπεὶ εὐχημοσύνη ἕξις ἐστὶν· ἐν δὲ τῷ διεῖλε ἀχημάτισμῷ, πρὸς τὰς διοικήσεις καὶ
τὰς ἐπιδόσεις μεμετρημένη ἐσὶ γὰρ οἱ ἀσώρευτοι καὶ πλέονα πωάζοντες, πρὸ ὧν μόχθησαι·
ἐσώρευσεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτ' μένει ἐς τ' αἰῶνα. ὥσθ οὐχ ὁ ἔχων καὶ φυ-
λάττων, ἀλλ' ὁ μεταδίδους, πλούσιος· ἢ ἡ μεταδοσις τ' μακάριον, ἀχ ἡ κτῆσις δείκνυσι. καρπὸς δὲ

ψυχῆς

ψυχῆς τ' εὐμετάδοτον. ὁ δὲ ψυχῆ ἄρα τ' πλούσιον. καὶ μὲν τὰ μὲν ἀγαθὰ ἴσα μόνης κτῆσις τοῖς ἀγαθοῖς· ἀγαθοὶ δέ, οἱ χρῆσιμοί· ἄφρων δ' ἡ ἀνόλας· αἴθρωπος, ἐπ' αὐξήσει ἀγαθοῦ χρῄη, οὔτ' αὐ κτήσεως τύχοι· μόνοις ἀρα τοῖς χρῆσιμοῖς κτῆσις τὰ ἀγαθά. τούτων δὲ τῶν ἀγαθῶν πλουσιώτερον ὑβρίν· πλήσει ἄρα τ' πλούτου μόνοι. πλοῦτος γὰρ ἀληθινὸς ἡ δικαιοσύνη· καὶ ὁ παντὸς θησαυροῦ πολυτιμότερος λόγος, οὐκ ἀπὸ θρεμμάτων καὶ χωρίων αἰξανόμενος, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ θεῖ δωρέμενος, πλοῦτος αὐαφαίρετος· ἡ ψυχὴ μόνη θησαυρὸς αὐτῆ· κτῆμα τῷ κεκτημένῳ ἄριστον, μακάριον τῇ ἀληθείᾳ παρεχόμενον τὸν ἄνθρωπον. ᾧ δὲ ἀπ' ἀρχῆς μηδενὸς μὲν ὁρίζεσθαι τῶν οὐκ ὀφ' ἡμῖν· ὧν δὲ ὁρίζεται, τούτων τυγχάνειν· ἀλλὰ καὶ ὧν ὁσίως ὀφείται, πάντα αὐτόμενον λαμβάνειν παρὰ τοῦ θεοῦ· πῶς ἔτ' ὁ πλουτήμων, καὶ πλουκτήμων, θησαυρὸν ἔχων αἰώνιον, τὸν θεόν; τῷ αἰτοῦντι, φησὶ, δοθήσεται· καὶ τῷ κρίνοντι αἰσχυνθήσεται. ἡ μηδὲν ἐνπάσχειν ὁ θεὸς, τὰ πάντα τοῦ θεοσεβοῦς γίνεται.

Ὅτι καλὸν ἐφόδιον χρεπανὴ ἡ εὐπλοια. ζ.

ΤΡΤΦΗ δὲ ἡδονὰς ἀλωμένη, χαλεπὸν αἰθρώποις ναυάγιον γίνεται· ἀλλότριον γὰρ τῆς ἀληθοῦς φιλοκαλίας καὶ τῶν ἀσκήσεων ἡδονῶν, ὁ ἡδὺς οὗτος καὶ ἄκλοης τῶν πολλῶν βίος. φυσὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος ὑψηλόν ἐστι ζῶον καὶ γαῦρον, καὶ τοῦ καλοῦ ζητητικόν, ἀπὸ τοῦ μόνου δημιούργημα· ὁ δὲ βλὰξ καὶ ἀπὸ βίες, ἄσπουδος τε καὶ ἀπονοήτος, καὶ ἀδέξιος καὶ κατάπλας. ἀλλοτριώτατον δὴ τῆς θείας φύσεως ἡ φιληδονία· ὁμοιοῖ μὲν σιτοῦσθαι τοῖς ἡμιθέοις, ὁμοιοῖ δὲ τοῖς ὑσὶν καὶ τοῖς τράγοις ἐκείνοις. τὸ γὰρ τῷ ἡδονὴν νομίζειν ἀγαθὸν, ἀπέροκαλίας ὅτι πλείας. φιλοπλουτία δὲ ἐξίησι τῆς ὀρθῆς διαίτης τ' ἄνθρωπον, ἀπερυθριᾶν τοὺς τὰ αἰσχρὰ ἀναπείθουσα· ἰὰν μόνον ἔχῃ δυνάμιν, καθάπερ ἠελίου, τοῦ φαγεῖν πανταδαπά, καὶ πιεῖν ὡσαύτως. καὶ ἀφροδισίων πᾶσιν πάντως περίκειν πλησμονήν. ἀλλὰ τοῦτ' ἀπαίτητα τῷ βασιλικῷ τοῦ θεοῦ κληρονομεῖν. πῶς τοίνυν τὰ τοσαῦτα παρασκεύαζον ὄψα, ἡ ἵνα μίαν πληρώσωσι γαστέρα; τ' ἀκάθαρτον τ' χρῖμα ρίγας οἱ κατ' ὄσεις ἐλέγχουσιν, ἃς εὖς ἀποπτύουσιν ἡμῶν αἱ γαστέρες τ' δαιτὸς τὰ λείψανα πῶς δαιτυμόνων τὰς τοσαύτας συναγείρουσι, μιᾷ κύλικι πληθολιπῆ δυωάμενοι; πῶς δαιτὸς τ' ἀθήτων τὰς κιβωτούς; τὰ χρυσία δὲ πῶς; τὰ κόσμια τρυφῆς; λαμπόντων ἡ αἴθρα καὶ κακόρρυσις παρασκεύαζον), καὶ τοῖς λίχνοις ὀφθαλμοῖς. ἐλεημοσύνας ἡ καὶ πίστις μὴ ἐκλείπτωσι, φησὶν ἡ γραφή. ἰδὺ γὰρ, καὶ τὸν θεσπέσιον Ἠλίαν, καλὸν ὑπόδειγμα τ' εὐπλοίας ἴσχομεν· ὅτι ἐκαθίσεν ὑπὸ τὴν ῥάμνον, καὶ ὁ ἄγγελος αὐτῷ κομίζει τροφὰς· ἐγκρυφίας κρίθινος ἰδὼν, καὶ καψάκης ὕδατος. τοιοῦτον ἄρτον αὐτῷ κύριος ἔπεμψεν. ἡμῖν ἄρα ἀναγκαῖος ἀλήθεια ἀδαπρῶσιν, οὐζώνοις γυμνάσθαι. Μὴ βαστάζετε γὰρ, φησὶν ὁ κύριος, βαλλάντιον· μὴ πήραν· μὴ δὶς ὑπόδημα. τυτῖσι, μὴ πλοῦτον κτήσασθαι, τ' ἐν βαλλαντίῳ μόνον θησαυριζόμενον· μὴ τοῖς ὀπάσσασι πληρώσαι τὰς ἰδίας, ὡς ἐν πήρᾳ παραλήμενον τ' αἴσιον· ἀλλὰ καὶ τοῖς δεομένοις κοινωνῆσαι μὴ ὑποζύγια καὶ οἰκέτας πολυπραγμονῆσαι· οἵτινες ὑποδήματα τῆς πορείας τῶν πλουσίων, ἀχθοφορούντες, ἀλληλοφαγῶς ὁρῶσι). ὁππρεπέστερον γὰρ τ' σκιοῦν τ' πλῆθος, καὶ τὰ ἐγγυρᾶ καὶ τὰ χρυσᾶ ἱκπώματα, καὶ τὸν ὄχλον τοικετῶν· καλὰς καὶ σεμνὰς παρὰ τῷ παιδαγωγοῦ σωσπάδας αὐτυχίαν καὶ εὐπλοιαν παραλαβόντας· καὶ δὴ βαδίσεν εὐαρμόστως τῷ λόγῳ· κἀν γωνίᾳ τῳ παρῇ καὶ τίκτα· οὐκ ἄχθος ὀστὶν ὁ ὄχος, συμμοθίσκεσθαι μαθὼν ὁ δοικόρῳ σώφρονι. σκληρὸν δὲ καὶ τὸν φιλανδρον γυναῖκα, τὰνδρὶ παρεκπλησίως, ὁδοιπορικῶς. καλὸν ἐφόδιον τ' εἰς ὑρανὸς πορείας, εὐπλοια ὅτι φερομένης μιᾷ σμικτῇ σάρσι μέτρον δέ, καθάπερ ὁ πῶς τ' ὑποδήματος, ὕτως καὶ τ' κλήσεως ἐκάστου, τ' σῶμα. τ' δὴ πλεῖστον, ἃ δὴ φασὶ κόσμια, καὶ τὰ ἵππεια τ' πλουσίων. ἄχθος ὀστὶν, ὁ κόσμος τοῦ σώματος· χρὴ δὲ τ' ἀναβαίνειν βιαζόμενον εἰς τὸς οὐρανὸς, καλὴν βακηλείαν τῷ εὐεργησίαν πλεφέρειν· καὶ τοῖς θλιβομένοις μεταδιδοῦσθαι, τ' ἀληθῶς ἀναπαύσεως μετλαμβάνειν. ὁμολογεῖ γὰρ ἡ γραφὴ, ὡς ἄρα λύτρόν ἐστι ἀνδρὸς ψυχῆς ὁ ἴδιος πλοῦτος· τυτῖσι, ἐὰν πλουτῇ, μεταδοσὶ σωθήσεται. καθάπερ γὰρ τ' φρέατον, ὅσα πίφυκεν βρύειν, ἀναπτλώμενα, εἰς τὸ ἐγχαῦν ἀναπηδᾷ μέτρον· ὕτως ἡ μετάδοσις, ἀγαθῆ φιλανθρωπίας ὑπάρχουσα πηγὴ, κοινωνοῦσα τοῖς διψῶσι [τῶ] πῶς, αὖξεται παλιν καὶ πίμπλαται· ὃν τρόπον δεῖ τοὺς θηλαζομένους ἢ καὶ βδαλλομένους μᾶσσις, θηρᾶσιν ἄωθεν τὸ γάλα. ἀνενδεὴς γὰρ ὁ τ' παντοκράτερα θεὸν λόγον ἔχων, καὶ ἀδεὲς ὢν χρῄζει, ὁππρεπῶς πᾶσι κτῆσις γὰρ ὁ λόγος ἀνενδεὴς, καὶ εὐπορίας ἁπάσης αἴτιος. ἀ δέ τις φαίη ἐωρακέναι πολλάκις ἄρτῳ πεινῶντα δίκαιον, πάνυ μὲν τοῦτ', καὶ ἴσθι οὐκ ἄλλος δίκαιος·

,, ἀναγνώτω δὲ ὅμως κἀκεῖνο· Οὐ γὰρ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐν τῷ ῥήματι κυ-
,, ρίου· ὅς ἐστιν ἄρτος ἀληθινός, ἄρτος οὐρανίων. Οὐκ ἄρα περὶ [ὁ] ἀγαθὸς αὐτὴς ἄνθρωπος, ἵνα αὐ
ἴσχῃ σώσαι τὴν πρὸς θεὸν ὁμολογίαν. παρεστι μὲν γὰρ αὐτῷ αἰτήσαντι καὶ λαμβάνειν ὧν αὐ δέηται.
περὶ δὲ πατρὸς τέκνων, καὶ ἰδίων δούλων, ἢ φυλάττειν τὴν γέην· πάρεστι γὰρ καὶ τοῦτ', μηδεμιᾶς
ἐνδείας αἰσθάνεσθαι. ὁ παιδαγωγικὸς ἡμῶν λόγος, τὸ πλοῦτον ἡμῶν δίδωσι καὶ πλουτῶν· ὁ
φθόνος τὸ ἀνενδεὲς κτωμένοις δι' αὐτοῦ· ὁ τῶν ὄχων τὸ πλοῦτον, βασιλείαν κληρονομήσει θεοῦ.

Ὅτι αἱ εἰκόνες καὶ τὰ ὑποδείγματα, μέγιστον μέρος τῆς ὀρθῆς ἐστὶ διδασκαλίας. ἡ'.

ΕΙ δέ τις ὑμῶν φεύξεται Δῆμον πόλεως τρυφὴν, εὐπολέμῳ πθλωμένους, μᾶλλον τήσῃ ῥᾴων τοὺς ἀ- 10
κουσίους ὑπομένειν πόνους, τοὺς ἑκουσίους θλίψεις γυμνάσματα σωτηρίας ποιούμενος διαγωγῆς·
ὁπότ' οὖν αἱ ἀναγκαῖαι ἔλθῃ πόνοι, καὶ φόβος, καὶ λύπαι, οὐκ ἀμελέτητος ὢν καρτερῶν. Δῆμον τοῦτ'
ἔστι πατρίδα ὅλῃ γῆς οὐκ ἔχομεν· ὡς ἂν καταφρονοῖμεν τῶν ὁλιγίστων κτημάτων. πλουσιωτάτη δ'
ἡ εὐπάλαια, ὀλίσθοις ἀνελπίστοις δαπάναις, ἅς ἐς ἀεὶ χρὴ, ἐς ἐφ' ὅσον χρὴ, πλῆθος προσκόπως·
πάλη γὰρ τὰ δαπανήματα. ὅπως μὲν οὖν συμβιωτέον αὐτοῖς τῇ γυναικὶ, ἐς περὶ αὐτουργίας, καὶ
οἰκουρίας, καὶ οἰκετῶν χρήσεως· πρὸς δὲ καὶ τῆς ὥρας τοῦ χάους, καὶ τῶν ἔσω γυναικίτιδος ἁρμό-
ζει, ἐν τῷ χαμικῷ διέξιμεν λόγῳ· ἀλλὰ δὴ ἁρμόδια πρὸς παιδαγωγίαν, τοῦ παρ' ἡμῖν τοῦ παρα-
θεῖναι μόνα ἐν ὑπογραφῆς μέρει, παραμυθουμένοις Χριστιανῶν τὸν βίον· καὶ δὴ τὰ μὲν πλείστα
ἤδη λέλεκται, καὶ πεπαιδαγώγηται· ὀλίγα δὲ λοιπὰ, ὑποθησόμεθα. ἀγαθὸν γὰρ μικρὰ ροπὴ εἰς σωτη-
,, ρίαν τὰ ὑποδείγματα. ὅρα, φησὶν ἡ τραγῳδία, Οδυσσέως ἄλοχον ἀκαίνυται Τηλέ- 20
,, μαχος· οὐ γὰρ ἐπιγάμιον ποιεῖται πόσιν. Μίνως δὲ ἐν οἴκοις ὑγιὴς ἐνασχήμων. ὀνειδίζουσι
μοιχείαν ἀσπλῆ, καλῶ εἰκόνα σωφροσύνης ἐδείκνυεν φιλανδρίαν. τὰς δὲ ἄλλως οἰκέ-
τας, οἰκετῶν ὄνομά ἐστιν οἱ ἕλωτες, οἱ Λακεδαιμόνιοι μεθύειν ἀναγκάζοντες, ἐδείκνυον σφί-
σιν αὐτοῖς τῆς μέθης τὸ ἔρμα, σωφρονοῦσιν ἐν ὑγιεινῆς καὶ διορθώσεως μέρει. παραφυ-
λάττοντες δὴ οὖν τῶν ἐκείνων ἀμαρτημάτων, ὡς μὴ ἐπιπέσωσιν αὐτοῖς τοῖς ὁμοίας κατηγόρη-
σιν, ἐπαθύνετ· τὸ ἐπιτήδειον τῶν μεθυόντων ὡς τὸ ἑαυτῶν ἀναμάρτητον ὠφελούμενοι. τῶν γὰρ
ἀνθρώπων, οἱ μὲν, διδαχθέντες ἐσώφρονεν· οἱ δὲ, αὐτοδιδάκτως ἢ ἐζήλωσαν ἢ ἐζήτησαν ἐκτῶν.
,, Κἂν μὲν πανάγιος, ὡς αὐτὸς πάλαι νενόηκε. Αὐτὸς ἐστιν Αβραὰμ, ὁ ζητήσας τὸν θεόν.
,, Εἰ δὲ ἀῦ κἀκεῖνος, ὡς ἰῦ ἐπάνω πέφηνε. οὕτοι εἰσὶν οἱ μαθητοὶ, οἱ πεφθέντες τῷ λόγῳ·
Δῆμον τοῦτ', ὁ μὲν, ἤκουσεν φίλου· οἱ δὲ, ἐπόησαν· ἵνα καὶ τὸν αὐτὸν θεὸν, ὁ μὲν, πολυπραγμο- 30
νῶν· οἱ δὲ, κηρύσσοντες· λαοὶ δὲ, ἄμφω· ἀμφοῖν δὲ τούτων οἱ ἀκροαταί· ὁ μὲν, ὠφελούμε-
νος Δῆμον τοῦ ζήτησιν· ὁ δὲ, σωζόμενος διὰ τοῦ εὑρεῖν.
,, Ὃς δὲ τις μήτ' αὐτὸς νοεῖ, μήτ' ἄλλου ἀκούων, Ενθυμῶ βάλλεται· ὅσοι αὐτ' ἀχρεῖοι εἰσὶν ἀκρο-
λαοὶ ἄλλοις ἐσιν ἐθνικοὶ, ἀχρεῖοι· ὅτε ὁ λαὸς, ὁ μὴ Χριστῷ ἑπόμενος· πολυτρόπως δὲ ὅμως
ὠφελῶν ὁ παιδαγωγὸς, ὁ φιλάνθρωπος, τὰ μὲν, παρῄνεσεν, τὰ δὲ, καὶ ὠνείδισεν· τὸ δὲ ᾧ, ἄλ-
λων ἁμαρτανόντων, τὸ αἰσχρὸν αὐτῶν ὑπέδειξεν ἡμῖν, καὶ τοῦ δεῖ τούτου τιμωρίαν, ψυχαγω-
γῶν τε ἅμα καὶ νουθετῶν, ἐφανέρωσεν, φιλάνθρωπον δοτέον τοῦ τῆς κακίας μηχανώμε- 77
νον. Δῆμον τῆς τῶν προπετῶν ἐνδείξεως· δι' ὧν εἰκόνων σαφέστερα τοῖς μὲν, ἔπεσεν, κακῶς
Δῆμον πίπτειν· τοῖς δὲ, τὸ ἴσον τολμῶσιν, ἐκύλισεν· ἄλλος ἐς ὑπομονὴν ἐθεμελίωσεν· ἑτέρους
ἔπαυε κακίας· τοὺς δὲ καὶ ἴασατ, τῇ τοῦ ὁμοίου θεωρίᾳ μεταθεμένους δεῖ τὸ βέλτιον. τίς γὰρ 40
οὐκ ἀντιπαραφυλάξατ, ἐπόμενον τῷ καθ' ὁδὸν· ἐπεμόν τοι τοῦ προπετοῦς ὡς βόθρου ἐμπε-
σόντος, μὴ ἐκ ἐπικλίναι τὸν ἴσον κίνδυνον, τοῦ ἀκολουθίαν τῆς ἁμαρτίας φυλαξάμενος;
τίς δαὶ αὐθις ἀσπιτὴς ὤν, καταμαθὼν τῆς φιλοδοξίας τὴν ὁδὸν, καὶ τὸ ἐπιθλον ἰδὼν τοῦ
αὐτοῦ ἀγωνίσεσθαι ἐληφότα, οὐκ ἔδει τὸν στέφανον ἕπαι, καὶ αὐτὸς μιμούμενος τὸ προσεύπρος;
πολλαὶ τοιαῦται τῆς θείας σοφίας αἱ εἰκόνες: ἵνες δὴ ὑποδείγματος μνεθήσομαι, καὶ Δῆμον βρα-
χέων παραθήσομαι. τὸ Σοδομιτῶν πέθος, κρίσις μὲν, ἀδικήσασι· παιδαγωγία δὴ, ἀκούσασιν.
οἱ Σοδομῖται, ὑπὸ πλῆς τρυφῆς ἐξοκέλαντες εἰς ἀσέλγειαν, μοιχεύοντες μὲν ἀθεῶς, θεῖ δὲ
παιδικὰ ἐκμανῶς ἐπλημμέλουν· ἐπεδὴν αὐτοὺς ὁ παντεπόπτης λόγος· ὃν οὐκ ἔστι λαθεῖν ἀνόσια
δρῶντας· ἠδὴ ἐπεῤῥίμησεν τῇ ἀσελγείᾳ αὐτοῦ ὁ ἄχρυπος τὸ ἀνθρωπότητος φύλαξ· δοτοτρέ-
πων δὴ ἡμᾶς τὸ μιμήσεως τῆς ἐκείνων, πρὸς σωφροσύνην τοῦ αὐτοῦ παιδαγωγῶν, τίσιν τοῖς ἁ- 50
μαρτωλοῖς ἐπέβαλεν, ὡς μὴ τὸ ἀπρόῤῥητον τὸ ἀκολασίας, ἀδείας ἐπῤῥόλου προσλάβῃ, κα-
τὰ Φλεγέθοντα προσοπτεῖται τὰ Σόδομα· ὀλίγον τι τοῦ φρενίμου πυρὸς ἐκείνου, ἐπὶ τοῦ ἀκολασίαν
ἐκχέων·

ἐχέτω· ὡς μὴ ἀπόλαστον αὐτὸν τ̃ λάγνον ῥυόμενον, πλατείας αὐαπτίσῃ κλισιάδας τοῖς εἰς ἡδυπάθειαν φερομένοις. χάρετε τοίνυν ἡ Σοδομιτῶν δικαία τιμωρία, τ̃ εὐλογίας τοῖς ἀνθρώποις σωτηρίας ἐκών. οἱ γὰρ μὴ τὰ ὅμοια τοῖς κεκολασμένοις ἁμαρτήσασιν, ἢ τῷ ὁμοίαν ποτὲ τοῖς ἁμαρτωλοῖς ὑποσχεῖν δίκην· τῷ μὴ ἁμαρτεῖν, τ̃ μὴ παθεῖν πεφυλαγμένοι. Εἰδέναι γὰρ ὑμᾶς, φησὶν ὁ Ἰούδας, βούλομαι, ὅτι ὁ θεὸς ἅπαξ σκηνῆς λαὸν σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας, ἀπώλεσεν· ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὸ ἑαυτῶν ἀρχεῖον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας, δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον ἀχείμαντον ἀγρίλων τετήρηκεν. καὶ κ̃ μικρὸν διδασκαλικώτερα ἐκτίθεται τοῖς εἰκόσιν τῶν κρινομένων· Οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τ̃ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τ̃ Βαλαὰμ ἐξεχύθησαν, Ϲ τῇ ἀντιλογίᾳ τ̃ Κορὲ ἀπώλοντο. τοὺς μὲν δυναμένους ἐχθροὺς ὑποθέσεις φέρει, ὁ φόβος μὴ ἐξυβριζῆς ἀπέχεσθαι· τοὺς δὲ αἱ κολάσεις καὶ αἱ ἀπειλαὶ ἵνα δείσωσιν ὡς δίκας, τ̃ ἁμαρτάνειν ἀποσχώμεθα. ἔχω καὶ φιλοκοσμίας κολάσεις διηγήσασθαι, κ̃ φιλοδοξίας τιμωρίας, οὐκ ἀκρασίας μόνον· ποὸς δὲ, καὶ ϲ ὅλη πλούτῳ κακόφρονας παραδίδωσι βλασφημίας· ἐν αἷς, ἀφ̓ ὧν φοβῆν, ὁ λόγος ἀνέφελ τῶν ἀδικημάτων. ἀλλὰ γὰρ φεύσομαι τ̃ μήκους τ̃ συϲγραφῆς, ϲ ἐξῆς τ̃ παιδαγωγῶ ποιήσωμαι τὰς ἀπειλάς· ἵνα δὴ φυλάξῃ ϲ ἀπειλάς.

Τίνος ἕνεκεν τὸ λυτρὸν παρελήφθη. β̃.

ΒΑΑΑΝΕΙΟΥ πίνω, ἐντεῦθεν γὰρ ἀπιτρέπω λέγων, ποταρὸς ἐσθίω αὐτάς, καθ̓ ἃς ἐπ̓ αὐτὸ παραγινόμεθα· ἢ γὰρ καθαρότητος ἕνεκα, ἢ ἁλίας, ἢ ὑγιείας, ἢ πλάτους, ἢ ἡδονῆς. ἡδονῆς μὲν οὖν ἕνεκα λάκκοι παρεμπλέον· ἄρδει γὰρ τὸν αἰσχύνην ἡδονὴν ἐκπλέον· περελήφθαι δὲ τὸ λυτρὸν, τ̃ μὲν γυναιξὶ, καθαρότητος ἕνεκεν, καὶ ὑγιείας· ὑγιείας δὲ μόνης, ἀνδράσι. βέλτιον δὲ τὸ τῆς ἁλίας· ἔχον δὲ καὶ ἄλλως παραμυθεῖσθαι τὸ καποσκληκὸς ὑπὸ κρύους. αἱ δὲ τ̃ Βαλανείου σωτικῆς χρήσεις, καθαίρουσι ϲ δυνάμεις, κ̃ τὰς φυσικὰς χαλῶσι τόνους· πολλάκις ϑ̃ ἰκλύσεις ἄγουσι, Ϲ λειποθυμίας. τρόπον γάρ τινα πίνει τὰ σώματα, ὥσπερ ϲ δένδρα, ἐ μόνον τῷ ϛόματι, ἀλλὰ καὶ τῇ δἰ ὅλου τ̃ σώματος κ̃ τὸ λυτρὸν, ὡς φασὶ, προπέμπει. τεκμήριον τούτου· διψήσαντες πολλάκις, ἔπιϲα ἐμβαίνοντες εἰς τὰ ὕδατα, τῷ δίψει ἠκέσαντο. ἐὰν μὴ ἄν ποὸς πῶφελῆ τὸ λυτρὸν, ἡδὺ σφᾶς ἐκλυτὸν αὐτοῦ· ἀνθρωπογναφῆα ἐκάλεν αὐτὰ οἱ παλαιοί· ἐπὶ ϑ̃ἧττον ἡ ποσῆκεν ῥαντὰ τὰ σώματα, καὶ ποσγράσκειν ἀναγκάζει καθηψῶντα, κ̃ τὰ αὐτὰ τῷ σιδήρῳ, μαλαττομένης τῇ θερμότητι τ̃ σαρκὸς· ἐντεῦθεν οἱονεὶ τ̃ βαφῆς καὶ τῆς ϛομώσεως τ̃ ψυχροῦ διόμεθα. οὐδὲ μὴν ἱκάϲοτε λουτέον· ἀλλ̓, ἅτε ἐλαττόν τις ἂν κινδυνος, ἢ αὖ πλήρης ἄχαρι, ποσαιτητέον τὸ βαλανεῖον. καὶ μοὶ κ̃ τῷ τ̃ σώματος ἡλικίαν, 78
καὶ ϑ̃ ἕτους τῶν ὥραν· οὐ γὰρ πάντας ἀεὶ, οὐδὲ ἀεὶ ἐνίοτε, ὡς οἱ ϖᾶν ποσοῦ ὁμολογοῦσιν. ἡμῖν δὲ ἀσθενὴς ἡ συμμετρία· ὧν πάντα χῶν βοηθὸν ϑ̃ἐπικαλούμεθα τῷ βίῳ. οὐδὲ γὰρ ποσοῦτον ἰνδιατριπτέον τῷ βαλανείῳ, ὡς δεῖσθαι χειραγωγῦ· ἐδὲ σωτικῶς καὶ πολλάκις ἡμέρας λούεϲθαι, καθάπερ οἱς ἀγρὰ ϑαμίζοντες. ἀλλὰ κ̃ τὸ ὑπὸ πλησίον οἰκεῖον καπιστεῖσθαι, ἐξυβρίζειν ἐστὶν οἷς τοὺς πλησίον, πλεονεκτοῦντας τῇ τρυφῇ· καὶ σωιέναι μὴ ἐθέλοντας, ὡς πονηρὸν ϑ̃ἐπὶ τῶν λουμένων τὸ βαλανεῖον δεῖν. λέγω δὲ δεῖν, μάλιϲτα μὲν τῷ ψυχρῷ, καθαρσίῳ λόγῳ· κ̃ τὸ σῶμα δὲ ἔοθ̓ ὅτε, ἀφ̓ τῶν ἄσλων, τῶν ϑ̃ἐπιφυομένων αὐτοῦ· οὐ μὴν ἀλλ̓ ἔοθ̓ ὅτε καὶ ὑπεκλύσει τοὺς καμάτους. Οὐαὶ γὰρ ὑμῖν γραμματεῖς κ̃ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, φησὶν ὁ κύριος· ὅτι ὁμοιοῖ ἐστε τάφοις κεκονιαμένοις. ἔξωθεν ὁ τάφος φαίνεται ὡραῖος· ἔνδον δὲ γέμει ὀστέων νεκρῶν, κ̃ πάσης ἀκαθαρσίας. καὶ πάλιν πρὸς αὐτοὺς φησίν· Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τ̃ ποτηρίου καὶ τ̃ παροψίδος· ἔνδοθεν δὲ γέμουσιν ἁκαθαρσίας. καθαίρειν πρῶτον τὸ ἔνδον τ̃ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἔξωθεν καθαρόν. τὸ μὲν οὖν ἄριϲον λυτρέον. τ̃ ψυχῆς ἀποσμήχει τὸ ῥύπον, καὶ ἔϲι πνευματικόν· ἐφ̓ οὗ ἀφορίζεται ἡ προφητεία λέγουσα· Ἐκπλυνεῖ κύριος τὸ ῥύπον τ̃ υἱῶν κ̃ τῶν θυγατέρων Ἰσραήλ· καὶ καθαριεῖ τὸ αἷμα ἐκ μέσου αὐτοῦ, τὸ αἷμα τῆς ἀνομίας, καὶ τῶν προφητῶν τοὺς φόνους. καὶ τὸν τρόπον τῆς καθάρσεως ἐπήγαγε λέγων, ἐν πνεύματι κρίσεως, καὶ ἐν πνεύματι καύσεως. τὸ δὲ τ̃ σώματος, τὸ σαρκικὸν, καὶ ἀφὲ μόνου ὕδατος δοκεῖ πληροῦσθαι· καθάπερ ἐν ἀρχοῖς πολλάκις γέγονε, ὅτε βαλανεῖον οὐκ ἦσαν.

Οὐ καὶ γυμνάσια ἐκκριτέον, τοῖς κ̃ λόγον βιῶσιν. ε̃.

ΜΕΙΡΑΚΙΟΙΣ δὲ γυμνάσιον ὀστέον, κἂν βαλανεῖον πρῇ. καὶ γὰρ καὶ ταῦτα τοῖς ἀνδράσι ϖᾶσι μᾶλλον, ποὸ τῶν λουτρῶν ἐγκρίναι οὐ φαῦλον ἴσως· ἔχοντά τι χρήσιμον τοῖς

νίοις πρὸς ὑγίειαν· ἀσυδλώ τι καὶ φιλοπημίαν ἐνπηγότα, οὐχὶ εὐεξίας μόνον, ἀλλὰ καὶ εὐψυχίας ἐπιμελῆσθαι. ὁ δὴ γινόμενον ἄνδ' ἕ τῶν κρειττόνων ἔργων ἀποπαῦσαι, χαλεπὸν καὶ οὐκ ἀλυσιπλές. ὑδὲ ἐνπαθᾶ δὲ ὑπεξαιρετέον τῆς κ' τ' σῶμα ἀσκοπήσεως τὰς γυμνάσιας· ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πάλιν Ϲ δρόμους παρακλητέον αὐτὰς· πλασιουργίαι γὰρ γυμναστὸν, καὶ ἰσχνεργίαι, καὶ τῷ παρεμβαίνειν τῇ πτήσει, οἱ δίοι. ἔτι δὲ αὐτεργικῶς προσκομίζειν χρὴ οὐκ ἕ παιδίκ τὰς γυμνάσιας ὧν διοίμεθα· καὶ τῷ μύλῳ προσπλεθῆναι οὐκ αἰσχρὸν αὐτάς. ὑδὲ μὰν ἐπὶ ὑψηλ- ἀσχολᾶσθαι, ὅπως δυμῆρες ἢ τἀνδρὶ, ὁπαδὸς οἰκυρῶ γαμετῇ καὶ βοηθῷ. οἱ δὲ καὶ γραμμὰν ἀναπάξαι δι' αὐτῆς, καὶ πὸν ὀρύξαι δηλῶντι τῷ γεγαμηκότι, καὶ ὕδωρ παραθεῖναι, εὐχημονέστατα μέντ' ἄν, καὶ εἰς σώφρονα ὑγίειαν γυμνασθεῖσι, τὰν παῖδ' τὴν γυναῖκα ὁ παιδαγωγὸς ἀποδείκνυσι· ἢ τὰς πη-
» χεις ὀκτὼ εἰς τὰ χρήσιμα· τὰς χεῖρας δὲ αὐτῆς ἱκανὰς εἰς ἄτρακτον· χεῖρας ἢ αὐτῆς δηλοῖ- 10
» ξεν πίνακι· καρπὸν δὲ ἐξέτεινε πλωχῷ· τὰν μάλιστα ἀσκοῦσαν οὐκ ἐπηχώδη, ζηλώσασα Σάρ-
» ραν, ὑπουργῆσαι τοῖς ὁδοιπόροις, εἶπεν γὰ αὐτῇ ὁ Ἀβραάμ· Σπεῦσον Ϲ φύρασον τρία μέτρα σεμι-
» δάλεως· καὶ πάησον ἐγκρυφίας. Ραχὴλ δὲ, ἡ γυνὰ τὰρ Λάβαν, ἦρχεν, φησὶ, κ' τ' προβάτων
» ἕ πατρὸς αὐτῆς. καὶ οὐκ ἦρκεν ταῦτα, ἀλλὰ τὰν ἀτυφίαν ἐκδιδάσκων, προστάσσῳ· Αὕτη
» γὰ ἴδοσκεν τὰ πρόβατα ἕ πατρὸς αὐτῆς. καὶ μυρία ὅσα αἱ γραφαὶ ὀρίσκυσιν, εὐπλείας ἁμα
καὶ αὐτεργίας, πρὸς δὲ, καὶ γυμνασίων ὑποδείγματα· ἀνδρῶν δὲ οἱ μὲν, γυμνοὶ, Ϲ πάλης μετοχῆς· οἱ δὲ, καὶ σφαίρᾳ τῇ μικρᾷ παίζοντες, τὰν φενίκα παιδιὰν ἐς ἡλίῳ μάλιστα. ἄλλοις, ὁ πρεσβύτας αὐτάρκης, ἀχρόνδε βαδίζουσιν, ἢ εἰς ἄσυ καταῦσιν. οἱ δὲ καὶ σκαπάνης ἅψαντο, οὐκ ἀχθηδὴς τὰν περιπάτου οἰκονομικὰν γυμνασίαν χωρεῖν. ἀλλὰ γὰρ, μικρᾷ δεῖν, ἔλαθέν με εἰπὼν ὁ Πιττακὸς ἐκεῖνος, ὅτι ἦλθεν ὁ Μιτυληναίων βασιλεὺς, ἐνεργῷ γυμνα- 20
σίῳ χρώμενος. καλὸν δὲ καὶ ὕδωρ ἀνιμῆσαι δι' αὐτ', καὶ ξύλα διακόψαι, οἷς αὐτὸς χρήσεται. Ιακὼβ δὲ ἐπείρανεν τὰ πρόβατα λάβαν, τὰ ὑπολειφθέντα· σημεῖον ἔχων βασιλικὸν, ῥάβδου συγκινῶν· ἐναλλάξειν μιλιτοῦσαν διὰ ξύλου δηλ' τ' βίλλων τὰν φύσιν. πολλοῖς δὲ ἔδ' ὅτι καὶ τ' μεγαλοπρεπ' ἀναγνῶσιν, γυμνάσιον ἰσίν. καὶ δὴ τά γε καὶ κ' πάλαι, ἡνίκ' ἐπεκρίναμεν, ἐ
79 μὴ φιλονεικίας ἀχρῆσθ' παραλαμβανόμενα χάριν, ἀλλ' ἐς ἰδρώτων ἀνδρωδῶν ἐπικρίσεις· καὶ εὔπη τὸ ἔπιχον διακονητέον, τὸ σπαδικὸν αὐτῆς· τὰ δὲ ἀπὸ ὀρθῆς πάλης ἀπ' αἰχένων καὶ χειρῶν καὶ πλαγίων ἰσχνότητος· κοσμιωδεστέρα γὰρ καὶ ἀνδρωδεστέρα μᾶλλ' εὐσχήμων ῥώμης ἡ τοιαύτη διακόνησις, ὑγιείας ἕνεκεν εὐχρήστου καὶ ἐπισφόρου παραλαμβανομένη· οἱ δ' ἄλλοι λοιπὸν, εἰ γυμνασικῆς οὐκ ἐλαθήμεν χαίποντες μελέτης κατηγλωσσηκότες. παντοχῇ δ' τ' μέτρου στοχαστέον. ὡς γὰρ πόνους σπουδὴν ἡγεῖσθαι ἄριστον, ὕπνος τὰ ὑπὲρ τὰ μέτρον ποιεῖν, καὶ 30
κάκιστον, καὶ κοπώδης, Ϲ νοσηρόν. οὔτ' ἂν πασι πάσιν λεκτὸν εἶναι χρή· ὑδὲ μὴν πασι πλὴν ἁπάσιν. καθάπερ γὰ ἐπὶ τ' τροφῆς διεξεληλύθαμεν, παραπλησίως ἐν πᾶσι, Ϲ πασι χῇ, ἐ πρὸς ἡδυπάθειαν πιτράφθαι Ϲ ἀκόλαστον χρὴ δίαιταν, ἔτ' αὖ πρὸς τὰν ἐναντίαν τὰν ἄκρατον· ἀλλὰ τὰν μεσοῦ τούτων, τὰν ἐμμελῆ τι Ϲ σώφρονα, καὶ καθαρὰν ἑκατέρας κακίας, τρυφῆς τε καὶ φειδωλίας. ἤδη δὲ, ὡς κ' πρόσθεν εἰρήκαμεν, ἀτυφον ἡ αὐτάρκεια γυμνάσιον· καὶ τὸ ὑποδήσασθαί τινα αὐτὸν αὑτῷ, καὶ τὸ ἀπονίψασθαι τὼ ποδὶ· πρὸς δὲ, κ' τὸ ἀληλιμμένον λίπι ἀναστρίψαι αὐτόν· τὸ δὲ, καὶ τὰν ἀμοιβὴν τὰν ἴσαν ἀποπαῦσαι τῷ στρίψαντι ἑαυτὸν ἐξ· καὶ τᾶτ' δικαιοσύνης ἐστὶ κοινωνικῆς τὸ γυμνάσιον. καὶ παραδαρθεῖν φίλῳ τινὶ, καὶ ὑπουργῆσαι
» μὴ δυναμένῳ, καὶ παραθεῖναι διομένῳ. καὶ παρίδηκεν αὐτοῖς, φησὶν, Ἀβραὰμ τοῖς τρισὶν ἄγ-
» γελοις, ὑπὸ τὸ δένδρον, καὶ παρέστη ἑαυτὸν αὐτοῖς. καὶ ἡ ἀλέα, ὡς τῷ Πέτρῳ, ἐ σχολὴν ἀπὸ 40
τῶν ἀναγκαίων τῶν ἐς λόγῳ μαθημάτων ἄχρειμον. αὕτη δὲ βελτίων ἡ ἄρα, ἣν ἐχαρίσατ' ὁ κύρι- τῷ μαθητῇ, καθάπερ ἰχθῦς διὰ ὕδατ-, ἀνθρώπους ἀλιεύειν διδάξας.

Επιδρομὴ κι Φαλαιώδης τᾶ ἀρίστα βίου.

ΔΙΑ τᾶτ καὶ τὸ χρυσοφορῆν, καὶ τὸ ἑαθῆτι μαλακωτέρα χρῆσθαι, ἐ τέλειον πρόκλιτον καλινωτέον δὲ τὰς ἀλόγους τῶν ὁρμᾶν, μὴ εἰς τὸ ἀβροδίαιτον ἡμᾶς ἐνσείσωσι φέρουσαι, ὑπὸ πολλᾶς τ' ἀνίσους ἐξαρπάσασαι. δεινὴ γὰρ ἡ τρυφὴ, εἰς κόρον ἐξοκέλασαι, σμερτῆσαι, Ϲ ἀναχαιτίσαι, καὶ τ' ἡνίοχον καὶ τ' παιδαγωγὸν ὑποσείσασθαι· ὃς, πρόρριζον αἰακόσθαν τὰς ἡνίας, ἄγ καὶ φέρει πρὸς σωτηρίαν τ' ἴππων τ' ἀνθρώπινον, τὸ ἄλογον μέρ- τ' ψυχῆς, τὸ πρὸ ἡδονᾶς 50
καὶ ὀρέξεις ὁπλόγυος, καὶ λίθους καὶ χρυσοῦς, καὶ ἑαθῆτα ποικίλλων, καὶ τὰν ἄλλαν χλιδὰν
» ἐκθηλούμενον· ἐκεῖνό μάλιστα ἐν νῷ ἔχοντες τὸ ἱερημένον ἀγίοις· Τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς

ἔθνεσιν

ἔθνεσιν ἴχνη ἐς καλήν· ἵνα ἐν ᾧ καταλαλῶσιν ὑμῶν, ὡς κακοποιῶν, ἐκ τ καλῶν ἔργων ἐπο- "
πλεύσωσιν, δοξάσωσι τὸν θεόν. δίδωσιν ὧν ἡμῖν ὁ παιδαγωγὸς ἐαθῆ πρὸς θαι τῇ λιτῇ χρόα "
δὲ τῇ λαμπρᾷ, ὡς σωφρήκαμεν· ἵνα μὴ τίχῃ ποικιλλομένη, φύσει δὲ ῥυπωμένῃ εἰκειμένοι,
πᾶν ὅσον ἀπέχηλον καὶ τ ἀληθείας καταψεύδομενον, παρωσάμενοι, τ μονότροπον καὶ μονο-
πρόσωπον τῆς ἀληθείας ἀπασώμεθα. ἀβροδίαιτον ἐνενοήθησαν νάπλα ὁ Σοφοκλῆς λεγ.

Γυναικομίμους ἐμπεσεῖσθαι ἐαθήμασιν. ὡς γὰρ ἑταιρώτατα καὶ ναυτικὰ τῇ ἀρχαίᾳ, ἤτως δὲ "
τῇ σώφρονός ἐστιν οἰκεία στολή, ἡ ἀπέριεργος, καὶ ευχήμων, τῇ καθαρᾷ. παρ ὃ καὶ ὁ ἐν τῷ
νόμῳ πεῖ τ λίπτας Διὸς Μουσίους πθεὶς νόμος, τ ποικίλον καὶ πολύσκιον, ὡς ἔοικεν,
ἀπωθᾶται, τ ποικίλους γὰρ ὄφεις φολίδι ἐοικός. τὸν γὰρ μηκίτι δίλωθισμένον ποικιλίᾳ χρω-
μάτων, ὅλον δὲ λαδκωλίνδα δι ὅλου, ἀπὸ κεφαλῆς ἄκρας ἄχρι ποδῶν ἰχνατων, καθῆκον εἶναι
ἰθέλει· ἵνα τῇ πρὸς τῷ σώματι μιπίδασιν, τὸ ποικίλον ἐ παράχρουν τῆς Διονυσιακῆς μιθη-
μένοι παθος, τ ἀποικίλον καὶ αὐανδίαστον τῆς ἀληθείας ἄπλουν ἀγαπήσωμεν [χρῶμα.] ὁ δὲ
καὶ ἐς τοῦτο ἄρας ζηλωτὴς Μωυσῆς, ὁ πάνυ ἄρας Πλάτων, ὑφὼ ἐκεῖνον ἀποδειχτ. ἡ
μὴ πάνυ ἔρρον πρὸς τι γυναικὸς σώφρονος· χρώματα δὲ λαμπρὰ, πείπτα αι ἐπὶ σημότητι,
καὶ ἄλλοθι λέγ. καὶ ἐν ὑφῇ δὲ βάμματος μὴ προσφέρειν, ἀλλ' ἢ πρὸς τὰ πολέμου κοσμήματα.
ἱρμωνικοῖς ἄρα αἰθρώπως ἡ φωτεινὸς καπίμηλος τ λαμπρὸν. ὡς ἂν τὰ σημεῖα, ἰσχυρότατα ὄν-
τα τῶν αἰτίων, παράσημα εἶναι, μᾶλλον δὲ δεικνυσι τῷ τῆ ἀποτελέσματος ὑπαρξιν. οἷον,
καπνὸς μὲν, πῦρ· εὐχροια δὲ ἡ εὐεφυΐα, ὑγίεια· ἤτως καὶ παρ' ἡμῖν ἡ παιδὸς στολὴ τῇ ἤθους
τῷ καθάρσεως ἐνδεικνυται. καθαρὸς δὲ καὶ ἀφελὴς ἡ σωφροσύνη· ἐπεὶ ἡ μὲν καθαρότης, 80
ἕξις ἐστὶν, παρασκευαστικὴ διαίτης καθαρᾶς καὶ ἀμιγοῦς αἰσχροῦς· ἡ δὲ ἀφέλεια, ἕξις ἀφαι-
ρετικὴ τῶν περιττῶν. ἡ δὲ στρὶξ ἐαθὴς, καὶ μαλακὴ ἡ ἀγαθὸν, ὅπερ ἐγὼ τὸ ἔμμον τὸ ἐν τῷ
σώματι· ἔχ ὅτι ἐν αὐτῇ ἔχει τῷ ἔμμονος τὴ ἐαθῆς. ἀλλ' ὅτι τῷ ἐν τῷ σώματι ἐξίνυσαν ἀναζέ-
φει, καὶ πάροδον αὐτῇ ἡ περίχη· ἡ δὲ καὶ ἰμπίσασις, συλλαβοῦσα αὐτῷ, ἐν αὐτῇ ἔχει· καὶ
ὑπ' αὐτῆς ἔμμανθάνει, αὐτῇ ἐμμένει τὸ σῶμα· διὸ καὶ χειμῶν θαλαμικὸν πωτὴ χρήσιον.
εὔκολον δὲ αὐτῇ· εὐκολία δὲ ἐστὶν ἕξις ἀπέριτον, προσδεικτικὴ. πρὸς τὸ ἀνελλαπὲς, ἐξαρκέν-
των εἰς τὸν καθ' ἕκαστον τὸν ὑγιῆ, καὶ μακάριον βίον. κεχρήσθω δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῇ λιτῇ στολῇ,
καὶ τῇ σεμνῇ· μαλακωτέρᾳ ἢ μᾶλλον ἢ πρέπει ἀνδρὶ· πλεῖον ἢ πλέον ἀπρυθρηκιάσ. ἢ Διὸς
ῥιάσῃ τῇ μαλακότητι. ἴσων ἢ αἰ ἐαθῆτες ἁρμόζουσι ἡλικίᾳ, προσώπῳ, τύποις, φύσι, ὅπ-
τησθύμασιν. ἐνδύεσθαι γὰρ παγκάλως ἡμῖν ὁ θεὸς ἐπιστολῇ συμβολικῇ τ Χριστὸν Ἰησοῦν·
καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθαι εἰς ἐπιθυμίας. κωλύει δὲ βιαζομένους τῇ φύσιν ὁ λό-
γος, τὰς λοβὰς τῶν ὠτίων πρᾶναι. Διὸ τί γὰρ χρὴ καὶ τῇ μυρα; ἵνα δὴ κακῶς πληρωθῇ τὸ ἐ-
ρημένον· "Ὡς περ ἐνώπιον ἐμπίπτουσι, ἤτως γυναικὶ κακόφρονι καλὸν. καθόλου γὰρ, ἅπερ ἡμῖν "
πρὸς κοσμεῖσθαι χρυσίῳ, ἐλάτιον ἐστὶν χρυσίῳ· ὁ δὲ ἐλάτιον χρυσίου, οὐκ ἔστι κύριος αὐτοῦ. ἀκο-
σμότερον γὰρ ὁμολογεῖν ἑαυτὸν καὶ ἡττᾶσθαι τῇ λυδίᾳ ψήγμασι, πᾶς οὐκ ἀποπέπτωκεν; καθά-
περ ὧν καὶ τὸ χρυσίον μιαίνεται τῆς σοὺς τῇ ἀκαθαρσίᾳ, τῷ ῥύγχει τ φωτὸν σκιραστοῦσας·
ἤτως ἀπλησμονεῖ αἱ τρυφηλώτραι, ὑπὸ τῆς βδελυσίας ἐπιφερόμενοι, τὸ κάλλος τὸ ἀληθι-
νὸν καθυβρίζουσιν ἀφροδισίοις μολυσμοῖς. δίδωσιν ὧν αὐτὰς δακτύλιον ἐκ χρυσίου· καὶ δεῖ πῦ-
πτειν ἀς κόσμον, ἀλλ' ὡς τὸ ἀποσημαίνεσθαι τὰ οἴκοι φυλακῆς ἄξια· Διὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς
οἰκουρίας. ἐν γὰρ αἱ πάντες ἦσαν παιδαγωγούμενοι, ἡδὴν τῶν σωφρόνων ἴδοι, ἅπερ ἔστιν
δικαίων καὶ οἰκετῶν καὶ δεσποτῶν· ἐπεὶ δὲ ἡ ἀπαιδευσία πολλοῖ ἐνδίδωσι ῥοπὴν ἀς ἀδικίαν,
σωφρόνων ἐδιήθημεν. ἀλλ' ἔστιν οὐ καθυφεῖναι τὸ τόνου κάμος. καὶ γὰρ ἴσθ' ὅτι συγχωρεῖσι
ταῖς οὐκ ἐντυχούσαις θεῖ χάμου σώφρονα, καὶ τοὺς ἀνδρὸς Διὸ τῷ δρεπανίσκου κοσμουμένους.
ὁρῶ δὲ αὐτὰς ἅπικείσθω, ἡ πρὸς μόνους τοὺς ἑαυτῶν ἄνδρας φιλοῦμια. ἐγὼ μὲν οὐκ ἐβουλό-
μην τῷ σωματικῷ αὐτὰς πρίασθαι ἀσκῶν αὐτὰς, ἐπαίρεσθαι δὲ τοὺς γναμένας φιλανδρίᾳ σώ-
φρονι, βιαστικῷ καὶ δικαίῳ φαρμακῷ· πλεῖ ἀλλ' ἐπεὶ δυξυχῶν βύλονται τῷ ψυχῇ,
προκείσθω αὐταῖς, ἅ γε σωφρονεῖν ἐθέλουσι, τὰς ἀλόγους ὁρμὰς καὶ ἐπιθυμίας τῶν ἀνδρῶν
καταπαύειν ἡρέμα. ἡσυχῇ δὲ αὐτοὺς ὅτι τῷ λιτότητα ὑπακτέον, τῷ πρὸς ὀλίγον πρὸς τὸ σω-
φρονίστερον ἐθισμῷ. τὸ γὰρ σημεῖον καθίσημα, ἡ προσθήκη ἔ φορικῆ, ἀλλὰ ἀφαιρέσει τῆ πρεττ-
τοῦ πρωτίγνει). καθάπερ ὧν ὠκύπλοια, πρεκοπέον τῶν γυναικῶν τὰ χρήματα τὰ τευφηλά,
χαυνότητας ἀβουλήτους καὶ κενὰς ἐμποιοῦντα ἡδονάς· ὑφ' ὧν ἐπαιρόμενοι καὶ πληρούμενοι,
πολλάκις ὑποπίπτουσι τῶν χαλεπῶν. διὸ καὶ συστέλλειν χρὴ τὰς γυναῖκας κοσμίως, καὶ
πρεσφίγγειν αἰδοῖ σώφρονι, μὴ παραῤῥυῶσι τῆς ἀληθείας Διὸ χαυνότητα. καλὸν μὲν ὧν τ γα-

μαπῆς, πτερὶς δυσὶ πας αὐτῆς σφῶν τὰς αὐδρας, τὼ εἰκυρξίαν αὐτῆς ἐπιτρέπειν, βαηθῶς ἐς τὰτ δεδομένας· ἐ δὲ ἄρα δεῖ καὶ ἡμᾶς ἐμπολιτευομένους, καὶ ἄλλας πινὰς τῶν κατ' ἀρχὸν διοικουμένας πράξεις· πολλάκις δὲ καὶ ἄνδ γυναικῶν ἡγουμένους, ὑπὲρ ἀσφαλείας ἀποσφραγίζεσθαί τινα, δίδωσιν ἢ ἡμῖν ἐς τὰτ μόνον, σημαντῆρα· τὰς δὲ ἄλλας ἀποῤῥπτὸν δακτυλίκς· ἐπεὶ Κόσμ☉, ἢ τὼ χαφλῶ, χρυσᾶς φρενίμω, παιδεία. αἱ δὲ χρυσοφορᾶσαι τῶν γυναικῶν, δεδίναι μοι δοκᾶσιν, μὴ, λιὼ ἀφέλητά πις αὐτῶν τὰ χρυσία, δᾶλαι νομισθῶσιν, οὐ κοσμέμεναι. τ' ἦ εὐηθείας ἐς τῷ φύσει καλῷ ἢ ψυχὴν ἐξεπαίζόμενον, ἐ πᾶσά ἐ ὠνῆ τὸν δᾶλον, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ τῇ αὐτ ἀλθήρᾳ ἀμφικόκκινον· ἡμῖν δὲ ἐ φαινάδα ἀλθήρης, ἀλλὰ εἶναι ἀρμόζει· τοῖς μὲν παιδαγωγημένοις, τοῖ δὲ αἰσχισπημένοις. διὸ ἐ φασὶν ἢ κίνησιν καὶ βαδισμα ἢ ἰδῆπα, ἢ ἅπαξ ἁπλῶς τὸν πάντα βίον, ὅτι μάλιστα ἀλθηρεώτατον ἐπενηνοχέναι. ἀλλὰ καὶ τὸν δακτύλιον οὐκ ἐπ' ἄρθρῳ φορητέον τοῖς αὐδράσι γυναικῶν ἀλλ' τὰτ· εἰς δὲ τ' μικρὸν δάκτυλον· καὶ τὰτ ἐς τὰ χατον καθίναι· ἔστι γὰρ ἥττως εὐεργὸς ἡ χὴρ, ἐ οἷς αὐτῆς διομεῖται· καὶ ἐ ῥᾴστα ὁ σημαντὴρ ἀποπεσᾶται, τῇ μείζονι ἔ ἄρθρῳ σωδέσι φυλαπόμενον☉. αἱ δὲ σφραγῖδες ἡμῖν ἔστων πλοῖας, ἢ ἰχθῦς, ἢ ναῦς κεκινδρομῦσα· ἢ λύρα μικτή, ἢ κίχρη) Πολυκράτης· ἢ ἄγκυρα ναυτικὴ, λιὼ Σέλδκος ἐπεχαράξατ τῇ γλυφῇ· κἂν ἁλιέων τις ᾖ, λιθοβόλα μεμνῆται), καὶ τῶν ἐξ ὕδατ☉ ἀναπαυομένων παιδίων. ἃ γὰρ ἀθρόων πρόσωπα ἀναπαυπτόν· οἷς χ' τ' προσέχειν ἀπάρη)· ὑδὲ μὴν ξίφος, ἢ τόξον, τοῖς ἐρήνλιν διάκεισιν· ἢ κύπελλα, τοῖς σωφρονοῦσιν. πολλοὶ δὲ τῶν ἀνθρώπων ἀγνοήσαντες ἔχουσι τὰς ἐρωμένας, ἢ τὰς ἑταίρας· ὡς μηδὲ ἐθελήσαισιν αὐτοῖς, λάθλιν ποτὲ ἐγγενέσθαι διωθλιῶν τῶν ἐρωτικῶν παθημάτων, λιὰ τὼ ἐνδελεχῆ τῆς ἀνθρώπου ἐπόμνησιν. Τριχῶν δὲ πέρι, πάντη δοκᾶ· φαλὴ μὲν ἡ τῶν ἀνδρῶν κεφαλή· ταλὺν ἀμὴ ἔλαες ἔχει τὰς τρίχας· λάσιον δὲ τὸ ἦθος· αἱ δὲ συνεσταλμέναι τῶν τριχῶν, ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μὴ καθικέσθωσαν ἄγαν, ὡς ταλακάμας κατολιθαίνουσαι γυναικείας· ἀσχρὸν γὰρ τ' ἠθος τοῖς ἀνδράσιν· ἐ δέ τις ἐ κέρατά τι τῷ ἤθει, ἐ μέντοι παντελῶς ψιλωτέον αὐτό· αἰσχρὸν γὰρ τ' θέαμα· ἢ καπίγωσιν ἢ ἦθος ἐς χῶ κυρτὸ, παραπλησίως καὶ λεοντῇ χλιτῶσα. αὐτίκα γοῦν ὁ ψαλμῳδὸς ἦθος πρώτιμον☉ τῇ κόμῃ· "Ὡς τὸ μῦρον, φησὶ, τὸ καταβαῖνον ἐπὶ πώγωνα [τὸν πώγωνα] τὸν Λαρών· τῇ ταλυμῳδίᾳ τῶ πώγωνος☉ τὸ εὐσεβεστὰς ὑμνήσας πρόσωπον, τῷ μύρῳ καταχάνωσι κυρίῳ. ἐπεὶ δὲ ἐχ ὡραισμοῦ χάριν ἡ κυρὰ παραληφθεία, λιὰ πλείσασιν δὲ· τὰς μὲν τ' κεφαλῆς τρίχας, ὡς μὴ αὐξόμεναι τ' ὄψισιν ἐμποδίζοιεν καταβαίνουσαι· καὶ ἴσως ἂς ἐπὶ τῷ μύσακι μελλωμένας χ' τὼ τροφὴν πλεκαρτέον· ἐ ξυρῷ· ἀχθεῖς γάρ· ἀλλὰ τ' δυσὶν μαχαίραις τ' κερκαῖς· τὰς δὲ ἦθος, μηδὲν λι παραλυπέσας, ὅτι ἐνεχλητέον· σημότητα μὲν ἦ πρόσωπα, καὶ κατάπληξιν ἡδυπαθῆ ἐμποιοῦσας· πολλὰς δὲ καὶ τὸ ἀχῆμα παραπλαγιάζειν μὴ ἁμαρτάνειν, λιὰ τὸ εὐξίλεγκτον· τοῖς δὲ ἀναφανδὸν ἁμαρτάνειν ἐθέλουσιν, τὸ λανθάνον ἦ ἀχῆμα☉, ἐ μὴ περάσημον, ὅπη πρέπτατον· ὑφ' ᾧ διδοικότες οἷς ἔχει δι' ἄγνοιαν παλημμελεῖν, τοῖς πολλοῖς ἐξομοιούμενοι, τὸ ἁμαρτάνειν ἀδεῶς κεκάρπωνται). Οὐ μόνον ἂν αὐχηρὸν δεικνύοι τὸν ἄνδρα τ' κεφαλῆς τὸ ψιλὸν, ἀλλὰ καὶ δυσὶ παλαῖς καπασκιάζει τὸ κρανίον· πρόσπιλον ἐθέζον καὶ κρύον καὶ καύμαλι· καὶ τὰς ὑπὸ τούτων διωθλιῶν βλάβας, ἃς ἡ κόμη, ἀπόχλιν τρέπον, ἐς ἑαυτὴν ἀναλαμβάνουσα, ἐγκαθασκήπλει τῷ ἐγκεφάλῳ παραμένον ἐκ τ' νοτίδ☉· τὼ βλάβλιν. τ' γυναῖκί δὲ ὑποχρὴ μαλάσσειν τὰς τρίχας, καὶ ἀναδεῖσθαι τὼ κόμλιν εὐπλῶς περὶ τὴν λιτῆ, παρὰ τ' αὐχένα, ἀφελῆ ἱεραπόα, σωφρονιζούσης ἐς κάλλος γνήσιον τὰς σώφρονας κόμας. καὶ γὰρ αἱ πρόπλοκαὶ τῶν τριχῶν αἱ ἑταιρικαὶ, ἐ αἱ τῶν σπερῶν ἀναδέσεις, πρὸς τὸ ἀνδρεχθῆς αὐτὰς δηκνύναι, κόπτουσι τὰς τρίχας, ὑποπλύνουσι τ' πανύργοις ἐμπλοκαῖς· δι' ἃς ὑδὲ θηγάνεσι τ' κεφαλῆς τ' σφῶν, αὐτοῖς συγχῶν τὰς τρίχας φοβούμενοι· ἀλλὰ καὶ ὁ ὕπνος αὐτοῖς μὴ δέως παρεγίνε), μὴ καπασύλωσιν λαθοῦσι, τὸ τῆς ἐμπλοκῆς ἀχῆμα. ἀλλοτρίων δὲ αἱ προθέσεις τριχῶν, τίλιον ἔκβλητεον· ἐθνέας τι ἐπισκιάζειν τῇ κεφαλῇ τὰς κόμας, ἀηθέστατον, νεκροῖς ἐνδιδυσκόμενον πλοκάμους τὸ κρανίον· τίνι γὰρ ὁ περισύρτ☉ ἐπιθήσει χεῖρα; τίνα δὲ εὐλογήσῃ; ἢ τὼ γυναῖκα τὼ κεκοσμημένῳ, ἀλλὰ τὰς ἀλλοτρίας τρίχας, καὶ δι' αὐτὸν ἄλλῳ κεφαλήν. ἐ δὲ κεφαλὴ γυναικὸς μὲν, ἀνῆρ· ἀνδρὸς δὲ, ὁ θεός· πῶς οὖν οὐκ ἀθεμιτον, ἐπεῖς αὐτὰς προεπιθεῖναι ἁμαρτήμασιν; τὰς μὲν γὰρ ἀπατῶσι, τὰς ἄνδρας, λιὰ τὼ ὑποκρυβολὴν τ' κόμης· καταισχύνουσι δὲ τ' κύριον, τὸ ὅσον ἐπ' αὐτοῖς, ἑταιρικῶς κοσμούμενοι, εἰς ἀπάτλιν ἀληθείας· καὶ τὼ ὄντως ὄντα καλὴν, βλασφημοῦσι κεφαλήν. ἐκοῦν καὶ βαπτέον τὰς τρίχας· οὐδὲ μὴν τὰς πολιὰς μιζιχρωστέον· οὔπω γὰρ τὼ ἐαθῆ πρεπίλλειν συγκεχώρη)·

καὶ μὰ-

καὶ μάλιστα τὸ γεραιὸν τῆς ἡλικίας καὶ ἀξιόπιστον, οὐκ ὀπίκαλυπτὸν· ἀναδεκτέον ἢ ὑπ' αὐτῆς τοῦ θεοῦ τὸ πέμπειν, ὡς σίβασμα τῶν νέων· καὶ γὰρ ἀναισχυντοῦσιν ἴσως ὅτι· πολιᾶς ὀπιφάνεια, παιδαγωγὸν δίκην ὀπιπέμπει, ὅπως σωφρονοῦμεν μεθηρμόσατ' αὐτὰς, καὶ καταπλήξατ' τὴν σιλπνότητα τῆς ὄψεως, τ' πάζον τ' ὀπιθυμίας. ἀλλ' ὑδὲ τὸ πρόσωπον ἐντρεπτέον αὐτῆς πανοῦργα σοφίας πρθρεύμασιν· ὑποδήζομεν δὲ αὐτὰς κομμωτικὴν σώφρονα· κάλλ@· γὰρ ἄρισον, πρῶτον μὲν, τὸ ψυχικὸν, ὡς πολλάκις ἐπισημηνάμεν· ὅτ' αὖ ἡ κεκοσμημένη ψυχὴ ἀγλαΐᾳ πνεύματος, καὶ τῆς ἐκ τούτου ἐμπεπυσμένη φαιδρύσμασιν, δικαιοσύνῃ, φρονήσει, ἀνδρίᾳ, σωφροσύνῃ, φιλαγαθίᾳ τε, καὶ αἰδοῖ· ἧς ὑδὲν εὐανθέστερον χρῶμα ἰόεσσα πρόσωπον. ἔπειτα καὶ τὸ σωματικὸν κάλλ@· ἡσυχάζω, συμμετρίᾳ μελῶν καὶ μερῶν μετ' εὐχροίας. ἡ κομμωτικὴ τῆς ὑγιείας ἐντεῦθα εὑρήσ@·, καθ' ἣν ἡ τῷ ἐδάφους τῷ ὀπιπλάσας ὡς τὸ ἀληθὲς μεταβάσεις, κ' τὸ χρῆμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ διδόμενον φυλάξετ' πᾶν. δεινὴ δὲ καλλωπίσαι κ' Φυσις ἡ τῶν ποτῶν εὐκρασία, καὶ ἡ τῶν σιτίων συμμετρία. ὑ γὰρ μόνον τῇ ὑγιείᾳ ἰσχει τὸ σῶμα ἐκ τούτων, ἀλλὰ κ' τὸ κάλλ@· Ἀλφαίνεσθαι ποιεῖ. ὀστᾶ μὲν τῷ πυρώδους τὸ σιλπνὸν καὶ μαρμαρυγώδες φυλάττετ'· ὀστᾶ δὲ τῷ ὑγροῦ, τὸ λαμπρὸν καὶ κεχαρισμένον· ὀστᾶ δὲ τῷ ξηροῦ, τὸ ἀνδρῶδες καὶ πάχος· ὀστᾶ δὲ τῷ ἀεροώδους, τὸ εὐπνουν καὶ ἰσοπέσιον· ἐξ ὧν ὁ εὔρυθμ@· καὶ καλὸς οὗτ@· ἀνδρὸς τῷ λόγου κεκόσμηται. αἰσθ@· δὲ τῆς ὑγιείας ἐλθόντες, τὸ κάλλ@·. ἡ μὲν γὰρ, ἔνδον τῷ σώματ@· ἱδρύζεται· τὸ ᾗ, ὡς τὸ ἐκτὸς τῷ σώμα@· ἐξανθῆσαι, φανερὰν ἐνδείκνυ) τὴν εὐχροιαν. αἱ γοῦν κάλλισται καὶ ὑγιεινόταται ἀγωγαί, Ἀλφανοῦσι τὸ σώματα, τὸ κάλλ@· τὸ γνήσιον καὶ περάμενον ἱδρύζεται· ἔλκον@· ἐφ' ἑαυτὸ τῷ θερμῷ, τὴν τε ἰκμάδα πᾶσαν, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ψυχρόν· ὀλκὸν δὲ ὡς ἑαυτὴν ἡ θερμοτης, ἐκπιπζομένη κινήσιν. ἐπὰν δὲ ὀλκύσῃ ἀλειαμμένων ἡ ἑμα, δι' αὐτὴν ἀπομάζει τῶν σαρκῶν τὴν ἐκ τῆς τροφῆς ἀπεψίαν· ἀσῇ μὲν τῇ ὑγρότητι, ὑπερβολῇ δὲ θερμοτητ@· διὸ κ' ἡ ἀσπερεὰ κινᾶται τροφὴ ἀκινήτῳ ἢ τῷ σώματι τὸ βρωθὲν σιτίον ἢ ποὸς φύσιν, ἀλλὰ ἐκπίπτει· ὥσπερ ὑπὸ ψυχροῦ κλυδώνι ὁ ἀρ@·, ἢ ὅλ@· ἡ μόνον ὑπολειπόμεν@· τὸν πυθμένα. ἐκὸτως ἂν τοῖς ἀσθενοῦσι κ' τοῖς ὑποτρόφοις τὰ ὑγρὰ καὶ τὰ σκύβαλα πλεονάζει· πλεονάζει ἢ κ' τὰ ἄλλα ἀπεπώματα αὐτοῖς· ποὸς ᾗ, καὶ ἰδρῶτας, οὐκ ἀναδιδομένης τῷ σώματ@· τ' τροφῆς, ἀλλ' ὡς ζ@· ἀπεπα ἐκχεομένης. ἐνπῦθεν κ' αἱ λαγόνιαι ὀρμῶν), ἀεὶ ζ@· παθοποιὸς μοῖρα, ὑπερμέτρους τῆς ἀπεπείας κινήσεις συμμέτρους. διὸ τηκτὸν τοῦτο τὸ ἀπεπείας, καὶ ὡς πρὸς αἰσχυντὸν, δι' ἧς τὸ κάλλ@· ἐρυθραίνεται. ἄτοπον δὲ, τὰς κατ' οἰκίαν καὶ καθ' ὁμιλίαν θεῦ ζηλωτὰς, ὥσπερ ἀπομάζοντας τὸ ἐρχίτοπον, ἔπειτα ἐπάλλοντα κομμωτικῷ, τῷ ἀνθρώπων κακοτεχνίαν ποὸς τῆς θείας αἰρευμένους δημιουργίας. ποσὶν δ' αὐτὰς ὁ παιδαγωγὸς κελεύ@· κατασκευῇ κοσμίῳ, μ' αἰδοῖ καὶ σωφροσύνῃ κοσμεῖν ἑαυτὰς, ὑπὸ πατρομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· ὡς καὶ ἐν τοῖς ἀπιθοῖσι τῷ λόγῳ, Ἀλὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναισχυντίας, ἀνδρὶ λόγῳ κερδηθήσον) · ἐπεπείσθαι, φησὶν, τῷ ἐν λόγῳ ἀγαθῷ ἀναστροφὴ ὑμῶν. ὧν ἔσω, ὑχ ὁ ἔξωθεν ἱματισμὸς καὶ πολυτελὴς χρυσίου, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμ@· ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπ@·, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραΰ@· καὶ ἡσυχίου πνεύματ@·, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τ' θεοῦ πολυτελές. ἡ ᾗ αὐτουργία, τ' γυναῖξὶ μάλιστα τὸ γνήσιον σωφρονεῖν κάλλ@·, γυμνάζουσα ζ@· σώματα αὐτὴν, καὶ σφᾶς αὐτὰς δι' αὐτῶν κοσμοῦσα· ἡ τ' ὑπ' ἄλλων πανημένον ποσφέρειν κόσμον ἀκόσμον, κ' ἀπολύθρεπτον, καὶ ἐταιρικόν· ἀλλὰ τ' ἐκάστης σώφρον@· γυναικὸς, Ἀλὰ τ' χειρῶν αὐτῆς, ὁπόθ' χρῄζει μάλιστα, δεκόμενον ἓ ἐξυφαινόμενον· ἡ γὰρ ποὸς καθῆκον ἐξ ἀγορᾶς ὠνητὸς, ἀλλὰ τὸς οἰκουρικοῖς, τοῖς ἰδίοις ἔργοις κοσμουμένας φαίνεσθαι, τὰς κ' θεὸν πολιτευομένας. κάλλιστον [γὰ] ἔργον γυνὴ οἰκουρός· αὐτῷ τι κ' τὸν αἰδρα τοῖς ἰδίοις πειθάλλουσα κοσμήμασι· δι' ὧν ἀγάλλον) πάλης· εἰμὶν παῖδες, ὅτι τῇ μητρί· ὁ ᾗ αὐτὸρ, ὅτι τῇ γυναικὶ· αὕτη ᾗ, ὅτι τυτὸς πάλης δὲ, ὅτι τῷ θεῷ. συλλήβδην γεωῦ πανιέον λεκτὸς ἐστιν, αἰδρεία γυνή· ἧς σῖτα ἐκπηρὰ οὐκ ἄφαγ@· ἡσμοί δὲ ἐλεημοσύνης, ὅτι τῇ γλώσσῃ αὐτῆς· ἧς τὸ σῖμα αὐτῆς ἐλιώοιζεν ποῶς καὶ ἐνόμως· ἧς τὰ τέκνα ἰμακάρισαν ἀνιστάμενα, ὡς Ἀλὰ Σολομῶντ@· λέγ@· ἄγαθ@· λόγ@·· ὁ ᾗ ἀνὴρ αὐτῆς ἐπαινεμίασιν. γυνὴ γὰ εὐσεβὴς εὐλογεῖται· φεῖσον ᾗ κυρίου αὐτὴ αἰνέτω. καὶ πάλιν, Γυνὴ ἀνδρεία, στέφανος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. ἐπανορθωτέον δὲ ὅτι μάλιστα, Ἐ τὰ σχήματα, καὶ τὰ βλέμματα, καὶ τὰ βαδίσματα, καὶ τὰς φωνάς. ὑ γὰ, ὡς τινες τῶν ὑποκρισιν ζηλοῦσαι τ' κωμῳδίας, καὶ τὰς καταγωγὰς τῶν ὀρχηστῶν κινήσεις παραφυλάττουσι, παρὰ τὰς ὁμιλίας σκιρτοβατοῦσιν, αὐτοῖς τοῖς κινήμασιν τοῖς ἀβροῖς, κ' τοῖς ὑγροῖς βαδίσμασιν, καὶ φωναῖς τ' πεπλασμένας κλαδαρὸν ἀπεκλίπουσι, δι' λεας ἡδονῆς ἐξηκριμένας. Μέλι γὰ ὀστάζει ὀπὸ χειλέων γυναικὸς πόρνης· ἡ, ποὸς χάριν λα.

λῦσι, λιπαίνει σὺν φάρυγξα· ὕστερον μέντοι πικρότερον χολῆς ὑρήσεις, καὶ ἡκονημένον μᾶλλον ἢ
83 μάχαιραν δίεσμον. τῆς γὰρ ἀφροσύνης οἱ πόδες κατέχουσι τὰς χρωμένας αὐτῇ μᾶλλον ἢ ἀναλον ἀς
ἀδίω. Σαμψὼν γοῦν τ' ῥωμάδαν ἡ πόρνη νενίκηκεν· καὶ τ' ἄνδρα ἐκάρην αὐτοῦ ἡ πόρνη γυνή. ἀλλ'
ὐχ ὕτως ἡ πάτησεν τ' Ιωσὴφ ἄλλη γυνή· νενίκηκε δὲ ἡ πόρνη ἡ Αἰγυπτία· καὶ δισμὰ σωφρο-
νῆς λαμβάνουσα, κρείττων ἀναφαίνεται λελυμένης ἐξουσίας. ἔχοι σ' αὖ κἀκεῖνο ἄρασθαι τ' ἀρη-
μένον. Τὸ σὸν ὅλον, οὐκ ἐπίσταμαι ἐγὼ ψαθυρίζειν· ὐδὲ καπηλικλασμόν, πλάγιον πηδᾶσαι
τὸν τράχηλον, ὡς πατῶν· ὥσπερ ὀπρὸς ὁρῶν καιάδας ἐνθάδε πολλὰς ἐς ἄρκ, καὶ πεπτωκυῖ-
μένας. αἱ δὲ γυναικῶν κινήσεις, καὶ θρύψεις, καὶ χλιδαὶ, κολάσεις πάσας τ' γὰρ ἀφρο-
δίσιον τῆς ὡς τ' ὡς πάλον κινήσεως, καὶ τὸ σαλὰ βαίνειν, ὡς φησὶν Ἀναξρίων, κομιδῇ ἐπαι-
ρεκα. ὡς γάμει φάσκειν, ἡ κωμῳδία φησὶν, τὰ ἴχνη τὰ ἐπαρκὰ ὥραν ὀπολείπειν, ἢ τρυφώ· 10
ἴχνη δὲ πρικὰ, οὐκ ἐρισθῆ ἐς ἀληθῆαν· ὁδὸς γὰρ ζωῆς οὐκ ἐπίρχεται· σφαλεραὶ γὰρ αἱ τρεχαὶ
αὐτῆς, ἢ οὐκ εὔγνωστοι. μάλιστα δὲ ὀφθαλμῶν φησίον· ἐπὶ τῆς ποσὶν ἢ τῆς ὀφθαλμοῦς
ἄμεινον ὀλισθᾶν. ὁ γὰρ κύριος σωτηρίως ἴαται τὸ πάθος τοῦτο· Εἰ σκανδαλίζει σε ὁ ὀφθαλ-
μός σου, ἔκκοψον αὐτὸν, λέγων· οὐκ βαθρον ἀναπτῶν τὸν ἐπιθυμίαν. κλαδαραὶ δὲ ὀψὶς, καὶ
τὸ ἐπιλώπιον, ὁ Αἰσχύλος τ' ὀφθαλμῶν βλεφαρίζειν ἐστὶν, ὐδὲ ἀλλ' ἢ Αἰσχύλος τ' ὀφθαλμῶν μυκήσεις
ἐστὶν, ἀκριβολιζομένης τῆς ἐπιθυμίας δι' αὐτῶν. σὺν γὰρ τῷ παντὸς σώματος, Αἰσχύλος φθείρεται
οἱ ὀφθαλμοί. Θεωρῶν δὲ καλὰ ὀφθαλμὸς, εὐφραίνει καρδίαν· τυτῖσι, καλῶς μαθὼν θεωρῶν,
εὐφραίνει· ἐννεύων δὲ ὀφθαλμὸς μὴ δολᾷ, σωτὰ ἀνδράσι λύπας. πιῶτον τῶν τ' ἡλυθμὸν
Σαρδανάπαλιν, τῶν Λασυρίων τ' βασιλέα, ἐπὶ κλίνῃ ἀναβάδην ἱζόμενον ἁπάντων, πρφύ-
ρεα ξαίνοντα, καὶ τὰ λάκια τ' ὀφθαλμῶν ἐπαναβάλλοντα. αἱ πῶτα ἐπιτηδεύουσι γυναῖκες, 20
ἰδίας ὄψισι πρεσαγωγεύουσιν αὐτὰς· λύχνος γὰρ τοῦ σώματός, ἔστιν ὁ ὀφθαλμὸς, φησὶν ἡ σα-
φὴ· δι' ἧ καταφαίνεται τὰ ἔνδον, φησὶ τῷ φαινομένῳ καταμαζόμενα. Πορνείας ἢ γυναικὸς, ἐν
μετπρεσμῷ ὀφθαλμῶν. Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τ' γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν,
πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν· καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἔστιν εἰδωλολατρία· δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ
θεοῦ [ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τ' ἀπειθείας,] ὁ μὲν δοκῶν λέγει βοᾷ· ἡμεῖς δὲ, ἀναζωπυροῦμεν τὰ πάθη, ἢ οὐκ
αἰσχυνόμεθα. αἱ μὲν αὐτὰν, μασιχλῶν ἐντραγοῦσαι, σείουσαι, στήθεσι τοῖς περιῤῥῦσιν· αἱ δὲ τὰς
κεφαλὰς, ὡς μὴ δακτύλους ἔχωσι, τ' ὑπ' αὐτὰν φερομένας περόναις σκαλεύουσαι, θρύπτον-
ται· καὶ τοιαῦτας, ἢ χειλώνης, ἢ ἰλίφαν[ος] ἢ τινος ἄλλης ζώης νικηρᾶ πεποιημένας πλυπραγμο-
νοῦσιν. ἄλλαι δὲ, καθύπερ ἰξαυθημαζόμεναί τι αἴσχιστον πρὸς εὐπρέπειαν τῶν ὁρώντων, εὐαυθίσει σεσ-
χρίσεις κεκομμέναι. ἀπλῶσι δὲ πρόσωπα αὐτῶν. ἀφρονα τὸν τοιαῦτα καὶ θρασέαν γυ- 30
ναῖκα Αἰσχύλος Σολομῶν[τος] λέγει ἡ οὐκ ἐπίσταμαι αἰσχύνην· σκάνδαλον ἐπὶ θύραις ἑαυτῆς οἴκου
ἐπὶ ὑψηλοῦ καθίσαι, πρὸς καλουμένη τὸν παρόδους ὁδὸν, τοὺς εὐθυνόντας τὰς ἑαυτῶν τροχιὰς,
Αἰσχύλος χήμαλος αὐτῆς ἐν τῷ βίῳ πάντος· δῆλον ὅτι λέγουσι, Τίς ἐστιν ὑμῶν ἀφρονίστερος; ὃς-
κλινάτω πρός μοι. ἐνδεέστερον δὲ φρονήσεως παρανεύει τὸ λέγειν· Ἄρτων κρυφίων ἡδίως ἄψα-
σθε, καὶ ὕδατος κλοπῆς γλυκίονος τοῦ ἐπικλοπεύοντος τούτου ἀφροδίτου λόγου· ἐντυθεὶς ὡφελημένος
ὁ Βοιώτιος Πίνδαρος, Γλυκύ τι, φησὶν, κλεπτόμενον μέλημα Κύπριδος. ὁ γὰρ, οὐκ οἶδεν ἄθλιος,
ὅτι γηγενῆς παρ' αὐτῇ ὀλεῖται· καὶ ὅτι πίπτουσιν ἄδυ σαίνοντες. Ἀλλὰ λοιπὸν ἔστω, φησὶν, μὴ
χρεωστήσῃς ἐν τῷ στόματι· μηδὲ ἐπίσῃς τὸ σὸν ὕδωρ πρὸς αὐτόν. ὕτως γὰρ Αἰσ-
χύλος ὑδωρ ἀλλότριον, καὶ ὑπερβήσῃ τὸν Αχέροντα. Αἰσχύλος τοῦτο λέγει κύριος· Αἰσχύλος Ἡσαΐας·
Ανθ' ὧν ἐπορεύθησαν αἱ θυγατέρες Σιὼν ὑψηλῷ τραχήλῳ, καὶ ἐν νεύμασιν ὀφθαλμῶν, καὶ τῇ 40
πορείᾳ ἅμα σύρουσαι τοὺς χιτῶνας, καὶ τοῖς ποσὶ παίζουσαι· καὶ παπνώσει ὁ θεὸς τὰς θυγατέ-
ρας Σιὼν, καὶ ἀνακαλύψει τὸ σχῆμα αὐτῶν, τὸ ἄσχημον σχῆμα. ἐγὼ μὲν, ὐδὲ τὰς θεραπαί-
νας ἀξιῶ τ' λέγεσθαι γυναῖκας τὰς ἐπιμένας αὐτοῖς, αἰσχρολογεῖν, ἢ αἰσχρουργεῖν· σωφρονιζέ-
σθω δὲ αὐτὰς πρὸς τῶν διατεινῶν. σφόδρα γοῦν ἐπιτηδεικῶς ὁ κωμικὸς φιλήμονα φη-
σὶν· Εἶχον γυναῖκ' ἐξόπισθ' ὁλοθήρας, βλεπομένην θεραπαίναν κατόπιν ἀκολουθοῦν, καλλω-
πισμὸν τῇ πλατταιᾷ τι παρακολουθοῦσ' ἔνα, πάντη καπλώπιον. ἀναιρεῖ γὰρ ἐπὶ τὸν διατει-
νον ἡ τῆς θεραπαίνης ἀκολασία· ἐπιβαθραίνει ἐνδιδοῦσα τοῖς πέρσι τὰ ἥδεα, τὸ μὴ εὐλα-
βεῖσθαι τὰ μείζονα. Αἰσχύλος συγγινώσκειν τοῖς αἰσχροῖς, τὸ μὴ καταγινώσκειν ἐμφανεστέρας τῆς
84 διατεινῆς. τὸ δὲ μὴ ἐπαγαγεσθαι τοῖς ἀκολασταίνουσιν, σαφῆς γίνεται τεκμήριον γνώμης ἐς τὸ
ὁμοιον ἐκτρεπομένης. Οἷα γὰρ διάτεινα, φασὶν οἱ παροιμιαζόμενοι, τοιάδε καὶ κύων. ἀπο- 50
σκορακισὸν δὲ ἡμῖν καὶ τῷ βδελυκτὸν τὸ μανιῶδες· τὸ δ' σημνὸν καὶ τὸ σχολαῖον, ἐκλεκτέον· ὑ τὸ
βάδιστα τὸ μαλληλικὸν· ὐδὲ τὸ ἐν τ' ὁδοῖς σαλεύειν, καὶ ἐξυπνιάζοντα παραλλήπτην ἐς τοὺς
ἁπάντων.

ἀπαστῶσας, ἡ ἀποβλίψουσιν εἰς αὐτόν· καθάπερ ὅπου σκιωῆς ἱμπεμπύσλα καὶ δακτυλοδικτύμενον. ὑδὲ ὑπὸ οἰκετῶν ἀναῤῥιφόμενος χρὴ, πρὸς τ' σημον ὠθούμενος· ὥσπερ τὰς τρυφητικωτέρας ὁρῶμεν· ἱρωμένας ἕνεκα δοκούντας, ὑπὸ μαλακίας δὲ ψυχικῆς ἀβρυθρυμμένους. ἀνδρὸς δὲ χρηναίου σημεῖον ὕδὲν εἶναι δὲ τὸ φανῆς ἐν τῷ προσώπῳ μαλακίας, ἀλλ' ὑδὲ ἐν ἱπέρῳ μέρει τ' σώματ@. μὴ τοίνυν μηδὲ ἐν κινήσεσιν, μηδὲ ἐν σχίσεσιν εὐρυθμίη ποτ' αἰ ἡ ἀρχημοσύνη τ' ἀνδρίας. ὑδὲ μὰν, καθάπερ ὑπὸ ζυγίος, πῆς οἰκέτης χρήσιον τῷ ὑγιαίνοντι. ὡς γὰρ καὶ ἐκείνοις πεφυκότες ἐγένοντο, πεντὶ Φοῖβοι πῆς διανοίας, ὑ μόνον πῆς ἀγαθοῖς ἢ ὀπηκίσιν, ἀλλὰ καὶ πῆς σκολιοῖς ὑπὸ πάντων, φησὶν ὁ Πίτερος· ὕτως ἡ ἰσότης καὶ ἡ μακροθυμία καὶ ἡ φιλαθρωπία πῆς διανοίας εὐάρμος@. τ' γὰρ πόλος, φησὶ, πᾶσιν ὁμοφρονεῖς, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, πεπνόφρονες, ἢ τὰ ὀπὶ τούτοις· ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσῃ πᾶλιν τὰ ἢ ἀξίρασον. ὑπὸ χαφὰν ὁ Κυπριὺς ἐοικὶ Ζωὸν ἀκόνα πάνδα· καὶ ὕτως αὐτὸν αἰ δριαντοργία· Ἔσω, φησὶ, καθῆσον τ' πόσωπον ὁ φῶς μὴ καθῳμένη· μηδὲ ὅμμα ἀναπεπαμένον. μηδὲ αἰακεκλασμένον· μὴ ὑπὸ@. ὁ τράχηλος· μηδὲ ἀνέμενα τὰ τῦ σώματ@. μέλη· ἀλλὰ τὰ μετίωρα ἐντείνεις ὅμοια, ὀρθόν· πρὸς τὸν λόγον ὀξύτης, καὶ κατοχὴ τ' ὀρθῶς ἠρμένων, ἢ σχηματισμοὶ καὶ κινήσεις μηδὲν ἐνδιδοῦσιν τῆς ἀνολάσεως ἐλπίδ@· αἰδὼς μὲν ἐκ πάντων καὶ ἀρετὴ νωπία· ἀπίσω δὲ καὶ [ὁ] ὀπὸ τῶν μυροπωλίων καὶ χρυσοχοίων καὶ ἱριοπωλίων ἅλυς, καὶ ὀπὸ τῶν ἄλλων ἐργαστηρίων· ὕθα καὶ ἐπιμελῶς κεκοσμημένοι, ὥσπερ ὑπὸ πύγυς καθιζόμενοι, δημεμύουσι. μὴ τοίνυν μηδὲ οἱ ἄνδρες ὅπου τῶν κουρέων καὶ καπηλείων ἀβατίοισις, ἀδολεσχούντων σωμυλλόμενοι· καὶ ὡς παριζύσας ζητοῦμενοι γυναῖκας, παιδίσκων τοπ· πλῆς ἢ καὶ βλασφημίῃς ἀς γόλωπα ὑ πιοῦ@. κωλύπα γε μὲν ἐπ καὶ ἡ ἀβ' τῶν κυσῶν παιδιά· πρὸς δὲ καὶ ἡ ἀβ' τῶν ἀσταλῶν μελίτη πλησιόχως, ἰὼ μετάχειρίζεσθαι φιλῦσι. παιζέτω τινὰ, τ' τυφῆς τ' ἀπαιδίωτον, αἰ πῆς καθεδρολεξίοις ἐχθύρισκει· αἰτία γὰρ ἡ ἀργία· μαθημάτων δὲ πῆς ἱρᾶς, τ' ὄκπος τ' ἀληθείας ὄντως· ὑ γὰρ ἔστι καὶ ἀλλ' ὡς ὑμηδέαν ἄνθρωπος κτήσεσθαι· πῆς δὲ ἐκάστων τῶν ἀνθρώπων ἀβ' ἑαυτοῦ μίμησίς ὅτιν, ἡ τῦ βίου προαίρεσις. ἀλλ', ὡς ἔοικεν, μένει αἰ μὴ τ' ἀγαθῶν ἀνδρῶν σπουδάζεσθαι ὠφελεῖσθαι. ἔμπαλιν γὰρ τὼ μὴ τῶν φαύλων συνδιαίτησιν ἀνθρώπων, ὑώδη γωρίζων ὁ πάνσοφος ἀβ' Μωύσιος παιδαγωγὸς, χοιρώνας ἀκηκόμεσιν μεταλαμβάνειν, τῷ λαῷ τῷ πρισσῦ πέρι· ἐμφαίνων μὴ δεῖν τὰς ἡδονὰς ὀπὸ ἐσωμένας, ἀκαθάρτους ἀναμίγνυσθαι ἀνθρώποις· οἱ, δίκλω ὕων, ἡδοναῖς σωματικαῖς, ἢ δεκαλίαις τροφαῖς, ἢ γαργαλισμοῖς ἀπλήστοις κνησιῶσις, πρὸς ἀφροδίτῃ καθέζεσθαι ἡδονὴν χαίρουσιν. ἀλλ' ἐσθ' ἵκλινα, ἢ ὠκύπτερον μᾶζοφαγῆ, ἢ αἰετὸν φαγεῖν φησὶν· ὄκ ἰχθῦς, λέγων, τοῖς δ' ἁρπαγῆς τὸν βίον περιζωμένοις. ἢ τἆλλα δὲ ὁμοίως ἀλληγορεῖται. τίσιν ὕν οἰκνοῦσιν; τοῖς δικαίοις, τἆλλων ἀλληγορῶν φησίν· πᾶν γὰρ δίκηλῦν ἢ μαρυκώμενον, καθαρόν ἐστιν· ὅτι τ' δίκηλῦν δικαιοσύνῃ ὁμοφαίνει τῷ ἐσχάτῳ, μηρυκάζεσθαι τῷ οἰκείᾳ δικαιοσύνῃ τροφὴν, τ' λεγόντων ἔκπαθεν μὲν ἐσπεῦσθαι, ἢ πῶς τῇ τροφῇ. ἀβ' κατηχήσεως· ἔνδοθεν ἢ ἀναπεμπόμενον, ὥσπερ ὄκ κοιλίας, τ' ἀβ' ἑαυτοῦ ἀνάμνησιν λογικήν. μηρυκάζεται δὲ ὁ δίκαιος τῷ πνευματικὴν τροφὴν, ἀνὰ στόμα ἔχων τ' λόγον· ἢ δίκηλῆ ἡ δικαιοσύνη· οὐκοῦν καὶ πᾶσθαι ἀγιάζεσθαι. ἢ μὴς τὸν μέλλοντα παραπέμπεσθαι αἰῶνα. ὄκ ἔστ' ὑδὲ ὅπου τὰς θύρας ὁ παιδαγωγὸς ἄχει ἡμᾶς· ὑδὲ ἀπήκοτος ἐᾷ σέβεσθαι καὶ τὰ ἱκάτερα καθέδραν λοιμῶν προσέπεσι τὰς αἱ· βυλὴ γὰρ κἀνταῦθα πονηρὰ, καθάπερ καὶ ὅπου τῷ δικαίῳ· διὸ καταράται ὁ ἐπ' αὐτῷ σύλλογ@. πεπλήθυσι γὰρ πολλῆς ἀμιξίας καὶ παρανομίας αἱ σωαγωγαὶ αὗται· καὶ αἱ πρόφασις τῆς σωηλύσεως, ἐκνομίας ἐστὶν αἰτία, ἀναμίξ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν συνιόντων ὅπου τὼ ἀλλήλων θίασον. ἐνταῦθα ἤδη περπρεύει τὸ σωέδριον. λυχνοῦσιν γὰρ τῆς ὄψεως, χλιαίνουσι αἱ ὁρίξεις· ἢ ἰταμώτερον βλέπουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς τὰς ταλησίον ἐπιζήμιον, τῷ ἔχειν σχολὴν ἐφημίνλω, ἐκφλίζουσι τὰς ἰρωτικὰς ὅπου θυμίας. ἀπέρηθεν ὕν κα αἱ ζίαι κα τὰ ἀκροάματα, βωμολοχίας καὶ ἀστρμολογίας πλῆς γέμουσι. τί μὲν γὰρ ἐκ ὅπου ἐκπέσοιτο; αἰσχρὸν ἔργον ἐς θιάτρους; τί δ' οὐ προφέρει; ῥῆμα ἀναίσχυντον οἱ γελωτοποιοί; οἱ δὲ, λοιδορίαις τῆς ἐς ἑαυτοὺς κακίας, ἵνα ῥᾳδίως ἀποκάστονται ἐκόνας· ὅμπαλιν δὲ, οἱ πρὸς πάντα ἀκήλητοι καὶ ἀπαθεῖς, ὄκ αὖ σβέσειαν τὰς ῥαθύμους ἡδονὰς σφαλεῖν ποτε. ἐν γὰρ καὶ ἐν παιδιᾶς μέρει παραλαμβάνεσθαι φήσουσι ζίας ἐς θυμηδίαν, οὐ σωφρονεῖν φήσομ' αὖ ζὶς πόλις, αἷς καὶ τὸ παίζειν σπουδάζει· ὄκ ἔστι γὰρ παιδιαὶ αἱ φιλοδοξίαι ἀνηλεῖς, ἐς τοσοῦτον δυνατῶσιν· ἀλλ' οὐδὲ αἱ κενοσπουδίαι καὶ αἱ ἀλόγιστοι φιλοτιμίαι· πρὸς δὲ καὶ αἱ μάταιοι καταναλώσεις τῆς οὐσίας· οὔτι μὴν αἱ ὅπου τούτοις σπεῦσι, ὅτι παιδιαί. τὸ δὲ ῥαθυμεῖν οὐδὲ πολὶ ἀνητίον κενοσπουδίας. οὐ γὰρ πρὸ τοῦ

βελτίον ☞ ἴλοιτ' ἂν πλε ὁ νῶν ἴχων τ' ἡδίον. Ἀλλ' ὑ πάϊλες, φησί, Φιλοσοφῶμεν. μήτι ἓν ὑδὸ πάϊλες τὼ ζωὼ μι πρχόμιθα; τί σὺ λόγις; πῶς ἔν πι πίς ὄκας; πῶς δαί ὅτι ἀγαπᾷς τ θεὸν, κὴ τὸν πλησίον σ, μὴ Φιλοσοφῶν; πῶς ἦ πιστὸν ἀγαπᾷς, ἐ μὴ Φιλοζωεῖς; Γραμματ☞, φησιν, οὐκ ἴμαθον. ἀλλ' ἐ μὴ τ' ἀναγνώσκειν ἴμαθες, τ' ἀκύειν ἀναπολόγητον, ὅτι μὴ διδάκλον· πίτις ἦ, ὑ σοφῶν τῶν χ̄ κόσμου, ἀλλὰ τῶν χ̄ θεόν ἐσιν τὸ κῆμα· ἡ ἦ, καὶ ἄνθ' γραμμάτων ἐκπαιδύϊται· καὶ τὸ σύγραμμα αὐτῆς, τὸ ἰδιωτικὸν ἅμα χ̄ θεῖον, ἀγάπη κέκλη☞· σώπαγμα πολυμαλικόν. ἐχον δὲ ἀκροάσθαι μὲν σοφίας ζηκῆς, ἀλλὰ καὶ πολιτύσασθαι ἐχόν· ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν κόσμῳ, κοσμίως χ̄ θεὸν ἀπάγλυ ὑ κικώλυται· κὴ ὁ πωλῶν τὴ ὠνούμι☞, μή ποτε εἴπῃ δύο ἡμᾶς ὧν αὐ ἡ ὠνῆται ἡ πρᾴσκῃ· ἀπλῆν δὲ εἶπεν, καὶ ἀληθεύειν μελετῶν, αὖ μὴ τυγχάνῃ παύτης, τυγχάνων τῆς ἀληθείας, πλουτᾷ, τῇ ἁγαθίσῃ τῇ ὀρθῇ. ὁπαίτις δὲ ὅρκος 10
ϖθὲ πάντων ἔ πωλυμένων ἀπίσω· ἀπίσω δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁ ὅρκ☞. κὴ παύτῃ Φιλοσο-
» φοῦσιν οἱ ἀγοραῖοι καὶ οἱ κάπηλοι· Οὐ γὰρ λήψῃ τ' ὄνομα κυρίου ἐπὶ ματαίῳ· ὑ γὰρ μὴ κα-
» θαρίσῃ κύρι☞ τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτ ἐπὶ ματαίῳ. τὰς ἦ παρὰ παῦτα πᾴτησις, τὰς φιλαργύρους, τὰς ψεύστας, τὰς ἐπικρισις, τὰς καπηλεύουσας τὼ ἀληθιαν, τῆς πατρῴας ἐξέβαλεν αὐλῆς ὁ κύρι☞· μὴ βουλόμι☞ ἀδίκου ἐμπορίας ἡ λόγων ἡ τῶν ἐξ ὕλης κλημάτων, οἶκον εἶναι τὸν οἶκον τ θεοῦ τὸν ἅγιον. ἐπὶ ἦ τὼ ἐκκλησίαν ἀκύειν τὼν γυναῖκα καὶ τὸν ἄνδρα· ἐ τολισμένους κοσμίως· ἁπλάϲῳ βαδίσματι· ἐχεμυθίαν ἀπαζομένους· ἀγάπῃν ἀνυπόκριτον κεκλημένους· ἁγνοὺς τὰ σώματα· ἁγνοὺς ἐκ καρδίας· ἐπιτηδείους ϖοσεύχεσθαι τῷ θεῷ. πλὴν τᾶτ' ἐχέτω ἡ γυνή· κικαλύφθω τὰ πάντα, πλὴν ἐ μὴ οἶκοι τύχοι· σημεῖον γὰρ τὸ σχῆμα καὶ ἀκεῖσθαι ϖοτ· καὶ εὐ ϖοῖ αὐτὴ σφαλήσεται, ϖοῖ τῶν ὑμμάτων τὼν αἰδῶ 20
καὶ τὼν ἀμπιχόνων ἡμένη· οὔτι ἄλλον ἐς ἐλιάδον ἁμαρτίας ἐκκαλέσεται, τὸ ϖόσωπον ἐπιγουμενουμένη. τᾶτ' γὰρ ὁ λόγ☞ βούλεται· ἐπὶ πείσῃ αὐτῇ ἐγκεκαλυμμένῃ ϖοσέχειν, τὼν δὲ λοιπὸν γυναῖκα φασὶ, δὶ ὑπερβολὴν σεμνότητ☞, μηδὲ τῆς Τροίας ἁλισκομένης ϖεῖθεῖᾶ ἠθομένου, ἐκκαλύψασθαι· ἀλλὰ καὶ τι φεύγουσαν ἐκ τῆς ἐκπυρώσεως, μέλλειν συγκεκαλυμμένῳ. πιστύτας δὲ ἐχρῆν παρ' ὅλον τὸν βίον φαίνεσθαι καὶ ζῶν πλάτιδας τὰς χρις☞ πλουμένους, οἷας σφᾶς ἐν ἐκκλησίαις ὑπὸ τὸ σεμνότερον σχηματίζουσιν· καὶ εἶναι, μὴ δοκεῖν εἶναι τοιάυτας· ἵνως πραεῖς, οὕτως εὐλαβεῖς, ἀγαπητικοὺς οὕτως· τινὶ δὲ, οὐκ οἶδ' ὅπως, συμμιπτάλλοντα τοῖς τόποις καὶ τὰ σχήματα, καὶ τὰς τρίχους· καθάπερ καὶ τὰς πολύποδας ἔ πίτυας φασὶν ἐχομενουμένους, οἷς ἂν ϖοσπιλῶσιν, τοιάυτας φαίνεσθαι καὶ τὼν χροιάν. τὸ γοῦν τῆς σωαγωγῆς ἔνθεον μὴ τὼν ἐνθένδι ἀπαλλαγὴν ἀποθήμενοι, τοῖς ϖολλοῖς 30
ἐχομοιοῦνται, μεθ' ὧν καὶ διαιτῶνται· μᾶλλον δὲ ἐλίγχονται, τὼν ὑπὲρ πλαγκτὸν ἀποθήμενοι τῆς σεμνότητ☞ ἐπίκρισιν, οἵοι ὄντες ἐλελήθεσαν· καὶ τὸν ϖρὸ [τᾶ] θεοῦ λέγειν σιβασάμενοι, κατελελοίπασιν ἔνδον, εὖ ἤκουσαν· ἔξωθεν δὲ ἀρᾷ μὴ τῶν ἀθίων ἀλύσει κρυμάτων, καὶ τριβισμάτων ἐρωλικῶν· αὐλωδίας τε καὶ κρότου, καὶ μέθης, καὶ πάντος ἀναπιμπλάμενοι συρφετῦ· τᾶτ δὴ ἀδοῦσες καὶ ἀνταδοῦσες, αὐτοὶ οἱ ϖρόθεν ἐζυμνοῦντες ἀθανασίαν, ὑπὸ
» πλει τὼν ἐξωλεστάτων κακοὶ κακῶς ψάλλοντες πλινῳδίαν, Φάγωμεν καὶ πῶμεν· αὔριον γὰρ
» ἀποθνήσκομεν. οἱ δὲ. οὐκ αὔριον ἀληθῶς, ἀλλ' ἤδη τεθνήκασι τῷ θεῷ· ἀπίοντες τὰς σφετέρας νεκροὺς, τυτέστιν, αὐτὰς εἰς θάνατον κατορύττοντες. ἀνίατόσι☞ δὲ αὐτοῖς, εὖ μάλα ἐῤῥωμένως,
36 ὁ ἀποστολος· Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε μοιχοὶ, [οὔτε μαλακοὶ, ὅτε ἀρσενοκοῖται, οὔτε κλέπται, ὅτε
» πλεονέκται,] ὅτε μέθυσοι, ὑ λοίδοροι, καὶ οὐκ ἅλλα τούτοις ἑπόδεται, Βασιλείαν θεοῦ ὑ κληρο- 40
» νομήσουσιν. ἐς δὲ καὶ ἐις Βασιλείαν θεοῦ κικλήμεθα, ἀξίως τῆς Βασιλείας πολιτευώμεθα, θεὸν ἀγαπῶντες· χ̄ τὸν πλησίον. ἀγάπη ἦ οὐκ ἐν Φιλήματι, ἀλλ' ἐν εὐνοίᾳ κρίτε☞). οἱ ἦ, ὑδίν, ἀλλ' ἡ Φιλήματι καταψοφῶσι τὰς ἐκκλησίας, τ' Φιλῆν ὕδον οὐκ ἔχοντες αὐτό. χ̄ γὰρ δὴ, καὶ τᾶτ' ἐκπίπλημεν ὑπονοίας αἰσχρᾶς, χ̄ βλασφημίας, τὸ ἀναίδην χρῆσθαι τῷ Φιλήματι, ὅπερ ἐχρῆν εἶναι μυστικόν· ἄμεν αὐτὸ κίκλημεν ὁ ἀποστολ☞· ἀποσυδομένης ἀξίως τ Βασιλείας, πολιτευώμεθα τ ψυχῆς τὼ εὐνοιαν ἁγ σώματος σώφρονος χ̄ μεμυκότος· δὶ ὑ μάλιστα διακονᾶ☞) τρόπος ἥμερος. ἔστι ἦ Ϲ ἄλλο ἄναγνον Φίλημα, πλῆρες ἰῦ, ἀγωνιῶν ὑπὸ ἀκρινόμενον. ἢ οὐκ ἔστ ὅπ χ̄ τὰ Φαλαγγία, ϖοσπαθόμενα μένον τῷ σώματι. ὀδωσαις ἐπιτρίβ τὰς ἀνθρώπως; Φιλήματα ἦ πολλάκις ἐνίησιν ἰὸν ἀκολασίας. σαφῆς τοίνυν ἡμῖν γενῆσ☞), ὡς ὐκ ἔστιν ἀγάπη τὸ Φί-
» λημα· ἡ γὰρ ἀγάπη, ἔ θεῖόν ἐστιν. Αὕτη δὲ ἐστιν ἡ ἀγάπη ἔ θεῖ, φησὶν Ἰωάννης, ἵνα ἁγὰς ἐντολὰς τηρή- 50
» σωμεν, ὐχ ἵνα σιγῶμεν ἀλλήλως ἐν τῷ σώματι· χ̄ αἱ ἐντολαὶ αὐτᾶ, βαρεῖαι ὐκ εἰσίν. ἀλλὰ μὴν χ̄ οἱ χ̄ τὰς ὁδὺς τ ἀγαπητῶν ἀπατασμοὶ, πειρήσιας ἀνήτυ γόμενοι, καὶ ἀφαιῶν τοῖς ἐκτὸς εἶναι

βυλομέ-

βυλεμένων, ὑδὲ ἰλαχίσης μετίχυσι χάρετος. ἡ γὰρ ἐν τῷ παμείῳ μυστικῶς προσύχεσθαι τῷ θεῷ δίκαιον, ἐπόμενον ἀνέπη ἓ τ πλησίον, ὃν δούπρον ἀγαπᾶν πελεύομεθα, ὁμοίως τῷ θεῷ καὶ μυστικῶς φιλοφρονεῖσθαι ἔνδοθεν, ἰξαγερεζομένους τ καιρον. τὸ γὰρ ἀλας τῆς γῆς ἡμᾶς. Ος σ[ἀνύλογῳ, φησὶ, φίλον τὸ πρωῖ μιχαίλη τῇ φωνῇ, καταρωμένη κδὲν Δεφέρει δεξέ. δ κὲ ἡ ὑπὲρ πάντα τῆς τ γυναικῶν ὄψεως ἀπιραφθαι. ὑ γὰρ ἀψαμένους μονον, ἀλλα καὶ θιασαμένους ἐσὶν ἁμαρτῶν· ὧν μάλιστα δοτοφεύγειν χρὴ τ γνησίως παιδαγωγύμενον. εἰ ὀφθαλμοὶ χάρσι, ὀρθα βλεπέτωσαν· τὰ δὲ βλέφαρα, νδέτω δίκαια. μὴ γὰρ ἔστι ἰζον χ ἰδονζα καρτερῆν, ἀλλα τὸ ἐμπεσῶν φυλακτέον. δυνατὸν γὰρ ἰδόντα ὁλιθῆν ἀμήχανον ἦ, μὴ ἰδεῖν ἐπιθυμῆν. ὑ γὰρ τὸ καθαρεύειν μόνον δοτοχρη τῆς σώφροσιν· ἀλλὰ χ τὸ ἐκτὸς εἶναι ἓ ψόγου, αιτιάσεσιν, πᾶσαν δοκλείσαντες ὑποψίας αἰτίαν, πρὸς συγκεφαλαίωσιν ἀγωνίας· ὡς μὴ μονον ἦναι ἡμᾶς πιστὰς, ἀλλὰ χ ἀξιοπίστους φανῆναι. χ γὰρ ἔν κῳ τοῦτ παραφυλακτέον, ὡς φησὶν ὁ ἀπόστολος, μήτις ἡμᾶς μεμέψηται. προτρέμενοι γὰρ καλα, ὑ μόνον ἐνώπιον κυρίε, ἀλλὰ χ ἐνώπιον ἀνθρώπων. Απόχρυψον ἦ τ ὀφθαλμὸν δοτ γυναικὸς κιχαρτωμένης· καὶ μὴ καταμάθῃς καλῶ ἀλλότριον, φησὶν ἡ χαφή. κὰν τύθη τὶν αἰτίαν, προσπεζηήσῃ σι· Εν γὰρ κάλλει γυναικὸς πολλοὶ ἀπεπλανήθησαν· χ ἐκ τούτε φιλία ὡς πῦρ ἀνακαίεται· ὁς πῦρ ἄγει ἀκατάπαυστον Δεὰ τὴν ἁμαρτίαν, ἡ ἐκ πυρὸς ὁρμωμένη φιλία· διὸ ἔρωτα κεκλήκασιν.

Επιδημὴ κιφαλαιώδης ὁμοίως τῆ δρίσει βίε· ὅσα τῶν ἁγίων χαφῶν χαρακτηρίζουσι τὸν τῶν Χριστιανῶν βίον.

ΕΓΩ δὲ χ τοῖς γαμηκόσι παρεισπεμι ἂν, οἵοι τὰς γυναῖκας τὰς σφῶν, μή ποτι χ προσωποληπτῶν φιλῶν. ὑδὲ γὰρ προσηλᾶν δύλοις Δεσποτίλης ἁπαξ ποτὲ· πολλ ἔγε χ δεῖν, κατ' ὄμμιν αὐτῶν, φιλοφρονύμενον φαίνεσ τὴν γυναῖκα. ἄμεινον ἦ, εἰσθεν δεξαμένους δοτ ἓ γάμε, τὴν σημείωσιν βλεπέσκυσας. μεγίση γὰρ ἡ σωφροσύνης συζυγία, καθαρας ἡδονῆς δοτοπίσπα. πάνυ γᾶν ἠκριβωκεν ἡ τραγωδία φησί· Φεῦ φεῦ γυναῖκες· ὡς ἐν ἀνθρώποις ἄρα,

Οὐ χρυσὸς, ὑ τυραννὶς, ὑ πλύτε χλιδή, Τεσσῦτον ἔχει Δεφέρος ζῆς ἡδονὰς,
Ὡς ἀνδρὸς ἰσθλοῦ καὶ γυναικὸς εὐσεβοῦς Γνώμη δικαία, καὶ φρενῶσα τὰνδρικά.

τοῦτο τῆς δικαιοσύνης τὰ παραγγέλματα, καὶ παρὰ τοῖς τὴν κοσμικὴν μεμελετηκόσι σοφίαν ἐκφωνηθέντα, ὑ παραιτητέον. Εγωγότες ἔν τὸ ἱκάσε ἔργον, ἐν φέβῳ τὸν τ παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστραφῆτε· ἐδότες ὅτι ὑ φθαρτοῖς δεχυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθημεν ἐκ τῆς ματαίας ἡμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότε ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι, ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλε, Χριστε. δι' ὃν καὶ ὁ παρελη λυθὼς χρόνος, ὁ Πέτρος φησὶ, τ βέλημα τ ἐθνῶν κατεργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις ἐιδωλολατρείαις. ὅρον ἔχομεν, τ στενον τῆ κυρίε· ᾧ πεισρευόμεθα καὶ πεθριγκαύμεθα τῶν προτέρων ἁμαρτιῶν. αἰσχυνθήτες πίνω, προσηλωθῶμεν ἐ τῇ ἀληθεια, καὶ ἀνατὴψαμέν τι καὶ ἀγαθὸν ὧμεν· ὅτι εἰ ὀφθαλμοὶ κυρίε ἐπὶ δικαίους. καὶ ὦτα αὐτε εἰς δέησιν αὐτῶν· προσωπον ἦ δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά. χ τὶς ὁ κακώσων ἡμᾶς, ἐὰν τῆ ἀγαθῆ ζηλωτὰ γενώμεθα; ἡ δὲ δρίση ἀγωγὴ, εὐπρεπίαι εἰσὶ, πανπλησ ἁγιοσύνη, [χ δυνάμις πεφανερωμένη βεβαία] τ ἐχῆς ἀληθείας πεμένων ἐν ἔργῳ καλῶς δοσοδοτικῇ, κατ' ἐρετὸν αὐτε πρόθεσιν. τοῦτο δὲ καὶ τραχύτερον πολωίχθαι, οἰνοτομύμενος τῆς ἱπατορθώσεως τὸν σωτηρίαν, ἐμοὶ μὲν λελέχθω. φησὶν ὁ παιδαγωγὸς· ἐπεδὴ ὁ ἐλέγχων μ παρρησίας, ἐρίωσπιεῖ· ὑμεῖς δὲ, εἰ μὲν ἀκύσετέ μου, σωθήσεσθε· ἐὰ σ[ὑ προσίζοιτε τῆς ἐρημένους, ὕμοι μέλει· μόλις δὲ ὅμως χ ἅπαξ· τὸν γὰρ μετάνοιαν ἓ ἁμαρτωλῷ μᾶλλον ἢ τὸν θάνατον αἱρεῖται. διὸ δὲ εἰσακύσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε, ὁ παιδαγωγὸς πάλιν λέγ· γῆς ἀγαθῆς τὰ ἀνθρώπεα ὀνομάζων καλα, τὸ κάλλ, τὸν πλῆτον, τὸν ὑγίειαν, καὶ τὸν ἰσχὺν, τὸν τροφὸν· ἀγαθὰ μὲν γὰρ ὄντως, ἃ εὖ πως ἥκουσιν, εὖ σθ καρδίαν ἀνίσῃ ποτὲ, πρὸ τὸν ὄντως ὄντα, τὸν ὄντως ὄντα, ἀγαθὸν ὄντα, καὶ ἀναμένοντα ἡμᾶς· ἀγαθῶν χάρις καὶ δοτὴρ, καὶ φύλαξ· χ μετυσίαν δὲ ἐκείνων, τὰ τῆδε σωσυμενῶν παιδαγωγῆ ἐν θεῷ τῷ λόγῳ, τὸν ἀνθρώπων ἀσθένειαν, δοτ τῶν αἰσθητῶν σθ τὸν νόησιν.

Οσα μὲν οὖν οἵοι παραφυλακτέον, καὶ ὡς τὸν βίον ἐπανορθωτέον, ὁ παιδαγωγὸς ἡμῖν ἄδεν δεδίλεκται· ἃ σ[ἔν καὶ χ τὶς ὀδὸς ὁμολῆν αὐτῷ φίλον τῆς παιδείας, ἄχρις οὗ ἀγάγῃ αὐτὸ πρὸς τὸν διδάσκαλον· τοῦτο δὲ ἡμῖν ἐν κιφαλαίοις μέρη δι' αὐτῶν ὑποτέτακται καὶ περικέφαλα τῶν χαφῶν· γυμνὰς παραπλήσιμεν τὰς παραγελίας· ἁρμοζομένοις μὲν

τῷ χρόνῳ τ καθοδηγήσῃς. πῶς ἢ ἐξηγήσῃ αὐτῶν σπουδαίων τῷ διδασκάλῳ· καὶ γὰρ ὁ νόμος
αὐτὸν φοβεῖν κωλύειν βάλλει, τὸ ἱκέσιον ἐλεήσαντα μὴ πίειν. Ἄκουε, φησὶν, ὦ παῖ
δίον, καλῶς παιδαγωγούμενον, τὰ κιφάλαια τ σωτηρίας· γυμνώσω γάρ τ ἦθος τὸ ἐμαυτῶ,
καὶ σὶ παῖδας καλὰς ἐπλὰς ἐποδήσομαι, δι' ὧν ἀφίξῃ εἰς σωτηρίαν. ἄγω δέ σε πρὸ ὁδὸν
πρὸ σωτήριον. ὄψῃ τῶν τ πλάνης ἑδῶν· ὄψῃ κύριος γνώσῃ ὁδὸν δικαίων· καὶ ἔδος ἀσεβῶν
ἀπολεῖται. ἴσθι πάντων, ὦ παῖδίον, πρὸ ἀγαθὸν ἑδόν· ἰὼ δή σοι ἐξηγήσομαι· τί ὦπαί μοι ἐπαγόμενον
τὶ ἀκουσικά· καὶ δώσω σοι ἀκοῦσαι σκοτίνας, ἀποκρύφους, ἀοράτους ἔθνεσιν, ἡμῖν δὲ ἐρατὰς· [σο-
φίας ἢ ἀκουσαι, αἰσχυνθῇς] ὡς θαυμάζων ἐποίησεν, Ὦ βάθος, φησὶ, πλούτου καὶ σοφίας.
ἀκουσαι ἢ ὑφ' ἑνὸς πολλοὶ χορηγούμενοι ἦτε· εἰμὶν, λόγος· οἱ δ, λόγοι τ ἀποφητῶν ἀποκα-
λύπτον δ· οἱ δ, τῷ θείῳ πνεύματι· ἄλλος δ' πνεύμα δ· τῇ ἐπλάδι ἐπαδῶν· ὡς δ' ὢν ὁ κύριος, λόγ 10
πάντων τούτων ἐστὶ παιδαγωγός. ἔστιν μὲν ὧν αὐτόθεν κιφάλαιώδης ἐποδήκη, καὶ βιω-
τικὴ παραίνεσις· πάλαι ἐμπεπόικαμεν· καθὼς θέλεις ἵνα πιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, πιεῖται καὶ ὑ-
μᾶς αὐτούς. δυνατὸν δ καὶ λόγῳ ἐμπεδικαῶσαι τὰς ἐπλάς, ὡς φησὶν ὁ κύριος· Ἀγαπήσῃς
τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης καρδίας σου, ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς
σαυτόν. ὅτι ἐκ τούτων δύο φησὶν· Ἐν τούτῳ ὅλος ὁ νόμος, καὶ οἱ προφῆται κρέμανται. καὶ μέλλ καὶ
πρὸς τ πυθόμενον, Τί ποιήσας, ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Τας ἐντολὰς οἶδας; ἀποκρίνατ· τῷ
δ' καταφήσαντος, Τοῦτ' ποίει, φησὶ, καὶ σωθήσῃ. ἐμὲν ἀλλ' ἃ καὶ διαιρετικώτερον τὸ φιλάνθρω-
πον τῶ παιδαγωγῶ λόγ τ ποικίλων καὶ σωτηρίων ἐντολῶν παραθήσον, ὡς ἔχοιμεν πρὸς ἀφθό-
νου σωτηρίας καὶ τῆς λόγου χάριτος τῶν γραφῶν, ἑτοιμότερον πρὸ εὑρεσιν. ἔστι ἡμῖν ἡ δικάλογος
ἡ λόγ Μωϋσέως· ἁπλῶ καὶ μονογλῶσσ αἰνετομένη στοιχεῖω· πρόσπορεύεται σωτῆρον ἁμαρτιῶν 20
πρεσβεύφασα· Οὐ μοιχεύσῃς· Οὐκ εἰδωλολατρήσῃς· Οὐ παιδοφθορήσῃς· Οὐ κλέψῃς· Οὐ ψεύ-
δομαρτυρήσῃς· Τίμα τ πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου· καὶ τὰ ἀκόλουθα τούτοις. ταῦτα ἡμῖν παρα-
φυλακτέον, καὶ ὅσα ἄλλα κατ' ἐπιταγὰς τ βιβλίων παραγγέλλεται. παραγγέλλει δὲ
καὶ λόγ Ἡσαΐας· Λούσασθε, καθαροὶ γένεσθε· ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν,
ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου παύσασθε κακὸν ποιεῖν· ἐκζητήσατε κρίσιν· ῥύσασθε ἀδικούμενον· κρί-
νατε ὀρφανῷ, καὶ δικαιώσατε χήραν· καὶ δεῦτε, καὶ διαλεχθῶμεν, λέγει κύριος. πολλὰς δ'
αὖ καὶ παρὰ τῆς ἄλλοις εὕρομεν ἐποδήκας· εἶον Φέρε· εὐχῆς μὲν πέρι, Τὰ ἔργα τὰ ἀγαθὰ, φη-
σὶν, εὐχὴ κυρίῳ δικτῇ, λέγει ἡ χαφή· καὶ ὁ τρόπος τῆς εὐχῆς ἐπαγορεύεται· Εὐ ἴσθι, φησὶ,
γυμνὸν, πρόσαλε· καὶ ὅπου τῶν οἰκείων τὰ πέρματος σου ἐκ ἐπεύξῃ· τότε μαγήσεται πρόσ-
μοι τὸ φῶς σου· καὶ τὰ ἰάματά σου ταχὺ ἀνατελεῖ· καὶ προπορεύσεται ἔμπροσθέν σου ἡ δικαιοσύνη 30
88 σου· καὶ ἡ δόξα τ θεῦ περιστελεῖ σε. τίς ἂν ὁ καιρὸς τ εὐχῆς τότε; Τότε ἐπιβοήσῃ, καὶ ὁ θεὸς
ἐπακούσεται σου· ἔτι λαλοῦντός σου, ἐρεῖ. Ἰδοὺ πάρειμι. πρὸ δ' νηστείας, Ἵνα τί μοι, φησὶ, νη-
στεύετε; λέγει κύριος. ἀ τοίνυν τὴν νηστείαν ἐγὼ ἐξελεξάμην καὶ ἡμέραν, ἄνθρωπον ταπεινοῦν
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἀσθ' αὖ κάμψῃς ὡς κρίκον τ τραχήλου σου, καὶ σάκκον καὶ σποδὸν ἐπεράσῃ,
ἀσθ' ἵνα καλέσητε νηστείαν δεκτήν. τί ἂν αἰνέσαιτε ἡ νηστείαν; Ἰδοὺ αὐτὴ, φησὶν, ἡ νηστεία, λύειν ἐγὼ
ἐξελεξάμην, λέγει κύριος· Λῦε πᾶσαν συνθέσεις ἀδικίας· Ἀφλύε συναγωγὰς βιαίων συναλ-
λαγμάτων· ἀπόλυε πεθραυσμένους ἐν ἀφέσει· καὶ πᾶσαν ἀδικον συγγραφὴν Ἀφάνισα. Ἀφά-
θρυπτε πεινῶντι τ ἄρτον σου· καὶ πτωχὸς ἀστέγους εἴσαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. ἐὰν ἴδῃς γυμνὸν, πρόσ-
καλε. καὶ μὴν καὶ πρὸ τ θυσιῶν Τί μοι πλῆθος τ θυσιῶν ὑμῶν; λέγει κύριος. πλήρης εἰμὶ ὁλοκαυ-
τωμάτων [ἐ] κριῶν· καὶ στέαρ ἀρνῶν, ἐ αἷμα ταύρων καὶ τράγων, οὐ βάλομαι. ὑπ' ἂν ἔρχησθε ὀφθῆ- 40
ναι μοι. τίς γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα ἐκ τ χειρῶν ὑμῶν; πατεῖν μου τὴν αὐλὴν, οὐ προσθήσεσθε. ἐὰν
φέρητε σεμίδαλιν, ματαίον θυμίαμα, βδέλυγμά μοί ἐστιν. Τὰς νουμηνίας ὑμῶν καὶ τὰ σάββατα
οὐκ ἀνέχομαι. Πῶς ἂν θυσω τῷ κυρίῳ, Θυσία, φησὶν, τῷ κυρίῳ, πνεῦμα συντετριμμένον. Πῶς
ἂν σίψω, ἡμύρῳ χρίσω; ἢ ἵλεω θυμιάσω τῷ κυρίῳ; Οσμὴ, φησὶν, εὐωδίας τῷ θεῷ, καρδία δοξά-
ζουσα τ πλάσαντα αὐτόν. ταῦτα σίφν. καὶ θυσίαι, ἐ ὁλοκαυτώματα, καὶ ἄνθη δ θεῦ. ἔτι δὲ ἀνε-
ξικακίας, Ἐὰν ἁμάρτῃ, φησὶν ὁ ἀδελφός σου, ἔπιπεμπτον αὐτόν. καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτόν.
ἐὰν ἑπτάκις τ ἡμέρας ἁμάρτῃ εἰς σὲ, καὶ τὸ ἑπτάκις ἐπιστρέψῃ πρὸς σὲ, λέγων, Μετανοῶ· ἄφες
αὐτόν· καὶ τοῖς μὲν σταυρουμένοις, λόγ Ἰωάννης παραγγέλλ. ὀρκεῖσθαι μόνοις τοῖς ὀψωνίοις· τοῖς
δὲ τελώναις, μηδὲν πλέον πράσσειν παρὰ τὰ διατεταγμένα· δικαιοῦ δ, Οὐ λήψῃ, φησὶ, πρό-
σωπον ἐν κρίσει· τὰ γὰρ δῶρα, ἐκπορθοῖ ὀφθαλμοὺς βλεπόντων, καὶ λυμαίνεται ῥήματα δικαια· ρύ-
σασθε ἀδικουμένους. ἀλλὰ καὶ τοῖς οἰκονομικοῖς, Κτῆσις ἐπισπουδαζομένη μὴ ἀνομίας, ἰλάσεται
γάρ. καὶ μὴν καὶ τοῖς ἀγαπᾷς, Ἀγάπη, φησὶ, καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν. καὶ τοῖς πλουτοῦσι·

Ἀπόδοτε

Απόδοτ(ε) Καίσαρ(ι), Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ θεοῦ, τῷ θεῷ. ὄρκῳ δὲ πέρι καὶ μητοικακίας· Μὴ ἐγὼ ἐπιπλάμβω τοῖς παρ' ὑμῶν, ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς Λίγυπτου, Προσίσηγκαί μοι ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας; ἀλλὰ τοῦτ' ἐπιπλάμβω αὐτοῖς· Ἔκας(τ) ὑμῶν, καὶ τὸ πλησίον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ μὴ μητοικακείτω· ὅρκον ψεῦδη μὴ ἀγαπάτω. ἀλλὰ ἓ ψεύστας καὶ ὑπερφυμένους προπέμπλει· τοῖς μὲν, ὠδέ πως· Οὐαὶ τοῖς λέγουσι τ' γλυκὺ, πικρὸν καὶ τ' πικρὸν, γλυκύ· οὐαὶ τοῖς ὠδὶ, Οὐαὶ ὡ σωφροσύνη ἐν ἑαυτοῖς, ἓ ἐνώπιον αὐτῶν ἐπιστήμιες· ὁ δὲ παίνων ἑαυτὸν, ὑψωθήσετ(αι)· ἓ ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσετ(αι). καὶ τοὺς μὲν ἐλεημονας μακαρίζει, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσοντ(αι)· ὀργιλὸν δὲ ἡ σοφία παλαιοῖ, ὅτι ἄρα ἀπολέσ(ει) καὶ φρονίμους. ἡδὴ δὲ ἀγαπᾶν τοὺς ἐχθροὺς καλύει, καὶ τοὺς καταρωμένους ἡμας εὐλογεῖν, προσευχωμένους τ ὑπερ τ' ἐπηρεαζόντων ἡμᾶς. Τῷ τύπτοντί σε, φησὶν, ἐς τὴν σιαγόνα, πάρεχε ἓ τὴν ἄλλην· καὶ ἐάν τις τὸν χιτῶνα, μὴ κωλύσῃς καὶ τὸ ἱμάτιον. πεῖ δὲ τὸ πίστευε· Πάντα ὅσα ἐὰν αἰτήσωσθε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες, λήψεσθε, φησὶν· πιστὸν δὲ ἀπίστους ὑδὲν, καὶ Πίνδαρον. καὶ οἰκέτας μὲν χρηστὸν, ὡς ἑαυτοῖς αὐθρώπους χαίρειν, ὡς ἡμεῖς· ὁ δὲ θεὸς πᾶσιν, τοῖς ὁλοθήρεις καὶ τοῖς δύλοις, ἐστὶν, αὐσκοπῆς, ἴσ(τ)ον. δὴ δὲ καὶ τὰς πλημμελείας τῶν ἀδελφῶν ἀκολάζειν, ἐπιτιμᾶν δὲ· Ὁ δὲ Φιλόδημος, φησὶ, τῆς βακχηλείας ἑαυτῷ, μισεῖ τ' ἑαυτοῦ υἱόν. ἔτι τὸν μὲν φιλοδοξίαν δεισχεραίνειν· Οὐαὶ ὑμῖν φαρισαίοις, λέγων, ὅτι ἀγαπᾶτε τὸν πρωτοκαθεδρίαν ἐν τ' συναγωγαῖς, ἓ τὰς ἀσπασμὸς ἐν τ' ἀγοραῖς. τὸν δὲ μετάνοιαν τῶ ἁμαρτωλῶ ἀσπάζεσθαι, τὸν ἐπαινεῖν τ' ἁμαρτίας μετάνοιαν ἀγαπῶν· μόν(ος) γὰρ αἱ ἁμαρτήμ(ατα) αὐτὸς ὁ λόγ(ος)· τ' μὲν γὰρ ἐξαμαρτάνειν, πᾶσιν ἐμφυτον, ἓ κοινὸν ἀναδραμεῖν δὲ τὸν ἁμαρτίαν, ἐ δ' ψυχοῦ(σ)θαι δρὸς, ἀλλ' ἀξιολόγου. πεῖ δὲ τῆς μετανοίας, Δεῦτε, φησὶ, πρός με πάντες οἱ εὐλογημένοι· κληρονομήσατε τὸν ἡτοιμασμένον ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· ἐπείνασα γὰρ, καὶ δεδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με· γυμνὸς, καὶ περιεβάλεσθέ με· ἀσθενὴς, ἓ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην, ἓ ἤλθετε πρός με. Καὶ ποτὲ τὰ τοιαῦτα τῷ κυρίῳ πεποιήκαμεν ἡμεῖς, αὐτὸς ἐρεῖ πάλιν ὁ παιδαγωγὸς, τὸν ὑπόνοιαν ἓ τῶν ἀδελφῶν, ἀγαπητικῶς εἰς ἑαυτὸν μετατρέπων, καὶ λέγων, Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε τοῖς μικροῖς τούτοις, ἐμοὶ ἐποιήσατε καὶ ἀπλεύσετ(αι) εἰ τοιοῦτοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. Τοιοῖδε μὲν οἱ λογικοὶ νόμοι, [ὡς ἀραχληκοὶ λόγοι,] οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, δακτύλῳ γεγραμμένοις κυρίου, ἀλλ' ἐν καρδίαις ἀνθρώπων ἐναπογεγραμμένοις, τ' μόνον φθορᾶν οὐκ ὑπιδεχομένοις. Διὰ τοῦτό τοι καὶ πάλαι εἰ πλάκες τ' σκληροκαρδίων, ἵν' αἱ πίστ(ε)ις τ' νηπίων ἐν μαλθακαῖς τυπωθῶσι Διανοίαις. ἄμφω δὲ τὼ νόμω διηκόντ τῷ λόγῳ, εἰς παιδαγωγίαν τ' αὐθρωπήϊος· ὁ μὲν, Διὰ Μωϋσέως· ὁ δὲ, δι' Ἀπτέλων. εἰκὸς γ' ἦν καὶ δι' Ἀπτέλων ἡ παιδαγωγία, ἀναγκαῖον μοι δοκεῖ, ἓ ἐπεὶ τ' ἀδὸς Διαλεχθεῖσα τύτ· μᾶλλον δ' ὁμοῦ τ' μεμνημέν(ος), ὁ παιδαγωγὸς φησὶν· ἀς αἱ ἓς ἀπερματικῶς πέλυσας ὑπαθήκας ἐκθήσεται· Ἀπθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλῆτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετ' τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμεν ἀλλήλων μέλη. Ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν· μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ Διαβόλῳ. Ὁ κλέπτων, μηκέτι κλεπτέτω μᾶλλον δὲ κοπατο, ἐργαζόμεν(ος) τὸ ἀγαθὸν· ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρῄζοντι. Πᾶσα πικρία, καὶ ὀργὴ, καὶ θυμὸς, καὶ κραυγὴ, καὶ βλασφημία, ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ. Γίνεσθε εἰς ἀλλήλους χρηστὶ, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς· καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατ' ὑμῖν. Γίνεσθε οὖν φρόνιμοι καὶ μιμηταὶ τ' θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητὰ· καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς. Αἱ μὲν γυναῖκες, τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτασσέσθωσαν, ὡς τῷ κυρίῳ· αἱ δὲ ἄνδρες, ταῖς γυναιξὶν ταῖς ἑαυτῶν ἀγαπάτωσαν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν. Ἀγαπάτωσαν οὖν ἀλλήλους εἰσωζόμενοι, ὡς τὰ ἴδια σώματα. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν· Οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν· ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδεία καὶ νουθεσία κυρίου· Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἁπλότητι τ' καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ, ἐκ ψυχῆς μετ' εὐνοίας δουλεύοντες. Καὶ οἱ κύριοι ὑμεῖς τὰ αὐτὰ τοῖς οἰκέταις ὑμῶν, ἀνιέντες τὸν ἀπειλὴν· εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, ἓ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν. Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. Μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες· ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε· καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τ' νόμον τ' Χριστοῦ. Μὴ πλανᾶσθε· θεὸς οὐ μυκτηρίζε(ται). Τὸ καλὸν ποιοῦντες, μὴ ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν. Μὴ ἐκλυόμενοι, αἰρωνιῶντες ἐν ἑαυτοῖς. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ νουθετοῦντες τοὺς ἀτάκτους· παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους· ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν· μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας· ὁρᾶτε μήτις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδῷ. Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε· προφητείας μὴ ἐξουθε-

νῆπ· πάλα δὲ δοκιμάζετ· καὶ τ καλὸν κατέχετ· λόπ πάντες ἥδως πνηρῶ ἀπέχεσθε· τῇ προσδυχῇ προσκαρτερῆτε, χηγορῦσες ἐς αὐτῆ, ἐς εὐχαριστία· ἐς σοφία βεβαπατῆτο πρὸς τὰς ἔξω, τ κρυφὴν ἐξαγοραζόμενοι. Ὁ λόγ ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἁλατι ἠρτυμένος· ἐδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι. Εντρέφεσθε τῆς λόγοις τ πίστως. Γυμνάζεσθε πρὸς εὐσέβειαν· ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία, πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια, πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν· ἐπαγγελίαν ἔχουσα τ ζωῆς τ νῦν, καὶ τῆς μελλούσης. Οἱ πιστοὶ ἔχοντες διατόνους; μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλεύετωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν. Ὁ μισθὸς, ἔστω ἐν ἁπλότητι· ὁ προϊστάμεν ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι· ἡ ἀγάπη, ἀνυπόκριτ· ὑποτυγχάνοντες τ πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ· τῇ φιλαδελφίᾳ, εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι· τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες· τῷ κυρίῳ δουλεύοντες· τῇ ἐλπίδι χαίροντες· τῇ θλίψει ὑπομένοντες· τῇ προσδυχῇ προσκαρτεροῦντες· τοῖς φιλοξενίαν διώκοντες· τ χρείαις τ ἁγίων κοινωνοῦντες. ὀλίγα τοῦτα ἐκ πολλῶν, δείγματος χάριν, ἀπ' αὐτῶν διεξελθὼν τ θείων γραφῶν ὁ παιδαγωγὸς, τοῖς αὐτ παραπλησίοις παισὶν· δι' ὧν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀρδεῖ ἐκ πάσης κακίας, καὶ βλαβερᾶς ἀδικίας. μυρίαις δὲ ὅσαις ὑποθήκαις, εἰς προσωπικὴν ἀσκησίαν παιδεύσας, ἐγχειρίζει τ βίβλοις τ ἁγίαις· αἷς μὲν, προσευκτηρίοις· αἷς δὲ, ἐπισκόποις, διακόνοις· ἄλλαις, χήραις· οἷς ὧν ἄλλος αὐτὸς κανών. πολλὰ δὲ καὶ δι' αἰνιγμάτων· πολλὰ δὲ καὶ διὰ παραβολῶν τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἔξεσιν ὠφελεῖσθαι. ἀλλ' οὐκ ἐμὸν, φησὶν ὁ παιδαγωγὸς, διδάσκειν ἔτι τοῦτο· διδασκάλου δὲ, οἷς τὸν ἐξήγησιν τῶν ἁγίων ἐκείνων λόγων, χρήζομεν· πρὸς ὃν ἡμῖν βαδιστέον. καὶ δὴ, ὥρα γε, ἐμοὶ μὲν, πεπαῦσθαι τῆς παιδαγωγίας· ὑμᾶς δὲ, ἀκροᾶσθαι τ διδασκάλου. παραλαβὼν δὲ ὅτ ὑμᾶς, ὑπὸ καλῇ πτερυμένους ἀγωγῇ, εἰσδιδάξει τὰ λόγια. οἷς καλὸν δὲ ἡ ἐκκλησία ἅδει, καὶ ὁ νυμφίος, ὁ μόνος διδάσκαλος· ἀγαθὸς παῖδες, ἀγαθὸν βούλημα· σοφία γήσιος, ἁγίασμα γνώσεως· καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὡς φησὶν ὁ Ἰωάννης· ὁ ἰὼν μεν ἡμῶν καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν, τὸν ἴδιον ἄνθρωπον, Ἰησοῦς· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων ἢ μόνον ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. καὶ ἐς τοῦτο γινώσκομεν ἐὰν ἐγνώκαμεν αὐτὸν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηῶμεν. ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηῶν, ψεύστης ἐστὶ, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν. ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ πετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν. ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν, καὶ αὐτὸς περιπατεῖν. ὦ τῆς μακαρίου θρέμματα παιδαγωγίας· τ καλὸν τῆς ἐκκλησίας πληρώσωμεν πρόσωπον, καὶ πρὸς τὸν ἀγαθὸν προσδράμωμεν οἰκήτορα· καὶ ἀκροατὴ τ λόγου γενώμεθα, τῷ μακαρίαν δοξάζωμεν οἰκονομίαν· δι' ὧν παιδαγωγεῖται μὲν ὁ ἄνθρωπος, ἀγάζεται δὲ ὡς θεοῦ παιδίον· καὶ πολιτεύεται μὲν ἐν οὐρανοῖς, κατὰ γῆς παιδαγωγούμενος. τὰ πάντα δὲ ἐκεῖ λαμβάνει, ὧν ὧδε γῆς μαθήτευε. πάλα ὁ λόγος καὶ παῖς, καὶ διδάσκει, καὶ παιδαγωγεῖ. ἵππος, ἄγεται χαλινῷ· καὶ ταῦρος, ἄγεται ζυγῷ· ἥμερον, βρέχει ἀλίσκεται· ὁ δὲ ἄνθρωπος, μεταπλάσεται λόγῳ· ὥ ἡμερίας τηκατεύεται, καὶ νηπιαδιλεάζεται, καὶ πλὼς καπείρεται. οὕτως ὡς ἀληθῶς τιχνάζεται ἵππῳ χαλινὸν, ταύρῳ ζυγὸν, ἡμέρῳ βρόχον, κάλαμον ἰχθύι, πτέρυγα ὀρνέῳ· οὕτως πολιτεύεται καὶ γεωργεῖ, ἄρχει καὶ ὑπουργεῖ, καὶ τὰ ὅλα δημιουργεῖ· Εν μὲν γᾶν ἔπυξε, εἰς δ' ἀρανὸν, εἰς ἓν θάλασσαν· Εν δὲ τὰ τέρια πάλα, τὰ ἀρανὸς ἐστὶ φάνετα. ὧ τ θείων δημιουργημάτων· ὧ τ θείων παραγελμάτων. ὕδωρ τοῦτ ἐς ἑαυτῷ κυμαινέτω· πῦρ τοῦτ τῇ ὀργῇ σπευχέτω· ἀὴρ τοῦτ ὡς αἰθέρα πλαθάθω· γῆ δὲ καὶ πεπήχθω καὶ φερέσθω, ὅτ' ἂν ἐγὼ θέλω ἄνθρωπον ὅπως πλάσω, καὶ βάλομαι· ὑλῶν ἔχω, τὰ ζωικὰ· σπουδάζω μετὰ τῶν πλάσματι. ἐὰν μὲ γνωρίσῃς, δουλεύσεις τῷ πῦρ. τοῦτ ὁ λόγος· ὅτ ὁ παιδαγωγὸς, ὁ τ κόσμου καὶ τ ἀνθρώπου δημιουργὸς, καὶ δι' αὐτὸν ἤδη καὶ τ κόσμου παιδαγωγός· ὃ τῇ ἐγκελεύσει ἅμα σπουδάζομεν, προσμένοντες τὸν κρίσιν. ὁ γὰρ ἐγκύκλιος φορεῖ βροτοῖσι φαντάσια λόγον· ἔστιν λόγος σοφία, ὡς φησι Βακχυλίδης. τὰ δὲ ἄμεμπτα καὶ ἀκέραια ἐν ἄμωμα τ θεοῦ καὶ τὸν παῖδα λόγον πάντα, μίσον ἡμᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, Φωσφόρον δίκαν, ἐς κόσμῳ φαίνεσθαι. ὅπερ ἂν λοιπὸν ἐπὶ τοιαύτῃ παιδαγώγῃ τ λόγου, τῷ λόγῳ προπυξώμεθα· Ἴλαθι τοῖς σοῖς παιδαγωγὲ παιδίοις, πάτερ, λαοῖς Ἰσραὴλ, ἀεὶ καὶ πάτερ, ἐν ἄμφω κύριε. δὸς δὸ ἡμῖν, τοῖς σοῖς ἐπαινοῦσι παρεγγέλμασι, τὸ ἐμείσιλα πληρῶσαι τ ἐκόνος, αἰσθάνεσθαί τε κρᾶτος, ἀγαθοῦ τοῦ θεοῦ, κριτοῦ τε μὴ σκαιοῦ· καὶ πέρας χεῖν ἅπαντα αὐτὸς, ἐν ἀρεμίῃ τῇ πολιτευομένους, ἐν τῇ μεταθεμένης πόλει, ἀκυμάντως τῆς ἁμαρτίας τ κλύδωνα διαπλεύσαντας, γαληνιῶντας ἀγίῳ συμφέρεσθαι πνεύματι· σοφίᾳ τῇ αἰωνι-

τῇ ἀπεφράσῳ, νύκτωρ, μεθ' ἡμέραν, εἰς τὴν πλείαν ἡμέραν, αἰνεῖλας εὐχαριστῶν, αἰνῶν. τῷ μόνῳ πατρὶ λόγῳ, ᾧ καὶ περὶ παιδαγωγῶν, καὶ διδασκάλων ὑμῶν, σὺν καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι· πάντα τῷ ἑνί· ἐν ᾧ τὰ πάντα· δι' ὃν τὰ πάντα ὑμῖν· δι' ὃν τὰ ἀεί· οὗ μέλη πάντες· ἧ δόξα, αἰῶνες· πάντα τῷ ἀγαθῷ, τὰ πάντα τῷ καλῷ, τὰ πάντα τῷ σοφῷ· τῷ δικαίῳ τὰ πάντα. ᾧ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. Επὶ δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἡμᾶς καταιχήσας ὁ παιδαγωγὸς, αὖθις ἑαυτῷ περακατέχετο τῷ διδασκαλικῷ καὶ παιπαλοέντῳ λόγῳ, καλῶς ἂν ἔχοι ἡμᾶς ὑποθαλπομένους, μισθὸν εὐχαριστίας δικαίας, κατάλληλον ἀσκήσει παιδαγωγίας αἶνον ἀναπέμψαι κυρίῳ.

Ὕμνος τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ, τοῦ ἁγίου κλήμεντος. 91

Στόμιον πώλων ἀδαῶν,
πτερὸν ὀρνίθων ἀπλανῶν,
οἴαξ νηπίων ἀγελῶν·
ποιμὴν λογικῶν βασιλικῶν·
τοὺς σοὺς ἀφελεῖς
παῖδας ἄγρευε,
αἰνεῖν ἁγίους,
ὑμνεῖν ἀδόλως,
ἀκάκοις γόμασιν,
παίδων ἡγοῦ πρὸς Χριστόν.
Βασιλεῦ ἁγίων,
λόγε πανδαμάτωρ,
πατρὸς ὑψίστου,
σοφίας πρύτανι,
σφίγγμα πόνων
αἰωνοχαρὲς,
βροτέας γνώμας
σῶτερ Ιησοῦ,
ποιμὴν, ἀρότῃς,
οἴαξ, γόμιον.
πτερὸν οὐράνιον,
πτεναγοῦς ποίμνης·
ἁλιεῦ μερόπων
τῶν σωζομένων,
πλάγους κακίας
ἰχθῦς ἁγνούς,
κύμασι ἰχθροῦ,
γλυκερῇ ζωῇ θηλάζων·
ἡγοῦ εὐπειθάτων
λογικῶν ποιμνίων·
ἄγε ἡγοῦ
βασιλεῦ παίδων αἰπάφων.
ἔχνια Χριστοῦ,
ὁδὸς εὐρυῖα,
λόγου ἄναξ,
αἰῶν ἄπλετε,
φῶς ἀίδιον,
ἐλίους πηγὴ,
ῥεκτὴρ ἀρίτης·
σπυρὴ βιοτῆ
θεὸν ὑμνούντων Χριστὸ Ιησοῦ.
χάλα οὐράνιον
μασῶν γλυκερῶν,
τύμφης χαρίτων,
σοφίας τῆς σῆς ἐκθλιβόμενοι.
οἱ νηπίαχοι
ἀπλοῖς γόμασιν
ἁπαλλόμενοι
θηλῆς λογικῆς,
πνεύματι θρεπτῷ
ἐμπαλάμενοι,
πῶνους ἀφελεῖς,
ὕμνους ἀτρεκεῖς,
βασιλῆι Χριστῷ,
μισθὸς ὁσίους
ζωῆς διδαχῆς,
μέλπωμεν ὁμοῦ,
μέλπωμεν ἁπλῶς,
παῖδα κραταιόν.
χορὸς ἱερώτης
οἱ Χριστόγονοι,
λαὸς σώφρων,
ψάλωμεν ὁμοῦ θεὸν ἀρήτῃ.

93

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ

ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

λείπει ἡ ἀρχή.

ἵνα ὑπὸ χεῖρα ἀναγνώσηις αὐτὰς, καὶ δωηθῇς φυλάξαι αὐτάς. πότερον σὺ ὑσὺ ὅλως, ἢ ποὺ καταλειπόμενον συγγράμματα; καὶ οἱ μὲν τὸ πρότερον, τίς ἡ τῶν γραμμάτων χρεία· ἡ δὲ τὸ ὕστερον, ἤτοι τοῖς ἀπιστοῦσι, ἢ τοῖς μή. γελοῖον μέν τι αὖ ἂν, τὴν τῶν ἀπιστούντων ἀποδοκιμάζοντα γραφὴν, τὰς μὴ πιστοὺς ἀποδείκνυσθαι σωτηρίους. ἀλλ' ἄρα Θεοπόμπῳ μὲν καὶ Τιμαίῳ, μύθους καὶ βλασφημίας συγγεγραφόσιν· ὡς δὲ καὶ Ἐπικούρῳ, ἀθύρματα παίζοντι· ἔτι δὲ Ἱππώνακτι καὶ Ἀρχιλόχῳ, αἰσχρῶς ὕβρεις σκήπτεσθον γράφειν· τὸν δὲ τὴν ἀλήθειαν κηρύσσοντα, κωλύειν τοῖς ὕστερον αἱρησομένοις ὠφέλειαν ἀποτίθεσθαι; καλὸν δὲ οἶμαι καὶ παῖδας ἀγαθοὺς τοῖς ἐπιτηδείοις φαίνειν. οἱ μὲν γὰρ παῖδες, σωμάτων· ψυχῆς δὲ ἔγγονοι, οἱ λόγοι. αὐτίκα πατέρας τοὺς κατηχήσαντας φαμὲν καὶ ποιητὴν δὲ ἡ σοφία, καὶ φιλάνθρωπον. λέγει γοῦν ὁ Σολομών· Υἱέ, ἐὰν δεξάμενος ῥήσεις ἐντολῆς ἐμῆς, κρύψῃς παρὰ σαυτῷ, ὑπακούσῃ σοφίας τὸ οὖς σου. ἀποτεμόμενον τὸν λόγον κρύπτεσθαι ἰλυοῦν, καθάπερ ἐν γῇ, τῇ τῶν μαθόντων ψυχῇ. ἡ αὐτὴ πανδυμαπὴ φυτεία. διὸ καὶ ὁ Πίνδαρος· Καὶ παραβαλεῖς καρδίαν σου εἰς σύνεσιν· παραβαλεῖς δὲ αὐτὴν εἰς νηδύσασιν τῷ ὑῷ σου. ψυχὴν γὰρ οἶμαι ψυχῇ, καὶ πνεῦμα πνεύματι συναπτόμενα, ἡ τὴν τοῦ λόγου ἀπραὰ αὔξησιν τε καὶ βλάστησιν καὶ ζωογονῆ. ἡδὺς δὲ πῶς, ὁ παιδευόμενος παρὰ σοφοῦ παιδεύσει; Τὶ, φησὶν, ἡμῶν ἡσμῶν μὴ ἀπολαύσῃς. ἡ μὲν πίστων ἡ γνῶσις, ὄνος λύρας, ἢ φασὶν οἱ παροιμιαζόμενοι, πῆς πολλοῖς τὰ συγγράμματα. ὕες γὰρ ἂν βορβόρῳ ἥδονται μᾶλλον ἢ καθαρῷ ὕδατι. Διατί φησὶν ὁ κύριος, Ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ· ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι· καὶ ἀκούοντες, οὐκ ἀκούουσι· καὶ οὐ συνιᾶσι· μὴ ὡς τοῦ ἄγνοιαν αὐτοῖς παρέχοντος ἑαυτοῦ κυρίου· μὴ γὰρ ἀμαυρὸν ἦτον φρονεῖν· ἀλλὰ τοῦ ὑπάρχοντος δηλίγξαντος πρὸς φῆτικῶς, καὶ ἀσυνέτους τῶν λεγομένων ἐπιμένους μιμούσασθαι. ἤδη δὲ καὶ φαίνεται ἐκ πολυκοίας ὁ σωτὴρ αὐτὸς, καὶ τοῦ λαμβάνοντος δυνάμεν· καὶ δὴ ἐκ συνασκήσεως αὔξειν τοῖς δύναις τὰ ὑπάρχοντα Διονυσιάς, αὖθις ἐπινεῦθεν, πλέναι λόγου μετ' αὐτὸν· ὁτιοῦν τὰς μὲν αὐξήσαντας τὸ λεγόμενον αὐτοῦ, τοὺς ἐν ὀλίγῳ πιστοὺς, ἀποδεξάμενος, καὶ ἐπεγκαλέμενος ὅτι πολλῶν κατεφρόνουν· ἵνα τοῦ τοῦ κυρίου χαρὰν πεσόντες κοπλεθῶν· τοῦ δὲ ἀποκρυψαμένου τὸ πιστεύθεν λεγόμενον εἰς τὸ σκοπανῆσαι, καὶ αὐτὸ ὅπερ ἔλαβεν ἀποδιδόντα λέγειν. Ποτηρὶ
94 δύλε, ἔφην, καὶ οἰκηρέ· ἔδει σε βαλεῖν τὸ λεγόμενόν μου τοῖς τραπεζίταις· καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμόν. διὰ τοῦτος, ὁ ἀγαθὸς δύλος εἰς τὸ ἐξώτερον ἐμβληθήσεται σκότος. οὐκοῦν ἐνδυναμοῦ, καὶ Παῦλος λέγει, ἐν χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις· οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι. καὶ πάλιν, Στρόβασον σαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. εἰ τοίνυν ἄμφω κηρύσσουσι λόγον· ὁ μὲν, τῇ γραφῇ· ὁ δὲ, τῇ φωνῇ· πῶς οὐκ ἄμφω ἀποδεικτέον· ἐπεγὸν τὸν πίστιν διὰ τῆς ἀγάπης πεποιημένοις· δεῖ δὲ αἰτίαν ἔχειν μὴ τὸ βίλλεσθαι ἐλομένους, ἢ ὡς ἀναίτιον. αὐτίκα τοῦ μὲν, σκοπανῆσαι τὸν λόγον, ἔργον ἐστὶν· τῶν δὲ, δοκιμάσαι, ἤτοι ἀληθῆ, ἢ μή· ἡ κρίσις ἐν αὐτοῖς κρυπτή. ἀλλ' ἡ μὲν, κηρυκικὴ ἀπόφημι· ἡ δέ, πῶς ἀγγελική· ὁποτέρως ἂν ἐνεργῇ, διὰ τῆς χειρὸς, διὰ τοῦ γλώττης, ὠφελοῦσα· ὅτι ὁ πνεύματος ὡς
τὸ πνεῦμα, οὐκ ἄνευ πνεύματος ἡρμοσμένος ζωῆς αἰωνίου. Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες, μὴ ἐγκακῶμεν. συμβάλλεται γὰρ τὰ μέγιστα τῷ εὐτυχεῖν καὶ τῷ θεῖαν πρόνοιαν, ἐγχωρεῖν πίστεως, πολιτείας προθυμίαν, ὁρμὴν τοῦ ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς, κίνησιν ζητητικὴν, ἴχνος γνώσεως· σωτηρίου αἰτοῦντας, ἀφορμὰς δίδωσι σωτηρίας. οἱ δὲ ἐντεῦθεν γνησίως τοῖς τῆς ἀληθείας λόγοις, ἰσόδια ζωῆς

αἰδίκ

ἀϊδίῳ λαβέσθαι, ὡς ὑρανὸν πλοῦν. Θαυμασιώτατα τοίνυν ὁ ἀπόστολος, Εν πασι, φησὶ, συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι· ὡς πλοῦτος, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες. τὸ σῶμα ἡμῶν ἀντίψυχα πρὸς ὑμᾶς. Διαμαρτύρομαι δέ, τῷ Τιμοθέῳ φησὶν ἀπόστολος, ἐνώπιον θεοῦ καὶ Ιησοῦ, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων· ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόκλισιν. ἀνάγκη πάντως ἀμφὶ τούτου δοκιμάζειν σφᾶς αὐτούς· τὸν μὲν, εἰ ἄξιος λόγου τι καὶ ὑπομνήματος καταλιμπάνειν· τὸν δὲ, εἰ ἀκροᾶσθαί τι καὶ ὑπογνώναι δίκαιος. ἡ δὲ τοῦ οὐρανοῦ πύστις πρὸς Αἰγυπτίους, ὡς οὐ πᾶσαν δὴ ἐκάστου θεοῦ λαὸν, λαβεῖν τοῦ μέρους ἀπορρέουσιν. ἀρέσει γὰρ πρὸς τοῦ ἀκριβοῦς αἱρέσιν τι καὶ φυγὴν, ἡ σωφρόνησις. ἡμέλιος ὁ αὐτὸς βέβαιος, ὀρθὸς βίος, ἅμα μαθήσει τῇ καθήκουσῃ· τί τοσοῦτον ὑπόκεισθαι δοκιμασθῆναι ἤδη καὶ καταρθωκόσιν, ἀρέσκειν πρός τε ἀλήθειαν τοῦ νικᾶν, καὶ τοῦ κατέσπαζειν τῶν ὑπολοῦ. ὥσθ', ὡς αὐτοῦ τὸν ἄρτον, καὶ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω. σκοπεῖσθαι δὲ ἀκόλουθον, ἆρα τῶν τοῦ ὠφελεῖσθαι τῶν πλησίον ὑπομνημένων· καὶ μὴ θρασύνεσθαι καὶ πρὸς ἀντιζηλοῦντας, ὑπὸ κρίσιν τῇ διδασκαλίᾳ· καὶ μὴ φιλοδοξεῖν ἡ κοινωνίαν τοῦ λόγου· καὶ τοῦτον μόνον καρπεῖσθαι τὸν μισθὸν, τοῦ σωτηρίου τοῦ ὑπαίτου, τί τι μὴ πρὸς χάριν ὁμιλεῖν· δωροδοκίας τε καὶ Διαβολικοῦ Διαπτοήτου, ὁ δὲ ὑπομνημάτων λαλῶν· Οὔτε γὰρ τοῦ ἐν λόγῳ κολακείας ὀνομάσαμεν, καθὼς οἴδατε, φησὶν ὁ ἀπόστολος· ἢ τοῦ [ἐν] προφάσει πλεονεξίας· θεὸς μάρτυς· οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν, οὔτε ἀπ' ἄλλων. δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· ἀλλ' ὀγληρήμεθα ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἂν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα. οὕτω ὑμῶν ἱμειρόμενοι εὐδοκοῦμεν μεταλαμβάνειν οὐ μόνον τοῦ εὐαγγελίου τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοὶ, τοῦ κόπου ἡμῶν καὶ τοῦ μόχθου· νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον. ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεὸς, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν· καθάπερ οἴδατε ὃν τρόπον ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦμεν ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν. διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθώς ἐστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. ὑμεῖς γὰρ, ἀδελφοὶ, μιμηταὶ ἐγενήθητε τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων· τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας ἰδίους, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσι, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε· ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος. ἡμᾶς δὲ, ἀδελφοὶ, ἀπορφανισθέντας ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρᾳ οὐ προσώπῳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ· διότι ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δὶς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως; οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά. διὸ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ καὶ συνεργὸν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν· τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε· διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν· μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς· διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν ἀδελφοὶ ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως· ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα ἀνταποδοῦναι τῷ θεῷ περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν; νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν. αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς· εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ. ἐρωτῶμεν οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον· οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν· τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ διότι ἔκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα· οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ· τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς. περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, περισσεύειν μᾶλλον· καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν· ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε. οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, περὶ τῶν κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα· εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας· ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον· ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις. περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοὶ, οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. ὅταν γὰρ λέγωσιν εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ· πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους· ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν· οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσι, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν· ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας· ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν, ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε. ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν· εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας· ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινι ἀποδῷ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας· πάντοτε χαίρετε, ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς· τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε· προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· πάντα δὲ δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε, ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη· πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει. ἀδελφοὶ, προσεύχεσθε καὶ περὶ ἡμῶν· ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Ἐπιστολὴ πρὸς Τίτον, πρώτη, γραφεῖσα ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας.

Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν, ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων, ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ καὶ καταστήσῃ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην· εἴ τις ἔστιν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστὰ μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα· δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. εἰσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσι διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης· Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής· δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι. σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ· πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους μηδὲ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους· ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουργούς, ἀγαθάς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται· τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν· περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα, λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν. ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μηδείς σου περιφρονείτω. ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραΰτητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους· ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ· ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔριδας καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος. ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι. ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες· ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Ἐπιστολὴ πρὸς Τίτον, δευτέρα, γραφεῖσα ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας.

Παῦλος δοῦλος θεοῦ καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν, ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων, ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ καὶ καταστήσῃ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην· εἴ τις ἔστιν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστὰ μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα· δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. εἰσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσι διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης· Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής· δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι. σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ· πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους μηδὲ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους· ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουργούς, ἀγαθάς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται· τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν· περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα, λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν. ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶ

καρποφόρον γῆν, τὴν ὑλομανοῦσαν χώραν, τὴν εὔφορον καὶ καλὴν καὶ γεωργουμένην, τὴν πολυπλασιασμὸν τῶν σπόρων δυναμένην. Ὁ δὲ διὰ τῶν ῥημάτων λαλῶν, πρὸς τὸν θεὸν ἀφορᾷ τὸν, τῷ τὴν κτίσιν ἐγγράφως· μὴ κέρδους ἕνεκα, μὴ κενοδοξίας χάριν, μὴ πρὸς πάθος νικᾶσθαι, μὴ φόβῳ δουλεύειν, μὴ ἡδονῇ ἡττᾶσθαι· μόνης δὲ τῆς τῶν τυγχανόντων δοπολαύσεως σωτηρίας· ἧς ἐδεῖ κῦ τὸ παρὸν μεταλαμβάνειν· ἀλλὰ ἐλπίδι ἀποκδεχόμενον τὴν δοτοδοθησομένην παῦλαν ἀμοιβὴν παρὰ τοῦ μισθὸν τοῖς ἐργάταις κατ' ἀξίαν ἀποδώσοντος ἐπαγγελίαν. ἀλλ' οὐδὲ ἀντιμισθίας ἐφίεσθαι χρὴ τῷ ὡς ἄνδρας ἐγγραφομένῳ. οὐ γὰρ ὁ μὲν καυχησόμενον ἐὐτοῦαν τὴν ἀμοιβὴν ἀπειληφὼς δι' εὐδοξίας· ὁ δὲ τῶν προσηκόντων δι' αὐτὰ μισθίαν πράξων τι, ἢ πῶς ὡς εὐεργὸς παυσάμενον δοπλαβεῖν, ἢ ὡς κακοεργὸς τὴν ἀμοιβὴν φευξόμενος, ἀλλὰ τῇ κοσμικῇ ἀνέχεσθαι σωτηρίᾳ· δεῖ δὲ, ὡς οἶσθα, τὸν κύριον μιμεῖσθαι. ὅτος σ' οὐκ ἐᾷ ὁ τῷ φιλήματι τῷ 10
φιλοῦντι τῶν, δωρεὰν λαῶν, δωρεὰν διδοὺς, μισθὸν ἀξιόλογον δοπολαμβάνειν, τὴν πολιτείαν αὐτοῦ· Οὐκ ἐστὶ λύσις τῷ δὲ ὡς ἁγία μίσθωμα πρᾶγμα, φησίν. ἀπείρηται σ' ἵν' προσφέρῃς τῷ θυσιαστηρίῳ ἄλλαγμα κυνός. ὅταν δὲ ἀπημβλυσμένη κακὴ τροφή τι καὶ διδασκαλία τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα, πρὸς τὸ οἰκεῖον φῶς βαδίζῃτε, φησὶ τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἐγγράφως τὰ ἄχραφα δηλοῦσαν· Οἱ διψῶντες, πορεύεσθε ἐφ' ὕδωρ, Ἡσαΐας λέγει. καὶ Πίνε ὕδωρ δοπὸ σῶν ἀγγείων, ὁ Σαλομὼν παραινεῖ. ἐν γὰρ τοῖς νόμοις ὁ ἐξ Ἑβραίων φιλόσοφος Πλάτων, κελεύει τὸν γεωργὸν μὴ παρδιοῦσθαι, μηδὲ λαμβάνειν ὕδωρ παρ' ἑτέρου, ἐὰν μὴ πρότερον ὀρύξαντος παρ' αὐτῶν ἄχρι τοῦ παθητοῦ καλυμένης, ἄνυδρον εὕρωσι τὴν γῆν. δοτρία γὰρ ἐπαρκεῖν, ἀδίκημον· δεῖρίαν δὲ ἐφοδιάζειν, ἀγαθόν· ἡ δὲ φορτίον σωτηρίαν μὲν, εὔλογον· συγκαθαιρεῖν δὲ, προσῆκον ὁ Πυθαγόρας ἔλεγεν. σωτὴρ δὲ ἡ γραφὴ τὸ ζώπυρον τῆς ψυχῆς, καὶ σωτῆρα 20
τὸ οἰκεῖον ὄμμα πρὸς θεωρίαν, ἕξις μέν τοι καὶ ἐνυπάρχειν οἷον ὁ ἐγκεντριζόμενος γεωργὸς, τὸ δὲ ἐνυπάρχον ἀνακινοῦσα. πολλοὶ γὰρ ἐν ἡμῖν, τὸν θεὸν ἀπόβλητον, ἀσθενῆς δὲ ἀρέσκει· καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. εἰ δὲ ἑαυτοὺς διακρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκμενόμεθα. ἤδη δὴ ἡ γραφὴ ἡμῖν δείκνυσι τετυχασμένη ἤδη ἡ πραγματεία· ἀλλά μοι ὑπομνήματος ἡμᾶς χρῆναι διαστέλλειν· λήθην φάρμακον ἡ δόλῳ ἀπιχῶς, καὶ σκληραφίαν τῶν ἐναργῶν καὶ ἐμψύχων ἐκείνων, ὧν κατηξιώθην ἐκκλῆσιν λόγων τι καὶ αἰδοῦς μακαρίων καὶ τοῦ ὄντος ἀξιολόγου. τούτων ὁ μὲν δὴ τὸ Ἑλληνικὸν, ὁ Ἰωνικὸς· οἱ δὲ, δὴ τῆς μεγάλης Ἑλλάδος· τῆς κοίλης δηλονότι Συρίας λέγω· ὁ δὲ, ἀπ' Αἰγύπτου· ἄλλοι δὲ, ἀνὰ τὴν ἀναπλοῦν· καὶ πάντες ὁμοῦ, τῶν Λατυρίων· ὁ δὲ, ἐν Παλαιστίνῃ Ἐσσαῖος ἀνήκαθεν, ὑγιὴς δὲ πρωτοτύχων· δυνάμει δὲ ὅτου πρώτου λέγω. ἀναπεφώμεθα ἐν Αἰ-
96 γύπτῳ δηλώσαντες λεληθότα· Σικελικὴ τῷ ὄντι ἡ μέλισσα· προφητικόν τι καὶ δοτρολικὸν λημῶνος 30
τὴν αὐτὴν ὀρεπτόμενος, ἀνήραπτόν τι γνῶσιν χρῆμα τῶν ἀκροωμένων ἐνεγκεῖν ψυχαῖς. ἀλλ' αἱ μὲν τὴν ἀληθῆ τῆς μακαρίας σώζουσαι διδασκαλίας παράδοσιν, εὐθὺς δοτὸ Πέτρου τῆς Ἰακώβου, Ἰωάννου τε καὶ Παύλου, τῶν ἁγίων δοστόλων, παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδεχόμενος· ὁλίγοι δὲ οἱ πατέρασιν ὁμοῖοι. ἦσαν δὴ σοὶ ἡμῖν καὶ ὡς ἡμᾶς τὰ προγονικὰ ἐκεῖνα καὶ δοτρολικὰ κατηχήσεως ἀπόρρητα· καὶ εὖ οἶσθ' ὅτι ἀγαλλιάσῃ· οὐχὶ τῇ ἐκφράσει ἡσθεὶς λέγω τῇδε, μόνῃ δὲ τῇ κατ' αὐτὸν ὑποσημειώσει τηρήσῃ. προθύμως γὰρ εἰρκτὴν ψυχῆς τὴν μακαρίαν παράδοσιν ἀσπάζεται φυλάττειν, ἡ παιδὸς ὑποτύπωσις. Ἀνδρὸς δὲ φιλοῦντος σοφίαν, εὐφραινήσῃ πατέρ. τὰ φρέατα ἐξαντλήματα, διεθίσιρον ὕδωρ ἀναδίδωσι· τρίπους δὲ ἐς Φοιβὸν, ὧν μεταλαμβάνει ὑδὸς. καὶ τὸ σίδηρον ἡ χρῆσις καθαίρουσιν φυλάσσει· ἡ δὲ ἀχρηστία, ἰῷ τούτῳ χρωμένη.
σωλίσπη γὰρ φάναι, ἡ συγγυμνασία ἕξιν ἐμποιοῦσα ὑγιαινούσαν καὶ σύμμετρον καὶ σώμασιν. ὑδὸς 40
ἄσπιλον λύχνον καὶ ὑποδοτὸ μόδιον τίθησιν, ἀλλ' οὐδὲ τὸ λυχνίας, φαίνειν πῶς τῆς ὑσιάσεως τὸ αὐτῆς καταξιωμένης. τί γὰρ ὁ φιλόσοφος μὴ σοφιζόμενος τὸν οἶστρον ἐπαίειν; ἔτι τι καὶ ὁ σωτὴρ σώζει αἰεί, καὶ αἰὼν ἐρχαΐζει, ὡς βλέπει τὸ πατέρα. διδάσκων τις, μανθάνειν θέλει· καὶ λέγων, σιωπᾶσθαι πολλάκις τοῖς ἐπακούουσιν αὐτοῦ. ὡς γὰρ ὁ διδάσκαλος καὶ τὸ λεγόμενον καὶ τὸ ἀκροώμενον· ὁ βαπτιζόμενος καὶ τὸ νοῦν καὶ τὸ λόγον. ἢ καὶ ὁ νικῶν λύει ὁ κύριος δοτὸ ἀγαθὸν εὐδοκίζων· μεταδίδοσθαι δὲ τῶν θείων μυστηρίων καὶ ὁ φωτὸς ἐκείνου ὁ ἁγίου τῆς χωρεῖν δυναμένης, συγκεχώρηκεν. αὐτίκα ὁ πολλὰς ἀποκάλυψιν ἀπὸ πολλῶν ἦν, ὀλίγοις δὲ ὡς προσῆκεν ἠπίστατο, τοῖς ἁγίοις ἐκδέξασθαι καὶ τυποῦσθαι πρὸς αὐτό· ἃ δὲ δοτόρρητα, καθάπερ ὁ θεὸς,
λόγῳ πιστεύῃ, ἵν' χρέμμαθ' κἂν ὀλίγη γε χρᾶφθαι, Οὐδὲν κρυπτὸν, ὃ οὐ φανερωθήσεται· ὁ δὲ
κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ δοτοκαλυφθήσεται ἀκουσάτω καὶ παρ' ἡμῶν ὅτι τῷ κρυπτῶς ὑποκούειν, τὸ 50
κρυπτὸν φανερωθήσεσθαι, Σῳζέτω τοῦδε πειθόμενον τῷ λεγόμενον· καὶ τῷ παρακεκαλυμμένως τὰ παραδιδόμενα οὐκ ἐπιλαμβάνειν, δηλωθήσεται τὸ κεκαλυμμένον, ὡς ἡ ἀλήθεια· καὶ τὸ τῶν

πολλοῖς

πολλοῖς κρυπτὸν, τῶν πῆς ὀλίγοις φανερὸν γλώσσης· ἐπὶ διὰ τί μὴ πάντες ἴσασι τὴν ἀλήθειαν; διὰ τί ἡ μὴ ἠσκηθὴ ἡ δικαιοσύνη, ἢ πάντων ἡ δικαιοσύνη; ἀλλὰ γὰρ τὰ μυστήρια μυστικῶς παραδίδοται, ἵνα ᾖ ἐν σιγῇ λαλούμενα· καὶ ὁ λαλῶν· μᾶλλον δὲ οὐκ ἐν φωνῇ, ἀλλ' ἐν τῷ νοεῖσθαι. διδοὺς γὰρ ὁ θεὸς τῇ ἐκκλησίᾳ, τοὺς μὲν, ἀποστόλους· τοὺς δὲ, προφήτας· τοὺς δὲ, εὐαγγελιστάς· τοὺς δὲ, ποιμένας καὶ διδασκάλους πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. ἡ μὲν οὖν τῶνδε μαθημάτων γραφὴ, ἀσθενὴς μὲν εὖ οἶδ' ὅτι, παραβαλλομένη πρὸς τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο τὸ κεχαριτωμένον, οὗ κατηξιώθημεν ἀκοῦσαι· εἰκὼν δ' αὖ ἡ ἀναμιμήσκουσα τοὺς ἐρχομένους τῷ θείῳ πιστεύσαι λόγῳ. Σοφῶς γάρ, φησι, λαλεῖ, ὁ σοφὸς τοῦ θεοῦ· ὁ δὲ τῷ ἔχοντι δίδοσθαι πάντα. ἐπαγγέλλεται δ' ἐκ ὡσὶ ἐμμελῶς· τὰ δὲ ὑπερβαίνοντα ἱκανῶς· πολλὰ γὰρ καὶ δεῖ· μόνον δὲ τὸν ὑπομνήσαι, ἃ πρὸ βραχέος ἐκλαθόμεθα, ἵνα ὅπως μηδ' ἐκλαθανώμεθα. πολλὰ δὲ, εὖ οἶδα, παρεῤῥύηκεν ἡμᾶς χρόνῳ μήκει ἀχρεάφως διαπεσόντα. ὄθεν τὸ ἀσθενὲς τὴν μνήμης τὸ ἐμὸν ὀπίσω φιλῶν, κεφαλαίων συντόμων ἐκθέσιν, μνήμης ὑπόμνημα σωτήριον περίζωσιν ἑαυτῷ, ἀναγκαίως κἀγὼ νῦν τῇδε τῇ ὑποτυπώσει. ἔστι μὲν οὖν πνὰ μηδὲ ὑπομνημονεύοντα ἡμῶν· πολλὴ γὰρ ἡ παρὰ τοῖς μακαρίοις δυνάμεως αὐθάδεια· ἔστι δὲ καὶ αὐτοῖς μνήμης μεμνημένα τῷ χρόνῳ· ἃ τοῦ ἀπίδρα· τὰ δὲ ἴσα ἐσβέννυται ἐν αὐτῇ παραπεμπόμενα τῇ διανοίᾳ, ἐπὶ μὴ ῥᾳδίως ἡ παιδεία διανοίας τοῖς μὴ δεδοκιμασμένοις, τοῦτο τῇ ἀναζωπυρῶν ὑπομνήμασι, τὰ μὲν, εἰκόνι παραπέμπομαι ἐκλεγόμενος ἀπομνημονεύματα, φεύγων γραφὴν ἃ καὶ λέγειν ὁ Φυλαξάμενος· ἔτι τοῦ φθόνου· οὐ γὰρ θέμις· δεδιὼς ἢ ἄρχεσθαι τῶν ἐντυγχανόντων, μὴ πῃ ἐπίτροπος σφαλεῖεν, καὶ παιδὶ μαχαίραν, ἢ φασὶν οἱ παροιμιαζόμενοι, ὁρίζοντες εὑρεθῶμεν. οὐ γὰρ ἐστὶ τὰ γραφέντα μὴ ἐκπεσεῖν, καί τι ἀνέκδοτον ὑπὸ γε ἐμοῦ μεμνημένα· κυλιόμενα δὲ ἀεὶ, μόνῃ μοι χρώμενα τῇ ἐγγράφῳ φωνῇ, πρὸς τὸν ἐπερόμενον οὐδὲν πλέον παρὰ τὰ γεγραμμένα ἀποκρινεῖται· δεῖται γὰρ ἐξ ἀνάγκης βοηθοῦ, ἢ τὰ τὰ ἐγγεγραμμένου, ἢ καὶ ἄλλου τὰ τὰ αὐτὰ ἴχνη· ἐμβιβηκότος. ὅτι δὲ ἃ καὶ αἰνίξεταί μοι γραφὴ· καὶ πῆς μὲν, παραδήσεται· τὰ δὲ, μόνον ἱερᾶ· πράσεται δὲ καὶ λαθόντου με ἀπτεῖν, καὶ ἀποκρυπτομένη ἐκφῆναι, καὶ δεῖξαι σιωπῶσα. τί τι παρὰ τῶν ἀποκρύφων δογματιζόμενα αἱρέσεων παραδήσεται· καὶ τάττις αὐτρῆ πάνθ' ὅσα συνοικονομηθῶσι καθήκει τῆς κατὰ τὸν ὑποβολικὸν θεωρίαν γράψεως· ἡ προσῆκεν ἡμῖν κατὰ τὸν εὐκλεᾶ καὶ σεμνὸν τῆς παραδόσεως κανόνα. ἀπὸ τῆς δὲ κόσμου γνώσεως προσιοῦσιν ἀναγκαίως ἔχοντα προδιαληφθῆναι τῆς Φυσικῆς θεωρίας περιεχομένην, καὶ τὰ ἐμποδὼν ἱστάμενα τῇ ἀκωλύτῳ διαπολυομένῃ· ὡς ἑτοίμους ἔχειν ἡμᾶς ἀκοὰς πρὸς τὴν παράδοχὴν τῆς γνωστικῆς παραδόσεως, προκεκαθαρμένης τῆς γῆς ἀπό τι τῶν ἀκανθῶν καὶ τῆς πάσης ἀπάσης γεωργικῶς εἰς καταφύτευσιν ἀμπελῶνος. ἀγὼν γὰρ καὶ ὁ παγκράτιος, καὶ μυστήρια τὰ μυστηρίων. οὐδὲ οἰκήσει συγχρήσασθαι φιλοσοφίας καὶ τῆς ἄλλης παιδείας τοῖς καλλίσταις ἡμῶν ὑπομνήμασιν. οὐ γὰρ μόνον δὲ Ἑβραίους καὶ τὰς ὑπὸ νόμον, καὶ τὸν ἀπόστολον, εὔλογον ἰουδαΐσαι γνώσει, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς Ἕλληνας Ἕλλησι· ἵνα πάντας κερδάνωμεν. πάντα τῇ πρὸς Κολασσαεῖς ἀποστολῇ, Νουθετοῦντες, γράφει, πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες ἐν πάσῃ σοφίᾳ· ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ. ἁρμόζει δὲ καὶ ἄλλως τῇ τῶν ὑπομνημάτων ὑποτυπώσει τὸ γλαφυρὸν τῆς γραφίας. αὐτίκα καὶ ἡ χρησμοδίας θεσία, οἷον ἡδυσμά τί ἐστι παραπεπλεγμένον ἀθλητῶν βρώμασι, οὐ τροφιπῶν γε, ὄρεξιν ἢ ἀκαθὴν φιλοτιμίαν λαμβάνοντα, ψάλλοντες γ' ὕν, τὸ ὑπέρτερον τῆς σεμνότητος ἡμεῖς ὧν. καθάπερ δὲ οἱ βουλόμενοι δήμῳ προσομιλῆσαι, διὰ κήρυκος τῶν πολλάκις ποιοῦσιν, ὡς μᾶλλον ἐξακουσθῆναι τὰ λεγόμενα· οὕτω κἀνταῦθα· πρὸς πολλοὺς γὰρ ἡμῖν ὁ λόγος· ὁ προαὐτῆς τῆς παραδόσεως λεγόμενος διὰ σωτῆρος· διὸ δὴ παραληπτέον δοξάς τε καὶ φωνὰς, διὰ ἐμβοώσης παρ' ἑκάστοις αὐτοῖς, δι' ὧν μᾶλλον οἱ ἀκούοντες ὠφεληθήσονται. καὶ δὴ σωτὴρ φάναι· ἐν πολλοῖς γὰρ τοῖς μαργαρίτας τοῖς μικροῖς ὁ ἀνὴρ· ἐν ᾗ πολλῇ τῇ τῶν ἰχθύων ἄγρᾳ ὁ καλλιχθύς· χρύσιον ἢ καὶ πίνον διὰ λεπτὸς ἐκλαμψῇ, ἀγαθὸν πρατυχόντος· βοηθὸν· δι' ἀνθρώπων γὰρ ἤθεσιν αἱ πλῆξαι εὐεργασίαι χορηγοῦνται. πάντες μὲν οὖν ὅσοι τοῦ ὄψεσθαι κεχρήμεθα. θεωροῦμεν διὰ προσπέλασθαι αὐτοῖς· ἄλλοι δ' ἄλλων ἕνεκα. αὐτίκα οὐχ ὁμοίως θεωρεῖ τὸ πρόβατον ὁ μάγειρός τε καὶ ὁ ποιμήν. ὁ μὲν γὰρ, ἵν' ἔσθιον πολυπραγμονεῖ· ὁ δὲ, ὡς εὐχύμων τηρεῖ. τὸ γάλα τὸ προβάτου ὁ μὲν ἵνα ἀμέλξατο, ἀ χρῄζει τροφῆς· τὸν μαλλὸν κείρατο, ἡ σκέπης δέηται. ὧδέ μοι καὶ τῆς Ἑλληνικῆς χρηστομαθίας ὁ καιρὸς πεχωρείτω. οὐκ οἶμαι γάρ τινα ἔτως εὐτυχῆ γραφὴν ἡγεῖσθαι, ἢ μηδὲς ἀντερᾷ· ἀλλ' ἐκείνου εὔλογον νομίσειν, ἢ μηδὲς εὐλόγως ἀντερεῖ. καὶ πρᾶξιν ἅμα καὶ αἵρεσιν

ἀποδικτέον, εὐ τῶ ἀμεμφῆ, ἀλλ' ἢν ὑδὲς εὐλόγως καταμέμφηται. οὐκ εὐθὺς δ' ἅ τις μὴ
προηγουμένως ἐπιπλᾶ, κ' ἀβέβαια αὐτὸ ποιῆ· ἀλλὰ οἰκονομήσεις ἂ ἰησοῦς καὶ συμ-
βεβιφιρόμενος ἐνεργήσῃ. οὕτω γὰρ ὁ ἔχων τῶ ἀγαθῶ, χρῆται τῆς ἐπὶ τῶ ἀγαθῶ ἕπο δὲ ὧν
ὁ ἐρρωμένος, ἀναληψιας. καθάπερ γὰρ οἱ γεωργοὶ προαρδεύσαντες τὴν γῆν, οὕτω δὴ καὶ ἡμᾶς
τῷ πλήθει τ παρ' Ἕλλησι λόγων, προαρδεύομεν τ γῶδες αὐτῶν, ὡς παραδέξασθαι τ καλ-
βαλλόμενον σπέρμα πνευματικὸν, καὶ τῦτ' εὐμαρῶς ἀναβλύσαι δυνάσθαι. βεβαίωσι δὲ οἱ
γραμματεῖς ἀναμεμιγμένῳ τῶ ἀληθεῖ τοῖς φιλοσοφίας δόγμασι· μᾶλλον δὲ ἐγκεκαλυμ-
μένῳ καὶ ὑπικεκρυμμένῳ, καθάπερ τῷ λιπυρῷ τ ἐδώδιμον τῦ καρύου· ἁρμόζει γὰρ οἰκεῖα τῆς
ἀληθείας τὰ σπέρματα μόνοις φυλάττεσθαι τοῖς τῆς πίστως γεωργοῖς. ἀ λίληθεν δὲ με καὶ
τὰ θρυλλύμενα παρὰ ἰωνᾶ, ἀμαθῶς ψοφοδεῶν· χρῆναι λιχόντων βέβαια ἀναγκαῖα καὶ 10
συνέχοντα τῶ πίστιν καταγίνεσθαι· τὰ δὲ ἔξωθεν καὶ βέβηλα ὑπερβαίνειν, μάτην ἡμᾶς τρι-
βόντα καὶ κατέχοντα βέβαιτοῖς ὑδὲν συμβαλλομένοις πρὸς τὸ τέλος. οἱ δὲ, καὶ πρὸς κακῦ αι τῶ
φιλοσοφίαν ἐσδεδυκέναι τὸν βίον νομίζουσιν, ὑπὸ λύμης τῶν ἀνθρώπων, πρὸς ἰῶν ἐυρετῆ πο-
νηρῶ. ἐγὼ δ', ὅπ μὲν ἡ κακία κακὴν φύσιν ἔχει, καὶ ὅ ποτ' αὖ καλῦν ὑποφαίνει χαρακτὴρ
ῥιζάσθαι, παρ' ὅλας ἐνδεχόμην τὰς γραμματεῖς, αἰνιττόμενος ἀμηχάνῃ θείας ἔρωτα προνοίας
κ φιλοσοφίαν. ὑπὲρ δὲ τ ὑπομνημάτων τῶν βεβηλοτάτων κ τὰς ἀναγκαίας κηρὸς τῶ
Ἑλληνικὴν δόξαν, τοσῦτον φημὶ τοῖς φιλιγκλήμοσι· πρῶτον μὲν, ἡ κ ἄχρης ἐστὶν ἡ φιλοσο-
φία, ἡ εὔχρης ἐστὶν ἡ τ ἀχρηστίας βεβαίωσις, εὐχρης ἐστὶν· ἵνα τε, ὑδὲ καταψηφίσασθαι τ Ἑλ-
λήνων οἴονται, ψιλῇ τῇ βεβαίων δογμάτων αὐτῶς χρωμένους φράσῃ, μὴ σωμβαίνοντας
93 ὡς τῶ κ μέρος ἄχρι συγχώσεως ἐκκάλυψιν. πίστις γὰρ εὖ μάλα ὁ μετ' ἀμφοῖν ἔλιγχος· 20
ὅτι κ πλείοσι τὴν ἀπόδειξις εὑρίσκεται ἡ γνῶσις τ κατεγνωσμένων. πολλὰ δ' ἂν κἀ μὴ συμ-
βαλλόμενα εἰς τέλος συγκοσμεῖ τ τεχνίτης· καὶ ἄλλως ἡ πολυμαθία ἀβασκανίκητυγχά-
νει τῦ παραλήμματα τὰ κυριώτατα τῶν δογμάτων πρὸς πλθὼ τῶν ἀκροωμένων, θαυμασμον
ἐγκινῶσα τοῖς κατηχυμένοις, κ πρὸς τῶ ἀληθεῖ σωίησιν. αἰτίσπερ ἡ τοιαύτη ψυχα-
γωγία, δι' ἧς κακυμένῳ αἱ φιλομαθεῖς παραδέχονται τῶ ἀληθεῖ· πρὸς τὸ μήτε αὖ τῶ
φιλοσοφίαν λυμαίνεσθαι τὸν βίον, ψευδῶν πραγμάτων κ φαύλων ἔργων δημιουργὸν ὑπάρ-
χουσαν· ἢν τινες ἀβασκανίκησιν, ἀληθεῖς ὕπαι ἀκόνα ἀναρχῆ, θείαν δωρεὰν Ἕλλησι διδο-
μένῳ· μήτε ἡμᾶς ὑποπτεύειν τ πίστως, οἷον ὑπ' ἰῶν ἀπατηλοτέχνης καλεγκτουμένους·
ἀλλ' ὡς ἔπος ἐπεῖν, βεβαιοληπτικοὶ χρωμένους, ἀμηχάνῳ συγχυμασίαν πρὸς πίστως
ὑποδεικνύῃ ἐκπορίζειν. ναὶ μὴν καὶ σωφρὴ τῶν δογμάτων ἀβ' τῆς ἀντιπαραθέσεως τῶ 30
ἀληθεῖ μηνυτεύει· δι' ἧς ἐξηκολούθηκεν ἡ γνῶσις· ἃ κ' προηγέμενον λόγον τ φιλοσοφίας
παρεπλθύσης, ἀβ' ἧ τ ὑπὸ τ γνώσεως καρπὸν ἡμῶν, βέβαιον λαμβανόντων πίσμα τ ἀλη-
θῶς καταλήψεως, ἀβ' ἧ τ τῶν ὑπονοημένων ἐπιστήμης. σωτῶ γὰρ ὅτι οἱ σπερματεῖς τῇ πολυμα-
θείᾳ σωματωθέντες, κρύπτειν ἐντέχνως τὰ τ γνώσεως βάλη ἀσπέρματα. καθάπερ ἔν ὁ τῆς
ἄρκας ἱερωπὸς, ζητήσας, ἀνιχνεύσας, ἐρευνήσας, κυνοδρομήσας, αἰρῆ τ θηρίον· ἕτω κ πά-
λληθες γλυκύτητι φανὲν ζητητὴν, κ πόνῳ πορισθέν. τὶ δή ποτ' ἔν ὠδὲ ἀβ' ἁπλῦ τύχης φίλον ἔδο-
ξεν εἶναι τοῖς ὑπομνήμασιν; ὅτι μέγας ὁ κίνδυνος, τ ἀποῤῥῆπτον ὡς ἀληθῶς τ ὄντως φιλο-
σοφίας λόγον ἐχορηγήσαντα, τοῖς ἀφειδῶς πάλαι μὲν ἀντιλέγειν ἠθέλησιν οὐκ ἐν δίκῃ, πάντα δὲ
ὀνόματι καὶ ῥήματι ἀποῤῥίπτουσιν ὑδαμῶς κοσμίως, αὐτοῖς τε ἀπατῶσι, καὶ τοῖς ἐχομένοις
αὐτῶν χαπύουσι. Ἑβραῖοι μὲν γὰρ, σημεῖα αἰτῦσιν, ἧ φησιν ὁ ἀπόστολος· Ἕλληνες δὲ, σοφίαν 40
ζητῦσι. πολὺς ἡ ποιὸς δὲ ὄχλος. οἱ μὲν αὐτῶν, ἡδοναῖς δεδυλωμένοι, ἀπιστῶν ἰδιῶται, γε-
λῶσι τῶ ἀπίστως σεμνοτητὶ· ἀξίαν ἀληθείας, τ βάρβαρον ἐν παιδείᾳ τιθέμενοι· οἱ δὲ τινες,
σοφὸς αὐτὸς ἐπαγρεῦσαι, ἀβασκάλους τοῖς λόγοις ἐξευρίσκειν βιάζονται, ζητήσεις ἐριστικὰς ἐκπο-
,, ρίζοντες. λεξεδίων ῥησάτορες, ζηλωτὴ τεχνυδρίων, ἐριδαντῖαι καὶ μαντελικτίαι, ὡς ὁ λοδη-
,, ρὸς σκῶν· φησὶν· ἐριτὴν γὰρ γλῶσσα, φησὶ, βροτῶν· πολλὰς δ' ἐνὶ μῦθοι Πανσοίων· ἐπίων
,, ἡ πολὺς νομὸς ὕυθα καὶ ὕνθα. καὶ, Ὁπποῖόν κ' ἄνηρθα ἔπος, τοῖόν κ' ἐπακούσας. πάντη γ' ἂν
ἐπαγόμενοι τῇ τέχνῃ οἱ κακοδαίμονες σοφισταὶ, τῇ σοφῶν αὐτῶν σωμυλλόμενοι πρηρία. ἀμφὶ
τῶ ἀβάκρισιν τῶν ὀνομάτων καὶ τῶ ποιαὶ τῶν λέξεων σπήσῃσί τε καὶ βεβαλοκὴν τ πάντα
πονήμενοι βίον, τρυγόνων ἀναφαίνον ἡ λαλίστρα· κηθοῦσις καὶ χαρακλιζοῦσις οὐκ ἀνδρικῶς,
,, ἐμοὶ δοκεῖν, ἴσ ἀκρας τῶν κίσσας γλιχομένων· ποπαμὸς ἀτίχυν ῥημάτων, ὑδὲ σκλαγμός· 50
ἀμίλη καὶ καθάπερ τῶν παλαιῶν ὑποδημάτων, τὰ μὲν ἄλλα αὐτοῖς ἀσθενῆ καὶ ἀβάρῆ,
μόνη ἡ γλῶσσα ὑπολείπεται. παγκάλως ὁ Ἀθλιωτὴς ἀποτύπτεται καὶ χάροπα Σόλων·

Εἰς γὰ

Εἰς γὰρ γλῶσσαν ὁρᾶτι, καὶ ὡς ἔπη αἱμύλα αἰδρές· [Εἰς ἔριν σ' ἀδὶν γιγόμενον βλέπε.] «
Ἡμῶν σ' εἰς μὲν ἕκαστος ἀλωπέκος ἰχνεσι βαίνει· Σύμπασιν σ' ὑμῖν χαῖνος ὄνειτ' νόος. «
τῷ πάντ' αἰνίσσεται ἡ σωτήριος ἐκείνη Φωνή· Αἱ ἀλώπεκες φωλεὸς ἔχουσιν· ὁ δὲ υἱὸς τῷ «
ἀνθρώπου, οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει· μίνυθα γὰρ εἶμαι τῷ πιστεύοντι, Δία κεκριμένων τῶ- «
λείων τῶν ἄλλων τῶν πρὸς τὴν γραφὴν θηλείων ἐρημίαν, ἐπανάπαυσιν τὸ κεφάλαιον τῶν ὄν-
των, ὀχρηστὸς καὶ ἄθεμις λόγου, ὁ θρασύμενος τὰς ψυχὰς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν· κύριος
γὰρ μόνος γινώσκει τοὺς Δία λογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ ματαῖοι· σοφὸς δὲ πᾶς τοὺς σοφιστὰς τοὺς
πρὸς τὰς λέξεις καὶ ἐς τὰς τέχνας πεπτωκότας, καλύσης τὴν γραφῆς. ὀθνεῖοι Ἕλλησι καὶ αὐτοὶ τοῖς «
ὀπαδοῖς πολυπράγμονας, σοφοὺς ἅμα καὶ σοφιστὰς παρωνύμως κεκλήκασι. Κρατῖνος γοῦν ἐν τοῖς
Ἀρχιλοχείοις, ποιητὰς καταλέξας, ἔφη· Οἷον σοφιστῶν σμῆνος ἀνεδύσησε. Ἰοφῶν τε ὁ «
μοίως ὁ κωμικὸς ἐν Αὐλωδοῖς σατύροις, ὅτι ῥαψῳδῶν καὶ ἄλλων τινῶν λέγει· -- καὶ γὰρ ἀπέλη- «
λυθεν Πολλῶν σοφιστῶν ὄχλος ἐξηρτημένος. ὅπερ τινὲς καὶ τῶν παραπλησίως σεσυρτακότων
νὺς μεμελετήκασι λόγους, ἡ θεία γραφὴ παγκάλως λέγει· Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν «
σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. Ὅμηρος γὰρ ἐπὶ πάντα σοφὸν καλεῖ καὶ πρὸς Μαργίτην, ἐπεὶ δὴ αὐτῷ, 99
ὥδέ πως γράφει· Τὸν δ' ἤτ' ἀρ σκαπέρδα ἤδει θέσαν, ἤτ' ἀρότηρα, Οὔτ' ἄλλως τι σοφόν· «
πάσης δ' ἡμάρτανε τέχνης. Ἡσίοδος γοῦν τὸν κιθαριστὴν λίνον, πάντων σοφίας δεδαηκότα φη- «
σὶν, καὶ ναὶ μὰ τὸν οὐκ ὀκνῶ λέγειν σοφόν· Οὐδὲ τὸν ταυτολόγον σοφιστὴν, γράφων. Δανιὴλ δὲ ὁ «
προφήτης, Τὸ μυστήριον, φησὶν, ὃ ὁ βασιλεὺς ἐρωτᾷ, οὐκ εἰσὶ σοφῶν, μάγων, ἐπαοιδῶν, Χαλδα- «
ἰκῶν δυνάμεως, ἃ ἀναγγέλλει τῷ βασιλεῖ· ἀλλ' ἔστι θεὸς ἐν οὐρανῷ ἀποκαλύπτων. καὶ δὴ τοι Βα- «
βυλῶνος σοφὸς προφερεύς. ὅτι γὰρ σοφίαν ὁμωνύμως καλεῖ ἡ γραφὴ πᾶσαν τὴν κοσμικὴν «
ἔτι σημήνω, ἐπὶ πλεῖον· ἄλλως δέ ἐστιν αἱ κατ' ἐπίνοιαν αἱρέσεις ἀνθρώπων λογισμῷ ἐπινενο-
μέναι· καὶ ὡς ἔοικεν ἡ τέχνη καὶ ἡ σοφὴ ἐπίνοια· σοφὸς ἔστιν παρὰ μέτοχος τῆς δι' αὐτῆς λέξεως. Καὶ «
Ἰλάληκεν κύριος τοὺς Μωυσέως, λέγων· Ἰδοὺ ἀνακέκληκα τὸ Βεσελεὴλ τὸ τοῦ Οὐρεί, τὸ Ὡρ, τὸ Φυ- «
λῆς Ἰούδα· καὶ ἐνέπλησα αὐτὸν πνεύματι θείου σοφίας καὶ συνέσεως καὶ ἐπιστήμης, ἐν παντὶ ἔργῳ δια- «
νοεῖσθαι καὶ ἐκτέκτονα ποιῆσαι, ἐργάζεσθαι τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χαλκὸν, καὶ τὴν ὑακινθον, καὶ «
τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον, καὶ τὰ λιθουργικὰ, καὶ τεκτονικὴν τῶν ξύλων ἐργάζεσθαι, ἵνα καὶ «
πάντα ἔργα. ἔπειτα ἐπιφέρει καθολικὸν δὴ λόγον, Καὶ παντὶ τῷ συνετῷ καρδίᾳ, δέδωκα σύνεσιν τι- «
νὶ, τῷ οἴσειν ἐπιδεξασθαι πάντα ὧν ἐνετειλάμην σοι. πάλιν τε αὖ Δαβρηθὲν ἐξ ὀνόματος κυρίου γέ-
γραπται· Καὶ σὺ λάλησον πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῇ διανοίᾳ, οὓς ἐνέπλησα πνεῦμα αἰσθήσεως. ἔχω- «
σι μὲν δὴ εἰκότως φύσεως ἰδίωμα οἱ σοφοὶ τῇ Δαυοίᾳ· λαμβάνουσι γὰρ πνεῦμα αἰσθήσεως πρὸς τὸ
κυριωτάτης σοφίας ὀπτέον, ἐπιτηδείως σφᾶς αὐτοὺς παρασκευάσαντες. οἱ μὲν γὰρ ζῷα βαναύσως με- «
τιόντες τέχνης, ἃ θεῖ ζῷα αἰσθήσεις ἐπιπολαύκασι θεοπρεπῶς· ἀκοῆς μὲν, ὁ κοινῶς λεγόμενος μυσικὸς· «
ἁφῆς γε, ὁ πλαστικὸς· καὶ φωνῆς, ὁ ᾠδικὸς· ὀσφρήσεως, ὁ μυρεψικὸς· ὄψεως, ὁ τε ἐν τοῖς σφραγίσιν
ἐντυπωμάτων προβολικὸς. οἱ δὲ ἀμφὶ τὴν παιδείαν Δαπρίβοντες, τὴν συναίθησιν χορηγοῦσιν·
καθ' ἣν τὸ μέτρον οἱ ποιηταὶ, καὶ τὰ λέξεως οἱ σοφισταὶ, καὶ τὸ συλλογισμῶν οἱ Δαλεκτικοὶ, καὶ οἱ
φιλόσοφοι τῆς κατ' αὐτοὺς θεωρίας ἀντιλαμβάνονται). εὐρετικὸν γὰρ καὶ ἐπινοητικὸν ἡ συναί-
θησις, ἐπιβάλλειν πῶς ἀναπείθουσα· συναύξει δὲ τὴν ἐπιβολὴν, ἡ εἰς ἐπιστήμην συνά-
σκησις. ἀκοῦτος πίνω ὁ δοτὸς, καλὸν πολυπίκιλον ἄρτον τὴν σοφίαν τοῦ θεοῦ, πολυμερῶς καὶ
πολυτρόπως, Δι' ἐγκρατείας, Δι' ἐπιστήμης, Δι' ἁπλότητος, Δι' εὐσεβείας, τὴν ἑαυτῆς ἐνδύκνυ-
μένου δυνάμεις εἰς τὴν ἡμετέραν εὐεργεσίαν· ὅτι πᾶσα σοφία παρὰ κυρίου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐστιν «
εἰς τὸν αἰῶνα· ἡ φησιν ἡ τοῦ Ἰησοῦ σοφία· ἐὰν γὰρ τὴν φοένησιν μου καὶ αἴσθησιν ἐπικαλέσῃ με «
μάλα τῇ φωνῇ, καὶ ζητήσῃς αὐτὴν ὡς περ ἀργυρίου θησαυρὸς, καὶ εὑρήσεις ἐξιχνιάσῃς, νοήσῃς «
θεοσέβειαν, καὶ αἴσθησιν θείαν εὑρήσῃς. πρὸς αὐτοδιδακτὴν τοῦ φιλοσοφίαν αἴσθησιν, ἔφη- «
κεν ὁ προφήτης, ἣν μεγαλοφυῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐξεφώνησεν διδάσκει, εἰς τὴν ἐπὶ τὴν θεοσέ-
βειαν πρόοδον. ἀντίθηκεν γὰρ αὐτῇ τὴν τοῦ θεοσεβείας αἴσθησιν, τὴν γνῶσιν αἰνιττόμενος, καὶ ζῷ δὲ
λέγων· ὁ γὰρ θεὸς δίδωσι σοφίαν ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ στόματος, αἴσθησίν τε ἅμα καὶ φρόνησιν· καὶ θησαυρί- «
ζει δικαίοις βοήθειαν· τοῖς γὰρ ἀπὸ φιλοσοφίας διδικαιωμένοις, βοήθειαν θησαυρίζει· καὶ ἡ εἰς θε- «
οσέβειαν συναίθησις. ἦν μὲν γὰρ πρὸ τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας εἰς δικαιοσύνην Ἕλλησιν ἀναγ-
καία φιλοσοφία· νυνὶ δὲ, χρησίμη πρὸς θεοσέβειαν γίνεται, πρὸ παιδεία ὡς οὖσα τοῖς τὴν πίστιν
δι' ἀποδείξεως καρπουμένοις· ὅτι ὁ πρῶτος σῶ, φησὶν, οὐ μὴ προσκόψῃ, ἐπὶ τὴν πρόνοιαν ἅ καλὰ «
ἀναφέροντος, ἐαύτε Ἑλληνικὰ ᾖ, ἐαύτε ἡμέτερα. πάλιν μὲν γὰρ αἴτιος τὸ καλῶν ὁ θεός· ἀλλὰ
τῶν μὲν, καθ' ὑπηγμένον, ὡς τῆς τε Δαθήκης τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας· τῶν δὲ, κατ' ἐπα-

κολύθημα, ὡς τ̃ Φιλοσοφίας. πάχα δὲ καὶ προηγυμένως τοῖς Ἕλλησιν ἐδόθη τότε, πρὶν ἡ τὸν κύριον καλέσαι καὶ τοὺς Ἕλληνας· ἐπαιδαγώγει γὰρ καὶ αὐτὴ τὸ Ἑλληνικὸν, ὡς ὁ νόμος τοὺς Ἑβραίους, εἰς Χριστόν. πρὸ παρασκευάζει τοίνυν ἡ Φιλοσοφία, προεδοποιοῦσα τὸν τοῦ Χριστοῦ τελειω-
,, μένον. αὐτίκα Ἰὴν σοφίαν, ὁ Σαλομῶν, ἐδεήθη, φησίν· καὶ ὑπερψυχήσει σε· σοφίαν δὲ τρυφῆς ὑπεραπάτησε· ἐπὶ καὶ σὺ τῷ θρίγκῳ ὑπερέχυρώσας αὐτὴν ἀφ' Ἑλλ. Φιλοσοφίας ἐ πλυ-
,, τελείας ὁρᾷς, ἀνεπίβαλον τοῖς σοφιζομένοις τηρήσας. μία μὲν οὖν ἡ τῆς ἀληθείας ὁδός· ἀλλ' ὡς
100 αὐτὴν καθάπερ εἰς αἴνεσιν πατέρων, ἐκρίνει τὰ ῥεῖθρα ἄλλα ἄλλοθεν. ἐνθέως οὖν ἁρμόσει τῷ
,, Ἄκουε υἱέ μου· ἐ δέξαι ἐμοὺς λόγους, φησὶν· ἵνα σοι γένωνται πολλαὶ ὁδοὶ βίου· ὁδοὺς γὰρ σοφίας δι-
,, δάσκω σε, ὅπως μὴ ἐκλίπωσίν σε αἱ πηγαὶ αἱ τ̃ αὐτῆς ἐκβλυζούσης. καὶ δὴ μοναὶ εἰσὶ πολλαὶ δικαίαι ὁδοὶ τελειοῦσαι σωτηρίας κατὰ λέξιν· ὅθεν φέρει δὲ ἄλλας πολλῶν πολλὰς δικαίας ὁδοὺς, 10
,, μήτιν ὧδέ πως· Αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν δικαίων ὁμοίως φωτὶ λαμπτοῦσιν. ἕως σὺ αἱ ὑπολαὶ καὶ αἱ
,, πεπαιδεία, ὁδοὶ καὶ ἀφορμαὶ τοῦ βίου. Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλὴμ, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνα-
,, γαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὡς ὄρνις τοὺς νεοσσούς. Ἱερουσαλὴμ δὲ, ὁράσεως εἰρήνης ἑρμηνευέται. δηλοῖ τοίνυν προφητικῶς, τοὺς ἑλληνικῶς ὑποπτεύοντας, πολυτρόπως εἰς κλῆσιν παιδαγωγεῖσθαι. τί γάρ; ἠθέλησε μὲν, οὐκ ἠδυνήθη δέ· ποσάκις δὲ, ἢ πῶς δέ, ἀφ' ὧν τε προφητῶν, καὶ ἀφ' ὧν τ̃ παρουσίας. πολύτροπος μὲν οὖν ἡ τῶν σοφιῶν ἡ Ποσάκις ἐνδεικνυμένη λέξις, καὶ καθ' ἕνα ἑκάστου τρόπον πιστεύ-
,, τε καὶ πεποίθησιν σώζεσθαι, ἔν τε τῷ χρεών, ἔν τε τῷ αἰῶνι· ὅπερ Πιστεύομαι κυρίᾳ πεπληρώ-
,, κει τὴν ὑπόσχεσιν. κἀν ἐς βιαιότερόν τι λέγῃ· Μὴ πρόσεχε φαύλῃ γυναικί· μέλι γὰρ στάζει
,, τὰ χείλη γυναικὸς πόρνης· τὴν Ἑλληνικὴν οὖν ἅπασαν παιδείαν ἐ πανιέναι τῶν ἐξῆς. Ἡ πρὸς κύριον λιπαίνει σὺν Φρυνίχῃ, φησὶ. Φιλοσοφία δὲ, ἡ κολακεύει. πῶς πάντα αἰνίσσεται τῷ ἐκ- 20
,, πορνεύσεσθαι, ὅπερ ἐστὶν ῥητῶς· Τῆς γὰρ ἀφρόνως αἱ ὁδοὶ κατάγουσι τοὺς χρωμένους αὐτῇ. μὴ
,, ζηλώσῃς αὐτὴν ἐν καρδίᾳ σου· τὰ δὲ ἴχνη αὐτῆς, οὐκ ἐρεῖδε). μακρὰν οὖν πάντων ἀπὸ τ̃ ἀφρόνως ἡδονῆς τῷ
,, σῷ ὁδεῦε· μὴ ὁπαοῦν ὁδοὺς οἴκων αὐτῆς· ἵνα μὴ πρὸς ἄλλοις τῷ σῷ ζωῷ. καὶ ὑπομαρτυρῶ·
,, Εἴπε μεταμελήσει σοι ὀλιγόσιτον, ἵνα καὶ κατατρυφῶσί σου σάρκες σώματος. τοῦτο γὰρ τῆς
,, ἀφρονοῦς ἡδονῆς. καὶ τοῦτο μὲν τοιαῦτα ἐπαινοῦσα δ' ἂν φῇ, Μὴ πολὺς ἴσθι πρὸς ἀλλοτρίαν· χρῆσθαι μὲν, οὐκ ἐνδιατρίβειν δὲ καὶ ἵνα μὴ ἐπὶ τὴν κοσμικὴν παιδείαν παραινῶ· προπαιδεύει γὰρ τὸν κυριακῷ λόγῳ τὰ κατ' τὰς προσηκούσας καιρὸς ἑκάστῃ ἡλικίᾳ συμφερόντως διδόμενα. ἤδη γάρ τινες τῶν Φιλτρεσίων θεραπαινίδων διλιαδύσης, ὠλιγώρησαν τ̃ δεσποίνης Φιλοσοφίας· καὶ κατηγόρησαν οἱ μὲν αὐλῶν, ὡς μουσικῆς· οἱ δὲ, ὡς γεωμετρίας· ἄλλοι δὲ, ὡς γραμματικῆς· οἱ πλείους δὲ, ὡς ῥητορικῆς. ἀλλ' ὡς ἐγκυκλίοις μαθήμασι συμβάλλει) πρὸς Φιλοσοφίαν, τῷ 30
δεσποίνῃ αὐτῶν· ἵνα καὶ Φιλοσοφία αὐτὴ πρὸς σοφίας κτῆσιν συεργῇ. ἔστι γὰρ ἡ μὲν Φιλοσοφία, ὅπερ τὸ δόξαν· ἡ σοφία δὲ, ὅπερ ἐπίσημη θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων, καὶ τῶν τούτων αἰτίων. κυρία τοίνυν ἡ σοφία τ̃ Φιλοσοφίας, ὡς ἐκείνη τῆς παιδείας. ἡ γὰρ ἐγκράτεια Φιλοσοφία ἐπαγγέλλει) γλώσσης τε καὶ γαστρὸς καὶ τῶν ὑπὸ γαστέρα· καὶ ἔστι δι' αὐτῶν αἱρετὴ· σεμνοτέρα φανεῖσα καὶ κυριωτέρα, ἡ θεῖα πίστις τε καὶ γνῶσις ἕνεκεν ὑπερδεεστέρων. τῶν ἐνηρμένων μαρτο-
,, ρίαν παρέξει ἡ γραφὴ διὰ τῶνδε· Σάρρα σπείρα ὠὴ παλαί, Ἀβραὰμ δὲ γυνή· μὴ τίκτουσα ἡ Σαρ-
,, ρα, τῷ ἑαυτῆς παιδίσκῃ, ἐνόμαζε Ἄγαρ, τῷ Αἰγυπτίᾳ, ἧς παιδοποιεῖται ἐπιτρέπει τῷ Ἀβραάμ. ἡ σοφία τοίνυν, ἡ τῷ πνεύματι σώσασα· πιστὸς ἦν εὐλογήθη Ἀβραὰμ, ἐ δίκαιος. σπέρμα ἦν ἔτι καὶ ἄτεκνος κατ' τὴν ὄψιαν ἐκείνην, μηδέπω μηδὲν ἐναρίθμιον δεδεκῆσθαι τῷ Ἀβραάμ· ἡ δὲ ἐκ τότε, τὴν ἤδη καιρὸν ἔχουσα προκοπῆς τῇ κοσμικῇ παιδείᾳ· Αἰγύπτιος δὲ ὁ κόσμος ἀληγερῶς· 40
συμβαθῆναι πρότερον ὕστερον δὲ, καὶ αὐτῇ προσληφθῆναι κατ' τὴν θείαν πρόνοιαν, γένηται
,, τὸν Ἰσαάκ. ἐμφανῶς δὲ ὁ φίλων, τῷ μὲν Ἄγαρ, παροικησιν· ἐν πόθῳ χαρέντι) Μὴ πολὺς
,, ἴσθι πρὸς ἀλλοτρίαν· τῷ Σάρρᾳ δὲ, ἐσχήμεν. ἔνεστιν οὖν, προπαιδεύθηναι, ὅπερ τὴν ἐγκυκλίαν παίδευσιν σοφίας ἐλθεῖν· ἀφ' ἧς τ̃ Ἰσραηλιτικὸν γένος αὔξει). ἐξ ὧν δέοντι), διδακτικὴν εἶναι τὴν σοφίαν, ἣν μετῆλθεν Ἀβραὰμ, ἐκ τ̃ τῶν οὐρανίων θείας μεθόδου ἐς τὴν κατ' θεὸν πίστιν τε καὶ δικαιοσύνην. Ἰσαὰκ δὲ, τὸ αὐτομαθὲς ἐσεδείκνυτο· διὸ καὶ Χριστοῦ τύπος εὑρίσκεται. ὅτι ὁ, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τῆς Ῥεβέκκας· ἣν ὑπεμονὴν μετὰ φρένησιν. τελείοις δὲ συνέρχεσθαι ὁ Ἰακὼβ λέγεται ὡς ἐν ἀσκητὴς ἑρμηνευόμενος. ἀφ' ὧν πλείονα δὲ καὶ ἀφ' ὧν φερόντων αἱ ἀσκήσεις δογμάτων· ὅθεν καὶ Ἰσραὴλ, ὅτι μετὰ νοῦ ὁρᾷ), ὁ τῷ ὄντι διορατικὸς, ὡς ἂν πολύπειρος τε καὶ ἀσκητικός. ἐπὶ δ' ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ δηλουμένων ἀφ' ὧν τριῶν πατέρων, κυρίαν εἶναι τὴν 50
σφραγῖδα τῆς γνώσεως, ἐκ φύσεως καὶ μαθήσεως καὶ ἀσκήσεως συνιοῦσαν. ἔχοις δ' ἂν καὶ ἄλλῳ πόθεν τῶν ἐνηρμένων τὴν Θέκλαν δηλοῖ τριάδα καθιδεῖν, καὶ πῶς δοξάσαι παραχρῆμα·

ἣν ὁ Φι-

λῶ ὁ Φιλομαθὴς ἰάδας· δυνατὸς δὲ ἑρμηνεύειν· ὁ μὲν δὴ ἄσκεπτον καὶ ἀδιερεύνητον καταλιπὼν, 101
ἐπισκέψατ', καὶ πρὸς αὐτὸν ἐξεκλινεν, σώζων τὸν πρὸς τὴν ὁμολογίαν. Διὰ τοῦτ' καὶ ὁ Ἀ-
βραὰμ, παραζηλώσης τὴν Σάρρας τὸν Ἄγαρ παρεδοκιμάσατο αὐτὸν, ὡς αὐτὸ χρήσιμον ἐκ-
λεξάμενον· μόνον τὸ κοσμικὸν φιλοσοφίας. Ἰδοὺ ἡ παιδίσκη ἐν τῇ χειρί σου· χρῶ αὐτῇ ὡς ἂν σοι "
δέῃ, φησί· δηλῶν ὅτι, ἀπατάζομαι μὲν τὸν κοσμικὸν παιδεία, καὶ ὡς νεωτέραν, καὶ ὡς σω- "
ματαπαίδα· τὸν δὲ πνευματικὸν τὴν σοφίαν, ὡς πλείονα διατείναντα, τιμῶ καὶ σέβω. καὶ ἐκάλεσεν αὐ-
τὴν Σάρρα· ἴσον τι, ἰσοφρόνιστ καὶ ἐνάρετον. εὖ γ' ἂν εἴρηται· Παιδείας μὴν, φιλ, μὴ ὀλιγώρει· "
μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ὀνυγὰρ ἀγαπᾷ κύριος, παιδεύει· μαστιγὶ δὲ πάντα υἱὸν, "
ὃν παραδέχεται. κατ' ἄλλους μὲν τοὺς τόπους ἐξεπαζόμενα αἱ σεσημειωμέναι γραφαὶ, ἀλλὰ μυ-
στήρια μυήσει περιέχουσι. Φαμὲν πίνω ἐνθένδε γυμνῷ τῷ λόγῳ, τὴν Φιλοσοφίαν ζή-
τησιν ἔχειν σὺν ἀληθείας καὶ τῆς τῶν ὄντων φύσεως· ἀλήθεια δὲ αὐτὴ, σὺν ἧς ὁ κύριος αὐτὸς ἔφη,
Ἐγώ εἰμι ἡ ἀλήθεια· τὴν τοῦ παιδείαν τοῦ ἐν Χριστῷ ἀναπαύσεως, γυμνάζειν τὸν, καὶ δι-
ηγήσεις τὴν σωτῆρα, ἀγχίνοιαν γνῶσιν ζητητικὴν Διὰ Φιλοσοφίας ἀληθῆς. ἣν εὑρήσεις, μᾶλ-
λον δὲ ἀληφθεῖσ, παρ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας ἴχνεσιν εἰσμύσῃ. πολλὰ σὺν ἡ ἐπιμέλεια πρὸς τὸ τὰ
θεῖα ὁρᾶν Διὰ τοῦ γυμνασίας συμβάλλεται. εἰκὴ σὺν γυμνασία τῷ νῷ, τὰ νοητά. τριτὴν δὲ
ἡ τούτων φύσις, ἐν τοῖς καὶ πολιτικοῖς καὶ λειτουργικοῖς ἐπιμεμένηκεν. ὁ γὰρ ὅτι τῶν ἀποδεικτῶν λόγ-
ων, ἀκριβῆ πίστιν ἐνίδρυσι τῇ ψυχῇ τὸ παρακολουθοῦν, ὥστε μηδὲν ἂν ἄλλως ἔχειν τὸ ἀποδεικθὲν
εἶναι· τοῖς τε αὖ δι' ἀπάτην ὑποτεθεῖσιν ἡμῖν, ὑποπίπτειν οὐκ ἐᾷ. ἐν τύποις ἂν τοῖς μαθή-
μασιν ἐκκαθαίρεται τι τῶν αἰσθητῶν καὶ ἀναζωπυροῦται ἡ ψυχὴ· ἵνα δὴ τοῦτο ἀληθὲς διδάσ-
κωσιν. προφὴ γὰρ καὶ ἡ παίδευσις ἡ χρηστὴ σωζομένη, φύσις ἀγαθὴς ποιεῖ· καὶ αἱ φύσεις αἱ
χρηστοὶ, τοιαύτης παιδείας ἀντιλαμβανόμεναι, ἔτι βελτίους τῶν πρὸ τοῦ φύντων, ὡς τὰ
ἄλλα, ἐπὶ τὸ γίνεσθαι, ὡς περ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις. διὸ καὶ φησὶν Ἴθι πρὸς τὸν μύρμηκα, ὦ "
ὀκνηρέ· ἐνθοῦ σκέψαι τοὺς τρόπους· ὃς πολλὴν καὶ παντοδαπὴν ἐν τῷ ἀμήτῳ παρατίθεται πρὸς "
τὴν τῶν χειμώνων ἀπειλὴν τὴν τροφήν· ἢ παρὰ δηλῆ πρὸς τὴν μέλισσαν, καὶ μάθε ὡς ἐργάτις ἐστὶ· "
καὶ αὐτὴ γὰρ τὰ λειμῶνα διατρυγήσασα, ὧν κηρίον γλυκύ. ἐν δὲ ἐν τῷ παιδίῳ εὐχῇ, ὡς ὁ
κύριος ἐδίδαξε παύμαθ' προσκυνῶν, σὺν ἔστι τοῦ τίνων ἂν μόνη ἡ οἰκονομία, ἀλλὰ καὶ τοῦ
τὴν ψυχήν, τίνα τε διατιμητέον αὐτῇ, ἔστι καὶ ὅπως, καὶ ὅσον· τίνα τε δοτέον καὶ δοτέον καὶ διορίσασθαι
ὡς αὐτήν· καὶ ὅτε πρὸς τὸν προσκυνητέον, καὶ πρὸς ἕωλινας. οὐ γὰρ φύσει, μαθήσει δὲ, οἱ καλοὶ κἀ-
γαθοὶ γίνονται, καθάπερ ἰατροὶ καὶ κυβερνῆται. ὁρῶμεν γ' ἂν κοινῶς οἱ πάντες τὴν ἄμπελον καὶ
τὸν ἵππον· ἀλλ' ὁ μὲν γεωργὸς ἕνεκα καρποφορίας ἡ κακὴ ἡ ἄμπελος· καὶ ὁ ἱππικὸς
ἄθυμον ἢ ταχὺν Διὰ κρίνει ῥᾳδίως. τὸ δὴ ἄλλως παρ' ἄλλως εὐφυΐαι πρὸς ἀρετὴν, ἀπαιδεύμαλα μέν τινα τῶν ὕστερον πεφυκότων παρὰ τοὺς ὑπάρχοντας ἐνδείκνυται, πλειστηλα δὲ καὶ ἀρε-
τὴν, οὐδὲ λύπην σωτῶν ἀμείνω· φυτῶν κατεργεῖ, ὁπότε καὶ οἱ κακῶς πεφυκότες πρὸς ἀρε-
τὴν, τῆς προσηκούσης παιδείας τυχόντες, ὡς ἔπειν καλοκἀγαθίας ἤνυσαν· καὶ αὖ τἀναντία,
οἱ ἀπαιδεύτως φυτεύ. ἀμελείᾳ γεγόνασι κακοί. Φύσει δὲ αὖ κοινωνικὸς καὶ δικαίους ὁ θεὸς
ἡμᾶς ἐδημιούργησεν. ὅθεν οὐδὲ τὸ δίκαιον ἐκ μόνης φαίνεσθαι τῆς ἁπλῶς ῥητέον· ἐκ δὲ τῆς ἐντο-
λῆς ἀναζωπυρεῖσθαι τὸ τῆς δημιουργίας ἀγαθὸν νοητέον· μαθήσει παιδευθείσης τῆς ψυχῆς ἐθέλειν αἱρεῖσθαι τὸ κάλλιστον. ἀλλὰ καθάπερ καὶ ἄνευ γραμμάτων πεφυκέναι δυνατὸν φαμέν·
οὕτως τὸν εἶναι τὰ ἐν τῇ πίστει λεγόμενα εὐχείρωτα, μὴ μαθόντα, ὁμολογοῦμεν. τὰ μὲν γὰρ ὧν 40
λεγόμενα πεπίστευται, τὰ δὲ ἀληθείᾳ μὴ πεπίστευται, οὐχ ἁπλῶς ἡ πίστις, ἀλλ' ἡ σὺν τὴν μά-
θησιν πίστις ἐμπεσοῦσα. ἡ δὴ ἀγνοια, ἀπαιδευσία τε ἅμα καὶ ἀμαθία, τὴν ἀπειρίαν τῶν θείων
καὶ ἀνθρωπίνων ἐνθήσει τῇ διδασκαλίᾳ. ἀλλ' ὡς ἐν πανηγύρει βίου ὀρθῶς ἐστι βιῶν, ἵνα δὲ καὶ ἐν
εὐσεβείᾳ ἕξεται· καὶ ῥᾷον ἅμα καὶ θᾶττον σὺν τῇ προπαιδείᾳ μηχάσεται ἄν τινα τὴν ἀρετὴν ὁμο-
λογοῦμεν, οὐδὲ δίχα τούτων ἀθήρατον οὖσαν· ταλὴν καὶ τότε τοῖς μεμαθηκόσι καὶ τὰ αἰσθητήρια συγγεγυμνασμένοις. μῖσ μὲν γὰρ, φησὶν ὁ Σαλομὼν, ἐγείρει νεῖκ· ὁδοὺς δὲ ζωῆς, "
Φυλάσσει παιδεία· ὡς μὴ ἀπατηθῆναι, ὡς μὴ κλαπῆναι πρὸς τῶν ἀπὸ βλάβῃ τῶν ἀκροωμέ- "
νων καὶ τεχνίαν ἠσκηκότων. Παιδεία δὲ ἀνιξίλεγκος, πλανᾶται, φησὶν· καὶ χρὴ μετεῖναι τὸ "
ἐλεγκτικὸν εἶδος, ἕνεκα τῆς δόξας τοὺς ἀπατηλὰς Διακρίνειν τῶν σοφιστῶν. εὖ γ' ἂν ὁ Ἀνά- 102
ξαρχος εὐδαιμονικῶς ἐν τῷ περὶ βασιλείας γράφει· Πολυμαθὴς κάρτα μὲν ὠφελῇ, κάρτα δὲ "
βλάπτει τὸ ἴσχνα· ὠφελεῖ μὲν, τὸν δὲ ἄξιον ὄντα· βλάπτει δὲ, τὸ ῥηδίως φωνίσται πάντας καὶ ἐν "
πάντι δήμῳ. χρὴ δὲ κρυπτόμενα αἰδεῖσθαι· σοφὸς γὰρ ὅστις ὅσα καὶ δύναται ἀποδύσασθαι, "
ἢ μὴ δύναται ἀποδύσασθαι, οὐ λυμαίνεται ἐν σοφίᾳ, γνώμῃ σὺν ἔχουσι μερίσας. καὶ Ἡσίοδος·

Μυσίων, αὖτ' ἄνδρα πολυφραδέοντα πιθέσθαι
Θέσπιν αὐδήεντα· εὔπρον μὲν γὰρ ἐν λέ-
γοις, τὸ πολυφράδμονα λέγει· δῆον δέ, τὸ αὐδήεντα· καὶ θέσπιν, τὸ ἔμπρον, καὶ φιλόσοφον, καὶ τὸ
ἀληθείας ἁπτόμενα. καταφαίνεται τοίνυν προπαιδεία ἡ Ἑλληνικὴ, συνεργὸς αὐτῇ φιλοσοφίᾳ
δεδοσθαι ἡγοῦμαι τοῖς ἀνθρώποις, ὑπ' αὐτῆς προηγούμενον, ἀλλ' ὃν τρόπον οἱ ὑετοὶ καταρρήγνυται εἰς τὴν
γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ εἰς τὴν κοπρίαν, καὶ ὅλη τὰ δόμαλα βλαστάνει σὺν ὁμοίως καὶ τὰ ἕ πυρός·
φύεται τε καὶ ἅπτεται τῶν μνημάτων συκῆ, καὶ ἐλαία τε καὶ ἀναιδιστέρων δένδρων· καὶ ἓν φυόμενα ἐν τούτῳ
προκύπτει τῶν ἀληθῶν· ἔστι δ' αὐτῆς ἕ ὑετὸς ἀπόλαυσις δυνάμεως· ἀλλ' ὑπὸ αὐτοῦ ἔρχεται χόρ-
τον τοῖς ἐν τῷ πόνῳ φυομένοις, ἢ καὶ ξηραίνεσθαι, ἢ ὅλως πλήσθαι. καὶ δὴ καὶ τοῦτο χρησιμεύει ἡ τοῦ
αὐτοῦ παροχὴ, ἵνα ὁ κύριος ἕρμηνεύσῃ, ὡς γὰρ ὁ τῆς ἐν ἀνθρώποις γῆς γεωργὸς, ὁ ἄνω-
θεν αὐτοῖς ἐκ καταβολῆς κόσμου τὰ θρεπτικὰ σπέρματα· ὁ τὸν κύριον καθ' ἑκάστην καιρὸν ἐ-
πιμελούμενος λόγου· οἱ καιροὶ δὲ καὶ οἱ τόποι οἱ διάφοροι τὰς διαφορὰς ἐμφαίνουσι. ἄλλως τε ὁ γεωρ-
γὸς, ἕ πυρὸς μόνου καὶ τῶν τοιούτων πλείους εἰσὶ διαφοραί· σπείρει δὲ καὶ τὰ ἄλλα σπέρμα-
τα, κριθάς τε, καὶ κυάμους, καὶ πόαν, καὶ ἄγχουσαν, καὶ τὰ κηπευόμενα, καὶ τὰ ἀνθρωπικὰ σπέρ-
ματα· τῆς αὐτῆς δὲ γεωργίας καὶ ἡ φυτουργία, ἐργαζομένου ὁμοίως καὶ περὶ τὰ φυτώρια, καὶ περὶ τὰς
παραθέσεις, καὶ τὰ ὡραῖα, καὶ ὅλως παντοίων δένδρων φύσιν καὶ τροφήν. ὡσαύτως ἡ ἰατρικὴ πολυ-
μενικὴ μόνη, ἀλλὰ καὶ ἡ βοτανολικὴ, ἱπποτροφική τε καὶ κυνοτροφικὴ, καὶ μελισσουργικὴ, τέχναι
πᾶσαι· σωτηρίου δ' εἰσὶν, ἀγελοκομική τε καὶ ζωοτροφικὴ, ἀλλήλων μὲν τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον
διαφέρουσι, πάντων δὲ πάσαις βιωφελεῖς. φιλοσοφίαν δ', ἕ τὴν Στωϊκὴν λέγω, ὑδὲ τὴν Πλα-
τωνικὴν, ἢ τὴν Ἐπικούρειόν τε καὶ Ἀριστοτελικὴν· ἀλλ' ὅσα ἀρίστη παρ' ἑκάστῃ τῶν αἱρέσεων τού-
των καλῶς, δικαιοσύνῃ μετ' εὐσεβοῦς διδασκαλίας, τοῦτο σύμπαν τὸ ἐκλεκτικὸν φι-
λοσοφίαν φημί. ὅσα δ' ἀνθρωπίνων λογισμῶν ἀποτετμημένα παρεχάραξαν, πῶς ἂν οὐκ αὖ πά-
ντα θεία ἁπλῶς εἴποιμ' ἄν. ἤδη δ' κἀκεῖνο σκοπῶμεν, ὡς ἕ τῆς αὐτῆς ἁπτόμενοι, ἀλλοῦσι καλῶς ἐν
ποιεῖν· εὐπρεπὲς γὰρ φαίνεται ἕνιοι δὲ καὶ εὐστόχως ἀλλοῦσι εἰς τὸ φαίνεσθαι ἀλη-
γειν. Ἀβραὰμ δ', οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀλλ' ἐκ πίστεως, ὑδὲν ἦν ὅ φιλόσοφον αὐτῆς μὴ τῶν πα-
λαιῶν τὸ βίᾳ, κἂν εὐεργέτης ὠστιοῦν, εἰ μὴ πίστιν ἔχοιεν. ἀλλὰ τοῦτο γὰρ Ἑλλήνων φωνῇ ἑρμηνεύ-
θη πω αἱ γραφαὶ, ὡς μὴ πόθεν ἀγροίας προκαλέσεσθαι δυνηθῆναι τοὺς αὐτοὺς, οὓς ἐξῆλθεν
ὁπόθεν ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν, ἢν μόνον ἐθελήσωσιν. ἄλλως τε τὸ ἀληθείας λέγει, ἄλλως ἡ ἀλή-
θεια ἑαυτὸν ἑρμηνεύει. ἕτερον γὰρ χασμὸς ἀληθείας, ἕτερον ἡ ἀλήθεια· ἄλλο ὁμοίωσις, ἄλλο αὐτὸ
τὸ ὄν· καὶ ἡ μὲν, μαθήσει καὶ ἀσκήσει τεύξεται· ἡ δὲ, δυνάμει καὶ πίστει δωρεᾷ γὰρ ἡ διδασκαλία
τῆς θεοσεβείας· χάρις δὲ, ἡ πίστις. πιθανὸς γὰρ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ θέλημα γινώσκομεν. Ἀνοί-
ξαι ἄν, φησὶν ἡ γραφὴ, πύλας δικαιοσύνης· ἵνα ἐν αὐταῖς εἰσελθὼν ἐξομολογήσωμαι τῷ κυρίῳ.
ἀλλ' αἱ μὲν, εἰς δικαιοσύνην ὁδοὶ, πολυτρόπως σώζουσι τοῦ θεοῦ· ἀγαθὸς γάρ· πολλαί τε καὶ
ποικίλαι, καὶ φέρουσαι εἰς τὸν κυρίειον ὁδόν τε καὶ πύλην. εἷς δὲ τὸν βασιλικήν τε καὶ αὐθεντι-
κὴν εἴσοδον ζητῆς, ἀκούσῃ· Αὕτη ἡ πύλη τοῦ κυρίου· δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ. πολλῶν πίστιν
εἰσαγομένων πυλῶν ἐν δικαιοσύνῃ, αὕτη ἦν ἐν Χριστῷ· ἐν ᾗ μακάριοι πάντες οἱ εἰσελθόντες, καὶ
κατευθύνοντες τὸν πορείαν αὐτῶν ἐν ὁσιότητι γνωστικῇ. αὐτίκα ὁ Κλήμης ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους
ἐπιστολῇ, τὴν λέξιν φησὶ, τὰς διαφορὰς ἐκπεμόμενον τῶν τοῦ ἐκκλησίαν δοκίμων· Ἤτω
τὸ πίστις· ἤτω δυνατὸς τὴν γνῶσιν ἐξειπεῖν· ἤτω σοφὸς ἐν διακρίσει λόγων· ἤτω ἐργάτης ἐν ἔργοις.
ἡ δὲ σοφιστικὴ τέχνη, ἣν ἐζηλώκασιν Ἕλληνες, δυνάμις ἐστὶ φαντασικὴ, διὰ λόγων, δοξοῦν ὁμο-
ποιητικὴ ψευδῶν, ὡς ἀληθῶν· παρέχει γὰρ πρὸς μὲν πιθὼ, τὴν ῥητορικήν· πρὸς τὸ ἀγωνιστικὸν
δέ, τὴν ἐριστικήν. αἱ τοίνυν τέχναι, ἐν μὴ μετὰ φιλοσοφίας γένωνται, βλαβερώτεραι πάντα πά-
103 ντων εἰσὶν ἄν. αὔτικρυς γὰρ ὁ Πλάτων κακοτεχνίαν προσεῖπεν τὴν σοφιστικήν· ὅ τι Ἀριστοτέλης ἐ-
πόμενος, κλοπικήν τινα αὐτὴν ἀποφαίνει· ἅτε τὸ ὅλον τῆς σοφίας ἔργον πηδητὸς ὑφαιρεμέ-
νην, ἐ ἐπιγελλομένην σοφίαν, ἢν σὺν ἐμελέτησεν. ἐν βραχεῖ δ' εἰπεῖν, καθάπερ τῆς ῥητορικῆς
ἀρχὴ μὲν, τὸ πιθανὸν· ἔργον δὲ, τὸ πραγμα· καὶ τέλος, ἡ πιθώ· ἤτω τῆς ἐριστικῆς ἀρχὴ
μὲν, τὸ δοξαν· ἔργον δὲ, τὸ ἀγώνισμα· καὶ τέλος, ἡ νίκη. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὸ σοφιστικὸν
ἀρχὴ μὲν, τὸ φαινόμενον· ἔργον δὲ ὑπόνοια· τὸ μὲν, ἐκ ῥητορικῆς. διεξοδικὸν φαινόμενον· τὸ δὲ,
ἐκ διαλεκτικῆς, ἐρωτητικὸν· τέλος δ' αὐτῆς, ἡ ἔκπληξις. ἅτε αὖ θρυλλουμένη τοῖς διατρι-
βαῖς διαλεκτικὴ, γύμνασμα φιλοσοφίας εἶναι τὸ ἔνδοξον δόκιμον· αὐτοπρεπῆς ἴσκιον δυνάμεως·
ὑδαμοῦ δ' ἐστὶ τὸ πίστις ἡ ἀλήθεια. ἐκ τοῦτο τοίνυν ὁ γνησιώτατος ἀπόστολος, ἐκφαυλίζων τὰς εἰσ-
τὰς τῶν τῆς λέξεων τέχνας, Εἰ τις μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις, φησὶ, διδασκαλίᾳ δέ τινι
τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος· ἀλλὰ νοσῶν εἶναι ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται ἔρις,
φθόνος,

φθόνης, βλασφημία, ὑπόνοιαι πονηραὶ, ἀλλοτριεπισκοπὴ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸ νοῦ, καὶ ἀποστρεφομένων τῆς ἀληθείας. ὁρᾷς ὅπως πρὸς αὐτὰς κεκίνηται, νοσοῦντα ὀνομάζων τὴν λογικὴν τέχνην αὐτῶν· ἐφ' ᾗ στομώσαντα οἷς φίλη ἡ σωμύλη αὐτὴ κακοτεχνία, ἵνα Ἕλλωσιν ἦσιν, ἵνα καὶ βάρβαροι σοφιεῖ. παγκάλως ὖν ὁ τραγικὸς Εὐριπίδης ἐν τῷ Φοινίσσαις λέγει·

——ἐσθλὴ ἄδικος λέγουσα, Νοσοῦν ἐν αὐτῇ, φαρμάκων δεῖται σοφῶν.

ὑγιαίνων μὲν γὰρ ὁ σωτὴρ λόγος, αὐτὸς ὢν ἀληθείας· καὶ τὸ ὑγιαῖνον αἰεὶ, ἀθάνατον μένει· ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ τι καὶ θνητὴ ἀλόκρισις, ἀθρότητός τε καὶ πάθους θανατηφόρον. λύκοι ὅταν ἁρπάσωσι, τοὺς βατὸν καθλοις ἐγκεκαυμμένοις, ἀνδραποδίζεταί τε καὶ ψυχαγωγεῖ εὔγλωσσοι, κλέπτουσι μὲν ἀφανῶς, διελεγχόμενοι δὲ λησταὶ, αἴρειν ἀγωνιζόμενοι καὶ δόλῳ καὶ βίᾳ ἡμᾶς δὴ τοὺς ἀπείρους, ὡς αὖ ἀπλῆν ἀδωματωτέρους.

Ἀγλωσσία δὲ πολλάκις λεφθεὶς ἀνὴρ, Δίκαια λέξας, ἦσσον εὐγλώσσου φέρει.
Νῷ δ' εὐρέσεσι σώμασι πλεῖστα Κλέπτουσιν, ὥστε μὴ δοκεῖν ἃ χρὴ δοκεῖν·

ἡ τραγῳδία λέγει. τοιγάρτοι δεῖ οἱ ἐριστικοὶ ἔστι, εἴτε αἱρέσεις μετίασιν, εἴτε καὶ ἀλλεκτικὰ σπασκεύσεν τεχνύδρια· ἔστι οἱ τὰ κατάπτερα κατασπῶντες, καὶ μηθὲν ὑφαίνοντες, φησὶν ἡ τραφὴ· ματαιοπονίαν ἐζηλωκότες, λεῶ κυδέαν ἀνθρώπων ἐ δοσόφοτος ἐκάλεσε, καὶ πανουργίαν, πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης ὅλη πήδειον. ὡσὶ γάρ, φησι, πελλοὶ ἀνυπάκτοι, ματαιολόγοι, φρεναπάται. οὕτως οὐ πᾶσιν ἔρρηται, Ἡμῖν ἐστὶ αἱ ἄλες τῆς γῆς. ὡσὶ γάρ τινες τῶν καὶ λόγου ἐπεκτεταμένοι, τῆς ἐχθύσι τῆς θαλασσίους ἐοικότες, οὐ δὴ ἐν ἁλμῃ ἐκ γλυκείας τρεφόμενοι, ἀλλ' ὅμως πρὸς τὴν σκληρότητα δέον. ἐγὼ γοῦν καὶ πάνυ ἀποδείκνυμι τὴν τραγῳδίαν λέγουσαν·

Ὦ πᾶς, γλῶσσ' αὖ εὐλεγόμενοι αἱ λόγοι Ψευδεῖς· ἐπῶν δ' ἡ κάλλιστον νικᾷ αὖ
Τἀληθές. ἀλλ' ὑ τῦτ' τάχιβίστερον· Ἀλλ' ἡ φύσις καὶ τὸ ῥθὸν· ὃς δ' εὐγλωσσίαν
Εἰ καὶ σφὸς μὲν, ἀλλά γε ἃ πράγματα Κρείσσω νομίζω τῶν λόγων ἀεὶ πλέ. εὖ δ' οἶδ

ἅπερ ὁρεκτὸν πᾶς πολλοῖς δρίσκεν. ἃ μὲν γὰρ ἐκείνους ἐθέλω, οὐκ ἀσκεῖμεν ἡμεῖς· ἃ δ' ἡμᾶς ἴσμεν, μακράν ἐστι τὰ ἐκείνων ἀληθίσιος. Μὴ γενώμεθα κενόδοξοι, φησὶν ὁ ἀπόστολος, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες. ταύτῃ τοι ὁ Φιλαλήθης Πλάτων, οἷον θεοφερούμενος, Ὡς ἐγὼ πιστός, φησὶν, ἐστὶν ὑδενὶ ἄλλῳ ἢ τῷ λόγῳ πείθεσθαι· ὡς αὖ μὰ σκοπουμένῳ βέλτιστα φαίνεται. αἰτιατέον γοῦν τὰς ἄνθρωπίνας δόξας πιστεύοντας· ὡς μὴ πρέπον, ἀφειμένους δ' ὀρθῆς καὶ ὑγιοῦς λόγου, τῷ κοινωνοῦντι δ' ψεύδους πιστεύειν. τὸ μὲν γὰρ εἰδέναι τὰ ἀληθῆ, κακὸν ἐστι· τὸ δ' ἀληθεύειν καὶ τὸ ὄντα δοξάζειν, ἀγαθόν. τῶν δ' ἀγαθῶν, ἀκουσίως μὲν εἶρον οὐθρωποι· εἶρον δ' ὅμως, ἡ κλαπέντες, ἢ ζητοῦντες, ἢ βιασθέντες, καὶ μὴ πιστεύσαντες. ὁ μὲν δὴ πιστεύσας, ἐκὼν ἤδη παρεκαλύπτο· κλέπτει δ' ὁ μὲν πεπεισθεὶς ἐκλαθόμενος ὅπερ μὲν, ἐ χρὸν. τὸ δὲ, ὁ λόγος ἐξαιρούμενος λανθάνει. βιάζεταί τι πολλάκις ἐδωίη τε καὶ ἀληθῶν, φιλεγκικὰ τὸ αὖ καὶ φιλοτιμοῦ μὴ τὸ δοξάσαι· καὶ ὅτι πᾶσι ζητοῦσι, εἰ ἢ πι ὑφ' ἡδονῆς κλεπτόμενοι, ἢ ὑπὸ φόβου δείσαντες πᾶσαν δὲ, ἐκάστοι τρόπῳ· καὶ τούτων ὑδὲν αὖ ποτι σθένειν ἐκλάβοι. ἔνιοι δὲ, ὑφυῆς οἰόμενοι εἶναι, ἀξιοῦσι μήτε φιλοσοφίας ἅπτεσθαι, μήτε διαλεκτικῆς, ἀλλ' ἃ μηδὲ τῷ φυσικῇ θεωρίᾳ σκοπεῖσθαι· μείλιον ἢ ἐ φιλεῖ τὴν πίστιν ἀπαρτᾶσιν· ὥσπερ οἱ μηδεμίαν ἡξίουν σπορὰν ποιεῖσθαι πρὶν ἀμπέλου, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὰς βότρυας λαμβάνειν. ἄμπελος δὲ ὁ κύριος ἀληγορεῖται· παρ' ὃ μὲν σπορὰς ἐ τὴν γεωργικὴν τὸ χῦ τὸ λέγει, τὸν καρπὸν τρυγητέον· κλαδευτέον δεῖ, σκάψαι, ἀνασῆσαι, καὶ τὰ λοιπὰ ποιῆσαι· ἀρεπάνου τε εἶναι καὶ μακέλλης, καὶ τῶν ἄλλων ὀργάνων τῶν γεωργικῶν πρὸς τὴν σπορὰν ἀμπέλου χρεία· ἵνα ἡμῖν τὸ ἐδώδιμον καρπὸν ἐκφύῃ. καθάπερ δὲ ἐν γεωργίᾳ, ὕτω καὶ ἐν ἰατρικῇ, χρησιμαθὴς σκῆν, ἐ πωκιλωτέρων μαθημάτων ἀψώμεθα, ὡς βέλτιον γεωργεῖν τε καὶ ὑγιαζειν δυνάσθαι. ὕτω καὶντεῦθα χρησιμαθῆ φημι, τὸν πάντα σπὶ τὴν ἀλήθειαν ἀναφέροντα· ὥστε καὶ δοσοφοτείας, καὶ μουσικῆς, καὶ δοσοφαμματικῆς, καὶ φιλοσοφίας αὐτῆς, δρεπόμενον τὸ χρήσιμον, ἀνεπιβούλευτον φυλάττειν τὴν πίστιν. παροράται δὲ καὶ ὁ ἀθλητὴς, ὡς πρεσβύτερη· ἀλλ' ὡς τὴν σωτηρίαν συμβαλλόμενον. αὐτίκα καὶ κυβερνήτην τὸν πολύπειρον ἐπαινοῦμεν, ὃς πολλῶν ἀνθρώπων ἤδει ἄστα· καὶ ἰατρὸν, τὸν ἐπὶ πολλῶν γεγυμνασμένον. ἢ πῶς καὶ τὰ ἐμπορικὰ ἀναπλάττουσιν. ὁ δὲ πρὸς τὸν βίον ἀναφέρων ἕκαστα τὸ ὀρθὸν, ἔστι τῶν Ἑλληνικῶν, καὶ τὰ βαρβαρικῶν, ὑποδείγματα κομίζων, πολύπλοκος ὢν τὸ ἀληθείας ἰχνηλάτης, καὶ τῷ ὄντι πολυμαθὴς, δίκην τὰ Βασσάρου λίθου. ἅσπερ ἔστι λυδὴ, διακρίνουσα πιστευομένη τὸ νόθον δοσὸ τῦ ἰθαγενοῦς χρυσίου. καὶ ἱκανὸς ἂν χωρίζειν ὁ πολύιδρις ἡμῶν καὶ γνωστικὸς, σοφιστικὴν μὲν, φιλοσόφου· κομμωτικὴν δὲ, γυμναστικῆς· καὶ ὀψοποιικὴν, ἰατρικῆς· καὶ ῥητορικὴν,

Ἀλεξικλῆς· καὶ μετὰ τὰς ἄλλας τῆς κ' τὴν βάρβαρον φιλοσοφίαν αἱρίσεις, καὶ τῆς τῆς ἀληθείας. πῶς ἢ οὐκ ἀναγκαῖον δεῖ νοητῶν φιλοσοφεῖν Ἀλεξανδρεῖς, τὸν ὑπὲρ πάντα τὰ τοῦ θεοῦ δυνάμεως ὑπερβολὴν ἡμῖν; πῶς δὲ ἐχρὴ καὶ διαιρεῖσθαι χρήσιμον, τίς τι ἀμφίβολος φανὰς, ζῳς τι ὁμωνύμως ἐκφερομένας κ' τὰς Ἀλεξήκας; παρ' ἀμφιβολίαν γὰρ ὁ κύριος τὸ Ἀλέξολον κ' τὸ τῷ πέρασμα σοφίζοπ χρῆσον· καὶ οὐκ ἔστι ἐγωγε ἐντεῦθα σπουδῇ, ὅπως ποῖ ὁ τὴν φιλοσοφίας καὶ τὴν Ἀλεκτικὴν εὑρετὴς, ὡς τινες ὑπολαμβάνουσιν, παραγῇ, τῷ κατ' ἀμφιβολίαν ἀπτώμενον τρόπῳ. ἡ δὲ οἱ σοφισταὶ καὶ οἱ δοξασταὶ, ἃ ζῳς τέχνας ἐγνώκασιν, δι' ὧν τὰς κ' φιλοσοφίαν ἐμφαίνῃ γυμνάσματα· ἀλλ' ὁ νῦς γε τῆ σοφικῆ καὶ τῆ διδασκαλικῆ πνεύματι ὑπεκρυμμένως λαλήμενον, Ἀλεξάνδρῳ μὴ πείθων εἶναι τοῦ σωτῆρος ἀκολούθους ἐπὶ τυχοὺς ἀπατῆ σοφιστικὰς διδασκαλίας. ἀσφαλῶς γὰρ ἐγνώκασιν τὸ νοῦν ἐκείνων οἱ σοφισταὶ, κ' οἱ τὰ πνεύματα μαθηταί· οὐ γὰρ πίστως, καὶ ὡς ἔχ οἷόν τε ῥᾴδιος, ὡς τὸ πνεῦμα κρῖναι· ἀλλ' ἔχ ἅτερος ἐκδέξασθαι μὴ μεμαθηκότας. τὰς δὲ ἐπιπλὰς φησὶν ἀποχράψαι ἀνθρώπους, βουλήσει κ' γνώμῃ δοκεῖν ἀναπαύεσθαι λόγους ἀληθείας τῆς προβαλλομένης σοι. τίς ἂν ἡ γνῶσις κ' δοκεῖ εἶναι, ἢ τίς κ' τὸ ἐρωτᾶν; ἢ σὺ αὐ αὐτὴ Ἀλεξανδρική. τί σὺ; ἐχὶ κ' τὸ λέγειν ἔργον ἐστὶ, ἐκ τ' ποιεῖν ἐκ κ' λόγου χάριν; ἡ γὰρ μὴ λόγῳ πεπαίδευμαι, ἀλόγως ποιοῦμεν αὖ. τὸ λογικὸν γ' ἔργον κ' θεοῦ ἀκούσῃ· καὶ οὐδὲν χωρὶς αὐτοῦ γίνεται, φησὶ, τὸ λόγου τοῦ θεοῦ. ἢ οὐχὶ καὶ ὁ κύριος λόγῳ παίδα ἔπαυσεν, ὀργᾷ δὲ καὶ τὰ κτήνη ὀλοθρεύοντα ἀναγκάζοντι τῷ φόβῳ. ἐχὶ δὲ καὶ οἱ ὀρθοδοξασταὶ καλούμενοι, ἔργοις προσφέροντες καλοῖς, οὐκ ἀδόκιμα ἀποῦσιν; Ἀλεξανδρεῖς ἦν ὁ σωτήρ. ἆρα λαῶν πρῶτον, ἐλάλησεν καὶ οὐχαρίστησεν· εἶτα κλάσας τὸν ἄρτον προῄκεν, ἵνα δὴ φάγωμεν λογικῶς· κ' τὰς χαρὰς ὑπομένοντες, πολιτευώμεθα καθ' ὑπακοὴν, καθάπερ δὲ οἱ λόγῳ χρώμενοι ποιηρῷ. ὑδὲν τῶν ἔργῳ χρωμένων ποιηρῷ Ἀλεφέρουσιν· ἡ γὰρ Ἀλεξολῆ, ξιφους Ἀλεκτος· καὶ λύπλιν ἐμπικῆ βλασφημα ἐξ ὧν αἱ κ' βιᾶται ἀναπαύσῃ· ἔργα κ' ποιηρὰ λόγου εἶναι αὐ τοῦτο· ἵνα καὶ οἱ λόγῳ ἀγαθῷ κεχρημένοι, συνεγκλείουσι τὰς τα καλὰ τ' ἔργων ὑπὲ πλῆσιν. αἰακτῆσαι γ' ἂν καὶ ὁ λόγος τῶν ψυχῶν, καὶ ὑπὲ καλεκαγαθίαν ποιήσῃ· μακάριος ὁ ἐπείδιξις. ὅτ' ἂν βλασφημητὴς ὁ ὑπεπιπλικὸς πρὸς τὰ οὐ λέγῃ δωσαμένου· ὑδὲ μὴν κακίσῃ ὁ σοφιστὴς εὖ λέγῃ, πρὸς τὰ οὐ ποιεῖν ὑπεπηδεῖν· πρὸς δὲ ὧν ἐκάτερος πέφυκον, ἐνεργάνται. ὁ σὺ ἂν τὸ ἔργον δείκνυσιν, τῶτ' ἄπρες λαλεῖ, οἷον ὑπιμάζων τῇ εὐποιΐᾳ τὴν ὁδόν. κ' ὑπὲ τὴν εὐεργεσίαν ἄγων τὰς ἀκούσῃς. ἔστι γὰρ καὶ σωτῆρος λόγος, ὡς κ' ἔργον σωτῆρος. ἡ δικαιοσύνη γ' ἂν, ἡ χωρὶς λόγου πνεύσῃ. ὡς δὲ τὸ οὐ παίσαιμεν ἀθεμιτῶτερον, ἐὰν τὸ εὖ ποιεῖν ἀφιλλῆμεν· ἵνα τὴ ὑπακοὴ καὶ πίστις ἀναιρῆται, μήτε τῆς ἐπιπλῆς, μήτε τῆ τῶν ἐπιπλεῖ παφλαιοῦσι συμπαραλαμβανομένων. τινὶ δὲ ἄλλην ἐπικρίμεν ἔ λόγων ἔ ἔργων. τὸν ἢ ἑρμητικὴν τε κ' σοφιστικὴν τέχνην, παραιτητέον παντελῶς· ἐπὶ κρὶ αἱ λέξις αὐτὰ τῶν σοφιστῶν, ἃ μοῦσαι χρηπυσσυσι κλέπτουσι τὰς πόλις, βιαζόμεναι δι' ἑαυτὰ ὅπ, Καδμείαν νίκην ἀπωίσκανται. πάντως γὰρ μᾶλλον ἀληθὴς ὁ ψαλμὸς ἐκεῖνος· Ὁ δίκαιος ζήσεται ἐκ πίστεως ὅπ οὐκ ὄψεται καταφθοράν· ὅτ' ἀνίδῃ σοφοὺς ἀποθνήσκοντας. τίνας δὴ σοφὰς λέγῃ, ἄκουσον ἐκ τ' σοφίας Ἰησοῦ· Οὐκ ἔστι σοφία πανηγύρεως ὑπόκρισις. ταύτην δὴ λέγῃ, ἣν ἐπιστήσαν τέχναι λεκτικαί τε ἔ Ἀλεκτικαί. ζητήσῃς ἂν σοφίαν παρὰ κακοῖς, ἔ ἐχ εὑρήσῃς. κἂν πύθῃ πάλιν ποίαν ταύτην. Στόμα δικαίου. φήσῃ σοι, ἀποκάλυψε σοφίαν. σοφία ἢ ὁμωνύμως τῇ ἀληθείᾳ. ἡ σοφιστικὴ λέγῃ τέχνη. ἐμοὶ δὲ ἑκάστου οἴκοθεν πρόκειται, βίῳ μὲν κ' τὸ λόγου καὶ νοῦν τὰ σημαινόμενα· εὐγλωττίαν δὲ μηκόθεν ζηλῶσα, ἀρκοῦσαν μόνῳ τῷ αἰνίξασθαι τὸ νοούμενον. ὁπόθεν δὲ ὀνόματα δηλοῦσαν τοῦτ' ὅπερ παρεσπάσθαι βούλομαι, ὑδὲν μοι μέλει. σωθῆναι γὰρ οὐ δοκεῖ ὅτι καὶ σωφρασθῆναι τοῖς σώζεσθαι γλιχομένοις, βέλτιόν ἐστιν, οὐχὶ σωθῆναι τὰ λεξείδια καθάπερ τὰ κόσμια. κἂν Φυλάξῃς, φησὶν ὁ Πυθαγόρειος, ἐν τῷ Πλάτωνος πολιτικῷ, τὸ μὴ ἀτυδάζειν ὑπὸ τοῖς ὀνόμασι, πλησιώτερος εἰς γῆρας ἀναφανήσῃ φρονήσεως. καὶ ἴσγε τῷ Θεαιτήτῳ εὔρους ἂν πάλιν, Τὸ δὲ εὐχερὲς τῶν ὀνομάτων τι ἔ ῥημάτων, ἔ μὴ δι' ἀκριβείας ἐξετάζομένων, τὰ μὲν πολλὰ οὐκ ἀγνοῦς, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τάττειν ἑκάστοτε, ἀνελεύθερον· ὅσον σὺ ὅτε ἀναγκαῖον πῶπα, ὡς ἔνι μάλιστα Ἀλεξάνδρειον ἐξηγήσεται ἡ γραφή· Μὴ πολὺς ἐν ῥήμασι γίνου· λέγεται ἡ μὲν γὰρ λέξις, οἷον ἑαθὴς ὑπὲ σώματος· τὰ δὲ πράγματα, αἴρεις ἐστὶ καὶ νεῦρα. ἃ χρὴ τοίνυν τ' ἑαθῆτος πρὸ τ' τοῦ σώματος σωτηρίας κήδεσθαι. εὐτελὴ γὰρ ἃ μέσον δίαιταν, ἀλλὰ καὶ λόγου ἀσκητέον ἀπέρεισίν τε κ' ἀβέβαιον, τῶν τὸν ἀληθῆ βίον ἐπιτηρημένων, εἴ γε τὴν τρυφὴν ὡς δολεράν τι ἔ ἀσωτον παραιτησόμεθα· καθάπερ τὸ μῦρον κ' τὴν πορφύραν οἱ παλαιοὶ Λακεδαιμόνιοι, δολερὰ μὲν τὰ ἱμάτια, δολερὰ δὲ τὰ χρίματα ὑπολαβόντες ὀρθῶς καὶ ὀνομάσαντες· ἐπὶ μήτε

σκήνῃ

ὁποίᾳ καλὴ συμβασία τροφῆς, ἡ παλαίωσις τῶν τρεφόντων ἔχεται τὰ ἡδύσματα· μήτι λόγων χρῆσις ἀσκία, ἡ πρὸς μᾶλλον ἢ ὠφελεῖν τὰς ἀκοὰς δυναμένη. Μοῦσας Σειρήνων ἡδίους ἡγοῦμαι Πυθαγόρας περιεῖδε· τὰς σοφίας ἀσκεῖν μὴ μᾶλλον ἡδονῆς διδάσκων, ἀπαιτηλοτέρας δὲ τὰς ἀλλοκοτολίγκους ψυχαγωγίας. Σειρῆνας ἢ παραπλούσας, ὡς λέγει καὶ τῇ Σφιγγὶ ὑπακοῦσαι ἀμούσους ἄλλους εἶς· ἡ ἢ Βάλεσθαι μηδὲ εἷς. ἄκνην πλατύνειν τὴν φυλακτήριον χρὴ πᾶν, κινδυνεύουσι ζηλωτὴς· λέγει ἢ τῷ γνωστικῷ κἂν εἷς μὲν ⊙ ἀκροατὴς εὑρεθῇ. ἔστιν γὰρ ἀκοῦσαι καὶ Πινδάρου τοῦ Βοιωτίου γράφοντος, μὴ πρὸς ἀπάσας αὐλεῖν τὸ δίκαιον λόγον ἰδὼν ὅτι πιστικὰς σιγᾷς ὁ- δοὺς· κέντρον ἢ μάχας ὁ κραιπνὸν λόγ⊙. Δράκοντι ἢ ἂν εὐμάλα ὁ μακάριος ἀποστολ⊙ πεφυκὼς ἡμῖν μὴ λογομαχεῖν τι δεῖ ἡδὺ χρήσιμον, ὅτι καιρὸς φῆ τὸ ἀκούειν· τὰς ἢ βεβή- λους κενοφωνίας, ἐᾶσιν ἄξ· ὅτι πλεῖον ὠφελοῦσιν ἀσπίδας· καὶ ὁ λέγει αὐτὸς ὡς χαί- χαινα νομίζει ἔχειν. αὐτὴ γὰρ ἡ σοφία ἔφη κόσμου, μωρία παρὰ θεῷ ἐστιν. Ἐκ τούτων τὸ σοφὸν κυρι⊙ γινώσκει τοὺς Δραλογισμούς, ὅτι κοσμάτιον. μηδὲς ποτὲ καυχάσθω ἐν ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ· ἔχων Δραυσία εὑρὼν πι ἐν τῷ Ἱερεμίᾳ γέγραπται Μὴ καυχάσθω ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ· ἢ μὴ καυχάσθω ὁ ἰσχυρὸς ἐν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ· ἢ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ· ἀλλ' ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμεν⊙, συνιέναι καὶ γινώσκειν ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ ποιῶν ἔλεος καὶ κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς· ὅτι ἐν τούτοις τὸ θέλημά μου, λέγει κύρι⊙· ἵνα μὴ πιθηκὸς ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγκρατοῦς τοὺς νεκρούς, ὁ ἀποστολ⊙ φησὶν· ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρύσατο ἡμᾶς, ἵνα ἡ πίστις ἡμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ. ὁ γὰρ πολυμαθὴς ἀνακρινεῖ πᾶσα, αὐτὸς ἢ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται ἢ. ἐπεῖνα δὲ κἀκείνων αὐτός· Ταῦ- τα ἢ λέγω, ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ, μηδὲ ὑπεισέρχηται ὁ συλαγω- γῶν. καὶ πάλιν· Βλέπετε δὲ μή τις ἔσται ὑμᾶς ὁ συλαγωγῶν Δρὰ τῆς Φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπά- της, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν· Φιλοσοφίαν μὲν οὖν πᾶσαν, ἀλλὰ τὴν Ἐπικούρειον, ἧς καὶ μέμνηται ἐν τῇ Πραξίσιν τῶν ἀποστόλων ὁ Παῦλ⊙, Δραβάλλων, πόνειαν ἀναιρεῖσθαι, καὶ ἡδονὴν εἰκῇ λέγουσιν, καὶ οὐ δὴ τὴς ἄλλης ⟨στοιχεῖα⟩ ἐκπε- πόμηκεν, μὴ ὑπολαμβάνων τὴν θεοπνευστὸν αἵρεσιν τούτοις· μηδὲ ἰφανίζεσθω τὸν δημιουργόν. ἀλλὰ καὶ οἱ Στωικοὶ, ὧν καὶ αὐτὸς μέμνηται, σῶμα ὄντα τὸν θεὸν Δρὰ τῆς ἀπομοίσεως ὑλῆς πάφει- 106 πηκέναι λέγουσιν, οὐ καλῶς. παράδοσιν δὲ ἀνθρώπινον, τὴν λογικὴν πρόφασιν λέγει δι' οὗ κά- κεῖνα ὑπεισέρχεται· Τὰς νεωτέρας ζητήσεις φεύγειν μεμακισθεὶς γὰρ αἱ ταῦται ⟨φιλονικίαι. Χρὴ- τὴ δὲ φιλομαθίαν. ὁ φιλόσοφος λέγει Πλάτων· Ἐστὶ ἀγώνισμα ἡμῶν, κατὰ τὸ λεοντῖνον Γορ- γίαν, διπλοῦν ἢ ἑρμῆν ἄνδρα, πλάνης καὶ σοφίας. πλάνης μὲν, τὸ κινδυνεύειν ⟨ἀπομᾶναι⟩ σοφίας δὲ, τὸ αἴνιγμα γνῶναι. ὁ γάρ τοι λόγ⊙, καθάπερ τὸ κήρυγμα τὸ ὁλυμπιάσι, καλεῖ μὲν, τὸν βου- λόμενον σοφὸν ἢ, τὸ δυναμένον· ἀκίνητον μὲν, ὅτι πρὸς ἀληθείαν καὶ τῷ ὄντι ἑρμῆν ὁ βέλτι- στον εἶναι τὸν πιστεύοντα ὁ λόγος· Ζητεῖτε γὰρ, καὶ εὑρήσετε, λέγει· ἀλλὰ τὴν ζήτησιν ἐπὶ εὕρεσιν πραιεῖ, τὴν κοινὴν ἐξελάσεις φλυαρίαν, ἐγκρίνων ἢ τὴν ὀχυρώσαν τὴν πίστιν ἡμῶν βεβαίαν. Τοῦτ' ἢ λέ- γω, ἵνα μήτις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ, φησὶν ὁ ἀποστολ⊙, Δράκριβοῦν δηλονότι ⟨ἐστὶ⟩ αὐτὸν λεγόμενα μεμαθηκότες, καὶ πάντας πρὸς τὰ ὑπαφιρόμενα διδιδαγμένοις ὡς ἂν περιελάσωσιν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ βεβαπατῆσθαι, ἐρριζωμένοι, καὶ ἐποικοδομέμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει· πῶθεν δέ, ἡ βεβαίωσις τὸ πίστεως· Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλα· γωγῶν ἀποτὸ πίστεως τὸ τῆς τὸ Χριστὸν διὰ τὸ φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, τὸ αὐαιρέσεως τὴν πρό- νοιαν καὶ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων ἡ γὰρ καὶ τὴν θείαν παράδοσιν φιλοσοφία, ἔφησι τὴν πρό- νοιαν καὶ βεβαίωσιν· ἧς αὐαιρεθείσης, μῦθος ἡ περὶ τὸ σωτῆρα οἰκονομία φαίνεται· καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν, φερομένων ἡμῶν. ἡ γὰρ ἀκόλουθος Χριστῷ διδασκαλία, καὶ τὸ δημιουργὸν ἐκ- θεάζει, καὶ τὴν πρόνοιαν μέχρι τοῦ καθ' μέρος ἄχρι. καὶ τετιμῆσθαι τὸ γνῆσιον εἶδος τὸν τοῦ στοιχείων φύ- σιν ἐπολυπόθησε εἰς δωρεὰν ἐξεμειώλεκεν τῷ θεῷ διδάσκει, καὶ τὴν οἰκονομίαν, ὡς ἡγεμονικὸν τὸ ἁπάσης σοφίας παιδεύσας. στοιχεῖα ἢ φασὶ, Διογένης μὲν, τὸ ἀέρα· Θάλης δὲ, τὸ ὕδωρ· Ἵππασ⊙ δὲ, τὸ πῦρ· καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν λέγειν ⟨ἀποτιθέμενοι, φιλοσοφίας ὄνομα ⟨ἀποδυό- μενοι, ἀθεΐτητες αὐθρωπίσκοι καὶ φιλήδονοι. Διατοῦτ' προσπύχομαι, φησὶν, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ, ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα· ἵνα τὸ ἡμᾶς νήπιοι, φησὶν ὁ αὐτὸς ἀποστολ⊙, ⟨ὄντα τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι· ὁ δὲ νήπι⊙, κἂν κληρονόμ⊙ ᾖ, ἀδὲν διαλλ διαφέρει, ἄχρι τῆς προθεσμίας ὑπὸ πατρός. νήποι δὲν ἐν οἱ Φιλόσοφοι, εἰ μὴ ⟨ὑπὸ τὸν Χριστὸν ἀπεκδεχθῶσιν. ἐν γὰρ ἐκληρονο- μήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης τὸν τοῦ ἐλευθέρας, ἀλλά γ' ἔν σπέρμα ἐστὶν Ἀβραὰμ, τὸ μὴ

ἐξ ἐπαγγελίας τ̀ ἴδιον ἀληθὲς δωρεάν. πλείων δέ ἐστιν ἡ περὶ τὰ προφ̀, τ̀ Δι᾽ υἱοῦ ἔχειν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ. πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος· ὧν καὶ μηδέπω ὀφείλομεν τ̀ λόγον καθ᾽ ὃν πιστεύομέν τι καὶ ἐνεργεῖ, μήτε ἀποδοῦναι δυνάμενοι τῷ αἰτοῦντι ἐν αὐτῷ. Παῦλα γ̀ δοκιμάζειν, ὁ ἀποστολος φησί, καὶ τὸ καλὸν κατέχειν· πῖστις πνευματικοῖς λόγων, πῖστις ἀνακρίνουσι πάντα καὶ ἀληθῆ λεγόμενα· πόρον δοκεῖ, ἢ ὥστως ἔχει τ̀ ἀληθείας. Παιδεία γ̀ ἀνεξέλεγκτος, πλανᾶται· καὶ αἱ πλησαὶ καὶ οἱ ἔλεγχοι, διδάσκαλοι παιδείας σοφίας· εἰ μετ᾽ ἀγάπης ἀληθοῦς ἔλεγχοι· καρδία γὰρ εὐθεῖα, ἐκζητεῖ γνῶσιν· ὅτι ὁ ζητῶν τ̀ θεόν, εὑρήσει γνῶσιν μετὰ δικαιοσύνης· εἰ γ̀ ὀρθῶς ζητήσαντες αὐτόν, εὑρεῖν εὕρον. Καὶ γνῶσιμον, φησίν, ἁ τ̀ λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τῷ δυνάμενον. τὰς δοκήσεις σοφὰς καὶ εἰρμένας εἶναι, οὐκ ὄντας γ̀ σοφὰς, ὀπτασιάζοντα χάφη. Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία θ̃ θεῦ· ἁ τῷ μὴ ἀληθεῖ, ἀλλὰ καθ᾽ ὑπόληψιν πιθανῷ· ἐν δυνάμει γ̀, εἶπεν· μόνη γὰρ ἡ ἀλήθεια δυνατή. καὶ πάλιν, Εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναί τι, οὔπω ἔγνω καθὸ δεῖ γνῶναι· ἁ χάος ποιεῖ ἡ ἀλήθεια εἴησις· ἀλλ᾽ ἡ μὲν ὑπόληψις τ̀ γνῶσιν, φυσιοῖ καὶ τύφῳ ἐμπίπλησιν· εἰκοδομεῖ γ̀ ἡ ἀγάπη, μὴ πρὸς τῷ εἶναι, ἀλλὰ πρὸς τῷ ἀλήθειαν ἀναιρεῖν φημίνη. ὅθεν Εἴ τις ἀγαπᾷ, ὅτ᾽ ἔγνωσται, λέγει. ἐπεὶ δὲ μὴ μόνη ἡ παράδοσις ἡ πάνθημος τῷ μὲ αἰσθομένῳ τ̀ μεγαλειότητος τ̃ λόγου· ὀπτηρυπλίον ἂν τῷ ἐν μυστηρίῳ λαλημένῳ σοφίαν, ἣν ἐδίδαξεν ὁ υἱὸς τ̃ θεῦ. ἤδη γ̀ ἄν καὶ Ἡσαίας ὁ προφήτης πρὸ καθαίρεσιν τῷ γλῶσσαν, ὡς ἐπᾶν δυνηθῆναι τῷ ὅρασιν· καὶ οὐδὲ τῷ γλῶσσαν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀκοὰς ἀγίζεσθαι προσήκειν ἡμῖν· ἵ μὲ τ̀ ἀληθείας μεθεκτοὶ εἶναι πρόμεθα. πῶς τοίνυν ἐμπεδῶν θ̃ χάφεν ἐμοί· καὶ πῶς ἐπιτυλαβῶς ἔχω· ἢ φησιν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων τὰς μαργαρίτας βάλλειν, μή ποτε καταπατήσωσι τοῖσι, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ἡμᾶς. χαλεπὸν γὰρ, τὰς περὶ τ̃ ἀληθινῦ φωτὸς καθαρὰς ὄντως καὶ 107 διαυγεῖς ὑποδεῖξαι λόγους ἀκρατοῦς πῖς ὑπάρχει τι καὶ ἀπαιδεύτοις· ἀχθὸς γὰρ οὐκ ἔστι τόπων πρὸς τὰς πολλὰς καταγελαστέρα ἀκύμαλος· ὑσ᾽ αὖ πρὸς τὰς ὑφυᾶς, θαυμασιώτερά τι καὶ ἐνθυσιαστικώτερα. ψυχικὸς γ̀ ἄνθρωπος, ὁ δέχει τὰ θ̃ πνύματος τ̃ θεῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστιν. σοφὸς γ̀ οὐκ ἐκφέρουσιν ὁκ σιμάλος ἀλαλογίζου τὸν σωτῆρα. Ἀλλ᾽ ὁ ἀκούειν ὡς τ̀ ὡς, φησὶν ὁ κύριος, κηρύξαι ἐπὶ τῶν δωμάτων· πῖς ἀποκρύφως τ̀ ἀληθῆς γνώσεως παραδοσις, ὑψηλῶς καὶ ἐξόχως ἐρμηνευομένας ἐνδείκνυσθαι κελεύων· καὶ καθάπερ ἠκούσαμεν ὡς τ̀ οὐς. ἐστω καὶ παραδιδόναι οἷς δεῖον· ἐχὶ δὲ πᾶσιν ἀναίδην ἐκδιδόναι τὰ ἐν παραβολαῖς ἡρμήνα πρὸς αὐτὰς, παραγγέλων. ἀλλ᾽ ἔστι τῷ ὄντι τῶν ὑπομνημάτων ὑποτύπωσις, ὅσα Δι᾽ εὐπορίαν γ̀ διερμηνευόμενος ἐγκατασπαρμένην ἔχουσι τῷ ἀληθείαν, ὅπως αὐ λάθοι τὰς δίκην κολοιῶν ἀπρομόλογους. ἐπεὶ γ̀ ἀγαθῆ τύχῃ γεωργῶ, ἐκφύσῃ τε ἑκάστην αὐτῶν, ἓ τὴν πυρὸν ἀναδέχεται μιᾶς πίνω ὕσης τ̀ ἀληθείας· τὸ δὲ ψυδ᾽ μυρίας ἐκτροπὰς ἔχει· καθάπερ αἱ βάκχαι τὰ θ̃ Πενθέως Δι᾽ φορήσαι μέλη, αἱ τ̀ φιλοσοφίας τῆς τε βαρβάρου τ̀ τε Ἑλληνικῆς αἱρέσεις, ἑκάστη ὅπερ ἔλαχεν, ὡς πᾶσιν αὐχεῖ τῷ ἀληθείαν· φωτὸς σῦ ἐμοὶ ἀναπλῆσαι φάσλα φωτίζειν. ξυμπεντες δ᾽ν Ἕλληνές τε καὶ βάρβαροι, ὅσοι τ̀ ἀληθῆς ὡρίχθησαν, οἱ μὲν, οὐκ ὀλίγοι, οἱ δ᾽ μέρος τι, ἅπερ ἄρα θ̃ τῆς ἀληθείας λόγου, ἔχοντες ἀναδεχθεῖν. ὁ γ᾽ ἂν αἰῶν θ̃ χρόνου τὸ μέλλον καὶ τὸ ἐπεκτός· αὐξάρδη γὰ τὸ παρωχηκὸς ἀκαρεῖος σωίσησι· πολὺ γ̀ πλεῖον δυνατώτερα τῶν αἰῶνος ἡ ἀλήθεια συναγαγεῖν τῷ οἰκεῖα σπέρματα, κἂν ἐς τῷ ἀλλοδαπῷ ἐκπέσῃ γῆ. πάμπολλα γὰρ τ̀ παρὰ τ̀ αἱρέσεσι δοξαζομένων εὑρεῖν ἂν, ὅσα μὴ τέλειον ἐκκεκώφωται, μηδὲ ἐξετμήθησαν τῷ φυσικὴν ἀκολουθίαν, καθάπερ τ̀ αὖρα αἱ γυναικωνίτιδες δοκοῦσι τ̀ χρεῶν· ἁ καὶ ἀλλήλοις ἀνόμοια εἶναι δοκεῖ, τῷ γ̀ ἓν γε καὶ ὅλῃ τῇ ἀληθείᾳ ὁμολογεῖν. ἢ γὰρ ὡς μέλος, ἢ ὡς ᾠδὴ, ἢ ὡς γῦς, ἐς ἓν συνίστασι. ἤδη δὲ καὶ ἡ ὑπάτη, ἐναντία τῇ νεάτῃ ὕσει· ἀλλ᾽ ἅμφω γε, ἁρμονία μία ἐν τε ἀριθμοῖς ὁ ἄρτιος τῷ περιττῷ Δι᾽ φέρεται, ὁμολογοῦσι δὲ ἄμφω τῇ ἀριθμητικῇ, ὡς τῷ σχήματι ὁ κύκλος, ἓ τὸ τρίγωνον ἓ τὸ τετράγωνον, καὶ ὅσα τ̀ σχημάτων ἀλλήλων διενήνοχεν. ἀτὰρ καὶ ἐν τῷ κόσμῳ πάντα μέρη συμπαίζει, κἂν Δι᾽ φέρῃ πρὸς ἄλληλα, τῷ πρὸς τὸ ὅλον οἰκειότητα Δι᾽ φυλάττει. ὥστως ἂν ἡ τε βάρβαρος ἡ τε Ἑλληνικὴ φιλοσοφία, τῷ ἰδίου ἀλήθειαν παραγομένη ἑκ τ̀ Διονύσου μυθολογίας, τ̀ δὲ θ̃ λόγου τ̃ ὄντος αἰεὶ θεολογίας, πτοίητο. ὁ δὲ ἓ διῃρημένα πανθὲς αὖθις καὶ ἑνοποιήσας, τέλειον τ̀ λόγον ἀκινδυνώς εὑρίσκει· ὅτι κατόψεται τῷ ἀλήθειαν. γέγραπται γ̀ ἂν ἐν τῷ Ἐκκλησιαστῇ· Καὶ προσέθηκα σοφίαν ὑπὲρ πάντας· οἱ δὴ ἡγούντ᾽ ἐμπροσθέν μου ἐν Ἰερουσαλὴμ· καὶ ἡ καρδία μου εἶδεν πολλά· σοφίαν καὶ γνῶσιν, παραβολὰς καὶ ὑπερήμην ἔγνων ἐγώ. καὶ γε τοῦτο εἶπε προαίρεσις πνύματος, ὅτι ἐν πλήθει σοφίας πλῆθος γνώσεως. ὁ γ̀ τ̀ παντοδαπῆς

δαπῆς σοφίας ὑμπρ⊙, ὅτ⊙ κυρίως αὐ ὕη γνωστικός. αὐτίκα γάρ φαμι, Πιττακοῦ ἐγώ- ..
σαντος τ σοφίας, ζωοποιησαί τ παρ' αὐτῆς. πάλιν τε αὖ βεβαιοῦσι σοφίστριαι ταῦτα ἡμῖν αἱ ἡδεῖαι ῥη- ..
σις, Πάντα ἐνώπαπᾶσι νοῆσαι ζῷ δὲ πᾶσι, Ἑλληνικὰ ἐστὶ βαρβαρικὰ ζῷτε γὰρ ὄν, οὐκ ὄπ πάν- ..
τα. ὀρθῶς δέ, τοῖς βυλομένοις ἀπιέγκαθαι αὐθησιν. Ἀνθαμῆσθε παιδείαν καὶ μὴ ἀργύριον, ..
καὶ γῶσιν ὑπὲρ χρυσίον δεδοκιμασμένον· ἀνθαμῆσθε γὰρ αἴσθησιν χρυσὸς καθαρὸν· Κρεισ- ..
σων γὰρ σοφία λίθων πολυτελῶν· πᾶν δὲ πῆμον, οὐκ ἄξιον αὐτῆς. Φασὶ γὰρ Ἕλληνες, μετὰ γε ..
Ὀρφέα τὸ Λίνον, καὶ τοὺς παλαιοτάτους πρὸ σφίσι ποιητάς, ὅτι σοφίᾳ πρώτους θαυμασθῆναι
τοὺς ἐπὶ, τοὺς ὀπικληθέντας σοφούς· ὧν πόταρις μὲν, ὁπὸ Λεσβίας ἦσαν, Θαλῆς τε ὁ Μιλήσι⊙, 10
καὶ Βίας ὁ Πριηνεὺς, καὶ Πιττακὸς ὁ Μιτυληναῖος. καὶ Κλεοβουλος ὁ Λίνδιος· ὃν γὰρ ὁπὸ Εὐρώπης,
Σόλωνά τε ὁ Αθηναῖος, καὶ Χίλων ὁ Λακεδαιμόνιος· τ δὲ ἑβδόμου, οἱ μὲν Περιανδρον εἶναι λέγουσιν
τ Κορίνθιον· οἱ δὲ, Ἀναχαρσιν τ Σκύθην· οἱ δὲ Επιμενίδην τ Κρῆτα, οὐ Ἑλληνικὸν νόμιζε πεφοιτηκότα,
ἀμέμπτως δ ὁπὸ τολμᾶς Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Τίτον ἐπιστολῇ, λέγων ἐκεῖνος ἴδιός τις ..
προφήτης αὐτῶν, Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί· ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ..
ἀληθής. ὁρᾶς ὅπως κἂν τοῖς Ἕλλησιν προφήτας δίδωσι τ ἀληθείας, καὶ ὅτι σπουδαιοτάτους
τε πρὸς τὴν οἰκοδομὴν καὶ πρὸς ἐντροπὴν διαλεγόμενός που, Ἑλληνικοῖς συγχρῆται πάσμασι· πρὸς
γοῦν Κορινθίους, ἐν ᾧ ἐνταῦθα μένων, περὶ τ τῶν νεκρῶν ἀναστάσεως διαλεγόμενος, ἰαμβείῳ συγκέ-
χρηται τραγικῷ· Τί μοι ὄφελος; λέγων· εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; Φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ
ἀποθνήσκομεν. μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη χρηθ' ὁμιλίαι κακαί. οἱ δὲ, Ακυσίλαον τὸν 101
Αργεῖον ἐγκαπιλιξαντὸς ἐπὶ σοφοῦς· ἄλλοι δὲ Φερεκύδην τ Σύριον. Πλάτωνα δέ, καὶ τὸ Περιανδρον,
ὡς ἀναξίως σοφίας, ἀφ' ὧ τ τυραννηκέναι, αὐτίκα πλάσθαι Μύσωνα τ Χηνέα. ὡς μὲν οὖν κα-
τὸν πρῶτον τῆς Μωυσέως ἡλικίας οἱ παρ' Ἕλλησι σοφοὶ γεγόνασι, μικρὸν ὑστερον δεδειχθήσε-
ται. ὁ δὲ τρόπος τ παρ' αὐτοῖς φιλοσοφίας, ὡς Ἑβραϊκὸς καὶ αἰνιγματώδης, ἤδη ὀπισθεν πᾶσιν βραχυ-
λογίαν γ' ἂν ἡπάζοντο, τῷ παραινετικὴν, τῷ ὠφελιμωτάτην. αὐτίκα Πλάτων πάλαι τ
ἀφ' ὧτινος γεγονέναι πόθεν τ τρόπον λέγει, κοινῶς μὲν, πᾶσιν Ἕλλησιν, ἐξαιρέτως δὲ Λακε-
δαιμονίοις καὶ Κρησὶ πᾶς ὑνομωτάτοις. τ μὲν οὖν, Γνῶθι σαυτὸν, οἱ μὲν, Χίλωνος ὑπολήφασι. ..
Χαρμολέων δὲ ἐν τῷ περὶ ἡθῶν, Θαλοῦ· Αριστοτέλης δέ, τ Πυθίας. δώσειν δὲ τῷ γνῶσιν ἐγκε-
λεύεσθαι μεταδιώκειν. οὐκ ἔστι γὰρ ἄνευ τῆς τῶν ὅλων ὑσίας ἰδέαν τὰ μέρη· δεῖ δὴ τῷ ὑφίστι δ
κόσμου πολυπραγμονῆσαι, δι' ἧς καὶ τῷ δ' ἀνθρώπου φύσιν καταμαθεῖν ἐξέσται. πάλιν αὖ Χί- ..
λωνι τῷ Λακεδαιμονίῳ ἀναφέρουσι τ, Μηδὲν ἄγαν· Στησίχορον δὲ ἐν τῷ Περὶ εὑρημάτων, Σῖρα- ..
πόδημον τῷ Τεγεάτῃ προσπάπτει τ ὀπόφθεγμα· Διδυμ⊙ δὲ Σόλωνι αὐτ' ἀναπέμπει· ὥσπερ ..
ἀμείλει Κλεοβούλῳ τ, Μέτρον ἄριστον. τ δή, Εγγύα· πάρα δή ἀπα· Κλεομένης μὲν ἐν τῷ ..
Περὶ Ἡσιόδου, Ὁμήρῳ φησὶ προσηρῆσθαι ἀφ' ὑτέρων· Δηλαί τι δειλῶν τε καὶ ἐγγυᾶ ἐγγύαμῶς· ..
οἱ δὲ δεῖ Αριστοτέλη. Χίλωνι⊙ αὐτὸ νομίζουσι· Διδυμος δὲ Θαλοῦ φησὶν εἶναι τὸ παραίνεσιν.
ἔπεται ἐξῆς τὸ, Πάθης ἀνθρωποι κακοί, ἢ, Οἱ πλείους τῶν ἀνθρώπων κακοί· δηλοῖ γὰρ ἐνφερὲς πα ..
τὸ αὐτὸ ὁπόφθεγμα· οἱ δὲ περὶ Σωτάδαν τὸν Βυζάντιον, βίαιό⊙ λέγουσιν εἶναι· καὶ τὸ, Μιλήτῳ ..
πόλεμα καθορᾶν, Περιανδρω συγχώρειν βάλλουσι· ὁμοίως δὲ τῷ Γνῶθι καιρὸν παραίνεσιν,
Πιττακοῦ καθιστῶσι. οἱ μὲν οὖν Σόλωνι, Αθηναίοις· Πιττακὸς δὲ, Μιτυληναίοις ἐνομοθέτησαν.
ὁ δὲ Πυθαγόρας ὁ Φερεκύδους γνώριμος, Φιλόσοφον ἑαυτὸν πρῶτος ἀνηγόρευσεν. Φιλοσο-
φίας πάντα μᾶλλον τοὺς προηρημένους ἀνδρας τρεῖς γεγονέναι Δημοδοκὰς, ἐπώνυμα τῶν τόπων ἐφ'
ὧς διέτριψαν· Ιταλικὴν μὲν, ἡ ὁπὸ Πυθαγόρου· Ιωνικὴν δὲ, ἡ ὁπὸ Θαλοῦ· Ελεατικὴν δὲ, ἡ ὁπὸ Ξεί-
νοφάνους. Πυθαγόρας μὲν οὖν Μνησάρχου, Σάμι⊙, ὥς φησιν Ἱππόβοτος ὡς δὲ Αριστόξενός⊙ ἐν
τῷ Πυθαγορικῷ βίῳ, καὶ Αριστάρχ⊙, καὶ Θεόπομπος, Τυρρηνὸς ἦν· ὡς δὲ Νεάνθης, Συριος ἢ Τύ-
ριος. ὥστε εἶναι, καθ' τοὺς πλείστους, τὸν Πυθαγόραν βάρβαρον τὸ γένο⊙. ἀλλὰ καὶ Θαλῆς. ὡς
Λίανδρος καὶ Ἡρόδοτ⊙ ἱστοροῦσι, Φοίνιξ ἦν· ὡς δὲ τινες ὑπολήφασι, Μιλήσι⊙. μόνος ὕπερ
δοκεῖ τῶν Αἰγυπτίων προφήτης συμβιβληκέναι· διδασκαλος δὲ αὐτοῦ ἐδεῖς ἀναγκαῖος ἐστιν·
ὥσπερ δὲ Φερεκύδου τοῦ Συρίου, ᾧ Πυθαγόρας ἐμαθήτευσεν. ἀλλ' ἡ μὲν ἐν Μιλήτῳ τ Ιω-
νίας, ἡ δὲ Πυθαγόραν φιλοσοφία ἡ Ιταλικὴ, καταγήρασεν. Αναξίμανδρ⊙ δὲ Πραξιάδαμου
Μιλήσιος, Θαλῆν ἀκροᾶται· τοῦτον δέ, Αναξιμένης Εὐρυστράτου Μιλήσιος· μεθ' ὃν Αναξαγόρας
Ἡγησιβούλου Κλαζομένιος. οὗτος μετῆγε γῶν ὁπὸ τ Ιωνίας ἀθήναζε τῷ διατριβὴν τοῦτον διαδέ-
χεται Αρχέλαος· οὗ Σωκράτης δήκουσεν. Εκ δὲ ἀράτων, ἀπίκλινε λαοξόος ἐνομολόχης. ..
Ἑλλάνων ἐπαοιδός· ὁ Τίμων φησὶν ἐν τοῖς Σίλλοις, ἀφ' τὸ ὁποκεκλικέναι ὁπὸ τῶν φυσικῶν
ὅλη τὰ ἠθικά. Σωκράτης δ' ἀκούσας, Αντισθένης μὲν, ἐκώνισε· Πλάτων δὲ, ἐς τὴν Ακαδη-

μίαν ἀνεχώρησι. παρὰ Πλάτωνι Ἀρχυτίλης Φιλοσοφήσας, μεπλθὼν ἰὸς τ' Λύκειον, κτίζει τὴν Περιπατητικὴν αἵρεσιν. τοῦτον Διαδέχεται Θεόφραστος· ὃν Στράτων· ὃν Λύκων· εἶτα Κριτόλαος· εἶτα Διόδωρος. Σπύσιππος δὲ, Πλάτωνα Διαδέχεται· τοῦτον δὲ Ξενοκράτης· ὃν Πολέμων. Πολέμωνος δὲ ἀκούσας, Κράτης τε καὶ Κράντωρ· ἀφ' οὗ ἡ λοιπὸ Πλάτωνος κατέληξεν ἐχαία Ακαδημία. Κραίτορος δὲ μετέσχεν Ἀρκεσίλαος· ἀφ' οὗ, μέχρι Ἡγησίλαου, διῆλθεν Ακαδημία ἡ μέση. εἶτα Καρνεάδης Διαδέχεται Ἡγησίλαον, καὶ οἱ ἐφεξῆς· Κράτης δὲ, Ζήνων ὁ Κιτιεὺς, ὁ τῆς Στωικῆς ἀρχὴς αἱρεσιώτης, γένεται μαθητής. τοῦτον Διαδέχεται Κλεάνθης· ὃν Χρύσιππος, καὶ οἱ μετ' αὐτόν. τῆς δὲ Ελεατικῆς ἀγωγῆς, Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος κατάρχει· ὃν Φησι Τίμων· κῆ· Ἱέρωνα τ' Σικελίας δυνάστην, καὶ Επίχαρμον τ' ποιητὴν, γεγονέναι· Απολλόδωρος δὲ, κῆ· τὴν πεντηκοστὴν ὀλυμπάδα ἡγούμενον, παραπεκίναι ἀκμὴν τῶν Δαρείου τοῦ καὶ Κύρου χρόνων. Παρμενίδης πάλιν Ξενοφάνους ἀκουστὴς γένεται· τοῦτον δὲ, Ζήνων· εἶτα Λεύκιππος· εἶτα Δημόκριτος. Δημοκρίτου δὲ ἀκουστὴς, Πρωταγόρας ὁ Αβδηρίτης, καὶ Μητρόδωρος ὁ Χῖος· ἕτερος Διονυσιεὺς ὁ Σμυρναῖος· ἕτερος Ανάξαρχος· τοῦτον δὲ, Πύρρων· ἕτερος Ναυσιφάνης. τοῦτον φασὶν ἔνιοι μαθητὴν Επίκουρον γενέσθαι. καὶ ἡ μὲν Διαδοχὴ τῶν παρ' Ἕλλησι Φιλοσόφων, ὡς ἐν ἐπιτομῇ, ἥδε· οἱ χρόνοι δὲ τῶν προκαταρξάντων τῆς Φιλοσοφίας αὐτῶν, ἐπιμόνως λελέξεται· ἵνα δὴ ἐν συγκρίσει ἀποδείξωμεν πολλαῖς γενεαῖς πρεσβυτέραν τὴν παρὰ Ἑβραίοις Φιλοσοφίαν. καὶ πρὸ μὲν Ξενοφάνους ἤρξατο, ὃς τῆς Ελεατικῆς ἦρξε Φιλοσοφίας· Θαλῆν δὲ Εὔδημος ἐν τῇ ἀστρολογικῇς ἱστορίᾳ, τὴν ἡμιολίαν ἔκλειψιν τὴν ἡλίου προειπεῖν φησι, καθ' ἃς χρόνους πολεμῆσαι μάχην πρὸς ἀλλήλους Μήδους τε καὶ Λυδοὺς, βασιλεύοντος Κυαξάρους μὲν τοῦ Ἀστυάγους πατρὸς, Μήδων· Αλυάττου δὲ τοῦ Κροίσου, Λυδῶν. συμβαίνει δὲ αὐτὴν καὶ Ἡρόδοτος ἐν τῇ πρώτῃ. ἀπὸ δὲ τοῦ χρόνου ἀμφὶ τὴν πεντηκοστὴν ὀλυμπάδα Πυθαγόρας δὲ, κῆ· Πολυκράτη τ' τύραννον, πρὸ τῆς ἑξηκοστὴν δευτέραν ὀλυμπάδα, εὑρίσκεται. Σόλων δὲ ζηλωτὴς Μνησίφιλος ἀναγράφει· ᾧ Θεμιστοκλῆς συνδιέτριψεν. ἤκμασεν ὧν ὁ Σόλων κῆ· τὴν πεντηκοστὴν ἕκτην ὀλυμπάδα. Ἡράκλειτος γὰρ ὁ Βαύσων, Μελαγκόμαν τ' τύραννον ὀπτήσθαι λέγει τὴν ἀρχήν. ἔτος βασιλίσαι Δαρεῖον παρακαλῶν ἥκειν εἰς Πέρσας, ὑπισχνεῖται. εἰδὲ μὴν οἱ χρόνοι τῶν παρ' Ἕλλησι πρεσβυτάτων σοφῶν τε καὶ Φιλοσόφων· ὡς δὲ οἱ πλεῖστοι αὐτῶν, Βαρβάροις τὸ γένος ἦσαν καὶ παρὰ βαρβάροις παιδαγωγήθησαν, τί δεῖ καὶ λέγειν· ἦν γὰρ Τυρρηνὸς ἢ Τυρρήνιος ὁ Πυθαγόρας ἐδείκνυτο· Αντιφάνης δὲ, Φρύξ ἦν· καὶ Ορφεὺς, Οδρύσης, ἢ Θρᾷξ· Ὅμηρον γὰρ οἱ πλεῖστοι, Αἰγύπτιον φαίνουσιν. Θάλης δὲ, Φοίνιξ ὢν τὸ γένος, καὶ τῆς Αἰγυπτίων σοφίας συμβιοληκέναι λέγεται· καθάπερ καὶ ὁ Πυθαγόρας αὐτῆς γε τούτοις· δίς γε μεταπεμπτὸς, ἵνα δὴ καὶ εἰς τὰ ἄδυτα καταπλεύσῃ, τὴν μυστικὴν παρ' Αἰγυπτίων ἐκμάθοι φιλοσοφίαν· Χαλδαίων τε καὶ μάγων τοῖς λόγοις συνεγένετο, καὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν νῦν οὕτω καλουμένην, τὸ παρ' αὐτοῖς ὁμακοεῖον αἰνίττεται). Πλάτων δὲ, σὺν λόγῳ τινὶ καλλίστης εἰς Φιλοσοφίαν πρὸ τῶν βαρβάρων ἐμπρύσεως· εἰς τε Αἴγυπτον ἀφικέσθαι ὁμολογῶν, δυνάσθαι γ' ἂν ἐν τῷ φαίνεσθαι παντεχόθεν τ' Φιλόσοφον ὠφελῆσθαι χάριν. Πλὴν μενοῦν Ἕλλας, ἔφη, ὦ Κίζος, ἢ σὺ ὃς· ἐν ἡσὶ πάμπαν ἀγαθοὶ ἄνδρες· πολλὰ γὰρ καὶ τὰ τῶν βαρβάρων ἦν ἄτοπα εὑρεῖν ὁ Πλάτων καὶ βαρβάρων Φιλοσόφους λῦσαι ἄναν· ὁ δὲ Επίκουρος ἔμπαλιν, ὑπολαμβάνει μόνους Φιλοσοφῆσαι Ἕλλησι δυνάσθαι. ἔν τε τῷ Συμποσίῳ ἐπαινῶν Πλάτωνα τοὺς βαρβάρους, ὡς Διαφέροντας ἀσκήσεσι, μόνους ἀληθῶς φησι καὶ ἄλλοθι πολλαχοῦ, καὶ ἐν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις· ὧν καὶ ἱερὰ πολλὰ ἤδη γένοιτο Διὰ τοὺς τοιούτους παῖδας. δῆλοι δέ ἐσιν οἱ βάρβαροι, Διαφέροντας ἡμέσεσιν τὰς αἰτίας νομοθέτας τε καὶ διδασκάλους, ἢ τοὺς προφήτας. ψυχὰς γὰρ ἀναθεὶς, κῆ· Πλάτωνα, καταπεμφθέντα τὸν ὑπερουράνιον τόπον, ὑπομένειν ἐλθεῖν εἰς τόνδε τὸν τάρταρον· καὶ σῶμα ἀναλαβόντας, τῶν ἐν ᾅδου κακῶν ἁπάντων μετοχὴν ὑπολαμβάνειν, κηδεμόνας τε τῶν ἀνθρώπων ἡμᾶς, αἰ νόμος τις εἴη τοῦτο, καὶ Φιλοσοφίαν εὑρέσθαι· ἢ μᾶλλον ἀγαθὸν τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει ἔτ' ἦλθεν ἐκ θεῶν, ἔτ' ἀφίξεται). καί μοι δοκοῦσιν αἰθόμενοι τῆς μεγάλης εὐπαιδίας τῆς Διὰ τῶν σοφῶν, σπουδῆναί τε τοὺς ἄνδρας, καὶ δημοσίᾳ Φιλοσοφῆσαι· Βραχμάνες τε σύμπασης, καὶ Οδρύσαι, καὶ Γέται, καὶ τὸ τῶν Αἰγυπτίων γένος, ἐμνημόνευσεν ἀκριβῶς τὸ ἐκείνων· Χαλδαῖοί τε, καὶ Ἀράβιοι οἱ κληθέντες εὐδαίμονες· καὶ ὅσοι γε τὴν Παλαιστίνην κατῴκησαν· καὶ τῆς Περσικῆς γένος ἢ τὸ ἐλάχιστον μέρος, καὶ ἄλλα πρὸς τούτοις γένη μυρία. ὁ δὲ Πλάτων, δῆλον ὡς σημαίνων αἰεὶ τοὺς βαρβάρους εὑρίσκειν· μεμνημένος αὐτοῦ τε καὶ Πυθαγόρου, τὰ πλεῖστα καὶ γνησιώτατα τῶν δογμάτων ἐν βαρβάροις μαθόντος. Δημοκρίτου καὶ Γένη βαρβάρων, εἶπεν γένη Φιλοσόφων αἰδρῶν βαρβάρων· γινώσκων ἔν τε τῷ φαί-

τῷ Φαίδρῳ τ Αἰγυπτίων βασιλέα, καὶ τὸ Θωὺθ ὑμῶν σοφώτερον δείκνυσιν, ὅντινα Ἑρμῆν οἶδεν ὁ λα. ἀλλὰ κἀντῶ Χαρμίδη Ὀξακὸς ὧνας ἐπῳδὰς ἐπῳδὰς Φαίνεται· οἱ λέγοντα ἀθανατίζειν τὴν ψυχήν. ἱστοροῦσι δὲ Πυθαγόραν μὲν Σώγχιδι τῷ Αἰγυπτίῳ ἐγχωρίῳ μαθητεῦσαι· Πλάτωνα δέ, Σεχνουφίδι τῷ Ἡλιοπολίτῃ· Εὔδοξον δὲ ὁ Κνίδιον, κατὰ Φιλόστρατον καὶ αὐτὸ Αἰγυπτίων ἐν τῷ περὶ ψυχῆς Πλάτωνα πάλιν σοφιστικῶς γυμνάζοντα φαίνεσθαι, σοφιστὴν αἰσχύνην τὸ λαχίστας λόγον ἐξαγγέλλοντα σοὶ τὰς κληρουμένας ψυχὰς προϊστάμενα. κἀν τῷ Τιμαίῳ τὸν σοφώτερον Σόλωνα μανθάνοντα καὶ παρὰ τοὺς βαρβάρους. ἐχέτω τὰ τῆς λέξεως ὧδε· ὦ Σόλων Σόλων, Ἕλληνες ὑμεῖς ἀεὶ παῖδες ἐστέ· γέρων δ' Ἕλλην οὐδείς ἐστιν. μάθημα δέ μοι νέον ἐστὶν ἀκοῦσαι ταῦτα. Δημόκριτος γοῦν τοὺς βαρβάρους μύθους λόγους ἡθικοὺς ποιεῖσθαι λέγει· γαμεῖν τε τὰ Ἀνακάρσιν φησὶν ἑρμηνεύεσθαι, τοὺς ἰδίους σωζόμενα σωφρονίσματα. κἀκεῖνα ἐπισημαίνεσθαι παρ' αὐτοῖς, Τάδε λέγει Δημόκριτος ὁ δεῖνα· καὶ μὴν καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ ἱστορεῖται· ἐπεσημήνατο γοῦν τὴν ἀποδημίαν αὐτοῦ, καὶ τὸν χρόνον ἐν ᾧ ἐπεδήμησεν Ἀθήνησι, καὶ Πλάτωνος ἐν τῷ Φαίδωνι μνημονεύοντος αὐτοῦ. ναὶ μὴν καὶ τὰ περὶ τὸν Ἀναξαγόραν ἐπισημαίνεται Φανόδημος ἐν τῷ δευτέρῳ Ὡρῶν. ἐγὼ δὲ τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀνθρώπων γῆν πλεῖσθαι ἐπιπλαγησάμενον, ἱστορίαν τὰ μὴ κατὰ τὰ ἐπιχώρια πλείστας εἰδὸς καὶ λογίων ἀνθρώπων πλείστων ἐπήκοος καὶ γραμμάτων συγγενῶν μὴ ἀποδεχόμενα ὕδατα κωμῳδηθῆναι, ὡσὶ οἱ Αἰγυπτίων καλούμενοι Ἁρπεδονάπται· καὶ τοῖς σὺν Ἕλλησι πᾶσιν ἐπιτέτριγα διὰ ξένης ἐγκῆναι. ἐπῆλθε γὰρ Βαβυλῶνά τε καὶ Περσίδα καὶ Αἰγυπτίων, τῆς τε μάχης καὶ τῆς ἱερεῦσι μαθητῶν. Ζωροάστρην δὲ τὸν μάγον τὸ Πέρσην ὁ Πυθαγόρας ἐθήλωσεν· βιβλίον δοκοῦσιν τινὸς τῶν τῆδε οἱ τὴν Προδίκου μετοίκησιν αἱρεῖσθαι, αὐχεῖσι κεκλῆσθαι. Ἀλλέξανδρος δὲ ὁ τὰ περὶ Πυθαγορείων συμβόλων, Ναζαρατὸν τὸν Ἀσσυρίων μάγον τῶν Ἀσσυρίων ἱστορεῖ τὸν Πυθαγόραν. Ἰεζικιὴλ τὸν ἡγεμόνα τινὰς· οὐκ ἴσμεν, ὡς ἔοικε δηλοῦσθαι ἀσκησίαν τινὰ τοὺς Γαλατῶν καὶ Βραχμάνων τὸν Πυθαγόραν βάλλεται. Κλέαρχος δὲ ὁ Περιπατητικὸς ἐν δευτέρῳ Ὑπομνημάτων φησί τινα Ἰουδαῖον, ὃς Ἀριστοτέλει συνεγένετο. Ἡράκλειτος γὰρ οὐκ ἀνθρώπους φησὶν, ἀλλὰ συνήθη μᾶλλον Σίβυλλαν πεφάνθαι. Φασὶ γοῦν ἐν Δελφοῖς παρὰ τὸν βωμὸν ἐπιδεικνύειν πέτρον τινά· ἐφ' ἧς λίαν καθίζεσθαι τὴν πρώτην Σίβυλλαν, ὑπὲρ τὸν Ἑλικῶνος παραβρεμένην, ὑπὸ τῶν Μουσῶν τρεφομένην. ἔνιοι δέ φασιν οὐκ Μαλιαίων ἀλλὰ Κολοφωνίων, Λαμίας θυγατέρα τὴν Σιβύλλαν. Σαραπίων δέ τις ἔφησι, μηδὲ ἀποφαίνεσθαι λέξαι μαντικὴν φησὶ τὴν Σίβυλλαν· ἓν τὸ μὲν εἰς ἀέρα χωρῆσαν αὐτῆς μὴ πλοῦτον, τὸν δὲ ἄνεμος τὸ ἐνθέμενον τῇ γῇ μεταβαλόντος σώματος, πάσας ὡς οἷόν τε ἀναφυείσης, ὅσα καὶ αὐτὴν ἐδεδυνήθη θρέμματα, καὶ οὐκέτον δηλοῦσθαι θρέμματα τὸν τόπον, ἀκριβῆ τὴν λεγομένην τὰ πλάγχνων τοῖς ἀνθρώποις σοφίαν τὴν μέλλοντος δηλοῦσιν χρᾶσθαι· τὴν δὲ ψυχὴν αὐτῆς εἶναι, τὸν ἐν τῇ σελήνῃ φανόμενον δαίμονα οἴεσθαι). πάλαι μὲν δὴ Σίβυλλης· Νομᾶς δὲ ὁ Ῥωμαίων βασιλεύς, Πυθαγορικὸς μὲν ἦν· οὐκ ἦν τῶν Μωυσέως ἀφελητῶν, δεικνύουσιν ἀνθρωποφόβητον καὶ ζωόμορφον εἰκόνα θεῖαν Ῥωμαίους κλίζειν. ἐν γοῦν ἑκατὸν ἐβδομήκοντα τοῖς πρώτοις ἔτεσι, ναοὺς οἰκοδομούμενοι, ἄγαλμα οὐδὲν ἔτι πλάσσουσιν, ἀτιμοῦσι δὲ. ἐπεδείκνυτο γὰρ αὐτοῖς ὁ Νομᾶς δι' ἀπορρήτων, ὡς οὐκ ἐφάψαιτο τὸ βέλτιστον ὕδατος ἀλλοῦ, ἢ μόνῳ τῷ νῷ. Φιλοσοφία τοίνυν, πολυωφελές τι χρῆμα, πάλαι μὲν ἤκμασε παρὰ βαρβάροις, καὶ τὰ ἔθνη ἀφελάμψασα· ὕστερον δὲ καὶ εἰς Ἕλληνας κατῆλθεν. ἐφοίτησαν δ' αὐτῆς Αἰγυπτίων τε οἱ σοφῆται, καὶ Ἀσσυριῶν οἱ Χαλδαῖοι, καὶ Γαλατῶν οἱ Δρυΐδαι, καὶ Σαμαναῖοι, Βάκτρων καὶ Κελτῶν οἱ Φιλοσοφήσαντες· καὶ Περσῶν οἱ μάγοι· οἱ μέντοι καὶ σωτῆρος προεμήνυσαν τὴν ἔλευσιν, ἀστέρος αὐτοῖς καθηγεμόνος εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἀφικνεῖσθαι λέγοντος· Ἰουδῶν τε οἱ σύμπαντες Φιλόσοφοι βαρβάροις. δίτιον δὲ τούτων τὸ μέσον· οἱ μὲν, Σαρμάναι, αὐτῶν· οἱ δὲ, Βραχμάναι καλοῦνται. καὶ τὰ Σαρμανῶν οἱ μὲν Βιθοὶ προσαγορεύονται, ἄτε πόλεις οἰκοῦσιν, ἄτε στέγας ἔχουσιν, δένδρων δὲ ἀμφιέννυνται φλοιοῖς, καὶ ἀκρόδρυα σιτοῦνται, καὶ ὕδωρ τὰ χερσὶ πίνουσιν· ἀγάμους, οὐ παντάπασι δέ φασιν, ὥσπερ οἱ νῦν ἐγκρατητὰ καλούμενοι. εἰσὶ δὲ τῶν Ἰνδῶν οἱ τὰς βάτους περιέμενοι τὰ ἀγάλματα· ὧν δὲ ἀπορροὴν ὕδατος σημαίνει ὁ θεὸν τιμήσασι. Σκύθης δὲ καὶ Ἀνάχαρσις, ὃν καὶ πολλῶν παρ' Ἕλλησι λόγων φέρων ὁ ἀναχάρσεως Φιλόσοφον. τοὺς δὲ Τρωγλοδύτας τοὺς Ἑλληνικοὺς ὑπὲρ τὰ Ῥίπαια ὄρη οἰκεῖν ἱστορεῖ· διδασκάλους δὲ αὐτοὺς δικαιοσύνης, καὶ κακῶν φυγάδας, ἀλλ' ἀκροδρύοις χρωμένους. τοὺς ἐξηκοντουτεῖς δέ τινας ἔξω πυλῶν ἄγαλμα, ἀφανίζουσιν. ἔστι δὲ καὶ παρὰ Γερμανοῖς αἱ ἱεραὶ καλούμεναι γυναῖκες· αἱ τοκετῶν δίναις προλέγουσαι, καὶ ῥευμάτων ἐλιγμοῖς καὶ ψόφοις, τεκμαίρουσι καὶ προϊστάμενοι τὰ μέλλοντα. αὐτὰ γοῦν οὐκ ἐάσασι αὐτοὺς τὴν μάχλον θιάσου προσκαίρως πεῖν ἀπολαμβάνειν σελήνην τὴν νέαν. τούτων ἀπάντων ἀσυστοχώτερον μακρῷ τὸ Ἰουδαίων ἔθνος· καὶ τὴν παρ' αὐτοῖς Φιλοσοφίαν ἐγχωριωτάτην γενομένην, προκαταρξαμένης τῆς παρ' Ἕλλησι Φιλοσοφίας, ἀπὸ πολλῶν ὁ Πυθαγόρειος

ἐπιδείκνυσι Φίλων. ὁ μὲν ἀλλὰ καὶ Ἀριστόξενος ὁ μουσικὸς, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, ἵνα μὴ
111 κατ' ὄνομα πάντων διατείνω. Φανερώτατα δὲ Μεναιχμίνης ὁ συγγραφεὺς, ὁ Σιλευκῷ τῷ Νικα-
" τορι συμβιώσας, ἐν τῇ τρίτῃ τῶν Ἰνδικῶν ὧδε γράφει· Ἄπαντα μέν τοι τὰ θεῖα φύσεως ἔρη-
" μίνα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, λέγω δὲ καὶ παρὰ τοῖς ἔξω τῆς Ἑλλάδος φιλοσοφοῦσι· τὰ μὲν, παρ'
" Ἰνδοῖς ἀπὸ τῶν Βραχμάνων· τὰ δὲ, ἐν τῇ Συρίᾳ ἀπὸ τῶν καλουμένων Ἰδαίων. τινες δὲ μυθι-
κώτερον τῶν Ἰδαίων καλουμένων δακτύλων σοφοὺς ἄνδρας πρώτους ᾠδήν φασιν· ὡς ἂν ἡ τε
τῶν Ἐφεσίων λεγομένων γραμμάτων, καὶ ἡ τῶν ἓξ μουσικὴν εὕρεσις ῥυθμῶν ἀναφέρῃ. δι' ἣν
αἰτίαν οἱ παρὰ τοῖς μυστικοῖς δάκτυλοι, τὴν τελεστικὴν ἀλήθειαν. φρύγες δ' ἦσαν καὶ βάρ-
βαροι οἱ Ἰδαῖοι δάκτυλοι. Ἡσίοδος δ', τὸν Ἡρακλέα, μάντιν καὶ φυσικὸν ἀνδρὸς γενόμενον, ἱστορεῖ
παρὰ Ἄτλαντος τοῦ βαρβάρου τὰς Ἑσπερίδας τὰς τοῦ κόσμου κίονας· αἰνιττόμενος τὴν 10
μάθησιν, τὴν τῶν οὐρανίων ἀπορρήτων μαθησιν διδαχθέντα. ὁ δὲ Βηρύτιος Ἕρμιππος, Χείρωνα
τὸν Κένταυρον σοφὸν καλεῖ· ἐφ' ᾧ καὶ ὁ τὴν Τιτανομαχίαν γράψας, φησὶν ὡς πρῶτος ἵππος
ὅς τε δικαιοπαίδευτος θνητῶν ἀνθρώπων, δείξας ὅρκων καὶ θυσίας ἱλαρὰς, καὶ σχήματα ὀλυμ-
πια. παρὰ τούτου Ἀχιλλεὺς παιδευθεὶς ὁ ἐπ' Ἴλιον στρατεύσας· Ἵππασος δὲ, ἡ θυγατηρ τοῦ Κενταύ-
ρου, συνοικήσασα Αἰόλῳ, ἐδιδάξατο αὐτὸν τὴν φυσικὴν θεωρίαν, τὴν πάτριον ἀπορρήτου. μαρ-
τυρεῖ καὶ Εὐριπίδης περὶ τῆς Ἵππου, ὧδέ πως·

" Ἦ πρῶτα μὲν δὴ θεὰ προὐμαντεύσατο Χρησμοῖσιν, ἡ δὲ ἀστέρων ἐπαναπλάς.

παρὰ τοῦ Αἰόλου τούτου Ὀδυσσεὺς μὲν τὴν Ἰλιακὴν ἀλωσιν ξυνιζεῖ. παραπήξει μοι τὰς χρόνους, ἐκ
σύγκρισιν τῶν Μουσικῶν ἡλικίας, καὶ τῆς καθ' αὐτὸν ἀκμαιοτάτης Φιλοσοφίας. ὁ μὲν γὰρ Φι-
λοσοφίας, ἀλλὰ καὶ πάσης σχεδὸν τέχνης εὑρετὴς βάρβαροι. Αἰγύπτιοι γὰρ ἂν πρῶτοι ἀστρολογίαν 20
εἰς ἀνθρώπους ἐξενέγκαιεν· ὁμοίως δὲ καὶ Χαλδαῖοι. Αἰγύπτιοι, λέγουσι τὸν αὐτὸν καὶ ἐν πρώτοις κα-
τηδεῖσθαι, καὶ τὸν ἐνιαυτὸν εἰς δώδεκα μῆνας διελεῖν, καὶ ἐν ἱεροῖς μίσγεσθαι γυναιξὶν ἐκώλυ-
σαν, μηδ' εἰς ἱερὰ εἴσειναι δὲ γυναικὸς ἀλέκτρου ἐνομοθέτησαν· γεωμετρίας τε αὖ εὑρετὰς γε-
νέσθαι. ἐσὶν δ' οἱ Κᾶρας πρῶτον δι' ἀστέρων προσημαίνειν ἐπιτολὰς λέγουσι· πρὸς δ' ὀρνίθων περι-
φυλάξασθαι πρῶτοι φύγας. καὶ θυτικὴν ἐκμαθεῖν Τυρσηνοὶ Ἰταλίας γείτονες. Ἴσασι δὲ καὶ
Ἄραβες, ἐξ ἐπῳδῆς τὸν οἰωνισμὸν ὡς περ Τελμισσεῖς τὸν δι' ὀνείρων μαντικόν. Τυρρηνοὶ αἰλη-
σταὶ ἐπινοῆσαι, καὶ φρύγιος αὐλός. φρύγες γὰρ ἦσαν Ὀλυμπός τε καὶ Μαρσύας. Κάδμος δὲ,
Φοίνιξ ἦν, ὁ τῶν γραμμάτων Ἑλλήνων εὑρετής, ὡς φησιν Εὔφορος· ἔθεν καὶ Φοινικήια πε γράμ-
ματα Ἡρόδοτος κεκλῆσθαι γράφει οἱ δὲ Φοίνικας ἐκ Σύρης γράμματα ἐπινοῆσαι πρώτους λέ-
γουσιν. ἰατρικὴν δ', Ἄμμων Λιβυκὸν αὐτόχθονα, πρώτον εἰς Αἴγυπτον ἀφικέσθαι τῶν Ἰαπε- 30
τιονιδῶν φασι. Ἀσκληπιὸν τὸν τέχνῃ αὔξησαι λέγουσιν. Ἄτλας δ' ὁ Λιβυς, πρῶτος ναῦν εἰναυπηγήσατο,
καὶ τὸν θαλασσαῖον ἔπλουν. Κέλμις πάντων δ' Δαμναμενεὺς οἱ τῶν Ἰδαίων δακτύλων, πρῶτος σίδηρον
εὗρον ἐν Κύπρῳ· ὁ δὲ ἀλλος Ἰδαῖος εὗρε χαλκὸν κρᾶσιν ὡς δ' Ἡσίοδος, Σκύθης. καὶ μὴν Θρᾷ-
κες πρῶτοι τὸν καλυμένην ἅρπην εὗρον· ἔστι δὲ μάχαιρα καμπύλη· καὶ πρῶτοι πέλτης ἔσχον τὴν
ἱππων ὠφέλησαν. ὁμοίως δὲ καὶ Ἰλλυριοὶ τὸν καλυμένην πέλταν ἐξεῦρον. ἔτι Φασὶ Τυρσηνοὺς
τὸν θαλασσιον ἐπινοῆσαι Ἰπατόν τε, Σαωνίης ὄντα, πρῶτον θυρσον κατασκευάσαι. Κάδμος
δὲ ὁ Φοῖνιξ λιθοτομίαν ἐξεῦρε· καὶ μέταλλα χρυσοῦ τε καὶ Παγγαίου ἐπινόησεν ἀργύρου. ἤδη δὲ
ἕτερόν τινα Καππάδοκες πρῶτοι εὗρον τὸν ὅλαν καλυμένον, ὃν τρόπον καὶ τὸ ἰσχνὸν λουτροῦσι.
Καοχηδόνιοι δὲ πρῶτοι τὴν ἥρπην κατασκευάσαν· ἐναυπήγησι δὲ αὐτὴν Βίσπερος αὐτοχθόνιον. Μήδειά τε ἡ Αἰήτου ἡ Κολχὶς, πρώτη βαφὴν ἔριχων ἐπινόησεν. ἀλλὰ καὶ Νάξιοι, ἴδιόν 40
τι Παιωνικὸν, νῦν δὲ Ναξιακὸν καλούμενον, κατεσκάσαντο χαλκὸν, καὶ σίδηρον ἐκάθηραν πρῶτοι.
Ἀμυκός τε ὁ Βεβρύκων βασιλεὺς, ἱμάντας πυκτικοὺς πρῶτος εὗρε· θέσπις μυστικὴν Ὀλυμπος
ὁ Μυὸς τὴν Λύδιον ἁρμονίαν φιλοτεχνήσαι. εἶτα Τροχιλοδύτης καλούμενος, σαμβύκην εὗρον,
ὄργανον μυστικόν. Φασὶ δὲ τὴν πλαγίαν σύριγγα Σάτυροι εὑρεῖν τε φρύγα· [τετρόχορδον δ' ὁμοίως
τὴν Δώριον ἁρμονίαν Ἄγνιν, τε καὶ αὐτὸν φρύγα·] κρέμματα δ' Ὀλυμπον ὁμοίως τε φρύ-
γα· καθάπερ φρύγιον ἁρμονίαν, καὶ μιξοφρύγιον καὶ μιξολύδιον, Μαρσύαν, τῆς αὐτῆς ἥλικα τοῖς
προειρημένοις χρόνοις· καὶ τὴν Δώριον Θάμυριν ἐπινοῆσαι τε Θρᾷκα. Πέρσας τε πρώτους ἀπεκέ-
μειν ἁπτὴν δὲ κλίνην καὶ κατακλιτὸν ἱρᾶσθαι· τύς τε Σιδονίους τετρόκροτον ναῦν κατασκευά-
112 σαι. Σικελοί τε, οἱ πρὸς τῇ Ἰταλίᾳ, πρῶτοι φόρμιγγα εὗρον, ἀπὸ πολυτρόπου κιθάρας λεπτομένην· καὶ
κοῦφα λαὶ ἐπινόησαν ἅρμα τε Σεμιράμιδος βασιλέως Λιγυστίνων, τὰ βυσσινα ἱμάτια εὑρεῖν ἐστι 50
ῥᾴδιον. καὶ πρώτην ἐπιστολὰς πυθέσθαι Ἀτοσσαν τὴν Περσῶν βασιλεύσασαν, φησὶν Ἑλλάνικος.
Σκάμων μὲν οὖν ὁ Μιτυληναῖος, καὶ Θεόφρας ὁ Ἐρέσιος, Κυδιππίδης τε ὁ Μανθινεὺς ἔτι τε
Ἀντιφάνης

Ἀνδροφάντης Ἀρμοσίδημος, Ἀριστόπλης, ποὸς τύπις δὲ Φιλοσίφανος, ἀλλὰ καὶ Σράτων ὁ ϖεὶ πικτητικὸς ἐν τοῖς ϖεὶ εὑρημάτων, ταῦτα ἱσόρησαν. παριξέμβω δὲ αὐτοῖν ὀλίγα, ἵνα σύγκρισιν τῆς ϖαρὰ βαρβάροις εὑρετικῆς καὶ βιωφελοῦς Φύσεως· ϖαρ' ὧν Ἕλληνες τὰ ὅλα ϖεπαιδεύμαθα ὠφέλησαν). ἀ δὲ ἴσ τὴν φωνὴν Δραβάλλει τὴν βάρβαρον, Ἐμοὶ δέ, φησὶν ὁ Ἀνάχαρσις, ϖάντες Ἕλληνες σκυθίζουσιν. ὅτ@· καὶ ὁ ϖαρ' Ἕλλησι θαυμασθεὶς, ὁ φήσας, Ἐμοὶ ϖεῖδηλα χλαῖνα· δᾶϖον, γάλα, τυρός. ὁρᾶς φιλοσοφίαν βάρβαρον, ἔργα ἐϖαγγελλομένην, ἃ λέγως. ὁ δ' ἀκόσμητος ὅτω φησίν· Καὶ ὑμᾶς Δραβ' τ γλώττης ἐκβαλεῖν μὴ σύνεμον λόγον δᾶϖα, ϖῶς γνωθήσϖτ τὸ λαλούμενον; ἴσασθε γὰ ὡς αἴρα λαλῶντες. τοιαῦτα, ὦ τύχοι, γλῶ φωνῶν ἐσιν ἐν κόσμῳ, καὶ ὠδὴν ἄφωνον. ἐὰν δ' ἂν μὴ εἰδῶ τὴν δυνάμιν τ φωνῆς, ἴσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρ@· καὶ ὁ λαλῶν ἐμοὶ, βάρβαρ@· καὶ ὁ λαλῶν γλώττῃ, ϖροσδέχεσθαι, ἵνα διερμηνεύῃ. ναὶ μὴν ὑφ' ὧν ὡς Ἕλληνας ἡ τῶν λόγων ϖαρῆλθε διδασκαλία τὰ τ ἐκ χαφῆ. Ἀλκμᾶνα γ' ἂν Περίβοιαν Κροτωνιάτης, ϖρῶτ@· Φυσικὸν λόγον συνέταξεν. εἰ δ', Ἀναξαγόραν Ἡγησιβούλῳ Κλαζομένιον, ϖρῶτον Δρ' χαφῆς ἐκδοῦναι βιβλίον ἱσορῶσιν. μίλ@· τι αὖ ϖρῶτ@· ϖεῖδηκε τοῖς ϖοιήμασι καὶ τοὺς Λακεδαιμονίων νόμους ἐμελοϖοίησε Τέρπανδρος ὁ Ἀντισσαῖος· διθύραμβον δὲ ὀϖτὸν ἔστ Λάσος Ἑρμιονεύς· ὕμνον, Στησίχορ@· Ἱμεραῖ@· χορείαν, Ἀλκμᾶν Λακεδαιμόνιος· τὰ ἐρωτικὰ, Ἀνακρέων Τήιος· ὑϖόρχησιν, Πίνδαρος Θηβαῖος· νόμους τε ϖρῶτος ἦν ἐν χορῷ ϗ κιθάρᾳ Τιμόθεος ὁ Μιλήσιος. ναὶ μὴν ἴαμβον μὲν ἐϖτοίησεν Ἀρχίλοχος ὁ Πάριος· χωλὸν δ' ἴαμβον Ἱϖῶναξ ὁ Ἐφέσιος· κ τραγῳδίαν μὲν, Θέσπις ὁ Ἀθηναῖος· κωμῳδίαν δὲ, Σισυρίων ὁ Ἰκαρεύς. τὰς χορὸς τούτων, ϖαῖδες ϖαραδίδοσι γραμματικῶν. μακρὸν σ' ἂ εἴη τούτους ἀναλογεγράμενον ϖαραθέσθαι, αὐτὰ δ' ἀκυμένω δ' Διονύσῳ, δι' ὃν ϗ Διονύσια κ θέα, μετεμελήσϖρ Μωύσεως· ἡ αὐτίκα μάλα. Φασὶ δ' κ τοὺς κ' Δραβεῖβιν λόγους καὶ τὰ ῥητορικὰ ἰδιώματα εὑρεῖν, καὶ μιθ' ἕτερον ῥητορεῖαν ϖρῶτον δικανικὸν λόγον εἰς ἔκδοσιν γράψαντα Ἀνδροφάντα Φύλου Ῥαμνούσιον, ὡς φησὶ Διόδωρος· Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ Κυζικηνὸς, ϖρῶτ@· δ' κριτικῶν ἀνοίξαντ τὸν ϖωμα, ϗ γραμματικὸς ϖροσηγορεύθη. ἔνιοι δ' Ἐρατοσθένη τ Κυρηναῖον φασὶν· ἐϖειδὴ ἐξέδωκεν ἔτος βιβλία δύο, γραμματικὰ ϖροσεῖρήκασι· ὀνομάθη δ' γραμματικὸς, ὡς νῦν ὀνομάζομεν, ϖρῶτ@· Πραξιφάνης Διονυσοφάνους Μιτυληναῖος. Ζηλωτής τι ὁ Λοκρὸς ϖρῶτος ἱσορεῖ νόμους ϝιδ· οἱ δὲ, Μίνω τὸν Διὸς φασὶ Λυγκαῖος. οὗτος μ' Δαναὸν γένη ἐνδεκάτη ἄνωθεν ἀϖὸ Ἰνάχου ϗ Μωσέως γράφει, ὡς ἐλέγομεν ὑϖοδάντες δείξομεν. Λυκοῦργ@· δὲ, μ' ϖολλὰ τ Ἰλίου ἁλῶσαι γεγονὼς ἔτη, ϖρὸ τ ὀλυμπάδων ὅσων ὀκαπὸν ϖεντήκοντα, νομοθετῆσαι Λακεδαιμονίοις· Σόλωνος δὲ τοὺς χρόνους ϖροεφήκαμεν. Δράκων δὲ, ὁ καὶ αὐτὸς νομοθέτης, ϖεῖ τὴν τριακοστὴν καὶ ἑνάτην ὀλυμπάδα γεγονὼς εὑρίσκεται). Ἀντίοχος δὲ αὖ ὁ τὰς ἱστορίας ϖραγματευσάμενος ἀϖὸ τ Πυθαγόρου ἡλικίας ὅτι τὴν Ἐπικήρυ πλοῦτον, χαμηλιῶνος ἑνδεκάτῃ ἱσαμένου γινομένην, ἔτη φέρει τὰ πάντα τριακόσια δώδεκα. ἔτι φασὶ τὸ ῥηθὲν τ ἐξάμετρον φανῆναι τὴν γυναῖκα Ἰκαρείαν· οἱ δ', Θέμιν, μίαν τῶν ϖτερίδων, εὑρεῖν. Διόδυμος σ' ἐν τῷ ϖεῖ Πυθαγορείου φιλοσοφίας, θαυμάζειν τὴν Κροτωνιάτην ϖρῶτην γυναικῶν φιλοσοφῆσαι καὶ ϖοιήματα γράψαι ἱσορεῖ. ἡ μὲν οὖν Ἑλληνικὴ φιλοσοφία, ὡς μέν τινες, κ' ϖεῖϖασιν ἐκπόλεος τ ἀληθείας ἀμηχάνη, ἀμυδρῶς τε, καὶ ἐ ϖάσης, γίνεται· ὡς δὲ ἄλλοι βούλονται, ἐκ Δραβόλης τὴν κίνησιν ἴσχει. ἔνιοι δὲ δυνάμεις τινὰς ὑϖοδιδασκίας ἐμϖεῦσαι τὴν ϖᾶσαν φιλοσοφίαν ὑϖειλήφασιν. ἀλλ' ἡ μὲν μὴ κατειλαμβάνουσα ἡ Ἑλληνικὴ φιλοσοφία τ μέγεθος τ ἀληθείας, ἔτι δὲ ἐξασθενοῦσα ϖρὸς τὰς κυριακὰς ἐνεργείας, ἀλλ' ἔν γε ϖεσκατασκευάζει τὴν ὁδὸν τῇ βασιλικωτάτῃ διδασκαλίᾳ, ἀμηχάνως σωφρονίζουσα καὶ τ ἦθ@· ϖοτυπῶσα καὶ ϖροεύφουσα εἰς ϖαραδοχὴν τ ἀληθείας τὴν ϖρόνοιαν δεξαζόντα. ναὶ φασὶν γενέσθαι, Πάντες οἱ ϖερὶ τῆς ϖαρουσίας τ κυρίου, κλίϖαί· ἵνα καὶ λήσαι· πάντες μὲν ἂν οἱ ἐν λόγῳ, οὐ ϖάνυ δὲ οἱ ϖερὶ τ τοῦ λόγου σαρκώσεως, ὀξακόντα καθολικώτερον. ἀλλ' οἱ μὲν ϖροφῆται, ἅτε ἀϖὸ κλίσεως καὶ ἐμϖνεύθησης ἀϖὸ τ κυρίου, ἀ κλίναι. ἀλλὰ Δραβάνοι. φησὶ γ' ἂν ἡ γραφὴ, Ἀπέχθεται ἡ σοφία τοὺς ἑαυτῆς δούλους, συγκαλοῦσα μ' ὑψηλῶν κηρύγματος ϖὶ κρατῆρα οἴνου. Φιλοσοφία δὲ οὐκ ἀϖεχθὴς ὑϖὸ κυρίου· ἀλλ' ἦλθε, φησὶ, κλαπῆναι, ἢ ϖαρὰ κλαπέντος δοθῆναι· ὅτ' ἂν δύωμαι, ἢ ἄγγελος, μαθὼν τὰ τῆς ἀληθείας ϗ μὴ κατμείνας ἐν αὐτῇ. τοῦτ' ἐνίϖασι καὶ κλίψας ἐδίδαξεν, οὐχὶ μὴ ἐδότ@· δ' κυρίου, τὸ καὶ ϗ τὴν τῶν ἰσομένων ϖερὶ κατβολῆς τὸ ἴκασιν εἶναι ἀγνοητ@·, ἀλλὰ μὴ κωλύσαι@· ἴχνη γάρ ἴνα ὠφέλησε τότε, ἡ ὡς ἀνθρώϖους ἐρχομένη κλοπὴ, ὑ τὸ ὑφελομένου τὸ συμφέρον σκοϖουμένου, κατσθωυούσης ἢ ὡς τ συμφέροντος τῆς ϖρονοίας τὴν ἔκβασιν τὸ ϖλημμέλη@·. οἶδα ϖολλοὺς ἀδιαλείϖτως ὀλιγουμένους ἡμῖν, καὶ τὸ μὴ κωλύον αὖϖον εἶναι

λίζοιμας· φασὶ γὰρ αἴσιον εἶναι κλοπῆς τὸ μὴ φυλάξασθαι, ἢ τὸ μὴ κωλύσαι σῶσαι· ὡς ἔγωμπε τοῦ μὲν σῶσαι τὸ δοκοῦν ἀρχόμενον· καὶ τῷ ναυαγίῳ, τὸ κυβερνήτῃ, μὴ φείλασθαι τῷ ὀφλεῖν. αὐτίκα κολάζομεν τοὺς τὰ νόμιμα εἰ τάττοντας αἴσιοι. ᾧ γὰρ κωλύσαι δυνάμεως ἦν, τούτῳ καὶ ἡ αἰτία ξυμβαίνοντος προσπίπτει. φαμὲν δὲ τοὺς αὐτοὺς, τὸ αἴσιον, ἐν τῷ ποιῆσαι καὶ ἐνεργῶν ἀρχὰν νοεῖσθαι· τὸ δὲ μὴ κωλύσαι, καθ' ἑαυτὸ αὐτοεργὸν εἶναι. ἔτι, τὸ μὲν αἴσιον, πρὸς τὴν ἐνεργείαν ἐστὶ καθάπερ ὁ μὲν ναυπηγὸς, πρὸς τὸ χίγισθαι τὸ σκάφος· ὁ δὲ οἰκοδόμος, πρὸς τὸ ἐκβῆναι τὸν οἰκίαν· τὸ δὲ μὴ κωλύσαι, καθ' ἑαυτὸ ἀργόν ἐστιν. ἀφ' οὗτ' γ' ἂν δόξειλε πᾶσι, ὅτι τὸ κωλύσαι δυνάμενον οὐκ ἐνεργεῖ, ἀδὲ κωλύει. τί γὰρ ἐνεργεῖ ὁ μὴ κωλύων; ἢ δὴ ἢ κατὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτοῖς ὁ λόγος χωρεῖ, ἢ γε τρόπους, οὐχὶ τὸ βέλος, ἀλλὰ τὸν ἀσπίδα τὸν μὴ κωλύσαντα τὸν βέλος δηλῶσαι, αἰτιᾶσθαι. ἀδὲ γὰρ τὸν κλέπτην, ἀλλὰ τὸν μὴ κωλύσαντα τὸν κλοπὴν καταμέμψεσθαι. καὶ τὰς ναῦς τοίνυν τῶν Ἑλλήνων μὴ τὸν Ἕκτορα ὑμπρῆσαι λεγόντων, ἀλλὰ τὸν Ἀχιλλέα· διότι κωλύσαι τὸν Ἕκτορα δυνάμενος, καὶ κἀκώλυεν· ἀλλ' ὀμέν, Διὸς μῆνιν· ὅτ' αὖπερ ἦ καὶ μέλλειν, καὶ μή· καὶ μὴν οὐκ ἀπόρρητος τὸ πῦρ· καὶ ἴσως σωαίτιος· ὁ δὲ Διὸς βολος, αὐτεξούσιος ὤν, καὶ μεταθέσθαι οἷός τε ἦν, καὶ κλέψαι· καὶ ὁ αἴτιος αὐτὸς τῆς κλοπῆς, ἀχ' ὁ μὴ κωλύσας κύριος. ἀλλ' ἀσθ' ὅπως ὁ Διὸς βολος λῷον, ἵνα ἡ κώλυσις παρέλθῃ. ἀ δεῖ χρὴ ἀκριβολογεῖσθαι πρὸς αὐτούς, ἴσως μὲν μὴ κωλυτικὸν, ὅπερ φαμὲν δεῖ τῆς κλοπῆς γενέσθαι, μηδ' ὅλως αἴτιον εἶναι· τὸ δὲ κωλυτικὸν ἐνέχεσθαι τῷ δὲ αἰτίῳ οὐ κλήσεται. ὁ γὰρ ἀποσπίζων, αἴτιος ἐστὶ τῷ προαποσπίζομένῳ τὸν μὴ ἁρῶτκεῖσθαι, κωλύων τὸ τρωθῆναι αὐτόν· καὶ τῷ Σωκράτει τὸ δαιμόνιον αἴτιον λῷ, ἀχὶ μὴ κωλύον, ἀλλὰ προτρέπον, ἀ καὶ μὴ προὐτρέπον. ἔτι ἢ εἰ ἔπαινοι, ἔτι εἰ ψόγοι, οὐθ' αἱ μῆνιδι, οὐθ' αἱ κολάσεις, δίκαιαι, μὴ τῆς ψυχῆς ἐχούσης τὸν ἐξουσίαν τῆς ὀρμῆς καὶ ἀφορμῆς, ἀλλ' ἀκουσίου τῆς κακίας ὕσης. ὅθεν ὁ μὲν κωλύσας, αἴτιος· ὁ δὲ μὴ κωλύσας, τὸν αἴρεσιν τῆς ψυχῆς κρίνει δικαίως· ἐν' ὅτι μάλιστα ὁ θεὸς μὲν ἡμῖν κακίας ἀναίτιος· ἐπεὶ ἢ τὰ ἁμαρτήματα προαίρεσις ἐστὶ ὀρμὴ κατὰ χίγι. δυναμένη· ἢ ἐπίληψις ἔοθ' ὅτι κρατεῖ, ἧς ἀγνοίας καὶ ἀμαθίας ὕσης ὁλιγωρῶμεν ὅσον ἦναι, ἀκούσιοι αἱ κολάσεις. καὶ γὰρ τὸ πυρέττειν, ἀκούσιον· ἀλλ' ὅτι δι' ἑαυτὸν ἡμᾶς καὶ δι' ἀκρασίαν πυρέττη, αἰτιώμεθα τὸν πυρετόν. ὡς δὲ καὶ τὰς κακίας ἀκουσίους ὕσης· ἀ γὰρ αἱρεῖται τὸς κακὸν, ἢ κακὸν· τῇ δὲ ψυχῇ ἀδεὶ ἡδονῇ σωαπεχόμενος, ἀγαθὸν ὑπολαβών, λαμβάνει ἡγεῖται. ὧν ὕτως ἐχόντων, τὸ ἀπλῶ ἀπίδος τὸ τε ἀγνοίας τῆς τοῦ αἱρεῖσθαι τὸ φαῦλος καὶ ὀπτηρπτῆς, καὶ περὶ τούτων τὸ μὴ συγκατατίθεσθαι τὸ ἀπατηλαῖς ἐκείναις φαντασίαις, δοκεῖ ἐφ' ἡμῖν. λῃστὴς ἢ καὶ κλέπτης ὁ Διὸς βολος λόγος, ψεύδεσθαι φήσας ἐγκαλαμίζας τοὺς προφήτας, καθάπερ τῷ πυρῷ ζιζάνια. πάντες ἂν εἰ προεγίνωσκον κλέπται καὶ λῃσταί· ἐχ ἁπλῶς πάντες ἄνθρωποι. πάντες δὲ οἱ ψεύδεσθαι προφῆται. καὶ πάντες οἱ μὴ κυρίως κατ' αὐτὸ δοκοῦντες κλέπτες. ἔχειν ἢ καὶ οἱ ψεύδεσθαι προφήτου τὸ κλέμμα, τὸ ὄνομα τὸ προφήτου, προφῆται ὄντες· ἀλλὰ ψεύσει. λέγεσθαι ὁ κύριος, Τμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ Διαβόλου ἐστὶ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν· ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς· καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ· ὅτ' αὐ λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐν δὲ πῆς ψεύδεσθαι, ἢ ἀληθῆ ἵνα ἄλλην οἱ ψεύδοπροφῆται, κατὰ τῷ ὅλῳ ὅτι ἐν ἐκείνῳ προεφήτευεν, ὡς αἱ δοκοῦσαι Διάκτορε. λέγει ἢ καὶ ὁ σημεῖον ἐν ἀγγέλου τῆς μεταβάσεως τῷ Ἑρμᾷ σοῖ τὸ ψεύδεσθαι προφήτην· Τίνα γὰρ ῥῆμα ἀληθῆ λαλεῖ· ὁ γὰρ Διάβολος αὐτὸν πληροῖ τῷ ἑαυτοῦ πνεύματι, ἵνα δωρήσῃ ῥῆμα τὸ δικαίων. πάλαι μὲν ἔνοικοῦμεν ἄνωθεν ἐν καλῷ· ἵνα γνωρισθῇ Διὸς τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ κατὰ προγνωσιν τῶν αἰώνων, ὧν ἐπιστὰς ἐν χερσῷ. τῷ ἀρῷ δὲ ὑδὲν ἀντίκειται, οὐδὲ ἐναντιοῦταί τι αὐτῷ, κυρίῳ καὶ πεπιστράπερ ὅλῳ. ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν δοκοῦντων βουλαί τε καὶ ἐνέργειαι, μερικαί ὕσαι, γίνονται μὲν ἐκ φαύλης Διαβόλου, καθάπερ καὶ αἱ νόσοι αἱ σωματικαί· κυβερνῶνται δὲ ὑπὸ τῆς καθόλου προνοίας ὑμνοῦν, κἀν νοσοποιὸς ᾖ ἡ αἰτία. μέγιστον γὰρ ἔν τῆς θείας προνοίας, τὸ μὴ ἐάσαι τὸν ἐξ ὑποστάσεως ἐκπεσόντα φυῆναι κακίαν, ἄχρηστον καὶ αἰωφελῆ μένειν, μηδὲ μὴν κατὰ βλάπτειν αὐτὸν γνώσθαι· τῆς γὰρ θείας σοφίας καὶ δυνατῆς καὶ δυνάμεως ὄργανόν ἐστιν, οὐ μόνον τὸ ἀγαθοποιεῖν· φύσις γὰρ ὡς ἐπεῖν αὐτὴ τοῦ θεοῦ, ὡς τοῦ πυρὸς τὸ θερμαίνειν, καὶ τοῦ φωτὸς τὸ φαίζειν· ἀλλὰ κἀκεῖνο μάλιστα, τὸ Διὰ κακῶν τὸ ὑπονοηθέντων πρὸς ἴσων, ἀγαθόν τι καὶ χρηστὸν πλοῦτον ἀποπλεῖν, καὶ ὠφελίμως τοῖς δοκοῦσι φαύλοις χρῆσθαι, καθάπερ καὶ τῷ ἐκ πυρασμοῦ μαστυρίῳ. ἔστιν ἂν κἀν φιλοσοφίᾳ ᾖ κλαπέντι, καθάπερ ὑπὸ Προμηθέως πῦρ ἐλίχθη ὡς φῶς ὑπὸ θνητῶν χρησίμως ζωπυρούμενον, ἴχνος τι σοφίας, ἢ κίνησις πρὸς θεόν. ταῦτα δ' ἂν εἶναι κλέπται ἢ λῃσταὶ οἱ παρ' Ἕλλησι φιλόσοφοι, καὶ πρὸ τοῦ κυρίου παρουσίας, πρὸ τῶν Ἑβραί-

τῶν Ἑβραϊκῶν προφητῶν μέρη τ ἀληθείας ὑ κατ' ὀλίγωσιν λαβόντες· ἀλλ' ὡς ἴδια σοφισ-
τισάμενοι δόγματα, καὶ τὰ μὲν, παραχαράξαντες· τὰ δὲ, ὑπὸ πονηρίας ἀμαθῶς σοφισά-
μενοι· τὰ δ', ἐξ ὑφορόντες· ἴσως δὲ καὶ πνεῦμα αἰσθήσεως ἰσχήκασιν. ὁμολογήσω δ' ἐγὼ Ἀριστο-
τέλης τῇ γραφῇ, κλειδικὴν σοφίας τὴν σοφιστικὴν ἐπῶν, ὡς προειρήκαμεν. ὁ δ' ἀπόστολος, Ἃ δὲ λα- "
λοῦμεν, λέγει, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις· ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος. ὅτι μὲν "
γὰρ τ προφητῶν, Παῦλες, φησὶν, ἐκ τῆς πληρώσεως αὐτοῦ ἐλάβομεν· δηλονότι τὴν Χριστοῦ. ὡσὶ "
ὁ κλεῖδας οἱ προφῆται. Καὶ ἡ διδαχὴ ἡ ἐμὴ, οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ὁ κύριος λέγει, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με "
πατρός. ὅτι δ' τ κλειδοῦχον, Ὃ δ' ἀφ' ἑαυτοῦ, φησὶ, λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητᾷ. πιστὸς δ' "
οἱ Ἕλληνες, φίλαυτοι καὶ ἀλαζόνες. σοφὺς δὲ αὐτοὺς λέγουσι ἡ γραφὴ, ὡς τοὺς ὀίτας σοφοὺς
Ἀραβάλλοντας, ἀλλὰ τοὺς δοκήσει σοφούς. καὶ τούτων φησὶν, Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν· καὶ τὴν "
συνεσιν τ συνετῶν ἀθετήσω. Ὅτι φέρει γ' ἔν ὁ ἀπόστολος, Ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ "
συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν γραμματέων, τοὺς τοῦ αἰῶνος τούτου ζητη- "
τὰς, τοὺς ἐξ ἐθνῶν φιλοσόφους, φέρας. Οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου ἀποστο-
μώσας αὐτὸν, καὶ τὴν σοφίαν τ ἀνθρώπων ἐλέγξας; ἐπειδὴ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ, τουτέστι διὰ τ προ- "
φητῶν καταγελασθεῖσα, οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τ σοφίας τ διὰ τῶν προφητῶν λαλούσης αὐτόν, δηλονότι τὸν
Ἰησοῦν· εὐδόκησεν γὰρ ὁ θεὸς διὰ τ κηρύγματος τῆς μωρίας, τῆς δοκούσης Ἕλλησιν εἶναι μω-
ρίας, σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· ἐπειδὴ Ἰουδαῖοι, φησὶ, σημεῖα αἰτοῦσι πρὸς πίστιν· Ἕλληνες δὲ σοφίαν "
ζητοῦσι, τὰς ἀναγκαίους καλυμμένας λόγους, ἐξ τὰς ἄλλας συλλογισμὰς δηλονότι· ἡμεῖς δὲ κη- "
ρύσσομεν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐσταυρωμένον· Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, διὰ τ πάθος τοῦ προφητικοῦ, "
μὴ πιστεύσασι τῇ ἐκβάσει· Ἕλλησι δὲ, μωρίαν· μυθώδους γὰρ ἡγοῦνται οἱ δοκήσει σοφοὶ, διὰ τ ἀνθρώπινα "
εἶναι θεοῦ λαλήσαντος, ὑπὲρ τ ἔχειν τ θεόν, ἐξ δὴ ἐπιπνοίαν τοῦτον· ὅθεν αὐτοὺς ἡ προλῆψις τ οἰήσεως
ἀναπείθει ἀπιστεῖν· ἡ γὰρ παρουσία τοῦ σωτῆρος, ἐ μόνους ἐπίστευσεν ἐ σκληροκαρδίους ἐξ ἀπίστους, ἀλ-
λὰ σωτῆρος καὶ εὐπαθεῖς. καὶ πρὸς ἔτι, πιστεύσαντες δὲ ἐκ τ ὑπακηκοότων ἐκκλησίου "
προσκλίσεως χωρισθέντες, οἱ μὴ ἐθελήσαντες παθεῖν, ἀσεβεῖ πίστει ἐ ἄπιστοι καὶ μωροὶ αὐτῆς "
δὲ τῆς κλητῆς Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι Χριστὸς θεοῦ δύναμις ἐστὶ, καὶ θεοῦ σοφία. μή τ ἐν, ὅπερ "
ἐξ ἄμεινον, ὑποφαινόν ἠγητέον τ', Οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου· ὅτι μὴ οὐκ
ἐμώρανεν· ἵνα μὴ ἡ αἰτία τῆς σκληροκαρδίας αὐτοῖς παρὰ τοῦ θεοῦ φαίνηται γινομένη, τῷ μω-
ρᾶναι τὴν σοφίαν· ἐν πᾶσι γὰρ, καί τι σοφοὶ ὄντες, ἐν μείζονι αἰτίᾳ γενέσθαι, μὴ πι-
στεύσαντες τῷ κηρύγματι· ἱκανοὺς γὰρ ἦν αἵρεσις, ἧν τ ἀληθείας ἐκλογή. ἀλλὰ καὶ τ, Α- "
πολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, τῇ τῆς καταφρονουμένης ὑπερφερομένης βαρβάρου φιλοσο-
φίας ἀντιπαρεξῆλθε καπελάμψας φησὶν· ὡς καὶ ὁ λύχνος ὑπὸ τοῦ ἡλίου καπελαμπόμενος,
ὀπωλώλειναι λέγεται, τῷ μὴ τὴν ἰσχὺν ἐκπλῆξαι ἐνέργειαν. πάλιν τοίνυν ἀνθρώπων κεκλημέ-
νων, οἱ ὑπακοῦσαι βεβληθήσεσθαι κλητοὶ ἀνομάθησαν. οὐ γάρ ἐστιν ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ. αὐτίκα
ἐξ ἑκατέρου ἔθνους οἱ πιστεύσαντες· ὅτι λαὸς θεοῦ σοῦ. καὶ τ Πράξεσι τ ὀπτασίαν εὔροις ἂν "
ἐν τῇ λέξιν, Οἱ μὲν οὖν ὀπτασθέντες τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθησαν· οἱ δὲ μὴ θελήσαντες πει- "
θεσθαι, ἑαυτοὺς ἀπέστησαν δηλαδή. πρὸς τούτους ἡ προφητεία λέγει, Κάθησαι καὶ πατάσσε- "
τέ μου, ἵνα ἀραβὰ τῆς γῆς φάγεσθε· ἐφ' ἡμῖν κείμενα διελέγχουσα, καὶ τὴν αἵρεσιν καὶ τὴν "
ἐκτροπήν. θεοῦ δὲ αἵρεσιν ὁ ἀπόστολος, τὴν τ τοῦ λόγου διδασκαλίαν, σοφίαν· ἵνα ἐκ τῆς τὴν
ἀληθῆ φιλοσοφίαν δι' υἱοῦ παραδιδομένου. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὁ δοκήσει σοφὸς παραινέσας ἴχνη
τινὰς, τὰς παρὰ τῷ ἀποστόλῳ κελεύσεις ἐνδύσασθαι τ καινὸν ἄνθρωπον τὸν κτισθέν- "
τα, ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας. διὸ δοκιμάσει τὸ ψεῦδος, λαλήσατε ἀλήθειαν· μὴ "
διδοὺς τόπον τῷ διαβόλῳ. ὁ κλέπτων, μηκέτι κλεπτέτω· μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος τὸ "
ἀγαθὸν· ἐργάζεσθαι δέ ἐστι, τὸ προσκαρτεῖν ζητοῦντα τὴν ἀλήθειαν· σὺν γὰρ τῇ λογικῇ αὐτῆς "
ἵνα ἔχῃ μεταδοῦναι τῷ χρείαν ἔχοντι, καὶ τ κοσμικῆς οὐσίας, καὶ τ θείας σοφίας. βούλε-
ται γὰρ ἐκδιδάσκεσθαι τ λόγον, καὶ ἐκ τῆς τραπέζης τὸ λεγόμενον βάλλεσθαι, δεδοκιμα-
σμένον ἀκριβῶς, ἐκ τὸ ἐκδανείζεσθαι. ὅθεν ὅτι φέρει, Λόγου σου πρὸς ἐκ τὸ στόμα τῶν ὑμῶν "
μὴ ἐκπορευέσθω· οὐ πρὸς λόγος ἁπλῶς, ὁ ἐξ οἰήσεως· ἀλλ' εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τ χρείας, "
ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. ἀγαθὸν δ' οὐ καὶ ἀναγκαῖον θεοῦ ἀγαθὸν τ λόγον. πῶς γὰρ οὐκ ἀγαθὸς ὁ σώ- "
ζων; ἐπεὶ ἂν μαρτυρῶσι τὴν ἀληθῆ ἵνα δογματίζουσιν οἱ Ἕλληνες, ἔξεστι καὶ τοῦθεν σκοπεῖν. ὁ Παῦ-
λος δὲ τ Πράξεσι τῶν ἀποστόλων ἀναχαράξας λέγων πρὸς τοὺς Ἀρεοπαγίτας· Δεισιδαιμο- "
νεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ· διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὗρον βωμὸν, ἐν ᾧ "

» ἀνεγήραπτο, ΑΓΝΩΣΤΩι ΘΕΩι. ὃν ἂν ἀγνοῦντες εὐσεβῆτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑ-
» μῖν. ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ· οὗτος, οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος, οὐκ
» ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ· οὐδὲ ὑπὸ χεῖρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται, προσδεόμενος τινος,
» αὐτὸς δοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν, καὶ τὰ πάντα· ὁποιησέ τε ἐξ ἑνὸς πᾶν γένος ἀνθρώπων, κατοι-
» κεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς· ὁρίσας προτεταγμένους καιροὺς, καὶ τοὺς ὁροθεσίας τῆς κα-
» τοικίας αὐτῶν· ζητεῖν τὸν θεὸν· εἰ ἄρα γε ψηλαφήσαι τὴν εὕροιεν αὐτόν· καίτοι γε οὐ μακρὰν ὄντα ἑνὸς ἑκά-
» στου ἡμῶν ὑπάρχοντος· ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιη-
» τῶν εἰρήκασιν, —— τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. ἐξ ὧν δηλοῦται ὅτι καὶ ποιητικοῖς χρώμενος παραδείγμασιν
» ἐκ τῶν Ἀράτου φαινομένων, δοκιμάζει παρ' Ἕλλησι καλῶς εἰρημένα· καὶ Δημοσθένους
» πρὸς μὲν τὴν τοῦ Φιλίππου πρεσβείαν τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας, τὸν δημιουργὸν θεὸν ἡγήσατο· κατὰ δὲ τὴν γνῶσιν
» τὴν δεῖν δὲ ἡμᾶς παραλαβεῖν τε καὶ μαθεῖν. Ἀπίστῳ γὰρ Δημοσθένει τὸ εἰς τοὺς θεοὺς ἀνοσίημα, φησὶν,
» ὀφθαλμὸς αὐτοῦ, τὴν ὑπερβολὴν ὑποτιθέμενος τοῖς ἀκούουσιν εἰς φῶς, καὶ τῆς ἐξουσίας τὸ παντὸς δηλονότι, τὴν λα-
» βεῖν αὐτὸς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. ὅτου γὰρ ὠνοιγμένοι τυφλῶν ὀφθαλμοὶ, ἡ δὲ ἐξ ἀκοῆς γνῶσις ὅτι τοῦ πατρὸς, ἡ τῆς εὐσεβείας τε Ἑλληνικῆς
καταλήψις· τί τὸ δοκοῦν τὴν ἐξουσίαν τοῦ παντὸς ὑπερβάλλειν, τὸ δοκοῦν τὰ ἁμαρτίας εἶναι μεταβάλλειν
» δύναμιν, διὰ τοῦτο ἡ δυλεία ἐγένετο. ἡμεῖς μὲν ἁπλῶς πᾶσαν φιλοσοφίαν δοκοῦσαν ἐχόμεθα, ἀλλ' ἐκείνην
» τὴν εἰς ἓν ὁ παρὰ Πλάτωνι λέγει Σωκράτης· ἐστὶ γὰρ δή, ὡς φασὶ τὴν εἰς τὰς πλατὰς, παρθενικὸν φό-
» ρον μὲν, πολλοὶ βάκχοι δέ τε, πῶροι· πολλοὺς μὲν τοὺς κλητοὺς, ὀλίγους δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς αἰνίτ-
» τεσθαι. ὑπὲρ οὗ γ' ἂν σαφῶς· ὅτοι δέ εἰσι, κατ' ἐμὲ δοξάσαι, οὐκ ἄλλοι ἢ οἱ τὴν φιλοσοφικὴν
» τῆς ὀρθῶς· ὧν δὴ κἀγὼ, κατά γε τὸ δυνατὸν, οὐδὲν ἀπολείπειν ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ πάντα πρὸ τοῦ πρὸ-
» θυμεῖσθαι γνώσεως. τὸ δὲ ὀρθῶς πρὸθυμεῖσθαι, καὶ τί ἡνύσαμεν, ἐκεῖσε ἐλθόντες, τότε σαφὲς ἐσόμεθα,
ἐὰν θεὸς θέλῃ, ὀλίγον ὕστερον. ἆρ' οὖν δοκεῖ σοι πίστεως ἐκ τῶν Ἑβραϊκῶν γραφῶν τὸ μὴ θαυμαστὸν
» ἐλπίδα δικαίως σαφηνίζειν κατὰ τῷ Δημοσθένει· καὶ δὴ τὸ Πλατωνικὸν τοῦτο ἐγγεγραμμένον· μὴ δὲ ἡγεῖ
» τὸ φιλοσοφεῖν λέγειν τοῖς πολλοῖς κυνηδὸν ζῆν, οὐδὲ πολυμαθῆ, ἀλλὰ ἄλλό τι ἐστὶ
ἔγωγε ὑμῖν ἢ ὀνειδος εἶναι. ἤδειν δή, εἶπεν, ὡς ἄρα ἦν πολυμαθὴς νέον ἴχνος· ὃ διδάσκει καθ'
» Ἡσίοδος. ἐν τε τῷ πέμπτῳ τῶν Πολιτείας, Τίνας δὲ πόλεις, φησὶ, καὶ ἄνδρες τοιούτων τῶν μα-
» θημάτων, καὶ τῶν πονηρίων, φιλοσόφους φήσομεν; Οὐδαμῶς, εἶπεν, ἀλλ' ὁμοίους μὲν φιλοσό-
» φοις· Τοὺς δὲ ἀληθινοὺς, ὅπῃ, τίνας λέγεις; Τοὺς τῶν ἀληθείας, ἦν δ' ἐγὼ, φιλοθεάμονας· ἀγνοεῖς γὰρ
γεωμετρίᾳ, αἰτιμαζόμενα καὶ ὑποδήσεις ἐχόντα. Φιλοσοφία δὲ ἐστὶ μουσικῇ, ἐρασικῇ γε ὄντι· οὐ
δὲ ἐν ἀστρονομίᾳ, φυσικῶν καὶ μόνων καὶ ἀκούων βεβυσμένῃ λόγων· ἀλλ' αὖ τοῦ ἀγαθοῦ δὲ ἕνε-
κα ἡμᾶς καὶ τῆς ἀληθείας, ἐπέρων μὲν ὄντων πάντα τὰ ἀγαθοῦ ὁδῶν, ὥσπερ δὲ καὶ πάντα. ἀεὶ δὲ οὐδὲ αὐτὸς
τὸν ἐγκύκλιον παιδείαν σωτηρίαν πρὸς ἕξαθεν δίδωσιν, σωτηρίαν δὲ, πρὸς τὸ διαγίνεσθαι καὶ
συζυμναζειν πρὸς ἕξιν νοητὰ τῷ ψυχῇ. ἀτ' ἂν καὶ πίστωσιν φασὶν δοκεῖν φθέγξασθαι ἐνίοτε τὰ
ἀληθῆ φιλοσοφίας τὰς Ἑλλήνας, θείας οἰκονομίας ἡ πίστωσις· ἀπὸ γὰρ τοιούτου τόπου ἐκθέα-
σεί μοι Δία τῷ πρὸς ἡμᾶς φιλοτιμίαν· ἔστι καὶ σωτηρίου, οὐκ ἀπροσδόκητος ἡ σωτηρία· ἐπ' αὖ
Φυσικὴν ἔννοιαν ἐσχηκέναι τὰς Ἕλληνας λόγοι, τὰ τῆς Φύσεως δημιουργὸν ἵνα γινώσκομεν· καθὸ
καὶ τῷ δημοσθένει Φυσικῷ ἐρήκαμεν· ἔστι μὲν κοινὴν ἐσχηκέναι νοῦν, τίς ὁ τούτου πατήρ, καὶ τίς
καὶ τῷ δὲ νῷ Δημοσθένει δικαιοσύνη, σκοπήσομεν. αὐτὸ γὰρ προαναφώνησίς μοι ἔστιν καὶ σοφικὴ φώ-
νησιν αἰδέσασθαι, προφητείας ἀδὴ λέγει. καὶ μὴν κατ' ἔμφασιν ἀληθείας ἄλλοι θέλουσιν ἐρη-
» κέναι ἵνα τοῖς φιλοσόφοις. ὁ μὲν γὰρ θαυμάσιος λόγος, ὁ Φ' ἡμῶν γράφει· βλέπομεν γὰρ νῦν ὡς
» ὡς δι' ὑπείρου κατ' ἀνάκλασιν ἐπ' αὐτὰ ἑαυτοὺς γινώσκοντες, κακὸν δ' ἐν ἡμῖν θεοῦ τὸ ποιητικὸν
» αἴτιον, ὡς οἶόν τε, σωζεσθούσης. ἄδης γάρ φησι τὸ ἀδελφόν σου, ἄδης τὸ θεόν σου, τὸ σωτῆρά σου
» μου ἐρήκασι ἡμῖν ἑαυτοῦ· μᾶλλον δὲ τὴν τῆς σαρκὸς ὑποθέσιν, σῶσον πρὸς σῶσον· τό-
πον ἤδη ὁμολογικῶς καὶ καταληπτικῶς, ὅτ' αὐ καθαρὰ ἡ καρδία γένηται. καὶ κατ' ἔμφασιν δὲ καὶ
Δία φασὶν οἱ ἀκριβῶς παρ' Ἕλλησι φιλοσοφήσαντες, διορῶσι τὸ θεόν· τοιαῦτα γὰρ αἱ κατ'
ἀδυναμίαν φαντασίαι ἀληθεῖς, ὡς φαντασία καθαρά· ἐν τοῖς ὕδασιν ὁρῶμεν καὶ ἐν Δία τὰ
» Δία φανέντα καὶ διαυγῆ σώματα. καλῶς δ' ὁ Σολομών, Ὁ αἰώρων, φησὶ, δικαιοσύνῃ, ὁ ἐρ-
» ράζων πίστει. ἐστὶ δὲ οἷα ἰδία αἰωρούντος, οἷ πλείονα πάσχουσι, καὶ πάλιν, Σπεῦσόν τε ἐν τῷ πε-
» δίῳ χλωρῷ, καὶ κηρᾶς πάλαι· καὶ σπάραγμα χόρτου ὄψεσθαι, ἵνα ἴχνη πρόβατα εἰς ἐμαυτοῦ.
ὁρᾷς ὅπως ἐν τῷ ἐξωθεν σκέπης τε καὶ φυλακῆς φανερώτατον. γνωσθῆναι δὲ ἐπιγνώσῃ ψυχὰς πιστὰς
» σου· ὅτ' αὖ γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει, τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, ὅτου νόμου μὴ ἔχοντες, ἑαυ-
τοῖς εἰσι νόμος, τῆς ἀκροβυσίας τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλαττούσης, καὶ τὸν ἀπίστολον,

καὶ πρὸ

καὶ τοῦ τὸν νόμον καὶ τοὺς προφήτας. οἱονεὶ δὲ σύγκρισιν ποιούμενος ὁ λόγος τῆς ἀπὸ φιλοσοφίας πρὸς τὰς αἱρετικὰς καλυμένους, ἐμφανῶς φησὶν, Κρίσεων, φησὶ, φιλόσοφος μακρὰν οἰκῶν ὡς δὲ ἱρὰδες ἀπὸ ψεύδεσιν, ἵστε ποιμαίνει ἀνίμους, καὶ διώκει ὄρνια πίρωζε. οὐκ εἶμαι φιλοσοφίαν λέγειν τὰ ναῦ τ λοχεῖν· καί τι ἐν πλαῖς τὰ ἀκόπε ἀπὸ χέρα καὶ πθανεύ) φιλοσοφία· ἀλλὰ τὰς αἱρέσεις ἀπόρραπίζει ἀπὸ φέρει γ' ἂν. Ἀπέλιπεν γὰρ ὁδοὺς τοῦ ἰαυτοῦ ἀμπλῶνος· τὰς δὲ τροχιὰς τοῦ ἰδίου γεωργίου πταλάνη). αὗται δέ εἰσιν αἱ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀποπλείπουσαι ἐκκλησίαν. αὐτίκα οὖν ὡς αἱρέσιν ὑποπτεύσων, διέρχει) δι' ἐρημίας ἀνυδρίαν, τόν ὄντως ὄντα ἡδὺν καπνίζων, ἔρημον ζητῶν ὕδωρ ἄνυδρον ζητῶν, τὴν ἀοικησίαν καὶ δίψαν ἐπερχόμενος γῆν, σωαγωγὸν χορὸν ἀκαρπίαν. καὶ πῶς ἐνδεέσι φρενῶν, Παρακλινομεν, λέγουσι φησὶν ἡ σοφία, πῶς ἀμφὶ τὰς αἱρέσεις δηλοῦσι Ἄρτων κρυφίων ἡδέως ἀψασθε. καὶ ὑδάτος κλοπῆς γλυκερωτέρου ἄρτου καὶ ὕδωρ οὐκ ἐπ' ἄλλων λίθων, ἀλλ' ἢ ὅπου τὸ ἄρτῳ ἢ ὑδατι χῶ τὴν πρὸς φορὰν, μὴ χῶ τὸν κανόνα τῆς ἐκκλησίας, χωμένων αἱρέσεων, ἐμφανῶς παίσης τὸ χαρᾶς πεῖ γὰρ καὶ ὕδωρ φίλον εὐχαριστοῦσιν. Ἀλλὰ δοκησήσει, μὴ χρονίσῃς ἐν τῷ πόπῳ αὐτῆς. πόσον τὴ σωαγωγὴν, ἐκκλησίαν ὁμωνύμως προσεῖπεν ἐπὶ ἀπόφωνεῖ Οὕτω γὰρ Ἀβαδήσῃ ὕδωρ ἀλλότριον· τὸ βάπτισμα τὸ αἱρετικὸν, οὐκ οἰκεῖον ἢ χρήσιον ὕδωρ λογιζομένη· Καὶ ὑπερβήσῃ ποταμὸν ἀλλότριον· τὸν παραφέροντα καὶ καταποντίζοντα ἀπὸ θάλασσαν, ὃς ἦν ἐκδιδοῦ ὁ παρεκτραπεὶς ἀπὸ τῆς κατ' ἀλήθειαν εὐθυδρομίας, σωεκρύσας αὐθις ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ἢ ἀπὸ τοῦ βίου κύματος. ὡς δὲ οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι οἱ καθέλκοντες τὴν ναῦν, ἃ πολλὰ αἴτια λέγειν αὐ, ἀλλ' οὐκ ἐκ πολλῶν αἴτιον· οὐκ ἔστι δὲ αἴτιον ἐκάστου τοῦ καθέλκειν τὴν ναῦν, ἀλλ' ἃ σωῖς ἄλλοις ἔστω κακὴ φιλοσοφία, ποῖς κατάληψιν τῆς ἀληθείας, ζήτησις ἄνευ ἀληθείας, συλλαμβάνει· οὐκ αἰτία ἄνευ καταλήψεως, σὺν δὲ τῆς ἄλλοις αἰτίαις καὶ σωεργός. πάσχει ἢ καὶ τὸ σωαίτιον αἴτιον. ὡς δὲ ἐνός ὄντος ἀγαθοῦ ἐστὶν εὐδαιμονῆν αἰτία τυγχάνουσιν αἱ ἀρεταὶ πολίτου ἀρχοντος καὶ ὡς ὑπ' ἠλιος, τὸ πῦρ, βαλανεῖον τὸ ἡδύ· ἔστω μίας ὕλης τὰ ἀληθείας, πολλὰ δὲ συλλαμβανόμενα ποῖς ζήτησιν αὐτῆς ἡ ἢ εὕρεσις, δι' ἡν. καὶ γ' ἂν σκοπῖμεν, μία χῶ δυνάμει ἐστὶν ἡ ἀρετὴ· πῶ πῶς δὲ συμβοῦσα καὶ τύπις μὲν τοῖς πράγμασιν ἐγγινομένη. λέγεται φρόνησιν· ἐν τύπις δὲ σωφροσύνη· ἐν τύπος ἢ, ἀνδρεία· ἡ δικαιοσύνη. ἀλλὰ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον ἓ μιᾶς ὕλης ἀληθείας, ἐν γεωμετρίᾳ μὲν, γεωμετρίας ἀληθοῦς· ἐν μουσικῇ δέ, μουσικῆς· κἂν φιλοσοφίᾳ τῇ ὀρθῇ, Ἑλληνικὴ ἢν αὖ ἀληθὲς. μόνη δὲ ἡ κυρία αὕτη ἀληθὲς ἀπαριγχώρητος ἣν παρὰ τῷ ἡμῶ τῷ θεῷ παιδούμεθα. τῶν φρονίμων τοίνυν μιᾶς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀρχῆς, τῷ μὲν ναυκλήρῳ δοθείσης, λέγεται ναῦλον· τῷ δὲ πλώτῃ, πλοῦ· ἓ ἐνεκεν μὲν, τῷ ἐπιθυμοῦντι μισθὸν δέ, τῷ διδασκάλῳ· καὶ τῷ πράσσοντι. ἀμφοῖν δὲ ἐπὶ ἀρετῇ, ἐπὶ καὶ ἀληθείᾳ, σωωνύμως κλεομένη, μόνῃ τοῦ καθ' ἑαυτὸν ἀποτελίσματός ἐστιν αἰτία. κῶ σύγχρησιν ἢ τῶν γένεσι τοῦ εὐδαιμόνως ζῆν· μὴ γὰρ δὴ εὐδαιμονῶμεν ποῖς ζῶ ὀνόματα, ὅτ' αὐτοῦ βίον εὐδαιμονίαν λέγωμεν, καὶ εὐδαίμονα, τὸν κεκοσμημένον τῇ ψυχῇ εὐαρέτως· οὐ δὲ καὶ πρόσθεν συλλαμβάνει τῇ φιλοσοφίᾳ, τῇ ποῖς τῷ ἀληθῆ εὑρέσι κῶ Ἀφορμὰς ἀπὸ σολὰς Ἀβατείνει ἀπὸ τῷ ποῖς τὰς ἀπὸ μίνῳ τοῦ ἀληθείας, τῷ καθ' ἡμᾶς ὁδηγὸν· ἀλλὰ συλλαμβάνει τῷ τῷ λογικῶς ἀπιχειρῆν ἐπιστήμονι

λόγω, ἢ ἀναιρῶν τὴν ἀλήθειαν· ἐπεὶ καὶ ἡ ὄψις συμβάλλει) καὶ ἡ ἀκοὴ καὶ ἡ φωνὴ πρὸς ἀλήθειαν· νῦν δ', ὁ γινόμενον αὐτῷ πρὸς φύσιν. ἀλλὰ τ' συνεργῶν, τὰ μὲν, πλείονα· τὰ δ', ὀλίγιστα πρὸς φύσιν) δώσαμεν. ἡ γ' ἂν ἀφύσεια συνεργῶ πρὸς τὴν παράδοσιν τ' ἀληθείας· καὶ ἡ Δαλεκτική, πρὸς τὸ μὴ ἐπιπλήττειν τ' κατεσχηκόσιν αἱρέσεσιν. αὐτοτελὴς μὲν ἂν καὶ ἀπρόσδεὴς καθ' αὑτὴν τ' σωτῆρα διδασκαλία, δώσαμεν· ἐπεὶ καὶ σοφία ἔστι θεοῦ πρόσοικος οὖσα δι' φιλοσοφία ἡ Ἑλληνική, ἡ δυνατωτέραν πεῖραν τὴν ἀληθειαν, ἀλλ' ἀδύνατον περιέχουσα τὴν κατ' αὐτῆς σοφιστικὴν ἐπιχείρησιν, καὶ Δακρεμένης τοῖς δολεροῖς κ' τ' ἀληθείας ἐβλαβούλας, Φρυγμὸς εἰκῶς ἂν ἦ) καὶ θρηίκιος εἶναι ἢ ἀμπλώνες. καὶ ἡ μὲν, ὡς ἄρτ⊙, ἀναγκαία πρὸς τ' ζῆν, ἡ κ' τὴν πίστιν ἀληθῆ· ἡ περιττὰ δὲ, περισσημαίνοντα εἰκῆ καὶ ταραγμαῖα. δεῖπνα ἢ λήκυθος, γλυκὺ τρωγάλιον, κ' τ' Θηβαῖον πυθάριον. αὐστηρὸς ἢ ἐξῆπνη ἡ χαφή· πανηγυρίζοντες ἔτι κακὸς σωτήρ· ὁ δὲ σοφὸς, δίζηται γνῶσιν. καὶ ὁ μὲν ἀφ' ἑαυτῆ λαβὼν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητῶ, φησὶν ὁ κύριος· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τ' πέμψαντ⊙ αὐτὸν, ἀληθὴς ἐστι, καὶ ἀδικία οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ἔμπαλιν ἂν ἀσκῆ ὁ σοφιπερισπώμενος τὰ βαρβάρων, καὶ ὡς ἰδίαν αὐχῶν τὴν ἑαυτῶ δόξαν αὐξων, καὶ ψεύδομεν⊙ τὴν ἀλήθειαν· ἔτ⊙ κλίπης ὑπὸ τ' χαφῆς ἁρπαστ⊙, φησὶ γ' ἄν, Τιὶ, μὴ γένῃ ψεύστης. ὁδηγῶ γὰρ τ' ψεῦσμα πρὸς τὴν κλοπὴν. ἤδη δὲ ὁ κλίπης, ὁ πρὸ φιλομεν⊙ ἔχει, ἀληθῶς ἔχει, κἂν χρυσίον ᾖ, κἂν ἄργυρ⊙, κἂν λίγ⊙, κἂν δόγμα. ἐκ μέσης πίνω α κικλόφασιν. ἀληθῆ μέν· ἐσχατικῶς δὲ καὶ τ' τῶν λόγων ἀνάγκης ἴασιν. μαθητυπώσεις ἂν καταληπτικῶς ἐπιγνώσῃ). καὶ θεῖ μὲν τὰ παρ' Ἑβραίων τε τ' φιλοσόφων ἰσκδωρηθέντα δόγματα, μικρὸν ὕστερον ἁλησόμεθα· πρότερον ἢ, ὅπερ ἀκόλουθον ἦν, περὶ τ' κ' Μωυσέα χρόνων ἡδὴ λεκτέον, ἵν' δειχθῇ) ἀναμφιρρήστως, πόσης σοφίας ἐχρατισε τὴν ἡ κ' Ἑβραίων Φιλοσοφία. ἔρη) μὲν ἂν περὶ τούτων ἀκριβῶς Ταῦσαν ἐν τῷ πρὸς Ἕλληνας· ἔρη) ἢ ὁ Κασιανὸς ἐν τῷ πρώτῳ τ' ἐξηγητικῶν· ἀπατεῖ δὲ ὅμως τ' ὑπόμνημα, καὶ ἡμᾶς ἐπιδραμόντα κ' τ' περὶ αὐτοῦ. Ἀπίων πάνυ ὁ γραμματικὸς, ὁ πολιτονίκης ἐπικληθεὶς, ἐν τῇ τρίτῃ τ' Αἰγυπτιακῶν ἱστοριῶν· καὶ τι Φιλαπιχθημόνως πρὸς Ἑβραίους διακείμενος. ἀπὸ Αἰγύπτ⊙ τ' ἥκ⊙, ὡς καὶ κ' Ἰουδαίων συγγραφεὺς βιβλίον· Ἀμώσι⊙ τὸν Αἰγυπτίων βασιλέως μεμνημέν⊙, καὶ τῶν κατ' αὐτὸν πράξεων μάρτυρα παραπέμπετ⊙ Πτολεμαῖον τὸν Μενδήσιον· καὶ τὰ τῆς λέξεως αὐτοῦ ὧδε ἔχει· Κατέσκαψε δὲ τὸν Ἀγυρίαν Ἄμωσις, κ' τ' Ἀργεῖον ἤγουν ἤγαγεν⊙ Ἴναχον, ὡς ἐν τοῖς Χρόνοις ἀνέγραψεν ὁ Μενδήσι⊙ Πτολεμαῖ⊙. ὁ δὲ Πτολεμαῖ⊙ φη⊙, ἱερεὺς μὲν ἦν· τὰς δὲ τῶν Αἰγυπτίων βασιλέων πράξεις ἐκ τριῶν ὅλαις ἐκθέμενος βιβλοις. κ' Ἄμωσιν φησὶν Αἰγύπτου βασιλέα, Μωυσέως ἡγεμόνα, γεγενῆσθαι Ἰουδαίοις τῶν ἐξ Αἰγύπτ⊙ πρᾶξαν. ἐξ ὧν πεπόηται, κ' Ἴναχον ἡγεμόνα γενέσθαι τ' Μωσέα. παλαίτερα δὲ τ' Ἑλληνικῶν, τὰ Λογγινικὰ, τὰ ἀπὸ Ἰνάχου λέγω, ὡς Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς ἐν τοῖς χρόνοις διδάσκει. τούτων δὲ τεσσαρακοντα μὲν ἡμισυ πρότερα τὰ Ἀττικὰ, τὰ ἀπὸ Κέκροπ⊙ τ' διφυοῦς δὴ τὰ αὐτόχθον⊙, ὡς φησι κ' Λίξιν ὁ Ταπανίς· ἑνὸς ἢ τὰ Ἀρκαδικὰ, τὰ ἀπὸ Πελασγοῦ· λέγω ἢ τὰ ἐπ⊙ αὐτόχθον⊙, ὡς φησι κ' Λίξιν ὁ Ταπανίς· ἑνὸς ἢ τὰ Ἀρκαδικὰ, τὰ ἀπὸ Πελασγοῦ· λέγω ἢ τὰ ἐπ⊙ αὐτόχθον⊙· τούτων δὲ ἄλλα πεντήκοντα δυοῖν πρότερα, τὰ Φθιωτικὰ, τὰ ἀπὸ Δευκαλίων⊙· ὡς ἢ τ' χρόνον τῶν Τρωικῶν, ἀπὸ Ἰνάχου ἡμεραὶ μὲν ἑκατὸν ἢ πλείους Δεξελθμῶν τε· ἔτη δὲ, ὡς ἔτ⊙ ἑπτὰ καὶ, τετρακόσια, ἢ πρόσω. ἐν δὲ τὰ Λατυρίων πλοῖς ἔτεσι πρεσβύτερα τ' Ἑλληνικῶν, ἀφ' ὧν Κτησίας λέγει, φαίνεται πο τῷ δευτέρῳ καὶ τριακοστῷ Μωυσῆς, κ' Ἄμωσιν τ' Αἰγύπτιον ἓξ κ' Ἴναχον τ' Ἀργεῖον, ἐξ Αἰγύπτου κίνησις. ἐπὶ δὲ κ' τὴν Ἑλλάδα, κ' μὲν Φορωνέα τὸν μ' Ἴναχον, ὁ ἀπὸ Ωγύγου κατακλυσμὸς, καὶ ἡ ἐν Σικυῶνι βασιλεία, πρότερα Αἰγιαλέως, ἅπτε Εὐρωπ⊙, ἅπτε Τελχὶν⊙· καὶ ἡ Κρητὸς ἐν Κρήτῃ. Ἀκουσίλα⊙ δὲ Φορωνέα πρῶτον αὐθρωπον ᾠήθη λέγ· ἆθεν κ' τ' Φορωνίδος πιπτὴς, ὅναι αὐτὸν ἴφη πατέρα θνητῶν ἀνθρώπων. ἐντεῦθεν ὁ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ κατακολουθήσας Ἀκουσιλάῳ χάφῃ· καὶ ποτε πρᾶξαν ἐκληθὲς φύτὸς θεὶ τ' ἀρχαίων ἐς λόγους τ' τῇδε, τῇ πόλει τὰ ἀρχαιότατα λέγειν ἐπιχειρεῖ, θεὶ Φορωνέως τε τ' πρώτου λεχθέντ⊙, καὶ Νιόβης, καὶ τὰ μ' τὸν κατακλυσμόν. κ' δὲ Φόρβαντα, Ἀκτῆ⊙· ἀφ' ᾧ Ἀκτικὴ ἡ Ἀττική. κ' δὲ Τελόπαν, Προμηθεὺς καὶ Ἄτλας, καὶ Ἐπιμηθεὺς, κ' ὁ διφυὴς Κέκροψ, καὶ Ἰνώ. κ' δὲ Κρότοπον, ἡ ἀπὸ Φαίθοντ⊙ ἐκπύρωσις· κ' ἀπὸ Δευκαλίων⊙ ἐπομβρία. κ' δὲ Σθένελον, ἤ τε Αμφικτυόν⊙ βασιλεία· καὶ ἡ ἐς Πελοπόννησον Δαναοῦ παρουσία· καὶ ἀπὸ Δαρδάνου τῆς Δαρδανίας κτίσις· ὃν πρῶτον, φησὶν Ὅμηρος, τίκτει νεφέλη χρύσια Ζεύς· ἤ τε ἐκ Κρήτης εἰς Φοινίκην ἀνακομιδή. κ' δὲ Λυγκέα, τ' Κόρης ἡ ἁρπαγή· καὶ ἡ τῶν ἐλαιῶν τελείωσις καθ' ὕδρυσις· Τριπτολέμου τε γεωργία, καὶ ἡ Κάδμου εἰς Θήβας παρουσία· Μίνωός τε βασιλεία. κ' δὲ Πρῖτον, ὁ Εὐμόλπου πρὸς Ἀθηναίους πόλεμος.

κ' δὲ

κ῍ δὲ Λικρίσιν, Πέλοπ& δὲ Φρυγίας Δι῍ ὅασις, καὶ Ἴον& εἰς Ἀθήνας ἄφιξις, κ῍ ὁ δεύτερ& Κέκροψ, αἵ τε Περσέως κ῍ Διονύσ& πάξεις, Ὀρφεύς τε καὶ Μυσῶ&. κ῍ δὲ πὸ ὀκτωκαιδέκατον ἔτος τ῍ Ἀχαιμένου& Βασιλείας, Ἴλιον ἑάλω, Δημοφῶν& τ῍ Θησέως βασιλεύοντος Ἀθήνησι τῷ πρώτῳ ἔτι, Ἱερηλιῶν& μὲν ὡς δευτέρα ἐπὶ δέκα, ὡς φησὶ Διονύσι& ὁ Ἀργεῖ&· Λιγίας δὲ κ῍ Διρκύλος, ἐν τῇ τρίτῃ μηνὸς πανήμῳ, ὀγδόῃ Φθίνοντος· Ἑλλάνικος γὰρ δωδεκάτῃ Ἱερηλιῶνος μηνός· κ῍ πνὶς τ῍ τὰ Ἀττικὰ συγγραψαμένων, ὀγδόῃ Φθίνοντος, Βασιλεύοντος τ῍ πλευτῶν ἔτος Μνεσθέως, πληθυούσης σελήνης· Νὺξ μὲν ἦν, φησὶν ὁ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα ποιήσας, μεσοῦσα· λαμπρὰ δ῍ ἐπὶ πλεῖστα σελάνα· ἔπρεπε σκιερὸν Φερεκλείων τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Θησεὺς δέ, ὁ Ἡρακλέους ζηλωτὴς ὤν, πρεσβύτερός ἐστ῍ Τρωικῶν μιᾷ ἡλικᾷ. ἔ γ᾽ ἦν Τληπολέμου, ὃς ἐκ Ἡρακλέους, Ὁμήρου μέμνηται ὅπου Ἴλιον ἐπάτησεν. πρεσβύτερον ἄρα Μωυσέως ἀποδείκνυσι, τ῍ μὲν Διονύσου ἀποθεώσεως, ἔτη ἐξακόσια πρὸ αρχ῍· εἰ γὰρ τ῍ Περσέως Βασιλείας τῷ τριακοσιοστῷ δευτέρῳ ἔτει ἐκπεπτώκασι, ὡς φησιν Ἀπολλόδωρ& ἐν τοῖς Χρονικοῖς· ἀπὸ δὲ Διονύσου ἐπὶ Ἡρακλέα ἓξ γενεὰς ἐκτεῖναι λέγουσιν οἱ ἐν τῇ Ἀργοῖ πλεύσαντες, σὺν ἄρχ῍ ἔτη ἐξήκοντα τρία· Ἀσκληπιός τε ἐν Διὸς κύρει σωτῆρα αὐτοῦς, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ῥόδι& Ἀπολλώνι& ἐν τοῖς Ἀργοναυτικοῖς. ἀπὸ δὲ τ῍ Ἡρακλέους ἐν Ἀργ῍ Βασιλείας ἐπὶ τὸν Ἡρακλέους αὐτὸν κ῍ Ἀσκληπιοῦ ἀποβήσιν, ἔτη σὺν ἄρχ῍ τριακονταεπτὰ, κατὰ τ῍ χρονογράφον Ἀπολλόδωρον. ἐντεῦθεν ἤ ἐπὶ τὸν Κάστορος κ῍ Πολυδεύκους ἀποβήσιν ἔτη πεντήκοντα τρία. ἐντεῦθά πω καὶ ἡ Ἰλιὰς κατέληψε. ἡ δὲ χρὴ πειθομένῳ καὶ Ἡσιόδῳ τῷ ποιητῇ, ἀκούσωμεν αὐτοῦ·

Ζηνὶ δ᾽ ἁμ᾽ Ἀλκμήνης Μαίης τέκε κύδιμον Ἑρμῆν, Κήρυκ᾽ ἀθανάτων, ἱερὸν λέχος εἰσαναβᾶσα·
Καδμείῃ δ᾽ ἄρα οἱ Σεμέλη τέκε Φαίδιμον υἱόν, Μιχθεῖσ᾽ ἐν φιλότητι, Διώνυσον πολυγηθῆ.

Κάδμ& μὲν, ὁ Σεμέλης πατὴρ, ὅτι Λυγκέως ἐς Θήβας ἔρχεται, καὶ τῶν Ἐνχελικῶν χραμμάτων εὑρετὴς γίνεται· Τελέστης δ῍, συγχρονεῖ Ἴσιδι, ἑβδόμῃ γενεᾷ ἀπὸ Ἰνάχου. Ἴσιν δ῍, τὴν καὶ Ἰὼ, φασὶν, Δι῍ τ῍ εἶναι αὐτὴν Δι῍ πόσις τῆς γῆς πλανωμένην. πῶς δὲ Ἱερ& ἐστὶ τῷ ἐ῍ Λιγυπτίων ἀποικίας, Προμηθέως γυναῖκα φησί. Προμηθεὺς δὲ, κ῍ Τελέστας, ἑβδόμῃ γενεᾷ μ῍ Μωυσέα. ὥστε καὶ πρὸ τ῍ καθ᾽ Ἕλληνας ἀνθρωπογενείας, ὁ Μωϋσῆς ἡκμακέναι φαίνεται. Λίνον δέ, ὁ πὶ πρὸ τ῍ κατ᾽ Λίγυπτον θεῶν πραγματευσάμεν&, τὸν Ἴσιν ὑπὸ Ἑλλήνων Δήμητρα καλεῖσθαι φησὶν ἡ κ῍ Λυγκέα γήμ῍), ἐνδεκάτῃ ὕστερον Μωϋσέως γενεᾷ. Ἄπις τις ὁ Ἄργους βασιλεὺς, Μίμφιν οἰκίζει, ὡς φησιν Ἀρίστιππ& ἐν πρώτῃ Ἀρκαδικῶν. τοῦτον δὲ Ἀργείας ὁ Ἀργεῖ& ἱστορεῖ ἀθλῆσαι φησὶ Σάραπιν· ἐ῍ τοῦτον εἶναι ὃν Λιγύπτιοι σέβουσιν. Νυμφόδωρ& ὁ Ἀμφιπολίτης, ἐν τρίτῳ Νομίμων Ἀσίας, τὸν Ἄπιν τὸν πάντων τελειοτάτου καὶ πανευγενέστατον, ὃς πρὸν ἀποτίθεσθαι τῷ ναῷ δ῍ τετελευτηκότα δαίμον&· κἀντεῦθεν Σοροαπιν κληθῆναι· καὶ Σάραπιν, σαφηνείᾳ τινὶ τ῍ εὐχωλῆς, ὕστερον. Ἄπις δὲ, τρίτ& ἀπὸ Ἰνάχου. καὶ μὴν ἡ Λητὼ κ῍ Τιτυὸν γίνεται). Λητὼ γὰρ ἤλκησε Διὸς κυδρὴν παρακοίτην. Τιτυὸς δὲ σωιζρόνισεν Ταπάλῳ. ἐκτὸς ἄρα κ῍ ὁ Βοιώτι& Πίνδαρ& χράφει, Ἐν χρόνῳ δ῍ ἔβλαστ᾽ Ἀπόλλων. κ῍ ὑδὲν θαυμαστὸν ὅτι γε κ῍ Ἀδμήτῳ ζητεύων εὑρίσκει). σὺ καὶ Ἡρακλεῖ, μίγα ἀπὸ ἰναυτῶν. Ζῆθ& δ῍ κ῍ Ἀμφίων, οἱ μουσικῆς εὑρεταὶ, πεῖ τὸν Κάδμου γεγόνασιν ἡλικίαν. κἂν τις ἡμῖν λίγῃ, φημὶ τοῦτο πρῶτον χρησμῳδῆσαι Ἀκρισίῳ· ἀλλ᾽ ἴσως γε, ὅτι μ῍ φημὶ τοῦτο ἔτι ὕστερον ἀκουστέον, οἱ πεῖ Ὀρφέα καὶ Μουσαῖον καὶ Λίνον τὸν Ἡρακλέους διδάσκαλον. Ὅμηρ& δ῍ καὶ Ἡσίοδ&, πολλῷ νεώτεροι τ῍ Ἰλιακῶν· μεθ᾽ ἃς μακρῷ νεώτεροι οἱ παρ᾽ Ἕλλησι νομοθέται, Λυκοῦργός τε καὶ Σόλων, ἔ οἱ ἐπὶ σοφοί, εἴ τε ἀμφὶ τ῍ Σύβαριν Φερεκύδην, καὶ Πυθαγόραν τὸν μέγαν, καλῶ πεῖ τὰς ὁλυμπιάδας χρονικὰς, ὡς παρεσήμαν. καὶ ἀπὸ ἀρχ῍ τ῍ τελείων παρ᾽ Ἕλλησιν, ἃ μόνοι τ῍ λεγομένων σοφῶν τε καὶ ποιητῶν, ὁ Μωϋσῆς ἡμῖν ἀποδείδεικ) πρεσβύτερ&. καὶ ἔ τι μέν& ἐστ&, ἀλλὰ καὶ ἡ Σίβυλλα Ὀρφέως παλαιοτέρα· λέγε) γὰρ καὶ πεῖ τ῍ ἐκπυρωμίας αὐτῆς, καὶ πεῖ τῶν χρησμῶν τῶν κατεπῳδημισμένων ἐκείνης εἶναι, λόγει τελείας· Φρυγίαν τε ἴσαν, κεκλῆσθαι Ἄρτεμιν· καὶ ταύτην πεφασμένην εἰς Δελφοὺς ἄσαι.

Ὦ Δελφοὶ, θεράποντες ἐκηβόλου Ἀπόλλωνος· Ἦλθον ἐγὼ χρήσασθαι Διὸς νόον αἰγιόχοιο,
Λύπασιγνήτῳ κιχολωμένην Ἀπόλλωνι. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη Ἐρυθραία, Ἡροφίλη καλεμένη. μέμνη) τούτων Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς, ἐν τῷ πεῖ χρηστηρίων. ἐῶ δ῍ τὴν Λιγυπτίαν κ῍ τὴν Ἰπελοῦν, ἣ τὸν ἐν Ῥώμῃ Καρμανὸν ᾤκησεν· ἧς υἱὸς Εὐάνδρ&, ὁ δ᾽ ἐν Ῥώμῃ δ῍ Παῖς ἱερὸν τ῍ Λυκαίου καλούμενον κτίσας. ἄξιον δὴ, ἐντεῦθα ὁρμώμενος, διερευνῆσαι κ῍ τ῍ ἄλλων, τ῍ μ῍ Μωσέα πρὸ τῶν Ἑβραίοις προφητῶν, τοὺς χρόνους. μ῍ τὴν Μωϋσέως τοῦ βίου τελευτὴν, Δαδέξιππ& τὴν ἡγεμονίαν δ῍ λαβ῍ Ἰησοῦς, πολεμῶν μὲν ἔτη ξ῍ ι῍· ἐπὶ δὲ τῇ γῇ τῇ ἀγαθῇ ἄλλα πέντε καὶ

ἔτεσι ἀναπωσάμενοι. ὡς δὲ τὸ βιβλίον ἔφη Ἰησοῦ περιέχειν, διαδέξασθαι τὴν Μωυσέως ἱερωσύνην ἀνὴρ, ἔτη κ ζ. ἔπειτα ἁμαρτόντες οἱ Ἑβραῖοι, παραδίδοσιν Χουσαρσαθαὶμ βασιλεῖ Μεσοποταμίας, ἔτεσιν ὀκτὼ, ὡς ἡ τῶν Κριτῶν ἱερὰ βίβλος· διηγέσατο δ' ὕστερον τοῦτο, λαμβάνουσιν ἡγεμόνα Γοθονιὴλ, τὸν ἀδελφὸν τοῦ Χαλεβ τὸν νεώτερον, ἐκ φυλῆς Ἰούδα· ὃς, ἀποκτείνας τὸν τῆς Μεσοποταμίας βασιλέα, ἦρξε δὲ λαοῦ ἔτεσιν ὀκτὼ καὶ τεσσαράκοντα. καὶ πάλιν ἁμαρτόντες, παραδίδονται
120 Αἰγλὼμ βασιλεῖ Μωαβιτῶν, ἔτεσιν ὀκτωκαίδεκα· ἀποστρεψάντων δὲ αὐτῶν, αὖθις ἠσθένησαν αὐτῶν Ἀώδ, ἔτεσιν ὀγδοήκοντα, ἀνὴρ ἀμφοτεροδέξιος, ἐκ φυλῆς Ἐφραίμ· ἐφ' ἑτέρους ἐστὶν ὁ αἰτιολογούμενος τὸν Αἰγλώμ. τελευτήσαντος δὲ Ἀώδ, ἁμαρτήσαντες αὖθις, παραδίδονται βασιλεῖ Χαναὰν Ἰαβὶν, ἔτεσιν ἑπτὰ· ἀφ' οὗ τὴν στρατιὰν διέσωσε Δεββώρα, γυνὴ Λαπιδὼθ, ἐκ φυλῆς Ἐφραὶμ καὶ
Ἰωὴλ δεξιοὺς ὀζιὰς ὁ τοῦ Ρησᾶ. ἀφ' οὗ τὴν στρατιὰν ἐμαχέσατο Βαρὰκ ὁ τοῦ Βενιὴρ, ἐκ φυ- 10
λῆς Νεφθαλὶμ, παρατάξαμενος Σισάρᾳ τῷ δεξιστρατήγῳ τοῦ Ἰαβὶν, ἐνίκησε καὶ ἦρξεν ἐντεῦθεν τοῦ λαοῦ ἀφανίσασα ἡ Δεββώρα. ἔτη τεσσαράκοντα. τελευτήσασα δὲ αὐτῆς, ἁμαρτὸν αὖθις ὁ λαὸς, παραδίδοται Μαδιλωαίοις ἔτη ἑπτά. ἀφ' ὧν τοὺς Γεδεὼν ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, ὁ τοῦ Ἰωᾶς, τριακοσίους στρατεύσας, ἓξ δώδεκα μυριάδας αὐτῶν ἀπολέσας, ἦρξεν ἔτη τεσσαράκοντα· μεθ' ὃν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Αχιμέλεχ, ἔτη τρία. Ἀναδέχεται τοῦτον Βωλιᾶς υἱὸς Βηδὰν, φυλῆς Χαρὰν, ἐκ φυλῆς Ἐφραὶμ, ἄρξας ἔτη τρία πρὸς τοῖς ἑκατὸν, μεθ' ὃν ἐξαμαρτὼν πάλιν ὁ λαὸς, ἔτεσιν ὀκτωκαίδεκα Ἀμμανίταις παραδίδοται. μεταστησάντων δὲ αὐτῶν ἡγοῦνται Ἰεφθαὶ ὁ Γαλααδίτης, ἐκ φυλῆς Μανασσῆ· ὃς ἦρξεν ἔτη ἓξ· μεθ' ὃν ἦρξεν Ἀβατθὰν ὁ ἐκ Βηθλεὲμ, φυλῆς Ἰούδα, ἔτη ἑπτά. ἐφ' ᾧ Ἐδρὼν ὁ Ζαβυλωνίτης, ἔτη ὀκτώ· ἐφ' ᾧ Ἐγλὼμ, Ἐφραὶμ, ἔτη ὀκτώ. ἔνιοι δὲ τοῦς Ἀβατθὰν ἔτεσιν ἑπτὰ, σωάπασι τὰ Ἐδρὼμ παραδίδοσθαι ἔτη. ἐξ οὗ τὴν ἐξαμαρτὼν πάλιν ὁ λαὸς, 20
ἐπὶ ἀλλοφύλοις γίνεται τοῖς Φυλιστιεὶμ, ἔτη παραδίδοται. ἀποστρεψάντων δὲ αὐτῶν, Σαμψὼν ἡγοῦνται, ἐκ φυλῆς Δαὼ, νικήσας ἐν πολέμῳ τοὺς ἀλλοφύλους. ὃν ἦρξεν ἔτεσιν ἑκατὸν. καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν ἔτος, διέκρινε τὸν λαὸν Ηλὶ ὁ ἱερεὺς, παραδίδοται ἔτη. τὴν δὲ Ἀναδέχεται Σαμουὴλ ὁ προφήτης· σὺν οἷς Σαοὺλ ἐβασίλευσεν ἔτη ἑκατὸν εἴκοσι δύο κατοχόν. ὃν τρόπον καὶ τὸν Δαυὶδ ἔχρισεν ἐπιλεύκῃ ὁ Σαμουὴλ δυοῖν ἐτῶν πρὸ τοῦ Σαοὺλ, ἀφ' οὗ δεχρίσθη Ἀβιμέλεχ. ὃν τρόπον τὸν Σαοὺλ φασὶ βασιλέα ἔχρισεν ὁ προφήτης Σαμουὴλ ἐν Ισραὴλ μετὰ τοὺς κριτάς· ὧν ὁ πᾶς ἀριθμὸς ἕως τοῦ Σαμουὴλ γίνεται ἔτη τετρακόσια ἑξήκοντα τρία, μῆνες ἑπτά. ἔπειτα Ἀναδέχεται τὴν πρώτην βασιλείαν, ὃν Σαοὺλ ἔτη ὀκτὼ ἀφανισθεὶς ἐβασίλευσε. μετὰ δὲ τοῦτον τελευτῶντα Σαοὺλ βασιλεύει Δαυὶδ τὸ δεύτερον ἐν Χεβρὼν, ὁ τοῦ Ιεσσαὶ, ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ἔτη τεσσαράκοντα, ὡς περιέχει ἡ βίβλος τῶν βασιλέων. καὶ ἐπὶ δεχειρίσθη Αβιάθαρ, ὁ τοῦ Αβιμέλεχ, ἐκ συγ- 30
γενείας Ηλί. προφητεύσαντος Γὰδ καὶ Ναθαὶν ἐπ' αὐτοῦ. γίνεται δὲν ὑπὸ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ὡς περὶ λαοῦ τοῦ βασιλεύσαντος Δαυὶδ. ὡς μὲν τινες, ἔτη τετρακόσια πεντήκοντα· ὡς δὲ ἡ προκειμένη δείκνυσι χρονογραφία, σωάζονται ἔτη πεντακόσια ἑξήκοντα ἑπτά, μῆνες ἑπτὰ, ἀφ' οὗ τοῦ Δαυὶδ πολιοῦ. καὶ μετὰ τὸν ἐβασίλευσε Σολομὼν υἱὸς Δαυὶδ, ἔτη τεσσαράκοντα. Ἀναμένει δὲ τοῦτον Νάθαν προφητεύων ὃς καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἀφεῖναι τὸν ναὸν οἰκοδομῆσαι. ὁμοίως δὲ Αχιας ἐκ Σηλὼμ, προφητεύσας. ἦσαν δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς ἄμφω, ὅ τε Δαυὶδ ὁ τοῦ Σολομὼν, προφῆται.
Σαδὼκ δὲ ὁ ἀρχιερεὺς πρῶτος ἐν τῷ ναῷ ὃν ᾠκοδόμησε Σολομὼν, ἱεράτευσεν ὄγδοος· ὧν ὑπὸ Ααρὼν ὁ πρῶτος ἀρχιερεύς. γίνονται δὲν ὑπὸ Μωυσέως ἕως τοῦ Σολομῶνος ἡλικίαι, ὡς μὲν τινές φασιν, ἔτη πεντακόσια ἐννενήκοντα πέντε· ὡς δὲ ἕτεροι, πεντακόσια ὀγδοήκοντα ἓξ· ἃ δὲ τις τῶν ὑπὸ Ἰησοῦ μέχρι Δαυὶδ, πεντακόσιοις πεντήκοντα ἔτεσι, συγκαταλεμμένου τοῦ Μωυσέως 40
στρατηγίας παραδέκονται, καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη ἃ μετὰ τὸν ὁ Μωυσῆς, ἐπὶ τοῦ τοῦ ἔξοδον τῶν Ἑβραίων ὑπὸ Αἰγύπτου γεγονέναι, προσθήσει τε τούτοις τοῦ Βασιλείας τοῦ Δαυὶδ παραδέκονται ἔτη, σωάζει ἔτη τοῦ πάντα ἑξακόσια δέκα. ἀκριβέστερον δὲ ἡ καθ' ἡμᾶς χρονογραφία προσθήσει, οἷς τοῖς πεντακοσίοις εἴκοσι καὶ τρισὶ. καὶ μησὶν ἑπτὰ μέχρι τοῦ Δαυὶδ τελευτῆς προσθήσει τοῦ τε τοῦ Μωυσέως ἑκατὸν εἴκοσιν ἔτη, καὶ τοῦ τε τοῦ Σολομῶνος μ'. σωάζει γὰρ τὰ πάντα ἀπὸ τοῦ Σολομῶνος τελευτοῦ, ἔτη ἑξακόσια ὀγδοήκοντα τρία, μῆνας ἑπτά. Εἰσάμενος τοῦ ἐαυτοῦ βυκαπέρα Σολομῶνι διδόασι, καθ' ὃς χρόνους μετὰ τοῦ Τροίας ἁλῶσιν Μενέλαος εἰς Φοινίκην ἄφιξις, ὡς φησι Μένανδρος ὁ Περγαμηνὸς, καὶ Λαίτιος ἐν τοῖς Φοινικικοῖς. μετὰ δὲ Σολομῶνα βασιλεύει Ροβοὰμ, υἱὸς αὐτοῦ, ἔτη ἑπτακαίδεκα· καὶ ἐπὶ δεχειρίσθη, Αβιμέλεχ ὁ τοῦ Σαδώκ. ἀφ' οὗ τούτου μεμερισθέντος τὸ βασιλείας, ἐν Σαμαρείᾳ βασιλεύει Ιεροβοὰμ, ἐκ φυλῆς Ἐφραὶμ, ὁ δοῦ- 50
λος Σολομῶνος· προφητεύσαντος δὲ ἐπ' Αχίας ὁ Σηλωνίτης, καὶ Σαμαίας υἱὸς Αμαμὴ, καὶ ὁ ἐξ Ἰούδα ἀπελθὼν ἀφ' οὗ Ροβοὰμ, ἐφ' οὗ προφητεύσας ἀφ' οὗ θυσιαστηρίου μετὰ τοῦτον βασιλεύει Αβιὰμ

υἱὸς αὐτοῦ

ὑὸς αὐτοῦ ἔτη ὀκτωκαίδεκα· καὶ ὁμοίως ὁ τούτου ὑὸς Ἀσαμαΐ. ὅτ' ἐπὶ χρόνοις ἐπεδάχησαν· σεσφη- 121
τευκὼς ἦν ἐπ' αὐτοῦ Ἰοὺδ ὁ υἱὸς Ἀναννίου. μεθ' οὗτον βασιλεύει Ἰωσαφὰτ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἔτη ε'. ἐπὶ τούτου σεσφητεύουσιν Ἠλίας ὁ Θεσβίτης, καὶ Μιχαίας ὁ υἱὸς Ἰεδλᾶ, καὶ Ἀβδίας ὁ υἱὸς Ἀναννίου. ἐπὶ δὲ Μιχαίου καὶ ψευδοπροφήτης ἦν Σεδεκίας ὁ τοῦ Χαναανί. ἔσπασε τούτοις ἡ βασιλεία Ἰωραμ τοῦ υἱοῦ Ἰωσαφὰτ, ἐπὶ ἔτη ὀκτώ· ἐφ' οὗ προφητεύει Ἠλίας, καὶ μεθ' Ἠλίαν, Ἐλισσαῖος ὁ τοῦ Σαφάτ. ἐπὶ τούτου εἰς Σαμάρειαν κάτεισιν ἔφαγεν ἀθεϊστρᾶς, καὶ τὰ πάντα ἐξ ἑαυτῶν· ὁ δὲ χρόνος Ἰωσαφὰτ, ἀπὸ τῶν ὑπάτων τὸ τρίτης τοῦ βασιλέως, ἄχρι τοῦ τεσσάρτης ἐπικτένου. ἐπὶ δὲ Ἰωραμ ἀνελήφθη μὲν Ἠλίας· ἦρξατο δὲ προφητεύειν Ἐλισσαῖος υἱὸς Σαφὰτ, ἔτη ἓξ, ὧν ἐτῶν τεσσαράκοντα. ἔσπε Ὀχοζίας ἐβασίλευσεν ἔτος ἓν· ἐπὶ τούτου ἔσπε προφητεύει Ἐλισσαῖος, καὶ σὺν αὐτῷ Ἀβδαδαναῖος.
μεθ' ὃν ἡ μήτηρ Ὀζίου Γοθολία, βασιλεύσασα ἔτη ὀκτώ, κατακτείνασα τὰ πάντα ἐξ ἀδελφοῦ αὐτῆς· ἐκ γὰρ τοῦ γένους ἦν Ἀχαάβ. ἡ δὲ ἀδελφὴ Ὀζίου Ἰωσαβαὶα, ἐξέκλεψε τὸν υἱὸν Ὀζίου Ἰωὰς, καὶ τοῦτον ἀπέκρυψεν ὕστερον τῷ βασιλέως. ἐπὶ δὲ Γοθολίας τοῦτης ἐπὶ Ἐλισσαίου σεσφητεύει· μεθ' ὃν βασιλεύει, ὡς σεσῶσται, Ἰωὰς ὁ ἀποκρυβεὶς ὑπὸ Ἰωσαβαίας τῆς Ἰωδαὲ ἐξ ἀρχιερέως γυναικὸς· καὶ τὰ πάντα γίνεται ἔτη τεσσαράκοντα. σωάρη δ' ἂν ὅτι Σολομῶν ὁ ὅτι Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου πλοῦτῳ ἔτη, ὡς μὲν τινές φασιν, ἑκατὸν ε'· ὡς δὲ ἕτεροι, ἑκατὸν δύο· ὡς ἡ προκειμένη δηλοῖ χρονογραφία, ὅτι βασιλεύσας τῆς Σολομῶν ὁ ἔτη ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἓν· ὅτι δὲ τοῦ Τρωικῶν ὅτι τῷ Ὁμήρῳ φησὶν, κατὰ μὲν Φιλόχορον, ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἔτη γέγονε ὕστερον τῆς Ἰωνικῆς ἀποικίας· Ἀρίστερχος δὲ ἐν τοῖς Ἀρχιλοχείοις ὑπομνήμασι, κατὰ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν φησὶ φέρεσθαι αὐτόν· ἡ ἐφεξῆς μὲν ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἔτη τῶν Τρωικῶν. Ἀπολλώδωρος δὲ μὲν ἔτη ἑκατὸν τῆς Ἰωνικῆς ἀποικίας, Ἀγησιλάου τοῦ Δορυσσαίου, Λακεδαιμονίων βασιλεύοντος· ὥσθ' ὅπαλαῖν αὐτὸν Λυκοῦργον τὸν νομοθέτην, ἐπὶ νέον ὄλα. Εὐθυμένης δὲ ἐν τοῖς Χρονικοῖς, συναχμάσας Ἡσιόδῳ ὅτι Ἀκάστου ἐν Χίῳ ᾠκίσθαι φησὶ τὸ Δρακοντιεῖον ἔτος ὕστερον τῆς Ἰλίου ἁλώσεως. τούτης δὲ ἴσης τῆς δοχῆς καὶ Ἀρχίμαχος ὁ Εὐβοϊκῶν γράφων. ὡς ἂναι αὐτὸν τὸν καὶ τὸν Ἡσίοδον καὶ Ἑλλάνικον τοὺς προφήτας νεωτέρους. κἂν ἐπιδαύρῳ τις βουληθῇ τῷ γραμματικῷ Κράτητι, καὶ λίγῃ φέρειν τὸν Ἡρακλειδῶν κάθοδον Ὅμηρον γεγενῆσθαι, μὴ ἔτη ὀγδοήκοντα τῆς Ἰλίου ἁλώσεως· εὑρεθήσεται πάλιν Σολομῶν ὁ μετεγγίστερος· ἐφ' οὗ ἡ Μενελάου εἰς Φοινίκην ἄφιξις. ὡς προείρηται. Ἐρατοσθένης δέ, μὴ τὰ ἑκατὸν ἔτος ὁ τῆς Ἰλίου ἁλώσεως, τὸν Ὁμήρου ἡλικίαν φέρει. καὶ μὲν Θεόπομπος μὲν ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ τρίτῃ τῶν Φιλιππικῶν, μὴ ἔτη πεντακόσια τῶν ὅπι Ἰλίου γραπτευσάντων γεγενῆσθαι τὸν Ὁμήρου ἱστορεῖ. Εὔφορίων δὲ ἐν τῷ περὶ Ἀλιάδων, κατὰ Γύγου αὐτὸν πῆσαι γεγενῆσθαι· ὃς βασιλεύειν ἤρξατο ὅπο τῆς ὀκτωκαιδεκάτης ὀλυμπάδος· ὃν καὶ φησὶ πρῶτον ὠνομάσθαι τύραννον. Σωσίβιος δὲ ὁ Λάκων ἐν χρόνων ἀναγραφῇ, κατὰ τὸ ὄγδοον ἔτος τοῦ Χαρίλλου τοῦ Πολυδίκτου βασιλέως, Ὅμηρον φέρει. βασιλεύει μὲν ὢν Χάρλλος ὁ ἔτη ἑξήκοντα πέντε ἔσχε· μεθ' ὃν υἱὸς Νίκανδρος ὁ ἔτη τριάκοντα πέντε. τύπτει κατὰ τὸ τριακοστὸν πέμπτον ἔτος τετελευτηκὼς φησὶ τὸν πρῶτον ὀλυμπάδα. ὡς ἂναι ἐννενήκοντα πέντε ἐτῶν πρὸ τῶν ὀλυμπίων ᾠήσεως Ὁμήρου. μὴ ἦ τὸ Ἰωαὼ Ἀμασίᾳ δέχεται τὸν βασιλέα Ἀμασίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἔτη τριακοντατέσσαρα. τοῦτον Ὀζίας ὁμοίως ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὅπι ἔτη πεντηκονταδύο· καὶ λιπὼν ὅτ' ἐτελεύτα. προφητεύουσι δὲ ἐπ' αὐτοῦ, Ἀμὼς καὶ Ἡσαΐας ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Ὡσηὲ ὁ τοῦ Βηρὲ, καὶ Ἰωνὰς ὁ τοῦ Ἀμαθὶ ὁ ἐκ Γεθ Χοβὲρ, ὁ κηρύξας Νινευίταις, ὁ ἐκ δὲ κήτους προελθών. ἔσπε βασιλεύει Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς Ὀζίου, ἔτη ἑκκαίδεκα. ὅπι τούτου ἔσπε Ἡσαΐας προφητεύει, καὶ Ὡσηὲ, καὶ Μιχαίας ὁ Μωραθίτης, καὶ Ἰωὴλ ὁ τοῦ Βαθουήλ. τοῦτον Δραδέχεται ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἄχαζ, ἐπὶ ἔτη ἑκκαίδεκα. ἐπὶ τούτου, πεντεκαιδεκάτῳ ἔτει, ὁ Ἰσραὴλ εἰς Βαβυλῶνα ἀπῆχθη· Σαλμανασάρ τις ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων, μετῳκισε τοὺς ἐκ Σαμαρείας εἰς Μῆδους καὶ Βαβυλῶνα. πάλιν τὸν Ἄχαζ Δραδέχεται Ὡσηέ, ἐπὶ ἔτη ἑπτά. ἔπε Ἐζεκίας, ἐπὶ ἔτη ἑκκαιεννέα. τούτῳ, διὶ ἐσώσατο, πρὸς τῷ πλεῖστον βίου γηγονέναι, Δραδέχεται δωρεῖται ὁ θεὸς ἄλλα ἔτη βιῶσαι πεντεκαίδεκα, διὶ ἀναποδισμοῦ ἡλίου. μέχρι τούτου Δρατείνουσι προφητεύοντες, Ἡσαΐας καὶ Ὡσηὲ, καὶ Μιχαίας. λέγονται δὲ οὗτοι μὴ τὸν Λυκοῦργον τοῦ νομοθέτου Λακεδαιμονίων ἡλικίαν γεγενῆσθαι. Διοδώρας γὰρ ἐν τετάρτῳ Μιχαελικῶν, φησὶ τὸ Δρακοντιεῖον ἐννενηκοστὸν ἔτος ὕστερον τῆς Ἰλίου ἁλώσεως τὸν ἀκμὴν Λυκούργου Φέρει. Ἡσαΐας δὲ ὅπο τοῦ Σολομῶνος βασιλέως, ἐφ' οὗ Μενέλαος εἰς Φοινίκην ᾠκίσμενος ἐδέχθη, Δρακοντιεῖον ἔτος σεσφητεύων ἔτη Φαίνεται, Μιχαίας τε σὺν αὐτῷ, καὶ Ὡσηὲ, καὶ Ἰωὴλ ὁ τοῦ Βαθουήλ. μεθ' ὃν Ἐζεκίαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μανασσῆς βασιλεύει ἔτη πεντηκονταπέντε· ἐφ' οὗ τούτου υἱὸς Ἀμὼς ἔτη δύο· μεθ' ὃν Ἰωσίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ νομικώτατος, ἔτη τριάκοντα καὶ ἕν. οὗτος ἐπίθηκε τὰ κῶλα τοῦ ἀνθρώπων ἐπὶ τὰ κῶλα τοῦ ἀδώλων, καθὼς ἐν τῷ 122

λδυπικῷ χίλια πᾶσι. ἀπὸ τούτου ἑκκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ πάσχα ἤχθη, ἐξ οὗ ἀπὸ Σαμουὴλ, μὴν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ πλειόνων. τότε καὶ Χελκίας ὁ ἱερεὺς ὁ τοῦ προφήτου Ἱερεμίου πατὴρ, εὑρὼν τὸν τοῦ νόμου βιβλίον ἐν τῷ ἱερῷ ἀποκεκρυμμένον, ἀναγνοὺς ἐπλύνησεν. ἀπὸ τούτου προφητεύει Ολδὰ, καὶ Σοφωνίας, καὶ Ἱερεμίας. ἀπὸ δὲ Ἱερεμίου ψευδοπροφήτης γίνεται Ανανίας, ὁ Ιωσίου υἱὸς, παρακύσας Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, ἐπὶ Νικαὼ βασιλέως Αἰγύπτου αἰχμάλωτον τοῦ πεμφθῆναι Εὐφράτου, ἁρμῶν αὐτῷ πρὸς Λοσυρίους ἀπαντήσας. Ιωσίου βασιλεύσαντος Ιεχονίας, καὶ Ιωάχας ὁ υἱὸς αὐτοῦ, μῆνας τρεῖς καὶ ἡμέρας δέκα. τοῦτον Νικαὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου δήσας, ἀπήγαγεν εἰς Αἴγυπτον, καταστήσας αὐτὶ αὐτοῦ βασιλέα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ιωακεὶμ, ἀπὸ φόρου τῆς γῆς, ἔτη ἑνδέκα. μεθ' οὗτον, ὁ ὁμώνυμος αὐτοῦ Ιωακεὶμ τρίμηνον βασιλεύσας· ἔπειτα Σεδεκίας, ἔτη ἕνδεκα. ἕως μὲν τούτου προφητεύουσι Δαβὶδ Ἱερεμίας· προφητεύουσι δὲ καὶ Βαζὶ, καὶ Οὐρίας ὁ υἱὸς Σαμαΐου, καὶ Αμβακούμ σὺν αὐτῷ· ἐν πόλει ἔχοντι τὰ τῶν Ἑβραικῶν βασιλέων. γίνεται δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ Μωυσέως ἡγεμόνος ἕως τοῦ μεταστάσεως τούτου, ἔτη, ὡς μέν τινες, ἐνακόσια ἑβδομήκοντα δύο· ἐν δὲ τῷ ἀκριβεστέρῳ χρονογραφίαν, χίλια ὀγδοηκοντατρία, μῆνες ἕξ, ἡμέραι δέκα. ἀπὸ δὲ τοῦ Δαβὶδ βασιλείας, ἕως τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ ὑπὸ Χαλδαίων ἡγουμένης, ἔτη τετρακόσια πεντηκοντα δύο, μῆνες ἕξ· ὡς δὲ ἡ καθ' ἡμᾶς τῶν χρόνων ἀκρίβεια σαφεῖ, ἔτη τετρακόσια ὀγδοηκοντα δύο, μῆνες ἕξ, ἡμέραι δέκα. ἐν δὲ τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς Σεδεκίου βασιλείας, Ναβουχοδονόσορ, ὁ τῆς Περσῶν ἡγεμονίας ἔτεσιν ἑβδομήκοντα, ἀπὸ Φοίνικας καὶ Ιουδαίους ἐστράτευσεν, ὡς φησι Βήρωσος· ἐν ᾧ Χαλδαϊκαῖς ἱστορίαις. Ιούδας δὲ, φεὶ Λοσυρίων χρᾶφων, ὁμολογεῖ τῷ ἱστορίᾳ παρὰ Βηρώσου ἀληθείαν, μαρτυρῶν τὰληθῆ περὶ αὐτοῦ. ὁ τοίνυν Ναβουχοδονόσορ, τυφλώσας τὸν Σεδεκίαν, εἰς Βαβυλῶνα ἀπήγαγε, καὶ τὸν λαὸν πᾶν μετοικίζει· ἐν γένεται ἡ αἰχμαλωσία ἀπὸ ἔτους ἑβδομήκοντα πλεῖον ὀλίγων, οἳ εἰς Αἴγυπτον κατέφυγον. προφητεύσει δὲ καὶ ἀπὸ Σεδεκίου ἔτι Ιερεμίας καὶ Αμβακούμ· ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐν Βαβυλῶνι προφητεύσειν Ιεζεκιήλ· μεθ' ὃν, Ναοὺμ ὁ προφήτης· ἔπειτα Δανιήλ· πέμπτον αὖ μετὰ τοῦτον προφητεύουσιν Αγγαῖος καὶ Ζαχαρίας ἀπὸ Δαρείου τοῦ πρώτου, ἔτη δύο· μεθ' ὃν ὁ ἐν τοῖς δώδεκα ἄγγελος. μετὰ δὲ Αγγαῖον καὶ Ζαχαρίαν, Νεεμίας ὁ ἀρχιοινοχόος Αρταξέρξου, υἱὸς δὲ Αχαλιὰ τοῦ Ισραηλίτου, οἰκοδομεῖ τὸν πέριξ Ιερουσαλὴμ, καὶ τὸ τῶν ὀπισθοδόμων. ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ τούτῳ γίνεται Αἰσθὴρ καὶ Μαρδοχαῖος· οὗ φέρεται βιβλίον, ὡς καὶ τὸ τῶν Μακκαβαίων. καὶ τὸν αἰχμαλωσίαν τοῦτον τῇ οἰκονομίᾳ λατρεῦσαι μὴ θελήσαντες, Μισαὴλ, Ανανίας τε, καὶ Αζαρίας, εἰς κάμινον ἐμβληθέντες πυρὸς, ὑπὸ Φανιάου ἀγγέλου σώζονται. τότε Δανιὴλ δράκοντα Δανιὴλ, ὃς λάκκον λεόντων βληθεὶς, ἐπὶ Αμβακούμ, τροφοῦ θεοῦ τραφεὶς, ἀβλαβὴς αὐτῷ σώζεται. ἐν τούτοις ἐστὶ τὸ σημεῖον ἐγίνετο Ιωᾶ. καὶ Τωβίας Δαβὶ Ραφαὴλ τὸν ἄγγελον, Σάρραν ἄγεται γυναῖκα, τὸν δαίμονος αὐτῆς ἐπὶ τοῖς πρώτοις μνηστῆρας ἀνελόντος· καὶ μετὰ τὸν γάμον Τωβίου, ὁ πατὴρ αὐτοῦ Τωβὶτ, ἀναβλέπει. ἐν τούτοις Ζοροβάβελ, σοφίᾳ νικήσας τοὺς ἀντιγωνιστὰς, τυγχάνει παρὰ Δαρείου ὠνησάμενος ἀνανίοσιν Ιερουσαλήμ· καὶ μετὰ Ἔσδρα, εἰς τὸν πατρῷαν γῆν ἀναζεύγνυσι. διὸ τοῦ γίνεται ἡ ἀπολύτρωσις τοῦ λαοῦ, καὶ ὁ τῶν ἱεροσύλων ἀναγωρισμὸς καὶ ἀκαθαρισμὸς λοιπῶν, ἐστὶ τὸ σωτήριον ἄγαλμα πάσχα, καὶ λύσις ὀθνείας ἀπαμβρίας. ἀποκηρύχει δὲ καὶ Κύρος τὸν Ἑβραίων ἀποκατέστασιν· πλειόνεσσι δὲ ἀπὸ Δαρείου τοῦ ὑστεροῦντος, ἡ τοῦ ἐγκαινίων ἄγαλμα ἑορτὴ, καθὼς καὶ ἀπὸ τοῦ σκηνῆς. καὶ γίνεται τὰ αὐτὰ ἔτη σὺν τοῖς τῆς αἰχμαλωσίας, μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ λαοῦ, ἀπὸ μὲν τοῦ Μωυσέως ἡγέσεως, ἔτη χίλια ἑκατὸν τρία, μῆνες ἕξ, ἡμέραι δέκα· ἀπὸ δὲ τῆς Δαβὶδ βασιλείας, ἔτη, ὡς μέν τινες, τριακόσια πεντήκοντα δύο· ὡς δὲ ἀκριβέστερον, πεντακόσια ἑβδομήκοντα δύο, μῆνες ἕξ, ἡμέραι δέκα. πεπλήρωται τοίνυν ἐκ τοῦ αἰχμαλωσίας τῆς ἐπὶ Ιερεμίου τοῦ προφήτου εἰς Βαβυλῶνα ἡγουμένης,
123 τὰ ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἠρημένα, οὕτως ἔχοντα· Ἑβδομήκοντα ἑβδομάδες συντμήθησαν
" ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, τοῦ συντελεσθῆναι ἁμαρτίαν, καὶ τοῦ σφραγίσαι
" ἁμαρτίας, καὶ τοῦ ἐξαλεῖψαι τὰς ἀδικίας, καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι, καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύνην αἰώ-
" νιον, καὶ τοῦ σφραγίσαι ὅρασιν καὶ προφήτην, καὶ τοῦ χρίσαι ἅγιον ἁγίων· καὶ γνώσῃ καὶ συνήσεις
" ἀπὸ ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκριθῆναι καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι Ιερουσαλὴμ ἕως χριστοῦ ἡγουμένου, ἑβδομά-
" δες ἑπτὰ, καὶ ἑβδομάδες ἑξηκονταδύο· καὶ ἐπιστρέψει καὶ οἰκοδομηθήσεται πλατεῖα καὶ τεῖχος· καὶ
" καιρωθήσονται οἱ καιροὶ, καὶ μετὰ τὰς ἑξηκονταδύο ἑβδομάδας, ἐξολοθρευθήσεται χρῖσμα, καὶ κρίμα
" οὐκ ἔσται ἐν αὐτῷ· καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ ἅγιον διαφθερεῖ, σὺν τῷ ἡγεμόνι τῷ ἐρχομένῳ· [καὶ] 50
" ἐκτακήσονται ἐν κατακλυσμῷ· καὶ ἕως πόλεμος τελέσει συντετμημένα ἀφανισμούς, καὶ δυναμώ-
" σει διαθήκην πολλοῖς ἑβδομὰς μία· καὶ ἡμίσει τῆς ἑβδομάδος, ἀρθήσεται μου θυσία καὶ σπον-
δὴ·
καὶ ἀπὸ

καὶ ἕλκει τὸ ἱερὸν βδέλυγμα τὸ ἐρημώσεως, ἕως συντελείας καιροῦ, συντέλεια δοθήσεται ἐπὶ τὸν ἐρήμωσιν. καὶ ἡμισυ τῆς ἑβδομάδος καταπαύσει θυσίαμα θυσίας, καὶ πτερυγίῳ ἀφανισμοῦ, ἕως συντελείας καὶ συντριβῆς πίπτειν ἀφανισμόν. ὅτι μὲν οὖν ἐν τοῖς ἑβδομήκοντα ἑβδομάσιν ὠκοδομήθη ὁ ναός, τοῦτ' ἐστὶ φανερόν ἐστι· καὶ γὰρ ἐν τῷ Ἔσδρα γέγραπται· καὶ ἕτους ἑβδόμου Χερξοῦ βασιλεύοντος Ἰουδαίων ἡγουμένου, πληρουμένων τῶν ἑπτὰ ἑβδομάδων, ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐν τῷ ἐξηκοστῷ δευτέρῳ ἑβδομάσιν ἡσυχασεν ἄπασα ἡ Ἰουδαία, καὶ ἐγένετο ἀνὰ πόλεμον· καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Χριστὸς, ἅγιος τῶν ἁγίων, ἐλθὼν καὶ πληρώσας τὴν ὅρασιν καὶ τὸν προφήτην, ἐχρίσθη τὴν σάρκα τῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πνεύματι· ἐν τούτοις τοῖς ἑξήκοντα δυσὶ ἑβδομάσι, καθὼς εἶπεν ὁ προφήτης, καὶ ἐν τῇ μιᾷ ἑβδομάδι κύριος. ἑβδομάδος τὸ ἡμισυ κατέσχεν Νέρων βασιλεύων, καὶ ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλήμ, ἵστησι τὸ βδέλυγμα· καὶ ἐν τῷ ἡμίσει τῆς ἑβδομάδος ἀνηρέθη καὶ αὐτὸς, καὶ Ὄθων, καὶ Γάλβας, καὶ Οὐιτέλλιος· Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐκράτησε, καὶ καθεῖλεν τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ τὸ ἅγιον ἠρήμωσεν. καὶ ὡς τοῦθ' οὕτως ἔχει, τῷ μὲν σωτῆρι δωσαμένῳ δῆλον, καθὸ καὶ ὁ προφήτης εἴρηκεν. τῶν ἑβδομήκοντα πέντε ἐτῶν πληρουμένων, καὶ τοῦ ἐχθὲς τοῦ ἑπομένου, βασιλεύοντος Ἰωακεὶμ, ἡ αἰχμαλωσία εἰς Βαβυλῶνα γέγονε κατὰ βασιλέως Ναβουχοδονόσορ τῷ ἑβδόμῳ ἔτει, βασιλεύοντος αὐτοῦ Δαυείδ. Αἰγυπτίων δὲ Οὐαφρῆ βασιλεύοντος τῷ δευτέρῳ ἔτει· Φιλίππου δὲ ἀθήνησιν ἄρχοντος, τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ὀγδόης καὶ πεντηκοστῆς ὀλυμπιάδος· ἐν ἔμπροσθεν ἡ αἰχμαλωσία ὅλη ἐπὶ ἑβδομήκοντα, καταλήξασα εἰς τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου, τοῦ Περσῶν καὶ Δαυείδων· καὶ Αἰγυπτίων βασιλεύοντος· ἐφ' οὗ, ὡς προεῖπον, Ἀγγαῖος καὶ Ζαχαρίας, καὶ ὁ ἐκ τῶν δώδεκα ἀγγέλων, προφητεύουσι· καὶ ἐπὶ τοῦ ἱερατεύοντος Ἰησοῦ, ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ. καὶ τῷ δευτέρῳ ἔτει τοῦ Δαρείου βασιλεύοντος, ὃν φησιν Ἡρόδοτος καταλῦσαι τὸν τῶν μάγων ἄρχοντα, ὀνόματι Ζορόβαβελ, ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ, ἐγείρει καὶ ἐπισκευάζει τὸν ναὸν, τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ μοις. συνάγεται οὖν καὶ τῶν Περσῶν οἱ χρόνοι οὗτος· Κῦρος, ἔτη τριάκοντα· Καμβύσης, δεκαεννέα· Δαρεῖος, ἓξ καὶ τεσσαράκοντα· Ξέρξης, ἓξ καὶ εἴκοσι· Ἀρταξέρξης, ὃν καὶ τεσσαράκοντα· Δαρεῖος, ὀκτώ· Ἀρταξέρξης, τεσσαρεσκαιδέκατος· Ὦχος ὁ Ἄρσης, τέσσαρα συνάγεται δὲ τὸ αὐτὸ τῶν Περσικῶν ἐτῶν διακόσια τριακονταπέντε. καθελὼν δὲ τὸν Δαρεῖον τοῦτον Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν καὶ τὰ περικείμενα ἔτη, βασιλεύων ἄρχει. ὁμοίως οὖν καὶ τῶν Μακεδονικῶν βασιλέων οἱ χρόνοι, οὕτω καταλήγει· Ἀλέξανδρος, ἔτη δεκαοκτώ· Πτολεμαῖος ὁ Λαγοῦ, ἔτη τεσσαράκοντα· Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος, ἔτη εἰκοσιπτά· ὅτε ὁ Εὐεργέτης, ἔτη πέντε καὶ εἴκοσι· εἶτα ὁ Φιλοπάτωρ, ἔτη ἑπτακαίδεκα· μεθ' ὃν ὁ Ἐπιφανὴς, ἔτη τέσσαρα καὶ εἴκοσι· τοῦτον Ἀλεξάνδρου ὁ Φιλομήτωρ, καὶ βασιλεύσαν ἔτη πέντε καὶ τριάκοντα· μεθ' ὃν ὁ Φύσκων, ἔτη ἑπτὰ καὶ εἴκοσι· εἶτα ὁ Λάθουρος, ἔτη ἓξ καὶ τριάκοντα· εἶτα ὁ ἐπικληθεὶς Διόνυσος, ἔτη ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. ὅλοι πάντες ἡ Κλεοπάτρα. ἐβασίλευσεν ἔτη δύο καὶ εἴκοσι. μεθ' ἣν ἡ τῶν Καππαδοκῶν βασιλεία ἡμερῶν ἑκατὸν καὶ δώδεκα. γίνονται πάντα ὅλα πάντων καὶ οἱ τῶν Μακεδόνων βασιλέων χρόνοι, ἔτη τριακόσια δώδεκα, ἡμέραι ἑκατὸν καὶ δώδεκα. ἀποδείκνυται πάντα οἱ ὅλοι Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου προφητεύσαντες κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς βασιλείας αὐτοῦ, Ἀγγαῖος καὶ Ζαχαρίας, καὶ ὁ ἐκ τῶν δώδεκα ἀγγέλων, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ὀγδόης καὶ πεντηκοστῆς ὀλυμπιάδος προφητεύσαντες, πρεσβύτεροι ἦσαν Πυθαγόρου, τοῦ κατὰ τὴν τεσσαρακοστὴν καὶ ἑβδόμην ὀλυμπιάδα φερομένου, καὶ τοῦ πρεσβυτέρου τῶν παρ' Ἕλλησι σοφῶν Θαλοῦ, τοῦ τὴν πεντηκοστὴν ὀλυμπιάδα 124
ἡγουμένου. συνεχρόνισαν δὲ οἱ συγκαταλεχθέντες σοφοὶ τῷ Θαλῇ, ὡς φησιν Ἀνδρων ἐν τῷ τρίτῳ. Ἡρακλείδης γὰρ, μεταβάντος τοῦ Πυθαγόρου, μέμνηται αὐτοῦ ἐν τῷ συγγράμματι. ὅθεν ἀναφιλείκλειτος τῶν προκηρυσσόντων προφητῶν ἡλικίας, καὶ κατὰ τοὺς ἐπὶ τοῖς λεγομένοις σοφοῖς, προεφωνήσατο αὐτὴν ἡ ὀλυμπιὰς ἡ πρώτη ἡ καὶ ὑστέρα τῶν Ἰλιακῶν δείκνυται ἔτεσι τετρακοσίοις ἐπτά. ῥᾴδιον τοίνυν συνιδεῖν Σολομῶνα, τὸ κατὰ Μανέλαον ἡγούμενον· ὁ δὲ, κατὰ τὰ Ἰλίακα ἤδη πολλοῖς ἔτεσι πρεσβύτερον τῶν παρ' Ἕλλησι σοφῶν. τούτῳ σὺν αὐτοῖς ἔτεσι Μωυσῆς πρότερος, ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἡμῖν διδήλωται. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Πολυΐστωρ ἐπικληθεὶς, ἐν τῷ περὶ Ἰουδαίων συγγράμματι, ἀνέγραψέν τινας ἐπιστολὰς, Σολομῶνος μὲν, πρός τε Οὐαφρῆν τὸν Αἰγύπτου βασιλέα, πρός τε τὸν Φοινίκης Τυρίων, ἔτι τε αὐτῶν πρὸς Σολομῶνα· καθ' ἃ δεδήλωται ὁ μὲν Οὐαφρῆς, ἐκ τῶν μυρεμβλῶν αἰδρῶν Αἰγυπτίων ἀπεσταλκέναι αὐτῷ εἰς οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ· ἄτερος δὲ, τοῖς ἴσοις καὶ ἐξετέλεσεν Τυρίοις, ἐκ μητρὸς Ἰουδαίας, ἐκ τῆς Φυλῆς Δαυίδ, ὡς ἐκεῖ γέγραπται, Ὑπήρων τοῦνομα. καὶ μὴν Ὀνομάκριτος ὁ Ἀθηναῖος, οὐ τὰ εἰς Ὀρφέα φερόμενα ποιήματα λέγεται εἶναι, Κατὰ τὴν τῶν Πεισιστρατιδῶν ἀρχὴν, περὶ τὴν πεντηκοστὴν ὀλυμπιάδα, εὑρίσκει Ὀρφεύς τε ὁ συμπλεύσας Ἡρακλεῖ, Μουσαίου μαθητής· Ἀμφίων γὰρ δυσὶ προαγλώσσαις τῶν Ἰλια-

τῶν Ιλιακῶν· Δημόδοκος δ' καὶ Φήμιος, μὴ τὴν Ιλίου ἅλωσιν· ὁ μὲν γὰρ, περὶ τῆς Φαίακων· ὁ δὲ, περὶ τῆς μνηστῆρσι κατὰ τὸ καθαρίζειν τὰ δοκιμῶν. καὶ τοὺς μὲν ἀναφερομένους εἰς Μουσαῖον χρησμοὺς, Ονομακρίτου εἶναι λέγουσι· τὰ δὲ Κρατίνου δὲ τὰ Ορφέως, Ζωπύρου δ' Ἡρακλειώτου· τάν τε εἰς ᾄδὴν καταβάσιν, Προδίκου τοῦ Σαμίου. Ἴων δ' ὁ Χῖος ἐν τοῖς τριγράμμοις, καὶ Πυθαγόραν εἰς Ορφέα ἀπηγκῶνα ἱστορεῖ. Επιχάρης δ' ἐν τοῖς περὶ τῆς εἰς Ορφέα ποιήσεως, Κίρκωπ' εἶναι λέγει τὸν Πυθαγορείου τὴν εἰς ᾅδου καταβασιν καὶ τὰ Ἱερὸν λόγον· τὰ δὲ Πίτταλον, καὶ Φυσικὰ, Βροντῖνον, καὶ μὴν καὶ Τέρπανδρον ἐγχωριάζουσί λυρῆς· Ελληνικὸς γ' ἂν τοῦτον ἱστορῆ, καὶ Μίδαν γεγονέναι φασὶν δὲ τὸν Τερπάνδρου λιθὰς Λέσχιον τὸν Λέσβιον, Αρχιλόχου πάτερα φέρει· τὸ Τέρπανδρον δὲ μνημονεύει δὲ τὸν Λέσχιον Αρκτῖνος, καὶ νικηκέναι· Ζωπ' ὁ Αυδος, περὶ τὴν ὀκτωκαιδεκάτην ὀλυμπιάδα· ὡς δὲ Διονύσιος, περὶ τὴν πεντηκοστὴν πέμπτην, Θάσιος ἐκπλεῦσαι. ὡς ἂν συμφανὲς τὸν Αρχίλοχον μὴ τὴν εἰκοστὴν ἤδη γεγονέναι ὀλυμπιάδα μίμνει δ' γ' ἂν καὶ τὸ Μαγνήτων ἀπωλείας, προσφάτως γεγενημένης. Σιμωνίδης μὲν ὃν φησὶ Αρχίλοχον φέρει· Καλλῖν' δ' ἐπισύπορ' κ' μακρῶ· τῶν δὲ Μαγνητῶν ὁ μὲν Αρχίλοχος, ὁπλομάλοτον· ὁ δὲ, εὐημερίντων μίμνει· Εὔμηλ' δ' ὁ Κορίνθι' δ', πρεσβύτερος ὤν, βιβλιβλιηκέναι Αρχίαν τῷ Συρακούσιον κτίσαντα, καὶ τοῦτο μὲν ἀποχθῆναι ἀπῶν, ὅτι μάλιστα ἐν τοῖς παλαιοῖς τὰς δ' Κύκλου ποιητὰς τρίτους. ἤδη δ' καὶ παρ' Ελλησι χρησμολόγοι συχνοὶ γεγονέναι φέρουσι, ὡς οἱ Βάκιδες· ὁ μὲν, Βοιώτιος· ὁ δὲ, Αρκὰς· πολλὰ πολλοῖς προαγορεύσαντες. τῇ δὲ τὰ Αθηναίων Αμφικτυονικῇ συμβολῇ, καὶ Πεισίστρατ' ἐκράτησε τὴν τυραννίδα, τὰ κατὰ τὸ βιβλίον δηλούμενα· σιγάσθαι γὰρ Κομήτης ὁ Κρὴς· Κινύρας ὁ Κύπρι'· Ἄδμητ' ὁ Θετταλὸς· Αρίστης ὁ Κυρηναῖος· Αμφιάραος ὁ Αθηναῖος· Τιμοξένος ὁ Κερκυραῖος· Δημάρατ' ὁ Φωκαιεύς· Επιχάρης ὁ Θασιεύς· Νικίας ὁ Καρύστιος· Αρίστων ὁ Θετταλός· Διονύσιος ὁ Καρχηδόνιος· Κλειοφῶν ὁ Κορίνθιος· Ἱππώτη ἡ Χείρωνος, καὶ Βοιὼ, καὶ Μαντὼ, καὶ τὸ Σιβυλλῶν τὸ πλῆθος, ἡ Σαμία, ἡ Κολοφωνία, ἡ Κυμαία, ἡ Ερυθραία, ἡ Φυτὼ, ἡ Ταρακάνδρα, ἡ Μακίπης, ἡ Θετταλὴ, ἡ Θεσπρωτὶς· Κάλχας τε αὖ καὶ Μόψος, οἱ καὶ τὰ Τρωϊκὰ γεγόνασι· πρεσβύτερος δ' ὁ Μόψ', ὡς καὶ συμπλεύσας τοῖς Αργοναύταις. φασὶ δὲ τὴν Μόψου καλυμμένου μαντικὴν συστήσαι τὸ Κυρηναῖον Βάττου· Δωρεῖς τε ἐν τῷ πρώτῳ πανδέκτῃ, ἀλκυόνος καὶ κορώνης ἐπακοῦσαι τὸν Μόψου ἱερᾶ. προγνῶσαι δὲ καὶ Πυθαγόρας μίας προσπτῆναι αἰεί· Ἀβαρὶς τε ὁ Υπερβόρειος, καὶ Αριστέας ὁ Προκοννήσιος· Επιμενίδης τε ὁ Κρὴς, ὃς ἐς Σπάρτην ἀφίκετο· Ζωροάστρης ὁ Μῆδος, Εμπεδοκλῆς τε ὁ Ακραγαντῖνος, Φορμίων ὁ Λάκων· καὶ μὴν Πολυάρατ' ὁ Θάσιος, Εμπεδότιμός τε ὁ Συρακούσι' ἔτι τε τούτοις, Σωκράτης ὁ Αθηναῖος μάλιστα· ἔτι γάρ μοι, φησὶν ὁ τῷ Θεαγὲ, ὁπόθεν ἐξαμενον θεία μοῖρα παραγινόμενον δαιμόνιον σημεῖον· τοῦτ' δέ ὅτι, φωνὴ, ἡ ὅτ' ἂν γένηται, ἔτι ἀεὶ τοῦτ' ὁ μέλλω πράττειν, προτρέπει δέ πώποτε. Εξήκεστός τε, ὁ Φωκίων πόρπαξ, δύο δακτύλοις φορῶν γεγονὼς μύωψ, τῷ ψόφῳ τῷ πρὸς ἀλλήλας δηλοῦν τὰς καιρὰς τῶν πράξεων ἀπέθανεν· ὅμως δολοφονηθείς, καί τι προσημήνας τῷ ψόφῳ, ὡς φησιν Αριστόβουλος ἐν τῇ Φωκίων πολιτείᾳ. ἀλλὰ Ε τὰ παρ' Αἰγυπτίοις ἀνθρώπων ποτὲ, γενομένων δ' ἀνθρωπίνη δοξῆ θεῶν, Ἑρμῆς τε ὁ Θηβαῖος, καὶ Ασκληπιὸς ὁ Μεμφίτης· Τειρεσίας τε αὖ καὶ Μαντὼ ἐν Θήβαις, ὡς φησιν Εὐριπίδης· Ἕλενος ἠδὲ καὶ Λαοκόων, Ε Οἰνώνη, Ε Βριλλὸς ἐν Ιλίῳ· Κρίλλος γὰρ ὃς τῶν Ἡρακλειδῶν ἐπιφανὴς φέρει μάντις· καὶ Ἴαμος ἄλλος ἐν Ἠλιδι, ἀφ' οὗ οἱ Ἰαμίδαι· Πολυΐδός τε ἐν Αργει καὶ ἐν Μιλήτῳ, ὃ μέμνη ἡ τραγῳδία. τὸ μοι Τήλιμον κατέλεξεν· ὃς, Κυκλωπων μάντις ὤν, Πολυφήμου ἐπαΐζει τὰ κατὰ τὴν Οδυσσέως πλάνην· ἢ τὸ Αθήνησιν Ονομάκριτον· ἢ τὸ Αμφιάρεων, τὸν καὶ τοῖς ἐπὶ τοῖς ἑπτὰ Θήβας γραπτύπωσι, μιᾷ χειρὶ τὰς Ιλίου ἁλώσεως πρεσβύτερον φερόμενον· ἢ Θεοκλύμενον ἐν Κεφαλληνίᾳ· ἢ Τελμισσὸν ἐν Καρίᾳ, ἢ Γάλεον ἐν Σικελίᾳ. ἔστι δ' αὖ καὶ ἕτερος πρὸς τούτοις, Ἴδμων ὁ παῖς τοῦ Αργοναύτου· Θημοσύνη Δελφίς· Μόψ' ὁ Απόλλωνος καὶ Μαντοῦς ἐν Παμφυλίᾳ· καὶ Αμφίλοχος Αμφιαράου ἐν Κιλικίᾳ· Αλκμέων ἐν Ακαρνάσιν· Ανίος ἐν Δήλῳ· Αρίστανδρός τε ὁ Τελμισσεὺς, ὁ καὶ Αλεξάνδρου ἡγούμενος· ἤδη δ' Ε Ορφέα φιλόχορος μάντιν ἱστορῆ ἡρῷσδ' ἐν τῷ πρώτῳ περὶ μαντικῆς. Θεόπομπος δὲ κ' Ἔφορος κ' Τιμαῖος, Ορβαγόραν τινὰ μάντιν ἀναχάρασι· καθάπερ ὁ Σάμιος Πυθοκλῆς ἐν τετάρτῳ Ιταλικῶν, Γάϊον Ιάλιον Νάπωλα. ἀλλ' οἱ μὲν, κλέπται πάλης κ' ληιστὰ, ὡς φησιν χαλεπὸν τὰ πλάσται ἐπὶ πλανατηθέντες καὶ ἐξ ἑκάστων ἀσυνηθείας, καθάπερ οἱ Φυσιογνωμονοῦντες ἰατροί τε καὶ μάντεις· οἱ δὲ, καὶ ὑπὸ δαιμόνων κινηθῆναι, ἢ ὑδάτων κ' ὑγιασμάτων Ε ἀέρος ποιᾶ ἐκπαραχθέντες· τῶν παρὰ Ἑβραίοις δὲ, οἱ προφῆται, δυνάμει θεοῦ κ' ἐπιπνοίᾳ· ἀφ' οὗ τὸ τὸν νόμου, Αδαμ. ἔστι τε τὸ γυναικός, ἔστι τε τὸ ζώων ὀνομασίας προθεσπίσας Ε Νῶε, μεταγενέσθαι καιρὸς· Αβραάμ τε κ' Ισαάκ,

Ισπὰκ, καὶ Ιακὼβ, ἀφ' ὧν πύρος σὺν ὁλύμπια τ μιλλήσιον καὶ ἡδη ἐνιςῶτων προφαίνοντες. πρὸ δὲ τῶ νόμω, Μωυσῆς τε Ἀαρὼν μεθ' ὃς προφητεύσιν Ἰησοῦς θ' Ναυῆ, Σαμουὴλ, Γὰδ, Ναθὰν, Ἀχίας, Σαμαΐας, Ἰὼ, Ηλίας, Μιχαίας, Ἀβδιοὺ, Ελισαῖος, Ἀβδαδαναΐ, Αμὼς, Ησαΐας, Ωσηὲ, Ἰωνᾶς, Ἰωὴλ, Ἰερεμίας, Σοφωνίας Βαζὶ, Ἰεζεκιὴλ, Οὐρίας, Αμβακοὺμ, Ναοὺμ, Δανιὴλ, Μισαὴλ, ὁ τὰς συλλογισμούς· Αγγαῖος, Ζαχαρίας, ᾧ ὁ ἐν τοῖς δώδεκα ἄγγελος. γίνον) δ' οἱ πάντες προφῆται, πάντε δὲ τριακοντα. γυναικῶν δ'· δὲ γὸ δὲ αὐτὴ προεφήτευον· Σάρρα τε δὲ Ρεβέκκα, καὶ Μαριὰμ, Δεββώρα τε δὲ Ολδα. ἔπειτα σὺν τοῖς αὐτοῖς χρόνοις, Ιωάννης προφητεύει, μέχρι θ' σωτηρίου βαπτίσματος· μεθ' ὃ τῶ γράφειν θ' Χριστῶ, Ἄννα δὲ Συμεὼν Ζαχαρίας γὸ ὁ Ιωάννης πατὴρ δὲ σὺν τοῖς παιδὸς προφητεύσιν ἐν τοῖς εὐαγγελίοις λέγε). ἄνωθεν δ' ἂν ἀπὸ Μωυσέως συναγαγωμεν τῶν καθ' Ἕλληνας χρονογραφίαν· ἀπὸ τε Μωυσέως γράφοντος ἕως τῶ ἐξ Αἰγύπτου τ Ιουδαίων ἔξοδον, ἔτη ὀγδοήκοντα καὶ τὰ μέχρι τ τελευτῆς αὐτοῦ, ἀλλα πεντακοντα γίνε) ἡ ἔξοδος θ' Ἴναχον, σὺν τε Σωσθιακῆς ἐνιαυτῷ ἐξελθόντος ἀπ' Αἰγύπτου Μωυσέως ἔτεσι σὺν πρὸ τριακοσίοις πεντεκαιδεκατε'. ἀπὸ δὲ τε Μωυσέως στρατηγίας δὲ Ἴναχου ἕως τ Δευκαλίωνος κατακλυσμόν· τῶ δευτέρω λέγω ἐπομβρίαν· δὲ ἕως τε Φαίθοντ ἐμπρησμόν· ἀὲ δὲ συμβαίνει θ' Κρότωπον· γένεαι πεντεκαιδεκάτη ἀριθμῶν πη· ὡς μέν τοι πὶ ἑκατὸν ἔτη, τρεῖς ἐγκαλέκην) γενεαὶ. ἀπὸ δὲ τε κατακλυσμοῦ ἕως τε Ἰόδης ἐμπρησμὸν, καὶ τῶ ὑφισιν θ' σίδηρου. δὲ Ἰδαίους δακτύλους, ἔτη ἑβδομήκοντα τρία, ὥς φησιν Θεόπομπος. καὶ ἀπὸ Ἰόδης ἐμπρησμοῦ ἕως Γαυμήδους ἀρπαγῶ, ἔτη ἑξηκοντα πέντε. ἐντεῦθεν δ' ἕως τῶ Περσέως στρατείας, ὅτε καὶ Γλαῦκος ἕως Μελικέρτη τε Ἰσθμια ἔθηκεν, ἔτη πεντεκαίδεκα. ἀπὸ δ' Περσέως στρατείας ἕως Ιλίου κλίσεως, ἔτη τριακοντα πέντε. ἐντεῦθεν ἕως τὸν ἁρπαγὸν τῆς Αργοῦς, ἔτη ἑξηκοντα πέντε. ἐκ τύπου ἕως Θησέα καὶ Μινώταυρον, ἔτη τριακονταδύο· εἶτα ἕως τὰς ἐπὶ ἕως Θήβας, ἔτη δέκα. ἕως δ' τε Ολυμπάσιν ἀγῶνα, ὃν Ἡρακλῆς ἔθηκεν ἕως Πίλοπι, ἔτη τρία· εἶς τε τῶ Αμαζόνων εἰς Ἀθήνας στρατείαν, καὶ τῶ Ἑλένης· ἐπὶ Θησέως ἁρπαγῶ, ἔτη ἑνία. ἐντεῦθεν ἕως τῶ Ἡρακλέους ἀποθέωσιν, ἔτη ἑνδεκα· εἶτα ἐπὶ τῶ Ἑλένης ἐπὶ Αλεξάνδρου ἁρπαγῶ, ἔτη πεντε. ἀπὸ δ' Τροίας ἁλώσεως ἐπὶ τῶ Αἰνείου κάθοδον καὶ κλίσιν Λαυινίου, ἔτη δέκα· ἐπὶ τε τῶ Ασκανίου ἀρχὴν, ἔτη ὀκτώ· καὶ ἕως τῶ Ἡρακλειδῶν κάθοδος, ἔτη ἑξήκοντα ἓν· ἐπὶ τε τῶ Ἰφίτου ὀλυμπάδα, ἔτη τριακόσια τριακονταοκτώ. Ερατοσθένης δὲ τὰς χρόνους ὧδε ἀναγράφει· 128
ἀπὸ μὲν Τροίας ἁλώσεως ἐπὶ Ἡρακλειδῶν κάθοδον, ἔτη ὀγδοήκοντα· ἐντεῦθεν δ' ἕως τῶ Ἰωνίας κλίσιν, ἔτη ἑξήκοντα· ἃ δὲ τύπις ἑξῆς, ἕως μὲν τῶ ἕως τροπέων τῶ Λυκούργου, ἔτη ἑκατὸν πεντηκοντα ἐνιαυτὸς· ἐπὶ δὲ τε πρηγόμενον ἔτος τῶν πρώτων Ολυμπίων, ἔτη ἑκατὸν ὀκτώ. ἀφ' ἧς ὀλυμπάδος ἐπὶ τῶ Ξέρξου διάβασιν, ἔτη διακόσια ἐνενήκοντα ἑπτα. ἀφ' ἧς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν θ' Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἔτη τεσσαρακονταοκτώ· καὶ ἐπὶ τὴν καθαίρεσιν καὶ Αθηναίων ἥβαν, ἔτη ἑπτακαιδέκα· καὶ ἐπὶ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην, ἔτη τριακονταπέντε· μεθ' ἣν ἐπὶ τὴν φιλίππου τελευτὴν ἔτη τριακονταπέντε. μεθ' δὲ ταῦθ' ἐπὶ τὴν Αλεξάνδρου μεταβολὴν, ἔτη δώδεκα. πάλιν ἀπὸ τε πρώτης ὀλυμπάδος ὕειοι φασὶν ἐπὶ Ρώμης κλίσιν σωάγεσθαι ἔτη ἑπτακοσιοστέσσαρα. ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν Βαβυλῶνος ἀναίρεσιν ὑπὸ Περσῶν ἐγένετ ἐπὶ ἔτη διακόσια τεσσαράκονθ' τρία· ἀπὸ δὲ τῆς Βαβυλῶνος ἁλώσεως ἐπὶ τὴν Αλεξάνδρου τελευτὴν, ἔτη ἑκατὸν ὀγδοήκονθ' ἕξ. ἐντεῦθεν ἕως τὴν Αὐγούστου νίκην, ὅτε Αντώνιος ἀπέφαξεν ἑαυτὸν ἐν Αλεξανδρείᾳ, ἔτη διακόσια ἐνενηκοντα τέσσαρα· ἀπὸ δὲ Αὔγουστος θ' τέταρτον. ἀφ' οὗ χρόνου ἐπὶ τὴν ἀγῶνα ὃν ἔθηκε Δομιτιανὸς ἐν Ρώμῃ, ἔτη ἑκατὸν δεκατέσσαρα· ἀπὸ δὲ τε πρώτου ἀγῶνος ἕως τὴν Κομόδου τελευτὴν, ἔτη ἑκατὸν ἑνδεκα. ἐκ δὲ οἱ ἀπὸ Κύρου θ' μὲν ἐπὶ Αλέξανδρον τ Μακεδόνα, συνάγουσι ἔτη χίλια ἑξακόσια ἑπτακοσιοστώ· ἀπὸ δὲ Δημοφῶντος, χίλια διακόσια πεντηκονταεπτὰ καὶ ἀπὸ Τροίας ἁλώσεως ἕως τὴν Ἡρακλειδῶν κάθοδον, ἔτη ἑκατὸν εἴκοσι, ἢ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα. ἀπὸ τούτου ἕως τὴν Εὐαίνετον ἄρχοντα, ἀφ' οὗ φασὶν Αλέξανδρον εἰς τὴν Ασίαν διαβῆναι, ὡς μὲν Φανίας, ἔτη ἑπτακόσια δεκαπέντε· ὡς δὲ Ἔφορος, ἑπτακόσια τριακονταπέντε· ὡς δὲ Τίμαιος καὶ Κλείταρχος, ὀκτακόσια εἴκοσι· ὡς δὲ Ερατοσθένης, ἑπτακόσια ἑβδομηκονταέξ· ἀπὸ δὲ Δοῦρις, ἀπὸ Τροίας ἁλώσεως ἐπὶ τὴν Αλεξάνδρου εἰς Ασίαν διάβασιν, ἔτη χίλια· ἐντεῦθεν ἕως τὴν Εὐαίνετον τ Αθήνησιν ἄρχοντα, ἀφ' οὗ θυήσκει Αλέξανδρος, ἔτη τ α'. ἐντεῦθεν ἕως τὴν ἡγεμονίαν Γερμανικοῦ Κλαυδίου καίσαρος, ἔτη τριακόσια ἑξήκοντα πέντε· ἀφ' οὗ χρόνου δῆλα γίνε) καὶ τὰ ἕως τὴν Κομόδου τελευτὴν ἔτη, ὅσα γε συνάγε). μεθ' δὲ τὰ Ἑλληνικὰ, ᾧ ἀπὸ τ κθ' τὰς βασιλέως χρόνων ἀποδοτέον κθ' τὰ μέχρις Διοκλητιανοῦ. ἀπὸ μὲν Αδαμ, ἕως θ' κατακλυσμοῦ, συνάγε) ἔτη δισχίλια ἑκατὸν τριακοσιοστὰ, ἡμέραι τέσσαρες·

ἀπὸ δὲ Σὴμ, ἕως Ἀβραὰμ, ἔτη χίλια δισκόσια ν΄· ἀπὸ δὲ Ἰσαὰκ ἕως τ᾽ κληρισδοσίας, ἔτη ἑξακόσια δεκαἑξ. ἐπὶ πᾶσι δὲ κριτῶν ἕως Σαμουὴλ, ἔτη πεντακόσια ἑξηκοντατρία, μῆνες ἑπτὰ καὶ μὴ τὰς κριτὰς, βασιλέων ἔτη πεντακόσια ἑβδομηκοντατρία, μῆνες ἑξ, ἡμέραι δέκα. μεθ᾽ ὃς χρόνους, Περσικὴς βασιλείας ἔτη δισκόσια τριακοντατρία· ἐπὶ πᾶσι δὲ Μακεδονικὴς, ἕως Αὐτωνίου αναιρέτους, ἔτη τριακόσια δώδεκα, ἡμέραι δικαοκλῶ. μεθ᾽ ὃν χρόνον ἡ Ρωμαίων βασιλεια, ἕως τ᾽ Κομόδου πολυπῆς, ἔτη δισκόσια ογδοήκοντα δύο. πάλιν τε αὖ ἀπὸ τ᾽ ἑβδομηκοντατρίτης αἰχμαλωσίας, καὶ τ᾽ τὰ λαὰ ης τ᾽ατρῴαν γλῶσσαν ἀπακατασίσας, ης τῷ αἰχμαλωσίαν τῷ ἐπὶ Οὐεσπεσιανοῦ, ἔτη σωδεκατη πεντακόσια δέκα· πολυπᾶσα ἡ ἀπὸ Οὐεσπεσιανοῦ ἕως τ᾽ Κομόδου πολυπῆς, εὑρίσκεται ἔτη ἑκατὸν ογδοήκοντα ἑννέα, μῆνες ἑξ, ἡμέραι ογδοήκοντα πέντε. Δημήτριος δὲ φησιν ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ βασιλέων, τῷ Ἰούδα Φυλλῷ, καὶ Βενιαμὶν, καὶ Λέυι, μὴ αἰχμαλωτισθῆναι ὑπὸ τὸ Σεναχηρείμ· ἀλλ᾽ ἕναν ἀπὸ τ᾽ αἰχμαλωσίας τῶν ἀς τῷ ἐχατῷ, ὧν ἐπῆκεν Ναβουχοδονόσορ ἐξ Ἱεροσολύμων, ἔτη ἑκατὸν ογδοήκοντα, μῆνας ἑξ. ἀφ᾽ ὗ δὴ αἱ φυλαὶ αἱ δέκα ἐν Σαμαρείᾳ αἰχμάλωτοι γένηνται, ἕως Πολεμαίου τ᾽ πάρτου, ἔτη πεντακόσια ἑβδομηκοντατρία, μῆνας ἑννέα· ἀφ᾽ ὗ δὴ ἐξ Ἱεροσολύμων, ἔτη τριακόσια τριακονταοκτὼ, μῆνας τρεῖς. Φίλων δὲ καὶ αὐτὸς ἀνέγραψε τὰς βασιλεῖς τὰς Ἰουδαίων, διαφώνως τῷ Δημητρίῳ. ἔτι δὲ καὶ Εὐπόλεμος ἐν τῇ ὁμοίᾳ πραγματείᾳ τὰ πάντα ἔτη φησὶν ἀπὸ Ἀδὰμ ἄχρι τῦ πέμπτου ἔτους Δημητρίου βασιλείας, Πτολεμαίου τ᾽ δωδεκάτου βασιλεύοντος Αἰγύπτου, σωάγεσθαι ἔτη ,ϛρμθ. ἀφ᾽ οὗ δὴ χρόνου ἐξῆγαγε Μωϋσῆς τὰς Ἰουδαίους ἐξ Αἰγύπτου, ὅτι τῷ προφητεύθη προθέσμιον, σωάγεσθαι ἔτη δισχίλια πεντακόσια ογδοήκοντα. ἀπὸ δὲ τῦ χρόνου τούτου ἄχρι τῶν ἐν Ρώμῃ ὑπάτων Γαΐου Δομιτιανοῦ, Κασσιανοῦ, σωαθροίζεται ἔτη ἑκατὸν ἑπτά. Εὐφορίων δὲ, καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ἱστορικῶν, καὶ ἔθνη καὶ γλώσσας πέντε καὶ ἑβδομήκοντα λέγουσιν εἶναι· ἐπὶ κυσὶ λέξ τῆς Φωνῆς Μωυσέως λεγούσης· ἦσαν δὲ πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἐξ Ἰακὼβ πέντε καὶ ἑβδομήκοντα. αἱ δὲ ἐξ Αἰγύπτου καταλθοῦσαι. Φαίνονται δὲ εἶναι κατ᾽ ἀλήθειαν λόγον αἱ ἡμέραι διάλεκτοι, δύο καὶ ἑβδομήκοντα. ὡς αἱ ἡμέραι παραδίδασι γραφαί· αἱ δὲ ἄλλαι αἱ πολλαὶ, ὅτι κοινωνίᾳ διαλέκτων δύο ἢ τριῶν ἢ καὶ πλειόνων γίνονται. διάλεκτος δέ ἐστι λέξις, ἴδιον χαρακτῆρα τότε ἐμφαίνουσα ἢ λέξις ἴδιον ἢ κοινὸν ἔθνους ὅτι φαίνουσα χαρακτῆρα. Φασὶ δὲ οἱ Ἕλληνες διαλέκτους εἶναι τὰς πασῶν σφίσι, πέντε, Ἀττικὴν, Ἰάδα, Δωρίδα, Αἰολίδα, καὶ πέμπτην τὴν κοινὴν· ἀπειλήπασι δὲ ὅπως τὰς βαρβάρων φωνὰς, μηδὲ διαλέκτους, ἀλλὰ γλώσσας λέγωσιν. ὁ Πλάτων δὲ τὰς θεοῦς διαλέκτου ἀπονέμει πάντα μάλιστα μὲν ἀπὸ τῶν ἐνυπάρχοντα πεκμηρίωνος καὶ τ᾽ χρησμῶν· ἄλλως δὲ, καὶ ἀπὸ τ᾽ δαιμονώντων, οἱ τῷ αὐτῷ ὑ φθέγγεσθαι φωνὴν ὑδὲ διάλεκτον, ἀλλὰ τῷ τ᾽ ὑπαπίοντων δαιμόνων. οἱ δὲ καὶ ἀλόγων ζώων διάλεκτος εἶναι ὧν τὰ ὁμοχωῆ ἐπικύειν. ἰλέφαντ᾽ γὰρ ἐμπεσόντ᾽ ὡς βόρβορον καὶ βοήσαντα, πρίωνος ἄλλος κ᾽ τοσοῦτον ἀναρήσας, ὑποφρίξας, μετ᾽ ὀλὺ ἀχθὲν μεθ᾽ ἑαυτῦ ἀγέλην ἐλεφάντων, ἐσώζετ᾽ ἐμπεπωκότα. Φασὶ δὲ κ᾽ τὸν λιβύη σκορπίον, ἐὰν μὴ ἰφικτὴ παῖσαι τ᾽ ἄνθρωπον, ἀπιέναι μὴ πλείονα ἀναρίφειν· ἐχαρτώμενον δὲ θατέρου θατέρου, ἄλυσιν δίκλω, ἕτως δὴ φλέγειν ὅπλα χειροῦται τὰ ὅπλα ὑπουλῆ· οὐ δὴ πᾶν κυμαλὰ φασὶ τῶν ἀλόγων ζώων κεχρημένων, οὐδὲ μὴν τῷ χήματα μηνυόντων σφίσιν, ἀλλ᾽ ἰδίᾳ τῇ οἰκείᾳ διαλέκτῳ. Φασὶ δέ κ᾽ ἄλλοι τινὲς, ὡς εἰ τις ἰχθῦς ἀναπτώμενος, τῆς μεσόγειου ἀποβαίνοις ἀποδράσ᾽, εἶτ᾽ ἐὰν ἐν τῷ αὐτῷ τοπῷ ᾖ αὐτὰ ἰόδους ἰχθῦς αὖ τῆς οἰκείης εὑρήσοι τῆς ἡμέρας. αἱ δὲ πρῶται καὶ ἰδιοκαὶ διάλεκτοι, βάρβαροι μέν, φύσει δὲ τὰ ὀνόματα ἔχουσιν· ἐπεὶ καὶ τὰς εὐχὰς ὁμολογοῦσιν οἱ ἄνθρωποι διωατώτερος εἶναι τὰς βαρβάρῳ φωνῇ λεγομένας. κ᾽ Πλάτων δὲ ἐν Κρατύλῳ τ᾽ πῦρ ἑρμηνεύσαι βυλόμενος, βαρβαρικὸν φησιν εἶναι τ᾽ ὄνομα. μαρτυρεῖ γ᾽ ὧν τὰς φρύγας ἕτω καλεῖν ἕας, μικρόν τι παρακλίνοντας. ὑδὲν δὲ εἶμαι ὅπως τὰ πὶς χρῆσι κ᾽ τὰς χρόνους τ᾽ Ρωμαικῶν βασιλέων παραλίας, ἃς ὑπέδειξιν τ᾽ σωτῆρος ἡμέτερος Αὔγουστος, ἔτη πεντακόσια τρία· Τιβέριος, ἔτη κβ· Γαιος, ἔτη σλ΄· Κλαύδιος, ἔτη ιδ΄· Νέρων, ἔτη ιδ΄· Γαλβας, ἔτος ἓν· Οὐεσπεσιανὸς, ἔτη ι΄· Τίτος, ἔτη γ΄· Δομιτιανὸς, ἔτη ιε΄· Νέρβας, ἔτος α· Τραιανὸς, ἔτη ιθ΄· Ἀδριανὸς, ἔτη κα΄· Αντωνῖνος, ἔτη κα΄· ὁμοίως πάλιν Αντωνῖνος κ᾽ Κόμοδος, ἔτη λβ΄. γίνε᾽ τὰ πάντα ἀπὸ Αὐγούστου ἕως Κομόδου, ἔτη σκβ΄· κ᾽ τὰ ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως Κομόδου τελευτῆς, ἔτη ,ϛψπδ΄, μῆνες δύο, ἡμέραι δώδεκα· ἐπὶ δὲ τοῖς χρόνοις τ᾽ Ρωμαικῶν βασιλέων ἕτως ἀναγράφουσι· Γαΐος Ἰούλιος Καισαρ, ἔτη γ΄, μῆνας σλ΄, ἡμέρας ς΄· μεθ᾽ ὃν Αὔγουστος ἐβασίλευσεν ἔτη μς΄, μῆνας σλ΄, ἡμέρας μίαν· ἐπὶ τὰ Τιβέριος, ἔτη κγ΄, μῆνας ς΄, ἡμέρας ιθ΄· ὃν διαδιχε᾽ Γαιος Καισαρ ἔτη τρία, μῆνας ι΄, ἡμέρας ὀκτώ· τὸν Κλαύδιος, ἔτη ιγ΄, μῆνας η΄, ἡμέρας κη΄·

Νέρων,

Νέρων, ἔτη ι̅γ̅, μῆνας ὀκτὼ, ἡμέρας κ̅η̅· Γάλβας, μῆνας ἑπτὰ, ἡμέρας ϛ̅· Ὄθων, μῆνας ι̅, ἡμέρας α̅· Οὐιτέλλιος, μῆνας ἑπτὰ, ἡμέρας α̅· Οὐεσπασιανὸς, ἔτη ι̅α̅, μῆνας ϛ̅α̅, ἡμέρας κ̅ϛ̅· Τῖτος, ἔτη β̅, μῆνας β̅· Δομιτιανὸς, ἔτη ι̅ε̅, μῆνας η̅, ἡμέρας ι̅· Νέρβας, ἔτος α̅, μῆνας σ̅ι̅, ἡμέρας ι̅· Τραιανὸς, ἔτη ι̅θ̅, μῆνας ζ̅, ἡμέρας ι̅ε̅· Ἀδριανὸς, ἔτη κ̅, μῆνας ι̅, ἡμέρας κ̅η̅· Αντωνῖνος ἔτη κ̅β̅, μῆνας τρεῖς, ἡμέρας ζ̅· Μάρκος Αὐρήλιος Αντωνῖνος, ἔτη ι̅θ̅, ἡμέρας ι̅α̅· Κόμοδος, ἔτη ι̅β̅, μῆνας θ̅, ἡμέρας ι̅σ̅ι̅. ὁσοὶ Ιωλίῳ πίνῃ Καίσαρος ἕως Κομόδου πλευτῆς, γίνονται ἔτη σ̅λ̅ϛ̅, μῆνες ϛ̅. σωάρχῃ ἡ πᾶσα τὰ ἀπὸ Ρωμύλου ἕως κλεισμὸς Ρώμην, ἕως Κομόδου πλούτης, ἔτη ϡ̅ν̅γ̅, μῆνες ϛ̅. ἐχωνήθη δὲ ὁ κύριος ἡμῶν τῷ ὀγδόῳ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει, ὅτε πρῶτον ἐκέλευσαν ἀποχραφὰς γράφεσθαι. ὅθι Αὐγοῦστος. ὅτι ἡ τοῦτ᾽ ἀληθὴς ἐστι, ἐστὶ τῷ εὐαγγελίῳ τῷ κατὰ Λουκᾶν γεγραμμένῳ ἔτει· Ἐτει ἡ πεντεκαιδεκάτῳ ὅτε Τιβερίου καίσαρος, ἐγένετο ῥῆμα κυρίου ἐπὶ Ιωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱόν. καὶ πάλιν ἐστὶ τῷ αὐτῷ· Ἦν ἡ Ιησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ τριάκοντα, ὡς ἐτῶν λ̅. καὶ ὅτι ἐνιαυτὸν μόνον ἐδίδαξε αὐτὸν κηρύξαι, καὶ τοῦτο γεγραμμένον ἔτος· Ἐνιαυτὸν δεκτὸν κυρίου κηρύξαι ἀπέστειλέν με. τοῦτο καὶ οἱ προφῆται εἶπον, καὶ τὸ εὐαγγέλιον· πεντεκαιδεκάτῳ δὲ ἔτει Τιβερίου, καὶ πεντεκαιδεκάτῳ Αὐγούστου ἔτει πεπληρῶσθαι τὰ τριάκοντα ἔτη, ἕως οὗ ἔπαθεν. ἀφ᾽ οὗ ἦ ἔπαθεν, ἕως τῆς καταστροφῆς Ἱερουσαλήμ, γίνονται ἔτη μ̅β̅, μῆνες γ̅. καὶ ὁσοὶ τῆς καταστροφῆς Ἱερουσαλήμ. ἕως Κομόδου πλούτης, ἔτη ρ̅κ̅η̅, μῆνες ι̅, ἡμέραι γ̅. γίνονται ὧν ἀφ᾽ οὗ ὁ κύριος ἐχωνήθη, ἕως Κομόδου πλούτης, ἅ παῖδα ἔτη ἑκατὸν ἐννενηκοντατέσσαρα, μιᾶς ὡς, ἡμέραι ι̅γ̅. ἐστὶ δὲ ὑπερτέρου τῆ χρίσει τοῦ σωτῆρος ἡμῶν οὐ μόνον τὸ ἔτος, ἀλλὰ καὶ τὰς ἡμέρας προσλαβόντες· ἃς φασιν ἔτος κ̅η̅ Αὐγούστου, ἐν πέμπτῃ παχὼν καὶ ἑκάδι. οἱ δὲ ἀπὸ Βασιλείδου καὶ τοῦ βαπτίσματος αὐτοῦ τὰς ἡμέρας ἑορτάζουσι, προδιανυκτερεύοντες ἀναγνώσει. φασὶ δὲ ἦναι τὸ πεντεκαιδέκατον ἔτος Τιβερίου Καίσαρος, τοῦ πεντεκαιδεκάτου τοῦ μηνὸς· τινὲς δὲ αὐτὰς ἐνδεκάτῳ τοῦ αὐτοῦ μηνός. τοῦτο δὲ πάθος αὐτοῦ ἀκριβολογούμενοι φέρουσιν, οἱ μέν τινες, τῷ ἑκκαιδεκάτῳ ἔτει Τιβερίου καίσαρος, Φαμενὼθ κ̅ε̅· οἱ δὲ, Φαρμοῦθι κ̅ε̅· ἄλλοι δὲ, Φαρμοῦθι ι̅θ̅, πεπιθέναι τὸ σωτῆρα λέγουσιν. καὶ μοῦ τινες αὐτῶν φασὶ Φαρμοῦθι μηνὸς κ̅θ̅, ἢ κ̅ι̅. ἔτη δὲ κάκεῖνα τῇ χρονογραφίᾳ προσπεδίσαν. ἕως ἡμέρας λέγω. ἃς αἰνίττεται Δανιὴλ ὁπότε τὰ ἱερὰ πρῶτον Ἱερουσαλὴμ τὰ Οὐεσπασιανοῦ ἔτη ζ̅, μῆνας ζ̅. τὰ δὲ δύο ἔτη, προσλαμβάνει τοῖς Ὄθωνος καὶ Γάλβα καὶ Οὐιτελλίου μησὶ ι̅ζ̅, ἡμέραις η̅. καὶ οὕτω γίνεται ἔτη τρία, καὶ μῆνες ϛ̅· ὅπερ τὸ ἥμισυ τῆς ἑβδομάδος, καθὼς εἴρηκε Δανιὴλ ὁ προφήτης. εἴρηκεν δὲ, ϛ̅τ̅ ἡμέρας ᾠδῆς. ἀφ᾽ οὗ ἔτη τὸ βδέλυγμα ὑπὸ Νέωνος ἐν τῷ πολιτικῷ ἁγίαν μέχρι τῆς καταστροφῆς αὐτῆς. ὅτω δὲ τὸ ῥῆθεν τὸ ὑπὸ τοῦ παγμένου δείκνυσιν· ἕως ποτὲ ἡ ὅρασις ἐστὶν, ἡ θυσία καὶ ἡ λοιβὴ καὶ ἡ ἁμαρτία ἐρημωθήσεται, καὶ δοθῆναι, καὶ ἡ δωρεὰ καὶ τὸ ἅγιον συμπατηθήσεται· καὶ ἕπεν αὐτῷ, ἕως ἑσπέρας καὶ πρωΐ ἡμέραι, ϛ̅τ̅· καὶ λοιπὸν καθαρισθήσεται τὸ ἅγιον. αὖ πάλιν ἄνωθεν, ϛ̅τ̅ ἡμέραι, γίνονται ἔτη σ̅, μῆνες σ̅ι̅· ὧν τὸ ἥμισυ κατέχει Νέρων βασιλεύων· καὶ ἐγκύκλιον ἥμισυ ἑβδομάδος· τοῦτο ἥμισυ. Οὐεσπασιανοῦ σὺν Ὄθωνι καὶ Γάλβᾳ καὶ Οὐιτελλίῳ. καὶ ἀπὸ τοῦτο λείπει Δανιὴλ, Μακάριος ὁ Φθάσας εἰς ἡμέρας ,α̅τ̅λ̅ι̅. μέχρι γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ὁ πόλεμος ἦν, μέχρις οὗ πάντα ἐπέπαυτο. δείκνυσι δὲ καὶ ὅτος ὁ ἀριθμὸς. ἐπεὶ ὑπὸ τοῦ παγμένου καὶ Φαλαναῖος ἔχοντος ὧδε καὶ ὁπόσα καιρὸν παραλλαξίως εἰσελιχισμοῦ, καὶ δοθῆναι βδέλυγμα ἐρημώσεως ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐννενήκοντα μακάριος ὁ ὑπομένων καὶ Φθάσας εἰς ἡμέρας ,α̅τ̅λ̅ι̅. Φλαυίαις ἡ ἱστορεῖ, ὁ Ιουδαῖος, ὁ τὰς Ιουδαϊκὰς συνταξάμενος ἱστορίας, κατακαυχᾶται τοὺς χρόνους. Φησὶν ὁπὸ Μωϋσέως ἕως Δαβὶδ, ἔτη γίνεσθαι φ̅π̅ε̅· ὁπὸ δὲ Δαβὶδ ἕως Οὐεσπασιανοῦ δευτέρου ἔτους, α ρ ο θ̅· εἶπε δὲ ὁπὸ τούτου μέχρι Αντωνίνου δεκάτου ἔτους, ἔτη ο̅ζ̅· ὡς εἶναι ὁπὸ Μωϋσέως ἕως τοῦ δεκάτου ἔτους Αντωνίνου πάντα ἔτη, ,α̅ω̅λ̅γ̅· ἄλλοι δὲ μέχρι τοῦ Κομόδου τελευτῆς ἀριθμήσαντες ὁπὸ Ναχὼρ καὶ Μωϋσέως, ἔτη εὑρεθῆναι γίνεσθαι ,ϛ̅ω̅μ̅β̅· οἱ δὲ, ,ϛ̅λ̅κ̅ά. ἐν δὲ τῷ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίῳ ἡ ὁπὸ Αβραὰμ γενεαλογία, μέχρι Μαρίας τῆς μητρὸς τοῦ κυρίου πρακτέον γίνεσθαι λέγει, ὁπὸ Αβραὰμ ἕως Δαβὶδ, γενεαὶ ι̅σ̅ι̅· καὶ ὁπὸ Δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ ι̅σ̅ι̅· καὶ ὁπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, ὁμοίως ἄλλαι γενεαὶ ι̅σ̅ι̅· τρία διαστήματα μυστικὰ, ἐξ ἑβδομάδι τελούμενα. καὶ τὰ μὲν περὶ τῶν χρόνων διαφόρως πολλοῖς ἐσημήνωται καὶ παρ᾽ ἡμῶν ἐκτέθειται, ὧδε ἐχέτω· ἑρμηνεύθησαν δὲ τὰς χρονογραφὰς, τάς τε τοῦ νόμου, καὶ τὰς προφητικὰς, ὑπὸ τῶν Ἑβραίων διαλέκτου εἰς τὴν Ἑλλάδα γλῶτταν φασὶν ὅθι βασιλέως Πτολεμαίου τοῦ Λάγου· ἢ, ὡς ἄλλοι, ὅθι τοῦ Φιλαδέλφου ὑπὸ πλειόνων, τὴν μεγίστην φιλοπονίαν εἰς τοῦτο προσενεγκαμένην Δημητρίου τοῦ Φαληρέως, καὶ τὰ περὶ τὴν ἑρμηνείαν ἀκριβῶς πεπραγματευμένου· ἔτι γὰρ Μακεδόνων τὴν Ασίαν καὶ ἰσχόντων, φιλοτιμούμενος ὁ βασιλεὺς τὴν ἐν Αλεξανδρείᾳ πρὸς

αὐτὸν ᾠομείνλιον βιβλιοθήκλιν πάσης καπνοσμήσης χαφᾶις, ἠξίωσε καὶ τὰς Ἱεροσολυμίτας τὰς παρ' αὐτῆς προφητείας εἰς τὴν Ἑλλάδα Ἀλέξικλον ἑρμλιῦσαι. οἱ δ', ἀπὸ τῆς ὑστακίστης Μακιδόσι, τ παρὰ σφισιν εὐδοκιμωτάτων θεῖ τὰς χαφᾶς ἱμπέιρως, καὶ τ Ἑλλλιωικῆς Ἀλεξάνλρου διδήμους, εὐδομήκοντα πεισθυτέρους ἐκλεξαμένου, ἀπέφλαυσαν αὐτὰ μὲν ἐν τ θείων βιβλων. ἑκαστ δ' ἐν μέρει κατ' ἰδίαν ἑκάστλιν ἑρμηνύσαντες προφητείαν, σωέπεσον αἱ πᾶσαι ἑρμηνεῖαι σωαυτληθεῖσαι, καὶ τὰς Ἀλεξάνδρου καὶ τὰς λίξεις· διὸ δὴ βέλημα μεμελετημένους Ἑλλλιωικὰς ἀκοάς. ὑ δὴ ξένον ἐπὶ ποιᾳ λεῖ, τ τὰν προφητείαν διδασκόντ, καὶ τὰν ἑρμηνέαν, οἱονεὶ Ἑλλλιωικὰν προφητείαν, ἐνεργοῦσ· ἐπεὶ καὶ τ Ναβυχοδονόσορ αἰχμαλωσίᾳ Ἀλεφθαρισῶν τ χαφῶν, ἐν τὰς Ἀρτοξέρξου δ' Περσῶν βασιλέως χρόνους, ἐπίπονος Ἔσδρας ὁ λᾶίτης ὁ ἱερεὺς ᾠομένος, πάσας ἁπλαίας αὖθις ἀναμίμνους προσφή- 10
" πυσι χαφάς. Ἀριστόβουλος δ' ἐν τῷ πρώτῳ τῷ πρὸς τ Φιλομήτορα, ἐν τ λέξιν χάφ· Κατηκε-
129 λύθηκε δ' καὶ ὁ Πλάτων τῇ καθ' ἡμᾶς νομοθεσίᾳ· καὶ φανερός ἐστι πεπειρασμένος ἑκαστ τ ἐν
" αὐτῇ λεγομένων. διερμηνεύοντι δ' πρὸ Δημητρίου, ὑφ' ἑτέρου, πρὸ τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Περσῶν
" ἐπικρατήσεως· τὰ τ ἐν τῇ τῶν ἐξ Αἰγύπτου ἐξαγωγλιῶ τ Ἑβραίων τῶν ἡμετέρων πολέων, καὶ ἡ
" τ γεγονότων ἀπάντων αὐτοῖς ἐπιφάνεια, ἐν κράτησις τ χώρας, καὶ τῆς ὅλης νομοθεσίας ἐπεξή-
" γησις. ὥστε εὔδηλον εἶναι, τ πεπειρημένον φιλοσόφου ἀληφέναι πολλά· γέγονε δὲ πλουμαθὴς·
" καθὼς δ' Πυθαγόρας πολλὰ τ παρ' ἡμῖν μετενέγκας εἰς τὴν ἑαυτῶ δογματοποιίαν. Νυμήν-
" ὁ δ' ὁ Πυθαγόρε- φιλόσοφ-, αὔτκρυς χάφει, Τί γὰρ ἐν Πλάτων, ἢ Μωυσῆς ἀττικίζων; ἔ-
" τ- ὁ Μωυσῆς, ἡσλεγ- δ' προφήτης· ὡς δὲ ἅπας, τῶν ἱερῶν ἑρμηνεὺς ἦν. τ γὰρ ὅσιος αὐτὸ
δ' τὰς πράξεις καὶ τ βίον, ἀξιέπιστον κηρύσσουσι αὐτῷ αἱ χαφαί· λεκτέον δ' ὅμως καὶ ἡμῖν, ὡς 20
ὐπομάλιστα· Μωϋσῆς, ἄνωθεν τ γένο- Χαλδαί- ὤν, ἐν Αἰγύπτῳ γένετο, τῶν προγόνων αὐτὸ, Ἀβρὰμ πολυχρόνιον λιμὸν, ἐκ Βαβυλῶν- εἰς Αἴγυπτον μετοικίσιον. ἐδδόμῃ γενεᾷ γένετο θείς, ἐ τραφεὶς βασιλικῶς, πεισθεὶς κέχρηται τοιαύτῃ. ἐς πολυανθρωπίαν ἐπιδιδοκότων ἐν Αἰγύπτῳ τ Ἑβραίων, δείσας ὁ βασιλεὺς τ χώρας τὸν ἐκ τ πλήθους ἐπιβουλὴν τῶν γενομένων ἐκ τῶν Ἑβραίων, κελεύει ἐμ μὲν ἄρρενα τρέφειν αὐτός· ἀσθενεῖς δ' ὡς πλημμυγικὴ Ἀφθείρειν δ' τὰ ἄρρενα, ἐναλκὴ κότητα ὑφερώμεν-. ἐν πεπαιδίῃ δ' τ παῖδα ἔνδα, τρεῖς ἐφεξῆς κρύπτοντες ἔτι φόν μῆνας οἱ γονεῖς, νικώσης τ φυσικῆς εὐνοίας τὸν τυραννικὸν ὠμότητα· δείσαντες δὲ ὕστερον μὴ σωαπόλωνται τῷ παιδὶ, ἐκ βίβλου τ ἀπογράφου σκεύης τινὸς πεποιημένου, τὸν παῖδα ἐνθέμενοι, ἐκτιθέασι παρὰ τὰς ὄχθας τ ποταμοῦ, ἐλπίδους ἔντ- ἐπτέρας δὲ τ ἀποθησόμενον, ἄπωθεν ἐσῶσι τ παιδὸς, ἡ ἀδελφή. ἐνταῦθα ἡ θυγάτηρ δ' βασιλέως, 30
συχνῷ χρόνῳ μὴ κυίσκουσα, τέκνον δ' ἐπιθυμοῦσα, ἐκάνης ἀφικνεῖται τῆς ἡμέρας ἐπὶ τ ποταμὸν, λευτρεὶς καὶ περιπατησίοις χρησομένη· ἐπακούσασα δ' κλαυθμυζομένου τοῦ παιδὸς, κελεύει προσπεχθῆναι αὐτῇ· ἐ καπικτείρασα, ἐζήτ τροφόν. ἐνταῦθα προσδραμοῦσα ἡ ἀδελφὴ τὸ παιδὸς, ἔφασκεν Ἑβραίαν γυναῖκα μὴ πρὸ πολλοῦ τ πεκῆναι, παρασκῆσθαι αὐτῇ τροφόν, ἣν βούλεται· τῆς δὲ, συνθεμένης καὶ διηθείσης, παρῆνγκε τὴν μητέρα τὴν τὸ παιδὸς τροφὸν ἐπαμείνλιν, ὡς πινα ἄλλην οὖσαν, ἐπὶ μισθῷ. ὑπὸ τίθεται τῷ παιδίῳ ὄνομα ἡ βασιλὶς Μωσῆν, ἐτύμως, Ἀπὸ τ ἐξ ὕδατ- ἀνελέσθαι αὐτό· τὸ γὰρ ὕδωρ μῶυ ὀνομάζουσιν Αἰγύπτιοι· ὡς ὁ ἐκτίθεται τιθηξόμεν-. καὶ γάρ τοι Μωσῆν, τὸν δοκιμώτατα τῷ ὕδατι προσαγορεύουσι. δῆλον δ' ὡς ἐν τῷ ἐμπροσθεν χρόνῳ βεβαιωθέντα τῷ παιδίῳ οἱ γονεῖς ἔθεντ' ὄνομά τ· ἰκαλῆτ' ἡ Ἰωακήμ. ἔσχεν δὲ καὶ τρίτον ὄνομα ἐν οὐρανῷ μὴ τὸν αἰώνιον, 40
ὡς φασὶν οἱ μύσται, Μελχί. ἐν δὲ ἡλικίᾳ γενόμενος, ἀριθμητικήν τε καὶ γεωμετρίαν· ῥυθμητικήν τε καὶ ἁρμονικήν· ἔτι τε ἰατρικὴν ἅμα καὶ μαντικήν, παρὰ τοῖς Ἀμφίκτυσιν Αἰγυπτίων ἐδιδάσκετ· καὶ προσέτι τὴν Ἀβρὰμ συμβόλων φιλοσοφίαν, ἣν ἐν τοῖς ἱερογλυφικοῖς γράμμασιν ἐπιδείκνυσθ· τὴν δὲ ἄλλην ἐγκύκλιον παιδείαν, Ἕλληνες ἐδίδασκον ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς αὐ βασιλικὸν παιδίον, ᾗ φησι Φίλων ἐν τῷ Μωσέως βίῳ. προσμάθοντι δὲ τὰ Αἰγυπτίων γράμματα, καὶ τὴν τῶν ἱερέων ἐπιστήμλιν, παρά τε Χαλδαίων, παρά τε Αἰγυπτίων· ὅθεν ἐν τ πράξεσι πᾶσιν σοφίαν Αἰγυπτίων πεπαιδευμένος φέρε). Εὐπαίδευτος δὲ ἐν τῷ αὖθις ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ βασιλέων, τ Μωσῆν φησι πρῶτον σοφὸν γενέσθαι, καὶ γραμματικὴν πρῶτον τοῖς Ἰουδαίοις παραδοῦναι· καὶ παρὰ Ἰουδαίων φοίνικας παραλαβεῖν· Ἕλλλινας δὲ παρὰ φοινίκων. ἐς δὲ τὴν αὐτὸν φύσιν ἄξιος, ἐπίτηδες τὴν φρόνησιν, τὴν συγγενικὴν καὶ προγονικὴν ζηλώσας παιδείαν, ἄχρι καὶ τ Αἰγύπτιον τὸν τῶ Ἑβραίῳ ἀδίκως ἐπιθέμενον πατάξας, ἀπέκτεινεν. φασὶ δὲ οἱ μύσται λόγῳ μόνῳ ἀνελεῖν τ Αἰγύπτιον, ὥσπερ ἀμέλει ὕστερον Πέτρ- ἐν τ Πράξεσι, φέρε) τὸν νοσφισαμένους

μίνας τ' πμῆς δ' χωρίς καὶ ψιλοσεμίνους, λέγω δὲ τοὺς Ἑλληνας. Ἀρτίπατρον γ' ἔν τῷ πρὸς Ἰουδαίων συγγράμματι, ἱερᾶ καὶ ἀκλεᾶ ὁδεύοντα ὡς φυλακὴν Μωσέα ὑπὸ Νειχιφρίως δ' Αἰγυπτίων βασιλέως, ὅτι τῷ παραυτίκα τὸν λαὸν ἐξ Αἰγύπτου δουλεύοντα, νύκτωρ ἀναχθέντος τοῦ διεσμωτηρίου δ' βέλησιν τοῦ θεοῦ, ἐξιέναι θέλοντας καὶ μεταβαίνειν τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξιέναι αὐτὸν τὸ δεῖ, κατὰ πάλαιψιν τῷ χειρονόμῳ, κελεῦσαι τῷ Μωσεῖ τὸν πάλαιψιν ἐπὶ τὸν ἱερὸν ἀναβαίνειν· καὶ τὸν μὲν, προσκυψαντα πρὸς τοὺς ἐπὶ τὸν ἀκούσαντας δ' τὰ βασίλεια, ἀφανῆ ποιῆσαι· Δημοκράτη δὲ τὸν τοῦ Μωσέως, πάλιν ἀναβαίνειν. ΠΕΡΙ ΔΕ ΤΗΣ ΑΝΑΤΕΘΕΙΣΗΣ ΤΟΥ ΜΩΣΕΩΣ ΣΩΜΑΣΙΝ ΗΜΙΝ ΚΑΙ Ο ΕΖΕΚΙΗΛΟΣ, ΕΝ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΚΩΝ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ ΠΟΙΗΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΕΠΙΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩ ΔΡΑΜΑΤΙ ΕΞΑΓΩΓΗ, ΓΡΑΦΩΝ ΩΔΕ, ΣΚΗΠΤΕΟΝ ΤΑ ΠΕΡΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΜΩΥΣΕΩΣ· 130

Ἰδὼν γὰρ ἡμῶν ἡγέμων ἄλις πυξημένων, Δολιχὸν καθ' ἡμῶν πλοῦν ἱμηχανήσατο ‥
Βασιλεὺς Φαραὼ τὰς μὲν, ἐν πλινθεύμασιν Οἰκοδομίας τε βαρίσιν αἰκίζων βροτούς, ‥
Πύλησί τε πύργως σφῶν ἐκτὸς δυσμένων. Ἔπεμπε κηρύσσειν μέγαν Ἑβραίων θεόν ‥
Τάρπικα ἰόπλων ποιμένα εἰς βαθύρροον. Ἐν ταῖς μήτηρ ἡ τεκοῦσ' ἔκρυπτέ με ‥
Τρεῖς μῆνας, ὡς ἔφασκεν· ἀλλ' ἔδει δὲ, Ὑπεξέθηκε, κοίτην αμφιθεᾶσά μοι, ‥
Παῖ· ἄκρα ποταμοῦ, λάσιον εἰς ἕλος βαθύ· Μαρίαμ δ' ἀδελφὴ μου καθώπλισεν πύλας. ‥
Κάπῆλθε θυγάτηρ Βασιλέως, ἀδρᾶς ὁμοῦ Καπῆλθε λουτρὸς χρῶτα φαιδρυνουμένη. ‥
Ἰδοῦσα μ' ἰχθύς, καὶ λαβοῦσ', ὠκειλάτει. Ἔγνω δ' Ἑβραῖον ὄντα· καὶ λέγει τάδε. ‥
Μαρίαμ δ' ἀδελφὴ, πρὸς δραμοῦσα Βασιλίδι· Θέλεις τροφὸν τι παιδὶ τῷδ' ἐνεγκεῖν ‥
Ἐκ τῶν Ἑβραίων; ἡδὲ, ἐπένδυσιν κόρῃ. Μελοῦσα δ' ἔπι μητρὶ· καὶ παρῆλθε ταχύ ‥
Αὐτὴ τε μήτηρ, καὶ ἕλαβέν μ' ἐς ἀγκάλας. Εἶπεν δὲ θυγάτηρ Βασιλέως· Τέκνον γυναῖ ‥
Τροφὸν καγὼ μισθὸν ἀποδώτω σίθεν. Ὄνειμα δὲ Μωσῆν ὠνόμαζε, τῷ χαρέν ‥
Τεχᾶς ἀνῆλθε πολλαμίας ἀπ' ἠόνος. Ἐπὲι δὲ κοῦρος ἡβῶν παρῆλθέ μοι, ‥
Ἦλθε μήτηρ, Βασιλίδος πρὸς δώματα, Ἅπαντα μυθήσασα καὶ λέξασά μοι, ‥
Γυνὸς πατρῶον, καὶ θεῶν δωρήματα. Ἕως μὲν ἦν τὸν παῖδος ἔχομεν χρόνον, ‥
Τροφαῖσι Βασιλικαῖσι καὶ παιδεύμασιν Ἄκαιρ' ὑποχρεᾶθ', ὡς δοτὸν πλαγχθῆναι ἐῶν· ‥
Ἐπὰ δὲ πλήρης κὠλίγ' ἡμιῶν παρῆλθ', Ἐξῆλθεν οἴκων Βασιλικῶν ——— ‥

ἔπειτα τὴν Δημάχην τὴν τ' Ἑβραίαν καὶ δ' Αἰγυπτίαν διηγούμενος, καὶ τὴν Ζαφὼ τὴν ἐν τῇ ψαμμῳ δ' Αἰγυπτίαν, ὅτι τ' ἐπέρας μαχης φησὶν ὕτ· ——τί τύπτεις ἀσθενέστερον σίθεν; ‥

Ὁ δ' εἶπεν, Ἡμῖν τις σ' ἀπέστειλε κριτὴν Ἦ πρὸς τὸν ἐντεῦθεν; μὴ κτανεῖς δὲ μι ‥
Ὥσπερ τὸν ἐχθὲς ἄνδρα; καὶ δείσας ἐγὼ Ἔλιξα· Πῶς ἐγνώσθ' συμφανὲς τόδε; ‥

φεύγει δὴ ἐντεῦθεν, καὶ παροικήσει πρός Ἄλα, προδιδασκόμενος ὡς ἡσυχιαστικὴν προγυμνασία δὲ βασιλείας, τῷ μέλλοντι τὴν ἡμερωτάτην τῶν ἀνθρώπων ὑπάρχειν ἀγωγὴν, ἡ πραμενικὴ, καθάπερ καὶ πᾶς πολιτικὸς τῇ φύσει ἡ θρεπτική. ἄρα ἡ αὐτὸν ἐντεῦθεν ὁ θεὸς ὅτι τὸν τ' Ἑβραίων στρατηγέσοντ' ὧν ἔμελλε ψεύδεσθαι πῶς μὲν Αἰγυπτίοι πολλάκις, εἰ πολλάκις ἀσεβεῖ τις· ἀναπείθει δὲ Ἑβραίους ἐγίνετ' ὧν ἔτι πρὸς κακῶν ἀναπίμενον, ἀκινδυνώτερος ἐκμανθανέσθαι τὸν δυνάμιν τοῦ θεοῦ· ἐπεὶ δ' Αἰγυπτίοις ἀκοῇ μὴ παραδεχόμενοι τὰ δυνάμεως δόκιμα, δι' ἀφροσύνην εἰ μήποτε ἀπιστοῦντες· πῶς, ὡς ἔρηται χθὲς δέ τι εἰ μήποτε ἐγένοσαν ὕστερόν τι ἐξιόντος εἰ Ἑβραῖοι, πολλὴν λείαν τ' Αἰγυπτίων ἐκφορήσαντες, ἀπῆσαν, ὃ Δημοφιλοχρηματίαν, ἃς οἱ κατηγορεῖ 131
φασιν· ὧδε δ' ἄλλοτρίων αὐτὰς ἀνέπαθεν ὁπλιζομένων ὁ θεός· ἀλλὰ πρῶτον μὲν, ὧν παρὰ πάντα
τ' χρέος ὑπηρέτησαν πᾶς Αἰγυπτίοις, μισθὸν ἀναγκαῖον νομίζομενοι· ἔπειτα δ' καὶ τρισὶν πνὰ ἡμιώροις, αἱ πλουσιωτάτης ὡς Φιλαργύρως Αἰγυπτίων, τῇ τ' λείας ἐκφορήσει, καθάπερ ἐκεῖνοι τὰ, Ἑβραίοις τῇ καταδουλώσει· ἐπ' ὤν, ὡς ὁ πολέμῳ φασὶ πᾶς τοῦτ' γενέσθαι, ζῶ τ' ἐχθρῶν φέρειν ἡδὺν νέμω τ' κρατησάντων, ὡς κρείττονες ἦσαν. καὶ δ' πολέμου ἡ αἰτία δικαία. ἐκεῖθεν δὲ λαμὲν Ἑβραῖοι ἦκον πρὸς Αἰγυπτίους. τί δ', τὰ; ξένης καταδουλωσόμενοι, τρόπον αἰχμαλώτων ὑπηρετῶν ἀναπείσαντες σφίσι, μηδὲ τ' μισθὸν ἀποδιδόντες. ἔτι, ὡς ὁ αὐτὸς, μισθὸν ἕλαβον τὴν λείαν παρὰ ἀκόντων τ' πολλὰ χρόνον σὺκ ἀποδιδόντων, ἀλλὰ ἀποστερούντων.

ἔπειτ' ἦν ὁ Μωϋσῆς ἡμῖν πρόφητος, νομοθέτης, ζωτικὸς. στρατηγικὸς, πολιτικὸς, φιλόσοφος. ὅπως μὲν ἦν ἦν προφητικὸς. μὴ πῶς τα λειχθήσεται, ὁπλικὰ αἱ πρὸς προφητείας ἀναλαμβάνωμεν· τ' ζωτικὸν δ', μέρος αὐ ἦν τῆς στρατηγικῆς· τ' στρατηγικὸν δ', τῆς βασιλικῆς· πάλιν τ' αὖ τ' νομοθετικὸν, μέρος αὖ ἦν τοῦ βασιλικοῦ, καθάπερ καὶ τ' δικαιικόν. τοῦ δ' βασιλικοῦ τ' μὲν, θεσμοθετικόν μέρος ἐστὶν, εἶον τ' κρίνειν καὶ τ' ἀγορεύειν αὐτά· παρ' ὧν ζῇ τις δικαίως ἀγαθὸς, καὶ τὰ ἐκτὸς, καὶ ἡ τελεία εὐδαιμονία χορηγεῖται· Αἰτεῖσθαι γάρ, φησι, τὰ μικρὰ καὶ τὰ μικρὰ

ὑμῖν συζοῆπται. δούπορον δέ ἐστιν ἐκ τῶν Βασιλείας, μὴ τὴν ἀκραιφνῶς λαμπρὰν καὶ θείαν
λοίκησιν, τ' μόνον τῷ ζυμοειδῆ τ ψυχῆς ἐς βασιλείαν συγχρώμενον· καθ' ὃ ἐκ τῶν, Ἡρα-
κλῆς μὲν Ἄργος, Ἀλέξανδρος δὲ Μακεδόνων ἐβασίλευσε. τρίπον δ', τ' ἐνος ὀφιόμενον, τὴν
νικῆσαι μόνον ἐκ καταρρίψασθαι. τ' δ' πρὸς κακὸν ἢ ἀγαθὸν τὴν νίκην ποιεῖσθαι, τῷ παύτῳ οὐ
συέπεται· ὧ Πέρσαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύσαντες, σωιχρήσατο. τὸ γὰρ ζυμοῦ, τ' μὲν φιλό-
νικον μόνον ὄτιν αὐτῷ, ἓ κρατεῖν ὄνικα τὴν δωμαϊκὴν πεπιεσμένον· τ' δ', φιλόκαλον, ὡς κα-
λὴν καταχρωμένης τῆς ψυχῆς τῷ ζυμῷ. τὸ πέρτη δέ, ἡ πασῶν κακίη, ἢ κ' τὰς ἐπιθυμίας
πάθεσι βασιλέα, ὡς ἡ Σαρδαναπάλλου, καὶ τῶν τ' τίλῳ ποιουμένων, ἓ ἐπιθυμίας ὡς
πλεῖστα χαρίζεσθαι. τὸ δὴ βασιλικὸν, τὸ τ καὶ ἀρετὴν νικῶν ἓ, καὶ ἓ κ' βίαν, ὄργανον τ'
πολιτικόν· ἄλλο δ' καὶ ἄλλῳ φύσιν τ καὶ ὕλην. ἐν μόνῃ ὅπλοις, καὶ τοῖς μαχίμοις ζῶσις, 10
δ' ὁμιψύχων τε καὶ ἀψύχων, ψυχὴ τ' πᾶσιν ὁτὶ καὶ νοῦς· ἐν δ' τοῖς τῆς ψυχῆς πάθεσιν, ὧν ἐπι-
κρατοῦμεν τῇ ἀρετῇ, λογισμοὶς ὁσ τ' πεπονθόν, ἐπισφραγιζόμενος ὀγκράτεια κ σωφροσύνῃ
μεθ' ὁσότητ, ἓ γνῶσιν ἀγαθὴν μετ' ἀληθείας, τὸ τέλος ἐς εὐσέβειαν ἀναφέρων θεοῦ· ἔτω
δὴ τῇ ἀρετῇ χρωμένοις φρόνησις ἡ παρέσυσα ὁσ· ἓ δὲ θεία, ἡ σοφία· ἓ ἀνθρώπεια δ', ἡ πολιτι-
κή· συμπλέα δ', ἡ βασιλική. βασιλεὺς πάντως ὁ ἄρχων κ' νόμος, ὁ τὴν ἓ ἀρχιτεκτόνησιν
ἐπιστήμην ἔχων· οἷος ὁσὶν ὁ κύριος, τοῖς ὡς αὐτὸν καὶ δι' αὐτὸ πιστεύσας σεσῳσμένος· πάντα
,, χαρ παρόδωκεν ὁ θεὸς, καὶ πάντα ὑπέταξεν Χριστῷ, τῷ βασιλεῖ ἡμῶν· ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰη-
,, σοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ, ὁτουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων· καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξο-
,, μολογήσηται ὁτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. ἰδοὺ δὴ ὁ νέος τὸ στρατήγη-
μα τρίτον, ἀσφαλὲς, παράβολον, καὶ τῷ ἐκ τούτων μικρῷ· κωπῆται ἓ τούτων ὄκαστον, ἐκ τριῶν, 20
ἢ δύο λόγου, ἢ δι' ἔργων, ἢ ἓ δι' ἀμφοτέρων ἅμα τούτων. πᾶσα ἓ ὑπάρξις πόλεως ἐπιτελεῖ,
ἢ πολεμοῦσα, ἢ πολεμοῦσιν, ἢ βιαζομένους, ἢ ἀδικουμένους, ἐν τῷ ἀμυνάσθαι· οἷς ἐμπεδοῖ τοι, ἢ τὰ δίκαια
πρεσβεύοντας, ἢ ψευδομένους, ἢ ἀληθεύοντας, ἢ καὶ τούτοις ἅμα πρὸς χρωμένους κ' τὸν αὐτὸν καιρὸν. πᾶσα ἓ σύμπαντα, καὶ τὰ πᾶσι δὲ χρῆσθαι τούτων ὁκάσοις, παρὰ Μωυσέως λαβοῦσα Ἕλ-
λησις, ὡ φίλων τε. τὸν μὲν οὖν ἕνεκεν, ἵνος ἢ καὶ δεύτερον ἐπιμηθῆ πρὸς τὰ στρατηγή-
ματ θ στρατηγοῦ. Μωυσῆς, τὸν λαὸν ἐξαγαγὼν, ὑπερπλεύσας ἐπειδὴ ξαν τὰς Αἰγυπτίους, τὴν
ἐλαίαν ἓ σὺν πομπὸν ἔσπλιπὼν ὁδὸν, ἐπὶ τὴν ἔρημον ὑτρέπετ· καὶ νύκτωρ τὰ πολλὰ τῇ πορείᾳ
ὑκίζετ. ὁ πρὸ γὰρ ἓ οἰκονομία καθ' ἣν ὑπεμένοντ Ἑβραῖοι, δι' ἐρημίας πολλῆς καὶ χρόνου μακροῦ, ἵνα μόνον τὸ πιστεύσον τὸν θεὸν ἔσωμεν, δι' ὑπομονῆς ὠφελόμενοι σώφρονθ. τὸ γ' οὖν
στρατήγημα ἓ Μωυσῆς διδάσκει πρὸς τῶν κινδύνων δεῖν τὰ χρήσιμα παιδεῦν, καὶ ἔτως ἐπι- 30
βαλλεῖν. ἀμόλει γέγονεν ὅπερ καὶ ὑπέμυσεν· ὑπεδέξαν γὰρ οἱ Αἰγύπτιοι ἐφ' ἵππων κ ὀχη-
μάκτων· ἀλλ' ἀπώλοντ βαθέσι, ῥαγίσης τ θαλάσσης, καὶ σὺν ἵπποις κ ἅρμασιν αὐτὸς κα-
τακλυσθείς, ὡς μηδὲ λείψανον αὐτῶν ὀπολειφθῆναι. μὴ δὲ τοῦτο σύλῳ πυρὸς ὁμοιοῦσ· ὡ-
δήγηθ δὲ ἡμέρᾳ θεοῦ αὐτῶ· ἦν νύκτωρ τοὺς Ἑβραίους δι' ἀβάτου· ἐν πόνοις κ ὁδοιπορίαις, ὧς τε
ἀνδράσι, ὡς τε καρτερίαν γυμνάζων κ συμβιβάζων αὐτούς· ἵνα καὶ χρηστὰ ἓ τῆς χώρας μὴ
τῷ πόθεν τῶν δοκούντων θείων φανῇ, ὡς ἓ ἐξ ἀνοδίας παρεσιμπτ αὐτούς. καίμὲν κ τοὺς
πολεμίους τοὺς τ' χώρας προκαθεζομένους, τροπωσάμενος, ἀπέκτεινεν, ἐξ ἐρήμου καὶ τρα-
χείας ὁδοῦ· τοιαύτη γὰρ ἡ ἀρετὴ ἓ στρατηγικὴ· ἐπιθήμεν θ αὐτοῖς. ὁμπρείας γὰρ κ στρατηγίας
ἔργον ἐστὶν, τὸ τὴν χώραν τῶν πολεμίων λαβεῖν. τοῦτ' παιδὸν Μιλτιάδης, ὁ τῶν Ἀθηναίων στρα-
τηγὸς, ὁ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ νικήσας τοὺς Πέρσας, ὁμιμήσατ, πόνδε τ' τρόπον ἦγαγε τοὺς Ἀθη- 40
ναίους νύκτωρ δι' ἀνοδίας βαθείσας, καὶ πλανήσας τοὺς τηροῦντας αὐτὸ τῶν βαρβάρων· ὁ γὰρ
Ἱππίας, ὁ τῶν Ἀθηναίων δεσπότης, ὑπῆγε τοὺς βαρβάρους ἐς τὴν Ἀττικὴν· κ τοὺς ἐπικαί-
ρους τῶν τόπων προκατελαβόμεν θ φύλακας, ἀφ' τὸ τῆς χώρας ἔχειν τὴν ὁμπρίαν. ὄρ-
γον μὲν ἔν ἐστὶν τὸν Ἱππίαν λαθεῖν· ὅθεν ἀκόντως ὁ Μιλτιάδης συγχρησάμεν θ ἀνοδίᾳ τε, καὶ
συνεπιθήμενος τοῖς Πέρσαις, ὧν δάτις ἡγεῖτ, ἓ κ' τὸν ἀγῶνα, μετ' ἐκείνων ὧν αὐτὸς ἡγεῖ-
το, κατώρθωσεν. ἀλλὰ ἓ Θρασυβούλῳ τοὺς ἐκπεσόντας ὑπὸ Φυλῆς καταγαγόντι κ βυλομένοις
λαθεῖν, σύλος ὁδηγὸς γίνεται ἀφ' τ' ἀτριβῶν ἰόντι. τῷ Θρασυβούλῳ νύκτωρ, ἀσπλέοντι κ δυσχε-
μερίᾳ τῇ καταστήματος γεγονότ θ, πῦρ ὡράθη πρηγούμενον ὅπερ αὐτοὺς ἀπαίσως ἐξέπεμ-
ψαν, κ' τὴν Μουνυχίαν ἐξέλιπεν· ἔνθα τῶν ὁ Φωσφόρου βωμὸς ὁσί. πρὸ τοίνυν ἓ ἡμέτερα
κἂν ὑντοῦθεν ἠμύνθη τοῖς Ἕλλησιν· ὅπ ἄρα δωρατὸν τῷ παντοκράτορι θεῷ, πρηγεῖσθαι 50
ποιῆσαι τοῖς Ἑβραίοις νύκτωρ σύλον πυρὸς, τὸν καὶ καθηγεμόνα αὐτοῖς τῆς ὁδοῦ. λέγεται
,, δὲ καὶ ἐς χρῆσμῷ τινί· Στύλῳ θεηλάτοισι Διώνυσ θ πολυγηθής.

ἐκ τῆς

ἐκ τῆς παρ' Ἑβραίοις ἱστορίας. ἀλλὰ καὶ Εὐριπίδης ἐν Αντιόπῃ φησίν,

--ἐνδυ δὲ θαλάμους βουκόλου Κομῶντα κισσῷ, σύλον εὐίου θεοῦ. "

σημαίνει δὲ ὁ σύλος, τὸ ἀνακόπτειν τὰ θηρία· ὁ δὲ πυροφόρος σύλος, πρὸς τῷ τὸ ἀνακόπτειν σημαίνειν, δηλοῖ τὸ ἰσχὺν καὶ μόνιμον τῷ θηρίῳ, ἢ τὸ ἄτρεπτον αὐτοῦ φῶς καὶ ἀχημάτιστον. πρίν γ' ἂν ἀκριβωθῶσι τὰς τῶν ἀγαλμάτων ὀχήσεις, κίονας ἱστᾶσι οἱ παλαιοί, ἵνα δι' αὐτῶν ὡς ἀφιδρύμασι τῷ θεῷ χρῶνται· ἢν ὁ τὸν Φορωνέα ποιήσας·

Καλλιθόη κλεινὸχος ὀλυμπάδος Βασιλείης. Ἥρης Ἀργείης, ἣ σίμμασι καὶ θυσίῃσι "
Πρώτη ἐκόσμησεν ἑὸν κίονα μακρὸν ἀνάστης. ἀλλὰ καὶ ὁ τὸν Εὐραπίωνα ποιήσας, ἱερῆ "
τοῦ ἐν Δελφοῖς ἀγάλματος Ἀπόλλωνος κίονα εἶναι, λέγει τῶνδε·

Ὅφρα θεῷ δικάσῃ τὸν ἀκροθίνια πρεμάσσομεν Σταθμῶν ἐκ ζαθέων, ἢ κίονος ὑψηλοῖο. "

Ἀπόλλωνα μέν τινες μυστικῶς καὶ στήσιν τῶν πολλῶν νοοῦσιν, ὁ ἐστὶ θεός. ἀλλ' ἦν τὸ πῦρ ἱκανὸν τὸ ἀκακὸν σύλον, καὶ πῦρ τὸ δι' αἰθέρος, σύμβολόν ἐστι φωτὸς ἀγίου, ὃ δι' αἰθαίνοντος ἐκ γῆς, καὶ ἀναπνέοντος ὑπὸ θείας ἐς ὀργανον δι' ὕλης, δι' οὗ καὶ τὸ βλέπειν ἡμῖν νοητῶς δεδώρηται. Πλάτων ὁ φιλόπυρος, ἐκ τῆς Μωυσέως τὰ θεῖα τῷ νομοθετήσαντι ὡφελημένος, ἐπετίμησε μὲν τῇ Μίνωος καὶ Λυκούργου πολιτείᾳ, πρὸς ἀνδρείαν μόνην δοκούσαις ἐπηνέσαι δέ, ὡς σεμνοτέρῳ, τῷ ἐν πολέμῳ. καὶ πρὸς δόγμα ἐν νόμοις αἰσχρὸν καὶ ψευδῆ καὶ σεμνότητι καὶ φρονήσει πεποιθότα μᾶλλον φιλοσοφεῖν ἡμᾶς λέγει, πρὸς τὸ ἀξίωμα δὲ εὐεργετῆσαι ἀμεταπειθῆτος χρωμένους γνώμῃ τῇ αὐτῇ, καὶ περὶ τῶν αὐτῶν, ἀεὶ ἂν τὰ κρείττονα ἐρμηνεύοντας, πρὸς ἕνα θεὸν ἀφορῶντας καὶ δικαιοπραγοῦντας ἐν τοῖς πλησίον. τὸ δὲ πολιτικοῦ δύο εἴδη λέγει· τὸ μὲν, νομικόν· τὸ δὲ, πολιτικόν, ὁμωνύμως ὀνομασμένον· καὶ πολιτικὸν μὲν, κυρίως αἰνίττεται τὸν δημιουργόν, ἐπὶ τῷ ἀμωνύμῳ βιβλίῳ· τοὺς πρὸς αὐτὸν ἀφορῶντας καὶ βιοῦντας ἐναρέτως καὶ δικαίως σώματι καὶ τῇ θεωρίᾳ, καὶ αὐτοὺς πολιτικοὺς ὀνομάζει· τὸ δὲ ἐπ' ἴσης τῷ νομικῷ κεκλημένον πολιτικὸν, οἷς τὰ πρὸς μικρὸν μεγαλοψυχίαν διαιρεῖ, οἷς τὰ ἰδιωτικὰ σώματος, οἷς τὰ ἐκτὸς ἀγαθὰ καὶ ἀρμονίαν καὶ σωφροσύνην ἀνόμασεν, ὅτ' ἂν ἄρχοντες μὲν, πρέπωσι τοῖς ἀρχομένοις, πειθήνιοι δὲ οἱ ἀρχόμενοι τοῖς ἀρχοῦσι γίγνωνται· ὅπερ ἡ κατὰ Μωυσέα πραγματεία, διὰ παντὸς ἔχει φυλάττειν. ἔστι τὸ μὲν νομικὸν, πρὸς ὠφέλειαν ἀνῆκε· τὸ πολιτικὸν δὲ, πρὸς φιλίας καὶ ὁμοιότητας, ὁ Πλάτων ὠφελημένος, τοῖς μὲν νόμοις τὰ φιλόσοφα ἐκ τῆς ὀλιγωρίας σώσαντος, τὸν τοῦ διίξοδον πάσης ὠφελείας τῆς διὰ τῶν πλανωμένων, εἰσάγει· φιλόσοφον δὲ ἄλλον τὸ Τιμαῖον, ἔντα ἀστρονομικὸν καὶ θεωρητικὸν τῆς ἐκείνων φορᾶς, συμπαθείας τε, καὶ κοινωνίας τῆς πρὸς ἄλληλα, ἐπομένους τῇ πολιτείᾳ παραπέμπει· ἐπεὶ τοῦ πολιτικοῦ δὲ τὸ κατὰ νόμον βιοῦν ἡ θεωρία· οὐκ ἐγχωρεῖ γὰρ ἄνευ τοῦ πολιτεύεσθαι ὀρθῶς· ἄριστον δὲ τὸ φιλοσοφεῖν. ὁ μὲν οὖν ἔχων, πάντα τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ σπουδάζει, βιάσεται, καπυθύσας μὲν τὸ βιοῦν ἔρχεται ἀγαθὸς, ἀτιμάσας δὲ τὰ ἐκτὸς ἀγαθὰ, τὰ τε πρὸς ἀληθείαν συλλαμβανόμενα μεθέπων μαθήμασι. νόμος δέ ἐστιν, οὐ τὰ νεμιζόμενα· οὐδὲ γὰρ τὰ ὁράματα, ὁράσεις· οὐδὲ δεκτὰ πᾶσι· οὐ γὰρ καὶ ἡ πυρά· ἀλλὰ νόμος ἐστὶ χρηστὴ δόξα· χρηστὴ δὲ, ἡ ἀληθής· ἀληθὴς δὲ, ἡ τὸ ἐν εὐσεβοῦσι, καὶ τύπου τυγχανούσα· ὁ ὢν δὲ, ἐξαπατᾶν πάλιν με, φησὶν ὁ Μωυσῆς. ἤτινες. ἀκολούθως δηλονότι τῇ χρηστῇ δόξῃ, λέγειν ὀρθὸν τὸν νόμον ἔφασαν· περιλαμβανόμενον μὲν, ὧν ποιητέον· ἀπαγορευτικὸν δὲ, ὧν ποιητέον. ὃν ὁ "
νομοθέτης ἔφατο δι' Μωυσέως διδάσκειν, κανὼν τυγχάνων δικαίου τε καὶ ἀδίκου. καὶ "
τοῦτον κυρίως θεσμὸν ἂν εἴποιμεν, τὸ παρὰ θεοῦ διὰ Μωυσέως παραδιδόμενον. ἔχει γὰρ ὧν τὸν ἀγωγὸν ὡς τὸ θεῖον. λέγει δὲ καὶ ὁ Παῦλος· Ὁ νόμος τὰ παραβάσεων χάριν ἐτέθη, ἄχρις οὗ "
ἔλθῃ τὸ σπέρμα, ᾧ ἐπήγγελται. ἐπεικονίζει δὲ πεζογραφῶν τὸν Μωυσέως, ὅτι φησί· Προσέθηκεν "
δὲ τὸν νόμον ἵνα τὰ παραπτώματα πλεονάσῃ· ὅπερ ἐστὶν, ἵνα μὴ πίστεως δικαιωθῶμεν ὁ νομοθετικὸς δέ ἐστιν, ὁ τὸ προσῆκον ἑκάστῳ μέρει τῆς ψυχῆς, καὶ "
τοῖς τούτων ἔργοις ἀπονέμων· Μωυσῆς δὲ, παιδαγωγὸν αὐτὸν, νόμος ἔμψυχος ὢν, τῷ χρηστῷ λόγῳ κυβερνώμενος. πολιτεύσασθαι γ' ἂν δυνάμενον ἀγαθῶς· ἡ δέ ἐστι, τροφὴ ἀνθρώπων καλὴ κατὰ κοινωνίαν. αὐτίκα τῷ δικαστικὴν μετιόντι, ὅπερ ἡμῖν ἔστω διορθωτικὴν τῶν ἁμαρτανομένων, ἔστι καὶ δίκαιον. συνέχει δὲ αὐτὴν, ἡ κόλασις, τοῦ κατὰ κολάσεις μέτρου ὑπεσημασμένη τις οὖσα. κόλασις δέ ἐστι πρὸς διόρθωσις ἐστὶ ψυχῆς. ἔστι δ', ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῷ Μωυσεῖ ἡ πᾶσα ἀγωγὴ, παιδευτικὴ μὲν, τῶν οἰόντε ὠφελεῖσθαι καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν· ὑφηγητικὴ δὲ, τῶν ὁμοίων τούτοις· ἥτις ἂν ᾖ πραγματικὴ· ἡ δὲ χρηστικὴ, τοῖς ἠρρωθηκόσι λόγῳ κατὰ τρόπον, σοφία ἔσθ' ἂν νομοθετικὴ· κλέπτω τι γὰρ καὶ χρῆσθαι τοῦ τῆς ἰδίου, βασιλικωτέρας ἕξεως. μόνον γ' ἂν τὸν σοφὸν εἰ

Φιλόπ Φοι βασιλέα, νομοθέτην, στρατηγὸν, δίκαιον, ὅσιον, θεοφιλῆ κηρύττουσιν. ἀ δ' τῶν τὰ περὶ τ Μωυσέα εὕρεμεν, ὡς ἐξ αὐτῶν δείκνυ) τ γραφῶν, ὧ μάλα πιστευόντως ἀ ἀγορεύομεν στρ τῷ ὄντι τ Μωυσέα. καθάπερ γ τὴν ποιμενικὴν τὸ τῶν προβάτων προσοῦν φαμέν· ἕτω γὰ ὁ ἀγαθὸς ποιμὴν τὴν ψυχὴν τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· ἕτω γε καὶ τὴν νομοθετικὴν, τὴν ἀνθρώπων δεῖσθαι κατασκευάζειν ἱερεῦμεν, τὸ ἀνθρώπινον χ δυνάμει ἀγαθὸν ἀναζωπυροῦσαν· σπουδαστικὴν ὖσαν καὶ κηδεμονικὴν τ ἀνθρώπων ἀγάπης. ἀ δ' ἡ ποίμνη ἀλληγορουμένη θεὸς γ κυρίᾳ. ὑδὲν ἄλλο ἢ ἀγάπη ἐς ἀνθρώπων ὐσίν, ὁ αὐτὸς ἔσῃ ποιμὴν τε ὧ νομοθέτης ἀγαθὸς, μιᾶς τ ἀγάπης, τῶν αὐτ' ἐπαινώτατον προβάτων, ὁ ἐς κηδεμὼν, ὁ τὸ ὅπλοις σπουδῆ τῶν τε καὶ εὑρίσκων, νόμῳ ὧ λόγῳ· ἃ γε ὁ νόμος πολυμαθὴς, ὧ σπουδαῖ τὴν εὐδαιμονίαν ἄγων· ὁ δ' πνευματικὸς ἀγάπῃ ᾠδόμενος, πολυμαθὴς. ὅτ' δ' ὁ τῷ ὅτι νομοθέτης· ὃς ἀ μόνον ἐπαγγέλλ) τὰ ἀγαθά τε καλὰ, ἀλλὰ χ ἐπίσταται. τ αὐτ καὶ ὁ νόμος, τῶ τὴν σπουδὴν ἔχοντες τ' σωτήριον θεόδοσιν· μᾶλλον δ' σπουδῆς θεόδοσιν ὁ νόμος· δυνάμεις γὰ χ σοφία, ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. νόμων τε αὖ ἐξηγητὴς ὅτος αὐτὸς, διὰ ὁ νόμος ἐδοθη· ὁ πρῶτος ἐξηγητὴς τ θείων προσταγμάτων· ὁ τ κάλλιστον τῶ πατρὸς ἐξηγούμενος, ὑὸς μονογενής. ἐπὶ τοιμὲν πιθόμενοι τῷ νόμῳ, τῷ τε γνῶσιν ἔχειν ἵνα αὐτ, οὐτ' ἀπιστῶν, οὐτ' ἀγνοῶν δυάν) τὴν ἀλήθειαν· εἰ δ' ἀπιστοῦντες, ἢ κἂν τί σε τοῖς ἔργοις εἶναι βιοκλημένοι, ἅπερ τινες ἄλλοι, χ ὅτοι ἀγνοεῖν ὁμολογοῦν) τὴν ἀλήθειαν. τίς τοίνυν ἡ ἀπιστία τῶν Ἑλλήνων; μή τῃ βλιδῶν πεπιθῶμεν τῇ ἀληθείᾳ, φασκόντων θεῖον
134 Δι' Μωυσέως δεδόσθαι τ νόμον· ὅπερ γε καὶ αὐτοὶ σε τ παρὰ σοφίσι πεμφθῆναι Μωυσῆν· τὸν τ Μίνω παρὰ Διὸς δι' ἐννάτου ἔτους λαμβάνοντες τὰς νόμους ἱστροῦσι, φοιτῶντα εἰς τ' Διὸς αὐτρον· τὸν τ ὠ Λυκοῦργον τὸ νομοθέτην, εἰς Δελφοὺς πρὸς τ Ἀπόλλωνα συνιέναι ἀπόρα, παιδευθέντα χράσθαι Πλάτωνι τ καὶ Ἀρίστωνι καὶ Ἔφορος· Χαμαιλέων τ ὁ Ἡρακλείτης ἐν τῷ περὶ μίξης, καὶ Ἀρίστων ἐν τῇ Λοκρῶν πολιτείᾳ, Ζαλεύκου τ Λοκρὸν παρὰ τ Ἀθηνᾶς τὰς νόμους λαμβάνειν ἀπομνημονεύσιν. εἰ δ', τ' ἀξιόπιστον τ παρ' Ἕλλησι νομοθεσίας, ὡς εἰσὶν αὐτοῖς, ἐπιμόνως ὡς τ θεῖον, καὶ ἐκεῖνα τ χ' τ Μωυσέα πρὸς φητείας, ἀγνώμονες, σκ αὐτὴν ὁμολογοῦ· ἐς τὸν τ ἀλήθειαν χ τ' ἀρχέτυπον τ παρὰ σοφισὶ ἱστρουμένων. μὴ πίνω κατατειχίτω τις δ' νόμου Δι' τῆς τιμωρίας, ὡς ἀ καλῶς κἀγαθῶ· ἀ δ' ὁ μὲν τῷ δ' σώματος νόσων ἀπέγων, εὐεργάτης δοκῶ ψυχῆς δὲ ἀδικίας ὁ πρώμενος ἀπολλάττων, ἀ μᾶλλον ὡς ἀπὶ κηδόμενος, ὀσῳπερ ψυχὴ σώματος ἐντιμότερον. ἀλλ' ἆρα τ μὲν τῶ σώματος ὑγιείας ἕνεκα, καὶ τιμᾶς χ κτήσεις καὶ φαρμακοπείας ὑφιέμεθα· καὶ ὁ τῶν πεπόνων, σωτὴρ τ καὶ ἰατρὸς τ καλεῖται· ἀ φθονῶ πῶ, ὑδὲ δυσμενὴς τῇ πρὸς τ πάσχειν, ὡς σ' ἀ ὀτ τίχνης ὑπαγορεύει λογ, καὶ μέρη πνὰ ἀποτέμνων, ὡς μὴ τὰ ὑγιαίνοντα συνδιαφθείρηται αὐτῷ· χ σὺν αὐτῆς πονηρίας αἰτιάσατ δ' ἰκτρὸν τῶν τίχνων· πρὸς δ' ψυχῆς ἕνεκα, ἐχόμεθα ὑποτιθέμεθα, ἀπ' Φούγῃ, ἀπ' ἐκπλήξεως ζημίας· ἀπ' δεσμὰ, ἀ μόνοις ἐξ ἀδικίας ποτὲ δικαιοσύνῃ κατάδηλος ὁ νόμος, κηδεμονικὸς τ ὑποπτεύων, πρὸς μὲν τῶ θεοσεβεῖν παιδεύων, χ ὑπαγορεύει τὰ ποιητέα· ἀρχὴ πίκαιον τ ἁμαρτημάτων, δίκας ἐπιθεὶς τοῖς μετοίοις αὐτῶν· ὅτ' ἀ δέ πνα ἄτως ἔχοντα καπόδηλα ἀνίατον δοκεῖν, εἰς ἔχατον ἀδικίας ἐλαύνοντα, τότε ἤδη τῶν ἄλλων κηδόμενος, ὅπως ἂν μὴ ἀφθείρωσι πρὸς αὐτ, ὥσπερ μέρος τ πάσης σώμα-
" τος ἀποτμῶν, ἕτω που τ τοιοῦτον ὑγιάσαι πὶ ἀποκλίνουσι. Κριτέμενος δ' ὑπὸ κυρίου, φησὶν
" ὁ ἀπόστολος, παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. πρὸς ἃ πιν γὰρ ὁ θεὸς φητὴς,
" Παιδεύων ἐπαίδευσέν με ὁ κύριος· τῷ δ θανάτῳ ἀ παρέδωκέν με· ἕνεκα γὰρ δ' δικαίας στ τὴν
" δικαιοσύνην αὐτ, ἐπαίδευσέν στ, φησὶ, καὶ ἐπείρασέν στ, καὶ ὠλιμαγχόνησέν στ, χ εἶδησέν στ
" ὃ ἐν γῇ ἐνήμῳ· ἵνα γνωσθῇ πίστις τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα αὐτ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅσα ἐγὼ
" ἐντέλλομαί σοι σήμερον· χ γνῶσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ὡς ἀ ὁς παιδεύσῃ ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτ.
" ἕτω παιδεύσῃ σε κύριος ὁ θεός ἡμῶν. ὅπδε τ' ὑπόδειγμα σωφρονιζόμενοι, αὖθις φησὶ, Παντὶ
" γὰρ ἰδὼν ἁμαρτάνοντι πονηρὸν, κραταιῶς αὐτὸς παιδεύσει· ἐπὶ γλῶσα σοφίας, φόβος κυρίου.
" μέγιστον δ' καὶ πλεῖστον ἀγαθὸν, ὅτ' ἂν ἵνα ἐκ δ' κακῶς πεσόντας, εἰς δρεστὸν τ καὶ εὐπραγίαν μεταγάγῃ δυνητικὸς· ὅπερ ὁ νόμος ἐργάζ). ὥστε καὶ ἐτ' ἂν ἀνηκέστῳ τινὶ κακῷ περιπέσῃ τις, ὑπὸ τε ἀδικίας χ πλεονεξίας καταληφθεὶς, εὐεργετεῖ ἂν ὁ ἀποκτείνυμενος· εὐεργέτης γὰ ὁ νόμος, τοὺς μὲν, δίκαιος ἐξ ἀδίκων ποιῆσαι δυνάμενος, τὰ μόνον ἐπαινεῖν ἐθελήσωσιν αὐτὸ· τοὺς δ', ἀπολλάττων τ παρόντων κακῶν· τοὺς γὰ σωφρόνως καὶ δικαίως βιοῦν ἐλομένους, ἀθανα-
" τίζων ὁ πάντ). τ' δ γνῶναι νόμον, Δι' νοίας ἐστὶν ἀγαθῆς. καὶ πάλιν, Ἄνδρες κακοὶ, χ νοῦσι νόμον· οἱ δ ζητοῦντες τ κύριον, συνήσουσιν ἐν παντὶ ἀγαθῷ. δεῖ δ' τὴν διοικοῦσαν πρόνοιαν κυρίαν
τε εἶναι

τι εἶναι καὶ ἀγαθήν· ἀμφοῖν γὰρ ἡ δύναμις οἰκονομεῖ σωτηρίαν· ἡ μὲν, κολάσει σωφρονίζουσα, ὡς κυρία· ἡ δὲ, διὰ εὐπαιδείας χρηστευομένη, ὡς εὐεργέτις. ἔξεστι δὲ μὴ εἶναι ἀπθείας ἔρον, ἀλλὰ μεταβαίνειν ἐκ τῶν σκότους εἰς ζωλὼ, καὶ παραθήγεται τῇ σοφίᾳ τὸν ἀκέλιν, νόμιμον ὄναρ θεῖ, δῦλεν μὲν τὰ πρῶτα, ἵνα πρὸ τοῦ πίστιν γνώσθαι θεραπεύεται, φοβέμενον κύριον τὸν θεόν· τὰ δὲ πρὸς μεταβαίνειν, τοῖς ἐροῖς ἐγκαταλείπει· ἐπὰν δὲ ἀγάπη καλύψῃ πλῆθος ἁμαρτιῶν, μακαρίας ἐλπίδος πλησθῇ, αὐξηθεῖσα εἰς ἀγάπη ἐκδέχεται τὸν ἐγκαταλειφθέντα τῇ ἐκλεκτῇ ἡδεσίᾳ, τῇ φίλῃ κεκλημένῃ δὲ θεοῦ, ἄδουλα ἤδη τῷ ἐνὶ καὶ λέγεται, Γενέσθω μου κύριος θεός. τὸν νόμον δὲ τῷ ἐνὶ πίσει Δία τὸν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους εἰκότως διδάσκων ὁ Δοσόλος, χράφων ὧδέ πως· ἡ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ, καὶ γι- γνώσκεις τὸ θέλημα δὲ θεοῦ, καὶ δοκιμάζεις τὰ Δια φέροντα κατηχούμενος ἐκ δὲ νόμου, πέ- ποιθάς τε σαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νη- πίων, ἔχοντα τὸν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· ταῦτα γὰρ δυνάσθαι τὸν νόμον ὁμολογῶν· καὶ οἱ μὲν νόμον μὴ πολιτευόμενοι, ὡς ἐν νόμῳ ἀλαζονεύονται βιοῦντες· Μακάριος δὲ ἀνὴρ ὃς εὗρεν σοφίαν, καὶ θνητὸς ὃς εἶδεν φρόνησιν· ἐκ δὲ τῶν ἐμῶν αὐτῆς, τῆς σοφίας δη- λονότι, διηγήσεται ἐκπρεπῶς· νόμον δὲ καὶ ἔλεον ἐπὶ γλώσσης φορεῖ. ἐνὸς γὰρ κυρίου ἐνέργεια, ὃς ἐστι δυνάμις καὶ σοφία δὲ θεοῦ, ὅ τε νόμος, τό τε εὐαγγέλιον· καὶ ὃν ἐγέννησε φόβον ὁ νόμος, ἐλεήμων δὲ τὸ ὡς σωτηρίαν· Ἐλεημοσύναι δὲ καὶ πίστις καὶ ἀλήθεια, μὴ ἐκλείπουσαι σε· ἄ- φαψαι δὲ αὐτὰς περὶ σῷ τραχήλῳ. ὁμοίως δὲ τῷ Παύλῳ ἡ προφητεία ἐνδίζεται τὸν λαὸν, ὡς μὴ σωιεῖσθαι τὸν νόμον· Σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν τῇ ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν· οὐκ ἔστι φόβος θεοῦ, ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν. οἱ μὲν δὴ καλὸς ὁ νόμος, ἐὰν τις αὐτῷ νομίμως χρήται· οἱ δὲ θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦσι, φησὶν ὁ ἀπόστολος, ἅτε τὰ λέγουσιν, ἅτε περὶ τίνων Δαβιδαίων)· τὸ δὲ τέλος τὸ παραγ- γελίας, ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς, καὶ πίστεως ἀνυπκρίτου. ἡ μὲν οὖν κυρία Μαρτυρία Φιλοσοφία, τετραχῇ τέμνεται· ὅς τε τὸ ἰσραηλικὸν, καὶ τὸ κυρίως λεγόμενον νομοθε- τικὸν· ἅπερ ἀμφὶ ἄμφω τὸ ἠθικῆς πραγματείας ἴδια· τὸ τρίτον δὲ, ὃς τὸ ἱερατικὸν, ὃ ἐστιν ἡδὺ τὸ Φυ- σικῆς θεωρίας· καὶ τέταρτον ἅπασι, τὸ θεολογικὸν ἐποπτικὸν, ἡ ἐποπτεία· ἣν φησιν ὁ Πλάτων τὸ μεγάλων ὄντως εἶναι μυστηρίων· Ἀριστοτέλης δὲ τὸ ἐποπτεύειν, Μετὰ τὰ Φυσικὰ καλεῖ· ἣν μὲν γὰρ Πλάτωνα Δακεδαιμόνιον, ὡς φησὶν ἐν τῷ Πολιτικῷ, τὸ τέλειον δηλώσειν εὐρετικὴ τῆς ἐστι διανοίας· κλητὴ δὲ αὐτὴ τῷ σώφρονι, ἐχ ἵνα τὸ λίαν τι πράττειν ᾖ τὸ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ὥσπερ οἱ νῦν Δακεδαιμόνιοι, περὶ τὰ σοφιστικὰ ἀσχολούμενοι, πιοῦσιν· ἀλλὰ τῷ θεῷ κεχαρισμένα μὲν λίαν δύναθαι, κεχαρισμένα δὲ πράττειν, τὸ πᾶν ἐς δύναμιν. μικρὰ δὲ φιλοσοφία ἐστὶ τῇ ἀληθείᾳ ἡ ἀληθὴς Δακεδαιμονική, ἡ πεποιθυῖα τὰ πράγματα καὶ ἐς δυνάμεις, καὶ ἐς ἐξουσίας δοκιμάζουσα. ὑπεξαναβαίνει περὶ τὸν πάντων κρατίστην οὐσίαν· πλημμελὲς τι ἐπικαλεῖται ἡ ἐπὶ τὸν τῶν ὅλων θεόν· οὐκ ἐμπαίζων τὸν ἀνθρώπων, ἀλλ' ὑπερτείνων τὸν θείων καὶ ἀγγελικῶν ἐπεγκλημένη· ἡ σωτηρία) καὶ ἡ περὶ τὸν ἀνθρωπείων, περὶ τε τὰς λέξεις καὶ ἐς τὰ πράξεις οἰκεία χρῆσις. ἐκότως ἄρα καὶ ἡ γραφὴ πολύτιμος ἡμᾶς Δακεδαιμονίους ἐτῶς ἐθέλουσα θρύπτειν παραινεῖ· Γίνε- σθε δὲ δόκιμοι τραπεζῖται· ἐκ μὲν, ἀποδοκιμάζοντες, τὸν δὲ καλὸν κατέχοντες· αὐτὴ γὰρ τῷ ὄντι ἡ διαλεκτικὴ φρόνησίς ἐστι περὶ ἐκ νοητὰ διαιρετικὴ, ἑκάστου τῶν ὄντων ἀμέσως τε καὶ ἀδιαιρέτως ἕως σημείου ἀδιαιρέτου· ἡ δύναμις περὶ τὰ τῶν πραγμάτων γένη διαιρετικὴ, μέχρι τῶν ἀδιαιρε- τάτων καταβαίνουσα, παρεχομένη ἑκάστων τῶν ὄντων καθαρὸν, οἷόν ἐστι, Φαίνεσθαι. διὸ καὶ μένη αὐτὴ ἐπὶ τῷ ἀληθῆ σοφίαν χειραγωγᾶ· ἣ πίστις ἐστὶ δύναμις θεία, τῶν ὄντων ὡς ὄντων γνωστική, τὸ τέλειον ἔχουσα, πάντος πάθους ἀπομαγμένη· οὐκ ἄνευ δὲ σωτῆρος, τῆς κατὰ χρεὼν τῆς ἡμῶν τῷ θείῳ λόγῳ δὲ ὁραλικῆς τῆς ψυχῆς, τῷ ἐπιχυθῆναι ἐκ φαύλης αἱρέσεως ἄγνοιαν ἀχλυώδη, καὶ τὸ βιλίδιον ὑποδεδωκότος, ὅθεν εὐ γνώσκομεν, ἡ μὲν θεὸν, ἡ δὲ καὶ ἄνδρα. ἔστι ἐστὶν ὁ τῷ ὄντι δείξας ὅπως τι γνωστέον ἑαυτόν· κύριος ὁ τῶν ὅλων τὸ πατέρα ἐκκαλύπτων, ᾧ αἱ βύλαι), καὶ ὡς εἰδότες τῷ ἀνθρωπίνῳ Φύσιν χωρῆσαι νοῆν· οὐδὲς γὰρ ἴσχυε τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸ πα- τέρα, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἂν ὁ υἱὸς ἀποκαλύψῃ. ἐκότως ἄρα ὁ ἀπόστολος, καὶ ἀποκαλυφθῆναι φησὶν ἐγνωσμένην τὸ μυστήριον, καθὼς προείρηκα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύναθαι αἰσχυνόμενος νοῆ- σαι τῷ σωτῆρι μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τῷ Χριστῷ. πρὸς ὃ δύναθαι, ἅπιν· ἐπὶ ἤδη νήπιος γάλα μό- νον ἐληφότας, οὐδέπω δὲ καὶ βρῶμα, δύπκα οὐχ ἁπλῶς γάλα. τετραχῶς δὲ ἡμῖν ἐκλη- κθέντων τῶν νόμου τῷ βουλήσιν· ἢ ὡς σημεῖον ἐμφαίνουσιν, ἢ ὡς ἐντολὴν κυρούσιν εἰς πολιτείαν ἀρθὴν, ἢ θεατίζουσιν ὡς προφητείαν. ἀνδρῶν δὲ ὧν εἶδεν ἕτερα καὶ λέ-

γλν· ὁ γὰρ δὴ μία Μύκων ⊙· ἡ πᾶσα πρὸς νέησιν γραφὴ, ἣ φασιν εἰς παροιμίαν ἐρχόμενοι· Ἀμαλικλι-
κώτερον ἦ, ὡς ἔνι μάλιστα, προσπίσον αὐτῇ, τὴν ἀκολουθίαν τῆς θείας διδασκαλίας διηρμένους.
» ὅθεν παγκάλως ὁ παρὰ τῷ Πλάτωνι Λιζυπίδ⊙· ἱερεὺς, Ὦ Σόλων Σόλων, ἔφην· Ἕλληνες ὑ-
» μεῖς, ἀεὶ παῖδες ἐστέ· ὑμᾶς γὰρ οὔτ' ἐν ψυχαῖς ἔχοντες διὰ δόξαν ἀρχαίαν ἄκρην παλαιὰ δόξαν· γέ-
» ρων ἦ Ἑλλήνων οὐκ ἔστιν ὑμῶν. γέροντας, εἶπεν, οὐκ ἔστιν ὑμᾶς, τοὺς παρ' ἡμῖν, τυπίσι τὰ ἡμέτερα,
εἶδος· ὡς ἔμπαλιν νέους, τοὺς παρ' ἡμῶν καὶ ὑπὸ Ἑλλήνων ἅπαν παιδευομένα. παρ' ἡμῖν δὲ πρὸ πολλῶν
136 γενομένα, ὡς παλαιὰ καὶ δόξαν ἀρχαῖα, ἱερεῖς. ἐπῆκται δὲ μάθημα χρόνου πολλοῦ, καὶ βαρβα-
ρικὸν πανταχόθεν ἀπλάστῳ καὶ οὐκ εὐπρεπεῖ χρωμένων ἡμῶν τῇ μεταφορᾷ. ἀπεχθῶς γ' ἂν εἰ εὐ-
γνώμονες ὄλῳ τῷ πλάσματι τῷ τ' ἑρμηνείας πρόσεισιν. ὅτι δὲ τ' Ἑλλήνων φησὶ, τὴν εἴησιν
αὐτῶν βραχύ τι Δημοφίλου μύθων· ὁ γὰρ μῦθος παιδικῶν ἐξακούειν, ὑδὲ μὴν τ' τῆς παρ' ἡμῶν γνω- 10
μένων μύθων· παῖδας ἦ ἐρῆκεν αὐτὰς γε τὰς μυθώδεις· ὡς καὶ μικρὸν διορώντων τ' παρ' Ἕλλησιν
εἰσποιῶν· αἰνιττόμεν⊙· τὰ μαθήματα τὰ πολλοῦ, τὴν παρὰ βαρβάροις προγνωσίαν τῶν ἀλη-
θῶν· ᾧ ῥήματι τὴν θήκε τ' Παῖς μῦθ⊙· τὰ μυθικὰ τ' τῶν νεωτέρων ἁπλοῦς διελίγχων, ὡς,
ὀλίγου παῖδας, μηδὲν περισσὸν ἐχούσης· ἄμφω κοινῶς, τοὺς μύθους αὐτῶν καὶ τοὺς λόγους, παρ-
» δικὰς εἶναι παρεικάς. θεῖος πίνω ἡ δωδώνης ἡ τῷ Ἑρμᾷ καὶ δοκαλύψει λαλοῦσα, Τὰ ὁρά-
» μαθα, φησὶ, καὶ τὰ δοκαλύμματα· Δημοτικοὺς, τοὺς διψύχους· τοὺς Δημοκριζομένους ἐν τ' καρδίαις
» αὐτῶν, εἰ ἀρά ἐστι τοῦτο, ἢ οὐκ ἔστιν. ὁμοίως ἦ καὶ ὁ τῆς πολυμαθοῦς σοφίας δοκοδεκτὴς ἰσχυ-
ρογνώμων ὢν ἐβεβαίου καὶ ἡμεῖς τοὺς λόγους τοὺς δοκεδεκτικούς, ὅσον ἔτι αἰ αὐτῶν ὡς νέων φρέ-
» νες ἠρίζοντο τι. λαμπὴρ ἄρα ἐν πολὺ ὁ γραφὴν, καὶ τὴν γραφὴν νόμ⊙· ἦ, φῶς ἐδ· ὁδὸς γὰρ βιό-
» τῃ ⊙· ἐλίγχει παιδεία· νόμ⊙· ὁ πάντων βασιλεὺς, θνητῶν τε καὶ ἀθανάτων, λέγει Πίνδαρος. 20
ἐγὼ ἦ τ' ῥηθέντων τὸν νόμον Δημοτούτων ἐξακούω· καὶ τί γε Ἡσίοδον ὅτι τῷ πάντων λελίχθαι
θεῷ λαμβάνω, ἐπεὶ καὶ σχεδὸν ὧδέ πως τῷ ποιητῇ, ἀλλ' ὁ καπηλικῶς·

Τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε Κρονίων· Ἰχθύσι γὰρ καὶ θηρσὶ, καὶ οἰωνοῖς πτερωτοῖς,
Εσθέμεν ἀλλήλους· ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶ μετ' αὐτῶν. Ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην, ἣ πολλὸν ἀρίστη.

ἅτ' ἂν τ' ἅμα τῇ ὑμέτῃ Φύσει νόμου, εἴ τι καὶ τ' αὖθις δοθήσεται, πλὴν οὐκ ἐμοῦ, ὅ τι τῆς Φύσεως, ὅ
τι τ' μαθήσεως νόμ⊙· ες· ὡς καὶ Πλάτων ἐν τῷ πολιτικῷ ἵνα τ' νομοθέτην φησίν· ἐν ἦ τοῖς νό-
μοις, ἵνα τ' σωφρονιζα τ' μουσικῶν· Δημοτούτων διδάσκων τ' λόγον εἶναι ἵνα, καὶ τ' θεὸν ἵνα. Μωϋ-
» σῆς ἦ φαίνεται τ' κύριον διαθήκην καλῶν· Ἰδοὺ ἐγὼ, λέγων· ἡ Δαθήκη μου μετ' σοῦ· ἐπεὶ κ' πρό-
» τερον ἔφην Δαθήκην μὴ ζητᾶν αὐτὴν ἐν γραφῇ· ἔστι γὰρ Δαθήκη, ἣν ὁ αὐτ⊙· ὅ πάντες θεοὶ
τεθείμεθ· θεὸς ἦ, παρὰ τὴν θέσιν ἔρηται καὶ τάξιν, τὴν Δακόσμησιν. ἐν ἦ τῷ Πέτρου κηρύγματι 30
εὐθὺς αὐτὸν νόμον καὶ λόγον τ' κύριον προσαγορευόμενον. ἀλλ' ὁ μὲν τ' τῆς ἀληθῶς φιλοσοφίας
γνωστικῶν ὑπομνημάτων πρῶτ⊙· ἡμῖν γραμματεὺς ἐν παθοῦ προειρήφθω.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΟΚΤΩ
ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ΕΞΗΣ δ' αὖ ἔφη Δημαλαζῶν, ἐπεὶ κλείτας τ' βαρβάρου Φιλοσοφίας Ἕλ-
ληνας εἶναι προσῆκεν ἡ γραφὴ, ὅπως τὸν δι' ὀλίγων ἐκεχθήσεται. οὐ γὰρ
μόνον τὰ παράδοξα τῶν παρ' ἡμῖν ἱστορουμένων ἀπομιμούμενος ἀναγράφειν 40
αὐτὰς παραιτήσομαι· προς ἦ τὰ κυριώτατα τῶν δογμάτων σκοπούμενος
καὶ παραχαράττοντας, προσφυέστερον οὖσῶν τῶν παρ' ἡμῖν γραφῶν, ὡς
ἀποδεξάμενοι, διελέγξομεν· ἵν' τι πρὸς πίστεως, πρός τι σφίας, γνώσεώς
τι καὶ ἐπιστήμης, ἐλπίδος τι καλοκἀγαθίας, πρός τε μετανοίας καὶ ἐγκρατείας, καὶ δὴ κ' φιλου
θεῖ· σωμ⊙· ἀτεχνῶς τῶν ἀληθείας ἀρετῶν· ὅσα τε ἀπαρτήσει ἡ κ' τὸν τέλειον τ' προκείμενον
ὑπομνήσεως, πρὸς ληφθήσεται, καὶ ὡς ἂν μάλιστα τὸ ἁπλοῦν τ' βαρβάρου φιλοσο-
φίας, τε συμβολικὸν τοῦτ' καὶ αἰνιγματώδες ἐδ⊙· ἐξήλωσαν οἱ πραγματικῶς τῶν ἀρ-
χαίων φιλοσοφησάντων, χρησιμώτατον, μᾶλλον δὲ ἀναγκαιότατον τῇ γνώσει τῆς ἀληθείας
ὑπάρχον. ὅτι τοίνυν, ἀκολουθον ἂν μοι, ὑπὲρ ὧν καταγέγραπται ἡμῶν Ἕλλησι, δοκιμάζε-
σθαι, ὀλίγας συγχωρουμένους γραφὰς, οὐ πάνυ ἡδέως καὶ ὁ Ἰουδαῖ⊙· ἐπαίων, ὅτι μὴ ψεύ 50
δωνται ἐξ ὧν ὅτι πιστεύουσιν, εἰς οὓς οὐκ ἐπιστεύουσιν. Δεδειχότες δὲ ἐκοτέρους τὰς γνησίους τῶν φιλο-
σοφῶν ἐλεγχ⊙· ἀκριβοῦς τὸν βίον τε αὐτῶν, καὶ τὴν εὕρεσιν τῶν καινῶν δογμάτων, οὐκ

ἀμωμήτων

ἀμωμοτέρων ἡμῶν τὰς κατηγόρους, πολλῷ γε καὶ δεῖ, τὰς εὐλογεῖν μεμαθηκότας τὰς καταρωμένας, κἂν βλασφήμως κενῶς καταφέρωσιν ἡμῶν λόγους, ἀλλ' εἰς ὑπηρεσίαν τῷ ἐκείνων αὐτῶν· ὅπως ἐπαχθωθῶσιν οἱ πάντοθεν δὴ ὀλίγοι βαρβάρῳ σωφρενιθέντες, ὡς διδοῦσιν οὗτοι γ' ἂν δωρεὰν, ὅτια ἄρα εἴη τὰ μαθήματα, ἃ φ' ἁ στέλλονται τοῖς ἀποδημίας τοῖς διαπορεύσιν. ὧν μὲν γὰρ δὴ κλοπαὶ, καὶ δὴ καὶ τῶν ἀποδεικτέα, βεβαιωθείσης αὐτοῖς τῆς φιλαυτίας· ἃ δ' αὐτοὶ διζησάμενοι, ἑαυτοὺς ἐξευρηκέναι φρυάττονται, τούτων ὀλίγοι· καταπεκόμπασε γὰρ· δεῖ τῆς ἐγκυκλίου καλουμένης παιδείας, ἧς ὅσα ἀρχῆς· δεῖ τε ἀστρολογικῆς καὶ μαθηματικῆς καὶ μαγικῆς, γεωτέας τε ἐπιδραμεῖν. αὐχοῦσι γὰρ δὴ καὶ ὅτι τοῖς δι' οἰκουμένης ὡς μιᾶς ἅπασης ὁμιλῆσαι. Ὅς δ' ὀλίγοι μὲν παῤῥησίας, ἐρημίαν ἐφάμην ἢ πλανὴν ἤδη μηδὲ μετ' ἐλευθερίαν, μήτε μὴν ὑπὸ τῶν δεδιότων ἐλλιμενίζειν· ἱκανὸν δὲ δὴ τοῦτ', ἀποδημαγωγῆσαι τὴν ἀλήθειαν τοὺς πολλούς. τὸ δὲ τῷ ὄντι φιλόσοφον, οὐκ εἰς τὴν γλῶτταν, ἀλλ' εἰς τὴν γνώμην ὁρᾶσης τὰς ἐπιούσας. δεῖ δ' εἶναι τὴν ἀλήθειαν κηδόμενον. οὐκ ἐξ ὑπουλοῦς ἢ φρεντίδος τὴν φρασιν παθεῖναι· περᾶσθαι δ' ὀνομάζεσθαι μένοντα ὡς δυνατόν, οὐ βάλλειν· τὰς δὲ τῶν λίξεων ἰσχνότητας ἢ τὰς εἰς τὸ πάσης ἀχολουμένας, ἀλλὰ δρασκελεῖν τὰ πράγματα χωρεῖν δὲ μὴ ἴδιον, τὸν ἐν ἀναίδεσι φυόμενον ῥόδον, ἀβλαβῶς λαβεῖν· καὶ τυχεῖν, τὴν ἐν ὀστρίῳ σαρκὶ καπηρωμένον μαχαιρίδιον ἐξευρεῖν. Φασὶ δὲ καὶ ὄρνιθας ἡδίω ἴσχειν τὴν σαρκὸς πιότητα, ὅτι, σὺν ἀφύσει τροφῆς παραπεθείσης αὐτοῖς, αἰδὶ σκαλεύουσι πῖνες, ἐκλέγειν δὲ μὴ πάνυ ἐᾷς τροφάς. οὕτως ἐν τῷ ὁμοίῳ χωρητικὸς, ἐν πολλοῖς πῖσι πιστεύεις καὶ Ἕλληνικοῖς τὸ ἀληθὲς ἀμελιλητήναι πορεύῃ, καθάπερ ἐπὶ τῆς μορμολυκείας τὸ σῶον τὸ ἀληθινὸν, πολυπραγμονήσας, ἠρέσθη. Φησὶ γὰρ ἐν τῷ ὁράματι τῷ Ἑρμᾶ ἡ δυναμις, ἡ φανεῖσα· Οἰκαὶ εἰ διὰ χειμῶνος ἀποκαλυφθῆναι, ἀποκαλυφθήσῃ. Ἐπὶ δὲ σῇ σοφίᾳ μὴ ἐπάρου, αἱ Παροιμίαι λέγουσιν· ἐν πάσαις ἢ ἐδεῖς γνώμῃς αὐτῶν· ἵνα ὀρθοτομῇς ὁδὸν σου, ὁδὲ πᾶς σου, καὶ μὴ προσκόπῃ. βούλῃ μὲν γὰρ ἀφ' τούτων δεῖξαι, ἀκόλουθα δὲν ᾠήθης τῷ λόγῳ τὰ ἔργα· ἤδη δὲ ἐμφαίνειν, χρῆναι τὴν ἐξ ἁπάσης παιδείας χρῆσιμον σὺν λεγομένους ἡμᾶς ἔχειν. αἱ δὴ ὁδοὶ σοφίας ποικίλαι, ὀρθοτομεῖν δὲ τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας· ὁδὸς δὲ, ἡ πίστις· Ὁ δὲ πᾶς σου, μὴ προσκόπτων, λέγει τοίνυν ἐναντιοῦσθαι δοκοῦντων τῇ μιᾷ καὶ θείᾳ τῇ προνοητικῇ διοικήσει. ὅθεν ἐπάγει· Μὴ ἴδῃς φρονίμως παρὰ σαυτῷ, τοὺς ἀγίους λογισμοὺς, τοὺς αὐτεπιπόδους τῇ οἰκονομίᾳ τοῦ θεοῦ φόβῳ ἢ τὸν μόνον δυνατὸν θεόν· ᾧ ἐπὶ μηδὲν ἀντικεῖσθαι τῷ θεῷ. ἀλλως τε καὶ ἡ παιδαγωγὸς διδάσκει σαφῶς, ὅτι ὁ θεῖος φόβος ἔκκλισίς ἐστι κακοῦ. Φησὶ γάρ· Καὶ ἔκκλινον δὴ πᾶς κακοῦ· αὕτη παιδεία σοφίας· ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος, παιδεύει· ἀλγεῖν μὲν ποιεῖ, εἰς σωτῆρα δὲ ἀποκαθιστᾷ δι' εἰς εἰρήνην καὶ ἀφθαρσίαν. ἡ μὲν οὖν βαρβάρου φιλοσοφία, ἣν μεμίμηται ἡμεῖς, πλανᾶται τῷ ὄντι καὶ ἀληθῶς. Φησὶ γοῦν ἐν τῇ Σοφίᾳ· Αὐτὸς γάρ μοι ἔδωκεν τὴν ὄντων γνῶσιν ἀψευδῆ, εἰδέναι σύστασιν κόσμου, καὶ ἐξῆς, ἕως, καὶ δυνάμεις ῥιζῶν. ἐν τούτοις ἅπασι τὴν φυσικὴν ἐμβεβίληται θεωρίαν, τὴν καὶ αἰθηρίου κόσμου ἁπάντων τε γενητῶν καὶ ἀγενήτου, δι' ὧν ἐπάγει· Ὅσα τε ἐστὶ κρυπτὰ καὶ ἐμφανῆ, ἔγνων· ἡ γὰρ πάντων τεχνῖτις ἐδίδαξέ με, σοφία. ἔχεις ὃν βραχεῖ τὸ ἐπίχειρημα τοῦ καθ' ἡμᾶς φιλοσοφίας. ἀναγκαία δὲ ἡ τούτων μάθησις μὴ ὀρθῆς πολιτείας ἀσκηθείσης, διὰ τῆς πάντων τεχνίτιδος σοφίας, ὅπερ τοῦ παντὸς, δυσαλλωτόν τε χρῆμα καὶ δυσθήρατον, ἐξαναχωρεῖν αἰεὶ καὶ πόρρω ἀφιστάμενον τοῦ διώκοντος. ὁ δὲ αὐτὸς, μακρὰν ὢν, ἐγγύτατω βέβηκεν, θαῦμα ἄῤῥητον· θεὸς ἐγγίζων ἐγὼ, φησὶ κύριος· πόρρω μὲν, κατ' οὐσίαν· πῶς γὰρ ἂν συνεγγίσαι ποτὲ τὸ γενητὸν ἀγενήτῳ; ἐγγύτατω δέ, δυνάμει, ἢ τὰ πάντα ἐγκυκλοῦσα. Εἰ τοίνυν τις κρύφα, φησὶ, τι, ἃ οὐκ ἐσόμεθα αὐτόν; καὶ δὴ πάρεστιν αἰεὶ τῇ τοῦ κτίσαντος, τῇ τε αὐξητικῇ, τῇ τε παιδευτικῇ ἀπολαύουσα ἡμῶν δυνάμει, δυνάμεις τοῦ θεοῦ. ὅθεν ὁ Μωυσῆς, ἵνα τοῖς ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ γεωαθήσαντες τὸ θεῖον πεπεισμένοις, ἐμφάνειν μοι σαυτὸν, φησὶ· καὶ εἰς τὸ γνῶναι, οὗ ἕνεκα ἡ φωνὴ ἡ θεοῦ, ἀναλθῶν βιάζεται· τυπῶν, εἰς ἕξιν αὐτοὺς καὶ ἀειδεῖς τοῦ ὄντος οὐσίας· ἃ γὰρ ἐν γνόφῳ τοπῷ ὁ θεὸς, ἀλλ' ὑπερβαίνων καὶ τόπου καὶ χρόνου, καὶ τῆς τῶν γενητῶν ἰδιότητος διορίσαι ἐν μέρει καταγένοιτ' ἂν ποτ' ἔτι εἰδέναι, οὔτε εἰδέναι δυνάμενον· ἢ κατ' ὁρισμὸν ἴσως, ἢ κατ' ἀποτομήν. Ποῖον γὰρ εἶναι οἰκοδομήματι μοι; λέγει κύριος· ἀλλ' οὐδὲ ἑαυτῷ ᾠκοδόμησεν, ἀχώρητον ὤν· κἂν ὁ οὐρανὸς θρόνος αὐτοῦ λέγῃ, οὕτω εἰδέναι, ἐπιναπαύεται δὲ προσομιλοῦντι τῇ δημιουργίᾳ. δῆλον ἂν ἡμῖν ἐστι κεκύφθαι τὸν ἀληθέα· ἡ καὶ ἐξ ἵνος παραδείγματος ἤδη διδάσκει, μικρὸν σοι ὕστερον, ἐν ᾧ πλείονα παραθήσομεν. πῶς οὖν κατ' ἀποδοχὴν ἄξιοι, οἵτε μαθεῖν ἐθέλοντες, οἵτε δυνάμενοι, τὸν τοῦ Σολομῶντος, γνῶναι σοφίαν καὶ παιδείαν, νοῆσαί τε λόγους φρονήσεως, δέξασθαί τε ἐρωφᾶς

λόγων, νοησάμενος τὴν δικαιοσύνην ἀληθῆ· ὡς οὔσης καὶ ἑτέρας τῆς μὴ κατὰ τὴν ἀλήθειαν διδασκομένης τοῖς τὸν νόμον τὸν Ἑλληνικῶν καὶ τὸν ἄλλων τῶν Φιλοσόφων. Καὶ κρίματα, φησίν, εὐθυβολεῖ, ἃ τὰ δικαστικὰ, ἀλλὰ τὰ κριτήρια τὰ ὑμῖν, ὑγιῆ καὶ ἀπλανῆ ἔχειν δεῖν μηνύει· ἵνα δῶ ἀκακοις πανουργίαν, παιδὶ δὲ νέῳ αἴσθησίν τινα καὶ εὐστοχίαν. τῶνδε γὰρ ἀκούσας σοφὸς ὁ Σολομὼν τὸν ἐπιλοίπους πάσης μᾶλλον σοφώτερον τοῦτον γνῶσιν· ὁ δὲ νοήμων, κυβερνήσιν κτήσεται· νοήσει τε παραβολὴν καὶ σκοτεινὸν λόγον, ῥήσεις τε σοφῶν καὶ αἰνιγμάτα· ἡ γὰρ κακοῦργος ἐπιθυμία τὰ λυγρὰ προφέρουσιν· καὶ οἱ παρατάττων ἐμπορεύμενοι· καὶ μηδὲν πάγας, αἷς οἱ πολλοὶ τὸν σοφιστῶν τοὺς νέους ἐμπλέκουσι, προς κάδον ἀληθείας χαλαζοῦσης· ἀλλ' οἱ μὲν τὸν ἀγαθὸν πνεῦμα κεκτημένοι, ἐρεῖ τοῦτο βαθὺ τοῦ θεοῦ, τουτέστι, τὸν ἀεὶ τοῖς προφητείας ὑπακρύψεως ἐπιθυμοῦσι γενόμενον· τῶν δὲ ἀγάπην μεταδιδόναι τοῖς κυσὶν ἀπαγορεύσας, ἵνα μήποτε ἡμεῖς ἐγκυρήσαντες φθονεροῖς καὶ τεταραγμένοις, ἀπίστοις τε ἐπηήσιν, ὡς ὕλακην ζητήσωσιν ἀναδῦσι δὲ θηκε καὶ καθαρτὴν ἀμαθῆ τὴν ζωῆς ὑδαθῆ. Μὴ δὴ ὑπερικχεάθω σοι ὑδατα ἔξω πηγῆς σου· εἰς δὲ σαπρατείας. Διαπορευέσθω σοι ὑδατα. Οὐ δὲ φρονέουσι παιδία πολλοί, ὀκοπι ἐγκυρεύσουσι· καὶ μαθοῦσι γινώσκουσιν ἑαυτοῖσι δὲ δικίους, κατὰ τὸ ῥηθὲν Ἡρακλείτου. Ἀρ' ἂν δικαίου τις μὴ τὸν μὴ πιστεύοντας ψεύδη; Ὁ δὲ δίκαιος μου, ἐκ πίστεως ζήσεται, ὁ προφήτης φησίν. Λέγει δὲ καὶ ἄλλος προφήτης· Ἐὰν μὴ πιστεύητε, οὐδὲ μὴ συνῆτε. πῶς δὲ τούτων ὑπερφυᾶ χωρήσαι χαρήσαι τις αὐτοῦ ψυχὴ, διεμαχημένης ἔνδον τὸν ἀεὶ τοῦ μαθήσιν ἀπίστιας; πίστις δὲ, ἣν Δαβαλλουσι κενὴν καὶ βαρβάρου νομιζόντες Ἕλληνες, σύλληψις ἑκούσιος ἐστι, θεοπόνητος συγκατάθεσις, ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος ἀβλεπομένων, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον· τούτῳ γὰρ μᾶλλον ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. χωρὶς δὲ πίστεως, ἀδύνατον ἐστιν εὐαρεστῆσαι θεῷ. ἄλλοι δέ φασιν πραγματικὴν ἐνοπτικὴν συγκατάθεσιν ἀποδοκιμάσαντα τοῦτο πίστιν· ὥσπερ ἀμέλει τοῦτο ἀποδείξει, ἀγνοοῦντα πράγματος φανερὰν συγκατάθεσιν. ἡ μὲν οὖν προαίρεσις ἐστιν ὁρεκτικὴ τινος ὕσις, ἡ ὅρεξις τοῦ Δημοκριτικοῦ· ἐπεὶ δὲ πρᾶξεως ἔχει ἡ προαίρεσις, πίστις εὐρέσεως· ἔχει δὲ πρᾶξεως. Θεμέλιος μὲν φησι προαίρεσιν, προαποδεικνύουσί τινες αὐτοῦ Δία δὲ πίστεως τοῦτο ἀποδεῖξαι. ἐβουλόμην δὲ συνεπιθεῖναι τῷ συμφέροντι, συνίστησι δὲ χρή. μεγάλου γ' ὄντος γνῶσιν ἐσκεμμένου, ἀναβέβαιος πρόληψις ἀνάκτησις. αὐτίκα ἡ μελέτη τῆς πίστεως, ὀλιγάκις γένηται, θεμελίου βεβαίου ἐπιπροσθεμένη. τοῦ γ' ὄντος ἐπιστήμου ὀρθοῦντος Φιλοσόφου πᾶσις, ἔξιν ἀμεταπτώτου τοῦ λογικοῦ. ἔστιν ὄντως ἄλλη τις πλατεῖα κατάσκεψις ἀληθής, ἣν ποσοῦσας αὐτῆς· ἣς μὲν διδάσκαλος ὁ λόγος; οὐκ ἴσμεν οἱμαι. Θεόφραστος δέ, τοῦ αἰσθησιν δέχεσθαι εἶναι πίστιν φησίν· ἀπὸ γὰρ τούτης αἱ δέχαι πρὸς τὸν λόγον τὸν ὑμῖν, καὶ τοῦ Δημόκριτον, ἐκτείνεται. ὁ πιστεύσας πίνων τὸν χαράδρας τὸν θαλάσσης, τοῦ κρίσιν βεβαίαν ἴσχον ἀπόδειξιν ἀναπτύξαντα, τοῦ δὲ ζωῆς χαράδρας διεθαρημένα φωνοῦ λαμβάνει θεῖ ἀνεῖ· ἵν πίστις γένεται δι' ἀποδείξεως ἀχυρωμένη. Μακάριοι πίνων οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες. αἱ γ' ὄντος Σειρήνων ἀπατήσεις, δύναμιν ὑπερ αὐθρώπου ἐνδεικνύμεναι, ἐξέπληττον τοὺς παραπυγχαίοντας, πρὸς τοῦ τῶν λεγομένων παραδοχήν, ἀχθεῖν ἄκοντας εὐτρεπίζουσαι. ἐστοῦθα Φυσικοῦ ἡγοῦμαι τὴν πίστιν οἱ ἀμφὶ τὸν Βασιλείδην· καθὸ καὶ ὁλικῆς ζωῆς ὕσιν αὐτὴν τὸ μαθήματα αἰαπόδεικτος εὐλεπτουσα καταληψὶς νοητικὴ· οἱ δὲ ἀπὸ Οὐαλεντίνου, τὴν μὲν πίστιν τοῖς ἁπλοῖς ὑπονέμοντες ἡμῖν, αὐτοῖς δὲ τὴν γνῶσιν, τοῖς Φύσει σωζομένοις, κατὰ τὴν τοῦ Δαφίρετον τελειοξίαν ἀπίρματον, ἐνυπάρχειν ὕλην, μακρῷ δὴ κεχαρισμένῳ πίστει, ἢ τὸ πνευματικὸν δὲ ψυχικὴ λέγοντες. Ὑπ Φασιν οἱ ἀπὸ Βασιλείδου, πίστιν αμα καὶ ἐκλογὴν οἰκείαν εἶναι, καθ' ἕκαστον Δόγμα κατ' ἐπακολούθημα δὲ αὐτὸ ἐκλογῆς τὸ ὑπερκοσμίου, τὴν κοσμικὴν ἀπίστης Φύσεως σωτηρίαν πίστιν καταλλήλους εἶναι τῇ ἑκάστου ἐλπίδι, καὶ τὸ πίστεως τὴν δωρεάν. ἐκεῖ δὲ ἂν προαιρέσεως καταβαθμὸν πίστις. ἡ Φύσεως τελειότημα· οὐδὲ ἀμοιβῆς δικαίας τυγχάνουσα αἰαπόδεικτον ὤν, ἐμὴ πιστεύσας· καὶ οὐκ αἴτιος ὁ πιστεύσας· πᾶσι δὲ ἡ τοῦ πίστεως καὶ ἀπιστίας ἰδιότης καὶ Δία φορητὸς. ἔστιν ἐπαινῶ, ἔστε μὲν ψόγου ὑποπίπτει αὐ, ὀρθῶς λογιζομένους, προηγουμένως ἔχουσα τὴν ἐκ τοῦ πάντα δυνατὸν Φυσικὴν αἰαγκαίως γινομένων· γευσαμένους δὲ ἡμῶν, ἀψύχων δικαίων, Φυσικαὶς ἐνεργείας, τὸ τε ἀκούσιον παρέλκει, ὁρμή τε, ἡ προκαταγνωσθεῖσα τούτων· καὶ οὐκ ἔτι ἐγνωκὼς ἐνεοῦ ζῶντος τοῦτο, ἔστ' ὁρμητικὸν ἀνάγκη λέγοντι ὑπὸ τοῦ ἔχοντος αἰτίας κινήσεως. τὸ δὲ ἐπὶ τῇ πίστει ἀπίστει μεταίνοια, δίκη ἄφεσις ἁμαρτιῶν· ὥστε καὶ τὸ βαπτίσμα ἐπὶ εὐλογίαν· καὶ μακαρίας σφραγὶς· καὶ ὁ υἱὸς, καὶ ὁ πατὴρ· ἀλλὰ θεὸς, οἱμαι, ἡ τοῦ Φύσεων αὐτοῖς εὑρίσκει Δημιουργὸς, τοῦ θεμέλιον τοῦ σωτηρίας, τὴν ἐκ πίστεως πίστιν, οὐκ ἔχουσι. ἡμῖς δὲ, οἱ τὴν αἵρεσιν καὶ φυγὴν διεδέξαντο τοῖς αὐθρώποις αὐτοκρατορικὴν περὶ τὰ

περὶ τὸν κυρίως διὰ τῶν γραφῶν παρειληφότες, ἀμεταπλάτῳ κριτηρίῳ τῇ πίστει ἐπαναπαυόμεθα, τὸ πνεῦμα τὸ ἁγιον ἐνδεικνύμενοι, ὅτι εἰλόμεθα τὸν ζωλὸν, καὶ τῷ θεῷ διὰ τοῦ υἱοῦ φωνῆς ἀπιστύκαμεν· καὶ ὃ τῷ λόγῳ πιστεύσας, οἶδεν τὸ πρᾶγμα ἀληθές· ἀληθὴς δὲ ὁ λόγος· ὁ δὲ ἀπιστήσας τῷ λέγοντι, ἠπίστησε τῷ θεῷ. πίστει νοῦμεν καταρτίζεσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγενῆσθαι, φησὶν ὁ ἀπόστολος· πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκε· δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτῷ τοῦ θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανών, ἔτι λαλεῖ, καὶ τὰ ἑξῆς, ἕως, ἧ προσκαίρου ἔχει ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν. τούτοις μὲν οὖν ἡ πίστις δικαιώσασα, κληρονόμους κατέστησε τῆς θείας ἐπαγγελίας. τί δ' ἔτι τὰ τῆς πίστεως ἐκ τῆς παρ' ἡμῶν ἱστορίας αἰνιττόμενος, παραθήσομαι μαρτυρίαν; ἐπιλείψει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος, εἰ Γεδεών, Βαρὰκ, Σαμψών, Ἰεφθαε, Δαυεὶδ τε καὶ Σαμουὴλ, καὶ τῶν προφητῶν, καὶ τὰ τούτοις ἑπόμενα. πανταχοῦ δὲ ὄντων ἐν οἷς τὸ ἀληθὲς αἰσθήσεως, νῷ, ἐπιστήμης, ὑπολήψεως· φύσει μὲν, πρῶτον ὁ νοῦς· ἡμῖν δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς, ἡ αἴσθησις· ἐκ μὲν αἰσθήσεως καὶ τοῦ νοῦ, ἡ τῆς ἐπιστήμης συνίσταται οὐσία· καὶ ἐστὶ δὲ νῷ τε καὶ αἰσθήσει, τὸ ἐναργές· ἀλλ' ἡ μὲν αἴσθησις, ἐπιδεεστέρα τῆς ἐπιστήμης· ἡ πίστις δὲ, ἀφ' ὧν αἰσθητῶν ἀδύνατος, δοκιμαστικὴ τοῦ ὑπολήψαι· πρὸς δὲ τὰ ἀψοφητὰ ἀτενίσαι, καὶ ἐκ τοῦ ἀληθῆ κατανοῆσαι. ὁ δέ τις λέγει τὸν ἐπιστήμην δοκιμαστικὸν εἶναι μὴ λόγῳ, ἀκουσάτω ὅτι καὶ αἱ ἀρχαὶ ἀναπόδεικτοι· ὅτι γὰρ τίχῃ, οὔτι μὲν φρονήσει γνωσταί. ἡ μὲν γὰρ, πρὸς τὰ ἐνδεχόμενά ἐστιν ἄλλως ἔχειν· ἡ δὲ, ποιητικὴ, μονονουχὶ δὲ καὶ θεωρητική. πίστει ὧν ὁ Φικιέως μοι δοκοῦντος τῆς τῶν ὅλων ἀρχῆς. πᾶσα γὰρ ἐπιστήμη, διδασκή ἐστι· τὸ δὲ διδασκόμενον, ἐκ προγινωσκομένου. οὐ προσιγνώσκει δὲ ἡ τῶν ὅλων ἀρχὴ τοῖς Ἕλλησιν· οὔτ' ὧν θαλῆ, ὑδωρ ὑποτιθεμένῳ τὸν πρῶτον αἴτιον· οὔτε τοῖς ἄλλοις τοῖς φυσικοῖς τοῖς ἐξῆς· ἐπεὶ καὶ ἀναξαγόρας πρῶτον, ἐπίστησε τὸν νοῦν τοῖς πράγμασιν· ἀλλ' ὅδε ἔτι ὁ ἐπήρατο τὸν ἀξίωμα τὸν ποιητικὸν, δίνους πινὰς ἀνέητους αἰωρουμένων, σὺν τῇ ὕλῃ ἀπραξία τε καὶ αὐτοῖα. διὸ καὶ φησὶν ὁ λόγος, Μὴ ἁπτέτε ἑαυτοῖς διδασκάλου ὑπὲρ τῆς γῆς. ἡ μὲν γὰρ ὑπόληψις, ἐξεῖς ἀποδεικτική· ἡ πίστις δὲ, χάρις ἐξ αἰναποδείκτων, ἐφ' ἃς τὸ καθόλου αἰωρεῖται ζουσα τὸ ἀληθοῦν, ὃ οὔτε σὺν ὕλῃ ἐστὶν, οὔτε ὕλη, οὔτε σὺν ὕλης. οἱ δὲ ἄπιστοι, ὡς ἔοικεν, ἐξ οὐρανοῦ καὶ τῶν ὁράτων πάντα ἔλκυσιν ἐς γῆν, τῇ χειρὶ ἀτειχῶς πίστας καὶ δρῦς ἀπολαμβάνοντες, καὶ τὸν Πλάτωνα· τῶν γὰρ πιστῶν ἐφαπτόμενοι πάντων, ὑπερχύζοντα τοῦτ' εἶναι μόνον, ὅπερ ἔχει προσβολὴν καὶ ἐπαφήν τινα· πάντων σῶμα καὶ οὐσίαν ὁριζόμενοι, πρὸς αὐτοὺς ἀμφισβητοῦντες, μάλα εὐλαβῶς ἄνωθεν ἐξ ὁράτων ἄνωθεν ἀμυδοί τι νοητὰ καὶ ἀσώματα ἀΐδη, βιαζόμενοι τὸν ἀληθινὸν οὐσίαν εἶναι. Ἰδοὺ δὴ, ποιῶ καινὰ, ὁ λόγος φησὶν, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν οὐδὲ οὖς ἤκουσεν, οὐδὲ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέβη· καινῷ ὀφθαλμῷ, καινῇ ἀκοῇ, καινῇ καρδίᾳ, ὅσα ὁρατὰ καὶ ἀκουστὰ, καταληπτὰ διὰ τῆς πίστεως καὶ σωτίσεως, πνευματικῶς λεγόντων, ἀκουόντων, πεπαιδευμένων τε καὶ κυρίως μαθητῶν· ἐν οἷς δοκιμον νόημα, καὶ ἄλλο κίβδηλον, ὅπερ οὐδὲν ὠφέλησεν ἁπτὰ τοὺς ἰδιώτας, οὐ μὴν τοὺς ἐξεταστικοὺς, οἱ ἴσασι μαθόντες τό τε παρακεχαραγμένον καὶ τὸ δόκιμον χωρίζειν καὶ διακρίνειν. οὗτος ὁ ἐξεταστικὸς τῷ ἰδιώτῃ, τὸ νόημα τοῦτο μόνον ὅτι κίβδηλον ἐστὶ, φησί· τὸ δὲ πῶς, μόνος ὁ τεταπιζίτης γνώσεται, καὶ ὁ ἐπὶ τοῦτο ἀλειφόμενος, μαθόντα. Ἀρίστιππος ἦν τὸ ἐπίμετρον τῇ ἐπιστήμῃ κρῖμα ὡς ἀληθὲς, τὸ δι' ἃ πίστιν εἶναι φησί. κυριώτερον ὧν τὸ ἐπιστήμης ἡ πίστις, καὶ ἔστιν αὐτῆς κριτήριον. ἐπικρίνει δὲ ἡ τῶν πίστιν ἡ ἀκασία, ἀσθενὴς οὖσα· ὑπόληψις· καθάπερ ὁ κόλαξ τὸν φίλον, ἢ ὁ λύκος τὸν κύνα. ἐπεὶ δὲ ἡ ἐρῶν ὁ πίθων, ὅτι μαθὼν πινὰ, πιχίτης γέγονε· καὶ ὁ κυβερνήτης, παιδευθεὶς τῷ πίθῳ, κυβερνᾶν δυνήσεται, οὐκ ἀπαρκεῖν λογιζόμενος τὸ βάλεσθαι καλὸν ἡνίοχον κἀγαθὸν, ἀναγκὴ δὴ ἄρα πεφόμενον μαθεῖν· τὸ δὲ πεπεῖσθαι τῷ λόγῳ, ὃν διδάσκαλον ἀνηγορεύσαμεν, αὐτῷ ἐκείνῳ πιστεῦσαί ἐστι, κατ' ἀρχὴν ἀντιβαίνοντα πῶς γὰρ οἷόν τε ἀντιπιστεῦσαι τῷ θεῷ; πίστις πίστεως γνῶσις· γνῶσις δὲ ἡ πίστις, θέσις τινὶ ἀκολουθία τε καὶ ἀντακολουθία γίνεται. καὶ μὴν καὶ ὁ Ἐπίκουρος ὁμάλισε τὸ ἀληθείας ποιήσας τὴν ἡδονὴν, τὸ ὑπολῆψιν εἶναι βεβαίας τὴν πίστιν ὑπολαμβάνει· ὑπόληψιν δὲ δοξοδίδωσιν, ὑπόνοιαν ἐπίτιναργές, καὶ ἐπὶ τὸν ἐναργῆ τὸν πρᾶγμα ἐπίνοιαν· μὴ δυνάσθαι δὲ μηδένα μήτε ζητῆσαι, μήτε ἀπορῆσαι, μηδὲ μὴν δοξάσαι, ἀλλ' οὐδὲ ἐλέγξαι χωρὶς ὑπολήψεως. πῶς οὖν ἂν, μὴ ἔχων τις ὑπόληψιν οὐ ἴφίστα, μάθοι βεῖ οὐ ζητεῖ; ὁ μαθὼν δέ, ἤδη κατέλαβεν ἐπεὶ τὸν ὑπόληψιν εἰ ἦ ὁ μαθὼν οὐκ ἄνω ὑπολήψεως μεμάθηκεν τὰ λεγομένων παραδείκνυσι, αὐτὸς μὲν ὥστε ἔχει τὰ ἀκουστικὰ τῆς ἀληθείας· μακάριος ἦ ὁ λέγων εἰς ὥστε ἀκουόντων· ὡσπερ ἀμέλει μακάριος κἀκεῖνος, ὁ τὰ ἀκουσθῆς. τὸ δὲ κατακούσαι, σωτῆναί ἐστιν. εἰ πίστις ἡ πίστις οὐδὲν ἄλλο ἢ ὑπόληψίς ἐστι βεβαίας βεῖ τὰ λεγόμενα, καὶ

τῦτ' ἀπακηή τι ἄρηται, σωισίς τε πᾶθὼ, οὐ μὼ μαθήσεσθε τὶς ἄνθρωπίνως· ἐπὴ μηδὲ ἕνδε προλήψιος. ἀληθες δ' ἦν ὁν πάλαι, μᾶλλον δεδείκνυται τὸ ὑπὸ τ προφήτου ἠρημένον·
" Ἐὰν μὴ πιεύσητε, οὐδὲ μὴ σωῆτε. τῦτ' καὶ Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος τὸ λογιον παραφρασας,
" ἠρηκεν· Ἐαν μὴ ἔλπηται, ἀνέλπιστον ὃς οὐκ ἐξερήσει· ἀνεξερεύνητον ἐον καὶ ἄπορον. ἀλλα καὶ Πλάτων ὁ Φιλόσοφος ἐν τοῖς Νόμοις, τὸ μέλλοντα μακάριος τε καὶ εὐδαίμονα γήσεσθαι, τῆς ἀληθείας ἐξ ἀρχῆς εὐθυς εἶναι μέτοχον χρῆναι φησὶν, ἵν' ὡς πλεῖστον χρόνον ἀληθῆς ὢν διαβιώη· πιστὸς γαρ. ὁ δὲ ἄπιστος, ὦ φίλον ψεῦδος ἑκάστοις. ὅτῳ δὲ ἀκύσιον, ἄνους ὢν, ἀ ζωον· ἄθ' ἑρπετὸν ἕν ζηλωτόν· ἄφιλος γὰρ πᾶς, ὃ γε ἄπιστος καὶ ἀμαθής. καὶ μή τι τούτῳ σοφίαν βασιλι-
" κὴν ὁ Εὐθυδήμου ἐπικεκρυμμένος λεγε. ὃς γ' ἦν τῷ Πολίτῃ πρὸς λίξιν φησὶ· Ὥστε ἡ τῦ
" ἀληθινῦ βασιλέως ἐπιστήμη, βασιλικὴ· καὶ ὁ τούτῳ κεκτημένος, ἐάν τε ἄρχων, ἐάν τε ἰδώ- 10
" της ὢν τυγχάνῃ, πάντως κατά γε τὸν τέχνην αὐτὸν βασιλικὸς ὀρθῶς προσαγορεύθησεται.
αὐτίκα οἱ ἐς τ Χερσῶν πεπιευκότες, χρησμό τε ἴσασι καὶ λέγονται, ὡς οἱ τῷ ὄντι βασιλικοὶ βα-
141 σιλῆς μεμελήκασιν. ὡς γὸν οἱ σοφοὶ, σοφία ἐσὶ σοφοί· ἐοί νομιμοι, νόμῳ νόμιμοι· ὥτως οἱ Χρι-
σῷ βασιλῆς, βασιλῆς καὶ οἱ Χερσῦ, Χέρσιμοι. ἐθ' ὑπὸ σοῦ, ἐπὶ φίσι σοφῶς· Τὸ μεν ὀρθον
" ἀνθρωπε νόμιμον, ἢ νόμος φύσει ὢν ὁ λογος ὁ ὀρθος, ἐ σὺκ ἐγράμμασιν, ὐδε ἑπίροις. ὅ τε Ελεά-
" της ξένος, τ βασιλικὸν καὶ πολιτικὸν ἄνδρα, νόμον ἔμψυχον ἐπεφαίνε. τοιῦτος δὲ ὁ πληρῶν
μὲν τ νόμον, ποιῶν δὲ τὸ θέλημα τ πατρος· ἀναγεγραμμένος δὲ ἀντικρυς ἐπὶ ξύλου τινος υ-
ψηλῦ, παραδειγμα θείας δρετῆς τοῖς ἱερᾶν δυναμένοις σκοπεῖν. ἐασι δὲ Ἕλληνες τὰς
τ ἐν Λακεδαίμονι ἐφόρων σκυτάλας, νόμῳ ἐπὶ ξύλων ἀναγεγραμμένας· ὁ δὲ ἐμὸς νόμος, ὡς
" ποτάρη, βασιλικός τ ἐσι ἔμψυχος· καὶ λόγος ὁ ὀρθὸς· νόμος ὁ πάντων βασιλεύς, θνα- 20
" τῶν τε καὶ ἀθανάτων, ὡς ὁ Βοιώτιος ἄδει Πίνδαρος. Σπεύσπεπος ὃν τῷ πρὸς Κλεόφωντα
" πρώτῳ, τὰ ὁμοια τῷ Πλάτωνι ἔοικε διὰ τάτε γράφειν· Εἰ δὴ βασιλεία σπουδαῖον, ὅ τι πο-
" φὸς μόνος βασιλεύς, καὶ ἀρχων ὁ νομος, λόγος ὢν ὀρθὸς σπουδαῖος· ἃ καὶ ἐσὶν. τάτοις ἀκόλυ-
θα οἱ Στωικοὶ Φιλόσοφοι δογματίζουσιν, βασιλείαν, ἰσηγορίαν, προφητείαν, νομοθετικὴν,
πλῦτον, κάλλος ἀληθινόν, εὐδοξιαν, ἐλευθερίαν, μόνῳ προσήκοντες τῷ σοφῷ· ὁ δε, δυσυρε-
τος πάνυ σοφὸς καὶ πρὸς αὐτὸν ὁμολογῆσαι. πάντα τοίνυν τὰ προκειμένα φαίνε πρὸς
Μωυσέως δ μεγάλου, ἐπὶ τὰς Ἑλλήνας διδασκάλους δόγματα· πάντα μεν ὧν τῷ σοφῷ ὑπάρ-
" χειν διὰ τάτων διδάσκει, Καὶ διότι ἠλέησέν με ὁ θεός, ἔστι μοι πάντα. ἰσοφιλὴς δὲ αὐτὸν μιμῦ-
" μενος, Θεὸς Ἀβραὰμ, θεὸς Ἰσαὰκ, θεὸς Ἰακώβ. ὁ μὲν δὴ, φίλος αὖ πάτριος κεκλημένος εὑρέ-
σκε ὁ δε, Ὁρῶν τ θεον, ματαιομασμὸν δείκνυ· πάντα Ἰσαὰκ, ὡς καθαριωμένον ἱερεῖον 30
ἀληθορήσας. ἐξελέξατο ἑαυτῷ, τυπικόν τι μένον ἡμῖν οἰκονομίας σωτηρίου. περὶ τ Ἑλλησιν
ἀδεπὴ ὁ Μίνως ἐννεώρους βασιλεὺς, ὁαρίζεις Διός· ἀκηκόασιν αὐτῶν ὅπως πόλε μὴ Μωυσέως
διελέγετ' ὁ θεος, ὡς ἐν τις λαλήσῃ πρὸς τ ἑαυτῦ φίλον. ὧν δ' ἦν ὁ μὲν Μωυσῆς, σοφὸς, βασι-
λευς, νομοθέτης· ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἐπιστρεφόμενος πᾶσαν ἀνθρωπίνην φυσιν· καλὸς μὲν, ὡς ἀγα-
πᾶσθαι μόνος πρὸς ἡμῶν, τὸ καλὸν τὸ ἀληθινὸν ἐπιποθέσθαι· ὧν γὸν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν. βασι-
λεὺς ἢ ἐπὶ πάντων ἀπήρτισε, καὶ ὑπὲ Ἰουδαίων ἀπιστούντων καὶ ἀγνοούντων ἀναγορεύο-
μεν, καὶ πρὸς αὐτῶν προφητῶν ἀνακηρυττόμενος δείκνυ· πλουσίους δὲ ἐς πᾶν, ὡς
πᾶσιν τῷ γῷ, καὶ τὸ ὑπὲρ γῆς καὶ ὑπὸ αὐτὸν χρυσίον, ὑπερφάνησαν σὺ καὶ δοξῃ πᾶσῃ
δίδομενα αὐτῷ πρὸς τὸ ἀντικείμενον. τί δῆ λέγω, ὡς μον ὁ χειρίσοφος, ὁ μέν ἐπισήμων
τῆς τ θεοῦ ἡγεμονίας; βασιλεὺς ἡρώιης, Μελχισεδὲκ, ὁ πάλαι ἱκανώτατος ἀφηγεῖσθαι 40
τ ἀνθρώπων γῆμας. νομοθέτης δὲ, ὡς αι δίδυες τ νόμον ἐν τῷ στόματι τῶν προφητῶν· πῶ
πεπαίκασι καὶ μή, σαφίζεσθαι ἐντυλλόμενος τι καὶ διδάσκων. τίς δ' ἂν τάτε εὐγνώμων, ἔμενος
πατέρ ὁ θεὸς; Φίλος δὴ καὶ Πλάτωνα τῆς αὐτῆς ἐπιβάλλομαι παραιρησώμεθα δογματων·
" πλουσίους μεν τὸν σοφὸν ἀρκεῖν ἐν τῷ φαίδρῳ· Ὦ φίλε Πάν, λίγων, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῆδε θεοί·
" δοίητέ μοι καλῷ γήσεσθαι τὰνδοθεν· ἔξω δὲν ὅσα ἔχω, τῆς ἐντὸς ἦναί μοι φίλα· πλουσιον δὲ
" νομίζοιμι, τὸν σοφον. καπεμεμφόμενος δὲ ὁ Ἀθηναῖος ξένος, τῶν οἰομένων πλουσίους ἦναι τους
" πολλα κεκτημένους χρήματα, ὧδε λέγε· Πλουσίους δ' αὖ σοφίαν εἶναι κἀκεῖνος, ἀδωσάζον·
" ὡς γε δὴ πλουσιους οἱ πολλοι καπελίγουσι· λεγουσι δὲ τὺς κεκτημένους ἐν ὀλίγοις τ ἀνθρώπων,
" πλείστου νομισμα ἄξια κτηματα· ἃ καὶ κακὸς τις κέκτηται. Τῦ πιστῦ ὅλος ὁ κόσμος τῶν
" χρημάτων. ὁ Σολωμων λέγε· Ὃ δὲ ἄπιστος, ὐδὲ ὁλος. Πιστὸν ὧν πολλῷ μᾶλλον τῇ χρυσῇ, λε- 50
" γώτη. ἡδέως κἀμηλον διὰ τρυπήματος βελόνης διελεύσεσθαι, ἢ πλούσιον φιλοσοφῶν· μακα-
ρίζει δ' ἔμπαλιν τους πένητας, ὡς σωῆναι Πλάτων, λίγων, Πενίαν δὲ ἡητέον, ἐ τὸ τῷ εὐσίαν

ἐλάττω

ἐλάττω ποιῶν, ἀλλὰ τὸ τὴν ἀπληστίαν πλείω· ἡ γὰρ ποτὲ ἡ ὀλιγοχρηματία, ἀλλ' ἡ ἀπληστία· ‹‹
ἧς Φρεσὶ δὲ ὁ ἀγαθὸς ὢν, καὶ πλούσιός γ' ἂν εἴη ὃν τῷ Ἀλκιβιάδῃ, δυλεσπεῖς μὲν πλα- ‹‹
κίαν προσαγορεύει, ἐλάβερος πεῖς δὲ τὴν δειλίαν. Ἄρα, φησὶν, ἀφ' ὑμῶν τὸ βαρὺ ζυγὸν, ‹‹
καὶ λάβετε τὸν πρᾶον, ἡ χρηστὴ φησὶ· καθάπερ καὶ οἱ ποιμένες δούλιον καλοῦσι ζυγόν. καὶ τὸ, ‹‹
Ἐπαθλητὴς τῶν ἁμαρτίας ὑμῶν, τοῖς προφητευομένοις πρόσθεν. Πᾶς μὲν οὖν ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, ‹‹
δοῦλός ἐστιν· ὁ δὲ δοῦλος, ἐν μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ τὸν αἰῶνα· ἐὰν δὲ ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ‹‹
ἐλεύθεροι ἔσεσθε, καὶ ἡ ἀληθὴς ἐλευθερώσει ὑμᾶς. καλὸν δ' οὖν αὖ καὶ τὸ φεύγειν, ὁ Ἀθηναῖος ‹‹
ξένος ὠδί λέγει, ὡς ἐπὶ δυσχερείᾳ ἴσως τὰς δικαίας, ἂν καὶ πυκνώσωσι εἰς αἰσχρὰ πρόσω- 142
μαλα· κατὰ γὰρ τὸ δικαιότατον ἦθος, τοῦτ' ἂν καλῶς ἔχοι ἀγαθὸν εὑρεῖν ἀνδρῶν εὐτυχῆ, πλημ- ‹‹
μελῶς δὲ ζῆν λέγω. Καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἐκλεκτὸν παρὰ πᾶσαν τὴν ἡμῶν τῶν αἱρέσεων λοιμώ, ἡ ‹‹
προφητεία προηγόρευσεν. Πλάτων δὲ βασιλέα τὸν φρόνιμον ἐν τῷ πολιτικῷ καὶ πρόσκη- ‹‹
ται ἡ λέξις. τούτων δὴ ὑποδεδειγμένων, ἀναδραμώμεν αὖθις ὅπου τὸ πιστὸν λοιπόν. καὶ ‹‹
μὴν μὴ πάσης ὑποδοχῆς ὁ Πλάτων, ὅτι πίστως χρεία παντοχῶ. ὧδε πως περιφέρεται, ἑνούμενον ‹‹
ἅμα τῷ ἑρμηνεῖ· Πίστις μὲν γὰρ καὶ γνώμης ἐστὶ κρίσεσιν οὐκ ἄνευ λόγου, ἀλλὰ ξυμπάσης ὀρεκτι- ‹‹
μαχητικοῦ δὲ καὶ ἐθελοντὴ ὑποθήκην ἐν πολέμῳ τῶν μισθοφόρων εἶναι πάμπολλα· ἂν ‹‹
πλῆσι γένωνται θρασεῖς καὶ ἄδικοι, ὑβρίσεί τε καὶ ἄφρονες, ἐκπλὴν ὀλίγων μάλα ὀλίγων. ἐὰν ‹‹
δὴ τοῦτο ἐρθῶς λέγηται, πᾶς νομοθέτης, οὗ καὶ σμικροῦ ὄφελος, παρὰ τὸν μεγίστου δεῖται τοῦ ‹‹
ὑποδεῖσθαι, μάλιστα σκληροὺς τοὺς νόμους. αὐτὴ δὲ ἐστὶ πίστις· ἧς κατὰ πάντα καιρὸν χρῄζομεν. ‹‹
ὃν τρόπον καὶ παντὶ πολέμῳ, κἂν τῷ ἄλλῳ σύμπαντι βίῳ· συλλαβοῦσα γοῦν ἔοικε τὰς ἄλλας ‹‹
ἀρετὰς ἔχειν· τοῦ δὲ ἄρξειν, οὐδ' ὁπωστιοῦν· οὐ γὰρ πέφυκεν διηγεῖσθαι τούτων. ἐν- ‹‹
ῥίζη δὲ πρὸς ἀλλήλους ἅμα καὶ φιλοφροσύνη, τὸ κράτιστον. ἐκ δὴ τούτων καταφαίνεται μει- ‹‹
ζόνως μὲν ἰσχὺν τὸ ἐρᾶσθαι ἔχειν, κατὰ Πλάτωνα· μειζόνως δὲ ἀρετῶν μήτηρ, ἡ πίστις. ἀκόπως ἂν
ἄρη) παρὰ τῷ Σολομῶντι, Σοφία ἐστὶ σύμβολα πίστεων· ὅπου καὶ Ξενοκράτης ἐν τῷ περὶ φρονή- ‹‹
σεως, τὴν σοφίαν ὑπερτίθεται τῶν πρώτων αἰτίων καὶ τῆς νοητῆς οὐσίας εἶναί φησι· τὴν φρό-
νησιν ἡγεμόνα διδοῦσι· τὴν μὲν, πρακτικήν· τὴν δὲ, θεωρητικήν· ἡ δὴ σοφία ὑπάρχειν ἀνθρωπίνη. διόπερ ἡ μὲν σοφία, φρονήσεως· οὐ μὴν πᾶσα φρόνησις, σοφία. δείκνυ) γὰρ
τῆς τῶν ὅλων ἀρχῆς ὑπόμνησιν ποιή, ἀλλ' οὐκ ἀπόδειξιν εἶναι. καὶ γὰρ ἀπορεῖ τοὺς μὲν Πυθα-
γορείους τὸ Σαμίου ζηλωτὰς, τῶν ζητουμένων τὰς ἀποδείξεις παραιτουμένους, τὸ Λῦπος εἰ-
πεῖν ἠνάγκαζε, καὶ πιστὴν ἀρκεῖσθαι μόνῃ τῇ φωνῇ πρὸς τὴν βεβαίωσιν ὧν ἀκούσασι· τοὺς δὲ
τῆς ἀληθείας φιλοθεάμονας, ἀπιστῶν ὑπολαμβάνει ἀξιοπίστως διδασκάλῳ τῷ μόνῳ σωτῆρι
θεῷ, βασανίσας τῶν λεγομένων ἀπάτην παρ' αὐτοῦ· ὁ δὲ, Ὃ ἔχων ὦτα ἀκουέτω, ἀκουέτω, λέ- ‹‹
γει. καὶ ἵνα οὕτω; Ἐπίχαρμε ἀπάτω· Νᾶες ἐσσί, νᾶες ἀκμήν· πάντα, κωφὰ καὶ τυφλά. ‹‹
ἀπίστους εἶναί φησιν ὑπὸ Φῶν Ἡράκλειτος φησίν· Ἀκοῦσαι οὐκ ὑπομένουσι, οὐδὲ λέγειν ὡς ‹‹
φιλεῖ πεφύκασι παρὰ Σολομῶντι, Ἐὰν ἀκροᾶσῃς ἀκούειν, ἐνδιδῷ· καὶ ἐὰν κλίνῃς τὸ ‹‹
οὖς σου, σοφὸς ἔσῃ. Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; Ἡσαΐας φησίν. Ἡ μὲν οὖν πίστις, ἐξ ἀ- ‹‹
κοῆς· ἡ δὲ ἀκοὴ, διὰ ῥήματος Θεοῦ, φησὶν ὁ Ἀπόστολος. πῶς ἂν οὖν παρακαλέσαν), ὡς εἰ οὐκ ‹‹
ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν, οὓς οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσουσι, χωρὶς κηρύσσοντος; πῶς ‹‹
δὲ κηρύξουσιν, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γεγραπται· Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων ‹‹
τὰ ἀγαθά; ὁρᾷς πῶς ἀνάγκη τὴν πίστιν διὰ ἀκοῆς, καὶ τὴν ἀποστόλων κηρύξεως, ἐπὶ τὸ ῥῆμα ‹‹
κυρίου, καὶ τὸν υἱὸν δὲ θεοῦ; ἀδύνατον σωίεμεν ἀποδεῖξαι εἶναι τὸ ῥῆμα κυρίου. ὥσπερ οὖν τὸ σφαιρί-
ζειν, οὐκ ἐκ δὲ τοῦ τύχην πέμπειν τὴν σφαῖραν ἤρτηται μόνον, ἀλλὰ καὶ δὲ εὐρυθμίας ἀποδε-
χομένην προσδεῖται αὐτῷ, ἵνα δὴ τοῦ νόμους τὰς σφαιρικὰς τὸ γυμνάσιον ἐκπλήττῃ· οὕτω καὶ τὴν
διδασκαλίαν ἀξιόπιστον εἶναι συμβαίνειν, ὅτ' ἂν ἡ πίστις τῶν ἀκροωμένων, τύχην λαμβάνῃ, ὡς ἐπὶ τὰ
ὑπάρχουσα φυσικὴ, πρὸς μάθησιν συλλαμβάνει. σωτηρίαν δὲ ἡ γνῶσις ὑπάρχουσα, πρὸς
τὴν τῶν πραγμάτων καταβολήν· οὐ γὰρ τῆς δόξης παρέδοσαν ὁ Θεὸς τοῖς, ἄνω τῆς τὰ μαθήμα-
τα παραδοχῆς· οὐ μὴν προφητείας, οὐ τῆς τῶν ἀκουόντων εὐπιθείας μὴ παρούσης.
καὶ γὰρ ἡ καρδία ἡ ξηρὰ, ὁπόταν δέχεσθαι τὴν δωρεὰν τὴν καυσικήν, ἐπόμβρον ἐκπί-
πτει) καὶ ἡ λύπη ἡ θρυλλουμένη, ἕλκει τὸν σίδηρον ἅμα συγχύσεως· ὥσπερ καὶ τὸ δάκρυον τὸ
σήμερον ὑπαγάπα ἡ καρδία, καὶ τὸ ἡλεκτρον ἡ ἀχυρμιὰς ἀνακινεῖ· πάθη) ἢ αὐτὴς ἡ ἐλ-
πόμενα, ἀρρήτως ἐλπόμενα πνεύματα, οὐχ ὡς ἄπατα, ἀλλ' ὡς σωτήρια. διπλοῦν πως ὄντος
τὸ τῆς κακίας ἦθος· τὸ μὲν, μὴ ἀπάτης καὶ τὸ λανθάνειν· τὸ δὲ, μὴ βίας ἄγοντος ἐκ φρό-
νησις· ὁ θῶς λογος κίκραγμα, πάντως συλλήβδην καλῶν· ἁδὼς μὲν καὶ μάλιστα τὰς μὴ πά-

θησομένους· ἔμοιγε δ' ἔν, ὅτι ἐφ' ἡμῖν τὸ πείθεσθαί τι καὶ μὴ, ὡς μὴ ἔχειν ἄγνοιαν προφασί-
141 ζεσθαί τινας, εἰκαίαν τὴν κλῆσιν πεποίηται, τὸ κατ' δύναμιν ἡμῶν ἑκάστου ἀπαιτῶν. τοῖς μὲν γὰρ, ὁμοῦ τῷ θέλειν καὶ τὸ δύνασθαι παρεῖναι· ἐκ παντὸς τοίνυν τοῦτ', καὶ κεκαθαρμένοις· οἱ δ', οὐκ ἔτι δύνανται, τὸ βούλεσθαι ἤδη ἔχουσιν. ἔργον δὲ τὸ μὲν βούλεσθαι, ψυχῆς· τὸ πράττειν δὲ, οὐκ ἄνευ σώματος. οὐδὲ μὴν τῷ τίλει παραμυθεῖται μόνῳ τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ τῇ ἑκάστου κρίσει προαιρέσει, ἣ ῥᾳδίως εἵλετο, ἢ ἐφ' οἷς ἥμαρτηνται μετενόησεν, ἀπαίσιον ἔλαβεν ἐφ' οἷς ἔπαισεν καὶ μετέγνω, ὅπερ ἐστὶ, μετανοῦσα ἔγνω. βραδεῖα χάρ γνῶσις, μετάνοια· γνῶσις δὲ, ἡ πρώτη ἀναμαρτησία. πίστις δ' ἂν καὶ ἡ μετάνοια κατορθώματα· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσῃ ἁμάρτημα ἔναι ᾧ προσκαθῆκε, οὐδὲ μεταθήσεται· κἂν μὴ πιστεύσῃ, κολάσει μὲν ἑαυτὸν τῷ πλημμελοῦντι, σωτηρίαν δὲ τῷ κλῃδουχῷ τῶν πλάνης βιεῦνται, οὐδ' ὅτως μεταβαλεῖται. ἡδὴ δὲ καὶ ἡ 10
ἐλπὶς, ἐκ πίστεως συνίστηκεν. ὁρίζονται γοῦν οἱ ἀπὸ Βασιλείδου, τῷ πίστει, ψυχῆς συγκατάθεσιν πρός τι τῶν μὴ κινδύνων ἀλλοτρίων, ἀλλ' ἐπὶ μὴ παρεῖναι. ἐλπὶς δὲ, προσδοκία κλήσεως ἀγαθοῦ. πρὸ δὲ τοῦ ἀγάπη τῷ προσδοκᾶν ἔναι· πίστις δὲ, ὁ ἀπαραβάτως τηρητὸς τῶν ἐγχειρισθέντων· ἐγχειρίζονται δὲ ἡμῖν οἱ θεῖοι θεοῦ λόγοι· καὶ οἱ θεῖοι λόγοι αἱ ἐντολαί, αἷς τῇ κατασκέψει τὰ παρεγχειλήματα. οὗτός ἐστιν ὁ δοῦλος· ὁ πιστὸς, ὁ πρὸς τὸν κύριον ἐπαινούμενος. ἐπὰν δὲ εἴπῃ, Πιστὸς ὁ θεὸς, ὃν ἀποφαινόμενον πιστεύειν ἄξιον, μιμοῦ· ἀποφαίνεται δὲ ὁ λέγων αὐτὸς, καὶ αὐτὸς αὐτὸν πιστὸς ὁ θεός. πῶς οὖν, ἐκ τοῦ πιστεύειν ὑπολαμβάνειν ἐστὶ, βεβαίαν παρ' αὐτῶν οἱ φιλόσοφοι νομίζουσιν; οὐχ ἁπλῶς, ἡ ἐκούσιος προαποδείξεως συγκατάθεσις, ἀλλὰ συγκατάθεσις ἰσχυρῷ τινί. τίς δ' αὖ ἐστὶν δυνατώτερος θεοῦ; ἡ δὲ ἄπιστία, ὑπόληψις τοῦ 20
αὐτοκατακρίτου ἀποφατική· καθάπερ ἡ δυσπιστία, ἕξις δυσπαράδεκτος πίστεως. καὶ ἡ μὲν πίστις, ὑπόληψις ἑκουσία, καὶ προλήψεως εὐγνώμονος προσκατάληψις· προσδοκία δὲ, δόξα μέλλοντος· ἡ δὲ τῶν ἄλλων προσδοκία, δοξασία ἀδηλου· πεποίηκεν δὲ, ἀβέβαιος βεβαία πρέπουσα. διὸ πιστεύομεν, ὡς καὶ πεπιθέντες ὦμεν εἰς δοξαν θείαν καὶ σωτηρίαν· πεπιθόμενοι δὲ τῷ μόνῳ θεῷ ἐν γνώσομεν ὅτι εὖ παρεδόθημεν καλῶς ἡμῖν ἐπηγγελμένα, καὶ δι' αὐτοῦ πεποιημένα καὶ δεδωρημένα ὑπ' αὐτοῦ ἡμῖν εὐκαίρως. εὔκαιρα δέ ἐστι, βούλησις ἀγαθῶν ἑτέρων, ἔνεκεν αὐτοῦ ἐκείνου. ὁ μὲν γάρ ἐστιν αἰώνιος· εἰς ἡμᾶς δὲ ἡ εὐπρέπεια καὶ ἡ παρὰ τοῦ κυρίου εὐμένεια καταλήγει. εὔκαιρα θεία οὖσα, καὶ εὔκαιρα πρὸς τὸ ὑπεῖκον οὖσα. ἡ δὲ τῷ Ἀβραὰμ πίστις πολὺ ἐλέχθη εἰς δικαιοσύνην· πίστιμα δὲ Ἀβραὰμ, ἡμᾶς, δι' ἀκοῆς καὶ ἡμῖν πιστόν.
,, Ἰσραηλίτου γὰρ ἡμᾶς, εἰ μὴ διὰ σημεῖον, δι' ἀκοῆς δὲ εὐπίθεις. διατοῦτ', Εὐφράνθητι στεῖρα, ἡ
,, οὐ τίκτουσα· ῥῆξον καὶ βόησον, φησὶν, ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον, ἢ 30
,, τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. εὐλογήσας γὰρ τὸν λαὸν, ἵνα πολυπλασιασθῇ τὸ σπέρμα σου ὡς τὰς
,, σκιὰς τῶν πατέρων. καὶ δὴ αἱ αὐτοῦ μονογενεῖς τῆς προφητείας ἡμῖν τε αὖ τῆς πατριάρχας
,, καταγγέλουσιν, ὡς ἀμφοῖν τὴν Ἀλήθειαν δείκνυσιν ὁ θεός. ὅτι Φέρει γοῦν σε Σίων, καὶ
,, Εκληρονόμησας τὸν Ἀλήθειαν τοῦ Ἰσραήλ, τῇ ἐξ ἐθνῶν κλήσει, λέγων, τῇ στείρᾳ ποτὲ τούτου τοῦ
,, ἀνδρος, ὃς ἐστιν ὁ λόγος, τῇ ἐρήμῳ πρότερον τοῦ νυμφίου. Ὁ δὲ δίκαιος, ἐκ πίστεως ζήσεται, τῆς 40
κατὰ τὸν Ἀλήθειαν καὶ τὰς ἐντολὰς· ἐπειδὴ δύο αὖται, ἐνόμαζε καὶ χρόνῳ καθ' ἡλικίαν καὶ προκοπὴν οἰκονομικῶς διδομένας, δυνάμει μιᾷ οὔσας· ἡ μὲν, παλαιὰ· ἡ δὲ, καινὴ. Ἀλλ' ὑπὲρ
,, ἑνὸς θεοῦ χορηγοῦντος ἡ κατὰ τὸν Ῥωμαίους ἁπλῶς λέγει· Δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ
,, ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν τὴν μίαν, τὴν ἐκ προφητείας εἰς εὐαγγέλιον πε-
,, πληρωμένην, δι' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου διδάσκων σωτηρίαν. Ταύτην, ἔφη, παρεπήγνυμεν τὴν πα-
,, ραγγελίαν, πίστιν Τιμόθεε, καὶ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας· ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς
,, τὴν καλὴν στρατείαν, ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν· ἣν τινες ἀπωσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν
,, ἐναυάγησαν· ὅτι τὴν θεοθεν ἠκουσαν συνείδησιν, ἀπίστως κατεμίαναν. ἦκεν δ' ἐκ τοῦ πρόχειρον τὴν πίστιν Ἀλήθειαν, ὡς εὐκολόν τι καὶ πανδήμου, καὶ πρὸς ἅπαντων τυγχάνειν. ἐπὶ γὰρ ἀνθρώπινον ἐπὶ τὸ ἐπιτήδευμα, ὡς Ἕλλησιν ὑπέλαβεν, κἂν ἀπίσῃ· ἐπὶ δὲ αὖξει, οὐκ ἔστιν ἔνθα οὐκ ἔστιν. φημὶ πίνυν τὴν πίστιν, ἔτι ὑπὸ ἀγάπης ἠμελωθῇ, ἐπὶ δὲ ὑπὸ φόβου, ἢ φασὶν εἰ κατήγοροι, θεὸν πεῖναι· μήτε ὑπὸ ἄλλης φιλίας κοσμικῆς Ἀλήθευομένην, μήτε ὑπὸ φόβου παρύν-
144 τος Ἀλήθυομένην. ἡ μὲν γὰρ ἀγάπη, τῇ πρὸς τὴν πίστιν φιλίᾳ, τὰς πίστεις πιεῖ· ἡ δὲ πίστις, ἔδρασμα ἀγάπης ἀντιπάγα τὴν εὐποιίαν· ὅτε δὲ τῷ νόμῳ παιδαγωγὸς φόβος, ἀφ' ὧν πιστεύει, καὶ φόβος ἔναι πιστεύεται. ἐπεὶ δὲ τῷ ἐνεργεῖν τῷ ἔναι δείκνυται· ὁ δὲ μέλλων καὶ ἀπόλλων, οὐχὶ δὲ ἐνεργῶν, καὶ πρὶν πίστεύειν, καὶ τὸ ἔναι πιστεύμενος, ἐκ αὐτὸς τ' πίστεως γνωστικὸς, ἔγκρατὴς αὐτῆς ἀξιόπιστος ἔναι δοκιμασθείς. Θεία πίνυν ἡ ποιὰ μετάβολή, ἐξ ἀπιστίας

πιστὸν

πρὸν τι ῥῴμενον, καὶ τῇ ἐλπίδι κ τῷ φόβῳ πιστεῦσαι. καὶ δὴ ἡ πρώτη πρὸς σωτηρίαν νεῦσις, ἡ πίστις ἡμῖν αὐαφαίνη· μιᾷ δὲ φόβος τε καὶ ἐλπὶς καὶ μετάνοια· σὺν τε ἐγκρατείᾳ κ ὑπομονῇ προκόπτουσα, ἄγουσιν ἡμᾶς ἐπὶ τὰ ἀγάπην, ἐπὶ τὰ γνῶσιν. ἐκ τοίνυν ὧν ὁ ἐπίσκοπος Βαρνάβας, ΑΦ᾽ ὧ, φησὶν, ἔλαβον μέρος, ἐπιτάδασα κατὰ μικρὸν ὑμῖν πέμψω· ἵνα μὴ τ πίστως ὑ- μῶν τελείαν ἔχητε καὶ τὴν γνῶσιν. τ μὲν ἐν πίστως ἡμῶν ἐστιν οἱ συλλήπτορες, φόβος καὶ ὑπο- μονή· τὰ δὲ συμμαχοῦντα ἡμῖν, μακροθυμία καὶ ἐγκράτεια. τούτων ἐν, φησὶ, τὰ πρὸς τ κύριον, μενόντων ἀγῶς, σὺν δὲ φαίνοιτο αὐτῆς σοφία, σύνεσις, ἐπιστήμη, γνῶσις. στοιχείων γ᾽ ἐν τῆς γνώσεως τ σεσημειώσεων δεῖται, στοιχειωδεστέραν εἶναι συμβέβηκε τὴν πίστιν, ἥτις ἀναγκαίαν τῷ γνωστικῷ ὑπάρχουσαν, ὡς τῷ κ τ κόσμον πόδε βιοῦν, πρὸς τ ζῆν τ αἰώνιον. ὡς δ᾽ ἄνευ τῶν τεσσάρων στοιχείων οὐκ ὅστι ζῆν, ὡσ᾽ ἄνευ πίστως γνῶσιν ὑπακουσθῆναι. αὕτη τοίνυν κρηπὶς ἀληθείας. εἰ δ τὸν φόβον καταγορεῦσιν, καταμέχουσι τ νόμου. εἰ δ τὸν νόμον, δῆλόν που ὡς καὶ τ διδόντα τὸν νόμον θεόν. τρία γὰρ τῶν τε ἐξ ἀνάγκης ὑφίστηκεν παρὰ τ ὑποκείμενον, ὁ διοικῶν, ἡ διοίκησις, τ διοικούμενον. εἰ γ᾽ ἔν καθ᾽ ὑπόθεσιν ἐξείλοιεν τ νόμον, ἀνάγκη δήπου ἔκα- σον, ὃς ἄρα ὑπὸ ἐπιθυμίας, ἡδονῇ χαριζόμενον, ἁμιλλᾶν μὲν τ καλῶς ἔχοντος, ὑπερφρο- νεῖν δ τὸν θεὸν, ἀσεβεῖν δ ἅμα κ ἀδικεῖν ἀδίως, ἀποστερήσαι τ ἀληθείας. ναὶ, φασὶν, ἄλο- γος ἐκκλισις ὁ φόβος ὅτι, καὶ πάθος. τί σὺ λέγεις; κ πῶς ἂν σωίζοιτ᾽ ἄτερ ὁ ὀργ, ἀλλ᾽ λόγῳ δοθείσης μοι τ ἐντολῆς· ἐντολὴ δ ἀπαγορεύει τ φόβον, ἐπαρτῶσα ἀλλ᾽ παιδευσαι τ ὕτως ἐπιδεχόμενον νυθετεῖσθαι. ὑ πίνυν ἄλογος ὁ φόβος· λογικὸς μὲν ὖν· πῶς γὰρ οὔ; παραινῶν, Οὐ φονεύσεις, Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐ ψευδομαρτυρήσεις. ἀλλ᾽ ἐπὶ σοφίζοη τὸ ὀνόματος, εὐλάβειαν καλύπτων οἱ Φιλόσοφοι τ τῶ νόμου φόβον, εὔλογον ὄντων ἐκκλισιν. ὀνοματομάχους τούτους οὐκ ἄπο τρόπου ὁ φασκλίτης ἐκάλει Κριτόλαος. ἀσεβεία μὲν ὖν ἤδη κ καλλίστη πίφηνε τῆς ἐγκαλοῦσιν ἡμῖν ἡ ἐν πλῇ, ὀνόματος ἐναλλαγῇ νοηθεῖσα. ἡ ὖν εὐλάβεια, λογικὴ δείκνυ δ᾽ βλά- βεια ἔκκλισις ἔσα. ἐξῆς ἡ μετάνοια τῶν πεσημαρτημένων φύη· Ἀρχὴ γὰρ σοφίας, φόβος κυρίου· σύνεσις δ, ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς πίστιν αὐτῷ. τῷ σοφίαν λέγει πίστιν, ἣ ὅστι φόβος θεοῦ, ἐδοσποιῶν ἐς σοφίαν. ἐπὶ δ ὁ νόμος φόβον ἐμποιητικὸς, ἀρχὴ σοφίας γνῶσις νόμου· καὶ οὐκ ὅστιν ἄνευ νόμου σοφὸς. ἄσπερ οὖν πίνυν οἱ παραιτούμενοι τ νόμον· ὧ ἔπιτα ἀθέους αὐτοὺς λογίζεσθαι. παιδεία δ, ἀρχὴ σοφία. Σοφίαν δ καὶ παιδείαν ἀσεβεῖς ἐξωθενήσασιν, λέγει ἡ γραφή· τίνα δὲ τὰ φόβητρα ὁ νόμος καταγγέλλει, θεασώμεθα. ἐ μὲν τὰ μεταξὺ ἀρετῆς κ κακίας, οἷον πενίαν καὶ νόσον, καὶ ἀδοξίαν καὶ δυσχέρειαν, καὶ ὅσα παραπλήσια· ταῦτα μὲν καὶ οἱ κ πόλιν νόμοι προτείνοντες, ἀπαγορεύοντα· καὶ τοῖς ὁκ εἰθισμένοις τρία χρὴ τῶν ἀγαθῶν ἐσηγμένοις, καὶ τὰ τούτων ἐναντία λογιζομένοις εἶναι κακά, ἀρμόνι ἤδε ἡ δέξα· ἡμῖν δ ὁ θεὸς νόμο· τὰ τῷ ὄντι κακὰ ὑποφυγὼν προσλάβῃ, μοιχείαν, ἀσέλγειαν, παιδεραστίαν, ἀγνοιαν, ἀδικίαν, νόσον ψυ- χῆς ἡγιαλον· ἐ τ ἀλαλύσια ψυχὴν ὑπὸ σώματος, ἀλλὰ τ ἀλαλύσια ψυχὴν ὑπὸ ἀληθείας· δεινοὶ γὰρ κ φοβεραὶ τῷ ὄντι κακίαι αὗται, καὶ αἱ ὑπὸ τούτων ἐνέργειαι. ἐ μὲν ἀδίκως ἐκτείνοσ δίκτυα πίρωσιν οἱ χρησμοὶ οἱ θεῖοι· αὐτοὶ γὰρ αἱμάτων μετέχοντες, ἡσσωμένοις ἑαυ- τοῖς κακά. πῶς ὖν ἐπὶ σὺκ ἀγαθὸς ὁ νόμος πρὸς τινων αἱρέσεων λέγεται, ἀπεδεομένων τὸν ὑποτύπωσιν λέγοντα, Διὰ γὰρ νόμου γνῶσις ἁμαρτίας; πρὸς ὃς φαμὲν, Ὁ νόμο σὺκ ἐποίησεν, ἀλλ᾽ ὑδειξεν τῇ ἁμαρτίαν· προσλάβας γὰρ ἀ ποιητὸν, ἤλεγξε τ μὴ ποιητόν. ἀγαθὸς δ, τ μὲν σωτήριον ἐκλιδάξας, τ δ᾽ ὀλητήριον ἀπιδεῖξας· καὶ τῷ μέν, χρήσιμα συμβουλεύσας· τὸ δ, ὑπο- φυγεῖν κελεύσας. αὐτίκα ὁ ἀπόστολος, ὃν ἐ σωίσαι, γνῶσιν ἔφησεν ἁμαρτίας ἀλλὰ νόμου πεφα- νερῶσθαι, ἐχὶ ὑπάρχειν ἐληφέναι. πῶς σ᾽ ὁκ ἀγαθὸς ὁ παιδεύων νόμο, ὁ παιδαγωγὸς εἰς Χριστὸν δοθεὶς, ἵνα δὴ ἀπιστρέψωμεν ἀλλ᾽ Φόβου παιδευτικῶς κατορθωόμενοι πρὸς τὸν ἀλλ᾽ Χριστοῦ τελείωσιν; Οὐ βέλομαι φησὶν, τ ἡγιαλον τῷ ἁμαρτωλῷ, ὡς τὸν μεῖζονα αὐτ. μει- ζονα δὲ ἐντολὴ ποιεῖ, κωλυτικὴν μὲν τ μὴ ποιητόν, ἐπαγγελτικὴν δὲ τῶν ἐυεργετῶν. ἡγι- αλον, εἶπεν, τὸν ἄγγελον λέγει· καὶ ὁ ἐγγὺς κυρίου, τηλοῦ μασίγων· ὁ σωιγγίζων δηλονότι τῇ γνώσει, κινδύνων, φόβων, αὐλῶν, θλίψεων, ἀλλ᾽ τ πόνον τ ἀληθείας ὑποτλαύει· ὡς γὰρ πεπαιδευ- μένος, σοφὸς ἀπέβη· κ διασώθη ὑπὸ καύματος, ὡς νενόμωκ. ὡς δὲ νενόμωκ, δίξει ἐντολάς. κ Βαρνάβας ὁ ἐπίσκολος, Οὐαὶ οἱ σωυτοὶ παρ᾽ ἑαυτοῖς, καὶ ἐνώπιον αὐτῶν ἐπιτήμονες, σοφοὶ ἔξας, ἐπήγαγε· Πνεύματικοὶ γενώμεθα, ναὸς τέλειος τῷ θεῷ· ἐφ᾽ ὅσον ἐστιν ἐφ᾽ ἡμῖν, μελετῶ- μεν τὸν φόβον τοῦ θεοῦ, καὶ φυλάσσειν ἀγωνιζώμεθα ἔντολὰς αὐτ· ἵνα ἐν τοῖς δικαιώ- μασιν αὐτ εὐφρανθῶμεν. ὅθεν, Ἀρχὴ σοφίας, φόβος θεοῦ, θέως λέλεκται. ἐνταῦθα οἱ ἀμφὶ τ Βασιλείδην, τοῦτ᾽ ἐξηγέμενοι τὸ ῥητὸν, αὐτὸν φασὶν ἄρχοντα, ὑπακούσαι τῷ φάσιν ἔ ἀλ-

κονουμένου πτύματος, ἐκπλαγῆναι τῷ τραύματι καὶ τῷ ῥήματι, παρ' ἐλπίδας εὐηγγελισμένον· καὶ τὴν ἔκπληξιν αὐτὸ, φόβον κληθῆναι, δέχεσθαι γὰρ μεμενηκυῖαν σοφίας φυλακὴν τῆς τῆ ἀληθείας, καὶ τῆς πλάνης, καὶ δοκησισοφίας· ὃ δὴ μονὴν τὸν κόσμον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκλογὴν ἀληθείας, ὁ δὴ πᾶσι προσήκει. ἔοικε δὲ καὶ Οὐαλεντῖνος ἔν τινι ὁμιλίᾳ ταῦτά πως
" ἐν τῷ λαβὼν· αὐτῆς γράφει τὰ λέξεσι· καὶ ὡς περὶ φόβου ἐπ' ἐκείνου τὸ πλάσμα ἐστήρ-
" ξει πῆς ἀγγέλοις, ὅτι μείζονα ἐφθέγξατο τὸ πλάσας, ἀφ' ὁ ὁράτως ἐκ αὐτοῦ πέρμα δεδω-
" κότα τῆς ἄνωθεν οὐσίας καὶ παρρησιαζόμενον· οὕτω καὶ ἐν τῇ ψυχαῖς τῶν κοσμικῶν αἱθρώπων,
" φόβοι πάθος τῶν αἱθρώπων τὸς ποιοῦσιν ἐμφέτ., οἷον ἀνδριάντες καὶ εἰκόνες· καὶ πάλιν αἱ χώ-
" ρες ἀνύουσιν ὡς ὄνομα θεοῦ· εἰς γὰρ ὄνομα ἀνθρώπου πλασθὲς Ἀδὰμ, φόβον παρέχειν πρὸς ὀν-
" τα ἀνθρώπου, ὡς δὴ αὐτὸς ἐκ αὐτοῦ καθεστῶτος· καὶ καταπλαγῆναι, ἐπειδὴ τὸ ἔργον ἠφάνι- 10
σεν. μιᾶς δ' οὔσης ἀρχῆς, ὡς δεικθήσεται ὕστερον, πρωτίσματα καὶ μυστήρια ἀναπλάσαντες εἰδωλοποιοὶ ἄνδρες φανήσονται· ἐπειδὴ δὲ ἐκ νόμου καὶ προφητῶν προπαιδείαν ἀφ' κυρίου, τῷ θεῷ συμφέρειν ἔδοξεν, ἀρχὴ σοφίας φόβος ἀρέσκειν κυρίου, παρὰ κυρίου ἀφ' Μωϋσέως δοθεὶς πᾶς ἀπειθοῦσι καὶ σκληροκαρδίοις. ὡς γὰρ οὐχ αἱρῶ λέγειν, πλεονεκτοῦντες τότως φόβος. ὁ καὶ προοιδὰν ἄνωθεν ὁ παιδεύων λέγει, ἑκατέρῳ τῶν τρόπων ἐκκαθαίρων εἰκείως ὡς θεοσέβειαν ἁρμόσαι ὄργανον. ἔστι μὲν οὖν ἡ μὲν ἔκπληξις, φόβος ἐκ φαντασίας ἀπαθὴς· ἡ ἐπ' ἀπροσδοκήτῳ φαντασία, ἀπὸ τῆς ἀγγέλου· φόβος δὲ, ὡς γεγένται, ἡ ἔνδον ἡ ψυχαπόστασις ὑπερβαλλουσα. ὃ πωρῶσι πάντα ἐμπαθῆ πιθανοῖς δι' ἐκπλήξεως, τὸ μίγνυσι δὲ πρὸς αὐτὴν ἀναμένοντα θεὸν, δὲ πρὸ τοῦ ἐκπλήξεως, ὑπ' ἀγνοίας γιγόμενον. ἡ δὴ ἄγνοια προσπῆξε τὸ ἐκπλήξεως· ἡ δ' ἡ ἔκπληξις, δὲ ὁ φόβος ἀρχὴ σοφίας, φόβος τοῦ θεωμένου, κινδυνεύω τῆς πρὸς σοφίας ἀφ' θεοῦ 20
καὶ τοῦ κοσμοποιίας ἀπάσης, ἀλλὰ δὲ τῆς δοκησισοφίας αὐτῆς τὸ ἐκλογῆς ἄγνοια προκατάρχην αἰτιώδης. πότερον οὖν τὸ καλῶν ἡ φαύλων ἡ ἄγνοια; ἀλλ' ἡ μὲν τὸ καλῶν, τί ποτε ἐκπλήξει, δὲ παρέλκει ὁ ἀφ' κυρίου αὐτῆς, δὲ τὸ κήρυγμα, καὶ τὸ βαπτίσματος ἡ δὲ τὸ φαύλων, πῶς τῶν καλλιόνων αἴτιον τὸ κακόν; ἡ μὴ γὰρ προϋπῆρχεν ἄγνοια, οὐκ ἂν ὁ ἀφ' κυρίου κατῆλθεν· ὁπόθεν οὖν ἔκπληξις ἦλθε τὸν ἀγχοῦσα, ὡς αὐτὸ λέγουσιν· ὁπόθεν οὖν ἀρχὴν σοφίας ἐκ τοῦ φόβου ἤλασεν ἐς τὴν φυλοκρίνησιν τῆς τὸ ἐκλογῆς, τῶν τὸ κοσμικῶν. ἡ δὲ ὁ φόβος τοῦ προύλαβε ἀνθρώπου θλιβόμενος τοῦ σφίπρου πλάσμα δὲ πεποίηκε τὸς ἀγγέλους, ὡς ἐνιδρυμένου τῷ δημιουργήματι ἀοράτου τοῦ πέρματος τὸ ἀνωθεν οὐσίας, ἡ ὑπολήψεσθαι παροξηλῶσαι, ὅπερ ἀπίθανον, ἀγγέλους δημιουργίας ἧς θλιβομένους, οἷον τίνου ἰὸς αὐθέντας γνῶναι, ἄγνοιαν πᾶσαν καταγνωσμένης· ἡ προγνῶσαι ἐνεχόμενοι κακίᾳ τινί. ἀλλ' οὐκ ἂν ἐπιβουλεύσαι δὲ εὖ ἐπιχείρησαι, ᾧ προ- 30
γνῶσαι· οὐσῶν ἂν κατέπλαγησαν τὸ ἔργον τὶ αὐτῶν ἐκ προγνώσεως τὸ ἄνωθεν πέρμα γενομένοις· ἢ τὸ τελοῦν γνῶσαι πεπιθότες ἐτόλμησαν ἢ καὶ αὐτὸ ἀδυνάτον. μαθόντες τὶ ἀφέρον τὸ ἐς πληρώματι ἀνθρώπῳ θελῆσουλεύειν, ἔτι τὶ κατ' οἰκεῖα ἐς ᾧ καὶ τὸ δέχεσθαι, καὶ σωτῆρι γνῶσι λυπῆ ἄφθαρτον παρελήφισαν. τύπος τε ὧν αὐτοῖς καὶ ἑτέροις ἔσι, μάλιστα ἢ
" τοῖς ἀπὸ Μαρκίωνος, ἐκβοᾷ οὐκ ἐπαίσιον ἡ γραφή· Ὁ ἢ ἐμοῦ ἀκούων, ἀναπαύσεται ἐπ' ἀρήνης
" πεποθὼς, καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ. Τί τοίνυν τὸν νόμον βάλεσθαι; κακὸν μὲν οὖν, ὡ φήσουσι· δίκαιον ἢ, Μαρκίωνί τε καὶ ἀγαθὸν δὲ δικαίου. ὁ ἢ κύριος, φοβοῦμαι τὸ κακὸν προσ-
ἔχοντων, ὡ κακῷ τὸ κακὸν ἀπολλάπει, τῷ ἢ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον καταλύει. ἀγαθῷ ἢ κακὸν ἐναν- 40
ἴον, ὡς δίκαιον ἀδίκῳ. ἐπὶ τοίνυν κακῶν ἐρχὴν ἀφόβιαν ἤρκαν, ἵνα ὁ δὲ κυρίου φόβος ἐργάζη-
ται, ἀγαθὸν ἡ φόβος· εἰ ἐκ δὲ νόμου φόβος, οὐ μόνον δίκαιος, ἀλλὰ καὶ ἀγαθὸς, κακίας ἀναι-
ρῶν· φοβῷ ἢ ἀφόβιαν ἀσέβων, ὡ πᾶσιν ἀπόβλητον, παιδείᾳ δὲ μετρίοις πάλαι ἐμποιῆ. ἐὰν οὖν
" ἀκούσωμεν, Τίμα τὸν κύριον, καὶ ἰσχύσεις· πάλιν δὲ αὖτε μὴ φόβεῖ ἄλλον· τὶ φοβοῦμαι ἁμαρτάνειν,
ἔστι ἀφ' τοῦ θεοῦ δοθέντος ἐντολῆς, τιμὴν ἵνα δὲ θεοῦ ἐκδεχόμεθα. δίος δὲ ἐστι φόβος θεοῦ. ἀλλ' ἡ καὶ πάθος ὁ φόβος, ὡς βάλεσθαί τινες, ὅτι φόβος ἐστὶ πάθος, ἰσχὺ ὁ πᾶς φόβος πάθος· ἡ γ' ἂν δεισιδαιμονία, πάθος, φόβος δαιμόνων ἔστι, ἐκπαθῶν τε καὶ ἐμπαθῶν. ἐμπαλιν ἂν ὁ δὲ ἀπαθὴς θεοῦ φόβος, ἀπαθὴς· φοβεῖται χαρὰς ἀ τὸ θεόν, ἀλλὰ τὸ δοκεῖν τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ τοῦτο διδιὼς τοῖς κακοῖς προέσται, φοβεῖται καὶ δέδιεν τὰ κακά. ὁ διδιὼς δὲ τὸ πῶμα,
" ἄφθαρτον ἑαυτὸν καὶ ἀπαθῆ ἕναι βούλεται. Σοφὸς φοβηθὲς, ἐξέκλινεν ἀπὸ κακοῦ· ἡ δὲ ἄφρων,
" μεγυπτι πεπιθὼς, ἡ γραφὴ λέγει· αὐθίς τι, Ἐν φόβῳ κυρίου ἐλπὶς ἰσχύος, φησίν. ἀναγκαῖον οὖν
ὁ τοιοῦτος φοβούμενος ἔτι τε τὴν μέλλουσαν, ἔτι τε τὴν ἐλπίδα ἐλπὶς ἢ, προσδοκία ἀγαθῶν, ἡ 50
ἀπόλλυσι ἀγαθὴν εὐέλπις. ἀμέλει καὶ ἡ ἐμπειρία λαμβάνει ὡς εὐέλπιδα, ἵνα ἔτι τὴν ἀγαπῶν χειραγωγῆσαν μεμαθήκαμεν. ἀγάπη ἢ, ὁμόνοια ἂν εἴη, τῶν κ' τὸν λόγον καὶ τὸν βίον καὶ τὸν

τρόπον

τρόπον· ἢ, συνιόντα φάναι, κοινωνίαν βίου· ἢ ἐκτένεια φιλίας καὶ φιλοσοφίας μετὰ λόγου ὀρθοῦ, πρὸς χρῆσιν ἑπάρων. ἱ δὲ ἑπαῖρες, ἕπρος ἐγώ. ἧς καὶ ἀδελφὰς τὰς τῷ αὐτῷ λογῳ αἱ αἱρέσεις πεφυτεύομεν. περιέκειτο δὲ τῇ ἀγάπῃ ἡ τῆ φιλοξενία, φιλοπραγία τις οὖσα πρὸς χρῆσιν ξένων. ξένοι δέ, ὧν ξένα τὰ κοσμικά· κοσμικὰς γὰρ, τὰς εἰς γῆν ἐλπίζουσας καὶ τὰς σαρκικὰς ἐπιθυμίας, ἐξακούομεν. Μὴ συσχηματίζεσθε, φησὶν ὁ ἀπόστολος, τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. ἀναρρίψαι πάντα ἡ φιλοξενία πρὸς τὸ ὠφέλιμον τοῖς ξένοις· ξένοι δέ, οἱ ἐπὶ ξένοι· ἐπὶ ξένοι ἦ, οἱ φίλοι· φίλοι δὲ, οἱ ἀδελφοί· φίλε κατὰ γνῆσιε, φησὶν Ὅμηρος· ἡ τε φιλανθρωπία, δι' ἣν καὶ ἡ φιλοσοφία, φιλικὴ χρῆσις ἀνθρώπων ὑπάρχουσα· ἢ τε φιλοσοφία, φιλοπραγία τις οὖσα πρὸς τὸ εἰσάγειν φίλων ἢ οἰκείων, συμπεριαιρεῖσθαι ἀγαθῷ. ἀπὸ γὰρ τοῦ ὄντος ἄνθρωπος ἐν ἡμῖν ἐστιν ὁ πνευματικὸς, φιλαδελφία ἡ φιλανθρωπία, πρὸς ὃ καὶ πνεύματος κεκοινωνήκασιν. εἰσάγει δὴ καὶ, τήρησίς ἐστιν οὐσίας ἡ ἀγαπήσεως· ἀγάπησις δέ, ἀπόδειξις παντελὴς καὶ τέλος ἀγάπης, ἀρέσκεσθαι τῷ ἡγεμόνι καὶ ἀπομένειν. ἄγουσι δὲ εἰς τοιαύτην θεωρίαν, ἐπιστήμαι ἔσαι κοιναὶ ἀγαθῶν. καὶ γὰρ ἡ ὁμογνωμοσύνη, συμφωνία γνωμῶν. καὶ Ἡ ἀγάπη, φησὶν, ἀνυπόκριτος ἔστω ἡμῖν αὐτοῖς· καὶ ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρὸν, γινώμεθα κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ, τῇ φιλαδελφίᾳ τε, καὶ τῇ ἐξῆς, ἕως, εἰ δυνατὸν, τὰ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες. ἔπειτα, Μὴ νικῶ, λέγει, ὑπὸ τοῦ κακοῦ· ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. Ἰουδαίους τε ὁ αὐτὸς ἀπόστολος μαρτυρεῖν ἡμῖν λογεῖ, ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν· ἡ γὰρ τέλος νόμου Χριστὸς, εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. ὅθεν ἄρτι τούτοις παρὰ Μωυσέως· Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς, τῷ εἰς ὑπακοὴν δηλονότι ἐντεῦθεν ῥωμένῳ. καὶ Ἀλλ' Ἡσαΐας, Εὑρέθην, λέγει, τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν· ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι· περὶ τοῦ κυρίως παρεσίας δηλαδή· μεθ' ὧν καὶ τῷ Ἰσραὴλ ἐκεῖνα τὰ προφητευθέντα οἰκείως λέγεται νῦν, Ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου ὅλην τὴν ἡμέραν, ὄχλον λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα. ὁρᾷς πῶς αὐτῶν τῆς ἐξ ἐθνῶν κλήσεως, σαφῶς προὔτυπα προφητικὰ ἀπεφήνατο τοῦ λαοῦ καὶ αὐτοῦ λοιδορίαν ἀρνουμένου; εἶθ' ἡ ἀγαθότης καὶ ὅτι τούτοις δίκαιον τοῦ θεοῦ· φησὶ γὰρ ὁ ἀπόστολος· Ἀλλὰ τῷ αὐτῷ παραπλήσιόν ἐστι σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν ἐς τὸ παραζηλῶσαι αὐτοὺς καὶ μετανοῆσαι βουληθῆναι. ὁ τοίνυν δὴ, ἀπαλλαγὴ ὅτι τῶν κεκοιμημένων θεὸς τῷ λίξιν, δικαίους οἶδε πάντας ἐν ἔθνεσι καὶ ἐν Ἰουδαίοις, οὐ μόνον πρὸς τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας, ἀλλὰ καὶ πρὸ νόμου, καθ' τὸν πρὸς θεὸν εὐαρίστησιν, ὡς Ἄβελ, ὡς Νῶε, ὡς εἴ τις ἕτερος δίκαιος. φησὶ γοῦν τοὺς ἀποστόλους καὶ διδασκάλους, τοὺς κηρύξαντας τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, κοιμηθέντας, τῇ δυνάμει τῇ πίστει κηρύξαι τοῖς προκεκοιμημένοις. εἶτα ὅτι Φίλων· 147
Καὶ αὐτὸ ἐδωκαν αὐτῆς τὸ σφραγίδα τοῦ κρύσταλλος. κατέβησαν ὧν μετ' αὐτῶν εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ πάλιν ἀνέβησαν. ἀλλ' ὅτι ζῶντες κατέβησαν, καὶ πάλιν ζῶντες ἀνέβησαν· ἐκεῖνοι δὲ οἱ προκεκοιμημένοι, νεκροὶ κατέβησαν, ζῶντες δὲ ἀνέβησαν. Ἀλλὰ τούτων ὧν ἐζωοποιήθησαν καὶ ἐπέγνωσαν τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ· Ἀλλὰ τοῦτο καὶ σωανέβησαν μετ' αὐτῶν, καὶ σωήρμοσαν εἰς τὸν ὠκεανὸν μὴν τοῦ πύργου, ἐν ἁλατήμῃσι σωῳκοδομήθησαν· ἐν δικαιοσύνῃ ἐκοιμήθησαν, ἐν μεγάλῃ ἀγγείῳ· μόνην δὲ τὸν σφραγῖδα τοῦτον οὐκ ἔχον. ὅτ' αὖ γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, ὅτι νόμου μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος, οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὸ ἀποστολικόν. ὡς μὲν οὖν ἂν ἀπὸ κοινοῦ λαβοῦσιν ἀλλήλαις αἱ ἀρεταὶ, πρὸς λόγον. ὅτι δεδεγμένοι ἤδη, ὡς πίστις μὲν ὅτι μετανοίᾳ ἐλπίζεται, εὐλάβεια δὲ ὅτι πίστει· καὶ ἡ ἐν τούτοις ὅτι μονή τε καὶ ἄσκησις, ἅμα μαθήσει συμπραιτόμενος ἀγάπῃ· ἡ δὲ, τῇ γνώσει τελειοῦται. ἐκεῖνο δὲ ἐξ ἀνάγκης παρασημειωτέον, ὡς μόνον τὸ θεῖον, σοφὸν εἶναι φύσει νοεῖσθαι χρή. διὸ καὶ ἡ σοφία δυνάμις θεοῦ, ἡ διδάξασα τὸν ἀληθῆ λόγον. κἀντεῦθέν πως ἔληφεν ἡ τελείωσις τῆς γνώσεως. Φιλεῖ δὲ καὶ ἀγαπᾶ τὸν ἀληθῆ λόγον ὁ Φιλόσοφος, ἐκ δὲ θεραπόντων εἶναι γνήσιος, δι' ἀγάπην ἤδη φίλος νομισθείς. ταύτης δὲ ἀρχὴ, τὸ θαυμάσαι τὰ πράγματα, ὡς Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ λέγει· καὶ Ματθίας ἐν τῷ Παραδόσεσι παραινῶν, Θαύμαζε τὰ παρόντα· βαθμὸν τοῦτον πρῶτον τῆς ἐπεκεινα γνώσεως ὑπολαμβάνομεν. ἢ καὶ τῶν καθ' Ἑβραίους εὐαγγελίων, Ὁ θαυμάσας, βασιλεύσει, φησὶ, καὶ ὁ βασιλεύσας, ἀναπήσεται. ἀδιάστατον οὖν τὴν ἀμαθῆ, εἰς αὖ μὴν ἀμαθίς· Φιλοσοφῶν δὲ τόν γε μὴ ἔννοια σοφίας ἀληθοῦς, φιλοσοφίας οὔσης ὁρίζεως τῆς ὄντως ὄντος, καὶ τῶν εἰς τοῦτ' αὐτὸ νοητῶν μαθη-

μάτων· κἂν τῷ ποιῶν καλῶς ἤτσιν ἐξηκριβωμένον· ἀλλὰ τὸ ἐπίστασθαι ὡς χρὴ εἶον καὶ ποιητέον καὶ πωεκποιητέον· καθὸ καὶ ὁμοιοῦσθαι τῷ θεῷ· θεῷ λέγω τῷ σωτῆρι· θεραπεύων τὸν τῶν ὅλων θεὸν διὰ τῆς ἀρχιφίλους λόγου, οἱ ἂν καθορᾶται κατ' ἀλήθειαν καλὰ καὶ δίκαια. εὐσεβεία ἐστὶ πρᾶξις ἐπομένη καὶ ἀκόλουθος θεῷ. τριῶν τοίνυν τούτων αὐτίκα ὁ ἡμέτερος Φιλόσοφος πρῶτον μὲν, τῆς θεωρίας· δεύτερον δὲ, τῆς τῶν ἐντολῶν ἐπιτελέσεως· τρίτον, αἰδρῶν ἀγαθῶν κατασκαῆς. ἀ δὴ πωιληθέντα, τὴν γνωστικὴν ἐπιτελεῖ. ὅτι δ' αὐ ἐνδιῆτούτων, χωλεύει τὴν γνῶσιν.

» ὅθεν θεῖως ἡ γραφὴ φησί· Καὶ ὅταν κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων· Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ισραὴλ.
» καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· Ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Αἰγύπτου, ἐν ᾗ κατῳ-
» κήσατε ἐν αὐτῇ, οὐ ποιήσετε· καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Χαναὰν, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς
» ἐκεῖ, οὐ ποιήσετε· καὶ τοῖς νομίμοις αὐτῶν οὐ πορεύσεσθε· τὰ κρίματά μου ποιήσετε, καὶ τὰ πρ- 10
» σταγματά μου φυλάξεσθε· πορεύεσθε ἐν αὐτοῖς· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν· καὶ φυλάξεσθε πάντα
» τὰ προστάγματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτά. ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ
» κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. ἀντ' ἐν κόσμῳ καὶ ἀπάτῃ, ὅτε παθῶν καὶ κακιῶν σύμβολον Αἴγυπτος καὶ
» ἡ Χαναῖτις γῆ, ὧν μὲν ἀφικίαν, ὁπόσα ἦν ἐπιτηδεύτιον ὡς θεῖα καὶ κοσμικὰ, δάκτυσιν ἡμῖν τὸ
» λογικὸν. ὅτ' οὐ ἦν ἀπὴ, Ὁ ποιήσας αὐθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς, τὴν τὸ Ἑβραίων αὐτὴν ἐπανορθωσιν, τὴν τὸ πέλας ἡμῶν αὐτὴν σωάσκησιν τὲ πρὸς τὸν, ζωὴν λέγει αὐτὴν τὴν ἡμῶν.
εἰ γὰρ νεκροὶ τῆς παραβάσεως, συζωοποιεῖται Χριστῷ, διὰ τὴν ἀμετρίας διαθήκης. πολλάκις ἦν
ἐπαναλαμβάνουσα ἡ γραφὴ, τὸ, Ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, δυσωπᾶν μὲν διαπαιδαγωγίαν, ἐπιδοὺς διδάσκουσα τῷ τῆς ἐντολὰς διδωκότι θεῷ· ὑπομιμνήσκει ἦ ἠρέμα ζητεῖν τὸν θεὸν, καὶ ὡς 20
οἷόν τε γινώσκειν ἐπιχειρεῖν· ἧς αὖ ἐστὶ θεωρία μεγίστη, ἡ ἐποπτικὴ, ἡ τῷ ὄντι ἐπιστήμη, ἡ ἀμετακίνητον λόγῳ γινομένη· αὕτη αὖ ἐστὶ μετὴ ἡ τῆς σοφίας γνῶσις, ἧς ἀδιπόλις χωρίζεται ἡ δικαιοπραξία. ἀλλ' ἡ μὲν τῆς εἰκασίας, ὅτι πίστεις εἰσὶ βάρβαροι, ἐστὶ οἱ παρ' Ἕλλησι φιλόσοφοι, γνῶσις φυσικὴ τῆς τῶν ὅλων· πιστὴ δὲ ἡ γνῶσις, ἧτις αὖ ἐστὶ ἐπιστημονικὴ ἀπόδειξις τῆς τῷ ἀληθῆ φιλοσοφίαν παραδιδομένων. φήσομεν δὴ αὖ αὐτὴν λόγον εἶναι τῆς ἀμφισβητουμένους, ἐκ τῶν ὁμολογουμένων ἐκπορίζοντα τὴν πίστιν. πίστεως δὴ εὖσης διττῆς, τῆς μὲν, ἐπιστημονικῆς, τῆς δὲ, δοξαστικῆς, ἀμφὶ κωλύει ἀπόδειξιν ὀνομάζειν διττὴν· τὴν μὲν, ἐπιστημονικὴν· τὴν δὲ, δοξαστικήν· ἐπεὶ καὶ ἡ γνῶσις καὶ ἡ πρόγνωσις, διττὴ λέγεται· ἡ μὲν, ἀπηκριβωμένην ἔχουσα τὴν ἑαυτῆς φύσιν· ἡ δ', ἐλλιπῆ· καὶ μή τι ἡ παρ' ἡμῖν ἀπόδειξις, μέση αὖ οὖσα ἀληθὴς· ἆπ' ἐκ
143 θείων χορηγουμένη γραφῶν τῶν ἱερῶν γραμμάτων, καὶ τῆς διδάσκαλου σοφίας, καὶ τὸν πίστιν. μαθησις γ' ἂν καὶ τὸ πείθεσθαι τοῖς ἐντολαῖς· ὅτι πιστεύειν τῷ θεῷ. καὶ ἡ πίστις δύναμίς τις 10
» τῆς θείᾳ, ἰσχὺς καὶ τὸ ἀληθείας. αὐτίκα φησὶν, Ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, μετακίνητα
» τὸ ὄρος· καὶ πάλιν, Κατὰ τὴν πίστιν σου, γενηθήτω σοι· καὶ ὁ μὲν, θεραπεύων, πρὸς λαὸν τῇ πίστει τὴν ἴασιν· ὁ δὲ, νεκρὸς ἀνίστη, διὰ τὴν τὸ πιστεύσαντος ὅτι αἰσθήσεται, ἰσχύν. ἡ δὲ δοξαστικὴ ἀπόδειξις, ἀνθρωπική τίς ἐστι, καὶ πρὸς τὰ ῥητορικῶν γινομένη ἐπιχειρημάτων, ἢ διαλεκτικῶν συλλογισμῶν. ἡ γὰρ ἀναπόδεικτος ἀπόδειξις, ἣν ἡνίκα μεθα, ἐπιστημονικὴν πίστιν ἐντίθησι, διὰ τῶν γραφῶν παραδίδοῦσα τε καὶ διδιζεῖσα τὸν τῶν μαθάνειν ὁριζομένων ψυχάς· ἧς ἂν εἴη γνῶσις. εἰ γὰρ τὰ παραλαμβανόμενα πρὸς τὸ ζητούμενον ἀληθῆ λαμβάνεται, ὡς ἂν θεῖα ὄντα καὶ πρόφηκα, δῆλόν πως ὡς ἐκ τὸ συμπέρασμα τὸ ἐπιφερόμενον αὐτῆς ἀκολάθως, ἀληθὲς ἐπενεχθήσεται· καὶ εἴη ἂν ὀρθῶς ἡμῖν ἀπόδειξις ἡ γνῶσις. διὰ τοῦτο γ' ἂν τὸ οὐρανίαν καὶ θείας τροφῆς τὸ μνημόσυνον ἐν ἡμῖν χρυσῷ καθηρῦσθαι προστάττει, τὸ γόμορ φησὶ, τὸ δέκατον τῶν τριῶν 40
μέτρων ἐστὶν· ἐν ἡμῖν γὰρ αὐτοῖς, τρία μέτρα, τρία κριτήρια μηνύεται· αἴσθησις μὲν, αἰσθητῶν· λεγομένων δὲ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, ὁ λόγος· νοητῶν δὲ; νοῦς· ὁ πάντων γνωστικὸς ἀφίξεται μὲν τῶν τρῶν λόγων, καὶ τῶν τρῶν διάνοιαν, καὶ τὸ τρῶν αἴσθησιν καὶ ἐνέργειαν ἁμαρτημάτων· ἀκηκοὼς ὅπως Ὁ ἰδὼν πρὸς ἐπιθυμίαν, ἐμοίχευσεν· λαβών τι ἐν νῷ ὡς Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ
» καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται· κἀκεῖνο ἐπίσταμεν ὅτι Οὐ πᾶν εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα, κοι-
» νοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὰ ἐξερχόμενα διὰ τῶν στόματος, ἐκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοί. τοῦτ', εἶμαι, τὸ τρῶν θεῖον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον μέτρον, ᾧ μετρεῖται τὰ μετρούμενα, ἡ τὸν ἄνθρωπον σωίζουσα δικαίς· διὸ ἐπὶ κεφαλαίων τὰ προκριμένα τρία ἐδήλωσεν μέτρα. ἐκεῖ δὴ, ἂν σῶμά τε καὶ ψυχὴ, αἵ τε πέντε αἰσθήσεις, καὶ τὸ φωνητικὸν καὶ σπερματικὸν, ἢ τὸ θυμητικὸν, ἢ ὅπως ἐν βούλει καλῶν. χρὴ δὲ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, 50
τῶν ἄλλων πάντων ὑπεραναβαίνοντας ἐπὶ τὸ νοῦν ἵστασθαι, ὥσπερ ἀμέλει κἀν τῷ κόσμῳ τὰς ἑνέα μοίρας ὑπερηπλώσαντας· πρῶτον μὲν, τὸν τετάρων στοιχείων ἐν μιᾷ χώρᾳ τεθειμένων,

μένων, ἀλλὰ τῷ ἴσῳ τροπῷ ἔπεται δὲ, τοῖς ἐπὶ τὰς τελευτωμένας· τῷ τε ἀπλανῆ, ἵνα τῷ, ἐπὶ τὸ πλεῖον ἀριθμὸν τ' ἀστέρων αὔξω τ' ἀεῶν· τῷ δ' ἐκάτῳ μοῖραι, ὅτι τῷ γνῶσιν ἀφικνεῖσθαι τοῦ θεοῦ, σωτελοῦς φαίνεται, μὴ τῷ κλίσιν τ' ποιητῷ ὅτι πιθανοῦς. Δίκαιον δὲ καὶ δικαίως, καὶ τὸ εἰς τῶν πιερίων, τῷ θεῷ προσκομιζόμενος· καὶ ἡ τοῦ πάσχα ἑορτὴ, ὅτι δοκάτης ἤρχετο, πάντες ἔπαθον καὶ πάντες αἰσθητοὶ Δίκαιος οὖσι. πίστις δὲ τῇ πίστει ὁ γνωστικός· ὁ δὲ οἰκειοφόρος, ἐκ τ' τῆς ἀληθείας ἀχ ἅπλῃ), ἀστάτως καὶ αἰσθύτως ὁρμαῖς κεχρημένος. εἰκότως ἂν γίγραπται· Ἐξῆλθεν δὲ Καὶν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ, ὃ ὠκησεν ἐν γῇ Ναισὴλ κατέναντι Ἐδέμ· ἑρμηνεύει δὲ ἡμῖν Ναισὴλ σάλος· ἡ δὲ Ἐδεμ, τρυφή· πίστις δὲ γνῶσις καὶ ἑρμῆ, ἡ τρυφὴ ἧς ὁ παράκλητος, ἐκβάλλει) ὁ δὲ οἰκειοφόρος, τῷ ἀρχῇ μὲν ἐπίστευεν βάλλει τ' θεῖον ἐν πλοῖον· ἀλλ', εἰσι αὐτομαθεῖς, ἀφωνίας, ὡς αἴλον κυμαινόμενον ἐκὼν μεθίεται, ὡς τὰ θηρία τὰ καὶ ὕδατα καταβαίνοντα, ἐκ τ' ἀγνῶτα γνῶσιν, ἀλλοῖα ἀλλοῖα δεχόμενον· Οἷς δὲ μὴ ὑπάρχει κυβέρνησις, πάσχουσιν ὥσπερ φύλακος ὁ λογισμὸς ἧς τ' ἡγεμονικὸν, ἀπαίσιον μένει, καὶ καθηγούμενον τ' ψυχῆς, κυβέρνητης αὐτῆς ἑρπετῶν· οὐδὲν γὰρ ἀτελές, ὡς τ' ἀτελοῦς ἡ προσαγωγή. ἔτως Ἀβραὰμ, ἐσὼ ἐπὶ ἀναβὰς κυρίῳ, ἧς ὑγίασε, εἶπεν· Ἐ τῷ Μωυσεῖ λόγῳ), Σὺ δὲ αὐτὸς ἐλήλυθα μεθ' ἡμῶν. εἰ δὲ ἄμφι τ' Σίμωνα, τῷ ἐσῶπ, ἐν σίδουσιν, ἐξομοιοῦσθαι τρόπον βάλλον). ἡ πίστις ἔν. ἡ τε γνῶσις τ' ἀληθείας, αἰεὶ κ' τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχειν καταναδάζουσι τῷ ἐλομένῳ αὐτὰς ψυχήν. Συγχύσεις δὲ τῷ ψεύδει, μεγάσασις, ἐκτροπὴ, καὶ δόξασις· ὥσπερ τῷ γνωσικῷ ἡμέρα, καὶ ἀνάπαυσις, καὶ εἰρήνη. καθάπερ ἔν τῷ φιλοσοφίαι ὁ τύφος ἧς ἡ οἴησις Δίκαιόν ἐλεγεν, ἔτως ἧς τῷ γνῶσιν ἡ ψευδὴς γνῶσις, ἣ τ' ὁμωνύμως καλουμένη· ὃν ἧς ὁ ἀπόστολος χάφων, Ὦ Τιμόθεε, φησὶν, τῷ παραθήκῃ φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τ' ψευδωνύμου γνώσεως· ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τῷ πίστιν ἠστόχησαν. ἐπὶ τούτης ἐλεγχόμενοι τῆς φωνῆς οἱ ἀπὸ τῶν αἱρέσεων, τὰς τοῦ Τιμοθέου ἀθετοῦσιν ὑποθήκας. Φέρε δέ, εἰ ὁ κύριος ἀλήθεια, καὶ σοφία καὶ δύναμις θεῖ, ὥσπερ ἔν ἐστι, δειχθείη ἐπὶ τοῦ ὄντος γνωσικοῦ ὁ τῶν ἀγνώτων, καὶ τ' πατέρα τ' αὐτὸν δι' αὐτοῦ· πεπαίδευται) γὰρ λέγοντος· Χαίρει δικαίων ὁδὸς) ὑψηλά. τ' ἧ πίστεως, καθάπερ ἔ χρόνῳ, διῶν ὕλων, εὑρεῖαν αὐ ὁδὸν ἀρετὰς, σωσικύσας ἄμφω. τὰ γὰρ χρόνῳ τῷ μὲν παρῳχηκότι, ἡ μνήμη· τῷ δὲ μέλλοντι, ἐλπίς ἐστι· πιστεύομεν δὲ τῷ παρῳχηκότε γεγενῆσθαι, καὶ τῷ μέλλοντα ἔσεσθαι· ἀκαπωμένη τε αὖ ἔτως ἔχειν τῷ παρῳχηκότε, πίστ πεπόρευται· τὰ μέλλοντα, ἐλπὶ ἀπεκδεχόμενοι. Δίκαιον γὰρ ἡ ἀγάπη τῷ γνωστικῷ πεφυτεῦκεν, ἵνα θεῖον ᾖ δοτ· καὶ ἰδοὺ πάντα ὅσα διεδημιούργησε, λίαν καλά· εἰδὼν τε κ' θεὸς ἐμάζει· θεοσέβεια δὲ περιλείπεται μῆκος βίου· καὶ φόβος κυρίου, περιζώσεται ἡμέρας. ὡς ἔν αἱ ἡμέραι μέρεσι βίου ἔ καὶ ὁ πανάβασιν, ἔτω καὶ ὁ φόβος τ' ἀγάπης ἔχει, κ' παραύξησιν πίστις γινόμενος, εἶτα ἀγάπη. ἀλλ' οὐχ ὡς φεβούμεθα τ' θηρίον, καὶ μισῶ, ἵνα τῷ τυγχάνοι ὃ φόβου· ὡς δὲ καὶ τ' πατέρα δίδια, ἵν φοβοῦμαι ἅμα καὶ ἀγαπῶ, πάλιν φοβούμενος μὴ κολασθῶ, ἅμα τὸν ἀγαπῶ, αἱρούμενος τ' φόβον. ὁ φοβούμενος προσκύψαι τῷ πατρὶ, ἀγαπᾷ ἑαυτὸν. μακάριος ἄν ος πίστει γένοι) ἀγάπῃ δὲ φόβῳ κεκραμένος· πίστις δὲ, ἰσχὺς εἰς σωτηρίαν, καὶ δύναμις εἰς ζωὴν αἰώνιον. πάλιν ἡ προφητεία, προγνωσίς ἐστιν· ἡ δὲ γνῶσις, προφητείας νόησις· εἴων γνῶσις τ' ἐκείνοις προγεγνωσμένων, ὑπὸ δὲ προφαίνοντος τὰ πάλαι κυρίου. ἡ πίνυν γνῶσις τ' προαγορευθέντων, τριττὴν ἐνδείκνυται τῷ ἑκάστην, ἡ μὲν οὖν παλαι, ἡ ἐνεστηκυῖαν ἤδη, ἡ ἔσεσθαι μέλλουσαν. ἀθ' αἱ μὲν ἀκρότητος ὑπαπτώκασι πίστει, ἡ πλειόνων, ἡ ἐλπιζομένων· πέθ δὲ παρίχει, ἡ ἐνεστηκυῖα ἐνέργεια, πρὸς τῷ βεβαίωσιν ἀμφοῖν τοῖν ἄκρουν. ἐν γὰρ μιᾶς ὄσης τ' προφητείας, τ' μὲν, ἤδη πλήρωται· τ' δὲ, πληρωθήσεται· πίστιν ἐντεῦθεν κ' τὸ ἐλπιζόμενον, κ' τὸ παρῳχηκὸς ἀληθές. πρόπροσθεν γὰρ ἐστὶν ἢ εἶπε ἡμῖν παρῳχηκὸν, ὡς ἵνα καὶ τὴν τ' παρῳχηκότων πίστιν, κατάληψιν παρῳχηκότος· καὶ τὴν μὲν ἐσομένην ἐλπίδα, κατάληψιν ἐσομένης πράγματος· τὰς δὲ συγκαταθέσεις μόνον οἱ ἀπὸ Πλάτωνος, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπὸ τ' Στοᾶς, ἐφ' ἡμῖν ἵνα λέγουσιν. πᾶσα ἄν δόξα κ' κρίσις κ' ὑπόληψις καὶ μάθησις, οἷς ζῶμεν κ' σωιζόμεθα αἰεὶ, τῷ γῆιε τ' ἀνθρώπων συγκατάθεσίς ἐστιν· ἡ δὲ, ὑδὲν ἄλλο ἢ πίστις ἔη ἄν· ἡ πανοσία, ἀποσύσεως ἔπαν τ' πιστεως, δύναται δείκνυσι τὴν συγκατάθεσίν τε κ' πίστιν· ἀνυπαρξία γὰρ, στέρησις ὅτι ἂν λιχθεῖη. κἂν τις τὰ ληθῆς σκοπῇ. εὑρήσει τ' ἄνθρωπον φύσει Δίκαιόν ἐλημένον μὲν τοῖς τ' ψεύδους συγκατάθεσιν· ἔχοντα δ' ἀφορμὰς πρὸς πίστιν τὰληθῆς, ἡ τοίνυν σωίζεται τὴν ἐκκλησίαν, ὡς φησὶν ὁ ποιμὴν, λέγει τὴ, ἡ πίστις ἐστὶ, δίης σώζονται οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ· ἡ δ' ἀνθριζομένη, ἐγκράτεια. ἐπεὶ σὺ αὐτῆς, ἀπλότης, ὑπόμνημα, ἀκακια, σεμνότης, ἀγάπη. πᾶσαι δ' αὗ), πίστεώς εἰσι θυγατέρες. κ' πάλιν, προηγεῖται μὲν, πίστις· φόβος

δὲ, οἰκοδομῆ· πλαισῖ δὲ ἡ ἀγαπη. Φοβητέον γὰρ τὸν κύριον, λέγει, ἵνα οἰκοδομὴν, ἀλλ' οὐ τὴν Διάβολον κατασκοφήν. ἵμπαλιν γὰρ τὰ μὲν ἔργα τοῦ κυρίου, τυπτόντας ἐπιπλᾶς, ἀγαπητέον καὶ ποιητέον· τὰ δὲ ἔργα τοῦ Διαβόλου, φοβητέον καὶ οὐ ποιητέον· ὁ μὲν γὰρ τοῦ θεοῦ Φόβος, παιδευτὴν καὶ ἵνα ἀγάπῃ ἐπικαθίζησιν· ὁ δὲ τοῦ Διαβόλου ἔργων, μῖσος ἔχει συμφυὲς. ὁ γὰρ αὐτὸς καὶ τῆς μετανοίας σωτήριον εἶναι φησὶ μιχαίλιος· μετανοῶν γὰρ ἐφ' οἷς ἔδρασεν, οὐκ ἔτι ποιεῖ ἃ λεγιβασεν. ἵζω δὲ ἐφ' οἷς ἡμάρτηκα τῷ ἑαυτοῦ ψυχὴν, ἀκαθαίρτῳ. ἄφεσις τοίνυν ἁμαρτιῶν, μετανοίας ἀκολουθεῖ· ἀμφω δὲ δείκνυσι τὰ ἐφ' ἡμῖν. τὸν γὰρ ἀληθῆ φόβον τῷ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, οὐκ ἔστι ἁμαρτάνειν χρή· ὅτι γὰρ τῇ πρώτῃ καὶ μόνῃ μετανοίᾳ τὰ ἁμαρτήματα, αὐτὴ αὐτὴ τοῦ ὑπάρξαντος καὶ τοῦ ἐθνικοῦ καὶ πρώην βίου, τὸ ἐν ἀγνοίᾳ λέγω. αὐτίκα τῆς κλητῆσι πρώτης μετανοίας, ἡ καθαιρουσα τὸν τῆς ψυχῆς δοῦλον τῶν πλημμελημάτων, ἵνα ἡ πίστις ἐμμείνωσι. καρδιογνώστης δὲ ὢν ὁ κύριος, καὶ τὰ μέλλοντα προγινώσκων, τὸ πεύματι βολεῖ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸ παλιμβολεῖν καὶ πανοῦργον τοῦ Διαβόλου, αὖθις δεχόμενον προσδέχεται· ὡς, ζηλώσας ὅλῃ τῇ ἄφεσι τῶν ἁμαρτιῶν τὸν ἄνθρωπον, προσδιορίζῃ τοῖς πᾶσιν αἰτίας τῶν ἁμαρτημάτων τῆς δούλης τοῦ θεοῦ· φρενίμως πανηρευμένος, ὅπως δὴ καὶ αὐτὸ σωκτίσωσιν αὐτῷ. ἔδοκεν γὰρ ἀλλοῦ ὅλῃ τῆς καὶ τῇ πρὸ βαπτίσματι τινὶ πλημμελήματι, πολυείλεος ὤν, μετάνοιαν δωρᾶται· ἵνα μὴ τῆς ἐκπεφευγυίας μὴ τοῦ κλῆσιν, βιαθῇς ὁ ἐκ παρθένου, μιαιφονίαν ἀμετανόητον λάβῃ. ἐκεῖσε γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μὴ τὸ λαβεῖν τὸν ὅλον χρόνον τῆς ἀληθείας, οὐκ ἔτι περὶ ἁμαρτιῶν δοκεῖ πι θυσία, φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος, ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. αἱ δὲ συνεχῶς καὶ ἐπάλληλοι ὅλῃ τοῖς ἁμαρτήμασι μετάνοιαι, οὐδὲν τὸ καθάπαξ μὴ πιπτόντων ἀφαιρουσιν, ἢ μόνῳ τῷ σωσαθῆναι ἐν ἁμαρτάνουσι· καὶ οὐκ εἰσὶν ὑπέρογκον τοῦτο, ἢ τὸ ἀεὶ ἁμαρτάνειν, ἢ μετανοεῖσθαι ἐφ' οἷς ἥμαρτον, πλημμελεῖν αὖθις· τῷ ἐλέγχεσθαι γὰρ ἐκπεφώνηκεν ἡ ἁμαρτία φάσκειν· ἡμεῖν, ὅλῃ τῷ πεπραχθῆναι καταγινώσκομένη πρὸς τὸ ἔργατο τῆς αἰσχύνης· ἡ δὲ, τὸ πεπραχθὲν μισοῦσα προσωκοδόμησεν, ὡς φαῦλον δηλονότι. καὶ ὃς μὲν, θυμῷ χαρίζεται ἴσως, καὶ ἡδονῇ, οὐκ ἀγροῖκον ἴσως χαρίζεται· ὁ δὲ, ἐφ' οἷς ἐχαρίσατο μετανοῶν, εἶτα πάλιν δρομῶν αὖθις οἷς ἡδονῇ, σωσάσθω τῷ τὸν δεσπότην ἐκκυνίσας ἐφ' ᾧ χαρίζεται μετανοήσαντι, αὖθις τὸν ποιῶν, ἵ πάσασι καταγνωκὼς, τὸν ἑκὼν δηλαδὴ. Ὁ μὲν γὰρ ἐξ ἐθνῶν καὶ τῆς προβιοτῆς οἰκείης δηλαδὴ τὸν πιστὸν ὁρμήσας, ἀπαξ ἔτυχεν ἀφέσεως ἁμαρτιῶν· ὁ δὲ καὶ μετὰ τοῦτο ἁμαρτήσας, εἶτα μετανοῶν, κἂν συγκάμῃς τυγχάνῃ, αἰδέσεται ὁ φίλος, μηκέτι λυόμενος εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. δεῖ γὰρ οὐ τὰ εἰδωλα μόνον καταλιπεῖν, ἃ πρὸ προεξεθαύμαζεν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔργα τοῦ προτέρου βίου, τὰ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θηλέματος ἀρχὸς, ἐν πνεύματι δὲ ἀναζωπυρούμενον ὅπερ ἐν αὐτῷ, τὸ μὴ εἰς τὸν ὑστεροχθέντα πλημμέλημα μεταπεσεῖν· μελέτη γὰρ ἐμπαλὶν ἁμαρτιῶν, τὸ πολλάκις μεταγνῶν, καὶ δηλητήριος εἰς εὐχαριστίαν ἐξ ἀνασκησίας. δοκησις τοίνυν μετανοίας, ἡ μετάνοια, τὸ πολλάκις αὐτὴν αὖθις συγγράμμασι, ἐφ' οἷς πλημμελοῦμεν πολλάκις. Δικαιοσύνη δὲ ἁμάρτυς ὀρθοπορεῖ ὁδὸς, κέκραγε ἡ γραφή. καὶ πάλιν αὖ, Ἡ τοῦ ἀκάκου δικαιοσύνη, κατευθύνει τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. καὶ μὲν, Καθὼς οἰκτίρει πατὴρ υἱοὺς, ᾠκτίρησεν κύριος τοὺς φοβουμένους αὐτόν, ὁ Δαυὶδ γράφει· Οἱ πεινῶντες γὰρ καὶ διψῶντες τὸν κύριον, εὐφροσύνης ἐμπλησθήσονται· ὁ δὲ μισθὸς τῶν ἐν ἀγαπῃ τετελειωμένων· Μακάριοι γάρ πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον. ὁρᾷς τὸ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ἐμφερὲς μακαρισμόν; Μὴ φοβοῦ, φησὶν, ὀτ' αὐ πλουτήσῃ ἄνθρωπος, καὶ ὅτ' αὐ πληθυνθῇ ἡ δόξα τοῦ οἴκου αὐτοῦ· ὅτι οὐκ ἐν τῷ ἀποθνήσκειν αὐτὸν λήψεται τὰ πάντα, οὐδὲ συγκαταβήσεται αὐτῷ ἡ δόξα αὐτοῦ· ἐγὼ γὰρ ἐν τῷ ἐλεεῖσθαι ἀπολειφθήσομαι ἐκ τοῦ οἴκου σου· προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἅγιόν σου ἐν φόβῳ σου. κύριε ὁδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου. ὁρμὴ μὲν οὖν φοβερὰ Διαβολικὴ δηλονότι τοῦ παθητοῦ δεῖ, πλησιάζουσα ὁρμῇ, ἡ ὑστεροῦσα τὰ κῆ τοῦ λόγου μέτρα, ἡ ὁρμὴ ἐκφερομένη καὶ ἀπρεπὴς λόγῳ. παρὰ φύσιν γὰρ κίνησις ψυχῆς κῆ τῷ πρὸς τὸν λόγον ἀπηλλάγη, τὸ παθητικὸν ἡ δοκησις καὶ ἔκστασις καὶ ἀπαθὲς, ἐφ' ἡμῖν, ὡς περ καὶ ἡ ὑστεροῦσα ἐφ' ἡμῖν· διὸ καὶ τὰ ἑκούσια κρίνεται. αὐτίκα κοβ ἐν ἔκαστον τῶν παθῶν, εἴ τις ἐπιζητοῖ, ἀλόγως ὁρίζεις εὕροι ἂν αὐτὰ· τὸ γὰρ ἀκούσιον, ἀκούσιον. δίκαιον δὲ τοῦτο· τὸ μὲν, γινόμενον μετ' ἀγνοίας· τὸ δὲ, ἀνάγκῃ· ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ δικαίως ἐπεῖ τῆς τοὺς ἀκουσίους πρόσεις ἁμαρτάνειν λεγομένων· ἦ γὰρ αὐτόν τις ἠγάγετο, ὡς Κλεομένης καὶ Αθάμας, οἱ μανέντες· ἢ τὸ πρᾶγμα ὁ πράσσων· ὡς Αἰσχύλος, τὰ μυστήρια ἐπὶ σκηνῆς ἐκκιπτων. ὁ Αρειος πάγῳ κριθεὶς, αὐτὸς ἀφεὶς, ὅπιδάξας αὐτὸν μὴ μεμνημένον· ἢ ὅπερ πράττει ἀγνοήσας ὅς, ὡς περ ὁ τὸν ἀνδράποδον ἀφεὶς, καὶ δοκτείνας οἰκεῖον ἀνδρὸς πολεμίου· ἢ τὸ ἐν ὕπνῳ πραττόμενον, καθάπερ ὁ τὸν ἰσφαραμίους λόγχας γυμνάζομενος καὶ δοκτείνας τινὰ, τὸν δόρατος δοκβαλόντος

λόγος τὴν σφαῖραν· ἢ τ' παρὰ τ' πῶς, ὡς ὁ ἐν πεδίῳ ἀποκτείνας τ' ἀνταγωνιστήν· οὐ γὰρ θανάτου, ἀλλὰ νίκης χάριν ἠγωνίζετ· ἢ τ' οὐ εἵνεκα πατρίδ), οἷον ὁ ἰατρὸς δεδωκὼν ἀντιδίκου ὑγιεῖναι, καὶ ἀποκτείναι· ὁ δὲ ἀ τούτου χάριν δεδωκὼν, ἀλλὰ τοῦ σώσαι. ἐκρατεῖ μὲν γὰρ ὁ νόμ@ τοῦτο κ' τὸν ἀκουσίως φονεύσαντα, ὡς τὸν ἀκουσίως γονεύσαντα, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπιτροπὴν ἀκουσίας. καὶ τί καὶ@ ὡς ὅτι ἀκουσίῳ κολασθησ), ἃ ἧς μεταχείρισε τὸ παθ@· ὅτι τὴν ἀλήθειαν τῷ εἰλικρινεῖ γὰρ κολάσει@ ὁ ἀκρατὴς ὃ γενόμενος λογισμ· ὁ καὶ αὐτὸ, πάθος εἰς ψυχῆς ἀλογον, ἐγγὺς ἀδολεσχίας ἰὸν πρὸς διήγησ). ποῦ κρύπτειν πραγματα. τὰ προαιρετικὰ πάντων κριτέα. Κυριε@ γὰρ ἐτάζει καρδίας κ' νεφρούς· Ἐ ὁ ἐμβλέψας πρὸς ἐπιθυμίαν, κρίνετ@. διὸ Μηδὲ ἐπιθυμήσῃς, λέγ@ Ἐ Ὁ λαὸς ὅτος τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, φησὶν ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἐστὶν ἀπ' ἐμοῦ. εἰς αὐτὴν χαρακτῆρα τὴν γνώμην ὁ λόγος· ἐπεὶ κ' τὴν λοιπὴν γυναῖκα ἐπιθυμοῦσαν μετοικίσαι τὴν καινὴν τὴν κοσμικὴν, καπλῶσι ἀναισθήτοις, ὡς λίθοις δοῦλας ἀλατιλ. ἑ ς. τας, εἰς τὸ μὴ πρόσω χωρῆν, οὐ μοιχὰν κ' ἀτακτον ἐκείνα, λέγτ' ἐπὶ δὲ κ' σὺ ψυχαγωγεῖν τὸν παιδαγωγικὸν δυνάμενον διορᾶν. τοῦ ἑκούσιον, ἢ τ' κατ' ὄρεξιν ἐστιν, ἢ τ' κ' προαίρεσιν, ἢ τ' κ' διάνοιαν. αὐτίκα παρακινῆ πως πῶς ἀλλήλους, ἁμάρτημα, ἀτύχημα, ἀδίκημα. καὶ ἔστιν ἁμάρτημα μὲν, φέρε εἰπεῖν, τὸ τυφλικῶς καὶ ἀστοχαστικῶς βιοῦν· ἀτύχημα δὲ, τὸν φίλον, ὡς πλίνθιον, ἐπ' ἀγοντὸς βαλεῖν· ἀδίκημα δὲ, ἡ πυμβουρχία, ἡ ἱερσυλία· τὸ δὲ ἁμαρτανόμενον, ἐκ ὃ ἀγνοῶν κρίνει ὁ πρὸς πιεῖν, σωίσα). ἡ τῷ ἀδυνατεῖν πιεῖν ὡς πρὸ μικροῦ καὶ βίβλῳ τῷ ἐπιπίπτοντος, ἢ πιὼν ἀγνοήσας, ἢ ἀδυνατήσας ὑπερβῆναι διὰ ἀσθένειαν σώμα@. ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν γε ἡ τε πρὸς τὴν παιδείαν ἡμῶν παράταξις, ἥ πρὸς τὰς ἐντολὰς ὑπακοή. ὧν ἐμὲ μετέχειν βουληθεῖμεν, δυνατὸν τε καὶ ἐπιθυμία ἐκδοτους σφᾶς αὐτοὺς ἐπιδοῦσιν, ἁμαρτησόμεθα, μᾶλλον δὲ ἀδικήσομεν τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν· ὁ μὲν γὰρ λαι@ σκεῦος, κ' τὴν παραγωγέα φησίν·

Λίθηθεν ἠδὲ τῶνδε μ', ὧν οὐ νοῦθετῆς· Γνώμῃσι δ' ἔχοντά μ', ἡ φυσις βιάζεται· τυπεῖσ', τ' ἐκδοῦναι χρῆσθαι τῷ πάθ. ἡ μήθεν ἀδεῖν, καὶ αὐτὴ ἐμεῖσαι ἐπὶ τῆς σκωλῆς βιᾷ·

Καὶ μαθεῖν μὲν ἐσθλὰ δρᾶν μέλω κακά, Θυμὸς δ' κρατοῦντων ἐμῶν βουλευμάτων. ἀλλ' ἠδὲ λίαν σωτᾶ μέλλων δ' ἐτῶν ἀποστρέφειν, κἀκαίρω· Οὐδὲν ὧν ἰῶ πᾶμα, ἀλλὰ ἱέρου ψυχὴν δακνόντος, ὡς ἀνδρὸς ἀπιστα ἐντὸς πεπιθα, καί μι συμφερεῦσα

Βαθυλακηλὶς, ἐκ βυθῶν ἀναιρίφει, Λυσσῆς πικροῖς κέντρεσιν ἠρεθισμένον. τύπους μὲν ὁ θυμὸς μυρίους δὲ ἀλλους ἡ ἐπιθυμία τραγῳδεῖ, τὴν Φαίδραν, τὴν Ἀντίοπην, τὴν Ἑλένην· Ἦλθε τὸν Φίλου αὐτὸς ἰδέξατ' πιεῖν. τὴν γὰρ κωμικὴν ἐκεῖνον Θρασωνίδην ἄλλη σκωλῆ, παιδίσκαριον μι, φησὶν, εὐπλεκὲς καπιδυλωκεν. ἀτύχημα δ', οὗ παραλογός ἐστιν ἁμαρτία· ἡ δ' ἁμαρτία, ἑκάσιος ἀδικία· ἀδικία δὲ, ἑκάσιος κακία ἐστὶν ἡ μὲν ἁμαρτία, ἀμὼν ἑκάσιον. διὸ Ἐ φησὶν Ἁμαρτία δ' ὑμῶν οὐκ ἐγκαλεῖσθ· ἐ γάρ ἐστι τοῦ νόμου, ἀλλὰ τοῦ χάριν· πῶς ἤδη πεπιστευκὼς λέγων· ὅτι τῷ μὴ λωπὶ αὐτὸ κριθῆς ἀθῆμεν. ἀτυχία δ' ἐστὶν, ἄλλως ἐμὲ πρᾶξις ἀκούτιος· ἡ δὲ ἀδικία, μονηρίαισι πᾶ ἑκάσιος, ἐπ' ἐμοὶ, ἐπ' ἄλλου. τοῦτο δὲ αἰτίαν τῶν ἁμαρτιῶν τὰς Διαφορὰς ὁ ψαλμῳδὸς· μακαρίους λέγων, ὧν ὁ θεὸς τὰς μὲν, ἀφῆκεν αὐτὰς· τὰς δὲ, ἐπεκάλυψεν ἁμαρτίας· οὐκ ἐλογίσατο τὰς ἀνομίας, καὶ ἀφῆκε τὰς λοιπὰς. γέγραπ@ γὰρ, Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, Ἐ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· Μακάρι@ ἀνὴρ, ᾧ ὃ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν, ὃδε ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλ@· οὗτος ὁ μακαρισμὸς ἐγένετ' ὅτι τοῖς ἐκλελεγμένοις ὑπὸ θεοῦ, Διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. καλύπτει μὲν γὰρ ἀγάπη πλῆθος ἁμαρτιῶν ἀπαλείφει δὲ, ὁ τῷ μείζονι μᾶλλον ὃ ἁμαρτωλῷ ἢ τ' ἀναπαύεσθ@. συλλογιζόμ) δὲ, ὅτι μὴ κ' προαίρεσιν σωτηρίαν· Ὁ γὰρ ἐπιθυμήσας, ἤδη μεμοιχεύκει φησίν. ἀφιησὶ πᾶσι τὰς ἁμαρτίας, ὁ φωτίζων λόγ@. Καὶ ἐν τῷ κωμῳδοποιῷ ἐκείνῳ, φησὶν ὁ κύριος· ζητήσουσιν τῷ ἀδικίαι Ἰσραὴλ, ὃ οὐχ ὑπάρξει καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, ὃ ἃ μὴ εὑρεθῶσιν ὅτι τοῖς ὡς πρὸ ἐγω κ' τοῖς ἀνθρώποις κ' πρόσωπον μου· ἐρᾷς ἵνα μόνον καταγελώμενον ἀκούσῃ, τῶν κατ' ἀξίαν ἐπιεμηλοῦντος κ' ἀφιέντος ἁμαρτημάτων. Φασὶ δὲ καὶ Ἰωάννης ἐν τῇ μείζονι ἐπιστολῇ, τὰς Διαφορὰς τῶν ἁμαρτιῶν ἐκδιδάσκων ἐν τύποις· Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν τοῖς ἁμαρτάνουσι. μὴ πρὸς θάνατον ἔστιν· ἔστι γὰρ ἁμαρτία πρὸς θάνατον· Οὐ περὶ ἐκείνης λέγω, ἵνα ἐρωτήσῃ τις περὶ ἁμαρτία, καὶ ἔστιν ἁμαρτία, μὴ πρὸς θάνατον. ἀλλὰ καὶ Δανιὴλ Ἐ πρὸ Δανιὴλ ὁ Μωϋσῆς, τ' περιῶν δογμάτων τὴν γνῶσιν ἐμφαίνουσιν Διὰ πυτῶν· Μακάρι@ ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν· καθὼς οἱ ἰχθύες περιεύοντες ἐν σκότει ὑπὸ βαθ· οἱ γὰρ λιπίδα μὴ ἔχοντες, ὧν ἀπεγερσιν Μωϋσῆς ἐφαπλοῦσθαι, κάτω τῆς

» ϑηλάσης νήμοτε· Οὐδὲ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν ἔστη· καθὼς οἱ δεκαῦλες Φοβῆται τ̀ κύριον, ἁμαρ-
» τάνουσιν ὡς ὁ χοῖρος· πίνων γὰρ καυχᾶται πληρωθεὶς δὲ, τ̀ διαστόμου ἀγνοεῖ. Οὐδὲ ἐπὶ κα-
» θέδραν λοιμῶν ἐκάθισεν· καθὼς τ̀ πίλωα εἰς ἀρπαγὴν ἕτοιμα. παρῆσαν γ̀ Μωυσῆς, ἡ Φαραὼ
χαῖρον, ἡδὲ αἰτὸν, ἡδὲ ὀξύπτερον, οὔτε κόρακα· οὐδὲ πάντ̀ ἰχθῦν, ὃς οὐκ ἔχει λεπίδα ἐν αὐτ̀.
τοῦτα μὲν ὁ Βαρνάβας· ἀκήκοα δ̀ ἔγωγε σοφοῦ τ̀ παιδὸς ἀνδρὸς, βουλὴν μὲν ἀπῶν, τ̀ ἔθνη
λέγοντ̀· ὁδὸν δὲ ἁμαρτωλῶν, τὴν Ἰουδαϊκὴν ἐπίληψιν· καὶ καθέδραν λοιμῶν, τὰς αἱρέσεις
ἐκλαμβάνοντ̀· ἕτερ̀· ἢ κυρεύω πρὸν ἕλιγξ, τ̀ μὲν πρῶτον μακαρισμὸν τίθεται τῶν
152 μὴ καθ' ὁδὸν πορευθησομένων τ̀ γνώμῃς τ̀ πονηρᾶς, τ̀ δὲ τρίτον δὲ, ἐπὶ
τ̀ τῆς εὐρυχώρου καὶ πλατείας ὁδοῦ οὐκ ἐμμενόντων, ἢ τ̀ ἐν νόμῳ τραφέντων, ἢ καὶ τ̀ ἐξ ἐθνῶν
μεταγνοησάντων· καθέδραν δ̀ λοιμῶν, καὶ τ̀ βήματα καὶ τὰ διαστήματα εἰκάζ. ὅπερ καὶ μᾶλλον 10
» ἡ ἐξακολούθησις τ̀ πονηρᾶς καὶ τ̀ λυμαντικᾶς ἐξουσίας, καὶ ἡ κτ̀ τὰ ἴδια αὐτῶν κοινωνία. Ἀλλ'
» ἢ ἐν τῷ νόμῳ κυρίᾳ τὸ βλῆμα αὐτ̀· ὁ Πέτρος ἐν τῷ κηρύγματι, νόμον καὶ λόγον τ̀ κύριον προσ-
ᾶπτον. δοκεῖ δ̀ καὶ ἄλλως τριῶν ὄντων δεκτὴν ἁμαρτίας τρόπων διδάσκειν ὁ νομοθέτης· τ̀ μὲν ἐν
λόγῳ, ἀφ' τ̀ ἰχθύων τ̀ ἀναίδων· ἔστι γὰρ τῷ ὄντι, ἡ σιγὴ λόγου ἀφέρεσ· ἔστι δ̀ σιγῆς. ἀκίνδυνον
γέρας· τῶν δ̀ ἐν ἔργῳ, ἀφ' τῶν ἁρπακτικῶν καὶ σαρκοβόρων ὀρνέων· χοῖρ̀· βορβόρῳ ἡδόμ. ἐ
κ̀ πρῷ· καὶ χρὴ μηδὲ πῶ σαφέσθαι ἔχειν μεμολυσμένην. κινδυνεύει ἄν φησὶν ὁ προφήτης. Οὐχ
» οὕτως, φησὶν, οἱ ἀπῶν, ἀλλ' ἡ ὡσεὶ χοῦς ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμ̀· ὅτι προσώπου τ̀ γῆς. Ἀφ' τ̀
» οὐκ ἀφεῖσαν δ̀ ἀπῶν ἐν κρίσ· οἱ ἤδη κατακεκριμένοι· ἐπεὶ ὁ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται· Οὐδὲ
» οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων· οἱ ἤδη καταγωσμένοι εἰς τὸ μὴ ἐνωθῆναι τῇς ἀπαίσεως βεβιω-
κόσιν· Ὅτι γινώσκει κύριος ὁδὸν δικαίων, κ̀ ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολεῖται. πάλιν ὁ κύριος δείκνυσιν 20
αὖτις ἐφ' ἡμῖν κ̀ τὰ παραπτώματα κ̀ τὰ πλημμελήματα, τρόπους θεραπείας κατελλήλυς
τῇς πάθεσιν ἐπιτηδεύμ̀· ὡς τ̀ πιμένων ἐπανορθῶσθαι βουλόμενος ἡμᾶς ἀφ' ἱερεικίλ·
» αἰτώμεν̀· αὐτῶν εἶμι τινας, ἐφ' οἷς οὐκ ἐτήρησεν τὰς ἐντολάς· Τὸ ἦθος ἡμῶν οὐκ ἐνεχύσα-
» τη, κ̀ τὰ ἐξῆς, ἕως, καὶ οὐκ ἰῶ ὃπῃ ζητῶν· ἡδὲ ὑπερέφωνα· Μεγάλη γὰρ χαρὰ παρὰ τῷ πατρὶ ἐπὶ
» ἁμαρτωλῷ σωθέντος, ὁ κύριος φησί. τοιοῦτ̀ ἐπαινεῖ ὁ Λεβραάμ, ὅτι ἐπαιρύθη καθάπερ
» ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ κύριος. ἐντεῦθεν δρυαιμενὲς ἰὸς τῶν παρ' Ἕλλησι σοφῶν, τὸ Ἐπικ ῥῶ, ἀ-
» πόθεγξατ̀. Οἱ δὲ εὐσεβῆς, φησὶν Ἡσαΐας, σωτᾶ ἐβουλεύσατ̀. βουλὴ δέ ἐστι, ζήτησις περὶ ὧν
πῶς ἂν ἐν τῇς παρὸν πράγμασιν ὀρθῶς διεξάγειμεν· εὐβουλία δὲ, ῥώμησις πρὸς τ̀ βουλεύ-
ματα. Τί δὲ; ἐχὶ κ̀ ὁ Χριὸς μᾶ τὴν σὴν τῶν κάνν συγχώμην ἀκολούθως ἀ πελῶ ὕστερον τ̀ μετανοή-
σαντα· Ἐνὼ χ ἁπαγῶ, δηλῶν ὅτι συγχώμῃ μεταγνοια πίφυκε γίνεσθαι; ἡ συγχώμη γ̀ ἀ κτ̀ ἄφεσιν, 30
ἀλλὰ κτ̀ ἴασιν σωτᾶ γ̀. τὸ δ' αὐτὸ γίνεται καὶ τῇ κτ̀ τ̀ Λαρὼν ϑ̀ λαῦ μοχθηρία. ἐντεῦθεν ἰὸς
» τῶν παρ' Ἕλλησι σοφῶν, Συγχώμη ἡμωρίας κρῆσσον, ἀπόθεγξατ̀· ὡς περ ἀμέλει καὶ τὸ,
» Εγγύα, πάρα δ' ἄτα· ὅπου τ̀ Σολομῶνος φωνῆς λεγούσης, Τιὶ, ἐὰν ἐγγυήσῃ σὸν φίλον, πορα-
» δώσεις σεαυ χεῖρα ἐχθρῷ· παλὶς γὰρ ἀνδρὶ ἰσχυρῷ, τὰ ἴδια χείλη· καὶ ἁλίσκ γ̀ ῥήμασιν ἰδίοις σέ-
μαλ̀· μυθικὸν πρὸν δὲ ἤδη τὸ Γνῶθι σαυτὸν, ἐκεῖθεν ἁλῆπαι, Εἰδὶς τ̀ ἀδελφόν σε, ἴδις τὸν
» ϑεὸν σε. τοῦτ̀ τῶ Ἀγαπήσεις κύριον τ̀ ϑεόν σε ἐξ ὅλης καρδίας, καὶ τ̀ πλησίον σε ὡς σαυτόν·
ἐν τούτοις λέγ̀ τ̀ ἐντολὰς ὅλον τ̀ νόμον καὶ τοὺς προφήτας κρεμᾶσθαί τε κ̀ ἐξηρτῆσθαι. σαφέ-
» δεν τύτοις κἀκεῖνα· Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πληρωθῇ· αὕτη δέ ἐστιν ἡ ἐντολὴ
» ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς· Ἐλεήμων γὰρ καὶ οἰκτίρμων ὁ κύρὶ· καὶ
Χριὸς κύριος πῖς σύμπασι. σαφέστερον δὲ τ' Γνῶθι σαυτὸν, παρισχυῶν ὁ Μωυσῆς λέγ̀ πολλά- 40
» κις, Πρόσεχε σεαυτῷ. Ἐλεημοσύνας γὰρ καὶ πίστεσιν ὁσοκαιρόν τε ἁμαρτίας· τῷ δὲ φόβῳ
» κυρίου, ἐκκλίνει πᾶς ὁσὸ κακοῦ. φόβ̀· δὲ κυρίᾳ. παιδεία κ̀ σοφία. ἐντεῦθεν πάλιν ὁ δι-
φύων οἱ καθηγηταὶ, χαρὰν κ̀ λύπην πάθη ψυχῆς λέγοντες· τὴν μὲν γὰρ χαρὰν, εὐλόγως ἐπαρ-
σιν ὁσοδιδόασι· καὶ τὸ ἀγαλλιᾶσθαι, χαίρειν ὀρθὸν καλοῦσι· τὸ δὲ ἔλεος, λύπην ὀρθὸν ἀναξίως κα-
κοπαθοῦντα. τρόπας γ̀ ἦναι ψυχῆς καὶ πάθη τὰ τοιαῦτα. ἡμᾶς γ̀, ὡς ἔοικεν, ἡ παιδευθέντα τὰ
τοιαῦτα, σαρκικῶς τοῦτ̀ες τὰς χαρᾶς, καὶ ὁσοτ̀ ἡμερῶν παθῶν ἀναχάμενοι, τ' βλῆμα ϑ̀
ἀπαθοῦς ϑεῦ, ὁμοίως τοῖς ἡμεδαπῆς κινήμασιν ἀπεκδεχόμενοι. ὡς σ' ἡμᾶς ἀκῦσαι δυνατοί,
ὕτως ἴσχυν ὀρθὴν ϑ̀ παντοκράτορος ἐπιλαμβάνοντες, ἀθῶς πολιωμεθα. ἡ γὰρ ὡς ἔχει τὸ ϑεῖον,
ὕτως ἀσυγχ λῶ λέγεσθαι· ἀλλ' ὡς εἰδὼς λῶ ἐπίσεν ἡμᾶς σαρκὶ πεπεδημένους, ὕτως ἡμῖν ἐλάλη-
σεν οἱ προφῆται, συμπεφερομένου σωτηρίως τῇ τ̀ ἀνθρώπων ἀσθενείᾳ ϑ̀ κυρίᾳ. ἐπὶ τοίνυν 50
βούλημά ἐστι ϑ̀ ϑεῦ σώζεσθαι τ̀ τ̀ ἐντολᾶς πληνίον, τόν τε ἐκ τῶν ἁμαρτημάτων μετανοοῦντα·
χαίρομεν δὲ ἡμᾶς ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν· τὸ χαρὸν ἡμῶν ἐξιδιοποιήσατ̀ ὁ ἀφ' τῶν προφητῶν

λαλήσας

λαλήσας κύριος· καθάπερ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, φιλανθρώπως λέγων, Επείνασα, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐδώκατέ μοι πεῖν· ὁ γὰρ ἐν τούτων τῶν ἐλαχίστων ποιήσατε, ἐμοὶ ποιήσατε. ὥσπερ οὖν τρέφειν μὴ τρεφόμενος, ἀλλὰ τὸ πρᾴφθαι ὄντως βούλεται· οὕτως ἐχάρη μὴ τραπείς, ἀλλὰ τὸ ἐν χαρᾷ γενέσθαι τὸ μετανοοῦντι ὡς ἐβούλετο. ἐπεὶ δὲ πλουσίως ἐλεᾷ ἀγαθὸς ὢν ὁ θεός, πᾶς τις ἁπλῶς δίδωσι, ἀλλὰ νόμῳ, ἀλλὰ προφητῶν, καὶ προσχέστερον ἤδη ἀλλὰ τῆς ἐν ἡσυχίᾳ περουσίας, σώζων καὶ ἐλεῶν ὡς ἅρπη τοὺς ἠλειμμένους· κυρίως τε ἐλεεῖ ὁ κρείττων, τὸ ἐλάττω· καὶ κρείττων μέν ἐστιν ἄνθρωπος ἀνθρώπου οὐκ ἀπὸ τοῦ, καθὸ ἄνθρωπος πέφυκεν· κρείττων δὲ ὁ θεὸς ἀνθρώπου κατὰ πάντα· εἰ γοῦν ὁ κρείττων τοῦ ἥττονος ἐλεῇ, μόνος ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐλεήσει· κοινωνικὸς μὲν γὰρ ἄνθρωπος ἐπὶ δικαιοσύνης γένεσιν, καὶ μεταδώσειν ὧν ἔλαβεν παρὰ τοῦ θεοῦ. ἀλλὰ τὸ φυσικὴν εὔνοιαν καὶ σχέσιν, ἀλλὰ τὸ πᾶς ἐντολὰς αἷς πείθεται· ὁ θεὸς δὲ οὐδέ μιαν ἔχει πρὸς ἡμᾶς φυσικὴν σχέσιν, ὡς οἱ τῶν αἱρέσεων κλᾶδες ἡλίκοσιν· ἔτι εἰ σὰρξ ἦν ἢ ἐξ ὕλης δημιουργία· ἐπεὶ τὰ μέν, οὔθ' ὅλως ὄντα· ἡ δέ, καὶ πάντα ἐπέρα τυγχάνει τοῦ θεοῦ· εἰ μή τις μέρος αὐτοῦ καὶ ὁμοούσιους ἡμᾶς τῷ θεῷ πλημμελῶς λέγοι· καὶ οὐκ οἶδ' ὅπως αἰσχύνεται τὰς ἐπιπνοίας τούτους θεοὺς ἀγνοοῦντας, ἀπιδόντας εἰς τὸν βίον τὸ ἐμπρόσθεν, ἐν ὅσοις φυρόμεθα κακοῖς. εἰ γὰρ αὐτοῖς, ὧν μηδὲν ἀπτῶμεν, μεμιγμένως ἁμαρτάνομεν ὁ θεός· εἰ γὰρ τὰ μέρη τοῦ ὅλου μέρη καὶ συμπληρωτικὰ τοῦ ὅλου· εἰ δὲ μὴ συμπληρωτικὰ, οὐδὲ μέρη εἰσὶν αὐτοῦ· ἀλλὰ γὰρ φύσει πλουσίως ὢν ὁ θεός, ἐστὶ ἐλεῷν, ἀλλὰ τῷ αὐτοῦ ἀγαθῷ τε, κἀδε ἡμῶν, μήτε μερῶν ὅλων αὐτοῦ, μήτε φυσικῶν. καὶ δὴ ἡ μεγίστη τῆς τοῦ θεοῦ ἀγαθότητος ἔνδειξις αὕτη τυγχάνει, ὅτι ὄντως ἐχόντων ἡμῶν πρὸς αὐτὸν, καὶ φύσει ἀπηλλοτριωμένων πανταχῶς· ὅμως κηδεται. φυσικὴν μὲν γὰρ ἡ πρὸς τὰ τέκνα φιλοστοργία τοῖς ζῴοις, ἢ τι ἐκ συνηθείας τοῖς ὁμοιγώμοσι φιλία· θεοῦ δὲ ἐλεος ἡμᾶς πλουσίως, τοὺς μηδὲν αὐτῷ προσήκοντας· ἡ οὐσία ἡμῶν λέγω, ἡ φύσις, ἡ δυνάμει τῇ οἰκείᾳ τῆς οὐσίας ἡμῶν· μόνῳ δὲ τῷ ἄρχειν εἶναι τοῦ ἡλικιμαίου αὐτοῦ· καὶ δὴ τὸ ἐνταῦθα μᾶλλον ἀσκήσεως καὶ διδασκαλίας τὴν γνῶσιν τὴν ἀληθείας ἐπιτηρημένον, ὃ ἡμεῖς παιδείαν καλοῦμεν, τὴν μείζω πασῶν προκοπήν. παρανομίαν δὲ ἄνδρα ἀγορεύουσι· σφᾶς δὲ τῶν ἑαυτοὺς ἁμαρτῶν ἵκας σφίζειν, καὶ ἔστιν ὁ θεὸς ἀναίτιος· ἔτι δὲ ὄλη μαχαίρᾳ ἀνὴρ, ὃς καταπήσσει πάντα, διὰ τὰ λάζεσθαι. ὡς οὖν ἡ ἐπιστήμη ἐπιστητική ἐστιν ἕξις, ἀφ' ἧς τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει· γίνεται ἡ καταληψις αὐτῇ ἀμεταπτωτος ὑπὸ λόγου· ἐστω ἡ ἄγνοια φαντασία ἐστὶν ἀκυρος, μεταπτωτικὴ ὑπὸ λόγου· τὸ δὲ μεταπίπτον, ὡς τὸ σωσκύμενον, οὐκ λογικόν, ἀφ' ἡμῶν. παράκειται δὲ τῇ ἐπιστήμῃ ἥ τ' ἐμπειρία καὶ ἡ ἀδηστις, σωστός τε καὶ γενητὸς καὶ γνῶσις. καὶ ἡ μὲν αἴσθησις, ἐπιστήμη τῶν καθ' ὅλου κατ' εἴδος ἐστὶν ἀόρ· ἡ δὲ ἐμπειρία, ἐπιστήμη συλληπτική· ὥστε καὶ οἷον ἐστὶν ἕκαστον πολυπραγμονεῖν· νόησις δὲ, ἐπιστήμη νοητὴ καὶ σώστος, ἐπιστήμη συμβλητὴ, ἡ συμβλησις ἀμεταπτωτος, ἡ συμβλητικὴ δυνάμις· ὧν φρόνησις ἐστὶ καὶ ἐπιστήμη, καὶ ἑνὸς καὶ ἑκάστου, καὶ πάντων τῶν ὡς ἔνα λόγον· γνῶσις δὲ, ἐπιστήμη δ' ἐστὶ σώστὸς, ἡ ἐπιστήμη σύμφωνος τοῖς γινομένοις· ἀληθεία τε, ἐπιστήμη ἀληθῶς· ἡ δ' ἕξις τ' ἀληθείας, ἐπιστήμη ἀληθῶν. ἡ δ' ἐπιστήμη διὰ λόγου σώστος, καὶ ἀμεταπτωτός ἐστιν ἀλλὰ λόγου· ἐνταῦθα τὸν γνῶσιν τοῦ λυπεῖσθαι. ἃ δὴ μὴ ποιοῦμεν, ἤτοι ἀλλὰ τὸ μὴ δύασθαι ἃ ποιοῦμεν, ἢ ἀλλὰ τὸ μὴ βούλεσθαι, ἢ δι' ἀμφότερα. ἐχ ἁπλᾶ μὲν οὖν, ἐπειδὴ ὅτε δυνάμεθα, οὔτε βουλόμεθα ἃ νηχόμεθα δὴ, φέρ' εἰπεῖν, κέρτα, ἐπειδὴ δυνάμεθα μέν, ἃ βουλόμεθα δέ· οὐκ ἐσμὲν δὲ ὡς ὁ κύριος, ἐπειδὴ βουλόμεθα μέν, ἃ δυνάμεθα δέ· Οὐδεὶς γὰρ μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· ἀλλὰ κἂν δὲ ἴσαν γνῶμεν ὡς ὁ διδάσκαλος, ἃ κατ' οὐσίαν· ἀδυνατον γὰρ ἴσον εἶναι πρὸς τὸν ὑπερξιν τὸ θεοῦ τῷ φύσει· τὸ δὲ αἰδίους γενέσθαι, καὶ τὸν τῶν ὄντων θεωρίαν ἐγνωκέναι, καὶ ἡδονῆς πρωτοτόκους εἶναι, καὶ τὰ πατέρα ἀπὸ τῶν οἰκείων καθορᾶν μόνον. πρωτοτόκια τοίνυν πάντων τὸ βούλεσθαι αἱ γὰρ λογικαὶ δυνάμεις, τὰ βούλεσθαι ἀλλὰ νοεῖ πέφυκασι· θέλει, φησὶ, καὶ δυνήσῃ· τὰ γνωστικὰ δὲ, καὶ ἡ βούλησις καὶ ἡ κρίσις, καὶ ἡ ἄσκησις ἡ αὐτή. ἡ γὰρ αἰτία πρόθεσις, ἡ αὐτὰ καὶ τὰ δόγματα καὶ αἱ κρίσις ἵνα δὴ ὦσιν αὐτοῖς καὶ οἱ λόγοι, ἐν ὁ βίος· καὶ ὁ τρόπος· ἀκόλουθοι τῇ ἐνστάσει· Καρδία δὲ εὐθεῖα ἐκλεκτὴ γνῶσις, καὶ ἐκείνων ἐπαΐει. ὁ θεὸς διδάσκειν μὲ σοφίαν, καὶ γνῶσιν ἀγίων ἔγνωκα. πρόφασις μὲν οὖν καὶ πᾶσαν ἄλλην ἐρεῖ τις παρὰ τὸν Μωυσῆν ἀναγεγραμμένην, ἐρχὴν Ἕλησι πάντος δ' ἠθικὸν τόπον παραχόμενος· ἀνδρεῖαν λόγον, καὶ σωφροσύνην, καὶ φρόνησιν, καὶ δικαιοσύνην· καρτερίαν τε, καὶ ὑπομονήν· ἐν τὸν σμικρότατα, καὶ ἐγκράτειαν· τὸν τε θεὸν τούτοις εὐσέβειαν· ἀλλ' ἡ μὲν εὐσέβεια, πάντα τὰ δηλητὸν ἀναζητοῦντα καὶ πρισσεύοντα αἴτιον εἶναι καὶ ἡμᾶν διδάσκουσα. καὶ δικαιοσύνη δὲ αὐτὸς ὁ νόμος παρίησι, παιδεύων τὸν τε φρόνησιν καὶ τὰς τῶν αἰσθητῶν ἐδώλων ἀποχῆς, καὶ τὰς πρὸς τὸν πλησίον καὶ πατέρα τῶν ὅλων προσκλήσεις. ἀφ' ἧς δείκνυσι, εἶναι πᾶσι σωτηρ

» αὔξεται. Θυσίαι γὰρ ἀνέμων, βδέλυγμα κυρίῳ· εὐχαὶ δὲ καταθυμίοις, δικαίᾳ παρ' αὐτοῦ
» ἐστι δεκτὴ πρὸς θεῶν δικαιοσύνη μᾶλλον, ἢ θυσία. πιαίνεται δὲ καὶ τὰ παρὰ Ἡσιόδῳ· Τίμα τὸν τῶν
» θυσιῶν ὑμῶν, λέγει κύριος, καὶ πᾶσα ἡ ἀδικία· λύει πᾶσα συνδεσμοὺς ἀδικίας· αὕτη γὰρ θυσία
» θεῷ δικαία, καρδία σπουδαίως τηροῦσα τὰ πρόσταγματα. Συμβόλια, βδέλυγμα ἐστιν
» θεῷ· εἰκῆ μοι θύσητε δίκαιον, δεκτὸν αὐτοῦ. ἐντεῦθεν Συγὸν μὴ ὑποβαίνειν Πυθαγόρας παραινεῖ. δι-
» καιοσύνη γὰρ δόλια ἄρηται, ἡ δὲ αἵρεσιν ἐπαγγελία· καὶ Γλῶσσα μὲν ἀδίκων ἐξολέσθαι, εἰμὶ δὲ
» δικαίων ἀστοχάζεσθαι. ἀλλὰ γὰρ τοὺς σοφοὺς καὶ φρονίμους, φαῦλος καλοῦσιν. μακρὸν δὲ
αὖ εἴη πᾶσι τὰ λεγόμενα τούτων μαρτυρίας παραλαμβάνειν, ἀπόντος τοῦ παρόντος τὴν χρείαν·
ἐπεὶ δ' ἐν τῷ μὲν αἱρέσεως ὁρίζονται, ἐπιστήμῃ δοκοῦσι καὶ ταῦτα μεταξύ· τῷ δὲ σωφρο-
σύνῃ, ἕξιν εἶναι, αἱρετὴν καὶ φυγῇ σώζουσαν τὰ τῆς φρονήσεως κριτήρια· παράκειται τῇ μὲν αἱρέσει 10
ἡ τῶν ὑπομονή, ᾗ καρτερίαν καλοῦσιν, ἐπιστήμῃ δὲ ἐμμενετέων καὶ οὐκ ἐμμενετέων· ἡ μεγαλο-
ψυχία, ἐπιστήμη τῶν συμβαινόντων ὑπεραίρουσα· ἀλλὰ καὶ τῇ σωφροσύνῃ, ἡ εὐλάβεια, ἔκκλισις
οὖσα τοῦ λόγου. φυλακὴ δὲ τῶν πολῶν, τήρησις οὖσα αὐτῶν· ἀβλαβὴς, βεβαιότης ἐστὶν ἀσφαλείας
βίου. καὶ οὐκ ἔστιν ἄνευ αἱρέσεως καρτερικὸν εἶναι· ἀνδρεῖον δὲ μὴν ἄνευ σωφροσύνης ἐγκρατῆ. αὖ-
τικα λυθέντες ἀλλήλαις αἱ ἀρεταί· καὶ παρ' ὧν αἱ τῶν ἀρετῶν ἀκολουθίαι, περὶ τούτων ἡ σωτη-
ρία, τήρησις οὖσα τῶν εὖ ἐχόντων. εἰκότως ἐπὶ πᾶσι τούτων ἀβλαβεῖς τὰς ἀρετὰς, βεβαίους πασῶν ἂν
εἴημεν ἐσκεμμένοι, ὅτι ὁ μίαν ἔχων ἀρετὴν γνωστικῶς, πάσας ἔχει ἀλλ' ἡ τὴν αὐτακολουθίαν. αὐ-
τίκα ἡ ἐγκράτεια, ἀβλαβὴς ἐστιν ἀνυπερβάλου τῶν κατ' ὀρθὸν λόγον φαντάσεων. ἐγκρατὴς δὲ ὁ
κατέχων τὰς παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον ὁρμάς, ἢ ὁ κατέχων αὐτὸν ὥστε μὴ ὁρμᾶν παρὰ τὸν ὀρθὸν λό-
γον. σὺν φρονήσει δὲ αὐτὴ, οὐκ ἄνευ ἀνδρείας ἐπεδὴ ἐξ ἑκουσίων γίνεται, ἐπιμένει τῷ ἀβλαβεῖ μέ- 20
νοντι θείῳ· φρόνησίς τε καὶ μνημονικὴ τῆς θείας ἀβλαβοῦς δικαιοσύνης· καθ' ἣν ἐγκρατευόμε-
νοι, καθαροὶ πρὸς εὐσέβειαν καὶ τὴν ἐπιμόνως ἀκολούθως τῷ θεῷ πρᾶξιν στελλόμεθα, ἐξομοιού-
μενοι τῷ κυρίῳ κατὰ τὸ δυνατὸν ἡμῖν, ἀπείροις τὴν φύσιν ὑπαρχούσιν. τοῦτο δέ ἐστι δικαίου καὶ
ὁσίου μετὰ φρονήσεως γνώσεως. ἀνενδεὴς μὲν γὰρ τῶν θείων καὶ ἀπροδεής· ὅθεν καὶ ἐγκρατὴς κύριος· οὐ
γὰρ ὑπό τινος πέφυκε ποτε, ἵνα καὶ κρατήσῃ τινός· ἡ δὲ ἡμετέρα φύσις, ἐμπαθὴς ὤν, ἐγκρατείας
δεῖται· διὸ καὶ τοῖς ὀλισθηκόσι συναδικουμένη, συνεγείρειν πέφυκε καὶ ἀβλαβεῖν τὴν θείαν φύ-
σιν· ὁ γὰρ σπουδαῖος, ὀλισθηκὸς, ἀθανάτου καὶ θνητῆς φύσεως μεθόριος· τὸ μὲν ἐνδεὲς, ἀβλαβὲς τὸ
σῶμα, ἀβλαβὲς τὸν ψυχὴν αὐτοῦ ἔχων· ὀλίγων δὲ ἀβλαβῶν ἐγκράτειαν δεόμενος διδα-
σκόμενος· ἐπεὶ τίνα λόγον ἔχει τὸ ἀπέχεσθαι τοῦ κρέως ἀνδρὶ γυμνασίου ἀμπεχόνην ἀναλαμβάνοντι;
ἢ ἵνα ἀνδριζόμεθα ἡμᾶς βούλεται, μήτε κατὰ τὸ σῶμα βαλλομένους, μήτε κατὰ τὴν ἀπάτην καὶ τὸν 30
λόγον ἐκπλαττομένους; ἥρμοττε γὰρ τὰ ἀληθῆ σχολάζοντα, ἔν τε ὑπομονῇ, ἔν τε καρτε-
ρίᾳ, καὶ τῷ βίῳ, καὶ τῷ τρόπῳ, καὶ τῷ λόγῳ, καὶ τῇ ἀσκήσει νυκτός τε καὶ μεθ' ἡμέραν. καὶ
ἵνα μου μαρτυρίου δὲ αἱμάλεως χωροῦντος ἐπικαταλάβοι χρεία, βάλητε. πάλιν εἴπε, φησὶ,
νεοχμὰ δεσμαίνοντες οἰκίαν, οὐκ ἔφθη ἀσυκοσπαθῶν· ἡ ἀμπελῶνα πεφυτευκότες, μηδέπω
τῶν καρπῶν μετεληφότες· ἢ παρθένον ἐγκυησαμένους, οὐδέπω ἔγημε· τούτους ἀφέσθαι τῆς
στρατείας, ὁ φιλάνθρωπος κελεύει νόμος· στρατηγικῶς μὲν, ὡς μὴ βεβαπτισμένοις πρὸς τὰς
ἐπιθυμίας, ἃ προθυμεῖται τῷ πολεμῷ ἐξυπηρετοῦμεν· ἐλευθεριοῦται γὰρ τὰς ὁρμὰς οἱ ἀπροφασίστως
τοῖς θείοις ἐπαναδυόμενοι· φιλανθρώπως δὲ, ἐπιδοῦναι τοῖς πολέμοις ἄδηλα· ἀδικεῖν ὄντας
λογισάμενος, τὸν μὲν, μὴ ὄντα δοῦναι τῶν αὐτοῦ ποινὴν, ἕτερον ἢ τὰ τῶν καμόντων ἀταλαιπώ-
ρως λαβεῖν. ἔοικεν δὲ ὁ νόμος καὶ τὴν τῶν ψυχῆς ἐμφαίνειν ἀνδρείαν, δεῖν νομοθετοῦντα τὰ φυτευ- 40
σάμενα καρπῶσθαι, καὶ τὰ οἰκοδομησάμενον οἰκεῖν, καὶ τὰ μνώμενον γαμεῖν· οὐ γὰρ ἀτελεῖς τοὺς ἐλπί-
» δας τῆς ἀσκήσεως τοῦ λόγου τὰ γνωστικὰ καθασκεύαζει· τελευτήσαντος γὰρ τοῦ ζῶντος ἀνδρὸς
» ἀγαθοῦ, οὐκ ἀπόλυται ἐλπίς. Ἐγὼ, φησὶ, τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγαπῶ, καὶ ἡ σοφία λέγει· οἱ δὲ ἐμὲ
» ζητοῦντες, εὑρήσουσιν εὐρύνω, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἰδοὺ; οὐχὶ αἱ Μαδιηναίων γυναῖκες τοὺς κάλλει τοῦ
σφῶν πολεμοῦσας τοὺς Ἑβραίους οὐκ ἀσωφροσύνῃ δι' ἀκρασίαν εἰς ἀθεότητα ὑπηγάγοντο;
ἀσκητέον τοίνυν καὶ τοὺς σὺν σώματι ἀσκήσεως εἰς ἡδονὰς ἐπιρρεπεῖς τῷ κάλλει θηλάσασι,
καὶ τὰς εἰς τὰ εἰδώλων θυσίας, καὶ τὰς ἀλλοδαπὰς ἐξεμηνάν γυναῖκας· γυναικῶν δὲ ἅμα
καὶ ἡδονῆς ἡττηθέντες, ἀπέστησαν μὲν τοῦ θεοῦ, ἀπέστησαν δὲ καὶ τοῦ νόμου· καὶ μικρὸν δεῖν ὁ πᾶς
λεὼς ὑπεκρίθη τοῖς πολεμίοις γυναικείῳ στρατηγήματι ἐγγενόμενοι, ὧν αὐτοὺς κινδυνώδε-
σιν ἀνεκαίνισε τοιαύτης αἰτίους φόβος. αὐτίκα οἱ βελτιον φθέντες φιλοκινδύνως τὰ ὑπὲρ εὐσεβείας 50
» ἀγῶνα δεξάμενοι, κύριοι κατέστησαν τῶν πολεμίων. Ἀρχὴ μὲν σοφίας, θεοσέβεια σώτειρα ἢ, ἀ-
γώνων προμήθεια· τὸ δὲ γνῶναι νόμον, διανοίας ἐστὶν ἀγαθῆς. οἱ τοίνυν ἐμπαθῶς φόβῳ βεβιωτικὸν

τὸν νόμον

τὸν νόμον ὑποπλαβοῦσες, ἵνα μὴ ἀγαθοὶ σωιέναι, ἵνα μὴ ἐνιαύσιον τῷ ὄντι τὸν νόμον. φίλος ὁ κύριος, ζωὴ ποιῆ. ὁ δὲ πλανώμενος, ὀδυνηθήσεται· ἐν πίνοις, οὓς οὐκ ἀπισκέπει· γνῶσις. ἀμέλει μυστικῶς ὁ Βαρνάβας, Ὁ δὲ θεὸς ὁ παντοκράτωρ κόσμου κυρεύων, φησὶ, δώη ὑμῖν σοφίαν καὶ σύνεσιν, ἀπεκρύβην, γνῶσιν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, ὑπομονήν. γίνεσθε οὖν θεοδίδακτοι, ἐκζητοῦντες τί ζητεῖ ὁ κύριος ἀφ' ὑμῶν· ἵνα εὑρεθῆτε ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως τοὺς τούτων ἀπεκδύλους. ἀγάπης τίκνα καὶ εἰρήνης γνωστικῶς προσηγόρευσεν. δεῖ τοίνυν τῆς μεταδόσεως καὶ κοινωνίας, φιλῶν οὖσαν, ἀπόχρη μόνον τοῦτ' εἰπεῖν, ὅτι ὁ νόμος ἀπαγορεύει ἀδελφῷ δανείζειν· ἀδελφὸν ἡνομάζων, ἀμείνω τοίνυν τῶν αἱρετῶν φύσει γονέων, ἀλλὰ καὶ τῶν αὐτομόλων ἢ ἐμοὶ φύλων, ὁμιλοῦμεν καὶ τοῖς αὐτοῖς λέγειν κεκοινωνηκώς· οὐ δικαίων, ἀκλήτους πάντως ἀπὶ χρήμασιν, ἀλλὰ ἀνεμέναις χαρὰ καὶ γνώμης χαρίζεσθαι τοῖς δεομένοις. θεὸς γὰρ ἱλαρὸν καὶ πρόθυμον ἀγαπᾷ, ἡδὺ δὲ μεταδοτικὸς, καὶ πάντως ἀξιολόγους λαμβάνει τὰ πρωτόκλητα τῶν ἐν ἀνθρώποις, ἡμερισταί, χρησιστοί, μεγαλόνοιαι, εὔφημοι, εὔκλειαι. ἆρ' οὐ δοκεῖ σοι φιλανθρωπία εἶναι τὸ παράγγελμα τοῦτο ὥσπερ κάκεῖνο, Μισθὸν πίνῃ ἀεὶ θημερεὶ ἀποδίδοναι; αὐτάρκως δεῖν διδάσκει ἐκπίνειν τὴν ὀπὴ ἐκ τοῦ ἐπιχρίσαι μισθὸν· παραλύσει γὰρ, εἰμὴ, ἡ πρόθυμία τοῦ πίνῃ ἀπροφάσιστος, πρὸς τὸ πίν. ἔπ φησὶ, Δανείσῃς μὴ ἀπίσῃ χρεώστην οἰκίᾳ, ἐνέχυρον μὴ βίᾳ λήψομεν· ἀλλ' ὁ μὲν, ἔξω περιφέρειν καλεύτω· ὁ δὲ, ἔχων, μὴ ἀναδυέσθω. ἐν τῷ ἀμήτῳ τὰ ἀποπίπτοντα τῶν δραγμάτων ἀναιρεῖσθαι κωλύει τοὺς κτήτορας· καθάπερ καὶ τῷ θερισμῷ τὰ λειπόμενα ἢ παρεῖναι ἄτμητον. Διὰ τοῦτο εὖ μάλα τοὺς μὲν κτήτορας εἰς κοινωνίαν καὶ μεγαλοφροσύνην ἀσκεῖ· οὐκ ἐᾷ προϊέναι ἢ τῶν ἰδίων τοῖς δεομένοις· τοῖς πένησι δὲ ἀφορμὴν πορίζων τροφῶν. ὁρᾷς ὅπως ἡ νομοθεσία τοῦ θεοῦ δικαιοσύνῃ ἅμα καὶ ἀγαθοεργίᾳ καταγγέλλει, τοῦ πᾶσιν ἀφθόνως χορηγοῦντος τοῖς τροφάς. ἔν τε αὐτῇ τῇ γῇ τὸ ἀπέναντι πάλιν ἐᾷ καταλειφθῆναι ἀμητόμενον, καὶ τοῖς ἀπορουμένοις ἐώγας συλλέγειν κεκώλυκεν· ἐᾷ δὲ αὐτὰ καὶ τοῖς ἐλάαις συλλέγουσι διαφανεῖ. καὶ μὴν ἐᾷ δικαίως τῶν τε καρπῶν καὶ τῶν θρεμμάτων, εὐσεβεῖν πρὸς τὸ θεῖον, καὶ μὴ πάντα εἶναι φιλοκερδῆ, μεταδιδόναι δὲ φιλανθρωπίας καὶ τοῖς πένησιν, ἐδίδαξεν. ἐκ τούτων γὰρ εἰμὶ τῶν ἀπαρχῶν καὶ οἱ ἱερεῖς διετέφυσαν. ἤδη οὖν σωίεμεν, ὡς εὐσέβειαν καὶ ὡς κοινωνίαν, καὶ ὡς δικαιοσύνῃ καὶ ὡς φιλανθρωπίαν παιδευομένους ἡμᾶς πρὸς τὸ νόμου. ἡ γὰρ οὐχὶ Διὰ μὲν τοῦ ἐδόμου ἔπους λέγει αἰτεῖσθαι τὴν χώραν προσλάβῃ· τὰς πίνητας δὲ ἀδίκως τοῖς κτῆσι φύσει καρποῖς χρῆσθαι ἐκέλευσεν, τοῖς φύσεως τοῖς βουλομένοις γεωργοῦσιν; πῶς οὖν [ὁ] χρηστὸς νόμος, καὶ δικαιοσύνης διδάσκαλος; πάλιν τε αὖ τῷ πινητῷ ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἀπιτελεῖν κελεύει, ἀκαὶ τῷ ἐδόμῳ· πρὸ καιρίδος ἱκάσῃ τὸ ἴδιον, εἰ μὴ ἐν τῷ μεταξὺ Διὰ ἵνα θέσεσιν ἀφηρέθη χωρίον· τὴν τε ἐπιθυμίαν τῶν κτᾶσθαι πεφευγότων θεσπίζων χρῆναι μεμετρημένῳ καρπώσεσι, τοὺς τε πένητας μακρᾷ ὑποχείρας δίκην μὴ Διὰ βίας κολαζομένους ἑλών. Ἐλεημοσύναι δὲ καὶ πίστις, φυλακαὶ βασιλικαί· εὐλογία δὲ εἰς κεφαλὴν τοῦ μεταδιδόντος· ἐ ἐλεᾶν πλουσίους, μακαριοῦσθαι· ὅτι τῷ ἀγαπᾶν ἐνδέχονται ὡς τὸ ὅμοιον, Διὰ τὸν ἀγαπᾶν τὸν πρὸς τὸ δημιουργὸν ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων ψυχῆς. ἔχει μὲν οὖν καὶ ἄλλας ἐκδόσεις τὰ προκειμένα, φυσικωτέρας, δεῖ τοι ἀναπόστασις καὶ τῆς ἀποψιλώσεως τῆς κληρονομίας· ἀλλ' οὐκ ἐστὶ τῷ παρόντι λέλεκται. ἀγάπη δὲ πολλαχοῦ νοεῖται, Διὰ πραότητος, Διὰ χρηστότητος, διὰ ὑπομονῆς, διὰ ἀφθονίας καὶ ἀζηλίας, διὰ ἀμνησίας, διὰ ἀμνησικακίας· ἀμέριστος ἐστὶν ἅπασιν, ἀδιάκριτος, κοινωνική. πάλιν, Ἐὰν ἴδῃς, φησὶ, τῶν οἰκείων ἢ φίλων, ἢ καθόλου ὧν γνωρίζεις ἀνθρώπων, ὑπὸ ἡμίαν πλανώμενον ὑποζύγιον, ἀπαγαγὼν ἀποδός. κἂν ἔν τύχῃ μακρὰν ἀφεστὼς ὁ δεσπότης, μὴ τῶν σωτῆ Διὰ φυλάξας, ἄχρις ἂν κομίσηται, ἀπόδος. φυσικὴν κοινωνίαν διδάσκει, τὸ εὔρημα πρακαλοῦσθαι καὶ λογίζεσθαι, μηδὲ μνησικακεῖν τῷ ἐχθρῷ. πρόσταγμα κυρίου, τηρῆ ζωῆς ὡς ἀληθῶς, ποιεῖ ἐκκλίνειν ἐκ παγίδος θανάτου. τί δέ; οὐχὶ τὰς ἐπιλύσεις ἀγαπᾶν κελεύει, ἀ μόνον ὡς φίλους ἢ συγγενῆς, ἀλλ' ὡς ἑαυτὸν, καθάπερ σῶμα καὶ ψυχήν; ναὶ μὴν καὶ ἔθνη πεπόνηκεν, καὶ τοῖς γε κακῶς πεποιηκόσιν εὐμισοπονηρῶς. ἄνωκρυς γ' ἂν φησὶν, Οὐβδελύξῃ Αἰγύπτιον· ἐπ πάροικος ἐγένου κατ' Αἴγυπτον· ἤτοι τὸ ἐθνικὸν, ἢ καθ' ἕτερον κοσμικὸν Αἰγύπτιον προσῆκον. τοὺς τε πολεμίους, κἂν ἤδη τοῖς τείχεσιν ἐφεστῶτας ὦσιν, ἐλεᾶν τὴν πόλιν πρόμενοι, μήπω νομίζεσθαι πολεμίους, ἄχρις ἂν αὐτοὺς ἀπηρυκδυσάμενοι προσκαλέσωνται πρὸς ἐρήνην. ναὶ μὴν καὶ τῇ αἰχμαλώτῳ, ἃ πρὸς ὕδριν ἐμελήθη κελεύει· ἀλλὰ καὶ ἡμέρας ἀπτερύξας, φησὶ, πενθήσει, ὡς βούλεται, μεταμφιάσας ὕστερον, ὡς γαμετὴν ἡμῶν σωιέχει· εὖ τε ἐφ' ὕβρει τὰς σωσεσίας, ἀδὲ μὴν Διὰ μισθαρνίαν, ὡς ἐπάρας, ἀλλ' ἢ Διὰ μόνον τῶν τέκνων τὴν ἡβῶσιν, γίνεσθαι τὰς ὁμιλίας ἀξιοῖ. ὁρᾷς φιλανθρωπίαν μετ' ἐγκρατείας; τῷ

τῦτ' ὐπακοή τι ἤρηται, σωτσίς τε πᾖθὼ, οὐ μὴν μαθήσεταί τις ἄνθ πίστεως· ἐπεὶ μηδὲ ἄνθ προλήψιως. ἀληθὲς δ' ἂν ὂν πάντως, μᾶλλον δὲ δεδεικνυται τὸ ὑπὸ τ προφήτου ἠρημένον·
" Ἐὰν μὴ πιστεύητε, οὐδὲ μὴ συνῆτε. τῦτ' καὶ Ἡράκλειτ@ ὁ Ἐφέσι@ τὸ λόγιον παραφράσας,
" ἠρήκειν· Ἐὰν μὴ ἔλπηται, ἀνέλπιστον οὐκ ἐξερήσει· ἀνεξερεύνητον ἐον καὶ ἄπορον. ἀλλὰ μὴν Πλάτων ὁ Φιλόσοφ@ ἐν τοῖς Νόμοις, τ μέλλοντα μακάριον τε καὶ εὐδαίμονα ἡμᾶς, τῆς ἀληθείας ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ἔναι μέτοχον χρῆναι Φησὶν, ἵν' ὡς πλεῖστον χρόνον ἀληθῆς ὢν διαζωῇ· πιστὸς γαρ. ὁ δὲ ἄπιστ@, ᾧ Φίλον ψεῦδος ἐκάστοτε· ὅτῳ δὲ ἀκόσιον, ἄνους ὢν, ἀ ζῶν· ὃ δ' ἕτερον ἂν ζηλωτὸν· ἀφιλ@ γὰρ πᾶς, ὅ γε ἄπιστ@ μαθής. καὶ μὴ ἡ πάντων σοφίαν βασιλι-
" κὴν ἐν Εὐθυδήμῳ ὑπεικρυμμένος λεγε. ἐν γ' τῷ Πολιτικῷ πρὸς λέξιν Φησιν· Ὥστε ἡ τῦ
" ἀληθινῦ βασιλέως ὑπεσημη. βασιλικὴ· καὶ ὁ πάντων κεκτημένος, ἐάν τε ἀρχων, ἐάν τε ἰδιώ- 10
" της ὢν τυγχάνῃ, πάντως κατὰ γε τὸν πάνυ αὐτὸν βασιλικὸς ὀρθῶς προσαγορεύσεται.
αὐτίκα οἱ μὲν τ Χριστὸν πεπιστευκότες, χρηστόν τε εἶναι καὶ λέγονται, ὡς εἰ τῷ ὄντι βασιλικὸν, βα-
141 σιλέα μεμελημένον. ὡς γὰρ οἱ σοφοὶ, σοφία ἐστὶ σοφοί· ἓ οἱ νομιμοι, νόμῳ νόμιμοι· ἕτως οἱ Χριστῷ βασιλῆ, βασιλῆς καὶ οἱ Χριστοῦ, Χριστιανοί. ἀθ' ὑπᾶσας, ὑπὸ Φίρων σαφῶς· Τὸ μὲν ὀρθὸν
" ἀνθρώπινόμενον, ᾧ νόμ@ Φύσ@ ὢν ὁ λόγος ὁ ὀρθος, ἓ οὐκ ἐν χαλκασιν, ὑδὲ ἐπίροις. ὅ τε Ελεά-
" της ξένος, τ βασιλικὸν καὶ πολιτικὸν ἀνδρα, νόμων ἔμψυχον ὑποφαίνει. τοιῦτος δὲ ὁ πληρῶν μὲν τ νόμον, ποιῶν δὲ τὸ ἐκείνου ἔργον τ πατρός· ἀναγεγραμμένος δὲ ἀντίκρυς ὑπὸ ξύλευτινὸς ὑ-
ψηλῦ, παραδείγμα θεάσας ἀρίστης τοῖς ἱερῶν δυναμένοις ἐγκύμενος. ἴσασι δὲ Ἕλληνες τὰς
τ ἐν Λακεδαίμονι ἐφόρων σκυτάλας, νόμῳ ὑπὸ ξύλῳ ἀναγεγραμμένας· ὁ δὲ ἐμὸς νόμ@, ὡς
" πρόκειται, βασιλικός τε ἐστὶ ἓ ἔμψυχος· καὶ λόγ@ ὁ ὀρθὸς· νόμ@ ὁ πάντων βασιλεὺς, θεα- 20
" τῶν τε καὶ ἀθανάτων, ὡς ὁ Βοιώτιος ἄδει Πίνδαρος. Σπεύσιππ@ μὲν τοι πρὸς Κλεινίαν τὸν
" πεώτῳ, τὰ ὁμοια τῷ Πλάτωνι ἔοικε διὰ τῦτο γράφειν· Εἰ δὴ βασιλεία σπουδαῖον, ὅ τι πο-
" φὸς μάνος βασιλεύς, καὶ ἀρχων ὁ νόμος, λόγος ὢν ὀρθὸς σπουδαῖος· ἃ καὶ ἐστὶν. τῦτοις ἀκόλυ-
θοι Στωικοὶ Φιλόσοφοι δογματίζουσιν, βασιλείαν, ἱερωσύνην, προφητείαν, νομοθετικὴν, πλῆτον, κάλλος ἀληθινὸν, εὐγλωσσίαν, ἐλευθερίαν, μόνῳ προσείποντες τῷ σοφῷ· ὁ δὲ, δυσυρέτος πάνυ σοφὸς μάνος καὶ πρὸς αὐτὸν ὁμολογῆται. πάντα τοίνυν τὰ προκρημένα φαίη παρὰ
Μωυσέως δ μεγάλου, ὅτι τὰς Ἕλλησιν ἀφορμὰς δεδώκασι δόγματα· πάντ@ μὲν ἂν τῷ σοφῷ ὑπάρ-
" χειν ἀφ' τούτων διδάσκει, Καὶ διότι ἡλίσιόν με ὁ θεός, ἴσί μοι πάντα. θεοφιλὴς δὲ αὐτὸν μᾶλλον,
" λέγων, Θεος Αβρααμ, θεος Ισαὰκ, θεὸς Ιακώβ. ὁ μὲν δὴ, Φίλ@ αὐτῷ πάρεστι κεκλημένος εὑρέ-
σκει· ὁ δὲ, Οὗτος ἐστιν, μετωνομασμέν@ δίκαιος· τὸν τε Ισαὰκ, ὡς καθωσιωμένον ἱερεῖον 30
ἀλληγορήσας, ἐξελίξατο ἑαυτῷ, τύπον τινὰ σώματος ἡμῶν οἰκειότατα σωτηρίου. περί τε Ἕλλησιν
ἀδέτις ὁ Μινως ἐννεώσεως βασιλεὺς, ἀκροατὴς Διός· ἀκηκοέναι αὐτὸν ὅπως πρὸς μὲν Μωυσέως διελέχθη ὁ θεὸς, ὡς εἴ τις λαλήσειε πρὸς τ ἑαυτῦ φίλον. ἰῶ δ' ἂν ὁ μὲν Μωυσῆς, σοφὸς, βασιλεὺς, νομοθέτης· ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ὑπερβαλλόντως πᾶσιν ἀνθρώποις φυσικῶς μὲν, ὡς ἀγαπᾶσθαι μους πρὸς ἡμῶν, τὸ καλὸν τὸ ἀληθινὸν ὑπαθύνων· ἰῶ δὲ τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν. βασιλεὺς ἢ ἐν παῖδων ἀκεραιοτάτη, καὶ ὑπὸ Ιουδαίων ἀπιστούντων καὶ ἀγνοούντων ἀναγεράμεν@, καὶ πρὸς αὐτῶν προφητῶν ἀναπηρυθήμενος δικαιν. πλούσι@ δὲ ὡς πᾶσιν, ὡς
πάντων τῶν γῆ, καὶ τὸ ὑπὲρ γῆς καὶ ὑπ' αὐτὴν χρυσίον, ὑπερφάνην σοὶ καὶ δοξῆ πάσῃ διδόμενα αὐτῷ πρὸς τὸ ἀνθρωπινόμενον. τὸ δὲ λέγειν, ὡς μέν@ ὁ ἐχθρὸς, ὁ μὲν@ ὑπεσήμαν τῆς τῦ θεοῦ θεραπείας· βασιλεὺς ἡλίου, Μιλχισεδὲκ, ὁ πάλαι ἱκανώτατ@ ἀφηγεῖσθαι 40
ἓ τῶν ἀνθρώπων ἡμῶν. νομοθέτης δὲ, ὡς ἂν δίδοὺς τ νόμον ἐν τῷ στόματι τῶν προφητῶν· τα τε πρακτέα καὶ μὴ, σαφέστατα ἐντελλόμενός τι καὶ διδάσκων. τίς δ' ἂν τάτε εὐχωλότερος, ἢ μόνος πατὴρ ὁ θεός; Φέρε δὴ καὶ Πλάτωνα τῆς αὐτῆς ὑπεξάλλοντα παραθησόμεθα δόγμασιν·
" πλούσιον μὲν τὸν σοφὸν ἀρήκειν ἐν τῷ φαίδρῳ· Ὦ Φίλε Πάν, λέγων, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῇδε θεοί·
" δοίητέ μοι καλῷ γενέσθαι τὰνδοθεν· ἐξωθεν δὲ ὅσα ἔχω, τῆς ἐντὸς εἶναί μοι φίλα· πλούσιον δὲ
" νομίζοιμι, τον σοφον. καταμειμφόμεν@ δὲ ὁ Αθηναῖος ξένος, τῶν εἰσιόντων πλουσίους εἶναι τὰς
" πολλὰ κεκτημένους χρήματα, ὧδε λέγει· Πλουσίους δ' αὖ σφόδρα εἶναι κάκιστον· ἀδυνάτον·
" ὅς γε δὴ πλουσίους οἱ πολλοὶ καταλέγουσι· λέγουσι δὲ τὰς κεκτημένους ἐν ὀλίγοις τ ἀνθρώπων,
" πλῆτον νομισμάτ@ ἀξια κτήματα· ἃ καὶ κακός τις κέκτηται. Τῷ πιστῷ ὅλος ὁ κόσμος τῶν
" χρημάτων. ὁ Σολωμὼν λέγει· ᾧ δὲ ἄπιστον, ὑδὲ ὁλος. Πιστὸν ἂν πολλῷ μᾶλλον τῇ γραφῇ, λι- 50
" γυστὴ. διὸ τον κάμηλον διὰ τρυπήματος βελόνης διελεύσεσθαι, ἢ πλούσιον φιλοσοφῶν· μακα-
" ρίζει δ' ἐμπαλιν τοὺς πένητας, ὡς πενῆκιν Πλάτων, λέγων, Πενίαν δὲ ἡγητέον, ἃ τὸ πᾶν οὐσίαν

ἐλάττω

ἐλάττω πιῶν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἀπλήστου πλείω· ὑγὰρ ποτὲ ἡ ὀλιγοχρημαΐα, ἀλλ' ἡ ἀπληστία· « «
ἧς Φρεῦδος ὁ ἀγαθὸς ὤν, καὶ πλούσιος γ' ὢν ἐν τῇ τῷ Ἀλκιβιάδῃ, δυλεπέστερος μὲν τοῦ κα- « «
κίαν προσαγορεύει, ἐλαθυροποιὸς δὲ τοῦ δρίστου. Ἀρατέ, φησιν, ἀφ' ὑμῶν τὸ βαρὺ ζυγόν, « «
καὶ λάβετε τὸν πρᾶον, ἡ γραφὴ φησὶ· καθάπερ καὶ οἱ ποιηταὶ δούλειον καλοῦσι ζυγόν. καὶ τί, « «
Ἐπαληθεύσασθε ἁμαρτίας ὑμῶν, τὰς προειρημένας σοφάδων. Πᾶς μὲν οὖν ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, « «
δοῦλός ἐστιν· ὁ δὲ δοῦλος, ἢ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ ὡς τὸν αἰῶνα· ἐὰν δὲ ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, « «
ἐλεύθεροι ἔσεσθε, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. καλὸν δ' αὖ εἶναι τὸ σφόν, ὁ Ἀγησίλαος « «
ξένος ὢν δι' λέγει, ὡς ἁπλῶς διαχυρίζεσθαι εἶναι τὰς δικαίας, ἂν καὶ τυγχάνωσιν ὀλίγοι πᾶσι ἀγαθοὶ 142
μᾶλλον· κἂν μὲν τὸ δικαιότατον ἦθος, τοῦτο ἂν καλὸν εἶναι χρεὼν εὐθὺς ἀνελίττων αὐτὸν, πλημ- « «
μελῶς δοξαίνει λέγειν. Καὶ τὸ εἶδος αὖπαλ ἐκλεῖπον παρὰ παῖδας τοὺς ἑαυτῶν ἀνθρώπους ἐλευ- « «
θερίους προηγόρευσεν. Πλάτων δὲ βασιλέα τὸ σοφὸν ἀρκεῖν ἐν τῷ πολιτικῷ ἔφησε· τὸ δὲ κτᾶσθαι « «
τὴν λίξιν. τούτων δὴ ἀποδεδειγμένων, ἀναδράμωμεν αὖθις ὅπῃ τὸ πίστεως λοιπὸν. καὶ « «
μὴν μᾶλλον πάσης ἀποδείξεως ὁ Πλάτων, ὅτι πίστεως χρεία πάντα χωρὶς ἀποδείξεως παρίστησιν, ἐξυμνῶν « «
ἅμα τὸν ἡρῆνλω· Πίστις μὲν γὰρ καὶ ὑγιὴς ἐν στέρνοις ἔσκ' ἄνευ τοῦ γίνεσθαι, ἀνδρὸς ἔμπαιδος ἀρίστης· « «
μαχητικοὶ δὲ καὶ ἐμπαθεῖς ἀποθνήσκειν ἐν πολέμῳ τῶν μισθοφόρων εἶναι πάμπολλοι· ἂν « «
πλῆσαι γένοιτο θρασεῖς καὶ ἄδικοι, ὑβρίσαί τε καὶ ἁρπάσαι, ἐκπονηρότατα μάλα ὀλίγων. εἰ « «
δὴ τοῦτο ἐρθῶς λέγοιτο, πᾶς νομοθέτης, οὗ καὶ σμικρὸν ὄφελος, περὶ τοῦ μισθοῦ ἀρίστου « «
ἀπολίπων, μάλιστα πείθειν τοὺς νόμους. αἰτησόμεθα δὲ ἐπίστασθαι ἧς κατὰ πάντα καιρὸν χρῄζομεν. « «
ἔν τε ἰρῷ καὶ παντὶ πολέμῳ, κἀν τῷ ἄλλῳ σύμπαντι βίῳ· συλλαβοῦσα γὰρ οἷόν τε τὰς ἄλλας « «
ἀρετὰς ἰσχύει· τὸ δὲ ἄρχειν, οὐχ' ὁ πόλεμος, οὔτε ἡ σοφία· ἀπρυκτὸν γὰρ τὸ δεηθῆναι τούτων. ἐ- « «
ρήνη δὲ πρὸς ἀλλήλους ἅμα καὶ φιλοφροσύνη, τὸ κρατιστον. ἐκ δὴ τούτων καταφανὲς μεί- « «
ζων μὲν ἡ ψυχὴ, τὸ ἀρχικὸν ἔχουσα, καὶ Πλάτωνα· μείζων δὲ ἀρετῶν μήτηρ, ἡ πίστις. ἀνώτατος ἂν
ἁρμὴ παρὰ τῷ Σολομῶντι, Σοφία ἐν σμαλῷ πιστῶν· ἐπεὶ καὶ Ξενοκράτης ἐν τῷ περὶ Φυσιογνω- « «
στικῶν, τὸν σοφίαν ἐπιστήμην τῶν πρώτων αἰτίων καὶ τῆς νοητῆς οὐσίας εἶναί φησι· τὸν φρονη-
σιν ἠθικὸν μὲν ἀρετῆν· τὸν μὲν, πρακτικήν· τὸν δὲ, θεωρητικήν· ἡν δὴ σοφίαν ὑπάρχειν ἀνθρωπίνην. διὸ καὶ ἡ μὲν σοφία, φρονησις· οὐ μὴν πᾶσα φρονησις, σοφία. δίδακτὸν δ' ἡ
τῆς τῶν ὅλων ἀρχῆς ἐπιστήμη πᾶσι, ἀλλ' οὐκ ἀποδεικτὸν εἶναι. καὶ γὰρ ἅπαντες μὲν Πυθα-
γορου τοῦ Σαμίου ζηλωταὶ, τῶν ζητουμένων τὰς ἀποδείξεις παραιτουμένους, τὸ Αὐτὸς ἔφα
πάντων ἠγοῦνται, καὶ τοῦτο ἀποδεικτὸν μόνῃ τῇ φωνῇ πρὸς τὸν βεβαίωσιν ὧν ἀκηκόασι· τοὺς δὲ
τῆς ἀληθείας φιλοθεάμονας, ἀπιστίαν ἐπιχειροῦντας ἀξιοπίστῳ διδασκάλῳ τῷ μόνῳ σωτῆρι
θεῷ, βασκάνους τῶν λεγομένων ἀπαντᾶν παρ' αὐτοῦ· ὁ δὲ, Ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω, ἀκουέτω, λέ- « «
γει. καὶ ὡς οὐτος; Ἐπιχαρμος ἀπάτων· Νῦς ὁρᾷ, νῦς ἀκούει· τἄλλα, κωφὰ καὶ τυφλά. « «
ἀπίστους εἶναί φησιν ἅπαντας Ἡράκλειτος φησὶν· Ἀκοῦσαι οὐκ ἐπίστανται, οὐδὲ εἰπεῖν ὡ- « «
φιλητοὺς δύνανται παρὰ Σολομῶντι, Ἐὰν ἀκροᾶσης ἀκοῦσαι, ἐπιδέξῃ· καὶ ἐὰν κλίνῃς τὸ « «
οὖς σου, σοφὸς ἔσῃ. Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; Ἡσαΐας φησίν. Ἡ μὲν οὖν πίστις, ἐξ ἀ-
κοῆς· ἡ δὲ ἀκοὴ, διὰ ῥήματος θεοῦ. φησὶν ὁ ἀπόστολος. πῶς οὖν ἐπικαλέσονται, εἰς οὓς οὐκ « «
ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν, οὗ οὐκ ἠκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσουσι, χωρὶς κηρύσσοντος; πῶς « «
δὲ κηρύξουσιν, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέγραπται· Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων « «
τὰ ἀγαθά; ὁρᾷς πῶς ἀναγκαῖον τὴν πίστιν διὰ ἀκοῆς, καὶ τὴν τῶν ἀποστόλων κηρύξεως, ἐπὶ τὸ ῥῆμα « «
κυρίου, καὶ τὸν υἱὸν θεοῦ; ἐδείκνυμεν ἀποδεικτὸν εἶναι τὸ ῥῆμα κυρίου. ὡσπερ οὖν τὸ σφαιρί-
ζειν, οὐκ ὀκνεῖ πᾶσι πάντων τὸν σφαῖραν ἠρτημένον, ἀλλὰ καὶ εὐρυθμως ἀποδεικνύμενον ὑπό τινος, ἵνα δὴ καὶ νόμους τοὺς σφαιριστικοὺς τὸ γυμνάσιον ἐκπλήττῃ· οὕτω καὶ τὸν διδασκαλίαν ἀξιόπιστον εἶναι συμβαίνειν, ὅτ' ἂν ἡ πίστις τῶν ἀκουομένων, πίστις ἦ, ὡς εἰκὸς, ὑπὸ ἀρχούσα φυσικὴ, πρὸς μάθησιν συλλαμβάνει. σωτηρία γοῦν ἡ γνῶσις ὑπάρχουσα, πρὸς τὸν τῶν ἀτιμάτων καταβολήν· οὔτε γὰρ τῆς ἀρίστης παιδευτικὸς ἔφεσις τις, ἄνευ τοῦ μαθάνοντος παραδοχῆς· οὔτε μὴν προφητικὸς, οὔτε τῆς τῶν ἀκουόντων εὐπιθείας μὴ παρούσης.
καὶ γὰρ τὰ κάρφη τὰ ξηρὰ, ἕτοιμα ὄντα καταδέχεσθαι τὴν διύαυσιν τοῦ καυστικοῦ, ὅταν ἐγκα-
θῇ· καὶ ἡ λύθη ἡ θρυλλουμένη, ἕλκει τὸν σίδηρον ἅμα συγχωρεῖσα· ὡσπερ καὶ τὸ δακρυον τὸ σκῦον σπαράττα τὰ κάρφη, καὶ τὸ ἠλεκτρον τὰς ἀχυρμιὰς ἀναπνεῖ· πάθος ἦ αὐτοῖς τὰ ἀλ-
κόμενα, δεῤῥῆχθαι ἀλκόμενα πνεύματι, ἰχῖ ὡς αἵματι, ἀλλ' ὡς συγκίτιοι. διπλοῦν τοίνυν ὄντος τῆς κακίας εἴδους· τὸ μὲν, μὴ ἀπάτης καὶ τοῦ λανθάνειν· τὸ δὲ, μὴ βίας ἄγοντος ἐπὶ φέ-
ρεσθαι· καὶ ἡ λύθη ἡ θρυλλουμένη, ἕλκει τὸν σίδηρον ἅμα συγχωρεῖσα· ὡσπερ καὶ τὸ δακρυον τὸ σκῦον σπαράττα τὰ κάρφη, καὶ τὸ ἠλεκτρον τὰς ἀχυρμιὰς ἀναπνεῖ· πάθος ἦ αὐτοῖς τὰ ἀλ-
κόμενα, δεῤῥῆχθαι ἀλκόμενα πνεύματι, ἰχῖ ὡς αἵματι, ἀλλ' ὡς συγκίτιοι. διπλοῦν τοίνυν ὄντος τῆς κακίας εἴδους· τὸ μὲν, μὴ ἀπάτης καὶ τοῦ λανθάνειν· τὸ δὲ, μὴ βίας ἄγοντος ἐπὶ φέ-
ρεσθαι· ὁ θεῖος λόγος κἀκεῖνο, πάντας συλλήβδην καλῶν· ὡσὼς μὲν καὶ μάλιστα τοὺς μὴ πλ-

αθησομένους· ὅμως σ᾽ ὧν, ὅτι ἐφ᾽ ἡμῖν τὸ πείθεσθαί τι καὶ μὴ, ὡς μὴ ἔχειν ἄγνοιαν προφασί-
141 σασθαί τινας, δικαίαν τὴν κλῆσιν πεποίηται, τὸ κῦ· δύναμιν ἡ ἑκάστου ἀπαιτῶν. τοῖς μὲν γὰρ, ἐμοῦ
τῷ θέλειν καὶ τὸ δύασθαι παρεῖναι· ἐκ παρασκευασίας ἠυξημένοις τοῦτο, καὶ κεκαθαρμένοις· οἱ δ᾽,
οὐ καὶ μήπω δύανται), τὸ βούλεσθαι ἤδη ἔχουσιν. ἔοικεν ἡ τὸ μὲν βούλεσθαι, ψυχῆς· τὸ πράττειν
δ᾽, οὐκ ἄνευ σώματος. οὐδὲ μὴν τῷ τίλει παραμετρεῖται μόνῳ τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ
τῇ ἑκάστου κρίσει προαιρέσεως, οὐ ῥᾳδίως εἰλικρινοῦς, οὐ ἐφ᾽ οἷς ἡμάρτηνται μετανόησιν, οὐ σωτήριον ἔλα-
σιν ἐφ᾽ οἷς ἔπαισιν καὶ μετέγνω, ὅπερ ἐστὶ, μετάνοιαν· βραδεῖα γὰρ γνῶσις, μετάνοια·
γνῶσις δ᾽, ἡ πρώτη ἀναμαρτησία. πίστεως δὲ καὶ ἡ μετάνοια κατόρθωμα· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσῃ ἁ-
μάρτημα εἶναι ᾧ προκατέχετο, κἂν μεταθῆσθαι· κἂν μὴ πιστεύσῃ, κόλασιν μὲν ὑπομενεῖται τῷ
πλημμελοῦντι, σωτηρίαν δ᾽ τῷ κῦ· τοῖς ἐπὶ λαὸς βιοῦντι, ἐσθ᾽ ὅτως μεταβαλεῖται. ἡδὴ γὰρ καὶ ἡ 10
ἐλπὶς, οὐκ πίστεως σωίσηκεν. ὁρίζομαι γ᾽ ὧν οἱ ἀπὸ Βασιλείδου, τὴν πίστιν, ψυχῆς συγκατάθεσιν
πρὸς τῶν μὴ κινδύνων αἴρεσιν, ἀλλ᾽ τὸ μὴ παρεῖναι. ἐλπὶς δ᾽, προσδοκία κλήσεως ἀγαθοῦ. πρὸ-
τερον δ᾽ ἀνάγκη τὴν προσδοκίαν εἶναι· πίστις δὲ, ὁ ἀπραβάτως τηρητὸς τῶν ἐγχειριζομένων·
ἐγχειρίζεται δ᾽ ἡμῖν οἱ θεῖοι λόγοι· καὶ οἱ θεῖοι λόγοι αἱ ἐντολαί, σὺν τῇ κατασπάσει τ᾽ παρακελευμάτων. οὗτός ἐστιν ὁ δοῦλος· ὁ πιστὸς, ὁ πρὸς τὸ κυρίου ὑπομένων. ἐπὰν δ᾽ εἴπῃ,
Πιστὸς ὁ θεὸς, ᾧ δοκοφανεμένῳ πιστεύειν ἄξιον, μεμύηκε· δοκοφανεῖται δ᾽ ὁ λέγων αὐτὰ, καὶ
αὐτὸς αὐ εἴη πιστὸς ὁ θεός. πῶς ὧν, ὅτ᾽ πιστεύειν ὑπολαμβάνειν ἐστὶ, βεβαία τὰ παρ᾽ αὐτῶν
οἱ Φιλόσοφοι νομίζουσιν; οὐ γάρ ἐστιν ὑπόληψις, ἡ ἑκούσιος προαποδεκτικὴ συγκατάθεσις,
ἀλλὰ συγκατάθεσις ἰσχυρῶς τινί. τὸς δ᾽ αὖ εἴη δυνατώτερον θεοῦ; ἡ δ᾽ ἀπιστία, ὑπόληψις τῶ
αὐτοκειμένου ἀθενὸς δοκοφανικὴ· καθάπερ ἡ δυσπιστία, ἕξις δυσπαράδεκτος πίστεως. καὶ ἡ 20
μὲν πίστις, ὑπόληψις ἑκουσία, καὶ προύληψις εὐγνώμων προκαταλήψεως· προσδοκία
δ᾽, δόξα μέλλοντος· ἡ δ᾽ τῶν ἄλλων προσδοκία, δοξα ἀδήλου· πεποίησις δὲ, ἀλήθεια βεβαία
περί τινος. διὸ πιστεύομεν, ὦ αὖ πεποιθότες ὦμεν ὡς δοξαν θείαν ἐς σωτήριον· πεποίθαμεν δ᾽ τῷ
μονῳ θεῷ· ὃν γινώσκομεν ὅτι οὐ παρεδόθη τὰ καλῶς ἡμῖν ἐπηγγελμένα, ἃ δι᾽ αὐτοῦ ἡμῖν εὐτοκῶς. εὔτοια δ᾽ ἐστὶ, βούλησις ἀραθῶν ἑτέ-
ρῳ, ἕνεκεν αὐτοῦ ἐκείνου. ὁ μὲν γάρ ἐστιν αἰτιώδης· ὡς ἡμᾶς δ᾽ ἡ εὐεργεσία καὶ ἡ παρὰ τὸ κυρίου
γενόμενα κατελήφθη. εὔτοια θάτερα οὖσα, καὶ εὔτοια πρὸς τ᾽ εὐπειθῆ εὖσα. ἡ δὲ τῷ Ἀβραὰμ πι-
στεύσαι ἐλογίσθη ὡς δικαιοσύνη· πίστις γὰρ ἦν Ἀβραὰμ, ἡμεῖς, δι᾽ ἀκοῆς καὶ ἡμῖν πιστεύσαν-
τες. Ἰσραηλῖται γὰρ ἡμεῖς, οἱ μὴ δι᾽ σημείων, δι᾽ ἀκοῆς δ᾽ εὐπειθῆς. Διατοῦτ᾽, Εὐφραινθήτω σῶμα, ἡ
οὐ τίκτουσα· ῥῆξον καὶ βόησον, φησὶν, ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τίκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον, ἢ 30
τ᾽ ἐχούσης τὸν ἄνδρα. εἰώσας εἰς τ᾽ πεῖ Φραγμα τοῦ λαοῦ, ἵνα δ᾽ λογισθήσωνται τὰ τίκνα σου εἰς τὰς
σκιὰς τῶν πτερύγων. ἡ δὲ αὐτὴ μοναὶ ὑπὸ τῆς προφητείας ἡμῖν τι αὖ ἐς πίστεως ἀρχὰς
καταγγέλουσι, ὡς ἀμφοῖν τοῖν Διαθήκαιν δείκνυται ὁ θεός. ὅπ Φέρει γ᾽ οὖν σαφέστερον,
Ἐκληρονόμησας τὴν Διαθήκην τοῦ Ἰσραὴλ, τῇ ἐξ ἐθνῶν κλήσει, λέγων, τῇ σείρᾳ ποτὲ τέτοκυῖα τοῦ
ἀνδρὸς, ὃς ἐστιν ὁ λογος, τῇ ἐρήμῳ πρότερον τοῦ νυμφίου. Ὁ δὲ δικαιος, ἐκ πίστεως ζήσε-
ται), τῆς κῦ· τὴν Διαθήκην καὶ τὰς ἐντολὰς ἐπιδὴ δύο αὖται, ἐνέμειλε καὶ χρόνῳ καθ᾽ ἡλικίαν καὶ προ-
κοπὴν οἰκονομικῶς διδομέναι, δυνάμει μία οὖσαι· ἡ μὲν, παλαιὰ· ἡ δὲ, καινὴ, Διὰ τοῦ παρ᾽
ἑνὸς θεοῦ χορηγεῖται· ἡ γὰρ ὁ δοκιμολογος ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῇ λέγει· Δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ
ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται· ἐκ πίστεως εἰς πίστιν τὴν μίαν, τὴν ἐκ προφητειας εἰς εὐαγγέλιον πεπι-
στευμένην, δι᾽ ἑνὸς τ᾽ αὐτοῦ κυρίου διδάσκων σωτηρίαν. Ταύτην, ἔφη, παρεπιδημοῦσι τὴν πα- 40
ροικίαν τὸν Τιμόθεον, κῦ· τὰς προαγούσας ὁδοὶ εἰ προφητείας· ἵνα σφαπύσῃ ἐν αὐταῖς
τὴν καλὴν στρατείαν, ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν. ἣν τινες ἀπωσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν
ἐναυάγησαν· ὅπ τὴν θεσθιν ἠκύσαν συνειδησιν, ἀπιστίᾳ κατοικίαν. ἔκειν ἔτ᾽ ἀκότως πρόκλη-
τον τὴν πίστιν Διαθηκίτιον, ὡς εὔκολον τι καὶ πάνδημον, καὶ πρὸς ἔπι τῶν τυχόντων. ἡ δὲ ἀνθρώ-
πινον ἐπὶ τὸ ὁλοτελὲς μα, ὡς Ἕλληνες ὑπέλαβον, κἂν ἀπίσῃ· ἡ δ᾽ αὖξει, οὐκ ἔστιν ἔνθα οὐκ
ἔστιν. Φημὶ τοίνυν τὴν πίστιν, ἀπὸ ὑπὸ ἀγάπης ἠμελιωθῆ, ἀπὸ κ᾽ ὑπὸ φόβου, ἢ φασιν οἱ κατήχο-
ροι, θεῖόν τι εἶναι· μήτε ὑπὸ ἄλλης φιλίας κοσμικῆς Διαπωμένην, μήτε ὑπὸ φόβου παρότ-
144 τος Διαλυομένην. ἡ μὲν γὰρ ἀγάπη, τῇ πρὸς τὴν πίστιν Φιλίᾳ, τὰς πίστεις ποιεῖ· ἡ δὲ πίστις, ἔ-
δρασμα ἀγάπης ἀντεπάγεται τὴν εὐποιαν· ὅτε κ᾽ τὸν νόμον παιδαγωγὸς φοβος, ἀφ᾽ ὧν πι-
στεύει), καὶ φόβος εἶναι πιστεύεται. ἡ γὰρ ἐπεργάζεται τῷ εἶναι δείκνυται· ὁ δὲ μέλλων καὶ ἀπ- 50
λῶς, οὐχὶ δὲ ἐνεργῶν, καὶ παρὼν πίστευε), καὶ τὸ εἶναι πιστεύομενος, οὐκ αὐτὸς τ᾽ πίστεως ἠμυη-
τικὸς, ὃν πρὸς αὐτὴν ἀξιόπιστος εἶναι δοκιμαθήσ. Θεία τοίνυν ἡ ποικίλη μετακόλη, ἐξ ἀπιστίας
πρὸς

πηδόν τι ηὐρέμενον, καὶ τῇ ἐλπίδι ᾗ τῷ Φόβῳ πιστεῦσαι. καὶ δὴ ἡ πρώτη τοῦς σωτηρίαν νεῦσις, ἡ πίστις ἡμῖν ἀναφαίνῃ· μεθ' ἣν Φόβος τε καὶ ἐλπὶς καὶ μετάνοια σὺν τῇ ἐγκρατείᾳ ᾗ ὑπομονῇ τοσοῦτόν ἐστιν, ἄγουσιν ἡμᾶς ἐπὶ τὴν ἀγάπην, ἐπί τε γνῶσιν. οὕτως ἂν ὁ Βαρνάβας, Α Φ' ἕ, φησὶν, ἕλαβον μέρος, ἱκανόν ἐστι καταμικρὸν ὑμῖν πέμψαι· ἵνα μὴ ἡ πίστις ὑμῶν τελείαν ἴσχῃ καὶ τὴν γνῶσιν. ἡ μὲν οὖν πίστεως ἡμῶν ἐστιν οἱ συλλήπτορες, Φόβος καὶ ὑπομονή· τὰ δὲ συμμαχοῦντα ἡμῖν, μακροθυμία καὶ ἐγκράτεια. τούτων δέ, φησὶ, τὰ μὲν τοῦς τὸ κύριον, μετὰ θεῶν ἀγῶνος, σωζόμενα ὑπὸ τῆς σοφίας, σωίσεις, ἐπιστήμη, γνῶσις. χειρίων γὰρ οὖν τῆς γνώσεως τὰ προκειμένων δρομέων ἐστὶν ἄνευ συμβόλου τὴν πίστιν, ἵνα τὸ κατὰ τὸν βίον ἀναγκαῖον τῷ γνωστικῷ ὑπάρχουσα, ὡς τὸ κατ' οἶκον τὸ δι' βιοῦν, πρὸς τὸ ζῆν τὰ αἰώνιον. ὡς δ' ἂν ἄνευ τῶν τεσσάρων στοιχείων οὐκ ἔστι ζῆν, οὕτ' ἄνευ πίστεως γνῶσιν ἐπακολουθῆσαι. αὕτη τοίνυν κρηπὶς ἀληθείας. οἱ μὲν τὸν Φόβον κατηγοροῦσιν, κατὰ τὸ ἔχουσι τὸν νόμον. οἱ δὲ τὸν νόμον, δῆλόν που ὡς καὶ τὸν διδάσκοντα τὸν νόμον θεόν. τρία γὰρ πάντα ἐξ ἀνάγκης ὑφίστηκεν παρὰ τὸ ὑπακούοντα, ὁ διακών, ἡ διακονία, τὸ διακόμενον. ἐν γὰρ καθ' ὑπόθεσιν ἐξέλειπε τὸν νόμον, ἀνάγκη δήπου ἦναι, ὃς ἄρχῃ τῶν ἐπιθυμίας, ἡδονῇ χαριζόμενον, ἀμελεῖν μὲν τοῦ καλῶς ἔχοντος, ὑπερφρονεῖν δὲ τοῦ θείου, ἀπιθεῖν δὲ ἅμα καὶ ἀδικεῖν ἀδίκως, ἀποσκιρτήσαντα τῆς ἀληθείας. ναί, φασὶν, ἄλογος ἐκκλισις ἡ Φόβος ἐστί, καὶ παθητόν. τί οὖ λέγεις καὶ ὡς εἴπερ σάζοιτο ὀρθόν, ἀλλὰ λόγῳ δοθείσης μοι τῆς ἐντολῆς· ἐντολὴ δὲ ἀπαγορεύει τὸν Φόβον, ἐπαρτῶσα ἀλλὰ παιδείαν τοῦ ὑπὲρ ἐχόμενον γενέσθαι. ἐπίνυν ἄλογον ὁ Φόβος· λογικὸς μὲν οὖν· πῶς γὰρ εὐσταλῶν, οὐ φοβούμενος, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ φονεύσεις; ἀλλ' ἡ σοφίζουσα τὰ ἀνέμαζα, εὐλαβείας καλοῦσιν οἱ φιλόσοφοι τὸν νόμον Φόβον, εὔλογον ὄντα ἐκκλισιν. ὀνοματομάχους τούτους οὐκ ἄν τις φαίη ἐκάλει Κριτόλαος. ἀσφάλεια μὲν οὖν ἡδὴ καλλίστη πίστις τοῖς ἐγκαλύψασιν ἡμῖν ἐν πολλῇ. ὀνόμαλος ἐναλλαγὴ νοηθεῖσα. ἡ δὲ εὐλάβεια, λογικὴ δείκνυσι βλάπτουσα ἔκκλισις ὄσα. ἐξῆς ἡ μετάνοια τῶν προημαρτημένων φύσις. Ἀρχὴ γὰρ σοφίας, Φόβος κυρίου· σώσις δέ, ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς πιστοῖς αὐτῷ. τὴν σοφίαν λέγει πίστιν, ἥ ἐστι Φόβος θεοῦ, ἀδεσποίνῃ εἰς σοφίαν. εἰ δὲ ὁ νόμος Φόβου ἐμπειρικὸς, ἀρχὴ σοφίας γνῶσις νόμου· καὶ οὐκ ἔστιν ἄνευ νόμου σοφός. ἄσοφοι τοίνυν οἱ παραιτούμενοι τὸν νόμον· ᾧ ἔοικεν ἀγίους αὐτοὺς λογίζεσθαι, παιδεία δέ, ἀρχὴ σοφίας. Σοφίαν δὲ καὶ παιδείαν ἀσεβεῖς ἐξυθενίσουσιν, λέγει χραφή. τίνα δὲ τὰ Φοβερὰ ὁ νόμος καταγγέλλει, θεασώμεθα. ἃ μὲν τὰ μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας, οἷον πιόνιαν καὶ νίσιν, καὶ ἀδοξίαν καὶ δυσφήμιαν, καὶ ὅσα παραπλήσια· ταῦτα μὲν καὶ εἰς πάλιν νόμοι προτείνοντες, ἐπαγεῖται· καὶ τοῖς οὐκ ἀβελπάτοις τρία γένη τῶν ἀναθῶν ἀσυγκρίτων, καὶ τούτων ἐναντία λογιζομένοις ἅπαν κακὰ, ἀρμόνιον ἥδε ἡ δίξα· ἡμῖν δὲ ὁ θεὸς νόμος τὰ τῷ ὄντι κακὰ ὀνοφεύγειν προστάττει, μοιχείαν, ἀσέλγειαν, παιδεραστίαν, ἄγνοιαν, ἀδικίαν, νόσον ψυχῆς δηλοῦν· ἃ τὰ ἀλλότρια ψυχὴν ὀνόματος, ἀλλὰ τὰ ἀλλότρια ψυχὴν ὀνόματος ἀληθείας· δεινὰ γὰρ Φοβερὰ τῷ ὄντι κακίαν αὐτὴ, καὶ αἱ ὀνόματα τούτων ἐνέργειαι. ἃ μὲν ἀδίκως ἐκτείνεις δίκτυα πειρατὴς λέγουσιν οἱ χρησμοὶ οἱ θεοὶ· αὐτοὶ γὰρ αἱμάτων μετέχοντες, ἡσαυρίζουσιν ἑαυτοῖς κακά. πῶς οὖν ἔτι οὐκ ἀγαθὸς ὁ νόμος ποῦ τινων αἱρέσεων λέγοντα, ἀπεδομένων τὸν ὀνόμαλον λέγοντα, Διὰ γὰρ νόμου γνῶσις ἁμαρτίας; ποῦ δὲ φαμὲν, Ὁ νόμος οὐκ ἐποίησεν, ἀλλ' ἔδειξεν τὴν ἁμαρτίαν· ποῦ δὲ ἄκουσον, ἡλεγξε μὴ ποιητὰ. ἀγαθὸν ἦ, τὸ μὲν σωτήριον ἐκλιδάξαι, τὸ δὲ δηλητήριον ἀπέδειξε· καὶ τῷ μὲν, χρῆσθαι συμβουλεύσας· τὸ δὲ, ἀποφυγεῖν κελεύσας. αὐτίκα ὁ ἀπόστολος, ὃν ὁ σωίσει, γνῶσιν ἔφην ἁμαρτίας διὰ νόμου πεφανερῶσθαι, ὑπὸ ὑπόστασιν ἐλληφέναι. πῶς δ' οὐκ ἀγαθὸς ὁ παιδεύων νόμος, ὁ παιδαγωγὸς εἰς Χριστὸν δοθεὶς, ἵνα δὴ ἀπερείψωμεν διὰ Φόβου παιδευτικῶς κατευθυνόμενοι ποῦς τὴν διὰ Χριστοῦ τελείωσιν; Οὐ βούλομαι φησὶν, τὸ ἀγαθὸν τῷ ἁμαρτωλῷ, ὡς τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ. μετάνοιαν δὲ ἐντολὴ ποιεῖ, κωλυτικὴν μὲν τοῦ μὴ ποιητὰ, ἐπαγγελτικὴν δὲ τῶν ἐναντίων. ἀγαθὸν, εἶπον, τὴν ἀγνοιαν λέγει· καὶ ὁ ἐγγὺς κυρίου, πλήρης μαθητῶν· ὁ σωτηρίζων δηλονότι τῇ γνώσει, κινδυνῶν, Φόβων, αἰτιῶν, θλίψεων, διὰ τὸν πόθον τὸν ἀληθείας ὀνόματος· ὑφ' ὃν πεπαιδευμένος, σοφὸς ἀπέβη· ᾧ διεσώθη ὑπὸ καύματος, ὑφ' ὃν νόημεν. ὑφ' ὃν δὲ νόημεν, δίξει ἐντολάς. ᾧ Βαρνάβας ὁ ὀνόματος, Οὐαὶ οἱ σωτεροὶ παρ' ἑαυτοῖς, καὶ ἐνώπιον αὐτῶν δεδηγμένοι, ποῦς ἑαυτοῖς, ἐπήλαγμα. Πνεύματικοὶ γεγόμεθα, ναὸς τέλειος τῷ θεῷ· ἐφ' ὅσον ἐστὶν ἐφ' ἡμῖν, μελετῶμεν τὸν Φόβον τοῦ θεοῦ, καὶ φυλάσσειν ἀγωνιζόμεθα ἃς ἐντολὰς αὐτοῦ· ἵνα ἐν τοῖς δικαιώμασιν αὐτοῦ εὐφρανθῶμεν. ἔθεν, Ἀρχὴ σοφίας, Φόβος θεοῦ, θεόθεν λέλεκται. ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἀμφὶ τὸν Βασιλείδην, τὸν ἐξηγούμενον τὸ ῥητὸν, αὐτὸν φασὶν ἄρχοντα, ἐπικύσαντα τὴν φάσιν οὐ λέ-

κινουμένου πνεύματος, ἐκπλαγῆναι τῷ τε ἀκούσματι καὶ τῷ θεάματι, παρ' ἐλπίδας εὐηγγελισμένον· καὶ τὴν ἔκπληξιν αὐτὴν, Φόβον κληθῆναι, δεχὴν οὖσαν φιλοκοσμησίκακος τε καὶ Δημιουργικῆς, καὶ πλευστικῆς, καὶ ἀποκαστικῆς· οὐ γὰρ μόνον τὸν κόσμον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπολογὴν Δημιουργεῖ, ὁ ὅτι πᾶσι πρόσκειται. ἔοικε δὴ καὶ Οὐαλεντῖνος ἔν τινι θεωρίᾳ τοιαῦτά τινα
" ἐν τῷ λαβών· αὐτῆς χάριν λέγεσι· Καὶ ὡς πρὸ Φόβου τὴν πλάσμαλος ὑπάρ-
" ξει τῆς ἀγγέλοις, ὅτι μείζονα ἐφθέγξαλο τὰ πλάσεως, Δημιουργὸς ἐν αὐτῷ στέρμα δίδω-
" κότα τῆς ἄνωθεν οὐσίας καὶ παρρησιαζόμενον· οὕτω καὶ ἐν τῇ γνώσει τῶν κοσμικῶν ἀνθρώπων,
" Φόβοι τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων τὰς ποιούσιν ἐγγίστ., οἷον ἀνδριάντες καὶ εἰκόνες· καὶ πάντων αἱ χά-
" ρες ἀνύουσιν ὡς ὄνομα θεοῦ· εἰς γὰρ ὄνομα ἀνθρώπου πλασθῆς Ἀδάμ, Φόβον παρίσχει τοῦ ὄν-
" τος ἀνθρώπου, ὡς δὴ αὐτὸς ἐν αὐτῷ καθεστῶτος· καὶ καταπλαγησαι, ἐκ τοῦ τ' ἔργου ἠφάνι- 10
σαν. μιᾶς δ' οὔσης δεχῆς, ὡς δεχθήσεται ὕστερον, περίσσματα καὶ μυρίσματα ἀναπλάσοντες εἰδωλα ἀνδρες φανήσονται· ἐκβὴ δὲ ἐκ νόμου καὶ προφητῶν παιδεύσεως Δημιουργίας, τῷ θεῷ συμφέρειν ἔδοξεν, δεχὴ σοφίας Φόβου· ἀρχὴ κυρίου, παρὰ κυρίου Δημιουργοῦ δοθεῖς τοῖς ἀπιθοῦσι καὶ σκληροκαρδίοις. οὓς γὰρ οὐκ αἱρεῖ λόγος, πτοποιεῖ τάχος Φόβος. ὁ καὶ προϊὼν ἄνωθεν ὁ παιδεύων λόγος, ἑκατέρῳ τῶν τρόπων ἑκκαθαίρων οἰκείως ὡς ἡσυχίαν ἁρμοσεῖν ὄργανον. ἔστι μὲν οὖν ἡ μὲν ἔκπληξις, Φόβος ἐκ φαντασίας ἀπειλῆς· ἡ δὲ ἀπροσδοκήτου φαντασία, ἀπὸ ἀγγέλων· Φόβος δέ, ὡς γεγένται, ἡ ὕλη· ἡ θαυμασιότης ὑπερβάλλουσα. ἐπωρῶσι τινων ἐμπαθῆ πιστοῦσθαι οἱ ἐκπλήξεως, τὸ μίγνυσθαι ἐκ πρὸς αὐτὸν ἀνυμνήμενον ἦθος, ἐκ πρὸ γε τῆς ἐκπλήξεως, ἐν ἀγνοίᾳ ὑμένων. εἰ δὴ ἄγνοια προκατῆρξε τῆς ἐκπλήξεως· ἡ δ' ἔκπληξις, ἐκ ὁ Φόβος ἀρχὴ σοφίας, Φόβος τοῦ θεοῦ ἀρχή, κινδυνεύει τῆς τε σοφίας ἐκ θεοῦ 20
καὶ τῆς κοσμοποιίας ἀπάτης, ἀλλὰ ἐκ τῆς ἀποκατασάσης αὐτὴν τῆς ἐκλογῆς ἄγνοια προκατάρχειν αἰτιώδης. πότερον οὖν τὰ καλῶς ἡ φαύλως ἄγνοια; ἀλλ' ἡ μὲν τὰ καλῶς, τί πεισθεῖσα ἐκπλήξει, ἐκ παρέλκει ὁ Δημιουργὸς αὐτῆς, ἐκ τὸ κήρυγμα, καὶ τὸ βάπτισμα; ἡ δὲ τὰ φαῦλον, πῶς τῶν καλλιόνων αἴτιον τὸ κακόν; ἡ μὴ γὰρ προϋπῆρχεν ἄγνοια, οὐκ ἂν ὁ Δημιουργὸς κατῆλθεν· ὥσθ' ἡ ἔκπληξις ἦλθε τὸν ἄρχοντα, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν· ὥσθ' ἡ ἀρχὴν σοφίας ἐκ τοῦ Φόβου ἔλαβεν εἰς τὸν φυλοκρίνησιν τῆς τε ἐκλογῆς, τῶν τε κοσμικῶν. εἰ δὲ ὁ Φόβος τοῦ προϋπάρχοντος ἀνθρώπου ὑπερβάλλοντος σφετέρου πλάσματος πτοήσας τοὺς ἀγγέλους, ὡς ἐνισχυμένου τῷ δημιουργήματι ἀράτου τοῦ στέρματος τὰ ἄνωθεν οὐσίας, ἡ ὑποπτεύσαντος παρεληλύθειν, ὅπερ ἀπέβαινεν, ἀγγέλους δημιουργίας ἧς ὑπεστήσησαν, οἷον τέκνου υἱοὺς αὐθέντας ἡγεῖσθαι, ἄγνοιαν πᾶσαν καταγνωσμένης· ἡ προγνώσει ἐνεχόμενοι κεκίνηνται. ἀλλ' οὐκ ἂν ἐπεβούλευσαν δι' οὗ ἐπεχείρησαν, ᾧ προ- 30
γνῶσαν οὐδ' ἂν κατεπλάγησαν τὸ ἔργον τὸ αὐτῶν ἐκ προγνώσεως τὸ ἄνωθεν στέρμα γενεηκότες· ἡ τὸ τελοῦν πᾶν γνῶσι πεπιδότες ἐτόλμησαν ὃ καὶ αὐτὸ ἀδυνάτου μαθόντες τὸ Δημιουργοῦν τὸ ἐν πληρώματι ἀνθρώπῳ ὑπεβουλεύθη, ἔτι καὶ τὸ κατ' εἰκόνα ἐν ᾧ καὶ τὸ ἐρχέτυπον, καὶ ὃ σωθῆναι γνῶσι τῇ λοιπῇ ἀφθαρτον παρειλήφεσαν. τούτοις τι ἂν αὐτοῖς καὶ ἑτέροις ἴσοι, μάλιστα ἢ
" τοῖς ἀπὸ Μαρκίωνος, ἐκβοᾷ οὐκ ἐπαίουσιν ἡ γραφή· Ὁ ἢ ἐμοῦ ἀκούων, ἀνακαίνεται ἐπ' εἰρήνης
" πεποιθώς, καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ. Ἵνα τοίνυν τὸν νόμον βέλονται; κακὸν μὲν ἂν, ὁ φήσει· δίκαιον ἢ, Δημιουργοῦντες τὸ ἀγαθὸν ὁ δικαίῳ. ὁ ἢ κύριος, Φοβεῖσθαι τὸ κακὸν προσ-
ταττων, ὁ κακῷ τὸ κακὸν ἀπαλλάττει, τῷ ἢ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον καταλύει. ἀγαθῷ ἢ κακὸν ἐνα-
146 ντίον, ὡς δίκαιον ἀδίκῳ. ὁ τοίνυν κακῶν δεχὴν ἀφοβίαν εἴρηκεν, ἵνα ὁ κυρίου Φόβου ἐρᾴζε- 40
ται, ἀγαθὸν ὁ Φόβος· ὁ ἐκ τοῦ νόμου Φόβου, οὐ μόνον δίκαιος, ἀλλὰ καὶ ἀγαθὸς, κακίαν ἀναι-
ρῶν· Φοβῶ ἢ ἀφοβίαν ἐπάγων, ὁ πρὸ ἀπέθανε, παιδίᾳ δὲ μετρίως ἀθλαν ἐμποιεῖ. ὅταν οὖν
" ἀκούσωμεν, Τίμα τὸν κύριον, καὶ ἰσχύσεις· πλὴν δὲ αὖτε μὴ Φοβοῦ ἄλλον· τὸ Φοβεῖσθαι ἀμαρτάνειν,
ὅπαθος ἢ τοῦ παθεῖν θεοῦ δοθείσης ἐντολῆς, τιμὴν ἵνα ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐπιδεχόμεθα. δίος δ' ἐστὶ φόβος θεοῦ. ἀλλ' ὁ καὶ πάθος ὁ Φόβος, ὡς βέλονταί τινες, ὅτι Φόβος ἐστὶ πάθος, οὐχ ὁ πᾶς Φόβος πάθος· ἡ γ' οὖν δεισιδαιμονία, πάθος, Φόβος δαιμόνων ὤν, ἐκ παθῶν τε καὶ ἐμπαθῶν. ἔμπαλιν οὖν ὁ τοῦ ἀπεθῆς θεοῦ Φόβος, ἀπαθής· Φοβεῖται χάριν οὐ τὴν θεὸν, ἀλλὰ τὸ ἀποστῆναι τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ τοῦτ' ἀδίκως τὸ τοῖς κακοῖς ἀπεστῆναι, Φοβεῖται καὶ δίδυμα κακά. ὁ διδιὸς δὲ τὸ πάθος,
" ἄφθαρτον ἑαυτὸν καὶ ἀπαθῆ εἶναι βούλεται. Σοφὸς Φοβηθεὶς, ἐξέκλινεν ἀπὸ κακοῦ· ὁ δὲ ἄφρων,
" μιγνυται πεποιθὼς, ἡ χαρὰ λέγει· αὐθίς τε, Ἐν Φόβῳ κυρίου ἐλπὶς ἰσχύος, φησίν. ἀναγκαίως οὖν ὁ τοιοῦτος Φόβος ὅτι τε τῶν μειζόνων, ὅτι τε τὴν ἐλπίδα. ἐλπὶς ἢ, προσδοκία ἀγαθῶν, ἡ ἀπὸ τοῦ ἀγαθοῦ εὐέλπις. ἀμέλει καὶ ἡ ἐμπαιδεία λαμβάνει ὡς εὐέλπιδα, διὰ τὴν ἀγάπην χαριεντιζόμενοι μεμαθήκαμεν. ἀγάπη ἢ, ὁμοίωσις ἂν εἴη, τῶν κατὰ τὸν λόγον καὶ τὸν βίον καὶ τὸν τρόπον·

τρέπον· ἢ, πωλλάπ φάναι, κοινωνία βίου· ἢ ἐκπίνεια Φιλίας καὶ Φιλοσοφίας μᾶ λόγῳ ὁρᾶν, δεῖ χρῆσιν ἐπάρων. ὁ δὲ ἐπᾶρος, ἔπαρος ἐγώ. ἢ καὶ ἀδελφὰς τὰς τῷ αὐτῷ λογῳ αἰωνηθέντας προσαγορεύομεν. περάκιπ δὲ τῇ ἀγάπῃ ἢ τῇ Φιλοξενίᾳ, Φιλοπονία τις οὖσα δεῖ χρῆσιν ξένων. ξένους δέ, ὧν ξένα τὰ κοσμικὰ· κοσμικὰς δὲ, τὰς ἐς γλῶ ἐλπίζοντας καὶ τὰς σαρκικὰς ἐπιθυμίας, ἐξακούομεν· Μὴ συσχηματίζεσθε, φησὶν ὁ ἀπόστολος, τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορ- «
φοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρε- «
στον καὶ τέλειον. ἀναρρίψει πάντα ἡ Φιλοξενία δεῖ τὰ ἀφίλιμον τοῖς ξένοις· ξένοι δέ, οἱ ἐπίξενοι· «
ἐπίξενοι δέ, οἱ φίλοι· φίλοι δέ, οἱ ἀδελφοί· φίλα καὶ γνήσια, φησὶν Ὅμηρος· ἡ τε φιλανθρωπία, δι' ἣν καὶ ἡ Φιλοσοφία, Φιλικὴ χρῆσις ἀνθρώπων ὑπάρχει· ἢ τε Φιλοσοφία, Φιλοπονία τις οὖσα
10 περὶ στέρξιν φίλων ἢ οἰκείων, συμπεριαιρεῖσθαι ἀγάπῃ. ἀεὶ δὲ τῶν ὄντων ἄνθρωπος ὁ ἐν ἡμῖν ἐπὶ τὸ πνευ- «
ματικὸς, Φιλαδελφία ἡ φιλανθρωπία, πᾶς ὃ αὐτοῦ πνεύματος κεκοινωνηκώς ἐστιν. στέρξις δ' ἐστὶν, τήρησίς ἐστιν εὐνοίας ἢ ἀγαπήσεως· ἀγάπησις δὲ, διάθεξις πνευλής· καὶ τὸ ἀγαπᾶσθαι, ὁρίσασθαι τῷ ἦθει, ἀγόμενόν τι καὶ ἀπαγόμενον. ἄγονται δὲ ἐς τοιοῦτόν τι δι' ὁμοίωσιν, ὀλιγημέλειά τινα κοινῶν
ἀγαθῶν. καὶ γὰρ ἡ ὁμογνωμοσύνη, συμφωνία γνωμῶν. καὶ Ἡ ἀγάπη, φησὶν, ἀνυπόκριτος ἔστω ἡμῖν «
αὐτῆς· Ἐ διαφυγῶν τὸ πονηρὸν, γινώσκεται κολλώμενον τῷ ἀγαθῷ, τῇ Φιλαδελφίᾳ τε, Ἐ τὰ «
ἐξῆς. ἴσως, ἐ δυνατὸν, τι ἐξ ὑμῶν, μᾶ πάντων ἀνθρώπων ἀρξωνύστης. ἔπεται, Μηικῶ, λέγει, «
ὑπὸ δ' κακοῦ· ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. Ἰουδαίους τε ὁ αὐτὸς ἀπόστολος μαρτυρῶν ὁμο- «
λογεῖ, ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' ἐ κατ' ἐπίγνωσιν· ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν «
ἰδίαν ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν· ἡ γὰρ τέλος νόμου Χριστὸς εἰς
20 καὶ ὑπάγουσιν· ἀλλ' ὁ ὑπερίλαθον αὐτὴν, τὸν δ' βέλιαζ τὸν νόμον ὠθήσαν· ὑσὶ ὡς προφητεύσα
τῷ νόμῳ ἐπίστευσαν, λέγω δὲ ψαλῷ Ἐ Φοβῷ, ἀλλ' ἐ ἀληθεῖ καὶ πίστει ἠκολούθησαν· πάλιν γὰρ
νόμου Χριστὸς, ὡς δικαιοσύνην, ὁ ὑπὸ νόμου προφητευθεὶς παντὶ τῷ πιστεύοντι. ἐθνικὴ ἄρα ἦν τά-
τοις παρὰ Μωϋσέως· Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑ- «
μᾶς, τῷ ὡς ὑπακοὴ δηλονότι εὐτρεπῆ γενομένῳ. καὶ Διὰ Ἡσαΐου, Εὑρέθην, λέγει, τοῖς ἐμὲ μὴ «
ζητοῦσιν· ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι· περὶ δὲ τῆς κυρίας παρουσίας δηλαδὴ· μαθ' «
ἣν καὶ τῷ Ἰσραὴλ ἐκεῖνα τὰ προφητευθέντα οἰκείως λέγεται νῦν, Ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου ὅλην «
τὴν ἡμέραν, ἐπὶ λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα. ὁρᾶς τὴν αἰτίαν τῆς ἐξ ἐθνῶν κλήσεως, σαφῶς «
πρὸς τῆς προφητείας ἀπόφασιν δ' λαοῦ καὶ αὐτοπαράκλησιν ἑρμηνεύσης; ἆθ' ἡ ἀγαθότης καὶ ἐπὶ τούτοις
δίκαιον δ' θεοῦ· φησὶ γὰρ ὁ ἀπόστολος· Ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνε- «
σιν εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτοὺς καὶ μετανοῆσαι βουληθῆναι. ὁ πιμὴν δὲ, ἀπλῶς ἐπὶ τῶν κα- «
κοποιούντων θεὸς τὴν λέξιν, δικαίους οἶδε τινὰς ἐν ἔθνεσι καὶ ἐν Ἰουδαίοις, οὐ μόνον περὶ τῆς τοῦ
κυρίου παρουσίας, ἀλλὰ καὶ περὶ νόμου, καὶ τοῦ περὶ θεὸν εὐαρίσκειν, ὡς Ἄβελ, ὡς Νῶε, ὡς
ἄλλος ἕτερος δίκαιος. φησὶ γοῦν τοὺς ἀποστόλους καὶ διδασκάλους, τοὺς κηρύξαντας τὸ ἔνεμα δ'
ἐᾶ δ' θεοῦ, καὶ κοιμηθέντας, τῇ δυνάμει Ἐ τῇ πίστει κηρύξαι τοῖς προκοιμημένοις. εἶτα ἐπιφέρει· 147
Καὶ αὐτοῖ ἐδωκαν αὐτοῖς τὸν σφραγῖδα δ' κηρύγματος. καπέβησαν ὧν μεῖ αὐτῶν εἰς τὸ ὕδωρ, «
καὶ πάλιν αὐέβησαν. ἀλλ' ὅτοι ζῶντες καπέβησαν, καὶ πάλιν ζῶντες αὐέβησαν· ἐκεῖνοι ἢ οἱ προ-
κοιμημένοι, τεκμαίρει καπέβησαν, ζῶντες δὲ αὐέβησαν. Διὰ τοῦτον ὧν ἐζωοποιήθησαν καὶ ἐπέγνω-
σαν τὸ ὄνομα δ' υἱᾶ δ' θεοῦ· Διὰ τοῦτ' καὶ συναίβησαν μετ' αὐτῶν, καὶ συνήρμοσαν εἰς τὸν οἶκο δο-
μὴν δ' πύργου, Ἐ ἀλατόμητοι συνῳκοδομήθησαν· ἐν δικαιοσύνῃ ἐκοιμήθησαν, Ἐ ἐν μεγάλῃ ἀγωνίᾳ·
40 μόνην ἢ τὸν σφραγῖδα πρὸ τοῦ ὕδατος ἔχουσι. ἔτ' αὖ γὰρ ἔθνη ζῶ μὴ νόμον ἔχοντα, φύσει ζῶ δ' νόμου
ποιῶσιν, ὅτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος, καὶ τ' ἀπόστολον. ὡς μὲν ὧν ἀνταγωνιζόμενοι
ἀλλήλαις αἱ ἀρεταὶ, τί χρὴ λέγειν, ὑποδεδηγμένοι ἤδη, ὡς πίστις μὲν ὑπὸ μετανοίας ἐλπίζη ἢν
εὐλάβεια δὲ ὑπὸ πίστεως· καὶ ἡ ἐκ τούτων ὑπομονή τε καὶ ἄσκησις, ἅμα μαθήσει συμπεραιοῦσα ἡμᾶς
ἀγαπῶν· ἡ δὲ, τῇ γνώσει τελειοῦσα. ἐκεῖνο δὲ ἐξ ἀνάγκης παρασημειωτέον, ὡς μόνον τὸ θεῖον,
σοφὸν ὂν καὶ Φύσει νοοῦν καὶ χρή. διὸ καὶ ἡ σοφία δύναμις θεοῦ, ἡ διδάξασα τὸν ἀληθῆ λόγον· καὶ
ποθὲν ἄρα ἐλπίζει ἡ τελείωσις τῆς γνώσεως· Φιλεῖ δὲ καὶ ἀγαπᾶ τὸν ἀληθῆ ὁ Φιλόσο-
φος, ἐκ δ' θεραπόντων ὂν γνήσιος, δι' ἀγάπην ἤδη Φίλος νομισθείς. ποίαις ἢ λέξεσι, τί φαν-
μάσιν ζῶ πράγμασι, ὡς Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ λέγει· καὶ Ματθίας ἐν Παραδόσεσι παραινῶν,
Θαύμασον ζῶ παρόντα· βαθμὸν τοῦτον πρῶτον τῆς ἐπικεινα γνώσεως ὑπολαμβάνουσι. ἢ καὶ τῷ «
50 καθ' Ἑβραίους εὐαγγελίῳ, Ὁ θαυμάσας, βασιλεύσει, μεθέξας δὲ καὶ ὁ βασιλεύσας, ἀναπαύ- «
σεται. ἀδιάστατον οὖν τὸν ἀμαθῆ, εἴς γε αὖ μένη ἀμαθής· Φιλοσοφῶν δὲ τὸν γε μὴ ἔννοιαν σοφίας
ἀληθοῦς, Φιλοσοφίας οὔσης ὀρέξεως τοῦ ὄντως ὄντος, καὶ τῶν ὡς τοῦτ' σωτηνόντων μαθη-

μάτων· κὰν τῷ ποιῶ καλῶς ἤπσιν ὀξησκημένον· ἀλλὰ τὸ σπίσκεσθαι ὡς χρησίον καὶ ποιητίκον
καὶ ποιικτοητεῖον· καθο καὶ ὁμοιοῦται τῆς θεῶ· θεῷ λέγω τῷ σωτῆρι· θεραπεύων τ τῶν ὅλων θεὸν
λόγ· τὸν δρχιτέκτονα λόγον, σὺ ὃν καθορᾶται ὦ κατ' ἀλήθειαν καλὰ καὶ δίκαια. αὐσίβειά ἐσι πρᾶ-
ξις ἐπομένη καὶ ἀκόλουθος θεῷ. τριῶν τοίνυν τούτων αὐτίχι) ὁ ἡμέτερος Φιλόσοφ· πρῶ-
τον μὲν, τῆς θεωρίας· δεύτερον δὲ, τῆς τ ἐντολῶν σπουδῆς· τρίτον, αἰσθῶν ἀγαθῶν κατα-
σκευῆς. ἃ δὴ σωτηρίᾳ τ γνωστικὸν σπουδάζει. ὅτι σὶ αὐ ἐνδέχεται τούτων, χωρὶς τ γνώσεως.
" ὅθεν θεῖος ἡ γραφὴ φησί· Καὶ ἔπεν κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων· Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ισραὴλ,
" καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· Ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. κὰ τὰ σπουδεύματα γῆς Αἰγύπτου, ἐν ᾗ κατῳ-
" κήσατε ἐν αὐτῇ, ὐ ποιήσετε· καὶ κὰ τὰ σπουδεύματα γῆς Χαναὰν, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς
" ἐκεῖ, ὐ ποιήσετε· καὶ τοῖς νομίμοις αὐτῶν ὐ πορεύσεσθε· τὰ κριματά μου ποιήσετε, καὶ τὰ προς- 10
" ταγματα μου φυλάξεσθε· πορεύεσθε ἐν αὐτοῖς· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν· καὶ φυλάξεσθε πάν-
" τὰ προστάγματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτά. ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ
" κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. ὡτ' ἦν κόσμος καὶ ἀπάτης, ὡτι σοφῶν καὶ κακιῶν σύμβολον Αἴγυπτος καὶ
ἡ Χαναὶτις γῆ, ὧν μὲν ἀφελείαν, ὁπόσα ἦ σπουδεύειν ὡς θεῖα καὶ ὑ κοσμικὰ, δέκνυσιν ἡμῖν τ
" λόγιον. ὅτ' αὖ ἦ αἴτη, Ὁ ποιήσας ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς, τὴν τ Ἑβραίων αὐτὴν ἐπα-
νορθωσιν, τὴν τ τ πέλας ἡμῶν αὐτὴν σωτηρίαν τ ἐ προκοπὴν, ζωὴν λέγ· αὐτὴν τ καὶ ἡμῶν.
οἱ γὰρ νεκροὶ τοῖς παραπλώμασι, συζωοποιοῦνται Χριστῷ, ἀλλ' τ ἡμετέρας ἀληθείας. πολλάκις ἦ
ἐπιλαμβάνουσα ἡ γραφὴ, τ, Ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, δυσωπᾶ μὲν ἀληθεστικώτερος, ὑπο-
δεῖν διδάσκουσα τῷ τοὺς ἐντολὰς διδόντα θεῷ· ὑπομιμήσκει ἦ ῥήμα ζητεῖν τ θεὸν, καὶ ὡς
οἷόντε γνώσκειν σπουδῆν· ἥτις αὖ ἔκ θεωρίας μείζων, ἡ ἐπιστήμη, ἡ τῷ ὄντι σπουδή, ἡ ἀμε- 20
τάπτωτος λόγῳ γινομένη· αὕτη αὖ ἐκ μένει ἡ τ σοφίας γνῶσις, ἧς ἀδύνατόν χωρίζεσθαι ἡ δικαιο-
πραγία. ἀλλ' ἡ μὲν τ οἰκουσίφων, ὑπ' αἰρέσεις ἦν βάρβαροι, ὑπ' ὀλίγαρχοι Ἕλληνες φιλόσοφοι,
γνῶσις φυσικὴ κὰ τ δόξαστον· πρὸ δὲ ἡ γνῶσις, ἥτις αὖ ἔκ σπουδεσμένη δόξαδεξις τ κὰ τῶν
ἀληθῆ φιλοσοφίαν παραδιδομένων. φησὶμεν σὶ αὖ αὐτῶν λόγον ἔναι τῆς ἀμφισβητυμέ-
νους, ἐκ τῶν ὁμολογυμένων ἐκπορίζοντα τὴν πίστιν. πίστεως σὶ οὔσης διττῆς, τῆς μὲν, σπουδε-
σμένης, τ δὲ, δοξαστικῆς, ἥτὶν κωλύει δόξαδεξιν ὀνομάζειν διττῶν· τὴν μὲν, σπουδεσμένικὴν· τὴν δὲ,
δοξαστικήν· ἐπεὶ καὶ ἡ γνῶσις καὶ ἡ πρόγνωσις, διττὴ λέγεται· ἡ μὲν, ἀπηκριβωμένην ἔχουσα
τὴν ἑαυτῆς φύσιν· ἡ δὲ, ἐλλιπῆ. κρ' μή τι ἡ παρ' ἡμῖν δόξαδεξις, μέση αὖ ἔκ ἀληθής· ἄπ ἐκ
143 θείων χορηγυμένη γραφῶν τῶν ἱερῶν γραμμάτων, καὶ τ διδάσκειν σοφίας, κὰ τ δόξα-
στον. μαρτυρεῖ γ' ἔν καὶ τ πόθεσθαι τ ἐν παλαῖς· ὅτι ἐσὶ πιστεύειν τῷ θεῷ. καὶ ἡ πίστις δυνάμις ἐς 30
" τὸ θεῖ, ἰσχὺς ἔσα τ ἀληθείας. αὐτίκα φησὶν, Ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, μετοῆσαι
" τ ὄρος· καὶ πάλιν, Κατὰ τὴν πίστιν σου, γενηθήτω σοι· καὶ ὁ μὲν, θεραπεύ), πρὸς λαβὼν τῇ πί-
στει τὴν ἴασιν· ὁ δὲ, νεκρος ἀνίστα), ἀλλὰ τὴν τ πιστεύσαντος ὅτι αἰωνίσεται, ἰσχύ. ἡ δὲ δεξαστικὴ
δοξαδεξις, ἀνθρωπίνη πίστις, καὶ πρὸς τ ῥητορικῶν γινομένη σπουδημάτων, ἢ ἐ διαλεκτι-
κῶν συλλογισμῶν. ἡ γὰρ ἀνωπίτου δοξαδεξις, λέγ· ἡμᾶς ἐμβαθῆ, σπουδεσμένην πίστιν ἐντίθησι, διὰ τ
τῶν γραφῶν παραδόσεως τε καὶ διοικήσεως τ τῶν μανθάνειν ὁριζομένων ψυχαῖς· ἥτις ἂν ἔκ ἦ
γνῶσις. ἡ γὰρ τὰ παραλαμβανόμενα πρὸς τὶ ζητούμενον ἀληθῆ λαμβάνειν, ὡς ἂν θεῖα ὄντα
καὶ προφητικὰ, δῆλόν πως ὡς ἐ τὸ συμπέρασμα τὸ σπουδεσμένον αὐτῆς ἀκολούθως, ἀληθὲς
ἐπινοήσει· καὶ ἔκ ἂν ὀρθῶς ἡμῖν δοξάδεξις ἡ γνῶσις. διὸ καὶ γ' ἔν τ οὐρανίᾳ καὶ θείας τροφῆς
τὸ μνημόσυνον ἐν σεμνῷ χρυσῷ καθιερῶσθαι προστάττει, τὸ γόμορ φησὶ, τὸ δέκατον τ τριῶν 40
μέτρων ἐν· ἐν ἡμῖν γὰρ αὐτοῖς, τρία μέτρα, τρία κριτήρια μηνύεται· αἴσθησις μὲν, αἰσθητῶν·
λεγομένων δὲ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, ὁ λόγ· νοητῶν δὲ, νῦς· ὁ τοίνυν γνωστικὸς ἀφίξεται
μὲν τῶν κὰ λόγον, καὶ τῶν κὰ ἀλήθειαν, καὶ τ κὰ αἴσθησιν ἐ ἐνέργειαν ἁμαρτημάτων· ἀκη-
" ρὼς ἅπως Ὁ ἰδὼν πρὸς ἐπιθυμίαν, ὁμοίχευσεν· λαβών τι ἐν νῷ ὡς Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ
" καρδία, ὅτι αὐτοὶ τ θεὸν ὄψον)· καὶ κῆνο σπουδάζομεν· ὅτι Οὐ τὰ εἰσερχόμενα εἰς τὸ στόμα, κοι-
" νοῖ τ ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὰ ἐξερχόμενα ἀπὸ τῶ στόματος, ἐκεῖνα κοινοῖ τ ἄνθρωπον· ἐκ γὰρ τ καρ-
δίας ἐξέρχον) διαλογισμοί. τὰ τ', εἰμὴ, τὸ κὰ θεὸν ἀληθινὸν καὶ δίκαιον μέτρον, ᾧ μετρη-
τὰ τὰ μετρούμενα. ἡ τὸν ἄνθρωπον σωζόμενα δικαί· διὸ σπουδεσμένα τρία
ἐδήλωσεν μέτρα. εἴδη σὶ ἂν σωμά τι καὶ ψυχὴ, αἴ τι πάντα αἰσθήσις, καὶ τὸ φωνηλικὸν καὶ
σπερματικὸν, ἐ τὸ διανοητικὸν ἢ πνευματικὸν, ἢ ὅπως ἐ βούλει καλεῖν. χρὴ δὲ, ὡς ἔπος ἀπᾶν, 50
τῶν ἄλλων πάντων ὑπεραναβαίνοντας σπουδεσμένην τ νοῦν ἴσχειν, ὥσπερ ἀμέλει καὶ τῷ κόσμῳ τὰς
ἑνέα μοίρας ὑπερπεπήδηκότας· πρώτην μὲν, τὴν ἀπὸ τ τεσσάρων στοιχείων ἐν μιᾷ χώρᾳ τεθε-
μένων,

μένων, λὰ τὼ ἴσω τροπὼ ἐπὶ πᾶδι, τὰς ἐπὶ τὰς πλανωμένας· τὼ τ ἀπλανῆ, ἐν ἀτίμω, ἐπὶ τ πλείον᾽ ἀριθμὸν τ ὑπὲρ αὖω τ θεῶν· τὼ ἢ δικάτω μοῖραι, ὀπὶ τὼ γνῶσιν ἀφικνεῖσθαι τῷ θεῷ, σωελόντι φαίαι, μ᾽ τὼ κλύσιν τ ποιητὼ ὀπὶ πιθυῦλας. Ἀρετὴ τ αἱ δικαιο, ᾧ τοιφι τῶν πιερίων, τῷ θεῷ πορσκομίζοντο· ᾗ ἡ τᾶ πάχα ἑορτή, ἀπὸ δικάτης ἠρχίο, παντὸς παθεος ᾗ παντὸς αἰσθήσεως ἐόσας. πίπταγθ᾽ ὄντη πὶ ὁ γνωσικὸς· ὁ ἢ εἰησιφῶν, ὡς τ τᾶς ἀληθείας ἀχ ἅπλᾳ), ἀσεβείας καὶ ἀισθύτους ὀργᾶς κεχρημένος. πάντως ὧν γίγαπλαι· Ἐξῆλθεν δὲ « Καὶν ἀπὸ προσώπου θεοῦ, ᾧ ᾤκησεν ἐν γῇ Ναισὶ, κατέναντι Ἐδὲμ· ἑρμηνεύ) δὲ ἡ μὲν Ναισὶ, « αἰλῶν· ἡ δὲ Ἐδὲμ, τρυφή· πίστις δὲ κ γνῶσις καὶ ἀρχή, ἡ τρυφὴ· ἧς ὁ παραχύσας, ἐκβάλλει) ὁ δὲ εἰησιφῶν, τὼ ἀρχὼ κεῖ ἐπίσιν βύλεται τ θεὸν ἐντολῶν· ἀλλ᾽, οἶον αὐτομαθῆς, ἀφλωάσας, ὡς αἴλον κυμαινόμενον ἰκὼν μεθίστασι, ὡς πὸ θνητὸ τ καὶ γλυπτὸ κατασκαίνων, ἐκ τ ἀγλύπτου γνώσεως, αἰλοῖς ἀλλοῖα δεξάζων· Οἷς δὲ μὴ ὑπάρχει κυβέρνησις, πίπτουσιν « ὥσπερ φύλλα· ὁ λογισμὸς κ᾽ τ ἡγεμονικὸν, ἀπλαῖσιν μένον, καὶ καθηγύμενον τ ψυχῆς, κυβέρ- « νητης αὐτῆς ἀρετῆς· ὕλως γὰρ ἀτρέπτως, πρὸς τ ἀτρέπτον ἡ προσαγωγή· ὕτως Ἀβραὰμ, ἰσὼς ἰὼ ἀπίναγε κυρίε, κ᾽ ἐγγίσας, ἔπειν· Ἐ τῷ Μωυσῆ λέγει), Σὺ δὲ αὐτὸς ἔσῃ μετ᾽ ἐμοῦ. οἱ ἢ ἀμ- « φὶ τ Σίμωνα, τῷ ἐσῶπι, ὃν σίδουσιν, ἐξομοιῶσθαι τρόπον βύλον). ἡ πίστις ὧν, ἡ τ γνῶσις τ ἀληθείας, ἀεὶ κ᾽ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχειν κατασκυάζουσι τὼ ἐλομένω αὐτὰς ψυχήν. Συγχύνεις δὲ τῷ ψευδῆ, μεθέσασις, ἐκτροπὴ, καὶ ἀπόστασις· ὥσπερ τῷ γνωσικῷ ἡ ἕμια, καὶ ἀνάπαυσις, καὶ ἀρκώη. καθαπὲρ ὧν τὼ φιλοσοφίαν ὁ τῖφος κ ἡ οἴησις ἀφεθέλησεν, ὕτως κ τὼ γνῶσιν ἡ ψευδὴς γνῶσις, ἡ τ ὀμωνύμως καλευμένη· πεῖς ὁ ἀποστολικὸς χάφων, Ὦ Τι- « μοθεε, φησὶν, τὼ παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντι- « θέσεις τ ψευδωνύμου γνώσεως· ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὼ πίστιν ἠσέβησαν. ἐπὶ τούτης « ἐλεγχόμενοι τῆς φωνῆς οἱ ἀπὸ τῶν αἱρέσεων, τὰς πρὸς Τιμόθεον ἀθετοῦσιν ἐπιστολάς. Φέρε ὧν, ἡ ὁ κύριος ἀλήθεια, καὶ σοφία καὶ δυνάμις θεῖ, ὡς πρ ὧν ἐστι, δεικθείη ὅτι τῷ ὄντι γνωσικὸς ὁ τῶν ἐγνωκὼς, καὶ τ πατέρα τ αὐτὸν δι αὐτὸν· πωαιθεὶ) γὰρ λέγοντ᾽ Χίλη δικαίων ἐπὶ- 149
σκε) ὑψηλά. τ ἢ πίστως, καθάπερ ᾧ χρόνω, διπλῶν ὄντων, εὕρομεν αὖ διπλᾶς δρέπας, σωοικύσας ἄμφω. τῶ γὰρ χρόνω τῷ μὲν παρώχηκότι, ἡ μνήμη· τῷ ἢ μέλλοντι, ἐλπὶς ἐστι· πεπύσμεν δὲ τὰ παρώχηκότα γενέσθαι, καὶ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι· ἀκαπωμέν τε αὖ ὕτως ἔχειν τὰ παρώχηκότα, περὶ πεπόσμενοι· τὰ μέλλοντα, ἐλπίδι ἀπεκδεχόμενοι. Ἀρὰ πάντων γὰρ ἡ ἀγάπη τῷ γνωσικῷ πεφύτευκεν, ἵνα μὴ ἐν ἀδοτ· καὶ ἰδοὺ πάντα ὄντα δεδημιούργηκε, λίαν καλά· εἰδέν τε κ ἦκα- « μάζεν· ἡνοσθαι δὲ πρεσβύτερον μὴ βίᾳ· καὶ φοβᾶ κυρίε, πρεσβύτερον ἡμέρας. ὡς ὧν αἱ « ἡμέραι μέρεον βίᾳ ᾧ καὶ ἐπανάβασιν, ὕτω καὶ ὁ φόβος τ ἀγάπης δέχεται, κ᾽ παραύξησιν πίστις γινόμεν, εἶτα ἀγάπη. ἀλλ᾽ οὐχ ὡς φοβοῦμαι τ ἦθος, καὶ μισῶ, διτὸν τυγχάνοντ᾽ ᾧ φόβου· ὡς δὲ καὶ τ πατέρα δίδια, ὃν φοβοῦμαι ἅμα καὶ ἀγαπῶ, πάλιν φοβούμενος μὴ κολαθῶ, ἁμαυτὸν ἀγαπῶ, αἰρούμενος τ φόβον. ὁ φοβούμενος πρεσπύσαι τῷ πατρί, ἀ- γαπᾷ ἑαυτὸν. μακάριος ὧν ὁ πίστις γίνε) ἀγάπη Ἐ φόβῳ κεκραμένος· πίστις δέ, ἰαχὺς ἐς σω- τηρίαν, καὶ δυνάμις ἐς ζωὴν αἰώνιον. πάλιν ἡ προφητεία, πρεγνωσίς ἐστιν· ἡ ἢ γνῶσις, προ- φητικὸς νόησις· οἷον γνῶσις τ ἐκείνοις προεγνωσμένων, ὑπὸ ᾧ προφαινομένα τὰ πάντα κυ- ρίε. ἡ πίνυν γνῶσις τ προαγορευθέντων, τριτὴν ἐνδείκνυται τὼ ἔκβασιν, ἡ γεγονυῖαν πάλαι, ἡ ἐνεστηκυῖαν ἤδη, ἡ ἔσεσθαι μέλλουσα. ἀθ᾽ αἱ μὲν ἀκρότητες ὑποπτεύουσαι πίστ, ἡ πλειόν- των, ἡ ἐλπιζομένων· πθὰ ἢ παρίχει, ἡ ἐνεστηκυῖα ἐνέργεια, πρὸς τὼ βεβαίωσιν ἀμφοῖν τοῖν ἄκροιν. εἰ γὰρ μιᾶς ὕσης τ προφητικῆς, τ μὲν, ἤδη πλῆπται· τ ἢ, πληρω), πρὸν ἐνπῦθεν ἡ τὸ ἐλπιζόμενον, ᾗ τὸ παρώχηκὸς ἀληθές. πρὸ πρεσ γὰρ ἐνεργὸς ἦν· ἅπερ ἡμῖν παρώ- χηκεν, ὡς ἄναγ καὶ τὴν τ παρώχηκότων πίστιν, κατάληψιν παρώχηκότ᾽ ᾖ· καὶ τὴν μὲν ἐσ- μένην ἐλπίδα, κατάληψιν ἐσμένην πράγματος· τὰς ἢ συγκαταθέσεις ἐμόνον οἱ ἀπὸ Πλάτω- νος, ἀλλὰ ᾧ οἱ ἀπὸ τ Σθοᾶς, ἐφ᾽ ἡμῖν ἄναγ λέγουσιν. πᾶσα ὧν δόξα κ κρίσις κ᾽ κατάληψις καὶ μάθησις, οἷς ζῶμεν κ σωιζόμεθα αἰεὶ, τῷ ἡμᾶς τ αἰθρώπων συγκατάθεσίς ἐστιν· ἡ σ᾽, ὑδὲν ἄλλο ἢ πίστις ἔτι ἄν· ἡ πάπτωσία, ἀποσύσασις ὖσα τ πίστεως, δύναται δείκνυσι τὴν συγκατάθεσίν τε κ πίστιν· ἀσυπαρξία γὰρ, στέρησις ὅτι ἂν λεχθείη. κἂν τις τὰληθὲς σκοπῇ. εὑρήσ᾽ τ ἄνθρωπον Φύ- σ᾽ Ἀβεβλημένον μὲν πρὸς τὴν ᾧ ψεύδους συγκατάθεσιν· ἔχοντα ἢ ἀφορμὰς πρὸς πίστιν τα- λη θῆς. ἡ τοίνυν συνέχουσα τὴν ἐκκλησίαν, ὡς φησὶν ὁ ποιμὴν, ἀρετή, ἡ πίστις ἐστὶ, δι᾽ ἧς σῴζον) οἱ ἐκλεκτοὶ ᾧ θεῷ· ἡ ἢ ἀνδριζομένη, ἐγκράτεια. ἔπε) σ᾽ αὐτῆς, ἀπλότης, ἀπιστίμη, ἀκακια, σεμνότης, ἀγάπη. πίστις ἢ αὖ), πίστως ἐστὶ θυγάτηρ. κ᾽ πάλιν, πρεσβυτὴ) μὲν, πίστις· φόβος

δέ, οἰκοδομῆ· πλειοῖ δὲ ἡ ἀγάπη. Φοβητέον ἄν τ κύριον, λέγει, ἵνα οἰκοδομήν, ἀλλ' ἁ τ Διάβολον ἵνα κατεπροφήν. ἔμπαλιν ἢ τὰ μὲν ἔργα τῦ κυρίου, τυτέστι τὰς ἐντολὰς, ἀγαπητέον καὶ ποιητέον· τὰ δὲ ἔργα τῦ Διαβόλου, φοβητέον καὶ ἀποστατέον· ὁ μὲν γὰρ τῦ θεῦ φόβος, παιδευτικὸς καὶ εἰς ἀγάπην ἐπικαθιστησιν· ὁ δὲ τ τῦ Διαβόλου ἔργων, μῖσος ἔχει πάντων. ὁ γὰρ αὐτὸς καὶ τῶν μετανοίας σωτῆρίων ἔναγχος φησι μεγάλων· μετανοῶν γὰρ ἐφ' οἷς ἔδρασεν, οὐκ ἔτι ποιεῖ ἃ πρότερον ἐδρᾶν βασανίζων δὲ ἐφ' οἷς ἡμαρτεν τῶ ἑαυτῦ ψυχὴν, ἀγαθεργεῖ. ἄφεσις τοίνυν ἁμαρτιῶν, μετανοίας διάφορος· ἀμφω δὲ δείκνυσι τὰ ἐφ' ἡμῖν. τὸν γὰρ ἀληθῶς τῶ ἄφεσιν τ ἁμαρτιῶν, οὐκ ἔτι ἁμαρτάνειν χρή· ὅτι γὰρ τῇ πρώτῃ καὶ μόνῃ μετανοίᾳ τ ἁμαρτιῶν, αὕτη καὶ αἱ τ προϋπαρξάντων κῦρος τίθενται καὶ πρῶτον βίον, τὸν ἐν ἀγνοίᾳ λέγω. αὐτίκα τῖς κληθῆσι πρόκειται μετάνοια, ἡ καθαίρουσα τ πᾶν τ ψυχῆς ἀπὸ τ πλημμελημάτων, ἵνα ἡ πίστις ἀμελιωθῇ. καρδιογνώστης δι' ὧν ὁ κύριος, καὶ τὰ μέλοντα προγινώσκων, τ πεύματος ὅλον τὸν ἄνθρωπον, καὶ τ πλημβολον καὶ πανοῦργον Διάβολον, πόθεν ἐρχόμενον προῆδεν· ὡς, ζηλώσας ἀπὸ τῆς ἀφέσεως τ ἁμαρτιῶν τ ἀνθρώπου, προεξεριψηπᾷ τινας αἰτίας τ ἁμαρτημάτων τῖς ἀνθρώποις τῦ θεῦ· φρενίμως πανηργευόμενος, ὅπως ὃν καὶ αἱ πίστωσιν αὐτῷ. ἔδωκεν ἄν ἄλλῳ ἀπὸ τῆς καὶ τῇ πίστει προσπίπτειν τὴν πλημμελήματα, πολυίλεως ὤν, μετάνοιαν δοὺς πρὸ τῦ βαπτίσματος· ἵνα ἡ τις ἐκπραοθείη μᾶλλον τῷ κλῆσιν, βιασθεὶς ἢ ἑκὼν ἐπὶ τὴν μετάνοιαν ἁμαρτάνοντος λάβῃ. ἐκείνως γὰρ ἁμαρτάνοντων ἡμῶν μᾶλλον τ λαὸν τῷ Διδασκάλῳ τῆς ἀληθείας, οὐκ ἔτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀποληπτὴ θυσία, φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος, ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. εἰ δὲ συνεχῶς ἢ ἐπιλήθοι ἀπὸ τοῖς ἁμαρτήμασι μεγαυχεῖ, οὐδὲν τ καθάπαξ μὴ πίπτειν δύνασθαι Διάβολον φρυάττουσιν, ἡ μόνῳ τῷ σωτῆρι δῶρον ὅτι ἁμαρτάνουσι· καὶ οὐκ οἶδ' ὅπου πρόσωπον αὐτῶν χωρεῖ, ἢ τὸ εἶδος ἁμαρτάνειν, ἢ μετανοήσασι ἐφ' οἷς ἥμαρτον, πλημμελῶν αὖθις· τῷ ἐλέγχειν γὰρ ἐκπεπρωθεν ἡ ἁμαρτία φάσκειν· ἢ μὲν, ὅτι τῷ πραχθῆναι κατηγορουμένη πρὸς τὰ ἔργα τῆς αἰσθήσεως ἢ δέ, τ πραχθησόμενον προγινώσκοντος, ὡς φαῦλον διηκριβοῦντος. ἢ οἷς μὲν, δυσὶ χαρίζεται ἴσως, ἢ ἡδονῇ· οὐκ ἀγαθῶν ἕνεκα χαρίζεται· ὁ δέ, ἐφ' οἷς ἐχαρίσατο μετανοοῦσι, εἰς πᾶν ἀναλύσαντος αὖθις οἷς ἡδονὴν, σωτῆρι τῷ τῶν ὅλων ἐκουσίως ἐξαμαρτάνοντι· ἐφ' ᾧ χάριν μετανοῆσαι, αὖθις τὰ πρόσθεν, ἃ πρόσθεν κατηγωκὼς, τὰ ἐκὼν ἀπώλεσε. Ὁ μὲν γὰρ ἐξ ἐθνῶν καὶ τῆς προσθιοτῆτος ἐκεῖνος ἀπὸ τῶν ἕνεκα ὁρμήσας, ἅπαξ ἰσχυεν ἀφέσεως ἁμαρτιῶν· ὁ δὲ καὶ μετὰ ταῦτα ἁμαρτήσας, εἰς μετανοῶν, κἂν συγχύσεως τύχῃ, αὖθις ὀφλεῖν, μηκέτι λυόμενος· εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. δεῖ γὰρ οὐ τὰ εἰδωλα μένον καταλιπεῖν, ἃ πρότερον ἐξεθεάζεν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔργα τῦ προτέρου βίου, τ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ φιλήματος σαρκὸς, ἐν πυρμαλῖ δὲ ἀναβρυκώμενον. ὅπερ ἔστι τὸ μὴ εἰς τὸν ὑπεναντίον πλημμέλημα μεταποῆσαι μελέτη γὰρ ἔμπαλιν ἁμαρτιῶν, τὸ πολλάκις μεγανεῖν, καὶ πλημμέλητος εἰς εὐσεβείαν ἐξ ἀνασκησίας. δοκησις τοίνυν μετανοίας, ἡ μετάνοια, τ' πολλάκις αὐτὰ θαυσυγγνώμην, ὀφ' οἷς πλημμελοῦμεν πολλάκις· Δικαιοσύνη δὲ ἀμώμως ὀρθοποδεῖ ὁδὸς, κίναξ ἡ χαφή· καὶ πάλιν αὖ, Ἡ τῦ ἀκάκου δικαιοσύνη, κατευθύνει τὴν ὁδὸν αὐτῦ. ναὶ μὰ, καθὼς οἰκτίρμων καὶ ὁ ἰησοῦς, ὡκτείρησεν κύριος τοὺς φοβουμένους αὐτὸν, ὁ Δαυὶδ χαφή· Οἱ αὐτίρρονες ἔν σε δακρύσιν, ἐν ἀγαλλιάσει θερίσουσι τ ἐν μετάνοιᾳ ἐξομολογούμενον. Μακάριοι γὰρ πάντες οἱ φοβούμενοι τ κύριον. ὁρᾷς τ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ἐμφερῆ μακαρισμόν; Μὴ φοβῦ, φησὶν, ὅτι αὐ πλατήσεις ἄνθρωπον, καὶ ὅτι αὐ πληθυνθῇ ἡ δόξα τῦ οἴκου αὐτῦ ἔτι. οὐκ ἐν τῷ ἀποθνήσκειν αὐτὸν λήψεται τὰ πάντα, οὐδὲ συγκαταβήσῃ αὐτῷ ἡ δόξα αὐτῦ· ἐγὼ γὰρ ἐν τῷ ἐλεήσειν ἀπλευτήσω εἰς τ εἶκόν σου· προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἁγόν σου ἐν φόβῳ σου. κύριε ὁδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου. ὁρμὴ μὲν ἄν φοβερὰ Διονοίας ὅτι τις ἀπὸ τ παθῶν δι', πλειοτάζουσα ὁρμὴ, ἡ ὑπερτείνουσα τὰ κῦρος τ λόγου μετᾶσα, ἡ ὁρμὴ ἐκφερομένη καὶ ἀπροῤῥίπτως λέγω. παρὰ φύσιν ἔν κίνησις ψυχῆς κῦρος τῷ πρὸς τ λόγον ἀπηλλάχθαι, τὰ παθη· ἡ δὲ ἐπιθυμία καὶ ἔκκλησις καὶ ἀπαθὴς, ἐφ' ἡμῖν, ὥσπερ καὶ ἡ ὑπακοὴ ἐφ' ἡμῖν· διὸ καὶ τὰ ἑκούσια κρίνεται. αὐτίκα καθ' ἑκάστην τ παθῶν, εἴ τις ἐπιζοῖ, ἀλόγως ὁρίζεις εὑροι ἂν αὐτά· τὸ γὰρ ἀνάγκην ἔχον ἀκούσιον, κοινὸν δίκαιον δὲ τὸ τ' μὲν, γινόμενον μετ' αἰσχύνης· τ' δ' ἀνάγκη· ἐπεὶ πῶς ἂν ἢ δικάσας φεῖς κῦρος τὰς ἀκουσίους πρόξεις ἁμαρτάνειν λεγομένους; ἢ γὰρ αὐτόν τις ἠγνόησεν, ὡς Κλεομένης καὶ Λθάμας, οἱ μανέντες· ἢ τ' πρᾶγμα ὃ πράσσει· ὡς Λιχύλος, τὰ μυστήρια ἐπὶ σκηνῆς ἐξενέγκων. ἐν Ἀρείῳ πάγῳ κοιθεὶς, οὕτως ἀφῆκεν, ὅτι δείξας αὐτὸν μὴ μεμυημένον· ἢ ὅπερ πράξειεν ἀγνόησας ἄν, ὡς περ ὁ τ ἀνδριάντα λούσας ἀφῆκε, καὶ ἀποκτείνας οἰκεῖον ἀνδρὸς τῦ πολεμίου· ἢ τὸ ἐν ἀνάγκῃ πραττόμενον, καθάπερ ὁ τ ἐσφαρμένους λόγχαις γυμνάζομεν καὶ ἀποκτείνας τινὰ, τὸ δέρατος ἀποβαλόντος

βάλοντος

λήθος τὴν σφᾶραν· ἡ τ' παρὰ τ' πῶς, ὡς ὁ ἐν ταδίῳ ἀποκτείνας τ' αἰτιαγωνιστήν· οὐ γὰρ ἦν δυνάτη, ἀλλ' ἀ νίκης χάριν ἠγωνίζετ· ἡ τ' οὐ ἕνεκα πρατῆς, οἷον ὁ ἰατρὸς διδοὺς ἀντίδοτόν τι φιλῶ, καὶ ἀπέκτεινεν· ὁ δὲ ἀντὶ τούτου χάριν δοὺς ἀπέκτεινεν, ἀλλὰ τοῦ σῶσαι. ἐκρατεῖ μὲν οὖν ὁ ἐμὸς τοῦτο τὸν ἀκουσίως φονεύσαντα, ὡς τὸν ἀκουσίως γονεύσαντα, ἀλλ' οὐ κατ' ἰσχὺν τῶν ἐκουσίως. καὶ ἐπὶ κακῶν ὡς ἐπὶ ἐκουσίῳ κολαζόμενος, ὡς ἡμᾶς μεταχειρίζεται τὸ παθητὸν ἐπὶ τὴν ἀληθείαν τῷ ὄντι· γὰρ κολαζόμενος ὁ ἀκρατὴς ἔοικεν λέγειν· ὁ καὶ αὐτὸ, πάθος ἐστὶ ψυχῆς ἄλογον, ἔγγυς ἀδολεσχίας ἰὸν πρὸς διάνοιαν· ποῦ κρύπτειν πραγματα. τὰ προαιρέσεα ποιῶν κριτέα. Κυριώτερα ἐτάζει καρδίας ἢ νεφρούς· ὁ ἐμβλέψας πρὸς ἐπιθυμίαν, κρίνεται. διὸ Μηδὲ ἐπιθυμήσῃς, λέγει ὁ Ὁλαος ἄντες πῖς χείλεσί με τιμᾷ, φησὶν ἡ δὲ καρδία αὐτῶν, πόρρω ἐστὶν ἀπ' ἐμοῦ. ἡς αὐτὴν χαρακτῆρα φορᾷ τὴν γνώμην ὁ θεός· ἐπεὶ καὶ τὴν λοτὸν γυναῖκα ἑτεροφωνίαν μετεχουσῶς ἐπὶ τὴν κακίαν τὴν κοσμικὴν, καπίλπνοαν ἀναιδῆ, ὡς λίθον δηλοῖ ἀλαπίδα, ἐξ ἧς τὰς, ἃς τὸ μὲν πρόσω χωρῶν, οὐ μωραίνει καὶ ἀπρακτοι ἀκίνητα, ἀφ' ἑστίας δὲ καὶ σύρει τὸν πρὸς μαλακὸς δυνάμενον διορᾶν. τὸ δὲ ἑκούσιον, ἡ τ' κατ' ὄρεξιν ἐστὶν, ἡ τ' κ' προαίρεσιν, ἡ τ' κ' ἀφαίρεσιν. αὐτίκα παράκειταί πως τῶν πλημμελείας, ἁμάρτημα, ἀτύχημα, ἀδίκημα. καί ἐστιν ἁμάρτημα μὲν, φέρε εἰπεῖν, τὸ τρυφηλῶς καὶ ἀσελγῶς βιοῦν· ἀτύχημα δὲ, τὸν φίλον, ὡς πλέμιον, ἀγροίας βαλεῖν· ἀδίκημα δὲ, ἡ τυμβωρυχία, ἡ ἡ ἱερσυλία· τὸ δὲ ἁμαρτάνειν, ἐκ τ' ἀγνοεῖν κρίνειν ὅ τι χρὴ ποιεῖν, σωίζεται· ἡ τῷ ἀδυνατεῖν ποιεῖν ὡς πρὰμίλη καὶ βιθυνὸς θεοπιστής τις, ἢ πιὰ ἀγοησίας, ἢ ἀδυνατήσας ὑπερβῆναι διὰ ἀσθένειαν σώματος. ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν γε ἡ τε πρὸς τὴν παιδείαν ἡμῶν παρασκευὴ, ἡ τε πρὸς τὰς ἐντολὰς ὑπακοή. ὧν εἰ μὴ μετέχειν βουλοίμεθα, θυμῷ τε καὶ ἐπιθυμίᾳ ἑκόντες σφᾶς αὐτοὺς ἐπιδόντες, ἁμαρτησοίμεθα, μᾶλλον δὲ ἀδικήσομεν τὴν ἑαυτῶν ψυχήν· ὁ μὲν γὰρ λαὸς σκέπτεσθαι κ' τὴν τραγῳδίαν φησὶν·

Λέληθον ἀδὲν τῶνδε μ', ὧν σὺ νουθετεῖς· Γνώμῃ σ' ἔχοντά μ', ἡ φύσις βιάζεται· τυπεῖ, τ' ἐκδόλον γε βῆμα τῷ πόθῳ. ἡ μήδεια δε, καὶ αὖ τὴν ἐμοίας ἐπὶ τῆς σκιωπῆς βέβᾶ·

Καὶ μανθάνω μὲν οἷα δρᾶν μέλλω κακά, Θυμὸς δ' κραταιῶν τῶν ἐμῶν βουλευμάτων. ἀλλ' ὕδε λύσις συμπάντα μέλλων ἡ ἐμῶν ἐπισφαλῶν, κήρυγμ'. Οὐδὲν ἂν λίθημα, ἐλεύθερου ψυχὴν δακνοῦντος, ὡς ἀνδρὸς ἄτιμα ἔργα πεπονθότα, καὶ μεμορφωμένα

Βαθεῖα κηλὶς, ἐκ βυθῶν ἀναστρέφει. Λυσσῶν πικροῖς κέντροισιν πρεθισμένον. τύπους μὲν οὖν ὁ θυμὸς· μυρίους δὲ ἀλγους ἡ ἐπιθυμία τραγῳδεῖ, τὴν Φαίδραν, τὴν Δηϊάνειραν, τὴν Ερμιόνην· Ἡ χρυσῆν Φιλοῦσα αὐλὸς ἐδίζατ' παιανίζειν. τὸν γὰρ κωμικὸν ἐκεῖνον Θρασωνίδην ἄλλη σκιὴ, παιδίσκαι μοι. Φησὶν, εὐπλοκαμίδιλλοκον. ἀτύχημα δ', οὗ τραλογός ἐστιν ἁμαρτία· ἡ δ' ἁμαρτία, ἐκούσιος ἀδικία· ἀδικία δε, ἐκούσιος κακία. ἔστιν δ' ἡ μὲν ἁμαρτία, ἑμὸν ἐκούσιον. διὸ δ' Φησὶν Ἁμαρτία δ' ὑμῶν οὐ κυρεύσει· ἐπεὶ ἐστὶ ἀνόμου, ἀλλ' ἀνόμου χάριν· πῖς ἡδὺ πεπευκὼς λέγων· ὅπ τῷ μόλυπι κατ' ἐμᾶς ἁμαρτίας. ἀτυχία δὲ ὅπ, ἄλλως ἐμὲ πρᾶξις ἀκούσιος· ἡ δὲ ἀδικία, μοι εὑρίσκεται ἑκούσιος, ἐπ' ἐμοί, ἐπ' ἄλλου. τύπος σ' αἰτίαται τῶν ἁμαρτιῶν τὰς Διαφορὰς ὁ ψαλμῳδὸς· μακαρίους λέγων, ὧν ὁ θεὸς τὰς μὲν, ἀφῆκε τὰς λοιπὰς· γὰρ ἁπλῶς ἡ γὰρ. Μακαριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· Μακάριος ἀνὴρ, ᾧ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν, δὲ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δολος· οὗτος ὁ μακαρισμὸς ἐγγραφεται ἐπὶ τοὺς ἐκλελεγμένους τοῦ θεοῦ. Διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. καλύπτει μὲν γὰρ ἀγάπη πλῆθος ἁμαρτιῶν ἀπολείφει δε, ὁ τὴν μετάνοιαν μᾶλλον ἁμαρτωλοῦ ἢ τὸν θάνατον αἰρούμενον. οὐ λογίζονται δε, ὅταν μὴ κ' προαίρεσιν ποιῶνται· Ὁ γὰρ ἐπιθυμήσας, ἤδη μεμοιχεύκει φησίν. ἀφίησι τοῖς ἁμαρτάνουσι, ὁ φωτίζων λόγος. Καὶ ἐν τῷ κριτῇ ἐκείνῳ, φησὶν ὁ κύριος. ζητήσουσιν τὴν ἀδικίαν Ισραὴλ, ἐχ ὑπάρξει καὶ οἱ ἁμαρτίας Ἰούδα, ἃς ἐμὴ εὑρεθῶσιν ὅτι πᾶς ὡς πρὸ ἐγὼ κ' τὰς ἀνθρώπους κ' πρόσωπόν μου; ὁρᾶς ἵνα ἡμῖν κατακρινόμενοι ἀφεθῶν, τῶν κατ' ἀξίαν ἐπιμεμένκεν τῇ ἀφειλὴν ἁμαρτημάτων. Φαίνεται δὲ καὶ Ἰωάννης ἐν τῇ μείζονι ἐπιστολῇ. Τὰς Διαφορὰς τῶν ἁμαρτιῶν ἐκδιδάσκων ἐν τούτοις· Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν τοῖς ἁμαρτάνουσι. μὴ πρὸς θάνατόν ἐστιν· ὅτι γὰρ ἁμαρτία πρὸς θάνατον· Οὐ περὶ ἐκείνης λέγω, ἵνα ἐρωτήσῃς τὰ ἀδικία, ἁμαρτία ἐστὶ· κ' ἔστιν ἁμαρτία, μὴ πρὸς θάνατον. ἀλλὰ καὶ Δαβὶδ ὁ Μωϋσῆς, τ' τῶν δογμάτων τὴν γῶστιν ἐμφαίνουσιν Διὰ πύστων· Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν· καθὼς οἱ ἰχθύες περιόντες ἐν σκότει τῇ βυθῷ· οἱ γὰρ λοπίδα μὴ ἔχοντες, ὧν ἀπεγορεύει Μωϋσῆς ἐφαπτεσθαι, κατὰ τῆς

» γελάσης νόμου πᾶ· Οὐδὲ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν ἔσῃ· καθὼς οἱ δοκοῦντες φοβεῖσθαι τὸν κύριον, ἁμαρ-
» τάνουσιν ὡς ὁ χοῖρος· πλύνων γὰρ κραιπάζει· πλησθεὶς δέ, τὸ διατύπωμα ἐγκυλίζει· Οὐδὲ ἐπὶ κα-
» θέδρας λοιμῶν ἐκάθισεν· καθὼς ἡ πόλωξ ἀρπαγὴν ἐπιμα. περήσει ἡ Μωϋσῆς, ὁ φάσκων
χοῖρον, οὐδὲ αἰτὸν, οὐδὲ ὀξύπτερον, οὔτε κόρακα· οὐδὲ παῦλ ἰχθῦν, ὃς οὐκ ἔχει λεπίδα ἐν αὑτῷ.
τοῦτο μὲν ὁ Βαρνάβας· ἀκήκοα δέ τινος σοφοῦ ταῦτα παῦλα ἀνδρὸς, βουλὴν μὲν αὐτῶν, τὰ ἔθνη
λέγοντος· ὁδὸν δὲ ἁμαρτωλῶν, τὴν Ἰουδαϊκὴν ἐπόλημψιν· καὶ καθέδραν λοιμῶν, τὰς αἱρέσεις
ἐκλαμβάνοντος. ἕτερός γε ἦν κυρίλλου πρεσβύτερος, τὸ μὲν πρῶτον μακαρισμὸν τετάχθαι ἐπὶ τῶν
52 μὴ καθ᾽ ὁδὸν λιυθησομένων τὴν γνώμης τὴν πονηρᾶς, τὴν δόξης κτήσεως δι᾽ ἣν· τὸ δεύτερον δὲ, ἐπὶ
τὸ τῇ εὐρυχώρῳ καὶ πλατείᾳ ὁδῷ οὐκ ἐμμενόντων, ἢ τὸ ἐν νόμῳ τραφέντων, ἢ καὶ τὸ ἐξ ἐθνῶν
μεταγνωσκόντων· καθέδραν δὲ λοιμῶν, καὶ τὰ διατάγματα καὶ τὰ δικαστήρια αὐτῶν. ὅπερ καὶ μᾶλλον 10
» ἡ ἐξακολούθησις τὴν πονηρᾶς καὶ τὴν λυμαντικὰς ἐξουσίας, καὶ ἡ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν κοινωνία. Ἀλλ᾽
» ἡ ἐν τῷ νόμῳ κυρίᾳ τὸ θέλημα αὐτοῦ· ὁ Πέτρος ἐν τῷ κηρύγματι, νόμον καὶ λόγον τὸν κύριον προσ-
ῶπιν. δεκτὴ δὲ καὶ ἄλλως τριῶν ἀποδοχὴ ἁμαρτίας τρόπων διδάσκων ὁ νομοθέτης· τὸ μὲν ἐν
λόγῳ, ἀφ᾽ ὧν ἰχθύων τὰ ἀναύδων· ἔστι γὰρ τῷ ὄντι, ὃ σιγὴ λόγου ἀφαίρεσιν· ἔστι καὶ σιγῆς. ἀκούδωνον
γάρ· τῶν δὲ ἐν ἔργῳ, ἀφ᾽ ὧν ἁρπακτικῶν καὶ σαρκοβόρων ὀρνίων· χεῖρον βορβόρῳ ἡδέως ἐσ
» κύπρῳ· καὶ χρὴ μηδὲ τὴν σωείδησιν ἴχνει μεμολυσμένην. ἀκούσας ἂν φησὶν ὁ προφήτης. Οὐχ
» οὕτως, φησὶ, οἱ ἀσεβεῖς, ἀλλ᾽ ἡ ὡσεὶ χνοῦς ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς. Ἀφ᾽ οὗ τὸ
» οὐκ ἀσφήπτου ἀσεβεῖς ἐκρίσεως· οἱ ἤδη κατακεκριμένοι· ἐπεὶ ὁ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται· Οὐδὲ
» οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων· εἰ ἤδη καταγνωσμένοι εἰς τὸ μὴ ἀναθῆναι τοῖς ἀπαίσως βεβιω-
» κόσιν· Ὅτι γινώσκει κύριος ὁδὸν δικαίων, καὶ ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολεῖται. πάλιν ὁ κύριος δείκνυσιν 20
αὖπκρυς ἐφ᾽ ἡμῖν καὶ τὰ παρὰ πόμαλα καὶ τὰ πλημμελήματα, τρόπους θεραπείας καταλλήλους
τοῖς πάθεσιν ἐπανοήμασι, πρὸς τὸ πιμένων ἐπανορθῶσαι βουλόμενος ἡμᾶς ἀφ᾽ Ἰζακιήλ·
» ἀπόμην· αὐτῶν εἶμι πνὰς, ἐφ᾽ οἷς οὐκ ἐτήρησαν τὰς ἐντολάς· Τὸ ἦθος ἡμῶν οὐκ ἰσχύσα-
» τε, καὶ τὰ ἐξῆς, ἕως, καὶ οὐκ ἐμοὶ ὁ θηζῶν ὠδὲ ἀπερίφων· Μιχαὴλ γὰρ χαρὰ παρὰ τῷ πατρὶ εἰς
» ἁμαρτωλῶν σωζόντες, ὁ κύριος φησί. ταύτῃ πλέον ἐπιτρέπει ἐλεᾶσαι, ὅπ ἐπιρρύβη καθάπερ
» ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ κύριος. ἐντεῦθεν ἀρυσάμενός τις τῶν παρ᾽ Ἕλλησι σοφῶν, τὸ Ἔπος ἐμῷ, ἀ-
» πορρίψαντ. Οἱ δὲ εὐσεβεῖς, φησὶν Ἡσαΐας, σωθεῖ εὐσυλίσωντ. βουλὴ δέ ἐστι, ζήτησις περὶ τοῦ
πῶς ἂν ἐν τοῖς πράσι πράγμασιν ὀρθῶς διεξάγειμεν· εὐβουλία δὲ, ῥώσησις πρὸς τὰ βελεύ-
ματα. Τί δὲ; μὴ καὶ ὁ θεὸς μὴ τῷ ὄπι τῷ κάκ συγχώμην ἀκολούθως ἂ πολλῷ ὕστερον τὰ μετανοή-
σαντα· Ἐνώχ ἐπεγλ. δηλῶν ἔτι συγχώμεν μεταίαια πίφυκε γνῶναι; ἢ συγχώμη ἡ καὶ ἄφεσιν, 30
ἀλλὰ καὶ ἴασιν σωίσα), τὸ σὺν αὐτὸ γένεσθαι κάντα τὴν καὶ τὸ Λαρὼν δὲ λαὸν μοχθοῦντα. ἐντεῦθεν ἂς
» τῶν παρ᾽ Ἕλλησι σοφῶν, Συχνὸν μὴ ἁμαρτίας κρῆσσον, ἀπορρίψαντ· ὡς περ ἀμέλει καὶ τὸ,
» Εγγύα, παρὰ σὺν ἄτα· ἀπὸ τὸ Σολομῶνος φωνῆς λεγόντος, Τιὲ, ἐὰν ἐγγυήσῃ τὸν φίλον, παρα-
» δώσεις σὺν χεῖρα ἐχθρῷ· παγὶς γὰρ ἀνδρὶ ἐχυρὰ, τὰ ἰδια χείλη· καὶ ἁλίσκει) ῥήμασιν ἰδίοις ἑά-
» μασι. μυστικὸν πρεσβεῖον ἦν τὸ Γνῶθι σαυτὸν, ἐκπᾶθεν ἔληπται, Εἶδες τὸν ἀδελφόν σε, ἔδες τὸν
» θεὸν σε. ταύτῃ σε Λγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σε ἐξ ὅλης καρδίας, καὶ τὸν πλησίον σε ὡς σαυτόν·
ἐν τούτοις λέγει ἐντολῶν ὅλον τὸν νόμον καὶ τοὺς προφήτας κρεμᾶσθαί τι καὶ ἐξηρτῆσθαι. σαφέ-
» σθω τούτοις κἀκεῖνα· Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πληρωθῇ· αὕτη δέ ἐστιν ἡ ἐντολὴ
» ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς· Ελεήμων γὰρ καὶ οἰκτίρμων ὁ κύριος· καὶ
Χρεισὸς κύριος πᾶς σύμπασι. σαφέστερον δὲ τὸ Γνῶθι σαυτόν, παρισχυῶν ὁ Μωϋσῆς λέγει πολλά- 40
» κις, Πρόσεχε σαυτῷ. Ελεημοσύναις γὰρ καὶ πίστεσιν ἐξιλασκαίρονται ἁμαρτίαι· τῷ δὲ φόβῳ
» κυρίου, ἐκκλίνει πᾶς ἀπὸ κακοῦ. Φόβος δὲ κυρίου. παιδεία καὶ σοφία ἐντεῦθεν πάλιν ὀλι-
φύσαντ οἱ καθηγεμόνες, χαρὰν καὶ λύπην πάθη ψυχῆς λέγοντες· τὴν μὲν γὰρ χαρὰν, εὐλογεῖν ἐπαρ-
σιν ἀποδιδάσκει· καὶ τὸ ἀγαλλιᾶσθαι, χαίρειν ὀλίγα καλεῖς· τὸ δὲ ὅλως, λύπην ὀλίγα ἀναξίως κα-
κοπαθοῦντα. προπάτης γὰρ εἶναι ψυχῆς καὶ πάθη τὰ παῦτα. ἡμεῖς δέ, ὡς ἔοικεν, ὑπομένοντες τὰ
τοιαῦτα, σαρκικῶς νοοῦντες τὰς γραφὰς, καὶ ἀπὸ τῶν ἡμετέρων παθῶν ἀναζόμενοι, τὸ βέλημα τοῦ
ἀπαθοῦς θεοῦ, ὁμοίως τοῖς ἡμιδαπῶς κινήμασιν ἀπεικαζόμενοι. ὡς δέ γε ἡμεῖς ἀκοῦσαι δυνατοὶ,
οὕτως ἴσχυσεν ὀλίγα τοῦ παντοκράτορος ἐπολαμβάνοντες, ἀθέως πλανώμεθα. ὑπὲρ γὰρ ὡς ἔχει τὸ θεῖον,
οὕτως οἷόν τε ἦν λέγεσθαι· ἀλλ᾽ ὡς οἷόν τε ἦν ἐπαινεῖν ἡμᾶς σαρκί τι πεπεδημένους, οὕτως ἡμῖν ἐλάλη-
σαν οἱ προφῆται, συμβεβιφρομένου σωτῆρος τῇ τῶν ἀνθρώπων ἀσθενείᾳ τοῦ κυρίου. ἐπὶ τοίνυν 50
βέλημά ἐστι τοῦ θεοῦ σώζεσθαι τὰ τῆς ἐντολῆς πρῆνον, τὸν τι οὐκ τῶν ἁμαρτημάτων μετανοοῦντα·
χαίρομεν δὲ ἡμᾶς ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν· τὸ χαρίεν ἡμῶν ἐξιδιοποιήσατ ὁ ἀφ᾽ ὧν προφητῶν

λαλήσας

λαλήσας κύριος· καθάπερ ἐν τῷ ὠσαννὰ υἱῷ, φιλανθρώπως λέγων, Ἐπείνασα, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐδώκατέ μοι πεῖν· ὁ γὰρ ἐν τούτων τῶν ἐλαχίστων πεποιήκατε, ἐμοὶ πεποιήκατε. ὥσπερ οὖν τρέφειν μὴ τρεφόμενος, καὶ τοῦ πτεσθαι ὅπερ βούλεται ἵστως ἐχάρη μὴ τρα- 153
πεὶς, καὶ τοῦ ἐκ χαρᾶς γεγενῆσθαι τὸ μετανενοηκότι ὡς ἐβούλετο. ἐπὶ δὲ πλείοσιν ἐλεῆ ἀγαθὸς ὢν ὁ θεὸς, πάσι τοῖς ἐν πλάνῃ οὖσι, καὶ νόμῳ, καὶ προφήταις, καὶ προσαχθεῖσιν ἤδη καὶ τῆς ἐμῆς παρουσίας, σώζων καὶ ἐλεῶν ὡς ἅπαξ τοὺς ἠλεημένους· κυρίως τοι ἐλεεῖ ὁ κρείττων, τὸ ἐλάττων· καὶ κρείττων μὲν ἀνθρώπου ἀνθρώπου οὐκ ἂν εἴη, καθὸ ἄνθρωπος πέφυκεν· κρείττων δὲ ὁ θεὸς ἀνθρώπου κατὰ πάντα· καὶ πάντων ὁ κρείττων τὸ πάντων ἐλεεῖ, μόνος ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐλεήσας· κοινωνικὸς μὲν γὰρ ἀνθρώπου φύσις γίνεται, καὶ μεταδώσουσιν ὧν ἔλαβεν παρὰ τοῦ θεοῦ, καὶ τῆς φυσικὴν
10 εὔνοιαν καὶ χρῆσιν, καὶ τοῦ πάντας ἐν πλάνῃ εἶναι παθεῖν. ὁ θεὸς δὲ οὐδεμίαν ἔχει πρὸς ἡμᾶς φυσικὴν χρῆσιν, ὡς οἱ τῶν αἱρέσεων κλέπται φήσουσιν· ἔτι οὐκ ἐξ ὕλης δημιουργεῖ· ἐπὶ τοῦ μὲν, οὔθ' ὅλως ὄν· ἡ δὲ, τοῦ πάντα ἐπέρχεται τυγχάνοντος τοῦ θεοῦ· καὶ μὴ τῆς μέρος· αὐτοῦ καὶ ὁμοουσίους ἡμᾶς τῷ θεῷ παλαιοὶ λέγουσι· καὶ οὐκ οἶδ' ὅπως αἰσχύνῃ τις ἐπαίειν τούτοις θεὸν ἐγνωκώς, ἀποδὸν ὡς τὸν βίον τὸ ἐμπέρεον, ἐν οἷς φερόμεθα κακοῖς. εἰ γὰρ αὖ ἔστω, ὁ μισῶ· ἀπὸ θεοῦ μέρος ἀμαρτάνων ὁ θεός· εἰ γὰρ τὰ μέρη τοῦ ὅλου μέρη καὶ συμπληρωτικὰ τοῦ ὅλου· εἰ δὲ μὴ συμπληρωτικὰ, κἀδιάφορα εἰκῆ ἄν. ἀλλὰ γὰρ φύσει πλάσιος ὢν ὁ θεὸς, ἐν ἐλεῷ, καὶ τῷ αὐτοῦ ἀγαθότητι, κἀδεῖ ἡμῶν, μήτε μορίων ὄντων αὐτοῦ, μήτε φύσει πόνων. καὶ δὴ ἡ μεγίστη τῆς τοῦ θεοῦ ἀγαθότητος ἔνδειξις αὕτη τυγχάνει, ὅτι ἔστω ἐχόντων ἡμῶν πρὸς αὐτὸν, καὶ φύσει ἀπηλλοτριωμένων πάντελῶς· ὅμως κήδεται. φυσικὴ μὲν γάρ ἐστι πρὸς τὰ πόνα φιλοστοργία τοῖς
20 ζῴοις, ἢ τι σκληθέσι τοῖς ὁμογνώμοσι φιλία· θεοῦ δὲ ἔλεος πλάσιος, τοῖς κατὰ μηδὲν αὐτῷ προσήκουσι, ἢ ὅσα ἡμῶν λέγω, ἢ φύσει, ἢ δυνάμει τῇ οἰκείᾳ τῆς ὑσίας ἡμῶν· μόνῳ δὲ τῷ ἔρχεσθαι τὰ ἐλεήμασιν αὐτοῦ· καὶ δὴ τὰ ἐκείνοις μὴ ἀσκήσεως καὶ διδασκαλίας τῶν γνῶσιν τὰ ἀληθείας ἐπαιωρημένων, οἷς ἐγκεῖσθαι καλεῖ, τῷ μεγίστῳ πασῶν προκοπῷ. παρανομίαν δὲ ἄνδρα ἀγορεύουσι σφραῖς δὲ τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτιῶν ἕκαστον σφίγγει, καὶ ἔστιν ὁ θεὸς ἀναιτίος. ἐν τῷ δυσιμακαρίῳ ἀνὴρ, ὃς κατακλήσαι πάντα, διὰ ὠλαῶν. ὡς ἂν ἡ ἐπιστήμη ἐπιστητικὴ ἐστιν ἕξις, ἀφ' ἧς τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει· γίνεται ἡ ἡ κατάληψις αὐτῇ ἀμετάπτωτος κατὰ λόγον· ἔστω ἐν ἄγνοια φαντασία ἐστὶν ἀκύρου, μεταπτωτικὴ κατὰ λόγον· τὸ δὲ μεταπῖπτον, ὡς κἀν τὸ συναισθάνεσθαι, οὐκ ἔσται, ἀφ' ἡμῖν. παράκειται δὲ τῇ ἐπιστήμῃ ἥ τ' ἐμπειρία καὶ ἡ ὕπνωσις, σωτηρία τις καὶ νόησις ἐν γνῶσις. καὶ ἡ μὲν ὑπνωσις, ἐπιστήμη τῶν καθ' ὅλου κατ' εἴδος ἐστὶν ἄν· ἡ δὲ
30 ἐμπειρία, ἐπιστήμη ἐκβιβαστική· ὥστε καὶ εἴδωλα ἔστιν ἕκαστον πολυπραγμονῆσαι· νόησις δὲ, ἐπιστήμη νοητὰ καὶ σωτηρία, ἐπιστήμη συμβλητὴ, ἢ συμβλησις ἀμετάπτωτος, ἢ συμβλητικὴ δυνάμις· ὧν φρόνησίς ἐστιν ἐπιστήμη, καθ' ἑνὸς καὶ ἑκάστου, καὶ πάντων τῶν ὡς ἔνα λόγον· γνῶσις δὲ, ἐπιστήμη ἐστὶ τοῦ αὐτοῦ, ἢ ἐπιστήμη σύμφωνος τοῖς γινομένοις· ἀληθάτη, ἐπιστήμη ἀληθὴς· ἢ ἧ ἕξις τοῦ ἀληθείας, ἐπιστήμη ἀληθῶν. ἢ ἧ ἐπιστήμη διὰ τοῦ λόγου σωτηρία, καὶ ἀμεταπτωτός ἐστιν ἄλλως λόγου· ἐν πᾶσι τῷ γνῶσιν πολυπραγμονεῖ. ἃ ἢ μὴ ποιοῦμεν, ἤτοι διὰ τὸ μὴ δυνάσθαι ἢ ποιῶμεν, ἢ διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι, ἢ δι' ἀμφότερα. ἐχ ἁπάμεθα μὲν οὖν, ἐπειδὴ ἔστι δυνάμεθα, οὔτε βουλόμεθα ἢ νηχόμεθα ἢ, φέρ' εἰπεῖν, ἅρπ, ἐπειδὴ δυνάμεθα μὲν, ἃ βουλόμεθα δὲ· οὐκ ἐσμὲν δὲ ὡς ὁ κύριος, ἐπειδὴ βουλόμεθα μὲν, ἃ δυναμεθα δὲ· Οὐδεὶς γὰρ μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· ἀλλὰ
40 ξιν τὸ θεῖσθαι τῷ φύσει· τὸ δὲ ἀΐδιους γεγονέναι, καὶ τῶν τῶν ὄντων θεωρίαν ἐγνωκέναι, καὶ ἡδοὺς προσηγορεῦσθαι, καὶ τὰ πατέρα ἀπὸ τῶν οἰκείων καθαρῶν μόνον. προηγεῖται τοίνυν πάντων τὸ βούλεσθαι· αἱ γὰρ λογικαὶ δυνάμεις, τῷ βούλεσθαι μάλιστα πέφυκασι· Θέλε, φησὶ, καὶ δυνήσῃ· τὸ γνωστικὸν δὲ, καὶ ἡ βούλησις καὶ ἡ κρισις, καὶ ἡ ἄσκησις ἡ αὐτὴ. ἡ γὰρ αἱ αὐταὶ προθέσεις, καὶ αὐτὰ καὶ τὰ δόγματα καὶ αἱ κρίσεις· ἵνα δὴ ὥσιν αὐτῷ καὶ οἱ λόγοι, καὶ ὁ βίος, καὶ ὁ τρόπος ἀκόλουθοι τῇ ἐνστάσει· καρδία δὲ εὐθεῖα ἐκζητεῖ γνῶσις, καὶ σκάνδαλον ἐπαίει. ὁ θεὸς διδάσκειν με
σοφίαν, καὶ γνῶσιν ἀγίων ἔγνωκα. προφανὴς μὲν οὖν καὶ πᾶσιν ἄλλαις δρεπτὸς αἱ παρὰ τῷ
Μωϋσῆ ἀναγεγραμμέναι, δεκὰς Ἕλλησι παντὸς ἠθικοῦ τύπου παραχώρησαι· ἀνδρείαν λέγω, καὶ σωφροσύνην, καὶ φρόνησιν, καὶ δικαιοσύνην· καρτερίαν τε, καὶ ὑπομονὴν τὴν σεμνότητα, καὶ ἐγκράτειαν· τῶν τε ὅλων τούτοις εὐσέβειαν. ἀλλ' ἡ μὲν εὐσέβεια, πάντῃ πᾶσι δῆλη τὸ ἀνωτάτω καὶ πρεσβύτατον αἴτιον σέβειν καὶ ἡμᾶς διδάσκουσα. καὶ δικαιοσύνην δὲ αὐτὸς ὁ νομο- 154
θετήσει, παιδεύων τοῦ τε φρόνησιν διὰ τῆς τῶν αἰσθητῶν ἀδώλων ἀσκήσεως, καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον καὶ πατέρα τῶν ὅλων προσκλήσεως. ἀφ' ἧς δείξει, οἷον πηγῆς, πᾶσαι σωτηρ-

» αὔξειν. Θυσίαι γὰρ ἀνίεμεν, βδέλυγμα κυρίῳ· εἰχαὶ ἦ καπνθωνίοιν, δικαὶ παρ' αὐτῷ
» ἐστὶ δικαιοσύνη μᾶλλον, ἢ θυσία. τιαῦτα καὶ τὰ παρὰ Ησαΐᾳ· Τίμιον πλῆθος τῶν
» θυσιῶν ὑμῶν, λέγει κύριος, καὶ πᾶσα ἡ ἐπιστολὴ· λύει πᾶσα σωδεσμον ἀδικίας· αὕτη γὰρ θυσία
» θεῷ δικαία, καρδία συντετριμμένη καὶ ζητοῦσα τὰ πλάσματα. Ζυγὰ δόλια, βδέλυγμα ἐναντι
» θεοῦ· σταθμιον ἢ δικαιον, δικαίου αὐτοῦ. ἐντεῦθεν Ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν Πυθαγόρας παραινεῖ. δι-
» καιοσύνη ἢ δολία ἀρετή, ἢ τὰ αἱρέσεων ἐπαγγελία καὶ γλῶσσα μὲν ἀδίκων ἐχόλεπτα, σῶμα ἢ
» δικαίων δοκιμάζει σοφία. ἀλλὰ γὰρ τοὺς σοφοὺς καὶ φρονίμους, φαύλως καλοῦσιν. μακρὸν δ' ἂν
εἴη τὰς ἀρετὰς τούτων μαρτυρίας παραθήσθαι, ἀπίστους τοῖς ἐχθροῖς τὰ χαρίεντα·
ἐπεὶ δ' ἓν τῶν μὲν αὐθρεῖαι ὁρίζουσι, διπλῆμβλυ δεινῶν καὶ ἀδεινῶν καὶ τὰ μεταξύ· τῶν δὲ σωφρο-
συνῶν, ἕξιν εἶναι, αἱρετὰ καὶ φυγῆ σώζουσαν τὰ τῆς φρονήσεως κριτήρια· παράκειται τῇ μὲν ἀνδρεία 10
ἡ τῶν ὑπομονή, ὧν καρτερίαν καλοῦσιν, διπλῆμβλυ ἀμμενετέων καὶ οὐκ ἀμμενετέων· ἡ τε μεγαλο-
ψυχία, διπλῆμβλυ τὰ συμβαινόντων ὑπεραίρουσα· ἀλλὰ καὶ τῇ σωφροσύνῃ, ἡ εὐλάβεια, εὔκλεισις
ἄνευ λόγου. φυλακὴ ἢ τῶν ἐντολῶν, τήρησις ἄνευ αἰτῶν ἀβλαβής, πειθαρχίας ἐστὶν ἀσφαλείας
βίου. καὶ οὐκ ἔστιν ἀνδρὸς ἀνδρείας καρτερικὸν εἶναι· ἀνδρὸς μὲν γὰρ ἀνδρὸς σωφροσύνης ἐγκρατῆ. αὐ-
τοκληθῆσι ἢ ἀλλήλας αἱ ἀρεταὶ· καὶ παρ' ὧν αἱ τῶν ἀρετῶν ἀκολουθίαι, περὶ τούτων ἡ σωτηρία, τήρησις ἅπαντων ἐχόντος. εἰκότως ἐπεὶ τούτων ἁλαλοῦσῆς τῶν ἀρετῶν, πεῖ πασῶν ἂν
εἴημεν ἐστερημένοι, ὅτι ὁ μιᾶς ἔχων ἀρετὴν γνωστικῶς, πάσας ἔχει ἁπλῶς τὴν αὐτακολουθίαν. αὐ-
τὴ καὶ ἐγκράτεια, ἁπλῆσις ἐστὶν ἀνυπερβάλος τῶν κατ' ὀρθὸν λόγον φαντασιῶν. ἐγκρατὴς ἢ ὁ
κατέχων ὡς παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον ὁρμάς, ἡ δὲ κατέχων αὐτὸν ὥστε μὴ ὁρμᾶν παρὰ τὸν ὀρθὸν λό-
γον. σωφροσύνη δὲ αὐτὴ, οὐκ ἄνευ ἀνδρείας ἐπιδὴ ἐξ ἐντολῶν γίνεται, ἐπιμένη τῷ ἁπλουμέ- 20
νῳ θεῷ· φρόνησίς τε καὶ ἡ μιμητικὴ τῆς θείας ἁπλότητος δικαιοσύνη· καθ' ὃν ἐγκρατευόμε-
νοι, καθαροὶ πρὸς εὐσέβειαν καὶ τὴν ἐπιμένουσαν ἀκολούθως τῷ θεῷ πρᾶξιν στιλόμεθα, ἐξομοιού-
μενοι τῷ κυρίῳ κατ' ὅσα δυνατὸν ἡμῖν, διδασκάρεις τὴν φύσιν ὑπάρχουσιν. τοῦτο δέ ἐστι δικαίου καὶ
ὁσίου μετὰ φρονήσεως γνώσεως. ἀνενδεὴς μὲν γὰρ τὸ θεῖον καὶ ἀπαθές· οὗτοι δὲ ἐγκρατεῖς κυρίως· οὐ
γὰρ ἐπιθυμίαν πάθους ποτέ, ἵνα κρατήσῃ τινός· ἡ δὲ ἡμετέρα φύσις, ἐμπαθὴς ὤν, ἐγκρατείας
δέεται· δι' ἧς πρός τὸ ὁλιγοδεὲς σωασκουμένη, σωιγγίζειν πέφυκε κατ' ἀπάθειαν τῇ θείᾳ φύ-
σει· ὁ γὰρ ἀπαθὴς, ὁλιγοδεής, ἀθανάτου καὶ θνητῆς φύσεως μεθόριος· τοῦ μὲν ἐνδεὴς, ἀπάθειά τοῦ
σῶμα, ἀπάθειά τοῦ γνώσεως αὐτοῦ ἔχων· ὀλίγων ἢ ἀπὸ τοῦ λογικοῦ ἐγκράτειαν δεῆσθαι δεδι-
δαγμένος· ἐπὶ τίνα λόγον ἔχει τι ἀπέχεσθαι τοῦ νεμεῖν ἀνδρὶ γυναικὸς ἀμπεχόνην ἀναλαμβάνοντι;
ἢ οὐχὶ ἀνδρικὸς ἡμᾶς βούλεται, μήπω κατ' οὐσίαν τὸ σῶμα ἐσθῆτα, μήτε κατὰ τοῦ ἀπάθειαν καὶ τὸν 30
λόγον ἐκθηλυνομένους; ἠρέμα γὰρ τὰ ἀληθινὰ σχολάζοντα, ἔν τε ὑπομονῇς, ἔν τε καρτε-
ρίαις, κἀν τῷ βίῳ, κἀν τῷ τρόπῳ, κἀν τῷ λόγῳ, κἀν τῇ ἀσκήσει νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν· κατ
ἔστι μαρτυρίου δὲ αἱμαθῶν χωρῆσαι διπλᾶ παλαιοῦ χρέος, βούλεται. πάλιν εἴπε, φησί,
νεανίᾳ δεδεμένος οἰκίαν, οὐκ ἔφθη ἐπισκέψασθαι· ἡ ἀμπελῶνα πρόφυτον ἐργασάμενον, μηδέ-
πω τὸν καρπὸν μετάληφεν· ἢ παρθένον ἐγγυησάμενον, οὐδέπω ἔγημεν· τούτους ἀφεῖσθαι τῆς
στρατείας, ὁ φιλάνθρωπος κελεύει νόμος· στρατηγικῶς μὲν, ὡς μὴ πειρωμένοις πρὸς τὰς
ἐπιθυμίας, ἀπροθύμοις τῷ πολέμῳ ἐξυπηρετοῦμεν· ἐλευθερικὰς γὰρ τὰς ὁρμὰς οἱ ἀποφάσεως
πῆς δεινοῖς ἐπαπδυόμενοι· φιλανθρώπως δέ, ἐπιδὴ τοὺς πολέμους ἀδηλα· ἀδίκων εἶναι
λογισμένους, τὸν μὲν, μὴ ἑναθέντων τῶν αὐτῷ πόνων, ἕτερον ἢ τὰ τῶν καμόντων ἀταλαιπώ-
ρως λαβεῖν. ἔοικεν δὲ ὁ νόμος τὴν τῆς ψυχῆς ἐμφαίνειν ἀνδρείαν, δεῖν νομοθετῶν τὰ φυτεύ- 40
σεσθαι καρπούσθαι, καὶ τὰ οἰκοδομούμενον εἰκεῖν, τὰ τμώμενον χαμᾶι· οὐ γὰρ ἀτελῆς ἐλπί-
» δας τοῖς ἀσκήσασι τὸν λόγον τὰ γνωστικὸν καθασκάζειν· τελευτήσαντος γὰρ καὶ ζῶντος ἀνδρὸς
» ἀγαθοῦ, οὐκ ἀπολλυται ἐλπίς. Εγὼ, φησί, τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγαπῶ, ἡ σοφία λέγει· οἱ δὲ ἐμὲ
» ζητοῦντες, εὑρήσουσιν ἀρχὴν, καὶ ζωὴν ἐξῆς. Τί δὲ; οὐχὶ αἱ Μαδιναίων γυναῖκες τῷ κάλλει τῶν
σοφῶν πολεμοῦσας τοὺς Ἑβραίους ἐκ σωφροσύνης δι' ἀκρασίαν εἰς ἀθεότητα ὑπηγάγοντες;
πῶς παρεισαμεναὶ γὰρ τοὺς ἐκ τῆς σιμῆς ἀσκήσεως εἰς ἡδονὰς ἐπιρικὰς τῷ κάλλει θελκύσασαι,
ἅπερ τοῖς τῶν εἰδώλων θυσίας, ἅπερ τὰς ἀλλοδαπὰς ἐξέμηναν γυναῖκας· γυναικῶν δὲ ἅμα
καὶ ἡδονῆς ἡττηθέντες, ἀπίστησαν μὲν τοῦ θεοῦ, ἀπίστησαν δὲ καὶ τοῦ νόμου· καὶ μικρὸν δεῖν ὁ πᾶς
λεὼς ὑποχείριος τῆς πολεμίοις γυναικείᾳ στρατηγήματι ἐγένετο, εἰ μὴ αὐτὸς κινδυνεύσαν-
τας ἀνεκαίπτεν ὁ θεὸς. αὖθις καὶ οἱ πειθηνιφθέντες φιλοκινδύνως τὰ ὑπὲρ εὐσεβείας 50
» ἀγῶνα ἀγόμενοι, κύριοι κατέστησαν τῶν πολεμίων. Αρχὴ μὲν σοφίας, φοβοῦ· σώσις δὲ, ἀ-
γίων προμήθεια· τὸ δὲ γνῶναι νόμον, διανοίας ἐστὶν ἀγαθῆς. οἱ πάντα ἐμπαθῶς φόβῳ πειθαρχοῦντο

τὸν νόμον

τὸν νόμον ‹‹ παραλαβόντες, ἤτοι ἀγαθοὶ σωτῆρες, ἤτοι ἐπιτήδειοι τῷ ὄντι τὸν νόμον. Φόβος γὰρ κυρίου, ‹‹
ζωλὼ πιεῖν. ὁ δὲ πλανώμενος, ὁδυνηθήσεται ‹‹ εἰς νύκτας, οἷς οὐκ ἐπισκόπει γνῶσις. ἀμέλει μυ- ‹‹
στικῶς ὁ Βαρνάβας, Ὁ δὲ θεὸς ὁ παντοκράτωρ κόσμου κυρίευσον, φησὶ, δώη ὑμῖν σοφίαν καὶ σύνε- ‹‹
σιν, ἐπίγνωσιν, γνῶσιν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, ὑπομονήν. γίνεσθε οὖν διδάσκαλοι, ἐκζητοῦντες τί ‹‹
ζητεῖ ὁ κύριος ἀφ' ὑμῶν· ἵνα εὑρεθῆτε ‹‹ εἰς ἡμέραν κρίσεως τοὺς τούτων ἐπαΐοντας. ἀγάπης τίνα ‹‹
καὶ ἀληθείας γνωστικῶς ἐφοδεύσουσι. Εἰ τι τῆς μεταδόσεως καὶ κοινωνίας; πολλῶν ὄντων, δοκο-
χὴ μόνον τοῦτ' ἐστὶν, ὅτι ὁ νόμος ἀπαγορεύει ἀδελφῷ δανείζειν· ἀδελφοὺς ὀνομάζων, οὐ μόνον
τοὺς ἐκ τῶν αὐτῶν φωτὸς γενέσεων, ἀλλὰ καὶ ὃς ἂν ὁμόφυλος ᾖ, ὁμογνώμων τε καὶ τοῦ αὐτοῦ λό-
γου κεκοινωνηκώς· οὐ δικαίων, οὐκ ἐλεήμονας τοὺς δεομένους, ἀλλὰ ἀνομίαν χερσὶ καὶ γνώ-
10 μαις χαριζομένους τοῖς διομένοις· θεὸς γὰρ ὁ κλίνας παιδοποιός ‹‹ ἐστιν, ἡδὺ δὲ ὁ μεταδοτικός, καὶ
τοὺς ἀξιολόγους λαμβάνει τὰ τιμιώτατα τῶν ἐν ἀνθρώποις, ἡμερότατα, χρησότατα, μεγαλόνειαν, εὐφημίαν, εὔκλειαν. ἆρ' οὐ δοκεῖ τι φιλανθρωπίας εἶναι τὸ παράγγελμα τοῦτο ὥσπερ
κἀκεῖνο, Μισθὸν πίνῃ ‹‹ αὐθημερὸν ἀποδίδοναι; αὐτάρκους δὲν διδάσκει ἐκτίνειν τὸν ὀφλη- ‹‹
θέντα ὑπηρεσίας μισθόν· παραλύεται γὰρ, εἶμαι, ἡ προθυμία τοῦ πίνῃ ‹‹ προφήσαντος, πρὸς
τύπον. ἔπι φησὶ, Δανεισὰς μὴ ἀπαίτει χρεώστην εἰκαῖα, ἰσχυρὸν μέντοι βίας λαβόμενος· ἀλλ' ὁ ‹‹
μὲν, ἔξω προφέρειν κελεύει· ὁ δὲ, ἔχων, μὴ ἀναδύεσθω. ὃν τι τῷ ἀμήτῳ τὸ ἀποκαθῆλα τῶν
δραγμάτων ἀναιρεῖσθαι κωλύει τοὺς κτήτορας· καθάπερ καὶ τῷ θερισμῷ τὰ λειπόμενα ἢ
παρωνεῖ ἄτμητον· Διὰ τοῦτο μᾶλλον τοὺς μὲν κτήτορας εἰς κοινωνίαν καὶ μεγαλοφροσύνην
σωσασκεῖ· ἐκ τοῦ προεῖναί τι τῶν ἰδίων τοῖς δεομένοις· τοῖς πένησι γὰρ ἀφορμὴν πορίζων τροφῶν.
20 ἐρᾷ ὅπως ἡ νομιζομένη τοῦ θεοῦ δικαιοσύνη ἅμα καὶ ἀγαθοτέραν κατεγγέλλει, τοῖς πᾶσιν
ἀφθόνως χορηγοῦσα ‹‹ τὰς τροφάς. ἵν' τι αὐτῇ τυγχάνῃ τὸ ἀπόνου πάλιν τοῦ καταλειφθέντα
ὀρεπομένους, καὶ τοῦ ἐκ τοῦ πλησίον ῥᾶγας συλλέγειν κελεύει. τοῦ σοῦ αὐτὰ καὶ τοῖς ἐλάας
συλλέγουσι Διόδοτος. ναὶ μὴν ἐπαίτους τῶν τε καρπῶν καὶ τῶν θρεμμάτων, εὐσεβές τι
ἂν τὸ θεῖον, καὶ μὴ πάντα εἶναι φιλοκερδῆ, μεταδιδόναι δὲ φιλανθρωπίας καὶ τοῖς πλησίον,
ἐδίδαξεν. ἐκ τούτων χαρέντες καὶ ἡμεῖς τῶν ἀπαρχῶν καὶ οἱ ἱερεῖς διετρέφοντο. ἡδὴ δ' ἂν σωίημεν, ὡς εὐσε-
βοῦσαν καὶ εἰς κοινωνίαν, καὶ εἰς δικαιοσύνην καὶ εἰς φιλανθρωπίαν παιδευομένους ἡμᾶς πρὸς
τοῦ νόμου. ἡ γὰρ οὐχὶ Διὸς μὲν τὸ ἕβδομον ἔτος δεῖν ἡγεῖτο ἀνιέναι τὴν χώραν προσέταττε· τὰς πέ-
νητας δὲ ἀδύνατος τοῖς καθ' ἡσυχίαν φυσικοῖς καρποῖς χρῆσθαι ἐκώλυεν, τῆς φύσεως τοῖς βουλομένοις
γεωργεῖν; πῶς δ' ἂν [ἐ] χρῆσθαι ὁ νόμος, καὶ δικαιοσύνης διδάσκαλος; πάλιν τι αὖ τῷ πέν-
30 ητι τῷ τὰ αὐτὰ ἐπιτελοῦντι κελεύει, ἀκαὶ τῷ ἑβδόμῳ· προκαταδίδωσι ἑκάστῳ τὸ ἴδιον, οὗ χάριν
ἐν τῷ μεταξὺ Διὸς ἕνα βλέπουσιν ἀφηρίθμητον χωρίον· πλήν τι ἐπιθυμίαν τῶν κτᾶσθαι προθούλων
βλέπειν ζρόνῳ μεμετρημένῳ καρπώσιμος, τύχῃ τι πένητα μακρᾷ ‹‹ παρόντος δίκαιον μὴ Διὸς
βίᾳ κολαζομένους ἰδεῖν. Ἐλεημοσύναι δὲ καὶ πίστις, φυλακαὶ βασιλικαί· εὐλογία δὲ ἐκ τε ‹‹
φαλλοῦ τοῦ μεταδιδόντος· ἐκ ὀλιγῶν πλουσίους, μακαρισθήσῃ ‹‹ ὅτι πλὴν ἀγάπλων ἐνδείκνυται ‹‹
οὐδὲν τι ὅμοιον, Διὸς πλὴν ἀγάπλου πλὴν πρὸς τὸ δημιουργὸν τῶν ἀνθρώπων ψῆφος. ἔχει μὲν οὖν
τοῦ ἄλλας ἐκδόσεις τὰ προειρημένα, φυσικωτέρας, εἴ τι ἀναπαύσεως καὶ τῆς ἀπολήψεως τῆς
κληρονομίας· ἀλλ' ἐκ τοῦ παρύλου λέληκται. ἀγάπη γὰρ πολλαχοῦ νοεῖται, Διὸς πραότητος,
Διὸς χρηστότητος, διὰ ὑπομονῆς, διὰ ἀφθονίας καὶ ἀζηλίας, διὰ ἁμισίας, διὰ ἀμνησικακίας·
ἀμέλει οὐδὲν ἐκ τῶν, ἀδιάκριτος, κοινωνική. πάλιν, Ἐὰν ἴδῃς, φησὶ, τῶν οἰκείων ἢ φίλων, ἢ τοῦ
καθ' ἕλκε ὧν γνωρίζεις ἀνθρώπων, ἐκ ἐρημίας πλανώμενον ὑποζύγιον, ἀπαγαγὼν ἀπόδος. κἂν ‹‹
ἂν τύχῃ μακρὰν ἀφεστὼς ὁ διατότης, μὴ τῶν σαυτοῦ Διὸς φυλάξας, ἄχρις ἂν κομίσηται, ἀπόδος. ‹‹
Φυσικὴν κοινωνίαν διδάσκει, τὸ εὕρημα παρακαλῶν ἡμᾶς λογίζεσθαι. μηδὲ μνησικακεῖν τῷ ἐχθρῷ. ‹‹
πρόσταγμα κυρίου, πᾶσι ζῶσι ὡς ἀληθῶς, ποιεῖ ἐκκλίνειν ἐκ παγίδος θανάτου. τί δέ; οὐχὶ
τοὺς ἐπηλύδας ἀγαπᾶν κελεύει, ἐ μόνους φίλους καὶ συγγενεῖς, ἀλλ' ὡς ἑαυτούς, καθά τι σῶμα καὶ
ψυχήν; ναὶ μὴν καὶ ἐθνη πέπμηκεν, καὶ τοῖς γε κακῶς ποιοῦσιν οὐ μισοπονηρεῖ. ἄνθρωπος
γ' ὢν φησὶν, Οὐ βδελύξῃ Αἰγύπτιον· ὅτι πάροικος ἐγένου κατ' Αἰγυπτίων· ἔτι τε ἐθνικὸν, ἢ καὶ πάν- ‹‹
τα τὸν κοσμικὸν Αἰγύπτιον προσεπών. τοὺς τοι πολεμίους, κἂν ἤδη τοῖς τείχεσιν ἐφεστῶτας ὦσιν,
ἐλᾶν τὴν πόλιν πρώμενοι, μήπω νομίζεσθαι πολεμίους, ἄχρις ἂν αὐτοὺς ἀπηρυκευσάμενοι
πρὸς καλέσωνται πρὸς ἀρήνην. ναὶ μὴν καὶ τῇ αἰχμαλώτῳ, ἐ πρὸς ὕδωρ ὁμιλεῖν κελεύει· ἀλλὰ
50 τοῖς λ' ἡμέρας ἀπορρίψας, φησὶ, πενθήσας, ὡς βούλει), μεταμφιάσας ὕστερον, ὡς γαμετῇ νόμῳ
συνέρχου· εὖτοι γὰρ ὕδωρ τοὺς σωτῆρας, ἡδὺ μὲν Διὸς μισθαρνίαν, ὡς ἀπόρους, ἀλλ' ἢ Διὸς μό-
γλου τῶν πόνων τὴν ψῆφον, γένοιτο τὰς ἐμιλίας ἀξιοῦ. ἰρᾶς φιλανθρωπίας μετ' ἐγκρατοῦς; τοῦ

ἐρῶντι κυρίως τῆς αἰχμαλώτου γεγονότι, οὐκ ἀληθείᾳ χαρίζεσθαι τῇ ἡδονῇ· ἀνακόπτει γὰρ τὸν ἔρωτα τὸν ἐπιθυμοῦντα ἀφαιρεῖσθαι μεμετρημένως, καὶ προσίεται δοκοῦντα τῆς αἰχμαλώτου καὶ τὰς τρίχας, ἵνα τὴν ἐφυβρίζουσαν δυσωπήσῃ ἐρωτικῶς· ὁ γὰρ λογισμὸς ἀναπείθει μὴ χρῆσθαι, καὶ χρωμένης αἰσχρᾶς αὐθίξεται. ἔστω ἴσως τις, τῆς ἐπιθυμίας κατακορῶς χρώμενος, μηκέτι κοινωνεῖν τῇ αἰχμαλώτῳ καταξιώσῃ, μηδὲ πίεσθαι ταύτην ἐξόν αὐτῷ δοκῇ, ἀλλὰ μηδὲ ἅψασθαι ἐθελήσειεν, καὶ τῆς οἰκετίας ἀπαλλάττεσθαι βούλεται, ὡς μή, γυναικὸς ἐτέρας ἐπισπουδούσης, πάθῃ τι τῶν κατ' ζηλοτυπίαν ἀνήκεστον. τί γὰρ καὶ ἰχθῶν ἐπιζήτησις ἀχθοφορεῖσθαι σωφρονοῦσιν καὶ σωφρονεῖν προσλαστὸς πρόρριζον διδάσκων ἡμᾶς ὁ κύριος ἀπαιρεῖται κακίαν μὴ ἀπατᾶσθαι, μηδὲ ἐφήδεσθαι τοῖς ἰχθύσι· ἵνα τύπος ἐγκρατῶν ἐπιζήτησις ἰχθύων τοῖς σπουδαίοις διδαχῇ. εὖτε γὰρ φθονεῖν καὶ ἀπιστεῖν τοῖς δι' πύλας ἀγαθοῖς λυπεῖσθαι προσῆκεν· ἀεὶ
10 μὴν ἀπιστεῖν τοῖς δι' πλησίον κακοῖς ἡδονὴν καρπούμεθα. Κἂν πλανώμενον μόνον, φησὶν, ἰχθῦν λάβῃς ὑπὸ ζυγὸν εὕρῃς, τὴν τῆς διαφορᾶς παραλιπὼν ὑπόνοιαν καὶ μάλα, ἀπαγαγὼν δοκεῖ σοι τῇ χαρᾷ ἀμηχανία ἕπεσθαι ἡ καλοκαγαθία· καὶ ταύτῃ, ἡ τῆς ἰχθύος διάλυσις. ἐντεῦθεν ἡμῖν ὁμόνοιαν καταβλύζομεν· ἡ δὲ, εἰς εὐδαιμονίαν χειραγωγῶν. κἂν τὸν ἐξ ἴθους ἰχθῦν ὑπολάβῃς· παραλογιζόμενον ἢ τὸν ἀλόγως, ἢν ἐπιθυμίᾳ ἢ καὶ θυμῷ καταλάβῃς, ἀπόρριψον αὐτὸν εἰς καλοκαγαθίαν. ἆρα ἤδη καταφαίνεται Φιλάνθρωπος ὁ χρησὸς ὁ νόμος ὁ εἰς Χριστὸν παιδαγωγῶν· θεὸς τὸ αὐτὸς ἀγαθὸς μὴ οἰκτιρμοσύνης, ἀπ' ἀρχῆς εἰς τέλος ἐπάσχων ὑφ' ἑαυτοῦ εἰς σωτηρίαν κεχρημένος. Ἐλεᾶτε, φησὶν ὁ κύριος, ἵνα ἐλεηθῆτε· ἀφίετε, ἵνα ἀφεθῆ ὑμῖν· ὡς ποιεῖτε, ἵτως ποιηθήσεται ὑμῖν· ὡς δίδοτε, ἵτως δοθήσεται ὑμῖν· ὡς κρίνετε, ἵτως κριθήσεσθε· ὡς χρηστεύεσθε, οὕτως χρηστευθήσεται ὑμῖν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. 20
εἰ τὰς τροφὰς δουλεύοντας ἀπαμᾶσθαι κωλύει τὸς τε ἐκ δανείων καταδουλωθέντας, ἱκετηρίαν τὸ μὴ ἀποδόσιν ἐνίοτε τῷ ἐδομένῳ. ἀλλὰ καὶ ἱκέτας ἱκέσθαι εἰς κόλασιν κωλύει. πάντως μᾶλλον ἀληθὲς τὸ λόγιον ἐκεῖνο, Ὥσπερ δεσμάζεται χρυσὸς καὶ ἄργυρος εἰς κάμινον, ἵτως ἐκλέγονται καρδίας ἀνθρώπων κύριος· καὶ ὁ μὲν ἐλεήμων αὐτὸν μακροθυμεῖ· ἐν παντί τε μεμνῆσθαι ἔνεστι σοφία· ἐμπίσσεται γὰρ μεμνημένος αἰδεῖται μένων· φρονίμως τε ἂν, ζωὴν ζητήσας· καὶ ὁ ζητῶν τὸν θεὸν, εὑρήσει γνῶσιν μὴ δικηροσύνης· οἱ γὰρ ὀρθῶς ζητήσαντες αὐτὸν, ἠρέμησαν εὑρόν. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ καὶ Πυθαγόρας, τὸ ἡμερον τοῦ θείου τὰ ἄλογα ζῶα, παρὰ θεοῦ ἐληφέναι. αὐτίκα τῶν ἡμερωμένων κατά τε τὰς ἀγέλας, κατά τε τὰ πλοῖα καὶ βουκόλια, τῆς παρεχρήματο πολαύσεως, μηδεὶ ἐπὶ προφάσει θυσιῶν, ἀναιρήσουσιν, ἐκ γονέων τε ἕνεκα καὶ μητέρων, εἰς ἡμερότητα τὸ ἄθρωπον κάτωθεν ἀπὸ τῶν ἀλόγων ζώων ἀνατρέφων. Χαίρειν γὰρ ἔν, φησὶ, τῇ μητρὶ
30 τὸ ἔκγονον, κἂν ἐπὶ τὰς πρώτας ἡμέρας· ἡ γὰρ μηδὲν ἀναιτίως γίνεται, κἂν τὸ ἐπιμόρφιον τὸ τοκέως εἰς διατροφὴν τῶν ἐκγόνων, ἀπὸ πασῶν τῆς τοῦ κάλλους ἐκ νομίας τὸ τιθύμενον, ἀπομάζει τῇ φύσει. δυσκόλως ἂν Ἕλλησιν, καὶ εἴ τις ἑτέρως ἐπὶ τὸν νόμου καταστρέφων·
037 εἰ ὁ μὲν, ἐξ ἐπ' ἀλόγων ζώων χρηστύεται· οἱ δὲ, καὶ ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκθρέψασιν ἔγγονα· καὶ τὶ μακρόθεν καὶ προφανῶς ἀνακόπτει τὴν ἀχριστίαν τοῦ νόμου διὰ τῆς προειρημένης ἐντολῆς· ἡ γὰρ τῶν ἀλόγων τὰ ἔκγονα διαζεύγνυσθαι τῆς πικρίας πρὸ τῆς γαλακτουχίας ἀπαγορεύει, πολὺ πλέον ἐπ' ἀνθρώπων τὴν ὠμὴν καὶ ἀπαθεστάτην προθεραπεύει γνώμην· ἵν' οἱ τοῦ φυσικοῦ μαθήσεως γ' ἕν μὴ καταφρονῶσιν. ἐφ' ὧν μὲν δὴ καὶ ἀρχῶν ἐμφορεῖσθαι δικαίως ἐστὶν ἀπαρκοῦν καὶ ἱκανὸν ἐστὶν ἡ τοῦ παιδὸς ἔκθεσις, τίνα τὴν αἰτίαν ἔχει; ἐχρῆν γὰρ μηδὲ τὴν ἀρχὴν γῆμαι τῷ μηδὲ παιδοποιεῖσθαι γλιχομένῳ, ἢ
40 δι' ἡδονῆς ἀκρασίαν, παιδοκλόνον γενέσθαι. πάλιν αὖ ὁ χρηστὸς νόμος ἀπαγορεύει ἡμέρᾳ τῇ αὐτῇ συγκαπτύειν ἔκγονον καὶ μητέρα. ἐντεῦθεν καὶ Ῥωμαῖοι, οἱ καὶ ἐγκύους καταδικάσαντες τὴν δίκην ἀναπτῶ, τὸ σωτήριον ἐῶσιν ὑπαχθῆναι τὴν ἡμωρίαν, πρὶν ἢ ἐκτεκεῖν. ἄτεκνος γ' ἂν ἔσται ζώων κυοφορεῖ, ὁ νόμος οὐκ ἀπαγορεύει, ἄχρις ἂν ὀπτέσθαι, σφαλλόμενος μακρόθεν ἀπεχθῆναι τὴν ὑχέρειαν τοῦ εἰς ἄνθρωπον ἀδικήσαντος. ἔστω ἄχρι καὶ τῶν ἀλόγων ζώων τὸ ἐπικεῖσθαι ἀπίτιον· ἵνα ἐν τοῖς ἀνομοιοῖσι ἀσκήσωμεν, πολλῷ μᾶλλον φιλανθρωπίας ἐν τοῖς ὁμοιοῖσι χρησόμεθα. οἱ δὲ κελακίζοντες τὰς μαστίδας ἀπὸ τῆς ὀπτέσεως ζώων τινῶν, ἵνα δὴ γαλακτὶ ἐναπεκπραμένην σάρκα θηρεύσωσιν, τὰ φορτὰ τοῦ κυοφορημένου, τὴν εἰς ἡδονὴν κτηθεῖσαν μήτραν
πτοιήσασι. Διαῤῥήδην δὲ νομοθέτει κελεύσας, Μὴ οὐδὲ ἑψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ· μὴ γὰρ γενέσθω ἡ τοῦ ζῶντος τροφὴ ἡδυσμὸς δὲ ἀναιρεθέντος ζώου φησὶν ἡ σάρξ· μηδὲ τὸ τοῦ ζῶντος αἴτιον, σωτηρίαν τῇ δὲ σώματος καταναλώσει γενέσθω. ὁ δὲ αὐτὸς νόμος διαγορεύει βοῦν ἀλοῶντα μὴ φιμοῦν· δεῖ γὰρ ἔτι ἐργάτην τροφῆς ἀξιοῦσθαι. ἀπαγορεύει τε ἐν τούτῳ καταζεύγνυσθαι πρὸς

ἄροτρον

ἄρτον γῆς βοῦν καὶ ὄνον· τάχα μὲν γὰρ τοῦ θεοῦ τὰ ζῶα οἰκείᾳ στοχασόμενοι· δηλοῖ δ' ἅμα, μηδένα τῶν ἀπειθῶν ἀδίκων καὶ ἀνόσιον ἀπολαῦσαι, ἢ ὅτι τὰ ἀλογώτατα· ὅπερ ἐστὶν αἰσχιστον· μήτε κακίᾳ, μήτε δι' ἀκολασίαν ὀρμῶμενον. ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ καὶ μᾶλλον ἡ ἀλήθεια, μὴ δεῖν θηρίοις καθαρῶν καὶ ἀκαθάρτων, πτηνῶν τε καὶ ἀπτήνων τῆς τοῦ λόγου μεταδιδόναι γεωργίας· διότι τὸ μὲν ἐστὶ καθαρὸν, ὁ βοῦς· ὄνος δέ, τὸ ἀκάθαρτον λελόγισται. διαψευδόμενος δὲ τῇ φιλανθρωπίᾳ ὁ χρησὶς λογοῦται, μηδὲ ὅσα τὰ ἡμέρα ὕλης ἐστὶ, δενδρομανῶν πώποτε πεφύκειν ἄνευ διδασκαλου· μηδὲ μὴν κέρσει σὺν λύμῃ σχίζειν πρὸς τὴν χρείαν· ἀλλὰ μηδὲ σωλῆνας καρπὸν ἡμέρων διαφθείρειν, μήτε τὰ γῆς, μήτε τὸν τῆς ψυχῆς· οὐδὲ γὰρ τὴν τῶν πολεμίων χώραν τέμνειν ἐᾷ. ναὶ μὴν καὶ γεωργικοὶ παρὰ τοῦ νόμου καὶ ταῦτα ὠφέλιμοι· κελεύει γὰρ τὰ νεοφυτευθέντα δένδρων ὅτι τρισὶν ἔτεσι πεθλιῶσθαι, τοὺς τε βότρυας ὅτι φυσᾷ λοπιμοῦσθαι, ὡσπερ δὲ μὴ βαρυνόμενα πίζεσθαι, καὶ ὡσὶν τοῦ μὴ καπνιζομένης τὸ τροφῆς δίνασθαι ἐκανῶς ἐρεῖν τε καὶ εἰσκάπτειν, ὡς μηδὲν παραβλασφημοῦντα κωλύῃ πρὸς αὔξησιν. τὸν τε καρπὸν οὐκ ἐᾷ δρέπεσθαι ἀπλῆ ἐξ ἀπλῶν, ἀλλὰ μὴ τρισὶ πρὸς ἑνὶ τετάρτῳ, καθιερώσαντα πρὸς ἀπαρχὴν τῷ θεῷ μὴ τὸ τελεωθῆναι τὸ δένδρον. εἰκὸς δ' αὖ ὅτι ὁ τῆς γεωργίας τύπος, διδασκαλίας τρόπος διδάσκων δεῖν πρὸς παρεφύσεις τὰ ἁμαρτῶν ἐπικόπτειν, καὶ τοὺς συναναθαλλούσας τῷ γενναίῳ καρπῷ ματαίας τὰ ἐνοῦσας πόας, ἵνα αὐτὸ τελεωθῇ καὶ βέβαιον γένηται τὸ ἔργον τὸ πίστως. τῷ τε γὰρ τετάρτῳ ἔτει, ἐπὶ καὶ χρόνῳ χρεία τῷ κατηχουμένῳ βεβαιώσεως, ἡ τετρὰς τὸ ἀγαθὸν τῷ θεῷ, τὸ τρίτης ἤδη μονὰς σωτηρίας, ὅτι πρὸ τοῦ κυρίου τετάρτου ἐστὶν ἀσιν. θυσία δὲ αἴνεσις, ὡσὲρ ὁ λεκαυτώματα· ὅτου γάρ σοι, φησὶ, δίδωσιν ἰσχὺν πιεῖν δυάμεν. ἐὰν δὲ φωτισθῇ σοι τὰ πράγματα, λαβὼν καὶ κτησάμενος ἰσχύν, ἐν γνώσει ποιεῖ δυάμεν. ἐμφαίνει γὰρ διὰ τούτων τὰ τε ἀγαθὰ, τὰς τε δωρεὰς περὶ τοῦ θεοῦ χορηγεῖσθαι· καὶ δεῖν ἡμᾶς διακόνους ὑμοίους τοῦ θείας χάριτος, αἰνέσεσιν τὰς τοῦ θεοῦ εὐποιΐας, καὶ τοὺς πλησιάζοντας κατασκευάζειν καλούς τε καὶ ἀγαθούς· ἵνα ὡς ὅτι μάλιστα ὁμὲν σώφρονας τοὺς ἐγκρατεῖς, ὁ δὲ αὐθρώπους τοὺς ὑμαίους, σωστούς τε ὁ φρονίμους, καὶ δικαίους δικαίους ἐκτελῇ. ὅτός ἐστιν ὁ καθ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ὁ γνωσικὸς, ὁ μιμούμενος τὸν θεὸν καθόσον οἷόν τε μηδὲν παρελιπὼν τῶν εἰς τὸν ἐνδεχομένου ὁμοίωσιν ἐγκρατευόμενος, σωφρονῶν, δικαίως βιοὺς, βασιλεύων τῶν παθῶν, μεταδιδοὺς ὧν ἔχει, ὡς οἷός τε ἐστιν εὐεργετῶν καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ. ὅτος μέγας φησὶν, ἐν τῇ βασιλείᾳ, ὃς αὐ ποιῇ καὶ διδάσκῃ, μιμούμενος τὸν θεὸν τῷ παρακλησία χαρίζεσθαι· κοινωφελὴς γὰρ αἱ τοῦ θεοῦ δωρεαί. Ὃς δ' ἂν ἐγχειρῇ τι πράσσειν μετ' ὀρθῆς φαντασίας, τὸν θεὸν προεξούσης, φησὶν· 158
ἀλαζονεία γὰρ ψυχῆς ἐστι κακία· ἀφ' ἧς καὶ τῶν ἄλλων κακῶν μετέχειν κελεύει, ἁρμοζομένους τὸν βίον ἐξ ἀναμαρτησίας πρὸς τὴν ἀμείνω μεταβολὴν, διὰ τῶν τριῶν τούτων, σώματος, καρδίας, χειρῶν. σύμβολον δ' ἂν εἴη ταῦτα, πράξεως μὲν, αἱ χεῖρες· βουλῆς δὲ, ἡ καρδία· καὶ λόγου, σῶμα. καλῶς ἂν δὴ τὸ μετανοήσαν εἴρηκε τὸ λόγιον ἐκεῖνο· Τὸν θεὸν ἑαυτοῦ σήμερον, εἶναί σου θεόν· καὶ κύριος ἔλεός σου σήμερον. γνώσεσθαι λαὸν αὐτοῦ· τὸ δὲ ἀσυδοῦλα θρεμμένου τὸν, οἰκείως ἔχει, ἐξουκοῦν τοῦ θεοῦ. κἂν εἰς ᾖ τὸν ἀριθμὸν, ἐπ' ἴσης τοῦ λαοῦ τελεμηται· μέρος γὰρ ὢν τοῦ λαοῦ, συμπληρωτικὸς αὐτοῦ γίνεται, ἀσπασθεὶς ἐξ οὗ ἐλῶν· καλεῖται δὲ καὶ ἐκ μέρους τὰν. αὕτη δὴ ἡ εὐγνώμων, ἐν τῷ ἐλέσθαι καὶ σωσασθῆναι τὰ κάλλιστα διαδείκνυται· ἐπεὶ τί τὸ Ἀδὰμ ὠφέλησεν ἡ πιεῖν αὐτὸ γίνεται; πότερ δὲ αὐτὸ θνητὸς οὐδείς· αὐτὸς γὰρ ἀνθρώπων τῶν ἐν γνώσει πατήρ. τὰ μὲν αἰσχρὰ, ὅτου σεσθύμως ἔλεται, ἐπιμένουσι τῇ γυναικί· τῶν δὲ ἀληθῶν καὶ καλῶν ἠμέλησεν· ἐφ' οἷς θνητὸν ἀθανάτου βίον, ἀλλ' οὐκ εἰς τέλος, ἀνταλλάξατο. Νῦν δὲ ὁ μὴ οὕτω γνώμενος ὡς ὁ Ἀδὰμ, ὑπὸ σκοπῇ θεία διασώζεται· φέρων γὰρ αὐτὸν ἀνέθηκε τῷ θεῷ. τὸν τε Ἀβραὰμ ἐκ τριῶν παιδοποιησαμένου γυναικῶν, οὐ δι' ἡδονῆς δοκοῦσιν, δι' ἐλπίδα δέ, εἰμὶ, τῆς πληθυούσης τὸ γένος ἐν δεχῇ, εἰς μὲν διαδέχεται κληρονόμος τὰ πατρῴων ἀγαθῶν· οἱ δὲ ἄλλοι, διωκίσθησαν τῆς συγγενείας· ἔκ τε αὐτοῦ διδύμων γενομένων, ὁ πρότερος κληρονομεῖ, ὑπάρξας τῷ πατρὶ γένεσιν· καὶ ταῖς εὐχαῖς λαμβάνει, δουλεύει δὲ ὁ πρεσβύτερος αὐτῷ· ἀγαθὸν γὰρ μίγνυσιν τῷ φαύλῳ, τὸ μὴ αὐτὸ ξυσιον. ἡ δὲ οἰκονομία αὕτη, καὶ σωφρονικὴ καὶ τυπική. ὅτι δὲ τοῦ σοφοῦ πάλαι ἐστὶ, σαφῶς μανύει λέγων, Διότι ἠλέησέν με ὁ θεὸς, ἵνα μὴ πάλαι· ἵνες γὰρ δᾶν ὁριζόμενοι διδάσκει, δι' οὗ τὰ πάλαι γέγονεν, καὶ τοῖς ἀξίοις τὰ ἐπηγγελμένα νέμεται· κληρονόμον ὄν τὸ ἀσυδαῖον γνώμενον τῆς βασιλείας, συμπολίτην διὰ τὸ θείας σοφίας ἀναχάφει, καὶ τῶν πάλαι δικαίων τῶν κζ' τὸ νόμου καὶ σὺν νόμου νομίμως βεβιωκότων, ὧν αἱ πράξεις νόμοι γεγόνασιν ἡμῖν. πάλιν τε αὖ Βασιλεία τὸ σοφὸν διδάσκων, τοὺς μὴ ὁμοφύλους ποιεῖ λέγοντας αὐτῷ, Βασιλεὺς παρὰ θεοῦ εἰ ἐν ἡμῖν· ἐβιλουσίᾳ γνώμῃ τὸ ἐγχωμένων

Δι᾽ ζῆλον ἀρετῆς ὑπερακοντῶν τῷ σπουδαίῳ. Πλάτων δὲ ὁ Φιλόσοφος, εὐδαιμονίας πλήθη λέγομεν, ὁμοίωσιν θεῷ φησὶν αὐτὴν εἶναι καθ᾽ τὸ δυνατόν· ἀπὸ δὲ σπουδαμόνως τῷ δογματι
» » δέ νόμι. αἱ γὰρ μεγάλαι φύσεις καὶ γυμναὶ παθῶν, εὐσχημόνως ἔχειν τὴν ἀλήθειαν, ὡς φησιν
» » ὁ Πυθαγόρειος φίλων τὰ Μωσέως ἐξηγούμενος· ἀπὸ δὲ παρά τινων τὴν λογίων ἀναδιδαχθείς,
» » ἀπὸ μαθήσεως ἀεὶ διψῶν. Φησὶ γὰρ ὁ νόμος, Ὀπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν πορεύεσθε· καὶ τὰς ἐν-
» » τολὰς μου φυλάξεσθε. τὴν μὲν γὰρ ἐξομοίωσιν, ὁ νόμος ἀκολουθίαν ὀνομάζει· ἡ δὲ τοιαύτη ἀκολου-
» » θία, καθ᾽ δύναμιν ἔχομεν. Γίνεσθε, Φησὶν ὁ κύριος, ἐλεήμονες καὶ οἰκτίρμονες, ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν
» » ὁ οὐράνιος οἰκτίρμων ἐστίν. ἐντεῦθεν καὶ οἱ Στωϊκοὶ τὸ ἀκολούθως τῇ φύσει ζῆν, τέλος εἶναι ἐδογμάτισαν, τὸ θεοῦ τὴν φύσιν μεταποιεμάσασθαι, οὐ σκιπτῶς· ἐπειδὴ ἡ φύσις καὶ τοῦ φυτὰ καὶ τοῦ ἀναρτᾶ
» » ὰς δένδρα καὶ εἰς λίθους διήκει. σαφῶς τοίνυν ἔρηται· Ἄνδρες κακοὶ οὐ πείθονται νόμοι· οἱ δὲ ἀ- 10
» » γαθοῖς νόμοι, προσαλλεύσιν ἑαυτοῖς τὰς ἕξεις· Σοφία γὰρ πανοῦργον, διηγεῖται τὰς ἕξεις αὐ-
» » τῆς· ἄνοια δὲ ἀφρόνων, ἐκπαλαίνη· Επὶ τίνα γὰρ ἐπιβλέψω, ἀλλ᾽ ἢ ἐπὶ τὸ πραῦν καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντά μου τοὺς λογους; ἡ προφητεία λέγει. τρίτη δὲ ἡδὴ φιλίας διδασκαλία· καὶ τέτων, τὸ μὲν πρῶτον καὶ ἄριστον, τὸ κατ᾽ ἀρετὴν· σπέρμα γὰρ ἡ ἐκ λόγου ἀγάπη. τὸ δὲ δεύτερον καὶ μέσον, κατ᾽ ὠφελίαν· κοινωνικὸν γὰρ τοῦτο καὶ μεταδοτικὸν καὶ βιωφελές· κοινὴ γὰρ ἡ ἐκ χαρᾶς φιλία. τὸ δὲ ὕστερον καὶ τρίτον, ἡμᾶς μὲν τὸ ἐκ συνηθείας φαμέν· οἱ δὲ, τὸ καθ᾽ ἡδονὴν τρίτον καὶ
» » μεταβλητόν. καὶ μοι δοκεῖ παγκάλως Ἱππασταμες ὁ Πυθαγόρειος χαρακτηρίζειν τὰς φιλίας· Ἀμεν,
» » ἐξ ἀπείρονος θεῶν· ἀσή, ἐκ παροχῆς αἰθερώτων· ἀγή, ἐξ ἀδύτου ζωῆς. ὑποῦ μὲν τις ἐστὶ, φιλοσόφου φιλία· ἡ δὲ, αἰθρώπου· ἡ δὲ, ζώου. τῷ γὰρ ὄντι ἐκάστῳ τὸ θεῖον αἴθριον ἐνεργεῖν· ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς ἐνεργεῖται πᾶς ὅσπερ γὰρ ἐκ νοῦ ἐστὶ πᾶσα, ἅμα σώζεται καὶ σώζεται. Δεκτέον δὲ καὶ 20
τις αὐτῶν τύχῃ, οὐ φησὶ τῷ διδόντι καλῶς ἔδωκας, ἀλλὰ Καλῶς ἐλήφθης. ἔτω λαμβάνει μὲν
» » ὁ δίδους· δίδωσι γὰρ ὁ λαμβάνων. Δικαίως δὲ οἰκτείρουσι καὶ ἐλεῦσι χρηστοὶ, ἵνα τὰ ἐναντία οἰκτιρηθῶσι· ἄκακοι δὲ, ἐπανορθωθήσονται ἐπ᾽ αὐτῆς· οἱ δὲ πανουργεύμενοι, ἐξολεθρευθήσονται ἀπ᾽ αὐτῆς. καί μοι δοκεῖ τὸ πρῶτον σπέρματος δύμεν· Ὁμηρος μὲν ἐρηκέναι, Δὸς φίλῳ. ἐχθρῷ δὲ ἀπο-
159 κρητέον, ἵνα μὴ μένῃ ἐχθρος· ἀπέκτεινε γάρ, ἐντεῦθεν παύεται, λύπη δὲ ἔχθρα. ἀλλ᾽ ἡ μὲν σπουδὴ πρόκειται, καθ᾽ ἑαυτὴν ἔχει, ἐν προσδεκτέον· ἡ καθ᾽ ἕκαστον ἐστὶ χαρίσασθαι ἄλλοις ἄνεσις,
» » ἡμῖν δὲ λύπης· ἀλλ᾽ ἐξ ἴσου τῆς ἐστὶ τῷ νῦν κομιεῖν καὶ τὰ ἐξῆς. Εσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν· ἡ δι-
» » καιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα, ἡ χαρακτηρίζει· τὸ γὰρ κατ᾽ εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν, ὡς ἐν σοφίᾳ ἐν ἡμῖν ἐστὶ καὶ, ἐν τῷ σῶμα μένουσι· οὐ γὰρ ἡμεῖς θνητὸν ἀθανάτῳ ἐξομοιῶσαι· ἀλλ᾽ ἡ κατ᾽ νοῦν 30
καὶ λογισμὸν· ᾧ καὶ τὸν πρὸς τὸ ἐνεργητὸν καὶ τὸν πρὸς τὸ ἄρχειν ὁμοιότητα, προσηκόντως ὁ κύριος ἐνσφραγίζεται· οὐ γὰρ αἱ ἡγεμονίαι σωμάτων ποιότησιν, ἀλλὰ διανοίας κρίσεσι καταρθοῦνται· βουλαῖς γὰρ ἀνδρῶν ὅπλων, συμπέπτωκεν πόλεις, οὐδὲ εἴκασεν. ἡ γεμὼν καρπεία καὶ αὐτὴ κατὰ τὸν θεῖον ἐξομοίωσιν βιάζεται, δι᾽ ὑπομονῆς ἀπαθείαν καρπουμένη, ἐν τῷ ἀναύλῳ τὰ θεῖα τῶν Ἀναπαυσεων ἰσοτιμοῦντα ὧν καὶ Δανιὴλ ὁ προφητικώτατος, θεοῦ πίστως πεπληρωμένος. Βαβυλῶνα ᾤκει Δανιὴλ, καθάπερ ὁ μὲν Λὼτ, τὰ Σόδομα, τὸν Χαλδαίων ἢ γλῶσσαν Ἀβραὰμ, ὁ μετ᾽ ὀλίγον Φίλος τοῦ θεοῦ. κατήχηται γὰρ ὑπὸ τῶν ἔργμα θηρίων ἔμπλειον τὸ Δανιὴλ ὁ Βαβυλωνίων βασιλεύς· ἀνήχηται δὲ αὐτὸν ἀδολάτρην ὁ ἁπάντων βασιλεὺς, ὁ πιστὸς κύριος. πρότερον κληθεὶς τὸν ἐπομενικὸν ὁ γνωστὸς, ἢ γνωστὸς· εὐλογήσει πραΰζομενος ὡς ὁ ἡγεμὼν Ἰησοῦς, ὡς Ἰωνᾶς εὐξεται καταπνεόμενος ὑπὸ κήτους. καὶ ἡ πίστις αὐτὸν ἀποκατέστησε Νινευίταις προφητεύσαντα· κἂν μὴ διεσῴθη καθήρχθη, ἡμερώσας τὰ θηρία· κἂν ἐν πυρὶ ἐμβληθῇ, ἀφοσιωθήσεται, 40
ἀλλ᾽ οὐκ ἐκπυρωθήσεται· μαρτυρηθήσεται γὰρ, μαρτυρήσας μεθ᾽ ἡμέραν· ἐν λόγῳ, ἐν βίῳ, ἐν τρόπῳ μαρτυρήσας σωματικῶς ἐν τῷ κυρίῳ σωθείς τε καὶ σώσεις τε καὶ τὸ πνεῦμα ἀμέμπτως· καθαρὸς μὲν τὸν σῶμα, καθαρὸς δὲ τὸν καρδίαν· ἡγιασμένος τὸ λοιπόν. ὁ κόσμος τέτῳ, Φησὶν, ἐσταύρωται, κἀγὼ αὐτὸς τῷ κόσμῳ. εὕρηται τὸ σωτὴρ ἐν σωτῆρες ἀθεΦίρων, ἐπὶ κυρίως μετ᾽ ἴχνιον, ὥσθ᾽ ἡμᾶς, ἁγιους ἁγίων γινομένους. πάσης τοίνυν ἀρετῆς μεμετημένος ὁ θεῖος νόμος, ἀληθεύειν μάλιστα τὸ ἄνθρωπον ὀλίγα τῶν ἐγκρατείαν ἡμᾶς λέγει τῶν καταπλήττοντων τοῦτο· καὶ δὴ προπαιδεύει ἡμᾶς ὡς τὸν ἀειποτην τὴν ἐγκρατείας, λέγει τῶν ζώων χρῆσθαι, ἀπεχεσθαι μὲν τῶν ὅσα φύσει πόνα. καθάπερ τὰ τῶν ὀνων γένος, οὐσαρκόβρωτον τυγχάνον· τρυφητικῶς γὰρ ἡ τοιαύτη χρῆσις χορηγεῖται. λέγεται γοῦν τινὰ τῶν Φιλοσοφούντων ἐπιμελεῖσθαι τὴν ὗν, θαυμάσιον εἶναι φάναι, ὡς ἐς θυσίαν καὶ σφαγὴν μόνον πλατύνουσι· διδόασι γὰρ τῷδε τῷ ζώῳ ψυχὴν πρὸς οὐ- 50
δὲν ἕτερον, ἢ ἕνεκα τῆς πίστεως σφριγᾶν. τῶν τε ἰχθύων ἀμοίως ἀπεχόμεθα μεταλαμβάνοντες, σίτων ἡμῶν τὰς ἐπιθυμίας, ἐκείνων εἰς μηδὲν πλεῖσται, μήτε λιπάδες ἐσίν· εὐσαρκία γὰρ καὶ

πάχυτι

πόρνη τῶν ἄλλων ἰχθύων ὑπὸ Ἀφροδίτου σιν. ἐντεῦθεν οἶμαι καὶ τὰς πλακοῦντας, ἃ μόνων πάντων ζώων ἀπαγορεύων ἀπέδωκε· ἀλλ' ἔστιν ἃ καὶ τῶν καταψυχομένων ὑπεξαίρετ τῆς χρήσεως μέρη, δι' αἰτίας ἃς ἴσασιν οἱ μύσται· οἷα δὴ γαστρὸς καὶ τῶν ὑπὸ γαστέρα κρεατίων, δηλον ὡς ἀνωφελῶν παρεληφάμεν παρὰ τοῦ κυρίου Ἀφροδίτου νόμου τὴν ἐπιθυμίαν ἐκκόπτειν. ᾗκιστ' δ' αὖ πλακοῦς τοῦτ', οἱ τὴ ὑπερκαύματι τῆς ἐπιθυμίας, τῆς ἡδονῆς λέγω, ἀνυπόκριτος καταγοίμεν. Φασὶ δὲ αὐτῆς εἶναι τὴν ἔννοιαν, κίνησιν λείαν καὶ προσεμπεσοῦσαν μετά τινος αἰσθήσεως. τούτῳ δυλεύοντα τὸν Μενέλεων, μετὰ τὴν Ἰλίου ἅλωσιν Φασὶν ἐρωμένα τὴν Ἑλένην ἀνελεῖν, ὡς κακῶν πατέρων αἰτίαν ἡγουμένην, ὁμοῦ καταχύσαι πεῖξαι, ἡνίκα ἐβλέπετο τῷ κάλλει. δι' ὃ δὴ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἡδονῆς ἀφεῖκεν. ὅθεν ἐπισκώπτουσι οἱ τραγῳδοποιοί, ἀνεπιτηδείως ἐπὶ ξένης αὐτῇ,

Συ δ', ὡς ἐοικὸς μαστὸν, ἐκβαλὼν ζιφῶ, φίλημ' ἰδίξω, πρόδοτον αἰκάλων κυῖα. ..

καὶ πάλιν, Ἀρ' ἧς τ' καλῶ ἐκκεκώφωται ξίφη. ..

ἐγὼ δὲ δοκοῦσιν τ' Ἀπαθίαν, τὴν Ἀφροδίτην, λέγουσα, κἂν καταπεξεύσωμι, ἁλάβοιμι· ..

ὅτι πολλὰς ἡμῶν καλὰς καὶ ἀγαθὰς γυναῖκας διέφθειρεν. τὸν τι ἔρωτα κακίαν φησὶ Φύσεως· ..

ἧς ἦπλους ὄντας εἰς κακοδαίμονας. θεὸν τὴν νόσον καλοῦσιν· δείκνυσι γὰρ ἀφ' τούτων ἡδομένους τοὺς ..

ἀμαθεστέρους, δι' αἰσχύνην ἡδονῆς, λάθρᾳ χρῆσθαι, κἂν θῆλυς λέγηται, τυγχάνῃ, κἂν ἄρρην ὀφείλῃ τὸν τῆς παιδοποιΐας χρέος διδομένην τυγχάνειν. καὶ ὁ Ξενοφῶν ἄντικρυς κακίαν λέγων τὴν ἡδονὴν, φησὶν· Ὦ τλήμων τί δὲ σὺ ἀγαθὸν οἴεσθαι, ἢ καλὸν σκοπεῖς; ἧς οὐδὲ τὸν τῶν ἡδίων ἐπιθυμῶν ἀναμένεις· πρὶν μὲν πεῖν, ἰσθιούσῃ· πρὶν δὲ ἰσθίειν, πίνουσα· καὶ ἵνα μὲν ἡδέως φάγῃς, ὀψοποιοὺς μηχανωμένῃ· ἵνα δὲ ἡδέως πίνῃς, οἴνους πολυτελεῖς παρασκευάζῃ· καὶ τὸν θῆρυς χείνα πτερόεσσαν ζητεῖς· ἵνα δὲ κατακοιμηθῇς ἡδέως, οὐ μόνον τὰς κλίνας μαλθακὰς, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑποβάθρα τῶν κλίναις παρασκευάζῃ. ἴθεν, ὡς ἔλιξψ Λρίσων, πρὸς ὅλον τὸ πεφαχορδον, ..

ἡδονὴν, λυπῶν, φθόνον, ἐπιθυμίαν, πολλῆς δὲ τῆς ἀσκήσεως καὶ μάχης·

Οὐπι γὰρ, ουπι, καὶ Ἀφ' ἁπλαγχνων ἴσω Χωροῦσι, καὶ κυκῶσιν ἀνθρώπων κέαρ. ..

καὶ γὰρ τῶν σμερνῶν οἰομένων εἶναι τὰς θυμὰς, ἡ ἡδονὴ κηλίνης ποιεῖ, τῷ Πλάτωνα ὅτι ἱκάνη ἡδονὴ τις ἡ λυπεῖ πρὸς παραλεῖ τῷ σώματι τὴν ψυχὴν, τὸ μὲν ἀφορίζοντος ἡ δεῖ σωφρονοῦντος ἑαυτὸν τῶν παθῶν. Ὁ δὲ πολίσας τὴν ψυχὴν τὴν ἑαυτοῦ, φησὶν ὁ κύριος, σώσει αὐτήν· ἡ περιψυκινδυνεύσας ὑπὲρ δὲ σωτῆρος αὐτὴν ἐπιδιδοὺς, ὡς αὐτὸς ὑπὲρ ἡμῶν πεποίηκεν· ἡ ἀπολέσας αὐτὴν, ἐκ τοῦ πρὸς τὸ σωτήριον βίον κοινωνίας. ἐὰν γὰρ ἀπολύσῃ ἡ ἀποξήσῃ ἡ ἀφορίσῃ· τοῦτο γὰρ ὁ χαρὸς σημαίνει· τὴν ψυχὴν ἐθελήσῃς τῆς ἐν τούτῳ τῷ ζῆν περιφρονεῖν τε ἡ ἡδονῆς, ἵξεις αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἐλπιδὶ τὴν προσδοκωμένην, ὑπερμένην καὶ ἀναπεπαυμένην. ἡ δὲ αὐτὸν μελέτη θανάτου, ἐστὶ μανίας τοῦ κατὰ Φύσιν μεταστημένας ὀρέξεσι, μηδὲν ὑπεροφλίζουσας τῶν κατὰ Φύσιν, ὅλῃ τε μᾶλλον ἡ παρὰ Φύσιν, ἵνα τὸ ἁμαρτητικὸν φύεται. ἐρκεῖσθαι βουλοίμεθα. ἐνδύσασθαι ἐν δὲ τὴν παναοπλίαν τοῦ θεοῦ πρός τὸ δυνασθαι ἡμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου· ἐπεὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, λογισμοὺς καθαιροῦντες, καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ· καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ. ὁ θεὸς φησὶν ὁ παντοκράτωρ. αὐτὸς δὲ χρὴ, ὁσίως θαυμαστῶς καὶ ἀσυγχύτως τοῖς πράγμασι χρήσασθαι ἀφ' ὧν τὰ παθήματα· εἶναι γὰρ αὐτῶν καὶ πίστις, καὶ δοξῆ καὶ ἀδοξία, ὑγεία καὶ νόσος, ζωὴ καὶ θάνατος, πλοῦτος καὶ ἡδονή. ἵνα γὰρ ἀδιαφόρως τοῖς ἀφορισταῖς χρησώμεθα, πολλῆς ἡμῖν δεῖ ἀφέσεως, ἵνα μὴ κακοπαθούμενοι ἀθυμήσωμεν, καὶ μὴ διαστροφῆ καπὸς ἀγωγῆς τινὸς καὶ τροφῆς, μὴ ἀμαθίας προαπολελαυκότες· ὁ μὲν οὖν ἁπλῶς λεγόμενος τῆς καθ' ἡμᾶς φιλοσοφίας, τὰ παθήματα ἐναπερείσματα τῆς ψυχῆς φησὶν εἶναι, τῆς μαλθακῆς καὶ εὐκόλου, καὶ εἶον ἐναποφραγίσματα τῶν παθηματικῶν δυναμεων, πρὸς ἃς ἡ πάλη ἡμῖν ἔοικεν γὰρ οἶμαι τὰ κακόρροις δυνάμεσιν ἐνεργοῦν τι τῆς ἰδίας ἕξεως παρ' ἑαυτὰς πράττειν. ἵνα καταγωνίσασθαι καὶ ἐξιδιοποιήσασθαι τὰς ἀπεπαιδεύτους αὐτὰς. ἔστι τοίνυν σ' κατὰ τοὺς μὲν, καὶ πάλαιστὰς· ὅσοι δὲ ἀθλητικώτερον τὸν ἀγῶνα μετιχειρίζονται, πυγμαχεῖν ἀγωνιζόμενοι καὶ μέχρι τοῦ στεφάνου χωρήσασθαι αἱ προκειμέναι δυνάμεις τὸ πάλαι τὴν ἀλήθειαν· ὅτι δὴ ἀπωδῶσι, θυμοῦσθαι τοὺς νικηφόρους. τῶν γὰρ κινουμένων ἃ μὲν, καθ' ὁρμὴν ἢ φαντασίαν κινεῖ), ὡς τὰ ζῶα· τὰ δέ, κατὰ μετάθεσιν, ὡς τὰ ἄψυχα. κινεῖσθαι δὲ τῶν ἀψύχων τὰ φυτὰ μεταβαλικῶς φασὶν ὡς αὔξησιν, ἣ ἧς αὐτὴς ἄψυχα πάθη συγχωρῆσαι τὰ φυτά· ἐξίως μὲν οἱ λίθοι, φύσεως δὲ τὰ φυτὰ· ὁρμῆς τι ἡ φαντασίας, τῶν τι αὖ δυοῖν τῶν προκειμένων, ἡ τὰ ἄλογα μετέχει ζῶα. ἡ λογικὴ δὲ δυναμις, ἰδία ἔσα τ' ἀνθρωπίνας ψυχῆς, ἔχ ὡσαυτως τοῖς ἀλόγοις ζῶοις ὁρμᾶν ὀφείλει, ἀλλὰ κ διακρίνει τὰς φαν-

σίας, καὶ μὴ συναπφέρηθαι αὐταῖς. αἱ πίνω δυνάμεις περὶ ὧν ἠρήκαμεν, κάλλη, ⸀ δόξας, καὶ μοιχείας, καὶ ἡδονὰς, καὶ τοιαύτας ἄλογας φαντασίας διλυσικὰς ποιοῦσι τ ἐνεπφόρους ψυχαῖς, καθάπερ αἱ ἀπλαύστοις τὰ θρέμματα, ἄλλοὺς ποσοῦς· ἅτε καταφιλήμενοι τὸς μὴ ἀληκρίνως διωηθέντας τῷ ἀληθῆ δοκοῦ ψεύδος ἡδονῷ, καὶ τὸ ἀπέκηρον τι καὶ φύσει καὶ τῷ ἀγένητα κάλλος, ἄγνοιαν δυλωαίμεναι. ἑκάστη δὲ ἀπάτη, συνεχῶς ἐναπερειδομένη τῇ ψυχῇ, τῷ φαντασίαν ἐν αὐτῇ τυπῶσι. καὶ δὴ τῷ ἡκόνα ἄλαβεν περιφέρουσα τὰ πάθη ἡ ψυχὴ τ αἰτίας, δι' ἃ τὰ διηλιά[illegible] καὶ τ ἡμῶν συγκαταθέσεως γινομένης. οἱ δ' ἀμφὶ τ Βασιλείδην, ποσαρτήματα τὰ πάθη καλῶν ἀνάθασιν· πνύματά ἄλογα πῶτα κατ' ἀρχὴν ὑπάρχειν ποσπεπμένα τῇ λογικῇ ψυχῇ, κατά ἄλογα τάραχον καὶ σύγχυσιν ἐρχεῖν· ἄλλας τε αὖ πνευμάτων νόθους καὶ ἑτεροζυγῆς φύσεις ποσεπφύεσθαι πῶτας, οἷον λύπου, πιθήκου, λέοντ[illegible], τράγου· ὧν τὰ ἰδιώματα περὶ τῷ ψυχὴν φανταζόμενα, τὰς ἐπιθυμίας τ ψυχῆς τῶν ζώοις ὁμοφυῶς ἐχόμενον λέγουσιν· ὧν δὲ ἰδιώματα φέρουσι, τούτων τὰ ἔργα μιμοῦνται· καὶ οὐ
161 μόνον τ ὁρμῶν καὶ φαντασίας τ ἀλόγων ζώων ποσοικεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ φυτῶν κινήματα καὶ κάλλη ζηλοῦσι, διὰ τ καὶ φυτῶν ἰδιώματα ποσαρτήματα φέρειν. ἔχει δὲ καὶ ἕξεις ἰδιώματα, οἷον ἀδαμαντ[illegible] σκληρίαν. ἀλλὰ μὲν πρὸς τ δόγματα τ[illegible], διαλεξόμεθα ὕστερον, ἐπιλοίπα περὶ ψυχῆς διαλαμβάνομεν· νῦν δ' τοῦτ μόνον παρασημειωτέον, ὡς δυρεῖα πρὸς ἕκαστον, κ τ παιδικὸν μῦθον, εἰκόνα σώζει ὁ κ Βασιλείδου αὔθρωπ[illegible], ἐν ἑνὶ σώματι τοσούτων πνευμάτων διαφόρων στρατὸν ἐγκεκλεισμένον[illegible]. αὐτὸς γ' ὢν ὁ Βασιλείδου υἱὸς Ισίδωρος, ἐν τῷ περὶ ψυχῆς, συναθροίζων[illegible] δόγματος, οἷον ἑαυτῷ κατηγορῶν, χρᾶται κ λέξει· Εαὶ
» χαίρῃ τῷ σῶμα δῷς, ὅτι μὴ ἔστιν ἡ ψυχὴ μονομερὴς, τῇ ἢ τ ποσαρτημάτων βίᾳ τὰ τῶν χει-
» ρόνων γίνεται πάθη, περὶ φασὶν ἐν τῷ τυχοῦσιν ἐχουσιν οἱ μοχθηροὶ τ αὐθρώπων, λέγων, Εδιά-
» θλω, ἀπωλίχθλω, ἄκων ἔδρασα, μὴ βουλόμενος ἐνήργησα· τῆς τ κακῶν ἐπιθυμίας αὐτὸς ἡ-
» γησάμενος, κ ἐμαχεσάμενος τ τ ποσαρτημάτων βίαις. διὰ ἢ τῷ λογιστικῷ κρείττονες γθει-
» μένης, τ ἐλάττονες ἐν ἡμῖν κίνησις φανῶσι κρατοῦσαι. δύο γὰρ δὴ ψυχὰς [illegible]ποτίθ[illegible] καὶ ὅπερ
ἐν ἡμῖν, καθάπερ οἱ Πυθαγόρειοι, περὶ ὧν ὕστερον ἐπισκεψόμεθα. ἀλλὰ κ Ουαλεντῖν[illegible], πᾶσ
» πνας ἐπιστίλλων, αὐτῷς λέξεσι χρᾶται περὶ τ ποσαρτημάτων· Εἰς δέ ἐστιν ἀγαθὸς· ἐ παῤῥησία
» ἡ Δημ[illegible] φανέρωσις· κ δι' αὐτ μόνου δύναται καθαρὰν γθίαν, πατὴρ τηρεῖ
» πνύματος ἐξωθυμένην τ καρδίας. πολλὰ γὰρ ἐνοικοῦντα αὐτῇ πνύματα, οὐκ ἐᾷ καθαρεύειν· ἐκα-
» στον ἢ αὐτῶν, τὰ ἴδια σκιρτᾶν ἔργα, πολλαχῶς ἐνυβριζόντων ἐπιθυμίας ἐ ποσκούσης. καί
» μοι δοκῶ ὅμοιόν τι πάσχειν τῷ πανδοχεῖ ἡ καρδία· καὶ γὰρ ἐκεῖνο καταπεφλασμένη τι καὶ ἐρύθη-
» μα, καὶ πολλάκις κοπετὸν πεπλασμένον, αὐθρώπων ἀσελγῶς ἐμμενόντων, κ μηδὲ μίαν ποίησιν
» πνημένων ἐ χωρεῖν, καθάπερ ἄλλο τρεῖς καθησῶτ[illegible]. τ τρέποντα τοῦτον καὶ ἡ καρδία, μέχρι μὴ
» ποιήσας τυγχάνει, ἀκαθαρίστως ἔχει, πολλῶν ἔτι δαιμόνων οἰκητήριον· ἐπιδὰν ἢ ἐπισκέψη-
» ται αὐτῷ ὁ μόνος ἀγαθὸς πατὴρ, ἡγίασεν, καὶ φωτὶ λαμπρῷ καταλάμπει· καὶ ὕτω μακαρίζει ἔσχεν
» τῷ τοιαύτῳ καρδίαν, ἐπ ὄψει τ θεόν. τίς ὢν ἡ αἰτία τοῦ μὴ ποιοῦσθαι ἐξ ἀρχῆς τῷ παντὸς ψυχῷ· ἐπάτωσεν ἡμῖν. ἢ πῶς γὰρ οὐκ ἔστιν ἀξία· καὶ πῶς ὡσπερ ἐκ μετανοίας ἡ ποίησις ποιεῖσθαι αὐτῇ; ἡ Φύσις σωζομένη, ὡς αὐτὸς βούλεται, τυγχάνει· καὶ ἀνάγκη τοῦτο, ἐξ ἀρχῆς διὰ συγγένειαν ποιουμένου, μηδὲ μίαν περίοδον τοῖς ἀκαθάρτοις παρέχειν πνύμασιν, ἐκτὸς εἰ μὴ βιαθείη, καὶ ἀθυμίᾳ ἐλεγχθείη. ἐαὶ γὰρ δῷ μετανοῆσαι αὐτῷ ἐλέᾳ τὸ κρεῖττον, τοῦτ' ἐκεῖνος ἄκων ἐρᾷ, ὅπερ ἡ παρ' ἡμῖν ἀλήθεια δογματίζει· ἐκ μετανοίας πλανίᾳ,
ἀλλ' οὐκ ἐκ φύσεως, τῷ σωτηρίου. ὥσπερ γὰρ αἱ ἀναθυμιάσεις, αἱ τῆς γῆς αἱ τοῦ πλημάτων, εἰς ὁμίχλας σωίστανται· κ νεφελώδεις συρροφὰς, ὕτως αἱ τ πρακτικῶν ἐπιθυμιῶν ἀναδόσεις καχεξίαν ποιοῦσι· ψυχῇ, καπνιδαπύουσι τὰ εἴδωλα τ ἡδονῆς ἐπὶ ποσθεν τ ψυχῆς. ἐπισκοτοῦσι γ' ὄντῳ φωτὶ τῷ νοερῷ ἐπισκιαζόμενα τ ψυχῆς τὰς ἐκ τῆς ἐπιθυμίας ἀναδόσεις, καὶ πεχωύσης ἐαὶ συρροφὰς τ παθῶν, ἐνδιλιχιᾷ ἡδονῶν· χρυσὸς ἢ ἀπὸ γῆς, οὐκ αὖρι[illegible] βῶλ[illegible], ἀλλ' ἀφιεμένους δυλίζει· ἔπειτα καθαρὸς γθόμενος, χρυσὸς ἀκύρι, γῆ καθαρ-
» μένη. Αἰτῶμαι γὰρ, καὶ δεήσεσθαι ὑμῶν, τῆς ἐξ ἑαυτῶν ἐλέᾳ τὸ κάλλιστε δυναμένους λέγειν[illegible]. ὅπως δ' ἡμεῖς ἢ Δημόλυκ ἐαὶς ἐνεργείας καὶ ἐαὶ πνύματα τὰ ἀκάθαρτα ἐς τῷ τῆ ἀμαρτω-λῆ ψυχῷ ἐπαπάτησιν φαμὲν, ἅ μοι δεῖ πλειόνων λέγειν, παραδημέν μάρτυρα τ δοκιμωτάτων
» Βαρνάβαν· ὁ δὲ, τ ἑβδομήκοντα ἐαὶ ἕν, κ συνεργὸς ἢ Παύλε· κ[illegible] λέξιν ὧδέ πως λέγοντα· Πρὸ τῆ
» ἡμᾶς πιστεῦσαι τῷ θεῷ, ἐαὶ ἡμῶν τ οἰκητήριον τ καρδίας φθαρτὸν καὶ ἀσθενὲς, ἀληθῶς ἐνοι-
» κούμενος ναὸς Δημ χειρός· ὅπ ἐαὶ πλήρης μὲν ἐδωλολατρείας, καὶ ἐαὶ οἶκος δαιμόνων, Δημ τὸ

πιεῖν

πεῖν ὅσα ἰῶ ἐναντία τῷ θεῷ. τὰς ἐνεργείας ἔν τε τῆς δαιμονίας καταλήλης, ἁπλῶν φη- σὶ τὰς ἁμαρτωλούς· ἀχὶ δὲ αὐτὰ τὰ πνύματα ἐν τῇ τῶ ἀπίσω κατικᾶν ψυχῇ λίγε. Δεῦτε καὶ ἐπφέρε· προσέχετε ἵνα ὁ ναὸς ἔ κυρίῳ ἐνδόξως οἰκοδομηθῇ πως· μάθετε λαβόντες τὴν ἄφε- σιν τ ἁμαρτιῶν· ἢ ἐλπίσαντες ἁπλᾶ τ ὄνομα, ἡδώμεθα καινοί, πάλιν ἐξ ἀρχῆς κλίζόμενοι. ἡ γὰρ οἱ δαίμονες ἡμῶν ἁπλαύνον), ἀλλ' αἱ ἁμαρτίαι, φησιν, ἀφίενται, ὡς ὁμοίως ἐκείνοις ἐπιπ- λῶμεν περὶ ἡ πίστεως. κἀκεῖνος ἔν αὐτῇ ἦκει τὰ ἁπφερόμενα. διὸ ἐστῶ κατικητηρίῳ ἡμῶν ἀληθῶς ὁ θεός· κατικὴ ἐστ ἡμῖν πως ὁ λόγος αὐτ τ πίστεως, ἡ κλῆσις αὖτε τ ἐπαγγελίας, ἡ σοφία τ δικαιωμάτων, αἱ ἐντολαὶ τ διδαχῆς. εἰδὰ ἐγὼ αἱρέσεις ἄλλας ἐντυχών· καὶ ὁ παῖς περι- 162
σείμενος, Δία τ χρῆσιν ἔφασκεν τ ἡδονῆς ἡδονῇ μαχεῖσθαι· αὐτομολῶν πρὸς ἡδονὴν Δία πρὸς- ποιητῦ μάχης ὁ γναῖος ἔτ ὁ γνωστικός· ἔφασκε γὰρ δὴ αὐτὸν ἐ γνωστικὸν εἶναι· ἐπεὶ ἐδέν μέγα ἔλειφε τ ἀπέχεσθαι ἡδονῆς μὴ πεπείραμένον, ἐν αὐτῇ δὲ γενόμενον, μὴ κρατεῖσθαι· ὅθεν γυμνάζε- σθαι δι' αὐτῆς ἐν αὐτῇ. ἐλασθαινε δὲ ἑαυτὸν καταφιζόμενος ὁ ἄθλος, τῇ Φιληδονῳ πόκῃ. πρὸ τῇ δῆλον ἦν τῇ δοξῇ ἐ Λεύκιππος ὁ Κυρηναῖος προσέβαλλεν, ἔ τὸν ἀληθῆ αὐχοῦντος σο- φιςῦ. ἐνοχλίζομενος ἦν δηλ τῷ σωιχῶς ὁμιλῶν τῇ ἑταίρᾳ τῇ Κορινθίᾳ, Ἔχω γὰρ, ἔλεγε, λαΐ 11
δα, καὶ σὺκ ἐχόμαι ὑπ' αὐτῆς. πιθανὸν δὲ ἐ οἱ Φάσκοντες ἑαυτὸς Νικολάῳ ἑπεσθ, ὑπομνημό- 11
νευμά τ τούτου φέροντες ὡς παραπεσόντ, τ δεῖν παραχρῆσθ τῇ σαρκὶ. ἀλλ' ὁ μὲν γναῖ- κολούων δεῖν ἐδῆλου τὰς τ ἡδονὰς, τὰς τ ἐπιθυμίας· καὶ τῇ ἀσκήσ ταύτῃ καταμαραίνε τὰς τῆς σαρκὸς ὁρμάς τε καὶ ἐπιθήσεις. οἱ δέ, ὡς ἡδονὴν τρέφων δικαίως ἐκχυθήσε, οἷον ἐφυδριζον- τες τῷ σώματι, καθηδυπαθοῦσιν· σὺκ ἐδότες ὅτι τ μὲν, ῥακῶται, φύσει ῥαῳδὸν ὄν· ἡ ψυχὴ ἔ αὖ- τῶν, ὡς βορβόρῳ κακίας κατρώγυκ), δόγμα ἡδονῆς αὐτῆς, ἐχὶ δὲ αὐτὸς ἐπιτηδείως μεταδιωκόντων. τίνι γὰρ ἔτι Σαρδανα πάλου Δία φέρουσιν; ἢ τὸν βίον δηλοῖ τ ἐπίχαρμα·

Ταῦτ' ἔχω ὀπτ' ἔφαγον, καὶ ἐφύβρισα, καὶ μεῖ' ἔρωτος Τερπν' ἔπαθον· πολλὰ ἔ ὄλβια 12
κεῖνα, λέλειπται. Καὶ γὰρ ἐγὼ ποδὸς εἰμι, Νίνυ μεγάλης βασιλεύσης. καθάπερ γὰρ σὺκ 12
ἀναγκαῖον τ ἡδονῆς πάθος, ἐπικτήσημα δὲ χρείας ποτὶ φυσικαῖς, πείνῃ, δίψῃ, ῥίγει, χάρ- μῃ. ἀγγεῖον τοίνυν τῆς δίκαιος πεῖν οἰόμεθα εἶναι, ἢ τροφῆς πρόσοδος, ἢ παιδοποιΐαν, ἐδείχθη ἂν οὐδεμία ἐπιθυμία τούτῳ. ὕπνος γὰρ ἐνέργεια ὑπ Δίαθεσις, οὐδεμιᾷ μέρος τ ἡμέτερον ἡδονή· ἀλλ' ὑπακρι- νόμενος ἕνεκα παρῆλθεν ἐς τ βίον. ὡς περ τὰς ἄλλας φασὶ, τ ἀναπαύσεως τ τροφῆς χάριν. ἡ δὲ ἀφροδισιάσεως ἐς τὴν εἰκῆ κατακρατήσασα, πρώτην ἐπιθυμίαν γενέ, ἐφησιν ἐς ὄρεξιν ὕπνου ἄλο- γον τὴν ἐκκαλεσαμένην αὐτῇ· καὶ τ Ἐπικούρου πλοῦς εἶναι ἔ φιλοσόφου ἀνεπίφθονα πάντα τῷ ἡδονικῷ.

Ἡάζου γ' ἂν σαρκὸς εὐσκηθὲς κατάστημα, ἐς τὸ πᾶν τοῦ πνεῦ ἐλπισμα. τὸ γὰρ ἔπρον ἡ τρυφή, ἡ φιληδονος λυχνεία, ἐς πλεονασμὸς πᾶσιρος, πρὸς ἡδυπάθειαν ἀνημένων; ἐμφαντικῶς ὁ Διο- γένης ἔν τινι τραγωδίᾳ γράφει· Οἱ τῆς ἀνάνδρου καὶ διεσκαπωμένης 11
Τρυφῆς ὑφ' ἡδοναῖσιν ἀχθέντες κάρᾳ, Πονεῖν ἐθέλουσι δὲ βαιά—— 11
καὶ τὰ ἁπὶ τούτοις, ὅσα αἰσχρῶς μὲν ἤρηται, ἐπιξίως ἔ τῶν φιληδόνων. διόμερ δοκεῖ θεῖος ὁ νό- μος ἀναγκαίως τ φθορεῖ πέρταν, ἵν' εὐλαβεῖται καὶ προσοχῇ τῷ ἀμελομένῳ ὁ φιλόσοφος πημονῆ τε καὶ τηρήσῃ, ἀδιάπτωτος τε καὶ ἀναμάρτητος ἐν πᾶσι Δία μένων. ἡ γὰρ ἄλλως ἀρήνη καὶ ἐλαθησία πλεῖστον), ἡ Δία τῆς ἀπούσης ἐς ἀναπαυθῆτε πρὸς τὰς τῶν παθῶν ἡμῶν ἀνεπ- μαχήσης. ὅπου γὰρ οἱ ἀνταγωνισταὶ τάχεως καὶ Ὀλυμπικοὶ, σφῆκῶν, ὡς ἔπος, ἐσοι θριμύτερι, καὶ μάλιστα ἡ ἡδονή, οὐ μόνον μεθ' ἡμέραν ἀλλὰ καὶ νύκτωρ ἐν αὐτοῖς τῆς ἐνυπνίους μὴ γενέσεως δελεαστικῶς ἁπτομένου καὶ δάκνοντος. πῶς ἂν ἔτι δίκαιοι κατατρέχειν ἔ νόμε Ἕλληνες, φεῦ καὶ αὐτοὶ τῇ ἡδονῇ δουλεῦοντες διδάσκοντες; ὁ γ' ἂν Σωκράτης, φυλάττεσθαι κελεύει ἐ ἀναπεθόντα μὴ πόνους ἑαυτῷ, καὶ μὴ δηλοῦντας πόνον· καὶ ἐ βλέμματος ἐ φιλή- ματος τῶν καλῶν, ὡς χαλεπώτερον σκορπίου ἢ φαλάγγιον ἰὸν ἐνιέναι πυκνότατα. ἢ Ἀντισθέ- νης δὲ μανῆναι μᾶλλον ἢ ἡσθῆναι αἱρεῖται. ὅ τι Θηβαῖος Κράτης,

Τῶν ἢ φησὶ κράτης ψυχῆς ἡ ἀκαλλομένη, Οὐθ' ὑπὸ χρυσίων δυλωμένη, οὔθ' ὑπ' ἐρώτων 11
Τηξιπόθων· οὐδ' ἔπι σωμπορεῖ σοι φίλυδρε. καὶ τὸ ὅλον ἐπιλέγε· 11
Ἡδονῇ αἰσχροπαθοῦσι δύλωτοι ἢ ἀκναπῶσι, Ἀθήνατον βασιλείαν ἐλευθερίας τ' ἀπατῶσι. 11
Οὗτος δὲ ἄλλως εὐθυρημόνως χράφε, τῆς ὡς τὰ ἀφροδίσια ἀκατοχέτου ὁρμῆς κατάπλασμα εἶναι λιμόν· ἐ δὲ μὴ, βρέχον. Ζήνων ἢ τῷ Στωικῷ τὴν διδασκαλίαν μαρτυρῶσι, καί τοι Δία- 150
σύροντες, οἱ κωμικοὶ, ὧδί πως. Φιλοσοφίαν κινεῖν γὰρ ἔτ ὦ φιλοσοφῶ· 11
Πεινῆν διδάσκει, καὶ μαθητὰς λαμβάνει. Εἷς ἄρτ ὦ, ὄψον ἰσχάς, ἐπίπεσν ὕδωρ. 11
πάντες δὴ οὗτοι σὺκ αἰσχύνοντες σαφῶς ὁμολογοῦσι τὴν ἐκ τ εὐλαβείας ὠφέλειαν· ἡ δὲ ἀλη- 165

θῆς καὶ οὐκ ἄλογος σοφία, ἀ λόγοις ψιλοῖς καὶ θεωρίσμασι πιπιθῦα, ἀλλὰ σκιπτηρίοις ἀγρώστοις καὶ μυσηρίοις δράσκοις, ἢ θείαις ἱστολαῖς συγγυμνασίᾳ τι καὶ σωσκήσῃ μελετῶσα, δυώμιν θείαν ἔχ τὸ ἐμπιόμενον μέρος αὐτῆς ὑπὸ τᾶ λόγκ λαμβάνῃ. ἠδὴ γὰρ καὶ τᾶ ποιηλικᾶ Διὸς τὴν αἰχίδα χράφουσι

,, Δεινὴν ἦν πέρι μὲν πάντῃ φοβος ἱσιφάνωπ· Ἐν δ' ἔρις, ἐν δ' ἀλκή, ἐν δ' κρυέιοσα ἰωκή·
,, Ἐν δὲ τι Γοργειη κὶ Φαλῆ δεινοῖο πλώρκ, Δεινή τι σμερδνή τι, Διὸς πρὸς αἰγὶ ἐοικώς.

πῶς γὰρ σωτηρίον διεράν ὀρθῶς δυναμένοις, οὐκ οἶδα εἴ τι φίλτερον φανήσεπ τῆς τι σμνότητος ἔ νομου, ἐχ τῆς δυκατρος αὐτᾶ εὐλαβείας. ἀλλὰ γὰρ ἔτ' αὖ ὑπέρτερον ἄδειν λέγῃ), ὡς περ ἐ κύριος φῆσι πιας, ἵνα μή τινες τῶν ζηλούντων αὐτὸν, ἔχοντα καὶ δπέχορδον ἄσωσιν, ἅτως ἀκούω, οχ ὡς ὑπέρτερον, ἀλλὰ τῖς μὴ βυλομένοις ἀναλαβεῖν τ θεῖον ζυγὸν, τύτοις ὑπέρπ- 10
ν· πῖς γὰρ ἀπίοις καὶ ἀσθενικῖς, τ μίτριον ὑπέρτονον δοκεῖ καὶ τῖς ἀδίκοις ἀκροδίκαιον, τ ὄπταλλον. ὅσους γὰρ Δρᾶ τὸ φιλικῶς πρὸς ἁμαρτίας ἔχειν ἡ συγγνώμη περισπᾷ), ἔ πιτλὼ ἀληθῆ ἀπλώσιαν ὑπολαμβάνουσιν· καὶ τλὼ αὐσηρίαν, δοτομίαν· καὶ ἀνηλιῆ, τὸν μὴ σωαμαρτάνοντα, μηδὲ συγκαπατώμενον. εὖ γ' ἔν ἡ τραγῳδία φῆσι τᾶ ἄδου χράφον.

,, Πρὸς σ' οἷον ἦξες δαίμονα, ὡς ἔρωπα· Ὃς οὔπ τὰ πεκὶς, οὔπ τλὼ χαρὶν
,, Ἴδιδεν μόνον σ' ἔτερα τλὼ ἁπλῶς δίκλω. καὶ γὰρ εἰ μηδὲν ὠφελοῦμεν τὰ μὴ προσδεόμενα ὑπὸ ἔ νόμκ οἴοπ τε ἐσι, ἀλλά τι σωφρονῖσις ὡς ὑποδείγματα ἡμῖν ἵκανπ κάλλιχε ἐς αὐπ, τρέφειν καὶ αὔξειν τ ἔρωτα τῆς ἰλαθρείας δυνάμεθα· καὶ τῆδε ὠφελοίμεθ' ἂ χ' δυώμιν προθυμότερον· τὰ μὲν, προκαλύμενοι· τὰ δὲ, μιμύμενοι· τὰ δὲ, καὶ δυσωπύμενοι. οὔτι γὰρ οἱ παλαιοὶ δίκαιοι χ' νόμον βιώσιμος, ὑπὸ δρυὸς ἦπου πλαιφάτκ, ὑσὶ ὑπὸ πίτρης· τῷ γ' 20
ὧ βυλήθημ γνησίως φιλοσοφῶν, ὅλως αὐτὸς φίρεσθαι, ἀνέβαπου τῷ θεῷ· ἐ ἐς πίσιν ὁλοχίαθησεν. καλῶς ὁ Ζλείων Φησὶ τ Ινδῶν ἔλεγχον, ἵνα Ινδον προσκόμενον ἐβλεπον ἰδεῖν, ἢ πάσας τὰς ἐξ ἀνου ὑποδείξεις μαθεῖν. ἡμῖν δὲ ἄφθονοι μαρτύρων πηγαὶ ἑκάσης ἡμέρας, ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν θεωρύμεναι, παροκλαμένων, ἀνασκινδαλδυσμένων, πὸς κεφαλὰς ὑποτιμυσμένων. τύτης πάσης ὁ πρᾶος ἔ νόμου φύλαξ ἐς Χριστὸν παιδαγωγήσας, σωήσκησε τὸ εὐλαβεῖς καὶ δι
,, αἱμάτων ἐνδείκνυσθαι. Ὁ θεὸς ἔρη ἐν σωαγωγῇ θεῶν· ἐν μέσῳ δὲ θεὸς Δρακρινᾶ. τίνας τύτους; τὰς ἡδονῆς κρείτπσας· τὰς τῶν παθῶν Δρφέροσας· τὰς ἱκαστν ὧν πρασσουσιν ὑπεκμένους· τὰς γνησικὰς, τὰς ἔ κόσμκ μείζονας. καὶ πάλιν· Εγὼ εἶπα. Θεοί ἐστε καὶ υἱοὶ ὑψίστκ πάντες· πσὶ λέγῃ ὁ κύριος; πῖς περιστερίνοις, ὡς εἰσηε, πᾶν τὸ αὐθρώπινον. ἐ ὁ ὑπόστολος λέγῃ· Τμεῖς γὰρ οὐκ ἔτι ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνευμαπ. Ἐ πάλιν λέγῃ· Εν σαρκὶ εἶσες, ἀ χ' σάρκα 30
,, στρατευόμεθα σάρξ γὰρ καὶ αἷμα, Βασιλείαν θεῦ κληρονομῆσαι ἀ δυώαπ· οὐδὲ ἡ φθορὰ τλὼ
,, ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. ἰδοὺ γὰρ, ὡς ἄνθρωποι ὑποθήσκετε, δηλίγχων ἡμᾶς τὸ πνῦμα ἔρηκεν. χρὴ τοίνυν σωασκᾶν αὐτὸς ἐς εὐλάβειαν τ ὑποπιπτόντων τοῖς πάθεσι, φυλαδύοντας χ' τὰς ὄντως φιλοσόφους ἁ παχηλιῶντα τ βρομάτων, ἐ τλὼ παρὰ πλὼ κοιτλὼ ἐκλυτον ἄμισιν, καὶ τλὼ τρυφὴν, καὶ τὰ ἐς τρυφλὼ πάθη ἄλλος ἐναγὰθλον βαρύ· ἡμῖν δὲ οὐκ ἔπ· δῶρον
,, γὰρ ὃ θεὸς σωφροσύνη τὸ μέγιστον· αὐτὸς γὰρ ἔρηκεν, Οὐ μή σε ἀνῶ· ὑσὶ· ἀ μή σε ἐγκαπαλίπω· ἀξιον κρινας Δρὰ τλὼ γνησίαν αἵρεσιν. οὕτω τοίνυν ἡμᾶς εὐλαβῶς προσίναι προμένους ἰκδέξεπ ὁ χρηστὸς ἔ κυρίου ζυγὸς οὐκ πίστως ἐς πίσιν, ἵνος λωϊόχου χ' προσπλὼ ἐλαύνοντα ἴκαστν ἡμῶν ἐς σωτηρίαν, ὅπως ὁ προσήκων τῆς εὐδαιμονίας πεῖψῆφ) καρπὸς γένῃ) ἢ ἀσκη- 40
,, σις, χ' τ Κῶων Ἱπποκράπλω, οὐ μόνον ἔ σώματος, ἀλλὰ καὶ τ ψυχῆς ὑγίεια, ἀσκνιη πόνων,
,, ἀκορὶη τροφῆς. Επίκουρος δὲ, ἐν τῷ μὴ πεῖν, μηδὲ δειπνᾶν, μήτε μεγᾶν, τλὼ εὐδαμονίαν λαθίμενος, τλὼ ἡσθέντα ἐπιφώνπ φωνὼ, ἀσεβῶς ἔπκεν, ἐν τύτοις κἂν Διὸ πατρὶ μάχεσθαι· ὡς περ ὑῶν σκατοφάγων, καὶ οὐχὶ τ λογικῶν καὶ φιλοσόφων, τὴν μακαρίαν νίκλω δογματίζων τῶν γὰρ ὑπὸ τ ἡδονῆς ἐχομένων, τύτς τε Κυρωαικὺς εἶναι καὶ τ Επίκουρον· τύτους γὰρ πλὼ εἶναι
164 λέγῃ Δρεῤῥήδλω τὸ ἡδέως ζῆν· πλεῖον δὲ ἀγαθὸν μόνον τὴν ἡδονλώ· ὁ δ Επίκουρος, ἔ τὴν τ ἀλγηδόνος ὑπεξαίρεσιν ἡδονὴν εἶναι λέγῃ· αἱρετὸν δὲ εἶναι Φησὶν, ὃ πρῶτον ἐξ ἰαυτῦ ἐφ' ἰαυτὸ ὁπωσῶπ· πάντως δηλονότι ἐς κινησ ὑπ' ἀρχῶν. Δεινόμαχος δὲ χ Καλλιφῶν, πλος εἶναι ἔφασαν, ὧν τὸ καθ' αὑτὸν πρᾶξιν ἕνεκα τ ὁπτυγχάνειν ἡδονῆς, χ πυγχάνῃ· ὃ τε Ἱερώνυμος ὁ περιπατητικὸς, πλὸς μὲν εἶναι, τὸ ἀοχλήτως ζῆν· τελικὸν δὲ ἀγαθὸν μόνον, τὴν εὐδαμονίαν. χ Διόδωρος ὁμοίως ἀπὸ τ αὐτῆς αἱρέσεως ᾠθόμενος, πλος ἀποφαίνῃ) τὸ ἀοχλήτως χ καλῶς 50
ζῆν. Επίκουρος μὲν ὧν χ οἱ Κυρωαικοὶ, τὸ πρῶτον οἰκεῖον φασὶν ἡδονὴν εἶναι· ἕνεκα γὰρ ἡδονῆς παρελθοῦσα, φασὶν, ἡ ἕξις, ἡδονὴν ἐνέπνευσε. χ δὲ τὰς περὶ Καλλιφῶνα, ἕνεκα μὲν τ ἡδονῆς,

παρεπλὼ-

παρεισῆλθεν ἡ ἀρετή· χρείαν γὰρ ὕστερον, τὸ δεῖ αὐτὴν κάλλος καταδῦσαι, ἐπίτηδες ἑαυτὴν τῇ ἀρχῇ, τυτθὸν τῆς ἡδονῆς, παρέχειν. εἰ γὰρ δεῖ τὸ Λεοντόπλη, τέλος ἀποδιδόασιν εἶναι, τὸ ζῆν κατ' ἀρετήν· οὗτος γὰρ τὴν εὐδαιμονίαν, ἅτε τὸ τέλος, παντὸς τοῦ ἀρετὴν ἔχοντος παρεῖναι· βασανιζόμενον γάρ, καὶ τύχας ἀξυλήπτους δεικνύμενον τὸ σοφὸν, καὶ λέγε τοῦτο ἐκ τοῦ ζῆν ἀσμένως ἠθέλησε λέγε Φεύγειν, μὴ εἶναι μήτε μακάριον, μήτ' εὐδαίμονα· δεῖ γὰρ καὶ χρόνου τινος τῇ ἀρετῇ· ἡ γὰρ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τελειότης, ἢ καὶ ἐν τελείῳ σώματι· ἐπεὶ μὴ ἔστιν, ὡς φασὶ, πᾶς εὐδαίμων ποτὲ τέλειος· δεῖ γὰρ ἂν εἴη χρόνος, ὁ ἀνθρώπινος βίος. συμπληροῦσθαι τινων τὴν εὐδαιμονίαν ἐκ τῆς περιφερείας τῶν ἀγαθῶν. ὅτ' οὖν ὁ πίνης, οὔθ' ὁ ἀδοξος, ἀλλ' ἔστι ὁ δόκιμος, ἀλλ' ἔστι καὶ οἰκέτης ἢ τις κατ' αὐτούς. πάλιν δὲ αὖ Ζηνὼν μὲν ὁ Στωικὸς τέλος ἡγεῖται, τὸ κατ' ἀρετὴν ζῆν· Κλεάνθης δέ, τὸ ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν ἐκ τοῦ συλλογισμοῦ· ἐκ τῆς τοῦ κῦ φύσεως ἐκλογὴ καθόλου διειλημμένων. ὁ δὲ Αντίπατρος ὁ τύτου γνώριμος, τὸ τέλος καθ' ἓν τὸ διαιρικῶς καὶ ἀπαραβάτως ἐκλέγεσθαι μέντοι τὰ κῦ φύσει, ἀποκλίνοντας δὲ τὰ παρὰ φύσιν ἀπολαμβάνει· Αρχίδημος δὲ αὐτὸς ἐξηγεῖται εἶναι τὸ τέλος, ἐκλεγόμενος τὰ κῦ φύσει μέγιστα καὶ κυριώτατα, ἐχόντων. τὸν δὲ Διογένην ἀπορεῖσθαι. πρὸς τύτοις ἔτι Παναίτιος τὸ ζῆν κῦ τὰς διδομένας ἡμῖν ἐκ φύσεως ἀφορμὰς, τέλος ἀποφαίνεται. ὅθεν καὶ ὁ Ποσειδώνιος τε ζῆν, θεωροῦντα τὴν τῶν ὄντων ἀλήθειαν καὶ ἕξιν, καὶ συγκατασκευάζοντα αὐτὴν κῦ τὸ δυνατὸν, κῦ μηδὲν ἀγνοοῦντα ἢ ἀλόγως μέρος τῆς ψυχῆς. ἔνιοι δὲ τῶν νεωτέρων Στωικῶν ἅτερος ἀποδοκιμάζει τέλος εἶναι, τὸ ζῆν ἀκολούθως τῇ τῶν αἱρετῶν κατασκευῇ. τὸ δὴ σὺν Αρίστωνα καταλέγομεν· τέλος ἔστιν εἶναι τὴν ἀδιαφορίαν ἕξιν. τὸ γὰρ ἀδιαφορεῖν ἁπλῶς ἀδιάφορον ἀποδείκνυσι. ἡ δὲ Ἡρίλλου αἵρεσις μέσον παραλαμβάνει τὸ κατ' ἐπιστήμην ζῆν, τέλος εἶναι τιθεμένη Ἡρίλλειος. τοὺς γὰρ ἐκ τῆς ἀκαδημίας νεωτέρους ἀξιοῦσι λύσις τέλους ἀποδίδοσθαι τὴν ἀσφαλῆ πρὸς ἕξιν ἀπορίαν. καὶ μὴν Λύκος ὁ Πειραιεὺς, τὴν ἀληθινὴν χαρὰν τῆς ψυχῆς τέλος ἐκλεγόμενος εἶναι, ὡς Λεύκιμος τὴν ἐπὶ τοῖς καλοῖς. Κριτόλαος δὲ ὁ κατ' αὐτὸς Περιπατητικὸς, τελεότητα ἐκλεγόμενος κῦ φύσιν εὐροῦς βίου· τὴν ἐκ τῶν τριῶν ἀγαθῶν συμπληρουμένην προγονικὴν τελειότητα μηνύων. ἔκκειται δὲ τύτοις ἐρωτημένοις καταπαυτέον, φιλοσωματέον δὲ, ὡς ἔνιοι μάλιστα, καὶ πρὸς τοῖς φυσικοῖς δογματιζόμενα περὶ τῶν προκειμένων παραθήσω. Αναξαγόραν μὲν γὰρ τὸ Κλαζομένιον τὴν θεωρίαν φάναι τὸν βίον τέλος εἶναι, καὶ τὴν ἀποδημίαν λέγουσιν· Ἡρακλείτου τε τὸ Εφέσιον τὴν εὐαρέστησιν. Πυθαγόραν δὲ ὁ Πελληνεὺς Ἡρακλείδης ἱστορεῖ τὴν ἐπιστήμην τὸ τελειοτάτης τῶν ἀρετῶν τὸ ψυχῆς εὐδαιμονίαν εἶναι παραδεδωκέναι. ἀλλὰ καὶ Αὐδηρίται, τέλος ἀπαρχὴν διδάσκουσι· Δημοκρίτος μὲν ἐν τῷ περὶ τέλους, τὴν εὐθυμίαν, ἣν καὶ εὐεστὼ προσηγόρευσεν· καὶ πολλάκις ἐπιλέγει· Τέρψις γὰρ καὶ ἀτερπίη, ὅρος τὸ περισσωμάτων. Ἑκατεὺς δὲ, αὐτάρκειαν· καὶ δὴ Απολλοδῶρος ὁ Κυζικηνὸς, τὴν ψυχαγωγίαν· καθάπερ Ναυσιφάνης τὴν καταπληξίν· τοῦτον γὰρ ἔφη τὸν Δημοκρίτου ἀθαμβίαν λέγειν. ἔτι πρὸς τύτοις Διότιμος τὴν παντέλειαν τὸ ἀγαθῶν, ἣν εὐεστὼ προσηγορεύθαι, τέλος ἀπέφηνεν. πάλιν Αντιοχίνης μὲν, τὴν ἀτυφίαν· οἱ δὲ Αννικέριοι καλούμενοι, ἐκ τῆς Κυρηναϊκῆς Διοδοχῆς, τὸ μὲν ὅλον βίου τέλος οὐδὲν ὡρισμένον ἔπεξαν· ἱκάσιος δὲ πρᾶξεως ἰδίαν ἐπάρχειν τέλος, τὴν ἐκ τῆς πράξεως περιγινομένην ἡδονήν. ευπι δὲ οἱ Κυρηναϊκοὶ τὸν ὅρον τῆς ἡδονῆς Επικούρου, τυτέστι τὴν διὰ λοιπῶν τοῦ ἐπιχαίρεσιν, ἀφετῶσιν ἀνεπιτρόπου καλοῦσιν ἀποκαλοῦντες· χαίρειν γὰρ ἡμᾶς μὴ μόνον ὅτι ἡδόναις, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὁμιλίαις, καὶ ὅτι φιλοσωμάτοις. ὁ δὲ Επικούρου, πᾶσαν χαρὰν τῆς ψυχῆς οἰκείαν ἐπὶ πρῶτα παθεύσῃ τῇ σαρκὶ ἡδέσθαι. ὅθεν καὶ Μητρόδωρος ἐν τῷ περὶ τοῦ Μείζονα εἶναι τὴν παρ' ἡμᾶς αἰτίαν πρὸς εὐδαιμονίαν τῆς ἐκ τῶν πραγμάτων· Αχαΐν, φησὶ, ψυχῆς τὸ ἄλλο, ἢ τὸ σαρκὸς εὐεξίας κατάστημα, καὶ τὰ περὶ τούτοις πίστιν ἐλπίσματος· ναὶ μὴν Πλάτων ὁ Φιλόσοφος δύο εἶναι τὰ τέλος φησὶ, τὸ μὲν, μετέχειν ἐκείνου, καὶ τὴν ἀπ' αὐτοῦ δεικνύμενον ὁμοιότητα· ὃ περὶ ἀνθρώπους γίνεται, τοὺς μεταποιουμένους δικαίης τε καὶ τ' ἀληθοῦς Φιλοσοφίας. διὸ καὶ Κλεάνθης ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ ἡδονῆς, τὸ Σωκράτην φησὶ παρ' ἑκάστοις διδάσκειν, ὡς ὁ αὐτὸς δίκαιος τε καὶ εὐδαίμων ἀνήρ· καὶ τῷ πρώτῳ διειλεῖν τὸ δίκαιον ἀπὸ τὸ συμφέροντος καταφαίνεσθαι, ὡς ἀσεβὲς τι πρᾶγμα διδράσκοντα· ἀσεβὲς γὰρ τῷ ὄντι, εἴτε συμφέρον ἀπὸ τὸ δίκαιου τὸ νόμου χωρίζοιτες. αὐτὸς δὲ ὁ Πλάτων τὴν εὐδαιμονίαν, τὸ εὖ τὸ δαίμονα ἔχειν· δαίμονα δὲ λέγεσθαι, τὸ τὸ ψυχῆς ἡμῶν ἡγεμονικόν· τὴν δὲ εὐδαιμονίαν, τὸ τελειότατον ἀγαθὸν καὶ πληρέστατον λέγει. ὅτι δὲ βίον ὁμολογούμενον καὶ σύμφωνον αὐτὸν ἀποκαλεῖ καὶ ἓν ὅτι τὸ κατ' ἀρετὴν τελειότατον τοῦτο δὲ ἐν ἐπιστήμῃ τὸ ἀγαθῷ ζῆσθαι, καὶ ἐν ἐξομοιώσει τῇ πρὸς τὸ θεῖον· ὁμοίωσιν δὲ φαινόμενον δίκαιον καὶ ὅσιον μετὰ φρονή-

πως εἶναι. ἡ γὰρ ἀχ ὕτως ζωὴ τ ἡμετέρων, τὸ μὲν κατ' ἀκόνα, εὐθέως κ τὴν ψῦξιν ἀληθῆ εἶναι τὸν ἄνθρωπον· τὸ καθ' ὁμοίωσιν δέ, ὕστερον κ τὴν τελείωσιν μᾶλλον ἀπολαμβάνειν ἐκδέχονται. αὐτίκα ὁ Πλάτων τὴν ὁμοίωσιν τοῦτ' ἔστι μ τὴν φρονήσεως ἕνεκεν τῷ ἐναρίτῳ διδάσκων, σκηνὸ τοῦ ἁρμόττοντος, Πᾶς ὁ τοιοῦτος ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. λέγει γὰρ ἐν τοῖς τόμοις· Ὁ μὲν δὴ θεὸς, ὥσπερ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος, ἀρχήν τε, καὶ μέσα, καὶ τελευτὴν τῶν ὄντων ἔχων, εὐθεῖαν περαίνει κατὰ φύσιν πορευόμενος· τῷ δὲ αἰεὶ ξυνέπεται δίκη, τῶν ἀπολειπόντων τὴν θείαν νόμου λιμοῦ. ὁρᾶς ὅπως ἐν αὐτοῖς εὐλάβειαν ποιοῦνται τῷ θείῳ νόμῳ; ἸΑπφίρων γοῦν· Ἧς ὁ μὲν εὐδαιμονήσειν μέλλων ἔχόμενος, ξυνέπεται πάντως καὶ κεκοσμημένος. ὅπου τοῦτος τὰ ἀκόλουθα σωφρονήσας, καὶ τῷ φόβῳ νουθετήσας, ἸΑπφίρων· Τίς οὖν δὴ πρᾶξις φίλη κ ἀκόλουθος θεῷ; μία κ ἑνὶ λόγῳ ἔχουσα δέχεσθαι· ὅτι τῷ μὲν ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον, ὅτι μετρίῳ, φίλον αὖ· τὰ δὲ ἀμέτρα, οὔτε ἀλλήλοις, οὔτε τοῖς ἐμμέτροις. Τὸν οὖν τῷ θεῷ πρὸς φιλίαν βλέποντα ἐθέλοντα, ὡς δυνάμεν ὅτι μάλιστα σῶφρονα καὶ δίκαιον ἀναγκαῖον γίνεσθαι. καὶ κ τοῦτον δὴ τὸν λόγον, ὁ μὲν σώφρων ἡμῶν θεῷ φίλος· ὅμοιος γάρ· εἴ τι μὴ σώφρων, οὐχ ὅμοιός τε καὶ διαφορούμενος. τοῦτ' ἐχέτω οὕτω φήσας τὸ δόγμα, τῷ ὡς τῶν νόμου πρὸς αὐτὸν ἡκόντων διδασκαλίαν ἡνίξατο· κἀν τῷ Θεαιτήτῳ ζῷα κακὰ ἀμφὶ τῷ θνητῷ φύσιν καὶ τίνδε τὸν τόπον περιπολεῖν ἐξ ἀνάγκης δύο, ἸΑπφίρων· Διὸ καὶ πρᾶσσειν χρὴ ἐνθένδε σκῆπτ φεύγειν ὅτι τάχιστα· Φυγὴ δέ, ὁμοίωσις θεῷ κ τὸ δυνατόν· ὁμοίωσις δὲ, δικαίων ὅσιον μ φρονήσεως γίνεσθαι. Σπεύσιππος τοίνυν ὁ Πλάτωνος ἀδελφιδοῦς, τῷ εὐδαιμονίαν φησὶν ἕξιν εἶναι τελείαν, ἐν τοῖς κ φύσιν ἔχουσιν· ἡ ἕξις ἀγαθῶν· ἧς δὴ καταστάσεως ἀπολαῦσαι μὲν αὐθρώπους ὀρεκτὸν ἔχειν· στοχάζεσθαι δὲ τὰς ἀγαθὰς τῆς ἀσχολήσεως. ἓν δ' αὖ αἱ ἀρεταὶ τὴν εὐδαιμονίας ἀπεργάζονται. Ξενοκράτης τοίνυν ὁ Χαλκηδόνιος, τῷ εὐδαιμονίαν δοσιδίδωσι, κτῆσιν τ οἰκείας ἀρετῆς, καὶ τ ὑπερτικῆς αὐτῇ δυνάμεως. εἶπε μὲν ἐν ᾧ γίνεται, φαίνεται λέγων τῷ ψυχῇ· ὡς δ' ὑφ' ὧν, ζῷς ἀρίζας· ὡς δ' ἐξ ὧν, ὡς μερῶν, ζῷς καλὰς πράξεις, καὶ ζῷς ἀγαθαῖς ἕξεις τε καὶ διαθέσεις καὶ κινήσεις καὶ χρήσεις· ὡς τούτων οὐκ ἄνευ ζῷ σωματικὰ κ ζῷ ἐκτός. ὁ δὲ Ξενοκράτης γνώριμος Πολέμων, φαίνεται τῷ εὐδαιμονίαν αὐτάρκειαν εἶναι βουλόμενος ἀγαθῶν παθῶν ἢ τ πλησεων καὶ μισήσεων. δογματίζει γοῦν χωρὶς μὲν ἀρετῆς μηδὲ τὰ τὰν εὐδαιμονίαν ὑπάρχειν· δίχα δὲ κ τῶν σωματικῶν καὶ τ ἐκτὸς, τῷ ἀρετῷ αὐτάρκη πρὸς εὐδαιμονίαν εἶναι. καὶ τὰ μὲν, ὧδε ἐχέτω· αἱ δὲ ἀνθρήσεις αἱ πρὸς τὰς εἰρημένας δόξας, κ καιρὸν τηρήσαι ἡμῖν αὐτῆς ὡς πλεῖστα ἀφικέσθαι πρὸς κεῖ), πιθομένοις τ ἐντολαῖς, τυπίσι τῷ θεῷ, καὶ κατ' αὐτὰς βιώσασιν ἀνεπλήπλως ἐθέλοντος, διά τ τοῦ θείου θελήματος γνώπως· ἢ τι πρὸς τὸ ῥθὸν λόγου ὡς οἰκεῖόν ἐξομοίωσις, τέλος ἐστὶ, κ ὡς τῷ τελείᾳ ὁμοίωσιν διά τ ὑὸν ἀποκατάστασις, δοξάζουσι ἀπὸ τ πατέρα διά τ μεσίτου δεχομένου, τ αἰδελφοὺς καὶ συγκληρονόμους καταξιώσαντος· ἡμᾶς ἀπὸν καὶ ὁ μὲν ἀποστόλος παντελῆ τὸ τέλος ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῇ διαφανῶν λέγει· Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες 166 ἀπὸ τ ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τ καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον. διττῷ δὲ ἐνδὺς τὴν ἐλπίδα, τὴν μὲν πεποιθοσμένην τῷ θεῷ, τὴν δὲ, ἀπληρμένην, ἤδη τέλος διδάσκει, τὴν τ ἐλπίδος ἀποκατάστασιν· Ἡ γὰρ ὑπεμονὴ, φησὶ, δοκιμήν· ἡ δὲ δοκιμὴ, ἐλπίδα· ἡ δὲ ἐλπὶς, οὐ καταισχύνει· ὅτι ἡ ἀγάπη τ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν τ καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τ δοθέντος ἡμῖν. διὸ ἀγαπᾷ ἐν ἧς τὴν ἐλπίδα ἀποκατάστασις, ὧν ἀνάπαυσιν ἀλλαχοῦ λέγει ἀποκεῖσθαι ἡμῖν. τὰ ὅμοια κ παρὰ τῷ Ἰεζεκιὴλ εὕροις ἄν, ὅτου ἔχεται· Ἡ ψυχὴ ἁμαρτάνουσα, αὐτὴ ἀποθανεῖται· καὶ ἀνὴρ ὃς ἂν γένηται δίκαιος· καὶ ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην, ἐπὶ τὰ ὄρη οὐκ ἔφαγε, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ οὐκ ἦρεν ἐπὶ τὰ εἴδωλα οἴκου Ἰσραὴλ, καὶ τὴν γυναῖκα τ πλησίον οὐκ ἐμίανεν, καὶ πρὸς γυναῖκα ἐν καιρῷ ἀκαθαρσίας αὐτῆς οὐ προσῆλθεν· οὐ γὰρ ἐφύβρισεν τὴν ἀνθρώπου ἀπορὸν εἶναι βούλεται· Καὶ ἄνδρα, φησὶ, μὴ κακώσῃ· ἐνεχύρασμα ὀφείλοντος ἀποδώσει· ἁρπαγμα οὐ μὴ ἁρπάσῃ· τ ἄρτον αὐτοῦ πεινῶντι δώσει· καὶ πλουτισμὸν ἀλήψεται· ἐξ ἀδικίας ἀποστρέψει τὴν χεῖρα αὐτοῦ· κρίμα ἀληθινὸν ποιήσει ἀνὰ μέσον ἀνδρὸς καὶ τ πλησίον· ἐν τοῖς δικαιώμασί μου πορεύσεται, καὶ τὰ δικαιώματά μου ἐφυλάξατο, τοῦ ποιῆσαι ἀληθείαν· δίκαιός ἐστι· ζωῇ ζήσεται, λέγει ἄδων καὶ κύριος. ὅτι Ἡσαΐας τ μὲν πιστεύοντας, ὡς σπερμάτων βίᾳ τ γνωτικὸν δὲ, ὡς ἐπίσκοπον παρακαλῶν, μὴ τὴν αὐτὴν εἶναι λέγειν ἄνθρωπον καὶ θεοῦ παρεμβάσεις, ὧδέ φησι· Ζητήσατε τ κύριον, καὶ ἐν τῷ εὑρίσκειν αὐτὸν προκαλεῖσθε· ἐγγίσατε ὑμῖν, ἐπιλιπέτω ὁ ἀσεβὴς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ ἀνὴρ ἄνομος τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ· καὶ ἐπιστραφήτω πρὸς κύριον, καὶ ἐλεηθήσεται, ἕως, καὶ τὰ ἀφανισμὰ ὑμῶν ἀπὸ τ ἀφανείας μου· ἡμεῖς τοίνυν κ τ ἡμέτερον ἀπόγειον ἐν πίστως ἐλπίδα δικαιοσύνης

ἀπεκδεχό-

ἀπικδεχόμεθα· ἐν ᾧ Χρυσῷ, ὅτι ἀβέτμητ᾽ ἰσχύει, ὅτι ἀκροβυσία, ἀλλὰ πίστις δι᾽ ἀγάπης
ἐνεργουμένη. Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ὑμᾶς τὸν αὐτὸν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφο- «
ρίαν τῆς ἐλπίδος, ἕως, κατὰ τὴν ἀξίαν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα. τὸ ὅμοιον τῷ «
Παύλῳ καὶ ἡ πανάρετος σοφία λέγει· Ὁ γὰρ ἐμοῦ ἀκούων, κατασκευάσει τὴν ἐλπίδι πιστῶς· ἡ «
γὰρ τῆς ἐλπίδος ἀποκαράδοκησις, ὑμωνύμως ἐλπὶς εἴρηται· Διὸ τῇ Κατασκευάσει τῇ λέξει πανυ-
κάλως προσέθηκε τὸ Πιστῶς· δεικνὺς τὸν πιστὸν ἀναπαυόμενον, ἀπολαβόντα δὴ τὴν ἐλπίζειν
ἐλπίδα· διὸ καὶ ἀπέφηνεν, Καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ. αὖθις δὲ ὁ ἀπόστολος «
ἐν τῇ προτέρᾳ τῆς πρὸς Κορινθίους, Παρακαλῶ οὖν φησί· Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χρι-
στοῦ· ἵνα γνῶται σκῆνος· εἰ ὑμεῖς ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ, ὑμεῖς ἄρα μιμηταὶ Χριστοῦ γίνεσθε, Χριστὸς δὲ
10 Θεοῦ. τὸν ἐξομοιωσιν πίνων τῷ Θεῷ, ὡς ὅσον εἰσῆλθεν δίκαιον καὶ ὅσιον μετὰ φρονήσεως γενέσθαι,
σκοπὸν τῆς πίστεως ὑπαντιθεται· πλὴν δεῖ, τὸν ἀπὸ τῆς πίστεως τὰ παγγελίας ἀποκαράδοκιν. ἐκ
τούτων ἂν αἱ πηγαὶ τῶν περὶ πόλους δογμαποιῶν, ἃς προειρήκαμεν, βλύζουσιν. ἀλλὰ
τούτων μὲν ἄλις. ὅτε δὲ ἡδονὴ καὶ ἐπιθυμία ὑπαπιθεῖν γάμου δοκεῖ, καὶ περὶ τούτου Δημο-
κρίτειον. γάμου μὲν ἂν εἴη σύνοδος ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἡ πρώτη κατὰ νόμον, ἀπὸ γνησίων τέκνων
σπορᾶς. ὁ γοῦν κωμικὸς Μένανδρος, —— Παίδων, φησὶ, σπόρῳ τε γνησίων δίδωμι σοί γε τὴν «
ἐμαυτοῦ θυγατέρα. ζητοῦμεν δὲ εἰ γαμητέον· ὅπερ κατά τινας ἔχειν ὀνομασμένων ἐστίν. «
τινὶ δὲ γαμητέον· ὅπερ κατὰ πῶς ἔχοντι; ἢ τίνα. κατὰ πῶς ἔχοντα· ἔτι δὲ πάντη γαμητέον οὐκ πάν-
τη· ἀλλὰ καιρὸν ὅσιν, ἐν ᾧ καθήκει· καὶ πρόσωπον, ᾧ πρόσηκε· καὶ ἡλικία, μέχρι τίνος.
οὐκ ἂν πάντη γαμητέον πᾶσαν, οὔτε πάντοτε, ἀλλ᾽ ὑδὲ παντελῶς κατ᾽ ἀναίδειαν· ἀλλὰ τ᾽ πῶς ἔ-
20 χοντι, καὶ ὁπόταν, καὶ ὁπότε δεῖ, ἐν καιρῷ παίδων, καὶ τὸν καθ᾽ ἁπάλα ὁμοίαν, ἐν μὴ βίᾳ ἡ ἀνάγκη εἰρ-
γουσα τ᾽ ἀγκῶνα τὰ ἄνδρα. ὅθεν ὁ Ἀβραὰμ φησὶν, ὅτι τ᾽ γυναικὸς σκηπτόμενος ὡς ἀδελφῆς,
Ἀδελφή μου ἐστὶν ἐκ πατρός, ἀλλ᾽ οὐκ ἐκ μητρός· ἐχθὲς δομοι καὶ ἰς γυναῖκα· τὴν ὁμομη- «
τρίους μὴ δεῖν ἄγεσθαι πρὸς γάμον διδάσκων. Ἐπίωμεν δὲ ἐν βραχεῖ τὴν ἰσηρίαν. Πλάτων μὲν
ἂν ἐν τῇ ἑκτῇ ἀγαθοῖς τάξει τ᾽ γάμον· ἐπισκοπάσας τὸν ἀθανασίαν τῶν γόνων ἡμῶν, καὶ εἰσιὼν
Διάμονόν τινα παρὰ παίδων μεταλαμπαδουμένων. Δημόκριτος δὲ γάμον καὶ παιδοποίαν
παραιτεῖται, Διὰ τὰς πολλὰς ἐξ αὐτῶν ἀηδίας τε καὶ ἀφελκὰς ἀπὸ τῶν ἀναγκαιοτέρων.
συγκατατίθεται δὲ αὐτῷ καὶ Ἐπίκουρος, καὶ ὅσοι ἐν ἡδονῇ καὶ ἀοχλησίᾳ, ἔτι δὲ καὶ ἀλυπίᾳ τι-
θενται τίθενται. ἔτι κατ᾽ μὲν τὰς ἀπὸ τ᾽ Στοᾶς, ἀδιάφορον ὄν τι γάμος ἢ τι παιδοτροφία· κατ᾽ δὲ
τὰς ἐκ τῶν Περιπάτου, ἀγαθόν. συλλήβδην ἔστι μέχρι γελοίας ἀγαγόντες τὰ δόγματα, ἡδοναῖς
30 ἐδουλώθησαν· οἱ μὲν, παλλακισιν· οἱ δὲ, ἑταίραις, μειρακίοις τε καὶ παλαικιστρικοῖς. ἡ σοφὴ 167
δὲ ἐκείνη τετράκτυς, ἐν τῷ κέντρῳ μὲν τ᾽ ἑπτάρας, ἔρχεις ἐκύδαινον τὸν ἡδονὸν. οὐκ ἂν δὲ ἐκφύ-
γοιεν τὸν βουζυγιον δρόμον, ὅσοι μὴ δοκιμάζουσιν σοφίαν συμφέρειν ἑνὶ, ἑτέρους πῶς παρακε-
λεύονται ποιεῖν· ἢ αὖ τουμπαλιν. τοῦτ᾽ βραχέως ἡ γραφὴ διδήλωκεν, εἰρηκυῖα, Ὁ μισῶν, «
ἄλλῳ οὐ πιήσεις. πάλιν οἱ γάμον δοκιμάζοντες, Ἡ Φύσις ἡμᾶς ἐποίησεν, φασὶν, εὐθέτους πρὸς «
γάμον· ὡς δῆλον ἐκ τῆς σωμάτων κατασκευῆς, τῶν τε ἀρρένων καὶ τ᾽ θηλειῶν· καὶ τ᾽ Αὐξά- «
νεσθε καὶ πληθύνεσθε. σωιχῶς ἀποδοῶσι. εἰ δὲ καὶ πῶς οὕτως ἔχει, ἀλλ᾽ αἰσχρόν γε αὐτοὺς
δοκεῖ τ᾽ καὶ τῶν ἀλόγων ζώων τὸν ὑπὸ Θεοῦ δημιουργηθέντα ἄνθρωπον ἀκρατέστερον εἶναι· ἀ
πὸν δὲ ἀποφυγὴν οὐ ποιοῦσι πρὸς πολλὰ καὶ ἀναίδειαν, ἀλλὰ πρὸς ἓν καὶ ὁμόφυλον· εἰσὶ γὰρ
πτελιάδες, καὶ αἱ φάσγανα, καὶ τ᾽ τυγόνων γένος, καὶ ὅσα τούτοις παραπλήσια. ἔτι φασὶν, Ὁ
40 ἄτεκνος, τῆς κατ᾽ φύσιν τελειότητος ἀπολείπεται, ἅτε μὴ αὐτὸν καταρτίσας τῇ χώρᾳ τ᾽ οἰ-
κεῖον ἀπόδοχον· τέλειος γὰρ, ὁ παρομοιωθεὶς ἐξ αὐτοῦ τὸν ὅμοιον· μᾶλλον δὲ, ἐπιδὰν κἀκεῖνον τ᾽
αὐτὸν παρομοιώσῃ ἀπόδοσιν· τουτέστιν, ὅτ᾽ αὖ εἰς τὸν αὐτὸν καταρτίσῃ φύσιν τὸ τικτωθὲν τῷ τικτού-
σῃ. γαμητέον οὖν πάντως, καὶ τῆς παρεδίας ἕνεκα, καὶ τῆς τῶν παίδων ἀπόδοχῆς, καὶ
τῆς τοῦ κόσμου, τ᾽ ὅσον ἐφ᾽ ἡμῖν, σωτελειώσεως· ἐπεὶ καὶ γάμον ἵνα οἰκτείρουσιν οἱ παρεπη-
μιτελῆ καὶ ἄπαιδα, μακαρίζουσι δὲ τὸν ἀμφιθαλῆ. αἱ δὲ σωματικαὶ νόσοι μάλιστα τὸν γά-
μον ἀναγκαῖον δεικνύουσι· ἡ γὰρ τῆς γυναικὸς κηδεμονία, καὶ τῆς παραμονῆς ἡ ἐκτένεια,
τὰς ἐκ τῶν ἄλλων οἰκείων καὶ φίλων εἴκειν ὑπερβάλλεσθαι προσκαρτερήσεις, ὅσῳ τῇ συμπα-
θείᾳ Διαφέρειν καὶ προσεδρεύειν μάλιστα πάντων προαιρεῖται· καὶ τῷ ὄντι κατ᾽ τὴν χαρὰν
ἀναγκαία βοηθός. ὁ γοῦν κωμικὸς Μένανδρος, καταδραμὼν δ᾽ γάμου, ἀλλὰ καὶ τα χρήσι-
50 μα ἀντιθεὶς, ἀποκρίνεται τῷ εἰπόντι, —— πρὸς τὸ πᾶγμ᾽ ἔχω κακῶς· Ἐπαμειρῶς γὰρ «
αὐτὸ λαμβάνεις. —— εἶτ᾽ ἀπέφηνε· «
Τὰ δυσχερῆ τε καὶ λυπηρὰ πάντα ὁρᾷς ἐν αὐτῷ· τὰ δ᾽ ἀγαθ᾽ οὐκ ἀπολείπεις, «

καὶ πεῖξῃς. βοηθεῖ γὰρ καὶ ἀπὸ τῶν προδιδηκότων τῷ χρόνῳ, παρισοῖ τὴν γαμετὴν ἀπομιμούμενον, καὶ τὰς ἐκ παίδης γηρωσούσας ἐκτρέφων. παῖδες γὰρ αἰδοῖ
κατ' αἶσαν ὀνὰ κληδόνες γαίασι· Φιλεῖ δ' ὡς ἀγαθοὶ δίκτυον τὸν ἐκ βυθοῦ,
καὶ κλωσῆρα σώζοντες λίνῳ, κ' τ' τραγικὸν Σοφοκλέα. εἰ πονηροὶ τὰ ἐκ παιδίας ἐκτρέφουσι τὰς μεγίστας ἀρχὰς τῆς μὴ γαμῆσαι μετέχουσι. αὐτίκα ὁ τῶν Λακώνων νομοθέτης, οὐκ ἀγαμίαν μόνον ἀπέτιμον ἔταξεν, ἀλλὰ μονογαμίαν καὶ ὀψιγαμίαν, καὶ μονοδιαιτησίας· ὁ δὲ γνήσιος Πλάτων, καὶ τροφὴν γυναικὸς ἀποτίνειν εἰς τὸ δημόσιον κελεύει τὸ μὴ γήμαντα, καὶ ἐὰν καθηκόντως δαπάνας ἀποδιδοῦναι τοῖς ἄρχουσιν· οἱ γὰρ μὴ γήμαντες οὐ παιδοποιοῦσι, τὸ ὅσιον ἐφ' ἑαυτοῖς, αἰδρῶν ἀταλὰν πωήσουσι, καὶ καταλύουσι ἐκ τῆς πόλεως καὶ τὸν κόσμον τὸν ἐκ τούτων. τὸ δὲ τοιοῦτον ἀσεβὲς, θεῶν ἐθέσιν καταλυόντων. ἤδη δὲ ἀνανδρον καὶ ἀθηλυ, τὸν μὴ γυναικὸς καὶ τέκνων φυγὴν συμβαίνειν· οὐ γὰρ ἀποβολὴ κακόν ἐστι, τούτου παντὸς ἡ κτῆσις ἀχαλίνωτος. ἔχει δ' οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. ἀλλὰ μὴν ἡ τῶν τέκνων ἀποβολὴ, τῶν ἀνωτάτω κακῶν ἐστι φασί. ἡ δὲ τῶν τέκνων κτῆσις, ἀγαθόν. καὶ δὲ τοῦτο, καὶ ὁ γάμος.

Ἄνδρὶ γὰρ τοι φησὶ τέκνον οὐκ ἐπὶ πατρὶ αὐτῷ· Ἄνδρὶ δὲ μητρὶ, ὑδὲ συλλαβὴ τέκνου.

Πατέρα δὲ γαμεῖν ποιεῖ, ὡς μὴ τέρα ἀνήρ. εὐχὴν δὲ μείζω Ὁμηρος πῆτα, ἄνδρά τε καὶ οἶκον, ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς, μετ' ὁμοφροσύνης δὲ τοιαύτης. ὁ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων γάμος, ἐφ' ἡδοναῖς θεραπεύεται· ὁ δὲ τῶν φιλοσόφων, ἐπὶ τῷ κατὰ λόγον ὁμοιότητι ἀγαθῶν, ὁ μὴ τὸ εἶδος, ἀλλὰ τὸ ἦθος ἐπιτρίπτων τῆς γυναικὸς κοσμεῖσθαι, μηδ' ὡς ἐρωμένους χρῆσθαι τοῖς γαμετοῖς πρὸς ἀπόλαυσιν τοῦ σώματος ὑβρεως· ἀλλ' ὡς βοηθοὺς πρὸς τὸν βίον καὶ τὴν ἀρετὴν σωφρονοῦντας παιδοποιεῖσθαι τὸν γάμον. πορὼν γὰρ εἶμι καὶ κριθῶν τε αὖ τοὺς εἰκότας κοιροὺς καταβαλὼν ὁμοίων σπερμάτων, πημιώρεις ἐστὶν ὁ σπειρόμενος ἄνθρωπος, ὧν πάντα φύεται· κἀκεῖνα γε καὶ νηφάλιος καταβαλὼν μετὰ τὰ σπέρματα εἰ γένοιτο.

πῶν οὖν, εἰ πρὸ παντὸς τὸ μεμολυσμένον ἐπὶ τῷ δόμῳ, ἀφαγνιστέον τῷ γάμῳ, ὡς μὴ ἐνεδιαθήκην τὸν τῶν ἀλόγων ζώων σπορὸν, τὸ αἱρωπίνης συζυγίας σπερίδευτον τῇ φύσει μᾶλλον, τὸ ὁμολογούμενον θηριῶδες. τὰ γ' ἄν ἴνια αὐτῶν, ᾧ κελεύει κωμῳδῶν, εὐθέως ἁπαλαίνει), καταλιπόντα τὸν δημιουργίαν τῇ δεικήσει· τοῖς τραγῳδοποιοῖς δὲ ἡ Πολυξένη, καὶ τοι δοσφαθομένη ἀναλήψασθαι.
ἀλλὰ θήσκειν, ὅμως πολλὼ κρείσσονα πεποιῆσθαι τὴν εὐχομένοις πεσεῖν· Κρύπτειν ὅμματ' ἀρρένων ἐχρῆν. ὧν δὲ κάκιον ἡ γάμου συμφορὰ τὸ ἐκπεπτωκέναι τῆς περιχωρήσαι τοῖς πάθεσιν, ἐχάτη δουλεία· ὥσπερ ἀμέλει τὸ κρατεῖν τούτων, ἐλευθερία μόνη. ἡ γὰρ ἂν θεὰ χαρίεν τὰς παραβάντας τὰς ἐντολὰς πεπαῦσθαι λέγει τοῖς ἀλογωτέροις, τουτέστιν ἀμαρτίας ἀνεικαίας τῇ φύσει, ἄχρις ἂν ἐπιστρέψαντες μετανοήσωσι. καθαρὸν γὰρ τὸν γάμον, ὥσπερ πιεῖν ἄχαλκα, τὸ μιαιφόνων φυλακτέον· ἀνεγκλήτους μὲν ἐκ τέκνων μὴ κυεῖν,
ἀπύειν δὲ εἰς ὑπομονὴν εὐχαριστίας, καὶ εὐχειμένους. Ἡ μὲν ἔτ' εὐνάζῃ, καὶ ἐπ' ἀνθρώπου ἐρὸν ἔλθῃ· μαρτυρομένους τὸν κύριον παρ' ὅλον ἡμῶν τὸν βίον· τὸν μὲν θεοσεβῶν τῇ ψυχῇ κεκλημένους· τὸ σῶφρον δὲ μέχρι καὶ τοῦ σώματος ἄγουσιν. θεοφιλεῖς γὰρ τῷ ὄντι, ἀπὸ τῆς γλώττης ἐπὶ τὰ ἔργα τὸν κόσμον ἀσκοῦντες· ὁδὸς δὲ ἐπ' ἀναιδεστάτην, ἡ αἰσχρολογία· καὶ πλὴν ἀμφοῖν, ἡ αἰσχρολογία. ὅπου δὲ γαμεῖν ἡ γραφὴ συμβουλεύει, ὑδὲ ἀφίσταται πόλεως τὸν συζυγίας ἐπιτείπει, ἄνυπερος νομοθέτης· Οὐκ ἀποδύσῃς γυναῖκα, πλὴν ἐὰν μὴ ἐπὶ λέχῳ πορνείας· μοιχείαν δὲ ἐγεῖ), τὸ ἀπογήμαι ζῶντος θατέρου τὸν κεχωρισμένον. ἀνύποπτον ἡ ἐς ἀλαβοσιλεῖ δείκνυσι γυναῖκα, τὸ μὴ καλλωπίζεσθαι, μηδὲ μέλειν κοσμεῖσθαι πέρα τοῦ πρέποντος, εὐχαῖς δὲ διήσεσι προσεύχουσαν ἀκτήνως· τὰς μὲν ἐξόδους τὸν οἴκοις φυλαττομένην τὰς πολλὰς, ἀποκλήσασα δ' ὡς οἷόν τε αὐτῇ τὸν πρὸς τοὺς οὐ προσηκόντας προσώπους· σεμνυρμαίτην πηλιμήνην τὸν ἀκαίρων φλυαρίας, τῇ οἰκουρίαν. Ὁ δὲ ἀποκλεισμένην λαμβάνων γυναῖκα, μοιχᾶται, φησὶν ἐὰν γὰρ τις ἀποκλύσῃ γυναῖκα, μοιχᾶται αὐτῇ, τουτέστιν, ἀναγκάζει μοιχεύθῆναι. ὁ μέντοι ἀποκλύσας, αὐτὸς γένηται τούτου, ἀλλὰ καὶ ὁ παραδεξάμενος αὐτὴν· ἀφορμὴν παρέχων ἁμαρτεῖν τῇ γυναικί· ἡ γὰρ μὴ δέχοιτο, ἀναχάμψει πρὸς τὸν ἄνδρα. πῶν ὁ νόμος, πρὸς ἀναστολὴν τὸν ἐπιφοίτων τῶν παθῶν, ἀναιρεῖσθαι προσλάβῃ τὸν μοιχεύθεισαν, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐλεγχθεῖσαν· ἐὰν γὰρ ἱέρεια ᾖ, πυρὶ παραδίδοσθαι προσλάβῃ. λιθοβολεῖσθαι γὰρ καὶ ὁ μοιχὸς· ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ πάτῳ, ἵνα μηδὲ ὁ θάνατος αὐτοῖς κοινὸς ᾖ. ὑδὲ μάχῃ τῷ ὑμεναίῳ ὁ νόμος· σωφρονεῖσθαι δὲ αὐτό. πῶς γὰρ οὐχί, ἵνος ὄντος ἀμφοῖν χορηγοῦ τοῦ κυρίου; ἡ γάρ τοι προνοήσασα, ζῇ μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀπέθανε δὲ τῇ ἐντολῇ· ἡ δὲ μιζανήσασα, οἷον ἀναζωννυμένη τὸν θεσμοφόλιον βίου, παλιγγενεσίαν ἔχει ζωῆς· τιθηνεῖται μὲν τὸ πόρνης τῆς παλαιᾶς, ἧς βίον δὲ παιλ-

δὲ παρελθούσης αὖθις τ' χ̄ν τῶν μετάνοιαν ἠρνηθέντας. μαρτυρεῖ τοῖς εἰρημένοις Δι' Ἰεζεκιὴλ τ' προφήτου, λέγον· Οὐ βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ· ὡς τὸ ἐπιστρέψαι αὐτὸν καὶ ζῆν αὐτὸν γίνεσθαι, ὡς ἂν Δι' σκληροκαρδίαν ἀπηκόους τῷ νόμῳ, ᾧ μὴ ἐπείθησαν· τῇ δ' εἰρήνῃ ἐπιτείνῃ δ' ζῶ τῆς κολάσεως, ὅτι ᾧ πλέον ἐδόθη, ὕστερον καὶ ἀπαιτηθήσεται. πρὸς γὰρ ἀφθονίαν ὁ δεσπότης ἡμῖν εὐπρεπίζεται, Δι' τ' μήκους τε καὶ πλήθους τῶν καθ' ἑαλαίων.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΟΚΤΩ ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ. 169

ΟΙΜΕΝ δὲ ἀμφὶ τ' Οὐαλεντῖνον, ἄνωθεν ἐκ τῶν θείων προβόλων τὰς συζυγίας καταχρώμενοι, εὐαρεστοῦντας ἡμῖν εἰ δὲ Βασιλίδου, πεθομένων φασὶ τ' ἀποστόλων μὴ πᾶσι ἀμενὸν εἶναι τὸ μὴ γαμεῖν, ἀποκρίνασθαι λέγουσι τὸν κύριον, Οὐ πάντες χωροῦσι τ' λόγον τοῦτον· εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἱ μὲν, ἐκ γενετῆς· οἱ δ', ἐξ ἀνάγκης. ἐξηγοῦνται δ' τὸ ῥητὸν ὧδε πάντας φυσικήν τινες ἔχουσι πρὸς γυναῖκα ἀποστροφὴν ἐκ γενετῆς· εἶτινες, τῇ φυσικῇ ταύτῃ συγκράσει χρώμενοι, καλῶς ποιοῦσι μὴ γαμοῦντες· εὖσι, φασὶν, εἰσὶν οἱ ἐκ γενετῆς εὐνοῦχοι· οἱ δὲ ἐξ ἀνάγκης, ἐκεῖνοι οἱ θεατρικοὶ ἀσκηταί· εἶτινες Δι' τὴν ἀνθρωπίνην τ' εὐδοξίαν, κρατοῦσιν ἑαυτῶν· οἱ δὲ ἐκ πεπρωμένου κ̄ συμφοράν, εὐνοῦχοι γεγένασι κ̄ ἀνάγκην. οἱ πίνων κ̄ ἀνάγκην, εὐκαίρως λέγουσιν εὐνοῦχοι γίνονται· οἱ δὲ ἕνεκα τῆς αἰωνίου βασιλείας εὐνουχίσαντες ἑαυτούς, Δι' ζῶ ἐκ τοῦ γάμου φασὶ συμβαίνοντα, τὸν διαλογισμὸν τὸν λαμβάνουσιν, τὴν περὶ τὸν πορισμὸν τῶν ἐπιτηδείων ἀμεριμνίαν διὰ τοῦτο. καὶ τὸ, ἀμείνων γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι, Μὴ ἐκ πυρὸς ἐμοὶ ἁλῶ τὴν ψυχὴν σου, λέγων τὸν ἀπόστολον, τυχὸν καὶ ἡμέρας αὐτὸν ἔχων καὶ φοβούμενος μὴ τῆς ἐγκρατείας ἀποπέσῃς· πρὸς γὰρ τὸ αὐτὸ ἔχειν ῥέπουσα ψυχὴ, μοιρίζει τ' ἐλπίδα. Αὐτὸν τοῦτον, φησὶ κ̄ Ἡσίοδος ἐν τοῖς ἡθικοῖς, μαχίμης γυναικὸς ἵνα μὴ ἀποπαυσθῇς τ' χαρᾶς θεοῦ· τί πυρὶ ἀπατεμπόρους εὐανωδήτους, πεπυκῶ. ὁτ' ἂν δὲ ἡ εὐκαιρία σου, φησὶν, εἰς αὐτὴν ἐκπέσῃ, κ̄ σῇς τὸ λοιπὸν ὑπολυθῶσι ἀλλὰ μὴ σφαλεῖσαι, γάμησον. ἀλλὰ πρὸς ἃς ἐστὶν ἡ πενιχρὰ ἡ κατοφιζῆς, ἐὰν θέλῃ γαμῆσαι κ̄ τ' λεγόμενον οὐτ' τῷ ἀδελφῷ σου μὴ χαλεπαίνειν θεῷ· λεκτέον ὅτι Εἰ πλήν ὑμᾶς ἐγὼ εἰς τὰ ἄγια· οὐδὲν διαφέρομαι πιθὼν· ἐὰν δ' ἐκπονεῖν ἔχῃ, εἰ κατὰ, λέγει, ἀδελφε, ὅπλα μοι τὰ χέρα, ἵνα μὴ ἁμαρτήσω· κ̄ λήψεται βοήθειαν καὶ νοητὰ τὰ αἰσθητὰ· θελητέον μόνον ἀκέραιον τ' καλὸν, Ε πιστεύειν. ἐνίοις δ' τῷ μὲν γάμον λέγειν, οὐ θέλουσιν ἁμαρτάνειν· ἡ δὲ Δανεία ἔγκειται τὸ τ' ἁμαρτάνειν. ὁ πιστὸς Δι' φόβον ἀποτίθεται θέλει, ἵνα μὴ ἡ κόλασις αὐτῷ ἐλθοῦσα ἀπ' ἀνθρωπίνης, ἔχῃ ἵνα ἀναγκαῖα κ̄ φυσικὰ μένῃ· ἔχει τ' ἀπόβλεψιν ἀναγκαῖον Ε φυσικὸν· φυσικὸν δ' τ' τῶν ἀφροδισίων, οὐκ ἀναγκαῖον δέ. πρὸς τοὺς παρεισάγοντας φωνὰς ἡμᾶς ἐλέγχειν τ' μὴ βιβλίων ὀρθῶς βασιλειδιανῶν, ὡς ἡ πίστις ἐχόντων ἐξουσίαν καὶ τὰ ἁμαρτάνειν Δι' τὸν τελεσθέντα, ἢ πίστεως μεσωθησομένων φύσει ἂν νῷ ἁμάρτωσι, Δι' τὸν ἔμφυτον σκληρόν· ἐπεὶ μηδὲ τοῦτο πρὸς ἀπόφασιν συγχωρεῖσιν οἱ προπάτορες τ' δογμάτων μὴ πίνων ὑπευθύνους τ' ὄνομα δ' χειρὸς, κ̄ τ' ἐθνικὸν ἀκρατεστάτων ἀκολάστων βιοῦντες. βλασφημοῦσι τῷ ὀνόματι προσχρίεσθαι· οἱ δὲ τοιοῦτοι, ψεύδεσι λεῖοι, ἐρᾶται δόλιοι, ἕως, ὧν τ' τέλους ἴσασι κ̄ ζῶσι ἔρασι αὐτῶν. ἐγκράτεια τοίνυν, σώφρων ὑποστολία, κ̄ τῷ πρὸς θεὸν ὁμολογίᾳ. οὐ μόνον δὲ τὰ ζῶ ἀφροδίσια, ἀλλὰ Ε τὰ ἄλλα, ἃ ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ κακῶς, οὐκ ἀρκουμένη τοῖς ἀναγκαίοις, ἡ ἐγκράτεια ἀναιρεῖ φίτας. ἔστι δ' καὶ τὰ γλῶσσαν, κ̄ τὰ κτῆσιν, καὶ τὰ ζῆσιν, καὶ τὰ ἐπιθυμίαν ἐγκράτεια. οὐ διδάσκει σ' αὐτὴ σωφρονεῖν μόνον, ἀλλὰ παρέχει σωφροσύνην ἡμῖν, δωρεὰν ἅπερ Ε θεία χάρις. ἵνα οὖν τοῖς ἡμετέροις δοκεῖ τι προκείμενον, λεκτέον. ἡμᾶς εὐνουχίσαμεν, κ̄ οἷς τὸν δεδωκότα δεσπότην θεὸν μακαρίζομεν· μονογαμίαν δ' κ̄ τὰ τὸ τὰ γάμου τὸ ἕνα γάμον συμπαθῆ ἀγαμίζομεν· συμπαθὲς δὲν λέγεται, Ε ἀλλήλων ζῶ βάρη βαστάζειν· μὴ ποτὲ ζῆς δοκῶν καλῶς ἐχόντως, κ̄ αὐτὸς πίστ. πρὸς δ' τὸν δεύτερον γάμον, Εἰ πυρεῖ, φησὶν ὁ ἀπόστολος, γάμησον· εἰ δ' ἀποκαρτερήσας κ̄ Ἐπφάνους ἀναγόμενοι, κενὰς εἶναι ζῶς γυναῖκας ἀξιοῦσιν· ἐξ ὧν ἡ μερίς κ̄ τὸν ὀνόματος εὑρὼν βλασφημία. Ἐπφάνης ὕτος, ὃν καὶ ζῶ συγγράμματα καμίζουσι), ὡς ἐν Καρποκράτης, καὶ μητρὸς Ἀλεξανδρίας τέκνα· τὰ μὲν πρὸς πατρὸς, Ἀλεξανδρεύς· ἀπὸ δὲ μητρὸς, Κεφαλλήνιος· ἔζησε δ' τὰ πέντε ἔτη ἐπὶ ἑπταικαίδεκα, Ε θεὸς ἐν

Σάμη τ' Κεφαλληνίας τελέμη). ἔνθα αὐτὴ ἱερὸν ρυτῶν λίθων, βωμοὶ, τεμένη, μουσεῖον ὡκοδομημένα τε καὶ καθιέρωται). καὶ συνιόντες εἰς τὸ ἱερὸν οἱ Κεφαλλῆνες κατ' ἐνιαυτὸν ἀγῶνα γυμνικὸν ἀποτίθενται θύουσιν Ἐπιφάνειαν ἀπόδουσί τε καὶ εὐχὰς), ὧν ὕμνει λέγων). ἐπαιδεύθη μὲν ὑπὲρ τὰ παρεῖα τῷ πατρὶ τῶν τε ἐγκυκλίων παιδείαν, καὶ τὰ Πλάτωνος· καθηγήσατο δὲ τῆς μοναδικῆς γνώσεως· ἀφ' οὗ καὶ ἡ τῶν Καρποκρατιανῶν αἵρεσις. λέγει πού τινα ὅτι ὁ ἐν τῷ θεῖ δικαιοσύνης, τῷ δικαιοσύνῃ τῷ θεῷ κοινωνίαν τινὰ ἄναγμαι ἐστῆναι). ἴσως γάρ τι πάντα χωθὲν ἐκαθοδὸς ἱεραῖς, κύκλῳ τῷ γλῷ ἐπέσχηκε πᾶσι· καὶ πάλας ἡ νὺξ ἐπ' ἴσης ἐπιδείκνυται τὰς ἀστέρας· τὸν τε τῆς ἡμέρας αἴτιον, καὶ παρέχει φωτὸς ἥλιον ὁ θεὸς ἐξέχειν ἄνωθεν ἴσον ἐπὶ γῆς ἅπασι τοῖς βλέπειν δυναμένοις· οἱ δὲ κοινῇ πάλιν βλέπουσιν· ὅτε μὴ διακρίνει πλήσιον. ἡ πίνακα, ἡ δήμου ἄρχοντα· ἀφρονας τε, καὶ τὰς φρενοῦσας· ἡλικίας, ἄρσενας· ἀλαθήρους, δύλους· ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἀλόγων παρὰ τοῦτο πεπαῖσθαί τι· πᾶσι γὰρ ἐπ' ἴσης τοῖς ζώοις κοινὸν αὐτὸν ἐχέτω ἄνωθεν, ἀγαθοῖς τε καὶ φαύλοις, τῷ δικαιοσύνῃ ἐμπεδεῖ, μηδενὸς δυναμένου πλέον ἔχειν, μηδὲ ἀφαιρεῖσθαι τὸ πλησίον, ἵν' αὐτὸς τ' ἀκίνητον φῶς διαπλασάσας ἔχῃ ἥλιος· κοινὰς τροφὰς ζώοις ἅπασιν ἀναπλᾶν· δικαιοσύνης τι τῆς κοινῆς ἅπασιν ἐπ' ἴσης δεθείσης· καὶ ἐς τὰ πιαῦτα βοῶν γῦνος ὁμοίως γίνεται ὡς αἱ βοες· καὶ συῶν, ὡς οἱ σύες· καὶ προβάτων, ὡς τὰ πρόβατα, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα· δικαιοσύνη γὰρ ἐν αὐτοῖς ἀναφαίνεται ἡ κοινότης· ἴσα κατὰ κοινότητα πάντα ὁμοίως κατὰ γῆν· ἀστέρες). τροφὴ τε κοινὴ χαμόθεν νεμομένοις αὐτοῖς, πᾶσι τοῖς πτῶσι, καὶ πᾶσιν ἐπ' ἴσης, οὐδεὶς νόμῳ κρατεμένη· τῇ δὲ παρὰ τὸ δίδοσθαι κελεύσαι· χορηγία συμφώνως ἅπασι δικαιοσύνη παρεῦσα. ἀλλ' ἐδὲ τὰ τῆς ἥδιστος νόμου ἔχει μαχαιρίου· μετοχάρη γὰρ· ἀστέρασι δὲ καὶ γῆν ὑπὸ σὴν ἐπ' ἴσης, κοινωνίαν ἐπὶ δικαιοσύνῃ ἐμφύλιον ἔχοντες, κοινῇ πᾶσιν ἐπ' ἴσης. ὀφθαλμὸς ἐς τὸ βλέπειν ὁ πάντης τε καὶ πατὴρ πάντων δικαιοσύνῃ νομοθετήσας τῇ παρ' αὐτοῦ παρέχειν, ἃ διακρίνας ἥλιον ἀρίστου, ἃ λογικὸν ἄλογα, καὶ καθάπαξ ὑδατος ὕδωρ· ἴσον γὰρ ἐς κοινότητα μερίσας τὸ βλέπειν ὁμοίως ἐνὶ κελεύματι πᾶσι κεχάρισται. οἱ νόμοι δέ, φησὶν, ἀνθρώπων ἁμαθίαν κολάζειν μὴ δυνάμενοι, παρανεμῶν ἐδίδαξαν· ἡ γὰρ ἰδιότης τῶν νόμων, τῷ κοινωνίαν τοῦ θεοῦ νόμου κατατέμνειν καὶ παραγράφειν· μὴ σωιὼς τὸ τοῦ Σοφοκλέους ῥητὸν,

,, λέγοντος, Διὰ νόμου τὴν ἁμαρτίαν ἔγνων· τί τ' ἐμὸν ἐς τὸ σὸν φησὶ διὰ τῶν νόμων παρεισελθεῖν·

μηκέτι ἐς κοινότητα· κοινὰ τε γὰρ καρπουμένοις, μήτε γῆν, μήτε κτῆμα, ἀλλὰ μηδὲ χάμαι· κοινῇ γὰρ ἅπασιν ἐπίπεδος τὰς ἀμπέλους, αἱ μὴ ἐρευθὲν μήτε κλέπτειν ἀπερεῦν). καὶ τὸ σῖτον ἔτος, καὶ τὰς ἄλλους καρπούς. ἡ γὰρ κοινωνία παρανομηθεῖσα, καὶ τὰ τῆς ἰσότητος, ἐγχώνησε θρεμμάτων καὶ καρπῶν κλέπτειν. κοινῇ πάντα ὁ θεὸς ἀπάντα ἀνθρώπῳ πάσης, καὶ τὸ ἥλιον τῷ ἀέρι κοινῇ σωαγωγὸν, καὶ πανθ' ὁμοίως τὰ ζῶα κολάσας, τῷ δικαιοσύνῃ ἀνέφηνεν, κοινωνίαν μετ' ἰσότητος. οἱ δὲ γενόμενοι ὕστερον, τῷ σωαγκασθῆναι κοινωνίαν, τῷ ἥδεσιν αὐτὴν ἀπορήσασθαι· καὶ φησὶν, ἐν μίαν ἀγόμενος ἐχέτω, δυναμένων κοινωνεῖν ἀπάντων ὡς περ ἀπέφηνε τὰ λοιπὰ τῶν ζώων. ταῦτα μὲν οὖν λέξιν, πάλιν ὁμοίως αὐτὸς ἐν λέξεσιν ἐπιφέρει· Τῷ γὰρ

,, ἐπιθυμίαν οὐ μόνον καὶ σφοδρότητα ἐνέπεσεν ἡ τῆς ἀρῆσιν ἐς τὸν τῶν ἄλλων παρεγμένην· ἵνα

,, οὔτε νομῷ, οὔτε ἐθῷ, οὔτε ἄλλο τῶν ὄντων ἀφανίσαι δυνάται. θεοῦ γὰρ ἐστὶ δόγμα. καὶ

,, πῶς ἐστὶ τοῦτο ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς ἐξεβαθὴ λόγῳ, ἄντικρυς ἐν τὸν νόμον καὶ τὸ εὐαγγέλιον διὰ

,, τούτων καθαιρῶν; ὁ μὲν γὰρ φησιν, Οὐ μοιχεύσεις· τὸ δὲ, Πᾶς ὁ βλέπων καλῶς ἐπιθυμεῖ, ἤδη

,, ἐμοιχεύσατο, λέγει· τὸ γὰρ Οὐκ ἐπιθυμήσεις, πρὸς τὸν νόμον λεγόμενον, τὸ ἐναδείκνυσι θεὸν, ἀλλὰ

,, νόμου καὶ προφητῶν καὶ εὐαγγελίου κηρυσσόμενον· λέγει δὲ, Οὐκ ἐπιθυμήσεις τοῦ πλησίον. ὁ πλησίον δέ, ἐχθὸ Ἰουδαῖος τῷ Ἰουδαίῳ· ἀδελφὸς δὲ, ὁ πατρόθεν ἐστὶ πνεύματος· λείπεται δὴ πλησίον τὸ ἀλλοεθνῆ λέγειν. πῶς γὰρ πλησίον, ὁ ἐκ τῆς κοινωνίας τοῦ πνεύματος; ἀ γὰρ μόνον Ἑβραίων, ἀλλὰ καὶ ἐθνῶν πατὴρ Ἀβραάμ. ἀ δὲ ἡ μοιχεύθεσα, ὁ ἐς αὐτὴν πορεύσας ἐπιθυμῶν (κολάζει), δῆλον δήπου τὴν ἐντολὴν τὴν λέγουσαν, Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον, ἐκ τῶν ἐθνῶν ἀφορμεύειν· ἵνα τις κατὰ νόμον καὶ τῆς τοῦ πλησίον καὶ ἀδελφῆς ἀπέχόμενος, ἄντικρυς ἀκούσῃ παρὰ τοῦ κυρίου· Ἐγὼ δὲ λέγω, Οὐκ ἐπιθυμήσεις· ἡ δὲ τοῦ Ἐγὼ μορφὴ προσθήκη, προσπαιζούσα δείκνυσι τῆς ἐντολῆς τὴν ἐνέργειαν. καὶ ὅτι γε μαχητὴς ὁ τε Καρποκράτης, ὁ τ' Ἐπιφάνης, ἐν αὐτῷ τῷ πολυθρυλλήτῳ βιβλίῳ, τῷ περὶ δικαιοσύνης, λέγων, ὧδέ

171 πως ἐπιφέρει κατὰ λέξιν· Ἔσθιον ὡς γαλεὸν ἀρηκότος τοῦ νομοθέτου, ῥῆμα τοῦτ' ἀκουσίου,

,, Οὐκ ἐπιθυμήσεις, πρὸς τὸ γλοιότερον ἐκπῖν τῶν τοῦ πλησίον· αὐτὸς γὰρ ὁ τὴν ἐπιθυμίαν

,, δοὺς, ὡς συνίκησε τὸ τῆς ἥδιστος, πῶς τὸν ἀφαιρεῖσθαι κελεύει, μηδενὸς αὐτὴν ἀφελῶν ζωῆς;

τὸ δὲ, τῆς τοῦ πλησίον γυναικὸς ἰδιότητα τὴν κοινωνίαν ἀναγκάζων, ἔτι γλοιότερον ἔκπιν.

καὶ τῶν-

καὶ τοῦτο μὲν οἱ ψυχικοὶ Καρποκρατιανοὶ δογματίζουσι. τούτους φασὶ, καὶ τινας ἄλλους ζηλωτὰς τῶν ὁμοίων κακῶν, οἷς τὰ δεῖπνα ἀθροιζομένοις· κ γὰρ ἀγάπην ὀνομάζουσιν αὐτῶν· αὐδρας ὁμοῦ καὶ γυναῖκας, μὴ δὴ τὸ κοσμοποιὸν ἐκ πλησμονῆς τῆς κυπρίσης φασὶ, τὰ πρωτόγονα αὐτῶν τοῦτο τοῦ πνευματικοῦ τούτου ἀναμιμνήσκοντας, ἐκπεσόντων πεπεισμένους φῶς τῆς δὲ λύχνου τάξει τεθῆναι, μίγνυσθαι, ὅπως ὀφείλουσι, αἷς βούλοιντο· μελετήσουσι δὲ ἐν παιδιᾷ ἀγάπης τοῦ κοινωνίαν, μεθ' ἡμέραν ἤδη παρ' ὧν αὐ ἐθελήσωσι γυναικῶν ἀπολῆψεσθαι τοῦτο δὲ Καρποκρατίων· ἐν γὰρ ἡμῖν ἀπὸν θεῖον νόμον ὑπακούειν. ποιοῦσι δὲ, εἶπον, τὰ κυνῶν καὶ συῶν καὶ τράγων λαγνείαις νομοθετεῖν τὰ Καρποκράτους ἔδεα. δοκεῖ δέ μοι καὶ τῷ Πλάτωνος περακηκοέναι ἐν τῇ πολιτείᾳ, φαμένῳ κοινὰς εἶναι τὰς γυναῖκας πάντων· κοινὰς μὲν, τὰς πρὸς τὰ γάμου, τῶν αἰτησάντων μελλόντων, καθάπερ καὶ τὰ ἱμάτιον κοινὸν τῶν θεωμένων, φάσκοντος· τῷ προκαταλαβόντι ἐξεῖναι ἑκάστῳ εἶναι, καὶ οὐκ ἐπὶ κοινοῦ τοῦ γεγαμημένου. Ξάνθος δὲ ἐν τοῖς ἐπιγραφομένοις Μαγικοῖς, Μίγνυσθαι, φησὶν, οἱ μάγοι μητράσι καὶ θυγατράσι· καὶ ἀδελφαῖς μίγνυσθαι ἡμιτὸν εἶναι· κοινάς τε εἶναι τὰς γυναῖκας, ἡ βία καὶ λάθρα, ἀλλὰ συναινούσης ἀμφοτέρων, ὅτ' αὖ θέλῃ γήμαι ὁ ἕτερος τοῦ τὴν ἑτέραν. ὅτι τούτων οἶμαι καὶ τῶν ὁμοίων αἱρέσεων προφητικῶς Ἰούδαν ἐν τῇ πατριᾷ ἡρηκέναι· Ὁμοίως μέν τι καὶ ἄλλοι ἀνυποπτεύτως· ὁ γὰρ ὕπερ, τῇ ἀληθείᾳ πεπαλλυσιν· ἕως, καὶ τὸ σῶμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπερόγκα. ἤδη δέ τινες καὶ οἱ Πυθαγόρειοι, καθάπερ ἔν ὕστερον καὶ οἱ ἀπὸ Μαρκίωνος, κακοῦ τοῦ ψεύστου, πολλοῦ γε ἔδει κοινὰς αὐτὸν ὑποτιθέναι τὰς γυναῖκας. ἀλλ' οἱ μὲν ἀπὸ Μαρκίωνος φύσιν κακὴν ἔκτισέ τινα ὕλης κακῆς, ἐξ οὐκ δικαίας ψομένην δημιουργῶ· ὃν δὴ λέγω μὴ βουλόμενοι τὸν κόσμον τὸν ὑπὸ δημιουργοῦ ψομένου συμπληροῦν, ἀπέχεσθαι γάμου βούλονται· ἀντιποιούμενοι τῷ ποιητῇ τῷ σφῶν, καὶ ἀπεύδοντες πρὸς τὴν κακληκότα ἀγαθὸν, ἀλλ' ἑτέρῳ, ὡς φασι, θεὸν ἐπὶ τέρατι· ὅθεν ὑδίνιδιον καταλιπεῖν ἐνταῦθα βουλόμενοι, καὶ τῇ προαιρέσει γίνονται ἐγκρατεῖς· τῇ δὲ πρὸς τὸν πεποιηκότα ἔχθρᾳ, μὴ βουλόμενοι χρῆσθαι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ κτισθεῖσιν. ἀλλ' ἔστιν ὅτε, ἀσεβεῖ ἀποκαλύψει τὴν φύσιν ἐκπλήττοντες λογισμῶν, τὴν μακροθυμίαν καὶ χρηστότητα τοῦ θεοῦ καταφρονοῦντες, οὐ καθ' μὴ γαμεῖν ὀφείλουσιν, ἀλλὰ προφάσεις χρῶνται καὶ κτίσεις, καὶ τὰ ἄρρητα τῆς δημιουργίας ἀναπίουσιν· αὐτοπτοῦντες ἔρρα, καὶ ἐστὲ εἷς αὐτὸ καταμένοντες· τοῦτο ξένην, ὡς φασι, γνῶσιν ἐναγκαλιζόμενοι, κἂν τοῦτο χάριν ἐγνωκέναι τῷ κυρίῳ τοῦ κόσμου ὁμολογοῦντες, καθ' ἑαυτοῦτο εὐηγκαλίσθησαν. ἀλλὰ πρὸς μὲν τούτους ὑστέρῳ τοῦτο ἐρεῖ λόγῳ· Δεσμωτηρίου λόγον, ἀκριβέστερον Δεσμευόμεθα· οἱ Φιλοσοφοὶ δὲ ὧν ἐμνήσθημεν, παρ' ὧν τοῦτο ἔγνωσιν κακὴν εἶναι αἰσθητῶς ἐκμαθόντες οἱ ἀπὸ Μαρκίωνος, καθάπερ ἰδίῳ δόγματι φρενάσαντες, οὐ φύσει κακὴν βούλονται τοῦτο εἶναι, ἀλλὰ τῇ ψυχῇ τῇ τοῦ ἀληθοῦς Δημιουργοῦ· κατέγνωσι γὰρ ἐνταῦθα τοῦ ψυχὴν, θνητὸν ὄντα, καθάπερ ὡς κολασήριον τὸν κόσμον· ὑπὸ καθαιρέσεως δὲ τῶν ἐνσωματουμένων ψυχῶν προσήκειν κατ' αὐτούς. κάστιν τὸ δόγμα τοῦτο καὶ τοῖς ἀπὸ Μαρκίωνος ἴσον, τοῖς δὲ ἐνσωματοῦσθαι καὶ μετενδεῖσθαι καὶ μεταγγίζεσθαι τὰς ψυχὰς ἀξιοῦσιν, οἰκεῖον· πρὸς οὓς ἄλλος αὖ ἐν καιρῷ λόγον ἐπλοίκα αὖ περὶ ψυχῆς Δημοκρίτου. Ἡρακλείδης γ' ἂν κακίζων φαίνεται τὴν γῆν, ἐπιδὰν, φησὶ, γηρῶμενοι ζῶον ὀφείλουσι, μέρους τ' ἔχειν· μᾶλλον δὲ ἀναπαύσασθαι· καὶ παῖδας καταλείπουσι μόρους γηρᾶσθαι. δῆλον δὲ καὶ συμφερόμενον καὶ Ἐμπεδοκλῆς, λέγων·

Κλαῦσά τε καὶ κόψασα, ἰδὼν ἀπανήθεα χῶρον. καὶ ἔπι,
Ἐκ μὲν γὰρ ζωῶν ἐγένοντο νέκυες, ἔσθ' ἁμέτερον. καὶ πάλιν,
Ὤ πόποι, ἦ δηλὸν θνητῶν γένος. ὦ δυσπότμοιο. Οἷον ἐξ ἐριδῶν, ἐκ τε γοναχῶν ἐγένεσθε.

λέγει δὲ καὶ ἡ Σίβυλλα, Ἄνθρωποι θνητοὶ καὶ σάρκινοι, οὐδὲν ἐόντες·
ὁμοίως τῷ γράφοντι ποιητῇ, Οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνθρώπου.
καὶ μὴν καὶ Θέογνις τὴν γῆν δείκνυσι κακὴν, ὧδέ πως λέγων·

Πάντων μὲν μὴ φῦναι ἀπέχθονι φέρτερον, Μηδ' ἰσοράων αὐγὰς ὀξέος ἠελίου·
φυέντα δ', ὅπως ὤκιστα πύλας ἀΐδαο περῆσαι, [Καὶ κεῖσθαι πολλὴν γῆν ἐπιμηθόμενον.]

ἀκόλουθα δὲ αὐτοῖς. καὶ ὁ τῆς τραγῳδίας ποιητὴς Εὐριπίδης γράφει·

Ἔδει γὰρ ἡμᾶς, σύλλογον ποιουμένους, Τὸν φῦτα θρῄνων, ἐς ὅσ' ἔρχει κακά·
Τὸν δ' αὖ θανόντα δόμοις πέμποντας πεπαυμένον, Χαίροντας εὐφημοῦσι ἐκπεμπήν δόμων.

ἐξ αὐθις ὁμοίως· Τίς δ' οἶδεν ἢ τὸ ζῆν μέν, ἐστὶ κατθανεῖν· Τὸ κατθανεῖν ἢ τὸ ζῆν;

πῶς τὸν δὴ τούτοις φαίνεται καὶ Ἡρόδοτος πιθανολογεῖται τὸν Σίλωνα· Ὦ Κροῖσε, πᾶς ἄνθρωπος ἐστι συμφορή· καὶ ὁ μῦθος δὲ αὖ περὶ τοῦ Κλεόβιδος καὶ Βίτωνος οὐκ ἄλλο τι βούλεται, ἀλλ' ἢ ψυχὴν μὲν τὴν θνητὸν, τὸν θάνατον δὲ ἐπαινεῖν.

Οὐη πρ Φύλλων ἡμεῖη, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν, Ὅμηρ Θ λέγ. Πλάτων δὲ ἐν Κρατύλῳ, Ορ
Φεῖ τ λεγεν ἀναπῆησι, τ πεῖ δ κελάζεαδαι τὴν ψυχὴν ἐν τῷ σώματι· λέγ δὲ ὧδε· Καὶ γὰρ σῆ
ματός φασιν αὐτὸ εἶναι τ ψυχῆς· ὡς πηπεμένης ἐν τῷ νεῷ παρύλ· καὶ διὸτ τοῦτ σημαί
νει, ἃ ἂν σημαίνει ἡ ψυχή· καὶ τὸ τῃ σῶμα ἐρθῶς καλεῖσθαι. δοκοῦσι μέν τοι μάλιστα θεῖοι οἱ
ἀμφὶ Ορφέα τοῦτ τὸ ὄνομα, ὡς δίκλου διδόσης, ὧν δὴ οἵεκα δίδωσιν. ἄξιον δ καὶ τ φιλολόγου
λέξεως μνημονεῦσαι· λέγ γὰρ ὁ Πυθαγόρ Θ ὧδε· Μαρτυρίοιτη δὲ καὶ οἱ παλαιοὶ θεολόγοι τε
καὶ μάντις, ὡς Δι᾽ πινες τιμωρίας, ἃ ψυχὰ τῷ σώματι σωίζεται, καὶ καθάπερ ἐν σήμα
τ τούτῳ τέθαπται· ἀλλὰ κ Πίνδαρ Θ πεῖ τ ἐν Ελευσῖνι μυστηρίων λέγων, φησὶ Φέρε· Ὄλβιος,
ὅστις ἰδὼν εἰσεῖνα κοινὰ εἰς ὑπὸ χθονα· οἶδεν μὲν βιε πλεῦτον, οἶδεν δ Διὸς δοτὸν ἀρχάν. Πλά-
των τ ἀκολέθως ἐν Φαίδωνι οὐκ οἰκεῖ χράφειν ὧδε πως· Καὶ οἱ τὰς πλετὰς δ ἡμῖν ἔτι κατα-
ξήσαντες, οὐκ ἄλλό τ, ἴσως, μᾶ θεῶν τ οἰκήσ. τί δ᾽ ὅτ᾽ αν λέγη, Ἕως αὖ τὸ σῶμα ἔχωμεν, καὶ
συμπεφυρμένη ἡμῶν ἡ ψυχὴ μᾶ τοιτε κακοῦ, οὐ μήπλε κλησώμεθα εἰκεῖνε ἱκανῶς οὗ ἐπι-
θυμοῦμεν; ἀρὰ αἰτίαν τ μεγίσων κακῶν τὸν ἔρωτα αἰνίσεται; καὶ τῷ Φαίδωνι ἐπιμαρτυρᾶ·
Κινδυνεύουσι γὰρ, ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς ἀπόμενοι Φιλοσοφίας, λελῆθέναι τὰς ἄλλους, ὅτι
οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν, ἢ ἀποθνήσκειν τε καὶ τεθνάναι. ᾗ πάλιν, Οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα
ἡ τῷ Φιλοσόφου ψυχὴ μάλιστα ἀπιμάζει τὸ σῶμα, καὶ Φεύγ ἀπ᾽ αὐτ· ζητᾶ δ᾽ αὐτὴ καθ᾽
αὑτὸν γίνεσθαι. καὶ μή τ σωάδει τῷ θείῳ ἀποστέλλω, λέγειν· Ταλαίπωρ Θ ἐγὼ ἄνθρωπος·
τίς με ῥύσ᾽ ἐκ τ σώματος τᾶδε τ θνατ τύπ; εἰ μὴ πλὼ ὁμοφρονοῦσιν τ ες κακιαν ὑπεπεσ-
μένων, σῶμα θνατ τροπικῶς λέγ. τὸν τ σωσυσίας, ᾗσίσως ὕπο δέχειν, ᾗ ὡσ᾽ δ Μαρ
κίων Θ ἀποτρεφόμενος φαίνεται ἐν τῷ πρώτῳ τ πολιτείας ὁ Πλάτων· ἐπαινῶν γὰρ τ᾽ γῆρας,
ἔφη Φέρε, ὅτι, Εὐ ἰσθι ὅτι ἔμοιγε ὅσον αἱ ἄλλαι αἱ κ᾽ τ᾽ σῶμα ἡδοναὶ ἀπομαραίνονται, τοσοῦτον
αὐξονται αἱ περὶ τὰς λόγως ἐπιθυμίαι τε ἐ ἡδοναί. τῆς τε τ ἀφροδισίων χρήσεως ἐπιμνηθὰς,
Ευφημέ αὐθρωπε· ἀσμένισέ γέ μέν τι αὐτὸ ἀπέφυγον, ὥσπερ λυτ ῶνζε ἵνα καὶ ἄχριον δε-
σπότ τὸν ἀποφυγών. πάλιν δ᾽ ἐν τῷ Φαίδωνι τὸν ἔρωτα κακίζων, χράφ· Ὁ μὲν ἔν γε ἀπόρ-
ρητος λεγόμεν Θ περὶ αὐτὸ λόγ Θ, ὡς ἔν ἵνι Φρυγᾶ ὁσμὴν οἱ ἄνθρωποι. κ αὖθις, Οἱ δ᾽ δή,
αἱ δοξοσοφισταὶ Δι᾽ Φιροῦλως περὶ τὸ ὁσίως βιῶναι, ἴσασιν, εἰ τῶνδε μὲν τ πάντων ἐν τῇ γῇ ἐλάθε-
ρούμενοί τε κ᾽ ἀπαλλαττόμενοι ὥσπερ δεσμωτηρίων, ἄνω δ᾽ ἐς τὸν καθαρὰν οἴκησιν ἀφικνούμε-
νοι. ἀλλ᾽ ὁμως ἔτως ἔχων, ἀθαπ τ δικαιοσύνης καλῶς ἐχούσης, ἔ φησίν, Οὐ δεῖ δὴ ἑαυτὸν
ἐκ τοῦ τῆς λύπεν, εὐδὲ ἀποδιδράσκειν, καὶ᾽, σωελοῦσι ἐπᾶν, κακὴν λογίζεαδαι τὴν ὕλλυ· ἀ-
φοσιλεῖ οὐ παρέχειν τῷ Μαρκίωνι, εὐσεβῶς αὐτὸς ἑπὼν πεῖ δ νόσμε τόδε· Παρὰ μὲν γὰρ τοῦ
σωῆνί Θ πολλὰ τὰ καλὰ κέκτηνται· παρὰ δὲ τ ἔμπροσθεν ἕξεως, ὅσα χαλεπὰ καὶ ἄδικα
ἐν συρανῷ γίνεται, τοῦτο ἐξ ἐκείνης αὐτός τ ἔχει. καὶ τοῖς ζῴοις ἐναπεργάζεται. ἔτι δὲ σαφέ-
στερον ἐπὶ Φέρε, Τούτων δὲ αὖτε τὸ σωματοειδὲς τῆς συγκράσεως, αἴτιον, τε τ πάλαι ποτὲ φύ-
σεως σωτρόφον, ὅτι πολλῆς ἐμ μετεῖχον ἀπιξίας, πρὶν εἰς τ νεῶ κόσμον ἀφικέσθαι. εὐδὲν δ᾽
ἧττον καὶ τοῖς νεμοις ἐνδύεται τ᾽ τῶν ἀνθρώπων ψυ Θ, λέγων ὧδε· Θεοὶ δ᾽ οἰκτείραντες τὸ τῶν
αἰθρώπων ἐπίπονον πεφυκὸς ψυ Θ, καὶ ἀπόλας τι αὐτοῖς τῶν πόνων ἐτάξαντο, ἵνα τ ἱερῶν
ἀμοιβὰς. ὅ γε τῷ Επινομίδι, κ ἵνα αἰτίας δ᾽ ἔκτα δίδωσι, κ ἵνα δὲ λέγ· Ὡς ἐξ ἀρχῆς τὸ ψυ-
δὲν χαλεπὸν ἀ πάλι ζῴων· πρῶτον μὲν, τ᾽ μεταχεῖν τ τῶν κυκλίων ὀχεῖος· ἔπειτ αὖ τὸ γίνε-
σθαι, καὶ ἔτι τρὶς Φεσθαι κ παθεῖν δαι, Δι᾽ πόνων μυρίων γίγνεται ξυμπάντα, ὡς Φαμὲν ἅπαν-
τες. ᾗ δὲ; οὐχὶ καὶ Ἡρακλεῖ Θ ἐναίνεται τὸν ἔρωτα καλῶς; Πυθαγόρας δὲ καὶ τῷ ἐν Γοργίᾳ
Σωκράτ ἐμφερῶς, ἐν οἷς φησὶ, θάνατός ἐστιν, ὡσπερ ἐγερδίπτις ὁρίομεν· ὡσπερ δὲ εὐδοντες,
ὕπ Θ. ἀλλὰ τούτων μὲν ἄλις· ἑπόμεναι δὲ πεῖ τ ἀρχῶν Δι᾽ αμβάνωμεν, τίτε ἐ Θῶς ὀναι-
λύσηται πάντες, ἃς οἱ τε Φιλόσοφοι αἰνίσσονται, εἴτε πεῖ Μαρκίωνα δογματίζουσιν, ἐπισκε-
ψώμεθα πλεῖον· οὐκ ἀσαφῶς δεδεῖχθαι ἡμῖν νομίζω. Θῶς ἀφορμὰς τ ξένων δογμάτων τ Μαρ
κίωνα παρὰ Πλάτων Θ ἀχαρίσως τε καὶ ἀμαθῶς ἐληφέναι. ὁ δ᾽ πεῖ ἐγκρατείας ἡμῖν
προβαινέτω λόγ Θ. ἐφάσκομεν δ᾽ τὸν δυσχερῆσαν ὑφορωμένους Ἕλληνας, πολλὰ ἐς τὴν
ᾗσιν τῶν παθῶν ἐπεφθέγξαδαι· ἀλλως δὲ ἐκδεξαμένους ταῦτα τὰς πεῖ Μαρκίωνα, ἀχα-
ριστεῖν τῷ δημιουργῷ. λέγ γὰρ ἡ τραγῳδία·

Τὸ μὴ ᾗσίδαν κρεῖσσον, ἢ φῶσαι βροτές.
Τίκτω· τεκοῦσα δ᾽, ὦ μον ἄφρονας τέκω,
Χρησὸς δ᾽ ἀπολύσ· ὦ δὲ κ πεσωσμένους,
Τί τοῦτ δὴ πρεσσόν; οὐκ ἔχειν μίαν

Ἐπὶ παῖδας σὼ πικραῖς ἀλγηδόσι
Στένω μαπάως, ἀπιῶσα μὲν κακὰς,
Τήκω δ᾽ ἀλαινας καρδίαν ἐρῳδίᾳ.
Ψυχὴν ἀπολυσι κἀπὶ τ᾽ ὐδ᾽ ἴχνη πόνους;

καὶ ἐδ᾽

καὶ ἐθ' ὁμοίως· Ἐμοὶ γοῦν τὲ πάλαι δοκῶν Παῖδας φυτεύειν εὔποτ' ἀνθρώπους ἐχρῆν, ‹‹
Πόνους ὁρῶντας οἷς ὅσως φυτεύομεν-- ἐν δὲ τοῖς αὐθις λεγομένοις καὶ τὴν αἰτίαν τῶν κα- ‹‹
κῶν ἐναργῶς ὅτι τὰς ἐρχὰς ἐπικάγει, λέγων ὧδε·

Ὦ δυστυχῶν φῦς, ἢ κακῶς πεπραχέναι Ἄνθρωπος ἐγώ, καὶ τὸ δυστυχὲς βίου ‹‹
Ἐκ τοῦθεν ὅλαβες, οὗπερ ἅπασιν ἦρξατο Τρίφην, ὁ τ' αὖθις ἐνδιδοὺς θνητοῖς πεσάς. ‹‹
Μὴ οὖν τὰ θνητὰ θνητὸς ὢν ἀγωμένοις. πάλιν σὺ αὖ τὰ ὁμοῖα τούτοις ὧδε ἀποδίδωσι· ‹‹
Θνητῶν σὺ ὄλβοι· ὧδε κοὐδαίμων· οὐπω γὰρ ἴφυλις ἄλυπος· ἢ ὑπ' αὖθις· ‹‹
Φεῦ φεῦ βροτείων πημάτων ὅσῳ τύχω, Ὅσῳ δὲ μορφαί· πρμα σὺ οὐκ ἔπι τις αὖ. ‹‹
καὶ ἐθ' ὁμοίως —— τῶν γὰρ ἐν βροτοῖς Οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ὅλβιος πάντων ἀνήρ. ‹‹

τοιγαροῦν φασὶ καὶ τὰς Πυθαγορείους ἀπέχεσθαι ἀφροδισίων. ὁμοίως δὲ ἔμπαλιν δοκοῦσι χαμαὶ μὲν παιδοποιίας ἕνεκα· τῆς δὲ ἐξ ἀφροδισίων ἡδονῆς ἐγκρατῶς κρατεῖν μᾶλλον τῷ παιδοποιίαν. τοὔτῳ μυστικῶς ἀπαγορεύουσι κυάμους χεσθαι· οὐχ ὅτι πνεῦμα ποιοῦσι καὶ δυσπεψίαν, καὶ τὰς ὀνείρους παρεχόμενοι παῖδι τε ἄστριον· οὐδὲ μὴν ὅτι ἀνθρώπου κεφαλῆ ἀπεικάζουσι κυάμους, καὶ τε ἐπυλλιον ὁμοίως. Ἴσόν τι κυάμους τρώγειν, καὶ φαλάνας πτύειν· μᾶλλον δ' ὅτι κύα- ‹‹
μοι ἐθιζόμενοι ἀπόκους ἐργάζονται τὰς γυναῖκας. Θεόφραστος γοῦν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν φυσικῶν αἰτιῶν, τὰ κυλύφη τῶν κυάμων, φησὶ τὰς ῥίζας τῶν νεοφύτων δενδρων ἀποπήγνυσθαι, ξηραίνειν τὰ φυόμενα ἰσχνῶς· καὶ αἱ κατοικίδιαι δὲ ὄρνιθες. σπυρὸν τοῦτο σιτευόμεναι, ἄπορροι γίνονται. τῶν δὲ ἀφ' αἱρέσεως ἀγομένων, Μαρκίων μὲν ὁ Ποντικὸς ἐπεμνήσθημεν, διὰ αὐτὸ τάξιν τὴν πρὸς τὸ δημιουργὸν, τὴν χρῆσιν τοῦ κοσμικοῦ παραιτούμενον. γίνεται δὲ αὐτῷ τὸ ἐγκρα- 174
τὲς καὶ σωτηρικὸν, ἐν τῷ τὸ ἐγκρατὲς ῥητέον, αὐτὸς ὁ δημιουργός· πρὸς ὃν ὁ ἡμέτερος λόγος ἡμῖν γέγραπται, ἀκόλουθον δὲ εἶναι φασὶ τὴν πρᾶξιν ταύτην σκοπὸν τῇ φωνῇ, τῇ, ὅτι παραχρῆσθαι τῇ σαρκὶ δεῖ. ἡ δὴ καλοκαγαθήσουσις τῷ ἡμέτερῳ τῷ πεπαρημένῳ ἁπλῶς καὶ ἀσωμάτως, ἐκπορεύουσιν ἀναίδην οἱ τὴν αἵρησιν αὐτοῦ μεταποιούμενοι. πτωχαίνομαι δ' ἔγωγε τὸν Νικόλαον μηδιμιᾶ ἑταίρᾳ παρ' ἐμοὶ χρήσασθαι, καίτοι γυναικὶ τὸ σκεῦος τέκνων ἡλικίας μέν, καπνοῦ πνεούσης πολιτικοῦ, ἀφθόρου δὲ διαμεμενηκότος ἐν ὑπονοίαις ἐχούσαις, ἀποβολὴ πάθους ἕως ἐς μέσον τὸ ἀποτόλμων ἡ τὸ ζηλοτυπούμενος ἐκκλησίας γυναικὸς· καὶ ἡ ἐγκράτεια τὸ πεπαυμένου ἡδονῶν, τὸ παραχρῆσθαι τῇ σαρκὶ ἐδίδασκεν. ἐγὼ· εἶμεν· ἐβουλόμην κἂν τὴν σωτῆρος ἐντολὴν, δυσὶ κυρίοις δουλεύειν, ἡδονῇ καὶ θεῷ. λεγέτω γοῦν καὶ τὸν Ματθίαν ὅτως διδάσκειν· σαρκὶ μὲν μάχεσθαι καὶ παραχρῆσθαι, μηθὲν αὐτῇ πρὸς ἡδονὴν ἀκόλαστον ἐνδιδόναι· ψυχὴν δὲ αὔξειν καὶ πίστως καὶ γνώσεως. εἰσὶν δέ τινες οἱ τὴν πάνδημον Ἀφροδίτην κοινωνίαν μυστικὴν ἀναζητοῦσιν, ἐνυβρίζοντες καὶ τῷ ὀνόματι· λέγω δὲ καὶ τὸ ποιεῖν τι κακὸν ἐργάζεσθαι· ὥσπερ αὖ καὶ τὸ ἀ-
γαθὸν τὸ ποιεῖν, ὁμωνύμως ἐργάζεσθαι· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ κοινωνία· ἀγαθὸν δὲ καὶ τὸ μεταδοσεῖ δεῖν, καὶ τροφῆς καὶ στολῆς. εἰ δὲ, καὶ τὴν ὁπωσοῦν δῆτα ἵνα Ἀφροδισίων συμπλοκὴν, κοινωνίαν αὐτῶς κικλήκασιν. φασὶ γοῦν ἵνα καὶ αὐτῶν, ἡμιτέρα παρθένῳ ὡραίᾳ τὴν ὄψιν, περιπλοῦσα φάναι· Γίγραπται, Παντὶ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· τὴν δὲ σιμὸν οὐ πάνυ ἀποκρίνασθαι, μὴ σιωπᾶσαν τὴν τἀνθρώπου ἀσέλγειαν, ἀλλὰ πρὸς γάμον τῇ μητρὶ λαλεῖν. ὡ τἀθεστῆ· καὶ τῶν δὲ ‹‹
κυρίως φώνων λαμβάνουσι οἱ τῆς ἀσελγείας κοινωνοὶ, οἱ τὰ λαγνείας ἀδελφοὶ, ὀνησὸς ὁ φιλοσοφίας μέτοχος, ἀλλὰ καὶ παντὸς βίου· οἱ παραχαράσσοντες τὴν ἀλήθειαν, μᾶλλον δὲ καπηλεύοντες, ὡς οἷόν τε αὐτοῖς· οἷς τρισάθλιος τὴν σαρκικὴν καὶ τὴν σωματικὴν κοινωνίαν ἱεροφαντοῦσι, καὶ πάντως εἰσὶν ἐκ τὴν βασιλείαν αὐτοὺς ἀνάγειν τὸ θεῖον· ἐκ ὧν χαμαιτυπεῖαν μὲν ἂν παιδὶ ἀσύγκοινωνον· καὶ δὴ συμμέτοχοι εἶεν αὐτοῖς οἱ σοὶ καὶ οἱ τάχει· εἶεν δ' ἂν ὧν τοῖς μείζοσι παρ' αὐτοῖς ἐλπίσιν, αἱ πρεσβεῖαι δὲ τίνος πόρναι, ἀναίδην ἐκδεχόμεναι τοὺς βουλομένους ἅπαντες. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν· ἤκουσατε αὐτοῦ καὶ ‹‹
ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ‹‹

ἀναζωφθὴν, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης· ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν, καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα, ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας, καὶ τὴν ἐξομοίωσιν τοῦ θεοῦ. Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητὰ· καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία, μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις· καὶ αἰσχρότης καὶ μωρολογία· ἃ οὐδὲν προσῆκον· ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. Τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκάθαρτος, οὐκ ἔστιν κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. Μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν· ἦτε γάρ ποτε σκότος, νυνὶ δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε· ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ· δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ· καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν· τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστιν. διὸ λέγει· Ἔγειρε ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός. Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί· ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσιν. διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου· καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία· ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν ᾄδοντες τῷ κυρίῳ· εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί· ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ θεοῦ. Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτασσέσθωσαν ὡς τῷ κυρίῳ· ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς γυναικός, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας· αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος· ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. Οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. Οὕτως ὀφείλουσιν καὶ οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα· ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν· ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ. Ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα. Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστιν δίκαιον· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ· ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου. Οἱ δοῦλοι ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ· μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς· μετὰ εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις· εἰδότες ὅτι ἕκαστος ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομιεῖται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος. Καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ. Τοῦ λοιποῦ ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου· ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι. Στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης· ἐν πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ πεπυρωμένα σβέσαι· καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ· διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι. Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωρίσουσιν τὰ ὧδε. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου καὶ Μᾶρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς· ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν· καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νυμφᾶν καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν. Καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ· καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. Καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ· Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς. Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. Μνημονεύετε μου τῶν δεσμῶν. Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν.

Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου.

Ἐπιστολὴ Παύλου πρὸς Τιμόθεον πρώτη.

Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· τὸ τέλος δὲ τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, ἀστοχήσαντες τινὲς ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. Οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐὰν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσιν καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολῴαις καὶ μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις, πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. Καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν, τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλ' ἐλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ· ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, οὗ πρῶτός εἰμι ἐγώ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἐλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡσύχιον καὶ ἤρεμον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι· τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν· εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις· εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος, ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ. Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ. Ὡσαύτως καὶ γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσίῳ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν θεοσέβειαν ἐπαγγελλομέναις, δι' ἔργων ἀγαθῶν. Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὕα· καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν· σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης. Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος· εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. Δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει· καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες. Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσιν. Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων· οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρός σε τάχιον· ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας· καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν· ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως. Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἣν παρηκολούθηκας· τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ· γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν· ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος, ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος· εἰς τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν. Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. Πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. Ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

Πρεσβυτέρου μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας· εἴ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νύκτα καὶ ἡμέραν· ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν. Καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι ὦσιν. Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων. Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα, ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. Βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν· ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. Εἰ τις πιστὸς ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ. Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ· λέγει γὰρ ἡ γραφή· Βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις· καὶ· Ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν. Τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν. Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις· σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. Μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν· ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύναται. Ὅσοι ὑπὸ ζυγὸν εἰσὶν δούλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται· οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντεχόμενοι. Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, τετύφωται μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, παλαιοδιατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. Ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας· οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι ἀπ' αὐτοῦ δυνάμεθα· ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβερὰς αἵτινες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν· ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς. Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπαθίαν. Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁ

ἄθρωπος, πποιηκέναι. ἀλλὰ κ̀ ἡ ὄρεξις, οὐ τῦ σώματός ἐστι, κάν Δίκῃ τὸ σῶμα γίνηται. ἄλλοι δέ τινες, ους κ̀ Αὐλίζακτας καλοῦμεν, λέγουσιν, ὅτι ὁ μὲν θεὸς ὁ τῶν ὅλων, πατὴρ ἡμῶν ἐστι φύσει· καὶ πάνθ' ὅσα ποιῆκεν, ἀγαθὰ ἐστιν· ὡς δὲ ὗς τ̃ ὑπ' αὐτ̃ γεγόνασιν, ὑπὸ πνρὸς ζ̃ ζιζάνια, τὴν τ̃ κακῶν φυσιν ἠθμήσας· οὓς ἐ δὴ πάντας ἡμᾶς ἐξέβαλεν, αὐτίζ̃ξας ἡμᾶς τῷ πατρὶ. διὸ δὴ κ̀ αὐτοὶ αὐτοποιούμεθα τάτῳ, ὡς ἐκδίκειαν ὕ πατρός, αὐτιπραόσοντας τῷ βλήματι ὕ δωτίρου. ἐπεὶ ὧν ὑτ@ Οὐ μοιχεύσεις ἐρηκεν, ἡμῖς, φασὶ, μοιχεύομεν, ὅτι κατελύσε τ̀ ἐντολὴν αὐτ̀. φαμὲν δ' ἐγ̀ αὖ κ̀ πρὸς τάτους, ὅτι τὰς ψυδοπροφήτας, καὶ τὰς ὅσι τὴν ἀληθ@ κπεκρικυῖ). ἐξ ἴσχυρα γὰρ ὡσκεύ̃ πεποιήκαμεν. διαβαλε) ὑμῶν τὰ ἔρια· πῶς ἔστι τ̀ ἀληθινὰς αὐτιχειρ̃ ὑμᾶς ἐρῆσθαι; ἡ γὰρ οὐδὲν ἐστι κακὸν, καὶ σὺκ ἔστι μεμψίμοιρ ἀξι@ ἐν αἰτιαθῆναι ὡς αντιπραγμόνων τῷ θεῷ· νδὲ κακὸν ὄνος γίνεται ποιητικὸς. πωλοκαιρῆσαι γὰρ τῷ κακῷ κ̀ τ̀ δίνδρον. ἡ οὐκ ἔστι τὸ ποιητικὸν ὑπάρχον. ὑπατωσοῦ ἡμῶν ἃ λέγουσιν εἶναι ζ̃ς δοθείσας ἐντολὰς, πρὶ δικαιοσύνης, πρὶ ἐγκρατείας, πρὶ ὑπομονῆς, πρὶ ἀνεξικακίας καὶ τῶν τύτοις ὁμοίων; φαύλας, ἢ ἀσκίας; κ̀ εἰ μὲν φαύλας εἶη, τὰ πλῆκτα ἀπαγορεύσαι ποιεῖν τ̀ αἰσχρῶν ἡ ἐντολὴ, καθ' ἑαυτὴν νομοθετήσα ἡ κακία σβῆναι κατὰ λυσιτ̃ ἰδία· ὅπερ ἀδύνατον· ἡ δὲ ἀγαθὴ, αὐτιποιούμενοι τ̀ ἀγαθῆς ἐντολῆς, ἀγαθῷ αὐτιποιοῦσα καὶ τὰ κακὰ πράσσειν ὁμολογοῦσιν. ἤδη δὲ καὶ ὁ σωτὴρ αὐτὸς, ὧ τινὲς ἀξιοῦσιν μοιῶ, τὸ μισεῖν κ̀ τὸ λοιδορεῖν κικώλυκεν· καὶ Μετὰ τ̀ αἰσθύκα βασιλεῖον, φιλ@ αὖτε πράξηλι ἀπολλαγῆναι, φησὶν. ἡ πίνυ κ̀ τῷ Χριστ̃ παραίνησιν δεήσαντα, ἀντιποιούμενοι τῷ αντιπραγμόνῳ· ἡ φίλοι γινόμενοι, τάτῳ σὺκ ἀντιδικήσουσιν. τὸ δαί; σὺκ ἴστε ὦ γνωσόμενοι ὡς πρὸς πρωτίας γὰρ ἐπιμὶ αὖ· ὅπ τ̀ καλῶς ἐχούσης ἐνπλαῖς μαχόμενοι, τῇ ἰδίᾳ ἀνθιποιῶ σωτηρία, οὐ γὰρ τὰ Δίκερα δεῖται χρησίμως, ἀλλ' ἑαυτὸς κατηρίφηλε. καὶ ὁ μὲν κύρι@ Τὰ ἀγαθὰ ὑμῶν ἔρχα λαμψατω, ἔφη· ὑμᾶς δὲ, τὰς ἀσελγείας ὑμῶν ἐκφανεῖς ποιεῖτα. ἀλλως τε κ̀ πὸς ἐνπλας κατελύσην τὸ νομοθέτ̃ θέλεις, τί δὴ πόλε, τ̀ μὲν Οὐ μοιχεύσεις, καὶ Οὐ παιδοφθορήσεις, καὶ σοὶ ὡς ὑγκρατὲς συμβάλλε τι, κατελύσην δὲ ἀνεχικρᾶτα δὶ ἀκρασιαν τῶν σφῶν· οὐ κατελύσε δὲ χειμῶνα τ̀ ὑπ' αὐτ̀ γεγόμενον, ἵνα ζ̃ρ@ πνεύσῃ μισεῖ@ ἐπ τ̃ χειμῶνος· οὐδὲ γὰρ πλωτὸν, βατὸν ἦ θάλασσαν ἐρχάζεσθε; καθάπερ οἱ τὰς ἰσοτείας σωτ̃ξαμένοι, τ̀ βαρ̃αρον ἐθελήσαι ξένιζειν. πῶ σ' οὖχι πίστως τ̀ ἐνπλαῖς ἀνπποιεῖσθε; κπεῖ@ γὰρ, λυξάνεσθε καὶ πληθωίεσθε, ὑμᾶς τὰς αὐτιπραγμόνους ἰχθῦς μισῶ· ὅλας σωσούσας χρήσιμα. καὶ κπεῖος. Ἔδωκα ὑμῖν πᾶσαν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. ὑμᾶς ἰχρὴν μὴ δοκεῖν ἀδικεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ λέγει@, ὑμᾶς ἰχρὴν μὴ δοκεῖν ἀντιτάξαι ἀντιτάξαι· καὶ τ̀ κλεπτῶν κελευσθεὶς πρὸ τὰ πλεῖν δοῦναι, ὑμᾶς ἰχρὴν καὶ πρὸς δοῦναι τῷ κλέπτ̃ ὁμοίως τι αὖ καὶ τῇ Ἀγαπήσεις τ̀ πλησίον ἐν πλῇ ἀντιποιούμενος, ἴδε οὐ πᾶν τ̀ τῶν ὅλων θεὸν ἀγαπᾶσαι καὶ πάλιν κπεῖος, Οὐ πᾶσής γλυκὺν, οὐδὲ χωνδρὸν, ὑμᾶς ἀπόλωθον ἵνα ζ̃ γλυκὺ πρὸς κωμεν. πῶς ὧν σὺκ ἀσεβῆται, ἀντιποιούμενοι μὲν, ὡς φατὶ, τῷ δημιργῷ· τὰ δὲ ὁμοια τ̀ πρὸ ἐκείνης ἐ πᾶς μοιχὸς ἐζηλωκὼς; πῶς δὲ σὺκ ἀφανιεῖ μισθὸν ἀποδιδοὺς, ἐν ὡς ἀοὺ ἐνηνομζέ, κπερ, ὁ Βάλε), τᾶτ γίνηται, ἀλλ' οὐχὶ σωτὴρ ὑπερηζήλωσεν ὁ ἀγαθός. ἔμπαλιν γὰρ ἀσθενὴς δείκυται πῶς ὑμῶν αὐτῶν ὁ ὑμέτερ@, ὡς φατὶ, πατήρ. ἀναλέγε) δ' ἐ ὅπ ἐκ ἱερῶν ΣΦηλικῶν πεκτόνων, λέξις ἀπεσθισμένους κ̀ συγκαπύσασης κακῶς, κατ' ἀλήθειαν ἡρημένας, ἐξ εὐθείας λαβοῦσα. μοιχαλίδα γάρ φησιν Αντίοχον ἡθῶ, κ̀ εσώθησαν. οἱ δὲ κ̀ τῷ ἀναιδὲς ἡθῶ πρὸς ὕβρισαν· δέχε) δὲ ὡς βούλῳ πατηγελμένῳ τ̀ λόγιον τᾶτ· καὶ σωτηρίαν σφίσι λογίζο) τ̀ ἀνθιποιεῖσθαι τῷ δημιουργῷ. τῷ μὲν ὧν ἀναιδὲς ἡθῶ ἐ χίραπται· ἡ γὰρ καὶ ὡτως ἔχει, τ̀ κικλημένον Δίκολον, ὦ ἀνόητοι, ἐξακύσαι ἀναιδῆ, ἢ ὡς Δίκαιόν ἐστι τ̀ ἄνθρωπον, ἢ ὡς κατηγορικὸν τῶν ἁμαρτανόντων, ἢ ὡς δοκεῖ σοι. ἐ γ' ὧν λαὸς ἐφ' οὗ πρηται ἐ πεκτὸς, παιδευόμενοι ἐφ' οἷς ἡμάρτον βαρίως φέροντες, κ̀ σύνεσις, διεζόχυζον τῷ ἀρημένῳ λέξιν· ὅτι τὰ μὲν ἄλλα ἐθνη, παρανομοῦσι οὐ κολάζονται· αὐτοὶ δὲ μόνοι παρ' ἕκασα κολάζονται· ὡς καὶ Ιερεμίαν πρηκέναι, Διὰ τ̃ εἶδος ἀπωθήσεσθε· ὅμοιον τάτῳ τὸ παρὰ τῷ Μαλαχίᾳ τ̀ πεκρημένον, Αντίσησον ἡθῶ, κ̀ εσώθησαν· χρηματίζομεν γὰρ οἱ ΣΦῆ), ἡ μόνον τινα ἀκόνειν λέγουσι παρὰ θ̃ ἡθῦ, ἀλλὰ κ̀ αὐτοὶ διαγίλλοντες δείκνυ) κ̀ αὐθυποφορὰν τὰ πρὸς τὰ λαὸ θρυλλύμενα· ὡς ὅπ ζητήματά τινα· παρὰ τ̀ ἀνθρώπων ἀναφέροντες· ἐξ ὧν καὶ τ̀ πεκτόμενον τυγχάνειν φησὶ. καὶ μή τι πρὸς τάτους ὁ δοκησοφος ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῇ δοκοῦντάς γράφειν, καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα, Ἃ καθὼς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν, ὅτι, Ποιήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά· ὧν τὸ κρῖμα, ἔνδικόν ἐστιν. οὗτοί εἰσιν οἱ κ̀ τῷ ἀναγνῶσιν, φωνῆς τὴν ὑπόθεσιν ἀφαιροῦντες τὰς γραφὰς πρὸς τὰς

ἰδίας ἡδονάς· καὶ πίνων σοφωδίων καὶ σιγμῶν μεταλήψει, τὰ παρακελευόμενα σωφρόνως τι καὶ
» συμφέροντος, βιαζόμενοι πρὸς ἡδυπάθειας τὰς ἑαυτῶν· Οἱ παροξύνοντες τὸν θεὸν τοῖς λόγοις
» ὑμῶν, ὁ Μαλαχίας φησί. καὶ ἔπειτα, Ἐν τίνι παρωξύναμεν αὐτόν; ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς, Πᾶς ὁ
» ποιῶν πονηρὸν, ἀγαθὸς ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐν αὐτοῖς αὐτὸς ἠυδόκησεν. Ἢ ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς τοῦ δικαιο-
σύνης; ἵνα μὴ ὅπου πλέον ὀνυχίζοντες τὸ πῖνον, πλείονα ἀτόπων αἱρέσεων ὑπομιμήμεθα·
μηδεὶς οὖν καθ' ἑνὸς ἑνὶ λόγῳ πρὸς ἕκαστον ἀναγκαζόμενος, αἰσχυνόμενός τι ἐπ' αὐ-
τοῖς, ἢ ὑπομένειν τὰ ὑπομνήματα προσάγωμεν· Φέρε γὰρ δύο διελόντες παράγματα ἁπάσας
τὰς αἱρέσεις, ἀποκρινώμεθα αὐτοῖς. ἡ γὰρ τοι ἀδιαφόρως ζῆν διδάσκουσιν, ἢ τὸ ὑπέρτονον ἄ-
γουσιν, ἐγκράτειαν λέγοντες δυστροπίας καὶ φιλαπεχθημοσύνης κατηγγέλκουσι. πότερον δὲ πρεῖττον
προτίμα λαμβάνειν τιμήματος. εἰ πάντα ἔξεστιν ἐλεύθερον βίον, δῆλον ὅτι καὶ τὸ μετ' ἐγκρατείας 10
καὶ εἰ πᾶς βίος ἀκίνδυνος ἐκλεκτῷ, δῆλον ὅτι μᾶλλον ἀκίν-
δυνος· δοθείσης δὲ ἐξουσίας τῷ κυρίῳ δι' ἁπάντων, ὅπερ ἀκολάστως βιώσαι, ἀνευθυνον εἶναι,
177 πολλῷ μᾶλλον ὁ κόσμος πολιτεύσεται· οὐκ ὑπεύθυνος ἔσται· Πάντα μὲν δὴ ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ
» πάντα συμφέρει, φησὶν ὁ ἀπόστολος· εἰ γὰρ πάντα ἔξεστι, δῆλον ὅτι καὶ τὸ σωφρονεῖν. ὥσπερ οὖν
ὁ τῇ ἐξουσίᾳ χρώμενος τοῦ κατ' ἐξιτὸν βιῶναι συγχωρήσαιμεν ἂν, ἐπιεικὴς, οὕτω πολὺ μᾶλλον ὁ τὴν
ἐξουσίαν ἡμῖν διδοὺς ἐλεύθερον καὶ κύριον, καὶ συγχωρήσας ἡμῖν βιῶναι ὡς βουλόμεθα, σπουδὴν οὐ
προσκυνητὸς, μὴ ἐάσας δουλεύειν ἡμῶν τοῖς ἀναγκαίοις τοὺς αἱρέσεις καὶ τοὺς φυσικούς. εἰ γὰρ τὸ αἱδεῖσθαι
ἐκάτερον ἔχει, ὁ τε ἀκρασίαν, ὅ τε ἐγκράτειαν ἑλόμενος, ἀλλὰ τὸ σπουδαῖον, οὐχ ὅμοιον. ὁ μὲν γὰρ
ἵνα ἡδονὰς ἐξεπέλασε, σωματικὰ χαρίζεται· ὁ δὲ σώφρων, πρὸς κυρίαν τοῦ σώματος ψυχὴν ἐλεύ-
θερος τῶν παθῶν. κἂν ἐπ' ἐλευθερίᾳ κικλήσκειν λέγωσιν ἡμᾶς, μένομεν μὴ πρὸς ἐλευθερίαν ἡς ἀ- 20
φορμὴν τῇ σαρκὶ περίεχωμεν, καὶ τὸ ἀπόστολον· ἡ δὲ ὑπόθυμία χαρίσεται, καὶ τὸν ἐπουράνιον βίον
ἀδιάφορον ἡγητέον, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, ἢ τοι πάντα τὰ ὑπόθυμίας πτέον. Εἰ οὐ τοῦτο, τὰ ἀσπλάγ-
χνα καὶ ἀνοσιώτατα πρακτέον ἄρτια, ἐπειδὴ τοῖς ἀνακειθουσιν ἡμᾶς· ἢ τὰ ὑπόθυμίας τινὰς
ἐκκλινοῦμεν, καὶ οὐκ ἐπ ἀδιαφόρως βιωτέον, ἀδὲ ἀναίδεια δουλωτέον τοῖς ἀπιστοῦσι μέλεσιν
ἡμῶν, χαρὰ καὶ αἰδοῖος, δι' ὑπόθυμίαν κολακεύοντα τὸ ἡμέτερον νεκρόν. τρέφεται γὰρ καὶ ζωο-
ποιεῖται πρακνουμένη εἰς ἀπόλαυσιν ὑπόθυμία, καθάπερ ἔμπαλιν κολασμένη μαραίνεται. πῶς
δὲ ἐστι δυνατὸν, ἡδυπαθείαν τὸν σώματος ἡδονῶν, ἐξομοιοῦσθαι τῷ κυρίῳ, ᾧ γνῶσιν ἔχειν θεοῦς
πάσης γὰρ ἡδονῆς ὑπόθυμία κατάρχει· ὑπόθυμα δὲ λύπη ἐστὶ καὶ φρόνησις, δι' ἧσθαι ὀρεγομένη τι-
νός. ὡσὶ ἐκ ἄλλό τί μοι δοκοῦσιν οἱ τὸν ἐπιτεμνόμενοι τὸν τρόπον, ἀλλ' ἢ τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο,
» —— πρὸς τ' ἀρέσκειν ἄλγια πάσχει· ὑπάρασιν ἑαυτοῖς αἱρέμενοι κακὸν, τοῦ καὶ ἐς ὕστερον. εἰ 30
μὲν γὰρ πίστα ἐξεῖ, καὶ μηδὲν ἐῶ θεὸς ἀποτυχεῖν τὰ ἐλπίδος πρὸς πάξεως πονηρὰς, ἴσως ἐῶ τις
αὐτοῖς προφάσις, ὃ βιῶν κακῶς τι καὶ ἐλευθέρως· ἐπεὶ ἡ βιοῦντες τῆς ἡμῶν μακαριότητος δι' ἐντο-
λῶν ὑπαδιδάσκαλοι· ὧ χρὴ πάντας ἑπομένους, μὴ παρακύπτοντας τῶν αἱρημένων τινὸς, μηδὲ ὀλι-
γωρεῖν τῶν προκειμένων, κἂν ἐλάχιστον ᾖ, ἵνα τοῦτο ἢ αὖ ὁ λόγος ἠρῆται· ἀ σφαλείημεν αὐ-
τοῦ, ἀδυνάτῳ πακῷ πειρασθεῖσαν ἀνάγκῃ· κατακολουθήσασι τῇ θείᾳ χαριτι, δι' ἧς ὁδεύουσιν οἱ
πιστευκότες, ἐχομοιοῦσθαι καὶ δυνάμει τῷ κυρίῳ, οὐκ ἀδιαφόρως βιωτέον, ἀλλὰ καθαρεύ-
τέον ἐς δυνάμιν τὸν ἡδονῶν καὶ τὸν ὑπόθυμιῶν, ὑπομελητέον τε τὸν ψυχῆς, ἢ πρὸς μένον τῷ θείῳ
λαπιλεστέον καθαρὸς γὰρ ὢν καὶ πάσης κακίας ἀπαλλαγμένος ὁ νοῦς, δικαίως πως ἐπάρ-
» χει τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως αἰτιαμένης ἐν αὐτῷ τὸ θείας εἰκόνος· καὶ Πᾶς ὁ ἔχων τοῦτο τὸν ἐλπίδα
» τοῦτον ὑπὸ τῷ κυρίῳ ἁγνίζει, φησὶν, ἑαυτὸν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστιν. Θεῷ γὰρ γνῶσιν λα- 40
βὸν τῆς ἐπὶ τὸν τῶν παθῶν ἀγομένους, ἀδυνατον· οὐκοῦν οὐδὲ τὸν ἐλπίδος τυχὸν, μηδεμίαν
τοῦ θεοῦ γνῶσιν πεποιημένος· καὶ τοῦτο μὲν δὴ τοῦ τυχόντος τοῦδε τοῦ τέλους, ἢ δὲ θεῖα ἄγνοια κα-
τηγορεῖν ἔοικε· τὸν δὲ ἀγνοοῦντα τὸν θεὸν, ἢ τὸν βίου πλοῦτόν περίεσιν. παντάπασι γὰρ ἀδυνατον ἅμα
τε καὶ ὑπερήμονα εἶναι, καὶ πρὸς τὸν σώματος κολακείαν ἐπιχωρεῖσθαι· ὑδὲ γὰρ πωλεῖται τὸ
δωρεᾶς τὸν ἀγαθὸν εἶναι τῇ ἡδονῇ, ἢ μόνον εἶναι τὸ καλὸν ἀγαθῷ, ἢ καὶ μόνον καλὸν τὸν κυρίον, καὶ
» μόνον ἀγαθὸν τὸν θεὸν, καὶ μόνον ἁγιασόν· Ἐν Χριστῷ δὲ πεπιστευμένοις πεπεισμένοις ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ
» ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τὸν σαρκὸς, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ· ἐὰν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ
» ἄνω ζητεῖτε, τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· ἀπεθάνετε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν
» τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορ-
» νειαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ὑπόθυμίαν, δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ. ἐνεδεδύσασθε οὖν καὶ αὐτοὶ, 50
ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν· ἀπεκδυσάμενοι
τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν τὰς ὑπόθυμίας, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν

κατ' εἰ-

κατ' εἰκόνα δ' κλίσεις φασίν. τὸ γὰρ τ' πολιτείας, ἐλλιγχνι παφῶς τὰ, ἐγκρατείας πὸς ἐντολας· ἐπεὶ οἱ ὁ λίγος, πῖος ὁ βίος· ὅπο δέ τῶν καρπῶν τ' δένδρου, οὐκ ἀπὸ τῶν ἀνθῶν καὶ πτίλων, γνωρίζεται. ἡ γνῶσις ἂν ἐκ τῆ καρπῆ καὶ τῆς πολιτείας, οὐκ ἐκ τῆ λόγου καὶ τῆ ἄνθους· εὐγὰρ λόγον ψιλὸν εἶναι τὼ γνῶσιν φαμεν, ἀλλά τινα ὅπι ἡμῖν θείαν· καὶ φῶς ἐκεῖνο τὸ ἐν τῇ ψυχῇ ἐγκινούμενον ἐκ τῆς κῆ ζῆς ἐντολᾶς ὑπακοῆς, τὰ πάντα καταδηλα ποιεῖν, ζᾶ τι ἐν γενεσί, αὐτὸν τι τ' ἀνθρωπον, ἑαυτὸν τι γινώσκειν παρασκευάζον, καὶ τῶ θεῶ ὅπίολον καθίστα· θαι διδασκον. ὡς γὰρ ὁ φθαλμὸς ἐν σώματι, τῶτ' ἐστὶ τῶν ἡ γνῶσις. μη δὲ λεγέτω ἐλαθηρίαν τὼ ὑπὸ ἡδονῆς δυλείαν, καθάπερ οἱ τὼ χολὼ γλυκᾶσαι· ἡμεῖς γὰρ ἐλαθηρίαν μιμαθήκαμεν, ἰὼ ὁ κύριος ἡμᾶς ἐλαθηρώσας, ὅπολυων τῶν ἡδονῶν τι καὶ τ' ὅπιθυμιῶν, τὰ τῶν ἄλλων παθῶν. Ὁ λίγων, Ἔγνωκα τ' κύριον, κ' ζᾶς ἐντολᾶς αὐτῆ μὴ ταρῶν, ψευδὴς ἐστιν, καὶ ἐν τῶτῳ ἡ ἀληθεια οὐκ ἐστιν, Ἰωαννης λέγει. πῖος δὲ εὐφήμως δι' ἐγκρατείας ἀσκεῖσει, ἵνα τι τὼ κλίσιν καὶ τ' ἄγιον δημιουργὸν τ' πανσκράτορα μετιὸν θεὸν, & διδασκεσι μὴ δεῖν παραδειχθῆναι χάριν κ' παιδοπίαν, μηδὲ αὐτοὶ αἴγειν τῶ κόσμῳ δυζυχησοντας ἑτέρους, μηδὲ ὅπεχορηγεῖν τῷ ἥματος τροφήν· ἐκεῖνα λεκτέον· πρῶτον μεν, τ' τῦ ἁπο στόλε Ἰωαννου, Καὶ νῦν αὐτὶ χριστι πολλοὶ γεγόασιν· ὅθεν ἐγινώκαμεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν· ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν. ἵνα δὲ καὶ Δημοκρίτειον αὐτὸς, ζᾶ ὑπ' αὐτῶν φερόμενα Δημόνικος, ὧδε πως· τῇ Σαλώμῃ ὁ κύριος πυθανομένῃ, μέχρι πότε θάνατος ἰσχύσει· ἔφη, ὡς κακῆ τῇ βιῳ ὄντος καὶ τῆς κτίσεως πονηρᾶς, Μέχρις ἂν, εἶπεν, ὑμεῖς αἱ γυναῖκες τίκτητε· ἀλλ' ὡς τὼ ἀκολουθίαν τὼ Φυσικὴν διδάσκων· γίνεσθε φησὶ πάντως ἐπὶ πᾶσι καὶ φθορά. τροφῆς μὲν ἕνεκα καὶ πάσης ἀκοσμίας ἡμᾶς ὁ νόμος ἐξάγει· τοιγάρτοι καὶ τῶτό ἐστιν αὐτῆ τέλος, ἐκ τῆς ἀδικίας ἡμᾶς εἰς δικαιοσύνην ὑπαγαγεῖν· χάριν τε αἰρεμένης σώφρονας, κ' παιδοπίας καὶ πολιτείας. ὁ γὰρ κύριος, ἵ κατέλυσεν τὸν νόμον ἀφικνεῖται, ἀλλὰ πληρῶσαι· πληρῶται γὰρ ὡς ἐνδεῖ, ἀλλὰ τῷ ζᾶς κῆ νόμου προφητείας, ὅπιτελῆς γενέσθαι κ' τὼ αὐτῆ παρουσίαν· ἐπεὶ ζᾶ τῆς ἐρθῆς πολιτείας καὶ τῆς δικαίους βιβλιοκίσι περὶ τῆ νόμου Δημόκριτος εἰκηρύσσετ'. οἱ πίνω πολλοὶ, τὼ ἐγκράτειαν οὐκ εἰδότες, σώματι πολιτεύονται, ἀλλ' ἀ πνεύματι. γῆ δὲ καὶ ἀποδεῖς τὸ σῶμα ἄνθ' πνεύματος. αὐτίκα μοιχείαν ἐξ ἐνθυμήσεως κρίνει ὁ κύριος· τί γὰρ; οὐκ ἔστι καὶ χαμαὶ ἐγκρατῶς χρήσθαι, καὶ μὴ πάρα θεὸν Δημόκριτον ὁ σωίζδοξος ὁ θεός; πωῶς γὰρ διδάσκουσι οἱ τῆς συζυγίας μερισταί οὓς κ' τὸ ὄνομα βλασφημοῦμεν. μιαρὰν γὰρ εἶναι τὼ σωφροσύνην λέγεσθε οὗτοι, οἱ τὼ σύζευξιν καὶ αὐτοὶ ἐκ σωφροσύνης σκληφότες, πῶς οὐκ ἂν εἶεν μιαροί; τῶν δὲ ἀγαθοδαίμων, ἄγιον οἶμαι καὶ τὸ σπέρμα. ἡγιάσθαι μὲν ἂν ἡμῶν ὁ φίλος οὐ μονον τὸ πνεῦμα, ἀλλα καὶ ὁ τρόπος κ' ὁ βίος, καὶ τὸ σῶμα· ἐπεὶ, φησὶν ὁ λόγος ὁ ἀποστόλος Παῦλος ἡγιάσθαι λέγει τὼ γυναῖκα ὑπὸ τῦ ἀνδρὸς, ἡ τὸν ἄνδρα ὑπὸ τῆς γυναικός; τί δέ ἐστιν ὅπερ ὁ κύριος εἶπεν πρὸς τοὺς περὶ ἀποκοσίας πυθανομένους, εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι γυναῖκα, Μωϋσέως ἐπιτρέψαντος; Πρὸς τὼ σκληροκαρδίαν ὑμῶν, φησὶν, ὁ Μωϋσῆς τῶν πεῖχε γράψαι· ὑμεῖς δὲ, οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι τῷ πρωτοπλάστῳ ὁ θεὸς εἶπεν, Ἔσεσθε οἱ δύο εἰς σάρκα μιαν; ὥστε εἰ ἀπολύων τὼ γυναῖκα χωρὶς λόγου πορνείας, ποιῆ αὐτὴν μοιχευθῆναι. Ἀλλὰ μῆ τὼ ἀνάστασιν, φησὶν, ἤτε γαμῶσιν, ἤτε γαμίζονται· καὶ γὰρ οἱ τῆς κοιλίας καὶ τῶν βρωμάτων ἐρῶσι. Τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, κ' ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς, καὶ τὼ τῶν καὶ τὰ καταργήσει· τύτους δὲ πορφυρίζων τοὺς δίκαιον καρπῶν καὶ τραγῶν ζῆν εἰσμένους· ἵνα μὴ ἀδιαιῶς ἐσθίοιεν καὶ ἰσχύοιεν. ἡ γ' ἂν τὴν ἀνάστασιν ἀπλῆ φασιν, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, κ' Δημόκριτος ἀθετῶσι τ' χάριν· μηδὲ ἐσθιέτωσαν, μηδὲ πιέτωσαν· καταργηθήσεται γὰρ ἔφη τὴν κοιλίαν & τὰ βρώματα ὁ ἀποστολος ὁ τῆ ἀναστάσεως. πῶς ἂν & πιῶσι καὶ φαγῶσι καὶ τὴν σάρκα πάλιν ἀναλάβωσι, κ' ζᾶ ἄλλα ὅσα ὁ Δημόκριτος τελείως τὴν προσδοκωμένην ἀνάστασιν λαῶν, ὑ φησὶ)· ἀλλ' οἱ κ' ζᾶ εἰδώλα σεβόμενοι, βρωμάτων πάμα καὶ ἀφροδισίων ἀπίχονται· Οὐκ ἔστι δὲ ἡ βασιλεία θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, φησίν. ἀμέλει Δημόκριτος ἐστὶ καὶ τοῖς μάγοις, εἴνου τε ἀμοῦ καὶ ἐμψύχων καὶ ἀφροδισίων ἀπίχεσθαι, λατρεύουσιν ἀγγέλοις καὶ δαίμοσιν. ὡς ἡ ζαπηφρισῶν πραότης ἐστίν, ἀχὶ δὲ κακουχία σώματος· οὕτω καὶ ἡ ἐγκράτεια, ψυχῆς ἀρετὴ, ἡ οὐκ ἐν φανερῷ, ἀλλ' ἐν ἀποκρύφῳ. ἐσὶν θ' οἱ περιέπουσι αὐτικῶς τ' χάριν λέγουσι, καὶ ὑπὸ τ' Δημόκριτος πάντων παρεδίδοσθαι δογματίζουσι· μιμεῖσθαι δ' αὐτοὺς οἱ μεγάλωχοι φασὶ τ' κύριον, μήτε γήμαντα, μήτε παῖδα ἐν τῷ κόσμῳ κτησάμενον· μᾶλλον παρὰ τοὺς ἄλλους γενεσιάργας τὸ εὐαγγέλιον καυχώμενοι. λέγει δ' αὐτοῖς ἡ γραφή· Τί περιφάνεις ὁ θεὸς ἀντιτάσσεται), ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. εἰτ' οὐκ ἔστι σοι τὴν αἰτίαν τῦ μὴ γῆμαι τὸν κύριον; πρῶτον μεν δὴ, τὴν

ἰδίαν νύμφην ἔχειν, τὴν ἐκκλησίαν· ἔπεται δέ, οὐδὲ ἄνθρωπος λοιπὸν κοινὸς, ἵνα καὶ βοηθῶ λοιπὸν
κἀγὼ σάρκα δεηθῇ· οὐδὲ τεκνοποιήσασθαι λοιπὸν αὐτῷ ἀναγκαῖον ἀδίδως μόνοις, καὶ μόνῳ ᾧπερ θεοῦ
179 γέγονεν. αὐτὸς δὲ οὕτως ὁ κύριος λέγει, Ὃ ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. καὶ
πάλιν, Ὥσπερ δὲ ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, ἦσαν γαμοῦντες γαμίζοντες, οἰκοδομοῦντες φυτεύοντες·
καὶ ὡς ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις Λὼτ, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. καὶ ὅπου πρὸς τὰ ἔθνη
λέγει, Πλήθυνον· Ἆρα ἐλθὼν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; καὶ πάλιν, Οὐαὶ
δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. καίτοι καὶ ταῦτα ἀλληγορῶν.
Διατοῦτο καὶ τοὺς κήρυκας ὥρισεν ὁ πατὴρ εἶναι ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, ἵνα διαμένῃ καὶ τοῖς θηλάζουσι
ὁ κόσμος. τὸ γὰρ, Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον ἐκείνοις μὲν εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐγεννήθησαν οὕ-
τως· ἔκ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνού- 10
χισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρείτω· οὐκ ἴσασιν ὅτι μίαν
τὴν ἁπάσης οὐσίας ῥῆσιν, πυθομένων ἰουδαίων, εἰ ἔξεστιν οὕτως ἢ αἰτίαν γυναικὸς, ἀνθρώπῳ γαμῆσαι, τότε ὁ κύριος ἔφη, Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδο-
ται· τοῦτο γὰρ οἱ πιστευθέντες μαθεῖν ἠξιώθησαν, ἡ συγχωρεῖ, κατηγωνισμένης διὰ πορνείαν γυ-
ναικὸς καὶ ἐκβληθείσης, ἑτέραν γῆμαι. φασὶ γὰρ καὶ ἀθλητὰς οὐκ ὀλίγους ἀφροδισίων ἀπέχε-
σθαι, διὰ ἄσκησιν σωματικὴν ἐγκρατευομένους, καθάπερ τὸν Κρετωνιάτην Ἄστυλον, καὶ Κρίσωνα
τὸν Ἱμεραῖον. καὶ Ἀμωβεὺς ὁ κιθαρῳδὸς, νεόγαμος ὤν, ἀπέσχετο τῆς νύμφης· ὅ τι Κυρηναῖος
Ἀριστίππου, Λαΐδα ἐρῶσα ὑπεραμόν. ὁμοιοκόλως δὲ τῇ ἑπέρᾳ, ἣ μὴν ἀπέσχεν αὐτοῦ
ὡς πρὸ παιδίδα, ἡ συμπάσχειν αὐτῷ πρὸς τοὺς ἀντιγωνιστὰς, ἐπιδὴ διεπράξατο, χα-
ρείσης ἐκπλῶν τὸν ὅρκον, χρᾶσαι ὁμοπαθῶς αὐτῆς ὡς ὅτι μάλιστα ὁμοιοπαθῶν ἐκείνᾳ, αἰσθησιν ἂν 20
Κυρηναίῳ, ὡς ἱερᾷ Ἱερᾶς τῷ θεῷ ἰδιότητος ἄθλων. ὡς οὐσί· ἡ εὐνουχία ἐναρέτου, εἰ μὴ δι'
ἀγάπην γένοιτο τοῦ πρὸς τὸν θεόν. αὐτίκα τῶν βδελυσσομένων τὸν γάμον, Παῦλος ὁ μακά-
ριος λέγει· Εὐθύτερος καιροῖς ἐπιόντας τινὰς τῶν πίστεως, προσέχοντες πλάνοις, καὶ
διδασκαλίαις δαιμονίων· κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων. καὶ πάλιν λέγει· Μηδεὶς
ὑμᾶς καταβραβεύτω ἐν θελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ, καὶ ἀφειδίᾳ σώματος. ὁ δὲ αὐτὸς
κἀκεῖνα γράφει, Δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα. καὶ
πάλιν· Ἕκαστος δὲ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, ἵνα μὴ πλεονεκτήσῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς. τί δέ; ἐχὶ καὶ
οἱ παλαιοὶ δίκαιοι εὐχαρίστως τὸ πίστιμον μετελάμβανον; οἱ δὲ καὶ παῖδοποιήσασθαι, γήμαντες
ἐγκρατῶς. καὶ τῷ μὲν Ἡλίᾳ οἱ κόρακες ἔφερον τροφὴν ἄρτους καὶ κρέα· καὶ Σαμουὴλ δὲ ὁ προφή-
της, ὃν καταλελοιπὼς κωλεὸν, ἐξ ὧν ἤσθιε, φέρων ἔδωκε τῷ Σαοὺλ φαγεῖν. οἱ δὲ καὶ τούτοις ὑπερ- 30
φέρειν λέγοντες πολιτείᾳ καὶ βίῳ, οὐδὲ συγκριθῆναι τὸ ἐκείνων πράξεσι δυνήσονται. ὁ μὴ ἐσθίων
πίνων, τὸ ἐσθίοντα μὴ ἐξουδενείτω· ὁ δὲ ἐσθίων, τὸ μὴ ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσ-
ελάβετο. ἀλλὰ καὶ ὁ κύριος περὶ ἑαυτοῦ λέγων, Ἦλθον, φησὶν, Ἰωάννης μήτε ἐσθίων, μήτε πί-
νων· καὶ λέγουσι δαιμόνιον ἔχει. ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ λέγουσιν, Ἰδοὺ ἄν-
θρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. ἢ καὶ τοὺς δοκησίλυς δοκιμάζουσι; Πέτρος μὲν γὰρ καὶ φίλιππος, ἐπαιδοποιήσαντο· φίλιππος γὲ καὶ τὰς θυγατέρας αὐ-
τοῦ παρθενεύειν σύζυ-
γιν, ἵν' οὕτως οἰκονομίζων, διὰ τὸ ἐπιτήδειος εὐστελὴς. λέγει δέ τις ἐνταῦθα τάχα· Οὐκ ἔχομεν
ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι; ἀλλ' ἔστι μὲν, οὐχ ὡς τῇ διακονίᾳ, ἀπείρατος τῷ κηρύγματι προσκόπτης, οὐχ ὡς γαμίζων, ἀλλ' ὡς ἀδελφὰς περιά- 40
γων τὰς γυναῖκας, συνδιακόνους ἐσομένας πρὸς τὰς οἰκείας γυναῖκας· διὸ καὶ ἐν τῷ γυναικωνίτιν ἀδιαλύτως παρεισδύεται ἡ κυρίου διδασκαλία. ἴσμεν γὰρ καὶ ὅσαι περὶ διακόνων γυναι-
κῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολὴ ὁ γραφεὶς διατάσσεται Παῦλος. ἀλλὰ μὴν ὁ αὐτὸς ἔ-
τερος κήρυξ, ὡς οὐκ ἔστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις· ἀδὲ μὲν ἀσκητὴν οὖσα καὶ κρεῶν·
ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. τίς αὖτ', μηλωτὴν δὲ ζώνην δορματί-
νην ἔχων, περιέρχεται ὡς Ηλίας; ἵνα δὲ αἰκὼν περιβεβλημένος, γυμνὸς τὰ ἄλλα καὶ αὐτοδίδακτος, ὡς
Ησαΐας; ἢ περίζωμα μόνον λινοῦν, ὡς Ιερεμίας; Ιωάννης δὲ τὴν ἔνστασιν τὴν γνωστικὴν τοῦ βίου, ἵνα
μιμήσηται; ἀλλὰ καὶ ἔτοιμος βιοῦσθαι, ἡνίκα ἂν δέῃ τῷ κλέπτῃ, οἱ μακάριοι προφῆται. ἡ δὲ Καρ-
160 ποκράτους δικαιοσύνη καὶ τῶν ἐπ' ἴσης αὐτῷ τῶν ἀκόλαστον μαθούσων κοινωνίαν, ὡδέ πως κατα-
λύει. Ἅμα γὰρ τῷ Φάναι, Τῷ αἰτοῦντί σε δός, πρόσφερε, καὶ τὰ ἑλόμενα δανείσασθαι, μὴ ἀπο- 50
γράφῃς· τοῦτον διδάσκων τὴν κοινωνίαν, ἐχρῆν τὴν λαχοῦσαν. πῶς δὲ ὁ αἰτῶν καὶ λαμβάνων καὶ
δανειζόμενος, ἀπὸ μηδενὸς ὑπάρχοντος ἔχοντος καὶ διδόντος καὶ δανιζοντος; ἴδωμεν δή, ὅτ' αὖ

ὁ κύριος

ὁ κύριος φῇ, Επείνασα, καὶ ἐχορτάσατέ με· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με· γυμνὸς, καὶ περιεβάλετέ με· ἀπεφέρετε· ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. πῶς δὲ ἁπλοῦν καὶ αὐτὸ καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ διαθήκῃ νομοθετεῖ; Ὁ δίδους πτωχῷ, δανείζει θεῷ· καὶ, Μὴ ἀποχωρείτω ἐλεημοσύνη σου εἰς τὸν πένητα· καὶ, Ἐλεημοσύναις καὶ πίστεσι μη εκλείπετω σοι, ἔφη. Πενία δέ, ἄνδρα ταπεινοῖ· χεῖρες δὲ ἀνδρῶν, πλουτίζουσιν. ἀποφέρει δέ, ησὶ, καὶ, ος οὐκ ἔδωκεν ὅτι πτωχῷ τὸ δεδομένον αὐτῷ, ἀποδεικτὸς γίνεται· καὶ, λύτρον ψυχῆς ἀνδρὸς, ὁ ἴδιος πλοῦτος κρυπτή. οὐχὶ διαφανῶς ἄντικρυς; ὡς ἂν ἐξ ἀναπτύου ὁ κόσμος σύγκειται, ὥστε θερμοῦ δὲ [ψυχρόν,] ξηρὸν τὸ ὑγρόν, ἄνω κάτω τῶν ἀδένων, κάτω τῶν λαμβανόντων. πάλιν τοίνυν, ὅτι ἀναπαύει, Εἰ θέλεις τέλειος γενέσθαι, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, δὸς πτωχοῖς, ἑλέγχει τὸ καυχώμενον ἐπὶ τῷ πάσας ἐκ νεότητος τετηρηκέναι· καὶ γὰρ πεπλήρωκεν, Λακπήσεις τὸ πλησίον σου ὡς ἑαυτόν. τίνα δὲ μᾶλλον τοῦ κυρίου σωτηρίαν ποιούμενος, ἐδίδασκεν δὲ ἀγαθὴν μεταδίδοναι. καλῶς ἂν πλουτῶν οὐ κακῶλυκιν, ἀλλὰ δὲ ἀδίκως καὶ ἀπλήστως πλουτῶν· Κτῆσις γὰρ ἀπατωδομένη μὴ ἀνομίας, ἐλαττόων γίνεται· εἰσὶ γὰρ οἱ, ἀτυχεῖς, πλείονα πάσχοι· καὶ εἰ σωφρονεῖς, ἐλαττοῦνται· δεῖ ἂν χαρακτὴρ, Εσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ μὲν γὰρ ἀτυχὴς καὶ πλείονα σωφρονεῖ, καὶ εἰς ὁ ἀγαθὸς τοῦ ἀπόστολος καὶ πρὸς καιρὸν μεταδοσιος, ζῇ· οὐράνια κτώμενος καὶ ζῇ αἰώνια· ἔπρεπεν ἦ, ὁ μηδενὶ μεταδιδοὺς, κατὰ καὶ ἀκουσεζίων ὅλη τῆς γῆς, ὅπου οἷς καὶ βρῶσις ἀφανίζει· δεῖ συνεχρᾶτο, χωνάγων τὰς μισθοὺς, σωρηχῷ εἰς δεσμὸν τετρυπημένον. τύπου τὸν χωρανεύφορησεν λέγει ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ὁ κύριος· ἐπὶ τὰς καρπὸς ἀποβλέπων βουληθέντα, οἰκεδομηθέμενον ἀποθήκας μείζονας, καὶ τὸν πρόσωπον εἶπεν πρὸς ἑαυτόν. Ἔχεις ἀγαθὰ πολλὰ ἀποκειμένα σοι εἰς πολλὰ· φάγε, πίε, εὐφραίνου· Ἄφρον ἦν, ἔφη· ταύτῃ γὰρ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; ἡ μὲν οὖν ἀνθρωπίνη ἐγκράτεια, ἡ καὶ τὰς φιλοσόφους λέγουσὰς Ἑλλήνων, τὴν Διαμαχείαν τῆς ἐπιθυμίας, καὶ μὴ ἐξυπνίζεσθαι αὐτῇ εἰς ἔργα, ἐπαγγέλεται· ἡ καθ' ἡμᾶς δὲ, τὸ μὴ ἐπιθυμεῖν, οὐχὶ ναὶ τὴν ἐπιθυμῶν κατέχειν, ἀλλ' ὅπως καὶ τὸ ἐπιθυμεῖν ἐγκρατεύηται. λαβεῖν δὲ ἄλλως οὐκ ἔστι τὴν ἐγκράτειαν τοῦτον, ἢ χάριτι τοῦ θεοῦ. Διατοῦτ' εἶπεν· Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· τοῦτον ἔλαβεν τὴν χάριν καὶ ὁ Μωσῆς, τὸ ἐνδιεῖς σῶμα περικείμενον, ἵνα τεσσαρακοντα ἡμέρας μήτε πίνασῃ, μήτε διψήσῃ. ὡς δὲ ὑγιαίνειν, ἄμεινον τὴν νοσοῦσαν δεῖ ὑγιείας διαλέγεσθαι· οὕτω τ' εἶναι φῶς, τὸ δεῖ φωτὸς λαλεῖν, καὶ ἡ τοῦ ἀληθοῦς ἐγκράτεια, τῆς ὑπὸ τῶν Φιλοσόφων διδασκομένης. ὁ γὰρ ὅπου φῶς, ἐκεῖ σκότος· ὕβρει δὲ ἐστιν ἐπιθυμία ἐγκαθεζομένη, μένη τυγχάνουσα, κἂν τῇ ἐνεργείᾳ ἡσυχάζῃ τῇ διὰ τὸ σώματος, τῇ μνήμῃ συνουσιάζει πρὸς τὸ μὴ παρόν. καθόλου δὲ ἡμῖν παρήνεσε ὁ λόγος δεῖται γάμου, δεῖ τε τροφῆς, καὶ τῶν ἄλλων, μηδὲν κατ' ἐπιθυμίαν ποιεῖν, ἀλλὰν δὲ μόνα ἐκεῖνα ἃ ἀναγκαῖα. ἀγαθὸς ἐσμεν ἐπιθυμίας τινὰ, ἀλλὰ ἀθελήματος. καὶ τὸν ἐπὶ παιδοποιΐᾳ γάμον, ἐγκράτειαν ἀσκῶν χρὴ, ὡς μηδὲ ἐπιθυμεῖν τῆς γυναικὸς ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἀγαπᾶν ὀφείλει, σεμνῶς καὶ σώφρονι παιδοποιούμενος ἀθελήματι. οὐ γὰρ τῆς σαρκὸς πόνων παιδίων ἐς ἐπιθυμίας ἐμάθομεν· εὐχρημόνως δὲ, ὡς ἐν ἡμέρᾳ τῷ Χριστῷ, καὶ τῇ κυριακῇ τῇ Φωτινῇ ἀγωγῇ δεῖ πατεῖν, μὴ κώμους καὶ μέθας, μὴ κοίτης ἢ ἀσελγείας, μὴ ἐρωτικοὺς καὶ ζήλους. ἀλλὰ γὰρ οὐμόνον δεῖ ἓν εἶδος τὴν ἐγκράτειαν σωφρονεῖν πρεσβύτου, τὸν τοῦ Αφροδίσια· ἀλλὰ δὲ ἢ δεῖ ἄλλα ὅσα ἀπατᾶλῶσα ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ ἡμῶν· οὐκ ἐκνουμένη πὸς ἀναγκαίοις, δεικνυμένη δὲ τὴν χλιδήν. ἐγκρατές ἐστιν, ἐκνεύειν κατὰ φρονῆν· τροφῆς, κτήσεως, ἡδίας καταμεμαλοφρονῆν· σιμαλῶν κρατῶν, κυβεύειν λογισμῷ τὸν πονηρῶν. ἤδη δέ τινες ἄγγελοι πνες, ἀκρατῶς ἡδόμενοι, ἐπιθυμίᾳ ἀλόγιστος, οὐρανόθεν δεῦρο καταπεπλώκασιν. Οὐαλεντῖνος δὲ, ὁ τῆς κατὰ Αγαθήνδα ἀπιστολῆς, Πάντα. φησὶν, ἐκτομίας, ἐγκρατὴς ἦν, ἡδέτηλα ἴησις ἠρκάζετ· ἡδίων γὰρ ἐπινεν ἰδίως, οὐκ ἀποδιδοὺς τῷ βρώματα. πεσὼν τῇ ἦν αὐτῷ ἐγκρατείας δυνάμις, ὥστε καὶ μὴ φθαρῆναι τὴν τροφὴν ἐν αὐτῷ· ἐπεὶ τὸ φθαρτὸν αὐτοῦ οὐκ ἔσχεν. ἡμᾶς μὲν ἔν, διὰ ἀγαπᾶν τὸν πρὸς τὸν κύριον, καὶ διὰ αὐτὸ τὸ καλὸν, ἐγκράτειαν ἀσκαζόμεθα. τὸ κὼν γὰρ πνευματος ἀγαζόντες· καλὸν γὰρ διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν εὐνουχίζεν ἑαυτοὺς πάσης ἐπιθυμίας, καὶ καθαριζόντων τὸν σωμάτων ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, ἵνα τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι. οἱ γὰρ διὰ τὸ μῖσος τὸ πρὸς τὴν σάρκα, τὸ καλὸν γάμον συναλλαγῆς, καὶ τὸ τεκνοποιόντων βρωμάτων μετολήψεως, ἀχαρίστως ἀπαλλάττεσθαι πειρῶντες, ἀμαθεῖς καὶ ἄπειροι, ἀλόγως ἐγκρατευόμενοι, καθάπερ τὰ πλεῖστα τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Βραχμᾶναί γ' ἔν, οἵτε ἔμψυχον ἐσθίουσιν, οὔτε οἶνον πίνουσιν· ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν, καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ὡς ἡμᾶς, τὴν τροφὴν προσίενται·

ἔνιοι δ' αὐτῶν, διὰ τριῶν ἡμερῶν, ὡς φησὶν Αλέξανδρος ὁ Πολυΐστωρ ἐν τοῖς Ινδικοῖς· καταφρονοῦσι γὰρ θανάτου, καὶ παρ' ἡδονὴν ἡγοῦνται τὸ ζῆν· παθητὸν γὰρ εἶναι παλιγγενεσίαν· ἃ δὴ σέβουσιν Ἡρακλέα καὶ Πᾶνα. οἱ καλούμενοι δὲ σεμνοὶ τῶν Ινδῶν, γυμνοὶ διαιτῶνται τὸν πάντα βίον· ὅτου τὴν ἀλήθειαν ἀσκοῦσι, καὶ τοῖς τῶν μελλόντων προμηνύουσι, καὶ σέβουσί τινα πυραμίδα, ὑφ' ἣν ἐστάλαγος θεῖον νομίζουσιν ἀποκεῖσθαι. οὗτοι δὲ οἱ γυμνοσοφισταί, οὔθ' οἱ λειμῶνες σεμνοί, γυναικὶ χρῶνται· παρὰ φύσιν γὰρ τοῦτ' ἐστὶ παράνομον δοκοῦσι· δι' ἣν αἰτίαν σφᾶς αὐτοὺς ἀγνοὺς παρέσει· παρθενεύουσι δὲ καὶ αἱ σεμναί. δοκοῦσι δὲ παρατηρεῖν τὰ οὐράνια, καὶ ἀπὸ τούτων σημάσεως τῶν μελλόντων προμαντεύεσθαί τινα. ἐπὰν δέ τινας ἀλόγως φερομένους ἴδωσιν, βιαζομένους τινὰς ἀλόγως γράφειν, σωφρονεῖν αὐτῶν τὴν ἡδυπάθειαν οἴονται· ἀτὰρ δὴ καὶ κἀκεῖνο· Ἁμαρτάνομεν ἡμεῖς οἱ κυρίως· ἁμαρτάνομεν, ἀλλ' οὐ κακῶς· καί τινας ἄλλας τοιαύτας, ὧν οὐδὲν τοῖς μεμηνόσιν ἐοικὸς λογιοῦμαι· οὐ γὰρ ἀποσκάζων ναῦν πλεῖν φέρε δὴ καὶ βραχίονα λαβὼν ψαλμὸν αὐτῶν τὴν ἐγχείρησιν. αὐτὸς γὰρ ὁ γενναῖος ἀποστολος, τῇ προειρημένῃ λέξει σπουδαίως ἀπολύσει τὸ ἔγκλημα· Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. ἵνα δὲ ὑγιῶς καὶ προφητικῶς καθολόλυσι παρεγχρῆμα τὴν σοφιστικὴν τῆς ἡδονῆς τέχνην. ὑπὸ σωτῆρα οὖν, ὡς ἔοικεν, ὅτι τοὺς πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσῃ ἕκαστος διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε κακόν· ἵνα ἃ διὰ τοῦ σώματος ἔπραξέν τις, ἀπολάβῃ. ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις, οὐκ ἔτι ἁμαρτητικὴ· τὰ γὰρ ἀρχαῖα παρῆλθεν· ἀπλανώμεθα τὸν βίον τὸν παλαιόν. ἰδοὺ γὰρ γέγονε καινὰ, ἀγνεία ἐκ πορνείας, ἐγκράτεια ἐξ ἀκρασίας· δικαιοσύνη, ἐξ ἀδικίας. τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ πρὸς ἀνομίαν; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ; τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ, μὴ εἰδώλων; ταύτας γὰρ ἴσχομεν τὰς ἐπαγγελίας, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιπλοῦς ἀγιωσύνῃ ἐν φόβῳ θεοῦ. οἱ δὲ ἀπὸ πονούμενοι τῇ κλήσει τοῦ θεοῦ διὰ τῆς εὐφήμου ἐγκρατείας, κάκεῖνα λέγουσι διὰ τοῦ Σαλώμης ἀρρήτου, ὧν πρότερον ἐμνήσθημεν. Φέρε δὴ οὖν καὶ ἐν τῷ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίῳ. Φασὶ γὰρ, ὅτι αὐτὸς ἦλθεν ὁ σωτὴρ, Ἦλθον καταλῦσαι διὰ ἔργα τὰ θηλέως. θηλέως μὲν, τὰ ἐπιθυμίας· ἔργα δὲ, φησὶν, καὶ φθοράν. τί οὖν αὖ ἐστιν; καταλύθη ἡ διοίκησις αὕτη; οὐκ αὖ φήσομεν· μένει γὰρ ἐπὶ τὰ αὐτῆς οἰκονομίας ὁ κόσμος. ἀλλ' οὐκ ἐφύσατο ὁ κύριος· τῷ ὄντι γὰρ, τὰ τῆς ἐπιθυμίας καταλῦσαι ἔργα, φιλαργυρίαν, φιλονεικίαν, φιλοδοξίαν, γυναικομανίαν, παιδερασταίαν, ὀψοφαγίαν, ἀσωτίαν, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια· τούτων γὰρ ἡ φησις, φθορὰ τῆς ψυχῆς, ἄγει νικρὰν τὴν παραπόμασι γινόμεθα· καὶ αὕτη ἡ θήλεια, ἀκρασία λέγεται. φησὶν γὰρ καὶ φθοράν, τὴν ἐκ κλίσεως πεπηγυμένως γίνεσθαι ἀνάγκη, μέχρι παντελοῦς ἀναχωρήσεως καὶ ἀποκαταστάσεως ἐκλογῆς, δι' ἣν καὶ αἱ τῷ κόσμῳ συμπεφυρμέναι οὐσίαι, τῇ οἰκείᾳ τῇ προσηκούσῃ. ἆθρει οὖν τοῦτο τὸ παντελείας μυστήριον τὸ λόγου, ἡ Σαλώμη φησί, Μέχρι τίνος οἱ ἄνθρωποι ἀποθανοῦνται; ἄνθρωπον γὰρ καλεῖ ἡ γραφὴ ἁπλῶς· τὸν τι φαινόμενον, καὶ τὴν ψυχήν· πάλιν τι αὖ, τὸν σωζόμενον, καὶ τὸν μή. καὶ θανάτῳ ψυχῆς ἡ ἁμαρτία λέγεται. διὸ καὶ παραπεπτερημένως ἀποκρίνεται ὁ κύριος, Μέχρις αὖ τίκτωσιν αἱ γυναῖκες, τεκοῦσι, μέχρις οὗ αἱ ἐπιθυμίαι ἐνεργῶσι. Διατοῦτ' ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος εἰς πάντας ἀνθρώπους διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· καὶ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωυσέως, φησὶν ὁ ἀπόστολος· φυσικῆς ἀνάγκης θείας οἰκονομίας, γέγονε θάνατος ἐπ' αὐτούς· καὶ σωφόβου ψυχῆς καὶ σώματος, ἡ τούτων διάλυσις εἰσηλθεν. εἰ δ' ἔνιοι μαθήσεως καὶ ἐπιγνώσεως ἡ γένεσις, ἀποκαταστάσεως δὲ ἡ διάλυσις· ὡς δὲ αἰτίᾳ θανάτῳ διὰ τὸ τίκτειν ἡ γυνὴ νομίζεται, οὕτω καὶ ζωῆς διὰ τοῦ αὐτοῦ αἰτίαν λοχᾶσθαι ἡμᾶς. αὐτίκα ἡ προκαταρξασα τῆς παραβάσεως, ζωὴ προσηγορεύθη, διὰ τὸν τῆς διαδοχῆς αἰτίαν, τῶν τι γενομένων τῶν τι ἁμαρτανόντων γένεται, ὁμοίως δικαίων ὡς καὶ ἀδίκων, μήτηρ, ἑκάστου ἡμῶν ἑαυτοῦ δικαιοῦντος, ἢ ἔμπαλιν ἀπαξιοῦντος κατασκάζοντος. ὅθεν ἐγὼ ἡγοῦμαι ἔγωγε μυστικῶς τὸν εἰς σαρκὶ ζωὴν τὸν ἀποστολον, ὁπλοϊκὰ ἂν φῇ· Αλλ' ἐν πάσῃ παῤῥησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς, εἴτε διὰ θανάτου· ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος. ἡ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκὶ, καὶ τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου· τί αἱρήσομαι, οὐ γνωρίζω· συνέχομαί τι δὲ τῶν δύο, τὸν ἀποθανεῖν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῷ γὰρ κρεῖττον· τὸ δὲ μένειν τῇ σαρκὶ, ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς· ἐπεδείξατο γὰρ, οἶμαι, διὰ τούτων σαφῶς, τὸ μὲν ἐξελθοῦν τοῦ σώματος, τὸν πρὸς Θεὸν ἀγαπᾶν, τελείαν εἶναι· τὸ δὲ ἐν σαρκὶ παραμένειν, τὸν εὐχάριστον Διὰ τοὺς σωθῆναι διαμένοντας ἐπιμονήν. τί δή; οὐχὶ ἓν τὰ ἐξῆς τῶν

πρὸς Σα-

πρὸς Σαλώμην ἠρημένων, ὅπερ Φίρουσιν, οἱ πάνυ μᾶλλον ἢ τῷ κῦ τὴν ἀληθῆ εὐαγγελικῷ στοιχήσοντες κανόνι; Φαμένης γὰρ αὐτῆς, Καλῶς ἂν ἐποίησε μὴ πικρᾶσα· ὡς ὁ διάβολος τὸ γλύκιστον παραλαμβανομένης· ἀμείβεται λέγων ὁ κύριος, Πᾶσιν φάγε βοτάνην· τὴν δὲ πικρίαν ἔχε αὐτὸν, μὴ φάγῃς. σημαίνει γὰρ ἡ Δαὶδ τοῦτον, ἐφ' ἡμῖν εἶναι, καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης, κῦ κώλυσιν ἐντολῆς, ἢ τὴν τοῦ ἐγκρατέως, ἢ καὶ τὸ γάμου· καὶ ὅτι ὁ γάμος συνεργαζεται τῇ κτίσει, πρὸς διασκορῶν. μή ποτ' οὖν ἁμάρτημά τις ἡγείσθω τὸ γάμον τὸ κῦ λέγειν· οὐ μὴν πικρὸν ὑπολαμβάνει παιδοτροφίαν· πολλοὺς γὰρ ἔμπαλιν ἀπικία λυπηρότατον· μήτ' αὖ πικρὰν παιδοποιΐα φαίνηταί τινι, μεταπείθωσα τὸ θεῖον Δαὶδ τὰς χρείωδεις ἀσχολίας. μὴ φέρων δ' ἔπος εὐκόλως τὸν μονήρη βίον, ὅπερ θυμεῖ τὸ γάμου· ἐπὶ τὸ εὐάρεστον μὴ σωφρονοῦσι ἀδλαβες, καὶ κύριος ἑκάστης ἡμῶν τυγχάνει τὸ θεῖ πίστεως γνῆς αἱρέσεως. σωφρονῶ δ' ὅπως τῇ προφάσει τὸ γάμου οἱ μὲν ἀπιστήσουσι τούτου, μὴ κῦ τὴν ἀγίαν γνῶσιν εἰς μισανθρωπίαν ὑπερβάλωσι. ἔστι τὸ ἀγαπᾶν οἰκεῖον παρ' αὐτοῖς· οἱ δ', ἐναντίοις ἔθεσι παιδευθέντες τῇ τοῦ νόμου συμπεριφορᾷ, ὡς φησὶν ὁ προφήτης, παρωμοιώθησαν τοῖς κτήνεσιν. τίνες δὲ οἱ δύο ἔτεροι ὑπάρχουσιν, ἐν ὀνόματι Χριστοῦ σωζόμενοι, παρ' οἷς μάτην ἐστὶν ὁ κύριος; ἢ ἐκ ἄνδρα καὶ γυναῖκα καὶ πίστιν τὴν τοῦ λέγει; ὅπερ ἀνδρὶ γυνὴ Δαὶδ θεῷ ἁρμόζει). ἀλλὰ κἂν εὑρίσκωνται οὗτοι εἶναι θέλοι, ἐκ αἱρεύμενος τὴν παιδοποιΐαν διὰ τὴν ἐν παιδοποιΐᾳ ἀσχολίαν. Μενέτω, φησὶν ὁ ἀπόστολος, ἄγαμος, ὡς κἀγώ. βέλτιον γὰρ λέγειν τὸν κύριον ἐξηγεῖσθαι· μὴ μὲν τὸ πλοῦτον, τὸ δημιουργὸν εἶναι τὸ γενεσιουργὸν θεόν· μὴ δὲ ὕλης, τοῦ σκληκτοῦ, τὸ σωτῆρα, ἄλλου δηλονότι θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ ὄντος πρωτοκτίστου. τὸ σῶμα, ἐκ ἔστως ἐχεῖ· ἀλλ' ἔστι μὲν καὶ μὴ τῶν σωφρόνως γεμάτων καὶ πνευματικωτάτων ὁ βίος δι' ὃ· ἔστι γὰρ ἐγκρατευσαμένου λογικῶς ὁ αὐτὸς ὡς αὐτὸς θεός. ἕτερον δ' αὖ ἐκ ἄλλος, οἱ μὲν τρεῖς, θυμὸς τε καὶ ἐπιθυμία καὶ λογισμός· σὰρξ δὲ καὶ ψυχὴ καὶ πνεῦμα, κατ' ἄλλον λόγον. τὰ χαῖ τὴν κλῆσιν τοῦ τε ἐκλογῆς, δόντος, καὶ τρίτου, τὸ εἰς τὴν πρώτην τιμὴν καταζόμενον γίνεται, αἰνίσσεται ἡ προημένη τριάς. μεθ' ὧν ἡ πανεπίσκοπος τοῦ θεοῦ δυνάμις ἀμερῶς μεριεῖ. ὁ πάντων τοῦ κῦ φύσιν ἐπιγνώσεως τῆς ψυχῆς ἐν δίοδοι χρώμενος, ἐπιθυμεῖ μὲν τῶν κατ' ἀλλήλων· μισεῖ δὲ βλάπτοντα, καθὼς καὶ ἐν πλοῖ προσλάβουσιν· ἐνδυλογήσας γάρ, φησι, τὸ εὐλογοῦντα, καὶ καταράσῃ τὸν καταρώμενον. ὅτι αὖ κ τούτων ὑπεραναβᾶς τοῦ θυμοῦ κ τῆς ἐπιθυμίας ἔργῳ ἀσκήσῃ τῷ κτίσει διὰ τὸν πάντων θεόν τε καὶ πάντων, γνωσικῶς βιώσεται, ἕξιν ἐγκρατείας ἄριστον ἐπεπονημένος, τοῦ τῷ πρὸς τὸν σωτῆρα ἐξομοίασιν, ἐνώσας τὴν γνῶσιν, πίστιν, ἀγάπῃ, εἰς ὢν ἐνδέδε τὴν κρίσιν, καὶ πνευματικὸς ὅλως, ἀπαράδεκτος τοῦ κῦ τὸν θυμὸν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν Δαλεσιασμῶν πάντη πάντως, ὁ κατ' εἰκόνα ἐκτελούμενος τοῦ κυρίου πρὸς αὐτὸν τῷ ἐγκύτατα ἀθρόως πίστις. ἄξιος ἤδη τοῦ ἀδελφὸς πρὸς τοῦ κυρίου ὀνομάζεσθαι· φίλος ἅμα οὗτος καὶ υἱός ἐστιν. ἕνα οἱ δύο καὶ οἱ τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συάγεται, τὸν γνωστικὸν ἄνθρωπον. εἷς δ' αὖ κ ἡ ὁμόνοια τῶν πολλῶν ἀπὸ τῶν τριῶν ἀριθμεμένη, μεθ' ὧν ὁ κύριος, ἡ μία ἐκκλησία, ὁ εἷς ἄνθρωπος, τὸ γένος τὸ ἕν. ἢ μή τι μὲν τοῦ ἑνὸς τοῦ Ἰσραὴλ ὁ κύριος νομοθετῶν λέγει· προφητεύων δὲ ἤδη, κ τὸν Ἱερεμίαν ἀποστέλλων εἰς Βαβυλῶνα, ἀλλὰ κ τοὺς ἐξ ἐθνῶν διὰ τὸ προφητείας καλῶν, σωθῆναι λαοὺς τοὺς δύο· τρεῖς δὲ λέγει ἐκ τὸ δυεῖν κλίζόμενος εἶς, εἷς κανὼν ἄνθρωπον· ᾧ δὴ ἐμβέπικτεῖ τι κ κατοικεῖ ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ. νόμος τε ὑμῖν κ προφῆται, καὶ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, ἐν ὀνόματι Χριστοῦ εἷς μίαν συάγων γνῶσιν. ἐκεῖνοι οἱ διὰ μέσης μὴ γαμοῦντες, ἡ δὲ ἐπιθυμία ἀδιαφόρως τῇ σαρκὶ καταχρώμενοι, οὐκ ἐν ἀριθμῷ τῶν σωζομένων ἐκείνων, μεθ' ὧν ὁ κύριος. τούτων ὧδε ἐπιδειγμένων, φέρε ὁπόσα τύπις τοῖς κῦ ἐν αἱρέσεις σοφιστῶς ἐναντίων ἡ γραφαί, ἤδη παραθώμεθα· τὸν κανόνα τοῦ καλοῦ λόγου τηρούμενης ἐγκρατείας, μηνύοντες. ἐκάστῃ ἡ τῶν αἱρέσεων τὴν οἰκείως ἐνισταμένην γραφήν, ὁ σωτὴρ, ἐπιλεγόμενος καλῶς καιρὸν, χρήσεται πρὸς καλῶς λύσιν τῶν πρὸς αὐτὰς ἐντολὰς δογματιζόντων. ἄνωθεν μὲν οὖν ὁ νόμος, ὡς προεῤῥήκαμεν, τοῦ οὐκ ἐπιθυμήσεις τοῦ πλησίον, τοῦ τὸν κύριον προσεχῶς καλῶν τὴν τέταρτον Δαβὶδ λύρα φωνῆς, προσαναπεφώνηκεν, τῆς αὐτῆς αὐτοπροσώπως λεγούσης· Ηκούσατε τοῦ νόμου παραγγέλλοντος Οὐ μοιχεύσεις· ἐγὼ δὲ λέγω, Οὐκ ἐπιθυμήσεις. ὅτι γὰρ σωφρόνως ἐβούλετο τοῦ γαμεῖν τὰς χρεὼν ἔχειν τοὺς ἄνδρας ὁ νόμος, καὶ ἐπὶ μόνῃ παιδοποιΐᾳ, δῆλον ἐκ τοῦ κωλύειν μὲν τῇ αἰχμαλώτῳ παραχρῆμα ἐπιμίγνυσθαι τὸν ἄγαμον· ἐπιθυμήσαντος δὲ ἄπαξ, τριάκοντα πένθεσιν ἐπιτρέπει ἡμέρας κουρᾶσθαι καὶ ὧς τρίχας· ἐὰν δὲ μισῇ ἔτως μαραίνεται ἡ ἐπιθυμία, τότε παιδοποιεῖσθαι, δεδοκιμασμένης τῆς ὁρμῆς τῆς κυβερνούσης καλῶς τὴν προθεσμίαν τοῦ χρόνου, ὃς ὅρξιν εὔλογον. ὅθεν οὐδέκας ἐγκύμονι πλησιάσαντα τῶν πρεσβυτέρων τινὰ, καλῶς τὴν γραφήν· ἀλλ' ὕστερον μιᾷ τι τὴν κυοφορίαν, μιᾷ τι τὴν τοῦ τεχθέντος γαλακτυχίαν, εὑρεῖς αὖ πάλιν πρὸς

τῶν ἀνδρῶν γυναικομανίας τὰς γυναῖκας. αὐτίκα τῦτον εὑρήσεις τ̀ σκοπὸν καὶ τ̀ τῦ Μωϋσέως πατέρα Φυλαστοῦσα, τριετίαν Δραλιπόντα μ̀ τὴν τῦ Λαρὼν δοκιμήσιν, γνησάντα τὸν Μωσέα ἢ τι αὐ Λιβύλικὴ φυλὴ, τῦτον φυλάστουσα τ̀ τῆς φύσεως νόμον ἐκ θεῖ, ἐλάττων τ̀ ἀριθμὸν παρὰ τὰς ἄλλας εἰς τὴν πεντηκοντάμνιλον ἐσῆλθε γῆν· οὐ γὰρ ῥαδίως αὐξάνει γένος εἰς πολυανθρωπίαν, σπειράντων μὲν τῶν ἀνδρῶν τῶν τ̀ κ̀ τὰς νομὰς γάμου ἀναδιδεγμένων· ἀναμιγνυμένων δὲ, ἀ τὴν κυοφορίαν μίνον, ἀλλὰ κ̀ τὴν γαλακτοχόαν. ὅθεν ποτὲ καὶ ὁ Μωϋσῆς κατ' ὀλίγον εἰς ἐγκράτειαν πεδίβαζων τὰς Ἰουδαίους, τριῶν ἡμερῶν κ̀ τ̀ ἐξῆς ἀπεχομένους ἀφροδισίου ἤθους, πεποίηκεν ἐπακούειν τῶν θείων λογίων. ἡμεῖς ἂν καὶ τὰ θεῖα ἴσμεν· καθὼς ἔφην ὁ προφήτης, ὅτι, Ενεικήσω ἐν αἰτ. Ἐ ἐμὲ ἐπαίσησω· καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς, κ̀ αὐτὶ ἔσονταί μου λαός· ἰαὶ κ̀ τὰς ἐντολὰς πολιτευόμεθα, ἐπὶ ὁ καθ' ἕκαστον ἡμῶν, ἐπὶ καὶ ἀβρέα ἡ ἐκκλησία. διὸ Ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν κ̀ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅψησθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, Ἐ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα· καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱὰς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ. ἀ τῶν γαμηκότων, ὥς φασιν, ἀλλὰ τ̀ ἐθνῶν τ̀ ἐν πορνείᾳ βιόντων ἐπ' ἐσχάτου δέ, καὶ τῶν πεπειρημένων αἱρέσεων ἀφορισθῆναι, ὡς ἀκαθάρτων καὶ ἀθέων, κελεύει πεζοπορῆσαι ἡμᾶς. ὅθεν Ἐ ὁ Παῦλος πρὸς τοὺς ἐμοὺς δεσπότας ὁμοίως, πῖς ἀρημένους· Ταῦτας ἂν ἔχῃς πάσας ἐπαγγελίας, φησὶν, ἀγαπητὶ· καθαρίσωμεν ἑαυτῶν πᾶς ῥυπὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἁπλουστέρως ἐν φόβῳ θεοῦ ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεῦ ζήλῳ ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ, παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ. ἐκκλησία ἢ ἄλλον εὐγαμεῖ, τυμφίον κεκτημένη· ἀλλ' ὁ καθ' ἕκαστον ἡμῶν, ἐὰ αἱ βούληται κ̀ τ̀ νόμον γαμεῖν, τὸν πρῶτον λέγω γαμεῖν, ἔχει πρὸ ἐξουσίας. Φοβοῦμαι ἢ μήπως, ὡς ἡ Εὔα ἐν τῇ πανουργίᾳ, φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τ̀ εἰς τὸν Χριστὸν· σφόδρα γὰρ ὡς καὶ διδασκαλικῶς ἡρμοκεν ὁ ἀπόστολος. διὸ καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς Πίττῳ φησὶν, Ἀγαπητὶ, πεπαιδαγωγημένως καὶ πεπαιδευμένως ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κ̀ τῆς ψυχῆς· πρὸ ἀναστροφὴν ὑμῶν καλὴν ἔχοντες ἐν τοῖς ἔθνεσιν· ἵνα ἐν ὧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ὑμῶν ἐποπτεύοντες, δοξάσωσι τ̀ θεὸν, ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς. ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον· εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσι ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· ὅτι οὕτως ἐστὶ τ̀ θέλημα τῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας, φιμοῦν πρὸ τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἰσχύσαν, ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικαλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας πρὸ ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δοῦλοι θεοῦ. ὁμοίως ἢ καὶ ὁ Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῇ γράφει, Οἵτινες ἀπιθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; ὁ πὸ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τ̀ σῶμα τ̀ ἁμαρτίας, ὥως, μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν, ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ. κ̀ δὴ ἐν τούτοις ἡμένος, δοκῶ μοι μὴ παραλείψειν ἀνεπισημείωτον, ὅτι τὸν αὐτὸν θεὸν Δραλέγομεν καὶ προφητῶν Ἐ εὐαγγελίου ὁ ἀπόστολος κηρύσσει· τ̀ γὰρ Οὐκ ἐπιθυμήσεις, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ γεγραμμένον, τῷ νόμῳ ἐπέθηκεν ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῇ· ἵνα εἰδῶς τ̀ Δραλέγομεν κ̀ προφητῶν κηρύξαντα, κ̀ τ̀ δι' αὐτοῦ εὐαγγελικὸν ἵδρυτα παρέχῃ. Φησὶ γὰρ, Τί ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία· μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων, εἰ μὴ Δραλέγομεν· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν Οὐκ ἐπιθυμήσεις. κἀν οἱ αὐτῷ στόμενοι τ̀ ἐπροδοξαν, πρόσκαιρόν μενον τ̀ Παῦλον τῷ κύτῃ, ἱερηκέναι παλάβωσι πὶ ἐξῆς· Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· ἐπιθυμία ἐπάρχει μοι· τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐχ εὑρίσκω. οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τῦτο ἐγὼ ποιῶ, οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία· ἡτις, ἀνθρατευομένη τῷ νόμῳ τ̀ θεοῦ καὶ τ̀ νοός μου, φησὶν, αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τ̀ ἁμαρτίας, τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. πλαίσαντες ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τ̀ σώματος τ̀ θανάτου τούτου; πάλιν τε αὖ κάμνει δὲ ὑπὸ· ὅπως ἂς ὧν φιλῶν· οὐκ οἶκεν ἐπλέγλν· Ὁ γὰρ νόμος τ̀ πνεύματος, ἠλευθέρωσέν με ἀπὸ τ̀ νόμου τ̀ ἁμαρτίας καὶ τ̀ θανάτου· ἐπὶ Δρὰ τοῦτο ὁ θεὸς καπέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκὶ, ἵνα τ̀ δικαίωμα τ̀ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κ̀ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κ̀ πνεῦμα. πρὸς τούτοις ἔτι ἐπισαφηνίζων τὰ προσεσημειωμένα, ἐπιφέρει· τ̀ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν δηλῶν, ὡς ὅτι μὴ νεκὸς, τὰ φ' σ' ἐστὶ· ἔτι τ̀ ψυχῆς· ὁπλοϊκὰ γὰρ ἀγαθὸν τῷ θεῷ. Τὸ πνεῦμα, ἐπίσης, Ἐ ἐγείραντος ἐκ νεκρῶν Ἰησῦν, οἰκεῖ ἐν ὑμῖν· ὃς ζωοποιήσει Ἐ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ τῦ ἐνοικοῦντος αὐτὸ πνεύματος ἐν ὑμῖν. αὖθις ἂν τοὺς Φιλησδόνους ἐπαληθεύων, σκῆνα προστίθησι· Τὸ γὰρ Φρόνημα τῆς σαρκὸς, θάνατος· ὅτι οἱ κ̀ σάρκα ζῶντες, τὰ τ̀ σαρκὸς φρονοῦσιν· κ̀ τὸ Φρόνημα τ̀ σαρκὸς, ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται. οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, οὐχ, ὡς τινες δογματίζουσι, θεοῦ ἐχθροί εἰσιν οὐ δυνάμει, ἀλλ' ὡς προειρήκαμεν. ἔτι πρὸς ἀνίλυσιν τούτων,

τάτων, τῇ ἐκκλησίᾳ φησίν· Ὑμᾶς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι· εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰ- «
κεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν «
σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν· τὸ δὲ πνεῦμα, ζωὴ, διὰ δικαιοσύνην. ἆρα οὖν ἀδελφοὶ ὀφείλομεν «
ἐσμὲν, οὐ τῇ σαρκὶ, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν· εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι «
τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ «
θεοῦ. καὶ πρὸς τὴν εὐχὴν καὶ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τὴν καθ' ὑπόστασιν ἀπὸ τῶν ὑποδοχέων ἀπο- «
γοητεύων, ὑπ' ἀπλαγίας καυχωμένων, ὥσπερ φησὶ λέγων· Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας «
πάλιν εἰς φόβον· ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν Ἀββᾶ ὁ πατήρ· τοῦτον, φησὶν, εἰς «
τοῦτ' ἐλάβομεν, ἵνα γινώσκωμεν τοῦτον ᾧ προσεχόμεθα, τὸ τῷ ὄντι πατέρα, τὸν τῶν ὅλων μόνον
πατέρα, τὸν εἰς σωτηρίαν παιδεύσαντα ὡς πατέρα, καὶ τὸν φόβον ἀπλῶς· ἡ δὲ ἐκ συμφώνου πρὸς
καιρὸν σχολάζουσα τῇ προσευχῇ συζυγία, ἐγκρατείας ἐστὶ διδασκαλία· προσευχὴν γὰρ, τοῦτο
ἐκ συμφώνου, ἵνα μή τις διαλύσῃ τὸν γάμον· Πρὸς καιρὸν δὲ, ὡς μὴ κατ' ἀναγκαῖον ὑπὸ παθῶν
τοῦ ἐγκράτους ὁ γάμος, ὀλισθήσῃ ποτὲ εἰς ἁμαρτίαν· φοιτᾶν μὲν τὸ ἑαυτοῦ συζυγίας, ὑπὸ θυ-
μοῦ δὲ ἀλλοτρίας ἀπέχεσθαι. ὧν λέγω καὶ τὸν ἀρχιμονεῖον ἑαυτὸν ὑπὸ τῇ παρθενοτόκῳ ἀπο-
λαμβάνουσα, καλῶς εἰς γάμον ἐκδώσειν τοῦ θυγατέρα ἔλεγεν. ἡ πεῖθουσα πικάσαι, τὸ πικὸν
τῶν εὐτυχούντων. τὸ πρὸς γάμου διὰ παιδοποιίαν συζυγεῖν, ἀνύδακτον πρὸς τὸ ἡδὺ
διαμένειν ὀφείλει. εἰ μὲν γὰρ ὑπὸ τέκνων εἰσὶν ἔτι τὸ βιοῦν, μείζονα ἀξίαν ἐν θεῷ αὐτὸς ἑαυτῷ
περιποιήσῃ, καθαρῶς ἅμα καὶ λελογισμένως ἐγκρατευόμενος· εἰ δὲ ἀπαίρουσιν ἐν ἡλικί-
ᾳ κανόνα, εἰς μείζονα δόξαν, ὑπὲρ τὸ δοκοῦν πρὸς τὸν ἐλπιδα· ἔχει γὰρ ὡς περὶ εὐτυχίας, ὅταν ὁ
γάμος ἰδίας λειτουργείας χάριτος. τῷ κυρίῳ Ἀλεξάνδρᾳ τέκνων λέγω κηδεύειν, καὶ 185
γυναικὸς πρόφασις γὰρ, ὡς ἔοικεν, τῷ κατὰ γάμον πλείω, ἡ τῆς συζυγίας οἰκειότης γίνεται. τὸν
πρώτιστον πόνον ἀναδεδεγμένῳ κατ' ἔτος τὸ κοινόν· αὐτίκα φησὶν, ὥσπερ πρός τινας δεῖ καθιστά-
σθαι, τοὺς ἐκ τοῦ ἰδίου οἴκου καὶ τῆς ἐκκλησίας ἁπάσης προϊσταμένους τοιούτους. Ἕκαστος δὲ ἐν ᾧ «
ἐκλήθη ἔργῳ τούτῳ ἀδελφοὶ, ἵνα ἐλεύθερος ἐν Χριστῷ γένηται, τὸ οἰκεῖον τῆς Ἀδελ- «
φίας ὑποταμιεύουσα μισθόν. πάλιν τοι καὶ οὐδεὶς τοῦ νόμου Ἀλεξόμεθα, ἀλλ' ἡρεῖα χρώμενος· «
Ἡ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ, φησὶ, τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ, κἂν πέσῃ. ἄθικτος τοίνυν ἡ γυνὴ δέδεται «
ἐφ' ὅσον ζῇ χρόνον ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ ὑποθάνῃ, ἐλευθέρα ἐστὶν γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ· «
μακαρία δέ ἐστιν, ἐὰν ἄτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην. ἀλλ' ὅτι μὲν τῆς πρώτης ἀθικτος.
Εἶθα πάλιν φησὶ, φησὶ, τῷ νόμῳ, ἐὰν τῷ γάμῳ· ὡς τί ἤδειμεν ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι,
νύμφῃ καὶ ἐκκλησίᾳ· ἵνα ἀγάγῃ ἑνὶ δὴ, τῶν τε ἔνδον ἐννοιῶν τῶν ἐναντίων τῇ ἀληθείᾳ, τῶν
τε ἔξωθεν πραζόντων, τουτέστι, τῶν πρὸς αἱρέσεις μεπόντων, καὶ πρεύειν ἀπὸ ἑνὸς ἀνδρὸς ἀναπ-
θέντων ἐν πνευματικῷ θεοῦ· ἵνα μὴ ὡς ὁ ὄφις ἐξαπάτησεν Εὔαν τῷ λεγομένῃ ζωλῷ, κἀμὲ
ἀπὸ τῆς κατὰ αἱρέσεις λύσσης πανουργίας, παραδῶμεν τοῖς ἀντλαῖς. ἡ δευτέρα δὲ πεῖσις,
μονογαμεῖν ἐπισιν. ἐγὼ δὲ, ὡς πρὸς ἐξηγήσατο, δέσιν γυναικὸς πρὸς ἄνδρα. τῷ σαρκὸς πρὸς
τὸν φθερὰν ὑπαλλαγὴν, μεμνῆσθαι ἀπαθείαν· τὸ δὲ ἄπτερος ἀπολλύντων τὸν ἐν γάμῳ εὕρεσιν ἀλλοίαν ἀνθρώ-
των ὑπόνοιαν κατηγορεῖ, κἀ κινδυνεύει βλασφημεῖσθαι ὁ νο-
μοθέτης. Ταλαιπωρεῖν οἴμαι τὸν Σύρον τὸν τοιαῦτα τολμᾶν δογματίζειν. χρὰ φεύγειν γ' ἂν κατὰ λέξιν ἐκ
τῶν Περὶ δὲ ἐγὼ τὸ σωτῆρα καταρίθμου· Συμφωνίαν μὲν ἂν ἁρμοζομένην προσευχὴν κοινωνίαν, φθο-
ρᾶς λύσιν τοῦ ἐντεύξιν. πάντα γ' ἂν δυσωπητικῶς διὰ τὸ συγχωρήσεως ἐργάζεσθαι· πάλιν γὰρ ὑπὸ
τοῦτο συγχωρήσας γνώσεσθαι, διὰ τὸν πατέρα καὶ τοῦ ἀκρασίαν, τὸ πεπληγμένον, δυσὶ κυρίοις «
μέλλειν δουλεύειν ἀπεφήνατο· διὰ μὲν συμφωνίας, θεῷ· διὰ δὲ τὸ ἀσυμφωνίας, ἀκρασίᾳ καὶ «
πορνείᾳ καὶ διαβόλῳ. τοῦτο δὲ φησὶ, τὸ δοκοῦν ἐξηγούμενος, σωφίζειν δὲ τοῦ ἀληθέως.
δι' ἀληθοῦς ψευδόμενος καταισχύνειν. ἀκρασίαν μὲν γὰρ καὶ πορνείαν, διαβολικὰ εἶναι πάθη,
καὶ ἡμᾶς ὁμολογοῦμεν· γάμου δὲ σώφρονος μεσιτεύει συμφωνία, ὥστε τὸν μὲν ἐγκρατῆ
ἄγουσα, ὅτι τὴν ἐγκράτειαν μὴ σπουδὴν νομοθετοῦσα. γνῶσις γ' ἂν καὶ ὁ παιδο-
ποιίας καιρὸς πρὸς τὸ χαρᾶς εἶρηται, ἐπίδαν φῇ, Ἔγνω δὲ Ἀδὰμ Εὔαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ «
συλλαβοῦσα, ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σηθ· ἐξανέστησεν γάρ μοι ὁ θεὸς σπέρμα «
ἕτερον ἀντὶ Ἄβελ ὁρᾶς ὡς τίνα βλασφημοῦσιν οἱ μυσταγωγούμενοι τὴν σώφρονα σπορὰν, καὶ τῷ
Ἀλεξάνδρῳ προσάπτειν δοκοῦσιν· οὐ γὰρ δὴν ἀπλῶς προσέπεσεν ὁ τῆς ἄρθρου προσθέσεως τὸ παν-
τοκράτορα δηλώσας. ἡ δὲ φθορὰ δὲ δοτοῦλου, καὶ πάλιν ὑπτεσαυτὸ γίνεσθαι, Ἀλεξ τὸ σπέρ- «
ματος, ὡς ἐκεῖνο προσανακόπτει μὴ εἰς ἐπιθυμίας ἑτέρας ἐκτραπῆναί ποτε· οὐ γὰρ ἐκπρέπει τέλειον, πρὸς τὸ φύσεως ὁρίζεις δυσωπᾶται, ἡ πρόσκαιρος συμφωνία· διὸ ἐπαίρει πάλιν τὴν συ-

ζυγίαι τῦ γάμου, οὐκ εἰς ἀκρασίαν ϗ πορνίαν Ἐ πὸ τῦ Ἀβραὰμ ἦγον, ἀλλ' ἵνα μὴ ὑπο-
πίσῃ ἀκρασία Ἐ πορνία ϗ Ἀβραὰμ. χωρίζει ϗ ἡ γ τὸν παλαιὸν ἄνδρα ϗ τὸν κοινὸν ὁ Τιμα-
νὸς· ἀλλ' οὐχ ὡς ἡμεῖς φαμέν· παλαιὸν μὲν ἀνδρα, τ νόμον· κοινὸν δέ, τ' εὐαγγέλιον. συμφω-
νοῦμεν αὐτῷ Ἐ αὐτὰ λέγοντες, πλὴν οὐχ ἡ βάλιτο ἐκεῖνος, κατα λύων τ νόμον ὡς ἄλλω θεῦ· ἀλλ'
ὁ αὐτὸς ἀνηρ καὶ κύριος, παλαιὰ κοινὰ ζων, ϗ πολυγαμίαν ἐπ συγχωρῶν· ἐπ ἠ δὲ ἀπήτει ὁ θεὸς,
ὅπ αὔξανεσθαι καὶ πληθυνειν ἐχρῆν· μονογαμίαν ἦ ἐπαίγει, Ἀβραὰμ παιδοποιίας, καὶ τὴν Ἔ οἴκου
κηδεμονίαν, ἧς ἐν βοηθὸς ἐδόθη ἡ γυνή· καὶ ἣ ταύτ ὁ ἀπόστολ Θ· δι' ἀκρασίαν καὶ πόρνειαν, χ
συγνώμην δίδωσι μιᾶ δίδωσι γάμου· ὅτε ϗ αὖτ Θ· οὐχ ἁμαρτάνειν μὲν χ Ἀβραὰμ ἦν· ὁ γὰρ
κελεύων πρὸς τὸ νομιζ· ὁ πληροῖ δὲ τ χ τ' εὐαγγέλιον πολιτείας, τὴν κατ' ἐπίπνοιαν πλ-
ρώσ Θ· δοξαν δὲ αὐτῷ οὐρανὸν ἔκτισεν, μόνας ἐφ' ἑαυτῦ, ϗ τὴν Ἀβραὰμ ἐκλυθῆναι δυνατὸν συ-
ζυγίαι ἀχρεωτον Φυλάσσων, καὶ τῇ οἰκονομίᾳ πρόνοιαν Θ· εὐαρίστως, καθ' ἣν ἀπείρασ Θ· τ
Ἔ κυρίου χρόνοι λατρείας. εὐδὲ μὲν οὖν ἐπὶ τ χ' συζυγίαι κοίτης, ὁμοίως ὡς πάλαι, βα-
πτιζομένη καὶ νῦν ἀσφάλεσται ἡ θεία Ἀβραὰμ κυρίου πρόνοια. οὐ γὰρ ἐπίναγκες παιδοποίας ἀφί-
ησι τὰς πιστευούσας δι' ἣν ἐκ βαπτίσματος εἰς τ' πανπλείς τ' ὁμιλίας ἐπολούσας ὁ κύριος, ἐν οἷς
καὶ πολλὰ Μωυσέως, δι' ἣν ἐκ βδελυγῶν βαπτίσματος. ἄνωθεν ἦν ὁ νόμος τὴν ἀναγέννησιν ἡμῶν
προφητεύων, Ἀβραὰμ σαρκικῆς γνήσιος, ἀλλὰ τῇ γνησίᾳ Ἔ σπέρματ Θ· προσφέρει τ' βάπτισμα,
οὐ βδελυσσόμεν Θ· ἀνθρώπου γένεσιν· ὁ γὰρ φάναι τι γεννηθεὶς ἄνθρωπος, τοῦτ' ἐστὶν ἡ Ἔ σπέρ-
ματ Θ· κατακολή. οὔκουν αἰ πολλαὶ συνουσίαι γόνιμοι, ἀλλ' ἡ τῆς μήτρας παραδοχὴ τὴν γόνι-
σιν ὁμολογῆ, ὅτ τῷ τῆς Φύσεως ἐργαστηρίῳ Ἀβραὰμ πλαττομένη Ἔ σπέρματος εἰς ἔμβρυον. πῶς ἦ
ὁ μὲν γάμος παλαιὸς μόνον καὶ νόμιμ εὑρημα, ἀλλ' οὐχ ἡ χ τ κύριον γάμος, Ἔ αὐτ' ἡμῖν πρὸς
ἡμῶν τηρουμένου; οὐ γὰρ αὖ ὁ παϊζόμενος ὁ θεὸς, Ἀβραὰμ ἐνστήσ πολὺ αὔθρωπος οὐλόγως· πολὺ δὲ
πλέον ἀπὸ πατὴρ προσπαίζει, τηρῆσ παῖδα χ ὁ υἱός. ϗ δὲ ὁ αὐτὸς νομοθέτης ἅμα καὶ εὐαγ-
γελιστής, οὐ μάχεται σῴ ἑαυτῷ. ζῇ γὰρ ὁ νόμος πνευματικῶς ὤν, Ἐ γνωσικῶς νοούμενος. ἡμεῖς
σῴ ἐθανατώθημεν τῷ νόμῳ Ἀβραὰμ τῦ σώματος τῦ Χριστῦ, εἰς τ' ψῆφος ἡμᾶς ἐπίρωσι τῷ ἐκ νεκρῶν
ἐγερθέντι, τῷ ὑπὸ τ νόμου προφητευθέν· ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. διὸ ὁ μὲν νόμ Θ· ἅγιος,
Ἐ ἡ ἐντολὴ ἁγία Ἐ δικαία καὶ ἀγαθή· ἐθανατώθημεν ὖν τῷ νόμῳ, τυπικῇ, τῇ ὑπὸ τῦ νόμου
δηλουμένῃ ἁμαρτίᾳ· ἐν δεικνυσιν, ϗ ἠνᾶ ὁ νόμος, Ἀβραὰμ τ' προσλαξεως τῶν ποιητῶν, χ ἀπε-
γορεύσεως τῶν οὐ ποιητῶν, ἐλίγχων τὴν ὑπακουσίαν ἁμαρτίαν, ἵνα φανῇ ἁμαρτία. εἰ ἦ ἁ-
μαρτία ὁ γάμος ὁ χ νόμον, οὐκ οἶδα πῶς τῆς ἱερᾶς θείου ἐγνωκέναι, λέγων τὸ προσλαγμα Ἔ θεῦ
ἁμαρτίαν εἶναι. ἀγίου δὲ ὄλος τῦ νόμου, ἅγιος ὁ γάμος. τὸ μυστήριον τοίνυν τοῦτ' εἰς τ Χριστὸν χ
τὴν ἐκκλησίαν ἀγλ ὁ ἀπόστολος. καθάπερ τὸ γεννώμενον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν, ἕτε τὸ ἐκ
πνεύματος πνεῦμα, οὐ μένει χ τὴν ἀσυνείδησιν, ἀλλὰ καὶ χ τὴν μάθησιν. αὐτίκα ἅγια πα-
τίκνα αἰ εὐαισθησίας τῷ θεῷ τ κυριακῶν λόγων, νεμφδσαίτων τὴν ψυχήν. πορνέια γ' ἦν
ϗ γαμος κεχώρισεν· ἐπὶ μακρὰν ἀφίστηκε τῦ θεῦ ὁ Ἀβράλλος. Ἐ ὑμεῖς ἦν ἐθανατώθητε τῷ
νόμῳ, Ἀβραὰμ Ἔ σώματος τῦ Χριστῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι· πανσα-
κέως γὰρ, πρόσχαις ὑπακόους γενομένους· ἐπὶ ϗ χ τὴν ἀλήθειαν τῦ νόμου, τῷ αὐτῷ κυρίῳ
ὑπακούομεν, πρόθυμα παρακελευομένῳ. καὶ μή τι δή τῶν πιστῶν ἀκότως τὸ πνεῦμα ἀν-
» πκρυς λέγῃ, ὅπ σε ὑστεροι καιροὶ ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλά-
» νοις, καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένων τὴν συνεί-
» δησιν ϗ κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκλισεν εἰς μεταλήψιν μετ' εὐχα-
» ριστίας τοις πιστοῖς ϗ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν, ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλὸν, Ἐ οὐδὲν ἀποβλητὸν
μετ' εὐχαριστίας λαμβανόμενον. ἁγιάζεται γὰρ Ἀβραὰμ λόγῳ θεοῦ ϗ ἐντεύξεως. ἐπίναγκες μὲν
» ἦν, ϗ κωλυτὸν γαμεῖν, οὐδὲ μὲν κρεωφαγεῖν, ἢ οἱνοποτεῖν· γέγραπται γὰρ· καλὸν τὸ μὴ φα-
» γεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, ἐν ᾧ διαπροσκόμματός ἐστιν· καὶ Καλὸν μὴ ἐνειν, ὡς καιγώ· ἀλλ' ὁ τι
χρώμενος, μετ' εὐχαριστίας, ὁ τι αὖ μὴ χρώμενος, ϗ αὐτὸς μετ' εὐχαριστίας, μισῶ τι ἐγκρατῆς
ἀπολαύσεως, βούτω χ λέγω. Ἐ καθόλ πᾶσαι αἱ ἀποστολαὶ Ἔ αποστόλ σωφρονοῦσι Ἐ ἐγ-
κρατέσθαι διδάσκουσι, πρὸ τι γάμου, πρὸ τε παιδοποιίας, πρὸ τι οἴκου διοικήσεως, μυρίας ὅσ-
σας ἐντολὰς πρόσχουσι, οὐδαμοῦ γάμου ἠθέτησαν τ σώφρονα· ἀλλὰ τὴν ἀκόλαστον σώζε-
σαι Ἔ νόμ πρὸς τὸ εὐαγγέλιον, ἀποδέχαν ἑκάτερον, τόν τε εὐχαρίστως τῷ θεῷ γάμῳ κεχρη-
μένον σωφρόνως, τόν τε εὐνουχία ὡς ὁ κύριος βούλ συμβιῶντα, καθὼς ἐκλήθη ἕκαστος ἐλεμο-
» νος ἁπλοίκως ϗ πλεόνως. ϗ Ἦν ἡ γῆ Ἔ Ιακὼβ ἐπηγγελμένη παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν, φησὶν ὁ προφή-
» της, τὸ σκεῦος Ἔ πνεύματος αὐτὸς δοξάζων. καταρτίζεσθαι δέ τις γνήσιος, φθαρτὴν χ ἀποκυ-
μένην

μένην λέγων· ϗ βιάζεται ἡς, ὅτι πικροποιὸς λέγων ἐρηκύαι τὸ σῶμα, ἐπὶ γῆς μὴ ἡσυχά-
ζειν, ὅπως ϗ βρῶσις ἀφανίζῃ· ϗ τὰ ἑξῆς τοῦ προφήτου πρὸς παραπλησίαν τύπος ἐκκαίεται·
Ἰμᾶς ὑμᾶς ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεσθε, ϗ ὡς βρῶσις ὑμᾶς. ἀλλ' ἡμεῖς αὐτὸ λέγομεν τῇ
σαφῇ, ὅτι φθαρτὰ ἡμῖν τὰ σώματα, ϗ φυσιρρυῆ. τάχα δέ, αὖ, ϗ εἰς διελέγχει, ὡς ἁμαρτω-
λοῖς, προφητικὸν φέρειν· ὁ σωτὴρ δὲ ἡμῖν περὶ πικροποιᾶς ἐρηκεν, ἀλλ' ὡς μετάδοσιν κοινωνίας
τοῦ τρέφειν τὸν κτισθέντα μόνον τοῦ τὰ τοιαῦτα βρώσιμα, ὄψικυρῆν ἢ τοῖς διομένοις μὴ βλαβε-
νεῖ· διὸ φησιν, Ἐργάζεσθε μὴ τὴν ἀπολλυμένην βρῶσιν, ἀλλὰ τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον.
ἡμοῖος ϗ κἀκεῖνο νομίζουσι τὸ ῥητὸν, Οἱ ἀγοὶ τοῦ αἰῶνος ἐκείνου, τὸ περὶ νεκρῶν ἀναστάσεως, οὔτε γα-
μοῦσιν οὔτε γαμίζονται. ἀλλὰ τὸ ἐρώτημα τοῦτο ϗ τοὺς πιστευθανομένους αὐτοὺς οὐκ ἀναπεπόηται
τις, ὡς ἀποδοκιμάζοντα τὸν γάμον εὑρηκότος, θεραπευόντα δὲ τὴν ἀναστασιν τῆς
σαρκικῆς ὀρθυμίας προσδοκίαν. τὸ δέ, Οἱ ἀγοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐ πρὸς ἀποδιαγελῶν τὸ ἄλ-
λου τινὸς αἰῶνος ἢν εἰρηκεν, ἀλλ' ἐπ' ἴσης τῷ, οἱ ἐν τούτῳ νομιζόμενοι τῷ αἰῶνι. Δι' ἣν δὲ φησιν 187
ἀγοὶ ἔσονται, γνῶσι καὶ γνῶναι)· ἐπεὶ μὴ ἄνδρ γνῶσιός τις πάσης τοῦ βίου παρελεύσεται· ἀλλ' ἤδη
ἡ γνῶσις, τὴν ὁμοίαν ὑποδεχομένη φθορὰν, οὐκ ἐπ' ἀναμίσει τὸν ἄπαξ τοῦδε τοῦ βίου κεχω-
ρισμένον. ὃς μὲν γὰρ ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἀλλὰ καὶ ἀπόντων πατὴρ ϗ τὴν δημιουρ-
γίαν αὐτός. Μὴ καλίσητε ὑμῶν ὑμῖν πατέρα, φησὶν ἀγοῦν, μὴ ἀπονενοήσησθε τοῦ σωτῆ-
ρα ὑμᾶς τὴν ϗ σάρκα πορίσαντος οὐσίας ὑμῶν, ἀλλὰ παιδαγωγὸν γνῶσιος, μᾶλλον ἢ Δημιουρ-
γὸν γνώσεως. ἵνα δὲ ὑπὸ τοῦ φίλους ἡμᾶς, αὐθις ὡς τοῦ παιδιᾶ γνώσεως βούλῃ), τὸν ὅλως πα-
τέρα ὑπονοῦντας, δι' ὕδατος ἀναγεννηθέντας, ἄλλης παύσης ἕως τῆς κλίσεως πορᾶς. ναί φη-
σιν, Ὁ ἄγαμος, μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου· ὁ δὲ γαμήσας, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί. τί δέ; οὐκ ἔξεστι
ϗ τῇ γυναικὶ, ϗ θεὸν ἀρέσκεσθαι, εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ; ἀχρὶ δὲ ἐφῆπται καὶ τῷ γαμοῦντι,
αὖ καὶ τῇ συζυγίᾳ, μεριμνᾶν τὰ τοῦ κυρίου; ἀλλὰ καθάπερ ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου,
ἵνα ᾖ ἁγία τῷ σώματι ϗ τῷ πνεύματι· οὕτω τὴ γαμοῦσα, τὰ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὰ τοῦ κυρίου
μεριμνᾷ· ἵνα ᾖ ἁγία καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· ἀμφω δὲ ἁγιάζει ὁ κύριος. ἡ
μὲν, ἡ γυνή· ἡ δὲ, ὡς παρθένος. πρὸς ἐντροπὴν δὲ καὶ ἀνακοπὴν τῶν συμφορῶν ὡς τὸ δύ-
προν γάμου, ἁρμονίως ὁ λόγος ἀπείρηκεν φθορᾶς), καὶ αὐτίκα φησὶ, Πᾶν ἁμάρτημα,
ὃ ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. ἡ δὲ πορνεία τὸ γάμου πλη-
μμέλεις λέγει, πάλιν δὲ τὸν νόμον ϗ τὸν κύριον ἀναχέοντα βλασφημεῖ. ὡς γὰρ ἡ πλεονεξία πορ-
νεία λέγε), τῇ αὐτῇ κρίσει ἀναλυομένη· ἐπεὶ ὠφελοῦσα κρίσις οὐκ ἐστὶν εἰς τὰς πολλὰς ἐπι-
νήμησις ὅσι δεῖ· ἵνα ἡ πορνεία, οὐκ ἔξεστι γάμου, εἰς τὰς πολλὰς ἐστὶν ἐκπίωσις· τρίχωσ γάρ,
ὡς εἰρήκαμεν, ἡ τοῦ πορνεία ἡ τοῦ μοιχεία παρὰ τῷ λοιπῷ λαμβάνε). ὅπου τούτων ὁ προ-
φήτης φησί· Ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν ἐπεσθήτε. καὶ πάλιν, Κατεμιάνθης ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ· τὴν τοῦ
κοινωνίαν μιαρὰν ἡγούμενος τὴν ἀλλοτρίωσιν σώματι συμπλακῆναι, καὶ μὴ τῷ κοινῇ συζυγίαν εἰς
παιδοποίαν διδομένην. ὅθεν καὶ ὁ λοιπὸς, Βούλομαι οὖν, φησὶ, νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν,
οἰκοδιατοτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ αἰτιωμένῳ λοιδορίας χάριν· ἤδη γάρ τινες ἐξε-
τράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. ναὶ μὴν καὶ τὸν τῆς μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα πάνυ ἀποδέχεται, κἂν
πρεσβύτερον ᾖ, κἂν διάκονον, κἂν λαϊκὸν. ἀνεπλήττως γάμῳ χρώμενος· σωθήσε) ἢ Δημι-
τῆς τεκνογονίας. πάλιν τε αὖ ὁ σωτὴρ τοὺς Ἰουδαίους, ψῆφον ἐπὶ πόνηρὰν καὶ μοιχαλίδα, δι-
δάσκει μὴ ἀγνοοῦντας νόμον ὡς ὁ νόμος βούλε)· παραδοσὶ ἢ τῇ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἐν ζά-
ματιν ἀνθρώπων κατακολουθοῦντας. μοιχεύειν τὸν νόμον, οὐχ ὡς ἄνδρα καὶ κύριον τὸ παρθε-
νίας αὐτῶν διδομένον, τάχα δὲ καὶ ἐπιθυμίαις διδουλωμένους ἀλλοκότοις, εἴδει αὐτούς· δι' ἃς ϗ
σωτηρίως δουλούμενοι τῇ ἁμαρτίαις, ὁπηρέτουν τοῖς ἀλλοφύλοις· ἐπεὶ παρά γε τοῖς Ἰου-
δαίοις, οὐκ ἦσαν ἀποδεδεγμέναι γυναῖκες κοιναί, ἀλλὰ ϗ ἡ μοιχεία ἀπηγόρευτο. ὁ δὲ ἐπὶ τῶν.
Γυναῖκα ἔγημα, ϗ κ δωμεν ἐλθὼν εἰς τὸ δῆμον τὸ θεῖον, ἀποδεγμα ἐν ὡς ἔλεγχον τοῦ διὰ
ἡδονὰς ἀφιεμένου τῆς θείας ἐπολῆς· ἐπὶ τούτῳ τῷ λόγῳ, οὔθ' οἱ πρὸ τῆς παρουσίας δίκαιοι,
οὔθ' οἱ μὴ τὴν παρουσίαν γαμοῦντες, κἂν ἀποτελοῦσι, σωθήσονται. κἂν ἐκεῖνο προσκομισω-
σιν αὐθις, ὡς ϗ ὁ προφήτης φησὶν, Ἐπελαιώθην ἐν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς μου· ἐχθρὸς τὰς ἁμαρτίας
ἀκουέτωσαν· μία δέ ἐς ἁμαρτία, οὐχ ὁρᾶμεν, ἀλλ' ἡ πορνεία· ἐπεὶ ϗ τὴν ψῆφον ἐπάτωσαν
ἁμαρτίαν, καὶ τὸν τῆς ψήφου κλῆρον. τοιούτοις ἐπιχειρεῖ ϗ ὁ τῆς δοκήσεως ἐξάρχων Ἰούλι-
Καισαρεύς. ἐν γ' οὖν τῷ περὶ ἐγκρατείας, ἢ περὶ εὐτυχίας, φησὶν· Καὶ μηδεὶς λεγέ-
τω, ὅτι ἀπόδηι παῦται μόρια ἔχομεν. ὡς τὴν μὲν ᾠδὴν αὐτὸς ἐχρημάτισθαι, τὸν δ' ἄρτεμα αὐ-
τὸς· τὴν μὲν, πρὸς τὸ διχάσαι· τὸν δὲ, πρὸς τὸ ἀναπάρειν· συγκεχωρῆσθαι τὸ τοιαῦτα παρὰ

ηθ. ἡ γὰρ ἦν παρὰ θεοῦ, ἧς ὧν απεύδομεν, ἡ τοιαύτη ἀλαζονεία, οὐκ αὖ ἱμακαρίσειν τοὺς εὐνέ-
χους· οὐδ' ἂν ὁ ποιητὴς ἀφῆκεν, μὴ ἄναγε ξύλον ἄκαρπον αὐτός· μεταλαβὼν δοὺς δένδρου,
ὅπῃ τὴν ποιαίρεσιν ἀνθρωπων ἑαυτὸν τοιαύτης ἐπείας εὐσυνεχίζουσα. καὶ ἔτι ἐπαγωνιζόμε-
νον τῇ ἀληθῆ δόξῃ, ὅπῃ φέρει· Πῶς γὰρ οὐκ ἂν καὶ εὐλόγως τις αἰτῶτο σωτῆρα, ἢ μετὰ πλα-
σιν ἡμᾶς καὶ τὴν πλάνης ἀπήλαξιν, καὶ τὴν κοινωνίας τῶν μερίων καὶ προσθημάτων τῶν αἰδοίων; τὸ
παραπλήσια τῷ Ταπαιῷ τοῦτο δογματίζων. ὁ δὲ οὐκ τὸ Οὐαλεντίνου ἐξεφοίτησε σχολῆς.
Δέ τοι καὶ ὁ Καισαιὼς φησὶ, παυθανομένης τὸ Σαλώμης, ὅτι γνωθήσῃ τὰ σὰ ὧν ἦρτο,
ἔφη ὁ κύριος, "Οταν τὸ τὸ αἰσχύνης ἔνδυμα πατήσῃ, καὶ ὅτ' οὐ γένωνται τὰ δύο ἕν, καὶ τὸ ἄρρεν
μετὰ τῆς θηλείας, οὔτε ἄρρεν, οὔτε θῆλυ. πρῶτον μὲν ὧν, ὡς τῆς παραδεδομένης ἡμῖν παρουσίας
γελίοις οὐκ ἔχομεν τὸ ῥητὸν, ἀλλ' ἐν τῷ κατ' Αἰγυπτίους. ἔπειτα δὲ ἀγνοεῖν μοι δοκᾶ, ὅτι θυμὸν
μὲν, ἄρρενα ὁρμὴν θηλέαν δ, τὴν ἐπιθυμίαν αἰνίττε· οἷς ἐνεργήσασι, μετέπειτα ἔπεσε καὶ αἰ-
σχύνη. ὅτ' οὐκ ἂν μήτε τις θυμῷ, μήτ' ἐπιθυμίᾳ χαλεπαίνομεν, ἀδὲ καὶ ἐξ ἐθους καὶ προφῆ
κακῆς αὐξήσωμεν ἐπισκιαζει καὶ ἐγκαλύπτει τὸ λογισμὸν, ἀλλ' ἀποδυσάμενοι τὴν σκότους
ἀχλὺν, σκεπασίας καταχωσθὲς, πνεῦμα καὶ ψυχὴν ἐνώσωμεν τῷ τοῦ λόγου ὑπακοῇ·
πεῖ, ὡς ὁ Παῦλος φησὶν, οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐκ ἄρρεν, οὐ θῆλυ. ἀποστᾶσα γὰρ τοῦδε τοῦ σήματος
ὧ Δεκρίτε τ' ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ, ψυχὴ, μεταπέπτωκε εἰς ἕνωσιν, οὗθ' ἕπρεον οὖσα. ηγᾶται δὲ
ὁ γνησιος οὕτως πλατωνικώτερον, θείαν οὖσαν τὴν ψυχὴν ἄνωθεν, ἐπιθυμίᾳ θηλυνθεῖσαν
δεύρο ἥκειν εἰς γένεσιν καὶ φθοράν. αὐτίκα βιάζεται, τὸ Παύλου ἐκ τῆς ἀπάτης τὴν γένεσιν σωι-
σέναι λέγλν, Δεῖ τούτων φοβεῖσθαι μὴ, ὡς ὁ ὄφις Εὔαν ἐξηπάτησεν, φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν
ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸ Χριστον. ἀλλὰ καὶ ὁ κύριος ἐπὶ τὰ πεπλανημένα ὁμολογούμενος
ἦλθε· πεπλανημένα δ' οὐκ ἄνωθεν εἰς τὴν δεῦρο γένεσιν· κλῆσις γὰρ ἡ γένεσις καὶ κλῆσις ἐστὶ πανο-
κρατορος· ὃς οὐκ ἂν ποτε ἐξ ἀμετρήτων εἰς τὰ χωρα κατέχοι ψυχήν· ἀλλ' εἰς τοὺς πεπλανημέ-
νους γενόμενα, εἰς ἡμᾶς, ὁ σωτὴρ ἀφίκετο· ἀδὲ οὐκ τῆς κτίσεως εἰς ἐντολὰς παρανομῆς ἐφθάρη,
φιλησάντων ἡμῶν γένεσιν μεταλαβεῖν ἡμῶν τὸ καιρὸν δ πρωτοπλάστου καὶ πρὸ ὥρας τοῦ
γάμου χαλεπὸν ὀρεχθέντων καὶ Δαμαρτόντος· ὅτι Πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυ-
μῆσαι, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν, οὐκ ἀναμείνας τὸν καιρὸν δ γενέσεως. ὁ αὐτὸς ὧν ἐν ὁ κύ-
ριος, καὶ ποτε κρίνων τὴν προλαβοῦσαν τὸν γάμου ἐπιθυμίαν. ὅτ' ἂν ὦσι δύο ἕν ὁ ἀποστολος ἔπη. Εν-
δυσασθε τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κτισθέντα κατὰ θεὸν κόσμον, ἡμῖν λέγλ, τοῖς πεπλασμένοις ὑπὸ τῆς
πανοκράτορος βουλήσεως ὡς πεπλάσμεθα· παλαιὸν δ, πρὸς γένεσιν καὶ ἀναγέννησιν φη-
σὶν, ἀλλὰ πρὸς βίον πόντε ἐν παρανομῇ, πόν τε ἐν ὑπακοῇ. χιτῶνας δ δερματίνους ἐγνῶπεν
ὁ Καισαιὸς τὰ σώματα, περὶ ὧν ἐστορον καὶ τῶν καὶ τοὺς ὁμοίως αὐτῷ δογματίζοντας, πεπλα-
σμένους ἀποδεξόμεν, ὅτ' ἂν περὶ τὸ ἀνθρώπου γένεσιν τὸν ἐξήγησιν ἐποιοῦντο τοῖς περιεχθέ-
σιν διαφέρειν, μεμεχανεῖσθαι· ἐπεὶ, φησὶν, οἱ ὑπὸ τὸ γένεσιν βασιλεύομεν καὶ γένεσιν τὸ
γένεσιν δ· ἡμῶν δ τὸ πολίτευμα, ἐν οὐρανῷ, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα. καλῶς ἂν ἐ-
ρηθεῖη τὸ πῶς ἐσμεν ἡμεῖς· ἐπεὶ ὡς ξένοι καὶ παρεπιδημοῦντες πολιτεύεσθαι ὀφείλομεν· οἱ γα-
μοῦντες, ὡς μὴ γαμοῦντες· οἱ κτώμενοι, ὡς μὴ κτώμενοι· οἱ παιδοποιοῦντες, ὡς θρηνοῦντες γένεσιν,
ὡς καταλείποντες τὰ κτήματα, ὡς καὶ ἀντὶ γυναικὸς βιωσόμενοι, ἐὰν δέῃ· ὁ προσπεσὼν τῇ
κτήσει χαίρομεν, μετ' εὐχαριστίας δ' ἁπάσης, καὶ μεγαλοφρονοῦντες. αὐθις τε, ὅτ' ἂν φῇ·
Καλὸν ἀνθρώπῳ, γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι· Δεῖ δ' τὰς πόρνας ἐκποδὼν ποιεῖσθαι τὸν ἑαυτοῦ γυναῖκα
ἐχέτω· οἷον ἐπιζητοῦμεν πάλιν λέγλ. "Ινα μὴ πάρεζηλώσωμεν ὁ σατανᾶς. οὐ γὰρ τῆς ἐγκρατῶς
χρωμένης τῷ γάμῳ ὅπῃ παιδοποιᾷ μόνῃ, Δεῖ τὸν ἀκρασίαν, φησὶν, ἀλλὰ τοῖς καὶ πέρα παι-
δοποιίας πεφυκέναι ἐπιθυμοῦσιν· ὡς μὴ πολὺ ἐπινευσαι ὁ διάνοιας. ἐκκυμήνῃ τὸν ὁρεξιν
εἰς ἀλλοτρίας ἡδονάς. τάχα δ' ὅπῃ τοῖς δικαίως βιοῦσιν ἀνθρώποις Δεῖ ζῆλον καὶ αὐτὸ φιλονει-
κεῖν· ὑπαγαγεῖν τούτους τῷ ἑαυτοῦ τάγματι βυλόμενον, ἀφορμὰς δὲ ἐγκρατείας ἐπιπόνου
παρίχειν τούτοις βούλεται. ἑκάστοτε ὧν φησὶ, κρεῖττον γαμεῖν, ἢ πυροῦσθαι· ὅπως ὁ αὐτὸς ἀποδιδῷ
τῇ γυναικὶ τὴν ὀφειλὼ, καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί· καὶ μὴ ἀποστεροῦσιν ἀλλήλους τὸ Δεῖ τῆς θείας
εἰς γένεσιν ἀνθρώπου βοηθείας. "Ος δ' ἂν μὴ μισήσῃ, φασὶ, πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα ἢ
τέκνα, ἰμὸς εἶναι μαθητὴς οὐ δύναται. οὐτὸ γένεσιν μισεῖν παρακελεύεται· Τίμα γὰρ φησὶ πατέ-
ρα καὶ μητέρα, ἵνα εὖ σοι γένηται· ἀλλὰ, μὴ ἀπάγε, φησὶν, ἀλόγους ἐρωτᾶς, μηδὲ μέλει τοῖς πο-
λιτικοῖς ἔθεσι παράπαν· οἶκος μὲν γὰρ, ἐκ γένους συνίστα· πόλεις δὲ, ἐξ οἴκων· καθὼς καὶ ὁ Παῦ-
λος τὸν Δεῖ γάμον ἀχολκμένος, κόσμῳ χρῆσθαι ἔφη. πάλιν ὁ κύριος φησὶν, Ὁ γάμος, μὴ
ἐκβαλλέτω· καὶ ὁ μὴ γαμήσας, μὴ γαμέϊτω· ὁ τῆς ποθήσεως εὐσυνεχίας ὁμολογήσας μὴ γένεσθαι,

ἀγαμος

ἄγαμος Δίγαμινέτω. ἀμφοτέροις γ' ἦν ὁ αὐτὸς κύριος Δὶς τῷ προφήτῃ Ησαίου τὰς καταλή-
λους διδοὺς ἐπαγγελίας, ὧδέ πως λέγων· Μὴ λεγέτω ὁ εὐνοῦχος ὅτι ξύλον ἐγώ εἰμι ξηρόν. τάδε 189
λέγει ὁ κύριος τοῖς εὐνούχοις· Ἐὰν φυλάξητε τὰ σάββατά μου, καὶ ποιῆτε πᾶν ὅσα ἐντέλο- "
μαι, δώσω ὑμῖν τόπον κρείττονα υἱῶν καὶ θυγατέρων· οὐ γὰρ μενεῖ ἡ εὐνουχία δικαίου, καὶ μέλι τὸ γλυ- "
εὐνοῦχος σάββατον, ἐὰν μὴ ποιήσῃ τὰς ἐντολάς. τοῖς γαμήσασι δὲ Φαρισαίοις, καθά φησιν· Οἱ ἐκλεκτοί "
μου οὐ πορεύσονται εἰς κενόν, οὐδὲ τεκνοποιήσουσιν εἰς κατάραν· ὅτι σπέρμα εὐλογημένον ἐστὶν ὑπὸ "
κυρίου. τῷ γὰρ καθ' ἡδονὴν τεκνοποιησαμένῳ καὶ ἀναθρεψαμένῳ, καὶ παιδευσαμένῳ εἰς κύριον, "
καθάπερ καὶ τῷ Δὶς τὸ ἀληθοῦς κατηχήσαντι γνωσταῖς, καὶ παιδεύσαντι εἰς κύριον, ὡσπερ καὶ τῷ ἐκ-
λεκτῷ σπέρματι. ἀλλοι δέ, κατάραν τὴν παιδοποιίαν ἐκδέχονται, καὶ οὐ σωιεῖσι κατ' αὐτῶν
ἐκείνων λεγόμενα τὴν γραφήν. οἱ γὰρ τῷ ὄντι τοῦ κυρίου ἐκλεκτοί, οὐ δογματίζουσιν δὲ τεκνο-
ποιοῦνται τὰ εἰς κάθαρσιν, ὡσπερ αἱ αἱρέσεις. εὐνοῦχος τοίνυν, οὐχ ὁ κατεπαγασμένος τὰ μόρια,
ἀλλὰ μᾶλλον ὁ ἄγαμος, ἐρῶ τοι, ἀλλ' ὁ ἀγνὸς ἀληθείας. ξύλον κἀγὼ ξηρὸν ἐμαυτὸν πρότερον. ὑπακού-
σας δὲ τοῦ λόγου, καὶ φυλάξας τὰ σάββατα καὶ ἀποχὴν ἁμαρτημάτων, καὶ ποιήσας ἃ ἐντο-
λαὶς, ἐν τιμίοις ἴσως τῶν ἄνω πολιτείας ὀρθῆς λόγῳ μόνῳ παιδευομένων. Τεκνία, φησὶν, ὀλί- "
γον ἔτι μεθ' ὑμῶν εἰμὶ, ὁ διδάσκαλος. διὸ καὶ Παῦλος Γαλάταις ἐπιστέλλων, φησὶ· Τεκνία μου, "
οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν. πάλιν τε αὖ Κορινθίοις γράφων· Ἐὰν γὰρ "
μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, λέγει, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Δὶς τοῦ εὐαγγε- "
λίου ὑμᾶς ἐγέννησα. Διατοῦτο Οὐκ ἐπελεύσεται εὐνοῦχος εἰς ἐκκλησίαν θεοῦ, ἐὰν ἄγονος καὶ ἄκαρ-
πος, καὶ πολιτείᾳ ἐν λόγῳ· ἀλλ' οἱ μὲν εὐνουχίσαντες ἑαυτοὺς διὰ πίστιν ἁμαρτίας Δὶς τῆς βα-
σιλείας τῶν οὐρανῶν, μακάριοι καὶ πιστοί εἰσιν, οἱ δὲ κόσμου νηστεύοντες. Δικαία δὲ ἡ ἡμέρα ἐν "
ᾗ ἐποίησεν· καὶ μὴ ἴσως ἐπωκτίσα, ὁ Ἱερεμίας φησὶν ὁ τὴν γνῶσιν ἁπλῶς Δικαίαν λέγων, "
ἀλλ' ὅσους πεῖσαι Δὶ τῆς ἁμαρτήσεως δὲ λαὸν ἐν τῇ ἀπάτῃ. Δικαίρει γ' ἄν. Διατί γὰρ ἐ- "
γρηγόρθω, τὰ βλέπειν κόπτοντας καὶ πένους; καὶ διατίλεσεν ἐν αἰσχύνῃ αἱ ἡμέραι μου; αὐτίκα πάν- "
τες οἱ κηρύσσοντες τὴν ἀλήθειαν, Δὶς τὴν ἀπείθειαν τῶν ἀκουόντων, ἐδιώκεσαν τε καὶ κινδυνεύουσιν.
Διατί γὰρ οὐκ ἐγρήγορε ἡ μήτρα τὰ μητρός μου τὰ Φαρ-, ἵνα μὴ ἴδω τὸ μόχθον τοῦ Ιακὼβ, καὶ τὸν "
κόπον τοῦ γρηγόρου Ισραὴλ, Ἔσδρας ὁ προφήτης λέγει. Οὐδὲς καθαρὸς ἀπὸ ῥύπου, Ἰὼβ φησὶν, "
ἀφ' ἑνὸς μιᾶς ἡμέρας ἡ ζωὴ αὐτοῦ. λεγέτωσαν ἡμῖν, τοῦ ἐπέρυσιν τὸ γρηγορεῖν παιδίον; ἢ πῶς ὑπὸ
τὸν τοῦ Ἀδὰμ ὑποπέπωκεν ὄρος τὸ μηδὲν ἐνεργῆσαι; ἀποδείκνυ δὲ αὐτὸς, ὡς ἔοικεν, ἀκο-
λούθως λέγει τὸν γρηγορεῖν ἕνα κακὸν ὁ τοῦ τοῦ σώματος μόνου, ἀλλὰ καὶ τὸν τῆς ψυχῆς, δι' ἣν
καὶ τὸ σῶμα καὶ ὅτ' αὖ ὁ Δαβὶδ εἶπε, Ἐν ἁμαρτίαις συνελήφθην, καὶ ἐν ἀνομίαις ἐκίσησέν με ἡ "
μήτηρ μου· λέγει μὲν προφητικῶς μητέρα τὴν Εὔαν· ἀλλὰ ζώντων Εὐα μήτηρ ἐγρήγορ· καὶ ἐν ἁ- "
μαρτίᾳ συνελήφθη, ἀλλ' οὐκ αὐτὸς ἐν ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ μὴν ἁμαρτία αὐτός. ἐν δὲ καὶ πᾶς ὁ Σπερ-
μάτων ἐξ ἁμαρτίας ἐστὶ τὸν πόνον, λύπη τε συνηθείας τὸ ἁμαρτωλοῦ σιον μηχὲς ἐστὶ τὴν ζωὴν ἐπ-
ορίζει, μαρτυρῶν μοι ἐκ τῶν δώδεκα προφητῶν φήσας, Εἰδὼ πρωτότοκα ἀσεβείας "
κατὰ κοιλίας μου, ἀπὸ ἁμαρτίας ψυχῆς μου· ὁ Δαβὰλ τὸ ἐπίσω, Λυξάνεσθε δὲ πληθύ- "
νεσθε· ἀλλὰ τὰς πρώτας ἐκ γῆς ὁρμὰς, καθ' ἃς θεὸν οὐ γινώσκομεν, ἀσεβείας λέγει. εἰ δέ
τις ἐστὶ τοῦτο λέγει κακὴν τὴν γῆν, καὶ κατ' ἐκεῖνο εἰκότως ἀγαθὴν, καθὸ ἐν αὐτῇ τὴν ἀλήθειαν
γινώσκομεν. Ἐκπίψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσι, δηλα- "
δὴ οἱ ἁμαρτάνοντες· ἐπεὶ καὶ πάλιν ἡμῖν οὐ πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰ πνευματικά. "
δῶμεν δὲ ἐκπεπτώκασιν οἱ κοσμοκράτορες τοῦ σκότους. Διατοῦτο αἰ συγγνώμαι. Διατοῦτο καὶ ὁ Παῦ-
λος, Αὐτὸ μὲν τὸ σῶμα ὑποπίπτω καὶ δουλαγωγῶ, φησὶν· ὅτε πᾶς ὁ ἀγωνιζόμενος, παν- "
τὰ ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν, ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν· ἡμεῖς δὲ, ἵνα ἄφθαρ- "
τον· νικῶντες ἐν τῇ πάλῃ. οὐχὶ δὲ ἀκονητὶ στεφανούμενοι. ἢ δὴ τινες καὶ τῆς παρθένου τὴν χά- "
ραν εἰς ἐγκράτειαν προτείνουσι, καταμεγαλοφρονήσασαι τῆς πείρας ἡδονῆς. εἰ δὲ ἡ γνῶ-
σις κακὸν, ἐν κακῷ λεγόντων οἱ βλάσφημοι τὸν γνῶστικὸν μετελήφθαι κύριον, ἐν κακῷ τὴν
γνησάσαν παρθένον. οἵμοι τῶν κακῶν· βλασφημοῦσι τὸ βούλημα τοῦ θεοῦ, καὶ τὸ μυσ-
ηρεύεσθαι τῆς κτίσεως τὴν γένεσιν Δικαιόλλοιτο. Διατοῦτο ἡ δίκησις Καστανῷ· Διατοῦτο καὶ
Μαρκίωνι· ναὶ μὴν καὶ Οὐαλεντίνῳ τὸ σῶμα τὸ ψυχικόν· ὅτι, φασὶν, ὁ ἄνθρωπος παρωμοιώ-
θη τῆς κτήνεσιν, ἃς σωθυασμὸν ἀφικνούμενος· ἀλλ' ὅτ' αὖ ἐπιβαίνειν ἀλλοτρίᾳ καὶτῇ ὀργή- 190
σας ὡς ἀληθῶς θελήσῃ, τότε τῷ ὄντι ὁ τοιοῦτος ἐκθηριώθη, Ἵπποι θηλυμανεῖς ἐγένοντο, ἕ- "
καστος ἐπὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον ἐχρεμέτιζον. κἂν ἀπὸ τῶν ἀλόγων ζώων τὴν ἐπιτήδευσιν τ' "

συμβουλίας ὁ ὄφις ἐλήφθως, καὶ παραπείσας τῇ κοινωτίᾳ τ̃ Εὕας συγκαπῆδαι τ̃ Ἀδάμ, λέγῃ, ὡς ω μὴ φύσι πωτῃ κεχρημένων τῶν πρωτοπλάστων, ὡς ἀξιῶσί τινες· ἡ κῦσις πάλιν βλασφημεῖται, ἀσθενεστέρους τὰς ἀνθρώπους τ̃ τῶν ἀλόγων φύσεως ποιοῦσα, οἷς κατηγολύθησαν οἱ πρωτόπλασοι ὑ θεοῦ. ἀ δὲ ἡ μὲν φύσις ἦν αὐτὰς, ὡς καὶ τὰ ἄλογα, πρὸς παιδοποιΐαν· εκινήθησαν δὲ θᾶττον ἡ πρόσκορ ἰῶ, ἵνα νέοι πφυκότες, ἀπαίτη πρεσχθέντες· δικαία μὲν ἡ κρισις ὑ θεῦ, ὅτι τὰς οὐκ αἰαμένανται τ̃ βούλημα· ἁγία ἦ ἡ γνῶσις, δι ἰῶ ὁ κόσμος ουκ ἐγνω, δι ἰῶ αἱ οὐσίαι, δι ἰῶ αἱ φύσεις, δι ἰῶ ἄγγελοι, δι ἰῶ δυνάμεις, δι ἣν ψυχαὶ, δι ἣν πλαὶ, δι ἣν νόμος, δι ἣν τ̃ εὐαγγέλιον, δι ἣν ἡ γνῶσις τῦ θεῦ, ᾗ πᾶσα σὰρξ χέρλος, καὶ πᾶσα δοξα ὡὖρωπε ὡς ἄνθος χόρτε. καὶ ὁ μὲν χόρτος ξηραίνεται, τ̃ δὲ ἄνθος καταπίπτει· ἀλλὰ τὸ ῥῆμα τῦ κυρίε μένει, τὸ χρῖσαν πὼ ψυχὴν καὶ ἐνῶσαν τῷ πνεύματι. πῶς σ ἄνθ τῦ σώματος ἡ ᾗ πὼ ἐκκλησίαν καθ ἡμᾶς οἰκονομία πλος ἐλάμβανεν; ὅπε γε καὶ αὐτὸς ἡ κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, ἐν σαρκὶ μὲν ἀνθης δι ἡλύθειν καὶ ἄμορφος, ὡς τ̃ ἀνθὸς καὶ ἀσώματος τ̃ θέας αἰτίας δοσβλέπειν ἡμᾶς διδασκων· Δίνδρον γὰρ ζωῆς, φησίν ὁ προφήτης, ἐν ἐπιθυμία ἀγαθῇ γίνε· διδασκων ἐπιθυμίας ἁγνὰς καὶ καθαρὰς πὸς ἐν τῷ ζῶνι κυρίῳ. ἡδὴ ᾗ ἐβλυσι πὼ ἀνθρὸς κ̃ γάμον πρὸς γυναῖκα ὁμιλίαν, γνῶσιν ἡρημένην, ἁμαρτίαν εἶναι· πῶτον γὰρ ὑπὸ τ̃ βρώσεως μιωύεσθαι τῦ ξύλου τῦ καλοῦ καὶ πονηροῦ, ἀφ̃ τ̃ τῦ ὄφεως πειρασίας πράσασιν ἐπλῆς διδάσκαλον. ἀ δὲ τῦτ, καὶ ἡ τ̃ ἀληθείας γνῶσις, βρῶσίς ἐστι τῦ ξύλου τ̃ ζωῆς. ὅπερ ἦν κἀκεῖνο τῦ ξύλου μεταλαβεῖν τ̃ σύφορον χάριν· προήρηται δὲ ἡμῖν ὡς καὶ καλῶς κ̃ κακῶς ὁπ ζρῆσθαι τῷ χάριν· καὶ τῦτ ἐστι τ̃ ξύλον τ̃ γνώσεως, ἐὰν μὴ παρανομῶμεν τ̃ γάμον. τί δὲ; οὐχὶ ὁ σωτὴρ, ὡσπερ πὼ ψυχὴν, ὕτω δὲ καὶ τὸ σῶμα ἴατ τῶν παθῶν; οὐκ ἂν ᾖ, ἡ ἰχθρὰ ἡ σὰρξ ἦν τ̃ ψυχῆς, ἐπιτείχιζον αὐτῇ πὼ ἰχθραν δι ὑγιείας ἐπισκιάζον. τῦτ δὲ φημι ἀδελφοὶ, ὅτι, Σὰρξ ⸂αἷμα βασιλείαν θεῦ κληρονομῆσαι ᾗ δύναται· ὑδὲ ἡ φθορὰ πὼ ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ· ἡ γὰρ ἁμαρτία, φθορὰ ἐστ, οὐ δύναται κοινωνίαν ἴσχειν μ̃ τ̃ ἀφθαρσίας, ἡτὶς ἐστ δικαιοσύνη. Οὕτως ἀνέπτι, φησὶν, ἐσί; ἐναρξάμενοι πνεύματι, πῶ σαρκὶ ἐπιτελῶτε; πὼ δικαιοσύνην πίνω καὶ πὼ ἀρμενίαν ᾗ σωτηρίαν, σμὴν οὖσαν καὶ βεβαίαν, εἰ μὲν ἐπίστευσαν, ὡς ἐπεδέξαμεν, βλασφήμως ἐκδικόμενοι μ̃ πάσης ἀγιότη πὼ ἐγκράτειαν· ἐξὸν ἐλάσσ τὴν εὐσυχίαν κ̃ τ̃ ὑγιᾶ κανόνα μετ εὐσεβείας· εὐχαριστοῦμεν μὲν ἐπὶ τῇ δοθείσῃ χάριτι, οὐ μισοῦμεν δὲ τὴν κῦσιν, οὐδὲ ἐξουθενοῦμεν τὰς γαμικὰς πάς· κῦσις γὰρ ὁ κόσμος, κῦσις ⸂δὲ ἡ εὐνουχία· ἀμφω δὲ εὐχαριστύντων ἐν οἷς ἐπέχθησαν· οἱ γινώσκουσι καὶ ἐφ̃ οἷς ἐπέχθησαν. οἱ ᾗ, ἀφωνιάσαντες, ἐξυβρισαν, ἵππου θηλυμανοῦς τῷ ὄνῳ χρέμενοι, καὶ ἐπὶ πὰς τ̃ πλησίον χρεμπτόντες· αὐτὶ π ἀκαπαχίτως ἐχόμενοι, καὶ τὰς πλησίον ἀναπείθοντες φιλῆδονῆν· ἀθλίως ἐπιόντες ἐκείνων τ̃ χαφῶν, Τὸν σὸν κλῆρον βάλε ἐν ἡμῖν· κοινὸν ᾗ βαλάντιον κτησώμεθα πάντες, καὶ μαρσίππιον ἐν χρηήτω ἡμῖν. Ἀφ̃ τύτες ὁ αὐτὸς προφήτης, συμβκλιουν ἡμῖν, λέγε· Μὴ πορεύθῃς ἐν ὁδῷ μετ αὐτῶν· ἐκκλινον τ̃ πόδα σε ἐκ τ̃ τριβῶν αὐτῶν· ὁ γὰρ ἀδίκως ἐκτείνων τὰ δίκτυα πίον τῶν πτερωτῶν· αὐτ. γὰρ αἱμάτων μετέχοντες, ἡσυχιάζουσιν ἑαυτοῖς κακά· τυποῦσι, τ̃ ἀκαθαρσίας ἀντιμιάμενοι, καὶ πὸς πλησίον πὲ ὅμοια ἐκδιδάσκοντες, πλημμελεῖ, πλήκτης τ̃ εὐραῖς αὐτῶν, κ̃ τ̃ προφητῶν, ἃς κέρκως Ἕλλωνες καλοῦσιν. ἐὰν σ ἀὶ ους αἱματοπῆ ἡ προφητεία, καπαφιρῆς, ἀκρατῆς, οἱ τ̃ ὑραῖς αὐτῶν πολιμεῖ, σκότος καὶ ὀργὴν τίκτα· μιαιφονεῖ, αὐτῶν πὶ αὐθέντ), καὶ τ̃ πλησίον ἀνδροφόνει. Ἐκκαθάρατε πὴν παλαιὰν ζυμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, ὁ δοσπολος ἡμῖν ἐμβοᾷ. καὶ πάλιν, ἀχαλκων σὺν πιστοῖς ποιεῖσθε ζώνην), μὴ σωαναμίγνυσθαι· Εάν τις ἀδελφὸς ὀνεμαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοίδορος, ἢ μέθυσος, ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιύτῳ μηδὲ συνεσθίειν. Εγὼ γὰρ ἀφ̃ 191 νομοθέτου ἀπίθανον, λέγε· ἵνα θεῦ ζήσω, χρεος σωεσταύρωμαι· ζῶ ᾗ οὐκ ἔτι ἐγὼ, ὡς ἔζων κ̃ τ̃ ἐπιθυμίας· ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ χρεὸς, ἀφ̃ τ̃ τῶν ὑντολῶν ὑπακοῆς ἀγνῶς καὶ μακαρίως. ὡσπ πότε μὲν ἔζον ἐν σαρκὶ, σαρκικῶς· ὁ δὲ νῦ ζῶ ἐν σαρκὶ, ἐν πίσ ζῶ τῇ τ̃ υἱ̃ θεῦ. Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε· τ̃ ἐναντίας πολιτείας δοτρέπωνται ἡμᾶς, ὁ κύριος λέγε· ἐπὶ Ἡ καπεροφήνα ἀνδρῶν παρανόμων κακή. καὶ αὖτ εἰσιν αἱ ὁδοὶ πάντων τ̃ σωτιλευόντων ζ̃ ἄνομα. Οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, φησὶν ὁ κύριος· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ μὴ ἐγεννήθη, ἢ ἵνα τ̃ ἐκλεκτῶν μου σκανδαλίσαι· κρεῖττον ἦν αὐτῷ περιτεθῆναι μύλον ⸂κατὰ πὸν τραχηλον αὐτῦ καὶ καπονεχθῆναι εἰς θάλασσαν, ἢ ἵνα τ̃ ἐκλεκτῶν μου ἀφέλῃται· τὸ γὰρ ὄνομα θεῦ βλασφημεῖται δι αὐτύς. ὀθνείως γραίως ὁ δοσπολος, Ἐκραψα ὑμῖν, φησὶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ σωαναμίγνυσθαι πόρνοις, ἕως, τὸ δὲ σῶμα, ὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, κ̃ ὁ κύριος τῷ σώματι. κ̃ ὅτι ὐ πὸν γά-

τ̀ κάμον πειρᾶται λέγει. Ἀλλὰ φέρε, Ἡ οὐκ οἶδας ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἓν σῶμά ἐστιν; ἡ πάρ-
νην τις ἐρεῖ τὸν περῖνον, πρὶν ἢ γῆμαι; Καὶ μὴ ἀποστερῆτε, φησὶν, ἀλλήλους· ἐὰν μὴ ἐκ συμφώνου
ποῦ καιρόν. Διὰ τ̀ Ἀποστερεῖτε λέγειν, τ̀ ἰδιόφιλημα τ̃ γάμου τὸν παιδοποιΐαν ἐμφαίνων· ὅ-
περ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐδήλωσεν, εἰπών, Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὸν ὀφειλὸν ἀποδιδότω· ὁμοίως δ̀
καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. μεθ' ὧν ἔκτισεν κ̃ τὸν οἰκεῖον κ̀ τὸν ἐν Χριστῷ πίστιν βεβαίως· κ̀ ἵνα σα-
φέστερον, εἰπών, Τοῖς γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ὁ κύριος, Γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς
μὴ χωρισθῆναι· ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ ἀνδρα
γυναῖκα μὴ ἀφιέναι, τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω, ἐγὼ, οὐχ ὁ κύριος· ἤ τις ἀδελφὸς ἔως, πῶς ἁ-
γία ἐστί. τί ἂ λέγουσι πρὸς ταῦτα οἱ τὰ νόμιμα καταστρέφοντες καὶ τὰ γάμια, ὡς κ̃ νόμιμ συγκεχω-
ρημένου, μονογενεῖ ἢ Ἑ κ̃ τὸν Διαθήκων τὸν κοινὸν; τί πρὸς ταῦτας εἰπεῖν ἔχουσι τοῖς νεμεθι-
σίας οἱ τὸν ἀπορον καὶ τὸν ἠθικὸν μυσταγωγούμενοι; ἐπεὶ καὶ τ̀ ἀδίσκοπον τ̃ οὐκ καλῶς περιεσ-
μένον, νεμοητὴν τ̀ ἐκκλησίας ἀφηγεῖσθαι· οἶκον ἂ κυριακὸν μιᾶς γυναικὸς σωιζησι συζυ-
γία. Πάντα ἂν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς, λέγει· τοῖς ἂ μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις, οὐδὲν καθαρόν·
ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς, καὶ ἡ συνείδησις. Διὸ ἂ τ̀ παρὰ τ̀ κανόνα ἡδονῆς, Μὴ πλανᾶ-
σθε, φησὶν· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοὶ, οὔτε μαλακοὶ, οὔτε ἀρσενοκοῖται, οὔτε
πλεονέκται, οὔτε κλέπται· ὁ μέθυσοι, ὁ λοίδοροι, οὐχ ἁρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσου-
σιν. καὶ ἡμᾶς μὲν ἀπλανεῖσθαι, οἱ ἐν τούτοις γεγόμενοι· οἱ ἂ ἐκ τούτων ἀπολούσης τὸν ἀσέλ-
γειαν, ἐκ σωφροσύνης εἰς πορνείαν βαπτίζουσι. Τ̃ ἡδοναῖς καὶ τοῖς πάθεσι χαριζόμενοι δογματί-
ζουσιν· ἀπρατεῖς ἐκ σωφρόνων εἶναι διδάσκοντες, καὶ τὸν ἐλπίδα τὸν σῴων, τ̃ τῶν μερίδων
ἀναιρουμένας ποιοῦντες· ἀποκηρύκτους εἶναι τ̃ βασιλείας τ̃ θεοῦ, ἀλλ' οὐκ ἐγκράφους
τὰς φοιτητὰς παρασκάζοντες· ψευδωνύμου γνώσεως ποιητρίας, τὸν ἐκ τὸ ἐξώτερον σκέ-
τ̀ ὀθεσπέρειαν ἐπιτηρημένους. τ̀ λοιπὸν, ἀδελφοὶ, ὅσα ἀληθῆ, ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια, ὅσα
ἁγνὰ, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα· εἴ τις ἀρετὴ, καὶ εἴ τις ἔπαινος· Ταῦτα λογίζεσθε, ὅσα καὶ
ἐμάθετε· ἃ καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ ἴδετε ἐν ἐμοὶ, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τ̀ εἰρήνης
ἔσται μεθ' ὑμῶν. καὶ ὁ Πέτρος ἐν τῇ ἐπιστολῇ τὸ ὅμοια λέγει· ὥστε τὸν πίστιν ὑμῶν κ̀ ἐλπίδα εἶναι
εἰς θεὸν· τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τ̀ ἀληθείας, εἰς φιλα-
δελφίαν ἀνυπόκριτον· ἀλλὰ κ̃ τ̀ καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον,
καὶ αὐτοὶ ἁγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γένησθε· διότι γέγραπται· Ἅγιοι ἔσεσθε· διότι ἐγὼ ἅγι-
ἀλλὰ γὰρ πρὸς τῷ διόρθωσιν τὸ πρὸς τοὺς ψευδωνύμους τ̀ γνώσεως ὑποκρίσεις ἀναγκαία γέ-
μίνη ἀπολογία, εἰς μακρὸν ἀπήγαγέν ἡμᾶς, καὶ ἐξέτεινε τὸν λόγον. ὅθεν Ἓ ὁ τρίτος ἡμῖν τῶν κ̃
τὸν ἀληθῆ φιλοσοφίαν γνωστικῶν ὑπομνημάτων στρωματεὺς, τέτ' ἔχει τ̀ πέρας.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΟΚΤΩ 193

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

ΑΚΟΛΟΥΘΟΝ δ̀ ἂν, εἰμὶ, πρός τι μαρτυρίου Διὰ λαβεῖν, καὶ πῆς ὁ πάλιν
εἰς ἐμπερίληψιν τ̀ κ̃ τὴν ἀπάτησιν τῶν λεχθησομένων τὸ παρεπόμενα, καὶ
ὡς ὁμοίως τι φιλοσοφητέον δύλῳ τι καὶ ἐλευθέρῳ, κἂν αἰχμὴ τ̀ ἡνί-
τυγχάνῃ· τά τι ἐξῆς, πρός τε πίστεως καὶ πρός τῆς ζητῶν ποιότητα πληρώσαντες,
τ̀ συμβολικὸν εἶδ̀ παραθησόμεθα· ἵν' ὡς ἐν ὑποδρομῇ, τ̀ ἠθικὸν συμπεραι-
νόμενοι λόγον, κεφαλαιωδῶς παραξήσωμεν τὴν εἰς Ἕλληνας ἐκ τ̀ βαρβάρου φιλοσοφίας διαβολὴν ὠφέλειαν. μεθ' ἣν ὑποτύπωσιν, ἤ τι πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ ἡ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους κατ' ὀλιγωρίαν τῶν χαρῶν ἔκθεσις παραδοθήσεται, καὶ ἴσως ἐν τοῖς περὶ τάκτ στρωματεῦσι κ̃
τὴν τ̃ προοιμίου εἰς δύναμιν ἐν ἴσῳ πρὸ ἡμέρους τελεώσῃ ὑπομνήματι, τῷ πλήθ τ̀ πραγμάτων
ἀναγκαίως δυλύσει, πρὸς Διὰ λαβεῖν οὐκ ἐξεγένετο. Διὰ τάτοις ὕστερον, πληρωθείσης ὡς ἐν μά-
λιστα τ̀ κ̃ τὰ προκείμενα ἡμῖν ὑποτυπώσεως, τὰ πρὸς ἐγχῶν Φυσιολογηθέντα, τοῖς τε Ἕλλη-
σι, τοῖς τε ἄλλοις βαρβάροις, ἴσων ἥκει εἰς ἡμᾶς αἱ δόξαι, ἐξισορρητέον, καὶ πρὸς τὰ κυρωτέον τ̀
τοῖς φιλοσόφοις δογματισθέντων ἐγχωρητέον. εἰς ὑπόμνησιν ἂν εἴη, μ̃ τὴν ὑποδρομὴν τ̀ θεολο-
γίας, Ἓ πρὸς προφητείας παραδιδομένα Διὰ λαβεῖν· ὡς καὶ τὰς χαρᾶς, αἷς πεπιστεύκαμεν,
κυρίως ὕσας ἐξ αὐθεντείας παντοκρατερικῆς ὑποδέξασθαι, πρεπόντως δὲ αἰτῶν ἑρμῆν δώσαντ̀
ἀπείσης ἐντεῦθεν τ̀ αἱρέσεσιν, ἵνα δεικνύωμεν θεὸν, καὶ κύριον παντοκράτορα, τ̀ Διὰ τοῦ καὶ

προφητῶν, πρὸς δὲ καὶ τὸ μακαρίου εὐαγγελίου γνησίως κεκηρυγμένου. πολλαὶ δὲ ἡμᾶς αἱ πρὸς τὰς ἐπιδοξους αἱρέσεις ἐκδέχονται, πρωμένους κἀπ' αὐτῶν προκομιζόμενα ἐγχάφως Δημόκριτος, πόθεν τι αὐτὰς καὶ ἄκοντας, δι' αὐτῶν ἐλέγχοντας τὸ χαφῶν. πλὴν θείως πίνω τὸ προῆκτον ἡμῖν ἀκέσις, ἐν οἷς ἂν θελήσῃ τὸ πνεῦμα ὑπομνήμασι, πρὸς τὸν καπηλεύουσαν ἐξυπηρετήμενοι χρέαις· πολλὴ γὰρ ἡ τῶν προλεγομένων ὠφελεία τὸ ἀληθείας ἀνάγκη πόθεν δὴ τὸν τῷ ὄντι γνωστικὸν Φυσιολογίας μέτιμεν, τὰ μικρὰ πρὸ τὰ μεγάλων μυηθῆναι μυστηρίων· ὡς μηδὲν ἐμποδὼν τῇ θεᾷ ὅλως ἱεροφαντίᾳ γένεσθαι, προκεκαθαρμένων καὶ προδιαπεπωμένων τὸ προσηκόντως καὶ προπαιδευθέντα δεῖσθαι. ἡ γὰρ κατὰ τὸ τῆς ἀληθείας κανόνα γνωστικὴ παράδοσις Φυσιολογία, μᾶλλον δὲ ἐποπτεία, ἐκ τῆς περὶ κοσμογονίας ἤρτηται λόγου· ἐνθένδε ἀναβαίνουσα ὅπῃ τὸ θεολογικὸν εἶδος, ὅθεν ἀκότως τὴν ἀρχὴν τῆς παραδόσεως, ἀπὸ τῶν προφητῶν θεσπεσίως ἡμῖν ἀπεμνημόνευται, ἐν μέρει καὶ τὸ τὸ προδεδόχθαι παρατεθῆναι, καθ' ὡς οἷόν τε ἡμῖν Δημόκριτον πρόμιον. ἀλλὰ γὰρ τὸ μὲν κεφάλαιον, ἵνα μὴ ὑπερβαίνωμεν τὸν ἐφ' ἡμῖν λόγον, ἐν τοῖς ὑπομνήμασι φησὶν

πάνλα τ ἴθνη, γνωριθέντος μόνῳ τοῦ θεοῦ παιδὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἰαυτὸν δέ, Δι' Φιλίαν τὴν πρὸς τὸν θεόν. Φιλοσοφον. διελέγετο γ' ἔν Μωυσεῖ, φησίν, ὁ θεὸς, ὡς φίλῳ φίλῳ. το μὲν ἓν ἀληθὲς τῷ θεῷ σοφὸς, αὐτίκα τὴν ἀλήθειαν ζητᾷ· ὁ γνωστικὸς δὲ, ἀληθείας ἱερᾶ. Ἴθι, φησὶ, πρὸς τ μύρμηκα, ὦ ὀκνηρὲ, καὶ μελίτης ζηλοῦ μαθητὴς, ὁ Σολομὼν λέγ· ἡ γὰ ἱκανὸς τ οἰκείας φύ- σεως ἔργον ἐν, ἓ βοὸς ὁμοίως ἓ ἵππου καὶ κυνὸς, τί ἂν φήσαιμεν τὸ ἀνθρώπου τὸ ἔργον τὸ οἰκεῖον; ἔοικεν δ' αἵματι καὶ πνεύματι θειαλικῷ πλάσματι, ἐκ λογικῆς ἀ ἀλόγου συγκείμεν, ψυχῆς ἀ σώματος· ἀλλὰ τ μὲν σῶμα, γλῶ τι ὁρᾶζ ἔ), καὶ πτύδεται γλῶ· πέπαται δὲ ἡ ψυχὴ πρὸς τ θεόν· ἡ γὰ Δι' Φιλοσοφίας τ ἀληθοῦς παιδευομένη, πρὸς τὰς ἄνω πτύδεται συγλινεῖς, ὑπερα- φθεῖσα τῶν ἓ σώματος ἐπιθυμιῶν· πρός τι πάθος, πόνῳ τι ἀ φόβῳ· καί τι πρὸς ἀγαθὸν ἀ τὸ ὑπομονὴν καὶ τ φόβον ὠδήξαμεν. ἡ γὰ Δι' νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας, ὡς οἱ καταγέλαστες τῶ νόμῳ φασὶ, καὶ ἄχρι νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἀλλὰ, Χωρὶς νόμου ἁμαρτία νεκρὰ, ἀντάδομεν αὐτῆς. ὅτ' οὖ γὰ ἀφίλης τ αἴτιον τῷ φόβῳ τὸ ἁμάρτημα, ἀφῄλες τ φόβον· πολυ ἦ ὅτι κόλασιν, ὅτ' οὐ ἀπῆ τ τῆς ψυχὸς ἐπιθυμῶν· Δικαίως γὰ κ καὶ ἐν νόμοις, ἡ γρᾳφὴ φησίν. καλῶς ἦν Ἡράκλειτος, Δίκης ὄνομα, φησὶν, οὐκ οἶδεσαν, εἰ ταῦτα μὴ ἦν· Σωκράτης δὲ, νόμου ἕνεκα ἀγαθῶν οὐκ οἶδεν ἄλλο, ἀλλ' οὐδὲ τοῦτ' ἔγνωσαν οἱ κατήγοροι, ὡς ὁ ἀστεῖος φησὶν ὅτι Ὁ ἀγα- πῶν τ πλησίον, κακὸν οὐκ ἐργάζετα· τ γὰ Οὐ φονεύσεις, Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ κλέψεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολὴ, ἐν τούτῳ μόνῳ ἀνακεφαλαιοῦτα τῷ λόγῳ, τῷ, Ἀγαπήσεις τ πλησίον σου ὡς σαυ- τόν. πούτῳ που, Ἀγαπήσεις κύριον τ θεόν σου. φησὶν, ἐξ ὅλης καρδίας σου· καὶ ἀγαπήσεις τ πλησίον σου, ὡς σαυτόν. ἡ δὲ ὁ τὸν πλησίον ἀγαπῶν, κακὸν οὐκ ἐργάζετα, καὶ πᾶσα ἐντολὴ ἐν τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, τῷ, ἀγαπᾷν τὸν πλησίον, αἱ τὸν φόβον ἐκπερῶσαι ἐντολαὶ, ἀράπλιν, ἃ 194
μισῶ κατασκάζουσιν. οὕτως πάθος τῦ φόβου γόνιμός ὁ νόμος. ὥστε ὁ νόμος ἅγιος καὶ τῷ ὄντι πνευματικός ἐστι, καὶ τὸν ἄποστολον. δεῖ δὴ, ὡς ἔοικε, τὸν γε τῦ σώματος φύσιν, καὶ τὸν τῆς ψυχῆς οὐσίαν πολυπραγμονήσαντας, τὸ ἑκάτερον τέλος καταλαβεῖν, καὶ μὴ τὸν θάνατον ἡγεῖσθαι κακόν· Ὅτι γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, φησὶν ὁ ἀπόστολος, ἐλεύθε- ροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκεί- νων, θάνατος· νυνὶ δὲ, ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον· τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, θά- νατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. κινδυνεύει τοί- νυν διδάσκειν θάνατος μὲν εἶναι ἡ ἐν σώματι κοινωνία τῆς ψυχῆς, ἁμαρτητικῆς οὔσης· ζωὴ δὲ, ὁ χωρισμὸς τῆς ἁμαρτίας. πολλοὶ δὲ οἱ ἐν ποσὶ χάρακες καὶ παγίδες τῶν ἐπιθυμιῶν· τὰ μὲν ὀρ- γῆς καὶ θυμοῦ βάραθρα· ἃ Δι' ἀπιδῶν ἀνάγκη, καὶ πᾶσαν ἀποφεύγειν τὴν τῶν ἐπιθυμιῶν ἀνα- σκολίαν, τὸν μηκέτι δὲ ἐσόπιν τῦ γνῶσιν τοῦ θεοῦ κατοψόμενον·

Ἥμισυ γάρ τ' ἀρετῆς ἀποαίνυται εὐρύοπα Ζεὺς Ἀνέρος, εὖτ' ἂν μιν καὶ δήλιον ἦμαρ ἕλῃσι. ἐ
δήλους δὲ, τοὺς ὑπὸ ἁμαρτίαν καὶ τ ἁμαρτίας πεπραμένους. τοὺς φιληδόνους καὶ φιλοσωμά- τους οἶδεν ἡ γραφή· καὶ ῥηρία μᾶλλον ἢ ἀνθρώπους, τοὺς παρομοιωθέντας τοῖς κτήνεσι, ἡλυμα- νῆς ἵππους, ὅτι τοὺς τῶν πλησίον χρείαις πιζοντας· ὄνον ὑβριστὴς, ὁ ἀκόλαστος λύκος ἅρπαξ, ὁ πλεονεκτικὸς· καὶ ὄφις, ὁ ἀπατεών. ὁ τοίνυν τοῦ σώματος καὶ τ ψυχῆς χωρισμὸς, ὁ παρ' ὅλον τὸν βίον μελετώμενος, τῷ φιλοσόφῳ προθυμίαν κατασκάζει γνωστικὴν, εὐκόλως δύ- ναθαι φέρειν τὸν τῆς φύσεως θάνατον, Δι' ὅλης τῶν πρὸς τὸ σῶμα τ ψυχῆς δεσμῶν·
Ἐμοὶ γὰ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ, λέγ· βιῶ δὲ ἤδη, ἐν σαρκὶ ὤν, ὡς ἐν ἀγγείῳ πλυ- τόμεν. ὅθεν εἰκότως καλούμενος ὁ γνωστικὸς ὑπακούει ῥᾳδίως, καὶ τῷ τ' σωμάτιον αἰ- τῦνται φέρων προσδίδωσι, τῷ πὶ πᾶσι πεφασπδύμεν τὸ σαρκίον τοῦτο. ἐχθρίζοντα τὸν πο- ράζοντα, παιδεύων δὲ οἴκοθι καὶ ἐλέγχων, Ἐξ οὗπερ ἔμπης, καὶ ἔσσυτο μήκι ὅλεθρος,
ὡς φησιν Ἐμπεδοκλῆς, ὧδε λιπὼν μὴ θνητῶν ἀναρίθμητα. οὕτ ὡς ἀληθῶς μαρτυρεῖ, αὐτῷ μὲν, τὸ εἶναι πιστῷ γνησίῳ πρὸς τ θεόν· τῷ πράζοντι δὲ, μάτην ἰζηλωκέναι τ δι' ἀγάπης πιστόν· τῷ δι' αὐ κυρίῳ, τὴν ἔνθεον πρὸς τὴν διδασκαλίαν πίθω, ἧς οὐκ ἀποχήσ ἦ θανάτῳ φόβῳ· ναὶ μὴν ἓ τὸ κηρύγματος τὴν ἀλήθειαν συμβεβαιοῖ ἔργα, δυνατὸν εἶναι δικαίως τ πρὸς ὀργὴν ἀτύ- δη θεόν. ἀναμάσεις οὖ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ, ἣν ἐναργῶς διδάσκ. εὐχαρίστως ἐνόμενος πρὸς τ συγλινεῖς, ἀ μὴν ἀλλὰ καὶ τῷ ἁμαρτάνειν αἵματι τὰς ἀπίστους δυσωπῶν· ὕτος γὰρ φόβῳ τ ἀρπάζοντα
χρισὸν Δι' τὴν ἐντολὴν ἐκκλίνει, ἵνα δὲ φόβῳ μάρτυς γένηται. οὐ μὴν ἀδὶ ἐλπίδι δωρεῶν ἠτει- μασμένων πεπαίσκων τὴν πίστιν. ἀγάπῃ δὲ πρὸς τ κύριον, ἀσμενίζοντα τάδε τῦ βίου ἀπολυθῆ- ναι· χάριτι σῶς καὶ τῷ τὴν αἰτίαν παραχομένῳ τ ἐνθένδε ἐξόδου, καὶ τῷ τὴν ἐπιθυμίαν

τεχναπμένῳ ἐγνωκώς, ὡς Φασιν εὔλογον λαβὼν, ἵν' οὕτως αὐτὸς παρέχειν ἑαυτὸν ἐπιδέξαι
ὅς ἐστι, τῷ μὲν, δι' ὑπομονῆς· δι' ἀγάπης δὲ κυρίῳ, δι' ἧς ἀνεδείκνυτο τῷ κυρίῳ καὶ ὡς τ' ἡδέ-
πως τὴν προαίρεσιν ἔ μαρτυρήσαι ⊙ ἀδότι. εὐθαρσήσας πάντα πρὸς Φίλωνα τὸν κύριον, ὑπὲρ
ἧ καὶ τ' σῶμα ἐκὼν ἐπιδέδωκεν· ὡς δὲ κ' τὴν ψυχὴν, ὡς οἱ δικαίως προσδόκησας, ἔρχεται,
Φίλε κάσιγνητε πιστικῶς τι ἀκούσας πρὸς ἔ σωτῆρος ἡμῶν, Δι' οὗ τὸν ἔ βίον ὁμολογῶ. αὐτί-
κα πλανῶσιν τ' μαρτύρων καλοῦμεν, ἔχ' ὃν πάλος ἔ βίον ὁ ἄνθρωπος ἔλαβεν ὡς οἱ λοιποὶ, ἀλλ'
ὃν πάλιον ἔρχον ἀγάπης ἐνεδείξατο· καὶ οἱ παλαιοὶ δὲ τ' παρ' Ἕλλησι, τ' ἐν πολέμῳ ἀποθνῄσκον-
των τὴν πλάτην ἐπαινοῦσιν, οὐ τὸ βιαίως ἀποθνῄσκειν συμβουλεύοντες, ἀλλ' ὃν ἐ κ' πόλε-
μον πλούτων, ἀδεὴς τ' ἡνιῶν ἀπὸ μάχαιρα, ἀποτμηθεὶς τὰ σώματος, καὶ ὑ προκαμὼν τῇ ψυ-
χῇ, οὐδὲ καπαμαλακισθεὶς, ὅια πρὸς τὰς νόσους πάσχουσιν οἱ ἄνθρωποι· ἁπαλ ἄβιοτα γὰρ 10
ἡλυκδόμενοι καὶ ἰμερόμενοι τ' ζῆν. Δι' ἃ πᾶσα οὐδὲ καθαρὰν ἀπολύουσιν τὴν ψυχὴν, ἀλλ'
ὡς πρ μολυβδίδας τὰς ἐπιθυμίας μεθ' ἑαυτῆς φερομένην, ἃ μὴ τινες τούτων ἐλλόγιμοι κατ'
ἀρετὴν γεγένασιν. ἀσὶ δὲ καὶ οἱ ἐν πολέμῳ μετ' ἐπιθυμιῶν ἀποθνήσκουσιν· οὐδὲν οὔτι διαφέ-
ρονλις, ἃ καὶ νοσῳ καπαμαίνοντ. ἃ πάντων ἡ πρὸς ἥσιν ὁμολογία μαρτυρία ἐστὶ, πᾶσα ἡ κα-
θαρῶς πολιτευσαμένη ψυχὴ μετ' ἐπιγνώσεως τ' θεῦ, ἡ τ' ἐντολαῖς ἐπακηκοῦα, μάρτυς ὀσὶ
ἔ βίῳ καὶ λόγῳ, ὅπως ποτ' σώμα ⊙ ἀπελάβητο· οἷον αἷμα τὸν πίστιν ἀνὰ τ' βίον ἄπαν-
» τα, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἔξοδον πρὸς χίουσα. αὐτίκα ὁ κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ φησὶν, Ὃς οὐ κατα-
» λείψῃ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ ἀδελφοὺς, Ἕ τὰ ἑξῆς, ἕνεκεν τ' εὐαγγελίου ἔ ὀνόματός μου, μα-
» κάριος ἐστὶ· ἃ τὴν ἀπλῆν ἐμφάνων μαρτυρίαν, ἀλλὰ τὴν γνωστικὴν, ὡς κ' τ' κανόνα ἔ εὐαγ-
γελίου πολιτευόμενος, Δι' ὃ πρὸς τ' κύριον ἀγάπης· γνῶσιν γὰ σημαίνει ἡ ἔ ὀνόμαίος ἐπίδη- 20
σις ἔ ἡ τ' εὐαγγελίου νόησις, ἀλλ' ἃ φιλίαν τὴν προσηγορίαν· ἀποδιπεῖν μὲν γὰρ τὸ κοσμικὸν,
ἀποδιπεῖν δὲ ἁσίαν καὶ κτῆσιν πᾶσιν, Δι' ὃ τ' ἀπρὸς παθῶς βιοῦν. μήτηρ γ' ἂν ἡ πατρὶς καὶ
προφὸς ἀληθερᾶ ⊙· πατέρες γ', οἱ νόμοι οἱ πολιτικοί. ἀδὴ ὑπατροπίδιον εὐχαρίσας, τῷ μεγα-
λοφρονι δικαίῳ, ἕνεκεν τ' Φίλον γνίσθαι τῷ θεῷ, ἔ τυχεῖν τῶν δικαίων μερῶν τ' ἀγιάσμα ⊙·
» καθάπερ καὶ οἱ ἀποστολοι πεποίηκασιν. ὅτι Ἡρακλεῖ ⊙ μέν φησιν, Ἀρειφάτας θεοὶ ἡμῶσι
» καὶ ἄνθρωποι· καὶ Πλάτων ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς πολιτείας χάφορ· τῶν δὲ δὴ ἀποθνόντων ἅπ'
» ρατείας, ὃς ἂν εὐδοκιμήσας πλούτηση, ἀρ' ὑ πᾶσιν μὲν φήσομεν τ' χρυσ' ψυχὴ ἥνα; πάν-
» των γε μάλιστα. τ' ἢ χρυσῖν ψυχὴ πρὸς θεῶν ἐστι, τῶν κατ' οὐρανὸν ἔ τὴν ἀπλανῆ σφαῖραν· εἰ
» μάλιστα τὴν ἡγεμονίαν ἐχουσι, τ' κατ' ἀνθρώπους προνοίας. ἵνες ἢ τ' αἱρετικῶν, τὰ κυρίᾳ παρα-
κηκοότες, ἀσεβῶς ἅμα καὶ δειλῶς Φιλοζωοῦσι· μαρτυρίαν λέγοντες ἀληθῆ ἥναι, τὴν ἔ ὄν- 30
τως ὄντος θεῦ· ὅπερ καὶ ἡμῶς ὁμολογοῦμεν· Φονία ἢ ἥναι αὐτὸν ἑαυτῷ καὶ αὐθέντῃ, τὴν
Δι' θανάτ ὁμολογήσαντ· καὶ ἄλλα τοιαῦτα δειλίας σοφίσματα, ὡς μέσιν κομίζουσι. πρὸς
ὃς ἐρήσεται ὁστ' αὐ κήρυξ ἀπαιτῇ. Δι' ἃ φέροντα γὰρ ἡμῖν πρὸς ἐχάς. λέγομεν δὲ καὶ ἡμᾶς
τὰς ἀποδήκας τῷ θανάτῳ· ὡσὶ γὰρ ἵνες οὐχ ἡμέτεροι, μόνον τὰ ὀνόματ ⊙ κοινωνοῖ, οἷ
δὲ αὐτὰς παραδιδόασι, συνδουσι τῇ πρὸς τὸν δημιουργὸν ἀπιχθείᾳ οἱ ἄθλιοι θανατῶντες.
τούτους ἐξάγλ ἑαυτὸς ἁμαρτύρους λέγομεν, κἂν δημοσίᾳ κολάζωνται· ὑ γὰ τ' χαρακτῆρα σώ-
ζουσι ἔ μαρτυρίου τὰ πίστ', τὸν ὄντως θεὸν μὴ γνωρίσαντες· θανάτῳ ἢ ἑαυτὰς ἀποδιδόασι κενῷ,
καθάπερ Ἕ τ' Ἰνδῶν γυμνοσοφισ μαπρὸ πυρί. ἐπὶ σ' οἱ ψευδώνυμοι οὔπω τ' σῶμα
Δι' ἅλλουσι, μαθήτωσαν ὅτι καὶ ἡ ἔ σώμα ⊙ εὐαρμοσία συμβάλλεται τῇ θανοίᾳ πρὸς τὴν
εὐφυΐαν. δι' ὃν τῷ τρίτῳ τ' πολιτείας ὁ Πλάτων ἔπιν, ὃν μάλιστα ἀποδεῶν τὰ μάρτυρα τὴν 40
θεωσιν κακιζοντα, ἀποπελήθην σώματ ⊙ δῶν, ψυχῆς ἕνεκα ἁρμονίας, δι' οὗ βιοῦν τ' ἐστι, καὶ
ὀρθῶς βιοῦν, καταγγέλοντα τ' ἀληθείας τ' κήρυγμα. Δι' ἃ γὰρ ἔ ζῆν καὶ τῆς ὑγιείας ὀδεύον-
τες, ἐκμανθάνομεν τὴν γνῶσιν. ὧ ἢ οὐδὲ τὸ τυχὸν προσελθεῖν ἐστιν ὡς ὕψ ⊙ ἄνδ ἔ ἐν τοῖς
ἀναγκαίοις ἥναι, καὶ δι' αἰτῶν πάντα ποιῶν τὸ πρὸς τὴν γνῶσιν σωτάνοντα, τ' εὖ ζῆν τοῦτο πῶς
ἐκ αἱρετὸν ἐν γ' οὖν τῷ ζῆν, τ' εὖ ζῆν καπρδοῦται· κ' ὡς ἔξιν ἀιδιότητος παραπέμπ ⊙, ὁ διὰ
σώματος μελετήσας εὐζωίαν. ἀποπάζ(ν)ῃ ἄξιον Ἕ τ' Στωϊκῶν, οἵτινες Φασὶ, μηδὲν τὴν ψυ-
χὴν ὑπ' ἔ σώματος Δι' πεῖζ, μήτε πρὸς κακιαν ὑπὸ τ' νόσ, μήτε πρὸς ἀρετὴν ὑπὸ τῆς
ὑγιείας· ἀλλ' ἀμφότερα ταῦτα λέγουσιν ἀδιάφορα ἥναι. καί τοι κ' Ἰῶβ, ἐγκρατείας ὑπερ-
βολῇ καὶ πίστως ὑπερεχῇ, πίνης μὲν ἐκ πλησίς, ἄτιμος ἢ ἐξ ἐνδόξ, αἰχρὸς ἢ ἐκ καλ, καὶ
νοσηρὸς ἐξ ὑγιεινοῦ ῥώμην ⊙, ἡμῖν τὸ ἐστι παράδειγμα ἀγαθὸν ἀναγεγραμμέν ⊙· δυσωπῶν 50
τ' πρὸς τὸν, εὐλογῶν τὴν πλάστην τ· Φέρων οὕτω τὰ δεύτερα, ὡς Ἕ τὰ πρότερα· διδάσκων τὰ
μάλα τοῖς πεῖσαι θεῖς ἅπασιν οἱόντε ἥναι καλῶς χρῆσθαι τὴν γνωστικήν. καὶ ἔτι γε ἡνίκης τὰ

παλαιὰ

πελαὶα κατιρθώματα, ἃς τὰ ἡμιδαπὰ ἐπανορθώματα ἔικεν), ἰμφαίνων ὁ δπ̀ξυλες, ὥςπ
τὰς θισμὰς μου, φησὶ, φανερὰς ἐς Χρις῵ ἡφίδωμ ἐς ὁλω τ῵ πεντατεύχῳ καὶ τ῀ς λοιπ῀ς πο
σὶ, καὶ τὰς πλείονας τ῀ ἀδιλφ῵ν ἐς κυρίῳ πιπ῀ότας, τ῀ς θισμ῀ς μ῀ θειοτέρως ἠλμ῀ν
ἀφοβως τ῀ λέγειν τ῀ ἠθοῦ λαλ῀ν· ἐπὶ κ῀ πὶ μαρτύρια, δπ̀ηροφ῀ς ἐςὶ παραδεγμαῖα, ἐνδε
ξως ἠγιασμένα. Ὅσα γὰρ ἡ χραφὴ λέγει, ἃς πὶ῵ ἡμῖν πέραν διδασκαλίαν ἐχραφη· ἵνα ἀφ᾽ ἑ῀ς
ὑπομον῀ς καὶ τ῀ς παρακλήσεως τ῵ν χραφ῵ν, πὶ῵ ἐλπίδα ἔχωμεν τ῀ παρακλήσεως. ἔοικε
δὲ πως, παρούσης ἀληθοῦς ⓒ, ἡ ψυχὴ νεύειν ἀπ᾽ αὐτ῀ς, καὶ πρὸς ἡγ῀σθαι πὶ῵ ἀπ᾽ ἀλλα
γὶ῵ τ῀ παρούσης ὁδοῦς. ἀμέλει κατ᾽ ἐκ῀νο κ῀ρὸν ὑ῀ μαθημάτων ῥαθυμ῀ν, ὁπλωίκα ὑ῀ αἱ ἄλ
λαι ἀπαμέλειαι) λέγεται. ὑ῀ δὲ ὡς πὶ῵ ἀρετ῀ πὶ῵ αὐτ῀ πάσχειν φαμέν· ὑ῀δὲ γὰρ νοσ῀ ἡ ἀρετὴ ὁ῀ 196
ἀμφ῵ν μετέχηκώς, ἀρετ῀ς ὑ῀ νόσε, ὡσπ῀ δ᾽ καπνὸς ἐκλείει) καὶ μὴ καπνιζαλεφρο
νῶν τύχῃ, ὁμοθάπω πὶ῵ ἴξιν τ῀ ἐγκρατείας βεβιωκότες, ἐξίεσι) ἴσον πὶ῵ εὑρίσκ) τ῵ φιλ
λέγ, τ῀ μὴ ὑπομένειν. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος ἐς βεβ῀ πίνειν· ἐπὶ κ῀ πὶ῵ τ῀ ἀναγκαίων, τ῀ ἡμερίας
λέγω κ῀ τ῀ καθαρ῀ς ἀναμαρτησίας, ἀπαχολ῀ν βιάζεται πὶ῵ ψυχὴν, ἐκ τ῀ς περισσ῀ς ἀφε
ρίζειν ἀναγκάζουσα, τ῀ μὴ ὅλον ἑαυτὸν δι᾽ ἀγάπης ἀναπλ῀σαι πὶ῵ θε῵ ὡςπερ ἐμπαλιὶ πὶ
ὑγίεια κ῀ ἡ τ῵ν ὁπτηθέντων ἀφθονία, ἰλαθ῀ρον ἐς ἀνεμπόδιςον φυλαστ῀ν πὶ῵ ψυχὶ῵, κ῀ εὐ χρ῀
σθαι πὶ῀ς παρ῀σι γνώσκουσι· θλίψει γὰρ, φησὶν ὁ δπ̀ξυλες, τ῀ σαρκὶ ὀ῀χσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ
ὑμ῵ν φείδομαι· θέλω γὰρ ὑμ῀ς ἀμερίμνους εἶναι πρὸς πὶ῵ εὔχρημον καὶ εὐπάρεδρον τ῵ κυρίῳ ἀ
βεβαπ῀ς. τούτων ὑ῀ ἀνέχεσθον· ὑ῀ δὲ αὐτὸ ἀλλὰ ἀφ᾽ ἑ῀ πὶ῵ σῶμα· ἡ δὲ τ῀ σωματ῀ς ὑ῀πμέλεια,
ἀφ᾽ πὶ῵ ψυχὴν γίνεται, ἐφ᾽ ὑ῀ ἡ ἀναφορά. ἐς ταύτῃ γὰρ μαθ῀ν ἀνάγκη τ῀ γνωσικ῀ πολιτεύ
μενον πὶ῵ πρὸς ἡγεμόνα· ἐπὶ πὶ῵ μὴ εἶναι πὶ῵ ἡδονὴν ἀγαθὸν, ὡμολόγηται). ἐκ ὑ῀ κακὸς εἶναί τινες
ἡδονάς. τούτῳ τ῵ λόγῳ ἀναφαίνεται πὶ῵ ἀγαθὸν κακ῵ν, κ῀ τὸ κακὸν ἀγαθ῀ν. ἐπεὶ δὲ, ἃ πινας μὲν
αἱρούμεθα τ῵ν ἡδον῵ν, πινας δὲ φευγομεν, οὐ πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθὸν ὁμοίως δὲ ἐ δπ̀ τ῀ ἀληθ῀
νων ὁ αὐτὸς λόγ῀ⓒ· ὧν ζ῀ς μὲν, ὑπομένομεν· τὰς δὲ, φεύγομεν· ἡ δὲ αἵρησις καὶ φυγὴ, κατ᾽
δπ̀ισήμην γίνεται)· ὥςτε πὶ῵ δπ̀ισήμῳ εἶναι πὶ῵ ἀγαθὸν, ὑ῀ πὶ῵ ἡδονὴν, δι᾽ ὃ ἔςιν ὅτι κ῀ πὶ῵ πικὸ ἡ
δονὴν αἱρησόμεθα. αὐτίκα ὁ μάρτυς ἡδονὴν πὶ῵ δι᾽ ἐλπίδος ἀφ᾽ τ῀ παρούσης ἀληθοῦς αἱρε῀ται).
ἡ δὲ κ῀ μὲν δι᾽ ψαυσ῀ ἡ ἀληθ῵ν νοεῖται, κ῀ τὴν πίσιν δὲ ἡ ἡδονὴ, πειτικὴ τ῀ ἡδονῆς ἡ ἀληθοῦς ἡ
περυπέρξασα γίνεται ἀγαθὸν δὲ ποιητικὸν τὸ κακὸν οὐκ ἂν ἡ῵ιστε. ὑ῀πρειν ὑ῀ κακὸν ὁ μὲν ὑ῀
Σιμωνίδης, καθάπερ καὶ Ἀρεστ῀λης, ὑγιαίνειν μὲν ἄρεστον ἀνδρὶ χραφε· δαίμονα δ᾽, εὐφυᾶ
καλὸν ἡ῵ιδον· τρίτον δὲ, πλουτ῀ν ἀδολον. καὶ ὁ Μεγαρεὺς Θέογνις,

Χρὴ πινίην Φεύγοντα, κ῀ ἰς βαθυκὴ πα πόλον Ρι῀ν, καὶ πτερύων Κύρνε κατ᾽ ἠλιβάτων.

ἔμπαλιν δὲ Ἀνα῵ανης ὁ κωμικὸς, ——ὁ Πλοῦτος, φησὶ, πλέον Θεάτρου βλέπουσ᾽ πεπα
λαιῶν, τυφλὸς ποιεῖ. αὐτίκα πρὸς τ῵ν ποιητ῵ν τυφλὸς ἐκ ἡ῵ιτ῀ς κηρυττέτω· καὶ οἱ γυ
ναῖ κοῦροι, ὃς ἐκ ἠλίκτορα ἔιδεν, φησὶν ὁ Χαλκιδεὺς Εὐφορίων.

Κακὸν ὑ῀ λῶ πὶ῵ πρόδομ᾽ ὡς ὐανδρίαν Ὁ πλεῖστ῀ ἀνθρώποισιν, αἰ τ᾽ ἄγαν τυφαὶ,
ἐς τ῵ Ἀλεξάνδρῳ ὁ Εὐριπίδης πποίηκεν. ἄρηπά γε, Ἢ πινία σφιν λαχὶ, ἀφ᾽ τ῀ συγγενὲς· ἀ
φιλοχρηματία δέ, ᾗ Σπάρτην μόνον, ἀλλὰ ἐ῀ πᾶσαν πόλιν ἐλεῖ ἂν. οὕτως μόνον τοῦτ᾽ νόμισμα
λάμπει ἄρχων ⓒ· ἡ χρυσὸς ἐςὶν, ἀλλὰ κ῀ ἡ ἀρετὴ βροτοῖς, ὥς φησιν ὁ Σοφοκλ῀ς. ὁ σωτὴρ ἡμ῵ν
ὁ ἅγιος ⓒ, ἐ δπ̀ τ῵ν πσ῀μ῀λικ῵ν, κ῀ δπ̀ τ῵ν αἰσθ῀τ῵ν, τὴν πίσιν καὶ τὸν πλοῦτον, καὶ ζ῀ν τού
τοις ὅμοια. ἔιαζεν· ἀπ῵ν γὰρ, Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύν῀ς, σφ῵ς ἡμᾶς ὁ῀
δασκ῀ ἐν πάσῃ βεβαίᾳ τ῀ μαρτυρίᾳ ζητ῀ν· ὃς ἐὰν πάσχος ἡ ἀφ᾽ δικαιοσύν῀, μαρτυρὴ δικαιο
σύνη ἀγαθὸν εἶναι ἰῶ ἠγαπ῀κεν· κἂν πά῀ῃ, κἂν δι᾽ ψ῀ ἀφ᾽ δικαιοσύν῀, μαρτυρὴ δικαιοσύνην τὸ
ἄριςον τυγχάνειν· ὁμοίως δὲ κἀν ὁ κλαίων καὶ ὁ πενθ῵ν ἀφ᾽ δικαιοσύν῀, μαρτυρὴ τ῵ βελτί
ονι τρόπῳ εἶναι καλ῀. ὡς ὑ῀ τὰς διωγμένους, ὕτω δὲ καὶ τὰς πε῀ῶντας καὶ τὰς δι῀ῶσας ἀφ᾽
δικαιοσύν῀, μακαρίους λέγει, ὁ τ῀ γ῀σιον ὑποδεχόμενος πόθον, ὃν ὑδὲ λιμὸς διακόψαι ἴσχυσεν.
κἂν τὴν δικαιοσύν῀ αὐτὴν πε῀ῶσι, μακάριοι μακάριοι δὲ ἐ οἱ πλουτοῦντες, ἅπερ πνεύματα, ἅπερ βέβαι
σία. ἀφ᾽ δικαιοσύν῀ δ῀λον ὅτι. μή τι ὑ῀ οὐχ ἁπλ῵ς τὰς πίνητας, ἀλλὰ τὰς ἠλεήσαντας ἀφ᾽
δικαιοσύν῀ πλουτοῦς ἡ῵ιδεν, τούτους μακαρίζει, τὰς καταμεγαλοφρονήσαντας τ῵ν ἐν πᾶσι τι
μ῵ν ὡς βεβαίων ἐν ζ῀ ἀγαθοῦ· ὁμοίως δὲ καὶ τὰς καλὰς τὸ ἦθος ἐ τὸ σῶμα δι᾽ αἰγ῀ας ἡμένους,
τούς τε ὑγιε῀ς καὶ ἐνδόξους τὰς ἀφ᾽ δικαιοσύν῀ ὡς ἡδυσίαν ἐλπιλακότας, ἐ ἀφ᾽ τ῀ς ἐλπιφό
ρας ἐχούσας πίνακα θεοῦ ἡ῵ιδεν, καὶ ἐπάνω ὄφιν καὶ σκορπίον βεβακότα, κυνηγέτην τε καὶ
δαιμόνων καὶ τ῀ τὸ ἀντικειμένου φρατίας. καὶ ὅλως ἡ κυριακὴ ἄσκησις ἀπαγλὴν τὴν ψυχὶ῵ τ῀ῦ
σώματος ὠχαρίστως· ἄγε καὶ αὐτὴ αὐτὴν κατὰ μικ῀ησιν ὑποπατ῀. Ὁ γὰρ ἱρὼν τὴν ψυχὴν

αὐτὴν, ἀποκλείσας αὐτὴν· καὶ ὁ ἀποκλείσας, εὑρήσει αὐτήν· ἡν μένει τὸ ὀφθαλμὸν μὲν τῇ τοῦ θεοῦ ἀφθαρσία. ζήλημα δὲ τοῦ θεοῦ, φθόνωσις τοῦ θεοῦ· ἥτις ἐστὶ κοινωνία ἀφθαρσίας,
ψ7 ὁ πόνος ὀφθαλμώσαν κ᾽ τὴν τῆς μετανοίας λόγον ἁμαρτωλὸν τὴν ψυχήν, ἀποκλείσει αὐτὴν τὰ ἁμαρτίας, ἧς ἀπέστησεν ἀποκλείσας ᾗ, εὑρήσει κ᾽ τὴν ὑπακοὴν τὴν ἀναζήσασαν μὲν τῇ πίστει, ἀποθανοῦσαν ᾗ τῇ ἁμαρτίᾳ. τοῦτ᾽ οὖν ἐστὶ τὸ εὑρεῖν τὴν ψυχήν, τὸ γνῶναι ἑαυτόν. τὴν ᾗ μεταστροφὴν τὴν ὀφθαλμικὴν, οἱ μὲν Στωικοὶ ἐκ μεταβολῆς φασὶ γίνεσθαι, μεταβαλόντος τὸ ψυχῆς εἰς ἕξιν· Πλάτων ᾗ, τὸ ψυχῆς ὀφθαλμὸν ἀπὸ ἀμείνονος παιδαγωγὸν λαβούσης, καὶ μεταστροφὴν ἐκ νυκτερινῆς πρὸς ἡμέραν. αὐλικὰ αὖλογον ἐξαγωγὴν τῷ ἀπευδαίῳ συγχωροῦσι ἐ οἱ φιλόσοφοι, οἷς ᾗ πράττειν αὐτὸν οὕτως τηρήσειν αὐτὸν, ὡς μηκέτι ἀποκλεῖσθαι αὐτὸν μηδὲ ἐλπίδα τὸ πραξέως· ὁ ᾗ ἐκβιάσασθαι μὲν δικαιοῖ δρᾶσθαι τὸ ἡμαρτημένον, διαλέγχειν μὲν δοκεῖ 10
τὸν φίλον τῷ θεῷ, καὶ τὸ μὴ ἐνταῦθα οὐδὲ συγκρίσις ἔτι δοκεῖται ᾗ τί αὖ τις κ᾽ μᾶλλον ἐλοιτ᾽, ἀπλῶς αὐθρωπίνως, ἢ τῶν ἀγαπᾶν τοῦ θεοῦ· καὶ πῶς ἢ τὸ κακῶν πράξιν δοκεῖ, μείωσίς τις κ᾽ σώσεως τὸ κακὸν εὑρίσκειν ᾗ), καθηγουμένης τῆς ἐνεργείας αὐτῶν, ἀφ᾽ ὧ ἀπραξίας· καὶ τοῦτ᾽ ἔστι,
Πώλησον σου τὰ ὑπάρχοντα ἐ δὸς πτωχοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι· τυπῶσιν, οἷς τῶν ᾗ κυρίου λεγομένων ἦσαν. ὑπάρχοντα δὲ φασί τινες αὐτὸν ἡρηκέναι, τὰ ἐν τῇ ψυχῇ ἀλόγια· καὶ πῶς οἷς πτωχοῖς τοῦτο; Δημόκριτος, οὐκ ἔχουσιν ἑαυτῶν· ἀλλ᾽ ὁ θεὸς γὰρ πάντα πᾶσι μερίζει κατ᾽ ἀξίαν, δικαίως οὖσης τῆς οἰκονομίας. καταφρονήσας ὧν, φησὶ, τῶν ὑπαρχόντων, ἃ ὁ θεὸς μερίζει Δημόκριτος τῆς μεγαλοπρ[ε]πείας, ἵνα τοῖς ὑπ᾽ ἐμοῦ λεγομένοις, πειθὼν πρὸς τὸν ᾗ πνεῦμα[τ]ικὸν ἄνδρα, οὐκ ἔσῃ κακῶν μόνον δικαιωθείς, πρὸς ᾗ, καὶ τὴν κυριακὴν πλουθεὶς εὐποιΐαν. αὐτίκα τὰ καυχώμενον πλούσιε τὰ ἐκ τῶ νόμου προσλαμβάνει πληρωκίναν διήλεγχε, 20
μὴ τὰ πλησίον ἀγαπᾶν[τα]· εὐεργεσίαν ᾗ ἀγάπη ἐπαγγέλλεται, ἡ κυριεύουσα ᾗ σωζόντων κατ᾽ ἐπιπόθητον γνωσικήν. δεῖν σ᾽ οἶμαι, μήτε Δία φέβεσθαι κολάστου, μήτε Δία πένα ὀφείλειαν δέπους, εἰ καὶ τὸ ᾗ τὸ ἀγαθὸν, τοῦ πληρωθῆναι τῷ σωτῆρι λόγῳ. οἱ πιστοὶ ἐκ δικαίων ἴσασιν ᾗ τῶν ἀγαθῶν[τα] οἱ ᾗ διὰ τὸ τῶν φθαρτῶν δέπους εἶναι αὐτὰ πάντα ἀστοχοῦσι τὰ τῆς ἀφθαρσίας, ἐν τῇ τῶν δυνάμεων ἀδελφῶν παραβολῇ μαθητοῦ κύκλῳ· καὶ μή τι γε ἐνταῦθα τὸ καθ᾽ ὁμοίωσιν καὶ εἰκόνα ἀνακύπτει· ἐν ᾧ μὲν, κ᾽ τὸ πρὸς τὸ σωτῆρα ὁμοίωσιν συμπολιτεύονται· οἱ ᾗ, ἐξ ἐναντίου ἴσασιν, κ᾽ τὸ τούτων εἰκόνα· τρία πάντα ἐστὶ δοκεῖ τὰ ἀληθείας, μιᾶς ῥίζης ἀμφοῖν ὑπακουόντων· αἱρέσεως δὲ οὐκ ἔστιν, μᾶλλον δὲ τὰ κ᾽ τὸ αἵρεσιν Δημοφῶντας οὐκ ἔστιν. Δημόφιλον σ᾽ οἶμαι τὰ κ᾽ μίμησιν ἐλάσθαι, τὸ κ᾽ γνῶσιν ἑλομένου, ὡς τὸ πεπυρωμένον καὶ τὸ πεφωτισμένον. φῶς ἔστι τὰ κ᾽ τὸ χαρακτῆρι ὁμοιοῦσθαι ὁ Ἰσραὴλ· ὁ ᾗ ἄλλος, εἰκών· τί ᾗ βούλει ᾗ τὸ λα- 30
ζάρου παραβολὴ τῷ κυρίῳ, πλουσίου καὶ πένητος εἰκόνα δεικνύουσι; τί δὲ, Οὐδεὶς δύναται
δυσὶ δουλεύειν κυρίοις, θεῷ κ᾽ μαμωνᾷ; τὸ φιλαργυρίαν ἴσως ὀνομάσαι τὸ κυρίῳ. αὐτίκα εἰς τὴν κλῆσιν τὸ δείπνου οἱ φιλοκτήμονες κληθέντες, οὐκ ἀπαντῶσιν· ᾗ διὰ τὸ κεκλῆσθαι· ἀλλὰ
διὰ τὸ πῶς; πῶς οὐκ ἤκουσαν· αἱ ἀλώπεκες ἄρα φωλεοὺς ἔχουσι. τοὺς ἀμφὶ τὸ μεταμελούμενον καὶ χαιρυχουμένον Δία τελώνας τελοῦσι πονηροὺς αὐθρώπους καὶ γνησίους, ἀλώπεκας
πρὸς τοῦτον· ὡς αὐτὸς κ᾽ ὁ τὸ Ἡρώδου, Ὑπάγετε, εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδοὺ ἐκβάλλω
δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἐσομαι σήμερον κ᾽ αὔριον, ἐ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι· πλὴν ᾗ ὑμᾶς, τοὺς ὑμετέρους τὰ ἄλλων ὀρνίων Δημοκριμένους, καθαροὺς τῷ ὄντι, τοὺς εἰς τὸν τὰ οὐρανίου λόγου γνῶσιν πτηνοὺς ποσοῦσιν· ὁ ᾗ δὴ μόνον σωτὴρ κ᾽ δοξῆς κ᾽ χάριτος, ἀλλὰ κ᾽ πίστεως, τῷ μὴ Φίρουλα μυρίαις Φρουλάσι· ἐ μὴν ποτὲ ἐν τῇ παραβολῇ τὸν πτεραμερῆς ποροῦ ἠνίξατο τοὺς μερίμνας, τοὺς ἀπὸ 40
μα᾽ λόγου φήσας τοὺς ἀκάνθας κ᾽ φραγμοὺς πεσεῖν, συμπνιγῆναι ὑπ᾽ αὐτῶν, κ᾽ μὴ καρποφορῆσαι δυνηθῆναι· μαθεῖν ὧν ἀνάγκη ὅπως ἑκάστῳ τὸ ποιὸν πίστεως χρήσιμον, ὡς δι᾽ εὐζωΐας γνω-
πικῆς εἰς ὄψιν αἰδίου σωτηρίας ζωῆς. ἴδετε γάρ, φησὶ, τὸν ἀστοχοῦντα ὑπερψύμενον κ᾽ ἐπαιρόμενον ὡς ζῶς κέδρους τῷ λιβάνῳ, καὶ παρῆλθον, λόγῳ ἡ χαφὴ, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν· καὶ ἐζήτησα
αὐτὸν, καὶ οὐχ εὑρέθη ὁ τόπος αὐτοῦ. φύλαξαι ἀκακίαν, καὶ ἴδε εὐθύτητα· ἔστι ἔστιν ἐγκαλούμενον αὐθρώπῳ ἀρχικῷ. οὗτος σ᾽ αὖ πάλιν, ὁ ἁπλοκάρδιος ἐξ ὅλης καρδίας πιστεύων, καὶ
πάσῃ τῇ ψυχῇ χαλεπῶν· ὁ γὰρ λαὸς ὁ ἕτερος, τοῖς χείλεσι μόνον· ἡ ᾗ καρδία αὐτοῦ, πόρρω
ἄπεστιν ἀπὸ κυρίου. τῷ στόματι αὐτῶν εὐλογοῦσι, τῇ ᾗ καρδίᾳ αὐτῶν καταρῶνται· ἠγάπησαν
αὐτὸν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τῇ γλώσσῃ αὐτῶν ἐψεύσαντο αὐτόν. ἡ δὲ καρδία αὐτῶν οὐκ
198 εὐθεῖα μετ᾽ αὐτοῦ, οὐδὲ ἐπιστώθησαν ἐν τῇ Δαθήκῃ αὐτοῦ. Δαπτὸν ἄλαλα γεγράπται πάντα 50
τὰ χείλη τὰ δόλια καὶ [ἐξολοθρεύσῃ κύριος πάντα τὰ χείλη τὰ δόλια] γλῶσσαν μεγαλορήμονα, τοὺς εἰπόντας, Τῇ γλώσσῃ ἡμῶν μεγαλυνοῦμεν, τὰ χείλη ἡμῶν παρ᾽ ἡμῖν ἐστὶ·
τίς ἡμῶν

τὰς ἡμῶν κύριός ἐστιν; ἀπὸ παλαιπωρίας τ πλοχῶν καὶ τ συναγωγῶν τῶν πιστῶν, νῦν ἀναπέσω- «
μαι, λέγει κύριος· ἡσυχάσω ἐν σωτηρίῳ, παρρησιάσομαι ἐν αὐτῷ. τὰ πνευματοφρονούμενα χαίρει ὁ «
Χριστὸς, οὐκ ἐπαιρομένων ἀλλὰ τ πίστιν αὐτοῦ. Μὴ ἡσυχάζετε τοίνυν ὑμῶν ἡσυχάζειν ἀπὸ τῆς γῆς, «
ὅπως καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ κλέπται διορύττουσι καὶ κλέπτουσι. πάλαι μὲν τὰς φιλοξενίας «
νεανιζόμενοι λέγει ὁ κύριος· πάλαι δὲ καὶ τὰς ἁπλῶς μεμεμψιμοίρους τι καὶ φροντίδας· ἤδη δὲ καὶ
τὰς φιλοσωμάτους· ἐρωτᾷς γὰρ καὶ νῦν καὶ εἰ φαῦλοι ἀλλογισμοὶ, διορύττουσι τ λογισμὸν καὶ
τὸν ὅλον ἄνθρωπον· ὁ δὲ τῷ ὄντι ἡσυχάζειν ἡμῶν, ἔνθα ἡ συγγένεια καὶ τοῦ, ἀπὸ τ κοινωνικὸν τῆς δι-
καιοσύνης παραδίδωσιν· ἐμφαίνων δεῖν ἀποδιδόναι τῇ συνηθείᾳ τ παλαιᾶς ἀναστροφῆς, τὰ
ἐπ' αὐτῆς ἡμῖν περικηδόμενα καὶ οὗτι τ ἴσον ἀνατέχων, ἕλεον αἰτιμένους. οὕτως ἐστὶ τῷ ὄντι «
βαλλάντιον μὴ παλαιούμενον ἐφόδιον ζωῆς αἰωνίου, ἡσυχάζειν ἀνέκλειπτος ἐν οὐρανῷ ὃν ἐλεῶν «
ἐλεήσωσιν αὐτὸν ἐλεῶν, φησὶ κύριος. λέγουσι δὴ τοῦτο καὶ τοῖς θέλουσι ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης πλω-
χεῖσαι· ἀκηκόασι γὰρ ἀπὸ τ ἐν πλησίον, ὅτι πλατεῖα καὶ εὐρύχωρος ὁδὸς ἀπάγει εἰς τὴν ἀπώλειαν,
καὶ πολλοὶ εἰσὶ διερχόμενοι δι' αὐτῆς. οὐ δεῖ ἄλλου τινος, ἀλλὰ δεῖ ἀσωτίας καὶ φιλογυναίας, φιλο-
δοξίας, φιλαρχίας, καὶ τῶν ὁμοίων ἀπαλλάγηναι παθῶν· Ἄφρον γὰρ, οὕτως ἔφη, ὅτι τῇ νυκτὶ «
ταύτῃ ἀπαιτοῦσί σε τὴν ψυχήν· ἃ δὲ ἡτοίμασας αὐτῇ, τίνι ἔσται; καὶ τὰ μὲν τ ἐν πλησίον οὐδὲ «
ἔχει κῦρος· φυλάσσεσθαι τοίνυν δεῖ πάσης πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐστὶν ἐν τῷ πλεονάζειν ἡμῖν τὰ ὑπάρ- «
χοντα, ἵνα ἡ ζωὴ αὐτῶν. τί γὰρ ὠφελεῖ με, φησὶν ὁ κύριος, ἐὰν τ κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν «
αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τ ψυχῆς αὐτοῦ; ἀπατᾶται λέγω· Μὴ μεριμνᾶ- «
τε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε· μηδὲ τ σῶμα τί περιβάλησθε· ἡ γὰρ ψυχὴ πλείων ἐστὶ τ τροφῆς, καὶ «
τ σῶμα τ ἐνδύματος. καὶ πάλιν, Οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων· ζητεῖτε «
δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τ οὐρανῶν καὶ τὴν δικαιοσύνην· ταῦτα γὰρ μικρὰ καὶ
περὶ τὸν βίον, ταῦτα προσλήψεσθε ὑμῖν. ἆρ' οὖν αὐτάρκης τ γνωστικὸς μεμένηκεν ἡμᾶς παρακελευσ-
τικὸς βίον; ἔργῳ τι καὶ λόγῳ ζητεῖν τὴν ἀλήθειαν προτρέπει. πλούσιον τοίνυν ἡ τὴν δόσιν, ἀλλὰ
τὴν προαίρεσιν λογίζεται ὁ παιδεύων τὴν ψυχὴν χρηστὸν τοίνυν, οἱ δὲ Ματθίαν φασὶν, ὑπεκπλώσαν, ἀκηκοότα δὲ κυρίου καταξιώσαντος πρὸς αὐτὸν φοιτᾶσαι, ἰδεῖν τὰ ἡμίση τ ὑπαρ-
χόντων μου δίδωμι ἐλεημοσύνην, φάναι, κύριε· εἰ δέ τινος ἐψευσάμην τινα, τετραπλᾶ ἀποδί-
δωμι. ἐφ' ᾧ καὶ ὁ σωτὴρ εἶπεν· Ὅτι νῦν σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ γέγονεν, τ' ἀπολωλὸς εὗρεν. πάλιν τε
αὖ θησαυρίζοντες, εἰς τὸ μὴ ζητοφυλάκιον, τ μὲν πλούσιον ἀναλέγουσι τῇ κτίσει βεβλημένοι· τὴν δὲ
χῆραν χαλκοῦς δύο, πλεῖον ἔφη τὴν χῆραν βεβληκέναι πάντων· ὁ μὲν γὰρ, ἀπὸ τ περισσεύμα-
τος· ἡ δὲ, ἐκ τ ὑστερήσεως πάντα βεβλήκει. ὅπου δὲ πάντα ἀπὸ τῶν παθῶν τὴν ψυχὴν ἀπήλα-
γεν, Μακάριοι, φησὶν, οἱ πτωχοὶ, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. πτωχοὶ δέ εἰσιν, οἱ τὴν ἄπ- «
ειρον μάζαν τὴν ἐν τῇ ψυχῇ κατεπιπωκότες, θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας, καὶ τῶν τούτοις ἐπιβεβ-
λημένων ὕδατος. πτωχοὺς δὲ, τοὺς κατ' προαίρεσιν, ἢ κατ' ἀνάγκην ἐπαινεῖ. εἰσὶ γὰρ περὶ κύριον καὶ
μαθοὶ καὶ μονὰὶ πλείονες· κατ' ἀναλογίαν βίων. Ὃς γὰρ ἂν δέξηται, φησὶ, προφήτην εἰς ὄνομα «
προφήτου, μισθὸν προφήτου λήψεται· καὶ ὃς ἂν δέξηται δίκαιον, εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου «
λήψεται· καὶ ὃς ἂν δέξηται ἕνα τῶν μαθητῶν τούτων τ μικρῶν, τ μισθὸν οὐκ ἀπολεῖσεν. πάλιν τε «
αὖ, διακατ' ἀξίαν ἀμοιβὰς τ ἀρετῆς· ἀνίσους ἀμοιβὰς ἀπὸ τ ὡρῶν τ οὐχ ὁμοίων τ ἀριθμοῦ·
τοὺς δὲ, ἐκ τ ἑκάστῳ τ ἁρμοττόντων ἀποδοχὴν ἴσην μισθοῦ, τυγχάνει τ σωτηρίας, διὰ τὸ ἄλλοτε ἄλ-
λοίως), τὸ εἶπεν ἴσης δίκαιον μεμεῖσθαι ἀπὸ τ καταπλήξεως ὥρας ἐργασαμένοις. ἐργά-
σαν) μὲν οὖν καὶ τοὺς μονὰς διακατ' ἀναλόγους, ὧν κατηξιώθησαν χαρᾶς, σωτῆρος τ ἀρρήτου οἰκονο-
μίας ἐκ λειτουργίας. Οἱ δὲ δὴ αὐ δοξάσαι ἀπὸ φερόντος τοὺς τῷ ὄσιος βιῶναι προσκληθέντας, «
φησὶν ὁ Πλάτων, οὗτοί εἰσιν οἱ τῶνδε μὲν τ ὁσιότητι ἐλευθερώμενοί τε καὶ ἀπολαθόμενοι, ὥσπερ «
δεσμωτηρίου, ἄνω δὲ ἰόντες καθαρὰν οἴκησιν ἀφικνούμενοι. ἀπὸ σκοποῦντος τι αὖ, τὸ αὐτὸ ὧδέ πως
λέγει· Τούτων δὲ αὖ πάντων ἐν φιλοσοφίᾳ ἱκανῶς καθηράμενοι, ἄνευ τι σωμάτων ζῶσι τὸ παρά- «
παν εἰς τ ἄπειρον χρόνον· καὶ τοι κρήμαζε ἵνα πεσεῖσθαι, τ μὲν αἰέρια αὐτῶν· τ δὲ, καὶ πύ 199
ελα ἔτι δυσφόρει, καὶ εἰς οἰκήσεις ἔτι τούτων καλλίους ἀφικνεῖσθαι· ἃς ἡδὲ ῥᾴδιον δηλῶσαι, ἡδὲ «
ὁ χρόνος ἱκανὸς ἐστὶ παρεῖλε. ἐνθεν ἀκοῦσαι, Μακάριοι οἱ πενθοῦντες· ὅτι αὐτοὶ παρακληθή- «
σονται). οἱ γὰρ μετανοήσαντες ἐφ' οἷς κακῶς πεπολιτεύκασιν, εἰς τὴν κλῆσιν περίεισιν· τοῦτο γάρ ἐστι
τὸ παρακληθῆναι. ἡ μετάνοια γέγονε, τρέπει δύο· ὁ μὲν κουστερεῖ, φόβος ἐπὶ τοῖς πεπραχθέ-
σιν· ὁ δὲ ἰδιαίτερον, ἡ δυσωπία ἡ πρὸς ἑαυτὸν τ ψυχῆς ἐκ συνειδήσεως· ἔστ' ἂν ἐνέπωθα, ἕστε
καὶ ἀλλαχῇ· ἐπεὶ μηδὲν τόπον λέγεις εὐπρεπίας ἡμῖν. πάλιν φησὶν Μακάριοι οἱ ἐλεήμο- «
νες· ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται). ὁ δὲ ἔλεος, οὐχ ἡ τυχὸν τ φιλοσόφων κατηλήφασι, λύπη ἐπ' ἀλλο- «

,, τριας συμφορᾶς· μᾶλλον δ' ἀτιμίαν ἐστὶν, ὡς οἱ περιφ) λέγουσιν· Ἔλεον γάρ, φησι, φίλω,
,, καὶ ὑψοῦται. ἐλεημοσύνας δ' εἶναι βούλεται, ὑ μόνον τὰς ἐλεεινοποιοὺς, ἀλλὰ & τὰς ὀφείλοντας
ἐλεεῖν κἂν μὴ δωσίν) οἷς κ' περαίρεσιν τ' ἐνεργεῖν πάρεστιν· ἐνίοτε γὰρ βουλόμεθα δι' ἀχρείου
δόσεως ἢ ἀφῆ σωματικῆς ἀτυχοῦς ὄλεον ποιῆσαι, ὡς δοκοῦμέν ῳ παρεῖναι ἢ νοσοῦντι ἐπιτυρῆσαι,
ἢ ὃν περιεπεῖν ἡγούμεθα παραλιπεῖν· & ἴσχ οἰωπὶ ἴσμεν, ἢ πῖνειν, ἢ νόσον, ἢ χῆρας· φυ-
σικὴ γὰρ νόσ@· κ' τοῦτ' ἐξυπηρετῆσαι τῇ περαιρέσῃ, ἐφ' ὧν ὀρμώμεθα, μὴ δυνηθέντες ἀπὸ
πόλεως ἀγαγεῖν ὁ βεβουλήμεθα. τῆς αὐτῆς τιμῆς μεθέξουσι τοῖς δυνηθεῖσιν οἱ βεβουλημένοι· ὧν ἡ
περαίρεσις ἴση, κἂν πλειόνων ὦσιν οἱ τροφοὶ τῇ περουσίᾳ. ἐπὶ δὲ τ' ἀπαγόντων εἰς τὴν πλείωσιν
,, τ' σωτηρίας ὁδοὶ εὑρίσκονται) δύο, ἔρχα καὶ γνῶσις, μακαρίως ἐπιτρέπει τὰς καθαρὰς τῇ καρδίᾳ·
ὅτι αὐτοὶ τ' θεὸν ὄψονται. κἂν τῷ ὄντι τὸ ἀληθὲς σκοπῶμεν, ἡ γνῶσις τοῦ ἡγεμονικοῦ τῆς ψυχῆς, 10
καθαρσίς ἐστι, καὶ ἐνέργεια ἐστιν ἀγαθή· ἀγαθὰ γ' ὄντ, τὰ μὲν, αὐτὰ καθ' ἑαυτά· ἕξ), μετέχοντα
τῶν ἀγαθῶν, ὡς τὰς καλὰς πράξεις φαμέν· ἄνθ' ἧς τῶν μεταξὺ, ἃ δὴ ὕλης ἐπίκτησιν, οὔθ'
αἱ ἀγαθαὶ, οὔθ' αἱ κακαὶ συνίστανται πράξεις· ὧν ζωῆς λέγω & ὑγείας· & τι ἄλλων τῶν ἀναγ-
καίων ἢ περιττῶν. καθαρὰς δ' ἂν κ' τὰς σωματικὰς ἐπιθυμίας κ' τὰς ἀγίους ἀφ' ὁ λογισμούς,
τὰς ὡς ἐπίγνωσιν τοῦ θεοῦ ἀφικνουμένους εἶναι βούλεται, ὅτ' αὐ μηδὲν ἔχῃ νόθον ἐπιθυμοῦν
τῇ δυνάμει ἑαυτοῦ τὸ ἡγεμονικόν. ὅτ' αὖ πίνειν ἐνδιατρίψῃ τῇ θεωρίᾳ, τῷ θείῳ καθαρῶς ὁμι-
λῶν ὁ γνωστικῶς μετέχων τ' ἁγίας ποιότητ@, προσχέσιρον ἐξέρχεται τοῦ πότητ@· ἀπα-
θοῦς, ὡς μηκέτι ἐπιθυμίαν ἴσχειν καὶ γνῶσιν κεκτῆσθαι· ἐπιθυμίαν γὰρ εἶναι καὶ γνῶσιν. Μακά-
,, ριοι πίνειν οἱ ἁρίστως πίνοντες. τὸν ἀντιστρατηγοῦντα πόνον τῷ φρονήματι τοῦ νοῦ ἡμῶν, τοῦ θυμοῦ τὰς
ἀπλὰς καὶ τ' ἐπιθυμίας ἁ δηλοῖ@· τὰ τ' ἄλλα πάθη ὅσα πολεμεῖ τ' λογισμὸν, πθανοσύ- 20
σωσις καὶ ἐξημερώσεις· οἱ μετ' ἐπιθυμίας ἔργων τ' ἀγαθῶν & λόγου ἀληθῶς κατορθώσεις,
εἰς ὑποθέσεων ἀποκατάστασιν) τὴν πρὸς Φιλιστίραν. εἴη δ' αὖ τ' πλείονα ἁρίστοποίησις, ἢ ἐπὶ
πάντ τῷ συμφέροντι ἄριστον φυλάσσουσα τὸ ἁρίστον· ἀγίαν τ' καὶ καλὴν τὴν διοίκησιν
λέγουσα, ἐν ἐπιθυμίᾳ θείων & ἀνθρωπίνων πραγμάτων καθιστῶσα, δι' ἧς τὰς ἐν τῷ κόσμῳ
ἀναλύσεις, ἁρμονίαν κλίσεως καλλίστην λογίζε). ἁρμονοποιοῦσι δ' κ' τὰς ἐντεῦθεν πολεμουμέ-
νους τῇς τ' ἁμαρτίας στρατηγήμασι, μεταδιδάσκοντος ἐπὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀρίστην μετάνοιαν.
καὶ φάλαινον δ' οἶμαι πᾶσης ἀρίστης κύριος παιδεύων ἡμᾶς, τὸ δεῖν γνωστικώτερον δι' ἀγάπην
,, τὴν πρὸς τ' θεον, θανάτου καταφρονεῖν· Μακάριοί, φησιν, οἱ διδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης·
,, ὅτι αὐτοῖς ἐστὶ θεοῦ κληρονομία). ἢ, ὡς τινες τῶν μεταληφθέντων τὰ εὐαγγέλια, Μακάριοι, φησὶν, οἱ
,, διδιωγμένοι ἀπὸ τ' δικαιοσύνης· ὅτι αὐτοῖς ἐστὶν) τὴ βασιλεία. καὶ μακάριοί ἐστε ὅτ' ἂν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς, 30
,, ἐμοῦ· ὅτι ἔχουσι πίστιν ὅπως οὐ διωχθήσονται). καὶ μακάριοί ἐστε ὅτ' ἂν ὦ ἄνθρωποι μισήσωσιν ὑμᾶς,
,, ὅτ' ἂν ἀφορίσωσιν, ὅτ' ἂν ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τ' ἀνθρώπου·
ἐὰν μὴ βδελυσσώμεθα δηλονότι τὰς διώκουσας, καὶ ὑπομένωμεν τὰς παρ' αὐτῶν τιμωρίας,
μὴ μισοῦντες αὐτὰς, βράδιον ἡ προσδοκήσαμεν πειρᾶσθαι ἀφαιρούμενοι· ἀλλὰ καὶ πάνυ γινώ-
σκοντες, ὃ φασιν εἶναι μαρτυρίαν, τ' ὄντιν' ἦν πράσμον. εἶτα ὁ μὲν ψεύσεται@·, καὶ ἑαυτὸν
ἄπιστον δείξας, καὶ μεταπεὶς ἐκ τῆς τ' ἀφθόλου στρατείας, ἐσῆκται, εἰσῆκται, ἐστὶ κακῶς· ψεύδεται
πάντα τὸν κύριον, μᾶλλον δὲ τὴν ἑαυτοῦ διάψευσιν ἐλπίδα, ὃς οὐ πιστεύει τῷ θεῷ· οὐ πιστεύει ἢ,
ὁ μὴ ποιῶν αἰνετὰ ἐλαττ. ἢ δέ; ἴσχ ἑαυτὸν λέγειν) ὁ λεγούμεν@· τὸν κύριον; οὐ γὰρ ἀφαιρεῖ)
τῆς κυρίας τον διατόπου, ὃν καὶ στρίσκων αὐτὸν τῆς πρὸς ἑαυτὸν οἰκειότητ@·. ὁ πάντα λε-
γούμεν@· τὸν σωτῆρα, λέγεται τὴν ζωὴν· ὅτι ζωὴ ἦν τὸ φῶς. ὀλιγοπίστους τούτους ὁ λόγ, ἀλλ- 40
λὰ ἀπίστους καὶ ἀποκριτάς· τὸ μὲν ὄνομα ἀπολαμβάνουσι, τὸ δ' εἶναι πιστὸς λεγομένους.
πιστὸς δὲ ἐρῆ) καὶ δοῦλ@· καὶ φίλος. ὥστε εἴτις ἑαυτὸν ἀγαπᾷ, ἀγαπᾷ τὸν κύριον, καὶ ὁμο-
λογεῖ τὴν σωτηρίαν, ἵνα σώσῃ τὴν ψυχήν. καὶ τοι κἂν ὑπεραπθάνῃς τῷ πλησίον δι' ἀγάπην·
πλησίον δὲ ἡμῶν τὸν σωτῆρα ἀποκαλοῦμεν· θεὸς γὰρ ἐγγίζων, ὁ σώζων, πρὸς τὸ σωζόμενον ἐλή-
λυθε· θεὸς ἀληθὴς ἐλόμενος, διὰ ζωὴν, & σεαυτοῦ μᾶλλον ἢ ἐκείνου ἕνεκεν παθών. καὶ μὴ ἴ. ἀφεαυτοῦ
ἀδελφὸς ὢρῃ)· ὁ δι' ἀγάπην τὴν πρὸς τὸν θεὸν παθών, ἀφ' τὴν ἰδίαν ἔπαθε σωτηρίαν· ὃ τ
αὖ ἀφ' τὴν ἰδίαν δοκοθήσκων σωτηρίαν, ἀφ' τὴν ἀγάπην ἀπομένει τοῦ κυρίου. & γὰρ αὐτὸς ζωὴ
,, ὤν, δι' ὃ ἔπαθεν, παθὼν ἠθέλησεν, ἵνα τῷ πάθει ζήσωμεν αὐτοῦ· Τίμε λέγετε Κύριε Κύριε. φησὶ,
,, & ὃ ποιεῖτε ἃ λέγω, ἐμὲν γὰρ τοῖς χείλεσιν ἀγαπῶν λαὸς, τὴν δὲ καρδίαν μακρὰν ἔχων ἀπὸ τοῦ
κυρίου, ἄλλος ἐστὶν, ἄλλῳ πεπεισμένος· & τούτῳ ἐκεῖνον πίστευκεν· ὅσοι γὰρ τὰς ἐντολὰς τοῦ σω- 50
τῆρος ἐπιτελοῦσιν, καθ' ἑκάστην πρᾶξιν μαρτυροῦσι· ποιοῦσι μὲν ὃ θέλει, ἀκολούθως δὲ ὀνομά-
ζουσι τ' κύριον, & δι' ἔργων μαρτυροῦσιν ᾧ πιστεύουσι) εἶναι οἱ τὴν αἵρεσιν αὐτοῦ & ἐπιθυμίαις & τοῖς

παθήμασι

παθήμασι φωρώσωμεν. Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν, λέγει. Ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. τῆς δὲ ἀθλίας τῶν ἀνθρώπων ζωῆς ἄναλος ὢν ὁ βιαιοπάθος, ἡ δὲ αἱματος μαρτυρία τοῦ κυρίου δοκεῖ· οὐκ οἶδεν, τί ὄντως ἔστι ζωῆς δεχὴν εἶναι τὴν τοιαύτην τοῦ ζῆν τὴν πόλιν. Ἐκ τῶν πρὸς τοὺς μὴ ζῆν τὸ ὁσίως βεβιωκότων, ὑπὸ τοὺς κολασεις τὸ ἀδίκως καὶ ἀσελγῶς πεπολιτευμένων τοιοῦτον βούλου, οὐκ ἐκ τῶν ἡμιτόρων μείζον λέγω χαφῶν· χείδον δὲ πᾶσιν αἱ ἐντολαὶ ταῦτα μηνύουσιν· ἀλλ' ὑδὲ τὸ οἰκεῖον ἐθέλουσιν ὑπακούειν λέγων. Θαυμάζω δὲ ἡ Πυθαγερικὴ, χαφῶ· Ἦν δὲ τῷ ὄντι τοῖς κακοῖς εὐμοιρία ὁ βίος, τετηρευσημένοις· ἐπὶ τὰ πλούτεσιν, ἡ μὴ ἄρα ἄναλος ἡ ψυχὴ, ἐμμένον ὁ ζῆνατ. καὶ Πλάτων ἐν Φαίδωνι· Εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ ὁ ζῆνατ. τοῦ παντὸς ἀπαλλαγὴ, τί ἰέχῃς. οὐκ ἔστιν ὅν τῷ τ' Αἰσχύλου Τηλεφείνοεῖν ἀσαλῆν ὑμένες αἰδοῦ φίρειν· ὁδοὶ δὲ πολλαὶ, καὶ ἀπέχυσιν ἁμαρταί. πολυπλανῆς τύτος, ὡς ἔοικε, τὸς ἀπίστους Διακωμῳδῶν Ἀριστοφάνης· Ἄγαν φύσιν ἄνδρες ἀμαυρόβιοι, φύλλων χλοᾷ πετόμενοι, Ὀλιγοδρανίες, πλάσματα κηροῦ, σκιοειδία φῦλ', ἀμενηνοὶ, Ἀπῆνες, ἀφήμεροι. καὶ ἐν Ἐπιχάρμου, Αὔτα φύσις ἀνθρώπων, ἀσκοὶ πεφυσημένοι. ἡμῖν δὲ, ὁ σωτὴρ ἀρήκειν, τὸ πνεῦμα, πρόθυμον· ἡ δὲ σὰρξ, ἀσθενής· διὸ τὸ φρόνημα τὸ σαρκὸς, ἔχθρα εἰς θεόν, ὁ νόμος τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· νῦν δὲ δοῦλα· οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. καὶ ἐπικεκηνύμενος, ὅτι φίρει· ἵνα μὴ ὡς Μαρκίων ἀχαρίστως ἐκδίξηται τὴν τοῦ δημιουργοῦ κακήν· Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα, νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν· τὸ δὲ πνεῦμα, ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. πάλιν τε αὖ· Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· λογίζομαι γὰρ, ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ καιροῦ, πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς· ὑπὲρ συμπαχόμεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν, ὡς συγκληρονόμοι Χριστοῦ. οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν, πάντα συνεργεῖ εἰς τὰγαθὸν, τοῖς κατ' πρόθεσιν κλητοῖς οὖσι· ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· οὓς δὲ ἐκάλεσαν, τούτους ἐδικαίωσε· οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασεν. ὁρᾶς δὶ ἀκαπλῶ διδασκομένην μαρτυρίαν. κἀν δὶ ἀμελείαν ἀγαθῶν ἐθελήσῃς μαρτυρῆσαι, ἀκύση πάλιν· τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη, οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ἃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα· ἀλλ' εἰ καὶ πάσχομεν διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι, φησὶν ὁ Πέτρος. τὸν δὲ Φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε· κύριον δὲ τὸν Χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος· ἀλλὰ μὴ παύσιλος καὶ φόβου, συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν· ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε, καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες τὴν καλὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν Χριστῷ. κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας. κἂν τις ἱεραχιλῶν λέγῃ, Καὶ πῶς οἷόντε ἐστὶ τὴν σάρκα τὴν ἀσθενῆ πρὸς τὰς δυνάμεις καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἐξουσιῶν αὐθεντικὰ; ἀλλ' ἐκεῖνα γνωριζέτω, ὅτι τῷ παντοκράτορι καὶ τῷ κυρίῳ δεσπότῃ, αὐτοποιλιτευόμεθα· ἀρχαῖς τε σκότος καὶ τῷ θανάτῳ. Ἐπίσκυ λαλοῦντος, φησὶν, ἐρεῖ, Ἰδοὺ πάρεμι. ὅρα τὰ ἀήττητον βοηθὸν, τὸ ὑπέρασπιζον ἡμῶν. Μὴ ξενίζεσθε τοίνυν, ὁ Πέτρος λέγει, τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει, πρὸς πρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος· ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι, εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ. μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται· καθάπερ γέγραπται ὅτι Ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν, διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.

Λ' σὶ ἰκπύησθαι τῆς ἐμῆς χρῄζεις φρενὸς, Οὔτ' αὖ κατοίθων. ὕπνος κρατεῖ ἐξ ἄκρου
Δεινοὺς καθεὶς πείσνας ἐς ἄκρους πόδας, Πύθοι' ἄν, εὐσὶ ἐ δισμὰ πᾶσα προσβάλοις·

ἀφόβως αὐσηριζομένη παρὰ τῇ τραγῳδιλαλίγωνῇ. ἤ τι Ἀνδρομάχη τῷ Κρεοντείου καταφρονεῦσα κηρύγματος, ἀφεῖσα φησιν, Οὐ γάρ τι μοὶ Ζεὺς ἦν ὁ κηρύσσων τάδε· οὐδὲ ἡ δίκη ἡ ἐμῶν κηρύσσει, καὶ πείσει αὐτῷ· Καρδία γὰρ πεπύσθω ἐς δικαιοσύνην· σὺ μὲν δὲ ὀμολογεῖται ἐς σωτηρίαν. λέγει γοῦν ἡ χαφῆ· Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταισχυνθήσεται. ἐκάστως δὲν Σιμωνίδης χάφει· Ἐσθλός εἰς λόγος, τὸν ἀρετὰν ἔννεπεν δυσαμβάτοις ὀπὶ πέτραις· νῦν δὲ μὲν θεὸν χῶρον ἀγνὸν ἀμφίπεται· ὑδὲ πάντων βλιφάρος θνατῶν ἐσθλός, ᾧ μὴ δακέθυμος ἰδρὼς ὑνδοθεν μόλῃ, ἵκηται ἐς ἄκρον ἀνδρείας. Ἐ ὶ Πίνδαρος, Νέων δὲ μέρμναι, σὺν πόνοις ἰλιασόμεναι, δόξαν εὑρίσκουσι· λάμπει δὲ χρόνῳ ἔρια μετ' αἰθέρα λαμπυθίζα. τοῦτος τῆς ἐννοίας καὶ Αἰσχύλος ὀπλαζόμενος, φησί· —— τῷ πεπυσμένῳ δέ, ἐκ θεῶν Φίλῳ τὰ πνεύματα τοῦ

πόνου κλέος. Μόροι γὰρ μείζονες, μείζονας μοίρας λαγχάνουσι, καθ' Ἡράκλειτον.

Τίς σ' εἰσὶ δοῦλος, τῆ γὰρ ἡμῖν ἀφροῦλις ὢν; οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ δωρεὰν ἡμῖν ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, τῷ Τιμοθέῳ γράφει. ἢ σ' αὖ ὁ πιστὸς ὁ κολλώμενος τῷ ἀγαθῷ, καὶ τὸν δοῦλον, δοῦλον ὄντα τοῦ κυρίου, ἀγαπῶν τὸ ἴδιον, νόμον πληροῖ. ἡ γὰρ ὁ θεὸς τὴν ἐλπίδος ἐστὶν ᾗ μαρτυροῦμεν, ὥσπερ ἔν ἐστι, τὴν ἐλπίδα ἡμῶν ὁμολογοῦμεν, ἣν τὴν ἐλπίδα παιδούσης. οἱ μίσει τὴν ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι, φησὶ, πάσης τῆς γνώσεως. Ἰνδοὶ οἱ φιλοσοφοῦσι Ἀλεξάνδρῳ λέγεται τῷ Μακεδόνι, Σώματα μὲν μετρεῖς ἐκ τόπου εἰς τόπον· ψυχὰς δὲ ἡμετέρας, οὐκ ἀνεγκάσεις ποιεῖν ἃ μὴ βουλόμεθα. πῦρ αἰθρώποις μίσγειν κελεύσῃς· τέτε ἡμᾶς καταφρονοῦμεν. κἀντεῦθεν Ἡράκλειτος ἐν αὐτῷ πάντων κλέος ἡρεῖτο· οἱ δὲ πολλοὶ, παραχορδῆν ὁμολογοῦσι καὶ κορδῆναι ἔχ ὡς περ κτήνεσι. Τοῦ σώματος γὰρ ἔνεκ' οἱ πολλοὶ πόνοι·

Τοῦδ' ἕνεκ' εἶδον σταυὸν ἐξευρήκαμεν, Λωκόν τ' ὀρύξαι ἄρχυρον, σκάφην τι γλῶ·
Τά τ' ἄλλ' ὅσ' ἡμᾶς οἱ ὁμασι γινώσκομεν.

τῆς μὲν οὖν πολλοῖς, ἡ παιδεπαία αὕτη αἱρετή· ἡμῖν δὲ ὁ δοῦλος φησὶ· Τοῦτ δὲ γινώσκομεν ὅτι ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος ἡμῶν συνεσταύρωται, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ. ἆρ' οὐκ ἐμφανῶς κἀκεῖνα δηλοῖ φίλων ὁ δοῦλος, δεικνὺς τὴν καταχυμένην πίστεως παρὰ τοῖς πολλοῖς; Δεκτὸν γὰρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς δούλους ἐκάστοτε ἀπιδεῖν ὡς ἀθανάτους· ὅτι διατρέχομεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις, ἄχρι τοῦ ἄρτι ὥρας· καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνητεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα, ἀστατοῦμεν, καὶ κοπιῶμεν, ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσὶ· λοιδορούμενοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα· δυσφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς πρὸς καθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν. πιαῦτα καὶ παρὰ τῷ Πλάτωνος ἐν Πολιτείᾳ· Κἂν φιλοσοφῶμεν ὁ δίκαιος, κἂν ἐξερυθριᾷ τῷ ὀφθαλμῷ, ὅτι εὐδαίμων ἔσται. οὐκοῦν ὅπῃ τῇ ψυχῇ τὸ πάθος ἔζεσε ποτὲ ὁ γνωστικὸς κόσμος, ἀλλ' ἐπ' αὐτῷ τῷ εὐδαιμονεῖν αἰεὶ καὶ τῷ μακαρίῳ εἶναι, βασιλικῷ πόλῳ δὲ θεοῦ· κἂν ἀπιμία τις πρὸς ἀλήθειαν τύπτῃ, φυγῇ τε καὶ δημεύσει, ἢ ὅπῃ ἄσπασται θάνατος, οὐκ ἀποκαθήσεται ποτὲ τὸ ἐλευθερίας καὶ κυριωτάτης πρὸς τὸν θεὸν ἀγάπης, ἡ πάντα σιγᾷ καὶ πάντα ὑπομένει· καλῶς πάντα τῷ θεῷ διοικεῖν πρόνοιαν πίστις ἡ ἀγάπη. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς· μιμητάς μου γίνεσθε, φησίν. ὁ μὲν οὖν πρῶτος βαθμὸς τοῦ σώματος, ἡ μὲν φόβου διδασκαλία, δι' ἣν ἀπεχόμεθα τῆς ἀδικίας· δεύτερος δὲ, ἡ ἐλπὶς, δι' ἣν ἐφιέμεθα τῆς βελτίονος· τελεῖ δὲ ἡ ἀγάπη, ὡς προεῖπον ἔστι, γνωστικῶς ἤδη παιδεύουσα. Ἕλλιμες γὰρ, οὐκ εἰσὶ, ἀνάγκῃ δεδωκότες ἀλόγῳ τὸ συμβαίνοντα, ἀκούσιες προηδεῖν ὁμολογοῦσιν. ὁ γοῦν Εὐριπίδης λέγει·

Ἀ γ' ἔν παραινῶ, ταῦτ' ἐμοῦ δέχου γνώμης· Ἔφυ μὲν οὐδεὶς ὄλβιος οὐδ' εὐτυχὴς βροτῶν·
Θάπτει τε τέκνα, καὶ ἕτερα τίκτει νέα, Αὐτός τε θνήσκει· καὶ ζόφος τάχιον δόμοις
ἄπτει δόμοις φέρει. ——— ταῦτα δὴ

Σπάνιον, ἄπιρ δεῖ καὶ φύσιν· δεῖ σ' ἐκπρᾶξαι Οὐδὲν ἀνόητον οὐδὲν τῶν ἀναγκαίων βροτοῖς.

οὐκοῦν δὲ τῆς ἀκριβοῦς τελειώσεως ἀπαιτούσης γνῶσις ἡ λογική· ἧς θεμέλιος καὶ ἀρχὴ τριάς· πίστις, ἐλπὶς, ἀγάπη· μείζων τε τούτων, ἡ ἀγάπη. ἀμέλει πάντα ἔζεσεν, ἀλλ' ἐπάλαι συμφέρει· πάντα ἔξεσεν, ἀλλ' ἐπάλαι οἰκοδομεῖ, φησὶν ὁ δοῦλος. καὶ Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ ἑτέρου, ὡς ποιεῖν ἡμᾶς καὶ διδάσκειν δώσαντα, οἰκοδομοῦντα καὶ οἰκοδομούμενα. ὅπ μὲν γὰρ κυρίως ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ὡμολόγηται, ἀλλ' ἡ σωτήρησις ἀδιανύτου ὑποφέρει. σωτηρίαν ἡ λέγω, οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνηται ὑπ' ἄλλης συνειδήσεως; ἢ ἐγὼ χάριν μετέχω, ἵν' βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; ἅτι ἂν ἐσθίητε, ἅτι πίνητε, ἢ τί ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε· ἐπειδὴ γὰρ σαρκικοὶ ὄντες, κατὰ σάρκα στρατευόμεθα· τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων· λογισμὸς καθαιρεῦντες, καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ κυρίου. τέτοις ὁ γνωστικὸς τοῖς ὅπλοις κεκρυσταλλωμένος, Ὦ κύριε, φησὶ, δὸς πίστιν, καὶ λάβε ἐπιδεξίαν· ἴτω τὸ δεινὸν τέτ· κινδύνων ὑπερφρονῶ, διὰ τὴν πρὸς σὲ ἀγάπην·

Οὔ τἔνεκ' ἐλπὶς τῶν ἐν ἀνθρώποις μόνη, Οὐκ ἐκ θυραίων τἀπίχειρα λαμβάνει·
Αὐτὴ σ' ἑαυτὴν ἄθλα τῶν πόνων ἔχει. Ἐνδυσάμενοι οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ, ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμῶν, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν· ἐπὶ πᾶσι δὲ τέτοις, τὴν ἀγάπην· ὅ ἐστι συνδέσμος τῆς τελειότητος· καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ, βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε, οἱ ἐν σώ-

μασι ὄν

μαλ' ἔτι ἴλεως· καθάπερ οἱ παλαιοὶ δίκαιοι, ἀπὸ ἡδονῆς ψυχῆς τ' ἀπεργάζεσθαι καρπὸν μένει ἐκάστῳ, ὡς φησιν Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς περὶ ἀγαθῶν τ' κακῶν· ἀλλὰ καὶ Ζήνων ὁ Ἐλεάτης, ἀναγκαζόμενος κατὰ τὴν τ' ὀρρητόν τον, ἀντέχειν πρὸς τὰς βασάνους, οὐδὲν ἐξομολογούμενος· ἐς μὲν τ' πλούτων, τῷ γλῶσσαν ἐκτρώγων, προσέπιπτε τῷ τυράννῳ· ὃν οἱ μὲν, Νέαρχον· οἱ δὲ, Δημύλον προσαγορεύουσιν. ὁμοίως δὲ Θεόδωρος ὁ Πυθαγόρειος ἐποίησεν, ἐν Παύλῳ ὁ Λακύδου γνώριμος, ὡς φησὶ Τιμοθέος ὁ Περγαμήνιος ἐν τῷ περὶ τ' τῶν Φιλοσόφων αἱρέσεως, καὶ Ἀχαικὸς ἐν ταῖς ἠθικαῖς. ἀλλὰ καὶ Πόστουμος ὁ Ρωμαῖος, ληφθεὶς ὑπὸ Πόντιωνος, ἐκ ὅπως τ' κεκρυμμένον σῖτον ἐδήλωσεν, ἀλλὰ καὶ τῷ χεῖρα ἐπὶ τ' πυρὸς θεὶς, καθάπερ εἰς χαλκὸν κατῆκεν, ἀτρέπτῳ πόνῳ τῷ περαίσματι.

10 τὸ δὲ Ἀναξάρχου ποτ' ὦ, Πτίσσε, Πτισσώνιος, τ Ἀναξάρχου θύλακον· Ἀναξαρχον δὲ ὁ Πλούσιος ὁ κηνίκα πρὸς τὸν τύραννον ὑπαίτιος σιδηροῖς ἐπλίεσεν. ὅτ' ἔνῆ τ' εὐδαιμονίας ἐλπὶς, ὅθ' ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἀγάπη, δυσπαραχώρητα πρὸς τὰ ὑποπίπτοντα, μένει δὲ ἀληθὴς καὶ βέβαιος τοῖς ἀγχινοήτοις, κἂν τῷ περιφάγῳ ὑποπέσῃ πυρὶ, κἂν κατακτανῇ βασιλεὺς τυραννικῶς· θνητὰς ἀπατωμένη φιλίας, ἀδούλωτον ἄνω βέπουσα, τ σῶμα παραδοῦσα τοῖς τύπτουσιν ἔχειν δωμένοις. λέγεται δὲ ἔθνος Βάρβαρον. οὐκ ἄμυσιν φιλοσοφίας· πεισθύτῳ αἱρεῖν τὸν Ζάμολξιν ἥρωα κατ' ἔτος. ὁ δὲ Ζάμολξις ἦν τ Πυθαγόρου γνώριμος. ὥσπερ φατέον τὴν ἀνὰ δοκιμάσιμον κρίσιν, ἀνωμένων τῶν φιλοσοφούντων μὲν, οὐκ αἱρουμένων δὲ, ὡς ἀποδεδοκιμασμένων εὐδαίμονος ὑπηρεσίας. μεῖζον μὲν ἂν πᾶσα ἡ ἐκκλησία τῶν μιλησιούντων τ ζώπυρον θαλῆ ἐλαβον ὡς Χρίσιν παρ' ἕλλησι τ βίου. καθάπερ ἀνδρῶν, οὕτω δὲ καὶ γυναικῶν σωφρόνων.

20 ἔξεστι γὰρ τῷ καὶ ἡμᾶς πολιτευομένῳ, καὶ ἄνευ γραμμάτων φιλοσοφεῖν, κἂν βάρβαρος ᾖ, κἂν Ἕλλην, κἂν δοῦλος, κἂν γέρων, κἂν παῖδιον, κἂν γυνή· κοινὴ γὰρ ἁπάντων τ ἀνθρώπων, τῶν μελλομένων, ἡ σωφροσύνη ὁμολογεῖ· σῇ μὲν τῷ αὐτῷ φύσιν κ' ἦθος ἔχουσιν, τῷ αὐτῷ 203
κ ἰσχὺν λέγοντι. οὐκ ἄλλου πίνου πρὸς τὸν ἀνθρώπινον φύσιν ἔχει ἡ γυνὴ, ἀλλ' ἢ ὁ ἀνὴρ φέρεται, ἀλλ' ἡ τῷ αὐτῷ· ὥσπερ γε τῷ λέγειν ἡ μὲν ἀνδρὸς λέγειν σωφροσύνη δηλωθεῖσα δικαιοσύνη, ἔστιν ὅπου τοῦ δικαιοσύνη ἀνδρὶ μόνῳ ἁρμόττειν ἂν φαίη τις, γυναικὶ δὲ ἀσχήμονα καὶ ἄδικον. ἀλλὰ ἁπλῶς τοῦτ' κ λέγω. σωφροσύνη μὲν δὴ πρὸς ἑαυτὸν κ δικαιοσύνη, κ τ' ἄλλης ἀρετῆς ἁπάσης, ὁμοίως μὲν γυναικὶ, ὁμοίως δὲ ἀνδρὶ, ἐλευθέρῳ τε καὶ δούλῳ· ἐπιδέχεται μὲν τὴν αὐτὴν ἀρετὴν ἀνὴρ τ αὐτῆς φύσεως συμβεβηκώς. τ μὲν τοίνυν τὴν αὐτὴν εἶναι φύσιν τῷ θήλεος πρὸς τ ἄρρενα, καθὸ θῆλυ ἐστιν, εὐφαμεῖν· πάντως γάρ τινα ἐν διαφορᾷ ὑπάρχειν προσῆκεν ἑκατέρω τούτων, δι' ὃ τ μὲν, θῆλυ αὐτῶν· τ δὲ, ἄρρεν μηκύνειν· τ γ' ἂν κυοφορεῖν καὶ τὸ τεκεῖν, τῇ γυναικὶ προσήκειν φαμεν, καθὸ θήλεια τυγχάνει, οὐ καθὸ ἄνθρωπος. ἡ δὲ μηδὲν ἐῶ τὸ διάφορον ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, τὰ αὐτὰ ἂν ἑκάτερον αὐτῶν ἔδρα τε καὶ ἔπαχειν. ἢ ἐὰν πίνυν τῶν ἐστι καθὸ ψυχὴ, τοῦτο δεῖ τὴν αὐτὴν ἀφίξεσθαι ἀρετὴν· ἢ ᾗ διαφορὰν, κ' τῷ τ σώματος ἰδιότητα. δεῖ τοῖς κυήσεις καὶ τὴν οἰκουρίαν. θέλω γὰρ ὑμᾶς, φησὶν ὁ Σοφοκλῆς, εἰδέναι, ὅτι πάντες ἄνδρες ἡ κεφαλή, ὁ Χρυσὸς· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνήρ· οὐ γάρ ἐστιν ἐκ γυναικὸς ἄνηρ, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός. πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς, οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἐν κυρίῳ. ὡς γὰρ σώφρονα τὸν ἄνδρα, καὶ τ ἡδονῶν κρείττονα δεῖν εἶναι φαμέν, οὕτω καὶ τὴν γυναῖκα σώφρονα τ ὁμοίως ἀξιώσομεν εἶναι, καὶ πρὸς τὰς ἡδονὰς ἀνδρεμάχως μεμελετηκυῖαν· λέγω δὲ Πυθμαὶ θεὶ πεῖσαι, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς ἐὰν μὴ πλείσῃ, ἡ ἀσπιλὴ συμ-
40 βιωσομένη ἡ γὰρ ἀρχὴ, ἐπιθυμεῖ καὶ δ' πνεύματος· τοῦ πνεῦμα, καὶ τ σαρκός. ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις ὡς κακὸν ἀγαθῷ, ἀλλ' ὡς συμφερόντως μαχόμενα. ἐπιφέρει γ' ἵνα μὴ ἃ ἂν θέλητε, ταῦτα ποιῆτε. φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα τ σαρκὸς, ἅτινά ἐστι, πορνεία· ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔριδες, ζῆλοι, θυμοὶ, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, φθόνοι, μέθαι· κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες, βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν, ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη μακροθυμία χρηστότης, ἐγκράτεια, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης. σάρκα, οἶκον τὸν ἁμαρτωλὸν, ὡς πνεῦμα τὸν δικαίως οἰκοῦντα. καὶ μὴν τό τ ἀνδρείας πρὸς τὸ εὐθαρσὲς καὶ τὸ ὑπομονητικὸν παραλήψεσθον, ὡς τῷ τὸ ἱμάτιον αἴροντι, καὶ δ' χιτῶνος παραχωρεῖν, ὑμῖν κρατοῦντος ἐρωμένους. ὁ γὰρ τῆς Ἀμαζόνος ζῆλος πολεμικὰ ἀνδρείας ἀσκῶ-
50 μεν ζῆλος γυναῖκας· ὅπου γε καὶ τὰς ἄνδρας ἐρωμένας εἶναι βουλόμεθα. ἀκούω δ' ἔγωγε καὶ Σαυρομάτιδας γυναῖκας πολέμῳ χρωμένας ἀνδρῶν οὐκ ἔλαττον καὶ Σακίδας ἄλλας, αἳ πεζεύουσιν εἰς τὸ πρόσω, φυγὴν προσπεμπομένας, τῆς ἀνδρασιν ἐπ' ἴσης. εἶδα καὶ ζῆλος πλησίον τ Ἰβηρίας γυναῖκας, ἔργῳ

καὶ πόνῳ χρωμένας ἀνδρικῷ· κἂν ὑπὲρ τοὺς τόκους ἀποκύειν ᾖ μέλλουσα, οὐδὲν ἀνιᾶται τῶν πρακτέων· ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ πολλάκις τῆς ἡμέρας τῶν ὠδίνων, ἢ γυνὴ ἀποκυήσασα, τὸ βρέφος ἀνειλημένη, οἴκαδε φέρει. ἤδη γ' ἔν τισι γυναῖκες οὐδὲν ἧττον τῶν ἀρρένων καὶ ὀκνηρούσαι καὶ θηρεύουσι, καὶ ζῶσι μιμνας φυλαττουσι. Κρῆτα κύων ἐλάφου κατ' ἴχνιον ἔδραμε μοχθῶς. Φιλοσοφητέον ἔν καὶ τῇ γυναικείᾳ, ἡμφιρῶς τῆς ἀνδράσι, κἀν βελτίοσι οἱ ἄρρενες, ἐν πᾶσι τοῖς ἀρετὴν γυναικὸς τυγχάνωσιν, ἐκτὸς εἰ μὴ καταμελακισθεῖεν. ἀναγκαῖον ἐν σύμπαντι τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει παιδεία τις καὶ ἀρετή· εἰ γὰρ ὄλεθρος ἡ εὐδαιμονία ἀπύθοιτο. καὶ πῶς οὐ μάτην Εὐριπίδης ποικίλως γράφει; ποτὲ μέν, Πᾶσι γὰρ ἀνδρὸς κακίων ἄλοχος, κἂν ὁ κρείσσων γήμῃ τὴν εὐδοκιμοῦσαν· ποτὲ δέ, Πᾶσα γὰρ δούλη ἐστὶν ἀνδρὸς ἡ σώφρων γυνή· ἡ δὲ μὴ σώφρων, ἀνοίας τὸν ξυνοικοῦσαν ὑπερφέρει. ——οὐ μὲν γὰρ κρεῖσσον καὶ ἄρσην, Ἢ ὃθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν, οἷκον ἔχητον Ἀνὴρ ἠδὲ γυνή ——

κεφαλὴ τοίνυν τοῦ γυναικείου. ἐκ δὲ κύριος κεφαλὴ τοῦ ἀνδρός· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ, κύριος ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικός, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων. διὸ καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους γράφει· Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ θεοῦ· αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς τῷ κυρίῳ· ὅτι ὁ ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας· αὐτὸς ὁ σωτὴρ τοῦ σώματος. ἀλλ' ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί. Οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν· ὥστε καὶ οἱ ἄνδρες ὀφείλουσιν ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν. καὶ τῇ πρὸς Κολοσσαεῖς. Αἱ γυναῖκες, φησὶν, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνήκει ἐν κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γὰρ εὐάρεστον τῷ κυρίῳ. Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι· ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίας, φοβούμενοι τὸν κύριον καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, καὶ οὐκ ἀνθρώποις· εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀποδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ γὰρ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· ὁ γὰρ ἀδικῶν κομίσεται ὃ ἠδίκησεν· καὶ οὐκ ἔστι προσωπολημψία. Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε· εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος Σκύθης, δοῦλος ἐλεύθερος· ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός. ἐκὼν ἡ εὐρανὶς ἐκκλησίας, ἡ ἐλεήμων· ὅπερ ἐρῶμεν καὶ ἡμεῖς τοῖς γνήσιον τὸ ἔλεημα τοῦ θεοῦ ὡς ἐν ἀρᾶ- νῷ· Ἐνδυσάμενοι οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ, ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν· ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ἡμῖν, οὕτως καὶ ἡμεῖς. ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ ἐστι σύνδεσμος τῆς τελειότητος· καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. ἐδὲν γὰρ κωλύει πολλάκις τὸν αὐτὸν παραπίπτειν χαρακτῆρα, εἰς ἐντροπὴν Μαρκιωνος, ἵνα πως μεταβάλῃ πίστεως· εὐχάριστον δεῖν μαθεῖν τὴν πίστιν οὖσαν τοῦ δημιουργοῦ θεοῦ, τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς καὶ εὐαγγελισαμένου ἐν σώματι. σωτὴρ ἡμῖν ἐκ τούτων ἡ ἐκ πίστεως ἐστὶ· καὶ πίστις ἐστὶν ἡ τῶν ἐκ περιτομῆς πεπιστευκότων, καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν) πρὸς τὸν αὐτὸν ἡ πρὸς τὸν διαστάντα, φιλοσοφήσαι ὅ τι οἰκείας, ἢ τι ξενῆ. καὶ μὴν ἐλεύθερος, κἂν τυράννου ᾖ δοῦλος ἀπολήπτεται τούτου, κἂν ὅλη δικαστήρια ἄγηται, ἐκ μικρᾶς ἀφορμῆς κινδύνους ἐχάτας περίεισι, ἵνα τοῦτ' κτήσεως ἀπάσης κινδυνεύσῃ, οὐκ ἀφίξεται τῆς εὐσεβείας οὐδέ· ὅπως τοῦτ' ἔν· οὐδὲ ἀπωθήσεται πατὴρ, ἡ μὲν γυνὴ, φαύλως σωφρονοῦσα ἀνδρὶ· ὁ δὲ υἱὸς, ἐὰν φαύλως ἔχῃ πατέρα, ἢ τοὐναντίον διατιθῆται ὁ οἰκέτης· τῆς ἀρετῆς ἐχόμενοι γραπτοὶ· ἀλλ' ὡς ἀνδρὶ ἀποθνήσκειν καλὸν ὑπέρ τινος ἀρετῆς, ὑπέρ τε ἐλευθερίας, ὑπέρ τε ἑαυτοῦ, ὡς αὐτὸς γὰρ γυναικὸς· οὐ δὲ τῶν ἀρρένων φύσεως τοῦτ' ἴδιον, ἀλλὰ τῶν ἀγαθῶν. πιστὸς ἂν καὶ ὁ πεισθεὶς. ἐὰν ὁ νέος, καὶ ὁ οἰκέτης, ὑπακούσῃ τοῖς παλαιοῖς, βιώσεταί τε, καὶ, ἐὰν δέῃ, τεθνήξεται· ὅπερ καὶ ἐπὶ ἡμῶν ἀποθνήσκειν ἔμελλε γυναῖκα ζωοποιηθῆναι. ἴσμεν γ' ἔν καὶ παῖδας γυναῖκας οἰκέτας πολλάκις, ἀκόντων τῶν πατέρων καὶ δεσποτῶν ἀνδρῶν, βελτίους γεγονέναι. οὔκουν ἐλαττον προθυμεῖσθαι χρὴ τοὺς μέλλοντας εὐσεβῶς ζήσειν, ἐπεὶ ἂν ἄρξωνται αὐτοὺς ἐπὶ δικαίων· ἀλλὰ πολὺ πλέον· οἷμαι προσήκειν σπουδήν τε καὶ ἀγωνίζεσθαι ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅπως αὐ μὴ ἐπιθήσουσι τῶν ἀρχόντων τοῖς ἀναγκαιοτάτων βουλευμάτων. ἐ γὰρ οἷμαι σύγκρισιν ἐπιδέχεσθαι, ποτέρων ἄμεινον, ἢ τὰς ἀπὸ τῆς γυναικὸς ἢ τὰς ἀπὸ τοῦ δαιμόνιον ἐλπίδας εἶναι. ἐκ μὲν γὰρ ἄλλων

ἕνεκα

ἕνεκα πραττόμενα ἡμῖν, ἐκάστοτε πράξαιμεν ἄν, εἰς ἐκείνους δοξολόγιον προσφέροντες, ὧν ἕνεκα γίνεσθαι δοκῇ· μέτρον ἡγούμενοι τοῦτο, τὸ εἰς ἐκείνους κεχαρισμένον· ἀδιαύτῶν μᾶλλον ἢ ἰδίων ἔργων, πῶς πᾶσιν ἡμῖν γένοιτο μὴ τὸ ἴσως ἀπευδῆς, ἐάν τι δρᾶσαι πρὸς δοκῇ, ἐάν τι μή. εἰ δὴ τὰ διαφέροντα ἕνεκα πολλάκις τῷ ἧττον ἄληκτα πρὸς τὸ μᾶλλον, ὥστε καὶ ἀγαθῶν πάντων αἱρετὰ εἶναι δοκεῖν, πολὺ μᾶλλον τῷ ὄντι τῷ θείᾳ μάχην νομιστέον· μὴ εἰς ἄλλο τι ἀφορῶντας, ἀλλὰ εἰς αὐτὸ τὸ καλῶς πραχθῆναι δυνάμενον, ἑαυτὸ ἱκανὸν δοκῆσιν, ἑαυτὸ καὶ μή. καλῶς ἂν καὶ Ἐπίκουρος Μητρόδωρος Μήτροδός τις ὤν, μᾶλλον φιλοσοφῶν· μήτε γέρων ὑπάρχων, καὶ πατὼν φιλοσοφῶν· οὕτω γὰρ ἄωρος ὁδοὶ ἐστι, οὔτε πέρωσος πρὸς τὸ καλὴν ψυχὴν ὑγιαίνειν. ὁ δὲ λέγων, μήπω δὲ φιλοσοφῶν ὑπάρχειν ὥραν, ἢ παρεληλυθέναι τὴν ὥραν, ὁμοίως ἐστὶ τῷ λέγοντι, πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μήπω παρεῖναι τὴν ὥραν, ἢ μηκέτ' εἶναι τὴν ὥραν. ὥστε φιλοσοφητέον καὶ νεωτέρῳ καὶ γέροντι· τῷ μὲν, ὅπως γηράσκων νεάζῃ τοῖς ἀγαθοῖς, διὰ τὴν χάριν τῶν γενομένων· τῷ δ', ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ᾖ, διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων. ἐπεὶ δὲ μαρτυρίαν διαῤῥήδην ὁ κύριος ἐρρήκειν καὶ τὰ διαφόρως μεμαρτυρημένα παυτέον. λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὃς ἐὰν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· τὸ δὲ ἀρνησάμενόν με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνήσομαι αὐτὸν ἐμπροσθεν τῶν ἀγγέλων. ὃς δὲ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. πᾶς οὖν ὅστις ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ὅταν δὲ φέρωσιν ὑμᾶς εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἀπολογήσῃσθε, ἢ τί εἴπητε· τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν. τοῦτον ἐξηγούμενος τὸν Ἡρακλέων, ὁ τοῦ Οὐαλεντίνου σχολῆς δεκαμύθιος, καὶ λίαν φησὶν, ὁμολογίαν εἶναι, τὴν μὲν, ἐν τῇ πρὸ τῆς πολιτείας· τὴν δὲ, ἐν φωνῇ. ἡ μὲν οὖν ἐν φωνῇ ὁμολογία, καὶ ὅτι τῶν ἐξουσιῶν γίνεται· διὰ μόνην, φησὶν, ὁμολογίαν ἡγοῦνται εἶναι οἱ πολλοὶ ἀχρήστως· δύναται δὲ καὶ τὴν διὰ τοῦτο διὰ ὁμολογίαν καὶ οἱ ὑποκριταὶ ὁμολογεῖν. ἀλλ' ἐξετάσωμεν εἴ τις ὁ λόγος καθολικῶς εἰρημένος· οὐ γὰρ πάντες οἱ σωζόμενοι ὡμολόγησαν τοῦ διὰ τῆς φωνῆς ὁμολογίαν καὶ ἐξῆλθον· ἐξ ὧν Ματθαῖος, Φίλιππος, Θωμᾶς, Λούις, καὶ ἄλλοι πολλοί. καὶ ἔστιν ἡ διὰ τῆς φωνῆς ὁμολογία οὐ καθολική, ἀλλὰ μερική. καθολικὴ δὲ, ἣν νῦν λέγω, τοῦ ἐν ἔργοις καὶ πράξεσι καταλλήλως τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως. ἔστι δὲ ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ καὶ ἡ μερικὴ ἡ διὰ τῶν ἐξουσιῶν, ἐὰν δέῃ καὶ ὁ λόγος αἴρῃ· ὁμολογήσῃ γὰρ οὕτως καὶ τῇ φωνῇ ὀρθῶς, προομολογήσας πρότερον τῇ διανοίᾳ. καὶ καλῶς, διὰ μὲν τῶν ὁμολογούντων, Ἐν ἐμοὶ, εἶπεν· διὰ δὲ τῶν ἀρνουμένων, τὸ Ἐμὲ προσῆκεν. οὔτε γὰρ, κἂν τῇ φωνῇ ὁμολογήσωσιν αὐτὸν, ἀρνοῦνται αὐτὸν, τῇ πράξει μὴ ὁμολογοῦντες· μόνοι δὲ ἐν αὐτῷ ὁμολογοῦσιν, οἱ ἐν τῇ καθ' αὐτὸν ὁμολογίᾳ καὶ πράξει βιοῦντες· ἐν οἷς καὶ αὐτὸς ὁμολογῶ, ἐνοικημένον αὐτὸν, καὶ ἐχόμενον αὐτοῦ διὰ τοῦτο· διόπερ ἀρνήσασθαι ἀσπόν, ἀδύνατα δοκοῦντα. ἀρνοῦνται δὲ αὐτὸν, οἱ μὴ ὄντες ἐν αὐτῷ· οὐ γὰρ εἶπεν, Ὃς ἀρνήσηται ἐν ἐμοὶ, ἀλλ', ἐμέ· οὐδὲς γάρ πω ἦν ἐν αὐτῷ, ἀρνεῖται αὐτόν. τὸ δὲ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν σωζομένων, καὶ τὸ ἐθνικῶν δὲ ὁμοίως, παρ' οἷς μὲν, καὶ τῇ πολιτείᾳ· παρ' οἷς δὲ, καὶ τῇ φωνῇ. διόπερ ἀρνήσασθαι αὐτὸν οὐδέποτε δύναται· ἀρνοῦνται δὲ αὐτὸν, οἱ μὴ ὄντες ἐν αὐτῷ. ταῦτα μὲν ὁ Ἡρακλέων· καὶ τὰ μὲν ἄλλα φαίνεται ὁμοδοξεῖν ἡμῖν καὶ τῷ θείῳ λόγῳ· τὴν δὲ ἐκ τοῦ βίου ὁμολόγησιν τὸν Χριστὸν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, τὸ μέν τοι καὶ φωνὴν ὁμολογεῖν ἐν δικαστηρίοις καὶ μέχρι θανάτου βασανιζομένους μὴ ἀρνεῖσθαι, ἀπὸ Δεσπότου πεπιστεύκαμεν φαίνεται· ἀληθεστάτου δὲ ὁμολογουμένη, καὶ μάλιστα ἡ μηδὲ θανάτου τεμνομένη, ὑφ' ἵνα πάντων τῶν παθῶν, ἃ δὴ διὰ τῆς σωματικῆς ἐπιθυμίας ἐγκατέ, ἀποκτείνωμεν· ἔστι γὰρ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ πάντων τὸν βίον ἀθρόα καὶ τὴν πρᾶξιν μεταυοια, καὶ ἀληθὴς εἰς Χριστὸν ὁμολογία, διὰ μαρτυρούσης τῆς φωνῆς. εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ἐν ἡμῖν μαρτυρᾷ, πῶς ἔτι ὑποκριτὴς, ὃς φωνῇ μόνῃ μαρτυρεῖν εἵρηκεν; δοθήσεται δέ σοι, ἐὰν συμφέρῃ, δοξολογήσαι· ἵνα διὰ τε τῆς μαρτυρίας διά τε τῆς ὁμολογίας ὠφελῶνται οἱ πάντες· ἰχθυροπωλοῦντες μὲν οἱ κατ' ἐκκλησίαν, θαυμάζοντες δὲ καὶ εἰς πίστιν ὑπαγόμενοι, οἱ ἐξ ἐθνῶν τὴν σωτηρίαν πολυπραγμονήσαντες· οἱ λοιποὶ δὲ, ὑπ' ἰχθυλείας κατεχόμενοι. ὥστε τὸ ὁμολογεῖν, οὐκ πάντως δεῖ· ἐφ' ἡμῖν γάρ· δοξολογεῖσθαι δὲ, οὐκ ἐκ παντός· οὐ γὰρ καὶ τοῦτο ἐφ' ἡμῖν. ὁ δὲ ὑπομένας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται· ἐπεὶ τίς οὐκ ἂν τῶν εὖ φρονούντων βασιλεύειν θεῷ, ἀλλ' οὐ δουλεύειν ἕλοιτο; ἢ τοὺς μὲν ὁμολογεῖσι τινὲς ἀδύνατοι, κρίνειν τοὺς δοξολογοῦντας· βέλτιστοι ὄντες καὶ ἀπαθεῖς, καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι· οἱ δὲ,

κἂν τῦτ' μόνον ὁμολογήσωσιν, ἵν' ἢ κατιπεάξαντ' ἀπὶ τέλει ἴρχον ἀγαθόν. ἔοικεν ἄν τ' μαρ-
» τύριον ἀποκάθαρσις εἶναι ἁμαρτιῶν μ' δοξης. αὖθικα ὁ πωμὴν Φησὶν, Ἐκφύζιεθε τὼ ἰνέρ-
» γλαν δ' ἀχρίυ θηρίου, ἐὰν ἡ καρδία ὑμῶν γλυπτὴ καθαρὰ ἢ ἄμωμ@. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ κύριος,
» Ἐξητήκατ' ὑμᾶς ὁ σατανᾶς, λίχλ, σιάσαι· ἐγὼ δ' παρητησάμην. μόν@ τοίνυν ὁ κύριος Δι-
δὶ τὼ τ' ἀπιβουλεύοντων αὐτῷ ἀνθρώπων, καὶ τὼ τ' ἀπίσων ἀποκάθαρσιν, ἵπνυ τ' ποτήριον
ἂν μεμύημενι αἱ ἀποστολοι, ὡς αὐ τῷ ὅλῳ γνωστικὸν καὶ τίλειον, ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν, ἃς ἔπηξαν,
ἔπαθον. ὕτως ἄν ἢ οἱ κατ' ἐχν@ τ' ἀποστολικὸν παραδόμενοι γνωστικοὶ, ἀναμάρτητοί γε εἶναι
ὀφέλουσι, καὶ δι' ἀγάπην τὴν πρὸς τ' κύριον, ἀγαπᾶν ἢ τὸν πλησίον· ἐν δὲ καλεῖν πρόσκυσις,
ὑπὲρ ἐκκλησίας, ἀσκανδάλιστοι τὰς θλίψις ὑπομένοντες, τὸ πτηγμον πίωσιν. ὅσοι δὲ ἐργω-
μὲν, περὶ τ' βίον· λόγῳ δ', ἐν δικαστηρίῳ μαρτυροῦσι, κἂν ἐλπίδα ἐκδεχόμενοι, κἂν φόβον ὑ- 10
φερώμενοι, βελτίους ἔτει τ' σύμπαν μόνον ὁμολογέντων τὴν σωτηρίαν. ἀλλ' ἐ ἢ ὑπερβαίνηλος
ὅπὶ τὴν ἀγάπην, τῷ ὅλῳ μακάριος ἔτ@ ἐ γνήσι@ μάρτυς, τιλείως ὁμολογήσας καὶ τ' ἐν-
τολαῖς ἐ τῷ θεῷ διὰ τ' κυρίου· ὃν ἀγαπήσας, ἀδιλφὸν ἐγνώρισεν, ὅλον ἑαυτὸν ὅπιδὺς διὰ τὸν
θεὸν, οἷον παρακαπηλῶν ἰυγνωμόνως ἢ ἀγαπηλικῶς ἀποδιδὺς τ' ἀπαιτύμενον αὖθρωπον.
» ἐπὰν δ' ἴμπαλιν ἔπῃ, Ὅτ' ἂν διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει πούτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλω· οὐχ
ὡς κακὸν τ' διώκειδαι παραινῶ φεύγλν, οὐδ' ὡς δείλατον φοβεμένης, διὰ φυγῆς ἐκκλίνειν
προστάτην τῖτον, βύλε@ δ' ἡμᾶς μηδενὶ αἰῶνι μηδὲ σωματίῳ κακῶ τι@ γίνεδαι, σφίσιν
τε αὐτοῖς, πρὸς δ', καὶ τῷ διώκοντι καὶ τῷ ἀναιρέντι· τρέπον γάρ τινα προαγγέλλει ἑαυτὸν πε-
ρίεκεδαι· ὁ δ' παρακεύων, πλημπρὸς ἢ ῥιψοκίνδυν@. εἰ δέ ὁ αἱρῶν αὖθρωπον θεῖν, ὡς θεὸν 20
ἁμαρτάνει, καὶ τὸ ἀποκτιννύπος αὐτὸν ἴσχος καθίσατ', ὁ ἑαυτὸν προαγων τῷ δικαστηρίῳ·
ὅτ@ σ' αὖ ἡ μὴ πρὸς ἀναιρέντα τ' διαγμὸν, ἀλώσιμον Δι' θράπος παρίχων ἑαυτὸν· ὅτός
ἐσι, τ' ὄσον ἐφ' ἑαυτῷ, ὁ σωτηρίας γινόμεν@ τῇ δ' διώκοντ@ πατρία· εἰ δὲ ἐ προσπιθζει, πά-
σ' αὖτος, ἐκκαλύμενος τ' θηρίνν. ὡς δ' αὖτως, κἂν αἰτίαν μάχης παράσχῃ τινὰ, ἡ ζημίας,
δίκης, ἢ ἔχθρας, ἀφορμὴν ἐγίνηται διαγμοῦ. Δι' ὅτ' ἂν μηδενὸς ἀντίκειδαι τ' ὲ τῷ βίῳ,
προς, ἐ πατῇ ἡμῖν, ἀλλὰ ἢ τῷ αἴρονδι τὸ ἱμάτιον, καὶ τ' χιτῶνα προσδίδναι· ἐχ ἵνα ἀ προσπε-
σὼν Δι' αὐτὸν μένομεν μένον, ἀλλ' ὡς μὴ αὐτοπαθύμενοι, τὰς ὀφειλομένας Δι' ἑαυτὰς ἀρχαιώνω-
μεν, καὶ δι' ἡμῶν ὅπὶ τὼ δ' ὀνόματος Δι' κεῶμεν βλασφημίαν. ναί φασιν, Εἰ κήδει ὑμῶν
ὁ θεὸς, τί ὅπως διώκεδε ἢ φονεύεδε, ἢ αὐτὸς ὑμᾶς εἰς τῦτ' ἐκδίδωσιν; ἡμᾶς δ' ἐχ ἵνα ὑπο-
λαμβάνωμεν τὰς προπαιτήσεις προπάσην ἡμᾶς τ' κύριον βουληδῆναι, ἀλλὰ προφηλικῶς τὰ
συμβησόμενα μέλλοντα προσδέναι, ὡς Δι' τὸ ὄνομα αὐτοῦ διωχθησόμεδα, φονευδησόμεδα, 30
ἀνασκυδλαδησόμεδα. ὧν οὐ διώκεδαι ἡ θέλησιν ἡμᾶς, ἀλλ' ἃ πείσμεδα προιμένυσιν, διὰ
τ' τῦ συμβήσαν προαγερυσιως, ὡς καρπείαν γυμνασίας, ἢ τὼ κληρονομίαν ἐπηγγείλατ'.
καί τι μόνον, ἀλλὰ μ' πολλῶν κολαζόμεδα. ἀλλ' ἐκῆνοι, φασὶ, κακῶρχοι τυγχάνοντες,
δικαίως ὑπέχουσι τὼ ἡμερίαν. ἀκυῖες ἂν μαρτυρῶσιν ἡμῖν τὼ δικαιοσύλω, τῖς Δι' δι-
καιοσύλω ἀδίκως κολαζομένοις. ἀλλ' ὀδὶ τ' ἄδικον δ' δικασῦ τ' προνοίας ἄπει. δεῖ γὰ κύριον
εἶναι τ' κριτὼ τ' ἑαυτῦ γνώμης· μὴ νδροπασχόμενον ἀψύχων δίκλων ὀργάνων, ἀφορμὰς ἴσως
μόνον παρὰ τ' ἐζωθεν αἰτίας λαμβάνοντα. δοκιμάζετα γ' ἂν ἐν ᾧ κρίνει καθάπερ καὶ ἡμᾶς,
κατὰ τὸ τὼ τ' αἱρετῶν ἐκλογὴν, καθ' ὃ τὼ ὑπομονὴν, κἂν μὴ ἀδικῶμεν, ἀλλ' ὡς ἀδικῦ-
σιν ἡμῖν ὁ δικαστὴς ἀφορᾶ· ἃ γὰ οἶδεν τὰ καθ' ἡμᾶς, οὐδὲ ἥλικα μαθῶν· πολήψῃ δὲ σωπήσῃ
κινῆ· διὸ καὶ κρίνετα. διώκυσι πάντων ἡμᾶς, ἐκ ἀδίκως ἔναι κατηλαζεῖς, ἀλλ' αὐτῷ μόνῳ 40
τῷ Χρισιανὸς εἶναι τ' βίον ἀδίκων ὑπολαμβάνοντας, αὐτὸς πάντων πολιτδομένους, ἢ τὰς ἄλ-
λας τ' ὁμοίων αἱρῆσ βίον περιπατμένους. Δι' τί δὲ οὐ βοηθεῖδε διωκόμενοι; φασί. ἵνα γὰρ
καὶ ἀδικώμεδα, ὡς πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς, θανάτῳ ἀπολυόμενοι πρὸς τ' κύριον, καὶ καθάπερ ἡλι-
κίας μετασολεῖ, ὕτω δὲ ἐ βίῳ ἀναλαγὴν ὑπομένοντες; εἰ δὲ εὖ φρονοῖμεν, χάριν ἂν σώμε-
θα πῖς πρὸς ἀφορμὴν τ' πρίας ἀποδημίας περιοχημένοις, εἰ δὲ ἀκαίρως μαρτυρῶμεν· εἰ δὲ μὴ,
φῶλοί ἴνες αὖδρες ἔναι πῖς πολλοῖς ἰδοκίμοις ἡμᾶς. εἰ ἤδεσαν ἢ κ' αὐτοὶ τὼ ἀλήθλαν, πάν-
τως μὲν ἂν ἐπεκάδων τῇ ὁδῷ· ἐκλογὴ δὲ ἐκ ἦν. ἀλλὰ γὰ ἡ ἡμιπερα πίσις, φῶς ὕσα ἔ κόσμ@,
» ἐλέγχει τὼ ἀπίσαν. Εμὲ μὲν γὰ Ἄνυτός τι καὶ Μίλιτ@ ἀποκτείνειν μέν τ' ὠ, βλάψειν σ'
» ἂν κσ' ὅπως ἢ ἦν· ὁ γὰ σῶμά ἡμιπὸν ἔναι, τὸ ἄμενον πρὸς ἔ χείρον@ βλάπεδαι. ὥσι ἀκρι-
» βῆλα ἡμῶν ἕκαστον λίχλ· Κύρι@ ἐμοὶ βοηδός· ὁ φοδηδήσομαι ἢ πωιήσει μοι ἄνδρωπ@· Δι-
» καίων γὰ ψυχαὶ, ἐν χειρὶ θεῦ· καὶ οὐ μὴ ἅψηται αὐτῶν βάσαν@. Βασιλίδης δὲ ἐν τῷ ὀκτῳ-
» τρίτῳ τ' ἐξηγητικῶν, πρὶ τ' κ' τὸ μαρτύριον πολαζομένων, αὐτῆς λίξεσι τάδε Φησί· φημὶ γὰ
τὸ, ὑπὸ-

τὸ, ὁπόταν ὑποπίπτωσι τοῖς λεγομένοις ὀλίψεσιν, ἢ ὅταν ἡμαρτηκότες ἐν ἄλλοις λανθάνοντες πλάσ- «
σωσιν, ὡς τῷ ἀγαθῷ καὶ τὸ ἀγαθὸν, χρησίτητι τοῦ ἀγαθοῦ· ἀλλὰ ἐξ ἄλλων ὄντως ἐγκα- 207
λύμενοι, ἵνα μὴ ὡς κατάδικοι ὑπὸ κακοῖς ὁμολογουμένοις πάθωσι· μηδὲ λοιδορούμενοι ὡς ὁ μοι- «
χὸς ὁ Φοινὶξ, ἀλλ' ὅτι χριστιανοί πιφυκότες· ὅπερ αὐτοὺς περηγορήσῃ μηδὲ πάσχειν δοκεῖν· κἂν «
μὴ ἡμαρτηκὼς ᾖ ὅλως τις ὑπὸ τοῦ παθεῖν γνώμη, ἀπάνιον μὲν, ἀλλ' ἐδοξάσθης κατ' ὑπόβολλω δυ- «
νάμεώς τι θείας, ἀλλὰ πείσῃ ὡς ἔπαχε καὶ τὸ νήπιον τοῦ δοκεῖν ἔχειν ἡμαρτηκέναι. ἔνθ' ὑπο- «
θὰς, πάλιν ὑπόφερε· Ὡς ἴσον τὸ νήπιον τὸ μὴ ἡμαρτηκὸς, ἢ ἐνεργῶς μὲν ἔχ ἡμαρτηκὸς ὑδὲν δὲ «
ἑαυτῷ, τῷ γὰ τὸ ἁμαρτάνειν ἔχον, ἵνα καὶ ὑποδεληθῇ τῷ παθεῖν, εὐεργετοῦντι τι, πολλὰ κερδαίνον «
δύσκολα· ἐγωσὶ δὲ, καν πάλιν ὑπόφερε· μηδὲν ἡμαρτηκὼς ἐργῳ τύχῃ, πάσχῃ δὲ καὶ παθῃ, τοῦτο ἔπα- «
10 θεν ἐμφερῶς τῷ νηπίῳ· ἔχων μὲν ἐν ἑαυτῷ τὸ ἁμαρτητικὸν, ἀφορμὴν δὲ οὐκ ἔτ' ἡμαρτηκέναι «
μὴ λαβών, οὐχ ἡμάρτηκεν. ὥσ' οὐχ αὐτῷ τὸ μὴ ἁμαρτῆσαι λογιστέον. ὡς γὰ ὁ μοιχεύσας φίλων «
μοιχὸς ἐστι, κἂν τῷ μοιχεῦσαι μὴ ὑπέτυχῃ· καὶ ὁ ποιῆσαι φόνον φίλων, αὐθροφόνος ἐστί. κἂν μὴ «
δυνηθῇ φονεῦσαι· οὕτωσὶ γὰ κ' τὸν ἁμαρτήλογον λέγω, ἐὰν ἴδω πάσχοντα, κἂν μηδὲν ᾖ κακὸν «
πεπραχὼς, κακὸν ἐρῶ τὸ φίλειν ἁμαρτάνειν. πάνυ ἐρῶ γὰρ μᾶλλον ἢ κακὸν τὸ πρεσβοῦν ἐρῶ. «
ἔνθ' ὑποθὰς, καὶ σὺ τῷ κυρίῳ αὖ πικρυς, ὡς σὺ εἰ ἄνθρωπος λέγ· Ἐὰν μέν τι παραλιπωντά- «
τας ἁπαντας τοὺς λόγους, ἴλθῃς ὑπὸ τὸ δυσωπεῖν με, Δία προσώπων τῶν, ἀτύχοι, λέγων, «
Ὑδὲν ἂν ἡμάρτον· ἔπαθεν γὰ ὁ θεὸς· ἐὰν μὲν ὑπερίπῃς, ἐρῶ· οὐχ ἡμάρτον μὲν, ὁμοίως δὲ ἐμ «
τῷ πάσχοντι νηπίῳ· ἀτὰρ μὲν τὸ σφοδρότερον ἐγκλίσαντο τοῦ λέγειν, ἐρῶ, ἄνθρωπον, ὅτην αὐτὸ ἀνομά- «
σῃς, αὐθρώπων εἶναι, δίκαιον γὰ τὸ θεῖον. καθαρὸς γὰ οὐδὲις, ὡς περ ἐπί τῆς, ὑπὸ ῥύπου. ἀλλὰ τῷ «
20 Βασιλείδῃ ἡ ὑπόθεσις προαμαρτήσεων φησὶ τὴν ψυχὴν ἐν ἑτέρῳ βίῳ, τῷ κόλασιν ὑπομέ- «
νειν ἐνταῦθα· τῷ μὲν ἐκλεκτῷ, ὑπὲρ ἡμῶν μὲν μαρτυρίας· τὴν ἄλλην γὰ, καθαιρεμένην οἰκεία κο- «
λάσει. καὶ πῶς τοῦτ' ἀληθὲς, ἐφ' ἡμῖν κειμένου τοῦ ὁμολογῆσαι κ' κολασθῆναι, ἢ μή; λύεται γὰ
ὅπ τὸ δεήσαμένου, ἢ κ' τὸ Βασιλείδην πρόνοια. ἐρῶ πάνυ αὖτὸν ὅτι δ' κρατηθέλος ὁμολογη-
τὴς, τὸ προμαρτυρῆσαι ἓ κολασθῆσαι κ' τὴν πρόνοιαν, ἢ δ' δεηθέντος γὰ, οὐ κολασθήσῃ). ἀ
γὰ καὶ τὸ δοξάσαι καὶ δ' μὴ δεῖν κολασθῆναι τοῦτον φησὶ τὴν ἀπώλειαν τῶν δεηθεισῶν ἐκ
προνοίας, ἄκων προμαρτυρῆσαι. πῶς γὰ ἔτι μισθὸς ὁ ἐνδοξότατος ἐστὶ τῷ ἑκόντι τῷ μαρ-
τυρῆσαι τῷ Δία τὸ μαρτυρῆσαι; ἀ γὰ τὸν ἁμαρτητικὸν οὐκ ἔπασεν ἡ πρόνοια ὑπὲ τὰ ἁμαρτεῖν ἐλ-
θεῖν, ἄδικον· γίνεται κατ' ἄμφω· καὶ τῷ Δία δικαιοσύνῃ ὡς κόλασιν ἐλκόμενον, μὴ ῥυομένη·
καὶ τὸν ἀδικεῖν ὀφελήσουσα, ῥυσαμένη· ἔ μὲν, ποιήσῃ). διὸ ὧν ἐβουλήθη· τῆς δὲ, κωλυσάσης
30 τὸ ἔργον, καὶ μὴ δικαίως βεβίασται· τὰ ἁμαρτητικόν. πῶς γὰ οὐκ ἄτοπον· Ἡάζων μὲν τῷ Δία
βολον· ἄνθρωπον γὰ ἁμαρτηλικὸν τολμήσας ἐπᾶν τὸ κύριον; πεφίζων γὰ ὁ Δία βολος, οὐδὼς
μι ὅ ἐσμεν. οὐκ οὐδὼς γὰ οἱ ὑπομενοῦμεν; ἀλλὰ δόξασαν τῆς πίστως ἡμᾶς βουλόμενος, καὶ
ὑπάγαθαν ἑαυτῷ πεφίζει· ὅπερ ἓ μόνον ὑπὸ τῆς πίστεως ἡμᾶς, Δία τι τὴν ἡμᾶς ἐξ ἑαυτῶν σώ-
ζεσθαι δᾶν ἀφορμὰς παρὰ τῆς ἐνπλῆς ἀληφοπίας, Δία τι τὸν καπνοχυμοῦντα τῷ πράσσοντι
καὶ δοτυχοῦντος, Δία τι τῷ ἰσχυροπάθησιν τοῦ κ' τῷ σκληρίαν, Δία τε τῷ σωφάδησιν τῶν
θυμασιῶν τῷ ὑπομενῶ. ἡ δὲ τὸ μαρτύριον ἀντιπάδοσις Δία κολάσεως, καὶ ἡ πίστις ἡ
διδασκαλία, δι' ἃς τὸ μαρτύριον σωίζει ἀρκ αὐτοὺς κολάσεως, ἧς αἱ ἄλλη μείζων ἀπόμ-
φασις γίνεται. ἀλλὰ πῶς μὲν τὰ δόγματα σκεῦνα, ἡ μεπνσωματοῦ ἡ ψυχὴ, κ' πεῖ δ' διαβολου, κ' τοὺς οἰκείους λεχθήσεται κυρεύς· τινὶ δ' τῆς ἀρημένους καὶ τοῦτο προσθῶμεν, ποῦ
40 ἐστὶ πίστις, κ' ἀντιπάδοσιν τῶν πεπραμαρτημένων τῷ μαρτυρίου γινομένου· ποῦ δ' ἡ ἀγάπη ἡ
πρὸς τὸν θεὸν, Δία τὸν ἀληθέως δωκομένη καὶ ὑπομένουσα· ποῦ δ' ἔτιν ὁμολογήσασ-
της, ἡ ψύχος δρεπομένη· ὡς ἴ δὲ ἔτι χρησίμη ἡ πολιτεία ἡ ὀρθὴ, τὸ κρῶσαι τὰς ὁλιβυμίας,
κ' μηδὲν τ' κλισμάτων μισῶν. ἡ δὲ, ὡς αὐτὸς φησιν ὁ Βασιλείδης, ὧν μέρος ἐκ ἔ λεγομένη θελή-
μαλος ἔ θεῖ ὑπαπελήφαμεν, τὸ ἡγαπηκέναι ἀπᾶν. ὅτι λόγον δοσάζουσι πρὸς τὸ πᾶν ἁπαξ-
πε· ἔπρον δὲ, τὸ μηδένος ὑπθυμῶν· κ' τρίτον, μισῶν μηδὲ ἓν, θελήμαλι τοῦ θεῖ κ' κολάσις ἔσον).
ὅπερ ἀπῶς ἐνεῶν. ὅπ γὰ ὁ κύριος θελήμαλι ἔπαθεν τῷ πατρὸς, οὕθ' οἱ διωκομενοι βουλήσει ἔ
θεῖ διώκον). ἐπεὶ δυοῖν θάτερον, ἢ καλὸν τιῦσαι διωγμὸς, Δία τὴν βέλησιν ἔ θεῖ· ἢ ἀθῶοι οἱ
Δία θλίβοντες κ' θλίβοντες. ἀλλὰ μὴν οὐδὲν ἄνευ θελήματος τοῦ κυρίου τῶν ὅλων. λειπεται δὴ 208
αὐτόμως φάναι τὰ τοιαῦτα συμβαίνειν μὴ κωλύσαντος τοῦ θεοῦ· τοῦτο γὰρ μόνον σώζει καὶ
50 τὴν πρόνοιαν, καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ θεοῦ. οὐ τὸ ἐνεργῶν τοίνυν αὐτὸν ἐᾶς θλίψεις γίνεσθαι
χρή· μὴ γὰρ ἄν τοῦτο ἐνεῶν· ἀλλὰ μὴ κωλύειν τοὺς ἐνεργοῦντας πονηρίαν· καπνοχρῆ-
σθαί τι ὡς καλὸν τοῖς τ' ἐναντίων τολμήμασιν. καθιλῶ γ' ἂν φησι, τ' τοῖχον, κ' ἴσως ὡς κατεπί-

τημα παρδύπικης πίχνης τ̃ παιδὸς αὐτῆς ὅσις πονηρὰς, ὅλη μὲν τ̃ ἄλλων, διὰ τὰς οἰκείας ἑκάστου ἁμαρτίας· ὅλη δὲ τ̃ κυρίᾳ τ̃ τῶν ὅλων, διὰ τὰς ἡμῶν. αὐτίκα ὁ θεὸς ὅσης λ(ογ)· ,, Τοῦτο γάρ ἐστι τ̃ θέλημα τ̃ θεοῦ, φησὶν, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ὅλης τ̃ πορνείας, ,, εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτ̃ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, ,, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τ̃ κύριον· τ̃ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι ,, τὸν ἀδελφὸν αὐτ̃, διότι ἔκδικος ὁ κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπομεν ὑμῖν ,, καὶ διεμαρτυράμεθα· οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅλη ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. τοιγαρ- ,, οῦν ὁ ἀθετῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν θεὸν, τὸν καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτ̃ τὸ ἅγιον εἰς ,, ὑμᾶς. Διατοῦτ οὖν τὸν ἁγιασμὸν ἡμῶν οὐκ ἐκωλύθη παθεῖν ὁ κύριος(ογ)· ὁ πάνυ ἀπολο- γούμενός τις αὐτῶν, λέγει κολάζεσθαι μὲν τὸν μάρτυρα διὰ τὰς πρὸ τ̃ σεσαρκωμένου 10
ἁμαρτίας, τὸν καιρὸν δὲ τ̃ ἐξ' τόνδε τὸν βίον πολιτείας αὐθις ἀπολήψεσθαι· οὕτω γὰρ διαπεπραχθαι τῷ θεοῦ κρίσιν· πιστεύομεν αὐτ̃, οὐκ ἀπρονοήτως γίνεσθαι τὴν ἀνταπόδοσιν. ὁ μὲν γὰρ μὴ ὢν τ̃ θείας διοικήσεως, εἰκότως ἡ εἰκονομία τῶν καθαρσίων, καὶ πάντως ἡ ἐπανόρθωσις αὐτῆς· ὁ δὲ ἐξ ἀπρονοήτου καθάρσια, οὐκ ἀπρονοήτως καὶ αἱ κολάσεις. ἡ πρόνοια δὲ, ὁ καὶ λόγος ἄρχων, ὡς φάναι, κινεῖται ἀρχικῶς, ἀλλ' ἐγκαταπαύεται τ̃ οὐσίας αὐτῷ καὶ τῇ τ̃ οὐσιῶν ὑφιστῷ πρὸς τὰ τῶν ὅλων θεοῦ. ὧν ἕνεκα ἐχόντων, ἀνάγκη ὁμολογεῖν αὐτὰς ἢ τῷ κόλασιν μὴ εἶναι ἄδικον, καὶ δικαίως πεπαυσθαι εἰ καταδικαζομένους καὶ διώκοντες τὰς μάρτυρας· ἢ οὐκ ἀληθῶς(ογ)· ἐνεργεῖσθαι τῷ θεοῦ καὶ τὰς διωγμάς. οὐκ ἔστι δὲ νόσος καὶ ὁ φόβος, ὡς αὐτὸς λέγουσιν, ὅλη συμβαίνει τοῖς πράγμασιν ὡς ὁ ἰὸς τῷ σιδήρῳ, ἀλλ' οὐκ βουλήσεως ἰδίας προσέρχεται τῇ ψυχῇ. καὶ ὅσοι μετ' τούτων, πολὺς ὁ λόγος, ὅταν ὑστέρῳ σκοπῶν ὁποκόπῃ ἐξ' καιρὸν διαλαμβάνουσιν· Οὐα- 20
,, λεντῖνος δὲ, ἔν τινι ὁμιλίᾳ, ἐξ' λέξιν γράφει· Ἀπ' ἀρχῆς ἀθάνατοί εἰσι, καὶ τινα ζωῆς ἐσὶ αἰω- ,, νίας· καὶ τὸν θάνατον ἠθέλησε μερίσασθαι εἰς ἑαυτὸν, ἵνα διαπαύσῃ αὐτὸν καὶ ἀναλάσῃ, καὶ ,, ὑποθάνῃ ὁ θάνατος(ογ)· ἐν ὑμῖν καὶ δι' ὑμῶν. ὅτ' οὖν τ̃ μὲν κόσμον λύητε, ὑμεῖς δὲ μὴ κατλυη- ,, θῆτε, κυριεύσητε τ̃ κτίσεως καὶ τ̃ φθορᾶς ἁπάσης. Φύσει οὖν σαζόμενον γίνεσθαι καὶ αὐτὸς, ἐμφερῶς τῷ Βασιλείδῃ· ἄνωθεν δὲ ἡμῖν δεῦρο τοῦτ' δῆλον τὸ διάφορον γίνεσθαι, ὅτι τῷ θανάτῳ καθαίρεσιν ἥκειν· θανάτου δὲ γίνεσθαι, ἔργον εἶναι τ̃ κτίσαντος(ογ)· τὸν κόσμον. διὸ καὶ τῷ γράφοντι ,, ἐκείνῳ, εὐτυχῶς ἐκδέχεται, Οὐδὲς ὕψιστος τ̃ προσώπων τ̃ θεοῦ, καὶ ζήσεται· ὡς θανάτῳ αἰτίῳ. ,, εἰ τοίνυν τοῦτο τῷ θεοῦ ἐκεῖνα αἰνίττεται, γράφων αὐτῶς λέξεσιν, Ὅπου ἐλάττων ἡ ἀκὼν τ̃ ,, ζῶντος(ογ)· προσώπου, πᾶν τοῦτον ἦσσον ὁ κόσμος(ογ)· τ̃ ζῶντος(ογ)· αἰῶνος(ογ)· τίς ἂν αἰτία τ̃ ἀκόνος 3
μεγαλωσύνη τ̃ προσώπου, παρεχομένου τῷ ζωγράφῳ τὸν τύπον, ἵνα τιμηθῇ δι' ἐνόμα(ογ)· 30
αὐτ̃· ὁ γὰρ αὐτουργικῶς εὐρεθεὶς μορφὴ, ἀλλὰ τὸ ἔνομα ἐπλήρωσε τ̃ ὑστερήσαντος ἐν πλάσει. συνερ- γεῖ δὲ καὶ τὸ τ̃ θεοῦ ἄφραστον ὡς πίστιν τ̃ πεπλασμένου· τ̃ μὲν γὰρ δημιουργὸν, ὡς θεὸν ἐξ πείρα κληθέντα, εἰκόνα τ̃ ἀληθινοῦ θεοῦ, καὶ προφήτῃ προσῆκεν· ζωγράφον δὲ τῷ σοφίαν, ἧς τὸ πλάσμα ἡ εἰκὼν· ὡς δέχεται τ̃ ἀοράτου· ἐπεὶ ὅσα ἐκ συζυγίας πεφύκεν, πληρώματά ἐσιν· ὅσα δὲ ἀπ' ἐνὸς, εἰκόνες. ἐπεὶ ἡ τὸ φαινόμενον αὐτ̃ οὐκ ἐσιν, ἡ ἐκ μεσότη(ογ)· ψυχὴ ἔρχε- ται τὸ διάφορον· καὶ τοῦτ' ἔσι τὸ ἐμφύσημα τ̃ διαφέροντος πνεύματος, ἐξ καθ' ὅλα ὁ ἐμπνῶν τῇ ψυχῇ τῇ εἰκόνι τ̃ πνεύματ(ογ)· καὶ καθόλα(ζ) ὅπῃ δ' δημιουργῶ λεγόμενα τ̃ κατ' εἰκόνα γνωμένου, ταῦτ' ἐσ εἰκόν(ογ) αἰσθητῆς μοίρας ἐσ τῇ ὑφιστῷ περὶ τῶν ἀνθρωπογονίαν περιφῆνῶ- σαι λέγουσι. καὶ δὴ μιξάγουσι τὴν ὁμοιότητα καὶ ἐφ' ἑαυτὸς, ἄγνωσιν τῷ δημιουργῶ τῶν τοῦ διαφέροντος ἐπίνθεσιν πνεύματος γνῶσθαι παρεδιδότης. ὅτ' ἂν μὲν οὖν περὶ δ' ἵνα ὦσιν 40
τ̃ θεὸν, τὸν διὰ νόμου καὶ προφητῶν καὶ εὐαγγελίου κηρυσσόμενον, διαλαμβάνωμεν, ἐξ πρὸς τοῦτ' διαλεξόμεθα· δεκτικὸς γὰρ ὁ λόγ(ογ)· πρὸς ἃ τὸ καταπεῖχεν ἀπαντητέον. ὁ δὲ τ' κατα-
309 λῦσαι θάνατον ἀφικνεῖ τὸ διάφορον γένος, εὐχ ὁ Χριστὸς τ̃ θάνατον κατήργησεν, ἀ μὴ ἐξ αὐτὸς αὐτοῖς ὁμοίοσιος λειχθέν· ἀ δὲ ἐς τοῦτ' κατήργησεν ὡς μὴ δ' διαφέροντος ἀπολεσθαι γένους, εὐχ ἵνα τοι τ̃ θάνατον καταργῶσιν οἱ ἀντίμιμοι δ' δημιουργοῦ, οἱ τ̃ ἐκ μεσότητος ψυχῆς τῇ σαφηρὰ ἀκοὴ ἐμφυσῶντες τῷ ζωλικῷ τῷ ἄνωθεν ἐξ' τὴν δ' δογματος αἵρεσιν· κἂν διὰ τῆς μητρὸς τοῦτ' συμβαίνειν λέγωσιν, ἀλλὰ κἂν ἀ σωῒ Χριστῷ καταστραπύεσθαι δ' θανάτῳ λέγειν, ὁμολογούν- των τὸ δογμα τὸ κεκρυμμένον, ὡς τῆς θείας δ' δημιουργοῦ κατατρέχειν τολμῶσι δυνάμεως, τὴν κλῆσιν τὴν αὐτ̃, ὡς κρείττης ἐπανορθούμενοι, πρόμοιοι σώζειν τὴν ψυχικὴν ἀκόνα, ἀὶ αὐτὸς ῥύεσθαι τ̃ φθορᾶς ἀ καθ' χυσιν. ἀη σ' ἂν ὁ κύριος, ἀμέτων δ' δημιουργῶ θεοῦ· ἀ δ' ἄν ποτε 50
ὁ ἰὸς τῷ πατρὶ Διαφιλονεικοῖ, καὶ πῶς ἐσ θεοῖς. ἔστι δὲ οὗτός ἐσιν ὁ τ̃ ἰοῦ πατὴρ, ὁ δημιουργὸς τῶν συμπάντων, ὁ παντοκράτωρ κύριος, ὃς ἐκείνων ἀπβαλόμενα τὴν σκέψιν, καθ'

ἣν σοὶ

λῶ πρὸς ἓς αἱρέσεις ἐπεχήμεθα Ἀλεξάνδρου· τὴν ἕνωσιν μένειν δεικνύτες τὴν ἐπ' αὐτῷ κεκηρυγμένην. ἀλλ' ἡμῖν γε ὁ ἀπόστολος ὡς τὴν τῶν θλίψεων ἐπομονὴν χράφων, καὶ τοῦτο, φησὶν, ἀπὸ ἀνδρὸς, ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν· τὴν αὐτὴν ἀγῶνα ἔχοντες, οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί. εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τινα σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοὶ, πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες. ἀνδὲ ἀπένδει ἡ ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ τῇ λειτουργίᾳ τὸ πίστεως χαίρων καὶ συγχαίρων, πρὸς ἃς ὁ λόγος τῷ ἀποστόλῳ, τὰς φιλοπαθείας συμμέτροχους τὸ χαίρειν καλῶν, πῶς αὐτὰς συμψύχους καὶ ψυχικοὺς λέγει. ὁμοίως καὶ περὶ Τιμοθέου καὶ ἑαυτοῦ χράφων· Οὐδένα γὰρ ἔχω, φησὶν, ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. μὴ πάντως ψυχικοὺς ἐκ ὀνόματος μόνον λεγόντων ἡμᾶς οἱ προφῆται, ἀλλὰ καὶ οἱ φιλόσοφοι· ἤδη γὰρ καὶ οὗτοι τὴν τῆς προφητικῆς μὴ προσέχοντας, ψυχικοὺς καλοῦσιν· πρὸς οὓς ἐκ τῆς περὶ προφητείας Ἀλεξανδρεῖς ἀγαπῶν ἂν ἀσκοῦντα τὸν πλησίον χρή· καὶ γένοιτο δὴ τὴν θείαν φιλίαν ἀπύσασθαι, δι' ἀγάπης ἐκπολύσαντα τὰς ἐντολάς. τὸ δὲ ἀγαπᾶν τοὺς ἐχθροὺς, οὐκ ἀγαπᾶν τὸ κακὸν λέγει, οὐδὲ ἀποδέχεσθαι, ἢ μοιχείαν, ἢ κλοπὴν· ἀλλὰ τὸ κλέπτειν καὶ τὸ ἀσεβῆ καὶ τὸ μοιχὸν, οὐ καθὸ ἁμαρτάνει ἐστὶ τῇ πρὸς ἐνεργείαν μολυνθὴ τοῦ ἀνθρώπου προαιρέσεως καθ' ὃ δὲ ἄνθρωπός ἐστι, καὶ ἔργον θεοῦ· ἀμέλει τὸ ἁμαρτάνειν ἐνεργείᾳ κεῖται, οὐκ οὐσίᾳ· διὸ καὶ ἔργον θεοῦ. ἐχθροὶ δὲ οἱ ἁμαρτάνοντες πρὸς τὰ θεῖα καὶ ἐχθροὶ δὴ τὸ ἐντολῶν, αἷς μηδὲ ὑπακούσασι, χωρίζονται ὥσπερ φίλοι οἱ ὑπακούοντες, οἱ μὲν, Ἀγαπῶντες τοὺς οἰκείους· οἱ δὲ, Ἀγαπῶντες ἀπολλυμένους τοὺς ἐκ προαιρέσεως προαμαρτάνοντες· ἐχθρὸς γὰρ ἡ ἁμαρτία, ἄνθρωπος τοῦ ἐχθροῦ καὶ τοῦ ἁμαρτάνοντος· ὃ τὸ μηδένος ἐπιθυμεῖν, ἐχ ὡς ἀλλοτρίων τῶν ἐπιθυμητῶν ὄντων, πάσῃ μὲν ἰσχυρᾷ διδασκει· καθάπερ ὑπολήφασιν οἱ τὰ κρείττω ἄλλον εἶναι παρὰ τὸν πρῶτον θεὸν δογματίζοντες· ἔθ' ὡς ἐσθιόμενος καὶ κακῆς οὔσης τῆς ὕλης πάντως ἄθεοι γὰρ αἱ δόξαι αὗται· ἀλλ' ὑπεξαιρεῖται ἡμεῖς φαμὲν τὸν κόσμον, ἐχ ὡς ἄπαν, οὐδ' ὡς ἐχὶ τοῦ θεοῦ τὰ πάντα κυρίου· ἀλλ' ἐπιθυμῆ καταμένομεν ἐν αὐτοῖς τὰ πάντα αἰώνα· κτήσεσθαι καὶ τὴν ἀληθῆ ζωὴν ἐπαγγελλόμενοι· καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν χρῆσθαι δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἴδια, δι' οὓς καὶ ἐγράφετο· καλῶς ἐφ' ὅσον γε αὐτοῖς ἀναγκαίως συμπαρεῖναι. τὴν Φυσικὴν πάντως δρεπτέον χρῆσιν τοῖς κεκωλυμένοις καλῶς, πάσῃ ἐπερείκεσθαι καὶ συμπάθειαν παραιτουμένους. ὅσοι καὶ χρῆσιν, Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, λέγει· εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς. καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμῖν, καὶ ὡς ὅμοια· οἷς προσέθηκεν, Ἵνα γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλειν ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχειν ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. πάλιν δέ, φησὶν, Ἰσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ. ἀντίδικος δὲ, ὁ τοῦ σώματος, ὡς τινες βούλονται, ἀλλ' ὁ Ἀλεξόλος καὶ οἱ τούτῳ ἑπόμενοι, ὁ συνοδεύων ἡμῖν διὰ ἀνθρώπων τῶν ζηλούντων καὶ ἔρια αὐτοῦ ἐν τῷ διηγοῦντι τῷδε βίῳ. ἐχ οἷόν τε ἂν μὴ παθεῖν τὰ ἔχθιστα, τοὺς ὁμολογοῦντας μὲν ἑαυτοὺς εἶναι τοῦ Χριστοῦ· ἐν δὲ τοῖς τοῦ Ἀλεξόλου καταγινομένους ἔργοις· γέγραπται γάρ, Μὴ πῶλε παραδῶσε τῷ κριτῇ· ὁ κριτὴς ἢ τῷ ὑπηρέτῃ, τῆς δεχῆς τοῦ Ἀλεξόλου. Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε ζῶντας, ὁ κατ' ἐπιφοράν τῶν διωκόντων· οὔτε ζωὴ, ἢ κατ' ἐξοχὴν τὸν βίον τοῦτον· οὔτε ἄγγελοι, οἱ δοκοῦντες· οὔτε ἐξουσίαι, ἐξουσίᾳ δὲ τῷ Σατανᾷ ὁ βίος· ὃν ἐλεύσεται ἀναίρεσιν γὰρ αἱ κατ' αὐτὸν ἐξουσίαι τοῦ σπόρου· ὅτε δὲ ἐνεστῶτα, ἐν οἷς ἐσμὲν καὶ τὸ τοῦ βίου χρόνου, ὡς τοῦ μὲν σταυρωτοῦ ἡ ἐλπὶς, τοῦ ὁμοίου δὲ τὸ κύριος· οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθος, οὔτε τις κτίσις ἑτέρα, κατ' ἐνέργειαν τὴν οἰκείαν ἀνθρώπῳ, ἀνυπερέβλητον τῇ πίστει τοῦ προαιρουμένου κτίσις ἢ σωνούμως καὶ ἐνέργεια λέγεται, ἕρμεν ἡμέτερον ὄσα· ἡ τοιάδε ἐνέργεια ἀδυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ἔχεις συγκεφαλαίωσιν γνωσικοῦ μάρτυρος. οἴδαμεν δὲ ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν τὴν κοινὴν ἐν τοῖς κοινοῖς, καὶ τὸν ὅτι εἷς θεὸς· πρὸς πίστιν γὰρ ἐπίσκλειν· ὅθεν διεφέρει. Ἀλλ' ἐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις, ἐν ἑλίγοις παραδιδομένη. ἐσὶ δὲ οἱ φασὶ τὴν περὶ τῶν ἀδιαλύτων γνῶσιν ἐκ ἐν πᾶσι φέρειν· μήπως ἡ ἐξουσία ἡμῶν προσκομμα τοῖς ἀσθενέσι γένηται· δοκεῖ γὰρ ὁ ἀσθενῶν τῇ σῇ γνώσῃ. κἂν φάσκωσι, Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον, ἀγοράζειν δεῖ, καὶ πίνειν ἐπάγοντες, τὸ, Μηδὲν ἀνακρίνοντες, ἐπ' ἴσης τῷ ἀνακρίνοντες, γελοίαν ἐξήγησιν παραθήσονται. ὁ γὰρ ἀπόστολος, Πάντα, φησὶ, τοῖ ἄλλα ὠνεῖσθε ἐν μακέλλῳ, μηδὲν ἀνακρίνοντες, καθὸ ἐπεξαίρεσιν τῶν δηλουμένων καὶ τὴν ἀποστολὴν τὴν καθολικὴν τῶν ἀποστόλων ἁπάντων, σὺν τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τῇ γεγραμμένῃ μὲν ἐν Πράξεσι τῶν ἀποστόλων, Ἀλεξομισθήσῃ δὲ ἐς τὰς πίστεις δι' αὐτοῦ Ἀλεξανδρίνου τοῦ Παύλου· ἐμήνυσε γὰρ ἐπάναγκες, ἀπέχεσθαι

δεῖν ἀδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε.
» ἔτερον δέ ἐστι τὸ ἀρημένον πρὸς τὸ ἀποστόλῳ· Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πεῖν; μὴ οὐκ ἔ-
» χομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ
» Κηφᾶς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, φησὶν· ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ ἐγκοπὴν
δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ· ἦτοι φορτία περιάγοντες, δέον αὐλύτους ἡμᾶς περιάγειν· ἢ ὑπό-
δειγμα τοῖς θέλουσιν ἐγκρατεύεσθαι γινόμενοι· μὴ οἰκοδομούμενοι εἰς τὸ ἀηδῶς τι παρεμβάλλειν
ἑαυτοῖς, καὶ ὡς ἔτυχεν ὁμιλεῖν τῇ γυναικὶ· μᾶλλον δὲ τὰς τηλικαύτας οἰκονομίαν ποιουμέ-
» νους, ὑπόδειγμα τοῖς μανθάνουσιν ἄχραντον ἐκκλησίαν παρέχειν. ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάν-
» των, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, φησὶν, ἵνα τοὺς πάντας κερδήσω· καὶ πᾶς ὁ ἀγωνιζόμενος,
» πάντα ἐγκρατεύεται· ἀλλὰ τοῦ κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. Διὰ τοῦτο σωθήσεται ἐν ἀφθαρ- 10
κτίοις, ὧν ἀφείκτιον. σωθήσεται δὲ λέγω, οὐχὶ τῷ ἑαυτοῦ γνωστικὸς γάρ· ἀλλὰ τῷ τοῦ ἑνὸς, ἵνα
μὴ κακῶς οἰκοδομηθῇ, ἀμαθίᾳ μεμένοντες ὃ μὴ γινώσκει, καταφρονητὴς αὐτοῦ μεγαλόφρονος
γινόμενος. ἵνα τί γὰρ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί
» βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; Πάντα ἔξεστί μοι, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· ἔξεστί μοι πάντα·
» ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. Καρδίᾳ μὲν πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτη-
» ρίαν. λέγει γάρ· Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταισχυνθήσεται πᾶσα, τοῦτο
» ῥῆμα τοῦ πίστεως ὃ κηρύσσομεν· ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς τὸ ῥῆμα τῷ στόματί σου ὅτι κύριος Ἰησοῦς, καὶ
» πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. αὐτάρκως τελειοῖ δικαιο-
» σύνην ὑπὸ χάριτος, ἔργῳ τε καὶ θεραπείᾳ πεπληρωμένην. εὐλογητὸν οὖν τὸν διώκοντας· Εὐλο-
» γεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε· ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν, αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι 20
» ἐν ἁγιότητι καὶ εἰλικρινείᾳ θεοῦ ἀνεστράφημεν· δι' ὀλίγης ταύτης προφάσεως, τὸ τῆς ἀγάπης ἔργον ἐνδεικύ-
» μενοι, ὅτι οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ. τοῦτο μὲν
οὖν τὸ γνῶσις ὁ ἀποστόλου· τοῦ δὲ κοινοῦ διδασκαλίαν τὸ πίστεως, ἐσμὲν γνῶσις εἴρηκεν, ἐν
τῇ δευτέρᾳ πρὸς Κορινθίους. ἄχρι γὰρ τοῦ σήμερον ἡμέρας, τὸ αὐτὸ κάλυμμα τῇ παλαιᾷ διαθήκῃ
ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς Διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν τῷ Χριστῷ καταρ-
γεῖται. Διὸ καὶ ἀνάστασιν ἔδειξε, τοῖς διορᾶν δυναμένοις, τὸν ἐπὶ τῷ σαρκὶ καὶ βίου ἔρωτα τοῦ
θανάτου καὶ κοιλίαν. ὅθεν καὶ γλυκύμαλα ἐχιδνῶν τοὺς πίστας ἐκάλεσεν, τοὺς φιληδόνους, τοὺς σαρκὶ καὶ
αἰδοίοις δουλεύοντας, καὶ τὰς ἀλλήλων διὰ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας ἀποτίμους ποιοῦντας κεφα-
» λάς. Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ, μηδὲ γλώσσῃ· Ἰωάννης πλείους ἦναι διδάσκων· ἀλλ' ἐν
» ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ· ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν. ἡ δὲ ἀγάπη θεοῦ, ἀγάπη 30
» καὶ ἡ θεοσέβεια, φοβοῦ· οὐκ ἔστι ἐν τῇ ἀγάπῃ· ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη, ἔξω βάλλει τὸν φόβον. αὖ-
» τή ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. πάλιν τε αὖ τῷ γνωστικῷ προθεῖναι γε-
νέσθαι, γάρ ἀγάπαι, Ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν. ἐν λόγῳ. ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁ-
γνείᾳ πίστεως γὰρ, εἶμαι, πληθὺς πρὸς τὸν κοινὸν Διδασκάλου πίστιν. ἡ δὲ γνωστικὴ κανόνα
ὁ θεὸς ἀποστόλος Διὰ τοσοῦτο παρέλιπεν, τοῦτ μὲν γάρ φασι· Ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, αὐ-
τάρκης εἶναι· οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι, καὶ χορ-
τάζεσθαι καὶ πεινᾶν. καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι· πάντα ἰσχύω, ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. τοῦτ ἦ καὶ
πρὸς ἐντοπίου ἀλλοις Διαλεγόμενος, οὐκ ὀκνεῖ λέγειν· Ἀναμιμνήσκεσθε ἦ τοὺς πρώτερον ἡμέ-
ρας, ἐν αἷς φωτισθέντες, πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων· τοῦτ μὲν, ονειδισμοὺς τε
καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι· τοῦτο ἦ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γεγόνατε. καὶ γὰρ τοῖς 40
δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε·
γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείττονα ὑπαρξιν καὶ μένουσαν· μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παῤῥησίαν ὑμῶν,
ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν· ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν· ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσα-
τε, κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν· ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ. Ὁ δὲ δίκαιός
μου, ἐκ πίστεως ζήσεται. καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ· ἡμεῖς δὲ οὐκ
ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς. ὅτι οἱ σμικροὶ ὑπο-
δεγμάτων θείων παρίστησιν. Ἢ γὰρ οὐ πίστ. Φησὶ, δι' ὑπομονῆς κατόρθωσαν οἱ ἐμπαγμῶν καὶ
μαστίγων πεῖραν λαβόντες· ἢ δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς; ἐλιθάσθησαν, ἐπράσθησαν, ἐν φόνῳ
μαχαίρας ἀπέθανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν· ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι,
κακουχούμενοι· ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος· ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι, καὶ ὄρεσι, καὶ σπηλαίοις καὶ 50
ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. καὶ παντὶς μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν
τοῦ θεοῦ. ἀποβλέπτι γάρ τι κρεῖττόν περὶ ἡμῶν προνοεῖ, μόνοι. ὅπερ γ' ἂν, Περὶ ἡμῶν
κρεῖττόν

κρῆπίδα ἢ περιεδομένου τοῦ θεοῦ· ἀγαθὸς γὰρ ὢν· ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι. τοιγαροῦν καὶ
ἡμᾶς, πρὸ τοῦ ἴσχυσε θεὶς κείμενον ἡμῖν νόμον· ἄγιον καὶ δικαίους μαρτύρων, ὄγκον ὑπομένει
πόνων, καὶ πῶς ὑπέδεξατο ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα· ἀ-
φορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν. ὅτι μὲν γὰρ μίαν σωτηρίαν λέγει ἐν
Χριστῷ τῶν δικαίων καὶ ἡμῶν, σαφῶς μὲν εἴρηκεν πρότερον· ἐδὴν δὲ ἡμῖν καὶ διὰ Μωυσέως λέ-
γων πρὸς Φαραώ· Μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν, τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ·
ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν· πρὸς καὶ λίπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασι-
λέως· τὸν γὰρ ἀόρατον, ὡς ὁρῶν, ἐκαρτέρησεν. ἡ θεία σοφία δὲ τὸ μαρτύριον λέγει· Ἔδοξαν ἐν
ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνάναι, καὶ ἐλογίσθη κάκωσις ἡ ἔξοδος αὐτῶν· ἡμῶν δὲ ἡ ἀφ' ἡμῶν πρᾶσις, σπου-
δασμα. οἱ δέ, εἰσὶν ἐν εἰρήνῃ· καὶ γὰρ ἐν ὕψει ἀνθρώπων ἐὰν κολασθῶσιν, ἡ ἐλπὶς αὐτῶν ἀθανα-
σίας πλήρης. εἶτα ἐπάγει, καθαρσίου ἕνδοξον τὸ μαρτύριον διδάσκουσα, καὶ ὀλίγα παιδευθέν-
τες, μεγάλα εὐεργετηθήσεσθε· ὅτι ὁ θεὸς ἐπείρασεν αὐτούς· τουτέστιν, ὡς δεκίμιον καὶ δυσωπίαν τοῦ
πλησίον ἔζησεν, ἐὰν αὐτὸς παιδευθῶσι· καὶ εὗρεν αὐτοὺς ἀξίους ἑαυτοῦ, ὡς κληθῆναι δηλονό-
τι· ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ ἐδοκίμασεν αὐτούς, καὶ ὡς ὁλοκάρπωμα θυσίας προσεδέξατο αὐ-
τούς· καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμψουσι, καὶ ὡς σπινθῆρες ἐν καλαμῃ διαδραμοῦν-
ται· κρινοῦσι ἔθνη, καὶ κρατήσουσι λαῶν, καὶ βασιλεύσει αὐτῶν κύριος εἰς τοὺς αἰῶνας. ταῦτα μὲν
ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ ὁ ἀπόστολος Κλήμης καὶ αὐτὸς ἡμῖν τύπον τινὰ τῆς γνωστικῆς ὑπο-
γραφῶν λέγει· Τίς γὰρ παρεπιδημήσας πρὸς ὑμᾶς, τὴν πανάρετον καὶ βεβαίαν πίστιν ὑμῶν
οὐκ ἐδοκίμασεν, πῶς τε σώφρονα καὶ ἐπιεικῆ ἐν Χριστῷ εὐσέβειαν οὐκ ἐθαύμασεν, καὶ τὸ μεγα-
λοπρεπὲς τῆς φιλοξενίας ὑμῶν ἤθους οὐκ ἐκήρυξεν, καὶ τὴν πλήρη καὶ ἀσφαλῆ γνῶσιν οὐκ
ἐμακάρισεν; ἀπροσωπολήπτως γὰρ πάντα ἐποιεῖτο, καὶ ἐν τοῖς νομίμοις τοῦ θεοῦ ἐπορεύεσθε,
ὑποτασσόμενοι τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν. εἶτ' ἐμφανίζει τὸν ἁπλούστερον τῆς αὐτῆς τῆς μεγα-
λοπρεποῦς δοξης λαὸν ὧν Ἐνὼχ, ὃς ἐν ὑπακοῇ δικαιοσύνης εὑρεθείς, μετετέθη· καὶ Νῶε, ὃς πιστὸς
εὑρεθεὶς διεσώθη· καὶ Ἀβραάμ, ὃς φίλος πίστεως καὶ Φιλοξενίας φίλος θεοῦ, πατὴρ δὲ τοῦ Ἰσαὰκ ἐπωνο-
μάσθη. Διὰ Φιλοξενίαν καὶ εὐσέβειαν, Λὼτ ἐσώθη ἐκ Σοδόμων. Διὰ πίστιν καὶ Φιλοξενίαν,
ἐσώθη Ῥαάβ, ἡ πόρνη· δι' ὑπομονὴν καὶ πίστιν, ἐν δέρμασιν αἰγείοις καὶ μηλωτοῖς, καὶ τριχίνοις κα-
μηλείοις πλέγμασιν θεοπάτορες, κηρύσσοντες τὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ. λέγομεν δὲ Ἡλίαν
καὶ Ἐλισσαῖον, Ἰεζεκιήλ τε καὶ Ἰωάννην, τοὺς προφήτας. ὁ γάρ τοι φίλος θεοῦ Διὰ πίστιν ἐλάλ- 212
θησεν κληθεὶς Ἀβραάμ. ὁρᾷς ἐπήρθη τῇ δοξῃ· μετεσπαθῶν δὲ ἔλεγεν, Ἐγὼ δέ εἰμι γῆ καὶ σποδός.
οὐδέ τι τοῦ λοιποῦ, οὕτως μέγα πλοῦτος· ἰδοὺ δὲ λοιπὸν δίκαιος καὶ ἀμεμπτος, ἀληθινὸς καὶ θεοσεβής,
ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς κακοῦ. οὗτος ὑπομείνας δι' ὑπομονῆς τὸ πρόσωπον, καὶ μαρτυρήσας
ἅμα καὶ μαρτυρηθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ· ὃς παρῆν προφοιτῶν αὐτῷ πάντοτε, καὶ λέγει, Οὐδὲς καθαρὸς ἀπὸ
ῥύπου, οὐδὲ ἐὰν μιᾶς ἡμέρας ἡ ζωὴ αὐτοῦ. Μωυσῆς ὁ πιστὸς θεράπων ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, πρὸς
τὸν χρηματίζοντα ἐκ τῆς βάτου, εἶπεν, Τίς εἰμὶ ἐγὼ, ὅτι με πέμπεις; ἐγὼ δὲ ἐμὶ ἰσχνόφωνος
καὶ βραδύγλωσσος· φωνὴν κυρίου Διὰ γλώσσης αἰθιοπίσσης Διακοῆσαι. καὶ πάλιν, Ἐγὼ
δὲ εἰμὶ ἀτμὶς ἀπὸ χύτρας. θεὸς γὰρ ὑπέρφανεις αἰτιᾶται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.
καὶ μὴν καὶ Δαβὶδ, ἐφ' οὗ μαρτυρῶν ὁ κύριος λέγει, Εὗρον ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου· Δα-
βὶδ, τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ ἔχρισα αὐτόν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς λέγει πρὸς τὸν θεόν· Ἐλέησόν
με ὁ θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου· καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά
μου· ὅτι πλέον πλυνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου, καὶ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου καθάρισόν με· ὅτι
τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός. ἵνα τε τὴν οὐχ
ὑπερφανοῦσαν νόμῳ αἰνιττόμενον ἁμαρτίαν, γνωσικῶς μετεσπαθῶν ὑπέφηνε· Σὺ μόνῳ ἥ-
μαρτον, καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα. λέγει γάρ που καὶ ἡ γραφή· Πνεῦμα κυρίου, λύχνος
ἐρευνῶν τὰ ταμεῖα τῆς κοιλίας. καὶ ὅσῳ μᾶλλον διηνεκέστερον γνωσικώτερος γίνεται, τοσοῦτῳ μᾶλλον
τὸ πνεῦμα τὸ φωτεινὸν. οὕτως ἐγγίζει τοῖς δικαίοις ὁ κύριος, καὶ οὐδὲν λέληθεν αὐτὸν τῶν
ἐνθυμήσεων καὶ τῶν Διαλογισμῶν ὧν ποιούμεθα· τὸν κύριον Ἰησοῦν λέγω, τὸν τῷ παντοκρατορικῷ
θελήματι διάσκοπον τῆς καρδίας ἡμῶν· ὃ τὸ αἷμα ὑπὲρ ἡμῶν ἠμάθη. ἐντρεπώμεθα οὖν τοὺς
προηγουμένους ἡμῶν, καὶ αἰδεσθῶμεν τοὺς πρεσβυτέρους· ἰμήσωμεν τοὺς νέους, παιδεύσωμεν τὴν
παιδοῦσαν τοῦ θεοῦ. μακάριος γὰρ ὃς ἐὰν διδάσκῃ καὶ ποιῇ τὰ τοῦ κυρίου κατ' ἀξίαν· μεγαλόφρονος
δὲ ἐννοίας ἐστὶν, καὶ θεωρητικῆς τῆς ἀληθείας. τὰς γυναῖκας ἡμῶν δεῖ τὸ ἀγαθὸν διορθωσώμεθα·
τὸ ἀξιαγάπητον ἦθος τῆς ἀγνείας, φησὶν, ἐνδεικνύσθωσαν· τὸ ἀκέραιον τῆς πραΰτητος αὐτῶν βού-
λημα ἐπιδεικνύσθωσαν· τὸ δεκτικὸν τῆς γλώσσης αὐτῶν, διὰ τῆς σιγῆς φανερὸν ποιησάτωσαν· τὴν

,, ἀγάπᾳ αὐτὸν μὴ ᾖ τὸ φοβεῖσθαι, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς φοβουμένοις τὸν θεὸν εἶναι, ἵνα μὴ περιχέ-
,, τωσαν. τὰ τέκνα ἡμῶν τὰ ἐν Χριστῷ παιδείας μεταλαβόντα, μαθόντα τὴ παιδὸς φρονεῖν
,, περὶ θεοῦ ἰσχύει, τὴ ἀγάπη ἀγνὴ παρὰ θεῷ δώρημα, ὡς ὁ φόβος τῆ κυρίᾳ καλὸς καὶ μέγας,
,, σώζων πάντας τοὺς ἐν αὐτῷ ὁσίως ἀναστρεφομένους ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ· ἐραστὴς γὰρ ἐννοιῶν καὶ
,, ἐνθυμημάτων· ἔνι ποθὲν αὐτὸς ἐν ἡμῖν ἐστι, καὶ ὅτ' αὐ θέλῃ, ἀνέλκει αὐτόν. πῶς τὰ γὰρ πάντα βεβαιοῖ ἡ
,, ἐν Χριστῷ πίστις. Δεῦτε τέκνα, ὁ κύριος λέγει· ἀκούσατέ μου· φόβον κυρίου διδάξω ὑμᾶς. τίς ἐστιν
,, ἄνθρωπος ὁ θέλων ζωὴν, ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθάς; εἶτα ἑβδομάδος καὶ ἑβδοάδες μυρίων
,, γνωστὸν ἀποφέρει. Παῦσον τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ, καὶ χεῖλή σου τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον· ἔκ-
,, κλινον ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθόν· ζήτησον εἰρήνην, καὶ δίωξον αὐτήν. γνῶσιν γὰρ αἰνίττεται διὰ
,, τούτων, μετὰ τὴν ἀποχὴν κακῶν, μετὰ τὴν ἐνεργουμένας ἀγαθῶν, ἔργῳ τε καὶ λόγῳ πληθυομένη διδά- 10
,, σκων. Ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ
,, ποιοῦντας κακά, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. ἐκέκραξεν ὁ κύριος καὶ ἐσήκου-
,, σε, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων ἐρρύσατο αὐτόν. πολλαὶ μὲν γὰρ μάστιγες τῶν ἁμαρτωλῶν· τοὺς δὲ ἐλ-
,, πίζοντας ἐπὶ κύριον, ἐλεεῖ κυκλώσῃ. πληθὺς ἐλέους περιέχεται τοὺς ἐλπίζοντας γνησίως λέγει· ὅτι,
,, ὁ ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ γεγραμμένος, Διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ ἀπολύτρωσις ἐγένετο
,, ἡμῶν ἀναβλύσαι εἰς τὸ φῶς. Διὰ τούτου ἠθέλησεν ὁ δεσπότης τὸ ἀθάνατον γνῶσιν ἡμᾶς γεύσα-
,, σθαι, ὃ τοῦ πνεύματος ἴδιόν ἐστιν ἀποφαίνων ἐκεῖνο. προσθήκην δ' ὀνόματι ἡμῶν τοῦ-
,, των, καὶ ἐκκεκυφότος εἰς τὰ βαθέα τοῦ θείας γνώσεως, πάλαι πάλαι ποιῶν ὁ φιλόμειρ, ὅτι ὁ δε-
,, σπότης ἐπιτελῶν ἐκέλευσεν, καὶ κάμψας τεταγμένος. ὁ σοφὸς πάντως ἐνδεικνύσθω τὴν σοφίαν
,, αὐτοῦ, μὴ λόγοις μόνον, ἀλλ' ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς· ὁ ταπεινόφρων μαρτυρείτω, μὴ ἑαυτῷ, ἀλλ' ἐν 20
,, τῷ ὑφ' ἑτέρου αὐτὸν μαρτυρεῖσθαι· ὁ ἁγνὸς τῇ σαρκὶ, μὴ ἀλαζονεύεσθω, γινώσκων ὅτι ἕτερός
,, ἐστιν ὁ ἐπιχορηγῶν αὐτοῖς τὸν ἐγκράτειαν. ὁρᾶτε ἀδελφοί· ὅσῳ πλέον καταξιούμεθα γνώ-
248 σεως, τοσούτῳ ὑποκείμεθα μᾶλλον κινδύνῳ. ἡ σεμνὴ δὲ τῆς φιλανθρωπίας ἡμῶν καὶ ἀγαθὴ ἀ-
γωγὴ, τί τὸ κλήμεντα, τὸ κοινῶς φιλεῖς ζητεῖ, ἐάν τε μαρτυρῇ, ἐάν τε καὶ παιδεύῃ ἔργῳ τε καὶ λό-
,, γῳ· διὰ τοῦτο, ἀγαπᾷ τε καὶ ἐγκράφῳ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, τὸ ἀγαπᾶν τὸν θεὸν ἐκ τῶν πλη-
,, σίον· αὕτη ἐστὶ τὸ ἀνεκδιήγητον ὕψος ἀναγ· ἀγάπη, καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν· ἀγάπης, πάντα
,, ἀνέχεται, πάντα μακροθυμεῖ· ἀγάπη κολλᾷ ἡμᾶς τῷ θεῷ· πάντα παθοῦσα ἐν ὁμονοίᾳ· ἐν τῇ ἀγάπῃ
,, ἐτελειώθησαν πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ· δίχα ἀγάπης, οὐδὲν εὐάρεστον τῷ θεῷ· τῆς τελειότητος
,, αὐτῆς οὐκ ἔστιν ἐξήγησις, φησί. τίς ἱκανὸς ἐν αὐτῇ εὑρεθῆναι, ἐὰν μὴ ὑπὸ ἂν αὐτὸς καταξιώσῃ ὁ
,, θεός; αὐτίκα ὁ θεσπέσιος Παῦλος, Ἐὰν τὸ σῶμά μου παραδῶ, φησὶν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, χαλκὸς 30
,, ἠμὶ ἠχῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον· ἵνα μὴ οὖν ἐκ Δεσπότου ἐκλεκτὸς, διὰ ἀγάπης γνωστικῆς μαρ-
τυρήσω, λέγει. φεύγω δὲ. ὑπὲρ οὖν καὶ μισθῶ προσδοκωμένῳ, ὑπερεκτεῖνε τὰ κλῆσις μαρτυ-
ρίαν κυρίου, ὁμολογήσω κύριον, κοινὸς ἁμὶ ἄνθρωπος, ἠχῶν τὸν κύριον, ὃ γινώσκων. ἔστι δὲ καὶ ὁ
,, λαὸς ὁ τῆς κλήσεως ἀγαπῶν· ἔστι δὲ ἄλλος παραδίδως τὸ σῶμα, ἵνα καυθήσῃ. κἂν ψωμίσω
,, πένητα τὰ ὑπάρχοντά μου, φησὶν, καὶ τὸν τὴν κοινωνίας τὴν ἀγαπητικὴν λέγει, ἀλλὰ καὶ τὸν τῆς ἀν-
,, απαύσεως, ἢ παρὰ τὸν ἐνεργούμενον ἀνθρώπῳ, ἢ παρὰ τὸν ἐπιγεγραμμένον κύριον· κἂν ἔχω πᾶ-
,, σαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθίστανειν καὶ τὰ ὑπερκόσμια δοξάζειν πάθη· μὴ δὲ ἀγάπην ᾖ πε-
ριῳθῶ τῷ κυρίῳ, κἀγὼ ἐμί. ὡς πρὸς σὲ γὰρ κρίσιν τὴν γνωστικῶς μαρτυροῦντος ὡς πλῆθος, ἐν τῷ μη-
δὲν ἀφ' ἑαυτοῦ λογιζομένου. αἱ γραφαὶ ἡ πᾶσα ἀπὸ Ἀδὰμ, ἕως τῆσδε τῆς ἡμέρας, παρῆλθον· ἀλλ'
οἱ ἐν ἀγάπῃ τελειωθέντες κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ χάριν, ἔχουσι χώραν ἐν ὁσίοις· οἱ φανερωθήσονται ἐν τῇ
ἐπισκοπῇ τοῦ βασιλέως τοῦ Χριστοῦ. ἡ ἀγάπη, ἁμαρτίαν οὐκ ἐᾷ· διὸ ἡ πρόσταξις ἀκόντισε τοιαύ-
τῃ τινὶ πρόσταξιν ἀφ' ἧς παρεμπέσοις τοῦ ἀντικειμένου, μιμησόμενος τὸν Δαυΐδ, ψαλμῳ· Ἐξο-
,, μολογήσομαί τῷ κυρίῳ, καὶ ἀρέσει αὐτῷ ὑπὲρ μόσχον νέον. Φέρουσα κέρατα καὶ ὁπλάς. ἰδέτω-
,, σαν πτωχοὶ καὶ εὐφρανθήτωσαν λέγει γάρ· Θῦσον τῷ θεῷ θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἀπόδος τῷ κυ-
,, ρίῳ τὰς εὐχάς σου, καὶ ἐπικάλεσαί με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου· ἐξελοῦμαί σε, καὶ δοξάσεις με·
,, Θυσία γὰρ τῷ θεῷ πνεῦμα σωτηριζόμενον. ἀγάπη πίνων ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἀγαθὸς ὤν. ἔνι ἀγάπη
τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται, μήτε ἀδικοῦσα, μήτε ἀντιδικοῦσα ποτὲ· ἀγαθοποιοῦσα δὲ πρὸς
πάντας ἁπλῶς κατ' οἶκον θεοῦ. πλήρωμα δὲ νόμου ἡ ἀγάπη, καθάπερ ὁ Χριστὸς, τυγχάνει
ἡ παρουσία τοῦ ἀγαπῶντος ἡμᾶς κυρίου, καὶ ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀγαπητικὴ ἡμῶν διδασκαλία τε
καὶ πολιτεία. ἀγάπη γ' οὖν, τέκνα μοι χαίρουσα, καὶ τὸ μὴ ἐπιθυμῆσαι τῆς τοῦ πλησίον, τελεῖ- 50
ται, φεύγω πρότερον κεκωλυμένον. τὸ αὐτὸ γ' ἂν ἔργον διαφορὰν ἴσχοι, ἢ διὰ φόβον γινόμενον, ἢ
διὰ ἀγάπην τελειοῦσθαι, τοῦ ἢ τὸ πιστεύειν, ἢ τὸ γνωστικῶς ἐνεργούμενον. ἀκούσεις γ' ἂν τοῦ τοῦτον

διὰ φό-

διάφορα, τῷ μὲν γνωστικῷ ἡ πίμπλαται. ἀόφθαλμὸς οὐκ εἶδεν, οὐδὲ οὖς ἤκουσεν, οὐδὲ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέβη· τῷ δὲ πλὴν πιστευτὰ μαρτυρεῖται πάντα παλαιόνια ὧν ἀπολέλοιπεν. διὸ ἐπιχειλίσας ἀσωσιν αὐτὸν ἀνθρώπων πίθηκον συμβιβήκειν. ἐντεῦθεν γοῦν, ἀκμὴν ἀθῶος ὢν, φασκοῖος ἐαυτὸν γνωστικόν. ἐξηγούμενος δὲ τί, Ἐγὼ δὲ λέγω, Ὁ ἐμβλέψας τῇ γυναικὶ πρὸς ἐπιθυμίαν, ἤδη μεμοίχευκεν, οὐ φλέβα τὴν ἐπιθυμίαν ἤξιεν κρινεῖν, ἀλλὰ ἐαυτῇ ἐπιθυμίᾳ τὸ κατ' αὐτὴν ἔρχεσθαι πρὸς τὸ ἐπιθυμίας χωρεῖν, ἐν ἑαυτῇ ἐκπλήττει· ἡ γὰρ ἔναρτος φαντασία συγκαταχρῆται ἤδη καὶ τῷ σώματι. λέγουσιν οὖν οἱ τὰς ἰσοτιμίας συνεισάγοντες Βοκχορίδος τὰ δίκαια κρίσιν παιδεῖ. ἱερὸν ἐπέρασε ναῖας, πεῖραν μισθῷ τινι ὡρισμένῳ τὴν παῖδα ἀφικέσθαι τῇ ὑστεραίᾳ πρὸς αὐτόν. ἀπολαβοῦσα ὄναρ τὸ ἐπιθυμίας τὴν παῖδα, παρ' ὃ ἐλπίδα κρίθείς· ἡ δὲ πεμφθεῖσα τῷ ὡρισμένῳ κατ' ἔτος πεμπόμενον, ἀρχὴ τὸ πόδου· ἡ δὲ, ἐκμαθοῦσα τὸ γενὸς, ἀπῆλθε τὸν μισθόν, καὶ τῇ δὲ πως αὐτῇ τῷ ἐπιθυμίαν τῷ ἱερᾷ πεπληρωκέναι λέγεται ἦκεν εἰς ὕπνον τὸ κριτοῦ. τὸ βαλάνιον οὖν τὸ μισθώματος τὸ ναΐσκον ποτὲ νέμειν κελεύσας, ἐν ἡλίῳ δὲ, τὸν ἐπαρχον λαβεῖν ἐκέλευσε τῆς σκιᾶς· χαρίεντος ἐδώλου μισθώματος ἀποδοῦναι κελεύσας, ἐδώλου συμπλοκῆς. ἐνυπνιάζεται μὲν οὖν τις συγκαταχρημένης τῇ φαντασίᾳ τῆς ψυχῆς· ὑπαρ δὲ ἐνυπνιάζεται, ὁ πρὸς ἐπιθυμίαν βλέπων, οὐ μένει ὡς ἐκεῖνο· ἐλεγχθεὶς δὲ ὑπὸ γυναικός, ἐαν ἁμαρτῇ ὁ ψόγος τῆς γυναικός, συλλαβὴ κατ' ἔννοιαν τὸν ὁμιλιαν· τοῦτο γὰρ ἤδη ἐρᾶν ἐστιν ἐπιθυμίας ὡς ἐπιθυμίας· ἀλλ' ἐαυτὸς καλὸν σῶμα βλέψῃ τις, ὁ λόγος φησὶ, καὶ αὐτῷ ἡ σὰρξ ἥνιαται κατ' ἐπιθυμίαν δεξῃ καλὴ, σαρκικῶς ἰδὼν καὶ ἁμαρτητικῶς, δι' ὃ πταίσμα 214
κεν κρινεῖ· ἔμπαλιν δὲ δεῖ ἀγαπᾶν τὸν ἀγαθὸν πρόσωπον καλὸν, καὶ τὸν σάρκα ἠγνηκέναι, ἀλλὰ τὸν ψυχὴν καλὴν, τὸ σῶμα εἶναι, ὡς ἀνδριάντα ἠκριβασμένον, διὸ καλὸν ὄντα τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὅλως καλὸν αὐτὸς αὐτὸν παραπέμπει· συμβολὸν ἄγαλμα τὸν χαρακτῆρα τὸ δικαιοσύνης τὸν Φωτῆνον ἐπιδεικνύμενος πᾶς ἐφεσῶσι τῇ ἀπὸ τῶ ἀγγέλους, τὸ χρῖσμα τὸ ἀναγεννήσεως λέγω, τὸν ἀποπεπτὸν ἀφῃρῆσθαι τὸν ἐπικειμένην τῇ ψυχῇ κατ' ἐπιχώρησιν δ' ἀγίου πνεύματος γεγονυῖαν. ταύτην τὴν δόξαν ἣν ἐκλαμψασαν ἐπὶ τὸ προσώπου Μωϋσέως ὁ λαὸς οὐχ εἷοι ἐλεῖν πρὸς ἐμβλέπειν· διὸ καὶ κάλυμμα ἐλάμβανε τῆς δόξης πρὸς τὰς σαρκικῶς ἀκούοντας. τὰς μὲν γὰρ ἀκηκοότας πιστεύειν κατέχουσιν, εἰ τὸ πλῆθος ἀπαπωπῶσι τοῖς σφετέροις βαρυνόμενοι πάθεσι· τὸν δὲ γνόμον μὲν τῶν ἐπαποστόλων τῷ πλήθει πλήρη δὲ γνόσεως, καὶ τὸ ἐξ ἔργων δικαιοσύνης, σπουδάζομεν παρατίμπερσι τὸ ἄνδρα, σὺν κὲ τῷ ἔργῳ μακαρίσαντος· κὲ τὸ φύλον αὐτὸ οὐκ ἀπορρήσει), τὰ ζωπυρὰ ξύλα, τὰ κῆ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων πε-
θραμμένου. καρποφορεῖς δὲ ὁ δίκαιος ἀπὸ καλεῖ) δένδρους, ἃ μόνον τοῖς κῆ τὴν τῶν μετρίων θυσίαν· ἦσαν δὲ κἀν τὰ τῶν θυσιῶν προσαγωγαῖς παρὰ τῷ νόμῳ, εἰ τῶν ἱερείων μὴ μεσοπίτοι. ὅρεξιν δὲ ἐπιθυμίας διακρίνουσιν εἰ σὺν παθητοί· καὶ τὴν μὲν, ἐπὶ ἡδοναῖς καὶ ἀκολασίαις τιθεῖσι, ἄλογον εἶναι· τὴν δὲ ὄρεξιν, ἐπὶ τῶν κῆ φύσιν ἀναγκαίων, λογικὴν ὑπαρχουσαν κίνησιν. τοσοῦτοι τὸ πλεονεκτοῦσιν ἐξεστιν ἐπ' ἴσης μὲν ἀνδρὶ, ἐπ' ἴσης δὲ γυναικὶ μετὰ λαβεῖν. αὐτίκα οὐχ ὁ Μωυσῆς μόνος ἀκούσας περὶ τὸ θεῦ, λελάληκε πρὸς σὲ ἀπὸ κῆ δὶς λέγων· Εὐρηκα τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ ἰδοὺ ἐστι σκληροτράχηλος· ἔασόν με ἐξολεθρεῦσαι αὐτοὺς, κὲ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτῶν ὑποκατωθεν τὸ ὑρανοῦ, κὲ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα κὲ θαυμαστὸν, κὲ πολὺ μᾶλλον ἢ τοῦτο· ἀποκρινόμενος, μὴ τὸ ἑαυτὸ σκοπῶν, ἀλλὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν· Μηδαμῶς κύριε· ἄφες τὴν ἁμαρτίαν τῷ λαῷ τούτῳ, ἢ κἀμὲ ἐξάλειψον ἐκ βίβλου ζώντων. ὅση πλάτος τὸ σωσαθῆναι ἐβουλήθη τὸ λαῷ, ἢ σώζεσθαι μόνος. ἀλλὰ καὶ Ἰωσὴφ, ἡ ἐσγυναικὶ πλεωθεῖσα, ἐν συγκλεισμῷ τὸ πολιτικοῦ γνομένη, δεηθεῖσι τῶν ἀρχισυτόρων, ἵνα μὲν τὴν παιμβολὴν τὸ ἀλλοφύλου ἐξέρχεται, τὸ παντὸς καταφρονήσει κινδύνου ὑπὲρ τῆς πατρῴδος, ἵνα μὴ ἐπιδοῦσα τοῖς πολεμίοις ἐν πίσῃ θεῖ· λαμβάνῃ σ' εὐθὺς πεπηχέναι τὸ πίστεως, ἀριστεύσασα γυνὴ κῆ ἔ πολεμίᾳ τὸ πίστεως, κυρία τὸ Ὀλεθρίου γνομένη κεφαλῆς. πάλιν παὐὴ πολέα κῆ πίστιν Εὐθήρ, ἐνομένη τὸ Ἰσραὴλ τυραννικῆς ἐξουσίας κῆ τὸ τῦ σατράπου ὠμότητος· μονηγυνὴ ἡσαίας πεθλιμμένας πρὸς μυρίας ὑπολισαμένας ἀντιπάλαι δεῖσας, τυραννικὸν λῦσαι πίστεως ἀναλύσαι δόγμα· κὲ δὴ τὸ μὲν ἐπῆρσε δύσιν, ἀπέσβλιν δὲ τὸ Ἀμάν, καὶ τὸ Ἰσραὴλ τῇ πολέα πρὸς τὸ θεῖον δεῖσαν ἀπὸ διεφύλαξεν. σωτῶ γὰρ Σωσάνναν κὲ τὴν Μωυσέως ἀδελφὴν, ὡς ἡ μὲν, σωτηρα τηγησαντῶ προφήτῃ, πασῶν ἐξάρχουσα τὸ κῆ σοφίαν παρ' Ἑβραίοις ὑποδεικ-
νῦσαν γυναικῶν· ἡ δὲ, σωφροσύνῃ ὑπερβολῇ καὶ μέχρι θανάτου χωρεῦσα, πρὸς τὸ ἀνολέθρων ἐρασῶν κατακρινομένη, μάρτυς ἀγνείας ἔμεινεν ἀμίμητος. ναὶ μὰ Δία ὁ Φιλόσοφος Λυσίδικην πιὰ γυναῖκα ἰσορρῆ δι' ὑπερβολὴν αἰδοῦς, αὐτοῦ χιτῶνι λέγει· φιλοτίμου ἦ, ὑπὲρ μίλλα

ἀσείνας τὴν πίλον, ἡσυχῇ ἐπανασείλιαδαι τ̃ χιτῶνα, καθόσον ζ̃ γυμνὰ τὸ ὕδωρ ἔσκιπεν· ἔπα κατ' ὀλίγον αὐθις ἀνιοῦσαι, ἐπιδύσασθαι. ἦν δ' ἐκ καὶ βασάνος ἡνίκα ἀνδρὸς Αἰσχίνα ἡ Αθηναῖ, παιδία αὐτῇ τῆς ἀμφὶ τὸν Ἀρμόδιον ϗ Ἀριστογείτονα τὼ κ̃ Ἱππάρχου ὀπτῶς λάβοι; οὐσῆ ὅπως τ' ἂν ἐξῆπεν, εὖ μάλα ἐρυθριμένη. Φασὶ δ' ἔν κα τὰς Ἀργελικὰς, ἡγεμόνης αὐτὰν Τελεσίλλης τᾶς ποιητρίας, Σπαρτιάτας τὺς ἀλκιμους ζ̃ πολίτας, φανίσας μοναυτρίψαθαι, καὶ ἐκείναις τ' ἀδὺς τὺ θανάτω βεβοηθήκαθαι. ζ̃ ὅμοια λέγ καὶ ὁ τὰν Δαναΐδα ποιητὰς, ὅτι τᾶν Δαναοῦ θυγατέρων, ὧδι·

„ Καὶ τὸτ' ἀρ' ὠπλίζοντ' θεῶς Δαναΐδαι θυγατρες, Πρόσθεν ὑμέναιος ποτιμᾶ Νάιλου ἄνακτος·
„ καὶ τι ἐξῆς. ἄδουσι δὲ οἱ λοιποὶ τᾶν ποιητᾶν, τὰν Ατιλλαίας ἐς ἦρα ἀνύτηζ̃, καὶ τὰν Αντικλείας Φιλοτεχνίαν, ϗ τὰν Αλκήστιδ Φιλανδρίαν, Ε τὰν Μακαρίας ϗ τᾶν Ἰακινθίδων
215 εὐψυχίαν. τί δαί; ἐχὶ Θεανὼ μὲν ἡ Πυθαγορικὴ, ἃς πόθεν ἦκεν Φιλοσοφίας, ὡς ποὶς τ' πολέμιους ἀπόδοντα ϗ ἀσπίδα, Καλὸς ὁ πάχυς, Αλλ' οὐ δημόσιος, ἀποκρίναθαι. τᾶς αὐτᾶς Φύρι παρασημότατος κἀκεῖνο τ' ἀποφθεγμα· ἰρωτηθεῖσα γάρ, Ποσσάκις γυνὴ ἀπὸ ἀνδρὸς ἐς τ' ἱερὸν
„ Φέρεται κατ' ἐνιαυτόν; Ἀπὸ μὲν τ' ἰδίου, καὶ πάνυ πολλάκις, ἔφη· ἀπὸ δὲ τᾶς ἀλλοτρίας, ὑδεπώποτε. καὶ μὴν καὶ Θεμιστὼ ἡ Ζωΐλα ἡ Λαμψακηνὴ, ἡ Λεοντίως γυνὰ τᾶ Λαμψακηνοῦ, τὰ Επικούρεια Φιλοσόφια, καθάπερ Μοῖρα ἡ Θεανοῦς θυγάτηρ τὰ Πυθαγόρεια· καὶ Αρεγνώτη ἡ ζ̃ πρὶν Διονυσίου γραψαμένη· αἱ δὲ Διοδώρου τᾶ Κρόνου ὀπτικηθίσ Θ θυγατέρες, τᾶς ἀπὸ Διαλεκτικᾶς γενόμεναι, ὡς φησὶ Φίλων ὁ Διαλεκτικὸς ἐν τᾶν Μαιευτικῶν· ὧν τὰ ὀνόματα παρεληθεῖν ζ̃ δι· Μαιευτικὴ, Αργεία, Θεόγνις, Αρτεμισία, Παυλ ζ̃ κλεια. μέμνημαι καὶ Κωικῆς τιν Θ· Ἱππαρχία δὲ σκολιὸν ἡ Μαρωνῖτις, ἡ Κράτητος γυνή· ἐφ' ᾗ ἐκ ζ̃ γυναῖκα ἐν τᾷ ποικίλῃ ἐτέλεσεν. Αρήτη δὲ ἡ Αρεσίππου Κυρηναϊκὴ, τὸν μητροδίδακτον ὀπτικηθίσαι παῖδα τὸν Αρέσιππον. παρὰ Πλάτωνί τ ἰφιλοσόφουν Λακεδαίμονα ἡ Αρκαδία, καὶ Αξιοθέα ἡ Φλιασία· Λασθένεια δ' ἡ Μιλησία, πρὸς ἃς Ε οἱ κωμικοὶ πολλὰ δὴ κατηχάφουσιν, Σωκράτης μὲν ἀπέλαυσεν ἐς Φιλοσοφίαν, Περικλῆς δὲ ἐς ῥητορικήν. παρεπέμπομεν πάντω ζ̃ ἄλλας Διαλεκτικὰς μήκ Θ τᾶ λόγου· μήπ ζ̃ ποιητρίας καταλέγων, Κόρινναν καὶ Τελεσίλλαν, Μοῦσά τε κ̃ Σαπφώ· ἢ ζ̃ ζωγράφους, καθάπερ Εἰρηδίλα τὰν Κρατίνου θυγατέρα, καὶ Αναξάνδρειαν τὰν Νικάλυκος, ὡς φησι Διδυμος ἐν Συμποσιακοῖς. ἡ δὲ Κλεοβούλα θυγάτηρ, τᾶ σοφᾶ, ϗ Λινδίων μοναρχοῦσ Θ, τῶν ξένων τῶν πατρῴων οὐκ ἠδέως ἀπονίπτειν τὺς πόδας· ὁπόκα καὶ ἡ τᾶ Λβραάμ γυνὴ Σάῤῥα ἡ μακαρία, αὐτὴ τὺς ἐγκρυφίας παρισκεύασε ποῖς ἀγγέλοις· καὶ βασιλικαὶ κόραι παρὰ ποῖς Ἑβραίοις τὰ ποδάνιπτα ἐνεμον· ὅθεν καὶ ἡ παρ' Ὁμήρῳ Ναυσικάα ὅπα τὺς πλυνοὺς ἦκε. ἕλοιτ' ἂν ὅτ' ἡ σώφρων, πρῶτον μὲν, ποίαν τ' αὐδρα κοινωνὸν αὐτᾷ γενέσθαι τ̃ ποὶς εὐδαιμονίαν Φερόντων· ει δὲ ἀδυνατως ἔχοι, μήτ' ἀπόλειτο ἐπ' ἀρετᾷ· παίπα μὲν τῷ αὐδρὶ πεθομένη, ὡς μηδὲν ἄκοσμος σκέπτ πράξαι ποτὲ, πολὺ ὅσον ὲς ἀρετὰν τι καὶ σωτηρίαν Διαφέρειν νομίζοπα· ἀλλα καὶ, ει καί τις ἄρχοι τ' τοιαύτης Διαθέσπως ἀνυποκρίτως ἐρμῶσαι, ἤτοι γυναῖκα ἢ Ε ἱεροῖπαναι, σὺκ ἄλλό τι φαίνοπα τοπικὰδι θρῶν ὁ τιῦτ Θ·, ἢ δικαιοσύνης μὲν καὶ σωφροσύνης ἀπάγλ πεφηνέν Θ·, ἄδικον ἢ ἄμα καὶ ἀκόλαστον παρασκευάζειν βεβουλημέν Θ· τον αὐτὸν τὸν ἑαυτᾶ. ἐχ οἰόθη ἂν εἶπ αὐδρα ἢ γυναῖκα ἐς ὑτῳοῦν ἐλλόγιμον ἡμέδαν, μὴ μαθήσ, μήπ μελέτη τι Ε ἀσκήσ πεποιημένους· πολὺ δὲ ἐχίπ' ἄλλοις ἐναφαμεν, ἢ πάντων μάλιστα ἐφ' ἡμῖν. τα μὲν οὖν ἄλλα ἔργον θυατᾷ τις ποὶς πολιτῶν· τὸ σ' ἐφ' ἡμῖν, σύδαμῶς, σὺσ' αὖ μάλιστα ἐνίσχυτ· χείροσθον γὰρ τ' δῶρον, καὶ σὺχ ὑποπίπτειν ἄλλῳ πνί. ὅθεν ἀκολασία μὲν σὺκ ἄλλου πινὸς αὖ δοξάζοιτ' ἔναγ κακὸν, ἢ τᾶ ἀκολασαίνοντ Θ· σωφροσύνη δὲ ἀγαθὸν αὖ, τᾶ τ' σωφρονεῖν δυναμένου. Φίλανδρον μ̃ σεμνότη Θ· ὑποχάφει
„ γυναῖκα Εὐριπίδης, παραιτῶν· ——— εὐλογεῖν
„ Δ', ὅτ' ἄν τι λίξῃ, χρὴ δοκεῖν, κἀν μὴ λέγῃ. ——κἀκπονεῖν, Ἂν τῶ ξυνόντι ποὶς χάριν μέλλῃ λέγειν. καὶ αὐτὸς ποτ τούτοις ζ̃ ὅμοια. ——ἡδὺ σ', ἰὼ κακὸν
„ Πράξῃ τι, σοσκυθρωπάζειν ποσ' ἄλοχον, Εν κοινῷ λύπης τι ἡδονῆς τ' ἔχειν μέρ Θ·
„ τό τι πρᾶον καὶ φιλόστοργον ὧδέ πως ὑποδεικνύειν· κἀν τ' συμφορᾶς ὅπι φέρειν· Σοὶ σ' ἔγωγε καὶ τοσῶδι σωνοσῶ· ἀνίζεργον, καὶ κακῶν τῶν σῶν σωείσω. καὶ ——— σὺδέν ἐσί μοι
„ Πικρόν· μ̃ γὰρ τῶν φίλων εὐτυχῶν τι χρή. Τί γὰρ δὴ τὸ φίλον ἄλλο, πολὺ τόδε;
ἀγαλλόμπα γ' οὖν καὶ χαίρ Θ· κ̃ λόγων πλεονούμεν Θ·, ἐὰν ἡ συζυγία ὑποπίπτῃ τῷ θεῷ κ̃ διοικῆπαι μ̃ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ἡγιασμένων τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ λελουμένων τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, καὶ ἐχόντων τὼ ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδ Θ·

πὸ Θ· πρὸς γὰρ ὁ ἐπαγγελλόμενος. χρὴ γὰρ τὸν εὐδαίμονα γάμον, οὗπερ πλούτῳ πρὸ, οὗπερ καλλει κρίνεσθαι, ἀλλ' ἀρετῇ. —— οὐδέμιαν, φησὶν ἡ τραγῳδία.

Ὥνησε κάλλος ἆρ' ἐπ' ἀνδράσιν ξυνάορον· ἀρετὴ γὰρ ὤνησε πολλάς. πᾶσα γὰρ ἀγαθὴ γυνὴ, ἥτις ἀνδρὶ σωφρονεῖν παρέσχετο. εἶτα οἷον παραινέσεις διδοῦσα, φησί· Πρῶτα μὲν γὰρ τοῦ ὑπάρχει, κἂν ἄμορφος ᾖ πόσις, χρὴ δοκεῖν Εὔμορφον εἶναι, τῇ γὰρ νοῦν κεκτημένῃ.

Οὐ γὰρ ὀφθαλμὸς τὰ κρίνειν ἐσὶν, ἀλλὰ νοῦς· καὶ τὰ ὄπτ τάπις. πάνυ γὰρ κυρίως ἡ γραφὴ βοηθοῦσιν τὴν γυναῖκα διδοῦσαν τὸν ἄνδρα τὰ θεῖ. δῆλον ἂν, εἰμὶ, ὡς ἕκαστον τῶν προσπαθούντων λυπηρῶν πρὸς τὰ ἀρὸς κῦ τὴν οἰκειαν, λογῳ θεραπευτέ μὴ πάθος προαιρήσεται· ἀ ᾗ μὴ ὑπάρχοι, τὰ ἤδη πρόσοντ), καθ' ὃν ἐστὶ ἐσὶν ἀνθρωπίνη Φύσις, ἀναμαρτήτον διεξάγειν βίον· ἐὰν τι ἀπαθήσειν δέῃ μὴ ἕ λεγω, ἐὰν τι ζῆν· συλληπτέα ἕ κοινωνὸν τοιαύτης πράξεως τὸν θεὸν ἄνωθεν νομίζοντα, τὸ τῷ ὅλῳ περιεχόντι καὶ σωτῆρα, εἰς τὸ παρὸν, εἴ τι τὸ μέλλον· χρηστόν τι κ ἡσυχον πίστις πράξεως ἐπαινον παρεσκεύασε· σωφρονισω μὲν καὶ δικαιοσύνῃ ἥρμενην ἡσυχίαν, τὸ θεοφιλὲς ᾗ ποιουμένη τέλος. χαριέντως γ' οὖν ἐν τῇ πρὸς Τίτον ἐπιστολῇ ὁ λόγος πλος δᾶν εἶναι φησὶ τὰς περισσύπους, ἐν καταστήμασι ἱεροπρεπέσι, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας· ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, σώφρονας, ἁγνὰς, οἰκουρούς, ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· ἵνα μὴ ὁ λόγος ᾗ βλασφημῆται· μᾶλλον δὲ, φησὶν, εὐρίσκω διώκειν μᾶ πάντων ἕ τὸν ἀγλασμόν· ἕ χωρὶς κρίσεως ὑψηλὸν τὸν κύριον· ἐπισκοπῆναι μὴ τὸν πόρνος ἢ βέβηλος, ὡς Ησαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτότοκια· καὶ μή τις ῥίζα πικρίας, ἀνω φύουσα, ἐνοχλῇ, καθ' ἣν αὐτῆς μιανθῶσιν οἱ πολλοί· ἔνθ' οἷον κολοφῶνα ἐπιθεὶς τῷ περὶ γάμου ζητήματι, ἐπιφέρει· Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεὸς ἵνα δὲ σκότου καὶ ἵνα δὲ τέλους αἰῶνος καὶ γυναικὶ διδυγμένου, τὸν τέλιον ὁ Πέτρος ἐν τῇ ἐπιστολῇ φησὶ, Ὁ λίγον ἄρτι, ἐπὶ δίον, λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, ἵνα τὸ δοκίμιον τῆς πίστεως ὑμῶν πολὺ τιμιώτερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, καὶ διὰ πυρὸς δεδοκιμασμένου, εὑρεθῇ, εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃν οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες, πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ· κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως σωτηρίαν ψυχῶν. διὸ καὶ Παῦλος καυχᾶται διὰ Χριστὸν γεγενῆσθαι ἐν κόποις περισσοτέροις, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλούσαις, ἐν θανάτοις πολλάκις. ἐν παῦλα τὸ τέλειον εὑρίσκω πολλαχῶς ἐκλαμβανόμενον, καθ' ὃ τὸ ἐν ἑκάστῃ κατορθώσει διὰ βίου τέλειος ᾗ ὡς εὐλαβὴς καὶ ὡς ὑπομονητικὸς, καὶ ὡς ἐγκρατὴς, καὶ ὡς ἀρχάτης, καὶ ὡς μάρτυς, καὶ ὡς γνωστικὸς· πάντα δὲ ὁμοῦ τέλειος, οὐκ οὐδὲ ἑ τῶν αἰθρώπων, ἐπ ἄνθρωπος ὤν· πλὴν μόνον ὁ δι' ἡμᾶς ἀνθρωπήσας ἐνδυσάμενος· καθ' ὃν νόμον ψαλεῖ· τὸς ἓν ἐπὶ τέλειος; ὃς ἀποχὴν κακῶν ἐπαγγέλλεται· ὁδὸς δίκαιον αὐτὴ, ὅπ τε τὸ εὐαγγέλιον, ὅπ τε τὴν εὐπάτειαν. ἀλλὰ νομικὰ μέντοι τελείωσις γνωστικὴ, εὐαγγελίου πρόληψις, ἵνα γένῃ ὁ κῦ νόμον τέλειος· ἕτω δὲ προθέσπισεν ὁ κῦ νόμον Μωϋσῆς ἀκούειν δεῖν, ἵνα ἐκδεξώμεθα κῦ τὸν ἀπόστολον πλήρωμα νόμου τὸν Χριστὸν. ἐν εὐαγγελίῳ ᾗδη προκόπτει ὁ γνωστικὸς, ἐ βαθμῷ χρησίμενος τῷ νομοθέτῃ, σωσιὸς ᾗ αὐτὸν κ νοήσας ὡς παρίδωκε τοῖς ἀποστόλοις, ὁ τὰς Αἰθιόπικας διεδικῶς κύριος. ἐ δὲ κ πολιτεύεται ὀρθῶς· ὡσπερ ἂν ἀδύνατον, δύσεργα γνῶσιν ἐπακολουθεῖν· μάρτυς τε ὅπ τοῖς δεδοξολογημένοις ὁμολογήσας δι' ἀγάπην ᾗδειν, πλείονα τῶν ἀξίων ὡς ἐν αἰθρώποις λαμβάνων· ἐσὶ οὕτως Φθάσας τέλειος ἐν σαρκὶ κληθεὶς· ἐπὶ τὴν προσηκουσαν τοῦ πνεύματος προεῖλήφειν ἡ συμπαραίωσις ᾗ βίᾳ, Φθάσαντος ἤδη ᾗ γνωστικῆς μαίευσις τὸ τέλος ἐργον ἐνδιεξαδς κ παραληπτικὸν κυρίως δι' ἀγάπης γνωστικῆς εὐχαριστήντος ὤμασι, παραπεμπόμενον τὸ πνεῦμα. μακάριος σ' ἔνθεν εἶ, τέλειος τε ἐν δικῃ κεκρυχθεὶς ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ, κ μὴ ἐξ ἡμῶν, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος· μόνον τὸ προαιρετικὸν ἐν τῇ ἀγάπην σῴζωμεν· ἐν πάντι θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι· διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι· χρὴ δὲ τὰς προυδεργάς ἐς σωτελείωσιν, κ τὸ αὐτὸν ἀποστολον, μηδεμίαν ἐν μηδενὶ δίδοναι προσκοπὴν, ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάναι ἑαυτοὺς, ὡς ἀνθρώπους, ἀλλα τῷ θεῷ ἕκαστον ᾗ κατεπαγγελόμενα πείθειν κ τοῖς ἀνθρώποις· ἐ δὲ τούτοις εὔλογον διὰ ζῆς ἐπιτελοῦσας βλασφημίας. ἡ ᾗ διαύξησις ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, ἐν ἁγιότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν λογῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ· ἵνα ὦμεν ναὸς θεοῦ, καθαριθέντες ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς κ πνεύματος κἀγώ, φησὶν, ἀποδέξομαι ὑμᾶς,

» ϗ ἵσπερ μύμῶν ὡς πατέρα· ϗ ὑμᾶς ἴστισθέμοι ὡς υἱὸς ϗ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ·
» ἐπιτελέσμεν ὧν, φησίν, ἀγωνιῶν ἐν φόβῳ θεῦ. ἀ γὰρ ϗ λύπλω ὁ φόβος ἡμᾶς, χαίρω, λέγω, οὐχ
» ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κῦ θεὸν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιω-
» θῆτε ἐξ ἡμῶν· ἡ γὰρ κῦ θεὸν λύπη, μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τῦ
» κόσμυ λύπη, θάνατον κατεργάζεται. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τῦτο τὸ κῦ θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς, πόσην κα-
» τεργάσατο ὑμῖν σπουδήν; ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθη-
» σιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτὰς ἁγνὰς εἶναι τῷ πράγματι.

τῶτα γνωστικῆς ἀσκήσεως τὸ γυμνάσμαλα. ἐπεὶ δὲ ὁ παντοκράτωρ θεὸς αὐτὸς ἐδωκεν, τὰς μὲν,
ἀποστόλυς· τὰς δὲ, προφήτας· τὰς δὲ, εὐαγγελιστάς· τὰς δὲ, ποιμένας καὶ διδασκάλυς πρὸς τ
καταρτισμὸν τ ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τ σώμαλος τῦ Χριστῦ, μέχρι κατα- 10
ντήσωμεν πάντες εἰς τὸν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τ ἐπιγνώσεως τῦ υἱῦ τῦ θεῦ εἰς ἄνδρα τέλειον,
εἰς μέτρον ἡλικίας τῦ πληρώμαλος τ Χριστῦ, πρόσφορον ἀποτελεσθῆναι γνωστικῶς ϗ πλειῶσαι,
ὡς ἔπαλλεν ἐπ' ἐσχάτυ καταμένοντας, ἐκ τ πλείας ἐνδεῖσι ὁμοφροσύνης μελετήσαντας
συνδραμεῖν τῷ πληρώματι τ θεῦ εἰς τὸν τοῦ καταντῆσαι τ τῷ ὄντι πλείας εὐχρώτας τε καὶ συγγε-
νείας εἰς τ πλήρωμα τ Χριστῦ τ ἐκ καταρτισμῦ πλείως ἀπρισμένον. ἤδη σωρῶμεν, ὅπῃ
ϗ ὅπως καὶ ὁπότε ὁ θεῖος ἀποστολος τ πλειον λέγει, καὶ ὡς πλείων ἐμφάνει διαφορᾶς.
πάλιν τε αὖ ἑκάστῳ δίδοται ἡ φανέρωσις τ πνύματος πρὸς τ συμφέρον· ᾧ μὲν γὰρ δίδο) διὰ
τῦ πνύματος λόγος σοφίας· ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κῦ τ αὐτὸ πνῦμα· ἑτέρῳ πίστις ἐν τῷ
αὐτῷ πνύματι· ἄλλῳ ϗ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ αὐτῷ πνύματι· ἄλλῳ ϗ ἐνεργήματα δυνά-
μεων· ἀλλῳ προφητεία· ἄλλῳ διάκρισις πνυμάτων· ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν· ἄλλῳ ϗ ἑρμηνεία 20
γλωσσῶν· πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τ ἓν ϗ τ' αὐτὸ πνῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλε-
ται. ὧν οὕτως ἐχόντων, εἰ μὲν προφῆται, ἐκ προφητείᾳ πίστει· εἰ δικαιοσύνη, εἰς δικαιοσύνη·
καὶ αἱ μάρτυρες, ἐν ὁμολογίᾳ· ἀλλεὶ δὲ ἐν κηρύγματι, οὐκ ἀμέτοχοι μὲν τῶν κοινῶν λεκτέον,
καταρβοῦντες δὲ, ἐν εἰς ἐπίχθησαν· ἐπεὶ τίς αὐ φρονῶν ἅπτεται τὸν προφήτην εὐ δικαίων; πῶς γὰρ
οὐχὶ καὶ οἱ δίκαιοι ὧς περ Ἀβραὰμ προεφήτευσεν;

» Ἄλλῳ μὲν γὰρ ἔδωκε θεὸς πολεμεῖν ἅρμα, Ἄλλῳ σὶ ὀρχήσῳ, ἑτέρῳ κίθαριν καὶ ἀοιδὴν·
Ὅμηρος λέγει. ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ὑπὸ θεῦ· ὁ μὲν, οὕτως· ὁ δὲ, οὕτως· εἰ δὲ πάντες
ἦσαν, ἐν πᾶσι πεπληρωμένοι. εὑρήσεις γ' ἂν, ἐὰν θελήσῃς, ἐκ τῶν πράξεων ϗ τ συγγραμμάτων
αὐτῶν, τὴν γνῶσιν, τ βίον, τὸ κήρυγμα, τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἀγνείαν, τὴν προφητείαν. ἰσῖεν
μέν τι, ὅπῃ καὶ ὁ Παῦλος τῆς ξενίας πάζει, εὐθέως μ τῆν ἐν κυρίῳ ἀπάλειψιν ἀκμάσας· 30
ἀλλ' ἂν ἡ γραφὴ αὐτὸ ἐκ τῆς παλαιᾶς ἤρτηται διαθήκης, ἐκεῖθεν ἀναπέμπει ϗ λαλοῦσι· ἡ
γὰρ ὡς Χριστὲν πίστις, καὶ ἡ τῦ εὐαγγελίυ γνῶσις. ἐξηγησίς ἐστι ἓ τῦ νόμυ πλήρωσις. ϗ διὰ τῦτ
» εἴρηται τοῖς Ἑβραίοις, Ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐ μὴ σωθῆτε· τυτέστιν, ἐὰν μὴ πιστεύσητε τῷ διὰ νόμου
» προφητευθέντι, καὶ ὑπὸ νόμου παιδευθέντι, οὐ σωθήσεσθε τὴν διαθήκην τὴν παλαιὰν, διὰ αὐ-
τὸς κῦ τὴν ἰδίαν ἐξηγήσατο παρουσίαν· ὁ δὴ πιστὸς καὶ διδακτικὸς, οὗτός ἐστιν ὁ γνωστικός.

ἔργον γὰρ αὐτῦ, ὠφελεῖν τ κακῶν· ὀπωδαῖόν γὰρ αὐτῇ προσκεῖσθαι μισίᾳ· ὑπὸ μὲν πειθοῦς τι
» ἀγαθὸν, ἢ τι διὰ φόβου· μάλλον γὰρ, Ποῦ φύγω καὶ τῶν κρυβήσομαι ὑπὸ προσώπυ συ; ἐὰν
» ἀναβῶ εἰς τ οὐρανὸν, σὺ ἐκεῖ εἶ· ἐὰν ἀπέλθω εἰς τὰ ἔσχατα τ θαλάσσης, ἐκεῖ ἡ δεξιά συ· ἐὰν κα-
» τα βῶ εἰς ἄβυσσος, ἐκεῖ τ πνῦμά συ· ἀλλ' οὐδὲ δι' ἐλπίδα τιμῆς ἐπιχειρεῖ ἂν ἢ γνῶ, ἰδὲ
» κύριος, καὶ ὁ μισθὸς αὐτῦ, ὑπὸ προσώπυ αὐτῦ, ὑποδεδειγμένα ἑκάστῳ κῦ τὰ ἔργα αὐτῦ· ἀ ὀφθαλ- 40
» μὸς οὐκ εἶδεν, ϗ οὖς οὐκ ἤκυσεν, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπυ οὐκ ἀνέβη· ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς
ἀγαπῶσιν αὐτον· μένει σὶ ἡ δι' ἀγάπης τελείωσις, ἡ δι' αὐτὸ τὸ καλὸν αἵρεσις τῷ γνωστικῷ. αὐτὸ-
218 κα οὐκ προσώπυ τ θεοῦ τῷ κυρίῳ λέγει), λίτησαι παρ' ἐμοῦ, ϗ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρο-
» νομίαν συ· αἴτημα, τ βασιλικώτατον, διδάσκων αὐτῶν τὴν τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν ἀμε-
θῆ· ἵνα δὴ ἡμεῖς κληρονομήσωμεν ϗ κτησώμεθα τὸν κύριον. ἔμπαλιν γὰρ, χρείας τινὸς ἔνεκεν,
ἵνα μοι τόδε γένηται, καὶ τόδε μὴ γένηται, τ ὄντως ἡμᾶς ἐφίεσθαι τ περὶ τὸν θεὸν, οὐκ ἴδιον γνωσι-
κεῦ· ὑπόχρεα σὶ αὐτῷ αἰτία τ θεωρίας ἡ γνῶσις αὕτη. τελμήσας γὰρ ἅπαμ' ἄν, Οὐ διὰ τὸ
σώζεσθαι βούλεσθαι, τὴν γνῶσιν αἰρήσει) ὁ δι' αὐτὴν τὴν θείαν ὄντως ἡμᾶς μεθέπων τὴν γνῶ-
σιν· τ μὲν γὰρ νοεῖν, ἐκ συνασκήσεως, ἧς τ' ἀὶ νοεῖν ἐκτείνει)· τὸ δὴ ἀὶ νοεῖν, οὐσία ἓ γνώ-
σκοντος, κῦ ἀνάκρασιν ἀδιάσταλον ἡμομένη, καὶ ἀϊδὴς θεωρία, ζῶσα ὑπόστασις μένη. ἡ γ' ὧν 50
τις καθ' ὑπόθεσιν προβαίη τῷ γνωστικῷ, πότερον ἑλέσθαι βούλοιτ', τὴν γνῶσιν τῦ θεοῦ, ἢ τὴν
σωτηρίαν τὴν αἰώνιον· εἴη δὲ τῶτα κεχωρισμένα, πάντως μᾶλλον ἐν τῳτότητι ὄντα· οὐδὲ κα-

θεστῶν

θητοῦν διηύσας, ἵλεως αὐτὸν γνῶσιν τοῦ θεοῦ· δι' αὐτὸν αἱρετὸν κρίνας καὶ τὸν ἐπαινούμενον τῆς πίστεως δι' ἀγάπην εἰς γνῶσιν ἰδιότητος. αὕτη πίνυν ἡ πρώτη ἀγαθότητα τοῦ τελείου, ὅτ' ἂν μὴ ἀφ' ἑτέρων ὧν εἰς αὐτὸν σωτηρίων γένηται· κρίνας τις δι' ὃ ἐπὶ καλὸν τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, ἐκπεπωκὼς ἡ ἐνέργεια φερομένη ἐν πᾶσι πρᾶξιν ἀγαθώδη· οὐκ ἐφ' ὧν μέν, ἐφ' ὧν δι' οὗ· ἀλλ' ἐν ἕξει εὐπαίας κατεσκευασμένη, μήτε ἀφ' ὁρμῆς τινος, ἢ, ὡς φασὶν οἱ Φιλόσοφοι, τῷ εὐκλεοῦς· μήτε ἀφ' ἡδονῆς, ἔτι παρὰ ἀνθρώπων, ἔτι δὲ καὶ θεοῦ· κατ' ἀκολουθίαν καὶ καθ' ὁμοίωσιν τοῦ κυρίου τὸν βίον ἐκπολιτεύη. κἂν πως ἀγαθοεργοῦντι αὐτῷ ἐναντίον τι ἀπαντήσῃ, ὡς ἀγαθὸν τῷ ἀνημέρῳ ἀμυνησικάκως ποιήσαι, ὅτι δικαίους καὶ ἀδίκους δίκαιος καὶ ἀγαθὸς γινόμενος. πιστὸς τοίνυν ὁ κύριος λέγει, γίνεσθε ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν τέλειος. τοῦτο πάντοτε ἡ σαρξ ζητεῖ αὐτὸς μό- "
10 νος, ἀφιερώσας τὸ καθ' ἑαυτὸν ναὸν ἅγιον κυρίῳ, τῷ παλαιὰν ἁμαρτωλικὴν ψυχὴν ὅλην ἐξαίρεσις ποιοῦ θεόν. οὐκ ἐγκρατὴς οὖν ἔτι, ἀλλ' ὁ ἕξει γέγονεν ἀπαθείας, ἀχνμα θεοῦ ἐπιδυσάμενος ἀναμάντων. Ἐὰν ποιήσῃς, φησίν, ἐλεημοσύνην, μηδεὶς γινωσκέτω· καὶ ἐὰν νηστεύῃς, ἀλείψαι· "
ἵνα ὁ θεὸς μόνος γινώσκῃ, ἀνθρώπων δὲ οὐδεὶς ᾖς. ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς ὁ ἐλεῶν, ὁπόταν ἐλεεῖ γινώσκῃ ὀφείλειν· ἔστιν γὰρ ὅτε καὶ ἐπὶ μὲν οἰκτίρμων, ἀλλοῖος ἢ εὖ· ὁπόταν ἢ ἐν ἕξει ποιήσῃ τὸ εὐεργετικόν, φύσιν ἀγαθοῦ μιμήσηται· ἡ ἢ διάθεσις καὶ φύσις ἴσως καὶ ἀνάσκησις. ὑπὸ ἡδονῆς μεταπῆσαι, ἀλλὰ βαδίζοντας ἀφικέσθαι εἰ δυνατόν. τοῦτο χαίρουσι τὸ ἑλκυσθῆναι ὑπὸ θεοῦ, διὰ πάσης τῆς ὁδοῦ, τὸ ἄχθεσθαι τῷ δυνάμενον τῆς χαρᾶς παρὰ θεοῦ λαβεῖν, ἀκωλύτως ἀναδραμεῖν· κἂν μισῶσι τὸ ἐκλεκτὸν ἴνες, εἴδεν οὖν τῷ ἄγγειον αὐτῶν, οἰκτείρων τῆς ἁμαθίας τῷ γνώμῳ αὐτῶν. εἰκότως οὖν ἡ γνῶσις αὕτη ἀγαπᾶ, καὶ τοὺς ἀγνοοῦντας διδάσκει
20 τι καὶ παιδεύει τῷ πάσῳ κτίσει τοῦ παντοκράτορος θεοῦ ἡμᾶν. ἕως γὰρ ἀγαπᾶν μεμάθηκε τὸν θεόν, οὐχ ἕξει τῶν ἀρετῶν ἀπόλαυσιν οὐδαμῶς, οὔτε πύκνος, οὔτε ὀναρ, οὐδὲ κατ' ὄφθαλμον· ἐπεὶ μηδὲ ἐξίστασθαι ποιεῖ ἰατρὸς ἡ ἕξις, ἀποπεσοῦσα τοῦ ὄντος· κατ' οὐσίαν ἡ γνῶσις, ἔστε διάθεσις ἐστὶ λέγεται· τῷ γὰρ μὴ παρεσκευάσθαι ποιότητος ἀλλοφερους, ἀναλλοίωτον τὸ ἡγεμονικὸν μένον, ὑπὸ παραλαβόντα καὶ ἑτεροίωσιν φαντασιῶν, τὰς ὁπωσοῦν μεμηνεγκένων κινήσεων ἀναιδωλοποιὸς ἐνεργῶν. ἀλλοῦ τί που καὶ ὁ κύριος ὀχληρεύεσθαι παρεγγέλει, ὥστε μηδὲ ὑπαρχόντων παθῶν ποτε τῇ ψυχῇ· ἀλλὰ καὶ τοῦ πολιτεύεσθαι, ὡς ὁ ἡμέρα ἐνεργοῦντι, καθαρὰν καὶ ἀκηλίδωτον ἀλλοφυλάττειν περιστάσεων· αὐτὴ γὰρ ἡ καθ' ὁμοίωσιν ἐξομοίωσις πρὸς θεόν, τὸ φυλάττειν τὸν νοῦν ἐν τῇ καθ' ἑαυτὸν ἕξει· αὐτὴ δὲ τοῦ ἕξις, ὡς νοῦ· ἡ δὲ πανοικεία διάθεσις, γίνεται τῇ πρὸς ἑαυτὸν ἁπλοΐᾳ. ἡμεῖς δὲ κατὰ σύνεσιν εὐφρόνως κεκλη-
30 κέναμεν τὸν νοῦν· ἐπειδὴ πᾶσι κάδε ἡ ψυχὴ πεπαιδευμένη τῶν αἰσθήσεων, συνεῖναι πρὸς αὐτὴν, καὶ μᾶλλον μετέχει τοῦ φρονήσεως. Διὰ ταῦτ' ἔν καὶ αἱ τελεταὶ γίνονται νυκτὸς μάλιστα· σημαίνουσι τὴν ἐν νυκτὶ τοῦ ψυχῆς συγκλεισθῆναι τοῦ σώματος. ἆρ' ἂν μὴ καθεύδωμεν, ὡς οἱ λοιποί· ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν· οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς με- "
θύουσιν. ἡμᾶς δὲ, ἡμέρας ὅλης, νήφωμεν· ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης, καὶ περικε- "
φαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίου. ὅσα δι' αὐ περὶ ὕπνου λέγουσι, καὶ αὐτὰ χρὴ καὶ περὶ θανάτου ἐξακούειν. ἑκάτερος γὰρ δηλοῖ τὴν ἀπόστασιν τοῦ ψυχῆς, ὁ μὲν, μᾶλλον· ὁ δὲ, ἧττον· ὅπερ ἐστὶ καὶ παρὰ Ἡρακλείτῳ λαβεῖν· Ἄνθρωπος ἐν εὐφροσύνῃ φάος ἅπτεται ἑαυτῷ ἀποθνήσκων, ἀποσβεσθείς· "
ζῶν δὲ, ἅπτεται θανόντος· εὕδων ἀποσβεσθεὶς ὄψις· ἐγρηγορὼς, ἅπτεται εὕδοντος. Μακάριοι γὰρ οἱ εὕδοντες τὸν κύριον, καὶ τὸν ἀπόστολον· ὅτι ὥρα ὑμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν δὲ ἐγγύ- "
τερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν· ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα "
οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους· ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. ἡμέραν δὲ τὸν ἡγεμονικὸν λέγει, καὶ "
φῶς· ὡς τι αὖ παραγγελίας, ὅπλα φωτός, μεταφορικῶς. πάντοτε λελουμένους φασὶ δεῖν ἐπὶ τὰς ἱερουργίας καὶ τὰς εὐχὰς ἰέναι, καθαροὺς καὶ λαμπρούς. καὶ τοῦτο μὲν συμβόλου χάριν γίνεσθαι, τὸ ἔξωθεν κεκοσμῆσθαί τι καὶ ἡγιάσθαι· ἀγνὰ δέ ἐστι, φρονεῖν ὅσια, καὶ δὴ καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ βαπτίσματος· ἣν αὖ καὶ ἡ ἐκ Μωυσέως παραδεδομένη τοῖς ποιηταῖς ὧδέ πως·

Ἠ' σὶ ὑδρηναμένη, καθαρὰ χροῒ εἵματ' ἔχουσα· ἡ Πηνελόπη, ὅτι τὴν εὐχὴν ἔρχεται· Τηλέ- "
μαχος δὲ, Χεῖρας νιψάμενος πολιῆς ἁλὸς, εὔχετ' Ἀθήνῃ. ἔθος τοῦτο Ἰουδαίων, ὡς ἐπὶ πολλάκις ὅτι καὶ πάλιν βαπτίζεσθαι. εὖγ' οὖν κἀκεῖνο εἴρηται, Ἴδωμι μὴ λουτρῷ, ἀλλὰ νόῳ καθαρός. ἀγνὰ δὲ εἶναι τελεία, ἡ τοῦ νοῦ καὶ τῶν ἔργων καὶ τῶν λόγων ἀλληρίνα, ἐντελεστάτα, ἡ καθ' ἑαυτὸν ἀναμαρτησία. ἱκανὴ δὲ, εἶναι, ἀνθρώπῳ κάθαρσις, μεγάλα καὶ ἀκριβὴς καὶ βεβαία· ἃ γὰρ κατεγνωσμένος ἑαυτῶν ὅτι τε ποιοῦμεν πράξεσι, ποιεῖν μεν ὡς τὸ μὴ σθῆναι μετὰ τῶν πονηρῶν, ἐντεῦθεν ἐξαναδυόμενοι τῶν τε κατ' αἴσθησιν τερπνῶν, καὶ

τ̃ πρόθυ τ̃ πλημμελημάτων. ἐ γ' ὕν τ̃ῳ ὄπιζήμιῳ ἐτομολογεῖν χρὴ, καὶ ὀπὶ τ̃ ςάσεως τ̃ῳ ὄπιζολὴν αὐτ̃ῆς λαπεῖν· ὅπ' ἰςηση ἡμῶν ἐν τ̃ῖς πεάγμασι τ̃ῳ ψυχ̃ῃ, ἄλλοτ' ἄλλως πρόπερον φερομένῳ. ὡς αὐτ̃ως καὶ τ̃ῳ πίςιν ἐτομολογητέον, τ̃ῳ πρὸ τ̃ ὀν ςάσιν τ̃ῆς ψυχ̃ῆς ἡμῶν· ἡμεῖς ὄ τ̃ ἀεὶ καὶ ἐν πᾶσι δίκαιον πρόθυμον μαθ̃ῶν· ὃς μήπ τ̃ῳ ἐκ τ̃ῶν νόμ̃ων διδιὼς κόλασιν, μήπ τ̃ῳ τ̃ῶν σωόντων ἢ ἐπιζιόντων τ̃ῖς πλημμεληθ̃ῆσι μιπαπηρίαν ὐλαβούμενος, μήπ τ̃ ἐξ αὐτ̃ῶν τ̃ ἀδικουμένων κίνδυνον ὑφορώμεν@·, ἀλ̃ημένη δίκαιος· ὁ γὰ ἀλ̃ὰ τ̃ῶτα ὄ πρᾶξαν τ̃ῶν ἀδίκων ἀπιχόμενος, ὐχ ἱκὼν χρ̃ῆσις, φοβῷ ὄ ἀγαθ̃ός. καὶ ὄγε Επίκυρ@· ἀδικ̃ῶν ὄλ̃ὶ κίρδει πνὶ βούλεσθαι φησὶ τ̃ κατ' αὐτ̃ὴν σφόν. πίσιν γὰ λαβ̃ῖν πρὸ ὄ λαθ̃ῖν οὐ δ̃ωαδ̃ς. ὥζ̃ε ἐ πιζήσεσθαι λήσειν, ἀδικήσει κατ' αὐτ̃ήν. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ σκεπ̃ὰ δογμάτα· ἐ ὄ καὶ ἐλπὶδι τ̃ ὄλ̃ὶ δικαίοις παρὰ τ̃ῦ θεοῦ ἀμοιβ̃ῆς ἀφέξεσθαί τ̃ης ὄ ἀδικ̃ῶν, ὐσ̃ὶ ὕτως ἐκὼν χρ̃ῆσθαί ὄ· ὡς γὰ σκ̃ῶπτον ὁ φόβος, ὑτω τ̃ῦτον ὁ μισθ̃ὸς δίκαιος, μᾶλλον ὄ δίκαιον ἶναι δοκ̃ῶν δείκνυσι. πρὸ ὄ ἐλπίδα τ̃ῳ μ̃ὴ θάνατον, οὐ μένον οἱ τ̃ῳ βάρβαρον σοφίαν μεπόντες ἴσασι· τ̃ῖς μὲν ἀγαθ̃ῖς, καλῳ· τ̃ῖς δὲ φαύλοις, ἔμπαλιν· ἀλ̃ὰ καὶ οἱ Πυθαγόρει· τέλ@· γὰ κἀκ̃ῖνα τ̃ῳ ἐλπίδα ὑπαηέρθον τ̃οῖς Φιλοπόφοῦσιν· ὅπ ὄγε καὶ ὁ Σωκράτης ἐν Φαίδωνι μ̃ὴ ἀγαθ̃ῆς ἐλπίδος φησὶ τ̃ὰς καλὰς ψυχὰς ἐνθένδε ἀπίναι· καὶ πάλιν τ̃ὰς πονηρὰς κακ̃ίζων, αὐτ̃ήσι· Ζ̃ῶσι γὰ μ̃ὴ κακ̃ῆς ἐλπίδ@·, λέγων. ταυτάδην τούτῳ καὶ ὁ Ἡρακλε@· Φαινέπ, ὃ̃ ὧν φησὶ πρὸ τ̃ αὐθρώπων ἀλαλόμενος· Ανθρώπ̃ους μένη ὀπηνεύ̃ας ἄατα σὺκ ἴδπ@·, οὐδὲ δοκ̃ίσιν. θεὸς ὧν ὁ Παῦλ@· ραμαίοις αὖπκρυς ὄλ̃ὶζιν, Ἡ θλῖψις, ὑπομονὴν κατεργάζεπ· ἡ ὄ ὑπομονὴ, δοκιμὴν· ἡ ὄ δοκιμὴ, ἐλπίδα· ἡ ὄ ἐλπὶς, οὐ καπ̃αχυν̃ει. δ̃ὶ ἐλπίδα μὲν γὰ τ̃ῳ μέλλουσαν, ἡ ὑπομονή. ἐλπὶς ὄ ὁμωνύμως καὶ ἡ τ̃ῆς ἐλπίδ@· δπόδοσίς π καὶ δοκιμὴ καπεργάσασα· ἡ ἐ οὐ καπ̃αχυν̃ει, μὴ ὀνειδιζομένη ἔπ. ὁ ὄ φιλ̃ῶ κλήσι, καθ̃ὸ κέκληπαι, ὑπακούων, εὖπ ἀλ̃ὰ θεὸν, οὐπ ἀλ̃ὰ ἡδονὰς ὄλ̃ὶ τ̃ῳ γνῶσιν ἴεπαι· οὐ γὰ πρὸ ἰσκέπ@· ἔ π λυσιτελὲς ἔζωθεν ἔπαπαι κίρδ@· ἡ δοκ̃ὶ λαυσις αὐπ̃ὸ· ἀγάπη ὄ τ̃ῦ ὅλως ὅλ̃ως ἐρασ̃ὴ ἐλκόμεν@·, καὶ πρὸς τ̃ δ̃ῖον ἀγόμενος, θεοσβ̃ὴ. ὅθεν οὐσ̃ὶ ἐκαθ̃ὸ ὑπάθεσιν ἐζουσίαν λαβεῖ παρὰ δ̃ῦ θεοῦ πράξειν τὰ ἀπηρφόμενα, ἀπημάρητός τι ὧν· ὐσ̃ὶ ἐ κ̃ὰ μισθὸν τὰ μακάρων ἀγαθὰ λήψεσθαι ὄλ̃ὶ τ̃ῖσδε ἐπαγγελίαν πρὸς λάβω· ἀλ̃ὰ ἐ καὶ λήψεσθαι τ̃ὰ θεῖα ἐφ' οἷς πράξει πάθοι. ὅπερ ἀδωάλεον. πρᾶξαί π παρὰ τ̃ὰ λόγον τὸν ὀρθὸν ἐζελέσθαι πσ̃τ' αὖ, τ̃ὸ ὅλως καλὸν καὶ αἱρετὸν ἐξ ἑαυτ̃ῦ, καὶ πα̃ὐτ̃ὴ ἀγαπ̃ὸν ἶναι ἀπᾶξ ἑλόμενος. οὐ γὰ ἐς χαρὰς βεβᾶ τ' χρ̃ῆσθ' ἶναι διελήφαμεν. ἀκήκοεν σ̃ὶ ἐκ̃ῖνος, ὡς βρ̃ῶμα ἡμᾶς οὐ παρασ̃ήσ, ὐδὲ μὴν χαμ@·, ἀλ̃ὰ ὐδὲ δοπχὴ χαμ@· ἐς ἀγνωσίαν, ἀλ̃ὰ τ̃ κατ' ἀρετὴν ἔργον τ' γνωσικ̃όν· ἐπὶ καὶ ὁ κύων τ' ζ̃ῶν τ' ἄλογον, ἐγκρατὲς λεγόθω, τ̃ ἐπαγρόμενον τ̃ῳ Βακ̃ηείαν διδιὸς, κ̃ὰ Σ̃ωκρατ̃ῆ ὄ ὅ̃του ἀπιχόμενον. τ̃ῶν πιόντων εὐ ἰσθι ὅπ πρεπ̃ὸν ῥεθ̃ῆναι ἡ ὑπόχυσις ἡ πρεσπαγελμένη, καὶ ὁ φοβ@· πρὸ ἐχαφὲς ὁ ἐπικλημέν@·, κ̃ὰ χωρισθὲς ὁ κίνδυνος ὁ ἐπηρτημένος, τ̃ῳ πρόθυσιν ἐλέγχειν· οὐ γὰ αὐτ̃ῇ τ̃ῇ Φύσ τ̃ πεάγματος οἰκ̃ειότ, ὡς τ̃ῷ ὅλῳ γνωσικ̃ῶς κατκλαβέσθαι, καλὰ μὲν ἶναι παλὰ ὅσα ἂς χρ̃ῆσιν ἡμ̃ῶν ἐκπίσθη· ὡς χαμόν, φίρε ἐπ̃ῶν, κ̃ὰ παιδοποίαν, μ̃ὴ σωφροσύνης παρειλημμένα· καλ̃ὸν ὄ ἶναι ἄμεινον, τ̃ῳ πρὸς τὸ θ̃ῖον ἐξομοίωσιν ἀπικ̃ῆ κα' ἐνάρ̃ιον ἡδέσθαι. τοῖς ὄ ἔζωθεν σύχρ̃ήσις ἢ δυσχρ̃ήσις πρσαγομένοις, τ̃ῶν μὲν, ἀπίχον· τ̃ῶν σ̃ὶ ὄ· ἀλ̃ὰ κ̃ὼν ἀφίσαν· μυαπ̃ομεν, τ̃ῷ πα φαίνεν· τ̃ῳ κπσιν κ̃ὰ τ̃ δημιουργὸν ἀλ̃αβάλλοντες· κἂν τ̃ῷ δοκ̃ῖν πρὸς ὠναφέρεπαι, τ̃ῳ κρίσιν ἔχουσιν ἀνόσιον· τ' ὄ Οὐκ ὀπιθυμήσεις, ὅτε ἀνάγκης τ̃ ἐκ φόβου δέπο, τ̃ βιαζομένης ἀπιχεσθαι τ̃ῶν ἡδέων· ὅτε μισθοῦ, ὃ̃ δ̃ὶ ἐπαγγελίας αἰαπόδοσ@· ἀναπείθει τὰς ὁρμάς. ἔπ τ̃ῳ ὑπακοὴ ἀλ̃ὰ τ̃ῳ ἐντολὴ, ἀλ̃ὰ ὄ τ̃ὴν ἐπαγγελίαν αἱρ̃ῶν· οἱ ἀλ̃ὰ τ̃ῆς ἐπαγγελίας ὑπακηκοότες τ̃ῷ θεῷ, δελίαλι ἡδονῆς ἠμημένοι. ὐδὲ μὲν ἡ τ̃ αἰσθητ̃ῶν δοπρσφὴ, τ̃ὴν πρὸς τὰ νοητὰ οἰκείωσιν ἀκηλέθως ποιεῖ ἂν· ἔμπαλιν δὲ ἡ πρὸς τ̃ὰ νοητὰ οἰκείωσις, κ̃ὰ Φύσιν πρελαγωγὴ τ̃ῷ γνωσικ̃ῷ δοπ̃ὸ τ̃ αἰσθητ̃ῶν γίνε·), καὶ ἐκλογὴν τ̃ῶν καλ̃ῶν τ̃ ἀγαθ̃ὸν ἐλομένῳ γνωσικ̃ῶς, θαυμαζοῦλι μὲν τ̃ὴν ὑβριν, κ̃ὰ ἀγιάζοῦλι τ̃ ποιητ̃ὴν, ἀγιάζοῦλι δὲ τ̃ὴν πρὸς τ̃ θ̃εον ἐξομοίωσιν. αἴ̃ρ ἐγὼν ἐμὲ λύσμην τ̃ ὄλ̃ὶθυμίας, φήσι, διὰ τ̃ὴν πρὸς σὲ οἰκείωσιν, κύρι. καλ̃ὴ γὰ ἡ κπσθ̃ῆσα δ̃ὴ οἰκονομία, καὶ πάνπ̃ῃ διοικ̃ῆ·, οὐδὲν ἀναπίως γίνεπαι· ἐ τ̃ῖς σ̃ῖς ἶναί με δε̃ῖ, πανπκράπος· κἀν ἐνπ̃ῦθα ὦ, παρὰ σὲ ἐμ̃ὲ ἀδ̃ὶς σ̃ὶ ἶναι θέλω, ἵνα σε συνεγκ̃ίζ̃ῳ δωηθ̃ῶ, ὀλίγοις καὶ ἐρκ̃ῆσθαι, μελιτ̃ῶν τ̃ὴν σὴν ἐκλογὴν τ̃ὴν δικαίαν τ̃ῶν καλ̃ῶν δοπ̃ὸ τ̃ῶν ὁμ̃ίων. μυπκώπ@ καὶ ὁσιώπ@ ὁ δοπ̃ῆς, διδάσκων ἡμᾶς τ̃ὴν ἀληθ̃ῶς ἐυχάρ̃ιστον σκλογὴν, εὐ κα' ἀπκλογὴν τ̃ῶν ἱπρῶν ὡς φαύλων, ἀλ̃ὰ ὡς καλ̃ῶν καλλίονα πειθαδ̃ῆ, μεμ̃ήνυκεν πάν. Ὥζ̃ε καὶ ὁ χαμίζων τ̃ὴν παρθένον αὐπ̃ῇ, καλ̃ῶς ποιεῖ· κ̃ὰ μὴ χαμίζων, κρ̃ῆσσον

ποιεῖ,

πιῶ, πρὸς τὸ εὔχημον καὶ εὐπαίδρυτον τῷ κυρίῳ ἀναβιβάσας. ἴσμεν γὰρ τὰ μὲν δυσπέρικτα, οὐκ ἀναγκαῖα· τὰ δὲ ἀναγκαῖα, εὐπερίκτως μεμαθήκαμεν φιλαλήθως παρὰ θεοῦ διὸ περ ὁ Δημόκριτος εὖ λέγει, ὡς ἡ φύσις τε καὶ διδαχὴ παραπλήσιόν ἐστι· καὶ τῷ αἰτίαν αἰτίμους προσπεδώκαμεν· καὶ γὰρ ἡ διδαχὴ μεταρυθμίζει τὸν ἄνθρωπον· μεταρυθμοῦσα δέ, φυσιοποιεῖ· καὶ δύνηται κύδιον, ἡ φύσει πλασθῆναι πιστὸν, ἢ χρόνῳ καὶ μαθήσει μεταπεπλάσθαι. ἀμφὸ δὲ ὁ κύριος παρέχεται· τὸ μὲν, κατὰ τὴν δημιουργίαν· τὸ δὲ, κατὰ τὴν ἐκ τοῦ μαθήκης ἀνάκτησιν τε καὶ ἀνάπλωσιν. τὸ δὲ συμφέρον τῷ κυρίῳ πρᾶγμα, τοῦτο αἱρετὸν πρὸς κυριώτατον δὲ πάντων, ἡ διάνοια. ὥστε πάνυ τῷ ὄντι καλὰ φαίνεται ἡδίστα· παρ' αὐτοῦ πορίζεται ἐν σοφοῖς καιρὸν, τὴν τῆς ψυχῆς εὐσέβειαν· Ὁ δὲ ἐμοῦ ἀκούων, φησὶν, ἀναπαύσεται εἰς εἰρήνην πεποιθὼς, καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ. ἰδοὺ πεποιθὼς ἐν ἁγνῇ καρδίᾳ σου καὶ τῇ ἀλαζονείᾳ σου ἀπὸ τούτου δωσάτην τῷ τρόπῳ τὸν γνωστικὸν ἤδη γεγενῆσθαι θεόν· Ἐγὼ εἶπα, Θεοί ἐστε καὶ υἱοὶ ὑψίστου. φησὶ δὲ καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς, τῶν σοφῶν τὰς ψυχὰς θεὰς γενέσθαι, ὧδέ πως γράφων·

Εἰς δὲ τέλος μάντεις τε καὶ ὑμνοπόλοι ἐσίτεοι, Καὶ πρόμοι ἀνθρώποισιν ἐπιχθονίοισι πέλοντ'· Ἔνθεν ἀναβλαστοῦσι θεοὶ τιμῆσι φέρεσθαι. ὁ μὲν δὴ ἄνθρωπος ἁπλῶς οὕτω καὶ ἰδίαν πλάσεται· ἢ συμφυὲς πνεύμασι· ὑδέ γε ἀνέδεις καὶ ἀρχημάτοις ἐστὶ τοῦ τὸ φύσιος ἐργαστήριον δημιουργεῖται· ἔνθα μυστικῶς ἀνθρώπου ἐκπλέκεται γένεσις, κοιτὶς ὕπνος καὶ τὸ πεχυὴς καὶ τὸ ὄνειρος· ὁ δὲ τις ἄνθρωπος, κατὰ τύπωσιν τὴν ἐγγινομένην τῇ ψυχῇ, ὧν ἂν αἱρήσεται, χαράκτηρίζεται. ἢ κατὰ τὸν Ἀδὰμ τέλειον μὲν, ὡς πρὸς τὴν πλάσιν, γεγενῆσθαι φαμὲν· ὑδὲν γὰρ τῶν χαρακτηριζόντων τὴν ἀνθρώπου ἰδέαν τε καὶ μορφὴν, ἐνεδεήσατο αὐτοῦ. ἃ δὲ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν πλάσιν ἐλάμβανεν καὶ δι' ὑπακοῆς ἐδιήρευνᾶτο, τοῦτο ἦν ἀπενδρούμενον, τὸ ἐπ' αὐτοῦ κείμενον· αἰτία δὲ ἐλλιμένου, καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ κωλυθὲν ἐλλιμένου· ὁ θεὸς, ἀναίτιος· οὐδὲ γὰρ ἡ ὕλη αἰτία· ἡ μὲν, τῶν ὑλωμένων· ἡ δὲ, τῶν γενομένων. καὶ ἡ μὲν τοῦ ἀνθρώπου ἀνδρεία, ἐμπαθὴς ἐστὶ· φασὶ, κατὰ τὴν οὐσίαν, ἀφοβον καὶ ἀπαθῆ τὸν μετέχοντα αὐτῆς πατέρα, καὶ ἔτι δορυφορεῖται τὸν θεὸν θυμὸς ἐν εὐσταθείᾳ καὶ καρτερίᾳ καὶ τοῖς ὁμοίοις· δεῖ δὲ τῇ ἀπαθυμίᾳ ταύτῃ καὶ ἡ σωφροσύνη, καὶ ἡ σωτήριος φρόνησις· ἵνα δὲ ᾖ, ἀπαθὴς ἄθυμός τε καὶ ἀνεπιθύμητος· καὶ οὐ τὸ τῆς ἀφόβου ἢ τὸ δεινὰ σκέλλειν· ὑδὲ μᾶλλον σώφρον, ἢ τῶν ἐπιθυμιῶν ἄρχειν· ὅπερ γὰρ οὐ βέβαιόν ἐστι νῦν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ φύσει· οὗπερ φεύγει ἕνεκα ἐλλιμένου· ὡς περ οὐδὲ ἐπιθυμήσει, ἵνα μὴ ἄρξῃ ἐπιθυμίας. μυστικῶς δὲ ἐφ' ἡμῶν καὶ τὸ Πυθαγόρειον ἐλέγετο, ἵνα μὴ ἴδωμεν καὶ τὸν ἄνθρωπον δεῖν· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἐρχιερεὺς ἦν, ἐνὸς ὄντος θεοῦ κατὰ τὸν ἀμεταπαίστατον αἰῶνα θεῖν τὰ ἀγαθὰ ἔξιν. αὐτίκα ὁ σωτὴρ λέγει τὸ ἐπιθυμίας πεπληρῶσθαι καὶ τὸ θυμὸν, ὑμερείας ἕνεκα ἐπιθυμίαν· καθόλου γὰρ τὸ παθητικὸν πάντ' ἐστὶν ἐπιθυμίας. ὃς δὲ τὸν ἀπαθῆ καὶ θεοῦμενον ἄνθρωπον ἀγράφως, μοναδικῶς γίνεται. καθάπερ ὅταν οἱ ἐν θαλάσσῃ ὄντες ἀγκύρας πνεύμασι, ἕλκουσι μὲν τὸν ἄγκυραν· οὐκ σκάπτουσι δὲ ἢ πατοῦσι, ἀλλ' ἑαυτοὺς διὰ τὸν ἄγκυραν· οὕτως οἱ κατὰ τὸ γνωστικὸν βίον ἐπατώμενοι τὸν θεὸν, ἑαυτοὺς ἕλκοντες προσιόμενοι πρὸς τὸν θεόν· θεὸν γὰρ ὁ θεραπεύων, ἑαυτὸν θεραπεύει. ἐν ὧν τῷ θεωρητικῷ βίῳ ἑαυτοῦ τις ἐπιμελεῖται, θρησκεύοντος τὸν θεὸν, καὶ διὰ τῆς ἰδίας ἑλικρινοῦς καθάρσεως ἐπιπνεύσεται θεοῦ, ἀγαθοῦ ἀγαθός· ἡ γὰρ σωφροσύνη ἐν παρεμπίπτει γενομένη, ἑαυτὸν ἐπισκεψαμένη καὶ θεωρήσασα ἀδιαλείπτως, ἐχόμενον τοῦ κατ' εἰκόνα θεῷ. αὐτίκα τ' ἐφ' ἡμῖν ἐστιν, οὕτω ἐπ' ἴσης αὐτοῦ τε κύριοι ἐσμὲν, καὶ τοῦ αὐτεξουσίου αὐτοῦ, ὡς τ' φιλοσοφεῖν, ἢ μή· καὶ τὸ πιστεύειν, ἢ ἀπιστεῖν. διὰ γ' οὖν τὰ ἐκατέρου τῶν αὐτεξουσίων ἐπ' ἴσης εἶναι ἡμᾶς κυρίους, δωσάτην ὑρίσκεται τὸ ἐφ' ἡμῖν. καὶ δὴ αἱ ἐντολαὶ εἰσὶ τὰ γνώσθαι καὶ μὴ γνώσθαι ὑφ' ἡμῶν. εἰς εὐλόγως ἐπὶ πᾶσι τὸ ἐπαινεῖσθαι τὸ ψόγον· εἰσὶ αὖ κολαζόμενοι ἕνεκεν τῶν γνωσθέντων αὐτοῖς ἁμαρτημάτων, ἐπ' αὐτοῖς μένοις κολάζονται· παρῆλθε γὰρ τὰ γνώμενα, ὑδὲ ἀγνῶτα γνωστ' αὖ πάλιν τὰ γνώμενον. ἀφίενται γ' ἂν πρὸς ἕ κυρίου αἱ πρὸς τὰ πίστως, οὐχ ἵνα μὴ ὦσι γνώμενα, ἀλλ' ὡς μὴ γνώμενα. ταὐτὸν ὑδὲ πᾶσας ὁ Βασιλείδης φησὶ, μένας δὲ τὰς ἀκουσίους καὶ κατ' ἄγνοιαν ἀφίεσθαι· καθάπερ ἀνθρώπου τινὸς, ἀλλ' ὑ θεοῦ, τῷ παντὶ τῷ περιχρωμένου δωρεάν. τοῦτο φησὶν ἡ γραφή· Ὑπὲρ λαοῦ ἄνομα ὑπὲρ ἐμοῦ ἐπιθυμοῦσι. ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἑκουσίοις κολαζόμεθα, οὐχ ἵνα μὴ γνῶσιν γνώμεναι, ἀλλ' ὑπὲρ γνῶσιν ἁμαρτόμεθα. κόλασις δὲ τὸν ἁμαρτήσαντα οὐκ ὠφελεῖ ἐς τὸ μὴ πεποιηκέναι, ἀλλ' ἐς τὸ μηκέτι ἁμαρτάνειν, μηδὲ μὴν ἄλλόν τινα τῶν ὁμοίων πείθεσθαι. ἐνταῦθα εὖν ὁ ἀγαθὸς θεὸς, διὰ τρεῖς τοὺς παιδευτὰς αἰτίας. πρῶτον μὲν, ἵν' αὐτὸς ἁμένων αὐτοῦ γένηται ὁ παιδευόμενος· ἐς ὕπα, ἵνα οἱ δι' ὑποδειγμάτων σωθῆναι δυνάμενοι, προσακροώνται νουθετούμενοι· καὶ τρίτον, ὡς μὴ ὁ ἀδικούμενος ἐκκακῇ· ἢ καὶ ἐπιδοὺς ἀδικεῖται. δύο δὲ κατὰ τοὺς ἐπικυρθώσεως·

ὁ μὲν, διδασκαλικός· ὁ ἢ, κολαστικὸς, ὃν ἓ παιδαγωγικὸν ἐρήκαμεν· ἰσῖον μέν τοι, τὰς μὴ τ' λατρὸν τοῖς ἁμαρτήμασι πεπιστεύοντας, τούτους εἶναι τὰς παιδαγομένους· ἓ μὲν γὰ πρωτεργηθήσε ἀφθη· τὰ δὲ ἐπιγινόμενα, ἐκκαθαίρε ἢ)· πρὸ τῶν ἀπίστων ἄρη ἢ), λελογίσθω τούτους ὡς χρὴν, ,, ὃν ἐκρίπῖς ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τ γῆς, ἢ σταγόνα τῶ ἀπὸ κάδε. ὅλως ὅςις τ ἰσηρείας ἔχε ,, μάθησιν, μήτε πολιτᾶε ἐπιπημοσύη, μήτ' ἐς ἀδίκως πράξεις ὁρμῶν, ἀλλ' ἀθανάτε καθα- ,, ρῶν φύσιν κόσμον ἀγήρω, πῆ πρωίση, ἢ ὅπη, καὶ ὅπως. πῆς ἢ τοιούτις, ὑδὲ πρὶ αἰωρῶν ἔρ- ,, γων μιλίτημα προσίζε. ἀκούτως ἂν ἓ Πλάτων τ τῶν ἰδιῶν θεωρητικὸν, θεὸν ἐν αὐθρώποις ζή- σαν φησὶ· νῦς δὲ, χώρα ἰδιῶν· νοῦς ἢ, ὁ θεός. τ ἀοράτε θεῦ θεωρητικὸν, θεὸν ἐν αὐθρώποις ζῶν ἐρηκεν. ἢ ἐν τῷ σοφιςῇ ἢ, τ Ελεάτ τὸν ξένον, Δία λικλικὸν ὄνλα, ὁ Σωκράτης θεὸν ὠνόμα- ,, σεν· οἷος τὰς θεὸς ξενοσιν ἰσιςοτας ἀλλοδαποῖσιν, ἐπιφοιτῶν τας πῆς ἄστσιν. ὅτ' αὐ γὰ ψυχὴ γμάτως ὑπαιξαναδᾶσα, καθ' ἑαυτὴν γενῆ ἓ ὁμιλῇ πῆς ἀθεσιν· οἷός ἐσιν ὁ ἐν τῷ θεαιτήτω κο- ρυφαῖος· εἶσν ἀγέλας ἤδη γμένος, καὶ χρισῷ πῖσαι, θεωρητικὸς ὤν, ἀπὸ τ βέλημα ἓ θεῖν ,, σκοπῶν τῷ ὄνλι, Οἷός ποτε μένος, πῖσ' ὡς σκιαὶ ἀίσσυσιν· νεκροὶ γὰ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς ἐπιθουσι νι- ,, κρύς. ὅθεν Ιερεμίας λέγε, Πληρώσω αὐτὴν νεκρῶν γμάτων, ἃς ἔπεσεν ἡ ὀργή με. ὁ μὲν οὖν θεος, ἀναπδεκλος ὤν, οὐκ ἐσν ἐπιςημονικός· ὁ δὲ ὑὸς, σοφία τε ἐσὶ ἓ ἐπιςήμη ἢ ἀλήθεα, καὶ ὅσα ἄλλα τούτῳ συγγενῆ· καὶ δὴ καὶ ἀποδεκτικὸν ἔχε ἢ διέξοδον· πᾶσαν ἢ αἱ δωαμεις ἓ πνεύμα- τος, συλλήβδην μεν ἓν τι πρᾶγμα γινόμεναι, σωτηλοῦσιν ἑς τ' αὐτὸ, τ ὑὸν· ἀπερίμφαλ ὃ δὲ ἐσι τ πρὸς ἑκάσης αὐτ τ δωαμεων ἐννοίας. καὶ δὴ ἓ γίνεται ἀπ' ἀρχῆς ἐν ὡς ἓν, οὐδὲ πολλὰ ὡς μέρη ὁ ὑὸς, ἀλλ' ὡς πᾶν ἓν. ἔνθεν καὶ πᾶν κύκλ ὃ· γὰρ ἑαυτὸς πασῶν τ δωαμεων ὡς ἓν ἀλυομένων καὶ ἑνουμένων. Δία τοῦτ' Α λφα καὶ Ω ὁ λέγ ὃ· ἄρηται· οὗ μόνου τὸ τέλ ὃ· ἀρχὴ γίνεται, καὶ τελυτᾶ πάλιν ἐπὶ τὸν ἄνωθεν ἐρχομὸ, οὐδαμοῦ Δίαστσιν λαβών. διὸ δὴ καὶ τ' ἑς αὐτὸν καὶ τ' ἀπ' αὐτ πιστεῦται, μοναδικὸν ἐσι γινέσθαι, ἀπειπάσως ἑνούμενον ἐς αὐ- τῶ· τ δὲ ἀπιςῆσαι, διαίσαι ἐσὶ καὶ Δίαςῆναι καὶ μεριθῆναι. Δία τοῦτ' πάλι λέγ κύρι ὃ· Πᾶς ,, ὁ ὑὸς ἀλλογενὴς, ἀ πειτμή ὃ· καρδία, καὶ ἀπειτμητὸς ἐσι σαρκὶ· τυπίσιν, ἀκαθαρ ὃ· σώμα- ,, τί τε καὶ πνεύματι, οὐκ ἁπλοῦς ἢ· ἢς τὰ ἄγια δὸς τ' ἀλλογενῶν ἐς μέσῳ οἴκου Ισραήλ· ἀλλ' ,, ἢ οἱ Λᾶται. ἀλλογενὴς ἢ ἦρηκεν, τὰς μὴ πιστεῦται βουληθήσας, ἀλλ' ἀπίςων ἰδιλοπας. μόνοι πίνω οἱ καθαρῶς βιοῦντες, ἱερᾶς ὄντως τῶ θεοῦ. Δία τοῦτ' πασῶν πειτμημένων τῶν φυ- λῶν, ἀγλώτερα ἐλογίσθησαν αἱ ἐς ἀρχιερᾶς τε καὶ βασιλᾶς καὶ προφήτας χρίσυσαι. ὅθεν μηδὲ ἀπιθῶμεν νικρῶν αὐτοῖς κιλιὰν, μηδ' ἐπὶ πίναι κατοικρμένοις· οὐχ ὡς μιαρῶ τῶ σώ- μα ὃ· ὄλος, ἀλ' ὡς τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀπθείας σαρκικῆς τε οὔσης καὶ ἐν σώματι, ἢ νεκρᾶς, καὶ Δία τοῦτ' βδελυκτῆς. μόνῳ ἂν πατρὶ καὶ μητρὶ, ᾧ τε καὶ ζυγατρὶ, τελυτήσαντι ἐπὶ τραπέζαις ἐπισίναι τὸν ἱερία· ὅτι συγγενῆς οὗτοι σαρκὸς καὶ πίρματ ὃ· μόνοι· παρ' ὧν τῶ κοσμοποιῆ αἰτίαν τ ἐς τ βιον παρόδου καὶ ὁ ἡρὼς ἤληφεν· καθαιρίζοντα δὲ ἓ οὗτοι ἡμέρας ἑπτὰ, δι' ὅσων ἡ γένεσις τελεῖ· τῇ ἰβδόμῃ δὲ, ἡ ἀνάπαυσις θρησκευ ἢ· τῇ ἢ ὀγδόῃ ἱλασμὸν ποι, φέρ ἡ, ὡς ἐν τῷ Ιεζεκιὴλ γέγραπται· καθ' ὃν ἱλασμὸν τ' λαῶν ἐσὶ τῶ ἱπαγγελίαι. πέλος δ' εἰρμὸς καθαρισμὸς, ἡ Δία ὁμε ἓ προφητῶν ὡς τ' ἰναγγέλιον πῖσις ἔλπις, ἓ ἡ δι' ὑπακοῆς πίσις· ἀγγέλα πω ἓ τῇ δοπῇσαι τ κοσμικῶν ὡς τῶ ἐκ τ δουλαύσιος τ ψυχῆς ἰυχάριςον ἓ σι λύσις δοῦσιν. ἐπ' ἂν ὁ χρόνος ᾖ ὁ Δία τ ἐπτὰ πειδεων τῶν ἠριθμημένων ὡς τῶ ἀκροτά- ,, τῶ ἀνάπαυσιν δοκαθιστᾶς· ὅτι ἑπτὰ σύρανοί, ὧς πιες ἀριθμῶσι κατ' ἐπανάβασιν· ὅτι καὶ ἡ ,, ἀπλανὴς χώρα ἡ πλησιάζκσα τῷ νοητῷ κόσμῳ, ὀγδοὰς λέγοιτο. πλὴν ἐξαναδῶσαι γενέσθαι τι καὶ ἁμαρτίας χρῆναι λέγει τ γνωσικόν. ἐπεὶ γ' οὖν τ ἑπτὰ ἡμέραις τὰ ἱερᾶα ὑπὲρ ἁμαρ- πῶν θύεται· ἔτι γὰρ τροπῆς εὐλάβεια· καὶ τ ἰβδόμης ἅπτε ἢ) πειφορᾶς. Ιῶς δὲ ὁ δίκμος, αὐ- ,, τὸς φησι, Γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ· ἡ κτημάτων γυμνες· τοῦτο μὲν γὰ μικρόν τι ἢ κοινόν· ἀλ' ὡς δίκμος, γυμνὸς ἅπσι κακίας τε ἢ ἁμαρτίας, ,, καὶ τοῦ ἐπομένου τοῖς ἀδίκως βιώσασιν ἀνδοῦς ἀδώλου· τοῦτο γὰρ ἰῶ τὸ ἠρημένον, Ἐὰν μὴ ,, γραφέντες γένησθε ὡς τὰ παιδία· καθαροὶ μὲν τῶ σάρκα, ἅγιοι ἢ τῶ ψυχὴν, κατὰ δοκ- χὴν κακῶν ἔργων, δικαιοῦντες ὅτι τοιούτους ἡμᾶς εἶναι βούλεται, οἵους καὶ γεγέννηκεν ἐκ μή- τρας ὑδατ ὃ· γένεσις γὰ γίνεσιν Δία διχομένη, ἢ ἀποκτῶ ἀπαναλίζειν βούλεται· Τῶν ,, δὲ ἀ πῶν ὁ λύχν ὃ· σωθήσεται. ναὶ μὴν τῶ κατὰ τι σῶμα καθ' τι ψυχὴν ἀγνείας, ἣν μέ- ,, τσιν ὁ γνωσικὸς, ὁ πάντοθεν Μωυσῆς ἐκπεπώκε τῇ ἀπαναλήψει χρησάμενος, ἐμήνυσεν, τὸ ἀ- διάφθορον ἓ τι σώματος τ τε ψυχῆς Δία χάφων ἐπὶ τ Ρεβέκκας ἀδέ πως. ἡ δὲ, παρθέν ὃ· ἦν καλὴ· ἀνὴρ οὐκ ἔγνω αὐτήν. Ρεβέκκα δὲ ἑρμηνεύ ἢ) θεοῦ δέξα· θεοῦ ἢ δόξα, ἀφθαρσία·

αὕτη ἡ

αὐτὴ ἡ τῷ ὄντι δικαιοσύνη, μὴ πλεονεκτεῖν ἀπόρρητον, ὅλον δὲ εἶναι ἡγιασμένον τῷ κυρίου. δικαιοσύνη ἔστιν ἀρήνη βιωτὴ κατὰ νόμον· ἐφ' ᾧ ὁ κύριος ἀπέλυσε, λέγων, Ἀπελθὲ εἰρηνῶν· Σαλὴμ δὲ ἑρμηνεύεται ἀρήνη· ἧς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἀναχάφθη βασιλεύς, ὡς φησὶ Μωυσῆς Μελχισεδὲκ, βασιλεὺς Σαλὴμ, ὁ ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου· ὁ τὸν οἶνον καὶ τὸν ἄρτον τὸν ἡγιασμένον διδοὺς τροφὴν, ὡς τύπον εὐχαριστίας. κατὰ δὲ ἑρμηνεύεται ὁ Μελχισεδὲκ, βασιλεὺς δίκαιος· σωφροσύνη δέ ἐστι δικαιοσύνης καὶ εἰρήνης. Βασιλεὺς δὲ ὑπογράφει, δικαιοσύνῃ δὲ καὶ τὴν δυνατὴν ἐν αὐτῆς τὴν ἀρχὴν ὑπολαμβάνει ἐν ὑγιοδαιμόνιον ἐνδιατεταγμένας. μᾶλλον δὴ ἀπὸ τοῦ φυσικωτέρου ἐπὶ τὸ σαφέστερα ἠθικά· ὁ γὰρ θεὸς ἀκούων λόγου, μὴ τὴν ἐν χερσὶ πραγματείαν ἰδίᾳ ποιεῖ. αὐτὸς οὖν ἡμᾶς ὁ σωτὴρ ἀπαρχὰς τῷ πατρὶ τῷ προφωνήσαντι μυσταγωγῶν, Ὁρῶν ὁρῶντας, καὶ διδόντα ὅρασιν. κἀν πύθῃ, τάδε ὅρασιν ἀπὸ ἀδίκου ἔχει τοῦ· ἀκούσῃ πάλιν, Ἄρηται βακχεύσαντα ἀδίκου βρετῶν. κἀν πολυπραγμονῇς ἵνα τί ἐστιν, αὖτις ἀκούσῃ, Οὐκ ἦμις ἀκοῦσαί σ'. ἔστι δὲ ἄξιον ἀδίκου. Ἀσθένεια ἀσκεῖ, ὅρασιν ἔχθαιρε θεῖον· Ὀφθεὶς δὲ, ἀναρχίας δεκτὴ τῶν ὅλων πάντων πλήρης, δεκτῆς πληγῆς. ἡ μὲν γὰρ ἔστιν ὑσία, δεκτὴ δὲ πληγὴ τὸ πάσχον· ἔστι τάγαθον, δὲ ἠθικὸν· ἡ δὲ αὖ ἐστὶν ὕλη, δὲ λογικὸν καὶ κριτικὸν πάντων· ἔθνη καὶ διδάσκαλες μονάς, ὁ μόνος ὑψίστου ἀγγέλου πατρὸς, ὁ παιδεύων τὸν ἄνθρωπον. εὔκαιρον εὐλόγως οἱ κατατρίχοντες τὸν ἁπλοῦν καὶ κακιζόντες τὸ σῶμα· ἃ σωφρονοῦντες τὴν κατασκευὴν δὲ ἀνθρώπου ὀρθὴν πρὸς τὴν οὐρανοῦ ὄψιν γνωμεύω, καὶ τῷ τῶν αἰσθητῶν ὀργάνων πάντων πρὸς γνῶσιν συντείνοντα, τὰ τε μέλη καὶ μέρη πρὸς τὸ καλὸν, εὐπρεπῶς ἡδονὴν εὐφραίνοντα. ἔθνη ἐπιδεικτικὸν γίνεται τῆς ὑμνωτάτης τῷ θεῷ ψυχῆς τὸ εἰκονιστήριον τόπου· καὶ πνεύματος ἁγίου καὶ τὸν τῆς ψυχῆς τε καὶ σώματος ἁγιασμὸν καταρτισμῷ τελουμένου. καὶ δὴ ἡ αὐτάρκεια τῶν χρειῶν, ὀρεκτῶν ἐστὶν τὸν αὐτάρκη ἄνθρωπον ὑπάρχειν τὸ γνωστικὸν, ἠθικῶς τε καὶ φυσικῶς καὶ λογικῶς περὶ τὸ θεῖον πραγματευόμενον. σοφία μὲν γάρ, ἐπιστήμη τῶν θείων καὶ τῶν ἀνθρωπίνων· δικαιοσύνη δὲ, συμφωνία τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν· ὁσιότης δὲ, θεραπεία τοῦ θεοῦ. ἃ δὲ ἡμῖν ἐξαλλάττεσθαι τὴν αἵρεσιν καὶ δι' αὐτῆς τὴν γνῶσιν φάσκει, παραθεὶς Ἡσίοδος λέγουσα, Πᾶσα ἀνὴρ χέρηϊ, καὶ πᾶσι δοξα ἀνθρώποις ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν· τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα· ἀκουσάτω ἱερεὺς ἑρμηνεύοντος τὸ ζητούμενον διὰ Ἱερεμίου τοῦ πνεύματος. Καὶ διέστησεν αὐτὰς ὡς φρύαγμα πιτώμενα κατὰ ἄνεμον ἄκαρπον. οὗτος ὁ κλῆρος καὶ μερὶς τῶν ἀπεθανόντων ἡμᾶς, λέγει κύριος. ὡς ἐπλάθομεν, ἐλήλεγξας ἡμᾶς ψευδεῖς· καὶ ἐγὼ ἀποκαλύψω τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ πρόσωπόν σου· ἐφορᾶται ἡ ἀτιμία σου, μοιχεία σου καὶ χρεμετισμός σου, καὶ τὰ ἑξῆς. τοῦτο γὰρ τὸ ἄνθος τοῦ χόρτου, ἐστὶ τὸ κατ' αἵρεσιν πεπιστεῦσθαι, καὶ σαρκικὸς εἶναι καὶ τὰ ἀπόκρυφον, ἐν ἁμαρτίαις ὄντας. κρεῖττον μὲν δὲ καθόλου τὴν ψυχὴν, ἧττον δὲ τὸ σῶμα· ἀλλ' οὔτε ἀγαθὸν ἡ ψυχὴ φύσει, ὥσπερ οὐ κακὸν φύσει τὸ σῶμα· ἀδίμητον, ὁμοίως ἐστὶν ἀγαθὸν, τοῦτο εὐθέως κακόν. ἀεὶ γὰρ ἔν, καὶ μετέτηκέ πως, καὶ προημμένα καὶ ἀπροημμένα ἐν τοῖς μέσοις. ἐχρῆν δὴ ἓν τῷ σωθῆναι τὸν ἄνθρωπον ἐν αἰσθητοῖς γίνεσθαι, ἐκ διαφόρων συνεστάναι, ἀλλ' οὐκ ἐξ ἐναντίων, σώματός τε καὶ ψυχῆς. ἀεὶ πέφυκεν αἱ ἀγαθαὶ πράξεις, ὡς ἀμείνους, τῷ κρείττονι τῷ πνεύματι κυρίῳ προσκεῖσθαι· αἱ δὲ φιληδονοῦσαι καὶ ἁμαρτητικαὶ, τῷ ἡδονῇ τῷ ἁμαρτηλικῷ προσπεφυκέναι. οὕτω καὶ ἡ σοφοῦ τε καὶ γνωστικὴ ψυχὴ, οἷον ἐπιξενουμένη τῷ σώματι, σωματικῶς μὲν πρὸς φύσιν, καὶ πρὸς πάθος, ὅσον οὐδέπω, ἐὰν ὁ καιρὸς τῆς ἀποδημίας καλῇ, ἀπολιποῦσα τὸ σκῆνος· παρεικὼς, φησὶν, ἐν τῇ γῇ καὶ παρεπίδημος, ἐγὼ ἅμα σὺν ὑμῶν. καὶ ἐν οὐθὲν ξένην τὴν ἐκλογὴν τοῦ κόσμου ὁ Βασιλείδης ἐκάλεσε λέγων, ὡς ἂν ἐπαναχωρήσωμεν φύσει εἰς ἣν. τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει. ἐνὸς γὰρ τοῦ παντὸς θεοῦ καὶ οὐκ ἄλλης τινὸς φύσεως τοῦ κόσμου ξένου μιᾶς μὲν τῆς οὐσίας οὔσης, ἐνὸς δὲ τοῦ θεοῦ· ἀλλ' ὁ ἐκλεκτὸς ὡς ξένος πολιτεύεται, κτᾶταί τε καὶ ἀποκέκτηται ἀδύνατα πάντα. ἔστι δὲ τοιαῦτα εἶναι ἀγαθὰ οἱ Περιπατητικοὶ φίλευσι, χρῆται αὐτοῖς· ἀλλὰ καὶ τῷ σώματι, ὥς τις μακρὰν στελλόμενος ἀποδημίαν, παντοχόσιος καὶ τὰ παρ' ὁδὸν οἰκήσιν· ἀπομελλόμενος μὲν καὶ κοσμικῶν, τὸ πόνον ἔνθα καταλύσει· ἀπολιπὼν ἡ τὴν οἴκησιν καὶ τὴν κτῆσιν, καθάπερ καὶ τὰ χρῆσιν, ἃ πρὸς πάθος, πρὸς ὁμοίως τῷ ἀπαγγέλλοντι τὸν βίου σωτήριον, εὐδαιμόνως ὀπίσω καὶ εὐδαιμονίαν ἀφορμὴν ἀπηριφόμενος εὐχαριστήσας μὲν ἀπὸ τῆς παροικίας. εὐλογῶν δὲ ἀπὸ τῆς ἐξόδου, τὸν μονωτὴν ἀπαγόμενος τὸν ἐν οὐρανῷ. οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες· σπεύδομεν γὰρ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα· διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους, ὡς ὁ ἀπόστολος φησίν. εὐδοκοῦμεν δὲ μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν

,, θεόν. ἐκ συγκρίσεως ἢ τὰ μᾶλλον· ἡ ἢ σύγκρισις, ὅτι τ καθ' ὁμοίωσιν ὑποπίπτουσιν· ὡς ὁ ἀν-
,, θρωπότερος, ἀνδρώδων ἀνδρειότερος, δηλῶν ἢ ἀνδρικωτέρα. ὀθνεῖα πάντα, διὸ φιλεῖμεύ-
,, μεθα, εἴτε σκηνοῦντες, εἴτε ἐνδημοῦντες, εὐάρεστοι εἶναι αὐτῷ, τῷ ἐνὶ δηλονοτὶ θεῷ, ἕ ἔστι πάντα
ἔργον τι καὶ κτίσις, ὅ τε κόσμος καὶ τὰ ὑπερκόσμια. ἀγαπᾷ τ Ἐπίχαρμον, σαφῶς λέγον-
,, τα· Εὐπόνως ὁ πρυκὼς, ὦ παθοις γ' ὄδεν κακὸν κατθανών· ἀνω τὸ πνεῦμα διαμένει κατ' οὐ-
,, ρανον καὶ τ μελοποιὸν ἄδοντα, Ψυχαὶ δ' ἀστῶν ὑπουράνιαι χαίρα πατῶντι ἐς ἄλγεσι φο-
,, νιοις, ὑπὲ ζεύγλαις ἀφύκτοις κακῶν· εὐσεβῶν ἢ ἐπουρανιοι ναοισι μολπαῖς μάκαρσι, μέγαν
,, ἀοιδὸν σε ὕμνοις. ἔκφωνα ὑρανιοθεν καλαπίπτει δεῦρο ὅτι τὰ ἡμῶν ψυχή· ὁ θεὸς γὰρ ὅτι τὰ
ἀμείνω πάντα ἐργάζεται· ἀλλ' ἡ τ ἄρειον ἐλομένη βιοτὰν ἐκ θεῶν καὶ δικαιοσύνης, χῆς ὑρανον ἀν-
124 ταλλάσσει. ικετως οὖν γνώσπος ὅτι ὅλος ὁ ἰὼν ἥκω, Νεῦ κάδα, ἔπτυ, ὅτι πάντα δύ- 10
,, ναται· ἀδυνατεῖ δέ σε ἐνθάδε. τίς γὰρ ἀπαγγείλαι μοι ἃ ἐκεῖ ἦδεν, μεγάλα χ θαυμαστά, ἃ ἐκεῖ
,, ἡ περιέμιμνε; ἐγὼ γὰρ ἐφαύλισα ἐμαυτὸν, ἠγησάμην ἐμαυτὸν εἶναι γῆν καὶ σποδόν. ὁ γὰρ ἐς ἀ-
γγεῖα ὢν, ἁμαρτηλοὺς τε ἐστὶ, καὶ γῆ ἐστι σποδός· ὁ δ' ἐς γνῶσιν καθιστὰς, ἐξομοιούμενος θεῷ,
ὡς ὅσον δυνατὸν, ἤδη τελεμαλικὸς, καὶ διατοῦτο ἐκλεκτός. ὅτι γὰρ τοὺς αὐτοὺς καὶ ἀπαθεῖς,
γῆν καλεῖ ἡ γραφὴ, σαφῶς ποιεῖ Ἱερεμίας ὁ προφήτης κ' Ἰωακὶμ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ
,, λέγων, Γῆ γῆ, ἄκουε λόγον κυρίου· γράψον τ ἄνδρα τοῦτον ἐκκήρυκτον ἄνθρωπον. ἄλλος δ' ἐν
,, αὖ προφήτης φησὶν, Ἄκουε ὑρανε, καὶ ἐνωτίζου γῆ· τῷ σώσαντι, αὐτὴν ἔπαν· κ οὐρανὸν, τῷ
τῶν γνωστικῶν ψυχὴν, τῷ δ' οὐρανοῦ καὶ τῶν θεῶν θεὸν ἐπιτηρημένην· κ τοῦτο ἱστορικώτερον γε-
γενέναι· ἔμπαλιν γὰρ αὐτὸν ἐλόμενον τῷ ἁμαρτίαν καὶ τῷ σκληροκαρδίαν, γῆν εἴρηκεν, καὶ τὸ
ἐνωτίζου, ὅτι τ ὀργάνων τ ἀκοῆς τῶν ὤτων προσχέρωσιν· τὰ σαρκικὰ τοῖς προσίχουσι τοῖς 20
,, αἰσθητοῖς ἀπεικάσας. ἔτι ἀκούσεσθε μὲν ὧν Μιχαίας ὁ προφήτης λέγει, Ἀκούετε λαοὶ λόγον κυρίου,
,, οἱ παροικοῦντες ὀδυμαίας. καὶ ὁ Ἀβραὰμ, μηδαμῶς ἄπαν κύριος ὁ κρίνων τῷ γῆν· ἐπεὶ ὁ ἀπο-
κρίσεως χῆς τὴν σωτήριον φωνὴν ἤδη κέκραπται· γέγραπται γὰρ καὶ τ Βασιλείαις ἡ κρίσις χ ἡ ἀπό-
,, φασις τοῦ κυρίου ὧδε ἔχουσα, Δικαίων ἁσακὲμ ὁ θεὸς· ἀστοῦς ἢ οὐ σώζει· παρὰ τὸ μὴ βού-
,, λεσθαι ἀθέους αὐτοὺς τ θεόν· ἄπαξ γὰρ οὐ σωτηρίσει ὁ παντοκράτωρ. τί πρὸς ταῦτα ἔτι φθέγ-
γεται τῷ φωνὴν αἰρέσεις, ἀγαθὸν θεοῦ τ παντοκράτορα κηρυττούσης τ γραφῆς, καὶ αἰώνιον
κακίας πατέρα καὶ ἀδικίας· ἔστι ἡ μὲν ἄγνοια. ἀλλ' τ μὴ γνῶσιν, φύσει· ὁ θεὸς ἢ, οὐδὲν ἄπιστον
,, ποιεῖ. Οὕτως γάρ ἐστι, φησὶν, ὁ θεὸς ἡμῶν, χ ἔκ ἔστι τηλοῦ αὐτοῦ σώζων· Οὐδὲ γάρ ἐστιν ἀδικία
,, παρὰ τῷ θεῷ, κ' τ δοκοῦν. σαφῶς ἢ ἔτι ὁ προφήτης τῷ βουλῷ δ' θεοῦ, καὶ τῷ προ-
,, κοπῷ τῷ γνωστικῷ διὰ τούτων διδάσκει· Καὶ νῦν Ἰσραὴλ τί κύριος ὁ θεός σου αἰτεῖται πα- 30
,, ρὰ σοῦ, ἀλλ' ἢ φοβεῖσθαι κύριον τ θεόν σου, καὶ πορεύεσθαι ἐν πάσαις δ' ὁδοῖς αὐτοῦ, χ ἀγαπᾶν
αὐτὸν, καὶ λατρεύειν αὐτῷ μόνῳ αἰτεῖται παρὰ σοῦ, δ' τῷ ἐξουσίαν ἔχοντι ἐλέσθαι τῷ σω-
,, τήριον. ἵ ποιων οἱ Πυθαγόρειοι βουλόμενοι, μὴ φωνῆς εὔχεσθαι κελεύουσιν; ἐμοὶ δοκεῖ, ἐχ ἕπερ
τ θεὸν ὧν τ μὴ δυνάσθαι τ ἡσυχῇ φθεγξομένων ἐπακοῦσαι, ἀλλ' ὅτι δικαίως ἐβούλοντ' εἶναι πάσας
εὐχὰς, ἃς ἔκ αὖ τις αἰσθοῖτ' ἂν εἰπεῖν, παρὰ πολλῶν σωφρόνων. ἡμεῖς δὲ, ἐπεὶ μὲν τ εὐχῆς κ'
,, καιρὸν ποιοῦνται δ' λέγω διαληψόμεθα· πῶς ἢ ἔστιν ἐκπεπρωμένον ἔχειν ὁ φίλομεν, ὡς ἐν ἡμέ-
,, ρᾳ σὺν πατρὶ ἐς. λαμψάτω χαρὰ σου τὰ ἔρια· καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χ τὰ ἔρια αὐτοῦ πρὸ προσώ-
που αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ὁ θεὸς καὶ τὰ ἔρια αὐτοῦ. θεὸν χρὴ μιμεῖσθαι, ὡς ὅσον δυνάμει τῷ γνωστικῷ.
ἐμοὶ ἢ καὶ οἱ ποιηταὶ τὰς ἐκλεκτὰς παρὰ σοφίαι θεοειδέας προσηγορεύειν δοκοῦσι, καὶ δίους, κ
αὐτηλίους, καὶ Διὶ μᾶλλον ἀπεικαίτους, καὶ θεοὺς ἐναλίγκια μήδε' ἔχοντας, καὶ θεοεικέλους, τ 40
,, Καὶ εἰκόνα χ ὁμοίωσιν θεὶ τρόπον τινὰ. ὁ μὲν γὰρ Εὐριπίδης, χρύσεα δή μοι πέπλους θεὶ τρόπον τινὰ,
,, φησὶ, κ πτερύγων ἐρεσσέτω πτίλα ἁρμόζεται· βασιλικήτ' ἐς αἰθέρα πολλὰ ἀερθεὶς, Ζηνὶ
προσμίξω. ἐγὼ δ' αὖ εὐχαιμόλυβ τ πνεῦμα δ' Χριστοῦ πληρωσάμενος ἐς τὴν Ἱερουσαλὴμ τὴν ἐμήν·
λέγουσι γὰρ κ οἱ Στωικοὶ, τ μὲν οὐρανὸν κυρίως πόλιν· τὰ δὲ ὑπὸ γῆς ἐντεῦθα ἔκ ἔστι πόλεις· λέ-
γεσθαι μέν γε, ἔκ εἶναι δὲ· ἀτυδαῖον γὰρ ἡ πόλις, καὶ ὁ δῆμος ἀσχῆμόν τι σύστημα καὶ πλῆθος
ἀθρόων ὑπὸ νόμου διακόσμησιν, καθάπερ ἡ ἐκκλησία ὑπὸ λόγου δοπολιερκὴς ἀπυράν-
νη πόλις ὅτι γῆς, θέλημα θεοῦ ὅτι γῆς, ὡς ἐν οὐρανῷ. εἰκόνας τῆσδε τῆς πόλεως καὶ οἱ
ποιηταὶ κλίζουσι χαράδοσεις· αἱ γὰρ Ἱπερβόρεοι Ε Λεμμάσπιοι πόλεις, καὶ τὰ Ἠλύσια
πεδία, δικαίων πολιτεύματα· ἴσμεν δὲ καὶ τὴν Πλάτωνος πόλιν,
παράδειγμα ἐν ὑρανῷ κειμένην.

ΚΛΗΜΕΝ.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΟΚΤΩ ΛΟΓΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ.

ΠΕΡΙ μὲν τῆς γνωστικῆς, πανῶπα, ὡς ἐν ὑποδρομῇ· χωρῶμεν δὲ ἤδη ὅπῃ πὶ ἐξῆς, καὶ δὴ τὴν πίστιν αὖθις ἀφεθητέον· ἐστὶ γὰρ αἱ τὴν [μὲν] πίστιν ἡμῶν δεῖ τῆς γνῶ- σεως, δεῖ τῆς πνεύμα[τ]ος ἅπαν ἀφεστάλθαι. λέληθεν δέ αὐτὰς, ἐπὶ πίστει μὲν ἀληθῶς τῷ ὑῷ δεῖ, ὅτι τὸ ὑὸς, καὶ ὅτι ἦλθεν, καὶ πῶς, καὶ ἀφ' ἧς, καὶ δι' ὃν ἔπαθε· γνῶναι δ' ἀνάγκη, τίς ἐστιν ὁ ὑὸς τοῦ θεοῦ. ἤδη δὲ, οὕτε ἡ γνῶσις ἄνευ πίστεως, οὔθ' ἡ πίστις ἄνευ γνώσεως. οὐμενοῦν οὐδὲ ὁ πατὴρ ἄνευ ὑοῦ· ἅμα γὰρ τῷ πατρὶ, ὑοῦ πατρὸς· ὑὸς γὰρ πατρὸς ἀληθῶς διδασκαλ[ε]ῖ. καὶ ἵνα τις πιστεύσῃ τῷ ὑῷ, γνῶναι δεῖ τὸ πατέρα περὶ οὗ ὁ ὑὸς. αὖθις τε, ἵνα τὸ πατέρα περιγνῶμεν, πιστεῦσαι δεῖ τῷ ὑῷ, ὅτι ἐκ θεοῦ ὑὸς διδάσκει· ἐκ πίστεως γὰρ εἰς γνῶσιν ἀφ' ὑοῦ πατρὸς γνῶσις ὑοῦ τε πατρός. ἡ κατὰ τὸ κανόνα τὸ γνωστικὸν, τὴν τῷ ὄντι γνωστικὴν, ὁλόκληρόν τε καὶ διάληψίς ἐστιν ἀληθείας διὰ τὰ ἀληθείας. ἡμεῖς ἄρα ἐσμὲν οἱ ἐν τῷ ἀπιστουμένῳ πιστοὶ, καὶ οἱ ἐν τῷ ἀγνώστῳ γνωστικοί· τυπίσιν, ἐν τῷ πᾶσιν ἀγνοουμένῳ καὶ ἀπιστουμένῳ· ὀλίγοις δὲ πιστευομένῳ τε καὶ γνωσκομένῳ γνωστικοί· γνωστικοὶ δέ, ἃ λόγῳ ἔφαμεν ἐπεξεργαζόμενοι, ἀλλ' αὐτῇ τῇ ἔργεια Μακαρ[ι]ῶν ὁ λίγων ἀφ' ὧν ἀκηκόειμεν· πίστις δέ, ὥσπερ ψυχῆς· καὶ τοῦτο αἰνιάσεται τὴν πίστιν ὁ κύριος, λέγων, Ὃ ἔχων ὧδε ἀκηκόειν, ἀκηκόετω· ἵνα δὴ πιστεύσας σωθῇ ἀλλ' ὡς λέγει. ἀλλά τε καὶ Ὅμηρ[ο]ς ὁ ποιητῶν πρεσβύτα[τ]ος, ὅτι τὰ αἰθαίνειν τῷ ἀκούειν, ἰδικῶς ἀντὶ γνωσικῆς χρησάμενος, —— μάλιστ' ὅτ' ἔκλυον αὐτοί, φράζεσθ' ἦδ' ὅλον, ἠδὲ σωφρονεῖν καὶ ἡ συμφωνία τὸ ἀμφοῖν πίστεως, ἧς ἐν πίστει καταλήγειν τὴν σωτηρίαν. μάρτυς ἡμῖν ἐνμέρτης ὁ ἀπόστολ[ο]ς, λέγων· Ἐπαυθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς· τοῦτ' δέ ἐστι, συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τὴν ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. καὶ πάλιν γράφων, ἐπιγνῶ· Δικαιοσύνη δὲ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν. φαίνε[τ]αι οὖν ὁ ἀπόστολ[ο]ς διπλοῦν καταγγέλλων πίστιν· μᾶλλον δὲ μίαν, αὐξησιν καὶ πλείωσιν ὑπεδεχομένην· ἡ μὲν γὰρ κοινὴ πίστις, καθάπερ θεμέλι[ο]ς ὑπόκειται. πῶς γ' ἂν ἱεραπυθῆναι σοφοῦσιν, ὁ κύριος πρῶς κινουμένοις, ἐπίλεγω· Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ἡ δὲ ἐξαιρέτως ἐπικεκοσμημένη, σὺν πλεονάσμῳ τῷ πίστει, καὶ σωματρίζει] αὐτῇ ἐκ μαθήσεως τελειουμένη, καὶ τὰ λόγια τὰς ἐντολὰς ὑπαπλᾶν· οἱοὶ ἦσαν οἱ ἀπόστολοι, ἐφ' ὧν τὴν πίστιν ὁρᾶ μεταβαίνειν, καὶ δυνάμεσι μεταφυτεύειν δυνάσθαι ἄρτι. ἐθέλει δὲ μεγαλεῖόν τι δυνάμεως, ἠξίουν προσλαβεῖν αὐτοῖς πίστιν τὴν ὡς κόκκον σινάπεως ὑπὲρ ἀκίνδυνον ὠφελίμως τὴν ψυχὴν, ἐν αὐτῇ αὐξουσαν μεγαλωσύνῃ, ὡς ἐπαναπαύεσθαι αὐτῇ τὰς τῶν μετεώρων λόγους. ἡ γὰρ φύσις τοῦ θεοῦ ὑπάρχει, ὡς Βασιλείδης οἴεται, τὴν νίκησιν τὴν ἐξαίρετον πίστιν ἅμα καὶ βασιλείαν, ἐν καλῶν κτῆσιν ψυχῆς ἀξίαν ὑπειλήφει, πλησίον ὑπάρχειν αὐτὴν ἐσομένων ψυχαί, ἀλλ' οὐκ ἐξουσίαν καὶ φύσιν καὶ ὑπόστασιν κύριος ἀνυπερβέτως κάλλους ἀδιόρατον· ἐκ δὲ ψυχῆς αὐτεξουσίας, λογικῷ συγκατάθεσιν λέγει τὴν πίστιν. παρείληπται οἶμαι ἐντολαὶ, αἱ τὸν κύριον τὴν παλαιὰν, αἱ τὸν κύριον τὴν νέαν ἀφῆκεν, φύσει σωζομένου, ὡς Οὐαλεντῖνος βούλε[τ]αι, ὑλικὸς δὲ φύσει πίστεως ἐκλελεῖφθαι, ὡς Βασιλείδης νομίζει. ἦν δ' οὖ καὶ δίκαιον τῆς σωτῆρος παρουσίας χρόνῳ ποτὲ ἀναλάμψαι δυνάσθαι τὴν φύσιν. εἰ δὲ ἀναγκαία τὴν ὑπόδημίαν κυρίου φήσαιμεν, εἶχε] αὐτὸς τὰ τῆς φύσεως ἰδιώματα, μαθήσει καὶ καθάρσει καὶ τῇ τῶν ἔργων εὐπιΐᾳ, ἀλλ' οὐ φύσει σωζομένης τῆς ἐκλογῆς. ὁ γ' ἂν Ἀβραὰμ, διὰ πίστεως πιστεύσας τῇ φωνῇ, τῇ ἀπὸ τῆς δρυὸς τῆς ἐν Μαμβρῇ ἐπιγενομένῃ· Σοὶ δίδωμι τὴν γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρματί σου· ἦτοι ἐκλεκτὸς ἦν, ἢ οὔ. ἀλλ' εἰ μὲν οὐκ ἦν, πῶς εὐθέως ἐπίστευσεν, εἴων φυσικῶς; εἰ δ' ἦν ἐκλεκτὸς, λέλυ[τ]αι αὐτοῦ ἡ ἀπόθεσις, εὑρισκομένης καὶ περὶ τὸ τῆς κυρίου παρουσίας ἐκλογῆς, καὶ δὴ καὶ σωζομένης ἐλογίσθη γὰρ αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. ἐὰν γάρ τις τελμήσας λίγῃ, Μαρκίωνι ἐπόμενος, τὸ δημιουργὸν σώζειν τὸν εἰς αὐτὸν πιστεύσαντα, καὶ περὶ τὸ τῆς κυρίου παρουσίας ἐκλογῆς, καὶ δὴ καὶ σωζομένης τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σωτηρίαν, παραδοκιμήσει] αὐτῷ τὰ ἀληθῆ δυνάμεις ἰδίᾳ· καὶ μὴ τὸ ἀπ' αὐτοῦ αὐθημένην δημιουργὸν ἀπαλλομένην σώζειν καὶ αὐτὴν ἦτοι μαθήσει ἢ καὶ μιμήσει τάττε ἀλλὰ καὶ οὕτως ἔχων σώζῃ καὶ αὐτὰς ἀγαθὰς, οὔπω τὰς ἰδίας. ὅτε μὴ τὸ γνώμης τῆς πιστικῆς τὴν κῆσιν, ἀπεχειρᾶτο τὴν σωτηρίαν, βίᾳ ἢ δόλῳ. ἐπεὶ πῶς ἔτι ἀγαθὸς ὅστις καὶ ὑστερ[ο]ῖ; εἰ δὲ ὁ τόπος Ἀφέσεως καὶ ἡ μονὴ τοῦ παντοκράτορος, λοιπὸν] ἐστὶ τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ μονὴς· ἀλλ' ἡ τῶν σώζεσθαι βούλησις οὐκ ἀπολείπεται τοῦ ἀγαθοῦ, ἥγε περικαίρεται. αὐτοῦτοι

,, ἄρα οἱ ἄπιστοι ἐκ τ προδιλωσαμένων ἡμῖν δείκνυται· Αἱ γὰρ τρίβοι αὐτῶν διεγραμμέναι, καὶ
,, οὐκ ἴσασιν ἀρήνην, φησὶν ὁ προφήτης· ζῶς δὲ μωρὸς καὶ ἀπαιδεύτως ζητήσας παραπεπόηκε ὁ
θεσπέσιος παρήνεσε Παῦλος, ὅτι γνῶσι μάχας· ὅτε Αἰσχύλος κέκραγε,

,, Τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην. τὴν μὲν δὴ πίστιν σωτηρίου ζήτησιν, ἐπικοδομοῦσαν τῷ θεμελίῳ τ πίστεως τὴν μεγαλοπρεπῆ τ ἀληθείας γνῶσιν, δρίς λωΐσμεν. ἴσμεν γὰρ
ὡς ἄρα οὔτε τὰ φανερὰ ζητεῖται, οἷον, εἰ ἡμέρα ἐστίν, ἡμέρας ὕπνος· ὔτε τὰ ἀδήλα καὶ οὐδέποτε
γνησόμενα φανερὰ, ὡς τ, εἰ ἄρτιος ἐστὶν εἰ ἀστέρες, ἢ περιττοί· ἀλλ' οὐδὲ τὰ αἱρετὰ φεύγει· αἱρε-
τὰ δὲ καὶ πῆς τ ἐναντίον χειρίζουσι λόγον, ἐπ' ἴσης ἐστὶν ἑκάτερα, ὡς τ, εἰ ζῶον τὸ κῆτος,
ἢ οὐ ζῶον. πότερα δὲ ἐστὶ τρόπον, ὅτ' ἂν τὰ πορρωτάτων μέρη αἰσθάνηται καὶ ἄλυπον ἐνδυμη-
μα προτείνηται. εἰ τοίνυν ἡ δι' ζητῶν αἰτία κῆ πάλιν τὰς τρόπους αἱρεῖται, πίστις ἐμποδοῦ- 10
ται· προτείνομεν γὰρ αὐτοῖς τὰ ἀναπίπτοντα ἐκείνῳ, ὃ ὁ θεὶς ἐστιν ὁ λέγων, καὶ πεῖ ἐνὸς ἑκάστου
ὧν δεῖ ζητῶ, παρεσκεύασε ἐγκρατῶς. τὶς οὖν ἔτι ἀρνεῖται θεῷ, καὶ ὧς ἀποδείξεις ὡς πε-
ρὶ ἀνθρώπων ἀπιστῶν δ θεοῦ; πάλιν τ ζητημάτων ἀμὲν, αἰσθήσεως δεῖται, οἷον, ἐὰν ζητῇ
τις εἰ τὸ πῦρ θερμὸν, ἢ χιὼν λευκή· ἰατρικὰ δὲ, νοσημάτων καὶ θεραπείας, ὡς φησὶν Ἀριστοτέ-
λης, ὡς τὸ ἰρώπημα ἐκεῖνο, ἐκ χρὴ γονέως πεῖν. ἔστιν δ' ἃ καὶ κολάσεως ἄξια ἀποδίδοσι τὸ αἰ-
τῶν ἀποδείξεως εἰ ποιητικά ἐσι. προνοίας τοίνυν οὔσης, μὴ κῆ ποίησιν γεγενῆσθαι πάσῃ τῇ τε
προφητείᾳ καὶ τὴν πεῖ τ σωτῆρα οἰκονομίαν, ἡγεῖσθαι ἀνοσιον· καὶ ἴσως ἀδὲ χρὴ τοιαῦτα
πράσσειν ἀποδεικνύναι, φανερᾶς οὔσης τ θείας προνοίας ἔκ τε τ ὀψιγόνων παίτως
τεχνικῶν καὶ σοφῶν ποιημάτων· καὶ τ μὲν, τάξει γινομένων· τ δὲ, τάξει φαινομένων. ὁ δ'
μιζοδὸς ἡμῖν δ ἐναντιοῦται καὶ ζῆν, μιζοδιδάσκει καὶ δ λυγρ, λογικῶς τε ἅμα κ εὖ ζῆν ἐθέλων ἡ- 20
μᾶς· ὁ δὲ δ πατὴρ τ ὅλων λόγος, ἐκ ὢν ἐστὶν ὁ προφορικὸς, σοφία δ ἐκ χρηστῆς φανερωτά-
της δ θεὸς, δυνάμεις τε αὖ παγκρατὴς κ τῷ ὄντι θεὸς· ἀδεὶς μὴ ὁμολογήσειν ἀκαπαυστ ὢν,
θέλημα πανπόθητον. ἐπεὶ δ' εἰ μὲν, ἄπιστοι οἱ δ, ἑρμητικοὶ, ἃ πάλαι συγχέαντες τ πλανό-
τητ ὢν δ ἀγαθοῦ. ἔτι δὲ ἄνδρ σοφωτάτως τυχεῖν οἰόμεθ· ἡμεῖς δὲ τ πᾶν θεὸν τῇ γνώμῃ τῇ ἡ-
μετέρᾳ κεῖσθαι· εἶσι τ ἀποδησόμενον. χάριν γὰρ σωζόμεθα· οὐκ ἄνδρ μέντοι τῶν καλῶν ἔργων·
ἀλλὰ δεῖ μὲν πφυκότες σοὶς τ ἀγαθὸν, παρεσκευάσθαι πρὸς αὐτό· δεῖ δὲ κ τὴν
γνώμην ὑγιῆ κεκτῆσθαι, τὴν ἀμεταπόητον πρὸς τὴν θήραν τῶν καλῶν· πρὸς ὅπερ μάλιστα τῆς
θείας χρῄζομεν χάριτος, διδασκαλίας τ ὀρθῆς ἐ εὐπαθείας ἁγνῆς, καὶ τῆς δ πατρὸς πρὸς
αὐτὸν ὁλκῆς· ἐνδιδόμενοι γὰρ τῷ γνώμην σώματι, τ μὲν αἰσθητῶν ἀφ' σώματος αὐπλαμβανό-
μεθα, τῶν δὲ νοητῶν, δι' αὐτῆς τ λογικῆς ἐφαπτόμεθα δυνάμεως. ἐὰν δέ τις αἰσθητῶς τὰ πάν- 30
τα καταλήψεσθαι προδοκήσῃ, πάρεσθαι τ ἀληθείας πέπαικεν. πάθματα γὰρ ἐν ὁδοῖς
,, λες δεῖ τ γνώσεως τῆ θεῖ χάριτι, βλέπομεν γὰρ νῦν, ὡς δι' ἐσόπτρου· τότε δὲ, πρόσωπον πρὸς
,, πρόσωπον. ὁλίγοις γὰρ τ ἀληθείας δία δίδοται. λέγει γ' ἔν κ Πλάτων ἐν τῇ Επινομίδι· Οὔφη-
,, μι δυνατὸν εἶναι παντὶ ἀνθρώποις μακαρίοις τ κ εὐδαίμοσι γίνεσθαι, πλὴν ὀλίγων· μέχρι-
,, περ ἂν ζῶμεν. τὰ δ' διορίζοντα καλῶ ἐλπὶς πλουτήσουσι, τυχεῖν ἀπάντων. τὰ ἴσα τοῖς βέ-
,, λεσι τὰ περὶ Μουσῶν· Οὐδεὶς ὄψεται μου τὸ πρόσωπον, καὶ ζήσῃ· δῆλον γὰρ, μηδένα ποτὲ
,, δυνήσεσθαι παρὰ τ τῆς ζωῆς χρόνον τ θεὸν ἐναργῶς καταλαβέσθαι· Οἱ καθαροὶ δ τῇ καρδίᾳ, τ
θεὸν ὄψονται, ἐπὰν εἰς τὸν ἐχατὸν ἀφίκωνται πλόον. ἐπεὶ γὰρ ἡδύνατο πρὸς καταλῆψιν τ
ὅλων ἡ ψυχὴ, θείου διδασκάλου ἐδεήθημεν· κατεπέμφθη ὁ σωτὴρ, τῆς ἀληθοῦς κλήσεως δι-
δάσκαλος τε καὶ χορηγὸς, τὸ ἀπόῤῥητον τῆς μεγάλης προνοίας ἅγιον γνώρισμα. πεῦ τοίνυν 40
227 χαμμαιεὺς, πῦ ἐν ζητητὴς δ αἰῶνος τούτου; ἐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τ κόσμου τού-
,, του; φησί. καὶ πάλιν· Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν συνεσιν τ συνετῶν ἀθετήσω· τῶν
,, δοκησισόφων καὶ ἐριστικῶν τούτων δηλονότι. παγκάλως γ' ἂν Ιερεμίας φησί· Ταδε λέγει κύ-
,, ριος· Στῆτε ἐπὶ τ ὁδοὺς, καὶ ἐρωτήσατε τρίβους αἰωνίας, ποία ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἡ ἀγαθὴ, καὶ βαδί-
,, σατε ἐν αὐτῇ, κ εὑρήσετε ἀγισμὸν τ ψυχαῖς ὑμῶν. Ερωτήσατε, φησὶ, καὶ πύθεσθε παρὰ τῶν
ἀσόφων ἀφιλονείκως καὶ ἀδηρίτως. μαθητὴς δὲ ἄρα τῆς ἀληθείας τὴν ὁδὸν, εὐθεῖαν βαδίζω-
μεν ἀμεταστρεπτὶ, ἀχρις ἂν πεῖτυχωμεν τῷ ποθουμένῳ. ἀκόντως ἄρα ὁ μὲν βασιλεὺς Ρωμαίων
Νουμᾶς ὄνομα αὐτῷ· Πυθαγόρειος ὤν, πεῦπος ἀνθρώπων ἀπίστων ἐ ἀρχὴς ἱερεὺς ἱδρύ-
σατο τῷ Αβραὰμ πεπιστευκὼς, δικαιοσύνῃ ἐλογίσθη. οὗτος, τὴν μετάρσιον τῶν κ τὸν ἀέρα 50
συμβαινόντων, καὶ τὴν μετέωρον τῶν κ τὸν ἀρανὸν κινουμένων φιλοσοφίαν μετῆλθε, Αβραὰμ
ἐκαλεῖτ· ὁ μεταπεμψάμενος, πατὴρ μετώρου· ὕστερον δ, ἀναβλέψας πεῖς τ ἀρανὸν, ἅτε τ ἦθος
ἐν τῷ πνεύματι ἰδών, ὡς ἐξηγοῦνταί τινες, ἅτε ἄγγελον ὑποδέχων, ἅτε καὶ ἄλλως θεηγενὴς θεὸς

κρείττονα

κρείττονα τ̃ πιήσεως καὶ πάσης τ̃ ἐν αὐτῇ τάξεως, προσλαμβάνει τ̃ ἄλφα, τὸν γνῶσιν τ̃ εἰς τὸν μόνον θεὸν, καὶ λίγει) Ἀβραάμ· αὐτὴ φυσιολόγως, σοφὸς καὶ φιλοθέως γεγένηται. ἑρμηνεύεται μὲν γὰρ πατὴρ ἐκλεκτὸς, ἤχους· ἠχεῖ μὲν γὰρ ὁ γνωτὸς λίγων· πατὴρ δὲ τούτου, ὁ νοῦς· ἐκλελεγμένος δέ, ὁ τῶν σωζομένων νοῦς. καί μοι σφόδρα ἐπαινεῖν ἔπεσι τ̃ Ἀκραγαντῖνον ποιητὴν, ἐξυμνοῦντα τὸν πίστιν ὧδέ πως·

Ὦ φίλοι, οἶδα μὲν ὦν, ἐτ' ἀληθείη παρὰ μύθοις, ..

Οὐς ἐγὼ ἐξερέω· μάλα δ' ἀρχαλέη γε πέτυκται) Ἀνδράσι, ἐς δυσζήλους ὀπὶ φρένα, πίστις ὁρμή. ..

Διὸ τοῦτ' καὶ ὁ ἀπόστολος παρακαλεῖ, ἵνα ἡ πίστις ἡμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων τῶν πεισθέν- ..

ὑπαγόμενοι, ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ, τῇ μόνῃ καὶ ἀνδ τῶν ἀποδείξεων, διὰ ψιλῆς τ̃ πίστεως ..

σώζειν δυναμένη. Δοκιμῶν γὰρ ὁ δοκιμάτης ὁ γινώσκει φυλάσσειν· καὶ μὲν τι καὶ δίκη κα- ..

10 τελήψεται ψευδῶν πίστεως καὶ μάρτυρας, ὁ Ἐφέσιος φησίν. οἶδεν γὰρ καὶ οὗτος, ἐκ τ̃ βαρβα- ..

ρου φιλοσοφίας μαθὼν, τὸν διὰ πυρὸς καθαρσιν τ̃ κακῶς βεβιωμένων, ᾗ ὕστερον ἐκπυρώσιν ὀνόμασαν οἱ Στωϊκοί· καθ' ὃν καὶ τ̃ ἰδίας ποιὸν ἀναστήσεσθαι δογματίζουσι· τοῦτ' ἐκεῖνο, τὸν ἀνάστασιν, βεβαίως. ὁ δὲ Πλάτων τὸν γλῶ χρόνους τοῦ διὰ πυρὸς καθαίρεσθαι καὶ ὕδατος, ὧδέ πως φησί· Πολλαὶ μὲν τ̃ πολλὰ φθοραὶ γεγένηνται ἀνθρώπων, καὶ ἔσονται μεγίσται· μυρίοις δ' καὶ ἄλλοις ἔπραξαν βραχύτερα. καὶ μετ' ὀλίγα ὅταν θεῖα μὲν ἐν ὕδατι ..

μίγνυσι· μυρίοις δ' καὶ ἄλλοις ἔπραξαν βραχύτερα. καὶ μετ' ὀλίγα ὅταν θεῖα μὲν ἐν ὕδατι ..

ἔστι τῶν περὶ γῆν ἐκ τ̃ οὐρανοῦ ἰόντων παράλαξις, καὶ διὰ μακρῶν χρόνων γινομένη τ̃ ἐπὶ ..

γῆς πυρὶ πολλῷ φθορά. ἔπεται δὲ τ̃ κατακλυσμοῦ ἐπὶ σοί· Οἱ αἰ σ' αὐθοι γὴν ὑδασι κα- ..

θαιροῦσιν κατακλύζουσιν, οἱ μὲν, ἐν τοῖς ὄρεσι διασώζονται, βουκόλοις τε καὶ ..

ἡμῖν πόλεσιν, οἱ δὲ τὸν θάλασσαν ὑπὸ τῶν ποταμῶν φέροντα. παρεστήσαμεν σοί, ἐν τῷ πρώτῳ

20 στρωματεῖ, κλεπτὰς λίγεσθαι τὰς τ̃ Ἑλλήνων φιλοσόφους, παρὰ Μωυσέως καὶ τ̃ προφητῶν τὰ κυρίως παρὰ τῶν δογμάτων σὺν εὐχαρίστως ἀληθείας. εἰς δὴ κἀκεῖνα πρὸς ἡμᾶς, ὡς εἰ ἄγγελοι σκῆνος οἱ τ̃ ἄνω κλῆρον ἐληχότες, καταπλαθήσεσθαι εἰς ἡδονὰς, ἐξεῖπεν τὰ ἀπόρρητα τ̃ γυναικῶν, ὅσα τε εἰς γνῶσιν αὐτῶν ἀφίκτο, κρυπτοῦσιν τ̃ ἄλλων ἀγγέλων, μᾶλλον δὲ πρεσβύτων εἰς τὸν τ̃ κυρίου παρουσίαν. σκέπτεται ἡ τ̃ προφητείας διδασκαλία ἐρεύνη, ἡ τῶν μυστηρίων ἀποκάλυψις. τὴς προφητείας δὲ ἡδονὴς τὰς τῶν Ἑλλήνων διαθέσεως, ἡ δογματικὴ πραγματεία τοῖς φιλοσόφοις, τῇ μὲν ἀληθείᾳ, ἀγ' ἧς χεῖρ ὑποβαλλομένοις· τῇ δὲ παλαιμήνῳ, τ̃ ὑπικρυμμένου τ̃ προφητικῆς ἀληθείας μὴ σωιδίων, γέγονεν· ὁ δὲ παρασημήνασθαι πρέπει) διὰ βραχίων, ὑποδραμοῦσι τὰ κατηγορία. τὸν πίστιν τινῶν οὐκ ἀρχὴν καὶ μόνιμον, ἀλλὰ σωζητὴν δεῖν προφάνειν φαμέν. ὁ γὰρ τοῦτ' λίγων, μησὶ ὅλως ζητεῖν· Ζητῶ γὰρ, ἵν' εὑρήσω, λίγει·

30 ——τὸ δὲ ζητούμενον Ἄλωτον· οὐκ φεύγει δὲ τὰ μὴ λυόμενον· ..

ἀγ' τ̃ Σοφοκλέα. τὰ σὰ ὅμοια ὁ Μίναιδρος ὁ κωμικὸς λίγει· ——πάλαι γὰρ ζητούμενα Δᾶ- ..

δαν μεταίμενης φασὶν οἱ σοφώτατοι. ἀλλὰ τ' μὲν διαπτὸν τ̃ ψυχῆς ἀπέτεινεν πρὸς τὸν ὕ- ..

πνον χρῆ, ὁ τὰ ἱμάδων ἀφαπτέρυξεν· φιλονεικίαν τι αὖ ὁ Φθόνον, ἀγ' τὸν ἔριν αὐτὰν, τὸν κά- 223

κιστα ἐξ ἀνθρώπων ὀλουμένων, ἀπορρίψαι πέλεται. παγκάλως γὰρ ὁ Φλιάσιος· Τίμων χράφει·

Φειτὰς δὲ βροτολοιγὸς ἔρις κινέει λιλαιῶν. Νείκης αἰδοφόνοιο κασιγνήτη καὶ ὄριθος· ..

Ἣ τάλαν πρῶτα μὲν πάντα κυλίνδει· αὐξάνει ἔπειτα, Ἐς τε βροτοὺς σηρίζει κάρη, ὁ ἐς ἐλπίδα βάλλει. ..

ἔπειτα ὀλίζονι ἐοικυῖα, ὑπὸ φέρει· Τίς γὰρ τάδε σοὶ ὀλεσ' ἔριδι ζωόντι μαχέσθαι ..

Ἡχῇ σωϊδρομος ὄχλος· ὁ γὰρ, σιγῶσι χολωθείς, Νῶιν ἐπ' αἰσίμας ὦρσε κακὴν, ὁ λίκνον τ' ἦ ..

πολλοί· πρὸς ψεύδαπα φάσκοντ' λόγου ἐκρεπίνου, διαλεληθέτω τι αὖ κροκοδειλί-

40 νου, σωρίτης τις ἔπ ἐσκεκαλυμμένου, πρὸς τι ἀμφιβολιῶν καὶ σοφισμάτων. τ' ἦ ἄρα ζη- τᾶν πρὸς θεὸν, αἰ μὴ εἰς ἔριν, ἀλλὰ εἰς εὕρεσιν τινὴν, σωτήριον ἐστι. μάχεσθαι γὰρ ἐν τῷ Δαβίδ, φάσκει) πάντες καὶ ἡμπλησθήσονται, καὶ αἰνέσουσι κύριον οἱ ἐκζητοῦντες αὐτόν· ζήσεται ἡ καρ- ..

δία αὐτῶν, εἰς τὸν αἰῶνα τ̃ αἰῶνος. οἱ γὰρ ζητοῦντες κ' τὸν ζητησιν τὸν ἀληθῆ, αἰνοῦντες κύ- ..

ριον, ἡμπλησθήσονται) τῆς δόσεως τῆς παρὰ τ̃ θεοῦ, τυπὸν τῆς γνώσεως· καὶ ζήσει) ἡ ψυχὴ αὐτῶν· καρδία γὰρ ἡ ψυχὴ ἀληγορεῖ), ἡ τὸν ζωὴν χορηγήσασα· ὅτι δὲ υἱοῦ ὁ πατὴρ γνωρίζει). ὧδέ μὲν πᾶσιν αἰσίδην τοῖς λίγουσί τε ἐκ χράφουσιν ἔκδοτα τὰ ὧτα παρίκειν χρή· ἐπὶ καὶ αἱ κύλικες, πρὸς πολλῶν λαμβανόμεναι τῶν ὤτων, καταρυπαίνεται, ἀποβάλλουσι μὲν τὰ ὦτα· πρὸς δὲ τὰ πὶς ἀποπίπτουσι, καταγνωσ) καὶ αὐτά. τὸν αὐτὸν γὰ τρόπον καὶ οἱ τὰς πολλαῖς φλυαρίαις καταρυπάνοντες τὸν ἀγνὴν τῆς πίστως ἀκοὴν, πάλ- ἤδη ἐκκωφεύ-

50 μενοι πρὸς τὸν ἀλήθειαν, ἀχρεῖοί τι γίγνονται, καὶ εἰς γῆν ἀποπίπτουσι. οὕτως οὖν τοῖς παιδίοις παρακελευόμεθα, τῶν ὤτων λαμβανομένοις φιλεῖν τὰς προσηνείας· τοῦτ' δὲ πού αἰνιττόμενοι, διὰ ἀκοῆς ἐγγίγνεσθαι τῆς ἀγάπης τὴν σωταίαθησιν· ἀγαπᾷ γὰ ὁ θεὸς, ὁ τοὺς ἀγαπῶσι

γνωσὶς. ὡς πιστὸς ὁ θεὸς, ὁ τῆς πίστις παραδιδόμενος. Διὰ τῆς μαθήσεως. καὶ χρὴ ἐξακουσθῆναι ἡμᾶς αὐτοῦ, δι' ἀγάπης τῆς θείας· ἵνα δὴ τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ θεωρῶμεν, κατακοσμῆς τὸ λόγου τῆς ἀληθείας ἀδόλως καὶ καθαρῶς, δικαίων τῶν πεφημένων ἡμῖν παιδῶν. καὶ τοῦτ' ἐστὶ ἔφη ἐξ ἀρχῆς ἐκεῖνο σκοπεῖν ὁ Ἐπιχαρμος τῇ ἀσόφῳ τὸ ἐν Ἐπιδαύρῳ νῶ·

Ἄγιον χρὴ νηὸν ἰοῦσδε ἐν τοῖς ἰόντα Ἔμμεναι.

ἁγνείη σ' ἐστὶ, φρονεῖν ὅσια. κἂν μὴ χθόνα τὰ παιδία τοῦτο, οὐκ ἐκπλεύσεσθε, φησὶν, εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἐντεῦθεν γὰρ ὁ νεὼς τοῦ θεοῦ, τρισὶν ἡδρασμένος θεμελίοις, πίστει, ἐλπίδι, ἀγάπῃ, φαίνεται. ταῦτ' μὲν οὖν πίστως, ἱκανὰ μαρτύρια τὰ παρ' Ἕλλησι χαρίτων πεφαπθάμεθα· ὡς δὲ μὴ ἀπημίκιστον παρίξιωμεν, καὶ περὶ τὰ ἐλπίδος καὶ τὰ ἀγάπης τελείως φιλοπονήμενοι πωαγαγεῖν, ὀπόχρη μοι τοῦτο εἰπεῖν, ὡς ἐν τῷ Κρίτωνι ὁ Σωκράτης, περὶ τοῦ ζῆν τε εὖ ζῆν καὶ θνήσκειν πρόθυμον ἡμῖν, ἐλπίδα τινὰ ἐπερχόμενον μὴ τῷ πλάστῃ ἔχειν οἴεται. καὶ δὴ καὶ ἐν τῷ Φαίδρῳ αὐτὸς καθ' αὑτὸν ἀναμένων τὸν ψυχὸν λόγων μόνον δυνάσθαι τῆς ἀληθοῦς σοφίας κρεῖττον τὰ ἀνθρωπίνης δυνάμεως μεταλαβεῖν, ὅτ' αὖ αὐτὸν ὁ ἐνθένδε ἔρως εἰς οὐρανὸν πτερώσῃ. Διὰ τὸ φιλοσόφου ἀγάπης εἰς τὸ τῆς ἐλπίδος πόλεως ἀφικόμενον, φησὶν ἄλλον βίον ἀνδρὸς ἀρχὸν λαμβάνειν. ἐν δὲ τῷ Συμποσίῳ, πᾶσι μὲν ὅροις φυσικοῖς ἐγκεκρᾶσθαι λέγει τὸ τοῦ ὁμοίου χθόνιος· καὶ τοῖς μὲν ἀνθρώποις, ἀνθρώπων μόνον· τῷ δὲ ἀνδρείῳ, τὸ παραπλήσιον. ἀδύνατον δ' ἐστὶ τοῦτ' εἶναι τὸ ἀνδρεῖον, μὴ ἔχοντα πλείους τὰς ἀρετὰς, καθ' ἃς παιδεύσεις τοὺς περιόντας νέους· ἐν, ὡς ἐν Θεαιτήτῳ φησὶ, χθονὸς, ἐν ἀνθρώπους ὄντα πλείστ' κύειν δὲ τοὺς μὲν, κατὰ σῶμα· τοὺς δὲ, κατὰ ψυχὴν ἐπὶ καὶ παρὰ τοῖς βαρβάροις φιλοσόφοις, τὸ κατηχῆσαί τι καὶ φωτίσαι, ἀναγκαῖον λέγει· ἐν Εὐθυδήμῳ Ἰησοῦν. ὁ καλὸς παῖς λέγει ἀποστολικὸς. ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς, ἐν τῇ ἐρωτικῇ καὶ φιλοτησίᾳ συγκατερριζῶσθαι, συγκεκριμένα ἀγαπητῶν νοῶν.

Ἦν σὺ νόῳ δίρκαι, μὴ σ' ὄμμασιν ἦσι πεπῆφθαι·

ἀλλὰ καὶ Παρμενίδης ἐν τῷ αὐτοῦ ποιήματι, περὶ τὰ ἐλπίδος σὺν ἱστόμενος, τὰ παῖδα τὰ λέγει·

Λεῦσσε δ' ὅμως ἀπόντα νόῳ παρεόντα βεβαίως· Οὐ γὰρ ἀποτμήξει τὸν ἐόντ' ἐξ ἐόντος ἔχεσθαι·
Οὔτε σκιδνάμενον πάντῃ πάντως κατὰ κόσμον, Οὔτε συνιζάμενον ———

ἐπεὶ καὶ ὁ ἐλπίζων. καθάπερ ὁ πιστεύων, τῷ νῷ ὁρᾶ τὰ νοητὰ καὶ τὰ μέλλοντα. ἃ πάντως φαμέν τε εἶναι δίκαια, φαμὲν δὲ καλά· ἀλλὰ καὶ ἀληθῆ τὰ λέγομεν· οὐδὲν δὲ πῶλε τῶν πιστῶν τῆς ὀφθαλμοῖς εἴδομεν, ἀλλ' ἢ μόνῳ τῷ νῷ. ὁ δὲ λόγος ἐξ θεοῦ, Ἐγώ, φησιν, εἰμὶ ἡ ἀλήθεια. νῷ ἄρα θεωρητὸς ὁ λόγος. Τὰς δὲ ἀληθινὰς, ἔφη, Φιλοσόφους πάντας λέγεις; Τὰς τὰ ἀληθείας, ἴσως φησὶ, ἐγὼ, Φιλοθέαμονας. ἐν δὲ τῷ Φαίδρῳ περὶ ἀληθείας ὡς ἰδέας λόγων ὁ Πλάτων δηλοῖ. ἡ ἰδέα. ἐννόημα ἐξ θεοῦ· ὅπερ οἱ βάρβαροι λόγον ἐρήκασι τοῦ θεοῦ. ἔχει δὲ καὶ τὸ λίξεως ὧδε· Τολμητέον γὰρ οὖν τε γε ἀληθὲς εἰπεῖν, ἄλλως τε καὶ περὶ ἀληθείας λέγοντα· ἡ γὰρ ἀχρώματός τε καὶ ἀσχημάτιστος καὶ ἀναφὴς οὐσία ὄντως οὖσα ψυχῆς, κυβερνήτῃ μόνῳ θεῷ θεατή. περιελθὼν δέ ὁ λόγος, δημιουργίας αὖτο, ἵππον καὶ ἡνίοχον γράφει, ὅτ' αὖ ὁ λόγος πτέρυξ γράφει, ἵνα καὶ θεαθῇ. ὁ τοίνυν δίκαιος ζητήσει εὑρεῖν ἀγαπητικόν· εἰς ὃν ἀνεύδων, εὐτυχεῖ Τῷ κέρδους χάρ, φησιν, ἀνοιχθήσεται· αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· εἰ γὰρ ἁρπάζοντες τὴν βασιλείαν βιάζεται, οὐ τῆς ἐρεσκούσης λόγοις, ἐνδελεχείᾳ δὲ ὀρθοῦ βίου ἀδιαλείπτως τε εὐχαῖς σκιδιαζέσθαι ἐρίζοντες, τοῖς ἐπὶ τοῖς προπάροις ἁμαρτήμασιν ἀπηλεημοτοῦς κηλῖδας.

Τὸν μὲν τοι κανόνα τοῦτο καὶ ἰλαδὸν ὅσον ἐλέσθαι. Τῷ δ' αὖ πιστεύοντι ἐξ θεὸς συλλαμβάνει.

Οὐ γὰρ ἐν μέσοισι κεῖται δῶρα δυσμάχητα μεισοῦν τῷ πτυχοῦν Φέρειν. ἡ γ' ἔντασις ἀγωνίας ἔλλειψις, τὸ πρῶτον ἐστὶ μάθημα τῷ κρίνοντι λόγον βαδίζοντι. ἀγνοήσας ἦς, ἐζήτησεν· καὶ ζητήσας, εὑρίσκει τὸ διδάσκαλον· εὑρών τε, ἔλπισεν ὅπου· καὶ πιστεύσας, ἠλπισεν· ἀγαπήσας τε ἐντεῦθεν ἐξομοιοῦται τῷ ἠγαπημένῳ, τοῦτ' εἶναι ἀνεύδων ὃ Φθάσας ἠγάπησεν. τοιαύτην ἴνα μέθοδον Σωκράτης ἐπιδείκνυσιν Ἀλκιβιάδῃ, ὧδε πυνθανομένῳ· Οὐκ ἂν οἶει ἄλλως εἰδέναι με περὶ τὰ δικαίων; Ναί, ἐγὼ εὖρις. Ἀλλ' οὐκ ἂν εὑρών με ἡγήσῃ; Καὶ μάλα γε, εἰ ζητήσας. Εἶτα ζητῶν οὐκ ἂν οἶει μεῖ Ἐγωγε, εἰ οἰηθείης γε μὴ εἰδέναι. πάντῃ τοι καὶ τὰ φρονίμων παρθένων λαμπάδες, αἱ νύκτωρ ἀνημμέναι ἐν πολλῷ τῷ τὰ ἀγνοίας σκότῳ· ἵνα νύκτα ἡνίξατο ἡ γραφή· φρονίμοι ψυχαὶ, καθαραὶ ὡς παρθένοι, σωτῆσιν σφᾶς αὐτῶν ἐν ἀγνοίᾳ καθεστώσας κοσμικῇ, τὸ φῶς ἀναπτόμεναι, καὶ τὸν ἐγείρουσι, καὶ φωτίζουσι τὸ σκότος. καὶ τὴν ἄγνοιαν ἐξιλαύνουσι καὶ ζητοῦσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸ διδασκάλου τὸν ὀπταίνοντα ἀναμένουσι. φιλόσοφον μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγὼ, πολὺ ἀδυνάτον γένεσθαι. Πολλοὶ μὲν νάρθηκοφόροι, βάκχοι δέ τε παῦροι·

καὶ τὸν Πλάτωνα. Πολλοὶ γὰρ κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί· καὶ Οὐκ ἐν πᾶσι, φησὶν ὁ Δικαιοσύνη, ἡ γνῶσις·

ἡ γνῶσις· ἐκπύχιοθι δεῖναι ἡμᾶς ὧν τῶν ἀτέκνων καὶ ποιητῶν ἀνθρώπων· ἡ γὰρ πίστις ·· ἡ πίστις· καὶ ἡ Κλεάνθους δὲ τῆ Στωικοῦ φιλοσόφου ποιητικὴ, ὧδε πως πεποίηται· ··

Μὴ πρὸς δόξαν ὅρα, ἐθέλων σοφὸς αἶψα γενέσθαι· Μὴ δ' φοβοῦ πολλῶν ἀκριβὲς καὶ ἀναίδεα δόξαν. ··

Οὐ γὰρ πλῆθος ἔχει ποινὴν κρίσιν οὔτε δικαίαν, Οὔτε καλήν· ὀλίγοις δ' ἐπὶ ἀνδράσι τοῦτο ·· κεῖται ἄριστον. γνωμικώτερον δ' ὁ κωμικὸς ἐνέβαλεν· Αἰσχρὸν δ' κρινεῖν τὰ καλὰ τῷ πολλῷ ·· ψόφῳ. ἀκηκόασι γὰρ οἱ μὲν τῆς ἐκείνης λιγύος ἡμῖν Σοφίας· Εἰς μέν πανσώτιον, σωτῆρα πάντων· εἰς μέσον δὲ ἀφανισουμένων, ἐνδελέχεια. καὶ πάλιν· Σοφοὶ κρύψουσιν αἴσθησιν. ἐνίσχυσεν γὰρ τὴν ἀληθείας τὴν ὑποδοχὴν ἀπαρτῶσιν οἱ πολλοὶ, οὐκ ἐγκείμενοι ψιλῇ τῇ ἐκ πίστεως σωτηρίᾳ. Ἀλλὰ κακοῖς μὲν καρπὸν πίλη κραπεύσιν ἀπιστίαν· ··

Ἐὰν δ' παρ' ἡμέρης κίλεν πιστώμασθα μύσης, Γνῶθι διατμηθέντος ἐνὶ πλαγχνοισι λέχεια. ··

τοῖς μὲν γὰρ πανοῖς τοῦτ' ποιητὴς, φησὶν ὁ Εμπεδοκλῆς, τὸ ἐθέλειν κρατεῖν τῆ ἀληθῶν λόγῳ δ' ἀπιστίαν. ὅτι δέ ἐστι βέβαια ἡμῖν τὰ ἔνδοξα καὶ πεπιστευμένα ἀξία, γνώσῃ δ' Ἑλλήνιος λόγῳ μᾶλλον ἐξεπιζομένου, διὰ τὸ ἐπομένων· τῷ γὰρ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον ἐκδιδασκόμεθα· ὅτι, φησὶν ὁ Σαλομών, τῷ μωρῷ ἐκ τῶν μωρίας αὐτοῦ δὸς καὶ τοῖς τὴν σοφίαν αἰτοῦσι τὴν παρ' αὐτοῦ, ὁμολογεῖται βεβαίαν εἶναι, ὡς ἂν βάσιν διὰ τὸ ἰδίων εἰς πίστιν ἀληθείας ἐκάστου ἀφικνεῖσθαι. Τοῖς γὰρ πᾶσι παιδαγωγεῖ· ·· μένοι, λέγει· ἵνα τοὺς πάντας κερδήσω· ἐπεὶ δὲ τῆς θείας χάριτος· οὐ μόνος ἐστὶ δικαίως καὶ ἀδίκους καλοῦ πέμπειν· ἢ Ἰουδαίων μόνων ἐστὶν ὁ θεός, οὐχὶ δὲ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν· ἐπεὶ εἷς ὁ θεός, ὁ δικαιώσας περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως· ἀλλ' ἐπειδὴ μήτε τῷ ἀγαθῷ δικαίως, μήτε τῇ γνώσει εἰς σωτηρίαν πᾶσιν ἐθέλουσιν, ἡμεῖς αὐτοὺς ἐκείνων ἴδια ἡγούμενοι, ὅτι πάντως θεός. καὶ μάλιστα ἐπειδὴ καλὰ παρ' ἡμῶν ὡρμηται τοῖς Ἕλλησιν, ἐγχειρῶμεν αὐτοῖς, ὡς ἀκέων πεφύκασι· τὸ γὰρ σιωπᾶν, ἤτοι τὸ ἄνωθεν, ὁ πολὺς οὗτος· ἔχει· οὐκ ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν ἡσθῇ, δοκιμάζει. ἠδοιτο δ' ἂν οὐχ ἑτέροις μᾶλλον, ἢ τοῖς ὁμοίοις αὐτοῦ· ὅταν γὰρ τὸ φλυαρεῖν ἐκ κωφὸν, ἀφωνίαν ἔχον, καὶ φιλεῖ ἡσυχίας ὄφελος ἀθαμβῆ τι καὶ ἐζυδερκὲς· διὸ σωτηριώτερον μὲν· ὡς περ ἐν πλοιαρίῳ ἀμύητον, ἢ ἐν χορείαις ἄμουσον, οὕτω καθαρὸν, καὶ ἀξιον ἀγνῆς ἀληθείας, ἱκανὸς τὸ καὶ ἀπαθὲς ἐκ ὑλικὸν εἶπεῖν, ἔξω θείου χορεῦσαι ὕμνου δή· πολυμαθοῖς τὰ δὲ πολυμαθῆ συγκρίνομεν· Διατοῦτο τὴν ἀπόκρυψιν τρόπον, θεῖον ὄντα ὡς ἀληθῶς καὶ ἀναγκαῖον τῷ ὄντι ἡμῖν, ἐν τῷ αὐτοῦ τὸ ἀληθὲς κεκρυμμένον, ἱερὸν ἀπηχῶς λέγει. Αἰνίττεται μὲν διὰ τὸ παρ' αὐτοῖς αὐτῶν καλυμμένων, Ἑβραῖοι δ' διὰ τοῦ παραπέσματος· ἠκριβωτο· μόνοις ἐξὸν ἐπιβαίνειν αὐτῶν τοῖς ἱερωμένοις, τυπικῶς, τοῖς ἀνακεκριμένοις τῷ θεῷ, τοῖς ἐπιμεμιμένοις τὰς τῶν παθῶν ἀπαθείας, διὰ τοῦ σεσωσμένου τὸ θεῖον ἀγαπᾶν· ὃ καθαρῶς καθαρεύφασκεν εἶναι, ὃ ἡμιτὸν ἕνα ποιητικὸν κατὰ Πλάτωνα. ἐντεῦθεν αἱ προφητεῖαι, εἴ τι χρησμοὶ λέγονται δή· αἰνιγμάτων, καὶ αἱ τελεταὶ τῶν ἐντυγχάνουσιν ἀναίδεσι δεικνῦσι, ἀλλὰ μεταπεπτωκότων καθαρμῶν ἐκ προῤῥήσεων, Ἀμοῦσος γὰρ ὁ φιλοκερδὴς καὶ πάντ' ἐῶν, οὐδ' ἐρᾷς οὐδ' ἐπίστανται γλυκαίνειν μελίφθογγοι πρὸς Τροφωνίου λεγομένοις πρόσωπα μαθητικὸν φωνοῖ ἀσιδαί. αἰνίττεται δὲ παρ' Αἰγυπτίοις παιδευόμενοι, πρῶτον μὲν πάντων τὰ Αἰγυπτίων γραμμάτων μίξεσθαι ἐκμαθόντες, τὰν ἐπιστολογραφικὴν καλουμένην· δεύτεραν δ', τὰν ἱερατικὴν, ἣ χρῶνται οἱ ἱερογραμματεῖς· ὑστάτην δ' καὶ πλουσιωτάτην, τὰν ἱερογλυφικήν· ἧς ἡ μὲν ἐστι διὰ τῶν πρώτων στοιχείων κυριολογική· ἡ δὲ, συμβολική· τῆς δὲ συμβολικῆς ἡ μέν, κυριολογεῖται τῇ μιμήσει· ἡ δ', ὥσπερ τροπικῶς γράφει· ἡ δ', ἀνθήκρυς ἀλληγορεῖται καθ' ὅλας αἰνιγμούς. ἡλίου γ' ὕπερ αἰγαβολόμενοι, κύκλον ποιοῦσι· σελήνην δὲ, σχῆμα μηνοειδὲς· καὶ τὰ κυριολογούμενα εἰδοποιοῦσι· τροπικῶς δ', καὶ οἰκειότητα μιμήσεις καὶ μεταλήψεις· διὰ δ', ἐξαλλαττούσης· διὰ δ', πολλαχῶς μεταχηματιζούσης, χαρᾷ ποιοῦσιν. τὰς γ' ὧν τῶν βασιλέων ἐπαίνους θεολογουμένοις μύθοις παραδιδούσης, ἀναγράφουσι διὰ τῶν αναγλύφων· τὰ δὲ καὶ τὰς αἰνιγμὰς τρίτα εἴδους. δείγματος ἕνεκα τόδε. τὰ μὲν γὰρ ἄλλων ἄρρητα, διὰ τὴν ποιητικὴν τοῦ λόγου, ὀφθέντων σώμασιν ἀποκαλεῖται· τὸν δὲ ἥλιον, τῷ δὲ καυθήσεσθαι· ἐπειδὴ κυκλοτερὴς ἐκ τῶν βοῶν ἔνθου σχῆμα πλασάμενοι· αὐτὸ πρόσωπον κυλίνδει. φασὶ δὲ καὶ ἐξάμηνον μὲν ὑπὸ γῆς· ἕτερον δὲ ἔτος τιμῆμα, τὸ ζῶον τοῦτ' ὑπὸ γῆς διαιτᾶσθαι· στοιχειωσάντων τινὲς τοῦ σφαῖρας, καὶ ὑγρᾶν· καὶ θηλὺν κάνθαρον μὴ γίνεσθαι. πάντες δὲ, ὡς ὅτι πλεῖστον, οἱ θεολογοῦντες βάρβαροί τε καὶ Ἕλληνες. ἃς μὲν δὴ χὰς τῶν πραγμάτων ἀποκρύψαντες· τοῦτο δὲ ἀληθῆ αἰνίγμασι καὶ συμβόλοις. ἀληθείας τε αὖ καὶ μεταφορᾶς. ἐστὶ Λύκων ὁ Πύθιος, λοξίας λέγει δή· ναὶ μὴν καὶ τὰ παρ' Ἕλλησι σοφῶν καλυμμένων τὰ ἀποφθέγματα ὀλίγας λέξεσι μείζονος πράγματος δήλωσιν ἐμφαίνει· οἷον ἀμέλει τὸ, Χρόνου φείδου ἠπι ··

» ἐπεὶ ὁ βίος βραχὺς, καὶ οὐ δεῖ τ χρόνον τοῦτον εἰς μάτην καταναλῶσαι· ἢ κατ' ἐναντίον ἡζ, φάσκοντας τῶν ἀναλωμάτων τ ἰδιωτικῶν· ἵνα καὶ πλέα ἴσῃ ζήσης, φησὶ, μὴ ἀπολέσῃς τὰ ἀπὸ τῆδε. ὡς αὐτοὺς ἓ τὸ γνῶθι σαυτὸν, πεῖσαι ἐνδακνυσι· καὶ ὁ θνητὸς ὤν, καὶ ὅτι ἄνθρωπος ἐγὼ· καὶ ἡδὺ ἓς εἰς ἄλλας τ βίου ὑπεροχὰς ἑ σύγκρισιν, ὅτι εὐδενὸς λίγω ὑπαρχεῖν, ἴνδοξον λίγων ἢ πλούσιον· ἢ τὸ ναυλεῖν, ὅτι πλέσι ὧν καὶ ἴνδοξος, εὐ παρὰ μόνῳ σμινυῒ πλειονεκτήσαι· καὶ εἰς γίγαντας γαῦθι, φησὶ, καὶ ἴνα ἀκῶν ὑπάρχεις· ἵς τί σε ἡ οὐσία, καὶ ἵς ἡ δημιργία, καὶ ἡ πρὸς τὸ θεῖον οἰκειωσις ἵς, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. λέγει δὲ
» Διὸ Ησαΐας τὸν προφήτην τὸ πνεῦμα, Δόσω σοι θησαυρους σκοτεινοὺς ἀποκρύφους. θησαυροὶ δὲ
231 θεοῦ καὶ πλοῦτος ἀνεκλεπτὸς, ἡ δυσθήρατός ἐσι σοφία. ἀλλὰ καὶ οἱ παρὰ τούτων τ προφητῶν τὴν θεολογίαν διδαγμένοι ποιηταὶ, δι' ὑπονοίας πολλὰ φιλοσοφοῦσι· τὸν Ορφέα λέγω, τ Λίνον, τ Μουσαῖον, τὸν Ὅμηρον καὶ Ἡσίοδον, καὶ τοὺς τούτῳ σοφούς. παραπλησμα δὲ αὐτοῖς πρὸς τοὺς πολλοὺς, ἡ παιδικὴ ψυχαγωγία, ὄνοις τε καὶ σύμβολα, ἀφανίσεσι παίδια τοῖς ἀνθρώποις· ἃ φθόνου· ἃ δὲ ῥίμις ἐμποδὼν νοῦν τ θεόν· ἀλλ' ὅπως μὴ τὴν τῶν αἰνιγμάτων ἔννοιαν ἡ ζήτησις παρεις δύνουσα, ὅτι τὴν εὐρεσιν τ ἀληθείας ἀναβραμὴ. τοῦτό τοι Σοφοκλῆς ὁ τῆς τραγῳδίας ποιητὴς, φησί που·

» Καὶ τὸν θεὸν τοιοῦτον ἐξεπίσκεμμαι·

» Σοφοῖς μὲν αἰνικτῆρα θεσφάτων ἀεὶ, Σκηνοῖς δὲ φαῦλον, κἂν βραχὺ διδάσκαλον·
τὸ φαῦλον δηλοῖ τὰ ἀπλᾶ τέκνα. ἄνλκους γ' ἂν εἶεν πάσης χαρᾶς τ καθ' ἡμᾶς, ἐν τοῖς ψαλμοῖς γίγραπται, ὡς ἐν παραβολῇ ἡρημένης· Ακουσάτω λαός μου τ νόμον μου· κλίνατε τὸ οὖς ὑμῶν εἰς τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, φθέγξομαι προβλήματα ἀπ' ἀρχῆς. καὶ ὁ ἑξῆς· ὅσα ἠκούσαμεν καὶ ἐγνωμεν αὐτὰ, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ἐξηγήσαντο ἡμῖν. οὐκ ἀποκρυβήσεται ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἐξηγούμενοι τῇ γενεᾷ ἑτέρᾳ τὰς αἰνέσεις τοῦ κυρίου. καὶ ὅσα ἐποίησε θαυμάσια, ἃ ἐνετείλατο τῷ Ιακὼβ καὶ νόμον ἔθετο ἐν τῷ Ισραὴλ, ὅσα ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν τοῦ γνωρίσαι αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν· ὅπως γνῷ γενεὰ ἑτέρα, υἱοὶ οἱ γεννηθησόμενοι καὶ ἀναστήσονται καὶ ἐξηγήσονται τοῖς υἱοῖς αὐτῶν τὴν ἐλπίδα αὐτῶν καὶ οὐκ ἐπιλήσονται τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐκζητήσουσι. καὶ οὐ μὴ γένωνται καθὼς οἱ πατέρες αὐτῶν, γενεὰ σκολιὰ καὶ παραπικραίνουσα· γενεὰ ἣ οὐκ ἐκατεύθυνε τὴν καρδίαν αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐπιστώθη μετὰ τοῦ θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς. ἐπὶ τούτοις ὁ θεὸς ἐν ὀργῇ ἐγένετο τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ἐβδελύξατο τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. ἐπὶ τούτοις ὁ Ἰεζεκιὴλ ἐν τῷ ἐξηγεῖσθαι τὰ ἀπόκρυφα τοῦ θεοῦ, ἐν ἐκστάσει γενόμενος, ἐν ὁράσει θεοῦ ἐγένετο ἐν γῇ Χαλδαίων ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Χοβάρ, καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἐκεῖ χεὶρ κυρίου. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ πνεῦμα ἐρχόμενον ἀπὸ βορρᾶ, νεφέλη μεγάλη καὶ πῦρ ἀστράπτον καὶ φέγγος κύκλῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκ μέσου αὐτοῦ ὡσεὶ ὅρασις ἤλεκτρου ἐκ μέσου τοῦ πυρός. καὶ ἐν μέσῳ αὐτοῦ ὁμοίωμα τεσσάρων ζώων, καὶ αὕτη ἡ ὅρασις αὐτῶν· ὁμοίωμα ἀνθρώπου ἐν αὐτοῖς. καὶ τέσσαρα πρόσωπα τῷ ἑνὶ, καὶ τέσσαρες πτέρυγες τῷ ἑνὶ ἑκάστῳ. καὶ τὰ σκέλη αὐτῶν ὀρθὰ, καὶ ἴχνος τῶν ποδῶν αὐτῶν ὡς ἴχνος ποδὸς μόσχου, καὶ ἐξαστράπτοντες ὡς ὅρασις χαλκοῦ πεπυρωμένου. καὶ χεῖρες ἀνθρώπου ὑποκάτω τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐπὶ τῶν τεσσάρων μερῶν αὐτῶν. καὶ τὰ πρόσωπα καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν ἐν τοῖς τέσσαρσι μέρεσιν αὐτῶν. καὶ ἐγένετο

πάλιν ὁ Πυθαγόρας, Τῆς χύτρας λέθεσιν ἀπὸ τοῦ πυρὸς, τὸ ἐν τῇ στοᾷ τόπον μὴ ἀπολιπεῖν, ἀλ- 231
λὰ συγχεῖν προσπεσεῖν· καὶ παράσημον ἀναιρεῖσθαι ἐξ εὐνῆς τὰ στρώματα· ἡ γὰρ τόπου ἀφανί-
ζειν μόνον δοκεῖ ἡμέρα, ἀλλὰ μηδὲ ὀργῆς ἴχνος ἀπολιπεῖν. ἐπὰν δὲ ἀναζέσωσι παθῶν, καθί-
στασθαι αὐτὰ, καὶ πάσας ἀπαλλάττειν μνησικακίας. Ἥλιος ἢ ὑμῖν τῇ ὀργῇ, φησὶν ἡ γραφὴ, «
μὴ ἐπιδυέτω· καὶ ὁ ἀπὼν, Οὐκ ἐπιθυμήσεις, πᾶσαν ἀφέλου μνησικακίαν· ὑμὸς γὰρ εὐφρανεῖ, «
ὁρμὴ ἐπιθυμίας ἡμέρα ψυχῆς, καθ' ἑξοχὴν ἀμωμήτου ὀφιτικὸς ἀλόγως, τῷ ὁμοίῳ τροπῷ καὶ ἡ «
κοίτη παραστέλλει παραινοῦσα· ὡς μήτε ὀνειρογμοῦ τινος μηδεμιᾶ ὑπακοῦσαι ἡμέραν, ἀλλὰ «
μηδὲ τὸ εὐνυχὴ ἡδονῆς ἐπιμνησθῆναι ἔτι. τάχα δὲ καὶ φαντασίαν τὴν ζοφερὰν συγχεῖν τῷ τὰ-
ληθεῖ φωτὶ δεῖν ἡμᾶς. Ὀρχεῖσθαι γὰρ μεθ' ἁμαρτάνειν, ὁ Δαβὶδ λέγει· μὴ συγκαπαγῆναι «
10 τῇ φαντασίᾳ, μηδὲ πόρρω ἐπεῖναι κυρτοῦσθαι τὴν ὀργὴν χρεῶν διδάσκων. πάλιν Ἐπὶ γῆς μὴ «
πάλαι, Πυθαγορικόν ἐστι σύμβολον· δηλοῖ δὲ τὸ πάλαι τὸ πάθεσι τὸ μιαίνεσθαι, περιχώδη καὶ «
ἄστεγα ὄντα, παραπετάσας δεῖν. Διατεῖνει τοίνυν ὁ λόγος τὰς πλάνας λέγων δυσκόλως σωθησεσθαι.
πάλιν σὺ αὖ, Δακτύλιον μὴ φορεῖν, μηδὲ εἰκόνας αὐτοῖς ἐγχαράσσειν θεῶν, παρεγγράφει ὁ Πυθα- «
γόρας· ὥσπερ Μωυσῆς τοῖς πάλαι Διαρρήδην ἐνομοθέτησεν, μηδεν δεῖν γλυπτὸν, ἢ χαλκοῦν, ἢ «
πλαστὸν, ἢ γραπτὸν ἄγαλμα τῷ κτίσματι ποιεῖσθαι· ὡς μὴ τοῖς αἰσθητοῖς συγκωμίχωμεν,
ὅπερ ἐστὶ γοητεῖα μετιόντων· ἐξαπλίζει γὰρ τὴν θεὸν τὸ ἀπότομον ἡ εἰς ἑαυτὸν τὸ ὕψιστον σωπᾶν· κ
τὴν νοητὴν τοῦτον διὰ ὕλης σαθρᾶς, ἀπιμάζειν ἐστὶν αὐτὸν διὰ αἰσθήσεως. διὸ κ τὰ Λιγυπτίων ἱε-
ρεῖων οἱ σφῶν τοῖς, τὸ Ἀθηνᾶς εἶδος ὑπαθρον ἀφώρισαν, ὡς Ἑβραῖοι τὸν νεὼν ἄνευ ἀγάλματος κα-
σκεύασαν. ἀσὶ δὲ οἱ τὸ θεῖον σέβοντες, ἱερὰν μίμημα ποιούμενοι, σεβέχουσι ἄστρα, προσκυνοῦσιν.
20 ναὶ μὴν λεγόντων τὸ γραφῆς, Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἡμετέραν, ἄξιον ἡγοῦ- «
μαι γὰρ τὴν Εὐρύσου τοῦ Πυθαγορείου παραλήθειν φωνὴν, ὅτως ἔχουσα· ὃς ἐν τῷ Περὶ τέχνας, τὸ δη-
μιουργὸν φησὶν αὐτῷ χρώμενον παραδείγματι, ποιῆσαι τὸν ἄνθρωπον, ἐπιχαίρων· Τὸ γὰρ σκαιὸς «
τοῖς λοιποῖς ὅμοιον εἶναι γεγονὸς ἐκτὰς αὐτὰς ὕλας, ὑπὸ τέχνης δὲ ἀρτασμένον λώων· ὃς ἐπ- «
χείρησεν αὐτὸν δεχείρωτον χρώμενος ἑαυτῷ. καὶ ὅλως ὁ Πυθαγόρας καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ, τοῦ καὶ Πλά- «
τωνα, μάλιστα τὸν ἄλλων φιλοσόφων σοφὸν τῷ νομοθέτῃ ὁμιλῆσαι ὡς ἔστιν ἐξ αὐτῶν συμβαλέ-
σθαι τὰ δογμάτων. καὶ καθάπαν μαντικὰς εὐσχολοῦμεν, οὐκ ἀθεεὶ πανδημούσης ὥσπερ τοῖς σο-
φοῖς ἐκκλησίας, τοῦ ἀληθοῦς κατ' μέρη δὲ ἐν Διαλαβοῦσι, προσημειώσεις οὐκ ἀφιγμένοις,
ὧδε ἐξωθεῖν τὰ τῶν πραγμάτων δηλώσεως παρδομένους, ἐπίμηνον. τὸ δὲ τοῦ ἀληθοῦς οἰκειότητος
ὁμοῦ φασιν ἐν τοῖς φύσεως. ὁθενὴ μὲν Ἑλληνικὴ φιλοσοφία τῇ οὐκ ἐθρυαλλίδος ἔοικεν λαμπηδόνι·
30 ἣν ἀναπτύσσων ἄνθρωπος παρὰ ἥλιον, κλείπουσιν ἐντὸς τὸ φῶς. κηρυχθεὶς ἢ δὲ λόγος, πᾶν
οὐκεῖνο τὸ ἄγνον ἐξελαμψεν φῶς. ἔστι δὲ μὲν ἐκ οἰκίας ἐν ἴσαρ χρησιμεύειν τὸ κλέμμα· ἡμέ-
ρας ἢ κατακαίοντος τοῦ πυρὸς, καὶ πᾶσαν ἡ νὺξ οὐκ φωτίζει τῷ τοιούτῳ τὸν νοητὸν ἥλιον.
Ἀπὸ δὲ τῶν θεῖ δικαιοσύνης ἠρημένων Μωυσῆ, ὁ Πυθαγόρας πεποίηται λέγων, Ζυγὸν «
μὴ ὑπερβαίνειν, τοῦτ' ἔστι, μὴ παρέρχεσθαι τὸ πρὸς ἴσας διανομὰς ἴσον, ἡμῶνας τοῦ δικαιοσύνου· «

——— ἢ φίλους αἰὲ φίλους, Πόλεις τε πόλεσι, συμμάχους τε συμμάχοις «
Σωδεῖν· τὸ γὰρ δίκαιον, νόμιμον αὐθρώποις ἔφυ· Τῷ πλέονι δ' αἰὲν πολέμιον καθίστασθαι «
Τὸ λαοστόν, ἐχθρὰς θ' ἡμέρας κατάρχειν· κῆρ' τοῦτο ποιητικὸν χάος. «

Διατεῖνει ὁ κύριος· Ἄρατε τὸν ζυγόν μου, φησὶν ὅτι χρηστὸς ἐστι καὶ ἀβαρής. καὶ τοῖς θεῖ πρώτοις «
Φιλοσοφοῦσι γνωρίμοις καὶ ἀπλοστάτοις τοῦτο ἐστὶ παρηγορία, λέγων, ὡς τὰ παιδία αὐτοὺς χρυ-
40 σοῦν δεῖν. ὡς αὐτοὺς ὁ δοκησόφιλος μηδένα ἄνευ ὀργῆς χρεὼν δίκαιον ἢ ἐλεύθερον γράφει, ἢ Ἕλλωτα
ἢ Ἰουδαῖον· καινὴ γὰρ ἡ κτίσις ἡ ἐν Χριστῷ, ἀφιλόνικος καὶ ἀπλουστάτη, ἐστὶ πᾶς δίκαιος· φθό-
νους γὰρ ἔξω θεοῦ χορεῦσαι πᾶν, ἐστὶ ζῆλος, καὶ λύπη ἢ καὶ οἱ μύσται καρδίαν ἰσθμὸν ἀπαγορεύσει· μὴ
χρῆναι ποτὲ διδάσκοντος ῥαθυμίαις καὶ ὀδυμίαις ἅπασι τοῖς ἀσθενέστατος συμβαίνουσι, δάκνειν καὶ
κατοδύειν τὴν ψυχήν. ἄθλιος γ' ἂν ἐκεῖνος, ὃν φησὶν ἐστὶν Ὅμηρος πλανώμενον μόνον, ὃν θυμὸν
ἀπιδεῖν. πάλιν αὖ δύο ὁδὸς ὑποτιθεμένου τοῦ εὐαγγελίου ἐστὶ τὸ δοκησόφιλον, ὁμοίως τοῖς σοφί-
στοις ἅπασι· καὶ τὴν μὲν καλούντων στενὴν ἐστὶ τεθλιμμένην, τὴν δὲ τὰς ἐντολὰς ἐστὶ ἀπαγορεύ-
σεις σεσιαλμένην· τὴν δὲ ἐναντίαν τὴν εἰς ἀπώλειαν φέρουσαν, πλατεῖαν ἐστὶ εὐρύχωρον, ἀκώ- 239
λυτον ἡδοναῖς τε καὶ θυμῷ· ἐστὶ Φασκόντων, Μακάριος ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, «
καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη· ὅτι τὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τὰ κακίας μῦθος «
50 φασὶν ἐστὶ Πυθαγόρους οὐκ οἰκεῖα ἀπαγορεύειν, τὰς λιποφόρους ὁδοὺς βαδίζειν, προσέχεσθαι μὴ «
δεῖν τὰ τοιαῦτα γνώμαις, ἀκρίτοις καὶ ἀνομολογουμέναις ἔπεσι. Λεξικρίτος σὺ ἐν τῇ
πρώτῃ τῶν πρὸς Πρακλείδωρον ἀντιδοξουμένων, μίμνητά τινος θεσπεσίης, οὕτως ἰσχύσας· Βα- «

σιλιὺς Σκυθῶν Ἀπίας Βυζαντίων δήμῳ· Μὴ βλάπτετε πρεσβευτὰς ἡμᾶς, ἵνα μὴ ἐμοὶ ἵππων ὑ-
μέτερον ὕδωρ πίωσι. συμβολικῶς δὲ ὁ βάρβαρος τὸν μέλλοντα πόλεμον αὐτοῖς ἐπαγγέλλεται προ-
δηλῶσαι, ὁμοίως καὶ Εὐφορίων ὁ ποιητὴς τὴν Νίσσης παρόδῳ λέγοντα·

Οἱ δ' ἄπω Σιμόεντος Ἀχαιΐδες ἄρσαν ἵππους. Ἀφετέον τι καὶ Αἰγύπτιοι τοὺς ἱε-
ρῶν τὰς σφίγγας ἰδρύσαντο, ὡς αἰνιγματώδους τοῦ περὶ θεῶν λόγου καὶ ἀσαφοῦς ὄντος. Ἴσχα δὲ καὶ
ὁ περὶ Φιλῆν τι δεῖ καὶ φοβεῖσθαι τὸ θεῖον· ἀγαπᾶν μὲν, ὡς πρέπουσιν καὶ εὐμενῆς τοῖς ὁσίοις· θαυμά-
ζειν δέ, ὡς ἀπερατήτως δίκαιον τοῖς ἀνοσίοις. Θηρίον γὰρ ὁμοῦ καὶ αἰθερόπτερον ἡ σφὶγξ αἰνίσσεται τὸν
ἀκύτατον. μακρὸν δ' αὖ ἦν πάλαι ἐπιζητεῖν τὰ θεοφιλῆ καὶ τὰ νομικὰ, τὰ δὲ αἰνιγμάτων
ἠρημένα ἀπλουστέρους. ἀκήκοεν γὰρ ἡ πᾶσα ὠδὴ πως θεατίζειν χρεών. δοκεῖ δ', οἶμαι, τῷ γε
νῦν κεκλημένῳ, ὡς ἔνδειξιν τοῦ προκειμένου, ὀλίγα τινὰ ἐκπεφευγέναι παραδείγματα. αὐτίκα ἐμε-
λογεῖτο τῷ Ἑβραίων ἱερομένῃ· ἢ τι καὶ τὸ τοῦδε Ἀσκληπιὸς, Ἀσσυρίοις τῶν θεῶν ὁ φανέντα
συμβόλων, τῷ ἀπ' ὑρανοῦ μέχρι γῆς αἰνιττομένῃ σωφρονεῖν· τὸ τε κάλυμμα καὶ παραπέτασμα,
ὑακινθῳ καὶ πορφύρᾳ, κόκκῳ τε καὶ βύσσῳ πεποίκιλται· ἡνίπερ δ' ἄρα, ὡς ἡ τῶν ζωϊκῶν φύσις
ἐπέχει τῷ ἀποκάλυψιν τοῦ θείου· ἐξ ὕδατος μὲν γὰρ ἡ πορφύρα· βύσσος δὲ, ἐκ γῆς· ὑακινθός
τε ὁμοίαν αἴρει, ζοφώδης ὤν, ὥσπερ ὁ κόκκος τῷ πυρί. αἱ μὲν οὖν δὴ καλύμματος καὶ
παραπετάσματος, ἔνθα τοῖς ἱερεῦσιν ἐξεῖναι, θυμιατηρίόν τι ἔχειν, σύμβολον τὸ ἐν μέσῳ
τῷ κόσμῳ τῷδε κειμένης γῆς· ἐξ ἧς αἱ ἀναθυμιάσεις. μέσος δὲ κατὰ τὸν κανόνα καὶ πάντῃ
τοῦ καταπετάσματος, ἵνα μόνῳ τῷ δεξιρρεῖ ἐπιτρέπηται ἐσιέναι ἡμέρας, καὶ τῆς ἔξω-
θεν περικειμένης αὐλαίας τὸ πᾶσιν ἀνεῳγμένης Ἑβραίοις, τὸ μεσημβρινὸν ὑρανοῦ φασὶ καὶ γῆς· ἄλλοι
δὲ κόσμου τοῦ νοητοῦ τὸ αἰσθητὸν λίγυσιν εἶναι σύμβολον. τὸ μὲν ἔνδον κάλυμμα, κώλυμα λαι-
κῆς ἀπιστίας, ὅλῃ περιφερὲς πέπλῳ πανύστοι κίονων, αἴρουσι τοὺς ἐν τῷ περιβόλῳ. πάντῃ τοι μυστικώ-
τατα πέπλοι ἄρτοι περὶ τὸ σωτῆριον καπνὸν τῷ ὄχλῳ τῶν ἀκροωμένων. πο-
λὺς γὰρ ὁ τοῖς αἰσθητοῖς ὡς μόνοις οὖσι προσκείμενος. Ἄθρει δὴ περὶ τούτων, φησὶν ὁ Πλάτων,
μή τις τῶν ἀμυήτων ἐπακούσῃ. ἐστὶ δέ τοι οἱ ἄλλοι ὕδὲν οἰόμενοι εἶναι, ἢ τὸ ἀπὸ τῆς χθονὸς λα-
βεῖν δυνάμενον· πρὸς ἓξεις ἢ κρίσεις καὶ πᾶν τὸ αἰρετὸν οὐκ ἀποδιχόμενοι, ὡς ἐν ὑσίᾳ μόνῃ·
τοιοῦτοι γὰρ οἱ τῇ πίστει τὸ αἰσθητὸν προσοικείοντες μόνῃ. Ἄβατον δὲ ἀνοσίοις καὶ τοῖς ὁμοψύχοις
ἡ νόησις τοῦ θείου· ἐν πύθῃ πρόσωπον ἴρηται τοῦ πατρὸς ὁ υἱὸς, αἰσθητῶν πίστει, σημαινό-
μενος ὁ λόγος ὁ τοῦ πατρὸς μυστὴς ἰδιώμασι. Εἰ δὴ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶ-
μεν. Ἀφ' ἁπλοῦς ἀπίστου, οὐ ἀφ' ὑδοῦ, ὁ καλὸς ἀποστολὸς λέγει. ἔνδον μὲν ὂν τοῦ καλύμ-
ματος ἱερατικὴ κάτοψις ἀφικνεῖται, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ πονουμένας πολὺ τοῦ ἔξω ἄρχει. πάλιν
τε παραπέτασμα τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων παρόδου κίονες πέντε αὐτόθι, ἁγίας μεύουσα
πρόδους Ἀφθηκῶν παλαιῶν. ἀτὰρ καὶ τὸ τετράγραμμον ὄνομα τὸ μυστικὸν, ὃ πεύκηται μό-
νοις τὸ ἄδυτον βάσιμον ἰοῦ· λέγεται δὲ Ἰαεὺ, ὃ μεθερμηνευόμενόν ἐστιν ὢν καὶ ὁ ἐσόμενος. καὶ μεῦ
καὶ καὶ Ἕλλωας Θεὸς τὸ ὄνομα, τετράδα πεύκης γραμμάτων. ὃς δὲ τοῦ νοητοῦ κόσμου μόνος
ὁ κύριος ἡγούμενος, ἑπόμενοι τοῦ παθῶν ὃς τοῦ τῶ ἀῤῥήτου γνῶσιν παρεισδυόμενος, ὑπὲρ πᾶν ὄνο-
μα ἐξαναχωρῶν, ὃ φωνῇ γνωρίζεται. ναὶ μὴν ἡ τε λυχνία ἐν τοῖς νοητοῖς ἔκειτο τοῦ θυμιατηρίου·
δι' ἧς αἱ τοῦ ἑπτὰ φωσφόρου κινήσεις διδήλουν. νοητὸς ὢν ὁ περιπολήσας ποιμένων. τρεῖς γὰρ
ἑκατέρωθεν τῆς λυχνίας ἐμπεφύκασι κλάδοι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς οἱ λύχνοι· ἑπτὰ καὶ ὁ ἥλιος, ὥσπερ
ἡ λυχνία, μέσος τῶν ἄλλων πλανητῶν τεταγμένος, τοῖς τε ὑπὲρ αὐτὸν, τοῖς τε ὑπ' αὐτὸν, καθά-
πτεται θείαν μυστικὴν ἐνδιδοὺς τοῦ φωτός. ἔχει δὲ καὶ ἄλλο αἴνιγμα ἡ λυχνία ἡ χρυσῆ, τοῦ ση-
μείου τοῦ Χριστοῦ, οὐ τῷ χημαῖ μόνῳ, ἀλλὰ καὶ τῷ φωτιζομένων πλουσίως καὶ πολυμερῶς
τοὺς ὡς αὐτὸν πιστεύοντας, ἐλπίζοντάς τε καὶ βλέποντας Ἀφ' ὧν τῶν προτεκτίσεων Ἀφικνοῦμαι.
Φασὶ δ' εἶναι ἑπτὰ ὀφθαλμοὺς κυρίου τοὺς ἑπτὰ πνεύματα, ἐπαναπαυόμενα τῇ ῥάβδῳ τῇ αἰθυσσούσῃ
ἐκ τῆς Ἰεσσαί. πρὸς δὲ τοῖς βορείοις τοῦ θυμιατηρίου, τράπεζα ἔκειτο τῶν θεσίν· ἐφ' ἧς ἡ παρά-
θεσις τῶν ἄρτων· ὅτι προφιμοῦται τῶν πνευμάτων τὰ βόρεια. εἶεν δ' ἂν μοναί Ἴωνες ὡς ἐν σώ-
ματι σώδεσι μίαν συμπνεούσων ἐκκλησιῶν· τάττει δὴ τὰ ἁγίας κιβωτοῦ ἐσιούμενα, μεύουσι τὰ
μὲν νοητοῦ κόσμου, τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἐν ἀποκεκλεισμένοις τοῖς πολλοῖς. καὶ μεῦ καὶ τὰ χρύσια
ἐκεῖνα ἀγάλματα· ἐξαπίρυγον ἑκάτερον αὐτῶν· εἴτε τὰς δύο ἄρκτους, ὡς βέλονται Ἴωνες, ἐμ-
φαίνει εἴτε, ὅπερ μᾶλλον, τὰ δύο ἡμισφαίρια· ἐφέλει δὲ τὸ ὄνομα τοῦ Χερουβὶμ, δηλῶν δηλόγω.
σιν πολλοί. ἀλλὰ δώδεκα πέρυγας ἄμφω ἔχει, καὶ ἀπὸ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου, καὶ τοῦ κατ' αὐ-
τὸν φερομένου χρόνου, τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου δηλοῖ. περὶ τούτων οἶμαι καὶ ἡ τραγῳδία Φυσιολογοῦσα
φησίν·

φησίν· ἀκάμας τε χρόνος ἀεί γ' ἀνάῳ ῥεύμαλι πλήρης φοιτᾷ, πίλνων αὐτος ἑαυτόν· δίδυμοι τ' ἄρκλοι θ' ὠκυπλανεες πίερυγων μπαῖς τ Ατλαντίον περοῦσι πολον. Ἄτλας δε, ὁ μη πιαχων πλ⊙· δυώπα μέν ἐναι καὶ ἡ ἀπλανὴς σφαῖρα· βίλλον ᾗ ἴσως αἰῶνα ακινησιν νοεῖσθαι. αμεινον δ' ἡγοῦμαι τῶ κιβωτὸν, ἐκ τὲ ἑβραικοῦ ὀνόμα⊙· ηὠαθὲ καλουμενῶν, ἀλλ' ὁ ἑρμηνεύς μεν ἐν ἀοῖ· ἑνος πασῶν τόπων. κατ' ἀνόγδοας ᾗ ἑνοητος κόσμος, εκ καὶ ὁ ἐκ πάντων ἀκινήτος, ἀχημάτιστός τε καὶ ἀόρατος δηλαδη θεὸς, ὡς νῦν ὑπερκαθ⊙ λεγόμενον ἀπὸ πάντων ἀκινήτων μιμούμενοι τῶ μὴ τ δοξελογων πνευμάτων, ἀ αἰνίσσε ᾗ Χερκοῦμι· ου γὰ ἀν τ⊙ ὁ μηδὲ γλυπτὴν ἀδωλεν δημιουργῶν παρασκευάσας, αὐτος ἀπεκινησεν τ ἀγιον ἄγαλμα· εἰ δ' ἐπὶ τῶ δρᾶν ὀπτικώτερόν τι καὶ αἰσθητὸν ζῷον ἐφανῶδε πως ἐχον· συμβολον δ' ἐστὶ λεγομένης μεν τ πρωτον ψυχῆς· πίερυγες ᾗ, λειτουργίας τι καὶ ἐνεργείας αἱ μεῖζονες δεῖσθαι τὰ ἄνω καὶ λαιῶν δωμεων· ἡ φωνὴ ᾗ, δοξα εὐχαρες⊙·, ἐν ἀκαταπαυστῳ ἡσυχία. ἀναχεῖται μεν τῶδε προχωρῆσαι τῶ μυστικὴν ἑρμηνειαν· τὰ ᾗ δεξιὰ ὁ ποδήνης, κόσμος ἐστὶν αἰσθητὸς σύμβολον· τ μεν ἐπὶ πλανητῶν, οἱ πέντε λίθοι καὶ αἱ δυο ἀῶρακες, Διὰ τ Κρονον καὶ τὸν Σελήνην· ὁ μεν γὰ, μνημονικὸς καὶ ὑγρὸς, ἐ γλάσσης καὶ βαρύς· ἡ ᾗ, αἰραῖος· διὸ Ἄρτεμις ὑπὸ ἵππων ἐρήτη, ἀειρτόμος τις ὑπ· ζοφερὸς ᾗ ὁ ἀήρ. σπειρᾶται ᾗ εἰς ἡμισυ τ τῆδε, τὰς ἰδίως ὡτας τοις πλανήτας καὶ τὸν θέαν ποιοῦσα, ὅπη τε δ' ἔθους καὶ τῶν ὥρων εκάτερος ἱδρυται. Διὸ καὶ τροφὸν ἐν ᾗ πᾶξις ἡ ἐπηβητικὴ, ἡ ἐδραία ἡ πρώτη· ἔθος δ' οἰκητήριον καὶ γένεσις τν καὶ ψυχῆς. ἔστιν δ' αὖ καὶ ἄλλως λαβοι, ποικίλοι σωτηριας τροποι· οἱ μεν, ἐν τοις ὑπερανεδυ⊙κόσιν· εἰ δ', ἐν τοῖς ὑποδυ⊙κόσιν ἱδρυμένοι πάντος δ' σωζομένου σώματος. οἱ τε τριακοσιοι ἑξηκοντα κώδωνες οἱ ἀπαρτημένοι δ' ποδήρους, χρόνος ἐστὶν ἐνιαύσιος, ἐνιαυτὸς κυρίως ὀνόμενος, κηρυττων καὶ καταγγέλλων τὴν μεγίστην δ' σωτηρος ἐπιφάνειαν. ἀλλὰ ἐ ὁ πῖλος ὁ χρυσοῦς, ὁ ἀστεφάνωτος, τὴν ἐξαίσιον μιμούμενος τῶ βασιλικὴν δ' κυρίᾳ· ἐκ δὲ ἡ κεφαλὴ τ ἐκκλησίας ὁ σωτηρ. σημαίνει γ' ἂν ἡμέρα τὰς δεχὰς ὁ πῖλος ὁ ὑπερ αὐτῶ· ἄλλως τ ἀκηκοαμεν, ὡς ἀσὶ ᾗ, ἐ δ' χριστὸς κεφαλὴ ὁ θεος, ἐ πατηρ δ' κυριος ἡμῶν Ιησοῦ Χριστὸς. καὶ μὴν τ μεν ποιεῖσθαι, ἐκ τ ἐπαμιδος. ἡ εἰσὶ γὰρ σύμβολον· ἔκ τ δ' λεγόμενον· τ λεγειν ᾗ τὸν αἰνισσόμενον, ᾧ σωίσηκεν, ᾗ ἔστι κραιδ⊙κων, τὸ λεγω ᾗ ῥηθεμένου, τῶ ὑποκειμένῳ τῇ κεφαλῇ τ πάντων τῷ Χριστῷ, ᾧ τὰ αὐτὰ ἐ ὡς αὐτὸς κινούμενα. οἱ δ' ὄπτ τ ἐπωμιδος σμαράγδοι φωτίνοι λίθοι, ἡλιοειδεῖς καὶ σελήνῃ μιμούμενοι, τὰς σωτηρίας τ φύσεως. χειρὸς ᾗ εἰμὶ ὦμο⊙· δεξιᾶ· εἰ δε ὅπτ τῷ ζηθῆ πέζαχα πεπυγμένοι δώδεκα, τ ζωδιακὸν Διὰ χαράττουσιν ἡμῖν κύκλον, ᾧ τὰς ποσασας δ' ἔτους τροπὰς· ἀλλως πιέζεσθαι τῇ κεφαλῇ τῇ κυριακῇ, νόμον μέν καὶ προφήτας ὑποκεῖσθαι, δι' ὧν οἱ δικαιοι μιμούμενοι καθ' ἑκάστας τὰς Διαθήκας· προφήτας γὰ ἅμα ᾗ δικαίους ἔναι τὰς δεσποτικὰς λέξεις, εὐ οἶσθα μεν. ἐ ος καὶ δ' αὐτὸς ἐνεργῶν Διὰ παντὸς ἀγίου πνεύματος ὥσπερ ᾗ ὁ κύριος ὑπερανατέταται τοῦ κοσμου πνεύς, μᾶλλον ᾗ ἐπέκεινα δ' νοητὸν, ἅτος ᾗ τ ἐν τῷ πέλαι ἐγκεκραμένον ὄνομα. ὑπερανω πως δεχῆς κομιζόμενοι ἔναι ηξιωται· ἔγκραπτον ᾗ, Διὰ πᾶς ἐν πλάνης τας ἐγγεγραμμένους, Διὰ τὸ τῶ αἰσθητῶ παρουσίαν. ὄνομα ᾗ ἐλήπται θεοῦ· ἐπεὶ, ὡς βλέπει δ' πατρος τῶ ἀναξιοπαθεστέρου μος, ἐνεργὲ ὁ ἡμῖς σωτὴρ κεκλημένο⊙·, ἡ τ ὅλων δεχὴ ἧπερ ἀπεκίνησεν μεν ἐκ τῶ θεοῦ τὸ ἀειφύτου πεφύκη καὶ περὶ αἰώνων· πεπτωκεν ᾗ ἐμπεσὼ ἑαυτῶ ἀπεπλησμένα ναί μὲν τ' λεγεσθαι τῶ προφητείαν τῶ ἐκδοῶπεσθαι τῷ λόγῳ καὶ κηρύσσουσιν. καὶ τῶ κοσμῶ τῶ ἐσομένῳ δηλοῖ· ἐπεὶ ὁ αὐτὸς ἐστὶ λόγ⊙· ὁ προφητῶν κρίνων τε ἅμα καὶ Διακρίνων ἑκαστα. Φασὶ ᾗ τ' ἐνδυμα τ' ποδήρη, τὴν κοσμικὰ προφητῶν οἰκονομίαν· δι' ὃ προσφυέστερον εἰς κόσμον ἀφθηπώτη τι δοσθὲν τ ἡμασμένην χιτῶνα ὁ δεχιερεύς· κόσμ⊙· ᾗ καὶ ὁ εὐκόσμῳ κτίσις ἡλίαφ προσ δ' καλὰ συγκαταμείνῃ ᾧ γενόμενα λούτρα, καὶ τ' ἄλλον ἐνδυτὰ ἄγιον ἁγίου ὡς ἐκτὸς χιτῶνα, τὸν σωτηρίαν εἰς ᾧ ἄδυτα αὐτῷ ἰμοὶ δοκᾶν, ἐμφαίνων τὸν λόγον καὶ γνωστικὸν, ὡς ἂν τῶν ἄλλων ἱερέων ἄρχοντα· ὕδατι δὲ τὰ λελυμένων ἐκείνων καὶ πίστιν ἐνδεδυμένων μόνῳ, καὶ τῶ ἰδίῳ ἐκδεχομένων μυστῶ, αὐτὸν Διακρίναντα ᾧ νοητὰ τῶν αἰσθητῶν, κατ' ἐπανάβασιν τῶν ἄλλων ἱερέων ἀτυδονᾶ ὅπη τὴν τ νοητ δοσιν. τ τῆδε δὲ πλύσιν· ἐκ ἔπυδαπῶς πρέπειν ἐκαθάρσιον, ὡς λόγικὴν ἐντασόμενο⊙· φυλῶ. ἀλλ' ἤδη τῷ γνωστικῷ λεγω καθαρσὸς μεν τῶ ὁλου πᾶσιν, καπερθώσας δ' εὐμάλα καὶ τὴν πολιτείαν ἐπ' ἄκρων πεφὰ δ' ἱερέως ὅπη μᾶζον αὐξήσας. ἀτεχνῶς ἡγιασμένος ᾗ λόγῳ ᾗ βίῳ, ἐπενδυσάμενος τὸ χάνωμα τῆς δοξης· τὰ πνεύματα τὰ ἐκεῖνα καὶ τελεία ἀνδρος τὴν δοτρίπτην κληρονομίαν δεπλασῶν, λεῖ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν, καὶ ὅπι καρδίᾳ ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη· ὡς καὶ φίλος ῥηθέντες πρὸς πρόσωπον ἐμπίπτα τῆς ἀνορέξεως ἡμερίας. οὐδεὶ δὲ

οἷον αὐτὸ ἐπακοῦσαι τὸ λεχθέν, πλείονα τὸν νοῦν διὰ τῆς ἀκοῆς ἐνδιδόντα. λέγεται δὲ ὧδε· καὶ ἐν δύσεσι τῇ φωνὴν τὴν λιπῆ, ἣν ἐνδεδύκαμεν εἰς παρόδους καὶ εἰς τὰ ἄγαλμα· καὶ ἀποθήσει αὐτὴν ἐκεῖ καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ δαλὸν ἐν τόπῳ ἁγίῳ, καὶ ἐν δύσεσι τῇ φωνὴν αὐτοῦ. ἄλλως δέ· οἶμαι ὁ κύριος ἀποδύσεταί τι καὶ ἐνδύσεται, καλῶν εἰς ἀγαθήσιν· ἄλλως ὁ δι' αὐτοῦ πιστεύσας, ἀποδύσεταί τε καὶ ἐπενδύσεται, ὡς καὶ ὁ ἀπόστολος ἐμήνυσεν, τὴν ἠγιασμένην φωλήν. ἐντεῦθεν κατ' εἰκόνα τοῦ κυρίου, ἀρχιερεῖς ἀπὸ τῶν ἁγιαθησομένων ἡρῶντο Φυλῆς οἱ δοκιμώτατοι· καὶ εἰς βασιλείαν καὶ εἰς προφητείαν ἐκλεκτοί, ἐχρίοντο. ὅθεν καὶ Λιγυπτίοις οὐ τοῖς ὁπὸ τυχοῦσι τὰ παρὰ σφίσιν ἀνετίθεντο μυστήρια, οὐδὲ μὴν βεβήλοις τοῦ θείου ἤθεσιν ἐξέφερον, ἀλλ' ἢ μόνοις γε τοῖς μέλλουσιν ὁπὸ βασιλείαν προεῖναι, καὶ τὰ ἱερεῖα τοῖς κριθησομένοις εἶναι δοκιμωτάτοις ἀπὸ τῆς τροφῆς, καὶ τῆς παιδείας, καὶ τῶν ἠθῶν. ὁμοία γὰρ ἦν τοῖς Ἑβραικοῖς, κατά γε τοῦτο ὁπικρυφίν, καὶ τὰ τῶν Λιγυπτίων αἰνίγματα. Λιγυπτίων οἱ μὲν, ὁπὸ πελείου· οἱ δὲ, ὁπὸ κροκοδείλου τὸν ἥλιον δηλοῦσι. σημαίνουσι δὲ τὸ μὲν πελείου τὸν ἥλιον διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ χρόνου· ὁ γὰρ χρόνος ἐστὶν ὁ κροκόδειλος, διὰ ἓνα ἄκλινῆ ἱερατικὴν ἱστορίαν. καὶ μὴν καὶ ἐν Διοσπόλει τῆς Λιγύπτου, ὁπὸ τοῦ ἱεροῦ καλουμένου πυλῶνος, ἀφεστὼς πῶς τις παιδίον μὲν, γλυφὴν σύμβολον· φθορᾶς δὲ, ὀγίρου· θεοῦ τινος, ὁ ἱέραξ· ὡς ὀιχθοῦς, μίσους· καὶ κατ' ἄλλο πάλιν σημαινόμενον, ὁ κροκόδειλος, ἀναιδείας. φαίνεταί τινων πωλουμένων τὸν σύμβολον, δηλωτικὸν εἶναι τοῦδε· ὧν γινομένων καὶ ἀπογινομένων, θεοὶ μισεῖ ἀναίδειαν. πάπτωσι καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς οἱ δημιουργοῦντες ἐξ ὕλης πρώτης. καθιεροῦσιν, οἷς θεοῖς αἰσθήσεις εἰς τοὺς νεώς· τοῦτ' δὴ αἰνισσόμενοι, ὡς πάντα θεοὶ ὁρᾷ καὶ ἀκούει. τοῖς τοῖσδε, ἀλλοῖς μὲν καὶ ὁμοίως σύμβολον αὐτοῖς ὁ λέων· ὥσπερ ἀμέλει καὶ τοῖς καὶ γεωργίας καὶ τροφῆς, ὁ βοῦς· καὶ ὁρμὰς τε καὶ παῤῥησίας, ὁ ἵππος· ἀλκῆς τε αὖ καὶ σωφροσύνης, ἡ Σφίγξ, τὸ μὲν σῶμα πᾶν λέοντος, τὸ πρόσωπον δὲ ἀνθρώπου ἔχουσα. ὁμοίως τε τούτοις σημαίνει καὶ μνήμῃ, καὶ κράτει καὶ τάχει ὁ ἄνθρωπος αἰνισσόμενος, τοῖς ἱεροῖς πρὸς αὐτὸν ἐγκλύσασι. ἤδη δέ κἀν τῇ καλουμένῃ παρ' αὐτοῖς κωμασίᾳ, τὰ θεῶν χρυσᾶ ἀγάλματα· δύο μὲν κιβωτοὺς, ἵνα δὴ ἵρακα, καὶ βοῦν μίαν φέρουσι, καὶ καλοῦσι τὰ παράτε ἀγαλμάτων εἴδωλα, παράτε γράμματα. ἐστὶ γὰρ ἐν αἷς μὲν κιβωτοῖς, σύμβολα τῶν δυεῖν ἡμισφαιρίων, οἷον τῶν ἐκλελύθων καὶ φυλασσόντων· ὁ δὲ ἵραξ, ἡλίου· πυρώδης γὰρ καὶ ἀναιμικὸς· αὐτίκα τὰς λοιμικὰς νόσους ἡλίῳ αἰσθήσεσιν ἡ ἰδιότης, σελήνης, τὰ μὲν σκιρὰ, τῷ μέλανι· τὰ δὲ φωτεινὰ, τῷ λευκῷ τῶν πίλων εἰκαζόντων. ἐστὶν δ' οἷς τὰς μὲν προπικὰς πρὸς τῶν κιόνων μηνοειδῆ βάλου, οἷς δὲ ἀμφὶ φυλάττουσι καὶ πυλωροῦσι τὸν ὁπὸ νοτον καὶ ἄρκτον πάμεδον ἥλιον· τὸν σὺν ἱσημερινὸν, ὑψηλὸν εἶλα καὶ ἀμφικεκαυμένον, ὁ ἱέραξ δηλοῖ, καθάπερ ἡ ἰδιότης τοῦ λοξοῦ. ἀριθμῷ δὲ ὀπτείας καὶ μέτρῳ μαλιστα τῶν ζώων ἡ ἰδιότης ἀρχὴν παρεσχῆδαι τοῖς Λιγυπτίοις δοκεῖ, ὡς τῶν κύκλων ὁ λοξός. ἀλλὰ γὰρ μόνοι Λιγυπτίων οἱ λογιώτατοι, πρὸς ἧ. καὶ τἄλλων βαρβάρων, ὅσοι Φιλοσοφίας ἀρίσχηται, τὸ συμβολικὸν εἶδος ἐζήλωσαν. Φασὶ γοῦν καὶ Ἰδανθύραν τῶν Σκυθῶν βασιλέα, ὡς ἐστρατεύσατο Δαρεῖος ὁ Σύριος, Δαρείῳ Δαβαλὶ τὸ Ἴστρον πόλεμον ἀπλῶς, πέμψαι σύμβολον ἀντὶ τῶν γραμμάτων, μῦν, βάτραχον, ὄρνιθα, οἰστὸν, ἄροτρον. ἀποστρεφομένου δὲ αὐτοῦ, εἰκὸς, ὁπὸ τούτοις, Ὀροντοπάγας μὲν ὁ χιλίαρχος ἔλεγεν, παραδώσειν αὐτὸν τῷ ἀρχῇ· πεπεισόμενον ὁπὸ μὲν μυὸς, τὰς οἰκήσεις· ὁπὸ δὲ τοῦ βατράχου, καὶ ὕδατος· πὸν ἄρσεν τε, ὁπὸ τῆς ὄρνιθος· καὶ ὁπὸ δὲ οἰστοῦ, καὶ ὅπλα· ὁπὸ δὲ τοῦ ἀρότρου, τῷ χώραν. Ξιφόδρης δὲ, ἔμπαλιν ἠρμήνευσεν· ἔφασκεν γὰρ, ἐὰν μὴ ὡς ὄρνιθες ἀναπτώμεν, ἢ ὡς μῦες κατὰ τῆς γῆς, ἢ ὡς οἱ βάτραχοι καθ' ὕδατος δύωμεν, οὐκ ἀποφεύξεσθαι τὰ σκήνη τοῦ βέλους· τὴν γὰρ χώραν οὐκ ἴσμεν κύριοι. Ἀναχαρσίν τε τὸν Σκύθην φησὶ καὶ αὐτὸν νοημόνως κατίσχειν, τῇ μὲν λαιᾷ. τὰ αἰδοῖα· τῇ δεξιᾷ δὲ, τὸ σῶμα· αἰνιττόμενον, ὅταν μὲν ἀμφοῖν, μᾶλλον δὲ εἶναι γλώττης κρατεῖν ἢ ἡδονῆς. καὶ τί μοι βεῖ τοὺς βαρβάρους ἐνδιατρίβειν, ἔξον αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας σοφοὺς τῇ ὁπικρύψει κεχρημένους παραπέμπειν; Ἀνδροκύδης γοῦν ὁ Πυθαγορικὸς τὰ Ἐφέσια καλούμενα γράμματα, ἐν πλοκῆς δὴ πλευρώμηλαοῦλα, συμβόλων ἔχειν φησὶ λόγον· σημαίνειν δὲ Ἄσιον μὲν τὸ σκότος· μὴ γὰρ ἔχειν τόπον σκιάν· Κῶς δὲ, Καῦσιον, ἐπεὶ καπνῳδεῖ τὴν σκιάν· λίξ τέ ἐστιν ἡ γῆ, κατὰ δὲ χαίειν ἐπωνυμίαν· καὶ Τίτρας, ὁ ἐνιαυτὸς, διὰ τὰς ὥρας· Δαμναμενεὺς δέ, ὁ ἥλιος, ὁ δαμάζων· καὶ Αἰσά τε, ἡ ἀληθὴς φωνή. σημαίνειν δ' Ἀραβὸς σύμβολον, ὡς κυνόσμη· τὰ θεῖα· οἷον, σκότος πρὸς φῶς· καὶ ἥλιος τοὺς ἐνιαυτούς, καὶ γῆ πρὸς πάντοιαν φύσεως γένεσιν. ἀλλὰ καὶ Διονύσιος ὁ Θρᾷξ ὁ γραμματικὸς φησὶν τῷ μὲν τὸ ἐμφάσεως δὲ μὲν τὸ τεχνίσκων σύμβολα, φησὶ καὶ λίξιν· Εὑρήκειν γοῦν οὐ Δαΐ λίξεως μόνον, ἀλλὰ καὶ Δαΐ συμβόλων ἔνιοι τὰς πάξεις· διὰ λίξεως μὲν, ὡς ἔχει τὰ λειόμενα Δελφικὰ παραγγέλματα, τὸ Μηδὲν ἄγαν, καὶ τὸ Γνῶθι σαυτόν, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια·

Διὰ δὲ

Διὸ δὲ συμβόλων, ὡς ὅ τι τροχὸς ὁ τῆς Φορμίγγου ἐν τοῖς τῶν θεῶν τιμένεσιν, ἠλλυσμένος περὶ Λιγυστίων· καὶ τ' ὧν θελῶν τ' ὀδομένων τοῖς προκωμῶσι. Φησὶ γὰρ Ὀρφεὺς ὁ Θρακίου·

Θαλλῶν σ' ὅσα βρέφεσιν ὄλβιος χθονὸς ἔρχα μέμηλεν. Οὐδὲν ἔχει μίαν αἶσαν ὅλη φρεσίν, ἀλλὰ κυκλεῖται Πάντα πέριξ· ζῆνας δὲ καθ' ὧν μέρος οὐ θέμις ἐστίν· Ἀλλ' ἴσχει, ὡς ἤρξατο, δρόμῳ μέρος ἶσον ἕκαστος. οἱ θαλλοὶ ἤτοι τῆς πρώτης τροφῆς σύμβολον ὑπαρχουσιν, ἢ ὅπως ὄλβιοι ὦσιν οἱ πολλοὶ τοὺς μὲν καρποὺς δι' ὅλου θάλλειν καὶ αὔξεσθαι διαμένοντας ὄλβιοι· σφᾶς δὲ αὐτοὺς ὀλίγον ἀναχίζειν τὸν τῆς ζωῆς χρόνον· τούτου χάριν δίδοσθαι τοὺς θαλλοὺς βούλονται· ἴσως δὲ καὶ ἵνα ὄλβιοι ὦσι πρὸς ὧν ὅτι αὖ καὶ πάσχωσι, οὕτως καὶ τοὺς ἐκ τοῦ τὸν βίον, τοιχίους ἐκλιπεῖν, καὶ πυρὸς ἔργον γένεσθαι. χρησιμώτατον ἄρα τὸ τῆς συμβολικῆς ἱερουργίας εἶδος εἰς πολλὰ, καὶ πρὸς τὴν ὀρθὴν θεολογίαν συνεργὸν καὶ πρὸς εὐσέβειαν, καὶ πρὸς ἀλήθειαν συνέπεσθαι, καὶ πρὸς βραχυλογίας ἄσκησιν, καὶ σαφείας ἔνδειξιν· σαφοῦ γὰρ, τὸ χρῆσθαι τῇ συμβολικῇ φράσει δεξιῶς, φησὶν ὁ γραμματικὸς Δίδυμος, καὶ τὸ γνωρίσιμον τὸ διὰ ταύτης δηλούμενον. καὶ μὴν ἡ στοιχειώδης τῶν παίδων διδασκαλία, τὴν τῶν πρώτων στοιχείων περιέλήφθην ἐρμήνειαν· βέδυ μὲν γὰρ τὰς φρύγας τὸ ὕδωρ φησὶ καλεῖν· καθὰ καὶ ὁ Ὀρφεύς·

Καὶ βέδυ Νυμφάων καταλεῦσι ἀγλαὸν ὕδωρ. ἀλλὰ καὶ ὁ τοῦ Διὸς ὁμοίως φανεὶς τοῖς χρᾶφων· Καὶ βέδυ λαβὼν, κεῖ' χειρῶν κατοχίου, καὶ ὅτι τὴν ἱεροσκοπίαν τρίπτυ. ἔμπαλιν ἡ ὁ κωμικὸς Φιλύλλιος βέδυ τὸν ἀέρα, βιόδωρον ὄντα, Δημήτρου γνώσιον· Ἕλκειν τ' βέδυ σωτήριον πνεύματος· Ὅπερ μέγιστόν ἐστιν ὑγιείας μέρος· Τὸ τὴν ἀέρ' ἕλκειν καθαρὸν, οὐ πεφυλαγμένον. συνομολογεῖ τῆς πιθανῆς δεξιᾶς καὶ ὁ Κυζικηνὸς Νεάνθης, γράφων τοὺς Μακεδόνων ἱερεῖς ἐν ταῖς κατοχαῖς, βέδυ καταπαλαῖειν ἐλαίῳ αὐτοῖς τε καὶ τοῖς τέκνοις· ὅπερ ἐμμένουσιν ἀέρι. ζαὴν δὲ, τὸ πῦρ εἰπὼν, παρὰ τὴν ζέσιν, ἁμαθῶς ἐδέξατο· καλεῖται δ' οὕτως ἡ θαλαττα, ὡς Εὔφορίων ἐν τοῖς περὶ Θεωρίδαν ἀντιγράφαις· Ζαὴν δὲ ποτὶ πλατέσσι νεῶν ὀλίτροχα κάκυνε. Διονύσιος τε ὁ Ἰάμβου ὁμοίως· Πόντῳ μνησόμενος πεύκης ἀνὰ λυκὴ ζαήν. ὁμοίως δὲ Κρατῖνος ὁ νεώτερος κωμικός· Καρῖδας ἡ ζαὴν ἐκφέρει κἀχθύδια. καὶ Σιμμίας ὁ Ῥόδιος, ἄμασιγήτων καὶ πλοίων ὄφυη ἀλυκὴ ζαήν. χθὼν δὲ ἡ γῆ, ὡς μόχθος καὶ χυμένη. ἡ πλῆκτρον εἶμεν, τὸ πλοῖον· οἱ δὲ, τὸ ἄερα τὰ πλοῖα πλήσασθαι καὶ κινεῖσθαι εἰς φύσιν τε καὶ αὔξησιν, ἢ τὸν πλοῖων πλῆρωσιν. ἐκ ἀντιγράφου δέ τινος Κλεάνθους τὸν Φιλοσοφον, ὃς ἄντικρυς πλῆκτρον τὸν ἥλιον καλεῖ· ἐν δὲ τῇ ἀνατολαῖς ἱεραῖς τὰς αὐγὰς, εἶον πλήσασα τὸν κόσμον, ὡς τὸ ἐναρμόνιον πορεύσασα τὸ φῶς ἄγει· ἐκ δὲ τοῦ ἡλίου σημαίνει καὶ τὰ λοιπὰ ἀστρα. Σφίγξ δὲ, οὐχ ἡ τῶν ὅλων συνέχεσις, καὶ ἡ τοῦ κόσμου κατὰ τὸ ποιητικὸν Ἄρμονίαν θεοφορά. ἀλλὰ τὴν μὲν ὁ ὁμήρου ποιητὴς τοῦ Φοίβου καὶ συνέχοντα τὸν κόσμον ἔτι αὖ· ἄμεινον δὲ ἐκδέχεσθαι τὸν αἰθέρα, πλοῖα συνέχοντα καὶ σφίγγοντα· καθὰ καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς φησίν·

Εἰ δ' ἄγε τοι λέξω πρῶτ' ἠλίου δέχεται, Ἐξ ὧν δὴ ὀγδοήκοντ' ἐπὶ νῶτα ἐπρέμνα πλοῖα, Γαῖά τε ἑκταῖς πολυκύμοις, ἠδ' ὑγρὲς ἀὴρ Τιτάν, ἠδ' αἰθὴρ σφίγγων περὶ κύκλον ἅπαντα.

Ἀπολλόδωρος δ' ὁ Κερκυραῖος τὸν στίχον τόνδε ὑπὸ Βράγχου ἀναφωνηθῆναι τὸν μάντιν λέγει, Μιλησίους καθαίρουσι ἀπὸ λοιμοῦ. ὁ μὲν γὰρ θεὸς ἐπαινεῖται τῇ θαφνης κλάδος πρὸς κατήρχετο τοῦ ὑμνου ὧδέ πως· Μέλπεο ὦ παῖδες ἑκάεργον καὶ ἐκαέργαο· ἐπὶ ψάλλει δὲ, ὡς ἐπὶ πᾶν, ὁ λαός. βέδυ, ζάὴν, χθών, πλῆκτρον, σφίγξ, κναξζοῖ, χθυκλῆς, φλεγμὸς, δρώψ. μέμνηται δὲ τῆς ἱστορίας ἡ Καλλιμάχου ἐν ἰάμβοις. κναξζοῖ ἢ κεῖ παραγωγὴν ἡ νόησις, ἐπειὰ τὸ κναίφω ἢ διαφέρω· θύψαί τι, τῷ καρανῷ φλίξαι. Θέσπις μέν τοι ὁ τραγικὸς διὰ τῆς ἄλλο τι σημαινούσης φησὶν, ὧδέ πως χράφων· ἰδὲ σὺ ἐπένδω κναξζοῖ τὸ λάϊκὸν ἀπὸ θηλαμόνων θλίψας κνακῶν· ἰδὲ σὺ χθυκλῆ τυρὸν μίξας ὀρυθρῷ μελίτι, κεῖ τ' σῶν Πὰν δίπερος πίθεσθω βωμῶν ἀγίων· ἰδὲ σὺ βρομίου αἶθοπα φλογμὸν λείβου. αἰνίσσεται δ' εἰκότως, τὴν ἐκ τῶν τετρασάρων καὶ ἄκρων στοιχείων ψυχῆς γαλακτώδη πρώκτην τροφήν· μεθ' ἣν ἡδὺ πιόντες γάλα τὸ βρῶμα· τελοῦσι δὲ αἷμα ἀμπέλου καὶ λόγου, τὸ αἰθόπα οἶνον, τὴν τελείωσιν τῆς ἀγωγῆς εὐφροσύνην διδάσκει. δρώψ δὲ ὁ λόγος ὁ δραστήριος, ὁ ἐκ καταχήσεως τῆς πρώτης εἰς αὔξησιν αἰθρίος, εἰς μέτρον ἡλικίας, ἐκφλέγων καὶ ἐκφωτίζων τὸν ἄνθρωπον. ἀλλὰ καὶ τρίτος ὑπάρχει μοῖρα φέρειν παιδικὸς, μάρψις σφίγξ κλῶψ, ζωχθηδών· σημαίνει δ' οἶμαι διὰ τῶν στοιχείων ἕξιν κόσμου διοικήσεως, τὴν ὁδὸν ἡμῖν δεῖν ἐπὶ τὴν τελεστέραν γνῶσιν, βίᾳ καὶ πόνῳ βεβιωμένης τῆς αἰωνίου σωτηρίας· μάρψαι μὲν γὰρ, τὸ καταλαβεῖν· κλῶπα δὴ τὴν κόσμου ἁρμονίαν, ἢ σφίγξ· ζωχθηδὼν δὲ, τὴν χαλεπότητα μιμουμένη· καὶ κλῶπα τὴν λανθανούσαν κυρίου γνῶσιν

ἅμα καὶ ἡμέραν δηλοῖ. τί οὖν; οὐχὶ καὶ ἐπιχώριόν ἐν τῷ περὶ τοῦ Ὀρφέως πίστεως, καὶ ἰδιάζοντα παρ'
» Ὀρφεῖ σκοπούμενος, φησί· κερκίσι καμπυλόχρωσι, τοῖς ἀρότροις μιμούμενος· ἡμέσι δὲ, τοῖς αὖ-
» λαξι· μιτον δὲ, τὸ σπέρμα ἀλληγορῶν· καὶ δακρυα Διός, τὸ ὁμβρον δηλοῦν· μοίρας τε αὖ, καὶ
μίρη τὴν σελήνης, τριακαδα καὶ πεντεκαιδεκάτην καὶ νουμηνίαν· διὸ καὶ λευκοτίλους αὐτὰς καλεῖν
τὸν Ὀρφέα, φωλὸς ὄσας μίρη. πάλιν, ἄνθιον μὲν, τὸ ἔαρ, διὰ τὴν φύσιν· ἀργίδα δὲ, τὴν νύκτα,
διὰ τὴν ἀνάπαυσιν· καὶ χερνίον, τὴν σελήνην, διὰ τὸ ἐν αὐτῇ πεῖσαι· Ἀφροδίτην τε, τὸν κόσ-
μον καθ' ὃν δεῖ πείθειν, λέγοντα παρὰ τῷ θεολόγῳ. τοιαῦτα καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ἠνίττοντο·
Φερεκύδης μὲν κύνας, τὰς πλανήτας· Κρόνου δὲ δάκρυον, τὴν θάλασσαν ἀλληγοροῦντες. ἐμοὶ
δὲ ὅπη μυρίοις εὕροιμεν ἂν ἔστι τε Φιλοσόφων, ἔστι τι ποιητῶν αἰνιγματωδῶς ἠρημένα·
ὅπου γε καὶ ὁλα βιβλία δι' ἐπικεκρυμμένων τὴν διὰ γραφίως βάλησιν ἐπιδείκνυται· ὡς καὶ τὸ Ἡ- 10
ρακλείτου περὶ φύσεως· ὃς ἐν δι' αὐτὸ τοῦτο, σκοτεινὸς προσηγόρευται· ὁμοία τούτῳ τῷ βιβλίῳ καὶ ἡ
Φερεκύδης θεολογία τοῦ Συρίου. Εὐφορίων γοῦν ὁ ποιητὴς, ἐν τοῖς καλλιμάχου λίπα, ἐν ἡ Λυκόφρο-
νος Αλεξάνδρα, καὶ τοῖς τούτοις παραπλησία, γυμνάσιον ἡμῖν ἐξήγησιν γραμματικῶν ἴσκιν ἅπασιν.
ἄκρον ἀπίκος καὶ τὴν βάρβαρον φιλοσοφίαν, περὶ ἧς ἡμῖν πρόκειται λέγειν, ἐπικεκρυμμέ-
νως, καὶ διὰ συμβόλων προφητεύειν ἔοικεν, ὡς ἀποδείκνυται. τοιαῦτα γὰρ ἂν καὶ ὁ Μωυσῆς παραινεῖ·
τὰ κοινὰ δὴ ταῦτα, ἡ φαγεῖν χοῖρον, ἅτε ἀκάθαρτον, ἅτε ὀξυπόρειον, ἅτε κέρατα. ὁ μὲν γὰρ χοῖρος, φι-
λήδονον ἐν ἀκαθαρσίαν ἐπιθυμίαν τροφῶν, ἐν ἀφροδισίων λίχνον ἐν μεμολυσμένην ἀκολασίαν
236 μιμούμενος, ἀεὶ κυπτάσσων, ὑλακήν τε ἐν βορβόρῳ κειμένῳ, εἰς σφαγὴν καὶ ἀπώλειαν παρομοίωται.
ἔμπαλιν δὲ ἐπὶ τοῖς διχηλῶν καὶ μαρυκώμενον ἐσθίειν μιμούμενον, φησὶν ὁ Βαρνάβας, κελεύειν
δεῖν μὲ τὸ φθεγγόμενον τὸν κύριον, ἐν μὲ τὸ μελετῶντα ἔλαθον διὰ στόματος ἡμῶν ἐν τῇ καρ- 20
δίᾳ, μὲ τὸ λαλοῦντα δικαιώματα κυρίου ἐν τηροῦντα, μὲ τῶν ἐδόντων ὅπου ἡ μελέτη ἐστὶν ἔργον εὐ-
φροσύνης, ἐν ἀναμαρυκωμένων τὸν λογον κυρίου. τί δὲ τὸ διχηλῶν; ὅπου ὁ δίκαιος καὶ ἐν τούτῳ τῷ
» κόσμῳ περιπατῇ, καὶ τὸν ἅγιον αἰῶνα ἐκδέχεται. ἄπτεται δὲ Φίρμος· Βλέπετε πῶς ἐνομοθέτησεν ὁ
» Μωυσῆς καλῶς. ἀλλὰ πόθεν ἐκείνοις ταῦτα νοῆσαι ἢ συνιέναι; ἡμεῖς δικαίως νοήσαντες τὰς ἐντο-
» λὰς λαλοῦμεν, ὡς ἠθέλησεν κύριος. διὰτοῦτο περιέτμησε τὰς ἀκοὰς ἡμῶν καὶ τὰς καρδίας, ἵνα
» συνίωμεν ταῦτα. ναὶ μὴν ὅτ' αὖ λέγει, Οὐ φάγῃ τὸν ἀετὸν, τὸν ὀξύπορον, καὶ τὸν ἱκτῖνον καὶ τὸν κό-
» ρακα, οὐ κολληθήσῃ, φησὶν, ἀνδράσι ὁμοιωθῆσῃ τοῖς αἰθρώποις τούτοις, οἵτινες οὐκ ἴσασι διὰ πόνου καὶ
» ἱδρῶτος πορίζειν ἑαυτοῖς τὴν τροφὴν, ἀλλ' ἐν ἁρπαγῇ καὶ ἀνομίᾳ βιοῦσιν· ἀετὸς μὲν γὰρ, ἁρ-
» παγήν· ὀξύπορος δὲ, ἀδικίαν, καὶ πλεονεξίαν ὁ κορακῖνος μιμοῦται. γίγραπται δὲ· Μετὰ αἰδοῦς
» ἀθῴου, ἀθῷος ἔσῃ· καὶ μὲ ἐκλεκτὸς, ἐκλεκτὸς ἔσῃ· καὶ μὲ στρεβλοῦ, διαστρέψεις. κολλᾶσθαι δ' ἂν 30
τοῖς ἁγίοις προσήκει, ὅτι οἱ κολλώμενοι αὐτοῖς ἁγιασθήσονται. ἐντεῦθεν ὁ Θεόγνις χράφει·
» Εὐθλῶν μὲν γὰρ ἀπ' ἐσθλὰ μαθήσαι· ἢν δὲ κακοῖσι συμμιγῆς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐοῦσαν νόον.
» ὅτι αὐτὸ αὐτὸς τῇ ὠδῇ λέγει· Ἐνδοξος γὰρ δεδόξασται· ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θάλασ-
σαν, τὸ πολυσκελὲς καὶ πτηνῶδες καὶ ὁρμητικὸν πάθος· τὴν ἐπιθυμίαν, σαφῶς καὶ τῷ ἐπιδεικτικῷ
ηνιοχῳ, τὰς ἡνίας τῆς ἡδοναῖς ἐπιδιδώκοτι, ἔρριψεν εἰς θάλασσαν, εἰς τὰς κοσμικὰς ἀπιξίας
δοκαλών. ἐστως καὶ Πλάτων ἐν τῷ περὶ ψυχῆς, τὸν τε ἡνίοχον καὶ τὰ ἐπισκιήσαντα ἵππον, τὰ ἄλ-
λογον μέρος, ὁ δὴ δίκαια τίμιον τε, εἰς θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν κατακεκλῆφθαι φησίν. ᾗ καὶ τὰ φαίδοντα
δι' ἀκροάσεως τῶν πάλαι ἐκπεσεῖν ὁ μῦθος αἰνίττεται. ναὶ μὴν καὶ ἐπὶ τοῦ Ἰωσήφ· νέον τὸν ζη-
λώσαντες οἱ ἀδελφοὶ, πλεῖόν τι προφερόμενον τῇ γνώσιν, ἐξέδυσαν τὸ χιτῶνα τὸ ποικίλον·
καὶ λαβόντες, ἔρριψαν εἰς λάκκον· ὁ δὲ λάκκος, κενὸς, ὕδωρ οὐκ εἶχε· τῇ δὲ Φιλομαθίας 40
τοῦ παιδαίου ποικίλην γνῶσιν ἐπισκοροῦσης. ἡ, φιλὴ τῇ τοῦ νόμου πίστει χειρημένη, ἔρ-
ριψαν εἰς λάκκον τὸν ὕδατος κενὸν, ὃς λίγου δεῖν ἀπεπλήσατες, τὴν τοῦ θεοῦ λόγου ἔρημον· κε-
νὸς γὰρ ἐπισήμης ὁ λάκκος· ἐν ᾧ ῥιφεὶς, καὶ τὴν γνῶσιν ἐκδυσάμενος, ὅμοιος τοῖς ἀδελφοῖς ἐ-
δοκεῖ γυμνὸς γνώστως, ὁ διὰ λεληθὼς σοφός· καὶ ἄλλο σημαινόμενον. ὅτι σὺ ἐπιθυμία ποικί-
» λον ἔιδυμα, εἰς ἀχανὲς ἀπίχωσι βάραγγον. ἐὰν δέ τις αὐσάῃ λάκκον, ἢ λαπημένη, φησὶ, μὴ
» καλύψῃ αὐτὸν, ἐμπέσῃ σὺ· ἐκεῖ μέσος ὁ θεὸς, ὁ κύριος δὲ λάκκου ἐκπεσὼν ἐρχόμενον, καὶ δώ-
» σει τῷ πλησίον· τὸ δὲ πθυηκὸς, αὐτὸ ἔσεται. ἐπαῦθά μοι τὴν προφητείαν ἐκείνου ἔφαγε· Ἐγὼ
» βοῦς τε κτηνέμενον, καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ· Ἰσραὴλ δέ με οὐ συνῆκεν. ἵνα δὲ μή τις
τάχαν ἐμπέσῃ εἰς τὴν ἐπὶ σῦ διδασκομένην γνῶσιν, ἀκρατὴς γινόμενος τῆς ἀληθείας, παρα-
κεκυφὼς τὸ παραπέσῃ, ἀσφαλὴς, φησὶ, περὶ τὴν χρῆσιν τοῦ λόγου γένῃ· καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀλόγους 50
προσόντας, ἀποκλεῖει τὴν ζῶσαν ἐν βάθη πηγὴν· πότον δὲ ὄμβρα τοῖς τῆς ἀληθείας διελθηκόσιν. ἀποκρυπτόμενος δὲ οἶμαι, οὐκ ἐν πρὸς τοὺς οὐχ οἵους τε ὄντας παραδέξασθαι τὸ βάθος τῆς γνώσεως, κα-

καλυπῖ τ λάκκον. ὁ κύριος ἦν ὁ λάκκου, ὁ γνωστικὸς, αὐτὸς ζημιωθήσ), φησὶ, τὴν αἰτίαν ὑπέχων ὃ σκανδαλισθέ)ς, ἢ πὶ κατα πλήξ)ς τῷ μεγέθ ὃ λόγου, μικρολογ ῦ ἐπ ὄξ)ος· ἢ μετακινήσας τ ἐρράτ)ν ἢ πὶ τὴν θεωρίαν, ϗ ἀποχήσας ἀφ ὧν Φάστος τ αὐτοχειρίαν πίστ)ς. ἐγχώριον ὃ δώσ), τῷ παντκρατερικῷ βουλήματ ὑπέχων λογον ϗ εὐθύνας. ΕΥ. μὲν οὖν ὁ τὸν Θ νόμου ϗ προφητῶν, ὁ μέχρις Ἰωάννου· ὁ δὲ, καί τι φανερώτερον λαλήσας, ὡς οὐ μηκέτι πρ Φητεύων, ἀλλ ἀφκνούμ ἤδη παρόησί τ ἐξ ἀρχ)ς καταγλυκαινόμενον συμβολικῶς, ὁμως, Οὐκ ἐμὶ, φησὶν, ἄξιος τ ἱμάντ ὃ ὑποδήματ)ς λῦσαι κυρίου· μὴ γὰρ ἀξιος εἶναι ὁμολογεῖ τὴν πρώτην τὴν βασιλείαν δύναμιν· χρῆναι γὰρ τὰς καθαιροπρεπούσ)ς, ἀπολύειν ὃ σωμάτ Θ ϗ τ ψυχ ἀμαρτημάτων τὴν ψυχὴν, ὡς περ ὃ δισμῶ τ ποδὸς. πῖσαι ἢ Ἐ τὴν πλάνην αὖ ὃ σωτῆρ Θ ἡμᾶς ἐνέργειαν, τὴν πνευματ)κὴν λέγω, τὴν ἀφ τ παρουσίας ὀπτηρυθμιζομένην τῷ τ προφήτου αἰνίγματι, ὁ ἀφ τ αὐτοψίας τ θεατιζόμενον δείξας, τὴν ἐς φανερὸν προβᾶσαν μετάνοιαν ἤγουν παρουσίαν, ὄντως ἴλυσπ τ πέρας ἔ λογίων τ οἰκονομίας, ἐκκαλύψας τὴν ἔνσαρκον τ συμβόλων. ϗ τί παρὰ Ρωμαίοις ὅτι τ ἀληθῶν γινόμενα τάχιον ἐλήγει, ἵν ἀφ δικαιοσύνην ἐκπίνα ζυγὸς ϗ ἀσταθμία, καρπομοί τε, καὶ αἱ τ ὧδε ὀπτωχεῖαι. ἵν μὲν γὰρ, ἵνα δικαίας γίν)· ἵν δὲ, ὡς τ τῆς πηῆς μερισμόν· τὸ σ), ὅπως ὁ παρατυχὼν, ὡς βαρὺς τῖνος αὐτῷ ὀπτημένην, ἐς ὡς ἀκύσ), καὶ ἵν ἔχ)ν μεσίτ λάβ). ἀλλ', ὡς ἔοικεν, ἔλαθον ὑπὸ φιλοτιμίας ἀποδεικνῦς, πρωτίστων ὃ δεσπ Θ παρεκβας. ὀπιλαίψ χάρ μοι ὁ βίος τ ὅλ Θ τ συμβολικῶς φιλοσοφ ὧν παραλ)μμένον μνήμης τι ἕν ἕνεκεν καὶ σπουδ, καμ τὸ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀνατ)άδη. τοιοῦτο ὑπὸ ὕλης αἱ τ βαρβάρ φιλοσοφίας γραφαί. τῶν ὃ πολλαχοῦ αὐτῆς ὅλησαζόντων, ϗ δοκιμασίαν ἀδοκίτων κατά τι τὴν πίστιν, κατά τι τ βίον ἅπαντα, μόνων ἐβέλησεν ὑπάρχειν τὴν ὅλως ἄνω φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἀληθ)ῆ θεολογίαν. ναὶ μὴν ἐζητ)τ ὑπ Θ ϗ καλ)ητ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς βούλον)· ἔτως ὃ ϗ ἀπουδασθ)σόμεθα μᾶλλον, καὶ ἀνεξακριτήτως ὅσπερ, παρὰ τ αὐτῶν παραλαμβάνοντας, καὶ ἀφελησόμ τὰς ἀξίας αὐτῶν, διελάμβανον. ἄλλως τε ϗ πάνθ' ὅσα ἀφ' ὕλης παρακαλύμματ Θ ὑπὸ φαίνε). μειζονά τε καὶ σεμνοτέραν δείκνυσι τὴν ἀλήθειαν· καθάπερ τὰ μὲν ὦρια, ἀφ φαίνοντα ὑδάτ Θ· αἱ μορφαί δε, ἀφ τ παρακαλυμμάτων, σωζομφαζόμ ὕλας αὐτῆς προσχαριζομένων. ἐλιγκλὴ καὶ γὰρ αἱ ὄψεις πρὸς τῷ Ἐ τὰ φανερὰ μονοτρόπως καπνοῦσ)ν. συνεκδοχὰς τοίνυν πλείονας ἔχον ἕνα λαμβάνειν, ὡς περ ἂν λαμβάνομεν, ἐκ τ μετ' ὀπικρύψεως ἐρημένων. ὧν γ τως ἐχόντων, σφάλλεται μὲν ὁ ἁπλ Θ Ἐ ἀμαθ)ς· κατα λαμβάνει ὃ ὁ γνωστικός. ἤδη γ' ἔν τοῖς πολλοῖς ἤθελον ἀναίδην ἐκκλῆδαι πίστ)ν· ἤδη κοινοπλῆδαι τὰ σοφίας ἀγαθὰ, τοῖς μηδ' ὁντιν τὴν ψυχὴν κεκαθαρμένοις· ὁ γὰρ ἡμῖς ὁρίζ)ν τοῖς ἀπαντῶσι τὰ μ' τοσούτων ἀγώνων παρεμβύτα· ἤδη μὴν βεβήλοις τὰ ἔ λόγ μυσ)ρια διηγῆδαι. φασὶ γ' ἔν Ἱππασχον τ Πυθαγόρειον, αἰτίαν ἔχοντα χράψαδαι τὰ ἔ Πυθαγόρου σαφῶς, ἐξ λαβῆναι τ ἀφ τριβῆς, καμ' ἡλίκων ἐπ' αὐτῷ γενέδαι οἷα νικηρῶ, διὸ ϗ ἐν τῇ βαρβάρῳ φιλοσοφίᾳ νικηρὸς καλοῦσι τὸν σκοπούντας τ δογμάτων, ϗ καθυποτάξαντας τ νοῦν τοῖς πάθεσι τοῖς ψυχικοῖς. τίς ὃ μετοχὴ δικαιοσύνης ϗ ἀνομίας, ϗ τ θείων ἀποστολ)ς; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότ Θ; ἢ τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μ' ἀπίστου; ἴσχα γὰρ ὁλυμπίων Ἐ φθιμένων λιμῷ. διὸ ϗ, Ἐξέρχεσθε ἐκ μέσου αὐτῶν ϗ ἀφορίσθητε, λέγ κύριος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα· καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας. ὑμόνοι ἄρα οἱ Πυθαγόρειοι καὶ Πλάτων τὰ πολλὰ ἀποκρύπτοντ, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἐπικούρειοι φασί τινα καὶ παρ' αὐτοῖς ἀπόρρητα εἶναι, καὶ μὴ πᾶσιν ἁπλῶς ἐντυγχάνειν τούτοις τοῖς γράμμασιν. ἀλλὰ καὶ οἱ Στωικοὶ λέγουσι Ζήνωνα τῷ πρώτῳ γεγράφθαί τινα, ἃ μὴ ῥᾴδιας ἁπλῶς ἔσεσθαι τοῖς μαθηταῖς ἀναγνώσκειν, μὴ εὐχὶ πεῖραν δεδωκόσι πρότερον, ἢ γνησίως φιλοσοφεῖν. λέγουσι δὲ καὶ οἱ Ἀριστοτέλους, τὰ μὲν, ἐσωτερικὰ εἶναι τ συγγραμμάτων αὐτῶν· τὰ δ', κοινά τε καὶ ἐξωτερικά. ἀλλὰ καὶ αἱ τὰ μυσ)ρια θεμένοι, φιλόσοφοι ὄντες, τὰ αὐτῶν δόγματα τοῖς μύθοις κατέχωσαν, ὥστε μὴ ἐᾶν ἅπασι δῆλα· ἔθ' οἱ μὲν, ἀνθρωπίνας κατακρύψαντες δόξας, τὰς ἀμαθεῖς ἐκώλυσαν ἐντυγχάνειν· τὴν δὲ τ ὄντως ὄντων ἁγίαν καὶ μακαρίαν θεωρίαν, οὐ πάντῃς μᾶλλον ἀπεικότως φθαί παύφειν; πλεῖστ δὲ τὰ τ βαρβάρου φιλοσοφίας, εὐθ' οἱ μῦθοι οἱ Πυθαγόρειοι, ἀλλ' ὑσ)' οἱ παρὰ Πλάτωνι, ἐν Πολιτείᾳ, σεσ Ἐ λεμένῃ, καὶ ἐν Γοργίᾳ Αἰάκου καὶ Ῥαδαμάνθυ Θ, καὶ ἐν Φαίδωνι ὁ τῦ πυτάρου, καὶ ἐν Πρωταγόρᾳ ὁ Προμηθέως καὶ Ἐπιμηθέως· ὡς τε τούτοις ὁ τῷ πολίμου τ Ατλαντίνων καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ Ατλαντικῷ; οὐχ ἁπλῶς ἔ πάντα τὰ ὑπόμνημα ἀπληρωτέον, ἀλλ' ὅπως τῆς ἀληθείας τὴν καθόλου σημαν-

ικά· καὶ δὴ πῶτα ἰξεύρομεν αἱ Δ|ὲ συμβόλων ἀπὸ παρακαλύμματα τῇ ἀληθείᾳ μιμούμενα. ναὶ μὴν καὶ ἡ Πυθαγόρου σιωπὴ, καὶ ἡ πρὸς τὰς ὁμιλητὰς διπλῆ κοινωνία, ἀκουσματικὰς τὰς πολλὰς, καὶ τινας μαθηματικὰς ἐπῆρε καλοῦσα, τὰς γνησίας αἰθαιρομένης τ' φιλοσοφίας· ἀλλὰ τ' μὲν, φαῦλα· τὸ γ', κεκρυμμένον εἶναι, πρὸς τὰς πολλὰς ἐνίστατο. ἴσως γ' καὶ τὸ διπλοῦν ἐκεῖνο αὖ τῶν ἐν τῇ Περιπάτῳ, τὸ ἐν τοῖς λόγοις ἔνδοξόν τι καὶ ὑπερμονικὸν καλουμένου, οὐκ ἀπήλαυσεν, διαιρῶν δοξαν ἀπὸ τ' ἰσυκλείας καὶ ἀληθείας.

Μὴ δέ σι γ' ἐνδοξοιβιάσῃ αὖ τὰ λιμὴς, Πρὸς θνητῶν ἀνελίαξ, ἐφ' ᾧθ' ὁσίης πλέον ἐπῶν.

αἱ γ' ἂν Ἰάδις μοῦσαι Δ|αρρήδλω λίγυσι, τὰς μὲν πολλοὺς καὶ δοκησισόφους δήμων ἀοιδοῦσιν ἔπιθυμ, καὶ νόμοισι χρείωμ, ἀδότας ὅτι πολλοὶ κακοὶ, ὀλίγοι δὲ ἀγαθοί· τὰς δ|είσεις δὲ τὸ κλε@ μεζα διώκειν· αἰρεῖσθαι γ', φησὶν, ἐναντία πάντων οἱ ἄριστοι, κλέ@ αἴνεσιν θνητῶν· οἱ δὲ πολλοὶ κεκόρεσθαι ὅπως κτήσια, χαρὰ δ' ἀοιδοίσι καὶ πῆς αἰρέσεις τῶν ἐν ἡμῖν, μετρήσωσι τὼ εὐδαιμονίαν· ὅ τ' Ελεάτης Παρμενίδης ὁ μέγας, διπλῶν ἰσυγέπων διδασκαλίαν ὁδῶν, ὧδέ πως γράφων·

Ἡ μὲν, ἀληθείης εὐπειθέ@ ἀτρεμὲς ἦτορ·

Ἡ δὲ, βροτῶν δόξας, Ϝ οὐκ ἔνι πίστις ἀληθής. ἐκ τοῦτων ἄρα ὁ Ἡσιόδ@ λέγ@, Κατὰ δὲ κάλυψεν, φησὶν, ἐγὼ εἰδὼς μετ' μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ· πρὸς ὃ δωσάθε ἀναγνώσκοντες νοῆσαι τὼ σωτῆρα μὴ ἐν τῷ μυστηρίῳ Ϝ Χριστῷ, ὃ ἑτέρας φύσεως οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς ἐφ' τ' ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀποκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτ' Ϝ προφήταις. ἔστιν γάρ τις καὶ πλείων μάθησις· ἓν ἧς πρὸς τὰς Κολοσσαεῖς γράφων φησὶν, Οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι, ἵνα πληρωθῆτε τὼ ἐπιγνῶσιν Ϝ θελήματος αὐτ', ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ· ἓν ἐπιγνώσει Ϝ θεῦ, ἐν πάσῃ δυνάμει ἐνδυναμούμενοι, κατ' τ' κράτος τ' δόξης αὐτ'. καὶ πάλιν· Κατὰ τὼ οἰκονομίαν Ϝ θεῦ τὼ δοθεῖσά μοι, φησὶν, εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τ' λόγον τῦ θεῦ, τ' μυστήριον τ' ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τ' αἰώνων καὶ ἀπὸ τ' γενεῶν, ὃ νῦν ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτ'· οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι, τί τ' πλοῦτος τ' δόξης τῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν. ὥ|στε ἄλλα μὲν τὰ μυστήρια τὰ ἀποκεκρυμμένα ἄχρι τ' ἀποστόλων, καὶ ὑπ' αὐτῶν παραδοθέντα ὡς ἀπὸ τῦ κυρίου παρειλήφασιν· ἀποκεκρυμμένα δ' ἐν τῇ παλαιᾷ Δ|ιαθήκῃ, ἃ νῦν ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις. ἄλλο δ' τ' πλοῦτος τ' δόξης Ϝ μυστηρίου τῦ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅ ἐστιν ἡ πίστις καὶ ἡ ἐλπὶς, ἡ εἰς Χριστὸν, ὃν ἀλλαχῇ θεμέλιον ἤρκει. Ἐ πάλιν. εἶον φιλοτιμούμενος ἐμφῆναι τὼ γνῶσιν, ὧδέ πως γράφ· Νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ· ὑ πάντα ἁπλῶς ἄνθρωπον· ἐπεὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἄπειρος· οὐδὲ μὴν πάντα τ' πιστευόντα τέλειον ἐν Χριστῷ· ἀλλὰ πάντα ἀνθρωπον λέγ@, ὡς ἐπεῖν ὅλον τ' ἄνθρωπον, εἶον σῶμα πᾶ ψυχὴ ἡγιασμένον· ἐπεὶ ὅπου ὑ πάντων ἡ γνῶσις, διαρρήδην ἀπόφ· Συμβιβαθέντες ἐν ἀγάπῃ, Ἐ εἰς πᾶν πλοῦτος τ' πληροφορίας τ' συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τῦ μυστηρίου τῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ, ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τ' σοφίας Ἐ τ' γνώσεως ἀπόκρυφοι. τῇ προσοχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγορήσες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ· ἡ εὐχαριστία δ' οὐκ ἀπὸ ψυχῆς μένον κ' τ' παθημάτων ἀγαθῶν, ἀλλὰ κ' ἀπὸ τῦ σώματος γίν@ Ἐ τῶν τῦ σώματος ἀγαθῶν. κ' ἔτι σαφέστερον ἐκκαλύπτ@ μὴ πάντων εἶναι τὼ γνῶσιν, ἀπλέγων· Προσευχόμενοι ἅμα κ' περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τῦ λαλῆσαι τὸ μυστήριον τῦ Χριστῦ· δι' ὃ κ' δέδεμαι· ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. ἰὼ γὰρ τινα ἀγράφως παραδιδόμενα αὐτοῖς τοῖς Ἑβραίοις. Καὶ γὰ ὁ Φέλωνος εἶναι διδάσκαλοι, διὰ τ' χρόνον, φησὶν, ὡς αὖ ἐγληράσαντες τῇ διαθήκῃ τῇ παλαιᾷ, πάλιν χρείαν ἔχετε τ' διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα τ' ἀρχῆς τῶν λογίων τῦ θεῦ· καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, κ' ὐ στερεᾶς τροφῆς· πᾶς γὰ ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λόγυ δικαιοσύνης· νήπιος γάρ ἐστι, τὰ πρῶτα μαθήματα πεπιστευμένος· τελείων δέ ἐστιν, ἡ στερεὰ τροφὴ, τῶν διὰ τὼ ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλῦ τε κ' κακῦ. διὸ ἀφέντες τ' τ' ἀρχῆς τῦ Χριστῦ λόγον, ἐπὶ τὼ τελειότητα φερώμεθα. ἀλλὰ Ἐ Βαρνάβας, ὁ καὶ αὐτὸς συγκηρύξας τῷ ἀποστόλῳ κ' τὴν διακονίαν τῶν ἐθνῶν τ' λόγον, Ἀπλούστερον, φησὶν, ὑμῖν γράφω, ἵνα συνίητε. αὖθ' ὑποβὰς, ἤδη σαφέστερον γνωστικῆς παραδόσεως ἔχοντες παραπλήσιόν λέγ· Τί λέγ' ὁ ἄλλος προφήτης Μωσῆς αὐτοῖς; Ἰδοὺ πάσει λέγ' κύριος ὁ θεὸς, Εἰσέλθετε εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, ἣν ὤμοσεν κύριος ὁ θεὸς, ὁ θεὸς Ἀβραὰμ κ' Ἰσαὰκ κ' Ἰακώβ· καὶ κατακληρονομήσατε αὐτὴν, γῆν οὖσαν γάλα καὶ μέλι. τί λέγ' ἡ γνῶσις; Μάθετε, ἐλπίσατε, φησὶν. ὅτι τὸν ἐν σαρκὶ μέλλον@ φανερῶσθ' ὑμῖν Ἰησοῦ· ἄνθρωπος γὰ γῆς ἡ πλάσις τῦ Ἀδαμ ἐγένετ'. ἦ ἂν λέγ', εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, τὴν ῥέουσαν γάλα Ἐ μέλι; εὐλογητὸς κύ-

ριος

ρίας ἡμῶν, ἀδελφοὶ, ὁ σοφίαν καὶ τὴν ἡμετέραν ἐσ ἡμᾶς τὰ κρυφίων αὐτοῦ. λέγει γὰρ ὁ προφήτης· Παρεβολὴν κυρίῳ τῆς γῆς, ἢ μὴ σοφὸς καὶ συνήσει πάντα καὶ ἀγαπᾷ τὰ κύριον αὐτοῦ; ὅτι ὀλί- γων ἐστὶ πᾶσα χρεία. ἀγαθῶν, φησὶ, παρήγγειλεν ὁ κύριος ἔν τινι εὐαγγελίῳ· Μυρίων ἐμοὶ μύριοι καὶ τῆς ψυχῆς ἕνεκα μυρίων ἐστὶ τῷ ἀσφαλῆ καὶ ἀμετρήτῳ τῷ ἐκλογὴν ποιήσειν, ἵνα τὰ οἰκεῖα ὦν ἐλάττω λάβωσι, ἀναπτερωθῶσι ζῆλον ψυχῆς· ὁ μὲν γὰρ μὴ ἔχων γνῶσιν ἀγαθοῦ, πονηρός ἐστιν, ὅτι μὴ ἀγαθός, ὁ πατὴρ· τὸ δὲ ἀγνοεῖν τὸν πατέρα, ἀπάτη ἐστὶν, ὡς τὸ γνῶναι, ζωὴ αἰώνιος, καὶ μετουσία τῆς ἀφθαρτοποιοῦ ἀμείνους. καὶ τὸ μὲν μὴ φθείρεσθαι, ἀφῆκεν εἰς μετοχὴν ἐστὶ φθορᾶς· δὲ, ἡ δοτὴ τοῦ θεοῦ γνῶσις δόσεως παρέχει. πάλιν ὁ προφήτης, Καὶ δώσω σοι θησαυροὺς ἀποκρύφους, σκοτεινούς, ἀοράτους· ἵνα γνῶσιν ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεός. τὰ οἰκεῖα τούτοις καὶ ὁ Δαυὶδ ψαλμῳδῶν· Ἰδοὺ γὰρ, ἀλήθειαν ἠγάπησας, τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδήλω- σάς μοι. ἡμέρᾳ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ἐρεύγεται ῥῆμα, τὸ μεχραμμένον αὐτοῖς· καὶ νὺξ νυκτὶ ἀνα- γγέλλει γνῶσιν, τὸ σημαινόμενον μυστικῶς· καὶ οὐκ εἰσὶ λόγοι οὐδὲ λαλιαὶ, ὧν οὐκ ἀκούον- σιν αἱ φωναὶ αὐτῶν· τῷ θεῷ τῷ φήσαντι, Ποιήσω τοῖς κρύφα, καὶ οὐχὶ ἐπιφορᾷ αὐτοῖς; Δι' ἀτε- λοῦς φωτισμοῦ ἡ μαθητεία εἰκλεκτὴ· ἡ τὰ κεκρυμμένα φανερώσασα, δόσεως λυσιτελοῦς· μό- νον δὲ διδασκάλου τὸ σῶμα τῆς κλοιοῦ, ἵνα πλείονα ἢ εἰ ποιητὴν τὸν Δία φασὶ, τὸν μὲν τῶν ἀγαθῶν πί- θον Πλάτωνα, ἀνοίξαι ἢ τὰ τῶν φώλεων. οἶδα ὅτι Ἐρχόμενον φησὶ πρὸς ὑμᾶς ὁ δοτὴρ λόγον, ἐν πληρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλευσόμενον· τὸ πνευματικὸν χάρισμα καὶ τὴν γνωστικὴν πε- ρὶ θεοῦ, ἵνα μεταδιδῶμεν αὐτοῖς παρὼν παροῦσι πεθῇ· ἡ γὰρ δι' ὑπηρέτου κάτω ἵνα πῶς μη- νύεσθαι· πλήρωμα Χριστὸν καλέσας τὸ ἀποκαλυφθὲν μυστήριον χρείους αἰωνίους σεσημάνθαι· φανερωθέντα δὲ νῦν διὰ τῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιτολὴν δὲ αἰωνίου θεοῦ εἰς πα- ντὸς ἡ πίστις εἰς πάντα ἔθνη γνωρισθέντα, τυπῇσι, τὰς ἐξ ἐθνῶν πιστούσας ὅτι ἐστὶν, ὀλίγοις ἢ σκοτεινοῖς. καὶ τί, τίνα πῶς ἐστὶ τὰ ἐν μυστηρίῳ, δηκνυσι. ἀκούσας πάντως καὶ Πλάτων ἐν τῷ σπουδαίως περὶ θεοῦ διαλαμβάνων, φράσειν δή σοι, φησὶ, διὰ αἰνιγμάτων, ἵν', ἐὰν τι διάπτωσις ἢ παντὸς ἡ γῆς ἐν κίνδυνος πάθῃ, ὁ ἀναγνὺς μὴ γνῷ· ὁ γὰρ τῶν ὅλων θεὸς, ὁ ὑπὲρ πάσαν φύσιν καὶ πᾶν νόημα καὶ πᾶσαν οὐσίαν, οὐκ αὖ πῃ γραφῇ παραδοθεὶς, ἄῤῥητος ὢν δυνάμει τῇ αὐτοῦ· ὅπερ ἐξ αὐτοῦ δεδήλωκεν Πλάτων λέγων· Πρὸς ταῦτ' ἔν σκοπῶν, εὐλαβοῦμαί ποτε σοι μεταμελήσῃ τε καὶ ἀναξίως ἐκπεσεῖν· μειζόνη ἢ φυλακὴ τὸ μὴ γράφειν, ἀλλ' ἐκμανθάνειν· ἡ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν γε γράφειν τε μὴ οὐκ ἐκπεσεῖν. ἀδελφὰ τούτοις ὁ ἁγιοδοτὴρ λόγος Παῦλος λέγει· τῷ προφητικῷ καὶ τῷ ὄντι ἐρᾶσθαι σώζων ἔπικρυψιν, ἀφ' ἧς γε καλὰ πᾶσι Ἕλλησιν ἐρρύη δόγματα. Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου, τῶν καταργουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην· ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν· ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν· ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες. ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστιν, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν τὰ πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται· τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν. ταῦτα ἐν τῷ ἁγίῳ εὐαγγελίῳ ἐστὶ γεγραμμένα. ἐν τούτοις ἡ ἀποκάλυψις τῆς σοφίας τοῦ θεοῦ ἐστὶν ἡ ἐν Χριστῷ, ἣν ἐν μυστηρίῳ ἀπεκρύβη ἡ ἐκκλησία, ἣν

ἀνάγκη. οἱ δὲ πλῆθοι τ̃ ἀνθρώπων, τ̃ θηρ̃ τ̃ ἐνδυόμενοι, καθάπερ οἱ κοχλίαι, τ̃ σβεῖ τ̀ς αὐτ̃ ἀπερασίας ὡς περ οἱ ἐχῖνοι σφαιρηδὸν ἑλύμενοι, σβεῖ τ̃ μακαρίω τ̃ ἀφθάρτω θε̃ παῖδα καὶ σβεῖ αὐτ̃ δοξάζουσιν. λέληθεν δ' αὐτ̀ς, κἂν πλησίον ἡμ̃ τύχωσιν, ὡς μυρία ἐστὶ δεδώρηται ἡμῖν ὁ θεός, ὧν αὐτ̀ς ἀμέτοχοι· ὑφ' ἡσιν μὲν, ἀγθηδ̃ τ̃ ὤν· τρυφὴν δ', ἀνυδρί̃ ὤν· καὶ αὔξησιν, ἐν ἰσότητι ὤν· εὐγηρίαν τε καὶ ἀθανασίαν, ἀπειράτου καὶ ἀπήμονος ὑπάρχων. διὸ καὶ χάριτας τ̃ πόδας καὶ σῖτα καὶ ὀφθαλμ̀ς, ἐκ παίδους τ̃ ἐξόδους, τ̃ ἐρχὰς τ̃ ἀπήλας, μὴ παρὰ θεοῦ τ̀ς ὑπολάβ̃, παρὰ Ἑβραίοις λέγεσθαι μηδαμ̃ς· ἀλλ' ἡρῴδαν δέ τινα ἐκ τούτων τ̃ ὀνομάτων ἰσῶνα τρον· ἃ δὴ τ̃ πρώτοις τ̃ λόγοις, τ̃ τ̀ εἰκ̃ καιρὸν ἀναφήσομεν. ἡ παλαιὰ τ̃ πάλαι φαρμάκων σοφία, Καλλιμάχ̃ ἐν τοῖς Ἐπιγράμμασι γράφει· ἔπρ̃· ἦ ἐξ ἐπέρου σοφὸς, τὸ τὸ πάλαι, τ̀ πρῶ̃, φησὶ Βακχυλίδης ἐν τοῖς Παιᾶσιν· ᾗδέ γ' ῥᾳδίως ἀρρήτων ἐπῶν πύλας ἐξέρυσε. καλῶς ἄρα Ἰσοκράτης ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ, Τίτας ἂν καλῶς πεπαιδευμένους, σοφοὺς, ἀπεφήνα, Πρῶτον μὲν, τ̀ς καλῶς χρωμένους τοῖς πράγμασι τοῖς κ' τὴν ἡμέραν ἑκάστην σοφοῖς πεπᾶσι, καὶ τὴν δόξαν ἀπτυχῆ τ̃ καιρῶν ἔχοντας, κ' δυναμένους ὡς ἀπιστοτάτ̃ χαλεπαίνειν τ̃ συμφορ̃· ἔπειτα, τ̀ς πρεπόντως καὶ δικαίως ὁμιλοῦντας ἀν' τοῖς πλησιάζουσι, κ' τοῖς μὲν τῶν ἄλλων ἀηδέσι καὶ βαρυπόνοις εὐπόλως καὶ ῥᾳδίως φέροντας, σφᾶς σ' αὐτ̀ς ὡς δυνατὸν ἀλαφροπότους κ' μετριωπότους τοῖς ξυνοῦσι παρέχοντας· ἔτ' ἦ τ̀ς τῶν μὲν ἡδονῶν κρατοῦντας, τῶν δ' ἦ συμφορῶν μὴ λίαν ἡττωμένους, ἀλλ' αὐθαδῶς ἐν αὐτοῖς αἱρεσιφοβ̃ντας, καὶ τ̃ φύσιος ἀξίους ἧς μετέχοντας τυγχάνομεν. τὸ περ̃, ὅπερ μέγιστόν ἐστι, τ̀ς μὴ λαφθαρομένους ὑπ' τ̃ εὐπραγιῶν, μηδ' ἐξισταμένους αὐτ̃, μηδὲ ὑπερηφάνως γινομένους, ἀλλ' ὑπομένοντας τῇ ἕξει τ̃ εὐφροσύνων. ἅπερ ὅπερ τ̃ πολλοῖς ὠφέλιμα τ̃ λόγ̃· τ̀ς δὲ μὴ μόνον πρὸς ἓν τούτων, ἀλλὰ πρὸς ἅπαντα ταῦτα τὴν ἕξιν τ̃ ψυχ̃ εὐαρμοστον ἔχοντας, τούτους φημὶ κ' φρονίμους εἶναι καὶ πλείους ἀνδρας. κ' πάσας ἔχειν τὰς ἀρετάς. ἑκὰς πῶς τ̃ γνωστικ̃ βίον καὶ Ἕλλ̃ς, καί τοι μὴ ἀδότος ὡς ὅπ' ἔπαθεν χρή, σαθηναζουσι τοῖς σ' ἐστὶν ἡ γνῶσις, ὑδὲ ἐναργὴς ἐστιν. ἀ τοίνυν λογικὸν ἡμῖν βρῶμα ἡ γνῶσις ἐστὶ, μακάριοι τῷ ὅτι κ' τὴν χαρὰν, οἱ πλ̃ούντες τὴν ἀληθ̃. ὅτι πληθύουσι τροφ̃ς αἰδίου. πάνυ γοῦν μαστῶς ὁ ὅπ̃ τ̃ σκληρ̃ φιλόσοφ̃· Εὑρεπίδης τοὺς περιπεμένους ἡμῶν σωφρόνως ἀφ' τούτων εὑρίσκειν, πατέρα ἕνα ἅπαντα, οὐκ οἶσ' ὅπως, αἰνίσσεσθαι φ̃· Σοὶ τῶν πάντων μέδιμνοι χολῶ πλανᾶν τι Φίρων Ζεύς, ἀτ' Λίδης ὀνομάζεσθαι φ̃ σπέρμ̃· σὺ δέ μοι θυσίαν ἄπρον παγκάρπιας δίζας, πλήρη πρόχυσιν. ὁλοκάρπωμα γὰρ ἔστιν ἡμῶν ἄπρεν θῦμα ὁ Χριστός. καὶ ὅπ̃ τ̃ σωτ̃ρα αὐτὸν οὐκ ἰδὼς λέγει, σαφ̃ς πεποίηκε πᾶγον· Σὺ γὰρ εἶ πατὴρ τοῖς ὑρανίδαις σκήπτρον τ̃ Διὸς μετέχων ἐλέγχων, χθονίων θ' Λίδ̃ μετέχεις δέχ̃. ἔπειτα αὖπικρυς λέγει, Πέμψον μὲν φῶς ψυχὰς αἰνέρων τοῖς βουλομένοις ἄθλους προσμαθ̃ν πιθεῖ ὁδοῖσιν, πῖς μία κακῶν· πῖνα δὲ μακάρων οὐκ ἠσπασμένοις εὑρεῖν μόχθων ἀνάπαυλαν. οὐκ ἀπεκότως ἄρα κ' τῶν μυστηρίων τ̃ παρ' Ἕλλησιν, ἄρχας μὲν πὶ καθάρσια, καθάπερ καὶ τοῖς βαρβάροις τ̃ λουτρόν. μετὰ τοῦτο σ' ἐστὶ πὶ μικρὰ μυστήρια, διδασκαλίας πινὰ ὑποθέσιν ἔχοντα καὶ προπαρασκ̃ὴν τῶν μελλόντων· ἔπ' ἦ μεγάλα, σβεῖ τῶν συμπάντων, ἃ μαυθάνειν ἔπ ὑπολείπεται. ἐπιλύειν δὲ, ἐ σβεννοῦν τὴν πρ̃ φύσιν καὶ ἔπ̃ πράγματα. λάβοιμεν σ' αὖ τ̀ μὲν καθαρτικὸν τρόπον, ὁμολογίᾳ· τ̀ δ' ἐποπτικὸν, αἰαλύσῃ, ὅτι τὴν πρώτην νίησιν προχωροῦντες διὰ ἀναλύσεως, οὐκ τῶν ὑπακουόντων αὐτῷ τῇ λόγ̃ πειθόμενοι, ἀφιλοσόφ̃ς μὲν ἔ σώματ̃ τὰς φυσικὰς ποιότητας, σβεννύοντες δ' τὴν ἕξιν τ̃ βαθ̃· λέγεσθαι· ὅπ̃, τὴν ἕξιν τ̃ πλάτ̃· ἐ ὅτι τότε, τὴν ἕξιν τ̃ μῆκ̃· τ̃· γὰρ ὑπολειφθὲν ἔτι σημεῖον μονὰς ὡς ὅπ̃ᾶν, φησὶν ἔχειν· ἢ ἐὰν σβεννύωμεν τὴν φησὶν, νοητὰ μονάς. ἀ τοίνυν ἀφελόντες πάντα ὅσα σώμασιν, καὶ τοῖς λεγομένοις ἀσωμάτοις, ἀπορίψωμεν ἑαυτὸν ἐς τ̀ μέγεθος ἔ χρ̃ς· κἀκεῖθεν ἐς τ̀ ἀχανὲς ἀνέπτη πεσούμεθα, τῇ νοήσει ἔ παντοκράτερ̃· ἀμηχάνῃ προσφέρεσθαι, ἐχᾶ ἐστιν, ὃ ἦ μή ἐστι γνωρίσαντες· χρῆμα ἦ, ἐ κίνησιν, ἢ στάσιν. ἢ θρόνον, ἢ τόπον. ἢ διξὰς, ἢ ἑρμίστερα. ἔ τῶν ὅλων πατρὸς ὑσ' ὅλως ἐννοητέον, καί τοι καὶ πᾶν τὰ γένη ἀπᾶν· ἀλλ' ἐ βούλεται δηλοῦν αὐτὸν ἵκασιν, κ' τ̀ εἰκ̃ν ὑπὸ θεοῦ τ̃ πᾶν. ὥστε οὐκ ἐστὶ τόπος τ̃ πρῶτος αὐτὸν, ἀλλ' ὑπεράνω κ' τόπου καὶ χρόνου ἐ ὄνομα· καὶ νήσιος. Διὸ τοῦτ' ἐ ὁ Μωϋσῆς φησὶν, Ἐμφάνισόν μοι σαυτὸν, ἐναργέστατα αἰνίσσεσθαι, μὴ θέναι διδακτὸν πρὸς ἀνθρώπων, μηδὸ ῥητὸν τ̃ θεῖον, ἀλλ' ἡ μόνῃ τῇ παρ' αὐτ̃ δυνάμει γνωσὸν ἡ μὲν ζήτησις, ἀνενδὴς καὶ ἄερα τος· ἡ χάρις ἦ τῆς γνώσεως, παρ' αὐτ̃ Διὰ τ̃ υἱοῦ. σαφέστερον ἦ ὁ Σαλομὼν μαρτυρήσει ἡμῖν ὧδέ πως λέγων· Φρόνησις ἀνθρώπ̃ οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοί· θεὸς ἦ ἔδωσί μοι σοφίαν· ἄγια ἦ ὑπέστημεν. αὐτίκα τὴν φρόνησιν θέσθαι ἀλληγορῶν ὁ Μωϋσῆς, ξύλον

ζωῆς

ζωῆς ὠνόμαπν, ἐν τῷ παραδείσῳ πεφυτευμένον· ὃς δὴ παράδεισος καὶ κόσμος εἶναι δύναται, ἐν ᾧ πέφυκε τὰ ἐκ δημιουργίας ἅπαντα. ἐν τούτῳ γὰρ ὁ λόγος ἡνίκαπερ τε καὶ ἑκάστοτε φέρεσθαι εἴωθε γνώμενος, καὶ τὰς γυμνασίους τῆς χρήσεως αὐτοῦ ἐζωοποίησεν· ἐπεὶ μηδὲ ἄνευ ξύλου τὰς γνάσεις ἡμῖν ἁφικέσθαι· ἐκρεμάσθη γὰρ ἡ ζωὴ ἡμῶν ὡς πίστις ἡμῶν. καὶ ὁμοῦ Σαλαμὼν πάλιν φησίν· Δένδρον ἀθανασίας ἐστὶ τοῖς ἀντεχομένοις αὐτῆς. Διὸ τοῦτ λέγει, ἰδοὺ δίδωμι πρὸ προσώπου σου τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἀγαθόν, τὸ ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν, καὶ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φυλάσσειν αὐτοῦ ἀκούειν, καὶ πιστεύειν τῇ ζωῇ· ἐὰν δὲ παραδῶσιν τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ἃ δεδωκα ὑμῖν, ἀπωλείᾳ ἀπολεῖσθε· τοῦτ γὰρ ἡ ζωὴ καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν σου. τὸ ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου. πάλιν ὁ Ἀβραὰμ, ἐλθὼν εἰς τὸ τόπον εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. ἀναβλέψας, ὁρᾷ τὸ τόπον μακρόθεν· πρώτη μὲν γὰρ, ἡ διὸ ὄψεως τῶν καλῶν ἡμέρα· δευτέρα δέ, ἡ ψυχῆς ἔρεξις θαθυμία· τῇ τρίτῃ δέ, ὁ νοῦς τὰ πνευματικὰ διορᾷ, διειχθέντων τῶν Ἀμορραίων ὀμμάτων. πρὸς δὲ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ Ἀναστάντες διδάσκαλου. εἰσὶ δ' αἱ τρεῖς ἡμέραι τῆς σφραγῖδος μυστήριον, δι' ἧς ὁ τῷ ὄντι πιστὸς θεὸς. μακρόθεν ὁρᾶ καὶ κολούθως ὁρᾷ τὸν τόπον· δυσὶ λαοῖς ὁ θεὸς ἐν χώραις ἰδίαις ὁ Πλάτων κεκλῆκεν, παρὰ Μωυσέως λαβὼν τοῦτον εἶναι αὐτόν, ὡς τῶν ἁπάντων καὶ τῶν ὅλων πνευματικόν. ἀτὰρ εἰκότως πρόρρησιν ὁρᾶται τῷ Ἀβραὰμ, Διὰ τοῦ ἰησοῦ εἶναι· καὶ δι' ἀγγέλου πεσοχῶς μυστηγωγεῖ. ἐντεῦθεν ὁ ἀποστολος, Βλέπομεν γὰρ ὡς δι' ἐσόπτρου, φησὶ· τοτὲ μὲν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· καὶ μικρὸν εἰκόνας ἐν αἰνιγματεύεσθαι καὶ ἀσωμάτους τῆς Ἀμορραίας ἐπιβολάς. δυνατὸν δὲ καὶ τῷ Ἀβραὰμ δοθῆναι τὸ καθαρευούσῃ τῇ γνώσει τοῦ θεοῦ, ἐὰν ἐπιχορηγῇ τις ἀνθρώπων τῶν αἰθηπων Διὰ δὲ λόγου ἐπαγγελίας αὐτοῦ, ὁ ἐστιν ἴκανον, ὁρμᾶν, καὶ μὴ δύνασθαι τῶν ὄντων πρὶν ἐπαναβαίνειν ἐπὶ τὰ ὑπερκείμενα αὐτοῦ, ὃ ἐστιν ἀγαθόν, αὐτὴ νοήσει λαβὴ, ἐπ' αὐτῷ γινόμενον τῷ δὲ νοητῷ πόλει, κατὰ Πλάτωνα. πάλιν ὁ Μωυσῆς οὐκ ἐπιτρέπων βωμὸν κατὰ πόλιν ἀκριβολογεῖται· ἵνα δηλονότι ἐν νεοῖς ἱδρυσόμενος ὁ θεὸς μονογενὴς τὸν κόσμον, ὡς φησὶν ὁ Βασιλείδης, κατὰ τὸ ἓν, ὡς οὐκ ἐπὶ τῷ Βασιλειδοκοῦσι, κατηχεῖτε ἴσον. καὶ ἐπιλαμβάνει πάντως τὰ ἀφέλιμα ὁ γνωστικὸς Μωυσῆς, ἀφίλοτιμα ὑδὲ ἀνέδην εἰς τοὺς νεώς, σεβασμίου ἀέρα καὶ ἀφέλιμον δηλῶν εἶναι τὸν θεόν, προσάγων δὲ ἀμηχάνῳ εἰς ἕνωσιν τοῦ θεοῦ τοὺς Ἑβραίους. Διὰ τὰ τιμῆς τοῦ κατὰ τοὺς νεὼς ὁμαλῶς. ἀλλὰ γ' ἂν κωλύων ὁ λόγος τοὺς τῶν ἱερῶν καταδύας καὶ τὰς θυσίας ἀπόπτας, τὰ μὴ ἐν τινι εἶναι τῶν πανταχοῦ πρέπει αἰνίσσεται, δι' ὧν φησὶ· Ποίαν οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; λέγει κύριος ὁ θεός· ὁ οὐρανὸς μοι θρόνος, καὶ τὰ ἴχνη· ἢ τί τῶν θυσιῶν ὁμοίως· Λίμα ταύρων καὶ σίαρ ἀρνῶν καὶ βούλομαι· καὶ ὅσα ἐπὶ τούτοις Διὰ τοῦ προφήτου τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀπεφήνατο. πανκάλως πίνων ὁ Εὐριπίδης παιδεύει τοὺς χοροὺς· Ποῖος ὁ νέος πλαθεὶς ὕμν, Δέμας τὸ θεῖον πρεπόντως πίπτων πλουσίως; καὶ ἐπὶ τῶν θυσιῶν ὡς αὐτὸς λέγει· Δεῖπνα γὰρ ὁ θεὸς, ὅπερ ἐστὶ ὀρθῶς θεός, ἀοιδῶν εἶδε δύσλυσιν λόγου· Οὐ γὰρ χρείας ἔνεκεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ἵνα πρὸς τὸν ἀνθρώπων καὶ πρὸς θεῶν τῶν ἄλλων καὶ δαιμόνων. φησὶν ὁ Πλάτων, καὶ ποιητὴν, οἷον πρόσοδόν τινα διὰ τῆς ὑφίσης ἐρευνωμένων, παρὰ μὲν ἡμῶν, καπνούς· παρὰ δὲ θεῶν καὶ δαιμόνων, τὰς οἰκείας λειτουργίας. διδασκαλικῶς ἄρα ὁ Παῦλος ἐν τῇ πρὸς ἐφεσίους τῶν διὰ τῆς ὑφίσης ἐρευνωμένων, Ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον, φησὶ, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ· οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται, πρός τινος δεόμενος τινος, αὐτὸς δίδους πᾶσι πνοὴν καὶ ζωὴν καὶ τὰ πάντα. λέγει δὲ καὶ Ζήνων, ὁ τῆς Στωικῆς κτίσεως αἱρέσεως, ἐν τῇ τῶν πολιτείας βιβλίῳ, μήτε ναοὺς δεῖν ποιεῖν, μήτε ἄγαλματα· μηδὲν γὰρ εἶναι τούτων ἄξιον κατασκεύασμα· καὶ χρᾶσθαι οὕτως λέξασι τάδε· Ἱερά τε οἰκοδομεῖν οὐδὲν δεήσει· ἱερὸν γὰρ μὴ πολλοῦ ἄξιον, καὶ ἄγιον οὐδὲν χρὴ νομίζειν· οὐδὲν δὲ πολλοῦ ἄξιον καὶ ἅγιον, οἰκοδόμων ἔργον καὶ βαναύσων. εἰκότως οὖν καὶ Πλάτων, ναοὺς μὲν θεοῦ τὸν κόσμον οὐδὲν, τοῖς πολίταις ἐπιδεῖξαι χωρίον τῆς πόλεως, ἵνα ἱμείρων ἀνακείσθαι αὐτοῖς τὰ εἰδώλα. ἰδίᾳ δὲ ἀπεῖπεν μηδενὶ κεκτῆσθαι θεῶν ἀγάλματα. Μηδεὶς δ' ὑπερβαινέτω, φησὶν, ἱερὰ καθιερούτω θεοῖς· χρυσὸς μὲν γὰρ καὶ ἄργυρος, ἐν ἄλλαις τε πόλεσιν ἰδίᾳ καὶ ἐν ἱεροῖς ἔσται· ὀλέθριον κλῆμα· ἐλέφας δὲ, ὅπερ λείψανον θανόντος ψυχὴν σώματος, οὐκ εὐαγὲς ἀνάθημα· σίδηρος δὲ καὶ χαλκὸς, πολέμων ὄργανα· ξύλευ δὲ μονόξυλον, ὅ τι ἂν θέλῃς, ἀναθήτω· ὡς αὐτὸς καὶ λίθῳ πρὸς τὰ κοινὰ ἱερὰ εἰκότως δ' ἂν ἐν τῇ μεγάλῃ ὀλίγῃ, Ῥητὸν γὰρ, φησὶν, οὐδαμῶς ἐστιν ὡς τὰ ἄλλα μαθήματα· ἀλλὰ πολλῆς ζυγυσίας γιγνομένης πρὸ τοῦ πρᾶγμα αὐτὸ, καὶ τὴν συζυγίαν ἐξαίφνης οἷον δὴ πυρὸς πηδήσαι· ἐξαφθὲν φῶς ἐν τῇ ψυχῇ γένεσθαι, αὐτὸ ἑαυτὸ ἡδὴ τρέφον. ἆρ' οὐχ ὅμοια ταῦτα τοῖς ὑπὸ Σο-

Φονία λεχθῆσι τῷ προφήτῃ; Καὶ ἀνέλαβέν με πνεῦμα, καὶ ἀνέλαβέν με ὡς σύριγγα πέμπτην,
καὶ ἐγέμισεν ἀγγέλους καλουμένους κυρίους· καὶ τὸ ἅλμα αὐτῶν ἐπικείμενον ἐπὶ πεύ-
μασι φέρων, καὶ ἐφέρετο αὐτῶν ὁ θρόνος ἐν παλάσσαις φωτὸς ἡλίου ἀναπλεόντων· οἰκτεί-
ρας ἐπὶ τοῖς ἐν πάθεσι σωτηρίας, καὶ ὑμνοῦντας θεὸν ἀρρήτου ὕψους. τὸν γὰρ πατέρα καὶ ποιητὴν
τοῦδε τοῦ παντὸς οὐρανὸν οὐκ ἔχον, καὶ εὑρόντα ὡς πάντας ἐξεπᾶν ἀδύνατον. Ῥητὸν γὰρ οὐδα-
μῶς ἐστιν ὡς τάλλα μαθήματα, ὁ Φιλαλήθης λέγει Πλάτων. ἀκήκοεν γὰρ εὖ μάλα ὡς ὁ
πάνσοφος Μωυσῆς ὡς τ' ὄρος ἀνιὼν, ἵνα τὴν ἁγίαν θεωρίαν, ἵνα τὴν κορυφὴν τῶν νοητῶν
ἀναγκαίως ἀφεστήξεται, μὴ τὸν πάντα λαὸν συναναβαίνειν ἑαυτῷ· καὶ ὅτ' αὖ λέγει ἡ γρα-
φή, Εἰσῆλθεν δὲ Μωυσῆς ὡς τὸν γνόφον οὗ ἦν ὁ θεὸς, τότ' δηλοῖ τὰς σανίνας δυνάμεις, ὡς
ὁ θεὸς ἀόρατός ἐστι καὶ ἄρρητος· γνόφος δὲ ὡς ἀληθῶς, ἡ τῶν πολλῶν ἀπιστία τε καὶ ἄγνοια, 10
τῇ αὐγῇ τῆς ἀληθείας ὑπεστρωθεῖσα. Ὀρφεύς τε αὖ ὁ θεολόγος ἐντεῦθεν ὠφελημέ-
νος, ἔπεσιν,

Εἰς ἓς' αὐτοπλῆς, ἑνὸς ἔκγονα πάντα τέτυκται·

ἡ, πεφύκει γὰρ καὶ οὗτος ὑπὸ Φίρεπος, ——οὐδέ τις αὐτὸν

Εἰσοράᾳ θνητῶν, αὐτὸς δὲ γε πᾶσι ὁράᾳ. σαφέστερον δὲ ὑπὸ Λίνου·

Αὐτὸν δ' ἐχόρευε περὶ γόνιφος ἑσπερίη. Πᾶσιν γὰρ θνητοῖς θνητὴ κέαται σὰρξ ἐσόπισθε
Μικραί· ἐπὶ σαρκὶ τε καὶ ὀστέα ἐμπεφύασιν. μαρτυρήσῃ τοῖς ἑρμηνεῦσι ὁ δεσπόλος·
Οἶδα, λέγων, αὔθρωπον ἐν Χριστῷ ἁρπαγῆναι ἕως τρίτου οὐρανοῦ, κἀκεῖθεν ὡς τὸ παράδεισον· ὃς ἤ-
κουσεν ἀῤῥητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν αὐθρώπῳ λαλῆσαι· τὰ ἄῤῥητον τοῦ θεοῦ ἔτους αἰνιττόμενος· ὁ
νόμος γὰρ φόβου παραγγελίας τινὲς τὸ σὺν ἐξὸν προσλιθεὶς· δυνάμει δὲ ἁγίᾳ ἄφθογκτον εἶναι τὰ
θεῖα μηνύων· εἰσὶ γὰρ ἀρεταὶ τὰ τρίτα ἄρχειν λαλεῖσθαι, ὡς ἡμῖς τοῖς ἐκεῖ μυσταγωγεῖν τὰς 20
ἐξαιλεγμένας ψυχάς. οἶδα γὰρ ἐγὼ τὰ παρὰ Πλάτωνι· τὰ γὰρ ἐκ τῶν βαρβάρων φιλοσοφίας πα-
ραδείγματα, πολλὰ ὄντα, ὑπὸ τῶν θεσπεσίων μεγαλωσύνης ἡ γραφὴ, καθ' ὃν τρόπον ἐπιχείσας τὸ κοῦφον
ἀναμεῖναι, πολλὰς ὁρᾶσθαι νομίζουσα. ἐπορέξας γὰρ ἐν τῷ Τιμαίῳ ἐκ χρὴ πλείονας κόσμους,
ἢ τὸν ἕνα νομίζειν, διὰ ταῦτα φησὶ τὰ ὀνόματα, ἀναύδως κόσμον τε ἕνα γενόμενον λεπτὸν καλοῦν· τὰ
δὲ τ' λεξέως ὧδε ἔχει· Πότερον οὖν ὀρθῶς ἕνα κόσμον εἰρήκαμεν, ἢ πολλοὺς ἢ ἀπείρους; ἦν λέγων
ὀρθότερον ἕνα, ἅπερ καθ' ὑπόδειγμα ἔστιν ἀναγκαῖον ἐπισκοπεῖν· ἀλλὰ καὶ τῇ πρὸς Κορινθίους
Ῥωμαίων ἐπιστολῇ, ὡκεανὸς ἀπέραντος αὐθρώπῳ γέγραπται, καθ' οἱ μετ' αὐτὸν κόσμοι. ἀκολύ-
θως τοίνυν πάλιν ἐπιφθέγγεται, Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ, ὁ ἀνεξιχνίαστος δεσπό-
της. καὶ μήτε τότ' ἦν ὁ ἡνίοχος ὁ προφήτης, ἐγκυφίας κελεύων πιεῖν ἀζύμους· μᾶλλον ὅτι
τὸ ἱερὸν ὡς ἀληθῶς θεῖον τὰ ἀχώρητα καὶ τὰ δυνάμεις κατὰ μύσιν λέγον ἐπικεκρύφθαι δεῖ. Βε- 30
βαιοῖ ταῦτα ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ ὁ δεσπότης, ἀναφανδὸν εἰπών· Σοφίαν δὲ λα-
λοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν κατερ-
γουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην. καὶ πάλιν ἀλλαχοῦ
λέγει· ἐν ἐπιγνώσει τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ, ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ
τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι. ἐπισφραγίζει πως τοῖς τε ἐσωτερικοῖς ἡμῶν αὐτοῖς, ὧδέ πως λέγων· Τὴν
δὲδοπται γνῶναι τὸ μυστήριον τῶν βασιλειῶν τῶν ἐρανῶν. καὶ πάλιν φησὶ τὸ εὐαγγέλιον ὡς ὁ σω-
τὴρ ἡμῶν ἔλεγεν τοῖς ἀποστόλοις τὰ λόγια ἐν μυστηρίῳ· καὶ γὰρ ἡ προφητεία περὶ αὐτοῦ φησίν· Α-
νοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα αὐτοῦ, ἃ ἐξερεύξεται κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ἤδη
δὲ καὶ διὰ τοῦ ζύμου παραβολὴν τὴν ἀποκρυπτομένην ἐν κυρίῳ δηλοῖ. Φησὶ γάρ, Ὁμοία
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν ἐρανῶν ζύμῃ· ἣν λαβοῦσα γυνὴ, ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ 40
ἐζυμώθη ὅλον. ἤτοι γὰρ ἡ τριμερὴς καὶ ἀνακτὴν σώζεται ψυχὴ καθ' ὑπακοὴν αὐτῇ καθ'
ὑπόκρισιν πνευματικὴν δύναμιν· ἢ ὅτι ἡ ἰσχὺς τοῦ λόγου ἡ δοθεῖσα ἡμῖν, σωτομένη ὑπὸ δυνα-
τοῦ, πάντα τὸν καταδεξάμενον καὶ ἐντὸς ἑαυτὸν κτησάμενον αὐτὴν, ὑπεκρυμμένως τε καὶ ἀ-
φανῶς πρὸς ἑαυτὴν ἕλκει, καὶ τὸ πᾶν αὐτοῦ σῶμα εἰς ἑνότητα σωτηρίαν. σοφώτατα τοίνυν γέ-
γραπται τῷ Σόλωνι ταῦτα περὶ θεοῦ·

Γνωμοσύνης δ' ἀφανὲς χαλεπώτατόν ἐστι νοῆσαι Μέτρον· ὃ δὴ πάντων πείρατα μοῦνον ἔχει.
τ' γάρ τοι θεῖον, ὁ Ἀκραγαντῖνος φησὶ ποιητής, Οὐκ ἔστιν πλάσασθαι ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι
Ἡμετέροις, ἢ χερσὶ λαβεῖν ἣπερ τε μεγίστη Πειθὼς αὐθρώποισιν ἁμαξιτὸς εἰς φρένα πίπτει.
καὶ Ἰωάννης ὁ δεσπόλος, Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ
πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο· τ' δ' ἀόρατον καὶ ἀῤῥητον, κόλπον ὀνομάσας θεοῦ βαθὺ αὐτὸν 50
κεκλήκασιν ἐντεῦθεν τινες, ὡς αὐ θείων δυνάμεων τὰ πάντα, ἀνεφικτόν τι καὶ
ἀπέραντον. ναὶ μὴν ὁ δυσμεταχειριστότατος περὶ θεοῦ λόγος, οὗτός ἐστιν. ἐπεὶ γὰρ ἔχειν πάντες

πράγμα-

πράγμαλος δυσύρρητος, πάντως τε ἡ πρώτη καὶ πρεσβυτάτη ἀρχὴ δυσδιάκλητος. ἥτις καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπασιν αἰτία τοῦ γίνεσθαι, καὶ γιγνομένοις εἶναι. πῶς γὰρ οὐ καὶ ῥητὸν, ὁ μήτε γίνεται, μήτε διαφορὰ, μήτε εἶδος, μήτε ἀτιμον, μήτε ἀριθμὸς· ἀλλὰ μήτε συμβεβηκός τι, μηδὲ ᾧ συμβεβηκέ τι. οὐκ ἂν ἦ ὅλον ἐκεῖνος οὐδὲ ὀρθῶς· ὅτι μεῖζόν γε τοῦ τέλεον, καὶ ἔστι τῶν ὅλων πατήρ. ἀδιαίρετον μέρη τινὰ αὐτοῦ λεκτέον· ἀδιαίρετον γὰρ τὸ ἓν. ἄπειρον ἄρα τοῦτο ἦ καὶ ἄπειρον. οὐ χρὴ τὸ ἀδιεξήγητον νοούμενον, ἀλλὰ χρὴ τὸ ἀδιάστολον καὶ μὴ ἔχον πέρας. καὶ πῶς ἀσχημάτιστον καὶ ἀνώνομαστον· καὶ ὀνομάζομεν αὐτὸ κατὰ κυρίως· καλοῦμεν ἢ τὸ ἀγαθὸν, ἢ νοῦν, ἢ αὐτὸ τὸ ὄν, ἢ πατέρα, ἢ θεὸν, ἢ δημιουργὸν, ἢ κύριον, οὐχ ὡς ὄνομα αὐτοῦ προφέροντες λέγομεν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ δόξαις ὀνόμασι καλοῖς προσχρώμεθα· ἵν' ἔχῃ ἡ διάνοια, μὴ πέλαγος πλανώμενον, ἐπὶ πρεσ-
10 δείαν τέρπεις. ἀγαθὸν γὰρ καθ' ἕκαστον μυρίων ἕνεκα τῆς τοῦ παντοκράτορος δυνάμεως· τὰ γὰρ λεγόμενα, ἢ ὄντων προσημαίνει τι, ἢ ὄντος· ἢ τῆς πρὸς ἄλληλα σχέσεως· οὐδὲν ἧττον λαβεῖν οἷόν τε τὸ θεῖον. ἀλλ' οὐδὲ ὑπόληψιν λαμβάνεται τῇ ἀποδεικτικῇ· αὐτὴ γὰρ ἐκ προτέρων καὶ γνωριμωτέρων συνίστησι· τὸ δὲ ἀγνωστότατον οὐδὲν προυπάρχει. λοιπὴ δὴ θεία χάρις καὶ μονωτικὸς ὁ παρ' ἡμῶν λόγος τοῦ ἀγνωστοτάτου καθ' ὃ καὶ ὁ Λουκᾶς ἐν τοῖς Πράξεσι τῶν ἀποστόλων ἀπομνημονεύει τὴν Παύλου λέγοντος· Ἄνδρες Ἀ- « θηναῖοι, κατὰ πάντα, δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ « σεβάσματα ὑμῶν, εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, ΑΓΝΩΣΤΩ ΘΕΩ. ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσε- « βεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. πᾶν τοίνυν ὃ ὁτιοῦν ὄνομα τιθῆς, γνῶσιν ἔστι, ἐὰν τι βού- « λωνται, ἐὰν τι μή. ὅτ' οὖν ὁ πατὴρ αὐτὸς ἕλκει πρὸς αὑτὸν παῖδα τὸν καθαρὸν βιβλιωκότα, καὶ εἰς
20 εὐσέβειαν τὴν μακαρίας καὶ ἀφθάρτου φύσεως κεχωρηκότα· ἔστι τε ἐν ἡμῖν αὐτεξούσιον, εἰς γνῶσιν « ἀφορμῶντα τὰ ἄνωθεν, συνεργάτην καὶ πηδᾷ ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα, ἢ φασιν οἱ γυμναστικοί, πάλιν « ἐκ χάριτος ἀνωθεν τὸ ἐξαίρετον πλεονάσαν τε καὶ ἀνήκεστον ἐπεγκεῖσθαι ἀεί τε καὶ ἀνωτέρω τὴν ψυχὴν, πάντα τὸ βραθὺ ἀποπτύσασαν καὶ ἀποδυσαμένην τῷ συγγενεῖ. λέγει γοῦν καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Μίνωνι διαποροῦντι τὴν ἀρετήν· ὡς δηλοῦσιν αἱ λέξεις αἵδε· Ἐκεῖνο γοῦν τοῦτο τὸ λογισμός, ὦ Μένων, « θεία ἡμῖν φαίνεται μοῖρα παραγινομένη ἡ ἀρετή, οἷς παραγίνεται. ἀτὰρ οὐδαμοῦ σοι πάντως ἡ τοιαύτη « πάντας ἡμᾶς γνῶσις ἔχει, θείαν μοῖραν ἠνιχθαι ἑκάστους δὲ σοφίστου. Εἰ γοῦν ἡμῖς ἐν « παντὶ τῷ λόγῳ τούτῳ καλῶς ἐζητήσαμεν, ἀρετὴ ἂν εἴη οὔτε φύσει, οὔτε διδακτὸν, ἀλλὰ θεία « μοῖρα παραγιγνόμενον, σὺν ἀῒδρωτι, οἷς ἂν παραγίγνηται. θειοτέρα τοίνυν ἡ σοφία, δυνά-
30 μεις δὲ τὰ πολλὰ, πρὸς τὸ εἶναι μὲν ἡμῶν τὸ αὐτεξούσιον, ἀποδεικτὴ δὲ τῷ πίστει, καὶ ἀμεσότητι τῷ πίστεσιν τῆς ἐκλογῆς ἀναφαινόμενα. καὶ δὴ αὖθις τὸν Πλάτωνα παρασήσω, ἄνδρικρυς ἤδη θεοῦ πομπὸς πίστευσιν ἀξιοῦντα· δεῖ γὰρ θεῶν ἀοράτων τε καὶ γνητῶν πεισαίμεθα τὸ λέγειν ἐν τῷ Τιμαίῳ· Περὶ δὲ τῶν ἄλλων δαιμόνων εἰπεῖν καὶ γνῶναι τῷ γένεσιν, φησὶ, μεῖζον ἢ « καθ' ἡμᾶς· πίστιν δὲ τοῖς ἀρχαίοις ἐμπροσθεν, ἐκγόνοις μὲν θεῶν οὖσιν, ὡς ἔφασαν· σαφῶς « δέ πως τοὺς ἑαυτῶν προγόνους εἰδότων. ἀδύνατον γὰρ θεῶν παῖσιν ἀπιστεῖν, καίπερ ἄνευ εἰκότων « καὶ ἀναγκαίων ἀποδείξεων λέγουσιν. οὐκ οἶμαι δυνατὸν σοφίστην ὄντα Ἑλλήνων πρὸς-
40 μαρτυρῆσαι τὸ σωτῆρα ἡμῶν καὶ τοὺς ὡς προφητείαν κεχρισμένους, τοὺς μὲν, παῖδας θεοῦ ἀνηγορευμένους· τὸν δὲ κύριον, ὑπονοοῦντα γνῆσιον, ἀληθῆς εἶναι αὐτὸ τὸ θεῖον μάρτυρας· διὸ καὶ δεῖν πιστεύειν αὐτοῖς, ἐνθήσις οὖσι, προσιόντας, κἂν τραχυτέρων εἰπεῖν τις μὴ πιστεύειν· Οὐ γάρ μοι « Ζεὺς ὁ κηρύξας τάδε· ἀλλ' ἴσως αὐτὸν τὸ θεῖον Διὸς τοῦ ὑέος γραφὰς κηρυξάντα. πῶς δὲ ὁ « τὰ οἰκεῖα καταγγέλλων· ἐπὶ τοῖς Μηδικοῖς, φησὶν ὁ κύριος, τὸν παρ' ἐμοῦ, ἐμὴ ὁ ὑός, ἐγὼ ἀνὸ ὑός « ἀποκαλύψω. πιστεύσομεν ἄρα τοῦτο ἐκ Πλάτωνα, κἂν ἄνευ γε ἀναγκαίων ἀποδεί- « ξεων, διά τε τὴς παλαιᾶς, διότι τὸ νέας ἀληθοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· Ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύ- « σητε, φησὶν ὁ κύριος, ἀποθανεῖσθε ἐν τοῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐμπαλιν δὲ, Ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν « αἰώνιον. Μακάριοι ἄρα πάντες οἱ πεπιστευκότες ἐπ' αὐτῷ· πλεόνως τε πίστεως τὸ πεπιστεῦσθαι· ὅτ' ἂν « γὰρ πιστεύσῃ τις ὅτι ὁ υἱὸς ἐστι τοῦ θεοῦ ὁ διδάσκαλος ἡμῶν, πεισθεὶς ἀληθῆ εἶναι τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. ὡς δὲ ἡ μάθησις καὶ Ἐμπεδοκλία —— τὰς φρένας αὔξει· ἕτως ἡ εἰς τὸν κύριον πε- « πίθησις αὔξει τὴν πίστιν. τὸ αὐτὸν γ' ἂν φαμὲν εἶναι, φιλοσοφίαν μὲν ψιλὴν, πίστιν δὲ κατηρτέχειν· « ἀδικίαν τε ἐπαινεῖν, καὶ τὸν κατ' ἐπιθυμίαν βίον εὐδαιμονίζειν. ἡδὴ δὲ ἡ πίστις, οὐχ ἡ ἐκούσιος τῆς ψυχῆς συγκατάθεσις, ἀλλ' ἐσχάτης ἀγαθῶν καὶ δικαιοπραγίας ἡμέλησε. καὶ ὁ Ἀριστο-
50 τέλης τοιχολογῶν, τὰ μὲν ποιεῖν καὶ ὅσα τῶν ἀλόγων ζώων τὰ σοφὰ, καὶ ὅσα ἀψύχων. διδάσκων· τὰ δὲ πρακτὸν, ἀνθρώπων εἶναι μόνων· εὐθυμότατος τὰς λέγοντας πιστεύειν τὸν τοῦ ὅλων θεόν· τὸ δὲ πρακτὸν, ἢ ὡς ἀγαθὸν, ἢ ὡς ἀναγκαῖον φησί. τὸ τοίνυν ἀδίκως, ἀγαθὸν οὐκ ἔστιν. οὐδεὶς γὰρ, ἐκ μὴ

ἀφ' οὗ πρὸν ἀδικεῖ· τῶν ἢ ἀναγκαίων ἡδὺν ἐκύσιον. τ' πινω ἀδικεῖν, ἐκύσιον· ὥςτε ἡδὺ ἀναγκαῖον. τῶν δὲ φαύλων οἱ ἀκυδαῖοι μάλιστ' τ πι αἱρέσιν ἢ τ' ἀσφαλίας ὑπθυμίας ἀφαίρουσιν. πᾶσα γὰ μοχθηρία ψυχῆς, μᾶ ἀκρασίας ἐστίν· καὶ ὁ ἀφ' πάθος πάτλων, διὰ ἀκρασίαν πάσχει καὶ μοχθηρίαν. ἔπεσιν ὧν μοι παρ' ἕκαστα θαυμάζειν τὴν θείαν ἐκείνου φωνὴν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ μὴ εἰσερχόμενος ἀφ' τ θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής· ὁ ἢ εἰσερχόμενος ἀφ' τ θύρας, ποιμήν ἐστι τ προβάτων· τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει. εἶτα ἐπιγεγραμμένος ὁ κύριος, λέγει· Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. διὰ τοῦτο ὁ Χριστὸς τὴν ἀλήθειαν μιμητὰς σώζεσθαι, κἀν Φιλοσοφήσωσι τὴν Ἑλληνικὴν Φιλοσοφίαν τύχωσιν· νῦν γὰρ εἰσέρχεσθαι ἐναργῶς· ὁ πάρεσις γνωσθῆναι τοῖς ἐξ ἀνθρώπων, νῦν ἀποκαλύφθη· θεὸν μὲν γὰρ ἐμφασις, ἵνες ἐν τῷ πανπρεπεστάτῳ, παρὰ πᾶσι τοῖς εὖ φρονοῦσι πάντῃ φυσικὴ· ἢ τ' ἀιδίαν ἢ τὴν θείαν προαίρεσιν εἰσερχόμενοι ἀπλαμβάνουσι τ' τελείως, οἱ καὶ μὴ πλέον ἀπηρυθριακότες πρὸς τὴν ἀλήθειαν. καθόλου γ' οὖν τὴν περὶ τ θείαν ἔννοιαν Ξενοκράτης ὁ Καρχηδόνιος οὐκ ἀπέλιπεν ἢ ἐν τοῖς ἀλογίοις ζῴοις· Δημόκριτος δέ, κἂν μὴ ᾖλη, ὁμολογήσει ἀφ' τὴν ἀκολουθίαν τ δογμάτων· τὰ γὰρ αὐτὰ πεποίηκεν ἀδώλατα τοῖς ἀνθρώποις περὶ πάντα καὶ τοῖς ἀλόγοις ζῴοις ὑπὸ τ θείας ὑσίας· πολὺ ἢ δὴ ἄμοιρον εἶναι θείας ἐννοίας τ' ἀνθρώπων. ὃς γε ἢ τῷ ἐμφυσήματος ἐν τῇ ψυχῇ μετακλασὴν ἀναγόρχιλαν, καθαρωτέρας οὐσίας παρὰ τὰ ἄλλα ζῷα μετέχων. ἐντεῦθεν οἱ ἀμφὶ τ Πυθαγόραν, θείαν μοῖραν τ νῦν εἰς ἀνθρώπους ἥκειν φασὶ καθάπερ Πλάτων ἢ Ἀριστοτέλης ὁμολογοῦσιν. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν, τῷ πιστευκότι πνεῦμα τ' ἅγιον πιοῦμα Φαμέν· οἱ ἢ ἀμφὶ τ Πλάτωνα νοοῦμὲν ἐν ψυχῇ θείας μοίρας ἀπορροίαν ὑπάρχουσα ψυχικὴ ἢ ἐν σώμασι κατοικίζουσιν· ἀναφανδὸν γὰ Ἀριστοτέλους τ' δωδεκα πρεσβυτῶν ἀρηῖ· Καὶ ἔσται μετὰ ταῦτα, ἐκχεῶ ἀπὸ τ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἢ αἱ θυγατέρες ὑμῶν προφητεύσουσιν. ἀλλ' ἐχ ὡς μέρος θεοῦ ἐκάστῳ ἡμῶν τ πνεῦμα. ὅπως ἢ ἡ Διανοημία αὕτη, καὶ ὁ τί ποτ' ἐστὶ τ' ἅγιον πνεῦμα, ἐν τοῖς περὶ προφητείας φὰν τοῖς περὶ ψυχῆς ἐπιδεχθήσεται ἡμῖν. ἀλλὰ τὰ μὲν τ γνώσεως βαθὴ κρύπτειν ἀπιστῆ ἀγαθῇ, καθ' Ἡράκλειτον· ἀπιστία γὰ Διαφυγγάνει μὴ γεγνώσκειν· τὸ δ' ἐξῆς ἀποδοτέον, καὶ τὴν ἐκ τ βαρβάρου Φιλοσοφίας Ἑλληνικὴν κλοπὴν, σαφέστερον ἤδη παραστατέον· φασὶ γὰ σῶμα εἶναι τ θεὸν οἱ Στωικοὶ, ἓ πνεῦμα κατ' ὑσίαν, ὥςπερ ἀμέλει καὶ τὴν ψυχήν. πάντα τοίνυν ἀνάκρυς ὑρήσεις ἐν τ χαραῖς. μὴ γάρ μοι τὰς ἀληθερίας αὐτῶν ἐννοήσῃς τὰ νῦν, ὡς ἡ γνωστικὴ παραδίδωσιν ἀλήθεια, ἢ ἀλλό τι δεικνύσει, καθάπερ οἱ σοφοὶ παλαιοὶ ἄλλο μηνύουσιν. ἀλλ' οἱ μὲν, διήκειν Διὰ πάσης τ ὑσίας τ θεὸν φασιν· ἡμᾶς ἢ, πνεῦμα τὴν μόνον αὐτὸν καλέμεν, καὶ λέγω πιστὸν. παρήκαμψε ἢ αὐτὸς τ' ἐν τῇ Σοφίᾳ εἰρημένον, Διήκει ἢ καὶ χωρεῖ Διὰ πάντων, Διὰ τὴν καθαριότητα· ἵνα μὴ σωπᾶν καὶ λέγειν ταῦτα ὑπὲρ τ σοφίας τ πεπιστευμένῳ θεῷ ναί φασιν· ἀλλὰ ὕλῃ ὑπεπίθηται οἱ φιλόσοφοι ἐν τ ἀρχαῖς· οἱ μὲν Στωικοὶ ἓ Πλάτων καὶ Πυθαγόρας, ἀλλὰ καὶ Ἀριστοτέλης ὁ πειπατητικός· ἀρχὴ ἢ μία ἀρχή. ἴσως οὖν τὴν καλυμένην ὕλην ἄποιον καὶ ἀσχημάτιστον λεγομένην πρὸς αὐτῶν, ἢ τολμηρότερον ἤδη μὴ ὂν πρὸς τὸ Πλάτωνος ἀρηθὲν. καὶ μή τι μυστικώτερα μείζονα τὴν ὅλως ἄποιον ἀρχὴν ἰδὼς, ἐν τῷ Τιμαίῳ αὐτῶς φησι λέξεσιν· Νῶν δ' ἔτ' παρ' ἡμῶν ὧδε ἐχέτω· Τὸ μὲν πρὸ πάντων, εἴτε ἀρχὴν, εἴτε ἀρχὰς, εἴτε πῇ δοκεῖ τούτων πέρι, τ' νῦν ἐπόπτευσιν, διὰ ἄλλο μὲν οὐδὲν· διὰ τ' χαλεπὸν ἄνευ ἢ τ πρόσθεν τρόπον διεξόδου δηλῶσαι τὰ δοκοῦντα. ἄλλως τε ἡ λέξις ἡ προφητικὴ σκιὰν, Ἡ γῆ οὐ κατασκευάσθη, ἐ ἀκατασκεύαστος, ἀφορμὰς αὐτοῖς ὑλικῆς ὑσίας παρέσχη). καὶ μὴν ἐπικάρσιμέν ἡ τὴν αἰτιάτου παρούσιν, οὐ παρακολουθήσαντι τῷ ῥητῷ, γέγονεν ἐντεῦθεν ματαιότης ματαιότητων· τὰ πάντα ματαιότης. Ἀριστοτέλης ἢ μέχρι σελήνης ἐπῆλθε κατὰ τὴν περίνοιαν, ἐκ τούδε δ' ψαλμοῦ· Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεών μου, ἐλπὶς σκεπαστήριόν μου ἐ ἀλήθεια σου κυκλώσει σε. οὐδεπω γὰ ἐπικεκάλυπται ἡ τ' προφητικὴν δήλωσις μυστηρίων, περὶ τ' τῆς κυρίας παρουσίας. Εἰ δέ τι αὖ μᾶ θαυμάσιον κολάσεις ἐν τῇ Διὰ πυρὸς τιμωρίᾳ, ἀπὸ τ βαρβάρου Φιλοσοφίας, ἥτις πιστικὴ πᾶσα Μῶσα, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Φιλοσοφία ὑφίλιστ. Πλάτωνα γ' ἂν ἐν τῷ τελευτάτῳ τ πολιτείας, αὐτῶς φησι τ' λέξεσιν· Εὐτοῦθα δὴ αὖ δεῖς ἄρχειν διάπυροι ἰδεῖν, παρεσῶτες. [καὶ] καταμαθόντες τ' φθόγμα, τὰς μὲν ἰδίας παραλαβοῦσι ἦσαν· τὸν ἢ Λεοδάμαντα καὶ τὰς ἄλλας, ξυμπεδισαμένους χεῖράς τε καὶ πόδας ἐν κεφαλὴν, καταβαλόντες καὶ ἐκδείραντες, κεῖνον παρὰ τὴν ὁδὸν ἐκπὸ ὅτ' ἀπαραλαβόντα καθῆσθαι. οἱ μὲν οὖν ἄνδρες οἱ διάπυροι, ἀγγέλους αὐτοὺς βάλλον ἢ δηλῶν, οἳ παραλαβόντες τὰς ἀδίκους κολάζουσιν· Ὁ ποιῶν, φησι, τὰς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, ἢ τὰς λειτουργὰς αὐτοῦ πῦρ φλέγον. ὅπερ ἢ ἐ τούτοις,

τέτις, τὴν ψυχὴν εἶναι ἀθάνατον. τ' γὰρ κολαζόμενον ἢ παιδευόμενον, ἐν αἰσθήσει ὂν, ζῆν, καὶ πόσην λέγῃ; τί σὺ; οὐκ οἶδεν ὁ Πλάτων καὶ πυρὸς ποταμὸν καὶ τ' γῆς τ' βαθος, τὴν πρὸς τῶν βαρβάρων Γέενναν καλουμένην Ταρτάρου προφητικῶς ὀνομάζων· Κωκυτόν τε καὶ Ἀχέροντα, καὶ Πυριφλεγέθοντα, καὶ παιδεύσεις τινὰ ὡς τὴν παιδεύσιν σωφρονιζοῦσα παρασείων κολαστήρια; τῶν μικρῶν ἢ κ' τὴν χαρὰν ἢ ἐλαττόνων τὰς ἀγγέλους τὰς ὁρώσας τὸν θεόν. πρὸς ἢ, κ' τὴν ὡς ἡμᾶς δι' ἀγγέλων τῶν ἐφεστώτων ἥκουσα ἐπισκοπὴν ἐμφαίνων, οὐκ ἀκριβῆ χαρὰν· Ἐπιδὴ πόσους τὰς ψυχὰς τὰς βίους ἠρήκασι, ὥσπερ ἔλαχον, ἐν τάξει πρὸς εἶναι πρὸς τὴν Λάχεσιν· κενὸν ἢ ἱκανῶς, εἰ μέτρον δαίμονα, τὸν φύλακα συμπάσχειν τὸν βίον, κ' ὀπτὴν πληρωτὴν τ' αἱρεθέντων. πάχα ἢ καὶ τῷ Σωκράτει τ' δαιμόνιον τοῦτ' τι ἠνίσσετο. ναὶ μὴν ἔφη τὸν εἶναι τὸν κόσμον, ὑπὸ Μωυσέως παραλαβόντες, ἐδογματίσαν οἱ Φιλόσοφοι. κ' ὅτι Πλάτων αὖ πάντες ἤρηκε, Πότερον ὦ ἀρχὴν ἔχων ἔφυσεν ὁ δημιουργὸς, ἢ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς τινος ἀρξάμενος; ὁρατὸς τι γὰρ ὤν, ἁπτὸς ἐστιν· ἁπτὸς τι ὢν, καὶ σῶμα ἔχει. αὖθις τι, ὑπὸ αὖ ἀπῃ. Τὸν μὲν οὖν ποιητὴν καὶ πατέρα τοῦδε τοῦ παντὸς εὑρεῖν τε ἔργον· οὐ μόνον ἔφη τὸν εἶδεξε τὸν κόσμον, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτοῦ γεγονέναι φησίν, καθάπερ ἴσον· πατέρα ἢ αὐτὸν κικλῆσθαι, ὡς αὖ ὁκ μόνον γεγενημένου καὶ 248
ὁκ μὴ ὄντος· ὑποστατοῦ. ἔφη τὸν ἢ καὶ οἱ Στωικοὶ τεθεικέναι τ' κόσμον. τὸν τι οὖν τῆς βαρβάρου φιλοσοφίας θρυλλούμενον Δημιουργὸν, τὸν τῶν δαιμόνων ἀρχιτέκτονα, κακοποιὸν εἶναι ψυχὴν, ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν νόμων ὁ Πλάτων λέγει πῇδε Γ λέξιν· Ψυχὴ διοικοῦσα πᾶσι πάντῃ κινουμένοις, μῶν οὐκ ἂν τὸν οὐρανὸν ἀνάγκη διοικεῖν φάναι; τί μήν; μίαν ἢ πλείους; πλείους, ἐγὼ ὑπὲρ σφῶν ἀποκρινοῦμαι. δυοῖν που ἔλαττον μηδὲν τιθῶμεν, τῆς τε εὐεργετικῆς Θ, καὶ τ' τὰναντία δυναμένης ἐξεργάζεσθαι. ὁμοίως ἢ κἀν τῷ φαίδρῳ τοῦτο χαρίεν· Ἔστι μὲν δὴ κ' ἄλλα κακὰ· ἀλλά τις δαίμων ἔμιξε πῆς τάξεως ἐν τῷ παραυτίκα ἡδονῇ. ἀλλὰ κἀν τῷ δεκάτῳ τῶν νόμων, αὖτικρυς τ' ἀπειρηκὼς δίκτυσιν ἐκεῖνο· Οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τὰ πνευματικὰ τ' ἐν οὐρανοῖς· ὧδέ πως χαρίεν· Ἐπιδὴ γὰρ διωχωρήσαμεν αὖ τῆς ἡμῖν εἶναι μὲν τ' οὐρανὸν, πολλῶν μείζω ἀγαθῶν· εἶναι δὲ καὶ τῶν ἐναντίων, πλείονων ἢ τῶν μή· μάχη [δὴ] φαμὲν ἀθάνατος εἶδ' ἡ πιαύτη, καὶ φυλακῆς χαμαιζῆς δεομένη. κόσμον τι αὐθις, τ' μὲν, νοητὸν εἶδεν ἡ βάρβαρ Θ φιλοσοφία, τὸν δὲ, αἰσθητόν· τὸν μὲν, ἀρχέτυπον, τὸν δὲ, εἰκόνα τ' καλουμένου παραδείγματ Θ· καὶ τὸν μὲν, ἀναίσθησι μονάδι, ὡς αὖ νοητὸν· τὸν δὲ αἰσθητὸν, ἐξάδι· χαμ Θ γὰρ παρὰ τοῖς Πυθαγορείοις, ὡς ἂν γόνιμος ἀριθμὸς, ἡ ἓξας καλεῖται. Ἐ ἐν μὲν τῇ μονάδι πωιῆσιν ἀραιὸν ἀόρατον, καὶ γῆν ἀγίκα, καὶ φῶς νοητόν· Ἐν ἀρχῇ γάρ φησιν, ἐποίησεν ὁ θεὸς τ' οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος. εἶτ' ἐπιφέρει· Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς, Γενηθήτω φῶς· κ' ἐγένετ φῶς· ἐν ἢ τῇ κοσμογονίᾳ τῇ αἰσθητῇ, στερέον οὐρανὸν δημιουργῶν· τὸ ἢ στερέον, αἰσθητὸν· γλυπτὸν ὁρατὸν κ' φῶς βλεπόμενον. ἆρα δοκεῖ σοι ἐντεῦθεν ὁ Πλάτων, ζωογονίδιας ἐν τῷ νοητῷ ἀπολείπειν κόσμῳ, Ἐ τὰ εἴδη τὰ αἰσθητὰ, κ' τὰ γῆϊνα δημιουργεῖν τὰ νοητά; εἰκότως ἄρα ὁκ γῆς μὲν τὸ σῶμα λέγει πλάττεσθαι λέγει ὁ Μωυσῆς, ὁ γήϊνον φησὶν ὁ Πλάτων σκεῦος· ψυχὴν ἢ τὴν λογικὴν ἄνωθεν ἐμπνεῦσθῆναι ὑπὸ θεοῦ εἰς πρόσωπον. ἐντεῦθεν γὰρ τ' ἡγεμονικὸν ἐδύσαθαι λέγουσι, τὴν ἀπ' τ' αἰσθητηρίων ἐπίσδυσιν τ' ψυχῆς ὑπὸ τὰ πρωτοπλάστου ἔνδυσιν ἐρμηνεύοντες· διὸ καὶ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τ' ἀνθρώπου γεγονέναι. εἰκὼν μὲν γὰρ θεοῦ, λόγος θεῖος καὶ βασιλικὸς, ἄνθρωπος ἀπλῆς· εἰκὼν δ' εἰκόνος, ἀνθρώπινος νοῦς. ἐπειρῶ δ' ἐ βέλτιον παραλαβὼν ὀνομάζειν τὴν ἐξομοίωσιν, εὕρεις ἂν παρὰ τῷ Μωυσεῖ τὸν ἀκολουθίαν ὀνομαζόμενον θεόν· φησὶ γάρ· Ὀπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν πορεύεσθε, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φυλάξασθε. ἀκολουθεῖ δ' εἰμὶ κ' θεραπεύειν θεῷ, πάντες οἱ ἐπαΐοντες. ἐντεῦθεν οἱ μὲν Στωικοὶ, τ' τέλος τ' Φιλοσοφίας, τ' ἀκολουθως τῇ φύσει ζῆν, ἀπήκασι· Πλάτων ἢ, ὁμοίωσιν θεῷ, ὡς ἐν τῷ δωδεκάτῳ περιεσήμανεν γραμματεῖ· Ζήνων ἢ ὁ Στωικὸς, παρὰ Πλάτωνος λαβὼν, ὁ ἢ, δοκεῖ τ' βαρβάρου φιλοσοφίας, τὰς ἀρετὰς πάσας ἀλλήλων εἶναι φίλους λέγει. φησὶ γὰρ ἐν τῷ φαίδρῳ Σωκράτης, ὡς οὐχ ἡμαρτεν κακὸν κακῷ φίλον εἶναι, οὐδὲ ἀγαθὸν ἀγαθῷ μὴ φίλον· ὅπερ κἀν τῷ Λυσίᾳ ἀπέδειξεν ἱκανῶς, ὡς ἐν ἀδικίᾳ καὶ πονηρίᾳ ὁκ ἂν ποτε σωθείη φιλία. καὶ ὁ Ἀθηναῖος ξένος ὁμοίως φησὶ πρᾶξιν εἶναι φίλην κ' ἀκόλουθον θεῷ, καὶ ἵνα λόγον ἔχωσιν ἀρχαῖον, ὅτ' ἂν τ' μὲν ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ, μετρίῳ ὄντι, φίλον ἢ· τὰ δὲ ἄμετρα, οὔτε τοῖς ἀμέτροις, οὔτε τοῖς ἐμμέτροις. ὁ ἢ θεὸς ἡμῖν πάντων χρημάτων μέτρον ἂν εἴη. ὅπερ ὑποδὰς, ἐπάγει πάλιν· Πᾶς γὰρ δὴ ἀγαθὸς, ἀγαθῷ ὅμοιος· κατατὸ ἢ Ἐ θεῷ εἰκὼς, ἀγαθῷ τε παντὶ φίλ Θ ὑπάρχει κ' θεῷ. ἐντεῦθεν ἡγούμενος, κἀκεῖνο αἰνιττόμενος, ὅτι τὸ κακοῦν ἐξομοιῶσθαι δεῖν, κατὰ τὴν

λεχαίαν φύσιν· ὁμοιώσωμεν δ᾽, πλὴν ἴσχυεν τῷ σοφῷ ἀνθρώπῳ ὑπὸ θεῶν δεῖσθαι βίου, σοῦ τε τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος χρόνου. ἴσον γὰρ τόπος ἐκεῖνος διώκοντι, οὐ ποῦ στῆναι ὁ ζητῶν, ἕως ἂν εὕρῃ· εὑρὼν δέ, θαμβηθήσῃ)· θαμβηθεὶς δέ, βασιλεύσεις· βασιλεύσας δ᾽, ἵστανται σοί).

Τί οὖν; καὶ κἀκεῖνα τῷ Θάλητι (ἐκ τῶνδε δῆλα), τὸ, εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων δοξάζοιμεν τὸν θεόν; καὶ τὰ καρδιογνώστου λεγόμενα σοῖς ἡμῶν ἀνδράσιν ἁρμηνεύσω. ἐρωτηθεὶς γάρ ποτε ὁ Θάλης, τί ὄντα τὰ θεῖα; τὸ μὴ ὑπ᾽ ἀρχῆς, ἔφη, μήτε πλὴν ἴσχυν. πυθομένου δὲ ἑτέρου, εἰ λανθάνει τὸ θεῖον πρᾶττων ἢ ἄνθρωπος; καὶ πῶς, εἶπεν, ὃς γε καὶ διανοούμενος; ναὶ μὴν μόνον τὸ καλὸν ἀγαθὸν οἰδεν ἡ βάρβαρος φιλοσοφία, καὶ τῷ ἀρίστῳ αὐτάρκη πρὸς εὐδαιμονίαν· ὁπλίσασθαι ἂν εἶπε· ἰδοὺ, δίδυμα πρὸ ὀφθαλμῶν σε τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, τῷ ζωὴν καὶ τὸ θάνατον· ἐκλέξαι τὸν ζωήν. τὸ μὲν γὰρ ἀγαθὸν, ζωὴν καλεῖ· ἓν καλὸν τῷ τὰ τε ἐκλογήν· κακὸν δὲ, τῷ δ᾽ ἐναντίᾳ αἵρεσιν. ἀγαθοῦ δ᾽ καὶ ζωῆς, ἓν πλῆθος, τὸ φιλοθεωρούμενον. αὕτη γὰρ ἡ ζωή σε καὶ τὸ τελούμενον, ἀγαπᾶν τὸ σὸς ἀληθές. σαφέστερον δ᾽ ἐκεῖνα ἴσχει. ὁ γὰρ σωτὴρ ἀγαπᾷν παραγγέλλας τὸν θεὸν καὶ τὸν πλησίον, ἐν τούτοις φησὶ τὸν δύο ἐντολαῖς ὅλον τὸν νόμον καὶ τοὺς προφήτας κρέμασθαι. τοῦτο θρυλλοῦσιν οἱ Στωικοὶ τὰ δόγματα· καὶ σοὶ τούτων ὁ Σωκράτης ἐν Φαίδρῳ εὐχόμενος· ὦ Πάν τε καὶ ἄλλοι θεοί, δοίητέ μοι τὸν ἔνδον εἶναι καλῶ· ἐν δὲ τῷ θειοτάτῳ διαρρήδην φησὶν· Ὁ γὰρ καλῶς λέγων, καλός τε καὶ ἀγαθός. καὶ τῷ Πρωταγόρᾳ καλλίων Ἀλκιβιάδου ἐντυχὼν ὁμολογεῖ τοῖς ἑτέροις Πρωταγόραις· ἐγὼ τὸ σοφώτατον καλλίω εἶναι· τὸν γὰρ δεῖ τὸν κάλλος τῆς ψυχῆς ἔφη εἶναι· τῷ δὲ τἀναντίον, τὸν κακίαν αἶσχος ψυχῆς. Ἀντιπάτρος μὲν οὖν ὁ Στωικὸς τρία συγγραψάμενος βιβλία σοὶ δ᾽ Ὅτι τῷ Πλάτωνα μόνον τὸ καλὸν ἀγαθὸν, ἀποδείκνυσιν ὅτι καὶ κατ᾽ αὐτὸν αὐτάρκης ἡ δεῖται πρὸς εὐδαιμονίαν· καὶ ἄλλα πλείω παραπίπτει δόγματα, σύμφωνα τοῖς Στωικοῖς· Ἀριστοβούλῳ δὲ τῷ καὶ Πτολεμαίῳ γεγονότι τῶν φιλαδέλφων, ἃ μέμνηται ὁ σωτὴρ ἡμῶν τὸν τῶν Μακκαβαϊκῶν ἐξηγησάμενον, βιβλία γεγενῆσθαι ἱκανὰ, δι᾽ ὧν ἀποδείκνυσι τὴν σοὶ περιπατητικὴν φιλοσοφίαν, ἐκ τῆς τοῦ Μωϋσέως νόμου καὶ τῶν ἄλλων ἡρτημένης προφητῶν. καὶ τὰ μὲν, τηνδὶ ἐχέτω· ἀδελφοὺς δ᾽ εἶναι ἡμᾶς, ὡς αὖ δ᾽ ἑνὸς θεοῦ καὶ ἑνὸς διδασκάλου, φαίνεται καὶ τοῦ Πλάτων καλῶν, ὧδέ πως· Ἔστι μὲν δὴ πάσης εἰς ἐν τῆς πόλεως ἀδελφοὶ, ὡς φήσομεν σοὶς αὐτὸς μυθολογοῦσιν. ἀλλ᾽ ὁ θεὸς τελέσας, ὅσοι μὲν ὑμῶν ἱκανοὶ ἄρχειν, χρυσὸν ἐν τῇ γενέσει συνέμιξεν αὐτοῖς· διὸ τιμιώτατοί εἰσιν· ὅσοι δ᾽ ἐπίκουροι, ἄργυρον· σίδηρον δ᾽ καὶ χαλκὸν, τοῖς γεωργοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις δημιουργοῖς. ὅθεν ἀνάγκη φησὶ γενέσθαι, ἀεὶ σπάζεσθαι τὰ ἐκ φιλίων, τούτους μὲν, τοῦ τοι ἐφ᾽ οἷς γνῶσις ἐκείνους δὲ, ἐφ᾽ οἷς δόξα· ἴσως τὸν ἐκλεκτὸν τοῦτον τὸν φύσιν γνώσεως ἐφιεμένου μαντεύεται· εἰ μή τι τρεῖς ἴσως ὑπειλημμένους φύσεις, τρεῖς πολιτείας, ὡς ὑπέλαβόν τινες, Δημοκράφ· καὶ Ἰουδαίων μὲν, ἐξηγοῦ· Ἑλλήνων δὲ, τὸν τρίτον· Χριστιανῶν δὲ, οἷς χρυσὶς ὁ βασιλικὸς ἐγκατεμέμικται, τὸ ἄγιον πνεῦμα. τὸν τε Χριστιανὸν βίον ὁμοφανῶν, κἀκεῖ λέξιν χράφει ἐν τῷ θειοτάτῳ· λέγωμεν δὴ καὶ τῶν κορυφαίων. τί γὰρ οὐ λύει τὰς γε φαύλους Δημοτρίους ἐν φιλοσοφίᾳ λέγει; οὐπω δέ τι, οὐδὲ εἰς ἀγορὰν ἴσασι τὸν ὁδὸν, οὔτε ὅτι δικαστήριον ἢ βουλευτήριον, ἢ ἄλλο τι κοινὸν ἄλλο τῆς πόλεως συνέδριον· νόμους δὲ καὶ ψηφίσματα γεγραμμένα, οὔτε ὁρῶσιν, εὖ τε ἀκούουσιν. σπουδαὶ δὲ ἐπαίνων καὶ συνόδοι, καὶ οἱ συναὶ αὐλητρίσι κῶμοι, καὶ ὅταν πράττειν συσίαι) αὐτοῖς· εὖ δὲ ἡ κακῶς ἔλεγον ἐν πόλει, ἢ τί τῶν κακῶν εἰσι γενοὺς ἐκ προγόνων, μᾶλλον αὐτοὺς λήθει, ἢ οἱ τὴν θαλάσσης λεγόμενοι κόχλοι. καὶ ταῦτ᾽ οὔθ᾽ ὅτι οἰκοῦσι οἶδεν, ἀλλὰ τῷ ὄνῳ τ᾽ σῶμα κεῖται αὐτοῦ καὶ ὀδήσει· αὐτὸς δ᾽ πίπτει), καὶ Πύθαρον, τοῖς τι χρῆς ὑπέμενεν, ὠρανοῦ τι ὕπερ ἀστρονομῶν, καὶ πάσαν πάντη φύσιν ἐρευναμενος. πάλιν αὖ τῷ δ᾽ κυρίῳ ῥητῷ, Ἐγὼ ὑμῶν τὸ ναὶ, ναί· καὶ τὸ οὔ, οὔ, ἐκείνου ἀπόκασιν· Αλλά μοι ψευδός τι συγχωρῆσαι, καὶ ἀληθὲς ἀφανίσαι, ἀδαμοῦ δίκαιος εἶμι· τῇ τι σοὶ τῷ ὁμοίως ἀπαγορεύσαι σοὶ ἀδεῖ ἡδεῖ ἢ ἐν τῷ δικάτῳ τῶν νόμων λέξις· Ἔπαινος δ᾽ ὅρκος τε σοὶ πιστὸς ἀπόσω. καὶ τὸν σωλον, Πυθαγόρας καὶ Σωκράτης καὶ Πλάτων, λέγοντες ἀκούειν φωνῆς θεοῦ, τῷ κατασκολιὸν τῶν ὅλων διωρυττῆς ἀκριβῶς ὑπὸ δεῦ γεγενῆσθαι, καὶ συνιχνεύειν ἀδιαλείπτως· ἀκηκόασι δὲ τῷ Μωϋσέως λέγοντι, Εἶπε, καὶ ἐγένετο· τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἔργον εἶναι Δημιουργοῦ. ὅθεν τε τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ χοὸς Δημιουργὸς ἐπιστάμενοι, γῆινον μὲν οἱ Φιλόσοφοι παρ᾽ ἕκαστα τὸ σῶμα ἀναγορεύουσιν· Ὁμηρος δ᾽, οὐκ ἀκριβῶς ἐν καθ᾽ ἕκαστα μέρος διδοὺς τὸ,

Ἀλλ᾽ ἡμεῖς μὲν πάντες, ὕδωρ καὶ γαῖα γένοιμεθα· καθάπερ Ἡσίοδος, Καὶ κατὰ πτῆσιν αὐτὸς, λέγων, ὡς πηλός. Καλλίμαχος δ᾽, Δημοκράτει χράφει, Ἦν κείνης ἀνιαυτὸς, ὦ πόλε πᾶσιν, Καὶ τοῖν Θεμίστιν, καὶ τὸ πετράπεσιν εὖτος Ἐφθέγξω ὡς ὁ πηλὸς ὁ Προμηθίος. πάλιν τε αὖ ὁ αὐτὸς, —— εἶ σ᾽, ἔφη, ὁ Προμηθεὺς Ἔπλασε, καὶ πηλῷ μὴ ξ᾽ ἑτέρᾳ γένος ἀν-

Ἡσιόδος

Ἡσίοδός τι ἐπὶ τῆς Πανδώρας λέγει· Ἤφαιστον ἡ κίλλουσι περικλυτὸν, ὅτι ταχέως
Γαῖαν ὑδὲ φύρειν, ἐν σφι αἰθρώπου ἠμὲν αὐδὴν Καὶ σθένος ——
πῦρ μὲν ἓν τεχνικὸν ὁδῷ βαδίζον κατὰ φύσιν, τῷ φύσιν ὀρίζονται οἱ Στωικοί. πῦρ γὰρ φῶς ἀλ-
ληγορεῖται ὁ θεὸς καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ πρὸς τὰ χαμαί. τί δή; οὐχὶ ὁ Ὅμηρος περιφράζων τὸ χω-
ρισμὸν ὕδατος καὶ γῆς, καὶ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν ἐμφανῶν τῆς ξηρᾶς, ἐπὶ τοῦ Τηθυος
καὶ τοῦ Ὠκεανοῦ λέγει· Ἤδη γὰρ ἥκουσιν χρόνον ἀλλήλων ἀπίσχοντα Εὐνῆς καὶ φιλότητος. πά-
λιν, τὸ ὕδωρ τὸν ἐν πᾶσι πρωτόγονον καὶ ἀρχαῖον Ἕλλησι λογικῶς ἐπὶ τῷ θεῷ· ὁ μὲν Ἐπίχαρμος·
Πυθαγορικὸς γὰρ ὢν· λέγων· Οὐδὲν ἐκφυγεῖν τὸν θάνατον· τοῦτο γινώσκειν ἐστὶ δεῖν· Λυπεῖ ἐὼν ἀμᾶς
ἐπιπλῆσσ· ἀδύνατος ἐστὶ νόον ἰδεῖν θνατός. ὁ μελοποιὸς δέ, Θεῶν δὲ δύνατον ἐκ μελαίνας νυκτὸς ἀμῦναι
τὸν ὧραι φάος, κελαινοφῆ δὲ σκότος καλύψαι καθαρὸν ἀμέρας σέλας· ὁμοίως δὲ καὶ ἡμῖν ἐπι-
σώσεως νυκτὸς πεπηγυίας δυνάμενον, φησίν, ὅτι θεός ἐστιν. ἐν τοῖς Φαινομένοις δὲ ἐπιχαρμείοις
Ἄρατός· Ἐκ Διὸς ἀρξώμεσθα· καπών· τὸν οὐδέποτ' ἄνδρες ἐῶμεν
Ἄρρητον· μεσταὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυιαὶ, Πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραὶ· μεστὴ δὲ θάλασσα,
Καὶ λιμένες· πάντῃ δὲ Διὸς κεχρήμεθα πάντες· ὅθι φέρει,
Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν —— εἶδον δημιουργία· ——ὁ δὲ ἤπιος ἀνθρώποισιν,
Δείξαι σημαίνει, λαοὺς δὲ ὅπῃ ἔργα ἐγεῖραι· Λυπεῖ γὰρ παῦρα σήματ' ἐς οὐρανὸν ἐσπίπτειν,
Ἄστρα ἀλλήλοις· ἐστίν δὲ ὅς ἐστιν ἀστὴρ· ἀστέρας· οἳ καὶ μάλιστα πετυγμένα σημαίνουσι
Ἀνδράσιν ὡραίοις, ὅθι ἔμπεδα πάντα φύῃ· Καὶ μὲν ἀεὶ πρῶτον τε καὶ ὑστατον ἱλάσκονται·
Χαῖρε πάτερ μέγα θαῦμα, μέγ' ἀνθρώποισιν ὄνειαρ. καὶ μετὰ τοῦτο ἡ Ὅμηρος ἐπὶ τὴ-
φαίστου πύκλῳ ἀστέος κοσμοποιεῖται· Ἐν μὲν γαῖαν ἔτυξε, ἐν δὲ οὐρανὸν, ἐν δὲ θάλασσαν, φησίν· Ἐν δὲ πήματα πάντα, πάτ' ἀρχαὶ ἐστιφανωτάς.
ὁ γὰρ Δημόκριτος ἐκ τοιούτων συγγραμμάτων ἀδόμενος Ζεὺς, τὴν ἔννοιαν ἐπὶ τὸν
θεὸν ἀναφέρει. ἤδη δέ φασιν, ὡς αὐτὸς ὁ Δημόκριτος εἶναι τινὰς ὀλίγους χαρακτῆρας τῶν
ἀνθρώπων, οἳ δὴ ἀνατείνοντες τὰς χεῖρας; ἐν τούτῳ ἐννοῦσι τὴν καλουμένην οὐ Ἕλλησι· πάντα
Ζεὺς μυεῖται. καὶ πανθ' ὅτι θεός εἰδέναι, καὶ ἀκούειν, καὶ ἀφορᾶν τε· καὶ βασιλεύειν τῶν τε πάντων.
μυσικώτερον δὲ ὁ μὲν Βοιώτιος Πίνδαρος, ἀτὰρ Πυθαγόρειος ὤν· Ἐν ἀνδρῶν, ἐν θεῶν γένος· ἑκάτερα
δὲ μητρὸς πνέομεν ἄμφω, τὸ ὕλης, παραδιδοὺς καὶ ἐνταῦθα τὸ τέτων δημιουργόν, ὃν ἀρίστην ἔχειν πάν-
τα λέγει, τὸ δὲ τὰς ποιότητας κατ' ἀξίωσιν τοῦ θείου τῷ παρεχομένου. σωτῆρα γὰρ Πλάτωνα. ἄντι-
κρυς δ' ἴσως ἐστὶ τοῦτο Ἔραστος καὶ Κορίσκος ἐπισυλῆ φαίνεσθαι πατέρα καὶ ὑὸν, ἐκ εἰδέναι ὅπως, ἐκ
τῶν Ἑβραϊκῶν χαρακτήρων ἐμφαίνων, παρακαλούμενος καὶ λέξιν ἐπιμωμήτως ἀπευθῆ τε ἅμα μὴ
ἁμάρτω, καὶ τῆς ἀπιθοῦς ἀδελφῆς παιδεία, τὸ παῖδα θεὸν αὐτὸν, καὶ τὸ ἡγεμόνος καὶ αἰτίου πα-
τέρα κύριον ἐπιμωμήτως· ὃν, ἐὰν ὀρθῶς φιλοσοφήσῃ, ἴσασι· ἤτοι ὁ Τιμαῖος δημιουργὸν πατέρα καλεῖ τὸ δημιουργόν, λέγουσα οὕτως πως· Θεοὶ θεῶν, ὧν ἐγὼ πατὴρ, δημιουργὸς τε ἔργων.
ὧδε δὲ ἐπὰν ἀπῃ, Περὶ τῶν παίδων βασιλέα πάντα ἐστὶ, κἀκεῖνα ἕνεκεν τῶν παίδων κἀκεῖνο αὖ-
τοῦ ἀπαίδων καλῶν· δευτέρων δή, περὶ τὰ δευτέρα καὶ τρίτα, περὶ τὰ τρίτα· ὁκ ἄλλως ἔγωγε
ἐξακούω, ἢ τὴν ἀγίαν τριάδα μηνύουσαν· τρίτον μὲν γὰρ ἅγιον πνεῦμα· τὸν υἱὸν δὴ, δεύτερον,
δι' οὗ πάντα ἐγένετο κατὰ βούλησιν τοῦ πατρός. ὁ δὲ αὐτὸς ἐν τῷ δικάτῳ τῆς πολιτείας, Ἤρος τοῦ
Ἀρμενίου, τοῦ γένους Παμφύλου, μέμνηται· ὃς ἦν ὁ Ζωροάστρης· αὐτὸς γὰρ ἦν ὁ Ζωροάστρης χαρίζεται· Τὰ-
δε πωιήσαμεν Ζωροάστρης ὁ Ἀρμενίου, τοῦ γένος Πάμφυλος, ἐν πολέμῳ τελευτήσας· ἐν ἀδῃ γὰρ ὢ-
μεν θεῶν, ἐδάλην παρὰ θεῶν. τὸ δὴ Ζωροάστρου τοῦτον ὁ Πλάτων δωδεκαπλοῦν ὅπου τῆς πυρᾶς κεῖ-
νον ἀναθεωρᾶν λέγει· τάχα μὲν οὖν τῷ ἀνάγκασεν, τάχα δὲ σκῆπτρα αἰνίσσεται, ὡς Δία τῶν δώδε-
κα ζωδίων ἡ ὁδὸς τοῦ ψυχαῖς γίνεσθαι ἐς τὸν ἀνάληψιν· αὐτὸς δὲ καὶ ἐς τὸν γένεσιν φησὶ τὸν
αὐτὸν γίνεσθαι κάθοδον. τοῦτο ἐστὶ καὶ τὰ τοῦ Ἡρακλέους ἆθλα γνῶναι δώδεκα· μισθὸς γὰρ τῆς ἀπαλλαγῆς πάντος τοῦ κόσμου τοῦδε τυγχάνει ἡ ψυχή. οὐ παρέπεμψεν καὶ
τὸν Ἐμπεδοκλέα, ἐς φυσικῶς οὕτως τῆς τῶν πάντων ἀναλήψεως μέμνηται). ὡς ἰσμένης πε-
τὸ ἐς τὸν τοῦ πυρὸς οὐσίαν μεταβολῆς. σαφέστατα Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος πούτης ἐστὶ τῆς
δοξης· τὸν μέν τινα κόσμον, ἀίδιον εἶναι δοκιμάσας· τὸν δέ τινα, φθαρτόμενον, τὸν τοῦ Δία·
κόσμησιν ἡδῶς· ἔχ ἕτερον ὄντα σκέπην πῶς ἔχοντος· ἀλλ' ὅτι μὲν ἀίδιον τὴν ἀπάσης οὐσίας
ἀιδίως ποιεῖ κόσμον ἡδέ, φανερὸν ποιεῖ λέγων ἔτως· Κόσμον τὸν αὐτὸν ἁπάντων, οὔτε τις θεῶν,
οὔτε ἀνθρώπων ἐποίησεν· ἀλλ' ἦν ἀεὶ καὶ ἔστιν ἔσται πῦρ ἀείζωον ἁπτόμενον μέτρα. ἐκ δὲ σβεν-
νύμενον μέτρα. ὅτι δὲ καὶ γνωστὸν καὶ φθαρτὸν αὐτὸν εἶναι ἐδογμάτιζεν, μαρτύρεται τὰ ἐπιφερόμενα·
Πυρὸς τροπαὶ, πρῶτον θάλασσα· θαλάσσης δὲ τὸ μὲν ἥμισυ, γῆ· τὸ δὲ ἥμισυ, πρηστήρ. δυνάμει

γὰρ λέγ· ὅτι πῦρ ὑπὸ δωκτύλ@· λέγει καὶ θεοῦ τὰ σύμπαντα, διὰ ἀέρ@· τείνῆς ἐις ὑγρὸν, τ' ὡς ἀπείρατ' Δι' ἀκοσμησίας· ἐκαλὸν θέλεσαν· ἐκ δὴ τύτε αὐθις γίνε͂ γῆ καὶ οὐρανὸς, καὶ τὰ ἐμπεριεχόμενα. ὅπως δὲ πάλιν ἀναλαμβάνεται καὶ ἐκπυρῶ͂, σαφῶς Δι' τύτων δηλοῖ· Θάλεσα Δι' ἀχίτε καὶ μετείτε ἐις τὸν αὐτὸν λόγον ἐκεῖ@· πρῶτον ἐκ ὃ γῆ. ὁμοίως καὶ δεῖ τῶν ἄλλων στοιχείων τὰ αὐτά. πρεσβεύσατε τύτῳ καὶ οἱ ἐλεγειοποιοὶ τ' στοικῶν δογματίζουσι, δεῖ τ' ἐκπυρώσεως Δι' ἐκλαμβανούσης καὶ κόσμου διακήσεως, καὶ τ' ἰδίως τ' κόσμε τε καὶ ἀνθρώπου, καὶ τῆς τῶν ἡμετέρων ψυχῶν ἀποδιαμονῆς. πάλιν τε αὖ ὁ Πλάτων ἐν μὲν τῷ ἑβδόμῳ τῆς πολιτείας, τὸν ἐν παῦθα ἡμέραν, κυκλεμενὸν κύκλησιν, Δι' τὰς κοσμοπράτορας εἰρηκε τὸ σκέτος τύτο· ὕστερον δὲ καὶ θαλῆν, τὸν εἰς σῶμα κάθοδον τ' ψυχῆς, κ' παπὰ Ἡρακλείτ@. καὶ μήν τ τὸν ἀποτελεσμάτων σωτῆρ@· σεισθέντων τ' πνεῦμα, Δι' τ' Δαβὶδ λέγον, 10
» Ἐγὼ ἐκοιμήθην καὶ ὑπνωσα· ἐξηγέρθην, ὅτι κύριος ἀντιλήψεταί μ. ἐκ δὲ τὸν ἀνάκρισιν μόνον τ' Χριστ' ἐξ ὕπνου ἔγειρεν, ἀλλὰ καὶ τὸν εἰς σάρκα κάθοδον τ' κυρίου, ὕπνον ἀλληγορῶ. αὐτὸς καὶ αὐτὸς σωτὴρ παρεγένετο· ὅθεν, μελετᾶτε ζῆν, καὶ χωρίζει τὸν ψυχὴν τ' σῶμα@· πρᾶθαι. τὴν τε κυριακὴν ἡμέραν ἐν τῷ δεκάτῳ τ' πολιτείας ὁ Πλάτων Δι' τύτων
» κατονομάζει· Ἐκβὰς δ' ἐις τὸν λεμῶνα ἑκάστης ἑπτὰ ἡμέρας γένηται, ἀναζεύξας, ἐντεῦθεν
» δὴ τῇ ογδόῃ πορεύεσθαι, καὶ ἀφικνεῖσθαι πιπτούσης. λεμῶνα μὲν ἔν ἀκυσίον, τὸν ἀπλανῆ σφαῖραν, ὡς ἡμερον χωρίον καὶ πρόσοικον, καὶ τῶν ὁσίων χῶρον· ἑπτὰ δ' ἡμέρας, ἑκάστου κίνησιν τῶν ἑπτὰ, καὶ πᾶσι τὸν ἱερατικὸν πόνον εἰς τέλ@· ἀναπαύσεως ἀτυδουσιν. ἡ δὲ μὴ τὰς πλανωμένους πορεία, ἐπὶ τ' οὐρανὸν ἄγει, τυπίσει τὸν ὀγδόου κίνησιν τε καὶ ἡμέραν. πιπτούσης δ' ζως ψυχὰς ἀπίναι λέγει· δηλῶν τὸν Δι' τῶν πασάρων στοιχείων πορείαν. ἀλλὰ κ' τὴν 20
ἑβδόμαν ἱεραν οὐ μένει οἱ Ἑβραῖοι, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἕλληνες ἴσασι· καθ' ὃν ὁ πᾶς κόσμ@· κυκλεῖται τ' ζωογονουμένων καὶ φυομένων ἀπίνων. Ἡσίοδ@· μὲν οὕτως περὶ αὐτῆς λέγ·

» Πρῶτον μὲν τριάς τε καὶ ἑβδόμη ἱερὸν ἦμαρ. καὶ πάλιν·
» Ἑβδοματῃ σ' αὖθις λαμπρὸν φάος ἠελίοιο. Ὁμηρ@· δὲ,
» Ἑβδομάτῃ σ' ἦπτε κατῆλυθεν ἱερὴν ἦμαρ· κ', Ἑβδόμῃ ὃν ἱερή. κ πάλιν,
» Ἕβδομον ἦμαρ ἦεν, καὶ τῷ τετέλεστο ἅπαντα. καὶ αὖθις,
» Ἑβδομάτῃ σ' ἦσι λίπομεν ῥοον ἐξ Ἀχαιροῦσες. καὶ μὴν καὶ Καλλίμαχος ὁ ποιητὴς χάφη,
» Ἑβδοματῃ σ' ἦσι καὶ οἱ τετύκοντ' ἅπαντα. καὶ πάλιν,
» Ἑβδόμη νν ἀγαθοῖσι, καὶ ἑβδόμη ἐστὶ γενέθλη. καὶ,
» Ἑβδόμη ὲ πρώτοισι, καὶ ἑβδόμη ἐστὶ τελείη. καὶ, 30
» Ἑπτὰ δὲ πάντα τέτυκτ' ἐν κραναῷ ἀστρόεντι Ἐν κύκλοισι φανέντ' ἀποτυλισμένοις ἑνιαυτοῖς.
ἀλλὰ κ' αἱ Σόλωνος ἐλεγεῖαι σφέδρα τὸν ἑβδομάδα ἐκθειάζουσιν. τί δή; οὐχὶ παραπήσια τῇ
» λεγομένῃ χαφῇ, Ἄρωμεν ἀφ' ἡμῶν τὸν δίκαιον, ὃν δύσχρης@· ἡμῖν ἐστιν, ὁ Πλάτων μονονυχὶ
» προφαίνων τὸν σωτῆρα τὸν οἰκουμένην, ἐν τῷ δευτέρῳ τ' πολιτείας ὧδέ φησιν· Οὕτω δὴ Δι-
» κεμεν@· ὁ δίκαιος, μαστιγωθήσε͂ται, στρεβλώσεται, δεθήσεται· ἐκκοπήσεται τὼ ὀφθαλμώ· τε-
» λευτῶν, πάντα κακὰ παθὼν, ἀνασκινδυλευθήσεται. ὁ τε Σωκρατικὸς Ἀντισθένης, παρα-
» φράζων τὸν προφητικὸν ἐκεῖνον φωνὴν, Τίνι με ὡμοιώσατε; λέγει κύρι@· κδυνὶ ἐοικύαι
» φησ· διόπερ αὐτὸν κδεὶς ἐκμαθεῖν ἐξ εἰκόν@· δυνατός. ὡσ δή· ὅμοια καὶ Ξενοφῶν ὁ Ἀθηναῖος
» καὶ λέξιν λέγει· Ὁ γ' ὢν πάντα σεαυτὸν καὶ ἀτρεμίζων, ὡς μὲν μέγας τις καὶ δυνατὸς, φαυερός·
252 ὁποῖ@· δή· ἐστὶν μορφὴν, ἀφανής. οὐδὲ μὴν ὁ πᾶν φανὸς δοκῶν εἶναι ἥλι@·, ὑδὲ ὅτ@· ἔοικεν 40
» ἰδεῖν αὐτὸν ὀπτεύεται· ἀλλ' ἥν τις ἀναιδῶς αὐτὸν θεάσηται, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται. Τίς γὰρ σαρξ
» δυνατὴ τ' ἐπιχθόνιον καὶ ἀληθῆ Ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν θεῖον ἄμβροτον, ὃς πολὺ οἶκεν; Ἀλλ' ὑδὲ
» ἀκτῖνων κατ' ἐναντίον ἠελίοιο Ἄνθρωποι ἔφην δυνατοὶ, θνητοὶ γεγαῶτες, προφήτης ἡ Σί-
βυλλα. οὐ γ' ἂν καὶ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος, διδάσκων ὅτι ἐις καὶ ἀσώματ@· ὁ θεὸς, ἐπιφέρ·
» Εἷς θεὸς ἔν τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισι μέγιστος, Οὔ τι δέμας θνητοῖσιν ἐμοῖσις, οὐδὲ νόημα.
» καὶ πάλιν, Ἀλλὰ βροτοὶ δοκέουσι θεοὺς γεννᾶσθαι
» Τὴν σφετέρην σ' ἑκάστη ἔχειν, φωνήν τε, δέμας τε. καὶ πάλιν,
» Ἀλλ' εἰ τοι χεῖρας ἔχον βόες, ἠὲ λέοντες, Ἢ χάψαι χείρεσσι, καὶ ἔργα τελεῖν ἅπερ ἄνδρες,
» Ἵπποι μὲν θ' ἵπποισι, βόες δέ τε βουσὶν ὁμοῖοι, Καί κε θεῶν ἰδέας ἔχαφον, ἠδὲ σώματ' ἐποίουν
» Τοιαῦθ' οἷον περ καὶπερ δέμας ἔχον ὁμοῖον. ἀκόσμουν ἔν πάλιν Βακχυλίδε τῷ μελο- 50
» ποιῷ δεῖ τῷ θεῖα λέγοντος· Οἱ μὲν, ἀθάνατοι ἀεὶ καὶ λίαν νοῦσον ἐσσί, κ' ἀνάπνοι, ὑδὲν ἀνθρώ-
» ποις ἴκελοι· Κλεάνθης τε δ' Στωϊκὸς, ἵν' ἴδῃ ποιημαῦ δεῖ τῷ θεοῦ πῶτά μ χάφη@· τ

Τάχα δὲ

Τἀγαθὸν ἐρωτᾷς μ' οἷον ἔς; ἄκνει δή. Τετιγμένον, δίκαιον, ὅσιον, εὐσεβές·
Κρατῶν ἑαυτῆ, χρήσιμον, καλὸν, δῖον· Αὐσηρὸν, αὐθέκαστον, αἰεὶ συμφέρον·
Ἄφοβον, ἄλυπον, λυστιτελὲς, ἀνώδυνον· Ὠφέλιμον, εὐάρεστον, ὁμολογούμενον·
Εὐκλεὲς, ἄτυφον, ἁπημελὲς, πᾶσιν σφόδρον· Χρονίζομενον, ἀμίμητον, αἰεὶ ἀξιμένον.
ὁ δὲ αὐτὸς ᾗ σωπώμενον, πλὴν τῶν πολλῶν ἀξιοῦσιν ἀδωλολατρεῖαν, ἁπλῶς φέρει·
Ἀνελεύθερος πᾶς ὅστις ἐς δόξαν βλέπει, Ὡς δὴ παρ' ἐκείνης τἀξόμενος καλῆ τινος.
εὔκυκλον ἔπ ᾗ πλὴν τῶν πολλῶν δοξαστοῦ θεοῦ ὑπολαμβάνον. —— οὐδὲ γὰρ λαθραδοκῶ,
Φωτὸς κακύργου ῥήματ' ἐκμιμούμενον, Σοὶ τήνδ' ἐς εὐνὴν, ὡς πρὶν αὖθρωπον, μολεῖν·
Ἀμφίων λέγει τῇ Ἀντιόπῃ. ὁ Σοφοκλῆς δὲ εὐθυρημένως γράφει·
Τὸ τῆδε γάρ τι Ζεὺς ἔγημε μητέρα, Οὐ χρυσόμορφον, οὐδ' ἐπημφιεσμένον
Πᾶλον κύκνειον, ὡς κρῆναι Πλειάνειαν Τπημοῤῥώσαν· ἀλλ' ὁ λοχεὺς ἀνὴρ.
εἶτ' αὖ ἐπιλθὼν καὶ δὴ ἐπήκαγε· Ταχὺς δὲ βαθμοῖς συμφικοῖς ἐπιοχάλη
Ὁ μοιχός. ἐφ' οἷς ἔπ φανερώτερον πλὴν ἀκρασίαν ᾗ μυθοποιούμενα Διὸς ὠδίπως ἐκδιηγεῖ)·
Ὁ δ' δὴ, οὔπω δαπὶς οὐδὲ χάρις ἐστὶν ἴσον, Πρὸς λίκτρον ἦκε, καρδίαν ὠδαμέν·
Ὅλεσδ' ἐκείνου φρένας ἐφρύκτου. τοῦτο μὲν οὖν περιόψω τῶν γε ἡμετέρων αἰδοίας
ἄπικρους ἢ ὁ μὲν Ἡρακλεὶδης, τῶ λόγω τῷ δίκης αἰεὶ, φησὶν, ἀξιοῖ τὸν γένον ἄνθρωπε
ποιεῖσθαι ἢ ἀκοῦσαι, ἢ ἀκούσης τ' πρῶτον. ὁ μὲν Ἐπιτρεπὶδης Μελανιππίδης ἄδων. φησὶν· Κλυθι
μοι, ὦ πάτερ, ἀμῶμα βροτῶν, πᾶς ἀξιόκακος ψυχᾶς μιδίων. Παρμενίδης ἢ ὁ μέγας, ὡς φησὶν ἐν
Σοφιστῇ Πλάτων, ὧδε πως ᾗ ἢ γε γράφει· Πολλὰ μὰλ', ὡς ἀγῶνος ἦν, ἢ ἀνώλεθρόν ἐστιν,
Οὐλον μυθοῤῥιζὲς π. καὶ ἀτρεμὲς. ἠδ' ἀγῶνος. ἀλλὰ καὶ ὁ Ἡσιόδος·
Αὐτὸς γὰρ πάλαι, φησὶ, βασιλεὺς ἢ κοίρανος ἐστὶν Αθανάτων· σέο δ' ἔ τις ἐρίζειν κράτος
ἄλλος· ναὶ μὴν ἢ ἡ τραγῳδία. δοκεῖ τ' ἐδώλων ἀπατῶσα, ὡς τ' ἀρανὸν ἀναβλέπειν διδάσκει.
ὁ μὲν Σοφοκλῆς, ὡς φησὶν Ἐκαταῖος ὁ τὰς ἱστορίας συντεξάμενος, ἐν τῷ κατ' Ἄβραμον ἢ τὰς
Αἰγυπτίους, αὖ πικρὸς ἅπτ' τ' σκληρὸς ἐκδοᾶ, Εἰς τ' ἀληθείαισιν εἰς ἐστὶν ἰδεῖς·
Ὃς ἀρανόν τ' ὄπτηξε ἢ γαῖαν μακρὴν, Πόντου τε χαροπὸν οἶδμα, κἀνέμων βίαν.
Θνητὸν δὲ πολὺν καρδίαν πλανώμενον, Ἰδρυσάμεθα κημάτων παραψυχὴν,
Θεῶν ἀγάλματ' ἐκ λίθων ἢ χαλκείων Ἢ χρυσοπύκνων, ἢ λιφαπτήνων τύπους·
Θυσίας τε τύπις καὶ κλὰς πανηγύρεις Σπεύδοντες, οὕτως εὐσεβεῖν νομίζομεν.
Εὐριπίδης δὲ, ἅπτ' τ' αὐτῆς σκηνῆς τραγῳδῶν, Ὁρᾷς, φησὶ, τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα,
Καὶ γῆν περιξ ἔχοντ' ὑγρᾶς ἐν ἀγκάλαις; Τοῦτον νομίζε Ζῆνα, τόνδ' ἡγοῦ θεόν.
ἐν δὲ τῷ Πειρίθῳ δράματι ὁ αὐτὸς καὶ πάλιν τραγῳδεῖ· Σὲ τὸν αὐτοφυῆ, τ' ἐν αἰθερίῳ ὄμβρῳ
πάντων φύσιν ὁμαλίζαντα· ὃν δεῖ μὲν φῶς, δεῖ δ' ὀρφναία νύξ, αἰολόχρως ἄκρητός π. α-
στρων ὄχλος ἐνδιλιχῶς ἀμφιχορεύει. ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὲν αὐτοφυῆ, τὸν δημιουργὸν νῦν εἰρηκεν·
πάλιν δ' ἐξῆς, ἅπτ' τῷ κόσμῳ πάντι ᾗ, ἐν ᾧ καὶ ἐναντίότητος φωτός τε καὶ σκότους. ὅ τε Εὐφο-
ρίων, ὅ τε Αἰσχύλος, ἅπτ' τῷ θεῷ σημαίνουσι σφόδρα φησίν·
Ζεύς ἐστιν αἰθὴρ, Ζεὺς ᾗ γῆ, Ζεὺς δ' ἠρανός· Ζεύς τοι τὰ πάντα χὠπόσ' τῶνδ' ὑπέρτερον.
εἶδα ἐγὼ καὶ Πλάτωνα τεκμαρτυροῦντα Ἡρακλείτῳ γράφοντα· Ἓν τὸ σοφὸν μοῦνον λέγεσθαι
οὐκ ἐθέλει, καὶ ἐθέλει Ζηνὸς ὄνομα. καὶ πάλιν, Νόμος καὶ βουλὴ πείθεσθαι ἑνός. κἀν τοῖ-
τον σκοπὸν ἀναγαγεῖν ἐθέλης, Οὐχων ὥπα ἀκούειν, ἀκούετω, εἴρους αἰ ὧδί πως ἐμφανέμενον
πρὸς τῷ Ἐφεσίῳ· Αξιώπι ἀκούσαντες, κωφοῖς ἐοίκασι· φάτις αὐτοῖσιν μαρτυρεῖ παρεόντας
ἀπείναι. ἀλλ' ἄπικρους καὶ μίαν ἔχειν ἢ παρ' Ἕλλησιν ἀκοῦσαι πρέπει; Τίμαιος ὁ Λοκρὸς
ἐν τῷ Φυσικῷ συγγράμματι ᾗ λέξιν ὧδί μοι μαρτυρήσει· Μία ἔχα πάντων ἐστὶν ἀγώνητος·
ἢ δ' ἐγώνητο, οὐκ ἂν ἦν ἔτι ἔχα, ἀλλ' ἑκάναιξ ἂς ἃ ἔχα ἐγώνητο. ἐρρύη δὲ σκέδην δόξα ἢ ἀ-
ληθής· Ἄκνει, φησὶν, Ισραήλ· Κύριος ὁ θεός σε, ὃς ἐστιν· καὶ αὐτὸ μόνῳ λατρεύσεις.
Οὕτος ἰδὲ πάντιον σαφὴς ἀπλάνητος ὑπάρχει, ὡς φησὶν ἢ Σίβυλλα. ἤδη δὲ καὶ
Ὁμηρος φαίνεται πάππα καὶ ὑὸν Διὰ τάττων, ὡς ὅτυχὶν μαντείας ἐὺς ἔχου, λέγων·
Εἰ μὲν δὴ Οὔτις σι βιάζεται οἷον ἐόντα, Νῶϊν δ' οὔπως ἐστὶ Διὸς μεγάλου ἀλίαδαι·
Οὐ γὰρ Κύκλωπες Διὸς αἰγιόχου ἀλέγουσιν. καὶ πρὸ τούτου Ορφεὺς, ᾗ τὰ πρωτεμένου
Φερόμενος ἔφησεν· Τιὸ Διὸς μεγάλοιο, πάτερ Διὸς αἰγιόχοιο.
Σεπτοκράτης δὲ ὁ Χαλκηδόνιος, τ' μὲν, ὕπατον Δία, τὸν δὲ, πάτιον καλῶν, ἐμφασιν πατρὸς
λαμβάνει καὶ ἡγοῦ. καὶ τὸ παραδοξότατον, Ὁμηρον γινώσκειν φαίνεται τὸ θεῖον, ὁ ἀνθρω-
ποπαθῶς ἀπαίγοντα τοὺς θεούς· ὃν οὐδ' οὕτως αἰδεῖται Επίκουρος. φησὶ γ' ἄν·

» Τί πλέ με, Πηλέος υἱε, ποσὶ ζαχίεσι διώκεις, Αὐτὸς θνητὸς ἐὼν, θεὸν ἄμβροτον; οὐδέ νυ πώ με
» Ἔγνως ὡς θεὸς ἐμι——— οὐχ ἁλωτὸν γὰρ ἔναιν θνητῷ, οὐδὲ καπληπλόν τ' ἦθος, ὅτε
» ποσὶν, ὅτε χερσὶν, ὅτε ὀφθαλμοῖς, ὑσλ' ὅλως τῷ σώματι, διέληλυκεν. Τίνι ὁμοιώσατε κύριον; ἢ
» τίνι ὁμοιώματι ὡμοιώσατε αὐτόν; Φησὶν ἡ γραφή. μὴ εἰκόνα ἐποιησατέ τινα; ἢ χρυσοχόος, χω-
» νευσας χρυσίον, ἔθετο χρύσωσιν αὐτόν; ἢ ζῷ ὁλὴ τύτοις. ὅ τι κωμικὸς Ἐπίχαρμος σαφῶς περὶ
» τ' λόγυ, ἐν τῇ Πολιτείᾳ λέγει ὧδε πως· Ὁ βίος ἀνθρώπις λογισμῷ καὶ ἀριθμῷ δεῖ) πάνυ· Ζῶ-
» μεν σλ' ἀριθμῷ γ' λογισμῷ ταῦτα γὰρ σώζει βροτύς. ἔτι Διφίλης ὅδι Φίλει, Ὁ λό-
» γος ἀνθρώπυς κυβέρνα, κ' τρέπει σώζει. ἔτι, Εἰ ἔστιν ἀνθρώπῳ λογισμὸς, ἔστι γ' θεῖος λόγος·
» [Ὁ λογος] ἀνθρώπῳ πέφυκεν ἐκ βίυ καὶ τὰς τροφάς· Ὁ δὲ γε τὰς τέχνας ἅπασι συνίστη
» θεῖος λέγος, Εκλιδασκων αἰὲν αὐτὸς αὐτύς ὁ πειθὼ δὲ συμφέρον Οὐ γὰρ ἀνθρωπος τέχναν εὗρ' 10
» ὁ γ' θεὸς ταύτην φέρει. Ὁ δὲ γε πένθρώπυ λόγος πέφυκ' ἀσθ' ὑ θεῖν λόγυ. ναὶ μὴν διὰ τ' Η-
» σαίαν τ' πνευματος κεκραγότος, Τί μοι πλῆθος τ' θυσιῶν; λέγει κύριος· πλήρης εἰμὶ ὁλοκαυτωμά-
» των κριῶν, κ' στεαρ ἀρνῶν κ' αἷμα ταύρων ὐ βύλομαι· ἐὰν μετ' ὀλίγα ἐπάγοντος, λύσασθε, καθα-
ροὶ γίνεσθε· ἀφέλεσθε πονηρίας ἀπὸ τ' ψυχῶν ὑμῶν· κ' πὶ ὅδι τύτοις Μίναιδρος ὁ κωμικὸς αὖ-
» τὰς γράφει τὰς λέξεσιν·

» Εἴ τις ἢ θυσίαν προσφέρων, ὦ Πάμφιλα,
» Ταύρων τὶ πλῆθος ἢ ἐρίφων, ἢ νὴ Δία
» Χρυσᾶς σπίνας χλαμύδας, ἢ τι πορφυρᾶς· Ἢ δὲ ἐλέφαν[ι]ν' ἢ σμαράγδυ ζῴδια,
254 Εὔσεμνον νομίζει τὸν θεὸν καθεστάναι, Πεπλάνηται· σκῆνος, κ' φρένας κύφας ἔχει.
» Δεῖ γὰρ τὸν ὡσπερανεὶ χρήσιμον πέφυκέναι, Μὴ περίεργος φθειρόμενα καὶ μοιχώμενον,
» Κλέπτοντα κ' σφατιόμενα χρημάτων χάριν· Μηδὲ βέλεσιν ἔναμμ' ἐπιθυμῆς Παμφίλη. 20
» Ὁ γὰρ θεος βλέπει τι, πλησίον παρών. Θεὸς ἐγγίζων ἐγώ, φησι· καὶ οὐχὶ θεὸς πόρρω-
» θεν. ἡ ποιήσει τι ἀφανὲς ἐν κρυφαίοις, καὶ οὐχὶ ὄψομαι αὐτόν; Διὰ Ιερεμίου φησίν. καὶ
» πάλιν ὁ Μίνανδρος, παραφράζων τὴν γραφὴν ἐκείνην, Θύσαι τι θυσίαν δικαιοσύνης, καὶ
» ἐλπίσαι ἐπὶ κύριον, ὧδέ πως γράφει·

» ——μηδὲ βέλεσιν ὦ φίλτατε Ἐπιθυμήσῃς ποτ' ἀλλοτρίας· ὁ γὰρ θεὸς,
» Ἔρχεις δικαίως ἤδη τι, καὶ σὺκ ἀδίκως· Ποιοῦν[τ]α σ[ὲ] ἃ τὸν ἴδιον ὑψῶσαι βίον,
» Τὴν γὴν ἐρευνᾷ νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν. Θεὸν γὰρ ἴδε Διὸς πάλους, δίκαιον ὄν,
» Μὴ λαμπρὸς ὢν τ' χλαμύσιν ὡς ἦ καρδία. Ἐρευνᾷς ἐὰν ἀκούσῃς, μὴ φύγῃς, μὴ σιωπηδὸς
» Αὐτὸς ἑαυτῷ διαστέλλει· ὁ γὰρ θεὸς Βλέπει σε, πλησίον παρών——

Ἔτι συλαλοῦν[τ]α, φησὶν ἡ γραφὴ, ἰδοὺ, Ἰδοὺ πάρειμι. Διφίλος πάλιν ὁ κωμικὸς παῦ- 30
τὰ ἴσα σὺν τῇ κρίσει Διαλέγεται·

» Οἶσθ' οὖν τὸν Ἰσθμόνικον, ὦ Νικήρατε, Τρυφῆς ἁπάσης μεταλαβόντα ἐν βίῳ,
» Περιῤῥῳγότ' ἀθλίως, ὡς λελήθοτας; Ἔστι Δίκης ὀφθαλμος, ὃς πάνθ' ὁρᾷ.
» Καὶ γὰρ καθ' ἁδὸν δύο τρίους νομίζομεν· Μίαν, δικαίων· ἑτέραν σ[ὲ]· ἀσεβῶν εἶναι
» Ὅρον καὶ ἑκάτερος δυοῖν καλυφθεὶς ἡ γῆ, Φύσει τῷ παντὶ χρέων· Ἅρπαζ' ἁπλῶν,
» Κλέπτ', ἀποστέρει, κύκα· μηδὲν πλανηθῇς· Ἔστι κἀν ᾅδου κρίσις· ἢν περ ποιήσῃ
» Θεὸς ὁ πάντων δεσπότης, ἅ τἄνομα Φοβερώτερόν ἐστιν, ὑσλ' ἂν ὀνομάσαιμ' ἐγώ·
» Ὅς τις ἁμαρτάνει πρὸς βίον μήκης δίδωσιν. Εἰ δὲ τις δὲ θνητῶν εἰς τὴν τὰ Φημίραν
» Κακὸν τι πράττων, τὰς θεὰς λελῆσθαι, Δοκῇ ποιεῖν, καὶ δοκῶν ἀλίσκεται,
» Ὅτ' ἂν σχολὴν ἄγωσι τυγχάνῃ Δίκη. Ὁρᾶθ' ὅτι δοκῶν σὺκ ἦναι θεὸν. 40
» Ἔστιν γάρ, ἔστιν· εἰ δέ τις πράττει κακῶς, Κακὸς πέφυκώς, τὸν χρόνον κερδαίνατω·
» Χρόνῳ γὰρ ὕστερον δώσει δίκην. σωφρὼν δ' τύτοις ἡ τραγῳδία Διὰ τῶνδε·
» Ἔστιν γὰρ ἔστιν κἀμοὶς αἰῶν[ι]ν χρόνος, Ὅτ' ἂν πυρὸς γέμοντα ῥηγμὸν χάσῃ
» Χρύσωπος αἰθὴρ, ἡ δ' βοσκηθεῖσα Φλὸξ Ἅπαντα τἀπίγεια καὶ μεγάρσια
» Φλέξει μανεῖσα—— καὶ μετ' ὀλίγα αὖθις Διφίλου· ——ἐπὰν σ[ὲ] ἐκλίπῃ τ' πᾶν,
» Φροῦδ[ο]ν μὲν ἔστιν κυμάτων ἅπας βυθος, Γῆ σ[ὲ] ἐράων ἔρημος. ὧδέ γὰρ τ' ἔπη
» Πρωΐα φύλα βλαστήσῃ πυρομένη· Κἄπ' ἐκ σώσῃ πάνθ' ἃ πρόσθ' ἀπώλεσεν.

Ταῦτα ὅμοια τύτοις κἀν τοῖς Ὀρφικοῖς εὑρήσομεν ὧδέ πως γεγραμμένα·

» Πάντας γὰρ κρύψας, καὶ θὺς φάος ἐς πολυγηθὲς Ἐξέρας κραδίης ἀνύγκαλε, μέρμερα ῥίζων.
Ἰὼ δὲ ὁσίοις καὶ δικαίοις Διαλεξώσομεν, μακάριοι μὲν ἐνταῦθα, μακαριώτεροι δ' μ[ὲ] τὴν ἐν- 50
δεδι ἀπολαυσὶν, εὐ χρόνῳ ἴσως τὴν εὐδαιμονίαν ἔχοντες, ἀλλὰ ἐς αἰῶνα ἀναπαύλαν δυνά-
» μενοι, Ἀθανάτοις ἄλλοισιν ὁμίσσαι, ἅ τε τραπέζαις

Εἴπερ

Εἰνὴς αὐδρείων ἀχαιῶν ἀπίκληροι ἀπηρεῖς, ἡ φιλόσοφος Εμπεδοκλέης λέγει ποιητική. «
ἰχ ὕτως ἰὼς μίχας ἴσαν καὶ καθ' Ἕλλανας, ὡς ὑπερίχῳ τῷ ἀκλεῶ· ὑδὲ σμικρὸς, ὡς λαθεῖν. «
ὁ δὲ αὐτὸς Ορφεὺς καὶ ταῦτα λέγει· Εἰς δὲ λόγον θεὸν βλέψας, τούτῳ πειστέον, «
Εὐθύνων κραδίης νοερὸν κύτος· οὐδέ σ' ἐπέοικε Ἀτρεπτῶ, μῶνον σ' ἐσορᾶν κόσμου ἄνακτα «
Ἀθάνατον. αὖθις τε φεῖ ἔ θεοῦ, ἀοράτου αὐτὸν λέγων, μύνῳ γνωσθῆναι ἐν πνοιῇ φησὶ, τὸ ζῷον «
Χαλδαίῳ· ἔστι τὸν Ἀβραὰμ λέγων τύπον, ὃν καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐτοῦ· Διὰ τούτων·
Εἰ μὴ μενοεικὴς τις ὑπορρώξ φύλα ἄνωθεν Χαλδαίων ἴδρις γὰρ εἰμὶ ἀστρων πορείης, «
Καὶ σφαίρης κινημὶ ἀμφὶ χθόνα ὡς τε πλημὶ Κυκλοτερὴς ἐν ἴσῳ πάντ' σφε περιν κώδακα· 255
Πνεύματι σ' ἡνιοχᾶσα τ' ἠέρα κ' ὄμβρ χεῦμα. ἔστι δὲ [παραφράζων] τ', Ὁ κρατῶν «
10 μοι θρόνος· ἡ δὲ γῆ, ὑπὸ ποδῶν τῶν ποδῶν μου, φησὶ Φερε·
Αὐτὸς σ' αὖ μέγαν αὖθις ἐπ' ἀρανὸν ἐστήριξ') Χρυσέῳ ἐνὶ θρόνῳ, γαίης θ' ὑπὸ πατὶ βίβηκεν. «
Χεῖρα δ' ἐξ ἱερῶν ὄμβρι πέρματα ὠκεανοῖο Ἐκπέπτακεν ὀρίων δ' τρεμέ βασις ἔνδοθι δυμῶ, «
Οὐδὲ φέρ' ὑδωρ') κραπὸς μένος. ἔστι δ' πάλη Αὐτὸς ἐπουράνιος. κ' ἐπὶ χθονὶ πάλα πλάτα· «
Ἀρχὴν αὐτὸς ἔχων κ' μέσσα τε πάντ' ἠδ' πλευτήν. Ἄλλως κ' ἡμῖν σε λέγει· τρομέω δὲ τὴ γῆα «
Ἐννόῳ ἐξ ὑπάτας κράνης· κ' πὶ ἐπὶ τύπος. Διὰ γὰρ τούτων δεδήλωκεν πάλα σκῆπα τὰ «
προφητικὰ, Ἐὰν ἀνοίξῃς τ' ὐρανὸν, τρόμος λήψεται ὑπὸ σῦ ὄρη, καὶ πακήσεται, ὡς ὑπὸ πρόσω- «
πα πυρὸς τήκεται κηρός. καὶ Διὰ Ησαΐου, Τίς ἐμέτρησεν τὸν ὐρανὸν σπιθαμῇ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν «
δρακί; πάλιν ἔτ' αὖ εἶπεν· Αἰθέρος ἡσ' αἴδυ, πάντα γαίης τε τύρσιν Θ· «
Βρεντῶς ἡ σείεις βριαρὸν δόμον ὑλύμποιο· Δαίμονες ὃν φρίσσουσι, θεῶν ἡ δείδοικεν ὅμιλος· «
20 Ὤι μοῖραι πεθόντα, ἀμείλιχοί περ ἐοῦσαι· Ἄφθιτε μητροπάτωρ, ὑ θυμῷ πάλα δονεῖται· «
Ὃς κύνεις αἰέμεις, νιφλῆσι ἡ πάλα καλυπτῆς· Πρηῆρσι ῥίζων πλατὺν αἰθερα· σὺ μὲν ἐν ἄστρος «
Ταξις, ἀναλλάκτοισιν ἰφθιμοσύναισι τρίχυσα· Σῷ ἡ θρόνῳ πυρόεντι πικρεῖσιν πολύμοχθοι «
Ἀγγέλοι εἶσι μίμηλε, βροτοῖς ὡς πάλα δελεᾶ)· Σὸν μὲν ἔαρ λαμπ' νίσι αὐθεσπρυρίοισιν· «
Σὸς χείμων ψυχραῖσιν ἐπερχόμενος νιφέλαισιν, Ἃς πὶ ἔακχευτὰς βρομίῳ διενέμεν ἐπώ- «
ρας. ἔστι Φερε, ῥητῶς πεντεκράπερα ὀνομάζων τ θεον· Ἄφθιτον ἀθάνατον, ῥητὸν μέ- «
νον ἀθανάτοισιν. Ελθὲ μεγιστε θεῶν πάντων, κραταιρῆ σοῦ ἀνάγκη, Φρικτὸς, ἀήσπητος, μί- «
γας, ἄφθιτος, ὃν σέφει αἰθήρ. Διὰ μὲν τῦ Μητροπάτωρ, ὑ μόνον τῶν ὄντων γίνεσιν «
ἐμήνυσαν, δεδωκεν δὲ ἀφορμὰς πᾶσι τοῖς ἐπιβολὰς ποιήσασι, πᾶσα καὶ σύζυγον νοῆσαι ἔ θεοῦ.
παραφράζει δὲ σκιάς ὡς προφητικὰς χαράς· τῶν τε Διὰ Ησαΐου, Εγὼ στρεῶν βροντῶν «
30 καὶ πίζων πνεῦμα, ὑ αἱ χεῖρες τῶν ἔφαπαν τ' ὐρανοῦ ἰθυμελίωσαν· καὶ τῶν Διὰ Μωυσέως, «
Ἴδετε ἴδετε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς ἕτερος πλὴν ἐμοῦ· ἐγὼ ἀποκτενῶ, καὶ ζῆν ποιήσω· «
πατάξω, κἀγὼ ἰάσομαι· καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐξελεῖται ἐκ τῶν χειρῶν μου.
Αὐτὸς σ' ἐξ ἀχαθεῖο κακὸν θνητοῖσι φυτευῖ, Καὶ πόλεμον κρυεροῖ, Ϲ ἄλγεα δακρυόεντα, «
χ' τ Ορφέα. παῖτα καὶ ὁ Πάριος Αρχίλοχος λέγει· Ω Ζεῦ, σὺν μὲν ὐρανοῦ κράτ Θ· σὺ σ' «
ὄρχα ἐπ' ὐρανὸς ὀρᾷς λεωργὰ καὶ ἀδίκεις. πάλιν ἡμεῖν ἀπίτω ὁ Θράκιος Ορφεὺς, «
Χεῖρα δ' ἐξίτερην ὑπὸ πέρματος ὠκεανοῖο Πάντοθεν ἐκπέπτακεν, γαίη δ' ὑπὸ ποσὶ βέβηκεν. «
πῶς ἀμφανῶς ἐκεῖθεν ἐλήφθαι, Ο κύριος σώσει πόλεις κατοικημένας καὶ τῶν οἰκουμένων «
ὅλων κατελήψεται τῇ χειρὶ ὡς ποτίαν ὁ κύρι Θ· ὁ ποιήσας τὸν γῆν ἐν ἰσχύι τῇ αὐτοῦ, ὡς φη- «
σὶν Ιερεμίας· καὶ ἀνορθώσας τὸν οἰκουμένην ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ. ἔστι πρὸς τοῦσδε Φωκυλίδης, «
40 τὺς ἀγγέλους δαίμονας καλῶν, τὺς μὲν, εἶναι ἀγαθοὺς αὐτῶν, τὺς δὲ, Φαύλους, Διὰ τούτων
παρίσησιν· ἐπεὶ καὶ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ὕλης παρελήφαμεν·
Αλλ' ἄρα δαίμονές εἰσιν ἐπ' αἰθρήσιν ἄλλοτε ἄλλοι· Οἱ μὲν, ἐπερχομένην κακὸν ἀνέρος ἐκλύ- 256
σασθε. καλῶς ἔν γ' Φιλήμων ὁ κωμικὸς τὴν ἀθεολογίαν ἐκκέκλεϊκε διὰ τούτων· Οὐκ ἔστιν «
ἡμῖν ὑδὲ μία τύχη θεος; Οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ ταυτόματον, ὦ γύναι) Ὡς ἔτυχ' ἑκάστῳ, προσευχόμενος «
τῇ Τύχῃ. Σοφοκλῆς δ' ὁ τραγῳδοποιὸς· Οὐδὲ θεῶσι, λέγει, αἰθομένης πάσῃ πίλοισι πύλαις «
Νόσφι Διός· κεῖνος γὰρ ἔχει πόλος, ἠδὲ καὶ ἄχλύ. ὅ τε Ορφεὺς, Ἐν κράτος, ἓς «
δαίμων γίνετ' μέγας ὐρανὸν αἴθων· Ἐν δὲ τὰ πάντα τέτυκται· σὺ δ' ὦ Ϲ δὲ πάντα κυκλεῖται· «
Πῦρ δ' ὕδωρ δ' γαῖα ——, δ' Ϲ δὲ τύτος. Πίνδαρός τε ὁ μελοποιὸς οἷον ἐκβακχεύει), ἄν «
τρεις ἐκὼν, Τι θεὸς ὅπ' πάν; καὶ πάλιν, Θεὸς ὁ πάντας τυίχων βροτύς. ἐπὰν δὲ εἴπῃ, ὅτι «
50 ἔλπεται σοφίαν ὀλίγον τοι ἀνὴρ ὑπὲρ αὐδρὸς ἔχειν; ζαθέων βουλεύμασι ἐρείδεται βροτέα «
φρενὶ δύσκολον· θνατὰς δ' ὀπὶ ματρὸς ἔφυ· ἐκεῖθεν ἔπαυσε τὸν διάνοιαν. Τις ἔγνω νῦν κυρίως «
ἢ τὶς σύμβολος αὐτὸ ἐγίνετ; ἀλλὰ Ησίοδος δ' ὧν χάφει, παιδεύει τοὺς σεσημημένους.

» Μάντις δ' ἐδείς ἐστιν ἁπλῶς ἀνθρώπων Ὅσσις ἂν ἀνθείη Ζηνὸς νόον αἰγιόχοιο.
ἀκόντως ἄρα Σόλων ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῇ ἐλεγείᾳ, καὶ αὐτὸς κατακολουθήσας Ἡσιόδῳ,
» Πάντῃ δ' ἀθανάτων ἀφανὴς νόος ἀνθρώποισι, χάφθη. πάλιν δὲ Μουσαίου ἐκ μέ-
χθους ἔπος, Δίκῃ τὴν παράδασιν, τίκτειν τὴν γυναῖκα προφητεύοντος, πιστὴς ὁδὸς ἐκ θα-
» νάτοις χάφθη· ——ἀνθρὶ πότ' ἦμαρ Παύσεται καμάτου καὶ ὀϊζύος, ἀνθρὶ τι νύκτωρ
» Γινόμενον· χαλεπὰς δὲ θεοὶ δώσουσι μερίμνας. ἔτι Ὁμήρου μὲν ἁπλῶς,
» Αὐτὰρ δὲ χρύσεα πατὴρ ἐπέπαινε βασιλῆα, δικαιοῦν τὸν θεὸν μιμούμενος. Μένανδρος δὲ ὁ κω-
μικός, ἀγαθὸν ἐρμηνεύων τὸν θεόν, φησίν·
» Ἁπανθ' δαιμόνιον ἀνδρὶ συμπαρίστησ' Εὐθὺς γεγενημένῳ, μυσταγωγὸς τοῦ βίου
» Ἀγαθός· κακὸν γὰρ δαίμονα οὐ νομιστέον Εἶναι, βίον βλαπτόντως χρῆσθαι. 10
εἶτα ὀπιφέρει, Ἅπαντα δ' ἀγαθὸν εἶναι τὸν θεόν· ἤτοι πάντα θεὸν ἀγαθὸν λέγων· ἢ, ὅπερ καὶ
μᾶλλον, ἐν πᾶσι τὸν θεὸν ἀγαθόν. πάλιν αὖ Αἰσχύλος μὲν ὁ τραγῳδοποιὸς, τῷ δωμάσαι τὸ
θεοῦ παρατηρήσας, οὐκ ὀκνεῖ καὶ ὕβριστὴν αὐτὸν προσκεχρῦσθαι, Δίκῃ τάττων·
» Χώριζε θνητῶν τὸν θεὸν, καὶ μὴ δόκει Ὅμοιον αὐτῷ σάρκιν' ἁρπάσαι ναῷ.
» Οὐκ οἶδα δ' αὐτὸν· ποτὲ μὲν ὡς πῦρ φαίνεται Ἄπλατος ὁρμὴ, ποτὲ δὲ γαῖ' ὄφος·
» Καὶ φησὶν αὐτὸς γίνεσθαι παρεμφερῆς, Ἀτίμαν, νηφάλην τε, καὶ ἁρπαγῆν, βροντῆν, βροχῆν.
» Τὰ κρύπτει δ' αὖτε θάλασσα καὶ πέτραι, Καὶ πᾶσα πηγὴ, χύδαται συρίγματα.
» Τρίμορφος δ' ὁρᾷ καὶ γαῖα καὶ πλάσις· Βυθὸς θαλάσσης, καὶ ὀρίων ὕψος μέγα,
» Ἐπὰν σθένος λίψῃ γεραιὸν ἔμμα διαστῆτε Πανδίκας δίωγμα τοῦ θεοῦ·
» ἆρ' οὐ δοκεῖ σοι σκαιὸν παραφράζειν τὸ, Ἀπὸ σεσώπευκε τρίμηνος ἡμῆν; ὅτι τύπος ἐμαν- 20
τικῶς τοῦ Ἀπόλλωνος, μαρτυρῶν τῇ δόξῃ τοῦ θεοῦ, λέγειν ἀναγκάζει καὶ τὸ Ἀθήνας, ἡνίκα ὅτι
τῶν Ἑλλάδα ἐσπάτουν Μῆδοι, ὡς ἐδόκει τισὶ καὶ ἱκέτευε τὸν Δία περὶ τῆς Ἀττικῆς. ἔχει δὲ ὧδε ὁ
» χρησμός· Οὐ δώσει Παλλὰς Διὶ ὀλύμπιον ἐξιλάσασθαι,
» Λισσομένη πολλοῖσι λόγοις καὶ μήδεα πυκνά· Πολλὰς δ' ἀθανάτων ἧκας μαλερῷ πυρὶ δώσει,
» Οἵ τε νῦν ἱδρῶτι ῥεύμενοι ἐσπίπτουσι Δείματι πελόμενοι ——
καὶ τὰ ὅτι τύπος. Θεαγένης δὲ ἐν τῷ περὶ Φύσεως χάφθη, Μία δ' ἄρα τῶν ὅλων ἀρχὰ μὲν ὕλης
» ἀληθινὴ, μία· κενὴ γὰρ ἐν ἀρχᾷ τί ἐστιν ἢ καὶ μένον· Οὐδέν ἐστι ἄτερ χωρὶς μιᾶς καὶ βασιλῆος,
2,37 Ὀρφεὺς λέγει ᾧ πειθόμενος ὁ κωμικὸς Διφίλος, γνωμικάτατα τὸν ὅλα πάντων φησὶ πατέρα·
» τὸν Διὸς πλοῦς τίμα μόνον, Ἀγαθῶν πατέρων εὑρετὴν καὶ κτίστορα.
» ἀκόντως πίνων καὶ Πλάτων ἐθίζει τὰς βελτίους φύσεις ἀφικνεῖσθαι πρὸς τὸ μάθημα, ὃ ἐν τῷ 30
» περὶ ἀγαθοῦ ἔφαμεν εἶναι μέγιστον. ἰδέαν τὰ ἀγαθὸν, καὶ ἀναβάσεις σκεινῶν τινῶν ἀναβασιν. τοῦτ' δέ,
» ὡς ἔοικεν, οὐκ ὀρθῶσαι αὐ ἐστι περιστροφὴ, ἀλλὰ ψυχῆς περιαγωγὴ, ἐκ νυκτερινῆς τινος ἡμέ-
» ρας εἰς ἀληθινὸν τοῦ ὄντος ἔσω ἰόντος· ὃν δὴ φιλοσοφίαν ἀληθῆ φήσομεν εἶναι, καὶ τὰς τού-
» της μετεχούσας, ἃ χρυσᾶ γένη κρίνειν. ἔστι μὲν δὴ πάντες ἀδελφοὶ, λέγων· οἱ δὲ τὰ χρυσᾶ γένη
» κρίνειν ἀκριβέστερα καὶ πάντη. τὰ πατρὸς ἄρα καὶ πιστὰ τὰ συμπάντων ἐμφύτως καὶ ἀδιδάκτως
» ἀντιλαμβάνεται πάντα περὶ πάντων· τὰ μὲν ἄψυχα, συμπαθοῦντα τῷ ζῴῳ· τὰ δὲ ἐμψύχων, τὰ
» μὲν ἠθικὰ, καθ' ἡμέραν ἐρχόμενα· τὰ δὲ ἐπὶ θνητῶν, τὰ μὲν, ἐκ φόβου καὶ δι' ἀπειρίας
» αὐτῶν ἐπὶ κακοῦ χωρίς ὀχούμενα· τὰ δέ, αὐτοσχεδίῳ λογισμῷ. καὶ τὰ ἀνθρώπων πάντες Ἕλλη-
» νές τε καὶ βάρβαροι, γνῶσι δὲ ἐδίᾳ ἑνὸς ἑκάστου τὰ γεωργούντων, ἔτι νομάδων, ἀλλ' ἔτι τὰ πολιτικῶν δύ-
» ναται ζῆν. μὴ προκαταλαμβανόμενον τῇ κρείττονι πίστει. διὸ πᾶσι μὲν ἔθνεσιν ἰσόνομον, πᾶσι δὲ ἴσως 40
» ἔοικεν αἰτιᾶσθαι, ἢ βέλτιόν τι καὶ τὰ πρὸς τῷ νότῳ πάντα, μίαν ἔχειν τὴν αὐτὴν προαίρεσιν περὶ
» ἕκαστα παιδεύειν τὴν ἡγεμονεύειν. εἶτα καὶ τὰ καθολικώτατα τῶν ἐπιχειρημάτων αὐτὸ δύο φέ-
ρεσθαι ἐπ' ἴσης πάντα. πολὺ δὲ κάλλιον εἰ παρ' Ἕλλησι πλυνόμενοι οἱ φιλόσοφοι, ἐκ τοῦ βαρ-
βάρου ὁρμώμενοι φιλοσοφίας, ἀναβαίνῳ καὶ μένῳ, καὶ δωματωδεστάτῳ ἐπιχειρεῖν, καὶ τῶν καλ-
λίστων αἰτιωτάτῳ τὴν σοφίαν ὑδεῖσαν· ἐξ ἀκόλουθα τύπος, εἰ μὴ κατηχηθεῖεν πρὸς ἡμῶν, οὐκ
ὀπτεύσουσι, ἀλλ' εὐθὺς αὐτὴν ὅπως πεῖσθαι πέφυκεν τὸ θεῖον, μόνον δὲ, ὡς ἤδη πολλάκις ἐρή-
καμεν, τῷ φασιν ἀληθῆ. ἀκόντως ἔν ὁ Ἀπόστολος, Ἢ Ἰουδαίων μόνων, φησὶν, ὁ θεός; οὐχὶ
καὶ Ἑλλήνων; ἐ μένει πρόφασιν λέγων καὶ τὰς ἐξ Ἑλλήνων πιστούσας Ἕλληνας ἐπὶ σῷ τὸν
θεὸν, ἀλλὰ κἀκεῖνο μιμούμενος, ὡς δωμάμει μὲν ὁ κύριος καὶ θεὸς πάντων αὐ ἐστι καὶ τῷ ὅλῳ παντο-
κράτωρ· τῷ δὲ τῶν γνῶσιν, οὐ πάντων θεός· οὔτε γὰρ ὅσιον, οὔθ' ὅπως κύριος καὶ πατὴρ καὶ 50
πιστὸς, οὐδὲ τῶν ἄλλων ἴσασιν οἰκονομίαν τ' ἀληθείας, μὴ ἐ πρὸς αὐτῆς διδαχθέντες. ὡς αὐ-
τὸς καὶ τὰ προφητικὰ τῶν αὐτῶν ἔχειν τῷ ἀποστολικῷ λόγῳ δώσομεν. Ἡσαΐας μὲν γάρ φησιν·

Εἰ δὲ

Εἰ ἢ λέγλε, Ἐπὶ κύριον τ̀ θεὸν ἡμῶν πεποιθαμεν· νωμίχθητε τῷ κυρίῳ μου βασιλεῖ τ̀ Ασσυ- ..
ρίων. Ὁ δὲ Φίρα, Καὶ νῦν μὴ ἀνδ κυρίου ἀνεβημεν ἐπὶ τὸν χῶρον τοῦτον ἢ πολεμῆσαι αὐ- ..
τόν; Ιωνᾶς ἢ, ὁ καὶ αὐτὸς προφήτης, τ̀ αὐτ̀ αἰνίττεται ἢ, δέων φησὶ· καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐ- ..
τὸν ὁ πρωρεὺς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τί σὺ ῥέγχεις; ἀνάστηθι, ἐπικαλοῦ τ̀ θεόν σου, ὅπως διασώσῃ ἡ- ..
μᾶς, καὶ μὴ ἀπολώμεθα· τ̀ μὲν δ, Ὁ θεός σου, τῷ κατ' ἐπαγγελίαν ἡδέα εἰπών· τ̀ ἢ, Ὅπως ..
διασώσῃ ἡμᾶς ὁ θεὸς, τῇ συναισθήσει τ̀ εἰς τ̀ παντοκράτορα ἐπιβαλείλεν τ̀ νοῦν ἰδήλωσεν, τ̀ μηδέπω πεπιστευκότων. ϗ πάλιν ὁ αὐτός· Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Δῆλος κυρίῳ ἐγώ ..
εμι. ϗ κύριον τ̀ θεὸν τ̀ οὐρανὸν ἐγὼ φοβοῦμαι. διὸς πρὸ ὁ αὐτός, Καὶ εἶπεν, Μηδαμῶς κύριε, μὴ ..
ἀπολώμεθα ὑπὲρ τ̀ ψυχῆς τ̀ ἀνθρώπου τούτου. Μαλαχίας ἢ ὁ προφήτης αὖ πικρὸς ἐμφαί- ..
10 νει τ̀ θεὸν λέγων· Θυσίαν ἀ προσδέξεται ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν· διὸπ ἀνατολῆς ἡλίου ἕως ..
δυσμῶν, τ̀ ὄνομά μου δεδόξασται ἐν τοῖς ἔθνεσι, ϗ ἐν παντὶ τόπῳ θυσία μοι προσφέρε ἢ). καὶ πά- ..
λιν· Διὸπ βασιλεὺς μέγας ἐγώ εἰμι· λέγλ κύριος παντοκράτωρ· καὶ τ̀ ὄνομά μου ἐπιφανὲς ἐν ..
τοῖς ἔθνεσι. πόθεν ὄνομα; ἐν μὲν τοῖς πεπιστευκόσιν, ὁ ἐστι, πάντα μηνύων· ἐν δὲ τοῖς Ἕλλησι, τὸ ..
Θεὸς πάντας. τί παὶ ἀξίωσιν ὁ Πλάτων ἐνδείκνυ ἢ); Δέξ τῶνδε· Ἀριστὴ ἢ ἀδιαφόλεν· ὧν τιμῶν ..
ϗ ἀπεμάζων, πλέον ϵ̓ ἔλαττον ἕκαστος αὐτῆς μεθέξ· αἰτία, ἑλόμενος· θεὸς, ἀναίτιος· καιῶν δ' ..
ὁ θεὸς ἀ πόλις αἴτιος. Ὦ Τρῶες δεῖνα Φίλοι· ὁ λυρικὸς φησὶ· Ζεὺς ὑψιμέδων, ὃς ἀ πάντα δέρκεται, ..
οὐκ αἴτιος θνατοῖς μεγάλων ἀχέων· ἀλλ' ἐν μέσῳ κεῖται κακὸν πᾶσιν αὐθρώποισι δίκαι ὁσίαν ..
ἀγαὰν, εὐνομίας ἀκόλουθον, καὶ πίνυτος Θέμιδος ὀλβίων παῖδες ἄνιν εὐρονέ· σωσικον. Πίνδα- ..
ρος δὲ αἴτιος ϵ̓ σωτῆρα Δια σωσικῶν τε Θέμιδ ὁσίαν, Βασιλεία, σωτῆρα, δίκαιον, ἱρμηνεύων
20 ὧδε τῶς· Πρῶτα μὲν εὔβουλος Θέμις εὐρανίαν, χρυσείαισιν ἵπποισιν Ωκεανοῦ παρὰ πάγος ..
Μοῖραι ποτὶ κλιμακα σμυναν ἄγει Ολυμπου λιπαραν παθεδον σωτῆρ ϗ δεχαίαν, ἄλοχον ..
Διος ἔμμεναι. ἀ ἢ πὰς χρυσεμπυκας ἀγλαοκάρπους τίκτει ἀγαθα σωτῆρας. ὁ τοίνυν μὴ πεῤ- 258
μένος τῇ ἀληθεία, διδασπαλίᾳ ἢ ἀνθρωπίνῃ πεπφυσμένος, δυσδαίμων ἀθλιός τις, ϗ κῦ τ̀ Εὐρι-
πίδλν, Ὃς τοῖσι λεύσσων, θεὸν ἀχρεῖον νέμει, μεταπρολέγων σῆ' ἐκὰς ἔρριψεν σκολιὰς ἀπάτας, ὧν ..
ἀτέρα γλῶσσα εἰκβολῆ πρὸ τ̀ φανῶν, ἰδὲν γνώμης μετίχουσα. αφικόμην ϗ ἐπὶ τὸν ..
ἀληθῆ μαθησιὸ βελόμενος, ἀκούτω μὲν Παρμενίδου τ̀ Ελεάτου ἐπόχουμένου,

Εἴσῃ δ' αἰθερίαν τε φύσιν, τά τ' ἐν αἰθέρι πάντα Σήματα, καὶ καθαρᾶς εὐαγέος ἠελίοιο ..
Λαμπάδος ἔργ' αἰδήλα, ϗ ὁπόθεν ἐξίησθον· Ἔργα τε κύκλωπος πύρῃ πρὸς φοῖτα πλήνης, ..
Καὶ φύσιν εἰσήσεις δὲ ϗ ἀρανὸν ἀμφὶς ἔχοντα, Ἔνθεν ἔφυ τε, ϵ̓ ὡς μιν ἄγησ' ἐπέδησεν ἀνάγκη ..

Πείρατ' ἔχειν ἄστρων ——— Μη τοδώρα τε, καί τοι Επικούρειος ἡγεμόνες, οὐθέως τοῦτ' γε ἀ- ..
ρήκοτος· Μέμνησο μενέσκλε, διὸπ θνητος φῦς, ϗ λαῶν βίον ὠμισμένον, ἀναβᾶς τῇ ψυχῇ ἴσως ..
ὅπη τ̀ αἰῶνα ϵ̓ τὸν ἀπείρεσιν τ̀ πραγμάτων, κατεῖδες ϗ πάντα τὰ ἐόντα· πρός τ' ἐὸν πε· ὅτε σὺν εὐ- ..
δαίμονι χορῷ, κῦ τ̀ Πλάτωνα, μακαρίαν ὄψιν τις ϵ̓ θεία ἐπιπτύσσειν, ἐπέρεσι μῦ μὲν Διὸς ἡ- ..
μᾶς, ἄλλοι δέ μιν' ἄλλων θεῶν, τελεσθῶ, ἢ θέμις λέγλν, μακαρίως πάντα τελέμενοι· ὧν ὀργιά- ..
ζομεν, ὁλόκληροι μὲν αὐτοὶ ϗ ἀπαθεῖς κακῶν, ὅσα ἡμᾶς ἐν ὑστέρῳ χρόνῳ ὑπομένειν· ὁλόκλη- ..
ρα δὲ ϗ ἀτρεμῆ φάσματα μυούμενοί τι ϵ̓ ἐποπτεύοντες ἐν αὐγῇ καθαρᾷ, καθαροὶ ϗ ἀσήμαντοι ..
τούτου, ὃ νῦν σῶμα περιφέροντες ὀνομάζομεν, ὀστρέου τρόπον δεδεσμάμενοι. οἱ δὲ Πυθαγόρειοι ..
τὸν ὑρανὸν τὸν ἀντίχθονα καλοῦσιν· ἐφ' ὃς γῆς δ' ἱερεμίας, Ταξώ σε, φησὶ τίνα, καὶ δώσω σοι γλῶ- ..
ἐκλεκτὴν κληρονομίαν θεοῦ παντοκράτορος· ὧν οἱ κληρονόμησαντες, βασιλεύσουσι γῆς. καὶ ..
40 μυρία ἢ μυρίους ἐπάρᾳ μοι πεφαπται· συμμετρίας δ' ἕνεκα παπαυσέον ἤδη τὸν λό- ..
γον· ὅπως μὴ τ' τῆ τραγῳδοποιοῦ Αχαιῶν ϗ πάθωμεν καὶ αὐτοί·

Τὸ μὲν πάρεργον, ἦρεν ὡς, ἠγούμενοι· Τὸ δ' ἔργον, ὡς πάρεργον ἐκτενούμενοι. ..

διδηγμένη τοίνυν σαφῶς, ὡς εἶπον, ὅπως κλίπας ἐρπᾷ πρὸς τὸ κυρίου τὰς Ἕλλησιν ἐξα- ..
κουσιον, ἐκὼν παραλείπω ϵ̓ τῶν Φιλοσόφων δογματα. οἱ γὰρ καὶ ϵ̓ τὰς λέξεις ἐπιόντι αἰτῶν, ..
οὐκ ἂν φθάνοιμεν πλῆθος ὅσον ὑπομνημάτων συνειρανίζοντες, ἐκ τῆς βαρβάρου φιλοσοφίας ..
πᾶσαν φερομένην τὴν παρ' Ἕλλησιν ἐνδακνύμενοι σοφίαν. ἧς θεωρίας ἐδὲν ἦττον αὖθις ἐφα- ..
ψώμεθα κῦ τ̀ ἀναγκαῖον, ὁπλοίνα ἂν ϵ̓ πρὸς ἐχόντων δόξας ϵ̓ τὰς παρ' Ἕλλησι φερομένας, ..
ἀναλεγώμεθα. πλὴν ϗ τῶν ἡμῖν ἐκ τῶν ἐρημένων ἡμῖν, ἡσυχῇ περίεσι ἢ) σκοπᾶν, ὃν τρόπον τ̀
Ἑλλοπικὰς, τῷ οἰῶτι ὅτι ἀφανίχισθαι ϵ̓ αὐτοὺς κύματα, ἐντεῦκτέον βιβλοις.

50 Ὅλβιος, ὡς ἔοικεν, ἄρα ἐστὶν, κῦ τὸν Ἐμπεδοκλία, ὃς θείων πραπίδων ἐκτήσατ' πλοῦτον· ..

Δειλὸς δ', ᾧ σκοτόεσσα θεῶν περὶ δόξα μέμηλεν. γνῶσιν ϵ̓ ἀγνωσίαν ὅρως εὐδαιμονίας ..
κακοδαιμονίας τε θεῶς ἐδήλωσεν· Χρὴ γὰρ εὖ μάλα πολλῶν ἴσορας φιλοσόφους ἄνδρας εἶναι

καθ' Ἡράκλειτον, καὶ τῷ ὄντι ἀνάγκη Πολλὰ πλανηθῆναι, διζήμενοι ἴμμεναι ἐσθλόν.
ἤδη μὲν οὖν δῆλον ἡμῖν ἐκ τῶν προειρημένων, ὡς αἴδιός ἐστι τοῦ θεοῦ ἡ ὑπόστασις τυγχάνει, καὶ ὡς πάντας ἐξ ἀρχῆς ἀναρχὶ ἐπιτυχῶς ἡ φυσικὴ δικαιοπώλησε, κατ' ἀξίαν ἑκάστου ψυχῆς ζωμένη, σὺν ἀρξαμένη ποτ' αὐτὸ γὰρ ἀρχὴ τοῦ κύριος καὶ ἀγαθὸς εἶναι αἵρεσις ἐστὶν· ὧν ἀεὶ ὁ ἐστὶν· ὧν δὲ μὴ πάντα πάντη ἀγαθὰ ὄντα, κἂν ἐς πλοῦν ἀγαγὴ ἑκάστοις. μεταλαμβάνει δὲ τῆς εὐπορίας ἑκάστος ἡμῶν πρὸς ὃ βούλεται· ἐπὶ τὴν διαφορὰν τῆς ἐκλογῆς, ἀξία ζωμένη ψυχῆς αἵρεσις τε καὶ συνάσκησις, ἐποίησεν. ὧδε μὲν οὖν καὶ ὁ πρῶτος ἡμῶν τῶν κατὰ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν γνωστικῶν ὑπομνημάτων γράμματος πρωτεύθω.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΟΚΤΩ

ΛΟΓΟΣ ΕΚΤΟΣ.

ΔΕ δὴ εἰκὸς ὁμοῦ καὶ ὀγδοάδος ἡμῶν τῶν κατὰ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν γνωστικῶν ὑπομνημάτων γράμματος, διαρχάψας, ὡς ἔοικε, τοῦ ἠθικοῦ λόγου ἐν τούτοις πραγματεύεται, καὶ παρασήσας ὅστις αὖ ἐστὶ κατὰ τὸν γνωστικὸν, πρῶτον δείκνυσι τοῖς φιλοσόφοις ἀδαμῶς ὡς ἄθεον τύπον, ὡς ὑπολήφασιν, ὄντα τὸν ὄντως θεοσεβῆ τὸν τρόπον τῆς θρησκείας ὃν γνωστικῶς, κεφαλαιωδῶς ἐκτιθέμενος, ὅσα τις ἂν γράφῃν ὑπομνηματικῶς ἀκριβῶς ἐγχαράξαι· ἐρ-
γάζεσθαι γὰρ τὸν βρῶσιν τὴν εἰς αἰῶνα παραμένουσαν ὁ κύριος ἐντέλλεται· καὶ πάλιν ὁ πρόφη-
τής· λίχνοι, μακάριος ὁ ἀπείρων ὕδατι ὕδωρ, οὐ μοχθηρὸν καὶ ὄνειδος πατεῖν· ὁ ἐκ νόμου καὶ ἐξ
ἐθνῶν εἰς τὴν μίαν πίστιν συναγόμενος λαός. Ὁ γὰρ ἀθρόων, λάχανα ἐσθίει, καὶ τὸν ἐναίσιμον
ἀστράγαλον. Φθάσας γὰρ ὁ παιδαγωγὸς ἡμῶν ὁ τρισὶ διαιρούμενος βίβλοις, τὴν ὑπὸ παίδων ἀγω-
γὸν καὶ τροφὴν παρίστησιν, τυπίσιν, ὑπὸ κατηχήσεως συναίγουσαν τῇ πίστει τελείαν, καὶ πρα-
γματικὴν ζωὴν πρὸς ἀνδρας ἐγγραφομένοις ἀρίστου τὴν ψυχὴν, εἰς ἐπίγνωσιν γνωστικῆς παραδοχήν. ἐναργῶς γὰρ τῶν Ἑλλήνων μαθόντων ἐκ τῶν λεχθησομένων διὰ τούτων ἡμῖν ὡς αἰσίως τὴν φιλοσοφίαν διώκοντες ἀπεδείξαμεν, ὅτι ἤδη προεῖλον τῶν ὑπομνημάτων καὶ τῶν γραμμάτων χαρακτῆρα, ὅπλου τι καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων προπαρούμενα ἡμῖν πρὸς τὴν κυρίαν περιουσίαν. ἐν μὲν οὖν τῷ λειμῶνι τὰ ἀνθηρὰ ποικίλως ἀνθοῦντα, κἀν τῷ παραδείσῳ τὰ ἀκρόδρυα φυτεία, οὐκ ἄδος ἑκάστοις κεχώρισται τῶν ἀλλοφύλων· οἱ γὰρ λειμῶνες
πίνες, καὶ ἐλικῶνας, καὶ κῆπος, καὶ πόλις, συναγωγὰς φιλομαθῶς ποικίλως ἐξανθισμένοι, σωτηρίαν τοῖς δι' ὠτὸς ἔτυχεν ἐπὶ μήκιστον ἐλθοῦσι, καὶ μήτε τῇ ἔξει μήτε τῇ φρά-
σει βλακικαθαρμένοις, διαπαρμένοις δὲ θηρίοις, ἀναμιξὶ ἡ τῶν γραμμάτων ἡμῖν ὑποτύπω-
σις, λειμῶνος δίκην, πεποίκιλται. καὶ δὴ ὧδε ἔχοντες ἐσμὲν τὰ ὑπομνήματα ἐκεῖ αἱ ζώπυρα, τῷ
τὰ εἰς γνῶσιν ἐπιτηδεῖα, εἴ πως θεὸς τύχοι τοῖς δε, σὺν τ' συμφέρον καὶ ὠφέλιμον μὴ ἰδρῶτος
ἡ ζήτησις γένηται· οὐ γὰρ μόνον τὸ σπάνιον τίμιον, πολὺ δὲ πλέον καὶ τὸ γνώσεως ἐγκάθαρτον δίκαιον,
τοῖς ἀξίοις καὶ τεθλιμμένοις τὸ κυριακῆς ὅλως ὁδοῦ. εἰς τὴν αἰδίου καὶ μακαρίαν παραπεμπομένοις σωτηρίαν· ἡ γνῶσις γὰρ ἡμῶν καὶ ὁ παράδεισος ὁ πνευματικὸς, αὐτὸς ἡμῶν ὁ σωτὴρ
ὑπάρχει· εἰς ὃν καταφυτευόμεθα, μεταπεφύλες καὶ μεταμοχθήσεις εἰς τὴν γῆν ἀγαθὴν, ἐκ
βίου δὲ παλαιοῦ· ἡ μεταβολὴ γὰρ τῆς φυτείας, εἰς εὐκαρπίαν συμβαλεῖ. Φῶς γὰρ ὁ κύριος καὶ
γνῶσις ἡ ἀληθὴς· εἰς ὃν μετατίθεμεν. λέγει δὲ καὶ ἄλλως διττὴν ἡ γνῶσις· ἡ μὲν, κοινῶς, ἡ ἐν πᾶ-
σιν ἀνθρώποις ὁμοίως σώσεις τε καὶ ἀντίληψις, καὶ τὸ γνωρίζειν ἑκάστοις τὰ ὑπακουόμενον, παρ-
δήμως ἐμφαινομένη· ἧς ἡμεῖς μόνοι αἱ λογικαὶ, ἀλλ' ἴσως καὶ αἱ ἀλογικαὶ μεθέξουσιν· διὰ τοῦτο ἂν πολὺ
ἔγωγε γνῶσίν τε ὀνομάσαιμι, ἓν τῷ δι' αἰσθητηρίων ἀντιλαμβάνεσθαι πεφυκέναι· ἡ δὲ ἐξαιρέ-
τως ὀνομαζομένη γνῶσις, ἀπὸ τοῦ γνώμης καὶ τοῦ λόγου χαρακτηρίζεται· καθ' ἣν μόναι αἱ λογικαὶ
δυνάμεις γνώσεως γεύσονται, αἱ τοῖς νοητοῖς καὶ φιλῷ τῷ τῆς ψυχῆς ἐνεργεῖν ἀκλινῶς ἐπι-
βάλλουσαι· χρῆσις αὐτῇ, φησὶν ὁ Δαβὶδ, ὁ εἰκάρμων, τοῦ παραπολυμένων τῇ πλάνῃ καὶ κα-
χρῶν, ἐκ μεταδόσεως τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας, οὐχ ὡς ἔτυχεν· ἀλλὰ μὴ δικαιομένης τοὺς λόγους αὐτοῦ
ὁ κύριος, ἐπὶ λογισμῷ βαθεῖ. ὅτι ὃν ἐσώθησαν, ἔδωκεν τοῖς πίνησιν. ὃν δὲ τινες προκύ-
πτουσιν ἐγχειρήσεως, ἐν ἑτοιμίᾳ εἶδεν προσαποδοτέον τῷ πίστει τῆς ἀληθείας τὴν πίστιν γραμματίου τινὸς ἐν-
δίκου· ἐπεὶ γὰρ παρεσήσαμεν τὸ συμβολικὸν εἶδος δεκτέον εἶναι· κεχρήσθαι δὲ αὐτῷ μόνους τοὺς
προφήτας τοὺς πρὸ ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἑλλήνων τοὺς παλαιοὺς, καὶ τὰ ἄλλα τὰ κατ'

τὰ ἔθνη

τὰ ἴθνη βαρβάρων οὐκ ὀλίγους, ἰχρῆν ἢ καὶ ζ μυρίαι ἐπιλθεῖν τῶν τελειμένων· ταῦτα μὲν ὑπερτίθεμαι λέγειν φησίν, ὁπλοτικὰν τὰ πρὸ ἐχῶν τοῖς Ἕλλησιν ἑρμήνια ὀφείοντες διαλίγχωμεν· τῆς δὲ γῆ ἴσταμαι τὴν θεωρίας ὀφθαλμὸν ἐκπεδοξόμην καὶ τὰ μυστήρια παραστήσαντες ἢ τὴν ἔμφασιν τὴν Ἑλληνικῆς λέξεως ἐκ τῆς λέξ τ χραφῶν εἰς ἡμᾶς διδομένης ἀληθείας πρόσωπα-
θῶμεν, καθ' ὃ σημαινόμενον δηλοῦν εἰς αὐτὸς τὸν κλοπὴν τῆς ἀληθείας ἐκδιχόμενοι, ἐμὴ 260
ἐπαχθὴς ἐκφῆν, ἀποδῶμεν φέρει μαρτυρας τὴν κλοπῆς αὐτὸς καθ' ἑαυτῶν παραστήσαμεν τὸς
Ἕλληνας· εἰ γὰρ τὶ οἰκεῖα κτῆσις αὐτοκτύπους παρ' ἀλλήλων ὑφαρπάζοντες, βεβαιοῦσι μὲν τ κλέπτας
εἶναι, σφετερίζεσθαι δ' ὅμως καὶ ἀκοῆς τὸν παρ' ἡμῶν ἀληθῆ λόγον εἰς τὸς ὁμοφύλους λάθρα
μεταδείκνυσθαι. ἐν γὰρ μηδὲν ἑαυτῶν, χαλῇ γ' αὐτῶν ἡμέτερον ἀφίεσθαι. καὶ τὰ μὲν κατὰ
10 φιλοσοφίαν σωπῇ πρὸς δόγματα, αὐτὸν ὁμολογούμενον ἐγγράφως τῶν τὰς αἱρέσεις μεμιμημένων, ὡς μὴ ἀχάριστοι ἐλεγχθεῖεν, παρὰ Σωκράτης ἀληθείαν τὰ κυριώτατα τῶν δογμάτων.
ὀλίγοις δὲ τῶν καθωμιλημένων καὶ παρὰ τῆς Ἕλλησιν εὐδοκίμων αἱρέσεων χρησόμενος μαρτυρίοις, τὸ κλεπτικὸν διελέγξας αὐτῶν, ἐν διαφόροις τῆς χρόνοις κατεχόμενος, ὅπως
τὰ ἐξῆς τρέψομαι. Ὀρφέως πίνυν ποιήσεως, Ὡς οὐ κυδρὸν λῷ καὶ μῖγον ἄλλο γυ- ..
ναικὸς, Ὅμηρος αὖ πικρὸς λέγει, Ὡς οὐκ αἰνότερον καὶ κυδρότερον ἄλλο γυναικός. χράψαντές ..
τι Μουσαίῳ, Ὡς αἰεὶ πίχρη μάχη ἀμφὶ γυναικὶ ἐχύσης ἐστίν, Ὅμηρος λέγει; ..
Μήποτε σὺ τοῦτο μὲν εἰκότως ἢ βέλφι. πάλιν τῷ Μουσαίῳ ποιήσεως, ..
Ὡς εἷς αὐτὸς ἦ φύλλα φύει ζεφύρου ἀρωρὰ· Ἄλλα μὲν ἐν μελίῃσιν ἐπιφθίνει, ἄλλα δ' φύει· ..
Ὡς δὴ καὶ ἀνδρῶν γενεὴ καὶ φύλλον ἐλίσσει· Ὅμηρος μεταχράφει· ..
20 φύλλα τὰ μὲν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δ' θ' ὕλη Τηλεθόωσα φύει, ἔαρος δ' ἐπιγίνεται ὥρη· ..
Ὡς ἀνδρῶν γενεὴ, ἡ μὲν, φύει, ἡ δὲ ἀπολήγει. πάλιν εἷς αὖ Ὁμήρου ἀποβλέπων, ..
Οὐχ ὁσίη κταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν ὑχίεσθαι, Ἀρχίλοχός τε καὶ Κράτης χράφουσιν, ..
ὁ μὲν, Οὐ γὰρ ἐᾶλλα κατθανοῦσι κερπμῆν ἐπ' ἀνδράσι· Κράτης δὲ ἐν τοῖς Λάκωσι, ..
Φοβερὸν ἀνθρώποις τὸ δὲ αὖ κταμένοις ἐπ' αἰζηοῖσι καυχᾶσθαι, μέγα. αὖθις τε ὁ Ἀρχίλο- ..
χος τὸ Ὁμηρικὸν ἐκεῖνο μεταφέρων, Ἀασάμην, οὐδὲ αὐτὸς ἀναίνομαι, αὐτίνυ πολλῶν· ..
ὧδέ πως χράφει· —— Ἡμόλακον, καί τιν' ἄλλον ἦδε ἄτη κιχήσατο. καθάπερ ἀμέ- ..
λει κἀκεῖνο τὸ ἔπος, Ξυνὸς ἐνυάλιος, καί τε κτανέοντα κατακτά· μεταποιῶν αὐτὸς, ὧδέ πως ..
ἐξήνεγκεν ἔρξω· Ἐπήτυμον γὰρ ξυνὸς αἰθρώποις ἄρης. ἐπὶ κἀκεῖνο μεταφράζων, Νί- ..
κης ἀνθρώποισι θεῶν ἐκ πείρατα κεῖται, Δεῖ τῶδε τῷ ἰάμβῳ, —— δῆλός ἐστιν ἡνίκα θαρ- ..
ῥῶν· νίκης δ' ἐν θεοῖσι πείρατα. πάλιν Ὁμήρου ἀποβλέπων, —— ἀνικποσθεὶς χαμαιεύ- ..
ναι· Εὐριπίδης ἐν Ἐρεχθεῖ χράφει, —— εὔδενσ' ἐν ἀρότῳ πέδῳ, Πηγαῖσι δ' ἐχυχραίνεσι ..
πέδαι. Ἀρχιλόχου τὸ ὁμοίως ἀρηκότος, Ἀλλ' ἄλλος ἄλλῳ καρδίην ἰαίνεται, παρὰ τὸ Ὁμη- ..
ρικὸν, Ἀλλ' ἄλλοις μᾶλλον ἡδὺ πρόπεσι. ἀκήκοα δ' Αἰσχύλου μὲν λέγοντος, Οἶκοι μένειν χρὴ τ ..
καλῶς εὐδαίμονα· Καὶ τὸν καλῶς πράσσοντα, καὶ τὸν μένειν· Εὐριπίδου δ' ζ ὅμοια σκώπτοντος, ..
σκώπτοντος βοῶντος, Μακάριος ὃς τις εὐτυχῶν, οἶκοι μένει· ἀλλὰ καὶ Μενάνδρου ὧδέ πως ..
κωμῳδοῦντος, Οἶκοι μένειν χρὴ, καὶ μένειν ἐλεύθερον· Ἢ μηκέτ' ἦναι τὸν καλῶς εὐδαίμονα. ..
πάλιν Θεογνίδος μὲν λέγοντος, Οὐκ ἔστιν φυγόντα φίλος καὶ πρὸς ἑταῖρος· ..
Εὐριπίδης πεποίηκεν, Πάντα φεύγ' πᾶς ἐς τοδὼν φίλος. Ἐπιχαίρομεν τοῖς, ὦ ..
40 φύλαπερ αἱ τύχας· σωοικίζομεν ὡς σοφὰ πολλάπερ· καὶ ἐπαίνοις; ὁ μὲν γὰρ ἄλλῳ δῆτα ..
λαμβάνει νεανίδα· ἄλλον δ' ἄλλη μαστὸν πιέζει· Εὐριπίδης χράφει, Κακὸν γυναῖκα ..
πρὸς νέαν ζεῦξαι χαίαν· Ὁ μὲν γὰρ, ἄλλης λέκτρον ἡμέρᾳ λαβὼν· Ἡ δ', ἐνδεὴς τοῦ ἄ- ..
σαι, βυλεύει κακά. ἐπ Εὐριπίδῃ μὲν ἐν τῇ Μηδείᾳ ἐπῶντος, Κακῷ γὰρ ἀνδρὸς δῶρ' ὄνησιν ..
οὐκ ἔχει, Σοφοκλῆς ἐν τῷ Αἴαντι φησὶ μαστιγοφόρῳ, ἐκεῖνο φησὶ τὸ ἰάμβιον, Ἐχθρῶν δ' δ' ἄ- ..
δωρα δῶρα, κοὐκ ὀνήσιμα. Σόλων δ' ὁ ποιητὴς, Τίκτει γὰρ κόρος ὕβριν, ὅτ' ἂν πολὺς ..
ὄλβος ἐπῇ· ἄνλκρος ὁ Θίογνις χράφει, Τίκτει τοι κόρος ὕβριν, ὅτ' ἂν κακῷ ὄλβος ἕπῃ. 261
ὅθεν καὶ ὁ Θουκυδίδης ἐν τῇ ἱστορίας, Εἰώθασιν ἢ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, φησὶν, οἷς ἂν μά- ..
λιστα καὶ δι' ὀλαχίστου ἀπροσδόκητον εὐπραγία ἔλθῃ, εἰς ὕβριν τρέπεσθαι. καὶ φίλιστος ὁ- ..
μοίως τὰ αὐτὰ μιμεῖται, ὧδέ λέγων· Τὰ ἢ πολλὰ κῆ λέγειν τοῖς ἀνθρώποις εὐτυχοῦντα, ..
ἀσφαλέστερα παρὰ δόξαν καὶ κακοπραγίαν· εἰώθασι γὰρ μάλιστα οἱ παρὰ δόξαν ἀπροσδοκή- ..
τως εὐπράττοντες, εἰς ὕβριν τρέπεσθαι. πάλιν Εὐριπίδου ποιήματος, Ἐκ γὰρ πατρὸς καὶ ..
μητρὸς εὐπονουμένων Σκληρὰς διαίτας, οἱ γένοι βελτίονες· Κριτίας χράφει· Ἀρχομαι ..

,, δέ τοι ἀπὸ χλωρῆς ἀνθρώπου. πῶς ἂν βέλοις σὺ τὸ σῶμα χλωρὸν καὶ ἰσχυρὸν ἔχειν; ἢ ὁ φυτεύων
,, γυμνάζων, ἢ ἐσθίων ἐρρωμένως, καὶ ἅλας παρεὶς τὸ σῶμα· καὶ ἡ μήτηρ δὲ παιδίου ἢ μέλλοντος
,, ἔσεσθαι, ἰσχύσει τὸ σῶμα ἢ γυμνάζουσα. αὖθις τε Ὁμήρου φησὶ τοὺς Φαιακικοὺς ἁπαντας ἐπαίνους
,, ἔν μὲν γαίῃ ἔτλης, ἐν δὲ θαλάσσῃ· ἐν δὲ ἴτυν περὶ μέσσην ἀθύρετον ὠκεανοῖο·
,, φερικύδης ὁ Σύριος λέγει, Σὰς ποιεῖ φάρυγος μίσγα τε καὶ καλόν· καὶ ἐν αὐτῷ ποικίλ-
,, λεσι χρῶν καὶ ὠχροῖσι, ἃ τὰ ὠχρὰ δώματα. Ὁμήρου τε ἐπίθετον· Ἀϊδὸς, ἦτ' ἄνδρα μέγα σίνε-
,, ται ἠδὲ ἑνίησιν· Εὐριπίδης ἐν Ἐρεχθεῖ φησί· Ἀϊδοῦς δ' αὐτὸς δυσκρίτως ἔχω πέρι· καὶ
,, δὴ δὲ αὐτοῦς, κἄστιν ἃ κακὸν μέγα. λάβοις δ' ἂν ἐκ παραλλήλου τὸ κλοπῆς τὰ χωρία κἀκ
,, τῶν πεπραγμένων καὶ ἀπαγορευομένων σφίσι, ἃ τοιαῦτα· Εὐριπίδης μὲν ἐκ τοῦ Ὀρέστου,
,, Ὦ φίλον ὕπνου βέλημα τερπνόν, ἀλλ' ὀδυνηρὸν νόσου· Σοφοκλῆς ἐκ τοῦ Ἐρυσίχθονος· Ἁπλοῦν ἐκεί- 10
,, νης ὕπνον ἡγοῦμαι τερπνὸν νόσου. καὶ Εὐριπίδης μὲν ἐξ Ἀνδρομάχης, Ὀνόμαθ' ἡμᾶς τὸ νόθον ἡ φύσις
,, δοίη· Σοφοκλῆς δὲ ἐξ Ἀλκμαίωνος· Ἅπαν τὸ χρηστὸν τῷ ἰσόν ἐχει φύσιν. πάλιν Εὐριπί-
,, δου μὲν ἐν Κλυμένῳ· Τῷ δὲ πονηρῷ καὶ θεὸς συλλαμβάνει· Σοφοκλῆς δὲ ἐν Μίνωι· Οὐκ ἔστι
,, τοῖς μὴ δρῶσι σύμμαχος τύχη. καὶ μὴν Εὐριπίδης μὲν ἐξ Ἀλεξάνδρου, Χρόνος δὲ δείξει· ὃ
,, τεκμηρίῳ μαθὼν, Ἢ χρηστὸν ὄντα γνώσομαί σε, ἢ κακόν· Σοφοκλῆς δὲ ἐξ Ἰπποσύνης· Πρὸς
,, τοῦτα κρύπτε μηδέν. ὡς ὁ πανθ' ὁρῶν Καὶ πάντ' ἀκούων, πάντ' ἀναπύσεται χρόνος.
,, ἀλλὰ κἀκεῖνα ὁμοίως ἐπιδραμοῦμεν. Εὐμήλου δὲ ποιήσαντος, Μνημοσυνὴς καὶ Ζηνὸς ὀ-
,, λυμπίου ἐννέα κοῦραι, Σόλωνος δ' ὀλιγοήρως ὧδε ἄρχεται, Μνημοσυνὴς καὶ Ζηνὸς ὀλυμπίου ἀ-
,, γλαὰ τέκνα. πάλιν αὖ τὸ Ὁμηρικὸν παραφράζων Εὐριπίδης, Τίς πόθεν εἶς ἀνδρῶν; πόθι
,, τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες; ποῖσδε χρῆται τοῖς ἰαμβείοις ἐν τῷ Αἰγεῖ· Ποίαν σε φῶμεν γαῖαν ἐκλε- 20
,, λοιπότα, Πελυξινᾶδαι; γῆ ἥ τις, πάτερες θ' ὅρος; Τίς ἐσθ' ὁ φύσας; τὸν κικήρυξαι πατέρ';
,, τί δῆτ'; ἀ Θεόγνιδος ἐπῳδή, Οἶνον πονέμεν πυλὺς, κακὸς· ἰὼ δέ τις αὐτὸ Χρῆται δηλη-
,, σάμενος, ἀ κακὸν, ἀλλ' ἀγαθόν· Πανύασις χράφει, Ὡς οἶνον θνητοῖσι θεῶν πάρα δῶρον
,, ἄρειον, Πίνομεν ἕως μέτριον· ὑπέρμετρος δ' ἦ, χερόων. ἀλλὰ καὶ Ἡσιόδου λέγουσι·
,, Σοὶ δ' ἐγὼ αἰτὶ πυρὸς δώσω κακὸν ὥ κεν ἅπαντες Τέρπωνται· Εὐριπίδης ποιεῖ, Ἀντὶ πυρὸς δὲ
,, δὴ ἄλλο πῦρ μεῖζον καὶ δυσμαχώτερον βλάστοι γυναῖκες. ὡς τύπος, Ὁμήρου λέγουσι,
,, Γαστέρα δ' οὔπως ἔστιν ὅπλοισι μεμαῖεν, Οὐλομένην, ἣ πολλὰ κακ' ἀνθρώποισι δίδω-
,, σιν· Εὐριπίδης ποιεῖ, Νικᾷ δ' ἡ χρεία μὲν, κακῶς τ' ὀλυμένη Γαστὴρ, ἀφ' ἧς δὴ πάντα γίγνε-
262 ται κακά. ἔτι Καλλίᾳ τῷ κωμικῷ χράφουσι, Μετὰ μαινομένων φασὶ χρῆναι μαίνεσθαι πάν-
,, τας· ὁμοίως Μένανδρος ἐν Πολυμένους παρεσάξεται λέγων· Οὐ πάσαις χὴ τὸ φρόνιμον ἀρ- 30
,, μόττει παρόν· καὶ συμβῆναι δ' ἔνια δεῖ. Ἀντιμάχου τε τοῦ Τηΐου ἐπῴδή, Ἐκ δὲ δώρων
,, πολλὰ κακ' ἀνθρώποισι πέλονται· Αὐγίας ἐπαίνων, Δῶρα δ' ἀνθρώπων νόον ἤπαφεν, ἠδὲ
,, καὶ ἔρυκε. Ἡσιόδου δ' ἐπῳδή, Οὐ μὲν γάρ τι γυναικὸς ἀνὴρ λήζεται ἄμεινον Τῆς ἀγαθῆς·
,, τὴν δ' αὖτε κακῆς, ἢ μοῖρον ἄλλο· Σιμωνίδης ἔφην, Γυναικὸς οὐδὲν χρῆμ' ἀνὴρ λήζεται Εὐθλῆς
,, ἀμεινον, οὐδὲ μοῖρον κακῆς. πάλιν Ἐπιχάρμου ἐπῳδή, —— Ὡς πολλῷ ζήσων χρόνῳ,
,, χὡς ὀλίγον, οὕτως ἄριστος· Εὐριπίδης γράφει, Τί δῆτα θνητὸν ὄλβῳ μὴ κατφῆ βεβηκότες, Οὐ
,, ζῶμεν ὡς ἥδιστα, μὴ λυπούμενοι; ὁμοίως τῷ κωμικῷ Διφίλου ἐπῳδή, Εὐμετάβολόν ἐστιν
,, ἀνθρώπων βίου· Ποσείδιππος, Οὐδεὶς ἀλύπως τὸν βίον διήγαγεν, Ἀνθρώπων· οὐδ'
,, ἄχρι τοῦ πλεῖν πάλιν Ἔμμενε τυχῶν —— καὶ κατ' ἄλλα τινα, φησὶν ὁ Πλάτων γράφων περὶ
,, ἀνθρώπου εὐμεταβόλου ζῴου. αὖθις Εὐριπίδου ἐπῳδή, ὦ πολύμοχθος βιοτὰ θνητῶν· ὡς ἐπὶ 40
,, παντὶ σφαλερὰ κεῖται καὶ τὰ μὲν, αὖξεις· τὰ δὲ, διαφθινύθεις· καὶ οὐκ ἔστιν ὅρου κειμένου,
,, ὃν δεῖ ἐς, ἐς ὃν τινα χρὴ πλέειν θνητοῖς, πλεῖν ὅτ' ἂν ἔλθῃ κρυερὰ δόξαν θανάτου πεφθεῖσα πο-
,, λυτή· Δίφιλος χράφει, Οὐκ ἔστι βίου, ὃς ἀπέκτησε κακὰ, Αὐτὰς, μερίμνας, ἀπει-
,, λὰς, φρένλας, νόσους. Τούτων θάνατος καθάπερ ἰατρὸς φανεὶς, Ἀνέπαυσε τοὺς ἔχοντας,
,, ἀναπαύσας ὕπνῳ. Ἔπι τοῦ Εὐριπίδου ἐπῳδή· Πολλαὶ μορφαὶ τῶν δαιμονίων· Πολλὰ δ'
,, ἀέλπτως κραίνουσι θεοί· ὁ τραγικὸς ὁμοίως Θεοδέκτης χράφει, Τὸ μὴ βεβαίως τὰς βροτῶν
,, εὖ τυχας. Βακχυλίδου τε ἐρηκότος· Παρ' εἰσὶ δὲ θνητῶν τὸν ἅπαντα χρόνον τῷ δαίμονι
,, δῶκε, πεύσεσθε δ' ἐν κραιπνῷ πολιοκρότᾳ φορεῖσθαι νῆας ἰκνεῖσθαι, πρὶν ἐγκύρσαι δυσ.
,, μορίαν ὁ κω-
,, μικὸς χράφει· Κεῖνος δ' ἁπάντων ἐστὶ μακαριώτατος, Ὃς ἀλὰ πόλυς ζῶν ὁμαλὸν ἦσκησεν
,, βίον. εἰρῆσι δ' ἂν καὶ Θεόγνιδος ἐπῳδή, Οὔπω χρήσιμόν ἐστι νέα γυνὴ ἀνδρὶ γήρυτι· 50
,, Οὐδὲ πηδαλίῳ πείθεται ὡς ἄκατος· Ἀριστοφάνης τὸν κωμικὸν γράφοντα, Αἰσχρὸν νέα γυ-
,, ναικὶ, πεισθῦτης ἀνήρ. Ἀνακρέοντος δὲ πεύσεσθε, Ἔρωτα δὲ τὸ ἀβρὸν Μίλτῳ βρύοντα

μίτρας

μίτρας Πελυκλειθίους ἀείδων· Ὁ δὲ καὶ θεῶν δωμάτης· Ὁ δὲ κ̓ βροτὸς δαμάζει Εὐριπίδης
χάφη, Ἔρως γὰρ ἄνδρας οὐ μόνους ἐπῆρχεν, Οὐδ̓ αὖ γυναῖκας· ἀλλὰ καὶ θεῶν ἄνω
Ψυχὰς περᾶσαι, κἀπὶ πόνους ἔρχειν. ἀλλ̓ ἵνα μὴ ἐπαλίνειν ποιῶ ὁ λέγων, Φιλοδήμου μέ-
νων ἡμῶν τὸ εὐσεβὲς ἐκ τῶν κλοπῶν τῶν Ἑλληνικῶν κ̓ τὰς λέξεις τε κ̓ τὰ δόγματα ἐπδεικνύω.
Φέρε ἄνωκρυς μαρτυρεῖν ἡμῖν Ἱππίαν τὸν Φιξῶν τὸν Ἠλεῖον, ὃς τὸν αὐτὸν τοῦτ̓ κ̓ προκειμένου
μοι σκέμματος ἦκεν λέγων, παραπησάμενος δὲ πως λέγει τάδε· Τέτανίσως ἄρη τῶν μὲν, Ὀρ-
φεῖ· τὰ δ̓, Μουσαίῳ καπδρεχὸν, ἀλλῳ ἀλλαχῆ· τὰ δέ, Ἡσιόδῳ· τὰ δέ, Ὁμήρῳ· τὰ δ̓, πις ἄλ-
λοις τῶν ποιητῶν· τὰ δέ, ἐκ συγγραφῆς· τὰ μὲν, Ἕλλησι· τὰ δ̓, βαρβάροις. ἐγὼ δέ, ἐκ πάν-
των τούτων τὰ μέγιστα ἑαυτοῦ φυλαξάμενος, τὸν κανόνα κ̓ πολυειδῆ τρόπον ποιήσομαι. ὡς
δὲ μὴ ἄμοιρον τὴν τε φιλοσοφίαν τὴν τε ἱστορίαν, ἀλλὰ μηδὲ τὴν ῥητορικὴν, κ̓ ὁμοίως ἑκάτερα πε-
ριειδώμεν, κ̓ τούτων ὁλίγα παραθησόμεθα εὐλόγως. Ἀλκιμαίωνος γοῦν ὁ Κροτωνιάτης λέγοντος, Ἐχθρὸν
ἄνδρα ῥᾷον φυλάξασθαι ἢ φίλον· ὁμοίως Σοφοκλῆς ἐποίησεν ἐν τῇ Ἀντιγόνῃ· —— τί γὰρ γένοιτ̓
ἂν ἐλπὶς μᾶλλον, ἢ φίλος κακὸς; ἔνθεν δὲ ἄρκειν· Οὐκ ἂν ἐχθρὸς ἄλλως πως βλαψείεν ἂν
μᾶλλον, ἢ φίλος δοκῶν εἶναι. κ̓ μὴν ἐν Τηλέφῳ ποιῶν Εὐριπίδης, Ἕλλησιν οὖσι βαρβάροις
δουλεύσομεν; Θρασύμαχος ἐν τῷ ὑπὲρ Λαρισαίων, λέγει, Ἀρχελάῳ δουλεύσομεν, Ἕλληνες
ὄντες, βαρβάρῳ; Ὀρφεὺς δὲ ποιήσας, Ἔστιν ὕδωρ ψυχῇ, θάνατος δ̓ ὑδάτεσσιν ἀμοιβή·
Ἐκ δ̓ ὑδατος γαῖα, τὸ δὲ ἐκ γαίης πάλιν ὕδωρ· Ἐκ δὲ δὴ ψυχὴ, ὅλον αἰθέρα ἀλάλησα·
Ἡσίοδος δὲ ἐκ τούτων συνιεὶς μέν τοι τοὺς λόγους, ὧδέ πως γράφει, Ψυχῇσι θάνατον, ὕδωρ
γενέσθαι· ὕδατι δὲ θάλασσαν, γῆν γενέσθαι· ἐκ γῆς δὲ ὕδωρ γίνεται· ἐξ ὑδάτων δὲ ψυχή. ναὶ
μὴν Ἀθηναῖος τῷ Πυθαγορείῳ ἐπῄνεσται, Ὧδε γὰρ πάντες ἐρῶ καὶ ῥιζώματα τέτταρα
πάντων ἀκούειν, πῦρ, ὕδωρ, ἀέρα, γῆ· ἐκ τούτων δὲ αἱ γενέσεις τῶν γινομένων· ὁ Ἀκραγαντῖνος ἐπιη-
σεν Ἐμπεδοκλῆς, Τέσσαρα τῶν πάντων ῥιζώματα, πρῶτον ἄκουε· Πῦρ, καὶ ὕδωρ, καὶ
γαῖαν, ἠδ̓ αἰθέρα πάλλοντα ὑψόσε· Ἐκ γάρτων, ὅσα τ̓ ἦν, ὅσα τ̓ ἔστιν, ὅσα τ̓ ἔασιν.
καὶ Πλάτων μὲν λέγουσι. Διατάττει καὶ θεοὶ, τῶν αἰθρώπων ἐπιστήμοις, οὓς αὐ Δὶ πλεί-
σου ποιῶντι, ἄριστον ἀπολαβόντες τὸν ζῆν· Μένανδρος ποιήκει, Ὃν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν, ἀπο-
θνήσκει νέος. Εὐριπίδου δέ, ἐν μὲν τῷ Οἰνομάῳ γράφοντος. Τεκμηρίοισθα τῆς παρῶσι
πάφνης· ἐν τῷ Φοίνικι, —— πάφνη τεκμήρι᾽ ἐστὶν ἀκότως ἁλίσκεσθ̓· Ἀναξίδης λέγει, Ἀ δ̓
ἐστὶν ἀφανὴ, ἀναγκη τὰς διδασκόλας πικμήριοις κ̓ τοῖς ἀκοῦσι ζητεῖν. Ἰσοκράτης τε αὖ ἀπόν-
τας, Δεῖ δὲ τὰ μέλοντα τοῖς προσεχθημένοις πικμήρασθαι· Ἀνδοκίδης δὲ ὁκνεῖ λέγειν, Χρὴ γὰρ
πικμήριος χρῆσθαι τοῖς πρόπαν γνωμένοις ὥσπερ τὰ μελόντων ἔσεσθαι. ἔτι Θεογνίδος ποιήσαντος,

Χρυσῷ κἀδηλοῖο καὶ ἀργύρῳ ἄρχεσθ̓ ἄνη, Κύρνε, καὶ ἐξαμῶν ῥᾴδιον αἰδρὶ σαφῶ·
Εἰ δὲ φίλον νόον ἀνδρὸς ἐνὶ στήθεσι λίληθε Ψεύδεα ἰὼν, δόλιον σ̓ ἐν φρεσὶν ἤπρ ἔχει,
Τῦτ᾽ ἐστὶ κἀδηλότατον ποιήσι βροτοῖσιν, Καὶ γνῶναι πάντων τῦτ̓ ἀνηρότατον·

Εὐριπίδης μὲν γράφει, Ὦ Ζεῦ, τί δὴ χρυσῦν μὲν, ὃς κἀδηλος ἔλω,
Τεκμῆρι᾽ ἀνθρώπειτιν ὧπασας σαφῆ· Ἀνδρῶν σ̓ ἕτῳ χρὴ τὸν κακὸν διειδέναι,
Οὐδεὶς χαρακτὴρ ἐμπέφυκε σώμασι; Ἀναξίδης δὲ καὶ αὐτὸς λέγει. Χαρακτὴρ εὐδὲς
ἔστιν ὅστις τὸ πρόσωπον τῆς ψυχοειδὲς τοῖς ἀνθρώποις. πάλιν Σοφοκλέους ποιήσαν-
τος, Νήπιος, ὃς πατέρα κτείνων, παῖδας καταλείπει· Ξενοφῶν λέγει. Ὁμοίως γάρ μοι νῦν φαί-
νονται πεπονέναι, ὡς ὅτις πατέρα ἀπεκτόνας, τῶν παίδων αὐτῶν φείσαιτο. Σοφοκλέους
τε ἐν Ἀντιγόνῃ ποιήσαντος, Μητρὸς τ̓ ἐν ἅδου καὶ πατρὸς πτυχίοιν, Οὐκῆς ἀδιλ-
φος ὥστε ἀναβλάστοι ποτ· Ἡρόδοτος λέγει. Μητρὸς καὶ πατρὸς οὐκ ἔτ̓ ὄντων, ἀδιλ-
φεὸν ἄλλον οὐκ ἔχειν. πρὸς τούτοις Θεόπομπος ποιήσαντος, Διὸς παῖδες οἱ γέροντες ὀρθῶ τῷ λόγῳ·
καὶ πρό γε τούτου. Σοφοκλέης ἐν τῷ Πηλεῖ. Πηλέα τὸν Αἰάκειον οἰκουρὸς μονὴ
Γερονταγωγῶ κἀπαπηδεύσαι πάλιν· Πάλιν δ̓ αὖθις παῖς ὁ γηράσκων ἀνήρ·
Ἀντιφῶν ὁ ῥήτωρ λέγει· Γηροτροφία γὰρ ποτέοικε παιδοτροφία. ἀλλὰ καὶ ὁ φιλόσοφος
Πλάτων, Ἀῤ, ὡς ἔοικεν, ὁ γέρων δίς παῖς γίνοιτ̓ ἄν. ναὶ μὴν Θουκυδίδου λέγοντος, Μαραθωνί-
σι μόνοι προκινδυνεῦσαι· Δημοσθένης ἔφην, Μετὰ τὸν ἐν Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας. ὧδέ
ἐκεῖνα παραπέμψομεν. Κρατίνου ἐν Ποιπόνῃ φάντος· Τὴν μὲν παρασκευὴν ἴσως γινώσκεις πάν-
τες· Ἀνδοκίδης ὁ ῥήτωρ λέγει, Τὴν μὲν παρασκευὴν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τὴν προθυμίαν τῶν
ἐχθρῶν τῶν ὁμῶν, οἶδεν τε πάντες ἅπαντες. ὁμοίως δὲ Νικίας ἐν τῷ πρὸς Λυσίαν ὑπὲρ καταθήκης·
Τὴν μὲν παρασκευὴν καὶ τὴν προθυμίαν τῶν ἀντιδίκων, ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, φησιν καὶ μέ-
τρον Αἰσχίνης λέγει· Τὴν μὲν παρασκευὴν ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν παράταξιν.

» πάλιν Δημοσθένους ἀπὸ Ⓒ, Ὅσημὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀπουδὴ περὶ τυπὶ τὸν ἀγῶνα καὶ
» περιχιλιαγόμενοι, χιδὸν οἴμωγε πάντας ὑμᾶς ἠδηδωκα· Φιλὸν Ⓒ τὸμοῖος, Ὅσημεν, ὦ ἄν-
» δρες δικασταὶ, ἀπουδὴ κὴ παρὰπαῖς μεγάλοις ἢ περὶ τ ἀγῶνα τυπὶ, ἵνθ' ἵνα ὑμῶν ἀγοσιν ἠγῶ-
» μαι. Ἰσοκράτους πάλιν ἐρηκότ Ⓒ, Ὥσπερ τῶν χρημάτων, ἀλλ' οὐκ ἐκείνου συγγενὴς οὖσα·
» Αὐσίας δὲ τῆς Ὀρφικῆς λέγᾳ, Καὶ φανερὸς γέγενε, οὐ τ σωμάτων συγγενὴς ὢν, ἀλλὰ τ χρη-
» μάτων. ἐπὶ δὲ Ὁμήρου ποιήσαι Ⓒ, Ὦ πέπον· ἢ μὴν δὴ πόλεμον περὶ τόνδε φυγόντες,
» Αἰὲν δὴ μέλλομεν ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε Ἔσεσθ', οὔτε κεν αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μαχοίμην,
264 Οὔτε κέ σε πέλλοιμι μάχλῃ ἐς κυδιάνειραν. Νῦν δ' ἔμπης γὰρ κῆρες ἐφεστᾶσιν θανάτοιο
» Μυρίαι, ἃς οὐκ ἔστι φυγεῖν βροτὸν οὐδ' ὑπαλύξαι· Ἴομεν· ἢ κέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν, ἠέ τις ἡμῖν
» Θεοπομπ Ⓒ γράφει, Εἰ μὲν γὰρ ἦν, τον κινδύνου τὴν παρούσαν ἀφεφυγέναι, ἁδιῶς ἀφεῖλεν 10
» τὸν ὅπλοιπον χρόνον, οὐκ ἂν ἦν θυμασὼν Φιλοψυχῆν νῦν δὲ πεσὼν κῆρες τῷ βίῳ πα-
» ραπεφύκασιν, ὥστε τὸν ἐκ τ μάχαις θάνατον αἱρετώτερον εἶναι δοκεῖν. σὶ δ'; καὶ Χίλω-
» ν Ⓒ τῷ σοφιστῇ ἀποφθεγξαμένου, Ἐγένα· πάρα δ' ἄπα· Ἐπίχαρμ Ⓒ τὼν αὐτὼν γώμεν
» ἐπερώνυμα ποιῶν καὶ, ἀπὸν, Ἐγγύα ἄπας βυάτηρ, ἐγγυα δ' ζαμίας. ἀλλὰ καὶ τῇ
» ἰατρικῇ Ἱπποκράτης, Ἐπιβλέπειν δὲ δεῖ καὶ ὥρῃσι καὶ χώρῃσι, καὶ ἡλικίῃσι καὶ νούσοις, γράφον-
» τ Ⓒ· Εὐριπίδης δὲ ἐξαμέτρῳ τηρήσ φησὶν, —— ὅστις δ' ἰατρεύειν καλῶς,
» Πρὸς τὰς διαίτας τ ἰσοικούσας πόλει, Τὴν γῆν ἰδοῦσας, τὰς νόσους σκοπεῖν χρεών.
» Ὁμήρου πάλιν ποιήσαι Ⓒ, Μῶραν δ' εὖ πανα φημὶ πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν ὅ
» τ Ἀρχὴν Ⓒ λέγᾳ, Πᾶσι μὲν ἀνθρώποις ὀφελε δ' ἀποθανεῖν, ἢ πρόσθεν, ἢ ὀπίσσω· ὅ τ Δη-
» μοσθένης, Πᾶσι μὲν γὰρ ἀνθρώποις πάλ Ⓒ δ' βίου θάνατ Ⓒ, κἂν ἐκποίκωλος αὐτὴν καθείρ- 20
» ξας τηρῇ. Ἡρόδοτ τ παρὰ τῷ περὶ Γλαύκου τὸ Σπαρτιάτ λεγῶ. Φήσαι Ⓒ τὼ Πυθίαν
» αὐτῶν, τ' τ ῥηθέντων δ' θεοῦ, καὶ τ' ἐσεσθαι, ἴσον γ' ἰόντα· Ἀριστοφάνης ἔφη, Δικαίαν δὲ ἶσον
» τῷ ὁρᾶν τ' νοεῖν· καὶ περὶ τούτου ὁ Ἐλεάτης Παρμενίδης, —— τ' γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἐστίν τε καὶ εἶναι.
» ἢ καὶ ὁ Πλάτωνος ἀπόλλ, Ἡμᾶς δ' τ' δεξόμενον ἴσως οὐκ ἀπαχθὲς, ὅτ' ἀρχὴ μὲν ἔρωτος, ὅ-
» ρασις· μακρὸς δ' τ' παῖδος ἐλπὶς, τρέφει δὲ μακρὴ, τηρεῖ δ' ἐπιθυμία· Φιλήμων ὁ κωμικὸς γράφ,
» Ὁρῶσι πάντες πρῶτον· εἶτ' ἐθαύμασαν· Εἶτ' ἐπεθεώρησαν, εἶτ' ἐς ἐλπίδ' ἐλήλυθεν·
» οὕτω γίνεται ἐκ τούτων ἔρως. ἀλλὰ καὶ Δημοσθένους ἀπὸ τ Ⓒ, Πᾶσι γὰρ ἡμῖν ὁ θάνατ Ⓒ
» ὁ φοβερὸς, καὶ ζῇ ἐξῆς· ὁ Φανοκλῆς ἐν Ἔρωσιν ἢ Καλοῖς γράφει,
» Ἀλλά τι μοῖρα ἐστὶν ἀλυτὸν, οὐδὲ πως ἐστὶν Ἐκφυγεῖν, ὁπόσοι γῆν ὑπερβαίνομεν.
» ὡραῖος δ' ἂν καὶ Πλάτων ἀπὸ τ Ⓒ· Πάντες γὰρ φυτὰ ἢ πρώτη βλάστη καλῶς ὁρμηθέντα, 30
» πρὸς ἄρετὴν τῆς ἑαυτῆς φύσεως κυρεῖ μάλ Ⓒ ὑπηθέναι τ' πρόφορον· τ ἐφεξῆς γρά-
» φοντα, Ἀλλὰ καὶ τῶν ἀρχέγονα φυτῶν οὐδ' ἂν ἡμερωθῆναι πέφυκεν, ὅτ' ἂν παραλλάξωσιν τὴν
» νεωτέραν ἡλικίαν. κἀκεῖνο τ' Ἐμπεδοκλέους,
» Ἦδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμην κοῦρός τε κόρη τε, Θάμνός τ' οἰωνὸς τε, καὶ ἐν ἁλὶ ἔλλοπος ἰχθύς·
» Εὐριπίδης δὲ Χρυσίππῳ μετὰ γράφει, Θνήσκει δ' οὐδὲν τῶν γινομένων· ἀφανιζόμενον γ' ἄλλο
» πρὸς ἄλλο, μορφὴν ἑτέραν ἐπιδέξει. Πλάτωνος τε δὲ Πολιτείᾳ ἀπὸ τ Ⓒ κοινὰς εἶναι ἁπ
» γυναῖκας, Εὐριπίδης δὲ Πρωτεσιλάῳ γράφει, Κοινὸν γὰρ ἐν ἄρα καὶ γυναικεῖον λέχος.
» ἀλλ' Εὐριπίδου γράφοντ Ⓒ, Ἐπεὶ ζᾷ γ' ἐχεῦνα ἱκανὰ πῆς γε σώφρονιν· Ἐπίκουρ Ⓒ ἀπ-
» κρυς φησὶ, Πλουσιώτατον αὐτάρκεια πάντων. αὖθις τε Ἀριστοφάνους γράφοντ Ⓒ,
» Βέβαιον ἐξῆς τὸν βίον δίκαι Ⓒ ὢν, Χωρὶς τε θορύβου καὶ φθόνου ζήσῃς καλῶς· 40
» ὁ Ἐπίκουρ Ⓒ λέγᾳ, Δικαιοσύνης καρπὸς μέγις Ⓒ, ἀπραξία. αἱ μὲν οὖν ἰδίαι τῆς κ' Ἀθή-
» ναιαι Ἑλληνικῆς κλοπῆς, ἃς ὑπόδειγμα ἐναργὲς τῷ διορᾶν δυναμένῳ, τιαίδε οὐσαι, ἅλις
» ἔστωσαν· ἡδὴ δ' οὐ ζᾷς Ἀθηναίας μένον καὶ λέξεις ὑφιλόμενοι καὶ παραφράσεσιν ἐφωρᾶθη-
» σαν, ὡς δεικθήσ Ⓒ· ἀλλὰ γὰρ καὶ ζᾷ φωρία ἄνικρους ὁλόκληρα ἔχοντες διελιγχθήσονται·
» αὐτοπλῶς γὰρ ζᾷ ἐπρων ὑφιλόμενοι, ὡς ἰδία ἐξιώγκαν, καθάπερ Εὐχάμων ὁ Κυρηναῖ Ⓒ
» ἐκ Μουσείου τ' περὶ θεατρῶν βιβλίον ὁλόκληρον, καὶ Πίσανδρ Ⓒ Καμιρεὺς Πισίνου δ' Λυ-
» δίου τῷ Ἡράκλεια· Πανύασίς τε ὁ Ἁλικαρνασσεὺς περὶ Κλειοφύλου τ Σαμίου τῷ Οἰ-
» χαλίας ἅλωσιν. εὕροις δ' ἂν καὶ Ὁμηρον, τὸν μέγαν ποιητὴν, ὁκόνα ζᾷ ἔπη,
» Οἷον δὲ τρέφει ἦρ Ⓒ ἀνὴρ ἐρίηλες ἑλαίης, καὶ ζᾷ ἐξῆς, κ' λέξιν μετενηνοχότα παρ'
» Ὀρφέως ἐκ τῶ Διονύσου ἀφανισμοῦ. ὅν τε τῇ Θεογονίᾳ ὅπ τῶ Κρόνου Ὀρφῆ πεποίηται·
» Κῆτ' ἀποδοχμώσας πυκνὰ αὐχένα, καδδὲ μιν ὑπ Ⓒ Ἥρη πανδαμάτωρ——
265 τοῦτα δὲ Ὁμηρ Ⓒ ὅπ τῶ Κυκλωπ Ⓒ μεποίηκεν. Ἡσίοδός τε ὅπ δ' Μελάμπιδ Ⓒ ποιῇ,

Ἡδὺ

Ἡδὺ γὰρ τὸ πυθέσθαι ὅπα θνητῶσιν ἔδμεν Ἀθηναῖοι· δηλῶν τὴν ἰαθλοπάτμαν ἐναργές, καὶ πάλιν· περὶ Μουσαίου λιθῶν τε ποιητὰ καὶ λίξιν. Ἀριστοφάνης γὰρ ὁ κωμικὸς σὺν τοῖς πρώτοις Θεσμοφοριαζούσης τὰ ἐκ τοῦ Κρατίνου ἐμπαίζων μετενήνεγκεν εἰπών. Πλάτων γὰρ ὁ κωμικός, καὶ Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Δαιδάλῳ, τὰ ἀλλήλων ὑφαρπάζοντα. τὸ μὲν τὴν Κώκαλον, τὸν ποιητὴν ἀέρατος τῷ Ἀριστοφάνει, ποιεῖ φιλήμων ὁ κωμικὸς, ὑπαλλάξας ἐν Τροζηνίῳ ἐκωμῴδησεν. τὸ γὰρ Ἡσιόδειον μετήλλαξεν εἰς πίζειν λέγον καὶ ὡς ἰδίαν ἐξήνεγκεν Εὐμηλὸς τὴν Ἀκυσίλαος εἰς ἔρεβος ἀφοῖ. Μελησαγόρας γοῦν ἔκλεψεν Γοργίας ὁ Λεοντῖνος, καὶ Εὐδημος ὁ Νάξιος, οἱ ἰσοβρενεῖς· καὶ ὅπως τύπος ὁ Προκοννήσιος βίων, ὃς ἐπὶ τοῦ Καδμείου τὴν πλανωμένην μετήνεγκεν καὶ Φαλακρώμενος· Ἀμφιλοχίδης τε καὶ Ἀριστοκλῆς, καὶ Λεάνδριος, ἐν Ἀναξιμένης, ἐν Ἑλλάνικος, καὶ Ἑκαταῖος, ἐν Ἀνδροτίων, ἐν Φιλόχορος· Διόδωρος τε ὁ Μεγαρικὸς, τὴν ἐγχειρηματικὴν τὸν λόγον ἐκ τοῦ Ἑλλανικοῦ Δωκαλιωνείας μετεβάλλων· σιωπῶν γὰρ Ἡράκλειτον τὸν Ἐφέσιον· ὃς παρ' Ὀρφέως τὰ πολλὰ εἴληφεν. περὶ δὲ Πυθαγόρου γε ἐν τῇ ψυχὴν ἀθάνατον εἶναι Πλάτωνα ἔπαινεν· οὐ γὰρ Λιγυπτίων. πολλὰ τε τοῦ Πλάτωνος, συγγράφας πεπόνηκε, καθ' ἃς ἀποδεικνυσι, τοὺς τε Στωϊκούς, ὡς ἐκ λέξεως εἰρήκαμεν, τόν τε Ἀριστοτέλη, τὰ πλεῖστα καὶ κυριώτατα τῶν δογμάτων παρὰ Πλάτωνος εἰληφέναι. ἄλλα καὶ Ἐπίκουρος παρὰ Δημοκρίτου τὰ προηγούμενα ἰσταμένου δογματα. ταῦτα μὲν οὖν πάντη· ἁπλαϊκῶς γὰρ μοι ὁ βίος, καὶ ἱκανὸν ἐπιζητεῖν αἱρεῖσθαι, τὴν Ἑλληνικὴν διαλέγεσθαι φιλοσοφίαν κλέπτων, ἐν ὡς σφετερίζονται τὴν εὕρεσιν τῶν παρ' αὐτοῖς παλαιῶν δογμάτων· ἐκ παρ' ἡμῶν εἰλήφασιν. ἤδη γὰρ μοι δοκοῦσιν ὑφαρπάζοντες τὰ δόγματα παρὰ τῶν βαρβάρων διαλέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ δοκοῦσιν ἀπομιμούμενοι τὰ παρ' ἡμῖν, ἄνωθεν ἐκ τῆς θείας δυνάμεως ἀρξάμενοι τῶν ἀνώτατω εἰς τὴν ἡμετέραν ἐπιστροφὴν παραδεξώς εἰρημένα, Ἑλληνικὴν μυθολογίαν πραγματεύονται. καὶ δὴ καὶ ἡμεῖς παρ' αὐτῶν ἤτοι ἀληθῆ τῶν πάντων ἐστὶν ἀποδεῖξαι, ἢ ψευδῆ. ἀλλὰ ψευδῆ μὲν, ἐκ αἰρήσεων· ἐπεὶ καὶ καταψηφίσαιντ' ἂν ἴσως, ἄκυρα ἐκείνης, τὴν μείζω εὐηθείαν· τὰ δὲ ψευδῆ συγγράφειν· ἀληθῆ δ' εἶναι ἐξ ἀνάγκης ὁμολογήσαιμεν. καὶ πῶς ἔτι ἀπιστεῖν αὐτοῖς καταφαίνοιτο τὰ παρὰ Μωσέως καὶ τῶν ἄλλων προφητῶν πρακτέα ὑποδεδειγμένα; ἀνθρώπων μὲν ἀνθρώπων ὁ πάντων κρατῶν κηδόμενος θεὸς, τοὺς μὲν ἐν πολλοῖς, τοὺς δὲ ἁπλοῦς, ἔστιν ὅτε καὶ ἐν μακροῖς πρακτέοις. ἐνίοις δὲ ἡ πρὸς ἐπαγγελίαις ὑπερφυὴς πρὸς σωτηρίαν. πολὺν ἀλλοῖ Ἑλλήνες αἰῶνα πολὺ τὸν Ἑλλάδα πολυχρονίως φθειρόμενος, καὶ ἐπιχύσεις ἀγονίας καρπῶν, οἱ καὶ λιμοὶ φθοῦντες, φασὶ, Δῖ' ὁμοιοκίνητα παραγόμενοι εἰς Δελφοὺς, ἤροντο τὸν Πυθίαν, πῶς ἂν ἀπαλλαγεῖεν τοῦ δεινοῦ. μίαν δὲ αὐτοῖς ἔχρησεν ἀρωγὴν τὸν μορφᾶς, ἐπιχρήσαντ' τῇ Λιακῇ εὐχῇ. πάθοις ἂν ἰασαῖς Αἰακὸς, ἀπελθὼν ὅπι τ' Ἑλλήνιον ὄρος, τὰς καθαρὰς χεῖρας ἐκτείνας εἰς οὐρανὸν, κοινὸν ἀποκαλέσας τὸ θεὸν, ἠύξατ' εἰκτέρμα αὐτὸν τε τιμήσειν τὴν Ἑλλάδα. ἁμὰ δὲ εὐχομένῳ, βροντὴ ἐξαίσιος ἐκτυπῆ, καὶ πᾶς ὁ πρὶξ ἀὴρ ἐνὶ Φόβῳ λαβοῖ δὲ καὶ σωιχῆς ὄμβροι καταῤῥαγέντες, ὅλην ἐπλήρωσαν τὴν χώραν. ἐντεῦθεν ἄφθονος καὶ πλουσία τελεσφορεῖ πανταχοῦ πάσης Αἰακῆς γενεηθεῖσα εὐχαῖς. καὶ ἐπικαλέσατ', φησὶ, Σαμιηλὸν κύριον· καὶ ἔδωκεν κύριος φωνὰς, καὶ ὑετὸν ἐκ ἡμέρας θεσμοῦ. ὁρᾶς ὅτι ὁ βρέχων ὅπι δικαίους καὶ ἀδίκους ἀπὸ τῶν ὑποτεταμένων δυνάμεων, ὡς ἐπὶ θεοῦ πλήρης δὲ ἡ γραφὴ πᾶσα ἡ καθ' ἡμᾶς καὶ τὰς τῶν δικαίων εὐχὰς, ἐπακούοντός τε καὶ ὁπτελοῦντος τὰ θεῖ ἱκασίων τὰ αἰτημάτων. πάλιν ἱστοροῦσιν Ἕλληνες, ἐκλειπόντων ποτὲ τὰ ἐπισιν ἀνέμων, Ἀρισταῖον ἐκ Κέω θύσαι Διὶ Ἰκμαίῳ Δι· ἐπὶ γὰρ ἐκ φθορὰ, φλογμῷ ἀπεπνεόντων πνοῶν, καὶ δὴ καὶ τῶν αἰθυίχην τὰς καρπὰς ἐκθύτων ἀνέμων μὴ πνεόντων ῥᾳδίως αὐτὰς αἰείκαλέσατ'. Δελφοὶ γὰρ, Ξέρξου ὅπι τὴν Ἑλλάδα στρατεύσαντος, ἀνεπύθοντο τὸ Πυθίας, Ὦ Δελφοὶ λιστεῖθ' ἀνέμους, καὶ λώιστ' ἔσται· βωμοὶ ἐν θυσίαν ποιήσαντες τοῖς ἀνέμοις, ἐρωγὰς αὐτοῖς ἔχον· πνευσαντες γὰρ ἱρώμενοι, ἐπὶ τὴν Σηπιάδα ἄκραν σωτήριον πᾶσαν τὴν παρασκευὴν τὸ Περσικοῦ στόλου. Ἐμπεδοκλῆς τε ὁ Ἀκραγαντῖνος καὶ λυσιμάχας ἐπικλήθη. λίγεται γὰρ ὅπι τοὺς Ἀκραγαντίνους, πάσης ποτὲ ἀνέμου βαρυνομένους τοῖς ἐγχωρίοις, ἀλλὰ καὶ ξυναιξιν αὐτῶν ἀγωνίας αὐτόθι γινομένου, παῦσαι τὸν ἄνεμον· ὃ καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ἔπεσι γράφει· Παῦσαι δὲ ἀκαμάτων ἀνέμων μενεπνοιάων 266

Ὀρνύμενοι, θνητοῖσι κατ' ἀθρόον ὄμβρον ἀέρας· Καὶ πάλιν, αὖτ' ἐθέλησθα, πάλιν λάβε πνεύματα θήσεις. παρακαλεῖται τε αὐτῷ ἔλεγεν, τοὺς μὲν, μαντευομένους κεχρημένους· τοὺς δὲ, ὅπι τῶν σιδηρέων δὴ χαλκείοις πεπαρμένους. ἀσθμαίνοντος γὰρ ἔτι ἀσθενοῦς τε καὶ σπιλοῦ ἐπιτελοῦν. τοὺς δικαίους ἐκ τῶν ἡμετέρων πεπιστεύκασι γραφῶν· καὶ γὰρ καὶ δυνάμεις τινὲς τοὺς τε ἀνέμους κινοῦσι, καὶ τοὺς ὄμβους ἀπανέμουσιν· ἀλλ' ἀκουσάτωσαν τοῦ ψαλμῳδοῦ, Ὡς ἀγαπήσῃ ἐν σπιλώματί σου, κύριε τὸ δυνάμεων οὗτός ἐστιν ὁ τῶν δυνάμεων καὶ τὸ δεχῶν καὶ τῶν ἐξου-

» αῶν κύριος. φησὶ δὲ ὁ Μωϋσῆς λέγων, ἵνα αὐτὸ σωθῶμεν· καὶ προσπαθῶν τῷ συληρουμένῳ
» ὑμῶν, ὁ τὴν τραχηλον ὑμῶν ὁ συληρωσῶν τὸν· ὁ γὰρ κύριος τῶν κυρίων καὶ θεὸς τῶν θεῶν, ὁ
» θεὸς ὁ μέγας ὁ ἰσχυρὸς, καὶ ὁ φοβερὸς τούτοις. ὅτι Ησαΐας, Ἄρατε ἀπὸ ὕψους τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν,
» λέγει· καὶ ἴδετε τίς κατέδραξεν πῶποτε πόλιν. λέγουσι δ' ἂν τινες λεμὺς τις ὁ χαλάζας ὁ θύελ-
λας καὶ ὁ παραπλήσια, οὐκ ἀπὸ τῆς ἀπειρίας τῆς ὑλικῆς μονῆς, ἀλλὰ καὶ καθ' τινα δαιμό-
νων ἢ καὶ ἀγγέλων οὐκ ἀγαθῶν ὀργὴν, φιλεῖν γίνεσθαι. αὐτίκα φασὶ τοὺς ὑπὸ Κλεινοῦς μάγους
φυλάττοντας ὁ μιτέωρα, τὸ χαλαζοβολοῦντα μελλόντων νιφῶν, παρέχειν τε ὠδαῖς καὶ θύμα-
σι, τὸ ὀργῆς πὼς ἀπλήν. ἀμέλει ὁ ἐπὶ ποτὲ ὑποφαία ζώνας καταλάβοι, τὸ σφέτερον αἱμάξαντες
δάκτυλον, ἐρεθοῦσι τῷ θύματι. ἢ τε Μανδανίκη διήγημα, θυσαμένης Αθηναίας ποῦ δ' λοιμοῦ,
ὃ ἐπὶ ἀναβολὴν ἐπινήσατο νόσου· καθάπερ καὶ τὴ Κρητὸς Επιμενίδου αἱ θυσίαι αὐτοῖς Αθη- 10
ναίοις, τὸ Περσικὸν πόλεμον ἐς τὸν ὕστερον ὑπερίθεντο χρόνον. Αριστοφάνης δ' ὠδὴν νομίζουσιν, ἐὰν
γ' ὦν θεὸς, ὅτι καὶ ἀγγέλους ζῴας ψυχὰς πούτας λέγειν. αὐτίκα οἱ ἔμπροσθεν τῷ λόγῳ, καὶ
ζῴας ἱδρύσεις ὑπὸ πολλοῖς ἱερῶν, καὶ χθόνιον πάσας τὰς ἥκιστα τοῦ κατοικομένων ἱδρύσασθαι· δαί-
μονας μὲν τὰς τούτων ψυχὰς καλοῦντες, θρησκεύεσθαι δὲ ποῖς ἀνθρώποις διδάσκοντες, ὡς
ἂν ἐξ ἕξεως λαβόντας Αριστοφάνης καθαρότητα ζῆν βίου, τῇ θείᾳ προνοίᾳ, ὡς πὼς ἀνθρώπων λειτουργίαν,
τὸ πείθεσθαι πολλῶν πόνων ἢ πίστιν ὃ ψυχὰς ἑνὰς κρατυμένας φύσει τῷ σώματι. ἀλλὰ
πεῖ μὲν τούτων ὑπὸ τῷ πεῖ ἀγγέλων λόγῳ, προϊόντος τὸ χαφῆς, καθ' κωμῳδὸν Αριστόφανες· 20
Δημόκριτος δὲ ὁ τῶν μιζαρσίων παραπροήπτωσε πολλὰ προλέγων, Σοφία ὑπονομάθη.
ὑποδεξαμένου γ' ὦν αὐτὴν Φιλοφρόνως Δαμασὸς ὃ ἀδελφῶν, τιμησαμένης ἑκάτων ἀστέρων,
πολὺ ἰσόμενον προῆκεν ὄμβρον. οἱ μὲν ὦν, πάθοντες αὐτὸ, σωθῆναι τοὺς καρπούς· ὁ δ' ὥρα
ῥήγνυ, ἐν τῷ ἄλωσιν ὑπὸ ἦπειρον· οἱ δὲ ἄλλοι, πάντα ἀπώλεσαν, ἀδεκήτως ὁ πολλῶν καταῤῥήξαν-
τος ὄμβρου. πὼς δὲ ἔτι ἀπεῖναι ἔλληνες τῇ θείᾳ ἐπιφανείᾳ πρὸ τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ· ὑπὸ νίκα
πῦρ μὲν ὁ φλέγον, μηδὲν καταναλίσκον τῶν φυομένων κῦ τὸ ὄρος· σαλπίγγων τε ἦχος ὁ φέρων,
ἄνω ὀργάνων ἐμπνεόμενον· ἐκείνη δὲ λειπομένη καπνίσασις ἐπὶ τὸ ὄρος θεοῦ, ἐπὶ βασὶς ἐπὶ
θεὰς δυνάμεως, ἐπὶ πάλαι τὸ κόσμου διηκούσης, ὁ κηρυττούσης τὸ φῶς τὸ ἀποῖον. πιστὴ γὰρ ἡ κῦ πὼς χαφὴν ἀλήθεια. πλὴν ὡραίᾳ τὸ πῦρ, ὥς φησιν Αριστόβουλος, πάντες δ' 30
πλήθους μυριάδων οὐκ ἔλαττον ἑκατὸν, χωρὶς τῶν ἀφηλίκων ἐκκλησιαζόντων κύκλῳ τοῦ ὄρους,
οὐχ ἥπτον ἡμερῶν ἑπτὰ τὸ πρώτου πυγχανούσης πεῖ τὸ ὄρος. κῦ πάλαι πίστω τέκνον τὸ ὁράσεως, πᾶσιν αὐτοῖς κυκλόθεν, ὡς αὖ περιμόβδηκόσι, τὸ πῦρ φλεγόμενον ἐθεώρητο· ὥστε τὴν
καπίσασιν μὴ τοπικὴν γεγονέναι· πάντα γὰρ ὁ θεὸς ἐστιν. λέγουσι δ' ὁ οἱ πὸς ἰσορίας σπουδάζοντες,
ἀμφὶ τὸν Βριτανικὴν νῆσον, αὖ τρόπον τινὰ κατοικίσασθαι ὄρος· ὅπὶ δ' τὸ κορυφῆς χάσμα· ἐμπίπτον-
τος ἂν τῷ ἀέρος ὡς τὸ ἄντρον, καὶ προσρηγνυμένης πὸς κόλπους τὸ ὀρύγματος, κυμβάλων εὐ-
ρύθμως κρουμένων ἦχον ἐξακούεσθαι· πολλάκις δ' καὶ ἀναζῴας ὕλας, κινουμένων τὸ φύλλων ἀ-
ῦρα πνοιαῖς ποῖς ὄλῃ, ὀρίθων ὠδὴ παραπλήσιες προσπίπτει ἠχή. ἀλλὰ οἱ ζῴα Περσικὰ
σπουδάζοντες, ἐν πῆς κατοικημένοις τόποις κῦ τῶν τὸ μάγων χῶραν, τρία κάθαγε ὄρη ἐφιζῆς
ἱδρῦσιν ἐν πεδίῳ μακρῷ· τὰς δὴ διοδεύσεις τὸ τόπου, κῦ μὲν τὸ πρῶτον ὑφορμοῦσιν ὄρος. φω-
νῆς ἐξακούειν συγκλύδην, οἷον βοώντων ὡς λέγων πῶν μυριάδων, καθάπερ ἐν παραλαλῇ·
κῦ μέσον δ' ἠκούσας ἠδὴ, σαλπίγγων ὁμοῦ καὶ ἐναργεστέρου αὐτὸ λαμβάνεσθαι θρύβου· ὅπὶ πόλε-
δι, παιανιζόντων ἀκούειν ὡς νενικηκότων. αἰτία δ' εἶναι πάσης ἠχοῦς, ἢ πλειότης τῶν τόπων,
267 ὃ τὸ αὐτοῦδες. ὑποβαλλόμενος γ' ὦν τὸ ὡς φοιτῆσαι πνεῦμα πάλιν ὡς αὐτὸ τὸ χωρῶν βιαιό- 40
τερον ἠχεῖ. καὶ πῶπα μὲν τοῦτ' θεῷ δὲ τῷ παντοκράτορι, καὶ μηδενὸς ὄλος ὑπακούοντος,
φωτὴν καὶ φαντασίαι ἐγγωνῆσαι ἀκοῇ δυνατὸν, ἐνδεκνυμένῳ πῶ ἑαυτὸ μεγαλειότητα παρὰ
ζῴα ἀνθρώπε φυσικὴν ἔχειν τὴν ἀκολουθίαν, ὡς ὑπερφέρειν τὸ μηδέπω πὶς δύσις ψυχῆς, ὁ παρα-
δοχὴν τὸ διδομένης ἐντολῆς. ἢ Φίλης δ' ὕδατος καὶ ὄρους ὑψηλοῦ, πῶς ὁ δυνατὸν Αριστοφάνη
ἦχον ἐξακούεσθαι, πνεύματος κινουμένου Αριστοφάνης τῆς ἐντεύξεως αἰτίας; διὸ καὶ φησὶν ὁ ποφήτης·
» φωνὴν ῥημάτων ὑμεῖς ἠκούετε, καὶ ὁμοίωμα οὐκ εἴδετε. ὁρᾶς ὅπως ἡ κυριακὴ φωνὴ λόγος ἀκη-
μάπος· ἡ τῷ λόγῳ δυνάμις, ῥῆμα κυρίου φωτίνου, ἀληθὰ οὐρανόθεν ἄνωθεν ἐπὶ τὴν συνα-
γωγὴν τῆς ἐκκλησίας ἀφιγμένη, Αριστοφάνης τὸ ποσοχοῦς Αθηναίας ἐνήργει. εὕροιμεν δ'
ἂν καὶ ἄλλο μαρτύριον ὡς βεβαίωσιν τῷ, ζῴα κάλυξε τὸ δογμάτων τοὺς δρίσας τὸ φιλοσόφων
παρ' ἡμῶν σφετερισαμένους, οὐσὰ διαυχὴν τῶν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων ἀπηθέζ, 50
τὸ ἐκ ἐκάστου αἱρεσιν ποιησάντων πινὰ, μάλιστα δ' Αἰγυπτίων τὰ πάλαι, καὶ τὸ ἐπὶ τὴν μετεν-
σωμάτωσιν τῆς ψυχῆς δόγμα. μετέσχε δ' εἰκαίαν πινὰ φιλοσοφίαν Αἰγύπτιοι. αὐτίκα τοῦτ'

ἐμφαίνει

ἐμφαίνει μάλιστα ἡ ἱερατικὴ αὐτῶν θρησκεία· πρῶτον μὲν γὰρ περίοιπτοι ὁ ᾠδὸς, ὃν τῶν τὰ μυστικὰς ὀπαδοφέρουσιν συμβόλων. τοῦτον φασὶ δύο βίβλους ἀναλαμφάνειν δεῖν τῶν Ἑρμοῦ ὧν θατέρου μὲν, ὕμνους θεοῖς θεῶν· ἐκλογισμὸν δὲ βασιλικοῦ βίου τὸ δεύτερον. μετὰ δὲ τὸ ᾠδὸν, ὁ ὡροσκόπος, ὡρολόγιον τε μετὰ χεῖρα καὶ φοίνικα ἀστρολογίας ἔχων σύμβολα, περιστᾶσιν. τοῦτον τὰ ἀστρολογούμενα τοῦ Ἑρμοῦ βιβλίων, πόσα ἐστὶν ἕνα τὸν ἀριθμὸν, καὶ ἀφ' ὧν ἐμαθὸς ἔχειν χρὴ ὧν τὰ μὲν ἐστι περὶ τοῦ κόσμου τῶν ἀπλανῶν φαινομένων ἀστρων· τὰ δὲ, περὶ τῶν πλανωμένων καὶ φωτισμῶν ἡλίου καὶ σελήνης· τὰ δὲ λοιπὸν, περὶ τῶν ἀναπλῶν. ἐξῆς δὲ ὁ ἱερογραμματεὺς περίεισι, ἔχων πίνακα δηλοῖ τὰ κεφαλῆς. βιβλίον τε ἐκ χειρὸς καὶ καλαμον, ἐν ᾧ τε τὰ γραφικὰ μέλαν, καὶ ἀρχῶνος ἡ γραφὴ σι. τοῦτον τὰ τὰ ἱερογλυφικὰ καλούμενα, περὶ τε τὴν κοσμογραφίας καὶ γεωγραφίας, τὰ τάξεως τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, καὶ περὶ τῶν ἐπλανωμένων· χωρογραφίαν τε τὰ Αἰγύπτου, καὶ τὰ τοῦ Νείλου διαγραφῆς· περὶ τε τὰ καταγραφὴν σκεύης τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν ἀφιερωμένων αὐτοῖς χωρίων· περὶ τε μέτρων καὶ τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς χρησίμων, οἷς δεῖ καὶ χρὴ ὅπως ὁ σιλήτης τῆς προκειμένης ἐπιτυγχάνῃ, ἔχων πάντα τὰ δικαιοσύνης πρὸς ἃ σπουδάζειν. ἔτι δὲ τὰ παιδευτικὰ πάντα καὶ μουσοφαγιστικὰ καλούμενα· δικαιοδοσίαν τε τὰ εἰς τὰ τιμὴν ἀνήκοντα τῶν παρ' αὐτοῖς θεῶν, καὶ τὴν Αἰγύπτιαν εὐσέβειαν τὰ εἰσηγήσατο περὶ ἔθνη, οἷον περὶ θυμάτων, ἀπαρχῶν, ὁμιλιῶν, εὐχῶν, πομπῶν, ἑορτῶν, καὶ τὰ τούτοις ὁμοίων. δηλοῖ πᾶσι δὲ ὁ προφήτης ἔχεσι, προφανὲς τὸ ὑδρῶον ἐγκεκολπισμένος· ᾧ ἐπιπροσωπεῖται τῶν ἄρθρων βαστάζουσι ὕδατος, ὡς αὐτὸς προφήτης τοῦ ἱεροῦ, τὰ ἱερατικὰ καλούμενα τὰ βιβλία ἐκμανθάνειν· περὶ ἧς περὶ νομῶν ἐθῶν, καὶ τὰ ὅλης παιδείας τὰ ἱερέων· ὁ μὲν τοι προφήτης παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ τὰ Διονυσίου τῶν προπόλων δηλοῦσι τῆς ἐστίν. δυσμενῶν καὶ τισαρακοῦλα αἰ πάνυ ἀναγκαῖα τῷ Ἑρμῇ γενέσθαι βιβλοι· ὧν τὰς μὲν λ ς', τοῦ πάσαις Αἰγυπτίων περιέχουσι φιλοσοφίαν, οἱ προφῆται οἱ ἐκμανθάνουσι· τὰς δὲ λοιπὰς ἕξ, οἱ παστοφόροι, ἃ τρικὰς ὕσας, περὶ τε τὰ τοῦ σώματος κατασκευῆς, καὶ περὶ νόσων, ἢ περὶ ὀργάνων καὶ φαρμάκων, ἢ περὶ ὀφθαλμῶν, καὶ τὰ τελευτῶντα περὶ τὰ γυναικείων. καὶ ἃ μὲν Αἰγυπτίων ὡς ἐν βραχεῖ φάναι, τοσαῦτα· Ἰνδῶν δὲ ἡ Φιλοσοφία ἕ αὐτῶν Διονύσιος). Ἀλέξανδρος γ' ὃν ὁ Μακεδών. δίκα λαβὼν Ἰνδῶν γυμνοσοφιστὰς, τοὺς δοκιμωτάτους δρίσας εἶναι καὶ βραχυλογωτάτους, προβλήματα αὐτοῖς προὔθηκε, τὰ μὴ ἀποκρινόμενον εὐσύχως, ἀπελθεῖν ἀπρήκτους· ἕνα τὸν πρεσβύτερον αὐτῶν ἐπιτάξαντα κελεύσαι ὁμοῦ μὲν πρῶτον ἑζεσθῆναι, πότερον εἰς) τοὺς ζῶντας εἶναι πλείονας, ἢ τοὺς τεθνεῶτας· τοὺς ζῶντας ἔφη· κρατεῖ γὰρ εἶναι τοὺς τεθνεῶτας. ὁ δεύτερος δέ, πότερον πρὸς γῆν ἢ πρὸς θάλασσαν μέζονα θρέμματα τρέφειν· πρὸς γῆν ἔφη· πολὺ γὰρ μέρος εἶναι πρὸς θάλασσαν. ὁ δὲ τρίτος, ποῖον ἐστὶ τῶν ζώων πανοῦργοτατον, ἐφ' ἐμὲ χρόνου οὐκ ἐγνώσθη· ἔπειν, ἄνθρωπος. ὁ δὲ πέμπτος, ἀνακοινόμενος πινὶ λογισμῷ τοῦ Σαββᾶ ἀπόκριτον, ἀρχοῦσα αὐτὴν ἕνα· ἀποκριθῆ, καλῶς ζῆν βουλόμενος αὐτὸν, ἢ κακῶς δοκοῦντα. ὁ δὲ πέμπτος, ἐρωτηθεὶς πότερον εἰς τὴν ἡμέραν προτέρου ἢ τὴν νύκτα γεγενῆσθαι· ἔπειν, ἡμέραν μίαν· τῶν γὰρ δοκούντων ἐρωτήσεων ἀναγκαίως καὶ ἀποκρίσις δοκοῦσα εἶναι. ὁ δὲ ἕκτος, δοκηθεὶς πῶς ἂν τις φιλήθειη μάλιστα, Ἂν κράτος ὢν, ἔφη, μὴ φοβερὸς εἴη· ὁ δὲ ἕβδομος, ἐρωτηθεὶς πῶς ἄν τις ἀνθρώπων γνοίη θεός· Εἰ πράξειεν ἔπειν, ἃ πρᾶξαι ἀνθρώπων μὴ δύναται ἐστιν. ὁ δὲ ὄγδοος ἐρωτηθεὶς τί ἰσχυρότερον, ζωὴ ἢ θάνατος· Ζωὴ, ἔφη, τοσαῦτα κακὰ φέρουσα ὁ δὲ ἔνατος ἐξεζεσθεὶς μέχρι τίνος ἀνθρώπῳ καλῶς ἔχει ζῆν, Μέχρι κρίνῃ, ἔφη, μὴ νομίζειν τὸ τεθνάναι τοῦ ζῆν ἄμεινον. κελευσθεὶς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τὸ δίκαιον ἔπειν τὸν δικαιοτάτου γὰρ ὦ· Ἕτερος, ἔφη, ἑτέρου χεῖρον ἔπειν. τὸν δὲ Ἀλέξανδρον φήσαντος. Οὐκοῦν οὐ σὺ πρῶτος δοκιμάσειν τοιαῦτα κρίνων· Καὶ πῶς, ἔπειν, βασιλεῦ, ἀληθῆς εἶναι φήσεις, πρῶτον δοκιμᾶναι τὸν πρῶτον δοκοῦντα κακόν; καὶ ὡς μὲν κλέπται πάσης γραφῆς Ἑλλήνων εἰρηνῆ), ἱκανῶς, οἶμαι, Διὸς τελείων δοκῶν) τεκμηρίων· ὅτι δὲ οὐ κατ' ἐπίγνωσιν ἴσασι τὸ θεῖον, ἀλλὰ κατὰ τὸ δοκεῖν, Ἑλλήνων οἱ δοκιμώτατοι, Πέτρος ἐν τῷ κηρύγματι λέγει· Γινώσκετε οὖν ὅτι εἷς ἐστι θεὸς, ὃς ἔκτισε πάντα ὁ ποίησεν, καὶ πλοῦς ἔξουσίαν ἔχων· καὶ ὁ ἀόρατος, ὃς ὁρᾷ πάντα ὁρᾷ· ἀχώρητος, ὃς χωρεῖ πάντα χωρῶν· ἀνεπιδεής, οὗ πάντα ἐπιδεῖται, καὶ δι' ὃν ἐστιν· ἀκατάληπτος, ἀίδιος, ἄφθαρτος· ἀσώματος, ὃς πάντα ἐποίησεν λόγῳ δυνάμεως αὐτοῦ, τῆς γνωστικῆς γραφῆς, τοῦτο δὲ ἐστὶ· ἄτα δηλοφέρει· Τοῦτον τὸ θεὸν σέβεσθαι, μὴ κατὰ τοὺς Ἕλληνας· ὡς δηλονοτὶ τὰ αὐτὸν ἡμῖν σεβόντων θεὸν καὶ τὸν παρ' Ἕλλησι δοκίμων, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν παντελῆ τοῦ δι' ὑμᾶς παραδοτὸν μεμαθηκότων. Μὴ τοίνυν, φησὶ, σέβεσθε, οὐκ ἔπειν, θεὸν οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ, μὴ κατὰ τοὺς Ἕλληνας· τὸν τρόπον τὸν τῆς σεβήσεως ἑναλλάττων δὲ θεοῦ, οὐχὶ δὲ ἄλλον καταγγέλλων. τί οὖν ἐστι τὸ, μὴ κατὰ τοὺς Ἕλληνας, αὐτὸς ἀμαυρῶσι Πέτρος ἐπιφέρων· ἐπὶ

» ἀγνοίᾳ φερόμενοι, καὶ μὴ ὀλιγωρέμενοι τ̀ θεὸν ὡς ἡμᾶς, κ̀ τὴν γνῶσιν τὴν τελείαν, ἣν ἔδωκεν
» αὐτοῖς ἐξουσίας ὡς χρῆσιν, μεμφόμενοι ξύλα καὶ λίθους, χαλκὸν καὶ σίδηρον, χρυσὸν καὶ ἄρ-
» γυρον, τ̀ ὕλης αὐτῶν κ̀ χρήσεως, ἃ δοῦλα τῆς ὑπαρξέως ἀναζήσαντες, σέβεσθε· καὶ ἃ δέδω-
» κεν αὐτοῖς ὡς βρῶσιν ὁ θεὸς, πεπνικότ̀ τ̀ ἀέρ@, καὶ τ̀ θαλάσσης ἃ νηκτὰ, καὶ τ̀ γῆς ἃ ἑρπτὰ,
» καὶ τὰ ζῳρια σὺν κτήνεσι τετραπόδοις τὰ ἀγρεῦον, γαλᾶς τε καὶ μῦς, αἰλούρους τε καὶ κυνίδας καὶ
» πήγκυς· καὶ τὰ ἰδια βρώματα βροτοὶ, ζυματα ζυουσιν· καὶ πικρὰ πικροῖς προσφέροντες ὡς
» θεοῖς, ἀχαριστοῦσι τῷ θεῷ, ἃ τ̀ τούτων δρεπόμενοι αὐτὸν εἶναι. καὶ ὅτι γε οὐς τ̀ αὐτὸν θεὸν ἡ-
μῶν τε αὐτῶν Ἕ Ἑλλήνων ἐγνωκότων φάσκει, πλὴν οὐχ ὁμοίως, ἐποίησε πάλιν, ὧδέ πως· Μηδὲ
» κ̀ Ἰουδαίους σέβεσθαι καὶ γὰρ ἐκεῖνοι μάτην ἀσεμνοῦσι τ̀ θεὸν γινώσκειν, σὺν θλίψεσι πολ- 10
» λαῖς ἀγόμενοι καὶ δεσμοῖς καὶ δεσμωτηρίοις, μέχρι καὶ σταλήσῃ κ̀ ἐπ' αὐτοὺς μὴ σταλῆσα φανῇ, σάββατον σὺν
» ἀργοῦσι τὸ λεγόμενον πᾶσιν· οὐδὲ νουμηνίαν ἄγουσιν, οὔτε ἄζυμα, οὔτε ἑορτὴν, ἢ τὰ μεγάλα
» ἡμέρας. εἶτα τ̀ κολοφῶνα τῇ ζητουμένῃ προσπεφύρηκε· Ὥστε καὶ ὑμᾶς, εἰκότως κ̀ δικαίως μανθάνοντες ἃ παρεδίδομεν ὑμῖν, φυλάσσεσθε, κρυπτῶς τ̀ θεὸν ἐν τῇ χρείᾳ σεβόμενοι· εὑρήσετε
» γὰρ ἐκ τ̀ γραφὰς, καθὼς ὁ κύρι@ λέγει· Ἰδοὺ ἐν ἀγαθῇ μνήμῃ ὑμῖν κρυπτὴν ἐν ἀγγέλοις· ἐκ ὡς δι-
» θήμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἐν ὄρει Χωρὴβ· νέαν ὑμῖν διέθετο· τὰ γὰρ Ἑλλήνων κ̀ Ἰουδαίων, πάλαι ὑμεῖς ἦτε, οἱ κρυπτῶς αὐτὸν τρίτῳ γένει σεβόμενοι, Χριστιανοί. σαφῶς γὰρ, αἴνιγμα, ἐδήλωσεν τ̀ ὄνα καὶ μόνον θεὸν, ὑπὲρ μὲν Ἑλλήνων, ἐθνικῶς· ὑπὲρ δ̀ Ἰουδαίων, Ἰουδαϊκῶς· κρυπτῶς δὲ ὑφ' ἡμῶν καὶ πάλαι πως γινωσκομένων. σαφὲς δ̀ κ̀ ὅτι ὁ αὐτὸς θεὸς ἀμφοῖν τῶν ἀληθῶν χορηγὸς, ὁ κ̀ τ̀ Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας δοτὴρ τοῖς Ἕλλησιν, δι' ἧς ὁ παντοκράτωρ παρ' Ἕλλησι δοξάζεται, παιδεύσιν δηλονότι καὶ παιδιᾷ. ἐκ γ' ὧν τ̀ Ἑλληνικῆς παιδείας, ἀλλ' οὐκ ἐκ τ̀ νομικῆς, ὡς τ̀ ἐν
ψῳδῷ τῷ σωζομένῳ σωμάτιον λαοῦ οἱ πάλαι πόθεν προσίμιον, ἐ χρόνῳ διαιρεμένων τῶν τριῶν λαῶν, ἵνα τις φυσῇς ὑπολάβοι τριττὰς· ἀλλαφέρεις δ̀ παιδευομένων ἀληθῶς. τὸ ἴδιος κύριος, ὅλως ἰδίως κύριος, ῥήματι ἐπικῶς, καθάπερ Ἰουδαίους σῴζεσθαι ἠθέλετο ὁ θεὸς, τοὺς προφήτας ἁγίους, ἅτινας Ἕ Ἕλληνες τὰς δοκιμωτάτας, οἰκείους αὐτῶν τῇ ἀληθείᾳ προφήτας ἀναζήσας, ὡς ἰσοτίμους ἦσαν δείξειεν πάλαι παρὰ θεοῦ εἰσηγησίαν, τ̀ χριστιανῶν αἱρέσεων διάκρισιν. δηλώσει πρὸς τῷ Πέτρῳ κηρύγματι, ὁ ἀποστολ@ λέγων Παῦλ@· λαβὲ δὲ τὰς Ἑλληνικὰς βίβλους· ἐπίγνωθι Σιβύλλαν, ὡς δηλοῖ ἑνα θεὸν, Ἕ τὰ μέλοντα ἔσεσθαι· καὶ τ̀ τρισσὸν λαὸν ἐν ἀγνοίᾳ· κ̀ εὑρήσεις πολλῷ τηλαυγέστερον Ἕ σαφέστερον γεγραμμένον τ̀ ὑὸν τοῦ θεοῦ, κ̀ καθὼς παρά-
ταξιν ποιήσουσι τῷ Χριστῷ πολλοὶ βασιλῆς, μισθῆς αὐτὸν, καὶ τὰς φρεσὶν αὐτῶν· ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὰς πύλας αὐτῶν, καὶ τὸν ἀπομονὴν κ̀ τὸν παρουσίαν αὐτοῦ. ἔπειτα ἐν ἰδίῳ λόγῳ πάλιν ἐπὶ τοῦ
» ἡμῶν· Ὅλος δ̀ ὁ κόσμος κ̀ ἓν τῷ κόσμῳ, τίνι@; οὐχὶ τῷ θεοῦ; διατοῦτ' φησὶν ὁ Πέτρος ἐρη-
» κέναι τ̀ κυρίου τοῖς ἀποστόλοις· Ἐὰν μέν τις θελήσῃ τὰ Ἰσραὴλ μετανοῆσαι, διὰ τ̀ ὀνόματός
» μετανοεῖν ὅτι τ̀ θεὸν, ἀφεθήσονται αὐτῷ αἱ ἁμαρτίαι μ̀ δώδεκα ἔτη. ἐξέλθετε εἰς τ̀ κόσμον,
» μὴ ἴσως εἴπῃ, Οὐκ ἠκούσαμεν· ἀλλ' ὡς κ̀ ἡμῖν ἦκε τὸ κήρυγμα πᾶσι, ἵνα κ̀ ἡμῖν ἐδοθῇ νόμ@ μεν καὶ προφῆται βαρβάροις, φιλοσοφία δ̀ Ἕλλησι, τοῖς ἀκούουσιν ἐθίζουσα πρὸς τὸ κή-
» ρυγμα. λέγει γὰρ κύριος ὁρυόμενος Ἰσραήλ, Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, Ἕ ἐν ἡμέρᾳ σωτη-
» ρίας ἐβοήθησά σοι· ἴδου καὶ νῦν ἡμέρας σωτηρίας ἐστὶν, ἵνα πάντες οἱ ἐν τῇ οἰκουμένῃ ἐπιστρέψωσιν

Φυλακῆ τι καὶ Φρουρᾷ σωφρονίσεις; δίδακτον δὲ κἀν τῷ δόντι ῥᾳθυμεῖ, τοὺς ἀποστόλους,
ἀκολουθοῦντας τῷ κυρίῳ, ᾗ τινας ἐν ἀδείᾳ ὑπηγκαλισμένους· ἰσχνὸν γὰρ εἶναι, ὡς περ καὶ πᾶν ἔτος
ἢ κἀκεῖσε, τοὺς λόγους τῶν μαθητῶν μιμητὰς γνησίους καὶ διδασκάλου· ἵνα ὁμοῦ, τοὺς ἐξ Ἑβραίων·
εἰ δή, τὰ ἔθνη εἰς ἐπιστροφὴν ἀγάγωσι· τετύφθαι, τοὺς ἐν δικαιοσύνῃ, τῇ κατὰ νόμον καὶ κατὰ φιλοσο-
φίαν, βιωσιμότητος μὲν, οὐ πλούτου δή, ἀλλ' ἁμαρτήτως ἀσκήσαντας τὸν βίον· τετύφθαι γὰρ
ἔτι καὶ τῇ θείᾳ οἰκονομίᾳ. τοὺς ἀξίαν μᾶλλον ἐσχηκότας ἐν δικαιοσύνῃ καὶ προηγουμένως βι-
ωσιμότητος, ἐπεὶ τε καὶ μεταμεληθῆσι μετανοήσαντας, κἀν ἐν ἄλλῳ τοπῳ τυχῶσιν, ἐξομολο-
γουμένους ἐν τοῖς τοῦ θεοῦ ὅσους καὶ παντοκράτορος, κατὰ τὸν οἰκεῖον ἑκάστου γνώσιν σωθῆναι. ἐνερ-
γεῖ δὲ εἷς καὶ ὁ σωτὴρ ἐπὶ τὸ σῴζειν ἔργον αὐτοῦ· ὅπερ ἦν καὶ πεπιστεύκασι τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύσα-
βιοῦσι λήμασι καὶ τῷ κηρύγματος, ὅτε τοῦ τυχεῖν γεγενῆσθαι, ἐλπίσας εἰς σωτηρίαν. εἰ γ'
ἐν ὁ κύριος δι' ἀδείν ἕτερον εἰς ᾅδου καταλθεῖν, ἢ διὰ τοῦ εὐαγγελισασθαι, ὡς περ κατῆλθεν, ἢ πε-
πιστευκέναι πάντας εὐαγγελίσασθαι, ἢ μόνους Ἑβραίους. εἰ μὲν δὴ πάντας, σωθῆναι πάντας οἱ πιστεύσα-
τες, κἀν ἐξ ἐθνῶν ὄντες τύχωσιν, ἐξομολογησάμενοι ἤδη ὡς· ἐπεὶ σωτῆρος καὶ παιδαγωγοὶ αἱ
κολάσεις τοῦ θεοῦ, εἰς ἐπιστροφὴν ἄγουσι, καὶ τὴν μετάνοιαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ μᾶλλον, ἢ τὸν θάνατον
αἱρούμεναι· καὶ τοῦτο καθαρώτερον διορᾶν δυναμένων τῶν σωμάτων ἀπαλλαγέντων ψυχῶν,
κἂν παθεῖσιν ἀπίστων τι, διὰ τὸ μηκέτι ἀπιστεῖσθαι ταῖς σαρκίῳ. ἃ δὴ Ἰουδαίους μόνους εὐηγ-
γελίσατο οἷς ἔλεγεν ἡ διὰ τοῦ σωτῆρος ἐπίγνωσίς τε καὶ πίστις, δῆλόν που ὡς ἄρα ἀπωσαμε-
νηπίως ὄντος τοῦ Ἰησοῦ, καὶ οἱ ἀποστολοι, καθάπερ ἐντεῦθεν ἔτως κἀκεῖ, τοὺς ἐξ ἐθνῶν ἀπηνεγκεῖς εἰς
ἐπιστροφὴν εὐηγγελίσαντο· καὶ καλῶς εἶπε τῷ Πομπεῖ· Κατῆσαν ἔναυτὸν εἰς τὸ ὕδωρ· ἀλλ'
ἔπι μὲν, ζωῆς κατέβησαν, καὶ ζωῆς ἀνέβησαν· ἐκεῖνοι δὲ, οἱ ἀπεκεκοιμημένοι, νεκροὶ κατέ-
βησαν, ζωῆς δὲ ἀνέβησαν. ναὶ μὴν καὶ σώματα φησὶ τὸ εὐαγγέλιον πολλὰ τῶν κεκοιμημένων ἀνε-
στάθαι εἰς ἀμείνω δηλονότι μεταπηδήσεων τάξιν. γέγονεν ἄρα τις καθολικὴ κλῆσις καὶ μετά-
θεσις κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ σωτῆρος. δίκαιον δικαίου, καθὸ δικαίως ἐστὶν, ἡ Δίκη φέρει·
εἴαν τε νομικὸς ᾖ, εἴαν τε Ἕλλην· ἡ γὰρ Ἰουδαίων μόνων, πάντων δὲ ἀνθρώπων ὁ θεὸς κύριος, πρεσ-
χέστερον δὲ τῶν ἐγνωκότων πατήρ. εἰ γὰρ τὸ καλῶς βιοῦν, καὶ νομίμως ἐστὶ βιῶν· καὶ τὸ εὐλόγως
βιῶν, κατὰ νόμον ἐστὶ βιοῦν. οὕτως δὲ βωσιμότητος οἱ πρὸ νόμου, ὡς πίστιν ὁμολογήσαντες, καὶ δίκαιοι εἶ-
ναι ἱκριθῆσε· δῆλον που τοὺς ἐκτὸς νόμου γενομένους, Δίκῃ τῶν φωνῆς ἰδιότητι ἐρθῶς βιωσι-
μότητος, καὶ οὐκ ἐν ᾅδου τυχόντας καὶ ἐν Φρουρᾷ, ἐπακουσάντας τῆς κυρίας φωνῆς, καὶ τῶν αὐ-
θεντικῆς, ἐπὶ καὶ τῆς Δίκης τῶν ἀποστόλων ἐνεργείας, ἣ πίπτει, ἀπιστραφῆναί τε καὶ πιστεῦσαι·
μεμνήμεθα γὰρ ὅτι δυνάμις τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ κύριος. καὶ οὐκ ἂν πᾶσι ἀσθενήσῃ δυνάμις. ἔτως
οἶμαι δεικνυσθαι, ἀγαθὸν μὲν, τὸν βίον· δυναπὸ δὲ, τὸ κύριον· σῴζειν μὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἰσότη-
τος πρὸς τοὺς ἀπιστρέφοντας, ἐπὶ πίστιν θα, εἴτε καὶ ἀλλαχοῦ. οὐ γὰρ ἐνταῦθα μόνον ἡ δύνα-
μις ἡ ἐνεργοῦσα φθάνει, πάντη δέ ἐστι. καὶ ἀεὶ ἐρχάζεται. αὐτίκα ἐν τῷ Πέτρου κηρύγματι ὁ
κύριος φησὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς μὴ τὸν ἀναστάσιν, Ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἀδύκα μαθητὰς, κρί-
νας ἀξίους ἐμοῦ· οὓς ὁ κύριος ἠθέλησεν ἐν ἀποστόλους, πίστις ἡγησάμενος, εἶναι, πέμπων δὴ
τὸν κόσμον εὐαγγελίσασθαι τοὺς τοῦ οἰκουμένου ἀνθρώπους, γνώσεσθαι ὅπως θεός ἐστι· Δίκῃ
τοῦ Χριστοῦ πάντως ἡμᾶς δηλοῦντας τὰ μέλοντα· ὅπως οἱ ἀκούσαντες καὶ πιστεύσαντες, σωθῶ-
σιν· οἱ δὲ μὴ πιστεύσαντες, ἀκούσαντες μαρτυρήσωσιν, οὐκ ἔχοντες ἀπολογίαν ἀπὸν. Οὐκ ἠκούσα-
μεν. τί ἦν; οὐχὶ καὶ ἐν ᾅδου ἡ αὐτὴ γέγονεν οἰκονομία; ἵνα κἀκεῖ πᾶσαι αἱ ψυχαὶ, ἀκούσασαι δὲ
κηρύγματος, ἢ τὴν μετάνοιαν ὑποδέξωνται, ἢ τὴν κόλασιν δικαίαν εἶναι, δι' ὧν οὐκ ἐπίστευσαν, ὁ-
μολογήσωσιν. ἦν δ' ἂν πλησιοχίας ἢ τοῦ τυχόντος ἔργον, τοὺς προϊσχεθέντας τῆς παρουσίας τοῦ
κυρίου, μὴ ὑπηρετοῦντας, μηδὲ ἐξ αὐτῶν τὴν αἰτίαν παραχομένους, κατ' ἐπίστευσαν ἢ μὴ, ἢ
ἐπὶ σωτηρίας, ἢ τοῦ κολάσεως μεταλαχεῖν. ὁ γάρ που δίκαιος, τοὺς μὲν ἀκρίτως καταδικάζει· μό-
νους δὲ τοὺς μὴ τὴν παρουσίαν, τῆς θείας ἀποστολικῆς δικαιοσύνης. πάντως δ' ἄνωθεν τὰς
ψυχὰς ἤρτηται τὰ λογικάς, Ὅσα ἐν ἀγνοίᾳ τις ὑμῶν ἐποίησατε, μὴ ἀδύνασθαι σαφῶς τὸν θεὸν, ἐὰν
δίκαιος μετανοήσῃ, πάντα αὐτῷ ἀφιέναι τὰ ἁμαρτήματα. Ἰδοὺ γάρ, φησι, τίθηκα πρὸ
προσώπου ὑμῶν τὸν θάνατον καὶ τὴν ζωήν· ἐκλέξασθε τὴν ζωήν· πρὸς σύγκρισιν ὁκλεγῆς τεθεῖσα
λέγων ὁ θεὸς, οὐ πεπηκέναι ἀμφω. καὶ ἐν ἑτέρᾳ γραφῇ λέγει, Ἐὰν ἀκούσητέ μου καὶ θελήσῃς,
τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε· ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσητέ μου, μηδὲ θελήσῃς, μάχαιρα ὑμᾶς κα-
τέδεται· τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησεν ταῦτα. πάλιν δὲ αὖ πικρὸς ὁ Δαυΐδ, μᾶλλον δὲ ὁ κύ-
ριος ἐκ προσώπου τοῦ θεοῦ· ἐὰς δὲ οὗτος ἐκ μεταβολῆς κόσμου· πᾶς ὁ Δίκαιος χρόνοις Δίκαι
πίστεως σωθείς τε καὶ σωθησόμενος· Ηὐφράνθη μου ἡ καρδία, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου· ἔτι δὲ

καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσῃ ἐπ᾽ ἐλπίδι, φησίν· ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδου, οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν ᾍδου φθοράν. ἐγνώρισάς μοι ὁδὰς ζωῆς· πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. ὥσπερ οὖν τίμιος ὁ λαὸς τῷ κυρίῳ, οὕτως ὁ λαὸς ἅγιος ἅπας ἐστίν, καὶ τῷ Ἰουδαίῳ καὶ ὁ ἐξ ἐθνῶν θλησρίφων· ὃς ὁ προσήλυτος. οὐκοῦν ἄρα βάτον φησὶ καὶ ἄκανθαν θλιτεσαυτὸ ἔπαδαν ἡ γραφή· βοῦς μὲν γὰρ ἤρητο, ὁ Ἰουδαῖος, σὰρξ δὲ κτῆνος ὑπὸ ζυγὸν καθαρὸν κριθέντος ζῴου· ἐπεὶ καὶ δίχηλος καὶ μηρυκᾶται ὁ βοῦς· ὁ ἐθνικὸς δέ, ᾍδου τὸ ἄκρατον ἐμφαίνει, ἀκαθάρτου καὶ ἀγρίου θηρίου· πικτὶ δὲ τὸ ζῷον πάρκα ἀτόκωτον, ὡς ἀχημαπίζει ἐκ τοῦ θηρίου ὁμοιότητα τῇ γλώτῃ μόνον· λόγῳ γὰρ τυπεῖ) εἰς τὸ ἡμερῶδες κατὰ τὸ θηριῶδες βίου, ὁ ἐξ ἐθνῶν θλησρίφων· πηκτοῦσθαί τε ἤδη καὶ αὐτὸς ὡς βοῦς ἀγρίζεται. αὐτίκα φησὶν ὁ προφήτης· Σαρκῶσις ὑλογήσεσίν με καὶ ὑγιαπόρεις ἐρυθῶν, καὶ τὰ θηρία πάντα ἄγρου· τὰ ἀκαθάρτων ζώων τὰ θηρία ἄγρου γινώσκει), τυπικῶς δὲ κέσμου· ἐπὶ τὰς εἰς πίστιν ἀγρίους καὶ ὑπάρχης τὸ βίου, μηδὲ τῇ καρδίᾳ νέμον δικαιοσύνῃ καὶ καθαρμένας θηρία προσκερεύει. μεταβαλόντες μὲν τοι ἐκ δὲ εἶναι θηρία, διὰ τῆς κυριακῆς πίστεως, ἄνθρωποι γίνονται θεοῦ τοῦ ἀρχικοῦ, ἐκ δὲ θιλήσαι μεταβάλλεσθαι, εἰς τὸ ἡμέτερον προκόπτοντες. τὰς μὲν γὰρ, σωτείρας ὁ κύριος· τοῖς δὲ ἤδη ἐγκλήρησαν, καὶ χεῖρα ὁρίζηλ καὶ ἀνέλκει· ὁ γὰρ ὑπερέλκει) σώσαι ὁ πάντων διαπότης· ὁδὲ ἐντραπὴς) μίζηθ, ὅτι μικρὸν καὶ μέγας αὐτὸς ἐποίησεν, ἐμοίως τε προνοεῖ πάντων. καὶ ὁ Δαβὶδ φησὶν· οἱ δὲ καὶ ἐπάγαγον ἔθνη ἐς Ἀμαφθερᾶ, ἢ ἐποίησαν, ἐς μηλίδι τούτῳ ἤκρυψαν, συνελήφθη ὁ πᾶς αὐτῶν· ἀλλὰ ἐγὼ εἰμι κύριος καταφυγὴ τῷ πένητι· βοηθὸς ἐν εὐκαιρίᾳ καὶ ἐν θλίψει. εὐκαίρως ἄρα εὐηγελίσθησαν οἱ ἐν θλίψει ὄντες. καὶ Ἀμαστὶς φησίν· Ἀναχείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ διηγήματα αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἀδίκως κριθῶσιν. ἐν τοίνυν τοῖς ἐν σαρκὶ Ἀμαστὶς εὐηγελίσατο, ἵνα μὴ κατηδικασθῶσιν ἀδίκως, πῶς ἐν καὶ τοῖς προεξελυθότας τῆς παρουσίας αὐτοῦ, διὰ τοῦ αὐτοῦ εὐηγελίσατο αὐτοῦ; Δίκαι· γὰρ ὁ κύριος, καὶ δικαιοσύνῃ ἠγάπησεν· εὐθύτητα εἶδεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀγαπῶν ἀδικίαν, μισεῖ τὸν ἑαυτοῦ ψυχήν. ἐν γ᾽ ἔν ἐστὶ τῷ καπικλυσμῷ ἀπώλετο πᾶσα ἁμαρτωλὸς σὰρξ, ἐς παιδείαν γνωμένης αὐτῆς τὸ κολάσεως, πρῶτον μὲν τὸ θέλημα δὲ θεῦ, παιδευτικὸν καὶ ἐνεργητικὸν τυγχάνει, σώζειν τοὺς θλησρίφους πιστεύοντας· ἔπειτα δὲ καὶ τὸ λειπομερίστερον, ἡ ψυχὴ, οὐκ αὐτοῖς σὺν δὲ παχυμεριστέρῳ ὑδατος. πάθος τι δεινὸν ᾍδου λειπότητα καὶ ἀπλότητα μὴ κρατυμένης· ἡ γὰρ ἀσώματος προσαγορεύει). ὁ δ᾽ αὖ παχυμερὶς ἐκ τὸ ἁμαρτίας πεπαχυμμένοι τύχῃ, τοῦτ᾽ ἐστὶ περείδε) σὺν τῷ σαρκικῷ πνεύματι, τῷ κτῆνος τὸ ψυχῆς θλιθυμοῦντα. ἡδὴ δὲ καὶ τὸ νοητότητα πρεσβυόντων ὁ κορυφαῖος Οὐαλεντῖνος, ἐν τῇ πρὸς φίλων ὁμιλίᾳ, κτῆνος λέξιν γράφει· Πολλὰ τὰ γεγραμμένα ἐν ταῖς δημοσίοις βίβλοις, ὑρίσκει) γεγραμμένα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ δὲ θεῦ· τὰ γὰρ κενὰ τοῦτο ὅτι τὰ ἀπὸ καρδίας ῥήματα· νέμος ὁ χαρακτὴρ ἐν καρδίᾳ, κτῆνος ἐστὶν ὁ λαὸς ὁ δὲ ἠγαπημένος, ὁ Φιλήμενος, καὶ Φιλῶν αὐτὸν. δημοσίους γὰρ βίβλους, ἐπὶ τοὺς Ἰουδαϊκοὺς λέγει χαρακτῆρας, ἐπὶ τοὺς τὸ Φιλοσόφων κοινοπιεῖ τῷ ἀληθείαν. Ἰσίδωρός τε, ὁ Βασιλείδου υἱὸς ἅμα καὶ μαθητὴς, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν τοῦ προφήτου Παρχωρίξηγητικῶν, καὶ αὐτὸς κτῆνος λέξιν γράφει· Φασὶ δέ τινες Ἀπικουρείους μεμηνύσθαι ἐν τοῖς Σωκράτους, παρεπομένους δαίμονος αὐτοῦ· καὶ Ἀριστοτέλης δαίμοσι κεχρῆσθαι πάντας αἰθερώδεις λέγει, σωματοειδῶν αὐτοὺς παρὰ τὸ χρόνον τὸ ἐνσωματώσεως. προφητικὸν τοῦτο μάθημα λαβὼν, καὶ καταδείμενος εἰς τὰ ἑαυτοῦ βιβλία· μὴ ὁμολογήσας ὅθεν ὑφείλετο τὸ λέξιν τοῦτον. καὶ πάλιν ἐν τῷ δευτέρῳ τοῦ αὐτοῦ συγγράξεως, ὧδέ πως γράφει· Καὶ μή τις εἰδέτω, ὃ φαμὲν εἶδος εἶναι τὸ ἐκλεκτὸν, τοῦτο προηρημένον ὑπάρχειν ὑπὸ τινων Φιλοσόφων· ὁ χάρισμα αὐτῶν εὕρημα· τῶν δὲ προφητῶν σφετερισάμενοι, προσθήκαν τῷ μὴ ὑπάρχοντι κατ᾽ αὐτοὺς σοφῷ. αὐθις τι ἐστὶ τῷ αὐτῷ· Καὶ γάρ μοι δοκοῦσι τοὺς προσπεμπομένους Φιλοσόφων, ἵνα μάθωσι τί ἐστι ὑπόπτερος δρῦς καὶ τὸ ἐπ᾽ αὐτῇ πεποικιλμένον φάρος· πάντα ὅσα φερεκύδης ἀλληγορήσας ἐθνολόγησεν, λαβὼν δοκὸ τῆς δὲ Χαμ προφητείας τῷ ὑπέθεσιν, ὡς πάλαι περιπεμπωσάμεθα· ὁ τῷ κτῆνος ἐκάστου αἵρεσιν ἀγωγὼ φαμεν, ἀλλ᾽, ὅπερ ὄντως ἐστὶ Φιλοσοφία, ὀρθῶς σοφίαν τυχικὴν τῷ ἐμπείρων παρέχουσαν τῶν περὶ τὸ βίον· τῷ ἢ σοφίαν, ἔμπεδον γνῶσιν, θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων κατάληψιν ἴνα βεβαίαν ὕσαν καὶ ἀμεταπτωτον· συναληφθῆναι τὰ τε ὄντα καὶ τὰ παρωχηκότα καὶ τὰ μέλλοντα· ὧν ἐδίδαξαπ ἡμᾶς Ἀμὲ τὸ παρουσίας, Ἀμέ τε τῶν προφητῶν ὁ κύριος. καὶ ἔστιν ἀμεταπτωτον λόγου παραδοθῆσαι· ταύτῃ καὶ πάντως ἀληθὴς ὑπάρχει βουλήσει, ὡς Ἀμὲ τοῦ υἱοῦ ἐγνωσμένη. καὶ ἡ μὲν, αἰώνιός ἐστιν· ἡ δὲ, χρόνου λυσιτελής· καὶ ἡ μὲν, μία καὶ ἡ αὐτὴ· αἱ δὲ, πολλαὶ καὶ ἀδιάφοροι· καὶ ἡ μὲν, ἄνω πνευματικῆς ὕλης κινήσεως· ἡ δὲ, μετὰ πνευματικῆς ἐρίζεως· καὶ ἡ μὲν, πλουσία· ἡ δὲ, ἐνδεής. ταύτης δὲ τῆς σοφίας

ἀπὸ μὲν ἡ φιλοσοφία, τ̃ ψυχῆς καὶ τ̃ ὀρθότητ@ τ̃ λόγυ, ἡ τῆς τ̃ βίου καθαρότητ@, ἀσκητικῶς ἡ φιλητικῶς ἀφατεθεῖσα πρὸς τὴν σοφίαν, καὶ πάντα πραξᾶσα ἕνεκα τ̃ τυχεῖν αὐτῆς. φιλόσοφοι δὲ λέγον) παρ' ἡμῖν μὲν, οἱ σοφίας ἐρῶντες, τῆς πάντων δημιουργ̃ ἡ διδασκάλυ, τ̃ τῆς γνώσεως τ̃ οὗ τ̃ θεοῦ· παρ' Ἕλλησι δὲ, οἱ τ̃ περὶ ἀρετῆς λόγων αἱτιλαμβανόμενοι. ἔστι δ' αὖ φιλοσοφία, ὡς παρ' ἑκάστῃ τ̃ αἱρέσεων, τ̃ κ̃ φιλοσοφίαν λέγω, ἀδιάβλητα δόγματα μ̃ τ̃ ὁμολογουμένως βίων εἰς μίαν ἀθροισθέντα συλλογήν. ἃ καὶ αὐτὰ ἐκ τ̃ βαρβάρων κλαπέντα θεοδωρήτου χάριτ@, Ἑλληνικῷ κεκοσμημένα λόγῳ· τῶν μὲν δὴ, κλέπται· ὧν δὲ, καὶ παρηκολουθηκασιν· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις, ἃ μὲν κινοῦμενοι ἁρπάκασιν, ἀλλ' οὐ τελείως ἐξειργάσαντο· τὰ δὲ, ἀνθρωπίνῳ στοχασμῷ τι κ̃ ἀπολογισμῷ· ἐν οἷς καὶ παραπίπτουσιν, ἀπὸ ἄλλου σ̃ εἴον)
10 τῆ ἀληθείᾳ· οὗτοι μὲν, τελείως· ὡς σ̃ ἡμεῖς αὐτὰς καταλαμβανόμεθα, μερικῶς. πλείον γ' ἂν τ̃ κόσμυ τούτυ ὠκείωσαν ἡδύ. καὶ μὴν ὡς ἡ χωμετρία πρὸ μέτρα ἡ μεγέθη καὶ σχήματα πραγματευομένη, ἀφ' ἧς ἐν τοῖς ἀπτοδοις καλοχαφῆς· ἡτε ζωγραφία, τὸν ὁπλίτην ὅλον τύπον ἀπὸ τ̃ σκιαγραφουμένων φαίνον) παραλαμβάνουσα· τῶν τῆς δὲ ψαδοχαφῆς τὸν ἕψιν 272
τῶς κ̃ περιβολὴν τ̃ ὁπλιτῶν χαραμῶν, σημείοις χρωμένη κ̃ τ̃ σχινογραφουμένων φαίνον) κ̃ τὰ μὲν, δοκεῖ πρόσχυν· τὰ δ', ἴσχνα· τὰ σ̃, ἄλλως πως φαντάζεσθαι, ἐν τῷ ὁμαλῷ ἡ λείῳ· οὕτω δ' καὶ οἱ φιλόσοφοι, ζωγραφίας δίκην ἀπομιμούμενοι τὴν ἀλήθειαν· φιλαυτία δὲ, πάντων ἁμαρτημάτων αἰτία ἑκάστοις ἑκάστοτε. διόπερ ἀχρεῖον τὸν εἰς ἀνθρώπους δόξαν αἱρούμενον, φίλαυτον εἶναι, ἀλλὰ, τ̃ θεὸν ἀγαπῶντα, τῷ ὄντι ὅσιον μ̃ φρονεῖν πως γίνεσθαι. εἰ γ' ἔν τισι τοῖς μερικοῖς ὡς τοῖς καθολικοῖς χρώμενο@ τύχῃ, ἡ τ̃ δοῦλον ὡς
20 κύριον κ̃ ἡγεμονεῖ πᾳ, σφάλλε) τῆς ἀληθείας, ἡ πιστὸς τ̃ τῷ Δαυὶδ κατ' ἐξομολόγησιν ἐρημίνον, Γλῶ ἀπέδου ὥστε αὐτὸν ἰδεῖν. ἡ φιλαυτία δ' κ̃ ἡ οἴησις, ἀπ̃ γῆ ἐστι κ̃ πλάνη. ἐκ δὲ τ̃ τ̃ “
τ̃τ', ἐκ μαθήσεως ἡ γνῶσις καὶ ἡ ἐπιστήμη. μαθήσεως σ̃ ὕσης, ζητ̃τὸν ἀνάγκη τ̃ διδάσκαλον. Κλεάνθης μὲν δὴ, Ζήνωνα φησὶν αὐτὸν· καὶ Θεόφραστ@, Λεμιστίλη, Μητρόδωρός τε Ἐπικούρυ, καὶ Πλάτων Σωκράτη· ἀλλὰ κἀν ἀπὸ Πυθαγόραν ἔλθω καὶ Φερεκύδην καὶ Θάλητα καὶ τοὺς πρώτους σοφούς, ἱστορήσω, τ̃ τούτων διδάσκαλον ζητῶν· κἀν Αἰγυπτίους ἀφῶ, κἀν Ἰουδαίους, κἀν Βαβυλωνίους, κάν τοὺς μαγους αὐτούς, ἃ πάντερθεν τ̃ τούτων διδάσκαλον ἀπαιτῶν· ἀνάγω δ' ἐπὶ τὴν πρώτην γένεσιν ἀνθρώπων· κἀκεῖθεν ἔχομεν ζητῶν τίς ἡ διδάσκαλος; ἀνθρώπων μὲν, οὐδείς· οὐδέπω γὰρ μεμαθήκεσαν· ἀλλ' οὐδὲ ἀγγέλων τις· οὐδὲ γὰρ ὡς μηνύουσιν οἱ ἄγγελοι, καθ' ὁ ἄγγελοι, ἴσμεν ἀκούουσιν ἄνθρωποι· οὐσ̃ ὡς ἡμῖν τὰ ὦτα, οὕτως ἐκείνοις ἡ
30 γλῶττα· ἀσ̃ ὡ ὀργανά τις δῶκε Φωνῆς ἄγγελος, χείλη λέγω, καὶ τὰ τούτοις παρακείμενα, ἡ φάρυγγα, κ̃ ἐρετμεῖαν, καὶ ἀναπλαγγνα, καὶ πνεῦμα, καὶ πλησιόμενον ἀέρα· πολλῷ γὰρ δεῖ· τ̃ θεὸν ἐμβῆναι ἀ περοίτῳ ἀγγέλῳ, ἡ ἐρχαγγέλων αὐτὸν κεχωρισμένον. ἤδη δ' καὶ τοὺς ἀγγέλους μεμαθηκέναι παρειλήφαμεν τὴν ἀλήθειαν, κ̃ τοὺς ἀπὸ τούτων ἀρχοῦσας· γνωπὶ γὰρ. λέγπ) πίνω, ὡς ἐξαναβάσας ἡμᾶς, καὶ τ̃ τούτων διδάσκαλον ποθῶν. ἐπεὶ δ' ἓν μὲν τ̃ ἀγένητον, ὁ παντοκράτωρ θεός· ὃν δὲ κ̃ τ̃ προγνωσθέν, διὰ τὰ πάντα ἐγνῶκεν, κ̃ χωρὶς αὐτ̃ ἐγνῶκεν οὐδὲν· ὃς δὲ τῷ ὄντι ἐστὶν ὁ θεὸς, ὃς ἐρχηγὸς τῶν ἁπάντων ἐστήσεν, μηνύων τ̃ πρωτόγονον υἱόν, ὁ Πέτρος γράφει· σαφῶς ἀκριβῶς τ', Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τ̃ οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. σοφία δ' ἔστ@ ἀρητ@ πρὸς ἁπάντων τῶν προφητῶν. εὗρε δ' ἐστὶν ὁ τῶν γνητῶν ἁπάντων διδάσκαλος, ὁ
σωτὴρ ἡμῶν θεὸς, ὃ τὰ πάντα προεγνωκότ@· ὁ δὲ, ἄνωθεν ἐκ πρώτης καταβολῆς κόσμυ πο-
40 λυτρόπως ἡ πολυμερῶς πεπαιδαγώγηκέ τε καὶ τετελείωκε. ὅθεν εἰκότως ἀρῆ) Μὴ κληθῆτε ὑμεῖς ὑπὸ “
διδασκάλου ἀπ̃ τ̃ γῆς. ὁρᾷς ὁπόθεν ἔχει ἡμᾶς λαβεῖν ἡ φιλοσοφία ἡ ἀληθής. κἀν ὁ νόμος εἰκὼν ”
κ̃ σκιὰ τ̃ ἀληθείας τυγχάνῃ· σκιὰ γὰρ ὁ νόμος τ̃ ἀληθείας· ἀλλ' ἡ φιλαυτία τ̃ Ἑλλήνων, διδασκάλους τινὰς αὐθρώπους ἀνακηρύττει. ὡς ἂν ἀπὸ τ̃ ποιητοῦ τ̃ θεὸν πᾶσαι ἀναχέηται περιαί. οὗτος κ̃ ἀπὸ τὸν κύριον ἡ τῶν καλῶν διδασκαλία, καὶ ἡ δικαίως καὶ ἐς τοῦτ' χειραγωγοῦσα τὸν κ̃ συλλαμβάνουσα. εἰ σ̃ ἔκ τινος πίστεως ἀφ' ἧς ἀληθείας, ὅταν δὴ πολὺ πρόπω λαβόντες πίστιν. οὐκ ἐξέθεμεψαν τινές· γῆ δὲ ἀγόνῳ καὶ ἀνομβρίᾳ παραδεδωκότες, ἀχρίας συνεπίξαντ βοτάνας· καθάπερ οἱ Φαρισαῖοι ὀξυτάτην τὸν νόμου, ἀνθρωπίνας παραπαίοντες διδασκαλίας· τούτων οὐχ ὁ διδάσκαλος αἴτιος, ἀλλ' οἱ παρακούσαντες προφητικοῦ· οἱ πλανῶντες δὲ αὐτὸν τῇ τῆ τῦ κυρίυ παρουσίᾳ καὶ τῇ τῶν γραφῶν σαφηνείᾳ, ἐν ἀπιγνώσει γίνονται τ̃ νό-
50 μου· καθάπερ καὶ οἱ ἀπὸ φιλοσοφίας, ἀφ' ἧς τ̃ κυρίου διδασκαλίας ἐν ἀπιγνώσει τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφίας καθῆκαν πο· τὰ λόγια δ' κυρίου, λόγια ἁγνὰ, ἀργύριον πεπυρωμένον, δοκίμιον τ̃ γῆ, κεκαθαρισμένον ἑπτάκις πλασίως. ἤτοι ὡς ἄργυρος πολλάκις ἀποκαθαρθὲς, ἐς δοκί- “

μιον καθίζει ὁ δίκαιος, νόμισμα κυρίου ἡθμόν φησιν, καὶ χάραγμα βασιλικὸν ἀναδιδάμε-
» νος· ἡ ἐπὶ τὴν Σαλωμὼν λέγει, γλῶσσαν δικαίου ἀργύριον πεπυρωμένον· τὴν διδοκιμασμένην καὶ
» σοφὴν διδασκαλίαν, ἐπιγινώσκειν δὲ τὸν τυχαίνειν μέλλοντα· ὅτι δὲ ἐκκεκαθαρμένη πλη-
» σίως τυγχάνῃ τῇ γῇ, τετρῖφθαι, ἵνα δὲ πολυτρόπως ἡ γνωστικὴ ψυχὴ ἀγάζηται, καὶ τὴν δοκὸν
» τῶν γραδῶν πυρώσεων· ἀργίζεσθαι δὲ καὶ τὸ σῶμα ἐν τῷ οἰκεῖν, ἐξισοποιούμενον τοῖς ἀλυκρίνεσιν ἀγίοις·
ὁ δὲ ἐν τῷ σώματι καθαρισμὸς τῆς ψυχῆς πρώτης πρῶτον φησιν, ἥτις ἐστὶν, ἡ δοκὸς τῶν κακῶν· ἐν
271 τοῖς πλείοσιν ἡγεῖται· καὶ ἔστιν ἁπλῶς τὸ κοινὸν πιστοῦ, Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος, ἡ πλείωσις
αὐτῆς· τὴν γνωστικοῦ μὲν τῶν ἄλλων νομιζομένην πλείωσιν, ἡ δικαιοσύνη, ἧς ἐνέργειαι εὐποιίαι
πεφύκασιν· καὶ ὅταν δὴ ἡ ἕξις τῆς δικαιοσύνης εἰς ἀγαθοποιίαν ἐπιδίδωσιν, τότε ἡ πλείω-
» σις ἐν ἀμεταβόλῳ ἕξει εὐποιίας καθ' ὁμοίωσιν τοῦ θείου λέγεται· οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ Ἀβραὰμ, 10
» δῆλοί εἰσι τῷ θεῷ, ἅτε πίστει οἱ κλητοὶ ὄντες Ἰακώβ, οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτῷ, οἱ τῶν κακίας περιῃρημένοι τῷ
ἐνεργάσασθαι. οἱ νῦν αὖ τὴν τῶν Χριστιανῶν σοφίαν φαμὲν, καὶ τῷ ἐνεργάσασθαι αὐτὴν, τὸν ἀπὸ τῶν προ-
φητῶν, διὰ τῆς εἰς τὸν γνωστικὸν παραδόσεως ἐκμανθάνειν, ὡς αὐτὸς ἐν τῷ παρουσίᾳ τοὺς ἀγίους
ἐδίδαξεν ἀποστόλους· σοφία δὴ αὐτὴ ἡ γνῶσις, ἀπερίσπαστον οὖσα καὶ κατάληψις τῶν ὄντων τε καὶ ἐσο-
μένων καὶ παρῳχημένων, βεβαία καὶ ἀσφαλὴς, ὡς αὐτὸς παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ παραδοθῆναι καὶ
ἀποκαλυφθῆναι ἔδει καὶ ἡμᾶς πάλιν τὸν σοφὸν ἡ θεωρία, ὁρίζει μὲν, ἡ μὲν ἐπὶ φιλοσόφων,
τὸ θεῖον ἀπερίσπαστος· ἐδεήθη δὲ τυγχάνειν, ἵνα μὴ μαθὼν παραλάβῃ, σοφισθῆναι αὐτὸ τὸν
» προηκόντως φωνῶν, δι' ἧς τὰ ἐνόντα, τά τ' ἐόντα, τά τ' ἐσόμενα, πρός τ' ἐσθλὰ, ὅπως ἔχει τε καὶ ἔχειν κ' ἔξοι,
παραλαμβάνει· ἡ γνῶσις ἡ αὐτὴ, ἡ κατ' ἀποδοχὰς ἐς ὀλίγους ἐκ τῶν ἀποστόλων ἀχράφως πα-
ραδοθεῖσα, καὶ πληθυθεῖσα· ἐπεὶ δὲ ἄρα γνῶσιν ἐπὶ σοφίαν σωσκηθῆναι χρὴ ἐς ἕξιν θεωρίας 20
ἀνθίσαι καὶ ἀναλοιπόλογον· ἐπεὶ γὰρ Πλάτων ἐν τῷ Θεαιτήτῳ, οὐ φιλοσοφίαν ἀποκαλῶν φαίνε-
» ται τὴν τῶν γνωστικῶν μεταλαμβάνουσα ψυχὴν, οὐκ ἐπὶ παλινδρομεῖν ἀξιοῖ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν φι-
λοσοφίαν, στοιχεῖα τοῦ κόσμου πρὸ τῆς ἀληθείας, στοιχειωτικόν τινα ὄντα, καὶ προπαιδείαν τὴν ἀ-
ληθείας. διὸ καὶ τοῖς Ἑβραίοις χράφων, τοῖς ἐπανακάμπτουσιν ἐπὶ νόμον ἐκ πίστεως, Ἢ πά-
» λιν, φησὶ, χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς. τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγό-
» νατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς. ὡς αὐτὸς ἄρα καὶ τοῖς ἐξ Ἑλλήνων ἀπο-
» στρέφουσι κολοσσεῦσι Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς
» ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου τούτου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν·
ἐπειδὴ ἐς φιλοσοφίαν ἀναδραμεῖν, τὴν στοιχειώδη διδασκαλίαν. κἂν λέγῃ τις κατ'
πίστιν ἀνθρώπων φιλοσοφίαν εὑρῆσθαι παρὰ Ἕλλησιν, ἀλλὰ τὰς γραφὰς εὑρίσκω τὴν 30
πίστιν θεοπνεῦστον εἶναι λεγούσας. ὁ γοῦν ψαλμῳδὸς μεγίστην ἡγᾶται δωρεὰν τὴν πίστιν,
» καὶ αὐτὸν λέγων· Δοῦλόν σου ἐμέ μου· πίστωσόν με καὶ μὴ ἵνα τί πολυπόνους τοὺς γνώσεως αὐτοῦ
» μένους ὁ Δαυὶδ γράφει· Χρηστότητα καὶ παιδείαν καὶ γνῶσιν δίδαξόν με· ὅτι τοῖς ἐντολαῖς σου ἐπί-
» στευσα. κυρίως εἶναι ζῶς ἀληθεῖς ὁμολογεῖται. Ἐν τοῖς ὑμνωδίοις δίδοσθαι. λεγέτω δὲ ὁ ψαλ-
» μὸς πάλιν ἀπὸ τοῦ θεοῦ· Οὐκ ἐπίστευσαν οὐδενὶ ἔθνη, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ οὐκ ἐδήλωσεν αὐ-
τοῖς. τί δή; Οὐκ ἐπίστευσαν ὅτως, ἀπιστικὰ μὲν δηλοῖ, ἀλλ' οὐχ ὅτως. ἐν συγκρίσει γὰρ τοῦ Οὕ-
τως πρὸς τὴν ὑπεροχὴν τὴν καθ' ἡμᾶς γινομένην· ἐξὸν δὲ πάντα τῷ προφήτῃ ἁπλῶς
» τὸ Οὐκ ἐπίστευσαν, ἀνθ' οὗ προεῖπεν ὁ Οὕτως, ναὶ μὴν καὶ ὁ Πέτρος ἐν τῇ Πράξει φησίν. Ἐπ' ἀληθείας
» καταλαμβάνομαι, φησὶν, ὅτι προσωπολήπτης οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς· ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβού-
» μενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἐστιν. ἐγὼ γοῦν τὸν ἀπροσωπολή- 40
πτον τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐξ αἰῶνος· ἐπὶ μὲν ἦλθε ποτὲ ἡ εὐεργεσία αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπὶ θεωρίζει πά-
» σης ἡ ἀνθρώπους ἴσην· ἐπὶ δὲ ἦλθε μερικὴ ἡ εὐπάτεια αὐτοῦ. Ἀνοίξατέ μοι πύλας δικαιοσύνης, φησὶν·
» ἐν αὐταῖς εἰσελθὼν, ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ. αὕτη ἡ πύλη τοῦ κυρίου· δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν
» αὐτῇ. ἐξηγούμενος δὲ τὸ ῥητὸν τὸ προφητικὸν Βαρναβᾶς, ἀπαφέρει· Πολλῶν πολλῶν αἰσχυνῶν,
» ἡ ἐν δικαιοσύνῃ, αὕτη ἐστὶν ἡ ἐν Χριστῷ· ἐν ᾗ μακάριοι πάντες οἱ ἁπλοῦντες. τῆς αὐτῆς ἔχε ἐν-
» νοιας κακεῖνο τὸ προφητικόν, Κύριος ἀπὸ ὑδάτων πολλῶν· οὐ τῶν Ἀθηναίων τῶν διαφορου-
μένων, ἀλλὰ καὶ τῶν τὰ διδασκαλίας τρέπων, ἔτι τε ἐν Ἕλλησιν ἐν δικαιοσύνῃ ἀγόντων, τῶν
» τε ἐν βαρβάροις. σαφῶς ἤδη καὶ ὁ Δαυὶδ μαρτυρῶν τῇ ἀληθείᾳ, φάλλει· Ἀπεφάνθη-
σαν οἱ ἁμαρτωλοὶ ἕως τοῦ ἅδου, πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπιλανθανόμενα τοῦ θεοῦ. ἐπιλανθάνεται δὲ
δηλονότι οὐ πρότερον ἐμέμνηντο· καὶ ἐν ᾧ ἐν ἀγνοίᾳ ἐκλαθέσθαι ἐγένοντο, τοῦτον παραπέμπει· 50
ἵνα ἄρα ἄθησις ἡς ἁμαρτάνεσθαι τοῦ θεοῦ καὶ παρὰ τοῖς ἔθνεσι. καὶ ποτὲ μὲν τῇδε ἔχέτω πολυμα-
θὴς δὲ εἶναι χρὴ τὸν γνωστικὸν· καὶ ἐπεὶ Ἕλληνες φασὶ, Πρωταγόρου προκατάρξαντος, παντὶ
λόγῳ

λόγῳ λόγον ἀντικεῖσθαι παρισοδύναμον, καὶ πρὸς τοὺς τοιούτους τῶν λόγων ἀμοίβειν λέγεσθαι.
λέγει γὰρ ἡ γραφή· Ὁ τὰ πολλὰ λέγων, καὶ ἀνταποκρίσεται· παραβολὴν ἡ κυρίου τὴν νοῆσαι, καὶ μὴ «
σοφὸς καὶ ἐπιζήμιον καὶ ἀγαπῶν τὸ κύριον αὐτοῦ; ἴσως τοίνυν πιστὸς ὁ τοιοῦτος· ἴσως δυνατὸς 274
γνῶσιν ἐκπαῖσαι· ἢ τῶ σοφὸς ἐν διακρίσει λόγων, ἢ τῶ γραμματεὺς ἐν ἔρεσι, ἢ τῶ ἀγωνιστὴς. τοσούτῳ γὰρ «
μᾶλλον ζητητὸν ῥητὸν ὁ φείλει, ἔσῳ δοκεῖ μᾶλλον μείζων εἶναι· ὁ κλῆμης ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους φησὶ· πιστοῦται, ἀσφαλῶς ἐπαινῶ παιδεύειν τῷ παραγγέλματι. Εὐσεβὴς μὲν ἐκ πυρὸς ἀφαίρεσις, «
διακρινομένους ἢ ἐλεᾶται. ἀμέλει τὸ δρέπανον ἐπικεῖσθαι κλαδεύειν ἀσυγχύτως γίνεται· «
ἀλλὰ καὶ πεπλεγμένα τὰ κλήματα διαιρεῖσθαι ἐν αὐτῷ, κἀν ἀκανθας κόπτειν τὸ συμπεφυκυῖαν τὰ ἀμπέλοις, αἷς ἐράδιόν ἐστι προσπλεῖν· πῶς τε ἢ πάντα πρὸς ἀναφορὰν ἔχει τὰ κλα-
10 δεύσεως. πάλιν, αὐθρωπος προσηγμένος γέγονεν εἰς ἐπίγνωσιν θεοῦ· ἀλλα καὶ γεωμετρεῖ, καὶ γεωργεῖ, καὶ φιλοσοφεῖ ὧν τὰ μὲν, ὅτι τὸ ζῆν· τὸ ἢ, ὅτι τὸ εὖ ζῆν· τὸ ἢ, ὅτι τὰ μελετᾶν τὰ ἀποδεικτικὰ, γνῶσίν ἢ. ναὶ μὴν οἱ λέγοντες πρὸς φιλοσοφίαν ἐκ δ διαβολὴν ὁρμᾶσθαι, καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιζητούμενου, ὅτι φησὶν ἡ γραφὴ μεταχειρίζεσθαι τὸ διάβολον εἰς ἄγγελον φωτός· τί ποιήσουσι; εὔδηλον ἐπὶ σοφιστικοῦ. εἰ ἢ ὡς ἄγγελος φωτὸς σοφιστής, ἀληθῆ ἄρα ἐρῶ. εἰ ἄγγελικὰ, καὶ φωτεινὰ προφητεύσῃ κ ὠφέλιμα, ἐπὶ ὅτι καὶ μεταχειρίζεται καθ' ὁμοιότητα ἐνεργείας, κἀν ἄλλος ἢ κ' τ' ὑποκειμένου δ διαστάσεως· ἐπεὶ πῶς οὐ ἀπειθήσειέ τις, μὴ διὰ τ ἀληθῶν ὑπαγόμενος τ φιλομαθῆ εἰς εἰκοτότητα, καὶ οὕτως ὕστερον εἰς ψεῦδος ὑποσύρῃ; ἄλλως τε καὶ ἐπιζήμιος. πῶς ἀληθεύων εὑρεθήσῃ ἢ καὶ μὴ καταληπτικῶς, ἀλλ' ἂν οὐκ ἀπείς γε αὐτῆς. ὁ πανοῦργος ψευδὴς ἡ φιλοσοφία, κἀν ὁ κλέπτης κ ὁ ψεύστης κ' μεταχηματισμὸν
20 ἐνεργείας τὰ ἀληθῆ λεγῃ. οὐδὲ μὴν διὰ τὸν λέγοντα, προσκαλεσώμεθα ἀμαθῶς καὶ τῶν λεγομένων. ὅπερ κ ὅτι τ σοφητικὸν πῶς δὴ λεγομένων παραπτήσιον· ἀλλὰ τὰ λεγόμενα σκεπτέον ἐ τ ἀληθείας ἔχεται. ἡδὴ δὲ καὶ καθολικῶ λόγῳ παῖσα ἀναγκαία κ λυσιτελῆ τῷ βίῳ θεόθεν ἥκειν εἰς ἡμας λέγοντες, οὐκ αὖ ἁμάρτοιμεν· πῶς δὲ φιλοσοφίαν καὶ μᾶλλον Ἕλλησιν οἷον διαβεβλῆσθαι οἰκείαν αὐτῆς διδόντας, ὑποσαθρον ὄντα τ κ' χρεῖαν φιλοσοφίας, κἂν οἱ φιλοσοφοῦντες τὰ Ἑλλήνων ἰθελοκωφοῦσι πῶς ἀληθῆ, ἐξυπλοῦντες πῶς φωνὴν πῶς βαρβάρων, ἢ κ ὑφορώμενοι τ ἐπιτρεπόμενον τῷ πιστῷ κ' τὰς πολιτικὰς νόμους, τὸ θανάτῳ κινδύνων. ὥσπερ ἢ ἐν τῇ βαρβάρῳ φιλοσοφίᾳ, οὕτως κ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἐπιταραττομένου τὰ ζιζάνια, πρὸς τ ζιζανίων οἰκεῖα χωρεῖ. ὅθεν αἱρέσεις παρ' ἡμῖν συνεστᾶσι φύσασα τῷ γενίμῳ πυρῷ· εἶτα πῶς Ἐπικούρειοι ἀθεότητα ἐ πῶς ἡδονὴν, καὶ ὅσα ἀλλα παρὰ τ ὀρθὸν λέγειν ἐπιταραττομένου τῇ Ἑλληνικῇ
30 φιλοσοφίᾳ κηρύσσοντες, νεθεῖς τῆς θεόθεν δωρηθείσης γνωρίας Ἕλλησιν ὑπάρχουσι καρποί. τοιοῦτον δ' φιλοσοφίαν δ' αἰῶνος τούτου πῶς Φιλήδονον ὁ ἀπόστολος λέγει· ὡς αὐ τὰ τοῦ κόσμου τοῦδε κ τὰ σοφὰ αὐτὸν μόνον διδάσκεσθαι, ὑποκειμένῳ τινὶ ἀκολούθως κ' προστασίαν τῆς τοῦδε ἄρχουσι· διὰ καὶ στοιχειώδη ἡς ἐστὶν ἡ μερικὴ αὕτη φιλοσοφία, τῆς πολείας ἐντὸς ἀπιζήμιος ἐπικεκινδύνευται σοφὸς ἐ νοητὰ, κ ἐπὶ τούτων τὰ πολυμαθικώτερα ἀναστρεφόμενος, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν, οὐδὲ ἐπὶ καρδίαν ἀνέβη ἀνθρώπων, πρὶν ἡ διὰ σοφοῦ τ σοφὸν τούτων λόγον ἡμῖν τὸν διδάσκαλον ἀγαπᾶσθαι, καὶ ἐπὶ τούτων κατ' ἐπανάβασιν τὰ ἀγιώτερα
40 ἀποκαλύψαι· πῆς γνησίως καὶ μὴ νοθῶς τ κυριακῆς ὑποθεσίας κληρονόμοις. αὐτίκα γὰρ πολυμῶμεν φάναι· ἐνταῦθα γὰρ ἡ πίστις ἡ γνωστική. πάντων ἐπιζήμιον εἶναι, καὶ πάντων σοφώτερον, βεβαία κατελήφθαι χειρημένων, καὶ ἐπὶ τῶν ἡμῖν ἀποστόλων καὶ τῷ ὁσίῳ γνωστικῶν· ὁ-
πῶς ἐπὶ Ἰάκωβος, Πέτρος, Ἰωάννης. Παῦλος, κ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι· γνώσεως γὰρ πλήρης ἡ σοφητεία, ὡς ἂν παρὰ κυρίου δοθεῖσα, καὶ διὰ κυρίου πάλιν πῆς ἀποστόλοις σαφωνισθεῖσα· κ μή τι γνῶσις ἴδιωμα ψυχῆς τυγχάνει λογικῆς, ἧς τέτ' ἀσκουμένης, ἵνα διὰ τῆς γνώσεως εἰς ἀθανασίαν ἐπιχαφῇ· ἄμφω γὰρ δυνάμεις τῆς ψυχῆς, γνῶσίς τε κ ὁρμή. εὑρίσκεται σ' ἡ ὁρμὴ μετά τινα συγκατάθεσιν κίνησις οὖσα· ὁ δ ὁρμήσας ἐς τινα πρᾶξιν, πρότερον πῶς γνῶσιν τ πράξεως λαμβάνει· δεύτερον ἢ, πῶς ὁρμήν. ἔτι καὶ πῶς τοῦδε καταγνοήσωμεν· ἐπιδὴ γὰρ τ' μαθεῖν τὸ πρᾶξαι πρεσβύτερόν ἐστιν· φύσει γὰρ ὁ πράσσων τέτ' ὁ πρᾶξαι βούλεται, μανθάνει πρότερον· καὶ ἡ μὲν γνῶσις, ἐκ τοῦ μαθεῖν· τὸ πρᾶξαι δὲ, ἐκ δ ὁρμῆσαι· κἀκ δ μανθάνειν ἡ γνῶσις· ἐπεὶ ἢ τῇ ἐπιζήμιῃ ὁρμὴ· μιθ' ἣν ἡ πρᾶξις· ἐχεῖ δ δημιουργὸς πάσης λογικῆς πράξεως, ἡ γνῶσις εἰκαῖ. ὥσ' αὐ καὶ τοῦτο πῶς μόνῃ χαρακτηρίζεται ἡ τ λογικῆς ἰδιότης ψυχῆς·
50 τῷ ὄντι δὲ ἡ μὲν ὁρμὴ καθάπερ γνῶσις ἐστὶν ἐπὶ τ ὅλων κινουμένη· γνῶσις ἢ αὐτὸ τέτ', θία 275
ἧς ἐστὶ τῆς ψυχῆς τῶν ὄντων, ἤτοι ἑνὸς, ἢ τινῶν, τελειωθεῖσα τῶν συμπάντων. καί τισὶ φασὶν εἶναι τὸν σοφὸν ἄνθρωπον πεπαιδευμένον εἶναι ἑνὰ ἀκατάληπτα, ὡς καὶ πρὸς τέτων ἔχειν ἑνὰ κατά-

ληψιν καταλαμβάνουσ, ὅτι ἀκατάληπτα ἔστι τὰ ἀκατάληπτα. ὅπερ ἐστὶ κοινὸν καὶ τ ὀλίγον πεφροντικόσι δυναμένων. βεβαιοῖ γὰρ ὁ τοιοῦτος εἶναι τινα ἀκατάληπτα· ὁ γνωστικὸς δὲ σοφὸς, φεύγω λέγω, τὰ δοκοῦντα ἀκατάληπτα εἶναι τοῖς ἄλλοις, αὐτὸς καταλαμβάνων· πιστεύσας ὅτι ἔδει ἀκατάληπτον τῷ ψεύδει τὸ θεῖον· οὐκ ἐδεῖ ἀσέβαντον· ὁ γὰρ δι ἀγάπην τὴν πρὸς ἡμᾶς παθὼν, οὐδὲν ἂν ὑπεστείλατο ἡμᾶς παιδεύσαι τ γνῶσιν. γίνεται τοίνυν αὕτη ἡ πίστις δοσοληψις βεβαία· ἐπὶ τοῖς ὑπὸ τ θεοῦ παραδοθεῖσιν ἀληθείαις πᾶσι. ἡ δὴ καὶ πολυτρόπως πεῖθοῖ τις, εἰδὼς τὰ δέοντα, καὶ τὰ μέλοντα ἀκούειν· ὁπότε μὲν τροφὰς λέγων καὶ λύσεις αἰνιγμάτων, σημεῖα δὲ πράξεις προγινώσκει, καὶ ἐκβάσεις καιρῶν καὶ χρόνων· τ σοφίας μαθητὴς. πιστεύσας γὰρ ὁ γνωστικὸς, ὡς μόνοις τοῖς ἀπὸ τοῦ μονογενοῦς σωματικοῖς γενομένοις παθεῖσι πεπίστευται, οἷον πάσχειν, εἰδὼς, καὶ τοῖς ὁμοίοις. ἀλλ' ὅτι μὲν τὸ σωτῆρος τ σῶμα ἁπάντων ὡς σῶμα τοῖς ἀναγκαίας ὑπηρεσίας ὑπὸ τοῦ μονογενοῦς χάριτος αὐτὸν ἔφαμεν· ὁ δὲ τ σῶμα, δυνάμει συνεχόμενον ἀγίᾳ· ἀλλ' ὡς μὴ τοῖς συνοῦσιν ἄλλως δεῖ αὐτὸ φρονεῖν ὑπενοήθη· ὥσπερ ἀμέλει τοῖς τότε δοκοῦσι τινες αὐτὸν πεφανερῶσθαι ὑπέλαβον· αὐτὸς δ ἁπλῶς ἁπλοῦς ὢν, ὡς ἂν δεῖν παρεῖς δυσπαθὲς κίνημα παρῆκεν, ὅτι ἡδονὴ, οὔτε λύπη· οἱ δὲ δοκοῦσι, ὀργῆς καὶ φόβου καὶ ἐπιθυμίας ἀπὸ τ κυριακῆς διδασκαλίας γνωστικῶς πρατόμενοι κρατήσαντες, καὶ τὰ δοκοῦντα ἀγαθὰ τ παθητικῶν κινημάτων, οἷον χαρὰν, ζῆλον, ἐπιθυμίαν, οὐδὲ αὐτὰ αἰδεσθέντ ἐμπεδῶ ποτε τ ἀμυήτοις καταχαῖ, μηδὲ καθοπλοῦν μεταβαλόμενοι· ἀλλ' ἐν ἕξει ἀσκήσεως ἀεὶ μενούσης αἰωνίοις, μετὰ γε τὸν τ κυρίου ἀνάστασιν. κἂν γὰρ μὴ λέγω γινόμενα τὰ σωζόμενα ἀγαπᾶ τις ἐκδέχη), ἀλλ' ὅν γε ἔλπι τὸ πλεῖστ ὑ παραδικεῖν· ὃς ἔτι θαρσῶν ἔχει· οὐδὲ γὰρ δύναιτο γένη), μηδὲν δεινὸν ἡγούμενος τ ἐν τῷ βίῳ· οὐδὲ δοκοῦσά τι καὶ τοῦτο αὐτὸν τ πρὸς τ θεὸν ἀγάπης δυσκολαίνει· οὐδὲ μὲν θυμῷ τινι· οὐδὲ χαίρειν ὅ τι συγκινήσει αὐτὸν πρὸς θυμὸν, ἀγαπῶντα αὐτ θεῖον, καὶ πρὸς τοῦτο μόνον ὅλον πεφυκότα· καὶ ἀπὸ τοῦτ μηδὲν τ κτισμάτων τ θεοῦ μεμισηκότα. ἀλλ' οὐδὲ ζηλοῖ· οὐδὲ γὰρ ἐνδεῖ τι αὐτῷ πρὸς ἐξομοίωσιν τῷ καλῷ καὶ ἀγαθῷ ὄντι· οὐδὲ ἁπλῶς φιλεῖ τινα τῶν κοινῶν τοῦτων φίλων. ἀλλ' ἀγαπᾷ τ κτίσιν ἀπὸ τ κτισμάτων. οὔτ' ἂν ἐπιθυμίᾳ καὶ ὀρέξει λυτὸν πεῖσθαι· οὔτε ἐνδεὴς ἐστι, κατά γε τὴν ψυχὴν, τ ἄλλων ἑνός· σωμάτων ἤδη δὲ ἀγάπης· τῷ ἱκανῷ· ᾧ δὴ ᾠκείωται καὶ τῇ αἱρέσει καὶ τῇ ἀσκήσει ἔχει. τοῦτο πρόσχρεον πεποιηκὼς μανθάνει· ὧν ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν πεῖσις· ὥστε, ἕνεκά γε τούτων, ἐξομοιοῦσθαι βιάζεται τῷ διδασκάλῳ ὡς ἀπήλαι· νεφρὸς γὰρ ὁ λόγος τ θεοῦ, καθ' ὃν ὁ τ νῦ ἀκόνισμὸς ὁρᾶται μόνῳ τῷ ἀνθρώπῳ· ἡ δὲ θεοειδὴς καὶ θεοείκελος ἀγάπη τ ψυχὴν· ὅτι αὖ θεὸς ἀνθρωποειδής· τ γὰρ εἶδος ἀνθρώπου τ ἐκάστου, ὀνοῦς, ᾧ χαρακτηριζόμεθα. παρ' ὃ τ εἰς ἄνθρωπον ἁμαρτάνοντες, ἀνόσιοί τε καὶ ἀσεβεῖς· λῆρος γὰρ τ φάσκειν τ γνωστικὸν καὶ τέλειον μὴ δεῖν ἀφανίζειν θυμὸν τ θεοῦ· ὡς μὴ καὶ ἄνδρ τούτων καταστασιασθέντων τῶν πεισάντων, ὑπὸ ὑπομενοῦντ δὲ δυνατά. ἀλλ' ἀ τ τοῦ ἐπιθυμίαν ἀφίλοιμεν αὐτὸ, ὡς πάντως ὑπὸ τῶν λυπηρῶν συγχεθησομένην, τ ἀγαθὸν κάκιστα ἀπαλλαξαῖμεν τῆς ζωῆς, ἀμὴ μετὰ αὐτοῦ, ᾗ δοκεῖ εἶδεξιν, οὐκ ἂν τῶν ὁμοίων τις καλεῖς καλοῖς ἐφίσειν λάβοι. ἀγγὺς ἂν ἡ πᾶσα οἰκείωσις ἡ πρὸς τὰ καλὰ, μετ' ὀλίγων γένη), πῶς ἀπαθὴς μένει, φησὶν, ὁ τῶν καλῶν ὁριζόμενος; ἀλλ' οὐκ ἴσασιν, ὡς ἔοικεν, οὗτοι τὸ θεῖον τ ἀγάπης· οὐ γάρ ἐστιν ἔπ ὄρεξις τ ἀγαπῶντος ἡ ἀγάπη· στρεπτικὴ γ οἰκείωσις, ἧς τῷ ἐνόντι τ πίστεως δόσκαλεσκεῖα τ γνωστικὸν, χρείαν καὶ τούτου μὴ προσδεόμενον. ὁ σ' ἐν οἷς ἔστιν δι ἀγάπης ἤδη χαίρουσι, τῷ ἐλπίδα πρηνῶς ἀπ τ γνῶσιν ἤδη ὀλίγα τινα, ἔχων, ὡς εἴρηται, αὐτ τ ὁρεκτόν. οὐκοῦν τοίνυν ἐν τῇ μιᾷ ἕξει μένει τῇ ἀμεταβόλῳ, γνωστικῶς ἀγαπῶν· εἰσὶ ἄρα ζηλώσει ἐξομοιωθῆναι τοῖς καλοῖς εἶναι δι ἀγάπης ἔχων τ καλλους. χάρις τι καὶ ἐπιθυμίας πῆς ἔπι τούτῳ χρεία, τῷ ἐν τ ἀγάπῃ οἰκείωσιν πρὸς τ ἀπαθῆ θεὸν ἀπολαβόντι, καὶ ἀπ τ ἀγάπης ἑαυτὸν ἐκ τοῦ φόβου; ἐξαιρετέον ἄκαιρα τ γνωστικὸν ἡμῖν καὶ τέλειον, ὅσα τ παντὸς ψυχικοῦ πάθους· ἡμεῖς γὰρ γνῶσις, σωάσκησιν· ἡ σωάσκησις δὲ, ἕξιν ἡ ἀφθαρσίαν· ἡ κατάστασις δὲ ἡ τελεία, ἀπάθειαν ἐργάζεται, εὐμετρησιπάθειαν· ἀπάθεια δὲ καρπεῖται πάντελῶς τ ἐπιθυμίας ἀκοπή. ἀλλ' οὐδὲ ἐπείων τ θρυλλουμένων ἀγαθῶν, τυγχάνει τῶν παρακειμένων τοῖς παθεῖσι παθητικῶν ἀγαθῶν, μεταλαμβάνει ὁ γνωστικὸς· οἷον εὐφροσύνης λέγω· ἧς παρέσκηε) τῇ ἡδονῇ καὶ καταφέρα· αὐτὴ γὰρ τῇ λύπῃ παρίζουσα καὶ εὐλαβεῖα· ὑπαίσχυνεν γὰρ τῷ φόβῳ. ἀλλ' οὐδὲ θυμῷ· παρὰ τὸν ὀργιλοῦντος πτοκτου. κἂν λέγωσί τινες μηκέτ' εἶναι ταῦτα κακὰ, ἀλλ' ἤδη ἀγαθὰ· ἀδιάστατον γὰρ, τ ἄπαξ τελειωθέντα δι ἀγάπης, καὶ τῷ ἀπλήρωτον τ θεωρίας εὐφροσύνῳ ἀιδίως καὶ ἀκρίτως ἐσώμενον,

μενον, ὅπου τῆς μικρᾶς ϗ χαμηζήλους ὅπου πήπαξ· τίς γὰρ ὑπολείπεται ἔτι τούτῳ αὔλογος αὐτὰ ὅτι τὰ κοσμικὰ παλινφθορίαν ἀγαθὰ, τῷ τ' ἀσωμάτου ἀπλανῶς φῶς; κἂν μηδέπω κῦ τ' χρόνου ϗ τ' τόπου, ἀλλ' ἐκείνη γε τῇ γνωστικῇ ἀγαπᾷ, δι' ἣν ϗ ἡ κληρονομία καὶ ἡ παντελὴς ἔπαυλος κατοικήσεως, βεβαιοῦται· δι' ἔργων τὴν μισθαποδοσίαν, ὁ Δημᾶς τὴν ἐλπίδα γνωστικῶς, ἀλλὰ τ' ἀγάπης φθάσας προσλήψεται ὁ γνωστικός. ἡ γὰρ οὐχὶ ὀφειλομένων τὸς τ' κύριον δι' ἀγαπᾶν τὸν τὸς αὐτὸν, κἂν τὸ σκεῦος αὐτὸ ὅπου γῆς θεωρήσῃ, ἑαυτὸν μὲν οὐκ ἐξαγάσεται τῷ βίᾳ· ϗ γὰρ ἐπιτρέπαιμι αὐτῷ ἐξηπατῆσθαι δὲ τὸν ψυχὴν τ' παθῶν· συγκεχώρηται γὰρ αὐτῷ· ζῆτε αὖ νεκρώσατε ζως ὅπου θυμὸς, ἔνι κἂν ἐπιτρέπῃ τῷ σώματι· μένει ἡ αὐτὴ ἐπιτρέπη χρεῶν τῆς ἀναγκαίοις, ἵνα μὴ τὸν αἰτίαν τ' Δημιουργὸν προσάχῃ. πῶς γὰρ ἔτι τούτῳ τ' ἀνδρείας χρεία; μὴ γενομένῳ ἐν δεινοῖς, τῷ γε μὴ παρόντι· ὅλως ἢ ἤδη σωματὶ τῷ ἁγίῳ. τίς δὲ ϗ σωφροσύνης ἀνάγκη, μὴ χρῄζοντι αὐτῆς; τὸ γὰρ ἔχειν παντὸς ὅπου θυμίας, ὡς σωφροσύνης δεῖσθαι πρὸς τὸ τούτων ἐγκρατῆναι, οὐδέπω καθαρεύει, ἀλλ' ἐμπαθῶς· αἰδρεία τι Δημιουργὸν καὶ δειλίαν παραλαμβάνει· ὁ γὰρ δεῖσθαι ὅτι, τ' φίλον τῷ θεῷ, ὃν προσώρισεν ὁ θεὸς πρὸ καταβολῆς κόσμου εἰς τὸν ἀκραν ἐγκατελεῖν αἴρεσιν, ἡδονὰς ἢ φόβους βεβιῶσθαι, καὶ εἰς τὸν κατοικολὴν ἀπαχθολᾶς τῶν παθῶν. πλημμέλειας γὰρ φήσαιμ' ἄν, καθάπερ προωρισμένους κῆπα δι' ὧν πράξει ϗ πύξεται, ὕστερος ϗ αὐτὸς προσλήψεσθαι ἔχει δι' ἐν ἔγνω, ἐν ἡγάπησεν, οὐκ ἔχων δυσλύμαρτον τ' μέλλειν, καθάπερ οἱ τέλει ἐγχαζόμενοι βίοις· ἀπλανῶς ἢ Δημᾶς πίστις γνωστικῆς. ὃ τῆς ἄλλοις ἀδηλον. κἄπειτα δι' ἀγαπᾶν ἐνεργῶς ἤδη τὸ μέλλον· πιστεύειν γὰρ Δημᾶ τι τ' προφητείας, Δημᾶ τι τ' παρουσίας, τῷ μὴ ψεύδεσθαι θεῷ· ϗ ὁ πιστεύειν, ἔχει, καὶ κρατεῖ τ' ἐπαγγελίας· ἀληθὴς ἢ ὁ ἐπαγγειλάμενος· καὶ τὸ τέλος ἐπαγγελίας Δημᾶς τῆς ἀξιοπιστίας τῶν ἐπαγγελαμένων κατ' ὄπτησιν βεβαίως αἱρετικὴν. ὁ δὲ τῷ ἐν οἷς ἐστι καταλήψεσιν βεβαίαν τῶν μελλόντων καταλήψιν ἐκδῶς, δι' ἀγάπης προσπαντᾶ· ὦ μέλλοντα. αὐτίκα εὐδὲ εὔξεται τυχεῖν τῶν τῇδε, ὁ πύξεσθαι πεπεισμένος τ' ὄντως ἀγαθῶν· ἐχιδνᾶν δὲ ἀεὶ τῆς ὄπτασίαν καὶ καταρθωτικῆς πίστεως· καὶ ὡς τοῖς δὲ πεπαιδευμένοις ὡς ὁ μάλιστα ὁμοίως αὐτὸ γνῶσιν εὔξεται, οἷς δοξάζει τ' θεῖ, ἢ κατ' ὄπτασιν τὸ λεῖ· σωτηρία· χάρις ὁ τῷ σωτῆρι ἐχομενόμενος· ὡς ὃν αὐθρωπίνη φύσει χωρῆσαι τὴν εἰκόνα ἧκεν, ἀπρεπέστατος τὰ κῦ ζῶς ἐντολὰς καταρθοῦν. τὸ σ' εἰς θρησκεύειν τὸ θεῖον Δημᾶ τ' ὅλως δικαιοσύνης ἔργων τε ϗ γνώσεως. τάτε φωνὴν κῦ τὴν εὐχὴν οὐκ αἰσχύνει κύριος· Αἰτεῖσθαι, λέγων· ϗ ποιῆσω· ἐπικαλοῦ με, ϗ ὁσῶ. καθάπερ γὰρ ὁ τῷ τρεπομένῳ τὸ ἄτρεπτον ἀδωρεὰν λαβεῖν παρῆν, καὶ ποιεῖν· ἐντρεπῆ δὲ τῇ πίστει· καὶ Δημᾶ τοῦτ' αἰσθάνεται ἡγεμονικοῦ γενομένου, ἡ ἐκπαιδευόμενος σώζεται. ὁ γὰρ ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἐπαισθόμενος καὶ προσπαθήσας αὐτὰ μεταβαλλεται, πῶς αὐτὰ ἐκ ἐξέπαισε καὶ Δημᾶθη, καὶ σωληθὲν ἐν ὅπτασίαις κατοχῇ ἡδέως αὖ; καίτοι καὶ οἱ φιλόσοφοι τοὺς ἐρῶντας ἕξεις καὶ Δημᾶσεις καὶ ὅπτασίας εἶσιν. ὡς δὲ ὁ συγκρατᾶ τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' ἀπαιδευσία ἐστὶν ἡ γνῶσις· καὶ προσοχῆς μὲν δέπω κῦ τὰς ἀρχὰς ἡμᾶς ἠς αὐτῆς, εὐθείψιάς τε καὶ αὐξήσεως· ἔπειτα δὲ ἐκ τῆς ἀδιαλείπτου μελέτης, ἧς ἕξιν ἄρχεται· οὕτως ἐν ἕξει τελειωθεῖσα τῇ μυστικῇ, ἀμεταπτωσίᾳ· δι' ἀγάπην μένει· ὁ γὰρ μένων τ' πρῶτον αἴτιον, καὶ τὸ ἐπ' αὐτῷ χεόμενον αἴτιον κατελήφθη, καὶ εἰς τούτων ἐμπέδως ἔχει. μονίμως μενίμους, καὶ ἀμεταπτώτους καὶ ἀκινήτους λόγους κεκτημένος· ἀλλὰ καὶ εἰς ἀγαθῶν καὶ εἰς κακῶν. εἰς τὴν γνῶσιν ἀπῆσε, καὶ συλλήβδην ἀπᾶν, εἰς ὧν ἐλάληση ὁ κύριος, τὸν ἀκριβεστέρων ἐκ καταβολῆς κόσμου εἰς τέλος· ἀλήθειαν παρ' αὐτῆς ἔχει τῆς ἀ-
40 ληθείας μαθών, οὐκ ἀπ' ἄλλου· ὃ Φασιὴν πιθανὸν ἢ κῦ λόγον· Ἑλληνικὸν ἀναγκαστικὸν, πρὸς αὐ- 277
τῆς αἰρούμενος· τῆς ἀληθείας· τὰ δὲ ἀρημένα ὑπὸ κυρίου, σαφῆ καὶ προδηλα ἔχει λαβών, κἂν τοῖς ἄλλοις ἢ ὅπτικεκρυμμένα· ἤδη εἰς πάντων ἀπόληψιν τὸν γνῶσιν· τὰ λόγια ἢ τὰ παρ' ἡμῖν, θαυμάζει εἰς τε τῶν ὄντων, ὡς ἔστι· εἰς τε τῶν μελλόντων, ὡς ἔσται· εἰς τε τῶν γεγονότων, ὡς ἐγένετο. ἐν τοῖς ὅπτασημενοῖς μένεις, ὧν ὅπτασήμου, κραδαίσεσθαι. ϗ τ' εἰς τὰ ἀγαθοῦ λόγον προσοῦσα, τοῖς τοιαῦτα προσκείμενος αἰεὶ, ἀπ' ἐκείνων ἄνωθεν τῶν ἀρχετύπων τὴν εἰς τὰ ἀνθρώπεια αὐτοῦ διάκρισιν διαπεραιοῦμενος, καθάπερ οἱ πρωιζήμενοι καὶ πρὸς τὸ ἄρριν τὴν ναῦν κατευθύνοντες· πῶς πᾶσα καθήκουσα πρᾶξιν ἑτοίμως ἔχειν παρεσκευασμένος, πάντα τὰ ὀχληρὰ ϗ δεινὰ ἀθετισμένος ὑπερορᾶν· ὅτ' αὐ ὑπομένειν δέῃ, μηδὲν προπετὴς, μηδὲ ἀσύμφωνον, μήτε αὐτῷ, μήτε τοῖς κοινοῖς περὶ ἐπιτελῶν· προσαλικὸς ὢν ϗ ἀκαμπὴς ἐν δεσμοῖς, ἅ τε ὕπαρ,
50 ἅ τε δι' ὀνειράτων· διαίτῃ γὰρ λιτῇ καὶ αὐτουργίᾳ συνειθισμένος, σωφρονικὸς, εὐσκλὴς, μῆ σεμνότητος ὑπαίρων· ὀλίγων τ' ἀναγκαίων πρὸς τὸ διαζῆν δεόμενος· μηδὲν πλεῖον πραγματευόμενος· ἀλλὰ μηδὲ πῶς ἀπηγμένα, ἐκ δὲ τῆς κῦ τ' βίου κοινωνίας, ὡς ἀναγκαῖα

τῇ τ σαρκὸς ἐπιθημίᾳ, ἂς ἔσαν ἀνάγκη, προπέμπ⊙· πρηγυμένη γὰ αὐτῇ ἡ γνῶσις. κατ' ἐπακολούθημα τοίνυν καὶ τοῖς εἰς γνῶσιν γυμναζουσιν αὐτὴν προπυλαίσκεται, παρ' ἑκάστου μαθήματος τὸ πρόσφορον τῇ ἀληθείᾳ λαμβάνων. τὸ μὲν γὰρ μουσικῆς τῶν ἐν τοῖς ἁρμοσμένοις ἀναλογίαν διώκων· ἐν ᾗ τῇ ἀριθμητικῇ ζητῶν αὐξήσεις καὶ μειώσεις τῶν ἀριθμῶν παρασημαινόμενος, καὶ ζητῶν πρὸς ἀλλήλους σχέσεις, καὶ ὡς τὰ πλείω ἀναλογίαι τινὶ ἀριθμῶν ὑποπίπτωσιν· τὴν γεωμετρικὴν ὑσίαν αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς θεωρῶν καὶ ἰδιάζοντα, σωμάτων πρὸς ἀφὴν ἐμπεριεχόντων, ἀμετάβλητον, ἐπέραν τῶνδε τῶν σωμάτων συστάσιν παρὰ τὴν αἰσθητὴν ἀφορίζεται· ἔνθεν ἀφορίζεται τὸ τῶν πυθαγορείων εὐρανῶ, καὶ τῇ περιφορᾷ σημεῖα πλήσας· ἰσχὺν δὲ τὰ θεῖα, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλα συμφωνίαν· ἀφ' ὧν ὁρμώμενος Ἀβραὰμ εἰς τὸν ἕνα κύριον ἀνεζήτησε γνῶσιν. ἀλλὰ καὶ τῇ διαλεκτικῇ προσχρήσεται ὁ γνωστικός, τὰς εἴδη τῶν ὄντων ἐκλεγόμενος καὶ διαιρῶν, καὶ τὰ τῶν ὅλων προσίστη διάκρισιν, μέχρις αὐτῶν τῶν πρώτων καὶ ἀπλῶν ὀφθῇ). εἰ πολλοὶ δι, καθάπερ οἱ παῖδες τὰ μαρμαλύκια, οὕτως διδάσκαλοι τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν· φεύγομενοι μὴ ἀπαγάγῃ αὐτούς. ἡ δὲ παιδαγωγία παρ' αὐτοῖς ἐστιν ἡ πίστις· ἡ γὰρ αὖ γνῶσιν ἔπειμι· ἵνα λυθῇ πθανολογία· λυθήτω δὲ τάντως μάλιστα, ὁμολογούμενον οὐκ ἐξεῖναι τὴν ἀλήθειαν· ἀνίκητος γάρ, φησιν, ἡ ἀλήθεια· ψεύδοδοξία δὲ, κατακλύζ). αὐτίκα πορφύραν ἐξ αὐτοπαραδόξου ἁλὸς πορφύρας ἐκλεγόμεθα. ὥσ[ε] καὶ ἡμᾶς ὁμολογεῖν καρδίαν μὴ ἔχειν διηρθρωμένην, τάπιζωμα κεῖσθαι τὴν τῶν ὀγδοήκοντα, καὶ μηδὲ τὸ κριτήριον τὸ λογον. καὶ πῶς ἔτι τραπέζης ἄτης, δοκιμάσαι μὴ δυνάμενος καὶ διακρῖναι τὸ ἀκίβδηλον νόμισμα ἐκ παραχαράγματος; κέκραγεν ὁ Δαυῒδ, ὅτι ἡμᾶς τὰ αἰῶνα ἀπαλλάξῃ) δίκαιος. οὐτ' οὖν ἀπηλλάγη λόγῳ, καὶ δὲ μὴν πεπαλαιωμένῃ ἡδονῇ. ὅθεν καὶ τὸ οἰκείας κληρονομίας ἀπολάβῃ. ποῖ ἀκῆς ἄρα πηρᾶς ἡ φοβηθήσεται· οὐτ' ἂν διαβολῆς κενῆς, καὶ μὴν ψεύδοδοξίας τὸ πεῖ αὐτόν· ἀλλ' οὐδὲ τοὺς πανούργους δεδοίκει) λόγους, ὁ διαγνῶναι τάντως δυνάμενος, ἢ πρὸς τὸ ἐρωτᾶν ὀρθῶς ἐξοπτηριάσαι· εἶον θηρικὸς χαρίεν διαλεκτικὴ, ὡς μὴ κατὰ πάντα πρὸς τὸ πφιξῶν τὴν ἀλήθειαν. ἐπαιωρούμενος γὰ χρὴ ἐστῶ ὀνόματι τῷ ἀγίῳ τοῦ κυρίου κῦ τὸ προφήτου, εὐφραίνεσθαι τὴν καρδίαν, ζητοῦντας τὸ κυρίου. Ζητήσατε δὲ αὐτὸν καὶ κραπαώσῃ· ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντὸς πανπίως. πολυμερῶς γὰ καὶ πολυτρόπως λαλήσας, οὐκ ἀπλῶς γνωρίζει). οὐκοῦν ὡς ἀρίστης τινὸς συγχρώμενος ἡμῖν ὁ γνωστικὸς, πολυμαθὴς ἔσῃ· ἀλλ' ἀσυνέρχεσθαι καὶ τῷ διδασκάλῳ τὰ κοινὰ καὶ τὰ ἴδια, προσήκει) τὴν ἀλήθειαν· εἶναι γὰ πάσης πλάνης καὶ ψευδοδοξίας ἄμοιρον, τὸ μὲν διώκοντα διακρίνειν, πῆ πάλληλος τὰ ὄντα κοινωνεῖ· καὶ πῆ διηρημένα· ἐκ ᾗ μὴ κῦ τὰ διωρισμένα πως τὸν λογικὸν ἐφοδεύει, ἢ κατὰ συγχύσεις τὰ κοινὰ καὶ τὰ ἴδια· τότε δὲ γινομένου, εἰς ἀνοδίαν καὶ πλάνην ἐμπεσεῖν ἀναγκαῖον. Διαφορὰ δὲ τῶν τῆς ὀνόματων τῶν τῆς πραγμάτων, κἀν πᾶς γραφαῖς αὐτοῖς μίαν φωνὴν ἐκτείνῃ· ἀναγκαῖον γὰρ ἐπικύειν τῶν τῆς πλείονα σημαινουσῶν λέξεων, καὶ τῶν πλειόνων, ἐπὶ ὧν ἐστι σημαίνειν. ἔθεν καὶ τὸ ὀρθῶς ἀποκρίνασθαι πρόκειται. τὴν δὲ πολλὴν ἀφορμὴν τοῦ παραιτεῖν, ἀπαρασκεύαστοι πρὸς τὰ μηδὲν προσήκοντα· οἱονεὶ δὲ σκιαπτοὶ προσωμάσμασιν, ὡς ἂν τὴν ἀκριβῆ παραδοσιν τῆς ἀληθείας, ὅσον ἰφίκλει καὶ ἀπείλησιν, συγχρωμένους τοῖς μαθήμασι τοῦ γνωστικοῦ, καὶ ὡς προφυλακὴν τῶν κακοτεχνιῶν λόγων πρὸς ἐκκοπὴν τῆς ἀληθείας. Οὐκ ἀποδεξόμεθα τοίνυν τῶν προκοπτόντων πρὸς τὰς μαθήσεις ζῶας ἐγκυκλίους. καὶ τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν· ἀλλ' οὐ κῦ τὴν προηγουμένων λόγων, τὴν δὲ ἀναγκαῖον καὶ δευτερεύουσαν πρὸς ἐκπόνησιν· οἷς γὰρ αἱ πανούργως χρήσονται οἱ κῦ τὰς αἱρέσεις ποιούμενοι, τούτοις ὁ γνωστικὸς εἰς οὐ κατακρήσεται. μεμικτῶς ἂν τυγχανούσης τῆς κῦ τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν ἐμφαινομένης ἀληθείας, ἡ τῷ ὅλῃ ἀληθείᾳ, ὥσπερ ἥλιος ὅπλάμψας τὰ χρώματα, καὶ τὸ λευκὸν, καὶ τὸ μέλαν, ὁποῖον ἑκάστῳ αἰσθάνεται, ἀφανίσειεν. οὕτως δὲ καὶ αὐτὴ πᾶσαν ἰλύγγα πφιτικὴν πλάνης ἀπελογίαν. ἀκόντως ἄρα προσαναπφώνῃ) ἐν τοῖς Ἕλλησιν, Ἀρχαμεγάλας ἀρετὰς ὦναστα ἀλήθεια. καθάπερ ὧν ὅλη τὴ ἀστρονομίας ἔχομεν ὑπόδειγμα τὸ Ἀβραὰμ, ὅτως ὅλη τὴ ἀριθμητικὴς τὸ αὐτὸν Ἀβραάμ. ἀκούσας γὰρ ὅτι αἰχμάλωτος ἐλήφθη ὁ Λὼτ, τοὺς ἰδίους οἰκογενεῖς τῇ ἀριθμήσας, καὶ ἐπιδιώξας, πάμπολυν ἀριθμὸν τὸ πολεμίων χειρώσατο. φασὶν δὲ εἶναι τὸ μὲν κυρίακὸν σημεῖον τοῦτον, κῦ τὸ σχῆμα τὸ τριακοσιοστὸν στοιχεῖον· τὸ ᾗ ἰῶτα καὶ τὸ ἦτα, τὸ μὲν σημαῖνον τὸ σωτήριον. μηνύσαι τοίνυν, τοὺς Ἀβραὰμ οἰκείους εἶναι κῦ τὴν σωτηρίαν· τοὺς τῷ σημείῳ καὶ τῷ ὀνόματι πρὸς πφυγόπαρ, κυρίους γεγενῆσθαι τῶν αἰχμαλωτιζόντων καὶ τῶν τότε ἀκολουθούντων πλημμέλειαν ἀπίστων ἐθνῶν. ἤδη δὲ ὁ μὲν τριακόσια ἀριθμὸς, τριάς ἐστιν ἑκατονταδική· ἡ δὲ ἑκὰς δὲ ὁμολογεῖται πεντάλφα⊙ εἶναι. ὁ δὲ ἑκτὰ κύβος ὁ πρῶτος, ἡ ἰσότης ἐν

ἀπίστοις

απὸ πυ τ̃ Δ͞ρ, πίστεως, μήκους, πλάτους, βάθους. αὕτη μέρα τ̃ ἀνθρώπων, ἔστιν, φησὶν, ἡ ρκ· ἔστι δὲ ὁ ἑξ. θμὸς ἀπὸ μονάδ͞ος κ͞ξ· συνθεὶς, πέντε καὶ δυκάι· σιλλι ἡ πεντεκαιδεκάτη, πλησιφαὴς γίνε͞ται. ἔστι δὲ ἕ ἄλλος ὁ ἑκάστου ἴκοσι, τρίγων· ἀριθμὸς, καὶ συνίσταται ἐξ ἰσότητος μὲν ἑ͞ξ σ͞ι· ὧν ἡ κ͞ξ μέρος συνθεὶς, τετραγώνους γίνε͞ται ᾱ γ̄ ε ζ̄ θ̄ ῑ α ῑ γ ι ε. ἐξ ἀνισότητ͞ος δὲ ἑ͞ν τ̃ς ἑπτὰ τ̃ ἀπὸ δυάδος ἀρτίων, οἱ γίνωσι τὰς ἑπτομήκεις. β̄ σ͞ι· τ̃ η ι β σ͞ι· καὶ ἄλλο πάλιν σημαινόμενον συνίσταται ἑκατὸν κ ἀριθμὸς ὁ κ τεσσάρων· ἑνὸς μὲν τριγώνου, δ̄ πέντε καὶ δεκάτου· ἑπτὰ δὲ τετραγώνου, δ̄ κ ε· τρίτου δὲ τετραγώνου, δ̄ λ ε· τ̃ τέταρτ͞υ ἑξαγώνου, δ̄ μ ε· κ͞ξ γὰρ τῷ αὐτῷ ἀναλογίαν ὁ ῑ παρείληπται καθ ἑκάστην ὁδός· τῶν μὲν γὰρ τριγώνων, ἀπὸ μονάδ͞ος· ἑ δὲ, ὁ ῑ ε· τῶν δὲ τετραγώνων, ὁ κ ε· καὶ τ̃ ἑξῆς ἀνάλογος. νεμὴν ὁ κ ε ἀριθμὸς, ε ἀπὸ μονάδος ὤν, τ̃ Λακωνικ̃ης φυλ̃ης εἶναι σύμβολον λέγεται· ὁ δὲ λ ε, κ͞ξ αὐτὸς ἴσχει δ̄ ἐκ τ̃ δισταλασίων διαχαμμαλος ἀριθμητικ̃ῶ ℭ γεωμ͞ετρικ̃ῶ κ͞ξ ἁρμονικ̃ῶ, δ̄ ς ἡ θ̄ ι β· ὧν ἡ πυθμὴν γίνε͞ται τ λ ε· ἐν τ̃ω πρὸς τ̃ ἡμέρας Ἰουδαίοις Δ͞ς πλάσιον ἄγειν τὰ ἐπάγομενα λέγουσιν. ὁ δὲ μ ε, τ̃ ἐκ τ̃ τρισταλασίων Δ͞ς χαμμαλος, τ̃ ς θ̄ ῑ β ῑ· ὧν ἡ πυθμὴν γίνε͞ται τ̃ μ ε· καὶ ἐπὶ τ̃ πέντε τ̃ ἡμέρας, τὰ ἐναμενα Δ͞ς πλάσιον ἄγειν Φασί. τ̃ τ̃ μὲν οὖν τ̃ εἴδος δ̄ ἀριθμητικ̃ῶ ἐστὶ σύμμαλος· γεωμ͞ετρίας δὲ ἔστω μαρτύριον ἡ κατασκαζομένη σκιὰ καὶ πυραμὶς κύβου· ἀναλογίαις τισὶ λογικαῖς, θεωρίαις φυσικαῖς κατασκαζόμενα, κ͞ξ πανταχοῦ δοσιν, ἐκ τ̃ αἰσθητ̃ῶν εἰς τὰ νοητὰ, μᾶλλον δὲ ἐκ τ̃ῶνδε εἰς τὰ ἄγια, κ͞ξ τ̃ῶν ἁγίων τὰ ἅγια μεταγάγωμεν ἡμᾶς. τὰ μὲν γὰρ τρεῖς γωνίαι ἐπίπλων, τὸ ἀσφαλὲς δηλοῖ· καὶ μῆκος μὲν, τριακόσιοι πήχεις δ̄ κατασκάσμα· πλάτος δὲ, ν̄· βάθος δὲ, λ̄. καὶ εἰς πῆχυν ἄνωθεν πυραμὶς, ἐκ τ̃ πλατείας βάσεως ἀποξυνομένη πυραμίδος τρόπον εἰς κύβους. τ̃ Δ͞ς πυρὸς καθαιρομένων καὶ δοκιμαζομένων ἀνάλογον ἡ γεωμ͞ετρικὴ αὕτη παρίσχε͞ται ἀναλογία, εἰς παράπομπὴν τ̃ ἁγίων ἐκείνων μονῶν· ὧν τὰς Δ͞ς φορὰς, αἱ Δ͞ς φοραὶ τῶν ἀριθμῶν τ̃ ἀποτελουμένων μηνυουσιν. οἱ δὲ ὁμφερόμενοι· λόγοι εἰσὶν ἑξαπλάσιοι, ὡς τὰ τριακόσια, τ̃ ν̄· κ͞ξ δεκαπλάσιοι, ὡς τ̃ λ̄ δεκαπλάσια, τὰ τριακόσια· κ͞ξ ἡμιόλιοι· τὰ γὰρ ν̄, τ̃ λ̄ ἡμιόλια. ἐπὶ σ͞ι οἱ τὰς τριακοσίας πήχεις σύμβολον δ̄ κυβικ̃ῶ σημαίνουσι· τὰς ν̄ ἡ, τ̃ ἐλπίδος κ͞ξ τ̃ς ἀφίσεως τ̃ς κ͞ξ τῶν πέντε τ̃ς φυ· κ͞ξ τὰς λ̄, ἡ, ὡς ἔν ἐστι, δώδεκα, τὸ κήρυγμα δηλῶν ἐστορ̃ῦσιν· ὅτι τριακοσ͞ῶν μὲν ἐκήρυξεν ὁ κύριος ἔτη· ἰβ δὲ ἦσαν οἱ δοκίμοι· καὶ εἰς πῆχυ πυραμὶς τὸ κατασκεύασμα, εἰς μονάδα πλατύτατος τ̃ τ̃ δικαίου σοφ̃ίας, κ͞ξ εἰς τῶν ἐν τ̃ πίστεως· ἡ ἡ τράπεζα ἐν τ̃ῷ ναῷ, πηχ̃ῶν ἐγένετο ἑ͞ξ· καὶ ποδὸς οἱ πίναξες, ἀνὰ πῆχυ ἕνα ἡμισυ. συναγουσιν δὲ τὰς πάντας πήχεις δώδεκα, συμφώνως τ̃ῷ κ͞ξ· τὸν ἐνιαύσιον κύκλον ἐλογμ̃ῶν τῶν μηνῶν τῶν ἰβ, καθ̓ οὓς τὰ πάντα φύεται κ͞ξ πλεσφορεῖ ἡ γή, τ̃ πίναξιν ὥραις οἰκειμένη. γ̃ῆς σ͞ι εἰκὼν ἡ τράπεζα δηλοῖ· πίναξιν ἐπιφερομένη πσὶ θέρα, μεταπώρῳ, ἔαρ, ἐχειμ̃ῶνι· δι᾽ ὧν ὁδεύει τ̃ ἔτος. διὸ κ͞ξ κυματία τρίπλα Φησὶν ἔχειν τὴν τράπεζαν, ἤτοι ὅτι σχεδοὺς κύρους κυκλοῖ· τὰ πάντα, ἢ κ͞ξ ἄχαι τὸ ὠκεανῶ ὑφηρέσμένην ἐδήλωσε γ̃ῆν. ἐπὶ τ̃ῆς μουσικ̃ῆς παραδείγμα ψαλλων ὁμοῦ καὶ σοφ̃ῶν ἐκ ἐπάδω Δαυὶδ, ὑμνῶν τὸ θεῖον ἐμμελῶς σοφ̃ὸν ἡγοῦμαι τὸν ἁρμονίαν ἡμῖν· τ̃ῇ δωρὶ ἁρμον͞ίᾳ, κ͞ξ τ̃ῇ Φρυγιστὶ τὸ Δ͞ς πνεῦν, ὡς φησὶν Ἀριστόξενος. ἡ πᾶσα ἁρμονία δ̄ βαρβαρος ψαλτηρίῳ, τὸ πνεῦμα ὁμοφώνως τ̃ῷ μέλει, ἀρχαῖος ἐστὶ τ̃ῇ τογγανικ̃ῇ, ἐπάδοντα Τερπάνδρᾳ μάλιστα γίνε͞ται πρὸς ἁρμονίαν τὴν Δώριον ὑμνοῦντα τὸν Δία, ὧδέ πως· Ζεῦ πάντων ἀρχὰ, σὺ πάντων τῶν ὑμνων ἀρχάν. ἐν σ͞ι αὖ τ̃ῷ ψαλμῳδ̃ῷ κιθαρίζει ἀλληγορούμενον, κ͞ξ μὲν τὸ πρῶτον σημαινόμενον, ὁ κύριος· κ͞ξ ἡ τὸ δεύτερον οἱ σοφοὶ χῶς κοσμοῦντες τὰς ψυχὰς ἀπὸ μουσικ̃ῆς τ̃ῷ κυρίῳ. κἀν ὁ σωζόμενος λέγη· λαὸς κιθάρᾳ, κατ᾽ ἐπίνοιαν τὴν λόγου, κ͞ξ κατ᾽ ἐπίγνωσιν τὴν θ̃ῦ δοξάζων μυστικῶς ἐξακούει· κρουόμενος ὡς πρὸς τ̃ῷ λόγῳ· λαοῖς σ͞ι αὖ ἕ ἄλλος μυστικὸν συμφωνίαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν, νόμου κ͞ξ σοφητ̃ῶν ὁμοῦ, καὶ ἀποστόλων σὺν κ͞ξ τ̃ῷ εὐαγγελίῳ· τὴν τε ἐπουρανιόπολιν τὴν καθ᾽ ἑκάστην σοφ̃ίαν κ͞ξ τὰς μεταπεπλασμένας τῶν σοφιστ̃ῶν πανοπλίας. ἀλλ᾽, ὡς ἔοικεν, οἱ πλεῖστοι τ̃ τὸ ὄνομα ἐπιζαφομένου, καθάπερ οἱ τὸ Ὀδυσσέως ἐπίπλοις, ἀγχοῖκις μεμίασι τὸ λόγου, ὑπὸ τὰς Σειρῆνας, ἀλλὰ τ̃ ῥυθμὸν καὶ τὸ μέλος παρεισχόμενοι, ἁμαθία βυσάμενοι τὰ ὦτα· ἐπεὶ πρῖσαι σιν ὑδωνεύμενοι, ἄπαξ ὑπαχθεῖσες τὰς ἀκοὰς Ἑλληνικοῖς μαθήμασι, μεταπεπτώκασι τ̃ῦ νόου τυχεῖν. τῷ σ͞ι ἀπειθοῦντι τὸ χρεὼν ὡς ὠφέλησαν τῶν καταχυμένων, καὶ μάλιστα Ἑλλήνων ὄντων· τ̃ῦ κυρίου δὲ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτ̃ῆς· οὐκ ἀφικτὸν τ̃ῆς φιλομαθίας, ἀλόγων δίκην ζώων· πλεῖόν σ͞ι, ὡς ὄντι μάλιστα, βοηθήματα τοῖς ἐπὶ σωτηρίαν ἐρασταῖς. πλὴν ὑδαμῶς τ̃ῦτο ἐνδιατριπτέον· ἀλλ᾽ ἢ ὡς μόνον

τ' απ' αὐτῶν χρήσιμον· ὡς λαβόντας τοῦτο καὶ κτησαμένους, ἀπῦναι οἰκαδε δυνασθαι ἐπὶ τὸν ἀληθῆ φιλοσοφιαν, πῆμα τῇ ψυχῇ βεβαιον τὸν ἐκ παίδων ἀσφάλειαν παρισμένον. ἀπεῖον ἄρα μουσικῆς, ὡς κατακόσμησιν ἤθους καὶ κατευκλεῖ. ἀμέλει καὶ παρὰ τὸν ψάλλειν ἀλλήλοις προπίνομεν, καπαφδοῆς ἡμῶν τ' ὀλυθυμητικὸν, ἢ τὸν θεὸν δοξαζοῆς ὅλῃ τῇ ἀφθόνῳ τ' αὐθρωπείαν δοπολαύσιν δωρεᾷ, τ' π ἐς τὸν τ' σώματ@, τῶν τ ἐς τὸν τ' ψυχῆς αὔξησιν τροφῶν αἰδίως ὅλῃ χορηγηθῆναι. πεῖπῃ ἢ μουσικὴ δοπῆυσία, ἡ κατακλῶσα τὰς ψυχας, καὶ ἐς ποικιλίαν ἐμβάλλουσα, ποτὲ μὲν θρηνώδη, ποτὲ ἢ ἀκόλαστον καὶ ἡδυπαθῆ, ποτὲ ἢ σκληρυνομένην καὶ μανικήν. ὁ αὐτὸς λογος ἢ πεῖ ἀστρονομίας· αὕτη γὰρ μέρ τ' τῶν μετεωρίων ἰσηγείας, πεῖ π ἀχήματος τ' παντὸς καὶ φορᾶς ἀρετῆ, τ' π τῶν ἄστρων κινήσεως, πληρεστέρου τῇ κλίζουσῃ δυνάμει προσάγουσα τὸν ψυχην, εὐκαθήτως ἴσχειν διδάσκει ὡρῶν ἑτῶν, ἀέρων μεταβολῆς, ὅλῃ πλῶν ἄστρων· ἐπεὶ ἢ ναυπλία καὶ γεωργία τ' δοτ' τούτης χρείας πεπλήρωται, καθαπερ τῆς γεωμετρίας, δεχητικὴ π καὶ οἰκοδομική. περιεκολουθηκυῖα δ', ὡς ἔνι μάλιστα, τῷ ψυχὴν καὶ τοῦτ' παρασκεύαζε τ' μάθημα, τοῦ π ἀληθοῦς δεραπεικὸν, ἢ τοῦ ψεύδους διελεγκτικὴν, ὁμολογιῶν τε καὶ ἀναλογιῶν εὑρετικὴν, ὥστε ἐν πῆς ἀνομοίοις τὸ ὅμοιον θηρᾶν· ἐνάγῃ τε ἡμᾶς ὅλῃ τὸ εὑρεῖν ἀπλανὲς μέν@, καὶ ὅλῃ φάναι ἀδαθῆ, καὶ σημεῖον ἀμετρίας· καὶ ὅλῃ τὰ νοητὰ μεταπίθησιν δοπ' τ' αἰσθητῶν. παρεκ τούτων φιλοσοφίας τὰ μαθήματα, ἢ αὐτὴ ἡ φιλοσοφια ὡς τὸ πεῖ ἀληθείας Δεξαλαβεῖν. αὐτίκα ἡ χλαμὺς πῶς ἔω τὸ πρῶτον· ἀπὸ ἐξαιθῆ, κρόκη τε ἐγθεῖτ, ἢ ῥήμων· ἔ ποτὲ ὑφάνθη. πῶς παρασκευαθῆναι πίνω τὴν ψυχὴν ἢ ποικίλως ἐρραθῆναι χρὴ, ἀ μέλλοι δρίσῃ κατασκευάζεσθαι· ἐπὶ τ' ἀληθείας τὰ μὲν ἐπιγνωστὸν, τ' ἢ, ποιητὸν, ἐρρυκεν ἢ δοπ' τῦ θεωρητικῦ· δεῖται ἢ αἰσκήσεως καὶ συγχυμεταβολῆς, πολλῆς ἢ ἐμπείρας. ἀλλα καὶ τῦ θεωρητικῦ τὸ μὲν πίστ πῶς τὰς πίλας. τὸ ἢ, ὡς πῶς αὐτὸν. διοπερ ἢ τὴν παιδειαν ὕτως χρὴ συνεσκευάζ, ὥστε ἀμφοτέρους ἑτοιμάσθαι. ὅπερ μὲν ὖν αὐτάρκως τὰ συνεπικα τῶν πῶς γνῶσιν φερόντων εἰρηκασθαι, ἐφ' ἡμῖν τὸ λοιπὸν μένειν ἀναπεπυσμένον, κατὰ θυσίαν τὰς πράξεις πῶς τὴν θεωρίαν. ἀμφὶ δὲ τὰς τῶν πίλας ὠφέλειαν, τῶν μὲν, ὅπ' τὸ χρᾶφαι ἐμένων· τῶν δέ, ὅπ' τὸ παραδίδοσθαι σημαινόμενον τ' λόγον· ἤτε ἄλλη παιδεια χρήσιμος, ἤτε τ' γραφῶν τ' κυκλικῶν ἀναγνωσις ἢ δοπάδεξις τῶν λεγομένων ἀναγκαία, καὶ μάλιστα, ἐαν δοπ' τ' Ἑλληνικῆς ἀναγωνται παιδείας οἱ ἐπιεῖσθαι. τοιαῦτα πῶς ἐκκλησίαν ὁ Δαβισὴ Δεξαφὶ Παρίσῃ ἡ Βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σ ν ἐνιμπισμῷ Δεξευσω πεῖ ὠδηκυῖα πεποικιλμένη· καὶ τοῖς Ἑλληνικοῖς καὶ πεῖπῆς· ἐν προσταγῆς χρυσῆς πεῖδεδηκυῖα πεποικιλμένη· ἡ ἀλήθεια ἢ Δεξ' τ' κυρίου. Βελλὸν γάρ σ. φησὶ τὶς ἴγνω ; ἀ μὴ σὺ δέδωκας σοφίαν, ἢ ἔπεμψας τὸ ἅγιόν σ πνεῦμα δοπ' ὑψίσων· καὶ ὕτως διωρθώθησαν αἱ τρίβοι τ' ὅλῃ τῆς γῆς, καὶ τὰ δρισά σ ἐδιδάχθησαν οἱ ἄνθρωποι, καὶ τῇ σοφίᾳ ἐσώθησαν. ὁ γνωστὸς ἢ οἶδεν κ' τὸν χαφὴν τὰ δρχαῖα, καὶ τὰ μέλλοντα ἀκόλουθ· ὅλῃ τα τροφὰς λόγων ἔ λύσις αἰνιγμάτων· σημεῖα ἢ τέρατα προγιώσκει, καὶ ἐκβάσεις καιρῶν ἢ χρόνων, ὡς προεῖπαμεν. ὁρᾶς τὸν τ' μαθημάτων πηγὸν, ἐκ τῆς σοφίας ὁρμωμένην; τοῖς ἢ ὑπακούουσι, Τί γὰρ ὄφελες ἐδίναι τὰς αἰτίας ἔ πῶς κινῆται ὁ ἥλιος, φέρε εἰπεῖν, καὶ τὰ λοιπὰ ἄστρα, ἢ τὰ γεωμετρικὰ θεωρήματα ἐπιστέφθαι, ἢ τὰ Δεξαλεκτικὰ, καὶ τῶν ἄλλων ἑκαστου μαθημάτων ; πῶς γὰρ καθηκόντων δοπόδοσιν ταῦτα μηδὲν ὠφελῶν, εἶναί τι αὐθρωπίνων σώσειν τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν· μὴ γὰρ ὄντα διδακτὴν τῆς ἀληθείας· ἑκάτα λεκτέον· πρῶτον μέν, ὅτι καὶ πεῖ τὰ μέγιστα τῶν ὅλων πλείονσιν εὖτοι, τυτέστι τῷ πεφαίρεσιν τ' τοῦ. οἱ γὰρ φυλάττοντες, φασιν, ἐσίως τὰ ὅσια, ὁσιοῦσθαι πάντα· καὶ οἱ διδαχθέντες αὐτὰ, εὑρήσουσιν δοπολογίαν. ὁ γνωστικὸς μέντοι εὐλόγως πάντα ὁσίως πράξει τὰ πρακτέα, ὡς μεμάθηκεν κ' τὴν τ' κυρίου διδασκαλίαν, οὐ δι' ἀνθρώπων παραλαβών· πάλιν τε αὖ ἀκήκοεν ἔχειν· Εν γὰρ χαρὶ αὐτῷ, τυτέστι τῇ δυνάμει καὶ σοφία, ἔ ἡμῖς καὶ οἱ λόγοι ἡμῶν, πῶς τε φρόνησις, καὶ ἐρμηνέων ὅπισθεν ἡμῶν· ἄθεν γὰρ ἀγαπᾷ ὁ θεὸς, ἀ μὴ τ' σοφία σωσικοῦν ἔ. ἔπεται δὲ ἔκ ἀνίγνωστον τὸ πῶς τ' Σαλομῶν@ ἀρημένον. πεῖ γὰρ νεὼς καθασκαδῆς Δεξαλαβὼν, αὐτικρυς φησίν· Τεχνῖτης δὲ σοφία κατεσκεύασεν· ἡ δὲ σὴ πάντα Δεκυβερνᾷ πρόνοια. ἔ πῶς ἔκ ἄλογον. τεκτονικῆς ἔ ναυπηγικῆς χᾶρον νομίζων Φιλοσοφίαν; ἔχα πω ἔ ὁ κύριος τὸ πλῆθος σκάνο τ' ὅλῃ τῆς πόας καθακλιθέντων κατ' αὐτικρυ τῆς Τιβεριάδ@· τοῖς ἰχθύσι τοῖς δυσὶ καὶ τοῖς πέντε τοῖς κριθίνοις διέθρεψεν ἄρτοις· αἰνιστόμενος τὸν πεπαιδείσθαι Ἑλλήνων τε καὶ Ιυδαίων πῦ τὸ θεῖον πυρῦ, τῆς κ' ἐνόμου γεωργουμένης τροφῆς. πεπιτεσίρα γὰρ ὡς ὥραν θέρους τὸ πυρῦ μᾶλλον ἡ κριθή· τὴν δὲ ἀνὰ τ' κλύδωνα τὸν ἐθνικὸν γνωμολογῶ τι ἔ φερομένῳ φιλοσοφίαν Ἑλληνικὴν, οἱ ἰχθύες ἐμήνυον, ὡς Δεξατροφὴν

ἐκτινῆ

ὀκπνῆ πῖς ἴπ χαμχὴ κ(μίνες διδομίνοι, αὐξήσωλες μὶν ἐκ ὅπ καρπο τ ἄρ(αν πὶ κλέσμα-
πα, τ δὶ ϖ κυρίω με πλαδοσλες εὐλογίας, τῶ ανασασιν τ ϑοπλος. Δίο τ ὑ λεγω δωαμεως,
ἐνε πνυθησαι. ἀλλ' ὁ καὶ ϖξίεργες ἢ, ἔκλαδι ϑὶ προν τῶν ιχθυων τῶ ἰγκυκλιον, τ λοιπον δὶ
αὐτῶ ὀκνίνην τῶ ἰπαναδιδῆκῦαι μηνυον Φιλοσοφίαν· αὐ δὴ πε σωαλλαγαι λεγα ϖ κυρεμα-
κοῦ· Χορος σ' ἀναύδων ιχθύων ἰπορ(θμὴ, ἡ μῦσα ἡ τραγικὴ ἡρηκὶν πυ. καμε δὶ ιλαπίσασιν, «
αὔξειν δὶ μόνον ἡδὴ λοιπὸν τ κυρεμακὸν λόγον, ὡς ὁ πραύτη ὁ νομο-, ὁ προφητης ἀρμκαν «
Ιωαννης. σωσις ἡδὴ μι τ μυσ(ριον τ ἀληθειας, συγκῦμβω δοπονιμων ὁ πρα τιρω ϖξόμη- «
νον τ ἐξιρασιας ὁκῶ τυτὶ μὶν ανακηρύσσων, Παῦλα δὶ αὐτ ιχθυτ, καὶ χωρὶς λύτ ἰγ(ὶ- «
πῶ δὶ ἐν. αμίλει λυθ- ἀκροχωλιαῖ- ωρη· ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ σωαρμολογαμίνη αυξ(«
ὡς ναον ἅγιον ϑιῦ, κ τ ϑεῖον δοκησολ. σιωπῶ πὶνῶ πὶν ἐν τῶ ἰυαγγελίω παραδολλὼ λι- «
γοναν· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τ ϖρανῶν ἀνθρώπῳ, σαγήνη ὡς ϑαλασσα βεβλημέν, καὶ «
τ ϖλήθυς τ ἰαλωκότων ιχθυων, τὸν ἐκλογὸν τ αμινονων πιουμίνων. ἡδὴ δὶ καὶ ὡς πσ- «
σκρας λέγοντὸς ἀπικρυς ἡ παρ' ἡμῖν σοφια ὧδι πως ἀνακηρύσσι, ὥσ(ι καὶ τύτων τὰς πηγὰς
πῖς Ἕλλησιν παρὰ Ἑβραίων διδόναι. μαθὴν σ' ἐκ τῶν σ' ἔχισιν. καὶ ὁ σὺν ωσαν ὧν αγα-
πᾶ πις, οἱ πόνοι πὰ τῆς ὁσὶν λέγοντ. σωφροσύνη γὰρ καὶ φρόνησις, ἐκ δὶ ἐστὶν ἐπισ(μη καὶ
αἱρεσιαν· ὧν χρησιμώτερον ὑδὲν ἐσὶν ἐν βίῳ ἀνθρώπις. ὅπ πᾶσιν ἁδὶναι αὐτὰς κ ἐκ ὁσο ιχθυν·
ὅπ φύσ(μὲν ὅπ τηδεοι γεγόναμεν πρὸς λέξιν· οὐ μὴν ὥσ(ε ἐχειν αυτὸν ἐκ ἠθυτ, ἀλλὰ
πρὸς τ κτησαδαι ὅπ τηδεοι. ᾧ λέγῳ λύ(τ πρὸς τ αἱρετικῶν δοκυμενον ημιν, πορον πό-
λιν ϖλάσθη ὁ Ἀδάμ, ἡ ἀπλήθ. ἀλλ' ὁ μὲν ἁπλες, πᾶς πλεκ ϑαι απλες τ ἔ(ον, καὶ ἐὶ
μαλισ(α ἄνθρωπος; ὁ δὶ πόλεως, πῶς παραβαίνη πὶς ἐν πλὰς; ἀκόσμ(γὰρ κ πᾶς ημᾶ ὁπ
πόλι- κ(τὸν καπικόδομον ἐκ ἐγμετ, πρὸς δὶ τ ἀναδιξασδαι τὸν ἀρ(ην ὅπ τηδεος ὁια-
φέρι γὰρ δὴ πρὸς ὅπ τὸν ἀρ(ὴν γενέναι ὅπ τηδεον πρὸς τὸν κτῆσιν αὐτῆς· ημᾶς ἡ ἐξ ημῶν
αὐτῶν βούλε πι σώζεσδαι. αὐτὴ γὰρ Φύσις ψυχῆς, ἐξ ἑαυτῆς ὁρμᾶν· ἔπι λογικὴ ὁῦλος. λογικὸς
εἶναι τ Φ. λοσοφικ, συζυγίας τ ἔχομεν πρὸς αὐτὴν ἡ δι ὅπ τηδειότης. Φορᾷ μέν ὁπ πρὸς ἀρε-
τὴν, ἀρετὴ σ' οὐ. παῦλος μὲν γὰρ, ὡς ἔφλ, πρὸς ἀρετῆς κτῆσιν πΦυκασιν· ἀλλ' ὁ μὲν, μαλ-
λον· ὁ σ', ἦδον πρὸς σιν τῆ τε μαθήσ(τῆ τε ἀσκήσ(· διὸ καὶ ἐ μὲν, ἐξήκασε μέχρι τ τελικὰς
ἀρετῆς· οἱ δὲ, μέχρι τινος ἔφδασαν· ὁ μὲν λῆλος σ' αὐτὸς, καὶ ὁ ἄλλως ἦσαν ὑΦυσις, ὡς
τὸ ναντίον ἀπαντᾷπασαν· πολὺ δὲ μᾶλλον ἡ μεγάλη πασῶν μαθήσεων καὶ ἀληδὴς Φιλο-
Φίρουσα γνῶσις, χαλιπωτάτη κ(σαδαι, καὶ ἐκ τοῦ ὧ καμάτῳ ϖδεχόμενα. ἀλλ' ὡς ἔικεν, ὁκ
ἴγνωσαν μυσ(ρια ϑεῦ· ὅτι ὁ ϑεὸς ἔκπσεν τ ἄϑλιωτον ὅπ ἀφθαρσία καὶ κλεια ἴδιος, ἰδιο-
τη- ἰσ(ησεν αὐτὸν· καὶ ὡ ἰδιότης ἔ πι- ἐδοτ- ὁ γνωσικὸς καὶ δικαι- ἔ ὅσι- μὴ
Φρονήσεως ἧς μέτεχον ἡλικίας τελείας ἀφικνεῖσδαι σπεδη. ὅτι σ' ὑ μένει αἱ πταῖς ἐξ αἰῶνος
ἐνεργειαι. ἀλλ' ἃ καὶ εἰ λέγοι καθαρεύουσι τῶ γνωσικῶ· Ἐδοκίμασας τὴν καρδίαν μου, ἐπισκέψω «
νυκτὸς, Φησὶν ἐπύρωσάς με, κ οχ εὑρεθη ἐν ἐμοὶ ἀδικια· ὅπως ἂν μὴ λαλήσῃ τ σμα μου τὰ «
ἔργα τ ἀνθρώπων. καὶ τί λέγω τὰ ἔργα τ ἀνθρώπων; αὐτὴν τὴν ἁμαρτίαν γνωρ(ζει. ἐ πασα «
χθὲσιν ὅπ μετάνοια· κοινὸν γὰρ τ ἔργ καὶ τ ἄλλων πσῶν· ἀλλ' ὁ ἐσὶν ἁμαρτία· ἐδὲ γὰρ πὶ δι-
νος καταγνώσκει, ἀλλ' ἁπλῶς πᾶσης τ ἁμαρτίας· ὑσ(ὸν ἐπισεύ(ας κακῶς ἀκατ μὴ πιπ-
τὸν πωίσησιν. ὀθὲν καὶ μι(ώσεια διατ(ἡμῶν, κ(ὅπ τῷ πεπλημμεληκέναι ἡ δέ, τὴν φύ-
σιν τ ἁμαρτίας καταμαθοῦσα, ἀφίσκαζ ϑ ἁμαρ(ᾶνειν ὡὐτὸν κ(σεσηγμένον λεγει πᾶσι ϖ
ὅπ τὸ μὴ ἁμαρ(ᾶνειν μὴ πῶν λιγεσδαι ὡς ὁ ἀδικῶν καὶ ἁμαρ(ᾶνων κατ' ἐνίσχ(δαιμό-
νων πλημμελῆ· ὁπὰ κἀν αὐ- γένοιτ τὰ ἡ αὐτὰ πις δαιμονι, ὡς κ(τ ἁμαρ(ᾶνειν αἱρεύ-
μενος, ἀνδρας- καὶ κἂ Φῶς ἐ ὑμετ ἀδελος ἐν ὅπ θυμίας ὡς δαίμων, γίνε πι ἄνθρωπ-
δαιμονικός· αὐτίκα ὁ μὲν κακὸς Φύσ(, ἁμαρτηλικὸς Δι κακίαν γνόμενος, Φαῦλος καλέσ(-
κεν, ἔχων ὡὐκὼν ἑκὼν ἥλετ· ἁμαρτηλικὸς ἦν, καὶ κ(τὰς πταῖς Δι ἁμαρ(ᾶνειν· ἵμαλιν ἡ. ὁ
σπουδαιος καταρδοῖ. δὶς κ μόνον τὰς ἀρε(ὰς, ἀλλὰ κ(ζως πταῖς τὰς καλὰς ἀγαθὰς καλοῦμεν.
τῶν δὶ ἀγαθῶν ἴσμεν. τὰ μεν, αὐτὰ δὶ αὐτὰ αἱρετὰ, ὡς τὴν γνῶσιν· ἡ γὰρ ἀλη ὑ ἐξ αὐτῆς ϑη-
ρῶμεν, ἐπὶ δὰν παρῇ, ἡ μόνον τὸ πεσῆναι αὐτὸν, καὶ ἐν ἀδιαλήπῳ ϑωρία ἡμᾶς εἶναι, καὶ ως
αὐτὸν καὶ δι' αὐτὸν ἀγωνιζοσ τὰ δὶ, δι' ἅπερ, τὸν πόνον, Δι τὸν ἐξ αὐτῆς ϖξιομένην
φυγὴν τε τ κολάπως, καὶ ὠφελειαν τὸν ἐκ τ ἀνταπδόσεως. Φερ- μὲν γὰρ, αἴτιος τ μὴ
ἁμαρτάνειν τῆς πολλοῖς· ἐπαγγελια ἦ, ἀφορμὴ ϑ διώκειν ὑπακοὴ, δι' ἧς ἡ σωτηρία το-
λειότερον ἄρα ἀγαδὸν ἡ γνῶσις, δι' αὐτὸν ϑ πε αἱρετὴ· κατ' ἐπακολούθημα ἦ, καὶ τὰ Δι πό-
νου ἀκολουθοῦν- καλά· καὶ ἡ κόλασις τῷ μὲν κολαζομένῳ διορθώσεως αἰτία· τοῖς δὶ διορᾷ

πρῶτον, δυναμένοις, παράδειγμα γίνεται, δι' οὗ τὸ σωζόμενον τοῖς ὁμοίοις ἀνακόπτουσιν.
δεξώμεθα γὰρ τὴν γνῶσιν, εἰ τῶν ἀπολλυμένων ἐφιέμενοι, ἀλλ' αὐτοῦ ἕνεκα τοῦ γινώσκειν ἀσπαζόμενοι. πρώτη γὰρ ὠφέλεια ἡ ἕξις ἡ γνωστική. ἡδονὰς ἀβλαβεῖς περιχομένη καὶ ἀγαλλιάσεις, καὶ νῦν, καὶ ἐς ὕστερον. τὴν δὲ ἀγαλλίασιν εὐφροσύνην εἶναι φασίν, ἐπιλογισμὸν οὖσαν τῆς κατὰ τὴν ἀλήθειαν ἕξεως, ἀπὸ πίστεως ἐπιστάσεως καὶ ἀσχύστου ψυχικῆς. τὰ δὲ μετέχοντα τῆς γνώσεως ἔργα, αἱ ἀγαθαὶ καὶ καλαὶ πράξεις εἰσιν. πλοῦτος μὲν γὰρ ἀληθὴς, ὁ ἐν τῇ κατὰ τὴν ἕξιν πράξει πλεονασμός· πενία δὲ, ἡ κατὰ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας ὑστέρησις. αἱ κτήσεις γὰρ ἐν χρείᾳ τῶν ἀναγκαίων, οὐ τὴν ποιότητα ἔχουσι βλαβερὰν, ἀλλὰ τὴν παρὰ τὸ μέτρον ποσότητα. διόπερ τὰς ἐπιθυμίας ὁ γνωστικὸς περιγράφει κατά τε τὴν κτῆσιν, κατά τε τὴν χρῆσιν· ἀρκούμενος τοῖς ἀναγκαίοις ὅροις. τὸ γὰρ ἀναγκαῖον ἡγεμὼν ἡμῖν ἐπὶ πᾶσι γίνεται· ὃ καὶ ἐπὶ τὴν κτῆσιν παραλήψεται, καὶ τὴν περιποίησιν τῆς γνώσεως, οὐ τοῦ ζῆν, ἀλλὰ τοῦ εὖ ζῆν περιλήψεται ποιήσασθαι· μήτ' οὖν παῖδας, μήτ' αὖ γαμοῦντας γονεῖς, τὰς πρὸς τὸ θεῖον ἀγάπας καὶ τὰς ἐν βίῳ δικαιοσύνης προτιμῶν ἀδελφὰς δι' αὐτῶν ἡ γνωστικὴ μὴ τῶν παιδοποιΐας ὡς καὶ ὁμοπατρίας κρίνεται· τότε μόνον δ' ἂν ἄνδρες ἀναμιμνησκόμενοι, ὁπλωτικὰ ἂν τοῖς πένησι προσβλέποι· ὡς ἂν ἀδελφὴ τῷ ὄντι ἐσομένη καὶ μὴ τῷ ἐπιθέσθαι τῆς σαρκὸς, τῆς ἀσχολίας καὶ διαιρέσεως τῷ γνῶσιν τῶν πολυμαθῶν, τῇ ἰδιότητι τῶν σχημάτων. αὐτὴ γὰρ καθ' αὑτὰς ἐπ' ἴσης πως ψυχαί. αἱ ψυχαὶ εὐθέτησαν, οὐκ ἄρρεσι, οὐκ θήλεσι· ἐπὰν μὴ γαμῶσι, μὴ γαμίσκωνται· καὶ μὴ πῶς μεταπλάττωνται εἰς τὸν ἄνδρα ἡ γυνὴ, ἀθηλύτως ἐπ' ἴσης καὶ αἰδρικὴ ἡ πλέα ἡγεμονία. τοῦτ' ἐν ἀρχῇ ὁ τῆς Σάρρας, ἡσαΐου παῖδος ἀναγνώστης, γέλως· οὐκ ἀπιστούσης οἴμαι τῷ ἀγγέλῳ, καταθαρσούσης δὲ ἐκείνης αὐτὸς τὴν ὁμιλίαν, δι' ἧς ἐμέλλει παῖδος ἡδέσθαι μήτηρ. καὶ μὴ πέκτοτε ὁ Ἀβραὰμ, ὁπλωτικὰ παρὰ τῷ Βασιλεῖ τῷ Αἰγύπτου Διὰ τὴν τῆς Σάρρας εἰκονιδωδίαν κάλλους, εἰκότως αὐτὴν ἀδελφὴν προσεῖπεν, ἀλλ' οὐκ ἐμεκτηρίασε οὐδέπω καὶ ἐμεκτηρίασε. τῆς μὲν ἐξ ἁμαρτιῶν μετανοησάσης καὶ μὴ στρεβλῶς πιστευούσης, Διὰ τὴν δηλοῦσαν παρίχει ὁ θεὸς τὰ αἰτήματα· τῆς δ' ἀναμαρτήτως καὶ γνωστικῶς βιούσης, ἑτοιμαζόμενος μένει δίδωσιν. αὐτίκα τῇ Ἄννῃ ἐνισταμένῃ μένει, ἡ παῖδος εἰσάκουσις. ἡ Σαμουήλ. λέγουσι, φησὶν ἡ γραφὴ, τῷ ποιήσω· ὑποσήμανσις, τῷ δώσω. καρδιογνώστου γὰρ τὸ θεῖον παρειλήφαμεν, οὐκ ἐκ κινημάτων ψυχῆς πεπαρόμενον καθάπερ ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι· ἀλλ' ἤδη ἐκ τῆς ἐπιβαινούσης γαλεῶσι γὰρ ὕπνους κύες, ὡς ὁ ἐρχυπίλων ἡμῖν ἔφρασεν ἐπήνεσε, τὸ θεῖος ὕπνος ποιήσας τὸν φῶς, ἐπιπεσόν, καλὸν ἐπὶ· ὁ δὲ, καὶ πρὶν ἢ ποιῆσαι. οἷον ἴσως ἤδως, τοῦτ' ἐπήνεσεν. τὸ ἐγείρω, δωρεὰν ποιοῦσι καλὸν ἄνωθεν Διὰ τὸ ἀνάρχου ποιῆσαι· τὸ ἐσόμενον, ἐνεργείᾳ καλόν. αὐτίκα τὸ ἐσόμενον, ἤδη ποιεῖν εἶναι καλὸν, τῆς φράσεως ὑπερβατῷ κρύψαντος τὴν ἀλήθειαν. εὐχεται τοίνυν ὁ γνωστικὸς καὶ τῇ ἔννοιαν πᾶσαν τὴν ὥραν, δι' ἀγάπης οἰκειούμενος τῷ θεῷ. καὶ τὰ μὲν πρῶτα, ἀφέσιν ἁμαρτιῶν αἰτήσει· μὴ δὲ τὸ μηκέτι ἁμαρτάνειν, ὅτι τὸ εὖ πεῖν δίδαξαν, καὶ πᾶσαν τὴν τῆς ἀρετῆς δημιουργίαν τε ἐπανορθώσεως σωτήριον. ἵνα δὴ καθαρὸς τὴν καρδίαν γενόμενος δι' ἐπιγνώσεως τῆς Διὰ τοῦ υἱοῦ θεοῦ, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον τὴν μακαρίαν ζωὴν μυηθῇ, ἐπακούσας τῆς λεγούσης γραφῆς, Ἀγαθὸν νηστεία μετὰ προσευχῆς· νηστεία δὲ, ἀποχὰς κακῶν μηνυόντων πάντων ἁπλῶς, τῶν καὶ ἐνέργειαν καὶ τὴν διάνοιαν αὐτήν. ὡς ἐοικέναι, ἡ οἰκουμενικὴ τετράγωνος ἐστὶ, πάντῃ ἴσα καὶ ὁμοία, ἐν λόγῳ, ἐν ἔργῳ, ἐν ἀποχῇ κακῶν, ἐν εὐσεβείᾳ, ἐν τελειοτάτῃ γνωστικῇ, ἑδαμῇ ἑδαμῶς χωλεύουσα. ἵνα μὴ ἀδικός τε καὶ ἄπιστος φανῇ. ἦμεν δέ τις ἐπὶ δίκαιος, πάντως οὗτος καὶ πιστός· ἡ δὲ πιστὸς, κἀπὶ καὶ δίκαιος· τὴν δὲ πρόνοιαν καὶ τελείωσιν δικαιοσύνῃ λέγω, καθ' ἣν ὁ γνωστικὸς δίκαιος λέγεται. αὐτίκα τῷ Ἀβραὰμ πιστῷ γενομένῳ λογισθῆναι εἰς δικαιοσύνην, ἵνα τὸ μεῖζον καὶ τελειότερον τῆς πίστεως προσδοκήσῃ. καὶ γὰρ ὁ ἀποχήμενος μένει τῆς κακῆς πράξεως δίκαιος, ἐὰν μὴ προσιερήσῃ καὶ τι εὐποιΐας καὶ τῆς γνώσεως· δι' ἃ αἰτίαν, τὸν μὲν, ἀφεκτέον, δὲ σὺν ἐνεργητέον Διὰ τῶν ὁπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν ἐν δεξιᾷ καὶ ἐν ἀριστερᾷ. φησὶν ὁ ἀπόστολος παραπέμπων τὸν δίκαιον εἰς κληρονομίαν τὴν ἄκραν· ἐκεῖ μὲν τῶν, πεφραγμένον· τοῖς δὲ, καὶ εἰσερχομένοις. συνῳδὴ σκέπη μένη τῆς παντοδυνάμου καὶ ἡ τῶν ἁμαρτημάτων ἀποχὴ, ἱκανὴ πρὸς τελείωσιν, ἐὰν μὴ προσλάβοι τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης, τὴν εἰς εὐποιΐαν ἐνέργειαν. τότε ὁ πεπαιδεγμένος ἡμῖν ἐν γνωστικὸς ἐν δικαιοσύνῃ ἀποκαλυπτέος δεδοξασμένος ἤδη καὶ ἁγίοις, καθάπερ ὁ Μωϋσῆς τὸ πρόσωπον τῆς ψυχῆς ὑπερ ἐν τοῖς πρόσθεν τὸ σῶμα χαρακτηριστὸν τῆς δικαίας ἡρήκαμεν ψυχῆς. καθάπερ γὰρ τοῖς ἐμοὶς ἡ σύνταξις τῆς βαφῆς ἐμμένασα, τὴν ἰδιότητα καὶ παραλλαγὴν πρὸς τὰ λοιπὰ παρέχεται ἐσθῆτος· ἕως κἀπὶ τῆς ψυχῆς, ὁ μὲν πόνος παρῆλθεν, μένει δὲ τὸ καλὸν· καὶ τὸ μὲν ἡδὺ,

καταλεί-

καὶ λαπίπα, ἀναμασᾶται ἢ τὸ αἰσχρόν. οὕτω γὰρ ἑκατέρας ψυχῆς χαρακτηρίζεται μέτρα, ἀφ' ὧν γνωρίζεται· ἡ μὲν, δεδοξασμένη· ἡ δὲ, κατεγνωσμένη. καὶ μὴν καθάπερ τῷ Μωϋσεῖ ἐκ τῆς δικαιοπραγίας καὶ τῆς κρίσεως τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ὁμιλίας, ὀπίζεια τις ἐπικαθίζει τῷ προσώπῳ δεδοξασμένῳ· οὕτως καὶ τῇ δικαίᾳ ψυχῇ θεία τις ἀγαθωσύνης δωρεὰ, κατά τε τὴν προφητείαν, κατά τε τὴν διακονικὴν ἐνέργειαν ἐγχεομένη, οἷον ἀπαυγασμάτων νοερῶν, καθάπερ ἡλιακῆς ἀκτῖνος, ἵνα πομφόλυξ τις, ὑπὸ φωτὸς σφοδρότερον ἐπιφανοῦς, ὡς ἠνωμένον ψυχῇ δι' ἀγάπης ἀδιαστάτως, θεοφορουμένης καὶ θεοφορούσης. ἐνταῦθα ἡ ἐξομοίωσις ἡ πρὸς τὸν σωτῆρα θεὸν ἀνακύπτει τῷ γνωστικῷ, ὃς ὁ 283
αὐτάνθρωπος ἡμῖν τὴν φύσιν, γινόμενος τελείως, ὡς ὁ πατὴρ, φησὶν, ὁ ἐν τοῖς κρείττοσι. αὐτός ἐστιν
ὁ ἁπλοῦς, τεχνικὸς ἐπιμιγὴς μεθ' ὑμῶν ἡμῖν ἐπὶ καὶ ὁ θεὸς, οὐχ ἧ φύσει ἀγαθός ἐστι, πάντη μένει μακάριος καὶ ἄφθαρτος, οὔτε πραγματεῖαν ἔχων, οὔτε ἄλλῳ παρέχων, πεῖραν δὲ ἰδίως ἀγαθάσεως ὄντως καὶ πατὴρ ἀγαθός, ὧν τε καὶ γινόμενος ἐν διαλείψεως εὐπρεπείᾳ, ἐν παντὶ τῷ τὸ ἀγαθοπρεπῶς ἀπαραδότως μένειν. τὸ γὰρ φιλάγαθον, μὴ ἐνεργοῦντος μηδὲ ἀγαθοποιοῦντος ὁτουοῦν μετρίως παθήσας τὰ πρῶτα, καὶ εἰς ἀπάθειαν μελετήσας, αὐξήσας τε εἰς εὐπρεπῆ γνωστικῆς πληθυντικῶς, ἰσαγγέλου μὲν ἐνταῦθα· φωτεινὸς δὲ ἤδη καὶ ὡς ὁ ἥλιος λάμπων κατὰ τὴν ἐνεργείαν, ἀτυφὸς τῇ γνώσει τῇ δικαίᾳ διὰ ἀγάπης θεῖ, ὅπερ τὸν ἀγαθὸν μένειν, καθάπερ εἰ δοῦλοι· οὐχ ὅτι ἦσαν ἐκλεκτοὶ ὑμούμενοι δοῦλοι κατὰ τὴν φύσιν ἐξαίρετον ἴδιωμα· ἐπεὶ καὶ ὁ Ἰούδας ἐξελέγη σὺν αὐτοῖς· ἀλλ' οἷά πῆσαν δοῦλοι ὑμοίως ἐκλεγόμενοι πρὸς τὸ καὶ τὰ πλήθη σωζομένου. ὁ γοῦν μὴ σὺν αὐτοῖς ἐκλεγεὶς Ματθίας, ἄξιον ἐαυτὸν παραχώμενος τῷ ὑμοίῳ
δοῦλος, αὐτίκα ἀπόστολος τῷ Ἰούδᾳ. ἔξεστιν οὖν καὶ νῦν τὸ κυριακὸν ἀνασκήπτοις ἐπιπλαῖς, τὸ ἀναγκαῖον πλοῦς βιώσεως καὶ γνωστικῶς, ὃς τὸν ἐκλογὴν τῶν δούλων ἐμφαίνων· εὐτρεπὲς πρὸς ἐστὶ τὸ οὖν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀληθὲς τὸ τοῦ θεοῦ βουλήσεως, ἐὰν ποιῇ καὶ διδάσκῃ τὰ τοῦ κυρίου· οὐχ ὡς ἀνθρώπων χρηστοῦμεν, οὐσὶ ὅπ πρεσβύτερον, δίκαιος νομιζόμενος· ἀλλ' ὅπ δίκαιος, ἐν πρεσβυτερίῳ καταλεγόμενος· κἂν ἐνταῦθα ὅτι γῆς πρωτοκαθεδρία μὴ τιμηθῇ, ἐν τοῖς οὐκοις καὶ ποσαρσὶ καθεδεῖται θρόνοις τὸν λαὸν κρίνων, ὡς φησὶν ἐν τῇ ἀποκαλύψει Ἰωάννης. μία μὲν γὰρ τῷ ὄντι ἀληθὴς ἡ σωτήριον, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου εἰς ἡμᾶς δίκαια, καὶ ἀληθεῖς ἡμῖν τὰ κρίσεως, διάφορος οὖσα τῷ δοκεῖν ἐκκλησία. ἀκόλουθον γὰρ ἦν μίαν ἀμετάθετον σωτηρίαν δοῦναι, παρ' ἑνὸς θεοῦ, δι' ἑνὸς κυρίου πολυτρόπως ἀφελοῦσαν· διὰ ταύτην τὸ μεσιτεῦον ὡρίσατο τὸ διορίζον δ Ἰουδαίους τὸ Ἕλληνας εἰς σωτηρίαν λαοὺς καὶ ἔτως ἄμφω εἰς τὸν ἕνα πατέρα τῆς πίστεως καὶ ἀναγεννήσεως καὶ ἡ ἐξ ἀμφοῖν ἐκλογὴ μία καὶ τὸ ἐκλεκτὸν, φησὶν, ἐκλεκτὸς πρὸ εἰ καὶ τὸν πλείονα χρόνον καὶ τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς ἐπὶ πολὺ διαμένει, καὶ τὴν μεγάλην πρεσβυτέρου δόξαν τετιμημένοι, κρίνει τε καὶ διοικεῖται ἐπ' ἴσης ἔκ τε Ἰουδαίων ἔκ τε Ἑλλήνων οἱ πατέρες καὶ ἀγαθοί, διαπλασθέντες τὸ χάριτι ἐπὶ καὶ ἐν τοῦτο τὸν ἐκκλησίαν πρεσβυτέρων, διακόνων, μεμιμημένοι εἰκόνα ἀγγελικῆς δόξης, κἀκεῖνης τὸ οἰκειότερος τυγχάνουσιν, ὧν ἀναμένην φασὶν αἱ γραφαὶ τὰς κατ' ἐκκλησίαν τῶν δούλων ἐντελεῖς διακρίσεως κἀ τὸ ἀναγκαῖον βιβλιακὸς. ἐνιοι φιλαυτοῦντες ἐξῆλθε γραφὴ ὁ δοῦλος Διανοήσῃ μὲν τὰ πρῶτα, ἐπὶ πλείονα καταξιωθῆναι τῷ πρεσβυτερίῳ κἀ προκοπὴν δόξης· δόξαν δὲ δόξης Διαφέρει· ἄχρις οὗ ἂν πλείονα αἴρα αὐξήσωσιν. οἱ πιστοὶ, κἀ τὰ Δαυΐδ, καπαπαύσουσιν ἐν ὄρει ἁγίῳ θεοῦ, τῇ ἀνατάτῳ ἐκκλησίᾳ· καθ' ἣν οἱ φιλόσοφοι πανάγεννα τοῦ θεοῦ, εἰ τῷ ὄντι Ἰσραηλῖται, οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ἐν οἷς δόλος οὐδὲς· οἱ μὴ καταμένουσι ἐν ἑβδομάδι ἀναπαύσεως, ἀγαθοεργίᾳ ἢ θείας ἐξομοιώσεως εἰς ὀγδοαδικῆς εὐεργεσίας κληρονομίαν ὑπερκύψασι. ἀκορέες καὶ ἡσυχίας ἀλικρινεῖ ἐπιθυμίᾳ πρωτοείχοντες. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα, φησὶν ὁ κύριος, πεῖδαλα, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ αὐλῆς τοῦτο· ἄλλης αὐλῆς καὶ μονῆς ἀναλόγως τοῦ πίστεως κατηξιωμένα τὰ δὲ ἱμὰ πεῖδαπα, τιμῆς ἀκουσμοῦ φωνῆς, συνίστα γνωστικῶς τας ἐντολὰς· τὸ δὲ ἔστιν, μεγαλοφρόνως καὶ ἀξίολόγως ἐκδιηχεῖσθαι καὶ τῇ τῶν ἔργων αἰτιοδοσίᾳ τε ἐπακολουθεῖα. ὡς ἐὰν ἀκούσωμεν Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε, οὐχ ἁπλῶς τὸν ὁπωσοῦν πιστεύσαντα, σωζήσεσθαι λέγει αὐτὸν ἐκδιχόμενα, ἐὰν μὴ καὶ τὰ ἔργα ἐπακολουθήσῃ. αὐτίκα Ἰουδαίοις μόνοις ταῦτα ἔλεγε τῷ Φαρισαίῳ, τοῖς νομικοῖς καὶ ἀκριπλήκτως βεβιωκόσιν, ὡς μένει ἡ κατὰ τὸν κύριον ὑπερβολὴ πίστις. οὐκ ἄν οὖν μὴ ἀναστασιάσας πρὸς αὐτὸν ἀλλὰ καὶ ἐξέλθῃ τῷ αἴρεσι, δοκιμάσθω τὰ πάθη ἀνάγκη τοῦτον, ὡς ἂν τὴν μονὴν τὴν οἰκείαν χωρῆσαι δυνηθῆναι. πλέον δεῖ τῆς πίστεως τὸ γνῶναι, καθάπερ ἀμέλει τοῦ σωθῆναι, τὸ καὶ μὴ τὸ σωθῆναι ἡμῖν τῆς ἀναβάτου ἀξιωθῆναι. Διὰ πολλῆς πίνων

τ παθῶν ἀπηλλάγμεν· τὰ παθη ὁ πρὸς ἡμᾶς μίσησιν ἀπὸ τῶν βελτίονα τ προπίρας μεν
ης μιγίστω κολασιν· ἀπιφερόμεν· τὸ ἰδίωμα τ μιξωσίας, ὧν ἐξήμαρτεν μ τὸ βάπτισμα·
234 εἰνᾶπ γ' ἀντὶ τι μᾶλλον, ἢ τι μηδὲ πω, ἢ καὶ μησὶ· ὅλως τυγχάνων ὧν ἄλλους ὁρᾶ μετέλη-
φότας. πρὸς δι, καὶ ἐπαγχωνί) τοῖς πλημμεληθῆσιν αὐτ· αἳ δὴ μίγιστα κολάσεις εἰσὶ τῷ
πεῷ· ἀγαθὴ γὰρ ἡ τ θεοῦ δικαιοσύνη, ϗ δικαία ἐστὶν ἡ ἀγαθότης αὐτ. κἀν πάσων) ἆρα που
αἱ ἡμερίαι χ' τὴν δοτὸν πλήρωσιν τ σώσεως καὶ τ ἐκάστω δοτικαθάρσεως, μιγίστω ἔχυσι πε-
ρεμένουσαν λύπω, ὅτι τ ἄλλης ἄξιοι εὑρεθῆλες αὐτῆς, τὴν διὰ τῷ μὴ σωθῆναι τοῖς Δι δι-
καιοσύνω δοξασθῆσιν. αὐτίκα ὁ Σαλομὼν σοφὸν καλῶν τ γνωσικὸν, θεῖ τῶν θαυμαζόντων
αὐτ τὸ ἄξιωμα τ μονῆς, τάδε φησίν· Ὄψον) γὰρ τελευτὴν σοφοῦ, ϗ ἐ νοήσουσι τι βεβουλευσα-
το θεὸς αὐτ, καὶ ἐς ἣν σφαλιεῖ αὐτὸν ὁ κύρι· διὰ τι τ δοξῆς ἱερεῦσιν αὐτ, Οὕτ· καὶ 10
ὁ ἔχομεν ποτε ἐς γέλωτα ϗ ἐς παραβολὴν ἐνυβρισμῦ οἱ ἄφρονες· τ βίον αὐτ ἐλογησάμεθα
μανίαν, ϗ τὴν τελευτὴν αὐτ, ἄτιμον· πῶς κατελογισθη ἐν υἱοῖς θεοῦ, ϗ ἐν ἁγίοις ὁ κλῆρ·
αὐτ ἐστιν; οὐ μόνον τοίνυν ὁ πρὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐθνικὸς δικαιότατα κρίνε). ἐπιδὴ γὰρ ἤδει ὁ θεὸς,
ὅτι σοφὸς ὢν, μὴ πεισόμενος τῦτον, μδὲν ἧττον ὅπως τὴν γε καθ' ἑαυτὸν ἀναδίξη) τελείω-
σιν, ἔδωκεν μὲν φιλοσοφίαν αὐτῷ· ἀλλὰ πρὸ τ πίστεως· ἔδωκεν γὰ τ θεῖον ἐ τῷ σπερίλεω καὶ
τὰ ἄστρα εἰς θρησκείαν· α ἐπαινητὸν ὁ θεὸς τοῖς ἔθνεσιν, φησὶν ὁ νόμ·· ἵνα μὴ τέλεον ἄθεοι γιγό-
μενοι. τελείως καὶ ἀφθάρτως. οἱ δὲ, κἂν πάντη γενόμενοι τῇ ἐντολῇ ἀγνώμονες, γλυκαῖς
ἐπιθυμίαις ἀχθόμενοι ἀκάλμασι, κἂν μὴ μιξωσήσωσι, κρίνον) οἱ μέν, ὅτι δυνηθέντες, οὐκ ἠθέλησαν
πεῦσαι τῷ θεῷ· οἱ δ, ὅτι καὶ θελήσαντες, οὐκ ἐξίσπευσαν τελειῶσαι πεί. ναὶ μὴν κἀκεῖνοι οἱ
ὑπὸ τ τῶν ἄστρων σέβεσθαι μὴ ἐπαναβάμενοι διὰ τ τούτων ποιητήν· ὁδὸς γὰρ αὕτη δοθεῖσα 20
τοῖς ἔθνεσιν, ἀνακύψαι πρὸς θεὸν Δι τ τῶν ἄστρων θρησκείας. εἰ δὲ μὴ διὰ τούτων θελήσαν-
τες διαμεῖναι τοῖς δοθεῖσιν αὐτοῖς ἄστρασιν, ἀλλὰ καὶ τούτων ὑποπεσόντες εἰς λίθους καὶ ξύλα,
ὡς χνοῦ,, φησὶν, ἐλογίσθησαν, καὶ ὡς σκιὰν ὑπὸ κάδου· πρόσκοποι εἰς σωτηρίαν, οἱ ὑπερβιβάζο-
μενοι τ σώματα·) ὥσπερ ὑπ τ μὲν ἁπλῶς σώζων. τ μέσων ἐστὶν· τ δὲ ὀρθῶς καὶ διόπλως, κα-
τόρθωμα· οὕτως καὶ πᾶσα πρᾶξις, γνωσικὴ μὲν κατόρθωμα· τὴ δὲ ἁπλᾶς πιστῇ, μέση πρᾶξις
λέγοιτ' ἄν, μηδέπω χ' λόγον ὅλης πλημμέλη. μηδὲ μὴν κατ' ἀλήθειαν καταρθμέλη. πάντες γὰ
ἔμπαλιν ἐ ἐθνικῇ, ἁμαρτηλικὴ· ἐ γὰ τ ἁπλῶς εὐ πρᾶξαι, ἀλλὰ τ' πρὸς τινὰ σκοπὸν τὰς πρά-
ξεις ποιῆσαι ϗ λόγον ἐνεργῶν καθῆκεν, αἳ γραφαὶ παρεῖσᾶσιν. καθάπερ ὧν τοῖς ἀπείροις τῦ
λυρίζειν λύρας ἐχ ἅπλον, ἐδὲ μὴν τοῖς ἀπείροις ἐ αὐλῶν αὐλῶν· οὕτως ἐδὲ πραγμάτων
ἅπλουν, τοῖς μὴ πῶ γνῶσιν ἀληθοῦς, ἐ ἐθέσιν ὅπως αὐτοῖς παρὰ λόγον τ βίον χρήσειν. τ γ' 30
ὧν τ ἐλαθυρίας ἀγῶνα ἐ μόνον ἐν πολίμοις ἀγωνίζονται εἰ πολιμων ἀθλητὴ, ἀλλὰ ϗ ἐν συμ-
ποσίοις, καὶ διὰ κοίτης, κἀν τοῖς δικαστηρίοις, οἱ ἀληθεύοντες τῷ λόγω, αἰχμάλωτοι γινόμεθα
ἡδονῆς αἰσχυνόμενοι· ἐ μὴν κατ' αὐ δοκοῦντ' ἀλλαξωμεν αὐτ ἀδίκω κέρδους. ἀδίκων γὰ αὖτικρυς
κέρδος, ἡδονὴ ϗ λύπη, πόνος τι καὶ φθόνος, ϗ συνελοῦσι εἰπεῖν τὰ πάθη τ ψυχῆς· ὧν τ' παραύ-
τικα πρᾶττον, αἰσχρὸν ἐς τὸ μπάν. Τί γὰρ ὠφέλος, ἐὰν τ κόσμον κερδήσῃς, φησὶ, τὴν δὲ ψυχὴν
ζημιώσῃς; δῆλον ὅτι τὰς μὲ διὰ πλούτου πὰς καλὰς πράξεις, ἐδὲ γεγράσκειν τὰ ὠφέλιμα
ἑαυτοῖς. εἰ δὲ τᾶτ, ἐδὲ εὐξασθαι ὀρθῶς οἶσίπ τέ τοι παρὰ δὲ θεοῦ λαβεῖν τὰ ἀγαθὰ, ἀγωνοῦντες
ζῶ ὡς ἀγαθά· οὐδ' αὖ λαβόντες, ἄξιοι ἐσμὲν τ δωρεᾶς, οὐδ' αὖ ἐ ζηζόμεθα κατ' ἀξίαν οὗ
μὴ ἐγνωσαν· ὥστε τ τ ἀπείρας δ' χρήσασθαι τοῖς δοθεῖσι καλῶς, ὥστ τ τ ἄχαρι ἀμαθίας, μη-
δέπω χρησίον τ θείας δωρεᾶς ἐγνωκότες· ἀμαθία γ), ἀγνοιας αἰτία. καὶ μοι δοκῶ, κομπώ- 40
δους μὲν εἶναι ψυχῆς καύχημα, πλὼ εὐσπλαθήτου, διὰ φθείγεσθαι τοῖς κ' πεῖσιν συμβαί-
νουσι, Πρὸς πῶ' ὅ τι χρὴ καὶ πλαμᾶσθαι; τ γὰ εὖ, μετ' ἐμῦ· καὶ τὸ δίκαιον σύμμαχον ἔχομ·
καὶ οὐ μὴ πέσῃ ἀλῶ καλὰ πράσσων. αὕτη γ' ἡ εὐσπλαθησία, τὸ ὅσιον τὸ πρὸς τ θεὸν, ϗ τὸ πρὸς
τὰς ἀνθρώπως δίκαιον Δι σώζει, καθαρὰ τὴν ψυχὴν φυλάτουσα Δι νόμους σμικῆς, καὶ
λόγοις ἀγαθοῖς, καὶ τοῖς δικαίοις ἔργοις. οὕτως δώσαμεν λαβεῖν κυριακὴν ψυχὴ μελετᾶ ἑ-
ναι θεοῦ· κακὸν μὲν ὑδὲν ἄλλο, πλὼ ἀγοίας, εἶναι νομίζουσα, καὶ τ μὴ ϗ τ ὀρθὸν λογιζόμενα ἐρ-
γάνας· ἀεὶ δὲ εὐχαριστοῦσα διὰ πάντι τῷ θεῷ, δι' οὗ τῆς δικαίας ϗ ἀναγώπως θείας, Δι ζη-
τήσεως ἀληθοῦς. Δι' ἧς φορᾶς ἁγίας, δι' οὗ τῆς μακαρίας· αἰνοῦσα, ὑμνοῦσα, εὐλογοῦσα,
ψάλλουσα, οὐ διορίζει πῶς τ θεῷ κατ' ὑδένα κωλύει ἡ τειάδε ψυχή. οἱ τως ἂν εἰσπα, Καὶ
285 οἱ πιστεύσαντες εἰ' αὐτ, σωθήσονται ἀληθῶς· καὶ οἱ πρὸ ἐς ἀγάπη προσμενοῦσιν αὐτ· ὁρᾶς οἷα 50
πρὸ τ γνωσικῶν Δι λέγεται ἡ σοφία. εἰκότως ἄρα ϗ μυρίαι ποικίλαι, κατ' ἀξίαν τ πρὸ-
φητῶν. αὐτίκα ὁ Σαλομών· Δεδήσῃ) γὰ αὐτ τ πίστεως ἡ χάρις ἐκλεκτή, ϗ κλῆρος ἐν ναῷ κυ-

ρίου ἡμ-

μεν ὑμηρίσας. τὸ συγκριλικὸν γὰρ δείκνυσι μὲν τὰ ἀπροϊδοκήτως ἐς τὸ ναῦν ἢ γῆν, ὃς ἐστιν ἡ πᾶσα ἐκκλησία· ἀπολειπὴ δ' ἐννοεῖν καὶ τὸ ἀπειθὲς, ἵνα ὁ κύριός ἐστιν. ταύτας ἐκλεκτὰς οὔσας τὰς τρεῖς μονὰς οἱ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ἀριθμοὶ αἰνίσσονται, ὁ τριακοστὸς, καὶ ὁ ἑξηκοστὸς, καὶ ὁ ἑκατοστός. καὶ ἡ μὲν τελεία κληρονομία, τῶν ἐν ἀνδράσι τέλειον ἀφικνουμένων, κατ' εἰκόνα τοῦ κυρίου· ἡ δὲ ὁμοίωσις, ἀχρὶ οὗ ζῶμεν, ἡ κατ' ἀρχὴν πρόκριμα τοῦ ἀνθρώπου· ἄθεος γὰρ οὐδεὶς ἀφορία· οὐδὲ μὴν ἡ κατ' ἀρετὴν, ἡ πρὸς τὸ πρῶτον αἴτιον· ἀσύστατος γὰρ καὶ ἡδονὴ ἕξις, τὴν αὐτὴν ἀρετὴν εἶναι ἀνθρώπου καὶ τοῦ παντοκράτορος θεοῦ προσδοκήσαντος. Ἀπίλαβις, φησὶν, ὁμοίαν, ὅτι ἔσομαι σοι ὅμοιος· ἀλλ' Ἀρκτέον γὰρ τῷ μαθητῇ γνώσθαι ὡς ὁ διδάσκαλος, λέγει ὁ διδάσκαλος. καθ' ὁμοίωσιν δ' ἂν τὰ θεοῦ ὁ εἰς ὁμοίωσιν καὶ φιλίαν τοῦ θεοῦ καταγόμενος, καὶ τὴν συγκληρονομίαν τὴν κυρίων καὶ θείων γίνεσθαι, ἐὰν, καθὼς αὐτὸς ἐδίδαξεν ὁ κύριος, καὶ τὸ εὐαγγέλιον πληρωθῇ. ὁ γνωστικὸς ἄρα τὴν προκειμένην ἀναμάσσεται ὁμοίωσιν, τὴν διδασκαλικὴν τοῦ διδασκάλου, ἵνα πᾶσι σκηνοῦσθαι τοῖς φρονίμοις καὶ σώφροσι· καὶ τὴν σωτηρίαν ὡς ὁ διδάσκαλος ἐβούλετο, καὶ διὰ τὴν νόησιν ἀναλαβὼν τὴν μεγαλοπρεπῆ, διδάσκαλος μὲν ἀξιολόγως ὅτι τὰ δημάτων τὰς ὑφηλὰς οἰκοδομήσας δυνάμεις· προκαταρξὰς δὲ τῶν λεγομένων ἐνεργείας καὶ τὸ ὑποδειγματικὸν τῆς πολιτείας· δυνατὸν γὰρ ἐντελέστατον, καὶ δὴ τῷ ὄντι δεσποτικὸν εἶναι καὶ ἡγεμονικὸν τὸ βασιλικὸν τῆς Χριστιανῶν· ἐπεὶ μὴ τὰ ἔξω μόνον ἡμέρων κατακυριεύσομεν ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ἀγρίων παθῶν. καὶ ὅτι ἐστὶν ἴδιον, ὡς ἔοικεν, τοῦ κακοῦ καὶ ἀγαθοῦ βίᾳ σώζειν ὁ γνωστικὸς, πλείονα τὰ γράμματα καὶ φαρισαίων σωσεῖς τε καὶ ἐνεργῶν. Ἔντεθεν καὶ καπυσθεὶς καὶ βασιλεὺς, ὁ Δαβὶδ ἡ γραφὴ· ἔνεκεν ἀληθείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοπραγίας· καὶ ὁδηγήσει σε ἡμᾶς ὡς ἐπὶ ἀνθρώπου ἐπὶ σὲ τετάλαται

ὁλαίας Φυτίν· ὁ τρίτος ἢ ἐγκεντρισμός, τ̃ ἀχριάδων καὶ τ̃ αἰριλικῶν ἀπῆ), τῶν μ̃ βίας ἀπὸ τοῦ ἀληθ(ι)νοῦ μεταχαραττομένων· ἀσθενέστερος γὰρ ἑκάτερον θάτερον φύσει ἐξανθρωπαίνω, μάχεται τοῦ πρὸς ἐντιμότερον γυμνάσιον γυμνάσιον, μὴ ἐλκόντων ἢ, δεσμεύουσι πρὸς ἄλληλα· πάρεσις δέ ἐστιν ἐγκεντρισμοῦ τρόπος· ὁ λεγόμενος ὀφθαλμισμός· περιαιροῦσι γὰρ ἀπὸ εὐγλώττου τελίχνης ὀφθαλμὸν, συμπεριχαράσσουσι αὐτῷ κ̃ τοῦ φλοιοῦ κύκλῳ, ἐστὶ παλαιστὴν μήκους· ἐπιτίθεται δὲ τὸ τελίχος κατ' ὀφθαλμὸν, ὃν τῇ περιαφῇ· ἔνθεν ἐντίθεται περιχαρίζομενον καὶ περιχαριζόμενον πλατῷ, περιομένου τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀπαθῆς κ̃ ἀμολύντου. ὁδὸς τούτου γνωστικῆς διδασκαλίας, ἀληθρεύοντα πράγματα δυναμένης· ἀμίλητα γὰρ ἀπὸ ἡμέρων διενδρωτὰ μᾶλλον χρησιμεύει τὸ ἔθος. δυὰς δὲ ἡ ὑπὸ τοῦ λεγομένου ἐγκεντρισμὸς εἰς τὴν καλλέλαιον γίνεται, τ̃ Χριστὸν αὐτοῦ, τ̃ ἀπημέρου καὶ ἀπίστου φύσεως καταφυτευομένης εἰς Χριστὸν, τυτέστι τῶν εἰς Χριστὸν πεπιστευκότων· ἀμείνων ἢ τοῦ ἰκάνου πίστις ἐν αὐτῇ ἐγκεντριζομένη τῇ ψυχῇ· ἓν δὲ τ̃ ἄγιον πνεῦμα πάντας μεταφυτεύει) διαπεπεμμένους, κ̃ τοῦ ἰκάνου πεφυκότος ἀφ' ἑαυτοῦ. 10

Περὶ δὲ τ̃ γνώσεως ὁ Σολομὼν ἀναλεγόμενος, ταῦτα φησὶ· Λαμπὰς γὰρ ἀμαράντου ἐστὶν ἡ σοφία, καὶ ἰσχυρῶς θεωρεῖται ὑπὸ τ̃ ἀγαπώντων αὐτὴν· φθάνει τοὺς ἐπιθυμοῦντας προγνωσθῆναι· ὁ ὀρθρίσας ἐπ' αὐτὴν, οὐ κοπιάσει· τ̃ γὰρ ἐνθυμηθῆναι περὶ αὐτῆς, φρονήσεως πλήρης· καὶ ὁ ἀγρυπνήσας διὰ αὐτὴν, ταχέως ἀμέριμνος ἔσται· ὅτι τοὺς ἀξίους αὐτῆς αὐτὴ περιέρχει) ζητοῦσα· εὐμενῶς γὰρ ταῖς ὁδοῖς ἡ γνῶσις· καὶ ἐν τ̃ τρίβοις φανταζόμενος αὐτοῖς εὐμενῶς· τρίβοι δ', ἡ τοῦ βίου διέξαγωγὴ, καὶ ἡ κ̃ τοὺς ἀληθεῖς πολυνοΐα. αὐτίκα δὲ φέρει, καὶ ἐν πάσῃ διανοίᾳ ἐστὶν αὐτὴ αὐτοῖς, ποικίλως θεωρουμένη, διὰ πάσης δηλονότι παιδείας. ἵνα δὲ μάλιστα τὴν πλατωνικὴν ἀγαπᾷ, παραπέμπει· διὰ λόγου συλλογιστικοῦ καὶ λημμάτων ἀληθῶν ἐποδεικνυομένων ἀληθῆ, ὧδέ πως ἐπάγων διαφέρων· Ἀρχὴ γὰρ αὐτῆς ἀληθεστάτη παιδείας ἐπιθυμία, τυτέστι, τ̃ γνώσεως· φροντὶς δὲ παιδείας, ἀγάπη· ἀγάπη δέ, τήρησις νόμων αὐτῆς· πρόσοχὴ δὲ νόμων, βεβαίωσις ἀφθαρσίας· ἀφθαρσία δέ, ἐγγὺς εἶναι ποιεῖ θεοῦ. ἐπιθυμία ἄρα σοφίας ἀνάγει διὰ βασιλείων. διδάσκει γὰρ εἶναι, ὡς ἀληθινὴ παιδεία, ἐπιθυμία τῆς ἐν γνώσει· ἄσκησις δὲ παιδείας, πιστεύεται δὲ ἀγάπῃ γνώσεως· καὶ ἡ μὲν ἀγάπη, τήρησις τ̃ εἰς γνῶσιν αἰρουσῶν ἐντολῶν· ἡ τήρησις δὲ αὐτῶν, βεβαίωσις τ̃ ἐντολῶν, δι' ἣν ἡ ἀφθαρσία ἐπισυμβαίνει· ἀφθαρσία δέ, ἐγγὺς εἶναι ποιεῖ θεοῦ· ἡ ἄρα ἀγάπη τῆς γνώσεως ἄφθαρτον ποιεῖ, ἐγγὺς θεῷ βασιλεύειν τ̃ βασιλικὸν ἀνάγει. ζητεῖν οὖν ἀρὰ δεῖ τὴν γνῶσιν εἰς εὕρεσιν. ἔστι δὲ ἡ μὲν ζήτησις, ὁρμὴ ἐπὶ τ̃ καταλαβεῖν διά τινων σημείων ἀνευρίσκουσα τὸ ὑποκείμενον· ἡ εὕρεσις δέ, πέρας καὶ ἀνάπαυσις ζητήσεως ἐν καταλήψει γιγνομένης· ὅπερ ἐστὶν ἡ γνῶσις. καὶ αὐτὴ κυρίως εὕρεσίς ἐστιν ἡ γνῶσις, καταλήψεις ζητήσεως ὑπάρχουσα. σημεῖον δέ ἐστιν, φασὶ τ̃ προηγούμενον, ἡ σωτηρία ἐστὶν ἐπόμενον. τ̃ πῶς οὖν θεοῦ ζητήσεως εὕρεσις μὲν, ἡ διὰ τοῦ υἱοῦ διδασκαλία· σημεῖον δὲ τοῦ εἶναι τ̃ σωτῆρα ἡμῶν αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν τοῦ θεοῦ, αὐτὸ προηγούμενα τ̃ περὶ υἱοῦς αὐτοῦ προφητεῖαι, τὸ πνεῦμα τὸ προφητικὸν· αὐτὸ πανταχοῦ τῇ ἀληθείᾳ αὐτοῦ τῇ αὐθεντικῇ περὶ αὐτοῦ μαρτυρίᾳ· πρὸς δὲ καὶ μ̃ τὴν ἀπόδειξιν κεκρυσταλλωμένα τε καὶ ἐμφανῶς δεικνυμένα δυνάμεις αὐτοῦ. τεκμήριον ἄρα τοῦ παρ' ἡμῖν εἶναι τὴν ἀλήθειαν, τὸ αὐτὸν διδάσκειν τ̃ υἱὸν τοῦ θεοῦ· οὐ γὰρ περὶ πάντος ζητήματος καθολικὰ πάντα εὑρίσκει), πρόσωπόν τε καὶ πρᾶγμα, ἡ ἕνωσις ἀληθείας παρ' ἡμῖν δεικνυμένου) μόνοις· ἐπὶ μὲν προσώπου μὴν δεικνυμένης ἀληθείας, ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· τ̃ πράγματος δέ, ἡ δυνάμις τῆς πίστεως, ἡ καὶ πάντας συνιέναι ἱκανοποιοῦσα, καὶ αὐτὸ ὅλου ἱστάμενον ἐν κόσμῳ, πλεονάζουσα. ἀλλ' ἐπὶ τούτου ἀναμελλόντων βεβαιωθῆναι ἐν αἰωνίοις ἔργοις καὶ λόγοις, καὶ πίστεως καὶ ἀληθείας ἐσόμενα. οὐκ αὐτιρρήτως ἄξιος ἅπας ὁ μὴ νομίζων εἶναι θεόν, καὶ τῷ ὄντι ἄθεος· πῶς γὰρ ἡμῖν τ̃ ποιοῦντες καὶ τίνα τρόπον βιοῦντες, ἵνα τῷ γνῶσιν τ̃ παντοκράτορος θεοῦ ἀφικόμεθα, καὶ πῶς ἡμῶν τ̃ θεὸν, σφίσιν σωτηρίας αἴτιον γενόμενον, οὐ παρὰ τ̃ σφίσιν, ἀλλὰ παρ' αὐτὸν τοῦ θεοῦ γνόντες καὶ μαθόντες τὸ εὐάρεστον αὐτῷ, τί δίκαιον καὶ ἐστὶν ὅσιον ἐγχωροῦμεν. τ̃ σώζεσθαι δ' ἡμᾶς· εὐάρεστον αὐτῷ· καὶ ἡ σωτηρία διά τε εὐπραγίας, διά τε γνώσεως παραλίπω· ὧν ἀμφοῖν ὁ κύριος διδάσκαλος. ὅπερ ὖν καὶ κ̃ Πλάτωνα, ἡ παρὰ τοῦ θεοῦ, ἡ περὶ τ̃ ἐκγόνων τοῦ θεοῦ, τὰ ἀληθῆ ἐκμανθάνειν μόνος οἶδεν, ἀκριτος περὶ τ̃ θεῶν λόγων τὰ μαστεύοντα ἐκλεγόμενος, τὴν ἀλήθειαν αὐχοῦμεν ἐκ διδασκαλίας διὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ πεφηνέναι μετὰ τοῦ πᾶσιν, ἵνα πᾶς κ̃ ἀφικνεῖσθαι. τὰ παυσιργοῦντα ἢ πρὸς τὴν εὕρεσιν τ̃ ἀληθείας ὑδέ αὐτὰ ἀδόκιμα. ἡ γ' ὧν φιλοσοφία πρόνοια καταγγέλλεται. καὶ κ̃ τὸν μὴ εὐδαίμονος βίου τὴν ἀμοιβὴν, τοῦ δ' αὖ καθαιρομένου τὸν κόλασιν πρεπόντως φασὶ λέγειν· τὰ πρὸς ἀπρόσιτα ἢ κ̃ τὰ ἀπόρρητα, ὑκ ἔτι σώζει· ἅπερ γὰρ πρὸς τοῦ θεοῦ, ἐοῦ πρὸς τῆς κ̃ τὴν πρόνοιαν

νοιαν οἰκονομίας, ὁμοίως ἡμῖν Δεσπότην ὁ γὰρ τὸν κῦ τὸν Θεὸν ἔγνω θρησκεύει. διὸ τρεῖς κῦ τὸν βαρβάρων φιλοσοφίαν αἱρέσεις, καὶ θεὸν λέγουσιν ἕνα. καὶ χρείαν ὑμνοῦσι, κῦ σεβασμὸν ψυχῆς λέγουσιν, ἐπὶ τὸν ἀληθῆ λόγον· ἀλλ' οὐ περὶ θεοῦ πάντως ἐρίσουσι, κῦ τὴν χρείαν οὐκ οἶδε περιττῶς παραδιδόασιν ἑκάστοις). ἀλλ' ὕστερον τὰ ψευδῆ τῶν δογμάτων αὐτοῖς εἰς αὐτανδρίαν τῆς κῦ τοῦ ἀληθοῦς ἀγωγῆς, καθ' ἡμῶν ἐστιν αὐτοῖς ὁ Παῦλος ὁ τὸν Τιμόθεον παρεῖναι, Δεῖ τοὺς ἐξ Ἰουδαίων πιστεύοντας· ἵνα μὴ κατακλύσῃ αὐτὰ τὰ ἐκ νόμου σαρκικὰ πρὸς ἀλήθειαν, δι' οὓς ὁ πίστως, οἱ ἐκ νόμου καταχρώμενοι εὐθὺς ἀκριβῶς ὅτι παρεῖναι οὐ δίκαιοι· πᾶσι γὰρ πάλαι χάριν θεὸς ὁμολογεῖ κῦ συμφέρειν σώζων τὰ κύρια τῶν δογμάτων, ἵνα πάντες κρίθῶσιν. Δανιὴλ δέ, τὰ μανιακὰ ἐξαστῶν ὅτι δὲ Βασιλέως τῶν Περσῶν, μὴ ὑπὸ εἰδώλων θλιβῆναι τὸν λεών. ψεύδεσθαι πάντως τῷ ὄντι, ἀλλ' οἱ συμφερόμενοι δι' οἰκονομίαν σωτηρίας, ἀλλ' οἱ περί τινα τῶν μερῶν σφαλόμενοι, ἀλλ' οἱ ἐκ τὰ κυριακὰ παραπεσόντες, κῦ ἀθετήσαντες μὲν τὸ κύριον, τὸ δὲ ὑπ' αὐτοῦ δοθὲν ἐξηγησάμενοι δὲ κυρίου τῆς ἀληθοῦς διδασκαλίας· οἱ μὴ κατ' ἀξίαν τῆς θείας τῶν κυρίων τὰς χαράς λεγούσης καὶ παραδιδούσης· παραδήλη γὰρ δοθεῖσα θεῷ, ἡ κῦ τοῦ τοῦ κυρίου διδασκαλία, Δεῖ τῶν δοθέντων αὐτῷ, τὴν θεοσεβοῦς παράδοσιν σωτηρίας τε κῦ σωτῆρος· Ὁ δὲ ἀκούσας τὰς ὑπὸ κεκρυμμένας δηλονότι καὶ ἐν μυστηρίῳ· τὰ παῦτα γὰρ οἱ τοὺς λέγοντας ἀλληγορεῖν· ὑπὸ τῶν δωμάτων, φησί, κηρύξατε· μεγαλοφρόνως τι ἐκδιξάμενοι, καὶ ὑψηγόρως παραδιδοῦσες, κῦ τὸν τῆς ἀληθείας καιρόν, Δεῖ σοφοῦσιν τὰς γραφάς· οὔτε γὰρ ἡ προφητεία, οὔτε ὁ σωτὴρ αὐτὸς, ἁπλῶς οὕτως ὡς τοῖς ὑπὸ τυχοῦσιν εὐαλωτὰ ἦναι, τὰ θεῖα μυστήρια ἀποφθέγξατο, ἀλλ' ἐν παραβολαῖς διελέξατο. λέγουσι γοῦν οἱ λοιποὶ πάντες ὁ κύριος, ὅτι πάντα ἐν παραβολαῖς ἐλάλησεν, καὶ οὐδὲν ἄνευ παραβολῆς ἐλάλει αὐτοῖς. οἱ δὲ πάντα δι' αὐτοῦ ἐγίνετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγίνετο οὐδὲ ἕν, καὶ ἡ προφητεία ἄρα καὶ ὁ νόμος δι' αὐτοῦ τι ἐγράφη, καὶ ἐν παραβολαῖς ὁλαλήθησαν δι' αὐτοῦ· πλὴν Ἀπαιτήσθω ὑμῶν τῶν σωτήρων, φησὶν ἡ γραφή· τυτὶ τι, τῶν ὅσοι ὑπὸ αὐτοῦ σαφηνισθέντων τὰ γραφῶν ἐζήτησεν κῦ τὰ ἐκκλησιαστικὰ κανόνα ἑκάστοις ἐχόμενοι Δεῖ σώζουσι· καὶ ὧν ἡ ἐκκλησιαστικὸς, ἡ σωφόλια κῦ ἡ συμφωνία νόμου τε καὶ προφητῶν τῇ κῦ τοῦ κυρίου παρουσίᾳ παραδιδομένῃ Δεῖ ἡκούσθη γνώσεσι μένοι ἔτι τε φρόνησις· σωφρονοῦσι δὲ, τῇ φρονήσει· αἱρήσωμεν δὲ τὸ μὲν φρόνησιν ὑπὸ ἀρχὴν γνῶσιν θεοῦ, κῦ ἐν οἷς θεοποιουμένοις· τὸ δὲ σωφρονοῦν θητὸ κῦ ἐν ἀνθρώποις εἶναι φιλοσοφοῦσιν, ἐδίπω σοφοῖς. αὐτίκα ἐπερ λέγει τί ἐστι θεία ἐπιγνῶσις ἑαυτῆς ἡ σωφρονοῦσα ἡ, οἷον ἁπλῆς φρόνησις ἐφιεμένη μεν φρονήσεως, ἐρχαϊκὴ ἡ ὑπόνοια, κῦ ἡ παρηλλαγμένη καθάπερ ἀμέλει ἡ δικαιοσύνη. ἀνθρωπίνη ὄσα, κοινὴ ὑποδεδεικε τῇ ὁσιότητι, θεία δικαιοσύνη ὑπάρχειν τῷ πλήρωμα ἐκ ἐν συμβολαίοις πολιτικοῖς, ἐδὲ ἐν ἀπαιρεύσει νόμου, ἀλλ' ἐξ ἰδιοπραγίας τὸ πρὸς θεὸν ἐπὶ τὴν δικαιοσύνη. Δεῖ πολλὰς πίστεις ὑπερβαίνου τὸ οὖν αἱ γραφαὶ πρῶτον μέν, ἵνα ζητήσει ὑπάρχωμεν, ἐν προπαρευπώμεν αὐτῇ τὸ σωτηρίων λόγων εὑρέσῃ· ἔπειτα, μὴ δὲ τοῖς ἀπίστοις προσήκειν ὡς μὴ βλασφήσειν ὑπρωϊκοδιξάμενοι τὰ 288
ὑπ' ἀγνοίας πεπωμένος σωτηρίως αἰσθησεν. διὸ δὴ τοῖς ἐκλεκτοῖς τῶν ἀνθρώπων, ἐκεῖς τὸ ἐκ πίστεως εἰς γνῶσιν ἐγκριτεῖς παρόμενα τὰ ἁγία τῶν προφητῶν μυστήρια, τὰ παραβολαῖς ἐγκαλύπτεται· παραβολικὸς γὰρ ὁ χαρακτὴρ ὑπάρχει τῶν γραφῶν· διότι καὶ ὁ κύριος. οὐκ ὢν κοσμικὸς, ὡς κοσμικὸς εἰς ἀνθρώπους ἦλθεν· κῦ γὰρ ἐφέρετο πρὸς τὰ πάντα ὄντα· ἐμελλέν τε τὸν τῶν ὅλων κόσμον καθορᾶν ὅτι ἐν νοητὸς κῦ κύριος. Δεῖ τὸν γνώσεως ἀναγκαῖον κόσμου εἶναι κόσμον. διὸ κῦ μεταφορικῇ κέχρηται τῇ γραφῇ· τοῦτον γὰρ ἡ παραβολὴ, λόγος δοκεῖ τινος οὐ κύριος μέν, ἐμφερὴς δὲ τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀληθὴς κῦ κύριον ἄγων τὸ πιστὸν· ἡ, ὡς τινες φασὶ, λέξις δι' ἑτέρων τὰ κύριος λεγόμενα μετ' ἐνεργείας παρεμφαίνουσα. ἐπεὶ δὲ κῦ ἡ οἰκονομία πᾶσα ἡ περὶ τὸν κύριον προφητευθεῖσα, παραβολὴ ὡς ἀληθῶς φαίνεται τοῖς μὴ τὴν ἀλήθειαν ἐγνωκόσιν, ὅτι αὐτὸς τὸ ἦν τῷ θεῷ, τῷ ἐν πάλαι πεποιηκότος, σὺν καὶ ἀνθρώπου. κῦ ἐν μήτρᾳ παρθένου κυοφορηθέντος· καθὸ μεθ' ὕλης) τὸ αἰσθητὸν αὐτοῦ σαρκίον ἐκολεθώς δὲ, παδὸ γέγονεν, τοῦτο πεποίηται κῦ ἀνεκμάκτου, ὁμοίως, λέγω· οἱ δὲ, ἀκούουσιν, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν, ὡς φησὶν ὁ ἀπόστολος. Δεῖ νοιχθῆναι δὲ αἱ γραφαὶ, κῦ τοῖς ὧπε ἔχουσιν ἐμφήνασθαι τὰ ἀληθῆ αὐτοῦ ἐκεῖνο, ὃ πεπνευσμένη πάρξ, ὧν ἀνέλαβεν ὁ κύριος, δώσαμεν θεῷ κῦ σοφίαν καταγγέλλουσιν. ὑπὸ πάσης τε τὸ παραβολικοῦ εἴδους τῆς γραφῆς, δεχαίστατον ἂν, ὡς παρεστήσαμεν, εἰκότως παρὰ τοῖς προφήτοις μάλιστα ἐπαινέσαιμεν. ἵνα δὲ κῦ τὰς φιλοσοφίας τὰς παρ' Ἕλλησι, κῦ τὰς παρὰ τοῖς ἄλλοις βαρβάροις σοφὰς ἡγεμονικὸν τὸ ἄγιον ἐπιδείξῃ πνεῦμα ἵνα ἐσμένην δὲ κυρίου παρουσίαν, κῦ τὴν ὑπ' αὐτοῦ παραδοθησομένην μυστικὴν διδασκαλίαν· εἰκότως ἄρα κηρύσσεται ἡ προφητεία τὸ κύριον, ὡς μὴ παρὰ τοῖς τὸ πολλῶν

ὑπολήψεις λέγωσι, βλασφημῶν τοῦ δοκεῖν, ἰαχημάτισε τὰ σημαινόμενα φωνῆς τ̄ ἐκ
ἑτέρας ἐνεργείας ἀγγέλου δωαμένους. αὐτίκα οἱ προφῆται πάντες οἱ προλαβόντες τὴν παρου-
σίαν τ̄ κυρίου ἐν τῷ αὐτῷ ἅγια μυστήρια, ἐδιδάχθησαν, ἐφοτίσθησαν· καθάπερ ἐ αὐτὸς ὁ κύ-
ριος, ἀφῆκας αὐτοῖς τὰς γραφάς· καὶ οἱ τότε γνώριμοι, οἱ κηρύξαντες τ̄ λόγον, ὡς αὐ-
τὸς, μετ' αὐτὸν τ ζῆν παρέβαλον. ὅθεν καὶ ὁ Πέτρος ἐν τῷ κηρύγματι φησὶ τ̄ ἀποστόλων λέγων,
" φησὶν· Ἡμᾶς δὲ, ἀναπτύξαντες τὰς βίβλους. ἃς ἔχομεν τ̄ προφητῶν, ἃ μὲν, ἀφ' παραβο-
" λῶν· ἃ δὲ, δι' αἰνιγμάτων· ἃ δ, αἰνικτικῶς καὶ αὐτολεξεὶ τ̄ Χριστὸν Ἰησοῦν ὁνομαζόντων· εὑρομεν
" καὶ τῷ παρουσίαν αὐτοῦ, καὶ τ̄ θάνατον, καὶ τ̄ σταυρὸν, καὶ τὰς λοιπὰς κολάσεις πάσας ὅσας
" ἐποίησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· καὶ τὴν ἔγερσιν, καὶ τὴν εἰς οὐρανὸς ἀνάληψιν, πρὸ τ̄ Ἱεροσόλυμα
" κληθῆναι, καθὼς ἐγέγραπτο· ταῦτα πάντα ἐδεῖ αὐτὸν παθεῖν, καὶ μετ' αὐτὸν ἀῆναι. ταῦτα 10
" ὧν ἐπιγνόντες, ἐπιστεύσαμεν τῷ θεῷ ἀφ' τῶν γεγραμμένων εἰς αὐτόν. καὶ μετ' ὀλίγα ἐπιφέ-
" ρει πάλιν, θάμα προνοίᾳ πὸς προφητείαν γεγενῆσθαι παρεισὲς ὧδε· Ἔγνωμεν γὰρ ὅτι ὁ θεὸς
" αὐτὸ προσέταξεν οὕτως, καὶ οὐδὲν ἄπορ γεγράφῆς λέγομεν. ἴσχει δ' ἴν καὶ ἄλλας ἴνας ἰδιότητας
ἡ Ἑβραίων ἀφελείας, καθάπερ καὶ ἑκάστη τ̄ λοιπῶν, λόγον τινὰ ἐμφερῆ ἔχουσα ἐθνικὸν ἐμφαί-
νουσα χαρακτῆρα. ἀφέλειαν γ' ἂν ἐρίζοι λέξιν ἐθνικῷ χαρακτῆρι σωπλεκόμενον. ἀλλ' ὅπ
ὲ ἐκείνας τ̄ ἀφελείας ἡ προφητεία γράφεται καθίσε τ̄ μὲν γὰρ Ἑλληνικῆς κατ' ἐπι-
πλῆξιν αἱ καλούμεναι τῶν τροπῶν ἐξαλλαγαὶ πὸς ἐπιρρύπτης πάντας, κατ' ἀκόνα τ̄ παρ'
ἡμῖν προφητῶν αἰνιττόμεναι· πλὴν ἐκουσίου τ̄ παρατροπῆς παρὰ τ̄ ὀρθὸν ἐμμέτρῳ ἢ ἀφελεῖ
φράσει γινομένης δήκου. ἔτι γ' ἂν ὁ τρόπ, λέξις παραγεγραμμένη ὑπὸ τ̄ κυρίου ἐπὶ τ̄ μὴ
κυρίου, καταπλῆξεως ἕνεκα καὶ φράσεως τ̄ ἐν τῷ λόγῳ εὐχρηστίας χαρίν. ἡ προφητεία δὲ, ὑσ' 20
ὅλως τὰς ἐπὶ πὸς λέξεις ἁρμαλισμὸς ἐπιτηδεύει ἀφ' τ̄ κάλλ τ̄ φράσεως· τῷ δὲ μὴ πάν-
των ἂν παρὰ τῷ ἀληθῆ, ἐπικρύπτειν πολυτρόπως, μόνοις τοῖς ἐκ γνῶσιν μεμυημένοις, τοῖς δ' ἀ-
γαπῶσι ζητῆσι τὸν ἀληθῆ, τ̄ φῶς ἀνατέλλουσα. λέγεται σ' ἂν εἶδος τ̄ προφητείας ἡ παροι-
μία, ἀφ' τῷ βάρβαρον φιλοσοφίαν· λέγεται τι καὶ παραβολὴ· τὸ τι αἴνιγμα ἐπὶ τ̄ πὸς. ἀλλ' ἀ
μὴν καὶ σοφία λέγεται· καὶ ὡς ἔπεσιν αὐτῆς ἡ παιδεία, λόγοις αὖ φρενήσεως, ἀφ' ὧν φαῖ λόγων,
καὶ δικαιοσύνη ἀληθὴς, διδασκαλία τι αὖ τῶν παθυθύνας κρῖμα, καὶ πανουργία ἀκάκοις ἀφ'
" τῷ παιδεύειν νέους ἐπιτιθεμένη, ἀῤῥωθησίς τι καὶ ἔννοια τῷ τὸ κατηχεῖσθαι γινομένη. ὁ τότων ἀκούσας,
" φησὶ, τ̄ προφητῶν σοφὸς, σοφώτερ ἔσται· κυβερνήσει ἢ ὁ νοήμων κτήσε, καὶ τὸ ἡσὺ παρα-
" βολὴν καὶ σκοτεινὸν λόγον, ῥήσις τι σοφῶν καὶ αἰνίγματα ἀ δὲ ὑπὸ Ἑλλήν τῷ Διὸς τῷ καὶ
Ἑλληνικὸν Δωδωναίου τὰς Ἑλληνικὰς πωιδεῖν πεκλῆσθαι Ἀφελείας, ὀκ τ̄ χρείων ὧν φθά- 30
σαντος παρεσήμανεν, ῥᾴδιον πωιδεῖν ὅσης γλωσσης τ̄ Ἑβραίων φωνῆς αἱ παρ' Ἕλλησι μετα-
γλώτισται Ἀφελείαι ὑπάρχουσι. προεισύσης δὲ τ̄ γραφῆς, τὰς προειρημένους ὑπ' ἔ προ-
φήτου τρόπους καθ' ἑκάστου εἴδους σημειωσόμενοι, παρασήμειν τῷ γνησίαν ἀγωγὴν
κ τ̄ ἀληθείας κατὰ φιλοτιμίαν ἐνδεικνύμενοι. ἡ γὰρ σὺν καὶ ὡς τῇ ὁράσει τῷ Ἑρμᾷ ἡ δύ-
ναμις ἐστῷ τόπῳ τ̄ ἐκκλησίας φανῆναι, ἔδωκεν τ' βιβλίον ὡς μετὰ γραφὴν, ὁ τοῖς ἐκλεκτοῖς
ἀναγιγνώσκειν ἐδόκει· τὸν δὲ μετὰ γράψαντα προφήτου γράμμα φησὶ, μὴ εὐλόγως τὰς συλλα-
βὰς τιλίσαι. ἐθέλου σ' ἄρα τῷ μὲν γραφὴν προσθήκην εἶναι πᾶσι, κ τῷ ψιλῷ ἀναγνώ-
σιν ἐκλαμβανομένῳ· καὶ τοῦτο εἶναι τὴν πίστιν ἐοικότως τάξιν ἔχουσαν· διὸ καὶ ἡ πρὸς τ̄
γραμμα ἀναγνωσις ἀληθεύουσα· τὴν Ἀφέλειαν δὲ τὴν γνησίαν τ̄ γραφῆς, προεκβούσης
ἤδη τ̄ πίστως, ἐκαζέσθαι τῇ κ τὰς συλλαβὰς ἀναγνώσει ἐκδιχόμεθα. ἀλλὰ καὶ Ἡσαΐας φησὶ προ- 40
φήτης βιβλίον κυνὸν κελεύει λαβὼν, ἐγγράψαι λέγει, τὴν γνῶσιν τὴν ἁγίαν, Ἀφέλειαν τῶν γρα-
φῶν ἐξηγήσεως ὕστερον ἔσεσθαι προφητεύσας ὅ πνεύματος τὴν ὅπ κατ' ἐκεῖνον τ̄ καιρὸν ἀγρα-
φον τυγχάνουσαν. Ἀφέλειαν τ' μηδέπω γεγόνεσθαι. ἄρτι γὰρ ἀπ' ἀρχῆς μόνοις τῆς νοήσεως. αὐ-
τίκα διδάξας ὅ σωτῆρος τὰς ἀποστόλους, ἡ τ̄ ἐγγράφου ἄγραφος ἠδὴ καὶ ἐς ἡμᾶς Ἀφέδοτο παράδοσις, καρδίαις καιναῖς κ τὴν ἀνακαίνωσιν τῷ βιβλίῳ τῇ δωρεᾷ τ̄ θεῷ ἐγγε-
γραμμένην. παρὰ τοῖς παρ' Ἕλλησι λογιώτατοι τῷ Ἑρμῇ, ὃν δὴ λόγον εἶναι φασὶ, Ἀφέ τὴν ἐρ-
μηνείαν καθιεῖσι τῆς ῥοπῆς τ̄ καιρόν· πολυκλεὴς γὰρ ὁ λόγ, οἰκότως ἄρα καὶ ἡ Διοῦσα
ἀναλαμβανόμενον λίθον ἔδην Ἰησοῦς ὁ τῷ Ναυῆ· καὶ τ̄ μὲν, μετ' ἀγγέλων· πὸν ἢ, σὺν τὰ ὄρη
πεῖ τὰς φάραγγας κηδεύας ἀξιούμενον. ἔδην ἢ Ἰησοῦς τὴν θέσιν πὸ τῷ κάτω, πνεύματα ἐπαρ-
θεὶς, καὶ καὶ τῷ Χαλίβ· ἀλλ' οὐχ ὁμοίως ἄμφω θεῶν πω· ἀλλ' ὁ μὲν, καὶ ἅπαξ κατῆλθεν, πο- 50
λὺ τὸ βριθὸς ἐπιφέρων· ὁ δὲ, ἅπαξ ἐλθὼν, ὕστερον τὴν δοξαν διηγεῖτο ᾧ ἐθέατο, Ἀφωρῆ-
σαι δωρεᾶς μᾶλλον ἢ τάτου, ἅτε καὶ καθαρώτερ ἡμῶν· δηλοῦσης οἵμαι τ̄ ἰσχύος,

μὴ πάν-

μὴ πίνων ἵνα τῶν γυῶσιν· ἐπεὶ οἵμην, τὸ σῶμα τὸ γραφῶν τὰς λίξεις καὶ τὰ ὀνόματα, καθάπερ τὸ σῶμα τὸ Μωϋσέως, ὃ ἐκάλυπτεν· αἱ γὰρ τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων δηλούμενα διορῶσι, τὰ μὴ ἀγγέλων Μωσέα πολυπραγμονήσαντα. ἀμέλει καὶ τῶν σπουδαζομένων τὸν κύριον αὐτὸν, οἵμην πολλοὺς, τοὺς Δαυΐδ, ἐλέησόν με, ἔλεγον· ὁλόκληρον ἢ ἡγνοηκότας τὸν λαόν, καὶ μάτην ἐπὶ Πέτρῳ· οὐ καὶ μακάριον, ὅτι αὐτῷ σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψε τὸν ἀληθῆ, ἀλλ' ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· δηλῶν τὸν γνωστικὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ τῆς κυηθείσης, ἀλλὰ διὰ αὐτῆς τὸ δωρεμένον τῆς πατρικῆς, γνωρίζον τὸν ἐν τῷ παντοκράτορι· εὐμένειον πάνυ τοῖς σπουδαζομένοις ἁπλῶς οὕτως δυσκόλου καὶ τῆς ἀληθείας κῆρυξ· ἀλλὰ καὶ ὧν τυγχάνει ἡ σπουδὴ μικρὰ, μηδὲ τυπικὰ ἀφορᾶν δεδοκηκὼς τὸν ἔλεγχον. ἡ δὲ τὸν Μωϋσέα ἰσοτέλεια διδάσκει, μέχρις ἂν ὑποδυθῇς αὐτῶν, καὶ πάρεστι Ἑβραίοις, τῇ δοκῇ τῇ Μωϋσέως, ἐκ διαγωγῆς Ἰσραηλίτου τῶν ἀγγέλων ὁπαδοὺς, οὕτως ἐκ ἡμᾶς τῆς ἀληθείας μαρμαρυγὰς ἀπολείπων δυνηθῶμεν. ὑποδειγμα δὲ ἡμῖν καὶ περιδρομὴ σκηνώσεως σοφίαν γνωστικὴν, ἡ δικαιολογεῖ. καὶ ὅπου μὲν ἱερὰ ἡ δικαία, περίκλειστος ἐστὶν· αἱ δὲ αἰ πλακὲς αἱ γεγραμμέναι λόγον θεοῦ, φυσικὴν ἐμφαίνουσαν δημιουργίαν εὑρεῖν πάντα· δακτύλου θεοῦ, δυνάμεως νοεῖται ἔργα. διὸ καὶ ἡ κτίσις πλήθει κεκρυμμένου καὶ γῆς ὧν ἀμφοῖν αἱ πλακὲς κοινωνοῦσι σύμβολα. θεοῦ μὲν δὴ γραφὴ καὶ ἐδέσποσεν ἐνυπάρχειν τῇ πλακὶ δημιουργία τοῦ κόσμου τυγχάνει. ἡ δικαιολογία δὲ, καὶ μὲν κεχάρακται ἀκίνα, ἔστιχε ἡλίου καὶ σελήνης, ἄστρα, πίστις, φῶς πνεῦμα, ὕδωρ, ἀέρα, σκότος, πῦρ. αὕτη φυσικὴ δικαιολογία κρατεῖ· ἡ δὲ τῆς ἀκοῆς, ἔστιχε ἀνθρώπους, κτίσιν, ἐρημίαν, ἠρεμίαν, ἔστιν ὑδρωποῦσας ἐκκλησίας· τῶν πανταχοῦ τῶν σαλευομένων ὁμοίως τὰ πάρεδρα, καὶ τὰ ἡμερώμενα τροφῆς· φυτῶν πάντων αὐτῶν, τὰ καρποφορεῖ καὶ ἄκαρπα. αὕτη φυσικὴ δικαιολογία ἐστὶν. ἡ δὲ νόμος ἐστὶν, ἡ τῶν πέντε βίβλων φύσις, ἡ τῶν θεσπεσίων ἀνθρωπίνων γνῶσις καὶ καὶ σοφία. τάχα δὲ καὶ αἱ δύο πλακὲς αὗται, διατῶν προφητικὰ ἀναγνώσεων μυστικῶς πλησιάζουσαι ἀγγείας ἅμα καὶ ἁμαρτίας. διατοῦτο, ὡς ἔοικεν, χρεών ἐστιν διατὸ πνεῦμα τὸ πλησίον, τῷ πνεύματι τῷ κατακεκριμένῳ· ἐπεὶ ἡ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, καὶ τὸ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός. ἔστιν καὶ δικαίας πρὸς τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν, τὰ πανάθεσπεσία πίστις· καὶ τὸ φωνητικὸν καὶ τὸ στερεμνιῶν· καὶ τοῦτο δὴ ἐγγύησιν τοῦ κατὰ τὰς πλάσιν παθητικὸν· ἐναντίον δέ, τὸ ἡγεμονικὸν τῆς ψυχῆς· καὶ δίκαιον, τὸ διὰ τῆς πίστεως προσγινόμενον ἁγίου πνεύματος χαρακτηριστικὸν ἴδιωμα. ἔστι πρὸς τὰς δικαιοσύνας ἀνθρωπίνους μέρισι προσέσεσιν ἡ νομοθεσία φαίνεται, τῇ τε ὀργῇ καὶ ἀνοχῇ, καὶ τῇ ὀσφρήσει, ἀφῇ τε καὶ γεύσει, καὶ τοῖς τούτων ὑπουργοῖς ὀργάνοις, διατοῖς ἐνοῦσι, χειροῖ τε καὶ ποσὶν· αὕτη γὰρ ἡ πλάσις τοῦ ἀνθρώπου. ἐπεκρίνατο γὰρ ἡ ψυχὴ, καὶ προεκρίνατο τὸ ἡγεμονικὸν, ᾧ λογιζόμεθα, εἰς τὸ τὸ σπερματικὸς κατακολουθοῦμενον γινώμενον, ὡς συναισθάνεσθαι καὶ ἀνέξεταστον τὴν δικαίαν δρόμον, δι' ὧν ἡ πρᾶσις ἐνεργάται τοῦ ἀνθρώπου ἀπετελέσθη. τῇ ταξει γὰρ εὐθὺς γινόμενον ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ τοῦ παθητικοῦ τοῦ ἐρχομένου ζῆν λαμβάνει. τὸ λογικὸν πάντως καὶ ἡγεμονικὸν αἴτιον εἶναι φαμὲν τοῦ εἶναι τοῦ ζῴου· ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὶ ἄλογον μέρος, ἐψυχώθη τε ἐκ μέρους αὐτῆς ὄντος. αὐτικα τὴν μὲν ζωϊκὴν δύναμιν, ἣ ἐμπεριέχει τὸ θρεπτικόν τε καὶ αὐξητικὸν καὶ ὁλοκινητικὸν, τὸ πνεῦμα ἐπέχειν τὸ σαρκικὸν, ὀξυκινήτου ὄν, καὶ σαπὸ ἀφῆς τε τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος πορευόμενόν τε καὶ πεποιθὸν ἀφὸ σώματος· τὴν προαιρετικὴν δὲ τὸ ἡγεμονικὸν ἔχειν δύναμιν, περὶ ἣν ἡ ζήτησις καὶ ἡ μάθησις καὶ ἡ γνῶσις. ἀλλὰ γὰρ ἡ πάντων ἀναφορὰ, ὡς ἐν συντόμῳ τὸ ἡγεμονικὸν, καὶ διὰ σκιᾶς ζῆν τι ὁ ἄνθρωπος, καὶ πῶς ζῇ. ἀφὸ τοῦ σωματικοῦ ἄρα πνεύματος· αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος, ἐπιθυμεῖ, ἡδεται, ὀργίζεται, τρέφεται, αὐξεται· καὶ δὴ καὶ πρὸς τὰς πράξεις ἀφὸ τούτου πορεύεται τὰ κατ' ἔννοιάν τε καὶ ἀφόρμας· καὶ ὑπὸ ἀνάγκης κρατεῖ τῶν ἐπιθυμιῶν, βασιλεύει τὸ ἡγεμονικόν. τὸ οὖν οὐκ ἐπιθυμητὸς οὐ δουλεύοντες φησὶ τῷ σαρκικῷ πνεύματι. ἀλλὰ δοῦλος αὐτοῦ· ἐπεὶ ἡ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, καὶ ὡς τὸ παρὰ φύσιν ἀπεκτεῖναι ἐπείγει· καὶ τὸ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς, ὡς τὴν κατὰ φύσιν τοῦ ἀνθρώπου διεξαγωγὴν ἐπικρατεῖ μή τις οὖν ἀκίνητος κατ' ἀκίνα θεοῦ γεγονέναι ὁ ἄνθρωπος εἰκὼν, οὕτως ἐκ τῆς κατασκευῆς τὶ ἀχθὲν ἀλλ' ἐπεὶ ὁμοίως λόγῳ τὰ πάντα δημιουργεῖ· ἡ ἄνθρωπος, ὁ γνωστικὸς γινόμενος, τῷ λογικῷ τὰς καλὰς πράξεις ἐπιτελεῖ. ἀκότως τοίνυν αἱ δύο πλακὲς τοῦ διατοῦ πνεύματος, τὰς διδομένας ἐντολὰς, τῷ τε ἡγεμονικῷ, ὡς πρὸς τὸ κύριον προδιδομένας, ἀλλὰ καὶ ἀφορμὴν μιμήσεως, καὶ τὰ τοῦ αἰσθητοῦ κινήματα καθάπερ τὴν διάνοιαν δοκοῦντα. κατὰ τὸν τὴν δοτὸν τοῦ σώματος εἰσέρχεσθαι φανερῶς· ἐξ ἀμφοῖν γὰρ ἡ κατάληψις. πάλιν τε αὖ ὡς ἀφόρησις πρὸς τὸ ἀφορᾶν, οὕτως νίκησις πρὸς τὸ νικητόν. διπλαῖ δὲ καὶ πρᾶξις, αἱ

μὲν, κατ' ἔννοιαν· αἱ δὲ, καθ' ὑπόστασιν. καὶ ἡ μὲν πρώτη τ̃ δικαιόλογα ἐντολὴ, περιέχουσιν ὅτι μόνος ἐστὶν θεὸς παντοκράτωρ, ὃς ἐκ τ̃ Αἰγύπτ̃ τὸν λαὸν μετήγαγε διὰ τ̃ ἐρήμου εἰς τὴν πατρῴαν γῆν· ὅπως κατὰ λαμβάνωσι μὲν διὰ τῶν θείων ἐνεργημάτων, ὡς ἰδιώτας, τὴν δύναμιν αὐτ̃, ἀφιξῶν δὲ τ̃ ἤθους τῶν θείων ἀδολατρείας, τὴν πᾶσαν ἐλπίδα ὅλ̃ τ̃ κατ' ἀλήθειαν ἔχοντος θεόν. ὁ δὲ πρ̃ δὲ ἐμήνυεν λόγ̃, μὴ δεῖν λαμβάνειν, μηδὲ ὀνομάζειν τ̃ μεγαλῶν κράτ̃ τ̃ θεοῦ· ὅπερ ἐστὶ τ̃ ὄνομα· τοῦτ γὰρ μόνον ἐχώρουν οἱ πολλοὶ μαθεῖν· μὴ φέρειν τοίνυν τὴν ὀνομασίαν ὅλ̃ τ̃ ἤθους καὶ μάτην· ἃ δὴ οἱ πρῶτοι τῶν αἱρέσεων πεποιήκασι, καθ' ὧν ὁ ὢν οὐ βαστάσει· ἐν ταὐτὸν γὰρ ἀγνοήτῳ, ὁ ὢν αὐτὸς μόν̃. τρίτ̃ δέ ἐστι λόγ̃, ὁ μηνύων γεγονέναι πρὸς τὸ θεοῦ τ̃ κόσμου, καὶ διδασκέναι ἀνάπαυσιν ἡμῖν ἑβδόμην ἡμέραν, διὰ τὴν κ̃ τ̃ βίου κακοπάθειαν· θεὸς γὰρ ἄκμητός τε καὶ ἀπαθὴς, καὶ ἀπερίδεης· ἀναπαύλης δὲ ἡμῖν οἱ περιφορεῦντες διέμεθα. ἡ ἑβδόμη τοίνυν ἡμέρα, ἀνάπαυσις κηρύττεται, ἀποχὴ κακῶν, ἐπιμαζοῦσα τὴν ἀρχέγονον ἡμέραν, τὴν τῷ ὄντι ἀνάπαυσιν ἡμῶν· διὸ δὴ καὶ πρώτην τῷ ὄντι φωτὸς ὕψωσιν, ἐν ᾧ διάπαυσιν θεωρεῖ) καὶ πάντα κληρονομεῖται. ἐκ τούτου τῆς ἡμέρας ἡ πρώτη σοφία καὶ ἡ γνῶσις ἡμᾶς ἐλλάμπει· τ̃ γὰρ φῶς τῆς ἀληθείας, φῶς ἀληθὲς, ἄσκιον, ἀμερῶς μεριζόμενον πνεῦμα κυρίου εἰς τὰς διὰ πίστεως ἡγιασμένους, λαμπ̃ρ̃ ἐπέχον πᾶσιν, εἰς τὴν τῶν ὅλων ἐπίγνωσιν. ἀκολουθοῦντες οὖν αὐτ̃ δι' ὅλου τ̃ βίου, ἀπαθῶς καθιζάμεθα· τὸ δὲ ἐστι, ἀναπαύσασθαι. διὸ καὶ Σαλομὼν πρὸ οὐρανοῦ ἔγγυς καὶ πάλιν τ̃ ὅλων, τῷ πανπκράτορι γεγονέναι τὴν σοφίαν λέγ̃· ἧς ἡ μίμησις ἡ κ̃ δικαιοσύνη, κ̃ καθ' οὐσίαν λέγω, θείων καὶ ἀνθρωπίνων κατὰ λ̃πικὸν ἐπιστήμονα εἶναι διδάσκει. ἐν-
291 τεῦθα ἡγεμόνευον, ἐν παρέργῳ κ̃ πάντα ὑπομνήσιον· ἐπὶ πᾶσι ἑβδομάδος ἡ ὀγδοὰς ὁ λόγος παρεισῆλθε· καὶ δυνάμει μὲν ἑβδομὰς, ἑβδομὰς εἶναι κυρίως· ἐξ ἃς ἡ ἑβδομὰς, καθ' ἑαυτ̃ ἐμφανές· κ̃ ἡ μὲν, κυρίως εἶναι σαββαϊσμὸν, ἱρατικὴ δὲ ἡ ἑβδομάς· ἧπ γὰρ κοσμικὴ καὶ ἐξ ὑπαιτίου) ἡμέρας· ἧπ δὲ τροπῶν ὅλ̃ τροπὰς κίνησις ἡλίου, ἐν ἓξ σωτηλῶν μησί· καθ' ἃ τῇ μὲν φυλλορροῇ, τῇ δὲ βλαστάνει ἁ φύσις, κ̃ αἱ τ̃ σπερμάτων γόνου) πλοκαί. φασὶ δ κ̃ τὸ ὁμόζυγον ἀπαρτίζεσθαι πρὸς ἀκριβεστάτην μίωσιν τῷ ἕκτῳ, τυπτὸν ἑκατὸν ἡμέρας κ̃ ὀγδοήκοντα πρὸς τ̃ δύο καὶ ἡμίσει, ὡς ἱστορῇ Πολυδ̃ μὲν ὁ ἰατρὸς ἐν τ̃ περὶ ὀκταμήνων, Ἀριστοτέλης δὲ ὁ φιλόσοφ̃ ἐν τ̃ περὶ φύσεως· οἵτ Πυθαγόρειοι ἐντεῦθεν, οἶμαι, λόγ̃ τῆς κόσμου κ̃ τ̃ προφήτου ὕψωσιν, τ̃ ἐξ ἀριθμὸν τέλειον νομίζουσι, καὶ μεσότητα καλοῦσι τὸν κ̃ γάμον, διὰ τὸ μέσον αἰτὸν εἶναι δ̃ εὐθέ̃, τυπτὸν δ̃ δεκα ἐξ δ̃ δύο· φαίνεται γὰρ ἴσον ἀμφοτέροις ἀπέχων. ὡς δ' ὁ γάμος ἐξ ἀρίστου καὶ ἡλείας ὑφῆ, ἔστως ὁ ἐξ ἑκατοστ̃ μὲν δ̃ τρία, ἄρτ̃ δ̃ ἀριθμοῦ λιχμένου· ἄρτιοι δὲ δ̃ δύο, ἡλεοι νομιζομένου, ὑφῆ) δὶς γὰρ τὰ τρία, γίνε) ὁ ἐξ. πεσσῶν πάλιν αἱ γενικότητ) κινήσεις, καθ' ἃς ἡ πᾶσα γένεσις φέρε), ἄνω, κάτω· ὃς δεξιὰ, εἰς δεξιστερά· πρόσω, ὀπίσω. εἰκότως ἄρα τὸν ἑπτὰ ἀριθμὸν ἀμήτορα καὶ ἄγονον λογίζον), τὸ σάββατον ἐμπεδωτικὸν, καὶ τὸ τῆς ἀναπαύσεως ἑβδ̃ ἀληθοροῦντες· καθ' ἣν οὔτε χαμεῦσιν, οὔτε χαμικὸν) ἔτ· οὔτε γὰρ ἓκ πν̃ ἀριθμοῦ ὅλ̃ πνα λαμβάνουσι, γίνεται ὁ ἑπτά· οὔτε ὅλ̃ πνα ληφθεὶς, ὁποτεμὴ τῶν ἐντὸς τῆς δωδεκάδ̃ ἑκάτερον. τὴν τι ὀγδοάδα κύβον καλοῦσι, μ̃ τῶν ἑπτὰ πλανωμένων τὴν ἀπλανῆ συγκαταριθμοῦντες σφαῖραν· δι' ὧν ὁ μέγας ἐνιαυτὸς γίνεται, οἷον τελειοδὲς τις τῆς τῶν ἑπαγομένων ἀποτάσεως. ταύτ τοι ὁ κύκλ̃ τέτρατ̃ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρ̃, ἕκτ̃ γίνεται, καὶ Φωτὶ τελελάμπτ πολυμαλκῶ, τὴν δύναμιν τὴν ἀπ' αὐτ̃ παραγομένους, ὡς ὅσον οἷόν τε ἐν τοῖς ἰδίοις τοῖς ὁρᾶν ἐκλεγῆσι· δι' ἑβδόμης ἀνακηρυστόμεν̃ τ̃ φωτῆς ὑός εἶναι θεοῦ· ἵνα δὴ, οἱ μὲν, ἀναπαύσωνται, πεφθέντες τελ αὐτ̃· ὁ δ, ἀφ' γενέσεως, ἠνεδήλωσεν ἡ ἑξὰς ὅτι σπερμ̃ς, ὀγδοὰς ὑπάρχει, φανῇ θεὸς ἐν σαρκί, τὴν δύναμιν ἐνδεικνύμενος· ἀριθμούμενος μὲν ὡς ἄνθρωπος, κρυπτόμενος δὲ ὡς ἦν· τ̃ μὲν γὰρ ἓξ τῶν ἀριθμῶν, συγκαταλέγεται καὶ ὁ ἑξ· ἡ δ τ̃ στοιχείων ἀκολουθία, ὅτι σπερμ̃ γνωρίζει τὸ μὴ χαρομενον. ἐν ταῦθα κ̃ μὲν τὰς ἀριθμὰς αὐτὰς σώζεται τῇ τοῦ ἑξὸς ἐκάστης μονάς, ἃς ἑβδομάδα τε καὶ ὀγδοάδα· κ̃ ἡ τ̃ τῶν στοιχείων ἀριθμὸν, ἔστον γίνεται τὸ ζητα· καὶ ἑβδομεν, τὸ η. ἐκκλαπέντ̃ σ', οὐκ οἶσ' ὅπως, ὅτι σπερμ̃ς εἰς τὴν χαρφὴν, κἂν οὕτως ἐπώμεθα· ἕκτη μὲν γίνεται ἡ ἑβδομάς· ἑβδομὴ δ ἡ ὀγδοάς· διὸ καὶ ἐν τῇ ἕκτῃ ὁ ἄνθρωπος λέγεται πεποιῆσθαι, ὁ τῷ ὅτι σπερμ̃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθὼν, ὡς εὐθέως κυριακῆς κληρονομίας ἀνάπαυσιν δοκιμάζειν. τοιοῦτόν τι καὶ ἡ ἕκτη ὥρα τ̃ σωτηρίου οἰκονομίας ἐμφαίνει, καθ' ἣν ἐτελειώθη ὁ ἄνθρωπ̃. ναὶ μὴν τῶν μὲν ἑκτὼ αἱ μεσότητες γίνονται ἑπτά· τῶν δὲ ἑπτὰ φαίνεται εἶναι τὰ διαστήματα ἓξ· ἀλλ̃ δ ἐκεῖν̃ λόγ̃, ἐπὰν ἑβδομὰς δοξάζῃ τὴν ὀγδοάδα, καὶ οἱ οὐρανοὶ τῶν ἀστέρων διηγοῦνται

δόξαν

δοξων θεοῦ, εἰ τούτων αἰσθητὰ τύποι, τί παρ' ἡμῖν φωνήεντα στοιχεῖα. οὕτως καὶ αὐτὸς ἄρτι ὁ κύριος ἄλφα καὶ ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν. καὶ πάντων, ὡς πάρεστιν ἐπιλαμβάνεσθαι, τῶν ἀπάντων τοῦ θεοῦ πάντων ἀρχὴ ὁ θεός· ἀγαθὸς γὰρ ὤν, καὶ πάντοτε ὢν ἀγαθουργῶν, καὶ τοῦ θεὸς εἶναι πάντων· ὅπερ καὶ ἀπᾶσιν ἡμῖν, ἔστιν δ' οὖν καὶ παντοκράτωρ εἶναι, τῷ τὰ πάντα τῶν γενομένων καὶ παντοκράτωρ καὶ τῆς παλαιᾶς ἀπάντων ἐκάστου τῶν κτισμάτων καὶ παντοκράτωρ· αἱ μὲν γὰρ ἑπτὰ τῶν ἡμερῶν δημιουργίαι, ἀκολουθίαν μεγίστην παρειλήφασιν, ὡς αὐτὸς τοῦ γενητοῦ τῷ πλήρει ἐχόντων ἀπάντων τῶν γενομένων, ἀμαυρήματα κεφαλίων, ἀλλ' οὐκ ὀλίγης ὄντων τιμίων· οὐδὲ ὡς φωνῇ δεδήλωτο ἡ ἐκάστου γένεσις, ἄφραστος πᾶσιν λειχθείσης τῆς δημιουργίας· ἐχρῆν γάρ τι καὶ πρῶτον ὀνομάσαι. Διατεῖ ἄρα προσφυῶς πρῶτα, ἐξ ὧν τὰ διάφορα, πάντων ὁμοῦ οὐκ ἰδίας ὑπάρξεως μιᾶς δυνάμει γενομένων· ἐν δὲ εἶναι τὰ βούλήματα τοῦ θεοῦ ἐνέμιμα πανσθενοῦς· πῶς δ' ἂν ἐν χρόνῳ γένοιτο κτίσις, συγκινουμένου τοῦ ὄντος καὶ τοῦ χρόνου; ἡδὴ δὲ καὶ ἐν ἑβδομάσι πᾶσα ἡ κόσμου κυκλοῦται τὰ ζωογονουμένων καὶ τῶν φυομένων ἀπάντων. ἑπτὰ μὲν οὖν εἰσι τοῦ μεγίστου δυνάμεις ἔχοντες πρωτόγονοι ἀγγέλων ἀρχοντες· ἑπτὰ δὲ καὶ οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων τοὺς πλανήτας εἶναι φασιν ἀστέρας, τῷ βεβίωσθαι διοικησιν ὅλης πολυτίμου· ὑφ' ὧν καὶ συμπαθεῖν οἱ Χαλδαῖοι πάντα γίνεσθαι νομίζουσι τὰ περὶ τὸν θνητὸν βίον· περὶ καὶ περὶ τῶν μελλόντων λέγειν πνὰ ἐπαγγέλλονται· τῶν δὲ ἀπλανῶν, ἑπτὰ μὲν αἱ πλειάδες· ἑπτάστεροι δὲ αἱ ἄρκτοι, καθ' ἃς αἱ γεωργίαι καὶ ναυπλίαι συμπεραίνονται· ἡ σελήνη τε δι' ἑπτὰ ἡμερῶν λαμβάνει τὰς μεταβολάς. καλῶ μὲν οὖν τὴν πρώτην ἑβδομάδα, διχότομον γινεται· τὴν δὲ τὴν δευτέραν, πανσέληνον· τρίτη δ' ἀπὸ τῆς ἀποκρούσεως αὐτῆς διχότομον· καὶ ἡ περὶ ἀφανίζεται. ἀλλὰ καὶ αὐτὴ, καθάπερ Σέλευκος ὁ μαθηματικὸς παραδίδωσιν, ἑπτάκις μεταβάλλεται γίνεται γὰρ ἐξ ἀφεγγοῦς μηνοειδὴς, εἶτα διχότομον, εἶτα ἀμφίκυρτον πανσέληνος τε· καὶ τὴν ἀποκρούσει πάλιν ἀμφίκυρτον, διχότομος τε ὁμοίως καὶ μηνοειδὴς. Ἑπτάτονον φόρμιγγι νέους κελαδήσομεν ὕμνους, μιᾷ τῆς ὅλης οὐκ ἄσημον χρῶμενοι, καὶ τὴν παλαιὰν λύραν ἑπτάφθογγον εἶναι διδάσκων. ἑπτὰ γὰρ τὰ σφοδρὰ τῷ ἡμερησίῳ ὑπάρχει τῶν αἰσθητηρίων τὰ ὄργανα· δύο μὲν, τὰ τε ὀφθαλμῶν· δύο δὲ, τὰ τῶν ἀκουστικῶν πόρων· δύο δὲ, τὰ τῶν μυκτήρων· ἕβδομον δὲ, τὸ τῦ στόματος. ὡς τε τῶν ἡλικιῶν μεταβολὰς καὶ ἑβδομάδα γένεσιν Σόλωνος αἱ ἐλεγεῖαι δηλοῦσιν, ὧδέ πως·

Πασῶν μὲν ἄνθρωπος ἐων ἔπη τόσσ' ὀδόντων — ψυχὴν, ἐκβαλὼν πρῶτον ἐὸν πτύελον·
Τὰς δ' ἑπτάρους ὅτε δὴ τελέσῃ θεὸς ἑπτὰ ἐνιαυτούς, — Ἥβης ἐκφαίνει ἀνθέρικα γλαγόμενα.
Τῇ τριτάτῃ γ' ἤδη μέσον ἀέξεται ἄνθος ἀπάντων — λαχνοῦται, χροιὰς αἶθος ἀμειβόμενος.
Τῇ δ' ἐν τετάρτῃ πᾶς τις ἐὼν ἑβδομάδι μιν' ἄριστος — ἰσχύν, ἣν ἀνδρῶν σήματ' ἔχουσ' ἀρετῆς.
Πέμπτῃ δ' ὥριον ἂν γαμετὴν μεμνημένον εἶναι, — καὶ παίδων ζητῶν ἐκ σπόρον ἡμέριον.
Τῇ δ' ἐκτῃ τὸν πάντα καταρτίζει νόος ἀνδρὸς, — οὐδ' ἐθέλει, ἐν ὁμοῖς ἔργα μεταιμάζειν.
Ἑπτὰ δ' ἤδη νῦν γ' ἀγλωσσαν ἐν ἑβδομάσι μιν' ἄριστος· — ὀκτὼ δ' ἀμφοτέρων παντὰ γε δεκὰ ἔτη.
Τῇ δ' ἐνάτῃ ὁπόσον δύναται, μετατρέπεται δ' αὖθ' — ἵππος μιχθὴν ἀρετὴν σώματός τε δύναμις.
Τῇ δεκάτῃ δ' ὅπ δὴ τελέσῃ θεὸς ἑπτὰ ἐνιαυτούς, — οὐκ ἂν ἄωρος ἐὼν μοῖραν ἔχοι θανάτου.

πάλιν δὲ τὸ ἑπτὰ κρίσιμος ἡ ἑβδομὰς, καὶ ἡ τεσσαρεσκαιδεκάτη· καθ' ἃς ἡ φύσις διαγεμίζεται πρὸς τὰ νοσήματα τὰ αἴτιον. καὶ μυεῖα τοιαῦτα, ἀγαλλόμενοι δεδόμεν, παραπέμπει Ἑρμιππος ὁ Βηρύτιος, ὁ τῷ περὶ ἑβδομάδος. σαφῶς δὲ τὸ περὶ ἑβδομάδος τε καὶ ογδοάδος μυστικὸν λόγον τῆς γνησίου παραδίδωσιν ὁ μακάριος Δαβὶδ, ὧδέ πως ψάλλων· Τὰ ἐν ἡμῖν ὡς ἀρχὴ ἐμελέτων· αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν ἡμῶν, ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη· ἐὰν δὲ ἐν δυνάσταις, ὀγδοήκοντα ἔτη· ὧν δὲ ἡμᾶς βασιλεύειν. ἵνα τοίνυν γνῶτον εἶναι τὸν κόσμον διδαχθῶμεν, μὴ ἐν χρόνῳ δὲ ποιεῖν τὸ θεῖον ὑπολαβόντες, ἐπήγαγεν ἡ προφητεία· Αὐτὴ ἡ βίβλος ἡμῖν καὶ τὸ αὐτοῖς, ὅτι ἐγένετο, ἡ ἡμέρα ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. τὸ μὲν γὰρ Ὅτι ἐγένετο, ἀίδιον ἐκφέρων καὶ ἄχρονον μένειν· τὸ δὲ, ἡ ἡμέρα ἐποίησεν ὁ θεὸς, τυπικῶς, ἐν ᾗ καὶ δι' ἧς τὰ πάντα ἐποίησεν, ἧς καὶ χωρὶς ἐγένετο οὐδὲ ἕν, τῷ δι' ἡσυχίας ἐνεργεῖν δηλοῦ· ὃν φησιν ὁ Δαβὶδ, Αὐτὴ ἡ ἡμέρα ἣν ἐποίησεν ὁ κύριος· εὐφρανθῶμεν καὶ ἀγαλλιασθῶμεν ἐν αὐτῇ· τυπικῶς, καὶ τῷ δι' αὐτοῦ γνῶσιν παραδιδομένῳ, τῷ θείᾳ ἐπίστασιν εὐνοηθῶμεν. ἡμέρα γὰρ ὁρᾶται, ὁ φωτίζων τὰ ἐπικεκρυμμένα λόγος, καὶ δι' οὗ ἡμῖν φῶς καὶ γνῶσιν ἔκαστον τῶν κλισμάτων παρῆλθεν. Ἕβδομος ἡ δεκάλογος Δεῦτε τὸ ἱερὸν στοιχεῖόν τ' ὄνομα τ' μακάριον δηλοῖ, λέγων ὅτι Ἰησοῦν περιεῖπε. ὁ δὲ πέμπτος ἐξῆς ἐστι λόγος, τοῦ ἡμῶν πατρὸς καὶ μητρός. κατέρα δὲ καὶ

κύριον τ̀ θεὸν λέγ(ει) σαφῶς. διὸ καὶ τὰς ἀπιγνόησας αὐτὸν ἰδεὰς ἀναχωρούσι καὶ θεὰς. κύριος ὢν
201 καὶ πατὴρ, ὁ κτίσης πάντων· μήτηρ δὲ, οὐχ, ὡς ἔνιοι, ἡ οὐσία, ἐξ ἧς γεγόναμεν· οὐσί(α), ὡς ἔτεροι
ἐκδεδώκασιν, ἡ ἐκκλησία· ἀλλ' ἡ θεία γνῶσις κ̀ ἡ σοφία, ὡς φησὶ Σαλομὼν, μητέρα δικαίων
ἀνακαλῶν τὴν σοφίαν. καὶ ἔτι δὲ αὐτὴν αἱρετήν. πᾶν τ αὖ τ' καλὸν κ̀ σεμνὸν, παρὰ θεοῦ δὲ
ἡμῖν γεγώσκεται. ἔπεται τούτῳ ὁ περὶ μοιχείας λόγ(ος). μοιχεία σή(ει) ἐστιν, ἐάν τις καταλίπῃ
τὴν ἐκκλησίαν τὴν κ̀ ἀληθῆ γνῶσιν κ̀ τὴν περὶ θεοῦ ἀβλάβειαν, ὀλέ(ει) τὴν μὴ μετάνοιαν ἔχ(ει)
ψεύδη δόξαν· ἢ τι γνωσιῶν τ̀ ὄντων, ἢ κ̀ ἀναισθησιῶν τ̀ μὴ ὄντων ὡς ὑπάρχασιν,
μᾶλλον δ' ἐκβάσιν γνώσεως· ἀλλοτρία δ' τῆς γνωστικῆς ἡ ψευδὴς δόξα, ὅπερ ἡ ἀληθὴς, εἰκὼν τ
καὶ σύζυγ(ος). διόπερ καὶ ὁ γλυπτὸς λατρεύ(ει), ἵν' ἁ τῶν τ̀ πορνείας ἀ[δ]ῶν τὴν εἰδωλολατρείαν
καλῶ, ἀναλούθως τῷ προφήτῃ λέγοντι, Εμοιχεύσατο τ̀ ξύλον καὶ τ̀ λίθον· τῷ ξύλῳ ὑπεν.ετι, 10
Πατήρ μου εἶ σύ· καὶ τῷ λίθῳ, Σὺ ἐγέννησάς με. ἔπ(ε)ται ὁ περὶ φόνου λόγ(ος) ἐπακολουθῶ. φόνος ἢ, ἕξαρσις ἐς. βεβαία. τὸν ὄν ἀληθῆ λέγει περὶ θεοῦ καὶ τ̀ αἰδιότη(τ)α· αὐτῷ ὁ βουλόμενος
ἐξαίρειν, ἵνα τὸ ψεῦδ(ος) ἐγκρίνῃ, λέγων ἢτι ἀσυγκίνη(τ)ον εἶναι τ' πᾶν, ἢ τ̀ κόσμον ἀΐδιον, ἢ
τῶν κ̀ τὴν ἀληθῆ διδασκαλίαν βεβαίων ἐξωλέσαι(τ)ος. μὴ δὲ τοῦτον, ὁ περὶ κλοπῆς ἐστι λόγ(ος). ὡς ὅτι ὁ κλέπτων τὰ ἀλλότρια, μεγάλως ἀδικῶν, εἰκότως περιπίπτει τοῖς ἐπαξίοις κακοῖς·
ἴσως ὁ τι θεῖα τῶν ἔργων σφετερ(ι)ζόμενος ἀφ' τύχης ἢ τι πλαγκτικῆς ἢ χαριτικῆς, καὶ λόγων
ἐαυτὸν πειρατὴν ὄναγ τῶν ζώων καὶ φυτῶν· ὁμοίως τι οἱ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν ὑπομιμούμενοι,
κλέπται εἰσὶ. κἂν γναῖος ὢς ἦ, κἂν πατὴρ παιδίων, ἀφ' οὗτος ἐστι στιγμάτων καταβολῆς· ὁ θεὸς
ἦ τὴν πίστιν αὔξησιν καὶ πλείωσιν παρέχων, ὡς τ̀ φύσιν προσκλ πεγένημενα. οἱ πλέ-
κται δὲ, σαθ' ἓ τοὺς φιλοσόφους, τοὺς αὐξητὰς κ̀ τοὺς τρ. πὰς τοῖς ἄτροις κ̀ τ' προηγούμενον ἀνα- 20
λῆψασιν, ὑποστρεφοῦσιν, τ' ὄσον ἐπ' αὐτοῖς, τὴν ἀκαμάτον δύναμιν τ̀ παρέχ(ον)τα τῶν ὅλων. τὰ δὲ
ἑρπετὰ καὶ τὰ ἄγρια, τ̀ πρῶτον αἱ δυνάμεις αἱ διοικητικαὶ, προστάγμασι ἐκπλαγῶν τὰς εἰς οἰκο-
νομίαν ἀπιτήδεια· ἓ αὐτά τ πειθηνία, ἄγεται τ πρὸς τῶν ἀπιτεταγμένων αὐτοῖς, ἢ αὐ ἠχῆτα
τ' ῥῆμα κυρια· ἐπάνω ἡ θεία δύναμις ἀπεικεκυρωμένος πάλαι ἐνεργῶν πέφυκεν. ὁ τοίνυν
ἑαυτὸν φάμενος ἀπενοηκέναι τὴν πεποιηκυῖαν τῶν πρὸς δημιουργίαν σωτηρίαν, εὐθυῶς ὑ-
φέξει ἀσεβῆς τολμήματος. δίκαιος δὲ ἐστιν ὁ περὶ ἀπιθυμιῶν ἁπασῶν λόγος. καθάπερ ὧν
ὁ τῶν μὴ καθηκόντων ἀπιθυμῶν εὐθυῶ(ς) κ̀ τ' αὐτὸν τρόπον εἰκὸς ἐφέπ(ε)ται ψευδῶν πραγμάτων
ἀπιθυμᾶν, οὐδὲ ὑπολαμβάνειν τῶν ἐν ὑλ(ῇ) τὰ μὲν ἔμψυχα ἐξ ἑαυτῶν δύνασθαι, τὰ δ' ἄψυ-
χα. καθάπερ κ̀ μὴ δύνασθαι σάζειν ἢ βλάπτειν· κἂν ὡς λέγῃ τὴν ἀντίθεσιν ἑαυτὰ μὴ δύνασθαι,
καὶ τὸ κύριον φθείρειν, σφιζόμεν(ον) λέληθεν. οὐδὲν γὰρ τούτων ἐνεργῇ ἄνευ τῆς τῇ βουλῇ καὶ 30
τῷ φαρμάκῳ χρωμένου· ὡς περ οὐσί(α) ἡ ἀξίνη ἄνευ κόπ(τ)ου(τ)ος(ος), οὐδὲ ὁ πείων ἓ πείζον(τος).
ὡς δὲ καθ' ἑαυτὰ μὲν εἰσὶν ἐνεργῆ, ἴσχει δ'. ὧν ἕκαστα ποιότητος φυσικὰς τῇ ἓ τιχυίτῃ ἐνεργείας ἐπιτελούσας τ' οἰκεῖον ἔργον· ὅτως τῇ καθολικῇ ἓ θεοῦ προνοίᾳ ἀφ' ὧν συνεστηκότων κινουμέ-
νων, καθ' ὑποβασιν εἰς τὰ ὅλ(ου) μέρους ἀφ' ὧν δίδοται ἡ δραστικὴ ἐνέργεια· ἀλλ' ὡς ἔοικεν οἱ φιλό-
σοφοι τῶν Ἑλλήνων, θεὸν ὀνομάζοντες, οὐ γινώσκουσιν· ἐπὶ μὲν τοῦ οὐσίᾳ κ̀ θεὸν, τ̀ θεὸν. τὰ
φιλοσοφούμενα δὲ παρ' αὐτοῖς, κ̀ τ' Εμπεδοκλεα, Ὡς ἀφ' ὧν πολλῶν δὴ γλώσσης ἐλήνξα
ματίως ἐκπέχυ(τ)ο σωμάτων ἐλίγοις ἓ παῦλος ἐδοτο. ὡς γὰρ περ τὸ δοτ' ἓ ἡλίου φῶς δι' ὑελῶ
σκεύους πλήρους ὕδα(τ)ος μιθυόντος ἡ πυκνὸν ὡς πῦρ, οὕτω καὶ ἡ φιλοσοφία ἐκ τ' θείας χα-
φῆς τ' ἐμπύρωμα λαβοῦσα, ἐν ὀλίγοις φαντάζεται καὶ μὴν ὡς τὸν αὐτὸν αἰρα ἀναπεπ τὰ
ζῶα ἄπαντα, ἀλλα ἦ ἄλλως, κ̀ ἓς τ ἀφ' ὅτου ἔτως ἦ καὶ τὴν ἀλήθειαν μετάσιν οἱ πλείους, 40
μᾶλλον δὲ, τ̀ περὶ ἀληθείας λόγον. οὐ γὰ περὶ θεοῦ λ(ε)γουσιν, ἀλλ' ἃ τὰ ἑαυτῶν πάθη ὡς θεὸν
ἀνάγκης ἐξηγοῦνται. γίγνεται γὰρ αὐτοῖς ὁ βίος τὸ πᾶσιν ζητοῦσιν, οὐ τὸ ἀληθές· ἐκ μιμήσεως
ἦ ἀληθὲς ἀδιδάκτου, ἀλλ' ἐκ μαθήσεως. οὐ γὰρ ἵνα δοξωμεν εἶναι. χρεὼν πιστεύομεν, καθά-
περ ὑδὶ ὡς τ̀ ἥλιον ἕνεκα γε ἓ φαινόμενον μόνον ἐν ἡλιῳ ὄντες παρεχόμεθα· ἀλλ' ἵνα περ ἓ
ἀλεαίνωμεν χάριν, ἐκεῖ δὲ ἓ εἶναι καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἕνεκα, χρεὼν εἶναι βιάζομεθα· ὅτι
μάλιστα βιαστῶν ἐστιν ἡ βασιλεία, ἐκ ζητήσεως καὶ μαθήσεως καὶ ὑπομονῆς τελείας τὸ ἡνύ-
ωμεν βασιλεία καρπιμένων. ὁ μιμούμενος ἄρα τὸν δεσπότην, δηλοῖ καὶ τὴν ὁμοίωσιν. ὅτ' οὐ
δὲ τις ἴνα σμα λαβὼν ἓ πράγματος, ἐξάψῃ τὸν ἴνδον ἐν τῇ ψυχῇ πόθω καὶ μαθήσ(ει). πάντα
104 δὴ τούτοις κινεῖ πρὸς τὸ ἀπιγνῶναι. ἓ γὰρ ὡς μὴ ἀντιλαμβάνεται, οὐδὲ ποθεῖ αὐτὸ, οὐδὲ
ἀσπάζεται τὸν ἐξ αὐτοῦ ὠφέλειαν. τὸ ὑστερον οὖν ὁ γνωστικὸς δὴ πάλιν τῶν κατορθωμάτων 50
μιμεῖται, τὸν κύριον, ὡς ὅσον ἐφικτὸν ἀνθρώποις. ποιότητά ὧν κυρ(ι)ακὴν λαβὼν, ὡς ἐξο-
μοιωσιν θεοῦ. οἱ δὲ μὴ ἐπεκτεινόμενοι τὴν γνῶσιν, οὐδὲ κατανοοῦσιν δύναμιν τὴν ἀληθῆ. μεζο-

λαμβανει

λαμβάνειν ὧν τ γνωστικῶν θεωρημάτων ἐχ εἰδῆ, ἐαν μὴ τ σοφῶν ἀξιωμάτων κινώσμεν ἑαυτύς. ἁπλῶς γὰρ ὄντως ἀληθὲς καὶ ὡς λέγ) πάντὸς νοητοῦ τι καὶ αἰσθητοῦ. αὐτὸ καὶ ἐν τοῖς θεάσασθαι καὶ ζωγραφίας ἀληθὲς παρὰ τὴν δημιουργὸν, ἢ μουσικῆς συμφωνίας περὶ τὴν ἁρμόλαν. ἐ φιλοσοφίας ὧν ἐστιν ἀληθές τις, παρὰ τὰς ἄλλας φιλοσοφίας· ἢ καλῶ ἀληθῆ, παρὰ τ δεδολωμένον. ἔκαν ποτὲ πὰς ὅλη μέρος ἀληθείας, καθ' ὃν ἡ ἀλήθεια καταγορεύεται, αὐτὸ δὲ τὸ ἀληθὲς πολυπραγμονητέον, οὐκ ὀνόματος ζητητέος μαθεῖν· τ' γὰρ θεῖ θεῖ πρᾶγμα, οὐκ ἔστιν ὄν, ἀλλὰ μυρία· ἀλλ' ἄφθαρτον ἢ τ θεῖον ἅπαν, ἢ ἐκ θεοῦ θεῖ. καθόλου ἢ ἅπαν θεῖ ἑκάστου πράγμα) ἐστὶ, τ' οὐσίας, τὰ συμβεβηκότα ἀκριτέον. καὶ μοι δόκει φάναι θεῖον εἶναι τ κύριον πάντων. αὐτὸ πλῶς ἢ λέγω τ κύριον πάντων, οὐδενὸς ὑπολειπομένου ἐξ' ἐξαίρεσιν.
ὑπὸ πάντα δύο ἐσὶν ἰέ· ἢ τ' ἀληθείας. τὸ τὸ ὀνόμαζε καὶ τὰ πράγματα, οἱ μὲν, τὰ ὀνόματα λέγουσιν, οἱ θεῖ τὰ κάλλη τ λέγων ἀκριβοῦντες, οἱ παρ' Ἕλλησι φιλόσοφοι· τὰ πράγματα δὲ παρ' ἡμῖν ἐστι τοῖς βαρβάροις. αὐτίκα ὁ κύριος ἡμᾶς ἠθέλησεν αὐτὸ τὸ χρήσασθαι σώματος μορφῇ, ἵνα μή τις τ' ὡραῖον ὑπαγῶν καὶ τ' κάλλος θαυμάζων, ἀφίσηται τῶν λεγομένων, καὶ τοῖς καταλειπομένοις προσσχών, δοκοῦσιν) τῶν νοητῶν. ἡ πάντα θεῖ τὰ λέξιν, ἀλλὰ θεῖ τὰ σημαινόμενα ἀναγκαῖον. τοῖς μὲν ὧν ἀνεπιτηδείοις καὶ μὴ κινηθεῖσι πρὸς γνῶσιν, ἡ πίστις ὁ λόγος· ἐπεὶ καὶ εἰ κόρακες αὐθρωπικὰς ἀπομιμοῦν) φωνὰς, ἔνειμεν οὐκ ἔχουσι ἡ λόγους πράγματος· αὐτὸ πλῆρες δὲ νοερὰ, πίστως ἔχειν. ὅτως δ' Ὅμηρος ἔφην, —— πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε· μὴ ἀδὼς τὶς ὁ πατὴρ ἢ πῶς ὁ πατήρ. ὡς ἢ τῷ χάρας ἔχουσι, τ' λαβεῖν ἢ φύσιν· καὶ τῷ ἐφθαλμοὺς ὑγιαίνοντας κεκτημένῳ, τ φῶς ἰδεῖν· ὅτως τῷ πίστιν ἐλθεῖν, τ γνῶσιν μετὰ λαβεῖν οἰκεῖον πίφυκεν, ἡ πρὸς ξηρὰ πεδία καὶ πρὸς πικὰ δρεπτὴν χρῆσιν, ἄρυρον, λίθους τμήσους, τῷ καταβληθέντι θεμελίῳ γλίχεσθαι. οὐ τοίνυν ἐπιχειρεῖτε βούλεσθε μετὰ λαμβάνειν, ἀλλὰ ἄρχεσθαι· οὐδὲ μέλλειν, ἀλλ' εἶναι βασιλικὸν τὸ φωτεινὸν καὶ γνωστικὸν καθῆκεν· οὐδὲ ὀνόματι, ἀλλ' ἔργῳ ἐθέλειν ἀπέχεσθαι τ πραγμάτων προσῆκεν. ἀγαθὸς γὰρ ὢν ὁ θεὸς, ἀφ' τ' ἡγεμονικὸν τ κτίσεως ἁπάσης, σώζεσθαι βουλόμενος τοῦτ', ὅλ' τ' πᾶσιν ἐτοίμως καὶ ἑκουσίως πρῶτον τοῦτο ἐνεργήσαι, τ' γνῶσιν, ἀπ' ἀρχῆς παρασχὼν αὐτοῖς· ἄμεινον εἶναι πολλῷ τὸ εἶναι τῷ μὴ εἶναι, πᾶς ἂν τις ὁμολογήσειεν· ἐπὶ πᾶς ἐνδείκνυται φύσεως ἔχειν ἕκαστον ἐνδύεταί τι καὶ γίνε), προκόπτον εἰς τὸ αὐτὸ ἄμεινον. ἆρ' οὐκ ἄτοπον καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἐκ τ θείας προνοίας δίδοσθαι, προπαιδεύουσαν εἰς τὴν Δεσποτικὴν τελείωσιν, ἵν' μὴ ἐπὶ ψιλῇ γνώσει βαρβάρῳ μαθητεύσασα φιλοσοφία προκόπτον εἰς ἀλήθειαν. ἀλλ' αἱ μὲν τέχνης ἠριθμημένα καὶ τὰ αὐτελῆ κινήματα· φιλοσοφία δὲ, πῶς οὐκ ἐν λόγῳ; καί τοι καὶ τῷ Σαμψὼν ἐν πᾶς θριξὶν ἡ δυνάμις ἐδόθη· ἵνα καὶ τὰς δοκοειδεῖς τ ἐν τῷ βιῷ πίχνας ἐξ κεφαλίνας καὶ μετώπους μ' τὴν ἔξοδον τ ψυχῆς χαλκοῖ, μὴ ἄνευ τ θείας δυνάμεως ἐνοικοῦσαν δίδοσθαι. αὐτίκα φησὶν ἡ γραφὴ, ἄνωθεν ἐκ τ προηγουμένων καθάπερ καὶ Φαλῆς ἐς πάντας δήλοι, ὡς τὸ μῦρον, φησὶ, τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τ πώγωνα τ Ἀαρὼν καὶ ἐπὶ τὴν ὥραν τῦ ἐνδύματος· αὐτό, τυγχάνει τῦ μεγάλου ἀρχιερέως, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετ, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετ οὐδὲ ἕν· οὐκ ἐς τ σῶμα) τὸ σῶμεν ἔξωθεν ἢ τ λαῦ φιλοσοφία, καθάπερ ἐδόθη. οὐτοίνυν φιλόσοφοι, οἱ ἐς τὴν οἰκείαν σωτηρίαν πεύμαῦ αἰσθητικῷ σωτασκηθέντες, ἐπὰν μὴ μέρος φιλοσοφίας, ἀλλὰ τὴν αὐτοτελῶς φιλοσοφίαν πολυπραγμονῶσι, φιλαληθῶς τε καὶ ἀτύφως, προσμαρτυροῦντες τῇ ἀληθείᾳ· κἂν παρὰ τοῖς ἑτεροδόξοις ἐπὶ τ καλῶν ἠρημένων προκόπτωσιν εἰς σύνεσιν, καθὸ τὴν θείαν διαίκησιν τὴν ἄρρητον ἀγαθότητος, τὴν ἐκάστοτε εἰς τὸ ἄμεινον ἐξ' τὸ ἐγχωροῦν προσαγομένην τὴν τ ὄντων Φύσιν· ἔκφατα ἐκ Ἕλλησι μόνοι, ἀλλὰ καὶ βαρβάροις ὁμιλήσαντες, ἐπὶ τὴν πίστιν ἐκ συνασκήσεως κοινῆς εἰς σύνεσιν ἰδίαν ἄγον). παραδεξάμενοι δὲ τ θεμέλιον τ ἀληθείας, δυνάμεις προσλαμβάνουσι προϊόντες πρόσω ἐπὶ τὴν ζήτησιν· καὶ θήνδε ἀγαπῶσι μὲν μαθητεύσαντες, γνῶσιν δὲ ἐρευνῶντες, ἀπεύδουσιν εἰς σωτηρίαν. τοῦτ' φησὶν ἡ γραφὴ πνεῦμα αἰσθήσεως δεδόσθαι τοῖς τεχνίταις ἐκ τ θεοῦ· τὸ δὲ, ὑδὲν ἀλλ' ἢ φρόνησίς ἐστι, δυνάμις ψυχῆς θεωρητικὴ τ ὄντων, καὶ τ' ἀκολούθως ὁμοίως τε καὶ ἀνομοίως Δεσποτικὴ τε αὖ καὶ ποιητική, ἐ ποιητικὴ καὶ ἀπαραβόλικὴ, τ τι μελλόντων καλῶς τεχνασθῆναι. Δεσπότης ἢ ὑπὸ θεῖ τοῖς τέχνας μόνοι, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν Φιλοσοφίαν αὐτήν. τί δή ποτε ὧν καὶ ὁ ὅσιος φρόνιμος ἄρχη); ἐπὶ κἂν τῶν πονηρευμάτων ἐστιν εὑρεῖν ἀκολουθίαν τινὰ, ἐ Δεσποτικὴν καὶ αὐθεσίαν, καὶ εὐχρηστον τῶν μελλόντων. καὶ ἐ τελεῖσθαι τ ἀδικημάτων Δεσπότου λαθόντα, ὅτι ποτοῦσιν μοῦ) σοφίσιν οἱ κακοὶ, τὸ πάντα τι καὶ πάντως ἐς ἡμερίας Δεσφεύγει. πολυμερὴς δὲ οὖσα ἡ φρόνησις, δι' ὅλου τετμῆσθαι ἔ κόσμου, διά τε τ ἀνθρωπίνων ἁπάντων, καθ' ἕκαστον αὐ-

τῶν μεταλαμβανόντων τὴν προσηγορίαν· ἢ ἐπιδὰν μὲν ὀρθῶς ἢ τοῖς πρώτοις αἰτίοις νόησις καλῆται· ὅτ' ἂν δὲ πως τὴν δοθεῖσαν τοῦ λόγου βεβαίωσιν), γνῶσίς τις καὶ σοφία ἡ ὀρθὴ μὴν ὀνομάζεται· ἐν ᾗ τοῖς εἰς εὐλάβειαν σωτήριον γινομένη, καὶ ἀνθ' ὑπερβολῆς παραδεξαμένη τὸ ἀρχικὸν λόγον, τῷ τὸν αὐτῆς ἐξηρκασίας τηρῆσιν, πίστις λέγεται)· κἂν τοῖς αἰσθητοῖς πιστεύεται· τὸ γὰρ δοκοῦν, ὡς ἐν τούτοις, ἀληθίζεσθαι, δόξα ὀρθὴ· ἂν παῦ τὸ μὴ χειρουργίας πράξεσι, πίστη· ὅπου δ' ἀνθ' ὑπερβολῆς τὸ πρώτων αἰτίων, τηρῆσαι τῶν ὁμοίων ἢ μεταβάσεως πιθανὰ ἁρμόζει καὶ σύμφορα, ἐμπειρία προσαγορεύεται)· ἴδιον ἐστιν ἐκείνου ἢ τῷ ὅλῳ κύριον καὶ ἡ γνωστικῶν, ὃ ὅλοις πᾶσι προσλαμβάνει μὲν τὸ βεβαίαν πίστιν ἄγειν κατ' ὀλιγοστὸν ὁ πιστεύσας πιοῦμα. Διαφορᾶς ἄρα αἰσθήσεως φιλοσοφία μεταλαβοῦσα, ὡς ἐκ τῶν προειρημένων δεδήλωται, φρονήσεως μετέσχεν. ἡ γὰρ ὧν θεῖα τὰ νοητῶν λογικὴ διεξοδος, μὴ αἱρέσεως ἐστὶ συγκατάθεσις, διαλεκτικὴ λέγεται)· βεβαιωτικὴ μὲν τὰ θεῖα ἀληθείας λεγομένων δι' ὑποδοχῆς, διακριτικὴ δὲ τῶν ὀλισθαινόντων ἀπορημάτων. κινδυνεύουσι πάντως οἱ φάσκοντες μὴ δεῖσθαι φιλοσοφίας θύραν ἡκειν, ἀδυνάτου ὄντος λέγειν πάντα τὰ ὅλα μέρους γνώστικον τοῦ θείου, μηδὲ μὲν πάντων εἶναι τῶν καλῶν κτῆσιν, κἂν τὰ ἀπὸ μέρους ἕκαστον αὐτῶν τυγχάνῃ. οὐκ αὖ δὲ τὸν ἐρχικὸν ὑπάρξαι τινὰ τῶν ὅλων, ἀβουλήτως ἔχοντος τοῦ θεοῦ· οὐ δὲ βουλόμενος, δεῖσθαι ἡ φιλοσοφία, τοιοῦτον εἶναι βουλητὸν αὐτὸν εἴωθεν, διὰ τοὺς μὴ ἄλλως ἢ ἑτέρως ἀφιξομένους τῶν κακῶν. ὁ γάρ τι θεὸς πάντα οἶδεν, ἃ μένει καὶ ὅλα, ἀλλὰ καθ' ἕκαστα, καὶ ὡς ἕτερα ἕκαστα· ὧν τι ἀπὸ μέρους κτήσεις προσῶν, πάντ' ἀφορᾷ καὶ πάντ' ὀπτεύει, γυμνὸν ἔσωθεν τὸν ψυχὴν βλέπων, καθ' ὃν ἐπίνοιαν τοῦ ἑκάστου τῶν καθ' μέρος ἔχει δι' αἰῶνος· ἐξ ὅπερ ἐπὶ τῶν θεάτρων γίνεται καθ' ὁπὸ τῶν ἑκάστου μερῶν, καθ' τὸν ἐνόρασιν τι ἐξ ἀθεώρασιν καὶ παρόρασιν, τῶτ' ἀπὸ τοῦ θεοῦ γίνεται). ἁθρόως τι γὰρ πάντα, καὶ ἕκαστον ἐν μέρει, μιᾷ προσβολῇ προσβλέπει· ἡ πάντα μόνον τι καθ' ὅλον προσνοεῖται ἐπίρρησιν. ἤδη γ' ὧν πολλὰ τῶν τῷ βίῳ καὶ ἀφ' ἑνὸς λογισμοῦ ἀνθρωπίνου λαμβάνει τὸν ψεῦσιν. ἐκθεῖν τὴν ὕπαυσιν ἀληθεύεται. αὐτίκα ἡ ὑγεία ἀφ' ἑνὸς ἰατρικῆς, καὶ ἡ εὐεξία ἀφ' ἑνὸς ἀλειπτικῆς, καὶ ὁ πλοῦτος ἀφ' ἑνὸς χρηματιστικῆς λαμβάνει ψεῦσιν τι καὶ παρουσίαν, καθ' ὑπόνοιαν μὲν τὸν θείαν, καθ' ὑπουργίαν δὲ τὴν ἀνθρωπίνην. ἐκθεῖν δὲ καὶ ἡ σώτησις. αὐτίκα τῇ τοῦ θεοῦ βουλήσει μάλιστα, ἡ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν προαίρεσις ὑπακούει. διόπερ κοινὰ μὲν τῶν ἀγαθῶν μένει καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων πολλὰ τῶν προτερημάτων· γίνεται δ' ὅμως ὠφέλιμα μόνοις τοῖς ἀγαθοῖς τε καὶ σωθησομένοις, ὧν χάριν αὐτὰ ἐπίστευσεν ὁ θεός· πρὸς γὰρ τὸ ἀγαθῶν χρῆσιν ἀνδρῶν, ἡ τῶν δεδωρημένων δύναμις πέφυκεν. ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν ἀναιρέτων ἀνθρώπων ἐπίνοιαι, καθ' ἑτέρου θείαν γίνονται, ἀμαυρούμενος πως τὸ ψυχῆς, καὶ ἀμβλυνόμενον τοῦ θείου ἡλίου μᾶλλος ἐς τὰς ἀνθρωπίνας ψυχὰς, τὸ ἐν μέρει θείων λειτουργῶν συλλαμβανομένων εἰς ζῶα παύσεως ἀμαυρίας· καθάπερ γὰρ τὰ ὕδατα καὶ πόλεις νεκμέλουσι τῶν ἀγγέλων μὴ προσκοπίας· ἔχοντα δὲ καὶ τῶν ἐπὶ μέρους, ὧν ἐνίοις δοκοῦσι τυχαπόπτης. ὁ γ' ὧν ἐκμελὴς καὶ τῶν καθ' ἕκαστον κήδεται)· προβάτων. καὶ μάλιστα τούτοις σώζει προσέχειν ἡ σκοπή, ὅσοι ἀμαρτικῆς ζῶς φύσις τι καὶ δύναται τὰ πλήθη σωφελῶν ὑπάρχειν. οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ ἡγεμονικοὶ καὶ παιδευτικοί· δι' ὧν ἡ ἐνέργεια τοῦ προνοεῖν ἀφθόνως δείκνυται, ὁπλικὰ ἂν ἡ ἀφ' παιδείας ἡ οἱ ἐρχῆς τινος ἐκλεκτοὶ διεκπονοῦσι εὐποιεῖν ἐθελητὰς ἀνθρώπους ὁ θεός· ἐθέλει δὲ πάντας· διὸ συγκινεῖ τοὺς σκοπιμωτάτους ὡς τὴν ὠφέλιμον ἐξεργάσασθαι τοῖς ἀρετὴν τε καὶ εἰρήνην καὶ εὐπαίδευτον σωτηρίαν. τὸ γὰρ ἀναίρετον πᾶν, ἀπ' ἀρετῆς τι ὄν, ἢ πρὸς ἀρετὴν ἀναφέρεται)· καὶ ἤτοι πρὸς τὸ ἡνιοχεῖν ἀσφαλῶς δίδοται), ἢ πρὸς τὸ ὅπως χρῆσθαι τοῖς καλῶς φύσιν προτετιμήμασι· σωτηρίᾳ γὰρ ὧν τὰ τοῖς καθ' ὅλα, ἢ τὰ τοῖς ἐπὶ μέρους. πῶς ἂν οὐκ ἄτοπον τὴν ἀπειρίαν καὶ τὴν ἀδικίαν προσνέμοντας τῷ ἀφθόνῳ, ἀναίρετα πράγματος τοῦτον, τὸ φιλοσοφίας, δοτῆρα ποιεῖν; κινδυνεύει γὰρ εὐμενέστερος τοῖς Ἕλλησιν ὡς τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας γεγονέναι, τὸ θείας προνοίας τε καὶ γνώμης. ἔμπαλιν δ' ἄρχειν νόμῳ ὅλων καὶ λόγῳ πάντος ὀρθῷ, τὸ προσῆκον ἑκάστῳ ἐκ τοῦ ἰδίου καὶ τὸ ὅλου δοκοῦντα δίδοσθαι. ὡς γὰρ ἡ λύρα μόνου ἂν κιθαρίσῃ καὶ ὁ αὐλὸς ἂν αὐλήσῃ, ὕτως τὰ προτερήματα τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἐπὶ κτήματος· καθάπερ φύσις ἂν ἀγαθοποιοῦν τὸ ἀγαθοπαῖον. ὡς ἂν πυρὸς τὸ θερμαίνειν, καὶ ἂν φωτὸς τὸ φωτίζειν. κακὸν γὰρ ἐκ ἂν ποιήσαι ἀγαθός, ὡς ἀεὶ τὸ φῶς σκότος, ἢ ψυχρὸν τὸ πῦρ· ὕτως ἔμπαλιν ἡ κακία οὐκ ἄν τι ἀγαθὸν ποιήσαι· ἐνέργεια γὰρ αὐτῆς, τὸ κακοποιεῖν, ὡς ἂν σκότους τὸ συγχεῖν τὰς ὄψεις· ἀ τοίνυν κακίας ἔργον ἡ φιλοσοφία ἀναίρετος ποιοῦσα. λείπεται δὴ, θεοῦ· οὗ μόνου τὸ ἀγαθωτικὸν ἔργον ἐστὶ· καὶ πάντ' ὅσα παρὰ θεοῦ δίδοται, καλῶς δίδοταί τε καὶ λαμβάνεται)· ναὶ μὲν ἡ χρῆσις τὸ φιλοσοφίας, οὐκ ὄφις ἂν κακῶν, ἀλλ' ἡ τοῦς ἀρέσεις τῶν Ἑλλήνων δίδοται)· δῆλον καὶ ὅθεν δεδώρηται, παρὰ τῆς κατ' ἀξίαν τοῖς προσήκουσι ἑκάστοις ἀπονεμούσης δηλονότι προνοίας. οὐκοῦν τοῖς

Ἰουδαίοις

Ιουδαίοις μὲν νόμος, Ἕλλησι δὲ φιλοσοφία μέχρι τῆς παρουσίας· ἐντεῦθεν δὲ ἡ κλῆσις ἡ καθολικὴ ἐις πᾶσιν διαφωνήσαι λαόν, καὶ τὴν ἐκ πίστεως διδασκαλίαν, σωζομένου διὰ ἑνὸς τοῦ κυρίου, τῶν μὲν ἐκ περιτομῆς καὶ βαρβάρων, μᾶλλον δὲ πάντων τῶν ἀνθρώπων γένους. Φιλοσοφίαν πολλάκις ἐρήκαμεν, τὴν καὶ φιλοσοφίαν διττὴν κλῆσιν τῆς ἀληθείας, κἂν μεμικτον τυγχάνῃ· ἤδη γὰρ καὶ ἐκ τέχνας ἀγαθὰ, ὡς ἐκ τέχνας θεοῦ ὄχημα τὴν ἀρχήν. ὡς γὰρ τὸ τεχνικῶς πεποιῆσθαι, ἐν τοῖς τῆς τέχνης θεωρήμασι πεῖσιν ἔχει· ἕτως τὸ φρονίμως ἔχειν τῷ φρονήσιν τὴν πάσαν· δηλοῖ δὲ καὶ φρονησις, καὶ ἰδίαν αὐτῆς γνωρίζειν τὰ τε ἄλλα, καὶ πολὺ πρότερον τὰ καθ' ἑαυτήν· ἡ τε σοφία, δύναμις οὖσα, ἐκ ἄλλό τί ἐστιν, ἢ ἐπιστήμη τῶν θείων καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν· τὰ θεῖα δὲ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς· διοθεν ἦκεν τὰ ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις διδάσκων, ἵνα ἐκ καὶ ἡ χρεία δύναμιν θεία καὶ ἰσχὺν τοῦ δεσπότου καθηκόντως εἰς ἀνθρώπινον βοηθήσαι. αὐτίκα τρεῖς τρόποι πίστεως ὠφέλειας τῆς μεταδόσεως ἄλλου παρ' ἄλλου· ὁ μὲν, καὶ παρακολουθήσειν, ὡς ὁ παιδοτρίβης ἀγαπᾷ τὸν παῖδα· ὁ δὲ, καθ' ὁμοίωσιν. ὡς ὁ προτρεπόμενος ἕτερον εἰς δόσιν τῷ προτρεπομένῳ καὶ ὁ μὲν, συνεργεῖ τῷ μανθάνοντι· ὁ δὲ, συνωφελεῖ τὸ λαμβανόμενον. τρίτος δέ ἐστιν ὁ τρίτος, ὁ καὶ προέχων. ὅπερ καὶ ὁ παιδοτρίβης μηκέτι δεόμενος παλαιστοῦ τοῦ μανθάνοντος, μηδὲ δεόμενος, δι' ἑαυτοῦ τὸ πάλαισμα εἰς μίμησιν τῷ παιδὶ, ὡς ἤδη ἐντελεστέρῳ, προσλαβὼν ἐξ ὑπομάλου τὸ πάλαισμα· ὁ γνωστικὸς πάντως, διοθεν λαβὼν τὸ δύναμιν ὠφέλειαν, ἐνίοτε μὲν, τῇ παρακολουθήσει χρηματίζων· τοὺς δὲ, τῇ ἐξομοιώσει προτρεπόμενος τοὺς δὲ, καὶ τῇ προσλάβει παιδεύων καὶ διδάσκων· ἀμείλικτος δὲ αὐτὸς πρὸς ἑαυτὸν ὁ κυρίως φίλος· ἕτως ἂν καὶ ἡ διοθεν διατείνασα εἰς ἀνθρώπους ὠφέλεια, γνώμῃ καθηκούσῃ, συμπαρακαλούντων ἀγγέλων· καὶ διὰ ἀγγέλων ἦλθε θεία δύναμις παρέχουσα τὰ ἀγαθὰ· εἰ τι δὲ ὁρωμένων, εἴτε δὲ μή. πίστις καὶ ὁ καὶ πίστις ὠφέλεια τοῦ κυρίου τρόπος. ὁπότε δὲ καὶ διὰ τὰς ἀπειρίας τῶν ἀνθρώπων δὲ τὰς ἀπλογισμοὺς ἐμποδίσασα ἡ δύναμις, δι' ὁπότε φρονίμως ἔχοντα τὸ δεῖσθαι αἰσθησιν ἀκριβεστέραν, μύσεις τε ἱερᾶς τελουμένας διὰ πολλῶν ζητήσεως ἀπίστευτα ἵνα παρέχουσα, ἵνα καὶ ὁ μὲν ὁμοίως δὲ τοῦς μίμησίν τε ἐξομοίωσιν ἡμῖν δυναμεῖ τῷ ὄντι καὶ ἄγια τὰ δεσποτικὰ σωζόμενα διὰ τῶν ἀναγεγραμμένων πράξεων. καὶ μὲν δὴ δὲ τὰ πράξεως εἰδος ἐμφανίσαιμεν, διὰ τε τῶν διὰ τῶν ἑλληνικῶν τῶν κυριακῶν, διὰ τε τὰ παρ' Ἕλλησι νόμου, ἀλλὰ δὲ τῶν καὶ τὴν φιλοσοφίαν προηγλωμένων. δὲ, πανταλόγιλ φάναι, πᾶσα ὠφέλεια βιωθεῖσα, καὶ μὲν τὸ αὐτάτω λόγον, ὅτι δὲ παντοκράτορος θεοῦ, τὰ πάντων ἐξηγημένα πράξεις, δι' ἡμᾶς διὰ τελεσθέντα· ὃς καὶ διὰ τοῦτ' σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, φησὶν ὁ δοκίμος, μάλιστα δὲ πιστῶν· καὶ δὲ τὸ προσχεῖν, ἵνα καὶ τὸ προσεχῶν ἱκάσιος, καὶ τὴν τῷ προσεχοῦς τῷ πρώτῳ αὐτῷ κυρίῳ διὰ πεῖσιν τε καὶ προέλαβεν. ὁ γνωστικὸς δὲ ἡμῖν ἐν τοῖς κυριωτάτοις ἀεὶ πρὸς διατρίβει· εἰ δέ που σχολὴ δὲ αὐτόνομος κωμῳδοῦ τὸ προηγημένων, αὐτὸ δὲ ἄλλης ῥαθυμίας, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἰδιώτης φιλοσοφίας, οἷον τερπαλέων ἢ διὰ τῷ δεῖπνῳ παροψώμενος· ἃ τε κραιπάλων ἀμελήσας. προσλαβὼν δὲ, ἐφ' ὅσον πρέπει, καὶ πᾶσι, δι' ἃς προεῖπον αἰτίας. εἰ δέ, τὸ ἐκ ἀναγκαίων καὶ βεβαίων τὰ φιλοσοφίας ὀρεχθέντες, καὶ μόνοις τοῖς ἐριστικοῖς προσοικείοντες σοφίσμασι, τὰ ἀναγκαίων δὲ κυριωτάτων ἀπολείφθησαν, εἰ τὰς σκιὰς ἀτεχνῶς τὸ λόγου διώκοντες καλὸν μὲν οὖν τὸ πάντα διὰ σκοῦ· ὅτῳ δὲ ἀθανεῖ ὀπτεύσας ἡ ψυχὴ πρὸς τὸ πλυμαθῆ ὁμπρίαν, τὰ προηγούμενα καὶ βελτίω αἱρήσεται μόνα. ἡ γὰρ τῷ ὄντι διπλῆμη, διὰ φαμὲν μόνον ἔχειν τὸ γνωστικὸν, κατάληψις ἐπιβεβαία διὰ λογων ἀληθῶν καὶ βεβαίων διὰ τὸ αἰτίας γνῶσιν ἀναγομένη· ὁ δὲ διπλῆμων τὰ ἀληθῆς, δεῖ ὁ δή ποτ' ἦν, αὐτίκα καὶ τὰ ψεύδους δεῖ τὸ αὐτὸ διπλῆμων ἐπάρχειν. καὶ γὰρ ἂν εὖ πως ἔχειν μοι φαίνεται ὁ λόγος ἐκεῖνος, οἱ φιλοσοφητέον· αὐτὸ γὰρ τὸ αἰτεῖν ἀκολουθεῖ· ἀλλ' εἰ καὶ μὴ φιλοσοφητέον· οὐ γάρ τις καταγνώσῃ τινὸς, μὴ τὰ κρείττονα γνωκός. φιλοσοφητέον ἄρα. τούτων ἕτως ἐχόντων, τὰς Ἕλληνας χρὴ λαβεῖν νόμου καὶ προφητῶν ἐκμανθάνειν ἕνα μόνον σέβειν θεὸν, τὰ ὄντως ὄντα πανταχοῦ τε καὶ πάντοτε· ἔπειτα λαβεῖν τὰ δυνατὸν διδάσκειν τοῦτο, Ἡμῖν δὲ οὐδὲν ἀδωλον ἐν τῷ σώματι· ὁπότε μηδὲν ἀπόκτημα τὸ θεοῦ εἶδος ἐν ἡμῖν ἐστὶν ἔναι· προσπεδιάσκειν ἡμᾶς οὐδὲ τούτων ὧν σέβουσι τὰ ἀγάλματα, εἴτε ἀνθρώπων εἴτε ἀκόνες· οὐ γὰρ πω τοιοῦτον τὸ σχῆμα τὸ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, οἷα ἐν πλάσουσιν Ἕλληνες τὰ ξόανα. ψυχαὶ μὲν γὰρ, ἀόρατοι, ἐ μόνον αἱ λογικαὶ, ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν ἄλλων ζώων· τὰ δὲ σώματα αὐτῶν, μέρη μὲν αὐτῶν οὐδέποτε γένεται τῶν ψυχῶν ὄγκος δὲ, ὧν μὲν, ἐνζήματα· ὧν δὲ, ἐχήματα· ἄλλων δὲ, ἄλλον τρόπον κτήματα. ἀλλ' οὐδὲ τῶν ὁρατῶν τὰς ἀκόνας ἔοικε δύσμιμήσεως ἐναργῶς· ὁπὰ καὶ τὸν ἡλιόν τις, ὡς ὁρᾷ τις, πλάσειτο, καὶ τῷ ἔμ τοῖς χρώμασιν ἀπεικάζειτο· ὁπὰν δὲ δύσπλάστως τὰ ὕδωλα, τότε ἀκύρωτος τῆς γραφῆς· Ἐὰν μὴ πλουσίαν ὑμῶν ἡ διαφορὰ πλέον τῶν

,, γραμματέων ϗ Φαρισαίων, τ' ϗ' ἀσυγχὴν κακῶν δικαιμένων, σπὺ τῷ μ' ϗ' ἐν τούτοις τελέω-
σας ϗ τῷ τ πλησίον ἀγαπᾷν καὶ εὐεργετῶν δυνάδαι, οὐκ ἔσθι βασιλικόι. ἡ δ' πίστις γὰρ
ϗ' τὸν νόμον δικαιοσύνης, τὸν γνωστικὸν δεικνυσιν. ἔτως τοι ϗ' ἡγεμονεύν ϗ οἰκεία σώμαλος
πλὼ κεφαλὴ πυγὴς, ὅθι πλὼ ἀκρόταζα τ πίστεως χωρήσας, πλὼ γνῶσιν αὐτῷ, ϖρὸς ὃν πάντα
ἐστὶ τὰ αἰσθητήρια, ἀκριβῆ τῆς ὁμοίως τύζης) τ κληρονομίας. τ' γὰρ ἡγεμονικὸν τ γνώσεως σα-
φῶς ὁ δοσόλος πῖς Δαθηναίοις δυναμένοις ἐνδύκνυται, πῖς Ἕλλησιν ἐκείνης χάριν κο-
,, ρινθίοις ὧδε πως· Ἐλπίδα γὰρ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι
,, ϗ' τὰ κανόνα ἡμῶν ἐς ϖερισσείαν, ἐς τὸ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι· ἐ πλὼ ἐπέκτασιν
τὴν κηρύγμαλ@· πλὼ ϗ' τοῦ πάντ λέγων· ἐπεὶ καὶ ἐν Ἀχαΐᾳ ϖαλιτευκέναι πλὼ πίστιν αὐτὸς
φησίν· Φέρεται δὲ κἀν ϗ Πράξεσι τῶν δοσόλων, καὶ ἐν ϗ Ἀθηναίοις κηρύξας τὸν λόγον· ἀλλὰ 10
πύ γνῶσιν διδάσκει, πλείωσιν ἔτως τ πίστεως, ἐπέκεινα ϖερισσεύειν τ καταχήσεως ϗ' μα-
γαλῆον τῆς ϗ κυρίου διδασκαλίας, καὶ τὸν ἐκκλησιαστικὸν κανόνα. διὸ καὶ ἔπεσθαι, ϖληφό-
,, ρει· Εἰ γὰρ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσῃ. πλὼ οὖν ὅθι τῷ καταλῆφθαι πλὼ ἀληθῆ
αὐχοῦσης τῶν Ἑλλήνων, οἱ ϖάντως ἡμῖν ϖερὶ τίνος μαθοῦσες ἀλαζονεύον). ϖαρὰ γοῦν μέν
εἶκ αὐ φήσειεν· ϖαρὰ ἀνθρώπων γὰ, ὁμολογοῦσιν. καὶ ἡ τοῦτ, ἤτις γε παρ' ἑαυτῶν, ὑψὶ ἐκ-
μαθοῦσες. ὥσπερ ἀμέλει καὶ ϖτοφωμένοι τινὲς αὐτὴν αὐχοῦσιν· ἢ παρ' ἑτέρων τῶν ὁμοίων. ἀλλ'
οὐκ ἐχυρῶσι διδασκαλοι ϖερὶ θεοῦ λέγοσῆς ἀνθρωποι, καθὸ ἄνθρωποι· ἡ γὰρ ἀξιόχρεως γε, ἄν-
θρωπός τ ὤν, καὶ ϖερὶ θεοῦ πάληθῆ λέγλν, ὁ ἀθανὴς καὶ ϖάνκηρος ϖερὶ ϗ ἀφθαρσίᾳ τε καὶ ἀφθάρ-
τω, καὶ τ ἔργον ϖερὶ τῦ ϖοιήσαντος. εἶθ', ὁ μὴ ϖερὶ αὐτοῦ πάληθῆ λέγλν δυνάμεν@·, ἆρ' ἂ πλέον
οὐδὲ τὰ ϖερὶ θεοῦ ϖεφάνη@·; ὅσον γὰρ δυνάμει θεοῦ λείπ) ἄνθρωπ@·, τοσοῦτον καὶ ὁ λό- 20
γος αὐτοῦ ἐλαττοῦτ, κἂν μὴ θεὸν, ἀλλὰ ϖερὶ θεῦ λέγῃ καὶ τῦ θεῖα λέγω. ἀθανὴς γὰρ φύσι ὁ
ἀνθρώπ@· λογ@·, καὶ ἀδυνάλος φράσαι θεόν· ἡ τοίνυμα λέγω· κοινὸν γὰρ τοῦτ' ἀ φιλοσόφων
μόνον ὀνομάζειν, ἀλλὰ καὶ ϖοιητῶν· ἀδύ γὰρ ὑσίαν· ἀδυνάλου γάρ· ἀλλ' ἀ τὴν δυνάμει καὶ τὰ
ἔργα τῦ θεοῦ. καὶ τοι οἱ ϖληρωφόρηνται θεὸν διδασκαλεν, μόγις ἂς ἔννοιαν ἀφικνοῦνται θεοῦ·
τ χάριλος αὐτὰς συλλαμβανούσης ἂς ϖοιᾶν ϖλήρωσιν. οἷον ϖλήμμελα, ϖλήλμα, καὶ τῷ ἁγίῳ
,, ϖνεύματι, τ' ἅγιον ϖνεῦμα θεωρῶν ἰδίζεις· ἐϖ ϖνεῦμα τὰ βάθη τῦ θεοῦ ἐρευνᾷ, ψυχικὸς ϗ
291 ἄνθρωπος, ἡ δίχα) τὰ τῦ ϖνεύματ@·. μόνη τοίνυν ἡ παρ' ἡμῖν θεοδίδακτός ἐστι σοφία· ἀφ' ἧς
αἱ ϖᾶσαι ϖηγαὶ τ σοφίας ἤρτηνται), ὅσαι γε τ ἀληθείας ἐχάζονται. ἀμέλει ὡς ἂν τῷ κυρίᾳ ἤ-
κοιλος ἡς ἀνθρώπως τῷ διδάξαντος ἡμᾶς, μυρίοι ϖεμάντορες, καπηλεῖς, ἰταμαγαί, ϖεόδρο-
μοι, ἄνωθεν ἐκ καπιδολῆς κόσμυ, δι' ἔργων, ἀλλ' λέγων ϖομιλοῦντες, ϖεσφιπύοντες ἰλιύ- 30
σαζ, ϵ πῦ, ϵ πῶς, καὶ τίνα τὰ σημεῖα. ἀμέλει ϖόρρωθεν ϖεμελετᾶ ὁ νόμος ϗ ἡ ϖροφητεια·
ἵνα πε), ἡ ϖρόδρομος δείκνυσι τὸν ϖαρέσζα· μιθ' ὃν οἱ κήρυκες τῆς ἀληθείας τὴν δυνάμιν ἐκ-
διδάσκοντες, μηνύσιν μονοις, καὶ κθὲ τούτοις ἅπαξ ἤρεσε, ἀλλὰ Πλάτωνι μὲν Σωκράτης, ϗ
Ξενοκράτει Πλάτων, Λρισοτέλης Θεοφράστῳ, καὶ Κλεάνθει Ζήνων· οἳ τὰς ἰδίους μόνον αἱρέσ-
σεις ἐκτίσαν· ὁ δέ γε ϗ διδασκάλων τῶν ἡμετέρου λόγος, ἐκ ἐμοῦ ἐς Ἰουδαίᾳ μόνῃ, καθάπερ ἐς τὴν
Ἑλλάδι ἡ φιλοσοφία· ἐχύθη γὰρ αὐτὰ ϖᾶσαν τὴν οἰκυμένλν, ϖάθων Ἑλλήνων τε ὁμῶ καὶ βαρ-
βάρων, κἀθνος καὶ κώμλν, καὶ ϖόλιν ϖᾶσαν, οἴκους ὅλως, καὶ ἰδίᾳ ἑκάσην τῶν ἐπεκηκοότων,
καὶ αὐτῶν γε τῶν φιλοσόφων οὐκ ὀλίγους ἤδη ὅτι τὰ ἀληθῆ μεθητάς. καὶ τὴν μὲν φιλο-
σοφίαν τὴν Ἑλληνικὴν ἴσα ὁ τυχὼν ἄρχων καλύσῃ, οἵαπ ϖαρασχεῖν· τὰ γὰρ ἡμετέρας δι-
δασκαλίαν ἵκτῆς σπὺ καὶ τῇ πρώτῃ καπηλείᾳ καλύουσιν ὁμοῦ βασιλῆς καὶ τύραννοι, καὶ 40
οἱ κ' μέρ@· ἄρχοντες καὶ ἡγεμόνες μ' τῶν μιαθοφόρων ἁπάντων, ϖρὸς δὲ καὶ τῶν ἀπείρων
ἀνθρώπων, καταφρονούμενοί τε ἡμῶν, καὶ ὅση δυνάμις ἐκκόπλειν πειρώμενοι· ἡ δὲ, ϵ μάλ-
λον ἀνθῆ· οὐ γὰρ ὡς ἀνθρωπίνη δόσθησκει διδασκαλια, οὐδ' ὡς ἀσθανὴς μαραίτ) δωρεά·
οὐδὲ μία γὰρ ἀσθανὴς δωρεὰ θεοῦ· μένει δὲ ἀκώλυ]@·, διωχθήσεται ὡς τάλ@· ϖροφητῶν.
,, θᾶσι. εἶτα ϖερὶ μὲν ϖοιητικῆς Πλάτων, κεῦφον γάρ ἄχρημα καὶ ἱρὸν ϖοιητής, χάφ' καὶ'
,, οὐχ οἷός ϖοιεῖν, πρὶν ἂν ἔνθεός τε καὶ ἔκφρων γένηται. καὶ ὁ Δημόκριτ@· ὁμοίως· Ποιητὴς δὲ
,, ἅσα μὲν ἂν χάφῃ μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἱεροῦ ϖνεύματ@·, καλὰ κάρτα ἐστίν. ὅσμεν δὲ ἐκ
ϖοιητὰ λέγουσιν. τὰς δὲ τῦ ϖαντοκράτορ@· ϖροφήτας θεοῦ, οὐκ ἄν τις καταμεμψαίη, ὅρ-
γανα θείας γνωμένους φωνῆς; καθάπερ ἂν ἀνδριάντα δοσπλασάμενοι τῷ γνωστικῷ, ἤδη
μὲν ἐπιδεξάμενοι ὡς ἐστι, μέγαθός τε καὶ κάλ@· ἤθους αὐτὸ, ὡς ἐν ἐπιχαφῇ, δηλώσοντες· 50
ἐπὶ@· γὰ, ϗ' τὴν θεωρίαν ἐν τοῖς φυσικοῖς, μετὰ ταῦτα δηλωθήσ), ἐπὰν ϖερὶ γνόσεως
κόσμου λαμβάνειν δεξώμεθα.

ΚΛΗΜΕΝ-

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΟΚΤΩ
Ὁ ΕΒΔΟΜΟΣ.

Ἤδη δὲ καιρὸς ἡμᾶς παραιτῆσαι τοὺς Ἕλληνας, μένοντας ἄναγε θεοσεβῆ τὸν γνωστικόν· ὡς ἀναμαθόντας τὰς Φιλοσόφους αἱρέσεις ἐν τῷ ὅλῳ κρίναντας, τὸ ἑαυτῶν ἁμάθειας καταγνῶναι, οἰκῇ μὲν καὶ ὡς ἔτυχεν διώκοντας τὸ σωμα, μᾶλλον δὲ ἀγέως ἀποκαλύπτας τὸ τῷ ὅλῳ θεὸν ἀγνοοῦντας. ἐναργεστέρως δ' ἐμοὶ πρὸς τοὺς Φιλοσόφους χρῆσθαι τοῖς λόγοις, ὡς οὐδὲν ἂν τοῦ παρ' αὐτοῖς παιδείας ἦθη γεγυμνασμένους δυνάσθαι, καὶ οὐ μηδὲν ἄξιους ἑαυτὰς μεταλαβεῖν τοῦ πιστοῦ δυνάμεως παρεχήσασι. τῶν δὲ λέξεων τὰ προφητικὰ ὀλίγα παρενθήσομεν, καὶ τὰς ὀλιγαρκείους τοῦτο χαφὰς συγχρησόμενοι· τὰ δ' ἐξ αὐτῶν δηλούμενα σημαινόμενα φαλαιωδὸς τὰ χριστιανισμοῦ ὑποχαφοῦσι, ἵνα μὴ ἀμέσως ἔχωμεν τὸ σωτικὸν τοῦ λόγου, συμπεραλαμβανούσης τὰς χαφὰς καὶ τοῦτο, τοῖς μηδέπω σωιοῦσιν τὰς λέξεις αὐτῶν· ἐὰν δὲ τὰ σημαινόμενα ἐνδεχώμεθα, τότε αὐτοῖς ἐν εὐεργεσίας πιστώσασι, καὶ τὰ μαρτύρια φανεραθήσεται. καὶ ἐπειδὴ πολλῶν καταφανεῖται τὰ ὑφ' ἡμῶν λεγόμενα τοῦ κυριακῶν χαφῶν, ἴσως ὄφελον ἀναπαύσασθαι καὶ ζῆν, καὶ τὰς 299
ἀφορμὰς ἀπ' αὐτῶν ἔχοντα, τὸ τοῦ μόνου, καὶ τὸν λόγον παρεκτείνειν ἐπιγελᾶν· ἢ τί γὰρ ὄφελος ἐπὶ πλέον ἐπιξηραίνειν, μὴ καιρὸν γινομένην, βέλτιον δοκεῖ καὶ αὐτὸς τὸ τῆς μισοπονηρίας ὅλως ἐπισκοπεῖν τὸ καταπαῦσαι, μαθόντα καὶ μεμαθηκότα καὶ ἐνδιάθετα· μακαρίσαι δὲ ὡς ἀληθῶς οἱ ἐξορκιζόντες τὰ μαρτύρια κυρίου· ἐν ὑγιαρδίᾳ ἐκζητήσουσιν αὐτόν· μαρτυρεῖσιν δὲ αἱ κυρίαι, ἐνόμως καὶ οἱ προφῆται. πρόκειται πᾶσιν παραιτῆσαι ἡμᾶς, μόνον τὸ γνωστικὸν ὅσιον τε καὶ εὐσεβῆ θεοσεβῆτας, τὸ τῷ ὄντι θεὸν θρησκεύοντα· τῷ θεοσεβεῖ δὲ, τὸ θεόφιλες ἔπεται καὶ φιλάθεον. τίμιον μὲν ἂν εἴποι τὸ ὑπερέχον ἡγεῖται καὶ τὸ ἀξιαν, καὶ ἀμείνονα, ἐν μὲν τοῖς αἰσθητοῖς, τοὺς ἀρχοντας καὶ τοὺς γονεῖς, καὶ πάντα τὰ πρεσβύτερον· ἐν δὲ τοῖς διδακτοῖς, τὴν ἀρχαιοτάτην Φιλοσοφίαν, καὶ τὴν πρεσβυτέραν σοφητείαν· ἐν δὲ τοῖς νοητοῖς, τὸ πρεσβύτερον ἐν ὑπάρξει, τὴν ἀγένητον καὶ ἀνάρχον ἀρχὴν τῶν καὶ ἀπ' ἀρχῆς τὸν ὅλων, τὸν μόνον· παρ' οὗ ἐκμανθάνομεν τὸ ἐπέκεινα αὐτοῦ. τὰ πάντα τὸ ὅλων, τὸ πρόσωπον καὶ πάντων εὑρεσιτέχνην, οὐκ ἐπὶ φωνῆ παραδίδομεν, σεβασμοῦ ἕνεκα σιγῇ μᾶλλον ἢ λόγῳ ἀπλήκτως ἀγίως σέβεσθαι καὶ σπουδῇ κυριακῇ, λεγόμενον μὲν πρὸς τὸ κυρίου ὡς εἰσηγητοῦ ἐπίκουρον τοῖς μανθάνουσι, νοουμένου δὲ πρὸς γε τῶν ἐξηλεγμένων ὡς γνῶσιν παρὰ κυρίου, τῶν τὰ αἰσθητήρια, φησὶν ὁ ἀποστολικὸς, συγγεγυμνασμένων. ἡραπεία τοίνυν τοῦ θεοῦ, ἡ σωτικὴ ἐπιμέλεια τοῦ ψυχῆς τῷ γνωστικῷ. καὶ ἡ περὶ τὸ θεῖον αὐτοῦ τοῦ τὴν αἰσθανόμενον ἀκριβῆ ἀκροάσεως τοῦ δὲ περὶ τοὺς ἀνθρώπους ἡραπείας, ἡ μὲν, βελτιωτική· ἡ δὲ, ὑγιεινή. ἰατρικὴ μὲν, σώματος· φιλοσοφία δὲ, ψυχῆς βελτιωτική· γενοῦσιν μὲν ἐκ παιδὸς, καὶ ἡμιμόνου ἐκ τοῦ ὑποτυπωμένου, ὑγιεινὴ ὠφέλεια προσγίνεται· ἐμοίως δὲ καὶ τοῦ ἐκκλησίας, τὴν μὲν βελτιωτικὴν οἱ πρεσβύτεροι σώζουσιν ἀκριβῶς· τὴν ὑγιεινὴν δὲ, οἱ διάκονοι. τούτοις ἀμφοτέραις διακονίας ἀγγέλοις ὑπηρετοῦσι τῷ θεῷ τοῦ τὴν τῶν θείων οἰκονομίαν, καὶ αὐτὸς ὁ γνωστικὸς, θεοῦ μὲν διακονούμενος, ἀνθρώποις δὲ τὴν βελτιωτικὴν ἐνδεικνύμενος θεραπείαν, ὅπως καὶ παιδεύσῃ ἢ τιμωμένος ὡς τῶν τῶν ἀνθρώπων ἐπανορθώσῃ. θεοσεβὴς γὰρ μένος ὁ καλῶς καὶ ἁπλῶς περὶ τὰ ἀνθρώπεια ἐξυπηρετῶν τῷ θεῷ. ὥσπερ γὰρ θεραπεία φυτῶν λέγεται καθ' ὧν γίνονται οἱ καρποὶ καὶ συγκομίζονται, οὕτως ἡ θεοσέβεια τῇ γνωστικῇ τὴν ὠφέλειαν ἐξ αὐτῶν παρεχομένη τοῖς ἀνθρώποις· οὕτως ἡ θεοσέβεια τῇ γνωστικῇ, τοὺς καρποὺς τῶν δι' αὐτὴν εἰς ὠφελοῦντων ἀνθρώπων εἰς ἑαυτὴν ἀναδεχομένη, ἐν ὑπερβολῇ πλείονα γεγονότα καὶ τοῖς σωζομένοις, συγκομιδὴν δρέπεται ἐμπρεπῆ ἐργάζεται. ἡ δὲ ἡ θεοπρέπεια ἕξις ἐστὶ τὸ πρέπον τῷ θεῷ σώζουσα, θεοφιλὴς ὁ θεοσεβὴς μόνος. οὕτως δὲ αὐτὸν ἴσμεν, ὁ οἶδεν τὸ πρέπον, καὶ τὴν ὑπερβολὴν καὶ τὸ βίον, ὅτῳ βιωτὸν ἐστὶν, καὶ δὴ ἐξομοιούμενον θεῷ. τοιοῦτος ἄρα φιλόθεός τε καὶ πρῶτον. ὡς γὰρ ὁ ἡμῶν τὸ πατὴρ φιλόπατωρ· οὕτως ὁ ἡμῶν τὸ θεὸν, φιλόθεος, ᾗ καί μοι καταφαίνεται εἶναι τὸ γνωστικῆς δυνάμεως ὑποτελέσματος, τὸ γνῶσιν τὰ πράγματα· δεύτερον, τὸ ὑποτελῶν ὃ ἂν ὁ λόγος ὑπαγορεύῃ· καὶ τρίτον, τὸ παρὰ διδάσκαλον δυνάμει παρὰ τὴν ἀληθείᾳ ὑπεκκεκρυμμένα. ὁ τοίνυν θεὸν πιστεύσας ὢν παντοκράτορα, καὶ τὰ θεῖα μυσήρια παρὰ τοῦ μονογενοῦς παιδὸς αὐτοῦ ἐκμαθὼν, πῶς οὐ τὰ ἀθέατα ἀθεώρητα μὲν ἡγεῖται, ἀθεώρητα δὲ, ὁ μὴ νομίζων ἄναγε θεὸν· δεισιδαίμων ἦ, ὁ δαίμονας τὰ δαιμόνια

ὁ πάντα ἡάζων, καὶ ξύλον, καὶ λίθον, καὶ πνεῦμα, ἄνθρωπόν τε λογικῶς βιοῦντα καταδεδουλωμένον. πίστις οὖν τὸ αὐδέναι θεὸν ἡ πρώτη μὲν τοῦ σωτῆρος διδασκαλίας τὴν πεποίθησιν, τὸ κατ' μηδένα τρόπον ἄδικα δρᾶν, τοῦτ' εἶναι περίπου ἠγεῖσθαι τῇ ὀπηνώσῃ τὸν θεόν. ταύτῃ κράτησιν μὲν ἐν γῇ, ἄνθρωπος ὁ θεοσεβέστατος· κράτησιν δὲ ἐν οὐρανῷ, ἀγγέλους, τὴν ἀληθεστέραν καὶ πάνυ καθαρὰν πρὸς τὸ αἰώνιον καὶ μακαρίας ζωῆς μεταλαγχάνων. πλουσιώτατη δὴ καὶ ἀγαθωτάτη καὶ κυριωτάτη καὶ ἡγεμονικωτάτη καὶ βασιλικωτάτη καὶ οὐρανοπολιτικωτάτη ἡ τῆς φύσεως, ἡ τῷ μονῷ παντοκράτορι ἐφεστηκυῖα τάξις. αὕτη ἡ μεγίστη ὑπεροχή, ἣν ὁ πάλαι λόγος ἔστεργε τοῦ θελήματος τοῦ πατρός, καὶ τὸ πᾶν ἀρέσκειν εἰσηγεῖτο, ἀκαμάτῳ καὶ ἀτρύτῳ δυνάμει πάλαι ἐργαζομένη, δι' ὧν ἐνεργητὰς ἀοράτους ἐννοίας ἐπιβλέπουσα. οὐ γὰρ ἔξεστι πως τοῖς τοῦ αὐτοῦ πρεσβυτὴς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· ἡμεῖς δὲ ὁμοτιμίους, οὐκ ὀλιγωρίαν τινὰ τοῦ κυρίου ἐκ τοῦ κατὰ μέρος εἰς τόπον, πάλαι δὲ ὢν πάντας, καὶ μηδαμῇ περιεχόμενος, ὅλος νοῦς. ὅλος φῶς πατρῷον, ὅλος ὀφθαλμός, πάλαι ὁρῶν, πάλαι ἀκούων, οὐδὲν πάλαι, δυνάμεις ἐν δυνάμεσιν ἐφιδρυόν. τούτῳ πᾶσα ὑποτέτακται γραπτὰ ἀγγέλων τε καὶ θεῶν, τῷ λόγῳ τῷ πατρικῷ τῷ ἁγίῳ οἰκονομίαι ἀναδιδεγμένῳ πάλαι τὰ ὑποτάξαντα· δι' ὧν καὶ πάντες αὐτοῦ οἱ αὐθρωποι· ἀλλ' οἱ μὲν, κατ' ὀπηγωσιν· οἱ δὲ, κδίπω· καὶ οἱ μὲν, ὡς φίλοι· οἱ δὲ, ὡς οἰκεῖοι· πιστοὶ οἱ δὲ, ὡς ἁπλῶς οἰκέται. ὁ διδασκαλος οὖτος ὁ παιδεύων μυστηρίας μὲν τὰ γνωστὰ, ἐλπίσι δὲ ἀγαθοῖς τὰ πιστὰ, καὶ παιδεία τῇ ἐπανορθωτικῇ δὲ καὶ αὐθηπικῆς ἐνεργείας τὸ σκληροκάρδιον. ἐνταῦθεν ἡ αὐτοῦ ἰδία καὶ δημοσία καὶ παντὸς οὖ. ἐφ' ὧν ἐσμεν θεοῦ, καὶ τοῦ πάντα ὄντα τὸ σωτῆρα κυρίου ἡμῶν φαμεν, ἀπείρους αἰῶνας θεραπεῖαι αὐφῆται. πάντα ὁ πάλαι κύριος Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις τοῖς ἐθέλουσι πάλαι. οὐ γὰρ βιάζεται τὸ ἐξ αὐτοῦ τῷ σωτῆρι λαβεῖν ἀφ' οὗ ἐθέλουσι καὶ πάντα ὑποπληρῶται τὰ παρ' αὐτοῦ αὐτοῖς τὸ λαβεῖν τὸ ἐλπιζόμενον δωρούμενον. οὗτός ἐστιν ὁ διδοὺς καὶ πᾶς Ἕλλησι τὸν φιλοσοφίαν ἀφ' ὧν ὑπεδιετάξαντο ἄγγελοι. ἐπεὶ γὰρ συνδιακεκριμένη αὐτοῖς ἀξίωθεν καὶ δεξαία, ἄγγελοι κατ' ἔθνη. ἀλλ' ἡμεῖς κυρίου, ἡ δεξία τοῦ πνεύματος. ἡ πνεῦμα δὲ ἡ φρονοῦν πάντων ἀνθρώπων ὁ κύριος· καὶ τοῦτο, ἢ τῷ μὴ δυνάσθαι πάθει αὖ· ὅπερ οὐ θεμιτὸν· ἀθανασίας γὰρ σημεῖον· ἢ τῷ μὴ βούλεσθαι, δυνάμενον· οὐκ ἀγαθοῦ γὰρ τὸ πάθος· οὐκοῦν ὑπὸ τροφῆς ῥαθυμεῖς, ὁ δι' ἡμᾶς τὸν παρὰ τὸν ἀναλαβὼν σάρκα· ἢ κηδεῖ τῶν συμπάντων· ὅπερ καὶ ποιεῖ τῷ κυρίῳ πάντων ἡγεμόνῳ· σωτὴρ γάρ ἐστιν· ἐχεῖ τὸ μὲν, τὸ δ' οὔ. πρὸς δὲ ὅταν ὀπτηδεότερος ἔκαστος ἔχειν, τὸν ἑαυτὸν διένεμεν ἐνεργείαις, Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις, καὶ τοῖς ἐκ τούτων πεπλεγμένοις μὲν, κατ' ἴδιος κεκλημένοις πιστοῖς τε καὶ ἐκλεκτοῖς. οὗτ' οὖν φθονεῖ τινὶ αὐτῶν ὁ πάντας μὲν ἐπ' ἴσης κεκληκὼς, ἐξαιρέτως δὲ τοῖς ἐξαιρέτως πεποιθόσιν ἐπιτηδείους ἡμᾶς· οὔθ' ὑφ' ἑτέρᾳ κωλυθεὶς τοῦτ' ἂν ὁ πάντων κύριος, καὶ μάλιστα ἐξυπηρετῶν τῷ ἀγαθοῦ καὶ παντοκράτορος θελήματι πατρός. ἀλλ' ἁδεῶς ἅπας τοῦ κυρίου ἀπαθοῦς ἀναιτίως ἡμομένου φθονοῦντος· οὔτε μὴν ἐν ἀνθρώπων ἔτεσιν ἔχει, ὡς φθονεῖν ἄναντες πρὸς τὸν κύριον· ἀλλ' ἐν θεοῖς ὁ φθονῶν, οὐ καὶ πάθος ἦψατο. καὶ μὲν οὐθ' ὑπὸ ἀγνοίας ἐστὶν ἁπᾶν μὴ βούλεσθαι σώζειν τὸν ἀνθρωπότητα τὸν κύριον, ἀφ' οὗ μὴ ἐδέναι ὅπως ἐχάσιν ὀπτιμεῖν. ἄγνοια γὰρ ἔχ ἅπασι τοῦ θεοῦ, τοῦ πρὸ καταβολῆς κόσμου συμβούλου ἡμομένου πατρός. αὕτη γὰρ ἐστὶ σοφία ἡ προσχαριν ὁ παντοκράτωρ θεός. δυνάμις γὰρ τοῦ θεοῦ, ὁ υἱός, ἅτε πρὸ πάντων τῶν ἡμομένων λεχθεὶς λόγος τοῦ πατρός· καὶ σοφία αὐτοῦ κυρίως αὖ καὶ διδάσκαλος λεχθεὶς τοῦ δι' αὐτοῦ παιδευόντων. οὐδὲ μὲν κατὰ πιθανὴν ἡδονῆς πειθόμενον, καταλειπόμενον ἂν τὸν ἀνθρώπων κηδεμονίαν· ὃς γε καὶ τὸν σάρκα τὸν ἐμπαθῆ φύσει ἡμομένου ἀναλαβὼν ἐς ἕξιν ἀπαθείας ἐπαιδεύσεν. πῶς δ' ἂν ἔτι σωτὴρ καὶ κύριος, εἰ μὴ πάντων σωτὴρ καὶ κύριος; ἀλλὰ τῶν μὲν πεπιστευκότων σωτὴρ, ἀφ' οὗ τὸ γινώσκειν βιβουλῆσθαι· τῶν δὲ ἀπιστουμένων, κύριος, ἐστ' ἂν ἐξομολογήσαντες, οἰκείας καὶ καθαλλήλου τοῦ δι' αὐτοῦ τύχωσιν ἐνεργείας. πᾶσα δὲ ἡ τοῦ κυρίου ἐνέργεια, ὅπερ τὸ παντοκράτορα τὸν ἀναφοραν ἔχει, καὶ ἔστιν, ὡς ἁπᾶν, πατρική τις ἐνέργεια ὁ υἱός. οὐκ ἂν ἓν ποτε ὁ σωτὴρ μισοθρωπος· ὃς γε ἀφ' οὗ τὸν ὑπερβάλλουσαν φιλανθρωπίαν, σαρκὸς ἀνθρωπίνης ὑπάθειαν ἔχ ὑπεριδών, ἀπ' ἐνδυσάμενος, ὅπερ τὸν κοινὸν τοῦ ἀνθρώπων ἐλήλυθεν σωτηρίαν. κοινὴ γὰρ ἡ πίστις τοῦ ἐλομένου. ἀλλ' ὑδὲ τῷ ἰδίᾳ ποτ' ἂν ἀμελοίη ἔργα. τῷ μὲν τῶν ἄλλων ζώων ἀνθρώπῳ ἔννοιαν κατ' τὸν δημιουργίαν ἐνεσάχθαι θεῖ. ὑσθ' ἂν βελτίων τις ἄλλη καὶ ἁρμονιωτέρα διείκησις ἀνθρώπων ἢ τῷ θεῷ τοῦ τεθαγμένης. πρόσκειται γ' ἔν αἰὶ τῷ πρόπαντι κατ' φύσιν. ἡγεῖσθαι τοῦ χέροντος, καὶ τοῦ δυναμένου καλῶς τὰ διέπειν δοκοῦντα δεῖσθαι τὸν σκήνη διείκησιν. ἔστιν δὲ τ' ὡς ἀληθῶς ἄρχοντα καὶ ἡγεμονοῦν, ὁ θεῖος λόγος, καὶ ἡ τούτου πρόνοια, πάντα μὲν ἐφορῶσα, μηδενὸς δὲ τῶν οἰκείων ἑαυτῆς παρορῶσα τὴν θεμιλειαν.

λειαν. οὔτι δ' ἂν εἶεν οἱ ἐλόμενοι εἰκῆ εἶναι αὐτοί, οἱ διὰ πίστεως πλεύμενοι. εὖπις ἀπίθω τ ἀγαθῶν, θελήματι δ' κυβερνήτεω πατρός, αὖτε ὁ ὑὸς καθίστη), πρωτεργὸς κινήσεως δυνάμις, ἀληθὴς αἰσθησις. ἀγαθὸν γὰρ τὸ ὄφθη τοῖς χωρῆσαι μὴ δυναμένοις διὰ τὴν ἀσθένειαν τ σαρκός· αἰσθητὸν δὲ ἀναλαβὼν σάρκα, τ δυνατὸν ἀνθρώπεις κτ' τὸν ὑπακοὴν τ ἐντολῶν δείξων ἀφίκηται). δυνάμις ἔν πατρικὴ ὑπάρχων, ῥᾳδίως θεωρεῖται) ὧν αὐ ἐθέλῃ, ὁδὸ τ μικρὰ πάντων δοκούντων εἶναι τ ἀποκρύφων ἀφρόντιστον· ὁδὸ γὰρ ἂν ἔτι λεῖα αὐτὴ τ ὅλου εὐεργασμένου. δυνάμεως δ' εἰμὶ τ μεγίστης ἡ παίδων τ μειρῶν καὶ μέχρι τ μικροτάτου προήκουσα δι' ἀκριβείας ἐξέτασις πάντων. ἃς τ πρώτην διοικητὴν τῶν ὅλων, ὁκ θελήματος πατρὸς κυβερνῶντα τὸν πάντων σωτηρίαν, ἀφορώντων ἑτέρων ὑφ' ἑτέρους ἡγεμόνους πεπαγμένων, ἵστ' ἂν
10 τῆς δηὶ τ μέγαν ἀφίκηται δεξιτερὰ· δοκοῦμιας γὰρ ἀνωθεν δεχῆς τ κτ' τὸ θέλημα ἐνεργούσης, ἤρτη) τε πρῶτα καὶ δεύτερα καὶ τρίτα· εἶτα δηὶ τέλει δ' φανομένῳ τῷ ἀκρῳ, ἡ μακαρία ἀγγελοθεσία· καὶ δὴ μέχρις ἡμῶν αὐτῶν ἄλλοι ὑπ' ἄλλοις, ἐξ ἑνὸς κ δι' ἑνὸς σωζομενοί τε καὶ σώζοντες διὰ πάντα. ὡς ἂν συγκινεῖται κ μικροτάτη σιδήρου μοῖρα, τῷ τῆς Ἡρακλείας λίθου πνεύματι διὰ πολλῶν τ σιδηρῶν ἐκπνεομένη δακτυλίων, οὕτω καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἐλκόμενοι, εἰ μὲν ἑνάρετοι, εἰκότ' ἂν) τῇ πρώτῃ μονῇ, ἐφιζῆς δ' ἄλλη μέχρι τ πλάτους· εἰ δ' ὑπὸ ἀσθενείας κακοῦ, δι' ἀπλησίαν ἄδικον καχεξίαν θεωπλοκότης, οὔτι κρατοῦντες οὔτε κρατούμενοι, θεικαπρίουσιν, ἰλυχθίνες τοῖς παθεσι, κ δοκοπίπουσι χαμαὶ νόμος γὰρ ἄνωθεν οὕτω, αἱρεῖσθαι τ βελόμενον ἐρετμόν. διὸ καὶ αἱ ἐντολαὶ αἱ κτ' νόμον τι καὶ πρὸ δ' νόμου, ὁκ ἐννόμοις· δικαίῳ γὰρ νόμος οὐ κεῖται· τὸν μὲν ἐλόμενον, ζωὴν αἰώνιον καὶ μακάριον χάριτος λαμβάνειν ἐ-
20 τάξαν· τὸν δ' αὖ κακίᾳ ἡθέντα, σωφρονίσεις εἰς ἐλεύθερωσιν χώρησαι· πάλιν τ αὖ, τὴν βλεπευμένην ἑκάστῃ ψυχὴν ὡς ἐρετῆς δηὶ ηοῦς καὶ δικαιοσύνης αἴξησιν, βλέπειν δὸ λαμβάνειν ἐν τῷ πανὶ τὸν τέξιν, κτ' πρόοκοπὴν ἑκάστου ἐπικτεινομένην ἐς ἕξιν ἀπαθείας, ἄχρις ἂν κατανύσῃ ὡς ἄνδρα τέλειον, τ γνῶσίν τε ὁμοῦ καὶ κληρονομίας ὑπερέχειν. αὐτὰ αἱ σωτῆρες θεὶ τρόποι κτ' τὸν τ μεταβολῆς τέξιν δὸ μεμερίζουσι), ἐν χρόνοις κ τόποις καὶ ὑμέσι, κ γνώσει, καὶ κληρονομίαις καὶ λειτουργίαις καθ' ἑκάστου, ἑκάστης ἕως τ ἐπικαθιδρύσεως κὴ πρόσχους δ' κυρίου ἐν ἀιδιοτικῇ θεωρίας. ἀγωγὸν δὲ τὸ ἰρασὶν πρὸς τὸν ἑαυτῶ θεωρίαν, πάντος δ' ὅλου ἑαυτὸν τῇ τ γνώσεως ἀγάπῃ δηὶ διελκηστ@ τῇ θεωρίᾳ. διὸ καὶ τὰς ἐντολὰς ἃς ἔδωκεν, τάς τε πρώτας τάς τε δευτέρας ἐκ μιᾶς δρυπεμένου πηγῆς ὁ κύριος, οὔτε τὰς πρὸ νόμου ἀνόμους εἶναι ὑπερεθὼν, οὔτ' αὖ τὰς μὴ ἐπαίσιας τὰς βαρβάρους φιλοσοφίας ἀφηιάσατο
30 συγχωρήσας. τοῖς μὲν γὰρ ἐντολὰς, τοῖς δ' φιλοσοφίαν παραχὼν, σωέκλεισεν τὸν ἀπιστίαν εἰς τὸν πρῶτον· ὅτι ἀναπολόγητος ἐστὶ πᾶς ὁμὴ πιστεύσας. ἀγὰ γὰρ ἐξ ἑτέρας πρόκοπῆς Ἑλληνικῆς τε κ βαρβάρου, δηὶ τὴν διὰ πίστεως τελειωσιν. ἐκ δέ τε Ἑλλήνων ὑπερβὰς τὸ προηγούμενον τ φιλοσοφίας τ' Ἑλληνικῆς, εὐθείας ὥρμησον δηὶ τὴν ἀληθῆ διδασκαλίαν, ὑπερισχνοῦσαν οὖσαν τοὺς, κἂν ἰδιώτης ᾖ. τὸν δηὶ ὁμὸν τ σωτηρίας διὰ πίστεως εἰς τελείωσιν ἰόμενος. πάλ' ἂν ὅσα μηδὲν ἐκώλυεν ἐκείσιον εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ τὸν αἵρεσιν, σωιρεῖ πρὸς ἀρετὴν ἐπίσης τε κ ἐδέξει, ὅπως ἀμηχάνῳ κ τοῖς ἀμυδρῶς θεωρᾶν δυναμένοις ὁ τῷ ὄντι μόνος εἰς παντοκράτωρ ἀγαθὸς ἀναφαίνηται θεὸς, ἐξ αἰῶνος εἰς αἰῶνα σώζων διὰ υἱ. κακίας δ' αὖ πάντη πάντως ἀναίτιος. πρὸς γὰρ τὸν δ' ὅλης σωτηρίαν τῷ τ ὅλων κυρίῳ πάντα ἐστὶ διατεταγμένα, κ καθόλου κ δηὶ μέρους. ἄρχον ὧν τ διοικητικὸν τ σωτηρίου, δηὶ τὸ ἄμεινον αἰεὶ κτ' τὸ ἐνδεχόμενον ἑκάστῳ πρόσχῃ.
40 πρὸς γὰρ τὸν σωτηρίαν δ' κρίτηρον καὶ διάμονὴν ἀναλόγως τοῖς ἑαυτῶν ἤθεσι διοικῆται καὶ ἐπὶ μικρότερα. αὐτίκα μεταβάλλει πᾶν τὸ ἀνάριστον εἰς ἀμείνω οἰκήσεις τῆς μεταβολῆς αἰτίαν τὴν αἵρεσιν τῆς γνώσεως ἔχον· ἦν αὐτοκρατορικὴν ἐκίκτητο ἡ ψυχή. παιδεύσεις δὲ αἱ ἀναγκαῖαι, ἀγαθότητι τοῦ ἐφορῶντ@ μεγάλου κριτοῦ, διά τε τῶν προτέχων ἀγγέλων, διά τε προκρίσεων ποικίλων, καὶ διὰ τῆς κρίσεως τῆς πανταλοῦς, τὰς δηὶ τελείου ἀπολογήτου ἐκδιαζόντα μεταβολῶν. ἐπὶ δ' ἄλλα σιγῶ, δοξάζων τὸν κύριον. πλὴν ἐκείνας φημὶ ἐπὶ γνωστικὰς ψυχὰς, τῇ μεγαλοπρεπείᾳ τ θεωρίας ὑπερβαινούσας ἑκάστης ἁγίας ἐπὶ ἕως τῆς πολιτείας, καθ' ἃς αἱ μακάριαι θεῶν οἰκήσεις διωρισμέναι διὰ κληρωτῆς, ἁγίας ἐν ἁγίοις λογισθέντες, καὶ μεγαλομοιρήσαντες ὅλας ἐξ ὅλων, εἰς ἀμείνους ἀμεινόνων τόπων τόπους ἀφικνούμενας, οὐκ ἐν κατόπτροις, ἢ διὰ κατόπτρων, δηὶ τὴν θεωρίαν ἀναζωμένας τὴν θείαν,
50 ἐναργῆ δὲ ὡς ἔτι μᾶλλον καὶ ἀκριβῶς ἐλικρινῆ τὴν ἀόρατον ὑπερφυῶς ἀγαπῶσας ψυχαῖς ἑστωμένας θέαν ἀϊδίως ἀϊδιον, εὐφροσύνῃ ἀκόρεστον καρπουμένας εἰς τὰς ἀτελευτήτους αἰῶνας, πανοτήτη τῆς ὑπερεχούσης ἀπίστου τελειωμένας διαμένειν. αὐτὴ τῶν καθαρῶν τῇ καρ-

διὰ ἡ καταληπτὴ θεωρία. αὕτη τοίνυν ἡ ἐνέργεια τέλειος γνωστικοῦ, ὁμοιωθῆναι τῷ θεῷ ἀφ' ὅσον μεγαλεῖον, ἐξομοιούμενον εἰς δύναμιν τῷ κυρίῳ ἀφ' πάσης τῆς εἰς τὸν θεὸν θεραπείας. ἡ πᾶς εἰς τὸν ἀνθρώπων ἀφικται σωτηρίαν καὶ κηδεμονίαν τῆς εἰς ἡμᾶς εὐεργε-
302 σίας, κατὰ τὴν λειτουργίαν, κατὰ τὴν διδασκαλίαν, κατὰ τὴν δι' ἔργων εὐποιΐα. καὶ μιμεῖται καὶ ζηλοῖ καὶ δημιουργεῖ· πρὸς δὲ, καὶ τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ κοσμεῖ, ἐξομοιούμενος θεῷ ὁ γνωστικὸς, τῷ φύσει τ' ἀπλῆς κινήσεως· τ' ἐξ ἀσκήσεως εἰς ἀπάθειαν πεπερασμένον, ὡς ἐνὶ μάλιστα ἐξομοιῶν· καὶ τοῦτο ἀβεβαίως προσομιλῶν τοῖς σωτῆρι τῷ κυρίῳ. ἡμερότης δ' ἔνεστιν καὶ φιλανθρωπία καὶ μεγαλοπρεπὴς θεοσέβεια, γνωστικῆς ἐξομοιώσεως κανόνες. τοὺς μὲν θνητοὺς θεοὺς θυσίαν δικαίαν ἀνάγκη παρὰ θεῷ, τῷ ἀτυφοτάρδιαν μετ' ἐπιστήμης ὀρθῆς, ὁλοκάρπωμα τοῦ θεοῦ λογικῆς τῆς ψυχῆς, ἱκφωνοῦσαν εἰς ὕμνον ἀδιάκριτον πάντῃ ἀναλη- 10
φθεῖσαν εἰς ἀγωνοθέτην ἀνθρώπων σῴας γὰρ αὐτοὺς αἱρεῖται, καὶ ἑαυτοὺς αἱρεῖται, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν τῆς ἐπιθυμίας φθειρόμενον, ἀποκτείνωσιν, καὶ τὸ καινὸν ἀνίστησιν ἐκ θανάτου, τὸ παλαιὸν ἀφθορῆς, τὸ πνευματικὸν, ὃ πνεῦμα θεὸς, κελεύσει· τὰ μὲν παθὼν ἀπαθήμενος, ἀναμαρτήτους ἢ γεγενημένους. τοῦτ' ἐστὶν ἄρα ὃ νόμος τὸ ἁμαρτωλὸν ἀναιρεῖσθαι κελεύων, καὶ μετανοῆσαι ἐκ θανάτου εἰς ζωὴν τὴν ἐκ πίστεως ἀπόφασιν. ὁ μὴ πεισθεὶς οἱ νομοδιδάσκαλοι, φιλόσοφον ἐκδεξάμενοι τὸν νόμον, ἀφορμὰς τῆς μάτην ἀφαιρεῖσθαι παρεχήκασι· διὸ καὶ αἰτίαν, ἣν ἡμεῖς ἐκ τῶν ἀνδείᾳ τῷ θεῷ, τῷ τὰ πάντα τοῖς πᾶσι παρεχομένῳ· τὸ σῴζειν ἡμῶν ἱερὸν θεῖον δεξάζομεν, σῴας αὐτοὺς ἱεροῦντος, ὡς τὸ ἀνοδεὶς ἐκ τοῦ ἀνοδοῦς. ἐκ δὲ τοῦ ἀπαθὲς ἐκ τοῦ ἀπαθοῦς. μόνῃ γὰρ τῇ ἡμετέρᾳ σωτηρίᾳ ὁ θεὸς ἡδέται. εἰκότως ἄρα τῷ μὴ εἰκαιμένῳ ἡδυπαθῆς θυσίαν ἀπροσδεόμεθα, κατὰ πᾶν καὶ 20
παντὸς ἀνεξ. νιφῶν τὸ παχυτάτων. μακρὰν δὲ ἐστὶν, τὸ ἀφ' τοῦ καπνοῦ ἀναθυμιάσεως φθανύσης εἰς καὶ φθάνειν. οὐτ' ἂν ἐνδεὴς, οὐδὲ μὴν φιλήδονον, φιλοκερδὲς τι ἡ φιλοχρήματον τὸ θεῖον, πλήρεις ὂν, καὶ πάντα παρέχον, παντὶ τῷ χρῄζοντι καὶ ἐνδεεῖ· οὔτε θυσίας, οὐδὲ μὴν ἀναθήματα. καὶ οὐδεὶς καὶ ἡμῖν καλῶς τὸ θεῖον, καὶ παρέχεται πᾶσι τοῖς δοῦναι. ἀλλὰ μόνοις τοῖς καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς ἀνδράσι φαίνεται, οἷς τὸ δίκαιον οὐκ ἂν πλεῖστον ἡδονὴν ἢ φόβον ἔνεκεν ἀπέχοιμεν, ἢ δώρων ὑποσχέσεως μενόνων. ὅπου δὲ καθιερώκασι τ' αἰθερίου τὰ ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ ἀδουλωσίαν πρὸς· ἐκλογὴν βίου, δυσχεραίνοντες τοῖς γινομένοις πρὸς τὰ ἀπαιδεύτου ἀδικίας, ὑπονομίζουσιν εἶναι θεὸν. ἴσως τοίνυν τοῖς καὶ τῷ δοξάσει τῆς τῶν ἡδονῶν ἀκρασίας καὶ τῆς ἐξαισίους λύπας, καὶ τὰ ἀδουλήτους τύχας πεπαιδευμένοις ἐστὶ πρὸς τὰς συμφορὰς ἀπαθῶντας, οὐ φασὶν εἶναι θεὸν, ἡ ὕλα. μὴ εἶναι πανταπάσχοντα ἄλλοι δέ εἰσιν οἱ πεπαιδευμένοι παραιτητὸν εἶναι θυσίαις καὶ δώροις 30
τοὺς νομιζομένους θεοὺς, σωματουμένους, ὡς ἔπος εἰπεῖν, αὐτῶν τὰ ἀκολασίαις, καὶ οὐδὲ ἥλιον πιστεύσαντες εἶναι τὸν ὁρώμενον θεὸν, τὸν ἐν τῷ οὐρανῷ τὰ δικαιοσύνης ὕλα εὐσεβῶς κρίνοντα ὁ γνωστικὸς ὁ πρῶτον ἑαυτὸν ἐπιμελούμενος, ἔπειτα τὸν πλησίον, ἵν' ὡς ἄριστοι γενώμεθα· καὶ γὰρ ὁ ὑὸς παντὸς ἀγαθοῦ χαρίζεται, σπουδαῖον ἑαυτὸν καὶ ὅμοιον τῷ πατρὶ παρεχόμενος, καὶ ἄρχοντι ὁ ἐρχόμενος ὑπὸ πιστεύοντι καὶ πειθομένῳ ἐφ' ἡμῖν· κακῶν δὲ αἰτίαν ἡ ὕλης ἂν τις ἀσθένειαν ὑποπλάσοι, ἢ τὰς ἀδουλήτους τῆς ἀγνοίας ὁρμάς· τὰς τε ἀλόγους διαθέσεις ἀνάγκας ὑποφέρων καθάπερ θηρίων ἀφ' μαθήσεως ὁ γνωστικὸς γενόμενος, τῷ θείᾳ προαιρέσει μιμούμενος, εὖ ποιῆσαι τοὺς ἀγαθοὺς τῶν ἀνθρώπων καὶ δύναμιν. κἂν τις ἐρχὴν καταιγίδι ποτὲ, καθάπερ ὁ Μωσῆς, ὅλης σωτηρίας τοῦ ἐρχομένου ἡγήσηται, ἢ τ' ἄρχειν ἢ ἄπειρον ἐξημερώσῃ), ἡμῖν μὲν τὸ ἄριστον, καὶ κάλλιστον δὲ τὸ μοχθηρὸν, τῇ τοῦ λόγου ἀγαθοποιΐᾳ μᾶλλον γὰρ ἀγαλμα θεῖον καὶ θεῷ προσ- 40
αμφιεῖται, ἀνθρώπου δικαίᾳ ψυχῇ, ἐν ᾗ ἀφ' τῶν παραγγελμάτων ὑπακοῆς ἡμείζεται καὶ ἐνδύεται ὁ παντῶν ἡμῶν θνητῶν τε καὶ ἀθανάτων βασιλεὺς τε καὶ ῥητὴρ τῶν καλῶν, νομοθέτων ὧν ὕλης καὶ θεσμοὺς ἑλόμενος αἰῶνος, ἰδίᾳ τινὶ κάσει καὶ καινῇ πάσιν εἰς ὃν σωτῆρ. οὗτος ὁ τῶν ὅλων μονοφυὴς, ὁ τῶν παμβασιλέως καὶ παντοκράτορος πατρὸς δεξιὰ χαρακτὴρ, ἐναποσφραγιζόμενος τῷ γνωστικῷ τῷ τελείᾳ θεωρίᾳ κατ' εἰκόνα τὴν ἑαυτοῦ, ὡς εἶναι φαεινὸν ἡδὴ τὴν θεοειδῆ εἰκόνα, τὸν ἐσω δυνάμις ἐξομοιουμένην πρὸς τ' δεύτερον αἴτιον, φεῖς τὴν ὕλης ζωὴν, δι' ἣν ζῶμεν τὴν ἀληθῆ ζωὴν· οἷον δοκεῖ ἀφοπτὰ τὸ γνωστικὸν γινόμενον ἡμῖν, βέβαια καὶ παντελῶς ἀναλλοίωτα ἀναφαίρετον. ἔρχειν οὖν ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἑαυτοῦ. βεβαίαν κατάληψιν τῆς θείας ἐπιστήμης κεκτημένος, τῇ ἀληθείᾳ γνησίως πείσῃ· ἡ γὰρ τοῦ νοητοῦ γνῶσις καὶ κατάληψις, βεβαία διηνεκὴς ἂν λέγοιτο ἐπιστήμη· ἧς τὸ μὲν πεῖ τὰ θεῖα ἔρχειν ἔχειν 50
σκοπῶν ἵ μὲν τὸ πρῶτον αἴτιον, τί δὲ δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, καὶ χωρὶς οὗ γέγονεν οὐδὲν· τίνα
303 παῦ, τὰ μὲν, ὡς διήκοντα, τὰ δὲ, ὡς περιέχοντα· καὶ τίνα μὲν συνημμένα, τίνα δὲ διεζευγμένα·

καὶ τίνα

καὶ ἵνα τούτων ἕκαστον ἔχῃ τὴν πίζιν, καὶ διὰ δυάμεως καὶ διὰ λατυργίας ἐκφέρῃ ἕκαστον· ὥ
τι αὖ τῆς ἀνθρωπίνης, τί τι αὐτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, καὶ τί αὖτε κατὰ φύσιν ἡ παρὰ φύσιν ἐστίν·
πῶς τι αὖ πεπόνθασι καὶ πάσχουσι πρὸς ἀλλήλους· τίνες τε λεγόμενοι τούτου, καὶ κακίαι τίνες· ἔτι τε ἀγαθῶν καὶ
κακῶν, καὶ τῶν μέσων· ὅσα τε δεῖ ἀνδρείας καὶ φρονήσεως καὶ σωφροσύνης, τῆς τε ὅλης πᾶσι πρὸς ἀλ-
λήλας δεῖ τῆς δικαιοσύνης. ἀλλὰ τῇ μὲν φρονήσει καὶ δικαιοσύνῃ ἀπὸ τοῦ σοφίας καὶ τεκμήρια πα-
πῆσιν, τῇ δὲ ἀνδρείᾳ, οὐκ ἐν τῷ τὰ δεινὰ καλὰ ὑπομένειν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἡδονῆς τε καὶ ὀλι-
θυμίας, λύπης τε αὖ καὶ ὀργῆς, καὶ καθόλου πρὸς πᾶν ἥτις τε μὴ βίας ἢ μὴ ἀπάτης τινες ψυ-
χαγωγοῦσιν ἡμᾶς αὐτίζουσαι. οὐ γὰρ ὑπομένειν δεῖ ἁπλῶς κακίας καὶ ἁπλῶς καλὰ, ἀλλὰ πεισθε-
ῖσα καὶ ἁπλῶς φοβερὰ ὑπομένειν. χρήσιμον δὲ καὶ ἡ ἀληθὴς εὐλάβεια καθά τε τὴν ἰατρικὴν
καὶ παιδοτριβικὴν καὶ πολεμικήν· καὶ διὰ τοῦτο ἡθικὴ διαρθροῦν ἀπὸ τῶν φίλεσθαι ἀνθρώπων. ἐδὴ δὲ
τοῦ ἀνδρείας, καρτερία, μεγαλοφροσύνη, μεγαλοψυχία, ἐλευθεριότης, καὶ μεγαλοπρέπεια. καὶ
δι' ἣν αἰτίαν οὔτε μέμψεως οὔτε κακοδοξίας τῆς ἐκ τῶν πολλῶν ἀναλαμβάνει ὁ γνωστικὸς,
οὔτε δόξης οὔτε πολακείας ὑποδιδλησι· ὅτι τῷ ὑπομένειν πόνους διὰ περιττὸν ἄλ-
λα τῶν προσηκόντων, καὶ ἀνδρείως ὑπὲρ ἄνω πάντων τῶν θείων κανόνων ἀπόδειξιν, ἀνὴρ τῷ ὄν-
τι ἐν τοῖς ἄλλοις ἀναφαίνεται ἄνθρωπος· σώζων τε αὖ τὴν φρονησιν, σωφροσύνῃ ἐν ἡσυχιστικῇ τῆς
ψυχῆς, παραδικτικὸς τῶν ἐπιτηδευομένων ὡς οἰκείων, καὶ τὴν ὑποφροσύνην τῶν αἰσχρῶν ὡς
ἀλλοτρίαν, φαμὲν κόσμιος καὶ ὑπερκόσμιος ἐν κόσμῳ καὶ τοῖς πρακτοῖς, ἐν εὐδαιμονίᾳ
πλημμελῶν· πλουτῶν μὲν ὡς ὅτι μάλιστα ἐν τῷ μηδενὸς ὀλιθυμεῖν, ἅτε ὀλιγοδεὴς ὢν καὶ ἐν
περιουσίᾳ πάντος ἀγαθοῦ διὰ τὴν γνῶσιν ἀγαθοῦ. δικαιοσύνης γὰρ αὐτὸ πρῶτον ἔργον. τὸ μὲν
τοῦ ὁμοφύλων φιλῶν διὰ γῆν, ἐν σωφροσύνῃ τοῦτο ἔν τε γῇ ἐν οὐρανῷ. ταύτῃ καὶ μεταδοτικὸς ὢν αὐτῆς
κεκτημένος· φιλάνθρωπός τε ὤν, μισανθρωπότατος καὶ τὴν τελείαν ἀποστροφὴν κακουργίας πά-
σης. μαθὼν ἀρα δεῖ πρὸν ἄνευ καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς πέλας, καὶ δεῖ ἐντολῆς ὑπήκοον. ἔστι γάρ ἐστιν ὁ θε-
ράπων θεοῦ, ὁ ἐκὼν δεῖ ἐντολῆς ὑπαγόμενος. ὁ δὲ ἤδη μὴ διὰ τοῖς ἐντολὰς, διὰ αὐτὴν δὲ τὴν γνῶ-
σιν καθαρὸς τῇ καρδίᾳ, φίλος ἔστι θεοῦ. οὗτος δὲ φύσει τὴν ἀρετὴν γινώμενα ἔχοντες· ἅτε γε-
νόμενος, ὥσπερ ἄλλα ἐνία τῶν σώματος μερῶν, φυσικῶς ὕστερον ἐπιγένεται· ἐπεὶ καὶ ἐν τῷ ἐ-
κούσιον ἐδὲ ἐπαινετόν· ἐδὲ μὴν ἐκ τῶν συμβαινόντων καὶ ἐπιγινομένης σωτηρίας, ὁ τρόπον ἡ διά-
λεκτος, τελευτᾷ ἡ ἀρετή· ἀχθὸν γὰρ ἡ κακία τὸν ὀγκὸν τὸ τρόπον· ἃ μὴν ἐδὲ ἐκ τύχης
τινὸς ἢ τῶν προηγμένων ἢ τοῦ σῶμα θεραπευτικῶν, ἢ γνῶσις βεβαιοῦται· ἀλλ' οὐδὲ ἐκ παιδείας τῆς ἐγκυκλίου. ἀγαπητὸν γὰρ ἡ παρασκευάσει μόνον τὴν ψυχὴν καὶ διάκρισιν
δώσαι· οἱ νόμοι γὰρ οἱ πολιτικοὶ, μοχθηρὰς ἴσως τὰς ἀρχὰς ἐπιτυχόντες εἶεν. ἀλλ' ἐδὲ οἱ λόγοι οἱ
πιστοὶ, ὅτι παλαιαὶ οὖσαι, ὀλίγα μόνα τὴν ἀλήθειαν διαμονὴν παρέχουσιν ἄν. Φιλοσοφία δὲ
ἡ Ἑλληνικὴ, εἴτε καθαίρει καὶ προετοιμάζει τὴν ψυχὴν ὡς παραδοχὴν πίστεως· ἐφ' ᾗ τὴν
γνῶσιν ἐπικοσμεῖ ἡ ἀλήθεια. ἔστις ἔστι τις ὁ ἀθλητὴς ἀληθῶς, ὁ ἐν τῷ μεγάλῳ στοιχείῳ τῷ κα-
λῷ κόσμῳ τὴν ἀληθινὴν νίκην καὶ παῖων στεφανούμενος τῶν παθῶν. ὅ τι δὲ ἀγωνοθέτης ὁ πα-
ντοκράτωρ θεός· ὅ τι βραβευτὴς, ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ· ἡγεμὼν ἢ, ἄγγελοι καὶ θεοί· καὶ τὰ
στεφανούμενα τὰ πάμμαχον, ἃ πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ διὰ σαρκὸς ἐνεργάσας πνευματι-
κὰς ἐξουσίας ἐμπαθῶν παθῶν. τούτων δεόμενος τῶν μεγάλων ἀγωνισμάτων, καὶ οἷον
ἄθλους ἐνίας τοῦ παρεζευγὼς ἑταιρικοῖς κατεγωνισμένους, ἐκράτησε τοῦ ἀθανασίας· ἀπερα-
λόγως δὲ τοῦ θεοῦ ψῆφος ἐστὶ δικαιότατον κρῖμα. κέκληται μὲν οὖν ὅτι τὸ ἀγώνισμα τὸ
θεατρον· πυκνὰ πάζουσι δὲ ἐς τὸ σαλεύειν οἱ ἀθληταί· ἐδὲ ἐκ τούτων δεῖσθαι ὑπαιθρίου· ὃ
τῷ ἀλείπτῃ χρώμενος. πᾶσι δὲ πάντοτε κεῖται παρὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἔστιν αὐτὸς ἀμεμφής. ἐλεύθερος
γὰρ ὁ δωκμένος· καὶ ὁ βουληθείς, ἐκρύη. ταύτῃ καὶ τὸν οὖν κλῆθαι ἐκλεκτὸν, ἵνα ἐδῶμεν τὸ ποιοῦμεν· καὶ τὸ
γνῶθι σεαυτὸν ἐντολὴ ἐδίναι ἐφ' ᾧ γεγόναμεν. γεγόναμεν δὲ ἵνα πίθηνται τῆς ἐντολῆς, ἵνα τὸν βίον
ἀθῳ σώζοντες ἐλείπωμεν. αὐτὴ πως ἡ ἀράσχει, καθ' ἣν οὐκ ἔστι διαβάλλειν τὸν θεόν. τί ἄρα
ἀνθρώπων ἔργον εὐπειθὴς θεῷ, σωτηρίαν κατηχεῖ τοῦ ποικίλου διὰ ἐντολῶν· εὐαρέσησις δὲ,
ὁμολογία ὁμὸν γὰρ εὐεργέτης, πρὸ καλῶν τῆς εὐποιΐας· ὁ δὲ μὴ τῶν δεόντων λογισμῶν
παραδεξάμενος τοῦ θυμοῦ καὶ φυλάξας τοῖς ἐντολὰς, πρὸς ὃν τοῦ· ὁ δὲ καὶ ὡς δυάμενος ἀ-
μοιβόμενος δι' ἀγάπης τὴν εὐποΐαν, ἤδη φίλος. μία δὲ ἀμοιβὴ κυριωτάτη παρὰ ἀνθρώπων,
τοῦ πρᾶξαι ἄπερ δρῖτε τῷ θεῷ. καθάπερ ἀνίδιον γνώματος, καὶ κατὰ τὴν συγγενῆς ἀποτο-
λέσματος. ὁ διδασκαλος καὶ σωτὴρ ἀναδείκνυται τὰς ὠφελίας τε καὶ ἐπανορθώσεις τῶν
ἀνθρώπων, ἀφιδίαν χάριν τε καὶ ἰμὴν· καθάπερ τὰς ὡς τὰς πικρὰς δύκτες αὖ τοῦ βλαβὰς,
ἰδίας ἀχαριστίας τε καὶ ἀτιμίας ἡγούμενος. ἵς γὰρ ἄλλη ἄξιος ἂν ἀτιμία θεοῦ; διόπερ ὅλως

τοσῦδε οὐδὲ ὅσιν ἀμοιβὴ κατ' ἀξίαν σωτηρίας ἀποδιδόναι πρὸς τὴν παρὰ τοῦ κυρίου ἀφέλειαν. ὡς γὰρ οἱ τὰ κτήματα κακῶντες, τοὺς διαπόντιος ὑλοριζοῦσι· καὶ ὡς οἱ τοὺς σφαλιώτας, τὰ τούτων ἡγούμενοι· οὕτως τοῦ κυρίου ἐστὶν ἀντιπρᾶξία, ἡ πρὸς τοὺς καθωσιωμένους αὐτῷ κάκωσις. ὅπερ γὰρ τρόπον ὁ ἥλιος οὐ μόνον τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ ὅλον κόσμον φωτίζει, γῆν τε καὶ θάλασσαν ὁπιλάμπων, ἀλλὰ καὶ διὰ δυρίδων καὶ μικρᾶς ὀπῆς πρὸς τοὺς μυχαιοτάτους οἴκους ἀποστίλβει τὴν αὐγήν· οὕτως ὁ λόγος πάντη κεχυμένος, ἐς τὰ σμικρότατα τῶν τοῦ βίου πράξεων ἀπολάμπει. Ἕλλησι δὲ, ὥσπερ ἀνθρωπομόρφοις, οὕτως καὶ ἀνθρωπαθὴς τοὺς θεοὺς ὑποπτεύει. καὶ καθάπερ τὰς μορφὰς αὐτῶν ὁμοίας ἑαυτοῖς ἕκαστοι ἀπεζωγραφοῦσιν, ὡς φησὶν ὁ Ξενοφάνης· Αἰθιοπίς τε, μέλανας σιμούς τε· Θράκες τε πυρροὺς καὶ γλαυκούς· οὕτως καὶ τὰς ψυχὰς ὁμοιοῦσιν, καὶ τοῖς αὐτοῖς ἀναπλάττουσιν. αὐτίκα βάρβαροι, οἱ μὲν, ἠλιώδεις καὶ ἀχρεῖς τὰ ἤθη, ἡμιρωτίρους· Ἕλλησι, πλὴν ὀλίγων, τοῖς μὲν μοχθηροῖς, φαύλας ἔχειν τὰς περὶ θεοῦ ἀπανθρωπίας ἀνάγκη· τοῖς δὲ σπουδαίοις, ἀρίστας· καὶ ἀπατᾶται ὁ τῷ διὰ βασιλικὸς τὴν ψυχὴν ἐς γνωσικὸς, οὕτως ἐς θεοσεβῆς, καὶ ἀδεισιδαίμονα ὄν, τίμιον, σεμνὸν, μεγαλοπρεπῆ, αὐτηρικὸν, εὐεργετικὸν, ἀπάντων ἀρχηγὸν ἀγαθῶν, κακῶν δὲ ἀναίτιον, μόνον εἶναι τὸν μόνον θεὸν πεπεισμένος. καὶ περὶ μὲν τῆς Ἑλληνικῆς δεισιδαιμονίας, ἱκανῶς εἴρηται ἐν τῷ Προτρεπτικῷ· ἐπιχαρομένῳ ἡμῖν λόγῳ. παρεισήειμεν καθαίρων, τῇ παπαγύσῃ συγκαθαιρόμενοι ἱστορίᾳ. οὐκουν χρὴ αὐθις τὰ ἀρτίδηλα ἀρημένα μυθολογεῖν. ἐσον δὲ ἐπεσημηνάμεθ' τοσοῦτον ἡμομένους, ὀλίγα ἐκ πολλῶν ἐπέχρη καὶ ταῦτ' εἰς ἔνδειξιν ἐξ ἀθρόους παραθεῖσιν τοὺς τῆς κακίστης αὐθρώπους τὸ θεῖον ἀπεικάζοντας. ἤπου γὰρ βλάπτοντα πρὸς αὐθρώπων αὐτοῖς οἱ θεοὶ, καὶ χαίροντας τῶν αὐθρώπων ὑφ' ἡμῶν βλαπτομένοις δικαιοῦται· ἢ οὐ μὴ τοῦτ', πῶς ὀφ' οἷς οὐ βλάπτονται, καθάπερ ὀξύχολον χαιδίον εἰς ὀργὴν ἐρεθιζόμενον, ἐκπικραίνου; ἢ φασι τὸν Ἄρτεμιν δι' Οἰνέα Αἰτωλοῖς ὀργισθῆναι. πῶς γὰρ οὐκ ἀλογίστως. θεοὺς εὖσα, ὡς οὐ καταφρονήσας ὁ Οἰνεύς, ἀλλ' ἢ παραλαθόμενος, ἢ ὡς πυκνὰς ἡμέλησεν; εὖ δὲ καὶ ἡ αὐτὴ δικαιολογουμένη πρὸς τὸν Ἀθηναῖον ἐπὶ τῷ χαλεπῷ. οὐ αὐτῇ πεπύσθαι τοῦ ἱερῶ, λέγει·

» —— σκῦλα μὲν βροτοφθόρα Χαίρεις ὁρῶσ' ἀπὸ νεκρῶν ἑρέπια·
» Κἀμοὶ σοὶ τοῦτ' ἔστιν. οὐ σοὶ ἐγὼ πέπον, Δῶρον πρὸς ἐγῆ ——

καί τι καὶ τὰ ἄλλα ζῷα ἐς τοὺς ἱερεῖς πίπτοντα οὐδὲν ἀδικεῖ. οὐκοῦν πάντως δεισιδαίμονες περὶ τοὺς εὐεργέτους γινόμενοι, παίδια σημεῖα ἡγοῦνται εἶναι τὰ συμβαίνοντα, καὶ κακῶν αἴτια· ἐὰν μοῦς διορύξῃ βωμὸν ὅλα πήλινον· κἂν, μηδὲν ἄλλο ἴχνος, ἀλλὰ τρωγῇ ληκύθιον· ἀλεκτρυὼν τρυφόμενος, ἐὰν ἀποπέσῃ ἄσῃ, πτήσεται τοῦτο σημεῖον πονηρόν. τοιοῦτόν τινα ἐς τὸν Δεισιδαίμονα ὁ Μενανδρος ἀλαζονεύεται· Ἀγαθόν τι μοι γένοιτο, πολύτιμοι θεοί· Ὑποδέμενος, τὰ ἱμάντια τῆς δεξιᾶς ἐμβαδὸς διέρρηξα. οὐκοῦν, ὦ φιλόσοφε· πρὸς τί δὲ, μικρολόγος, οὐκ ἐξ ἑλῶν κρηνὰς πρίασθαι. χαλεπὸν τὸ Ἀπιφῶνος· εἰωνισμένου τινὸς, ὅτι κατέφαγεν ὗς τὰ διλόφακα, θρασύμενος αὐτῷ ὑπὸ λιμοῦ ἀλλὰ μικροψυχίαν τὴν τρέφοντος καταχαμένην, Χαῖρε, ἔφην, ὦ τῷ σημάτων· ὅτι οὕτω πένομαι, ὡς οὐκ ἂν φαγὼν τίκτα. τί δὲ καὶ θαυμαστὸν, εἰ ὁμῶς, φησὶν ὁ Βίων, τὸν θύλακον διέτραγε, οὐχ εὑρὼν ὅ τι φάγῃ; τοῦτο γὰρ ἐμοὶ θαυμαστὸν, εἰ, ὥσπερ Ἀρκεσίλαος πάλαι ἐνεχέρει, τὸ μυῶν ὁ θύλαξ κατέφαγεν. εὖγ' ἂν καὶ Διογένης πρὸς τὸ θαυμαζόμενον ὅτι εὗρεν τὸν ὄφιν ἐν τῷ ὑπνῷ πεπληγμένον, Μὴ θαύμαζε, ἔφη· ἐμὲ γὰρ παραδοξότερον ἐκεῖνο. εἰ τὸ ὕπνον πεῖ ὀρθῷ τῷ ὄφει κατεπλημένον ἰθυάσω. δεῖ γὰρ καὶ ἐμὲ ἄλογα τῶν ζώων τρέχειν καὶ θεῖν, καὶ μάχεσθαι, καὶ πίπτειν, καὶ ἀποθνήσκειν· ἀδῆ, ἐκείνους ὅλα ἐξ φύσιν, οὐκ ἂν πῶς ἡμῖν γένοιτο παρὰ φύσιν. Ὁρνιθες δέ τινα λέγουσιν αὐγὰς ἠελίοιο Φοιτῶσιν. ὁ κωμικὸς δὲ Φιλήμων καὶ ἐμὲ τοιαῦτα κωμῳδεῖ·

» Ὅτ' ἂν ἴδω (φησὶ) περιπεπλεγμένους τινὰς ἔνδοθεν,
» Σκοπῶν τι, πρὸς τοῦτον εὐθὺς ἐς ἀγορᾶ.
» Ἕκας ἡμῶν, ἐχὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει. Τὰ πράγματ' ὡς πέφυκεν, ὕτως γίνεται.

ἄπειρήφοιτες μὲν, ὑγιαίνουσι αὐτῶν· ὑπερεμπαλάμενοι δὲ καὶ μίζεως ἐγκυλιομένης ἐξ ἐμὲ ὀρτὰς, νόσους ἀπατῶν. πολλοὶ δὲ καὶ ἐμὲ χαφὰς διδάσκαλοι ἀνακεκήνασι. ἀσόφως πάνυ ὁ Διογένης ἔφη οἰκία μοχθηρὰ τινος εὑρὼν ἐπιγεγραμμένον, Ὁ Καλλίνικος Ἡρακλῆς ἐνθάδε κατοικεῖ· μηδὲν ἐσίτω κακόν· Καὶ πῶς, ἔφη, ὁ κύριος ἐσπλεύσῃ τὴν οἰκίαν; εἰ αὐτοὶ σὲ ὕτω πᾶν ξύλον ἐξ πάντα λίθον, τὸ δὴ λεγόμενον, λιπαρὸν πρὸς κιωνῆλες. ἔρεμα πυρὰ, καὶ ἄλων χόνδρους, ἐξ δᾶδας, σκιλλάντα ἐξ θεῖον διδάσει, πρὸς τῶν γοήτων καπηλεῖα δαίνιλες καθ' ἡνας ἀκαθαρτους καθαρμούς. ἰσος δὲ, ὁ τῷ ἐνὶ ἰσος, ἄγιον μόνον εἶδεν τὸ τοῦ δικαίου ἦθος, ὡς περ ἐναγὲς τὸ ἄδικον καὶ μοχθη-

καὶ μοχθηρόν. ὁρᾶν γ' ὃν ἐστὶ τὰ ὧπα ὅπῃ τ' ἀδιαφθόρῳ, ἢ ἠλλοφθαι, ζωγραφούμενα. οὐκ
αὐτὴ τὰτ' ἐγένετ', ἢ ἀναλαμβανει τὰ τῦ ἀδιαφθορῆ & κακα. χαριέντως γ' ἔν καὶ ὁ κωμι-
κὸς Αἰφίλος κωμῳδᾶ τὰς γύναικας Δία τῶνδε, Πρωτόδας ἀγριζον κύνας, καὶ τ' παρ' αὐ- "
τῶν Πρῶτον Λύσιππόν ἐγκαιῶ πέμπλιν ἐνὶ πῖσδι, Δαδίμιᾶ, σκιλῆ τι μιᾶ, πᾶν σώ- "
μα & φῶτον! Θεῶν τ' ἀσφαλῶ τι πολυφλοισβοιο θαλάσσης, ἐξ ἀκαλαρρεῖ ἐβα- "
θύρρυτ' ἀκτὰν ὄν. Ἀλλὰ μάκαρ ἀνὴρ, Δία τῶν ἀιφίων διαπεμψον Ἀντίκυραν, ἵνα πίνδι κῆρ ἐν "
κηφῖνα ποιήσω. ἐν δὲ καὶ ὁ Μένανδρ& · Εἰ μὴν τι κακὸν ἀληθὲς ἴσχις φιλαζῆν ἀληθὲς "
Φάρμακον, τῦτο σ' ἔδει. Νῦν δ' οὐκ ἴσχις. κἀνὲν εὑρήσεις τ' φάρμακον, Πρὸς τὸ κυνόν. "
οὐ γὰρ δὴ ὠφελῶν τί σε. Περιμαζᾶτοκαὶ σ' αἱ γυναῖκες ἐν κύκλῳ, Καὶ ἀδῆτε πᾶσαι "
ὅτι κρανῶν τριῶν Τδατ' ἀδιάφανες, ἐμβαλὼν ἅλας. Φακῦς. Πᾶς ἀγρὸς ὅσον ὁ μηδὲν "
ἑαυτῷ κακὸν ποιδῶν. αὐτίκα ἡ τραγῳδία λέγει, Ὁρέστ', πῖς σ' ὅσπλυσι νόσος; Ἢ ποῖ- "
σις· ὅτι ποιῶν δεινὰ ἠρεθισμένος. τῷ γὰρ ὄντι, ἡ ἀγνεία ἐστὶν ἄλλη τις ἐστὶν, πλὴν ἡ τῶν ἁμαρτη- "
μάτων ἀποχή. καλῶς ἄρα καὶ Ἐπίχαρμος φησὶ, Καθαρὸν γ' νῦν ἐστὶν ἔχης, ἄπαν τ' σῶμα κα "
θαρὸς ἦ. αὐτίκα καὶ πῖς ψυχὰς πρὸς καθαρὸν χρεὼν φάμεν ἀπὸ τ' φαύλων καὶ μοχθηρῶν "
δογμάτων Δία τὸ λόγε τε ὀρθῦ· καὶ πῶ πῦτος ὅλῃ τῷ τ' προηγεμένων κεφαλαίων ἀπέ-
μπησιν τρέπεσθαι ἐπεὶ καὶ πρὸ τ' τῶν μυστηρίων παραδόσεως, καθαρμός τινας προσῆλθ' τῖς
μυεῖσθαι μέλλουσιν ἀξιῦσιν· ὡς δῆθεν, τῷ ἀθέσι ἀπῃρημένους δόξαν, ὅλῃ τῷ ἀληθῆ τρέπεσθαι
παραδοσιν. ἡ γὰρ ἐ καλῶς ἢ ἀληθῶς οὐκ ἐς τί πω πτὶ ἀδιχαφόμεν τ' ἀβέλτιον, ὑσ' ἐς
ἐνεῖς καθάπερ γυμνὰ χαροποιῆσις τ' παίδων ἀδικλινῶν; ἢ σ' αὐ καὶ οἰκοδόμων ἢ λιθοξόων, ἢ
βαναύσων τέχνης ἄμεινον ἂν ἔχει; ἢχὶ ἀμείνους τύτων, οἱ τ' ἄειρα ἢ τὸ ἀδιέχον, μᾶλλον ἢ τ' ὅλον
κόσμον καὶ τὸ σύμπαν, ἄξιον ἡγήσαμενοι τ' τῦ θεῦ ἔργοις; γελοῖον μὲν τ' αὐ εἰπεῖν, ὡς αὐτοὶ
φασὶν οἱ Φιλόσοφοι, αὐθρώπου ὕλα, παίγνιον θεοῦ θεὸν ἐρᾶζεσθαι, καὶ γίγνεσθαι παιδιᾶς τέ-
χνης τὸν θεόν· ἐπεὶ τὸ μεμομένον, πῶ ἂν ἔ ὅμοιον τῷ ἐξ ὑ γένεται, ὡς τοὶ ἐξ ἰλίφαῖστος ἰλιφάν-
τινον, ἔ τὸ ὁπ χρυσᾶ χρυσῶν· τὰ ἢ πρὸς ἀνθρώπων βαναύσων κατασκαζόμενα ἀγάλματά
τ ἔ ἱερὰ, ὁπ τ' ὑλης τ' δρῆς γίνεται· ὥςε καὶ αἰτὰ ἂν εἴη δρᾶ καὶ ὑλικὰ καὶ βέβηλα· κἂν
τῶ τέχνῳ ὁπ πλέσης, τ' βαναυσίας μετέληφεν. ἐκεῖτ' ἂν ἱερὰ καὶ θεῖα τ' τέχνης τὰ ἔργα. ἢ
σ' ἂν καὶ ἱδρυτὸν, μηδενὸς ἀνιδρύτε τυγχάνοντος; ὁπὲ πάντα ὁπ τόπῳ. ναὶ μὼ τὸ ἱδρυμένον
ὑπ' ἄλλε ἱδρύτ), πρότερον ἀνίδρυτον ὄν. ὁπερ ἂν ὁ θεὸς ἱδρύτο πρὸς ἀνθρώπων, ἀνίδρυτός
τοῖς ὅλος ἦν. τῦτο γὰρ ἂν ἦν ἀνίδρυτον, τὸ οὐκ ὄν· ἐπεὶ δὲ πᾶν τὸ μὴ ὄν, ἱδρύε-
ται· τὸ δ' ἐν, ὑπὸ τῦ μὴ ὄντος οὐκ ἂν ἱδρυθείη· ἀλλ' ὑσ' ὑπ' ἄλλε· ὅλως δ' ὐ χαίρεισι καὶ αὐτό.
λείπ) δὴ ἐφ' ἑαυτᾶ. ἔ πῶς αὐτὸ ἑαυτὸ ἂ γνοίησ'; ἢ πῶς αὐτὸ τὸ ἓν ἑαυτο ἦναι ἀνιδρύσ'; πό-
τερον ἀνίδρυτον δν πρότερον, ἱδρυτο ἑαυτό; ἀλλ' οὐκ ἂν ὑσ' ἦν· ἐπεὶ τὸ μὴ ὄν, ἀνίδρυτον· καὶ τὸ
ἱδρύσθαι νομιθὸν, πῶς; ὁ φθάσαν ἔχειν ὄν, τῦθ' ἑαυτό ὕστερον ποιεῖ; εὖ γὰρ ὄντα, πῶς ἂν τῦτ'
ἂν δέοιτο ἕνος; ἀλλ' ἀ καὶ ἀνθρώποισδε τὸ θεῖον, τῶν ἴσων δεήσεται τῷ ἀνθρώπῳ, τροφῆς τε
καὶ σκέπης, οἰκίας τε καὶ τῶν ἀκολεύθων παθῶν. οἱ ὁμοιοχήμονες γὰρ καὶ ὁμοιοπαθεῖς, τῆς
ἴσης δεήσονται διαίτης. ἀ) τὸ ἱερὸν ἁπλῶς ἀκαλαμβάνεται, ὁ τε θεὸς αὐτὸς καὶ τὸ ἐς ἡμᾶν αὐτῷ
κατασκεύασμα. πῶς ἀ κυρίως τῷ ὡς ἡμᾶν τῦ θεῦ κατ' ἐπήγγελσιν ἀγίαν ἡγεμένην ἐκκλη-
σίαν, ἱερὸν ἀ ἐπείρεν θεῦ, τὸ πολλῷ ἄξιον, καὶ ὁ βαναύσῳ κατασκάσμασιν πέχνη, ἀλλ' ὑδὲ
ἀγύρτε χειρὶ δεδαιδαλμένον· βελήσ) ἢ τῦ θεῦ ἐς νεὸν πεποιημένην. ὁ γὰρ νεὼν τόπον, ἀλλὰ
τὸ ἀθροίσμα τῶν ἐκλεκτῶν, ἐκκλησίαν καλῶ. ἀμείνων ὁ νεὼς ἔτος ἐς παραδοχὴν μειζόνους
ἀξίας ἔ θεῦ. τὸ δὲ πολλῷ ἄξιον ζῶον, τῷ τὰ πάντ' ἀξίῳ, μᾶλλον ἢ οὐδενὸς ἀνταξίῳ,
δι' ὑποβολὴν ἀμότητος καθήρω). εἰ δ' ἂν εὖπος ὁ γνωσικὸς ὁ πολλοῦ ἄξιος, ὁ ἡμῖος τῷ
θεῷ, ἐν ᾧ ὁ θεὸς ἐνδρυ), τυγχάνει, ἢ πρὸς ἔ θεῦ γνῶσις καθήρω). ἐν τύτοις καὶ τὸ ἀπόκεισθαι
εὕρεσιν ἂν τὸ θεῖον καὶ ἅγιον ἄγαλμα, ἐν τῇ δικαίᾳ ψυχῇ, ὅτ' ἂν μακαρία μὲν αὐτὴ τυγχά-
νῃ, ἀπὸ πρὸς καθαρμὸν μακάρεια ἢ Δία παντὸς τελεμένη ἔργα. ἐντεῦθα καὶ τὸ ἀνίδρυτον, καὶ τὸ
ἐνιδρυμένον· τὸ μὲν, ὅλῃ τῶν ἤδη γνωσικῶν· τὸ ἢ, ὅλῃ τῶν οἰόντι ἡμέδεν, κἂν μηδέπω ὦσιν
ἄξιοι ἀναδέξασθαι ὅλῃ σῖτον θεῦ. πᾶν γὰρ τὸ μέλλον πιστύειν, πιστὸν ἤδη τῷ θεῷ. ἢ καθιδρυμέ-
νον ἐς ἡμᾶν ἄγαλμα ἀνάρτεται ἀνακάμενον θεῷ. καθάπερ ἔν οὐ ἀδιχαφόμεν τότε θεὸς, ὑδὲ
ἀπέχεσθαι ποτὲ ζώου χρήμαλ· οὕτως ὑδὲ ὁμοιοπαθὴς οὐδὲ ἐνδεὴς καθάπερ τὰ ἡμᾶτα, ὡς θυ-
σίαν, δῶρα τρεφῆς, Δία λιμὸν ἀπθυμῶν. ὧν ἄπειπα πάθ&, φθαρτὰ πάντα ἐστὶ· ἢ τῷ μὴ
φθειρομένῳ προσῆλθ βορὰν, μάταιον· καὶ ὧμ καμικὸς ἐκεῖν& Φιλικράτης, ἐν Λυτρομένοις
χαριέντως αὐτὸς ποιήκεν τὰς θεὰς καταμεμφομένας τοῖς ἀνθρώποις ἔ ἱερῶν, —— ὅπ τοῖσι·

» φησὶ Θύειν, πρώτης ἀποκρίνεται τ' νομιζόμενον ὑμῶν, αἰσχύνη τὸ κατηπῶν. Οὐ τὸ
» μηρὼ περιλάψαντες κωμῳδῇ μάχεσθαι βουλόμενον, Καὶ τὴν ὀσφῦν κωμῳδῇ φιλεῖ, λοιπὸν τὸν
» αὐτὸν δοῦλον αὐτὸν Ὥσπερ μνήσασθε, ἑνόμιθ', ὥσπερ καὶ τοῖς κυσὶν ἡμῖν; Εἶτ' ἀλλήλους αἰ-
» σχυνόμενοι, καὶ λήμασι κρύπτεσθαι πολλοῖς. Εὔβουλος δ', ὁ καὶ αὐτὸς κωμικὸς, ἅδε πως περὶ τ θυσιῶν
» χράφων· Αὐτοῖς δὴ τοῖς θεοῖσι τὴν κάρηνον μόνην Καὶ μηρὸν, ὥσπερ παιδιασκάς, θύετε. καὶ πα-
» ραναγὼν τ Διόνυσον ἐν Σεμέλῃ, διασκώπτομενον πεποίηκεν· πρῶτον μὲν, ὅτ' αὐ ἡμεῖς θύομεν τινες,
» αἷμα, κύσιν, μὴ καρδίαν μηδ' ὀπτὰ λαμεν· ἐγὼ γὰρ οὐκ ἐσθίω γλυκέα καὶ δὴ μηρίον. Μάνε-
» δρός τε τὴν ὀσφῦν ἄκρον πεποίηκεν, τὴν χελώνην, ὑστάτην ἄρασθαι φησὶ, τοῖς θεοῖς ὀπτηθέντες,
αὐτοὶ τὰ ἄλλα ἀναλίσκουσιν. ἡ γὰρ ἐκ τ ὁλοκαυτωμάτων κνίσα, καὶ τῆς θηρίου ἀφυλίας ἡ δὴ
τῷ ὄντι ἡ κνίσα χάρας ἐστὶ θεῶν τ παρ' Ἕλλησιν, οὐκ αὖ φθάσουσι καὶ τὰς μαγείρας ζηλοῦν- 10
τας, εἰ τῆς ἴσης εὐδαιμονίας ἀξιοῦν; καὶ τ ἰτμὸν αὐτὸν σεσηκωμένην, σεσηχισέραν γινομένην
τῇ κνίσῃ τῇ πιλυπήτῳ. καὶ πάλιν Ἡσίοδος· κατά τινα μερισμὸν κριῶν ἀπαρχὰς φησὶ
» σὺς Προμηθέως τ Δία, λαβὼν ὀστᾶ λάβρα βοὸς δολίῃ δὴ τέχνῃ κεκαλυμμένα ἐξέτι δη-
» μῷ· Ἐκ τοῦ σὶ ἀθανάτοισιν δὴ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων Καίουσ' ὀστέα λάβρα, ζυγέλῳσιν δὴ βω-
μῶν. ἀλλ' οὐκ ἂν ἁδαμῶς φασι τ τὴν θεὸν ἐνδεᾶς δὴ θυμίαμα κακύμενον τρέφεσθαι τ θεόν.
ἴμοιον γὰρ αὐτὸν φυτῷ ποιήσασιν ἀνορέκλως τρεφόμενον, καὶ τῆς φωλεύουσι θηρίοις. Φασὶ γ'
ἂν τοῦτο, ὅτι ὑπὸ τ κῆ τὸν ἀέρα πεχυτῆος, ὅτ' αὖ καὶ ἐξ αὐτῆς τ τῶ οἰκείω σώματος ἀνα-
θυμιάσεως τρεφόμενα, ἀβλαβῶς αὖξῃ. καί τι καὶ ἀνενδεὲς τρέφεται αὐτῆς τ θεόν, τῆς ὅτι
χρεία τροφῆς τῷ ἀνενδεῖ; οἱ δ' ἡμῶμενον χαίρει. Φυσὶ ἀνενδεὲς ὑπάρχον, οὐκ ἀπέκοτος ἡ-
μᾶς δι' ψυχῆς πέμπειν τ θεόν· ἐ τι τὴν τῶν θεῶν θυσίαν δρῖσιν καὶ ἀγιωσύνην μὴ δικαιοσύνης ἀνα- 20
πίπτομεν τῷ δικαιοσύνῃ λόγῳ χαίρουσης· δι' ἃ παραλαμβάνομεν τὴν γνῶσιν, δι' τάτα
δοξάζοντες ἀ μεμαθήκαμεν. ἔστι γ' ἂν τ περ' ἡμῖν θυσιαστήριον ἐν τῷ θεῷ τ ὀπτήριον, τὸ ἄθροισμα
τ τ ψυχαῖς ἀνακεκμένων, μίαν ὥσπερ ἔχον φωνὴν τὴν κοινὴν καὶ μίαν γνώμην. αἱ δὲ δι' τῆς
ὀσφρήσεως, ἃ καὶ ἡδέπραται τῶν διὰ σώματος τροφαί, ἀλλὰ ἀναπνοῆς ἐστὶ δηλωτικαί. τί οὖν
φασι δεῖ τῷ θεῷ; πότερον διαπνεῖται, ὡς τ' τῶν δαιμόνων ἡδύς; ἢ ἡμπνεῖ μόνον, ὡς ζῶν ἀνυ-
δρα, καὶ τὴν τ βραγχίων διαφυλή; ἢ θέσπνοῖται, καθάπερ ζῶντα καὶ τὴν διὰ τ πλεύ-
γων ὀπίθλιψιν τῆς ἀναπνοῆς; ἀλλ' οὐκ ἄν τι τούτων ἀπέκαμεν, ὃ μὲ εὖ φρονοῦσιν, τ θεόν· ἔσα δ'
ἀναπνεῖ καὶ τὴν τὰ πνεύμονα· πρὸς τὸν θώρακα ἀντιδιατείνει, ῥυμουλκεῖ τὸν ἀέρα. ὅτι,
ἀπλαγχνα δοῦναι καὶ δρῖσαι καὶ φλίσαι καὶ νεῦρα καὶ μέρεα τῷ θεῷ, οὐδὲν διαφέρον-
τα ἀναγνῶναι τύπτειν. ἡ σημασία δὴ τῆς ἐκκλησίας λέγεται κυρίως. καὶ γάρ ἐστιν ἡ θυσία 30
τῆς ἐκκλησίας, λόγῳ δοτῶν ἁγίων ψυχῶν ἀναθυμιώμενα, ἐκκαλυπτομένης ἅμα τῆς
θυσίας καὶ τ διανοίας ἀπίσης τῷ θεῷ. ἀλλ' ἃ τ μὲν δεχαιότατον βωμὸν ἐν δήλῳ ἁγὸν εἶναι
» πυθρυλλήκασι· πρὸς ὃν δὴ μόνον καὶ Πυθαγόρειοι προσπλεῖν φασὶ, φόνου καὶ θανάτου μὴ μιαι-
νόμενα· βωμὸν δ' ἀληθῶς ἅγιον, τὸν δικαιοψυχίαν· καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς θυμίαμα, τὴν ὁσίαν εὐ-
χὴν λέγουσιν ἡμῖν, ἀπίησιν; σαρκοφαγῶν δ' οὔπω προφάσει θυσίαι τοῖς ἀνθρώποις
ἐπινενόηνται. ἐχθὲς δ' ἐ ἄλλως. ἄνθ' τ πιαύστης ἀδωλολατρείας, μετὰ λαμβάνειν κρεῶν τ βυ-
λόμενον. αἱ μὲν γὰρ τ νέμον θυσίαι, τὴν θεῖ ἡμᾶς εὐσέβειαν ἀληγορεῦσι· καθάπερ ἡ τρυ-
γὼν καὶ ἡ πέρδιξ ὑπὲρ ἁμαρτῶν προσφέρονται, τὴν ἀποκάθαρσιν τ ἀλόγου μέρους τ
ψυχῆς προδηκνύουσι τῷ θεῷ. οἱ δὲ τῆς τῶν δικαίων οὐκ ἀποφεύγουσι τῇ τ κρεῶν βρώ-
σει τὴν ψυχὴν, λόγῳ ἴσῃ λόγῳ χρῆται· οὐχ ὧ Πυθαγόρας καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ τὴν μετένδεσιν 40
ἐνηρπολεῦσιν τῆς ψυχῆς. δοκεῖ δ' Ξενοκράτης ἰδία πραγματεύόμενος περὶ τ δοτῶν ζώων
τροφῆς, καὶ Πολέμων ἐν τοῖς περὶ τῆ κατὰ Φύσιν βίου συζυγίας σαφῶς λέγειν, ὡς ἀσύμ-
φορον εἶναι τὴν ἀπὸ τῶν σαρκῶν τροφὴν, ἐρρωσμένην ἤδη καὶ ἐξομειουμένην τῆς τῶν ἀλόγων ψυ-
χῆς. πάντη καὶ μάλιστα Ἰουδαῖοι χειρὸς ἀπέχονται, ὡς ἂν ἔ θηρίου τάτα μιαροῦ ὄντος· ἐπὶ
μάλιστα τ ἄλλων τὰς καρποὺς ἀνορύσσουσι καὶ φθείρουσι. ἐὰν δὲ τῆς λόγωσι τοῖς ἀνθρώποις διδόσθαι τὰ
ζῶα, καὶ ἡμᾶς συμφολογοῦμεν· πλὴν οὐ πάντως ἐς βρῶσιν· οὐδὲ μὴν τάντα, ἀλλ' ὅσα ἀγρά.
» διόπερ οὐ κακῶς ὁ κωμικὸς Πλάτων ἐν τῇς Ἑορτῇς τῷ δράματι φησίν· Τῶν γὰρ πτερωτόδων
» οὐδὲν ἀφικτὸν ἦν ἔδη Ἡμᾶς τὸ λοιπὸν, πλὴν ὑῶν· τὰ γὰρ κρέα Ἥδιστ' ἔχουσι, κοὐδὲν ἀφ' ὑὸς
» γίνεται Πλὴν ὕειρικες ἡμῖν καὶ πηλός τι τῇ βοΐ. ὅθεν καὶ ὁ Αἴσωπος οὐ κακῶς ἔφη τὰς ὗς κα-
κεργάτας μάγειρον· ποιεῖται γὰρ αὐτοὺς ὡς οὐδὲν ἄλλο χρησίμους, ὅτ' ἂν ἐλίκωνται, ἢ πλὴν 50
ὡς τὴν θυσίαν. διὸ καὶ Κλεάνθης φησὶν ἀνθ' ἁλῶν αὐτοὺς ἔχειν τὴν ψυχὴν, ἵνα μὴ σαπῇ
τὰ κρέα. εἰ μὲν οὖν, ὡς ἄχρηστον ἐσθίουσιν· οἱ δὲ, ὡς λυμαντικὸν τῶν καρπῶν τ ἄλλοι, διὰ τὸ

κατωφε-

κατωφερὲς ἐς πωυσίαν ἴναι τ ζῷοι, οὐκ ἐαθίουσιν. παύτη οὐδὲ τ τρέχειν ὀνομ@ ὑόν, πλὴν
ὅτι μοῦνη τῇ Δεσποίνῃ τ κακῶν· ἐπεὶ μὴ τοὺς πολιτικὰς κακίας ἡδονὴ αὐτικα καὶ συμβαλὲ ἑαυτῇ
τῷ τ τραγείων κρεῶν βρῶσιν ποὸς ὅπλην ψέω λέγουσι. Φασὶ δὲ πλείω ἀναισθησίαν οὐκ χοι-
ρείων γινέσθαι κρεῶν· διὸ τοὺς μὲν ἀσκοῦντι τ σῶμα, χρησιμεύειν· τοὺς ἢ αὐτῷ τῶν ψυχὴν αὔξειν
ὅλην χρεοῦσι. Δεσ τῷ νοθρίῳ τῷ κατὰ τ κρεοφαγίας ἐγκινομένῳ. οὐκ ἔστι. τὸ χ αὐτὸ τ γνω-
στικῶν, καὶ ἀσκητικῶς χάριν σαρκοφαγίας ἀποχοντ, καὶ ὃ μὴ σφριγᾶν ποιεῖ τὰ ἀφροδίσια
τῷ σάρκα. Οἵν@ φῶ, φησὶν Ἀνδροκύδης, ἢ σαρκῶν ἐμφερὴς, σῶμα μὲν ῥᾳδιώτερον ἀπρ- "
αίζον ἢ, ψυχὴν δὲ νωχελεστέραν. ἄλλ@ ἴνη ποιᾷ τροφὴ πρὸς σωτηρίαν ἀκριβῆ· διὸ ἢ Αἰ- "
γυπτίοις ἐς τ κατ' αὐτὰς ἀγνείας οὐκ ἔστι τρέπουσι τοὺς ἱερεῖους σιτεῖσθαι σάρκας, ὁρνιθείους τε
ὡς κυφοτάτους χρῶντο· καὶ ἰχθύων οὐχ ἅπτοντο, καὶ δι' ἄλλους μέν τινας μυθους, μαλιστα δὲ
ὡς πλαδαρὰν τὴν σάρκα τ τοιᾶσδε κατασκευαζούσης βρώσεως. ἡδὴ ἢ τα μὲν χερσαῖα καὶ πε-
τεινὰ, τ αὐτὸν τ ἡμέτερας ψυχὰς αἰωρίοντα ἀέρα τρέφει ἢ, συγγενῆ τῷ ἀέρι τὴν ψυχὴν
κεκτημένα· τὰς δὲ ἰχθῦς ὑδὶ ἀναπνεῖν φασι τὸν τ ἀέρα, ἀλλ' ἐκείνους ἐγκυρᾶ τῷ ὑδατὶ
ὑγίως κ τῶν πρώτων φησίν, καθάπερ καὶ τοῖς λοιποῖς στοιχείοις· ὁ καὶ δόγμα τῆς ὑλικῆς
Δεσμοῦς. δεῖ τοίνυν θυσίας ποιεῖν τῷ θεῷ, μὴ πολυτελῆς, ἀλλ' ἀπὸ φιλίας καὶ τ
θυμίαμα ἐκεῖνο τ' εὐωδέστατον τ' ἐστ τῷ νοεῖν, τ' ἐκ πολλῶν γλωσσῶν τε καὶ φωνῶν, κ' τῷ εὐ-
χὴν συγκείμενον, μᾶλλον δὲ τ' ἐκ Δεσποτῶν ἐθνῶν τε καὶ φυσεων, τῇ κ' τῆς Δεσποίνης δόσει
σκοπαζομένους τὴν ἑνότητα τ πίστεως, ἐκ κ' τὰς αἰῶνας σωτηρίαν μεμερωμένους τῷ νῷ, δι-
καίᾳ ἢ καὶ ὀρθῇ τῇ πολιτείᾳ. ἐξ ὁσίων ἔργων εὐχῆς τε δικαίας· ἐπεὶ τοὺς ὠδ μαρες κ' τὴν
ποικίλην χάριν, καὶ λίαν ἀνεμιν@ εὔπρ@ αἰδρων, οἷς ἐλπίζειν χρεὼν, ὅσων ἀσεβῶν,
χολῆς πυρουμένης, ἃ καὶ κυσὶ πέμπτοις οὐχὶ βρώσιμα, χαρὴν ἀπατῆ, καὶ γέρας λαχεῖν ποτε,
καὶ χάριν τούτων τοῖς δημοσίοις σκηνεῖν, κἂν πέρα τοῦ, κἂν λῆξαι, κἂν τραπέσι τυχεῖν· Φαμεν
δ' ἡμεῖς ἀγιάζειν τ πῦρ. οὐ τὰ κρέα, ἀλλὰ ζῷς ἁμαρτωλὰς ψυχὰς πυρεύτ παμφάγεν κ
βαυσον, ἀλλὰ τὸ φρόνιμον λεχθῆς, τὸ δικνούμενον διὰ ψυχῆς τ διερχομένης τὸ πυρ σ-
θεν δι' ὅλης ἐγκαλούμεθα καὶ ἡμᾶν τ αὐτὸν, καὶ λέγον σωτῆρα τι αὐτὸν καὶ ἡγεμόνα ε μ
πεῖθῆς, κ δι' αὐτὸ τ πατρα, οὐκ ἐς ἐξαιρέτους ἡμέρας, ὥς πρ ἄλλοι τινες, ἀλλ' ὅλως τ
ὅλον βιον τῶν πρὸ πολλῆς, κ κ' πάντα τρόπον. ἀμέλει τ' ἦθος τὸ σκληρὸν, Ἐπιάκις τ ἡμέ- "
ρας ἤκαί σι, φησὶ, κατ' ἐντολην δικαιούμενον. ὅθεν οὔτ ὡρισμένον τοπον, οὐδὲ ἐξαρέτους ἱερεῖς, 306
οὐδὲ μὴν ἱερᾶς τινας καὶ ἡμέρας ἀποπεπαιμένας, ἀλλὰ τ πάντα βιον ὁ γνωστικὸς ἅγιον ἐν παντὶ τό-
πῳ, κἂν καθ' ἑαυτὸν μόνος ὢν τυγχάνῃ, κ ὅπως πιὰς ὢν τ ὁμοίως πιστὸς ἀνυστὸν ἔχῃ, τιμᾶ τ
θεον, τιτίσιν χάριν ὁμολογῶν τ γνώσεως τ πολιτείας. ἡ δὲ παρουσία πὸς ἀνδρας ἀγαθοῦ,
διὰ τὴν εὐτροπὶν κ τὴν αἰδῶ, ποιεῖς τὸ κοσμίον ἀεὶ σχηματίζειν τ ἐντυγχανοντα, πῶς καλ-
λιον ὁ συμποσιῶν ἀεὶ διὰ τῆς γνώσεως καὶ τ βίου Ϲ τῆς εὐχαριστίας ἀδιαλείπτως τῷ θεῷ. οὐκ
εὐλόγως ἂν ἑαυτὸν παρέναγκες κρατῆσαι ἀπὸ πάντα, καὶ τὰ ἔργα κ τοὺς λογους κ τὴν διαθεσιν;
τοιοῦτος ἐπάνω παρῆναι τ βίον πεπεσμένος, κχὶ ἢ ἐς τοπους πὸς ὡρισμένους καπακλεισμέ-
νον ὑπολαβῶν, ἵνα δὴ χωρὶς αὐτὸν τοπείθεις ἄναι, καὶ νικᾷ καὶ μεθ' ἡμέραν ἀκολαστῶν. ἡ-
πάντα τοίνυν τ βίον ἑορτὴν ἀγείρει, πάντη πάντοθεν παρῆναι τ θεὸν πεπεσμένος, μεμεγμένην
αἰνοῦντες, βλέμεν ὑμνοῦντες, κ' τὴν ἀλλ λν πολιτείαν ἐντέχνως ἀναγκᾷ μεθαρμοσαμένος ἐστὶν
μᾶν ὁ γνωστικὸς οἰκεῖος τῷ θεῷ. σεμνὸς ὢν ἅμα καὶ ἱλαρὸς ἐς πᾶσι· σεμνὸς μὲν, διὰ τὴν ὅπι τ
Θεῖον Πνεῦμα· ἱλαρὸς ἢ, διὰ τ ἁπλεγμον τ ἀνθρωπείων ἀγαθῶν, ὧν ἐδὲν κεκτημένος ἥκις.
Φαίνεται ἢ τὸ ἔξοχον τῆς γνώσεως ἐπροφητικὸν ὠδὶ παρεῖσις· Χρηστὰ κ παιδεια κ γνῶσιν "
δίδαξον με· κατ' ἐπανάβασιν αὐξήσας τὸ ἡγεμονικὸν τῆς πλειστ@ εὐτος ἄρα ὀντως ὁ βα- "
σιλικὸς ἀνθρωπ@· εὐτ@ ἱερεὺς ὅσιος Ϲ θεοῦ· ὅπερ ἐπ κυρίῳ παρὰ τοὺς λογιωτάτους τῶν
βαρβάρων σώζει ἢ, τὸ ἱερατικὸν ἦθος· ἐς βασιλείαν πεσπαίντων. οὗτος γὰρ οὐδαμῇ μεν ἑαυ-
τὸν ἐς ὀχλοκρατίαν τὴν τ ἡδονῶν διατέτηρ ἐνδίδωσιν· Ϲ λεγόμενα ἢ καὶ πραττόμενα κ ὁρώ-
μενα, ἡδονῆς ἀγωγὰ χάριν οὐδὲ ὅναρ ποιεῖ ἢ. οὔτ' ἂν ποτε ζῷς ἡδονὰς τῆς θέας, οὔτε ζῷς
διὰ τ ἄλλων ὑπολαυσμάτων ποικιλίας, οἷον θυμιαμάτων πολυτελειαν τὴν ὀσφρησιν χη-
τεύουσαν, ἢ βρωμάτων συγκαπυστὰς καὶ ζῷς ἐξ οἴνων διαφόρων ὑπολαυσὰς, διλιάζουσας τὴν
γεῦσιν· οὐδὲ τὰς πολυανθῶς καὶ ἐυώδεις πλοκὰς, σκηλωσούσας δι' αἰσθήσεως τὴν ψυχλὴ-
πάντων ἢ τὴν σμικρὴν ὑπόλαυσιν ὅλη τ θεὸν ἀναγαγὼν ἀεὶ, κ τ βρώσεως καὶ Ϲ πομα@ κὴ
Ϲ χρίσματ@, τῷ δοτῆρι τ ὅλων ἀπάρχεται, χάριν ὁμολογῶν, Ϲ διὰ τῆς δωρεᾶς κ τῆς χρή-
σεως, διαλογω Ϲ δοξάζοντ@ αὐτὸ· ἀπαύστως ἐκ τὰς ἐπαύστους τὰς συμπλοκὰς ἁπάντων, πλὴν ἐ

μὴ τὸ φιλικὸν καὶ ὁμογενητικὸν, ἐπαγγελλόμενον αὐτῷ τὸ συμπάσιον, ἀφικέσθαι προτρέψαι πάσῃ γὰρ ἀδείᾳ πάντα τὰ θεῖα καὶ ἱκέσιον, οὐχ ὅπῃ τῆς φωνῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐννοίας· ἐπὰν γὰρ ἡ ἀκοὴ μὲν ἡμῖν διὰ σωματικῶν πόρων ἐνεργουμένη, ἡ διὰ τῆς σωματικῆς δυνάμεως ἔχῃ τὴν αἴτιαν ψυχὴν, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀκριτικῆς τῶν σημαινουσῶν τι φωνῶν νοήσεως. οὕτω ἄνθρωπεύδης ὁ θεὸς τῆς ἕνεκα, καὶ ἵνα ἀκούσῃ· ἀδὶ αἰσθήσεων αὐτῷ δῶ, καθάπερ ἤρεσεν τοῖς Στωικοῖς, μάλιστα ἀκοὴν γὰρ ὄψεως· μὴ γὰρ δυνάσθαί ποτε ἵππους ἀπλανῶς ἰδεῖν· ἀλλὰ καὶ τὸ εὐπαθὲς τοῦ ἀέρος, καὶ ἡ ἐξυπάτη συναίσθησις τῶν ἀγγέλων, ἢ τὸ συνειδὸς ἐπαφωμοίωσις τῆς ψυχῆς δυνάμεως, δυναμένη τῇ ἀρρήτῳ καὶ ἀνάρθρῳ αἰσθήσει ἀκοῆς, ἅμα νοήμασι πάντα γινώσκειν· κἂν μὴ τὴν φωνὴν τις ἐξικνεῖσθαι πρὸς τὸν θεὸν λέγῃ, κατὰ τὸν ἀέρα κυλινδουμένην· ἀλλὰ τὰ νοήματα τῶν ἀγγέλων τιμᾶν, οὐ μόνον τὸν ἀέρα, ἀλλὰ καὶ τὸλον κόσμον. φθάνει δὲ ἡ θεία δυνάμις, καθάπερ φῶς. ὅλῳ διαδῆναι τῷ ψυχῇ. τί δή; οὐχὶ καὶ αἱ περιαιρέσεις φθάνουσι πρὸς τὸν θεὸν, περιέπουσαι τῷ φωνῇ τὴν ἑαυτῶν; εὐχὴ δὲ ἐστὶν ὁ σωζόμενος πρὸς θεὸν λόγος· τί δὲ καὶ φωνὴν ἀναμένει, ὁ πρὸ θέσεως τὸν ἐκλεκτὸν καὶ πρὸ τῆς γλώσσης, τὸ ἐσόμενον ὡς ἤδη ὑπάρχον, ὀργανικὸς; ἢ οὐχὶ πάντῃ εἰς τὸ βαθὺ τῆς ψυχῆς ἀπέσης τὸ φῶς τῆς δυνάμεως ἐκλαμπόμενον τιμιᾶν ἰσχύσῃ, ἢ φησιν ἡ γραφή, τὸ λύχνον τῆς δυνάμεως, ὅλος ἀκοὴ καὶ ὅλος ὀφθαλμός, ἵνα τις τούτοις χρήσηται πρὸς ἀκρόασιν, ὁ θεός. καθ' ὅλα πίνων ἡδέμενος σώζῃ θεοσέβεια, οὔτε ἐν ὠσὶ λόγοις, οὔτε ἐν λόγοις, ἀλλ' οὐδὲ ἐν γραφῆς ἢ δόγμασιν, ἢ μὴ πρέπουσα πρὸς θεοῦ ὑπόληψις, ἀλλ' ἐκ παντὸς καὶ ἀρχόμενος ἐκτεταμένη ἐννοίας καὶ ἔννοιας. ὀθνεία τῶν πολλῶν εὐφημία, δυσφημίας ἡδίων διαφέρει, διὰ τὸ τῆς ἀληθείας ἄγνωστον. ὧν μὲν γὰρ αἱ ὀρέξεις ἀσὶ καὶ ὄλως ἐπὶ αἱ ὁρμαὶ, τούτων ἀσὶ καὶ αἱ εὐχαὶ. διόπερ κόλασις ὀλιθυμία πολλοῖς, ἀλλὰ δὲ πάντι τῷ πάντι· ἡδὶ μὲν κληρονομίας, ἀλλὰ τὸ κληρονομῆσαι ἡτοιμὴ ἡδὶ γνῶσις, ἀλλὰ δὲ γνῶναι· ἡδὶ γὰρ πολιτείας ὀρθῆς, ἀλλὰ δὲ πολιτεύσασθαι τούτων μὲν αἱ εὐχαὶ, ὧν καὶ αἱ αἰτήσεις· καὶ τούτων αἱ αἰτήσεις, ὧν ἐπιθυμίαι· τὸ δὲ εὐχεσθαι καὶ ὁρίζεσθαι, καταλλήλους γίνεσθαι ὡς τὸ ἔχειν τὰ ἀγαθὰ, καὶ τὰ παρακείμενα ὠφελήματα. τῇ κτήσει πίνων ὁ γνωστικὸς, τῇ εὐχῇ καὶ τῇ αἰτήσει τῶν ὅλως ἀγαθῶν τῶν πρὸς ψυχὴν, ποιεῖται καὶ εὐχαὶ, σπουδῶν ἅμα καὶ αὐτὸς εἰς ἕξιν ἀγαθοπαθῆ ἐλθεῖν, ὡς μηκέτι ἔχειν τὰ κακὰ καθάπερ μαθήματά τινα περακείμενα, εἶναι δὲ ἀγαθόν. διὸ καὶ τὰς μάλιστα προσηκούσας εὐχὰς, τὰς αἰδοῦσι τὸν θεὸν ὡς χρὴ, καὶ τῷ πρὸς φέρον ἐρεῖ τῷ ἔχουσιν αὐτὸ· οἱ ἴσασι τινα τὰ ὅλως ἀγαθὰ, καὶ τίνα αἰτητέον, καὶ πότε, καὶ πῶς ἕκαστα. ἰσχάτη δὲ ἁμαρτία παρὰ τὸν μὴ θεῖον ὡς θεῶν αἰτεῖσθαι· ἢ τὰ μὲν συμφέροντα αἰτεῖσθαι, φαντασίᾳ ἀγαθῶν καὶ αἰτυμένους σφίσιν. ὀθνεῖα τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ, παρ' αὐτὸ μόνου τὰ ἀγαθὰ τὰ μὲν δοθῆναι τὰ δὲ παραμεῖναι εὐχόμεθα, νομίζοντες καὶ οἱ ἄγγελοι· ἀλλ' οὐχ ὁμοίως. οὐ γάρ ἐστι τῶν αἰτεῖσθαι παραμεῖναι τῷ δοσει, ἢ τῷ ἐχειν ἀπουδάζειν λαβεῖν. καὶ ἡ διαστροφὴ τῶν κακῶν, οὐ θεῖον εὐχῆς. ἀλλ' οὐκ ὀπὶ τῇ τῶν ἀνθρώπων βλάβῃ τῇ παιδὸς συγχωρήσειν εὐχῇ πολὺ ἐμὴ τὸ ὀπιστροφὴν δικαιοσύνης πεχαζόμενον, πῶς δὴ ἀπληγήσειν ὁ γνωστικὸς οἰκειούμενος τὴν αἴτησιν. ἔστιν ὧν, ὡς ἐπὰν πλημμελέστερον, ὁμιλίας πρὸς τὸν θεὸν ἡ εὐχὴ· κἂν ψιθυρίζωμεν ἄρα, μηδὲ τὰ χείλη αἰσίγητα, μὴ σιγῆς πρὸς λαλοῦμεν, ἔνδοθεν κεκραγαμεν· πᾶσαν γὰρ τὴν ἐνδιάθετον ὁμιλίαν ὁ θεὸς ἀδιαλείπτως ἐπίσης. πάντῃ καὶ προσματαιόμεθα τὴν κεφαλὴν, ἢ ἅς χεῖρας εἰς οὐρανὸν αἴρομεν. τίς τὸ πόδας ἐπιγέρομεν ἢ τὸν τελευτάσαι τὸ εὐχῆς σωτηρίαν, ἐπακολουθοῦσης τῇ προθυμίᾳ δὲ πνεύματος εἰς τὴν νοητὴν ὁδόν· ἢ σωμαθίζειν τῷ λόγῳ τὸ σῶμα τῆς γῆς πρόμενοι, μετάρσιον πεπαίμενοι τὴν ψυχὴν ἐπειρωμένην τῷ πόθῳ τὸ κρεῖττον, ὅπῃ τὰ ἅγια χωρεῖν βιαζόμεθα, δὲ δισμῶ κατεμεγαλοφρονοῦσης τὸ σαρκικὸν. ἴσμεν γὰρ εὖ μάλα, τὸ γνωστικὸν τὴν ὑπέροασιν πάσης δὲ κόσμου, ὥσπερ ἀμέλητος Λιγύης οἱ Ἰουδαῖοι, ἐκνισῶς πεύθμενον, ἐσδεκνύμενοι ἐναργῶς πάσης μᾶλλον. ὡς ὅπῃ μάλιστα σώζεσθαι ἔποτε τῷ θεῷ. ἐν δέ πῃς ἐν ὥρας πεπαίας δοκιμάσουσιν εὐχῇ, ὡς τρίτην φίρε ἐν ἔκτην ἢ ἐννάτην, ἀλλ' ἴσως ὁ γνωστικὸς, παρὰ ὅλον εὐχεῖ τὸ βίον, δι' εὐχῆς σωζόμενος μὴν σπούδων θεῖον καταλείποντι ἢ, σωζόντι ἐπᾶν, πάντα ὅσα μὴ χρησιμευόμενος ἐκεῖ· ὡς ἂν ἐνθένδε ἤδη τὴν τελείωσιν ἁπλῆς, τὸ δὲ ἀπίθανον θρώμενος. ἀλλὰ ἐν τὰς τῶν ὡρῶν διανομὰς τρεῖς διαπεμφθείσας καὶ τὰς ἴσας εὐχὰς τελουμένας, ἴσασιν οἱ γνωρίζοντες τὴν μακαρίαν τὰ ἁγίων τριάδα μονῶν. ἐνταῦθα γίνομενος, ἵνα μηνόθεν τὸ μὴ δὲν εὐχαῖς πρὸς ἕνων ἐπιδόξων, τυπῶσιν τὰ ἀμφὶ τὴν Προδίκην αἱρεσιν παρεσκευασμένων δογμάτων. ἵνα ἂν μηδὲ ὅπῃ τούτῳ αὐτὸν τῇ ἀξίῳ σφίσι ὡς ξένῃ ἐγκύλλων ἢ αἱρεσί, μαθήσεται προειλῆφθαι μὲν ὑπὸ τὸ Κυριακῶν

λεγομένων

λεγομένων Φιλοσόφων, αὐτηρήσεως δ' ὅμως τύχοιτ' ἂν κομψὸν ἡ τῶν ψαλδωνύμων τάττων ἀνόσιος γνῶσις, ὡς μὴ νῦν περιεσυρμένη τ' ἀπόμνημα, οὐκ ὀλίγη ἂν εἴη, ἡ τάττων κατεδρομὴ διακόλλη τ' ἐν χερσὶ λόγον, δεικνύτων ἡμῶν μονονοὺ ὅσιον καὶ θεοπρεπῆ, τῷ ὄντι καὶ τὸ ἀκλινὲς κανόνα γνωστικὸν, ᾧ μενοῦν ἡ αἴτησις καὶ πρὸς θεὸν βάλλουσιν ἀπονενευρισμένως γίνεται καὶ αἰτήσεως ἐντοπία. ὥσπερ γὰρ πᾶν ὃ βούλεται ὁ θεὸς, οὕτως πᾶν ὃ αἰτήσεται ὁ γνωστικὸς λαμβάνει. καθόλου γὰρ ὁ θεὸς οἶδεν τοὺς παρ' ἀξίους τ' ἀγαθῶν, καὶ μὴ. ὅθεν τὰ προσηκόντα ἑκάστοις δίδωσιν· διὸ πολλάκις μὲν αἰτήσασιν οὐκ ἀξίως, οὐκ ἂν δοίη· δοίη δ' ἂν ἀξίοις δηλονοτι ὑπάρχουσιν. οὐ μὴν παρίλκει ἡ αἴτησις, κἂν χωρὶς ἀξιώσεως δίδοται τὰ ἀγαθά. αὐτίκα ἡ εὐχαριστία, ἡ τ' ἄπλας ἐς ὑπηρεσίαν αἴτησις, ἔργον ἐστὶ καὶ γνωστικόν. ἡ καὶ ὁ κύριος ἠυχάριστ-
ησεν μὲν ἐπὶ οἷς ἐπλήνοντο τὸν Δία κοπίσι, εὐχόμενος δὲ ὡς πλησιεστέρους ἑαυτοῦ γένεσθαι· ἵν' ἐκ τῆς σωζομένης Δι' αὐτὸν σωτηρίας καὶ ὑπὸ γνῶσιν ὁ θεὸς ἔρχηται), καὶ ὁ μὲν ἀγαθός καὶ ὁμοίως σωτὴρ δι' ἧς ἐξ αἰῶνος εἰς αἰῶνα ὑπογινώσκεται· καὶ πίστις ἡ τῆς ληψεως, ἣ εὐχὴ ἐναποκειμένης γνωστικῶς. ἀλλ' οὐ φορμὴ τῆς ὁμιλίας τὸ πρὸς τὸν θεὸν γίνεσθαι εὐχὴ, οὐδὲ μίαν ἀφορμὴν παραλειπέτω τῆς πρὸς τὸν θεὸν ὁμιλίας· καὶ πάσας τὰς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐπιγνώσεις ἐπιδεχομένη τὸ σωτήριον. καὶ ἡ μὲν ἀγάπη συμπλακεῖσα τῇ μακαρίᾳ πρόνοιᾳ ἡ τ' γνωστικὴ ὁσιότης, καὶ τὴν ἱκανὴν ὁμολογίαν τελεῖ τὴν εὐχαριστίαν ὑπὸ δηλονότι τοῦ θεοῦ. οἱονεὶ γὰρ ἀντιπροφέρῃ τις ἐστὶ τὸ προνοιας ἡ τ' γνωστικὴ ὁσιότης, καὶ ἀντιπροφέρουσα τῷ φιλεῖ τὸ θεοῦ. οὕτω γὰρ ὁ θεὸς ἀκουσεται ἀγαθὸς, ὁ τρόπον τ' πῦρ ψύχειν πέφυκεν ἐκ φύσεως δι' ἡ τ' ἀγαθῶν μετάδοσις αὐτοῦ, κἂν προλαμβάνῃ τὴν αἴτησιν. οὐ μὴν ἄκων σώζεται ὁ σωζόμενος· ἀγαρίστως ἄψυχος· ἀλλὰ πάντως μᾶλλον ἑκουσίως ἐς προαιρετικὴν ἀπεργάζεται πρὸς σωτηρίαν· διὸ καὶ βάλλει τὸ πιστοῦν ἐς τὰ πρόσω, καὶ ἡ τῆς βασιλείας πρὸς τοὺς ἐρχομένους, καὶ ἡμῶν αὐτῶν πρόνοια πρὸς τοὺς ἡγουμένους ἐχόντων τοὺς τε πεμφθέντας, διαποιᾶς καθ' ἣν ἐνεχειρίσθησαν τάξιν ἐκ θεοῦ. πραγματεῖς ἄρα καὶ πραγματεύσαι ἐστὶ θείου, οἱ ὁλοθερμότατον ἐς βασιλικωτάτην θεραπείαν προσίοντες, τὴν Δι' ἧς θεσπίζοις γνώμης τε καὶ γνώσεως. πᾶς ἂν καὶ τοπος ἱερὸς τῷ ὄντι, ἐν ᾧ τὴν ἀπόνοιαν τῆς ἡδονῆς λαμβάνομεν, καὶ χρόνος. ὅτ' ἂν ἡ εὐπροαίρετος ὁμοῦ καὶ εὐχάριστος, δι' εὐχῆς αὐτοῦ), ἀμηχάνου συνεργεῖ τοῖς τὴν λῆψιν ἀσμένοις, δι' ὧν εὐχεῖ), τὰ πεθυμένου λαμβάνων. ὅταν γὰρ τ' παρ' ἡμῶν εὐσεβῶς φέρων ὁ τῶν ἀγαθῶν λαὸς δοτὴρ, ἀθρόα πάντα τῇ συλλήψει αὐτοῦ ὑπὸ τὰ ἀγαθὰ· ἀμέλει ἐξεταζέτω Δι' τ' εὐχῆς ὁ τρόπος, πῶς ἔχει πρὸς τὸ προσῆκον. ἡ γὰρ φωνὴ καὶ ἡ λέξις τ' νοήσεως χέρνιβ δίδοσι ἡμῖν, πῶς αὐχὶ αὐτὸς τ' ψυχῆς καὶ τὸ νῦ ἐπακούει ὁ θεός· ὅπως γὰρ ἡδὺ ψυχὴ ψυχῆς, καὶ νοῦς νοὸς ἐπαΐει; ὅθεν τὰς πολυφώνους γλώσσας οὐκ ἀναμένει ὁ θεος, καθάπερ οἱ παρ' ἀνθρώποις ἑρμηνῆς· ἀλλ' ἁπλῶς ἁπλῶν γνωρίζει τὰς νοήσεις· καὶ ὅπερ ἡμῖν ἡ φωνὴ σημαίνει, τοῦτ' τῷ θεῷ ἡ ἔννοια ἡμῶν λαλεῖ· διὸ καὶ πρὸ τῆς δημιουργίας ἐς ὁσονοῦν ἠζήσαμεν ἡ πίστις. ἐξεστι δὲ ἡμῖν ἀμηδὲ φωνῇ τῷ εὐχῇ παραπέμπειν, σωτήριος. μόνον δ' ἔνδοθεν, τὸ πνεῦμα πᾶν ἐς φωτὸς τὴν νοητὴν καὶ τὴν ἀθέατον πρὸς τὸ θεὸν ὑπερφυῆ. ἐπὴ ἦ ἠθέλησεν ἡμέρας ἐκεῖνος ἡ ἀναπλή, κακεῖθεν τὸ φῶς αὔξεται ἐκ σκότους λαμπρὸν τὸ πρῶτον· ἀλλὰ καὶ τῆς ἐσαγωγῆς καλινδουμένης ἀνέπλεω γνώσεως ἀληθοῦς ἡμέρα καὶ λόγον τῇ ἡλίκῃ, πρὸς τὴν ἐωθινὴν ἀναπλῶ αἰ εὐχαί. ὅθεν καὶ τὰ παλαίπτα τ' ἱερῶν πρὸς δύσιν ἔθελεν· ἵνα οἱ ἀπὸ πάσης ἀπόντων ἁλμάτων ἐκνεμόμενοι, πρὸς ἀναπλῶ τρέπεσθαι διδάσκωνται. Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου· ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἑσπερινή· οἱ ψαλμοὶ λέγουσιν. πῆς μὲν χθηροῖς πίνω τ' ἀνθρώπων ἡ εὐχή, ἀμέτοχον ἀπὸ τὰς ἄλλας, ἀλλὰ ἐς ὑψος αὐτὰς βλαστηρώτατα· ἡ γὰρ ἂν ἐξ ἀφασίνευτυχήματα αἰτησάμενοι λάβοιεν, βλάπτ' λαβόντας αὐτὰς, ἀπεπιστήμονας τ' χρήσεως αὐτῶν ὑπάρχοντας. οἱ μὲν γὰρ, ἃ ἔχουσιν, εὔχουσι) κτήσασθαι· καὶ τὰ δοκοῦντα ἀγαθὰ, καὶ τὰ ὄντα, αἰτοῦνται· ὁ γνωστικὸς δ', ὧν μὲν κέκτηται, προαιρεῖται, ὑπὲρ δὲ ὧν οὐ κέκτηται δ' ἂν ἐς ἀμέλ[illegible]περιδαίνει, ἐξ αἰδιότητος ὧν ἐ λήψεται αἰτήσεται δ' ἐ ὄντως ἀγαθὰ τὰ θεῖ ψυχῇ, εὐχεται εἶναί τε αὐτὰ ἐ παραμένειν. πιστὴ γὰρ ἡδονὴ ὁπόταν ἵκηται ἐπὶ τὸν ἐσόμενον, ἐρχόμενος πῆς παρῆσιν. ἐ γὰρ ἐλλοπὴς τ' οἰκείων ἀγαθῶν· ἱκανὸς ὢν ἤδη ἑαυτῷ ἐκ τ' θείας χάριτός τε ἐ γνώσεως· ἀλλὰ αὐτάρκης μὲν γενόμενος, ἀνενδεὴς δὲ τ' ἀλλοτρίου παντοκρατορικὸν δὲ βάλλεται γνωκῶς, ἐ ἔχων ἅμα ἐ εὐχόμενος, προσεχὴς τῇ παιδευτικῇ

δωάμει χρώμενος, πνευματικὸς ἔνεκα ἀσυδάκας. Διὰ τ' ἀορίστου ἀγάπης, ἣν ω τῷ πνύμα-
τι οὗτος ἐμιχαλίφρων, ὁ τ' πάντων τιμιώτατον, ὁ τ' πάντων ἀγαθώτατον χῦ τῷ ἁγιασμῷ
κεκτημένος, εὐθυδίκως μὲν χῦ τῷ προσοδικῷ τ' θεωρίας, ἔμενον δὲ τῷ τ' θεωρητῶν δωάμει
ἐν τῇ ψυχῇ κεκτημένος, τυτέστι τῷ διορατικῷ τ' ἁγιασμοῦ χαρίσματα. τοῦτο δέ ὡς ἔνι μά-
λιστα βιαζόμενος κτήσασθαι τῷ δωάμει, ἐγκρατὴς χρώμενος τ' ἀνθρωπαρεσκουμένων τῷ νῷ· χ τῇ
μὲν θεωρίᾳ ἀδιαλείπτως προσεδρεύων, τῇ φυσικῇ ἢ τ' ἠθικῶν καὶ τῇ καταρθωτικῇ τ' πρακτέων
ἐγχυμονασμένος ἀσκήσει, προς τυτοις ἐμπειρίᾳ πολλῇ χρησάμενος, τῇ χῦ τῷ μαθησόμενον χ τὸν
βίον, παῤῥησίαν ἔχει, ὑ τῷ ἁπλῶς ὕτως ἀθυρογλωσσον δωάμιν, δωάμιν ἢ ἁπλῶ λόγῳ
χρωμένῳ. μηδὲν τ' λιχθῆναι δωαμένων χῦ τ' προσηκόντως καιρὸν, ἐφ' ὧν μάλιστα χρὴ, σπου-
κρυπτομένῳ, μήτε διὰ χάριν, μήτε διὰ φόβον ἀχιολόγως. ἐγ' ὧν τὰ δεῖ θεῦ διαληφῶς, 10
προς αὐτῆς τ' ἀληθείας, χρῶ μυστικῶ λόγῳ τῷ προτρέποντι τὸ μέγεθος τ' ἀρετῆς, καὶ ἀξιαν
αὐτὴν τ' ἐ τοῖς ἀπ' αὐτῆς ἐνδεικνυμένων χρὴ) μὴ διὰ μαλακίαν ἐνδυομένους τ' εὐχῆς, τοῖς νοητοῖς πόν-
309 μασιν ὡς ἔνι μάλιστα γνωστικῶς οἰκειούμενος. ὅθεν ἡμέρος χ πρᾶος ἀεὶ, εὐπρόσιτος, εὐσπάντη-
τος· ἀνεξίκακος, εὐγνώμων, εὐσυνεδήτος, αὐστηρὸς οὔτε ἡμῖν, αὐστηρὸς οὐκ ἐς τὸ ἀσυμφέρον
μενεῖν, ἀλλα χ ἐς τ' ἀπαίδευτον. οὐδαμῆ γὰρ ἐνδέσιμον οὐδὲ ἀλώσιμον ἡδονῇ τι καὶ λύπῃ τῇ
ψυχὴν παρίστησιν· δικαίως, ἐαν ὁ λόγος καλῇ, ἀκλινὴς γιόμενος, μησὶ ὁποῦν τῆς πάθεσι χα-
ιζόμενος, ἀμετακίνητος ἢ πρὸς τ' δίκαιον τ' ἀορύβητον βαδίζων· πεπισμένος εὖ μάλα
πεγκάλως διοικεῖσθαι τὰ πάντα, καὶ ἐς τ' ἀμείνονα ἀεὶ τὴν προκοπὴν ποιούμενος τ' ἀρετὴν ἐλο-
μένοις ψυχαῖς, ἐξ' αὐτ' ἐπ' αὐτὸ ἀφικνου) τ' ἀγαθὸν, ὅτι σπουδαίοις ὡς ἐπὶ πᾶν ἔ πάντες προσ-
ιχῆς τῷ μεγάλῳ ἀρχιερεῖ χρώμενοι. οὗτος ἡμῖν ὁ γνωστικὸς ὁ πιστὸς, ὁ πεπισμένος· ἄριστα διοι- 20
κεῖσθαι τὰ χῦ τ' κόσμου. ἀμέλει πᾶσιν εὐαρεστῶν πᾶς συμβαίνουσιν· εὐλογως ἂν ὑδὲν ζητη-
τᾶ τ' χῦ τὸν βίον ἐς τὰ ἀναγκαῖα χρῆσιν, εὖθ' ὁποῦ, πεπισμένος· ὡς ὁ μὲ πάντα ὑδὼς
ὢν, ὁ τι καὶ συμφέρῃ, καὶ οὐκ αἰτήσεσι τῆς ἀγαθοῖς χορηγῆ. καθάπερ γὰρ εἶμαι τῷ πυρικῷ
πυρικῶς, καὶ τῷ ἐθνικῷ ἐθνικῶς, οὕτω καὶ τῷ γνωστικῷ κατὰ λόγον δόξομαι. καὶ ὁ μὲν ἐξ ἐθνῶν
ὁπωσδήποτε φῶν, τὴν πίστιν· ὁ δὲ ἐς γνῶσιν ἐπαναβαίνων, τ' ἀγάπης τὴν πλεόνεξίαν αἰτήσει). κορυ-
φαίος οὖ ἤδη ὁ γνωστικὸς θεωρίαν ἐυχῆ) αὔξειν τε καὶ παραμένειν, καθάπερ ὁ κοινὸς ἄνθρωπος
τὸ πνεῖν· ὑγιαίνειν γὰρ μὲν μηδὲ ὁποσονοῦν πολὺ τ' ἀρετῆς αἰτήσει), σωτηρίαν μάλιστα πρὸς
τὸ ἅπλως ζῆν ἀρχόμενος. οἶδε γὰρ καὶ τ' ἀγγέλων ἴνας ὑπὸ ῥαθυμίας ὀλισθήσασας αὐθις
χωμεῖν, μηδέπω πλέον ἢς τὴν μίαν σκηνὴν ἔχειν ἐκ τ' ἐς τὴν διπλοῆν ἀδιαπόδιστος σκηλι-
ῦσαι ἑαυτούς. τῷ ἢ ἐνδυσαμένῃς γνώσεως ἀφορμὴν καὶ τ' ἐπαναβάσεως ὑψηλοτέρας αἰσθή- 30
σεως γεγυμνασμένῳ προσοδευτικῶς τ' χρῆναι καὶ τέλειον ἄπαντα ἁμετακλήτως βιοῦν ἐλομένῳ, χ
ἀσκοῦντι διὰ τὴν τ' γνώμης πάντων μονοτονον εὐφαιστησίαν· ὅσις ἢ βριθυμεῖ ἵς ἐπὶ τὰ πλεῖστα
γυμνασάμενος αἰσθήσεται, καὶ καταπατᾶ τ' διὰ τ' πίστεως ἀναχώμενον τῷ ἁρπαιαποβλήτῳ
τὴν ἀρετὴν αὐτὴσ γνωστικῇ πεπιημένῳ φυσιοῦ) ἢ ἐξις· καὶ καθάπερ τῷ λίθῳ τ' βάρος, οὕτως τυδὶ ἢ ὀλιγωρία ἀναποβλητος, οὐκ ἀκουσίως, ἀλλ' ἑκουσίως, δωάμει λογικῇ καὶ γνωστι-
κῇ καὶ προνοητικῇ καθέξει). ὅτι ἢ τ' μὴ ὑποβληθῆναι δι' εὐλαβείας ἀναποβλητον γίνῃ) τῆς
μὲν εὐλαβείας, πρὸς τ' μὴ ἁμαρτάνειν τῆς ἢ εὐλογησίας, πρὸς τὸ ἀναποβλητον τῆς ἀρετῆς
αἰθέξεται. ἡ γνῶσις ἢ ἔοικεν τὴν εὐλογησίαν παρίχειν, διοῖαν διδάσκουσα τὰ βοηθοῦντα πρὸς
τὴν παραμονὴν τῆς ἀρετῆς δωάμενα. μείζων ἄρα ἡ γνῶσις ἔ θεοῦ. διὸ καὶ πύτην σάζειν τὸ
ἀναποβλητον τῆς ἀρετῆς. ὁ δὲ ἐγνωκὼς τ' θεὸν, ὅσιος καὶ εὐσεβής. μόνος ἄρα ὁ γνωστικὸς εὐσε- 40
βὴς ἡμῖν ἔναι δέδεκται. οὗτος χαίρει μὲν ὅτι τοῖς παροῦσιν ἀγαθοῖς, χάιρεται ἢ ὅτι τοῖς ἐπαγ-
γελλομένοις, ὡς ἤδη παροῦσιν. οὐ γὰρ λέληθεν αὐτὸν ὡς ἂν δοκίμως ἔτι, δι' ὧν ἔγνω φθάσας οἷα
ἐστιν. τῇ γνώσῃ ἂν πεπισμένος καὶ ὡς ἔστιν ἕκαστον τ' μελλόντων, κέκτηται τοῦτ'. τ' γὰ ἐνδεὲς χ ὅπη-
δεες ποῖός τὸ ὅπη ἄλλον μετρῆται. ἡ γ' ἂν σοφίαν κέκτηται, καὶ θεὸν ἡ σοφία, ὁ ἀνενδεὴς μετ-
έχων, ἀνενδεὴς εἰη ἄν. οὐ γὰρ ἡ τῆς σοφίας μετάδοσις κινήντων καὶ ἰοχόντων ἀλλήλους, τῆς τε
ἐνεργοίας καὶ ἔ μετεχοντος γίνηται, οὐδὲ ἀφαιρεμένου ἴνες, οὐδὲ ἐνδιεῦς γινομένη. ἀμετα-
τ· σ' ἂν ἡ ἐνέργεια δι' αὐτῆς τῆς μεταδόσεως δήκυται. οὕτως ἂν πάντα ἔχει τὰ ἀγαθὰ ὁ γνω-
στικὸς ἡμῖν χ' τὴν δωαμιν· οὐδέπω ἢ καὶ χ' τ' ἀριθμόν· ἐπὶ κἂν ἀμετάθετος ἰῶ, χ' τὰς ὀ-
φειλομένας ἐνθέους προκοπάς τε καὶ διεκπάσεις. τύτῳ συλλαμβάνει χ ὁ θεὸς, προτρεπόμε-
μένας ὅπισσοπῆ. ἡ γὰρ ψυχὴ τ' ἀγαθῶν ἀνδρῶν χάριν, καὶ ἐς τὴν τύτων κτῆσιν καὶ ὠφέλειαν, 50
μᾶλλον ἢ σωτηρίαν, τὰ πάντα γίγονεν· οὐκοῦν ὀφείλοιτ' τύτοις τὰ δι' ἀρετὴν, δι' οὓς τὰ γεγο-
νότα. δῆλον γὰ ὡς τὴν φύσιν αὐτὴν τὴν ἀγαθὴν καὶ τὴν προαίρεσιν τὴν ἀγίαν τιμώμενός τι, καὶ

τοῖς εὖ

τοῖς εὖ βιῶν ἐπιτετηρημένοις, ἰσχνῶ πρὸς τὴν λειπὼ σωτηρίαν ἐμπεῖν· τοῖς μὲν, πρὸ τῆς πάντων μόνον, πῆς δ' ἀξίως ἡγουμένοις ἑξ ἑαυτῶν, καὶ συλλαμβανόμενος· ἐπιγνημαπικὸν γὰρ ἅπαντῳ γνωπικῷ τ' ἀγαθὸν ἄγαλμα δὲ τ' πλεῖν ἐπὶ αὐπῷ, ἐπίπαθαι καὶ πρέσταν ἐπιτετηρημένους ἔπαρον. ὡς ἡ ἰατρὸς ὑγιάσαι παρεχέπω τοῖς συνεργοῦσι πρὸς ὑγίαν. ἔτως καὶ ὁ θεὸς τὴν ἀίδιον σωτηρίαν τοῖς συνεργοῦσι πρὸς γνῶσιν τε καὶ εὐπραξίαν· συνὴ τῷ πεῖν, ὅπλον ἐφ' ἡμῖν ἀπροσλάβουσιν αἰ ἐντολαὶ, καὶ ἡ ἐπαγγελία πλεῖν πῳ. καί μοι δοκῆ κἀκεῖνο καλῶς παρὰ τοῖς Ἕλλησι λέγεσθαι· ἀθλητὴς πῆς ἐκ παιδὸς ἐς πῆς πλατ, πολλῷ τῷ χρίνῳ τ σωματος εὐμαλα πρὸς αὐδρειαν ἀσκῆσαι, ἢς Ὀλύμπι ἀναβᾶς, ἢς δ' Πυθοῖ Διὸς τ ἄγαλμα λαβεῖν ἐπιδεῖξαι, Εἰ πάντα, ἢ- πιπ, ὦ Ζεῦ διπλῶς μοι τὰ πρὸς τ ἀγῶνα παρεσκευασμ, δεσπότης φέρων δικαίως τὴν οἰκειαν ἐμοί.

ὧδε γὰρ τῷ γνωσικῷ ἀνεπιλήπτως ἐυσεβεσθητος τὰ παρ' ἑαυτὸν πάντα ἐκπεπληρωκότι, ἢς τε τὴν μαθησιν, ἢς τε τὴν σωασκησιν, ἢς τε τὴν εὐπαίδειαν, καὶ ἢς τὴν εὐαρέσησιν τῷ θεῷ τ' πᾶν σωαιρεῖ) πρὸς τὴν πλησπῆτα τὴν σωπηρίαν. πῶτ' ἂν ἀπαιτεῖ) παρ' ἡμῶν τι ἐφ' ἡμῖν καὶ τ πρὸς ἡμᾶς ἀνηκόντων παρανομον τι καὶ λαπόν, αἵρεσις τε καὶ πάθος, καὶ κτῆσις, καὶ χρῆσις, καὶ δόξα μονή. διὸ καὶ ἄχρι παῦλον τὴν ψυχὴν ἔχειν χρὴ καὶ ἀμιαῦλον ἀλικρινῶς, τ πρὸς μιλῶντα τῷ θεῷ, μαλιπα μεν, ἀγαθὸν πλέως ἑαυπὸν ἐξεργασμένον· ἐ δὲ μὴ, κἂν πρὸς πέντε δπὶ τὴν γνῶσιν, καὶ ἐφίεμενον αὐπῆς, τῶν ἢ τ κακιας ἔργων πλέον ἀπαπασμένον· ἀλλὰ καὶ πὰς εὐχὰς ἀπίπας, δπικὰς ἅμα καὶ μιπ' δπικῶν πειπάζ πρέπον ἐσίν· σφαλερὸν γὰρ τοῖς ἐπρων ἁμαρτήμασι συνεπιχαίρειν. πῶς τάτων ἄρα ὁ γνωσικὸς καὶ συνεύξεπαι τοῖς κρυπέρων πῆς δυνάμεσι, πῶς ἂν καὶ συμπαθῆσαι καθῆκον· ἅπας ἢ ὁ βιος αὐπῆ, πανήγυρις ἁγία. αὐπίκα ἐυσίαμεν αὐπῷ, εὐχαί τε καὶ αἶνοι, καὶ αἱ πρὸ τῆς ἐπαστος εὐτυξίας τῶν χαρίτων, ψαλμοὶ ἢ καὶ ὕμνοι πάντα τὸν ἐσίασιν, πρό τε τῆς κρίπης· ἀλλὰ καὶ νύκτωρ εὐχαὶ πάλιν. Δι' τάτων ἑαυτὸν ἱερατεῖ τῷ θεῷ χορῷ ἐκ τῆς πανιχοῦς μνήμης, ἧς ἀκμὴν θεωρίαν ἐντεπαμένῳ. τί δ'; οὐ ναὶ τὸν ἀλλὶν θυσιας, τὸν κ' τὰς θεομένους δπίδοσιν καὶ δογμάτων κ χρημάτων, γνῶσεως; καὶ μαλα. ἀλλὰ τῇ Δι' ἐμαίος εὐχῇ κ πολυλογῳ χρῆπαι, πρὰ δ' κυρίᾳ καὶ ἀχρὶ αἰτῆσθαι, μαθόν. ἐσ παντὸ τοίνυν τρόπῳ, ἐκ ἀνπκρυς ἢ, οὐδὲ ὁμφανως τοῖς πολλοῖς, οὐζεπαι· ὁ ἢ, καὶ δεῖ πάντῳ χρώμενος, καὶ ὁμιλίᾳ καὶ ἡσυχίᾳ, καὶ ἀναγνώσει, καὶ τοῖς ἔργοις τοῖς κ' λέγει, κ' πάντα τρόπον εὔχῃ)· κἂν ἐσ αὐπῷ τῷ πμιωπῳ τῆς ψυχῆς ἐνοηθῇ μονον, καὶ ἀλαλήπτως ἐπαγαμοὶς δπικαλέσῃ) τὸν πατέρα· ὁ ἢ ἐγγυς καὶ ἔπ λαλοῦνπ@· πάρεσιν. πρῶτο δ' ἔντων τασις πραξεως τελῶν, Δι' μὲν τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον πάντα ἐνεργεῖ· τ' ἢ δπιτελῶν, Δι' τ δυσιχῶν κοινον βίον διώκουσιν κατλιμπανει· πολλοῦ γὰ δεῖ τ ἐσ τοιαύτῃ εὐσεβείᾳ ἐξεπιζομενον, πρόχειρον εἶναι δεῖ τε τὸ ψεύσασθαι, δεῖ τε τὸ ὀμόσαι. ὅρκος μεν χάρεσίν ὁμολογία καθορεσική, μ' πρὸς παράληψιν θεᾶς. ὁ ἢ απῦ πίσις, πῶς αἰ ἑαυτὸν ἅπασιν παρέχοι, ὡς κ ὅρκῳ δῆλος, κἀ ἢ ἐμπέδως κ καθωρεσμένως ὅρκον εἶναι τάτῳ τὸν βιον; ζῇ τε καὶ πολιτευ), κ τ' πίσιν τ ὁμολογίας, ἐν ἁμετπῴτῳ κ ὀφθαίῳ δείκνυσι. βίῳ τε κ λογῳ. ἐν ἢ ἐν τῇ κρισι δ' ὀμνῦντος κ λαλοῦντος τ' ἀδικᾶν, ἀκὶ ἢ ἐν τῷ παθ κάπω δ' Δικαιουμένου, οὔτε ψεύσ- τ) οὔτε δπορκησ, ὡς ἀδικῶν τ' θεῖον· τῦτ' φύσει ἀβλαβες ὑπ' ἀρχον ἀδὰς· ἀλλ' ὑδὲ Δι' τ πλησιον ψεύσπαι ἡ παραβῆσαί πί τι, ὃν γε ἀγαπᾶν μεμάθηκεν, κἂν μὴ σωήθης τυγχάνῃ. δι' ἑαυτὸν ἢ ἄρ' ἕπ μᾶλλον, οὔτε ψεύσπαι, οὔτε δπορκησ, ἀγαθὸν ἐκὼν οὐκ ἄν πῳ ἄδικος ἐς ἑαυτὸν εὑρεθῆν. ἀλλ' ὑδὲ οὕπω δπὶ μὲν συγκαπῆσπος μόνον τὸ Ναί, δπὶ ἢ τῆς ἀρνήσεως, τὸ Οὔ πρὸς ἀλόμενος πὶ ἀπὸ πονηροῦ ἀπόρημα. ὁμνύσιν γάρεσι, τὸ ὅρκον, ἢ ὡς ἂν ὅρκον, λεπὸ Δι' πρὸς φέρεσθαι παρακελευπικῶς. ἀρκᾶ τοίνυν αὐπῷ, ἤτοι τῇ συγκαπῆσει ἢ τῇ ἀρνήσει πρὸς θᾶναι τὸ Ἀληθῶς λεγω, ἢς παράκλησιν τ μὴ διορώτων αὐπὸ τὸ βέβαιον τῆς δπορκρίσεως· ἔχειν γὰρ εἰμονχρὴ πρὸς μὲν τὰς ἔξω, τ βίον ἀξιόπιστον, ὡς μηδὸ ὅρκον αἰτῆσθαι· πρὸς ἑαυτὸν ἢ καὶ τὰς συνόντας, εὐγνωμοσυνῶν, ἤπερ ἐσὶν ἐκούσιος δικαιοσυνη. αὐτίκα εὕρεσις μέν, οὐ μὴν εὐπορία· δπὶ τ' ὀμνύναι ὁ γνωσικὸς, ὄχ απλῶς δπὶ τὸ ὀμνύναι ἀφικνούμενος, οὕτως μέντοι ὡς ἔφαμεν. καὶ τοι τ' ἀληθεύειν κ' τὸν ὅρκον, μ' συμφωνίας τῆς κ' τ' ἀληθὶς γίνεπαι. τὸ εὐρεῖν συν συμβαίνει καζ' τὴν κατόρθωσιν τὴν ἐν τοῖς καθήκουσιν. πῶ τοίνυν ἔπ τῷ ὅρκου χρεία. τῷ κ' ἄκρον ἀληθείας βιῶντι; ὁ μὲν ἂν μηδὲ ὀμοῦν, πολλοῦ γὰ δεῖ δπορκῆσ· ὁ ἢ μηδὲν παραβαίνων τῶν κ' τὰς συνθήκας, ἀσ' αὐ ὀμόσαι πώπ· ὅπα γὰ τῆς τι παραβάπος καὶ τῆς δπιτελέσπος ἐν τοῖς ὅρκοις ἡ κύρωσις, ὥςπερ ἀμέλ(τ' ψευδεσθαι καὶ τὸ ψεύδεσθαι, ἐν τῷ λέγειν, καὶ τὸ ὀμνύναι περὶ τὸ καθῆκον. ὁ ἢ δικαίως βιὰς, μηδὲν παραβαίνων τ καθηκόντων, ὕθα ἡ κρισις ἡ τ' ἀληθείας ἐζεπίζοῖ), τοις ὅρκοις ἀνορκῶ. παρέλκει τοίνυν αὐπῷ τὸ κατὰ τὴν

γλῶσσαν μαρτύριον. πεπισμένος γὰρ πάντῃ τ̀ θεὸν εἶναι πάντα, καὶ αἰδούμενος μὴ ἀληθεύῃ,
311 ἀνάξιόν τι αὐτοῦ καὶ ψεύδεσθαι γνώσκων, τῇ πιθανῇ τῇ θείᾳ καὶ τῇ ἑαυτοῦ ἐγκρατείᾳ μόνοις· καὶ τούτῃ τ̀ ψεῦδος, οὐ παρὰ τὰς συνθήκας τὸ πιεῖν· τοῦτο γὰρ ὕδωρ ὄμνυσιν ὄρκον ἀπαραβάτητον, ὕδωρ ἔξαρνος γίνεται, ἵνα μὴ ψεύσηται, κἂν ἀναποθήσκῃ τοῖς βασιλεῦσι. τοιοῦτον δὲ καὶ μᾶλλον ὀλιγάκις τ̀ γνωστικὸν ἄξιόμα, ὁ τῷ παρεσκευάσθαι τ̀ τῶν ὅλων διδασκαλίας ἀναλαβεῖν, τῷ μεγίστῳ ὀλίγης ἀγαθοῦ τῷ οἰκονομίαν λόγῳ τε καὶ ἔργῳ ἀσαδιξάμενος, δι' ἧς πρὸς τ̀ θεῖον συνάφειάν τε καὶ κοινωνίαν ἐμμισιτεύει. ὡς γὰρ οἱ τὰ ὀλίγα θρησκεύοντες, τοῖς ἀγάλμασι καθάπερ ἐπικεισι προσεύχονται, τοῖς βεβαίοις ὀλίγα τούτων ζημίοις συνήκας· οὕτως ὀλίγα τῶν ἐμψύχων ἀγαλμάτων τῶν ἀνθρώπων, ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ λόγου ἡ ἀληθὴς πρὸς τὴν ἀξιοπίστως παραλαμβάνει διδασκάλου, καὶ ἡ ἐκ τούτου εὐεργεσία εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται τὸν κύριον· οὐ καὶ εἰκόνα παιδεύων ὁ τῷ ὄντι ἄνθρωπος δημιουργῶν καὶ μεταρρυθμίζων, κατιζων εἰς σωτηρίαν τ̀ κατηχούμενον ἄνθρωπον· ὡς γὰρ τ̀ σίδηρον Ἄρεα προσαγορεύουσιν Ἕλληνες, καὶ τ̀ οἶνον Διόνυσον καλοῦσι παν ἀναφοράν· οὕτως ὁ γνωστικὸς, ἰδίαν σωτηρίαν ἡγούμενος τῷ τ̀ πίλας ὠφέλησαι, ἀγάλμα ἔμψυχον εἰκότως αὖ τοῦ κυρίου λέγεται· ἀ κῦ τῷ τ̀ μορφῆς ἰδιότητα, ἀλλὰ κῦ τ' τ̀ δυναμεως σύμβολον, καὶ κῦ τὸ τ̀ κηρύξεως ὁμοίωμα. τῶν ἄρα ὑπαρχόντων αὐτῷ, τοῦτ' ἐξ ὅλης γλώσσης φέρει, πρὸς τὰς ἐπικαίρους ἀξίους ἐκ τ̀ συγκαταθέσεως καὶ δόξης γνώμης λεγων ἅμα κῦ βίους. ἀληθῆ τε γὰρ φρονεῖ ἅμα, ἔ ἀληθεύει· πλὴν ἡ μή ποτε ἐν ἱεροπρεπείας μέρει, καθάπερ ἰατρὸς πρὸς νοσοῦντας ὅλη σωτηρία τ̀ καμνόντων, ψεύσεται, ἡ ψεύδεται ἐρῶ κῦ τὰς σοφιστάς. αὐτίκα Τιμόθεον ὁ ἡμέτερος πρεσβύτερον δόξαν λέγει, κιθαρῳδὸν καὶ γραφῶν, περιτεμνόμενον τῷ χειροποιήτου κδεῖν ὠφελῶν· ἀλλ' ἵνα μὴ ἀθρόως δόξαν τῶν τὸν νόμον πρὸς τῷ ἐκ πίστεως τ̀ καρδίας πρεσβυτῶν, ἀφιλονείκως ἔτι τὰς ἀκροωμένους τῶν Ἑβραίων δοτέον ἕξαι τῆς συναγωγῆς ἀναγκαστῆναι, συμπεριφερομένους Ἰουδαίοις, Ἰουδαῖος ὀφθῆναι, ἵνα πάντας κερδήσῃ. ὁ τοίνυν μέχρι τ̀ συμπεριφορᾶς ἀφ' ὧν τῷ τ̀ πίστεως σωτηρίαν συγκαταβαίνων ψιλῆς, ἀφ' ὧν τῷ τ̀ δίκαιος συμπεριφέρεται σωτηρίαν, οὐδὲ μιᾶς ὑποκρίσεως ἀφ' ὧν τ̀ ἐπιτετμῆσθαι τῆς δικαίους δόξαν τῶν ζηλούντων κινδύνου μετέχων, οὕτως οὐδαμῶς ἀναγκαζεται· ὅλη γ' τῶν πλησίον ὠφέλεια μόνη ποιήσει λυσιτελῆ, ἃ οὐκ ἂν προηγμένος αὐτὸς πράξειεν, ἢ μὴ δι' ἐκείνους ποιεῖν· οὕτως ἑαυτὸν ὁλοδίδωσιν ὑπὲρ τ̀ ἐκκλησίας, ὑπὲρ τῶν γεωρίμων, οὓς αὖτὸς ἐγέννησεν ἐν πίστει, ὡς ὑπόδειγμα τῆς ἀφ' ὧν ἐξαδιξάσθαι τῷ ἄκραν οἰκονομίαν ὑ φιλανθρώπου κῦ φιλοθέου παιδεύτου δυναμένους εἰς παρρησίαν τ̀ ἀληθείας τῶν λόγων, ὡς ἐνέργειαν τ̀ ἀγάπης τ̀ πρὸς τ̀ κύριον· ἀδούλωτος οὐτῶς ἐν φοβῳ, ἀληθὴς ἐν λόγῳ, παρτερικὸς ἐν πόνῳ, μηδὲν ἐν τῷ προφορικῷ λόγῳ ψεύσασθαι θέλων ποτὲ· κἂν τύχῃ τ' ἀναμάρτητον πάντοτε καὶ πανθῶν· ὁπόταν τ' ψεῦδος αὐτὸ, ἄτε μετά τινος δόλου ἀρημένον, οὐκ ἐχρὸς ἐστι λόγου, ἀλλ' εἰς κακίαν ἐνεργεῖ. πάντοθεν ἄρα μαρτυρῆται τῇ ἀληθείᾳ μονος ὁ γνωστικὸς, καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ. ἀεὶ γὰρ καθορθοῖ ἐν πᾶσι πάντως, κῶ ἐν λόγῳ κῶ ἐν πράξει, κῦ ἐν αὐτῇ τῇ ἕνοια. αὕτη μὲν ὖν, ὡς ἐν ὁδρομῇ φάναι, ἡ τοῦ Χριστιανοῦ θεοσέβεια. ἐὰν δὴ καθηκόντως πάντα ποιῇ καὶ κῦ λέγειν τ̀ ὀρθὸν, εὐσεβῶς ποιεῖ κῦ δικαίως. ἐὰν δ' πάντα ὕτως ἔχῃ, μόνος ἂν εἴη τῷ ὄντι εὐσεβὴς τε καὶ δίκαιος καὶ θεοσεβὴς, ὁ γνωστικός. οὐκ ἄρα ἀθεος ὁ Χριστιανός. τυπῇ γὰρ ἰῶτ' προκείμενον ὁλοδᾶξαι τοῖς φιλοσόφοις· ὥστε ὐδὲν κακὸν ἡ αἰσχρὸν, ὃ ἐστιν ἄδικον, κῦ μηδὲν τρέπον ἐνεργήσῃ ποτέ. ἀκολούθως τοίνυν ὐδὲ εὐσεβεῖ, ἀλλ' ἡ μονος τῷ ὄντι θεοσεβὴς, ὁσίως καὶ πρεσβυτέρως τὸν ὅλως ὅντα θεὸν πεπεγμένα κῦ βασιλέα καὶ παντοκράτορα, κῦ τ' τῷ ἀληθῆ θεοσέβειαν ὁσίως προτρέπομενος. ἔστιν γὰρ, ὡς ἔπος ἐπᾶν, ἡ γνῶσις τελείωσις ἧς ἀνθρώπῳ, ὡς ἄνθρωπον, ἀφ' τ̀ τῶν θείων ὁλοκήμης συμπεπληρωμένη, κατά τε τὸν τρόπον ἔ τὸν βίον καὶ τὸν λόγον σύμφωνος καὶ ὁμόλογος ἑαυτῇ τε καὶ τῷ θείῳ λόγῳ. ἀφ' πού της γὰρ τελειᾶ ἡ πίστις, ὡς τελείου τῦ πιστοῦ τούτῃ μόνως γεγονότος. πίστις μὲν ὖν ἐνδιάθετόν τι ἐστὶν ἀγαθὸν, καὶ ἄνευ ὑ ζητᾶν τὸν θεὸν ὁμολογοῦσα εἶναι τοῦτον κῦ δεξάζουσα ὡς ὄντα. ὅθεν χρὴ δοτὸν τούτῃ ἀναγόμενον τ̀ πίστιν καὶ αὐξηθέντα ἐν αὐτῇ, χάριτι τοῦ θεοῦ, τῷ θεῖ αὐτὸ κομίσασθαι, ὡς οἷόν τε ἐστιν, γνῶσιν. γνῶσιν γὰρ σοφίας τ̀ κῦ διδασκαλίαν ἐγκυμονούσης ἀφ' ὧν φησὶ Φαμίν. ἦ μὲν γάρ πίστις γνῶσις, τοῦτ' παντως καὶ σοφία τυγχάνει· ἦ δὲ ἁ σοφία, ὑ παντος γνῶσις. ἐν μόνῃ γὰρ τῇ ὑ προφορικῷ λόγῳ τὸ τῆς σοφίας ὄνομα φαντά-
312 ζεται. πλὴν ἀλλὰ τομὴ διαίσθησιν θεοῦ, πιστεῦσαι δὲ, ἡμίλιος γνῶσις. ἄμφω γὰρ ὁ Χριστὸς, ὅ τε ἡμίλιος, ἤ τε ἐπικοδομή· δι' οὗ καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ τέλη. καὶ τὰ μὲν ἄκρα, οὐ διδάσκεται, ἤτε ἀρχὴ κῦ τὸ πλῆρες· πίστις λέγω κῦ ἡ ἀγάπη· ἡ γνῶσις γ' ἐκ παραδόσεως διαδιδομένη κῦ χάριν θεοῦ, τοὺς ἀξίους σοφὰς ἑαυτοὺς τῆς διδασκαλίας περιχωμένους, οἷαν παρακατ-

τεθεικα

πηθὴν ἐγχωρίζει· ἀφ' ἧς τὸ τ' ἀγάπης ἀξίωμα ἐκλάμπει, ἐκ φωτὸς εἰς φῶς. ἤρτηται γάρ, τῷ ἴσχειν πρόληψιν τῇ μὲν πίστει, ἡ γνῶσις· τῇ δὲ γνώσει, ἡ ἀγάπη· τῇ ἀγάπῃ δέ, ἡ κληρονομία. γίνεται δ' ἂν τοῦτο, ὁπότ' ἂν τις κριμαθῇ τὰ κυρίως, ἀφ' ἃ πίστεως ἀφ' ἃ γνώσεως ἀφ' ἃ ἀγάπης, καὶ συναναβῇ αὐτῷ ἔνθα ἐστὶν ὁ τῆς πίστεως ἡμῶν ἐφ' ἀγάπῃ θεὸς καὶ φρυρός· ἐθὰν δὲ πλήρη ἡ γνῶσις παραδιδοῖ τοῖς ἐκ τῆς ἐπιτηδείους, καὶ ἐγκρίτους, ἀφ' ὧν πλείονες παρασκευῆς καὶ προγυμνασίας δέονται, καὶ πρὸς τ' ἀκίνητον τῶν λεγομένων, καὶ εἰς κατασταλτικὸν βίου, ἐφ' εἷς τ' ἐπὶ πλέον τ' κῦρος νόμου δικαιοσύνης κατ' ἐπίδοσιν προσληλυθέναι. αὕτη πρὸς πλοῦτον ἀγαθὸν ἁπλούστερον καὶ τέλειον, προδιδάσκουσα τῷ ἐπιμένειν ἡμῖν καὶ θεσμοῖς θείων διαιτᾶν. ἀπολυθέντων ἡμῶν κολάσεως καὶ τιμωρίας ἀπίστου, ἃς ἐκ τῶν ἁμαρτημάτων εἰς παιδείαν ὑπομένομεν σωτήριον· μᾶλλον δὲ ἀπολύτρωσιν τῶν χρεῶν καὶ αἱ τιμαὶ πληρωθῶσιν ἀποδόντες, πεπωμένοις μὲν τ' καθάρσεως, πεπωμένοις δὲ καὶ λειτουργίας τ' ἄλλης, κἂν ἁγίας ᾖ καὶ ἐν ἁγίοις· ἵνα τὰ καθαρὸς τῇ καρδίᾳ γενομένοις καὶ τὸ προσεχὲς τοῦ κυρίου, προσμένῃ τῇ θεωρίᾳ τῇ ἀϊδίῳ ἀποκατάστασις· καὶ θεὶ τὴν προσηγορίαν κυκλοῦται οἱ σωθέντες τῶν ἄλλων θεῶν ὑπὸ τοῦ σωτῆρος πρώτων πεπαυμένων ἡμῶν. τεχνικὰ πίνω εἰς καθαρσιν ἡ γνῶσις, καὶ ἐπιτήδειον εἰς τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον εὐπρόσδεκτον μεταβολήν. ἐθὰν δ' ῥᾳδίως εἰς τὸ συγγενὲς τῆς ψυχῆς θεῖόν τε καὶ ἄριστον μετοικίζηται, καὶ ἀφ' ἧν οἰκείαν φωτὸς ἀφθαρσίαν τὰς μυστικὰς τ' ἀθρόαν, ἄχρις ἂν εἰς τὸν κορυφαῖον ἀποκαταστήσῃ τ' ἀναπαύσεως πόλον τ' καθαρὸν τῇ καρδίᾳ, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ἐπιστημονικῶς καὶ καταληπτικῶς τὸν θεὸν ἐποπτεύσῃ διδαχθέν. ἐντεῦθεν γάρ που τ' γνωστικῆς ψυχῆς ἡ πλείωσις, πίστις καθαρεύουσά τε καὶ λειτουργίας ὑπερβαίνουσα τοῦ κυρίου μαρτυρίαν, ἔτι εἰσὶ προστυχῶς ὑπεστραμμένη. ἡ μὲν οὖν πίστις, σωτηρίως ἐστὶν, ὡς ἐπᾶν, τῶν καταπεφρόντων γνῶσις· ἡ γνῶσις δ', ἀποδοχὴ τ' ἀφ' πίστεως παρειλημμένων ἰσχυρὰ καὶ βεβαίως, ἀφ' τ' κυριακῆς διδασκαλίας ἐπινοουμένη τῇ πίστει, ἐς τὸ ἀμετάπτωτον ἐμβεβηκυῖα καὶ καταληπτὸν παρεπέμπουσα. καί μοι δοκεῖ πρώτη τις εἶναι μεταβολὴ σωτήριος ἡ ἐξ ἐθνῶν εἰς πίστιν, ὡς προεῖπον· δευτέρα δ', ἡ ἐκ πίστεως εἰς γνῶσιν· ἡ δ', εἰς ἀγάπην πραισυμένη. ἐνθένδε ἤδη φίλον φίλῳ τὸ γνωσκόμενον τῷ γνωσκομένῳ παρίστησιν. ἐν πάσῃ δὲ ὁ πιστὸς ἐνθένδε ἤδη προλαβὼν ἔχει τὸ ἐπιγνῶναι· μᾶλλον δ' ἐν τῷ ἐσαρκῶσθαι πλουτήσαντα ὑπερέχειν. ἀεὶ δ' τὸ προεῖπον ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβαλλόμενον, εἰς τὸν πνευματικὸν ἄνδρα· ἐπὶ τὴν κυριακὴν ὅλως διὰ τ' ἀγάπης ἑβδομάδα ἐπαναπαυομένην, ἑστῶτες εἰς ἀπ' ἀρχῆς φῶς ἐσόμεθα καὶ μένον ἰδίως, πάντη πάντως ἄτρεπτον. ὁ πρῶτος τ' κυριακὸς ἐνεργείας τελείως τ' ἁρμηνεὺς ἡμῖν δι' τὸν θεσπίσαντα ἀμοιβῆς. δεῖγμα, πολλῶν ὅσων μαρτυρίων ὅλων, παρεχέτω ἓν, καὶ φαλαιωδῶς πρὸς τὸ προφητικὸν Δαυὶδ ὧδέ πως ἁρμηνεύων· Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸ ὄρος τοῦ κυρίου; ἢ τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ; ἀθῷος χερσὶ, καὶ καθαρὸς τῇ καρδίᾳ· ὃς οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ ματαίῳ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, οὐδὲ ὤμοσεν ἐπὶ δόλῳ τῷ πλησίον αὐτοῦ· οὗτος λήψεται εὐλογίαν παρὰ κυρίου, καὶ ἐλεημοσύνην παρὰ θεοῦ σωτῆρος αὐτοῦ. αὕτη ἡ γενεὰ ζητούντων κύριον, ζητούντων τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ Ἰακώβ. εἰκότως οἶμαι τὸν γνωστικὸν ἐμφυσιοῦ προφήτης· καὶ παραδραμὼν, ὡς εἰκὸς, ἡμῖν θεὸν εἶναι τὸν σωτῆρα ἀποδωκεν ὁ Δαυὶδ, πρόσωπον αὐτὸν τοῦ θεοῦ Ἰακώβ, τὸ ἀναγκαιότατον ἡμῖν καὶ διδαχθὲν ὑπὸ τοῦ πνεύματος· διὸ καὶ ὁ ἀποστολικὸς χαρακτὴρ τῆς δοχῆς τοῦ πατρὸς τὸν υἱὸν προσέπιπτον, τὸν τοῦ ἀληθοῦς ὑπὸ τοῦ θεοῦ διδάσκοντα, ἐν χαρακτηρίσματι ὃν θεὸς καὶ πατὴρ ὃς καὶ μόνος ὁ παντοκράτωρ ἐν εὐδοκίᾳ ἔγνω ἐμὲ ὁ υἱὸς, καὶ ὧ ἐὰν ὁ υἱὸς ἀποκαλύψῃ. ἵνα δὲ εἰδῶμεν τὸν θεὸν διὰ τῶν ζητούντων τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ Ἰακὼβ μεμήνυται· ἓν μόνον ὅλα θεὸν πατέρα ἀγαθὸν χαρακτηρίζει ὁ σωτὴρ ἡμῶν καὶ θεός. ἡ γνῶσις δὲ τῶν ζητούντων αὐτὸν, τὸ γνωστικὸν ἐστὶ τὸ ἐκλεκτὸν, τὸ ζητητικὸν εἰς γνῶσιν. ἀφ' οὗ καὶ ὁ ἀποστολικὸς φησὶν, Οὐδὲν ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ. καί τοι πρόδηλα ὄντα καὶ πρὸς τ' μὴ γνωστικῶν ὀρθῶς, ἀλλ' ἐκ λόγου, εἰσιν ἐπὶ ἀνδρείας. ἔνιοι γὰρ ἐκ φύσεως θυμοειδῶς γεγόνασιν ἀφ' ἀνδ τοῦ λόγου τοῦ θρέψαντος, ἀλόγως ἐπὶ τὰ πολλὰ ὁρμῶσι, καὶ ὁμοίως τοῖς ἀϊδρέοις δρῶσιν, ὥστε ἐνίοτε τὰ αὐτὰ κατορθοῦν, εἰσὶ βαναύσως ὑπομένειν εὐκόλως· ἀλλ' ὅτι δοτὸν τ' αὐτῆς αἰτίας τῷ γνωστικῷ, ὅτι καὶ τὸ αὐτὸ προθέμενοι· ἀφ' οὗ τὸ σῶμα ἅπαν ἐπιδώσουσιν. ἀγαπᾷ γὰρ ἐκ ἴχνεσι κύριος τ' δοτέον, τῷ διὰ τ' γνώσεως ἡνωμένῳ. πᾶσα δὲ ἡ διὰ τοῦ ἐπισήμονος πρᾶξις, εὐπραγία· ἡ δὲ διὰ τοῦ ἀπιστήσαντος, κακοπραγία, κἂν ἔνιστε σώζῃ· ἐπὶ μὴ ἐκ λογισμοῦ ἀνδιζῃται, μηδὲ ἐπὶ τὰ χρήσιμον τ' ἐπὶ χρείαν καὶ δοτὸν χρείας καθεστῶτα φύσιν τὴν πρᾶξιν κατορθώσει. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων χρειῶν· ὥστε ἐπὶ θεοσεβείας ἀνάλογον. ἀ μόνον τοίνυν τοῦτ'

ἡμῶν κ̄ τὴν ἱστόησ ὁ γνωστικός· ἀκόλουθα δὲ τῇ ἐπιστημονικῇ θεοσεβίᾳ καὶ τὰ περὶ τὴν ἄλλην πολιτείαν ἐπαγγέλματα. τ̄ βίον γὰρ τ̄ γνωστικ̄ ἀφεχάφειν ἡμῖν φησὶν τὰ τῶν, ἐχὶ τὴν τ̄ δογμάτων θεωρίας παραλιθεσθαι, ἣν ὕστερον κ̄ τ̄ ἐπισαλλόντα καιρὸν ἐκδημάμεθα. σώζοντες ἅμα τ̄ τὴν ἀκολουθίαν. δεῖ μὲν γὰρ τ̄ ὅλων ἀληθῶς κ̄ μεγαλοπρεπῶς διελθεῖν, ὡς ἂν θείαν χορήσας διδασκαλίαν. δεξάμενος γ' ἂν ἐκ τ̄ θαυμάζειν τὴν κῦσιν, δῆγμα τ̄ δώσαντα λαβεῖν τὴν γνῶσιν κομίζων οἴκοθεν, σπουδὴν μαθητ̄ τ̄ κυρίου χάριν· εὐθὺς δὲ ἀκούσας, θεωρητὸς κ̄ σοφὸς ἂν ἐξ ὧν ἐθαύμασεν. ἐνθένδε οὖν ὁρμώμενοι, ἐκ παντὸς τρόπου σωτηρικ̄ πρὸς τὴν μάθησιν, πάντ' ἐκεῖνα πρῶτον, δι' ὧν λαβεῖν δυνήσεται τὴν γνῶσιν ὑποθησόμεθα. πόθεν δὲ κ̄ πρόκειται πίστεως, ἅμα ζητήσει κραθὲς σαφέσ· τὸ σ̄ ἐστιν, ἄξιον ἡμῖν τοσούτου πράγματος καὶ τηλικαύτης θεωρίας. οὔτως γάρ τ̄ ἰδιώματος ὁ γνωστικός. οὐδὲ τὰς ἀκοὰς, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν παρίστησι τοῖς ὑπὸ τ̄ λεγομένων δηλουμένοις πράγμασιν. ὑσίας τοίνυν καὶ τὰ πράγματα αὐτὰ παραλαβὼν ἀφ' τ̄ λόγου, ἐκείνους καὶ πρὸ τῆς ψυχῆς ὄλλ' τὰ δέοντα ἄγει· τ̄ Μὴ μοιχεύσῃς Μὴ φονεύσῃς ἰδίως ἐκλαμβάνων ὡς ἔφη τ̄ γνωστικός, ἐχ ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους ὑπακήκοας. σοφίσεσιν γὰρ ἐγχυμαζόμενος τῇ ἐπιστημονικῇ θεωρίᾳ ἐκ τ̄ ἐναγωνίσασθαι τοῖς καθολικώτερον ἐν μεγαλοπρεπεστέρῳ ἠρημένοις· ἁδρῶς εὖ μάλα, ἔφη, ὁ διδάσκων ἄνθρωπον γνῶσιν, κ̄ τ̄ σοφὴν κύριός ἐστιν, ἀφ' ἑαυτοῦ ἄνθρωπίνη κύριος ἐνεργῶν· πάντη καὶ σαρκὸς ἀνελήφειν. ἐκοῦσιν γὰρ οὐδεὶς ἑαυτ̄ ἡδὺ σοὶ σ̄ συμφέροντος αἱρεῖται· ὑσί, αὐ σοὶ καλεῖται αὐτὸν κατὰ ἕνα σβέσασιν σοὶ καταληφθεῖσα ἐπαρικῶς ἐκδιαζομένη ὡραία γυνή· ἐπὶ μηδὲ τ̄ Ἰωσὴφ παρεγένετ' ἐνεκάσιος ἴσχυσιν ἡ δ̄ διαστόκτος γυνή· ἀπιδοῦσα δ' αὐτῇ σοὶ βίαν κατισχύουσα τ̄ χιτῶνα· γυμνὸς μὲν τ̄ ἁμαρτίας ῥηόμενος, τ̄ κόσμιον δ' ἦθος σβεννύμενος. ἡ γὰρ καὶ οἱ δ̄ διαστόκτοι ὀφθαλμοὶ ἐχ ὁρῶσιν, τ̄ Αἰγυπτίου λέγω, τ̄ Ἰωσὴφ, ἀλλ' οἷα δ' πανταχράτορ· ἐπισκοπεῖν. ἡμῖς μὲν γάρ, τ̄ φωνῆς ἀκούομεν καὶ τὰ σώματα θεωροῦμεν· ὁ θεὸς δ', τὸ πρᾶγμα, ἀφ' ὧν φέρει· τ̄ φωνὴν καὶ βλέπει, ἐξετάζει. ἀκόλουθος ἄρα, κἂν νόσος σπᾷ καὶ ἐν τῶν σβεστικῶν τῷ γνωστικῷ, κ̄ δὴ μάλιστα ὁ φοβορώτατος θεὸς· ἀγαπᾷ· μόνη κ̄ τὴν ψυχὴν· πάντα οὐδὲ τὰ πάντα κτίσεως ἀναγκαῖα εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὅτως δυνάμει τ̄ θεοῦ φάρμακον γένηται σωτηρίας, ἀφ' παιδείας τὰς ἁπλουστέρους μεταρυθμιζομένους εὐεργετῆται. πρὸς τ̄ ἀκριβῆς ὅλως καὶ ἀξίαν μεταζόμενα σοφίας. χρώμεν· πίνειν πῆς κλίσεις, ὁπότ' αὖ ὀρῇ λόγ·, ὡς ὅταν ὀρῇ, κ̄ τὴν τ̄ κτίσεως εὐχαριστίαν, καὶ τ̄ ἀσπλαύσεως κύρι· καθιστᾷ· ἐμνησικακῆσαι ποτὲ, ἐχαλεπαίνει ἀδεῖν, κἂν μίσως ἄξιος τυγχάνῃ ἐφ' οἷς ἁμαρτάνει. σεβόμεν γὰρ τ̄ ποιητὴν, ἀγαπᾷ· τ̄ κτίσμα τὸν, εἰκτέρων κ̄ ὑπομένομεν· αὐτὸ ἁπλῶς ἀγοίας αὐτὸ· καὶ δὴ ἐ συμπάσχει τῷ σώματι, τῷ φύσει παθητῷ ἐνδεδεμένος· ἀλλ' ἐ πρωτοπαθῆ κ̄ τ' πάθος· κ̄ γ' ἂν τὰς ἀκοσίους πλείσεις ἀνάγων ἑαυτὸν ὑπὸ τ̄ πόνων φησὶ ἐ οἰκεῖα, ἐ συναπόφευ· πῆς ἀλλοτρίας αὐτῷ· συμπαθεῖ φέρει· πῆς ἀναγκαίους αὐτῷ μόνον, ἵνα ὅσον ἀβλαβὲς τηρῆται ἡ ψυχή. ἐ γὰρ πως ἐν ὑπολήψει, ἀλλ' ἐδὲ ἐ τῷ δοκεῖν, πίστις ἦναι βούλει· γνῶσις ἡ καὶ ἀληθία, ὅ ἐστιν ἔργῳ βεβαίῳ κ̄ λόγῳ κ̄ ἐνεργῷ. ἐκῶν ἐ μόνον ἐπαινῆται τὰ καλὰ, ἀλλ' ἃ καὶ αὐτὸς βιάζει· ἦναι καλὸς, ἐκ τ̄ ἀγαθοῦ καὶ πίστει δούλου μεταβαίνων δ' ἀγάπης εἰς φίλον ἀφ' τὸ πλέον τῆς ἕξεως, ὁ ἐκμαθὼν τ̄ ἀληθοῦς καὶ πρασκήσεως πολλῆς καθαρῶς ἐκβήσατ. ὡς αὖ ἂν ἐπ' ἄκρον γνῶσις ἥκειν βιάζομεν·, τῷ ἠθέκησεμένῳ·, τῷ χθαμαὶ καπεσταλμένῳ, πάντα ἐκεῖνα ἔχων ἐσ πλεῖστα ἐκτήματα ἐστιν δ' καὶ ἀληθὲς γνωστικοῦ, εἰς τὰς εἰκόνας ἀφορῶν τὰς καλὰς, πολλοὺς μὲν τὰς κατορθωτὰς πρὸ αὐτὸ πτερυάγχας, πεμπίλους δ' σοφίας. ἀπείρους σ̄ ὅσους ἡμῖν ἀριθμῷ λεγεζομένους ἀγγέλους, κ̄ τὸν σ̄ πᾶσι κύριον, τ̄ διδαξαμένα καὶ παρεγένετο δυνατὸν ἦναι τ̄ κορυφαῖον ἐκεῖνον κτήσασθαι βίον· ἀφεῖτ' τὰ πρόχειρα πάντα τ̄ κόσμου καλὰ ὡς ἀγαπᾶ, ἵνα μὴ καταμένῃ χαίρῃ, ἀλλὰ τὰ ἐλπιζόμενα, μᾶλλον δὲ τὰ ἐγνωσμένα ἤδη, ὡς κατάληψιν δ' ἐλπιζόμενα πιστῇ ἄρα τοὺς πόνους καὶ τὰς βασάνους ἐ τὰς θλίψεις, ἐχ ὡς παρὰ τοῖς φιλοσόφοις οἱ αἱρεῖοι, ἐλπίδι τῷ πάσχοντα μὲν τὰ ἐνεστῶτα ἀλγεινὰ, αὐθις δὲ τ̄ ἡδέων μεταχεῖν, ὑπομένει· ἀλλ' ἡ γνῶσις αὐτῷ πῆσμα βεβαιότατον ἐνεγκύνησιν τ̄ τῶν μελλόντων ἐλπίδων ἀπολήψεως. διόπερ οὐ μόνον τ̄ ἐν πόθα κολάσεων, ἀλλὰ κ̄ τῶν ἡδέων ἀπαίνων καταφρονῆ. φασὶ γ' ἂν τ̄ μακάριον Πέτρον, ἡσσημένον πῷ αὐτ̄ γυναῖκα ἀγομένην πῷ σ̄ θανάτου, ἡδέως μὲν τ̄ κλήσεως χάριν, καὶ τ̄ ἧς εἶχον ἀναπομιδῆς· σ̄ παρακαλεῖν δὲ εὖ μάλα προτρεπῶς τε καὶ παρακλητικῶς ἐξ ὀνόματος προσαγόντα, μεμνῆσθαι αὐτῆ δ' κυρίᾳ τοῦτ· ὅτι ὁ τῶν μακαρίων χαμ·, καὶ ἡμέτερος τ̄ φιλτάτων πλοία ἀφάθεσις. πῶτη καὶ ὁ ὅσιος·

'Ο χαμῶν,

Ὀχαμῶν, φησίν, ὡς μὴ χαμῶν· ἀτενὲς παθὴς τ̀ χάμον ἀξιῶν εἶναι καὶ ἀπεῖπας ιν τ̀ πρὸς τὸν κύριον ἀγάπης· ἧς ἔχειδας δοσδημευσῃ ϗ βιω πρὸς τ̀ κύριον τῇ γυναικὶ ὁ τῷ ὄντι ἀνὴρ παρῆνεπν. ἀρ᾽ ὑ πρόδηλ ω λῶ ἡ πίστις αὐτὴς τ̀ μὴ ἐναλίου ἐλπίδος, πῖς καὶ ἐν αὐτῇς τῶν πολασιων ϗ ἀκινήτῃς εὐχαριςοῦσι τῷ θεῷ, βεβαίαν γὰρ εἶρηται τὴ πίςιν ἐκέκτηντ, ἡ κατηκολούθηκε πίςει καὶ ἐνέργεια. ἔςιν οὖν ἐν πίσει πρὸς ἀσῴ ἐῤῥωμένη τ̀ γνωςικοῦ ἡ ψυχὴ, οἱον ἀθλητ̀ τ̀ σῶμα ἐν ἄκρᾳ εὐεξία καὶ ῥώμῃ καθεςηκὸς. εὐβουλ ω μὲν γὰρ ὑπάρχει πρὸς τὰ ἀνθρώπων τῷ· δικαίῳ τ̀ πρακτικὴν γνώμην ὑποσῆσαι, ζῆς δ᾽ ἐχὰς θεοθεν ἄνωθεν καὶ πρὸς τὴ θείαν ἐχομένους πρὸς αὐτὴν ἡδονῶν καὶ λυπῶν σωματικῶν πρεπποιημένη· καταξανίσται δὲ τῶν φόβων οὐθενόσως καὶ πεπιθὼς τῷ θεῷ. ἀπίκνως οὖν ἐπιγν ω κὼν θείας δωνάμεως ἡ γνωςικὴ ψυχὴ, πλήρης ἀρετῆ κεκοσμημένη, ὁκ πάνων ἅμα τύτων φύσεως ἀσκήσεως λόγε συνηρμένε. τύτ᾽ τ̀ καλὸς τ̀ ψυχῆς, νεὸς γίνεται ϗ ἁγίου πνεύματος, ὅτ᾽ αὖ ἀληθεσιν ὁμολογήμενον τῷ εὐαγγελίῳ καθ᾽ ἅπανα κτήσηται τ̀ βιον. ὁ πιςὸς πῖς ἄρα καταξανίσται πανπὸς φόβου, πάντως δεινοῦ, ὑ μόνον θανάτε, ἀλλὰ καὶ πάντως καὶ νόσου, ἀδοξίας πρὸς τῶν ὅσα τύτοις συγγενῆ, ἀπτήτ ω ἡδονῇ χρώμενος, καὶ τῶν ἀλόγων ἀπθυμιῶν κύρι ω. εὖ γὰρ οἶδεν ἃ ποιῆται, κ μὴ ἐγνωκὼς κ̀ κρατῆς τε πρὸς ὃν πεδεκὰ, καὶ ἃ μὴ· ὅθεν ἀπρομένως ὑφίσ ω ἃ δᾶ καὶ πρόσκειται αὐτῷ ὁ λόγος ὑπαχρεύει. ἀδακρύτως ἀπρομένως τῷ ὄντι τὰ ἀναβάλια, τύπτεται ἀκαλῆ, ὁπ᾽ τ̀ φιλουμένων, καὶ τὰ φοβερὰ ὁπ᾽ τ̀ δοκούντων, οἱον θανάτε, κ̀ νόσε, ϗ πενίας· ἄπερ δόξης μᾶλλον ἢ ἀληθείας ἔχει. οὗτ ω ὁ τῷ ὄντι ἀγαθὸς ἀνὴρ, ὁ ἑξῆς τ̀ παθῶν, κ̀ τὴ ἕξιν ἡ διάθεσιν τῆς ἐναρέτε ψυχῆς ὑπερβὰς ὅλον τὸν ἐμπαθῆ βιον· τύτῳ πέπλα ὡς ἑαυτὸν ἀνήρτηται, πρὸς τὴν ϗ τέλευς κλῆσιν. τὰ μὲν γὰρ λεγόμενα τυχηρὰ, δεινὰ πῶπα τῷ πσυδαίῳ, καὶ φοβερὰ, ὅτι μὴ κακά· τὰ δ᾽ τῷ ὄντι δεινὰ. ἀλλ᾽ ὀκία Χρισιανοῦ τῆ γνωςικῆ, ὁκ ἀμελήτε χωρὶς τὸ ἀγαθὸς, ἐπὶ δὲ κακὰ. καὶ ἀμέχανον ἅμα τῷ αὐτῷ τὰ ἐναντία πάντ᾽ τ̀ αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν ἀπανταν χρόνον. ἀμέμφως πίνων ὑπερινόμενος τὸ δραμα ἐν βιῳ, ὅπερ αὖ ὁ θεὸς ἀγωνίσασθαι παρήκεν, τὰ μὲν πρακτία, τὰ δ᾽ ὑπομενητία ἀγωνιζόμενος μὴ πρὸς ἡ δὲ ἀγνοια τ̀ δεινῶν κ̀ μὴ δεινῶν πσῖσε ὑ ἡ δειλία. μόνος ἄρα ἀδιάλειπτος ὁ γνωςικὸς, τὰ μὲν ὄντα ἀγαθὰ, κ̀ τὰ ὁπόσα γνωρίζων· σωζόμενος δὲ τύτοις, ὡς πέφυκεν, κ̀ τὰ μὴ τῷ ὄντι δεινά· ἐπὶ κακίαν ἐκβαίνων ἔχει, ἀν ὕσε εἰδὼς κ̀ καθαιρετικὸν τ̀ ἐπὶ τὴν γνῶσιν προκοπῶν, πῖς ὅλως ϗ κυρίου πεφραγμένος, καὶ πολεμικὸς πρὸς τὰς. ἐν γὰρ δὶ ἀφροσύνην πσῖσε ὑ καὶ ἀβολος ἐνέργεια, μᾶλλον δὲ σωτηρία, τύτ᾽ εὐθέως ἀβόλ ω ἡ ἀφροσύνη· ὅπ μηδεμία ἐνέργεια φρόνησις· ἕξις γὰρ ἡ φρόνησις· οὐδεμία ὑ ἐνέργεια ἕξις. οὐ πίνων οὐδὲ ἡ δὶ ἄγνοιαν σωζομένη πρᾶξις, ἤδη ἀγνοια, ἀλλὰ κακία μᾶλλον, δὶ ἄγνοιαν, εὐμενὴ ἄγνοια· ἐδὲ γὰρ τὰ πάθη, οὔπ τὰ ἁμαρτήματα· ζῶα, κακίαι, καί τι ἀπὸ κακίας φερόμενα. οὐδὲς ἂν ἀλόγως αὐθρῆσαι γνωςικὸς· ἐπὶ καὶ τὰς παῖδας λεάτωλις ἀνδρείους ἀγοιὰ τ̀ δεινῶν ὑφισαμένης τὰ φοβερά· ἄπορ ὑ γ᾽ ἂν ἔτως καὶ πυρὸς· καὶ τὰ θηρία ζῶα ὁμόπ τ̀ λύσσαις περδόμενα, ἀλόγως ὅτα ἀνδρεῖα, ἀναρίθμ λεγέντων· τάχα δ᾽ ἐν ὑπὲρ καὶ τὰς θαυμαζομένοις ἀνδρείους θήσουσιν, ὡς τὰς μαχαίρας κυδιςῶνλας ἐν ἐμπειρίας ἐνὸς, κακοτεχνήσαντες, ἀλλ᾽ λυπρῷ τῷ μισθῷ ὁ ἢ τῷ ὄντι ἀνδρῖος, προφαίνει τ̀ κίνδυνον ἀλλ᾽ τ̀ ὧν πολλῶν ζῆλον ἔχων, εὐθάρσως πὸν τ̀ πρόσθεν ἀναδέχεται· πάντη τ̀ ἄλλων λεγομένων μαρτύρων χωρίζομενος, ἢ οἱ μὲν, ἀφορμὰς παρέχοντος σφίσιν αὐτοῖς, ἀπῤῥιπτοῦντες αὐτοῖς τοῖς κινδύνοις· ὁκ οἶδ᾽ ὅπως; οὐχὶ μᾶλλον δίκαιον· εἰ δὲ. πρισκλώμενοι κ̀ λόγον τ̀ ὀφθόν, ἕνεκα τῷ ὅλα καλόπσοῖ ϗ θεοῦ προθύμως ἑαυτὸς ἀπιδιδόντες, καὶ τὴ κλῆσιν, ὁκ ϗ μηδὲν αὐτοῖς πρόπτος πνίγωσκειναι, βεβαιοῦσιν, ἐ πὶν ἄνδρα ἐν τῇ κ̀ ἀληθειαν λογικῇ ἀδηφάγε ἐξεῖ ἀζίωσαν παρέχοντ. οὔτ᾽ ὢν φοβῶ τ̀ μειζόνων δεινῶν τὰ ἐλάτω καθάπερ οἱ λοιποὶ ὑπομένοντες, οὔτ᾽ ἂν ψόγον τ̀ ὑπὸ τ̀ ὁμοτίμων καὶ ὁμογνωμόνων ὑφορώμενοι, τῇ τ̀ κλήσεως ἐμμένουσιν ὁμολογίᾳ· ἀλλὰ, ἀφ᾽ τὴν πρὸς τ̀ θεὸν ἀγάπην, ἐκπλῆς πείθον ἢ τῇ κλήσει, μηδέν᾽ ἕτερον σκοπὸν ἑλόμενοι, ἢ τὴν πρὸς τ̀ θεὸν εὐαρίσησιν, ἀφ᾽ ἧ τὰ ἄθλα τῶν πόνων. εἰ μὲν γὰρ, φιλοδοξία· εἰ δὲ, εὐλαβείᾳ κολάσεως ἄλλης δριμυτέρας· εἰ δὲ, ἀφ᾽ ὧνας ἡδονὰς καὶ εὐφροσύνας τὰς μ̀ θανάτου ὑπομένοντες, πῶδες ἐν πίσ· μακάριοι μὲν, ὑδέπω ἢ ἄνδρες ἐν ἀγάπῃ τῇ πρὸς τ̀ θεὸν, καθάπερ ὁ γνωςικὸς, γεγένησε. ἐσὶ γὰρ, ἐσὶ, καθάπερ ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῖς γυμνικοῖς, ὕτως ἢ καὶ κ̀ τὴν ἐκκλησίαν, εἰφάνει ἀνδρῶν τε ϗ παίδων· ἡ ἢ ἀγάπη αὐτὴ, δι᾽ αὐτὴν αἵρετὴ, οὐ δι᾽ ἄλλό τ. ὀχιδὸν ὧν τῷ γνωςικῷ μ̀ γνώσεως ἡ τελειότης τ̀ ἀνδρίας ἐκ τῆς ϗ βίου πρασκήσεως αὔξεται, μελετήσεσ ω ἐπὶ τῶν παθῶν κρατῆν. ἄφοβον οὖν καὶ ἀθεᾶ καὶ πεποιῆται τὴν κύριον ἡ ἀγάπη ἀλείφουσα καὶ γυμνάσασα, καπασκευάζη τὸν ἴδιον

ἀθλητὴν, ὥσπερ δικαιοσύνη τὴν Δία πάντες ἀληθεύειν αὐτῷ ᾧ βίου φρόνησιν. δικαιοσύνης γὰρ ἔστι
πρὸς φάναι, ἔσχε ὑμῶν τὸ ναί ναί, καὶ οὔ οὔ. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῆς σωφροσύνης. οὔτε
γὰρ Διὰ φιλοτιμίαν, καθάπερ οἱ ἀθληταὶ στεφάνων καὶ εὐδοξίας χάριν· οὔτ' αὖ Διὰ φιλοχρηματίαν, ὥς τινες ὑποπτεύουσιν σωφρονεῖν, παρὰ δεινῶν τι ἀγαθὸν μεταδιώκοντες· ἀλλ' οὐδὲ Διὰ
φιλοσωματίαν, ὑγείας χάριν· ἀλλ' οὐδὲ δι' ἀχρηστίαν, ἐγκρατὴς καὶ ἄγευστος ἡδονῶν, ἀδὲς
κατ' ἀλήθειαν σώφρων. ἀμέλει γοῦν μετὰ τὴν ἡδονῶν οἱ τὴν ἐγκράτειαν εἰς τὰς ἡδονάς. διεὐτι δὲ καὶ οἱ νόμῳ καὶ φόβῳ κωλυόμενοι· καιρὸν γὰρ λαβόντες παρακλίνουσι τὸν νόμον, ὑποδιδράσκοντες τὰ κολα· ἡ δὲ αὐτὴν
αἵρεσιν σωφροσύνη, καὶ τὴν γνῶσιν πλεονεμένη, αὐτὴ τι παραμύθιον, κύριον καὶ αὐτοκράτορα τὸν
ἀνδρα κατασκευάζει, ὡς εἶναι τὸν γνωστικὸν σώφρονα καὶ ἀπαθῆ τῶν ἡδονῶν τε καὶ λύπης ἀπαγ- 10
κλον, ὥσπερ φασὶ τὰ ἀδάμαντα τῷ πυρί. τούτων δὲ αἴτια, ἡ ἀγωνιστικὴ καὶ κυβευτικὴ πᾶσης
ἐπιστήμης ἀγάπη. Διὰ γὰρ τὴν τῆς δρίζης καὶ ἰσχνοτάτης θεραπείας, ὁ δὴ τῷ ἐνὶ χαρακτηρίζεται, φίλον ὁμοῦ καὶ ἡγεμονικὸν γνωστικὸν ἀπραγμονοῦντα, πλεῖον ὡς ἀληθῶς ἄνδρα, ὃς μήτε ἡλικίας
αὐξησόμενα. ἀλλὰ καὶ ἡ ὁμόνοια ἡ περὶ ταῦτα πρᾶγμα, συγκαθεστὸς ἐστὶν· τὸ δὲ παντὶν, ἔν ἐστιν· ἡ τε
φιλία δὲ ὁμοιότης καὶ πραότητα, τῆς κοινότητος καὶ τοῦ ἑνὶ κοινωνίας. ὁ ἄρα γνωστικὸς, τῶν ἐνὸς ὄντος θεοῦ ἀγαπητικὸς ὑπάρχων, πάλιν ὅλως ἀνὴρ καὶ φίλος τοῦ θεοῦ. ἐν ᾗ καταλογὰς ἔχει. παῦλα γὰρ ὀνομάζεται εὐχῆς καὶ γνώσεως καὶ πλειότητος κατὰ τὸν τοῦ θεοῦ ἐπαίειαν· διὰ κορυφαιοτάτην τὴν περὶ τὴν γνωστικὴν ψυχὴν λαμβάνει, καθαρὰ πλεονημένη, πρόσωπον, φησὶ,
πρὸς πρόσωπον ὁρᾶν ἀϊδίως καταξιωμένη τὸν παντοκράτορα θεόν. πνευματικὴ γὰρ ὅλη γινομένη,
πρὸς τὸν συγγενῆς χωρήσασα εἰς πνευματικὴν τὴν ἐκκλησίαν, μένει ἐκ τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ θεοῦ. 20
τοῦτο μὲν οὖν τοιοῦτον. οὕτω δὴ ἔχων ὁ γνωστικὸς πρὸς τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν πρός τε τὰς πόλας,
κἂν οἰκείας ᾖ, κἂν πολέμιος νόμῳ γινόμενος, κἂν ὁστισοῦν ἄν, ἴσος καὶ ὅμοιος εὑρίσκεται. εὐγαρ
ὑπερορᾷ τὸ ἀδελφὸν καὶ τὸ θεῖον γένος, ὁμοπάτριον ὄντα καὶ ὁμοφύτευτον· ἀμέλει θηλούμενον
θηκευφίζει, παραμυθίαις, παρορμήσει, καὶ βιωφελείαις χρείαις θηκευτῶν, διδοὺς τοῖς διο-
μένοις πάσιν, ἀλλ' οὐχ ὁμοίως, δικαίως δὲ καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν· πρὸς δὲ, καὶ τῷ καταδιώκοντι καὶ
μισοῦντι, ἀπὸ τούτου δίκτυ· ὁλίγα φροντίζων τῶν λεγόντων Διὰ φόβον αὐτὸ διδωκέναι, ἀπὸ μὴ Διὰ
φόβον, δι' ἐπιστρεφείαν ἢ τοιαύτην πίστιν. εἰ γὰρ πρὸς ἐχθροὺς ἀφιλάργυροι καὶ μισοπόνηροι, πόσῳ
516 μᾶλλον πρὸς τοὺς οἰκείους ἀγαπητικοί; ὁ τοιοῦτος ἐκ τούτου πρόσπον ὀφείλει τ' ἀκριβῶς ἀδέναι, καὶ
ὅτῳ αὖ τις μάλιστα, καὶ ὅπου, καὶ ὁπότε, καὶ ὅπως δεῖ. τίς δ' αὖ καὶ ἐχθρὸς εὐλόγως γέ-
νοιτ' ἂν ὁρᾶς οὐδὲ μίαν ἀδαμῶς παρίχοντος αἰτίαν ἐχθρας; καὶ μή τι, καθάπερ ὀφείλει τῷ θεῷ, 30
ἀδικεῖν μὲν αὐτικᾶσθαι λέγομεν τὸν θεὸν, ἀδικεῖσθαι δὲ ἐχθρὸν εἶναι ἴσως· πάντων γὰρ κύριος, καὶ ἀδίκως ἐστὶ τῶν
ὑποστάντων ὁ μὴ θέλει· φαμὲν δ' αὖπερ ἐχθρὰς εἶναι τὰς ἀπθείας, καὶ μὴ τὰς ἐντολὰς αὐτὰ
πραττομένας, οἷον τὰς διαχθρεύσας αὐτὰ τῇ Διαθήκῃ· τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τοῦ γνωστικοῦ εὑρομεν
ἄν. αὐτὸς μὲν γὰρ ἀδικεῖται δίκαιος κατ' ἀδίκου τρόπον ἐχθρὸς ἂν γένοιτ· ἐχθρεῖ δὲ εἶναι νεῖται αὐτῷ οἱ
τὸν ἀναλίσαι ὁδὸν τρεπόμενοι. ἄλλως τε κἂν ἡ ἐξις ἡ παρ' ἡμῖν μεταδοτικὴ δικαιοσύνη λέγεται,
ἀλλὰ καὶ ἡ κατ' ἀξίαν διανεμητικὴ πρὸς τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, ἐφ' ὧν καθήκει κατ' ἐπιστήμην γενέ-
σθαι, ἀκροτάτης δικαιοσύνης εἶδος τυγχάνει. ἔστι μὲν οὖν ἃ καὶ κατ' ἰδιωτισμὸν πρὸς ἴσων κατορ-
θοῦσθαι, οἷον ἡδονῶν ἐγκράτεια· ὡς γὰρ ἐκ τοῖς ὕθνισιν ἐκ τε τοῦ μὴ δώσαθαι τυχὴν ὧν ὀρᾶς, καὶ
ἐκ τὸ πρὸς ἀνθρώπων φόβου· ἐσὶ δ' οἱ Διὰ τὰς μείζονας ἡδονὰς ἀπέχοντες τῶν ἐκ τοῖς πόσιν ἡ-
δέων· ἴσως καὶ τῇ πίστει, ἢ δι' ἐπικρίλειαν, ἢ Διὰ φόβον θεοῦ, ἐγκρατεύονται ἴσως. ἀλλ' ἔστι μὲν 40
ἡμέλιες γνώσεως ἡ τοιαύτη ἐγκράτεια, καὶ προσαγωγὴ ἧς ἐπὶ τὸ βέλτιον, καὶ ἐπὶ τὸ πλέον
ὁρμή. Ἀρχὴ γὰρ σοφίας, φησὶ, φόβος κυρίου. ὁ πόλεμος δὲ, δι' ἀγάπην πάντα σέβει, πάντα ὑπο-
μένει· οὐχ ὡς ἀνθρώπῳ δρίσκων, ἀλλὰ θεῷ. καί τοι καὶ ὁ παῖς ὅπερ παῖς, κατ' ἐπακολούθημα, οὐκ ἐκ τὴν ἑαυτοῦ ὠφέλειαν, ἀλλ' ἐκ τὴν τῶν ἐπαγγέλτων μίμησίν τε καὶ χρῆσιν. λέγε-
ται καὶ κατ' ἄλλο σημαινόμενον ἐγκρατὴς, οὐχ ὁ τῶν παθῶν μέσων κρατῶν, ἀλλὰ ὁ τὰ ἀγαθῶν
ἐγκρατὴς γινόμενος, καὶ βεβαίως κτησάμενος τὴν ἐπιστήμης τὴν μεγάλην, ἐφ' ὧν καιρὸς φορεῖσθαι κατ' ἀρετὴν ἐνεργείας. πάντη δὲ πίστει, βεβαίως γινόμενος, τὴν ἰδίας ἕξεως ὁ γνωστικὸς
ἐξίσκεται. ἔμπειρος γὰρ καὶ ἀμεταβλήτου ἢ τοῦ ἀγαθοῦ ἐπιστημονικὴ κτῆσις, ἐπιστήμη θείων καὶ ἀν-
θρωπείων πραγμάτων ὑπάρχουσα. οὐ ποτὲ οὖν ἄγνοια γένηται ἡ γνῶσις, οὐδὲ μεταβάλλει τὸ
ἀγαθὸν εἰς κακόν· διὸ καὶ ἰσθίει καὶ πίνει, ἐγαμεῖ, καὶ προηγμένος, ἀλλὰ ἀναγκαίως. τὸ γαμεῖν 50
δὲ, ἐὰν ὁ λόγος ᾖ λόγῳ ἐὰν ὡς καθήκει. ἡδόμενος γὰρ τέλειος. ἐκείνας ἔχει τὰς ὀπισθίους, καὶ τῷ
ἔνδι αἰῶνι οὐκ ἐκ τῷ μενήρει ἐπαινεθήσεται βίον, ἀλλ' ἐκείνοις ἀνδρασι νικᾷ ὁ γάμος καὶ

παιδοποίᾳ

παιδοποιΐα καὶ τῇ κατ' οἶκον οἰκονομίᾳ, ἀνηδόνως πως καὶ ἀλυπήτως ἐγκυμονασάμενον μὴ τὸν οἶκον κηδεμονίας, ἀδιάστατον τὸν τοῦ θεοῦ φόβον ἀγάπης, καὶ πίστις καταξαπίνης πέρας, τὸ Δεῦτε τέκνων καὶ γυναικὸς, εἰκότων τε καὶ κτημάτων προφερομένης. τῷ γὰρ οἰκεῖα τὰ πολλὰ ἵνα συμβιῶσιν ἀφείς. μόνου γ' ἂν ἑαυτοῦ κηδόμενος, ἡδέως δ' ἂν πλειστημένου μὴ καὶ τοῦ ἑαυτοῦ σωτηρίαν, πεπιστευκὼς ἢ ἐν τῇ καθ' ἑαυτὸν βίον οἰκονομίᾳ, εἰκόνα ἀπ' ἴχνους σώζοντος ὁλόγλυφον, τῇ τῆς ἀληθείας προνοίᾳ. ἀλλ' ἡμῖν γε, ὡς ἐν μάλιστα, προγυμναστέον ποικίλως τὴν ψυχὴν, ἵνα εὐπρεπὲς φύηται πρὸς τὴν τῶν γνώσεως παράδοξον. εὐχέρεια πῶς μαλάττει κηρὸς καὶ καθαίρει χαλκὸς, ἵνα τὰ ἐπιόντα χαρακτῆρα παραδέξηται; αὐτίκα ὡς ἡ θεία κωλυσμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος, ἕτως ἡ γνῶσις, εἶεν ὁ λογικὸς θεῖναι, ἀπὸ τῶν παθῶν ἐπικύρων καὶ χωλίζων τὴν ψυχὴν καὶ προάγων εἰς τὴν τῆς οὐσίας ζωήν· ἵνα πόθῳ ἐκεῖ μὴ περίῃσιν πρὸς τὸν θεὸν, Ὡς θέλεις ζῶ. ὁ μὲν γὰρ ἀνθρώποις χρήσεσιν προαιρούμενος, θεῷ χρῆσται ἀδύνατον· ἐπεὶ μὴ τὰ συμφέροντα, ἀλλὰ τὰ πρόσφορα αἱροῦνται οἱ πολλοί. χρήσεται δέ τις τῷ θεῷ, τῆς παρουσίας τοῦ ἀνθρώπων εὐάρεστος καὶ ἐπακολούθημα γένηται. πρῶτα πίνων τάττω πῶς ἐπὶ ἐκ τὰ πρὸς τὴν βρῶσιν καὶ πόσιν, καὶ ἀφροδίσιον ἡδονὴν; ἐπου γε καὶ λέγει φέροντά τινα ἡδονὴν καὶ κίνημα ἀφανείας καὶ ἐνέρημα πρὸς τὴν ὑφορᾶται. Οὐδεὶς γὰρ δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν, θεῷ καὶ μαμωνᾷ· ὁ τοίνυν λέγων φησὶ φαλῶς εἶναι, ἀλλὰ τὴν ἐκ τοῦ ἐνυρίου εἰς τὰς ποικίλας ἡδονὰς χορηγίαν· τῷ ἑνὶ οὐχ οἷόν τε τὸν θεὸν ἐγνωκότα μεγαλοφρόνως καὶ ἀληθῶς τὸν ἀντικειμένως δουλεύειν ἡδοναῖς. ἧς μὲν οὖν μόνης, ὁ αἱρετὸς ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ὁ κύριος ὁ φιλάνθρωπος, ὁ καὶ δι' ἡμᾶς ἄνθρωπος· ὅσοι ἂν ἐξομοιοῦσθαι σπεύδωσι τῷ ὑπ' αὐτοῦ δεδομένῳ χαρακτῆρι, ἀναπεμπόμενοι ἐξ ἀτελείας ἐφ' ἑαυτὸν. ὁ δὲ ἐπιθυμήσας καὶ παραχὼν ἑαυτὸν. καθάπερ ἡ χήρα Δεῦτε σωφροσύνης αὖθις παρθένος. ἕτως μαθὸς γνῶσιν τῷ σωτῆρι καὶ διδάσκαλον ὃν αὐτὸς ἤτησεν, τὴν ἀπαχλὺν τῶν κακῶν καὶ τὴν ἐνέργειαν τὴν ὑπάρχουσαν, δι' ὧν ἡ σωτηρία θεωρεῖται. ὥσπερ ἂν οἱ τὰς πληγὰς μεμαθηκότες, δι' ὧν ἐπιδιδοῦσι πρίζουσι τὰς τροφὰς, ἕτως ὁ γνωστικὸς, δι' ὧν ἐπιδιδοῦσι πορίζων τὴν ζωὴν σώζει. ὁ γὰρ μὴ ἐλαττούμενος τὴν ψυχὴν ἐκκόψας πάθη, ἑαυτὸν ἀπεκτόνεν. ἀλλ' ὡς ἔοικεν, ἀτροφίαν μὲν, ἡ ἄγνοια τὴν ψυχῆς· τροφὴ δέ, ἡ γνῶσις. αὗται δέ εἰσιν αἱ γνωσικαὶ ψυχαὶ, ἃς ἀπεκάσαι τὸ εὐαγγέλιον τὰ ἠλαττωμένας παρθένους, τὰ προσδεχομένας τὸν κύριον. παρθένοι μὲν γὰρ, ὡς κακῶν ἀπεχνεύσας· προσδεχόμεναι δὲ Δεῦτε τὴν ἀγάπην τὸν κύριον· καὶ τὸ οἰκεῖον ἀναπλάσαι φῶς εἰς τὴν τῶν πραγμάτων θεωρίαν, φρένωσι ψυχαί· Παθοῦμέν σε ὦ κύριε, λέγουσι, ἤδη ποτὲ δοκοῦντες· ἀκολούθως οἷς ἐντέταλσαι, ἐζήσαμεν, μηδὲν τῶν παρηγγελμένων παραδιδοκῆσαι· διὸ καὶ ὡς ὑπαρχόντες ἀπαυτῶμεν· εὐχόμεθα δὲ ὡς συμφέροντα, οὐχ ὡς καθηκόντως τὰ αἰτεῖν τὰ κάλλιστα παρὰ σοῦ· καὶ πάντα δὴ συμφορῶ δεξόμεθα, κἂν ποτηρὰ ἵνα δοκῇ τὰ προσόντα γυμνάσια, ἅπερ ἡμῖν προφέρει ἡ οἰκονομία, εἰς σωτηρίαν βεβαιοῦσα. ὁ μὲν οὖν γνωσικὸς, δι' ὑπερβολὴν ἀγάπης ἀπαθῶς αἰτούμενος, μᾶλλον ἀπὸ τυχεῖν εἶπον, ἢ μὴ αἰτούμενον τυχεῖν. εὐχὴ μὲν αὐτοῦ ὁ βίος ἅπας καὶ ὁμιλία πρὸς θεὸν· κἂν καθαρὸς ᾖ ἁμαρτημάτων, πάντως ἂν βούλοιτο πύθεσθαι. λέγει γὰρ ὁ θεὸς τῷ δικαίῳ, Αἴτησαι, καὶ δώσω σοι· ἐννόησον, καὶ ποίησω. ἐὰν μὲν οὖν συμφέρον ᾖ, περιχρῆμα λήψεται· ἀσύμφορα δὲ οὐδέ πώποτε αἰτήσεται. διὸ οὐδὲ λήψεται· οὕτως ἴσως ὁ βουλόμενος. κἂν τις ἡμῖν λέγῃ ἐπιτυγχάνειν πάντας καὶ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τὰς αἰτήσεις, ἀσαφῶς μὲν τὸν Δεῦτε τὴν τοῦ θεοῦ δικαίαν ἀγαθότητα· διδοῦσι δέ, πῶς καὶ ἄλλους ἐνεργητὴν δῶσα. μένοις. ὅθεν οὐ Δεῦτε τὸν αἰτήσαντα ἢ δόσις γίνεται, ἀλλ' ἡ οἰκονομία τὸ σώζεσθαι δι' αὐτὸ μέλλοντα προορωμένη, δικαίαν πάλιν ποιεῖται τὴν δωρεάν. τοῖς σοῖς ὅσοι ἄξιοι, τὰ ὄντως ἀγαθὰ καὶ μὴ αἰτουμένοις δίδοται. ὅτ' οὖν μὴ κατ' ἀνάγκην ἡ φόβου ἢ ἐλπίδα δικαίως τις ᾖ, ἀλλ' ἐκ προαιρέσεως, αὕτη ἡ ὁδὸς λέγεται βασιλικὴ, διὸ τὸ βασιλικὸν ὁδεύουσι· ὁλιθηραὶ δὲ αἱ ἄλλαι περικτεσπαὶ καὶ κρημνώδεις. ἀγαθὸν οὖν τις ἀφίλοτε φόβου καὶ τὴν τιμὴν, ἐκ εἴη ἐπιστήσαι τοὺς θλίψεις οἱ φιλάδελφοι τῶν παρρησιαζομένων φιλοσόφων. ἐπιθυμίαι δὲ καὶ τὰ ἄλλα ἁμαρτήματα, τρίβολοι καὶ σκόλοπες ἐρίφουσι. ἐρχάζεται πίνων ὁ γνωσικὸς ἐν τῷ τοῦ κυρίου ἀμπελῶνι, φυτεύων, κλαδεύων, ἐρδεύων, θεὸς ὄντως ὑπάρχων τοῖς πίστει καταπεφυτευμένοις γεωργός. οἱ μὲν οὖν τὸ κακὸν μὴ πεφύκασιν, μαθὸν ἀξίωσιν ἐργάτης λαμβάνειν· ὁ δὲ ἀγαθὰ πεφύκασι ἐκ προαιρέσεως γυμνῆς, ἀπαιτεῖται μαθὸν ὡς ἐργάτης ἀγαθός. ἀμέλει καὶ διπλοῦν λήψεται, ὧν τι ἐκ ἐπίστευσιν, καὶ αὖθ' ὧν ὑπηρέτησε. ὁ γνωσικὸς ὅτι πεφύκασι ὑπ' ὑδάτος· πλὴν ἐὰν μὴ θεραπεύῃ ὁ θεὸς, καὶ τὸν Δεῦτε τὴν τῶν σωζόντων ἀφέλειαν. θεραπεύσει γ' ἂν πρὸς τὴν πίστιν διὰ τὸ ἀνδρικῆς παρακαλούμενον ὑπομονῆς. ἀμέλει καὶ Δεῦτε οἱ μακάριοι δοκοῦσι εἰς πᾶξιν

κ᾽ βεβαίωσιν τ᾽ ἐκκλησιῶν, εἰς πᾶρας καὶ μαρτύριον πλειότης ἠχθησαν. ἔχων ἂν ὁ γνωστικὸς
,, ἐναυλον τῷ φωνῇ τῷ λέγοντι, Ὃν ἐγὼ παιδεύω, σὺ ἐλέγχου, κ᾽ τὰς μισθώσεις αὐτῶν μετα-
νοήσαι. τῷ γὰρ τῶν κακούργων ἐκ τῆς ἀεδίου ἀπολυμένῳ πωρώσει ἐπιδοῦναι εἰς μὴ θέλειν.
οὐ γάρ ἐστιν ὅπως ἀπὸ τῶν αὐτῶν παθεῖν ποτ᾽ αὐ ὁ γνωστικὸς, ἡ πρόθεσις ἐκ προαιρέσεως, καλὸς καὶ ἀγαθὸς εἶναι σπουδάσας, καὶ τούτῳ ἀπηχῶ ἡδοναῖς χρώμενος· ἅτοπα
γὰρ πάσχουσιν ἁμαρτήμασιν, ἀλλοτρίων κακῶν ἀποδύόμενοι· πολλοῦ γε δεῖ δ᾽ ἀπηχέσι ἡδοναῖς τι καὶ θεωρίαις ἐναρίθμιον τοῦτο, ὃς καὶ τῶν κοσμικῶν, καὶ τῶν θείων ὄν-
,, των, ἐπιλήσμων καὶ μεγαλόφρων ἐστίν. Οὐ πᾶς ἄρα ὁ λέγων Κύριε Κύριε εἰσελεύσεται εἰς τὴν
,, βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἀλλ᾽ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ. ἔστιν δ᾽ αὖ ἡ γνωστικὴ ἐρᾳστὴς, ὁ κρα-
τῶν μὲν τῶν κοσμικῶν ἐπιθυμιῶν, ἐν αὐτῇ δὲ τῇ σαρκὶ ὤν· πρὸς δὲ ὧν ἔγνω τῶν μελλόντων καὶ 10
ὄντων ἀοράτων, πεπεισμένος ἀκριβῶς ὡς μᾶλλον ἡγεμὼν τῶν ἐν τοσοῖς παρεῖναι πάντα. ἔστιν ἐρᾳστὴς εὐθὴς, χαίρων μὲν ἐφ᾽ οἷς ἔγνω, συστελλόμενος δὲ ἐφ᾽ οἷς ἐπιγκυλεῖ τῇ δ᾽ βίᾳ ἀναγκῇ, μηδέπω κεκαθαρισμένος τὸ ὧν ἔγνω ἐνεργοῦντος μετελήψεως. ταύτῃ τῷ βίῳ τῷδε ὡς ἀλλοτρίῳ,
ὅσον ἐν ἀναγκῃ συγχρῆται μοίρᾳ. οἶδεν αὐτὸς καὶ τὰ νησείας τὰ αἰνίγματα τῶν ἡμερῶν τούτων,
τὰ τεσσαράδος καὶ τῆς παρασκευῆς λέγω. ἀπεφημίζοντο γὰρ ἡμῖν, Ἑρμῆ· ἡ δὲ, Ἀφροδίτης. αὐτίκα νησεύει κ᾽ τὸν βίον φιλαργυρίας τε ὁμοῦ καὶ φιληδονίας· ἐξ ὧν αἱ πᾶσαι ἐκφύονται κα-
κιαι· παρρησίας γὰρ ἥδηται πολλάκις τρεῖς τὰς ἀνωτάτω διαφορὰς περιεσήμανεν κ᾽ τὸν ὀπισθεν, φιληδονίαν, φιλαργυρίαν, ἀδωλολατρείαν. νησεύει πίνων καὶ κ᾽ τὸν μόνον ἀπὸ τῶν πεσσῶν τῶν φαύλων, καὶ κ᾽ τῷ τὴν ἐναγκλίσιν τελειότητα, λαπὸ τ᾽ ἐνοικούντων τῶν πνευμάτων. τούτῳ δὲ οἱ πέρασμοι τοσοῦτοι, ἐκ μὲν τῶν λαπὸ καθαρσίων, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν πάλαι ὡς ἔφαμεν ἀφε- 20
λεῖν, ἢ τῶν παρὰ λαῶν πίνων καὶ ἀληθείαν κατιφρόνησιν καὶ παρεπίμψαντ. ὁ δ᾽ αὐτὸς καὶ τῶν ἡδονῆς λόγων. μίγνυσιν γὰρ, ἐν τῷ πέρα ἡγούμενος, ἅπτεσθαι. τί γὰρ μίγνυσι ἡ μὴ οἶδεν τις, ἐγκρατεύσεται; ἅπτεσθαι τῶν κ᾽ τὸ εὐαγγέλιον ἀσπαζόμενος, κυρίαν τὸν ἐκεῖνον τῶν ἡμέραν ποιεῖ, ὅτ᾽ ἂν λαπόβλητος φαῦλον τέκνα καὶ γνωστικὸν προσλάβῃ, τῶν ἐν αὐτῷ
δ᾽ κυρίου ἀπασχόντων δοξάζων· ἀλλὰ καὶ ὁτ᾽ αὖ ἀπιστημονικοῦ θεωρήματος κατάληψιν λάβῃ, τὸν κύριον ὁρᾶν ἐμέλησεν, ὡς ὄψις αὐτὸ πρὸς τὰ ὁρατὰ χειραγωγῶν, κἂν βλέπειν δοκῇ ἀμὴ βλέπειν ἐθέλῃ· κωλύων τὸ ὁρατὸν, ὅτ᾽ ἂν ἡδομένου ἑαυτὸν κ᾽ τῶν προσοχῶν τὸ ὄψεως σπασθῇ. ἐπεὶ τοῦτ᾽ μόνον ὁρᾶν βούλεται καὶ ἀκούειν, ὁ προσῆκεν αὐτῷ. αὐτίκα τῶν ἀδελφῶν
τὰς ψυχὰς θεωρῶν καὶ τὰς σαρκὸς τὸ κάλλος, αὐτῇ βλέπει τῇ ψυχῇ, τῇ μόνον τὸ καλὸν ἄνω τῆς σαρκικῆς ἡδονῆς ἀπασκοῦσαν αἰσθησίν. ἀδελφοὶ δ᾽ ἀπὸ τῷ ὅτι κ᾽ τῶν κτίσιν τὴν ἐκλεγομένῳ καὶ καθ᾽ τὴν ἐμοίρασαν καὶ καθ᾽ τὴν τῶν ἔργων ἀπόδοσιν, τὰ αὐτὰ ποιοῦντες καὶ νοοῦντες καὶ λαλοῦντες ἐργάματα ἅγια καὶ καλὰ, ἃ ὁ κύριος αὐτοὺς ἠβούλησεν εἶναι κλεκτοὺς ὀλίγους φρονεῖν. πίστις μὲν γὰρ, ἐν τῷ τὰ αὐτὰ αἱρεῖσθαι γνῶσις δὲ, ἐν τῷ τὰ αὐτὰ μεμαθηκέναι καὶ φρονεῖν· ἐλπὶς δὲ, ἐν τῷ τὰ αὐτὰ ποιεῖν. καὶ κ᾽ τὰ ἀναγκαῖον τοῦ βίου ὀλίγόν τι τῆς ὥρας πρὸ τῆς τροφῆς ἀσχοληθῇ, χρεωκοπήσαντος οἴκου, πρεσπώμενος ὑπὸ τ᾽ πράγματος. ταύτῃ οὐδὲ ὅταν ποτὲ μὴ ἁμαρτεῖν ἐκλεκτῷ βλέπει ἀπόχρως. ξένος γὰρ καὶ παροίκησιν ἐν τῷ βίῳ πάντι τοῖς ὅτ᾽, ὃς πάλιν οἰκῶν, τ᾽ κ᾽ τὴν πόλιν καταφρόνησιν, παρ᾽ ἄλλοις θαυμαζομένων· καὶ καθάπερ ἐν ἐρημίᾳ τῇ πάλαι βιοῦ, ἵνα μὴ ὑπὸ αὐτὸν ἀναγκάζῃ, ἀλλ᾽ ἡ αἵρεσις δεικνύῃ δικαίων. ὁ γνωστικὸς ὅπως, σπουδάσας ἐπεῖν, τὴν ἀποστολικὴν ἀπουσίαν ἀπαναπληροῖ, βίᾳς ὀρθῶς, γινώσκων ἀκριβῶς. ἀφελῶν τὰς ἐπιπηδώσας, τὰ ὄρη μεθιστὰς τ᾽ πλησίον, κ᾽ 40
ὡς τ᾽ ψυχῆς αὐτῶν ἀνωμαλίας ἀποβάλλων. καὶ πίστικας ὑμῶν, αὐτὸ τ᾽ ἀμπιλῶν καὶ ἐρᾳστὴς. ὁ δὲ καὶ πράσσων τὰ ἄριστα, λανθάνειν βούλεται τοὺς ἀνθρώπους, τ᾽ κύριον ἅμα κ᾽ ἑαυ-
,, τὸν πείθων, ὅπ κ᾽ τὰς ἐν πλάς βιοῖ, προκρίνων ταῦτα ἐξὸν εἶναι πιπίσδυκεν. Ὅπου γὰρ ὀνοῦς
,, πίνος, φησίν, ἐκεῖ καὶ ὁ ἡσσωρὸς αὐτοῦ· αὐτὸς ἑαυτὸν μισοκλεῖ, πρὸς τ᾽ μὴ ὑπερελθεῖν ποτὲ ἐν θλίψει γινόμενον ἀδελφόν, λαβὼν τὴν ἐν τῇ ἀγάπῃ πλείωσιν, ἐὰν ἀπίσῃ) μᾶλιστα ῥᾴον ἑαυτὸν τοῦ ἀδελφοῦ τὴν εὔδειαν οἰσόντα. ἡγεῖται γὰρ ἓν τὴν ἀληθείαν ἐκείνῃ, ἴδιον ἄλγημα. κἂν ἐκ τ᾽ ἑαυτοῦ ἐνδείας παρεχόμενος δι᾽ ὑπώπιας πίθηκα δύσκολον, ἢ δυσχεραίνει ἀπὶ τούτῳ, ποσοῦτος δι᾽ ἓν μᾶλλον τὴν ἐνεργησιαν. ἔχει γὰρ ἄκραλον πίστιν, τὴν περὶ τ᾽ πραγμάτων, τὸ εὐαγγέλιον δι᾽ ἓν γνῶναι κ᾽ θεωρίας ἐπαγγῶν· καὶ δὴ κ᾽ τ᾽ ἐπαγγελίαν παρὰ ἀνθρώπων, ἀλλὰ παρὰ θεοῦ καρ-
πούται· αἰνίδαξεν ὁ κύριος, ταῦτα ἀπιτελῶν. ὅπως πειρώμενος ὑπὸ τ᾽ ἰδίας ἐλπίδος, οὐ 50
γνωστὴν τῶν ἐν κόσμῳ καλῶν, πάντων τῶν ἐνταῦθα καθαμεγαλοφρονῶν, οἰκτείρων τὰς μᾶλλον παθόμενους λαπὸ τ᾽ κολάσεως ἀκουσίως ἐξομολογουμένους, εὐπαιδάγ[illegible] πρὸς τὴν

ἔξοδον

ἔξοδον καὶ ἀεὶ ἐπιμ⟨ένων⟩, ὡς αὐ παρεπίδημος καὶ ξέν⟨ος⟩ τῶν τῇδε κληρονομημάτων, μόνων τῶν ἰδίων μεμνημένος, τοῦ ἐν τούτῳ παύεται ἀλλ' ὀτρύνει ἡγούμενος· ἑνὸς γὰρ θαυμάζων τὸν τοῦ κυρίου ἐπιτροπάς, ἀλλ', ὡς ἔπος εἰπεῖν, δι' αὐτῆς τῆς γνώσεως μέτοχος ὢν τῆς θείας βουλήσεως, οἰκεῖος ὅλως τῷ κυρίῳ καὶ τῶν ἐπιτροπῶν ἐξεληλυθώς⟨ ὡς δίκαιος· ἡγεμονικὸς γὰρ καὶ βασιλικὸς, ὡς ὁ γνωστικὸς· χρυσὸν μὲν πάντα τὸ δοκοῦν καὶ ὑπὸ γῆν καὶ βασιλικὸν τοῦτο πράτων δοκοῦντα πράζῳ οἰκειοῦται φορῶν, ὡς μόνης τῆς τοῦ κυρίου αὐτοῦ τιχούσης ἱερατείας· διὸ καὶ ἰσθίων καὶ πίνων καὶ γαμῶν, ἐὰν ὁ λόγ⟨ος⟩ ᾖ, ἀλλὰ καὶ ἐνάρετος βλέπων, τὰ ἄγια ποιεῖ καὶ νοεῖ· ταύτῃ καθαρὸς ὡς εὐχὴ παθητὸς ὁ γνωστικός, καὶ μετ' ἀγγέλων εὔχεται, ὡς αὐ ἤδη καὶ ἰσάγγελ⟨ος⟩, ἀεὶ ἔχων ποτὲ τῆς ἁγίας θρουρᾶς γινόμενος. κἂν μόνος εὔχηται, τῶν ἁγίων χορὸν πωιούμενον ἴσχει. σὺν ἑνὶ οὖν οἱ δύο καὶ τοῖς μετ' ἀγγέλων εὐχόμενοι ἐνεργοῦσι τὸ μὲν, τὰ πεπρωμένου, τὸ δὲ κατ' ἀξίαν ἐπιτροχάδην· ἐπεὶ καὶ ἡ δικαιοσύνη, διπλῆ· ἡ μὲν, δι' ἀγάπην· ἡ δὲ, διὰ φόβον. ἔρχεται γάρ, ὁ φόβ⟨ος⟩ τοῦ κυρίου ἄγχος, διαμένων εἰς αἰῶνα αἰῶν⟨ος⟩. οἱ γὰρ ἐκ φόβου εἰς πίστιν καὶ δικαιοσύνην ἀπεστράφησαν, εἰς αἰῶνα διαμένουσιν. αὐτίκα ἀσπάζεται κακῶν ἐραζόμενος· ἀγαθὸς οἷον ἂν τις εἴποι, ἐπικοσμοῦσα εἰς τὸ ἐκκλησιον ἡ ἀγάπη, ἵνα τις ἀκούσῃ παρὰ τοῦ κυρίου, Οὐκ ἐπ' ὑμᾶς δούλους, ἀλλὰ φίλους λέγω, ἐξ ἐπιπνοίας ἤδη τοιαύτης τὴν εὐχάς. τὴν ἁδὸς αὐτὸ τὸ εὐχῆς, εὐχαριστία, ὅπου τοῦ παρόντος, ὅπου τοῦ ἐνεστῶτος, ὅπου τοῦ μέλλοντος, ὡς ἤδη διὰ τοῦ πίστιν παρεῦσιν. τοῦτο ἦν ἡ γνῶσις, τὸ ἀληθίνας τοῦ γνῶσιν· ἐξ δὲ ἐξ αὐτοῦ ἕτως ζῆσαι τὸ ὡρισμένον ἐν τῇ σαρκὶ βίον, ὡς γνωστικὸς, ὡς ἄσαρκος· ἐξ τυχὸν μὲν τῶν δρίσων, φυγεῖν δὲ τὰ χαίρονα. αὐτοῦ δὲ καὶ ὅπως ἁφισμὸν ἔχει ὧν ἡμαρτήσαμεν ἡμᾶς, καὶ ὅπως ἐφῆκεν ἡμῖν ὁ κύριος· εὕτως ἔχεως ἐπιμέν⟨ων⟩ τῷ καλοῦντι ἐξ' τὴν ἔξοδον, ὡς ἐκεῖνος καλὸν ἀγωνιστὴν ὡς ἐπὶ ἄν, διὰ τὸ ἀγαθὸν πεποιθήσιν ἀπενδόν ὅπου τὸ εὐχαριστῆσαι· κἀκεῖσε Χριστῷ ἡγούμενος, ἀξίον ἑαυτὸν παραχὼν διὰ καθαροτῆτα, ἐξ' ἀτάκρασιν ἔχων τὸν δυνάμεων τοῦ θεοῦ, τὸν διὰ τοῦ Χριστοῦ χορηγουμένου. ἐ γὰρ μετουσία ἡμετέρης θερμῆς, οὐδὲ πυρὸς φωτεινὸς, ἀλλ' εἶναι ὁλ⟨ως⟩ φῶς βουλεῖ. οὕτ⟨ως⟩ οἶδεν ἀκριβῶς τὸ ἐρημένον, ἐὰν μὴ μιμήσηται τὸ παρὸν ἐκ τὸν μητέρα, πρὸς ἔπῃ καὶ τὸν ἰδίαν ψυχὴν, καὶ ἐὰν μὴ τὸ σημεῖον βαστάσῃ. πᾶς τοίνυν πρὸς ταθεὶς τὰς σαρκικὰς πόλυ τὸ ἡδονῆς τὸ φίλτρον ἐχθρὸς μιμήσεται, καὶ καπηλεύσαι φρονεῖ πάντων τῶν ὑπὸ δημιουργίαν ἐκ τροφὴν τὸ σαρκὸς οἰκείων· ἀλλὰ καὶ τὸ σωματικῆς ψυχῆς κατῆξανται, σίμον ἐμβαλὼν ἀφωνιάζοντα τῷ ἀλόγῳ πνεύματι ὅπου ἡ σὰρξ ἐπιθυμεῖ ἐξ' ὃ πνεῦμα. τὸ σημεῖον δὲ βαστάσαι, τὸ ἐγκρατὲς ἐστιν ἐν ἐφέρειν, ἵνα ζῶντα πᾶσιν δοκιμάζομεν· ἐπεὶ μὴ ἐστὶν ἀγάπη τὸ ἀπεικαίν⟨ως⟩ τῷ σώματι, καὶ τὸ τῷ ψυχῇ ὡς ἐπιζήμιον κτῆσιν⟨ος⟩. οὕτ⟨ως⟩ ἐν ἕξει ἡμένους εὐποιητικῇ, ἧττον ἐξ λέγειν καλῶς εἰρηκέναι, τὰ μὲν τῶν ἀδελφῶν ἁμαρτήματα μερίσασθαι εὐχόμεν⟨ος⟩ ὡς ἐξομολόγησιν καὶ ἐπιστροφὴν τῶν συγγενῶν, κοινωνεῖν ἐ τὰ ἰδίων ἀγαθῶν προθυμούμενος τοῖς φιλτάτοις. αὐτοὶ ἐ ἕτω αὐτῷ οἱ φίλοι. αὐξων ἔν ἐ παρ' αὐτῷ καταπήμενα ἀπέρματα, καθ' ὑὸν εἰς τέλατ' κύριος γεωργίαν, ἀναμάρτητ⟨ον⟩ μὲν μένει, ἐγκρατὴς ἐ γίνεται, καὶ μετ' τῶν ὁμοίων διὰ γλ τῷ πνεύματι ἐν τοῖς χορεῖς τῶν ἁγίων, κἂν ἐπὶ γῆς ἔτι κατοχῇ· οὕτ⟨ως⟩ δι' ὅλης ἡμέρας ἐ νυκτὸς λέγων καὶ ποιῶν τὰ πρὸς ἐγματα τοῦ κυρίου ἐπαρδεφραίνεται, οὐ πρὸς ἡμέρας μόνον ἀναπαύεται ἐ μέτρα ἡμέρας, ἀλλὰ ἐ βεβαπτῶν ἐ κοιμώμενος, ἀμφιεννύμενός τε καὶ ὑποδυόμενος, ἐ διδάσκει τὸ ἦθος, ἐὰν ὑὸς ἔτ' γ⟨ν⟩ω⟨στικ⟩ὸς ἀχώριστ⟨ον⟩ ὢν τοῦ ἐντολῆς ἐ τῆς ἐλπίδ⟨ος⟩, εὐχαριστῶν ἀεὶ τῷ θεῷ καθάπερ τὰ ζῶα τὰ δοξολογοῦντα διὰ Ησαΐου ἀλληγορούμενα· ἐπεμπτικὸς πρὸς πᾶσαν πᾶραν· ὁ κύριος, φησὶν, ἔδωκεν· ὁ κύριος ἀφέλετ⟨ο⟩. τοιοῦτος γὰρ καὶ ὁ Ἰωβ, ὃς ἐ τὸ ἀφαιρεθῆναι τὰ ἐκτὸς σὺν ἐ τῇ τοῦ σώματος ὑγιείᾳ, προσκαθῆτο πάντα διὰ τῆς πρὸς τὸ κύριον ἀγάπης. ἦν γάρ, φησὶ, δίκαιος, ὅσιος, ἀπεχόμενος ἀπὸ πάσης πονηρίας. τοῦ ᾗ ὅπου, τὰ πρὸς τὸ θεῖον δίκαια ἐ τὸν πᾶσαν οἰκονομίαν μηνύει. ἃ δὴ διήκμενος, γνωστικὸς ἦν. χρὴ γὰρ μήπω, ἐὰν ἀγαθὸν ᾖ, πρόσκτημα τούτοις, ἀνθρώπινος οὖσι· μήπω αὖ, ἐὰν κακὰ, ἀπεχθάνεσθαι αὐτοῖς· ἀλλὰ ἐπίνων εἶναι ἀμφοῖν, ἐ μὲν κατῦντα, τὰ ᾗ τοῖς διομένοις παραπεμπόμενα. ἀσφαλὴς ᾗ ἐν συμβεβηκόσι ἐ γνωστικὸς μὴ λάθῃ, ἡ ἡ συμβεβηκὸς ἀλήθεια ἡμῖν οὐδέποτε τοῦ εἰς αὐτὸν ἁμαρτήσαντων μέμνηται, ἀλλὰ ἀφίησι· διὸ καὶ δικαίως εὔχεται, Ἄφες ἡμῖν, λέγων· ἐ γὰρ ἡμᾶς ἀφίεμεν· ἐνεκαρ ἐστὶ τοῦτ' ὧν ὁ θεὸς βούλεται, μηδενὸς ἐπιθυμοῦντος, μηδενὸς μισοῦντος· ἑνὸς γὰρ θελήματος ἔργον, οἱ πάντες ἄνθρωποι. καὶ μή τι τὸ γνωστικὸν τέλειον εἶναι βουλόμενος ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ὡς τὸ οὐρανίου πατέρα τετιμηκέναι ἑαυτὸν, ὁ λέγων, Δεῦτε τέκνα, ἀκούσατέ μου φόβον κυρίου· ἐ τὸ δὲ ἀγγέλων βοηθείας ἐπιδεῖται ἵνα ἦναι βούλεται τοῦτον, παρ' ἑαυτῷ ἢ ἄξιον ἡγούμενον λαμβάνειν, καὶ τὸν φρεγεῖν ἴσχειν παρ' ἑαυτοῦ, διὰ τὸ εὐπιθείας. ὁ τοιοῦτ⟨ος⟩

ἁπαντῶ παρὰ κυρίῳ, ἐχὶ δὲ καὶ αὐτῶ. καὶ ὅλη τ̃ πνομένων ἀδελφῶν, οὐκ αὐτὸς αἰτήσεται ὁ γνωστικὸς, ἀ χρημάτων πλείσιας μιζαδοσιν, ἐκείνοις ἢ ὧν δι' ὧντινα χορηγίαν ἰσχύει ἠθροίζε. δίδωσι γὰρ αὐτοῖς καὶ τὴν ἰσχὺν τῆς διομένης ὁ γνωστικὸς, καὶ τῷ διὰ τῆς ἰσχύος ἀγνῶς ἅμα καὶ ἀνύφους παρίσχει. πινία μὲν οὖν πολλάκις καὶ νόσ· καὶ πιαῦτα πᾶραι, ὅλη νυθησία πρὸς φίρονται καὶ πρὸς διερθωσιν τῶν παρειλημμένων, καὶ πρὸς ὅλης φιλοφιλῶ τῶν μελ-
520 λόντων. ὁ πιστ· τὸν ὅλον θυμὸν τύτοις αἰτύμεν·, ἅτε τὸ ἐξαιρετον τῆς γνώσεως ἴχων, οὐδὲ κινοδοξίαν, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τὸ εἶναι γνωστικὸν, αὐτὸς ἱρχίζεται τῶν ἰνπείων, ὄργανον ἡθόμεν· τῆς τ̃ θεῖ ἀγαθότητ·. λέγουσι δ' ἐν τοῖς παραδόσι Ματθίαν τὸν ἀποστολον παρ'
" ὅλας περικοπὰς, ὅπου ἂν ἐκλεκτοῦ γάτων ἁμαρτήσῃ, ἡμαρτον ὁ ἐκλεκτός· ἡ γὰρ οὕτως ἑαυτὸν ἠγῶ ὡς ὁ λογ· ὑπαγορευον, κατηδιόθη ἂν αὐτ̃ τ̃ βίον καὶ ὁ γάτων ὡς τ̃ μὴ ἁμαρτῆν. 10
" τί πινυ πεῖ αὐτ̃ τῶ γνωσικῶ φήσαμεν; Ἢ οὐκ οἶδας, φησὶν ὁ ἀποστολ·, ὅτι ναὸς ἐστὶ τ̃
" θεοῦ; θῶ· ἄρα ὁ γνωστικὸς, ἤδη ἅγι·, θεοφορῶν καὶ θεοφορύμεν·. αὐτικα δ' ἁμαρτῆσαι ἀλλοτριον περιτίθησι ἡ γραφὴ, τὰς μὲν παραπσύσας τῆς ἀλλοφύλοις, πεπάσκε· Μὴ
" ἐμβλέψῃ δὲ πρὸς ὅλην θυμίαν ἀλλοτρία γυναικί, λέγυσι· αὐτικρυς ἀλλότριον ἐ περὶ φύσιν τῶν τ̃ θεοῦ τῶ ἁμαρτίαν λέγε. ναὸς δ' εἰσιν, ὁ μὲν, μίζας, ὡς ἡ ἐκκλησία· ὁ δ' μικρὸς, ὡς ὁ ἀνθρωπ· ὁ τ̃ πνεύματ σώζων τὸ Ἀβραάμ. οὐκ ἄρα ὅλην μήσῃ πρὸς ἱπνα, ὁ ἴχων αἰωνίσμενον τ̃ θεόν. αὐτικα πάλιν τὰ ἐμποδὼν καταλιπὼν, καὶ πᾶσιν τῶ πρεσβυτέρων αὐτὸν ὑλλω
" ὑποτιθεμένης, πάνυ δηλ̃ τ̃ ἱπσήμης τ̃ ἑρατον, καὶ διελθων τὰς παθμαϊκὰς ὑσίας καὶ πᾶσαν ἐχχὴν καὶ ἐξουσίαν, ἄπιδ' τῶν θρόνων τ̃ ἀκρον, ἐπ' ἐκεῖνο μόνον ἐίμενος, ἐφ' ὃ ἐγὼ μόνος.
μιζας ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ τ̃ ὄφιν, πλεως ἅμα καὶ ὑποπιεσθήτως βιῶ, πίστιν ἐλπίδι κράσας, πρὸς 20
τῶν τ̃ μέλλον· ἀποδοχήν. αἴσθ' δ' ἡδ̃ τ̃ δωρεᾶς ἣς ἔλαβον, ἄξιος ἡθόμενος δ' τυχεῖν, καὶ μετανθρωπήσας ἐκ δυλείας εἰς ἐλευθερίαν, ἀνακεκλυθα τῇ ἐπσήμῃ, μήτε μὴ γνὺς τ̃ θεον, μᾶλλον δ' γνωσθείς τε πρὸς αὐτ̃ ἐπὶ πλεῖν, πρὸς ἀξίαν τ̃ χαρισ· ἐνδεικνύμενος τὰ ἐνεργήματα. ἔστι γὰρ τὰ ἔργα τῇ γνώσῃ, ὡς τῷ σώματι ἡ σκιά. ἐπ' ὀλίγον πίνυν ἐκστὰς ἐφάνη τῶν συμβαινόντων, ὀλίγ ἐπιπλεύσας τῶν κατὰ τὴν οἰκονομίαν ὅλη τῷ συμφίροντι γινομένων· ὀλίγ αἰσχυνθεὶς ἀποθανεῖν, ὑσωσιδήσ· ὧν τ̃ ἐξουσίαις ὀφθήναι· πάντας, ὡς ἔστ· εἰπεῖν, τὰς τ̃ ψυχῆς ἀποκαθαιρμέν· ἁπλους, ὄχι εὐ μάλα ἐπιτρέπειν· ἄμενον αὐτὸ μὴ τὴν ἔξοδον ἡθέσθαι. ὅθεν
οὐδὲ πόλ το ἡδὺ καὶ τ̃ συμφίρον προκρίνει τῆς οἰκονομίας· γυμνάζων ἑαυτὸν διὰ τῶν ἐντολῶν, ἵνα καὶ πρὸς τὸν κύριον εὐαρες· ἐν πᾶσι ᾖ, καὶ πρὸς τὸν κόσμον ἐπαινετός· ἐπὶ
" τὰ πάντα ἴνες τῇ πνευματικῇ πρ· θεοῦ ἐστικαι. Εἰς τὰ ἴδια, φησὶν, ἦλθεν ὁ ἰὸς τ̃ θεοῦ, καὶ οἱ 30
" ἰδιοι αὐτὸν οὐκ ἐδέξαντ·. διὸ καὶ χ̃ τῶν τῶν κοσμικῶν χρῆσιν, οὐ μόνον εὐχαριστῶν χ̃ θαυμάζων τὴν κτίσιν, ἀλλὰ ἐ χρώμενος ὡς πρὸς καιρὸν ἐπαινῶν· ἐπὶ τὸ τέλος αὐτὸ δι' ἐνεργείας γνωστικῆς τ̃ χ̃ ζῆς ἐν πλάς ἐς θεωρίαν πραιοῦσι. ἐνθένδε ἤδη δι' ἐπσήμης τὰ ἰφόδια τ̃ θωρίας καρπούμεν·, μεγαλοφρόνως πτὸ τ̃ γνώσεως ἀναδεξάμεν· μέγιθ·, πρέπσιν ὅλη τῶν
" ἁγίων τ̃ μετέχειν ἀποικίαν. ἀκήκοεν γὰρ ὁ ψαλμῳδὸς λέγοντος, Κυκλώσατε Σιὼν, καὶ περι-
" λάβετε αὐτὴν· διηγήσασθε ἐν τοῖς πύργοις αὐτῆς. αἰνίσσεται γὰρ εἶναι τὰς ὑψηλὰς προσδεχαμένας τ̃ λόγον, ὑψηλους ὡς πυργους ἴσασθαι, καὶ βεβαίως ἔν τε τῇ πίσῃ καὶ τῇ γνώσῃ σήσας.
καὶ τοῦτα μὲν ὡς ἐν μάλιστα διὰ βραχυλόγων περὶ τ̃ γνωσικοῦ τοὺς Ἕλλησι πτερματικῶς ἠρήσθω· ἔστιν δὲ ὅπως ἂν ἐν τύτων ὁ πιστὸς ἢ καὶ δεύτερον καταρθώσῃ, ἀλλ' οὔπω γε ἐν πᾶσιν, ἀλλ'
οὐδὲ μὴν μετ' ἐπσήμης τῆς ἄκρας, καθάπερ ὁ γνωστικός· καὶ δὴ τῆς κατὰ τ̃ γνωσικὸν ἡμῖν ὡς 40
ἁπλῶν ἀπαθείας, καθ' ἣν ἡ τελείωσις τ̃ πιστοῦ δι' ἀσκήσεως εἰς ἄνδρα τέλειον εἰς μέτρον ἡλικίας προβαίνουσα φικνεῖται, ἐζομολογούμην θεῷ, ἐσαγγελ· ἀληθῶς ἡθόμην. πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἐκ γραφῆς μαρτύρια ἔστι παρατίθεσθαι· ἄμενον δὲ εἶναι ἐπιρρίπτειν τὴν ταυτην φιλοπμίαν διὰ τὸ μὴκ· δ' λόγου, τοῖς πονεῖν ἐθέλουσι καὶ προσκρούειν τὰ δόγματα κατ' ἐκλογὴν τῶν γραφῶν ἐπιρρίψαντες. μιᾶς σ' οὖν διὰ βραχυλογιῶν ἐπιμνησθήσομαι. ὡς μὴ ἀνεπιμνήστον παραλιπεῖν τὸν τόπον. λέγει γὰρ ἐν τῇ πρώτρα τῇ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ
" ὁ θεῖ· ἀπ· Τολμᾷ τις ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, δ' ἐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τ̃ κόσμον κρινοῦσι; καὶ ἐὰν ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μιγίστης σ' οὔσης τ̃ πίστεως, δ' ἐπικαίρεις τ̃ ἀποστολικῶν συγχρώμενοι λέξεσι, διὰ βραχυλογιῶν ἐξ ἐπιδρομῆς οἷον μεταφράζοντες τὴν ῥῆσιν, τὴν διάνοιαν δ' ῥητ̃ δ' ἀποστόλου παραθήσομεν, καθ' ἣν 50
δ' γνωσικοῦ τὴν τελειότητα ὑπογράφει. οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν ἴσησιν τ̃
521 γνωσικὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀμνησίκακον εἶναι διδάσκει, μηδὲ εὐχεσθαι κατὰ τῶ ἀδικήσαντ·

ὅλης ἐπιτρέπων.

ὅπ τρέπων. οἶδεν γὰρ καὶ τ κύριον αὔπικρυς εὔχεδξ ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν πεφαγδάλακε π. τ μὲν
ὧν ὅλ τ ἀδίκων κρίνεδαι τ ἠδικημένον φασκειν, οὐδεν ἀλλ' ἢ αὐπαποδοῶναι βούλεδαι δοκεῖν,
ἢ ἀνπαδικῆσαι δεύπερον ἐβάλειν· ὁπερ ὁμοιώς ἐσὶν ἀδικῆσαι καὶ αὐτόν. τί ἢ ὅλ τ ἀγλῶν κρίνε-
δαι ἐβάλειν τινὰς, λέγλν ἰμΦαίνειτὺς δ' οὐχῆς τοῖς ἀδικήσασιν αὐτὸς ἀποδοθῆναι τὴν πλειονξίαν
αὐτεμένους· καὶ ἵνα μὲν τῶν πρώτων τοὺς δαὐτέρους ἀμείνους, οὐδὲπω ἢ ἀπεθῆς, ἰῶ μὴ
ἀμνησίκακοι τέλεσιν ἡβώμενοι, κ τὴν τῶ κυρίου διδασκαλίαν πορσυίζωσι καὶ ὑπὲρ τῶν
ἐχθρῶν. καλὸν οὖν καὶ Φρίνας καλὰς ἐκμετρνσίας αὐτὸς τῆς ὡς τὴν πίσιν μεπελαβῶν. ἡ γὸ
καὶ ἐχθρὸς ἡ ἀλήθια τὸς παραζηλῶντας κεκτῆδαι δοκῶ, ἀλλ' οὔπ γε αὐτη διεχθρεύσπ πνι.
ὃ π γὰρ θεὸς ὅλ δικαίους καὶ ἀδίκους τ αὐτὸ ὅπηλιόμπ ἥλιον, καὶ τὸν κύριον γε αὐτὸν ὅλ
δικαίως ἔπεμψεν καὶ ἀδίκους· ὃ π ἐχομενοῦδαι βιαζόμεν Θ θεῷ, Δι' τῆς πολλῆς ἀμνη-
σικακίας ἀΦὶς ἑβδομηκονπάκις ἑπλα, οἷον καθ' ἑκάσπν τὸν βίον καὶ καθ' ὅλον τὸν κοσμικὸν
σβεήλυσιν, ἑβδομασὶν ἀριθμμένως σημαινομένων, πανπὸς χρησὺς πα, ὡ καί πης τ πάντα
τῶν ἐσ περικβιὼς χρόνον, ἀδικᾶ τ γνωσικὸν ὑ γὰρ τὴν κτῆσιν μονῶ ἄλλοις ὅπ τρέπν αἰχιῶ
τὸν πεδαιον τῶν ἠδικηκότων αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ παρ' ἐκείνων αἰτᾶδαι τῶν κριτῶν βουλεπ
τος δικαιον τὴν ἄΦεσιν τῶν ἁμαρτιῶν τῆς ὡς αὐτον πεπλημμεληκότι· καὶ ἐκότας· ἐγὼ τ'
ἐκ τῆς μόνον Ε τ σβεσῶμα, κὰν μεχρι θανατν πεδαίνη, πλειονεκτῆσιν οἱ ἀδικῆν ὅπ χειρύν-
τες· ὧν ὑδὲν οἰκεῖον τῶ γνωσικῶ. πως οἷ' αν καὶ ἀγγέλους τὴς κρίνη τὺς δπστάτας, αὐτὸς δπο-
στάτης ἐκείνης τ κ τ' εὐαγγέλιον ἀμνησικακίας γβώμεν Θ; Δι' τί καὶ μᾶλλον ἀδικᾶδαι; "
Φησί· Δι' τ καὶ μᾶλλον δπστατᾶδαι; ἀλλὰ ὑμᾶς ἀδικᾶ τε καὶ δπστατᾶτε, εὐχόμενοι κ τύ- "
των δηλονὸτ τ καὶ' ἀγοσιαν πλημμελήμπων, κ δπστατᾶδαι τῆς Ε θεῦ Φιλανθρωπίας τε καὶ
ἀγαθότητος, τ ὄσον ἐΦ' ὑμῖν, τὺς καθ' ὧν εὐχεδε, κ τὺς ἀδελΦούς· ὑ τὺς κ τ' πίσιν μόνον, ἀλλὰ
κ τὺς πορπλύτως λέγων. ει γὸ καὶ ὁ νιὸ διεχθρεύων υσερον πεπύσπ, οὐκ ἴσμεν ὑδὲ πω ἡμᾶς.
ἐξ ὧν σωαγῆ σα Φῶς, ἀ κ μὴ πάνλας ἦναι, ἡμῖν γε αὐτὸς δοκεῖν εἶναι ἀδελΦός. ἰδὴ δὲ καὶ
πανλας αὐθρώπυς, ἵνος ὄνλος ἔρχον θεοῦ Ε μίαν ἀκόνα, ὁλὰ μίαν ὑσίαν πεΦιελλημένους, κἂν
πθολαμόνοι τύχωσιν ἄλλοι ἄλλων μᾶλλον, μόνος ὁ ὅπ ἡμῶν γνωρίζ κ Δι' τ κτισμάτων τὴν
ἰνέργλαν, δι' ἧς αὖθις τ θέλημα Ε θεῦ πορσκυνῶ. ἢ οὐκ οἰδαλε, ὁπ "Λθηναι βασιλέων θεῦ ὑ "
κλπρονομήσασιν; ἀδικᾶ ὑν ὁ ἀνπδικῶν, σὺ ὑν ἔργῳ, ἀπ κ λογῳ, ἀπ κ τῇ τῦ βάλλδαι ἐννοίᾳ· "
ἰῶ μ τὴν Ε νόμν παιδαγωγίαν τ' εὐαγγέλιον σβεχάΦη. κ πῶς τινες ἦπ· πιοῦπι δῆλον, "
ὁπόσι ἔπ τυγχάνσιν οἷς αὐπὶ ὑ συγλνώσκῃε. Λλλα ἁπλῶσαθε· οὐχ ἁπλῶς ὡς οἱ λοιποὶ, "
ἀλλὰ ἐ γνώσεως Ζ πάθη Ζ ψυχικὰ ἀπερίψασθε, ὡς τὶ ἐχομενοῦδαι, ὅση δώαμις, τῇ ἀγα-
θότητι τῆς τῦ θεῦ πορνοίας, Δι' τε τ' ἀπεξικακίας, διά τε τῆς ἀμνησικακίας· ὅλ δικαίους καὶ
ἀδίκους τ' ὑμένες τῦ λόγυ καὶ τῶν ἔργων, καθάπερ ὁ ἥλιος, ὅπλαμπηες. εἶτ' ὖν μεγαλο-
νοίας τῦτ' σβεπίῆσπ ὁ γνωσικὸς, εἴτε μιμήσ Ε κρεῖτον Θ. τρίπ οἷ' αἰτία τὸ, "Λφες, καὶ "
ἀΦεθῆπ σι· βιαζομένης ὡς περ τ' ἐνπολῆς ὡς σωτηρίαν, δι' ὑπερβολὴν ἀγαθότῆ Θ. Αλλ' "
ἠγλάθηε. τῷ γὸ ὡς τῦτ' ἠκνλε ἔξεως, ἀμὼ ἦναι συμβαίνει, μηδενὶ τῶν παθῶν κ μηδένα "
πρέπον σβεπίπλλε, ἀλλ' οἷον ἀσάρκως ἠδῆ, κ ἄνθ τῆς δε τ' σὰρκὸς ἀγίω μεγονὸς. διόπερ Εδικαιώ. "
θητε, Φησι, τῷ ὀνόμαλι Ε κιρίυ· ἐπιπλῆξε ὡς ἐκπᾶν ὑπ' αὐτ δίκαιοι εἶναι ὡς αὐτὸς, κ τῷ πνεύ- "
μαλι τῷ ἁγίῳ ὡς ἔνι μάλισα κ δώαμιν ἀνεκραίνηε. Μὴ γὰρ ὑ πάντα μοι ἔξεσιν; ἀλλ' οὐκ "
ἐξυσιαθήσομαι, Φησί, παρὰ τὸ εὐαγγέλιόν ἢ ποιῆσαι ἢ νοῆσαι ἢ λαλῆσαι· ζῇ ἢ βρώμασι τῇ "
κοιλίᾳ κ ἡ κοιλια τοῖς βρώμασιν, ἃ ὁ θεὸς καπεργήσ, τυτέσιν, τὺς οὕτω λογιζομένους κ βιῶν-
τας ὡς ὅλα τὸ ἑαθέσιν ἡβωμένους, μὴ ὑχὶ ἢ ἑαθέσπς ἵνα ζῶσι μὲν κατὰ τ' ἀκόλουθον, κ δὲ τὸ
σωπεύμενον τῇ γνώσῃ πεφυσιόν πες· καὶ μή τι οἷον σάρκας εἶναι Ε ἁγίου σώμαΘ τύπος
Φησὶ· σῶμα ἢ ἀλλ ἠρεῖπ ἡ ἐκκλησία κυρίου, ὁ πνεῦμαλικὸς καὶ ἅγι Θ χορός· ἐξ ὧν οἱ τὸ
ὄνομα ὅπικεκλημένοι μόνον, βιοῦντες ἢ κακῶς λόγον, σάρκες εἰσί. τὸ ἢ σῶμα τῦτο, πνεῦμα-
λικὸν, τυτέσιν, ἡ ἁγία ἐκκλησία, οὐ τῇ πορνείᾳ, οὐδὲ τῇ λοπ Ε εὐαγγελίου δπρᾳσί, ἃ πρὸς
τὸν ἐθνικὸν βίον κατ' οὐδένα τρόπον οὐσ' ὅπως τις οὖν οἰκειωτέον. πορνύει γὰρ ὡς τὴν ἐκκλη-
σίαν καὶ τὸ αὐτ σῶμα ὁ ἐθνικὸς ἐν ἐκκλησίᾳ πολιτεύόμενος, εἴτ' ὖν ἐν ἔργῳ, εἴτε καὶ ἐν λό- 322
γῳ, εἴτε καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐννοίᾳ· ὁ τοίνυν κολλώμενος τῇ πόρνῃ, τῇ παρὰ τὴν διαθήκλν ἐνεργείᾳ,
ἕλο σῶμα γίνε Θ, οὐχ ἅγιον ὡς σάρκα μίαν κ βίον ἐθνικὸν κ ἄλλην ἐλπίδα· ὁ ἢ κολλώμεν Θ
τῷ κυρίῳ ἐν πνεύμαλι, πνεῦματικὸν σῶμα, τὸ διάΦορον τῆς πνεύσου γβῶΘ, ὡς οὖτ Θ ἅπας,
ἄνθρωπ Θ ἅγιος, ἀπλῆς, γνωσικὸς, τέλειος, μορΦούμεν Θ τῇ Ε κυρίᾳ διδασκαλίᾳ, ἵνα δὴ
κ ἔργῳ Ε λόγῳ καὶ αὐτῷ τῷ πνεύματι, προσεχὴς γβόμενος τῷ κυρίῳ, τὴν μονὴν ἐκείνλν τὴν

ὁ Φιλόμουσος τῷ ὄντως ἁπλῶς δωμένῳ ἀποδέδεκται. ἀποχρῆ τ' δῆγμα τοῖς ὠπεῖχνυσιν. οὐ χὰρ
ἐκκυκλεῖν χρὴ τὸ μυστήριον, ἐμφαίνειν ἢ ὅσον εἰς ἀνάμνησιν τοῖς μετειληχόσι τ γνώσεως, οἱ
11 καὶ σωθήσουσιν ἵπως εἴρηται πρὸς δ κυρίου, γίνεσθε ὡς ἐ πατὴρ ὑμῶν τέλειοι, τελείως ἀφέν-
τες τὰς ἁμαρτίας, καὶ ἀμνησικακοῦντες, καὶ ἐν τῇ ἕξει τῆς ἀπαθείας καταβιοῦντες. ὡς χὰρ τέ-
λειον φαμέν ἰατρὸν, χ τέλειον φιλόσοφον, οὕτως εἶναι καὶ τέλειον γνωστικόν· ἀλλ' ὐδὲν τούτων,
καίτοι μείζονα ὄν, ἰσάγγελον θεοῦ παραλαμβάνει. οὐ γὰρ καθάπερ οἱ Στωικοὶ, ἀθέως πάντ
τὰ κατ' ἀρετὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον λέγομεν καὶ θεοῦ. μή τι ἂν τέλειος γένοιτο ὁ Φίλομος ὡς ὁ πα-
τὴρ βούλεται· ἀδυνάτου γὰρ ἡμῖν ἀντέχεσθαι, ὡς ὁ θεός ἐστι, γνῶσιν ἵνα τέλειον· βούλεται ἢ ὁ πα-
τὴρ ζῶντας ἡμᾶς κατ' τὸν δ εὐαγγελίου ἀκολουθεῖν, ἀνεπιλήπτως τελείους γίνεσθαι. διὸ ἂν κατ'
ἄλλο μέρος λεγόμενον δ ῥητὸν πρὸς πάντα σωμεν τ' ἐνδεῖν, ἵνα ἀναπληρωσιν τ' θείων τῆς συν- 10
είσης δυνάμεως ἀποδεδεγμένοι σκιαδῆν, κ τ' θέλημα τοῦ θεοῦ γνωρίζωμεν, κ καθ' ἁρμο-
τὸν ἑπόμενοι, εὐσεβῶς ἅμα καὶ μεγαλοφρόνως πολιτευσόμεθα. ἐπεὶ δὲ ἀκόλουθόν ἐστι πρὸς
τὰ κατὰ Ἕλληνας καὶ Ἰουδαίους ἐκφερόμενα ἡμῖν ἐγκλήματα ἀποδεχόμεθα· σωπλαμ-
βάνοντας ἢ ἔνιοι τῶν ἀποδεδειγμένων ἡμῖν τῆς προαιρημένης, καὶ αἱ περὶ τὸν ἄλλον διδασκαλίαν
αἱρέσεις, εὐ ἀ ἔχει, πρότερον ἀπαναβάντας τὰ ἐμπόδων, εὐτρεπῶς ἐπὶ τὰς τ ἀποδεδειγμένων λύ-
σεις, ἵνα τ ἑξῆς πρόειμι σῳματεία. πρῶτον μὲν ἂν αὐτὸ τοῦτ' προσαίτιον ἡμῖν λέγεσθαι, μὴ δεῖν
πιστεύειν ἀπὸ τῶν ἀποφαίνειν τ αἱρέσεων· παρατεθεικται χὰρ ἡ ἀλήθεια, ἄλλων ἄλλα δογματί-
ζόντων. πρὸς οὓς φαμεν· ὅτι χ παρ' ὑμῖν τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ παρὰ τοῖς δοκιμωτάτοις τ παρ'
Ἕλλησι φιλοσόφων, πάμπολλαι γεγόνασιν αἱρέσεις· χ οὐ δήπου φατέον δεῖν ἐκεῖνα ἢ τοὺς φιλοσόφους
καὶ Ἰουδαΐζειν, τ' ἀποφαίνειν ἕνεκα τ' πρὸς ἀλλήλας τ παρ' ὑμῖν αἱρέσεων· ἔπειτα ἢ σθένα ἀρή- 20
σεσθαι τὰς αἱρέσεις τῇ ἀληθείᾳ, καθάπερ τῷ πυρῷ τὰ ζιζάνια, πρὶς τὸν κυρίου προφητικῶς εἰ-
ρηκότα, καὶ ἀδυνάτου μὴ γνώσεσθαι τ' προειρημένον ἔσεσθαι καὶ τούτῳ ἡ αἰτία, ὅτι πεπλάνηται τῷ καλῷ
μωμῷ· ὅπου μή τι κακὸν, οὐ καὶ παραδαίνητος σωτῆρος, καὶ τῶν ὁμολογίαν παγίλθοι τὴν πρὸς
ἡμᾶς, ἀπὸ τ ψεύσιμον τῶν ὁμολογίαν, ἀφιξόμεθα τ' ἀληθείας καὶ ἡμεῖς, ἀλλ' ὡς ἀψεύ-
δειν χρὴ τ' ἐπιστήμην, καὶ μηδὲν ὧν ὑπόχρη παρακρούειν, κἂν ἄλλοι ἰδίας παραδαίνωσι σωτῆρος·
οὕτως καὶ ἡμᾶς κατ' μηδένα τρόπον τ' ἐκκλησιαστικὸν παραδαίνειν πρόσωπον καινόν· καὶ μάλι-
στα τῶν περὶ τ μεγίστων ὁμολογίαν ἡμῖν μὲν φυλάττομεν, οἱ δὲ, παραβαίνουσι. πρωτίστου
ἂν τοῖς βεβαίως ἐχομένοις τ' ἀληθείας. ἤδη ἢ ἔνιοι ὡς ἐν πλάτει χρωμένους τῇδε τῇ ἀποδείξει, ἴσ-
τισι φανεῖ πρὸς αὐτοὺς, ὅτι καὶ οἱ ἰατροὶ ἐναντίας δόξας κεκτημένοι κατ' τὰς οἰκείας αἱρέσεις, ἐπ'
ἴσης ὑγιῆ θεραπεύουσιν. μή τι ἂν κάμνων τὸν τ' σῶμα καὶ θεραπείας δέοιμι, ὁ πρόσειμι 30
ἰατρὸν, ἀπὸ τὰς ἐν τῇ ἰατρικῇ αἱρέσεις; οὐκ ἄρα οὐδὲ ὁ τὸν ψυχὴν νοσῶν καὶ ἠδώλων ἅπτεσθαι,
ἕνεκα τοῦ ὑγιᾶναι καὶ εἰς θεὸν ἐπιστρέψαι, πρόφασιν τό πολὺς τὰς αἱρέσεις. καὶ μὴν ἀπὸ τὰς
δοκίμους, φησὶν, αἱ αἱρέσεις· δοκίμους ἤτοι τὰς εἰς πίστι. ἀφικνουμένους λέγει, ἐκλεκτικώτερον
πρόσιοῦσας τῇ κυριακῇ διδασκαλίᾳ· καθάπερ τὰς δοκίμους τραπέζιτας τὸ καλούμενον νόμισμα
τοῦ κυρίου λόγου παραχαράγματος ἀποκρίνοντας, ἢ τὰς ἐν αὐτῇ τῇ πίστι δοκίμους ἤδη γνωμέ-
νους, καὶ τὸν βίον, κατὰ τὸν γνῶσιν. ἀπὸ δὲ τούτου ἄρα τελείου· ἐπιμελείας καὶ προμη-
θείας δεομένη εἰς τὴν ἐξέτασιν δ πῶς ἀκριβῶς βιωτέον, καὶ τὶς ἡ ὅλως οὖσα ὑποσέβεια. δῆλον
χὰρ ὅτι δυσκόλως καὶ δυσπρόσιτ τ' ἀληθείας τυγχανούσης, ἀπὸ τούτου γεγόνασιν αἱ ζητήσεις· ἀφ' ὧν
αἱ φίλαυτοι καὶ φιλόδοξοι αἱρέσεις, μὴ μαθόντων μὲν μηδὲ παρακληφότων ἀληθῶς, εἶναι δὲ
γνώσεως ἀληθοῦς. ἀπὸ τελείου· τοίνυν φρονίδος· ἱδρυνητέον τὴν τῷ ὄντι ἀλήθειαν, ἣ μό- 40
323 νη πρὸς τ' ὄντως ὄντα θεὸν κατάγειν τὸν. τόνῳ δὲ ἐπὶ γλυκεῖα εὑρέσεις τι καὶ μνήμη. ἀκποδυ-
τέον ἄρα τῷ πόνῳ τ' εὑρέσεως διὰ ζῆς αἱρέσεις, ἀλλ' οὐ τέλειον ἀποστατέον· ὐδὲ χὰρ ἐπάρας παρα-
κεκινήσεις, τ' μὲν, ἀληθοῦς καὶ ὠφέλιμ· τῆς δὲ, ἐκ κηρεῦ, ὡς ὅτι μάλιστα ἀμφιρεῦς πεπεισμένης
διὰ τὴν ὁμοιότητα, ἀμφοῖν ἀφικτέον· ἀδακρύτου ἢ ὁμῶ τε τῇ καπληπτικῇ θεωρίᾳ ἐ τῷ κυ-
ριωτάτῳ λογισμῷ τὸ ἀληθὲς ἀπὸ δ φανησόμενον. χ ὥσπερ ὁδῷ μιᾶς μὲν τ βασιλικῆς τυγχα-
νούσης, πολλῶν ἢ ἐ ἄλλων τ μὲν, ὅτι ἵνα κρημνὸν, τῶν δὲ, ὅτι πεπηδὸν ῥοώδη ἢ ἡλαοσαν
ἀγχόβαθη φερουσῶν, ἐκ ἂν τις ἐκπέσαι διὰ τὴν ἀδακρυσίαν ὁδεῦσαι, χρήσαιτ' ἂν αὐ τῇ ἀκιν-
δυνῳ ἐ βασιλικῇ καὶ λεωφόρῳ· οὕτως ἄλλα ἄλλων περὶ ἀληθείας λεγόντων, ἐκ ἀποστατέον,
ἐπιμελέστερον ἢ ἀφιστέον τὸν ἀκριβεστάτου περὶ αὐτῆς γνῶσιν· ἐπεὶ κἂν τῆς κηπευομένης
λαχάνοις συναφύοι ἢ καὶ πόα. μή τι ἂν ἀπέχοιεν οἱ γεωργοὶ, τ κηπαίας ἐπιμελείας; 50
ἔχοιεν ἂν πολλὰς ἐκ φύσεως ἀφορμὰς πρὸς τὸ ἐξετάζειν τὰ λεγόμενα, καὶ τ' ἀληθείας τὸν
ἀκολουθίαν ἐξευρίσκειν ὁ Φίλομος. διὸ καὶ ἐκτὸς κρινόμεθα, οἷς δέον πεπιθέσθαι, μὴ συγκα-
τατίθεμ-

ζητῆμενοι, μὴ διὰ στόλους τ' μαχόμενον κ' ἀπειπὼς καὶ παρὰ φύσιν καὶ ψεύδος ἀπὸ τ' ἀ-
λη θ ῆς καὶ τ' ἀναλήθη κ' τ' πρὸς τοῦς κ' τ' φύσιν· αἷς ἀφορμαῖς καταχρηστέον εἰς ἐπί-
γνωσιν τῆς ὅλως οὔσης ἀληθείας. μαπρὰ τοίνυν τῆς Ἕλληνικῆς πρόφασις αὐτῆ. τοὺς μὲν γὰρ
βυλομένους ἐξίεσθαι καὶ τ' εὑρεῖν τὸ ἀληθὲς· τοὺς δ' αἰτίας ἀλόγους προσβαλλομένους, ἀπο-
λογεῖσθαι ἢ κρίσις. πρότερον δὲ αἱρουῦσιν, ἢ συγκατατίθεσθαι εἶναι, ἀποδεῖξιν, εἰρμὸν παίδευσιν ἀν
ὁμολογήσην, ἄνευ τῶν τοὺς αἰσθητοὺς ἀναιρούντων. ἀποδείξεως δ' ὕλης. ἀνάγκη συγκαταβαίνειν
τοὺς ζητήσης, κ' οἱ παντῶν τ' χραφῶν ἐκμανθάνειν ἀποδεικνύοντες, ὅπως μὲν ἀπιστοῦσιν αἱ
αἱρέσεις, ὅπως δ' ἐν μόνῃ τῇ ἀληθείᾳ καὶ τῇ ἀγαθῇ ἐκκλησίᾳ, ἡ ἀκριβεστάτη γνῶσις, κ' ἡ τῶ
ὄντα ἀγαθὴ αἵρεσις· τῶν τὰ ἀπὸ τ' ἀληθείας ἐκπεσόντων. οἱ μὲν, σφᾶς αὐτοὺς μόνους οἱ , καὶ
τοὺς πέλας ἐξαπατᾶν ἐπιχειροῦσιν. οἱ μὲν ὧν δοξόσοφοι καλούμενοι, οἱ τῶν ἀληθῶς κ μ
νομίζοντες, οὐκ ἔχοντες ἀποδεῖξιν ἀδιάπτωτον ἀληθῆ, ἑαυτοὺς οὐδὲ ἀπατῶσιν ἀναπεπωκότ νομί-
ζοντες· ὧν πλεῖστοι οὐκ ὀλίγοι, τοὺς τὶ ζητήσης ἐκτρεπομένους ἀλλὰ τοὺς ἐλέγχους, ἀποφεύγοντας
δι καὶ ὡς διδασκαλίας ἀλλὰ τῶν κατηγορῶν. οἱ δὲ τοὺς πρόσοπλας ἐξαπατῶσις, παιδεύοντες
σοφὸν· εἰ δὲ παρακολουθοῦντες αὐτοῖς, ὅτι μηδὲν ὑπάρχουσι, πιθανοὺς ὅμως ὑπερημασι σκο-
τίζουσι τὸν ἀληθῆ. ἵπερ δ' εἰμὶ τὰ πιθανῶν ὑπάρχημάτων κ ἵπερ τ' ἀληθῶν ἡ φύσις. κ'
ὁπτῶν αἱρέσεων ἀνάγκη τὸν ὀνόμασιν πρὸς ἀντιδιαστολὴ τοῦς ἀληθείας λέγεσθαι γνώσομεν.
ἀφ' ἧς πολὰ δοκοῦσιν ὑπὸ λυμῆ τῶν ἀνθρώπων οἱ πολλοί, κ' ἐξωρχημένως σφίσιν
ἀνθρωπικῶς τίχναις ἐγκατορύττεσθαι ἐωχοῦσι πρὸς ἐσεσθαι, διὰ τοῦς ἀγαθὰς μᾶλλον ἢ ἐκκλησίας.
ἀλλ' οἱ πρὸ ἐμοῦ ἐπίμοι ὑπὸ τοῦς καλλίστοις, οὐ πρότερον δοκοῦντες ζητεῖν τὸν ἀληθῆ, πρὶν
ἂν τὸν ἀποδεῖξιν ἀπ' αὐτῶν λαβωσι τῶν χραφῶν. ἔπ μὲν ὧν τινα τῶν ἀνθρώπων κεφα-
λαῖα, καθάπερ τὰ αἰσθητήρια· τὰ δ' ἄλλα τῶν βληθέντων καὶ ἀσκηθέντων τὰ ἀληθῆ διὰ
νῦ καὶ λογισμοῦ τυγχάνει, λέγων ἀληθῶν τι καὶ ψευδῶν μέχρι γ' καὶ τὸν εἰκὸς ἀποδεῖξαι,
ἐκμέσω καταστάσεως ἀκριβοῦς ὑπάρχειν δὲ πρώτης δοξοσοφίας, καὶ γνῶναί σοι τὸ τῶν ἀιδίων
ἐλπίζων ἀναπαυσιν, γιγνώσκει κ' τὸν ἀποδεικτὸν αὐτῆς ὑπάρχον ὄντων καὶ τὸν βλημμέλειαν ὅτι ἀκρ
εὐαγγελιαθῆς, καὶ τ' σωτῆριον φησὶν ἐκ ὥρας ὑπάρχειν, μὴ ὑπερφέρεσθαι ἐπὶ τὸν καθα- "
πρὸ λογικὴν, μηδὲ εἰς τὸ πρότερον βίωτον τοῖς αἰσθητοῖς πρόσκειμένον, μηδὲ μᾶλλον τὰς
αἱρέσεις παλινδρομεῖτω· ἐνδέχεσθαι γὰρ ἀμηχάνῳ τ' ἐν τῷ μὴ γινώσκεσθαι θεόν. Ὁ γὰρ Φιλῶν πα- "
τέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ τ' ὄντως πατέρα καὶ διδάσκαλον τ' ἀληθείας, τὸν ἀναζωπυροῦντα καὶ "
ἀνακτίζοντα, καὶ τιμήνουμενον τῶν ψυχικῶν τῶν ἐξελεγμένων, οὐκ ἔστ μοι ἄξιος, λέγει τῷ εἶναι
ἐμὸς θεοῦ καὶ μαθητὴς θεοῦ, ὁμοῦ κ' φίλος κ' συγγενής· ὁδὸς γὰρ ἐς τὰ ὀπίσω βλέπων, καὶ ὑπο-
βάλλων τὸν χεῖρα αὖτε ἐπ' ἄροτρον, εὔθετος τῇ βασιλείᾳ τ' θεοῦ· ἀλλ' ὡς εἴπεν τοῖς πολ-
λοῖς, καὶ μέχρι νῦν δοκεῖ ἡ Μαρίαμ λεχὼ εἶναι διὰ τὸν τὸ παιδίου γένησιν, οὐκ ἐνοῦσα λεχώ·
καὶ γὰρ μὴ τ' τεκεῖν αὐτὸν μεμαθήκασιν, φασί τινες παρθένον εὑρεθῆναι. τοιαῦτα δ' ἡμῖν αἱ κυ-
ριακαὶ χραφαί, τὸν ἀληθῆ ἀποκτυσαι, καὶ μέχρι ἐνοῦσαι παρθένοι μὴ τῆς ὑπακροψεως τῶν
τῆς ἀληθείας μυστηρίων. τέτοκεν καὶ οὐ τέτοκεν, φησίν, ἡ χραφή· ὡς ἂν ἐξ αὐτῆς, οὐκ ἐκ πα-
θυσμοῦ συλλαβεῖν· διεπερ τοῖς γνωστικοῖς κεκυήκασιν αἱ χραφαί. αἱ δ' αἱρέσεις, οὐκ ἐκμα- 324
θοῦσαι ὡς μὴ κεκυηκυίας, παρεκπέμπουσι. πάντων δὲ ἀνθρώπων τὸν αὐτὸν κύησιν ἐχόντων, οἱ
μὲν ἀκηλεθῶντες τῷ ἐρῶν λογῳ, πωιῶν τὰς πίστις· οἱ δὲ ἡδοναῖς σφᾶς αὐτοὺς ἐκδεδωκότες,
βιάζονται πρὸς τὰς ὑπὸθυμίας τὸν χραφήν. δεῖ δ' εἰμὶ τῷ τῆς ἀληθείας ἐμαῆ ψυχικῆς
εὐτονίας· σφάλλεσθαι γὰρ ἀνάγκη μέγιστα τοὺς μεγίστοις ἐγχειροῦντας πράγμασιν. ἵν μὴ τ κα-
νόνα τ' ἀληθείας παρ' αὐτῆς λαβόντες ἔχωσι τ' ἀληθείας. οἱ τοιοῦτοι δὲ , ὅτε ὑποπίπτοντες τῆς
ὀρθῆς ὁδοῦ , καὶ τοῖς πλείοσις τ' κ' μέρ σφάλλονται· ἐκτὸς, διὰ τ' μὴ ἔχειν ἀληθῶν καὶ
ψευδῶν κριτήριον, συγχυμενασμένον ἀκριβῶς τὰ δέοντα αἱρεῖσθαι. ἐν γὰρ ἐκίκτωντο, τ' θείας
ἐπεσθοντ' ἂν χραφαῖς. καθάπερ ὧν ἔπος ἐξ ἀνθρώπων ἠκούσθη παραπλήσιος τοῖς ὑπὸ
τ' Κίρκης φαρμαχθεῖσιν, εὐτως ἄνθρωπος εἶναι δ' θεοῦ κ' πιστὸς τῷ κυρίῳ διαμένειν, ἀπολό-
λεκεν ὁ ἀναλαπησας τὸν ἐκκλησιαστικὸν παράδοσιν, καὶ ὑποκριτὴσας εἰς δεξᾶς αἱρέσεων
ἀνθρωπίνων. ὁ δ' ἐκ τῆσδε τῆς ἀπάτης παλινδρομήσας, καθηκούσας τῶν χραφῶν, καὶ τ' ἑαυτοῦ
βίου ὑπερίψας τῇ ἀληθείᾳ , οἷον ἐξ ἀνθρώπου θεὸς ἀποτελεῖ). ἔχομεν γὰρ τὸν δεξιὸν τ' δι-
δασκαλίας τὸν κύριον, διὰ τε τ' προφητῶν, διά τε τοῦ εὐαγγελίου, καὶ διὰ τ' μακαρίων ἀπο-
στόλων πολυτρόπως καὶ πολυμερῶς ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος ἡγούμενον τ' γνώσεως. τὸν δεξιὸν δ' ἐμὲ
ἕτερον δεῖσθαι ὑπολαβοι, οὐκέτ' ἂν ὄντως δεξιὸν φυλαχθείη· ὁ μὲν γὰρ ἐξ ἑαυτοῦ πίστις τῇ
κυριακῇ χραφῇ τε καὶ φωνῇ ἀξιόπιστος· ἐκτὸς δὲ διὰ τοῦ κυρίου πρὸς τὸν τῶν ἀνθρώπων εὐερ-

γησίαν ἐπεργαζομένη. ἀμέλει πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων εὕρεσιν, αὐτῇ χρώμεθα κριτηρίῳ· τὸ κρινόμενον δὲ πᾶν, ἔπ᾽ ἄπειρον πρὶν κριθῆναι· ὥστ᾽ ἀνάγκη τὸ κρίσιμον διάμενον. ἀκόντως τοίνυν πίστει βεβαλόμεθα ἀναπόδεικτον τὴν ἀρχὴν ἐκ βεβαιώσεως, καὶ τὰς ἀποδείξεις παρ᾽ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς βεβαιοῦμεν, φωνῇ κυρίου παιδούμενοι πρὸς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας. οὐ γὰρ ἁπλῶς ἀποφαινόμενοι αὐθαίρετοι προσίοιμεν, οἷς γ᾽ αὐτοπροαιρέτως ἐπ᾽ ἴσης ἔξεστιν. εἰ δ᾽ οὖν λέγει μόνον ἁπλῶς ἐπεῖν τὸ δόξαν, ἀλλὰ πιστώσασθαι δεῖ τὸ λεχθέν, ἡ τὴν ἐξ ἀνθρώπων αἰωμένην μαρτυρίαν, ἀλλὰ τῇ τοῦ κυρίου φωνῇ πιστώμεθα τὸ ζητούμενον· ἢ πρὸ τῶν ἀποδείξεων ἰσχυροτέρα, μᾶλλον δέ, ἡ μόνη ἀπόδειξις ἅπερ τυγχάνει· καθ᾽ ἣν ἐπιμένων ὁ μὲν ἀποδιδοὺς μόνον τῶν γραφῶν, πιστὸς· εἰ δὴ καὶ προσωπόρωχρήσεως, ἀκριβῶς γνώμονες τὸ ἀληθείας ὑπάρχουσιν, οἱ γνωστικοί· ἐπεὶ κἂν τῆς κῆ τὸ βίον ἔχουσι λαλίστερον ᾖ πλέον ὁ πτίττων τῶν ἰδιωτῶν, καὶ παρὰ τὰς κοινὰς ἐννοίας σκοπεῖν τὸ βέλτιον. οὕτως ἔν γε ἡμῖν ἀπ᾽ αὐτῶν δεῖ αὐτῶν τῶν γραφῶν τελείως ἀποδεικνύεσθαι ἐκ πίστεως πεφύκαμεν ἀποδεικτικῶς. κἂν τολμήσωσι προφέρεσθαι γραφὰς ἢ εἰ τὰς αἱρέσεις μείζονες, πρῶτον μὲν, ἡ πίστις· ἔπειτα, ἡ τελείως, ἀδὲ ὡς τὸ σῶμα καὶ τὸ ὕφος τὸ προφητείας ὑπαγορεύει· ἀλλ᾽ ἐκλεγόμενοι τὰ ἀμφιβόλως εἰρημένα, εἰς τὰς ἰδίας μετάγουσι δόξας, ὀλίγας παραβάλλω ἀπιθήζοντες φωνάς· ἡ τὸ σημαινόμενον ἀπ᾽ αὐτῶν σκοπεῖν, ἀλλ᾽ αὐτῇ ψιλῇ ἀποχρώμενοι τῇ λέξει. οἶδεν γὰρ ἐν πᾶσιν εἰς προφέρον τὴν ῥητῆς, εὐσοὶ καὶ αὐτὰς ὡς τοῖς ὀνόμασι μόνοις προσέχουσι, τὰ σημαινόμενα ὑπαλλάττοντες· οὔθ᾽ ὡς λέγουσι γινώσκοντες, οὔθ᾽ ὡς ἔχειν πιφύκασι χρώμενοι, εἰς καὶ δὴ νομίζουσιν ἐκλεγαῖς. ἡ ἀληθεία δ᾽, οὐκ ἐν τῷ μεταλαμβάνειν τὰ σημαινόμενα εὑρίσκειται· ἔστω μὲν γὰρ ἀναγέγραπται πᾶσαν ἀληθῆ διδασκαλίαν· ἀλλ᾽ ἐν τῷ διασκέψασθαι τί τῷ κυρίῳ καὶ τῷ παντοκράτορι θεῷ τελείως οἰκεῖόν τε καὶ πρέπον· κἀν τῷ βεβαιοῦν ἅπασιν τῶν ἀποδεικνυμένων καὶ τὰς γραφὰς, ἐξ αὐτῶν πάλιν τῶν ὁμοίων γραφῶν. ὅτ᾽ ἂν ἐπιζήτηται διὰ τὸ ἀληθὲς ἐθέλωσιν, αἰδούμενοι καταγέλαστα τὸ φιλαυτίας ἀπειοκέλημα· οὐτ᾽ ἔχωσιν ὅπως διαθωσι τὰς αὐτῶν δόξας, βιαζόμενοι τὰς γραφάς· φθάσωσι δὲ ἐξενεγκεῖν ὡς τὰς αὐθαίρετους δόγματα ψυδῆ, ὁδὸν ἀπίστως τὰς γραφὰς ἑναργῶς μαχόμενα, καὶ ἀεὶ ὑφ᾽ ἡμῶν τῶν αὐτὸ τοῦτο αὐτοῖς ἐλεγχόμενα, τὸ λοιπὸν ἔτι καὶ νῦν προσμένωσι, τὰ μὲν, μὴ πεπεῖσθαι τῶν προφητικῶν· τὰ δ᾽, ἡμᾶς αὐτὰς ὡς ἄλλης γεγονότας φύσεως, μὴ οἰούσῃ εἶναι σωτῆναι τὰ οἰκεῖα ἑκείνως διαβάλλουσιν· ἐνίοτε δὲ καὶ τὰ ἑαυτῶν διαλεγχόμενοι λέγωσι δόγματα, ἀλλήλοις ὁμολογεῖν αἰδούμενοι ἃ κατ᾽ ἰδίαν αὐχοῦσι, διδάσκοντες ἅτερ. ἅτερ γὰρ τῆ πίστεως ἔστω ἰδεῖν τὰς αἱρέσεις ἐπόντας
325 αὐτῶν τὰς μοχθηρίας τῶν δογμάτων. ἐπεδὰν γὰρ ἀναγέγραπται πρὸς ἡμῶν, δεικνύντων αὐτὰς σαφῶς ἐναλλαττούσας τῇ γραφῇς, δυοῖν θάτερον ὑπὸ τῶν προϊσώτων τὸ δόγματος ἔστι θεάσασθαι γινόμενον. ἢ γὰρ τὸ ἀκολουθίας τῷ σφέτερα δογμάτων, ἢ τὸ προφητείας αὐτῆς, μᾶλλον δὲ τὸ ἑαυτῶν ὀλπίδος καταφρονοῦσιν· αἱροῦνται ἢ ἑκάστη τὸ δόξαν αὐτοῖς ὑπάρχειν ἐναργέστερον, ἢ τὸ πρὸς τὸ κυρίᾳ ἀπὸ τῶν προφητῶν εἰρημένον καὶ ὑπὸ τοῦ εὐαγγελίου, πρὸς ἔτι ἢ καὶ τὸ δοκοῦν συμμαρτυρούμενόν τε καὶ βεβαιούμενον. ὁρῶσιν ἂν τὸν κίνδυνον αὐτοῖς, ἡ πεῖ ἑνὸς δόγματος, ἀλλὰ περὶ τὸ τὰς αἱρέσεις ἀπαρτῆν, ἡ τῷ ἀληθείᾳ ἐξορίσκειν· τῆς μὲν γὰρ ἐκ μέσου καὶ προχείρως ἐντυχόντες παρ᾽ ἡμῖν ὡς εὐτελῶν κατεφρόνησαν· ὑπερβῆναι δὲ ἀπεδάσαστες τὸ κοινὸν τῆς πίστως, ἐξέβησαν τῷ ἀληθείᾳ. μὴ γὰρ μαθόντες τὰ τῆς γνώσεως τὸ ἐκκλησιαστικῆς μυστήρια, μηδὲ χωρήσαντες τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀληθείας, μέχρι τοῦ βάθους τῶν πραγμάτων κατελθεῖν δοκεροξυμήσαντες, ἐξ ἁπλῆς ἀναγόντες, παρεπίμψαντες τὰς γραφάς. ὑπὸ δοξοσοφίας τοίνυν ἐπηρμένοι, ὁρίζοντες ἀφ᾽ ἑαυτοῦσι, δῆλοι γεγονότες, ὡς γ᾽ δοκεῖν μᾶλλον, ἢπερ τοῦ φιλοσοφεῖν προνοοῦν). αὐτίκα οὐκ ἀναγκαίας ἀρχὰς πραγμάτων καταβαλλόμενοι, δόξαις τε ἀνθρωπίναις κεκινημένοι, ἔπειτα ἀναγκαίως πλέον ἀκολουθεῖν αὐτοῖς ἐκπορεύζομενοι, ἀφ᾽ ἑαυτῶν ἐλέγχους πρὸς τὰς τῶν ἀληθῆ φιλοσοφίαν μετιχειρίζομένους· ἢ πάντα μᾶλλον ὑπομένουσι, καὶ πάντα φασὶ κάλων κινοῦσι, κἂν ἀπιστεῖν ἀφ᾽ ἑαυτὸ ἀπιστεῖν τῇ γραφῇς μέλλουσιν, ἢπερ μεταπίπτειν) ὑπὸ φιλοψυχίας τὸ αἱρέσεως, καὶ τῆς πολυθρυλλήτου ἢ τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν πρωτοκαθεδρίας· εἰ ἦν, κἀκείνῳ τῷ συμπλοκῇ ἀφ᾽ ἧς ψευδωνύμου ἀγάπης πρωτοκλισίαν ἀπαίζουν). ἡ παρ᾽ ἡμῖν ἢ τὸ ἀληθείας ἐπίγνωσις, ἐκ τῶν ἤδη πιστῶν τοῦς οὕτω πιστοῖς ἐκπρίζοι) τὴν πίστιν· ἥτις ἐστία, ὡς ἔπεν, ἀποδείξεως καθίσαται. ἀλλ᾽, ὡς ἔοικεν, πᾶσι αἵρεσις, ἐχθὴν ὧπερ ἀκόντως ἐκ ἔχει τὸ σύμφορον, μόνον δὲ τοῖς πρὸς ἡδονὴν ἀνωγόσι· ἐπεὶ κἂν ἰάθῃ τις αὐτῶν, οἱ πεῖσθαι τῇ ἀληθείᾳ μόνον ἠβουλήθη. τριτὴ ἢ θεραπεία εἰρήσεως, καθάπερ καὶ πασῶν πάθους· μάθησίς τε ἢ αἰτία, καὶ τὸ πῶς ἂν ἐξαιρεθείη τοῦτ᾽· ἢ τρίτον, ἡ ἄσκησις

τῆς ψυ-

τῆς ψυχῆς, καὶ ὁ ἰθισμὸς πρὸς τὴν κρίθῆσιν ὀρθῶς ἴχων ἀκολουθεῖν δύναται. ὡς γὰρ ὀφθαλμὸς
παραγμένος, ὕτως καὶ ἡ ψυχὴ τῆς παρὰ φύσιν θολωθείσης δόγμασιν, ἐχ οἷά τ' φῶς τῆς
ἀληθείας διδῶν ἀκριβῶς, ἀλλα καὶ τὰ ἐν ποσὶ παροραῶ. ἐν ὕν θολερῷ ὕδατι καὶ τὰς ἰγχέλεις ἁλίσκε-
σθαι φασὶν δοκοῦντα φλουμένας. καὶ καθάπερ τὰ ποτηρὰ παιδία, τ παιδαγωγὸν δοκεῖ φοβεῖ-
ται, ὕτως οὐτὶ τὰς προφητείας ἤργασιν ἰασπὸν τ ἐκκλησίας, ὑφερώμενοι δι' ὀλιγωρίαν καὶ νωθρο-
σίαν. ἀμέλει πάμπολλα συγκατῦσι ψευσμαῖα καὶ πλάσμαῖα· ἵνα δὴ εὐλόγως δοξωσι μὴ
προσέσθαι τὰς γραφάς. τοιοῦτῳ ὖν οὐκ εὐσεβῶς διακειμένῳ τ θείας ἐντολαῖς, τυπτόμενον τῷ
ἀγίῳ πνεύματι. ὡσπερ δὲ αἱ ἀμυγδαλαὶ κενοὶ λέγονται, οὐκ ἐν αἷς μηδὲν ἔστι, ἀλλ' ἐν αἷς ἀ-
ρχὴν τ ἐνόν· ὕτως τὰς αἱρετικὰς τὰς κενοὺς τ τῆ θείᾳ βουλήματων καὶ τ τῆ Χριστῆ παραδό-
σεων εἶναι φαμεν, πικρίζοντας ὡς ἀληθῶς χ' τῷ ἀγρίᾳ ἀμυγδαλῷ, ἐξαρχοῦσας δογμά-
των, τέλῳ ὅσα δὲ ἐνήργασαν τ ἀληθῶν ἀποθέσθαι καὶ ἀποκρύψαι οὐκ ἰσχυσαν. καθάπερ πίνων
ἐν πολέμῳ κλεπτὸν τῷ πάσιν ἰδὼν ὁ στρατηγὸς ἔπαξιν τῷ στρατῶτῃ, ὕτως ἰδεῖν ὠδοκίμησεν ὁ λό-
γος, ὃν ἀσχολία ἀληθαμεν γνώσεώς τ καὶ βίᾳ, κλεπτὸν πᾶξιν. οἱ πολλοὶ δὲ τοῦτ' ἐξηγοῦνται
καιρὸν ἔστι τινὶ ἀκολουθητὸν, καὶ τινὶ τούτῳ, καὶ ὅπως. ὅσος γὰρ ὁ λόγος, τοσοῦτος καὶ ὁ βίος εἶναι
τῷ πιστῷ προσήκει, ὡς ἐπιθεῖναι δύνασθαι τῷ θεῷ ἐξ ἀρχῆς ἕως τέλους, εὐθέως πραίνοντι. ἐπά-
πειρόν τις τ λεγόντων καὶ διὰ τοῦτο τ θεῖον, εἰ μὲν διὰ τ αἰφνίδιον προσπεσεῖν τινὰ φαντασίαν
ἠθέλησεν, προχείρως τὰς ἕως φαντασίας τὰς λογικὰς πιπτόν· εἰ δὲ τῷ ἔθει τῷ προκατα-
κεκτῆσθαι, μεγένει, ἤ φησιν ἡ χαρᾶ, χυδαῖος, ἀποπαυσίειν τὸ ἔθος εἰς τ' ἀνθρώπους, καὶ προ-
αὶ πλέον αὐτῷ τῷ ψυχῇ γυμνασίον. εἰ δὲ καὶ μαχόμενα δόγματα ἱ Φίλικιδαί τινες δοκι-
ὑπεξαιρετὸν ποιοῦσι καὶ πρὸς τὰς αἱρεσοποιὰς τ δογμάτων πορευτέον, οἱ καταπαύσει τ θείας
γραφαῖς τὰς ψευδοδιδασκαλίας τ ἀπείρων, τῷ ἀληθείαν διὰ τ ἀκολουθίας τῶν διαθηκῶν σαφηνι-
ζούσας. ἀλλ', ὡς ἔοικεν, ῥᾴτερον ἂν ἔνδοξα μᾶλλον, κἂν ἐναντία τυγχάνῃ, ἤπερ ὀρθὰ τῷ ἀλήθειᾳ
κατὰ· αὐσηρὰ γάρ ἐστι καὶ σεμνή. καὶ δὴ τῶν ἐν ἡμῖν οὐσῶν διαθετῶν τ ψυχῆς, ἀγνοίας, οἰήσεως, ὀρέ-
ξεως, οἱ μὲν ἐν τῇ ἀγνοίᾳ, τὰ ἔθνη· οἱ δὲ ἐν τῇ ὀρέξει, ἡ ἐκκλησία ἡ ἀληθής· οἱ δὲ ἐν οἰήσει, οἱ
κ' τὰς αἱρέσεις. οὐδὲν γ' ἂν σαφέστερον ἰδεῖν ἐστι τοὺς ὀρεξαμένους περὶ ὧν ἴσασι διαβεβαιουμέ- 326
νους καὶ περὶ ὧν οἴεται, ὅταν γε ὀρέξωνται τοῦ διδασκάλου. καταφρονοῦσι γ' ἂν ἀλλήλων καὶ καταγελῶσιν ὡς συμβαίνει τ αὐτὸν νοῦν, παρ' οἷς μὲν ἐνημότερον εἶναι, παρ' οἷς
δὲ παρανοίας ἡλωκέναι. καί τι μεμαθήκαμεν, ἄλλο μέν τι εἶναι ἡδονὴν, διὰ δὲ τῆς ἕβδομης δοκι-
μητέον· ἄλλο δὲ διὰ ἕβδομ, ἣν ὡς τ αἱρέσεσι προκρῖσιν· ἄλλο χαρὰν, ἣν τῇ ἐκκλησίᾳ προσ-
καθῆκον· ἄλλο δὴ εὐφροσύνῃ, ἣν τῷ κ' ἀληθείαν ἀποδοθὲν γνωστικῷ. ὡς δὴ, ἵνα προχῇς ἰσχε-
μαχῷ, γεωργὸν αὐτὸν ποιήσῃ· καὶ Λάμπιδι, ναύκληρον· καὶ Χαρίδημῳ, στρατηγόν· καὶ Σίμωνι,
ἱππικόν· καὶ Πέρδικι, κάπηλον· καὶ Κρωβύλῳ, ὀψοποιόν· καὶ Αρχελάῳ, ὀρχηστήν· καὶ Ὁμήρῳ, ποιη-
τικόν· καὶ Πυρρωνι, ἰριστικόν· καὶ Δημοσθένει, ῥήτορα· καὶ Χρυσίππῳ, διαλεκτικόν· καὶ Αριστίλῃ, Φυ-
σικόν· καὶ Φιλέασφιν, Πλάτωνι· ὕτως ὁ τῷ κυρίῳ πεθόμενος, καὶ τῇ δοθείσῃ δι' αὐτὸ καπηκολουθή-
σας προφητείᾳ, πλέως ἐκπλεῖ καὶ ἱκανὰ ἔδιδασκάλε, ὃν παρὰ πλειόνων θεῖς. ὁπόσ-
πλησιν ἄρα τοῦδε ὕψος, οἱ μὴ ἐπίμονοι θεῷ, ἵνα ἡγῆται· ἡγεῖ δὲ κ' τὰς θεοπνεύστους γραφάς.
μυρίων γ' ὄντων καὶ ἀριθμὸν ἀ πεφάνασιν αὔθρωποι, σχεδὸν δύο εἰσὶν ἐχαὶ πάσης ἁμαρ-
τίας, ἄγνοια καὶ ἀδύνατα· ἄμφω δὲ ἐφ' ἡμῖν, τ μήτε ἐθελούσιον μαθάνειν, μήτε αὖ τ ὀπιθυμίας
κρατῆν. τούτων δὲ τὰ μὲν ἀκουσίως κρίνουσι· τὰ δὲ ὧν δὲ, οὐκ ἰσχύουσι πρὸς ὀρθῶς κριθῆσιν· ὅτι γὰρ
ἀ τεταμένης τῆς τῷ γνώμῃ, δυνατ' αὖ τῦ πεφάνθαι, κἂν πάνυ δυνατὸς ἡ τὰ γνωσθέντα ποιεῖν·
εὖ τε καὶ κοινὸν τ' εἶναι ἰσχύειν, ἄμεμπτον ἰασπὸν παρέχοντ αὐτὸν πρὸς ἕρεσιν ἐξαθενῶν. ἀκο-
λούθως πάντων δὲ τῶν ψυχῇ καὶ παιδείᾳ παραδέδοται, πρὸς φορὰν ἰκανὰ τῶν ἁμαρτιῶν· τῇ
μὲν, ἡ γνῶσίς τε καὶ ἡ τῆς ἐκ τῶν γραφῶν μαρτυρίας ἐναργὴς ἀπόδειξις· τῇ δὲ, ἡ κ' λόγον
ἄσκησις, ἐκ πίστεώς τε καὶ φόβου παιδαγωγουμένη. ἄμφω δὲ εἰς τὸν τελείαν ἀγάπην συναύ-
ξουσιν. τέλος δὲ εἰκὼν τ γνωστικῦ, τ μὲ ἐνταῦθα, διπλοῦν· ἐφ' ὧν μὲν, ἡ θεωρία ἡ διηρημενική· ἐφ'
ὧν δὲ, ἡ πρᾶξις. ἀπὸ μὲν ὖν τούτου τὰς αἱρετικὰς καταμαθόντας, ἐκ τῶνδε τ ἀπομνημάτων σω-
φρονισθῆναί τε καὶ διηρῆσθαι δεῖ τ παντοκράτορα θεόν. ἐν δὲ καθάπερ οἱ καθοδοὶ τ ὄφεων, τῇ
κρανῶν μὲν λεγομένῃ, ἐχαιοῦσι τ δ, μὴ ἐπίσειον ἄσμαλος, παιδαθῆναι ὖν πρὸς τ θεῖ, τὰς πρὸ
τ κρίσιως πατρώας νωθρίας ἀποβαλόντας, ἵνα ἂν καπαχωνθέντες μετανοήσωσιν· ἀλλὰ μὴ ἐς
τὸν παντελῆ φθορὰς ἑαυτὰς διὰ τ ἀπηνοῦς ἀπιθείας ἐμβάλοιεν κρίσιν. γίνονται γὰρ κ μερι-
καί τινες παιδεῖαι, ἃς κολάσεις ὀνομάζουσιν, ἃς ἀπὸ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τῶν ἐκ περιπαθείας ἀμαθῆ γνωμέ-
νων ἐκ τῦ λαοῦ τοῦ κυρίου καταλιδαίνοντες πεπίπτωκεν. ἀλλ' ὡς πρὸς τοῦ διδασκάλου ἡ

ϑ Φατὸς εἰ παῖδες, ἕτως ἡμᾶς πρὸς τ προνοίας κωλαζόμεθα· θεὸς δὲ ὁ ἡμωρῆ· ἔστι γὰρ ἡ ἡμωρία, κακοῦ ἀνταπόδοσις· κωλάζει μέν τοι πρὸς τ χρήσιμον ϗ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ τοῖς κωλαζομένοις. πανὶ μὲν ἀποτρέψαι βουλόμενος τ εἰς τὰς αἱρέσεις εὐεμπωσίας τοὺς Φιλομαθοῦντας, παρεθέμην· τοὺς δὲ τ ἀπωλαζόντας, εἴτε ἀμαθίας, εἴτε ἀδελτηρίας, εἴτε κακηξίας, εἴθ' ὁ τι δή ποτε χρὴ καλεῖν αὐτούς, ἀποπαῦσαι γλιχόμενος, μετατρέψαι ϗ καὶ προσαγαγεῖν τῇ ἀληθείᾳ τοὺς μὴ παντάπασιν ἀνάτους ἀπηχεῖν, τοῖς δὲ σωτηρησόμενοις τοὺς λόγους. ἐσὶ γάρ τι ϗ δι' ἀνίσχυσιν πρὸς τὴν δρχὴν ἐκπεσόντα τ πρὸς τὴν ἀλήθειαν πορτρεπόντων, ϗ δὴ φλυαρῶν ἀπηχεῖσι, βλασφήμους τ ἀληθείας κατηχοῦντες λόγους, σφίσιν αὐτοῖς τὰ μίσητα τ ὄντων ἐγνωκόσιν συγχωροῦντες, ϗ μαθόντες, ϗ ζητήσαντες, ϗ πυέσαντες, ἠχεύρόντες τὴν ἀκολουθίαν· εἰς ἐλεήσειν ἂν ἴς ἡ μισήσειν τ τοιαύτης διαφορᾶς. ει δὲ ἴς ἰάσιμος τυγχάνει, φέρ' ἴδω δυνάμενος ὡς πῦρ ἡ σίδηρον τῆς ἀληθείας τὴν παρρησίαν, ἀποτίμησαι, καίσασα τὰς ψευδεῖς δόξας αὐτῶν, ὑπεκχέιτο τὰ ὦτα τῆς ψυχῆς. ἔσται δ' τοῦτο, ἐὰν μὴ ῥαθυμῶν ἐπιγόμενοι ἀποδιωθῶσι τὴν ἀλήθειαν, ἡ δεξῆς ὀρεγνώμενοι, κἀντεμεῖν βιάζοντα· ῥαθυμοῦσι μὲν γὰρ οἱ, περὶ τὰς εἰκαίας τ θείας γραφὰς ἐξ αὐτῶν τ γραφῶν περιζέειν ἀποδείξεις, τ' παρά τε ϗ τ ἡδονὰς αὐτῶν σωαιρούμενοι ἐκλεγόμενοι· δεξῆς δ' ἐπιθυμοῦσι, ἔσει τὰ πρὸς φυὴ τοῖς θεοπνεύσοις λόγοις ὑπὸ τ μακαρίων ἀποστόλων τε ϗ διδασκάλων παραδιδόμενα, ἐνότητες ἅπαντα σφίζονται, δι' ἑτέρων παρεγχειρήσαν ἀνθρωπείαις διδασκαλίαις ἐνισταμένοι θεία παράδοσι, ὑπὲρ ϗ τὴν αἵρεσιν συῆσαθαι. τὶς γὰρ ὡς ἀληθῶς ἐν τηλικούτοις ἀνδράσιν, ϗ τὴν ἐκκλη- 127
σιαστικὴν λέγω γιῶσιν, ὑπὲ τὸν λόγον Θ, Μαρκίων Θ, Φίρε ἐπῶν, ἡ Προδίκη, καὶ τ ὁμοίων, τὴν ὀρθὴν εὐβασιστέτον ὁδόν; ϗ γὰρ ἂν ὑπερίδαλον σοφία τὰς ἔμπροσθεν ἀνδρας, ὡς προεξάρασ τι τοῖς ὑπ' ἐκείνων ἀληθῶς ῥηθεῖσιν· ἀλλ' ἀγαπητὸν ἦν αὐτοῖς, εἰ τὰ προπαραδιδόμενα μαθόντες ἠδυπήθησαν. ὁ γνωστικὸς ἀρα ἡμῖν μένες ἐν αὐταῖς καταμηχανᾶς τ γραφαῖς, τῷ ἀποστολικὴν καὶ ἐκκλησιαστικῷ σώζων ὀρθοτομίαν τ δογμάτων, ϗ τ' εὐαγγέλιον ὀρθοτομῶν βίβλ, τὰς ἀποδείξεις, ὡς αὐ ἀπόζητήσῃ ἀνδρίσκειν, ἀναπεμπόμενος ὑπὸ ϗ κυρίᾳ, ἀπὸ πνόμα ϗ προφητῶν. ὁ βίβ Θ δὲ εἰρμὸς ϗ γνωστικὸς, ὑδὲν ἄλλό ἐστιν ἢ ἕρμα ϗ λόγου τῆ τ κυρίου
» ἀκολουθοῦ παράδοσι. λλ' ϗ πάντων ἡ γνῶσις. Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί, φησὶν ὁ ἀπ. ὅλος, ὅτι πάντες ὑπὸ τὸν νεφέλην ἦσαν, ϗ πάντες διὰ τ θαλάσσης διῆλθον, καὶ πάντες εἰς τὸν Μωσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον, καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα ἔπιον· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός. ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν αὐτοῖς ηὐδόκησεν. τὶς γὰρ Θ; ὁ ἀπ., Τί με λέγεις Κύριε, Ὃ ϗ πεῖπε τὸ θέλημά τ πατρός μου; τυτέστι τὴν διδασκαλίαν τ σωτῆρ Θ, ἣν ἐν βρῶμα ἡμῖν πνευματικὸν, καὶ πόμα δίψαν οὐκ ἀπεκάμενον, ὕδωρ ζωῆς
» γνωστικῆς. ναὶ φησὶν, ἡ γνῶσις ἕρη) φυσιοῦν. πρὸς οὓς φαμεν, πάχα μὲν ἡ δοκοῦσα γνῶσις φυσιοῦν λέγη), ἣν πνευματικὴν τὴν λέξιν ἑρμηνεύειν ὑπολαβοι. ἡ δὲ, ὅπερ ϗ μᾶλλον, τὸ μεγαλεῖόν τι καὶ ἀληθῶς φρονῶν μηνύει ἡ δ' ἀποστόλικὴ φωνή, λέλυ) μὲν τ' ἠπορημένον· ἐπί-
» μενει δ' ἔν τ γραφαῖς, κυρώσωμεν τ' ἀρημένον. ἡ σοφία, φησὶν ὁ Σαλομὼν, ἐνεφύσησεν τὰ ἑαυτῆς τέκνα. ϗ δὴ τὸν φον ἐνεπίησεν ὁ κύριος τ μερικαῖς ϗ τῷ διδασκαλίαν, ἀλλὰ τ' ὅλη τῇ ἀληθεία πεποίθεναι, ϗ ἕνα μεγαλόφρονα ἐν γνώσῃ τῇ διὰ τῶν γραφῶν παραδιδομένῃ, ὑπερεπλικὸν τῶν ἐς ἀμαρτίαν ὑποτυρόντων, παρασκευάζει· ὃ σημαίνει ἡ ἐνεφύσησε λέξις· μεγαλεπίπαν τ σοφίας πῖς ϗ τῷ μαθήσειν τέκνοις ἐμφυτεύσεως διδάσκει. αὐτί-
» κα φησὶν ὁ ἀπόστολ Θ, καὶ γνῶσιν οὐ τ λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τῷ δυνάμει, ἡ μεγαλοφρόνως, ὅπερ ἐστὶν ἀληθῶς· ἀληθείας ἢ μεῖζον ὑδέν· τ γραφῆς σωίστε· ἐνταῦθα γὰρ ἡ δύναμις τῶν πεφυσιωμένων τέκνων τ σοφίας. εἶεν, ἔστω, φησὶν, ἡ δικαίως ἐπὶ τῇ γνώσει
» μέγα φρονεῖται· Γνωστὸς γὰρ ϗ τ Δαυὶδ ἐν τῇ Ιουδαίᾳ ὁ θεὸς, τυτέστι, πῖς κατ' ἐπίγνωσιν Ισραηλίτας. Ιουδαία γὰρ, ἐξομολόγησις ἑρμηνεύεται. εἰκότως ἄρα εἴρηται πρὸς ϗ ἀποστόλ· τ' Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴτις ἑτέρα ἐντολὴ, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακε-
» φαλαιοῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τ πλησίον σε ὡς ἑαυτόν. ϗ γὰρ χρὴ πλεῖ, καθάπερ οἱ τὰς αἱρέσεις μεθοδεύσαντες ποιῦσι, μοιχεύειν τὴν ἀλήθειαν, ὑδὲ μὴν κλέπτειν τ κανόνα τ ἐκκλησίας, τ' ἰδίαις ἐπιθυμίαις ϗ φιλεδοξίαις χαριζομένους ἐπὶ τῇ τ πλησίον ἀπάτῃ, οὓς πάντως μᾶλλον ἀγαπῶν-
» τας, τ ἀληθείας αὐτῆς αὐτέχεσθαι διδάσκειν προσήκει. εἴρη) γ' ἂν ἄντικρυς, Ἀναζεύξατε ἐκ πόλεως ἔθνεσι τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν, ἵνα μὴ κριθῶσιν, ἀλλὰ ἐπισταφῶσιν οἱ προακηκοότες· ὅσοι δὲ τ γλώσσαις αὐτῶν δελεάζουσιν, ἴχνη γραφὰ ἔχουσι τὰ ἐπίσημα. οἱ πίνων τ ἀσεβῶν ἀπόμενοι λόγων, ἄλλοις τι ἐξάρχηλες, μηδὲ εὖ τῆς λόγοις τῆς θείοις ἀλλὰ ἐξημαρτημένως συγχρώμενοι,

οὔτε κατὰ τὰ ἀσίας ἐκ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, οὔτε οὐ, ἐξηπάτησε, ἰῶσιν τυγχάνων τῆς ἀληθείας· ἀλλ' ὑδὶ τῶν κλεῖν ἐχουσῶν αὐτοὶ τὸ ὕδωρ, ψυδὴ δὲ πίνα καὶ ὡς φησιν ἡ σωφία αὐτοκλεῖδα, δὲ ἧς οὐ τῶν αὐλαίων ἀναπεπίασμένων, ὡς παρημένης ἀφ' τῆς κυρίου παραδόσεως ἐσμὲν· παραβύρων ἢ ἀναπεμένων, καὶ διορυξάντες λαθραῖ τεῖχον τῆς ἐκκλησίας, ὑπερβαίνοντες τὴν ἀληθείαν, μυσαγωγεῖ τῆς τῶν ὅλων ψυχῆς καθιεῖσι πῦ. ὅπου γὰρ μετέβησεν αἱ καθολικῆς ἐκκλησίας τὰς ἀνθρωπίνας σωηλύσεις πεποίηκασιν, οὐ πολλῶν δεῖ λόγων. ἡμεῖς γὰρ ἓν κυρίῳ τῷ παρεῖναι διδασκαλίαν, ἀπὸ Αὐγούστου καὶ Τιβερίου καίσαρος ἐξαμείψαμεν, μεσούσης τῆς Αὐγούστου χρόνων πληοῦπ· ἡ δὲ τῶν ἀποστόλων αὐτῶν, μέχρι σῆς τοῦ Παύλου γενεᾶς, ἐπὶ Νέρωνος πληοῦπ· κατωδὶ, ἐπὶ τοῦ Ἀδριανοῦ βασιλέως χρόνος, οἱ τὰς ἀρχὰς ἐπιτροπαῖς μαθηταὶ γεγόνασι, καὶ μέχρι τοῦ Ἀντωνίνου τοῦ περὶ οὗ ἐν τοῖς ἡλικίας, καὶ μέχρι τοῦ Βασιλείδης, καὶ Γλαυκίας ἐπιχαφῆτα διδασκάλου, ὡς αὐχοῦσιν αἱ πίστεις ἑρμηνεῖα. ὡς αὖτως δὲ καὶ Οὐαλεντῖνον Θεοδοτίωνα καὶ τοὺς Φρύγας γνωρίμους, καὶ τοὺς γνησίους σωζόμενα. Μαρκίωνος δὲ, καὶ τῶν αὐτῶν ἡλικίαν γνωρίμου, ὡς πεισθῆναι τοὺς σωζόμενα. μεθ' οὓς Σίμωνα ἐπ' ὀλίγον, κηρύσσειν, καὶ τοῦ Πέτρου κηρύσσοντος. ὡς οὗτος ἐχόντων, συμφώνως τῇ προβήσεται τῆς καὶ ἀληθείας ἐκκλησίας, τῆς μετεμβησίας τοῦτος, καὶ τῆς ἐπὶ τούτων κατασθενείας, τῷ χρόνῳ κεκαινοτομηδὲν παραχαραχθείσας αἱρέσεις. ἐκ τῆς μὲν ἀναμφαρτήτου φανερὸν εἶναι μεγάλης, μίαν εἶναι τὴν ἀληθῆ ἐκκλησίαν τὴν τοῦ ὅλου δρόμου, ἐν ᾗ κυρίῳ συνθεσίαν δίκαιοι ἐγκαταλέγονται ἕνος δὲ ἕλος ἓν ἦν, καὶ ἕνος τοῦ κυρίου· δίκαιοι καὶ τὰ κρῶς πρῶτον κυρίῳ τὴν μετάνοιαν ἐποιήσατο, μιμήματα τοῦ ἀρχῆς τῆς μιᾶς. τῇ γὰρ ἀντιθέσεως φύσεως κληρωθῆναι ἐκκλησία ἡ μία, ἐν ᾗ πολλαὶ καταπεμπόμεναι βιάζονται αἱρέσεις κατὰ τὰ ἐπίνοιαν. καθὰ μὲν ἐπίνοιαν, καθὰ μὲν ἀρχήν, καθὰ μὲν ἰσχήν, μόνῳ ἐναι φαμὲν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ καθολικὴν ἐκκλησίαν, ἣν ἑστῶτα πάντως μιᾶς τοῦ ἕως οἰκίας διαβήκας μᾶλλον ἢ κυρίῳ τῇ διαβήκῃ τῷ μίαν διαφορὰς τῆς χρόνοις. ἐνὸς τοῦ θεοῦ τῷ βουλήματι, ὃ ἐστὶ λόγος, σωμάζοντος τὰς ἤδη κλῆσιν πεπεγμένους ἐνὸς προώρισεν ὁ θεὸς οἰκουμένην, καὶ καλῶς ἐκλῆς κοσμεῖ ἐγνωκώς. ἀλλὰ καὶ ἡ ἰσχὴ τῆς ἐκκλησίας, καθὰ μὲν ἡ ἰσχὴ τῆς συστάσεως κυρίῳ τῇ μονάδα ἐστὶν, πᾶσα τὰ ἄλλα ὑπερβαλλόντως, καὶ μηδὲν ἴσχυσα ὅμοιον ἢ ἴσον ἑαυτῇ. τοῦτο μὲν οὖν καὶ ὡς ὕστερον τῶν αἱρέσεων αἴρομεν, ὅσα ἀνομοίως καὶ προσκεχρημένοις, ὡς ἡ ἀπὸ Οὐαλεντίνου καὶ Μαρκίωνος καὶ Βασιλείδου, κἀν τῷ Μαρκίωνι αὐχῶσι προσαγορεύεσθαι δέξαι· μιᾶς γὰρ ἡ πάντων γένεσις τῶν ἀποστόλων ὡς παρεδίδασκαλία, ἔτους ἢ καὶ ἡ παράδοσις. αἱ ἢ, ἀπὸ τέρας, ὡς οἱ Περσικοί· αἱ ἢ, ἀπὸ ἔθνους, ὡς ἡ τῶν Φρυγῶν· αἱ ἢ, ἀπὸ ἐνεργείας, ὡς ἡ τῶν ἐγκρατῶν αἱ ἢ, ἀπὸ δογμάτων διαζεύξεως, ὡς ἡ τῶν Δοκητῶν ἢ τῶν Λιμναίων· αἱ ἢ, ἀπὸ ἐπιθέτων, ὡς τὰ παρήκασιν, ὡς Καϊανίσσα καὶ οἱ Φιβιονῖται προσεγερθέντες· αἱ δὲ, ἀφ' ὧν καρπούμεθα ἐπωδύσεώς τε καὶ ἐπλήμασιν, ὡς τῶν Σιμωνιανῶν οἱ Εὐτυχεῖται καλούμενοι. ὅπου γὰρ τινα ὀλιγίστων ἐπεδείξαμεν τὰς φιλεθέμους τῆς ἐκκλησίας, ἐκ τῶν ἓξ ἕως ἕνδεκα ἐτῶν, ἀπὸ τῆς Ἰουδαίων τῶν χριστιανῶν, ἀπὸ τῶν αἱρέσεων μυσικῶς διακρινομένων, ὡς ἀναβαθμῶν ἀπὸ τῶν καθαρῶν καὶ ἀκαταλήπτων ζώντων θεὰς ἐκκλησίας, κατὰ πεπεισμένοι τὸ λόγου. τὰ μὲν οὖν ὀνείδη καὶ μηνυκισμοὶ ἀνόητα, τὰ ἱερέων, καθὰ καὶ δικαίως τῷ ἡμῶν παρεδίδωσιν ἡ γραφή, ὡς ἀνοίας πατέρα καὶ μῆς ἡμῶν διὰ τῆς πίστεως τὸ δικαίων τὸν παρεῖναι ποιουμένων· αὐτὴ γὰρ ἡ ὀνείδη τῶν ἐθραϊστῆς, τῶν δὲ λόγια ἓν ἦσυ νυκτὸς καὶ μεθ' ἡμέραν μελετῶντων καὶ ἀναπεμπαζομένων τῷ τῆς ψυχῆς τῶν μαθημάτων δοχεῖ· ἵν καὶ σωασκησιν γνωστικὴν ὑπάρχουσα καθαρίζουσι μηνυκισμοὶ ὀνείδη ἀληθεῖς. ὅπου ἢ μήπω ἕκατερον, μήτε τὸ ἕτερον τούτων ἔχει, ὡς ἀκαθάρτα ἀφορίζει. αὐτίκα τὰ ἀναγόντα μηνυκισμοὶ, μὴ ὀνείδη ὄντα δὲ, τοὺς Ἰουδαίους αἰνίσσεται τοὺς πολλούς· οἱ τὰ μὲν λόγια ἓν ἦσυ κατὰ σῶμα ἔχουσιν, τῷ δὲ πίστιν ἓν τῷ βασιλεῖ ἡμῶν θεῷ τὸν πατέρα παραπέμπουσιν· οὐκ ἔχουσιν ἐπιδεδομένῳ τῇ ἀληθείᾳ. ὅθεν καὶ ἐλαθέσθαι τὸ ἦθος τοῦ πιστοῦ θρεμμάτων, ὡς ἀμὴ ἀξίαν ἐπιδῶν ὄντων, μηδὲ τῇ ἁπλότητι τῆς πίστεως ἐπιδεδομένων· οὐδὲν ἦν, φησὶ, γινώσκειν πατέρα, ἐμὲ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἂν ὁ υἱὸς ἀποκαλύψῃ. ἔμπαλίν τι αὖ ἀκάθαρτα ὁμοίως κακῶν, ὅσα ὀνείδη μὲν, μηνυκισμὸν ἢ οὐκ ἀνάγκ. τοῦτο ἦν τοὺς αἱρετικοὺς ἰνδικνυ ἢ. ὀνόματι μὲν παῖδος κ ἡγοῦ ἀπαιδεύτους· τῷ δὲ τῶν λόγων ἀκριβῆ συφώνειαν λειτουργῶν καὶ παλαιώσει ἐξαθετοῦντας, τὰ ρὸς δὲ, καὶ τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης ὀλοχερέστερον, οὐχὶ δὲ ἀκριβέστερον μετερχομένους· ὧν καὶ μετέλθωμεν. τοῖς ποσὶν ὁ κύριος λέγει, Τίμι λέγεται κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; ἀκάθαρτα δὲ πάμπαν, οἱ μὲν διχηλεύοντες μηδὲ ἀνάγοντες μηνυκισμόν. Τιμᾶς δ' ὦ Μιχαΐας, φησὶν ὁ Θεός, οὐτε τρι-

οὔτε πάρεσι. Οὔτε δυωδέκατοι, οὔτ' ἐν λόγῳ, οὔτ' ἐν ἀριθμῷ· ἀλλ' ὡς ἐκ χοῦς, ὃν ἐκρίπτ[ει]
ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καὶ ὡς σκιὰν ἀπὸ καδου. τούτων ἡμῖν προδιευσμένων,
καὶ ὑθιτοῦ τροπᾶς ἐν κεφαλαίῳ ὑποχρα φέντος προάδω, ὡς ὑποσχήμεθα. ἐκ διηρμημένως τὰ ζώπυρα τῆς ἀληθοῦς γνώσεως ἐγκαταπαρέντων δογμάτων, ὡς μὴ ῥᾴδιον ἄναν
τῷ ἀδιτυχοῦντι τὰ μυήτων τὴν τῶν ἀγίων παράδοσιν εὕρεσιν, μετέπειμεν δὴ τὴν ὑποθεσιν.
ἰσάκασι δέ πως αἱ γραμματικαὶ καὶ παιδικαὶ ἐξησκημέναι, σκιαναὶ τοῖς ἐν στοιχείῳ καταπεφυτευμέναις ἡδονὴν ὄψεως· ὅρμη γὰρ μᾶλλον συστῆναι τινὲς δασεῖ, κυπαρίσσοις δὲ πλατάνοις, δάφνη τε καὶ κιττῷ, μηλέαις τε ὁμοῦ καὶ ἐλαίαις δὲ συκαῖς καταπεφυτευμέναις, ἐξεπηδὸς ἀναμι-
μιγμένης τῆ φυτείας καρπόφορον τε ὁμοῦ καὶ ἀκαρπον δένδρων, ἀφ' ὧν ἀφαιρεῖσθαι καὶ κλέπτ[ειν] 10
τολμῶντας τὰ ὥρια, ἐθελοῦσας λαμβάνειν τὰ χαρᾶς ἐξ ὧν δὲ μετεμποιοῦσας καὶ μετεκφυτεύσας ὁ γεωργὸς, ὡραῖον καταπορεύσει παρέδωσαν, καὶ ἄλλος ἄλλοτε πρὸς οὐ τὸν τοῦ τόπου οὐ τῆς φράσεως στοχάζονται αἱ γραμματικαὶ· ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆδε καὶ τῶν λεξικῶν οὐκ ἐλάττους εἶναι βάλλονται καὶ τῶν τῶν δογμάτων ἐγκαταπορεύσει λεληθότως καὶ ὑπὸ τὴν ἀλήθειαν πίπτειν).
φιλοπόνους καὶ εὑρετικοὺς εἶναι τοὺς ἐν ποσὶ τυγχάνειν παρασκευάζοντες. πολὺ δὲ τὸ ἐλλίαται
καὶ ποικίλα, ἀφ' ὧν τῶν ἐσθίων ἀφορᾶς. καὶ δὴ μὴν τὸν εὐδόμον τοῦτον ἡμῖν γραμματικὸν,
τῶν ἐξῆς ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ποιήσομαι τὸν λόγον.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ ΣΤΡΩΜΑΤΕΩΝ
ΛΟΓΟΣ ΟΓΔΟΟΣ.

ΑΛΛ' οὐδὲ οἱ παλαίστατοι τῶν φιλοσόφων ὅπη τ' ἀμφισβητῶν καὶ ἀπορῶν ἐφέροντο· ἦτοι γ' ἂν ἡμᾶς, οἱ τ' οὕτως ἀληθοῦς ἀντιχόμενοι φιλοσοφίας, οὐς ἄκρους ἡ χαρὰ εὑρόντας χάριν ὅπη τ' διηρθρωμένως τ ζητῶν παρεχύσα· οἱ μὲν γὰρ ἰωνικώτεροι τῶν παρ' Ἕλλησι φιλοσόφων, ὧν φιλοσημείας κεῖνός τε καὶ ἀτελὴς,
ἁλιγκλικῶς ἅμα καὶ ἐρεσικῶς, ὡς τὴν ἄχρηστον ἐξαγκυλομένην φλυαρίαν· ἔμπε-
λος δὲ ἡ βαρβαρικὴ φιλοσοφία, τὴν πᾶσαν ἔμπικτον ἀλλοῦσα, ζητᾶτε, φησὶν, καὶ εὑρήσετε·
κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν· αἰτεῖσθε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν. κρούειν μὲν γὰρ τὴν ζητησιν ὁ
προὸς ἐρώτησιν καὶ ἀποκρισιν λέγων, τὴν θύραν τ ἀληθείας τὸ φανόμενον. διοιχθεῖσαν δὲ τῇ ἐμπεδωθείσῃ τὴν ἔρευναν, ὅπερ ἡμεῖς ἐγγίνεσθαι φαμεν. τοῖς οὕτως εἶναι κρούουσιν ἀνοίγεται τὸ ζητούμενον· καὶ τοῖς οὕτως αἰτοῦσι δίδοται καὶ τὰς χαρᾶς, ἐφ' ὃ βαίνουσιν, ἐν τῷ θεῷ γένει) ἡ δόσις τῆς θεοδωρήτου γνώσεως καταληπτικῶς, ἀφ' ἧς λογικῆς ἕστως ἐκλαμπούσης ζητήσεως συγκοσμοῦσιν μεγίστης, μὴ ζητῆσαι δι' οὐδὲ ζητῆσαι μὲν, ἐχὶ δὲ [διηρθρωμένως δέ] διηρθρωμένως μὲν, ἐχὶ δὲ ἀφαπτόμενοι καὶ ἀναπτόμενοι διὰ τῆς πίστεως ἐς σαφῶς ἄγοντα τὸ ζητούμενον· ἀλλ' αὖ ἀφ' ἧς ἐξεταστικῶς χωρήσαντες. μὴ ἐχὶ λοιπὸν ἑκάθεδον λαβεῖν τὴν ὑπόθεσιν ἢ ζητεμένην. ἀλλ' ἔστι μὲν εὑρεῖν τ ζητούμενον ζητήσαντ· ἐστὶ δὲ καὶ ἀνεύρετον μὴ ἐκδιαφθῆναι δὲ ἐντεῦθεν ἀγόμενος πρὸς τὴν εὕρεσιν ἢ καλῶς, εὐγνώμονος ζητοῦ ἀφιλονείκως, ἀφιλοδόξως. ἐρωτώμενος καὶ ἀποκρινόμενος, πρὸς δὲ, καὶ αὐτὰ ὑπισκεπόμενος ἃ λεγόμενα. ἐχομένης γὰρ καθηκόντως μόνον τ χαρᾶς τ θείων, ἀλλὰ καὶ τ ἐννοεῖν τῶν κοινῶν τὰς ζητήσεις ποιεῖσθαι ὡς ἂν
πλεῖστας ὦ φίλιμον τ εὑρέσεως καταληψόμενος. ἐκδεχεται γὰρ ἄλλος πόνος τε καὶ ὄχλος τὰς παρεχούσας τ ἀνθρώπων, καὶ τὰς αἱρεσιώτας εὑρησιλογίας· τ δὲ καὶ ἀληθοῦς ἐραστήν τι ἅμα ἐν γνώριμον, ἀκλινῆ εἶναι καὶ τ ζητήσεσι προσήκειν, δι' ἀποδεκτέως ὑπισχνουμένης ἀφιλαύτως ἐν φιλαληθῶς ὡς γνῶσιν προσιόντα καταληπτικὴν. τὰς αὖ ἄλλη βελτίονα ἢ ἀναγκαιοτέραν μεθόδους,
ὡς ἐχρὴν τ τοιάσδε ἅπαν διδασκαλίας, ἢ τὸ προκείμενον ὄνομα λόγου διελθεῖν τῶν σαφῶς, ὡς
πάντας ἀκολουθῆσαι τὰς ὁμοφώνους· αὐ ἔστι τοίνυν τὸ ὄνομα τ ἀποδεκτέως, εἰσὶν πρὸ βλεπτέον.
φωνὴ μόνον, ἢδὲν σημαίνουσα; ἐν πῶς ἂν ὁ φιλόσοφος μὴ ῥήτωρ, ἀλλ' ἂν καὶ ὁ δικαστὴς, ὡς ἀσφαλὲς ὄνομα προφέρεται τὴν ἀποδεκτέον· ἔστι δὲ τ δικαζομένων ἀγωνιστὴ τὸ σημαινόμενον ὅτι ἐχυπάρχει αὐτὸ καὶ ὡς ἂν τὸν πρίζοντα τὴν ἀποδεκτέον οἱ φιλόσοφοι. ἔστως ἄλλως. ἐκ παντὸς τοίνυν τοῦ ζητουμένου πῆς ὀρθῶς ἀφαλαμβάνει, ἐκ αὐτοῦ ἐφ' ἑτέραν ἐρχόμενον ὁμολογουμένων μᾶλλον ἀναγκαίων τ λόγων, ἢ τοῖς ἀπασι τοῖς ὁμοεθνέσι τε καὶ τ ὁμοφώνοις ἐκ τ συμφωνίας ὁμολογούμενον σημαίνεσθαι ὅπερ ἐστὶν ἐνθένδε ἐρμηνεῖα ζητῶν ἀναγκαῖα, ἢ ὑπάρχειν τὸ σημαινόμενον τοῦ τόπου ὁ λέγομεν, ἐστὶ γὰρ ἐφεξῆς δὲ, ὅπερ ὑπάρχειν δηχθεῖσα, ζητητέον τάχα τῷ φύσει ἀκριβῶς,

ὅπως

ἐστὶν πίς ἐστι, καὶ μὴ πᾶσι ὑπάρχειν τὴν ἀποδεῖξιν. ἡ δ' οὐκ ἀρχὴ τῶν μόνον ἁπλῶς ἁπάντων ἀεὶ δ' ζητουμένου τὸ δοξαν· ἔξεστι γὰρ καὶ τὸ αὐτοκαθ' αὑτὸ νοούμενον ἐπ' ἴσης ἀναπαφηναδαι ὁ βούλεται· ἀλλα πεῖσαι δεῖ χρὴ τὸ λεχθὲν· ἡ μὲν ἐς ἄμεσος ἀμφισβητούμενον ἀναφέρειν αὐτὸ ἡ κίνησις, κἀκείνου πάλιν ὁμοίως ἐς ἀμφισβητούμενον ἕτερον, ἐς ἄπειρον προβήσεται καὶ ἀναπόδεικτον ἔσται· ἀ δ' ἐς ὁμολογούμενον ἀ πασι ἡ τὸ ὁμολογουμένου πίστις ἀναφέρειν, σκόπει τὸ ἀρχὴν τῆς διδασκαλίας ποιεῖσθαι. ἐὰν γὰρ τὸ προβληθὲν ὄνομα, μεταλαμβάνειν χρὴ ἐς λόγον ὁμολογούμενον τι καὶ σαφῶς κοινωνοῦσι τῆς σκέψεως, ἀρχὴ μὲν τ' διδασκαλίας ἐσόμενον, ἐζητημένον τε τὸ ζητουμένων εὕρεσιν. φέρε γὰρ προβεβλήσθω ὁ ἥλιος τὸνομα. φασὶν οὖν οἱ Στωϊκοὶ τὸν ἥλιον ἀναμμα νεφῶν ἐκ θαλαττίων ὑδάτων. ἆρ' οὖν ἀποφήσεται ὁ λόγος αὐτὸ δ' ἐνάμαλος, ἄλλης δοσοδείξεως δεόμενος ἡ ἀληθὴς ἐστι; ἄμεινον γὰρ ἁπλῶν κοινῶν καὶ σαφῶν τῶν λόγων, ἥλιον ὁμολογεῖσθαι τὸν λαμπρότατον τῶν καθ' ὑρανὸν ἰόντων· πιθανώτερος γὰρ εἶναι καὶ ἀποφήσεται, καὶ κᾶσιν ὁμοίως ὁμολογούμενος ὁ λόγος οὗτος. ὡς αὖτως δὴ καὶ τὴν δοσοδείξιν πᾶσιν ἀδήλοις ὁμολογήσαι εὔλογον εἶναι τὰς ἀμφισβητουμένας οὐκ ἐν τῶν ὁμολογουμένων ἐκπορίζοντα τὴν πίστιν. ἡ μόνον ἡ δοσοδείξις ἡ πίστις ἐστὶ γνῶσις, ἀλλὰ καὶ ἀπόφασις λέγεται δικαίως· ἡ μὲν, ἐπιστημονική τις ἕξις βεβαία· ἄλλη δὲ μόνον ἐλπιστική. κυριώτερα μὲν οὖν δοσοδείξις λέγεται, ἡ τὴν ἐπιστημονικὴν πίστιν ἐνθεμένη τῶν μαθανόντων ψυχαῖς· δοξαστικὴ δὲ ἡ ἑτέρα· ὡς καὶ ἄνθρωπος ὁ μὲν, ὄντως ἄνθρωπος, ὁ τὴς κοινας φρένας κεκτημένος· ὁ δὲ, ἀρχὴς καὶ ῥητορικῆς ἕτος τις καὶ ὁ πομπικὸς ἔλεγε· ὡς χαρίεις ἐστὶν ἀνθρωπος, ἔστ' ἂν ἄνθρωπος ᾖ. καὶ ὅπλοις καὶ ἵπποις καὶ κυνος ὁ αὐτὸς λόγος, περὶ τὸν λεγόμενον δ' ζῷον ἡ κακίαν. ὡς γὰρ τὸν τῆ γῆς πλησιάζοντα βλέποντες, ὅπλα ἐκυρώσαμεν τῶν σημειουμένων ἐρχόμεθα. αὐτίκα ἰατρὸν νοοῦμεν, ᾧ μηδὲν τῆς ἰατρικῆς δυναμεως ἐνδεῖ· γνωσικὸν δὲ, ᾧ μηδὲν λείπει τῆς ὅπλης ἐπιστημονικῆς ἀδήσεως. καὶ δὴ φέρε ἐνδεῖξιν συλλογισμὸν, ἧ τ' μὲν ἐνδεικνύμενον, ἐστὶ δηλωτικὸν, ἐν ὑπάρχει τὸ αὐτὸ ὡς δ' μηκέτι εἶναι πιθανὸν, ἐνδεῖξιν εἶναι τὸ κύριον φαμέν· τῷ δὲ συλλογισμῷ λαμβανόμενον ἐν ὑπάρχον, ἔστιν ὅτε πλησιον, ὡς τὴν Πυθωνος προδίδοναι βυζαντιος, ἐπειτα ἐχει, ἀλλ' ἐν ἀλλὰ πλέω λαμβάνεται τὰ δηλωτικά· καὶ τὸ μὲν παρασκευὴν ἐξ ὁμολογουμένων, συλλογίζεσθαι ἐστιν· τὸ δὲ γε ἐξ ἀληθῶν τι πιθανὸν, ἀποδεικνύει ἐστίν· ὥστ' εἶναι σαφῶς τὸν τῆς ἀποδείξεως τὸν ὅρισιν, ἵνα τι τῶν τὰ λαμβανομένα πρὸς τὰ ζητούμενα ἀληθῆ λαμβάνειν, καὶ τὸ τὸ συμπέρασμα αὐτὸς ἀκόλουθον ὑπάρχεσθαι. ἡ δή τι μὴ ὑπάρχει τὸ πρῶτον, ἢ μὴ ἐπὶ τὸ αὐτῷ τὸ δεύτερον, οὐκ ἀποδείξεσι μὲν, σωλογίσατο δέ. τὸ μὲν γὰρ οἰκεῖον ἐπιτηγκῶν συμπέρασμα τὸς λήμμασιν, συλλογίσασθαι μόνον ἐστὶν· τὸ δὲ καὶ τ' λημμάτων ἕκαστον ὑπάρχειν ἀληθες. οὐ συλλογίσασθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀποδεδειχέναι. περαίνει δ' ἐστὶν, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ἀνάμα ὅδηλον, τὸ ἄγειν ὑπὸ τὸ πρᾶς. ἔστι δὲ ἀπόδειξις ἐν ἑκάστῳ λεγω, τὸ ζητεύμενον· ὁ δὲ καὶ συμπέρασμα καλᾶται οὐδὲν ἧττον ἁπλῶς καὶ πρῶτος λόγος ὀνομάζεται συλλογισμός, κἂν ἀληθὴς ᾖ, ἀλλ' ἔστι πολλαχέως, ἐκ πρώτων τινὰ τοιούτων παρῆλθεν, δυοῖν μὲν ὡς λημμάτων, ἐνὸς δὲ ὡς συμπεράσματος· ἡ πᾶσα ἀποδείξεως δεῖται, ἡ καὶ τινα ἐξ αὐτῶν ἐστι πρὸ αλλ' ἐ μὲν τ' πρώτων, ἑκάστης ἀποδείξεως ἀποδεῖξαι δεῖται· ὡς ἄπειρον ἐκβήσεσθαι, ἐ οὕτως ἀναιρεθήσεται ἡ ἀποδείξεις· ἡ τ' δευτέρων, τοῦτο αὐτὸ τὸ ἐξ αὐτῶν πρὸς τῶν ἀποδείξεων λέγεται· αὐτὰ οἱ φιλόσοφοι ἀναποδείκτους ὁμολογοῦσι τὰς τ' ὅλων ἀρχάς. ὥστ' ἄπειρός ἐστιν ἀποδείξεις ἀνάγκη πᾶσαν τεῖρον εἶναι τὴν πίστιν ἐξ ἑαυτῆς· ὁ δὲ πρῶτον καὶ ἀναπόδεικτον λεγόμενον ὅτι τὸ ἀναπόδεικτον ἄρα πίστις, ἡ πᾶσα ἀποδείξεις ἀναγκαῖον. εἰσὶ δ' αἱ καὶ ἄλλαι τῶν ἀποδείξεων ἀρχαὶ μᾶλλον τὸ ὀκ πίστεως πρὸς αὐθησίν τε καὶ νόησιν εὐαρμόστως φαινόμενα· τὰ μὲν γὰρ πρὸς αὐθησιν συμβαίνει, ἔστιν ἁπλᾶ τε καὶ ἄλυτα· τὰ δὲ πρὸς νόησιν, ἁπλᾶ τε καὶ λογικὰ ἐκ πρώτων· τὰ δὲ ἐξ αὐτῶν ῥηθέντα, σωζεται μὲν, ἥδιον δ' ἂν εἴη ἐναργῆ καὶ πιστὰ καὶ λογικώτερα τ' πρώτων. ἀκολούθου καὶ μαχομένων ἔν ἐστι, λῶστον ἰδίαν λόγου δυνάμεων πεφυκέναι ἁπάντες ἔχομεν φύσει. ἐὰν οὖν τις εὑρεθῇ λόγος τοιοῦτος οἷος ἐκ τῶν ἤδη πίστων τοῖς οὕτω πίστις ἐκπορίζεσθαι τὴν πίστιν δυνάμενον, αὐτὸν τοῦτον εἶναι φήσομεν οὐσίαν ἀποδείξεως. ἔστι γὰρ ὡς καὶ τ' τῆς πίστεως καὶ τ' τῆς ἀποδείξεως ἦθος, διττὸν· τ' μὲν, πιθανὸν μόνον τοῖς ψυχαῖς τῶν ἀκουόντων· τ' δὲ, ὑπομένειν ἀπραγάζόμενον. ἡ μὲν οὖν ἐκ τῶν πρὸς αὐθησιν καὶ νόησιν ἐναργῶν ἄρξασα ἧς, κἄπειτα τ' οἰκεῖον ἐπιτήγκει συμπέρασμα, ὅτι ἀποδείκνυσιν· ἡ δὲ ἐξ ἐνδόξων μόνον, ἡ μὲν πρώτων γε, τυπίσιν οὖν πρὸς αὐθησιν, οὔτε πρὸς νόησιν ἐναργῶν· ἡ μὲν οἰκεῖον ὑπάρχει συμπέρασμα, συλλογίσασθαι μὲν, τὸ μὲν ὑπομενικὸν γε πᾶσιν τὴν ἀποδεῖξιν· ἡ δὲ ἐκ οἰκεῖον, οὐδὲ συλλογίσασθαι τὴν ἀρχὴν. ἀναφέρει δ' ἀναλύσεως ἀποδείξεις· ἕκαστον μὲν γὰρ τῶν ἀποδεικνυμένων, ἀναλύων ἀπο-

δεικνυμένων ἀποδάκνυται, πεφαπδισθεμένων κακείνων ὑφ' ἑτέρων, ἄχρις αὖ ἐς τὰ ἐξ ἑαυτῶν πίστιν ἀναφράμωμεν, ἢ ἐς τὰ πρὸς αἴσθησίν τε καὶ νόησιν ἐναργῆ· ὅπερ ἀνάλυσις ὀνομάζεται· ἀποδεκτὸς δέ ἐστιν, ὅτ' αὐ ἀπὸ τῶν πρώτων τὸ ζητούμενον ἀφικνῆται διὰ πάντων τῶν ἐν μέσῳ. ἔχει πῶς τὸ ἀποδεικτικὸν ἄνδρα, τὸ μὲν ἀληθείας ὡς τῶν λημμάτων πολλοῦ τιμήσασθαι πρόνοιαν· τῶν δ' ὀνομάτων ἀφροντίστων, ἢ τὰ ἀξιώματά τινες ἐθέλουσι καλεῖν, ἢ τὰ πρόσεις, εἴτε λήμματα. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ, πόνων ὑποκειμένων τὸ πιθανὸν), πολλοῦ ὡς αὐτῶν ποιεῖσθαι τὴν πρόνοιαν· εἴτε δὲ πιθανὸν αὖ λέγω, εἴτε πιθανὸν, εἴτε συλλογιστικὸν ἐθέλουσι τις ὀνομάζειν αὐτὸν, ἥκιστα φροντίζειν. δύο γὰρ ταῦτα ἐν ἅπασι χρεὼν φημὶ τὸν ἀποδεικτικὸν φυλάττειν· τὰ μὲν λήμματα ἀληθῆ λαμβάνειν, ἀκολούθως δ' αὐτοῖς τὸ διαφέρειν συμπέρασμα. ὅπερ ἔνιοι καὶ διαφορὰν καλοῦσιν, τ' διαφερόμενον τοῖς λήμμασιν αἰεὶ πᾶσι τὰ ζητούμενα καθ' ἕκαστον πρόβλημα. διαφόρων μὲν δὴ τῶν λημμάτων, οἰκείων δὲ τῷ προβληθέντι, καὶ προβληθέντος αὐτοῖς λόγου μεταλαμβάνειν ἀναγκαῖον· τὸν τε λόγον τοῦτον ὁμολογούμενον ἅπασιν εἶναι πρόσφορον· τὰ δὲ λημμάτων μὴ οἰκείων τῷ προβλήματι λαμβανομένων, οὐκ εὐδίκως) καλῶς οὐδὲν αὐτῷ ἐξευρεῖν ἀγχωμένῳ ὅλως τὸ προβλήματος, ὃ καὶ ζήτημα καλεῖται, τ' φύσεως. ἐν πᾶσιν ἄρα τοῖς ζητουμένοις, ἐστὶ τὸ προγινωσκόμενον· τὸ πάντως ἐξ ἑαυτοῦ πιστὸν ὄν, ἀναποδείκτως πιστόν). ὁ χρὴ ποιεῖσθαι τ' ζητήσεως αὐτῶν ὁρμητήριον, καὶ τ' εὑρεῖσθαι δοκοῦντων κριτήριον. πᾶσα γὰρ ζήτησις, ἐκ προϋπαρχούσης εὑρίσκει) γνώσεως· εἶναι δὲ τὴν γνῶσιν τὴν προϋπαρξασαν τ' ζητουμένου πάντῃ, πεπὶ μὲν τῆς οὐσίας ψιλῶς, ἀγνοουμένων δὲ τ' ἴδιον αὐτῆς· οἷον λίθου, παντὸς ζῴου, ὧν τὰς ἐνεργείας ἀγνοοῦμεν, ἢ παθῶν, ἢ δυνάμεων, ἢ ἁπλῶς ὁπωσοῦν ἐν τ' ὑπαρχόντων τοῖς οὖσιν· ἔνιοτε δὲ μηγνώσκειν μὲν πτῶτον τ' δυνάμεων ἢ παθῶν, ἢ ἴσως τούτων, ὡς τ' ψυχῆς τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰ πάθη, ἀγνοεῖν δὲ καὶ ζητεῖν τὴν οὐσίαν. ἐν πολλοῖς δὲ τ' νοητῶν αὐτῆς τ' ἡμετέραν ὑπερβαινόντων ἑαυτὴν, πῶς πάντα τὸν ζητησιν εἶναι τοῦ τ' οὐσιῶν, αὖ οὕτω μὲν ὑπάρχῃ· ἀμφοτέρων δὴ τ' τε οὐσίας τ' τε ἐνεργείας τὰς διαφορὰς ἐν τῇ διανοίᾳ λαβόντες, οὕτως ἐπὶ τὴν ζητησιν ἐρχόμεθα. ἔστιν δὲ ὧν καὶ τὰς ἐνεργείας οὐδοτιοῦν ἅμα τ' οὐσίας, ἀγνοοῦμεν τὰ παθήματα. ἔστιν ὧν ἡ μέθοδος τ' εὑρίσκειν τοιαύτη. δεκτέον γὰρ ἐξ αὐτῆς γνωριζόμενα τὰ προβλήματα. πολλάκις γ' ἂν ἐξαπατᾷ τ' τ' λείψεως σχῆμα, καὶ συγχεῖ καὶ παραπλησίαν τὴν διάνοιαν, ὥστε μὴ ῥᾳδίως εὑρίσκειν ἐκ ποίας ἐστὶ διαφορᾶς· οἷον ἡ μὴ ζῶον τὸ κυνοῦμενον· ἔχοντες γὰρ καὶ ζῴου τι νόημα καὶ κυνὸς, ζητοῦμεν, εἰ τῷ κυνουμένῳ ζῴῳ εἶναι ὑπάρχει· τοῦτο δή ἐστιν, εἰ τῇ κυνομενῇ οὐσίᾳ τί τε κινεῖσθαι δυνατὸν, καὶ ἴδιόν τ' αἰσθάνεσθαι ὑπάρχει. ὥστε ἐνεγλωβῶν ἐστι καὶ παθῶν ἡ ζήτησις, ὅτι προγινωσκομένης οὐσίας εὐθέως ἂν τ' προβαλλόντων ἀντερωτητέον, εἰ ποτε καλεῖ ζῷον· μαλιστα γὰρ τοῦτο ποιητέον, ἐπειδὰν εἰς διαφόρους χρήσεις ἡγμένον ἰδωμεν τὸ ὄνομα· καὶ διοριστέον, εἰ τε ἀμφισβητούμενόν ἐστι τὸ σημαινόμενον ἐκ τῆς προσηγορίας, εἰ τ' ὁμολογούμενον ἅπασιν. εἰ γὰρ ζῷον εἴποι καλεῖν, ὃ πᾶσι μὲν αὐξάνῃ καὶ τρέφῃ), πάλιν αὖ προσαπερωτήσομεν, εἰ καὶ τὰ φυτὰ νομίζει ζῷα· κἄπειτα φάντος μὲν ἴσως, διαδεικνύειν ἤδη χρὴ τὸ κυνούμενόν τε καὶ τρεφόμενον. πλάτων μὲν γὰρ τὰ φυτὰ ζῷα καλεῖ, τ' τρίτην τ' ψυχῆς οὐδοὺς τὸ ἐπιθυμητικὸν μόνου μετέχοντα· ἀριστοτέλης δέ, τ' φυσικῆς τε καὶ θρεπτικῆς ψυχῆς μετέχειν εἴπερ τὰ φυτά, ζῷα σὺ ἤδη προσαγορεύειν οὐκ ἀξιοῖ. τὸ γὰρ δὴ τ' ἑτέρας ψυχῆς τ' αἰσθητικῆς μετέχον, τοῦτο μόνον ἀξιοῖ καλεῖσθαι ζῷον. οὐ μὴν οἵγε Στωικοὶ τὴν φυτικὴν δύναμιν ἤδη ψυχὴν ὀνομάζουσιν. ἐπιφήσαντος δέ τ' προβαλόντος εἶναι ζῷα τὰ φυτὰ, δέξεσθαι ἑαυτῷ μαχόμενα λεγόν. τῷ γὰρ τρέφεσθαί τε καὶ αὔξεσθαι τὸ ζῷον ἐρεσσομένης, ἀλλὰ τὸ φυτὸν οὐκ εἶναι ζῷον ἐπιφημένης, ἀδύνατον ἄλλο ἔοικεν λέγειν, ἢ ὅτι τὸ τρεφόμενόν τε καὶ αὐξανόμενον, καὶ ζῷον ἐστὶ καὶ τ' ζῷον. ἵνα δ' ἂν βούλεται μαθεῖν ἁπάτᾳ· ἆρά γε ἡ αὔξεται καὶ τρέφεται τὸ τ' χαρὸς, ἡ ἡ αἰσθήσεως ἕως, ἢ τ' τῆς καθ' ὁρμὴν κινήσεως αὐτοῖς μέτεστιν. τ' μὲν γὰρ Πλάτωνα, τὸ φυτὸν ἔμψυχόν τε καὶ ζῷον· τ' δὲ ἀριστοτέλη, ζῷον μὲν οὔπω· λείπει γὰρ αὐτῷ τὸ αἰσθητικόν· ἔμψυχον δὲ ἤδη· ἔστι γ' ἂν αὐτῷ τὸ ζῷον, οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική· τ' δὲ τοὺς Στωικοὺς, οὔτε ἔμψυχον οὔτε ζῷον ἐστὶ τὸ φυτόν· ἔμψυχον γὰρ οὐσία τὸ ζῷον. εἰ τοίνυν ἔμψυχον τὸ ζῷον, ἡ ψυχὴ δὲ φύσις αἰσθητική, δῆλον ὡς αἰσθητικὸν ἤδη τὸ ἔμψυχον. εἰ μὲν ἂν ἀντερωτηθεὶς ὁ ζητήσας, εἰ ζῷον τὸ τ' χαρὸς, εἶτι καλεῖ τὸ ζῷον, ὅτι τὸ τρεφόμενον καὶ αὔξον ἔχει τὴν ἀπόκρισιν· εἰ δὲ φάσκοι τοῦτ' εἶναι ὃ ζητεῖ, πότερον αἰσθητικὸν ἤδη τὸ κυνούμενον, ἢ καὶ καθ' ὁρμήν τινά ἐστι κινητικὸν ἑαυτοῦ, ἤδη σαφῶς γένοιτ') ἡ διερεύνησις τ' πράγματος, οὐ μανοῦσης ἔτι τ' ὧδε τὸ σῶμα ἀπάτης· μὴ ἀποκρινόμενον δὲ πρὸς τὸ ἀντερωτηθῆναι, μηδὲ βλέμενόν τί ποτε ἐστιν ἐπεῖν ὀνομάζειν, ἢ τ' τίνος διαφέρον πράγματος τὸ ζῷον, ὄνομα τὴν πρόζωσιν

ζωσιν ἐπιήκατ. κελεύων σ᾽ ἡμᾶς αὐτὰς διαλίθαι, ἱερατικὸς ὑπάρχων γνωρισθήν. ἀ δὴ δυοῖν τροπιν ὑπαρχόντοιν, ἑτέρα μὲν τῶ κατ᾽ ἐρώτησίν τι καὶ ἀπόκρισιν, ἑτέρα δὲ ᾗ σ᾽ διέξοδον, ἤρηται τ᾽ ἑτέραν, ἀπαιτεῖτω πάντα πάσης τ᾽ προβλήματα διεξιόντων ἡμῶν· εἶτ᾽ ἐπιδὰν πλεώσωμεν, ἐξέσται αὐτῷ τότε ἑνὸς ἑκάστου ἐν μέρει λαμβάνειν. ἀ δ᾽ ἁμαρτάνειν ὀπτιχειρεῖν τῶν ἐξέπεσιν ἀναθησόμενος, δῆλός ἐστιν ὑδὲν ἀκούειν βυλόμενος· ἀλλ᾽ ἀ μὲν ἀποκρίνεσθαι ἔλεγε, πάντων προῶπεν ἐρωτηθέντων αὐτὸν, ἐφ᾽ ὅ τι φέροι πρᾶγμα τ᾽ ζῷον ὄνομα· κἀπιδὰν τῦτ᾽ ἀποκρίνηται, πάλιν ἐρωτητέον, ὅ τι πρὸς αὐτῷ σημαινόμενον τ᾽ κυούμενον, ἢ τὸ κῦ᾽ χαρές· ἢ τὰ ἁλιπαλαισμένα ἤδη καὶ τὰ ζῶα, ἃ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα αὐτὸ καταβεβλημένον, τὸ κῦ᾽ χαρὲς αὐτῷ σημαίνειν βύλεται· ἢ μόνα τὰ διηρθρωμένα τε καὶ ἤδη ἁλιπαλασμένα, τὰ ἔμβρυα καλύμενα. ἀποκρινα-
10 μένου δ᾽ ἃ πρὸς τῦτ᾽, παραίνειν ἤδη τ᾽ προκείμενον ἐφιζῆς καὶ διδάσκειν χρή. ἀ δ᾽ ἡμᾶς λίχνον βούλεσθαι αὐτὸς μὴ ἀποκρινάμενος, ἀκυσάτω, Επὰ σὺ μὴ βύλει λίχνον καθ᾽ ὅτι σημαινομένου λίχνος ὁ πρόβαλες· οὕτω γὰρ αὖ᾽ τῶ σημαινομένων ἐγὼ ἐπιζήμιον τ᾽ λογον, ἀλλ᾽ ὑπὲρ αὐτῶν ἤδη τῶν πραγμάτων ἐσκοπῦμεν· γίνασκε ποιῦόν τι ποιήσας, οἷον ἀ καὶ πρόβαλες ἀ ζῶον ὁ κύων. ἀκότως γὰρ αὖ ἄποιμι τὸν κυνός. ἐγὼ γὰρ καὶ τῶ χερσαῖα καὶ ᾗ θαλαττία, ἃ τε κατ᾽ ὄρανον ἀέρα, ἀλλ᾽ ἀ καὶ Διογένης, καὶ τ᾽ ἄλλων ἐφιζῆς διεμι κυνῶν. ἃ γὰρ αὖ μαντεῦσόμενον, πρότερον ὑπὲρ πάντων ἐρωτᾶς, ἢ τινός. ὑπὲρ ὧν ἐξ ὑστέρα ποιήσεις, τῦτ᾽ ἤδη μαθεῖν τοῖς ζητᾶς, καθῶς ἀπί. ἀ δὲ τοῖς ὀνόμασι γρίφῳ, τὸ κυύμενον, αὐτὸ δὴ τῦτ᾽ τὸ σωμα, πάντι δῆλον ὅτι μὴ πῦρ ζῷόν ἐστι, μήτι φυτὸν, ἀλλ᾽ ὄνομα τι καὶ φωνὴ ἃ σῶμα, ἃ ὄν, καί τι, καὶ πάνταμᾶλλον ἢ ζῷον. καὶ ὅπερ τῦτ᾽ προβάλες, ἔχεις τῷ ἀποκρισιν. ἀ μὲν ὑδὲ τὸ σημαινόμενον ἐκ ᾧ κυύμενοι ὀνό-
20 ματις ἐσι ζῷον· ἀλλ᾽ ἐκεῖνο μὲν ἀσώματον τί ἐστι, ἃ λεκτὸν καὶ πρᾶγμα καὶ νόημα, ἃ πάντα μᾶλλον ἢ ζῷον. ἀλλ᾽ ἡ δέ τις ἀπὸ τῆ ζῴᾳ φύσις· ἐναργῶς γὰρ ἐδείκνυτο ᾧ πρᾶγμα· αὐτὸ δ᾽ ζητυμένη, λέγω ᾗ τῷ ἐμβρύῳ τ᾽ φυτικῆς ὁποία τίς ἐστιν· ἕτερον ὑπάρχον πρόβλημα τὸ δεῖ τῶν σημαινομένων ἐκ τῆ ζῷον ὀνόμα. λέγω πάντως, Εἰ τῦτο λέγεις ζῷον τὸ δυνάμενον αἰσθάνεσθαί τι ᾗ κινηθῆναι καθ᾽ ὁρμὴν, ζῷόν ἐστιν ἁπλῶς τὸ κινύμενον καθ᾽ ὁρμὴν ᾗ αἰσθανόμενον· δυνατὸν γὰρ ᾗ κοιμᾶσθαι, ἢ μὴ παρόντων τ᾽ αἰσθητῶν μὴ αἰσθάνεσθαι· τὸ δὲ δυνάμενον ἢ τοιόρμᾶν, ἢ καὶ αἰσθάνεσθαι πᾶφυκὸς, ζῴου γνώρισμα. πολῦν γάρ τι σημαίνεται ἐκ τύτων, πρῶτον μὲν, ἀ τὸ κυύμενον καθ᾽ ὁρμὴν μὴ αἰσθάνεσθαι ἢ κινᾶσθαι δυνατὸν· ὅπερ ποιεῖ σκοπᾶσθαι· ἕτερον δὲ, ἀ τὸ κυούμενον αἰσθάνεσθαι πᾶ ἢ κινηθήσεσθαι δυνατὸν καθ᾽ ὁρμὴν· καθ᾽ ὃ σημαινόμενον ὑδεὶς ζητᾶ ἐναργῶς ὄν. ἐζήτητο δὲ, πότερον ζῷόν ἐστιν ἤδη τὸ ἔμβρυον, ἢ φυτὸν ἔτι· κἀπιζημειω-
30 λήφθητᾶ ζῴᾳ τὸ σωμα ὡς λόγον, ἵν᾽ ᾗ σκοπῆς. αἰσθήσεσθαι δὴ ᾗ κινήσεσθαι ᾗ καθ᾽ ὁρμὴν εὑρόντες αὐτὸ λαφέρον τῶ μὴ ζῴᾳ, πάλιν τῦτο διαιρεσόμεθα τ᾽ παρακειμένων αὐτῷ πραγμάτων, ἕτερον μὲν εἶναι φάμενοι τὸ δυνάμενον τοιῦτον, ὃ μήπω μέν ἐστιν αἰσθανόμενόν τε καὶ κινύμενον, ἔσται δὲ 331
ποτὲ τοιοῦτον· ἕτερον δὲ, τὸ κατ᾽ ἐνέργειαν ὑπάρχον ἤδη τοιῦτον· τύτων ᾗ τὸ μὲν ἤδη ἐνεργᾶν, τὸ ᾗ ἐνεργᾶν μὲν δυνάμενον, ἡσυχάζον ᾗ κοιμώμενον. τῦτο δέ ἐστι τὸ ζητύμενον. ἀ γὰρ ὄν ᾧ τρέφεσθαι τὸ ἔμβρυον, ζῷον εἶναι λεκτὸν, ὃ τ᾽ ὑσίας ἐστὶν, ὑποχωρύντων ᾧ ζητυμένων, τοῖς σ᾽ ἄλλως συμβεβηκόσιν πρὸς τοῖς τ᾽ νοῦν. κοινὴ σ᾽ ὅδε πᾶσι τοῖς εὑρίσκεσθαι λεγομένοις πάσκειν ἡ ὑποδοχὴ, ἧτις ἐστὶ λόγος, ἐξ ἑτέρων ἕτερον τι πεσύμενον. ἐξ ὧν ᾗ χρὴ πρᾶσθαι τὸ ζητύμενον, ὁμολογεῖσθαί τε καὶ γνώσκεσθαι δεῖ τῷ μαθησόμενῳ. ἀρχὴ ᾗ τῶν πάντων ἐστὶ τὸ πρὸς
40 τ᾽ ἤδη φθασαίτων ὑποδεδέχθαι, διὰ τῆς δι πάλιν ἕτερόν τι περαίνουσα, πρὸ μὲν ὑδὲν ἧττον ἐστὶ πρότερος, ἀ μὲν πρώτη ὀνομάζεσθαι δύναται, διὸ μησ᾽ ἐκ πρώτων περαίνει πρότασιν. τὸ μὲν ὖν πρῶτον καθ᾽ τῶν ζητυμένων διαφορᾶς, τριῶν ὄντων ἐδέχθη· λέγω ᾗ τὸ τ᾽ ὑσίας γνωσκομένης, ἀγνοεῖσθαί τε τ᾽ ἔργων ἢ παθῶν αὐτῆς· δεύτερα σ᾽ ἴσως διαφορὰ πρόβλημάτων, ἐφ᾽ ἃ τὰ μὲν ἔρχα ἃ πάθη γνώσκεσθαι ἅπαντες, ἀγνεῖσθαι ᾗ τῷ ὑσίας· οἷον ἐκ τίνι τῶ σώματ᾽ μορίῳ τὸ ἡγεμονικόν ἐστι τ᾽ ψυχῆς· ἢ ᾗ αὐτὴ ὀπτιχείρησις τ᾽ ὑποδοχῆς, καὶ πάντα τοῦ πρόβλημάτ᾽. φασὶν ὖν τινες μὴ ἐγχωρεῖν πλείας ἀρχὰς ἑνὸς εἶναι ζῴου. ὁμοιγνῶς μὲν οὖν ἀρχὰς, οὐκ ἐγχωρᾶ πλείας ὑπάρχειν ἑνὸς ζῴᾳ· διαφερύσας ᾗ τοῖς γένεσιν, ὑδὲν ἄτοπον. πρὸς τὺς Πυῤῥωνίους ἴσᾳ, φασὶν, ἡ ἐποχὴ, βέβαιον εἶναι μηδέν· δῆλον ὅτι ἀφ᾽ ἑαυτῆς ἀρξαμένη, πρῶτον ἀκυρώσει ἑαυτήν. ἢ τοίνυν δίδωσιν ἀληθές τι εἶναι, καὶ ἀ δεῖ πάντων ἐφεκτέον· ἢ ἀνί-
50 σεται, μηδὲν εἶναι ἀληθὲς λέγυσα· καὶ δῆλον ὅτι οὐσ᾽ αὐτὴ πρότερον ἀληθεύσει. ἤτοι γὰρ αὕτη ἀληθεύει, ἢ οὐκ ἀληθεύει. ἀλλ᾽ ἀ μὲν ἀληθεύει, δίδωσιν ἄκυσα τί εἶναι ἀληθές· ἀ δὲ μὴ ἀληθεύει, ἀληθῆ ὑποληπτὸν ἅπερ ἀντελέγειν ἐβούλετο. ἐν ᾧ γὰρ ψεύδης δείκνυται ἡ ἀναιρῦσα ἐποχὴ

ἐν τούτῳ δ' αὐτιρρήμενα ἀληθῆ δείκνυται· ὡς ὁ ὅνος ὁ λέγων ψεύδεσθαι πάντας τοὺς Κρῆτας. αὐτὸς γὰρ ἀναιρετικὸς οὗτος τῶν καθόλου γίνεται κυρίως λεγόμενος. καὶ ὅλως οὐκ ἔστιν ἀληθὲς, ἀφ' ἑαυτοῦ ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν, οὐκ ἄλλου τινὸς οὖσαν ἀρχὴν, ἀλλ' ἑαυτῆς πρῶτον· ἵνα, ἐὰν καταλαμβάνηται ὅτι ἄνθρωπός ἐστιν ἡ ὅτι ἐπίσταται, δῆλός ἐστι μὴ ἐπίσταται. πῶς δ' οὐ καὶ δοκιμάσειεν τοὺς τ' ἐρωτηθέντας; πῶς γὰρ αὐτὸς τοῦτο δῆλός ἐστιν οὐκ ἐπίσταται· καὶ μάλιστα καὶ δοκοφαίνηται ὅτι ἐπίσταται· ὃ καὶ ἐὰν πλείονα αὐτοῦ πρὸ πάντων ἐπίσταται, πρὸ αὐτοῦ πρότερον τῆς ἐπιστήμης ἐφίξεται, εἴτε πίστιν αὐτῇ, εἴτε καὶ μή. ἵνα δὲ τοῦτ' αὐτὸ ἐστι τ' ἀληθὲς τὸ μὴ ἁπλοῦν τὸ ἀληθὲς, οὐδὲ τῶν ἐπιστημῶν ἀληθὲς ἂν παρ' ἐκείνου δίδοιτο. ἐὰν δὲ τοῦτο ἀμφισβητήσιμον ᾖ, τὸ ἀγνοεῖν ἀληθὲς, ἐν αὐτῷ τούτῳ δίδωσιν ἵνα τὸ ἀληθὲς γνώσεται, ἐν ᾧ τῶν πρὸ αὐτοῦ ἐπιστήμη φαίνηται μὴ βεβαιῶν. αἵρεσίς ἐστι πρόσκλισις δογμάτων, ἢ, ὡς ἔνιος, πρόσκλισις δόγμασι πολλοῖς ἀκολουθίαν πρὸς ἄλληλα ἐν τοῖς φαινόμενα πρείχουσα, πρὸς τὸ εὐζήτητον αὐτοῦ. ἡ τὸ μὲν δόγμα, ἐστὶ καταληψίς ἔνιος λογική· καταληψις δὲ, ἕξις καὶ συγκατάθεσις τῆς φαντασίας. οὐ μόνον οἱ αἱρετικοὶ, ἀλλὰ καὶ πᾶς δογματικὸς ἔν τισιν ἐπίσχεν ἂν θείη, ἤτοι παρὰ γνώμης ἀσθένειαν, ἢ παρὰ πραγμάτων ἀπόφασιν, ἢ παρὰ τὴν τῶν λόγων ἰσοσθένειαν.

ΑΙ ΤΩΝ ΖΗΤΗΣΕΩΝ ΕΦΟΔΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙ, ΠΕΡΙ ΤΙΝΩΝ ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΟΣΑΙ ΤΥΓΧΑΝΟΥΣΙΝ.

ΠΡΟΤΑΚΤΕΟΝ δὴ καὶ τῶν ὅρων καὶ τῶν ἀποδείξεων καὶ διαιρέσεων, ποσαχῶς λέγηται τὸ ζητούμενον· τὰ πρόβλημα χρησίμων, καὶ τὸ συμβλημα ὑγιῶς τακτέον ἔν τε πραγματείας. ἐπειτα ζητητέον, ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν θεωρουμένων ἐστὶν τὸ προκείμενον, ἢ καθ' αὐτὸ λαμβάνεται· δηλοῖ τοῦτο, ἀ ἐστι, πότε ἐστι, τί αὐτῷ συμβέβηκεν· ἢ καὶ οὗτος, ἀ ἐστι, πόσοι, διότι εἰσὶν. πρὸς δὲ τὴν τούτων θεωρίαν, ἡ τῶν καθ' ἕκαστα γνῶσις καὶ ἡ τῶν καθόλου συμπλοκὴ ἐστὶ τὰ πρό-
334 τερα, καὶ τὸ δηλοῦν τὰς διαφορὰς αἱ διαιρέσεις αὐτῶν. ἡ μὲν οὖν ἐπαγωγὴ, φέρει τὸ καθ' ὅλου καὶ τὸ ὁρισμόν· αἱ δὲ διαιρέσεις, τὸ εἶδος ἢ τὸ μέρος ἵνα καὶ τὸ ἄτομον· ἡ δὲ ἰνωσία, τὸ ποσαχῶς τὴν λῆψιν τοῦ οἰκείου· αἱ δὲ διαπορήσεις, τὰς κατ' αὐτὰς διαφορὰς καὶ τὰς ἀποδείξεις, καὶ ἄλλως τὴν ἰνωσίαν συναίρουσι, τό τε παρειμένα αὐτῆς. ἐκ πάντων δὲ δηλοῦμεν τι παρίστασθαι καὶ ἀλήθεια. πάλιν τὸ κεφαλαιωδῶς ἐκ τῆς διαιρέσεως, ὅρος γίνεται· λαμβάνεται γὰρ καὶ πότερος τὸ διαιρέσεως καὶ ὕστερος ὁ διορισμός· πότερος μὲν, ὅτ' αὐ συγχωρηθῇ ἡ πρότασις· ὕστερος δὲ, ὅτ' αὖ ἀποδεχθῇ καὶ ἢ τὴν αἴσθησιν δὲ ἐκ καθ' ἕκαστα κεφαλαιοῦται τὸ καθόλου. δεῖ γὰρ τῆς ἐπαγωγῆς, ἡ αἴσθησις· πῶς δὲ, τὸ καθόλου. ἡμὲν οὖν ἐπαγωγὴ, τὸ μὴ ἐστὶ δείκνυσιν, ἀλλ' ὅτι ἐστὶν, ἢ οὐκ ἔστιν· ἡ διαίρεσις δὲ, ὅτι ἐστὶ παρίστησιν. ὅτι διορισμὸς ὁμοίως τῇ διαιρέσει τὴν οὐσίαν καὶ τὸ μὴ ἐστὶ διδάσκει, οὐχὶ δὲ τὸ πῶς ἐστιν· ἡ τε ἀποδεκτὸς, τὸ τρία, τό τε πῶς ἐστιν, καὶ τὸ μὴ ἐστιν, καὶ τὸ ἀμφίλογον ἐστιν. σαφήνιζει. πρὸ δὲ ἅπαντος καὶ τῆς αἰτίας ἐμπεδοῦσθαι χρὴ ὄρει. ἐπὶ δὲ ἁπλοποιήσασθαί ἐστιν ὅτ' αὖ ἴδωμεν τὴν αἰτίαν· αἰτίαι δὲ πέντε εἰσὶν, ἡ ὕλη, τὸ κινοῦν, τὸ οὗ ἕνεκα, τὸ πῶς· τετραχῶς ἔστιν ὁ διορισμός. λεκτέον οὖν πρῶτον τὸ ὑφ' ὃ, ἐν ᾧ ἐστὶ τὰ πάντα καὶ ἐγκύκλια· μεταστατὸν, τὴν πρόσληψιν καὶ διαφοράν. ἡ δὲ συνέχεια τῶν διαφορῶν τεμνομένη καὶ ἀποδιαιρουμένη, τὸ μὴ ἐστὶν ἵνα ἐκπληροῖ. οὐκ ἀνάγκη δὲ πάσας λέγειν ἑκάστας τὰς διαφοράς, ἀλλὰ τὰς ἀποδοκιμούσας. ἡ γνωμετρικὴ ἀνάλυσις καὶ σώρισις, τῇ διαλεκτικῇ διαιρέσει καὶ ὁρισμῷ ἔοικεν· καὶ ἀπὸ μὲν τὸ διαιρέσιος, ὅτι καὶ ἀπλούστερα καὶ ἐγκυκλότερα ἀναγράφομεν. 40
τὸ γὰρ ὑφ' ὃ τὸ ζητουμένου πράγματος διαιροῦμεν εἰς τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ ἀεὶ· οἷον ὅτι τὸ ἀθρώπῳ τὸ ζῷον, ὑφ' ὃ ὄν, εἰς τὰ ἐμφαινόμενα ἀεὶ διαιροῦμεν, τὸ θνητὸν καὶ ἀθάνατον· ἢ ὅτως ἀεὶ τὰ σωθῆναι δοκοῦντα εἶναι ὑφ' εἰς τὰ ἁπλούστερα ἀεὶ τίμιους, ὅτι τὸ μὲν ζητούμενον καὶ μηκέτι τομὴν ὅτι διεχόμενον παραγινόμεθα. τὸ γὰρ ζῷον εἰς τὸ θνητὸν καὶ ἀθάνατον διαλύοντες, εἶτα μέντοι τὸ θνητὸν εἰς τὸ χερσαῖον καὶ ἔνυδρον· καὶ πάλιν τὸ χερσαῖον εἰς τὸ πτηνὸν καὶ πεζόν, καὶ οὕτως τὸ προσχὼς τῷ ζητουμένῳ ἀεὶ ὑφ', ὃ καὶ προσλαμβάνῃ τὸ ζητούμενον, διαιροῦντες, ἀφιξόμεθα τίμιοντες ὅτι τὸ ἀπλούστατον ἀεὶ ὑφ', ὅπερ ἄλλο μὲν οὐδὲν, μόνον δὲ τὸ ζητούμενον προσλαμβάνει. πάλιν γὰρ τὸ πεζὸν εἰς λογικὸν καὶ ἄλογον διαιροῦμεν. κατὰ τὸ συνέχειαν τὸ ἐκ τῶν διαιρέσεως λαμβανομένων ἀεὶ τῷ ἀθρώπῳ ἐκλεγόμενοι, ἐπὶ ὅπερ ἥντινος εἰς ἕνα λόγον. τὸ ὅρον δ' ἀθρώπου ἀποδίδομεν, ὃς ἐστι ζῷον θνητὸν, χερσαῖον, πεζὸν, λογικόν. ὅθεν ὕλης μὲν τάξιν 50
ἐπέχει ἡ διαίρεσις, τῷ ὅρῳ, τὴν ἁπλότητα δ' ὀνόματος ἀναζητοῦσα· τεχνίτης δὲ ὁ δημιουργὸς ὁ ὅρος ἐπὶ πᾶσιν ἀποδεικνύμενος, καὶ τὴν γνῶσιν δ' ἔντος περιστάς. ἐκ τούτων τῶν πραγμάτων,

οὗτε τῶν

οὔτε τ' ἰδιῶν οἱ ὅροι· ἀλλὰ γὰ τῶν πραγμάτων ὧν ἔχομεν καθολικὰς διανοίας, τούτων τ' διανοιῶν τὰς ἑρμηνευτικοὺς λόγους εἶναι φαμέν· τούτων γὰ τῶν διανοιῶν, καὶ αἱ διαιρέσεις γίνονται. τ' ἢ διαιρετῶν. ἡ μὲν τις ἐς εἴδη διαιρεῖ τ' διαιρούμενον, ὡς γένος· ἡ δέ τις εἰς μέρη, ὡς ὅλον· ἡ ἢ εἰς τὰ συμβεβηκότα. ἡ μὲν οὖν ἔ ὅλου εἰς τὰ μέρη διαίρεσις, ὡς οἰκίᾳ τ' πλείονα κ' μίγνυσθαι οἰκοπεδῶν· ἡ ἢ εἰς τὰ συμβεβηκότα, οὐδέ ποθ' ὅλη δυνατὰ διαληφθῆναι· ἄγε καὶ οὐσίαν ἐκάστου ὅλη πάντως τῶν ὅλων ὑπάρχειν. ὅθεν ἀδοκίμως ἄμφω αὖται αἱ διαιρέσεις, μόνη ἢ εὐδοκιμεῖ ἡ τὰ γένους εἰς εἴδη κομιδῇ, ὑφ' ἧς χαρακτηρίζεται ἡ πρώτης ἡ κ' γένος, ἡ πρότης ἡ κ' ἴδιας διαφορᾶς. τ' εἴδους αἰεὶ ἔν τινι μέρει θεωρᾶται· οὐ μὴν ἀναπαλιν, ἀπὸ μέρους ἐπὶ ὅλους, τοῦτ' καὶ εἴδους γένηται. ἡ γὰρ χεὶρ, μέρος μὲν ἐστὶ τοῦ ἀνθρώπου, εἴδους ἢ οὐκ ἔστιν.
10 καὶ τ' μὲν γένους, ἐν τοῖς εἴδεσιν οὐχ ὑπάρχει· τ' γὰρ ζῷον καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ βοΐ· τὸ ἢ ὅλον, ἐν τοῖς μέρεσιν οὐκ ἐνυπάρχει· οὐ γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἐν τοῖς ποσὶν ὑπάρχει. διὸ κυρίως τὸ εἴδους ἔ μέρους· καὶ ἐὰν τοῦ γένους καταμερεῖται, πολλὰ καὶ τὰ εἴδους καταμεριθήσεται. ἄρίστον μὲν οὖν, εἰς δύο θεωρεῖν εἶδη τὸ γένος· ἢ μή, εἰς τρία ἢ πλείω εἴδη, γένους πρότερον μὲν διαιρούμενα, χαρακτηρίζεται τῷ πρὸς ταύτῳ καὶ ἑκάτερον· ἔπειτα δὲ διὰ τ' γένους σημαινομένων διαιρούμενα χαρακτηρίζεται ἕκαστον γὰ τῶν εἰδῶν, ἡ πρὸς οὐσίαν ἐστίν· ὥσπερ τ' αὖ λέγωμεν, τ' ὄντων τὰ μὲν, σώματα ἐστι, τὰ δέ, ἀσώματα· ἢ ποσόν, ἢ ποιόν, ἢ πρός τι, ἢ ποῦ, ἢ ποτέ, ἢ κεῖσθαι, ἢ ἔχειν. πάντες οὖν τοῦ ὄντος ἂν ὁλικῶν τις ἐστι, τούτων καὶ τ' ὅρον δοτέον· ὡς ὅλως μὴ δυνάμενον λέγειν ἐπελαθέσθαι καὶ ὁριεῖσθαι ὁποῦν, τούτων ὁλικῶν οὐκ αὖ πόθεν ἦν ἐκ δὲ τῆς τοῦ ὅρου ἀγνοίας, καὶ 335
τὰς πολλὰς ἀμφισβητήσεις γίνεσθαι καὶ τὰς ἀπάτας συμβαίνειν. ἡ γὰρ ὁ τὸ πρᾶγμα εἰδὼς
20 ἔχει κ' διάνοιαν τοῦ εἴδους αὐτοῦ, δυνατὰ δὲ καὶ λόγῳ ἀποφαίνεσθαι ὁ διανοεῖται, ἡ δὲ τῆς διανοίας ἑρμηνεῖαι ὅρος ἐστίν, ἀναγκαῖον ἐστὶ τὸν εἰδότα τὸ πρᾶγμα, δυνατὸν αὐτῷ καὶ τὸν ὅρον δοτὸν εἰδέναι. προσλαμβάνεται δὲ ὁ ὅρος καὶ ἡ διαφορὰ, σημαίνουσα ἐπέχουσα τῷ ὅρῳ. τῷ γ' οὖν ἀνθρώπου ὅρῳ τὸ γελαστικὸν προσῆκεν, ποιεῖ τὸ ὅλον ζῷον λογικὸν θνητὸν, χερσαῖον, πεζὸν, γελαστικόν. σημεῖα γάρ ἐστι τὰ κ' διαφορὰν προσπίπτοντα τῷ ὅρῳ, οἰκεῖα πραγμάτων· τὸν δὲ φύσιν αὐτῶν τ' πραγμάτων οὐκ ἐνδείκνυται. αὐτίκα ἰδίᾳ δοτέον φασὶν εἶναι τὸν διαφορᾶν. καὶ καθ' τ' ἄλλων ἀπ' ἀλλων διαφέρει τὸ ἴδιον τὸν διαφορᾶν, ὁ μέν ὑπάρχει καὶ ἀντικατηγορεῖται τ' πράγματος ἐν τοῖς ὅροις ἀνάγκη τὸ πρῶτον γένος ὡς δεκτικὸν καὶ ὑποκείμενον δὲ παραλαμβάνειν. ἐν μὲν οὖν τοῖς μακροτέροις ὅροις, τὸ πλῆθος τ' εἰδῶν τῶν ἐξῃρεμένων διὰ τῶν δίκα κατηγορεῖται· ἐν δὲ τοῖς ἐλαχίστοις. τὸ προηγούμενον τ' προσπιπτόντων εἰδῶν
30 ληφθήσεται, τὸν οὐσίαν καὶ φύσιν διασημαίνοντα τῷ πράγματος· ὁ δὲ ἐλάχιστος, ἐκ τριῶν συνίσταται, τοῦ γένους, καὶ δυοῖν τῶν ἀναγκαιοτάτων εἰδῶν. γίνεται ἢ τοῦτ', διὰ συμπτώματος φαμέν οὖν, ἀνθρώπου ἐστὶ τ' ζῷον γελαστικόν. τί τὸ ἐξαίρετος συμβεβηκός, τῷ ὁριζομένῳ προσπαραλαμβάνει, ἢ τὸν ἰδίαν δέσποτον αὐτοῦ, ἢ τ' ἰδίου ἔργου αὐτοῦ, καὶ τινάτων τινῶν ἄλλων. ἐξαίρετος μὲν ὁ ὅρος ὢν τῆς δ' πράγματος οὐσίας, ἐπελαθεῖν μὲν ἀκριβῶς τὸν φύσιν τ' πράγματος ἀδυνατεῖ· διὰ δὲ τῶν κυριωτάτων εἰδῶν τὸν δηλωσιν τ' οὐσίας ποιεῖται, καὶ σχεδὸν ἐς ποιότητα ὁ ὅρος τὸν οὐσίαν ἔχει. τὰ ποιητικὰ τῆς ἐπιστήμης αἴτια, δύο ἐστὶν τὰ ἀναγκαῖα· ἓν μὲν, τὸ πολύτροπον καὶ ἄστατον τ' ἀνθρωπίνης γνώμης· ὅπερ γυμνασίαν εἶναι πρὸς τὴν τῆς διαφωνίας, ἢ τοῖς ἀλλήλων τρόπος ἀλλήλοις, ἢ τ' ἰδιωτῶν πρὸς ἑαυτούς· δεύτερον δὲ, ἡ ἐν τοῖς οὖσι διαφωνία, ἡ καὶ ἀκότως ἐμποιητικὴ καθίσταται τῆς ἐπιστήμης. μὴ γὰρ πάσης τ' φαντασίας πιστεύειν δυνατὸν εἶναι διὰ τὸν μά-
40 χην, μήτε πάσης ἀπιστεῖν, διὰ τὸ καὶ τὸν λέγεσθαι πάσας ἀπίστους ὑπάρχειν ἐξ ἀπίστων ἴσως συμβεβηκέναι φθορὰν πάσης· μήτε ποτὲ μὲν πιστεύειν, ποτὲ ἢ ἀπιστεῖν διὰ τὸν ἰσότητα, κατέχθημεν εἰς ἐπιστήμην. τούτων ἢ αὐτῶν τῶν δεχικωτάτων τῆς ἐπιστήμης, τ' μὲν ἀβέβαιον τ' διανοίας, γνωστικὸν ἐστὶ διαφωνίας· ἡ ἢ διαφωνία, προσπίπτει αὐτοῖς τῆς ἐπιστήμης· ὅθεν πλήρης μὲν ὁ βίος δικαστηρίων τε καὶ βουλευτηρίων, καὶ καθόλου τῆς περὶ τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ καὶ κακὰ αἱρέσεως, ἀπὸ ἠρτημένης ἐστὶ διανοίας καὶ προσ τὸν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων εἰς ἀφάνειαν μετπλαζούσης πτώσεως. πλήρεις σὶ αἱ ἤθεσι τῶν βιβλίων, καὶ αἱ συγγραφαὶ καὶ αἱ πραγματεῖαι τῶν διαφωνούντων ἐν τοῖς δόγμασι, καὶ πεπεισμένων ἑαυτοὺς τὸν ἐν τοῖς οὖσιν ἀληθῆ γινώσκειν. τρία ἐστὶ περὶ τὸν φωνήν· τὰ πρὸ ὀνόματα, σύμβολα ὄντα τῶν νοημάτων κ' τ' προηγούμενον, κατ' ἐπακολούθημα δὲ καὶ τῶν ὑποκειμένων. δεύτερον δὲ, τὰ
50 νοήματα, ὁμοιώματα καὶ ἐκτυπώματα τῶν ὑποκειμένων ὄντα. ὅθεν ἅπασι καὶ ἓν νοήματα τὰ αὐτά ἐστι, διὰ τ' τὸν αὐτὸν δοτὸν τῶν ὑποκειμένων ἅπασιν ἐγγίνεσθαι τύπωσιν· ἐκ δὲ τῆς τὰ ὀνόματα, διὰ τὰς διαλέκτους ἐστὶ διαφόρους. τρίτον δὲ, τὰ ὑποκείμενα πράγματα, ἀφ' ὧν

ἡμῖν τὰ νοήματα ἐντυπώσῃται. τὰ μὲν οὖν ὀνόματα, τῇ γραμματικῇ ὡς τὰ καθολικὰ στοιχεῖα κ' σ' ἀναγκ. ὡρισμένα γὰρ χρὴ εἶναι τὰ στοιχεῖα. τ' γὰρ καθ' ἕκαστα ἀπείρων ὄντων, μὴ εἶναι ἐπιστήμην· ἴδιον γὰρ ἐπιστήμης, καθολικοῖς ἐπιβεβιβάσθαι θεωρήμασι καὶ ὡρισμένοις. ὅθεν τὰ καθ' ἕκαστα, ὡς τὰ καθόλου ἀναγκαῖα. ἡ γὰρ τ' Φιλοσόφων πραγματεία, περὶ τὰ τὰ νοήματα ἐστὶ τὰ ὑποκείμενα καταγίνεται. ἔστι γὰρ τούτων, τὰ καθ' ἕκαστα, ἄπειρα στοιχεῖα· ἀνὰ γὰρ τούτων εὑρεθῇ, ὑφ' ἃ πᾶν τ' ζητούμενον ὑπάγεται. καὶ ἃ μὲν φαίνεται ὑφ' ἓν ἀναβιβαστὸς τῶν στοιχείων ἢ κ' πλείω, ὅσα φανήσεται αὐτ' εἶναι· ἃ γὰρ πάντα ἀφ' ἑνὸς φύσει, μηδαμῇ εἶναι. τ' λεγομένων τὰ μὲν, ἄνευ συμπλοκῆς λέγεται, ὡς τ' ἄνθρωπος, ἐστὶ τ' τρέχει, καὶ ὅσα λέγεται οὐκ ἀναπλεῖ· ὁ δὲ ζωγράφος ἢ τ' ψεῦδος ἔχει. τ' δὲ μὴ συμπλοκῆς λεγομένων, τὰ μὲν, ὑσίαν σημαίνει· τὰ δὲ, ποσόν· τὰ δὲ, ποιόν· τὰ δὲ, πρός τι· τὰ δὲ, ποῦ· τὰ δὲ, πότε· τὰ δὲ, κεῖσθαι· τὰ δὲ, ἔχειν· τὰ δὲ, ποιεῖν· τὰ δὲ, πάσχειν· ἃ δὴ καὶ στοιχεῖα τ' ὅλων φαμεν, τῶν ἐν ὕλῃ καὶ μὴ τὰς ἀρχάς. ἔστι γὰρ λόγῳ θεωρητὰ τοιαῦτα· τὰ δὲ ἄυλα νῷ μόνῳληπτὰ ἐστι, κ' τοιοῦτόν τι πρώτιστον ὑποκείμενον. τ' δὲ τὰς δίκας κατηγορίας ὑποτασσομένων, τὰ μὲν, καθ' αὐτὰ λέγεται, ὡς αἱ ἐννέα κατηγορίαι· τὰ δὲ, πρός τι. καὶ πάλιν τ' ὑπὸ ταύτας τὰς δέκα κατηγορίας, τὰ μέν ἐστι σωώνυμα, ὡς βοῦς καὶ ἄνθρωπος, καθὸ ζῷον· ἔστι γὰρ σωώνυμα, ὧν τὸ τ' ὄνομα ἀμφοῖν κοινὸν, τ' ζῷον· ὁ λόγος ὁ αὐτὸς, τυγχάνει ὁ ὁρος, τυγχάνει οὐσία ἔμψυχος· ἑτερώνυμα δὲ, ὅσα πρὸς τ' αὐτὸ ὑποκείμενον ἐστὶν ὀνόματι, οἷον ἀνάβασις καὶ κατάβασις· ὁδὸς γὰρ αὐτὴ, ἡ μὲν εἰς τὸ ἄνω, ἡ δὲ εἰς τὸ κάτω· τὸ δὲ ἄλλο ἀδιάφορον τ' ἑτερωνύμων, οἷον ἵππος κ' μάλας, ἕν ὄνομα καὶ λόγον ἕτερον ἀλλήλων ἔχοντα, μηδὲ ἓν ὑποκείμενον κοινωνοῦντα· ἕτερα δὲ λεκτέον, οὐχ ἑτερώνυμα. συνωνύμα δὲ, τὰ τ' μὲν λόγον τ' αὐτὸν ἔχοντα, ὀνόμα δὲ, διάφορον· ὡς ἄορ, ξίφος, φάσγανον· πάντα συνωνύμα σ' ἐστὶ, τὰ πρός τι ἕτερον ὀνομαζόμενα, ὡς δοῦλος τ' αὐθεντείας, ὁ αὐθέντης· τὰ δὲ ὁμώνυμα, τῷ αὐτῷ ὀνόματι χρώμενα, λόγον δὲ ὑ τ' αὐτὸν ἔχοντα· οἷον ἄνθρωπος, τό τε ζῷον καὶ ὁ γεγραμμένος· τ' δὲ ὁμωνύμων τὰ μὲν, διὰ τύχης ὁμωνυμεῖ· ὡς Λίνος ὁ λυρικὸς καὶ ὁ Σαλαμίνιος· τὰ δὲ, διὰ διανοίας· καὶ τούτων τὰ μὲν, καθ' ὁμοιότητα, ὡς ἄνθρωπος τό τε ζῷον καὶ ὁ γεγραμμένος· τὰ δὲ, κ' ἀναλογίαν, ὡς πόδες Ἴδης, καὶ εἰ ἡμέτεροι πόδες, διὰ τὸ κατωτέρω εἶναι· τὰ δὲ, καθ' ἐνέργειαν, ὡς πῆς πλοίου, δι' ὃ τὸ πλοῖον πλεῖ, κ' πῆς ὁ ἡμέτερος, δι' ὃ κινούμεθα. λέγεται ὁμώνυμα διὰ τ' αὐτὸ καὶ πρὸς τ' αὐτὸν λόγον τ' ἰατρικῆ τὸ βιβλίον καὶ τὸ σμιλίον ἰατρικὰ, διὰ τὸ τ' χρωμένην ἰατρικῆ, κ' πρὸς τ' αὐτὸν λόγον τ' ἰατρικόν. τ' αἴτιον, τὰ μὲν, προκαταρκτικὰ τ' ὕλης, συνεκτικὰ· τὰ δὲ, συναρκτικὰ· τὰ δὲ, ὧν ἕνεκα ἄνθρωπος. προκαταρκτικὰ μὲν, τὰ πρώτως ἀφορμὴν παρέχοντα εἰς τὸ γίγνεσθαί τι, καθάπερ τὸ κάλλος τοῖς ἀκολάστοις τ' ἔρωτος· ὀφθὲν γὰρ αὐτοῖς, τῷ ἐρωτικῷ διάθεσιν ἐμποιεῖ μόνον, ὑ μὴν κατηναγκασμένως. συνεκτικὰ δὲ, ἅπερ συνώνυμος κ' αὐτοτελῆ καλεῖται· ἐπιδέπερ αὐτάρκως δι' αὐτῆ ποιητικόν ἐστι τ' ὁσουηλίσματος. ἐξῆς δὲ πάντα τὰ αἴτια ὑπὸ τ' μανθάνοντος δεικτέον. ὁ μὲν πατὴρ, αἴτιόν ἐστι προκαταρκτικὸν τ' μαθήσεως· ὁ διδάσκαλος δὲ, συνεκτικόν· ἡ δὲ τ' μανθάνοντος φύσις, συναρκτὸν αἴτιον· ὁ δὲ χρόνος, τ' ὧν οὐκ ἄνευ, λέγεται ὑπάρχειν. αἴτιον δὲ κυρίως λέγεται τὸ παρακτικὸν ἑνὸς ἐνεργητικῶς· ὑπὸ καὶ τ' σίδηρον τμητικὸν φαμὲν εἶναι, οὐ μόνον ἐν τῷ τέμνειν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μὴ τέμνειν. οὕτως ἂν καὶ τὸ περικτικὸν ἄμφω σημαίνει, κ' τὸ ἤδη ἐνεργεῖν, καὶ τὸ μηδέπω μὲν, δυνάμει δὲ κεχρημένον τῇ ἐνεργείᾳ. οἱμὲν οὖν, σωμάτων· οἱ δ', ἀσωμάτων φασὶν εἶναι τὰ αἴτια· οἱ δὲ, τ' μὲν σῶμα κυρίως αἴτιον φασὶ· τὸ δὲ ἀσώματον, κατεχρηστικῶς ἢ οἷον αἰτιωδῶς. ἄλλοι δ' ἔμπαλιν ἀναιροῦσι, τὰ μὲν ἀσώματα κυρίως αἴτια λέγοντες, καταχρηστικῶς δὲ τὰ σώματα· οἷον, τῷ τεμεῖν, ἐνέργειαν ὕσαι, ἀσώματον εἶναι, καὶ αἰτίαν εἶναι τῷ τέμνειν, ἐνεργείας οὔσης καὶ ἀσωμάτου, καὶ τῷ τέμνεσθαι, ὁμοίως τῇ τε μαχαίρᾳ καὶ τῷ τεμνομένῳ, σώμασιν ὕσιν. τὸ τίνων ἐστὶν αἴτιον, λέγεται τριχῶς· τὸ μὲν, ὅ ἐστιν αἴτιον, οἷον ὁ ἀνδριαντοποιός· ὁ δὲ, ὑ ἐστιν αἴτιον, τῷ χαλκῷ· ὁ δὲ, ὡ ἐστιν αἴτιον, ὡς περ ἡ ὕλη· τῷ χαλκῷ γὰρ αἴτιός ἐστι τῷ γίνεσθαι τ' ἀνδριάντα. τὸ γίνεσθαι ἂν καὶ τὸ τέμνεσθαι, τὰ ὑ ἐστιν αἴτια, ἐνέργειαι ὕσαι, ἀσώματοί εἰσιν. ὡς ὃν λόγον κατηγορημάτων, ἢ, ὧς τινες, λεκτῶν· λεκτὰ γὰρ τὰ κατηγορήματα καλοῦσιν Κλεάνθης κ' Ἀρχέδημος· τὰ αἴτια· ἢ, ὅπερ κ' μᾶλλον, τὰ μὲν κατηγορημάτων αἴτια λεκτέον, οἷον τ' τέμνεσθαι, ὑ πῶσις τ' τέμνεσθαι· τὰ δ' σ' ἀξιωμάτων, ὡς ὅ ναῦς γίνεσθαι, ὅ πάλιν ἡ πῶσις ἐστὶ, τὸ ναῦν γίνεσθαι. Ἀριστοτέλης δὲ, ποσότητα, οἷον τ' τοιοῦτον. οἰκίας, νεὼς, καύσεως, τομῆς· ἡ πῶσις δὲ, ἀσώματος εἶναι ὁμολογεῖται· διὸ καὶ τὸ ῥῆσιμα ἐκεῖνο, οὕτως λύεται· Ὁ λέγλε, διέρχεταί σε διὰ τοῦ σώματος· ὅπερ ἀληθές· οἰκίαν δὲ λέγλε· οἰκία ἄρα διὰ τῦ σώματός σε διέρχεται· ὅπερ ψεῦδος· οὔτε γὰρ τὴν οἰκίαν λέγομεν σῶμα οὖσαν, ἀλλὰ τὴν πῶσιν, ἀσώματον οὖσαν, ἧς οἰκία τυγχάνει.

καὶ τ'

καὶ τ' αἰνεσόμεν αἰνεσόμεθ' λέγομεν κ' τῷ ὑπὸ τ' γνωσόμενον ἀναφέρειν. οὕτως φαμὲν χλαμύδα ὑφαντεῦσθαι τ' δ' ποιοῦν, ἐνεργείας δηλωτικὸν τ' ἀρχι. οὐκ ἔστι δ' ἐπρουμενὸν τ' ποιοῦν, ἐπρουμενὸν δ' τ' αἴτιον, ἀλλὰ πρὸ τοῦ, τ' χλαμύδ', καὶ τῆς οἰκίας, καθ' ὃ γὰρ αἴτιον τ' γενέσθαι, κ' τοῦτ' καὶ ποιητικός ἐστ' γενέσθαι. τ' δ' αὐτὸ ἄρα αἴτιον καὶ ποιητικὸν καὶ διὸ. καὶ ἐμὲν τ' ἐστιν αἴτιον καὶ ποιητικὸν, τοῦτ' παντως ἐστὶ καὶ διὸ· ἐὰν δὲ τι ἐστὶ διὸ, ὑ παντως τοῦτ' καὶ αἴτιον. πολλὰ γ' ὧν ὀφ' ὧν δοκοπλεσμα πωτ' χομεν, δι' ἃ γένηται τὸ πλοῖον· ἀλλ' οὐκ ἔστι πασα αἰτια. ὑ γὰρ 337
αἱ πνικοπνιαι Μηδεια, ἐμὴ ὠργισθη· καὶ αἱ ὠργισθη, ἐμὴ ἐζήλωσεν· ὑδὲ τοῦτ', ἐμὴ ἠραθη· ὑδὲ τοῦτ', ἐμὴ ἐασωνες Κολχους· ὑδὲ τοῦτ', ἐμὴ Αργω κατασκευασθη· ὑδὲ τοῦτο, ἐμὴ τὰ ξύλα οὐκ ἦν Πηλιον ἐτμήθη. ἐν τ' τις γὰρ ἀναγκαιοτης, οὐ πασα τῆς πνικοπνιας αἴτια τυγχανει, μονη δὲ ἡ Μηδεια· διὸ τὸ μὴ κωλυσαι ἀνεργητον ἐστιν· διὸ οὐκ ἔστιν αἴτιον τὸ μὴ κωλυσαι, ἀλλὰ τὸ κωλυσαι. ἐν γὰρ τῷ ἐνεργεῖν καὶ ὁρᾶν ἐν, τὸ αἰτιον νοεῖται ἐπὶ τὸ μὴ κωλυσαι, καὶ χωρίζεται γ' γινομενου· τὸ δ' αἴτιον, πρὸς τὸ γινομενον. οὐκ ἂν εἴη αἴτιον τὸ μὴ κωλυσαι. Διατοῦτο γ' ἂν ὀφειλοι, ὅτι τὸ δυναμενον κωλυσαι, ὑ πασχει. πραττων τὸ αἴτιον λέγεται, τὸ ποιοῦν, ὡς ὁ ἀνδριαντοποιος· καὶ ἡ ὕλη, ὡς ὁ χαλκός· ἔτ τὸ εἶδος, ὡς ὁ χαρακτηρ· καὶ τὸ πλοῖον, ὡς ἡ τιμὴ τ' γυμνασιαρχου. τ' ὧν οὐκ ἀνδ, λέγομεν ὁ χαλκὸς ἐπιχει πρὸς τὸ γενέσθαι τ' ἀνδριαντα, ἔτ ὁμοιως ἐστιν αἴτιον. πᾶν γὰρ ὑ χωρὶς οὐκ ἐνδεχομενον γενέσθαι τὸ δοκοπλισμα, κ' ἀναγκαιως ἐστιν αἴτιον· αἴτιον δ' ὑχ ἁπλῶς. ὑ γάρ ἐστι ποιοῦν, τοῦ μὴ ἀνδ, συνεργὸν δὲ. πᾶν τὸ ἐνεργοῦν παρέχει τὸ δοκοπλισμα μεθ' ὑπηρετικῆ τ' ἢ πάσχοντ'. Διατιθησι μὲν γὰρ τὸ αἴτιον· πάσχει δ' ἑκαστον ὡς ὁ πρωκίων, παρὰ ἁλικὴς τ' ὑπηρετικῆ τ' οὖσης, καὶ τ' ὧν οὐκ ἄνδ λέγει ἐπιχούσης. ἀπαιτεῖται δ' τὸ αἴτιον, ἄνδ τ' ὑπηρετικῆ τ'· οὐκ ἔστιν ἡ αἰτία, ἀλλὰ συνεργὸς· ἐπὶ πάν αἴτιον, ἐν τῷ ὁρᾶν σεῖται. αὐτῷ δ' οὐκ ἂν ποιειη ἡ χρῆ· ὥστε καὶ αἰτια ἂν εἴη ἑαυτῆς καταβάλλειν δ' τὸ λίθον, μὴ τὸ πρὸ αἴτιον τ' καύσεως, ἀλλὰ τὰ ξύλα μηδὲ τῷ μάχαιραν τ' τομῆς. ἀλλὰ τῷ σαρκὶ· μηδὲ γ' καπαλαιοθηναι τ' ἀθλητῷ, τὴν ἰσχιὼ τοῦ ἀστιπάλου, τὴν ἑαυτοῦ δ' ἀδύνειαν. τὸ συνεκτικὸν αἴτιον, ὑ δεῖται χρόνου· τὸ γὰρ καυτηριάζον ἅμα τῷ κ' σαρκὸς ἐπιρρεῖσθαι, τὴν ἀλγηδόνα παρέχει. τ' ποτὲ μὲν συνεκτικῶν τὰ μὲν, χρόνου δεῖται, ἄχρις ἂν γληφθῆ τὸ δοκοπλισμα· τὰ δ', εὐθύς· ὡς ἡ πῆξις τοῦ κατάγματος· μηδὲ ἐν εὐ κ' στιγμῇ χρόνου ἄχρονα λέγεται πεῖσαι, ἀλλὰ κ' μειωσιν· ὡς καὶ τὸ ἐξαίφνης, μηδὲ αὐτὸ χωρὶς χρόνου γιγνομενον. πᾶν αἴτιον ὡς αἴτιον, Διαφορὰ λεπτὸν τυγχάνει· ἔνιοι μέν τινες, ἔ τις τινὶ πεῖται· τινες μέν τοι δοκοπλίσματος· καθάπερ ἡ μάχαιρα τοῦ τμῆσαι· τινὸς τινι δ'. καθάπερ τῷ ὑπηρετοῦντι ἔχοντι, καθάπερ τὸ πῦρ τῷ ξύλῳ· τ' ἀδάμαντα γὰρ οὐ καίομεν. τὸ αἴτιον, τῶν τινός τι κ' γὰρ τὴν πρὸς ἕτερον νοησιν χρῆσιν· ὥστε δυοῖν δεῖ βαλλόμεν, ἵνα τὸ αἴτιον ὡς αἴτιον νοήσωμεν· ὁ αὐτὸς καὶ ὧδε τὸ δημιουργοῦ καὶ ποιητοῦ λόγος κ' πατρός. οὐκ ἔστιν αὐτὸ τι ἑαυτοῦ αἴτιον, ὑδὲ ἑαυτοῦ τις πατὴρ· ἐπὶ τὸ πρῶτον, γληπτὸν δεύτερον· τὸ γε μὴν αἴτιον, ἐνεργῶν καὶ Διατιθησι τὸ ὑπὸ τοῦ αἰτίου γιγνόμενον, πάσχον κ' Διατιθεμ. εὐδοῖα δ' τὸ αὐτὸ πρός ἑαυτῷ λαμβανόμενον, ἐνεργῶν ἅμα καὶ Διατιθεσθαι, οὐδὲ ὡός ἐναι καὶ πατρός. καὶ ἄλως τὸ αἴτιον τοῦ ὑπ' αὐτοῦ γινομένου, προχρονῶ κ' τῇ οὐσίᾳ, ὡς ἡ μάχαιρα τ' τομῆς. ὑ δοῖα δ' τὸ αὐτὸ κ' τὸ αὐτὸ καὶ προχρονῶν τῇ ὕλῃ καθ' αἴτιον ἐστιν, ἅμα καὶ ὑστερῶν καὶ ὑστεροχρονῶν, καθ' ἃ αἰτίας ἐστὶν ἔοικεν. Διαφέρει τι τὸ ἐναι. τοῦ γληπτοῦ. οὕτως καὶ αἴτιον μὲν τοῦ γινομένου, πατὴρ δὲ ὑοῦ. οὐκ ἐνδέχει γὰρ τὸ αὐτὸ κ' τὸ αὐτὸ καὶ ἐναι ἅμα καὶ γίνεσθαι. ὑδὲν ὧν ἐστιν ἑαυτοῦ αἴτιον. ἀλλήλων οὐκ ἔστι τὰ αἴτια, ἀλλήλοις δὲ αἴτια. ἡ γὰρ ἀπλωσις Διάθεσις πρὸς ὑπόκειμένη, εὐ πυρὸς τοῦ αἴτιου, ἀλλὰ τοῦ γίνεσθαι τ' πυρός. καὶ ὁ πυρὸς πρὸς ὑπόκειμεν, κ' ἀπλῆς, ἀλλὰ τοῦ αὔξεσθαι τὴν Διάθεσιν. οὕτως καὶ αἱ δρεταὶ ἀλλήλαις αἴτιαι, τῷ μὴ χωρίζεσθαι, Διὰ τὴν ἀντικεῖσθαι· ἔοικεν οἱ ἀπὸ τ' ψαλιδος λιθοι, ἀλλήλοις εἶσιν αἴτιοι τοῦ μένειν κατηχρημάτος, ἀλλήλων δὲ οὐκ εἰσὶν αἴτιοι· κ' ὁ διδάσκαλος δὲ ἔ ὁ μανθάνων, ἀλλήλοις εἰσὶν αἴτιοι τ' πρὸς κόπτ(ν κατηχρήματος. λέγ' δὲ ἀλλήλοις αἴτια, ποτὲ μὲν, τ' αὐτῶν, ὡς ὁ ἔμπορος ἔ ὁ κάπηλος ἀλλήλοις εἰσὶν αἴτιοι τοῦ κερδαίνειν· ποτὲ δὲ, ἄλλ' κ' ἄλλ', καθάπερ ἡ μάχαιρα κ' ἡ σαρξ· ἡ μὲν γὰρ τῇ σαρκὶ τοῦ τέμνεσθαι· ἡ σαρξ δὲ τῇ μαχαίρᾳ τοῦ τέμνειν. τὸ ΟΦθαλμὸν ἀντὶ ἐΦθαλμοῦ καὶ ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς· ἐ μὲν γὰ πληξας τινα θνασίμως, αἴτιός ἐστιν αὐτῷ τοῦ θνατου, ἡ τὸ γίνεσθαι τ' θνατον· ἀντιπληγὴς δὲ ὑπ' αὐτοῦ θνασίμως, ἔοικεν αὐτὸν ἀντ αἴτιον, ὑ καθ' ὃ γέγονε αὐτῷ αἴτιος, καθ' ὅπερ δὲ. αἴτιος μὲν γὰ αὐτῷ θνατου γίνεται, ἐχ ὁ θνατος δὲ τοῦτῳ πάλιν τὴν θνασίμως ἀπεπώκειν πληγὴν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ πρωθὴς· ὥστ' ἄλλ μὲν αὐτὸς γίγνειν αἴτιος, ἄλλ ος 338
δὲ ἔχειν αἴτιον· καὶ ὁ ἀδικήσας, ἄλλου μὲν αἴτιος καθίσται, τοῦ ἀδικηθέντος· ὁ δὲ ἀντιτιμω-

ρέαδαι κ᾽ λιύων νόμος. οὐκ ἀδικήμαλος, ἀλλὰ τῷ μὲν, οὐκ ἀδικίας, τῷ δὲ, παιδιᾶς. ὥσ|τε οὐκ ἀλλ᾽ ἄλλων τε αἴτια ὡς αἴτια, ἃ δέ ἐσιν αἴτια. ἔτι ζητεῖ), ἀ πολλὰ κ᾽ σπάνιον ἑνὸς αἴτιον, γίνε|ται πολλά. εἰ γὰρ ἄνθρωποι σωελθοίεν, αἴτιοί ἐσι ὁ καθελκιάζ τὴν ναῦν, ἀλλὰ σὺν τοῖς ἄλλοις· ἀ μὴ ἦν ἐν τὸ σπανιον αἴτιον. ἄλλοι δέ φασιν, ἀ πολλα αἴτια, κατ᾽ ἰδίαν ἕκαστον ἑνὸς αἴτιον γίνε|ται. τὸ γ᾽ ἂν εὐδαιμονεῖν ἑνὸς ὄν|τος, αἴτια τυγχάνουσιν αἱ ἀρεταί, πολλαὶ ὄσαι· κ᾽ τῷ θερμῷ ἁδ κ᾽ τῷ ἀλγῶν ὁμοίως πολλὰ ἁ αἴτια. μὴ ἦν ἂν αἱ πολλαὶ ἀρεταὶ μία ἐσὶ κ᾽ δυάμις, κ᾽ ἁ θερμότης κ᾽ ἁ ἀλγηδὼν κ᾽ τὸ πλῆθος ἦ τ᾽ ἀρετῶν, κ᾽ γένος ἓν τυγχάνον ἑνὸς αἴτιον γίνε|ται τοῦ εὐδαιμονεῖν. τῷ ὄν|τι ἦ, πρὸς κατηρκλικὰ μὲν αἴτια, ἑνὸς γίνε|ται πλείονα, κ᾽ γένος κ᾽ κατ᾽ εἶδος. κ᾽ κ᾽ γένος μὲν, τὰ νοσεῖν ὁ πυρετὸς, οἷον ψύξις, ἔκλυσις, κόπος, ἀπεψία, μίξη· καὶ᾽ εἶδος ἦ, τὸ πυρετὸ. τὰ ἦ πωικλικὰ αἴτια κ᾽ γένος μόνον, οὐκ ἔτι ἦ καὶ᾽ εἶδος. τὸ γὰρ εὐδαιμονίζεσθαι κ᾽ γένος, ἑνὸς ὄν|τος, πολλὰ τὰ αἴτια καὶ᾽ εἴδη· οἷον λιβανωτὸς, ῥόδον, κρόκος, σύραξ, σμύρνα μῦρον· τὸ γὰρ ῥόδον οὐκ ἂν εἴη τὸς εὐωδὲς ἢ ὡς ἡ σμύρνα. τὸ ἦ αὐτὸ τ᾽ ἐναντίων αἴτιον γίνε|ται· ποτὲ μὲν παρὰ τὸ μέγεθος ὃ αἴτιά κ᾽ τὸν δυάμιν, ποτὲ ἦ παρὰ τὸν ὀλιγοσθοσιότητα ὃ πάσχοντος. παρὰ μὲν τὸν ποιὰν δυαμιν, ἡ αὐτὴ χορδὴ, παρὰ τὸν ὀλίγοσιν ἢ τὸν ἄνεσιν, ὀξεῖα ἢ βαρεῖα ἀποδίδωσι τ᾽ φθόγγον· παρὰ ἦ τὸν ὀλιγοσθοσιότητα τ᾽ πάσχοντος, τ᾽ μέλι γλυκάζει μὲν τὰς ὑγιαίνοντας, πικραζει δὲ τὰς πυρέσσοντας· κ᾽ ὡς ὁ αὐτὸς οἶνος, τὰς μὲν, ὡς ὀργιᾶ, τὰς δὲ, ὡς διαχυσιν ἄγει· ἦ ὁ αὐτὸς ἥλιος, τήκει μὲν τ᾽ κηρὸν, ξηραίνει δὲ τ᾽ πηλόν. τῶν ἂν αἰτίων, τὰ μὲν ἐν ποιοῦσθλα· τὰ δὲ, ὀπλογισμῷ λαμβανόμενα· τὰ δὲ, ἄδηλα· τὰ δὲ, ἀναλογισμῷ. κ᾽ τ᾽ ἀδήλων, τὰ μὲν, ποτὲ κ᾽ καιρὸν ἄδηλα, κ᾽ μὲν ἵνα καιρὸν ὑποκεκρυμμένα, κ᾽ δὲ ἵνα πάλιν ἔκδηλα βλεπόμενα· τὰ δὲ. φύσει ἀδήλα, τὰ κ᾽ μηδένα καιρὸν ποιοῦσθλα γίνεσθαι δυάμενα. ἐ τῶν μὲν φύσει, τὰ μὲν, καταληπτὰ· ἅπερ ἂν ἄδηλα ἦν ἐς, διὰ σημείων ἀναλογισικῶς λαμβανόμενα, καθάπερ ἡ συμμετρία τ᾽ λόγῳ ἑωρητῶν πόσων· τὰ δὲ, ἀκατάληπτα, ἃ κ᾽ μηδὲν ἀφορᾶν ὑπὸ καταλήψιν πίσεως δυάμενα· ἃ δὴ καὶ ἄδηλα, ἐν τῷ καθάπαξ λέγεσθαι· κ᾽ ἃ μὲν, ποιοκατηρκλικά· τὰ δὲ, πωικλικά· τὰ δὲ, πωαίτια· ἃ δὲ πωιητά. καὶ τὰ μὲν, ἃ κ᾽ φύσιν· τὰ δὲ. ἃ παρὰ φύσιν· τὰ δὲ, νοσε· κ᾽ κ᾽ τὸ ὑποδοχικός, τὰ μὲν, παθῶν· τὰ δὲ, ἃ μιγθεὶς αἰσθῶν· τὰ δὲ, χρόνων κ᾽ χωρῶν. τ᾽ μὲν ἂν ποιοκατηρκλικῶν αἰρομένων, μένει τὸ ὁποτέλισμα· πωικτικὸν δὲ ἐς ιν. αἴτιον. ἃ παρόν|τος. μένει τὸ ὁποτέλισμα· κ᾽ αἰρομένω. αἴρε|ται. τὸ δὲ πωικλικὸν, πωνύμως κ᾽ αὐτοπλίς καλοῦσιν· ἐπεὶ ἡ αὐτάρκως δι᾽ αὑτὸ ποιητικόν ἐσι ἃ ὁποτελίσμα|τος. ἀ δὲ τ᾽ αἴτιον αὐτοπλοῦς ἐνεργείας ἐσὶ δηλωτικὸν, τὸ πωιητὸν ὑπαρχούσαν σημαίνει, κ᾽ τὴν πωὶ ἑτέρου λεγομένην. ἐ μὲν ἂν μηδὲν παρέχει), ἀδὲ πωιητὸν λεχθήσε|ται· ἐ δὲ παρέχει), τότε πάντως γί|νε|ται αἴτιον, ἃ κ᾽ παρέχει), τοιοῦτον, τῷ δὲ αἰτῷ γινομένῳ. ἔσιν ἂν πωιητὸν, ἃ παρόντος ἐλλιπὲς τὸ ὁποτέλισμα· ποδηλῶ μὲν ἂν παόντος, ἀδήλω δὲ ἀδήλου. κ᾽ τὸ πωαίτιον δὲ ἐκ τῆς ὕλης ἐσὶ τ᾽ αἰτίων, καθάπερ ὁ συγγραφεὺς τὸς γραφεῖς, κ᾽ ὁ πωιφθόγγος ἱφθόγγος. τὸ μὲν ἂν πωιητὸν αἴτιον τῷ πωικτικῷ ποδὸς τὸν ὁποτέλισιν βοηθᾶ τῷ ὑπ᾽ αὐτὸ γινομένῳ· τὸ δὲ πωαίτιον, οὐκ ὀλίγος αὐτῆς ἐσιν ἐννοίας δυάμ|ει δὲ πωαίτιον ὑπάρχον, κἂν μὴ πωικλικὸν αἴτιον ᾖ τι. νοεῖ|ται δὲ πωὶ ἑτέρῳ τὸ πωαίτιον, οὐδ᾽ αὐτῷ δυαμένῳ κατ᾽ ἰδίαν ποιῆσαι τὸ ὁποτέλισμα, αἴτιον ὁ πωὶ αἰτίῳ. λέγεται δὲ τῷ πωαιτίῳ τὸ πωιητὸν, ἐν τῷ, τὸ μὲν πωαίτιον, κατ᾽ ἰδίαν μὴ ποιεῖν· τὸ ὁποτέλισμα παρέχον· τὸ δὲ πωιητὸν ἐν τῷ κατ᾽ ἰδίαν μὴ ποιᾶν, ἑτέρῳ δὲ συνερχόμενον τῷ κατ᾽ ἰδίαν ποιοῦντι, πωιητὸν εἶναι πρὸς τὸ σφοδρότατον γίνεσθαι τὸ ὁποτέλισμα. μάλιστα δὲ, τὸ ἐκ ποκατηρκτικοῦ πωιητὸν γεγενῆσθαι τῶν τοῦ αἰτίου λεγομένου δυάμεων περίσσειν.

---

339 ΕΚ ΤΩΝ ΘΕΟΔΟΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ, ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΟΓΔΟΑΚΟΝΤΑ ΧΡΟΝΟΥΣ ΓΕΓΟΝΟΣΙ.

,, ΠΑΤΕΡ, φησὶ, παρατίθεμαί σοι εἰς χεῖρας τὸ πνεῦμά μου· ὁ πατήρ, φησὶ, παρέσχεν τῷ λόγῳ ἡ σοφία τὸ πνευματικὸν σπέρμα, τοῦτο τελειούμενον καταλλαβὼν ὁ σωτὴρ. ὅθεν ἐν τῷ παθεῖν τὸν σοφίαν παρατίθησι τῷ πατρὶ, ἵνα αὐτὸν ὁποτελεσθῇ παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ μὴ καταχθῇ ἐν τῷ τὰ ὑπὸ τ᾽ τελείσκειν δυαμένων. οὕτως πᾶν πνευματικὸν σπέρμα τὰς ἐκλεκτὰς ἀφ᾽ τ᾽ προειρημένης φωνῆς παρατίθησι. τὸ ἐκλεκτὸν σπέρμα φαμὲν κ᾽ πνεῦμα ζωοποιούμενον ὑπὸ τοῦ λόγου, καὶ κέρδος ἐφθαλμοῦ, καὶ κίνησιν πνεύματος

σινάπτως. καὶ ζύμωμα, τὴ δοξαν τὴ κατα διηρῆθαι γῆν ἵνα πιστεύσας εἰς πίστιν. οἱ δὲ λοιποὶ Οὐαλεντίνου, πλεθένιος φασὶ τὸ ψυχικὸν σῶμα εἶναι, τῇ ἐκλεκτῇ ψυχῇ νῦσι ἐν ὑπνῳ ἐντεθῆναι ἐκ τοῦ λόγου τὸ ἀπόρρητα ἀρρητικόν· ὅπερ ἐστὶν ἀποῤῥοια τοῦ ἀγγελικοῦ, ἵνα μὴ ὑστέρημα ᾖ. ἐκ τούτου ἐζύμωσεν τὴ δοξαν, ἵνα διηρῆθαι, ἵνα πιστεύσῃ τῷ ψυχικῷ καὶ τῷ σαρκὶ, ἃ καὶ ἐν μεγέσμῳ ἐκαλοῦτο σοφίας προλοιχθῆ. ὕπνος ἐστὶν ἡ λήθη τοῦ ψυχικοῦ λόγου σωτῆρος, μὴ ἀναλυθῆναι ὡς πνεῦμα τὸ πνευματικὸν ὅπερ ἐνέθηκεν τῇ ψυχῇ ὁ σωτὴρ τὸ ἀπόρρητον καὶ ἀγγελικοῦ. ἀναλυθήσεται ὡς πνεῦμα, σώζεται δὲ ψυχὴ ὁ σωτὴρ, σώζεται καὶ ἡ ψυχικὴ σὰρξ. ἐλθὼν ἦν ὁ σωτὴρ, τὰ ψυχικὰ ἐζύπνωσεν, ἐξῆλθεν ἡ τὸ πνεῦμα. δυνάμεις γάρ, οἱ λόγοι τοῦ κυρίου. ἀναπέπαυται τὸ φῶς ὑμῶν ἵνα μὴ σβεσθῇ τὸ ἀνθρώπων. καὶ μὴ τὰ ἀναστάσιμα ἐμφυσᾷ τὸ πνεῦμα τοῖς ἀποστόλοις, τὸν μὲν χοῦν, καθὼς πρόφαν, ἀπορύπτει ἐχώριζεν· ἐξῆλθε ἡ τὸ πνεῦμα καὶ ἔζωοποίει. ὁ κύριος. ἀναπαύεται ὁ φῶς ὑμῶν ἐν ὑμῖν, ἐκ ὡς ἀγγέλους ὤφθη, ἀλλ' ὡς ἀνθρώπους· καὶ ὅτι οὐ δοξῇ ὤφθη τοῖς ἀποστόλοις δῆλον ἔστω, ἀλλ' ἑαυτὸν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκκλησίαν, ἵνα μὴ τὸ σαρκικὸν ἐξοδεύσῃ αὐτοὺς γὰρ καὶ ὡς φῶς ἐν τῷ ὄντι τὸ ὄπτανον ἐν σαρκὶ τὸ ἐνταῦθα ὀφθὲν, οὐκ ὑστέρησεν τοῦ ἀνω, οὐδὲ ἐκενώθη ἄνωθεν μείζον διῦρο, πόθεν οὐκ πόθεν ἀμείνον, ὡς τὸ μὲν ὅπλασθὲν, τὸ δὲ λειπόμενον· ἀλλ' ἐν τῷ πάλιν ὂν, καὶ παρὰ τῷ πατρὶ, καὶ ταῦθα· δυνάμεις γὰρ ἐν τοῦ πατρός. ἀλλως πεῖχεν κἀκεῖνον πληρωθῆναι τὸ λόγον τοῦ σωτῆρος, ὃν ὅπου. Εἰσὶ πίστις τῶν δὲ ἐσχάτων, οἱ μὲν χοϊκοὶ πάντα θανάτου. ἕως αὐτὸ ἴδωσι τὸ ὂν τοῦ ἀνθρώπου ἐν δοξῃ. ἤδειν ἦν καὶ ἐκοιμήθησαν, ὅτι Πέτρος καὶ Ἰακωβος καὶ Ἰωάννης. πῶς ἦν τὸ μὲν ὄψιν τὸ φωτεινὴν ἰδόντες, σὰρκ ἐξεπλάγησαν τὸ φῶνὴν ἀκούσαντες, ἔστησαν δὲ γῆν; ὅτι ὧν τυγχάνει ἀπιστέρα ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ παρὰ δοξὲν φωνὴ μᾶλλον ἐκπλήσσει. ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ βαπτίσης. τὸ φωνῆς ἀκούσας, ἐκ ἐροβήθη ὡς ἀπὸ πνεύματος ἀκούσας πωκτὸ τῆς παιδὸς φωνῆς· καθὼς ἀνθρώπος τὸς ἐστι, μείζον ἀκούσας κατάλαγε· διὸ καὶ λέγει αὐτὸς ὁ σωτὴρ· Μηδενὶ εἴπητε ὁ ἰδόντες. κ' τὸ πιστὸν σαρκικοῖς ὀφθαλμοῖς τὸ φῶς ἐωρακέναι· οὐδὲν γὰρ συγγενὲς καὶ οἰκεῖον σκηνῇ τῷ φωτὶ ἐν τῇ σαρκὶ· ἀλλ' ὡς ἡ δυνάμις καὶ ἡ βούλησις τοῦ σωτῆρος ἐνεδυναμώσατο τὸν σάρκα, ἵνα τὸ θεασάσθαι· ἀλλως τε καὶ ὁ ἡ ψυχὴ ἡδονὴ, μετὰ δῶκεν κοινωνοῦσι τῇ σαρκὶ, συμπαλίχθαι αὐτῇ. τὸ δὲ Μηδενὶ εἴπητε, ἵνα μὴ ὁ ἐστὶν ὁ κύριος νοήσωσιν, ἀποχωροῦντα τοῦ θελῆσαι τῷ κυρίῳ τὰς χάρας, καὶ ἁπλῶς ἡ οἰκονομία ᾖ· καὶ ὁ Παῦλος ἀποχωρεῖ τοῦ κυρίου, ὡς μαθητὴς παραζῶν ὅτι αἱ ἰδιώτου καὶ ἐπὶ μὲν τῷ ὄρει Φωνὴ, τῆς ἡδὺ σωτῆρος ἐκλεκτοῖς ἐγίνετο· διὸ καὶ οὐ θαύματος μαρτυρεῖται τοῦ πνεύματος· ἡ δὲ ἐπὶ τῷ ποταμῷ, τοῖς μὲν οὐσι πεύσιν· διὸ καὶ ἡμιλεῖτο ἡ Φωνὴ αὐτὸς προκαταχρήσεως ὅτι τῇ τοῦ νομοδιδασκάλων ἀγωγῇ. τὸ Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος, οἱ δὲ Οὐαλεντίνου οὕτως ἐκδέχονται· ἀρχὴν μὲν γὰρ τὸ μονογενῆ λέγουσιν, ὃν καὶ θεὸν προσαγορεύσαι, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς αὖτικρυς θεὸν αὐτὸν δηλοῖ λέγων, Ὁ μονογενὴς θεὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο· τὸ δὲ λέγειν τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ πῦρον τὸ ἐν τῷ μονογενεῖ, ἐν τῷ νῷ καὶ τῇ ἀληθείᾳ, μηνύει τὸ χεῖρον τὸ λέγειν καὶ τὸν ζωήν· ὃν γὰρ οὕτως καὶ αὐτὸν θεὸν λέγει, τὸ ἐν τῷ ζωῇ τῷ νῷ ὄντα. ὁ γέγονεν ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ, ζωὴ ἦν ἡ σύζυγος· διὸ καὶ φησὶν ὁ κύριος, ἐγὼ εἰμὶ ἡ ζωή. ἀγνοοῦσι ὧν ὁ πλήρωσιν, ἠθέλησεν γνωσθῆναι τοῖς αἰῶσι· ἐν οἷς τὸ ἐνθυμήσεως τῆς ἑαυτοῦ, ὡς αὐτὸ ἑαυτὸν ἐγνωκὼς, πνεῦμα γνώσεως, οὗσης ἐν γνώσει, προβαλὲ τὸ μονογενῆ. γέγονεν ὧν ἐκ ὁ τοῦ γνώσεως τύπος τῆς πατρικῆς ἐνθυμήσεως προελθὼν, γνῶσις, πυλέων. ὁ υἱὸς· ὅτι δὲ υἱὸς ὁ πλήρωσιν γνώσεως. τὸ δὲ τῆς ἀγάπης πνεῦμα. κέκραται τῷ τῆς γνώσεως, ὡς πλήρωμα, ἐκ ἐνθυμήσεις ἀληθείας· ἀπ' ἀληθείας προελθὼν, ὡς τοῦ ἐνθυμήσεως ἡ γνῶσις ἐκ ὁ μὲν μόνος μονογενὴς υἱὸς ὡς τὸ κόλπον τοῦ πατρὸς, τῷ ἐνθυμήσιν διὰ τῆς γνώσεως ἐξηγεῖται τοῖς αἰῶσιν· ὡς ἂν ἐκ ᾖ ἐκεῖ τοῦ κόλπου αὐτοῦ προελθὼς. ὁ δὲ ἐνταῦθα ὀφθὲς, οὐκ ἔστι μονογενὴς, ἀλλ' ὡς μονογενὴς πρὸς τὸν δοκησίλογον προσαγορεύει. Δυνάμεις ὡς μονογενεῖς ὅτι εἷς ἐκ ὁ αὐτὸς ὢν. ἐν μὲν τῇ κλίσει πρωτοτόκος ἐστὶν Ἰησοῦς· ἐν δὲ πληρώματι, μονογενής. ὁ δὲ αὐτὸς ἐστὶ πιστὸς ὢν ἐκάστῳ τόπῳ, οἷος κεχωρηθηκεν δυνατὸς. καὶ οὐδὲ πολὺ τοῦ μόνου ὁ καταβὰς μεμίζωται. φησὶ γὰρ ὁ δοκησίλογος Ὁ καταβὰς, αὐτὸς ἐστὶ καὶ ὁ καταβὰς. ἀκόντα δὲ τοῦ μονογενοῦς τὸ δημιουργὸν λέγουσιν· διὸ δὲ αὐτὸ τῆς ἀκόντος τὸ ἔργον· ὅθεν δὲ ὁ κύριος ἀκόντα τῆς πνευματικῆς ἀναστάσεως πάσας τὰς νεκρὰς οὐς ἤγειρεν, σὰρκ ἀφθείρους τῷ σώματι, ἀλλ' ὡς αὖθις δοκηθανατισμένους ἤγειρεν. ἡμᾶς δὲ, τὸ δὲ τοῦτο τῷ λόγου θεὸν τὸ θεῷ φαμεν, ὃς καὶ ὡς τὸ κόλπον τοῦ πατρὸς εἶναι λέγεται, ἀδιάστατος· ἀμέριστος. ὡς θεὸς. Παῦλος δὲ αὐτὸς ἐγνῶσθη, ἐξ τῶν προσεχῆ ἐνέργειαν τοῦ δὲ τοῦτο τῷ λόγου, τὸ πνευματικὸν καὶ νοητὸν καὶ αἰσθητὸν. οὕτως τὸ κόλπον τοῦ πατρὸς ἐξηγεῖ-

οὐτ' ὁ σωτὴρ. ϗ Ησαΐας, Καὶ ἀνταποδώσω τὰ ἔργα αὐτῶν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν τῶν ἐν τῇ ψυχῇ, ἀφ' ἧς πρώτης ἐνεργεῖ). πρωτότοκος πάσης κτίσεως. ὁ δὲ ἐν πνεύματι μονογενὴς, οὐ κατ' ἀμοιβὴν ἀδιαιρέτου ὁ σωτὴρ ἐνεργεῖ· οὐτός ἐστι τὸ Φῶς τὸ ἀκλιτὸν, τὸ πρωτότοκον τῆς κτίσεως καὶ ἐν ἀγγέλοις οὖσης. Καὶ ἡ σκοτία αὐτὸν οὐ κατέλαβεν· οἱ δαιμονικοὶ ἄνεμοι καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οὐκ ἐγνωσαν αὐτόν· καὶ ὁ ἥλιος οὐ κατέσχεν αὐτόν. ἡ πίστις μία, ἀλλὰ Διάφορος. ὁ γὰρ ἔνσωτὴρ φησὶ· Γενηθήτω σοι κατὰ τὴν πίστιν. ὁθεν ἔφη) τοὺς μὲν τὸ κλητὸν αὐθρώπους κατὰ τὴν παρεσταμένην αὐτοῖς ἐπαγγελίαν· διὸ φησὶ, κατὰ δωρεάν, τοὺς ἐκλεκτοὺς μου. πάλιν τοῦ αἰλέγη, Ἐξέλθετε ἐκ οἴκου τοῦ πατρός μου, πρὸς κλητοὺς λέγει πάλιν τοὺς ἐκ δουλείας ἐλευθέρους καὶ καταξιουμένους τοῦ ὑπάρχοντος, ὥστε σιτεύσιν μοσχον, τὸν κλητὸν λέγει· καὶ ὅτε ὁ βασιλεὺς ἐκάτεμεν τοὺς ἐκ τῶν ὁδῶν κεκλημένους. πάντες μὲν γὰρ κεκλήκασιν ἐπὶ ἴσοις· βοήθει γὰρ ὅτι δικαίως καὶ ἀδίκως, καὶ τὸ ἥλιον ἐπιλάμπει πᾶσιν· ἐκλεκτοὶ δὲ, οἱ μᾶλλον πιστεύσαντες· πρὸς ἕνα λέγει, Τὸν πατέρα μου κύριος ἐώρακεν, καὶ μηδεὶς ἐστι τὸ Φῶς τὸ κόσμου καὶ, Πάτερ ἅγιε, ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου. ἀλλ' οὐδὲ τὰ πνεύματα καὶ νοερὰ, οὐδὲ οἱ ἀρχάγγελοι οἱ πρωτόκτισι, οὐδὲ μὲν καὶ αὐτὸς ἄμορφος καὶ ἀνείδεος καὶ ἀσχημάτιστος καὶ ἀσώματος ἐστι, ἀλλὰ καὶ μορφὴν ἴσχει ἰδίαν, καὶ σῶμα ἀναλογοῦν τὸ ὑπερέχον τῶν πνευμάτικῶν καὶ παίδων. ὡς καὶ οἱ πρωτόκτισι ἀναλογοῦν τὸ ὑπερέχον τῶν ὑφ' αὐτοῦ ὄντων. ὅλως γὰρ τὸ ἀμήτορον οὐκ ἀνεύρισκεν μὲν, οὐκ ὄμοιον δὲ μορφὴν καὶ σῶμα ἔχουσι πρὸς τὸν ὧδε τῷ κόσμῳ σώματι. ἄρρητά τε γὰρ καὶ ἄῤῥητα ἐκεῖ ἐνταῦθα, καὶ Διάφορα πρὸς αὐτά· ἐκεῖ δὲ, ὁ μὲν μονογενὴς ἐστὶ ἰδίως νοερὸς, ἰδίᾳ ἰδίᾳ καὶ ἰδίᾳ κτίσει μόνῳ ἀκρως, ἀλικρινῶς καὶ τελειοτάτῃ, καὶ πρωτοκτίσει, ἃ καὶ ἀριθμὸν Διάφορον, καὶ ὁ καθ' ἑκαστον πρωτοκτίσει καὶ πρωτοκτίσεσι, καὶ ὁμοιότητα ἐνδεκτὸν· ἡ γὰρ τῶδε μὲν ἀλλοία, τῶδε δὲ ἧττον περίοχη τῶν ἑπτὰ· καὶ ἐκ τοῦ λείπειν τὴν αὐτὴν πρόνοιαν ἐξ ἀρχῆς, ἀκλινῶς τε πλανᾶν ἅμα, ἡ πρώτη γνῶσις παρὰ δὲ θεοῦ Διὰ τὴν ὑπὸ). ὡς μονογενὴς μὲν πρωτοτόκου, ὡς ὀφθαλμὸς οὐκ ἤδει, καὶ ὡς οὐκ ἤκουσεν, οὐδὲ ὅτι καρδίᾳ ἀνθρώπου ἀνέβη, οὐδὲ ἔστι τῆς πίστεως, οὐδὲ τ πρωτοκτίσεων, οὔτε ἀνθρώπων. οἱ δὲ, Διὰ πάντες τ' πρόσωπον τὸν πατρὸς βλέπουσιν πρόσωπον ἡ πατρὸς ὁμοίως, δι' ὑπογραμμὸς ὁ πατὴρ. τ' τύπῳ ὁρῶν καὶ ὁρώμενον, ἀρχημάτων καὶ δυνάμεων ἀσωμάτων. ὁρῶσι ὀφθαλμῷ οὐκ αἰσθητῷ, ἀλλ' εἴῳ περίοχον ὁ πατὴρ, ὃ ὁρᾷ. ὃ τ' ἂν ἐκεῖνος ὁ κύριος. Μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τ μικρῶν τούτων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Τοὺς ἀγγέλους τ' πρόσωπον τοῦ πατρὸς Διὰ παντὸς βλέπουσιν, εἶναι τ' πρόσωπον ἀγγέλων τῶν ἐκλεκτῶν, τῶν πλείαν ἀπολαύσεις πρόσωπον· Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται). πρόσωπον δὲ τὴν ἀρχὴν πάσης, πῶς αὐτὴ σώματα γὰρ ἐν ἐκείνοις εὔμορφα καὶ νοερὰ ἰδεῖν ἀπολαύσεις πῶς δ' ἂν καὶ ὀνόματα Διάφορα αὐτῶν εἴληπται, ἢ μὴ ἀρχὴν ἐν πρὸς ἐμμένα, μορφὴν καὶ σώματα; ἄλλη δόξα ἀποστόλων, ἄλλη δὲ πυγόνων· ἄλλη ἀγγέλων, ἄλλη ἀρχαγγέλων· ὡς πρὸς τὴν σύγκρισιν τ τῆδε σωμάτων, οἷον ἀέρων· ἀσωματα καὶ ἀνείδεα, ὡς πρὸς τὴν σύγκρισιν τοῦ ἡμῶν, σώματα μεμετρημένα καὶ αἰσθητά. ὑπως καὶ ἑνὸς πρὸς τ πατέρα παραβαλλόμενον· ϗ δυνάμεν μὲν ἰδίαν ἴσχει ἱκανὸν τ πνευματικῶν, ϗ ἰδίαν οἰκονομίαν· καθὸ δὲ ὁμοῦ τε ἐγένοντο. καὶ τὸ εἰτελὲς ἀπλῶς φασιν οἱ πρωτόκτισι, κοινὴν τὴν λήψιν καὶ ἀμέριστον. οἱ πρωτόκτισι ὑπὲρ τὴν ἡμῶν ὁρῶσι ἑαυτοὺς ἐν τῇ ὑποστάσει, ὡς περ καὶ οἱ ἀρχαγγέλοι τοὺς πρωτοκτίσεις. ὁ δὲ υἱός, ἀρχὴ τ πατρικὴς ὑπάρχει, πρὸς τὸν πατέρα λειτουργοῦντες. ϗ οἱ μὲν ἄγγελοι, νοεροὶ πῦρ, ϗ πνεύματα νοερὰ τὴν ὑσίαν δοκοῦντες καθαρεύειν· Φῶς δὲ νοερὸν, ἡ μεγίστη πρόνοια δοκεῖ τὸ νοερὸν πυρὸς, δοκοῦν καθαρώτερον τὸν· εἰς ἀνθρώπους ἄγγελοι πεφανῶσθαι, ὁ Πέτρος φησίν. ὁ δὲ υἱὸς ἐν τούτῳ καθαρώτερον, ἀ πρόσεστιν Φῶς, ϗ δύναμις θεοῦ. ἐκ, κ' τ δοκήσαν, ἡμῖν καὶ ἀμῶν καὶ ἀπλῶς αἵματα ἀλυτρώθημεν· ὃ τὰ μὲν ἱματια ὡς Φῶς ἔλαμψεν, τὸ πρόσωπον δὲ ὡς ὁ ἥλιος· ὧν μηδὲ αἱ τοιαῦται ἰσχύουσιν ἀδίκως. οὐτός ἐστιν ἄστρον ἐπουράνιον, καὶ πολυμαθὴς προφήτης παρακλητὸς, ϗ τῶν βροτῶν ἐκ γνῶσιν· τὸ Φῶς τὸ ἀνθρώπων, τὸ ἀκλινὲς δηλονότι. οἱ μὲν γὰρ τὸ ἀρχαῖον ἄρτον φαγοντες, ἀπέθανον· ὁ δὲ τ ἀληθινὸν ἄρτον τὸν πνευματικὸν ἐσθίων, οὐ τεθνήξει). ὁ ζῶν ἄρτος· ὁ ἐκ τοῦ πατρὸς δοθεὶς, ὁ ὢν ἐστι, τοῖς ἐσθίουσι βυλομένοις· Ὁ δὲ ἄρτος ὃν ἐγὼ δώσω, φησὶν, ἡ σάρξ μού ἐστιν· ἥτις ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ἡ σαρξ Διὰ τὸ ἰσχύειν· [η]ὅπερ ἐμαλλον, ἡ σαρξ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐστιν, ὑπὲρ ἧς ἡ ἐκκλησία ἄρτος ἐστὶ μεγάλως, σωζομένη εὐλογημένη. ἔχω δὲ ὡς ἐκ τ αὐτῆς ὑσίας τ ἐκλεκτῶν καὶ τὸ ἐπικείμενον ἡμῶν, καὶ ὡς τὸ αὐτὸ πλῆς τὸ ἔχομεν, ἃ δαιμόνια ἀσώματα ἐρῆ),

οὐχ ὡς

ἐχώς σῶμα μὴ ἔχοντα· ἔχει γὰρ καὶ σχῆμα· διὸ καὶ παιδίοις καὶ λάπαις ἔχειν· ἀλλ' ὡς πρὸς σύγκρισιν τῶν σωζομένων σωμάτων πνευματικῶν σκιὰ ὄντα, ἀσώματα εἴρηται. καὶ οἱ ἄγγελοι σώματά εἰσιν· ὁρῶνται γοῦν. ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχὴ σῶμα. ὁ γοῦν Ἀπόστολος, Σπείρεται μὲν γὰρ σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται δὲ σῶμα πνευματικόν. πῶς γὰρ καὶ αἱ κολαζόμεναι ψυχαὶ πυρὶ αἰωνίῳ κάονται, μὴ σώματα οὖσαι; Φοβηθήτω γοῦν λέγει, τὸ μὴ δικαίως δωρούμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα εἰς γέενναν βαλεῖν. τὸ δὲ Φαινόμενον, οὐ πυρὶ καθαίρει, ἀλλ' εἰς γῆν ἀναλύεται. αὖ πικρὸς ὁ ἀπὸ Λαζαρου καὶ τῆς πλουσίου Ἀβραὰμ τῶν σωματικῶν μελῶν σῶμα εἶναι δείκνυσι ἡ ψυχή. ὡς ὁ Φορέσεται τὴν εἰκόνα τοῦ χοικοῦ, Φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου τοῦ πνευματικοῦ, καὶ πρόκειται πλανώμενοι. πλὴν πάλιν εἰκόνα λέγει· ὡς ἂν καὶ σώματα πνευματικά. καὶ πάλιν, Ἀπιβλέπομεν δὲ οὐ τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια ἐστιν. καὶ ἡ πίστις ἐστὶν ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. καὶ πάλιν, Ἀπεκδεχόμενοι τὴν ἐλπίδα τῆς δικαιοσύνης πίστει. καὶ πάλιν, Ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. καὶ πάλιν, Ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις· καὶ πάλιν, Ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ· καὶ πάλιν, Ἐν πολλῇ ὑπομονῇ, ἐν θλίψεσι, ἐν ἀνάγκαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς,

ὡς ἕνωσιν. οἱ βαπτιζόμενοι ᾗ, φασὶν, ὑπὲρ ἡμῶν τ νεκρῶν, οἱ ἄγγελοί εἰσιν οἱ ὑπὲρ ἡμῶν βαπτιζομένοι· ἵνα ἔχωσι καὶ ἡμᾶς τὸ ὄνομα μὴ διαχωθῶμεν, κωλυθέντες ὡς τὸ πλήρωμα παριλ-
,, θὼν τῷ ὄρῳ καὶ τῷ σκοτῳ. διὸ καὶ ἐν τῇ χειροθεσίᾳ λέγουσιν διὰ τὸν λύκον, Εἰς λύτρωσιν ἀγγελικὴν,
,, τυπίσιν, ἵνα καὶ ἄγγελοι ἔχουσιν· ἵν' ᾖ βεβαπτισμένος, ὁ τὴν λύτρωσιν κομιούμενος τῷ αὐτῷ ὀνόματι, ᾧ καὶ ὁ ἄγγελος αὐτὸν προσβαπτίσας. ἐβαπτίσατο δὲ ὁ ἄγγελοι ἐν λυτρώσει τ ὀνόματος τ διὰ τ Ἰησοῦν ἐν τῇ πρώτῃ καταλήψει καὶ λυτρωσαμένη αὐτόν. ἐδίησιν δὲ λυτρώσεως καὶ τῷ Ἰησοῦ, ἵνα μὴ καταχωθῇ τῇ ἰνοσίᾳ ἢ ἐνεπόθη τὸ ὑστερήματος προσερχόμενος διὰ τ σοφίας, ὡς φησὶν ὁ Θεόδοτος. τὸν παράκλητον οἱ ἀπὸ Οὐαλεντίνου, τ Ἰησοῦν λέγουσιν· ὅτι πλήρης τ αἰώνων ἐλήλυθεν, ὡς ἀπὸ τ ὅλου προελθών. Χρείας γὰρ καταλείψας τὸν προβαλόμενον αὐτὸν σοφίαν, ἀπελθὼν εἰς τὸ πλήρωμα, ὑπὲρ τ ἴχνος καταληφθείσης σοφίας ἡ ἦσαν τὸν βοή- 10
θειαν· καὶ ἐξ εὐδοκίας τ αἰώνων Ἰησοῦς προβαλλόμενος παράκλητος, τῷ παριλθόντι αἰῶνι. ἐν τύπῳ δὲ παράκλητος ὁ Παῦλος ἀναγκαίως ἀπολογήσεται γέγονεν. αὐτίκα μὲν τὸ πάθος τ κυρίου, καὶ αὐτὸς ἀποστόλην κηρύσσων· διὸ καὶ καθ' ἕτερον εἰς κήρυξε τ σωτῆρα γλυπτὸν καὶ παθητὸν, διὰ τὰς ἀρίστας, ὅτι τύπον γνῶναι δυνηθῆναι, καὶ τ τύπον τοῦτον δοθῆναι· καὶ τὸ πνευματικὸν ἐξ ἀγίου πνεύματος καὶ παρθένου, ὡς οἱ δίκαιοι ἄγγελοι γινώσκουσιν. ἰδίως γὰρ ἕκας ⊙ γνωρίζει τ κύριον, καὶ ἐχ ὁμοίως πάντες τὸ πρόσωπον τ πατρὸς ὁρῶσιν οἱ ἄγγελοι τούτων τ μικρῶν τ ἐκλεκτῶν, τῶν ἐσομένων ἐν τῇ αὐτῇ κληρονομίᾳ καὶ πολιτείᾳ. τάχα δὲ τὸ πρόσωπον ἐστι μὲν καὶ ὁ υἱός· ἔστι δὲ καὶ ὅσον καταλῆπτον τ πατρὸς δι' ὧν δεδιδαγμένοι γινώσκουσιν· τ δὲ λοιπὸν ἄγνωστον ἐστι τ πατρός.
λέγουσιν οἱ Οὐαλεντινιανοὶ, ὅτι ὁ καὶ ἡμῖν τ προφητῶν ἔσχεν πνεῦμα ἐξαίρετον εἰς διακονίαν, τοῦτ
143 διὰ πάντας τοὺς τ ἐκκλησίας ἐξεχύθη· διὸ καὶ τὰ σημεῖα τ πνεύματος, ἰάσεις καὶ προφητείαι, 20
διὰ τ ἐκκλησίας διαπλοῦται. ἀγνοοῦσι δὲ ὅτι ὁ παράκλητος προσχώς ἐνεργῶν τῶν τῇ ἐκκλησίᾳ, τ αὐτῇ οὐσίας ὄσι καὶ δυνάμεως τῷ προσχώς ἐνεργήσαντι καὶ τῷ παλαιῷ διαθήκῃ. τὸν ἄγγελον ὁρίσαντο οἱ ἀπὸ Οὐαλεντίνου, λόγον ἀπαγγελίαν ἔχοντα τὰ ὄντος. λέγουσι δὲ καὶ τοὺς αἰῶνας ὁμωνύμους τῷ λόγῳ λόγους. οἱ ἀπόστολοι, φησὶ, μετὰ τὴν ἀνοδον τοῖς δεκαδύο ζῳδίοις. ὡς γὰρ ὑπὸ σκύλων ἡ ἅρπαξις διοικεῖται, οὕτως ὑπὸ τ ἀποστόλων ἡ ἀναζώπησις. ὁρᾶται τὸ ὁρατὸν τ Ἰησοῦ· ἡ σοφία καὶ ἡ ἐκκλησία ἕως τῶν ἀπερμάτων τῶν διαφερόντων, ἕως ἐστὶ μὲν διὰ τ σαρκίου, ὡς φησὶν ὁ Θεόδοτος ⊙· τὸ δὲ ἀόρατον ὄνομα, ὅπερ ἐστὶν ὁ υἱὸς ὁ μονογε-
,, νής. ὅθεν ὅτ' αὐ ἔλεγε, Ἐγὼ ἐμὶ ἡ ὁδὸς, τοῦτο λέγει, ὅτι μέχρι τ ὄρους ἔστιν ἐμὶ ἐγὼ, ἐλεύσεσθε οἱ δὲ διαφέροντ ⊙ ἀπέρματ ⊙· ὅτ' αὖ δὲ καὶ αὐτὸς εἰσέρχεται καὶ τὸ ἀπέρμα σωθησόμενον αὐτῷ ὡς τὸ πλήρωμα διὰ τ ὁδοῦ σωαχθὴν καὶ εἰσαχθέν. ὁ ἱερεὺς ἐστὼν ἐντὸς τ καταπετάσματ ⊙ τ 30
δώπρου, τό τε πέπλον ἀπεπτῆ παρὰ τῷ θυσιαστηρίῳ τ θυμιάματ ⊙· αὐτὸς δὲ ἐς σιγῇ τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ ἐγκεχαραγμένον ὄνομα ἔχων ἐσῆν· δεικνὺς τῷ ἀπόθεσιν τ καθ' ἑπτὰ πλάνας χρυσῦ καθαροῦ ῥωμένου καὶ κούφου διὰ τὴν κάθαρσιν τ ὡσπερ σώματος, τῆς ψυχῆς ἀπόθεσιν· ἐν ᾧ ἐγκεχάραχτο τὸ γνώρισμα τῆς θεοσεβείας, δι' οὗ τ ἐρχαῖς καὶ τ ἐξουσίας ἐγνώσκετο τὸ ὄνομα τὸ εἰκόμενον ⊙. ἀποτιθῆται δὲ τοῦτο τὸ σῶμα τὸ πέπλον τὸ ἀδαρες, ῥωμένου ἐντὸς τ καταπετάσματ ⊙ τ δώπρου ἐν τῷ νοητῷ κόσμῳ· ὅ ἐστιν δεύτερον ὁλοχερὲς κατάπλασμα τ παντός· παρὰ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματ ⊙, παρὰ τὰς λειτουργὰς τ ἀναφερομένων εὐχῶν ἀγγέλως. χωμὴ δὲ ἡ ψυχὴ, ἐν δυνάμει τ σωτῆρος· οἷον σῶμα τ δυνάμεως ῥωμένη, μεταβαίνει εἰς τὰ πνευματικὰ, λογικὴ τῷ ὕλῃ καὶ ἐχειραλικὴ ῥωμένη, ὡς αὐτὸμψυχον μένη ὡς εἰκὼν ὑπὸ τ λόγου προσχώς ἤδη, καθάπερ οἱ ἐχάγγελοι τ ἀγγέλων ἐχειρώς 40
γανόμενοι, καὶ τάτων πάλιν, οἱ πρωτόκλιστοι. πῦ δὲ ἔπηξαφῆς καὶ μαθήσεως κατόρθωμα τῇ ψυχῇ σκεύῃ τῇ καθαρᾷ γενομένῃ, ὅπως καὶ ἀξίᾳ πάσῃ προσώπου πρὸς πρόσωπον θεὸν ὁρᾷ; τὸν γ' ἂν ἀγγολικὸν διδασκαλίαν ὑπερβᾶσα, καὶ τὸ ὄνομα τὸ διδασκόμενον ἐγγράφως, διὰ τὴν γνῶσιν καὶ καταλῆψιν τ πραγμάτων ἔρχεται, οὐκ ἔτι νύμφη, ἀλλ' ἤδη λόγος γενόμενος καὶ παρὰ τῷ νυμφίῳ καταλύων μὲν τ πρωτοκλήτων καὶ πρωτοκλίσεων, φίλων μὲν δι' ἀγάπην, υἱῶν δὲ διὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ ὑπακοὴν· ἀδελφῶν δὲ, διὰ τὸ τ γενέσεως κοινόν. ὥστε τὸ μὲν τ οἰκειότητος ἦν τὸ πέπλον, παρακῶς καὶ μαθητὴν ὡς γνῶσιν· τὸ δὲ, δυνάμεως, τὸ διαφόρου γένεσις τ αὔθρω-
,, πον προσχώς ἐνεργήσαντος ὑπὸ τ κυρίου. καὶ καθάπερ σῶμα αὐτὸ γενόμενον. τὸ, Θεὸς ἀπο-
,, δίδως διὰ τρίτην καὶ τετάρτην γενεὰν τοῖς ἀπιθοῦσι, φασὶν οἱ ἀπὸ Βασιλείδου καὶ ⟨ἐ⟩σωματούς· οἱ δὲ ἀπὸ Οὐαλεντίνου, τὰς τρεῖς τόπους δηλοῦσθαι τοὺς δεξιστούς· τὴν δὲ τετάρτην, ⟨ἐ⟩ 50
πέρματα αὐτῶν. ἔλεον δὲ ποιῶν εἰς χιλιάδας, διὰ ⟨ἐ⟩ δεξιά. ἡ σιγὴ, φασὶ, μήτηρ ἐστὶ πάντων τ προελθόντων ὑπὸ τὸν βάθους, ὃ μὲν οὐκ ἔχειν ἀπὸν, πρὶν τὸ ἀρρήτου σπέρμα εἰ· ὁ δὲ κα-

πέλαβεν

πλαῦσεν, τῷπ ἀκατάληπτον σοφίαν δεῖξαι. ἔπι ἰκλαθόμενοι τ δοξης ϑ θεοῦ, παθῶν αὐτον λέγουσιν ἀφίως. ὁ γὰρ πως παθησιν ὁ πατὴρ, εἰρηκὼς ὠν τῇ Φύσι, Φησὶν ὁ Θεοδό⟨ϑ⟩· Ἐ ανιδοτ⟨ϑ⟩, ἐνδοσιμον ἑαυτὸν παραχῶν, ἵνα ἡ σιγὴ τῦτ καταλαϐῃ. παθος ἐσιν. ἡ γὰρ συμπαθεια, πάθος πνὸς, Ἀλλὰ πάθος ἐπ᾽ ἐμ. ναί μὴν καὶ ϑ παθους ἡμοίμην, τ ὅλον σωτ παθησιν καὶ αυτὸς ἐις διόρθωσιν τῦ παθονῆος. ἀλλὰ Ἐ ἐι ὁ καταλϐὼν εὐδοκια τῦ ὅλω ⟨ῶ⟩· ἐς αὐτὸ γὰρ πᾶν τ πληρωμα ⟨ῶ⟩ σωματικῶς· ἔπαθεν ϑ οὖπς, δηλονότι καὶ τὰ ἐς αὐτὸ σπέρματα σωσπαθειν δι᾽ ὧντ ολον ϑ τ παν ὑγίσκο⟩ πάχον. ἀλλὰ καὶ Ἀλ᾽ τ τῦ δωδεκατη αἰῶνος πείσως τὰ ὅλα παθόθνῆα, ὡς Φασὶ, σωπαθησιν. πο γὰρ ἐπίγνωσιν ὅτι ἐσὶν χάρις τῦ πατρὸς, ἐσὶν ὄνομα αἰωνομαςὶν, μορΦη καὶ γνῶσις. ὁ ϑ βουληθεὶς αἰῶν, τὸ ⟨ὑπὲρ⟩ πᾶν γνῶσιν λαϐῶν ἐς ἀγνωσια ϑ αμορΦια
10 ἐχωιτ ὅθεν καὶ κίνημα γνώσεως ἐρχεσαι τ· ὅπερ ἐσι νοὸς, μορΦὴ τῶν αἰώνων. οὕτ⟨ϑ⟩ τὸ κατὰ μέρος ὀνοματῶν αἰώνων ἀμέλει ἐσὶ τὸ ονεμα⟨ϑ⟩· ἐς πληρώμα ἐ ἐνότητος οὖσις, ἕκας⟨ϑ⟩ τ αἰώνων ἴδιον ἔχει πλήρωμα, πᾶν συζυγια. ὅ πᾶν ὁ ἐκ συζυγιας, Φασὶ, σοφίαρχε⟩, πληρώματ ἐσιν· ὅσα ϑ δοξ ἐνος, εἰκὼς. ὅθεν ὁ Θεοδό⟨ϑ⟩ τ Χρῖσιν ἐξ ἐννοίας σοφιλόγισα τ σοφιας, εἰκόνα τῦ πληρώματος ἰκαλεσιν. ὅ πς δὲ καταλαψας τὸν μητερα, ἀνελθὼν ἐις τ πλήρωμα, ἐκραπήη, ὡς περ τῖς ὅλοις, ὕτω ϑ ⟨ἐ⟩ τῷ παρακλήτῳ. ὁ ⟨ϑ⟩ 144
μέντοι γέγονεν ὁ Χριςὸς, ὡς σοῖς τὰ πληρώματα ἰκλεκτος ϑμενος, ϗ πρωτοτοκος τῶν ἐνθαδε πγμάτων. ὅσπ ὧν ὁ λόγος οὗτος παραχουσμα τῦ ἡμετερυ ἐκ τῦ ⟨σπ⟩ ἐκμένν, πρωτοτοκον λέγων τ σωτῆρ· καὶ ἔσπ ὡς περὶ ῥίζα καὶ κεΦαλὴ ἡμῶν· ἡ ϑ ἐκκλησια, καὶ πὶ αὐτ Χρις τ Φαπὶ τὸ ἀνοίκειον Φυγόντος, συγκλεί⟨ϑ⟩ ἐις τὸ πλήρωμα ἐκ τ μητρὸς ϑμοίου ἐννοίας. ἡ
20 μητρ αὐθις τον τ οἰκονομίας σοηγάγετ ἀρχοντ⟩, ἐις τύπον τῦ Φυγοντ⟨ϑ⟩ αὐτὼ κατ᾽ ἐπιθησ.ν αὐτ κρήτηρος ⟨ὑπ⟩ ἀρχοντος, ὃς ⟨ὠ⟩ τύπ⟨ϑ⟩ τῦ πατρὸς τ ὅλων. διο καὶ κῆπον γίνεσθαι, ὡς αὐ ἐκ παθους τῆς ἐπιθυμίας σωσῶσα. ἐμυσαχθη μέν τοι ἐνιδοῦσα τὼ ἀποτομίαν αὐτ, ὡς Φασιν αὐτοί. ἀλλὰ καὶ εὐώνυμοι δωμάμις πρῶτα σοϐληθῆσαι τῶν δεξιῶν ⟨ὑπ⟩ αὐτὴς, ⟨ὑπὸ⟩ τῆς τῦ Φωτος παρουσίας οὐ μορΦοῦντα· καταλειΦθησαι ϑ αἱ ἀρίσταὶ ⟨ὑπ⟩ τὰ τοπου μορΦωθῆναι. τῆς μητρος ὧν μ τὰ ὑιῦ καὶ τῶν σπερμάτων ἐσιλθούσης εἰς τὸ πλήρωμα, τοπ ὁ τοπος τὴν ἐξουσίαν τῆς μητρος καὶ τὴν τάξιν ἀποληψεται, ⟨ὠ⟩ νυῶ ἔχει ἡ μήτηρ· ὁ Ιησοῦς τὸ Φως ἡμῶν, ὡς λέγ ὁ ἀποςολος, ἑαυτὲ κινώσας, τ πίσιν ἐκτὸς τῦ ὅρου ϑμοίμεν⟨ϑ⟩, ϗ Θεοδόσ⟩· ἐπὶ ἄγγελος ⟨ὠ⟩, τὰ πληρώματ⟨ϑ⟩ τὰς ἀγγέλας τῦ ἈλᾳΦίρετ⟨ϑ⟩ σπέρματ⟨ϑ⟩ σωιξηναζωιαυτῷ· καὶ αὐτὸς μὲν τὴν λυτρωσιν ὡς ἀπὸ πληρώματ⟨ϑ⟩ σοειλθὼν ἔχειν· τὰς ϑ ἀγγέλας εἰς
30 διόρθωσιν τῦ σπέρματος ἦναζω· ὡς γὰρ ⟨ὑπερ⟩ μέρους δεῖν⟩ καὶ παρακαλῶσι, ϗ δι᾽ ἡμᾶς καπχομένοι σπεύδοντες ἐσπλθῆν, ἄΦοσιν ἡμῖν αἰτῖνται, ἵνα σωεισέλθωμεν αὐτοῖς· χρεῖαν γὰρ ἡμῶν χρείαν ἔχοντες ἵνα εισέλθωσιν· ἐπὶ ἄνδ ἡμῶν οὐκ ἐπιτρέπ⟩ αὐτοῖς. Ἀλᾳτῦτ γὰρ εὑδε ἡ μητηρ σωιλήλυθεν ἄνδ ἡμῶν, Φασίν. εἰκότως ⟨ὑπὲρ⟩ ἡμῶν δίκην. ἐν ἐνότητι μέντοιγε σοειλθησωσι οἱ ἄγγελοι ἡμῶν Φασὶν εισόντες, ὡς ἀπ᾽ ἐνος σπροιλθοντες. ἐπὶ ϑ ἡμεῖς ἥμεν οἱ μεμειωσμένοι, Ἀλᾳτῦτ ἐβαπίσατο ὁ Ιησοῦς, το ἀμίριςον μεμεληναι, μέχρις ἡμᾶς ἑνώσῃ αὐτοῖς εἰς τὸ πλήρωμα, ἵνα ἡμεῖς οἱ πολλοὶ ἓν ϑμοιμενοι, οἱ πάντες τῷ ἑνὶ τῷ δι᾽ ἡμᾶς μεριθέντι ἀνακραθῶμεν. οἱ ἀπ᾽ Ἀδαμ ὀξελήλυθοτες, εἰ μὲν ἐνηνοι, Ἀλᾳ τ ἐκλεσμένων, τὴν ὁδὸν σοιέμενοι, σπερὶ τῷ τόπῳ κατέχοντο, ϗ τὰς Οὐαλεντιανὰς· οἱ ϑ ἔσπρα, ὲ τῷ ϑ σκότ ἐκλισι ἑνῶ ὲ τοῖς ἀρίσταις ἔχοντες σπαθησιν ϑ πυρός. πανμὲν σκπριάπω πυρὸς ⟨ὑπὸ⟩ κάτω ϑ θρονν τεῦ τοπου,
40 καὶ ῥέ ης τὸ κάτον τὰ ἐκλισμένου· ὅ ἐσιν ἡ γέεννα ἀπὸ κπίσεως τῦ πυρὸς ῥέοντ⟨ϑ⟩. μὴ πλημμέλης· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ τοπος πύρινός ἐσι. Ἀλᾳτῦτ Φησὶ καθαπίσμα ἔχειν, ἵνα μὴ ἐκ τ σοπόψεως ἀναλωθῇ τὰ πράγματα μόνος ϑ ὁ δεξιάγγελος ισπρχεται σοὸς αὐτὸν, ὅ κατ᾽ εἰκόνα καὶ ὁ δεξιεὺς· ἅπαξ τ ἐνιαυτὸν ἐς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσῄ. ἔνθεν καὶ ὁ Ιησοῦς παρακληθὲς συνεκλήθη τῷ τόπῳ, ἵνα μένῃ τὰ πράγματα καὶ μὴ σοανασῇ αὖτ, ϗ ἵνα τ τόπον ἡμεῖσῃ, ἐ τῶ σπέρματος ὁ δὸν ἐς πλήρωμα παράχῃ. ἡ μήτηρ σοβαλοῦσα τ Χρῖσ ὁλόκληρον καὶ ⟨ὑπ᾽⟩ αὐτ καλλιεΦθῆσα, τῦ λοιπεῦ σκ ἔπ ὑδεν σοϐαλεν ὁλόκληρον, ἀλλ᾽ ἐκ τὰ δωματὰ παρ᾽ αὐτῇ περίεχεν· ὥς τε καὶ τῦ τόπου καὶ τῶν κλήρων ὄντα ἀγγελικὰ αὐτὴ σοϐαλοῦσα, παρ᾽ αὐτῇ κατέχει τ ἐκλεκτῶν τῶν ἀγγελικῶν ⟨ὑπὸ⟩ τὰ ἄρρενος ἔπ σοίτερον προϐεϐλημένων. τὰ μὲν γὰρ δεξιὰ, σοὸ τῆς τῦ Φωτὸς αἰτήσιως σροϐλωίχθη ⟨ὑπο⟩ τῆς μητρὸς τὰ ϑ σπέρματα τ
50 ἐκκλησίας, μ τῶ τοῦ Φωτὸς αἴτησιν, ὅτο ⟨ὑπὸ⟩ τοῦ ἄρρενο⟩ τὰ ἀγγελικὰ τῶν σπερματων σοϐαλετο. τὰ ἈλᾳΦίρετα σπέρματα, Φησὶ, μήπως πάθη ὧν λυομένων, σωελυθῇ αὐ ϗ τὰ σπέρματα· μήτι ὡς κπίσιν προελήλυθεναι, ἀλ᾽ ὡς πίνα. ἀπαρὴ ζομένης γὰρ τ κπίσεως

σωματηρίθη ἀν καὶ τὸ ἀτίρματι· διὸ καὶ τῷ οἰκειότητα ἴχει πρὸς τὸ φῶς, ὁ πρῶτον προσ-
ήλαβε, τυτίστι τὸ Ιησοῦν, ὁ αἰτησάμενος τὰς αἰῶνας Χριστὸς· ἐν ᾧ συνδιυλίθη τῇ δωδεκάμι τὰ
ἀτίρματα συνλθοῦσα αὐτῷ τὸ πλήρωμα· διὸ τοῦ καταβολῆς κόσμου, οἱονεὶ λέγει ἡ
ἐκκλησία ἐκλελίχθαι. ἱ. ἐχῇ τοίνυν συνλογιόμεθα, φασὶ, καὶ ἐφευρίσκομεν. Διὰ τοῦτο
ὁ σωτὴρ λέγει. Λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν· μιμούμενον πρὸ τὸ φωτὸς τοῦ φανέντος καὶ μορφώσα-
τος· πρὸ ὃ ὁ διάβολος λέγει. Οὐ φωτιεῖ πᾶσα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, τὸ τὸ Διὰ φό-
ρυ ἀτίρματος· ὅτι γὰρ ἐφωτισθη ὁ ἄνθρωπος, τότε εἰς τὸν κόσμον ἦλθεν, τυπίσιν ἑαυτὸν εἰκόσμησεν,
χωρίσας αὐτὸ ἀπὸ σκότους καὶ συναναμιμιγμένα αὐτῷ πᾶν. καὶ τὸ Αδαμ ὁ δημιουργὸς ἐν-
νοια προσῶν. ἀπὸ τίλους τοῦ δημιουργίας αὐτὸν προσῆλθε. ὁ γὰρ ὡς, τοῦ ἐν πληρώματι ὁρᾶ σημεῖον ἐστιν· χωρίζει γὰρ τοὺς ἀπίστους, ὡς σκῶν τὸν κόσμον τῶ πληρώματος· διὸ καὶ τὸ
ατίρματος ὁ Ιησοῦς Διὰ τὸ σημεῖον ἀπὸ τῶν ὅλων βασιλεὺς ἐστιν τὸ πλήρωμα. ὅμοιος γὰρ τῷ
ατίρματος, ὁ Ιησοῦς λέγει· κιφαλὴ ἐστί, ὁ Χριστός. ὅθεν ἄρηται, Ὃς οὐκ αἴρει τὸ σταυρὸν αὐτοῦ καὶ
ακολουθεῖ μοι, κ ἐστιν μου ἄξιλφος. ἤρεν οὖν τὸ σῶμα τὸ Ιησοῦ, ὅπερ ὁμοίωσεν ἑαυτὸν τῇ ἐκκλησίᾳ. λέ-
γουσιν οὖν ὅτι αἱ δύο ἐξίαι ἤνωσεν τὸ Ιησοῦν καὶ τὸν Χριστόν· τὸ ὀνόματα, καὶ πρὸ τὸ παρουσίας· ἀλλὰ τὸ
σημεῖον οὐκ ἠνωσεν φησὶ δυνάμιν. καὶ δοκεῖ ὁ πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν τὸ πνεύματος, συναναπαυ-
σάμενον καὶ τὸ πληρώματος, ἐκπέμπει ὁ τῆς βουλῆς ἄγγελος, καὶ γίνεται κιφαλὴ τῶν ὅλων μὲν τὸν
πατέρα· πάντα γὰρ ἐν αὐτῷ ἐκπέφηνε τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, θρόνοι, κυριότητες, βασιλεῖαι,
θεότητες, λειτουργίαι· διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν, καὶ ἐδώκεν αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν
ὄνομα, ἵνα πᾶν γόνυ κάμψῃ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος ὁ δεξῆς Ιησοῦς Χρι-
στὸς σωτὴρ, ἀναβὰς αὐτὸς ἐς καταβάς. τὸ γὰρ ἀνέβη τί ἐστιν, εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβησε πρότερον καταβὰς αὐτὸς
ἐστιν εἰς τὰ κατώτατα τῆς γῆς, καὶ ἀναβὰς ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. ἐδεῖτο γὰρ αὐτὸν ἡ σοφία, ὅμοιος
τῷ καταλιπὼν παῖδα φωτὸς, ἐγκύμονα καὶ ὠδίνουσαν, καὶ ἠγαλλίασατο καὶ προσκυνήσαν-
τας γὰρ ἄρρενας ἀγγέλους τὰς συναπὸ ἐκπεμφθέντας ἠσασμένη, κατηδέσθη καὶ καλύμματα ἐπέ-
θετο. Διὰ τοῦτο τοῦ μυστηρίου ὁ Παῦλος καὶ λύει τὰς γυναῖκας φορεῖν ἐξουσίαν ὅτι τὸ κε-
φαλὴς, Διὰ τοὺς ἀγγέλους. ἐν γὰρ τοῦτο ὁ σωτὴρ ὅτι φέρει αὐτῷ μορφωσιν τῶν κατ' ἐγνωσιν καὶ
ἰασιν τῶν παθῶν· δηλοῖ ὅτι πατρὸς ἀγνῶτος ἐν πληρώματι καὶ τὰ μέχρι αὐτῆς ἐπιστροφὴς
δι' τὰ πάθη τῆς ἐπιστροφῆς, αὐτῷ μὲν ἀπὸ καταπαύσαν, τὰ πάθη δὲ Διὰ κρίνας ἐφύλαξεν,
καὶ οὐχ ὥσπερ τῆς ὕδατος διεφθείρη, ἀλλ' ἵνα οὐσίαν ἠκαγεν αὐτῷ τι καὶ τῆς δαίμονας Διὰ τὴ-
σεως. οὕτως Διὰ τῆς σωτῆρος ὅτι φανικὴ σοφία γίνεται, καὶ τὰ ἴζω κτίζεται. Πάντα γὰρ
δι' αὐτοῦ γέγονεν, καὶ χωρὶς αὐτοῦ γέγονεν οὐδέν. πρῶτον ὑπὲρ ἐξ ἀσωμάτων παθῶν καὶ συμβεβηκό-
των, ἵνα ἀσώματον ὅτι τῷ ὕλῃ αὐτῷ μετῆλθεν καὶ μεβαλεν, ἐν ᾧ οὕτως ἵνα συγκρίματα
καὶ σώματα ἄδρεως γὰρ ὑπὸ ἐποίησεν τὰ παθη σκληρῶ· καὶ τοῖς σώμασι καὶ φύσιν ὅτι πα-
δευτὴν ἐνέπνευσεν. πρῶτος μὲν δημιουργὸς ὁ σωτὴρ γίνεται καθολικὸς· ἡ δὲ σοφία, δευτέρα
οἰκοδομὴ οἶκος ἐστιν, καὶ ὑπερῷα πυλὰς ἐπὶ· καὶ πρῶτον πάντων προβαλλεται ἀκοίτου
πατρὸς θεοῦ, δι' οὗ ἐπίστευσεν τὸ οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, τυτίστι τὰ ὑράνια καὶ τὰ ἐπίγεια, τὰ ἐ-
ξία καὶ τὰ ἐξώτερα. οὕτως, ὡς εἰκὼν πατρὸς, πατὴρ γίνεται, ἐς προβολὴ τὸ πρῶτον τὸ ψυχικὸν Χριστὸ
ἡμῶν ἀκοῖα· ἐπὶ τοὺς ἐξαγγέλους, εἰώνων ἀκοῖας· ἤτοι ἀγγέλους. ἀγγέλων, ἐκ τὸ ψυχικῆς
καὶ φανερᾶς οὐσίας, ἣν φησιν ὁ προφητικὸς λόγος, Καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τῶν
ὑδάτων, καὶ τὴν συμπλοκὴν τὸ δυο οὐσιῶν τὸ αὐτὸν πεπεισμένων, τὸ ἡλικρινὲς ὅτι φέρεσθαι ἐ-
πάνω· τὸ δὲ ἐμφερὲς καὶ ὑλικὸν ὑποφέρεσθαι, τὸ θολερὸν καὶ πυκνομερές. ἀσώματον δὲ καὶ πά-
τὴν ἐξ ἐξουσίαν τε, τὸ φασκὸν ἀόρατον· οὔτε γὰρ ἀνθρώπῳ τῷ μηδέπω ὕλη ἀόρατος ἦν, οὔ-
τε τῷ ἐδημιούργει χάρ· ἀλλὰ τὸ ἀμορφον καὶ ἀνείδεον καὶ ἀσχημάτιστον αὐτὸς, ὡδί πως ἐξυ-
φάνησεν. Διακρίνας δὲ ὁ δημιουργὸς τὰ καθαρὰ ἀπὸ ἐμφερῶν, ὡς αἰνιδῶν τὴν ἑκατέρου
φύσιν, φῶς ἐποίησεν, τυτίστιν ἐφανέρωσεν, καὶ ὡς φῶς ἐς ἰδίαν προσῆγαγεν· ἐπὶ τὸ μὲν ἡλιακὸν
καὶ οὐράνιον φῶς, πολὺ ᾧ ὕστερον ἐργάζεται· καὶ ποιεῖ ἐκ τῶν ὑλικῶν, τὸ μὲν ἐκ τῆς λύπης, οὐσιῶ-
δες, κτίζον πνεύματικὰ τῆς πονηρίας, πρὸς ἀφ' ἁλὴ ἡμῶν· διὸ καὶ λέγει ὁ ἀπόστολος, Καὶ μὴ
λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε· τὸ δὲ ἐκ τοῦ φόβου, τὰ ἐνῆρια· τὸ
δὲ ἐκ τῶν ἡδονῆς καὶ ἐπιθυμίας, τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου. ἐν δὲ τοῖς τρισὶ στοιχείοις τὸ πῦρ ἐναπορεῖ-
ται καὶ ἐνεσπαρται καὶ ἐμφωλεύει. καὶ ὑπὸ τούτων ἐξαπατᾶται, καὶ τούτοις ἐπαπειθήσει. μὴ ἔχου
τυπον ἀπὸ πάντων ἐαυτὸν ὡς καὶ τὰ ἄλλα στοιχεῖα, ἐξ ὧν τὰ συγκρίματα δημιουργεῖται. ἐπεὶ δὲ
οὐκ ἐγένοσκεν τὸν δι' αὐτοῦ ἐνεργοῦντα, οἰόμενος ἰδίαν δυνάμει δημιουργεῖν, φιλονεικὴς ὢν φύ-
σει, Διατοῦτο ἔπειτα ὁ δεσπότης, Ἐπὶ τάξη τῇ ματαιότητι τοῦ κόσμου οὐχ ἑκὼν, ἀλλὰ Διὰ τὸν
ὑποτάξαντα

ὑπὸ πάντα, ἐπ' ἐλπίδι, ὅπ ἑ αὐτὸς ἐλευθερωθήσεται, ὅτ' αὖ συλλεγῇ τὰ σπέρματα τ θεοῦ. «
πνεμήριον ἢ μᾶλιστα τ ἀνομοίου, τ εὐλογεῖν τ καββαῖον καὶ τὰν ὑπὸ τῶν πόνων ἀναπαυσιν
ὑπειραπαζόμεθα. λαῶν χοῦν ὑπὸ τ γῆς, οὐ τῆς ξηρᾶς, ἀλλὰ τῆς πολυμιγοῦς ἑ ποικίλης 346
ὕλης μέρ@, ψυχὴν μεώδη ἢ ὑλικὴν ἐπεκτήσαλο ἄλογον, καὶ τ τῶν θηρίων ὁμοούσιον· ὃτ@
κατ' εἰκόνα αὐθρωπ@. ὁ ἢ καθ' ὁμοίωσιν τὰν αὐτ τ δημιουργ, ἐκεῖνός ἐσιν, ὃν ἐς τὴν ἐν-
φύσησίν π ἢ ἐνέπνευσεν, ὁμούσιόν π αὐτῷ διάγγελον ἐνθεὲς καθὸ μὲν ἄσαρκός ἐσι ἢ ἀσώματος,
τὰν ὑπὲρ αὐτὸ, πνεῦμα ζωῆς πεσσῆπιν· μορφωθὲν ἢ, ψυχὴ ζῶσα ἐγένετ· ὅπερ ἦναι καὶ αὐτὸς
ἐν τ προφητικαῖς γραφαῖς ὁμολογῆ. αὐθρωπος γ ἦν ἐπὶ ἐπὶ αὐθρώπῳ, ψυχικὸς ἐπὶ χοικῷ,
οὐ μέρει μέρος, ἀλλ' ὅλῳ ὅλος πᾶσιν, ἀρρήτῳ δυνάμει θεοῦ· ὅθεν ἐν τῷ παραδησῳ τῷ πνεῦ-
τῳ κραιῷ δημιουργῷ πᾶ· ἐκεῖ γὰ χοικὴ σὰρξ οὐκ ἀναβαίνει, ἀλλ' ἰὼ τῇ ψυχῇ θνᾳσιον σὰρξ
ἡ ὑλική. πᾶπα σημαίνει τοῦτο τοῦ ἐξ ἐκ τ ἑῶν μου· τὰν θνᾳσιν ψυχὴν αἰνίσσεται τὰν ἐγκε- ,,
κουμμένην τῇ σαρκὶ καὶ στρεβλὰν καὶ δυσπαθῆ καὶ δυνατωτέραν. Καὶ σὰρξ οὐκ ἐν σαρκος μου· «
τὰν ὑλικὴν ψυχὴν, σῶμα ἔπαν τ θνᾳτὸς ψυχῆς. ἐξ τούτων τ δυεῖν καὶ ὁ σωτὴρ λεγέ, φησὶν· «
δυεῖν δεῖν τ δυναμένου πὰν τὰν τὰν ψυχὴν καὶ τοῦτ τ σῶμα το ψυχικὸν ἐς γεενὴν ἀπολέσαι. τοῦ-
το τὸ σαρκίον αἰτιᾶται ὁ σωτὴρ ἔπαν, καὶ ὁ Παῦλ@ νομον ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ ἑ νο. ς
μου· καὶ δῆσαι παραινᾶ καὶ ἁρπάσαι ὡς ἰχυροῦ τὰ σκεύη, ἑ ἀντιπολεμοῦν@ τῇ συνειδ
ψυχῇ, ὁ σωτὴρ· καὶ ἀπαλλάχθαι αὐτὸ παραινᾶ κ' τὰν ὁδὸν, μὴ τῇ φυλακῇ βεβαιῶσωμεν ἢ
τῇ κολάσει· ὁμοίως δὲ καὶ εὐνοῆν αὐτῷ, μὴ τρέφοντας καὶ ῥωννύοντες τῇ τ ἁμαρτημάτων ἐξ-
σια, ἀλλ' ἐν πᾶσιν νικᾶν ἐλας ἤδη καὶ ἐξιτήλον δοκοῦντας, δοκοῦσῃ τῆς πειρασίας· ἵνα ἐν τῇ
ἁλωνσῇ πὸ τῇ ἁλοφερηῖν καὶ ἁλοπιῦσαι λαθῇ, ἀλλὰ μὴ καθ' αὐτὸ πνος ὑπὸ τ πως
λαῶσμεν, τὰν ἰσχὺν ἴσχῃ παρεῖμενον ἐν τῇ ἁλὶ πυρὸς διεξοδῷ. τοῦτ ζιζάνιον ὁ σμαζε) συμ-
φυὲς τῇ ψυχῇ τῷ χρησῷ σπέρματι· τοῦτ καὶ σπέρμα ἑ ἁβόλως ὡς ὁμοούσιον ἐκείνῳ. Ἐὐφις
καὶ ἁλαπερησις, Ἐ λῃσις ἐπιθήμενος κεφαλῇ βασιλίως. ἔχειν ἢ ὁ Αδαμ ἀδήλως αὐτὸ
ὑπὸ τ σοφίας ἐνσπαρὲν τὸ σπέρμα τὸ πνευματικὸν ἐς τὰν ψυχὴν, ἁλαπεμὲς, φησὶ, διάγγε-
λον ἐν χειρὶ μαστὸς· ὁ ἢ μαστὸς, ἐνὸς οὐκ ἔσιν· ὁ ἢ θεὸς, ἑς ἐσιν. διάγγελον ἐν τ ἀρίσιον τὰ
σπέρματα ὑπαπρίλαπε τὰ ἐς ψῦσιν προβληθέντα ὑπὸ τ σοφίας, καθὸ ἐγχωρεῖ γίνεσθ. ἅπ
ἢδη δημιουργὸς. ἀδήλως κινούμενος ὑπὸ τ σοφίας, οἷόπ αὐτοκίνητος ὢναι· ὁμοίως ἢ καὶ ἄνθρωπ.
πρῶτον ἦν σπέρμα πνευματικὸν το ἐν τῷ Αδαμ προβαλὲν ἡ σοφία, ἵνα ἢ τὸ ὀστοῦν ἡ λογικὴ καὶ
φρενία ψυχὴ μὴ κενὴ, ἀλλὰ μυελῷ γέμωσα πνευματικοῦ. δοτὸν ἢ Αδαμ. τρεῖς φύσεις ψυχῶν
ἐσι· πρώτη μὲν, ἡ ἄλογος, ἧς ἰὼ Καιν· δευτέρα ἢ, ἡ λογικὴ καὶ ἡ δικαία, ἧς ἦν Ἄβελ· τρίτη ἢ,
ἡ πνευματική, ἧς ἦν Σηθ. καὶ ὁ μὲν χοικὸς, ἐστὶ καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ· ὁ
δὲ πνευματικὸς, καθ' ἰδίαν ἐφ' οἷς τρισὶν ἄκρυ τ ἄλλων παίδων ἑ Αδαμ ἔφερε ἢ, Αὐτὴ ἡ βίβλος «
γένεσις ἀνθρώπων. ὅπ ἢ πνευματικὸς ὁ Σηθ, οὔπ πεπεμένη οὔπ γεωργῆ, ἀλλὰ παῖδα καρ- «
ποφορῇ, οἷς τὰ πνευματικὰ· καὶ τὰ πν, ὃς ἦλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου· ἄνω βλέπον-
τα, ἑ τὸ πολίπυμα ἐν ἁρπαῖ τῷ πν ὁ κόσμος ἐ χωρῆ. πῆς τρισὶν ἀσωμάτοις ἐπὶ ἑ Αδαμ. πῖ-
πλεον ἐπὶ πνεῦμα ἢ τὰ χοικὸν. τὰς διεσπασμένους χθόνας· οὐτ' ἂν ὑπὸ τοῦ πνεύματος, οὐτ' ἂν ὑπὸ τοῦ
ἐμφυσήματος σπέρμα ὁ Αδαμ· θνᾳτὰ γὰρ ἄμφω· καὶ διὰ αὐτὸ μὲν. ἐχ ὑπ' αὐτὸ ἢ περιβαλὲν ἐ-
πὶ ἄμφω τὸ δὲ ὑλικὸν αὐτοῦ, ἐ ἱερὸν κὸς σπέρμα ἐ ἐγένετο, ὡς ἂν τῷ σπέρματι συγκεκραμέ-
νον, ἢ πῶς ἐν ζωῇ τ ἁρμονίας ὑποσῳσμένον. κ' τοῦτο παρ' ἡμῶν ὁ Αδαμ. ὁ
πρῶτ@ ὁ ἄνθρωπ@ ἐκ γῆς, χοικὸς. ὁ δὲ ἐκ ψυχικοῦ ἔσαται ἐ ἐκ πνευματικοῦ καθό-
περ ἐξ ὑλικοῦ, πάντες ἀνέσει καὶ διαμενοῦσι γεγένηνται, καὶ ἐν πᾶσιν ἀνὴ διδαχὴ ἦν. Διατοῦτο πολ-
λοὶ μὲν οἱ ὑλικοὶ, ὀλίγοι δὲ οἱ ψυχικοί· σπάνιοι δὲ οἱ πνευματικοί. τὸ μὲν ὂν πνευματικὸν, φύ-
σει τεζυμένον· τὸ δὲ ψυχικὸν, αὐτεξούσιον ὄν, ἐπιτηδειότητα ἔχει πρὸς τ πίστιν ἐ ἀφθαρσίαν, ἐ
πρὸς ἀπιστίαν καὶ φθοράν, κ' τὰν οἰκείαν αἵρησιν· τὸ δὲ ὑλικὸν, φύσει δουλωτικόν. ἔτ' ἂν ὂν τὸ
ψυχικὸν ἐγκαταζιωθῇ τῇ καλλιελαίᾳ εἰς πίστιν ἢ ἀφθαρσίαν, ἐ μεταλάχῃ τ πότητος τ ἐλαίας,
καὶ σ' ἂν ἐκπέσῃ ἐξ ἕθνη, τότε οὕτω πᾶς Ισραὴλ. Ισραὴλ δὲ ἀλληγορᾶται, ὁ πνευματικὸς, ὁ ἐ-
ρῶμενος τ θεοῦ, ὁ τὰ πρῶ Αβραὰμ μὸς γνήσιος. ὁ ἐκ τ ἐλευθέρας, ἐχὶ ὁ κ' σάρκα, ὁ ἐκ τῆς
δούλης τῆς Αἰγυπτίας. γένῃ ἂν ἐκ τῶν ἐθνῶν τῶν τριῶν, τὰ μὲν, μορφώσει τὰ πνευματικὰ-
πᾶ δὲ, μεταθέσει τὰ ψυχικοῦ, ἐκ δουλείας εἰς ἐλευθερίαν. μ' τὰν τὰ ἀνάτευτον τύπων βασι- 347
λίκω, μεγάλῳ μὲν καὶ ὑπερόπτῳ τῷ ἐπιχειλίαν πεποιημένῳ, οὐδὲν δὲ ἧσσον Αβρααμ-
ίαν ἀνάτευτον γεγραμμένῳ. πάσης ἀπ' ἀρχῆς καὶ θεότη@, ὁ μέχρις ἀγωνίσης Ιησοῦς
Χριστὸς ἐν ἰαυῷ δυνάμει τὰν ἐκκλησίαν ἀναλαβὼν, τὸ ἐκλεκτὸν καὶ τὸ κλητὸν, τὸ μὲν παρὰ

τῆς πνοῆς, τ' πνευματικὸν· τ' δ' ἐκ τ' οἰκονομίας, τ' ψυχικὸν, ὃ ἀνέστωσεν ἡ ἀνήγαγεν ἄπερ ἀνέλαβεν, καὶ δι' αὐτὸν καὶ πε τὰ τοῦτος ὁμοιοῦται. ἡ γὰρ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τ' φύραμα· ἡ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι. σπέρμα μὲν ὖν πρῶτον παρὰ τ' πνοῆς ἐνεδύσατο, ἡ χωριθεὶς ἀλλὰ χωρήσας αὐτὸ δυνάμει· ὃ ἡ μικρὸν μορφοῦται Δι' γνώσεως· ἡ δ' ἡ τότον ἡγούμεθα, εὗρεν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐνδύσασθαι τ' προκεκηρυγμένον, ὃν κατὰ σάρκα μὲν οἱ προφῆται ἐ νόμος, ὅλα ἀκόλουθα τῷ σωτῆρι. ἀλλὰ ἡ οὐτος ὁ ψυχικὸς Χριστὸς, ἐν ἐνεδύσατο, ἀσαρκὸς ἐλεῶ· ἐδὲ ἡ τ' ἀπὸ κόσμου ἀφικνούμενον, ἐφ' ᾧ πε ὀφθῆναι, κρατηθῆναι, πολιτεύσασθαι, καὶ αἰσθητῷ σώματι αὐτὸν ἐδύσασθαι σῶμα πίνευ αὐτοῦ ὑφάναι τ' ἐκ τῆς ἀφανοῦς ψυχικῆς ὑσίας, δυνάμει δὲ θεοῦ ἐκ κατασκευῆς ὡς αἰσθητὸν κόσμον ἀφιγμένον. τ' δ' ἐν Πνεῦμα ἅγιον [ἐπιλεύσει] δὲ σι, τὸν ἡ σώματος τῷ κυρίῳ λέγει. Δυνάμις δὲ ὑψίστου ἐπισκιάσει σι, τὸν μέν φασιν δηλοῖ τῷ θεοῦ, τὸν δὲ ἐν τούτοις τὸ σῶμα ἐκ τῆ παιδίον. ὅτι μὲν ὖν αὐτὸς ἕτερος ἐστὶν ὧ ἀνέληφεν, δῆλον ἐξ ὧν ἐμολογῶ, Ἐγὼ ἡ ζωὴ, ἐγὼ ἡ ἀλήθεια. Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμεν. τὸ δὲ ἡ πνεῦμα λαβὸν ὃ ἀνέληφεν, καὶ τὸ ψυχικὸν, ὅτως ἐμφαίνει· Τὸ δὲ παιδίον ηὐξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο σοφίᾳ. σοφίας μὲν γὰρ, τὸ πνεύματι δῆξαι· μειρθεὶς δὲ, τὸ ψυχικόν. Δι' ἡ τῶν ἐκρυσίων ἐκ τ' πλάνης, ἐδήλου τὰς ἐκουσίας τ' παθῶν, ὅπο τ' ἐμπαθῶν ἀπαθεῖς ἡγούμενας τὰς ὑσίας σεσῶσθαι. καὶ ὅτ' οὐ λέγει, Δεῖ τ' υἱὸν τ' ἀνθρώπε ὀφθεικισθῆναι, ὑδριοθῆναι, σταυρωθῆναι, ὡς πεῖ ἀλλ' ἀ φαίνεται λέγων, δηλονότι τῷ ἐμπαθοῦς· Καὶ πεμάξω ὑμᾶς, λέγει, τῇ τρίτῃ τ' ἡμερῶν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. αὐτὸς γὰρ πεμάξει πάντα, καὶ τὸν ἀφανῶς σωζομένων ψυχὴν ἀναστήσει καὶ ὀπαπήσεται ἕ νῦν πρεσβεῖ. ἀπῆλθεν δὲ, ὀπισθεῖ· τῷ καπβαῖ· ἐπ' αὐτὸ ὅτι τῷ Ἰορδάνῃ πνεύματι· ἐκ ἰδίᾳ ἡγούμενα, ἀλλὰ συμβολῇ· ἵνα καὶ ἐπρώσῃ ὁ βαπτιστὴς· ἐπὶ πᾶσι τῆς ζωῆς παρούσης ἐν αὐτῷ, ἀπιθανεῖ τὸ σῶμα· ὕτω γὰρ αὖ ἐν αὐτῷ τῷ σωτῆρος ὁ βαπτιστὴς· ἐκράτησεν αὖ ἔπρ ἄπαν. δολῷ ἡ ὁ βαπτιστὴς· κατεσκοπεύθη· ὀπὸ βαπτιστοῦ· γὰρ ἓ σώματος· καὶ κρεῖττον· αὐτὸν τῷ βαπτισμῷ, ἀνασκόλως τὸν ἐπλήθυνεν ἀκτῖνα τ' δυνάμεως ὁ σωτὴρ, ἀπεκλεισμὸν τ' βάπτου· τ' δὲ θνητὸν σῶμα ὀπεβαλὼν παθῶν ἀνέσητον. ἓ ψυχικὰ μὲν ὖν ὕτως ἀνέσκεπται καὶ ἀνασώζεται· πεῖσόμεθα ἡ ἓ πνευματικὰ ὑπὲρ ἐκεῖνα σώζεται, ἐνδύμαθα γάμου. ἓ ψυχὰς λαβόντα. κάθη) μὲν ὖν ὁ ψυχικὸς Χριστὸς ἐν δείκτῃ ἓ δημιουργῷ· καθὸ καὶ ὁ Δανιὴλ λέγει, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕ ἐξῆς. καθη) δὲ μέχρι σωτελείας, ἵνα ἴδωσιν εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. ἐξεκέντησαν ἡ τὸ φανόμενον, ὁ ἐν σαρξ τῷ ψυχικῷ· Υσῶν γὰρ αὐτὸν ὑ σωτηρίδης), φησὶ· καθάπερ ὅπι τῷ Ἀδαμ τὸν ψυχὴν ὃς ὖν ἠλλοιώρησεν ἡ προφητεία. αὐτὴ γὰρ ἡ ψυχὴ τῷ Χριστῷ, πάσχοντος ἓ σώματος, ἑαυτὴν εἰς ἓ χεῖρας τῷ πατρὸς παρακατέθετο. τὶ σ' ἐστὶ τῷ ὑσίᾳ πνευματικὸν, ἐκ ἐπαρακαλεῖται), ἀλλ' αὐτὸς σώζει. ἡ μὲν ὖν τ' πνευματικῶν ἀναπαυσις, ἐν κυριακῇ ἐν ὀγδοάδι· ἡ κυριακὴ ὀνομάζεται· παρὰ τῇ μητρὶ ἔχουσι ζῶσ ψυχὰς τὰ ἐνδύματα, ἄχρι σωτελείας· αἱ δὲ ἄλλαι πίσεις ψυχαὶ, παρὰ τῷ δημιουργῷ· πεῖ ἓ τὴν σωτελειαν ἀναχωροῦσι καὶ αὖπαυσις ὀγδοάδα. ἔπε τὸ δεῖπνον τ' γάμου, κοινὸν πάντων τῶν σωζομένων, ἄχρις αὖ ἀπισωθῇ πᾶσα ἡ ἄλληλα γνωρίσῃ· τὸ ἓ ἐντεῦθεν ὀποθήμενα ζῶ πνευματικὰ ζῶς ψυχὰς. ἅμα τῇ μητρὶ κομιζομένη τ' νυμφίου, κομιζόμενα καὶ αὐτὰ τὰς νυμφίας τὰς ἀγγέλους ἑαυτῶν, ὡς τ' νυμφῶνα εἰς ἕ ὄρεν ἀσίας, καὶ πεὸς τὴν ἓ πνεύματος ὃν ἔρχον) αἰῶνες νεκρὰ ἡγούμενα, ὡς τὰς νεκρὰς καὶ αἰωνίους γάμους τ' συζυγίας. ἐ ἡ ἓ δεῖπνα μὲν δεχιτρίκλινος, τ' γάμου δὲ παρανύμφης, τῷ νυμφίῳ δὲ φίλος, ἐσὼς ἔμ πεσθεν ἓ νυμφῶνος, ἀκούων τ' φωνῆς τῦ νυμφίου, χαρᾷ χαίρει. τῦτο αὐτῷ τὸ πλήρωμα τῆς χαρᾶς ἓ τῆς ἀναπαύσεως. ὁ σωτὴρ τὰς ὀποστόλους ἐδίδασκεν, τὰ μὲν πρῶτα, τυπικῶς καὶ μυστικῶς· τὰ δὲ ὕστερα, παραβολικῶς καὶ ἠνιγμένως· τὰ δὲ τρίτα, σαφῶς νῦν γυμνῶς κ' μονας. Ὅτι ἡμεῖν ἐν τῇ σαρκὶ, φησὶν ὁ ὀπόστολος, ὡς περ ἔχω ἓ σώματος ἡδὲ λαλῶν. πάρκα ὖν λέγει αὐτὸν φησὶν ἐκείνου τὸν ἀσθένειαν, τὸν ὀπὸ τ' ἄνω γυναικὸς προβολὴν· καὶ ὅτ' αὖ ὁ σωτὴρ πρὸς Σαλώμην λέγει, μέχρι τότε ἔναι βαπτισμα, ἄχρις ἂν αἱ γυναῖκας πάσωσιν, οὐ τὸν ἡδίσιν κακιζων ἔλεγε, ἀναγκαίαν οὖσαν Δι' τὸν σωτηρίαν τ' πιστῶν· δεῖ γὰρ ἔναι τὸν ἡδίσιν τοῦτον, ἄχρις αὖ τὸ σπέρμα πρόσπεσχθῇ τὸ προλελογισμένον· ἀλλὰ πεῖ τ' ἄνω ἡλείας αἰνίσσεται), ἧς τὰ πάθη κτίσις γέγονεν, τ' ἐκ τῆς ἀμορφῦς ὑσίας προβαλλόμενος· δι' ἣν ἐ ὁ κύριος κατῆλθεν, ἀπὸ μὲν ἓ παθεῦς ἡμᾶς ὀκπαπάσων, ἑαυτὸν δὲ ἐκ πιπεισόμενος. ἄχρι μὲν γὰρ ἡμεν τ' ἡλείας μένης πίνα, ὡς αὖ αἰσχρᾶς συζυγίας τ' ἀτελῆ καὶ νήπια ἐ ἄφρονα ἐ ἀσθενῆ καὶ ἄμορφα, οἷον ἐκτρώματα πρεσεπχθέντα, τ' γυναικὸς ἡμεν πίνα· ὑπὸ δὲ τῦ σωτῆρος μορφωθέντες, αἰδρες ἐ νυμφῶνος γενόμεθα πίνα. ἡ μαρμένη ἐστὶ σύνοδος πολλῶν ἐ ἐναντίων δυνάμεων αὖ) δέ σιν ἀέρατοι ἐ ἀφανεῖς, ὅπ-

νεῖς, ὅπ-

νᾶς, ἀπὸ τοῦ πόνου τῆς τῶν ἁμαρτιῶν φορᾶς, καὶ δι' ἐκείνων πολιτεύόμενοι. καθὼς ἔκασιν αὐτῶν ἔφθακεν τῇ τοῦ κόσμου κτήσει συναναφερόμενον, τῶν καὶ αὐτὸν τὸν ῥοπὴν ἡνωμένων ἄλληχεν τὸν ἀπικράτορα, ὡς αὐτὸ τίκνον. Ἀφ' ἧς ἀπλανῶν πίνων καὶ πλανωμένων ἄστρων αἱ ἀπὸ τούτων αἰσθητοὶ δυνάμεις ἐπιχύμεναι, ταμιεύουσι τὰς ψυχὰς καὶ συσκιάζουσι τὰ ἡγεμονικὰ αὐτῶν· τὰ μὲν ἄλογα ποιεῖ, δείκνυσι δὲ τὸν ἐνεργοῦντα τῶν αἰσθητῶν δυνάμεων, ὥσπερ καὶ ἡ τῶν ὀρνίθων φύσις σημαίνει, οὐχὶ ποιεῖ. τὰ πίνυα δικαιοῦσι ζῷδια, καὶ οἱ πάντες ἀπόλογοι ἐπὶ ἀσίρες, τὰ μὲν συνδιοῦσιν, τὰ δὲ ὑπὸ πεντῶνται, ἀναπλοῦντες ἕτι, ποῖς τῶν δυνάμεων κινούμενοι, κίνησιν τῆς οὐσίας δηλοῦσιν εἰς γένεσιν τῶν ζώων, καὶ τὸν τῶν ἀπειρίσων τρόπον. Ἀφ' ὁποίου δὲ ἐστὶν καὶ αἱ ἀσίρες, καὶ αἱ δυνάμεις ἀγαθοποιοί, καὶ κακοποιοί· δεξιοί, ἀριστεροί· ὧν κοινὸν τὸ πικτημένον, ἔκασον δὲ αὐτῶν γένος καὶ καιρὸν τὸ ἴδιον, τῆς δυναστεύσεως τοῦ κτίσαντος φύσιν ἀπαλλοῦσος· τὸ μὲν, ἐν ἀρχῇ· τὸ δὲ, ὅτι πλοι. ἀπὸ τοῦ πάντος τὸ σώπους καὶ μάχης τὸ δυνάμεων ὁ κύριος ἡμᾶς ῥύεται, καὶ περίχει τὸν ἀρχιλοῦν ἀπὸ τῶν δυνάμεων καὶ τῶν ἀγγέλων παραπέζεως, ὧν οἱ μὲν, ὑπὲρ ἡμῶν, οἱ δὲ, καθ' ἡμῶν παρατάσσονται. οἱ μὲν γὰρ, φρατρίαις ἐοίκασι, συμμαχοῦσιν ἡμῖν, ὡς αὐτὸ ὑπηρέται θεοῦ· οἱ δὲ, ληστοῖς· ὁ γὰρ πονηρὸς ἐκ παρεμβασίας ὀζώσατο λαοὺς τὸν μάχαιραν, ἐκ τῶν ἐξ ἀποστοίας ἁρπάσας. Ἀφ' ὧν τὰς αὐτὸ πικειμένους, οἱ Ἀφ' τοῦ σώματος, καὶ τῶν ἐκτὸς ἀπεσπαύσατο τὰς ψυχὰς, καὶ ἐνεχυράζουσιν ὡς δούλους· οἱ δὲ δεξιοὶ, οὐκ εἰσὶν ἱκανοὶ παρακολουθοῦντες σώζειν καὶ φυλάσσειν ἡμᾶς. ἐχάρησι πίλεον προνοητικοὶ, ὥσπερ ὁ ἀγαθὸς ποιμήν· ἀλλὰ μισθωτῷ παρεσπήσιος ἔκασος, τὸ λύκον ὁρῶν φεύγουσα καὶ φιλοκενῶν τὸν ψυχὴν ὑπὲρ τὰ ἴδια πρόβατα ἀποδιδόναι. ποῖός ἐστὶ καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὑπὲρ οὗ ἡ μάχη, ἀθανάτου ὢν ζῶον, εἰς πίφορόν ἐστι ποῖς τὸ χεῖρον καὶ τοῖς μισοῦσι συναμβανόμενον· ὅθεν καὶ πάλαι ζωὴ κακὰ ὑπάρχει κατ' αὐτοῦ. Ἀφ' οὗ ὁ κύριος κατῆλθεν ἀρχιλοῦ ποιήσων τοῖς ἀπ' ἀρανῶν, ἐ τοῖς ἀπὸ γῆς, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος, εἰρήνη ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ δεξιὰ ἐν ὑψίστοις. Ἀφ' οὗ αὐτὸν ἀνέτειλεν ξένον ἀστὴρ καὶ καινὸς καταλύων τὸν παλαιὸν ἀστροθεσίαν καινῷ φωτὶ, ἐ κοσμικῷ λαμπόμενος, ὁ καινὰς ὁδοὺς ἐ σωτηρίους τριπόμενος· αὐτὸς ὁ κύριος αἰθρώπων ὁδηγὸς, ὁ καταλθὼν ἐς γῆν, ἵνα μεταθῇ τοὺς ἐς τὸν Χριστὸν πιστεύσαντας, ἀπὸ τῆς ἡμαρμένης ἐς τὸν ἐκείνου πρόνοιαν. ὅπ δέ ἐστι, φασὶν, ἡμαρμένη, τοῖς ἄλλοις τὰ ἀπὸ πλίσματα προλειπόμενα δείκνυσιν· ἐναργὴς δὲ ἀπόδειξις καὶ ἡ τῶν μαθημάτων θεωρία. αὐτίκα οἱ μάγοι ἐμόνον ἀστέρα τὸν κυρίου, ἀλλὰ ἐ τὸ ἀληθὲς ἐγνωσαν ὅπ βασιλεὺς ἐπίχθη, καὶ ὧν βασιλεύς· ὅπ Ἰησοῦς· τότε Ἰουδαῖοι μὲν Ἀφ' οὗ ἦσαν ἀπὸ Ἰησοῦ. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ σωτὴρ ποῖς Ἰησοῦς καλοῦν, ἀπὸ τότε ἤλθεν πρώτους, τοὺς τότε ἀπὸ Ἰησοῦ δόξαν ἀποφερομένους. ὡς ἂν ἡ γένησις τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐ ἡμαρμένη ἐξέβαλεν, οὕτως καὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ πυρὸς ἡμᾶς ἐξέλιτ, ἐ τὸ πάθος πάθους, ἵνα τοῦ πάντα ἀκολουθήσωμεν αὐτῷ. ὁ γὰρ ἐς θεὸν βαπτιζόμενος, ἐς θεὸν ἐχώρησεν, καὶ ἐλήφθη ἐξ ὑσίας ἐπίσω σκορπίων ἐ ὄφεων πᾶσι πικῶν, τὰ δυνάμεων τὰ πονηρῶν. καὶ τοῖς ἀποστόλοις ἐντέλλεται, Πορευθέντες κηρύξατε, ἐ τὰς πιστεύοντας βαπτίζετε εἰς ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνύματος· εἰς ἃς ἀναγινώσκομεθα, τὰ λοιπῶν δυνάμεων ἀπασῶν ὑπερέχων γινόμενος. πρὸ τῆς θάνατος καὶ τέλος λέγει ἢ πολαιᾶ βίβλος τὸ βάπτισμα, ἀποζωσομένων ἡμῶν τὰ πονηρᾶς ἕξεως· ζωὴ καὶ Χριστὸν, ἧς μόνος αὐτὸς κυριεύει. ἡ δυναμις τοῦ μεταβολῆς ἢ βαπτισθέντος. ἐ σῶμα· ὁ αὐτὸς γὰρ ἀναβαίνει· ἀλλὰ σὺν ψυχήν. αὐτίκα δῆλος θεῖα ἅμα τῷ ἀναλθεῖν ἢ βαπτισματος, καὶ ποῖς τὰ ἀκαθάρτων λέγει πνευμάτων, καὶ ἐς ὃν πρὸ ὀλίγου ἐνήργουν, τοῦτον ἤδη φρίσσουσιν. μέχρι ἢ βαπτίσματος ἦν ἡμαρμένη. φασὶν, ἀληθής· μὴ γὰρ τοῦτ' οὐκ ἔστι ἀληθεύουσιν οἱ ἀστρολόγοι. ἔστι γὰρ τὸ λυτρῶν μόνον τὸ ἐλευθερῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ γνῶσις· τίνες ἦμεν, ἢ γεγόναμεν· ποῦ ἦμεν, ἡ πῶς ἐνεβλήθημεν· ποῦ σπεύδομεν, πόθεν λυτρούμεθα· ἢ γέννησις, ἢ ἀναγέννησις. ἕως ἂν ἀμόρφωτον, φασὶν, ἔτι τὸ σπέρμα, ἡμέρας ἐστὶ τίκνον· μορφωθὲν ἢ, μετατίθη εἰς ἄνδρα, ἐ εἰς συμφώνησιν), οὐκ ἔτι ἀδύνης καὶ τοῖς κοσμικῶς ὑπακούοντες ὁρατῶς τι καὶ ἀοράτως· ἀλλ' ἀνδρωθὲς, ἄρρεν γένητο καιρός. ὃν γὰρ ἡ μήτηρ, οὐ δύνατον ἄγειν καὶ εἰς κόσμον· ὃν δὲ ἀναγέννα χρεία, οὐ ζωὴ μεταθῆναι εἰς οἰκοδόμα· καὶ ἀποθνήσκουσιν μὲν τῷ κόσμῳ, ζῶσι δὲ τῷ θεῷ, ἵνα δύνατ' δυνάτω λυθῇ, ἀναστῇ δὲ ἡ φθορά. Ἀφ' οὗ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνύματος σφραγισθέντες, ἀπαλλαγέντες ἐστὶ πάσης τῆς ἄλλης δυνάμεως· καὶ Ἀφ' τριῶν ὀνομάτων, πάσης τῆς ἐν φθορᾷ τριάδος ἀπαλλάγη. φορέσας τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, τότε φορᾷ τὴν χοϊκοῦ κατὰ τὸ πνεῦμα. ἔ πυρὸς τὸ μὲν σωματικὸν, σωμάτων ἄπλε) πάντων· τὸ δὲ καθαρὸν καὶ ἀσώματον, ἀσωμάτων φασὶν ἄπλεσθαι, οἷον δαιμόνων, ἀγγέλων τῆς πονηρίας, αὐτοῦ τοῦ Ἀφ' οὗ. οὕτως ἐστὶ τὸ ἐπ' οὐρανὸν πῦρ διαφὸν τὴν φύσιν· τὸ μὲν, νοητόν· τὸ δὲ, αἰσθητόν. καὶ τὸ βάπτισμα ἔν

διπλοῦν ἀναλόγως· τὸ μὲν, αἰσθητὸν, δι' ὕδατος, τῷ αἰσθητῷ πυρὸς σβεστήριον· τὸ δὲ, νοητὸν, διὰ πνεύματος, τῷ νοητῷ πυρὸς ἀλεξητήριον· καὶ τὸ σωματικὸν πνεῦμα, τῷ αἰσθητῷ πυρὶ τροφὴ καὶ ὑπέκκαυμα γίνεται, ὀλίγον ὄν· πλεῖον δὲ ῥωμένου, σβεστήριον πέφυκεν· τὸ δὲ ἄνωθεν δοθὲν ἡμῖν πνεῦμα, ἀσώματόν ἐστιν, ὃ στοιχεῖον μένον, ἀλλὰ καὶ δυνάμεων κρατεῖ καὶ λοχῶν πονηρῶν. καὶ ὁ ἁγιασμὸς τῷ ἐλαίῳ ἁγιαζομένῳ τῇ δυνάμει τοῦ ὀνόματος, ὃ τὸ αὐτὸ ἔλαχε τὸ φανόμενον εἶδος ἐλήφθη, ἀλλὰ δυνάμει εἰς δύναμιν πνευματικὴν μεταβεβλημένον. ἔστιν δὲ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ ἐξορκιζόμενον καὶ τὸ βάπτισμα γινόμενον, οὐ μόνον χωρεῖ τὸ χεῖρον, ἀλλὰ καὶ ἁγιασμὸν προσλαμβάνει. ὅτι τὸ βάπτισμα χαίρουσας ἔρχεσθαι προσῆκεν· ἀλλ' ἐπὶ πολλάκις συγκαταβαίνει πολλοῖς καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα παρακολουθοῦντα, καὶ τυχόντας μὲν τοῦ αἱρεῖν τὸ σφραγίδος, αἰσχύνεται δὲ λοιπὸν χάριν· ἀ τῇ χαρᾷ συμπλέκει φόβος, ἵνα τις μόνος καθαρὸς αὐτὸς καταλειφθῇ. Διατοῦτο νηστεῖαι, δεήσεις, εὐχαί, χαρὰν γονυκλισίαι, ὅπου ψυχὴ ἐκ κόσμου καὶ ἐκ σωμάτων λειόμενα ἀνασώζεται· διὸ καὶ πέρασμα ὑθμίας, ἀγανακτοῦντα τὰ ἀφ' ὧν ἀφῃρέθη. κἂν τις φέρῃ πρόσωπον, τὰ γὰρ ἔξω σαλεύουσιν. αὐτὸς καὶ ὁ κύριος μὴ τὸ βάπτισμα σαλεύσας ἐκ τοῦ ἡμέτερον τόπου, καὶ γένηται πεῶν μὴ θηρίων ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἔστι κρατήσας τούτων τῷ τὰ ἄρχοντα αὐτῶν, ὡς αὐτὸς βασιλεὺς ἀληθὴς, ὑπ' ἀγγέλων ἦν διακονᾶται. ὁ γὰρ ἀγγέλων ἐν σαρκὶ κρατήσας, εὐλογεῖται ὑπ' ἀγγέλων ἦν δυλεύει. δεῖ ἂν ὑπολείπεσθαι τοῖς κυριακοῖς ὅπλοις, ἔχοντας τὸ σῶμα καὶ τὸν ψυχὴν ἄτρωτον, ὅπλοις σβέσαι τὰ βέλη τοῦ διαβόλου δυναμένοις, ὡς φησιν ὁ
» ἀπόστολος. ὅθεν τὸ προσομοθέν νομίσαι ὁ κύριος ἔπεσε, ὡ, Τίνος τὸ κτῆμα, ἀλλὰ,
» Τίνος ἡ εἰκὼν καὶ ἡ ἐπιγραφή; Καίσαρος· ἵνα οὖν εἶεν, ἐκείνῳ δοθῇ. οὕτως καὶ ὁ πιστός· ἔθεσε
» σφραγῖδα μὲν ἔχει διὰ Χριστοῦ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ· τὸ δὲ πνεῦμα, ὡς εἶπεν· καὶ τὰ ἄλογα ζῷα διὰ σφραγῖδος δείκνυσι τίνος ἐστὶν ἕκαστα, καὶ ἐκ τῆς σφραγῖδος ἐδικαίου. οὕτως καὶ ἡ ψυχὴ ἡ πιστὴ, τοῦ τῆς ἀληθείας λαβοῦσα σφράγισμα, τὰ σημεῖα τοῦ Χριστοῦ φέρει. οὐκοῦν τὰ παιδία τὰ ἤδη ἐν τῇ κοίτῃ σωζόμενα, καὶ αἱ παρθένοι αἱ φρόνιμοι, αἷς αἱ λοιπαὶ αἱ μέλλουσαι οὐ σωθήσεσθαι εἰς τὰ ἡτοιμασμένα ἀκούσῃ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

Ἐκ τῶν προφητικῶν ἐκλογαί.

Οἱ ἀμφὶ τὸν Σιδράχ, Μισὰχ, Ἀβδεναγὼ, ἐν τῇ καμίνῳ τῷ πυρὶ ὑμνοῦντες τὸν θεὸν, λέ-
» γουσιν, Εὐλογεῖτε οἱ οὐρανοὶ τὸν κύριον· ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. ἔτι, Εὐλο-
» γεῖτε ἄγγελοι τὸν κύριον· ἔτι, Εὐλογεῖτε καὶ πάντα τὰ ὑπὸν τοῦ οὐρανοῦ τὸν κύριον. οὕτως δεῖ δυ-
» νάμεων ζῴων εἶναι αἱ γραφαὶ καθαρῶν τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὰ ὕδατα, ὡς καὶ δεῖ τῇ ψυχῇ δηλοῦν).
» ἀνάτων ὧν πικίλως τὸ δυνάμεως ὀνομαζομένης, ὑπάγει Δανιὴλ· Εὐλογείτω πᾶσα δυνάμις τοῦ
» κυρίου· ἅτα ἰφιξῆς, Εὐλογεῖτε ἥλιος καὶ σελήνη τὸν κύριον· καὶ, Εὐλογεῖτε [αἱ] ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τὸν
» κύριον· εὐλογεῖτε πάντες οἱ σβόμενοι κύριον· τὸ θεῖον τῶν θείων ὑμνεῖτε καὶ ἐξομολογεῖσθε, ὅτι εἰς
» πάντας τοὺς αἰῶνας τὸ ἔλεος αὐτοῦ· ἐν τῷ Δανιὴλ γέγραπται, τὸ τριῶν παίδων ἐν τῇ καμίνῳ
» ὑμνούντων. Εὐλογημένος εἶ ὁ βλέπων ἀβύσσους, καθήμενος ἐπὶ Χερουβίμ, ὁ Δανιὴλ λέγει,
» ὁμοδοξῶν τῷ Ενὰχ, τῷ ἱερεῖ τοῦ, Καὶ ἔδοξε ὕλας πάσας· ἄβυσσος γὰρ, τὸ ἀπρόσιτον καὶ
» τοῖς ἰδίοις ἀπρόσιτον, περικυμένον τῇ τοῦ δυνάμει τοῦ θεοῦ. αἱ πίστεως οὐσίαι ὑλικαὶ, ἀφ' ὧν τὰ
» ἐπὶ μέρους γίνεται τὰ τούτων ἤδη γίνεται), ἄβυσσοι ἄρρητοι· ἐπὶ μόνου τοῦ ὕδατος οὐκ ἀπόκειται ἄβυσ-
» σον. καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ ἄβυσσος ἡ ὕλη ἀλληγορεῖται. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
» γῆν, ἵνα γένηται καὶ τὰ ὑφείνια. ὅτι τῇ τοῦτ' ἀληθείᾳ, ἅπερ ὁ κύριος πρὸς Ὠσηέ, Βάδιζε, λά-
» βε σεαυτῷ γυναῖκα πορνείας, καὶ τέκνα πορνείας· διότι ἐκπορνεύσασα ἐκπορνεύσει ἡ γῆ ἀπὸ
» ὄπισθεν τοῦ κυρίου. ὑ γὰρ τὸ στοιχεῖον λέγει, ἀλλὰ τοὺς ἐπὶ τῷ στοιχείῳ, τοὺς γηΐνους φρόνημα ἔχον-
» τας. ὅτι τῇ ἐρχῇ ὁ υἱὸς, Ὠσηὲ διδάσκει σαφῶς· Καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐρρέθη αὐτοῖς Οὐ λαός
» μου ὑμεῖς, κληθήσονται καὶ αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ ζῶντος, ἐπισυναχθήσονται οἱ υἱοὶ Ἰούδα καὶ οἱ υἱοὶ Ισραήλ
» ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ φησὶν ἐαυτοῖς ἐρχὴν μίαν, καὶ ἀναβήσονται ἐκ τῆς γῆς· ὅτι μεγάλη ἡμέρα τοῦ Ισραήλ.
» ὦ χαρᾶς πίστεως, τοῦτον αἰρέσεως. πιστεύει δὲ ἡς τῷ υἱῷ, ὃς ἐστιν ἐρχή. διὸ καὶ προσέθηκεν· Τοὺς δὲ
» υἱοὺς Ἰούδα ἐλεήσω, καὶ σώσω ἐν κυρίῳ θεῷ αὐτῶν. σωτὴρ γὰρ ὁ σώζων, υἱὸς δὲ θεοῦ. οὗτος ἄρχει ἡ
» ἐρχή. δι Ὠσηὲ τὸ πνεῦμα, Ἐγὼ γὰρ παιδεύτης ὑμῶν, φησὶ· καλπίσαται καὶ λήμψεται ἐπὶ τοὺς βα-
» σεῖς κυρίου· ἠχήσατε ἐπὶ τὰ ὑψηλά. ἐὰν μὴ ᾖ αὐτὸ τὸ βάπτισμα, ἀναβιβάσεως ὑπ' ἀρχὴν σημαῖον, τὸ ὕλης ἐστὶν ἔκβασις, διὰ τὸ τοῦ σωτῆρος διδασκαλίας μεγάλης καὶ σφοδροῦ ῥεύματος ἀεὶ φερομένης καὶ παραφέροντος ἡμᾶς. ἐξάγων δὲ ἀξίας ἡμᾶς ὁ κύριος, φαίδιζε, ὡς τὸ φῶς

ἄγων

ἄγαν τ' ἄσπιλον, καὶ σὰρκὸς ἔτι ὑλικόν. τῶν τ' ποταμὸν τῆς ὕλης καὶ τῶν θελαόσαν διάκρισιν καὶ
διάστημα διωάμει κυρίου προφῆται δύο· πρὸ τῆς μίξεως τῆς ὕλης καθ' ἑκάτερον διάστημα ὑδά-
τῳ, βουλήσει δὲ θεᾶ, διυπερίτων καθαροὶ στρατηγεῖ ἄμφω, δι' ὧν ἐπιστύθη τὰ σημεῖα, ἵνα δὴ
ὁ δίκαιος ἐκ τῆς ὕλης χθὼν ᾖ, δι' αὐτῆς ὁδεύσας τὰ πρῶτα. ἓν τοίνυν μέν γε τῶν στρατηγῶν, τὸ τοῦ σω-
μα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐπεδείξατο. αὐτίκα δὲ ὕδατος καὶ πνεύματος ἡ ἀναγέννησις, καθάπερ καὶ ἡ πάσα χύσις. Πνεῦμα γὰρ θεοῦ ἐπεφέρετο τῇ ἀβύσσῳ. καὶ διατάττει ὁ σωτὴρ ἐβαπτίσατο, μὴ χρῄζων αὐτός, ἵνα πᾶς ἀναγεννωμένος τὸ πᾶν ὕδωρ ἁγίσῃ. πάντῃ τοι μένει τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ πῶς ψυχὴν καθαρόμενος σημαίνει ἔν, τὰ καὶ τὰ ἀόρατα ἡμῶν ἁγιάζεσθαι, τ' καὶ
πνεύματος ἀκτῖσι συμπαλιγγενείᾳ τῇ ψυχῇ διυλίζεσθαι ἀπὸ τ' χύσεως τῆς κοινῆς π καὶ
πνευματικῆς. Τὸ ὕδωρ ἐπάνω δ' κρανῶ· ἐπὶ τ βάπτισμα γίνῃ· δι ὑδατος· ἐ πνεύματος, ἀλιξητήριον ἐν πυρὶς τῶν διαττῶν, τῶν π τ' ὁρατῶν ἀπλουμένων, κ τῶν τ' ὁραίων· ἀναγκη ἐ τῶν ὑδατος· τὸ
μὲν πνεῦμα, τὸ ᾗ αἰσθητὸν ὑπάρχον, ἀλιξητήριον τ' δι πλοῦς δ' πυρός· καὶ τὸ μὲν σῶμα γλοιῶν ὕδωρ, τὸ σῶμα ἀπορρύπτῃ· τὸ δὲ ἐπιφάνιον ὕδωρ, Δι' τὸ ἦναι νοητὸν κ ἀόρατον, πνεῦμα ἀλληγορεῖ ᾗ ἄγιον, τ' ἀοράτων καθαρτικόν, οἷον τὸ πνεῦμα τὸς ὕδωρ, ὡς περ ἐκεῖνο δ' σώματος· ὁ
θεὸς κ τ' φῶς τῇ ἀχθῆναι πνεύματι δι ἀχθηται. τὸ γὰρ συμφέρον ἰᾶσθαι, τοῦτ' ἤδη παρίσχει, ὡς ἰατρὸς ἀρρωστοῦντι, ὡς πατὴρ ἀπαιτοῦντι τῷ παιδί. ὁ γὰρ φωτισμὸν τ' βαπτισμοῦ αὐτὸ. μισεῖ τ' ὑὸν αὐτοῦ. καὶ ὁ κύριος ᾗ, καὶ εἰ δεσπόζει αὐτοῦ, ἐς φῶς ἐ πάντες ἀνιέραται. ὅτι αὐ δι πᾶν σῶμα ἐσῃ, ἡ δι' ἁμαρτίαν τ πεπραγμένον ἐπιθυμῶν δ' κυρίου. ἡ δια μέλλοντα προφυλαξαμένη, ἡ κ καὶ ἐ ἰσχύσαν προσβολὴν ἐξωθεν γενομένων. ἐ καλύπτοιτο, Δι' π
χρήσιμον καὶ αὐτῷ κῳ τοῖς πᾶσι παραδαγμα τ· χαρὲν. ἤδη δὲ οἱ σὺν αὐτῷ εἰκῶνες σώματι, καθάπερ ὁ πλάσας πλάσεις πλάσαι, οὐκ εἰσὶν ὑπέρ, ἀλλ' ἀπὸ τύχοντος, ἀναπεμένουσαι· τ' μέν. εἰ πρισσεύοιμι σφόδρα ἠχθοντ', ἐ μὴ ὁπόσα ἔχουσιν κ' τὸ σῶμα ἱκανῶς· ἰφθόντ' γὰρ μή πως ἐν παθᾶν οὐ κομιζόμενοι τὰ ὑπέχοντα τῶν ἁμαρτημάτων· ἀ πολλὰ τῆς ἐς σαρκὶ καθ' ἁγνοίαν πεφαλοῦσθαι, ἀθρόαν ἐκπεκομίσαν τῷ τῶν δίκῃ· ὡς ἐ ἐνθάδε θεραπευθῆναι κ' ἤξιον. φοβοῦμαι δὲν ἁρπαύχενον πῶς ἔξωθεν. ἀλλὰ ζῶ ἁμαρτήματα, δι' ἃ ἠνέσθη· καὶ νεκρὸν ψυχῆς, οὐ σώματος· ὅπ πᾶσα σὰρξ χορτος· ζᾶ γὰρ σωματικὰ καὶ τὰ ἐκ τοῦ κάλα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. ζᾶ τ' γάπας, τὰ μὲν, ἤδη μετέχομεν· τὰ δ', ὧν ἔχομεν, βεβαίως ἐλπίζομεν· οὔπω γὰρ πᾶν κεκομίσμεθα, οὔπω πάντες ὑστεροῦμεν· ἀλλ' οἷον ἀπράβωνα τ' αἰώνιων ἀγαθῶν
ἐ τῶ πατρὸς πλήσαντα προσηλήφαμεν· τὰ δὲ ἐφόδια τ' κυρίακης ὁδοῦ, οἱ μακαρισμοὶ δ' κυρίου.
Ζητεῖτε γὰρ, ἔπιν, καὶ μεριμνᾶτε τὴν βασιλείαν δ' θεᾶ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν· ‹‹
εἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὧν χρείαν ἔχετε. ἔτως ἡμέτερος τὰς ἀσχολίας, ἀλλὰ καὶ τὰς φροντίδας βεβαιοῖ. Οὐ γὰρ τῇ ἡλικίᾳ, φησὶν, ἐκ δ' φροντίζειν προσβύναί π δωίαθα. ὁ γὰρ θεὸς εἶδεν σφᾶς ‹‹
πνα μὲν ἡμῖν ἔχειν, τίνων δ' ἀπορῶν συμφέρει. κινώσωμεν δὲν σφᾶς αὐτὰς τ' κοσμικῶν φροντίδων, ἀξιοῦ πληροῦσθαι τ' εἰς θεὸν. ἡμᾶς γὰρ σπαζόμεθα, ἐπενδύσασθαι προθυμοῦντες τὰ ἄφθαρτα, πρὶν ἐκδύσασθαι τὸ φθαρτόν. ἀπεχομένης γὰρ τ πίστεως. ἀπορᾶ ἡ ἀπιστία. ὁμοίως καὶ ἀδίκῳ γώσης καὶ ἀκρασίας. οὐ χρὴ οὖν μένειν κινῶσιν τὸ ψυχικὸν, ἀλλὰ καὶ πληρῶσιν θείου. οὔτε γὰρ ἔπ κακὸν, ἐπὶ πίστιν· οὔτε ἡδὺ ἀγαθὸν, ἐπὶ μηδέπω εἴληφεν· τ' δ' μήτε ἀγαθὸν μήτε κακὸν, οὐδέν ἐστιν. ἐπίνεσι γὰρ ὡς τ' κεκαθαρμένον εἶκον καὶ κενὸν, ἐὰν μηδὲν τῶν σωτηρίων ἐμβληθῇ. τὸ προτερεικῆσαν ἀκάθαρτον πνεῦμα, συμπεραλαμβάνον ἄλλα ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ πνεύματα.
διὸ κινώσωμεν τῶν κακῶν δὴ πληρῶσιν τὴν ψυχὴν δ' ἀγαθοῦ θεᾶ· ὅπερ ἐστὶν αἰκητήριον ἐπιλελειγμένον. πληρωθέντων γὰρ τῶν κενῶν, τότε ἡ σφραγὶς ἐπικυροῦται· ἵνα φυλάσσῃ τῷ ᾗ τὸ ἄγιον. Πᾶν ῥῆμα ἵστησι ἐπὶ δύο καὶ τρισὶν μαρτύρων, ἐπὶ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνευματος· ἐφ' ὧν μαρτύρων καὶ βοηθῶν αἱ ἔνπλαι λεγόμεναι, φυλάσσεσθαι ἐφίλουσιν. ἡ νηστεία, ἐσχὴ προφῆς ἐστι κ' τὶ σημαινόμενον· προφὴ δέ, οὐδὲν ἀνάπορους ἡμᾶς ἡ ἀδικοπραξία ἀπεργάζεται· κ' ᾗ τὸ μυστικὸν, δηλαδὴ ὅτι, ὡς περ πᾶς καθ' ἕνα ἐκ προφῆς ἡ ζωή· ἡ σὶ ἀπροφία, θανάτου σύμβολον· οὕτως καὶ ἡμᾶς τῶν κοσμικῶν νηστευειν χρὴ, ἵνα τῷ κόσμῳ ἐσθίωμεν, ἐ μὴ τῶν προφῆς θείας μεταλαβόντες ᾖ ζήσωμεν. ἄλλως τε κενεῖ τ' ὕλης τὴν ψυχὴν ἡ νηστεία. καὶ καθαρὰν κῳ κύφλω σὺ ἐ τῷ σώματι περίσχῃ πῆς θείους λόγους. προφὴ μὲν ἔν κοσμική, ὁ περὶ τροφὴς βίος καὶ τὰ ἁμαρτήματα· προφὴ ᾗ ἑκὴ, πίστις, ἐλπὶς, ἀγάπη. ὑπομονὴ, γνῶσις, ἐρίωσύνη. σωφροσύνη. Μακάριοι γὰρ οἱ πένητες κ' διψῶντες τὴν δικαιοσύνην δ' θεοῦ· ‹‹
ἔπι γὰρ κ' ἱμαλαθήσονται. ψυχὴ ᾗ, ἀλλ' οὐ σῶμα, τὴν ἔριζιν τοῦτον λαμβάνει. τῆς πίστως ‹‹
τὴν ἰσχὺν ἰσχυροτέραν ἀπέφηνεν ὁ σωτὴρ τῆς πίστεως δεσπόζοις ὅτι ἵνες δαιμονιῶντ· ὃν οὐκ

,, ἴχνυ πο καθηρέσαμ, ἠπὼν, Τὰ παιῶπα ἰύχῃ κα πρθοῦπ. ὁ μὲν πιςύας, ἄφισιν ἁμαρτημά-
,, των ἔλαβεν παρὰ τῦ κυρίυ· ὁ δ' ἐς γνώσ γνόμενος, ἄπ μηκέπ ἁμαρτάνων, πρ' ἑαυτ τὼ
ἄφισιν τῶν λοιπῶν κομίζ· ὥσπρ αἱ θεραπαίαι καὶ αἱ προφητάι καὶ τὰ σημῖα, οὕτως
ἡ γνωσικὴ διδασκαλία δι αὐθρώπων ἐνεργῆ· τῦ θῦ δπ πλῆπ· ὁ γὰρ θεὸς δι αὐθρώπων
,, τὼ δωάμιν δπιδείκνυπ. καὶ ὀρθῶς ἡ προφητάι φησίν· Καὶ ἐσομαι λῶ ἐπ' αὐπῖς αὐθρω-
,, πους σώσ αὐτές. αὐπὶς ὧν ἐκπέμπ, ποπὶ μὲν προφήπς, ποπὶ δ' ἀποσίλας, σωπῆρας τῶν
αὐθρώπων. οὕτως θεὸς δι αὐθρώπων ἐνεργπῖ· ἐχὶ γὰ τὰ μὲν δωάπα, πὶ δ' ἃ δωάπα ὁ θεὸς, κ-
δι ἀσθενῆ ποπὶ ἐν κδυί· ἀλλ' ὑδὶ ἓ μὲν, ἐκόν· τὰ δὶ, ἄκον· αὐτ γίν· καὶ τὰ μὲν, ὑπ'
αὐτ, τὰ δὲ, ὑφ' ἑπρ· ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς ἐχώνησεν δι αὐθρώπων, καὶ ἐπαύδυσεν δι αὐθρώπων· ὁ
θεὸς ἡμᾶς ἐποίησεν. ἃ προόλας. ἐχρῆν γὰ ἓ ἀσθένας ἡμᾶς ὅπ ἦμεν ἃ προῆμεν, δ πῶς καὶ Δρὰ 10
πὶ δεῦρο ἤκομεν· ἀ σ' ἃ προῆμεν, τῆς χώπως μόνς αἴπιος ὁ θεός. ὡς ἂν σὺν ἕλας ἐποίησεν, οὕτω
δ χθομένως σώζει τῇ ἰδία χάρ, ἐαν ἄξιοι καὶ δπιπήδλοι φανῶμεν, ἐν μὴ παρήσ προς
τ' οἰκεῖον τέλος· καὶ γὰ ζώντων ἐσι δ νεκρῶν κύρ. ὀρθ δ' τὼ δωάμιν τῦ θῦ· ἃ μόνον ἐπ' αν-
θρώπων μὴ ὄντας ἵν τ' εἶναι παρήγαγον, δ τὺς χθομένως αὖξων καθ' ἡλικίας προκοπ· ἀλλὰ
δ τὺς πιςύοντας σώζων κ τ' οἰκεῖον ἑκασφ. ἤδη δὲ μεταβαλλ καὶ ὥρας, ἓ καιρὺς, καὶ καρ-
πὺς, καὶ ςαχῦα. οὕτ γὰ ἐς θεὸς, ὁ καὶ τὼ ἀρχὴν καὶ τ' τέλ· τῶν χθομένων εἰκαίως ἑκά-
σφ μετρῆπας. ὡσαύτως ἓ φόβ προκόψας ἐς γνῶσιν ἄνθρωπος, οὐδὲν ἀπῶν Κύρε Κυρι·
ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ δοῦλ·, ἔμαθεν λέγν Παπρ ἡμῶν· τ' πνῦμα τῆς δικαίας τὸ ἐς Φόβον ἐλάθε-
ρώσας, καὶ δι ἀγάπης προκόψας ἐς ὑοθεσίαν· αἰδούμ· ἤδη δι ἀγάπ ὃν ἐφόβ ἦ προ-
τον· δ γὰ ἔτ Δρὰ φόβον ἀπέχε πω τῶν ἀφικτῶν, ἀλλὰ δι ἀγάπ ἔχε τῶν ἐντολῶν. αὐτὸ, 20
,, φησι, τὸ πνῦμα μαρτυρῆ, ὅτ' ἂν λέγωμεν Αββᾶ ὁ πατήρ. ἀγαπᾷζ ἡμᾶς κύριος πμίῳ
132 αἵματ, διαστῶν παλαῖ πικρῶν ἀπαλλάστων ἁμαρτιῶν, δι ἃς τὰ πνύματικὰ τ πονηρίας
,, ἐκυρίδυσιν ἡμῶν. ἀγὰ ὧν εἰς ἐλάθεριαν τὼ τὰ πατρὸς, συγκληρονόμους ἡμᾶς δ φίλυς. Ἀδελφοί
,, μ γὰ, φησὶν ὁ κύριος, ἓ συγκληρονομοι, εἰ ποιοῦν τὸ θέλημα τῦ πατρός μ Μὴ καλέσηπε ὧν
,, ἑαυπῖς παπέρα ἐπὶ τ γῆς· διαπέπ γὰ ἐπὶ τ γῆς· ἐν ᾗ ἐργασῆς ὁ πατὴρ, ἐξ ἧ πέσν πατριὰ ὠν
π οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. ἀγάπη γὰ ἐκκσίων ἀρχη· ἀκόντων δὲ ἐ φόβ· ὅπ ὁ φαῦλ·· ὁ
δ ἐς ἀγαθὸν παιδαγωγῶν, ἐς Χρισὸν ἄγ, καί ἐσι σωτήριος. εἰ δή πις νοῆ θεὸν, κατ' ἀξίαν μὲν
ὐδαμῶς· πίς γὰ ἱκανὸς ἀξία θεῦ; ἀλλ' ὡς δωαπόν ἐσι, νοείτω μέχ ἓ ἀπεινόητον καὶ κάλλισπ
Φῶς ἀπρόσιτον, πᾶσαν δωάμιν ἀγαθὴν, πᾶσαν ἀρεπὰν ἀρετὼ συγκεκληρωμένον, πάντων κη-
δομένον, Φιλοικτίρμον, ἀπαθῆ, ἀγαθὸν, πάντα εἰδός, προγνώσκον πάντα, ἀλικρινὲς, γλυκὺ, 30
λαμπρὸν, ἀκήρατον. ὀπὲ ἐξ ἑαυτῆς κινῆπ ἡ ψυχὴ, ἡ χάρις ἡ τῦ θεῦ, ὃ ἔχει ἡ ψυχὴ, τὼ
προθυμίαν, ἀπαρτᾶ παρ' ἑαυτῆς, εἶον ὄργανον εἰς σωτηρίαν. βούλεπαι γὰ τῆς ψυχῆς ἰδιον εἶναι
τὸ ἀγαθὸν, ὃ διδωσιν αὐτῇ ἐ κύριος· ἀγάθ ἐσιν ἀναίαθητ·, ἵνα φίρηπαι εἰς σῶμα. τὸ μὲν οὖν
ἔχει, τῷ λαβόντ·· τὸ λαβὸν δὲ, τῷ θελήσαντ· καὶ ὁρικθέντος· τὸ κρατεῖν ἧ ἐ ἔλαβεν, τοῦ
κρατῆν μελετήσαν· καὶ δωαμένου. Δρατὸν ὅπ τῇ ψυχῇ ὁ θεὸς τὼ αἵρεσιν διδωκεν,
ἵνα αὐτὸς μὲν μλύσῃ τ' δίον· ἡ δὲ, ἐλομένη, δίξηπαι καὶ κατέχῃ. ὥσπρ Δρὰ τῦ σώμα·
ὁ σωτὴρ ἐλάλει καὶ ἰᾶτ, οὕτως ἓ προέπρον μὲν Δρὰ τῶν προφητῶν· νῦ ἧ, Δρὰ τῶν ἀποσίλων
καὶ τῶν διδασκάλων· ἡ ἐκκλησία γὰ ὑπηρετεῖ τῇ ἓ κυρίυ ἐνεργέᾳ· ὅθεν καὶ τότε ἄνθρωπον
ἀνέλαβεν, ἵνα δι αὐτὸ ὑπηρετήσῃ τῷ θελήμαλ τῦ πατρός. καὶ παντοπ ἄνθρωπον ὁ φιλάν-
θρωπ· ἐνδύ· θεὸς ἐς τὼ ἀνθρώπων σωτηρίαν, προέπρον μὲν τὺς προφήπς, νῦ ἧ τὼ ἐκ- 40
κλησίαν. τὸ γὰ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ ἐχυπηρετᾶν καπέλλιλεν πρὸς τὼ ὁμοίαν σωτηρίαν. ὅπ
χοικοί ἦμεν, Καίσαρ· ἦμεν. Καίσαρ δὲ ἐσιν ὁ πρός καρ· ἄρχων· ὃ καὶ εἰκὼν ἡ χοικὴ ὁ
παλαιὸς ἄνθρωπ·, ἐς ὃν ἐπελυδρίμησεν. τύτῳ ὧν τὰ χοικὰ ἀποδπέον, ἃ πφορίκαμεν
ἐς τῇ εἰκόν τῦ χοικῦ· καὶ τὰ τῦ θεῦ, τῷ θεῷ· ἔκασεν γὰ τῶν παθῶν ὥσπρ χάραμμα καὶ χά-
ραγμα ἡμῶν ἓ σημῖον. ἄλλο χάραγμα νῦ ὁ κύριος ἡμῖν, ἓ ἄλλα ἐνόμαζε ἓ χράμματα ἐνση-
μαίν· πίσιν ἀντὶ ἀπισίας, καὶ τὰ ἐξῆς. οὕτως ἀποπῶν ὑλικῶν ὅπ τὰ πνύματικὰ μεπαγό-
,, μεθα, φορίσαντις τὼ εἰκόνα τῦ ἐπρανίυ. ὁ Ἰωάννης φησὶν, ὅπ, Ἐγὼ μὲν ὑμᾶς ὕδαλι βα-
,, πίζω, ἔρχεπ δέ μ ὀπίσω ὁ βαπίζων ὑμᾶς ἐν πνύμαλι ἓ πυρί. πυρὶ ἧ ὐδέν ἐβάπισεν. ἵνα
,, ἧ, ὡς φησιν Ἡρακλέων, πυρὶ τὰ ὦτα τ σφραγιζομένων καπεσημήναν· ὕτως ἀκύπυπος τὸ ἀπο-
,, ςολικόν. τὸ γὰ πῦον ἐν τῇ χοικὶ αὐτ, τῇ Δρὰ καθαρᾷ τὼ ἄλω· καὶ σωάξει τὸν σῖτον εἰς τὼ 50
,, ἀποθήκλν, τὸ δὲ ἄχυρον καῖ κατὰ πυρὶ ἀσβέσ. προέκει ἧν τῷ Διὰ πυρὸς, τὸ Διὰ πνύμα-
τος· ἐπιδὴ τ σῖτον ἀπὸ τ ἀχύρου Δρακρίνει, τυπῶσιν ἀπὸ τ ὑλικῦ ἐνδύματος διὰ πνύματος·

καὶ τὸ

καὶ τ' ἄχυρον χωρίζεται ἀφ' ὧν τὸ πνεῦμα λικμώμενον· ὕτως τὸ πνεῦμα ἀφεχωρισικὴν ἔχει δυνάμειν ἐν ἐργάζων ὑλικῶν. ἐπεὶ δὲ τὰ μὲν ἐξ ἀχθήτης καὶ ἀφθάρτε γίγνεται, τὰ σπερματικὰ ζωῆς, ὁ πυρὸς καὶ δοτοπόθεν· τ' δ' ὑλικῶν, μέχρι σωίεσι τῷ κρείττονι, μένει· ὅτ' αὖ δ' ἐκείνου χωρισθῇ, δοτολυται· ἐσ ἐτέρων γὰρ οὐκ ἔτ' ἔσται. τὸ τε γ' ἂν χωρισικὸν μὲν δυνάμει, τὸ πνεῦμα· ἀναλωτὸν δὲ τὸ πῦρ· πῦρ δ' τὸ ὑλικὸν νοητέον. ἀλλ' ἐπεὶ μὲν τὸ σωζόμενον, σίτῳ ἔοικεν· τὸ δ' ἀφεπτὸν τῇ ψυχῇ, τῷ ἀχύρῳ· καὶ τὸ μὲν, ἀσώματον· τὸ δ' χωριζόμενον, ὑλικόν ἐστιν· αἰτίθηκεν τῷ μὲν ἀσωμάτῳ, τὸ πνεῦμα, λεπτὸν καὶ καθαρὸν ὀχεῖον ὥσπερ νοῦν· τῷ δὲ ὑλικῷ, τὸ πῦρ, ἀ πονηρὸν μὲν καὶν ὥσπ ἀρχον, ἀλλ' ἰσχυρὸν καὶ κακῦ καθαρτικόν· ἀμαθὴς γὰρ δυάμις τὸ πῦρ νοῆσαι καὶ ἰσχυρὰ, φθαρτικὴ τ' χειρόνων, καὶ σωτικὴ τῶν ἀμεινόνων. διὸ καὶ Φρύνιχον λέγ' παρὰ τῆς σοφήτας τῦτο τὸ πῦρ. οὕτως γ' ἂν καὶ ὅτ' αὖ ὁ θεὸς λέγ' πῦρ καπαναλίσκον, ἀ κακίας, ἀλλὰ δυάμεως ὄνομα χ' σύμβολον ἰκλεκτὸν· ὡς γὰρ τὸ πῦρ ἰσχυρότατον τ' στοιχείων καὶ πάντων κρατῶν, ὕτω ὁ θεὸς παντοδύαμος ὁ παντοκράτωρ, ὁ δυαμενος κρατῆσαι, κτίσαι, ποιῆσαι, τρέφειν, αὔξειν, σώζειν, σώμασι ὁ ψυχῆς ἐχούσαις ἔχων. ὡς ἂν τ' στοιχείων ὑπερίσχυε τὸ πῦρ, ὕτως θεῶν τι ὁ δυάμεων καὶ λόγων ὁ παντοκράτωρ. διαλῆ τι ἡ δυάμις δ' πορὸς, ἡ μὲν, σὺς δημιυργίαν καὶ πίστασιν καρπῶν, καὶ ζώων ῥώσιν καὶ τροφὴν ἁπάντων· ἧς εἰκὼν ὁ ἥλιος· ἡ δ', σὺς ἀνάλωσιν ὁ φθορὰν, ὡς τὸ πῦρ τὸ ἅπαγον. πῦρ ἂν ὅτ' αὖ λέγ' ὁ θεὸς καπαναλίσκειν, ἡ δυάμις ἰσχυρὰ ὁ ἀσωσιά τητος, ἧ μηδὲν ἀδυάτον· ἀλλὰ χ' τὸ ὁσπλίσαι δυατόν. ὥσ τις αὖ τῆς δυάμεως ὁ σωτὴρ λέγ', Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν· δηλονότι δυάμιν, τ' μὲν ἀγίων καθαρτικὴν, τ' δὲ ὑλικῶν, ὡς μεν οἱ πολλοὶ φασὶν, ἀφανισικήν· ὡς δ' ἡμεῖς ἂν φαίημεν, παιδευτικήν. ἔχει δὲ καὶ φόσιν τὸ πῦρ, καὶ ἀφέχυσιν τὸ φῶς. οὐκ ἔχαφεν δ' οἱ πρισβύτερω, μὴ τι ἀπαχολεῖν βυλόμενοι τὴν διδασκαλικὴν τ' παραδόσιως φροντίδα τῇ περὶ τ' χαφεῖν ἄλλη φροντίδι, μηδὲ μὴν τ' τῦ σοσκάπτειν τὰ λειχθησόμενα κοπρὸν καπαναλίσκοντες εἰς χαφεῖον. πέχα δ' οὐδὲ τ' αὐτῆς φύσιως κατόρθωμα, τὸ σωτακτικὸν καὶ διδασκαλικὸν εἶδος εἶναι πασμένοι, τοῖς ὡς τῦτο πιφυκόσι σωεχώρυν. τὸ μὲν γὰρ, ἀκωλύτως καὶ μὴ ῥύμης φέρεται ῥῦμα δ' λόγος, καὶ πυ πέχα καὶ σωαρπάσαι δυτάμενον· τὸ δὲ, ὥσπ τ' ἐντυγχανόντων ἐκάστοτε βασανίζομενον ἀκριβῶς, τ' ἐξεταστικὸν ἄκρας καὶ τ' διημελείας ἀξιῦ· καὶ ἔστιν οἷον ἐκπῶν ἴχναφος διδασκαλίας βεβαίωσις, ἐ ὡς τὰς ὁψιγόνους ὕτως ἀφ' τ' σωζήσεως περασπιπτομένης τ' φωνῆς. ἡ γὰρ τ' πρισβυτέρων πρεσκαταθήκη, διὰ τ' χαφῆς λαλῆσα, ὥσπερ γῶ χρῆται τῷ χαφεῖ πρὸς τὴν παράδοσιν τῶν ἐντυγχανομένων. καθάπερ ἂν ἡ μαγνῆτις λίθος τὴν ἄλλην ὕλην περασπιπτομένην, μόνον ἰφίλκει· δὲ διαπεδόσησα τ' σίδηρον· ὕτως ἐ βιβλία, πολλῶν ὕλων τῶν ἐντυγχανόντων, τὰς εἰάξει σωίσαι μόνας διασώσας. ὁ γὰρ τ' ἀληθείας λόγος, τοῖς μὲν, μωρία· τοῖς δ', σκάνδαλον· ὀλίγοις δ' σοφία· ὕτως καὶ δυάμις ὑρίσκει θεῦ· φθόνος δὲ ἀπάτη· γνωσικῦ. ἀφ' τῦτο γὰρ ἐ ζητᾶ, πάντων χάριν ἀναξίω δοῦναι, ἢ ἀξίω μὴ παραδοῦναι· καὶ κινδυνύει ὑπὸ πολλῆς τ' ἀρᾳότητος, ἃ μόνοι πιστοὶ τῷ σοσήκοντι, ἀλλ' ἴσθ' ὅτι ἐ ἀναξίω λιπερῶς διομένω κοινωνήσει· ἃ ἀφ' τῶν δίδησιν· ἃ γὰρ φιλοδοξεῖ· ἀλλὰ ἀφ' τῶν διδόντα δ' διομένου μελετᾷ· ὡς πίστιν ἀφ' τοῦτο τῆς δεήσεως. εἰσὶ δ' οἱ, λέγοντες εἶναι γνωσικοὶ, τοῖς οἰκείοις φθονεῖσι μᾶλλον ἢ τοῖς ἐκτός. ὡς δὲ ἡ θάλασσα ἀνίησι πᾶσιν, ἀλλ' ὁ μὲν, πίνει· ὁ δὲ, ἁπορεῖ· ὁ δὲ, ἀχρεῖόν τὲς ἰχθῦς· χ' ὡς ἡ γῆ κοινή, ἀλλ' ὃς μὲν ὀδεῖν, ὁ δὲ, ἀρᾶται, θηρᾶ δὲ ἕτερος, καί τις ἄλλος μέτεσι ἰφόνᾶ, ὁ δὲ, σκοδομᾶ· ὕτως καὶ τ' χαφῆς ἀναγινωσκομένης, ὁ μὲν, ὡς πίστιν· ὁ δὲ, ὡς ἦθος ὠφελεῖται, ἀφελεῖται δὲ ἄλλος δισσαιμονίαν, ἀφ' τ' διηγώσεως τῶν πραγμάτων· ὁ δὲ ἀθλητὴς, γνωρίσας τὸ σαφὲς τὸ ὁλυμπακὸν, ἐπεπόνθη τῇ διδασκαλίᾳ χ' ἀγωνίζεται καὶ νικηφόρος γίνεται, τὰς ἀντιπάλας καὶ καπαρτίχοντας τ' γνωσικῆς ὁδῦ παρακρουσάμενος καὶ καπεγωνισάμενος. ἀναγκαία γὰρ ἡ γνῶσις, καὶ σὺς ψυχῆς γυμνασίαν, καὶ σὺς σιμότητα ἠθους, ἀξίαν τρισβυτέρας πιστευῦσα τὰς πᾶς, χ' τῶν πραγμάτων ἀκριβῆς θεωρίας. ὡς γὰρ σὺκ ἔστι πιστεῦσαι ἄνευ κατηχήσιως, ὕτως ὐδὲ καπελαβεῖν ἄνευ γνώσιος· τῶν γὰρ εὐχρήστων χ' ἀναγκαίων ἐς σωτηρίαν, οἷον πατρὸς καὶ υἱῦ ἐ ἁγίυ πνεύματος· ἀλλὰ καὶ τ' ἡμετέρας ψυχῆς δεῖ πάλιν, ἐ τὸν πεῖ αὐτὴν λόγον, ὃς ἐστι γνωσικὸς, εὔχρηστον ὁμοῦ χ' ἀναγκαῖον τυγχάνειν. τοῖς δὲ καὶ τὴν προσκαίρως ἐπαινηρημένοις ἐ ὠφελεῖ, εὔχρηστ· ἡ πολυπειρία πρὸς τὸ μὴ ἀφαλαθῆν τι τῶν δοκούντων παρ' ἄλλοις ἀναγκαίως χ' πολυμαθῶς ἐπιγνῶσαι. φέρει δὲ καὶ ἄλλην συγγυμνασίαν ψυχῆς ζητητικῆς ἡ τ' ἐπιδόξυ διδασκαλίας ἔκθεσις, καὶ ἀνεξαπάτητον τ' ἀληθῦς τηρῆ τ' μαθητὴν, πεῖ πολὺ ζειδ' πάντοθεν ἤδη σοσεμελετηκότα τοῖς πολυμαθοῖς ὀργάνοις. τὸ γνωσικὸν γένος, καθάπερ λέγυσι τὴν κρήτην ἄγονον εἶναι θηρίων ὀλεθρίων,

ὁ βίος καθαρὸς ὢν πάντῃ ὑπηρέτης τοῦ λόγου, οὔτε ἐχθρὸν ἔχοντος τὸ παρεῖπεν, ἀλλὰ καὶ φθόνου καὶ μίσους, καὶ βλασφημίας πάσης καὶ ἀβουλίας ἐκτὸς ὄντων. ἐν πολλῷ τῷ βίῳ μακαρίσεις, καὶ ἀληθῶς μακρὸν ζῶμενος ζῆν, ὡς γε καὶ διὰ τὸ ζῆσαι καὶ ὑπῆρξεν ἀξίως τοῦ ζῆν ἀεὶ γὰρ ἀοίδιμος. οὐδένα λελύπηκεν, ὅπου μὴ τῷ λόγῳ παιδεύων τὰς ἐλλιμένους τῆς καρδίας, καθάπερ μέλιτι σωτηρίῳ, γλυκαίνων ὅλα καὶ δηλαδή. ὥστε πάντας μᾶλλον ὁ γνωστικὸς τὸ πρέπον ἀεὶ μετὰ τοῦ κατ' ἀλήθειαν φυλάττει. τοῦτο δὲ ἀμεταθέτους πάντας ἀπείρηται καὶ ἀδιαιρέτους ἀπάσης τῆς ψυχῆς, τῷ κρατίστῳ καθαρῶς ὁμοιουμένους καὶ ἀλλοιουμένους εἰς εὐθύτητα, ἣ λοιπὸν σώζειν τι καὶ βιοῦ. Πυθαγόρας ἔλεγε, μὴ μένον λογιώτατον, ἀλλὰ καὶ πρεσβύτατον ἡγεῖσθαι τὸν πα-
154 φῶν τὸν ἡμέτερον τὰ ὀνόματα τοῖς πράγμασι. δεῖ πάντως τὰς γραφὰς ἀκριβῶς διορθωμένους, ἀπιθὲ ἐν παραβολαῖς ἀρηθὲν ἀνωμολόγηται), δοὺς τὸν ὀνομάτων θησαυρίσαντας τὰς δόξας ἃς τὸ ἄγιον πνεῦμα διὰ τῶν πραγμάτων ἔσχεν, εἰς τὰς λέξεις ὡς ἀπὸν τοῦ αὐτοῦ διδάσκαλον ἐκτυπωσάμενον διδάσκειν, ἵνα ἡμῖν ἀκριβῶς ἐξετασθῶσιν αἱ διαθῆκαι τοῦ ὀνόματος πολυσήμους μὲν ἀφεμένα. τὸ δὲ ἐγκεκρυμμένον ἐν πολλοῖς τοῖς σκέπτεσι ψηλαφώμενον καὶ καταμανθανόμενον ἀκφαίνεται καὶ ἀναλάμπει. ἔστω γὰρ ὁ μὴ λυθεὶς τοῖς τρισὶν ἐξαθῆ λαμπὸν ἐκ μέλανος τὸ ψιμύθιον· ἔστω καὶ ἡ γνῶσις φέγγος καὶ λαμπρὸν τὰ καταχέουσα τὰ πράγματα, ἡ τῷ ὄντι θεία σοφία ἡ αὐ, τὸ φῶς τὸ ἀλικρινὲς, τὸ φωτίζον τὰς καθαρὰς τῶν ἀνθρώπων ὡς κατὰ ὀφθαλμοῦ, ἐς ὃν καὶ καζήλην τὴν ἀληθείας βεβαίαν. ἀσαψάμενοι τοίνυν τὴν ἀρχὴν ἣ φωτὶς ἐκείνη ἐκ τοῦ παθεῖν τοῦ περὶ αὐτὸ, ὡς ὅτι μάλιστα ἐξομοιοῦσθαι πρόμενοι, φωτὶς ἐμπλεῖν φῶν Ισραηλίτην τῷ ὄντι γνώμεθα. φίλους γὰρ εἶπεν καὶ ἀδελφοὺς, τοὺς ἐχομένους τὴν πρὸς τὸ θεῖον ἀφομοιώσεως καὶ ἐπιθυμίαν καὶ δίωξιν, καὶ τότε μὲν καθαροὶ καὶ λειμῶνες ὠδίζαντο φωτὸς καὶ πνεῦς ὕψεις ἁγίων φασμάτων· ἄνθρωπος ἦ ὁ ἀκριβῶς κεκαθαρμένος ἅπας, διδασκαλίας καὶ δυνάμεως ἡτικῆς κατηξιωθήσεται. εἰδὰ δὲ ἐγὼ, ὅτι τὰ τῆς γνώσεως μυστήρια, τοῖς μὲν πολλοῖς χλεύη φέρει, καὶ μάλιστα μὴ κεκαθυμένα σοφιστικῇ τροπολογίᾳ· τοὺς ἢ ὀλίγους, καθάπερ φῶς ἐπὶ πηχθὲν ἐξαίφνης συμπεσὼν νὺξ σωτηρίαν, ἐκπλήξεσθαι πρῶτα· ἐπεῖτα ἐθίσεσθαι καὶ σωτραφέντας καὶ ἐγκυμονήσαντας τῷ λογισμῷ, ὡς ὑφ' ἡδονῆς ὑφαινόμενοι καὶ ἀγαλλιώμενοι τὸν κύριον. ὡς γὰρ ἡδονὴ τὸν τῆς ἀληθείας ἀπελαύνει ὕπνον ἔχει, ἔστω ἡ γνῶσις τῆς ἀγνοίας τὸν ὑπεξαίρεσιν. ὡς γὰρ οἱ μάλιστα καθεύδοντες οὕτω μάλιστα ἐγκηγερέναι, ἐναργείοις ὑπνοπλήττουσι καὶ ἀπείροις ἀστράπτουσι τὸ ὄναρ φαντασίαις· οὕτως οἱ μάλιστα ἀγνοοῦντες, μάλιστα οἰόμενοι εἰδέναι νομίζουσι. μακάριοι δὲ οἱ ἐξ ὕπνου τοῦδε καὶ τῆς παραφροσύνης αἰσθόμενοι, καὶ ἀναβλέψαντες τὸ φῶς καὶ τὸν ἀληθῆ. δεῖ πάντως ἵνα ὅσης τῷ βουλομένῳ τὸ παθόμενον ἔχειν τὸν μαθητὴν, καὶ τῷ πάθει τὴν ἐγκαταμίξαντα, γυμνάζειν καὶ μελετᾶν ἑκάστοτε πρὸς ἑαυτὸν τὸν τῶν θεωρημάτων ἀληθῆ ἐξετάζοντα. ἐπεὶ δὲν ἦ εὖ ἔχειν αὐτῷ δοκῇ, τότε δὴ καὶ ὡς ἐξ τῶν πύλας ζητήσεις καθίναι· ὅτε καὶ οἱ νοεροὶ πρεσβευταὶ πρῶτον τοῦ πιτάσσειν δεῖ τῆς καλῆς, γυμνάσαντες τὰ πρὸς. ἡ γὰρ ἀρετὴ ἡ γνωστικὴ, παντὸς καλοῦ καὶ πρέποντος καὶ ἀδιαλείπτως καὶ ἀλύπου καὶ μακαρίου καὶ πεπολιτευσμένου, ἄρτιον μὲν ὁμιλεῖν πανὶ τῷ θείῳ, ἄρτιον δὲ ἀνθρώποις, θεωρητικὸν ἄγαλμα θεοῦ τὸν ἄνθρωπον κατασκευάζουσα. καὶ Φιλόκαλον ἀπεργαζομένη δι' ἀγάπης· τὸ γὰρ καλὸν, ὡς ἐκεῖ σοφία θεωρητὸν καὶ νοητὸν, ἐνταῦθα σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη διὰ πίστεως πρακτόν· ἐν σαρκὶ μελετήσαντες ἀγγελικῶς ὑπηρ-
,, γίαν, ὥσπερ ἐν τόπῳ ἀφθαρσίᾳ καὶ ἀμιάντῳ τῷ σώματι τὸν νῦν καθιρώσαντες. πρὸς ἦ Τα-
,, πανὸν, λέγον ὡς εὐκλεὲς εἶναι τὸ Γενηθήτω φῶς, λακτίσαι· ἀ πάντως εὐχόμενος ἤδη τὸ ὑπερκείμε- 40
,, νον θεῖον, πῶς λέγει Ἐγὼ θεὸς, καὶ πάλιν ἐμοῦ ἄλλος οὐδείς. ἔστιν ὡς κολάσεις εἰσὶ βλασφημιῶν, φλυαρίας, ἀκολάστων ῥημάτων, λόγων κολαζομένων καὶ παιδευομένων. ἔφασκεν δὲ καὶ ὡς τρεῖς κολάζεσθαι καὶ τὸ κόσμου ὡς γυναῖκας, ὑπὸ δυνάμεως τὴν ὅλην τάξις τεταγμένης, ἣ καὶ τῷ σαμψὼν δυνάμεν περῆκεν τὸ θρίξαι, ἧς κολάζει τὰς ὡς κόσμου τριχὰς ὅλη πρυτάνεις ὁρμώσας. καθάπερ ἀγαθοῦ δεσπότου ἀγαθώσοντος, οὕτως καὶ κακοῦντος. καλὴ ἡ κρίσις τοῦ θεοῦ, ἥτε ὡς κρίσις ἡ τῶν πιστῶν ἀπὸ τῶν ἀπίστων, ἥ τε πεκρισις ὑπερ τοῦ μὴ μείζον ἀπιστῆσαι κρίσει, ἥ τε κρίσις, παιδεύσεως οὖσα. ἡ γραφὴ φησὶ τὰ βρέφη τὰ ἐκτιθέντα τεμαλεύχω πα-
,, ραδίδοσθαι ἀγγέλῳ, ὑφ' οὗ παιδεύεσθαί τε καὶ αὔξειν· καὶ ἔστιν, φησὶν, ὡς εἰ ἑκατὸν ἐτῶν
,, ὄντα τοῦτο πιστεύσαι· διὸ καὶ Πέτρος ἐν τῇ Ἀποκαλύψει φησὶ, Καὶ ἀστραπὴ πυρὸς πεδῶσα ἀπὸ τῶν
,, βρεφῶν ἐκείνων, καὶ πλήσασα τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν γυναικῶν· ἐπεὶ ὁ δίκαιος ὡς ἀπιστῆσ 50
,, διὰ καλάμης ἐκλάμπει, καὶ κρυπτὰ ἴδιη. Μεῖζόν ἐστι ἐσιωπήσεν. καὶ αἰνέσας διδάξασθαι τὸ ὁμοιά σε κατ' ἐπίγνωσιν ἡμῶν, δοξαζομένης θεοῦ κατά τε τὴν ἐπίγνωσιν κατά τε τὴν κληρονομίαν.

οὕτω καὶ

οὕτω καὶ τ̃ Ζ̃ῃ κύριος, καὶ τ̃ Ἀνίσῃ κύριος· λαὸς ὃν οὐκ ἔγνων, ἐδούλευσέν μοι· καὶ ἀφῆκέν
με ἀκέρωνα. ἡσὶ ἀλλότριοι, τὰ δ' ἄλλα ἰζηλωκότες. Μεγαλύνων τὰς σωτηρίας τ̃ βασιλέως αὐ-
τῦ· βασιλεῖς πίστεις λέγει ἢ οἱ πιστοὶ ὡς βασιλέας, καὶ κληρονομίαν π. ἡ μακροθυμία γλυ- 355
κύτης ἐστὶν ὑποδοχὴ τ̃ μέλλοντος· ὀκτὼ ἐστὶ μακροθυμία, ἀλλὰ καὶ τ̃ καιρὸν τ̃ μακροθυμίας. ἐπεὶ ὃν ὁ
ἐγκρατὴς ἐστὶν ἀπαθὴς, κρατῶν οὐκ δοῦναι τ̃ παθῶν· ὅτ' αὖ δὲ ἐξὸς γίνῃ, οὐκ ἔτι ἐγκρατὴς, ἐν
μιᾷ ἕξει καὶ ἀκίνητον ἡμομένος τ̃ αὐθρώπου. πνύματα λέγεται, τὰ πάθη τὰ ἐν τῇ ψυχῇ,
οὐκ ἐξουσίας πνύματα· ἐπεὶ ἴσως ἐμπαθὴς ἄνθρωπος λειτουργὸν δαιμόνων· ἀλλὰ καὶ τὸν πονηρὸν
πλοῦ. ἡ γὰρ αὐτὴ ψυχὴ, καὶ μεταβολὰς ἄλλας καὶ ἄλλας ποιεῖται κακίας ἀναδιχομένη, πνύ-
ματα λέγει ἀνελλήνιστα. ὁ λόγος τ̃ κτίσεως ἀφίσταται ἀκολούθου, ἀλλ' ἀσφαλῶς διοι-
κεῖται τῷ κτίσαντι· ἀπευμβάλλος δὲ τινος, μὴ ἀγαπακλᾶν, μηδὲ λυπᾶσθαι, μηδὲ ἀπθυμεῖν κλῆ-
σαι τ̃ ἐν παθῇ παρὰ κτίσεως ἀφίστασθαι κέλευσιν καὶ πίστεως πρὸς πάθειαν, ἡ θεία γραφὴ
ἀναιρεῖ φησὶ μόνους τὰς ἐν σαρκί. αὐτίκα ὁ Πέτρος ἐν τῇ Ἀποκαλύψει φησὶν, τὰ βρέφη
ἐξαμβλωθέντα, τῆς ἀμαύρου ἐσθμένα πείρας, τοῦτ' ἀγγέλων ἡμιλούχων παραδίδοσθαι,
ἵνα γνῶσιν μεταλαβόντα, τ̃ ἀμαύρους τύχης μοῖρας, παθόντα ἃ αὐ ἔπαθεν καὶ ἐν σώματι γενό-
μενα· τὰ δὲ ἔτερα, μόνης τῆς σωτηρίας τύχῃ, ὡς ἠδικημένα ἰλιηθέντα, καὶ μὴν ἀνθ' κολά-
σεως, τοῦτ' χάριτας λαβόντα. Τὰ γὰρ κάλαθρα τῶν γυναικῶν, ῥᾴδιον ὀπὸ τ̃ μαζῶν καὶ πηγνύμενον, φη- «
σὶν ὁ Πέτρος ἐν τῇ Ἀποκαλύψει, γλυκέσι γάλακτος λευκὰ σαρκοφάγα· καὶ ἀνατρέχουσα ἐς αὐτὰς, «
καταθέσθαι· ἀλλ' αἱ τὰς ἁμαρτίας γένεσθαι ζῶσι κολάσεις διδάσκει. ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν γὰρ ἀδ- «
ζῶσι φησὶν, ὡς ἀλλ' τὰς ἁμαρτίας ἐπεσάθη ὁ λαός· καὶ ἀλλ' τὸν τῆς Χριστὸν ἀπιστίαν, ὡς φησὶν ὁ
Λόγος, ἐπὶ τ̃ ὄφιν ἰδάκνετο. ἴλιγξ πρεσβύτης ζῶον ἔναγ τ̃ κ̃ χερός. ἀσεσύσαν γὰρ
τὸν ψυχὴν ἐς τὸν μήτραν Λόγος τῆς καθαρσίου ὑγιεσπερμένην ἐς σύλληψιν, καὶ ἐκκριθῆσαν ὑπὸ
τὸν Θ̃ τῶν τ̃ γλυκέα Φισάτων ἀγγέλων, παραγινόσκοντ Θ̃ τ̃ καιρὸν τῆς συλλήψεως, κινῆν
ἐς σωουσίαν τὸν γυναῖκα. καταβληθέντ Θ̃ τῷ σπέρματος ὡς ἐπᾶν, ἔχει κεῖθεν τ̃ ἐν τῷ
σπέρματι πνῦμα, καὶ οὕτως συλλαμβάνεται τῇ πλάσει, μαρτύριον ἀνόμασιν πᾶσιν· ἐπεὶ γὰρ
αὐ εὐαγγελίζονται οἱ ἄγγελοι ἐς σέρας, εἶον ἐς ἐκκρίνεσι τῆς συλλήψεως τὰς ψυχάς· καὶ ἐν
τῷ εὐαγγελίῳ τὸ βρέφος ἐσκίρτησεν ὡς ἐμψυχον· καὶ αἱ σέρας Λόγος τοῦτο ἐστὶ σέ-
ρεα, ὡς αὐ μὴ ἐκχεομένης τῆς ψυχῆς τῷ τ̃ σπέρματος καταβολὴν σωαγύσης ἐς καπχὴν
συλλήψεως καὶ γλυκήσιας. Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεῦ. οἱ οὐρανοὶ λέγονται πολλαχῶς, καὶ οἱ κ̃ «
Λόγισμα ἓ πεῖσθεν, καὶ οἱ κ̃ Λόγοι τ̃ πρωτοκτίσεων ἀγγέλων ἱερὰ σοσιχίς· κυριω-
τέραν γὰρ παρεστίαν ἀγγέλων αἱ Λόγοι καὶ ἱερήνευσαν ἡ ὅτι Ἀδὰμ, ἡ ὅτι Νῶε, ἡ ὅτι Ἀβραὰμ,
ἡ ὅτι Μωυσῆς. διὰ γὰρ τῦ κυρίου κινηθῆσες πρωτοκτίσει ἄγγελοι, ἱερήνευσαν ἀς τὰς σοσιχὰς
τοῖς σοφοῖς ἀγγέλους, ἡγεμόνες δόξαν θεῦ, ζῶς Λόγους. ἀλλὰ ἓ τὰ ἔρια τὰ κ̃ τῷ γλῶ
ῥωμένα ὑπ' ἀγγέλων, διὰ τῶν πρωτοκτίσεων ἀγγέλων ἡγοῦντο ἀς δόξαν θεῦ. καλῶν γὰρ οὐ-
ρανοὶ, κυρίως μὲν, ὁ κύριος· ἔστι γὰρ καὶ οἱ πρωτόκτισι· μεθ' οὓς καὶ οἱ ἄγιοι σοὶ νόμου ἄνθρωποι,
ὡς οἱ πατριάρχαι καὶ Μωυσῆς ἓ οἱ σοφῆται· ἔτα καὶ οἱ ὀπὸ γῆς. Ποίησιν γὰρ χερῶν αὐτῦ ἀ- «
ναγγέλλει τ̃ στερέωμα. στερέωμα λέγει τ̃ θεῖον, τ̃ ἀπαθῆ καὶ ἀμετάβλητον, ὡς κ̃ ἀλλαχῆ ὁ αὐτὸς «
Δαβὶδ, Ἀγαπήσω σε κύριε ἡ ἰσχύς μου· κύριος στερέωμά μου, καὶ καταφυγή μου. τῶν ποίησιν «
ὧν τῶν χερῶν αὐτῦ, αὐτὸ τὸ στερέωμα ἀναγγέλλει, τυπῶσι, δείκνυσι ἓ φαίνει τῷ ποίησι τ̃ ἀγ-
γέλων αὐτῦ· ἀναγγέλλει γὰρ ἓ δείκνυσιν οὓς ἐποίησεν. Ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐρεύγεται ῥῆμα. ὡς «
οἱ ὑραὶ οἱ πολλαχῶς, ὕτως καὶ ἡ ἡμέρα. ῥῆμα δὲ ὁ κύριος· ἓ ὁ αὐτὸς δὲ ἡμέρα πολλαχῶ ἄρηται. Καὶ «
νὺξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γνῶσιν. ὁ διάβολος ἤδει ἐλαυνόμενον τὸν κύριον· ἀ δὲ [θεὸς] αὐτὸς ὢν, οὐκ
ἠπίστει· διὸ καὶ ἐπείραζεν αὐτὸν, ἵνα γνῷ εἰ δυνατός ἐστιν. ἐὰν φησὶ, καὶ ἀπίσῃ ἀπ' αὐτῦ ὡς κυ- «
ρον, τυπῶσιν, ἀντὶ ἀλλ' ἐν τῷ ὑρισιν ὡς τὸν ἀνάστασιν. ἤδει γὰρ τὸν ἔναγ τ̃ κύριον τὸν ἀναστη-
σόμενον. ὁμοίως καὶ οἱ δαίμονες· ἐπεὶ καὶ Σολομῶνα ὑπωπτεύσασε ἔναγ τ̃ κύριον· ἔγνωσαν δὲ μὴ
ὄντα, ἁμαρτόντος αὐτοῦ. Νὺξ νυκτὶ. πᾶσης οἱ δαίμονες ἔγνωσαν ἔτι κύριος ἦν ὁ ἀναστὰς μὲν τ̃ «
πάθος. ἤδη γὰρ καὶ Ἐνὼχ φησὶν, τὰς παραβάσεις ἀγγέλους διδάξαι τὰς ἀνθρώπους ἀστρονομίαν
καὶ μαντικὴν, καὶ τὰς ἄλλας τέχνας. Οὐκ εἰσὶ λαλιαὶ οὐδὲ λόγοι, ὧν οὐκ ἀκούεται αἱ φωναὶ αὐ- «
τῶν· οὔτε τῶν ἡμερῶν, ἅτι τῶν νυκτῶν. εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν. μετεμέγκαν «
τ̃ λόγον ὅτι μόνους τὰς ἀγίους, οὓς οὐρανοὺς π ἄρηκαν καὶ ἡμέρας. οἱ ἀστέρες, σώματα πνευμα-
τικὰ, κινούμενα τὰ ἀγγέλους ἐφισῶσι διακύμενα· οὐκ αἴτια γνῶσις, σημαντικὰ δὲ τῶν γε- 358
νομένων π καὶ ἐσομένων καὶ γινομένων, ὅτι π τροπῶν αἴρων, ὅτι π νόσοις ἓ ἀκαρπίας,
ἐπὶ π λοιμῶν καὶ φλεγμῶν, ἐπὶ π τῶν ἀνθρώπων. οὔτ' ἴναρ ζῶς ἐνεργείας ποιεῖ ζ̃ ἄρα,

μεμφόμενοι δὶ ζῶ τ' ἐόντα, ζῶ τ' ἐσόμενα, πρό τ' ἐόντα. Καὶ ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα αὐτοῦ ἐν παύλῃ ὑπερβατόν ἐστι. δεῖ γὰρ τὴν παρουσίας τὴν δευτέρας ὁ λόγος. ἕτως ἂν ἀναγωσίοντο τὸ ὑπερβατόν, καὶ ἀκόλουθον. Καὶ αὐτὸς, ὡς νυμφίος ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ, ἀγαλλιάσεται ὡς γίγας δραμεῖν ὁδὸν αὐτοῦ· ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔξοδος αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσῃ τὸν θέρμον αὐτοῦ· καὶ πάλιν, Ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. ἵνα μὲν οὖν φασι τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἐν τῷ ἡλίῳ αὐτὸν ὑποτίθεσθαι, ὡς Ἑρμογένης· σῶμα δὲ λέγουσιν εἶναι μὲν, τὸ σκῆνος αὐτοῦ· οὐ δὲ, τὴν τῶν πιστῶν ἐκκλησίαν· ὁ Παστὴρ δὲ ἡμῶν ἔλεγε, ἀορίστως τὴν προφητείαν ἐκφέρειν τοὺς λέξεις, ὡς δεῖ τὸ τελεῖσθαι. καὶ τὸ ἐν τῷ ὑπὸ αὐτὸν τὸν μέλλοντος χρόνου, καὶ πάλιν τὸ ἐν τῷ ὑπὸ αὐτὸν δὲ παρωχημένου· ὃ καὶ νῦν φαίνει). τὸ δὲ Ἔθετο, καὶ δεῖ δὲ παρωχημένου· καὶ δεῖ τὸν ὑπομένειν πάσας). δεῖ μὲν τὸν ὑπομένειν· ὅτι, πληρωθείσης πάσης τῆς καὶ τὴν παρουσίαν κατίσασιν πρώτην, ὁ κύριος ἐλεύσῃ), καὶ τὰς δικαίας, τὰς πιστὰς· οἷς ἐπαναπαύσῃ) καθάπερ σκιωῇ· ἵνα γὰρ σῶμα οἱ πολλοὶ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄντες, τὴν αὐτὴν πίστιν καὶ δικαιοσύνην ἐλόμενοι· ὡς τὴν αὐτὴν ὑπόστασιν ἀποκαταστήσομεν· ἀλλ' οἱ μὲν, ὡς κεφαλή· οἱ δὲ, ὡς ὀφθαλμοί· οἱ δὲ, ὡς ὦτα· οἱ δὲ, ὡς χεῖρες· οἱ δὲ, ὡς πόδες· ἐν ἡλίῳ τεθήκασι) φανεροί. λάμψασι ὡς ὁ ἥλιος. ἢ ἐν ἡλίῳ· ἐπὶ ἀρχαντικὸς ἄγγελος· ἐν ἡλίῳ· εἰς ἀρχὴν γὰρ ἡμερῶν πάσαν, καθάπερ ἡ σελήνη εἰς τὸ ἄρχειν νυκτός. ἡμέραι δὲ, ἄγγελοι εἰκάζονται. μετὰ μὲν ἡλίου ἀγγέλων φησὶ τεθήκασι) ἵν. ὥσπερ κεφαλὴ σώματος ὅλος ἐστὶν ὁ ἥλιος ἐσόμενος ὑπὸ κατά τινα τρόπον δὲ καὶ αὐτὸν ἄρχοντες ἡμερῶν, ὡς ἐκεῖνος ὁ δεῖ τὸν ἥλιον, δεῖ τὸ μεῖζον, ἐφ' ᾧ μετῆλθεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ. καὶ πάλιν ἐπαναδεικνύμενος κύριος προκοπὴν ἀφίκων) δεῖ τὸν πρώτου μηνὸς κύριος παρωχημένου ἔθετο. τὰς τε πρωτοκλίσεις ἀγγέλους εἰς τὸ μηκέτι κύριος τὴν πρόνοιαν τῶν ἀρεσμένων λατρεύειν, ἀλλ' ἵνα ἐν ἀναπαύσῃ, ἐν πρὸς μόνῃ τῇ θεωρίᾳ τοῦ θεοῦ· οἱ δὲ πρόσχαρες τύποι, πρόκλησιν εἰς ἓν ἐκεῖνον ἀπολελοιπασι ζῆν. καὶ ἕτως οἱ ὑπερεκπόνοι ἀναλόγως. ἐσὶν ἂν κύριος τὸ ἀπόλλυσθαι οἱ ἐν τῇ ἄκρᾳ ἀποκαπείσῃ, πρωτόκτισι· θρόνοι δὲ αὖ εἰσιν· καὶ πᾶσι δυνάμεις ὅλης οἱ πρωτόκλισι ἀλλὰ τὸν ἀναπαύσαι ἐν αὐτοῖς τὸν θεὸν, ὡς καὶ ἐν τοῖς πιστεύουσιν. ἵκας γὰρ, κύριος τὸν ἰδίων προσκτῆσιν, οἰκειωθῆναι τὴν περὶ θεοῦ γνῶσιν· ἐφ' ᾗ γνώσῃ ἀναπαύσῃ) ὁ θεὸς. ἀιδίων γενομένων ἀλλὰ γνώσεως ἐγκεκοτων. καὶ μή τι ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα αὐτοῦ, ἕτως ἐξακύει). ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο, τυπίσιν ἐν τῷ θεῷ τῷ πλησίον θεὸς, ὡς ἐν τῷ ἐναγγελίῳ ἠλί ἠλί· αὐτὸ δὲ, θεέ μου, θεέ μου. καὶ τὸ ὑπερχόμενον πάσης ἐξουσίας καὶ δυνάμεως, καὶ πᾶσος ὀνόματος ὀνομαζομένου, οἱ πλειονότητες εἰσὶν ἐξ ἀνθρώπων, ἀγγέλοι, ἀρχάγγελοι, εἰς τὴν πρωτόκλισιν τῶν ἀγγέλων φύσιν. οἱ γὰρ ἐξ ἀνθρώπων εἰς ἀγγέλους μεταπεσόντες, χίλια ἔτη μαθητεύουσι) ὑπὸ τῶν ἀγγέλων, εἰς πλειότητα ἀποκαθισάμενοι· εἶτα, οἱ μὲν διδάξαντες, μεταπίπτουσι) εἰς ἀρχαγγελικὴν ἐξουσίαν· οἱ μαθόντες δὲ, τὰς ἐξ ἀνθρώπων αὐθις μεταθεμένους εἰς ἀγγέλους μαθητεύουσιν· ἔπειτα ἕτως πάσοδος ῥητῶς ἀποκαθισταται) τῇ οἰκείᾳ τοῦ σώματος ἀγγελοποιΐᾳ. Ὁ νόμος δὲ θεοῦ ἄμωμος, ἐπιστρέφων ψυχάς. νόμος καὶ λόγος, αὐτὸς ὁ σωτὴρ λέγεται, ὡς Πέτρος ἐν κηρύγματι· καὶ ὁ προφήτης, Ἐκ γὰρ Σιὼν ἐξελεύσεται νόμος, καὶ λόγος κυρίου ἐξ Ἰερουσαλήμ. Ἡ μαρτυρία κυρίου πιστὴ, σοφίζουσα νήπια· ἡ βασιλικὴ κυρίου ἀληθὴς, σοφίζουσα νήπιος, τοὺς ἀκάκους, τοὺς πλησίους, ἔστι καὶ ἡμᾶς. ἀλλὰ καὶ ἡ αὐτὸ δὲ κυρίου μαρτυρία καθ' ἣν παθὼν ἀνίεται, ἀληθὴς γενομένη κύριος τὸ ἔργον αὐτὸ, εἰς βεβαίωσιν πίστεως ἤγαγε τὴν ἐκκλησίαν. Ὁ φόβος κυρίου ἁγνὸς βασιλεύων εἰς αἰῶνα αἰῶνος. τοὺς ἐκ φόβου εἰς πίστιν βαπτισθέντας φιλανθρωπεύει, εἰς αἰῶνα παραμένειν λέγει. τὰ κρίματα κυρίου ἀληθινά· βεβαια καὶ ἀμετακίνητα, κατ' ἀξίαν ὑπομεμένηκα, εἰς τὴν ὑπόστασιν τῆς πίστεως ὑποκατασταθέντα τοὺς δικαίους. τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ διδηγουμένα βαπτισθέντος. αἱ πιστοῦ· αἱ πιστοῦ) βασιλεύσαι ὑπὲρ χρυσίου καὶ λίθου τιμίου. Καὶ γὰρ ὁ δοῦλος σου φυλάσσει αὐτά· ἔχουσι δοῦλος· οἷον Δαβὶδ, ἀλλὰ πᾶς ὁ λαὸς ὁ σωζόμενος, δοῦλος θεοῦ δὲ ὑπακοὴν ἐνπλῆς κεκλημένος. Ἐκ τῶν κρυφίων μου καθάρισόν με· τῶν ἐννοιῶν τῶν παρὰ τὸ ὀρθὸν λόγον τῶν ἐγκαλυμμάτων. πᾶσα γὰρ ἁμαρτία λέγεται δικαίου. Ἐὰν μή μου καθαρεύσωσι, τότε ἄμωμος ἔσομαι· ἐπ' ἴσης τῷ, ἐὰν μή μου καθαρεύσωσιν οἱ διώκοντές με ὥσπερ τὸν κύριον, οὐκ ἔσομαι ἄμωμος. ὑγὰρ μάρτυς γένηται πίστις ἐὰν μὴ διωχθῇ· ὑδὲ δίκαιος φαίνεται, ἐὰν μὴ ἀδικηθεὶς, μὴ ἀνταδικήσῃ· ὑδὲ μὴν ἀνέξικακος

. . . . . .

DIODORI SICVLI LOCVS, EX BIBLIOTHECÆ HISTORICÆ LIBRO I: QVO ET IPSE TESTATVR Græcos a barbaris pleraque omnia detumpsisse: citatus ab Eusebio Euangelicæ præparationis libro x, 281, post Clementis & Iosephi testimonium: pertinens ad Clementis pag. 132, 133, & seq.

ΕΙΗ δ' ἀντῶν ἠρημένων ἀπόφθεγμα (inquit Eusebius) καὶ ἡ Διοδώρου μαρτυρία, λέγοντος τὸν πρῶτον τῶν συγγραφέων αὐτῶν βιβλιοθήκης παράθεσιν. οὕτως ἔχουσα πρὸς λέξιν· Τούτων δ' ἡμῖν διωκονημένων, ῥηθὲν ἐστὶ τῶν παρ' Ἕλλησι δεδοξασμένων ἀπὸ σοφίας καὶ παιδείας, παραβαλεῖν τοὺς Αἰγυπτίους τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις, ἵνα τῶν ἐντεῦθεν νομίμων καὶ παιδευμάτων μεταλάβωσιν. οἱ γὰρ ἱερεῖς τῶν Αἰγυπτίων ἱστοροῦσιν ἐκ τῶν ἀναγραφῶν τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις, παραβαλεῖν πρὸς ἑαυτοὺς Ὀρφέα τε καὶ Μουσαῖον, καὶ Μελάμποδα, καὶ Δαίδαλον· πρὸς δὲ τούτοις, Ὁμηρόν τε καὶ Πυθαγόραν τὸν Σάμιον, καὶ Λυκοῦργον τὸν Σπαρτιάτην· ἔτι δὲ Σόλωνα τὸν Ἀθηναῖον, καὶ Πλάτωνα τὸν Φιλόσοφον· ἐλθεῖν δὲ καὶ Πυθαγόραν τὸν Σάμιον, καὶ τὰ μαθήματα λόγον Εὔδοξον· ἔτι δὲ Δημόκριτον τὸν Ἀβδηρίτην, καὶ Οἰνοπίδην τὸν Χῖον. πάντων δὲ τούτων σημεῖα δεικνύουσι, τῶν μὲν εἰκόνας, τῶν δὲ, τόπων καὶ κατασκευασμάτων ὀνομαστὰς προσηγορίας· ἐκ τε τῆς ἐκάστῳ ζηλωθείσης παιδείας ἀποδείκνυσι φέρουσι, συνιστάντες ἐξ Αἰγυπτίων μεταλαχόντα πάντα δὲ ὧν παρὰ τοῖς Ἕλλησι θαυμάζεται. Ὀρφέα μὲν δὴ τῶν μυστικῶν τελετῶν τὰ πλεῖστα, καὶ τὰ περὶ τὸν ἅδην ὀργαζόμενα, καὶ τὸν τῆς ἀΐδου μυθοποιίαν, παρ' Αἰγυπτίων ἀπηνέγκασθαι. τὸν μὲν δὴ Διόνυσον τελετῇ πλείστῃ, τῇ διὰ νυκτὸς τὸν αὐτὸν ἄγειν τὸν τῆς Ἴσιδος, τῇ τῆς Δήμητρος ὁμοιοπαθῆ τὴν ὑπαρχὴν, τὰ δὲ ἐρεμάτων μένειν ἀνήλωτα μίνων. τὰς δὲ τῶν ἀσεβῶν ἐν ἅδου τιμωρίας, καὶ τὰς τῶν εὐσεβῶν λήμψεις, καὶ ζῶς παρὰ πᾶσι τοῖς ἐκεῖ πολλῆς ἐκδοχῆς, ἀναπλάσματα παραπλαγῶν, μιμησάμενον τὰ περὶ τῆς ζαφορᾶς κατ' Αἰγυπτίους. τὸν μὲν δὴ ψυχοπομπὸν Ἑρμῆν, καὶ τὸν παλαιὸν νόμιμον, παρ' Αἰγυπτίοις αἰσχρολογεῖσθαι τὸν Ἀπόλλω τοῦ σώματος, μέχρι τοῦ παραδίδοσθαι τῷ ἐπικειμένῳ τῷ τοῦ Κερβέρου πομπῷ· τὰ δὲ Ὀρφέως τοῦτο καταδηλοῦσθαι περὶ τῆς Ἕλλησι, τὸν Ὅμηρον ἀκολούθως τούτῳ φάναι καὶ τὴν ποίησιν, Ἑρμῆς δὲ ψυχὰς Κυλλήνιος ἐξεκαλεῖτο ἀνδρῶν ἡρώων· ἔχει δὲ ῥᾴδιον μὴ χρῆσιν. ἐπὶ πάλιν πρόδηλος· Μελάμποδα δὲ φασι μαντικὴν ἐξ Αἰγύπτου διὰ Διονύσου νομιζόμενα πλεῖσθαι παρὰ τοῖς Ἕλλησι, καὶ τὰ περὶ Κρόνου μυθολογούμενα, καὶ τὰ περὶ τὸν Τιτανομαχίας, καὶ τὸ σωφρονεῖν τὸν περὶ τὰ πάθη τῶν θεῶν ἱστορίαν. τὸν δὲ Δαίδαλον λέγουσιν ἀπομιμήσασθαι τὸν τοῦ λαβυρίνθου πλοκὸν, τῷ Μίνωϊ μὲν μέχρι τοῦ νῦν κρυφῆ, εἰσοδεμηθέντα δὲ, ὡς μέν τινες φασιν, ὑπὸ Μενδήτου· ὡς δὲ ἕτεροι λέγουσιν, ὑπὸ Μάρεως τοῦ βασιλέως, πολλοῖς ἔτεσι πρότερον τὸν Μίνω βασιλεύσαι· τὸν τὴν ῥυθμὸν τῶν ἀρχαίων καὶ Αἰγυπτίων ἀθρήσαντα, τὸν αὐτὸν ἄγειν τῆς ὑπὸ Δαιδάλου κατασκευασθῆναι παρὰ τοῖς Ἕλλησι. τὸ δὲ κάλλιστον πρὸς τοῦτο ἐν Μέμφει τοῦ Ἡφαίστου Δαίδαλον ἀρχιτεκτήνασθαι, καὶ θαυμασθῆναι, τυχεῖν εἰκόνος ζωλινῆς καὶ τὸ περιφημότατον ἱερὸν, τῆς ἰδίας χειρὸς διδημιουργημένης. πέρας δὲ, ἀφ' ἧς εὐφυΐας ἀξιωθῆναι μεγάλης δόξης, καὶ πολλὰ προσεξευρεῖν, τυχεῖν ἐπαθλίων τιμῶν. καὶ δὴ μίαν τῶν πρὸς τῇ Μέμφει νήσων ἐπικαιρωθῆναι ἱερὸν εἶναι Δαιδάλου, τιμώμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. τὸ δὲ Ὁμήρου παρουσίας, ἀλλὰ τὰ σημεῖα φέρουσι, καὶ μάλιστα τὴν τοῦ Ἑλένης γενομένην περὶ Μενελάου τὴν ἐν Αἰγύπτῳ φαρμακείαν, καὶ λήθην τῶν συμβεβηκότων κακῶν. τὸ δὲ νηπενθὲς φάρμακον, ὃ λαβεῖν φησιν ἡ ποιητὴς τὴν Ἑλένην ἐκ τῶν Αἰγυπτίων [Θηβῶν] παρὰ τῆς Πολυδάμνης, τοῦ Θῶνος γυναικὸς, ἀκριβῶς ἐξητακὼς φαίνεται. ἔτι γὰρ καὶ νῦν τὰς ἐν τούτῃ γυναῖκας χρῆσθαι τῇ περὶ ταύτην δυνάμει λέγουσι, καὶ παρὰ μόναις τοῦ Διὸς πόλεσιν ἐκ παλαιῶν χρόνων ἱερᾶς καὶ λύπης φάρμακον εὑρῆσθαί φασι· τὰς δὲ Θήβας καὶ Διὸς πόλιν, τὴν αὐτὴν ὑπάρχειν. τὴν τε Ἀφροδίτην ὀνομάζεσθαι παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις χρυσῆν, ἐκ παλαιᾶς παραδόσεως· καὶ πεδίον εἶναι καλούμενον Χρυσῆς Ἀφροδίτης, παρὰ τὴν ὀνομαζομένην Μάγδωλον· τὰ περὶ τὸν Δία καὶ τὴν Ἥραν μυθολογούμενα περὶ τῆς συνουσίας, καὶ τὴν εἰς Αἰθιοπίαν ἐκδημίαν, ἐκεῖθεν αὐτὸν μετενηνέχθαι. καὶ γὰρ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις τὸν νεὼν τοῦ Διὸς περιοῦσθαι τὸν ποταμὸν εἰς τὴν Λιβύην, καὶ μεθ' ἡμέρας ἕνδεκα πάλιν ἀποτρέφειν, ὡς ἐξ Αἰθιοπίας τοῦ θεοῦ παρίστασθαι· τὴν τε συνουσίαν τῶν θεῶν τούτων, ἐν τοῖς τῶν ἱερέων ἀνακομιζομένων ἀμφορεῦσιν εἰς ὄρος οὕτω πιστοῖς ὑπὸ τῶν ἱερέων καταπεπεμμένον. καὶ

Λυκοῦργον [δὲ] καὶ Σόλωνα, καὶ Πλάτωνα, πολλὰ τῶν ἐξ Αἰγύπτου νομίμων εἰς τὰς ἑαυτῶν κατασκευὰς νομοθεσίας. Πυθαγόραν τε τὰ κῆ τὸν ἱερὸν λόγον καὶ τὰ κῆ γεωμετρίαν θεωρήματα, καὶ τὰ περὶ τοὺς ἀριθμούς, ἔτι δὲ τὴν εἰς τῶν ζῴων τῆς ψυχῆς μετεμψύχωσιν, μαθὼν παρ' Αἰγυπτίων. ὑπολαμβάνουσι δὲ καὶ Δημόκριτον παρ' αὐτοῖς ἐπὶ πλεῖστον σχολάσαι, καὶ πολλὰ διδαχθῆναι τῶν κατ' ἀστρολογίαν. τόν τε Οἰνοπίδην ὁμοίως σπουδάσαντα τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἀστρολόγοις, μαθεῖν ἄλλά τε καὶ μάλιστα τὸν ἡλιακὸν κύκλον, ὃς λοξὴν μὲν ἔχει τὴν πορείαν, ἐναντίαν δὲ τοῖς ἄλλοις ἄστροις τὴν φορὰν ποιεῖται. παραπλησίως δὲ καὶ τὸν Εὔδοξον ἀστρολογήσαντα παρ' αὐτοῖς, καὶ πολλὰ τῶν χρησίμων εἰς τὰς Ἑλλήνας εἰσενεγκεῖν, τυχεῖν [τῆς] ἀξιολόγου δόξης. πάντων δὲ τῶν παλαιῶν ἀκαλλωπιστοτέρους μάλιστα διατεθρυλημένους Δημοκρίτου παρ' αὐτοῖς, Τηλαυγέα καὶ Θεόδωρον, τοὺς Ῥοῖκου μὲν υἱεῖς, καταστάσεως δὲ τῆς Σαμίων τὸ τῶν Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου ξόανον. τεσσαρακοστῇ καὶ Διοδώρου.

IN CLEMENTEM ALEXANDRINVM ANNOTATIONES, A ~~FRIDERICO STUDIONO~~ VETER. hinc inde collectæ, magnaque accessione adauctæ.

IN hoc Notationum libello, eu potissimum persequi propositum est, lector, quæ ad genuinam Clementis lectionem conferunt. Quæ tamen & historica symbola ubi occurrebant ad exornandam editionem sunt collata, eas quoque vel hic, vel in Indice, prout commodius videbitur, intexere non dedignabimur. In quarum recensione vt sua cuique constet gratia, suas singulis vel in principio vel in fine apponemus notas. Contriverunt autem ad hanc editionem doctissimi viri Theodorus Canterus, Ioannes Arcerius, Dauid Hoschelius, Georgius Remus, & ipse editionis choragus Hieronymus Commelinus; qui partim e sua privata observatione, partim e Guilhelmi Xylandri codice, non pauca suimministrauit. Suppeditauit etiam nonnulla Petri Victorij exemplar, quod bonus ille senex paulo ante obitum donum mihi misit. A igitur, Arcery; C, Canteri; Com. Commelini; R, Remi; V, Victorij; X, Xylandri notationes significabit. P vero, Palatinum codicem notabit in Padagogo: quem solum manuscriptum adspicere nobis licuit, eumque non adeo veterem; quippe anno 1549, vno sc. ante Florentinam editionem Victorij, anno exaratum. Attamen etiam excerpta m. s. nonnunquam aliquid opis attulerunt: qua nobis pauciora Palatini codicis, plura Hoschelio submiserunt duo Augustani, quamquam confusius & passim mutilatius ac depranatius. Hu addidimus quæ doctissimus noster seculi criticus annotata fuerit, videlicet Petro Victorio, Ioanne Brodæo, Paulo Leopardo, Guilhelmo Cantero, Iusto Lipsio, aliis: tum ea quæ Fr. Iunius in difficilioribus, a nobis consultus ex tempore suggessit. Interpres quoque Gentianus Herueius, etsi multis in locis aliucinatus est, in non paucis tamen hand aspernandus nobis attulit subsidium. Quibus ipsi quoque interdum quæ vel abunde, vel e nostro penu, quantum pauperculo, in medium conferre valuimus

VT ergo institutum aggrediar, CLEMENS hic ALEXANDRINVS cognomine distinguitur ab altero Clemente, qui τῶν ἀπὸ πέτρου φοιτητὴς, τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας πάλαι ἡγήσατο, teste Eusebio Eccles. hist. l. 5, c. 11: & lib. 3, c. 4. de quo & Epiphanius pag. 51, & Ignatius epistola 1, & nostri hic Clemens aliquoties. Fuerunt tamen & qui Athenensem pro Alexandrino hunc Clementem fecerint; vt idem Epiphanius testatur p. 96, cōtra Secundianos, his verbis: ἀτὰρ οἱ κελεῦσ συγγράψαμενοι. περὶ ἀληθείας τούτων οὐ τοῖς ἐφεῦ αὐτῶν συγγράμμασιν ἐλέγξαι, Κλήμεντι τε, ὃν φασὶ τινες Ἀλεξανδρίνα, στοιχεῖα δὲ Ἀθηναῖον. PROTREPTICI vero titulum agnoscit & probat auctor ipse, Stromatco VII, 302, 16, his verbis, ὡς εἴρηκα τῷ Ἕλλησιν ἀπὸ τῶν ἐκείνοις οἰκείων τὴν προτρεπτικὴν συγγραφόμενος παρασκευὴν, ἐπικαίριος τῇ παρούσῃ συγγραφῇ μνήμη ἐφείη. H. V. 6, ἰχθυσ] delphinem, Herodotus lib. 1. Aelian. Hist. animal. l. 2, c. 6 lib 6, c. 15. lib 12, c. 4 c Greg Naz. Carmine Nicobuli ad filium & apud Latinos Naso Fastorum 2: Plinius Nat hist. l. 8, c. 9: A. Gellius Noctium Attic l. 16, c 19 Solinus cap. 12. H. & R. v. 7, Θρᾴκιος σοφιστὴς] Orpheus: Greg. Naz. Carm ad Vitalium, & ad Nemesium. Idem tamen Greg etiam allegorice hanc de Orpheo & Amphione fabulam transfert ad eloquentiam carmine Nicobuli ad filium, his verbis: Ὀρφεὺς αὖλιόν μὲν ὄφεσι πάλαι, ἀκαθῆ τινα, Πανδίονος ἄγραν μελίσσετο ἱμάσι κηλεῖν πεφυκὼς τὴν ἀκοήν. Ὡς δ' Ἀμφίονος λύρα ἓν λᾶας ἕπεται, Ψυχαῖς ἀνθρώπων πηγὴ λόγος. De Amphione autem præter alios etiam Plato lib. 3 De legibus & de Arione Plutarchus Sympo-

sio septem Sapientum. H. v. 15, ἀγὼν ἱππ] Strabo lib 6, p. 289: H. De Eunomo autem & cicada narrat etiam Antigonus Παραδόξων συναγωγῆς. initio. Com. v. 16, q. ἡγεμόνι τῷ πάλαι: & seq. v. τῷ τυφλῷ τῷ Πυθικῷ. Idem, v. 18, περιπίζειν: & seq. v. τῷ πίττῃ & ἀσφάλτῳ. v. 27, q. τῶν κρεῶν οἷς αἰσχρᾶς χάριτος ἀφαιματτ. ἐ τῶν ἁρμάτων οἱ ὑπηρέται ἡνιοχίας pro ἡνιοχείας) ἡνιόχου: & seq. v αἰωλοποικτ. ἱππικ. omissa voce ἀφαιρεῖσθαι. & rursum v. 29, διὰν μαστλῆ, pro vulg. ἐναὶν μαστίλῃ. quæ scripturæ vt veriores, ita minus consentanea ista eruditi, v. 30, ἀφωνοῦντ. φρονεῖν. v 45, ἕ ἴδιος] q. ἴδιος, consuetudinis; aptius. v. 46, in exemplari scripturæ ambiguo errore πρωτεξέωντες. X. legit πρωτεξέωντες: vt sit cum vsce inuelenter. nostrum & H. πρωτεξέωντες confirmat continuata ζυγὸν metaphora, & repetita inserius eiusdem verbi vsurpatio, 33, 38, τὸν ἀνθρώπινον τῶν σωμάτων πρωτεξέξεις εἰς τὸν ζυγόν.

P. 2, v. 15, geminationem illam, ἅμα γὰρ ἅμα, coofirmat alia consimilis infra, 74, 2, ἅπαξ γ ἅπαξ. (desumptus autē locus ex Pauli ad Titum epistola, cap. 3; paucis variatis) sic 18, 12: 96, 15. v 22. prn ἰμφωνίας aptius συμφωνίας vel ὑμφωνίας quadrabit ad præcedens ἀλφαβητα. v 24, A ἐπειρᾶτο δὲ ὁδὸν φιλοσοφίαν: & v 26, ἐξεπλαγῆ. Rursum v. 24, q c. ἴσπερ ἡλιάτης. v. 33, de illo, οὐ χαρὶ ὁ πλήκτης, vide Philonem p. 135: & Basil. p. 56. H. Ibid mox q. e. καὶς ἰμοί. v. 37, rectius cum A. legemus ἐπεργάζεσθαι vt interpres quoque *Saule a daemone agitato*. alius q c. ἢ πρὶ ἐπιπλῶν ἐ ἐπεργάζεσθαι: structura partem & sensu luxatis. v. 52, de σφενδόνῃσι Arcadib. vide Plutarchi Problem Romana. H.

P 3, v. 1, ἀναφώνω] A. ἀναφῶνα. vtrumque lectionis exemplą infra, 125, 41. & 128, 31. ἀναφώνω tamen neutraliter potissimum accipitur, vt ἀναφῶνα actiue. v. 9, q. c ἡμέρας ἢ ἕ ἡμῶν σωτῆρα. v. 15, παροῖς τὰς αἰχμαλ. σωθῆναι] sicut Mezentius AEneid 8, *Mortua quin etiam iungebat corpora viuis*. qua de re & Liu. lib. 1, & Pettus Victor. Var. lect. lib 4, c. 18. v. 17, αὖθις ἀχρεῖόν τι: A. v. 25, f. ἀεὶ γὰρ ἀεὶ τοῦτο, τοῦτο & idem; vt pag. seq. v. 10. v. 26, f. ἀσχημόνων.

P. 4, v 4, locus ille de sterili & deserta, tractatur etiam infra Strom lib. 2, 160, 29. v. 21, q. c. ἡλιάσων: iremq; C. at A. ἡλιάσειν. in qua lectione si quem offendit δὲ eum datiuo personæ, sciat ille infra quoque in Stromateo 1, 118, 7, similiter legi, ὑδὲ ἀπηριθμήσας ἐφιλοξένησε πρὸς αὐτὸν ἱερεφοβήρ. v. 26, locus ille de non consulendis deorum oraculis, citatur ab Eusebio De præpar. euang. p. 39. vbi quæ diuersitates sunt, a Com. notatæ sunt. Primum hoc ipso versu, λέοντος Θεμιστίου deinde v. 29, ὡς ἡ Κασιλ. πρὸς. & mox, τὸ μαντεῖον ἐκλιπεῖν: v. 33, ἐν Ἀμφίπολει: v. 33, ἀριστὸς τὰς αἰσίους: v. 36, σοφιστεία. ὡς πολλὰς ἀπορίας ἀποδύσεται: v. 43, ἐπαλαλύζουσι Ἕλλας ἀοιδοὺς: v. 44, παρεγλυθεῖν, ἐ ὁ ἡλιαῖος ἐπεγλυθεῖν v. 45, τὸ ὕδωρ, absque ὑ & mox, ὑφὶς ἡλίᾳ, absque articulo: v. 49, λὸν Μυσῶν; & rectius fortasse: v. 50, ἐπεμπόλων φωτὶ ὡς πρωῒ & seq. v. μυθικὰ pro quo, Guilhelmus Canterus Nouarum lectionum lib. 2, c. 18, legendum censet μυστικὰ. vt a venatione dicta sint· sicut ipse auctor coofirmat, tales fabulas mysticas potentissime ἐπῳδοὺς τοὺς βαρβάρους ὡς ἀληθῶς. sed cum in vulgata quoque scriptura, quæ est μυθικὰ, insint ἐπῳδοῦντος vestigia, non male fortassis ea lectio retinebitur præsertim quia κυνηγὸς & κυνηγὸν potius generaliter quæsitorem & scrutatorē sonant, quam specialiter venatorē.

P. 5, v 1, G Canterus, loco tam modo citato, putat aptius esse, τὰς δὲ ἀπὸ παραθέσεως: eo nempe comparationis gradu quo præcedit ἀσωματώτατος. idemque sentiunt A. & H. Posinuit tamen δὲ ἀπὸ παραθ. habet etiam Eusebius loco ante dicto. Idem Eus. ibid. τῶν δὲ ἀρξάντων τῆς ἀποικίας αὐτὰρ Φοίνικος. & seq. v. κατ' ἀνδρῶν ἔξοχ. v. 11, αἰγυπιάνων: 12, ἡ Κανώπου φίλη. v. 24, ἀμφὶ μὲν Σαλαμῖνος ὑμῖν. Sequentem mysteriorum formulam Iulius Firmicus in libello de Errore profan. relig. paulo aliter citat ita nempe: *De tympano mandueani, de cymbalo bini, & religiosum secreta perdidici: quod Graece sermone dicitur,* οὐ τύμπανα βέβορα· οὐ κυμβάλου κύκλος· χάρα μυστικὴ. De περιφορᾶσιν v. 25, dictum in Indice. Rursum Eusebius seq. v. habet ὑπὸ δῶν: & v. 26, τὸ δὲ πρῶ. Ab eodem absunt ista v. 28, πατὴρ γὰρ φορβὸς κύριος ὁ Ζεύς. v. 42, idolici poetæ versus apud Firmicum ita legitur: Τοῦς δ' ἀμφὶ δ' ἀμφὶ δ', ἀμφὶ δράκων τύμπανα πατεῖ: non male Rutilius Eusebius v. 33, Βυβλικὸν οὖρος κίνησε τὸ πάρ βυβλος ἐπιχθόνιος, ὃν δὴ κύκλον αὐτοῦ φασὶ βαύζειν: & v. 35, χαίρουσι δ' ὑγαῖς: v. 37, κῆν πολλῆς: v. 38, σπερμοφόρων, ἠρατοφόρων pro quo posteriore facile ficio ad Hesychium, Harpocrationem & Suidam, ἠρεφόρων legitur, facta syncope. Rursum Eusebius v. 52, ἐπὶ ψαμ, abstq. præpos. κρῶν.

P. 6, v 1, idem Eusebius ἐ πάλξεσι πυκνώσας· v. 3, πτερυγίσαντα & φορυτὸν, duali numero. v. 5, ὃς μὲν ἀμφὶ κυλίσι: rectius, ὃς μὲν ἀμφὶ, κυλίσι, *quibus extra rejt, vocant:* v. 6, ἐπὶ πρανίζει πήχεσι. v. 8, τὰς δὲ λόφῳ πτερώσας: v. 9, πολυτλῆ κρᾶδίαν κατέκρυπτε. v. 12, πολυπόνου. Ibide mox q. c. βραχείαν ἠρέμα. Sequenti versu pro Ἄτλου A. conuenientius Ἄτλαν scribi posse suspicatur, nempe παρὰ τὸν ἄτλαν τὸν βλάβην: vtpote multarū virilibus. Sed Ἄτλου habet etiam Eusebius. Rursum idem Eus. v 18, ὡς μὴ δοκεῖτε: & v. 22, ἀλλ' ὦ πάτερ. Fabulam vero de Cereris ac Baubone, Arnobius lib. 5, fere totam hinc desumpsit; vt prolixius declarat Paulus Leopardus Emendationū libro 6, c. 25. v. 24, Eusebius ὑπὸ ζώνην: v. 29, αὐτόχρων: v. 31, βίψασα. v. 34, κῆπ' ἐν σπαρῶλοι. *eliqua symbolum.* quam lectionem etsi magis probat Paulus Leopardus Emendationum lib 4, c 3 vulgatum tamen αἴρε tuentur quæ sequuntur. τλαῦσι δὲ κίστης ἐπὶ πλατὺ ὡς κίστην αἰ κίστη αἰ μυστῶν. Rursum vers. 37, idem Eus. πῶς μαντεύῃ, *quid porro vaticinatur?* v. 39, αὐτερωτὰ μυνῦῃ. & mox, ἐσπ' ὦ πολλοφλαῖσμοιοῦ, *lexigitur & opimo commissum:* v. 41, ἀστερωπόμου, *hortantium:* v. 45, πλαγγὰν εὐβόλαν. v. 46, ὃς ἐπο. & mox, ἡ μυσῶν μυστικὸν. v. 49, ὑπὸ ὑμῶν: v. 52, πολλοῖς ὑπολλῶν.

P. 7, v. 3, idem Eusebius ἐπαγὴς δὲ δάπεδα, πωτᾶται τὰ πολλά. v. 8, de Anacharside quæ narrantur, pugnant cum iis quæ Diogenes Laert. refert in eiusdem Anacharsidis vita, pag 69 H. v. 10, Vict. μαντεύσεται mauult. v. 17, sunt qui malint ὃς ἀλλάξαι vel, ὃς ἀλλὰς φρονέοντας ξύμμορος. Seq v. qui dissimulato nomine ὁρᾷ τις dicitur, Xenophanes esse Plutarcho, libro περὶ δεισιδαιμονίας extremo. Heraclito Ægroto tribuit Epiphanius pag 512 vbi Diogenæ quoque tactum his verbis memoratis idem Epiphanius. Τὸν αὐτὸν Ἡράκλειτον, ξύλινον οἶκον δ' ἀνεῳγμένον ξύλων, ὑπογεγράφθαι, καὶ σπερμαπαῖος ἐπιλέγεσθαι, Ἀλλ' ὦ Ἡράκλειτε, τῷ τοιούτῳ ἐγκεκαλυμμένῳ πολλὰ ἐκπλώσεται πλοῖα, τὸ ὀψὲ ἁμῶς ἐξιέναι. v 22. procul dubio facta post παρακολούθησιν interpunctione, legendum. καὶ αὖτις ὡς τὸ πῦρ εἰσιέναι. v. 24, explicationem commatis istius, Τὸν ἐνιαυτὸν χρόνον ἀνθρώπων, prolixe infra in Pædagogo inuenies, lib 2. c 10. v. 32, potest etiam scribi ἀπείρου αἰῶνος. vt apud Homerum & Heliodorum aliquoties. v. 3. rectius, Ὦ γῆ ἐγκεκρυμμένη γῆς ἔχων οἶκον, vt in vulgatis edit. habent Euripidis Troades. Eadem seq. v. habent ἀνέστατον ἀλίτην.

Pag. 8. v. 5, in vulg. edit. Pauli Ephes. 2. legitur τὰ τῶν φυσιολογίας. v. 13, metrum postulat βροτῶν πεύσεσθε, *desistite ab harum rei* studiis scilicet: aut simile quid. A. & H. malunt, τὰ πλοιάδων βροτοῖ, πεύσεσθε μύστου. v. 24, locum de quinque Mineruis Lanus ex Ciceronē declarat Petrus Victorius Var. lect. lib. 11, c. 15. v. 40, diuise scribendum τλᾶ μὴ, vt ll. c. & infra in Panyasis loco simili, fo, 36.

P. 9, v 3, rectius ἐπρῶτον, præsenti tempore. Ibidem mox A. manult genit. ἑαῦ, τῶν Διοσκόρων πέρι. vel duali numero, τοῖν Διοσκόροιν. v. 11, Homeri codices plerique habent φυτεύσῃ, per omicron: & ita Eustath. ad Il. ι. A. — Idem A. ἔφατο δὲ οἱ αὖτε πρόσθεν: v 13, pro μιαιφόνῳ legendum esse φθιμένῳ, *præterito*, ex A. Gellij lib. 13, c 11. recte monet H. v. 17 non male to ταῦ. legerimus. μυστῶν πρόπολος αὐτοῖς. Ibidem mox inuerso verborum ordine mauult, πατὴρ ἐμὸς, γεννήτωρ ἐμὸς. v. 39, A. ὀλίκλειτε, *surfit.* v. 44, legi potest etiam χθονίῳ, *natus.* v. 51, rectius, opinor, pathologema ἐδεξάσθαι, *confugisse.*

P. 10, v. 2. pro μένον legendum μένοι, *manserint.* ex Odyss δ. v. 4, inclusa ἐπὶ abest a vulgatis edit. quo modo legendum esse, perspicuum est e sequentibus. Ibide mox scribendum ἐπείνου: vt apud Diod Siculi 237, τὰ Δήμητρος καὶ Διονύσου γλυκεῖ πόθῳ Παῖδα: & Ouid. Met 9. --*queritur canefacere matrem Lasiona Coren.* Sequentia tam v. pro Λοξίου repoocndum esse Λιδυοῦ, cum satis unde liquet. tum ex 3, 54, & Athenæi loco modo citato. v. 7, pro ὅπως aptius fortasse ὅσον, *quantum.* v. 11 A. κρυπτολόγοι: sed κρυπτολόγοις agnoscit etiam Euseb Præpar. Euang. p 4 Idem Eus. paulo post, v. 12, Πίσσα δ' ἔστω ὑμῖν σφῷν. v. 28, de Apollinis leuitate Euripides Alcestide, & Plutarchus Et. or. eo De Herculis temulentia apud Otiphalen, Diod Sicul. p 16 Plutarch. in lib. An sens capiendi resp. & Ge entio Eunuchi actu 5, scena 2. H. v. 37. A. τλᾶ — eodem modo legendum est τλᾶ σ', errore antiquo. Præcedenti versu ὃν δὲ μὴ accipiendum pro aoristo ἔστεψαν. aut præsenti tempore legendum ἔστεφ' ὑμῖν. v. 50, rectius αἰφνίδιον ἐπ' ἀνθρώπων αἰθέρα. & seq. v. melius fortasse ἐπ' ἀνθρώπους.

P. 11, v. 4, articulus ὁ abest ab exemplari interpretandum esse, declarant commata sequentia. v. 13, Callimachi versus hodieque exstat hymno in Iouem. Cur ostomus tamen commentario in epistolam ad Titum & prouerbialem illum versum, Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται· κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί, & hos Callimachi, Epimenidi Cretensi tribuit. sic enim ibi. Ἐπιμενίδης φησὶ τοὺς ὑπὸ Κρήτες κακὰ θηρία· ἄλλος δέ τις εἶπε. οἱ Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται. κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. ὑπερφυῶς τοῦτ' ΕΝΤΑΥΘΑ ΖΑΝ ΚΕΙΤΑΙ ΟΝ ΔΙΑ ΚΙΚΛΗΣΚΟΥΣΙ. Δεῖ τοίνυν καὶ τὸν ἐπιγράφοντα τινὰς ψεύστας τοὺς Κρῆτας καμμύειν. σφόδρα, μᾶλλον ὑπερβολὴ ψεύσεως μᾶλλον τὸν καταδῆσαι. — ἀλλ' ὁ μὲν, ὦ οὗτος, οὐδὲ Καλλίμαχος ἐπελήσμονει. οὐδ' ἀγνοεῖ. ἴσασι γὰρ αὐτὸ. Aut memoria igitur Chrysostomum fefellit, aut duo ista poetæ idem scripserunt: quod ab aliis quoque factum docet Clemens infra in Stromateis. 263. 13, & deinceps. H. v. 19, in exemplari erat τῶν πολλοῖς pro quo ego τῶν πολ. reposui A pro Ερμῆν maoult Ἥρωα, *Heroa.* Paulus Leopardus Emendationum libro 4. cap 4. locum ita legit. Φασουλᾶς δ' ὁ Ἑρμῆς ὁ Καλλεῖς vt infra Stromateon lib. v 1. 266. 28) Ἀχαμήνεια τὰ Αἰόλεια βασιλεία Ἀργωικὰ Ἀφροδίτης ἱερὰ alibi ἄσυλος) ἐν Ἀργωίῳ τῷ ἱερῷ: *Phanocles autem in Catasterismis seu Pulchra narrat Agamemnonem Graecorum regem templum statuisse Veneris Argynnae ex gratia amasij Argynni.* De Argynno autem pluta idem Leopardus ibidem ex Stephano, Athenæo, & Propertio itemque de verbo ἄσυλος. v. 26. commatio illud, Ἀργωικὰ Αἰόλεια, e margine in contextum irrepsisse videtur: eoque sublato melius constat & structura & sententia. v. 29, genitiuos ipsos ἀθῶν χλοάων A. in sequentem periodum transfert, inter βίου & ἡμιτελεῖς. v. 31, grammatica regula postulat πεπαιδευμένοι *bonorati sint:* cuiusmodi anomalia notata etiam supra 9. 3. Ibidem mox in exemplari scriptum erat κρυπτόμενον. sed κρυπτόμενον legendum esse declarat synonymum epitheton κρυπτόλεσθον. itemque δόκημα affectare dicuntur mulieres, in Alexidis quodam loco infra, 94. 3 Moouit de eodem errore Brodæus quoque Miscell. lib. 4, c. 19. ex

c.19, ex Athenæi lib.12. V.38, post ἐπ distinguendum, non ante. V.40, pro Εὐδώτου Ortelius & Canterus legunt Σοδότου, ex Æliano & Plutarcho. v.49, post πολῶν recte cum A. inseremus σίτου, βραστοῦ, vel simile quid.

P.12, v.5, C. περὶ Κυβέλης Μεγάλης: & sequenti v. περὶ Δυλίου Ἄττεω. Attium certe Deli & regem fuisse, & sacerdotem, ex Dionysio Halicarnassæo & Virgilio clarum est: ex ipso etiam Clemente infra, 144.45. v.22, Euseb. Præpar. euang. p.93, φίλ' ὦ δι: & seq. v. ὑμῖν, dandi casu. Ex eodem Eus. additus articulus ὁ, v. 29. v 34. idem Eus. οὐκ ἄτοπ., Ἀττικὰ. itemque mox v.36, λεπτόμυξον. τύτυς Πυθικὰ. mutata vtrobique & distinctione & qualitate vocum. Rursus idem v.37. ὀλοκαυτῶν: v. 40, εἰς αὐλοὺς: (vbi etiam αὐλοῖς quidam codices: & mox H. πυθόχρης δὲ Φαμύριδι, accus. casu) v.44, ὁμοίως, aduerbialiter. & mox, λεπτοφώνῳ τ' ἀσήματος ὠδῇ, addita potentiali particula. Idem v.46, περιφυλαξάμενος: & mox geminata distunctiua, ἢ ὁμοίως ἢ λ. v.48, εἰς βάσεις, expuncta paragoge Ionica: locus exitat Iliad. ſ. denique v.50. ἐστηκυῖαι, verremus. sed ſignificantius vulgatum ἑστηκυῖαι.

P.13, v.1, Guil. Canterus in Emend. ſyntagm. pag. 52, coniunctè legit, τύτου δορίκτητος αὐλητὴς μόνος. V.17, Euseb. Præpar. euang. pag. 45, in loci huius citatione admodum variat. Nam initio ſecundæ periodi habet, ἐπὶ τοῦ μὴ ἀσήματος. Deinde mox ſeq.v. πολὺ ἡ χρῆσις: (rectius πολλὴ τῆ χρήσει) v.19, ἐκ τῆς τοιαύτης τοιαύτης, & ἀμελήσας ἀσήματος v.20, ἀλλὰ τύτ., & ἡ αὐτὴ v.23, εἰς τὴ ἀκροτελ. cum articulo, vtroque in loco. v.24, τὸ δὲ. v. 25, Ἰσοκρ. & mox, εἰς τὴ αἰσχρολογίαν καὶ δόκησιν τῆ Ἑλλάνων: v 26, ἐξ ὑπερβορέων, ſ. γὰς v.28, Αἰσχίνῃ & Καλλιφῶντ: & mox, τῆ Διονύσῳ: v.29, τὰ φυλάκια: & mox ἐπιβρεῖς: v 30, τὸν εἰς Τελμισσὸν ἢ Ἀπολλωνιάτην Ἀμφίον μανῆναι ἢ τύτου Τελμ. quem poſtremum locum a Clemente mutuatum eſſe Arnobium lib.6, prolixe oſtendit Theod. Canterus Variarum lectionum lib.2, c.2. Rursus Euseb. v.34, δέκοιμι, optatiuo modo: & mox, τῶν πλαγιαύλων: v.35, πλείους πεφυῶς πεπεδημένος: & mox, ὦ θλιοι: quam exclamatiunculam H. cum ſequentib quam cum antecedentib. coniungere mauult. V.40, pro corrupto ἀπροίκτος legendum puto ἀπρίατος, vel præſenti tempore λεπρίατος: vt ξυσεὼν ſic dicta ſint πεπρισμένος, ſicut *Delubra* proprie quidam dicta volunt quę ex delibratis ſtipitib. facta eſſent ſimulacra.

P.14, v.1, Calo ſtatuari, qui mediam Eumenidum ſculpſiſſe dicitur, meminit præter Pauſaniam etiam Plinius, & Quinctil lib.12, c.10. A. V.4, A. & H. Βρυάξεως, vt mox v 13, & apud Pauſaniam ac Plinium. V.11, H. ἐπεργάσατο. V.14, vſitatus παρέλιπεν. Seq. v. rectius Σίμων, ex Pauſania. V.16, pro Ἐυλλεὺς rectius aut Σύλλις legemus aut Σύλλιδος. Scyllidis ſane ac Dipœni fratrum mentio apud Pauſaniam duob. in locis: itemq; apud Plinium. qua de re C. quoque monuit. V. 22, rectius μετωπιαφαμένου. Sequens commatio, ὁ Πολιάρχου, A. redundare putat. Sed admodum familiares Clementi ſunt eiuſmodi pleonaſmi, vt item Pauſaniæ. Simile exemplum ſupra, 12.39. & infra 15,23: & 30,33: 57, 42: 86,23: 87, 34 106,49: 158, 24, & alibi. V.41, ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων] Adrianus; vt in Dionis epitome tradit Xiphilinus, & Chryſoſt. in 2 Cor. 12, p.81. H. V.42, Euseb. Præpar. euang. pag. 45, in loci huius citatione legit, ἀρκέσαντος σοφὸν ἡγεμόνα. Ariston, ὡσίρωνος. V.46, pro μετεσκευασμένον νῦν haud ſcio an aptius legerimus μεταλλαγμένον aut μεταπεπλασμένον. Rursum Euseb. v. 48, ὅτε pro ὅτι: & v. 49, ὁ πάσης ἡγεμὼν νικᾷ ἐν Ἀσσύροις. & mox, κρυπτόμενος δ'—

P.15, v.1, vulg. Sibyllini, pag.153, habent, Οὐ ψαλμοῖς θείοις χρεσμῳδῶν. V.11, idem Sibyll. 201. κρυπτὰ πάντα] & ſeq.v. λίθος ὑπερύφρων, πάντα μιχύσας. Com. V.26, Nicandri locus eſt in fine Theriacōn. A. V.36, C. inuerſo ordine legendum putat ὑπὲρ ὧν ἔφ ἁλλαγεῖσι. Seq. v. e margine in contextum irrepſiſſe videatur iſta verba, τοιοῦτοι, οἷα πάθοιτο ἂν τὰ ἄγαλμα vt iis expunctis legendum ſit, ὑμῖν ἡ ἀχάλκευτος πάθοιτο, τοιοῦτοι ἡ τὰ ἄγαλμα ἐστι, ὁ ἡνίς. V. 41, poſſet aduerbialiter quoque legi ὀλως. De Dinnyſio quæ mox referuntur, ex Cicerone & alijs illuſtrantur a Petro Victorio Var lect. lib.21, cap.10.

P.16, v.14, rectius περὶ Κολοσσ., vt pag.ſeq.v.33. V.16, A. & H. τὸν δ' Περξιτέλους ἐργαστὴν C. τὸν τοῦ Πρ. ἐργαστὴν. in exemplari perperam erat τὸν ὁ Πρ. ἐργαστὴν. Noſtræ lectionis exemplum mox v.29, τὸν Ἀλεξάνδρου χρόνον: & v. 32, ἐν Ἀκαδημίᾳ Φιλίσκου. V. 41, ἡνίκα τοῦ ἐπιτέκνου μοίχου] Herodianus lib. 4, in principio: Sueton. in Claudio, cap. 45: Cornelius Tacitus Annali 15 extremo: Eutropius in Iouiano. R. V.47, ſententiam illam de præſentium neglectu, tractat etiam Maximus Tyrius p.172 & 197. ac Plutarchus item περὶ εὐθυμίας. H.

P.17, v.6, neſcio an rectius περὶ ἀθροισμάτων vt internales vmbræ intelligantur. H. diuiſe legit περὶ ἀ δὲ ἡ ὑποφαίνουσα— V.8, A. & H. μᾶλλον ἢ ὡς Διὸς ἡσ. magis quam Ioui ſibi. V.11, A. τὰ αἰολικὰ ἐπος ἐπίκλ. & v.16, ἡ αἰσχύνη. regenerans ſeu regenita. V.32, τῇ λίθῳ ſi ſcripſit auctor, ſexus exprimendi gratia vſus eſt eo genere; q.d. τῇ λιθίνῃ Ἀφροδίτῃ. V. 40. H. ἀπροσωπόν τι τὸ ἄγαλμα τῆς δὲ χαρᾶς. V. 44, γνωσιμαχος] Paliphacus de Tauro autem ſeu Minotauro, Philo quoque pag. 536: Greg. Naz. carm. πρὸ γ γνωσιμάχου πεπεζευμένου, v. 165: Diodorus Sicul. p.155, & Plutarchus γαμικῶν παραγγελμάτων initio. H.

P.18, v.3, A.C.H. περὶ πότου, *inter pocula*. Ibid. mox δίμι pro δίμι, H. Homeri locus, v. 6, petitus ex Odyſſ. ϛ. A. V.34, Heruetius interpres legendum eenſet, τὸ ἴνθιον δ' πλάσμα δ' ἰλίγκια πυκνοῖς ἐπεσσιν. *diminutam figmenti confuſionem conuellentes*. Ibidem mox A. πεσόντι, indicatiuo modo. V. 38, ineluta μὴ, addita ex Iuſtino, pag 19: rbi & quarto exhinc verſu legitur, Αἰμονα ἐμψυχον. Com. V. 43, A. & H. ἐμὸν, prima perſona. V. 49, de ethnicorum diis pſalmus 95. H.

P.19, v. 6, interpres ἐντῦθεν, *hinc*: A. V.19, rectius μόνον, *ſolum*. V. 27, de Scytharum cultu in eandem ſententiam Brodeus Miſcell. lib.5, c.5, cum alia citat. tum Ammiani Marcellini locum hunc, *Nec templum apud eos viſitur aut delubrum. nec tugurium quidem culmo tectum cernu viſquam poteſt: ſed gladius barbaro ritu humi figitur nudus. eumque vt Martem, regionum quas colunt præſulem, verecundius colunt*. V. 31. A. πρωτοκλῆς ὁ Νικ. V. 33, A. & H. ὁ Δίωνος λόγ. cuius Dinonis Perſica citat aliquoties Athenæus in Dipnoſoph. V. 42, legi poteſt etiam ἐκ πόλεως, vt pag. ſeq. v.3, ἐξ ὅλου τ πατρός. V. 45, de Philoſophocum ſententijs prohxe Plutarchus libro περὶ τῶν ἀρεσκόντων τοῖς φιλοσόφοις, & Euseb. Euangel. præpar. lib 14 & 15. V. 51, H. Χαλκιδεὺς ὁ ἀνὴρ, ex Diog. L. atque ita eſt etiam infra, 180.20.

P.20, v.12, rectius οἷς μᾶλλ, vel οἷσις μᾶλλ, darino caſu. V.21, Platonis locus eſt in Timæo, tomi tertij p.28. Nec diſſimile illud Hermiæ Trismegiſti, ἡνίκ' οὖν πλὴν χαλεπὸν, φρόνησι ἡ ἀνθρώποις: de quo quę ſit Gregorij Nazianzeni, declarat oratio 2 περὶ θεολογίας, pag. 198. Viſe & Theodoretum lib a Therapeut. H. V.26, A. ἀγλίσατο, *regeneratus* ſeu *regenitus*. V.32, A. & H. cum G. Cantero pro νῦν λόγ. legunt αὖθ' ὁ λόγ. ego ὁ ἡ λόγ. malo. ſic enim & minor fit mutatio, & recte conſtat ſenſus. Ibidem rectius fortaſſe opratino modo ἐπιδοίμην, vel ἐπιδοίμι. V. 39, Mallis locus eſt Leuit. c.19. V.44, apud Plat. eſt, ἀγχοῦ τ πολέμου. & ſeq. v. τῇ δ' ἀσφαλεστάτῃ. lib. 4 De leg. p. 715. A. & H. V.52, metrum poſtulat, ἀλλ' ὀργ' ἀπόπαυσαι, elliſis ſc. vocalib. finalibus.

P. 21, v. 2, A. tranſpoſita diſtinctione, ἀλλ' ἀγαθὰ ἀγαθίζοντες ὕδωρ: quod Ioann. 2 confirmari ſex hydriæ poſitæ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων. V. 3, poteſt etiam ἀγνισάμενοι legi, vt apud Hom. paſſim. V. 7, locus Xenoph. eſt Apomnemon. lib. 4, pag. 614. H. V.18, pro Πιτθεῦς neſcio an auctor ſcripſerit Πιτθεὺς. apud

Diog. Laert. Cleaothes patria seu ortu dicitur Ἀσσίος. V.27, regula grāmat. postulat ἐξωφθαλμοδίζωθεν. V.34, Arati locus est initio Φαινομένων. A. V. 41, haud scio an germana lectio sit, τοῦ γὰρ γένος ἐσμὲν ἀρήτου· ἔξ δ' ὅ γε ἱρήσεται κράτος ἄνδρα, nec vllus alius versuum vobore cum Deo contenderit. V. 43, Sophoclis locus a Iustino quoque citatur pag.19. sed verbis aliquantum variantibus: vt hoc ipso versu, ἀφανὲς πέτεσθαι: & seq.v. πτολεμαδόκης: v. 45, οὐ λίθον τε καὶ ξύλον, Η' χρυσοτεύκτων εἴδεα. & v. 46, 9 c κηλεὶ πυρὶ φλέξετε τεύχεα. Idem infra repetuntur Stromatevs quinto, 257, 28: sed neque ibi tamen plane cum hisce concinentes. V. 51, 9. ὑμᾶς δ' ἐπιζήσει βιβλίον Πάνα ἀμοῖς.

P.22, v.4, 9 c. ἱλαῶν. V.23, H. ὁ πρίφυτος, nō alumt. V.41, A. & H. ἄεῖρ, vt. V.43, in vulg edit. Eurip. αἰσχρὰν ἀφλοισμὸν: & mox v. 45, πίνοῦσι αἱδοίας. A. & H. V.43, A. καὶ ἐκθὲς τ' ἀμαιφονίας —

P.23, v.1, Theophil lib.3, πατέρα σοφίας: & seq.v. ἡ χαίρουσα αἰεί: & v. 7, Καὶ σοφοῦσι, προσωπα. τὰ δὲ καθ' ἑν ἐξαγορεύω; V.8, A. χαίρε κράτος αὐτὸς ὑπάρχει. V.13, in vulg. editione Ieremiæ, c. 23, legitur, οἱ κρυβδαῖοι με οὐ κρυφαίως: & seq.v. μὴ ἐγὼ τ' ἀγνοῶν. Sic v.15, in Esaiæ loco, c. 40, τίς ἐμέτρησε; V.20, Ierem. 34, βρῶσις τοῖς πετεινοῖς: vt item Ierem.7. V.25, ὑπερ— nnn legitur in vulg. Bibl. V.42, vulg.B. Prouerb.6, νους νίος. A.

P.24, v.2, in vulg. ed. legitur, διὸν χαίοντες: & seq. v. τὸν δ' ἔξω δ' ἀφθαρτον ἥλιον. A. V. 29, sunt qui malint, οὐκ ἀπόλλωνα ὑποφητεύσω: vt συνηρία suum habeat contrarium. V.32, Ephes.4, πρὸς πλοῦτα ἴδια & v.34, οἰκτιρεῖ ἀπολογούμενος, παρίδωκε ἑαυτὸν τῷ ἀπολ. & mox, εἰς πλουσιότητα. V. 38, Ephes. 5, ἐγείρου ὁ καθεύδων. V. 43, Psalmo 94, ὑπάρχομαί μοι οἱ πολ. & v. 46, τὸν κατὰ νοῦν μου. V.12, A. αἰδὼ καὶ σέβας ἴσα ἀνάσσει. itemque H. ex Basil.665: & Greg. Naz.229.

P.25, v.7, A. Ἰεσσαῖ manult. V.26, Ἰδιμαίου χάριν] Vlysses, Odyss. α. A. V.20, malim ὁ λόγος λόγ—, cum articulo, vt mox v.29, & alibi passim. V.22, A. τῶν εἰς Χριστ. V. 31, Heruet. interpres legit ἐκλεῖς: quod A. minus placet. Seq.v.A. & H. γενέσθαι τῷ ἰδίῳ σωτῆρι ὁ θεός, ex psalmo 33. Heruetus interpres vulgatam lectionem secutus est. in qua vt interrogatio locum habet, ita in altera non habet. V. 52, H. ἐπιζητήσωμεν, subiunct. modo.

P. 26, v. 7, τ' ἀλλογῆς] cæcæ nempe ac stolidæ; qua mendacium veritati prætulistis. V. 12, includitur ὅτι, additum ex vulg Bibl. editione, Zachar.3. V.21, rectius κύριον τῶν ὅλων, vt supra, 2n, 3. V. 38, malim articulo geminato, τ' ἀνὰ τ' ἀνάγειον, vt alibi passim, & paulo ante, v.13. V. 40, A. φωτὸν, plur. numero: vt alludat ad prouerbium. V.42, scr. ἀκῶς, prima persona. V. 47, hereditatis mentio apud Etiam 54,17. A.

P.27, v.3, vulg. Bibl. Esaiæ 55, βαδίσατε ἀγοράσατε. V.7, A. cū interpiete mauult στοφῶς, alimentis. V.10, aptius παρῶσιν, vexantur, laduntur: a πάρ, noxa: vt apud Hesych. quoque πάρεμβλα, πάρεμβλον. V.11, A. ἵνα ἦ κἀ. εἰ ὑπὸ σοῦ τινα. V.20, vulg. Bibl. variant nonnihil. Esaiæ 1. A. V.25, A. ξυτὸν ὁ ἀπαντῶν οἱ μεταλλάλλειν. V.27, rectius ὁ πάχθ—, vt infra 36, 4. V.37, potest etiam legi ἄλαζόν H. V.43, A. γλυκυτῶν, genitorum. V.47, post ἀλλὰ rectius tolletur distinctio. sic.n. euidētior erit paronomasia: vt eriā infra in Pædagogo, 89, 28. V.50, aptius opinor, ἡ γὰ κάτω, vt sup.6, 22.

P. 28, v. 2, A. δρυοτύχους. sed Doricum δρυοτύχεις eōsultro vsurpatum videtur, vt clarum sit fontis indicium. V.4, inclusus articulus ὁ, omissus est in vulg. ed. quod vidit etiam A. V.12, forsan legendum, ὅλη κρυπτολόγημα. C. V.17, A. πανσοφίης, tndic. modo. V. 23, ἄγνωτον pro vulgato αὐτὸν agnoscit etiam interpres. V.26, rectius A. πφυσι χθ— οἰκείως ἴχθυ. V.28, ὑγιὲς φυτὸν esse hominem, tradit etiam Plutarch. εἶναι φυτὸν, 425: & Platn in Timæi epilogo. H. V.33, rectius post ἀλόγου distinguemus. V. 40, poeticum ἐπιφθέγμα desumptum ex Odyss. ν. A.

P.29, v.3, rectius aduerbialiter πρὶς, ante: & seq.v. ἄνθρωποι αἰῶνιοι vt supra 12, tn. V.17, pro αὐτὸν A. legendum censet αὐτὸς τ' αὐδῆ, ex Geneseos cap.19. Mutatione opus non est, si Αὐτ genitiuo seu possessiuo casu accipiamus: vt infra 167, 10: & 321, 27: item 9. 122, 36. V.36, A. ἔρεσσε, elegit. V. 40, de aspide aures obturante, Psalm.58, 5: Sirac.12, 13: & 27, 15. H. Ibidem nota ἀπαίολέσσε absque σ. V.42, A. τ' ὑμέτερον ἡ ὑμέτερον, nostrum & vestrum; rectius, quamquam etiam legi fortasse possit, τ' ἄμετρον ἡ ἀμέτρον. interpres sane ἄμετρον secutus est. V.44, A. ἀποθύσαντι: sed fortasse potius retento ἀποθύσαντι, mox legendum ἀποφυξεῖν: idemque per omnia cola erit verborum modus. V.46, φασὶ pleonasticum hoc loco, vt infra quoque, 32.32. Locus autem quem allegat, desumptus e psalmo 72.

P.30, v.25, A. mauult ἐς σωτῆρα, secundum legitimam sermonis regulam, vt infra 112, 15. V 36, rectius A. καθ' ἡμᾶς, prima persona. De tribus autem partib. hominis, quarum hic mentio fit, vide & Philonem pag. 439. H.

P. 31, v. 1, serpentis allegoria est apud eundem Philonem in Hexaemero. H. Sic idem Philo De legum allegor. πολύπλοκός γὰ καὶ ποικίλος ὁ ὄφις καὶ παντὸς ἤθους καὶ τρόπου. R. V. 13, proculdubio legendum, Διὸς ἐκφεύγειν παγκρατίου. Seq.v. A. ἀπορίαν, indic. modo. V.17, gentium discrimen apud Christum non esse, docet Paulus Goloss. 3: & Gal.3. V.41, ἐπιχάλκου] nempe psalmo 21. H. V.33, pro ὡς legi potest etiam ὃς, qui. V. 50, vulg. Bibl. Esaiæ 51 habent ἐν καρδίαις, in corde: & seq.v. πάσης αἰδοῦς: & v.52, ἐν μὴ μεταδῶ τινι.

P.32, v.9, haud scio an aptius νωθρὸν seu νωθρὸν, ignauum ac pigrum. nisi forte, quia sequitur ἐσθιοντες, vocem peculiariter hic intelligendi qui segnius comedunt, cum alias vocem sint qui comedere non possunt, de nib carentes, edentuli. V.11, A. mauult λάμψαντες, ex 2 Cor 4, 6. V.26, de armatura Christiana, Ephes. 6: 1 Thess 5: & Sapient. 5. H. V. 30, in vulg. ed. πανημέρια legitur, Ephes.6: vbi & cetera variant nonnihil. A. V. 3, & αὖ retineri potest, & αὖ pro eo substitui: subaudiendum vero ex præced. membro δυνάστην. V.45, fortasse cū interprete legendum ὃς ἀδυνάτῳ κ' ὃς ἀνύσῃς A. V 51, pro κούρου Odyss. μ legitur τούτου. Prouerbialiter autem τοῦτο κ' οὐρηθεὶς— ἐπὶ ὃς βαίνων vsurpat etiam Philo, libro 3 περὶ ἐνυπνίων. editionis ostræ pag. 144. H.

P. 35, v. 2, τοιτέστιν οὐ' editiones vulgatæ habent Odyss. μ A. V.4, pro σὺ H. mauult σὺ, dat casu, vt 21 bi. Idem cum A. pro vulg. & corrupto παρεδὴ reposuit παρελθὼν, praeterierit. ostrum παρεδὴ probat etiam C. Ibidem mox rectius cum A. legemus βυκολίῳ, seducit, seu abducit ab armento. V. 5, νόον etsi excusari potest, vsitatior tamen structura est νόον, subaudita præp. κατ, vel simili. atque adeo νόον habent etiam Hesiodi ed. vulg. sub finem τῶν ἔργων. V. 3, pro μὲ rectius μοι legemus, dat. casu, vt passim. eum alibi, tum tom, 6, 33: 132, tom: 239, 4: 262, 13, 23, 33: 284, 2. V. tn, de inauditis & incomprehensis bonis, Esaiæ 64, & 1 Cor 2. Sequentia vero desumpta sunt ex Euripidis Bacchidibus. H. V. 23, ὦ χάρις] Odyss. κ & μ. H. V. 30, potes & sic distinguere, αὐτὸν ὑστερον ἰοῦσ', οὐς ὁ μῖσος ἠχμάσεις. interpres Heruetus post οὐς distinguit, aeternus hic est Iesus noster. V.43, vulg.ed. Matth.11, σταῦς ὁμοιοῖ: & mox v. 45, τὸ φορτίον μου. V. 44, H. ὑποδύσασθε, subyciamus V 47. idem H. sic distinguit, τ' Χριστὸν ἀγαπᾶτε μὲν τὸν πόλον ὑποζύγιον ἄγαμαι. allusio autem est ad Matth.21.

P. 14, v. 6, A. mauult δὲ σοὶ. Sed & δὴ σοὶ retineri potest, subaudito imperfinali δῶ, χρὴ, aut simili. vt alibi sæpe, præsertim apud poetas. Stoica porro hæc Paradoxa tractata etiam a Cicerone. V. 10, de illa, κατὰ τὸ φίλον, Plutarch. quoque περὶ φιλαδελφίας, 332. H. V.16. vulg ed. Psalmo 81. γὼ εἶπα. Θεοί ἐστ. V. 21, rectius H. πῶλον ὄνου μὴ ὄνου ἰχθύτιν. V. 30, forsasse congruentius ἀχὰρ τοῦ, dat. casu.

P.35, v.1, Palatini codicis m. ſ titulus est, Κλήμεντος

φωμαίους

φωκυλίδου Παιδαγωγός· λόγοι γ'. itidemque 10 Excerptis m.ſ. titulus eſt, Ἐκ τῶν τοῦ ἁγίου Φωκυλίδου λόγων παιδαγωγικῶν. quaſi φωκυλίδου cognomen ſit Clementis. Sed libros ipſos, eos videlicet qui hos Παιδαγωγικὸς ſequuntur, φωκυλίδου inſcriptos eſſe, & quæ nominis ſit ratio, infra oſtendetur latius, ad tit. 1. Παιδαγωγοῦ vero nomen probat tplē ſtatim auctor v. 19: & rurſum infra initio ſexti Stromatei, 262,23. V.8, excerpta m.ſ. ὑπακούσῃ ⁘ εἰς ἐκκλησίαν, omiſſo nomine λογ⁘. Et ſeq.v. στοιχεῖον ἡ ἀστ. Et v.15, πᾶσα ἡ γενεᾶ. V.17,C. ἀσύγκριμφος, præſcriptum: quam lectionem confirmat epilogus infra 114,18. V.27, excerpta m.ſ. τὸ ἡνίοχον: nō abſurde: quia in ἡνίοχον iam ineſt articulus τὸ. ἡνίοχον enim contracte idem eſt quod τὸ ἡνίοχον. V.35, t. πνεῦμα ἡμῶν διδασκαλία: & mox, ὃς προφήτην, ἀφ' ἑαυτοῦ γνοντος ὑποτιθέντα αὐτῷ. V. 51, rectius H. ἐπαλλήλοις. Seq.v. idem H. μὴ ἀσυγκρίτως. vt item A. ἐκ ἀσυγκρίτως. & Heruetius interpres, *ſi ys qui vocant ad pœnitentiam, minime repugnauerit.* Sed non videtur opus negatiuam aſciſcere. ſenſus enim eſt: *Sed & hoc qi qm ad pœnitentiam reuocantur ſalutare eſt, pugnam inſtituere.* id eſt, vt non ſuccumbant peccatis, ſed pugnam aduerſus ea redintegrent. lectionemque hanc confirmat ſimilis infra locus, 54, 41: 113,19.

P.36, v.1, H. ἀφειδῶς: vulg. Bibl. Nunter. 6, ἐπὸ τε ἡνιόχου λαλήσῃ ἐν αὐτῷ ἐξαπίνα πνεύματος. In ſequētib. Clemens verba Moyſis contraxit, & ſenſum duntaxat expreſſit. V.5, H. πεπαλαφήκατε, *relictum* Quod porro ſequitur de ratione nationis ſiue λογισμῷ ſede, teperitur etiam infra, Pædagogi lib.2,78,9: & legitur apud Plutonem quoque 104: ſed Hippocrates in eo de locum ei aſſignat, 36,3: vt & Greg. Nyſſ. orat. 1 Paſch. ἐφ' ᾧ ἐν τῷ νῷ, ἡ καρδία. ὃ τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἡγεμονικὸν αὐτοῦ πνεῦμα). H. V.17. datmo etiam caſu legi poteſt σοφίᾳ: vt ſignificet, mediocrem humana ſapientia docere ac diſci poſſe; animorum vero medelam proficiſci a ſolo ſuperni patris verbo. V. 19, vulg. ed. Pſalmo 84. ἐν σοὶ, accuſ. caſu. Ioniſmus v. 21, poſtulat: ἐκφανεῖ μοι, σώζοντ⁘ τέκνα ἀκίνδυν⁘ σοφίᾳ, ψυχὰς παρέχων ἀσφαλεῖς. V. 22, Heruetus interpres, ὁ δημιουργὸς τ ὑετοῦ, *qui fabricatus eſt calum.* Seq.v. πικρανεῖς non damno: ſed haud ſcio tamen annuo vetus πικανεῖς. V.25, A. σὺν ἡμῖν. V. 32, interpres videtur legiſſe μέγαν τι καὶ κρεῖττον. duru vertit, *eumque maximum ac pulcherrimum eſſe orbē exiſtimans.* in quam ſententiam multa etiam Plio. lib. v 1 t, per totum: Lactantius De opificio Dei, cap.1: & Ambroſ. Hexaem.lib.6,c.7.8,9. R. V.34, A. dubitat an legendum ἐν τοῖς ἐμοῖς κύτεσι. vulg.lectio retineri poteſt, ſi τὸ αὐτῆς accipiamus pro τὸ ἐν αὐτῇ. V 38, Pal.m.ſ. παιδαγωγὸν, abſque præpoſ. πικρ— & v. 44. αἰσιον ἴχει.

P 37. v 3, P.c. ἀφολείας: perperam. V.46, idem P. ἀφ' ἑαυτοῦ Locus eſt Matth.19.

P. 38, v. 5, C. ὀπτίνων mauult. ſed ὄπτων pro ἵππων in aliis quoque compoſitis v ſurpatum infra: ſicut etiam ἀπωσίαν pro abſceſſu, & πτερωσία pro aduentu. V. 26, v olg. Bibl. Eſaiæ 65, ἐπαλυσιμοι. A. V.30, H. ἀπαζωμεν: cuius veſtigia etiam in P.m.ſ. exſtant. De adulteris aſſimilantib. Eſaias 5, & Iuſtin. martyr pag. 7. H. Infra etiam Pædagogi lib 2,82,45. V. 33, vulg. B. Zachar.9, ἐλεγχ⁘ ἐκ σοῦ οἱ τοῦτο, σταῖς ἐκ ἐπὶ ἔπαυλις — A. V 38, pulli ad vitem alligati aliam Theodoretus allegoriam affert, vt indicani Notationib ad Gregorij Naz. homiliam in Nat. Chriſti, pag. 520. H. Ibidem mox pro ἀπλῶσ in P. m.ſ. erat ſpatium vacuum. V.42, vulg. B. Eſaiæ 40, πικάξει ἄρνας. A. V. 48, vulg. B. Matth. 18, ὅτις ἐστὶ μείζων. A.

P 39, v. 8, P. m.ſ. ὃ μὲν — & mox ὃ δ'. — ſed vulgata lectio conuenientior, hoc quidem in loco. V. 18, vulg. B. Ephel. 4, ἐ ἐπιγνώσεως ἐ ἐν ἐ υἱοῦ. A. V. 23, P. m.ſ. a vulg. ed. nihil diſcrepat, niſi quod abbreuiate habet σχυς: qui caſus ſtare non poteſt, niſi aduerbio to nonico vetiō legas, μὴ φρονεῖς ὑψηλὰ τοῖς ἄνωθεν ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς τῶν πατέρων, *non credentes iis qui alios mentib. noſtris ingerunt patres.* Heruetius interpres legit, τοῖς ἄνωθεν ἡμῶν ὑπὸ τῶν πατέρων, *non fidem habentes iis qui nos aliter docent quam parentes.* V. 27, P. m ſ. τοῦτο σοι, *hoc tibi.* Idem P.1eq.v. ἐχθρὸν ἐπήρθη τύπου: parum apte. V.31, vulg. B. Eſaiæ 66, ἐπὶ τὸ πανήγυρις ἡ ἁγία. A. V. 33, P. ἀπαλοῦ ὑμῶν: & mox, οἱ ἀπαλοὶ αὐξῆς αὐξῆ. Præcedeo tamen ſane verſu ſcribēdum potius videtur ἀπαλὸν νύμφιον, vt mox παῖδα ἀπαλοφρονα. aut vt ἀπαλὸν νύμφιον 10 priore, ſic in poſteriore item παῖδα ἀπαλόφρονα legendum. Superior editio ἀπαλοφρονα: P. m.ſ. ἀπαλοφρονα habet, vtrobique ω in tertia ſyllaba poſito pro ο: ſicut & Iliad. ξ. v. 400; Παῖδ' ἐπὶ οἱ ἦν ἀγλαὸς ἰχνὺ ἀπαλοφρονα, πάπτοι αὖτως: contra compoſitionis normam vſitatam, per alluſionem ad aduerbium, quo idem Homerus ſoluta compoſitione vtitur, Il. σ. ἠΰτοι ἀπαλὸ φρονέοντε: & Heſiod. παῖδ' ἀπαλὸ φρονέοντε. quæ ſententia vt Euſtathio placuit, ita Heſychius maluit regulare ἀπαλοφρονα. eſt autem ἀπαλὸς poeticum, ἀπαλὸς magis in proſa vſitatum. & illud quidem, deriuatum ab ἀπάλη: hoc vero, compoſiti formam gerit, quaſi ἀ πολλῶν, absque obluctatione obſequentem ac morigerū ſe præbeos. V.46. λογικὸν ἡμῶν repoſitum e P. m.ſ. In vulg. ed. perperam eſt τοῦ λογικοῦ ἡμῶν μετ(αλαφόρου.

P. 40,v.2, paulo melius, ἐπαφῶν τῇ πολιᾷδι τῶν βοῶν ἀγέλῃ, ſeu εἰς βοῶν ἀγέλην Heruetius vertit, *animoſo animi parte et quod eſt tantillum, auxilium ferente.* V. 4, A. Attice manuit εἰς αὐτὸν, *ad ipſum.* Seq. v. haud ſcio an verius τοῦτος εἶδε, *inſantes nouit.* V. 7, de Iſaaci etymologia etiam Philo p 256: Ioſeph. p 18· & Amos c. 7. Rebeccæ quoque etymon, v.9, tradit idem Philo p. 161. H. V.13, incluſus articulus τῷ, abeſt a P. V. 18, diſiunctiuam ἡ habet etiam P. m.ſ. & toterpres: ſed ſortan coniunctiuus relatiuum ἥ, *qua.* V. 21, vulg. B. Geneſ. 26, πεφυτεύψας. A. V. 25, vſitatiore ſtructura A. ἐς ἐν τύπῳ ⁘ ἐυσεβείαν. V. 33, paulo aliter locus iſte legitur in vulg. B. Etaiæ 9. V. 52, tiunt qui putarint λοιδῶ ἐστ legendum. ſed λοιδῶ in corripiendi & reprehendendi ſignificatione hic retinere, non video quid vetet.

P.41, v.2, ὅ πάντες abeſt a pſalmo 2, e quo locus hic deſumptus eſt. aſſumptum videtur ex Lucæ 3. V. 10, πρὸς ἐμὲ pro vulg. μοὶ δῶ repoſitum e P.m.ſ. V. 13, de variis Baptiſmi nominib. etiam Gregorius Naz. oratione 10 ſ. Baptiſma, p.238. H. V. 20, liberationem a malis, ſalutis eſſe initium, tradit & Philo p. 104: Baſil. p. 56, 94, & 520. H. Ibidem mox P. m. ſ. οἱ στόμα δὲ ξ ἀρθμοῦ. V. 22, idem P. ζωὴ δὸ. in vulg. B. Ioann. 1, aliter hæc leguntur. Infra tamen iterum eodem modo locus repetitur 335, 36: 337, 31. V. 47, vulg. B. Ioann. 6, ⁘ πέμψαντός μὲ πατρὸς: & mox, πρὸς δίνει ὁς αὐτὸν. A.

P. 42, v. 4, Marci 9, ἐξ τῶν πίστ ἡμῶν, χρ ἡ ἡμῶν ἡμῖν. A. ſed ſingulari numero ου legitur etiam infra Stromateo 1, 164,32: 336,6. V.10, pro λαλήσωμεν nō minus apte legeremus λαλήσῃς. Sic vero & Greg. Nyſſ. ὁ ⁘ κοινῶ πολέμου. ἀρχὸ δ' κατ' ἀρετὴν ἐστ ὁρμῆς. H. V.20, vulg. B. Gal. 3, συγκαλύψαι. In eodem cap. mox v. 24 legitur, παιδίς γὸ ἡμῶν ἐστ Χ̄ς πίστως ἐδικαιώθημεν. A. V. 29; vulg. B. 1 Cor.12, ἐδ ἐστ πνεῦμα: & ſeq. v. ὅτι ἐλάβομεν: & rurſum, εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. V. 34, incluſa ἡ abeſt a P. m. ſ. Itemque ſeq. v. τῷ πνεύματι Lucæ to legitur abſque præpoſitione ἐν. V. 37, incluſus articulus ὁ, additus e P. m. ſ. ibidē mox vulg. B. Lucæ to, σώματ ⁘ ἑαυτῶ. A. —V. 44, interpres legit ἀφθαρσίαν ⁘ ζωῆ. A. V. 48, 1 Cor. 13, tranſpoſita & membra & verba, ὡς γάρτος ἐλάλουν, ὡς γάρτος ἐφρόνουν. A.

P.43, v.10, δι αὐτῷ abeſt a vulg.B-Gal.4. Et mox v.13, io eodem cap. legitur, ἐλευθερί⁘ ᾗ Χ̄ς. A. V.14, Homeri locus eſt Il. 1, initio. A. V. 40, vulg. B. 1 Cor.3, ζῆλ⁘ ἐ ἔρις, ἐ διχοστασίαι. V.43. Ioann. 6, ἀληθῶς ἐστ. A. V.46, 1 Cor.13, βλέπομεν γὸ ἄρτι δι' ἐσόπτρου. V.51, rectius ἐκ πάντ, *non vndiq*, 1 Cor. 2: vbi etiam mox ἐπὶ κεφάλων pro ἐπὶ τοῦ. atque adeo tta eſt etiam infra Stromateon 2, 137,30.

P.44, v.7, rectius ὑμᾶς, vos: A. V.15, A. ex vulg. B. mauult τὸν σωτῆρ, sing. nomero. V. 23, ἡφ' οἷς agnoscit etiam Heruert versio; *ad quas ipsos propter scientiam erigunt.* Sed procul dubio pro duab. illis vocalibus, librariorum vitio dioultis, reponenda vna αφοῖς: & belle constabit structura partier ac sensus. V.26, τοῦτ' ἦ, *hoc autem*, P. m.f. & Heruetus interpres. Sequentia, v.29, de sectus outrimento & lactis generatione, conser cum Plutarcho περὶ φιλοστοργίας. H.

P.46, v.14, interpres Heruetus post παιδίον τοῦτ' distinguit, & mox nominatiuo casu legit ὁ πρόφωτος. P. m.t. a vulg. editione nihil discrepat. V. 32, vulg B. 1 Petri 2, ἡ ὑποφορὰ ἡ φθόνος, ἡ πάσαι καταλαλιαι: & mox, τὸ λοιπὸν ἀλλοτρίαλα. Seq. v. αἱ σωτηρίαι abest a vulg.B. Ibidem mox A. ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος, *gustastis quod bonus sit Dominus:* itemque H. ex Psalmo 33, & Basil.p.92. Contra, Christum vulgo Chrestũ fuisse appellatum. declarat Suetonius in Claudio cap. 25, Lactant. Institut. lib.4, c.7: Tertull. Apolog. c.3 & 16 Euseb.Hist. eccles l.1, c.4, ex psalmo 44 R. V. 36, nõ minus apte transposita distinctione atque articulo, legerimus, παιδίον ἀ διδαῦ, τῆ ἐντὸς καταλαλιᾳ ἀφορᾷ ἡμᾶς ἐ ψαλμῷ. V. 42, post μὴν τὸ κύριε, subaudiendum e precedenti membro verbum πλεονάζει. nec enim assentior Arcerio, qui legendum putat, ἐπεὶ μὴν τι κύριε, μὴν πάσα καταχῆ ὁ προφ. V. 44, P. m.f. τῆ χρωῒ χαλασᾶ. Idem ibidem ἀμπλεὶν habet, forma diminutiua quæ nihil huc facit.

P. 46, v. 1, vulg B. Ioann.3, ὅτε πω, præs. tempore. V. 13, ἀλλ' ὁ κύριος agnoscit cum P. m. f. etiam Heruert versio, *vt qui per ignem resurgat.* sed fortasse legendum θαλλω πρῶ, *more tritici seu frumenti:* vt sequens indicat commation. V. 17, inclusa οὐ abest a P. m.f. Itidemque ἐ v.34. In eodem P.v.49 alia etiam scriptura est, αὐγουσταίμεθα, præs.temp.

P 47,v.1, recte A. ἐπαυχάζ ὀξεῖαν: vt Heruetus quoque, *laeet Domino gloriari.* V. 13, procul dubio diuise legendum ἐκὶ κεφάλαιον, vt mox v.15, ἐπὶ κεφάλαιον. V.19, P. m.f. ὁπ παρ' αὐτῦ τοῦτο, *quidquid ab eo adulterinum proficiscetur.* V. 25, inclusa, abiunte a P. m f. sed leguntur in vulg B. Deuteronomi 32. V. 27, eadẽ vulg B. φαγῆ pro ἐδῆ. V.30, eadem, Philipp. 3, τοῦ ἐ Χριστοῦ Ἰησοῦ. A. Inclusum ον seq v.additum e P.m.f. V. 32, vulg B. Philipp 3, ἐπὶ τὸ δρομαῖον. & mox, πλάνους ἐ ἡμᾶ. & rursum v. 35, φρονῶμεν, subiunctiuo modo. A.

P 48,v.22, pro præpos. εἰς P.m.f. habet articulum οἱ, structura elliptica quidem illa, sed tamen vsitata. Pro ἀπαρθροι Paulus Leopardus Emendationum libro 2, cap.10, dubitat an seponendum sit ἱερυμμοι, *vuentes.* Quod vero auctor de Persarum incestis connubus & hic dicit, & infra in Strom. repetit, 185,12: confirmat etiam Philo p.132. H. V.26. cum ποιεῖσθαι subaudienda potentialis ων: plena enim structura est, οἷς οὐ ἔστιν ποιεῖσθαι τὸν γαμὸν αὐτῦ. V 32, vulg. B. Gen. 17, ἔναντι σοῦ ἐναντίος ἐμοῦ· & seq. v. ἡσυχίαν τῷ ἀβρὰμ Rursum v. 35, eadem B. Gen. 28, ἐγὼ εἰμι μετ' σοῦ. & seq. v. ποιῶ ὅσα— V. 40, eadem B. Gen. 32, ἀπεκρύβημεν μου. A. V. 42, idem A. mauult χεῖρα ἐμῆ· potest tamen & χεῖρα ἐμὴ retineri, sicut loann.1, ὁ λόγ· παρ' ἐμοῦ. V.47, subiunctiuum ἀλοιφῇ respicit vsitatum particulæ ἵνα tegimen: alioquin magis ad præcedens membrum congruit indicatiuum ἀλοιφῇ, præsertim si ἵνα vtrobique legamus. V.49, vulg. B. Exodi 32, ἐξαλοιψω: & seq. v. ὃν ἐὰν ἁμ. A.

P.49, v.1, vulg B. Exodi 32, ἀφαιρεῖσθαι ἀφ' ἑαυτῶν αὐτ. V. 18, eadem B. Hieremiæ 1, πολεμοῦ· ἰσχύσει. A. V. 26, A. ἀφέστηκε· ἰσχύει. V. 37, inclusus asteriscus abest a P.m f. V. 40, vulg. B. Esaiæ 11, τὰ πατάξει τὴν γῆν. A. V.52, vulg. B. Sirac. 21, ἐν φρονήσει ἐν καρδίᾳ. A.

P.50, v.2, vulg. B. psalmo 103, ἐκπορεύθητι ἐκεῖθεν. A. V.3, P m.f πολὺ τοῦτο ἄρτος· V.8, vulg. B. Ioann. 1, οὐ δέχῃ ἐκὶ ὁ λόγ· ἢ ὁ λόγ· ἐκὶ φῶς ἐ ζωή. V. 15, to-

clusa ἢ abest a P. m.f. V.22, post πατὴρ Heruetus interpres subaudit ἐὰν: *qua quidem omnia est iniustus.* V. 32, ἀλαζονείας πάλιν, si vera est scriptura, dici videntur quæ a corrupta veritate proficiscuntur vitia. ἀνεκδικα ad præcedens ψυχὴ minus quadrat. V.37, αἰσίως legendum esse pro vulg. αἰσίας, vidit etiam Heruetus interpres. V. 44, commation illud ἢ ὑπομιμνῆσκει, omisit idem interpres: & certe superfluum est: aut pro ὑπομιμνῆσκει reponendum ὑπενθυμίσει, vel simile quid. Itidem mox P. m. f. ψυχῆ: Heruetus interpres ψυχικὰ, *abstersoria.* nostrũ ψυχικὰ satis confirmant sequentia.

P. 61, v.2, οὓς corruptum fortassis ex abbreuiatio ὁ ὃς, id est ὁ αὐτός: & seq. v. cõgruentius αὐτῷ. V.5, vulg. B. Ioann.15, πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ A. V.8, ide A. μεγαλυνθήσεται manult, forma media. V. 11, Platonis locus est 10 Gorgia. A. V.24, vulg. B.Deuteronomij 32, σωρεύσω εἰς αὐτούς In P.m.f. desunt hæc & sequentia, vsque ad sequentis paginæ versum quintum. V.28, ad sententiam de nimore ac meru, cõgruit etiam Chrysostomi hæc, οὐ τὰ πολλὰ τῶν αὐξομένων οἱ κύριοι ὡς ὄντες τῶν χρεῶν ἐπαυξήσεις, ὡς τῆ φύσει ἢ λυπηρῶν ὄντων τῶν ἀγαθῶν ἀλυπότερα. H. Seq.v. pro ἀφοῦ· οἱ in vulg. edit. Siracidis legitur ἡμεῖς οἱ ἀδικ· in quibusdam. ἡμεῖδὲ οἱ αὐτ· A. V.30, Deum absque ira puoure, docet etiam Lactantius De ira Dei, cap 17. Ambros. libro de Noe, cap.4. Et præclare Augustin. De ciuitate Dei lib 18. c. 18. *Iudicia Dei,* inquit, *licet occulta multa, tamen iniusta nulla.* R. V. 32, vulg. B. Deoteronom. 32, πυρὶ ἐκαύθη ὁ ὀφθαλμός μου: & mox, καὶ ἀποπνεύσεται: & rursum, πῖες μυελὸν μι & seq v. ἀφ' ἁρπαγ· V 40, eadem B. Amosi c.4, ἀφ' ὅτου. V. 48, ἀπόλωνται, ἵνα ἀμαθῆ] perimus enim, nisi pereamus: Cyprianus epist. 4, l.4 Ambros in psalm.118, sermone 9. R. V. 51, cum potentiali ἂν magis congruit ἐπιθυμήσαιμι, vel Atticum ἐπιθυμοίην. Sequenti v. pro ἄπιστος rectius cum C. legemus ἄπιστες, *amens.* alioqui pro eo legi posset etiam μοι· ἢ ὅλος, vt pag. seq. v. 7.

P 62,v.3, vulg B Ioann.17, δέδωκας & seq. v. ἡμᾶς ἐ ἱερῷ· & v. 10, ἢ ὅτι ἐγνώκασι A. V. 18, eadem B Siracidæ c.5, παρ' αὐτῦ. A. Seq.v.malim ὑπλισμένον V 23, vulg B.Lucæ 5, πρὸς ἢ ὁ πατὴρ — & seq.v αἰμαῖς ἐ ῥύσει. V.24, eadem B. Matth 5, ἀπαντήσῃ ἐ ἄλλο αὐτῦ τοῦ πατρὸς ἢ ἀγαθόν. A. V.27, P.m f. ἐπὶ παῖδας διαφέρει, ἐπὶ σοῦ. Haud scio an melius διαφέρῃ: aut dattuo casu διαφέρα τοῦ δέοντος. V.34, vulg.B.Rom 3, οὐ πάντως ἢ ἐπὶ πάντων τῶν πιστ. A. V. 36, ident A. σῶσε ἐδόξεις: & mox ἰσοῦ, genit.casu. V. 41, fortasse melius, τὸν συμπάντων ῥύσει. Seq.v. inclusum τῶν αἰώνων abest a P.m.f.

P.53,v 9, volg.B Sirac.7, ἢ φιλῶν σὺ πενιχρὸν ἐ τρόχαλον αὐτῦ. V.11, ὁ positum pro ὃν sicut ἃ: nisi malis ᾧ, id est ἡφ' ᾧ, *eo quod.* V. 26, vulg. B. Matth. 23, ὑποκαμακρύνω· & seq.v. ὑποκαμάκι τὸ ποδάριον αὐτῦ. itemque infra 122,12. V.27, eadem B Esaiæ 29, & Marci 15, πᾶσαν ἀσχημοσύνην ἐμοῦ. V.30, eadem B.Ieremiæ 5, ἐξεγερμῶζει: & mox, εἰ ἔθος τοῦτο. V. 33, eadem Oseæ 4, σωπαλιστὴς μὴ πάρεις. V.51, eadem Ieiem. 2, ἐφέρετο ἡ γῆ ὑπὸ πόδας· & seq. v. ὁλμος μου: ac rursum, ὠδὰ ζωῦσι. item v.52, νῦν σωπήσω. A.

P 54,v.1,2 vulg.B. Threnis Ieiem.1, ὑπεκάω σου αὐτῆ. Seq.v. H. ἢ δικαίωσι, & mordax, vt infra 58. 19. V.15, eadem B.Matth.21, ἀφ' ἡμῶν ὁ οἶκ· ἵρα· & mox, λίθ· ἢδ ἡμῶν· Οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂ εἴπητε — V. 18, eadem B.Esaiæ 1, conuenientiore eommatum ordine, λαὸς πλήρης ἁμαρτιῶν, σπέρμα πονηρὸν, υἱοὶ κάκιστοι. Seq.v. ὄφρα a rub.euãgelij locus abest. sed legitur Matth. 23,33. V.26. vulg B. Thess.Ier.1, ὡς χόρτος ἄρχοντας οὐ χόρτασε, ἰσχύσῃ ὡς φόβος. V. 29, eadem B. Ieiem. 3, ἀλλ' ἐγὼ τῶν παρθένων σου. A. V.32, idem A. pro τῶν ὅλων cum Heruetu interprete legit τῶν ὑῶν, *filiorum.* V.34, vulg.B.Deiter.32, οὐ πᾶς ὁ πατὴρ ἐλεήσωσι, ἢ ἐποίησε καὶ ἔπλασε. V. 43, vulg.B Proueib. 23, οὐ μὴ μὴ πατάξῃς ἐ ἡνίαν ῥάβδῳ ἐ & seq. v. ῥύσῃ. itemque mox, πολλὰ ἐδίδου: ἐπὶ τοῦ πατὸς

ἐαυτὸν πατάξῃς αὐτὸν, ὃ μὴ λάθῃ λάθῃν. A. Pro λάθῃ autem in P.m.f. fuit etiam λάθῃν. V. 49, rectius ἀπαθὴς τῷ ἀγαθῷ. 10 Platonis Sophista, teste A. atq. ita legit etiam interpres. V. 50, vulg. B. Rom. 13, τὸν ἀγαθὸν ἔργον: itemque seq. v. τῶν μὴ ἁμαρτανόντων. A.

P 55, v. 24, P. m. f. ἐὰν καταβαίνωσι, si descendant. V. 28, pro κτήματος vulg. B. Ioano. 4 habent κτηνῶν. V. 36, eadem B. Prouerb. 1, ὡς καλάμην. V. 39, eadem B. Psalmo 77, ἐφυλάξατο: & seq. v. οὐκ ἐμνήσθησαν τῆς χειρὸς. A. V. 41, P. m. f. ἐδόκιμον: minus apte. Seq. idem P. παρέπεμψε: forsan melius πάλιν πεμψαι, alperas. V. 44, vulg. B. Psalmo 77, τοὺς ἐξ αὐτῶν V. 50, eadem B. Sinaic. c. ., ἀπέδωκε χολαῖς, A

P 56, v. 2, vulg. B. Psalmo 72, ἐστηρίχθησαν, ἢ ὀλίγου ἐκλάπησαν τοῖς ἁμαρτωλοῖς αὐτῶν: & seq. v. ὑψώθησαν. V. 16, P. m. f. ἀπὸ προσώπου, creaturarum. V. 25, inclusum αὐτῷ abest ab eodem P. V. 41, vulg. B. Prouerb. 8, ὑμᾶς ἀνοήμονας: & mox, ἀσύνετοι μὲν. V. 45, eadem B. psalmo 1, ἐν τῇ κρίσει. sed accusatiuum etiam infra Stromat. 1 repetit Clemens 168, 2.

P. 57, v. 7, rectius Διὸν σοφὸς μὲν πάλιν, vt Matth. 11, & supra 3, 43. Sic v. 11, νῦν φρόνησιν vulg. B. Prouerb. c. quod & Clementis ipsius expositio declarat, & γνῶσιν φρόνησιν paulo post, v. 13. atque adeo infra sic scriptu, 9, 42. . vbi tamen ὠδὴ positum e P. m. f. & 163, 14. V. 16, vulg. B. Exod. 36, τὸ ἄγιον μου. V. 21, P. m. f. πρὸ δὲ ἐμοῦ ζωῆς, dandi casu. excusari tamen & genitiuus potest, vt supra, 27. ἀλλ' inclusum [illegible] v. neque P. m. f. agnoscit, neque vulg. B. psalmo 1. atque adeo & Clemens ipse infra o vitii Strom. 1, in prolixiori huius loci expositione, 16, 16. Eadem B. ibidem ἀνάγκη . . & paulo ante, v. 1, ὅτι τὸ τοῦ. V. 28, eadem B. Baruch 3, ὡς τὰ πονηρὰ . . adiectiue accepto κακὸν vocabulo. V. 29, eadem B. Ieremiæ 6, ἐπιστρέψατε ἀπὸ τῶν ὁδῶν. A. V. 31, P. m. f. τῆς πολλοφθόρου, temp. præterito, vt paulo ante, v. 29 Seq. v. vulg. B. Ieremiæ 6, ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀνθρώπων, ἐν ᾧ ἐὰν ἀκούσωσιν. A. V. 37, P. m. f. breuius . . . ὃν ἔχει, οὗτοι ἄκαρπα πεπληρώθησαν. Idem mox v. 39, ἐπήρθησαν ἐπ' ἐμοὶ. V. 46, A πεπληγμένοι, infin. modo. V. 48, commation illud . . πάντων H. expungendum censet. Sed frequentes apud hunc auctore sunt eiusmodi epanalepses pleonasticæ, vt supra quoq; monui, ad 14, 22. V. 50, vulg. B Ecclesiast. 48, εἰς ἀναχώρησιν. Seq. v. eadem B Prouerb. 1, μὴ [illegible] πάντες ἀπόδρασις μηδὲ βυλαίης ἐπὶ πονηρά. Abest eadem B. abest ἀδίκου v. . A.

P. 58, v. 1, eadem B. eodem in loco, κρυπτάμενοι δ' αὐτὸν ἀσαφῶς ἄδης A. Inclusa ὡσὰ seq. v. absent a P. m. f. V. 3. vulg. B. Ezech. 18, αὐτὸν δικαιοσύνην, facta nominatim epanalepsi & mox, ὡς ἐν δίκῃ: & rursum, ὁ τοιοῦτος μελέτω περὶ δικαιοσύνης, ἵνα ᾖ ὄντως οὐ φάσματος πρὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ οὐ μὴ ὑπάρχῃ ἀσεβὲς τι εἰδωλικὸν ἐν τῇ καρδίᾳ. quin & aliter variat huius loci citatio, infra Strom. 2, 180, 39. Rursus eadem B. v. 6, οὐ διορθοῖ· & seq. v. ἀκούσεται: contracte videtur pro ἀκούσεται & ἐξελεῖται ἐκ τῶν· denique v. 7, πλουτισμὸν οὐ βλέψῃ. V. 16, pro ἐκ τῶν Matth 13, & Luc 13 ac 17, ἐπὶ τῶν legitur in vulg. B. ed itemque infra Strom. 1, 164, 31 324, 52 vnde apparet Clementem sæpe liberius & ex memoria plerumque allegare Scripturæ testimonia. V. 12, inclusum βίου non agnoscit P. m. f. nec sensus aut cõstructio admodum requirit. V. 29, post πολλοὺς γὰρ deest λόγους, aut simile quid: vel eum H. legendum, οἱ τὰ ἀληθῆ πολλοὺς γὰρ ἐξαπατῶσι. V 39, idem H manuit ἀρχὴν τοῦ πάντων, datiuo casu; vt infra Strom 1, 16, 25. V. 51, vulg. B. Genes. 1, πρὸ τοῦ ἥλιον καὶ πρὸ τοῦ ὀνόματος ἡμῶν. A.

P 59, v. 9, vulg. B. Matth. 6, ἀπὸ τοῦ πονηροῦ A. V. 11, malet fortasse aliquis πρόφασιν, cibus: vt ad bellum refferamus hoc commation, sicut antecedens: ac sensus sit, bello & magno apparatu & largioribus alimentis opus esse· sed retineri tamen & πρυφὴ potest· vt eum bello coniungatur voluptas, sicut in oppositione cum pace copulatur caritas seu dilectio. V. 15, congruentius ἐξομολόγησον. V. 35, post πονηρίαν distinguit & P. m. f. & superior editio. V. 41, pro ἐκλύεται infra Strom. 2, 161, 16, legitur ἐκκλίνει. de lenatione, emtationem: itemque io P. in. 1 Epitome Stromatem m. habet insuper ἄπαξ ἐκκλίνει. teste Hœschelio. sed ἄπαξ confirmat ἄλογ infra, loco iam citato. V. 49, vulg. B Sirac 3, [illegible] νὶ ἐχίνου, ἀσφαλ μῶν. & otiox, ὑπερασπιστὴς ἐκκλησιαζόμενος. A.

P. 60, v. 1, P. m. f. σωτηρίαν, plur. num. V. 8, ἐν πυρὶ δοκίμου repositum ex eodem P. Heinsii versio secuta est vulgatam sect onem βοηλ . . . ιμπρὶ. voluntas una, quæ je propter unam æternam vitæ & exercitium gerit. V. 13, similitudo de p la. est apud vid. p 172. H. V. 32, ἀσυμβόλοις [illegible] ἀχ . . . nonnem P. m. f. V. 44, idem P. distinctè . . . ἀθλίαν. V. 45, προφῶ probat etiam Heinsii versio, audent enim nutritionem appellare delectarum exercitationem. P. m. f. habet προφῶ, parum ad rem. Seq. . Excerpta m. f. τῶν ἀπὸ τοιούτου: rectius.

P. 61, v. 2, Excerpta m. f. παρὰ [illegible] — V. 11, fragmentum in. f. τῶν [illegible] Sirac 11. Sic certe codex ambiguo exemplare habet [illegible] V. 27, vulg. B Lucæ 14, μὴ κατακλιθῆς· & seq. v. ἀναπεσὼν & infra 29, κύλισιν ἰλιγγος. absque articulo A. V. 31, haud scio an ὀφειλομένους ἐπὶ τῇ κρίσει, adiectiue. P. m. f. [illegible] mox diuise ἐπ' ὀνόματι ἀδίκου. V. 49, vulg. B. Lucæ 14, φάγεται ἄρτον. comedet panem. sed ἄρτον [illegible] m Clemente agnoscit et in Theophr. actus. A. V. 42, vulg B. 1 Cor. 13, ψωμίσω pro ψάλλω A V. 47, P. m. f. ἐπὶ τῷ φωτὶ ἐβασίλευσε τοῦτο· ἀλλὰ διαγνώσεως καὶ ἐπιμελείας. Inclusam μὲ, abest a superiori editione. V. 51, Heinsius interpres alter distinguit, φύσεως· παιδικὴ, ἀγάπη: cura autem diuersa, est caritas.

P. 62, v. 5, inclusum ἀσπάζεται non agnoscit Heinsii versio. atque adeo e margine in contextum irrepsisse videtur. V. 18, vulg. B Ecclesiast. 22, ἐπιτίμησον ἐξαγοντίῳ ἐξ ἀγαθίας· & mox, [illegible] ἀπὸ φαύλου πράξεως, ἐπὶ πολὺ σίνος. Alii Et rursum v. 20, ἀφιστάσθω ὑμῶν πᾶσα ἁμαρτία, τοῦτο — A. V. 22, P. m. f. μικρᾷ προφῇ: parum appolite. V. 26, vulg. B. 1 Cor. 10, κρίνατε τὸ δικαιοῦν, cum articulo. Sic v. 3, eadem B. 1 Cor. 8, ὑμᾶς αὐτοὺς, vestra hæc: & mox, τῶν εἰδωλείων. A.

P. 63, v. 3, vulg B Rom 14, ἐξουσιάσθη δὲ πᾶς Sic v. 14, eadem B. 1 Cor. ἀδελφὸς ἐκκλιζόμενος & seq. v. τῷ τιμᾶν μᾶλλον σαυτὸν. P. m. f. simpliciter μὴ σαυτοῦ. V. 17, genitiuo casu legendum βρώσεως, vel plur. num. βρώσεων. V. 31, vulg ed & P. m. f. κρατοῦσι, connexte· nostram disparationem probat etiam A. V. 48, fortasse conuenientius πανοφυλακίου δὲ —

P. 64, v. 4, P. m. f. ἀφωρίσθη δὲ του. V. 11, cum dicto de licentia, congruit Plutarchi hoc p 378, μίσχος ὠὸ εἶτα δυσβάστακτον. βάλλεται ἃ μὴ δεῖ, τὰ βάλλεται πολὺ δυσάφορον. H. V. 23, vulg. B. Prouerb 13, ἐμπίπτει εἰς τὰ ψυχὰς αὐτῶν. A. V. 26, post αὐτοῦ ex Plutarcho, p. 76, 6. addere possumus, καὶ τῶν πυρρίχων ὅσα πίνει μὴ ὀλιγοβίους: vbi Socrati hoc fanitatis præceptum adscribitur. H. Sic certe infra Strom 2, 177, 41. V. 17, πάλιν pro ὅλον seu ὅπερ posium videtur: aut ἵνα pro ἐν τούτῳ, vel alio eiusmodi. nisi potius legendum, τὸ μὲν ἀδίκου ἐστὶν ἀδίκου, quod ofui aptum est. V. 41. A ex Act. apost c. 10, ita legit, ἃ κατέβαινεν ἐπ' αὐτὸν σκεύει τινὶ, τέσσαρσι δέρμασιν, ἃ ἐκπίπτουσι ἐπὶ τῆς γῆς· εἰ δ' ὑπάρχει τοῖς ἐπὶ τῆς πόδα τῆς γῆς, καὶ τοῖς ἑρπετὰ, καὶ τοῖς πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ: & paulo post, Ἀνάστα Πέτρε καὶ φάγε: & rursum, κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον. V. 47, post λάχανα ζ μετ' ἀρίστης, subaudiendum σφιλίδας κρίθων, vel simile quid. Allusio esse videtur, vt A. adnotat, ad Prouerb. 15. V. 49, P. m. f. ἐμφανὲς τὸν ἐπὶ τοῦ πνεύματος· breuius quidem, sed minus congruenter. V. vltimo idem P. πνευματικὸν.

P. 65, v. 2, P. m. f. λύπῃ pro λύπῃν habet. V. 13, in vulg ed. Platonis, epist 7, legitur ἐπιλείπειν· & seq. v. δίκην τῶν ἁμάρτων: & v. 15, τὸν ἐν ἡδονῇ: & seq. v. ἐν τῷ ἐπιπόνῳ δὲ ἀνάπαυσιν. ac rursum v. 17, ἀκμάζει φύσει πρω-

θέσιν. A. V. 21, procul dubio legendum, σὺ φρονεῖς ἐπὶ τὰ μὴ μόνα (seu μόνοις) τὰ ἐπὶ γῆς. V. 32, H. ἐγκρίνων: & v. 35, diuise, ἐν πλανωμένοις, adhuc vagantes. V. 38, genitiuum Θεὸς Heruetus per appositionem cum ὁ ἄρχων conungit. sic enim vertit, *cum sanguis vna, Verbum sciluet, aqua temperari voluerit.* De magno autē botro historia est Numer. 13. V. 44, P. m. f. κρίνω δ' ἀσθενῶ, gen. casu, structura durior. V. 50, πῦρ ὑπερκάθιον ἐμοῦ] Plato lib. 2 de leg. 666. H. Seq. v. P. m. f. οὐδ' pro ηὐδ'.

P. 66, v. 3, conuenientius σφυγμοί, *pulsus*, A. V. 16, ἡ κωμῳδία intelligit Menandrum. eius enim Stobæus titulo 18, sermone de incontinentia, hunc iambum citat: Ὁ πλὴν ἁπαντ', ἀλλ' ἀκρατὴς ἡδονῶν. V. 19, cum τῷ ὄντι e præced. membro subaudiendum ὑπάρχοι δὲ: vel extrinsecus subintelligendum χρῆσθαι, aut simile quid. Seq. v. ἕτερος malui, per me licet. V. 27, parenthesim istam, ἀκριβέστερον τούτου καλῶσοι ἐξὶ τοῦτο ἄθλον, Hieronymus Mercurialis Variarum lectionum libro 4, c. 6, ex margine in contextū irrepsisse putat, eamque sententiam inclinat etiam A. Sunt tamen apud Clementem etymologiæ, & alia eiusmodi grammatica, passim obuia: vt de ἀστεῖος supra 62, 13. immo etiam διπλοχαφίαις seu variantis scripturæ adnotatio abeo non neglecta est: vt 210, 29: 250, 13: 279, 27. V. 29, excerpta m. f. βρίθειν, *regnare*. V. 34, ἀγνοεῖ agnoscit etiam Heruetī versio, *supra extremenia*. sed verius fortasse γλίσχρα, *lenta & viscida*. Sic v. 41, fortasse rectius πλεῖστοι, *replentur*, præs. temp. V. 42, vulg. B. Sirac. 31, πλεῖα ψυχῆς, οὐδ' ἐπιφθόνῳ πολύς, οὐ πρόθυμος ἀφροσύνῃ. A. Sophoclis autē esse ver us qui præcedunt, annot. H.

P. 67, v. 2, fragmentum m. f. H. παρεπιστῶσι: & mox v. 7, ἐμπεφυλαγμένοι μὴ ὑπὸ τοῦ ---. In Flor. ed. ambigue scriptum τὸ ὀλε: proquo & τὸ ὅλον legi posse annot. A. V. 12, Heru. interpres ὑμῶν ὡς, *sonsmortues*. A. V. 18, vulg. B. Sirac. 31, οἶνος οὐδ' ἀρχὴ ὑπερφίαλος μέθη. V. 30, vulg. B. Prouerb 23, κἀπὶ ἐμοὶ ἡ λέξις: & v. 38, ἡ ἐγκαινίσις ἀγγε. A. Versus qui sequuntur, duorum poetarum esse, vidit etiam interpres Heruetus: qui primi loci finem facit post Βορέου τὸ οὐδ': & pro τε δὲ repositō καὶ πολύ, sequentia continuat, tamquam eiusdem poetæ verba. Sed fallitur Aliam interpolationem discimus ex Stobæo, titulo 18, de Incontinentia ibi enim tertia acroteleution, & quartus, 112 leguntur, τοῖς πλουσίοις φίλοις Βορέου, ὃν ἐκ' ἀνθρώπων τὸν ὑπὸ ἀξιοῦσθαι. vt τοῦτον | quod est ante φίλοις, turtepserit, vel e sequenti loco, vel alibunde. Sequens autem locus, οὗτοι repetitione ita interpolati pollent: ἡ πόλις, Οὐδ' ἁμαρτωλός, οὐδ' μὴ θνητὸς ὀλιγόδ' Οὐδ' ψυχρολούτης. sed nec contexturæ hic indulgeo, nec cuius iste locus sit, compertum habeō. P. iorem Stobæus tribuit Eratosthen. Hemistichium autē illud, Βορέου τὸ οὖτος, legitur etiam apud Homerum: anapæsto pro dactylo vsurpato, vt & apud Virg. *Flumenque rex Eridanus*. V. 48, rectius vulg. B. Ephes. 5, trāsposita præpositione, μὴ μὴ συνεσθίετε, οὐδέ --- A. Seq. v cū συμπίνετε subaudiendū ὑμῖν. V. 50, P m. f. ἔτ' ἐξ Ἀδὼν, sepetito articulo.

P. 68, v. 1, si contracte legamus τἄνω, melius constabit metrum. V. 16, A. cum Heru. interpr legit, ἁμαρτῇ ἡ οὐδ' φιλοῦσι πολύ. V. 18, vulg. B. Amos i c 6, plur. num. πλοῖα ὁλόφωτα A. V. 22, A. & H. οὐ πόνους, *ante petum*. V 31, vulg B Sirac. 31, ἀκόλαστος οὐδ'. V. 39, apud euangelistas est οὐκ ἐπιβάλλει & apud Lucam etiam mutata præpositione, τὸν ἐπιβάλλοντα ἐκ πόλεως. V. 44, Lucæ 7, ἐλάλησεν δ' --- A.

P. 69, v. 21, vulg B Sirac 31, ὡς ἐκ τοῦ ἀνθρώπου πονηρὰ ἐπιθυμήματα τὰ ἐπὶ γῆς· καὶ ἐπὶ τῷ κρίνει αὐτὰ ὅσα ἀδύνατα. A. V. 30, de poculorum nomenclatura consule Indices. V. 38, legendum videtur χαλκοῦς πεπιεσμένους, vt infra 108, 28: vel χαλκοῦ aut χαλκοῦς πεπιεσμένου. vulgata certe lectio structuram habet duriō. em. V. 47, Matth. 19, δὸς πλουσίῳ. A.

P. 70, v. 4, Ἔ ἴρων repositum e P m. f. pro vulg πρὸ λόγου. vulg B. Baruch c 3, multum hic variant. V. 16 P m. f. transpositis vocabulis, φοινικίδων ἡ πορφυρίδων. Ibidem mox fragmentum H. κρατίζομεν. indic. modo signif. actiua. Seq. v. rectius ἐπιψᾷ. V. 25, congruentius τῷ Χριστῷ, accus. casu. Seq. v. P m. f. ἥκει πολὺς χειρὶ V. 33, inclusa ὦδε abest à P. m. f. V. 36, vulg. B. Aggæi 1, ὡς λαὸς δίκαιος. & v. 43, 1 Tim. 6, λαὸς τῷ πόνῳ. A. V. 52, A. & H. ἄλυτος, *catena*.

P. 71, v. 1, Heru. interpres datiuo casu legit πορισμῷ, *cum petulantia in consumo*. V. 12, excerpta m. f. ὑπὸ πολλῶν. & seq. v. τῶν καλλίστων, neutro gen. V 19, locus est psalmo 150: de tuba vero & 1 Cor. 1 & 1 Thess. 4. H. V. 24, P. m. f. τοῖς, dat. casu. vnde suspicetur aliquis scriptum fuisse τοῖς πλουσίοις. V. 42, idem P. ἐκ Χριστοῦ. V. 41, vulg. B. Colossi. 3, ὁ χριστὸς, absque articulo: & mox ὁ λόγος absque distinctiua ἡ --- & seq. v πατὴρ δ' αὐτοῦ. A. V. 52, fortasse rectius ἐξομολογήσεται, *semper*, modo.

P. 72, v. 20, P m. f. ἁρμόσῃ, *conueniet, quadrabit*. V. 37, A. ante ἀλήθειας interpungit: H. in tertium abhinc versum transfert, legitque, πλείστοις ἡ ἀλήθειας ἀγαπᾷ τοῦτο. ego ἐξήκοντα seu glossulam esse puto vocabuli μεθόδου, detumptum ex sequentibus, v. 49: vbi ἀλήθεια ἡμῶν significat animum χαριζόμενον ita persuadere, vt vulsus quoque μεθόδῳ ren. deat. Sequentia quoque sic fortasse legentur melius, ὅτου καὶ ἀπὸ ἀγαθοποιοῦντων ἀπέχεσθαι ἀπὸ πάντων κακῶν. vt significet, eiusmodi vitium etiam in moderati hominis vultum, & quidem absque vitio, cadere. V. 43, A ἐπιτίθεσθαι ἀφανισμῷ μεθόδου βλαπτομένου ἀφανισμοῦ, ἢ τὸ μὴ βλαπτομένου ἀφανισμοῦ μεθόδου. V, 47, idem A & C. cum Heru. interprete, ἀθῳωτέου λογισμοῦ πειράζειν, *illud cum est humana rationationis indicium*. V. 50, in eandē sententiam Salmasius lib 6 De prouidentia Dei: *Christum*, inquit, *flenisse legimus: risisse nusquam legimus: & hoc vtrumque in exemplum pro nobis: quia Fletus compunctio est animæ: Risus, corruptio disciplinæ. Nobis videre & gaudere non sufficit, nisi cum peccato atque insania gaudeamus, nisi risum nostrum impurtatibus, nisi flagitiis misceatur: nec delectat videre sine crimine. Rideamus & lætemur impiger, dummodo innocenter. Quæ vaccinia est, si non patemur risum, nisi Deus murium in se habeat?* R. V. 52, f. rectius πεφιλοῦσι.

P. 73, v. 2, apud Plutarch. ἐξὶ ἀδολεσχίαι, & Sympos. lib 3, c 1, plenius citatur hic locus, Οὐδ' χαὶς τ' ἰφιανὸς πολὺ φρενὶ καὶ μᾶλ' ἀδύνατ· Καὶ δ' ἀπαλὸν χλάσσας, καὶ τ' ἀρχόμενός τ' ἀπάνευθ'. itemque apud Stobæum titulo 18 De incontinentia: vbi tertii versus clausula sic legitur, ἀοσφ τ' ἄρρητον ἄμφω: per positionem producta ασ, non cæsuram. Sunt autem Homeri, Odyss. ξ. V. 1, P. m. 1 ἔ ὁμοίαν ἰχνίαν. V. 21, vulg B Ephes. 5, τὰ ὄντα ποιοῦντες: itemque v. 22, eadem B Matth. 1, ἐποίησ· ὡς τῷ κρίνει. Seq. v ἢ æque legi potest atque ἡ, *quomodo*. vulgarum ἡ secutus est Heruetus, *annon & de illo scriptum est?* Ibidem vulg B. Matth. 12 habent ῥῆμα ἀργὸν & seq. v οὐ ἔ λογισμοῦ. A. V. 27, tragicus iambus de improborum commercio, proluxius mira commendatur, Sirom. 1, 129, 18. V. 41, f cum præpositione legendum, ἐξ ἀλογίαις, *contra hilarem*. V. penult. H. ἀλλ' ἡ, *tum &*.

P. 74, v. 4, vulg. B Eccles. 31, ὁ πνεύμενος οὐκ A. V. 13, interpres Heru. videtur legisse ἀμαρτίαν ἀμαρτίᾳ προσφιλεμένους, dum vertit, *peccatum peccato adhærens*. V. 21, vulg B. Eccles. 6, μὴ πρωτολοιδορήσῃς μὴν αὐτῷ· & seq. v ἐν ψυχῇ ἐν αὐτῷ, ἡ τῷ ἀνθρώπῳ ἐν ἀλλοδαπῇ. A. V. 24, pro καὶ sunt qui legant ἡ ὡ· & seq. v. ἀπὸ τοῦ δ' αὐτοῦ A. V. 27, per ἐφεσίμου intelligenda ἐπιθυμία seu concupiscentia eius quod deest. V. 40, vulg. B Sirac 32, ὁ ἄρα ἐξήκοντα, ἡ μὴ ἀφορᾷ δικαιοσύνῃ ὡς ὄφις. Sic v 44, eadem B Act apost. c. 15, ἐπιπ ἡ δ' & seq v τῶν ἐπιπλεόντων τούτων: & rursum, καὶ πιστὸν καὶ πρέπουσι A.

P. 75, v. 6, Flor. ed. πεφιλοῦσι, præter rem. In seq loco vulg. B.

vulg. B. Proverb 10 habent, πάντα ἄφρονα, σωτηρίου οὐκ ἔστι. H. V. 9, legi posset etiam μέτρον ἐπιθύσεως φωτὸς πᾶσι τοῖς ἔθνεσι: & mox, λελαὸν αὐτὸ τὸ κόπρολίθρηφον. V. 12, καὶ sic legitur etiam in P.m.f. magis emphatice est καὶ σὺ, etiam tibi. V. 13, vulg. B. Sirac. 32, ὁ ἀλιτρὸς πολλά: & præced. versu, οὐ ἀκριβῶν ἐπιτίμησις. V. 24, vulg. B. Sirac. 9, ὁ πολλοῦ ἄξιος, in cunctate sua. Præcedens locus de Thersite, Homeri est, Il. β. A. & H. V. 32, f. conuenientius nomin. casu ἡ. qua. V. 34, procul dubio verius παραπηγνύεται, vt supra 69, 6, in eodem præcepto. V. 37, C. & H. παρελκύσῃ malunt. vt intelligatur sternumentum vehementia sua consternans ac percellens astidentium aures.

P. 76, v. 15, de mystica vnctione agit etiam Ignatius epist. ii. H. V. 21, P. m.f. ὁ τῆς πρωΐας. V. 24, vulg. B. Esaiæ 29, πρῶτον μὲν: Matth 15, πρῶτ μὲν: & mox, πέρξαι ἀπ' ἐμοῦ. V. 34, vulg. B. 2 Cor. 2, ὁπὸ χειρὸς ἀνδρὸς ἱερέως: & seq. v. ἐμοὶ ἐστὶν — εἰς δὲ, ἐστὶ ζωῆς —. V. 36, pro νυχία in P.m.f. est etiam χειμὼν: & mox v. 38, ὃ pro χιὼν. De regni symbolico indicio vide & Basil. 234: & Greg. Naz. 232. H. V. 45, cum Αἰγυπτίας, si mendo caret, subaudiendum γῆν. alioqui enim legendum potius ψάλτας Αἰγυπτίους, vel ψάλτας Αἰγυπτίου: aut ψαλτὰς Αἰγυπτίας, vt apud Athenæum, ἅλτρριβίας ψάλτας. quæ tamen scriptura suspicionem mouere posset, cum in Epilyci Coracino sit, βακτηρίᾳ τῇ ψάλτας ὁμοῦ. nisi forte absque flexione hoc vocabulo Athenæus vtitur, vt mox apud Clementem nostrum est ex Simonide, ἡμιόνων καὶ βάκτρων: cum βακτηρίᾳ postuler regula grammatica. cuius enim τὸ δ- sit μόνον βακτήριον, vt in margine P m.f. aduotatum est, flexionis & generis exigua in talib. haberi solet ratio. De cæterorum nomenclatura docebunt Indices. V. 49, f. conuenientius αὐτῆς, fœm. gen.

P. 77, v. 3, Laconicum respondsum de vnguenti purpureæque dolo, repetitur infra quoquo tit. 26, 52. meminit & Herodotus. V. 6, H. coniuncte λέγουσιν. V. 11, vultures & scarabeos vnguenta non ferre, docet etiam Plutarch. 248. H. V. 12, ἀκαρεῖον P. c. scriptura est: Flor. ed ἀγκαρεῖον: quod ferri & ipsum potest. Ibidem mox f. ὅπως μὴ πρέμοι. alioqui enim sine ὡς cõgruentius esset ἀρέσῃ. V. 16, conuenientius αὐδῇ, μιᾶτε. Ibid. mox P.m.f. βροτοῖς, gemino ρ. V. 24, ἀλλ' ἐπιπόλαιος: Aristot. Ethic. Nicom. lib. 3, c. 11. H. V. 31, P. m f. ὡς ἡδυπαθοῦσι. minus apte. Quod vero cæteri unguenti odoratis adiuuetur, docet etiam Plutarch. Sympos. lib. 3, c. 1. V. 37, congruentius ἐγκριφᾶν. cerebro: vt C. quoque sentit. V. 42, Anstippi apophthegma refert etiam Diogenes Laert. Item Seneca De beneficiis, lib. 7, cap. 25, *Aristippus ad quæsdam delectatus unguento, Male, inquit, istum effœminatus cuperet, qui rem tam bellam infœminauerit.* V. 44, vulg. B. Sirac. 38, Τίμα τὸν ἰατρὸν πρὸ: ὃν χρείαν, καὶ γὰρ αὐτὸν. Et mox, ἐκ τοῦ ὑψίστου πᾶσα δόσις ἰάσεως. A. V. 46, P. m.f. ἄλλοτον coniuncte. V. 50, χίονστην pro vulg. φαίνεται reposuerim ex eodem P.

P. 78, v. 3, haud scio an melius ἀκαρῆσιν, *in malum rem faceſſite.* Seq. v. etiam datiuo casu scribi potest κύρᾳ. V. 12, rectius passiue μαραίνεσθαι. V. 23, vulg. B. Proverb. 17, καὶ χαρὰ δὲ τέκνου, πατὴρ αὐτοῦ. A. Sequentia sunt ex Ephes. 5. H. V. 26, de nuces arboris halitu, tradit etiam Plutarch. Sympos. l. 3, c. 1: vnde hęc & alia in sequentib. Clemens mutuatus videtur. H. V. 28, siquis κάμοι malit, per me licet. V. 31, grammatica regula postulat ὑπάρχοντα. V. 33, P. m. f. τὸ ἐδωδὸς: vsitatius. V. 35, excepta ni. f. πρὶν δὲ ἡ φυσ. Et v. 37, τὸ στρώσον. V. 39, idem P. ἔχειν, genit. casu: & seq. v. ἀφ' ὑπερεχῆς: pro quo an ἀπερεχῆς scribere voluerit nescio. Coronas vero Musarũ antiquos e rosis texere solitos fuisse, prolixius docet Petrus Vict. Var. lect. lib. 14, c. 18. Ibidem fortasse rectius λέγε, *dice, inquam.* V. vltimo, P. m. f. ἦν, *esset.*

P. 79, v. 13, A. ἐκκλασπάζουσι, absque præpos. V. 35, forsan rectius ὡς μύρτα καὶ μαράθια. eodem numero. V. 36, P. m. f. καθολαβ— Seq. v. vulg. B. Sirac. 39, ῥάμνοι ὑγρὰ & v. 38, ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῶν. V. 43, eadem B. eiusdem Sirac. cap. 19, ὁ πλήρης, καὶ ἄλας, καὶ σταλαγμὸς πυρὸς, καὶ χάλαι, καὶ μόλι. A.

P. 80, v. 4, cum ἀφροφαγεῖν subaudiendum ἐστὶ: vel potius indicatiue legendum ἀφροφαγεῖ. Inclusa quæ sequuntur, absunt a P. m. f. atque adeo paraphrastica exegesis esse videntur, per inconsiderantiam librariorum in contextum inserta. Ibidem A. mauult κρατύνειν: itemque mox κρατύνεται. vulg κρατύσεις pro digestione potest accipi. V. 13, locus de Vlysse est Odyss. ψ. H. V. 25, vulg. B. Lucæ 12, κύριε ἐμοὶ εἰπὲ τὴν: & seq. v. ἐμὲ κατέστησε δικαστὴν ἐφ'. In loco de homine dormiente, v. 27, alludit ad hæc Platonis Νόμων ζ. 776, πρὸ δίδου γὰρ ἀεὶ τοῖς ἀδίκοις ἀξίοις, οὐδὲ μέλλουσι ζῆν: quæ & ipsa mox totidem fere tantur, v. 29. A. V. 32, vulg. B. Proverb. 8, μακάριος ὃς ἐμοῦ — Seq v. P. m f. & φυλάσσει habet, & φυλάξει: vulg. B. πρωΐ: & mox, ἑτοιμασθήσεται παρ' V. 35, vulg. B. Thessal. ε, ἡ οὐ μεθυσκόμενοι, ἐν οἴνῳ μεθύσκου. A. V. 39, pro negatiua ἢ malet fortasse aliquis localem οὗ, ἐν ᾧ: sed obstat πολὺ: atq, hoc ipsum postulat neutrius generis participium, ὄν. V. 43, A. cum interprete legit δι' ἄγνοιαν, *per ignorantiam.* V. 51, de multo somno idem tradit Plato, loco modo citato. H.

P. 81, v. 4, allusio est ad Homericum illud, Οὐχὶ πανύχιοι εὕδεν βουληφόρον ἀνδρα. V. 28, P. m. f. πεφυσαρτῶν: vt sit, *præter vsum fermandum.* aut præter naturam, παρὰ φύσιν, vt pag. seq. v 17. Sed πίτνα seu πίτνω confirmat κατεπόδυσε πατάξῃ infra 83, 17. Platonis locus est Νόμων 4, 587. A. V. 32, P. m. f. τὸν λαγῶν ἢ ὕειον. De lepore quæ sequuntur, refert etiam Plutarch. lib. De non iracundo: de hyæna, Ælianus Animal hist. lib 14, c. 25. H. V. 34, pro ἀφιὸν ὄνον Heruetus legisse videtur ἰχνίον, dum vertit, *multiplicare Venerem:* sed receptam lectionem tuentur illa Plinii, lib. 8, cap. 55, *Archelaus auctor est, quot sint corporis cauerna ad excrementa lepori, totidem annos esse ætatis. Varius certe numerus reperitur. Idem, utrumque uim singulis mense, ac sine mare esse gignere.* V. 40, de hyæna cum Clemente negat etiam Aristot. Histor. animal. lib. 6, c 32. V. 52, grammat. regula postulat μεμνημένῃ δ' ἐγκρατὲς: nisi neutro gen. scriptum putes μεμνημένον ἐγκρατὲς, ὑ ἐρχόμενον, ἐχόμενον: quod est insoleos.

P. 82, v. 3, ἱμαντοφορβίτας περιλογῶντες] atqui Iuris auctores hoc statuunt, l. to D. de stat. hom. lib. 40, § 1, de testibus: & boni auctores, A. Gellius lib. 9, c. 2: Auson. epigramm 98. & confirmat experientia. R. V. 17, vulg. B Rom. 1, τὸν φυσικὸν χρῆσιν τὴν θηλείαν. vbi etiam passim ἄρσενες, per σ. A. V. 30, vulg. B. Ieremiæ 7, πάλαιον λαῶν ὀνομάτων: itemque vulgata versio, *Speluncæ latronum.* V. 37, τὸ γὰρ κινεῖν] sic Aristot Ethic. Nicom. 3, c. 13, ἀκατάληπτος γὰρ τῆς οὐσίας, ἡ φυσικὴ ἐπιθυμία. H. V. 45, de στόμωσις θηλυμανίαν dictum supra, ad 31, 30. V. 49, potest etiam communiter scribi ἀνακεκλιμένῳ A.

P. 83, v. 7, ὀστὶ μέλι P.m.f. diuise: Flor. ed. ὀστίμελι compositum. V. 10, δρόμος est apud Plat. Νόμων ι, 887. A. V. 13, vulg. B. Leuit 18, σπέρματός σου: & mox 10 Platonis loco, 588, πολλαχοῦ habent editiones vulgatæ. A. De illo ibidem, μὴ σπεῖρε οὐ μὴ βάλ-] agit etiam Plutarch. Connub. præcept. p. 87. H. V. 21, interpres legit ἀφυᾷ vel ἀφυᾷ, dum vertit, *degenerat neptunus, redditur.* V. 23, P.m.f. καὶ ἄλος ὃ ὡς ὁμοῦ. V. 41, ἐπιτυπῶν abest a vulg. B. Ecclesiastici 23. Seq. v. Πάφα vrbs est, in Pisidia sita Stephano, imaginaria Cratetis: cuius descriptionem ludicram refert in Cratete Diogenes Laertius, & Clemens hoc loco innuit.

P. 84, v. 2, dictum de coitu Stobæus Eryximacho tribuit, titulo 6, de Intemperantia. sic enim ibi, Ἐρυξίμαχος· τὸν σπουδαῖον μιαρὰν ἐπιθυμίαν ἐπιέζειν. Democriti sententiam idem alteutiq; post, paulo aliter erat, ξωυτοῦ, λόγῳ καὶ ἐξεργασίῃ ἐξεστιν) ὃς σώφρων· ἢ σωφρόνων. A. Gellius lib. 19, c. 2, Hippocratu dictum hoc tribuit

τὴν σωτηρίαν ὅτου μικρὰ ἐπλεόνασε. V. 3, P. m. f. τῆ μικρᾷ τ' σωτηρίας. sed σωτηρίας probat etiam Heruetus versio, cum quod accessit magnitudini. V. 8, idem P. πῶς ἴχῃ, indic. modo. V. 9, Sophoclis dictum refert Plato Polit. 1, Cicero in Catone maiore seu De senectute, & Ammianus Marcell. lib. 25, vbi Iuliani virtutes describit. R. V. 23, isdem prope verbis Plutarch. Sympos. lib. 3, c. 6, περὶ ἀλυπήτου & ευμπλικοῦ. V. 35, H. κηδεμόνας mauult, subiunctiuo modo, vt mox v. 37. V. 43, P. c. ὑμωδυνῆ): sed superscriptum λυπηθέντας. V. 45, idem P. παρ' ἡμῖν, apud nos: quod probat etiam A. vt videatur Sibyllina carmina citare, sicut alibi passim. V. vltimo, vulg. B. Sirac 23, παροξύνων λόγῳ ἁλίσκεσθαι αὐτῷ. & mox, λέγων τὸ τῇ ψυχῇ αὐτοῦ. Τὶς μεθ' ἡμῶν πλανᾶται, ἢ οἱ τοῖχοι μὲ κρύπτουσι, καὶ ὕδατος μὲ φεύγει. Τί δολοφονᾶμαι, ἢ ἁμαρτίαν μοι μὴ μετῇ.

P 84, v 3, eadem B. ibidem, ἀνεῳγὸν ἢ ἱμάτιον: & seq. v. οἱ ἐπιβαλόντες πάντες.—— καὶ κρατοῦντες. V. 6, eadem B. E ait 29, πεποίηκαν ἀκοήν; A. V. 8, idem A. ἀν ἦ, ει, dat. to casu Sed non minus apte legeris, αὐτὴ ἡ νυξ, ἱμὰ nox. V. 16, vna cum tunica exui etiam pudorem, prolixe narrat Herodotus pag 3, in Candaulis historia H. V. 30, vulg. B Sirac. 19, σπεῖρε καὶ πλάνησις: & mox, ξεπορθήσῃ ὡς πεφυλαγμένον. V. 41, eadem B. Lucæ 12, πλείονα 10, neutro genere: & seq. v. πλείον ἀποθανεῖν: & rursum v 43, ἢ πιστόν: item v 45, πῶς ἀνέξονται κρυπτὰ, ἀλλ' ἀποθ. λέγω— & v. 46, χρῆται τὸ τῆ ἀρχῇ αἰμάζῃ· ὡφ.—— & seq. v. ἀπιστῆσι, A. V. 47, comation illud, ἀμύχου, parum huc quadrat: & λιθάζειν ibi legere, tautologia fiet. V. vltimo, incluta, abiuncta P. m. f. ac fortasse rectius ibidem τὸ δὲ ἅ.

P. 86, v 4, vulg S Lucæ 12, τὸν κῆδ πεσόντα—— ἐπιβῆναι. V. 8, interpres aptius λέσχαν ἀνωμὸν seu λέσχην ἀνωμὸν, in delicias perdamus Seq. v. A. mauult περιβῆτ, alimentorum V. 40, σφοδρὰ abest a vulg. ed. Lucæ 16. Seq. v. eadem, ὡς τ' πυλῶνας: & mox, χρημάτων λέσχῃ ἢ ἡδοναῖς, πανδοκεῖον λέσχης ἀγαπᾷ. A. V. 21, excerpta m. f. ἐκ τοιούτου. V. 27, Hlot. ed. ἐξελαυνόντες: vt item Heruetus interpres, qui eiulem vitæ formam expellerant. nostrum ἐξελαυνόντες, e P. m. f repositum, confirmat mox v. 30, ὁ, ἐξωλεῖς τύπου ζηλῶν. Petita sunt autem ista de vetere cultu Attico, ex præfatione Thucydidis, pag 3. V 31, analogia postulat λέσχαν ἀνωμὸν: licet etiam P. m. f ἀνομώτατος habeat, retento augmento. V. 46, locum hunc contra luxum vestium, cum Seneca & aliis confert Petrus Faber Semestrium lib. 2, pag. 140 V. 49, A. & H. βουβύλιον, ex Aristot. Hist. animal. lib. 5, c. 19: Plin. lib. 11, c. 22.

P. 87, v. 4, P. m. f. ἀφὸς τὸ, accus. casu, minus recepte. V. 7, analogia postulat ἐστῶτα. V. 12, rectius κατακλείσῃ, reliquenda, vt ἐστῶτα v 19. V. 16, P. m. f. ἐξώλεσε: rectius ἐξώλεσι, transpositis litteris. Seq. v. H. τῷ ὕφαιρε τοῦτο V. 21, vulg B Eccles. 11, ὡς ἔδεσε ἰχθύων μὴ καλῶς, καὶ ὡς ἁλίσκεται μὴ ἐπιτυχῶν. A V. 22, ἀπαγόμενος habet cum Hlor. ed. ejusm P. m. f. Error natus e duplicis scripturæ notatione ι παρόμοιος scilicet, & ομοιος. V. 24, epitheton illud, τοῖς ὑπηρέταις, abest a vulg. ed. Lucæ 7. A. V. 32, versus de Eriphyle, desumptus ex Odyss λ. Meminit vero & Paulanias. Ceus autē sophista qui mox ibidem nominatur, Prodicus est: cuius meminit & Basil. 227: (vbi tamen Χῖος legitur) Xenoph. Apomnem. 2, Cicero Offic. 1, & Philo p. 590. H. V. 39, vulg. B. psalmo 44, ἀνθρακιὰν ν. & seq. v. πανοῦργα, vt etiam P. m f. & rursum, ἐκπεσοῦμαι ἀλλοφύλων ἀδελφῶν, πανοικίᾳ. absque commatio illo ἢ ἀμοσοῦσι χρυσοῖς: quod tamen infra quoqi reperitur, 280, 29. V. 42, icon ista, ἀνεχρυσοῦς ἀλλοτρίας. petita ex Pindari Olymp 1. V. 49. Homeri locus est Il. β. A.

P. 88, v. 6, f. rectius ἐπιπεδῆ, στιφρουσιν. V. 14, Isocephanes est in κεφαλῆς: regula enim postulat accus. κεφαλῆν. Si quis ibidem ἐπὶ τῆς σκιᾶς malit, per me licet. V. 19, P m. f. ἔτυχεν. sed retineri & τὸν potest, i. quem Dominus gestauit. Articulus τὸν seq. v. adductus ex eodem P. V. 22, vulg B. psalmo 103, ἢ μεγαλοπρεπὲς. A. V. 27, responsum illud in excerptis m. f. tribuitur Lacænæ fœminæ. sic enim ibi: Εἶπε τις, ἢ πῶς χαμαιμβῶν τὸς Λακαίνους, Καλὸς ὁ πῶγος· καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὸ, Ἀλλ' ὁ ἀνὴρ. Clemens tamen infra Stromateo quarto, 224. 11, Theanoni Pythagoreæ dictum hoc tribuit, vt & Plutarchus in Præceptis connubialibus. Et occasionem quidem nudam brachij Plutarchus ibidem fuisse dicit τὸν ἀβρὸν ἢ ἁπαλὸν: in excerptis vero supradictis hæc affertur ad Lacænas accommodata ratio, ἐπεὶ ἢ ἀγκάλιτους ἐφόρουν χιτῶνας, οἷς φαίνοιτο μᾶλλον ἢ ὤμου ἀγλαΐσμα καὶ πρῶτον καὶ τῶν ἄλλων ἀπὸ ἢ πλεονεκτοῦσι ἀγκαλισμοὶ καὶ τῶν οἰκείων τῶν γυναικῶν. Addunturque insuper hæc; ἐλλίσσονται δὲ αἱ τοῦτο χρήζουσαι τῇ φαλῇ τῇ ἀγκαλιδίτου, δυοῖν ζώοιν ἐπὶ καὶ Δωρὶς οἱ Λάκωνες· ὡς ἀπὸ τοῦτο καὶ χαλεπὸν τοῖς χαμαίρπη, ταυτὶ ζῶον ἢ αὐτὸν καὶ Ἀθηναῖον· διὸν Ἴωνες οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἢ τὸν Ἴωνα λέγουσιν, ἐγκλωσῦρ. καὶ ἐπιτοῦτο τῶν οἱ Λακεδαιμόνιοι μόρ, ὡς γυναῖκας αἰδήριζοντες· οἱ Ἀθηναῖοι δὲ ἐπὶ γλαυκῶπις. V. 32, P. m f παραπαπαιάξῃ. V. 36, locus est ex Il. ν. A. V. 41, eum Ἀθηναῖ subaudiendū θήσεσθαι, aut μενεῖ.

P. 89, v. 1, f. conuenientius αὐλιζόμενα, vt pag. seq. v. 4?: & v. 8, ἀσυνεπίστρεπτον, vt alibi ἀσυνεπιστρόφους & ἀσυνεπιστρόφους. V. 16, P. m. f. αὐτὸς, fœm. genere, relatione ad propinquius facta: & mox, μὴ δικᾶ, indic. modo. V. 31, P. m. f. ἐφελκυσμὸς ὁμιχλῶν, absque distinctione. V. 41, idem P. αὐτὸν ἢ ἀνδρῶν: sed & τὸ tetineri potest. vt sit exegetica repetitio articuli, sicut v. 9: & pag præced. v. 19, atque alibi passim. V. 43, A. mauult ἀνῃ ἰσωτὴν, quæ etiam monstrauit. Ibide mox P. m f. χρεωμῆται, indic. modo. V. 45, fortasse rectius ἀπαπᾶν), expansus est, patet. Seq. v. Flor. ed χαυχῶν sed inulto conuenientius P. m f. χαυχυῶσι, terram foduunt, nempe ad metalla damnati. V. 50, vulg. B. Matth. 6, & Lucæ 12, τὸν βασιλέων ἢ γῆ. V. vltimo P. m. f. ἡμῖν ἐξεῖν, nota licent.

P 90, v. 1, A. & H. τὸν ἐν τῷ αὐχένι μαργάρους ἔχειν: vt interpres quoque, ipse prior fatum suum imperiit. V. 2, f. rectius βεβλάπτει, voluit: vt infra, 91, 46. V. 13, P. m. f. breuius, τῆς αὐθαιρεσίας, φεύγειν ἐκ χρείας ἀφιστᾶν. V. 18, H. κατασφάττει, indic. modo. Seq. v. P. m f. κρίνον, etiam bonum. V. 25, vulg. Homeri editiones, ll. β extremo, πολυφλοίσβοιο: & mox, νέον Θ. A. V. 31, excerpta m. f. τῆ χρυσῆ. V. 37, haud scio an rectius ἀλλοφύλων. V. 40, excerpta m. f. κρίνοιους τὸν Δημοῦς Ὅμηρον. V. 41, P. m. f. ὡς δὲ καὶ φασιν. Homeri locum versu præced. Arcerius eum innui putat qui est Odyss. ϑ. V. 43, Heruetus λέσχαν ἀνωμὸν θρέψαι legit, dum vertit, ad theorem confingens. V. 45, A. suspicatur legendum ἐπεσῶν: quippe quod & ipsum in mulierum ornamentis sit. Sed cum & P m.f. ἐλεῶσαν habeat, (ita enim scriptum est, vno λ) catalogus iste muliebris ornatus de industria comico loco clausus videtur: vt sensus sit, postquam omnib. illis ornamētis instructæ sunt mulieres, helleborum eis esse propinandum, cuius potu caput illarum a vesano isto ornatus studio releuetur. Aristophanis locus qui sequitur, in vulgatis Thesmophoriazusīn editionibus non repertur, nec item in Ecclesiazusis aut Lysistrata: sparsim tamen aliqua ornamentorum istorum nomina ibi leguntur. vnde suspicetur aliquis, vulgatam editionem eius fabulæ non esse integram, sed fieri potest vt e primis Thesmophoriazusis hæc deprompta sint: quarum mentio infra 267, 2. Versus eodē modo distincti etiam in P. m. f. sed metro passim luxato. Nomenclatura ipsa, in Indice, vbi suspecta est, examinabitur.

P 91, v. 1, f. κρατικὸν μέρος. V. 7, vulg. B. Lucæ 12, ἴχνος πηχὺν ἐφεῖναι, καὶ ἅπτεσθαι—— αὐτοῦ. φόβος & v. 8, τὸν ψυχὴν σου ἀποκτεῖναι λέσχαν σου· ἢ ἢ ἐπιόμενος, τὸν ὄφιν; A. V. 16, incluſa καὶ, addita ex P. m. f. Seq. v fortasse conuenientius λέσχαζ abstinere. V. 21, vulg. B. Osee 2, ἐπήνεσα αὐτὸν & mox, ἐνέπνα αὐτῆς A. V. 30, pro aductbio αὐθάδως idem A. mauult nomen αὐθάδειαν: desumpta

desumpta vero hæc esse ex Prouerb 10 & 19. V. 42, εἶδε pro vulg. ᾔδη repositum e P. m. f. Supra, 57, 9, proeodem est εὗρε, omnem. Seq. v. A. τὸ πειθόμενον λέγει· itemque H. Ibidem mox, in vulg B. Prouerb. 3, præterea tempore legitur ἐμπεριόδως. V. 45, H. mauult præterito temp. πεπηδᾶν, perforatum esse. Luxum vero hunc suspensarum ex autib. gemmarum, taxat etiam Plinius in procemio libri 12, & Seneca De vita beata, cap. 17. R. V. 10. P. m. f. ἐμοὶ οὐκ ἐᾶτε ἡσυχ.

P. 92, v. 1, P m f. titulus est Λόγος πρῶτος, omisso & auctoris & libri nomine. V. 12, de triplici anima, etiam Plato Polit. 4. 439. H. V. 17, in vulg. edit. Homeri, Od. ϑ, legitur, Ἀλλ' ἄγε νῦν στείχωμεν: secundo versu, καὶ πείθωμεν. tertio, Γνῶτε δ'— A. V. 31, congruentius ὑλακμῷ τε καμηκῶν, nominis casu. V. 39. vulg. B. 1 Cor. 13, πᾶς τοιοῦτος. Ibidem mox post ἀλλήλοις non est distinctio in P m f. V. 42. vulg. B. Esaiæ 53, ᾧ ἀπέλθωσιν πορεῖαι τῶν ἡδέων τῶν ἀμαρτιῶν. A. V. 47, cum capite hoc ὠφέλιμον μαθεῖν, conser Tertulliani lib. De cultu mul.

P. 93, v. 1. congruentius ξυνίεις, vel ζυνίης τι. V. 24, ὄψιν gnoscit etiam Heruetti versio, carnem ergo, vt quæ sit visu iucunda. Sed procul dubio legēdum ὀψον. etiam C arbitro. V. 28, metro conuenientius πεῖν, vt apud Aristoph. passim. V. 32, P. m. f. μιχαίνουσι γάμον. V. 37, ncluium χωνὶ, abest a P m f. V. 35, ἐξωσθεμένην Heru. interpres vertit, tot colorum floribus spersa. perperam significat enim flauum, i. flauo capillitio exornatæ, a verbo ξανθίζω: sicut v. 17 dicit, a Menandro ex ædib. exigi τὰς ξανθιζούσας τὰς πλουσίους. ab ἐξωσθίζω enim dicendum fuisset ἐξωσθισμένην, vt supra 87, 20.

Quæ sequuntur, in versus distincta tunt in P m f quorū primus desinit in λευκοτέρας: secundus, in σωστικὰς: tertius, in ἐξεπιτηδεύμασι. quæ distinctio, cum metri legem habeat nullam, contiuitoa me præterinissa est. V 43. P m f. ἐκδήσεται, exscendet, egressa est. Seq. v. malim, ὡς ἐ' ἴχνη ἄ, subiunctiuo modo. vbi significare videtur, delicatulas illas, si minimum quid mali habeāt, continuo se præ impatientia strangulare. V. 45, stercore crocodili ad fucandam faciem vtias esse mulieres, & quidem crocodili terrestris, fusius docet Petrus Victorius Var. lectionum lib. 11, c. 4. V. 48, in Alexidis loco, plane luxati sunt versus. In P. m. f. tres sunt distinctiquorum primus exit in κυμβυβρύπους: alter, in γναμπτοτινοῦ: tertius, in ῥάπτει. Sed ea quoque distinctio a me de industria neglecta est, quia nihil habet metri legitimi. Si quis aliam a me petat, hanc attulerim. Οὐχὶ ὡς τὸν αὐτὸν ἐξεργάζεται· ἐγὼ δ' ἀκούσομαι, Κυμβυβρύπους τιτύβας τ' γναμπτοτινοῦς. Εἰ βούλοιο χλουρόν, κἄπειτα τῷ σφονδυλεῖ Τὸν ἀνδρα. σχῆμα, ἀπὸ κοινοῦ, καὶ τὸ συλλῆψαι τὰς πλευρὰς· Πλούσια δ' οὐ πάσαις περίεστι, τοῦτο τῆς ὀργανικῆς). Haud scio tamen an non e plurib. locis hic breuitatis causa in vnum sit contractus. In Athenæi m. f. c. post hæc sequuntur quæ in vulg. ed leguntur lib. XIII, 281. 27, Ῥάπτεται δ' πάσαι ἱστουλακι: vt indicat Petrus Victorius Var. lect. lib. 16, in vltimi capitis appendice. Vtique in Excerptis m. f. v. 50 legitur, εἰ βούλοιο χλουρόν. ὅτι ῥάπτει σχῆμα πολύ τὸν ἄνδρα, sensu admodum apposito. Eos autem versus quorum initium est in fine huius paginæ, restituit ex Athenæi lib. 12, pag 281. De quib. vt adhuc quæ opus est, impressus paritet & m. f. liber habent, βλαύτιον οὐσίγιππον, eorum metrum, quod vel βλαυτία postulat, vel, vt apud Athenæum est, βαυτία. quod eo magis placuit, quoniam Hesychio quoqi ac Polluci βαυτίδες sunt mollis & muliebris calceamenti genus: βλαῦτον vero etiam virile calceamentum supra, 89, 15.

P 94, v. 2, ὄρμημ' e P m. f. repositum pro vulg. ὀργανικὸν, instrumentum videlicet, nates graciliores & depressiores aliquantum attollens. Seq. v. Athen. cod. q. πυθίοις τούτοις· alii ϑηβαίοις. V. 4, πωλόδυτος e corruptis vestigiis collegi: Clementis enim codices habent, αὐτοπωλόδυτος: Athenæi, τοιοῦτος γοῦν αὐτός. Contractum autem πωλόδυτος, ex τὸ ἰνδύτον, proxime accedit ad id de qno modo dixi ὄρμημα. V. 6. P m. f. κρεῖττον: minus apte. πωλίτου' ibidē mox ex Athen. scripsi pro vulg. πτερύγιον δ'. Ex eodem Athenæo inseruī quæ in sequentibus inclusionis nota circumscripsi. Vnguentum autem fuisse πωλόδυτος. præter Hesychium docet Hieronymus Mercurialis Var. lect. lib. 5, c. 9: forsan ex eo quod puetos adolescentesque in amorem accenderet. Et dennum eandorem ab effœminatis curiosius affectatum fuisse, latius docet Petrus Victorius Var. lect. lib. 6, c. 12. V. 18, vulg. B. Prouerb. 9, ὑφ' ὑδατος: Itemque v. 32, eadem B. Ieremiæ 4, ἰσχνὸν ἐγχέιρη. A. V. 41, ὁ λογος] 2 Cor. 4, 18. V. 50, vulg. B. 1 Sam. 16, ὁποῖόν ἐστιν ὅμοιον αὐτῷ, καθὼς ὁ κύριος τὸν ἐξ ὑμῶν ἐξ ὑμῶν.— οὐκ ἐξετάζει αὐτὸν ὁ κύριος ὡς ἐξετάζει ἄνθρωπος, ὄψεται ὁ ἄνθρωπος & rursum, ὁ ἄνθρωπος ὄψεται εἰς πρόσωπον· ὁ δὲ κύριος ὄψεται εἰς καρδίαν.— A.

P. 95, v. 10, tragici versus, Euripidis sunt, ex Iphigenia Aulidensi. Comm. V. 12, P. m. f. post χρεών τὸ distinguit, non ante: eo prope modo quo infra, 111, 26 Ibidem excerpta m. f. ἐμοὶ τὸν πολὺν, accus. casu; non male. V. 27, mettum constabit aliquanto melius, si transpositione facta scribamus, Μὴ δ' ἰῶν ἐπέχῃς sed parum iutæ sunt eiusmodi coniecturæ. Seq. v. A. mauult νεὸν τ' ἀλωῆς: vel νεὸν ἀλωῆς. V. 34. historia de Sichemitis est Genes. 34. V. 40, ἀδεπτερωμένοι, si mendo caret, accipiendum videtur: pro circumcerca tostrutta, eo prope modo quo huius ætatis κρηπιδωτοὶ induuiorum collaria tenuissimu pulline incrustant, vt gyros & volumina quibus exornantur, tigidiut seruent. V. 52, cum ἀρρητον subaudiendum e præcedenti membro ἀπολλύμενον seu ἐστίον.

P. 96, Diogenis apophthegma refertur etiam a Diog. Laertio, pag. 215, & Philone 609 H. V. 4, legendum videtur, τοὺς ἀξιωτικοὺς αὐτῶν τοὺς φιλοφιλοῦντας, vel ἐξαξιωτικοὺς αὐτῶν τοὺς φιλοφιλοῦντας. V. 19, A. εὐδιαπαίζ, infin. modo, ex vulg. ed. epist. ad Ephes. cap. 4. V. 22. A. ζωπάσας αν ὑπολαβόν. sed vulgata lectio maiorem habet emphasin. idem enim est ac si legas, κ' ζωπάσας αν ὑπολαβόν, etiam mulieres esse possunt. V. 27, fortasse rectius αὐτοφυοῦς, dat. casu. De lætitate autem corporis muliebris, differit etiam Basil. 612: virilisque naturæ indicium esse τὸ λάσιον, notat etiam Eustath. in Iliad. α. H. V. 49, de πτίλωσις seu picatione vide quæ 2 Petro Victorio Var. lect. lib. 8, cap. 14, varia ex locis annotantur.

P. 97, v. 4. μὰ γῆν cum P m. f. legendum esse pro vulg. μὰ δία, fatis clarum est. V. 14, H. ζωπάτω mauult, genit. casu, structura magis visitata. V. 19, σωφρὶ agnoscit etiam Heruetti versio, naturam coërcet. seu procul dubio legendum συγχεῖ, confundit. V. 23, idem interpres primā personā, ἡμῶν, nostra. V. 25, πολλοὺς pro vulg. πολλοῖς repos. e P. m. f. V. 32, Moysis locus est Leuit. 19. V. 37, τοὺς Ῥωμ. τιμῶντ.] respicit legem Scantiniam: de qua Prudentius περὶ στεφάνων, in Romani martyrio; *Sed credo magni limen amplectar Iouis: Qui si tetenur legib. vestrum reus, Laqueus minacis implicatus lubu, Luat seueram vultus & Scantiniam.* Plura Antonius Augustinus de Leg. & S. C. pag. 186. R. V. 38, vulg. ed. Odyss. ϑ, τῶνδε: magis poetice. A. V. 42, Flor. ed. πλαῦτον. sed rectius P. m. f. πλαῦτα, audentibus. i. rum talia viri audeant, mulieres quoque ad eorum exemplum, ceu speculum, se componunt. Seq. v ex eiusdem m. f auctoritate, sustuli δέ, quæ in Flor. ed. legitur post ὦν. V. 45, vulg. B. Sirac. 19, λόγῳ ὠφέλιμον ἐπιχωρούντος ἡσύμου. V. 51, locus est Hesiodi, ex ἔργων α'. A.

P. 98, v. 9, interpres legit ἀναφέροντα: nostrum ἀφιέντα petitum e P. m. f. V. 21, A. negatiue mauult, Τίνα μὴ πωλητικὸν. cum quo capite vtiliter conferes Senecæ epistolam XLVII. V. 52, vulg. B. Sirac. 9, ἐρώτας αὐτῆς. A.

P. 99, v. 2, P. m. f. συμπαλαιόδυτον. V. 11, vulg. B. Ecclesiast. 9, ἐν φῶτι ἀγαθῷ ἴσθι τὸ παρχημὸ σου. V. 18, interpres legit ἀποδημοῦσι: nec male. παρόδημα esset *cursus a latere assectator.* V. 22, f. rectius αὐτοῖ, ἐμοὶ. V 34,

congruentius plurale φασὶ: quod notauit etiam C. & v.40, λέγουσι. locm. gen.

P.100, v.4, malim cum articulo τὸ ἱερῶν. V.32, P.m.f. ἐξάρασι, fut.temp. & v.40, παραξίστω, temp. præsenti. Rursus eodem v.32, ῥοχοειδῶν] torus iste locus, pauculis exceptis, desumptus ex Platonis libro 2 νόμων. A. v.46, vulg.B.Prouerb.8, βίαιος ἰμὶ κρατίζομ. Seq. v. P. m.1. λέγειν.

P.101, v.6, P. m. f. ἀναφαίρτῳ τῇ ψυχῇ. Ex eodem additus articulus τῇ, v.9. v. 17, H. ἓ λόγῳ δημοῦ κρυφ. alioqui ἓ μόνῳ significabit, *esse quo vnus & solus est rerum auctor ac rector*. v. 29, P. m. f. ἀναλισκώσαν, temp.aoristo. v.34, vulg. B. 3 Reg.19, variant aliquantum: ac nominatim ibi τεταρφίας ἀλυσίνῳ: & mox, κραψώνας ὕδατῳ. v 39, P.m.f. σωτηριαζ. v.42, de conuenientia calcei & pedis, itidem Plutarch.lib. περὶ ἀδηλότητ. p.315. τὸ ὑποδήμα τοῦ ποδὸς συναλλαττόμενον, καὶ μὴ πάσχον. H. v.43, φασὶ pro singul. φησὶ repos. e P. v.47, idem P. ἀναπλήσῃ. fut.temp. Inclusus articulus τῷ seq.v. abest ab eodem P. v.51, de iustu inopia, negat psalm. 36. H.

P.102, v.2, articulus ὁ, additus e P.m.f. v.19, idem P. λῶσιν. Sequentes versus, Euripidis sunt in Oreste Comm. v. 21, Flor. ed. ἐκβήζων τὰς μοιχείας. ego τὰς e P. reposui. A. & H. legunt τὰν μοιχείαν. v. 28, Flor. ed. & P m.f. αὐτῷ] αὐτῷ τῷ κύκῳ. sed rectius αὐτὸν vulg. Heliodi exemplaria. atque adeo ita est in textu huius sententiæ versu. Variant etiam in aliis eadem editiones vulg. v.48, αὐτὸς pro vulg. αὐτὸν repos. e P.

P.103, v.7, in vulg.epistola Iudæ non legitur commation istud, ἀγγέλων ἀγγέλων: & contra, v. 9, post ἓ Βαλαὰμ, in eisdem legitur μωϋσῆ. A. v.21, P m f καθυφίστῳ. v.27, ἀεὶ aut interrogatiue accipiendum videtur, aut in ἀεὶ alterutve similem particulam transmutandum. v.32, prius αἰὼ, post πρῶτον, expungendum videtur. Seq v P. ὑγὸ-- v.34, malim cum articulo, πυκάσαις τὸν ἐμπρ. v. 40, vulg. B. Matth.23, πικρηνάζετε πυθμ. Sequentia etiam ibi variant ac nominatim v.42, ὑποκρίνασθε ἐξ ἀφορμῆς ἓ διαφάσεως: & mox, τὸ ὑπὸ] ἓ πατρὸς ἐν τοῖ ἀγαθοῖ, ἵνα γὴ ὑπὸ τοῦ ἀντὸς αὐτῶν καθαρῷ. v. 44, in isdem B. Esaiæ 4, ἓ ἐκκαθαρεῖ Σιὼν: & mox, ὁ μένῳ αὐτῷ. v 48. H. λῶν πλανῶντ, *abluitur*. v. 49, C. cum fratre mauult ἐκφεύξεσθε: & versu vltimo P. habet ἐξαιρήσεται.

P. 104, v. 6, Heru. interpres legit ἐξὶ τὸ φῶς, dum vertit, *in coquendo obsonio vertisti*. H. ὑφῷ legit, i. *texturam*. sed cum ἱστουργίας iam ante facta sit mentio, & mox de obsoniis apparandis apponendisque verba fiant, vulgata scriptura, ὕψῳ, ferri potest, intelligique locus sublimior, in quem per scalam ascendendum sit, vt in ædibus lectus, in horto arbor, & alibi alia. v.9, relationem ἃ cum Heru. interprete reposui pro vulg. disiunctiua ἁ. v.20, Fl. ed. ἅλιξις: P m f. ἅλιξι, i. ἱκάδιοι, *amicularit*. vera scriptura est ἅλιξι, *melebat*: vt declarât hęc apud Diog.Laert.ex Clearcho, τὸν γυμνάσιον, ὅπου ἅλιξ. Simpliciter etiam verborum hic esset ordo: ἀνὴρ ἐν ἱ Πυθαγόρᾳ οὐκῳ, ὁ Μυλλιάδου βασιλέως, ἅλιξι. Seq. v. conueniemus f. αὐτὸς χρύσιον, ἀργὸ ὕφασμ. v. 24, γεγονὸς pro vulg. γεγονὼς repos. e P.m.f. Seneca id dicit *clara voce legere*. v.24, pro οἱ μὲ rectius cum H. legemus ὃ μὲ-- v. 29, λοιπὸν, si mendo caret, positum videtur pro ἀδιαφόρως, *superfluum quid*. aut f. legendum λοιπόν, *relinquamur*. v.43, P.m.f. titulus est, Κλήμεντ. ἀδὲ ἓ ἁλιεὺς ἐπίσκοπος λογ. γ'. qui versus ad primum huius tertii libri caput pertinet. v.52, congruentius ἥκουσε, accus. casu.

P.105, v.8, simpliciter ordo, ὡς ὀχέσιον, seu ὡς ὀχέσιον. v.12, inclusum χρῶμα abest a P m.f. Platonis locus qui sequitur, exstat Legum lib.12, Basil.ed.p 629 vbi pro πάφιον legitur ῥόμβιον: & mox, περὶ παῖ παῖζοις, καὶ ἀκλῶν. ἓ ὡς ὑφῇ βαπτομένῳ δὲ μὴ σφόδ. A. v.22, de vestis calorem & refrenente & arcente, Plutarch. De virtute ac vitio, pag. 61. H. v.32, vulg. B. Prouerb.11, cum epitheto habent, ἰσόπλευρος. A. v. 42, aptius ὄντως χύσεται: vt mox v.45 sequitur, ἐπὶ δυσὶ γὰρ βούλεται. v.46, P. m. f. πυθὸν pro αὐθὸν.

P.106, v.14, ἀφροδισιομοῦσα P m.f. At Fl.ed. ἀφροδισιομοῦσα pro quo fortasse ἀφροδισιοῦσα scribere volui, i. *secundo vento currens*. v. 26, inclusa ista, τὸ πάντα, absunt a P. m. f. sed leguntur in Psalmo 132. v. 39, P. φυλάσσῃ, *custodire*, pro μελάσσῃ. v. 41, f. rectius αὐτὸ τοῦ, dat. casu. & v. 43, ἀποκρίσεις, *appositones*, vt alibi ἀποκρίσεις κύριον. Seq. v. P.m.f. ἐνδιάτακτος, dat casu.

P 107, v.5, P. m.f. ὑπὸ δικέρδη, iodic. modo: & v.16, αὐτῷ- τὸ πᾶς ὁ f. ἱλαδήσῃ. v. 20, cum ἀλλὰ subaudiendum πλεῖόν ἐστι, *ut quiddam trahendi vim habeat*. v.32, vulg. B 1 Petri 3, ἵνα καὶ, ἵνα πᾶς ἀπὸ τοῦ λόγ. & seq.v. ἀφ' ὑμῶν & rursum seq. ἐπιπλεῖτε τηλικ. A. v.41, inclusa γὰ, abest a P. v.45, vulg. B. Prouerb.31, στόμα ἓ ἐκφέρεται & seq.v. κύριε αὐτὸς ἔγνως αὐτὰ: & mox, γνῶσι γὰ σωτὴρ ἄλογ. v.52, eadem B.Prouerb.5, ἓ ὡς ἐκφέρει λιπαρεῖ---

P.108, v.2, eadem B. ibidem, ῥῆμα ἐστὶν ὡς τὸ ἄβ. A. v.3, f. rectius ἐπιφέρ, *meretrix*. v.18, vulg.B Prouerb.10, ὁ ἐπιθέλων ἐφθαλμῷ. v. 23, eadem B. Sirac. 26, ὡς μισθωσαμένῃ ἐφὶ. v. 25, inclusa, absunt a P. v.32, vulg.B.Prouerb.9, ἐμφανῶς τὸ πλατύσας. ὡς ἐπιλαβῆται: & mox, τὰς κρυφίους τὸ πᾶν οἰκίᾳ αὐτῶν & rursum, ὡς ἐπὶ ὁρμῆ. item, καὶ πᾶς ἐνδίκιον φρενὸς πεφυκὼς— Si quis etiam v.33, coniuncte malit ἀλλοίως, per me licet. v.36, eadem B. ibidem, χλωρὸν ἐπὶ νῶν· & v.37, ἐπιστῆσαι: & seq. τῇ πόνῳ αὐτῆς. Rursum v. 38, ἀφθόνως ὡς ὕδωρ & mox, ἐπιτρόπων πυκνῶν ἀλλοτρίων. v. 41, eadem B. Esaiæ 3, τῇ πορείᾳ ἓ πόδων: & mox, πᾶς πόδ' ἄρχ πεζεύσας & rursum, πικρὸν ἐστὶ τὸ ἐπὶ χρόνῳ ἐκπαιδεύσας Σιὼν, ἓ ὡς ἐμὸν αὐτὸν ἀγαθὸν— A. v.47, f. rectius, τῇ μὴ ἀλαλᾷ. dativo casu. v. 50, Erasmus in Adagiis, πικρὸν καὶ ἀγαθοπρεπὲς. A.

P.109, v.7, vulg. B. 1 Petri 2, ὃν πιστὸν ἐφίσῃ. A. v. 9, P.m.f. ἀνάρμοστον, f. πρόκριτος Ibidem, vulg.B. 1 Petri 3, τὸ δὲ τέλος. & mox, φιλόφρονες. A. v. 14, P.m. ἀδίκους. Ibidem mox A. legit ἐφθονῶν. Seq. v. P. c. αἰτεῖσθαι μηδὲν ὑπὸ θεοῦ, sing. num. Ex eodem P. additus articulus ὁ seq.v. v.19, f. rectius παραδύνεις, *præterueniens* & v.28, τρυφᾶς, *delicias*. v.36, P.m.f. post ἀκόντως distinguit. v. 39, f. rectius ἀπαμβλίσει ea nempe forma qua ἐπιμβλίσει dicitur nisi forte ἀπαρβλίσει seu ἀπλίσει aut simile quidpiam verius est. v.42, P.m.f. λιχνεύοντα, *catulliente vsu*.

P.110, v.12, vulg.B. Exodi 20, κυρίῳ ἓ θεῷ σου. v. 16, P.m.f. & ἀπάτου & ἀπάτου. itemque mox v.23, Αἰνὼ & Αἰνών. nomen autem vxoris Æneæ, Creusa, ex poetis & historicis notum est. v. 28, alludit ad Theognidis distichon, Πλοῦτόν- νὴν ἐδὲ πολύτροπον. de cuius sollertia memorat etiam Aristoteles, Plutarchus, Ælianus, Plinius. v.32, articulus τῶ. additus e P. m. f. v.36, Φάμμῃ, σ.] locus est Esaiæ 22. Sequentia partim ex 1 Tim.5, partim e Matth.8. H. v.38, inclusa, absunt a P. m. f. v.41, H ἐνὶ δὲ. nostra lectio, οὐδ, petita ex P.m.f. Fl.ed. perperam habet ἐν δὲ-- v 44, Heru. videtur legisse, ἐπαίλαυε ὑπὸ νοίας αἰχμὴ, dum vertit, *turpem mouit suspicionem*. *Sanctum* autem *oculum* Paulus dicit Rom.16. v. 50, vulg.B. 1 Ioann. 5, ἓν ὁ πταίει αὐτῶν μὴ πρὸς θάν. A.

P 111, v.4, locus est ex Prouerb. c.27. v.7, in iisdem Prouerb.c.4, vulg.ed. βλίφαρά σου. A. v.13, eadem B. Sirac. 9, γυναικὸς ἀμέτρου καὶ μὴ κατακρίνῃ. & v. 25, ἐπιλαμβάνου. absque præpos. v.21, P.m.f. ἓκ ἐφῶν & ἓκ αὐτῶν & v. 24, πρόσωπός ἐδὲ ἀπὸ ἀνθρώπου. vulgatæ lectionis exemplum supra 76, 31. v. 21, tragici versus, Apollonidi tribuuntur a Stobæo, titulo 186. Comm. v.32, vulg.B. 1 Petri 4, χρῶ- ἓ βίῳ. τὸ βλαπτὸ τῶν ἐδ' ὧν κατηρξάμεθ: & v.37, μιμητὰ pro ζηλωτὰ. 1 Petri 3. A. v.38, inclusa, absunt a P.m.f. Idem P.v.40 habet ἀφοβοθήκθω: & legi possit ibidem etiam πραχθῆ-.

P. 112, v. 7, inclusa, absunt a P. m. f. v. 12, vulg. B.

Lucæ 6.

Lucæ 6. καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. Mox seq. v. eadem B. Matth. 22. ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου. Et rursum, v. 27. pro σῶσον vulg. cuang. habent ζῆσαι. V. 20, ἀπὸ τῆς μοιχοῦ πορνίας] nempe τῆς τ. H. V. 21, vulg. B. Esaiæ 1, ante κρῖναι, interferunt hæc, ποιήσατε δὲ ἅ τοιεῖτε ὑμεῖς: & seq. v. ἀλλαχόθεν. A. V. 30, P. m. f. ὑπαίρχοῦ pro ἰσχύος. Ibidem mox vulg. B. Esaiæ 58, ἔρεις τότε: & seq. v. τότε βοήσῃ, καὶ ἐρεῖ σοι κύριος τότε: & v. 14, ὑποστήσει, forma act. & v. 37, δώσω τὴν ψυχήν μου. & mox, πάντα σου συγκαθαιρῶ ἀδικον. V. 40, inclusa καὶ, addita est e vulg. B. Esaiæ 1: vbi etiam mox τρέμων pro ἰσχύων legitur. V. 41, per necessitatem vsurpatum indic. ἀφεθήσεται, quia subiunctiuo futuro carent verba omnia. hoc veto, etiam aor. 1. V. 46, vulg. B. Lucæ 17, ἰδοὺ ἐκεῖ ἢ ὧδε: & seq. v. καὶ ἰδοὺ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν: & v. 25, ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. A. Inclusa, seq. v. abfunt a P m f. V. 32, rectius ἐκατὸν μνᾶς. A V. 35, vulg. B. Ephes. 4. ἵνα δῷ τοῖς ἀκούσι χάριν, ἵνα ἴσχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. V. 38, ἀφίεμεν καὶ, abfunt a vulg. ed. Epitet 3: & seq. v. ibidem rectius est ἀφίεσι, nos, prima persona. V. 42, eadem B Ephes. 6, τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ: & v. 46, ὅτι καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ ἀνέβητε: & mox, ἐν ᾧ ἐπλήσθη ἐκεῖνα παρ' αὐτοῖς A.

P. 114, v 5, verbum ἐστι non exstat quidem in vulg. B. Rom. 12: sed necessario hic a Clemente adiectum est. V 24, genuinus ἀγαπᾶτε, non repetitur in vulg. B. 1 Ioann. 2. Sic v. 26, ibidem, λέγει. Ἐρωτᾶς: & v. 28, πρῶτον σαυτὸν θεῶ παράστησον, καὶ οὕτως σύνες ἐξαπλῶς. A. V. 3, P. m f. πάλαι δημιουργῶ, cetera fabr. Versus qui sequuntur, Homeri sunt, Il. σ. A. V. 40, f. leg. ἀεὶ οὖν θεῷ, aeri hic. V. 43, P. m. f. δι' αὐτὸν, propter ipsum. V. 44. P. m. f. 150: quod nec pro verbo nec pro adverbio stare potest. V. 47. f. leg φάσκειν Præced. v vulg. B. Philip 2 habent ἡγούμενος: & mox ὡς μέγα A.

P. 11 , v 1, αὐτῶν expungendum videtur, vt superfluū. Seq v. P m . distinguit, ἡμῖν καὶ πατρί, παιδαγωγῷ καὶ διδασκάλῳ ἡμῶν Tertij versus pars desumpta ex Gal. 31 pars ex Rom 12. Hymni versu tertio, Guil Canterus legit, καὶ ἐπὶ τῶν ἀστρικῶν, metro conuenientius. H. A P.m f. hymnus iste abest

P 116, v 2, venor sequētium librorum inscriptio hæc, Τοῦ φακητίου λόγοι ἁγίου Θ, vt apud Euseb Eusangel. Præpar. pag. 292, λόγ Ἕρμα τοῦ Καλήβρου Θ φακητίου: vel, φακητέως ἁγίου Θ, vt apud eundē Euseb Euang. Præpar. p 240, τάνυν δὲ μετιόντες ἡμεῖς τοῦ Κλήμεντος τὸν τοῦ ἁγίου τοῦ φακητοῦ, δι' ὧν φησι— & rursum 391, λόγ Ἕρμα τοῦ ἁγίου φακητίου Κλήμεντος Θ immo apud ipsummet Clementem infra 235, 19. 253, 43: 262, 15, 101 271, 1: 326, 16 Plentorem si velis inuilum, ex epilogo primi, secundi, tertij, & quinti φακητίου, substitui potest hic, τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ φιλοσοφίᾳ γραπτῶν ὑπομνημάτων τοῦ ἁγίου Θ φακητέως. Cur vero φακητίου nomen hisce libris imposuerit, ipse infra luculenter declarat Clemēs, 204, 15: 262, 27, 32: 326, 6, 12. De additamento in ante quod in sex sequentium librorum inscriptione additur, Τοῦ ὁσίου, suspicionem mouent non tantum singulorum procemia & propositio, sed etiam septimi epilogus, 326, 15 vt aut plures scripsisse, aut plures scribere voluisse videatur. Octauum sane mancum & imperfectum esse, nimis clarum est. Plutarcho quoque (inquit H) φακητίου libros tribuit idem Eusebius, Demonstr euang. p. 15, vbi dicit, λόγ Ἕρμα Πλουτάρχου φακητίου ὀνόματι: eo nomine fortasse appellans librum De placitis philosophorum Ad procemium quod attinet, non multa fortasse desunt: nempe præludium defensionis horum librorum, cur ad eorum scriptionem se contulerint. V. 28, vulg B. Prouerb. 3, ὑμῶν νομίμων. A. V. 31, eadem B. Matth. 13. ἀπὸ αὐτῶν. Sequentia verba in Flor ed. perplexius sic leguntur, τὸν ἄγγελον αὐτοῖς ὡς μὴ παρίχ. Nostram lectionem secutus est etiam Heru. interpres. V. 34, in eadem Flor. ed. pro εορ. καὶ legitur relatiuum ἃ. qua. Seq. v. indicatiue quoque legere possis πᾶσιν: & v. 40, ἐκβληθήσεται, eiicietur, vt Matth. 22 & 25. Ibidem paulo ante, vulg. B. Marth. 25, τὸ ἰσχῦον αὐτὸ τάκτε. V. 42, sententia postulat, ὡς ὁ Παῦλ Θ λέγ: vel, ὑπὸ τοῦ μακαρίου γε. Παῦλ Θ λέγ. petitus autem locus ex 2 Tim. 2.

P. 117, v. 4, vulg. B. 1 Tim. 1, ἡτοῦν καθὼς ἠρώτησά με. Sic v. 11, eadem B. 1 Cor 11, τὸν αὐτὸν τρόπον. V. 14, post ὑπερπερισσεύω subaudiendum ὡς ἐν, an sit ex eorum numero qui proxime verbi tantum sperant. V. 18, præpositio ὦ, addita ex 1 Thessal 2. V. 24. A. & C. πωλεῖται, vt interpres quoque, oportet vt optima ia sit conscientia. V. 46, vulg. B. psalmo 60, πάσας ἐκ αὐτοῦ ἐρεῖς μου. V. 61, legi potest etiam, Τί οἶδεν ἀνεῖδ. certē qui audire possunt.

P. 118, v 12, de illo meretrice dem meretricis non intererdam esse in sacra, tractatus est Philonis, pag. 489. H. V. 13, rectius idem H. κρατῆ προφῆτα καὶ δικαίου. dat. casu. V. 15, vulg. B. Prouerb 5, πίνε ὕδωρ— A. V. 18, pro τῆ παρθένῳ Platonis ed. vulg. lib. 8 De leg. habent κεφαλίνῃ Θ: quæ quid sit, declarat Plutarch. 499. H. Ibidem mox H. negatiue, μὴ ἐπιμεῖν. V. 23, vulg. B, 1 Cor. 11, οὐχὶ ἐκοντός— A. Ibidem mox H & C ὦ ὑ ἡ χαρᾶ— V. 25, pro ἄλλου seu ἄλλοι, opume H. & C. legunt εἰδώλου, imago, simulacrum. V. 27, pro plur. ἀνδ, rectius s. sing ἀνδ, vt in ceteris membris. inn nitur autem iis verbis Pythagoras. V. 37, H. cum Heru. interpr. pro αὐτοῖς legit παῖδες: sed cum Biblia quoque αὐτοῖς agnoscant, Prouerb. 29, non videtur quærenda mutatio Simultudo de puteis seq. v. est etiam apud Basil. 154. H. V. 43, διδάσκαλος, μαθηταὶ πολῖται] sic b. Augustinus epist. 7, Ego ex eorum numero me esse profiteor, qui scribunt proficiendo, & scribendo proficiunt. R. V. 51, Fl. ed. τὸ: mihi datiuus πῶ visus est conuenientior.

P. 119, v 27, vt hic ὑπερβολὴν dicit, ita 122, 14, τὰς οἰκείωσεις ὑπερβάλλουσας. forsan coniectatrices suspiciones intelligens. interpres legit περιφανῶς· quæcumque ante propheticam contemplationem prius dispensata esse oportet. ibidem mox relatiuum ἃ. qua, agnoscit idem interpres: Flor. ed habet distinctiuam ἅ partium apte.

P. 120. v. 4. legendum videtur, σεσωφρονισμένος τῷ γνῶ. πῶ οὖν τὸ ἀπίμης κατεδιώκατε· οὗτος δὲ ἐμοῖς— V. 30, λέξ Τ αὐτοπαρβήσιας] quia se. τῷ ὀνόματι τὰ ὀνόματα πίθεται καὶ μέλισσα γονοβλίζ inquit Philo 191. H. V. 39. H. αὐτὰς τὸ ἀκατάσχε, καὶ τὰς ἐχθρὰς αὐτῶν γυναῖκας. Seq. v. pro Ἐδραίως legitur Ἰεβαίως, 1 Cor. 1. V. 42. ſ. ὡς παῖδες παίζοντες, ludificantes, ludibria habentes, vt supra 109, 48. V. 44, Ionicæ dialecto magis conuenit ἐρώτησες: vel vt in m f. epitome est, ἠρώτησεν. Seq. v. si pro γδ legamus χαίρω, aut μὴ γδ. recte constabit versus. V. 50, pro ὦδὴ Paulus Leopardus Emend. libro 9, c. 3, sagaciter reponit οὐδέ. probauitque lectionem eam ibidem declarat.

P 121, v. 1, vncis circumscriptus pentameter, additus est ex Plutarcho & Diog. Laert. V. 4, vulg. B Matth. 8, & Lucæ 9, ἀλλὰ, subiunct. modo. A. V. 14, Epitome m.f. Μαρκέλλου ὦδὴ αὐτῷ H Meminit autem Margarithus etiam Aristot Ethic Nicomach. 7, & libro περὶ παιδείας: itemque Plato in Alcib. alteto. V 18, vulg. B Daniel 2, βασιλεὺς ἐπίταξε. Ab iisdem abest δώσομεν, seq v. A. V. 20, de homonyma σύγκλησις appellatione agit etiam Basil. 186. H. V. 26, vulg. B. Exodi 32, τὰ παιδία Τ ξύλου ἐρεικίζ τῷ πόδι τῷ ἵππῳ (Alioqui Clemens noster particula τοῦ vti solet in abbreuiatis locorum citationibus, pro, & cetera vsque ad— vt infra, 310, 33: 180, 51: 181, 3, & alibi) & rursum v. 27. καὶ ἐμὲ δὲ λύκος ποιήσει, τυτίνα— V. 29. eadem B. Exodi 28, οὐκ οὐκλεῖς πολίτῳ Θ σοφίας καὶ αὐθέντας A. V 31, πανταχοῦ in Fl. ed. caret articulo. sed addendum esse, satis declarant commata sequentia. V. 41, vulg B Prouerb. 2, ἐὰν γὰρ τὴν σοφίαν ἐπιζητήσῃς, καὶ τῇ φωνῇ σου φρονῆσῃ σου,

τλοὶ τ ἀΐδηται ζητήσεις μιζόλη τῷ φωτὶ καὶ ἰαὶ ζητήσεις αὐτλοὶ αἱ λεγόμεναι καὶ αἱ ἡσυχαῖαι— A.

P.122,v 4,vulg.B.Prouerb.2.ὡς ὑψόθεν. A. v.5,interpres videtur legisse, πλατυσθόμος ὁρῆς, dum vertit, *mul. am rectam eruditionem.* Ibidem permutata partiũ qualitate, legi potest. ὑπερεχόμενος——πρίσις. v.9, Flor. ed. οὐ δὲ: quam lectionem sequitur etiam Heruetı versio, sed omissa particula μόνον: *quo quidem in loco veritas cunctidam tulit vias plures salutares recensuit.* Sed ἐμ μόνον legendum esse, ex sequentib. satis liquet. v.13, vulg.B.Marth.23, ὁ πρίσις ὑπεναντίος ὁρισ τα τοῖς ἑαυτοῦ. Seq.v.q.l. πεπιθόμενος ἔδει, temp.præterito. v.21, vulg.B.Prouerb.5, μὴ ζωτάτω & v.23, ὅπως ζωλώσει. A. v 31. αὐτὸς σοφίας αἴτιος legendum esse, non φιλοσοφίας, vt habet Fl editio, declarat etiam Heruetı versio, *conducit ad parandam sapientiam.* Sequentia, iisdem pene verbis leguntur apud Philonem 291. ἐν τῷ φιλοσοφία ὑπολήψεις σοφίας σοφία ἐστί, ὑπερ. Apud Basil.150, legitur, ἐκ τῶν τύπος αὐτου. H. v.38,rectius ἐλοχίσθη, *reputatus est.* v 42, Philonis locus est p 290. H. v.44, f. διδακτὸν ὄνομ. De Abrahami philotophia, seq. v. idem Philo 135 de Rebeccæ etymo. 88.109,161,287,291: item 77 & 78 vbi tamen ὑπηρετῆ perperam pro ὑπηρετεῖ vt & 82. ὑπηρετικὰ pro ὑπηρετικαί. De nomine signaculo, e quib constet, v. 31, vise Notationes oostras ad Philonis librum περὶ τῶν μετονομαζομένων, p 214 & 224. H. v.52, Θάμαρ vulgatis B Θαμὰρ est, Genes 38.

P.123, v. 1, pro ἐνωπὶς apud Philonem ἐξομολογήσεις est, pag 38 H. v. 3, f. παραδοκιμάσουσιν αὐτῇ. v.7, vulg B.Prouerb.3, πηδῶσας κυρίῳ. v.31.f vertius μιμήσῃ, *ſegnem.* v 39, H. mauult σωτῆρας, præt. temp. v.47,rectius vulg. B Prouerb.10, πηδᾷ, dat.casu. v. 49.δὲ ἀμφιβολῶς agnoscit etiam Epitome m. scripta: H. dubitat an legendum sit ὁ δὲ ἀμφιβολῶς & seq. v. τὸν μὲ ὀνείδισμ. v.penult. Epitome m. f. ὅτι δὲ καὶ θεοῦ ῥῆσιν ἀκούει, ὡς πᾶς πτωχὸς ἀκάθαρτος— H.

P 124,v.22, Heru.interpres, οἱ μὲ ὑπεναντίοι τῷ πνεύματι, ἀλλ' οὐκ ἐκλύεις: *quod si quando recte virtutes qui nesciunt bene facere.* v. 25, rectius ἐμπλωθήσεται cum augmento, vt v. 9. v. 31, vulg B. psalmo 117, aliquatenus hic variant A. v.48, similis locus 1 Cor.12. H.

P.125, v 1, vulg B. 1 Tim 6, πεπληροφορημένοι vt significentur πληροφορίαι quæ fiunt παρὰ τοῦ κυρίου, καὶ παρὰ τοῦ θεοῦ. v 9, f. aptius αἱρεῖν, *capere.* v. 14, κατήχησις est etiam in Epitom. scripta: Heru. interpres legit σωτηρία, *ſurculus.* Seq. v κυνίσιον αὐξάνεται pro vulg. κυνίσιον κόπτει, reposuit e vulg B Ephes.4. Seq. v. eadem B Tit ἐπιστάτου. v. 21, cum ἐγκλεισμὸν subaudiendi μαρτύρ. κῆ, ἐκεῖ. vel similis. Seq. v. lego, ἀπ' ἐμοῦ τὸ πρόσωπ. v 24, interpres legit ἐκείνους ἀεὶ, seu ἐκείνους αὐξάνει. Alioqui legi etiam posset, ἐκείνος ἀεὶ φερ, subaudito ex sequentib. verbo ἀκούει, *quatenus exercere ſe inermem* v. 34, vertus καλλιέλεος. v. 46. f. ὁ μὲ κλῆρος ἐκ τῶν ἐκεῖ. συμβαλλόμενος, *qui non cum alio componitur.* Heruetus vertit. *qui ſe non primo ad certamen instruxit.* Seq.v.apud Hometum est ἰδὼ ἄστα, metri causa. v.50, diuise quoque scribi potest ἀ δι'.

P.126,v.1, f. μὴ ἐλθὼ ἐκ ἐκ ἄκρας ἐκ τῆς βάβδ. v.26, f. rectius, αὐτὸς δὲ ὁ, *ad quod autem.* v. 33, ἐπιτάσσουσι καλεῖσθαι. Comm. lectius scripsi. sed mallem reliquisse vulg. lectionem ἐπιτάσσουσι καλεῖσθαι: quia post infra similem copulæ eilipsim animaduerti, 133,31. 131,29: 184, 18: 185, 48. ● 38, vulg. B. Prouerb. 10. λόσσεται, præt. temp. v. 41, μιλᾷ pro vulg. λείχῃ repos. e fragmento m f. H. v. 43, idem fragm. στουδιάζει τοῖς διορθωταῖς, absque præpos.

P.127,v.3, ἐκ σοφίας accipiendum pro *Sapientia partes* aut *genera*: vel legendum τῶν σοφίων. Ibidem mox versus λόγου ἀμφιβόλου, qui Sphingi ad ænigma respondit. v.7, f.leg. ὡδ' ὅτι σιωπᾶται σιγὰς ὧδε, *est cum silentij vna fidiſſima est*, seu, nonnumquam silentium est tutissimum. v. 19. vulg B. Coloss. 2, τῶν ἐ λόγων, ἵνα μή τις— & v 21, μὴ τι ἅψῃς ἔμη ὁ συλαγωγῶν. v. 28, volg. B. a Tim.2, aliquantum hic discrepant. v.30, m.f. H. κατὰ αὐτὸς ὑπομένειν. v. 32, Heru. legit αὐτὸν τὸ ἐστὶ ἀλλὰ. *immotum tamen.* Guil Canter. pro ὃν legit ὅν. Ibidem si quis περὶ τῆ malit, per me licet. v.34, κρυπτὸν ἀφοσίαι etiam Heruei versio, *recentib. nugis.* sed haud scio an verius κενὸν, *inanem.* v. 37, vulg. B. Coloss. 2, ἐν Χριστῷ ἐστιν ἐν αὐτῷ. v 45, m.f. H. Διαμάχας.

P.128,v.6, pro οὐ τως rectius cum Guil. Canter o legemos οὗτος, *tenera.* Ibidem mox, A. πεδόμενος dat. casu, vt supra notatũ ad 123.47. v.12, vulg.B. 1 Cor.8. ὅ τις δοκεῖ εἰδέναι τι, οὐδὲν ὅπω ἔγνωκεν, καθὼς δεῖ γνῶναι. A. v.20, negatiue intelligendũ μὴ βλάπτῃ, vt Matth.7. v. 21, H. m. f. ἐπὶ τῷ, pro ἐπὶ τῷ. & seq.v. σωθήσεται. v. 27. rectius ἐπιδέχεσθαι, *accipere, intelligere.* v 32, fabulam de Bacchi natiui etiam Diodor. Sicul.139. H. v. 37, legi potest etiam ὑμνίων, *incideret.* v. 41, cõgruentius ὁμολογοῦμεν. Et seq.v. fortasse rectius μιᾷ. *pari.* vt v. 44. v. 46, de partium tam dissimilium inter se concordia, vise & Nemesium libro περὶ φύσεως ἀνθρώπου, pag.41.H. v.50, δὲ abest a vulg.B.Ecclesiast.c. 2. Seq.v. ibidem legitur, ἐγκαταλιμπάνεται τῷ. — A.

P.129,v.5,vulg.B. Prouerb.8, πάντα ἐναντία τῆς σοφίας & v.1, ἀνθρώπους χρεών. A. v.8, de septem sapientib. vise & Platonem tomo 1.343 Diog. Laert. p. 5 & 14. & Plutarchum in eorundem Symposio. H. v.12,vulg.B. Tit.1, εἶναί τε ἀλλ' αὐτὸν ἀσεφεῖς. Κρῆτ. Et mox v.17, eadem B. 1 Cor.15, τί μὴ τὸ φιλ, ὁ ἐκεῖ ἐγείρεται; lambus autem qui sequitur, Menandro adscribitur. v. 18, inter eos qui Acusilaum Argiuum leprem sapientib. annumerant, est etiam Plato in Protagor. Basil.ed.pag.295.A. v.23, H.m.f. δεῖ δὲ, *oportet autem.* v.31, sensus est, *Spondē; sed præſto est noxa.* i. ooo quidē vetat spondere; sed hoc tamen moneo, cum fidetussione plerumque coniunctam esse noxam: qua de re Plutarchus quoque 99.121,339. & Laert.27. H. v.32. Horatij ed. vulg. Odyss. θ, δεῦρ' ὦ ξεῖνε A. v.35, H.m.f. Σωκλέα, communi more. v.38, Pythagoram primum se Philosophum appellasse, testatur etiam Laert.pag.5,& Cicero Tuscul.quæst. lib.5. H. v. 50, apud Diog. Laert. p. 56, λήθεσ est: vbi duo insuper versus leguntur. Ἐκλύου ἀπαιδὲς, ἀκριβολόγους λόγους· Μοῦσαν μισοῦμεν, ἀπίθανος, ἀμαθεῖς. Socratem autem Physicis relictis ad Ethica se cõtulisse, testatur etiam Cicero in Bruto. H.

P.130, v.24, C. Βλάσιος. v.28, Τορβιῶν proculdubio mendosum est. itaque suspicor legendum Τορβιὸς ὁ Τύρ, vt pag. præced. v. 42. v. 30, de Pythagoræ apud Ægyptios peregrinatione narrat etiã Diog. Laert. p.310: De ὁμωνύμοις. Hierocles 318. H. v.36, Plat. editio vulg. pag. 31, οὐ γὰρ ἐνδεὴς ἐστὶ ἀγαθοῦ· A. Sequens Platonis locus est editionis Stephanææ tomo 1. 409 & 425. H. v. 39, Platonis editio Basil. in Sympolio, pag. 190, ἐκ ἄκρας ἀκμῆς παλαιστῆς ἀρῆς, καὶ τὸ Ἔκπωμα, καὶ τὸ βαρύπλευμ. A. v.44, Platonica philosophiæ commendatio, est in Timæo, p. 484: cetera quæ præceduntur, sunt in fine Phædonis. A. v. 51, structuræ lex postulat μοῦσ, vel plur. μοῦσαι. Comm.

P.131, v.3, f. rectius Σοφοκλῆ. a nom. Σοφοκλῆς. v. 8, Plato Basil ed.p.474, Ἔκλυε εἰπέ μοι. v.10, f.rectius παρ' αὐτῷ, *apud eum* v. 14, f. datiuo casu legendum σοφίαι, *compositionibus.* Ibidem mox οὐδεὶς ἦν Ionice dictum pro οὐδεὶς ἦν, *nullus dum, nemo adhuc.* v. 17, aptius ἐζήλωσεν, *æmulatus est:* quod C.quoq; monuit. v. 25, pro Σιδῶν apud Pausaniam 327, 21, legitur Ποσειδῶν, *Neptunus:* paterque Sibyllæ perhibetur Iupiter. Plutarchus quoque in lib. περὶ δ μὴ χρᾶν ἔμμετρα τὴν Π. Lamiam Neptuni filiam facit: vt mouuit Ioannes Opsopœus. Ibid. H.m.f. Σεμωνίου. Seq.v. malim cum articulo, μὴ τὸν πολύτλω. v. 26, de Dei simulacris a Numa veritis, meminit etiam Plutarchus in Numa, p.21.H. v.34, Euseb. Præpar. euang. p. 240, λόγων ψυχὰς: & mox, ἔπαινον γλαῦκα, μόνη δὲ τῇ ὠῷ. Plotarchu quoq. hæc verba esse loco modo citato, notat H. v.42,H.

V. 41, H.m.f. φλωὸς, accuf. caſu: & ſeq. v. Βούτα. vno c. Idem v. 48 rectius ἀφεσταλκυῖαν. V. 50, de nouiluuij obſeruatione quod Germanis tribuit, narrat Cæſar lib 1 De Bello Gallico. R. V. 52, Iudaicas antiquitates ecteſius omnes, antetre, docuit etiam Fl. Ioſephus contra Apionem, Iuſtinus martyr paræneſi ad Græcos, & Euſebius Præpar. euangelica. H.

P. 132, v. 2. Euſeb. & Suid. Νικήρατος: & v. 4. παρὰ τῆς Ἰουλίας. V. 6, de Idæis dactylis vide & Diodorum Siculum pag. 145 & Plutarchi Vitas, pag. 22. H. V. 13, ſi ἐμοὶ ſcribas, & χρήσιμ' ἐλεύσεται, integrum habebis diſtichon heroicum. V. 17, fortaſſe rectius ἐπιστολῆς, vel Dorice ἐπιστολᾶς, gen. caſu. V. 22. Euſeb Præpar. euang 279 habet γυναικὶ μίγνυσθ: & ſeq. v. δὲν γυναικῶν. & mox, ἀρετὴν οἱ αὐτοὶ παρέχεσθαι. & v. 24. παρεφύλαξαν. V. 25, Τυδέως pro vulg. Ἴσου repoſitum ex eodem Euſebio. V. 26, idem Euſ. ἀπὸ δρυὸς Τελμισσέως: & mox. Τυρρηνῶν ἢ πελασγῶν. V. 27, Cadmum litteras primum in Græciam intuliſſe tradit etiam Herodotus lib. 5, 194: Diodotus Siculus 140: Fl. Ioſephus 917 Plutarchus 9 Sympoſ. 2. H. V. 30, H.m.f. τῶν ἱερῶν. V. 32, Euſ. Τελμησσὸν ὃς Δαμασάνδρου: & ſeq. v. Δίκλας δ' ἄκρα Ἰδαῖα. V. 34, ἄρπλα pro vulg. παρπλα repoſitum ex eode Euſ. qua de re monuit & Brodæus Miſcell. lib 1, c. 19: & Iuſtus Lipſius Saturn. lib 2, c 9. vbi ἄρπλα eſſe Latinorum ſicam, ex Ioſepho & veteribus Gloſſis docet idem Lipſius. V. 35, idem Euſ. πλατὺν ὦμον. Ibidem mox Τεμισσὸς Com. repoſ. e Tatiano: Flor. ed. & Euſeb. diuiſe habent τὸν Καυὸν. Samnites vero ſeutum inuenſſe teſtatur etiam Athenæus, lib 6 extremo. V. 37, Euſ. Παίσσιον, vt item Strabo, & alij. Seq. v idem Euſ. Κασπαλίνην: quod agnoſcit etiam Stephanus: & mox, τὴν τοῦλον κολυμβῆρα. V. 41, Flor. ed. Νικηφόρ. durius. V. 44, incluſa, addita ſunt ex Euſ. V. 48, idem Euſ. Σιδονίης, per ω: & mox φρονεῦντι τοῦτ: quod ſequitur Brodæus loco modo citato. V. 50, ex eodem Euſ. lege βασιλῆϊ Ἀσσυρίων. Cum Euſebiana lectione conſonant excerpta m.ſ. Palatinæ bibliothecæ: niſi quod v. 30 habent, ἐκτιλώσῃ, Ἄσσιος Αἰγύπτιος ὅτις μὴ τοῦτο Ἀσκλατ. & v. 32, Τελμᾶς: & ſeq. v. Δίκλας ἄκρας Ἰδῆ. & v. 36, Διονυσίῳ: & ſeq. v. Καὶ μὴν δ' ὁ Φοῖν. λιβηθμίων τ—— ἐδεῖτο Παίσσιος ὀρθῶς: & v. 39, Καρχηδόνια δὲ σχύτινα: & mox, Βάκτρῳ αὐτόχθων: & v. 41, τῶν Νομάδων, κατέρχ. & v. 44, τὸν ἴδιον ἀρμητῖνα: & v. 48, πρῶτος τοῦτο nobiſcum: & v. 51, Πτερῶν βασιλέα. & ſeq. v. ἦν τὸ πρὶν Ἄτηρ.

P. 133, v. 3, excerpta m.ſ breuius, ὀρτυγὰς βιαιοφαγίας. V. 5, Anacharſis apophthegma refertur etiam a Ciceronе Tuſcul. lib. 5. H. V. 7, rectius ſic diſtinguo. ὁ δὲ κάπηλος. Οὗτοι, φησὶ, πρὸς ὑμᾶς nam οὗτοι Pauli verbum eſt, 1 Cor 14. V. 9, vulg. B eodem in loco. ἐδὲν αὐτῶν ἀφωνον & ſeq. v. ἀλαλὸν, ὡς ἐμοὶ βαρβαρος. V 16, ſ. πρῶτος ἦεν, primus coeperat. V. 20, ſ. Διονύσια ἢ Ἥβια. vt ſit, ob quem & Dionyſia dictum id ſpectaculum, ſeu ſi ludi. V. 27, hoc huius teſtimonio debetur Paulo Leopardo, qui Emendationum libro 2, cap. 21, ex Euſebij Chronico lectionem ſuam petiit. Fl. ed. corrupte ſic habet, Μωϋσῆος ἐόντος πολυέτους· οὐ γὰρ μὴ Δαναὸν—— & corruptius interpres, Menotum plurum Deſepulyncet. Noſtram & Leopardi lectionem confirmat chronologia Clementis infra, 138, 12. Ibidem mox interpres legit ὁ διαφέρων. poſt Danaum decimam generationem. V. 34, de heroi inuentione meminit etiam Plutarchus lib ἐδεῖ δ' μὴ ζητεῖν ἱστορίαν περὶ τοῦ Νείλου, pag 621, ὅτινας δ' ἐκ τούτων φασὶν ὑφῆνθαι / nempe ὁ τοῦ Μωσῆ ἱερὸς μίτρας ἀναδεῖσθαι: Συνεφίετο πλεῖν οἴονται, πλεῖν τὸ μέλλοντας. H. V. 39, H.m.f. ὁ πρὶν ἐμπλαμβ. V. 46, ὀλίγον abeſt a vulg. ed. Prouerb. 9.

P. 134, v. 3, ὦ παλύσαι δ' ἀνύμνις ἐῶ, τύνη δ' ἀείσω τοῦ συμβ. ἀφανίζεται / Paulus 1 C. in l. nullum, 109 de Regul Iuris: & l. culpa, 50, eodem. R. Infra cadē diſputatio reperitus 333, 10. V. 6, f. ſectius ἀνίζας, præſ. tempore, vt in præced. membro γίγνεται. V. 11, λιχρὸν imperatiue dictum pro λιχέτωσαν, dicant. V. 12, A. cum interpr. negatiue legit οὐκ ἐῶ, in mea poteſtate non erat. qua additione non video quid opus ſit. nemo enim cogebat Achillem vel traſci vel non traſci, ſed vtrumque in eius arbitrio erat poſitum. V. 26, etiam accuſ. caſu legi poteſt ἐδεῖ αὐτὸν. V. 33, vulg. B. Ioann. 8, ὁ πατὴρ ἢ λέγουσιν ἐστι. A. V. 42, H. m. ſ. λιπαρεύοντων: ſed verior vulg. lectio: vel etiam breuius, λιπαινόντων. V. 55, cum τοῦτο, ſi vera eſt ſcriptura, ſubaudienda præpoſitio πρὸ, vel ſimilis: aut legendum τοῦτῳ.

P. 135, v. 7, vulg. B. Ioann. 7 breuius, ὑμᾶς δὲ ἀλλαχ. ab iisdem abeſt etiam appoſitiuum πανδημεί. A. V. 10, ſ. ἐπὶ τοῦτον, & de his: vt v. 5 & 8. ἐπὶ autem in hoc loquendi genere magis cõuenire quam πρὸς, liquet etiam ex aliis ſcriptoribus, præſertim Ariſtotele. V. 13, vulg. B. 1 Cor. 1, maiori emphaſi, ἢ κἀμὲ τοῦτο: & contra, v. 20, nomeo ἐκεῖνο a vulg. B. abeſt. V. 31, in ἀπροφερισπάστοις ὑπερμυρίοις aſyndeton eſt: quale ſupra notatum 126, 33. V. 36, vulg. B. Act. apoſt. 2, ἀνέρες ἀδελφοὶ. V. 52, eadem B. Act. apoſt. 17, ἀναστὰς δὲ habent pro ἱστὰς δὲ: & mox, σέβομαι καὶ βωμὸν εὗρον ἐπιγεγραμμένον—— A.

P. 136, v. 3, vulg. B. loco modo citato, χρὼς αὐξάνων: & ſeq. v. αὐτὸς δὲ πᾶσι: & mox, ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρ. & v. 5, τοὺς πρὸ τοῦ ὡρισμένους καιροὺς: & mox, ἀναστήσαι. καιροὺς, præſtituta, ſeu ſtata, tempora: & v. 7, ζητεῖν τὸν κύριον, εἴ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν· καίτοι γε οὐ—— ὑπάρχοντα. A. V. 10, Il. ed. ἀξιόφατον, absque ρ. & huc, & infra, 260, 47: & tamen mox v. 14 diſerte τὸ ἀξιόφρονας. V. 17, Platonis ed. Baſil. in Phædone, pag. 27, οὐ γὰρ δὴ, φασὶ, οἱ ἐδεῖ δὲ πολλοὶ— & v. 20, οὐ δὴ τῷ ὄντι τὸ δ' ἀν—— ἀφιλομάθειαν & v 22, ἡδὺς ἐλθὼν. A. Prouerbialis autem verſus ille de multis ſetuligeris & paſcis bacchis, legitur etiam infra, 256, 51. V. 23, non in Demodoco hic locus exſtat, ſed in Εὐφρῶσι, Baſil ed. pag. 237. vt vel Clemens memoria lapſus ſit, vel a librariis facta corruptela, vel duo a Platone hoc titulo ſcripti dialogi. A. Demodocum autem inter nothos ponit etiam Diog. Laert. 122. H. V. 24, Platonis ed. vulg. loco modo citato, ἀνεπλάζοντα, ſing. numero: & mox, ἐκεῖνα μόνον ἢ ὄντ' ἐστὶν τοῦτ. A. V. 25, H. m. ſ. ὡς ἄρα πολυπρόβολα, οἷος ἐχθ. V. 27, vulg. Plat. ed. Paliſ. ὁ, 423, τὰς δ' πυκνοφθίνων, φιλοσόφως ἠπιόφρων, vt & H.m.ſ. & Theodoretus Therap. 1. V. 30, Theodor. ibidem, αὐτὸν δ' ὁμοῦ: vt & Heru. interpres, ipſius boni. Seq. v. ὅσσον & ἰδεῖν habent anomaliam generis. V. 40, vulg. B. 1 Cor. 13, βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου. A. V. 42, paſcentheticum φασι, aliena hæc verba eſſe oſtendit, vt alibi ſæpe: nec φύσει pro eo ſubſtituere opus eſt. V. 47, vulg. B. Prouerb. 11, ὁ ἀνὴρ ὁ ἀφιλόσοφος, λάψασι μελίσσης πικρὸν. A. V. 56, vulg B. Rom. 2, πᾶς. ſing. numero, more Attico A.

P. 137, v. 3, vulg B. Prouerb. 9, πικρὸν ὁ ἀνὴρ: ὁ ἀνὴρ ὁ ἀφρων ἐρεῖ πανήμερον. & v. 6, τὰς δ' ἀξίους ἢ ἴδιον χαμαιζήλου—— Et v. 11, γλυκεῖαν πίνων: & v. 14, ἀξιόφατος ὡς ὕδωρ. A. V. 13, ὕδωρ ψαλὸν ἀχαιρεστοῦσι] Aquarij nempe: de quib. Auguſtin. lib. De hæreſ. cap. 64. R. V. 24, malim cum articulo, ἀφ' τῶν ζώντων: itemque v. 41, σωμάτων τῶν φιλοσοφίαν. V. 29, H. m.ſ. τοῦτο μὲν οὖν φαμὲν—— V. 44, A. & H. ἀφ' ἑ φιλοσοφίαν. vt interpres quoque, nec perinde ac non ſit verſus ubique philoſophia. ego legendum puto, ἀλ' ὡς οὐ ἀφ' ἑαυτῶν, τῶν φιλοσοφίαν. i. neque vt cauſam ſine qua non, ſtatuentes philoſophiam. vt quemadmodum in præcedentib. membris nominata eſt cauſa adiuuans, & cauſa continens: ita hic exprimatur cauſa ſine qua non: ſicut inſra quoque, 180, 23. 332, 35. 333, 15, & ſeq. V. 42, ſiquis malit participium ὑπάρχοντ, per me licet.

P. 138, v. 10, H. m. ſ. γλυκεῖα ψυχαλία, plur. num. V. 13, ſ. ἰδία, proprium: vel ἰδίοις, proprio nempe inuento. V. 21, Euſeb. Euang Præpar. lib. x, 292, ἀφ' τῶν Ἑλλήνων, cum articulo: & ſeq. v. Καισαρεῦ, geminato σ, vt apud Latinos. & v. 27 Αὔγαρ pro Ἀβγάρου. V. 30,

idem cum articulo, τὸν Αἰγίπλα βασιλέα: & seq. v. πολλαπλῆ δὲ τῶν Ἑλληνικῶν μυριάδας τὰ Ἀργολικὰ, τὰ δὲ Ἰωνικὰ λέγω, Διονύσ. ὁ Ἁλικαρν.—— V. 35, idem Eus. ἄκρως δυσὶν: vera fortasse lectio, ἄκρως πενταετηρικοῖς ἐνιαύσιος τὰ Φθ. vt v in ἄκρως sit numeralis nota, πενταέτηρα videlicet, & hic sit sensus: *Hu autem, alia quinquagesima duab. generationib. recentiora sunt Phrixeis.* Interpres pro numero isto πενταέτηρος δυσὶν, reponit minorem, πενταετηρίδων, *quindecim*: & præced. versu πέντε pro πεντεκαιδέκατος: quod e suppurationē colligi annotat. Rursum Eus. v. 36, ἡμιμὰ πολίτας, *vel una plures*: & seq. v. contractius, στρατεύσαντος τῶν Ἑλληνικῶν Κτησίας λέγ. mox idem sat magnū defectū ita supplet, φασὶ τοῦτον τῷ δευτέρῳ τῆς τετρακοντετηρίδος ἐπὶ τοῦ Λακεδαίμονος ἄρχοντος, τοῦ δὲ Βαλύκα (Belochum vocat Eusebij Chronicon) τῷ ογδόῳ δυωκαιδεκάτῳ τοῦ δευτέρου καὶ πεντηκοστοῦ—— Idem v. 42, στρατὸν καθήκοντα. v. 44, Platonis editio Basil. 474 οὐ λόγους τούσδε, ἀλλὰ δηχμὰς πολλὰς ἐπιφέρει: & mox Νικίας. A. Eusebius nihil hic variat, nisi quod & ipse infinitiue habet ἐπιφέρειν, & Νικίας. Rursum Eus. v. 47. Ἰωὶ pro Ἰωνὶ: & mox, ἧς ἀπὸ Δάου. ἐπαυξήσει, ascito articulo iteruque seq. v. ὁ ἀπὸ Δαυΐδ. & v. 51, ἧς ἡ Τεχελλίμου χωρία. Rursum v. 48, idem Eus. Σχηλλαν: & mox Ἀμφικτύονες, accētu in antepenultimam retracto.

P. 139, v. 5, Eus. loco supra indicato, Ἄχας δὲ, ἧς Κερκυλᾶ· ὁ τῇ τρίτῃ, μᾶλλον πεπόμφει ὀγδόῃ φθίνοντι·. vbi vt de auctorum nominib. dubito, ita distinctionem periodi amplector: vt ὁ τῇ τρίτῃ sit, *in historiarum seu chronographia libro tertio.* πέμπτῳ autem media breui scribit etiam Suidas & alij. Rursus idem mox, Ἐκατόνυξ δυδέκατος ἡκατονταετῶν· omissis γδ & μῆνας. v. 8, idem, ἔτεσι ζ σκιφ. Et mox, Θυέστου δ', Ἡρακλέους ζηλωτὴς ὤν, omisso articulo. v. 10, idem ἐπὶ δωδεκαετίαν. Seq. v. numerus interpreti grandior videtur: idcoque legendum censet τριακόσια τεσσαρακοστὰ. *trecentos quatuor.* Homeri autem locus de Tlepolemo, versu præcedenti, est Il. β. v. 12, Eus. λαὸν ἡγήσατο, vt v. præced. v. 18, Hesiodi locus est in fine Theogoniæ. A. v. 22, Eus. συγχρονεῖ δὲ Δόμνῳ ἡδὲ—Et mox, φησὶ δ' οἱ τὸν Ἰὼ φασὶ—sed vulgata lectio videtur sinceriot. De Ione autē vagis erroribus narrat Diodorus Siculus pag. 12. & Plutarchus 274. H. v. 25, Eus. omittit confirmationē istud, πλανώμενον φάσκοντες. v. 31, idem, λαπιδᾶς τὸν τοῦ πατρὸς. v 33, Homeri locus de Tityi violentia, exstat Odyss. λ. v. 41, Eus. nom. casu χθονὸς ῥόμβου, congruentius. v. 49, ad Καρμανὸν proxime accedit *Germanus*, locus in vrbe sic nominatus, teste Festo: *Carmenta* tamen, quam hic innuit, potius requirit Καρμεντήιον.

P. 140, v. 5, Gothonicli pro annis ι Eusebij chronicon tribuit annos μ, id est quadraginta. Quæ discrepantia facit vt in ceteris quoque collatione opus esse videatur. In propriis etiam nominib. non nulla est diuersitas: vt Αἰγλώμ v. 6 & 8. & Εγλώμ v. 19. In *Madiuaeis* v. 13, ω est pro α, vt & supra in Θύμῃς 122, 52: in Ἀμμωνίτης, v. 17, α pro ω, per allusionem fortassis ad Amanū montem, Græcis notiorem: sicut item in Φυλιστίμ v. 21, allusio est ad φυλὰς appellationem tritissimam. De quib. calculum permitto Hebrææ linguæ peritioribus. v. 28, forsan aliquis legerit, ἔτη Σαὺλ ἐπὶ τῆς, ἐπὶ οὐ κεχρισθὼς ἐβασίλευσε, i. *Saulis anni regni, ex quo renunciatus regnum tenuit*: vt eram Heruetus vertit; *regnauit renunciatus Saul annis XX.* Fr. Iunius legendum putat, ὁ Σαὺλ ἐπὶ τῆς οὐ κεχρισθὼς ἐβασίλευσε, vt paulo ante, v. 24. Porro cum Eusebij Chronicon Saulem annos quadraginta, Theophilus autē & Chronicon meum m. f. viginti annos regnasse dicant, discrepantiæ ratio hæc videtur esse, quod Saul regnū partim cum Samuele, partim solus administrauit, vt Clemens quoque non obscure hic significat, & clarius Zonaras his verbis, ἐβασίλευσε δὲ Σαὺλ, ζῶντος ἔτι τοῦ Σαμουὴλ, ἀπεκρίθησαν ἐπ' οὐσίαν δ' ἀνῆγεν ἐβασίλευσε, δύο καὶ εἴκοσι. v. 51, de anonymo propheta ex Iuda, narratur 3 Reg. 13. initio. v. 52, pro Αδώμ in Eusebij Chronico ΑΔΙΑ legitur: isque tres tantum annos regnasse dicitur, non XXIII.

P. 141, v. 28, Fl. ed. ἐπὶ πεντηκοστῷ τρίτῳ. sed ὁ τῷ πεντηκοστῷ τρίτῳ legendum esse, vidit etiam interpres, dum vertit, *in XLIII rerum Philippicarum.* v. 41, C. τύπτε δ' ὁπωστιοῦν. Flor. ed. error ambiguo, δ' ὁπωσοῦν.

P. 142, v. 19, f. κρεττόνων ἀλλ' ἐθέλων πάλιν, expuncto τ'. v. 24, ὁ ὁ τῶν δώδεκα ἄρχιλ·. & pag. seq. v. 19 & 35, ὁ ὁ δώδεκα ἄρχιλ·, Malachias est. ea enim vox angelum Hebraice significat; vt notauit etiam interpres. v. 27, visitatius alibi Ἐφάρ. v. 45, vulg. B. Danielis cap. 9, καὶ ἕβδομήκοντα ἑβδομάδας ἐξελεύσεται ἀδικίαν: & v. 48, πλατύνας καὶ ἀδεῶς πίπτων·: sed simplex πίπτων habet etiam Complut. editio. Rursum v. 50, τὸν ἡ πόλιν. Seq. v. Complut. οὐ ὁ παπαλυσμὸς: & mox, πλὴν ἀφανισμὸς. v. vltimo, eadem B. ἀβδόμῳ πολλῷ. & mox Compl. ἧς ὁ ἁμὲν ἐ ἰδοὺ. Quæ deinceps sequuntur, cum Plutei editione plane consonant: excepta vltima periodo, quæ a Compl. ed. abest; in ceteris editionibus ponitur ea periodus post illa Clementis, extremo huius paginæ versu, δυωκαιεἰκοστῷ ἀβδόμῳ πολλῷ ὑδωκὼς μέλ. post ea enim verba in vulg. editionibus sequuntur ista; ἧς ἥμισυ ἐ ὑδωκὼς· πρωτοπαπᾶ ἰωσαφέλου καὶ ἰωσὲφ, καὶ πέτρου λόπ ἀφανισμοῦ, καὶ τοῦ σωτηλοὶ καὶ σπουδῆς πέξ ἐπὶ ἀφανισμῷ.

P. 143, v. 5, Eus. loco supra indicato, ἧς αὐτὸς, ἧς Γάλβας, ἧς Ὄθων: vt infra 147. 1. nam ante Othonem imperauit Galba. v. 15, in Fl. ed. duplex lectio in vnam confusa est, Ουοφρᾶ nempe, & Οὐαφρῆ, vel potius, tertacto accentu, Ουὰφρου, vt v. 46 & 48. v. 17, cum ἐ Δαφνὶν subaudiendum βασιλέως, vt v. 20. v. 46, epistolæ quarum hic mentio fit, apud Euseb. leguntur. Præpar etiang p. 262.

P. 144, v. 2, structuræ lex postulat vel διδαίμων. vel dualiter διδαιμόνοιν: vel singulariter διδαίμονι. v. 3 . πρωτόπᾳ. pro Κερκύρᾳ. v. 10, Fl. ed. συμπαθεῖς ad rem. v. 20, A. Τιμόθῳ·: sed rectius f. Τιμῷ. ·. Sic v. 23 verius f. Πυθῷ, transposita aspiratione. vt in ligatur Delphica Sibylla. v. 20, Platonis ed. Bas 241, ἴσῃ δὲ ἰρχὶ—— ἴσῃ μοίρᾳ πατρικίῳ. τὸ δὲ τ φυτὸ ἢ σπορὰ ἔχοντα, ἀεὶ μὲν σπορᾶς, ὁ μὲν μέλας σ (τύπτω λέγοντα·), σπορᾶς——A. v. 37, f. in pro legemus aptius. Ibidem mox Guil. Canterus Not dal cophr. legit Οἰνοίνη Κιθρῶν·, f. ὑγιαίνῃ. vt Apollodor. lib. 3, Οἰνοίλου τοῦ Κιθρῶν· ἢ πατρὸς ὑγιαίνοντος. non ramen male A. qui legendum censet Οἰνοίνη καὶ Κρῶν·: causalis sane particula quæ sequitur, ei lectioni quadamtenus patrocinatur. De Iamo, & Iamidis, posteris eius, meminit etiam Pausanias 94, 10: & 109, 1: de Telemo Homerus Odyss. ι extremo v. 42, Flor. ed. Μόψ·ο Ἀπόλλωνος·, καὶ Μαντὼ τὸ Παφυλία. quasi de duobus, Mopso nempe & Manteo. nostram lectionem, Μόψ·ο Ἀπόλλωνος· καὶ Μαντὼ, cum alia tur tut, tum ea quæ a Natale Comite narrantur Mythologiæ libro 4, p. 157.

P. 145, v. 4. Sophoniæ initio legitur, Σεφονίου τοῦ Χουσὶ, *Sophoniam filium Chusi.* v. 4, cum ὁ τὰς συνοχεμεὺς putarit fortasse aliquis subaudiendum ἐπιτροπεύοντος·, vel simile participium: aut legendum, ὁ ἐπὶ τὰς λοχεμούς, *qui tertiumdecimum præerat*: vt notauit interpres. sed verisimiliot est Fr. Iunij sententia, ὁ τὰς συνοχεμεὺς. f. χιλίους: vt Musselis liber sanctarum argumentationum significetur: cuiusmodi complures alij recensentur inter apocryphos. v. 12, Sothiacæ reuolutionis meminit etiam Plutarch. in Sympos. Probl. Sed interpres mauult ἐν Ἰλιακοῖς ἁλώσεως, *ante captum Ilium*: quippe quod ab Inacho vsque ad captam Troiam intercesserint plusquā quadringenti anni, vt ipse Clemens ante docuit 138, 36. v. 13, numeralem notam ι' cum exemplari retinui alioqui maluissem integra verba τεσσαρακοστὸν πέμπτον. v. 34, Fl. ϛ' τῶν Αλιξ. Sed ἐπὶ legendum esse sensus ipse arguit, & confirmat Chronicon Eusebij. v. 15, Heru. interpres legit ἡλικὰς τέσσαρας, *quatuor generationes.* v. 37, Βαβυλῶν·ο ἄλλους intelligenda quæ per Cyrum facta est, vt declarat Chronicon Eusebij.

P. 146, v. 20,

P.146,v.20, f. legendum κρίσπου & Δομιτιανοῦ ἢ Σαβίνου. *Cæsare Domitiano & Sabino*: ii enim primo Domitiani anno fuerunt consules, vt docent Fasti.

P. 147, v. 8, Fl. ed. λοσ΄: perperam decadis nota pro hecatontadis characterе posita. nostræ scripturæ ϡοσ΄, id est 953, patrociuatur Chronicon Eusebij; aliquot tamen annis variantibus. Puto autem illam nongenarij notam ex octingenarij nota deflexam esse, nempe ϖ inuerso & deorsum cum cauda quadam deuexo, eo prope modo quo Indicarum siue Arabicarum zifrarum v, septem; Λ. octo significat. necessitas vero cum characterem excogitauit; quia post ϖ non superaret alius ex alphabeto quo nona centuria designaretur. V. 12, Cleonicns ab Ignatio hic dissentit. is enim epistola 2, scribit Christum ἡμῖν εἶναι τὸν διαγράλιον καρύκευμα περιῆναι. vide & Epiphanium. H. v.19, Pachonis xxv, Kalendarium vetus manu scriptum, vt & Christmani Kalendarium, tacit Mai xx. V.25, f. rectius κράτιστον, sing. numero De anno autem natiuitatis cum Clemente cōsentit etiam Eusebius, in hæc verba; ἦλθε μὲν οὖν τὸν δέσποτον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐπὶ τῆς τῶν ὅλων ἡγεμονίας Αὐγούστου βασιλείας, Λέντλου δὲ Σατορνίνου καὶ Γαΐου Ἀντιστίου καὶ Κλαυδίου Νέρωνος (i. monarchiæ Augusti Cæsaris, quippe quæ post Actiacam de Antonio victoriam incepit) ὀγδοηκοστῷ ἔτει ἀπὸ τῆς οἰκήσεως τοῦ Ἀδὰμ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἐπὶ τῷ τέλει τῶν ἑβδομήκοντα ἐτῶν τῶν ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ Κυρίλλου ἢ Συρίας ἡγεμονεύοντος Κυρηνίου τοῦ ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας. V.37, vsitatius ἡμέραι χιλίαι ἑξακόσιαι, fœm. fine. V. 41, Antoninus hic intelligendus cognomento Pius: ad eius enim annos decimum a secundo Vespasiani, 77 intersunt anni etiam in Fastis. V. 50, historiam de Bibliorum interpretatione, refert etiam Philo lib.1 De vita Mosis: Ioseph. Antiq.Iud.lib.12,c.2: Iustin. Martyr p.16: Euseb. Præpar. euang. p. 206. Epiphanius p. 335: & Aristeas libro singulari: item Augustin. De ciuit. Dei, lib.8,c.11: lib.15, c.11 & 13: lib.18, cap. 42, & seq. vt H. & R. annot.

P.148, v. 1, etiam gen. casu legi potest αὐτοῦ αὐτῷ, *ab ipso*: & v.20, αὐτὸ τὸ γραφὴ, ἱρὰ scriptura. V.38, conuenientius ἐναντίῳ. temp. plusquamperf. De Ægyptio autem μῶν meminit etiam Philo 412; Ioseph 50 & 936, & H. Notat. ad Philonis opuscula 229. V. 49, haud scio an verius ἀίξας, vt apud Diog. L. ἐπὶ τὸν ναυτικὸν φιλοσοφίαν ἀίξας.

P.149, v.11, Euseb Præpar. euang. pag.255. Οἱ τὸν μῆν τὸ βασιλέως αἰτιάζοντο βραχύν. Πόλλ' ἐπ πύργους τε, σφῶν ἐπιτρόχασεν, metro vtrobique luxato. Ego, si nihil deest, secundum versum ita lego, Πόλλ' ὑ' ἀνδρῶν σφῶν ἰκτῖν δυσμόρων, i. *vrbesque turribus instruebat, ipsorum operâ infelicium.* V.15, Eus. Πυρ' ἔχθιον πυτιμῆ λέπτου οἷς ἐλῶ δικαί. & seq. v. λυσιτελῆ φαιδρῶσι τὸν ἀνθρώπου. Νῦν δ' ἰδόσα, καὶ λαβ. V.22, Fl.ed. πορδάλιμ nos Eusebium secuti sumus. V. 28, siquis malit aduerb. οὔπως vel οὐπωδὲ, non tergabor. Seq. v. legi potest etiam fut. temp. κλιοῦς, *occides*. V.37, scosus postulat διαπέρων, vel ἀπεσκόπτης διπλόου, aut simile quid. In sequentib. respicit ad prouerbiale illud Hesiodi, ἡχθίο δὲ τὸν ὑπὸν ἔγειρε. V.52, allusio est ad dictum Christi Matth.6. A.

P.150,v.16, f. conuenientius ἀσπαίρῶν, *admittens*. V.46, H. δὸν φυλακῆς, *a custodia*. Sed Φυλῶ dèmoo Atticum agnoscit etiam Æschin. De falsa leg. cum aut, ὅσοι αὐτῶν ὑπὸ Φυλῆς ἐπολιορκήθησαν, ὃν Λακεδαιμονίοις πρὸ αἰ τριακοσίοι ἀσπίδαλοι πῖς καπαλοῦσι Φυλῶν. vide & Steph. Ethnica.

P.151, v. 11, 10 Apollinis etymologia consecutit cum Plutarcho; qui & ipse pag. 405, Ἀπόλλων μὲν γὰρ, οἱον ἀηδόνῶν καὶ πολλὰ καὶ τὸ πολεῖν λοιφάσαι ἐστὶ: & 202, τὸν μὲν οἱ τῷ μετὰ πολλῶν Ἀπόλλωνα τὸν, τῇ μουσικῇ· Φοῖβόν τ', τῇ ὑγιεινῇ καὶ ἁγνεύτῃ, πολλῶν. H. V. 36, vulg. B. Exodi 3, ἀπόπλαι. V.40, eadem B. Gal. 3, πορρὰ χρεὼ ἀσπίδῶν. ἄχρις οὗ ἔλθῃ: & v. 43, λαμπαλυφθῶσιν: & mox, γέγονε οἷς Χριστὸν. A.

P.152,v.18, H.m.f. Μανέλῶ, vsitatius: & mox v. 20, σωτῆρα ἀποίῶ. V. 27, congruentius vel, ψυχλὸν δὲ ἀδικίας, vel ψυχῆς ἢ ἀδικίαν: alterutro in accus. casum versio. aut certe ἀδικίας plurali numero accipiendum. Belle autem hue quadrant (ioquit H.) ista poetæ Latini: *Vt valeat corpus, ferrum patiuntur & ignes; Arida nos fœtus orta rigabit aqua: Vt valeat animus, quidquam tolerare recusas? At pars hæc pretium corpore maius habet.* V.40, vulg. B. Psalmo 17, καὶ ἐβρόντησεν. A.

P.153,v.9,q.c. Rom.2, ἰδὲ, *vide*: & mox cum articulo, ἐπισκοπῶν τὸν νόμον: itemque v.12, ἐ ἀληθείας. V. 14, vulg.B. Prouerb.3, generalius αὐθαιρῶ habent pro αὐτῷ. Ab isdem abest commatinn illud ἢ ἀληθείᾳ, v.17. Rursus eadem v. 18, ἐπὶ τῷ σαρκὶ. V. 21, eadem B. 2 Tim.1, χρῶνται: & seq. v. μὴ νοοῦσι: & mox, μὴπ ἀλέγουσι, μὴπ αἰδεῖ---- ac tursum, ἐ παραβολίας ἐστιν. V.29, A.& H. λέγῶ ἐ σαρκὶ, &. ego vulg. lectionem retineo, cuoi supra quoque talia notarim asyndeta, ad 126,33. V.36, allusio est ad dictum Pauli 1 Thess.5. A. V.43, H. αὐτοφῶς, *ex malo educatione*: vt infra, ano,12. V.45, f. addito vno membro legendum, ἐπως π τὸν ἦθος, ἐπως π γνάτιον ἑαυτὸς. V.49, Fl. ed. ἀσὲ τὸ δικαιοῦ, *secundum pessimitatem, pro veritate*. ego f Scripturæ verba retinere malui. V. 50, aut deest membrum in ista partitione, aut cum interprete legendum περιῶν.

P.154, v. 3, Platonis locus est in Timæo: in vulg. ed. sic legitur, Ἕλληνες αἰὼ παῖδες ἐσί: & mox, γέρων ἢ Ἕλλην εἶπ ἴσ. A. Seq.v. congruentius fortasse, δι' ἀγνοίαν ἀκοῆς. V. 55, H. m.f. παρεσῶν. Ἐοὶκ πίνων ἐ δῶν. & v. 18, καὶ αὐτῶν πολυμαθῆς: & seq. v. ὃν εἶπ ἐν αὐτῶν --- Ibidem mox allusio est ad illud Homeri, Il. γ. Αἰνὴ δ' ἐπλοπόεμο αὐδᾶν φρένας ἠερέθοντ). A V.21, H m. f. τὸ γὰ Ἡσιόδῶ. V.23, vulg.ed Hesiodi, Ἰχθὺν μὲν ἢ ---- & mox πτηνοῦσι & rursum seq. v. ἴσιν ἐπ' αὐτῶν V. 25, in χοίνῃ φύσῃ, si mendo scriptura caret, asyndetoo est: qualia supra notata, ad 126,33. aut legendum φύσῃ, *decet*. V.34, commation illud, ἢ ὡς ἐκπῶ, repetitur etiam infra 183, 8: 203, 34: 233, 2: 262, 11: 297, 2. sed suspectum cur sit, supra exposui ad 116,2. V.39, A ἀσπάσιο, *iam ante dixit*.

P.155, v.7, rectius H. σύχνῶν. *ad quot & quanta vtilia*. V.15, legi etiam potest εἰ ἐφίκ σωρεῖ: & v.17, diuise, αἰ δὲ--- Seq. v. aptius f. διαλαυθάνειν, *permanere*. V. 20, vsitatius, ὁ ἐκὼ ἐνδίκοντα, subunctuo modo. Seq. v. vulg.B. Prouerb.3, ἐδὲις σε. V. 32, locus est Sapientiæ c.7. V. 40, etiam datiuo casu legi potest ἢ *qua*.

P.156,v.1, vulg.B Pronerb.1, σοφαὶ λόγων καὶ λύσεις αἰνιγμάτων: & seq v. μρίμνῶν καὶ δόλῶν, sing. numero: (quæ lectio si recipiatur, mox etiam singulariter legendum erit, τὸ δικαιοῦ) & rursum v. 4, αὐδησεῖς π ἢ ἔννοιαν, *sensum & cogitationem*; aptius. V.12, duæ istæ particulæ, μὴ δὲ, absunt a vulg. Bibl. Prouerb. 5: vbi etiam legitur τὰ ὕδατα ἐκ τῆς πηγῆς: itemque seq. v. καὶ ὑδατος. Clementem tamen de industria prohibitiuam particulam vsurpasse, satis declarant tum antecedentia, tum sequentia. vt veteres loca superuacua & tigationis non capacia effundere aquas suas, sed tantum in sua loca, quib. cum fructu impeditur opera, riuos diduci. V. 20, vulg. B. Hebr. 11, ὃν τούτῳ ἢ ἐμαρτυρήθησαν. A. V.24, sensus esse videtur, πίστεως ἐκ ἀμαρτωλῶν ἐ σωτηρίας. Heruetus interpres hoc cōmation cum sequenti coniecit, dum vertit, *innotuit fides esse principium actionis*. V.27, ὑπομένω definitio, isdem pene verbis apud Philonem legitur, pag 301. ὑπομένω ἢ ἀγαθὸν, inquit, ἀκαπάλυτος ἀσφαλὴς καὶ βέβαιος, ἀμεταπίπτῶν ὑπὸ λόγου. De eadem plura infra, 164,26: 169,25: 272,46. V. 32, interpres post βεβαίως ἔχει distinguit. Ide Heruet. v.39, cum κρυφῇ subintelligit κρύπτει, *longe magna a fide separatam quam spirituale ab animali*. Alioqui pro ἢ legendum esse ἢ, *quo modo, sicut*. V. 48, nominatiuum ὑπόγυος, agnoscit eadem Heruetii versio, *fortuita est necessitas*. datiuum si quis malit, tolerabilem & ipse reddet sensum.

P.157, v.5, vulg B. Hebr. 11, plur. num. τὰ βλεπόμενα: & mox, πλείονα σφετερίσωσι: & v. 6, δύσεις αὐτῶ: & v. 7, ἵνα λαλῶσιν. Sequentia verba, ἢ τὰ ἑξῆς, tres, Clementis sunt. cõtrahit enim loci prolixioris citationem, & transilit a versu eius capitis 4, vsque ad 25, ab Abele nempe vsque ad Moysen. Ibidem mox ex eodem cap. legendum, ἃ σοὶ ἐσκεμμένα ἴχθι, quam temp. habeta. v.35, simpliciori ordo est, μόνοι τῶν φώτων, ὅτι, τὰ νόμιμα πιβλαλεῖν ἐν. v.37, rectius πεδὶ τ, vt passim apud Aristotelem. atque ita etiam interpret, hoc quidpiam. v. 43, f. rectius πρὸ. vt mox sequitur γνῶσι. vt significet persuasionis effectum esse cognitionem, sicut fides e cognitione oritur.

P.158, v. 4. Platonis locus est lib. 5 De leg. non procul a principio: vbi vulg. ed. ioter cetera, δίδ' αἰμφοῖν χθονὸς: & seq. v. λέγεσθαι. A. v.12, congruentior ordo est, ὡς βασιλεῦσι, οἷς τῷ ὄντι βασιλεῦ μεμελημένοι. v.28, locus est Genes. 13. H. v.45, vulg. Plat. ed. in fine Phædri πεῖσθαι, exteriora: & mox, νῦν μοι φίλια. v.49, vulg. Plat. ed. sub finem lib. 5 De leg. κἀγὼ δ' αὖ. v. 52, legi potest etiam ἃ συνῆκεν, quod intellexit. Ibidem mox vulg. Plat. ed. lib. 5 De leg. μὰ τὸν Δία--- Altet veto locus est in Alcibiade priore sub finem. A.

P.159, v. 6, Fl. ed. τῇ οἰκείᾳ, minus apte. nostra lectio petita ex Ioann. c. 8. v.14, vulg. Plat. ed. lib. 1 De leg. mox a principio, οὐκ ἂν ποτε γένοιτο αὐτὸ ἔνομον. Ἀρέσκει. Ἀληθέστατα λέγεις, καὶ κεκτήμεθα, ἐγκλείοντες ἀκριβέστατα ἐν τῇ πολίτῃ, οἷον παιδικὸν· ἐν οἷς οὐδένα χαίροντα ἡδοναῖς καὶ ἀδίκοις καὶ ὕβρεσι, καὶ ἀφ' ἑκάστης ἡδονῆς ἀπείρων· εἰσὶ δὲ πολλαὶ---- Et v.17, φιλεῖ, οὐκ ἄκλητος ἐπὶ τοὺς μεγάλους βλίττων ἀεί, φησὶ τοὺς τέμνοις. Et rursum v. 20, τὸ μὲν ἄρχειν, οὔπω ὁ πάλ---- ἀποδιδῶ δὲ τῶ---A. Ad oostrum vero contextum vt redeamus, auctor v. 18, videtur scripsisse φιλομάστης: pro quo vulg. ed. Plat. hab φησί, vt modo indicarum est. v. 32, Epicharmi locus extatat etiam a Plutarchio, 59, 357, 474. H. v.38, vulg. B. Rom. 10, ἓν διαχλιάζομεν ὑμῖν, τῶν διαχλιάζομεν τὰ ἀγαθά. v. 44. cum ἃ γὰρ ἐγὼ ὑπάρχουσα, subaudiendum γε, frequenti ellipseos genere. v.46, f. leg. ὧν μὲν σοφοῖσιν ὄντες τε, τὸ δ' ἀε. Alioqui vel expungêdum illud οὖν, vel genitiuus aliquis post illud deest.

P.160, v.14. H. m. f. λόγῳ καὶ οὐ θύρᾳ ἐσπλεῖ. v.18, σφαλοδοξίας cõiuncte legit etiam interpres. dum vertit, voluntaria demonstrationis præcedentis assensio. siquis tamen diutie malit σφαλοδοξίας, non multum refragabor. v.41. vulg. B. 1 Tim. 1. σπουδῇ, præs. tempore. A. v.50, interpres uomin. casu legit τὸ ἀνὴρ δοίμυντος, in operando quod is sit offendatur. Seq. v. haud scio an verius, καὶ τὸ ἀνὴρ πεσὸν ἐμῷ, quamquam esse creditur.

P.161, v.6, cum commatio isto, τὸ σοὶ δ' αὖ ἄνδρα, subaudienda ἔᾳ, vel similis præpositio: sensus est, quod ad Dominum attinet; seu, in reb. ad Dominum pertinentibus. v.14, non minus aptum ἐς ἄρετὴν, vt ducitur. v. 20, κελεύσῃ τὸν imperatiue positum pro κελεύσωσι, vocent. v. 24. vulg. lectionem sequitur etiam interpres; Sapientiam vocat effectionem, quæ est timor Domini. sed f. leg. ἧς ἀρχὴ ἐν φόβῳ θεοῦ, cuius initium est timor Dei. v. 27, vulg. B. Prouerb. 1, ἀρχὴ σοφίας: vt & paulo post, v. 31. v. 48, f. rectius σφαλέσι, cum præfocassent.

P.162, v. 5, aptius τὸν ἐαυτοῦ, vel ἀπ' αὐτοῦ: & v. 9, σφόδρα, coniuncte, vt v. 20. & v.35, ἐμοῦσι. Eodem v. 35, vulg. B. Prouerb. 1, ἀνόνητοι, κρατεῖ ἐπ' ἐλπίδι, καὶ πόνῳ. A. v. 43, f. πρὸ τοῦ λόγου θεοῦ, honorem quia Deo est. v.48, vulg. B. Prouerb. 14. plenius ὁ δ' ἄφρων, ἐπὶ τῇ παιδίᾳ, μίγνυται αὐτῇ. A. v.51, Fl. ed. ἐν ἀνδράσι. vnde aliquis suspicetur, transposito ν legendum esse, ἢ ἀνεμώνια λαμβάνειν ἐν ἐλπίδι. Præcedenti quoque versu, distinctiua in articulum versa. legi potest, ἢ δοκεῖ ἀχαρὲς εἶναι, de absente bono ita sperare εὖ εἶναι sane, seu ἀνεῖναι, pro substantiuo, rarum est, mihi quidem.

P.163, v.6, vulg. B. Rom. 12, ἓν τοῦτο ἐμοῦ. v.14. commation illud, ὑμᾶς αὐτοῖς, abest ab eodem apostoli loco. v.27, vulg. B. Esaiæ 65 & Rom. 10, σφὸς λαὸν ἀπειθοῦντα. v. 40, vulg. B. Rom. 2, τὸ ἔργον ἑκάστου. A. v 42, congruentius. ἐπιδεδειγμένον, cum demonstratum sit. si quis ἐπιδεδειγμένος malit, actiua significatione accipiendum erit id participium. v.51, post ἀγαθὸς desideratur φιλοσοφεῖ, aut aliud consimile verbum, vt & structura & seosus argute.

P.164, v.1, sententia talem quampiam lectionem postulat, πρὸ τοῦ πολλοῖς σῴζεσθαι ἐξουσιάζεσθαι, mortem honesta mortis exemtum reddere. v.7, vulg. B. Leuit. 17. λαλῶν αὐτοῖς: & seq. v. τῷ Αἰγυπτίῳ, ὃν ἐγὼ παρακαλῶ ἐπ' αὐτῶν: & v. 12, geminate, πάντες ἐσόμεθα μὲν καὶ πάντες τὰ ἐμὰ μέρη. v. 49, aptius ἄλλα δ' αὖ---De eodem loco Notat. D. Hœrschelii ad Philonis opusc. 228.

P.165, v.10, A. mauult χθονὶ itemque seq. v. ἀχθονίτου: nempe a them. χθονέω. Idem cum vulg. B. 1 Tim 6. παραγγείλαι mauult v. 20: & recte. v. 24, rectius σωθῆναι, temp. præterito. v. 29. allusio est ad locum Prouerb. 3, initio. A.

P.166, v.34, vulg. B. Prouerb 11. δικαιοσύνη δ' ἀμώμους. v.39, eadem B. psalmo 48 distinctiue, ἢ ὅτως, aut ita. Et seq. v. psal. 5, ὃν τρόπον δ' ἐλίσσει. A. v 50, H m. f. αὐτὸν μὲ μυρίοις, absque negatiua: & seq. v. τοῖς ἐμφυομένοις: parum conuenienter.

P.167, v.7, vulgatam lectionem sequitur etiam interpretis versio, eligit res celare spiritu. v. 14, ἀκρατικῶ· ἀκρασίᾳ· & ἀδιαφορικῶ· explicatio est etiam apud Aristot. Ethic. Nicom. lib. 5, c. 8. H. v. 25, plane luxatum est metrum. In Aiace Sophocles qui extat. nihil horum tetenio. Paulo ante, v.22, H. legit. Ἀπολῶ μὲν οὖν---- v.48, vulg. B 1 Ioann. 5, ἃ σοὶ ἔφαινον. A.

P.168, v.2, vulg. B. psal. 5, ἐπὶ προσώπῳ, datiuo casu A. v. 24, eadem B. Ezech. 34. ἐκζητῶ, ἀδὲ ἐπισκέψομαι, rectius. A. v. 32, idem A. mauult κρίσεσιν, pessim, fœm. gen. v.34, vulg. B. Prouerb 6, ἀλίσκῃ χείλεσι. A.

P.169, v.2, vulg. B. Matth 25, ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με: & mox ἐποιήσατε. in vtroque membro A. v.20, idem A. mauult πλείονα. v. 24, rectius ἀχρεῖον vulg. B. Prouerb. c. 5. A. v.40, etiam datiuo casu legi potest τῷ δὲ--- v. 50, Fl. ed. ἢ διδάσκουσιν. ne quid ergo e corruptæ vestigiis decedat, legi potest ἢ τὰ διδάσκουσιν. v.52, aptius σφαλέσιν. Ibidé mox H. m. f. αὐγὰς pro πηγάς.

P. 170, v. 4, vulg. B. Prouerb. 11, initio, ζυγὸν δόλου, βδέλυγμα ἐνώπιον κυρίου. De Pythagoreo symbolo, ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν, latius infra differitur 239.33. v. 6, allusio est ad Prouerb. c. 10. v. 44, ἀρίστους ἡμῖν legitur Prouerb. c. 16: sed Prouerb. 8, vnde petitus hic locus, ἀρίστων χάριν. A. Madianitarum mulierum stratagema extat Num. 25: Deuter. 4: Psalmo 105: apud Philonem 441, 506: Chrysost. homilia contra Nouilunij obseruatores, p. 16. H. v.48, vsitatius μικρῷ δεῖν.

P.171, v. 1, cum ἀχαρὲς ἐπαινεῖν subaudiendum ἐστὶν. v 5, rectius, ἵνα τύραννος ὁ ἡμέρᾳ κρίνοις. νῦν τύραννος ἐπιβουλεύει, ἀχαρὲς πάντα---vel, ἵνα τύραννος ὁ ἡμέρᾳ κρίνοις τύραννος ἐπιβουλεύει. νῦν τις τύραννος ἀχαρὲς ν. v.7, ἀδελφὸν δωτῆνον vetitum Deuter. 23. De mercede mercenario non differenda, Deuter 24. v 22, vulg. B. Deuter. 24, & Leuit. 19. χάριν· itemque Philo 479. H. v. 29. neg. οὐ, in Fl. ed. omissum, agnoscit etiam Heru. versio. Quomodo ergo non est bona lex? v. 35. A. οἷς τὸ ὄφιον, masc. gen. v. 40, præceptum de tumento palante, est Exodi 23: & Deuter. 22. H. v. 43, locus citatus ex Prouerb. cap. 14. A. v. 45, aptius, opinor, κακοπαθεῖν, i. μνησικακεῖν, illatæ malæ memoriam seruat. Sequens præceptum, extat Deuter. 23: De captiua, v. 49, in eodem Deuteronomij capite lex est, & apud Philonem 481: & rursum infra, Strom. lib. 3, 195. 47.

P. 172, v. 7, legi potest etiam, ἵνα ἢ κ--- sublata interrogationis nota. Præceptum vero istud enarratur etiam a Philone 482. Lex de inimici iumento palante, v. 11, extat Exodi 23. H. v.22, cum τ' οἱ πεῖ, subaudiendum

δυνάμεις.

δυλιος: vt sit, *perpetua formatura*. Præceptum id exstat Deuter. 15. V. 23, vulg. B. Proverb. 17, ὅς τ. δω. τὸ κεφάλαιον ἄρχεσθαι χειρὸς, οὕτως ἐλάττων καρδίας πηδᾷ πνεῦμα. A. V. 31. apud Plutarch. quoque, 272, similiter legitur, οἱ δὲ ἀθλητικωτάτου πίονα χλοιὸν: itemque apud Basil. 22. H. Seq. v. malim cum articulo, ὁ δάσπετος. & v. 32, δυσπολέμητον, præs. temp. V. 34, de infantum expositione agit etiam Philo 483, & 543. De matre & prole non sacrificandis eodem die, v. 41, præcipitur Exodi 23: & Deuter. 14. De damnata, quæ grauida sit, v. 42. vide Quintilianum Declam. De agro in matris lacte non coquendo, v. 49, præcipitur Exodi 23 & 34 & Deuter. 14. De non obstruendo boui frumentum terenti, ore, v. 41. Deuter. 25. De non mingendo ad aratrum boue atque asino, v. 42. Deuter. 22: & Philo 435, 499. H. Rursum v. 50, ὑπερξ superuacuum est.

P. 173, v. 6, ut erat dictum de cædeodis arboribus, exstat Deut. 20. H. V. 8, malim cum articulo, τὸν τῆς γῆς, vt mox, τὸν τῆς ψυχῆς. V. 34, A. dubitas an potius legendum τῇ οἰᾳ, i. e. casu.

P. 174, v. 1, Platonis locus est in Theæteto, Basil. ed. p. 82. A. V. 4, Philonis locus, l. 1 De vita Mosis, p. 412. H. V. 6, congruentius φυλάσσῃ, vel φυλάξαι, imperatiuo modo. V. 12, vulg. B. Proverb. 14, τοῦτο δὲ ἀφείλατο. Seq. v. cadent B. Eliae 66, ἀλλ' ἐπὶ τ πάντα ἐνέβλεψα τὰ τῇμοῦ τὰς λογους μου. V. , rectius, χρύφιον, Τοῦ φιλιας ἀ μὴ -- quod vidit etiam H. V. 14, H. in l. τ πᾶσι σαρκικοῖς μὴ Θ. V. 25, f. rectius Basil. melius legemus, ἐπικαιρα γὰρ ἐστιν μὴ σωφρονεῖν, λυπεῖ δὲ χρῆσθαι vt supra 17. 13. V. 26, A. ἐχθ. Ps. V. 49, ἵνα ν φιλοσοφ.] is Cleanthes est infra, 304, 11.

P. 175, v. 11, non minus aptum ἀρ', ἐρεῖτον. locus est ex Euripid. v ste. ..ror, ex Andromach. Comm. Platonis loc. 15, v. 24, est in Phædone, Basil. ed. pag. 33. A. V. 30, ἐξεικασμένοι: Philo 201, 610. H.

P. 176, v. 4, concinnius, τῶν ἀλαζόνων τῆς ψυδοῦς: vt mox, ὃ τῶν ἐναντίων δὲ ἀρχὴ. Sic v. 45 non inconuenienter legens, χρυσοῦ δὲ λαὸ γῆς εἶπε πῦρ τὸν βάλ. aurigloba.

P. 177, v. 13, procul dubio legendum τοῦτο δηλονότι τῷ θ. Antilippi autem apophthegma hoc de Ladis amore, refertur etiam Diog. L. 75: a Plutarcho in Erotico. 89: a Cicer. lib. 9 Epist. famil. V. 21, Sardanapalli epitaphium & latius & aliouersuum ordine legitur apud Athenæum lib. 8, 167, hoc modo:

Εν ὑδῶς ον Ἀνακυν ἔφυς, τὸν ἡμῖν ἀκέτ,
Τερπόμενον γαλε ον ἡμετέρων ε ης ης.
Καὶ γὰρ ἐμοὶ τοῦτ' εἶναι, Νίνε μεγάλε βασιλεῦσιν.
Ταῦτ' ἔχω εσ' ἐφαγον καὶ ἐφύβρισα καὶ μετ' ἐρωτ.
Τέρπν' ἐπαθον. τὰ δ' πολλὰ καὶ ολβια πολλὰ λελοιπα
Curus postremum distichum C s ut sanioremsententiam sic transformauit, apud Plutarch 29[illegible]
Ταῦτ' ἔχω εσ' ἐφαγον καὶ ἐφύβρισα καὶ μετὰ Μουσῶν
Σίμ' ἐθάλον. τὰ δ' πολλὰ καὶ ολβια πολλὰ λελοιπα.

Alij tamen nō Cratem hoc distichon tribuunt, sed Chrysippo. Memunit eiusdem Epitaphij idem Plutarch. 354, Diodor. Sic. 78, & Strabo 77. H. V. 33, metro conuenientius, πολὺ φίλοις. Seq. etiam vetus rectius s. ὁ θεῖος νόμος ἀνώ. V. 37, structuræ lex postulat ἀνεκχύσας, gen casu. V. 41, Socratis præceptum hoc adnotatum etiam in Pædagogo supra, 64, 25 & a Plutarcho 76, & 310. H. V. 43, primus versus, si pentameter est, recte habet. Sequeuri, rectius χρονίων, penultima diphthongo. Tertius, si hexameter est, ita interpolari potest, ὅσ' ἄ π σωμασκῆσ in φιλόσοφ. V. 47, C. mauult ἀκμαῖον. Seq v. rectius κρίσσωμεν. Sic enim apud Diog. L. 230, Ἐρασθ πολέμησεν· οἱ δὲ μαχέσεσθαι· Ἐκεῖνος δ' οὐτοῦ μὰ δ' ἀλλ' ἀκρίβως, φησὶν. Comm. V. 50, πολλὰ non inepte forsan, vt lectiua & macra philosophia intelligatur: vnde Timoni quoque secta illa dicitur, Πανδεκτικὸν τ' ἔπαινον καὶ ἀνθρωπίνη βεβιωκὸς ἀσθ. C. κρυπτὰ mauult, vt est apud Diog. L. 248: vbi etiam alio hu versus ordine collocantur.

P. 178, v. 15, metrum quidem explebitur si legamus, ἀς πανήγυρ· vel, σὺν ἑρμῆ γ. aut σὺν ἑρμῆ· sed tum lectionem nulla mihi quidem satisfacit. V. 22, cum ἐθέλω subaudiendum χρῆσθαι: quæ ellipsis vsurpatus interdum etiam a Latinis. V. 30, ἐν abest a vulg. B. Rom. 8: 2 Cor. 10 legitur, ἐν σαρκὶ στρατευόμενοι. A.

P. 179, v. 22, f. Λάκαινα·, vt supra 130, 12. ego quidem nec Λάκαινα hic nomen, nec Λάκωνας. quantquam Diogenes L. Physica tantū dogmata Leucippo tribuit.

P. 180, v. 4. Platonis locus ille, ettatus etiam supra, 20, 45. exstat autem lib. 4 De leg. 715. exstat & apud Aristot. De mundo, cap. 7: apud Plutarch. 636, & Iustin. mart. 23. H. Iuratur autem in vulg. ed. ὄχλῳ τε καὶ πλούτῳ καὶ μισθοφορίαις ἀπαύστοις. & v. 13, πλησφορίᾳ τε καὶ δόξῃ·. A. V. 39, de Iezekielis loco dictū sup. 142. V. 9, vulg. B. Esaiæ 55, ὃς βουλὴ αὐτοῦ, καὶ ἐπιστ. ἐπὶ ανομοι. A.

P. 181, v. 1, vul. B. Gal 5, χρεστότητα. A. V. , rectius διὰ τὰ, quapropter. V. 19, congruentius dat. casu, τοῖς ἴχνεσι, i. e. v. 17, αὐτ.

P. 182, . 2, versus illi sic disponentur melius, Παῖδες γὰρ ἀνδρὶ τέκνα σὺν πλούτου γένει, φίλοι δ' ἐς ἄγουσι δίκην, Τοῦ σὺ βυθοῦ πλουτήσῃ σώζοντες λίθον. sed notandum legi eos vt H obtenuauit non apud Sophoclem, sed apud Æschylum in Choephoris, 247, hoc modo. Παῖδες γὰρ ἀνδρὶ πλούτου πατρῴου Θανόντι φίλοι δ' ἐς ἄγουσι δίκην, Τοῦ σὺ βυθοῦ πλουτήσῃ σώζοντες λίθον. V. 5, de Laconica lege meminit & Plutarchus Lycurgo, pag. 15 H. V. 10, H. ma ν μανδ ν . V. 15, metrum talem potius lectionem postulat, Πατὴρ δ' πιθῇ τάδε, μητρὶ δ' ὡς πάρ. Itidem seq v si hemistichium velis, legendum erit, μεθ' ὁμοφρονοῦσα δ' π ἰσθλὰ. cui affinis locus infra ex eodem fonte, 214 10. V. 26, πᾶς πεφοβημένοις Eurip. Peculia. & Philom 604. H. V. 37, pro posteriori σὺν γλώσσῃ sensus sequitur σὺ χερσὶν, seu contracte σὺχερσὶν: quod vidit etiam interpres.

P. 183, v. 5, captum quidem mentio hic sed ea non distincta sunt vt in Pe go, propter varias formas interuæ interruptionē. V. 31, apritus ἀπεῤῥωγὸς. ab ἔρρωγε.

P. 184, v. 4, concinnius, ὑμᾶς λέγων. V. 14, rectius ἀπιστεῖ, indic. modo ea phrasi qua psalmo 103, ὁ ἐξαπέστειλεν χέρσον τοῖς ἀλλοτ. V. 19, f. rectius ἄπαις παῖδας ἐπιδόντ. mne: vs hoc quoque membrum reliqua ur ad superiorem nominatiuum τροφά. V. 21, melius fortasse, ὁ μὲν ἀγόρᾳ· · & v. 48, τῇ αὖθι δικαιοσύνης λέγω, eo inquam qui De iustitia inscriptus est.

P. 185, v. 2, f. conuenientius κακῶν, vitiorum, improbitatum. Seq. v. rectius fortasse ἀναγκάσῃ: quæ tamen lectio ad sequens magis quam ad precedens membrum pertinet. V. 15, A. ὃ γὰρ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἐπάθομεν: quæ verba Clementis sunt, nō Iudæ apostoli: & transilit Clemens ab Iapostoli ve usque ad 17. V. 32, de illo, quod mundus hic lit ἀσύμφυτον ἀγαθοῖς, agit etiam Athenæus lib 4, p. 79. De Marcionis autem hæresi, seq. v. prolixe, vt & de aliis, Epiphanius Panario. H. De adsumtarum e corpo ib in corpora transfusione Pythagorica, v. 33, meminit eti m Senoca, epist. cv i i l. V. 39, cum formam tantum mutari dicit Empedocles, intelligit τὸν χθόνιον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, non ὑπ' ἀτιμοδλῆς, fieri. inquit Iof. Scaliger. Seq v rectius f. ἀ δ' ἀλλ: itemque mox, ἀ δυσκολῶν. Siquis tamen ἄ malit in vtroque membro, per me licet. V. 42, Poetæ versus est Odyss. ρ A. V. 44, Theognidis edit. vulg μισθ' ἐπιδῶν: eodem sensu? Ex eisdem additus est pentameter qui mox vncis inclusus sequitur. V. 49, H. m f. οὕτω ἐρῶ. hic dicet.

P. 186, v. 1, Homeri locus est Il. σ: in cuius citatione Apollonij Rhodij scholiastes habet Οὐκ ἐθ φίλε. A. V. 4, Plat ed. vulg. δεσμὸν μὲν τῶν σωμάτων ἀπὸ σημείου ἀπὸ ψυχῆς & seq. v. ἀς δ' ἀλλο δέδυνται ἀ ψυχῆς. A. Ad istam porro θ σώματος· etymologiam alludunt etiam hæc Philonis 41, ἡ ψυχὴ ὡς ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς σώματα ἐπιπεφοβῆσθαι. H. V. 9, f. rectius τριακόσιαι χιλίαι, communi

via ſeu communi more ſub terram it, i. communi fato defungitur: & mox compoſ. διάδοσιν ἀρχαῖ, vt infra, 224,40. Seq. v. Plat. ed. vulg. κοινωνίαν ἐποίησε, ἡ φιλίαν λύσις. & v. 12, μὴ ἓν ποιῶσι τὸ κοινόν: & mox, πλεονάζειν ἐφοβοῦντο τῶν ἐπιβουλῶν τοῦ ἐπιβουλεύοντος, omiſſo αὐτῶν. A. V. 13, idem A. mauult καὶ τὴν αὐτὴν φαίδρου: quia iam aliquoties ex hoc dialogo citata teſtimonia. V. 20, locum de laude ſenectutis & Sophoclis apophthegma eleganter expoſuit Cicero in Catone maiore, qui eſt De Senectute. V. 26, Plat. ed. vulg. pag. 45, ἓν οὐ τῇ γῇ. V. 28, haud ſcio an verius ἤθυνεν, temp. ptα...ιτο. V. 31, H. m. ſ. ἓν πολλοῖς: & mox αἰκάνειν, ſing. numero: ac rurſus v. 33, τύπτειν δὲ αὐτῶν. V. 38, Plat. ed. vulg. τὸ χίρωνος, καὶ ἐν τῷ τρίφωνος, καὶ παιδικοῦ, καὶ ἐν πάνυ πολλοῖς τοῦτο χίρωνος ἔχουσιν. A. V. 43, conuenientius ἐν τοῖς ψιμύθιον, indic. modo. V. 52, Flor. ed. ἀλλ' ἴχνη: parum apte.

P. 187, v. 1, paulo aptius ἠδέως. V. 7, Eurip. ed. vulg. in Iphig. Aulid. Θησεῦ σὲ γὰρ ἐς πάντ' ἀγαθὸν ὄντα, Θεοὶ δεδώκασιν. A. V. 12, a fabis cur abſtinuerint Pythagorei, cauſam eandem affert Diog. L. 317: aliam Plutarch. De lib. educ. 7: & in Probl. Romanis, quæſtione 95. H. V 14, φυσικῶν αἰτίων libros Theophraſto adſcribit etiam Diog L. 181. ſed ſcribendum potius φυσικῶν, vt apud Athen. lib. 13, 38, 44: & infra φυσικὰ δυνάμεις 328, 39. vulgo inſcribuntur 15 libri Περὶ φυτῶν αἰτίων, De plantarum cauſis. V. 47, haud ſcio an verius, τὸν τὸ σπερμάτων καὶ τὸν σπυρικὸν τρόπον.

P. 188, v. 3, commation illud, ἐξ τὸν ἐξομόσιον ἓν θεόν, abeſt a vulg. B. Epheſ. 4. V. 4, eadem B. Epheſ. 5, ἀγαπητοὶ ὑμεῖς: & mox, ἐπὶ χριόμενοι. A. V. 10, ſ. conuenientius ἄλλως, aduerb. Sic v. 23, fortaſſe rectius τὸ καλοῦ ὄνομα, cū articulo, vt in præcedentib. duob. membris. V. 39, vulg. B. 1 Ioann. 1, ἀπὸ αὐτοῦ ἐστι ἐκ τοῦ φωτὸς: & mox, ἴχνεσι μετ' ἀκολάνων: & rurſum, ἐστὶ χαρᾶς: & ſeq. v. λόγῳ πίστεως τῆς ἀμφοῖ. V. 44, eadem B. Matth. 5, πλείων ἓν χαρᾶ. & ſeq. v. ἡ μὴ ἀσπάζηται εἰς τὸν β. ἓν ἴχνεσιν. V. 47, eadem B. pſalmo 118, φυλάξασθε τὰς λόγους σου. & ſequens commation, ὁ ἀληθινὸς ἐπιδεῖν coniunguntur cum ſequenti membro. A.

P. 189, v. 4. δὲ ſuperuacua eſt. Contra, v. 8, eadem δὲ vel ſynonyma ὧν inſerta legendum videtur, πᾶς ὧν ἴπε---- V. 26, οἱ ἓκ ἐφέσεως σωτηρίαν ἐξάρουσι] Herod. Polymnia, 249, 251: Thucyd. lib. 4, 156: Arrian. lib. 5, 103, & alij. H. V. 36, ſ. ἐπίκτητον αὐτὸς ὑμῶν αὐτῶν, oſtenditur a verbis ipſis. αὐτὸς 2ntem in hac ſignif. paſſim ab hoc noſtro vſurpari, docet Iodcr.

P. 190, v. 5, vſitatius ἐν' αὖ---- ἐπιτρεπτὰ μεῖζα. V. 10 & 11, Fl. ed. coniunctæ ἀλλοῖαι. V. 45, Fl. ed. ἡ χρόνου, quæ ſolum: telatiue. ſed ἡ legendum eſſe probat etiam Herueti verſio; quæ locum hunc ſic reddit: *Nec enim poteſt vnquam conuenire quod voluptas ſit bonum, cum eo, quod bonū ſit ſolum pulchrum & honeſtum: vel etiam cum eo quod ſolus pulcher ſit Dominus.* V. 47, vulg. B. Coloſſ. 2, ἀναβλύειν ἓν αὐτῷ τῶν ἀκροβιῶν τῆς σαρκός. V. 49, eadem B. Coloſſ. 3, τὰ μέλη ὑμῶν τὰ---- & mox, ἐπιθυμίαν κακὴν: & rurſum v. 52, τὸν καλ. αὐτῷ. σὺν τῆς ἀξίους αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ.

P. 191, v. 7, ſ. rectius ὅσῳ, vel ὅσῳ γὰρ, *quod enim.* V. 18, ſimplicior ordo eſt, ἀνὴρ, Μίχρις αὖ ὑμεῖς οἱ γνωμαῖς ἀλλήλων· ἐγὼ δὲ ἀκούσῃ ἓν τῆς πλάνης ταυτησὶ, ἀλλ' ὑς---- V. 15, vulg. B. 1 Ioann. 2, ὅτι γεγεννημένοι---- A. V. 23, congruentius ἐνδιὰ, vel ἐνδιὰ. accuſ. caſu. V. 37, ſi quis pluraliter malit φασὶ, per me licet.

P. 192, v. 4. vulg. ed. Euang. ἀκροβυστίᾳ εἰσί. V. 9, A. poſt ἓν λόγῳ τούτου, ex Matth. 19, addit, ἀλλ' οἷς δέδοται. vt v. 13. Ibidem mox vulg. B. ὅτι ἐκ ἐκείνης μητρὸς ἐγέννησε. οὕτω. V. 18, rectius H. m. ſ. ὑπερίσχυσε, *deſpiciebat.* V. 23, idem m. ſ. τὸ δίκαιον πλανᾶσθε. *ſpernitis. errorib.* V. 25, vulg. B. Coloſſ. 2, περιπατεῖτε ἓν ἀλλοτριοφαγίᾳ καὶ ἀγροικίᾳ ἓν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑωράκασι ἐμβατεύοντες, εἰκῇ φυσιούμενοι ὑπὸ τῶν νοὸς ἓν σαρκὸς αὐτοῦ. V. 31, eadem B. Rom. 14, 10uerſo verborum ordine, ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθ. καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω. V. 35, eadem B. Matth. 11, πλειόνων φιλοσοφησάντων] rectius. A. V. 38, ἐν ἔνι ὑπομιμνῆσαι] ad Philipp. cap. 4. De coniuge 2utem eius viſe & Ignatij epiſt. 6, & Euſeb. Hiſt. eccleſ. lib. 3, c. 24. H.

P. 193, v. 1, vulg. B. Matth 25, ἐκείνοις καὶ ἐδίδοτό μοι φαγεῖν: & ſeq. v. τούτων ἓν ἀδελφῶν τῶν ἐλαχίστων. V 3, eadem B. Prouerb. 19, ἀποκίζει γὰρ ὁ ἰλιὸν πλοῦτον. A. V. 5, pro ὑφ' αὑ non incommode repoſueris ἐὸ ὑ αὐτῷ: Fr. Iunius minori mutatione legit, ὑποφίει ὁ ὑφ' αὑ. interpres commation id præterit. V. 1, ψυχρὸν in Fl. ed omiſſum poſtulat antitheſis. V. 9, vulg. B. Matth. 29, πλὴν λέγω, ὑμῖν, πολλοὶ ἐν τῷ ὑπερήφανοι, καὶ ὅσοι τί---- A. V. 11, idem A. mauult ὡς σωτῆρ, more communi. V. 18, vulg. B. Aggæi 1, ὡς δὸς ἐπ' ἐργον. V. 22, eadem B. Lucæ 12, ἃ ὁ ἀποίκοντες, ὁ ἐν ἴσης A. V. 32, in ἀσαίνω veſtigia ſunt duplicis ſcripturæ, ἀσαίνω, & ἀσαίνω. V. 42, opinio iſta veterum quorundam de angelis, hauſta eſt ex illo Genoſeos 6, ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ ἓν θεοῦ τὰς θυγατέρας ἓν ἀνθρώπων, & quæ ſequuntur: ſed deceptis illos Hebraiſmus. qua de re & Muſterus in eum locum, & Notationes noſtræ in Homilias S. Patrum pag. 560. H.

P. 194, v. 2, pro ἄ δὲ aptius legemus εἰ δὲ, vel εἰδὲ, vt mox ſeq. v. οὐτοι. Sic v. 13, conuenientius ἀκροβυστίᾳ, indic. modo, vt vulg B. Rom. 6. V. 16, eade B. 2 Cor 5, τὰ κλῆ ἓν κόσμου. V. 20, eadem B. 2 Cor. 6, ſub finem. ὡς δι κοινωνίαν: & mox, ἀσὶς Βελίαλ: & rurſum, ἡ τὰς μεσίς---- A. V. 34, ἡ χαρᾶ] 2 Cor 4 Seq. v. 2d dictū de morte animæ, pertinet iſtud Pauli 1 Tim. 5. ἡ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκε: & hæc Philonis 41, φύσει μὲν οὖν ἐν ἓν θνητοῖς ἓν καὶ ὁ χωρίζεται ψυχὴ λόγου σώματος· ὁ ἐν ἀνομίᾳ, συνίστασι ὅταν ἡ ψυχὴ ἓν ἔρωτος βίου ἀνάπτῃ. τὸν δὲ ἀρετὴν ζῆν μόνον. τὸ δὲ καὶ ὁ Ἡρακλείτου, ἐξ τῶν Μουσίων ἀκηλεθήσιος τοῦ δίκαιον, φησὶ, Ζῶμεν τὸν ἐκείνων θάνατον, τεθνήκαμεν δὲ τὸν ἐκείνων βίον. V. 43, de Eux appellatione 10 eaodem ſenſu ſcitoriam infra quoq; meminit auctor 197, 32: 201, 31: & Philo 136. H. V. 48, vulg. B Philipp. 1, ἔστι τὸ ζῆν τὸ σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου· καὶ τί αἱρήσομαι, οὐ γνωρ. Et ſeq. v. συνέχομαι μᾶλλον: & v. 50, μᾶλλον ἀρῶσον: & mox, μένειν δὲ τῇ σαρκί. A.

P. 195, v. 7, pro μὲν ἀὸ 000 minus apte legeris μὲν αὖ. v. 10, vſitatius ἀπεχάριον, vt cum alibi, tum 196, 7: 238, 35. v. 24, rectius coniuncte ἓν κοινωνίᾳ, *communicatum.* H. v. 44, ſ. aptius σωσαντ φώνησι, *prius exclamauit.*

P. 196, v. 10, vulg. B. 2 Cor. 6, ἴσον τοῖς μοι λαοῖς, datiuo caſu, vt mox v. 12. Sic v. 16, eadem B. 2 Cor. 7, ἴχνεσι ἓν ἐνοικῆσ. & mox, πορευόμενοι ἐν τὸν λόγ---- v. 18, cum παρθένον ἀγαθὸν ἐπιγνῶσιν ſubaudiendum ἔστι. v. 21, (iſemque infra, 200, 19) vulg. B. 2 Cor. 11, τῇ παραβολῇ αὐτῶ, οὕτω φθαρῇ---- v. 24, eadem B. 1 Petri 2, τὸν αὐτοφόλων ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλόν. Ex eisdem ſeq. v. pro ἐξουσίαν reponendum ὑποτάσσεσθε. A. H. v. 33, rectius, ὁ νόμος ἀκροβυσία, vtrobique nomin. caſu, vt in vulg. B. Rom. 7. v. 42, ſi legamus ὑπ' ἐπιτ. ὁ αὖ, reſtringemus id Paulum: alioqui generaliter dictum extendetur ad quemcumque.

P. 197, v. 10, etiamſi ἀπλῇ legamus, aut ἁπλῶς: tamen ne ſic quidem ſatis conſtare videtur lectio. v. 20, τῇ κυρίῳ ἀλλοφρονέσις interpres vertit, *qua ad Dominum pertinent.* v. 26, vulg. B. 2 Cor. 7, διδύτες νόμῳ ἐφ' ὑπὸ χε. ζῇ---- & ſeq. v. ἐὰν ἡ γαμήσῃ ὁ αὐτῷ αὐτὸς, ἐλαθήσεται ἓν ἡ ἀλλ γαμηθῇ: & rurſum v. 28, γαμήσεις δὲ ἐὰν---- A.

P. 198, v. 22, παρὸν ferri poteſt: ſi quis tamen iodicatiue παρὸν malit, per me licet. v. 44, vulg. B. Rom. 14, μᾶλλ πᾶν: vtrobique ſcilicet aoriſto præterito.

P. 199, v. 8, ſimplicior ordo eſt, τὶ μὲν τὶ δὲ ἀϊόν ἀκαίνω, Οἱ φοὶ ἓν αἰῶν ἀκαίνω, οὗτ γαμ. v. 20, A. ex vulg. B. 1 Cor. 7, μεμαμένῳ τὸ ἓν κυρίῳ, πῶς δύνῃ τῷ κυρίῳ: itemque mox, ὁ ἓν γαμήσας. μεμαμένῳ τὸ ἓν κόσμου, πῶς---- v. 22, Fl. ed. συνηχρεῖλ, errore ſatis euidēti.

P. 200, v. 15, vulg. B. Gal. 3, ὡς ἓν ἄρσεν καὶ θῆλυ. v. 18, rectius præteritum perf. συνεστάναι, *conſtare.* v. 22, H.

πασὰ γὰ ἀ χθόνος : vt infra 202, 28. ἀλλὰς γὰ ὁ κόσμος, ἀλλὰ γῆ ἡ ἀνοχή. V. 27. etiam gen. casu legi potest ὧ χαίρων. Seq. v. A. mauult πλάδιον, temp. præterito. V. 33, congruentius μετασχεδιαζόμενα. V. 45, vulg. B. 1 Cor. 7, πρόσωπα χαμαιζῆλα. V. 46, post ἀλλ' ὦ θαῦμα desideratur σίκτειρόν με, vel simile quid: aut legendum ἀλλ' ὦ θαῦμα, seu ἀλλ' ὦ θεοί.

P. 201, v. 2, vulg. B. Esaiæ 56, ἰχνὸς κύμι ξηρ. V. 6, eadē B. Es. 65, οὐ κοπιάσουσι: & mox, ὀλογαμβρίου τοῦ θεοῦ ἐν. A. V. 14, idem A. mauult simpliciori ordine. Τίκτια, ἴσ μετρεῖ μοῦ ὑμᾶς ὦμι, φασὶ ὁ διδάσκαλος: ex Ioann. 13. V. 17, vulg. B. 1 Cor. 4. Χαιρῷ ἴωσῶ. V. 21, Ieremiæ locus est cap. 20. At Iobi locus, v. 26, exstat cap. 14. A. H. V. 28, Fl. ed. τὰ μαζὶν ἐπηρμένα, errore manifesto. V. 30, vulg. B. psalmo 50, ὦ ἀνομίας συνελήφθω, ἢ ὦ ἁμαρτίας ἐκάθαρσόν με τῷ. V. 34, eadem B. Mich. 6, Εἰ δῶ πρωτότοκά μου---- V. 39, locus de lucta christiana, desumptus ex Ephes. 6. A. V. 41, vulg. B. 1 Cor. 9, ὑπωπιάζω, nempe πυγμὴ ὑπώπια: sed ὑπωπιάζω legitur etiam apud Basil. 82: & Greg. Naz. 196. Apod eundem Greg. 131, b, legitur etiam πολὺν ὑπωπιασμὸν σώματος: a πυγὴ, quod est carnem & premo. H. V. 44, Fl. ἐὰ τοῖς, iam quidam, minus apte. V. 52, vulg B. Ierem. 5, τῶ πλουσίου αὐτοῦ ἐχρημίζη: A.

P. 202, v. 12, haud scio an verius ἀλδῆς, vt mox sequitur τὰ ἀλδῆς. V. 22, A. mauult δώσουσιν, plut. numero, ex 1 Cor. 15. V. 24, vulg. B Gal. 3, ἐπιπλοῦτοι, forma deponēti. V. 36, vulg. B. Prouerb. 1, οἱ φονεῖς μητρὸς ἴσ. A.

P. 203, v. 2, vulg. B. 1 Cor. 7, plenius, τὰ μὴ ἁμὰ σὰ σωμφ. V. 16, vulg. B. 1 Cor. 16, σὲ τὰ ἀλέσπαν, τοῦτ' ἔστιν ἐπισυνάγειν μέ τινα. V. 22. vulg. B. Philipp. 4, ἐσωτοῦ ἀλαθῶ: & seq. v. λοιπόν ἀ γὰ ἐκμάθετε καὶ παρελάβετε------ καὶ ἤδετε. V. 28, eadem B. 1 Petri 1, ἄγων χθοῦσθε· διὸ ἐκ ἀκόσθε ἀπαρτὶ ἀμί. A. V. 45, accus. ἀσθήμονος (ἐ ὑκῶς) regitur a verbo infin. ἐξελασθῆν. vbi etiam nota, medium & extremum cuiusque φωνασίας noo semper propositioot seu proœmio respondere.

P. 204, v 5, procul dubio legendum, τὰ ἀσελγικὰς ἐφελκύσαι τὰ ἀλόδοκα, eorum quæ ante veritatem dici debent: vt interpres quoque vertit, quædam enim ante veritatem omnino præfari necesse est. V. 14, aptius, vt puto, ἴσαι δ' ὑμῖν, erunt autem nobis. V. 25, Hesiodi ed. vulg. ἐπ' αὐτῶ: & seq. v. ἐπαγ, veneris. V. 29, ἐ χαφὰ ἴ lobi c. 5. V. 33, alibi ἔ ἀχθὲς μελίσσης. V. 37, ἀσάψασας agnoscit etiam H. m. f. & quodam in loco Aristophanis scholiastes: alibi tamen idem schol pro eo habet ἀνασάψας. Suidas ἀνασψάσας. Varinus lexicon ἐπιχρίσασ: quod haud scio an mendose scriptum sit pro ἐπιχρίσασ. ex his prioribus duo verbis fuoti; posterioris ἐπιχρίσασ, exegema est. V. 38, A. & H. πλουμίοις: vt crimen seu tricarum discussio intelligatur, sed malit fortasse aliquis πλαίοις aut πτυίοις: quorū illud fuisse dicitur πτωχὸς πλαγιοπόδης ὁὰ πυρίλλης: hoc, πλαγιαίοις πλατυῖς λιτοῖς καὶ εὐτρεφέσι. vt sensus sit, ἐπεσθαι τοῖς placentarum generi. πλακοῦς & χοῦς oblatio iosra memoratur 243, 28. Seq. v. H. cum articulo, τῶν ἀστερόντων: recte. V. 40, legendum videtur, --- πολὺ ἀπὸ Διὸς ἀρχὴ, πολὺ δ' ὦ πίσας κρηνῖ. Epicharmi versos qui sequitur, alibi sic legitur, Μέμνησ' ἀπιστῶ πάρρα πᾶσιν ἔφ. V. 43, f. traiectis genitivis mater quis, ἐγκρατείας ἔ γὰ κρείσσ. ἀγαθοῖς ἐρίζειν ἔργοις: aut diffusius etiam, ἐγκρατείας ἔ γὰ, ἀγαθοῖς ἐρίζειν ἀκρατείας ἦ, κρείσσ ἔργοις. sed mutatione haud opus est. sensus enim est; *Nam continentia a bona operatione, malitia opus est: & contra, abstinere ab injuria, salutis est instrumentum.* Seq. v. rectius λέκτρα. V. 50, cum ἔξω subaudiendo videtur præpositio ἐξ, vel participium ἐκβάλ, aut simile quid.

P. 205, v. 1, quædam B. edit. post γυμνασθῆναι interpuogunt. A. V. 11, idem A. mauult σὺ τὰ δὲ μὴν, subiunctiuo modo. Seq. v. cum πολὺ subaudiendum μᾶλλον: aut legendom, ἀσθε δ' ἴσ--- V. 14, H. ὕδατον, metuentes. V. 17, vulg. B. Rom. 13, οὐ τὰ τὸν πῦ λέγω ἀναπαλαιῦσαι, ὁ τοῦ, Αγαν --- A. V. 21, πάθος superuacuum est, nisi aut πάθους ἔ φύσεως χλευαστὴς legamus, aut πάθος τὰ φύσεως χλευαστήν. V. 26, vulg. B. Rom. 6, πολὺ ἦ, maiori empbasi. V. 33, Homeri locus est, Odyss. ρ. A.

P. 206, v. 5, aptius πολυπαθῶς γε: aut vt superuacua est. V. 7, quantopere laudati fuerint qui in bello occubuissent, declarat insignis illa Periclis oratio apud Thucyd. lib. 2, & Platonis sententia in Menexeno. R. V. 23, H. m. f. οἰκτρότατοι οἱ πολῖ.

P. 207, v. 1, forsan auctor scripsit, ἴσως γὰ ἰχθύφω: vulg. B. Rom. 15, συνιχθύφω habent, in vtroque membro. Vox τὰ παραλείπουσι seq. v. post ἴχνεσι, abest ab iisdem B. V. 17, eadem B. 1 Cor. 7, ἥλια δὲ: & mox Δωρίσασθαι. A. V. 28, cum impressis consentit etiam H. m. f. Sed Athenæi epitome m. f. rectius, δώσπερ δὲ, φασὶ πολλοί. Sic apud Platonem lib. 2 De leg. 661, λέγεται γὰ ὡς ἄρα τὸν ῥᾴδιον ὑμαίου δ' ὥσπερ ἔ, τὸν δ' ἐπίπονον δὲ, πολλοὶ δ'. V. 30, Theogn. dis ed. vulg. πυγαῖ. & μυγαικίσκε: Plutarch. 644, μυγαικίσκε: at 463, βαβυκίσκε. H. Seq. v. Antiphanis locus apud Stob titulo 91, plenius sic legitur, Ὁ πλούτ' ἀρχὴ, πρῶτα μὲν ἰατὸς κρείσσ, Τυφλὸς, βαλανίου παρέλαυνε, κωφὸς πικά. V. 34, cum dicto de paupertate, consonat hoc Theocriti, Ἀ πενία, Διόφαντε, μόνα ἐκ πάντα ἐπιέζει. Oraculum de Sparta, mutato verbo legitur apud Plutarch. 142, Ἀ φιλοχρήματος Σπάρτα ὀλεῖ, *Spartam perdet*: cum hic sit ὀλεῖ, *capiet*. In Sopbocli loco si τῶν expungatur, metrum constabit rectius; Οὐκ ἐμοὶ γὰ τοῦτο κήρυγμα λελεῖς ἄγνωστον Η' χρυσὸς ἰὼν, ἀλλὰ χὶ ἐμοὶ βροτοῖς. V. 44, congruentius, τοῖς τὸ χαλκοῦν λαμπτηρόφωνος πῶν.

P. 208, v. 9, rectius A. οὐκ παρίσην, *ita primarii, sic orbarii*. V. 15, Fl. τὰ ἐν τῇ ψυχῇ ἀπορία: perperam. V. 22, f. rectius ἀλλ' τὸν ἐπαχθίλιον δίκτυον, *propter dictorum alicuius promissionem*; vt mox v. 24. V. 27, δὲ legendum pro σὲ, arguit sequens vocabulum ἀμφῶν. V. 36, vulg. B. Lucæ 13, Παρέρχεται ἔτι ὀλίγον: & seq. v. ἐπαλῶ ἀμαρτῶν. V. 51, ioclusa, addita sunt e psalmo 11.

P. 209, v. 1, vulg. B. eodem psalmo, ἐπλεύσατε τῆς πλανωμένης---- V. 14, eadē B. Lucæ 12, πωῦρα τῇ νυκὶ τὴν ψυχὴν ἐν ἀπαιτοῦσι λαὶ σοῦ· ἃ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται. V. 18, eadem B. eodem cap. Λέγω τοῦτ' ὑμῖν λέγω: & seq. v. μηδὲ τῇ σώματι, τί ἐνδύσησθε. ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐν τῆς τροφῆς. V. 21, eadem B Matth. 6. τὴν βασιλείαν ἔ θεοῦ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ. A. V. 28, idem A. ex Lucæ 21 mauult pluraliter, τὰς μὲν πλουσίας---- βελεντίους: itemque seq. v. οἱ μὲν γὰ--- Pro χαλκοῦς δύο vulg. B. ibidem habent δύο λεπτά: & seq. v. ὃν ἔ ὀνάριον. V. 36, idem A. ex Matth. 10 legendum suspicatur, καὶ ἃς ἰοὺ πατὴρ ἐκ τῶν μυρῶν--- V 41, rectius αὐτὸς τὸ σῶμα β. H. m. f. & Platonis ed. vulg. sub finem Phædonis. Seq. v. eædem Plat. ed. τῶν δὲ μὴ τὸ πίνειν ὁὰ τῇ γῇ: & seq. v. πῶν ἦ ἐς τὸν ἀνθρωπὸν ---- & v. 45, ἐς τὸ ἔπειτα χρόνον. A.

P. 210, v. 1, interpres mauult δῶον ἦ, *dictum quid*. sed ἄσπον pro eleganti & humano retinere nihil vetat. V. 28, vulg. B. Matth. 5, ἐτοῦτο δικαιοσύνης ἔν αὐτῶν ἐστ ἡ βασιλεία τ ὑρανῶν. Io sequentib. etiam nonnihil variant eadem B. ibidem. A. V. 48, idem A. mauult τὸ μὴ λέγειν, dat. casu: sed retineri etiam accusatiuus potest, vt Lucæ 7, Τίμι πολλῶν Κύριε Κύριε; V. 52, f. melius, δὲ ἔργων μαρτυρούντες ἃ πάντοτε ἐσαν, *reapse testificantes quod esse persuasum habent*. Interpres minus apte, *reapse testantes se cum credunt esse carnem*.

P. 211, v. 12, Fl. ἄγων, φασὶν, ὦ θῆς. nostra scriptura, ἄγετ φύσει ὦ θῆς ---- & Aristophanis editione vulgata, & ipso metri numero confirmatur. Exstat autem locus in Autbus. In eadem ed. seq. v. legitur πλακοῦς πολύ: & mox, φῶλ' ἀμφοῖν. V. 14, conemnus, τὸ μὲν σῶμα σῶζομεν. V. 22, vulg. B. Rom. 8, ἐς ἀγαθὸν, absque articulo: & v. 24, ἃ ὁρᾶς πεπλάνη---- V. 28. eadem B. 2 Petri 3, ἐνέσει ἔ τὸ ἓν ἀΐ. & v. 30, τ' οὐ ἐμοὶ ὑπόκριτ' μᾶ σχοίνου· & mox, ἵνα οὐ ἃ σπαταλῶσιν ὑμῶν ἐν ἡμέραις, πεπλησθῶσιν οἱ ἐκκλησίοις ὑμῶν τὸν ἀγαθὸν οὐ Χριστῷ αἰκροφῶν. & rursum v. 32, ὦ ἄλλ', indic-

modo. A. V. 42, malim οὐ πνῆσαι, temp. aoristo. V. 47, vulg. B. Rom. 10, λέγει γὰρ ἡ γραφή--- A. V. 48, rectius cum Stephani editione ναὶ scribemus. Seq. v. ὀνησι mauult idem Stephanus.

P. 212, v. 1, concinnius, μείζονος ἢ μείρεσι. Sequens iambus, Euripidi adscribitur a Plutarcho, 22. H. V. 7, interpr. legit ὁ γ μείρων. sic enim vertit, ☞, *quod est bonitatis maximum, implet, inquit, omnis cognitione.* V. 8, historia de Indorum philosophis, prolixius narratur a Philoco, 602. H. V. 11, legendum f. πανηγυρεῖν ἁπλοῦν ἀγαθοῖς οὖσιν ἄνευ πάθους, *ad festitatem sua simplem, vt iumentis id permittitur.* V. 15, vulg. B. Rom. 6, ὁ πλάσας ἡμῶν ἀστρωτ☞ σωτηρίαν ☞. V. 18, eadem B. 1 Cor. 4, Διὰ τοῦτο οὐ κ ἔγκ. & v. 21, βλακ φυσιώμενοι. A. V. 23, οὐ ante ἀδόκιμον, pleonastica est, nec Platonis, sed Clementis. H. V. 33, concinnius erit metrum, si per crasin legamus χἀτερος. V. 35, legi potest etiam τῆρ γὸ, vt apud Hocr. τεχνὸ τὰ πατρῶα. V. 37, rectius μείζων γ τἀνω, vt 1 Cor. 13: & v. 42, οἱ γ ἰχνεύειν μετέχω. A. V. 48, Fl. ἐν ἀρετῇ, *efficitur*: sepuagnaote sententia partier & metro. Congruit autem cum illa Sophoclis gnoma, hanc Senecae, initio libr. de Clementia: *Recte facientium verus fructus est, fecisse, nec vllum virtutis pretium dignum illa, extra ipsa sit.* V. 51, vulg. l. Colos. 3, ἵνα τὸ σωτήριον ☞: & mox, ἡ ἁρμονία ☞ μῆ. A.

P. 213, v. 2, malet f. aliquis Ἀσεπτοι, vel Ἀσωποι vt Æsapi vel Asopi fl. accolæ intelligantur. sed Ἀσεπτοι rectius cum Fr. Iunio intelligetur qui Æsopi tolerantiam imitatur, vel veteris illius, vel recentioris, de quo Macrobius lib. 1, c. 11. *Æsopus libertus Demetrium, conscium adulterij quod cum Iulia patronus admiserat, tortus diutissime, perseverant non prodere patronum, donec alijs coargumentis confictis, Demetrius ipse fateretur.* V. 9, de manu in ignem immissa quod narratur, potuus est Mucij Scævolæ quam Postumij; vt ex Liuio, Seneca, Plutarcho, & alijs manifestum est. De Zenone Eleate memini præter Diog. L. etiam Plutarch. 335, & Philo 604: De Anaxarcho idem Laert. 364: Philo 604: Plutarch 376 vbi etiam tyranni nomen exprimitur, Nicocreon. H. V. 12, Fl. communicate, ἀμυήτους, errore manifesto. Seq. v. rectius f. ἀ δεῖσις ἀπερισπάστου φιλίας. & v. 15, σχεδιάστου, *legatum*: & v. 17. φιλοπραγμονῶν. & v. 23, ἰχθύ, infin. modo, vt regatur a verbo φοιτᾶτε: & v. 32, ἐκπατ☞ σωτῆρ. *vtergue ipsorum.* V. 35, vulg. B. 1 Cor. 11, Χεφὰς ἐκ κεφαλῆς: & seq. v. κεφαλὴ δὲ παντὸς ἀνδρὸς ὁ Χς, ἡ δὲ γυνὴ κεφαλὴ ἀνδρὸς ὁ ἀνήρ. V. 42, eadem B. Gal. 5, μοιχεῖαι, πορνεῖαι: & seq. v. φαρμακεῖαι: & mox, φθόνοι, φόνοι. A.

P. 214, v. 1, H. ὁδὸς τῷ λόγῳ, dat. casu. V. 4, malet fortasse aliquis μετ' ἰχνους, vt alibi: sed hoc loquendi genus alibi quoque vsurpari commonstrabit Index. V. 9, metri lex talem quampiam requirit lectionem, Δούλη γὸ ἐστι πάθους ἡ σώφρων γνώμη. Ἄφρων δ', ἀνάγκῃ τ ξυνοικῶ ὑπερφρονῶ. Sequentia, Homeri sunt. V. 14, vulg. B. Ephes. 5, ἀνεξόμενοι ἀλλήλων ἐν τῇ ἀγ & seq. v. ἡ αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ--- & rursum seq. v. ἀλλ' ἄσαρξ ἡ κοινὴ. V. 17, eadem B. ibidem, ζῇ γαμικῶς ἑαυτῷ: & mox, οὕτως ὀφείλουσι οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν --- V. 20, eadem B. Colos. 3, τὰς ἰδίους ἀνδράσι, ὡς ἀνῆκεν ἐν κ--- & v. 24, πᾶν ὅ τι ἐὰν--- Participium ἀναδούμενος, quod sequitur, abiisdem B abest. V. 26, eadem B. ibidem, ὁ γ καθαρὸν, ἡγιασμένον ὁ καθαρὸν: & v. 27, περιχωδὲ: & mox plur. num. οὐ ῥητοῖς. V. 29, eadem B. Colos. 3, ἀλλὰ τὰ πάντ☞. A. Seq. v. rectius f. διὸ καὶ, *quapropter*. V. 31, vulg. B. Colos. 3, οἰκέμεθα, plur. num. Et v. 33, τὸν ἀγαπῶντα, ἵνας ἐὰ--- & seq. v. ἡ φόβος τοῦ ἀνδρὸς. A. V. 40, cum præpositione legendum ἐν περιτῷ seu ☞ περιτῷ. V. 50, duplex est lectio, λοιπὸν & λοιπόν. P. 215, v. 15, vulg. B. Lucæ 9, μὴ τὰς ψυχὰς λοιπ. V. 17, eadem B. Marci 8, τί ἀφελεῖ τ ἄνθρωπον. V. 19, eadem B. Lucæ 12, ὅταν γ ☞ εἰσφέρωσι ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγ. & mox, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε· & rursum, ἃ δεῖ εἰπεῖν. A. V. 29, legendum videtur αὐτῷ, *postulet*. V. 42, cum ὑφ' ἑαυ subaudiendum χρεῖαν, aut simile quid.

P. 216, v. 18, malet f. aliquis ἐφθεγμένα, *pronuncias*. sed ἐφθεγμένα accipi potest pro *desert*: quod mox dicit ἐφθεῖρε ἑαυτὸν τῇ ἀκρασίᾳ. V. 25, Lucam secutus videtur, cap. 6. nam ex Matthæo legendum foret ordine inuerso, τῇ αὐχμῇ τ χιτῶνα, ἢ τὸ ὑμάτιον ἀποδῶ σοι. A. V. 27, confer cum hoc loco libellum Scoecæ De prouidentia, seu, Cur bonis accidant mala, cum sit prouidentia. V. 32, legi potest etiam χωμάσαι: & mox ἦ εἶεν: & v. 39, ἐφθερεῖ, *infecit, intuetur*. Sic v. 44, legi potest χαίρει ἀδιαιρέτῳ: vel m præcedenti membro, φέρουσῶ. indic. modo. V. 48, post Ἐμὶ γὸ H. m. Interticent φησὶ Σωκράτης. V. 50, vulg. B. psalmo 117, ἐκ φοβηθήσομαι---A.

P. 217, v. 14, f. rectius dat. casu, τῇ ἥλῳ, *volendo*, i. si velit. V. 19, ὑπὸ πς] Iob, cap. 14. H. V. 23, ἐμὶ ferri potest, vt v. 17 & 18. si quis tamen ἐφέρεσθαι malit, per me licet. V. 40, ἐν ea vi ac potestate vsurpatum qua mox v. 42. Vulg. B. Efesi 5, νὺ πᾶσι αὐτῷ---A.

P. 218, v. 1, f. τῆς παιδὶ αὐτῇ οὔσης σοφίας, *cum talis ea prouidentia sit ars multiuentrix*. V. 5, vulg. B. 1 Thess. 4, ἑκάστου τὸ σκεῦος: & v. 8, ὡς ἡμᾶς, *nos*: & mox, ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸ π.--A. V. 31, haud scio an vertus ἐρεῖτε, *dicta est*. Ibidem mox interpres sing. num. ἐπλήρωσεν. *implent*. V. 36, τὸ ἀλλοφύλου idem interpres appositiue accipit, hoc sensu, *venit anima quæ ex domicilio est, nempe id quod est diuersum*. V. 42, etiam dat. casu legi potest ἐπὶ τῇ---

P. 219, v. 10, vulg. B. Philipp. 2, τὸ ☞ Χεσοῦ ἐφρόν. V. 19, eadem B. Matth. 1, & Lucæ 6, ἐπιπεσοῦνται ὑμᾶς & seq. v. τὸ οὐ ῥηγνύς, absque articulo. A. V. 34, rectius, οὐ τοῖς ☞ Χς. cum præpos. vt 10 seq. membro. V. 38, ante πανοῦργον δ, A. tolerandum putat, οὐκ ἀναίρεσ: itemque seq. v. ante ὡς τῦ, interferendum, εἰσὶ τὰ μὲν ὡς vt singulis membris sua respondeat ratio. Primæ tamen insertioni obstat relatiuum αὐτοῦ, quod a suo antecedente discludi non potest. nec altera vsque adeo necessaria est, cum militi spem, & mercatori lucrum, in hac - ta, tam quam præsentia, proposita esse, ipse Clemens indicet. Gnostico tane iam præsens esse id quod futurum est, idem infra declarat.

P. 220, v. 1, πανοῦ sing. num io vulg. B. vbi; legi adnotat A. V. 4, vulg. B. 1 Cor. 9, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. Seq. v. haud scio an rectius ὡς πάντα, *ad omnia*. V. 13, eadem B. 1 Cor. 10, οἱ γ ἐμὶ χαίρω----A. Seq. v. idem A. mauult κ τ κανόνα, *secundum regulam* vulgatæ lectionis sensus est, *quacunque regula fides subuectæ permissum est*. V. 16, vulg. B. Rom. 10, λέγει γὰρ ἡ γραφή---A. Ibidem idem A. diuise, τῦτ' ἐσ. Seq. v. vulg. B. Rom. 10, ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστ. V. 21, eadem B. 2 Cor. 12, ἐν ἀσθενείᾳ καὶ φόβῳ. V. 24, A. legendum censet, ἐν τῷ αὐτῷ ὡς Καρποῦ. quoniam superior quoqi sectentia ex eadem epistola desumpta est. ἡμέρας, & τοῖς πᾶσι, quæ ibidem sequuntur, absunt a vulg. Pauli ed. vt idem A. ado. V. 27, f. rectius ἐπὶ πολλοῖς, *super ventre*. Seq. v. constructionis lex postulat, φασὶ Ἰωσῆτας, seu Ἰωσήτας λέγ. In eo autem loco, t Ioann. 3, vulg. B. habent Τίνα μν: & mox, ἀλλ' ἐργῳ καὶ ἀληθείᾳ· ἐκ τῦτο γινώσκομεν- A. V. 35, idem A. ἀλλ' πῶσδε. Seq. v vulg. B. Philipp. 4, οἶδα γ πάντ---& seq. v. τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χεστῷ. quamquam a vetere quoque interpr. Christi nomen ibi abest. V. 42, vulg. B. Hebr. 10, χρείαν ἔχετε γὰρ ὑπομονῆς ἵνα τὸ θέλημα τ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. sed ex interpretatione alicuius in contextum irrepsisse ista exegemata, adnotat nouiss. doctissimusq; interpres. V. 44, ὁ δὲ δίκαιός ☞, absque μου legitur in vulg. B. V. 48, cadē B. Hebr. 11, πίστει ἐλάβετ· & mox, ἐδιώχθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθη. & v. 51, οὔτε πάντες: & mox, τῷ ὑπερβάλλοντι, absque gen. τῦ θεοῦ. & seq. v. τῦ θεοῦ ἐφ' ἡμῶν προϊδόντος τι ἐφ' ἡμῖν κρεῖττον. A.

P. 221, v. 2, commation illud, ἄχρις οὗ ἐρίζητε ὑπερβάλλοντος est, nō apostoli, Hebr. 12, 1. V. 6, vulg. B. Hebr. 11, τῷ ὑπὸ Ἀβραὰμ. A. V. 32, pro ὡς nō minus apte legeris ὡς μᾶλλον.

P. 222, v. 6,

P. 222, v. 6, ὁ αὐχὴν λέγει -- per Dauidem ſc. pſalmo 33. V. 14, congruentius, πλεῖόν ἐλέου. Sequens commatioo, ὁ δὲ τῇ ὀργῇ καρδίαν ἐπιφαλῆ χαλκαῖαν, noſtri potius quam apoſtolici Clementis eſſe videtur. alioqui ex eius ad Corinthios epiſtola hæc excerpta eſſe nō poſſent. V. 17, ſ. μετέπεσεν τι, *diſtrimque*: vel, transpoſitione facta, ἐς μετέπεσεν. V. 18, aptius ἐλάσσων. V. 30, vulg. B. 1 Cor. 13, τὸ σῶμά μου παραδῶ ἵνα καυθήσομαι. (vt hic quoque mox legitur v. 30) & v. 34, ἐς ἐκὼ ψόφος. & v. 37, μεδιτεύσῃ. V. 44, vulg. B. pſalmo 49, λαὸν θ᾽ τῷ ἀσφαλῶς ἐκ δίκης -- A.

P. 223, v. 6, ſ. aſſeueratiue, ἔγωδ, *vtique enim*. ioterpret, vt prior diſiunctiua conſtitat, in ſequenti quoque membro legit, ἐ ἐς τῇ σιαγόνι. Paulo inſolentius eſſet, ἐγὼδ, pro αὐτὸδ, *hic enim*. V. 14, ellipſis eſt: plena ſtructura, δεῖ εἰδέναι σωμαλωᾶς, *pro imagine cœtus*. Sic v. 40, cum ἠλεήσωσι θ᾽ ſubaudiendum μᾶλλον. V. 46, ſ rectius ἀναλογῶμεν, præt. perfecto.

P 224, v. 2, H.m. ſ. μετ᾽ ὀλίγον, *paulo poſt*: & ſeq. v. αὐτῇ, nom. caſu: rectius. V. 30, Homeri locus de Nauſicaa, exſtat Odyſſ. ζ, initio. A. V. 34, H.m. ſ. σωτηρίου φίλε, absque præpoſitione. V. 42. ſ. αὐτῷ τοῦ σωφρονεῖν δωσόμεν: & rurſum ſeq. v. νῦ λογῷ. V. 46, melius ſic conſtarer metrum, ----συναθροισθῆναι ἀλλήλοις πάσῃ Κοινὸν τὸν λύπης ἐδάπεδ᾽ ἐ ἴχνος μίᾳ θ. Seq. v. A. ὑπόδεσιν αὐτῶν πρὸς τὰς σωφροσύνας, (ſub perſona videlicet coniugis) ὑποφέρε. Sequentium ſic expleri metrum poſſet, --- τοι δ᾽ ἴχνος Γῆ ἐς ποσοῖν ἐπιστεφὲς᾽ αὐτὸ ἔρεικεν, Καὶ ἔ κραδὸν τῶν σῶν ἐπιστέλου τοι μίᾳ θ. Et mox, --- αὐδὲν ἐοὶ μοι πικρὸν. Μετὰ ἔ φίλας γὰ δυσηχέας τε λιγυηχέας Χαι. ἐπεὶ γὰ δὴ τὸ φίλαι ὄπλα, πλέω ἐοῖ; Sed absque codicum auctoritate nil auſim affirmare.

P. 225, v. 6, metrum poſtulat τὸ κρίνον, *id quod indicat*. V. 19, vulg. B. Hebr. 12, Δεῦτε πάντες μισθὸν πολύ. V. 22, haud ſcio an rectius, δὲ ἐγκράτει, ἔ πλείᾳ: vt appoſitiuum exegema ſit, idque ſubſtantiue poſitum pro τὸ πλέον θ. Ibidem mox, vulg. B. 1 Petri 1, οἱ δίοι ἐοῖ: & v. 24, Δεῦτε παῖδες ἔ ἀκούσατέ μου: & mox, ἐς ὑμᾶς ἐ ὑμᾶς ἐ δέκω: & v. 26, τὸ πλῆθ᾽ τῆς πίστεως ὑμῶν. A. V. 41, rectius ἐξαναστήσετε θ. V. 42, malet fortaſſe aliquis, ὁ δὲ δὴ τοιαῦτα: vt 2 Cor 6, οὐ πάντα πᾶσιν ἴσα τοῖς, ἐς Θεὸδ Δέσποτα, οὐ τὰ παρόντα πάρεσ᾽, & quæ ſequuntur: nam δὲ δὴ more Platonico alibi quoque vſurpata, 97, 33. 186, 25: 206, 26. ſed mutatione opus non eſt, quia nomen Δέσποτης confirmat adiectiuum Δέσποτικά 220, 22.

P. 226, v. 2, ſ. λέγει, *dicit*. V. 4, vulg. B. 2 Cor. 7, παρακάζετε: itidemque ſeq. v. V. 7, τῇ πρόσωπον agnoſcit cum Clemente etiam vetus interpres: ſed cum præpoſ. habent libri vulg. εἰς τὴν πρόσωπόν, eodem in loco. V. 10, eadem B. Epheſ. 4, κατατετριμμένοι οἱ πόνοι. Seq. v. Floc. ed. duplicem lectionem habet, τ᾽ ἐπιγνόντας ἔ ἡμᾶς: & τ᾽ ἐπιγνόντας ἔ ἡμᾶ τοῦ Θεοῦ: quæ cum in vnam conſuſæ eſſent, ego eam ſecurus ſum quæ in vulg. B exſtat. V. 17, vulg. B 1 Cor. 12, concionius, Δέσποτα ἔ πάντων θ δίδοτω λόγ: & ſeq. v. ἐπίρρε ἔ πίνει: itemque v. 20, ὥλκε ἔ ἀσφαλείᾳ: ἄλλο ἔ Δέσποτα πάντων: ἐπίρρε ἔ χθὲς γλυκαίνει: inſerta vbique coniunctione. A. V. 25, ſ rectius ἀσφαλέστατον, plur. num. Sequens Homeri locus exſtat Iliad. ν, 10 fine. V 26, vulg. B. 1 Cor. 7, ἕκαστος χάρισμα ἴχει ἐς μὲν, οὕτως· ὃς δὲ, οὕτως. A. V. 36, H. μίσγει, nom. caſu: & mox πιεῖ, indic. modo. Seq. v. vulg B. pſalmo 138, ποῦ πορεύθῶ ἔ πνεύματός σου· καὶ ποῦ ἀπὸ τῦ προσώπου σου ποῦ φύγω; ἐκὼ ἀναβῶ---

P. 227, v. 4, ſ. οὐ πίστις στάξῃ: aut στάξῃ accipiendum pro, νῷ ἴστᾳ, *reſpſa & factu*. V. 9, plenius ex Matth. 6 legens, Γένοιδο πλέα, ἀλλ᾽ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς ὐρανοῖς, πλάσῃ ἐα. V. 32, vulg. B. 1 Theſſ. 5, ἀς ἔ οἱ λοιποί: & v. 35, ἐλπίδα σωτηρίου. V. 37, ſ. ὁ ἐφρόνει, *nolle*: vt v. 29. V. 39, vulg B. Rom. 13, ἐκρῖς, *nos*: & v. 41, ἔ ἐνδυσάμεθα πὰ πλα---A. V. 46, vulg. Hom. ed. Odyſſ. ρ, ὑθμηταμίῃ: & mox, ἀκμὴ ἰλάων. Sequens eiusdem Homeri locus, eſt ex Odyſſ. ν. H.

P. 228, v. 23, Fl. ἔ ἐλπίλωσας: articulo ſcilicet pro coniunctione poſito. V. 46, etſi optatiuum φάσκ ſerri poteſt, tamen ſi quis indicatiuum φάσκ malit, per me licet. alluſio autem eſt ad Homericum illud, Αὐτὰρ ἐγὼν αὐτὸς ἰμὶ λέοντος. V. 52, vulg. B. 1 Cor. 7, ὁ ἀκατασχεμόνει: (omiſſo commatio illo, πλὼ παρθένου αὐτοῦ: quod gloſſema eſſe videtur) & mox, ὁ δὲ μὴ ἐκτασχεμόνει. A.

P. 229, v. 8, A. inſerta copula legit, ἐς πᾶς᾽ αὐτοῦ πορεύῃ. Seq. v vulg. B. Prouerb 1, κατακλυσμὸς ἐπ᾽ ἐλπίδι πορεύῃς. V. 21, legi poſſet etiam transpoſita negatiua, ἐς πολύτιμον ἀφορᾷ. V. 37, Fl. χθυμᾷς: errore ambiguo. nam aut χθομᾷς oobiscum legendum, aut χαιρᾷς: quod haud ſcio an ſit verius. V. 46, ἀκαφὲς ἔ pſalmo 49: vbi legitur ὑπὲρ ἀλῶς ἀνομίαν, vt etiam infra 284, 7. Cum ſequentibus, de caſtigatione & punitione, conſer quæ Seneca ex Platone tradit lib. 5 De ira, cap. vltimo, 206, 32.

P. 230, v. 4, alluſio eſt ad illud Eſaiæ 40, πάντα τὰ ἔθνη ὡς σταγὼν ὕδατος κάδου, ἐς ὡς ῥοπὴ ζυγοῦ λογισθήσεται, ἐς ὡς σποδὸς λογισθήσεται. V. 5, rectius diuiſe, ἐπὶ τοσοῦτῳ: A. mauult ἐπὶ τοσοῦτῳ. Fundem locum H. in verſus ita digerit, vt primi finis ſit μέτρον: ſecundi, τοσοῦτον: tertij, ἕκαστον: quarti, φύσεως: quinti, σταθμὸς: ſexti, ἀκριβὲς: vltimi, σταθίζῃ. V. 8, magis placet ὑδὲ τι: itemque v. 11, πρὸ᾽ ἐαυτὸν τι, vt ſeq. v. σὺν χερσὶ τι. V. 11, Homeri verſus eſt ex Od. κ. V. 23, vulg. B. Ezech. 44, λέγει Ἀδωναὶ κύριος ὁ θεός: & ſeq. v. ἀκάθαρσιν θ σώματος, absque verbo ἐοὶ: & v. 25, ἐς πὶ ἀρχὴ μὴν ὁ πᾶσι φῶς ἀποφαίνῃ τῶν ὕδλων ὁ μέγας----A.

P. 231, v. 5, ὡς τίνος ἀξιωθέντες] Epiphanius 205, & Damaſc. H. V. 6, Heruetus interpres legit, Βασιλείδης ζ, ὁ λόγος φησίν, διαμεμενήκει τὸ τῆς ζωῆς. Sic enim vertit: *Baſilides autem, qui defecit Iuſtitiam, & eius filium Pacem, exiſtimat manere collocatas in octaua*. Sed fortaſſe retento verbali ὑπομενῆσαι, ſola coniunctio δὲ vertenda 10 copulatiuam τε. vt ſenſus ſit, *Baſilides vero res ſubſiſtentes Iuſtitiam pariter & filium eius Pacem, putat in octaua manere collocatas*. V. 9, Eurip. ed vulg in Bacchis, ὀρεσσῶν, ſing. num. Et ſeq. v. Τὰ δ᾽ ὀργᾷ ἐκ πὸ᾽ ἰδίων ἴχνη σοὶ Et mox, Ἄρρητ᾽ ἀδύνατ᾽ ἐκφέρειν---- V. 14, ſ. rectius, ὑψίστου ὑὸς παντός: aut poetice, ὑψίστου γόνθ᾽ παντός. V. 27, vulg. B. Ierem. 13, φεύγατε φυγάδια: & mox, ὕτ᾽ ὁ πλάσας σε, ἐς μισεῖς ἔ ἀπέθου ὑμᾶς ὀπίσω, λέγει κύρ. Et rurſum v. 29, ἐπὶ τὸ ἀσφαλὲς σε: & mox, ἐς ἀμφιχαίᾳ σε ἔ ὀχεῖται---- A. V. 38, in Fl. eſt etiam altera lectio, λάλησόσι, fut. temp. Seqoentia verba Dauidis ſunt ex pſ. 38, pauculis mutatis. A. V. 45, conſtructionis regula poſtulat gen. caſu, τῶν τίνων, vel ἔ τίνα. V. 52, A. mauult, ἐκρυβῆτε ἔ τοῦ ἐκδικημάτος κρίσεως, ex 2 Cor. 5: vbi etiam mox, ἐκδημοῦντες ἀφ᾽ τὸν κύριον.

P. 232, v. 3, vulg. B. 2 Cor. 5, διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐκδημοῦντες, εἴτε ἐνδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι A. V. 8, H. m. ſ. ὑπὲρ ὧν τις γνώμης: corrupte. Seq. v. μέτρον vel aduerbialiter accipiendum, vt μετρίως ſc. pro μετρίως: vel diſtinctione transpoſita legendum, μέτρον μέγας, idque ſubſtantiue pro ἦθος μέγας. V. 10, aduerb. ὧδε abeſt a vulg. B. lobi vltimo: vbi etiam mox, ἐς ἔ ἀναφλεθήσεται. variæ & aliæ quædam. A. V. 32, commation iſtud, τοῦ τῶν ἐξωθεν ἐχόντ θ ἐλπίζ τῶν σωτηρίων, Clementis eſt, enartationis loco verbis Moyſis antextum. V. 45, legi poteſt etiam σωθῆναι.

P. 233, v. 4, μὴν in Fl. omiſſam, ipſa ſtructuræ connexio poſtulat. V. 19, ſ. melius εἰδυῖᾳ, *ſperanti*. Seq. v. alludere viderur ad illud Achillis, Iliad. α, Ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθηται, μάλα γ᾽ ἔκλυον ἐδὲ κατ᾽ αὐτοῦ A. V. 29, cum clauſula illa, καὶ ἔ λόγῳ ἐκ ἐντολὴ ἐπιτελῶν, ſubaudiendum ὡς, ſignificatione finali, pro ἵνα, vt cum alibi, tum ſupra 196, 28.

P. 234, v. 28, ſ. conuenientius ἀκοὴ θεῖσα, *obediens*. V. 32, vulg. B. 1 Cor. 13, βλέπομεν γὰ ἄρτι δι᾽ ἐσόπτρου. V. 33, vulg. Plat. ed. in ipſo ſtatim Epinomidis principio, Οὔ φαμι οἶμαι δύνασθαι ἀνθρώπους, κεκτημένους τὴν δὸ αἰσθησιν ἱκανῶς, πλέω λέγειν· μέχρι μὲ δὴ ζῶμεν, τοῦτο διορίζεσθαι.

INDEX VERBORVM ET PHRASEωN, QVAE VEL enarrantura Clemente, vel alioqui notatu dignæ sunt.

Compendiaria nota huius Indicis, P. m. ſ. *Palatinum codicem manuſcriptum: ſignificant*, *quo in Padagogo vſi ſumus*: H. m. ſ. *Augustanus Clementis* ἐπίθημα *denotant*, *e quibus quæ obſervationem merebantur*, *a Dauido Hæſchelio nobis communicata ſunt*. *ſed communicata ſunt ab eodem etiam alia*, *quæ ſola* H *deſignant*. Excerpta m. ſ. *debentur* ☞ *ipſa bibliotheca Palatina*. Fl. *Florentinam editionem indicat*, *e qua noſtra hoc expreſſa eſt*.

Α

Α ☞ Ω *cur dictum Chriſtus* 230.20: 291.3

a m Abraami nomine additum quid ſignif. 235,1

ἀ δηλοῖ 13,35: *Euſeb. Præpar. Euang.* 45,1 ἀ δ' ἄλλοι.

ἆ ῥᾴ - τί δι - 279,8

ἀβαπτίστου ἄρρα 231,10

ἄβαρι ζυγὸς 239,38

ἀβασανίστως ῥηθὲν 187,31

τὸ ἀβέβαιον τῆς ἀληθείας 331,42

ἀβουλήτως τοῦ χρῆσθαι τοῖς ἀβουλήτοις 300, 29. *ſic* ἀβουλήτους ὁρμαὶ 300, 36. ἀβουλήτως συναβαίνουσι 239, 43. ἀβουλήτως ἐχούσι ☞ θεοῦ 294,14

ἀβροὶ: *pro* ἄβρα *P. m. ſ.* 88,35

ἐκ' ἀγαθοῦ ἐ ἐπ' ἀφιλάργυρον τοῦ κηλαζ. 51,42. *idem* ὡς ἀγαθοῦ *ibid.* 15

ἀγαθουργῶ 92,9: 166,6: 227,7. ἀγαθουργήσῃ 95,39. ἀγαθουργία 204,44. ἀγαθουργία δικαία 285,41

ἀγαθοποιοὶ ☞ κακοποιοὶ 343,9. *ſic* ἀγαθοποιοῖς ☞ κακοποιοῖς 211,32. ☞ ἀγαθοποιοῦ φύσις τ' ἀγαθοποιᾶν 294,46. ἀγαθοποιῶν *Deſ prepr.* 134,47. ἀγαθοποιοῦσι ὡς ποιηταῖς 222,47. ἀγαθοποιᾶς ἡ ἀρετὴ 227,2

ἀγαθὸν τοῦ θεοῦ 299,43. *ſic* 163,28: 284,5

ἀγαθῶν ἀγαθὸν 283,13. τὸ ἀγαθὸν εἶναι, θεοῦ ἔργον ἐστὶ 294,49. ἀγαθὸν ☞ κακοῦ)(348,45. ἀγαθὸν εἶναι οὐ πᾶσι 227,4

ἀγαθωσύνη θεία 283,4. *per* α *P. m. ſ.* 55,35. ☞ *alibi paſſim*: *at Flor ed. per* ο

ἀγαλλιασῆς *quid* 168,44

ἀγαμιαλμῶν cὸ - 291,48. ἀγαμίαιος *quid* 282,3

ἄγαλμα θεοῦ Ε ἄγκυρα *quod* 303,44

ἀγαμίραται Ζεὺς 11,18

ἀγαμίη *pœna* 182,5

ἀγανακτικὸν φυτὸν ἅμμῃ 63, 43, *etiam P. m. ſ.*

ἀγανακτῶ *quid* 163,12

ἀγάπη *quid* 162,52. ἀγάπης *nomen profane a quibuſdam transfertur ad conuiuia* 61, 20. ἀγάπη *quid ſine* 61,38: *Chriſto qua* 61, 27. ἀγάπαι *hæreticorum commentitiæ* 322,47. ἀγάπαι *Carpocratianorum nefariæ* 185,2

ἀγάπησις *quid* 163,12

ἀ,απῆκα ἐνεκα ἀγάπης 45,12. περὶ ἀγαπητικῶν κρατήσεων 222,35. ἀγαπητικῶς ἢ φιλικῶς ἀληθεύειν ὡς τινὲς 273,1

ἀγαπητῶ αὐτοῖς ἐν οἰ- 324,38

ἀγχίλοχεία ὡς ἡσὶ. 299,11. ἀγχίλοχεία ☞ σώμ. 350,33

ἄγκλ] ἄγκλῃ τὰς σάλπιγγας δι' ἴσου, *ita effectum producamus* 37,15. ἀγκύλη ὡς γάμου 181,23

ὁ ἀγκυλοχειρικὸς 124,17

ἀγκύρᾳ ☞ χρὴ 257,42. ἀγκύρᾳ ἐοικὸς - 257,19

ἀγκυρὶς ἀδύνατος 309,7: *gemino ex textu P.* 95,49

ἀγκύρᾳ ☞ πατρὸς 340,26. τὸ ἀγκύρᾳ ὁρᾶν, ὁ ἐστὶς 273,34

ἄγκυλος φιλοσοφίας 213,15

ἀγκυραχίαι μέζους 72,12

ἀγκυραχόρμῳ 230,6. *ſic* ἀγκύραι ἀδύνατοι 38,36. ἀγκύραι Ε ἀδύνατοι 10,51

ἀγκύρας πάσῃσι 279,40: *Dor. pro* ἀγκύραις.

ἁγιάζει τὸν ἀριθμὸν, *ſanctum facit*, *vt ſanctium celebrat* 291,39. ἁγιαζόμενοι θεοῦ 85,24. ἁγιάζου) τὸ ζῶν καὶ ψυχικὸν 65,43

ὁ ἁγιασμὸς ἡμῶν 218,3

ἁγιοσύνην ὑποκρίνεται 110,47

ἁγιστεύειν ἀλλαῖς 99,29

ἁγλωσσία ☞ δίγλωσσία 125,11

ἁγνεία *quid* 227,44: 236,6. ἁγνεία πλοία *quæ* 227,48

ἁγνίζει ἑαυτὸν 190,40. ἁγνίζου τὴν σάρκα αὐτοῦ 60,34. ἁγνισμὸς ☞ ψυχῆς 57,33. *P. m. ſ.* ἁγνερὸν *habet*.

ἁγνωμοσύνη τοῦ θυμοῦ 187,6

ἁγνωσίαν θεοῦ ἴσχυσα 201,38

ἁγρὸν ☞ ἀριθμὸς 290,33

ἀγρὸν ☞ τῆς ἀληθείας 201,12

ἀγρότα ἐφρτῶν 267,27

ἀγκάφας πεφιλοθήκ 274,19

ἀγκιάδες ἐλαίας 286,1

ἀγκύλη βαδίζει 104,18

Ἀγωγὸς *ianitor Mercurialium ſtat.* 15,17

ἀγώρτου τὸ μαρτυρίαν 99,1

ἀγωγὴ, *vitæ traductio* 222,23. ἀγωγὴ ὁρθὴ 47, 49. ἀγωγὴ αἰρέσεως *quæ* 111,38

ἀγώγιμος πάντῃ, *vndiq*, *agi ducique ſe ſinens* 77,26. ἀγώγιμος ☞ ἀμαρτίαν μόνην 19,13

ἀγωγὸν ὡς τὸν, *ductus* 299,36

τὸν ἀγῶνα ἐπιτελῶν, *certamen peragit* 100,10

ἀγωνιζόμενοι αἰρῶν, *connitentes* 125,9

ἀδάμαντοι πόποι ☞ 38,29

ἀδ ποτὲ αἶμον ἄι 302,13

ἀδελφὸς μὲν θεὸς, *cognata fab.* 1,12. *ſic* ἀδελφὲ παλίγκοτε 83,38. ἀδελφὰ τούτοις χαίρειν 247,28

ἀδελεία χρέοντα 16.47. *rectius* ἀδελεία ἀδὴν διελείπετον. *ſatis d.* 111,51: *P. m. ſ.* ἀδὴν

ἀδηφάγος ζητῶ 234,46

ἅδης ☞ Ζεὺς *idem* 248,28

ἀδηφαγία ☞ ἀπληστία 62, 10

ἀδιάβλητος δίγκιμος 273, 5. ἀδιάβλητος παρασδοῦναι 192,42

ἀδιάθετος φυλάττῃ 118,36

ἀδιάπτωτος ῥᾳδίᾳ 177,36

ἀδιάστατος Ε ἄπειρος 251, 6. ἀδιάστατοι ☞ ἔ ἢ ἀπείρου χωρίδιον 315,2

ἀδιάφθορος σώματα 68,21

ἀδιάφθορος σώφρων ἕξις 93,49

τὸ ἀδιάφθορον τ' ψ. 230,50

ἀδιάφορον χρῆσις 64,45. ἢ ἀδιάφορα τὰ αἱρετὰ 215,4. ἀδιάφορος βίωσις 190,24.36

ἀδιάφορα ἀεὶ τὰ - 250,24. ἀδιάφορον introducentium confutatio 194,8. ἡ ἀδιάφορία, *ſumm. b.* 179,18

ἀδιεξίκητος ſeu ἀδιεξίτηλον 251,5

ἀδίκημα *quid* 167,16

ἀδίκημα ὄνομ ☞ ἀδίκημῶν)(331,6. ἀδίκημα ὡς τῶν ἀδ. 215,52

ἀδικίαν ἢ ἀδίκημα 16.2

ἀδιάκτα *vera quæ* 301,44

ἀδιακτὶ ὕδατι ὁ ἡσὶς 255,9

ἄδυτα *myſtica AEgypt.* 237,28

ἀεὶ δᾶς ἴσους 155,45

ἀεὶ ζῶν ψυχὰς 257,18

ἀεὶλλα τοῦτο 256,51

ἀέρια τροφὴ 309,22

ἀέλπτως κρείττων 264,46

ἀέναι ῥοῦκαι 241,1. ἀέναος ὁ ἡσὶς 269,47

ἀερὰ ζᾶα 304,46

ἀζυλία ☞ ἀμυσία 271,38

ἀζυγὸς κακία 38,29

ἀηδὼν *pro* ἀηδία 248,15

ἀημοῦσι ἄγλος 237,23. ἀημοῦσι *Democrito* 179,32

ἀῆσι ἀῆσι 239,26

ἄῆσι *qui* 6,52: 297,52

ἀῆτα ☞ αὐτὸ 218,8. ἀῆτοῦσιν οἷς τὸν αὐχένα 54,23

ἀθλιωθῆς Ε ἀσθμικὴ 282,18

ἀθλὴ τῶν *l. Olympiacæ* 30,52. ἀθλὴ μὴ τις - 240,24

ἄθλησις ☞ ἀθλιωτῶν 303, 40: 304, 22

ἄθλιος ἢ πάντῃ Ε ἐκτὸς τὸ μέρι ἀσεβείαν 294,20

ἄθυμος, *expers θυμοῦ* 229,25

ἀθυμόλωτον αἷματι 99,14

αἰᾶος χρεὼ 311,32

ὁ Αἰάκου ☞ Πηλεύς 265,44

αἰδήλα ἔργα 261,28

τὸ αἰδήμον, *verecundia* 100,10. *ſic* 84,27

αἰδὼν ζωλὼ 41,52: *P. m. ſ.* αἰώνιος

αἰδὼς *unde dicta gentilia* 83,2

αἰδρυθῆ ὁρμὴ 165,6

αἰκάλλεται κωὰ ἀσθ. 175,10

αἰκίαις ἐν τοῖς οὐλαῖς 75,42

αἰνίσσεται τοῦ τόπου, *innuit locum*, 221,3. αἰνίττεσθαι ☞ ἀπαγορεύειν 45, 23. περὶ αἰνιγμῶν ἀπαγορεύματα 237,39,43. αἰνιγματώδης λόγ☞ 240,5. αἰνιγματωδῶς ὑφηγεῖται 244,9. αἰνιττὸς ὑποφαίνει 238,16

αἰολόχρως ἄφ. ὄχλ☞ 257,32

αἴρεσις ☞ φυγὴ, *electio* ☞ *declinatio*

167, 8: 156,52. ἄιρεσις seu secta quid 330, 60. οἱ αἱρετικοὶ καλούμενοι 137, 2. αἱρετικοὶ, sectatores 296,14

αἴθιτται, sentis 186, 28. sic 318, 22: 329, 28

αἴτια, mysticè quid 242,48

αἰτιολογίας & χρίσεως 9,47

αἰχμαλωτίζειν & αἰχμαλωτεῖν 108,43

αἰχμαλωσία quid 73,47

αἰτεῖσθαι, petisse 178,47: apud euangel. vulg. αἰτᾶτε. sic 12,42: 149,52 τὰ αἰτηματά μου ἐπὶ παρίχῃ ὁ θ. 282, 23

αἰτιατὸν ἄτοπον 332,39

αἰτία & χρεία non idem 41, 44. quid 128,38. αἰτία & δίκη, τὸ αἰτιατὸν πλέον 60,4

αἰτιοχαρὴς θ. λόγος 115,28

ἀκατάληπτος Deo grato 39,35

ἀκολαφιστὸς πῦρ 303,3

ἀκόλουθος χρεία & 241,1. ἀκόλουθα δυνάμεις 292,21. 298,8

ἀκρατὴς & ἀδιάκριτος 277,49

ἀκρασίαι pro -σίαις 128,37

ἀκρασιαστὴς Valentinianis quid 339, 1. ἀκρασιάστου τὸ θεῖον 238,2. ἀκρασιαστίων κατάληψις τῆς γνώσεως 275,32: 276,3

ἀκρασιολοιὸς ὕμνος 209,39

ἀκρατοποτὰ & ἀκρατοποσία 234,22

ἀκρατοποτὰ ψυχεία, 240,11

ἀκρατόποτον χύμα 110,19

τὸ ἀκρατοπότικον 225,49

ἀκρᾶτον ψυχὸν, medicatur 38,23

ἀκρίνασθαι & κρινόμενος 39,37. ἀκρίνασθαι unde dicit 39,3

ἀκρόαμα & ἄσμα 69,10

ἀκροαλίθου & σίκαλι 35,44

ἀκροβύθου πορῖνοι & 45,12

ἀκροδρύες χλοάζουσι & 308,18

ἀκροπῶν pro ἀκρωμένος 177,47

ἀκρόπατοι λύχνοι 85,9

ἀκρόλουδα θεοπ. 2 sequi Deum, quid 253,40. ἀκρολούδης τῆς κυρίου 271, 2. ἀκρολούδης τῇ φύσει ζῆν 174, 8: 253,43

ἀκρωτὴρ ἀς πτερύγιον 39,2

ἀκρωτὴ τροφωνὸς 201,44. alibi ἀκρωτή

ἀκρωτὴρ τροφῆς 178,40

ἀκρωτὴρ pro cumulum & ἀκροβωτὴρ 232,17: 233,19. ἀκροτῆρας τῶν Γαλατῶν, i. praeceptoribus vsum esse Galatis 131,20. ἀκρωτὴρ, nominatur 178,46

ἀκρωτομῶν, discip. Pythag. 246,2

ἀκρωλίθου pro ἀκροκόλιτου 117,45

ἀκρόδρυον σῦκον 66,27

τὸ ἀκρωφιᾶς λογικὸν 150,3

ὁ ἀκρωτὴς λόγος 167,8

ἄκρωτὸν πῖνε 318,48

ἀκρωτήριον quia dedecorat 109,44

ἀκρωτηριασθὲν λίθος 281,9

τὸ ἀκρωτήριον 178,11

ἀκρόδρυα σβύβρου 131,42,47

ἀκρωλίνοι ex ἡλιοκαύστου 32,47

ἀκρωλίνος quid 66,27. Aristot. Problem. 28, sect. 11: Plutarch. 3 Symposs. 8: Philo pag. 189, 614. H

οἱ ἄκροι τῆς φιλοσοφ. 247,49. sic ἄκροι φιλοσοφίας 31,13

τὸ ἄκρον τίμιον 325,18

ἀλαζονικὰ quid 173,30

ἀλαζὼς εἰς ἐδωδὰς 101,14. P.m.s. ἀλαζόμενος, abstr.

ἀλάθορις δαίμονες 7,44

ἀλαὶ ὀρνίθων & 114,3

ἀλαπάνα λίθος 187,11

ἀλαβάστρους συναγαλμένους, non polita a lapicida 183,39

τὰ ἀλγωπὰ, dolorem fac. 334,7

ἄλγημα & ἀλγηδὼν 318,46

ἀλία ἱμάτια & color 86,19. ἀλία ἱλιακὰ 289,6

ἀλίσις pisentio 104,40

ἀλαίφι ἐπὶ τῶν ὑλαρ. exercet & mistr. 174,45 sic ὁ ἀλαφίζων & ἐπὶ πᾶν 157,38

ἄλοιτο & ὑποδήματα 89,10

ἡ ἀλωπηκιὰ ς. τέχνη 294,23

ἀλεξάνδρειοι πυγὴ 344,2: 345,10

ἀλιτηρίων & 6 17-th 81,9

ἀλυσγμοὶ τῆς 4,34

ἀλυπὴς τὸ λέγ. 310,20. ἀλυπὴ φρενὶ τὰ ἄμεμπτα ἀλυπίᾳ 310,18 ὡς ἀλύπους, ponere 21,43: 257,24

ἄλυσις μεγίστη 115,33

ἄλυμμα pro ἄλαμμα P.m.s. 78,48: 77,3,7

ἄλυς ὕδατος 181,13

ἀμὰ sexus iteratum 228, 8. ἀμὰ θι, attamen 178,17. ἀμὰ δὲ non metio tantum periods, sed etiam re-additions, vacantes γὰρ 193,12, 38,39. ἀμὰ ὁ ἡδὺς γὰ- 208,18 ἀμὰ ἡ -πις, quia 174,12. νέον ἀμὰ ἡ - 90,39. P.m.s. ἀμὰ ἢ & hoc & alibi 82, 15. P.m.s. ἀμά, vt σὺν & similia

ἀμαγχὼς κωνὶς 118, 13. ἀμαίξομεν ὡσὰ πέρδους 284,33

ἀμὰ vsque paulo ante in ἀμά.

ἀμαγρεῖ αὐτοὺς ὁ ἐνθρωπ. multiloquos, varijs nominib. eos per allegoriam appellat 37,41: 38,39. ἀμαγρύνειν πολυμαχῶν, multis nominib. per allegoriam appellatur 46,20. sic 31,1: 78,10

ἀμαλοβασία nefaria 82,40

ἀμάθειοι philosophi barb. 131,41

ἀλὸς ἄχνη 44,42

ἀλουργὲς πορφυρίσμῳ 88,11. sic ἀλουργὴς φαμεὺς 93,9. ἀλουργικὴ ξυνάδις 79,31. Sed & ἀλουργὸς φαμεὺς 69,39: & ἀλυρὸς ὑφασμῶ τῷ πάλ 88,34

ἀλουργοβαφὴ ὑφάσμ. 87,17

ἀλυκὸ ζέψῳ 243,24,28

ἀλυπότης ἀκαΐσση 315,1

ἄλυς ἰρωλικὰς χειδὰς 70,52. ὁ ἄλυς ὁ λὸ ἢ μυρσπολίαι 109,18, P.m.s. ἄλυς & χάσκων 81,9

ἀλύσσει μὴ ἢ ἀθίαι κρυμῶσι 110, 33. vbi P.m.s. admittum exegema πλανᾶσθαι sic ἀλύσθαι· ὁ ἀπίκθις κύμασις 71,4. ἀλύσσοντες κακότητι 8, 12. ἀλύσσειν ἀδὲ δὲ περιφέρες 88, 35

ἀλύσις, catena, ornam. 90,34,44,52

ἀλάσμων ἐαυτὸν παρίχων 218,21. ἀλύσμων ἰδιωτῆ 308,15

ἀλυτὸς ὑπνῳ 218,2

ἄμα κρηθῆναι - cum - 169,43

ἀμαθυντικὸ 59,39

ἀμαρτωλὰ ψυχὴ 227,10. τὸ ἁμαρτωλικὸν ὁ ἐν τῇ ἕξει 217,8

ἁμαρτιπὲς εἶδος 87,42

ἁμαρτύρας λίγδι 208,46

ἁμαρτωλὸς ψυχὴ 208,3: 305,25. ἁμαρτὴ 272,24

ἁμαυρώδεις ἄνθρ. 211,18

ἄμβλακτος pro ἄμεμπτ. 69,28

ἀμέθυστος gemma 89,29. alibi ἀμέθυσοι

ἀμείβειν εἰς - mutare 81,36.

ἀμέλγ. sane, vtiq. 150,31

ἀμελίνθες ἀν κεφαλῶν 102,12

ἀμέμφως 313,29. ἀμεμφὲς τεῦξις 120,1

ἀμφιλωὰ φῦλα 211,13

ἀμεθέθες δίνος 283,28

ἀμετανόητος χρῆσθ 151,17

ἀμετακίνητος λογ. 164,20. ἀμετακίνητος βιοτὴ 308,31

ἀμεθυστιζὴ βαδίζειν 234,47

ἀμετάστατος ἕξις 229,29

ἀμέτοχοι τῶν - 226,23

ἄμηχ πᾶ 99,46

ἀμήτωρ ἀθέμιτος 290,33

ἀμισθὶ, sine mercede 10,18: 27,8

ἀμοιβὴ & ἀξιάλια 171,38

ἀμοιβάδες κυλὰ, immensa 33,18

ἀμοιπαιωνία 171,38

ἀμοὺς & ἡδοῦ 40,42

ἀμόργνυμι ὑφάσματος 88,42

ἀμπχόνη γυναικός 170,29

ὁ ἀμύνθας Ἑρμῆς 28,43. οἱ ἀμύνθαι 240,23. ἀμύνθαι ἄδλας μυήσεις 8,40: vt Augustinus libro de Haresibus, cap. 46, de Manichaeorum sacro loquens, Hoc non Sacramentum, sed Exfecramentum. R

ἀμυσὸν ὕλαιον 88,32. al ἀμυσί.

ἀμφὶ τὸν θ. φύσει φιλοσοφία 121, 15. οἱ ἀμφὶ τὸν ἐκκλησ. πατρὶ 7,44 οἱ ἀμφὶ τὸν Σίμωνα, Simon & eius sectatores 165, 15. sic 161,51: 186,3

ἀμφιδάμαν, dubitare 34,6,24. ἀμφιδάμαντο ὑ- 13,32

ἀμφιδόλοι φασὶ 128, 3. ἀμφιδόλως ὑμᾶρμα 322, 15. ἀμφιδολίας σφίσιν. 235, 40. ἀμφιδολία Satanae ludis Christus 126,4

ἀμφιγύεις seu ἀμφιγυήεις Vulcanus 22, 29

ἀμφιθαλὲς χάμαι & 181,45

ἀμφιθὲς σίφωνι κύρβ 78,4

ἀμφιλία, orn. mul. 90,32

ἀμφιπλόουσιν ἀδὲ δὲ 98,34

ἀμφιχρὼς τὸν- 257,33

ἐν ὧ ἐν ἀμφιδίοις ἀληστικοῖ 94,29: P. m.s. τοῖς ὑστάτοις

ἀμφὶ τοῖς ἀληθέσι 160,33: 270,18

ἀμὼν Dor. pro ἐμὸν 255,8

ἂν potentialis cum future indic. 46, 28: cum praesenti & fut. indic. modi 85,28: cum inducatus & optatiuo 298,39,41,47. ἂν ἴσως ἀν ἡμῶν, i. vtiq. 294,51

ἀνὰ τὰ ἱερὰ, per fana 99,5. ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐχθρὰ 296,38. ἀνὰ τὸ αὐτὸ λόγου, i. eodem modo 137,28. sic ἀνὰ τὸν τῆς ἀληθείας λόγον

λόγου 4.39. ἀὸ τάγμα ἴχθυ. in ore h. 109.35:325.43
ἀὸ τοῦδε ὑπὸ αἰτίᾳ ἰζόμβ ☞ 106.19
ἀὸκλησεῖν 229.14
ἀὸκτγκμους ὠφιλώας 79.39: P.m.s. ἀὸκτγκμας
ἀὸκτγκμασὶ λόγοι 131.19
ἀὸκτγπθκία athletica 60.43
ἀὸκτλυφα 237.43
ἀὸκτγοι ὁ λαγνικὸν 83.35
ἀὸκτγοεσκρος ἢ ιιη. λογίων 142.35 ‖
ἀὸκτγώσκμαι χολαζει 66.17
ἀὸκχάφους σι pro, Dic te esse scribas 30.23. ἀὸκχαπῆς γαυσ 17.28
ἀὸκωδὴς σοῆμα 78.41. οἱ ἀὸκλύμενοι τῷ φάσινε 76.13
ἀὸκωφόσκ: vide δ ἐβῆσκ
ἀὸλήκμὸν, μίσγαμ 90.48
ἀὸμὶσκε, vapor 176.42:305.3
ἀὸκζόγουσι νὸς- 142.36
ἀὸκῆκὸς ὁ τῆ φῶς 222.16
ἀὸκῆκμὸ ὁ pro ἀὸλήμ. 63.1
ἀὸκῆκὸ ὡῶς τὸ ἀλῆὸς 62.39
ἀὸκλὸν ὑεῖὸῆκμα τὸς βολομβους 187.30 : ☞ ἀὸκλὸν ἀὸλὸῖσκ πάπ 126.36. rectius ἀὸλὸν, vt P.m.s. 99. 16 110.44
ἀὸκα ☞ ἐμὸ ἀμαῖς 134.22: ☞ 302. 14
ἀὸκπους χιῆ ἀλὸ 172.31
ἀὸκκμὸ ὡῶ- remert. 182.44
ἀὸκαὸφαλαμὸβ ☞ τὸν ὄῆχλον τῶν- 79.21
ἀὸκγλυβκ τῇ ὑπὸσῆμ 316.32
ἀὸκτγμὸὴ ἢ ὑὸς ακρ 312.10
ἀὸκαγσκ ἀκμῆτμὸ πους 58.28
ἀὸκκρκπεις ἀλῆ.κὸς 226.10
ἀὸκκρκπεικς τ οὐρκ 100.37
ἀὸκκκζειν τ ὀῆῆ. 321.29. ἀὸκλὸσῆῆ ὀῆῆ 229.6
ἀὸκλῆὸπλεῖσκ qui 6.5
ἀὸκαὸκ(λλαγὴ μικὸν 43.21
ἀὸπλακτσκς τὸν ὁπαλ. 321.46
ἀὸκλκκτὸς πῖξις 259.22
ἀὸκλογισμῆ λαμῶᾶνει 334.16 : ☞ mox v. 21 ἀὸκλογικὸς λαμῶανῆμα
ἀὸκλύ(τὸ δῦγκμ. reflexit 223.47. ἀὸκλῦσκ, excedere 194.49. ἀὸκλυσις quid, ☞ a Demonstratione, quid differat 327.52
ἀὸκμαρτησία 160.6:207.13. ἀὸκμαρτὸς βιωῶ 282.24
ἀὸκμαρυνῆῆς. vide κερυνῆῆς
ἀὸκμαῖς πίσις ἢ Χριστὸ ὁιου 59.2
ἀὸκαστσου τὸν ὁιὸν κρῖσκ 74.14
ἀὸκαφορίας διδάκτκ 138.20
ἀὸκμφὸ.λικτκς 143.41
ἀὸκαιὸὸῆς all. signif 148.10. ἀὸκαὶ- ὁσις ὑ αἰῆ 229.7
ἀὸκαιὸὸκσκτο τ γῆς ὡς τὸν κἰῆῖον, natus olenate aterra 29.46
ἀὸκαπῆψκ τοῦὸ τῷ ὕὸωρ 29.7
ἀὸκαῆῥῆῆὸ μὴ ὑχὶ ὁὶκμ- 52.31
ἀὸκξικαπὸῖ ἐκ τ ὠζουσι- 70.12
ἀὸκπὸσσκ, requiescet 169.50. vbi- tinis ἀὸκπὸσσκ 168.35
ἀὸκπῆὸῶκ τὸν χῆ. 261.44
ἀὸκπικὸῆς μσχ 177.37
ἀὸκάκπυλα μόχλ 248.33
ἀὸκάπκυσις, fabb. 230.34.39
ἀὸκπιμπλζειν ὸὸ τῇ ψ. 321.39
ἀὸκπίμπρῆμι τῇ ἡμῖὸχικὸ 304.20 sic
ἀὸκπίμψκ κυρίκ μου 113.7. ἀὸκπιμπικζ, accersere 324.24
ἀὸκαῆῆὸν ὕὸωρ 181.47
ἀὸκάπλοσ πῆὸ- ☞ σσῖζόγγκμα 37.18
ἀὸκαπλκπίζου ἀὸῖς 69.5
ἀὸκαπόλοῦς ἐξις 388.33
ἀὸκαπῆὸ(κῆῆ ὁ σσῖζου τῇ 327.39. ἀὸκαπὸὸειλίκς πεσὼιτκ 326.15
ἀὸκαπλόγῆῆ ἓσ 299.31
ἀὸκαπὸὸξκμ βίβλου 282.6. ἀὸκαπ(ὸ- σκ τικὸὸ ὀχεσι☞ 264. 16: Interpolatum.
ἀὸκαρμόκ βίο 173.31
ἀὸκτρῆ τότῳ τὸ πικῆ ὡς αὐτὸν 313. 19
ὁ ἀὸκαρχὸς ἡὸὸς 19.43. ἀὸκαρχ☞ ἠρ- χὸ τῶν ὅλων 231.12: 262.3
ἀὸκακλκζου ὡς τὸ υχικὸ αἰῆῆ. 50.34. ἀὸκακλῶ ἢ ὑπὸνλῶ 201.31
ἀὸκακτικ 166.33
ἀὸκακυὸλκλῶμβμου 178.24. rectius ἀὸκακυὸλκλῶσις 216.31:256.36
ἀὸκατίῆῆ τὸ πίδιο 6.24. ἀὸκαυρῆ πτολους, ibid 29
ἀὸκατφου ὡς βωπλια 79.9. idem κρκτίφου 76.48
ἀὸκαυλὸ ὑπῆμμικ 182.47
ἀὸκασφῶλκ τῆς ναυσ 54.42
ἀὸκατφογ-χίζκ Attice pro ἀὸκακτογχίζκ, sponsa externa 66.10
ἀὸκατῶμβου ὡῶς τὸ ἡὸὸς 345.21
ἀὸκαὺ μτκσκς τὰς ταὺς 242.15. ἀὸκατοκικὸς ὁκσ τοῦ ἡὸὸ 207.14
ἀὸκατφορ,ικκατο 149.7
ἀὸκαυδὸς ὑχῆς 168.14: 261.5
ἀὸκαφοῆῆὸ ὁῆρκιι 250.31
ἀὸκαφὸς ὑσκ 236.33
ἀὸκαφοῦν ὑχὶ ὑὸὸ τὸν πικῆ 296.44. ἀὸκαφοῦκν ὑὸὸ τροῦ ὁσκμ. 310.13
ἀὸκαφῶκν ἡὸυσῖ ὲ αἰῆ. produxisse, 3.1 rectius ἀὸκαφῶκν.
ἀὸκχκσίκς τ οῆμὸς 31.42
ἀὸκψὸκσκς ἰλκου 204.37
ἀὸλὸὸὸῖὸὸ Ἑρμῆς 26.43
ἀὸῆῆ.ικῶὸὸὸὸς ἀχαλκμ 13.43. ἀὸῆῆ- ικτυχῶῖ ὑκχια 109.11
ἀὸῆῆὸῖζικζ 170.30. sic ἀὸῆῆὸζομβῶ γκ- νὰ 211.44
ἀὸῆῆὸκλλα ἡηχία 62.12
ἀὸῆῆὸῖζοντκι ὡ γκωῶκις, vnos agnus 97.20
ἀὸῆῆὸκλλα ἀχαλκμβ 13.47
ἀὸῆῆὸγκω☞ φὸσις 62.4: τγυφὸ 93.15: ὑπτικὸ ὡσις 97.33
ἀὸῆῆὸὸὸκλλα ἀχαλκμβ 26.8
ἀὸῖχαρῖὸν τ κρῖσις 60.27
ἀὸῖὸῶκ ιαροῆῆκζ 12.26: Euseb. Praepar euang. ἀὸῖὸῶκ. οἱ ἀὸῖὸῶκ ἰδιωτικ 63.39: q. laxata fenus, a verbo ἀὸῖὸῶκ
ἀὸῖῆῆκτος, incorrupt. 204.40: 281.42
ἀὸὸὸλκσκικῶὸὸ 336.35 sic ἀὸὸὸλκσκὴ ἀχκικ. 229.15: (340.42) f. melius ἀὸῖὸ☞ ἀὸ ἰδία υ 19
ἀὸὸὸλοπικωῶὸὸτ ικ πικῆ 7.45. sic 19.15. ἀὸὸὸλοπικὸ ἢ τῶν μὴ ὑντων 292.7. ἀὸὸὸλοπικῶ ὡκ ἢ μοῆμμεναῖὸ κικὸν 227.25
τὸ ἀὸκικὸν ὑσ ἡὸὸ 231.3
ἀὸὸὸπο ἡ Πυθία 204.23
ἀὸκκχῆο, inde a superioribus temporibus 4.12
ἀὸκὸλῖῶ ῥῆὸ 119.10
ἀὸκκλλκγκ χαρῆ 124.24
ἀὸκκκσκῖῶ ἡσκωχῆ 112.8: 209.10
ἀὸκλῆ. recipit, resumit 222.5
ἀὸκλῆῶὸ ικὸ βακῆκγκ☞, redire a b. 343.38
ἀὸκμκσκὸς ὁμίχ 24.51. vbi ratius ἀὸκμκσκὸς 91.35
ἀὸκὸὸῶς ικχῖ π ὁῆῆο 197.16
ἀὸκτργκτου ιη 333.10
ἀὸκξακπκῆῶ ὠλκῆὸῦῖ παῤ τὸν κῆῶ. 347.50
ἀὸκξ:λ,κῆς πῆὸ κμ 123.47
ἀὸκξικκμκς πεῆ 112.45
ἀὸκπφο πῆὸὸς 11.42
ἀὸκπῶὸυλῶῆῶ φυλάσσου 12.45
ἀὸκπῖῆ ὑχῆς ο ἡὸὸς 230.15
ἀὸκπῆὸμτ☞, vacuus consumptus 229.25:315.17.20
ἀὺπὸκικῶ πὸκ:λκς π. 62.4
ἀὸκπκμκὸῶ ὑ πικρκλικ. 31.46
ἀὸκπκρκμου τῆ χ ξ ν. 30 ,46
ἀὸκπκρψία, negligentia 302.3
ἀὸῖχου ὁ χροῆμὸς ὑ φθορᾶς 83.19
ἀὸκῶὸνος ζῆ 311.1
ἀὸκος qu:: signif. pass. 39.12
ἀὸῆμκρῖᾶς ἀὸῶ πκρὸχρυσίου, alig sensum praeuerto 129.5
ἀὸῆκτίκς τῆς φιλοσῆ. 246.3
ἀὸῖὸῶκκ ἀπίκμῆῶ 124.13
ἀὸῆὸνῶν τρικν βκφῆς 77.1. rectius ἀὸῆὸνῶν. vel ἀὸῆὸνων, vt ἀὸῆὸνκ ἰὸῶνῆς 86.24
ἀὸῆὸο, vet. symbol. 244.5
ἀὸῆὸλκμ τῆς ὠῶλῖκς 1'3.18
ἀὸῆῆκ☞, ecx. mimae mulieris. aquo ac vitae nomen 37.30
ἀὸῆῆκπάῖκσκμ 214.24
τὰ ἀῆῆκπικὰ κμλὰ 111.44. sic τῶν ἀῆῆκπικῶν ἀχκῆῶν 291.8: ὁ ἀῆῆκπ☞ ἀγκνκχικ 107.30. τῶν ἀῆῆκπικῶν ψυχῆς ἰδία 175.32: C. πο f. ἀῆῆκπικῶν
ἀῆῆκπικὴ λὶπόῆκξις 164.34
ἀῆῆκπογκφῶκ babea 103.27
ἀῆῆκπμαρφοι ἡοί 302.7
ἀῆῆκπικπῶὸὸς ἡοί 302.7: 257.18
ἀῆῆκπικὸς humanum genus 38.35 sic 42.18: 53.3: 298.35: ☞ abbi
κμτ' ἀῆῆκπφορᾶν 189.48
ἀὸὸῆῶ☞: vide ἀὸὸῆῶ☞
ἀὸὸῆρκς μυῆῆκζ 6.39
ἀὸκ ἀὸὸὸκ μὴ ὑχὶ ἀὸκῶ 6.22
ἀὸκμῶ ὑσ φῆκσ☞ 70.20
ἀὸκὸ ὑπῶῆς 263.30
ἀὸκῖσῶκ ἀχαλκμβ 13.19: Euseb. Praep. euang. 4.5, ἀὸκῖσῶκ. ἀὸκῖσκζ, resurrexisse 271.21. ἀὸκῖσκμβὸς, resuscitatus 287.45
ὡς ἀὸκὸῶκκ ὶκπῖῆκν 278.38
ἀὸκοικῆκ τῷ φῶσῖ 182.31. ☞ ἀὸκοικῆου ὡῶῖ- 173.1
τὸ ἀὸκμκχῆσ 172.46
ἀὸκομολογούμβκ, non confitentes 259.51
ἀὸκοκχκτις ὑῶ 48.42.339.8
ἀὸκορχίκσ πλειτὸῖ 6.43
ἀὸκούσκ ῥῆ οὖ- 336.17
ἀὸζκγωνίσκμβ μυῆ. 301.37
ἀὸζκκολουῶία χίνιτκ 157.44
ἀὸζκγώνκ, vicissim and. 275.2

ἀντιμάστιτα οὐρανὸν γῆς, permutat terram 232,9
ἀντιμεταλαμβάνω τὸν λόγον. 316,39
ἀντιμεταρίθμησις θεοῦ ἐκφώνησις 60,10
ἀντιπάθεια διάστασις 54,35
ἀντιπάλους ἀμαρτίας 62,21
ἀντιπέμπω ζωτικὰς μυθίους 25,12.
ἀντιπέμπω μισθοὺς 303,41
ἀντιπροσωπικῶς τοῖς 322,5. ἀνθρωποφύεσιν, βλ. 327,2
ἀντιστάσεις τὴν τροπὴν τῶν ὄντων 191,13
ἀντιστάσεις τὴν ὕλην 157,43
ἀντιστροφὴ τῆς θεοσεβείας 307,16
τὸ ἀντιστρέφειν 328,15. ἀντιστρέφειν τὸν θεόν. 328,31
ἀντιβλέπειν τῇ κρίσει. 289,11
Αντιχρίστες: λύει δὲ ἐφιλόσοφος: ἀπὸ τοῦ δὲ σφραγῖδος πυθόμενοι εἰς ἐξὸν λαλήσουσιν: ostentia m.s. ad 69, 30
ἀπιδημιουργὸν τὴν ὕλην 96,11
ἀπιθάνως δὲ πολλοὶ θεοὶ τὸ ἓν ὄντως 304,28. θεὸς ἀπιθάνως τὸν καὶ τὸν 199,11. sic 43,12.190,12
Απιθέμενοι Aristocriti 239,52
ἀπιθὲς ὑγιαινε 167,2
ἀπιζηλοῦμαι ὑπόγειος 157,14
απιμοι, elelli Dei 232,40
ἀπιμοὶ ἀπιθάνως 327, 2: ut ἀντιπαρῳκοδομῆσαι τὴν χώραν, in locum subſtituere 181,40
ἀνθρωποποιηθέντα τὸν κύριον τὸν θεὸν 87,31. ἀνθρωποποιηθέντα ζωὴν 27,13
ἀνθρωποποιεῖν ἀντὶ θεοῦ- ſubſtituere loco- 129, 20. ἀνθρωποποιεῖν ἰδέαν 283,20
ἀνθρωπολογίας, ch.f. 325,2
εἰς ἁπλῆν ἐπίνοιαν λέγει, non negatur eſſe ruſtus 52,25
τὸ ἁπλοῦν 293,15
ἁπλοῦς ἀπλῶς ποιεῖ 293,17
ἁπλοῦς ὁμιλίας 124,49
ἁπλοτέρας ἀπλότητος 177,37
ἁπλῶς τῷ δημιουργῷ 218,45
ἁπλοῦστεροι ἰδέαι 118, 7. ἁπλοῦστεροι διαλαμβάνοντες 82,19
ἁπλοῦς ἐστὶν τὸν λόγον. 120,30
ἐξ ἁπλοῦς ἐστὶν ὁ θεὸς. 272,15
ἁπλοῦστερον φυλάξασθαι 102,41
ἁπλοῦστατον πρᾶγμα 67,46
ἁπλοῦς ἀπλῶς τὸ ψ. 341,16
ἁπλοῦς ἀπλῶς τοῦτο- 211,34
ἁπλοῦστατος (seu ἁπλοῦστατος) δ' ὁμολογήσας ἱστάμενος 307,42
ἀπόρρητα ἐ θεοῦ ἐκ- 180,27
ἀπορρήτου ἱστορίας δ' ὁλομέλα πολλὰ σχίσας 16,40
τὸ ἀπόστολος δ' οὖν ἐκ. ζητεῖ 57,21: P m.f. τοῦ- ζητεῖ.
οἱ ἀπορρήτου ἀπὸ τῶ- 155,27
ἀποφαίνεσθαι τοῦ φρ. 210,19
ἀπόφασις ἀπόφασις 307,17
ἀποφάσεις haereſes 189,1: ὁ ἀπόφασις ἐ θεὸς τοῦ δημιουργοῦ 187, 18: 189,10
ἀπόφασις ἡ ἀπὸ ἀπὸ 94,46
ἀπόφασις πολλὰς 333,52
ἀπὸ φιλοσοφίαν 200,43
ἀπόφθεγμα Pythagor. 201,38
ἀπτόλις ὁ ἀπτόλις 101,47
ἀπτόμενοι τῆς ἀδέξης 289,10
ἀπτοῦσθαι athletae 73,17
ἀπυρίβολος πλοῦς 233,35. ἀπυρίβολος ἀπόνοια 171,63
ἀπωθεῖσθαι ἐκ 88,10·198,46
ἀποπομπαία 89,12,16, per ostium in P.m.ſ.
ἀπυπομπαῖος ῥοῦς 119,15
ἀπαρχὴ, a prima origine 17,11. ἀπαρχὴ δὲ χρῆται θεοῦδε 166,12. ſic θεὸν ἀπαρχὴ 313, 7
ἀπαντήσεις ὁ θ. 251,6.339,8
ἀξιαγάπητον ὄντες 221,51
ἀξιοπρεπέστερος πουθενοῦ. 347,44
ἡ ἀξιοπρέπεια δὲ ἐπιπροσ. 277,20
ἀξιοπρεπεῖα ἀδεῖ τὸ βίου 83,46
ἀπανθρωπος. familiam non habens 315,3
ἀπανθρωπία πάντων 178,40
ἀσχαλᾶσθαι βίαι 180,19. ſic ἀσχαλᾶσθαι ἀμεριμνίαι 78,44: P m.ſ. ἀνεχαλᾶστον; ἀσχαλᾶσθαι ζῆν 177,49
ἀσπάζεσθαι τῆς ἀληθείας 86,3
Ασπιχρήφα Ἀγρίππα 11,21: & Paſſanius Arcadicus 254,41
ἀσπάζομαι ἀλ. πολλὰ 28,4 74,49
ἀσπάζεσθαι ζωὴν, immort. fieri 41,12
ἀσπάζεσθαι τὸν ψυχικὸν 33,42. ἀσπάζεσθαι πάντων 261,33. ἀσπάθεια γνησίως 276,47
ασπάσιμος ἀγαθὸν δώσων 62,4
ἀσπαλιεῖν τῇ ἀσπαλιᾷ 24,53
ἀσπαλεῖσθαι ἁρμῶν 66,37
ασπαλὲ ἀπὸ πρώτου κακοῦ 162,37
ἀσπαλὲς: ἀφαῖ ἀσπαλεῖ: velcum P. ἀσπαλεῖ οἱ ἀσπαλεῖ 39, 32. ἀσπαλέστατοι ἐ ἀσπάλιστος 38.17
ἀσπαλίζουν 39,26
ἀσπαλλωσιν οἱ ἀριστοί 607,9
ἀσπασμὸν χωρισμὸς θεοῦ πάντως 34,26
ἀσπαθῶσαι. utrum faceret 43,12.
ἀσπαθῶδες, in vit. conf. 127,31: 337,47
ἀσπαθίσασθαι λέξεις οὐ- 169,37. ἀσπαθίσασθαι θεοσεβοῦς 204,30
ἀσπαθλάβρα φρικῶδ 611,47
ἀσπεξασμένος ἀσπεῖσι 276,13
ἀσπαρτάστως τυρὸν 160,13:291 3
ἀσπαρτάτως τῶν- 191,29
ἀσπαρτισμὸς, pro ἀσπορος aut σπορεύμ 67,22
ἀσπαρτοπόδιτος λαλῆσαι 75,11
ασπαρίχνρατ ἀλαθία 137,16
ἀσπαρτμφάβος τῆς οὐ. 230,17
εἰς ἀσπαρτωσῶν πλίσθιν, non negat ſeſuri 184,26
ἀσπαρτησις ὑλικῶν 91,46
ἀσπάρλα pro λόγ τοῦ πνεῦ 14,15
ἀσπαρτίζωσ θεὸς ἀπαρίθμον 290,21
ἀσπασθῆ ἀλαθὶν ſ.ſ.ſ. οὐ ασπαι 260,12
ἀσπαλοὶ 1, 41. ἀσπαλοὶ δὲξεις 123,43. ἀσπαλὸς πυχτὸ 120,26
ἀσπωμασκρω τοιῦτ 263,6
ἀσπασθῆ ἐ θεὸς τὸ δ. 300,29
ἀσπιδία δ' αἰσχύνεται 201,24
ἀσπιδῆται Διὸ 532
ἀσπιστοῦ τοῦ- 214,41
ἀσπιστομένος θεὸς δ- 36,41. ἀσπιδιστομένος ζῆν 239,15: 293,45 303,43
ἀσπῶσαι pro ἀσπίσαι 38,5:260,1
ἀσπιστόμενοι ζῶ κρα.δ. 173,44
ἀσπιστομοδία 70,21:90,47:88,8
ὄνομος ὁ 306,15
ἀσπίδι αἰζῆν 287,29
ἀπαθοχὴ τῆ βίᾳ. 318,21
ἀπαίδευτος τῆς σοφίας 190,47
ἀπαλλάξασθαι, negligere 179,12. ἀπαλλαγὴ τῶν φωλ. 228,21
ἀπάμφασιν 134,5: 217,37
ἀπερόντων ὁ ὑπάρχοντος 344,37
ἀπεξηγημένα φιλοκαλίαν 348,37. pro eodem ἐμπεπλεγμένα in ibid. ἀπεξηγασμένα ἐ δίδασκ. 160,21
ἀπεξηγασμένος ὁ θεὸς 249,23
ἀπεξιτεῖν φῶς 346,26
ἀπεξίωσαν ἀπὸ ὕπνος τῆς ψυχῆς 61,14
ἀπεξίωσαν τοῦ θ.λ. 198,21·313,2
ἀπεργάτος ἐ ἀπεξεργος λόγ 126,31
ἀπεξηγίσεν χρήματι εἰς ἀπεξηγίσεν τοῦτο 90,31. ἀπερηγίσεν θεοῦ τῶν ἀλ. 212,16
ἀπεδιάτην, depreſſ. 139,16
ἀπέχε πολέμων, deſiſtunt repellere 54.44 P.m.ſ. ἀπέχε μ. ἀπεχόμενοι θάνου 238,31
ἀπεχθειαὶ αὐτοῖς 317,45
ἀπέχεσθαι τοῦ Σώμ. 261,36
ἀπερὸς προσπερᾶτ ſeu ἀπέρως, deſtructibiliter exp. 219,2
ἀπιὰ γραῖ 100,19: 185.43. ἀπιὰ ἀχαΐ 212,25
ἀπιχρήμα pro ἀπιχ. 193,10
ἀπολύεσθ ὑπάρχῃ 23,1
ἀπολυσίωσις 339,41
ἀπολύσας τῶν ἀλλήλων 32,19
λόγ τοῦ ζῆν ἀπολιτεχθῆναι pro ὑπὸ- 167, 39. ſic λόγ δὲ λογο πρωτολαικῶν 63,35: P m.ſ. ἡ εἰς αὐτὸ τρόπου, non abſurdus 34,4: 201,21 ¶ οἱ λόγ φιλοσοφίαι philoſophiae feilatores 273,30. ſic οἱ αὐτοῦ φίλοι 163,45: οἱ λόγ τῶν αἱρέσεων 161, 22. plenius οἱ ὑφ' αἱρετικοῦ αἰχμάλωτοι 187, 18. Ruſſum οἱ λόγ Πλάτωνος, qui a Platone ſtant 163,44: οἱ λόγ Βασιλείδου 160,11. ſic abſit οἱ λόγ Μαρκίων, οἱ λόγ Ουαλεν-
τῶ λόγ ζωὴν τοῦ, exercitum 262,2
λόγ βλασπήμων θεὸν τὸ- 111,13
λόγ τοῦ τὸ αὐτὸ 29,44
λόγ ἀσπαζ ὄρθρου 66,9
λόγ κατάβασις, deſcens. 242,17
ὁ λόγχαμβάνων τῆ Χριστῆ 59,9
λόγ λόγος, ora. mul. 91,1
λόγ λαμπρῶν τῆς ἀληθείας 111,10
λόγ λαμπρὸν τοῦ βίᾳ 313,2
λόγ λαμπάδας τῆς μυήσεως 77,1
λόγ λογὸς ἀξίων 155, 31. λόγ λογὸς πολλῶν, improb. 204, 45. ſic λόγ λογὸς ἁμαρτίας 168,13
λόγ ὁ ἐγκυτὸν ὑπὸ τῆς- 201,32
λόγ ὄντως ὁ σπερὸς 136,48:230,37
λόγ ὄνομαζόμενοι εἰς τὸν- 123,23
λόγ ὄντες ὁ ὄντος 269,49
λόγ ὀπλίζω χρῶμα 103,12
λόγ ὀπλίζομαι Σώματος 63,36
λόγ ὀπλίζομαι τὸν γνωστὸν εἰς τὸν- 276. 39
λόγ πλαγκλυμβάνος 236,41
λόγ πλησμίζειν τῆς ἀληθείας 36,3
λόγ πλησμόνιος, reſtituto 146,7. πλουσιοπλουτικὴ σοφία 162,3
λόγ πλησμόνιος οὖν τὸ ἀπολαύειν 203,30
λόγ πλησμοῦ, caſortes 239,2
ὁ λόγ πλησμοὺς τῆς πλάνης, decr 291,10
λόγ πλη-

ἀπεπυφα μ μη 85, 4. ἀπεπυφοι ὁτιουν 296,9. ἡ. ιωσηφ 112,7. βιβλοι 131,17: 188,9

ἀπεπωμαι ἀπως ποιτα 231,42

ἀπεπωμαι ἐὰν οι ειπον ὡς μορμυς. 99, 31

ἀπολυω ἡ ὑπ. 245,8 ἀπολυθη σὺν τὸ ἡσυ 210,43 ἡ ἀπολυω pro ἀπολλυω, amittere, perdere 160,31,32

ἀπολυτ ἀπ μοι αὐτ. 31,45

ἀπεμιμησατο ἀπ ἀπομνημονευσεις v - 16, 17

ἀπομνημονευ ἐκ πολλ ακ λεξις 31,9

ἀποπτης Jupiter & Hesc. 61,24

ἀπορωμενος ρητ, ομοιως 73,18. ἀπ. ποιησαι ἀπορωμενος.

ἀποτομοτερος τῶν κατ αξιαν 267,45

ἀποτομως πολυς 70,11

ἀποτυμπανιον ἐκκαιρηκως 80,23

ἀπεξιωμενη χιλιαται 89,22

ἀποξυω 256,28

ἀποξυνῶ ὁμμασι λογος 31,28. ἀποξυνθησεσθαι 47,10

ἀποστολον του χρ 182,46

ἀποστολομαι τῶν ἐπτηριων, P.m.f ωσαυτ. 68,14

ἀποτελεσματα τῶν αἱρ. 233,8

ἀποφασκω φημι 231,33

ἀποφαινειν τῶν βουλ. 214,30

ἀποφαινομαι περι 93,30

ἀπορησεως πασι ως ἀπ φιλιππ, ἀπορησαι προφερεται ρητορικῶς q. 269,33.

ἀπορουμενοι ἀπ ἀπο τῶν κειμενων, quod vix dubium nemo ab hac. proponitur 281,18

ἀπτεσθαι ὕδατος 247,42. ἀπτεσθαι ἡσυχιας πανυχιδος 248,28. aliis ἀπτεσθη.

ἀπτρεγια ἡμιά 30,33

ἀπτρεπτοποιια ἐκ ἀπορρητων 41,14

ἀπολουσιμη ἀρχης τῆς πιστ. 217,32

ἀποσηθειν, cribro secernere 61,31

ἀπεπιστατει τῆς πλοθ. 161,15

ἀπεπιστας ἐκ ἱερου 104,2

ἀπεστερημενος τ κυβ 183,26

ἀπτ,α τῆς πλ. αἰτιᾶτ 112,5

ἀπτομαι τῆ λιθ ἐκ ἀναχ. 319,45

πινακ κηκιδιου 33,43

ἀπτομαι ἀπεπτως ἐκ ἡσυ 165,8

ἀπ. ἀστεμφῶς ιωσηφ τῶν πυλῶν 175,25

ἀπτ. ὀχλ, arcere 205,21

ἀπεπλεῖ τὸ μυχιὸν 302,5

ἀπεστι ἐξωστις τ ἀκροκρημ 71,33

ἀπεπαλουσιν τὸν ἀέρ 32,13

ἀπεστρεφε πνιγμονῶν 301,16,21

ἀπ. ἀπ. τὸ χειμερι 73,28: 114,9

ἀπεσύγκασι τοι πιστοι 165,47

ἀπεφατο τοιαυ ἰχθυ 340,30. ἡς ἀπεπυσμενθην ὁμοιως 305,30

ἀποστολ ιωσεως 208,37. ἀποτλεσμ. effectum 103,27: 137,32,49: 149,36: 332,32 334,26

ἀποτελ. partus 82,10: 172,47

ἀπεβαλε ἡ ἀπβλη 178,13

ἀπεχειν τῶν κακῶν 306,33

ἀπεχωμεν ἡσυ 12,39

ἀπεκαπεσεν τοις σφυδλοις- 18,23

ἀπενεις, abjecisti 84,35

ἀποφορᾶ ᾐλθον ὑπ οικετ 79,35. ἡς ἀποφυγη ιωσ 78,28

ἀπχὴ προφᾶς 345,43: χαλκου 828, 29: ἀφορμησεων 201,13: κακῶν 208,12,19. ἀπχὴ σοφιας ἀρχὴ δε φοβος 179,21

ἀπχρειον ἀδικ 178,9

ἀπυφαζ, disrumpere 76,3

ἀπυφαξας δε πιχα 365

ἀσπαξια 208,13

ἀσπιδ λακωνικ 240,25

ἀστρολογ ζωστηρια 136,35. ἀστρολογικοι τοπ 292,13

ἀστρονομ δωδεκα 347,17

ἀστρολαβος χρησθαι τοις- 62,37

ἀστρωτος τοις πολ. 188,36

ἀστρικωτερις κρισεσιν 62,32

ἀστρικωδης βιοτ 206,22

τ ἀστρονομικῶν τοῦ θ. 274,40

ἀπ. ὡσις ποδος 211,13

ἀπτομαι δὲ ὑδατος 28,23

ἀπτ. μι τῶν πυλῶν, proc. 148,30

ἀπριστος pro ἀπονιστος 86,32

ἀρα, igitur, in redditione periodi 275, 14. ἄρα ουκ. igitur 197, 3. sic ἀρ' οὐ 117,42: 227,32

ἀρ' οὐ- annon 206,27. 327,9

ἀργυρ pro ἀργυρ 324,13

ἀργυρτης μιαλιτης 207,1

ἄργυ. nex. symbol. 244,3

Ἀρ. ιωνων sive Ἀργολικον Veneris templum 11,20

ἀργυρομιτρος & τραπεζιτης idem 127,35

ἀργυρωνιδιον ἀγοραστ 237,34

ἀρεσια τῶν φυτοκαφων, ῥιζατιο 64,10

ἀριτμ. α πιστεις 105,42: P c. ἀριτμεια. εἰς ἀριτμον πιπτ ἀξιωματικη 246,20

ἀριοπαγους πρωτ 206,25

Ἀρ. pot dictus ἀπο τῆς ἅρπας 19, 25. ut Plutoni παρὰ τ ἀρύεσθαι τ βουλῆς, p. 693 H. ἅρπ, ὁ πλεκτης 310,12

ἁρπαλ ἐκβασις 97,34. ἁρπαλ λογῳ σαφωνισις 47,23. ἁρπαλας ἐκκυκησι 294,36. ἁρπαλας ἐκρεμμα 302,17

ἁρπαμαται μικρὸν, pro ἐαῦτον 25,12

ἀρχαιο τῶν ὄντων ἀρχαιο 61,48

ἀρχιτεκτονικ ποιητ 28,2 255,27

ἁρμοσαντων ἐκεῖσ αὐτ τῶν οἰκοδομ. 19,34

ἁρμονια Platonis q. 151,23

ἁρμοσαι pro ἁρμοδ 181,31. sic ἁρμοσαντα διοικησιν αὐτ. 298, 49

ἄρνες & ἀρνια pro dilectis Dei filiis 38,15,41. ἀρνες, epicenum nomen 37,33

ἀρσ pro ἀρσ. ποιητ 173,1

ἀρπαγμα οὐκ ἁρπαγ 58,6: 180,44

ἅρπη quid, & aquilam inventa 132, 34 esse Latinorum sicam, ex Josepho & veterib. Glossis docet Justus Lipsius Saturn. lib 2, c. 9.

ἁρραβων, emptionis pretium 237,32

ἀρρητομιξια nefaria 82,27

ἀρρητ ἀκολυτ 293,40. ἄρρητα μυστα 7,2. ἄρρητα ειδεναι, nefaria cognita 231,10. sic ἀρρητουργια 5,20

Ἄρτεμις unde d. Luna 241,14

Artemisium, Diana templ. 13,27

ἁ ἄρτ ἄρχ 212,19

ἀρτοκλυστα βρίφα 45,32: P m.f. ἀρτοκλυστα: utrumq; vulg. Ed. Petri 2.

ἀρυτιδες, haustus 299,28

ἀρχαιζειν, veterem fuisse 144,7

ἀρχιζυγ ἡμίερα 290,12

ἀρχιτεκτ φωτος φῶς 28,5. τὸ ἀρχιτεκτ τῶν- 152,25

ἀρχαῖος ἀ. ἀπ. ἀπιστιαν 302,14

ἀρχω, omnino 322, 30. sic τῶν ἀρχῶν 30, 29: 165, 9: 306,33: 324,7

ὁ ἀρχικος λογ 218,42: 294,3. τὸ ἀρχικωτατ τῆς ἐπιχ 331,42

ἀρχιτεκτ 142,23

ἀρχιτεκτονικ 131,3

ἀρχιτεκτονικη, architectura 121,25

ἀρχιτελωνης 209,25

ἀρχω ὁ πρῶτ 296,39. οἱ κατ αἱρ ἀρχοντες καὶ ὑπομον 296, 40

ἀρωμα πλειστ, leniamen 77,48. ἀ. μικρὰ τῆς συμφορᾶς 267,29. Eustath. ἀπαλλαγ.

ἀρωμενοι αὐτοὺς ἴχνη 267,42

ἀσεμνος ηθη 317,18: 319,36

ἀσεπτ ἀπ ἀγαμεμνων 330,14

ἀσπ, subsidium 103,38: in P. superscriptum ἀοδια.

ἀσπαζ ἀπ ζαμ. 261,36

ἀσκωδ ἁλιπις ὑπερβολ 216,9

ἀσκιτ ἐγκωλικῶν 223,1

ἀσκ. ἰχνη, studere b. 69,31. ἀσκῶν λαμπρως, pro κατὰ λαμπρ. 73,41. εἰς ἀσκουσαν ἀπαρρ. κατ 48,22. Leop. ἰσουμενον, ruentes.

ἄσκησις γναφικ 226,8

ἀσκητ, athleta seu miles Christianus 48,39,47. ἀσκητικ ῥητορικ 183,18

ἄσκιον, symbol. quid 242,43

ἀσπαζομαι τ φιλοπν 36,52

ἄσπφοι, ἀσπίδοφοροι 261,28

ἐπ' ἀσταλιδων κτλ. 152,50

ἄστα, lanice pro ἄπια, 228,17. 296, 47

ἀστεῖοι σύγκρ 232,45. ἀστεῖαι ἀρετ, elog. v 346, 29: 252, 2: 208, 14

ἀστοχ ἀπ λιμῷ 67,46: P.m.f. ἀποστοχ.

ἄφαυ πορίσις ἰδίας 259,7. f. pro ἀφοίου, federis cursus. τῆς ἄφαυ 284,22

ἀφεδρια ἡ πολλακ 343,23

ἀφελοτεχνημα λιθ. 269,6

ἀσυμφωνος κρασις 82,27

ἀσωτ τοῦ διοτ 257,16. sic 116, 33. ἀσωτευομενος τῶν αὐτοῦ φ. 57,38

ἀσωτ χειρ 185,38

ἀσωτ ἰαδι 54,23

ἀχυρον χλόης 92,38: 108,42

ἀσωματος ὁ ψυχ 272,27

ἄτοπ unde dicti 62,14

ἀτραβωτα πυρια 345,16

ἀτραλιφαν, seu ἀβαλιφαν 39,32

ἀτης δι ἡμ 4,52: 7,21: 194,8

ἀτυμεγεια 266,41

ἀτρακτος ὑδατ χρ. 316,5

ἀτρεμ χλοαζα 261,25

ἀτραπιαι αὐτοὺς μεχρις 51,26

ἁπλῶς πῶς ὁ 180,28: 311,12
ἅπτεσθαι λέγει 288,13
ἅπτεται ὁ πέμψει)(179,30
ἀπωκιᾶς, videbiscis, nempe 95,41. pro eadem ἀπόχνος 313,9.316,36
ἀπωκίζ(.pro ἀπημονήσαντα 186,16
ἀπωλομένοι ἀπολεῖς τὴν ψυχὴν 115,26
ἀρτιαίζειν ὁ ζῶν)(21,9:256,39
ἀρτιῶνυμον trita 150,47
ἀρτύτε δύναμέ 298,8
Ἀτίλιος. f. ἀπῶ απι φ. 88,45
ἀτόμων ὁ σὰρξ 272,7
ἀτραγώνου ὁ πόλις 232,46
ἄτροφος καρδία 300,9
ἀτύχημα quid 167,16.30
αὐλησις ὁ αὐχμὸς corp. signif. 77. 50
ἡ αὐχὴ τῆς ἀληθείας 250,11
αὐδὴεις Hesiodo qui 124,2
αὐδήεις pro -ίεις P m f. 75,16
τὸ αὐθαιρέτον τῆς ψυχῆς 300.26
αὐθέντης ἑαυτῶν 206,31. ἐξ αὐθεντίας παιδεραστικῆς 203.51. ἐξ αὐθεντίας αὐφελικῆς 69,46. P.m. f. αὐθεντίας.
ἡ αὐθεντικὴ αἵρεσις ὁ 124.33. αὐθεντικῶς ἐρρῆθη μοιρῶν 218,31.
αὐθεντικὸς καὶ αὐτολιξ ονομάζοντες τὸν Χρ. 288.7
αὔλαι, αἱ μέσαι λεπτοὶ 332,12
ἡ αὐλαια. f. ὄρια. seu ὄρια 98.49: 325, 3 ὁ 240,20
αὐλὴ καὶ μοιρὼ τῶν αὐθεντῶν 288,43
αὐλίσκη pro αὐλίσκη cum vulg. ed. etiam P.m.f 35,8
αὐξάνω, ἀκροᾶσεται 804,18
αὐτηρὰ φαρμάκια 30,32: morum 178,13
αὐτὸς ἡ καὶ- sed ὁ 128,37
αὐτάρκεια quid 91. 36. αὐτάρκεια pro αὐτάρκημα 277,50
αὐτοξυσὶ ὁ αὐ 130,13
αὐτὸς, utique 116.21,46: 204,30, 41. 206,17. alibi
αὐτὸς ἀλήθεια. quae est ipsa veritas 125, 6. αὐτὸς αὐτοῦ ἀδιαπόρευτον 20,5. sic αὐτοῦ pro αὐτῶν seu ἑαυτοῦ etiam P.m.f. 81,13, & alibi passim. ἐστερημένον καὶ αὐτῶν pro καθ' αὑτὸν P.m f. 10,21. ἡ αὐτὸν pro αὐτὸν, ἐ αὐτὸν 54,13 & Matth.23.
αὐτοπλάστου ἐπαινουμένου δίου 59.9. αὐτοπροαίρετα non dedecet 94,25
αὐτοπρόσωπος ζηλοῦσθαι 102,28
αὐτοκρατόρεσι αὐτοῖς 116,52
αὐτολιξ ὀνομάζ. τὸν Χριστὸν 288,7
αὐτοσχεδιάστως λέγουσι 196,45. αὐτοσχεδιάστως ἐπὶ τὰ πάντα 57,8
αὐτοτελῆ ἄπνα 332,32:334,28
αὐτοτρέπτω 258,52
αὐτουργικὴ σοφία παιδείας 137. 47. αὐτουργικῶς σοφιζόμενοι 104.5. αὐτουργικὰ non dedecet 98.25: decet in primis mulieres 107,36. bona comes 101,38
αὐχένα τὸ λαιὸν σὺ τῶν 97,49
ἀφαγνισθὲν τὰ χάρτα 132,23
ἄφθονος ἀνθρώπους 262,3
ἀφὶ ψαλῶ ἀβὶ τοῦ ταχέλα 163,18
ἀφιζῆσαι χρῆται 291, 22. ἀφιζῆσαι σοφισμένα 239,27
ἀφίλια σώματα 192,25
ἀφιλοπαθὴς καὶ τῆς ἡδονῆς 304.9
ἀφίλτατα quid 105,20
ἀφίλητος τοῦ πνεύματος ἁρ. 112,24
ἀφίπτεσθαι σοφίας 30,10
ἀφιλῶς ἀκριβῶς 167,45
ἀφλοισμὸς ἀμοιβὰ 171,38
ἀφόβητος εἰς τὸν ναὸν εἰσῆλθεν οὐδὲν 249,24. ἀφοβήτως τῷ 151,5
ἀφιλαύτους ζητοῦν 326,42
ἀφιλοδόξους ζητοῦν 326,37
ἀφιλονείκους ζητοῦν 326,37
ἄφιλος ὁ ἄπιστος 158,8
ἀφίστατ ἡ λιχμάρια 293,13
ἀφοδεύσας. fecessus 81,33
ἀφολιὰ λὸν τῶν- 131,26
ἀφορίζει ὁ ἀκούσας 325,42. ἀφορισθῆναι τῶν ἁγ. 196,11,14
ἀφρώνων αὐτοὺς 1,28
Ἀφροδίτη unde dicta 5,12. ἀφροδίνα unde dicta 46,38. ἀφροδίνη ἐδόθη 315,14: χάρις 20,18
ἀφυᾶν: vide Nat. ad 83,21
ἀφυνίζει τὸν κιθάδιον 24,38
Ἀχιλλεὺς τοῦτο 240,4
ἄχραντε βαφητὲν 244,45
ἀχραντεῖν τοῦ ἡμᾶ 186,47:270,7
ἀχυρίζ τοῦτ ὁ δείλων 14. 20. ἀχίζοντ ὁ δείλων 190,46
ἀχῶν πλὶ οἱ βρ. 212,33
ἄχρωτ ὁ ψυχὴ 309,14
ἀχρόνα ἀπαρμα 833,27
ἀχρεκοῦ ὁ ὕδια 236,32
ἀχρωμα χρώματα 72,13
ἀχρῶμα ἐ χὲς ἐπιπόλαιοι 88,15. (P. m.f ἀχρῶμα) 139.49
ἀχώριστος τοῦτο 29.27
ἄωρ ὁ ἀὼς τ- nondum maturus ad- 215,8

B

βὰ βάθ(ι τοῦτοῦ ψυχὴ 94.16
βαΐμὸς ὁ αὐτὸς οὐ- 137,51
βαΐον ἐπαινῶν 108.14
βακχοι, Baccho operantes 4,42 ὁ 5. 34 ὁ 6.38
βακχεῖον αὐλοὺς 33.11. βακχεῖον μυστήριον 35,28. βακχεῖος βρόμιος: seu βακχεῖος ὀπαδὸς 219,24
τὸ βακκάτιον ἐνδρὸς λύκαινα 93, 22. βακκάτιον habere certatur apostoli allegat. 101,12. P.m f. βακκάτιον ἐκ. ν. 202,32:233,11
βάκτρια τίχνη quae 121,31.303,38
βακτηρίζομαι ὁ εἰς ὕπνον 67,25. βακτηρίας βρόμιος ἀγκοίη 2.6. τὸ βάκτρον 343,52 344.7
βάκτρον pro βάκτρον 244.45
βακχεύομαι ὁ πάντα 223,27. sic βακχεύομαι ἡμέρα καὶ νύξ 28,33: ὁ βακχευόμενος τὰς μυστηρίας 63.40
ὁ βάκχος ὁ λίθος 125,40. βακχίους τὸν λιχμάρια ἀπιστεῖ 159,31.
βακχίζ(τὴν ψυχὴν ἐφ' εἰς ἔκστασιν, examinat. 166,5
βακλάδων τῶν παθῶν 173,26
βάκλοι καὶ χαλίδες 97,42
βατὸς, perambulatilis 189,25
βαυκίδες calc-mul. 93,52
βάλλ(χθόνα μοιζοί 101,49
ἰοβόλος ῥάχις καὶ κρανὸς ὕπνος τ- 219, 23. βάλανοι καὶ ἀνθοὶ 215,52
βιβαίνοντες Ζωπύρους 315, 33. βεβαιοῦν τὴν ἐκκλησίαν 330, 9. βεβαιοῦσι τ' ἀλήθειαν εἶναι 263,7.
βεβαίωσις τῶν ἀναλημπτῶν 316,8
βίβλ quid 243,14.17
βιβλιοπαιδαγωγία 297,33
βιβλιοτελεῖν ὁ 155, 44. βιβλιοτελεῖσθαι 204,27: 236,16
βίβλ(papyrus, cand. 143, 28
βιβλιοφύλακες 243, 17
βιοτεύματ 11 ,17
βιοτικὸς ἀδι. i. βίω 1.4.19
βιοῦς ἀκμῆς 309,51:316,40
βιωλικῶς χρείας ὑπουργῶν 314,24. sic βιωλικὴ φίλωσις 295,27: βιωλικὴ παραίνησις 112,11: etiam P. m.f. sed ῳ βιωλικὴ.
βλασφημοῦντες τοιοῦτον πτῶμα 61, 23. βλασφημία, ὀνειδισμός, λοιδορία, etiam pro salutari obiurgatione 50,45
βλαύτιος ubi uteb. 29,15
βλύζουσα ὰπ- 131,12
βοηθῶ π. pro β ου 33,4. ὡς βοήθειαν ἀληπτικὸν, adiut. hom. 295,10
βορβόρους 228,28
βορβορυγμοὶ χαρᾶς 80,49
τὰ βόρεια, pro τὰ βόρια 240,46
βοσκῆσαι, βαίσειν 51,18
βοστρυχλιδίου, ora mul. 90,52: baccatum monile, H.
βοτάλια, ora mulebr. 90,44 memini & Pollucis onomastic.
τῷ βούλεσθαι θεῷ 149,4 251,37
βοῦζυξ ὁ ὁρᾶ 181,32: qua fa. maledictum pronuncia cum qui bonum cum asino ad aratrum adiunxerit.
βούτυλον ἔλαιος 95,13
βραχυλογίας ἕκαστος 243,16
βριθὸν, λίθ' ὃν ὁ ἄνθος ὑλίος: excerpta m.f. 76.45
βρίτη, quoniam ad βρυτὸν immanem facta 13,43
βρόμιε unde dicta Ceres 5,19
βρόμιος, Bacchus, vin. 243.44
βρυχθμίζει τὸ τῆς κεφαλῆς 68.49
βύσσινα πανὶ 45.39: 101.47
βύτ(τὸ ὕπν αὐτῆς 29,41. βυθισμένα λόγων αἰσχύνει 136, 30

Γ

γαλακτοχρὶ καὶ βρίφ. 195,52
γαλακτοφάγοι Homerici 43,34
τῷ γαλλιῶν. in tranquill. 88,7. γαλλιωνῆσι φίρεσθαι 114,52
γαμῶ τὴν γαμίσκουσαν 81, 20: 282, 17. γαμῶ ὁ γαμίζουσαν 191, 37: 192.4. γαμίζει τὸν παρθένον 228,52. vulg. 1.e Corinth.7, ἐκδίδωμι.
γάμ(unde dictus numerus senarius 290.28
τὸ γάνωμα τῆς δίκης 241, 50. τῆς θεοσεβίας 318,34. γαπεμφορὰ χρέμμυα ἀκκοῦσι 87,36
γὰς plenam. 193,12,39. sic posit ἀλλὰ 77.21: ὁ in redditione 331,2
γαφυρεῖα quid 63,34
γαυσάπη πολλῶμενοι 79,51. incertum an Latinorum Gausapæ seu Gausapa: quæ villosa fuisse testatur Horatius & Plinius.

γερο

γε pro δὴ 116,21. γε μὴν 109,20: P.m. f. γε μὲν-
γέας πολίτας οὖσιν 131,13: H m.f. γενέας
ὁ γεγωνὼς λεγ- 235,3. sic τὸ γεγωνὸν τῆ Θεοφορᾷ 75,14: τὸ γεγωνὸν τῆ αὐγοειδεῖ 104,24
γεωργία, agricultura 70,6
γέγωκεν pro γέγωνεν 44,39
γελᾶν πολλὰ non decet 72,22
γένεσιν φησι, esse seu origo 152,45. γένεσιν τινὰ unam annorum centuriam constituunt 145,15
γενέθλιον λίθον λίθου 184,2
τῶν γενέων λαμβάνει, nascitur, oritur 294,22,24. sic γένεσιν ἐχεῖ 51,45. γένεσις duplex est 229,21. αἱ γενέσεις κρατοῦσι 296,51. αἱ γενέσεις τῶν κρατῶν, i. τὰ γενέθλια 62,2.
γένεσι, pro γένεσις, soboles procreata 96,39: 203,11
γενεσιάρχης ὁ ὅλης κλίσεως 337,37
γενεσιουργὸς φύσι 82,8. γενέσεις 195,17. γενεσιουργὸς καὶ πανσθενὴς 44,31
ἀπὸ γενεᾶ τυφλὸς 207,22. ἀπὸ γενεᾶ εὐωδίσας 25,45. ἀπὸ γενεᾶς ἰχνεύειν 281,17, etiam m.s.H. at Flor. γενέσεις & hoc & alibi, perperam.
γενετικὸν εἶναι τὸ κύριον 253,9: Emf. γενητικὸν εἶναι
γενικὸν ἔθνος 77,16: P. m. f. γενικὸν, duplicem, generosa
γένναν ἁρμοῦ, v. γόνος 149,10
γέννησις, pater 201,47. γενάσας, nascet 148,21,22,24. sic 40,33
γένεσις ἁπλοῦν 68,41. γενέσεως ἀρχῶν 47,25: Cephisus 100,47. P. m. f. γενέσεως
γένεσι παιδίου, partus, peperisse filii 321,22
γενεθλιακὸν δ' ἀπόρρητον 198,16. γενεθλιάζω in τῶν Ἀλεξανδρίνων 331,37,43
γένος, sexus 203,39. γένεα gentes, nat. 68,33
γέρας ἡλίου ἢ πνεύσεως 304,10
γεφυρᾷ πολλῶν ἁμαξῶν 96,32
γεφύρου ζωστῆρος 304,21
γεωγραφούμενόν τὸ Π. 265,44
οἱ γεωργικοὶ, agric. 173,9
γεωργικὸν, tantam fod. 89,49. γεωργικὸν ὑμᾶς ἐπὶ τοῦτος 208,35
γεωδέα αὐξησιν, ὁ γέων 58,49: 208,36
γῆ ὁ, a terra 176,41
γίγαντον ὑπὸ τοῖς ὑποκ. 308,41
γίνεσθαι αἰεὶ 28,8
γιγαβοποιὸς παῖδες 182,2
γνοφῶδες, fumus 81,12: P.m.f. γνόφωσις. γνοφώδης, natum esse 147,25
γνῶναι τὸν δ' θεοῦ ἦθος, agnoscentes eum pro Dei f. 289,4. γνώσεις (v. familiarem) consuetudinem habere cum mul. 197,46. sic γνωσιμάχημα τῶν δ' αὐδρῶν 196,1
γλαφυρῶ- σῶσιν τ' αὐδ. 3,45
γλυκύζειν, dulc. afficere 334,15
γλυκὺ ἀρχὰ δίκλιν ὑφίξεσ 73,50
δεῖ γνάθος 63,49: rectius τοῖς, ibid. v.29. γνάθος tantum, οἱ λίχνοι 61,15
γνῶδι καὶ γνῶν, animi d. 129,36. γνῶδι σωτ', canus d. 129,25: 242,52. quid signif. 237,3: 242,52
γνησιώτερον τὸ σχολεῖον τῆς δικαίας 313,7
γνώμησι τ' ἀληθείας 322,9
γνωμοσύνη μίσητα 250,46
γνωρίζοντες ἦσαν, agnosc. 7,3
οἱ γνώριμοι, αὐτοῦ, familiares, discipuli 288,4: sic 157,36: 247,48
γνῶσι quid 275,50: 294,2: consuetudo cum muliere 197,45: 202,15
οἱ γνωσιγνοὶ, sanoi οἱς γνῶσιν πεφυσιωμένοι 40,50
γνωτὸ ἡ πίσις 157,43. γνωτῶς ἐπιγνῶναι 136,50.
γοητεύονται ὑπὸ ὀρίξας 64,26
γόμφ- γῆ 159,44
γογγρυσὶ ἀκροσίνι 167,4
γογγύσιον, symbol quid 244,6
γογγύσι οὐ ὀργὴς 124,38: 275,4. γογγύσι ὄμμα ἰσοῦ 260, 19. γογγύσι πρίχν 214,4
γογγύσης ὀργάνης 27,46
γραῦ pro γ' οὖν P.m.f. 79,42, & alibi. γραῦ 100,26: P.m.f οὖν
γραῖαν βαμβαλίχι 99,2. γραικοὶ ψιθυρισμοὶ 99,3: ὕθλοι 20,11
γραμματικὴν, litterator, qui elementa grammatica docet 137, 52. vt & Philo 128. γραμματικὰ λαὸν δύσιντ τῶ γράφ(ν κ' αὐαγινώσκ(ν ἰὸν ἔχον ἐπτὰ δ' σπ. ας τὸν γραμματικὸν eidem Philo 302 definit αὐαπλυξιν τ' πυρὸ πιστικῆς τὸ ξ συλλογιστικ. de qua & Aristot. 6 Topic. 3: Plutarchus lib. De Musica, & Quintil. lib. 1. H.
γραμμῶν σωθῆναι, scriptura 131,13
ἡ γραφὴ, sacra Script. 121,20. alibi
γραπτὸν ἐμαθὸν οἱ - exercuit loco propos. 244,13
γράτιαρχος φιλοσόφου 124,49
γραφῆ τῇ πίστει & αὐαφωδὸν, aperte. te. disere 82,42. sic γραφῆ τῇ λόγῳ φαίνει 123,10. γραφὸς τὰς ἀκροτάτας ſ. 312,20
γραφικὸν πινάκιον 108,8
γραφικὸς ἀριθμὸς αὐδρὸς 95,39.
γραφικὸς μίμησις ἰσοδύναμος 105,6
γραφὶδι, seu ἡλυθήκη 97, 43: vno e etiam P.m.f.
γραφοκόμια 224,20: rectius καυκεῖα Theodoret. 173,4

Δ

δαλῶσι edoctum esse 255,40
δαὶ pro δὶ 101,26,27: P.m.f. vtrobique δὶ, item, alibi
δαίμων Platonis quid 179,49. δαίμονες appellatis. dy 17,1
δαιμονικὸν αὖρ. γένος 281,41
τῷ δαιμονιώτατος σεσμὸ 146,30. δαιμονιῶν αὐθρωπ 345,52
δακτοὶ 98,28. Seneca epist. 47, alius pretiosum amet secundus: pectus & cheiri, certa ductilis. circumferens eruditam manum, in fruſtra excutiens & mox. Alilia decenter secat.
δακτύλου- ἰδρὼ 211.49
δακτυλοδ (δύλ- 109,1
δαμναμένους, Sol, myst. 242,47
δὰ φύσει αἰχλαν 61,4
δὲ pleonastica 123,52: pleonastica in redditione 25,4: 43,30: 83,49 90, 42: 105,6: 123,42: 202,20: 207,43: 217,23. δὲ δὲ 37,43: 186,25: 206, 26
δὲ δέξῃ, reformidabit 278,22. alibi διδέξῃ
δεῖπνον μεῖζον ἰπνίστου 61,30. δεῖπνον quid, quid ἀρίστου 61,44
δέκλια ὠδῖνα 17,5. δέκλίαν τὴν φωὶ 109,28
Δέκτὸ αἰμὼν, comoedia 302,31. δεκτὸ αἰμὼν qui 297,32. δεκτὸ αἰμοσίου quid 162,45
δέφεσιν & αὐαδ αφέσιν 121,10: perstatam apud Hesychium: alias δέφ. alibi, diphthongo.
ἡ δεκτολογία 112, 19: 289, 12, 16, 20: 290.1. sic apud Philonem, Basilium, Gregorium, Cyrillum, alios, vt in Philone adnot. H.
δελεάζων αὐτὸς εἰς φιλοσοφ. αὐαδημῶν, allicions 274,29. δελεαστικὴ φαντασία 176,2
δέος, φοῦ- ῦ ὕδατος 162,43
δενδρώδες σπανὸν 93,5
δέρρεις σκηνώματα 24,8
δεσμὸν αξεδοῦσιν πλοῦτα 90,30. εἰς δεσμὸν τοῦ ὑπερφόρου 193,18: τοῦ ξ. B δὰ δεσμοῦ. Aggs.
δευτερώσας τὸν λογισμὸν 75,28
δὴ supernacua 129,4 sic in δὶ δὴ supra: & δὴ οὖν 12,22: Euseb. Prap. evang. 93,37. φίρ' οὖν δὴ j 231,33
δῆλον, scilicet, manifestum 223,14
δηλαδὴ, videlicet, praepos. 151, 4: 201, 38: postpositum 163,26
δηλοῦσιν & σημαίνει)(161,9
δῆλον pro δηλοῦσι 319,28. δῆλον ὅτι pro δηλοῦσι 108,34. sic Flor. ed. 190,10, 11. δηλονοτ postpositum 153,14
δημιουργὸν χρυσοῦ 19,2. ὁ δημιουργικὸς, opificum ars 17,34.
δῆμος Stoicis quid 232,44
δὶ πᾶσι pro δὶ ὅλου 204,26
Δῖ τέλειε, perfectus 187,9. Δῖ τελείου ἡμιτρίτου, tertio quoq. die 194,1. Δῖ πρωΐ ἰχνεύειν 269,5. Δῖ πολλοῖσι πωλοῦσι, pro δεῖ πλ. plurimis facturus 265,24. ¶ Δῖ pro δὶ ἀναπροσθεν 181,5: vt alibi passim διὸ pro δῖ ὁ
Δῖ σωτῆρ φορὰ 94,1: P.m.f. Δῖ σωτῆρ
Δῖ δίκαιος πολλῶς 124,22
Δῖ δόλος vnde dictus 189,41. Δῖδολικὴ πᾶν 197,43
Δῖ δρυσίνη τὸ- 189,44
Δῖ δύσεως, fretum est. 263,9
Δῖ θεάνω τ' ἦθος 301,44
τὸ Δῖ ζῆν 277,51
Δῖ ζώπυρος αἰολικὸ 100,10: P.m.f. Δῖ ζώπ-
Δῖ ἦθος vnde dicta 154,29
Δῖ ἦθῶν τῶν αἰλίθεων 21,31. Δῖ ἦθεσον τῶν πιστ. 233,6
Δῖ θυσία πυρὸν ἄρτος 112,37
διαμπὰξ παρεξιέναι 112,17
οἱ Δῖ ἰστορεῖσι, ſ. ἀστρίς, 29,2. Aristoteli διάφοροι
διαίτης πολύψυκτα, cibi potus, reliqua 101,26. διαίτης ὑγιεφόρου φαῦλοι 86, 44
Δῖ ἱμάτ- 231,33

ἀφορισὶς τὸ φῶς 70,13. ἀφορισουμθα ὡς ἀπόλαυσιν, ἵνα ει ministrature 190,28
ἀφόρισμος τῶν ψυχῶν 301,39
ὁ ἀφόρισμος τ' ἀπ. 269,6
ἀφορίσας ἡλίαν ἄρρητος 184,22.
ἀφορισθῆ τ' ἄπαιδ 121,4
ἀφορίσας ἐκ ἱπποῦλαι 138,7. ἀφορουκὰ τῶν λόγο. 294,11
ἀφοβίσμος ἡλιοβριώδης 96,4
ἀφαύψω τ' ἰυρείδος 40,21: παραυψω Cicero. cap. 26
ἀφαμοβῶ πιστους 302,31
ἀφάληψις ὁ αὐτὸς θεοῦ 292,6
ἀφαπατὶς ἡμῶν ὁ Χρ. 30,49
ἀφαρπαγούμθ φυσὶ 93,37. P.m. f. ἀφαρπαγούμθ.
ἀφαιρχαῖ τῇ ἱπποῦμία 193,23
ἀφαιρχ. ρυσια 149,27
ἀφαιρθμοῦ τῶν συναφθ. 46,30
ἀφαιθῶς πάντα 20,35
ἀφαιτιμαθῶς 288,12
ἀφαίτια χαίμοι ποικίλοις 101,9
ἀφαιώμοι σημοῖς 284,44. ἀφαιώνῆς φασὶ ἔχει αὐτὶ 302,12
ἀφαπαρῆτῶν 125,1: vide Not.
ἀφαπαιμῶ τὸ μόνῳ 77,7
ἀφαπαταμθῶ τ' βίου 271,5
ἀφαλάσσων τὸν ρυθ. 293,14
ἀφαπῖδας μόνοι 304,21
ἀφαπόμπης τ' ηκαῖν, prodam dimittens 301,2
ἀφαπόλλυμι οἰκονίαν 68,10
ω ἀφαπρίνῆς 330,26
διαπαλάπῖδας, peragere 303,45
ἀφαπτίσωῖ τῶν φύσει 294,34
διαπλωνίας allegor. 341,33
ἀφαπυρωσάντες φασὶ 312,48,51
διαπυρίζοντες ἀπάλλοις τὸν ἀναβῶν, ὥσπῳ ἀμφορῆς 67,23
διαρμοι τ' ὠχῆς 303,12
ἀφαπφάσεως αὐτῆς ὠκχαθας 283,4: & 287,17
ἀφαπκμοι τῶν φύσει τ' πρ. 331,30
διαπαπῖδας ἡδονῇ 177,32
ἀφαπερῶ, dispergo 25,40
διαπίλοντες τοῦ δικαίου, dilling. a labe 162,37. ἀφαπλαρμαπ 244,20. ἀφαπλὶ ὁπερῶντων πρὸ πρ. 278,31
ἀφαπλίοι αὐτοὺς - 191,16. ἀφορφὴ ὁ πολλὰ 300,13
ἀφάπρεις quid 54,27
διαπύπτης 225,48. ἀφαπυπλικὰ τῶ πικρπθ 120,22
ἀφβέβαπται, ordinat 298, 7: praecipit 172,1
ἀφβαλείου ωδῆς τῷ- 190,38
ἀφβῦπ, propterea 11,1: (P. m. f. διαὶς ἀβῦπ) 134,7, & alibi
ἀφβαγῆ pro διαπάγῃ 302,29
διαπχιπκὰ πάθη ὁυναπῶν 284,18
διαπρίψαι βῖς ἁμαπήματα, pro ὁιαπρῖψαι 31,31
διαπροφὶ τῶν ὁικρόνων 172,32
διαωγὴ ποιαῖς 136,47
διαφαίνοιτο & ὕδ. 245,25. πῷ ἀφφαιι ὁρᾶι 138,43
διαφίρῃ ἡμῖν αὐτὶ ἀχρὶς 206,33. διαφίρῃ αὐτὶ ἀπαλα 128,46. διαφίρῃ τῷ αὐτῷ, differunt impari 128,43
διαφιλοπαθῆ τῷ πικρὶ 218,31
διαφοτῶν πάθη 260,42
διαφορίσει & ἰδίοπας 156,45
διαφορῆσαι μὴ χαρ. 252,25
διαφόνως τῷ Δ. 146,26
διαχίρογραφῶν ἱπὶ πα- 182,38
διαχῶν τῷ ἀπαιθ. 288,50
διαχίρα χαριοθικρῶς 72,49. ἀφίχοαι ψυχικὶ 282,3. ἀφίχοας fon μέθικρα 72,37
διαψεύδει) ἡιοῦ 188, 10: 187,45
διαπαλπῆς φας 33,22
Διδυμῶοι, Didymus Apollinis fanum 13,28. Διδύμοι Euseb. Prap. evang. frag. 45.
διδυμοπι ἡιὰ 28,31
διδίνας τὸν κρεῖ 281,35
διδῶς ἡ πλανῶῖς 281,26
διεθρομα τ' ἀμίρας 79,49
διεθρομα(θῦ σπορους 7,29
διπαῖδες, pandiculationes 81,10
διῆκαγκα δ' βιου 288,27
τὸ διῆροδικὸν 124,47
διηρμμθρας ἱσαγῶν ωρᾶι 320,4
διηχθόοπος τῇ ἀληθείᾳ 31, 36: 314, 34. ὁιηχθόστοῖ λοι 319,8
διζήσαῖ quarere 155,6
διηπαμθρα πᾶχῇ 308,48
διηχυρίζοῖ, affirmare 217,27
διηωολογῆσαῖ αὐθ τ- 302,23
διηωπαγαῖῖ αὐτὶ 111,19. διηωπαγαία 164,21
διηγ& ἀπροῦαῖ qui uno auſc. poteſt 117,7. ſic τῶι διηγωι κρῶπχοντι 177,40
διηγωῶῖ, uſurum ſtatuere 196,38. διηγῶῖ quid 319,36. διηγώματα δ' ἡὸ φυλάπῖοι 58,10
διηγπαὶ quid 181,47
δῖου αὐουῦ, Anaxag. 137,22
τὸ διὸ ſeu δι' ὁ, cauſa 333,4
δῖοι, electi Dei 232,39. idem Διὶ μᾶῖιο ἀβάλλοντι 232,40
διοὶ ποιουσι ἰχθῆαι 74,3
διοικοῦῖ τὸ ὁυχ. 173,43
διοικῖῖ τ' χραφῶν 164,36 (H. m. ἀφοικίας) ſic διοιχθίοντο τῶν ὀφθ. 249,11: διοιχθίοις τ' πλ. χραφῶῖ 281,32
Διόνυσος, ὁ οἶο& 310,13, Διονύσια, ludi Bacch. 133,20.
διόπαι ἀβάλιῦ 90,31: excerpta ex ſ. diones. vel ſic antecedit διόπαι.
διορθαῖῖοῦ ἀληθοῦς 280,13
διορίζουσι τ' πράγμ. differentiam a ſper. 282,18 ſic 283,29 284,49. ὁ διορισμὸς, definitio 330,29
διὸς δῶι ὀχρὸ 188,9
ὁ διπλόος, duplicitas 345,12
δρόπαι αὐτὸ ἡιοῦ 310,49. διπλοῦσι unde d. 330,23
διολιζόμθρα βαπῖσμαῖ 42,31. διολυσμὸς τῶ πιδίματ& 42,31
δίχα, diuiſa ſunt 62,25. διχαζῶ, in duo ſecare 37,30
τὸ διχλοιῶ, διχοτομῶῖ ὑμφαίνῃ 109, 32: 244,22
διχῶμ& ἐπλάνα 290,19
δίψη πιύμαθι αὐύθμ 48,24: P.m.ſ. & vulg. E. Deuteronomij 32. δίψι: vt 276,20. ſic τὸ δίψ& σβοτοπίαν 70,21
διψῶπαι, ſitiſcopunt 152,41
δίψ& χῆ 137,8
οἱ διψυχοι 154,16
διωωθόπτας λίχνου ζωὴν 62,43: ſortem e poeta. διώκπας, perſecutor 238,50
δόγμα quid 330,11. δογμαῖκὴ πραγματία 235, 25. οἱ δογματοποῖ θεοῦ, οὐ πολλοῖς ὑπόκοποι 330,13. δογμαῖῶ ζόμθρα παρὰ τῶν ὑπομον 419, 25
δογμαθωπία 148,17
δοκῖ ποιπκὸ, male ſentit 258,39
δόκπας, opinio 299,49
δοκπαπόφωι ὕλλοι 20,14. ſtellae οἱ δοκπάσφοι 135,21,40: & dimiſſi οἱ δοκπάσφοῖ 128,10: 135,10
δοκιμὸ, probatio 180,36. τὸ δοκίμιον ποιῶῖ 117,37. idem δοκιμάζω & ἐξοπάζω, ibid. 5,37. δοκιμασίαν δόδωκὲς 245,20
δοκιῶν ὥριπας 325,31
δοξάζω ἄπαπα ἀπαῖα 265,11
δοξωμία 70,17: 87,24
δοξοσοφία 87,24
τὰ δοξάζοπα τοῦ μαῶ 241,7: ζῆρα 317. 39: iberubis ſc.
δοξοπίπαι μάπιον 8,57
οἱ δοξοσοφοι vt docent 321,20. δοξοσοφία ὑπηρῆμόι 321,40: & 135, 13
δόπας ἐῶ ἀβλπτοῦ, dabatur 78,25. δοῦς ἀχαθοῦ 294,42
δουλαγωγὰ τὸ σῶμα 201,42
δουλῶῖ) ὡσ' ἀγγέλοι, ſeruitur ei ab ang. 344,16
δούλ& ζωὴ poetis quid ſ. Scripturis βαρὺς ζυγὸς 159,4. δούλοι ὑπερ 205,33
δυρὰν ὑπουοὶκὸν 178,16
δρχῶ ποιῶι, excip. comm. 81,29
τὸ φῶμα τοῦ βίου ὑποκειμόμθ& 313. 23. φῶμα ὑμῶι χθονῖ τ' ὄπων 28,4
φαπαικὴ σύιρχία 292,34
φιπιμθ& ὦ αὐθ 118,31. φιπίμιος λόγ πολλοὶ τὸ χρίπμον 125,44
φοπζόμθοι χρεῖᾳ θεοῦ 88,16
φὼ ψ ſymbolice quid 243,47
φὼ, ſeu δυὸ, clad. 284,48
ὡς δ' αὖ μιν ἀμοίβαδις, pro viſ. 301,47
δωῶαδς τοὐπὸ τῷ ἀβαπφόσφο. pro -ῦσιν 285,21. ſic ἐξομολογήσαδς δυσφίμος Elor. ed. 300,43
δυοῖν τρίπιον ὑπαρχόντων 329, 1: & τῶς δυοῖν pro δυοῖν 106, 30. δυοῖν τῶν αὐαγκαιοτάτων αὐδὲν 331,31. ὁὺ δυοῖν 60,41: P.m.ſ. δυοῖν.
δύναμ& χριπομία 33,17
δυναμβαθῆ πίπραν 211,48
δυναιολλοῦ χθί& 185,40
δυναρίπας ἐ αὐθὰ 67,20
δυναμοῖαι ψυχῆς 81,10
δύνδ(αθαι ὀχρὸ 251,7
δυπιχρθ' οὐδὲ δ' ἀλυθ. 320,38. δυσιρχάπαι δυπιρία 225,37
δύπαλ& ὑπὸ φρίπα 235,6
δυπὶ χρῶ& χρῶπκα 255,38
δυπικαχθῆ δῶμα 236,40
δυπικαπαχόμθνος λόγος 250,52
δυπικὴ δ' βίου 30,19
δυπικοῖδικῶς πίπαις 180,20

ὀλίγος τὸ πολὺ δὲ πλῆθος: quæ lectio non consistit; nisi τὸ πολὺ dictum aliquis velit pro τὸ ἐς πολὺ φέρον insolenti loquendi genere. V. 15, vulg. B. Ephes. 3, ἐν οἰκονομίᾳ μυστηρίου. & seq. v. cum præpos. εἰς ὑπερβολὴν δόξης. V. 20, eadem B Coloss. 1, εἰς τὸ πάντα ὑμᾶς εὐαρέστους--- & mox, εἰς πάντα ἔργον: & seq. v. καρποφορούμενον εἰς τὴν ἐπίγνωσιν: & mox, δυναμούμενοι κατὰ κράτος: & v. 23, πάσῃ τῇ κτίσει: & seq. v. ἧς ὁ πλοῦτος: & v. 29, εἰς πᾶσαν σοφίαν. (vt paulo ante, v. 20) & seq. v. εἰς χριστὸν Ἰησοῦ. V. 33, eadem B. Coloss. 2, εἰς πᾶσαν πλοῦτον: & mox, τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, καὶ τοῦ Χριστοῦ. V. 38, eadem B. Coloss. 4, λόγον τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστ--- A. V. 42, f. aptius, ὁ ἐκ θεοῦ σοφ. vel ὁ πολλοὺς σοφ. nam ἀπὸ θεοῦ parùm huc quadrat.

P. 247, v. 2, conuententios, ἐπὶ ὀλίγον δὲ, quasi paucorum esset. V. 8, vulg. B. Esaiæ 45, ἐπαποστείλατε τοὺς ἀπεσταλκότας σε ἀπὸ σοῦ, ὅτι χρεῖος ἐγὼ εἰμι σοι. V. 12, eadem B. psalmo 118, κ. Οὐκ αἰσχυνθείη ἐπὶ λόγοις, οὓς ἐγὼ ἀκούσομαι--- V. 16, A mauult simplici & vsitato constructionis ordine, Ἐγκόπτεσθαι ἐποίησε, φασὶν ὁ λόγος. sed eiusmodi traiectiones apud Clementem non sunt infrequentes. Seq. v. vulg. B Rom. 15, ὁλοκλήρωσιν τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ. V. 23, Plat. ed. vulg. epistola 2 ad Dionysium, δι' ἀκριβείας τοῦ, ἵνα τί ὁ διάβολος--- & v. 27, οὐ γὰρ ἔστι τὰ χρυσία μὴ εἶναι ἀγαθά. A. V. 38, Χριστὸς agnoscit etiam Herueti versio: *quod Christus est Dominus.* sed verior lectio, χρηστὸς ὁ κύριος, *bonus est Dominus*, ex psalmo 33. V. 44, H. m. f. κρὶ μὴ ἀφῆτε. V. 47, quinque onalis apud Pythagoram silentij meminit & Plutarchus De curiositate, 309. Πυθαγόρας (inquit) ἔταξε τοῖς νέοις πενταετῆ σιωπὴν, ὀκτωκαίδεκα σοφισταῖς. H. Seq. v. H. m. f. λόγῳ πρέπειν ἢ πράττειν. φλαῦ---

P. 248, v. 4, A. mauult ἀξιοπιστότερον, *ingeniosius*: & seq. v. ἄζημιώτερον, *benam seu facilem mortem.* V. 8, verba ipsa sat bene distincta sunt: res tamen aliam desiderare distinctionem videntur: ita sc. vt Callimacho tribuantur sententia quæ sequitur, non quæ antecedit: itidemque Bacchylidi. ed sane innuit Callimachi locus simulis infra, 254, 32. vnde mutilatrone aliqua peruersam esse structuræ collocutionem non absurde suspiceris. V. 11, loco ed. vulg non procula a principio Panathenaici, πάνυ σοὶ ἴσχυ πυκνὰ δόμῳ. & v. 17, ἀδοῦσα κἀκιθαρῳδοῦσα: & mox, ὁ αὐτοῖς λεγόμενος: & seq. v. ἐκβαλεῖν μὲν ἀγαθὸν: & mox, absque verbo εἰ: & v. 20, ἐκμανθάνειν τῇ πείρᾳ. A. V. 28, dubitatione quadam epanorthotica veteres iocus compellandis, offensionis vitandæ gratia, vsos esse, fusius declarat Petrus Victorius Var. lect. lib. 13, c. 2. a. V. 31, f. rectius, χθονίῳ θ' Ἅιδῃ: & seq. v. ψυχὰς κἀμέρων, *animos attollens.* V. 32, post ὄρνιν desiderari videtur ἀϊσ. vel simile aliquod verbum, hoc sensu: *& quo diuum deorum oxerato seu demerito, laborum requiem nusquam lucent.* V. 35, non minus apte legeris ἀποκρυπτόμενον, accus. casu. V. 44, ἰχθύων, ὧν δὴ μέν [vt Cicero, *Vtrum tam facile pessem verum reperire quam falsa reperire.* H. V. 48, Moüs pertio est Exodi 33. de qua & Plutarchus ἐκ τῶν μυστικῶν. pag 3. H. V. 51, vulg. B. Prouerb. 30, ἢ ἐδίδαξέ με σοφίαν, καὶ γνῶσιν ἁγίων ἔγνωκα.

P. 249, v. 5, vulg. B. Sapient. 15, ῥίζαν ἀθανασίας. A. V. 11, H. m. f. ἡ δ' ψυχὴ δεῖται ἐπιμελείας. V. 17, A. ex 1 Cor. 13, δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, φησί. V. 24, κατοχὴν ferri potest: si quis tamen 1 aor. κατοχῆσαι malit, per me licet. V. 33, in spatio vacuo deest ἀδικεῖ: quod C. quoque & H. ex vulg. ed. Eutip. inferendum videtur. Sequentium sensus est; *Poetarum tamen hæc infamia sunt verba*, deos nempe sacrificia poscere. V. 46, Plat. ed. vulg. lib. 12 De leg. 629, μεθύσεις καὶ διαφθορὰς: & seq. v. οὐ ἄπαντες πλάνοι ἰδίᾳ τε καὶ ἐν τοῖς. & v. 48, εἶτα ἀγορὰς καὶ ἀθροίσεις: & seq. v. ὅπου καὶ ἡδονὴ ἀναπέπταται καὶ λύπαι ἀεὶ συνοῦσαι τοῖς--- V. 50, Plat. ed vulg. epist. 7, 681, ἃς ἅπαν κομιδῇ ἀπ' ἐκ πάσης σωτηρίας---A.

P. 250, v. 1, Sophoniæ locum istum io Hebr. textu extare negat Fr. Iunius; immo ne spiritus quidem vllam esse mentionem in tota Sophoniæ prophetia. itaque ex apocryphis hæc, vt alia multa, erata videri. V 9, de introitu Mosis in tenebrosam caliginem, vide & Philonem 426. H. Platonis vero locus adnotatus est paulo ante. Eiusdem superior sententia de Patre, in Timæo est, 477. A. V. 11, cum ἀφιλαρέτῳ subaudiendum iúv, aut pro ἀνὴρ repoonendum ἄνηρ. V. 24, f. rectius, σωτηρίας. Seq. v. Plat. ed. vulg 477. ἵνα ἀρχὴν σοφίας κτησώμεθα; & mox, ἀπόρους λίχνῳ ὑπάρχειν; ἵνα--- & seq. v. διδασκαλεῖον ἀφροσύνης ἴσην. A. Sequens emmatioo ἐσθ; Καρχηδόνος, expungendum censet idem A. V 34, vulg B Coloss. 2, θεοῦ καὶ πατρὸς, καὶ τοῦ Χριστοῦ. V. 36 τὸ μυστήριον sing. num. legitur etiam Mirei cap. 4 at Matth. 13, plur. τὰ μυστήρια. V. 42, haûd scio an conuenientius σωτῆρι. V. 47, apud Theodoretû Therapeut. l. 1, Οὐκ ἔστι πολλὰ τὰ δεῖ' ἀφελεῖσθαι ἐφικτὰ---H. V. 49, H. m. f. καὶ ὁ ἡγεμὼν Ἰακώβου. Θεὸν δὲ---- Ibidem mox vulg B. Ioann 1, ὁ φωτοφόρος ἡμῖν, ὁ ἀν--- V. 52, H m. f. κατὰ γένος ἄνδρ.

P. 251, v. 1, duplicis scriptoræ vestigia sunt, ἀδικοξένων, & ἀδικοξένων. V. 10, H. m. f. ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ μόνοις τοῖς αὐτοῦ--- V. 18, vulg. B. Act. ap. c. 17, διαχρήσεται. V. 25, Plat. ed vulg. in fine Menonis, θεῖα μοῖρα ἡμῖν φαίνεται παραγιγνομένη: & v. 27, ἐξηπορημένῳ τε καὶ ἀπορίᾳ: & seq. v. παραγιγνόμενα ἀπὸ τοῦ. A. V. 31, idem H. γενεῶν. *generorum.* V. 34, f. rectius αἰδίου. dat casu.

P. 252, v. 14, f. ὁμολογήσῃ. indic modo. V. 16, f. eum epitheto legendum, ἅγιον ὁμοφυσίῳ. V. 2. H. m. f. πρόσκλ. Ibidem mox f. non inepte ἀπαὶ ἀγαθὸν legerimus, nomin casu. V. 26, Euseb. Præpar. euang. lib. 13, p. 391, τὰ δ' ἐξῆς σωτηριώδη. V. 29, in Pl. est etiam altera lectio, δ' ἀνύουσι. V. 32, Euf πρόνοιαν: (itemque vulg B. Sapient 7) & v. 36, ἐστὶ γὰρ ἡ τῶν ὅλων. & mox, λειτουργὸν σοφὸν αὐτὸν, τὸ μὴ πᾶσι. & μὴ ὄν. & seq. v. καὶ μὴ τὸ μνημόσυνον. μέλι γὰρ τῶν ὅσ. & v. 37, καὶ δὴ καὶ, τὸ γὰρ πᾶς ἡμ. & mox ἐξὸν ἀπαθῆσαι. & seq. v. ἐπὶ δικαίῳ: & mox plur. fine, τὰ καὶ· & v. 43, κατασχεῖν τὸν τῶν σοφῶν νοῦν: & eq. v. ἀπορολογήσεται. V. 47, H. m. f. post τῆς πολιτείας addit commation hoc, ἐδὲ τ' μὴ ἐκπλεῖν τοῦ λιμένος. Ibidem, Plat ed vulg. lib. to De repubi. ἄρχειν δὲ ἀξίους: & seq. v. ἰδίᾳ καθεύδοντες. A. Rursum Euf. v. 49, ἀφειδῶν: & seq. v. κρωπίσσης· quæ diuersitas supra quoque notata, 177, 47. V. 52, vulg. B. psalmo 103, πεζὸς φλοιὸς.

P. 253, v. 1, Euseb. Præpas. euang. lib. 12, p. 392, πρὸς βουλὰς τὰς· v. 2, ἐκκλίδει· & v. 3, πατὴρ ὡς ἐνορᾷ ἐμοί. V. 7, idem Euf. Ἐπεὶ δ' ὠδῖν. & mox H. m. f. εὐσεβῆ ἴλεων, quasi fortis fuit. Ibidem susum Euf. σοφίαν ἐκ τῶν Λόγιων. ἐκκλίδει δὲ. & v. 9, πατὴρ ἐκ· & mox, χθονὸς, gemino o, a them. χθονῦς, etiam in seq. At H m. f. θνητὸν ὄντα: perperam. V. 11, H m. f. πάντων ὁ δηλῶν ἴχνη χθονὸς--- Ibid. mox Euf. ἐφορᾷς τε γὰρ ἀπλῶς π. καὶ πάντα ἴχνη. V. 13, idem Euf. χθονὸς ἐδέξει, absque copula. & seq. v. χαρτίνας σωμάτων· ἀλλ' ἀὼν--- omissis intermedius. Contra, v. 16, idem plenius, δοκιμάσω γὰρ ἐκ πάντων τῆς--- at Plat. ed. Basil. lib. 10 De leg. p. 608, adhuc plenius, ψυχὴν δὲ δοκιμῶν καὶ ἐπισκοπῶν ὁ ἄνακτι πᾶσι πάντα--- & v. 19, δυοῖν μὲν γὰρ ὄντ: / Euf. δυοῖν μὲν ὄντ & seq. v. ἐξερεύξεται. Eodem v 20, Euf. πάλι χρέος V. 22, vulg. B. Ephes 6, ἵνα εἰδῆτε πάλαι, absq; articulo. A. Seq. v. Euf. ἀπὸ θεοῦ τοῦ πατρὸς. omisso commate intermedio. V. 24, Plat. ed. vulg. 612, συλλαχεῖν ἐπιμελῆ τοῦ πολίτου. Iocusa δὲ seq. v. addita ex eodem Pl & Eos. V. 27, Euf. præmissa copula, καὶ τὸν μὲν. ἀγχίνοον· & seq. v, ἅτε πολὺ παιδαριώδη. V. 31, idem Euf Γιγάντων φύσει & seq. v. ἰδιωμάτων· & v. 34, τῷ πλήθει, *secundum genera.* V. 38, idem Euf. ἐπιγίνεται θεοῦ & mox, λογισθῆ δικαίῳ· & seq. v. πολὺ δ' ἐκ δικαίου πολυπόνους, τοῦς. & v. 40, ἀναλύσεως absque art cuio τὴν, rectius. V. 42, idem Euf. ἐπιθέτῳ δ' οἱ μὲν--- & seq. v. ὁ πλάστης, eum articulo: & v. 45, ἐχθίονες: rectè illud quidem, sed legendum præte rea κρείσσονες, *bonam malis*: vt ex Pl. adnotauit H. Rursum Euf. seq. v τῷ λιμνῇ. V. 47. Plat. ed. vulg p. 500, ἀναλυθῆ θεῷ μέλον, καὶ ἐναλέγῃ

ἴχνεσιν ἀχνῶσιν, ὅτι τῷ μὲν ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον, ὅλῳ μετρίῳ, φίλοις αἱ αὖ· τὰ δ' ἄμικτα, οὔτε ἀπάλαις, οὔτε τοῖς ἐμμίκτοις: & mox, μίγνυσι αἱ ἄκρα χρώματα. A. Seq. v. Eusᵗ ἐπιγρ. Πλάτωνι, Παῖ---

P. 234, v. 1, Plat. ed. vulg. loco modò citato, σοφισταὶ δ' ἀληθῶς, plur. num. V. 5, rectius, τοῦ τὸν ἐμφανέστερον λόγον: vt articulus feratur ad verbum, non ad nomen. V. 7, cum λέγουσιν subaudiendum lacunæ. Meminit autem huius responsi etiam Diog. Laert. p. 13. V. 15, Plat. ed. vulg. in fine Phædri, διὸ τοῦτό μοι πρὸ πάντων ἡδέως πέπαυται. A. V. 22, haud scio an rectius χαίρουσι, indic. modo. V. 24, malim fortasse aliquis ἀρπάζῃ, vel ἁρπάζῃ. ferri tamen potest etiam ἁρπάζῃ, pendere. Ibidem mox Euseb. p. 393, ἰσόῤῥοπα, vt quæ vnius Dei sunt: & seq. v. Πλάτων πρὸς: quæ lectio vt consistat, extrinsecus subaudiendum aut verbum φάσκων, aut particip. ὢν, aliudve huiusmodi. V. 25, idé Eusᵗ ἐπὶ μὲν γὰρ πάντας οἱ--- & v. 29, ἐφ' οἷς ἐδίκα: & mox, τοὺς γὰρ--- & seq. v. οἱ μὲν, μηδαμοῦ. V. 32, idem, ὁ ἐχθρὸς ὁ βασιλ. geminato articulo: & mox, Χρυσοῦν βίον, vt item H m.s. V. 34, Plat. ed. vulg. in Theæteto, p. 81, οὔτοι δὴ πω οἱ τύποι, σχεδὸν μὲν οὖν ἀγχοῦ γέ τοι τοῦ ἰδεῖν, εἶδέ που--- & v. 36. ψυφισαμένῳ λογχάριον μιᾷ ψήφῳ μείζονι: & mox, καὶ δὴ καὶ ἡ ἐπιστήμη ἐπ' ἄγχος, καὶ σοφοὶ καὶ ἀμαθεῖς Eusᵗ vero ἐπιστημῶν habet, & mox, ὁ σοφὸς αὖ. κἄμοιγε. Seq. v. cum verbo σχοίνῳ subaudiendum σχάσωμεν, ἢ, vel simile quid: i. res agere, agere aliquid, quod sc. viro dignum sit. Eodem v. 37, Eusᵗ πρᾶξίς τι χρήσιμον, male quid factum est. Seq. n. Plat. ed. vulg. τοιγὰρ ἐπεὶ οὖν σοφίαν μὲν ἀρετὴν ἡ δὲ ἀνδρεία ἡ γυμναστική, κρᾶσιν αὖ τούτων λέλεκται--- & rursum seq. v. καὶ τοῦτο πάνυ· δεῖ· οὐ γὰρ οἶδεν, οἶδεν· δεῖ γὰρ αὖ τὴν ἐπιχρῆ ἡδονὴν μιᾶς χάριν· ἀλλὰ τῇ ὀνίᾳ τὸ σῶμα μηδὲν εὖ ἔχῃ πολὺ κάτω αὖ τοῦ ὑπολυπεῖ· ἡ δὲ ἀνάγκη, τοῦτο πολλοῦ ἀγαθοῦ ἀφορμὴ, καὶ πάντα ἀνάγκη ἀφορμὴν ἔχειν τοῦ ἀγαθοῦ εἶναι, καὶ Πίνδ. τὸ τῶν ὑπάρχειν αὖ τὰ ἐφικτὰ χειμαίνεται, ὑφαιρεῖ τὴν ἀφορμὴν, καὶ π. τ. φ. ἐξαναγράφει. A. Apud Eusᵗ quoque sine articulo & absque coniunctione legitur χρὴ ὑπάρχειν: & ἐφικτὰ γράφει: vt item in H.m.f. nec enim ferri ἐφικτὰ γράφει potest, nisi per syncopen alicubi vsurpetur, vt ἀφορμᾶται. V. 41, idem Eusᵗ repetito articulo, ῥᾳστ', τό'--- & mox plur. num. οἰκοῦσι. Seq. n. idem, ψυχὴ δὲ συγχωρεῖσα καὶ ἀλλάξασα ἀφροσύνῃ. V. 46, idem ἀπαγόμενοι δ' Μοῦσ. absque coniunctione. & v. 48, πᾶσαι, præt. temp. Seq. v. ὑμεῖς scr. ex ll. 9. V. 51, οὗτος pro vulg. αὐτὸ repos. ex Eusᵗ Ibidem si Ionice legamus Προμηθέω, puta erunt scazontes iambi. V. 52, Eusᵗ πάλιν τι ἀνώτερος, omisso αὖ.

P. 233, v. 1, Eusᵗ 304, Ἡσίοδος ἦ: & v. 4, ὁ θεὸς ὁ ἀλήθ. Et seq. v. ἐπὶ τὰ θεῖα, absque coniunctione. V. 6, Homen locut est, ex ll. ξ. A. V. 9, Eusᵗ χρὴ δικαστήν, absque coniunctione: & seq. v. ἔρωτα: quod etsi magis analogum est, ἔρωτι tamen cum Fl. ed. retinui, quoniā illud agnoscit etiam Hesychius. Rursum Eusᵗ v. 12, ὁ Ἄρατος, cum articulo: & mox, ἀρχώμεθα, præt. tempore: vt habent etiam Arati editiones vulgatæ. V. 15, A. δημιουργία, datiuo casu: i. opificio sua creatione. Seq. v. Arati ed. vulg. & Theon interpres, ἐπὶ ἴχνεσι, sing. numero: & mox, πάντα πάντ': & seq. v. ἐπιψαύει, vt item Eusebius: & rursum v. 18, φύονται, plurali fine: & mox, Τῷ μὲν, Ὁμήρεια ταῦτα. Sequens Homeri locus exstat Il. σ. A. V. 22, Eusᵗ τῶν κρειττόνων: & v. 24, οὐ καὶ, νῦν νυνί. Sequens vocabulum, duplicis scriptoræ apud eundem Eusᵗ habet vestigia, εἶεν, & αἶψ' ἐγὼ: quorum posterius Euripides infra probat, 257, 19. V. 26, Fl. ed. & Eusᵗ ἀνδρῶν ὑπὲρ γῆν ἐρέσσει perperam coniunctis quæ diuidenda sunt, vt prolixe docet Theodorus Canterus Variarum lect. lib 2, c. 11: vbi Pindari versus ita distinguit & interpolati Ἐν ἀνδρῶν, ὑπὲρ γῆν ἐρέσσει· ὧν Μιᾶς ἡ ποιητὴς Μαγνησίαν ἀνθρώπων. Seq. v. Eusᵗ τοῦτο δὲ συνεχῶς, ἀρίστοις χαίρει πιθέσθαι λόγοις, sublato relatiuo. ἀρίστοις πίθεσθαι πάντοτε vero e Pindaro citat etiā Plutarchus duob. in locis: ac Dio Chrysostomus, omisso poetæ nomine, verba eius ita refert plenius, Δικαίοις μοιραδίοις Ἀσσυρίοις πάντοτε, vt fusius declarat Theod. Canterus loc. iam memorato) Contra, seq. v. idem Eusᵗ ἃ ἄδικος πράττει, oportere posito relatiuo: nisi pro ὅτι quis accipiat. V. 30, idem, Ἐφ. φωνὴν ἀκροάσεων. V. 31, Plat. ed. vulg τῷ δὲ καὶ ἐκ παίδων ἀδελφῷ καὶ φίλῳ (vt item Eusᵗ) καὶ τῶν ἄλλων ἡμῖν ἡμερώτατα, τῶν τε ὄντων καὶ τῶν μειρακίων, τῷ τε ἡλικιώτῃ A. V. 32, Eusᵗ φιλοσοφοῦντι, præt. temp. Et seq. v. λεγόντων. & rursum seq. v. πρώτιστον ἄνευσε, mxic. genere: A. Ibidem Eusᵗ πόνον τῶν πραγμάτων: & paulo ante, πρώτιστον ἔσεσθαι: quod leuius scalpum est. V. 37, Eusᵗ Ζωρόαστρις, bis: & v. 39, ὅσα ἐν ᾅδου χθονὸς, qui locus ab eode Eusᵗ citatur etiam lib. 11, p. 530. 2pud Plat. est Basil. ed. p. 470. Rursum Eusᵗ v. 41, πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἀνωμάτους καὶ ἀκούειν--- V. 43, idem, Ἡρακλεῖς ἄλλα λέγουσι. Seq. v. negatiuam ἀ ante πορεύεσθαι omittit idem Eusᵗ Et seq. v. legit, ὁ φυσικὸς οὗτος, physicus hic. V. 46, idem, σοφιστὴς δ' Ἡρακλ. Et v. 50, μέντοι: itemque seq. versu: rectius. Idem v. 52, τροπαῖ. accus casu.

P. 256, v. 1, idem Eusᵗ 395, τὸ πῦρ, cum articulo: & seq. v. ὑγρὸν ἐστὶ: & v. 4, σοφὸς ὢν ὁ θρασὺς, omisso seq. vocabulo γὰρ. V. 8, idem, παντοφυῶν ἀμέρων πλάσεις: & v. 11, μόνον ἔστιν ὄν. V. 15, Plat. ed vulg. 470, ἐστὶν ὅδε τῷ ὄντι. itidemque Eusᵗ V. 19, πεπρωμένα eōmuni fine legitur apud eosdem: cuius generis exempla cum alibi supra innenies, tum 62, 40: 70, 51: & 147, 37. V. 22, Eusᵗ Ἡσίοδος μὲν οὖν ἔστιν· & seq. v. ἐδίδαξε ἐκεῖνος ἄνθρ: sicut etiam in vulg. ed. Hesiodi, ab initio Ἡμεῖς ἐσμεν. V. 28, idem Ἐδιδαξεν ἡ ἴλιος, conuenientius: & mox, ἐπτάπυλόν φασιν. V. 32, Solonis locus infra citatur in septenarij numeri mystica cōtemplatione, 291, 28. Ibidem Eusᵗ τὰ δ' ἐκ παρόντα. Sequens Scripturæ locus, accedit 2d illum Sapient. 2, διεφθαρμένοι ἦ δίκαιοι--- A. V. 35, Eusᵗ μεμαίνεται, διδάσκει), omisso φιλοῦσι τοῦτο. apud Plat. quoque in vulg. ed. 383. est μεμαίνεται, & mox, ὀλιγωρεῖται τῶν ὀφθαλμῶν. V. 37, Eusᵗ ἐκείνῳ χαρίζεσθαι: & mox, χάριν ἀδικεῖν ἐκείνῳ. V. 39, Xenophontis locus aliquantum variat in vulg. ed. Exstat Apomnemon. lib. 4. A. V. 45, H. m. f. οὐκ ἀξιοῦσι--- ὑπὸ τούτων. Sequens versus in Flor. ed. iambicus est, sic Ἀλλ' οἱ βροτοὶ δοῦλοι χθονὸς ἅπαντες: ex alio nempe vel Cleanthis vel alterius cuiuspiam opere. V. 48, Eusᵗ Ἀλλ' οἱ χεῖρας ἔχουσι: sed tunc addendum ῥᾳδιουργεῖ, vel simile quid, ad explendum metri numerum. Seq v idem Eusᵗ ἢ δώσειν τι πείσαντα minus apte. Ex hoc loco expressa videtur Babriæ fabula de homine & leone: quæ inter vulgatas prima est. V. 50, idem Eusᵗ Βακχυλίδου μὲν--- itidemque in redditione, v. 52, Καὶ πάθοι ἄν--- Rursum v. 51, ἀεὶ μᾶλλον ἀμείλικτον τοῦτον: & seq. v. τῶν μὲν ἐκκυφόντων ἄκρα. Idem etiam ἄκρα ibidem, prima diphthongo.

P. 257, v. 2, Eusᵗ 397, καὶ σύμφορον: & seq. v. φίλοις, ἀσφαλὲς, φίλον, ἔνδοχον, ἄκρατον: & v. 4, ἀμείκτου pro ἀμίμητον: quo modo supra quoque in Protreptico leguntur hi versus, 21, 19. Rursum Eusᵗ v. 7, ἀεὶ δ' ἐνὶ. Seq. v. idem, σ' ἐς ἀνδὶ, contra metrum. V. 9, idem εἰ τῇ Ἀνδρομ. quam lectionem si sequamur, Amphion intelligetur recentior, cum superior ille Amphion, musicus nempe, Antiopes e Ioue filius fuit, Nyctei neptis, vt ex Apollodoro intelligere est. V. 12, Eusᵗ ἄνω ἰσχυλίου: vt alibi ἰσοπαλὲς, & mox, μοιχεύεις ἐπιπλῶν· & v. 14, οὐκ χρεὼν ἐπὶ--- V. 15, idem, ἀφροσύνῃ ἰδίᾳ τοιαύτῃ Ibidem mox idem rectius, πανὶ μὲν πᾶν παραδοῦναι. V. 19, idem ἀεὶ δ' ἐνὶ, vt v. 7: & seq. v. Μοῦσαι, μουσηφόροις δὲ--- V. 21, legendum videtur datiuo casu, σὺ δ': aut σὺ retento, sequens πρὸς vertendum in dat. πρὸ. vt sensus sit, *Tecumque nullus alius robore contendit* vel, *Tuoque cum robore nullus alius contendit.* nisi forte aliquis ἰσόῤῥοπα malit: vt sit, *Tuamque potentiam nemo fulcerat.* V. 23, Eusᵗ ὁ μὲν δὴ Σοφοκλ. & seq. v. κἀνίκων βίαι, plur. num. vt item supra in Protreptico, 21, 44. V. 29, idem Eurip. locus a Plutarcho citatur 369, & 424: & a Cicer. lib. 2 De nat. Deorum exprimitur. vt notauit Petrus Victorius Var. lect. lib. 13, c. 7. V. 31, Eusᵗ ὃν τι τὰ

ὃ π πρ̃ Πέρσῃσι: & mox, ὁ τὸν ὁ πρ̃ πείρᾳ ῥόμβῳ πάλιν φυσηθεὶς πολλαχοῦ· ὁ περὶ ῥῶ φ. Et mox, ἅπαντες τ' ἀφ ἑστηχ. & v. 34, cum articulo, τῷ πανσασθ. & mox, Εὐφραίνει. Αἰσχύλ. V. 36, idem, τὸ πάλαι χρεὼν: quod term vix potest, nisi masc. gen. legamus ὑπάρχοντες vel ὑπάρχοι. V. 38, idem rectius dat. casu, βουλῇ, exclamat. V. 40, idem, κωφοῖσι ἰσίοσιν. & mox, παρόντες ἀπόντων, praesentes absesse: & seq. v. ἀπόντες μέν, absque coniunctione. V. 42, aptius videtur ἀχθόμ., ortu carens. Seq. v. Eusl. ἀδόξα καλαθοῦ. Apud eundem post illa, v. 45, φασὶ τὰ ἀνδύκα, sequuntur ista, v. 50, Ξανθιππος ὁ Καρχηδόν.: sic enim ibi pro Χαλκηδόν. omissis us quae suot interiecta. V. 47, Homeri ed. vulg. Odyss. ι, in fine, μὴ πως βαΐζοντι & mox, Νύσσῃ τ' ὀπωρίῃ Α. V. 51, Ομηρ. abest ab Eusl. ed. Seq. v. idem Eusl. φασὶ δ.

P. 258, v 3, Eusl. 399, οὐθ' ὅλως· & v 8, τῷ ἀφίστασθαι, καὶ ἀπ' Ὦ ἰὼ ἰὼ πόποι λοιμικὸς, ἐπ καὶ θεῖον λοιθ. Sed ne sic quidem prior versus expletur, cuius tale quodpiam requiri videtur acroteleution, καὶ τροπῶν ἐπ' ἐμοῦ. Seq. v. recte idem Eusl. αὖ βίᾳ ἐγκαταφθ. V. 10, idem, διδάσκων αὐτὸς αὐτούς. Sincertior lectio est, Ἐκδιδάσκων αὐτὸς αὐτὸν ἐπ πολὺ δὴ συμφέρον. Rursus Eusl. ibidem, πίπτων πρ' ὕβριν vltra meri numerum. V. 13, idem Eusl. τῶν ἀνθρώπων: vt item vulg. B Etiae 1. Eadem B. ibidem mox, ἀλλοκοτοκίνου & ἀρίου. Eusl. tamen id commation, καὶ ἀρίου, ooo habet Rursum vulg. B. ibidem, ὥσπερ πυῤῥὸν ἐπ πρόσω. Ibidem mox Eusl. eodem v. 13, ἐκπαγλοῦ: & seq. v. ὦ πατρίας, cum articulo, vt & vulg. B Etiae 1. V. 19, H. m. s. elegantius, Μακαρίους φθονερούς. καὶ μακαρίους. Seq. v. Eusl. ἐν ἄμαχ. V. 21, Eusl. ἥκει ἐχθίζων ἐμοὶ σφίσι, καὶ οὐχὶ ἡδὺς πόρρωθεν. καὶ πάλιν Μενοικ omissis interiectis, vulgata quoque Biblia lectem. 23 habens, ἐχθίζων ἐμοὶ σφίσι & seq. v. οἱ φρονοῦντες τὰ ἀνυφαίνειν, ἐπ ἐμὲ ἐπὶ τὸ ψεύδεσθαι A. V. 25, vitiata est versuum distinctio. congruentior apud Euseb. hanc--- μᾶλλ' ἐλάσῃς

Ὦ φίλιππ' ἱππήλατον ἀποικίας πόλιν
Ὅ γὰ ἥκεις γ' ἵπποις ἀκμαίοις ἐλθὼν,
Καὶ σὺν ἀθλίοις πεσοῦσι δὴ ἐφ' τὸν ἰδίου
Βίου ὑψώσας, τὸν γλυκὺ δρεπόμενον ὕπνον ἐφ'
Τῷ ἐμέθεν. Θεῷ γ ἥκει λέγ πλουτ
Δίκην θ' ἅτ, καὶ λιμοῦσ', ἅς πᾶς χλανίσι,
Τῷ ἐρυθρᾷ. Βροτοὶ ἄκρατος, μὰ φύγῃς,
Μᾶλ πανώλεις αὐτὸς αὐτῷ δίκτυ ἔῃ.
Ὅ γὰ ἥκει βλίψ σ πλουσίου παρὰ.

Rursum v. 35 melius ex eodem Eusl.

Μέσῳ δικηίων, ἱππίοις δ' ἀπόλλ αὖ ὀδόν.
Καὶ τὰς δύω κυλυψὶ γὰ, φασι, χρόνῳ
Τῷ πάντ', ἀπλῷ κλισπ', λάσπερ, αὐτῷ.
Μαθὼν πλουτῶν. ἵνα καὶ γὰ κρίνῃ
Ἥκοῦ πατὴρ ἥκει ὁ πατ' ἀν διάστασις,
Οὗ πᾶς ἀκμαιότατ ἐστ ἐμὲ ἀπόλλυμι' ἐγὼ·
Ὅς πᾶς ἀκμαιότατ ἐστ ἐμὲ μᾶλ βίου
Δίδυμα. ἢ πᾶς δ' ἐστιν πνεύματ---

Quae sequuntur, cum Eusebianis sat congruunt · nisi quod v. 41 Eusl. habet κρεμάσῃσιν, praes. temp. Apud Iustinum 167 aliquanto magis variant. V. 42, idem Eusl. καὶ ἡ τραγῳδία, etiam tragoedia: & contra, v 49, αὖθις, absque καὶ-- Rursum v 43 idem, ἐμοὶ αὐτῷ. erit ille: & seq. v. σπω δ' ἰκλίνω--- vt item Iustin. 167) V. 51, idem, μὰ τὸ κρίνοντ' ἀκαπνοῦ. & seq. v. ἐμέσαι αὐτὰ πάπτοι.

P. 259, v. 1, legendum puto, Ἀοιδοῦσιν ἀχίοις λάλαξ ὑοῦσ, ἀγρῶς, seu ἀγρῶς. ἀχίοις veto sic vsurpas etiam lyricus infra, 261, 17. V. 14, Eusl 401, ἐδωκαν & seq. v μέσον γὰ αὐθῶν· & v. 8, Κυκλοπείς γ' ὄντες ἐφ' ᾧ ἑκάστου κεῖνος Πολύκλειτ' ἐνόησεν Ex eodem mox insertum est participium πεφρίζων. V. 11, idem Eusl. γαῖα δ' ἀνὰ πᾶσι, vt paulo infra, v. 36. V. 14, idem, Ἀρχὴν αὐτὸς ἔχων ἄρχε καὶ μέσον· cum quo versu consonat ille apud Plutarch. 647, Ζεὺς ἀρχή, Ζεὺς μέσα, Διὸς δ' ἐκ πάντα πέπαται, seu πλέονται. H. Ibidem mox rursum Eusl. Αἰ' ἐ μὲν ἡμένῳ--- Sequenti v. idem post, ἐν περ interpungit. V. 16, idem, ὡς ἐπὶ πάντες ἐ ἀφρόνων τιμᾶ λεγόντων· καὶ Ἀπὸ σῦ ἀρα πανέστην--- & seq. v. καὶ πανδῆ Homer. Idem v. 18, ἀφρονεῖ, Ὅς ἀφρονῆς ἐπῆς--- & v. 22, συφορῶν, vlitatius. V. 24, idem βαυκαλῶν ἅρμ. V. 27, idem, Δεῖ μὲν σοὶ τύμ πρεπ. & seq. v. ἐπιδίδωσ ἐ ἀφορμ. & rursum seq. v. Δεῖ Ζεῦ, ἐδ σὲ γὰρ ἐφρῶν βροτοῖ. V. 32, vulg. B. Deuteronom 32, εἰσὶ ἐπ τρεις ἐξελεῖσθαι· V. 34, Eusl. Πάρα Ἀρχίλοχ· & seq. v. ἐπ ἀφροσυνῆς f. ἦρες, i. ριζες) λαμπρὸν ἐ ἀγαθ. V. 38, idem ἀφ ἑστηκὸ. & mox, ἐπ τῷ ἐμοὶ αὐτοῦ. V. 47, idem, ὡς ἐ ἀεὶ μὲν χέρνιβ μικρὰ ἐφρεσ ἀνδρ. V. 49, idem, ἐπὶ δ' ἐλίχνοι βροτοὶ· & mox, τὸ πλάτιμ εὐφρὸν ἐλίχνο ἐ κἰς ὑπὸ ἀνδρ ἀνδρὸς ἐχθρ, τὸ δὲ ἀνδρὸς ἐπ ἀπὸ ἀνδρὸς. V. 61, εἰκάζει ἐπ ἀπὸ τὸν ἀρίφρονα, Clementis verba sunt quib. significat, Pindari tententiam tractam esse ex sequenti Etiae prophetae loco. Eodem loquendi genere infra vtitur 267, 12. V. 52, Eusl. πὶς ἐ μοῦσ ἀνὴρ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐχθρὸν ἐ ἀφρόνων ἐχθρὸν ἐ ἀφρόνων.

P. 260, v. 3, Eusl. 403, Πάρεστι δ' ἀλλ. & mox, μόχθοις & μοχθοις, Hebraismo euidentiori. V. 6, idem rectius ἡσυχάρμ. V. 9, versus ille Menandret, de addito cuique genio, citatur etiam a Plutarcho 317. H. V. 12, Eusl. ἢ γὰρ ἀρχὴν ἀνὴρ: & mox, ὁ πραγμάτ. V. 15, idem, Οὐκ οἶδα γ' αὐτὸ: & mox, ἀπολλ· ἐρεῖ: & rursum, ποτὶ γοῦ· absque coniunctione. V. 18, concinnius per crasin κἀγὼ. Iustin. 166. V. 22, Eusl. cum articulo, οἱ Μῆδι. V. 26, idem Eusl. ἀλλὰ ἢ ὁ πὰρ ὀλίγας ἀλλοῖα μεν κἀνὰ γὰ ἀλλ ἢ ἐπ ἐμὲ ἐ μόνον. V. 28, idem, χἠ ἐπιστῶσ' ὁ ἐ πάντων φιλοπόνων. Io Comicorum collectaneis, p. 220 & 78, ita citatur hic locus, --- πάντων πάντ' ἠπιστάμην. Τοῦτο, τοῦτο Δεῖ πάλιν ἡμᾶς μόνον--- V. 31, Plut. ed Basil. tertio 1 11 De republ. τὰ δι--- & seq. v. ἀπολλύουσ πολ· ἐμὲ ἐπὶ πᾶς ἀπολλυμὶ τὰ σῦ· ἐπὶ ἐπὶ τοῦτο recte. In Flor. εἶδος, duplicis lectionis vestigia sunt. τὰ σοῦτο ἐστ·: quod alibi passim obtinet, etiam apud Platonem. V. 34, Eusl indic. modo, κρινεῖ, iudicat. V. 35, post clausulam istam, ἐ πάντ, sequitur apud Eusl. ὡς, cum asterisco. vnde coniecerit aliquis supplendum, ὡσὶ ἰσχυροί, vel simile quid. Ibidem mox Eusl. πάντα τῷ ξυμπίνων & rursum, τῷ ἐ ζῶντ πὸ ἐμψύχων. & seq. v. Ἐ δὲ σε θεμῶν. V. 40, idem, ἴδ· ὁρᾶ: & mox, ἐπιτρέπει κἀπιμάρτυρα φάσει, βλέψῃ π: & v. 42, ἐπιχειρήσειν. V. 44, idem, πολυτεκνόμητος φιλοπόν, absque articulo: & mox, ἐπ πὸ βασιλέως: & rursum cum articulo, πρ ἀεὶ τὸ ἐ μόνον: & v. 45, τὸν ἀγχιμάχου ἰδίωτ, ἐπιμελήσασθαι: & v. 47, τῷ ἀφίστασθαι. Atque hactenus Eusebius. Sequens Apostoli locus, in vulg. B. Rom. 1, paulo aliter legitur: Clemens eum suo proposito videtur accommodasse. Sed & Esaiae locus, v. 52, varias aliquantum ap vulg. B cap 36. A.

P. 261, v. 4, vulg. B. Ionae 1, ἢ πως Δεῦτε ἀγῶ ἡμεῖς ἐ μεθ' ἑαυτῶν: & v 8, ἐμὲ ἀπόλλυμι. V. 10, vulg. B. Malach. 2, λὸν ἀπόστολον ἐλεῖν ἐ ἐπ: & seq. v. ὡς πατρὸ ἡμῶν ἀγαπᾶτε πρ ὀλίγον μ. A. V. 16, Λαμεχὶς non videtur esse Pindarus, cuius mox mentio fit v. 18. sed fortasse Bacchylides intelligendus, vt supra 256, 30. V. 22, articulus ἡ & adiuncta epitheta, videntur postulare foemin. σωτῆρες, seruatrices. sed conuenientior Henr. Stephani lectio, ἀγαθὼς Ὥρας, bonas Horas quatuor se. anni tempora. V. 32, melius constabit hemistichium, si legamus πὶ ἐ ἰσορῶν, vt infra 274, 18: ex Hom Il a. V. 36, aptius f. ἀφικνῇ, venta. Ibidem mox, ἀσκήσαι, si vitio caret, significabit nota exprimet, quam ic. sua labe corpus imprimit. alioqui legi possit etiam ἀκάμαντον, πάσσαι, ἀλεῖψ. V. 38, cum δ' Ἰσραὴλ subaudiendum φασὶ, aut simile quid. V. 41, Agathonis locus apud Atheoeum quoque legitur, 93. 12. H. V. 42, Graecorum scripta quomodo cum fructu legi possint, docuit etiam Basilius.

P. 262, v 1, apud Plutarch. p. 30, legitur, πὰ ἀπαντᾶν ὧν vbi Phocylidi tribuitur hic versus, & quidem alio

sensu. H. V. 6, H.m.ſ. ἀξίως θροῦμεν. V. 21, vulg. B. Esaiæ 32. in fine, κραυγάζουσι οἱ ἀπεγγέλτες: & mox, οὐ βοᾷς καὶ ὑπ' ἀπορίας. A. V. 32. H. m. ſ. ὑπὲ μεμήκης ἰλιγόδου: (minus vſitate) & ſeq. v. διαπαρθένους ἢ τὸ ἐπιπόθητον. etiam data opera: & rurſum v. 39, οἱ γλῶ τῶν ἀγαθῶν: rectius. V. 43, interpres poſt αἰ λοιχαὶ addit ἐναμέλγε, vt mox v. 45. A. V. 47, vulg. B. pſalmo 111, ὁ ολίζων. A.

P. 261, v 4, Euſeb. Præpar. euang. lib. 10, p. 170, in loci huius citatione habet, τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας. & v. 10, ἀληθεστάτων. Idem v. 13, αἰδὼς φοβεῖται τὸν χρέοντα, ſine præpoſitione. Atque hactenus ille: qui Porphyrij quoque teſtimonio hæc Græcorum ſurta probat pag. 272. V. 17, in ἀφεζόμενον tacita ineſt ſignificatio aduerbij *mane*: ideo μάλιστα non expreſſum eſt. V. 19, aptius q. αὐθρώπων χθονὶ καὶ φῦλον ἑλίσσει. V 26, ſ. verius μετακαρφίζει. Ibidem ſiquis ἀμπλακίαν malit, per me licet. agnoſcit tamen & Heſych. ἄμβλωσι pro ἁμαρτεῖν: ignotare autem & aberrare ſuot affinia. καὶ τὸ ſeq. v. legitur etiam in vulg. Hom. ed. Il. ϛ: aliquis maluerit fortaſſe aliquis καὶ τε. V. 29, Flor. θεῶν ὦ ſ. verum, θεῷ ἑνὶ τῷ Δεῖ. V. 31, Fl. πυρῶν. vt fortaſſe legendu ſit, Πυρῶν δ' ἄλλυτος (vel ἀνίητος) ἐχ ὑχαίνου πόδας. niſi ſorte malis, Πυρῶν δ' ἐχ ὑχαῖς ἐπίνυτο πόδας. V. 33, concinnius, Ἀλφὶ τ' ἄλευρα---. V. 35, verius ἡ κριθὰς πεφάνθαι ſ. id eſt ἢ ἀνθηκυῖαν. V 40, corruptus Epicharmi locus ita reſtitui poteſt, ---ὦ ξυστὴρ αἰ αἰ τοχεῖ. Σανσιὼ ἴσχε τὸ πλατύτερον: plenius etiam ſic, Αἰ αἰ τοχεῖ, ὦ ξυστήρ, ὡς σ' ἀπώλεσα. Νῦν σανσιὼ ἴσχε τὸ πλατύτερον. Sequentia quoque ſic interpolari poſſunt, Ὁ ῥῆμ' ὃ πάλαι δεῖν λαμβάνειν παῖ Νικοῖ, πάλαι δ' ἄπεστι μηκέτ' εἶναι. Et rurſum Euripidis locus ex Stob. ſic, Καιρὸν γὰρ οὐδὲν χρόνου ζητεῖν χρεών. V. 41, H.m.ſ. πάντ' ἐπὶ τῷ ῥ. vtrobique. V. 47, q. οἱ πυρροὶ τῶν ἀσθμῶν. V. 52, Flor. οἱ πόνοι βαλ. nihil ad rem.

P. 264, v. 6, q.c. οὔθεν μᾶλλον εἰπεῖν. V. 8, Flor. ὁ κρείττων, *non malum*: perperam. V. 10, haud ſcio an leg. Ἀπέργει κακίας, *arcet*, ſeu *arcebat*. V. 11, C. ὁ φύσις δ' ἰσχ: qua de re ſo Varius ſoſe. V. 21, malit fortaſſe aliquis πυκτεύειν, *aduersus hoſtem*. Seq. v. q. κρείττον. *malum*, i. res mala: vt in ſeq. V. 23, Panyaſis locus prolixius citatur ab Athenæo lib. 2, pag. 58. H. V. 25, rectius, πυρὸς δ' ὃ---. V. 31, ſoluta ſententiæ clauſula, hoc merito effecerit poſſet, Κἀκ συμβίωσις δ' ἐστὶ κἀπὸ τοῦ βίου. & v. 39, ita interpolādus videatur locus, ἢ κρυπτὰ λέγει φησὶν ὁ Πλάτων. *Et obſcura hæc dicit tibi Plato.* ſed incertæ taliacesq; ſunt hæ cōiecturæ. vt & illa, v. 43, ὦ ἐν βίῳ τε ἐχ πίστις κρείσσ. V. 47, aptius H. Steph. Παύρων ἢ πολλῶν---. v. 50, A. lonice mauult οἰ ἐγωὼ---. V. 52, μίλτου ſi malis, oō tefragor.

P. 265, v. 1, coniunctæ quoq; ſcribi poteſt, οὐκ. ι. οὔτ' ὦν. V. 6, pro ἔπεσ ſententia & ſtructura poſtulant ἴσχει, vel ἰσχεῖ. vel aliud huiusmodi. V. 12, poſt πῇ non abs re interrogationis ooram poſueris quia verſum claudit. Ibidem ὀλιγοις pro vulg. ὀλίγος repoſitū ex Sophocle. V. 20, rectius vel ἀεὶ ἰσχύπτ. vel ἀεὶ χθονὸς πτ. τὸ χαυλὸν vetro, quod ſequitur, Donec poſitum pro τὸ χαύνον Empedocles ſecundus verſus, ibidem mox, ex Plutarcho ſic citatur a nōnullis, Πῦρ ἢ ὕδωρ ἢ γαῖα. ἢ αἰὲν ἄπειρ ὕψος. V. 24, H. ἀξίως πολίου πωλοῦ. vitiatio. e loquendi genere. V. 32, q.c. ψυχρὸς ἰὼν & v 41, ὀσῆς σὺ βλάπτ. V. 44, Plat. ed vulg. μίγνυτ' αὖ, teſte A. Seq. v. leg μὴ τὸν αὐτὸν δὲ νόμον, τὸν ἀλλήλων τῶν ἐναντίων: aut imperfecta eſt conſtructio. V. 48, rectius ὦ πνεῦμ, vt ter apud Athen. citatur eſt autem πνεῦμα, lagœna viminea, ſeu vimine circumſepta, vt Heſych. & Suidas teſtantur: alij pineum doliolum eſſe putant. V. 50, ſ. ὑπὲρ πεφυγυμένων.

P. 266, v. 9, vulg. l. Il μ, αἴ τρ. id eſt, ἤ πνι, *vel alicui*. Locum vero hunc cum aliis quibusdam inde mutuatis conſert Petrus Victorius Var. lect. lib. 15, c. 11. V. 14, metrum poſtulare videtur, ἰχθὺν Ἄτης δ' ἰχθύπερ, ἰχθὺν δὲ ζαμίας & v. 16, Ὅσσι δ' ἰατρὸς ἠλαστὸν πελῶν. V. 20, q. Πίεσα δ' ὑπνῶν αἰθέπους ἢ βίᾳ τίφουσι ἰνίαλος. V 22, ſ. ἰηδίνειν, *dictum eſſe*: vel actiue, αἰρωνεῖν, *dixiſſe*. vt alluſio ſit ad illud ſ. Scripturæ, ἀπὸ, καὶ ἰηδίνειν: cui reſpondet Latinum prouerbium, *Dictum factum*. aut ποιῆσαι. vel actiue ποιῆσαι. ſeu ἰποιῆσαι. V. 25, in H.m.ſ. ad μέσοι ſuperne ſcripto αὐξῆ: non abſurde, vt confirmat illud Virgilij, *Mopſe Niſa datur: quid non ſperemus amantes?* V. 26, q. ἰνίπτειν, aor. 2: quod vſitatius eſt. Quin & cetera ſic videntur interpolanda. Εἰτ' ἐπηλάμενος τ' αὖτ' ἐς ἐλαίαν Ἐπέπτειν. ὥσπερ χίρνης' ὑπὸ πάτρην ἴρης. V. 29, rectius, Ἀλλὰ τὸ Μαρίου πᾶμ' ἄλωσιν, οὐδὲ πω' ἴσον (ſeu οὐδ' ποτ' ἴσον, vt legit Paulus Leopardus Emendat. lib 4, c. 4) Ἐπφυγεῖν. V. 34, apud Diog. Laert. 335, ἵμερος ἰχθὺς. H. V. 36, q. ἀπὸ δ' ἔξεν. V. 37, legendum vel. Κοῦσοι γὰρ ἀνὴρ ἢ γυναικῶν λίχει: vel, Κοῦσοι γ' ἀρ' ἀνὴρ ἢ γυν. λ. Seq. v. c. minus leg. πᾶ γ' ἀγαθὸν', ἐφιεὰ, tacta etaſi. V. 43, Euſeb. Præp. euang. lib. 10, p. 271, ἢ ὃς λέξις, repetito art. culos & ſeq. v. ὡς ὀλίγιστον αὐτοπαλῶς ἢ τὸ ἑτέρου ἐφιλ. omiſſis intermedius. & mox, Εὐχαίμων ὁ Κυρ.

P. 267, v. 6, niſi poſt ὁ κυρηναῖος ſubaudiatur copulatiua coniunctio, verbum ποιῆ, quod præcedit, ſuperfluit eſt. Sic v. 12, οἱ δὴ, referendū ad Pythagoram & Platonem: aue ſingulariter legēdum ὁ ἦ, nempe Pythagoras. V. 16, Euſeb. loco paulo ante citato, 271, ἰπτεύειν πρέμνων. Idem v. 20, Ἑλληνικῇ μυθολογίᾳ & ſeq. v. κλοιμίζει δ' αὐτῶν: & mox, τοῦτο ἰφι. V. 27, πολυχρονίους habet idem Euſebius: H. mauult πολυχρονίῳ. V. 29, Euſ. ἀπαναγκάζει δ' συμφορᾶς & ſeq. v. αὐτὸς, πρὸς aliquis ἰαυτὸς more inſolito accipiendum forer pro *ſibi & illi*. Ibidem idem Euſ. τὸ ὄφ- τὸ Ἑλληνικὸν: & ſeq. v. ἐπιφαλίους πατέρα τὸν ἥρω: & mox, πατρογενεθλίων. V. 32, idem ὑπαναπ: ſ. rectius ὑπαναπ. aut ὑπαναπὸς acciendum pro *lenter intenuit*. V. 36, rectius idem ὑπαπτοχρήσιον. *ſubtectarum*. V. 47, Diog. Laert. 329, πολλὰ πραπεφιλονεικηκέναι: & mox, ὡς π' ἐφίλεσθαι, πολλὰ πολλὰ πεφιλῆσθαι ἐπιπόθως. V. 48, talis quæpiam requiritur lectio, ἐπὶ τὸν ἐπὶ τὸν δὲ χαλκῶν πτερύγεσσι: vel, ἐπὶ τὸν ἐπὶ τὸν δὲ χαλκῶν πτερύγεσσι.

P. 268, v. 2, vulg. B. Deuter 2, ὁ θεὸς ὁ ἀγαθὸς ὁ θεὸς ὑμῶν, οὗτος θεὸς θεῶν καὶ κύριος κυρίων, ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ ὁ ἰσχυρὸς. A. V. 6, Flor. φασὶ, ſing. numero. noſtrum φασὶ conſonat cum ſynonymo λέγουσι v. 4. Sic v. 30, pro vulg. πατρὶ repoſui πατρὶ, ex 276, 33. V. 34, ſ. ἀλλαχῇ οἱ τὸ Πέρσ. V. 40, poſt τὸ χαμαὶ non recommode diſtingues. V. 51, procul dubio verior lectio eſt, διωκτέον τῇ τοῦ πατρὸς τῶν ἔπ. *gloriari eo quod etiam ab ceteris barb.*

P. 269, v. 4, ſ. rectius προῆκα, *prodit*, vt v. 16, ἴξεσι. V. 15, non minus recte leg. τὸν Ἀγχεσίου Δοῦν. V. 32, H. τὸ Σαβᾶσιον. mox etiā rectius ſ. ἀρχαῖα αὐτῶν. V. 35, pro λοιπολοὺς A. & H. malunt ἰαβολοὺς. cetineri tamen etiam λοιπολοὺς poteſt, pro, *Cum ea hoc dubium eſſet propoſitum*, ſeu, *De hoc dubio interrogatus*. V. 41, modi enallage eſt, λοιπὸν pro λοιπὸν ſeu λοιπὸς. Sic v. 50, inſolita eſt verborum tranſectio. ſimplicior ordo eſt, εἰσὶ δὲ τινες, Μὴ σῦδε ἡδὺ ὃ οἱ Ἐπ.

P 270, v. 15, ſ. rectius ἐμοὶ: itemque ſeq. v. ἐμῶν: ſiue Petri, ſiue Clementis ſint verba. V. 32, ſi μετανοήσας legamus, ſubaudieda erit copulatiua ἢ--- v. 37, A. ἴδιον τι. *de ſe.*

P. 271, v. 2, διαχρηλιμβάνει actiue vſurpatum pro διαχρηλιμβάνεται. v. 27, H. τὸν τῆ φύσιν ἰδιότητα, *naturæ proprietatem*. v. 47, aptius imper. ἰαλιξάτω: vt Deut. 30, τὸν ζυλὸν τῆ ἡμέρας ἀλλὰ σὺ ἀγαπᾶτε τὸν κύριον, τὸν θεόν σου ἀκούειν τῆ φωνῆς αὐτοῦ καὶ τῷ προσκολλᾶσθαι αὐτῷ: ἢ ἰαλιξάτω τὸν ζυλὸν, ἵνα ζώσῃ σὺ καὶ τὸ σπέρμα σου. v. 47, vulg. B. Eſaiæ 1, ἰνὰ ἦλθεν ἡ ἀπόκρισις αὐτοῦ--- ἵνα ἦ μὴ ἦλθεν μηδὲ ἀποκρίσεται μοι, μηχανᾶ---

P. 272, v. 5, allegoria de boue & vrſo, enarratur etiam a Iuſtino mart. p. 76: & Greg. Naz. homil. 10 natale Chriſti. H. v. 8, idem H. ἀμιεζάδ mauult, præſ temp. v. 15, vulg. B Sapient 6, ὑπερεπίπτων & ſeq v. σφοδρῶς ἐξετασθήσονται. v. 23, eadē B. pſalmo 10, τὸν ἀδικαίου, cum articulo. A. v. 24, ἀποχρεμπτῶν agnoſcit etiā Hetuen verſio, *cum habes studiorum & operandi* ſed haud ſcio an cōuenientius ἀποχρεμπτῶν ſeu ἀποχρεμπτικὸν. v. 27, cōgruentius Hesychio. Ibidem mox aptius ſ. ἢ. *qua ratione*. v. 41, ſern lectio poteſt, ſi accipias pro, *A propheta mutuata.*

aliquā

alioqui legendō foret. *ναὶ ἢ τὸ ἀγαθὸν σφυροκοπίδιον.*

P.273, v.7, notabilis est articulorum commutatio, *τῷ μὲν δὶ--* & mox, *ἀ μὲν-- τὰ δὶ--* cum vtrobique iidem & similes poni soleant. V. 20. A. *ἀς κύριον προσεύχεσθαι.* possis etiam legere, *ὡς κύριον προσευχομένους* vulgata lectio ferri potest si *ὡς* accipiatur pro *etiam*, *vel.* id est, *ſi, vt deminans, etiam ceu dux prare velit.* V.21, interpres *λίθον περὶ σκοπὸν*: vulg. B. psalmo 101, *λίθον* hoc loco non agnoscunt. V.31, distinctione post *δεῖ* non opus est. & seq. v. conuenientius ſ. *ἀγαγεῖλαι αὐτῷ*, *ab arcessendum esse.* Seq. v. A. mauult *γένεσι*, *genitis*: itemque v. 38, *γένεσ ἐν ἀπείρῳ.* V.51, *δοκιμον τῷ χῷ* agnoscunt etiā vulg. B psalmo 11. Hebr. versio, *excoctū in fornace terrea.*

P. 274, v. 13. Homeri locus est, ex Il. a. Seq. v. *αὐτὸ* agnouit etiam interpres versio, *cognitio autem ipſa.* Si quis demonstratiue malit *αὐτη, hæc*, per me licet. V. 28, vulg. B Coloſſ 2, *ἔτερον.* absque demonstratiuo *τινα.* Seq v. interpres pro *ἀλλαξῶν* malnit *ἀλλῶν*, *ſignificans elementalem doctrinam reuerti ad philoſophiam.* Sed nihil mutandum. sensus est, *quaſi eſca quadam illiterus reuertatur ad philoſophiam, elementarem illam doctrinam, reuertere amur.* allusio est ad apostoli verba ista, *βλεπέτε μὴ τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν.* V. 35, vulg. B. psalmo 147, *κατὰ ἰδικὸ.* Hebraico more. V 39, eadem B. Act. apost. 10 *ἀδιακρίνοντα*, *sine ullo discrimine*, *ἀδιακρίτως ὁ θεός*: itemque v. 43, eadem psalmo 117, *ἀπολήψεσθε τὰ ἀπ' αὐτοῦ* A. V. vltimo, *κατὰ λόγον λοιπὸν αὐτ.*] Maximus Tyrius 196. H.

P 275, v 13, Fl *πάσαιμι*, tempore aoristo, minus recte, vt declarant seq V. 49, H. m. ſ. *χαρᾶν ἀγάζοντο*: optatiuo modo: Fl. vtroque modo, & *χαρᾶναγάζοντο*, & *χαρᾶναγάζοντο.* Hemetius interpres oobiscum, *charaterem accipit.* V. 51, H. m. ſ. *πλαθόμεν ἢ τύπον—*

P 276, v 6, Flor. *τὰ πᾶς*: minus apte. Seq. v. *οἶδὰ τὰ χῶν*, & quæ sequuntur, petita sunt ex Sap. 8. A. V. 20, posterior ille genuinus, *ἢ ἀγὼ τὸν ἠὸν ἀγαθὸς*, præcedentis *τύτου* eſt exegesis quædam. Cum iis vero quæ mox breuiter attinguntur de christiana *οἰκονομία*, confer Senecæ librum De Tranquillitate animi. V.29, H m. ſ. *καθ' ὁ*, neutro gen. V.31, Fl & H.m.ſ. *παρ' ὀ* parum apte. V 35, rectius *ἀπαπαξοῦ-- τῶδὶ τῦ ζῦ*, vel absq; demonstratiuo pronomine *ἀπαπαξοῦ-- ζῦ*, vt supra 265, 25 De præcedente *συγχρησιμεύειν* dicetur in Indice. V. 42, pro *ἀπαγ* requiritur *ἐφυτὸ*, vel simile quid: vt *ἐφυτὸς ἔχων ζῆν* eo modo dictum sit quo alibi *ζῆν πρὸς ἀξιώσεις-- οὐκ ἔχων.* V.44, sunt qui malint *τὸ γνωσθὸν*, neutro genere. mihi vulgata lectio videtur magis consentanea: eamque confirmant & præcedentia & sequentia.

P.277, v.18, H.m ſ. *ἀπ' ἐκ τῦ πρῶ--* V.21, ſ rectius *ἀπὸ*, seu *ἀφ' ὧν*, *in quantum, quatenus.* *τὸ δὶ* seq. v. pro *τύτῳ δὶ*, infra quoque tribus quatuorve in locis ita vtrpatur, nominatim 282, 44.

P.278, v 8, H.m.ſ *τὸ ἐφυτῷ*, cum præpoſ V.11. Hermetius interpres legit *σωσεῖ*), *adducet eorum qua sunt deſtructionem.* Si quis *σωσεῖται* malit, per me licet: i. *inſuper videbat seu ſcies.* V. 14, A. *φασι*, plurali num. V.17, H. m. ſ *χρατίζειν Φλίππου.* V.28, *σωσεῖ*) agnoscit etiam H. versio, *admittet veritatem.* A. *σωσεῖται* mauult, vt paulo ante, v.11. V. 30, Flor. *λυσεῖ*), *ſoluet*; parum ad rem. V.48, *κυβευτικὸν σημεῖον* vocat *τὸ τετράγωνον*, *struct:* cuius formā repræsentat *τ*: sequentes duę litteræ, *ὀε* τ, primæ duæ initiales sunt salutaris nominis *Ἰησῦς.*

P 279, v.2. sensus est. Existit autem numerus hic *μα'*, si numeros qui ab vnitate vsque ad XV intersunt inclusiue, nempe ab *α* vsque ad *ιε'*, in vnam summam colligas efficiuni enim CXX. V.4, post *ξε'* interpres deesse putat hæc verba; *itempe actio, imparib. ab vnitate*: id est, *ἀπὸ τὰ ἑνὸς ἐπὶ τὰ ἑξῆς μονάδος*: & mox eidem legendum videtur, *περιφέρειαι ἰσοπλευροὶ, ἰσογώνιοι τριγώνους.* V. 27, idem Heru tollenda putat ista, *ἀ, ὡς ἐν τοῖς, δὶ ἄτοπα*: quippe quæ superflua sint. V.34, si quis pluraliter *φασὶ* malit, per me licet. V. 40, ſ rectius post *Σεῦ* distinxeris, quam ante.

P.280, v 1, *τύτῳ* accuſ. casu agnouit etiam H. m. ſ. Idem seq. v. *πίστεως*· & mox, *τὸν ἀποστολικὸν λόγον.* V. 6, de musica animos frangente, agit etiam Philo 130. H. V.8, H. m. ſ. *μὴ τὸν τῶν μετωπίων τροπέων.* V.11, ſ rectius *ἱππολῆς ἀγῶν.* Præced. v. *ἰνίων*, seu *ἰνίων*, vsurpatum pro *ἰνιοτῶν*, *annuarum*, seu, cuiusq; anni temporum. V. 32, ſ. rectius, *ἀρετὴ σὺ.* V. 39, ſ. *ἐδιωλίχθη ἢ ἀλήθεια*, vulgatam lectionem secutus interpres vertit, *mentem enim decerti a veritate.*

P.281, v.4, interpres legit *σωσιλόγοι*, & vertit, *quæ ſcilicet cum ipſius Domini verbo cōparantur.* Seq. v. ſ. legendum *ἐπρεῖν*, a them. *ἐπρεία*: pro quo tamen frequētius vsurpatur *ἐφρεῖν*. interpres optatiuū modum & ipse agnoscit, *aſſimerit.* V. 7, Fl *ἀφ' ἑτέρᾳ*: errore satis euidente. V.9, vulg B Epbeſ. 2, *πάσῃ ἀνέμῳ διδαχῆς*— & seq v *τῶν ἀγίων τὸ σωμ.* A. V.27, *ἀμελᾶς ὄντως ἀπ' αὐ*] Plutarch De liberorum educatione, pag. t. H.

P.282, v.7, haud scio an vertus *πραγματικὸς ἐπιθυμίας*: vt vera paupertas intelligatur, mundanis concupiscentiis carere. interpres vertit *in moderatis alitantibus.* . V. 17, modi diuersitas in *χαμαῖ* & *χαμάθεν*, occurrit etiam alibi. V. 20, congruentius, *πανόλου αὐδὸς τῶν ἰμαλίων.* V.31, Flor. *τὸ φθαρτὸν ὑπερβαλῶ*, perperam concinnius & plenius. *τὸ φθ. ὑπερβαλῶ.* V.33, procul dubio vetus lectio est, *τὸν πρὸ τὸ πατέρ*: datiuo sc. casu, pro *Pro*, seu *Prater* & *Vltra bene faciendi faculatem.* V.52, allusio est ad Musonij verba, quæ A Gellius initio libri 16, sic refert *ὧν ἡ σοφὴ ἀρετὴ μὴ πάνυ, ἀλλ' οὐδ' οἷόν τε, τὸ μὲν ἥμισυ ἀλλ' ἢ τὸ πανύπερ μηχρὶ μὲν ἥδονῆς, τὸ μὲν ἥμισυ οἷόν τε, τὸ δὲ μηχρὶ ἀλλ'.* quam sententiam Cato in oratione ad equites sic expressit; *Si quid per laborem recte feceritis, labor ille a vobis cito recedet; beneficium a vobis, dum vixerit, non abscedet: ſed ſi qua per voluptatem nequiter feceritis, voluptas cito abiit, nequiter factum illud apud vos ſemper manebit.*

P.283, v.17, Flor. *ἐφτὶ πάντα*: vnde altera quoque scriptura colligitur, *ἐφτὶ πάντα φύσεως ἐξαίρετον ἰδιότητα.* V. 19, congrucotius, *τῦ χρόνῳ λύπαλος.*

P. 284. v. 7, planior erit structura & sententia, si pro coniunctione *ὅτι* reponatur pluralis articulus *οἱ.* V. 28, conuenientius H. *ἐφῆκεν*, infinitiuo verbi modo, aliquo ante *αἱ χαφαὶ*, inferendum foret *ὡς*, seu *ὥσφ*, *ſicut.* V.30, *πάρ λόγῳ* habet etiam H.m ſ. Sed rectius H. *παρὰ πλῆ*, *per totam v.* V. 33, haud scio an verior lectio sit, *ἀ μὲν πάντα δίκαιος ἀπαξαπλῶς*— V.38, conuenientius, *ἀφ' ὧν ἢ λελαλημένων.* V. 40, legendum puto, vel, *μηδὲ πῶς χρεῖον*: vel, *μηδὲν χρεῖος.* V. 52, Salomonis locus est Sapient cap 3.

P. 285, v.3, de tribus illis numeris mentio apud Matth. 13 & Marc 4. V. 30, commutation illud *ὁ σπείρῳ*, abest a vulg. B. Eſaiæ 50. Seq. v. eadem B. ibidem, *ἀνοίγει μοι τὰ ὦτα*: atque ita sonat etiam Hebr. textus. A. V. 49, *τὸ ἰσαὸς πεζοῤῥόμον*, neutro genere, agnoscit etiam H.m.ſ. Idem seq. v. pro *συμβαίνῃ* habet *χάμνῃ.* De institutis generib. prolixe Geoponica 109. H

P.286, v.21, vulg B. Sapient. 6, *ὁ ἀλοθησάντα*, cum articulo.

P.287, v.8, respicit ad illud Pauli 1 Cor. 9, 19, *πάντων ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τὰς πλείονας κερδήσω* & mox, v. 22, *τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω.* Infra eadem iisdem verbis repetuntur 310, 22. V.13, *λιχμῶντος*, vitiosum est: interpres vertit *diſſerunt.* fortasse vertus *λαλοῦντας*, vt in sequentib. aliquoties. Siquis *λαοῦντας* malit, per me licet. *παραδιδόντας* sane ibidem scribi potest, vt v.17. V.22, allusio est ad illud Prouerb. 8, *πάντα ἐυθέα τοῖς συνιοῦσι. καὶ ἀρτία τοῖς ἀξιοῦσι γνῶναι.* A. V.30, f. *ὑποδήσασθαι τὰ σανίδια*, accuſ. casu.

P. 288, v. 4, haud scio an rectius *ὡς αὕτως*, seu *ὡσαύτως*, *eodem modo.* Sic v. 13 legi posset etiam *σωσάγειν οὕτως*, *imperant ita.* V. 28, locus est ex Proverb. Salom. cap. 1.

senſu. H. V. 6, H.m.ſ. ἀξίως ἡροῴδου. V. 21, vulg. B. Eſaiæ 32. in fine, κρυφίοις οἱ σπείροντες: & mox, οὐ βοῦς καὶ οὐ πυτῶ. A. V. 32, H. m ſ. ἐπὶ μιᾶς ἰλλυδοῦ: (minus vſitate) & ſeq. v. διὰ τοσαῦτας ἢ καὶ ἐπὶ πλείονας, etiam data opera: & rurſum v. 39, οἷς γὰρ τῶν ὀρφανῶν: rectius. V. 43, interpres poſt καὶ λοιπὰ addit δυνάμεις, vt mox v. 45. A. V. 47, vulg. B. pſalmo 118, ὁ εἰλίκρινοι. A.

P. 261, v 4, Euſeb. Præpar. euang. lib. 10, p. 170, in loci huius citatione habet, τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας: & v. 10, ἀληθεύειν μαρτύρων. Idem v. 13, ἀλληφίοις τῆς χρόνου, ſine præpoſitione. Atque hactenus ille: qui Porphyrij quoque teſtimonio hæc Græcorum ſurta probat pag. 272. V. 17, in ἀδιαφόρως recta ineſt ſignificatio aduerbij magis: ideo μᾶλλον non expreſſum eſt. V. 19, aptius q. πρὸ ἡμῶν γὰρ οἱ φύλαι ἐλίσσουσι. V. 26, ſ. verius μετακλιθῇ. Ibide ſiqois ἀμπλακῆς malit, per me licet: agnoſcit tamen & Heſych. ἀμβλακεῖν pro ἁμαρτεῖν: ignorate autem & aberrare ſunt affinia. καὶ τι ſeq. v. legitur etiam in vulg. Hom. ed. Il. e: alioqui maluerit forraſſe aliquis καί τι. V. 29, Flor. θεῖον δὲ ſ. verum, θεῷ ἴσιον Deo. V. 31, Fl. πυγῶν. vt fortaſſe legendu ſit, Παγῶν δ' ἀλλυτος (vel ἀνίκητος) ἐχ ὑχαίνειον πόδας. niſi forte malis, Παγῶν δ' ἐχ ὑχαῖς ἰσόπεδον πόδας. V. 33, concinnius, Ἀπὸ χαρᾶς τ' ἀθανάτοις---- V. 35, verius ἢ κρυφῆς σχίσεσθαι, id eſt ἢ ἀνεξιχνίαστα. V 40, corruptus Epicharmi locus ita reſtitui poteſt, ---ὁ δ' ἀνὴρ ἢ καὶ τύχαι. Σωκράτης τὸν ἐν τοῖς πολλοῖσι: plenius etiam ſic, Ἀεὶ καὶ τύχαι, ὁ δ' ἀνὴρ, ὁτὲ δ' ὀπάλλυται. Νέφος ποιοῦσιν ἐν τοῖς πολλοῖσι. Sequentia quoque ſic interpolari poſſunt, Ὁ μὲν γὰρ ὀλίγα λαμβάνων πάλ Νικοδήμ', ἅπαν δ' ἄπορος μᾶλλον πένης. Et turſum Euripidis locus ex Stob. ſic, Καιρὸν γυναῖκα σοφὸν χρὴ ζεύξαι νέον. V. 45, H.m.ſ. πικτὴ τοῦ ὑφ' ὑμῶν, vtrobique. V. 47, q. οἱ πονηροὶ τῶν ἀγαθῶν. V. 52, Flor. οἱ πόνοι βαλλ. nihil ad rem.

P. 264, v. 6, q.c. ἀπ' ἄρας μᾶλλον ἀπὸ τῆς. V. 8, Flor. ἡ κακὸν, non malum: perperam. V. 10. haud ſcio an leg. Ἀσφὰξ ἀναίτιος, arce, ſeu arcebat. V. 11, C. ἡ φύσις δ' ἐστὶ: qua de re 10 Varis ſuis. V. 21, malit fortaſſe aliquis πυκτεύειν, aduerſum boſtem. Seq. v. q. κακὸν. malum, i. res mala: vt 10 ſeq. V. 23, Panyaſis locus prolixius citatur ab Athenæo lib. 2, pag. 18. H. V. 24, rectius, πρὸς μὲν γὰρ--- V. 31, ſoluta ſententiæ clauſula, hoc metro eſſe 11 poſſet, Κἀκ συμβουλίης δ' ἐσθλὸν κύρσαι βίου. & v 39, ita interpolādus videtur locus, καὶ κατακλαίειν φασὶν ὁ Πλάτων, ὃ εἴρηται ἐπὶ τῶν ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἡδομένων. ſed incertæ taſſacesq; ſunt hæ cōiecturę. vt & illa, v. 43, ὡς ἐν βίοις ὁ ἐχθὲς ἀνὴρ κακός. V. 47, aptius H. Steph. Παύρους ἢ ὀνήσῃ--- v. 50, A. loucē mauult οἶν γάνος--- V. 52, μᾶλλον ſi malis, nō reſpagor.

P. 265, v. 1, conſunctę quoq; ſcribi poteſt οὐκ, i. οὐ τοῦ. V. 6, pro ἢ καὶ ſententia & ſtructura poſtulant ἔχει. vel ἐχῇ, vel aliud huiusmodi. V. 12, poſt πῇ non abs re interrogationis notam poſueris, quia verſum claudit. Ibidem ἴλαος pro vulg. ἵρεως repoſitū ex Sophocle. V. 20, rectius vel οὐδ' ἰχθύων, vel οὐδὲ χθονίων. τι χαίνει vero 10, quod ſequitur, Dorice poſitum pro τι χάσκει an Empedocles ſecundus verſus, ibidem mox, ex Plutarcho ſic citatur a nonnullis, Πῦρ μὲν ὕδωρ μὲ γαῖα, μὲ αἰθὴρ ὄμος ἀῦσσον. V. 24, H οἷον πλόκια ποιεῖ: vſitatior ę loquendi genere. V. 32, q.c. ψυχρὸς ἰὼν & v. 41, οἷς αἰ βλάπτῃ. V 44, Plat. ed vulg. χίγνοιτ' ἄν, teſte A. Seq. v. leg. μὴ τὸ σὸν δίκαιον: aut imperfectus eſt conſtructio. V. 48, rectius ἐν Πυθίῃ, vt terapud Arben. citatur eſt autem πυθίη, lagœna viminea, ſeu vimine circumſepta, vt Heſych. & Suidas teſtantur: alij pineum doliolum eſſe putant. V. 50, ſ. ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἥλιος.

P. 266, v. 9, vulg. l. II μ, οἵ τε, id eſt, ὅ τι, vel aliqui. Locum vero hunc cum aliis quibuſdam inde mutuatis confert Petrus Victorius Var. lect. lib. 15, c 11. V. 14, metrum poſtulate videtur, ἰχθὺν δ' Ἄνας ἢ ὑγρότερ', ἰχθὺν δὲ ζωπίς & v. 16, Ὅσοι δ' ἰσοτρόφοι ἡλίου νομῆς. V. 20, q. Πίσσα δ' πῶσι πᾶσι τοῖς βίου πέφυκε ζῳοῖς. V 22, ſ. ἐνδύσιμα, dictum eſſe: vel actiue, ἐνδύσαι, dixiſſe. vt alloſio ſit ad illud ſ. Scripturæ, ὅτι, ἢ ἐνδύσῃ: cui reſpondet Latinum prouerbium, *Dictum factum*. aut ἐνδύσιμα, vel actiue ἐνδῦσαι, ſeu ἐνδύσειν. V. 25, 10 H.m. ſ. ad μέσῃ ſupernę ſcriptū πάσῃ: non abſurde, vt confirmat illud Virgilij, *Moſco Niſo datur: quid non ſperemus amantes!* V. 26, q. ἐν ἴσοις, aor. 2. quod vſitatius eſt. Quin & cetera ſic videotur interpolanda: Εἰς' ἐπεβήσαμεν τ' αὖτ' ἐς ἰλυώδη Ἐτέοκλον. ὕπω χίγνοις' ἂν τόπου ἴσους. V. 29, rectius, Ἀλλὰ τὸ Μοίρᾳσιν ὧδ' ἐπόλλυσι, κἀδ τὸ' ἴσα (ſeu ὧδ τοσ' ἴσα, vt legit Paulus Leopardus Emendat. lib 4, c. 4) Ἐπόφασις. V. 34, apud Diog. Laert. 335, ἵμερος ἰχθύς. H. V. 36, q. ὁπὶ δ' ἐξῆν. V. 37, legendum vel, Καιρὸς γὰρ ἐσθλὸς ἐς γυναικὸς λίχνε: vel, Καιρὸς γ' ὦ ἐσθλὸς ἐς γυν. λ. Seq. v. cōmunius leg. πᾶ γ' ἀφικάνῃ. πρωΐ, facta craſi. V. 43, Euſeb. Præp. euang. lib. 10, p 271, ἐς ὃς λίξῃς, repetito articulo & ſeq. v. ὃς δ' ἐχθύσεται πατὴρ πολλῶν ἢ πάτερας ὑφλ. omiſſis intermedijs: & mox, Ἐγχειμᾶται ὁ Κυβέλου.

P 267, v. 6, niſi poſt ὁ κωμικὸς ſubaudiatur copulatiua conjunctio, verbum ποιεῖ, quod præcedit, ſuperfluū eſt. Sic v. 12, οἱ δὲ, referendū ad Pythagoram & Platonem: ut ſiogulariter legēdum ὁ ἧ, nempe Pythagoras. V. 16, Euſeb. loco paulo ante citato, 271, ἐπεξίσας πρόμολον Idem v. 20, Ἑλληνικῇ μυθολογίᾳ & ſeq. v. πεδοίμησε δ' αὐτὸν: & otox, πάσῃ ἐπῃ. V. 27, πολυχρονίους habet idem Euſebius: H. mauult πολυχρονίοις. V. 29, Euſ. ἀπαθεῖς δὲ τῆς συμφορᾶς & ſeq. v. αὐτὸς, ipſe. alioqui ἴσως more inſoluto accipiendum foret pro *ſibi & illis*. ibidem idem Euſ. τὸν ἀρχὸν τὸ Ἑλληνικῷ: & ſeq. v. ἐπαγάλλεσθαι πατέρα τὸν ἥλιον: & mox, πατρογνωμόνα. V. 32, idem ὑπὲρ ἐπὶ: ſ. rectius ἐπὶ πᾶσι. aut ὑπὲρ αὐτὸν accipiendum pro *leuiter intonuit*. V. 36, rectius idem ὑπὸ τῶν ἐμφύτων μόρων. *ſubtectarum*. V. 47, Diog Laert. 329. ποιῆσαι πρωΐ τὸν ὑπὲρ ἡμέραν: & mox, ἂν δ' ὀλίγον θῇ, πολλὰ τὰ δέοντ' ἐπιλέξῃ. V. 48, talis quæpiam requiritur lectio, ἐπὶ τοῖς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἡδομένοις ἐπιτρέπουσι: vel, ἐπὶ τοῖσιν ἀγαθοῖς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἐπιτρέπει.

P. 268, v. 2, vulg B. Deuter 2, ὁ δὲ πύργος ὁ ἡμῶν, οὗτος ἡμῶν ἢ ἡμῶν ὁ πύργος ὁ ἡμῶν, ὁ ἡμῶν ἀμύνας καὶ ἐσχυρός. A. V. 6, Flor. φασὶ, ſing numero. noſtrum φασὶ conſonat cum ſynonymo λίγουσι v. 4. Sic v. 30, pro vulg. πατὴρ repoſui πάσῃ, ex 270, 33. V. 34, ſ. ἀλλὰ καὶ τὰ πίστ. V. 40, poſt τὸ χωρὶς non incommode diſtingues. V. 51, procul dubio verior lectio eſt, διωκτὸν τῷ καὶ πικρὸν τῶν ἄλλ. *gloriam eo quod etiam ab cet. barb.*

P 269, v. 4, ſ. rectius ἀφίξεται, *prodit*, vt v. 16, ἔξεται. V. 15, non minus recte leg. τῶν Ἀγαθίων ἀσθενῆ. V. 32, H ἢ Σάβακος. mox etiā rectius ſ. ὀρχεῖσθαι τοῦτο. V. 51, pro λάμπεσθαι A. & H. malunt ἐκφαίνεσθαι. retineri tamen etiam λάμπεσθαι poteſt, pro, *Cum in hoc dubium eſſet propoſitum*, ſeu, *De hoc dubio interrogatus* V. 41, modi enallage eſt, λάμψαντα pro λάμψαντος ſeu λάμψαντί. Sic v. 50, inſolita eſt verborum traiectio. ſimpliciot ordo eſt, εἰσὶ δὲ τοιοῦτοι, Μὴ σεαυτὸν ἡδὺν ὁ ἐν Ἔπ.

P 270, v. 15, ſ. rectius ἀφὼς: utemque ſeq. v. ἀμῶς: ſiue Petri, ſiue Clementis ſint verba. V. 32, ſi μετανοήσωμεν legamus, expedita eſt ſtructura. ſi μετανοοῦμεν retineamus, ſubaudienda erit copulatiua ἐὰν— v. 37, A. ἐδώκατε. *dedite*.

P. 271, v. 2, ἀναζωπυρήσας actiue vſurpasum pro ἀναζωπυρούμενος. v. 27, H τῶν τῆ φύσιος ἰδιωτῶν, *naturæ proprietatem*. v. 47, aptius imper. ἰαλὶ ξωθι: vt Deut. 10, τὸν ζυγὸν ἢ ἡδὺν τοῦ ἀγαπᾶν αὐτὸν ὑμᾶς, τὸν διαλύσαι ἢ τὸν κρυφίων: ἢ ἵνα ὁ ζυγὸς σου ἢ τὸ ἀνέχεσθαι σου. v. 47, vulg. B. Eſaiæ 1, ἐπὶ ἡλαττωμένοις ἐστὲ---- ἐπὶ ἧ μὴ ἡλαττωμένοις ἐστέ μου, μὴ χαίρετε—

P. 272, v. 5, allegoria de boue & aſino, enarratur etiam a Iuſtino mart. p. 76. & Greg. Naz. homil. in natale Chriſti. H. v. 8, idem H. ἐμὲ γνῷ mauult, præſ. temp. v. 11, vulg. B Sapient 6, ὑπερηλάτησε & ſeq v. αὐτοῦ ἀδὲ ποιεῖν. v. 23, eadē B pſalmo 10, τὸν οἰκέτην, cum articulo. A. v. 25, ὑπερχαλᾶν agnoſcit etiā Hereti verſio, *cum habet eruditendi & operandi* ſed haod ſcio an cōuenientius διεγαλᾶν ſeu διεγαλᾶσθαι. v. 27, cōgruentius H. περιτυμβᾶ. Ibidem mox aptius ſ. ἢ. *quæ ratione*. v. 41, ferri lectio poteſt, ſi accipias pro, *A prophetis mutuam*.

alioqui

alinqui legendū foret. τὸ ἡ τοῦ φ τοῦ φιτυσεμένου.

P.273, v.7, notabilis est articulorum commutatio. τῆ μὲν -- ἀεὶ δὲ -- & mox, ὁ μὲν -- τὸ δὲ -- cum virobiq; iidem & similes poni soleant. V. 20, A. ὡς κύριον κυβερνᾶται, potiis etiam legere, ὡς κύριος κυβερνᾷ τοῦτο. vulgata lectio ferri poteſt ſi ὡς accipiatur pro etiam, vel. id eſt, ſi, vt dominum, etiam cui dux praire velit. V.21, interpres l. γλῶ τῆς ἀτολίας: vulg. B. pſalmo 101, γλῶ hoc loco non agnoſcunt. V.31, diſtinctione poſt δῶ non opus eſt & ſeq. A. conuenientius ſ. ἀγγελλόμενα αὐτῷ, ab arcangelo ipſi. Seq. v. A. mauult γέγονεν, genitus: itemque v. 38, γέγονεν ἀπόβλητον. V.51, δικαίων τῆ γῆ agnoſcunt etiã vulg.B pſalmo 11. Hebr. verſio, excelſa in formato terreæ.

P. 274, v. 18. Homeri locus eſt, ex Il a. Seq. v. αὐτὴ agnoſcit etiam interpretis verſio, cognitio animi ipſa. Si quis demonſtratiuum malit αὕτη, hæc, per me licet. V. 28, vulg. B. Coloſſ 2, ἐν τρόμῳ. absque demonſtratiuo τούτου. Seq. v. interpres pro ἀλαλάζων maluit ἀλαλῶν, ſignificans elementalem doctrinam reuerti ad philoſophiam. Sed hæc mutandum. ſenſus eſt, quaſi eſſet quadam illecebra iterum ad philoſophiam, elementarem illam doctrinam, recurrere. ſeu clarius, velut eſſet quadam allectiua vi iterum ad philoſophiam, elementarem illam doctrinam, reuertamur. alluſio eſt ad apoſtoli verba iſta, βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν. V. 35, vulg. B. pſalmo 147, καὶ τὰ ἔθνη, Hebraico more. V.39, eadem B. Act. apoſt. 10. ordine inuerſo, εἰς ἐν σφυρηλάτου ἡ χεὶς: ttemqt v. 43, eadem pſalmo 117, ἀπελθὼν εἰς αὐτοῦς A. V. vltimo, καὶ ἀλάζ ω λογισμόν.] Maximus Tyrius 196. H.

P 275, v 13, Fl πνεύματος, tempore aoriſto, minus recte, vt declarant ſeq. V.49, H.m.ſ χαρᾶς ἐρίζων: optatiuo modo: Fl. vtroque modo, & χαρᾶς ἐρίζοιτο, & χαρᾶς ἐρίζων. Heructus interpres nobiſcum, charitatem accepit. V. 51, H. in. ſ. πολυθύτου τῶν---

P 276, v 6, Flor. ἐπὶ τοῖς: minus apte. Seq. v. εἶδε τὰ ἀχεῖα. & quæ ſequuntur. petita ſunt ex Sap. 8. A. V. 20, poſterior ille gentiuus, ἡ ἀρχὴ τοῦ ἡλίου ἀρχόντος, præcedentis τούτου eſt exegeſis quædam. Cum iis vero quæ mox breuiter attinguntur de chriſtiana θεωρίᾳ, conſer Senecæ librum De Tranquillitate animi. V.29, H m.ſ. τοῦ ὁ, neutro gen. V.31, Fl & H.m.ſ. παρ' ὀ. parum apte. V 34, rectius κατακαίοντο τῶν ὧδε τῶ ζῶν, vel absq; demonſtratiuo pronomine κατακαίοντο ὧδε ζῶν, vt ſupra 265, 25. De præcedente συγχωρουμένου dicetur in Indice. V. 42, pro οἷον requiritur ὡσπερεῖ, vel ſimile quid: vt ἐφοβοῦντο ὡς ἐγὼ ὡς eo modo dictum ſit quo alibi χθὲς καὶ ἐξ ἐνάτης ὧδε τὸ ἔγον. V. 45, ſunt qui malint τὸ γενεσιον, neutro genere. mihi vulgata lectio videtur magis conſentanea: eamque confirmant & præcedentia & ſequentia

P.277, v.18, H. m ſ. ἀπὸ ἐπὶ---● V.25, ſ rectius ἐπὶ, ſeu ἐφ' ὅσον, in quantum, quatenus. τὸ δὲ ſeq. v. pro τῶν δὲ, infra quinque tribus quatuorve in locis ita vſurpatur, nominatim 281, 45.

P 278, v. 8, H. m.ſ. ἐν ὑφορᾷ, cum præpoſ. V.11, Heructus interpres legit ἐφορεῖ, adducet eorum quæ ſunt diſtinctionem. Si quis ἐφορεῖται malit, per me licet: 1. ſuſpicor videbit ſeu ſiuet. V.15, A. φωνὴ, plurali num. V.17, H. m. ſ. ὑπεναντίον τῆ λόγου. V.28, ἀφορᾶτε) agnoſcit etiam H. verſio, admittet veritatem. A. ἀφορίσεται mauult, vt paulo ante, v.11. V. 30, Flor. λύσει), ſoluet: parum ad rem. V.48, ἀνεμιαῖον σημεῖον vocat τὸ σωρὸν, cruce: cuius formã repræſentat v: ſequentes duę litteræ, ι & ν, primæ duæ initiales ſunt ſalutaris nominis Ιησοῦς.

P.279, v.2, ſenſus eſt: Exiſtit autem numerus hic μ', ſi numeros qui ab vnitate vſque ad x v interſunt incluſiue, nempe ab α vſque ad ιε', in vnam ſummam colligas efficiunt enim cxx. V.4, poſt ξθ' interpres deeſſe putat hæc verba, utrumque eſſe, imparib. ab vnitate: id eſt, ἑκάτερον ἑκατόν, ἀφαιρῶν ἀπὸ μονάδος & mox eidem legendum videtur, τριγώνους ἕξ τε, gignit triangulos. V. 27, idem Heru tollenda putat iſta, ἡ. ὡς ἐν πεν. διάδηλα: quippe quæ ſuperflua ſint. V.34, ſi quis pluraliter φωνὴ malit, per me licet. V. 40, ſ. rectius poſt Ζεῦ diſtinxeris, quam ante.

P.280, v.1, τῶν accuſ. caſu agnoſcit etiam H. m. ſ Idem ſeq. v. πόνημα· & mox, τὸν ἀπείλων ἀσφάλ. V. 6, de muſica animos frangente, agit etiam Philo 130. H. V.8, H. m.ſ. μὴ τὸν τῆ μεταφορᾶς τροφίμων. V.11, ſ. rectius ἐπιτολὰς ὑπερ. Præced. v ἐνιαυτὸν, ſeu ἐνιαυτὸν, vſurpatum pro ἐνιαυτοὺς, annuarum, ſeu, cuiuſq; anni temporum. V. 32, ſ. rectius, δρεπτὰ ου. V. 39, ſ. ἀδιαλείπτως τῆ ἀληθείας, vulgatam lectionem ſecutus interpres vertit, numinis enim decreti a veritate.

P.281, v.4, interpres legit σπουδάλογοι, & vertit, quæ ſcilicet rum ipſius Domini verbo reſeruantur. Seq. v. ſ. legendum ἐπιρρῆξη, a them ἐπιρρήγνυμι: pro quo tamen frequentius vſurpatur καθρήγνυμι. interpres optatiuũ modum & ipſe agnoſcit, aſſiuerent. V. 7, Fl. πασῆ τύπῳ: errore ſatis euidente. V.9, vulg B Epheſ.2, πάσαι ἡ πληρώμα--- & ſeq v τοῦ ἀγαθὸ εὐ πνεύμ A. V.27, ἀμελητέας εἶ μὴ] Plutarch. De liberorum educatione, pag. 1. H. .

P.282, v.7, haud ſcio an verius ἐφορμαὶ ἐπιθυμίαι: vt vera pauperias intelligatur, mundanis concupiſcentiis carere. interpres vertit in moderatis affectionibus. .V. 17, modi diuerſitas in χαμαὶ & χαμόθεν), occurrit etiam alibi. V. 20, congruentius, ἐπείπερ αὐδὲ τῶν ἐμαίων. V.21, Flor. τῆ φρενὸς ὑπερῴᾳ, perperam: conſentius & plenius. τῆ τ' φρ. ὑπερῴᾳ. V.33, procul dubio verior lectio eſt, ἐπὶ τῆ τοῦ πατὴρ datiuo ſc. caſu, pro Peſt, ſeu Praser & Vltra bene faciendo facultatem. V.52, alluſio eſt ad Muſonii verba, quæ A. Gellius initio libri 16, ſic refert· οὐ γὰρ ἀφαιρεῖς τοῦτο μὲν τοῦτο, ἐμοὶ τὸ δ' ἀφαιρεῖ, τὸ δ' ἐμοὶ ἐμοὶ· οὐ τὰ τοιαῦτα ἀφαιρεῖ μὲν ἰδιώτης, τὸ μὲν ἰδιὸ ἀφαιρεῖται, τὸ δὲ ἀφαιρεῖ ἐμοὶ. quam ſententiam Cato in oratione ad equites ſic expreſſit; Si quid per laborem recte feceritis, labor ille a vobis cito recedet; beneficium a vobis, dum vixeritis, non abscedet: ſed ſi quæ per voluptatem nequiter feceritis, voluptas cito abiit, nequiter factum illud apud vos ſemper manebit.

P.283, v.17, Flor. πρωὶ πνω: vnde altera quoque ſcriptura colligitur, πρωὶ πνω φύσεως ἐφιέμενοι ἰδιώτης. V. 19, congruentius, τῶ ζῆν δὲ λόγου.

P. 284, v. 7, planior erit ſtructura & ſententia, ſi pro coniunctione ὅτ reponatur pluralis articulus οἱ. V. 28, conuenientius H. ἐφθάνειν, infinitiuo verbi modo. aliquin ante οἱ χαμαὶ inſerendum foret ὡς, ſeu ὥσπερ, ſicut. V.30, παρὰ λόγον habet etiam H.m.ſ. Sed rectius H. παρὰ λόγον, per rationem v. V. 33, haud ſcio an verior lectio ſit, ὁ μὲν πρὸ τοῦ ἀπὸ ἐμοῦ--- V.38, conuenientius, ἐπ' αὐ τὸ ἀπολαύσαι. V. 40, legeodum puto, vel, μηδὲ πῶς ἔσεσθαι: vel, μηδὲ πῶς χθές. V. 52, Salomonis locus eſt Sapient. cap. 3.

P.285, v.3, de tribus illis numeris mentio apud Matth. 13 & Marc 4. V. 30, commation illud ὁ κριμὸς, abeſt a vulg.B Eſaiæ 50. Seq. v. eadem B. ibidem, αὐτὸς μοι τὸ ὄνομ: atque ita ſonat etiam Hebr. textus. A. V. 49, τὸ ἴσον τριζόμενον, neutro genere, agnoſcit etiam H.m.ſ Idem ſeq. v. pro συμφωνεῖ habet χαίρει. De inſitionis generib. prolixe Geoponica 109. H.

P.286, v.21, vulg. B. Sapient. 6, ἡ ἀλαζονεία, cum articulo.

P 287, v.8, reſpicit ad illud Pauli 1 Cor. 9, 19, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· & mox, v.22, τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. Infra eadem iisdem verbis repetuntur 310, 22. V.13, λαμπρότης, vitioſum eſt: interpres vertit diſſerunt. fortaſſe vertus λαλοῦσης, vt in ſequentib. aliquoties. Si quis λαλοῦσιν malit, per me licet. παραδιδόασι ſane ibidem ſcribi poteſt, vt v.17. V.22, alluſio eſt ad illud Prouerb.8, πάντα ἐστιν τοῖς συνιοῦσι, καὶ ὀρθὰ τοῖς εὑρίσκουσι γνῶσιν. A. V.30, ſ. ὑποδύεται τῶν σωτηρίᾳ, accuſ. caſu.

P. 288, v. 4, haud ſcio an rectius οἷς αὐτοῖς, ſeu ὁποίοις, eadem modo. Sic v. 13 legi poſſet etiam ἀφανίζει σύνεσις, imperant ſua. V. 28, locus eſt ex Prouerb. Salom. cap. 1.

P.289,v.16, f. rectius ἐναπομιμήσῃ. & v. 23, χαίφοντας διοσῆς πολλῷ πολλῷ τε πλείω: vt conuerte licet ex v. 48. vtique Heruetus interpres tra legit. V.37,aptius ἕ πείθῃ: vt idem interpres vertit, & quoque versus per sensus & reliquum corpus procedat. V.40, haud scio an legendum ἀπωχῇ ἀφίστη. Si quis ordine inuerso ἡ ἄπνοα malit, per me licet. interpres, vt corrupta, transiliit.

P.290,v 4, A. mauult ἡδονῶν. Seq.v.post comma istud, ὁ δ'ἕστηκε ἡμέτερος λογισμὸς, mutilatus esse videtur locus, deesseque enarratio secundi præcepti de imaginibus. Id enim cum hoc loco agnouisse, satis declarat quæ cum alibi passim contra imagines disputat, tum 249, 40: & 295. 43: 303, 22. Secundum vero ei præcepto locum tribuunt etiam Philo tribus in locis, & Iosephus p. 69: itemque Origenes homilia octaua in Exodum, Athanasius in Synopsi s. Scripturæ, Gregorius Naz. in Carminibus: immo & recentiores, Nicephorus, Zonaras, Cedrenus, & Suidas in voce Πλοκή. atque adeo nisi hoc loco defectus statuatur, & mox v. 5, pro πρίτῳ reponatur πεμπτῳ, quomodo consistet ordo & numerus in sequentibus? manifeste namque cum ceteris supra nominatis auctorib. decimum præceptum esse dicit ἐξῆς ἐπιθυμῶν, 292,26. Atque en tibi octo hexametris expressa hæc x præcepta per Gregorium, pag 36,2:

Οὐ χρεὼ ἦσο ἄμοιρ' ἐπιείκτου ἐσσο θεοῖο.
Οὐ πρὸς ἐοὐλακτὸν σεῦο πρὸ ἄστεος ἴκεο.
Οὐ πολὺ κωφάσεις μοῦσα μελιλόγιος ἠοιδῆ.
Σαββάτῳ πατρὸς φύλακτο μετ' ἐργατὸν ἠὲ πολίτῃ.
Ὀλοῷ, ἰὼ παῖσον φρεσὶ σῇσιν ἐμοῖσι.
Φειδὼ ἀνθρωφόνου πλαμάτος ἀγνῷ, ἀποπτίσσε τε
Σύνεσ' κλιτοποιὸν τε κακοφρονα, κερτομίων τε
Ψεύδη, ἀποστρεφε τε πάσσο, σεσιδήρῳ μόρῳ.

V. 38, Dominus in montem ascendit quartus, comitatus nempe tribus discipulis, Petro, Iacobo, Ioanne. deinde, accessione Moysis & Eliæ, fit sextus; vt testatur Marcus 9, Matth. 17, Lucas 9 & collectanea infra 334,18.

P. 291, v. 18, agricolas & nautas fidera spectare, supra quoque docuit Clemens 280,11 & Basilius 187. V.30, Philo in Solonioram versuum citatione, pag. 16, habet (vt H. 2 dn.) σὺ μὲν χρεωφειλὴς: & v. 32, οὐ τοῦδε δ' ἐστὶ ἄρατος: & mox, ἦν ἀοῦρος, datiuo casu: & seq.v. ἐξεπιστω. V.35, idem, Οὐδ' ἐοὸς ἐσθλὸς ἐὼν ὁμῶς ἐχ' ἁπαλάμην ἠλέ Seq. v. rectius s. ὑπὸ τ'. vt sensus sit, in septima hebdomade hominem mente ac lingua pollere plurimum, itemque in octaua: & 2 in harum coniunctum annos esse x 1111. Rursum Philo v.35, κραδαίνεται δ' αὐτῷ. & mox, Πρὸς μεγάλων δρίστου γλώσσά τε καὶ σοφίη: & v.37, Τῷ δὲ τρὶς τε δ' ἅπαξ τελέσας ἐξ μετρον ἐφείλε--- V. 34, cum Flor. editum habeat περπέτεται, A. transpositione facta legit, ἐξεῖς πτέρυξ ὑπὸ περπέτεται αἰθέρος non incommode. nos Philonem secuti sumus. V.42, vulg. B psalmo 89, ὁ αἰὼν τοῦ. Eadem post ὑφηλὸν ἐπὶ γῆν subiungunt, ἐξ ὃ πλάσθη αἰῶνος ἐπὶ γῆν ἐξ ὃ πάσχ. V. 43, A. ἡδονῶν ὑπνον. sed vulgatum ἡδονῶν tuetur sequens vocabulum ἡδύπνοι, & verbum ἐξῆστε. V. 48, vulg. B, psalmo 117, ἀγαθὸν ἐξομολογεῖσθαι τῷ κύριῳ A.

P.292, v 7. A. ἡδονῶν itemque v. 13, ἀχθόμενος. V. 14, post βαδίσαντι deesse videtur τι αὐτῷ, vel simile quid vt sensus sit *discens aut ab quo vila prædicatur ante hoc quæsierim, aut mandum non esse factum, aut aliquid eorum quæ secundum veram victoriam fabulæ fuere, conuellens, est perditissimus.* nisi forte malis, ἢ τις ἐξ ἀλλοῦ διδασκαλίας ἐλθὼν, *aut ab aliud contra veram doctrinam aditurus.* V. 26, omissa est noni præcepti explicatio, vt supra 290, 5. expositio secundi. Quod si ab auctore data opera factum est, nonum cum octauo propter affinitatem cõiunctum dicetur, vt secundum cum primo. V.37, metrum constabit si legamus, ἀλλήλοι τε πάντες ἰδοῦσαι. V. 45, congruentius, τῶ οἷσιν κελεύει καὶ ἀκούειν vt idem sc. casus & sequatur & præcedat infinitiuum οἷσιν, vt cum alibi passim, tum 311,26.

P.293, v.11, H. m f. αὐτὰ πλάσθη, 2 dictus significat. V. 22, in Flor. est etiam altera lectio, ἐφίησι, præs. temp. V.32, congruentius ἐνοίκῃ, subiunctiuo modo. H. m. s. ἐνοίκει ἐν αὐλαῖς, luxata structuræ cohærentia. V. 35, A. cum interprete legendũ putat, εἶτα εἰς τὸν τοῦ πάππου ἀπὸ τῆς ψυχῆς πρεσβύτου. mihi vulg. lectio magis placet.

P.294, v. 4, H. m. f. πεπεμφθαι: & v. 19, ἀνεγειρει. V.26, H. γένεται τῶν ἀγαθῶν, expuncta priore βίβ--- alioqui legendum foret, τῶν ἀγαθῶν τι ἐστι καὶ τῶν κακῶν--- V.29, malet f. aliquis ἐπίνοιαν ἔσσω, ex pag. seq v.25. V. 47, H. mauult, εἶτα ἀν πεπαῦσι seu πεπαυσι, vt mox in seq. membro. Ibidem mox legi posset etiam ψύξει, *refrigerationem.* V. seq. cum ἡδονῆ subaudiendum ἐμποδὼν ἐστιν.

P.295,v.14, vsitatius πρίτῳ δὲ ἐπὶ πρίτῳ, absque articulo: & seq. v. ἀνὴρ ἐστιβ. absque connectione V.18, post ἀδύνατον H.m.t. addit, καὶ ἐμφανὲς αὐτὸ μὲ: quæ vetus ad 20 v pertinet. V.44, πεμπ pro vu--. ἐπεὶ agnouit etiam Heruetu versio, *deinde docent per apostolum.* Exstat autem apostoli locus 1 Cor. 8. V 45, A. ἡδονῆς *gentis.* V.48, ἔ ἄπνοα agnouit eadem Heruetu versio, *alterũ animantium.* sed vetius fortasse ἀλλῳον.

P. 296, v. 6, 2 apostoli locus est 2 Cor. 10. V. 1--. f. aptius, φέρεται τε, *fertur que.* V. 33, Heruetus interpres locum sic interpolat *διὰ τοῦτο μόνοι οἱ [illegible] λεγόμενοι, τοῖς Ἕλλησι μῶροι, phil-sophi autem, Græcis stulti, neque eis cognit. placuere.* V. 34, rectius, Ἀριστοτέλης ἢ Θεόφραστος, inserta contunctione.

P. 297, v. 8, post λεπτολογίας non male inseretur articulus τοῦ, vt v. 23. V. 14, Flor. συμπεπλεγμένοι ἐστ minus apte. V. 44, eadem Flor. ἡ οἱ ἡδονῆς. geminato articulo, nulla membrorum coharrotta. V. 47, τε post φιλοσόφου rectius f. expungetur, vt superfluus. Præcedentis clausulæ sententia est, qua vtendum sit ei qui quasi Deus quidam futurus est, atque adeo tam assimilatus Deo, seu, ad Dei similitudinem se conformat.

P.298, v. 1, aliquanto aptior lectio esse videtur, *ἀνθρώπων τε λογικῶν βιοῦλ ημισεὶ δυλωμένου, hominique qua rationabiliter vtuntur, se velut seruum obstringens.* cuiusmodi superstitio supra exponitur plenius 268,13 Seq.v. f. post ἡ πρώτη distinguendum, hoc sensu: *Fides ergo prima.* (seu primus fidei gradus *scire atque agnoscere Deum: deinde, post fiduciam in Seruatoris doctrina collectam, nullo modo vitiosi quidquam facere, id Deo agnitionem decens existimare.* V. 11, Flor. πατὴρ, & mox πατρὸς masc. generis perperam. V. 13, malet f. aliquis ἀναδιδόμενον, susciprendi significatione. sed retineri tamen etiam vulg. lectio potest, significatione exhibendi. V. 39, πολλὰς πατ' αὐ, ita vsurpatum vt mox v. 41, πᾶς δ' αὖ τα--- cum aliquot optatiuo modo gaudeat hæc particula, vt v.47, & alibi passim. V. 43, Fl. διεξιλθαι, perperam. V.50, conuenientius πρὸ δυνάμεως, datiuo casu.

P.299, v.5, rectius ἀφίστατο, vel saltem ἀφίστατ. V. 7, legi potest etiam προχωπτων, *progredens, procedens.* V.13, a Clemente hoc loco dissentit Brodæus Miscell. lib. 3. c. 29: vbi aliam affert causam cur lapis Herculeus seu Magnes ferrum attrahat. V. 21, vetom esse puto ἐπίλοιπον, *acquisitionem:* C. legit ἐπίδοσιν. V. 29, haud scio an vetius ἀν τύχῃ, diuerse. mox sane vetius legemus, ἐπαισθῆται τῆς βαρβάρου φιλοσοφίας V. 31, pro ὃν aptius f. leg. ὧδε aut ὅδε. V. 34, f. οἱ πλείονοι ἀλλάξ--- vt sit, *per fidem in perfectionem saltu facto.* V. 41, H. οἷς ἀμείνω ἐκείνοις (vel οἰκείοις, τ μιτιόλλης, ex v. 48: sed legi posset etiam, οἷς ἀμείνω εἶναι, ex v. 47. interpres vertit, *ecce enim, quidquid est virtute præstum, mutatum in melius, habens propriam causam mutationis, electionem.*

P. 300, v. 4, procul dubio accus. casu legendum τὸν λύκειον, τὸν ἀδιάπαλον, & τὸν δὲ ἱερὸν Δρόμον vt interpres quoque vertit, *per eum exercenda in nos beneficentia, & rursum per sacra ministeria, & per doctrinam, & per bonorum operum effectionem.* V. 22, nescio an vetius, οὐ πως φθανεῖ vel, οὐ οὐτ ἀφθάνει. Seq. v. A. otauum ἡδονητ. V. 50, legendum existimo, ἐς τὸ μὴ ὀξὺ

μὴ οὐ τὰ δύο, ἵππον ἰχθυοκτόνον ἀ--- cuius ea pars quæ circa res diuinas versatur, id negotij sibi monstris habet, vt ſpectatur---

P. 301, v. 6, Flor. κτίσιν, *creationem*: parum ad rem. V. 8, ſ. verius πλεονεξίᾳ, *male*. V. 13, A. pro ἀλκῇ legit ἄμῳ, *ſimul*. V. 40, haud ſcio an aptius, καὶ δι' ἧς τὰ τῶν ἀδικούντων ἐξελέγχεται, *atque adeo etiam hæc ſuperat*. V. 49, Flor. ἄριστα, *optima*: minus apte. V. 52, ὅλως abſolute vſurpatum videtur, vt δέχεσθαι, pro ὅλας.

P. 302, v. 22, Flor. φησὶ: rectius interpres φασὶ, plur. num. Sic v. 24, eadem Fl. ἐπὶ νοῦ, accuſ. caſu: minus conuenienter. V. 27, continuandum videtur metrum; hoc fortaſſe modo. Καὶ τὸ καὶ ἅπαξ ζῶν ὁ πόνος ἀεγεῖς Ὀνόσει ἀδικεῖ πάλιν ἄν. V. 29, Fl. διορίζει, *diſterminet*: perperam. Ibidem mox reſtitues Διῃρέθησαν, vt v. 36 διῃρέθη. Seq. v. ſiquis malit ἔστιν, *aliquis*, per meliſſet. V. 31, Flor. ὑπὸ πολυπραγμοσύνης φασὶ. contra metrum. Sequentia quoque ad metrum ſic exigentur meliùs, Τὸν ἀνθρωπον, ἡδονῇ δ' ἕπεται Τὸν ἐμφανῆ διώκοντ'. ὀνίνησι. ὁ φλύαρος. Σωφρονεῖ γὰρ· οὐ δὲ μαχόμενον, ὁ ὁ ἥλως Καυσὼν σχίσας. vbi fœmininum ἐμφανὲς reſpicit ſubſtantiuum ἡδονὴν. Sequentia partim a Theodoreto narrantur Θεραπευτικῆς libro 6, partim a Ciceronis lib. 2 De Diuinatione. V. 48, Theodot. ibidem plenius, Ὁ τοῦ Διὸς παῖς ἐμάνη Ἡρακλῆς. H.

P. 303, v. 1, interpres τὰ ἀλλ, *cuia*. V. 6, ſ. melius πολυφλοισβοῦ τ' ἠλιβάτου, dat. caſu. Seq. v. ralis quæpiam requiritur lectio. Βεβρῶσθαι ἐμοὶ ἀλαίᾳ σὺν ἐμοὶ φίλῃ, Δίζῃ ἀλαίᾳ φαρμακῷ τύτου σ' ἰᾶσθαι. Et v. 10, ---αὖτ' ἀπὸ κρουνῶν τῶν ἱερῶν ἀξίρραν', (*aqua te circumluſtra*) ἁγνὰ--- Et mox, Πολὺ κρεῖσσον ἐστὶν ἐμοὶ δὲ σωφρονεῖν κρατεῖν. V. 14, cum χρεὼν ſubaudiendum infin. ὄντας, *opus eſſe*. V. 19, eadem pene ſupra 249, 42. V. 22, rectius παιδὸς νίκης, *luſum ſeu ludicrum artis*, vt mox v. 26, τὸ νίκημα τέχνης. V. 39, Fl. ἀνδρὶ δόξῃ, omiſſa initiali themaris ſyllaba. Sequens participium πεπειραμένῃ reſpicit fœmininum ἀναλγησίαν. V. 41, ſ. conuenientius ἄξιον τοῦ θεοῦ, *dignum Deo*. V. 50, non minus apte legeris, φίλας παιδὸς ἐμοὶ. V. 52, ſ. verius ὅτε, *cum, quando*.

P. 304, v. 1, metrum breuiorem lectionem requirit, talem quampiam, λόγχης ὑμᾶς πολ' ἀκμὴν τὸ κρατοῦν. Et ſeq. v. μέρος δ' ἐμοὶ βυθοῦνται, ſeu μέρος τῶν βυθοῦνται: & v. 3, ἐκμαθεῖν. V. 6, metrum talem quampiam lectionem exigit, Πρῶτα μὲν, ὅτας ἐρεῖ τις ἐμοὶ πολὺς, Θύκας ἄκρα, ὑγρὰ, ὦ μὴ κρατεῖτε, Μαῖ' ἐπὶ τάλαινα. ἐγὼ δὲ σαφῆ σὺν ἐμοὶ ἐῶν Γλῶ. Sic v. 8, Menandri verba tali videntur include decuda metro, ---ἐγὼ δὲ σωφρονῶ, ὦ---, γλῶ, Ὅστ' ἀξιῶ τοῖς θεοῖς ταπεῖνόφρων, Λύτοι τε λεῖτ' ἀκαλίνωτ' ἀνεκμάθητα. V. 11, H. apte τὸ ἐπιτ. *furtum*, ſeu *caſtimonium*. genus vero cur in ſeq. commate mutatum ſit neſcio, niſi forte relatio facta ſit ad intellectum, τὸν κόμιτ. V. 51, Cleanthis dictum Ciceron. lib. 5 De finib. ſic expreſſit; *Vt non ſuſcepte illud dictum videatur in ſine, Animam illi reuelli datam pro ſale, ne putresceret.* Meminit eius & Plutarch. in Sympoſ. Problem.

P. 305, v. 7, Plutarch. ἐν Δίωνος 159, iisdem prope verbis, οὐκ ἐν τῷ σώματι ταφῆναι, σῶμα μὲν ἐχούσῃ πανταχῆ γὰρ ἁρμόττον, ψυχῇ δὲ ἀδύτῳ. Et Theopompus apud Athen. lib. 11, 79, 43, τὸ δὲ ἐπὶ τοῖς πλοῖς, τοῖς ἀρίοις φαγεῖν, τοὺς λοιμικοὺς ἐξαιρεῖ καὶ ἐκ ψυχῆς ποιεῖται διαβολάς. V. 21, Fl. χαίρει δ' ἄπαντα. nihil ad rem. V. 28, vulg. B. pſal. 118, in fine, ἐξώλεσι. A. V. 30, Fl. τῶν ὁμοίων, *ſimilium*: parum apte. Seq. v. rectius forſan cum diſtinctione, τῶν γοήτων, τῶν πλεκτάνων, vt mox v. 33, & 38. V. 51, Fl. χρείπτων, *vindictam*: parum conuenienter.

P. 306, v. 3, C ἀκμὴ τὸ ἐμὸν, *auditus in me*. V. 5, Flor. τοῦ ὑπνου, contra noſtram. nam in τύτο ὕπνος non poteſt vllimæ diphthongi vlla fieri elliſio. V. 7, H. m. ſ. ἀπαλλαγὴν. V. 13, Flor. περιμένοντά τινα κακὴ φωνὴ ἀπαντῶσα, nempe ἡ ἀφωνοτέρα. V. 35, ſ. τῆς γ': aut ἔτι ſuperſluit, vt alibi. V. 37, κἀν ψυχρεύεσθαι] vt Anna, 1 Reg. 1. H.

P. 307, v. 42, Flor. οἱ ἄπωθεν ἀσθενοῦντες: corrupta & ſtructura & ſententia. V. 48, pro ἀδιόντος ſententia requirit potius ἀκούοντος, aut ſimile quid. ἀκηλιάσῃς in eo nimirum tantum vſurpaueris. In eandem ſententiam alia infra, 31, 234.

P. 308, v. 9, ἐφ' οἷς, *coram quibus*. alioqui aptius ἐφ' ᾧ. Sic v. 17, ἀμπαυσάντων τῆς νόσου. vel aduerbaliter ἀμπαυσάντως. V. 23, ſ. τῆς γυναικὸς γυναικὸς: vt ſimilitudo ſit in membris. V. 31, non minus apte ſ. ἀφ' οὗ δῦσι, ſ. ἐὰν, vt ἀφόρμου, i. *expedient, progreſſus eius adimunt*.

P. 309, v. 10, legi poteſt etiam παρ' ἑαυτῇ. V. 22, τὸν ἀληθῆ λόγον ἐξ τοῦ θεοῦ μετέμβλου commendat etiam Philo 269: & præclare Baſilius p. 14, οὗτοι γὰρ, inquis, ἀμφοτέρας χαρᾶς τὰς ἀφορμὰς, οὗτοι τῆς ἰχθυοβόλου τέχνης τὰς ἐφέδρας ἔκαον ἐμπαλεῖν ψευδῆ, ἀλλ' ἐπαινοῦσι μετέμβλου ἑαυτοῦ τὸν λόγον. H. V. 29, interpres vertit, *Voluptatis autem cauſa aliquid agere, hos reliquunt qui vulgarem vitam ſequuntur.* vt legiſſe videatur, τὸ δ' ἐπιπολὺ τῆς ἀληθοῦς τέχνης, τοῖς τὸν κοινὸν βίον διώκουσι καταλιμπάνει. V. 40, H. ἀποφέρεσθαι, *proferre*. V. 44, ſ. aptius τοὺς συνόντας, *eos qui ſecum conuerſantur*. V. 48, Flor. δὴ pro δεῖ, perperam.

P. 310, v. 6, Flor. ἐπὶ τῆς: ambigue. noſtra lectio ἐπὶ γῆς, repetitis ſupra 317, 5, 35: alioqui etiam cum articulo poteſt ἐπὶ τῆς γῆς. V. 8, ἐπὶ τύτου, *coram hisce*, vel legendum ἐπὶ τύτῳ, *ſuper hoc*, decorum ſc. inuocatorum teſtimonio. V. 17, aut βίου legendum videtur vt ſis, *animo pariter & vita*: aut βίως, ſicut infra 316, 40: vt ſit, *dicem ſimul & venens*, i. verbis pariter & vitæ actionib. declarans. V. 17, ὁ ἡγεμονικὸς μέρος] Plato tomo 2, p. 382. H. V. 22, deeſſe, πολλῶς περιόντα, dictum ſupra, ad 287, 8. V. 46, ſ. melius πολυπραγμοσύνας---

P. 311, v. 23, καὶ ante καταλιπεῖν, niſi pro *etiam* accipiatur, ſuperfluere videtur. V. 33, vulg. B. pſalmo 23, ἐν οἷς ὄμνυσι. A. V. 44, ſ. ἀεὶ· αὖ τὸ πᾶμα ἄπαυ ἐπιδιδόναι: vel, ἀεὶ· αὖ τὸ πᾶμα ἄπαυ ἐπιδιδόναι: addendumque huc putat Atcerius, ἀπαυθένησεν, ex 1 Cor. 13.

P. 312, v. 35, ἐξ ἐνεργῶ, *etiam efficaces*. alioqui ἐξ redundater. V. 46, aor. πεύσεσθε pro fut. πεύσεσθε Et ſeq. v. ἡ μυριάδων ἰλιάδων, ſolœcismi ſpecies per intellectum, pro, ἡ μυριὰς ἰλιάδων ἀγαθῶν. V. 49, H. mauult τὸν ἐπιγελάσαντα. vtrobique autem ſubauditur accuſ. ὄλεθρον. V. 51, tectius idem H. μίμησιν', ἀ πᾶσιν. Refert autem hæc etiam Euſeb. l. 3, p. 29.

P. 311, v. 9, congruentius ἐξυρημένῃ καὶ πεπυθῶς. minori mutatione legeretur τεθαρρηκὼς, ſi vſu receptum eſſet. Seq. v. in φύσεως ἀπείρους elliptis eſt conjunctionis; aut iendum aliquod ſubeſt. V. 15, pro δὲ ſtructura & ſententia vel inſin. δεῖν poſtulant, vel conjunctionem δὲ. V. 21, Flor. ὑπομένῃ δὲ: & mox v. 25, μὴ ἀπαυχαίνῃ: mutilata vtrobique & ſtructura & ſententia. V. 33, ſ congruentius οἵτινι, nempe οἱ παῖδες: & v. 38, ὑπερπλουτοῦσι αὐτὸν τῆς παιδοποιίας: aut ὑπερπλουτοῦντες neutraliter accipiendum pro *inuidentes ſe, abundantes*.

P. 314, v. 2, Flor. ἐπὶ τὸ μὴ φαίνῃ. vitioſe diuulſis quæ coniungi debent. V. 38, haud ſcio an auctor ſcripſerit ἐρᾷ. *amat, cupit*: vt alluſerit ad illud Theognidis, Πρᾶγμα ἐρᾷ πρήσσειν, οὐ πρήσσει δὲ τὸ πρῶτον. V. 51, pro ἐρᾷ malet fortaſſe aliquis μέρᾳ: itemque ſupra 312, 28: & infra 317, 7: & ſimiliter 321, 38, μεμῶσι pro ἐμῶσι: præſertim cum ſupra euidentiora eius ſcripturæ exſtent veſtigia, 215, 29, ἐπὶ ἀλόγῳ μέρᾳ. Sed cum eadem ſignif. μολεῖν legatur 308, 16, nil iemere mutandum cenſuerunt: maxime cum etiam ante ſemel & iterum hæc locutio vſurpata ſit, & μέρειν in capeſſendi ſeu capeſſendi ſignif. non ſit vſuratum præterquam in paſſ. & media forma.

P. 315, v. 10, ſ. verius ἀπώλων, *abducens*: & v. 31, ἀπολεῖσθαι.

P. 316, v. 15, de duob. ieiunii dieb. meminit etiam Petrus Alexandrinus epiſcopus & martyr, in Synodico m. ſ. ἐν ἡμέραις δύο ἐστὶν, inquit, παραπεμπόμενος παράδοσις παρὰ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις, τὸ μὴ τεσσαρεσκαιδεκάτην ἄγειν τὸ πάσχα, ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ταύτην

ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ τῇ σωθείσῃ ποτὲ τοῦ γένους συμφορᾷ, ἀλλ' ἡ παντὸς ἀνθρώπου ἁμαρτία ὑπὸ τοῦ ἐπὶ πᾶσι θεοῦ. Memini eorundem dierum Epiphanius quoque 387: & Ignatius epist. 5, p. 29. H. v. 22, congruentius ἠξιώθημεν, accus. casu. v. 41, rectius transpositis nominibus, ὅτι γὸ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ, φησὶν, ἀναλίσκει τὰς ἁμαρτίας· allusio enim est ad dictum Matth. 6, 21. A.

P. 317, v 7, de verbo ἐρᾶ supra dictum ad 314, 5f. v. 9, post θέλω οὖν θεὸν νοῆσαι, desideran videtur πῶς, πόθεν γενόμενον, aut simile quid. v. 13, mallem ἐρωτᾷ ὁ φοῖνιξ. in quam sententiam multa supra 161, 42, & seq. pagina: item in Pædagogo, 51, 28. Sic v. 15, aptius opinor ἀπ' ἐμοῦ, ex, dativo casu. v. 50. vulg. B. psalmo 33, Δεῦτε τέκνα· φόβου κυρίου διδάξω ὑμᾶς. A.

P. 318, v. 45, congruentius ἐπερωτήσωμεν, accus. casu. Seq. v. Flor. αἰτήσῃ τὸν αὐτὸν Κύριον quæ lectio consistere non potest, nisi subintelligamus μισθὸν, aut aliud eiusmodi.

P. 319, v. 5, rectius ἀνεπαΐστῳ, vt iotcrpt. quoque vertit, *nondum tamen plane obedientes.* v. 46, malim τοιοῦτον, *quemadocumque.*

P. 320, v. 17. H. παρεφθάρη, *perit, interit.* v. 32, ἀλλ' ὑπὲρ δικαίας breuitatis causa dictum pro eo quod latius apud Paulum est 1 Cor. 11, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται. P 321, v. 43, interpres legit ἐπιστήσας, *vsum suum permisit versari.* retinen tamen & vulgata lectio potest, hoc sensu, *ad veritatem conuertit.*

P. 322, v. 48, rectius C. τῆς οὖν πίστεως: vt interpres quoque, *vis qua nondum sunt credibilia.*

P 323, v. 1. rectius H. ἐρῶ δ' ἐγὼ, *velle habere.* v. 1, idem H. ἀρχῆνται ἐκπίπτειν, τὸ ἀκολουθίας ὑφειμένον ἀλλαγῆναι. vulgatam lectionem sequitur Heruetı versio, *prophetas arcent a sua ecclesia, subiectas eas habentes propter reprehensiones & admon.* v. 9, H. τὰς ἀεὶ παρεμπιπτούσας αἰτίας, expuncto posteriore articulo τὰς--- v. 11, idem H. δι' ὑπάρχων, vt interpres quoque, *propter veri cuidentiam.* Seq. v. Flor. οὐκοῦν καθ' ὃν τρόπον ὁ λόγος ἀρχὴν ἐπιλήψεως γνώσεως τὴν βίβλον Ἀκριβῆ ποιεῖ, luxata structura partier & sententia. nobis veram lectionem præit interpretis versio: *ita non deferendus est ordo quem dedit nobis Verbum, quem accepimus principem ac ducem cognitionis & vitæ.* v. 17, rectius ἀσχέτως ἐκ φωνῆς. expuncto articulo τὰς: vt interpres quoque, *efficiendum vt prompta sint vsui quæ sunt ex ratione.* v. 29, Flor. ἐρίσαι, corrupte. v. 33, magis analogum Ἀριστοτέλης, vt ibidem Δημοσθένης. v. 38, Heiu. interpres ἄγνοια, *ignorantia*, vt v. 23. Seq. v. funt qui legant ὑγιῶς κρίνουσι, *non male iudicant.* vulgatam lectionem probat etiam Heruetı versio, *quod non recte iudicant.* Ibidem mox post commatiou istud, εἰσὶ ἰχνῶν τῆς ἐρήμου κριθέντες, deest ἀκολουθῶν, vt v. 11 aut aliud eiusmodi verbum. v. 40, vsitatius δοίμεν' ἄν, opt. modo. v. 43, Flor. ἐπιέζης, perperam.

P. 324, v. 24, f. rectius δεῖ γ' ἀνεῖν: vt sit, *allegans a Domino.* nec enim quadrare videtur Heruetı versio, *vt qui emittatur a Domino.* v. 27, vulg. B. 1 Cor. 10, ἐπεὶ πάντες ἡμῶν πατέρες: & v. 29, εἰκὸς τοὺς πλείονας αὐτῶν ἐνδέχεσθαι. A. v. 32, idem A. plur. num. φασὶ. v. 38, conuenientius ἀποτρέπουσι, actiue vt interpres quoque, *contemptorem eorum quæ trahunt in peccatum.* v. 40, post φησὶν ὁ ἀπόστολος, ex 1 Cor. 4, fupplendum istud membrum, ἱλεύσονται πάντων ἀφ' ἑαυτῶν. Seq. v. Flor. τῆς χαρᾶς ἀπολύσας, inendo euidente.

P. 325, v. 3, rectius ἀσιτήσῃ, vel ἄσιτος. v. 8, rectius interpres μετανοῆσαι τῶν Τιβερίου χρόνων, *medio Tiberij tempore:* vt patet e superiori chronologia 147, 21. v. 23, pro ἐνὸς Flor. perperam habet ἑαυτοῦ: vt etiam Heruetı versio, *in quib. Deo voluntate per vnum Dominum congregat eos q.* v. 46, vulg. B Lucæ 10, πλὴν ἐν τοῦτο χαίρετε, ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται. Sic v. 51, eadem Lucæ 6, τί με καλεῖτε Κύριε Κ. nulla sensus variatione. A.

P. 326, v. 1, aptius interpres ἐν τῷ ἤθει, *loco morali:* & v. 6, τὸ φείκω, vt Paulanias, Δηλοῖ τὸ φερόμενον ὑπὸ φείκω. & Virgilius, *pone ordine vites.* v. 14, rectius f. ἐνεχθεῖσι, *incidentes, legentes:* vel, πάντως οὐ πίπτουσι, *quacunque fuerint.* v. 24, interpres volg. lectionem retinet, *ad perseuerandum quærere iubet:* omisso articulo. sed rectius opinor, διεγείρειν πρὸς ζητῆσαι, *ad perseuerandum & quærendum.* v. 28, vulg B. Lucæ 11 & Matth. 7, αἰτεῖτε, alt. forma. v. 33, inclusa desunt in Flor. ed. v. 41, f. rectius, τὸν γὰρ τῆς ἀληθείας ἔρωτα. v. 44, Flor. ἐπιμελείαν, perperam fuperlatiuo pro comparatiuo fupposito. v. 46, legi posset etiam κρίνωμεν, absque interrog.

P. 327, v. 8, rectius ἐξαγγελθὲν ἦ, vt præcedens ῥᾴδιον habeat suam redditionem. v. 13, legendum f. aut λόγου ἕνεκα. aut plenius, τὸ λόγου ἕνεκα λεγόμενον, ex 329, 37. vulgatam lectionem tamen retinet etiam interpres, *confessi fuerunt rationis esse consentaneam quæ---* v 18, metrum constabit melius si legamus, *ἀεὶ χαρίεις ἐστ' ἀνὴρ θεοῦ ἀεί.* Apud Stobæum titulo quinto, De Temperantia, legitur, ἀεὶ χαρίεις ἐστ' ἀνὴρ θεοῦ, ἀεὶ ἀνὴρ θεοῦ ἦ, *vtique gratiosum* quid, seu gratiosum & elegans animal *est homo, si homo sit.* quo in loco Æschylo adscribitur hic versus: Plutarchus, si recte memini, Menandro tribuit. H. v. 23, congruentius. τὸ ἦ συνεχεστέρῳ λαμβανόμενον, τὸ ὑπάρχει: nomin. fecasu, vt in præced. membro πρᾶξις--- Sic v 25 aptius, τὸ μὲν ἀξιοῦσι: vt interpres quoque vertit, *& concludere quidem.* v. 28, A. τὸ μὲ ὑπάρχει. sed procul dubio verior lectio est, τὸ δ' ἀπιμὲ ὑπάρχει τὸ αὐτεπεῖν, *si vero aut non sic prius.* v. 45, οὖν legendum esse pro vulg. οὐκ, vidit etiam interpres, dum vertit, *ita qua nondum sunt probabilia.* v 47, f. rectius ἐναφιζομένων.

P. 328, v 19, vulg. lectionem sequitur etiam interpretis versio, *lapidum & omnium animantium.* sed verior f. scriptura, λίθου, φυτῶν, ζώου, *lapidum, plantarum, animalium.* v. 34, congruentius τοιαῦτ' ἐζῆ, indic. modo. v. 51, simplicior structura est, μηδὲ βιαίῳ θεοῦ πνεύματι τὸ νοεῖν ἐῶν: vt interpres quoque vertit, *neque velit discere quidnam intelligat.*

P. 329, v. 48, non minus aptum adoerb. δηλονότι, *videlicet.*

P. 330, v. 2, rectius αὐτῆς seu ἐαυτῆς, *suapsius:* & mox H. κυριεύει, vitiatus. v. 4, in Fl. est etiam altera scriptura, ἀπειρίαν, indic. modo. v. 23, f. vertus ἐφιλάνθρωποι v. 16, in ulum istum, Αἱ τῶν ζῴων ἀφιδίαι, & cetera, Heruetus interpres omisit, & absque separatione sequenti cum præcedenti ib. connectit. v. 20, χρεῖττον agnoscit etiam Heruetı versio. *tractanda sunt homonyma:* sed vertus f. χρεωστέον. v. 16, in Flor. est etiam altera lectio, κατ' αὐτοῦ. priorem sequitur Heruetı versio, *eas quæ sunt in ipsis differentias.* v. 35, τὸ αὐτοῦ] id est τὸ ἀνθρώπου. H.

P. 331, v. 13, ἀγνοεῖν agnoscit etiam Heruetı versio, *contemplari genus in duab. speciebus:* atque ita est etiam v. 8: non aspernanda tamen A. lectio, διαφέρειν, *discedere.*

P. 332, v. 5, f. congruentius ἀξιοῦσι, opt. modo. v. 36, συναύξων legendum esse pro vulg. συναίτιος, liquet ex 334, 27.

P. 333, v. 3 & seq. Flor. coniunctc δεῖ: minus perspicue. v. 8 & 9, allusio est ad prologum Medeæ Euripideæ, qui apud Ciceronem quoque expressus est. Disputatio de causa prohibente, v. 10, supra tractata latius 334, 1. v. 42, rectius αἴτια δ' μὲ χωρίζουσι. vt interpres quoque *sibi inuicem causa sunt ne separentur.* v. 47, A. mauult τὸν ἀφηλικῆ. sed τὸ recte scriptum; quippe quod totam sequentem sententiam respicit in cuius fine subaudiendum ἀλλήλοις ἄρτιον, vel simile quid.

P. 334, v. 3, malet f. aliquis συναλλοῦσις, *vna trahentes.* ferri tamen & συναλοῦσις potest. alus verbis supra in eadem re vtitur, 137, 18. v. 16, vinum idem alios aliter afficere, docet etiam Philo ἐκ τοῦ μετρίου ἕξ 172: Plutarchus 199, 387: & Aristot. problem. 17, sect 3 H. v. 25, Flor. συνδυασμός: quod ne lenissimus quidem facile admiserit. regulare συνδυασμὸς supra quoque legitur 325, 16: & infra 336, 39. v. 36, eadem Fl. diuise αὐ τῆ. sed pronomen

nomen ὡσηὲ agnoſcit etiam Hermeti verſio, *quod nec ipſum per ſe poteſt effectum efficere*. V. 40, mancum eſſe hunc φωκυλίδου, e ſuperiorum procemiis & epilogis ſat clarum eſt. An vero idem etiam vitiumve ſit, non abſte dubitaueris. plura enim ſuperiorum prologi nobis pollicentur quam hucuſque ſint pertractata. Sequentes autem ex Theodoto ἐκλογαὶ, ſtilum quidem & phraſin Clementis matori ex parte præferunt, in dogmatis tamé non vſquequaque conſonant. vt, ſi a Clemente ſunt excerpta, non de Clementis, ſed de Theodoti ſententia pleraq; relata videantur. qua de re intelligentiorib. calculum permitto. Heruetus ſane illa non eſt interpretatus; vel quia paſſim mutilata & depraua ta, vel quia non vſquequaque orthodoxa ſunt, vt quæ Baſilidis quoque & Valentini opiniones idem iudem allegent.

P 335, v.20, Herodoti dictum eſt, pag. 2. ὅτι δὲ πᾶσαι αἱ ἡδοναὶ τοῖς ἀπόροις ἡφάλιστοι: quod a Philone quoque duob. in locis vſurpatur. H.

P 336, v.6. A. mauult χρησάμενοι τῷ πίστει, vt Matth.9 & 15. V. 17, f. ἢ ὑπ' αὐτοῦ ὀθέν, *eorum quæ ſub eis ſunt ſanctorum*. Ibidem mox A. τὸ χρυσοῦν. V. 25, congruentius f. ὁ ἡφέ. εἰσαῦθι: vt referatur ad ſingulare φῶς. V. 30, etiamſi diuiſe legas τὸ σφαιρίδιον τῶν (i. τύπων) οἱ ἀλλοῖοι, tamen ne ſic quidem ſat recte conſtare videtur locus. Ff. Iunius legit, ὡσεὶ τὸ σφαιρίδιον, τοῖοῦτοι ἐοικότες οἱ ἀλλοῖοι: vt ὁ σφαιροπώλης vocabulo ſignificetur ὁ τῶν σφαιρικῶν φύσις. V.34. f. μεθ' ἣν τῆς σκιᾶς. V 38. melius ἐμοῦ τὸ χρῶτος, vt apud Plutarchum & alios. V.50, incluſa ἡ deeſt in Flor. ed.

P 337, v.11, f.leg. τὸ δ' ἀσίωπητον, *idiu---* nam *idi* parum huc ſacere videtur.

P.338, v.12, f. λόγος ἀληθὴς γίγνοι. Seq. v. aptius χρονικὸν καὶ πολύ. Ibidem mox veritus eſſe videtur ἀφ' ἑνὸς ἀρχηγέτου, *propter ſimilitres*, vt pag. ſeq. v. 24. mox ſane v. 15, memoratotut δίκαιοι ἄγγελοι. V. 22, congruentius τῆς αὐτῆς ἰδέας, *eiusdem ſubſtantiæ*. V.29, f. συνεισέρχεται: vt ſenſus ſit, *cum vero & ipſe intrat, ſemen quoque cum eo intrat*. De myſtico autem ſummi ſacerdotis in ſanctuarium introitu & habitu eius dem, latius ſupra 240, 19: 241, 12.

P. 339, v. 2, legendum videtur ἀφ' ὧν συνεπέφυκεν: aue ὁ interrogatiue capiendum pro ὅτι. Seq. etiam v.aptius ἐξ αὐτοῦ, *ex ipſum*: nempe τὸ ὅλον. V.19, haud ſcio an verius φυσικῶν, genit. caſu, vt mox v.ſeq.

P 340, v.13, vulg B Matth.10, οὐκ ἔστι μου ἄξιος: atque ita etiam Clemens ſupra 321, 29. ſtetri tamen & ἀδελφὸς poteſt, quoniam apud Lucam 14, 27, eſt. ὃ δυνάμενος μου ἀκοῦσαι. V.15, δυνάμει accipiendum per ellipſin præpoſitionis ἐν: aut transpoſita copula legendum, δυνάμει δὲ ἐν τῷ τοῦ ἰχθύος. V.42, A. ſupplet τοῦτο. De informi autem, ſeq. v. vide & Baſilium, pag. 6. H. V 46, ſ. πολιτικὸς δὲ πανηγύρεως: & v. 50, νῦν λόγου καιρὸν, *locum aſſignatum*.

P 341, v.3, conuenientius videtur ὑπερεκπλήρωσις. *completis & præterea laboribus*. V.10, δυοῖν legendum eſſe dutuo caſu, ſatis declarant ſequentia. V. 32, H. dubitat an verius ſit κατ' ἰδίαν. V.46, A. poſt τῶν ἐκκλησιῶν addendum putat τοῦ ἑνὸς, ex Rom 11, 26. ſed ſubaudiri etiam poteſt ex antecedenti membro verbum σώζεσθαι, i *tunc demum totus Iſrael ſaluabit*. De inſitione autem latius tractatum ſupra 281, 34. & ſeq.

P.342, v.10, poſt λίγα deeſſe videtur σύμβολα, aut ſimile quid Et ſeq.v. congruentius f. ἐπὶ τοῦ οὐ κόλπου, *ſinus (ſeu diuerſus) ab eo quem aſſumpſit*. V. 23, legendum videtur τὸ κόλπον μὲν πρῶτον κτίσμα, *primatus eſt mortis*: vel ſaltem, ὁ κόλπος, *deuolut* (h.e. ſubmouit) *mortem*. V.44, reſponſum Chriſti ad interrogationem Salomes, narratum etiam ſupra 191, 17.

P.343, v.4, de aſtris Philo quoque pag 6. οἷς δ' ἀναμφισβήτητον ἐδόκουν ὁ ἥλιος, ἡ μὲν σύνοδος. H. V.9, Flor. ἡμέρας, genit. caſu. V. 21, A. ἀπ' ὀφρύδος, ſing. numero: Flor. ambiguo errore, ἀπ' ὀφρύων. V. 23, poſt ἀφορίσαι non male diſtinxeris: vt ſequens commation πρωτοφανὴς, cum ſequenti partiei pio iungatur, non cum antecedenti. V.28, plena ſtructura eſt, ὅτι γενόμενος ὑπὸ βασιλέως τῶν χθονίων. V.39, λίγεται ſtetri poteſt, nempe pro ὁμολογεῖται. ſi quis tamen λιώπτται aut φάσγεται malit, per me licet. V.52, H.m.f. οὕτως ἐφ' ὃ ἐκφεύγουσιν πῦρ διαφορὰ τῶν ἀληθοφανῶν φυτῶν. vbi conſtructionis norma in clauſula poſtulat potius ἀληθοφανῆ φύσιν, vel ἀληθοφανῶν φύσει: aut accuſatiuorū illorum alteruter redūdat.

P.344, v.1, H. ἀληθῶς δ' ἐπάκουστον, cum articulo. V.5, ἀκάζεται τῇ δυνάμει δ' πνεύμ.] Gregorius Nyſſenus homilia in f. Baptiſma. H. De exorciſmo autem quod ſequitur, non congruit eum eo quod ſupra docuit Clemens 177, 1. V. 11, χρῶν ſuperuacuum videtur, ideoque tollendum. V. 25, *Excerpta illa ex Prophet.* u aut & ipſa e Theodoti ſcriptis collecta ſint, & an a Clemente collecta, non immerito ambigas. nam & ſtilus in nōnullis & ſententiæ a ſuperiorib. diſcrepant: neq; omnia ex vnius auctoris ſententia depromta eſſe declarat adnunciuncula ſtta 347, 19. ὡς ἡμεῖς οἱ φαίνεσθαι καὶ ἀλλοῖοι: & rurſum 350, 7. ὁ Παντοκράτωρ δι' ἡμῶν λόγου. διορίσας τὸν σφραγισμὸν ἀφιερῶν ἐκ λέξεως. V.29, vulg B. in Cantico tium puerorum, ἀλλ' οἱ παῖδες ἀνέμῳ τὸ πύρωσον: & mox, ἀλλ' οὐκ ἐν ὕδατι πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ ἀγγέλου. τὸ πύρωσον. V. 33. articulus τοῦ, additus ex eisdem B. Eadem ſeq.v. οἱ σὺν ὁρμῇ τὸ πύρωσον, cum articulo. Sed non legitur hoc canticum in Hebraicis Bibliis: ideoque ſeorſum inter Apocrypha collocatur. V.44, in Fl. feminæ lectionis ſunt veſtigia, γυνὴ φεύγουσα, & γυνὴ φρονίμου. o V. 46, locus de magna Iſraelis die, caſtat Oleæ 1.

P.345, v.1, reſpicit ad duos mirificos Iſraelis transitus, alterum, per mare rubrum, Moyſe duce, Exodi 14. alterum, per Iordanem fluuium, duce Ioſua, Ioſuæ cap 3. Alter autem horum tam ducum quam prophetarum, nempe Ioſuæ, nomen Seruatoris noſtri dicitur fuiſſe inditum; quia & ipſe Ιησοῦς in Græcis Bibliis appellatur, ſed addito diſcrimine, ὁ Ναυῆ, *Naue filius*. V. 19, legendum videtur diuiſe σφραγιδῶν, aut σφὸς ἐπιβαλὼν ſeu ἐπιβαλλόμενος: & v. 22. οἱ μὴ ἐκ πίστεως. V.44, de tetrau abſtinentia vſe & Baſil.133 & 137. H.

P 346, v.5, f. λόγος ἐν αὐτοῖς, vel ἐκ πολλῶν αὐτῶν aut ἐν omnino tollenda eſt. V.12, ſic quoque diſtingui locus poterit, ἐκ ὧν ἐκεῖ ἐκ ἐπιπέδου φωσφόρου· οἱ μὲν, (id eſt οἱ δὲ μὴ) πεφεύγασιν τὸ ὅλ. πλοῖον. V.43, vulg. B. ἐπίσω μου. Matth.3, 11: Lucæ 3, 06: Ioann 1, 27. Seq. v. pluraliter legendum videtur κρίνομένους: vt feratur ad ὕπνου. nec enim vel ad Chriſtum vel ad Heracleonem referri verſimile videtur.

P.347, v.2, A. ἀχθυόντων. V. 17, in Flor. ſimi etiam alterius ſcripturæ veſtigia, ὃ μηδὲν ἀδυνατοῦσι, *quæ nobil non facere potu eſt*. V.21, non minus apte ſic legeris, ὑπὸ τῶν ὑπερχρυσίων ἐπιφαίνεσθαι βασιλέων. ἀκριβῶς τῶν ἐξουσιῶν πεφυκότων. ἄκρας δὲ τῶν ἐπιμελείας ἀξιούντων. V. 30, ſimilitudo de Magnetis lapidis natura, vſu patia etiā ſupra, 299, 13: & apud Philonem 630: ſed aliam eius rei cauſam adnotat Io. Brodæus Miſcell. lib.3, c. 29 V. 32, ſenſus eſt, *Deo (ab ſit verbo ſimulta) gnoſtici*. i. hominis gnoſtici io diuinam quandam naturam transmutati: quod tamen abſque inuidia dictum volo. V. 37, malim αὐτῶν πᾶσι, *expoſitum eſt omnibus, patet omnibus*. V. 39, Flor. & H.m. f. μεγάλα ἐφάνη, *magna ſeruatur*. ſed μένεται legendum eſſe, recte vidit etiam X. & H. V.40, H.m.f. ἀφωρίσθη ἡ ἄλλη δ' ἐπὶ δεξιὰ μέρη. ſed vulg. lectio melior. V. 45, haud ſcio an vetior ſcriptura ſit, αὐτὸ γὰρ ὃ τῶν ἐκκλησιῶν ἐκ ἀπαῖς. *abſque cognitione eorum quidem qua vitia & acceſſoria ſunt ad ſalutem*. V.50, legi etiam poteſt ἄκλινῶν συνδρομαίων & ſeq. v. πολλοῦ, *veri*, i. veritatis. aut eum τῶν ἀληθῶς ex præced. membro repetendum διδασκάλων.

P.348, v.2, congruentius ὅτι, ſingulari numero, vt præced. v. ἡμῶν. V. 3. paulo congruentius, ἐν ᾧ καὶ ἀφ' τὸ ζῶον ἐν, ὑπὸ ἐξετὸ ἄκρον τῆς ζωῆς, ἀπὸ χθονίας, *cui etiam*

eb vitam recte actam, vita dignum foret semper esse superstitem. sensus est. εἰ καὶ τὸ δίκαιον μακαρίζεται ἀθάνατον, ἀλλ' οὐ τὸ ἀμφὶ τὸ ζῆν, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν. ἐν οὐ τὸ ζῆναι, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆναι. v. 12. planius erit sententia, si transpalita μὲν legamus, ἀλλ' οὐκ ἐστιν μὲν τὸ ἀνθρώπου πολυσήμου ἀγαθόν. Sic v. 14, concinnius ἀεὶ γὰρ, *vt enim.* v. 20, etiamsi ἢ legamus pro δὲ, tamen oe sic quidem satis recte constare videtur sententia. v. 27, vitiatius ἐπαρχείας, fœmininatetinatione. v. 33, f. veritus σκοπεῖσθαι, *prius experimentur (seu tentant) velatus.* v. 40, nescio an veritus ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ὑπνου *precans* prius *p. sup.* v 42. ambiguum est λεγων an λεγεσθαι scripserit auctor. v. 51, A. legendum suspicatur, ἐμβὰς εἰς ἀνοίας ἁβύσσους. alludi enim ad locum qui est Sap. c. 3. In Flor ed corrupte scriptum εἰς ἀνοησιαν.

P. 349. v 9, aptius ἐπιποθεῖ, *acquisitione & possessione honorum:* itemque mox τῶν ἀλλων: vt declarant sequentia. v. 12, paulo melius ἐν ῥᾳθύμοις δὲ σώμασι, *adhuc commorantes in hac carne:* vt σωφρονοῦσι τοῖς σώμασιν per ellipsin præpositionis ἀπὸ dictum sit, vt alibi σωφρονεῖν. Seq. v. pro ἀνέμοις non male cum H. legemus μύσταις. v. 26, in Flor. defectus ligunum est: cum tamen structuræ nihil desit. v. 28, enarratio est psalmi 18: quæ quantum huc quadret, indicent alii. Seq. v. etiamli legas ὑπερβάσις σώματος, parum lucis sententiæ accesserit. v. 30, Flor. ὑπερχώσαντα. corrupte. v. 41, inclusum ἦσις. additum e Flor. ed. margine. Seq v. pro ἰδὼ structura postulat καὶ, vel ἴσασι. *sunt.* Lucas cap. 4 dicit, καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν διέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ. Sequentia vero, ἀποδέδωκεν τῷ ὄφεως εἰς τὸν σωσμον. alludere videntur ad narrationem quæ est in Euangelio secundum Nicodemum.

P. 350, v. 1, Humeri locus est Il. α. v. 5, vulg B. psalmo 18, ἐξήρατε αὐτῶ. genit. casu. A. v. 8, Flor. αὐτοῦ τῷ μίσους: & v. 11, πεφυκέναι κρατεῖσθαι corrupte vtrobique. Seq etiam v. legendum videtur nudius tertius, τῷ παρεχωρῶν αὐτὰ ζῶντι: id certe innuunt sequentia. v. 13, Flor διαπεπαυμένοις quæ lectio non male congruit, si respicias sequentia. nostræ scripturæ, si ogulari oumero, cohærentia hæc est, a v. 11, ὁ κύριος ἀλλάσσει, καὶ i. *etiam* τοὺς δικαίους, τοὺς πτωχούς. sequentia enim sunt parentheta) εἰς τὸν αὐτὸν ἀνατρέχουσι πάντες. Forsan etiam sequentia sic legenda; ἀλλ' ὁμῶς, ἀς ἀσφαλῶς εἰ ἦ, ἀς μᾶλλον καὶ τὰ πάντα τὰ μὲν, ἀς ὀφ v. 16, f. καθ' ἅλιον, vel ἐφ' ἁλίου, *in sole*, vt v. 18. Sequentia quoq; sic interpolabuntur paulo melius, πεφύκασι δὲ, ἀσφαλῶς φύεσθαι, οἱ ἵπποι, ὁ ἅλιος, ἑστῶτες πάντα τὰ ἐξῆς τοῦ αἰῶνος ἐμοῦ. v. 19, non minus aptum fut. temp. ἀφιξομαι. v. 34, vulg B psalmo 88, ὑπομονὴν ποιήσω αὐτῷ. v 43, f δὲ ὁ ἰὼ Δαβὶδ. *servus erat Davidi.* Seq. v. locus e Petri concione, citatus etiam supra, 168, 12, & 154, 30. v. 48, in Excerptis Augustanis itidē mutilea est huius xvtii psalmi enarratio. Sequitur in eisdem excerptis fragmentum pxix, hoc videlicet, vt H notauit; Κύριε σῶσον τὸν βασιλέα] τοῦτον, τὸν εἰς βασιλέα ἀχρίσθεντα λαὸν ἁγίου σου τὸν Δαβίδ. διὸ καὶ ἐπικλ. Καὶ ἐπακουσον ἡμῶν, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά σε. Τὰ ἀκόλουθα ἐπὶ τῶν προθέσεων τῶν καλῶν νῦν τῆς χαρᾶς λέγονται, καὶ τὸ ὑπόσχεσιν τῶν καλῶν βουλῶν. Quæ an digna sint Clemente, peoes acutiores esto iudicium.

P. 351, vt Diodori quoque locum attingamus, annotabimus quæ partim ex editione Stephani pag. 60, partim ex Palatinæ bibliothecæ excerptis mss partim aliunde deprehendimus. Igitur v 11, exc. P. ἐπὶ τοῦτο ἐπὶ τοῦτο ἐπὶ ἐκείνας μετέχουσιν. v. 13, St. σῶσε αὐτὰς: & v. 21. μυλαλγίαν. v. 22, ἐμμετέπεσθαι ὑπὸ ἐχθρῶν omittunt exc. P. v 26, Euseb & exc. P. ἀξιοπρεπῶν. & paulo ante πεφυκέναι, eadem exc. P. v 31, exc P. ἐξ ἀναλογ. v. 33, St Μινοεῖ more communi: & v. 36, ac 39. ὁ Μέμφι. pro quo exc. P. ἐν Μέμφει. contra cuotuetudinem. Rursus eadem exc. νῦν Ἡφαίστου, non male, i. *templi Vulcani:* ea nempe forma qua Ἀλέξανδρου supra 13, 2. Ἀρτέμιδος, 13, 27; Θεσμοφόρου 224, 13. v 41, Eus. Τυλλιχρι, dativo casu; minus consentienter. Sequen inclusum Θεοῦ, additum ex St. v. 43, Iustin martyr p. 85, Παλαιόταται τῶν Θεῶν γυναικῶν: exc. P. Παλαιόταται τῶν Θεῶν γυναικῶν: St. Παλαιόταται τῶν Θεῶν γ. v 44, St. Διοσπολίτου. v. 47, St. σοφοζομένου Μεμφεῖ exc. m. 2 & Eus. Μεμφεῖ: quam Μεμφίν agnoscunt etiam Strabo & Stephanus: atque adeo Μεμφεῖ a Μέμφει diuersam esse, diserte declarat idem Strabo 930 vbi ab eadem vrbe denominati Μεμφίτης & Μεμφίτης ὁμοῦ. nostrum Μεῖ est ex Hebr. Μεφ. v. 50, exc. P ὑποφήτου: & v. 52, ἀκριμαζόμενον. Ibidem mox St. κατασκαφέντα, *constratum.*

P. 352, v. 1, δὲ addita ex St. Contra, v. 8, articulus τῆς ab St. ed abest. Seq v 81. τῶν τε ἀμελησάντων τῶν πολλῶν. v. 10, Eus. Ταρσαλία: sed Τελμεσσὸς cum St. & exc. P. agnoscit etiam Pausanias 356, 39.

Vt vero etiam constet, quæ Theologorum de quibusdam in Clemente locis sit sententia, eam hic paucis subiungam. Non omni ex parte orthodoxum tuitle censent, quippe qui Apocryphis nimium delectatus fuerit, vt testatur etiam Eusebius. In primo τῶν φωκαϊκῶν. t17, 26. ait operarium qui mittitur in messem Domini, habere duplicem agriculturam. ἰσχυρὸν & ἀσθενῆ. Eodem in libro, 147, 12, ait Christum per vium tantummodo annum docuisse: qui tamen per tres annos & amplius docuit, vt ex Euangelistis manifestum est. Eodem in libro, 137, 50, ait Gentes per philosophiam iustificatas fuisse. Secuodo τῶν φωκαϊκῶν, 173, 17. Heruetus interpres in margine annotat, eum Nestorio errotis ansam præbuisse. Eodem in libru affirmare dicitur Neminem ante Christum seruatum fuisse. Diuersum tamen legimus 163, 25, 31. Tertio τῶν φωκαϊκῶν ait Christum nec esuruisse vere, nec vere sitiuisse, sed tantum visum esse esurire ac sitire; quæ de re & lib. vi, 276, 10; & Valentinus paulo aliter, libro 2, 193, 43. Rursum sexto τῶν φωκαϊκῶν, 270, 46, Christum & Apostolos apud inferos Euangelij prædicatione multos ad fidem conuertisse. In Protreptico autem Euam allegorice interpretatur Voluptatem, atq; ita docuit etiam Origenem discipulum suum Scripturas allegorice interpretari: vnde multæ tum nouæ, tum veteres exortæ sunt hæreses. Scripsit quoque & docuit Christum esse creatutam, vt Rufinos tradit in Apologia Origenis. De Pascharte coactum se scripsisse ait, teste Eusebio Eccles. hist. lib. 6, c 11: eoque in libro se Traditiones quas a presbyteris apostolorum successoribus acceperit, commemorasse dicit: Qui liber cum ad nos non peruenerit, quanam & quales Traditiones illæ fuerint, incertum est.

Atque hæc in præsens afferre licuit. Quib. plura & meliora Deus suggesserit, oobis & resp. illa imperiti ne grauentor. Interea æquus lector his æquo animo vtatur, & Deus ad alia nobis Spiritui sui gratiam largiatur.

ἀ τυπία quid 160.20
ἀτιμάκις ἢ τὸ μέλλον 277.16
ἀτὶ ὑπατος ἀπὸ ὧν 7.34
ἀτὸ τὰ πεζὸν ὁδὸν 206, 50. εἰς ἀυτοπίαν τὸν πεζὸν ἐλθεῖν 228,12.
ἀυτοπαθὴς πάθη 197,39
ἀυριὸν λαῶν, ἀυρίου ὑπνου 618,11

E

ἐαὸ τὸ ἐλπὶς ἀφιλοῦμβρ 126,30.
ἐαὸ τι- ἐαυῆ, ἐαυ τι χρὴ μὴ 215,3,6
ἑαυτου pro ἐαυτου 30,36 193,11
ἐβδομηκοντα, poet. 256,24
ἐβρεφρίμενος 4.15: cognatus τῷ ἐρειδὸ αἰμαν 64,16. De vetr. Iopam etiam Io. Baldinus Damnonianus libro 4.c 6.R.
ἐγκυπτειν τῇ πόρῃ φωνήεντι 268, 42 sic 120.24
ἐγλυφα & ἐγλυφα pro eodem 172,32,34
ἐγχέφαλος ἀνθρωπελινὸς βινὸς ἀνος 147, 27. ἐγχέφαλος τὸ ὀχεφαλ ἐλλὸ ἀλέθρα 118.14
Ἐγχέλυ· πάρα οἱ ἀπο 129,31: undo mutatum d 168,33. ἐγχέλυ. ἐγχελυς Α ὗς 266,14
ἐγχὺς ἀλλήκοος ἰὸν, prope accedens al. 167,6
ἐγχρὸ pro ἐγχρα 24.38
ἐδεσματα ἀρτου ὀρτὴ 142,38
τὸ ἐδος ἀφ' ἑαυτοῦ 37 ‖
ἐκβαρυνειν τ- 89,2
ἐκβολὴ τὴν ὀφθ- 129,19. ἐκπεπλιγμένος ὄτος ἡτος 153,5. ἐκπεπλιγμὸς τὸν ὠμλ. 325,18
ἐκβολὴμα 208,43 310,45
ἐκπαιδεύω πόλε πλαν 348,31
ἐκβακχὴ τ τῆ ὑγα. 106,18
ἐκπαιπαρις τοὶς ης. 218.15. ἐκπαιπαρὸς δὲ κρίτων 326,13
ἐκπρίσπωμαι τῆ πρ. 281,37
ἐκπυρούμβρος αἰθὴρ ζωῆ 60,8
ἐκπεπλὴ & ἐκπεπλὴ 94,1
ἐκπεπλεμος χρὸς 216,9
ἔκλαπι: quid 54,19
ἐκλιμπις πλάνη 80,1
ἐκπολπαίρω & πὶ πόῖ 240,41 H. m. ἐκπολπαίρω. confusum ἐκπολπὸς τε πόῖ 131.41: ἐκπολπαίρω & ὑδῶν 269,17
ἐκφυτὸν λαῶν τῆ ἐλαφ. 220.4
ἐλαφὸς ἀχαὶ 6.χίας 204, 43
ἐλαφὸς πόῖ, quid 201.42.
ἐλαφὸς quid 191.47. ἐλαφὸν ἀρτος 325,30: retinet ἐλαφὸν 68,45: 131.43: ἐλαφὸν Ephanus 173 & 174
ἐλαύνω τὸ ἐλαυνόῖ 84,10
ἐλαφρὸν πεδίον 101,30: ἀζυγὸν 230.29
ἐλαυλεῖν ἡτικῶς 4.42. q.d. in oculorum orbes ingeram C manulas ἐλαυλάτω, exclusam, explicabo: vt Flor. ed. ἐλαυλᾶ τὸ ἡλιαζῆς ἡτοὺς 22.42 idem παρεμφ 21.48
τὸ ἐλαύλιον καθημερῖνὸ 122,30
ἔλαυλος χειτὼν 90,36
ἐλαυλρὸν μέλας 302,46
ἔλαυσι, & ἐλαύνομαι, gran de 53,22. 24.
ἐλαύσῖμος ἀὸς τὸ β. 222,18
ἐλαυτρον ὑφὴ 264, 48. idem ἐλαυτρον 136,14
ἐλαφαμαυρὸ genus quo jubsint 50, 42 16.24
ἐλαχιστοῦς ἀὸς αὐτὸ 80,28. ἐλαχιστοτάτος ἐφαυ 67.25
ἐλαχίστως ἀὸ τὸν & 80,39
ἐλαχιστος, ει ελαλ 80.29
ἐλαχιστοῦρος τῷ τὸν διαιτητ 283, 6: H.m.f ἐλαχιστ.
ἔλδεται, comedet 81,32
ἔλδος jecinoris. statua 239.18
ἑλεμερμὸς ἡμαλιος πρὸ 236,7
ἑλέμας βαρὺ λέγ- 309.33. ἑλεμάτης τῆς χοιρας 308,32
ἑλκεσιφαρμακος 160.49
ἑλκὸν τὸ λαχάνου, ἰσχυ 81.35. ἑλκὸν ἀλχαπὸν 60,10
ἑλκεστὸν Cuticulæ 116,25
ἑλκοβρασμὸς ἐμπνοῆ. 292.25
ἑλκεκαφοῦσι τὸν ἀλοὸ. 275,25. retinet αὐχ. τὸν ἀλ. 235.49
ἑλκυσὰς ζῆν 319,47
ἀ ζητήσεις. si quæreres 216.4 c. sic 2 c, 11:140.19:143.33. ¶ ἀ- τύχῃ 273, 29. ἀ δὲ- λόπτεσθ 197.19
ἀ χρὰ si modo 128.18. ἀ δὲ τὸ ἄρχῃ ἀ συ χρηστου. si tamen & concul 79.40. sic 86.41 Eadem signif. εἰ δὲ 121.14. & 52. 131.136.23. εἰ δὲ θεὸς, pro εἰ ἰὼς 127.24 ¶ εἰ δὲ μὴ τὸ ῥᾴθυμον 215.40. εἰ δὲ τοῦ τοῦτο, ἀλλ' οὐχ τῷ γ. 81,18. εἰ δὲ τὸ- ἀλλ' ἐδὲ 98,10
εἰδέα pro ἰδέα 231,16
εἰδήκοτος τ' Ἐ γλάσσης 148.4
εἴδησις ἰχθὺ τῷ σταυρωτὸ 311. 20. sic 274, 31. εἴδησις ἐπισημοτικὰ 327,21. εἴδησις quid 169,28
εἶδος, formas cana spheres 333.14
ἀ εἰδοποιὸν ἀληθρομ 130.39. εἰδοποιὰ τὸ ἰὼν 289.56
εἰδύλλιον μισθοκωλὸς σον' εἰδύλλιον συμπλοκὴς 221,11. εἰδύλλα τῆς ζάκυ λὸν τῆς Sinus ὑπὸς ἀσσπαθὸν 252,15. εἰδύλλα πλάκτινον 242,25 εἰδύλλιὸν ποιητὴς 1,32
εἰδυλλοῦμβ cur versus 62,23
εἰδυλλαπτρία τῶν χθονῶν 290,4
εἰδύλλιακὸν vulg 331,23
εἶδο δὲ 12,2
εἰκάζα. significo 242,28
εἰκοβόλαι πρὸ ἀφοῦ 261,25
εἰκὼ ακὼν & τοῦ ὀρθίου ἡτὸ. quid differant 180.1. εἰκὼν, ὅσα λὸν ἰνες 359,14. εἰκὼνες, exempla vitæ 37.9: maxima recta doctrina pars 102,7
εἰκὼνισμὸς τῆ ὁδοῦ 276,29
εἰλούμβροι εφωμβλὸν 248,2. εἰλούμβροι ἀὸς ἰν 230.20
εἰλιχμὴ τῆ ζόφῳ 67.46. item ἐλιχμάσας τὸν ῥιθῆ 69,15
εἰλιγάσαι) 24,8 vulg. Est editio ἐλιγασαι), vestimus.
εἰλικρίνα λόγου 227.49. εἰλικρινὰς ἀπαιτῶν 309.14
εἰλυμβρὸ & τὸν ὑμβρὸν 348.4: alibi ἐλυμβρὸ &. more communi.
εἶλυτος, ferus apud Laced. 10.27. Ionice & Dorice more. alias αἴρετος, vt εἶλατος ἐλάτου 102,22: πέρι τυμβ τὸ ελ&. qua dote Pausan. & Steph.
εἶλυν pleonasticum 324,16
εἶμὶ ἀναλλαγὴς βιότου 190,13
ἑμισσὸς Attica 204.36
εἰρήσεται, dicetur 206,33
εἰρλωδίου ῥῷ πάντας 763.16
εἰρλωμένος τῷ τὸν· 50.42
εἰρλωποιοὶ τῶν ἀλῳτῆρος 323, 20. εἰρλωποιὸν ὧδε πλ. 210,25. εἰρλωποιὸς πλάκα φ. 210,22
ἐ εἰρμὸς τῶν λεγων 204,16
εἰς τὸ παιδιὰς, pro παιπλῶς 35,43 sic εἰς τοσοῦτο. sam 158,27· & ,31. εἰς ἐπιτὸν 4.14. ¶ ὑπὲρ pro ὑπὲρ 1-2, 23: 210.49
εἰσαγωγὴ δικῶνος 232,22: 135.37
εἰσαῦξ ἐπὶ ι. statuere 239.19
εἰσὶ ἡτὸν. misereri d. 92,8
ἡ εἰσβολὴ τῶ ἀφωμὶς 203.45
εἰσιλαὼν ὑφρονος 83.49
εἰσὶν. existimum 4.34
εἰσκαμπὶζ τῆ γναικωνίτιδι 89,30
εἰσ' ὡσ' ὁραμβρον, ὅτι τὸ μὴ 29c 20 ἐστιν ἐφ φ, ὅτι χρὴ λεγ-ν, ὅτι χρὴ ποιοῖς 319.27
εἰσὶν τὸ τὰς αὐθρώπους, a Deo & bene 127,6. εἰς ταυτὸς τρόπον, omni modo 312.7. pro eorum εἰς ταυτὸς 215,49. ἐξ ὅλας κραδίας πιστεῦσαι 208,46
εἰσὶν ἐρχ τὸ εἰσέρχα 243,28
εἰσφέρω ὑπὲρ ἐμβλω 148,5. ἡ ἐμὸ· εἰσφορὰ ἐμὸν, vnusq. noſtrum 196. 10.19
εἰσβιάσασθαι τὸν λόγον 217,18
ἐκβλαβὴς pro εἰσβλαστὸν 106.45
εἰσβλέζουσι χὰς πρὸ 122,9
εἰσβρεκτικὸν ἡλαίους 89,22
εἰς ακκαβὸς, in les vers 41.44
εἰσβλέπειν ἐπὶ συγὰν, scripsimus de D. 204,47. sic 41,20: 180,2
εἰσδημὸν ἐν τῷ Σώμ. 231,12
εἰσδυσιπὰς εἰς ἡτύφλο 72,18
εἰσδύσκω, expof. 292,1
εἰσδυσις, vestibula 189,5: 334,1
εἴδεος pro εἰς ἡτας, expeditus, explic. 176,36 284,6
εἰσὶν ἐν τὰ πὰ πειρχὴ πῆς- 231,46
εἰσλυχὸν τῶν ἐκκλησιαστ 70,38: P.m f. εἰσλυχὸν, perpetuum.
εἰσοικίζοντες τὸν Αφροδίτην 28,50. εἰσοικίζοντες πόῖ 1,43
εἰσῳκοῦμβροι τὸν ὑπ. πολιτείαν 19,8
εἰσῳκοῦς, execrare vel demoveri 248, 33 vt Hesych ἐνοικὸς & ἀνελεῦσαι & οἰκοῦσαι exponit.
εἰσῳκοῦμβρος μοιδ. 99,8
ἐκκλησιὰς ἐκ Cornelio, vocare ad ſ. 37.4. sic 66.4: 216.23
ἐκκεντρικὸς τὸν πέρσαν 188,35
ἐκκέρυκὸς ἀνθρωπος 232.16
οἱ ἐκ τῶν ἐκκλησίαν, ecclesia membra seu consortes 217.15
ἐκκλησιὰς ἐκ λιχνίας 64,18
ἐκκλίνει λὸν κρικὸ 222.8
ἐκκυκλὸν τὸ μυστηρίου, exulgatum ex profanorum cœtibus & cœnaculo efferre 320,2. ἐκκύκλησις τῆς γναικὸς ἐκ τὸ μέσου 187,33
ἐκκοφῆμβροι ἐσὸς τὸν ἀλοὸ (ex 231,49
ἐκλαμὸν (τῶν χαφὼν ὑπὸς 43,35. idem ἐκδιχαζ v. 20 sic 362.33
ἐκλογὴς, electi 283,18: 290,40. sic

Nn

ἐκλελιγμένοι 167, 39. ἐξηλλιγμένοι 210, 21. 297, 30
ἐκλιπαίνειν ἐστοποιεῖ τὴ διδασκαλία ουρ 320, 33
ἐκλογὴ τ κλησίας 131, 30: βίου 300, 27
ἐκλογεσμὸς βαπ. βιω 269, 3
ἐκμυρίζειν τὸ τοῦ τῆς 87, 2
ἐκπεπτωκότες οἱ ἀπὸ τῆς 324, 16
ἐκπλεκτικὸς ἀπὸ ὁρίζεται 85, 33
ἔκπυρις τῶν ἀρτων 269, 17
ἔκπυκνωσις quid 562, 16
ἐκπυρώσεως χρειὰς περὶ 284, 19
ἐκπύλας ιμᾶ 211, 42. f ἐκπυλίας
ἐκπυρωσις Stoic. 23, 11: 256, 6
ἐκτασις ἐστοιχεῖο τῆς 182, 46.
ἐκτασία τῆς παχυμερους 181, 46. fic 163, 1
ἐκτείνας, explicare 262, 19
ἐκτεινει χαίρει τοις ἀρ. 305, 22. ἔκτασι ζωφολ. 303, 5
ἐκτόμιαι pro ἐκτομίαι 96, 41
ἔκτοτος ἀφὸ ου 178, 9
ἐκφύτεια τῆς πολιτείας 96, 46
ἐκπεπλαι, ex. ἀρια p. 159, 16. ἐκπεπλαι- νει 214, 6 fic 176, 39
ἔκτη pro ου τοτε 282, 20
ἐκτρεπλα πλῆ 73, 6. ἐκτρεπλάζειν ἢ ρίμα 61, 24
ἐκτρέπεσθαι πλαναται 73, 2. ἐκτροπὴ ἢ ἀόριστος 13, 39
ἐκπεπυκνωμένα τῶν ὑπαμφίων 336, 50
ἐκφανῆ ημιν τὸ κρεπτον 125, 46
ἐκφανῶ πνεῦν, manuf. f. 189, 32
ἐκφύρειος τῆς λαμπ 149, 41
ἐκφωνίζειν εἰς ἀδ. 300, 10
ἐκψηκωμένα χάς 89, 23
ἐλαία, misereatur, Flor. editio 54, 36. al P. m. f. ἐλαῖα.
ἐλαία οὖν Σολωνος 260, 2· 291, 28. τῆς ἐλαίας οὐδὲ ἄρχεται 264, 18.
ἐλαίγκιον ὑπαλειφὴ ἀκμαπαλὸς 54, 6
ἔλαιος quid 53, 47: ἢ 10, 31
ἔλαιος ἢ ἐλαιου q. παράπαν μη 76, 56
ἐλαΐζηρεσθαι ἡμερῶσαι 307, 27
ἐλαΐζηρεῖ τῶν πλῶν 590, 19
ἐλαΐφωνος ἀπὸ πλίνω 69, 38
ἐλικηδὸν ὁ κριὸς ἐκεῖ 89, 2
ἐλικίτης, cern. mul. 91, 2
ἐλαιῶν διαφορὰ 86, 12
Ἔλαιον, tu. livet 262, 35
ἐλαιόπυκνοι Iones unde 86, 30
Ἐλαοῖς λαος 296, 6
ἐλαστὴς χοῦς 164, 28. ἐλαστὴς ἢ ἀρμὸν 307, 50. fic ἢ P. m. f. 41, 3. alios ἐλαστὴς.
ἐλαῦσα ἢ πλάφα 91, 45
ἐλαφὴ πάντ' ἐμπίπτει 123, 23
ἐλαιὸν τῶν πεπο ὑπὸ τὸ ἥλιο ἔχοντος 290, 4. ἐλαΐζοντος οὐ γλῶ 163, 4.
ἔλασμα τοῦ 177, 30: 179, 42
ἔλασσον, exspectare 228, 17
τὸ ἔλασσον 329, 9
ἐλαφρότερον δ' ἀπὸ τοῦ 84, 32
ἐλαφρότης, tolerandis 170, 61
ἐλαιοτρόφ ηοιτο ἀφὸ θ. 310, 7
ἔλαφος ὁ ἀνάφορος 308, 3
ἐλαττωτικὸς med. qui 125, 48
ἐλαφρίζηφθα τῆ ας. 204, 28. ἐλαφρίσκηται ἀπὸ τῆς αὐτῆς 310, 34.
ἐλαιόπλακας pro ἐλαιοπλακας P. m. f. 62, 39: 64, 23
ἐλαιῶν τῆς φρισὶ 295, 22. 309, 1.
ἐλαφοθύθῶν ἀκάθαρτ τὸν ψυχικὸν 231, 35. ἐλαφόνται τῆ ψυχῆ 218, 36.
ἐλαφοθύτης ὑπὸ ἡσῦ 633, 44.
ἐλαφοφόρος ἀριστὸς 107, 7. ἐλαφοῖδας μόνος, spiritum in se attrahere 304, 25
ἐλαφοιδίου τὰ τῆς ἐσχῆς 331, 18
ἐλαφολάσιος ἀγρόμενος συχνὸν 95, 47: P. m. f. ἐλαφολοῦσιν
ἐλαφολιθοδιας, in simul vers. 106, 2
ἐλαφοπαθεῖαι ἐπὶ σαλπιῶν 109, 1
οἱ ἐλαφοσκοπὶ πολῆς 324, 20
ἐλαφόσπορα νὸς ἐλαπόδα 162, 51
ἐλαφόφρακτα ὦ ἐπὶ σκεφ 292, 39, 43
ἐλαφοῦς ὅτις πτηνὶς 309, 25
ἐλαφοφανὲς χαφὴ 177, 31. ἐλαφοῦλακτος ἀπὸ λυπῶν 38, 45
ἐλαφὸν ὁρᾶν 136, 44. ὁ ἐλαφὸς τ ἀληθινὸς, figuratio 263, 4. ἐλαφὸν ἐχεῖ ὁ ἐλαφὸν 52, 5
ἐλαφρᾶς ὅτις ποδ. 214, 5: 217, 10
ἐλαφόσκοπος ἡσῦ 36, 43: τὸ ὁ ἡσῦ 252, 16. τὸ ποδ. 218, 36
ἐλαφοτόκον τὸ ἑαυτὸς πασα quo fortasse Sapientia 324, 38
ὁ ἐλαφὸς ὁ ἀλογὸ 183, 37
ἐλαφοῦσα pro ἐλαφοῦσα sen ἐλαφοῦσα 2, 22
ἐὸ pro οἷς 44, 1
ἐὸαχὰ ἡμᾶς ἐπὶ τὸ- 230, 15
ἐὸαγὸς τὸ ἀδ. ηρο 302, 52
ἐὸαμωσιακὸς τῆς ἀφ. 312, 14
ἐὸαλὸ πίσχω 2, 16
ἐὸαπόχαφὸ τῆς ζάσης τὸ- 186, 32
ἐὸαπόχαφὸν ἡμέρας τῆ ψυχῆ 176, 5. ἐὸαπόχαφὸ τῆς ψ. 175, 45
ἐὸαπόλυζιο κύλικρ 25, 47
ἐὸαπόχαφὸ ἐὸ- 24, 23. 613, 27
ἐὸαπολύζιο κρὶ ἐμπεπωκο 68, 24
ἐὸαπρῆσαι τῆ ἡμερ. σφία 122, 26
ἐὸαπύκνωσι τ' γλίχ. 206, 3
ἐὸαπύκνωσι τοῦ π 283, 6
ἐὸαπεφραγμένος τῆ ψυχῆ 30, 9.
ἐὸαπεφραγμένο π. ἀδ. 175, 45
ἐὸαρμόζειν, aptissimus. 285, 48
ἐὸασκασμὸς τῆς σάρ. 283, 20
ἐὸασμὸς λαοῦ ἢ ἀγάρ. 292, 48
ἐὸάσσοτες τὸς χαλκοὺς 26, 4
ἐὸάσσοτος ἀπὸ ἐὸὼ ἀφὸ· 586, 2. ἐὸὸ ἐλάκτ τ' ὀμαὰ 21, 10. ὁς ἐὸὸ ξίο τῦ- 102, 18. ἐὸὸ ξίος a syllogismo quid differat 327, 21
ἐὸὸλιχμὰ κλαῦν 176, 45. ἐὸὸλιχμὸ 217, 7. ἐὸὸλιχμὸς 25. 147, 27
ἐὸὸιχαὶ pro ἐὸὸιχαὶ, accipere. intelligere 123, 27. κῦ τ ἐὸὸιχμὸν, vereri 299, 39
ἐὸὸμὸν ἀφὸ τὸ ἥλιο 231, 52
ἐὸὸλ[illegible]ον ὁ τῦ- 231, 7
ἐὸὸλοῦσι ἀμὶ χλωρὸ πλαῖνὸ 93, 6
τὸ ἐὸὸξα 246, 5: 323, 23
ἐὸὸλιπὴ ἢ ἐλαιῆ 308, 15
ἐὸὸρόσου λαοῦσις 78, 4
ἐὸὸλοὺμβ ἢ φλυαρίας 88, 12
ὁ ἐὸλομβρος τρόμος 80, 48: f. rectius ὁ ἐὸλομβρος. ἐὸλομβρὸς αὐτοὺς 215, 35
ἐὸιπε τ ἄλλαι ἄστρα, per cetera sidera, i. reflectitur 31, 27. ἐὸιπὸν ευζωνα ἀμεῖν 211, 40. vulg. B. ἐὸιπε ευ- ειπε subaudita 324, 10
ἐὸεκρμίσαι, al ἐὸαμ. 107, 46
ἐὸιπρὸς ὁ ἀρκτικὸς 110, 43. ἐὸιπρὸς ὁ χαμαιπετὴς χερόμβος 604, 20.
ἐὸιπρὸς λαὸς 312, 51. ἐὸιπρὸς ὄνος γικὸς λόγ 217, 7. ἰδιότυπον ἐὸιπρὸς ἀμαρτάνας τ 9. ἐὸιπρὸς καὶ δαιμόνιος βιωτὴ 151, 21.
μῦ ἐὸιπρὸς ἀμαρτ ἢ δόκησις κακοῦ 212, 10. πικρὸ ἐὸιπρὸς ἀμαρτημᾶν 282, 17
ἐὸιπρὸς μαθὸ 301, 28. ἐὸιπρὸς ἀμαρτ τ ψυχ, de agitur seu perpetr. 2, 2, 52. ἐὸιπρὸς ἀμαρτ ἀδ. 181, 2 ἐὸιπρὸς ἀμαρτ ἀγκυ 316, 42. ἐὸια 290, 3: ὁ ἀμάρτυς 226, 19
πὶ ἐὸιπρὸς 188, 50
ἐὸολογήσασθαι ἀὸ ἢ- 160, 31
ἐὸοχέρωμα, pugnus 180, 44. ἐὸοχερωμὸν δάκτυλος 58, 6
ἐὸολαῖ ὅλως ἐλαχίᾳ 67, 46
ἐὸῆμαὸ ἐρμὸς, universo 57, 48
ἐὸῆρες χιτὸ 296, 46. ἐὸῆρα ὅσσες 231, 58. ἐὸῆρας ἐὸιπ- 71, 52
ἐὸῆρεύζειν ἐὸ- 56, 6
ἐὸῆμαμαι. cogitata 58, 4: q. ἐὸῆμαμαὶ ἐπεὶ ἐὸὸλοῦ, cogitantes 27, 24. ἐὸῆκεν ἡσῦ 256, 31
ἐὸῆκεν ὦ ἐὸῆμαμαὶ 222, 5. ἐὸῆκεν ἴχεῖ τῆς αὐτῆς sensum. 274, 46
ἐὸῆκεν ἐὸὸλ 70, 7
ἐὸῆκεν, uncolatus pretium 137, 30
ἐὸῆκεν ἡμὲν φᾶς 81, 8. τὸ ἐὸῆκεν αὐτοῖς ἥκει 85, 23
ἐὸῆκεν ἐὸὸλ pro ἐὸῆκεν 105, 3
ἐὸῆκεσιὰ τῶν ψυχῶν & τῶν σώμ 335, 4. ἐὸῆκεσιὸς ἀὸ πάσι 331, 1. ἐὸῆκεσιὸν τῆ ἡμέ 309, 22
ἐὸῆκεν ἐὸιζωμὰ τοῖς αἰῶσιν 97, 42
ἐὸῆκεται 294, 19: H. m. f. ἐὸῆκ.
ἐὸῆλεγμὸς ἐὸλεγμὸν 93, 10
ἐὸῆφθαλμισμὸς 286, 4
ἐὸῆσται, substitutum, propos. 312, 19. ἐὸῆσται σώζειν 311, 31. τοῖς ἐὸῆσταις αἰῶσιν ἐὸὸλοῦσι 70, 25
ἐὸῆσταὸ τὸν ἑαυτὸν 41, 61
ἐὸῆσμὸν ἐχεῖ 44, 44
ἐὸχὸ ὑῶσιν ἐὸῖ- 82, 50: 195, 12
ἐὸωμαῖος ἀμαρτία 230, 30. ἐὸωμαῖὸν ψυχικὸ 185, 42. ὁ ἐὸωμαῖτὸς τῦ ψυχὸς 218, 10 272, 37 338, 49
ἐὸῖδειξις τῶν χαφῶν, lectio 309, 20
ἐὸῖδεῖ τῆ ψυχῆ φῶς 278, 32
ἐὸῆσταὸ τοις ἀφαῖ. 221, 47
ἐὸῖβιβάσθαι ἐὸὸ παρὰ φωμαῖδι 93, 46. 17. ἐὸῆμμαζε & ἐαφαῖ 94, 13
ἐὸῆσταὸ ὁδὸ 291, 15
ἐὸῆσταὸς ἀξιοι 72, 42. ἀφὸς ἐὸῆσταὸν ἢ ἀὸκαῖτὸν τῶν ἀνίκαφ. 199, 21 fic 129, 15
ἐὸῆσταὸν ὁμὸν τὸ ἐοικαῖν 332, 2
ἐὸῆσταὸν ἐὸὸλ ὁ ἐὸῆμ 189, 12
ἐὸῆσταὸμβρον τῆ πλαῖ 289, 18: retinuit ἐὸῆσταὸ.
ἐὸῆσταὸ ὑῶσι τοῖς 129, 9
ἐὸῆσταὸ-

ὑποπίζειν quid 232,20
ἱξώγιον τροφῆς 191,20
Ἐξαγωγὴ, seu Ἔξοδος, p. 149,9
ἐξαμηνόνυμον τροφὴ 45,37
ἐξαίρεσις, exceptio 293,9
τὸ ἐξαίφνης 333,27
ὁ ἐξαγγελοῦντος τῆς π. 168,15
ἐξαγγέλλειν, intelleg. 227,35. sic ἐξαγγεῖλ 350,27. ἐξαγγείλαι 261,43
ἐξαγαγεῖν τὸν πρ. 227,52
ἐξανδριζόμενος γυναῖκας 87,20. al. ἐξανδραποδιζόμενος, flanata a th. ἐξανδρίζειν 93,38. ἐξανδρίσαι δὲ χωφὸς 87,45
ἐξαπίνης, ὁ ἄγαλμα 240,49
ἐξαρτισμὸς ὀμβρος εἰς φθορὰς 92,16
ἐξάρχοντες ἀνδρὸς ἐπῳδὸν λόγου 324,52. ὁ ἐξάρχων τῆς διαύτησις, auctor 199,49
ἐξαιρεῖν, cur d. 253,28
ἐξαθυμωῦσιν λειθουργῶν 325,49
ἐξαφεῦσθαι, in Spum. vert. 46,37. ἐξαφέρεσμος 44,40
οἱ ἐξαλεσμένοι, q. ἐξαλίζειν
ἐξείλασις αὐχένος 504,27
ἐξιλασίου τῆς πολιτείας 72,17
πρὸ ἐξέλθη τὸν σώματος 283,50
ἐξισωθεὶν τὸ τῷ πρὸ ἡμῶν λέγειν, nobu accenfeatur 184,37
ἐξιχῆρ τὴ ἀπορῆ αὐτῆς 63,19
ἐξυγιαίνειν Basilidem 216,52. ἐξυγιαίνειν τὸ σῶμ. 272,35
ἐξηκοντούρους χρόνος 324,52
ἐξοχήρους ἀνηρωλεις 71,5
ἐξιδιοποιοῦσας, manicip. 176,44
ὁ ἐξῆς πιεῖν τὸ Διοσκορίδου, in habitum perdue. 227,14. τὸ ἐξῆς γενέμενοι ὄντες, pro πλῆξ, loco 37,44
ἐξιστορεῖσθαι πὶ- 203,48
ἔξωθεν τῶν σώματ, extima 194,45
ἐξοικειοῦσθαι, famul. adfciscere 173,34
ἐξοπλίζειν pro ἐξοπλεῖν 75,50
ἐξόμυσος τῶν τροφῶν 100,43
ἐξομολογεῖσθαι τῷ θεῷ 59,15. ἐξομολογεῖσθαι τῷ θεῷ 181,10. ἐξομολόγησις ὑ σοῦ τῶν θεῶν 179,49:283,8. eadem ὁμολόγησις θεῷ 174,2
ἐξομολογεῖσθαι, confiteatur 12,18.
ἐξομολογοῦμαι, confiteor 271,7
ἐξοπ.ζειν 250,19
τὸ ἐξορκιζόμενον 344,7
ἐξορύσσειν, infertum vertit 47,19
ἐξορχήσασθαι λογοι λοίπρατον 120,38. ἐξορχοῦσθαι τῷ λοιδοῦσθαι 96,51
ἐξυθενῶν, nihil facere 151,52
ἐξυμνεῖν ἐν ἐνδυκεῖσθαι 60,51: ἀρτῶν 170,8: πίνειν 235,4
ἐξυπηρετεῖν αὐτῇ πίς- 193,23:250,6
ἐξυπακούειν τὸ περιβλέπεσθαι 108,52
ἐξαλοις pro ἐξωλεις 87,16
ἐξωτερικὸν Ariftot. 245,45
ἐπὶ ἐπαναλεῖν τῆς ἀκολ. 108,49
ἐπαγαγὸν τῷ σωτῆρι, inferre & concludere 76,42
ἔπαινος, praemium 102,43
ἐπαινεῖν φθησαμένου 232,34: ἐσκεῖν 321,48: τὸν ἐπαινον 152,49
ἐπαίρειν οἷς τὸ θεῖον 152,24
ἐπὶ ἐπαναλαμβάνειν ἐπὶ 121,52. sic 281,51: 331,49
ἐπαναγόντων τῶν θείων λόγων 196,8. οἱ ἐπαναγόντες αὐτοῦ, audientes 118,44. ἐπαναγωγὴ τῆς ἀδελφῆς 206,15: pro ὑπακοὴ obedientia
ἐπαίθηλον κύλικος 94,22
ἐπαιωρεῖσθαι ἐπὶ τὰ ὑπερκείμενα 249,20. ἐπαιωρεῖσθαι τῆς τῆς 227,1. πρὸ ἐπαιωρεῖσθαι ἀξίωμ 305,42. sic 165,31
ἐπαναμπλῆν, resurrexi 274,24
ἐπαναλαμβάνειν παιδίων, repet. 164,18
ἐπαναπαύσεται pro ἐπαναπαύσεται, Flor. ed. 254,3
ἐπαναπόλας ὑπ' ἀμφιπόλου 93,5.
ἐπαναστάσεως τὸν χιτῶνα 224,1
ἐπαναρθμίσθη 207,1
ἐπαίνου αἰτίας ἀμφοῖν 317,45
ἐπανοδεῖν πρὸς ἀναστάσιον 18,1. ἐπανοδεῖν ὑπὸ ἐπῳδὴ 32,6.8
ὁ ἐπαγκαλῶν ἀπὸ ἀνδρὸς 228,32
ἐπαποδοσεῖς ἀφῆς τὰς φιλοσοφ. 40,45. ἐπαποδύτιον τῷ πίνειν 320,45
ἐπαπορεῖν πλείονες αὐτοὺς 51,25
ἐπαρδεύειν παρ' ἑτέρου 118,17
ἐπαστεραῖς λαμβάνειν 181,50
ἐπαμείσιν τῷ ἀνεμῷ 210,4
ἔπαρτος τῶν χρῶν 307,43
ἐπαφῶσι τὸ ἐπομβρῖνε 306,8
ἐπιχαρμὸς, excitatio 78,35
ἐπιχαρπικῶς ευχεῖζειν 80,23
ἐπῆλυσιν τῶν ἔ. πὸ. 316,12
ἔπεσε, in mentem venit 218,43. ἐπεσίνου τιθεῖσθαι 230,29,32
ἐπιτερίνειν 289,30
ἐπεσίδ ὑπὸ 253,37
ἐπιδιαγνῶναι, interpret 211,17
ἐπίκοσμα κόσμου 275,34
ἐπιλείσειν, ἀδεῖ ἐκ οὐθμοῖ 80,20. pro ἐξελείσειν.
ἐπιμφόρου ἐκ χεῖρας ἔδεις- 63,26
ἐπιπόνου ἀφῆμενον 87,26
ἐπιξηγητὸν τὸ- 43,18: P. m. f. παρεξηγητὸν) 511,41
ἐπιφὶ φ πρ ὁ σαρκὸς 333,25. ἐπιφίδερμὸν τῇ ἀληθεῖα 325,44. ἐπίρροσις 294,21
ἐπιπλῆα ὑμέρα 205,22
ἐπίσολοι ἡμέρας τῆς- 156,9. sic 133,36. vide & ἐπίσολον.
ἐπιτρέζοντες ὑμῖν 219,29: vulg. B ὑπὲρ ὑμῶν.
ἐπιτίμησι τῇ ἀπολ. acquenit 102,49: P. m. f ἐπιτίμησι.
ἐπιχέσεις κύμαλοι 7,9
ἐπὶ τραπίζει σήμειον 6,6: Euseb. Praeparat. 41,31. ἐπὶ τραπίζ. ἐπὶ τ' ὠκίαι κρίσεις, cerà vel sub 319,3 sic 308,9:310,8. ἢ ἐπὶ πίτρας, superadiit 42. ἐπὶ Θεὸν & ἐπὶ Θεῶν, adverfus 1 h. 144,41.145,21. ἐπ' αὐτῆς μόνης κελάζοι), tanquam ad lumodo poteftate eft quod pununtur 229,42. τὸ ἐφ' ἡμῖν quod 229,38. ἢ τὸν ἐπὶ ἐμίσω (f. ὀδὸν) ἀγορμὸν 312,49. ἐπὶ γαστέρ ερπτοῦν, pro ἐπὶ χωφὸς 31,1. sic 220,27
ἐπιδάρα τῆς ἀδελφοτῆς 226,36: τῆς ἐπιφάνειας 157,14
ἐπιδαμεῖσθαι, afcend. 108,47
ἐπίδωσις ἀσχαπῆ 259,4. ἐπιδώσις κρίσεις ἀδοτ. 201,50
ἐπιδιδλεκὸς ὅλοι ἑαυτὸν τῇ ψυχρῷ 299,37. ἐπιδώσει δεῖσθαι ἐπὶ ἔδεις, assent. 118,43. ἐπιδώσεις, congrado cum- ferm. conf. 141,21: 144,14. πῇ τὸν ἐπιδώσεις πνεῦμ. compet. s. 312,3
ἐπίδωσις, successus 89,3
ἐπιδωσίδυσι τῆς ψυχῆς 343,16
ἐπιδιδάζ. ad clam. annos. fibi 161,36.
ἐπιδεάμβος τὸν θεὸν 24,35:109,27
ἐπιδολὴ, aggressio. conatus 137,35. ἐπιδολὴ ἐπὶ k 137,46. ἐπιδολαὶ Δημονίοις ἀκαμφιεῖς 249,18. ἐπιδολὴ ἐπὶ Δημόκριτος ἀληθείας 233,14
ὁ ἐπίδολος ἐ πρῶτολικὸν πίσις 277,23. ἐπίδολος χθομένος ἐ γαίπνος 232,10. sic 126,3: 171,5. & τοιῦτον τοῦ θεῦ ἐπίδολοι σωθήναζ 191,6: pro ἐπιβ-
ἐπιχαμεῖν πὶσ πίσι 502,23
ἐπιχαίρειος βίος 64,17
ἐπιχειρητικὸς σχέσις 241,17
ἐπιχθονικὸν ἀχαδὲς 309,2
ἐπιγαιος pro ἐπιεῖ. 299,21
ἐπιγραφόμενος ἑαυτὸν 96,48
ἐπιγλιχόμενος οὐδοῖσδε 74,26
ἐπίχαρσις ὑπὸ θεῦ 64,23: τῆς ἀληθείας 322,3
ἐπιχαφόμενοι θεὸν ἀδελφοὶ 296, 24 sic ἐπιχαφόντες πιστὸν 7,27
ἐπιδέκνυ τῷ θεῷ 6,24: Euseb. Praparat. euang. ὑπὸ δέκνυ.
ἐπιδόσθαι μικρὸν φοιτητὴ 61,31
ἐπιλήμματι τῆς ψυχῆς 256,7
ἐπιδίδασι ὠστως θεοὶ σὺν 206,37. ἐπιδίδασι ἑαυτὸν ὑπὲρ τ' ἐκκλ. 310,27
ἐπιδήμησεν 278,25
ἐπιδρησμοῦν 61,14
ἐπιδασι λαοῦσιν οἷς τροφὴ 78,35. οἷς ἐπίδασι ἐλλυῦσιν 13,18
ἐπιδημέρου ὑμεῖς 12,5
ἐπιζυπήσεσθε ὑπ' αὐτῆ. 189,48
ἐπιθυμεῖσθαι αὐτῆ. 212,18
ἐπιθυμῶ τὸς ἐ. πίσης 82,20
ἐπιθυμεῖ θυσίαν 303,50: πίνειν 148, 31. τὸ ἐπιθυμεῖν τ' ψυχῆς μίσης 92,15. ἐπιθυμία quod 59,40:577, 28:190,28 (ρυσ.
ἐπιχείρειν θεῖσις 500,42. H. m. f. ἀδικεῖν
ἐπιχάλκωμα ὀχείλης τῆς κρωσσὸς τῶν ἰαλοθ. 196,26. sic 84,20
ἐπιχώριοι λαχανίας 82,48
ἐπιχωδεῖν, illigare 78,37. nisi f. restitui cùm ἐπιχωδεῖν οἷς ἀ-
ἐπιχωρμῶ λαικόρχησις 61,19
ἐπιχθονικεῖζειν τῆς θεῦς 62,28
ἐπίκαιρος τῶν φύσει ἐσῷ 170,23. τὸ ἐπίκαιρον ὑμῶν 203, 1. sic ἐπίκαιρος ζῶσι 296,18. & 9,4
ἐπικαιδέκμ 99,17
ἐπίκλασις ἐπὶ μόσιμον 290,7
ἐπικλίσεις τῆς ὀμ. δυνᾶς 80,5
ἐπίκοσμα ὀκαμῶν 37,31
ἐπικρῖνεῖν ἐκ πικρῶ. 178,15
τὸ ἐπικρύπτειν ἐφιλοσόφ 224,15
ἐπίκρατος ἐ βαυθὸς ἡμῖν 3,25. ἐπικρυπτῶν, auxilio mittere 90,2
ἐπικρυφίζειν πικρμυθίαις 314,24. ἐπικρυφισμὸς τῶν αἰρεσῶν. 317,19
ἐπικρατησίου τῶν σπ μερέλαν 83,2. ἐπικράτησις, imperium 148,14
ἐπικρατῶν τὸ χθλν 222, 32. ἐπικρατῶν τῇ ριᾳ 99,19
ἐπίκρυψις μυσικὸ 237,26. ἐπικρυμμένος λίχνι 244,14
ἐπιλαμβάνοιτο, occlud. 247,16
ἐπιλάμπειν, illuftr. 278,42. ἐπι-

λάμπας τὸν ἥλιον ἐπὶ πάντας 52.24. ἐπιλάμπει πάσιν τὸν ἥλιον 336,11
ἐπίλυσις κακῶν 1,39
ἐπιλυχνεῖν λαμπάσιόντος ζῶντος 183. 21. ἐπιλυχνεῖ λαμπάσι ἡμέρα 334,18. ἡ ἐπιλυχνία apud comicum 93:37
ἐπιλύειν τὰ ἀπορούμενα 262,28
ἐπιμιλυφῶν pro vulg. ἐπιμιλαμίλων H m.f. 182,2
ἐπιμένειν τῇ τυραννίδι 194,30
ἐπιμίκτειν pro ἐπὶ μ. 35,51. 190.7
ἐπιμόνιοι κρίσεις 83,18
ἐπιμύλιοι πυθῖται ἀσκοὶ 181,38
ἐπιορκοῦντες δυσεῖαν 13,48
ἐπίονες βλιαφάραι 80,44
ἐπιόρκους εἶναι οὓς πυθοὺς 199,29
ἐπίοσα σοφὰ 121,22
ἐπιξενοῦσθαι φίλοις 163,8. ἐπιξενοῦσθαι τῇ Σαπφῷ 231,27
ἐπίπαν ὑπερ. 76,49
ἐπιπαίζειν τὸν λίθον 183,45
ἐπιπαθεῖν τῇ ἰδίᾳ 216,47: τῇ διδασκαλίᾳ 117,14: τῇ ἀκοῇ 206,34
ἐπιπεφυκὸς πολιτεῖαι 230.5. restituo ἐπὶ πᾶσι.
ἐπιπλοῦν pro ἐπὶ πλ. 265,3
ἐπιπλωτικὸς γῆν πλ. 131,12
τὸ ἐπιπολαίζειν καὶ ψευδίζειν διὰ Θ 57,39. ἐπιπολῆς quid, & unde dicta 53,42:44,45:57,47
οἱ ἐπιποτεῖς ἐκ ἠπείρου 156,6. ἐπιποτὴς γῆν 148, 7. Θ 21,5
ἐπιπρέπειν 226.6. 339,20
ἐπιρρεῖσθαι ἀρχὴ, pref. 99,29. ἐπιρρεῖσθαι τὰς ψυχὰς κρίσεσιδίκαις, effundere animas 176,42. ἐπιρρεῖσθαι φωτὶ τῷ αὐγῇ, obuersatur luci 250,11. ἐπιρρεῖσθαι τὸν πνεῦμα τῷ ὑγρῷ ἀέρι τὸ δυνάμει 240,22. Hinc ἐπιρρεῖσθαι τῇ δυνάμει 210. 15 ἐπιρρεῖσθαι τῇ σαρκὶ 271,16
ἐπιρροίαιτο πλῆθος 243.37
ἐπιρροιζεῖν τοῖς ποσὶ 128,10
ἐπιρρὸν μοι 261,40
ἐπισεμνύεσθαι ἐπὶ τοῖς ἐσσοις 63,24 : 313.33
ἐπισεσυρῶσθαι λύσσῃ, ἀδικίᾳ, affluxit, excrementum 102:31
ἐπισκοπεῖν τὰ σώματα 196,46
ἐπίσκοπος ὁ τὰ ἀρίστα 290,42
ἐπίσης τῇ- eadem significat 135, 13, 27. ἐπὶ μεμφόμενοι ἐπίσης 88.48. ἐπίσης pro ἐπ' ἴσης P.m f. 79.34
ἐπισκόλαξεν, reficere 194,11.
ἐπισκοπεῖν ἐπὶ τὰ ἀμείνω 173,41 ἐπισκοπεῖ quid 14,11
ἐπίσκωψ χαριεντιζόμενος 75,1
ἐπισκωπεῖν κρὶ ἐπικλῆν μ. συμφορὰς 97.29. ἐπίσκωπον ἡμῖν 190. 30
ἐπισκοῦδρον κίδνει 193,13
ἐπισοῦ, sciens 243,6
ἐπιστατεῖν ἀγέλαις 149,32. ἐπιστάται τῶν ἐκ πόντου 131,6
ἐπίσημα unde dicta 228,1
ἐπίσημον ἦμαρ 312.14. ἐπίσημοι τῷ μέτρῳ 151,48. τὸ ἐπίσημον Petr. 246,5
ἐπίσσωτρα τῇ ἀσπιδοποιείᾳ f. τὸν πυθῶ 39, 21 215,19
ἐπίστασις ἐξις 169,26
ἐπισταλαγμοῖαι 237,36
ἐπιστρίψας τὸν βίον τῇ ἀλητείᾳ 321,48.
ἐπιστροβεῖσθαι τὸν βίον 182,51
ἐπιστροφὴ ὁδοῦ 28,13
ἐπιστρόφ(τὸν ἐφεστῶτα 78,29: ἐπὶ σκληρότητος 54,52
ἐπισυμβαίνειν οἷς ἐπιλήσει 330,49. ἐπισυμβαίνειν ζῶσι 241.9
ἐπισυμβαίνειν βίᾳ πᾶσι 218,18. ἐπισυμβαίνειν ἐκ ἔτους, μὴ ἀγαπακῖ. 349.10
ἐπισυρμὸς βλακείας 88,18
ἐπισφαλὴς οὐσ' ἑστώσης 63,8
ἐπίσφιον 286.2. alibi ἐπίσφυον reliqua.
ἐπισχεῖν βαλμοῖς 257,12. Euseb. ἐπισχεῖν.
ἐπίσχειν κακόνοιαν 144.31
ἐπισχνοῦν pro ἐπισχν. 261, 26. sic & P m f. 98,39
ἐπὶ σχὺν ἐπίπαν πλατύτης 198,9
ἐπιτελὴς βίοτος ὡς ἀσφαλὴς 191, 23. sic 13.15: 24,10
ἐπιτέρπεται ὄψεσι 263,38
ἐπιτορτὶς αἴρεσις 134,27
ἐπιτυδᾶσθαι τὰς ἀλήθειας 295,5
ἐπιτυχεῖν πλούτου 86,12
ἐπιτυφὲ αὐτὸς quid 281,24
ἐπιτυφλοῦσι τοὺς ἀνδίους 77.24
ἐπιφλυσσεῖ quid 53,28
ἐπιφορὰ, ρεσις, punitio 57.24:91,33. edem ἐπιφορὰν 41,14. & ἐπιφόρημα 182.6. ἐπιφόρως πολαίζουσ 217,21
ἐπιφωνεῖν χείρας 197.51: (act v. 39 ἐπὶ τοῦτο 272.5: 350.42
ἐπὶ ἐπιφωνῇ 130,15. ἐφ' ἐπιφωνῶ ἡ χαρᾷ ἐκπλήξας 203, 44. ἐπιφώνημα τῆς ἀποστάσεως 299.44
ἐπιχαιρεκακία μικίστη 70.9
ἐπιχειρεῖτοι. concred. 66.21.116.19
ἐπιχώριοι πανηγύρεις 10.8
ἐπιχυτὴν κρηνῆ δὲ ἔξω ἴχ. 248,14
ἐπιφωνεῖα ἡ αὐτὴ γ. 148,15. ἐπιφωνεῖα ἔσται ἐξεῖν' Σιαῖᾶρχος 268, 22. ἡ ἐπιφωνεῖα ἓ κνεῖν 295,21. eadem τὴν φωνεῖα. admittam. v. 1.
ἐπιφανὴς ζωγράφ. 273.14
ἐπιφανὴς (ως ὁ Χερσίς 24.39
ἐπιφανῆ ἄνδρα τῶν γῶν 266.29
ἐπιφερεῖς, secum ferre 101.41
ἐπιφημίσαι, dedicare 12,45. ἐπιφημίσαι Ἑρμοῦ 316.15
ἐπιφθονεῖν τοῖς ἄσται 230,10
ἐπιφορὰς χθονίφρες πομπὰς 44.35. ἐπιφορὰ τ' ἐπανῆλ. 219.36. ἐπιφορὰ illatio, conclusio 328,10: adiectio 197.50
ἐπιφρίσσειν, enerare 304,39
ἐπιφυτὴς αὐξητικὸς 173,10
ἐπιχειρηματικὴ τέχνη 172,8
τὰ ἐπιχείρα τῶν ἀκμαι. 345,23
ἐπιχεῖρα μεθοπεύειν 324.6. ἐπιχεῖρα τῶν Σατανᾶν 233,50
ἐπιχρεμα σφοῖσιν 283.3
ἐπιχώνη τ' ἐσω τοῖς πρωθῶ 61,37. ἐπιχώνη τ' ἐσω τοῖς πρωθῶ ἐπιχώνημα 67.44
ἡ ἐπιχῶρεσις Θ πόλ. 223,23
ἐπιψάλλειν, accinere 243.39
ἐπιψωνεῖς ἄσται 245,14
ἐπιψυχίζουσι ὑλιασς 72,2
ἐπιψυχρὸν ἀφεμένη 55.4
ἐπιῤῥώσει ἐπιζάφα 196.39
ἐπικέδεια γ' δεῖσι 41.36: 229.36: 247.49. ἐπικέδεια ζωῆ 47,52.
ἡ ἐπικέδεια ἡ ἀκολογ. 153,26. ἡ ἐπικέδεια δύναμις 155.42: ἀκρεῖα 164.20
ἔπικυρος δρῦς πεδίοιο φορεῖ 48,9
ἐπικχλίζ πῦρ πυρ 65,50
ἐπικχὴ Pyrrhum crum refat. 329.48. ἐπικχὴ ἐπικρα 330,33:331.56
ἐπιψαλὰς πτυάλῳ ὀπτηλοῦ 70.17
ἐπιῤῥωλασίαι Θ- ἐφ' ἑαυτοῦ 250.3
ἡ ἐπὶ τοῦ πεδίοιατ Θ 112,10
ἐπῤῥοπεῖν πλάδες 291,18
ἐπῤῥόπου φρονεῖν 291,24
ἐπὶ πλοῦ, versiculus 287,14
ἐπῤῥὰ ὑμᾶς 20,51
τὸ ἐρᾶν ἐκ ζῆν ἐρᾶν 100.4
ἐρμαίζειν quid 135.44 : vox homonyma & ancipit 187.40
ἐρμῆς γεωμανεῖος 98,48
ἐρμαιαὶ ἡμέραι 256,18
ὁ ἐρμῆς βίος 314.6. ἐρμαῖος ἡμέρα 290.22. ἐρμαῖον ἐπιστήμα 280,44. ἐρμαιαὶ ἡ οὐ ἐπαρθενικὰ. Aperte fascia altiusa 287.29
ὡς ἐρρ, ρεῖσα & ἐρεῖσ 111,39
ἔρρειν χειρὸς πυγὴ, cenſeri 243.9
ὡς ἐρρὸν λόγος 312.28. ἐκ ἔρρειν λόγος Θ 314, 51:317. idem κελὴ 308, 16. τῇ ἐρωμένῃ λόγῳ ἀγκύλου ἐκ τοῦτος 321,38 vide Not. ad 314, 6.
ἐρυσίπελας ἐπὶ ψιλίδιον 337.3
ἐρυσὼ ἐρεῖσαι 85.43
ἐρῶ ἐπὶ μὲν Θ- pro ἐρῶ ἐπὶ μὲν 254.40
ἐρώτημα τὸν πρᾶτ Θ- 257,21
ἐρωτικὸς σοφιστὴς 120.44
ἔρωτος πίστις 235.35
ἐρωτῆσεις, ornmul. 91.2: excerpta m. f. Palat. bibl.
Ἐσσαῖος pro Ἐσσηνὸς 28,48
ἐσσωνία 109.16
τὴς ἐσσωνῆς τύχης 125,13. ἡ ἐσσωνὰ, filia Sophistices 124,41: e Christiana rep exterminanda 126,32
ἐρμιλοὶ Πίσῃ 325,11. ἐρμιλοδιδασκαλίαι λόγοι 331,2
τ' ἴρι Θ- τῆς πίστεως 173,16
ἐφάπτεσθαι πίλλα 232,42
ἐφ πυκνὸν ἠρεῖσι 3.18
ἔφεδρε ἐπιτιθέσθαι 94.2
ἐφεστὸς πᾶσι 211,49
ἔφη· ὦ μῆτερ, quoad 156.10
ἐφεστικὸς Artifex. 243.44
ἐφίεσθαι ἐπὶ Θ- ἐφ' ἐμοὶ 163,2 Ἐπίεσθαι Ἀφροδίτῃ 11.31
ἐφεδρικὸς φύσεις 176.10
οἱ ἐφεδρικοὶ 196.35
ἐφεδρικὸς 173,2
ἐφεκτικὸν φως 332.16
ἔφευ ἀμῶ 280.10: al. ἴσθι, i. ὁσιώσου.
ἐφιδρωσὶ τῷ κνεῖν 296.29
ἐφομολογεῖν τῷ ἐπιεικῶς, ὀνησιμον dicere, 228,1. sic οἱ τῷ πᾶσι ἐφομολογεῖσι, ibid. 3
εὖ μᾶλλα φιβλουμβῶν 224, 4. εὖ μᾶλλα ἀφυχικῶς 312,50. εὖ μᾶλλα πεζικὸς 308.17. ἓ τ' εὖ μετ' ἰμοῦ 284,42. οἷς εὖ ἐκπεφευγόσι 278.41
εὐαγγελικὸν φανὲ 12,1: δύναμις 49, 1. εὐαγγελικῶσαι πολὺς χθόνα ἡ Σάρρα 282,19. εὐαγγελίσασθαι τὸν ἀληθινὸν 337.25. & εὐαγγελισθῆναι

τοὺς οὐ βάλλ. pro ἐκχριλιοπλάθρους 271.2. pass. ἐκχιλιοπλάθρωι περὶ ἐλπίδι 162, 1. Rursum ἐκχιλιοστὸν αὐτὸν, latum de illo nummo vel. 337,22
ἐκχὶς πάνυ ἥκει 249,42. ἐκχὶ ἡλίου 261,27
ἐλαίδιον, ὡς βλαύδιον 89,12
ἐλαιὰς νέους 148,26
ἐλαὶ bacch. unde manare 4,43
ἐλαῖαι χρῶμα 107,8
ἐλαιοτριῶ ἀδῆ. 308,13
ἐλαίρειν τὴν κ. χρόνον. 171,45. ἐλαίρει ὁ πᾶς αὐτὸς τὸ κέρδος χθιζὴ 318, 29. ἐλαιρεῖτε πᾶσι τοῖς συμῶ 308,21. sic 183,12: 316,7. ἡ ἐλαιρεσὶς τῆς ψυχῆς τῶν ἀνθρ. λόγων 195, 33. ὁ τῶν ἐλαίρεσσι τῆς ψυχῆς 309,11. ἐλαίρεσις ἑαυτοῦ 163,32: 313,45
ἐλαίρεσις τῶν ψυχῶν ἔργα. 137,14
ἐλαρρύνειν τῆς λύπης 101,39
ἐλαυξῶ χίονι) τὰ σώματα 65,9
ἐλαυνόλια quid 168,28
ἐλαυνόλιον ζολωτὸν 126, 40: & 125, 11,20
ἐλῶσαι τροχιαί 108,33
ἐλδώμων qui, & ἐλδωνία quid 137,34. ἐλδωνία Platonis quid, & unde dicta 179,48
ἐλθὲ αὐτὸν ἐκεῖς 246,7
ἐλίκης, benasses 162,31
ἐλιμπάνεσθαι οὐ- 35,48:324,3
ἐλικιλαῖδαι χῦμα 106,22
ἐλπίφορος ὁ τὸ- 199, 25:265,4: ἐ- πὶ τὸ- 309,43: ἐλπὶ τὸ- 343,20: & 99,8. ἐλπιφορία τῶν καλῶν 182,47
ἐλῥᾶσαι αὐτὸν ἀλληνικῶν 39,32
ἐλῥᾶται ψυχαί 253,19
ἐλῥιζωμένοι φύσει 298,6
ἐλῥιγῶς ἔστις, ἐ ἀσαφῶ ἐρμηζόμενοι 124,25. sic 106,12
ἐλῥιγῶ & ταχυῥιγῶ 118,9. ἐλῥιγῶ ἔρωτι τροφῆς 84,24. ἐλῥιγῶ χάριτι) αὐτὸ- 315,7. τὸ ἐλῥιγῶ τῆς ὕλης 70,6
ἐλιτὸ quid 179.30.33
ἐλιχνία γραπτικῆ 208,42. ἐλιχνίαι μελιτῶσαι 206.46: ἰλιάζ 55,41
ἐλῦζουσι χλιτὸν δάκρυον 62,4
ἐλῦμαι 313,8,37. τὸ ἐλῦσαι 213,47
ἐξ ἐλύσιος λαοῦσι τὸ ἀπαγορεύμενον 189,38
ἐλῦσθε τῇ βασιλείᾳ 321,11: ὡς πολλὰ 69,52: αὐτὸ χάμαι 181,34
ἐλῦσαι δ' ἀκούσας, at simulat, aud. 312,6. sic 289,33
ἐλῦσιῶ τὰ ψυχικὰ 308,3
ἐλῦσια τοῦ κάλλους 28,47: ut ἄμωμα. & ἐλύσιον ὑφίξῃ ὃν τολμ. 292, 25, ut apud Hesychium: apud Smedam ἐλύσιλον
ἐλῦσμοῦσι χαίρει 177,48: 257,9
ἐλῦτὶ χθονίῳ, ab ipso flatu ortum. simulatque natus est 260, 9
ἐλίκεσθαι οὐχὶν ὁρᾶν 52,18. f. restitue ἐλίκεται
τὸ ἐλικοῖφορον τῆς ἐπῳδῆς 74,18
ἑλκία quid 246,6. ἑλκία philosoph. 227,5
ἑλκύλια quid 105,25. ἑλκύλιος pra-textus 97,27
ἑλκυσμῶ φορᾷ χρ. 154,8. ἑλκυσμὸν πάθους 310,20
ἑλλαῦνας τὸ φῶς, timere lucem 31, 40. ἑλλαῦνομαι ἀπὸ ἡμῶν 63, 13. ἐλλάδα quid 161,20: 170, 12: Legis filia venerabilissima 178,8
ἑλλογῶν pro τὸ λίχνον 224,43. ἐλλογήσαντες τὸν θεὸν 79,48. ἐλλογεῖσθαι τὸν χαμηνρῶλον 106,47: P. c. ἐλλογεῖσθ. ἐλλόγιμον λέγεται παρὰ κνεμοι 311,34
ἐλλογισθῆ pro ἐλογίσθη 122,38
ἐλλόγιστος ζωστρία 103,2. ὁ τῆς ἐλλογιστῶν ζῆν 179,10
ἔλλυται οἱ πάντα 220,5
ἐλῥᾶ (a. quid 160,27
ἐλπὶ ἐνθουσιάσαντες αὐτοὺς λόγῳ ἀμφιβάλλ 201.19. ἐλπὶ ἐκχίζει ἑαυτὸν πάσης ἐπῳδῆς 193,47. ἐλπὶ κὰ σώματος 192, 25
ἐλῥόρτατοι 302,28
ἐλῥοφοῦσι τοῖς ἔργοις 309,52
ἐλπὶ (a. benef. acceptum 32,2
ἐλπιστεύλουθοῦσι- 285,43
ἐλπαρὶ- τῇ ἀνεμίᾳ 207,17:229,1
ἐλπιθῶσα ψυχῇ 301,45
ἐλπὶ- ἡ ἀμφορία 221,3
ἐλπίως pro ἐλπίσας 305,20
ἐλπιστὸν pro ἐλ πιστὸν 160,27. ὁ ἐλπιστὴς 126,25: 302,14. ἡ ἐλπιστὰ τῶν ἀδελφῶν, benef. erga fr. 113,24
ἐλπαγαλία quid 311,49: 286,45
ὁ ἐναπομπιτὸ- 307,29
ἐναπολιδὶ- ὁ ἀσθ. 174,26. ἐναπολιδῶν τῆς ψυχῆς 38,21
ἐνπυρίας affectatio 94,3
ἐνῥαπλοκαὶ ἀγρᾶται 326,41
ἐνῥυα σώματα 124,12
ἐνῥευσῶσι βίῳ 179,23
ἐνῥρᾶσι πόμῳ 224,8
ἐνῥύπωσι λιπαίνεσθαι 159,41
ἐνῥυχωρεῖ ἐκεῖς 168,9 209,12
ἐνὶ ὑπὸ (a θεῷ, pectus erga Deum, 150,13
ἐνσπερ- λεγει, ἐνσπείρει 133,7
ἐνσπεῖσι πρατικῆς 177,10. ἐνσπεῖσα βιοῦ 231,3: ψυχῆς 229,9
ἡ ἐνσπουδαία 284,43. ἐνσπουδᾶσ ἂν 318,26: & 284,41. ἐνσπουδάσας βιοῦ 318, 20. sic 183, 26: 309, 10
ἐνσφυξία tussis 105,18
ἐνχαριστοῦσι maximas ubique habendas 68,20
ἐνπυξία quid 111,38
ἐνπυκνὶ ῥᾶγα 4,5
ἐρῶσι- ὑσπερῶ 83,40. ἐνῶσιν P. m.s. pro ἐσῖ. 109,14
ἐνῳκῆσθαι 166,33
τὸ ἐνῳκεῖν τοῦ βαρβάρου 98,1
ἐνῴκησε, plausibili titulo 191,21
ἐνφρωσύνας τῶν καρδίαν 278,24
ἐνφρόσυνα ἄλλα, noctem t. 217,15. ἐνφρόνη nox unde dicta 227,30
ὁ ἐνχάριστος 307,29. οἱ ἐνχάριστοι ἀλαφόποι 235, 21. ἐνχαριστῆν αὐτῷ 225,41
οἱ ἐνχάριτοι ἐκεῖ 79,36
ἐνκαλέσαι ἐσυτῷ λιβ. 79,37. ἐνκαλέσαι ζωῆς, fregerat 334,10
ἐνόμοι δυνάμεις 339,23
ἐξαπίδιοι, verb. genus 87,48
ἐξίζοντα ὑπὸ κυμάλους 98,9
οἱ ἐξιδιάζοντες ἐξαιρεῖοι 330,13
ἐξαιτήσεις pro ἐπαίτησις seu ἐπαιτήσεις 69,6
ἐξαπὶ ἐξ ἄρχῆς ἄλογ- 177,28 ἐξαπὶ λαοῦ τῶν καλῶν 276,36
ἐξαπάλας τοῖς ἰχθύσι 172,8
ἐξαπάτησις βι- 59,10
ἐξαῦ pro ἐξαῦ ἔστιν P m.s. 84,28
ἐξαυδῶσι διηγοῦσθαι, ut historia vel dedue. 2,11
ἐξαλίζειν χρόνῳ 118 19
ἐξαρέα 281,5
ἐχχυπαίτη λόπόδειξις 322,8
ἐχμελεῖν 44,2. ἐχμελῶσι ἐκπαίζειν 110,17
ἔχουσι τὸ πικὸ ἐχρῶσι, καὶ ἄκ- ἐχρῶμαι 99,4. ἔχω- ἐκ ἐχμαι 177,14. ἐχόμ. pass. 148,34. ἐχόμενοι ἑαυτοῖς τῆς αὐτοῦ, ad eandem tendit sent. 274,45
ἐκλεκραίνω ἐξ οἴνου 68,1
ἑὼς ἐστὶν οὗ, donec es 219,31. ἕως, & cetera vide ad- 155, 35:180,31: 181,31, & alibi.
ἑαυτῶσι, Ion. ἑαυτοῖς 118,14

Z

ζαῆναι βουλύμενοι 259,50: Eusseb. τὸ θεῖ βουλ.
Ζεὺς, Jupiter ν 284,5
ζεὺψ quid 243,21
ζεύγεσι ἄρχουσι 263,18. Eus. & Hem. ζεύγεσι.
ζοιπὶ χρονίσαι 30,34
ζῆν τὸν αὐτὸν ζῆν ζολὴ 300,47. τὸ ζῆν βίον, vita hac 175,29. ζῆσαι, vivisse 187,25
ζορίσας φωνᾶσι 230,8
ζωγχιλίδιν seu ζωγχιλῶδιν symbolice quid 243,12
ζωὴν Ionice, ζῷν 181,36
ζῷον τὸ 328,33,28:329,23. diphthongo passim in Flor. ed.
ζωογονούμενα ἀά 303,2
ζωοτόκῳ- ὑσία 43, 28. ὁ ζωοτόκιον 124,17
ζωπυρεῖς ἡνίατ- 213,18. ζώπυρεῖ ἐμοὶ ὑσπερὶ πάντα 282,34. ζώπυρος τῶν ἀνθρώπων ἀ. 326,4
τὸ ζωτικὸν ξύλου 223,29. ζωτικὸ δύναμις φασ 289,36

H

ἢ γὰρ ὑχὶ- ἀπ non enim 224,2: H m.s. ἢ γὰ-, ut etiam P m.s 62,14. 84,3: 90,32: circumflexo nempe, non acuto accentu.
ἢ νῆξις, quanta celeritate peffumus 27,27: & 36,4: & 42,21. ἢ φασι, ut aiunt 119,19: sic alibi passim pro Quamvis. Quo modo ἡμερῶσι ἀρᾶται τὰ πολ 35,49. οἱ ἡμερωσιοι, ſ. ἀδῆ. 294,35. τὸ ἡμερωσιὸν ὃν σώματος 79,16. τὰ ἡμερωσιὰ ſedes 213,38. ἡμερώσις διώκεται 49,1. τὸ ἡμερώσιον τοῦ ζῆν. 298,3. ἡμερώσιον καὶ ὑσπάσας 260,42: Euſeb. ἡμερώσιον.
ἠθμὸν ὑπὸ ἀνθρ 215
ἡλίαστις, ſol 207,32
ἡλιδὶν ἐ πλοκαμίδιν 29,19. ἡλίδιοι λίθοι δημιουργοὶ 27,47: item

89,26. alluſ. ad λίθους
ἁλικίαν πεπηγυῖαν 333,26
ἡμέρᾳ τροφῇ χξ. 289,19
ἡμιέργους 300,7
ἡμίθεον vt ἡμίονον 12,21
ἡμιμαδᾶς, ὑφαπόρθμου 67,32
ἵνα ὅμιλον 279,30. τὸ ἡμίθεον τῶν ὑπαρχ. 209,25
ἡμιπεχῆ ἐσθῆτα 88,4.10
ἵνα δὴ ἱερὰ pro ἱφθὰ 236,29
ἡνιγμένος τοῖς πεφυλ. 342,42
ἤπιος αὖθωνος 255, 15. ἤπιας ὑπαχυλίσεως 267,27. τὸ ἤπιον βλάγον 56,30. ἤπιος ὁ ἠπιώδης 39,29. *aſperate paſſim legitur etiam in P. m. ſ. quaſi per contractionem ex ἱέπιος, vt πίπτω ex πιΐπτω. eſſet autem ἱέπιος, mucidus ἱὰ ἵπη. qui acceptabilius & benigna loquitur.*
ἤτοι γὰρ αὖ, an enim- 82,6
ἦτορ, ſic 236,32
ἡυχαίαν λόγοι κακοῦ 229,9
ἡσυχῇ φθίγγεσθαι, ſubm. 232,34
εὐ ἡσυχίοιεν τὰς ψυχὰς 301,15
ἤτω, eſto 271,4
τὸ εὐθύφλοιον, μὴ φθόδις 106,23
ἡνεμιαιρόμενα ἀς σῖτα. 349,21
ἡσυχαίτατον τῇ ἀδικουλ 192,42

Ἥφαιστος, ignis, lux 19,29. *unde Philo quoq; dixit, παρὰ τὸν ἑψεῖν dictũ vult: & Plato quaſi τὸν φαεσφόρον. H.* τὸ Ἡφαίστου, *templ. V.* 331, 36. ἡφαιστόδωτοι *ſanie* 233,20

Θ

θαλαμεύοντας, *thalamum tenentes* 93,25
θάλητε τὰ τόκια 39,28
θαμίζοντες εἰς ἀγορὰς 103,35
θανατῶσαι τὸν ἀγρὸν 333,10. θανατῶμαι πρὸς 333,48
θανατηφόρον παῖδα 121,7
θανατῶντες pro θανατοῦντες, *mortem appet.* 206,33
θαρρεῖν τῇ θεῷ 33,52
θαυμαζόντων 313,35
θεὸν τὸ σύγκριτον, *contemplatio* 231,16
θέλεζαι τὸ θεοπεσίου 14, 41. θέσσαι πόρτιν 5,6: ἐθελοῦ 177,30
θεμαστὸν pro θαυστὸν 214,52
θεικὸ δύναμις 29,5. *Sophia* 19,12: αὐτόνομα 64,19: διδασκαλία 76,6: τροφὴ 345,49
ὁ θεῖος λόγος 292,31. ἡ θεία ἱερομήνισις, *pro* ὁ αὐτὸς τὸν ἑβδ. 313,7. ἑβδομάτικον τέλος 168,10. θέσπις, *diuinus* 255,28. θεῖος λίλιαστον 161,31
τὸν θεῖλιον *Flor.* 293,42
θεμιτὸς αὖθωπος 223,9
θεοὶ *unde dicti* 7,39: 114,30: 229,29. ὁ θεὸς, *cum articulo, ſignif. vtm quam hab.* 197,49. θεῶν ὠαλίσκια μὴδὲ ἔχοντες 232, 40
Θεόγνις *in Fled. bis, & ſemel formin. generis: alibi* Θεόγνις. *Apud Suidam quoq; vtroque modo.*
θεολέκτας χρόνος 16,46
θεολόγιος τροφὴ 64,4· χρέας 273,7: ὠώμασι 294,22: γρῶσις 326,32
θεοφίλης & θεοφίλος, *electi Dei* 232, 39. θεοφίλης & θεοφίλος, *vnum quemque* 276,30
θεῖον ἀμφοῖν 275,30. θεῖον ἀναφὸς τὸν· 294,22
τὸ θεολογικὸν εἶδος 214,10. θεολογούμενα μῦθοι 237,42
θεομάχης χάρας 187,20
θεοπεσίου χαφοῦ 25,24
θεοπίοι 15,35. θεοπεσίου ἢ θεοπτῶν 292,7: αὖθωπος 7,42: ἱπποθεσίου 13,15
θεοτίσιμα *quid* 297,44
θεοῦδδον οἱ. 224,40: 251,24
θεοσέφους συμπαθῆ. 120,2
θεοφόρῳ χιτῶνι τ' αὖθ 338,47. θεοφορῶσι καὶ θεοφορήμενα ἀγάπη 283,7: 318,12
θεούμβ· αὖθωπος 229,31
θεοφόντιδι ℣ θ. 213,41: 307,26
θεσμὸς *proprie quid* 151,39
θεσμοὶ φερέσιοι, *Legiſlatæ Cereris ſanum* 224,13
ὁ θεσπιεσ· Π. 136,40: 234,3
θέσπιε· *Heſiodo qui* 224,2
θεσπεσὸς τοῦ οἰ 236,29
αἱ θῆκαι τῶν βιβλίων 331,46
θηλαμόσεις κτεατοῦ 243,42
θηλαπόδιμον, *ſarm.-um.* 216,21
θηλυκρασὲς ἱπποα 201,31: 202,30
θηρατῆρις *ſeu* θηρατῆρις 120,45. θήσσεσθαι αὖθωπων, κρὰσ· 66,31
Θεοκλέα (μὰν Θεοκλέους ℣ ἰφθεσίου· ἵππικα σφαιρικὸν τῷ πυθμένι, τὸ ἀντικάμπτειν ὄχει κατωμιδὶς· ἐφ' οὗ πιεῖν ἱσταμένοις: *excerpta m ſ.* 69,29
θυεῖον, *deſuſe ſcap.* 304,44
θύλη μικρὰ 92,14
θυοδιμήτια 65,1: *Athenæum*
θυπάζουσιν σίτου 172,42
θραυσθεὶς τὸν ὀμφαλ. 162,24
θρασυνόμενοι τ' θεῶν 277,26. θρασυνόμενον τὸν θεὸν, & θρασυνόμενοι, τὸ θρασυνόμενον ὕ

ἴσχει τὸν αὐτὸν numerum syllabis 127,40.
ἰσῶν δὲ ὁμοίως τὰ φανέντα 55,6. ἰσωμένων τῶν πλευρῶν τῶν Sextantis, sextantis 40,2
ἰσχναίνω ἡ πλάσις 98,42. ἰσχναίνεσθαι 104,4
ἴσχνεις, vir doctus 133,31. ἴσχνας δίκην πυθέου 261,12
ἰσχνότερον ὁ ἰσχνότερος 267,7
ὑσπάριον τὸ μάκιστα 131,12. ἱσπᾶν δὲ τὰ θέα 278,18. ἱσπᾶσαι ἀδύνατον 117,21
ἰσχὶς pro ὀχλὶς, hab. 213,23
ἰσχιοφανὴς ἡ βραδύχλ. 221,24
ἰσχνοπαῖδες ἡ βιαιοπαῖδ 154,17. ἰσχνοπαίδεια, confirm. 217,23
ἰσωμοτόκος βλίττει 109,42
ἴτέας ἰσχνότατον τῶν- 17,23
ἰτρὸς pro ἰατρὸς 314,11
κατ' ἰχῶτα τὸ λόπαλ παρδύρθρου 216, 7 283,36 κατ' ἰχῶτα τρίχα 214, 4. μετ' ἰχῶτος ὑπαῖθρ 174,44
ἰχὼς quid K 10,49
κακχάσκοντες ἐπὶ πλέθρου 74,47: P. m f. βακχάσαντες. κακχασμὸς quid 72,39
κακῶς ἀριστὶ ὀφρυόκτυπον 212,45
καθαρδίοις ἱερὸν ἀκρῶδ 73,30: ἀδῆσαι πάσης 82,23
καθαρεῖ ἡ ὀκχεῖται 87,34. καθαρεῖσθαι quid 110,19
καθεζόμενοι τοὺς λίπ- 194,22.
καθεζόμενος δὲ ὁ ρου 824,42
καθεζῆς τῶν κρεῶν 210,9: 241,48: ὁ τὸ κρεῖα 311,32
αἱ καθεζόμεναι 245,8
καθάρπια, expiationes 218,14
καθάρσιος, ora mal. 90,31,44
καθάψαι τὸ σώματος 103,28
καθηγεῖσθαι τὸν βίον 35, 20. καθηγεμόνι θεοτόκῳ 35,7. καθηγητὴν ἐξαγιάσαι χρόνου ἐγκρίν 241,25
καθήκουσα θεοῦ τῶν- portio. 59,29. καθῆκον Stoicum quid 60,1
καθιέρωσα τῷ ἡλίῳ 173,13
καθιδρῶσι ἀπίασος 37, 12. καθιδρῶσι οἷς συνηθείαν 37,15. καθιδρῶσαι 112,1
καθολικὸς λόγος 121,27. 274,22. καθολικῶς γεωμετρικῶς 332,3. καθολικῶς ὁ ἀριθμὸς 214,23
αἱ καθομιλήσεις, ab auditoribus frequentatae 262,12
καθομολογικὴ ὁμολογία 309,32
καθορμίσασθαι 91,22
οἱ καθυπερθεν τοῦ θ. 302,3
καθύσσω ὀϊστὸν ἀθρόον 225,9
καθύσσω pro καθ' ὑ πάσω 276,17
καθυλακῶν τὸ ἀλῆκα 51,5
καθυποβάλλω, subsic. 245,35
καθυφάνας ὕδ' ὕδω 105,41
καθυφασμένη ὕλη 309,33
καὶ καλὰ, τὰ ἔσαρα 309,24. καὶ σίταρχος 281,27: 297,10. ¶ Post. pro Etiam: καὶ κατὰ τοῦ χάλκεα ἵησι 35,43: καὶ καθ' ἡμῶν καὶ ἐγκλήμ 113,47
καμπίζειν πλατανὰ 198,5. καμπίζειν ὡς Ζωπύρου τὸν- 310,11
αἱ καμπτῆρες πτερυγώτης, vectes 309,18
καὶ τὰ κρηνῶν τῆς πανηγύρεως, temporibus ejus 29,12
οἱ κάνθαροι ὀφρυοῦσι ὑπ. 91,29
κανθαροχαλκόφρυος ὁ βλακεύων 93,11
κανθαρόφλοια κ' τὸν βίον 290,50
κανθαπιεῖν ὁ καὶ ἀβαπιεῖν)(294,43
κανθαρσία quid 311,50
κανθηλοῦσιν μιλίτα 109,22
κανθηχοῦσιν τὴν τρίχα 17,44
κανθυλία τύκιδ 191,47
κανθυρτὸς ἐλαιὰ 109,29
κάπασσα, caespitare 123,6
κάπελοδύμφοι οὐ κίγκλοῖς 307,40
κάπιστος ἐκάπιστος τοὺς ἀλεκίρυονας ἁγίους 96,30
κάπριλλους Ἀφροδίτη 11,32
ἡ κάπριλλος 286,9
κάπριππος Ἀφροδίτη 11,32
κάπυζον· τὸ πυκνὸ ἰχθὺν ἄχρι 119, 45 iis alias Pisces jacere, et Antheas.
κάπωνος τοῦ, scapa, P. m f. 88,15: Flor. ad πρώτων ἀγορ.
κάρδαι κιττοῦσι πάντα 322,45. Sic Lucian. Pseudomantis, Ignatius epistolas, Theodoret Hist eccles. idem Philostorgius κάρδαι κάκεινο 220 ὁ πάνυ αὐτὸν λέγον 109. H.
κάρμηλόν τι χρῶν πλέγμ. 221,26.
κάρπασος ἐπὶ οὐ- 98,9
κάρπασος ἡ πάχνη 5,43
κάρ' αὐτοῦ μοῦσαι 322,45. sic 228, 38. κάρ' ὑπὸ κ' στίαν 129,14
Καὶ δαρεῖος, λέγ ὑπ' χάκεῖ ὁ· ἵππαρχος λακεδαίμων ἐδίδ μᾶν. ὡς δὲ ὁμοίως πάμφιλ ἱστορεῖ παρὰ μοῦσαι κ' μέσαι μοῦσαι ὑπ' ἐξ ἀφ' ἧς πάντα διονυσόφιλος: excerpta m. f. 69,10
κάρτου χαφῆσι, in quo calamarium & atramentum. 269,8
κάρπαλόνη τῶν ἀλόγων 110,24 κάρπαλίαν pro κάρπαλον P. m f. 109, 17, vi μακρυπαλίου ibid. 16
κάρδιογνώστης Deus 254,5
κάρδιουλκία 5,20
κάρπασος, mancipatio 245,14. κάρπασις τῶν χρῶν 91,37
κάρπωδες, ἀδολὶ ὑπὸ ὄδε- 172, 11.
κάρπωσις pro ὕδας 40,26. κάρπωσις, usufructus 171,32
κάρτα, valde Ion. 296,47
καρτερήσας ὁ πῦρ 310, 30. καρτερία & ὑπομονὴ quid 170,11
κάρυα unde dicta 78,26
κάρυκίνη ἀδίνη 62, 9. κάρυκόνται 98,28
κάρωδίαι, Diodes 77,12,31
κάσα f. ἡ ια 185,33: 277,18
κᾷ ἰδ· ὁ κόμμι ἡ πόλις πάσσ. per omnes g. 296,38. ὁ κᾷ ὑπ, singul. unumq. 70,27. κᾷ ὑπ' ὁ κάπτω, de quib. praedicantur 73,43
κασπαραδούλ ὁ· 192,25
κάσβροχθισμὸς ροιδὸς 63,26
κάσκαλώσαι μορρ 106,27
κάσχυλίλι τὰ αυ. 296,29
κασχύλια, dentes. 296,40
κάσχυσις, damnab f. 102,25
κάσχυφοῦσι αὐτοὺς ἰωνῖς αἰκίαις 57,52
κατὰλωρίζω, dividi 335,2
κατὰ τὴν ἐκπύλιον 55,11
κατακύκησις ἐπὶ κακοῖς 217,3
κατὰ δ' αἰθέρ τὰλεσ 86,36
κατακοιμᾶσθαι τὸ- consumere cum- 1, 46. κατακοιμᾶσθαι ὑπὸ ὄφεο- 33,48
κατάκυπτος, decipitium 26,50
κατακῦσαι κρῖ· 46,17
κατακῦσαι Domitry templum 16,35
κατακῦσαι, dicere 211,42
κατακοιμᾶς 103,05
ὁ κατακυμαίνων ἐ πίστεως 212,17. τὰ πέρασται· 217,34
καλὰ καλεῖν ἐλεῖν αὐτοῖς 241,20
κατακαλεῖν τ' ὄχ. 190,35
καλὰ κρίσεις τῆς ἐπιδημ. χο. 172,4
καλὰ κρίσεις ἄγειν 280,3
κατακρύπτειν τ' χαλκᾶν 321,47. κρυφῆσαι quid 157,41
καλὰ κρυφὴ. ὑπὸ καλχῆ.
καλὰ λαμπὰς ὑφ' ἁλίου 136,32
ἡ κατάληψις τῶν ὀνειρ 234,26. τ' ἀληθείας 137,20. καλὰ λῆψις quid 310,12. καλὰ λῆψις ἐπιστήμη 300,1
κατὰ κλῶ. communicat 18,23
καλὰ μελανιδῶσι 214,6
κατάμασθ' ἀλλ' τὰ ἵππ 249,19
κατὰ μεταφορὰν τῶν τ' ἡμῶν 207, 47: ἵππος 193,41: ἀδύνατος 201,4. ὑφ' ἑαυτοῦ 306,42: πάντων τῶν- 317,26
καλὰ μεθόριον τοῦ ἱεροῦ 303, 52
καλὰ μὴ οὐ καλὰ 117,15
καλὰ νικᾶσθαι quid 54,11
καλὰ νίσσεσθαι ὡς ἀνδρα τέλειον, manifeste in V. P. 299,32
καλὰ πτίσσω τῶν ἡλυθρίων 95,47
κατακλείσαι ὁ ἡρώδης 177,43: τείθεται καλὰ πάντα.
καλὰ πλαμᾶ ζώντα 313,28
καλὰ σταξεῖς τ' οἰδῶλον 517,30: 160,13
καλὰ πίπτω ἐ πάτῳ 169,23
καλὰ πλεῖν, vendere 500,31
κατάρχοντες τὰ τῶν Ζωπύρου ἔργα 85, 20: P m f καλὰ ρχοντες.
καλὰ ρπα κατακαίοντες 125,14
καλὰ ρτίσται ὁ νεῶ 291,34
καλὰ ρτισμὸς 231,47,49
καλὰ ρχὴ τῶν ἀκμρπῶν ἡ ἀθωρισι κ' ὁρμὴ 134,23
κατάσκοπος dux, f. mb. 242,46
καλὰ σφὶ & καλὰ σφακὸν 78,41,48
κατάσκηψ σημεῖον 103,48. καλὰ σκηψις ὑγιείας, celebratio 177, 30: 179,41
καλὰ σκολὰ ἄγειν 280,3 ἐ πνῦμ 50,41: 277,14 καλὰ σκολὰ, amittit 107,32
καλὰ σκοπικὰ τοῦ μεσ. 291,47
καλὰ σφὰ δυόμβοι ἐμοὶ 296,42. ὑ ἵστατε 215,47
καλὰ χαμαὶ ζοντες ἰουδαῖοι ἰουδαῖοι 16, 31 & καταχαμᾶζειν ὀνειδίζειν ἀλλοι, invid. 23
καλὰ τιτῖδ· τῶν προφοὶ, & κατὰ ξεῖς ἐ προφῆς 80,6, dicit. magis leg. καλὰ τιτῖδ· ὁ καλὰ πτας
καλὰ χαζομιῶν τὸν ἥλιον 35,5
κατάφορος, ἀκρατὴς 202,38
καλαφθείροντες ἐμοὶ λόγους βλασφήμους, ingerentes nos 155,2
καλὰ φημιζομένη ἰωνίας ὕλην 139,44
κατάφυτον δένδρων ἀραιόν 267,47

ἡ καῦφ φυὴ ὕπνου 80,43
καῦφαίνεται 320,22
καῦχήσεται ὑμῶν λέγων βλασφ. τὸ non effund. 324.8
καῦχᾶσθαι Ꝺ. vsum 33,3
καῦχᾶσθοῦσιν ἐπὶ καλοῖσιν φιλήμασιν 109,43
κατὰ ὁδὸν ἐπὶ πίτυαν 65,34
κατὰ λῦπει ὑμᾶς τῆς πλούτου 28,36
κατὰλύσει, descensus 337,14
κατὰ μεγῦσει αὐτῶν 15,47: rectius κατὰ χειρώσει, in eos exonerant alium. quamodo Aristoph. Rann καῦπηλεῖ τῶν Ἐπαινῶν.
καταξιοῦσθαι τῶν ἀξιωθέντων 276, 33: ἡ φύσις 313,8,12: 315,2 317,27
καταξυσταικὰ ῥαυδία 49,36
καῦλοκαλόδουλος τὸ ὑπὸ μαλακὸν 280,4. καῦλοκαλόδουλε τοῦ; χαρῶν τοὺς ψοφοδεᾶς 323,20. καταμαθὼν τὸ ἀγαπᾶν. sinite ut verbum maledicum sit 29,42. sic 29,40
καῦλοπαλουδικὸν 225,47
τῶν καπηλεύοντων σοφιστῶν γένος, magis necessariorum 311,21
καῦλοῦμένου τοῦ βίου ἔρχεσθε ἀγαθοῖς 151,32. καῦλοῦμενοι ὑπὸ τὰ καλὰ 73,12: ἀφὸς τῶν πλάνων 161,42. καταδύνατος καὶ δοξοκόπος τῶν ἀνθρ. 51,12. καῦλοδιωγμὸς ἀληθείας 47,52
κατὰχειρ. presses 243,20
καῦλωκαῦσιν κρηνῶν ἐξίτηλα σπήλαι, spuma excepit 64,2
κατὰκαυσμένος. combu 333,31
τὸ καπνίζον ἐν φωτὶ 238,19. καπνίζειν ὑμᾶς ἀκαλῶς 43,27 καπνιζόμενοι ἐξ ἰδίου ἰδίαν 23, 39. ὁ ὑπὸ καπνίζοντος τῆς ὀργῆς λόγ Ꝺ 243,47. καπνίζοντες ἀφόδου ὑπὸ πίστεως 347,45
καῦλιακὸς τὸ ἄρμα ἀφὸς 33,48
καῦλιακῶλαι 208,48
καῦλιχνοι γένεσθε 218,51
καῦλιεῖδαι ὄρνιθες 127,17
καῦλυβαῖοι οἱ κάλ. 91,29
καῦλυβίδες τὸν ἥλιον 33,8
καῦλχὸ τῶν ὀρῶν ὑπὸ ἄρμασιν 109,14: P. m. f. καῦπανχί.
καυχᾶσθαι σοφιστῶν προτολμᾶ 348, 23. καυχώμενοι κλωτὶ 89,2,10
καυχῆσεις οἱ ζωοῦσιν 305,1
καυχησάμενοι Ꝺ δίκαιοι 118.7
καὐχαυες ὕδατ Ꝺ των, 31: vulg. B.3 Reg. 19 καμψ.
κελαδῆσαι ὑμνους 291,24
κελαυσμὸς in potu 88,25. P.m. f. κελαυσμὸς pet.
κελάδιμοι τοῦ πᾶσι δεῖ 184,23. ὁ καλάδισμὸς Ꝺ ὁσὶν 225,38.
κενώσαντες σφᾶς τῶν κρεμ. φρονήμα 343,33 sic 293,1:343,47
κεντοσυνάν 88,8:109,5π
κεντόφρονες καὶ μάστωνι 17,14
κεντρα χαῶσιν οἴρν. 339,10
κεργαῦλα σκώληξ 83,13. et Plutarch. Sympos lib. 7. c. 2.
κεφαλῆσι Ꝺ Αλιξανδρος 66,24
κεφαλῆτος λοῖσι σοφ. 231,29
κεφαυτία, ἡ κεφαυτόλατ Ꝺ 33,17
κεφδαίνει ἡ χρόνος 258,41. κεφδαίνειν τοῦτο ἰλίγοις ἱλαρώδεσι, lucrer modicè contentus 63.9. κεφδῆσαι, lucrifieri 117.33
κεφαίσι καμπολόχρωσι 344,2
κέφκοι, cauda genit. 202,37
ὁ κεφαλαῖος μεφὶ ὑπὸ πηλοῦ 116,51.
κεφάλαιον, locus semper f. Scripturæ 147.37. κεφαλαίωσις ἡ λογου ὁ ἐλήγχει 75,13. κεφαλαιώδες ὑποδήκη 112,11
κηδεῖα, funeratio 40,50
κηδεμονικὸς ψυχῆς 53,15. sic κηδεμονικὰς λειδρικὰς 32,43
κήδεται καὶ ἐπιμελεῖται αὐτῶ 50,13
κλῶ pro κηλεῖ 92,16
κὴς sim ἀπὸ ἀπὸ 28,32 κῆρις τῆ βίφ παρακεφύκασι πλῆσιν 266, 1c. κῆρις ὀλίγιον 28,12
Κυρίου, tit. libri 282,31: & Plin. in prologo Hellor. mar.
κυρίου τραχήλου ἐφείγουσ 84,31
κυρῦττων φλυᾶ, vertatur 27,10
τῷ κυρύγματι πεισθέντες 131,30
ἡ κυρυκικὴ ὑποτύπωσις 116.47
κύρατος ex Hebr. l. 341,4
κύθαρις. ars cytharis. 226,26
κῶφ. sen. pro χωφὸν 90,10
κωφὸν ἡ σκληρὸν 88,16
κύνεσσι παῦληκτο 276,14. κύνεσσι Αἰγυπτίοις 301,15.
κυρτοφορῦσιν in myst. Cer. 5, 25: ἱστοφ Euseb. Rectius κυρτοφορῦσιν Paulus Leopard. Emend. lib 4, c.2, ex Hesychio, Pollace, Athenæo.
κῶσσα μυσικὴ 6,34,41
κωχλισμὸς quid 72,39. rectius κιχλισμὸς, vt 90,18
κλαδάρχῳ σεσωλίκευσαν 107,31.
κλαδαρὰ ψυχὴ 103,14
κλαυσμὸς pro κλαυθμὸς 17,2, P.m f.
κλειδία 146,1
κλευτομάμμῃ τὰ τῦλα 317,1
κλιτῆρες ὠτοκυῖ 69,37
κλιτικὰ τὰ, femellæ 103,6
κλοιὸς collare 90,32
κλὺν pro Sentio 233,20
κλὺζοῦσι πρὸζοῦσι 29,34
κλὺψ symbolice quid 243,32
κνακοὶ ἡλακάρσιοι 243,43
κναξοῖ quid 243, 40: Flor semel κνακοῖοι, in cet. locis κναξοῖ.
κνασμὸς, Ἀφροδίτης 243,42
κνησμὸν γαργαλισμὸς 109,29
κνιλιοβάιμους & ἰχθυοφάγους 64, 35: Athen. Deipnosoph. 12
κνισοῖ τὸν σωτῆρα, quid 73,13. κνισοῶν, commentum facere, & pro ebrium ac pollutè habere 64,45
κνισοποιεῖν ζῶσαι 243,30. κνισοποιεῖ τῶν ἀλλ. 272,34
κολασθέλει 185,32. ἡ κόλασις quid 151,48
κολυνεῖ πέρτον 81,20 τυπολ in P.m.f.
κολυτὴν παῦλιλῶν 108,8
κομῶν κισσὸ 151,2. κομῶσαι ἐπὶ πορνείᾳ πανοχεῖδι 70,12
κομίζου & ἀναπομίζει, proferre in medium 199,8,46. κομίζουσι οἱς μέσον 206,32
κομμῶτον κ κομμότια 98,29
Κυνδλῖται Ἀ γτρμς 11,21
κοινωνὸς quid, unde d. 29,15
μὴ κρατεῖν φιλοσοφῶν 415,7
κορυσσόδες ὀδηκὴ 76,44
κορυφύσμα, ῥοῆ νπ. 90,28
κορωνίσι κύκλοις πῆς 212,46
κορυφοῦδες, cor immane 23,39
κόσμια, ornamenta 90,40 101,43
κόσμιοτες Platonis q. 151, 23. κοσμιόδης Δῆμοτρίου 1 4,27
κοσμικὸν σοφίαν μὴδοντες 111,28. κόσμικοι φησὶ 163,4. τῶν κοσμικῶν χρῆσις 187,19
κοσμοχθέα 290, 22 κοσμοχθία 204,9. κοσμοχθφίαν τὴν χοχ. 269,9
κοσμοκρᾶρις τοῦ πεύτους ὕντα 201, 40: 256,8
κόσμ Ꝺ ἄκοσμος 107,38
κοτὶ Ꝺ, ἀκχιλλεία 283,47
κουφικὴ κρίσις 106,30
κουφοτέφος ἀπὸ πέρατα 62,5
κραυπάλα quid, vndi d 67,2π
κρᾶμα & κρᾶσις 61,42: in P. m.f. plectrum, a acuto.
κράτης ἐξ ἄκρου 211,43
κρατῶν ἑαυτοῦ 183,18: ἡ ἐλπὶς 127, 61. κρατοῦσι τὸν χῶρον 148,15
ὑ κραῦλόδιον λογ Ꝺ 127,8
κραῦλιῶσι τὸν πορνεῖδα 144,18
κρεωφαγία δύναμος 33,18
κρινῶ ὁ αἰῶν 234
κρικᾶζ, pandite 168,37. κρικᾶζ τῶ κυρίου, pendeat a D. 311,3
κρεοφαγία 3 5.5
κρεωφαγίας φόνων 4, 43: Euseb. cod. κεκοφαγίας-
κρὴς οἱ Ꝺ, Creticum v. 68,62
κρεῖττοντες 434
κρίνεται τὸ δοκεῖν, certatur. probat se 210,42
κρίνῃ Ꝺ ἀμίεμ 201,38
κρίτηρίον τῶν ψευδῶν 321,43: τὸ οὐ κῦμῖν 163. κρατήρια tria 164,42
προαίρεσιν τὸ κρεμνὸν 38,32
προκαθάλλεται λοῖσ σοφ 233,29
προκαπτε, ſ. χωτῶν 87, 12. προκατφέρουσιν ὑπ. 87,29
προκοῖ οὐ δῶτε 27, 43. προκατεῖδε χρονοῦς σῶσαι ὁλόκληρον 87,40.289, 29
πρόκριμα ἰρωδικὸ 210,33
πρύτανα pro πρύτανα 23,7
ἰς προφῆ βουλὴν τοιῶν 85,3. ἰς προφῆσις τοιῶν 23,15:238,22. προφῆσι πῦρ 108,34
πρόσολοι οὐ ἀλὺμβροι χρ. 86,28
πρόζοντα τὸ κλοῦζοῦ 29,34
πῆς Ꝺ ὁ ἀκτικὸ Ꝺ 6, 46
πῆτορις, dominus traditorum 61,36
πῆζῆ τῶν ἀφ' ἑαυτοῦ κλῆσιν 130,1. κῆσκρ Ꝺ τοῦ 276,23. πῆσμα ἡ κρῆσιν 189,61. κῆσμα ἡ κρῆσιν 260,29
πολῖτα κῆρύσσει quid 125,23
πυθμένες 157,40 185,13. τῦβασιαν πο βιρεῖτες
πῦ πυθῆσι οἱ λεγεῖς 32,38 P.m f. πύθεσι τὸ πυθμένα, ἡ τὸ κῦ χαρὶς 329,7. πύησις, conceptus 46,42. πυθμὸς ὄρχατα 83,28
πορῖδα Ion. χρῆς 61, 22
ποικῖλον πέας κῆρ. 175,28
πύκλῳ μῆσ 84,52
πύκλωπες σκλῆτες 862,28

πυλῖσ-

καλλιαζ χαμαὶ 38,51. καλλιδούμενος ὁν 1,32
κυμάτια φιαλῆ 279,33
κωνίζει, cynicam philosophiam sectatur 129,52
κωνωπεῖα ὑπὸ γωνωπείων. κωνωπεῖα Theocriti 173,4
κωνωφορμένος ὁ ἥρωΣ. 120,23
ὁ κωνωτοφιαὶ 124,16
κυφορήσεις ἐν μέτρῳ 287,44: ὁ 172,48. κυφορεῖα 4,3: 195,52
κυπτοζοντες ἀβδὶ ὡς πρῶτον 136,24: ἀμφὶ ἅλφιτα πτατίζει 64,34. κεκυφοτες ἐς πτατίζειν 62,43
κύπριος Carpentaria 181,3
ὁ κυριακὸς λαὸς 323,2. λοιΘ 281,6: κ. χαφὴν 297,17
κυριολογικὴ πραγματεία 257,18. κυριολογήσομεν πραγμάτειαν ὁΘ 237,40
κύριΘ pro ὁ κυρ. 172,24. ὁ κυριΘ τῆς οἰκίας 302,49. κύριαι μέρη σώματος 77,40. κυριώτατα τῆΔ ὑπάτων 266,31
κυριώνυμα ἅπαξ λεγόμενα 330,2. τυπίτατος κυριώνυμα, H.
κυρῶται pro κυρῆται 27,10
κύων νυκτὸς πλανᾶται 329,14
κωφ pro πω 131,14 237,33
κωλύεσθαι μὴ Emped. 267,43
κωμῳδεῖν Æsypi. 242,23. κωμῳδικέλεος ΘΔ qui 71,43
κώφωσις τῆς ἀκοῆς 29,29

Λ

λαβὲ δέρμα ἐγκέφαλΘ 70,10
λαβρότατοι, λάβρΘ δ' ἀνέμοιΔ· ἀσπὶΔ ἰδίᾳ ἐκπυκνῶ· ἀφ' ὗ ἡ ἐπὶ λαύραις ἰμφορεῖσθαι τ πίνειν &c. excerp. m.f. 69,30
λαγγεῖα unde dicta 83,25. λαγοδόκαι ἐπιπεδικαὶ 84,38. τὰ λαγγεῖα τῆς κοιλίας 83,35. λαγγεῖα τῶν ἰχθύων 82,20: P.m.f. λαγγεῖα τὰ τ.τ.6
λαδικαΐδια μικρὰ 45,29
λαικὰ ὑπόπεα 240,21
λαμβάνων, intelligo 154,21. λαβόντες χαμᾶ 314,8
λαμπαδηδρόμΘ pro λαμπηδόνα seu λαμπήδονΘ 211,31
λαπάτιΔ ὡς χθόνα 96,22
λάρυνξ φασὶ 137,9 unde ὁ φασὶ. τὰ λαρυγγῖα quotuplicia 332,7
Λατμιοι τετυλοι L 262,30: ὁ Plin. in prologo Hist. nat.
λάτυρος ΔΔ, ὁ λιλάτυρος 95,50
λάτυρος ὁ θεὸς 294,31. λάτυρος ἡ λαμπηδονία ἰδία 197,20. 198,12. λάτυρος ἡ ἱππικὴ 71,18. ὁ λάτυρος ὁ ἀπορῶν 269,15
λαῦρα pro λάτρα 98,18. λαύρους ἀπὸ τῶν λαολεβίδων ὁδῶν 150,33
λάτρα, τὰ κατὰ γεωργικὰ 532,46. ἡ λατρικὴ τέχνη 126,47
ΔΔ λάξευε χαμᾶ 272,30: 274,37. ΘΘ λάξευε φησὶ, ad verbum, i. hoc ipsis verbis 118,9. οὕτως λάξευε φασὶ 216,12. οὕτως χαμᾶ τὰς λάξευε 258,15. sic 176,26: 240,42
λαξεύειν ἡμερῶν 120,44. λαξευθεῖσα ἀποπλοῦς 46,1
λάπαι πάντα ΔΔ χυτροειδὲς ἐκπωμα. πάντα μικρὰ τὰ πλεῖστα πανικὰ ἐκπώματα: excerpta m.f. 69,30
λαπὸν ὑγρὸν τῶν ἀφθίτων 325,49. λαπὸν ὑγρὸν ὑφαιρεῖται 36,46
τὸ λαπτὸν τὸ ἐδώδιμον 120,8
λαχανεύειν δημοσίᾳ 15,16
λάχνη, pectens 321,22
λαυφορεῖν ὁδὸν 239,50. ὁ λαυφορΘ ἢ βασιλικὸς 320,48
λέβητα συμφορητὰ 327,34: 328,6
λεῖαι ἐ βάκχοι 6,58. λειαίζοντες πνεῦμα 1,27. λειαίζοντες Διονύσου 10,25
λεπτὸν ἰόν 154,26. λεπτὸν μόνον τὸν 332,12
λεπτὸς pro ρεπτὸς Flor. 350,33
λευκόχροον, fame ang. 112,41
λιξ, terra, ζῶνη. 242,46
λίελμα, λίελμα, lilia 79,33
λίτος quid, & unde d. 91,33
λιχνοι βρωμάτων ἀπίχαδε 63,6. λιχνοι ζωὴν ἀνωλῦ 62,43. λιχνεῦσαι δ' αἷμα 64,35
λυχίζειν ὁ ρῖς συντρέμων τὸ- 189,40. ἐλυχνεῖ ἡ αὐτῆ ὑπὸ διηκόντων 282,42. ἐλυχνίθησαν οἷς πιστὸν, fides eis imputata est 178,21: 271,26. λιλογισμένος ὑπερβ. 197,18. λυχνεῖα ψυχῆς μέγας, τὸ ποιεῖν 92,13
λεχαιώδης, deitas. 242,32
τὸ λεχεῖον, f. Scripturæ oraculum 164,15. λεχεῖα τῆς ἀληθείας 30,7
λέγω pro cæsonia ex Epicharma 258,6. ὁ λέγος τοῦ Ρ ὅλον παρῆκε δι' 234,21. λέγους Valentiniani appellant eiusmodi libros 338,24.
λεῖον θεὸν affidae spectari vult Orpheus 259,1 ¶ λεῖος humanus & diuinus natus 258,11. λεῖον ἡμερῶν 332,11 334,22. τὸ ΔΔ λεῖον φυλάσσειν 348,6
λειτέρεια quid 54,17: & 50,46
τὰ λειπτά, reliqua vitæ tempora 347,7. τὰ λειπτὰ, pro τ τινες 281,3
λεξίας Apollo cur d. 237,53
λεφία κυπαρισσοι 97,50. P.m.f. at Flor. ed λεφίαι.
ὁ Λυδὸς λίθος, seu βάσ. 125,50
λόβη πτεροῦ χήμου αἰ. 175,47
λυμφαίνειν τὸν ὑγρὸν 304,52
λυπρὰ ὑπόζυγα, asperæ pr. 31,18. ὑπὸ λυπρᾶ μωθᾶ 313,36
λύτρου ψυχῆς 101,46. λιλαίρομβοι ἀλικίας 30,13. λυτρωτὴς ἀπὸ τῶν ὑπ 55,45
λυχνίου λίθου 14,1
λυχνοῦσθαι τῆς ὄψεως 109,42: P.m.f. λιχν.
λώμα, ἐκ χρυσοῦ ἀβεστιδίκῳ 96,24

Μ

μαγείαιαν. cognat 98,40
ὁ Μαγνῆτις λίθος 347,29
τὸ μαθηματικὸν πνεῦ 280,35. οἱ λόγοι τῶν μαθηματικῶν, mathematici 291,13. μαθηματικὴ discip. Pythag. 246,3
ὁ μαθητὴς τ γραπτὸς 277,54. μαθητὴς ὁ κυκλικὸς 278,38
μαθήσεων τῆς εἰρωνικῆς 131,16. μαθητεύσομαι τῇ ἀνεμίᾳ 31,31. μαθητεύειν, docere vt discipulum, seu in disciplina habere 330,33. ὁ μαθητικὸς, studiosus 247,14
μαιόλαι ἥκασιν 1,29. reddim μαιόλαι διάκονι, vt μαιόλαι Διονύσου 4,43
μάϊργες, bestiæ 232,7. τὰ μαϊργίνου ἀμαθῆ 228,21
μακρὸν ὁΘ ἡμῖν δυβάμενον 179,3. μακρὰ ὄρη 303,45
μακρεμφυὲς βιΘ 67,52
μακρόσυνα, v longa. 66,28
μαλθακὸν φωνὴ ἀοιδαί 237,34
μάλιστα cum superlativo, pleonasti. 92, 9: 96,44: 192,22. μάλιστα μὲν· ὁ δὲ μὴ· 329,15
ἔτι μᾶλλον ἢ μᾶλλον ἄξιον 127,48. μᾶλλον sabbatismi 263,17: 322,45. ¶ ἐκ δ' μᾶλλον, quod & magis ejus amam 242,30. 260,12
μαννακιν ἰβύστικ 287,9. vulg. B. Dan. μανακίνδυ.
ὁ μανδυκοπλὸς Aristot 260,24.
μανθάνουσιν ἀγχιμάχοι 267,48
μάργης, ὁ μαίνων 63,31
μαρέσπιον κοινὸν 202,33: A. μαρσυπιον ex Proverb c.1.
μάρτις ἐκ βίᾳ ἐ λόγῳ 206,15
μαρυκώδημα ζῶα 109,32: (unde καὶ μαρυκᾶσθαι τὸν λαὸν 244,22 · cadit μαρυκᾶσθαι ibidem 33. Legitur & μασυκίζειν apud Basilium 31, 42, 129. item μαρασμὸν καὶ ζῶα Deuter. 14. at μαρυκᾶς apud Aristotelem, apud Philonem 140, 141: & apud Plutarch. Romulo. H.
μάρψαι, τὸ ἁρπάσαι 243,51
μαστίσαι, propria infantum 46,8
μαστοφαγεῖς αὐλητῆρες 109,34
μαστροπεῖ δίωξαι 98,35
μαστίους ἐπιθυμίας 90,6: P. m.f. μαστιακὰς.
ἐς μαστὸν αὐλῶσαι 238,8
μασυκλια 64,41 ea forma qua Artemisiæ & Ελδωνιου 13,21: & Δεδύμου apud Euseb. Præpar. euang. 41,16. Apud Strab. lib. 5. p 239, μασυκλάδες, genuinæ diphthongo. H.
μαχλῶδες ὄρκια 5,8
μέγ' ἀμείνων 263,16. μέγ' ἄριστΘ 291,32,35
τὰ μεγαλεῖα πράττΘ τοῦ θεοῦ 290,5. τὰ μεγαλεῖα τῆς ἐπιστ 314,40. μεγαλεῖος φρονεῖν 324,34
μεγαλόθυμος Satapus 14,19
μεγαλόκλοΘ· σκληρὸξ 32,22
μεγαλόρημων γλῶσσα 208,31
μεγάλασπι αὔξεσθαι 233,32
μεγαλοφιλὴς ἡ φιλοσοφητὸς 35,34
μεγαρεύζει, Megarensium ritu operari Cereri 5,36
μεδέουσι πάντων 248,27
μεζονες Ionice, μείζ 212,8
μεθηδεῖ τ ἀληθείας εἶναι βουλόμενος, i. μεστὸς 128,29
μεῖζα quid 67,29
μειζονεσιαὶ κινήσεις 227,24
μειζόνως ὄρη 222,37: vulg. B μειζόνως ἐ 1 Cor. 13
μειδεῖ τὸ ἡλίου φῶς ὡς πᾶν 292,38. μειδεῖσα τῆς πλάσεως 125,16
μείδυσις χωμᾶ 69,8
μειδυσὶς αὐλὴς 70,52
μείλικα quid 72,37: vt temperandum 72,44
μείωσιν ἐπιθῶ 316,44

μελιλωτοι πλοκαι 17,45
Μελίτη πόλις πρὸ μικροῦ, cuius dictum 129,35
μέλι etiam τὰ αἰδοῖα 73,45
μελιτικὸν κρᾶς πεμμάτιον 61,13
ὁ μελιτουργικὸς 124,16
ὁ μιλτοποιὸς 232,6. ὁ μιλτοποιήσας νόμους 133,14
μίλτωμα ὀμμάτων 115,35
μίμψις quid 53,35
μιαιψιμιρία quid 54,24
μὰ γὰ pro μὰ γᾶς 116,21. μὰ τὸ ὦν, sanè 116,16: 303,21
μὰ Δ ἡ ἥρπυια ΘΕΟΔΟΜΑΣ παρίχνουσα 295,23
μεγαρικὸν τροφεῖον 64,21
ὁ παιδικὸς μικρὸς παρελαμβανόμενος 109,47
τὸ μισόπωγον 240,20
μισόζωνοι (sive μισοπτῶχοι) unde dictus numerus senatorius 290,28
μισόπτωχος ὁ χριστὸς ἀμφοῖν 92,28
μίσσον ἡμέρας, meridies 317,37. μίσσον, pro ἐπὶ μίσσου, in medio, inter 114,46. Ἐν μέσσῳ ἐστὶ, i. τῶν ἀδελφόμων 284,24 Sic μίσσῳ σχάζεις, ibid. 25
μιστύπτης ὁ, ἡ κύν. 231,33
τὸ μισόπτυχον 283,29
μιστωτὸς τῷ χρυσῷ Δ 189,25
μῦ καὶ τῶν θείων βιβλίων 148,4
μιῶδαμιόζ λόγοι τῆς ἀκριτίας 136,15
μιτιζιζιόζ ἐκ ψυχικὸς 185,33 sic Transfunde eas Seneca quoque dicit epist. CVIII: quasi e vase in vas, sic in corpus e corpore. Emu μιζιζισμὸν mentio est iam apud Ephanium in Simone mago 30,21
μιζιγεῶνες quid 160,7
μιτιχρόφοντος ἰουδαίου 96,5. μιζιχρόφ τὸ ἱπ Δ 263,19
μιζόλαμπδόζ 181,25
μιτιλιον, λιθίδιον Δ μιζίωνα ὀδοντότος: excerptum ſ 76,45. Sed reſtitue μιχάλιον & μεζάλιν.
μιζιμοχλίζοντα τῶν φιλ. 326,10: ὡς γὰρ ἀληθῶς 262,39
μιζίωνα quid 160,7
μιτιπαζιπαῖον τῶν θ. 195,8
μιτιτοιῶν τ' ἴπ Δ 263,27
μιτικπαπὶ ὑπὸ λόζη 169,27
μιζάριον πωπᾶζ τῶν ψυχικὸν 306,41. ὁ τῶν μιζαρίων ἱερεὺς 280,8: ἱερεῖα 223,30
μιζαρυθμίζ τὸν αὐζητὸν 229,4. & mox μιζαρυθμιζὸν eadem signif.
μιζαροφὸ ὑπὸ τὰ θεῖα 208,6
μιζαχαμάρης τῆι σπλῆνι 291,19
μιτικοπαθὲς μηδὲν 229,5
μιζοφράζειν τῶν ῥᾳστον 318,50
μιζοχρωτίον ἐκ πολλοῦ 106,52
μιτίρμβ pro μίτρᾳβ 204,6. μιτῖναι δεχαὶ, pro μιτίναι 182,5
μιτομψύχωτος, τῆς ψυχῆς οὐ ζῶον μεταβολὴ 312,3
μιτοὸ πᾶζ ἐκ ψυχικὸς 185,33. ὁ μιτοειδὴς τῆ ψυχῆς 304,40. e corpore in corpus cum sarcorem illigatio: quae & μιτιμψύχωτοι, μιλιοπαμψύχωτος, μιτιχρίεμος.
οἱ μιτιοπαμψύχωτοι ὑπὸ ψυχὴ 217,38. μιτιοπαμψύχωτος τῆς ψ. 268,51.
ὁ μιτίαρ Δ φιλοσοφία 234,50. μιτοπερίζωζ, & μιτίαρ ἐγὼ ὁ ἀληθὼς χριτὰζ 36,2
μιτπίον ἐπὶ τοῦ αὐ. 204,13
μοιχίριον ἱπαζ, Flor. ed 174,44. pro μιτ' ἰχνίου, ut cucilio Lat.
μεβιαπία Βαβυλ. 142,12
μιτιοπαζὼν χαπαῶς 221,42. μιτιοπαζὼν ἐν παιδίοις 162,41
Μίτρου ἄεμος cuius d. 129,31. ΘΕΟΣ μίτρος Ἡ ἀγγέλων διάκων, ad conditionem aëris 85,21
μιτιπαοπάτιον diminutio 95,41
μιχρὶ πὸτ ἰχνοῦ 191,17. μίχρι μὲ τυχικοῦ, quamdiu 176,32. μιχρὶ καὶ ζωῆς 234,34
μιτις ἱπαρχοῦ 240,25. μὲ χὰρ ἀπὸν enim 116,32
μεδὶ μέν, nec item 157,47: 173,7: 294,13
μεδὸν ἄχαι, cuius d. 129,29: 242,52
μελαῖνα pro μελαίνη 326,8
μελαντὶ, vestis Elea 88,8
μέλαν χάρτης seu μετὰ χάρτη 7,10
μέλανος τις ſ. μέλανι ἴχριλε 43,49
μέλανμα, significatio 340,33
μέλανδιν ἐκ τῶ γιοῦ 251,10
μεζία, ſ. σπέρ 304,7
τὸ μεγαπικρὸν καὶ ὑγρὸν ζῶα 325,42, 52 vide μεγαπικὸν.
μέπελ πωπὶ 260,24: item μέπι, consilio 263,17
μεγαχάρτης 22,22: 99,1
μεγαδιδακτὴ Ariſt. pp. 224,21
μεγαπίπτης quid 259,20,27
μεγάν ὑπὸ ὑπὸ - 220,44. μεγαν ὁπὸ πάντες, pro μεγαν ὁ - 170,48. μεγὰ ΘΕΟΣ ὑγιὴ 86,14. τὸ μεγάντερον 299,41
μεγαπτίχαι, mix. artif. 27,50
μεγαψυχία, fordes 302,33
μεμελοὶ μέλοιεν 72,17
μενυελίζοι μέλος 81,55. μενυελίσκεται κὴ τριπλ. 162,11.
μεξελνδὶ Δ & μεξοφρύχ Δ ἡγεμονία, quorum numerum 132,46
μέτζακζ γαπαξὶ 132,22: Euſeb. μίζυδον.
ὁ μιδιπκαδίτης θεὸς 277,4
μιδία γαπὶ 84,44
μιπτοπορεῖ τῆς κακῆς πιθοπικῆς, pro μιπτοπορεῖ 171,45
μίπτι, femeti ſymbol. 244,3
μιτσεμενδὶ γάλαι 72,40
οἱ μενέφαρις 78,34: excerptum ſ. μενεῦρις.
μόχις ἤσχῦ μελλόμενοι 72,41: μόλις Eccleſiaſt. c. 21.
μοῦρα, ſymbolice q. 244,3
μοιχᾶται αὐτὸν, adulterij anſam ei prabet 182,44
μολίγγου, orn. mul. 90,51. Varrone μολύγγου.
μολυβδίδες, plumbea maſſula ſeu pilula 206,12: H.m ſ. μολίβδ.
μοναδικαὶ γνῶσις 184,4. μοναδικὴν γάνοζ π 230,22
ὁ μονάρει βίΔ 314,52
μοπίμως μόνιμοι 277,37
μόνος ὁ αὐγὴν, ſi modo ſint in D. 197,27. ſic 63,19: 225,43. ſic μόνοι ἡλικιῶται 183,31: μόνος μὲ - παρίχωρῆ 190,20
μονεμαμίρρατα 182,6
μονοδιατασίας ρατα 182,6
μονοικρὸν ὁ πίρατα 59,3
μονομάχων, gladiatorum 62,11
μονόξυλον αὐλῆμα 249,49
μονόπτοπ Δ τυπεῖα 35,13. μονοπρόπου τοῦ 65,34. μονοχίτωνες ἱπᾶζ 245,27
ζωὴ μονος 210,43
μεμορομάρα ὀδοντότου ἀδιάφορα 62,1. reſtitue μεμορημὶ τὰ μορμολύκια 278,12
μόρΔν μιζοΔ μιζόν τοῦ μοίρα 212,1. μόνου legit Theodoretus Therapeut. Hellen. 117,35,50. μόρΔ, mors 185,56
μορφώσαντες ξύλα 270,2. μορφῶζ τῷ α. didaum 319,51. μόρφωσι τοῦ γοιότητος 153,13
μοχλεῖα χαλκᾶ 38,18
τὰ μυχτοφαγκτὰ 269,14
μοῦσα & μουσῖκα 9,16. μουσικὴν τελετὴν 279,42
μυγαλὴ Nicandri 15,26
ὁ μυθοποιούμΔ Ζεὺς 257,13. μυθοποιία τῶν εἰ ᾄδων 331,20: Diodor. μυθολογία.
μυεγλιφῶν quid 77,41
μυεγυλία 109,16
μύεσι Ælii Muſa 9,20
μύεις γίνεται τοῦ πόσου 44,34
μυτικωνῶζ τὸ βίν 260,9. μυτικωνῶν ἐκ ἐκεῖ 231,9. μυτικωνῶν δὲ ψυχικὸν 250,20
μυτίρια unde dicta 4,47,51: a quib. inventa, & quam vana 5,9. μυτίρια σοφίας 23,40. μυτήριον, de ſemine 121,18
μύτοι λόζ Δ, pro μυτικὸς λ. 250,30. οἱ μύθοι, mythici narratores 123,14. et alibi. μυτικὴ ἱππικὴ 241,12. μυτικὸς τοῦτ τὸ ἅλμοι 76,15. μυτικὲς αὐτυχίαζ εἰ τῆ ὁμοιοφ 111,1
μυχοπλῆθες, abſtruſiſſ. 302,5
μυωπίζ τοὺς γονέας μου 38,3
μῶμ Δ ιπ πωπὶ κυλῆ 320,23. οἱ μωμοσκοπικοὶ τῶν ἱερείων 223,31: & Philo 139,6
μὼν ὑ - αν non - 253,16
ἰμάτιον τῶν σοφίαν quid 135,13
οἱ μνημεῖα ἐφύρα πηφύρα 88,85: μνημεῖα λιθόμορφα 36,47 sic 62,15
Μωσῆ 53,22: P.m ſ. Μωυσῆ. item Μωσῆνης 3,31

N

ναί ναί, ἢ ἢ 309,39: 314,2. ναὶ μὰ γαί 2,24: 32,41 sic 47,8,18. in quorum tamen priore loco P.m ſ. habet οὐ μὰ γαί, verſum 69,34: 83,50: 103,31. atq; adeo ea locutio eſt vſitatior. Rurſus ναὶ μὰ ἀπὸ ἐ - 17,50
ναὶδες, nymphæ fluviales 17,51
ναῖον, habitant. 232,7
ναῖον pro εἶναι 58,17
ναμβυτροφόροι πωποι, πωῦροι Ν τὸ βάκχοι 136,17: 236,51
ναμιον Δ unde dictum 78,27
νεῶλος quid 137,30
νεωπολὸς ἐμὶ 134,6
νεωπλίαις ἱρῶν 28,31
νιάζ τοῖς χρόνοις 226,30. τὸ νιάζειν τῆς ἐπῳδμίας 107,4

νιαϊ-

οικοδέω οἰκῶ 109,11. παοίδες ἀραῖαι 38,14. sic 74,16
οἶκος Ζεύς, Instructi I. 257,30. πάντας φύγοντας 2,26. πάντα, ima. s. ebria 128,47
οἰόν pro πάντα, habit. 211,48
οἰόπολος pro οἰκεῖ 235,35
οἰκουρὸς δὲ ὑπῆρξε. 217,42
οἰκοδόμος ὑπόθεμα 86,49
οἰκονομικὸν 4,36
οἰμώξεσθε οἰμώξει 10,41
οἰομαι γίγνεται 43,38
οἰολαία τ' ἀλφάκτοτε 38,35. οἰόλια pro οἰόλαια P. m. s. 45,14 196,32
οἰσοπολοῦντες ἐσθῆτες 96,5
οἰσοπα, pulli 38,23: P. m. s. οἰσία, extrito ι & geminato acc. in u. Matth. 23, οἰσσα.
οἰστὸν, οἰδάνει 257,38: Euseb. οἰσπὸν.
οἰσφύη δίνδρα 173,8
οἰσυχρωζας ἀφ-ισποιεῖσθαι 86,48
ὀλοχρωτικὸν ἀλφικὸν ὄργανα 216,36. ὀλοχρωτικὸν φ σύστροφον 156,47
ὀλίγ' ἐπ' αὐτῆς, declinat 207,7. πόσοι ἐπὶ-ταῦτα. 101,1
ὀλοῦδες, πρὸ old. 267,32
ὀλὸς ὦ ἦνδ', temp. l. 226,5. πᾶ pro ταῦ. As: 230,4 alibi ναί.
Νιόβη pro Νιοβη 133,45
ὀν. primitiva particula 30,38
ὀμφὴ μήτηρ 233,21
ὀπτηλὸς 1 39. 321,41 ex Hom. Ορφ. d. Vide & Greg. Naz. Carm. Sacerbub ad pl. um. v. 202. H.
ὀρτάζει τῇ ἡμέρᾳ 42,47
ὀρτάκιον ὄπ 3,41
ὀρτὸν quem virginem & fignif. habeat 33,28. quasi νήπιος 39,26. vel quasi ὀρτάκιον seu ὀρτὸν ut Itali ex Latino quasi Farri nescius. οὐπὸ ab ὀρτὸν quid differat 30,25. ὀρτὸν, pro dilectus Dei filius, & quasi νεοσσὸς virgo ac ratio 39,22. ὀρτὸν duo significat 42,30
ὀρτυγίδες, nympharum 17,51
ὀρτυγόμητρα τῶν ἡμερικῶν 345,46. τοῦ ἡμέρου 201,28 φιλοδείμας 316,28: λίθ πρὸς ὀρτυγόμητρα 310,18
ὀσφάλιον πῶρο 65,33
οὐκ ἀφορᾶ χίλιοι 347,42
οὖλος ἐγὼ κόμης 19,21
οὐ κατοικήσει τὸν ἀγὸν 24,25. sic ἡ νόησις τοῦ ἀγοῦ 240, 28: 248,44.
νόησις quid 294,8. νοημα ποιεῖν 348,1
οὖρα πολίνδρο 87,7
ἡ νομικὴ παιδεία 270,20
Νόμιμα βασιλικὰ. liber 19,32. νόμιμα quid 158,15
νόμοι τῶν πυραπτόντων, iure vitiorum 149,43
νομοφύλακες Λακεδαιμονίοις 133,29
ὁ νομοφύλακος quis 131,44. ἡ νομοφυλακὴ quid 132,4
νοσερὸς ἐξ ὑγιὴς 206,30. νοσηλεύμενον πῦρ, morbid. 65,31
νοσσιὰς αὐλὰ 134,44
νοσσὸς, nidus 48,26. P. m. s. νοσσὸς. vide & νοσσιά.
οὐ νὰ λαβοῦσα τὸ 97,32
νυμφία ποφὴ 113,43. νυμφίαι τῶν ὑπογείων 10,39
νυμφίος quid 53,15: & 10,34: quasi νοῦ σύμμικτος 57,48. νυμφίτατον ἡμῖν, pro ἡμῖν 39,23
νοσφάω τίνα 342,51
νωθὶ κρὶ τοφλοί 32,9
νωθὲς κρὶ μωρὸς ζῶα 53,40. σαφῶς, segnem reddere 62,8. νωθρία ἀπὸ τριαφ. 305,5
οἰκαλύπτομαι ἀκαθαίρετος τῶν ψυχῶν 305,8. q. m. s. ναχλ-

Ξ

ξανθὰ μίλτια 204,33. ξανθίζει τοὺς πλουσίους & ξανθὸς ὡς τρίχας πυρὸς 93,27. ξανθίσερβοι τριχῶν 90,3
ξενίζουσι ὡς ἕξεν ἀνὴρ συμβαίνοντος 211,36 sic 46,22
ξενικὸς λίθος, peregrinus 92,52
ξενοδοχῶ τῇ ψυχῇ τὸν θεὸν 24,47
ξυσμὰ διδὰ πικρὸν τὸ ἀπιξίας τῆς ὕλης 13,40
ξυλοφόρος, lignarius 94,10. P. m. s. ξυλοφόρος.
ξυρᾶσθαι λαβεῖν τῆς ζητήσεως, pro συλλαβοῦ μὴ 20,24
ξυρὸς ἐκ λαιμὸς 96,2,21. ξυρόντες, radentes 93,45
ξυσὸς, vestis pretiosa 87,48. mulieris vest. 90,50

O

ὁ art. celsus rum quam hab 197,49. Snoßantino praefixum; ὁ οὗτος τοῦτο 26,36 cum dicendum sit, ὁ ζωοποιὸς οὗτος, τὸ δὲ οὗτος ὁ πατὴρ. ¶ ὁ pro οὗτος 203,47. itemque ὁ pro οὗτος 189,1. ὁ μὲν δὴ, ille quidem, ὁ δὲ vero 12,38: & 36,15. ὁ δὲ P. m. s. & Flor. ed. in redditione pro τὸ δὲ seu οὗτος 102, 33: ut & 50,47. ὁ δὲ pro ὃ δὲ, initio periodi 265,1
ὁ δὲ τοῦ ὦ, pro ὁποῦ, quodcumque 293,40
ὁ θεὸς Διὸς 158,32: θεὸς 174,42
ὁγδοὰς, octava dies; eius que allegoria 230,40. ὀγδοαδικὸς ἀριθμὸς πλειονομία 285,42
ὁ γε, ἡ quidem qui 180,12
ὁ ἐκ δικαίας ἕνεκ. αἰῶ. 306,52
ὁδαγμὸς κυρίων 217,14
ὁδ μὴ ῥιπαλατὸν 26,27. ὁδ μὴ κορεσθῆς 76,44. (ibidem ὁσμὴ v. 34, 77,37
ὁδὸ παῖδ' οἷς σοφίαν 161,25
ὁδὸ' ἰλθὼν ἐπὶ τὸν ἀγρὸν 60,36
ὁδοῦς ὁ φίλτατος ἐγὼν πολὺ 78,33: excerpta m. s. ὁδ μὴ-
οἰδόντες μηρὸν 66,2,7
οἰ οἰσέσφοι 164,22: 165,5
οἰκοδόμητον pro οἰκοδόμητον 87,38.
οἰκοῦντες ἡ ἀρὸς τὰ κρύα 276,36
τῆς οἰκείας ἀπαλλάττεσθαι 171,8. alibi οἰκεῖσθαι.
οἰκοδόμητον τὸ 199,35
οἰκοδομία, ædificatio 140,11
οἰκοθεν κρυπτὸν τῷ χαῶσι 312,6
οἰκονομοῦσι ἀπ' ἀγὸν οἰς κρυπτὸν 134,39. οἰκονομοῦμεν τὸ πεφιλημμένον 54,25. οἰκονομία est etiam anima 123, 26. οἰκονομία ζωοποιὸς, de incarnatione mysterio 158,31. οἰκονομικῶς διδάσκω 160, 37
οἰκουρία υχορ. officium 106,1. οἰκουρικὸν ὕφος 107,40
οἰκτίρμων ὑμᾶς τῆς πλανῆς 3,17. οἰκτίρμων τοὺς φοβ. 166, 36. οἰκτίρμων, miserator 56,3. sic οἰκτίρμων Ieremias cap. 31. & apud Hesych. Et ut psalmo 101 legitur, οὐ οἰκτιρήσεις τὴν Σιὼν, ὅτι κυρίος τὸν οἰκτιρμὸν αὐτῶν: sic apud Chrysost. sermones in epist. ad Philipp. p. 218, οἰ ἐστιν ἐλεήθωμεν παρ' ὑμῶν τὸν οἰκτιρμὸν. H.
οἶμοι πηχὲς 204,25: & οἶμοι ἀπωλόμην 211,50
οἰνωπὰς ἀλφιτόπωλοι 68,10
οἰνοκοίλη γαστὴ 69,1
οἰνοχοεῖ, vasa 69,31
ὁς οἰόντε ἡμῖν 204,12 ὁς οἷόν τε ὦσιν 187,47
οἷος μαλλος, omni vellere 204,31
οἰκέω Ionice, οἰκῶ 186,41
ὄλμος seu ὁλμος, hord. 204 32
ὄλον, penitus 301,52. vide ὄλος.
ὁλιγοφωνίας αὖθις 211,13
ὁλιδαιούσας ὁρτὰς 69,5: P. m. s. ὁλιδαιούσας, ut diphthong. vi ὁλιδαίουσα ἑορτὰ 98,48.
ὁλκὴ, tractio 77,40: 234,29. ὁλκὸς pro ὁλκὴ, tractus 95,40. sic ὁλκὸς ἱερουργίας, tractus sacrificii 79,45.
ὁλκὸς, tractatus, trahenda vita habens 107,20
ὁ τὸ ὅλον ἦθος 153,24. 164,2: 247,24
ὁλοκαύτων αὐθεντῶν 12,37: Euseb. Praepar. euang. ὁλοκαυτῶν.
ὁλοκάρπωμα θυσίας 221,14. ὁλοκάρπωμα ὑπὲρ ἡμῶν 248,39
ὁλοκλίζω σίλινον 6,7
ὁλοκληρότερον, ὑχὶ δὲ ἀκεραιότερον μετοχῇ μόνῃ 321,58
ὁλυμπιὰς βασιλία 131,6
ὁμηγυρὶς, ecclesia Pythag. 130,38
ὁαίσιοι ἀγωνισταὶ 258,12
ὁμιλητὰὶ audientes 246,2
ὁμιλία αὐτὸς τὸν θεὸν, alloquia Dei 306,36
οἱ ὁμογάμιοις 313,43
ὁμογνωμοσύνη quid 163,14
ὁμοδιξὶ αὐτῇ 38,10
ὁμοιώμα 316,31
ὁμοιὸς ἐν τῷ λέγειν 215,9
ὁμοιοπαθὴς 303,35,49
ὁμοιοχήμονες 313,33
ὁμοιωσις θεοῦ, τῷ θεῷ κατὰ 180,16 sic 213,42
ὁμολογῶ ὁμοτὴ 310,42. sic ὁμολογία ἡ ἀρὸς τὸν θεὸν 183,41: ὁμολογοφρᾶς τῇ φύσει ζῷο 179,10. ¶ ὁμολογεῖ σκιλιθρᾶς ὑχὶ 84. 34. ὁμολογούμενον ἄπαν 327, 5. 12. ὁμολογουμένως πανδαμαφῶν 200,20. ὁμολογητὴς, confessor 217,23. ὁμολογία, confessio Christi seu doctrina Christi 215, 22. ¶ ὁμολογητὸν αὐτῷ πλ. χάρειν 59,30
ὁμοούσιον τῆς τῶν θείων ψυχῆς 341, 4. ὑβίσταται ὁμοούσιον ὦ τῇ οὐσίᾳ 340,13
ὁμοπατρία ἀδελφὴ 282,13

ὁμῶν τῶν λόγχας περιόδρομα, obsidi munitia, incurr. 313,34
ὁμοῦ τ ἰσχύοντ 336,38. ὁμοῦ τῷ ἥλ-λιν, una cum volucri 180,2
ὁμόνυμα quae 332, 21: quotuplicia 332, 23. τὰ ὁμώνυμα χωρεῖσθαι 330, 20. ὁμωνύμως τῇ ἀληθείᾳ positum σοφιστ vocabulum, homonyme 126,36
ὅμως δ' οὖν, attamen 4, 30: & 11,15: & 160,1. at ὁμῶς, ὁμοίως 291,34
ὀνείδεσμός, φαρμακεία 50,32
ὄνειρ· εἶπε τὸ ἰχθ 883,43
ὀνειροφορεῖν ἐκμαγ 58,19
ὀνοκοπτικήν 161,20
ὄν· & λύρας. proverb. 116,29
ὀνοσφαίνειν λιπαίνειν 8,46
ὁ ὄντως ἄν 121,46 βίε τῶ ὄντως ὄντ· legend 228,23
ὀνυχίζοντες τὸν τύπον 190,5
ὀξίας ἐπάρθ· τῷ- 317,20
ὀξύτης σοφ τὸν λόγον 109,14
ὀξυωπῆσ· πεδήσε 289,37
ὀξυπλέρο εσα interdictum 668,4. ὀ-ξυπλερ· allegor. q. 244,29
ὀξύχολοι χαιδεῖοι 302,21
ὀξυωπύλῳ τι θεᾶα 41,15
ὀπαὶ ὑλίγων ὑπὸ αἴξ 325,33. ὠὸ-πῇ τῆς γῆς 220,31
ὀπαδοσαλπικὸν ὁ λαγώς 82,34
ὀπαδοσκόλυμος, orn. mul. 90,49
ὀπαδὸς φοινίκ, orn. mul. 90,48
ὀπαδόντ· & αὐλητὴς 31,25
ὀπόταν & οπότ' ἀν P m.f. 84,34,37. ὁπόταν ἱρᾶ ὁλόχ· 312,28
ὁπότε μ ἐχ- cum et: am 152,18. item ὁπου μ- 77,48: 244,10
ὁπως- ἀπαρέσ τησι 223,31. βίε ὅπως μὴ μὸ ἀλφιθήσ·) 132,37
ὁπωσδήποτ, quomodocunque 78,29 βίε & P.m f. 95,30: 98,46
ὁρᾶται. videt 250,14
ὁρμᾶσα ὑπεδέσθαι πρίτη ἀπόστολ 201,30
ὅρμα unde dicta, a quib. inuenta, quid vana 4,47: & 5,1. ὅρμα φύσεως ἀπλῶν 84,23
ὁρμαίζ· ὑβρίζ 1,43
ὁρμὴ χρῆσε τοῖς- 272,25. βίε ὁρμαῖοι, perrigendum 237,14
ὁρμάδες νύμφαι 17,30 : ὁρμαδίας Hesychio & alibi.
ὁρμᾶσθαι πεπόντας 89,8
ὄρνεις & ὑπόμνημα diff. 223,32
ὁρμοῦ lenser, ὁρμᾶ 188,41
ὁρθοδοξαστ, fidei 126,18
ὀρθύνουσι, erectamente. 109,14
ὀρθῶμεν ὁδούς 166,34. ὀρθοποιεῖ τ δογμάτων 324,23
ὀρθίζοντος σοῦ τὸν ῥόν 55,44
ὀρθὸν ἐπ τοφῆς 188,31. ὑπὸ τῶν ὀρθ-γραφ· ὑπ ὀρθογράφων τοφῆς 81,25
ὀρθοτόμως ἅπ μαθ 223,8
ὁρμὴ quid 275,44,50
ὀρφανία νύξ 257,32
ὅτι pro πῶς quia 301,1
ὁ ὅτιος τὸν θεόν 272,2. ὁ τῶν ὁσίων χῶρος 218,17. τὸ ὅσιον quid 317,43
τὸ ὅσιον ἐφ' ἑαυτῷ ἔχ 81,23. πῶς ὅσιον εἶδον τὸ ὦν 181,10. ὅση δύναμις, f. ὁπῇ 35, 48
ὁφθαλμοῦ ἀδιαφθ. proa. 280,32
ὄφια, ostrea 61,1. per a diphth P m.f. ter 89,41,32,35: Flὄφιοι, νε & 155, 13
ὄτιος pro simpl. ὁς 144,28
ὅτου γε δεῖ· ἀὐ P.m.f. 62,9: 90,20.114, 41. ὅτου- συμαμβανεῖ 139,43. ὅτου αὐτοῦτου 307,29
ὂν plenasticum 123,5: 172,2. ὂν μὴ-λιστα ὀλιγίστου- 92,9. ὂν μᾶλιστα πραξάτω 98,44. ¶ ὁα pro ὂν μᾶ, misi 259,49. ὁν pro ν fera ἀλφ τὶ 259,49.
ὁ πρχέ, pro πρχέ 284,42
ὁ π δὲ πεπτ. quadecima, 324,5. idem ὁ δ' ουα fera οἷουπῶ 83,48. & ἵνα δὲ ἀὐ 310,15
ὑδαμῆ ὑδαμῶς ἄδηλος 27,44. βίε 282, 38. ὑδαμῶς κρημίσε 120,39
ὑδὶ μᾶ, nec item 17,35. βίε & P.m.f. pro vulg ὑδὲ μᾶ 80,31. attamen ὑ-δὲ μᾶ οὐαμ P. 95,17
ὑδ' ὁπως δ' οὐ, neutiquam 214, 42: 216,49. ¶ ὑδὲ pro ὁδὶ, corr. 20, 38
ὑδὶν- ἰδιωσῶ 88,25. ὑδὲν δὲ οἷον- sed satius est 241,52
οὐδέτερον, neutrum 200,16
σὰν τι pro σὰν ἐπ P.m f. 88,41
σὐκοῦν ἐχόντες, non sponte venit 267, 22. σὰν οὖ δυνᾶσε P. m f. 40,31
οὖν, ergo, in reddition periods 128,16: 303,33: 323,48
ἄς ἀφ' οὖν τα, sicut utique est 165, 23: 212,7. βίε ἄς ἀφ' οὖν ἀὐ ἀὐ 225, 37
οὐσιωτὴς pro ὁ σὐσιωδ. 254,30
ὑφεστῶν, vel minus esse 74,40
ὑφηνεμόμυδον τοὺς 106,14
ὑφηνοπλεῖς, cinnus, orn. 89,37
οὐρ· Ionice, ορες 279,31
σὖτο μᾶλιστες item 157,17. οὔτ' οὐ-σὔτ' οὐ- 342,36. οὐθ' ὁπῶς π ᾧο 95,30: 98,48
οὐπόποτ' ἀφῆκεν 188,48
τὸν οὖτως, sic demum 303,15
ὑχρὸ μόνον- ἀφ' ὧν ἐκ 12,33. οὐχ ὑ-π τῆς φωτὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ- 300,2
τῶν ὀφελῶν ἀπόδ'νεμ 200,48
ὀφθαλμοῦντες ἀξίαν τὸν πλοῦτον 70,32
ὀφθαλμοδουλεία 214,24
ὀχλοπραξία theatr. dem. 305,45
ὀχρεῖν τῶν πεν ὁ ῥηφεῖα 127,34
ὀψαρμία pœna 182,8
ὁ ψυσοπινὰ, f. πίχυα 125,12
ὀψοφαγία quid 63,33

Π

παιδαγωγία συμμιγὲς 204,32
παίραπαι δ' ωαμις 234,22. ὁ παῖ-ραπὰς νυξ· τῶι ὅλωι 79,21
παιραπάνω ὁ πάμφαγος 301,38
παῖσιμον ἡ πολυαλ. 101,9
πάιτο παιδιοπαῖς τῶν ψυχῶν 227,26
παῖφατὸ σαρξ 298,26
παῖ· quid 186,42
παιωνίζοντες ὁμοφάνως 72,4
παλαιωτὰς ὑπνων 55,15. Παιδαγω-γὸς Clementis 35,19. παιδαγωγία unde dicta, & quid sit 37,39: & 36,44. quid sit, & quib alius ad-tributi appellentur 47,48. παιδα-γωγικὸς ὑπαπαῖσαι 95,32. παι-δαγωγικὰ ὑδὲν χρᾶσθ· 54,20
παιδάριον Attium epicenum 37,31
παῖδες & παῖδια Deus vocat etiam adultos filios suos 37,43 & 38,1,49
παιδεία & παίδευμα quid. & unde dicta 38,44
παιδεραστὴς 404,5. παιδερασία cur bellua Platonis dicta 82,14. παι-δερασῶν λάπτοντ 81,35: P m.f. v-trobius, per ι diphth.
ὁ παιδεύτης ὑμῶν ἰχώ 344,49. οἱ παι-δεύλικοι, f. παιδ. 294,35. παιδευ-ταὶ τύχτη 218,1. τὰ παιδεύλικὰ Ἀγγπτ. 269,14
παιζᾷ ὁ παῖ· τῶν νύδων 109,20
τὰ παιδικὰ ῥωτ. am. 102,48
παιδίσκαι, puellae ingenuae: παιδισκά-ρια, serua, Attice 38,63. παιδί-σκη & ῥηγματικὸν: 123,4,6.
παιδοφθορῶν, & παιδοφθορία. nefaria 82,40,43: & 30,24
παιανίζειν pro παιανίζ. 268,38
παιάνιον φάρμακον 42,52
παλαμαῶδες, machin. 284,42
παλαμῶνος δωρεᾶς 7,43
ἡ παλιγγενεσί· οἰκονομία 81,1. πα-λιγγενεσία ζωῆς 182,52. παλιγγε-νεσίαν credunt & Brachmanes 194,2
ὁ παλιμβολ· ἀλβόλος 166,11
παλίμπαλαῖοι, παλαιορ· 22,13
παλινῳδεῖ ὑπ τὰ ὑσθ. 277,2
παλίνσπορ· βίος 267,47
ὁ παμβασιλεὺς βίος 360,44
τὸ παμβοῶσον τῶ ἀχρεῖ 204,29
πάμμαχοι ἀγωνισταὶ 174,46. παμ-μάχους ἀεζαν ἴλλαν 94,12
παμμίτους φύσις 82,5
παμφάγ· πυρὶ 283,33:305,23
παμφαὴς ἔλι· 21,10.256,40
πανάγης πάρπ 115,32
πανακὲς ἴασπος 36,21. ὁ πανακὲς πάντων φαρμ. σοφία 248,8
πανεπισκόπ· λόγ· 111,6
ὁ πανημερεύων βίος 310,39
πανήγυρις ἀγία 309 19
πανίσκια ἐχ γαμικὴ σφρα 18,26
πανυχίδες κρίνουσι 70,51. πανυ-χίζ· ὑπ πντα 71,2
πανοῦργος ὁ φρόνιμ· 72,41
πανοῦτις δωνάμις 307,52
Πανὸς ωμῆ. ἀγωγή, cinnus dictum 129, 34. πανὸς μῆλον (f πανισσ·ντες) ἡ τῶ ἀγαθοῦ φυτοχύσεως 194,1. πανὸς ωμῆ πανὸς pro ὅλου ἐ ωμῆ. 246,36
πανοπλία τῶν αἰσθῆν 179,33
πανοπλί· ἀρίθμῆς 278,51
ὁ πανοπυσθίτης λόγ· 162,48
ἡ πανοψυχὰς σαίνη 282,47
πάντη πανταχοῦ 301,35. πάντη τὸν βίον ἄναγ πανθρωπ 310,1. πάντη πάντως αἰώνι· 299,47
πανὸ pro πάντη 289,37
πανοπλοπαρεμβολὴ ωωῆσίλια 203,51. ¶ πανοπλοφθορικὸν βύλ. 307,52
πανοχεῖα pro πανοδοχ. 251,44
πανσέφου βίου 44,51
παρὰ τὸ μὴ βύλεσθ, propterea quod nolimus 232,24
παραβλαπτὴς ἀφθαλμῶν 17,7
πὸς παραβολὴν ὁνίδισμοῦ ἐκκεκράθ· 284,11
παραγγέλ· τῆς οἰκήσεως 312,19

παρ-

παρεγκωμιαστὴν ἀλαζόνα 21.41.
παρεγκώμιαστος ὢν ζωγράφος 73.31
παρεκπλεύσαντα 104.38: P.m.s. παρεκπεράσαι
παρεκτασεις ἀρτῶν 326.11. παρεκβάσεις ἐξαπατῶσι 326,6
παρεμβάλλειν 19,16
παρεξελαύνειν & παρελαύνειν 163,23
παρεπιτιμᾶν τῷ χαλκῷ 164,36
παρεχρῶντο pro παρεκρούοντο, deprosit. 161.20 287.13
παρηβηκότες οἱ ἀνάγκαιοι 325,4
παραπετὴς οἶκος 300,30
παρηχηλύμμενα τῇ ἀπηχήσει μουσικῇ 246.1. ἐν παρηχηλύμμενα ἀκούεται 54.23
παρηκροᾶσθαι ὡς λαθροφοραί 79,35
παρηχῆσαι τὸν ἀηδόνος 59,47. παρηχήσαντα δ' αὐτῷ 319 17. παρηχεῖ κωμικῶς 36,15
παρηλικίας, aetatis. 349.11
παρηγορῶ, pereunte 106,38
παρημυθία παρηγορία τῶν ἀλγούντων 107.4
παρημελημένον ὡς - 36.31. παρεμπεπλεγμένα ὑπὸ ἀμαθοφόνου 106,32
παρηπατημένοι λευκοὶ 103,20
παρήπυξε τῆς τροφῆς 177,27
παρηπειλημένα τὸ σωφρονεῖν. ἐπηπειλήσατο 63,50
παρηπόνηται τῇ ἐπιστήμῃ 262,47
παρηκμακὼς ἀνήρ 32,40
παρηρρυθμένοι τῆς ἀληθείας 105,32.
παρηρρυκὼς ἡ τῆς πόλεως 119,11
παρηρεμηκότες σοφιστὰ ἐπι - 52,24. 163,44. ὧν 170,16
τοῦ παρηκουσμένου ὑμνῳδοῦ 220,52. sic 14.3
παρηκουσμένοις χρυσῷ ἀλουργὸν P.m.s. 53.12 Fl παρηκμῆ.
ἡ παρηκμακυῖα, dies Ven. 316,15
ὡς παρηκμακότα τῆς ἀληθείας, assert. v. 310.29. παρηκμακὼς ἡ φύσις τῶν πολλῶν 167.19. obsq. παρηκμάσθαι τὰ ἡθη 225,11. παρηκμακώς. assener. 309,41. παρηκμακὼς ἀπὸ τῶν 213,9
παρηπειλημένα, approbatum 236.9.
παρηπήμηκε τοὺς ἴσους τῶν παρ. s. 160.40. sic 116,42
παρηρτημένη λέξις 177,16
παρηωρημένοι 165,31
παρηφρισμένοι, addicere 148,3
παρηφωνισμένοι ἐσόπτρου 86,13
παραφθειρόντες οἱ φυσικοὶ 39,22
παρὰ ἀναγκαῖον & ἀπίθανον εἰρωνεύεται 278,18
παραψυχὴ πικρότατον 21,45:257,26
παρὴχρεωκότι, cum. 324.17
Παρικῶ pro Παρικῷ 259.34
παρικεδουσα ὡς τῶν - 238,14. παρεισέδυσε χειρὶ πονηρᾷ 51.44
τὸ παρικλινὲς ἐν 332,35
παρικτίχειν τῆς ὁδοῦ 204,28
παρικτοπεῖ ὀλιγοπρᾳ 315,43
παρικλεῖ λιγὺς, superaccumit est 289, 13. παρικλεῖ αὐτῷ τὸ - 309,52
παρικαπέρδικα οἰκονομικὸν 104,19
παρεκδημοῦμεν & ἐκ ἀπελεῖ 59,28
παρικὲ ἰχνοῦ 23,34
παρικείσθαι ὑπὸ σαλοῦ 236,9
παροπλῶ 188,30: 231,29
τὰ παροπλισθέντα αὐτῇ 330,27
παρίβδει ἔχειν ἀγ. 261.42
παρεύδοκιμοῦσι αὐτῇ 123,3. παρεδοκιμάζηται αὐτῷ 233,47
παρωτιας, praeterisse 14.14: vel παρῆτας, praetermisisse.
παρζῶ & γῆ 188,18: Platonem & Plutarcho nigrantes.
παρθενοτροφία 197,14
παρεσκε παῖδας οἶνον 154,15: H. m. s. παρεσκεύ.
παρὲ P.m.s pro παρ' ὃ 105,7. sic 276, 31 291,16
παρόντα 196,23: 231,39. ἡ παροῦσα ἡμῶν in hoc mundo 111,29
παρουσιάσεις οἱ & φιλονεῖκος 66,33. παρουσία quod 67,19
παρόνυκα quae 332.20: & 121,9
παρωσις σχοίνου 215,8
παρφορος ἢ ἧς ἀπ & Pisem. 93,4. (P.m.s. παραφορος) 269,22
παχυλωτικὸν ἐσθητικὸν 64,14: (P. m.s. παχυλῶσαι, 178,34. παχυλασμοὶ διαμόνων 18,19: 82,11
παχυγνωμος ὁ φθόνος 81,43
ὁ πατὴρ τῶν ὅλων 102,4
πατρικὰ πάντα ὑπὸ τὸν ἥλιον τὸν ποιητὴν ὡς πατρικῇ 27:.43
τῇ πατρικῇ λόγῳ 298,13. πατρικὴ ἡ ἐπιεργία ἡ ἐς 298,44. πατρικὴ ἀγλαΐσκη 35.43:63,45
ἡ πατρικὴ & ἱερὰ βούλησις 2.29
πατρὸς παρῶν & ἀπαφορῶ 111,31
πατρῷ & κάλπις, paternus s. 25,47. πατρὸς τὸ ἰσχὺς 323,49
πάτραν φεύγειν 90.34. πάτραν χρυσᾶς 90.35. πατρίδαμον σπέρμα 168. 49. vt Greg. Naz. διερμίνευε τὸ σπέρμα H.
πατρικὸς τῷ λόγῳ idem est quod credere 157.42. πατρικάμενος pro πεῖθ. Harl. ed. 159,52
πεδίοιο τῆς ἀρχαίας χώρ. 151,24: 301, 40. πεδίοιο τῆς εὐβοΐδος οἴνου 301,43: & 168,51. πεδίοιος ἀπὸ τὸς ἠχομένους ἔχοντες 307,25
πεζὸν ἀπὸ τῶν ἀλόγων. 205,46
πεζεύειν λακωνίκων 85,10
πεπασ. passive 339,7
πεπεκμένα βασιλέως ἐχρίνεσθαι τῷ Ψ. 312,47. πεπεκμένος ὡς ἐπ - 176,20
πέλανος καὶ χόλη 248,28
πελιάδες, columb. 181.39
πέλλα πολὺς πάζουσα 88,9
Πελληνὶς ἀκρόχως 61,1: excerpta m s. P. πελληνίοις-
πενέρδω & ἄρτα 101,52
ἡ πενία τῶν αἰσθήσεων 240,27
πεπαιδεύσαντο οὐσιῶ- 153,10. πεπαίδευμαι τῆς ἡλικ 160,23: 313,9. πεπαίδευται ἐπ' αὐτῷ 284,50. πεπαίδευσε ἐπὶ κύκλου 313,32. πεπαίδευσαι plus est quam πεπαίδ. 251, 44. πεπαίδευσε quid 160,22. πεπαίδευσε τὸς σοφ. διδασκαλίαν, fiduciam ἐπ - 298,2. ἡ πεπαίδευσις ἡ ἐς τὸν ἥλιον 251,46
Πέπλος, stratus libri 262,31
πεπόμφασι & ἱμφαίνει 45,36. etiam P. m.s. stemq. 46,15. rectius & usitatius πτῆ.
πέρα τὰ σχοινοῦ & 182,40: πέρα τῆς αἴθρας 94,42
περαίνει quid 327.20,31
περαιοῦται τὸ πόδημα ὡς τῶν Λιβύων 351,50. ¶ περαιοῦ τὸν ζῆτησιν ἐς τύπτειν, terminas 127,33. ὡς ἐν ἐξαγῆται ὁ νόμος 281,6. pro τεμῇ 163,43. ἐξαιοῦται ἐν ἓξ ἡμέραις 290.23. ἐξαναύμβροις ἐν τοῦτοις ὁ λόγος & 262,16.
ἐξαιτέρω & διοῖδος 245.17. ἐξαιτέρω τῆς ἐπιθημίας χορδῆς 221,6
ἐξαιθλιος λαὸς, & ἐξαίνεσι λαὸς & 328,7
τὸ πέρας & βιβλίου 262.50. ἐπὶ τὸ πέρας ἀγαθ 327,31. ¶ πέρας παιδεύσεως ἐξοδικὸν 200.41. Flor. ed. pro πέρι. vltra. ¶ περας δι, ad extremum 351,37.
ἐξεάσθη τοῦ ὑπαιθρίου 32,6
ἐξεαρίσθυσι τὸ ἐσωθ 42.15
ἐξεαυτὸν ἀγκάλη 245.27
ἐξεδικεῖς ἀπαιδίᾳ 212,25
ἐξεδικεῖς Venus 11.31. apud Hesych. ἐξεδικεῖ. forsan a promiscua obambulatione, vt ἡ πανδήμος. aliquin & παραδικεῖν legi possit; vt quae cōtubij leges frequenter trasibat. interpres imbecillior malueris nescio.
ἐξεδιλῶ & σπρικὸς 93.11
ἐξεχάθυσι. dirtto, tollere 114.14
ἐξεδέρματα per η P.m.s. 89,28: 90, 49 91,41. idem tamen & ἐξεδέρματον χρυσοῦ 90,32. per ε psilon.
ἐξεπλαμβόν 302,38. in Fl sunt etiam alterius scripturae vestigia, ἐξεπλαγχόν: illud a ἐξελίσσω, hoc a ἐξελίσσω.
ἐξέζωκε λιποῦ 88.11
ἐξειλύσεις, circuitio 319,12
ἐξειρηκυμίᾳ τῶν ἀκμαῖ. 111,34
ἐξεκαθαιρεῖ τῶν κριθίων 57,34. περιεκαθαίρετο κόσμα 212.21
ἐξεκαθαίρετος τῇ φορᾷ 32,10
ἐξεκοπὲ ἐξοφλήσεις, dicta seu loca ex proph. excerpta 189.37. 43. sic 197,28.33: 215,38: 318,49
ἐξελεῖν ἡ ἐπὶ, parta 209.9
ἐξελακκίζω ὑπὸ χαρ. 172,47
ἐξελάμπτειν φωτὶ 290.39
ἐξελαψοῦσι τὸ μαρὸ 304,2
ἐξέρασις, circuitio 294.20
ἐξεραστὰ τῆς πόλιος 69.34
ἐξεύσι & λαὸς quae 135,35
ἐξεπατεῖς τῇ ἐξοδος ἡμῶν δυσὶν 12.16
ἐξεπατῶ, obambulatio seu diamb. 103.9.51. οἱ ἐν ἐξεπατοῦσι, Peripatetici phil. 161,30
ἐξεπόρωσε ἑαυτὸν ἐξόδιους πολλὰς 70.43. ἐξεπόρωσεν ἐφ' ἑαυτοῦ 45.34
ἐξεπεπαμβόν χλανίσι ἀλφωνίσι 95. 40. vide annot.
ἐξεπλαθῆς χίονος χαλκᾶ 45.38
ἐξεπτικὸς ἐξεστόρων ἐστ 304.26
ἐξεπόνησις, accuratio 207.48
ἐξεπτερόμενοι τῇ λύδᾳ, 18, 22: A. περεπτερόμενοι.
ἐξῆ ἐξεῖλαι 133,36: 136,33
ἐξερραγῆς χλωποῦ 68.47
ἐξερρωτημένος χρῆσις 148,32
ἐξεσκεδάννυσι, effundit 63,52
ἐξεσκεδίν. plus habere 62,31

ἐξιτήριος κίχρησις τοιαύτη 148,23. ἓξις ἐξιτηλικὴ ἐξιτηλότης 216, 29. ἓξις ἐξιτηλικὴ πῶς χρῶνται 216,32. τὸ ἐξιτηλικὸν ὑπομένει 321,6

ἐξιτηλότης ἐν τῷ ἀμφί. 111,34

ἐξιτηλοῦ pro -τός 243,24

ἐξιτηλοῦσθαι, inhib. reprim. 216,21

τὸ ἐξιτήλιον 241,24

ἐξιτηφιάσει πάθος, orn. 90,34

ἐξιτηχεῖν, arrodere 232,41

εἰ ἐξιτῶσι ὡς τίχναι 121,8. ἐξιτῶσι σοφίᾳ, valde 12,2

ἐξ ἐξίφασιν ὑγιαινόντες τὸν ἥλιον 269, 44. v. sse N. ad 136,10

ἐξοφθαλμεῖν τὸ ἥλιον 12,46. Euseb. Praepar. euang. πεφθαλμῆ.

ἐξόφθαλμοι ὄψεις πλάνητες 261,28

ἐξοφθαλμῶν ὄψις 99,39

ἐξοφθαλμῶν τὸν λαὸν 160,31

ἐξόχρασις θεοῦ 136,10,14

ἐξοχρίζειν πλαί 286,6. ἐξόχρισις μύθου 108,29

ἐξωτικὸν τοῦ ἥλιου 20,27

ἐξωτικὸν quod 92,37: restitui P. ex f. ἐξωτικόν.

πίπαλα κιχρονυμφία 15,46

πίπτειν, volare 348,33

πίπτειν ἀέρα 108,37

ἡ πίτουσα, panifex 104,5 P. πίσσ. Sic ἡ πιτοῦσα, panificae 98,40. πίτταξ τὸ πλῆθος ἐπιτηδεῖον 80,4

πιτάζουσι μανοῖς 43,29. πιτάζουσι γάλα, fundunt 145,6

πιτὰς in bello Siculis 71,30

πιτυοειδὴ πολιτῶν 230,3

πῖξις τῶν ὀπαλλαττῶν 315,12. πῖξιν ἐν σύστασι λαοῦ 277,29

πιτρώζει, amat. inficere 334,16

πιτρίζουσι ἀμπελαλαί 323,10

πίμπλαζ, implere 101,49. sic πίμπλασται ἡμέρα 176,30

πίπτειν τὸν ὄνομα, i. potest nominari 251,18

Πισιδοῦς f. pro Πιδαιδοῦς 21,18

πίσκος τῆς ἀληθείας, arcum. decum. 120,32. πίσκος βίβασον τῇ ψυχῇ 280,2: H. m. f. πᾶσκα.

πιστὸν τὸ χαφὸν, pro πιστὸν f. u πεθῶσον 158,10. sic πιστὸν τοῖς ἐπιθυμίαις πάλιν 190,22: πιστὸν αὐτῷ 211, 46. πιστὸν & πιστὰ τῶν 251,21,41

πιστόνιος τὸ δεῖν ἡμᾶς, credendum esse veb. div. 296,20

πιστὸν), credes 228,9: pro πιθέσθαι, vt et πιθῆναι v. 26.

πιστοποιῆσαι τὸ δεσμῶν ἀληθ. 294,4: H. m. f. πιστοποι-

πίστις unde dicta 228,3. πιστὶς qua 160,13. πιστὶ pro πίστει 157,43. πιστὶς, fidelitas 119,18

πιστοποιεῖ τὸ ζητούμενον τῷ τοῦ κυρίου φωνῇ, probare. confirm. 322,7

πιτθοκομπύλαμοι γωνίδες 108,7. πιτθωνίου seu κηδεπιτθωνίου officina pudenda 95,45: 96,49. de πιτθίοις seu κηδεπιτθίοις multa e variis scriptorib. collegit Petr. Victorius Var. lect. lib. 8. c. 14.

πλαζόμενοι, ἀπὸ πλαζόμενοι & τῆς ὑρκανίας excerpta m. f. 76,45

πλαθῦσι σῶμα 65,31. πλαθύνει ἔρεξις δὲ ἀκρασίαν 68,10. πλαθυνὸν σάρξ 305,11

ἡ πλάκας τὸ ὕφος 289,11

ἡ πλακοῦς f. artif. 121,33

πλάσμα. orn. mul. 90,51:91,45

τὸ πλατυσμὸν 108,46

Πλάτωνικοὶ Aprogramm. 138,23

πλειονεκτικὸν ἀλλ' ψυχῆ 58,7: Exech. 18 πλεονεκτῶν vulg. B.

πλειοτειλῶν ὑπὲρ 231,1

πλεῖν pro πλεῖσθ 28,31. πλεῖσθ antem Ionica paragoge pro πλεῖ, navigare vt ζῆσθ, πεῖθ.

πλεῖστος ἀπεξίας 109,39

πλεῖστοι τοῦ λόγου φύσιν τὸν- 56,3

πλεικτικὸς ψεῦδ& 43,42

πλέκτης symbolice quid 243,27

πλέκ cum genitivo, nominativo, & absolute 304,48. πλέκ τὸ μεν- 305,52

πλεῦσθαι γένεται 279,3

πλέυρησις γυναικῶν 106,22

πλουτῶ& χαλεπώτερον 36,27

τὸ πλοῦτος τὸ δοξος 24,6,24,27: item quae mox v. 33, ὡς τῶν πλούτων τῆς πλανοφορίας vide N.

πλωτὸς, navigabilis 189,25

πλυντικὸς τοῦ& 243,12

πνεῦμα ἡμῶν ἐστιμον 187,12

πνεύματα venatoria 71,11

Ποδάγρα A ptaes 11,21

πολιορκοῦσι 90,9: & 76,28

ποιεῖ & σχεδὸν ab Aristotele vt distinguantur 251,50. ποιεῖ λόγῳ αὐτῷ, i. inducit 173,52. sic 185,10. ¶ ποιεῖ, facere, i fieri vere 185,11. sic ὑγιαίνει σχεδὸν ὑπὸν ἡμέρα, inv. 12. ποιεῖ ἀξίωμα, cum egisse 182,17

ὁ ποιητὴς τῶν ὅλων 251,51. ὁ ποιητὴς τῶν ποιητῶν 157,12. ὁ ποιητὴς τῶν ποιητῶν 184,21

ποιητικὴς ἐν δ γένεσις 213,4. τὸ ποιητικὸν τῆς ἐπιστήμης 331,37

ποιητὸς Ζεὺς, factitius I. 91,23

ποικιλανθῆς χρεῖν 88,19

ποιὸς) ποιὰ εἶδος 207,23

τὰ πολίμια κλίμακι 224,3

πολιμῶσιν αὐτὸν 261,1. πολεμοῦμεν ἀφ' ἧς ἀρχόμεθα 117,10

τῆς Πολιάδος νεὼς 13,24: & Euseb. Praepar. euang. 41,11: f Αἰδωνεὺς quae alibi πολιοῦχος. plene Αἰδωνεὺς πολιάδος 14,48

ὁ πολιοῦς, canities iuuen 96,14

πολιτεύομαι& ἡμῖν ζῶν 88,7. πολιτείᾳ ὀρθῇ πολέμιος 201,14. πολιτεία quid 141,46

πολιτικώτερ& βουλὴν, ciuilior: de morib. 11,9

πολλοῖ γε δεῖ ὑπερκείσθαι tantum abest vt iuret 309,30. sic 316,6. πολλοῖ γε δεῖ ὑπορκεῖν 309,48. πολλοῖ γε ἐγὼ δεῖ 119,10

πολλὸ ἀφ' ἥκειν 295,7

πολυγαθὴς φά& 257,48

πολυδίδα ἰδιοκρότου 60,49. πολυδίδα ἐκ ζῶ- 286,18

πολυίλαι& γκρὸς 47,23

πολυίλα& ὁ ἥλιος 166,13

τὸ πολυήμερον, vita long. 254,11

πολυπήμονα οἰκιτῶν 98,25

πολυχρεῶν & πολυχρεῖ νέον ἔχειν 136,14. πολυχρεῖα quid conf. 121,49

πολυμιξία στιγμάτων 204,18

πολυξινοῦς seu πόλ. 264,21

πολυμφαλα πίπτειν 6,43

πολύπους γωνί 4,18

πολυποικιλοῦσι τὸν ἴδιον ζοτῆρα 30,4

πολυσκιλίας γ' πᾶσι 244,34

πολύσκιδρος ἡ λίσσα 105,8

πολυχεῦς μιμήσεται 98,28: f. e. πολιοχεῦς.

πολύμητος ἀδιακαλίαν 6,12 Euseb. praep. euang. πολύμητ. sic 302,31

πολυτροφία ἐστὶ 65,9

πολυφραδίου seu πολυφράδμου qua 124,2

πολύφωνος λόγων 307,14

πολυχρονίως, diu 267,27

πολυωνυμικὰ 332,19

πολωμῶν ἡμέρᾳ ὁ ἥλιος 79,48

πονηρὸν πόνος τοῦτο 201,6. sic ὁ πονηρὸς τῆς 324,9. πονήμενος ἐν αὐτῇ πολὺ. mul. h laboru impendes 240,31

ὁ πονηρὸς, Satan 48,39. πονηρὸς ἐργάτης πονηρὸν ἐστέρτα 29,12

πόνου νόμῳ & σπερμοῦ 75,28

πορφυρᾶ ἀλλὰ ὑδ' ἐμ. 103,25

πόρπαξ ἐν ὠμῷ ἐλιδ. 69,4

πορφυρότατι, pmp. pisc. 88,38

Ποσείδων unde dictus 19,24. Plato quoque pag. 610. Δῆλ. τὸ ποτὸν διὰ τὸν ἐπιστάτην. H.

ποτὲ Deuce pro πῶς 237,34

ποτὲ multa signific 332,25

ἡ πραγματικὸν, tractatus 316,47

πραγματικῶς φιλοσοφῶν 114,47

πραΰνειν ἄμφω τὸ ἡμερωτικὸν ἀφ' ἑαυτοῦ 37,16

πρεύτης pro πραΰτης 211,30: 221,51.

πρᾶος qua 209,31

πρᾴνειν & ποιεῖ ab Aristotele vt distinguantur 251,51. πρᾶσσειν, exigere 112,48

πρεσβεῖον τῆς ἡλικίας 96,14

πρεσβύτερ&, antiquior: & πρεσβύτης, antiquiss. 297,11.28. ἐν πρεσβυτερίῳ κρῶλιγράφ& 283, 24.32

πρεσβύτερίζειν 219,28

προαγορεύειν ἡμῖν κεκρύπτωται 92,30. προαγορεύουσι ἀνθρ. 108,21. P. m. f προεκ.

προάγων, & πρὸ ἀρχῆς ὀβ 119,32

προαιρετικὸς, & qualis 156,23

προαλὴς δὲ δαίμων τοῦ& 35,51

τὸ προαυλιστήριον 345,18

προβατικῶν πλῆθος 197,51

προβατικῶν) καὶ βύρσαι 229,51

προβατοφώνους τῆς ἀληθ. 136,38

προβατίχνια ἐν σοφίᾳ 127,12

προβατοβλύθρ& τὸ πεῖν 205,42

προβαδίζειν τῶν γάμ 120,4

προβάλλουσι ἑαυτοῖς τόκους 174,11.

ὁ προβάλλων προβάλλεται ἢ 328,30.

προβαλόμενοι αὐτὸν ἀλίσας 321,4. ¶ ὁ προβαλοῦσι τὸ Ἰωσαὴ ζοφία 338,9

προβατηζόμβ& τῶ- 338,5

προβιβάζειν αὐτὸς εἰς ἱδρύσεως 196, 4

ὁ προ-

ἡ ἀγάπησις, amatio 2 v. 166, 27. idem ὁ ἀγαπησμός 6 v. 30.

ἀγάπλεως ἡ λέπρα τῆς, nimium scabiosa 342, 44. ἀγάπλεως ἡ κεφαλὴ Valentinianus 337, 42

τὸ ἀγάχωνον 273, 35

ἀγγλωσσος ὁ ἀγγλ. 238, 44

ἀγέγωνος ἀλκή 327, 14

ἀγεγώνησε αι 284, 14

ἀγεωμετρησία βασιλικὴ 149, 31

ἀγκαλοφθόνως τῆς- 119, 28

ἀγκάλη κυλίνδρου 147, 20

ἀγκάλωσμα ἁμίτο 234, 1

ἀγκάλη φὴ κακ. ἀδ. 175, 40

ἀγκάλη τοῦ παρθένου ἡ τ. 204, 8. ἀγκάλη πάνυ οἰκονομικὴ 41, 6

ἀγκάλωμα ἀρσενικὸν ἢ θῆλυ ἁμάτ 221, 1

ἀγόνια 348, 10. pro ἀγωνία seu ἀγοσύνη 233, 7. ἀγόνια pro ἀγωνία 193, 32

ἀγοραφάνθη τὸ ὕπν 73, 26

τὰ ἀγωνιγκὰ ἀμφιτάκτου. prima perpetrata 230, 2

τὸ ἀγωνικὸν τὸ ὑμῶν 341, 39

ἀγωνιώδυνα 291, 13

ἀγωγράμματα καὶ λόγοι. 231, 33

τὰ ἀγωγράμματα, praecipua. quae prius debens 201, 32. τῷ ἀγωγράμματι. principaliter 331, 48. ἡ κατὰ ἀγωγράμματα αἴτια 121, 12. ἀγωλυμβάνας, praecipue, antea omnia 275, 7, 10

ἀγωνίας ἰριχῶν 128, 45 f. vetilum ἀγώνιστας. ἡ ἀγώνιστις ὑμῶν 197, 15. τῷ ἀγώνιστι ἀνουχίας, calubrius proposito 280, 32. οἱ τῷ ἀγώνιστι ἀνεμοι 325, 16

ἀγώνιτζίζω τὸ μέλ. 131, 49: 216, 10

ἀγωνιμάρτυρο ἀγώνιμάρ 227, 51

οἱ ἀγωνιζόμενοι. praesid. 277, 46

αἱ ἀγώνισαι ἢ πύγκυες πόρται, prostantes in tecto 187, 30

τὰ ἀγωνιστηρίδιον δίνω 204, 8

ἀγωνιώρχεις τὸν ψυχ. 303, 14

ἀγωνιτζίζεις τῆς χαρᾶς 150, 37

ἀγωνιζόμενοι ἐν ὕπνοι 158, 47

ἀγωνιλάζω, pellicere 312, 17

ὁ ἀγωνιστικὸλόγος γῆ 198, 4

ἀγωνιώλαψις 180, 21

ἀγωνιώρξεις τ- επρῆσσε ante 131, 32. ἀγωνιώρχεις πάνυ ἀνάγκη τῆς ἀνάπαυσι 301, 40. ἀγωνιώρχεις πάνυ ἀνάγκη 332, 29. τ ἀγωνιωρχιλῶν μέτρο differentia 333, 21: 334, 6

ἀγωλίτικος 336, 30

ἀγιασμίζω, proferre 199, 46. τὸ ἀγιασμίζομα ἀλληλούϊα 204, 2

ἀγιορίκιστος χωρὶς 117, 1. ἡ ἀγίωρισις, judicij & praeludium 342, 46

ἡ ἀδίλαψις τ ἀφιξίνει 41, 44. ἀδίλαψι· ἀδεῖ τὸ ἰῶν μέτο ἰχνεῖ πάντις 260, 41. ἀδίλαψις Epicuro quid 117, 46

τὸ ἀγολιλογομβρίνει ἀπίρμα 342, 47

ἀγοκηλάϊσας τε μέλ. 194, 48

ἀγιαιχμάσεν τ ἄνθ. 215, 20

ἀγομαζόμβρ ἢ μυθοφόρα 48, 2. ἀγομαθία τ ἀγοφῆς, tuta c. 81, 23

ἀδμοι ἀδῆπάτου 229, 23

ἀγονύμβρου κακὰ 111, 12. ἀδίνια ἡ ἴδ οἶκον, profecere rei famil. 315, 1. τῷ θάνω ἀδίνια 118, 30

ἀγοδου τὸ· 308, 31: vetilum ἀδ ἀλλ, expediunt, promuncr.

ἀγοδοπούϊν τὸν χεῖρ. in viam dirigens 122, 3

ἀγοκερμῆς κάτω 277, 15

ἀγομηδόν ἐκρίς οἰς- 174, 46. ἀδομηδόν ἢ ἐς οἰκ ἴδις πος ὦσι 121, 48. ἀγομηδόν τ ἀληθίας 274, 23

τὰ ἀγοπαρηδέλφια 324, 21

οἱ ἀγοπάτορες τῶν ἀδ γμ. 183, 38

ἀγοπίμερμ ρο ἀδίκ. 89, 8

ἀδε κακὸ· ἀδεδιάνιαν, malo hum. generis 120, 12. ἀδε ἀγαθὸ τῆς ἀδῆ ἐξάρμ 51, 15. ¶ ἀδε ἀμπτὸ τῦ πατρὸς, a malo matris, 180, 13. βις ἀδε αὐτῶν ὁμολογεῖται 158, 28. mema, v. 35, 37, 39: & 134, 3. τὰ ἀδε πατρὸς, paterno genere 183, 32. eadem figuif. mox ἀπὸ μητρὸς. ἀδε κακὸ· ἀ ἀγαθὸ τῶν ἐπίλω πατέας 150, 4. τὰ ἀδε κύριον, quod attinet ad D. 161, 6. ἀδε τῶν ἀνθρωπίνων, ad nat. hum. quod att. 213, 23

ἀδε δὲ, praeterea 6, 44. ἀδε δὲ κακ- sed insuper etiam 208, 19

ἀδεπιγλάπ (ιωσὴ 216, 16

ἀγεπιχρυσῶδε τῇ ζ. 287, 33

ἀγεπιχ (ιωσὴ τῦ ἀπαγ. 218, 20. βις ἀγεπιχρήμα ιωσῆς ἀδε ἢ ἰῶν 229, 34. ἀγεπιχόνια ἁμῖν, abstinent nobis 320, 16. ἀγεπιγλ τὸ πολὺ, fumere 66, 29

ἀγεπιωνῶς αὐτοῖς ἐκ βαίγλιον χλοεμβρ 17, 33

ἀγεπιαβλίδιον τὸ πολύχρ 81, 49

ἀγεπιπλήττω βῖς- 278, 2

ἀγεπιαπλαπῖδ αὐτῦ 87, 1

ἀγεπιαπλαπήσω Δῖῤ τῆς- 36, 48

ἀγεπιοδίοις τῶν μιᾷ. 306, 38. ἀγεπιαπτίνεμβρ τῦ κλέπ 196, 33

ἀγεπιτραπτεμβρ αὐ- 328, 34

ἀγεπιτιχίς πλαίσχυσι 7, 37. αἰώθετοῖς 239, 15: μόνοις βῖς ὀνόμασι 322, 17: Ζαφίνκρισι 295, 35: χαφῶν 17, 47: τῇ γναθῇ 319, 42: ἀδίπτει 182, 40

ἀγεπικαῖδ τῦ μίλ. 277, 28

ἀγεπιτραῖδ βῦ πίδιον 348, 33. vetilum ἀγοπιτρ.

τὸ ἀγεπιτρέμβρα ἁμῖν νῦν ἢ Σπ. dub prop. 282, 28

ἀγεπολῦτιζε χ τὸ· 317, 41

ἀγεπτρίκιον Basilidianus affectus 176, 17. ἡ ἀγεπτρικότης βία 178, 20. 23

ὁὐ ἀγεβάσας μιᾶ πλαπῖδ 58, 10

ἀγεβλίπω τόπους 282, 14

ἀγεδίκτη τῦ ἰῶν 314, 39

ἀγεΔαμφῶν ὀν- 195, 1

ἀγεσόρδιαν τῇ ἡμερίᾳ 308, 6

ἀγεικοσῶ ζῶβῶν τα· 131, 44. ἀγεικοσῶ βῦτις 204, 20. ἀγεικοσῶ τὸ Δῖ. μ. 316, 44

ἀγεξέρῃ ἄπαξ πλαπ- 57, 49

ἀγεικπλῆ 104, 14

ἀγεπιξηγόσσαι σι τῶν αὐτῶν 111, 14

ἀγεικπολόκιας ὡς- 295, 45

ἀγεικπτηρῶδ τῇ συμφ. 65

ἀγεπτφίρ(τὸ πλοφ. 270, 18

ἀγεικπφύϊας βοῦτις 178, 10

ἀγεικχήμβρ ικτῆρ 334, 36

ἀγεικφόμβρ ικτῆρ βῦτις 204, 20

ἀγεκχρε χθρόμβρ τῦ αὐρίᾳ 319, 32. ἀγεκχῶς ἀπίλας τῶ πλαπ. 137, 48. ἀγεκχτηρ (οἰκίτεκ ἢ ἰῶ 303, 38

ἀγεκτρέλια Aristotelis quod 332, 49

ἀγεκτῆκ Stoici quid 59, 32

ἀγεκόκμβρ τῦ θῆκε 87, 17

ἀγεβήκρ (ια corp. hum. 200, 3

ἀγέβδιν ἀ ἀκρέδιν, primumam 217, 17

ἀγεβῆκα τὰ μυρία 184, 47

ἀς ἀγεπζῖ μιλιτικῆ 230, 7

ἀγεπτατε αὐτοῖς, in manicis venae 254, 37

ἀγεκχῆζιαδ κομμωλικᾷ 93, 26

ἀγεκχῆλουαδ, affigi 15, 38.

ἀγεκρτεμώτης τ πτ. 240, 34

ἀγεκιφάλαιον ferumcal 80, 16

ἀγεκλιτὸς ἀ ἀνὴρ τ πατὴρ 169, 12. ἀρᾶτα τῦ ἀγεκλιτοῦ 222, 1. βις 117, 3. ἀγεκλιτὸς δόγμ(τ)α, inclinata in dogmata 330, 10

ἀγεκμμιτ, afferre 76, 39

ἀγεκψαν τῦ πατρὶ 165, 34. ἀγεκμμα χάϊῤ τοῖς ἀδίτοις 82, 35

ἀγεκμματῦ λίθο 15, 39

ἀγεκμματῦς ἀ ἰῶς 190, 17

ἀγικ' ψας ἀδε τὸ οὖς 149, 6

ἀγεκρτεμώτης τῇ ἀλλ. 293, 38. ἀγεκρτεμώτης αὐτοῖς τὸ αἷμα ὑμερεῖς 78, 45

ἀγεσὸ δίοτης μίλι 804, 35

ἀγεκαδοῦαδ, associare 178, 43

ἀγεκικδιμῆσαι χρυσὸν 293, 20

ἀγεκτικτομώτης σφίσι τ' Δῖφιδ(293, 30

ἀγεσόψαμμ αρτυ 136, 9

ἡ ἀγεσψις τῦ ὀκτὼ ωῆ. 92, 48

αἱ ἀγεσπάϊῤ αἱ σαρκικαὶ 317, 25

ἀγεσπεμλατῖτι τῷ· τὸ· 331, 32. μὴ ἀγεσπεμλάψας ἄνεμ, cum assumpt. diu. nom. 309, 32

ἀγεσπεμπῆσι βῦτις 199, 2

ἀγεσπασαλεῖ τῷ Ζαμμῷ 175, 25

ἀγεσπιοιῶτας (ιωκίας, f. ἀδιας 97, 18.

ἀγεσπιατης μόχ 177, 9

ἀγεσρᾶξαι ἐς ἀπλᾳ δ' αὖ 48, 2

αἱ ἀγεσπίσαι τῶν ἀγγέλω 294, 32.

ἀγεσπίσω τ ἀλλαβὼν 316, 3

ἀγεσπεμγλόμ κμεγὶ 138, 3: vetilum ἀγόπεμγλ. Add. apost. 17.

ἀγεστιπλόμ ἀσπῶσα, pro ἀγεστιπλόμ ἐς δ' σ. 6, 41. ἀγεστιπῶ, adhort. 216, 42. ἀγεστιπόμβρο τὰ σιχεῖα, adorantes 19, 43

πρὸς ἀδοῦ ψυχᾷ πεχξίαι 176, 43

πρὸς τοῦτα αὐτῦ 67, 1

πρὸ φῦ τὰ βαπτίσμβρα 53, 48. πρὸ φῦσαι τὸ κῆς οἱ- 133, 41

πρὸσπαγῶ τὸ ὠδίον 320, 20

πρὸσφώγω τῦ θῆ 276, 50

πρὸσφιλοσ(κεῖ ἰφίλοτης 44, 20

πρὸσφορᾷ τῦ ἄρτου 137, 11. πρὸσφορᾷ ἀγία 284, 48. βις 66, 12

τὰ πρὸσφυᾶ τῆς ἡμῶ 324, 15. πρὸσφυὲς ψυχὲ Basil. 178, 19. πρὸσφυὲς γονυζίζει 138, 8

πρὸσχαρίζιαδ 245, 26

πρὸσωπολαλικὰ, persona hominum elicit. 114, 15. τῷ ἀδ ωπο τ οἰκετῶν 121, 21: idem mox πρὸ' ὤψιν αὐ-

τῶν, in constr. στοιχεῖα τοιοῦτον τὸ σῶμα 94,40

τὸ σῶμα ἦν ὕδωρ 326,44. σῶμα τίνα ἢ παρίστησι τὸν χρόνον, praeponunt. praef. 201,45

σῶμα βρίσμασιν ἐξακοσίοις 92,31: P. m. f. στοιχεῖσθαι.

σῶμα πάρδου, sollicitantes, truncande hortantes 13,38. & 13,18. στοιχεῖωσις quid 33,14

σῶμα ἐστὶ τὸ κίνημα 7,43: supra λόγος ἐστὶ τοῦ 52,39

σῶμα τοῦ ὄντος οὐ- 133,42

ὁ σῶμα τίνων τὰ πάντα πύρ 161,37. σῶμα φύσεως τὰ μέλλοντα 145,5

σῶμα ἐμβάλλω, proferentes 89,43

στοφορεῖσθαι τὸν- praedicens 258,34. sic στοιχεῖσθαι 218,38

ὁ τῷ στοφορεῖσθαι λόγος 310,30

στοχεῖον & ὑπόστοχ- 933,56

στοχεῖα πλάτους 242,29

ὁ στοιχεῖ λόγος 3,14

στοιχεῖα τροφῆ 243,43: f. quasi στοιχεῖα. πίστευσιν τοιαῦτα- (50

στοιχεῖο- μὲν οὖν ἐστιν- ἢ τρίτον- 229,

ὁ στοιχεῖος ἦτε 273,36

στοιχεῖα ἐμπέμπειν ἡμᾶν 283,23. στοιχεῖα κόσμου τὰ ζωικά 113,16. στοιχεῖα κόσμου in eccl 322,47

οἱ στοιχεῖωλατοι 338,45

στοιχεῖα συναπτικοί 322,48. Flor. ed. στοιχεῖωλατικαι-

ὁ στοιχεῖωτὴς σοφιᾶ 252,32. οἱ στοιχεῖωλικοὶ ἀγγέλοι 338,54. conditio eorundem 336,20

στοιχεῖωλοῦσα ἡ σαρξ 179,39. στοιχειώσαι τινῶμεν 289,38. στοιχειωτικὸν ἢ τὸ πᾶν 362,32

οἱ στοιχεῖα πλανῆται θεοί 202,4

στοιχεῖωσις πάσης κλίσ. 338,2. τὰ στοιχεῖωτικὰ 224,19

στοιχεῖωτικὴ δύναμις 299,2

στοιχεῖωτὸν χάλκα 45,5

πλανήτης & πλάνητος 302,43

πλεῖστον τῶν κυκλίων 274,11

πλείστων μεταξὺ τῶν- 232,42. πλείστοις ἀεὶ ὑγροῖς 117,1

πνιγηλὸν χωρίον 33,3

Πνιγέως καὶ ἰωνικὸ 255,7: 224,11. Πνιγέως 121,31,12. & alibi saepe ap H.m. f. & Euseb. Πνιγέων. sic τὸ Πνιγέως ἱφιλοσοφεῖ 224,16

πνιγόζειν χαίτας αὐγαῖς 78,7: P. m. f. πνικτάζειν.

πυλαὶ ὑγρὸς 242,14. πυλαρῶν τῶν πάγων 242,29

πῦρ ἁ Phryg. petitum vox. 546,42

πυραλίμβιον βίλη 32,30

πυρίλη pro πυρετῷ 61,26

πυρόνυμα ἥλιον 259,22: πυρίνη Euseb. ὑπέρπυρα μὲ 281,34

πυτία congelum 46,32

πῶλ- οἷος allegerice 38,34. πῶλοι pro dilectis Dei filiis 38,28. πωλοθώμενος ἁμῶν 38,37

πώρωσις τῆς καρδίας 24,34: 533,15

P

ἀὸ ῥαδυμίας τ' ἄπαις, ἰφάπλη φιλοσοφίας, animus laxamentis 291,32

ῥαγῆ τὸ σῶμα 103,28. sic ῥαγῆναι τὸ ζῶμα 177,19

ῥάξ, υνα 204,32

ῥαψῳδὸς inter σοφιστὰς 521,11

ῥεῦμα, fluxus 282,23. βίου ὡς ἀσταθὲς 85,18

ῥευστὴς αἰρέσεως 515,14

ῥέουσα φύσις 199,4: 577,19

ῥῆμα poetica 79,36

ῥητὸς, dicta 23,40: 129,2. sic τὸ ῥητὸν τοῦ σοφέτου 274,44 τὸ ῥητὸν τοῦτο 161,12. καὶ ὑπὸ ῥητῷ μισθῷ 148, 98: ῥητῶς ἐμίσησε 240,19: ῥητῶς ἐβλασφήμει 330,33. ῥητῶς, disserte 219,25

ῥίγιον, horr. mag. 263,14

ῥιζόκομον τετράγωνον 285,20

ῥιπαὶ πλανήτων ὠκ. 242,2

ῥοδομαχίας χαρᾶμα 87,15

ῥόδου unde dictum 78,36

ῥόμβ- ὁ αἰθέριος 217,36

ῥυθμικὸν ἢ pro ῥυθμικῶ 548,41. ῥυθμίζουσιν τὸν χρόνον 89,3

ῥυμοῦλκοῦ τὸν αἰῶνα 304,28

ῥύσις, fluxus 46,43. ῥύσει καὶ φθορᾷ ὑποβεβλημένοι 20,25

ῥυτὸν λίθου βαμβῦ 284,1

ῥῶ. ἐκδοσι πίστου σας 176,22: ῥῶ. f. Biblia, & Phile 479

ῥωμαῖος, robustus 9,13

ῥωχμοὶ τῶν τριφῶν λάσπασγράμμασι 80,48

Σ

σαββατικὸν ἐβδομαδικ- 70,18

σαββατίζειν ἀπὸ ἀγαθοῦ 168,46

σαίνοντες ἀλλήλους τὸ τῇ φλογὶ 110,51

σαίρειν ὕδατι πεφυῦσι 508,26

σάρξ, sanctuol. 91,1: carnis exterpatio f.

σαρκοβόρος ζῶον 289,19

σαρκοφόρος χρυσίφ- ὁ λίθος 240,28

σαπφὶρ χρυσίφ 100,48

σατυρεύειν, in satyrum vert. 585

σαυλοὶ βαίνειν 508,9

σαφῆνεια τῶν χαρακτήρων τῶν ἐξέγοντα 287,23 τῶν ἀμφίπλευκα λογχ- 331,20

σβεννύειν & σβέννυται 11,27,34. τὸ σβεσθὲν ὑμῶν 231,17. σβέσασθαι σεαυτὸν καὶ σκότον, veneratione celendum 297,22. σβέσασθαι κατεξιστῆναι 14,19

σβέλος τοῦ ἡλίου 289,49 & seq.v. σβέλος τὸν ἥλιον. τ' σβέλους ὁ τρόπος 269, 31. f.r. σβέσεως.

σεμνεῖα ἡλίου simulacra 13,32. οἱ σεμνοὶ & οἱ σεμνεῖ. Imitatio sellae 194, 3. σεμνότης virginalis & matronalis 34,36

κατ' ἄλλα σεμνιόμβριον, alias significatum 314,41 σεμνιτὴς, annual sign. 106,4. σεμνόβριος & κυρίου 298,29

σεμνὸν ἢ πέρας ὑπέλλειν 287,49. σεμνὸν δὲ ἀνεμιστῆ τύπος, crucis dominicae fig 278,48: 279,26. τ' σεμνὸν βασάνου, crucem ferre 317, 25. quid sit, ibid 28

σήραγξ τοῦ κρανίου 44,38

σησαμοῦν placenta 6,48

ἡ σηγὴ, Valentin. den 338,52

σίζουσι ζωγλώσσης ἀβυσσικῆς 61,9

σκάνινος τέχνη χαιν. 99,21. σκανινάζει σωσαι Sacramen 48,17

σκανίσαι, crucifixere 218,4

σκάπτω ἰκμὰ ὑπορρώξ 70,15

σκᾶ ἢ πᾶ 81,43

σκᾶ τὸ σκαμβόν 217,3

σκάζουσι σφέλα ἢ πόας 42,1

σκαλεύειν βίς πανὶ 135,17: τὸ σκάζειν 99,34: ἴσχῃσι 74,13

σκάν- Doricè pro σκίλ- 239,22

σκαπάνη ἀκτῖνες 104,18: P. m. f. σκαλπάνη-

σκληροδέρμονες γυμνοὶ 107,42

σκ. σκληροκέφαλοι 273,13

σκλῆ- γοῦν Plat. 253,35

σκληρόκεφαλον ἢ δ' ἀνεμίκ. umbratilis pellem designabat ἀ 49,32. σκληροκέφαλοι τῶν ἀναρχῶν 118,25

σκοπέλια φέλα 261,23

σκοπὸς φέλαι 5,38

σκληρεῖα, duritia 176,15

σκολιοὶ ἀστέρες, prauli 108,8. σκολιὸν φέσμα in coma. 72,3

σκύλου mures: & inde σκυλῆ- Apollo 11,49

Σοφίζειν, sap. reddere 118,42. σοφίσαι οἷς σωτηρίαν 25,26. σοφοσόφιμοι καὶ λιτοὶ, seu καλλιτῷ 121, 27. Σοφίζειν δὲ τρίκοι, callide fucare 96,5. σοφίζεται τὸν ἀλλότριον 197,42. σοφίσεται 4,36.

Σοφέρες, sapientia magister 1,9

σοφοὶ & σοφισταὶ qui olim dicti tam in sacris quàm in profanis litteris 121,7

σωτῆρ ἡ Δήμητρα πλὴν τὰ χθ. 99,33

σπάλακες, talpae 15,28 & 32,10

σπαλλάζειν & χλιδᾷ pro eodem 193,39

σπαρμοὶ οἷς σφάγων 37,47

σπαρμοὶδιοι φλοιοῖς 46,37

τὰ σπερμάκια ζωῆς 347,2. σπερμάκια σιρίνου 312,38

σπερμολογοῦσι καλοῖς ἄλλα 128,35

τὸ σπερμάτιον Ἀεγυπτ. 269,13

σπερμάτων ἀπαναζόμενα ὀπώρας φανεῖ 322, 15. σπερμάτων ὑπόχαφοῦν 328,3

Δὲ σπουδὴ ἰσχνόχοιδ 151, 23

σπουδικὸς τῇ σπουδῇ 20,44. σπουδαιοτέρας δὲ ὑπομνήσεις 519,18

σπουδάζω, dominum admum 137,36

σπουδὴ οἰκείας 106,9

σπουδὴς οἰκοῦς 212,15

σπόγγῳ πανὶ ἐοίσ. 220,4

σπόγγ- ἢ ἄγρι- 4,2

σπουδαῖος δόκησις μικρὰ 231,44

σπουδαιότερα τροφὴ 44,15

σπουδὴ τροφὴ 44,23: 274,26. σπουδὴ ἰδιότης 105,21. σπουδῶν περιόδου 282, 23. σπουδαῖ μικρὰ ὁ ἅ. 349,47

σπύστια τῶν αἰλούρων 29,15

στάξις quid 163,11

στερεώματα 174,14. στερεὸς ἀπαγορεύει, rigide 67,38

στήλη ἐπὶ σωμᾶ 241,38

στήμονι, sulcis 244,2

στερεύμνα πάνυ 161,35

στίγματα τῷ Χ. ἐβρ. 344,22

στλαβότητος τῆς ὀψ- 107,4

στοιχεῖν, ambul. vivere 153, 47. idem ἐβραϊκῶν 154,2. στοιχεῖν τῷ κανόνι 191,1

ὁ στοιχεῖο πρῶτον ἐπὶ Δυρῷ πεφιδ. 326,6: τοῦ στίχ. στοιχεῖος διδασκαλίαν 274,29. στοιχεῖωσις παιδίου 274,23. ὁ στοιχεῖωσὶ τ' παιδὶ διδασκαλίαν 243,13

τῷ σ-

τῷ τρόπῳ ὑπαρκτικῷ 335,26
φυσιολογικὴ βιβλίον συναναγνῶναι 112,36
φυσιολόγων 133,12: 276,7
φυτίον, arm mulcb. 90.48
τὸ φωνητικὸν argumentum 120, 7: 128,29 204,30. οἱ τὸ φωνητικὸν φωνασκοῦς quæstum profitens 204,20: ordine quo & quo filii conscripti 326,6,12 & 202,27,32 unde appellati 204,18. φωνασκοῦσι ὁ αὐτὸς τις 231,20
σ μαπὸ τοῦ χρόας 18,44
τὸ σαφηνείας μετρεμὲ 31,6
σχεσιαρχῶν & 164,23
ὁ σὺν ψιὸς τῆς μαθῆς 282,31
σωκαλοῦμαι τῷ αὐτῷ τοῦ πρῶτος 120, 47. σωκλῶς κρατοῦσι 125,3. σωκαλούμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ 109,19
συγγίνεται τοῖς αἰῶν. 277,32
συγγένεσις 120,20
συγγραφὴ, præfa statione scripta 285, 8. 267,18
συγκρασεῖς ἀκόσεις 280,20: ἐξ ἐμπαθεῖ 218,40
συγκαθαιρῶ φρῆλον 118,19
συγκαλιζόμενος τῷ Θαλῆ 143,39
συγκατάθεσις, assent. 181,27
συγκαταθέσεις 223,7
συγκατάθεσις λεξικὸν 189,38 ψόφου μὲ 333,6. συγκατάθεσις ἡμῶν τῶν 305,48
συγκαλύπτω ἀπὸ τοῦ 219,43: ὀρθοκώνιος 111,10
συγκαταθέσεις γνησίου μάρτυρος 294,37. σὺν ἡμῖν 276,22
σύγκρασις φυσικὴ 183,16
συγκρίματα 340,31.50
συγχρηστέρου ὑπὸ τῶν λεπτῶν 276, 31: pro συγχρῆ. ut apud Hesych. συγχύσεις, diffusi, dilatati. ant leg. συχνότερον. & σωύχ.
συγχρῶσται ἀγγέλων 41,48
συγχρονίζ. τύπος 337,33
σύζυγος τῷ γῆ 219,28. οἱ συζυγικὴ μετρίαν 191,28
συζυγοποιῶ Χριστῷ 164,17
συλλαβὴ ὁσὲ πίλας 93,31
συλλογισμὸν λόγῳ τῆς πίσ. 127,38
συλλογισμοὶ ἀπτοὶ 161,5
οἱ συλλογισμοὶ, ſc. 125,5
συλλογισμὸν πανύμνοι 185,47
συμβαλεῖν τοῖς ſorte obtorto 129,45. συμβαλεῖν τῇ λέξει οὐσιῶδ. cor ſert 208,39: οὐ- 189,33
συμβιβασμὸν ἐρῶ 205,47
συμβίωσις μὴ γνω. 182,11
συμβόλαιον συμβόλαιος, ὁ συμβολαιόν ὁ νόμιμος 109,31
συμβολὴ τῶν χρυσῶν, collatio 43,22
ἐν συμβολαίοις πολιτικοῖς 286,31
συμβουλίας μερὰ τρία 18,45
συμμαρτυρήσουσι ὑπὸ τῶν λίπτελων 322,33
συμμίξαλιθὸς μεσ' αὐτῆς 74,31
συμμίτρων ἀεὶ αὐτῆς 187,49. 219,8
συμπαθὲς οἱ οἰκοι 99,39
συμπαθὲν ὅλις 30,2 220,46
συμπαγχρηστέσει ἀγαπᾶ 183,10
συμφθαυνίτω οἷς- 183,43. συμφώνους ὅλβιοι 225,40
συμφέρεφοίας τοῖς- 331,41
συμφέρω πλοῦτ τῷ φ. 278,8
σομφέρεφοίμῳ & ἰωβαίοις 310, 22: τῇ ἐκ τῆς οὐσίωσις 168,30. συμφέρεφος, connexius 62,45
σύμπνοια ecclesia propria 304,28
συμπολίδης μὲ ἡμῶν οἷς 32,33
συμπορεύομαι χρείαις 99,3: P. m. ſ. συμπολιτεύομαι.
συμπλέκομαι τῶν πολεμῶν 88,49
συμφέρω & φίλημα consulta 30, 33. συμφέρεφος αὐτῷ, conſent. 185,37
σύμφορμα ἐγὼ 41,40
σύμφυτα ἕξις Στωϊκ. 294,21. συμφυτοῦμαι αὐτῷ 198,9. συμφύσεις ἐκ βιλιας 194,20.
σύμψυχοι οἱ τις 219,6,8
σὺν & ἡμερίᾳ, etiam cſſ. 18,6 ſic 195, 37. σὺν ὁμοῦσα 62,19
συναγὼ, colligo. concludo. 319,23
συναγωγὴ φιλοκαλοῦς πολιτικὴ ἐξίωσις μὴν 262 31. συναγωγὴ & σύνοδος, cætus 109,40: & 31,25: 118,30. συναγωγὴ λαῶ, ecclesia 29, 31. συναγωγὴ & ὁμιλητικὸς, cætus 268,47. συναγωγὴ, locus conventus 137,14
συναινῶ, conſentire 185,13
συναιρῶται αὐτῷ οὐ- pro συναίρεται, conſentiunt 309,12 ſic 324,15
συναισθάνεται pro συναίσθηται 165,24
συναίσθησις ἐχούσης τὸν πυρὸς 339. 39 ſic 131,36. 306,7
συναίτιος & συναιτίως φιλικὴ. 137,41. τὸ συναίτιον αὐτοῦ 137,32: 334,4, 32. συναίτιον & συναιτίως quid differant. 334,37
συναιρῶται τοῖς μαθ. 118,44
συναισθάνομαι ἐχθρὸς τὸ ὕδωρ 47,13
συναλλαγὴ λόγου τῶν κυβευτῶν 281, 4: victima συναλλαγὴ.
συναναπαύεται τῷ κυρίῳ τῷ ἁγ. 189,10
συναναπαύεται ὅσις- 99,31
συναναμιγνυμένη ἀπαίδευτος 82,48. ſic 302,31: 340,8
συναναφέρομαι αἰωνίοις αἰῶσ. 109,25
συναναφέρομαι τοῦ κ. 343,2
συναναβλαθῆναι βίβλοι 148,8
συναπαγόμενοι τῇ οἰδιᾷ 134,26
συναπαγέσθω ἁμὸν 28,50
συναπαίνομαι τοῦ λαοῦ 223,40
συναπόφασις ὅτις αἰῶν. 312,33 ſic 176,1
συναρμόζω ἡμερῶν 71,38
συναρμόζομαι ἀμφὸ οἰκοῦσ. 281,9
συναναπλέκω ἐκ ἐξιο· 208,43. τῇ συναναπάσῃ αὐτῷ ἐκ τῶ- 116,34: 160,3
συναφίσταμαι τοῦ λοῦ τὸ σῶμα 306,40
συνὲ ζωοι στο 99,11
συνδιατιθεῖς μὲ τῶν φωλεοῦ 109,25
συνδέομαι ὡς ὅσ- 193,42
συνδέομαι ἀμφοῖν 298,22
συνδέφθαρται αὐτῷ 152,31
συνδιαφθείρομαι φθορᾷ 71,20
συνθάμιον τοῦ νόμου, congr. 174,2. συνόθημα & ὀχνὸς 231,38
συνὲς ζωοὶ ἀσῶν ἀφίασ. 201,30
συνοδεύομαι τῆς πόλεως 214,35
συνζῶ ἐρῶ & ὁμοίως λιτῇ 277,30
συνοῖσω, intelligere 211,6
οἱ ζωοπλαπαίζοντες 79,13
συνοικῶ αὐτοῦ 137,44. συνοικῶ αὐτὸν ἁγνὸν 332,31: 333,34 334,26
συνοφοῦσι τῆς αἰωνίοις 128,38
συνοίκωσις, connexus 185,2. ζωοικῶσις ἐφ' ἑαυτοῦ 74,11
συνομοτίθεται τῆς οἰκ. 282,1
συνομφάλιος 343,26
ζωοξαυγάζω, simul intell. 198,31
συνοπτικοφθαλμίας τοῖς- 309,18
συνοπτικοφθαλμίζει ὀχθῶ. 172,7
συνοπτικὸς pro Cyprianus P. m. ſ. 101,39.
συνοπτικῶ & ὄντες τὸ- 313,27
συνοχὴ ἐστὶ αὐτοῦ 299,45. συνοχὴ ἐστὶ τοῦ ὑπάρχειν 93,27. τὸ συνοχικὸν αὐτοῦ 294,34. ζωοχικὸν τοῦ λόγου 313,29
συνοῦσι τὸ 13,33. συνοῦσις, intelligentia peccatorum admiſſ. 303,11
συνοχὴ ἐστὶ ιε. 309,18. συνοχίζομαι, congrat. 223,28
ὁ συνοφαῦ & 214,33
συνολικὸς πτοιεῖ τὸ 325,6. ſic 61, 28.49: 109,40. ἰδίως συνολικὸς.
συνόμοιος ἐδρος, ἰδίως ζωο 96,35
συνδιαπῶ τῇ Μωυσέως 23,27
συνόρους τοῦ ἡμῶν 311,13
συνίων pro συνῶν, intelligens 97,24: 116,31. ſic συνὼν, intelligens 13,31. 35: 138,31: 193,42. 226,35: 281,22. regulariter συνῶν, intelligunt 161, 40. 194,15: 201,9. ¶ συνίων τὰ ἡμέτερα ἰσωτῷ, pro ζωοῦντας 117, 24. vide Cœlestis pro Cœlestes 303,18.
συνιζάνω αἰφαλὸ 69,16
συνιστῶσιν ἰσωτῶς 117,31 2 Cor. 6 συνιστῶντες ſic 225,47
συνοδὸς ὡς αὐτοῦ 237,30
συνοδεύω ὑμῖν, comit. 219,33
οἱ ζωοικοῦντες ὁδοῦσιν 333,22
συνομερτῶν αὐτοῖς 272,37
συνομιλοῦσι τῆς δξος 243,19
συνομολογοῦμαι ἡμῶν 304,46
συνοπάδοι σημεῖ 161,38
συνόστ'ω, pertinet. eſt 138,31
συνόφασις 294,20
συνοπτικὸς & τὸ μὲ πυρὸν 193,31. ζωοσυναπτικὸ κρίσεως 187,47
συνοπτικὸς, συγγραφ. 116,16. συνόγραφ. liber 304, 42. συνθέσις, compoſitio, liber 272,39 331,46
συνοῖκος τὸ αὐτοῦ εἰς γονῆσ 111,38
συνοίκησαν αὐφίσμα 225,4
συνόπτικὸν γονῆσις 311,21
συντιχίζ., congruere 339,26
τῷ συντιχίσω 136,33
συνυπβαλλ. ἐκ τὸ αὐτῷ 330,23
συνῳδικὸς συμφωνία 233, 20: 287, 25 & 279,48
συνόνομα ἁμα 333,15. ἐ συνόνυμα ἀμφοτέρῳ ἀκίνητοι 330,20.
συνοφλιῶν τὸ πλῆθ 294,34: τ' λαμβάνοῦσι 291,13
συνοδικαφθοφόρτων 98,29
συνοικοῦσι ζωοῦ 224,46
σύρματι αἰλαφοτὶς οἰκ- 291,29
σὺν ἡμῶν ἐκ ἴσης αἰφ. 119,12
συφίψω ζωτίχας, & συνιφαμένων τίχας, contorq. 106,22
συχνοκλίζ. πρωῒ 71,39
σφαιρῶ ἐρῶ 159,42: ſ. σφαιρ.
ἰσφαιρωμένων λογχῶν 166,32
σφακίσω τῶν ἀληθείων 273,30

σφαὶ αὐτούς 12,42: Eusseb. praep. euang. σφαί: ſicus σφιν αυτοι pro σφαί, etiam P.m ſ. 87,6
σφιτερομίδρυν ἢ αὐφυτῶν, oprph. ſibi mutuati 272,42
σφιχθὶν αὖε αὐλον 243,35. σφιγγει: αἰμαθῆς 66,3: pro σφυγμὸς, pulſus.
σφιγξ ſymbolice quid 243,31,32
σφίσιν αὐτοῖς 102,23: P.m.ſ. σφισιν
σφριγᾶν αὖε τὰ ἀφροδ. 303,6
χιδια ἱρωδιοῦ 70,32
χιμα ☞ αἰραδὸς 9,13. ὁ χίμος ἢ αἰγος ἢ ἀρ. 87,36. χίμος αἰσθλικὸν ἀκριβῶσαι 151,3. item χίμος τοῦ 227,29: ἢ ἀγωνος 56,17
χιμαιζειν ἢ παῖδα informans, inſtit. 295,12,17. χιμαιζειν ὡς ὑμ. 272,7. χιμαιζεῖσθαι χλαινος 69,42
τὰ χιδιοντιδα 323,45
χιζειν ☞ νεφρὰδες 9,13: de Herculea Interpres vertit gracilis: ut noſtro quoq; adornato iudex appellantur qui corpore ſunt procero & macro.
χοῖν ☞ ἢ χαφυν 269,9. ὃν χοίνις αἴρεται 77,28
χολῇ γ' αὐ-σιν 97,2 263,9
χυμὸς quaſi οἶκος 186,2. χυμὸν ποιεῖσθαι τὸν τροφὸν 44,23
χυσανθὲ λίθος 235,30
χυτρᾶς, ſeu Ὥρας 26,22
χυτὴς, ὁ λογος ☞ ἡνιοῦ 59,21
χυτρᾶ ☞ διαῖτα 48,4
Cicuta mala 72,21. κωφρονίζουσι ὑπ' ἀμαθίας 54,46. κωφρονία quid, & unde dicta 176,9: 287,28: Platonis quid 151,23

T

τὰ pro ὑμῖν 174,47: 200,7. ſic τὰ δὴ, cum μὴ ἀναγκαῖα 89,46
ταῖλαν Platonis quid 179,43
ταικτὴ ὥρας 306,45
ταλαίπωρ ☞ miſerrime 83,2
ταλαϊκὴ Lanificium 98,42. idem ταλαιουργία 104,4
ταμιεῖον ἢ λουτικὸν 85,42
τανύοντα, tenſum erat 240,22
ταῦξ πολὺ πολὺ 222,18
ταῦτάς χρυσίνας 79,50
ταῦτ' ἐστὶν ἢ πίστις 223,43
ταυτὸν ἢ ὁ αὐτὸς - pro eadem ponit, ſon de eadem ὑφηρπασε 32,38. ſic πίστιν ἐπὶ ☞ πολοῦ 232,17. ἢ τὸ πραγμάτων 223,10
ταυρόπολ☞ A ἐστιν 52,36
ταυρὸν Attice pro ὑμῖν 57,20
ταυτὶ μαθὼν, ὁ πρὸ 259,44
τάτα, filly Dei, etiam adulti 58,26
ταυτολογικὸν, lib. γρηγ. 199,34
ταυτολογικὸν 333,7: & ταυτολογία πάντας πάντ 211,32 (333,10
τάλαν cum baptiſmus dicatur 41,16. τλαῶσι pro τλαῶσιν ſeu τλαιωτὰ 298,5. τλαιος ἀναβρυτικὸς 41,7: P.m.ſ. τλαιος. τλαῶσι ἴρυς 173,16. τλαῶσιν ἢ σὺν 208,37. τλαίαντες quod 225,39: 274,7. τλαίοντες cur uerſi martyres 206,6
τλαιος, plaud. 1,28. ſic τλαιον ὑπερεχ-πὶν 194,46: τλαιος σταυρωμὰ 84,2: τλαιος κρίνεσθ 314,28: τλαιος καφα 15,27: τλαιον φλοὶ 32,9: τλαιος πυροὶ 13,35: Euſeb. τλαίοις Praepar. euang. pag. 45: ut πλέιος ἀμαῖν 309,15. tenuiſſe τλαιος ἀ γεν ἠλογήμου, ἠλάιος ἐ φλωρῶν 284,16
αἱ πτιλιεμβρυ, mutuati 33,33. πλίεμαῖν μυστρὸ 0,35. πλιαγκι λᾶν 87,12. πλισίφεια Θρακῶν 1,23
πλάδιᾶα, aduerb. 227,50: aut ſcrib. ἰλλάντια, ſcem.g.
πλάτῶν, ad extremum 256,35
πλατύνειν, abſolutere 329,3. πλατεῖαι ὑδρορ 173,14. πλατεῖαι σοφια 162,3
τὸ πλατὺ εἶδος 178,49
πλατικὸς δὲ κριτικὸς 4,42. πλάτικὸν ἀκρίτως πυθμαίνεσθαι 6,14
πλάτ πυῖδας τ- ſuem & ſcrpum ſibi propon. 150,8. ὑπὸ πλάτ ☞ βιοῦν ſine 30,20. αἱ πλατ. ad extr. 229,13. ἢ πλατ. portorium ſeu vectigal 137,30. πλατ. ἐν ὑπνοις ἐμβῆναι 102,15
πλατίτης martius 243,26
πρᾶκτικὸν ἰρωϊκὸν 210,34
πρᾶγμάτων σοφιας 107,3. τίρρια pro πρᾶγεια 120,47: 127,27 (24
πράκτωρ χαμαῖζ Ἀιγύπτιοι qua 242, τὸ τετράχαμμον σύγκρ 240,33: retinus πραγχάμματα Phils 436.
πρακτικὸς ἢ σοφὸ. Pythagoras 181,36
τετραέδα εἰσιτικὴ χαμαιζῆται 240,35.
ἢ πυραμὶς μὲν ὑρκὴ 240,33. πυρὰ, ſymbolice Amnis 241,47. ἢ πυρὰ, quarta ſeptimana dies, dies Mercury 316,15
πύραχα πῶγράφει 241,21. πυραχὴ τίμιος 153,24. H m.ſ. πυραχῆς.
πυκνὸν ὃ σφᾶ ῥωκνίζει 99,30
πυκνικὸν ἢ ποιεῖ 295,6
πυκνὸς σοφία 280,46
πυλωγὶς φῶς 1,32
πυλώγης οὐσίαν ὑπὸ 285,25
πυμελοῦχος ἀχιλλεὺς 348,47: 349,13: πυρὶ τὶ πυμέλαν ιχθ.
πυνάβας ὡς πυκρὸ 2,20
πυξινλον ἰρεῖνον 177,46
πυρὶ ὠὶ ἀσβολαν, pro αἰθὴ, instantur 119,49. πύρος νόμον 61,31
πῦνὴ πυστιχ 91,35: P.m ſ. πῦνὴ: ſicut apud Heſych. quoq; & πῦνὴ & πηνὶς. ὁ πῦνιαβῶ τὸν ψυχὴν 331,29
πυραλφίσιον εἶδος 69,49
πυρετὸν ἰρυπλοκον 89,30
πυρὸν ἀναζωπυρῆσαι τὸν- honeſtior traditatione euang. 45,45. πυρὸν ἰκανὸν 97,14. πυρὸν ἐκ σπυρὸ 231,37
πυρρία τὶ 51,50: 314,2
πῦρ ὑπαλλαν ὕδ. 102,50
πυρὸν aeris ſpith. 243,35
πυτὴν & nutrices & papilla 45,4,38. πυτίδιας χάλαται 45,33. idem πηνιτίδας ibid. 43 & 45. πυτία ſeu πυδία 94,3
πυτιᾶν, perforare 105,31. πυτάδια, perforatur 91,45
τὸ δ' ὃν, pro ὕδ' δ' ἰοῦ 277,26: 283, 45: 290,17: 312,9. ἢ τὸ ὃ ὠὸ ἀμυ 160,2. τὸ ὃ ὑμῶν, quamſi per vos fieri poſſit 163,26. ſic τὸ ὃν ἰφ' ὁμῖν 17,20: 181,44: 182,8. τὸ ὃν ἐν αὐτοῖς 106,50. ἢ τὸ πλυκιδὴ, τῶν 224,36. τὸ μιῶν τῦν, poſt has 204,22

δδὶ π Ariſtotelis quid 157,37
διαμωῦ ἐπιτιμᾶν ſententia 26,7
δίκαιον ἐν redditione periodi 270,49
δῖ☞ pro δῦτος 72,29
δλαμάτας φοσπμ.ω. dicere auſim, dicere non dub 277,15
δοῦδας ἀπ' ἀχυρᾶς 229,12
δπιζειν, gemma 89,29
δπιζοντι, patantes 12,48
δπον διδόναι τὸ ἀξ 3. 113,34. δ πτε, locus, quaſtio 118,14 ſic 326,1
δρθόπαιδι ἢ ὁ σφριγᾶσιν ὁπὸ παμφάνων 121,54
δσοῦτος ἐξιχθὴ, tantis ſeruare tantoque numero ſe effudit: 9,34
πτθιακὸν δὲ, tunc 47,5: 83,34. idem diuiſe γ' πθιο- 224,36
πτιῶ, ſig pro ☞ σὺ- 254,58
πωδῶνα ἢ κριλίας 94,8
δῦτ ρᾶμ- ☞ τὸν δὲ ῥ- partim 220,31,39
πὶ φιμίρμο, πὶ ἰφ' ὁμ. 258,38
πταπζοντοὶ, m. ſtrall. 98,26
πτιωμὸς, dies xxx. 244,4
πτιοὶ ἢ ἀγία 212,56
πτιμιρμα ὑπὸ μᾶζ 75,43
πτιζῆσ(α τῶν ἀμᾶζῶν 179,8,23
πτίμρθος νοῦς 132,48: etiam m.ſ. ac Euſeb. πτίμον☞.
πτίμου βασιλεύ. ſ. χῆ. 242,9
ὁ πτίλος, ſtrumum 217,52
πτιεχρὶ δίκην 2,39: reſtitui πτίεχρὶ δίκην. Apollonius in Syntaxi.
πτίνου ἀλόπου ἰπὶχῆσ 90,33 ἐδεσμα λόγου ἰπὶχῆ· ibid. 7. ☞ μοδίου πτίνου 35,49. πτεπαῶς λίχ' χ' 186,19. ſic 237,39. πτωλογία σοφιπὸν 342,23
πτοφὸς, nutrix 149,18
πτοχωλὸς φθίσιδζ 75,20
πτυβλὶν, vaſa 69,33. P.m ſ. πτυβλιατοχὰ, vnderma 171,22
πτυχὸν, ὁ ἀὸ πτύζοσι τῷ ζῳπὶζοσι 258,47 λαλισιπὸν 120,49
πτύπν. foramina 81,35
πτύφοιμι ἀσχεδιάμβῳ 87,17
πτυφολακα πραγ γωνίαις 105,36: P.m.ſ. πτυφικαπραγ. πτυφλακὴ ἰδίως 87,41. πτυφλακίδες βραμμ. 119,39
πτυφωμλασπις, ornam. 90,49. retinus πτυφωμλάσπεις.
πτυχθῆναι τὸν Ἑλλάδα εἰσέθρας 267, 31: Euſ πτυχαμβίλιοπτυχαλίου ἢ ἰπὶ ὁ ὀπαρ πυρὶ ψάμμος 295,38. πτυχάλιον χλανὸ 138,10
πυμβαυχὲς Ἀφροδίτη 81,26
πὶ πος χόρτος ὁὸ τῇ ποδὶ δ' 258,2 πὶ πον σωμᾶζ ὁ σχίνος 6,29. πὶ πος δὲ τοῦ ευρέως ὁ Ἰσαὰκ 40,25. πὶ πος ☞ πυτὸς 339,21. πὶ πον ὕπνος σχίνου 150,23. π πόστος εἰς τὸ ἄμεσον 272,8
Τυρρὶνὸς ὁ Τυρρὶνὸ☞ 250,28. τυῖς adnec.
τυφῶσιν & τύφον ἰμπνοὶν 324,33,36. π φοῦδζ & σωστὸν οὐ ἰσωτῦ ὄντας, ἀσθν. 113,4,6. τυφῶσιν διδυσκαλὶς 124,52
τυφὼν Ἐρρῶς 28,43
τὸ τυχηρὸ λογίδριον 313,20
τῶν οσι- pro τύπων 287,23
τῷ πυχὶ, pro τῷ ἰπποχ. τόπος ενδημος 236,40

ὑβρι-

ὑβριστὴς ἵππ Ⓓ Platonem 82,45
ὑγιὲς pro ὑγιὰ P.m.f. 60,41.49. Ⓓ alibi passim.
ὑγιαίνει λόγ Ⓓ quo 129,3
ὑδραυλικὸν ὄργανον ὑδραυλικὸν 227,48
ὑίλους πικίλλει 89,24
ὑλικὴ ἀμοιβὴ 70,38
ὑπὸ τοῦ χιόνος ὑπὸ Χε. 339,15
ὑπ ὑλικοῦ ἐσχάτου cur maior inter hymnos 1 opus 341,42
ὑφάσματα, f. ἱμάτια 87,18
ὑφιστάλλω 229,13
ὑπάγω ἐκεῖσε ἐπ' ἀκρ. 191,21. ὑπαγόμενοι εἰς πίστιν 215,47
ὑπαγορεύσας, praecepto 37,4
οἱ ὑπαγόντων τὰ ἄλογα. propter olim licentiam mandato praesitam 310,44. ᾧ τὸν Ⓓ ἀναχύλιον ὑπαγόντ 320,9
ὑπαίτιος γυναῖ 84,44
εἰς ὑπαίτιον πυρὸν ἐξέλθοι 37,31
ὑπαναχωρεῖς ὀργῆ 89,18. ὑπέκκαυμα Ισθμιακὰ 173,3. ὑπανάμασι ἐχθρὰ 172,12
ὑπαρροῦσαι, impraeg. 257,31
ὑπεξαιρετικὸν ὀ. 164,3 329,30. ὑπεξαίρεσις ἀλλήλους. frustrilio 178, 46. ὑπεξαίρεσις, exceptio 319,30
ὑπεξαναδέσαι χθόνιος 230,31
ὑπεξάπεμπτο ὑπ' ἐκείνου 74,39
ὑπεξαναλίσκ. ὑ κ.τ. 164,31. ὑπεξαναλώσας τὰ ἴδια μὴ ὑπ. 26
ὑπερεῖται πάντα τὰ ἄλ 301,24
ὑπερέχει πάντα. κ.τ.λ Ⓓ ... 210,44. ὑπερέβαλλεν ἐμὲ 33,32
ὑπερβαίνει Ⓓ ἔργον μὴν 306,48 τοῦ ἀκριβοῦντ τ' ὀφείλοντ ἀργύρ 232,31 312,2
ὑπερβάλλοντα τὸν- excedens 62,7
ὑπερβολικὸν τὸν- 289,43
ὑπερβολὴ συμπ 219,27
ὑπερβολικὸς, superf. 155,12
ὑπερβολικῶς 302,46
ὑπερβολὴ χρεῖος 48,28
ὑπερβολὴ ὀφθαλμοῦ ἰκλοπῶν 317,16
ὑπερβολὴ τῶν ἀδελφ. 312,30
ὑπερβολὴ τῶν ὀφθ 16,37. ὑπερφυᾶ πάντα 158,32. 318,18
ὑπερβολικὸν ἐστίν, efferatur sextrās. 241,8 jic 37,7
ὑπερβολικὸν Ⓓ σοφία 2,40: ὑπερβολικὸν 156, 41: ὑπὲρ 301,17
τὸ ὑπέρβολ 302. 27. sic neutro genere Theodoretus, Pollux, Suidas. apud Hesiod. tamen masc. gen. ὑπέρβολος ἐρίστοκος H.
ὑπερβολὴ ὑπὸ πλοῦ τῶν 43,1
ὑπερβολὴν ὡς τῶν ζ φίλων 122,5
ὑπερβολὴ εὐνοίας 18,12
ὑπερβολικῶς: ἐξυγκλίζει 30,34
ὑπερβολικὸν ἀξίωμα φίλου ζῶντα 263,2
ὑπερβάσει φλογίζεις 198,28 φιλ 178, 8 jic 119,40
ὑπερέχ Ⓓ τῆς εὐβολίας 301,22
ὀπερέχ τῶν ἐμμέσων 216,34
ὑπερλογίσας χρημάτων βίᾳ- praetoria, praepr. 231,8. ὑπὸ τῶν φρόνησιν ἔπαιξ 293,6. ὑπὲρ τ κρίσεως πίπτει, regula fabricere 220,14.
ὑπερλάβων τὸν Χριτ. φιλοσοφίας 275, 24. ὑπερλάβοντος κλίνης 175,21
ὑπερῶας ἱματίου, pauli post 63,2. sic ὀλίγου ὑπερῶας. ὑπερῶα 235,37. ὀλίγου ὑπερῶας ὁ δεξιὸς 133, 28.
ὑπερβιβάσαμεν τὸ ὅπου 321,16
ὑπερχαράσσω, ὑπ. mid 80,49. P.m.f. ὑπερχαρμ.
ὑπερχαραγὸς, delineatio 33,17. ὑπερχαραγὸς πηδίκης 243,48
ὑπερβάλλω, exemplo 102,20
ὑπερδικεῖς αὐτὸν αὐτῷ 104,36. ὑπερδίδεις Ⓓ διδεῖς, affinis 89,13
ὑπερδίδας τὸ Χε. ὑπερῶ 183,38. ὑπερδίνειν τ ψυχῶν 10,48
ὑπέρ-γελᾶς, oru. mid. 91,1: H. ὑπεδγελᾶς. (39,30
ὑπέρθημοσύνην ἐν ὀβολοῖ ἡδ 37,17: Ⓓ ὑπέρθυμίαν μένει 76,49
ὑπέρκαικεν ὑπὲρ παῖδα πατὸ 48,32
ὑπέκλοπος λόγ Ⓓ 214,45
ὑπέρκομος ornat sapo 38,15
ὑπέρκυρ pro in diffus. 280,35
τὰ ὑπέρμετρα 313,24
ὑπέρμικρα χαφὶ 262,19
ὑπέρμικρ Ⓓ καρπεία quid 170,11.
τὸ ὑπέρμικρον 213,47
δὶ ὑπόνοιαν φιλοσοφοῦσι οἱ πιστοὶ 238,10
ὑπόπιζε μὴν τὸ σῶμα 201,41: vulg. E. ὑπόπιεζε.
ὑπόκαλῶ τοῦ χαῦ 224,30
ὑπόπλεγες ὀρῦς 272,43
ὑποπλέδειν τὸ ὄψος τ μηλοτομῶν, inquamentis subsellium habet 83,15. οἱ ἱερὰν κοῦς ὑποπλέκαντες 122,14
ὑποπλέκω ζημίαν 119,27: f. ὑπαπλ.
ὑποχάσκει τ χαῦ 133,16
ὑπομιμήσεις, admon. 154,46
ὑπομιμνῶν ἐμ 326,48
ὑποστειλάς, subducere 276,3. ὑποστείλασ σὺ σεαυτ 272,15
ὑποφαύσας, modo pro ὑπεφάνθην 112,34 Ⓒ Esaiae c 58
ὑπόχυτον πάθος 46,2
ὑποχρίφει τὸ ἐπιλοῖπον 65,18. ὑποχρῶσι τοῦ λόγου τὸν ἐπιλοιπον 45,14
ὑποψιάσει κακῶσαι 232,6
ὑποφαίνω μᾶζον ἐτέρου 241,24
ὑποφαγὼς Hercules 9,14
ὑποχρεῖα τ ὀφλ ἐχθρ 41,32
ὑπαπλέκω νῦν ὑποπλέκω. ὃς unde dictus Ⓒ cur 174,49
ὑπῳδὰς, minus habere Ⓒ 82,32
ἰξ ὑπόρ. pollex 329,16 ὑστεροχρονῶν 333,37
ὕστερχε. f. ὑστέρεσιν 304,49
ὑφ' ἡμᾶς ἐχομένῳ 215,42
ὀφὶ, textura 205,13. τὸ ὕφ Ⓓ τ αὐτοφυτείας, contextus 322,14

Φ

φάγε, vorate 68,44 192,33
φαιδρύνομαι ψυχῆς 207,7
φαιδρὸν, Att. κρεπιδᾶς 89,15
ἡ φαιτίδα πλέξ 204,17
φαλακίζω pro φαλακρίζω 177,43: Iterum, RR. apud Theodor. 174,4
φαλὸς in sacris Veneris 5,7
φαυλότερ φρονοῦσ 1,30
φαῦσαι καὶ κρ Ⓓ 92,44
φάρμακον κακῶς ἐστρεῖσε 312,26. φαρμακοπώλης ὑφίστας 152,39.
οἱ φαρμακοχλῶντες ὑπὸ Κίμωνος 321,45
φάρυγ μᾶλλ ἐν ὑγιὲι 284,5: πτωκιλμένον 272,43
φαυλίζω pro φαρύζω P.m.f. 61,31
φάζ. τυπτήσαι 246,4
φάσις Ⓓ φλέγμα Ⓓ ἥλιος 161,32.
φάσις ζοχαφ 273,17.
φασκόλιον ἱρρυπαρὸν 100,48
φάσκω μυόβρωμα ἀστεικῶ 261,38
φάτις, vulgi fabula 257,40
φαῦλ Ⓓ pro simplici 238,7
φιλάβρ Ⓓ ἐ βακτηρίας 345,16
φιλαίλω λίθ 14,14. Apud Suid. & Harpocr. φιλαίλω est: idq. Doricè esse dicitur. sed ex Stephanus a Φιλαίλις gentile deducat φιλαίμις, vt Αἰγαιεὺς ab Αἰγαία: & apud Hesych. sit φιλαιλῶς, procul dubio vitiè est φιλαίλω, extrito ν. vt Ἠιφαιστίων. Ita vero appellari pumicosos & suberosos (h.e. suberis aut pumicis similes) modum porosi leucitæ, lapides, notat item Suidas.
ἡ φιλαίνδα παλ 104,17 restitui φιλαίνιδα Pollucis & Athenæi.
φίρτατος 238,35. φιρτὸν, ferre, celebr. 142,28. 32,48. sic φίρτας, perhibere. celebr 141,19
φιλαίνυμ Ⓓ τῶ 1,38 (27
εἰ φίλιμος ἐ πλείδιν μαλλ. ἀμφοτ 131, φιλόπλεονασμος 28,48: Ⓒ 32,32: 42,31: 112,27: 139,3: 170,43: 188,29 205,3 (303,33
ὁ φίλιππ ὄμμ ἐστ, quod item antea φιλοσόφις ἀπολαύσας 125,21: Ⓒ Gal. c 5. φίλιππ ἐστὶν ὅστις ἔ ἀνδρὸς, mutavi in ἀ 298,33
φλογίζω κόρος 3,28
φλόγεα φάρμακα 84,20
φλογοπούς βι Ⓓ 61,20
φιλαγαθία 107,8 φιλαγάθις ζηλῶτ 229,2. alibi φιλαγαθὸς.
φιλαδόξης 250,8. 111 φιλαδοξίς 247, 39 & φιλαδοξῶν 103,38 326,42
φιλαπχθημόνως Ἀθηναῖοι ὅστ 138, 24 φιλαπχθημονικὸν 190,9
φιλοδῶ μὴ δωμάρμοι 88,36,37. φιλοδωσύνην ἡμῶν 200,24
φιλελληνὸς Ἀθηναῖος ὅστ τὸν 273,2
φιλογυναῖκα. mulierosi: as 83,37
φιλοθαύμονες τ ἀληθείας 136,28. 159, 30. 238,30
φιλόθηρος φησ 297,47
φιλοικίδημαι ἡδὺς 8,45
φιλοκρ μία. ἑλλὰς Ⓓ πυλῶ 86,21; max. vitium 94,22
φιλομειδὲς ἰσχάμα 127,29
φιλομμείδης sive φιλομμηδὴς Venus vndè dicta 5,13
φίλον μοι, libet mihi 45,10
φιλοπαίστ ὅστ τῶν φύσι 191,29: P. m.f φιλοιν.
φιλοπαυς φησ 297,48
τὰ φιλοσοφήμα τοῦ αὐτοῦ 292,36. φιλοσόφημα τῆ οὐκ 155,11
φιλοσοφία quid 163,8
φιλοτιχεύσας τῶν Λύδ ἀρμ. 132,43. φιλοτιχία εἰς χεῖσι ξίνοι 163, 3. sic mox v. 8
φιλοτιμίας πίνομ τὰ φιλίος 88,34. φιλοτιμίας ἀνίμοῦ Ἀθηναῖοι 87, 23. de φιλοτιμία poculo Ⓒ Ambr. li. de Noe c. 31: et li. de Elia, c. 12,28. R
φιλοτιμία καὶ φιλοτιμία 94,22
φίλτρ ἀ ὕρῶς 84,38. φίλτρον ἐδωδῆς ἴχνευσι 317,26
ὁ φλέων φι 302,32
φλογμὸς βρομίο 243,44
φλυκίδια unde d. Ⓒ χάμματος 132,38

φυτὸν ἀξ τῆς ὕλης 227,28
φύσει ἀπ᾽ ἀρχῆς 61,31
φορυδὸς μαυρίζοντος φορῖτα 98,42
φορεῖν, ferre 287,38. 339,8: 343,49. sic περιφορεῖσθαι 346,43
φορικὸν ἔνδυμα, ferac. 285,46
φορμὸς quorum tumentium 632,49
φράσις συμβολικὴ 243,12
φρύνος κρυπτὸς ἐν μιξοβοίοις λαβὼν 319, 7. φρύνοπαντάπασι 625,16. vulg. B. Tit. 1, φρυνοπάσσῃ. φρύνους quid 54,7
φρίξ ὁ φριξ 9,13
φρούδης τῆς ἀπλετείας ἀὸ 159,2
φυγοδίκης τῶν ἀξιούντων 72,12
φυλακτηρίως ἀξιοπίστως 25,16
φύλακα τῶν ὑβλῶν 670,13
τὰ φυλακτήρια πολλαπλᾶ 127,3
φυλοβολία in lud. a: bl. 78,31
φυλακτήρια σφῖσι 162,2: ☞ v. 28. φυλακτήριον τῶν ἐγκυμόνων. alibi φίλτρα.
φωνὴ ὑπηνδόνιος ἀφῖκτο 123,31. sic πρὸς ἀφῖκτο ὑπὸ τὸν 123 33
οἱ φωσφορικοὶ κύκλοι 144,49
φυσιολογικῶς τὸ εἰκὸς φαλὸν 74,9. τὰ φυσιολογικὰ ἀξ ἀρχῆς 203, 47. φυσιολογικὰ γνώματα 204,8
φυσικὸν τὸ ὦ ῆ. 229,4
φύσει ἐ γονῆς ἡ ῆ. 324,32. φυσικῇ πόθῳ ἐμπεπλεσμένοι 128,13. οἱ πρὸς φύσιν ἀμπλ. 128,9. ¶ φυσικῆ ἕξις, in natura vertitur 308,34
φύσημα, inflatio animi 39,23
φύλλα πυξίου 187,1
ἡ φύλλα ἐ ἀκάνθης 328,38
φυτεύειν 124,14: H. m. f. φυτεῖαι
φυτεῖα, indicta fuere 280,44
φῶς proprie quid: ☞ vitae φως ἀληθείας 41,39. ☞ Greg. Naz. 238. Plutarch 256. H. φῶτες φωτὸς ὑπεμνήσθη 348,18 sic 257,8
φωτοφόροι οἱ ἐπ᾽ ἀὸ 240,39
φωτοχυσία ἐ τὸ πῦρ 18,8 31,34
φωτοβολεῖν 240,42
φωτὶ ζῶντες πλατ. τῷ ἀληθείᾳ 57,36. φωτίζειν τ᾽ ἀνθρώπους, illuminari iuvenes, a fulgore 79,7. φωτίζεσθαι quid 40,51. φωτισθέντες οὐκ ἀφῆκεν βαπτίσματι 41,14,30: ☞ 42,9. φωτισμὸς, ἐκβάπτισμα 247,14

X

χαλεζοδόλωπες σίφλ 269,7
χαλκηρεῖς νάϊοι 312,29
χαμηύνια 263 30
χαμηύνιον meteor. 97,23. χαμηυνιακὰ 187,48
χάρακα βασιλικὸν 274,1. χαρακὸς ἀλλοτρίου γυναικὸν 93,39 χαρακίζουσιν ἐπὶ ἴσης 30,26
χαρὰν τὸ 43,13 διὰ χαρὰν τὸ ἀπόφθ. 302,33 ☞ 104,2. χαρὰν ἀσμενίσαντες 74,31
χάρισμα τοῦ ὕδατος 205,18. χάρισμα, baptismus, ☞ cur 41,23
χαρμονὴ ἰλαὸν 13,14
τὸ χαρτὸν, gaudium 188,32
χθαμαλὸν ἐπὶ τὸν- 153,4: 162,32. χθαμαλώσεως ὀξ- 2,43
χθὲς καὶ πρὸ ἀλλοίας 234,8
χθιζὰ καὶ δολοφρόνια 37,47. 338,3
χθονοποιοῦσι σοφοί 249,38
ἰχθυεργοῦσι ἐ ἀνθρώπους δι᾽ ὕδατος 36,40.
χθυγία ἔ τὰ ψυχῆς πάθη 50,31
χθονὸς, manib. damare 278,47
χθονοξέλαιος 27,46
χθὼν ἡ γῆ καὶ χλιὸπέδη 11,27
χοεροκοὶ τῶν ὀφθ. 29,49
χοῖζα μικρὰ 67,14
χοῦς ☞ ἀρὰς 243,31
χοῦς ἐ τὸ ὄρος 243,43
χοὺς Tellus unde dicta 243,26
χλιὰς πλοῦτος 111,20
χλιάκις βάρβαρος 95,12
χιόνες ἀ ventos tollatis 326,1
χιτὼν ἀνθρωπ☞ 341,8. idem ὑλικὸς 341,11,42
χι☞ψάλας Διόνυσος 11,33
χρεοκοπεῖν συγχρῶνται 71,34: ἀ χρεοῖς
χρέσκω, ἀ βρέκω 58,27
χρὼ ἐσθῆτι 30,2. χρὼς τῆς βλαπτῆς 254,38
χρᾶν, oraculo pandere 139,46
χρεὼν, ſ. νενω, oportere 303,14
χρέκω ἐ πολυφιλὸς 136,35. χρέκω γοήτων ἀπαγορῦν 118,31. sic 61,30
χρεσμοσχρ☞ Φοίβου 15,1. χρεσμολογοὶ vet. catalogus 144,18.
χρεσκόπος, act. ☞ pass. 172,20. χρεσκοῦ πατὴρ τῷ 319,12. ὁ χρεσκόμβρ☞ ἀπ᾽ ὀλιγοχρονίας 55,47
ὁ χρεσπὰς, ſ. ὑπὸς. 150,51
χρεσπίσαντ☞ dicuntur qui credunt in Christum 138,13. νῦν ☞ Petri Pichon Adverſ. lib. 2, cap. 3.
χρεσπομβὸς qui 183,42 χρεσπομβοὶ Ἐβιωναῖοι ὀνομάζονται 119,10
χρίσμα, linimentum 126,32 νῦν ἀντὶ χρίσματος 77,3. τὸ χρίσμα τ᾽ ἀναρρυσιν 223,22
ἐ χρισαμένων αἱ φαλακοῦδες ὑπὸ χρὸς φοίβε 297,13
οἱ χριστόμενοι 115,39
χριτὸς pro χρεστὸς 147,38
χρόα ἀπὸ, aliquantum 258,31
χρύσεα pro χρυσᾶ 240,48: 261,20
χρυσίμορφ☞ 257,10
χρυσοπαστὸν πέπλον 93,2
χρυσοπικίλλου φλοῦσα 79,10
χρυσόμια pro χρυσοχοΐα 109,16
χρύσεα☞ αἰγὸς 231,44: restitui χρυσᾶς Euſeb.
χρυσορυχεῖν, aur effodere 99,46
χρὸς ὀχλ☞ 86,17. οἱ χρὸς ὄχλοι ἀναπτῆναι 270,2: 325,33
χυλεσαντὸς ἐκ τῶν πήβων 54,22.
χυλίκεια ἀπὸ μιᾶς 232,58: ☞ 164,6
χυτρὸν ἀξ ἧπατος ἠρτῆσθαι 57,3. sic φοίβε. χυτρώδη τὰς ἀκοὰς ἐκ ἀξαμένης 313,21. ¶ χυτρώδης μορὸν ὕδωρ μόνον. sapientes ☞ ascere valentes 290,6
χυτὸν, locus ſcripe ſ. 264,8
χυτρόκαφις Αἴγυπτ 269,10

Ψ

ψαλμὸν καὶ ᾠδὴν 71,43: τῷ ψῇ 2,32: πολιτφδὸν 110,36. ὁ ψαλμῳδὸς, Dauid 31,40: ☞ 76,10. ψαλμῳδὰ ἐκ κοινοῦ 71,56
ψαλλαντόχρο 30,44
ψαλμῳδοφαντ☞ λέγ☞ 235,19
ψαλτρικὰ ἡ ψαλλοκία 98,44
ψαλλοκαφὴ τῶν ὕμνο 273,33
ψαλλοξέκας ἀπὸ 378,28
ψαλλοποιοῦσι δὲ γυναῖκας 98,43.
ψαλλοποιὰ τοῦ σώματ 94,43
ψαλλόνυμ☞ γονῆσι 265,26
ψεδνὸς ἐκβαλὼν ἀπὸ 93,2
ψαλοφαπὸς χρυσοκικλῖδι 79,50
ψαλὸ τῇ βουλῇ δημεχεῖν, nuda vel 19,5. ψαλὸ τὸ τῇ βορῇ 247, 48. ψαλὸς σωμάτων 85,41
ψαμαθηρὸς σῶμα 86,18
ψαπόρτ☞ νυσα 69,31. ψαπλὲς, παλαιθρικὸ χέρατ☞ κατῶμά κόπτῃ ποιεῖ ἐπὶ πλείσμᾶ κυλισθρικὰ ἰσαζόμβρ, αφ᾽ οὗ ἡ ἐπίκτησις ἐ καταχρεώσεως ἐν σοχεῖ: ex excerpta m. f. P.
ψυχαγωγοὶ συγλοσσαν 125,8. ψυχαγωγικὰ παιδικὰ 248,12. ψυχαγωγικὰ, ſpectacula Lon. 179,32
ψυχαπτὸς οἱ☞ 67,42
ἀπ᾽ ψυχῆς ἀ κλαίειν, ex animo 113,47. sic 114,24
ψυχικοὶ carnalis qui 219,11
ψυχοπομπὸς Ἑρμῆς 351,2 ,28
ψυχοῦς, ☞ ἡ ψυχοῦς 289,33. ψύχωσις τῶ ἡμα 21,29

Ω

ὠδῖμαν☞ μυσηρὸν 45,9. sic v. 13, ὁ τῶν ἀκίων λοχ. in quorum priore loco P. m. ſ. habet ὠ. Idem P. 91,3, 4, bis ὠ τῆς - ai Flor. ed. ὦ. ὁ βαθ☞ πλοῦτου 113,8. ἄμμος ἐ- χὼ 16,50
ὠγλου δυνάμεως, cal. 264,6
ᾠδὴ cantor 1,12. ᾠδὴς Αἴγυπτος q. 269,1. ᾠδικὸς ὀρνις, ac mercula 81,43. ὁ ᾠδικὸς, voce pollens 131, 33: ☞ 1,7
ὠκυπτάσιος βίπτῆς 241,2
ὠκυπτέρυξ ἀξιοκίνητος 105,49. ὠκυπτέρυξ κορυφαῖς 109,30
ὠὸν, Des nomen 52,6. sic 130,37: 290, 8, & alibi.
ὤκιστα. ſic ὁ ὤκιστα 278,44
ὠλιν. dup. ὠλινικὸς 261,18
ὠλῦ☞ ὁ ὀξ 291,33
ὤλυμ, ρωπα 245,23
ὠμοπλατ☞ Αἴγυπτ. 269,4
ὄρεσσι pro ὀρεσσι 255,10: itemque apud Heſychium.
ὁς φησι 218,15. ὁς ὁ ἀδελφὸς, ut qui complectatur 250, 51. τὸς ὀξ ἐκβὸς ὦ ὁσ, quod ea nos ait. 216,43 sic 222,38. ¶ ὁς ἐν ἰλάσκεσθαι, quammaxime 35,46. sic ὁς ὁπ μᾶλιστα ὁμοιοῦσθαι 192,20: ἀὸ ὁπ μᾶλιστα φυλαττῆσαι 69,19. ¶ ὡς αὐτὸς pro αὐτὸς 117,40: 228,3: 249,32,49. ¶ ὡς δὲ sic τυτε 285,52. ὡς δὲ ἐν redditione pro οὕτως, sic 18,44. ¶ ὡὶ - περιθῆναι 107,43. 1 Petri 3,10. περιθῆναι. sic ὡς μὲ - cum verbo indicativo 170,36. ὡς μὸ ὁ ἱλάσκεσθαι 182,23. ὡς μὲ πᾶσῃ ἀ- 172,6. ¶ ὡς τὸν ζῆν ἀγίως, ad magnam d. 2,1: pro ὡς ſeu ὡς: rare exemplo.
ὥσπερ quid ſignif. 38,1
αὐτὸς, Ion. ωὐτὸς 92,27

INDEX RERVM IN CLEMENTE ALEXANDRINO MEMORABILIVM.

A

Aaron, typus Christi 293,34
Abaris hyperboreus vates 144,26
Abba pater 197,8
Abbacuc vide Abbacum.
Abderites sophista. Democritus 84,2. Abderitæ philosophi summum bonũ qua in re posuerint 179,29
Abdias prophera 141,3
Abelis natura q. 341,30
Abimelechi regis per fenestrã prospectus, allegor. 48,8
Abominatio seu βδέλυγμα) Hierosolymis posita 143,10: 147,17,29
Abortus curatori angelo a Deo tradit natur 349,13
Abram quid significet, & cur postea dictos Abraam 234,50. Abraam quid signif. 235,2: (Philo libello περὶ τῆς μετονομασίας, 21) & 122,50. Abraam ex fide iustificatus, non ex operibus 124,24: amicus Dei vide dictus 95,3: 102,27: 221,24,29: pater etiam gentium 134,43: vxorem quomodo sororem appellarit 181,21
Abrahamo ex tribu mulieribus heres tantum vnus 173,42. Abrahami semen qui 274,10. Abrahami filij ex lapid. 218. Abraami ad Deum triduana profectio, allegor. expos. 249,9
Abstinere quib. cibis iussi Iudæi, & cur 174,47. abstineri a quibus voluerit apostolorum concilium 219,52. abstinentia vtuntur etiam idololatræ ac magi 191,44. abstinentia qualis nos commender 228,28. abstinere ab iis quę expertus sis, maximum 316,22
Abydena ostrea delicata 61,1
Abysius quid 344,37
Academia vetus a quo inceperit, & in quo defecerit 130,5: media, per quos fundata & propagata 130,6
Accentuum, tenorum, & interpunctionũ transmutatione corrumpunt Scripturam hæretici 190,1
Accipiter Ægyptius quid signific. 243,15,26,30
Achæa a Pellenis mactantur 12,33
Achaicus in Erbicis quæ trad. 213,7
Achias Silonites propheta 140,35,51
Acicari columna 131,9
Acinaces Scythis deus 13,38: Sauromatis Scythis pro deo est 19,28
Acragas mons 267,44. Acragantinus poeta, Empedocles 235,4
Acrisij tempora 139,1: sepulcrũ 13,23
Actæus Actæa seu Atticæ cond. 138,46
Actiones duum generum sunt 289,52: bonæ, a meliore animæ parte; malæ, a peiore proficiscẽ. 231,35. actionis cuiusque fines tres 309,29. omnium finis ad Dei gloriam referendus 220,14
Actium Acarnaniæ, & Actij Apollinis fanum 11,51
Acusilaus hist. Hesiodum prosa expressit 267,7: de Phoroneo quæ prodat 138,41
Acusilaus Argiuus in septem sap. 129,18
Adam perfectus ne creatus, an imperfectus 281,19: perfectus qua fuerit, qua non 229,18. Adami filij tres, & qualis eorum propago 341,29. de Adami propagine vt senserint Valentiniani 337,4: 339,37: 341,23,29,35
Adiuuantium causarum differentia 138,2
Admerus Thessalus vates 144,19
Admonitio seu Commonefactio quid 53,15: animi ægri seu dicta est 50,34. admonitionis & tentionis species varię, earũq; definitiones 53,13
Adonai Dominus 180,47
Adonis, Proserpinæ amasius 10,5. perperam pro Aidoneus, qui & Pluto. Adonis enim Veneris amasius. ibidem mox v.6.
Adrastus, Crœsi filiorũ pędag 48,13
Aduenæ humaniter excip. 171,45
Aduersarius noster qui; cum quo in gratiam redire iubemur dum adhuc in via sumus; & quomodo cum eo redeundum in gratiam 219,31: 139,17: 341,15
Adulter & adultera morte puniuntur 184,43. adulterium duplici præcepto vetitum 73,37: allegorice quid 292,5. adulterare ligna & lapides; allegor. 292,10. adulterant veritatem hæretici 324,47
Adyta Ægyptiis quid signif. & quibus patuerint 237,28
Æacus Nereidis amasius 10,4
Ægialeus, rex Sicyon. I. 138,41
Ægias de Ilij capti tempore quę scripserint 139,5: Agis Eusebio Euãg. præpar. 293
Æglomus, rex Moab. 140,6
Ægyptus allegorice mundus 122,40. 171,47: allegor. Regio profana 244,42: allegorice Vrtiorũ colluuies 164,13. Ægypti Chronicon 138,29
Ægyptij quæ inuenerint 132,20: mysteriis seu ænigmatis quibus quid significent 239,17: 240,4: 242,10: mysteria sua quib. communicarint 242,7: 10 varias religiones cultusque diuisi 11,39: & Diodotus Sicul. lib. 2, c. 4: excusabiliores in sua superstitione quã Græci 11,36
Ægyptiacorum deorum historia 139,26. Ægyptiorum templa ornatissima, diu ridiculi 92,50: reges & philosophi quam sapientes 131,1: sacerdotum abstinentia 305,8
Ægyptiæ philosophiæ luculenta descriptio 268,52. Ægyptiis disciplinæ seu institutionis gradus & genera quæ 237,35. Ægyptiorum philosophi, Prophetę 131,36. cum Ægyptiorum prophetis cõtulit Thales 129,45: 130,29. ab Ægyptiis Græci mutuati omnia quæ admirationem aliquam eis pepererunt 351,18. Ægyptiis maledicere vetantur Iudæi 171,46
Æneæ in Italiam aduentus 145,25: vxor quam pudica 110,23
Ænigmata Ægyptiorum 242,11. ænigmatice scripti libri 244,10. ænigmatice cui enunciata oracula & prophetiæ 237,31. ænigmatica docendi ratio priscis vsitata 129,22: 154,47
Æolice v pro u 9,21
Æolus physicam a quo didic. 132,15
Æqualitatem cum simplicitate inter discipulos suos esse voluit Christus 239,39
Aer pro Deo inuocatus 255,24. Aeris seu Meteoris tributa diuinitas 28,45
Æsconficere qui docuerint 132,41. æris mistura, quorum inuentum 132,33
Æsebinis or. locus ex Nicia desumptus 265,52.
Æschylus Euphorionis F. 257,35: ob mysteria in scena euulgata reus, vt euaserit 166,49: viam ad inferos qualem statuat 211,10. Æschyli locus 211,52: 234,3: 238,52: 257,35: 260,12. ex Æschylo qui quæ mutuati 263,34
Æsculapius Argonauticæ expeditionis socius 139,13: medicus auarus 8,49: (item Plato Polit. 3, Cicero De nat. deor. lib. 3: Plin. Hist. nat. lib 29, c 1: Arnob. Disput. aduersus Gentes lib. 4) medicinam ab Apollinoentam excoluit 132,31. Æsculapius Memphites ex vxte deus 144,36: quando deo consecratus 139,15. Æsculapius Epidaurius negligitur ab aliis 15,48. Æsculapij plures 8,34
Æsopus de suis clamore vt pronunciarit 304,49. Æsopij tolerantes 213,2
Æsther pro Esther 142,27
Æther seu Aer pro Deo inuocatus 255,24: 257,29
Æthiopes simos nigrosque sibi finxerunt deos 302,9. Æthiopicæ gemmæ 93,2
Aethlius de Iunone Samia q. scr. 13,42
Æthusa Apollinis concubina 9,31
Ævum quid 128,36
de Affectibus vt somnient Basilidiani 176,7: vt philosophia Christiana sentiat 175,41. affectibus suis iodulgens homo, legis dæmonum q. est 349,7. affectuum

animalium expers quomodo dicatur gnosticus 276,47. affectus animi in deos versi ab ethoicis 7, 45: & 13, 13
Affirmationi satis est addere Verè, absque iuramento 309,41
Afflatus Dei, seu Spiritus quē inflauit homini figmento suo Deus 36,43. afflatu condita rerū natura; ex quorundam sentētia 188, 52
Afflictiones oolēte an volente Deo contingant 217,50. afflictiones spontaneæ, aduersus persecutiones seu exercitia robotant 102,11
Agamemnonij regni anno XVIII, capium Ilium 139,3
Agar allegorice quid 122,42: 123,3
Agathonis comici locus 261,42
Agathopus Valentini amicus 193, 43
Agesilaus Doryssæi F. Laced. r. 141, 20
Aggeus quando ptoph. 142,24: 143, 13,35
Agis historicus: vide Ægias.
Agnæ Phrygis iuuenta 132,46
Agni ℔ dilectis Dei 38,15,41. agnus Dei, allegor. 40,42
Agrariæ leges aliquot 171,27
Agrestia minus excoquuntur q̄ satiua 285,39. agrestis illa fetaj diabol. 216,3. agrestes feræ, allegorice filij mundi 272,11
Agricultura & in frumentis & in plantis variat 124. 9. agricultura sacra & mystica 173,14. agricultura spiritualis duplex 117, 26
Ager, mundus allegor. 86,15
Agrigentinous poeta, Empedocles 23,4
Aiax iræ furore victus 167,25
Alæ pictæ quid signif. 241,10
Alabastra, pocula pretiosa 65,48: 69, 3. alabastrū vogueti pretiosi 75,51
Alcander de Mysis quæ scripsit 9,16
Alcibiadis forma 16,18: ἐξοιχοσοφία 4,38
Alcmæon Crotoniates deos quos statuerit 19,50: Physica cōscripsit primus 133,11. locus eius a Sophocle expressus 265,11
Alcmeon vates in Acarnania 144, 44. s. Alcmæon rectius.
Aleman choreæ inuentor 133,15
cum Alcmena plures noctes concubuit Iupiter 9, 42: & in Plauti Amphitruone.
Alea iaxilliqoe iaxati 109,20
alea hominum Paulo quæ 125,15
Alexander M. a Cecrope quot annis distet 145,41: Asiam quando petierit 145,44: Indorum philosophis quæ propos. 269,25: Persarum imperium ad Macedonas traiosfert 143, 25: & filius Ammonis videri, & cotniger fingi voluit 16,24: duoderim dius adscriptus decimustertius 27,39. Alexandrum M. quem sui deum fecerant, Babylon arguit mortuū 27,39: & Curtius lib. 10, Plutarch. Alexandro, Arrianus lib. 7 extremo, Themistius ὑπατικῷ λόγῳ, R. quando mortuus 145,34,37, 48
Alexander Polyhistor, libro De Iudæis, Solomonis, Irami, & Vaphtus litteras mutuas narrat 143, 45: io Indicis de Brachmanis quę narrat 194,1: libro de Pythagoricis symbolis, de Pythagoræ præceptorib. quæ tradat 131,18
Alexarchus grammaticus, Sol 16,27
Alexidis locus in mulieres 93,48
Aliena quæ dicantur 219,23. aliena io animo quæ 208,15. aliena concupiscere quid 318,14. io aliena terra pollutum esse; allegor. 199,32. alienam ne frequēs adeas: allegor. 122,25,42. alieni filij qui 349,2
alienigenis venditum esse; allegorice quid 182,30. alienigeoæ qui d. 230,26
Alimosia sacra 10,15
Allegoris velata 246,1
Alope, Neptuni concub. 9,28
Altercationes & dubitationes veterib. non fuerunt visitatæ 5: 6,22
Amaranti corona vbi reposita, & quibus 78,48
Amasias rex Iud. 141,15
Amosis Ægyptij regis tempora, & res gestæ 138,25. al. Amasis.
Amatoriorum inuentor 133,16
Amazones viragines 213,49. earum in Atticam irruptio 145,22
Ambacum, seu Abbacuc, quādo ℔phet 142,11,22: Danieli mostrat 142,30
Ambulatio, exercitij loco 104,18
Amicus qui 101,48. amicus in ℔pinqun potior quam frater longe dissitus 137,2 amicorū communia omnia 34,10
Amicitiæ species tres 174,13: vera dumtaxat inter bonos 253,45
Ammanitæ seu Ammonitæ 140,17
Ammonis filius Apollo 8,30. Ammonis filius Alexander 16,24
Amœbeus citharœdus 191,27
Amor quid 111,16: coli vnde cœptus 13,13. amor statuæ & picturæ insanus 17, 29, 37. de Amorib. ridiculis etiam Ælianus Var. hist lib. 9.
Amos & Esaias filius eius quando prophetarint 141, 37
Amos Manassis F. rex Iudæ 141, 51: Eus. m. s. Ammon.
Amphiaraus Athen. vates 144, 20, 40. oraculum eius 4,32
Amphictyonis regnum 138,48
Amphilerus Athen. vates 144,17
Amphilochi oraculum 4,12. Amphilochus Amphiarai F. vates in Cilicia 144,44
Amphilochi furtum 267,9
Amphionis musica 1, 6, 41. Amphionis musici tempora 139, 36: 143,51
Amphionis ad Antiopam verba; seu Amphionis locus ex Antiopa 257,9
Amphitrite Neptuni concub. 9,28
Amyci Bebrycis inuentum 132,42
Amygdalæ cassæ quæ dicātur 323,8
Amymone Neptuni concubina 9, 28
Anacharsis Scytha in septem Sapientū numero positus 129,11. Anacharsidis documentis symbolicis corporis habitus 242,41: zelus 7, 2: apophthegma 133,4
Anacreon Erotica seu Amatoriorum inuentor 133,16. Anacreontis locus 108,9: locus ab Euripide effictus 264,12
Ananias pseudoproph. 142,4
Anaxagoras Clazomenius Infinitū pro deo habuit 19,47: summum bonum quod statuerit 179, 24: primus Physicis animum intendit 117,21: primus scripto librum edidit 133,12. Anaxagoræ ortus, præceptor, successor 129,47
Anaxandra Nealcis f. 2: 4,26
Anaxarchus antecessores & successs. q. hab. in Eleat. professs. 130, 13: tyranni tormenta eludit 213, 10. Anaxarchi locus ex lib. De regno 123,48
Anaximādri philosophi ortus, præceptor, successor 129,47: dogma 19,46
Anaximenis ortus, præceptor, successor 129,47: dogma 19,17: finem 267,9
Anchises Veneris amasius 10,6
Ancillæ quales esse debeant 108,42
Ancora naurica io anulo 106,15
Andocidis locus ex Isocrate petitus 265,29: locus ex Crationo 265,49
Andro in Tripode quæ trad. 141,29
Androcrates heros 12,7
Androcydes Pythagoricus de Ephesus litteris quæ tradat 242,42: de vitio & carnibus vt pronuncietur 304,7
Androtionis furtum 267,10
Angelus quid Valentinianis 338,23. Angelus meus præit tibi; de Christo 48,12. Angelus (seu Nuncius) Pœnitentiæ, Hermæ de Pseudoprophetis quę dixerit 134, 37. Angelus inter XII prophetas, i Malachias 142, 24: 143, 19, 36: 144,5
Angeli quali natura sint 336, 42: corpora sunt 337,2 opifices secundum Valentinianos 162,28: hominum præsides & inspectores 253,6. & magnis hominum cœtib & singularibus hominib. præfecti 294,32: 298,22: infantulis vel expositis vel aborsu elisis curatores præpositi 348,47: 349,13: viarum nostrarum præsides 223, 22: auxilio dati hominib. 317,51: preces hominum ad Deum perferunt 338,37: pro nobis cur deprecentur 339,33: pro hominibus baptizati 347,50: an primi hominum doctores fuerint 273,29
Angeli ex hominib. ad perfectionem euecti 350, 29. angelos vocarūt q. animas defunctorum

263,13. angeli e gradu in gradū ascendunt 350,20. angeli supremi οἱ ἐγγύτατα 310,23. angeli domini seu dominatores 250.2. angeli thronn Dei assistantes 259, 24. angeli dexteri 338,15. angeli boni punitores 252,51. angeli boni & mali super hominib. inter se acie instructa decernunt 343,12. angeli mali hominib. malz nonnunquam immittunt, Deo permittente 264,6

Angeli, Dæmones appellati a poetis & sect. ethn. 259,40: 260,9.

angeli & dæmones colutur a magis 190,46

Angelorum cibus manna 46,3.

preces eorum ab hominum precib. quid differant 306,32: sacerdotes summi qui 338,40: primigenii principes, septem 291,14.

Angelorum defectio 103,6: lapsus vnde prosl 91,30. angeli ob incontinentiam e cælo exclusi 293,42: mulierum amore lapsi, secreta eis cælestia communicarunt 235,21: per secordiam lapsi 308,28

Angelis paulo inferiorem fecisti quid signifi. 204,46

Angelicus chorus 46,48. angelicam quandam naturam consequitur gnosticus 230.12

Anguillæ Alexandriæ delicatæ 60,52. anguillarum captura 323,3

Animæ inspirata diuinitus 253,35: corpus est & ipsa 337,vt suopte impetu ferrur naturaliter 281,23: ipsa se alit 247,39

Animas cælitus in humana corpora immigrasse dicit Plato 130, 41. animæ per angelos in veterum immissentur 349,21. de animæ in corpus boc illigatione vt senserint veteres ethnicorum theologi 186,7. animam, diuinam origine, cupiditate efferminatam, in ortu corruptionique obnoxium ergastulū detrusam, cum Platone sentit etiam Cassianus 200,17. animæ in hoc ergastulum detrusæ, & miserus ceu pœnis exagitatę, depurgan videntur Marcionitis 185,31. animam in corpore ceu cordis perenni vstione puniri sensit etiā Orpheus 186,2,5

Animę dormienti semen inditū, eiusque excitatio, secundum Valentinianos 835,2. somnus hominum affingunt Basilidiani nō tantum bestiarum spiritus adulterinos, sed etiam plātarum motus 176,11. animarum e corporib. in corpora transfusio, ex Ægypt. philosoph. desumpta 263, 31. animæ genios vitæ custodes sortitæ diuinitus, secundū Plat. 258,7: pares per se, & sexus expertes 282,16.

Animæ defunctorum vt discretę medico poetæ visæ 232,6. animæ defunctorum, diis angelisque appellatæ a nonnullis, atq; adeo etiam diuinis honoribus affectæ 268,18

Animas duas qui statuerint 176,24. anima terrestris & seculenta, brutorum animæ similis 341,4. anima diuina, terrestri & seculenta anima ceu carne amicta 341, 10. anima philosophi, corporis consortium fugit, & verum esse cupit 186,16 pura, demum etiam in ἀοράτου translit 338,44. animas sapientum deos fieri 229,12

Animæ partes tres 92,12: 338,36. principalis pars sedem vbi hab. 253,36. Animæ partiumq; eius cōsideratio secundum decalogū 289,31. Animæ affectiones tres, ignorantia, opinio, scientia 323, 23: raptus per angelos seu spiritus 250,1,17. studium quod 205,7: cibus qui 117,32: 313,25: mors quę 161,33 194,33

Anima peccans morietur 38,3.

anima viri, opib. redimitur 193,6: opib. seu pecunia redimi vt dicatur 101,46. animā suam qui perdiderit, seruabit 175,26. animam amare quid. & quid perdere 207,51. animam suam non ignem conicere quid 183,22.

Animales qui vocētur ab hæreticis 219,11. animalis hominis institio in spiritualem 341,45. animalis homo vt resurgat & seruetur 342,24

Anunal quid 328,33,44: omnium valentissimum quod 269,30. terrestria ne an marina maiora 269. 29. animalium delitescentiū nutritura 304,16. animalib. vesci quib. portū. licitum 304,46. animalia vt Pythagoras, ita & sacræ litteræ mitius haberi voluerunt 172,27

Animi cogi nequeunt 212,8. animum a corpore affici, cōtra Stoicos 206,46. animi vitia & morbi quib. curentur medelis 50,11. animi ægri pædagogus & medicus 35,34. & 36,21. animi igneculos extuscitat Scripturæ lectio 118,20

Aniut Deli vates 144,45: Deliorū genius 12,6

Anoscere, summum bonum quasi in re collocarint 179,44

Annuli fatidici 144,32. annulus aureos mulieribus cur detur 105, 37: vetus qui & quomodo conueniant 106,4,11: qualib. insigniendi sint imagnib. 106,14. anulum ferre, deorumque imagines in eo exprimere cur vetuerit Pythagoras 239,13

Annus in 12 menses 6 quib. primū diuisus 132,22

Aothia, seu Antea, libidinis seruore vesta 167,28

Anticlæ amor sincerus 224,10

Antichides Nostis, de Lysiis 12,34

Anticyræ auxilium ad metamorph. 303,6

Antigones constantis 211,43

Antigonides, calices 69,30

Antiochi Chronologia Doctorum 133,31

Antimachi Teii locus 264,31

Antinoi consecratio 14,42

Antiochi Cyziceni factum 15,44

Antiochus historiarum 12 de Cecropis sepulcro 13,24

Antipater Cleanthis sectator, summum bonū quod statuerit 179, 11. Antipater Stoicus de Virtute quæ tradiderit 254,13

Antiphanes Delius, morborū causam quam censuerit 60,48. Antiphanes de rerum inuentoribus scripsit 133,1

Antiphanis comici locus 207, 30: locus ex Malthaca de mulieribus 93, 40

Antiphontis innocentia 133,22: iotus 302,33: locus ex Sophocle & Theopompo expr. 264,45

Antisthenes Socratis auditor, cynicam philosophiam sectatus est 129,52 de Deo vt senserit 21,1: de Veocre & Amore vt senserit 175, 12: metempsychosin stipem negat 22, 22: summum bonum quod statuerit 179,34: prophetæ locū expressit 256, 36: vnde oriundus 130, 28

Antetactarum hæresis quæ somniet 189,2 & 185, 20: 187, 20. confutatotur 194. 24. de Antitactis Augustin. lib. de hæres. c. 18.

Antonini Pij annus 12 147,41 idem Antoninus senior 325,10

Antrum cymbalis resonans 267,32

Apellas Delphicus, duo narrat Palladia 14,12

Apellis apophthegma in Auream Helenam 91,8. Apellicæ manus 18,45

Apio grammaticus, cognomento Πλαγιάρης, Ægyptiacarum historiarum libro 1111, Iudaicę gentis ortus antiquitatis testimonium perhibet 137,23

Apis Ægyptius, medicinæ inuentor 132,30

Apis Memphitarum Deus 11,43. de Api Ægyptiorum quæ referantur a vet. script. 139.29. de eodem multa Herodotus Thalia, Themistius ὑπὲρ ἀληθείας λόγου, Orosius Histor. l. 1, c. 8. R. Apis a Cambyse occisus 16,1

Apis Argiuorum rex, Memphim in Ægypto condit 139,27 ortum ab Inacho 139,32

Apis & formica, industriæ exemplar 123,24. apis Siculæ industria 118,30

Apium a sacris Corybantum cur excisum 6,7

Apocalypseos locus de animabus martyrum 37,10

Apollo Mineruæ precib. Iouem inexorabilem prædicit 260,20: ergo Crœsum parum gratus 13,1: seruile iugum subiit 10,28

Apollinis ortus & tempora 139,

34: ſtupra 9,30: epithera 9,10.
Apollinis hiantis ſimulacrum 11, 23. Apollinis Opſophagi ſimulacrum 11,24. Apollinis Delphici templum & tempeſtatib. & incendiis deiectum 16,9. Apollinis Delphici ſimulacrum columna 151,9. Apollo Sminthius vnde dictus 11,50. Apolloes ſex 8,27
Apollinis etymologia & ſignif. myſtica 151,11. Apollo myſtice quid ſignificet docet etiam Plato in Cratylo, & Fulgentius Mytholog lib.1.
Apollodorus chrooographus de Herculis & Æſculapii conſecratione quæ trad. 139,16: de Bacchi conſecratione quæ prod. 139,12: de Martis ſacrificiis quæ ſcrib. 8, 44: de Homeri temporib. quæ tradat 141,19: de Xenophanis Colophonij temporibus quæ ſcripſ. 130, 1n
Apollodorus Corcyræus de Branchi vatis carmine luſtrali quæ trad. 243,26
Apollodorus Cumanus, Grammaticus primus appellatus 113,23
Apollodotus Cyzicenus ſummum booum quod ſtatuerit 179,31
Apollonius Rhodius de Argonauticæ expeditionis ſocijs quæ narret 139,14
Apophthegmata ſeptem ſapientum 129,31
Apoſtoli allegorice Pedes Domini per prophetam dicti 76,8: an electionis merito facti apoſtoli 283, 27: a Chriſto myſtice primum, poſtea ænigmatice, demum liquide & clare edocti 342,41: perfecti in omnib. gratiæ donis 226, 26 · eu angeliuni prædicarunt etiam apud inferos 271,2,18: quam diu docuerint 325,8 Chriſti exemplo, pro Eccleſijs quas erexerunt, paſſi ſuot 216,6: prophetæ quoqi fuerunt 241,31: vxores ſuas cur ſecum circumduxerint 192,40.
Apoſtolos in XII ſigna Zodiaci mutatos eſſe ceoſuerunt Valeotiniani 338,24
Apoſtolus ille præclarus de Paulo 240,30. ſic Apoſtolus ille generoſius 180,52,& alibi ſæpe. item Apoſtolus ille diuinus 136,40.
ex Apoſtolorum actis locus de Petri abſtinentia ſcrupuloſa 64,40
Apoſtolica veſtigia inſiſtēda gnoſticis 216,7. apoſtolicæ traditionis ſemina vſque ad Clementem quoque propagata 118,33. apoſtolorum omnium vt doctrina, ſic & traditio fuit eadem 325,29
Apoſtolicus vir Barnabas 176,49
Appetentia & Concupiſceotia quid diff. 223,32
Aptitudo quid 285,24
Aqua pro deo a quib. habita, & cur 19,17,23: an deus 29,2. aqua luſtralis e trib. ſalicorib. iniecto ſale 303,19. aqua marina in expiatioone ſeu luſtratione 303,5. aquę ſalutaris fons a Deo propinatur 27,2. aqua myſtica contra eccleſiæ regulam aburuntur hæreſes 137,11. aqua nuda in euchariſtia vtuntur quidam hæretici 137,13. (Aquam d. Auguſtino de Hæret. cap. 64) aqua baptiſmatis a cōmuni quid differat 344, 7: duplex 345,11
Aqua obſcura in nubibus aeris, allegor. 285,24. aquæ tuæ in tuas plateas diſcurrant; allegor. 156,13. aquam de tuis conceptaculis bibe: allegor. 118,15. aqua aliena abſtinete; quid 94,18. aquam alienam transire; allegor. 108,38: 137,15. aquam furti bibere allegor. 137,10. & 108,34
Aquilæ eſu cur interdictum Iſraeli 109,30: 244,26
Aras & templa plura exſtruere vetuit Moſes 249, 22. aras duis primi qui ſtatuerint 13,11. ara antiquiſſ. & puriſſ. in Delo 304, 32: Ignoto Deo dicata 251,17. veteſtāctā quæ 304,34. Chriſtiana quæ 304,22. Aram a muſe pertoſa eſſe, ominoſum hab. 302,29
Arabes quæ inuenerint & excoluerint 132,26· caſtelis quomodo vtantur 98,8: lapidem pro deo colunt 13,38. Arabes Felices quantopere philoſophati 130,48
Arati locus 21,34.136,9:255,12. Aratea mundi circūferentia 243,31
Arbitrium hominī liberū datum, eligendi partier & fugiendi 156, 32: 261, 14,17: gratiæ diuinæ alis opus habet vt exſurgat & ſubuolet 251,20. de arbitrio atqi electione hominis vt ſenſerint Baſilidiani & Valentiniani 156,40
Arbores impudentes 124,6: agreſtes, plut alimenti trahunt quam ſatiuæ 285,39. arbor immortalitatis 249,5. arbor e fructibus dignoſcitur, ooo e ſolius aut floribus 191,2
Arcæ ſacræ myſt. ſig. 249,47: 241, 4: 279,16: 289,21. Arcæ operculo deiecto, effulget arcanorum notitia 247,15
Arcadiæ vetuſtas 2,52. Arcadica Argolicis quanto recentiora 138, 34. Arcadicōo libri Ariſtippi 139,28
Arcana conſtantiſſime qui apud ſe continuerint 213,3. arcanorum cognitio vode ad homines peruenerit 255,22
Arceſilai academici anteceſſores & ſucceſſores 130,5: locus 302,37
Archangeli inter angelos & θεὸς ἀρχαγγέλους medij 338,40
Archedemus ſummum bonum quod ſtatuerit 179,12: Λυπῆ quæ voc. 332,46
Archelaus Athenienſis Anaxagoræ ſucceſſor. præceptor Socratis 129, 50: Infinitum pro deo habuit 19,47
Archelaus ſaltator 323,32
Archemachus Euboicorū tertio de Homeri temporibus quæ ſcripſ. 141,23
Archemori funebria 10,11
Archias, Syracuſ conditor 144,14
Archilochus Parius iambum inuenit 131,17: turpis poeta 116,19: quando vixerit 144,11: Terpandro vetuſtior 144,8. Archilochi locus 259,34. locus ex Homero mutuatus 263,22,24,32. Archilochei Commentarij Ariſtarchi 141,18
Archiot locus ex Homero 266,19
Arctinus a Leſche victus 144 9
Arete philoſopha 2: 4,20: meminit & Diog. Laert. lib 2.
ab Argennia malij romioe, templa Argynnæ Veneri ſtructum 11,2. Sunt qui vbiqne malint Ἀργ-ννῶν-, per s: quo nomine & inſula vna legitur, & tria promontoria. Significat autem ἀργ-ννῶν Æolica forma, idem quod λεύκη-ος, *albus, candidus.* Ἀργ-ννίου Agamemnonis amatium & Ἀργ-ννίδα Ἀφροδίτην agnoſcit etiā Stephanus. ſed addit, eandem & Ἀργ-ννίδα dici, ab Ariſtophane autem Ἀργ-ννίδα per diphth.
Argenteus hominum ordo Plat. 2:4,27
Argia ſeu Argiua, philoſ. 224,19
Argolica Græcorū vetuſtiſſima 138, 32. Argolica Demetrij 14.
Argolicarum mulierum fœtitudo 224,4
Argonautarum expeditio 139, 13: 145,20
Arguere & Reprehendere, animi vitiorum chirurgia eſt 30,31
Argi ſtatuarij opera 14,8
Argynnus: vide Argennus.
Ariadæi ſupplicium 252,49: Plutarch. 290· luſtin. 19,53: Theodor. 154,19: in Plat. ed. Ardiæus eſt 615.
Arignotæ ſcripta 224,16
Arimaſpij, fict. cius. 232,48
Arionis muſica 1,6,48
Ariſtæus Cyrenæus vates 144,19: erectas impetrat per ſacrif. 267,38
Ariſtandet Telmeſenſis vates 144, 45
Ariſtarchos de Pythagora quæ trad. 129,42: io Archilucheis commētarijs de Homeri temporib. quæ tradat 141,18
Ariſteas Arginus de Api Argiuorū rege quæ prod. 139,29
Ariſteas Proconneſ. vates 144,26
Ariſtippus Cyrenæus vnguētorum vſum quo argumento luſerit 76, 40: vnguenti vium a cinædis infamatum dolet 77,42. reſponſum eius de Laide 177,13. Ariſtippus iunior μητροδίδακτος vnde dictus 224,21
Ariſtippus Arcadicorum libro 1, de Api Argiuo quæ referat 139,28
Ariſto Theſſalus vates 144,21
Ariſto philoſ ſummum bonū quod ſtatuerit 179,18. locus eius de vi-

tiorum

Hoiam tetrachordo 173,28
Aristobulus Peripateticus Iudaicam philosophiam Græca multo antiquiorem asseruit 132,1: Peripateticos ex Lege ac Prophetis sua collegisse 134, 21: de Dei in Sina monte se ostendentis magnifico splendore quæ scripsit 201,26. locus eius de S. Scripturæ libris 142,11.
Aristocles furtum 287,9
Aristoenetus Amandorum enon libro 1, exemplaticam epistolam recelet 339,51
Aristodemus de rerum tenuit ser. 133,1
Aristomenis Messenii victimæ 12,16
Aristophanes in Dædalo suffuratus a Platone comico 287, 5 in Thesmophoriazusis priorib. Cratino multa suffuratus 267, 2. locus eius ex Thesmophoriazusis, in vulg. ed non exstans 20, 46: locus ad imitationem Theognidis 264,51 locus ex Herodoto 266, 22. locus ab Epicuro expressus 266, 39: locus ex Vespis 211, 12. Aristophanis Cocalum transformavit Philemon in Hypobolimæum 267, 4
Aristoteles Cyrenæus Laide vi usus 192, 17
Aristoteles Platonis discipulus, in Lyceo Peripateticam sectam instituit, successoremque reliquit Theophrastum 130, 12 præcipua huiorum dogmatum a Pla Vne minus stus 167,24. iudicii constantia studioque visus 131, 21: Physices magister Isigenis 321, 31. fœtum quo tempore spatio perfici scribat 290,26: de aello pisce quæ tradat 85, 21: de plantas animalia esse negavit, & quid Animal esse voluerit 328, 34, 44: de Sophistica vt sen'entiæ 135, 3. τὸ ἓν quid vocet 137, 37. πρωτοτύπως quid vocarit 338, 49: πιστὸν & πιστικὸν vt distinguat, & an recte 131, 49: de rerum inventoribus scripsit 133, 1: Pythæ adscribit d. Noctem impium 129, 16: de Apolline quæ prod. 8. 27: 10 Locrensi republ. de Zaleuco quæ scribat 132, 22: in Phocensium rep. de Execesto tyranno quæ trad 134, 36: servus ne arridere quidem vult 131, 12: cuique hominum suum attribuit genium 132, 36: bonum quotuplex statuerit 207, 1. summum bonum quod statuerit 129, 1: de deo vi sensionis, & providentiam Dei quousque se extendere censuerit, & unde opinionem illam hauserit 1 2, 48: Aristotelis Exotericæ & Esotericæ 245, 44
Aristoxenus de Pythagoræ quæ tradiderit 120, 41: de Dania & Phrygia harmonia quæ tradat 209, 37
Arnobius Salaminius historicus 16,28
Arithmetica mystica gnosi materiam suppeditat 178, 44
Arnobium vinum delicatum 62, 8. P. m. S. Agathoboni. Arnobium cur tibi reposuerit, docet Petrus Victorius Var. lect. lib. 13, cap vltimo, ex Plutarcho, Strabone, Athenæo.
Arma militiæ dextra & sinistra 82,243. arma lucis, allegor 227. 42
Arma mentis Christiana seu spiritualia 32, 26. 175, 34: 212, 46. 49
Aromatum vsus qui 79.19
Arpedonapta Ægyptii philosophi 131, 24: Arpedonaptæ Euseb. Euangel. præp. 277. 2
Arrogantia quid 173,10
Ars quid 274.1: artes vnde ad homines pervenerunt 149,47 & 121, 22, 31: fermæ omnes a barbaris inventæ & ad Græcos derivatæ 132, 20: absque vera philosophia nostræ sunt 124, 41: artificia statuarum ac curatius in barbarorum hominum pellexit 17, 13
Artemisia Ochus, rex Persarum 143,24
Artimon, Apollinis concubina 9, 31
Artipanus libro de Iudæis, de Moyse quæ narrat 149.8
Artaxerxes Darii filius 19,38
Artemisia philosopha 224, 19
Artorius in lib. De vitæ longitudine, potus præceptum quod det 66, 18
Aruspicina & extispicina quorum inventum 132, 25
Arvum sic minacum Platonis attingi vetat, nisi propinum 13,10
As & lib. 2 in Roma testamentis symbolica 245,14
Ascæorum imperium 145,26
Asexum bimum delic. 21,1
Asellipilus natura 65, 28 aselli inveniculi ad vitem alligati allegoria 31, 36. asinum boni ad arandum iungere vetitum, allegor. 172,52 asinus petulans; allegor 205, 35. asina a Scytha sacrificantur Marti 8, 43
Aspasia Milesia eruditio 224, 32. memoriam etiam Xenophon & Æschines
Aspis luridi atem affectans allegor. 29, 42 de Affectione Platonici & Stoici vt pugnent 185,44
Assyria Græcis multo antiquiores 138, 36. Assyriorum philosophi, Chaldæi 131, 37
Astrabacus genius 22,6
Astra pro dis culta v, quid virtutis habeant, quid non 343, 43. astrorum cursus ab Ægyptiis vsurpatus 237, 44. astra spectant etiam agricolæ ac nautæ 200, 11. 201, 18
Astrologia, curiosior astronomia 20, 18. a quib. inventa 112. 20, 24. vera tantum usque ad baptismum 343, 40. Astrologica, Magica & Physiognomica arte gloriantur Græci 133,7 Astrologica humanæ Ludemi 130, 18
Astronomia ab angelis ad homines detonata 340,46. ea astronomia quæ petere possit gnosticus 200, 8
Astylus Crotoniatha 192, 16
Athanasius Pythagoræ locus 265, 20
Athenæus sive veterum cultus 36, 28. citatus 145 38.
Athenodorus de Sarapi quæ tr. 64,89
Athletæ veteres pudicitiæ quam mulieres in balneis 106, 9. continentia vitæ & ipsi 1 2, 23 athletæ olympici præcepto ad lotum generosa 309, 7 athletæ christiani vere qui 301, 33 athletica robur quale 60,44
Athyria regio cuetia 138,27
Atlas Libyes quæ inuenerit 132, 1. Atlas Phryx cælo columnas vnde sustinuisse dictus 132,10. Atlantis tempora 138,46. Atlantis post cuiusdem & Atlas polus qui 141,2. Atlanticus Platonis 245,31
Atæus Scyth. res 140, 1: H. m. f.

Athenæ: alibi Athenæ.

Atomi rerum primordia atheis 211.46
Attagenæ Ægyptiæ delicatiores 8,6. de Attagenum delicatis etiam A Gellius lib 7, c 16. & Martial epigr. 37, lib. 5. &
Attica olim Actæa, ab Actæo rege 138, 46
Attica quando Argolicis terminata 131, 33. Atticorum sacrorum flultitia 6,3 Atticismus 37, 31. & 38, 12
Attidis & Cybeles sacra 5, 20. Attis pro Baccho cur acceptus nonnullis 6,11
Auaritia, malitiæ & vitiorum ara 70,42
Audæ Audiæ quidem veritatem multa sanxerunt 324,7. Audiæ pro Intelligere & Sapere 212, 17. 233, 19. auditus Dei, prizuemque ex spectationem hinc a fuorum, 24 auditores strategemate interdum capiendi 310, 18. ad auditum captui accommodatus se apostoli quoq; ac prophetæ 281,5. Auditorum verbi quod officium 116, 46. auditor Gnosticus talis esse vel vnicus 127,6
Aues Indicæ, Pittaci 99,21 aues & colorem mutantes & vocem quotannis 81, 4: suum concentum reddentes filiæ ad ventorum flatum 251,34. aues multæ sub sole, & vana augurila 301, 42. aurum volatus significat tantū, nō egit 343,5. auib. retia tendantur iure; allegor tai, 35. auib. raptoribus cur interdictum Iudæis toa, 30. auicula leuis. Velcuntur Ægypti sacerdotes 103, 9.
Augeas ab Hercule vincratus 10, 55
Augiæ locus ex Antimacho 264,18
Augurii & auspicia a quib. inventa 137, 24
Augustus & successores eius quot 21 nov quisq; imperarit 146,44. Augusti collatus 111,145, 39.
Aulis effigies Ægyptiis quid sign. 242,17. aulia imanimoa vt ut palatiis, ita in aulei'a tionem 3,16,25. aurib apprehendi deosculari olim pueros cur solitos 135,51 auris dextræ in testamentis symbolicus 245,14. aures fodicare, indecorum 79, 42 aurib pendentia interna ornamenta non decent mormones 91,45 in aurem dicere, & in aurem audire, quid 214, 1
Aures minus credulæ quam oculi 131, 20: non temere præbendæ omnib 135, 46. nec obstrendæ monenti ac docenti 25, 4: per ignorantiam obstructæ nonnullis 279,42. aures habetib. Int sperta Scripturæ mens 280, 47
Aurelii Antonini Philosophi 16,4
Aurum, terra primum effi, post purgatur & defacatur 176, 45. aurum terræ filiæ magno labore inodicum eruitur; exlestæ, copia 204,16: aur Deiaud eximit 81, 12. aurum regium, alie, 9. 154, 32. aurum in cotoria regia quid sym 16, 37: Christo infanti a magis oblatum quid dignit 76,38
Aurigestatio quam flobida 106, 1. auteus otiatius non stupendus nec abscindus 89, 21 aurelius otiatius, studio 108, 5. amet homines Platoni qui 2 4, 1 260, 34 sip. cum Ipeelio quod 8 , 28.
Authentiæ præceptum curiosum multa vitia 50,30.
Autonoe, dea 7,49
Axiothea Philosophia 214,28

B

Babylonia sacra 13, 17: 170
Babylonii sermones Democriti 11, 9
Baccata, unguentum barb. 76,46
Bacchi ortus & tempora 139,2, 20 Bacchus Mosis tertatus 131, 31: in Deorum numerum quando relatus 117,11: idem cum Osiri Ægyptiorum 351, 21: Democriti idem qui Pluto 18 15 Bacchui, vinum 1, 41: 310, 3
Bacchica omnia coronari petagunt 79, 46 Bacchicorum sacrorum velamia 4, 41: mmantia 5, 19 12, 1 Bacchanalia Christiana 33, 18
Bacchi Eleutherensis templum 16, 9.
Bacchi Morychi simulacrum 14, 15
Bacchus χαλκοῦς πλάστης 31, 31. Bacchi omnes ubi vixpauli Ptolemæus & Mithridates 16, 23
vt Bacchæ Peorbei corpus, ita sectæ Philosophorum discerpsit aut 128,32
Bacchybidis locus 14,41: 256, 61: ex Pæanib 248, 19: locus a Moichione comico expressus 264, 47
Bacides duo 144,16
Bactriorum philosophi, Samanæi 131,37
Baculus tuus & virga tua inuitarunt me 47,45 baculus christianus, bene secenta est. 44 baculus innixus quid 74,7
Balneis an vtendum, & quomodo 99, 177 eis, & quomodo 103,17
Baptismus nostrorum ante Christū, a nostro quid diff 163,36: 191,11 baptismus per ignē qui 346.41 baptismus per aquā & spiritum hr 343, 10: Duplex, vi duplex ignis 343,11 343,11: quid figuriscet 344,50: veteres homines sepultura est 343, 1. post baptismum cur tegenia & preces infusi 344,21

Baptizari pro mortuis 337, 49. baptismus hæreticum allegorice pro signatum 137,15. baptismus seu adoptato nosstri, variis appellatur nominib. 41, 13, 34. baptismi imago quædam ex Mose & Homero 227, 45.

Barba tonderi potest, rasi nó debet 106, 21; & 92, 20, 15.

Barbarorum genera plura, quo sensu dixerit Plato 13, 38, 51. barbari philosophiam philosophosque ac legumlatores quanti fecerint 110, 40. barbaræ philosophiæ non verba spectanda, sed res 133, 4. Barbarus nobis est quem non intelligimus 133, a.

Barnabas apostolicus, unus e LXX Christi discipulis, Paulo administret & socius, de corde hominis vt scripserit 178, 30; 246, 42: præceptum de prohibitis & concessis carnibus vt enarrarit 244, 19: vt enarret illud psalmi, Aperite mihi portas iustitiæ 274, 44: primum psalmum vt exposuerit 188, 5.

Barnabæ apostoli locus 161, 3, 42; 178, 3; 246, 45.

Basilium vagus natum 76, 45

Basilides quib. temporib. fuerit 325, 11: Deum naturaliter tem dicit 233, 35: hominem qualem statuerit 176, 17: electionem peregrinam in mundo vnde dixerit 231, 40: de iustitia & Pace vt ceasuerit 231, 6: peccata quæ remitti sentiens, quæ non 229, 44: de contagio vt sensserit 183, 12: Exegeticon libro axiit de martyribus quæ scribar 216, 51.

Basilidiani Matthiæ opinionem iactitarint 325, 22: diem qua Christus baptizatus est, religiose celebrauerunt 147, 20: da fidei atque electione vt senserint 156, 36, 40: fidem vt definiant 180, 11: de affectib. vt sentiant & loq. 176, 7: de columba in Christi baptismo vt senserint 187, 11: vt interpretati sint redditionem Dei vindictæ vaque in tertiam & quartam generat. 338, 49: vt enarrent dictum illud, Initium sapientiæ, timor Domini 166, 51: confutantur 182, 31

Batiæ Bacchi orgia 6, 43

Batti Cyrenæi Diuinatio 144, 25

Baubo terrigena 8, 19

Bauton seu Ilyson, Heracliti pater 130, 24

Beatus qui, & Beatitudo quid 257, 34; 267, 51. beatos quos prædicat Verbũ, eos nos imitari vult 37, 17. Beatitudo seu summum bonum quod a quibusdam statuatur 178, 44: 179, 1: Platonis & similem Deo fieri 174, 1: paucis obtingit 234, 14. beatitudo christiana cur contemnatur a nonnullis 5, 7, 37.

Beliar, pro Belial 245, 17: 124, 20.

Bellum sacrificio auctruncatum in annos x 282, 11. in bello mortui laudantur & honorantur 206, 7, 25. bellicarum calamitatum ecphrasis 95, 24.

Benefacere & iuste punire, eiusdem facultatis ac virtutis 53, 1. beneficentiæ studium quanto opere nobis commendatum sit, 44: 113, 20: 126, 23; quæ vetere ac nouo testamento præceptum 193, 3.

Benevolentia quid sit 58, 19: 169, 25.

Berosus in Chaldaicis historiis de Nabuchodonosoris expeditione quæ scribat 142, 18: Chaldaicorum tertio de Persarum religione quæ scr. 19, 38.

Beseleel, excell artifex 221, 23

Bestiarum spiritus adulterinos humanis animis affingunt Basilidiani 176, 12.

bestiolæ vitreæ ex peccatricem lasciæ 349, 19.

bestiæ pro diis habitæ 11, 40.

bestiæ; allegor. Infideles 121, 45. bestiam bestiam se facit qui præter rectã rationem peccat 19, 51.

Beta Asciensis delicatæ 61, 3

Biantis dictum 119, 55

Bibere ac Potare, adulterorum sunt 43, 42. bibere calicem Christi 216, 9

Bibliotheca Alexandrina 147, 12

Bidentis vesci cur concessum 119, 39

Bilis allegor. Fastus 51, 21

Bion Proconesius Cadmi scripta in summaria seu capita redegit 207, 1. Bionis locus 19, 6: apophthegma 17, 4.

Blasphemus, Ptolemæi pellex 14, 25

Bocchoridis iustum iudicium 213, 7: memimus & Diodor. Siculus lib. 1, p. 59.

Boeo vates 144, 22

Bombylus, insectum N. 43: Aristotelis & Plinio βομβύλιος. Bóbycis natura & textura 46, 47: & Hieronymus Vida in Bombyce.

Bonum esse, quomodo dicatur 52, 29. bonum probumque esse diuinitus sibi vnicæ placuit Socrates 114, 15. boni fimus non natura sed institutione recta 113, 11 bonus nemo nisi Deus pater 52, 31.

Bonum, quatenus bonum, non nisi iunctum 52, 14: vsum non habet, nisi bonitatis suæ actiones & iustus edat 83, 23. bonum bono amicum 215, 46. bonum quod nec o est, non continuo malum est 231, 31. bonum qui quod statuerint, & quos bonum gradus 207, 20.

Bonum summum & perfectum quod a quibusdam statuatur 178, 44. bona vocantur non virtutes modo, sed & actiones honestæ 210, 44. bona diuinitus veniunt hominib. 191, 3. impertitus tribus modis 235, 11: quotuplicia 211, 46: duarum generum 210, 11: triplicia Peripateticis 182, 3: 231, 43. bona tertiæ quæ & quæ bona vera 111, 44. Bonitas, iustitiæ auctentiæ ac metu temperanda 83, 47.

Bos Ægyptiis quid signif. 242, 19 boui tritutanti non obligatur os: nec bos cum asino ad aratrum iungitur 178, 51: & Plato De leg. lib. 6. vbi bos & asinus calcant, quid sign. 268, 21. bouis & vsi congressus in vnum; allegor 272, 1.

Bosporus quadritemis fabricatur 132, 39

Bottus prophetæus 21, 51

Brachmanes, Indici philosophi 39, 47; 132, 5: quanta vsi continentia 133, 32.

Branchi vatis versus 244, 26

Breuthiũ vnguentũ 76, 45, & apud Hesychium: Athenæi epitome m. βρεύθιον: Suidæ βρεύθιον & βρεῖθος: apud Pollucem βρεῖθος, a superuncuo

Bremuquentiæ studiũ 48, 17: veterib. vsitatum 113, 14.

Britanniæ antrum cymbalis concinne resonans 26, 31.

Brontini pocinata 144, 8

Bryaxidis statuarii duo 14, 14, 34

Butas seu Buttes, Ind doct. 31, 43

Butyrum quid, & vsus eius 47, 22

Buzi, propheta 142, 19

Byssinæ telæ 11, 42: quidnam insectæ 232, 30

C

Cabiri qui 6, 3

Cadmus Thebes quando venerit 138, 11; 139, 31: quæ inuenerit 139, 47, 56 Cadmi veteris scripta 207, 1. Cadmeam victoriam reportare 106, 34.

Cædes quid 232, 11

Calibatus quoq; vt Coniugium, sua habet munia 197, 19. calibatus & continentiæ nõ capaces nimues 83, 43, 51: e calibatu ad cõiugia transitus per manuũ impos. 213, 27. calibatus Spartæ punitus 111, 1 calibes anniuersaria multæ pedere iubet Plato lib. 7 De leg & Valerius Max. lib. 2. 9, in principio R.

Calum & Mundus indifferenter a Platone ponuntur pro eodem 210, 34. Cælũ proprie vbi, secũdum Stoicos 231, 44.

calum, allegorice cælestia curantia 132, 27. cæli allegorice quid 344, 23, 34.

calum petentes quib institutos esse oportet 101, 44. cum cælo vetus est hominib. cognatio 7, 11. cælum stellatum pro Deo adoratum a nonnullis 139, 19. in quintum cælum subuectus Sophonias Paulus in tertium 35, 42, 27. Cæli septem, secundum quosdam 237, 39. e Cæli gentalib nata Venus 5, 29.

Cainanitæ hæretici vnde d. 325, 32. Cainani Epiphanio 103 & 113

Caini & filiorum eius aetura 342, 30

e Calatho in cistam 6, 34

Calceamentorum vsus qui 63, 7: huius 70, 1. calcei mulierum q. 69, 9. calcei corrigium soluere, allegor. 245, 7 calceos habere vetantur apostoli; allegor. 101, 33, 35.

Calelias vates 144, 22

Calices aurei 83, 40

Callix comici locus 28, 30

Callimachi locus 5, 44: 11, 33: 26, 4, 56: 76, 27: locus ex Epigramm. 240, 9. Callimachus Iambis, Eranchi iusti: mentionem memorat & ipse 240, 40: Ἄετιος, Diana ἀπαγχομένῳ narrat 14, 21. Ætius eius cryptice scripta 244, 12.

Callimicus Hercules 102, 48.

Callion quando vixerit 244, 18

Callipho summã bonã quod st. 178, 44. 58

Callistagoras genitus Teniorum 17, 6

Callithoe æditus 239, 7

Calo statuarius opus 14, 8

Calumnia, gladii ministra 122, 20

Cambyses occidit Apin Æ. g. d. 83, 52

Cameli barbari & vehiculis præditi, & vestitũ 9 e camelis pilis vestitus 11, 46: 231, 26.

Candelabri facti signif. 240, 37

Canis vox σκύμνος 339, 14. canis pro Deo 11, 49. Canes duo Æ. gypt. quid sign. 242, 23, 28. canes Marti sacrificit Carea 8, 43 canib. nõ participãda sacrificia alleg. 134, 1. Canis pretium aliam offerre vetitum 111, 23.

Canitiæ veneratione habet 107, 2. canitiem illitio indecẽs 56, 5: canescuni citius qui se tinguunt & mungunt 77, 49.

Canthari, pocula ebquis. 69, 50

Cantus & hymni in conuiuiis 7, 46: 210, 3

de Capillis obseruanda quæ & vitia & mala 213, 21, 39 capilli soluti, allegor quid 74, 19. capillorum iactura in luctu & immutatæ homicidii expiatione, allegorica 35, 2. capillus Dei vt lana nitida 56, 22.

Capito nutricius 1 37

Cappadoces quæ inuenerint 131, 3? Cappadocicum imperium dictum 121, 24, 30.

Capræ fabulosæ 2, 15, 18

Captiuam quam reuerenter haberi voluerit Deus 101, 45: 121, 47. captiuitas quid 320, 61. captiuitatis Babylonicæ tempus 142, 14: & 142, 19.

Caput nudum viros quidem decet; mulieres non item 106, 36. caput mulieris, maritus: viri, Deus 108, 48

Carbones ignis, allegor. 235, 16

Carbunculi mystica 342, 39

Cares quæ inuenerint 131, 34: Martem cares sacrificant 8, 43 Carica musa 71, 16.

Caricæ Chelidonienses 61, 4

Caritas seu Dilectio quid 180, 11: 221, 31. caritas cur appellatus Deus ipse 221, 44. caritas multipliciter intelligenda se præbet 171, 1: peruadit omnia 161, 1: per auditum se insinuat 171, 11: simplici medicoque apparatu indiget 181, 21. caritatis comites quæ 181, 10

Carmulus, locus Romæ 139, 49. ambigue pro Cerinalus vel Carmentalis

Carminum facies a Musis inargentatas, illucu

lueri causa scripta 237, 34
Carneades Hegesilai successor 130, 6
Carnib & vino abstinendum, seu parcius viendum 83, 17: 304, 18: 305, 5.
caro factum Verbum, quo sensu 317, 27. caro omnis, fœnum est 231, 24:
potestatib & spiritib obsistere vt possit 211, 33. in carne viuere non simpliciter abominatur Paulus 194, 46.
carne abstinendum quo sensu Nicolaus dicit 177, 12. 187, 35. carnis odium quale intelligatur 193, 49. caro, adversarius noster: & quomodo eum eam gratiam iccirundum in hac vita 240, 15 caro allegorice: quid 347, 43: & 213, 46: 319, 43: carnis pœna quæ 218, 47.
Carnalem esse, & secundum carnem ambulare, quid 231, 30. carnales qui Paulo 43, 38.
Carpocratiana hæresis a quo nata 134, 1.
Carpocrates legis obœdientia 125, 6.
Carpocrates mulieres communes esse vult 133, 49. mentiunt & Augustinus De Hæref cap 7
Carthaginenses quadringenti inuentores 131, 19
Casens quid 41, 12
Cassianus Exegeticon primo, Hebraicâ philosophiam Græca multo antiquiorem docet 135, 22: de Salomone interrogatur quæ referat 201, 7: tunicas pelliceas primum parentû quomodo intelligat 300, 30 Cassiani Iulii locus ex libro De conuentu seu exhibitu 199, 50.
Cassi lix fossa 4, 19
Castigatio quid 151, 49. castigati a Deo, salutare 152, 40. castigare Deo quæ possit peccata solent 230, 2. castigant Deus tres ob causas solet 189, 28 castigatione ac pœnas multa curantur vitia 50, 30.
Castitatis martyr 823, 51
Castor & Pollux Argonauticæ expeditionis socii 139, 14: quando consecrati 139, 17
Castratus a sacris ecclesiast. arcetur 7, 14.
vide Eunuch.
per Catechesin veram generanti liberos meliores generationis a Deo propositæ 201, 9
Catenis autem vincti fontes 90, 31. catenæ capillum 106, 41.
Cathedra pestilentiæ q. 109, 38: 161, 10.
Catholica epistola, omnium sc. apostolorum 218, 10
Caudę diis sacrif 304, 5. caudis suis verberantes; allegat. 202, 17.
Causa propriè quid 338, 33: quotuplex, seu quot eius genera 130, 35: 312, 41: 313, 13: alia euidentes, alia occultæ 314, 17. efficiens unica diuisio 312, 23. adiunantium differentiæ. & absolutæ ratio 318, 2. causa sine causa 333, 31.
Causa sui ipsius nihil erit 333, 32. causa essendi, Deus omnibus 30, 7. causa vna effectus sæpe producit contrarios 314, 12. causa vna multas habens adiuuantes 137, 19. causæ multæ sæpe ad vnum effectum concurrunt 334, 2.
causa in quib. posita 134, 4 causæ corporeorum an incorporeorum sit 332, 38
Causas orationis apud iudices primus egit Antipho 111, 22.
Cecrops ille Diphyes, rerum Atticarum conditor 118, 33. Cecropia tempora 218, 47: sepulcrum 13, 23. Cecropi alter quando visetur 239, 2.
Celeri filius vbi sepultus 13, 26
Celmis & Damnameneus Idæi dactyli, quæ inuenerint 131, 22: m s. Τέλμης
Celsi æ comas vt alant 97, 31: ebriosi 28, 32: lecticarios se pinxtant 98, 42.
Centaurus allegoricus 205, 6
Cephallenes Epiphanem quâ opere co-
luerint 134, 2
Ceraunix gemma 99, 29
Cercopia Pythagoræ poemata 144, 5.
Cercylus historicus. vide Dere.
Cerebrum natura frigidum 72, 9: odoratus roborat 77, 32.
Ceremoniæ sacræ non nimis promiscuæ offenduntur 237, 12 n.
Cereos humiles voluptas facit 175, 24
Ceres Græcis quæ Isis Ægyptiis 139, 16: 331, 31: allegorice finmentû 7, 41 Ceres amasius Iasius 10, 5. Ceretis sacerdotis origo, & vaoitas 4, 45 & 5, 6, 17: & 6, 16.
de Certaminib propriè ac libet Isthmi 192, 11. certamen Christianum 27, 35: 275, 44. certaminis virtutes, Audentia & Sapientia 127, 30. v Athletæ.
Cerussatæ malæ 91, 46
Ceus sophista, Prodicus 97, 52
Ceyx Æoli F Iupiter 16, 28
Chaldæi, Assyriorum philosophi 132, 37: planetis quatuor tribuerint 191, 16
Chaldæi generis propago Otpheo q 818, 7.
Chamæleo libro de Diis Thaleti tribuit τὸ γνῶθι σεαυτὸν 139, 26: libro De Ebrietate de Zaleuco quæ tradit 152, 21.
a Chami prophetia desumpta Pherecydis theologia allegorica 277, 44
Chananæa terra, allegorice q. 164, 14
Charidii nutrimentum a delicatis 99, 26: quis eius auus aspectus aquatos sanare fertur.
Chatulli Spart. ann VIII, 141, 32
Chelidonientes cataræ 61, 4
Chelzias sacerdos, Ieremiæ patet 142, 2
Cherubi quid signif. 240, 40: 241, 7
Chilonis Lac dictum 129, 25, 29. expressum ab Epicharmo 266, 12.
Chione, Neptuni concub. 9, 59
Chitonis centauri inuenta 132, 18. Chironis sacra 12, 13
Chium vinum delicatum 63, 9
Choaspia aqua, optima 68, 16
Chordæ, earum hominis Christi. 71, 15
Chorex inuentor 111, 15. chorus infantium 31, 34. chorus psallens qui 72, 6: spiritualis & sanctus, ecclesia 319, 43: & 71, 21. a choro diuino abstinere qui debeant 237, 24.
Christus Dei filius esse Semarorque ac Dominus noster, quib. argumentis demonstretur 298, 12: & 280, 33: deus, & humo 35, 41: adoptatus quomodo secundum Theodotum 339, 15: sanctus sanctorum, quomodo vnctus 143, 7: seruator omnium hominum, maxime vero piorum 295, 29: seruator fidelium, Dominus inobœdientium 298, 41: vt iudæis legem, sic Græcis philosophiam ania inhumanationem suam dedit 298, 21: in regum coronatorum capite circumbatus symbolice 78, 31: quâdo natus 147, 8: carnem cur assumpserit 311, 27: quando baptizatus 147, 11, 21: cur baptizatus 145, 6. docere quando cœperit, & quâdiu docuerit 335, 7: & 147, 12. 879, 27: apostolos triplici docendi genere instituit 142, 40: doctor noster vnicus, & seruator 114, 23: gloriam suam discipulis in monte cur ostenderit 335, 12: gloriam suam cur euulgari vetuerit 31, 341 quando passus 145, 15, 21: ad inferos tus descenderit 271, 11: euangelium prædicauit etiam inferis 270, 41: peccatis nostris traditus quomodo dicatur a prophetis 51, 27: vt filius Dauidis agnoscabatur a multis, vt filius Dei a pauci 289, 4: aduersarios habuit inimicos zeges ac princ. 270, 29: humanâ naturâ omni dotium genera longissime superans 118, 34: infantib. & filius suis patet, matri, omnia 43, 16: in Platone significatus 251, 36 castratus a sectis prophanis 128, 40: informis corporis specie 202, 12: & 82, 42: 159, 20: vili corporis forma vti cur voluerit 293, 12: cibum, potumque & alia corporis sustentamina quomodo seu cur admiserit 276, 31: vxorem cur non duxerit 191, 32.
Christi antiquitas & erga homines beneficia 1, 6. bonitas immensa & mirifica 31, 7: & 33, 41: principatus per Danielem prædictus 142, 47: 143, 4. descensus in carnem, visus ab angelis, Abrahamo, cetarisque iustitia sequæ pensus 337, 22: mortalis dies, curiosius a quibusdam inquisitus: a Basilide vero etiam dies baptismi eius festa solemnitate actus 147, 18: passio mystice a Platone prefiguf. 256, 14: nascentia, baptismus, & passio, quid nobis conferant 343, 30. Christi carnem edere, & sanguinem habere, symbolice dictum 44, 25. & 45, 7. e Christi plenitudine accepimus omnes 135, 6.
Christus animabus, Sapientiæ filius, secundum Valentin 340, 36: mariem vt deseruerit 339, 41. de Christi passione, morte, descensu ad inferos, & resurrectione vt senserint Valentiniani 342, 16. de Christo vt homine peccatore sensit Basilides 217, 15, 31.
Christum qui antecesserunt doctores, quomodo fures ac latrones fuerint 313, 42: 134, 30.
Christiani sint & dicantur χρηστοί 158, 13: & Petr Pithœus Adueil lib. 2. c. 3.
Deum nec Iudaico nec Græco, sed nouo more colunt, per Christum 270, 18: soli nobiles ac diuites 144, 14. actiones eorum quæ, quodque officium 60, 2
Christianæ doctrinæ fundamenta 31, 49. Christianorum summaria descriptio 297, 13: 310, 37. Christianæ politiæ hypotyposis ex Ezechiele 18, 31: ex Platone 254, 32.
Christianismus publicum & capitale crimen Clementis temporib. 218, 41: nullis quamuis potentum machinis expugnari potuit 298, 30. Christianis a Iudæis & Græcis obiecta iam olim sectarum diuersitas 320, 54.
Chromaticæ harmoniæ 72, 12
Chronologia s. Bibliorum ab Adamo vsque ad monarchiam Rom. 145, 51: a Mosi vsque ad finem regum Iud 139, 50 chronographia Clementis in Bibl. temp. 140, 43: 142, 25. chronologia Græcæ historiæ 145, 10 chronographia breuis Græcam historiam cum Iudaica & Ægyptiaca comparans 138, 31
Chrysippus puer deamatus 9, 49
Chrysippus Cleanthis in stoica prof. successor 53 n. 8: dialecticus insignis 321, 33.
Chrysis sacerdos cum templo conflagrat 16, 7
Cibi varii & delicati an salubres 60, 49: viliores, famiores & tobustiores efficiunt 61, 35. vtendum eis moderate 85, 9. visus eorum indifferens 64, 41: abstinentia superstitiosa. coarguitur 192, 24, 29, 44 vitandi qui 64, 23: Iudæis interdicti qui, & cur 64, 32. in cibo & potu qualem se Christianus gerere debeat 80, 38. cibus Christi supernaturalis 44, 5: in Christo corruptionem nullam sensit 193, 43. cibus ventri, & venter cibo 191, 39. cælestis ac spiritualis inprimis quærendus 22, 39. spiritualis qui 315, 23: 336, 46: diuinus qui 345, 49: gnosticus qui 185, 18, cibus solidus, cibus teneror, cibus spiritualis 44, 18: & 45, 18.

Cicada Eunomi muſicam adiuuat 1, 13. cicadarum pulcritudo 96, 19. Cicadarum pulcritudo inſertione curſe ornarint Atheonienſes priſci 86, 19.
Ciconia pro deo 31, 43
Cimmerius in Verbo nemo 25, 37
Cinaedici geſtus 99, 16
Cinctus e lino & e piſſis 88, 9, 11. nona coronacea 192, 43
Cinyras Cyprius vates 144, 19. Veneris amaſius 10, 6. Cinyræ origo 5, 4: ſepulcrum 13, 32. Cinyra dictum prouerb. 100, 34.
Circumciſione Timothei Iudæos capit Paulus 310, 19. circumcitionem Ægyptiacam philoſophiæ cauſa Pythagoras admiſit 130, 30 circumcidite vias veſtras 84, 13. circumciſio aurium & cordis quid & quorſum 244, 23.
Carthæus tripus 4, 17
Ciſterna operiendæ allegoria 244, 43: 245, 1
Citharæ allegoria 979, 4n: & 72, 20
Ciuitas Stoicis quæ 232, 44. ciuitatis cæleſtis imago apud ethn 232, 47.
Clarii oraculum 4, 18
Claudii Cæſaris Germanici princip. 145, 49
Claua falſa vti 325, 3
Claui calceis infixi 89, 1
Cleanthes Zenonis 10 Stoa ſucceſſor, Chryſippi anteceſſor 130, 8: Zenonem magiſtrum profeſſus 973, 23: 296, 34: ſummum bonum quod ſtatuerit 179, 1n: lib 2 De voluptate, Socrati quæ adſcripſerit de ſummo bono 172, 45: de Deo vt ſenſerit 23, 18: de ſuis anima vt pronunciarit 304, 11: λιᾶ quæ vocant 332, 46: πάνυγρα quid vocet 243, 27. Cleanthus locus 216, 12: 217, 2.
Clearchi ſepulcrum 13, 29. Cleomicleum vocat Euſeb præpar euang 243
Clearchus Peripateticus Ariſtotelem Iudæi conſuetudine vſum tradit 131, 20
Clemens in Protreptico propoſitâ quid habuerit 13, 5: 301, 16: Stromateos ſuos vade collegerit 118, 19: cõnubialem ſermonem ſcripſit 102, 17: policetur diſputationem contra hæreſes 219, 1: tractatum de Principiis 181, 28: 186, 42: 263, 9: de Mundi ortu 296, 32: de Anima 176, 16: 185, 33: de Prophetia 149, 48: 219, 13: de Prophetia & de Anima 916, 24
Clemẽtis apoſtolici locus ex epiſtola ad Corinth 124, 36: 221, 17: 275, 5
Cleobis & Biton Herodoti 135, 51
Cleobuli Lindi dictum 129, 1
Cleobuline, Cleobuli F. 224, 27
Cleomenes libro de Heſiodo, dictũ illud, ὑψόσε: πόλλα δ' ἀέρρε: refert ad Homerum 129, 31
Cleopatra Macedonæ ſtirpis victima in Æg 143, 32
Cleopho Corinthius vates 144, 1
Cleophylo Samia Oechaliæ excidium ſcripturatus Piſander 266, 47
Cletoris filia & nepos 11, 47
Clitarchus de Alexãdri expeditione quæ ſcripſit 145, 45
Cocytus fl. 258, 1
Cœna & ὀψώνιον quid differant 61, 44: quales eſſe debeant 22, 3.
Cogitata quoq; priorum exaudiuntur 6 Deo 232, 24, 26
Cognitio quid 42, 9: 169, 39: 191, 4: 975, 30. 284, 1: a prænotione & prædictione vt differat 163, 36: a ſapientia quid diff. 310, 46: 6 fide quid diff. 311, 21: bonum perfectiſſ. 181, 31: exoritur vna cũ τῷ φοβεῖσθαι 42, 15: duplex 264, 41: 164, 27. fidæ quæ; & quæ inflans 164, 23: 165, 19. cognitio vllà ſublimis, paucis fine ſcripto ab Apoſtolis tradita, & deinceps per ſucceſſiones propagata 274, 19. cognitionis peregrinæ euangelium quod ſominent Marcionitæ 185, 26. cognitionem falſam profeſſi quidam. a fide aberrarunt 165, 22. cognitionem ſolis ſibi arrogant Gnoſtici 198, 33. Cognitio inflat, quæ ſenſu dictum ab apoſt. 324, 32: & 128, 13. cognitionis finis, acquieſcere 42, 6. ad cognitionem nos inuitat Deus 57, 22.
Coitus, pãrus epilepſiæ 84, 2. coitus promiſcuus magnas ſæpe parit tragœdias 97, 24. coeunt magi etiam cum conſanguineis 185, 12. coitus cur damnatus a quibuſdam philoſophis 186, 19: 187, 10. coitus leges tres, 48: & 82, 13. coitus abſtinentia triduana, imperatur populo verbũ Dei audituro 192, 7.
Collatio quid 169, 39
Colophonius Foco 4, 19
Colorum inſignitorum catalogus 87, 13. colorum fucus nec in coma nec in veſtitu adhib. 104, 31. colores Platonici quæ probati 105, 13. chriſtianos qui deceat 87, 7.
ad Coloſſenſes quæ occaſione 6 Paulo ſcripta epiſtola 274, 27.
Columba pro deo 12, 2: in Chriſti baptiſmo quid fuerit 317, 12. columbæ oblatio myſtica 104, 37. columba in annulo ſigo 106, 14. columba, ſimplices 38, 18. columbæ ſerpentem miſcere 318, 20. columbarum contagia 181, 39.
Columna Iun Det 131, 2. columna Thebanis Bacchus 150, 32. columna hieroglyphica 131, 9. columnæ vet. Sapientiæ 240, 34. Columnæ quatuor ante aditum ſanctuarii quid ſignif. 240, 32. columna ignea & Iudæis olim & poſt Græcis præluxit 130, 33. columna quid ſignificet; & quid Columna fulgens 131, 3. columnæ Ioeæ allegoria 151, 12. columnæ lignea ac lapideæ pro diis 13, 59: (& Paſan. aliquot in locis) columnæ olim pro imaginib. & ſimulacris ponebantur 131, 3. columnæ ſeu cippi mortuis ponebantur, & exauctoratis 245, 33. Columnæ mundi quid 132, 10.
Comæ Celtæ Scythæque nutriunt abſque ornatu 98, 1. comæ fucatura & comptura indecens 96, 3. de coma quæ obſeruanda chriſtianis 104, 20, 39.
Cometes Cretenſis vates 144, 19
Commodi Imp. mors 141, 41
Commune eſſe, qua ſignif dicatur 185, 10. communem facere hominem, quid 73, 13. communionem qualem ſtatuat Harpocrates 184, 31: 187, 41: qualem ſ. litteræ 192, 51: & 187, 43.
Comœdiæ inuentor Suſario 133, 18
Comparatio quorum ſit 212, 1
Compaſſio quid 319, 1
Compoſitio geometrica & dial. 310, 39
Conceptionis tatio, cõceptiq; ſœtus nutritio 46, 36. conceptus ſœtuſq; abigere, nefarium 84, 19.
Conchæ Pelonides delicatæ 61, 1. conchyliorum captatores 88, 39.
Concluſio quid 327, 32. concluſiones ex ſ. Scripturæ oraculis veræ 164, 38
Concordia quid 163, 13
Concupiſcere æque lex atque euangelium vetant 198, 31. noceconcupiſces, quid ſignif. 289, 43. eoocupiſcete nihil, quid 219, 21. concupiſcentia quid 39, 40: ab appetentia quid differat 223, 32. de cõcupiſcentiis perceptum decalogi vt intelligendum 292, 26. concupiſcentiam qualem a Chriſto damnari Gnoſticus quidam voluerit 923, 3. eoocupiſcentiam quamodo fugiat dometque gnoſticus 229, 39, 45: 231, 9. v Cupiditas
Condimenti plus quam alimenti habebus 127, 1
Confeſſio gratior Deo quam ſcrif. 222, 42. confeſſio Chriſti qualis eſſe debeat 122, 31: Chriſti quatuplex ſecundum Heracleonem 215, 22: vera præſtantior 216, 11: omnibus modis fieri debet 215, 49. Confiteri Chriſtum, & confiteri in Chriſto, quid diff 215, 30.
Confidentia quid 160, 22
de Coniugio vt ſenſerint philoſophi 181, 23. coniugium differt a quibuſdam & ſcortatio & diaboli inuentum appellatum eſt 191, 48. coniugii detractores quib. vtantur argumentis 191, 28. coniugum abominantes confutantur 182, 22 coniugium quam immento damnetur ab hæreſ. 297, 43: ab ipſa Scriptura ſanctum 182, 37: 183, 22: contrahendum cur ſit 181, 43. in coniugii quæſtione cõſiderari quæ ſolent & debeant 181, 16. coniugium ſeu coeundum quid 181, 14: ſua habet munia, vt & cælibatus 197, 19: vtilitates oſtendendæ maiorem materiam habet quam cælibatus 314, 19 priorum quæda coniugia 312, 52: coeſſe matrum ſeu perfectum quod 124, 10 coniugum concordia quam beata 111, 25 coniugia peregrina ſolountur ab Eſdra 142, 16 connubium vnde dictum. numerus ſenarius 290, 28.
Conſeruatiſmus incredulitate poſſitere 160, 43 conſciorum habenda ratio, non noſtra tantum, ſed etiam aliena 112, 41: 220, 10: & 83, 12 conſcientiæ bonæ gloriatio vera quæ 284, 41
Conſilium quid 163, 27. Conſiliarius Patris ante mundum conditorum Chriſtus 298, 32: & 1-1, 37.
Conſolatione quoq; 6 pud peccatores vtitur Deus 57, 4
Conſuetudo e diſſona 328, 43
Coolpiretio eccleſiæ 384, 28
Conſtantiæ exempla ex vtraque hiſtoria 211, 40: 213, 2. conſtantia philoſophica quid 6 chriſtiana differt 312, 46.
Conſuetudo a maioribus ad nos propagata, retinenda, nec ne 25, 43: & 32, 49. diuerſam veritate vam habet 30, 31. conſuetudines in exitium impellentes, in totum abolendæ 313, 17.
ad Conſummationem properantibus quæ propoſita 212, 36. conſummatio cur dictum martyrium 106, 6.
Contentio graphice depicta 231, 31: ab inquiſitione veri ſummouenda 235, 33. contentioſarum altercationum quis fructus 328, 26.
Continentia quid 191, 47: quid ſit, & in quibus poſita 183, 40: diuerſis modis dicitur, & quæ ſit vera gnoſtici continentia 314, 40: non circa vnum tantum ſpeciem verſatur, ſed circa plures 193, 38: vbi virtus, & vbi vitium 904, 43. qualis nos commendet continentia 229, 28. continentia, virtutum chriſtianarum fundamentum 174, 46: & eobis prodeſt & fratribus 63, 9. continentia gnoſtica quid differat ab humana continentia 291, 92: non niſi a gratia Dei proficiſcitur 193, 35. continentiæ ſpecioſo titulo tentationi diuinæ ſe opponẽtes, confutantur 194, 23. continentia Marcionitarum 183, 21 idololatrarum & magorum 191, 44: athletarum 192, 15.
Contraria ex vna eademque cauſa interdum 314, 12
Contumelia miniſtris poſſeſſionibuve illata, ipſi domino illata cenſetur 302, 2

Conuersari cum quib debeamus, & cum quib non 92,21: 244,19
Conuertendi ad salutem homines vari & multiplex Deo modus 267,16 cõuersio hominis vnde 108,6 conuersionis gradus 311,24
Conuiuia paterna & salutaria in verbo Dei 51,43: & 50,46
In Conuiuijs elegantia ac liberali vitanda quæ 74,1
Conuiuæ accersiendi qui 90,11. conuiuiorum qui, qui item comitatus 74,10. conuiuia cantate fundata esse debere 62,1 & 61,45: quando & quomodo adeuda 305,51 in conuiuijs christianis, le getere vt deceat 62,30. 63,42 70,50 conuiualis lætitia christianis quæ 71,35 in conuiuijs decorum obseruandum in primis 68,20 conuiualia præcepta de sermone 74,2.
ante conuiuium lectio scripturarum; in conuiuio psalmi & hymni 309,20
Conuphis, Ægypt propheta 131,4
Copulatæ Deo, per hominem separari non debent 192,1
Coqnos agricolis antefert gula 62,45
Cor in ventre afello piscē 25,13. cor edere myſtæ quid vetent 139,42. cor suum coram Deo effundere 25,52. in cor oculum leges suas scribit Deus 31, 52. cor & reors seruatur Deus 167,2 cor spectat Deus, non oris speciem 94, 51. cordium nullum Deo tribuit etiam Thales 154,5 cordium seruatio Deus quomodo sit 212,16. cordi uersorio simile: sacra Valentianus haz. 176,30. cor ante fidem quale: 176,51. cor, allegoriæ Animus 235,45
Cornicem intellexit Moplus 144,26
Cornu Thracum in bello vtuntur ad claſſicũ 71,10. cornigeri Alexander 26,24
Cotonea meotum magnorum deum narcissus 72,39. corona vt in gymnicis, sic in ecclesiasticis certaminib 313,49. corona gemmis & auro pretiosa in regum capite, symbolice Christum denotauit 72,35. corona Christi, mystice interpretata 72,42. corona muherum quæ, quæ virorum, quæ ecclesiæ 76,21. coronis & vaginalis ad vtendum christiano 75,56. coronario vsus apud ethnicos qui fuerit, & quando inuectus 72,21,21
Corpus quomodo habendum sit tract. 205,19 in corpore hoc inhabitand vt in domo ruinosa aut nauis carioia 145,22. in corpore hoc mortali vetores identidem pati optabant 146, 21. e corpore mortis huius exitum cupit Paulus, vt Philosophus Platonis 185, 12. corpus in regeneratis templum Dei est, 10 inhabitibus, sepelorum animæ 92,47. corpora spiritualia angelorum & hominum 337,9: cælestia & terrestrib. quid differant 316,32: excellentiora, facilem habent mistoram 337,17. corpus, allegoriæ: Ecclesia 310,43. corpus spirituale, ecclesia, & fidelis secundum spiritum viuens 319, 42,50
Correctionis modi duo 228,52
Corruptionem non videbit iustus 276,15
Corticib. arborum vestiti 131,42
Corui quoque humanas voces imitatur 293,16. corui fatidici 4,28. corui esus cur vetitus 244,26,29
Corybantum orgia 6,1
Corybantis filius Apollo 8,29
Coryphæus Moarus 8,35
Crantoris academici præceptor qui, & qui discipuli 130,4
Crater Orphei 144,1
Crateris academici antecessores qui 128, 4: qui successores 130,6
Cratetis cynici vxor 224,20: vers. 177, 44
Crates grammaticus de Homeri tempore lib. quæ scripſ. 141,24
Cratina Praxitelis amasia 16,15
Cratini locus ex Archilocheis 121,9: locus ex Laconibus 281,23. locus ex Ἤβαις seu Ἥβαις 265,48. ex Cratini Empiprameus suratus Aristophanes 167,3. Cratini nuptiarum locus 243, 25. Cratini filia Itone 224,16
Creationis harmonia pulcherrima 210, 35. de creatione rerũ vt senserint Valentiniani 340, 13 creatorem alium seu diuersum a primo deo esse quidã putauerunt 319,22
ni Crediderimus, uõ otelligetis; quo sensu dictum 226,31. credere quid philosophus 160,17. credere in Christum quid, & quid ei non credere 230,43. credere ac regeneratum esse, perfectio est 41,24. credulitas, opinionibus sine mente scientiaque se permittens 115,27
Cremm Heraclides vates 144,37
Crepidæ Atticæ & Σικυώνιαι; Persicæ ac Tyrrhenæ 29,5
Cres, Cretæ ter I, 116,40. Cressa canis 254,4. Creta bestias omnes caret 147, 52. creticum vinum quale 68, 12
Crilo Himerræus athleta 195,26
Critix lucubrab Euripidis 283,52
Critici nomen a quo hoc factum 133,21
Critolaus Phaselites ὑπομνήματογράφος quos vocarit 121,21. Critolaus Lycurgus successor in Lyceo 130,8: summum bonum quod statuerit 179,22
Crobylus roquus 133,39
Crocodilus Ægyptus quid significet 242,11, 13,15 crocodilorum stercorib. fucata 91,45: & Petr. Victor. Var lect. lib. 11, c. 4, ex Horatio
Crœsi solonum conciliat 78,30
Crœsus e teb aduersis verum egnoscit 13,6: & Herodot. I 1, Plutarch. Solone. R.
Crotopi tempora 238,47: 245,15
Crotoniæ vmbra solutam meretrici pigmum 221, 13. crumena colonionis inter impiobos 202,12. crumena non vetetaſ ns quæ 209,10
Crux quid significet 175,29: 340,9. crucẽ ferre quid 317,28. crucis dominicæ figura 1 278,48. 279,16
Ctesias Assyrius Græcis multo vetustior fuit 138,38
Cubus primus, octo 272,51: 290,36
Cultus Dei quid; & homiouio cultus quotuplex 297,31. cultus Dei nec loco certo nec tempori additus 307, 23: & 306,41
Cumana Sibylla 144,31
Cupiditas quid 59,40: 177,28: 190,23: quasi animal 244,34,44. Proteo vertitur 91,35,22. obsequendo alitur 310,25. cupiditatis moderatrices Prudentia & Temperantia 229,14. cupiendæ tantum necessaria 191,33. v. Concupisc.
Curatio cuiusque effectus triplex 321,51: 323,51
Cyclæus heros 12,6
Cycli poetæ, vetusti 144,15
Cyclopes locum non curant 257,42. Cyclopum vates 144,37
Cydippus Mantinensis de rerum inuentoris scripsit 132,52
Cymbalo Arabes in bello vtuntur, vt tympano Ægyptii 71,31. cymbalis resonans antrum 252,32 Cymbalum, oris lingua 71,55
Cynica philologha 224,19
Cynopolitæ Ægypt. canem colunt 11,42
Cyoosuridis finea 9,1
Cypti flos somnum conciliat 78,19
Cypriaci poematis locus 9,7
Cyrenaici de summo bono Epicureis assentiuntur 178,44,51: 179,38
Cyrus ludos restitutionẽ publico præconio promitti 145,37
Cythniorum genius Menedemus 12,5

D

Dactyli musici vnde dicti 332,1
Dactyli Idæi 331,6,32: 141,16
Dædali peregrinatio & opera 351,32: vaccæa 17,42: fanum 351,49
Dæmones populis quibusdam peculiares 15,5. Hesiodo XXXM 15,10: colantur a magis 191,46. magis inserunt 17,51. hominib. irati, mala non nunquam immittunt; Deo permittente 163,5: an in corde habitent ante regenerationem 177,5. dæmonum legio quædam est homo affectib. suis indulgens 148,9. dæmonum spiratio 304,25: princeps, Diabolus 331,46. dæmonibs participate vetat apostolus 62 25. de Dæmonum natura nil affirmate audet Plato 251,32
Daire Eumolpi vxor 23,25
Damasus Democriti frater 268,19
Danaï in Peloponnesum aduentus 332, 49. ex Danaide locus 124,6
Danicle leonum faucib seruatus diuinitus 174,34: e fossa eximitus 142,30: intquem fert, nec populi tamen sui oblituse. 287,9: quando prophetarit 142,21. locus eius de LXX hebdomadib ex variatus 142,41: dies a deuastatione Hierosolymitanum quos in numeri 147,36. a Daniele canticum trium puerorum mystice enati. 344,32
Daphne Apollinem via effugit 9,18
Daphnenses tuidi 61,4
Dare se petenti; qua signif dictum 127, 43: 193,50. in dando quæ consid 314, 29. dati voluntatem, non quantitatem spectat Deus 209,13
Daidani inuentor 5,2. Dardani & Dardaniæ antiquitas 338,49
Darii primi tempora 142,24. Darii Hystaspidis annus I I, 143,27
Datis, dux Persicop. 150, 45
Dauid Israelis rex 5 I, Iudaicæ tribus primus a Samuele inungitur 140,29. qui humilis in summa dignitate 222,37
Dea amoribus & adulteriis deos æquarunt 10,8: ambitione stolida certant 10,7
Debbora vates & iud. 140, 9
Decachordum, eliegor. 72,46
Decalogi locum enumeratio, eiusdemqi nota III, 20: mystica enarratio 289, 12: 290,1
Decadis seu Denarii numeri mystica cõsideratio 289,1,2,3. & 164,42: 209,38. nota eius i simplicissima littera 111,10
Deceptiones & errores plerique omnes ex definitionis ignotatione proficisc. 311,19
Decimæ Deo suspensæ 251,10. Deo cur ablatæ 165,3: 172,21
Decorum, seu Decentia, in primis spectanda 89,19
Defæcatio spiritus quid 42,13
Definitio quot modis fiat 330, 36: longior vt fiat, vt item breuior 331,28: ex diuisione fit 330,38. definiri possians quæcunque recte scientur 331,17
Deliberatiuõ dicendi genus sub se quæ contineat 50,42: 58, 14. deliberationis partes tres 56,45
Delectarum aliquot catalogus, & eorum illæ salubres 60,51
Deliorum genius Anius 12,6
Delphica præcepta 342,52
Demenetus Phocaensis vates 144,30
Demarati Tragœdumena 12,18
Demetrii Catrhatæ templum 96,35
Demetrii Phalerei diligentia 147,51
Demetrius libro De Iudæorum regibus, de Iudæorum captiuitate quæ referat 146,9. Demetrii Argolica 14,7
Democrates heros 12,1
Democritus Etbius vnde hauserit, de peregrinatione sua, de magistris, de libris quæ prædicerit 131, 9: in Ægypto quamdiu cõmoratus, quæ ab illis hau-

ſerit 351,4: anteceſſores & ſucceſſores quos hab 130,12: ſummum bonũ quæ in re poſuerit 179,32. de natura doctrinæque: affinitate quę tradat 229, 6 de sere ſeu Den ſpiritu vt ſenſerit 20,34: de poeta quæ ſcripſ 296,46: de matrimonio vt ſentiat 281,25: Sapientiæ cognomen vnde adeptus 268, 18. Democriti locus 16,20: 615,23: 720,44. dictum de ſuum ortuus 26, 41 dictum de colitu 84,2: idem ſeu ἀδελφὸς 19,5m: & 20, 9

Demodocus vates 144,1. Demodocus Platonis an ſit dubitatur 136,23

Demonſtratio quid 158,21: 328,3: 329,37: a ſyllogiſmo quid differat 327,21: ab inductione & definitione quid diff. 330,13: ab analyſi ſeu reſolutione quid diff. 327,32. duplex 164,26: 327,24,46: ſuprema quæ 164,25: 311,7: 322,8. demonſtrationes a Deo poſcere amęs & impium eſt: 14,12. demonſtrationis oratio qualis 121,16

Demophontus Theſidæ temp. 139,3

Demoſthenes locus ex Homero expreſſus 266,19. locus ex Thucydide 285, 47 locus a Phinocle expreſſus 266, 27. locus a Philino imitatus 266,1

Demylus tyrannus 311,5

Dentes puichros quæ habent, rident etiam nolentes 94,7: & Petr Vict var. lect. lib 8, cap 12. dentes & gingiuas in conuiuio ſcalpere, indecorum 75,42

Dercylus de Ilia capti tempore quæ ſcripſerint 139,5. Dercylus Euſebio Euang. præpar. 293

Deſcenſus ad inferos, a Linus poema 144, 4,6

Deſcriptio & cenſus prouinciarium quãdo fieri cœperit 147,9

Deucalio Phthiotarũ progenitor 138,23. Deucalioneum diluuium 111,42. 145, 14. Deucalionis Hellanici 267,11

Deus ſcitur naturaliter, ſecundum Baſilidem 233,31. dei cogitationem & notionem aliquam bruta quoque tribuit Xenocrates 352,23. de Deo vnde quærendum ac diſcendum 286,32,47. de Deo ſacri libri vt tradant 21,12. Deus nominib. quib deſignari ſoleat 131,7: 6 gentilib. numinatus quidem paſſim, ſed non agnitus vere 292,33. Deus deorum, Deus magnus & fortis, Iehoua 268,2 deus verus vnus 29,6: vnus etiam Platoni 154,26: vnum & ſupra ipſum vanitatem 53,4: vnus idemque eſſe vnde colligatur 52,28. innoxium eum fabricatis 249, 14: cauſa eſſendi omnibus 50,7: naturalis nobis præ ſecundum Aoittactus 189,2: prouidentia ſua mundum adminiſtrare dictus optimis quibuſque philoſophis 260,41: an mali hominib cauſa ſit 134, 22. 281,15,17: cum hominib agit vt homines cum liberis luis 33,8: omnia Deus quomodo fit, & quomodo non 260,30: gratiam ſuam hominib variis modis patefecit 3,9: vnus & per legem ac prophetas & per euangelium locutus 18,4,19: 303,52: per Filium ſcripturas tradidit & enarrauit 21,30. donat multa quorum ipſe expers eſt 248, 4: amari partier & timeri vult 240,8: inimicus nemini 314,30: iuſtus licet acrigidus, tamen & bonus 49,30. & 50,27: bonus eſt propter ſe; iuſtus, propter nos 56,24: minus quam gratias immortgeto populo denunciarit 51,33: iratiatur quidem, ſed facile placatur 32,17: vlciſci quomodo dicatur 824,1: caſtigat ob vtes potiſſ. cauſas 229,49. Bolinus Dæmonomanias libro 4. c. 5, plures affert R. affectuum expers eſt 229,23: affectus habens humano more inductus 168,42 292,41: humana multa habere inductus ad captum noſtrum 242,6,44: paſſus an ſit 319,1: quieuiſſe die ſeptimo quomodo dicatur 291,3: prope eſt ſuis 210,44: in hominib habitans, corrumpitur & contaminatus ab impiis 81,11.

Dei cognitio meditanda vbique 28, 38. Dei agnitio, pietas 25,9. ad Dei intelligentiam quomodo accedi aliquatenus poſſit 248,43. deum videre quib datum 234,37. deum nimis ſpiritus, viuet 51,15. deum propitium qui habet, omnia habet 173,47. deus colendus quomodo, quando, vbi 105, 25,28. deũ coli Petrus vult non Græco nec Iudaico more, ſed nouo more per Chriſtũ 270,9,18. & 269,40. deus imitandus nobis, quoadeatus fieri poteſt 232,38. deo obtẽſtare, ſaluti ſibi eſſe interpretati quidam hæretici 189, 39,46

Dei verba, facta ſunt 254,46 dei potentia celebrata etiam ab ethnicis 155, 8. dei ſedes & potentia magnifice deſcripta 259,11. dei thronus quomodo dicatur cælum, cum locus eum nullus capiat 155,48. deus domum ſibi ædificari poſſe negat 249,28. dei defenſus in montem Sinam magnificentiſſ 268,32. dei facies vbi, ibi pax & exſultatio 31,43. deo miniſtrantes ſpiritus & flammæ ignis 254, 52. dei affectu Δίκη 180,6. dei nomine ſolo examinatus Pharao 149,6. Dei amicus qui 361,24. dei amicus vnde dictus Abraham 221,24,27. dei filii qui 37,37. dei ſimilis vir bonus qua re 276,30. ad dei imaginẽ factum eſſe quid ſignif. 289,46. dei ſimilitudo, ſeu deo ſimilem fieri, quid 174,6, 28: 179,32. dei imago triplex 300,46. dei veri imago quid Valentino 218,31. dei imaginem facere vetuit Moſes 94, 45: itemque Numa Pompilius 131,31.

Deus quidã inter homines eſt Ideatum contemplator 230,7. & Gnoſtices 217,11. deus homini eſſe dicitur qui eum docet 312,16

Deum Patrem, & Deum filium agnouerunt etiam poetæ 237,49 Deus impudens, ſeu Dei æmulum numen, hæreticorum 122,39. Dei primi libos oaturales ſe iactitant, Gnoſtici fictui 188,18. DEO IGNOTO dicata 812:551,17.

Dii, homines; homines, dii, Heraclitidictum 92,28. dii per metaph. qui 311, 13. du & filu altiſſimi qui 34,16: 41, 12: 171,2: 229,11. deorum præter opifice rectoique terum omnium 255, 31. deorum filius de Deo fidem adhiberi vult Plato, i. Chriſto & prophetis eius 251,14. deos alii alios ſibi finxerunt; & qua ex cauſa 7,40. deos ſibi ſimiles quæque finxit natio; forma ſcilicet, habitu corporis, moribus & affectib 302,7 dii qui quib philoſophis fuerint 19,14,45: 127,45. dii magni, ioſeti ſe 78,19 dii hoſpitum peregrinorum ſpecie vrbes obeũt 230, 10: humanam ad menſam in Æthiopia epulati 10,32. deorum amores, pugnæ, vulnera, vincula 9,15: & 10, 4: habitus ridiculi, interdum & probroſi 37,26. deos lugere, ſtultitia eſt 7,18. dii gentilium, mera dæmoniorum ſimulatio; atque adeo Dii δαίμονες ab ipſis appellati 16,32: & 18,49 deificationis licentia 7,37 & 14,41 & 16,19

Dextera tua ducet te. i Dominus 285,26. a dextris meis ſede, vt interpretati Valentiniani 342,27. dextri & ſiniſtri angeli 338,11. dextra & ſiniſtra loca Valentinianorum 338,50

Diabolus, hæreticorum Deus Impudens 189,41: quomodo ſignificatus ab ethnicis 253,16: mali cauſa vt ſit 133,12: σπουδαῖος magis quam σπουδαῖος in pecc. 318,28: fur & latro quomodo dicatur 134,22: defectionis ſocios ſibi quærit inter homines 166,12. in angelum lucis ſe transformans, veritate primum vtitur, deinde dolis 274, 14: de Chriſto quæ ſciuerit, quæ non 349,41: tentationes ſuas quomodo poſſit extendere 217,31: diaboli ſemen 141,22

Diaconi qui 297,56: vere qui 283,22. per diaconas doctrinæ Chriſti aditus patefactus in gynæceo 192,42

Diagoras deos vt deſiſtent 7,28

Dialectica vulgaris quid 134,49: vera quid 126,14. 294,10: Platoni quid 133, 23. quid conferat 138,4: 278,10,23: cuius inuentũ 126,6 dialecticorum hodiernorum ſtudia, & quæ ſit vera dialectica 153,30. dialectica mulieres: 124,17

Dialectus quid ſit 146,25. dialecti ſeu linguæ generales LXX 146,21 primæ ac generales, natura vocis ſuas habent 146,39: Græcorum quot 147,27. dialectos etiam deorum & brutorum animalium 146,29

Diana indignatio aduerſum Ætolos, & expoſtulatio cum Minerua 3,2. 32. Diana Ἀπαγχόμενη, Καταλύσιος, Ἱππόλυτος 11,31. Diana Χαλκίοικος fanum 11,27. Dianæ Munychiæ ſimulacrum 14,18. Dianæ Taurice ſacra 12,31. Dianæ Tauropolii ſacra 12,36.

Dicæarchus de Hercule quæ prod. 9,31

Dicens multa, vicißim audit multa 275,2

Dichoidon a quib inuentum 332,38

Dictionis figura ſexpetuibus 328,28

Didymei oraculum 4,32

Didymus grammaticus ſextum Apollinem facit 1,30: Solonẽ tribuit τὸ Μηδὲν ἄγαν 129,30: de ſymbolica phraſi quæ trad. 242,12: libro De Pythagorica philoſophia, de Theanus quæ tradiderit 133,31: in Sympoſiacis de ciatis mulierib quæ narrat 224,27

Dies magnus iud. 270, 21. dies Chriſti, aduentus in carne 317, 24. dies nocturnus Platonis quis 256,21: 260, 12. dies dicit cruciat verbum, quid ſignif. 247,11. dies allegorice quid 291, 19: & 217,42

Dieuchidas Megarici libro 1111, Lycurgum quando ſuiſſe trad. 14,44. Dieuchidæ Megarenſis furtum 247,10

Differentia in definitione quid præſtet 311,22. differentiarum communitas vt ſecunda 110,17

Diffidere memineris 204,42

ne Digitum quidem temere a ſapiente moueri dicunt Stoici 32,32. digitus Dei quid 229,14

Dilectio quid 122,32. dilectio Dei qua 110,50

Diluuio purgata terra 235,19. diluuium ſub Ogyge 338,40: ſub Deucalione 338,42: 145,14

Dimin mius ornant interdum 38,13

Diomachus ſummum bonum q. ſi. 178,47

Dinon de Magorum ſacrificiis 19,31

Diodorus Cnidius ſucceſſor in Lyceo ſeu Peripat ſecta 110,3: ſummum bonum quod ſtatuerit 178,30. Diodorus de Amphionte quæ tradat 134,33. Diodori Cnidii filia 224,17. Diodori Siculi locus 331,8

Diogenes Apolloniata ſecutus Anaximenis ſententiam 19,18: 127,45: ἀφορισθέντα vnde dicta volueris 46,18. Diogenes Perſicorum libro 2, de Aſianorum deo 19,31. Diogenes Smyrnæus anteceſſores & ſucceſſ quos hab in Eleatica profeſſ. 130,13. Diogenis magici locus 177,31. Diogenis cynici locus 302,48: ſcepticum ſophiſtha in mollicia 95,52.

Dino

Dinn philosophus de Lysidice Philintaque verecundia quæ script. 223, 51. Ithoni arupueis locus 241. 15
Dionysius 171. imaginum cultum vt insereni 15, 42. Dionysius Carthag. vates 244, 21. Dionysius Argivus de illi capti tempore quæ prod. 171, 4. Dionysius Halicarnasseus Argolica Græcorum vetustissima facit 138, 32. Dionysii Iambi versus 243, 24. Dionysii Thracis locus de variis significati modis 242, 49. Dionysius Orbis sui libri V, 14, 11: de Thasii condita quæ scripserit 244, 10
Diosconi seruatores 8, 11: hæreticos fuerãt mortales 9, 4. Argonautæ ex peditionis socii 139, 14
Diospolitarũ hieroglyph. 242, 13. Diospolis, eadem Thebe 358, 45
Diotima Mantin. vates 268, 9
Dindymus summum bonum quod statuerunt 179, 38
Diphili comici locus 258, 30: 260, 28: 303, 3: locus ex Euripide 264, 43: locus a Philippo expressus 264, 17
Dipœni & Scyllidis statuæ opera 14, 26
Disciplinæ liberales, ac ediscendi materia quam impedierint pus 178, 3, 45: Ægyptius quæ vitauit 148, 41. disciplinæ gradus & genera Ægyptius quæ 237, 35. disciplinarum fons & exilia sapientia 220, 35
Disputationes & quæstiones quorsum & quomodo instituendæ 126, 10. & seq. apud priscos philosophos non fuerunt vitatæ 326, 18
Distinctio verborum & rerum, magnam affert lucem etiam in scriptura 278, 31
Dithyrambi auctor primus 113, 14
Dives qui 100, 21, 47, 51: Platonis qui 158, 44. diuitiæ, ars malitiæ & vitiorum 70, 32: cæcæ sunt, excæcaque efficiunt 207, 22: serpentis in modum, caute tractandæ 100, 32: optimæ quæ 70, 44: vetus quæ 101, 4: 282, 6: 301, 18
Diuinus quidam defluxus in nos promanat 20, 25. diuini & diis pares vnde dicti ex nullo numine 282, 41. diuinitas quam sinistre tributa ereptumus, & creaturarum affectionib 28, 42
Diuinatio ex cœlestium obiectatione 194, 2. exhalationum varietib. & ictepitu 131, 42. diuinationum & diuinaculorũ genera varia 4, 31. diuinatio ab angelis ad homines derivata 149, 47
Diuisimus logicæ natura quæ 170, 51: vt faciendæ 31, 13: quotuplex sit 331, 3
Docendi modus triplex 195, 18. docendi genere triplici apud apostolos vsus Seruator 142, 41. docere veteres sapientes & breuibus & enigmaticis verbis solitos 129, 22. docendi maiorem quam scribendi curam agebant veteres 147, 22. docendo discimus 118, 43. docendi lampas tradenda etiam aliis 116, 42
Docens proximum cognitionem Dei, Deus eius a Deo appellatur 312, 16. doctores quanto in pretio apud barbaros 130, 41, 46. doctores insignes, peculiares sortiti angelos 294, 35. doctus tet imaginatu, qui opiniones suas pro veritate auditorib. obtrudunt 121, 10. doctor omnium primus qui 273, 22, 48. doctus vous, in cœlis 39, 9. doctor nobis vnicus Christus Dei filius 114, 22: 251, 24. doctus a Deo nobis missus Seruator noster 214, 19
Doctrina in natura aeterit præcepta sua 229, 4. doctrinæ fundosi *συμφωνίαι* adiunguntur 181, 34. doctrina multiplex & varia, & prodesti meltum, & obest 185, 49. doctrina absoluta quæ 282, 51: vera quæ 282, 24: Gnostica, elementaris dumtaxat est 10 ecclesia Christiana 285, 13. doctrinis hominũ impugnate traditiones diuinas audit hæreticis 304, 17
Doctrinarum hæresis 305, 38
Dodonæum æs, & Dod quercus 4, 17
Dogmatum secundorum apostolica & ecclesiastica rectitudo 324, 25. indogmatib pugnantib. quid faciendũ 325, 19
Dolium Iouis aperie pugnat cum arca Dei 240, 15
Dolus secudum Deum, salutaris est 216, 4
Dolus & vestimenta & vogueuta 206, 31: & 77, 3
Domicilia mobilia possessoresque sequentia 91, 4. domicilium stabile ac fixum vbi 231, 49
Domus Herculis tutelam inscriptume præferens 288, 42. domus dominica vir & mulieris coniugio constituta potest 295, 12
Domus qualis, talis & catula 108, 32
Dominus dominorum, Deus deorum, Deus magnus & fortis 20, 3. dominũ appellare Christum nihil est, nisi & mandata eius obsequamur 202, 41. domino qui prope est, quomodo flagellorũ plenus dicatur 160, 45. dominis duob. seruire non possumus, Deo nempe & volupt. 167, 38
Dominicus dies a Platone vt præsignis. 210, 14 dominica dies vere quæ 311, 13
a Domitiano instituti ludi 141, 42
Domus harmoniæ quæ conueniunt 278, 37, 39
Dormientis visus nullus 10, 37. dormientium visa euidentissima 342, 17 dormientem e profundo somno excitare 313 dormire ac sopotari allegorice a Dauide capta 216, 21
Dorotheet Italica hist. 12, 39. Dorotheus Pandectæ primus de Mopso quæ tradat 144, 25
Dorystæus Laced. rex 141, 20: Pausan. Dorysseus 12, 14
Dosidas de Lesb. sacrificus 12, 25
Draconis specie cum Proserpina coit Iupiter 5, 29
Dracologes sua quando tuleris 278, 36
Druidæ Gallorum philosophi 131, 37
Dubitationes & Disputationes veteribus non fuerunt vitatæ 326, 21
Duces insignes, peculares sortiti angelos 294, 35
Duo vel tres in nomine Domini congregati, qui 195, 13
Duodenarii num. myst. 215, 41. duodecimi eius passim 339, 7
Duris de Alexandri expeditione quæ scripserit 141, 47
Dysaules terrigena 6, 19

E

Ebriæ risu effuso interdum ad ploratus deueniunt 74, 47. ebriorum turpi exemplo ab ebrietate auocatur iuuentus 1, 25. ebrietatis theatrum 71, 6: symptomata 66, 40. 67, 42 ebrietate qui populi magis dediti 67, 13
Ecclesia quid 43, 16: 233, 46. 313, 40: mystice a Dauide descripta 210, 28: & virgo, & mater 43, 11: ipsissa Christi 192, 1: alii præter Christum non nubit 196, 11: assumitur a Christo 342, 13. Ecclesiã Sapientiamque cum Iesu conuinctam vt esse censuerint Valentiniani 337, 16. ecclesia Patientiæ nomen firmum ac fixum gerit 40, 27. ecclesia, seu electus ecclesiæ grex, fidei vinculo continetur 165, 50. ecclesiæ excellentia, in veritate posita est 321, 31. ecclesia frequentandæ, & quæ ibi præstanda officia 110, 16 Ecclesia vna e tribu populi 103, 35. primigenia 324, 22: vetus & catholica vna est 321, 23, 31. in ecclesia vetere & doctrina purissima est, & lecta optima 321, 8. ea ecclesia vetustissima vetustissimaque recentiores pullulatum hæreses 321, 15. ecclesiæ primis ux defectores sunt hæreses 147, 3. ecclesia catholica hæresibus vetustior 321, 8, 15. ecclesias suas habent etiã hæretici 322, 47
Ecclesiæ semina quando exorta secundum Valeotum 339, 11. ecclesiæ puritas duplex 137, 32. ecclesiæ regulam furtim depranant hæretici 320, 47. ecclesiastica regula est veteris nouique testamenti coaccentus 2 - 24. ecclesiastica symphonia, virtus 33 testamenti scripturum consonantia 2 - 9, 44. 2b ecclesiastica traditione ad humanorum sectarum opiniones transiliens, ipse se perdit 321, 46
Ecclesia terrestris, imago ecclesiæ cœlestis 214, 30. 2 - 3, 34: in angelos conuertitur, Valent 337, 48. pro ecclesiis cœlicem Christi bibere non secus ac fidi pastores, vt Christus & Apostoli 1, 40. 322, 27
ea Ecclesiastæ citatus locus 188, 52
Echenais modo se volutant 240, 3
Eeyles statuarius 24, 16. rectius Scyllis Pausaniæ.
Edem allegorice quid 165, 3
Edemus genus 12, 5. rectius Menedemus. C
Edere se mutuo, bestiarum ritus 11, 14. edere ac bibere verbum Dei quid 147, 40 edendum vt viuamus 60, 38.
Edificenda potius quam scindenda secretas phil 240, 23
Edulia hominũ propria, diis sacrificantur ab ethnicis 172, 6
Eetionia inuentum 5, 2
Eglomus, rudex 187.
E G O, in verbis Domini vim quam habeat 1, 46
Eleatica disciplinæ conditor qui, & qui propagatores 129, 40: 130, 8
Electi quib epitheta per poetas designati 131, 19 electum genus quo ænigmate a Platone significatum 314, 19. electorum electissimi, qui 217, 31. electorum libeti quales 2 - 1, 10
Electio peregrina in inuodia vnde dicta Basilidis, & electus quomodo peregrinus 231, 46. de electione seu alburin hominis vt sentserint Basilidiani 116, 6
Electrum palem attexuit 119, 49
Elecmosyne quam commendabiles 171, 31: commodantur non quantitate, sed animo dantis 2 - 9, 31
Eleorum (vel potius Deliorum) genius Aoius 12, 6
Elementa quæ qui philosophi setũ principia constituerint 89, 17. de elementis mundi vt sentiant christiani, vt itẽ philosophi veteres 127, 43. elementa inter se vt commutentur 316, 15
Elephanti se inuicem intelligunt 246, 30
Elephantiaces Ægyptiacus 11, 40
Eleusinia templi fundatio 73, 11: septum 13, 25. Eleusiniorum mysteriorũ symbolum 6, 23
Eliæ vestitus 18, 8: 296, 47
Elisæus prophetare quando cœp. 304, 8 in Ellipticæ dictis subaudiendum & supplendum quod deest 324, 10
Elpenor talum frangit 63, 34
Elysii campi 311, 48
Empedocles Agrigentinus præter quatuor elementa duos insuper deos statuit, Contentionem & Amicitiam 19, 20 in ignem teversina curcita sensit 251, 41: vaticinata, medicina & miracula etiam 287, 41: & 144, 2 ἀλλοπαθείας vnde dictus 267, 43. Empedoclis locus 1, 11: 115, 37: 207, 44: 230, 11: 235, 40: 238 11: 337, 11: 343, 37: 371, 47: 371, 49: 379, 1: 384, 1: 387, 48: 393, 30: locus ex Athamante Lythæ 161, 22: locus ab Euripide expressus 266, 33
Empedotimus Syracus vates 144, 29
Emungere se crebrius indecorum 71, 31
Enarratore ac præceptore opus est ad gnosi profecti 145, 22
Enarratetarum hæresis vnde d. 321, 10:

dicta quæ 131, 43. Enciatetæ notati & obiter refutati 68, 41
Endymion Lunæ amasius 10, 4
Enoch quæ homines ab angelis edoctos esse tradiderit 342, 48. ex Enocho locus cum Danielis prophetia consonans 344, 17
Entychitæ hæretici 325, 33
Enyo an dea 29, 2
Ephesius philosophus; Heraclitus 235, 10: 237, 42 Ephesiæ Dianæ imaginem prædicit Sibylla 11, 5. Ephesiæ litteræ a quib inuentæ 132, 7: quid significent 243, 44
Ephorus de Lycurgo & Minoe quæ scripserint 132, 21 de Alexandri expeditione quæ scr 141, 45
Epicharmus comicus, Hieronis Siculi temp vixit 130, 9. Pythagoricus fuit 253, 7: alicubi piscem vocat ἐναγώνιον ἀλφηστὴν 65, 24. Epicharmi locus 119, 32: 204, 30: 211, 14: 221, 4. 855, 7: 308, 33: locus ex Πολιτείᾳ seu Republ. 258, 5: locus ex Chilonis apophthegmate 266, 13. ex Epicharmo qui quæ mutuati 269, 13: 344, 35
Epicheremata cumulate declamantes sophistæ 137, 18
Epicurus a Democrito quæ mutuatus 287, 15 impius scriptor 115, 18. & 20, 8: supra æterne philosophiæ impius 257, 32: τὸν ἀνθρωπάρεσκον somniandi ansam quam habuerit 251, 41: summum bonum quod statuerit 178, 40, 41, 51: 179, 37. sapienti suo quantum indulgeat 228, 7: de fide vt sensum 157, 44: de matrimonio vt sent. 181, 27: Græcos solos philosophari uolle, imperite ac falso dicat 130, 37. Epicuri locus ex epistola ad Menœceum 215, 6. locus ex Euripide expr ejus 268, 18. locus ex Aristophane, ibidem: vox antiqua 272, 41
Epicuri arcana quædã & ipsi tradant 245, 40. Epicurea lecta sinceræ philosophiæ adulterina proles 2-3, 29: damnatur a Paulo 127, 13
Epidauri templi inscriptio 216, 4
Epigenes Thesp. vates 144, 26. Epigenes liber de Orphei poesi, quæ de poematis quibusdã meretrix tradat 144, 5. ex eodem libro 444, 1
Epilepsia parua cottus 24, 2. epilepticis quo med 105, 1
Epimenides Cret vates 144, 27: Persicũ bellum sacrificio in decennium differt 288, 10: in septem sapientum numero positus, & Prophetes Græcus a Paulo appellatus 129, 11. Epimenidis dii 7, 45
Epimethei tempora 338, 47
Epiphanius Catpocratis filii dogma, liber, consecratio 121, 58: locus de lustris seu Communione omnium uxuali 184, 5, 14, 43
Episcopos quales Paulus velit 197, 22
per Epistolam plenitudo spiritualis gratiæ seu gnostica tradito significari a Paulo non potest 247, 18. Epistola catholica; omnium fc. apostolorum 219, 50. epistolæ ænigmatica 232, 58. epistolarum numero 12 332, 51
Epitaphium arrogans 14, 41: profanum 177, 21
Epolum populo q darum a Dauide 65, 20
Equus Scythæ & domicilium præbet & victum 28, 8. equus cuilibet sessori adhinniens, allegor. 39, 49. equi hinnitores & salaces 32, 10. 82, 43 201, 32: 282, 18: 295, 31. equus cum sessore in mare precipitatus; allegor. 244, 33. equus Ægyptius quid signif. 242, 20. equi durus trago 178, 16
Er Armenius 245, 49: & 253, 37: Theodor 119, 5: apud Eusebium 15 195, 22
Eratosthenes Cyrenæus Grammaticos libros primus edidit 118, 14. Eratosthenes reputa vt descripserit 141, 27: de Homeri temp. quæ scripsit 141, 27: de Alexandri expeditione quæ scripserint 141, 45. lib. De bonis ac malis, toleratæ exempla quæ proponat 213, 2
Erechthei sacrificium 12, 37
Eremitæ veri qui 318, 38
Erichthonii sepulcrum 13, 24
Erinnyes vnde cultæ 7, 43: an dex 28, 48.
Eriphyle pinditæ 87, 31: 167, 29
Errores cauſa quæ 278, 28
Eruditi & castigari a Deo, salutare 152, 40. eruditi qui Hocratæ 243, 51. eruditio, Studii soror 255, 51
Esaias & Amos pater eius, quando prophet. 141, 37, 41, 43: de Deo quæ tradiderit 23, 29: vestium quo vsus 88, 9: 192, 47
Esaus profanus 224, 31
Esdras Leuita, Zorobabelis socius, iactas Scripturas recognouit & redintegrat. paschaq; instaurat, & matrimonia expungat 143 14. 148, 10: de templi instaurati tempore quæ prod. 141, 4: lo vtero matris exstinctus se optat 201, 35
Esse vere quæ infidelibus sola videantur 1-2, 27
Esthei quanto populi sui studio instincta 223, 44: pulchritudine sua populum sui ire libertat 95, 2. quando Lot 142, 27
Etesiæ sacrificio excitati 287, 38
Ethica Mosis 141: 25. ethica Græcorum a Mose imitata 188, 47
Eua quid significet, & cur Vita dicta sit 134, 41: 201, 31 de Euæ propagine vt sentiunt Valentiniani 337, 46
Euæneus archon 145, 45, 48
Euander Carmentæ filius Lupercal Pani exstruxit 139, 49
Euangelium prædicatum etiam apud inferos 200, 46: a Christo nunciatum etiam iustis in regione 337, 23. euangelium de Christo, Iudæis vere scandalum 187, 46: 222, 3 euangelii cognitio, legis & conuersio est & impietio 220, 32. ad euangelii regulam viuere 208, 38. euangelii scelio & expositio varia: quam Clementis temp 210, 20 in 111 Euangeliis nõ inuentiuntur quæ Salome ex Christo quæsiuisse memoratur 200, 9. ex euangelio secundo Ægyptios 184, 24: 200, 10. ex euangelio secundum Hebræos 216, 50
Euboicã Archemachi 241, 23
Eubulus terrigena 8, 20: & 5, 36
Eubuli comici locus 104, 4
Eucharistia mystica quid 81, 43: distribui & sumi vt consueuerit 317, 7. eucharistia panis comedendus λογικῶς 128, 20. Eucharistiæ typus sub Melchisedeca 131, 1
Euclidis statuarii opus 13, 18
Eudemus in Astrologica historiis de Thalete qui scripsit 180, 18. Eudemi Nasu fastum 267, 7
Eudoxus Cnidius magistro quo vsus in Ægypto 111, 47: 332, 7: Periodi lib 8 de Scythis 19, 27
Euemerus Agrigentinus 7, 12
Eueniarum Æg. deus 21, 40. festus Syeniarum
Eugamon Cyreæus libri De Thesprotis Musæn sufficiatus 266, 45. Euseb. 271 Eugrammon
Euius Deus, Bacchus 131, 8
Eumeli Cotinthii temp. 144, 14. Eumelus Hesiodum prosa expressit 267, 6. Eumeli locus a Solone expressus 264, 17
Eumenides vnde cultæ 7, 43
Eumolpus terrigena 8, 20: cum Athen. quando bellum gessit 138, 52. Eumolpi fallus 13, 35
Eunomia musica 142
Eunuchi an alendi, & eunuchi veri qui 91, 15. euouchorum genera quot, & quæ 183, 14. 192, 9: Deo qui probentur 182, 21: promissa quæ a Deo acceperint 201, 2: ab ecclesia qui excluſi 201, 2, 18
Euphorion cryptice scripsit 244, 12: libro περὶ Ἀλεξάνδρου, de Homeri ætate quæ scripsit 141, 19: de Satiris q. 22, 1. Euphorionis Chalcid locus 207, 53: 240, 3: locus ex ποιητοφώτῃ ad Theocridam 248, 33
Euphorus de litterarum inuentione quæ tradiderit 132, 22: gentes & linguas LXXV facit 140, 30
Eupolemi Chronographia Iudaica 146, 12. liber de Iudaicis regibus 146, 47
Euripides, vt Socratis discipulus, deos & ipse nonnunquã taxat 2-3, 18. de Deo vt senserit 20, 19: & 21, 42: Patrem & Filium ænigmatice innuit 848, 2: Taurica sacrificia in scena propositis 12, 18. alia quæ iudicatus 2-3 1-1, 1-, 38, 42 & 264, 7, 1-, 3-, 8, 38. & 265, 34. & 268, 16, 14 emisse loci a 8, 10. 21, 10. 182, 18. 187, 27. 185, 46, 1 212, 11. 246, 7. 224, 43. 236, 9. 311, 41 249, 31. 257, 28. 261, 23. locus ex ἀξιοπρεπῆ περὶ θεοῦ 264, 16. ex Archelao 264, 2- 22, dio 207, 15. 264, 14: ex Antigone 144, 1: ex Antiopa 111, ex [illegible] 266, 31: e Cresphonte 264, 8: ex Erechtheo 264, 11: 264, 7: ex Medea 282, 43: ex Oeneo 281, 31: ex Oenomao 261, 26. ex Oreste 24, 9: ex Phrixo 266, 27: e Phœnissis 121, 4: ex Pulitheo 257, 31: ex Protesilao 264, 1: ex Telepho 283, 24. Euripidis Bacchæ ex Italo-anglicum translatæ 38, 10. ab Euripide qui quæ mutuati 282, 43, 52: 264, 40, 41: & 265, 24, 28. & 266, 38
ex Europa versus 114, 8
Europ. Sicyon. res 11, 34, 48
Eurynome Clytiæ filia 11, 48
Eurydi Pythagoræi locus 239, 21
Euthymenes Chronicus de Homeri tempore quæ scripsit 141, 22
Excellentiores doctrina & virtute, peculiares sortium angelos 194, 31
Excrementa capillorum quibus 207, 24
Exercitii typus in diuinis 144, 53
Exempla, recte doctrinæ maxima pars 102, 7: 131, 44
Exercitus an aliquid temporis tribuendum, & quib. 203, 40. exercitatio mentis quæ, & quotuplex 123, 15. Exercitatio Dominica animum abducit a corpore 207, 51
Exinanitionem Christi vt interpretatus Theodotus 319, 27
Exire e medio; allegor. 241, 36
Exorcismus in baptismo 144, 7. diuersum 177, 2
Expatiationib quæ adhibita 303, 4
Expositio scripturæ, ad locum, tempus, & materiam, accommodatur interdum 24, 8. expositio infinuia 219, 41
Exprobratio amici & inimici, vt differat 30, 11, 45
Exspectatio quid 160, 31
Exsultatio quid 182, 3
Extispicina vnde orta 138, 19
ex Ezechiele tragici Ἐξαγωγὴ seu Exodus locus de Moyse 142, 2 & Ezechiel

F

Fabarum esu cur interdict. Pyth. 127, 12
Fabulæ ad ledendũ puerorum ætũ adhibitæ 20, 12. in theologia vetus 217, 42
Faces in sacris nocturnis 6, 50. in expiationib 302, 31: 303, 4
Facere quib ex causis omittamus quæ nõ facimus 169, 33
Facies Dei Iacobi q. 311, 36. facies Dei Patris quæ 138, 17: & 338, 8, 40
Falsitatis κρυπτεῖον 383, 43
Famulos alere multos an deceat 91, 25: Seneca epist. LXVII. vt tractãdi 109, 6

Fan

Fati persuasio apud Græcos 112, 30. fatum esse vt demonstretur 341,26
Febri sacrificatum Romanis 11,26
Fel diis sacrificatum 304,8. 305,21
Femora diis sacrif. 304,2
Fenestra allegorice 40,44
Feræ mansuefactæ musica 1,19: & 2,1. Feræ qui allegor 221,3: 272,18
Fermenti allegoria 250,29,38
Ferrum quando inuentū 145,18: a quib. inuentum 132,32. purgare ferrum qui docuerint 181,42. ferrum laudeum 70,10 ferreus & æreus hominum ordo qui Platoni 254,28
Ferula Bacchica 5,32. feruligeri multi 156,17: 258,51
Festorum alicuius alternatione requiem a laboribus diu hominib ordinarunt 186,36. festus dies pridianus vigilæ lectione iustus 147,20. festis statuisq; diebus non alligatus Dei cultus in vita gnostica 305,29
Fibula comas teligare 506, 59. fibulis eburneis aut testudineis caput scalpere 103,27
Ficus etiam in sepulcris nascitur 124,3
Fides quid 59,42: 60,10: 116,17,21: 257,24, 32. 260,21: 294,4: a Basilidianis vt definitum 160, 11: an naturalis 156,16: percipitur etiam absq; litteris) litterarum tamē & philosophiæ cognitione non mediocriter adiuuatur 137,47: 138,5. ex auditu est 158,35: cognoscendo hauritur 157,43: quæstione habet comitem 231,28: a cognitione separari non potest, nec cōtra 233,9: assidua exercitatione in sententiam transit 156, 27: gnostico tā necessaria quam animali spiritus 161,3: etiā ante legē pios iustificauit, promissionisque diuinæ heredes fecit 157, 8: vtutum mater maxima 158,22: disciplinę seu institutionis perfectus 41,50: ecclesiæ gregē electum ceu vinculum cōtinet 165,50: hoc claudicat seu titubat 42,17: a Græcis contemnitur vt barbara & inanis 158,17: an rerū eius ac vulgaris 160,41: rara inter homines, etiā Empedocles iudicio 235,47 vbiq; necessaria 158,13. fide sola contenti quidam, omnes disciplinas respuunt 125,56. fide carētes, bonis operib. nihil adiumentur 124,23. fides tua seruauit te, quo sensu, ad quos, & cui dictum 283, 47. in fidem vnam cōgregatus populus, seu Christi ecclesia: 62,21. fides vna & vniuersalis humani generis salus est 42,18. fides vna quidem, differt tamē 330,3: duplex est 264,25: 265, 15 / 233,23: 217,21 / 287, 14. 46: duplex, & quid vtraq; 258,2: communis, & Paulo modo hæc, modo fundamentum vocatur 238,35: perfecta, a vulgari seu communi quid diff 220,34. in fide Pueri qui, & qui Viri 213,47
Fidei auctor & cōsummator Iesus 221, 4 fidei minus quod secundū Theophr. 276,19: scopus & finis 181,21: vis & efficacia 157,5: filiæ, comitesq; & assecłę 161,51: & 161,2. fideles nō nisi discendo cognoscuntur 123, 58. fides regula mentis & actiones omnes 220,14. de fide aliq; electione vt sentiant Basilidiani 156,40. Fides Faciaq; templum primus statuit Numa Pōpilius 234,48
Fideles qui 180,21: 301,47. fideles, & fratres & amici Dei dicūtur 210,42: omnia diuinissimi 158, 49. fidelis hominis perfectio vt fiat 311,39
Fiducia quid 160,22. Fiducia seu Confidentia plus est quam fides 111,44
Fieri & Esse differunt 331,31 fiat lux, quo sensu acceptum a Tatiano 343, 40
Filias profitiri verit Deus 97, 32. Filia Sion, Filia Ierusalem; ecclesia 30,31
Filius Dei, Sapientia, Veritas, Scientia, & cetera eiusdem generis 230, 15. filius hodie genitus a patre / qua significat. 41,2. filius mulieris qui, & qui filius sponsi 141, 42. filium hominis tenui, communebus affici, & crucifigi oportet; de quo acceperint Valentin. 342,16. filium patris exiectus fieri, quid 128,30
Filii Dei qui sint, & quam varijs nominibus in verbo Dei appellentur 37,51: 319, 30. Filii Dei qui, & qui infantes 42, 42. filii Dei per quos gradus fiamus 41,11. filii Dei omora fumus per fidem in Christum 42,15. filios naturales primi Dei se vocant Gnostici actiue 188,17. filii illius lucis, qui 239, 8. filius appellatur ætas in qui instituitur 116,27
Finis respiciendus homini 23,7. finis hominis qui propositus ab ethnica philosophia, & qui a Christiana 180, 28 / 201, 17. finis actionis cuiusque vita 109,29
Fistulæ & tibię in conuiuia admittendæ 71,8, 29. fistula obliqua cuius inuentum 132,44
Flagellorum plenus; allegor. 281,45
Flauites comæ quid significt 98,8
Florum decus, & vlues 78,29,2,: vsus qui 79,11
e Fluuiorum vorticib & strepitu diuinatio 131, 48. fluuii infernales 253,3. fluuius ignis, gehenna 332,39. fluuium alienum superare, allegor. 237, 27: & 94,16. fluuius verborum, incantatis gutte, prouerb 120,30
Fœmina in mari ex transeant secundū Valentinianos 337, 47. ad fœminæ opera destruenda quomodo venisse dicatur Christus 194, 25, 28: 200, 11
Formica Valentinianis quæ 337,42
Fœneratoria lex 171,7,15,30. fœneratio verbi Dei 235,46
Fons flos, allegor. 231,30: & 216,17
Fœtus in vtero perfici quanto temp spatio dicatur 290, 25. nutrimentum eius 44,29 / & 46,42
e Fonte alieno bibere, quid 94,19. fontium abscondit orum allegoria 244,51
Forfices tonsoria 304,30
Formicæ & Apes, industriæ exemplar 221,23. formicæ aurum fodiunt 19, 46
Fortitudo hominis quid præstet 229, 23: vera quæ 215, 32: philosophica quantum a Christiana distet 312, 42. fortitudinis species quæ 301, 11: cognatæ virtutes quæ 179,10
Fortuna dea an sit 29,3: deæ esse negatur etiam a Philemone com. 259, 44 templum et a Romanis vbi positum 55, 19
Frattem vidisti, Deum vidisti 136,42: 188, 35. Frater carus apud Dominum audit martyr 206, 5. frater cur dictus Dominus 210, 46. frater in Scriptura qui dicatur 176, 7. fratres spirituales qui 161, 2 / 316,30. fratres omnes videri nobis debent, etiam si forte nō sint 319, 25. fratres nos esse agnouit etiam Plato 254,25: 260,34
Fractio pro exercitio 104,17
Frugalitas quid 91,36: maximum vitium 82,5: 101,18
Fruges & fructus perdere veritum 273,7
Fucamenta mulierum 92,46
Fugitiui stigmate notantur 94,31
Fuodamentum gnosticum 238,17
Furia in Scriptura qui dicatur 238,25. furtes & latrones quomodo S. doctores ante Christum 188, 42: 284,30: 285, 43. furta vnde orta videantur Carpocratianis 184, 30. furta Græcorum, in disciplinis sc. ac scriptis 281,7. furtum allegorice quid in decalogo 192, 14. furta dulcia 108,35

G

Gadi prophetæ tempora 240,38
Galeni vates in Sicilia 244,42
Gallorum philosophi, Druidæ 281,17
Gallinacei cantus vespertinus, om. 302, 50
Ganymedes raptus 145,19
Garrulitas & scurrilis dicacitas taxatur 109,18: multatur 75,22
Gaudium quid 268,42
Gedeon, iudex Isr. 240,15
Geenna, Tartarus poet. 253,32: fluuius ignis 339,40
Gemmarum insigniorum catalogus, & an illæ christianis curiosius affectandę 29,12. gemmæ in regia corona quid significt 76,56: in tunica sacerdotis quid figurit. 241,12,26
Generatio seu Ortus duplex est 229, 21. generatio spiritualis & regeneratio 236,10. generatio per aquam & spiritum, vt regeneratio 341,6. generationis spiritualis merces 201,2. in generationem tertiam & quartam puniri inobedientiam, quomodo interpretati Basilidiani & Valentiniani 338, 49. generationes tres, vna annorum centuria continentur 145,13
Genii seu dæmones ethnici quales 12, 22, 48: Hesiodo XXX milia 12,10. animis obseruatores & custodes dati 258, 7. genium cuique suum attribuit Aristoteles quoq; 272, 36. genii populis quibusdam peculiares 12,5
Gentes (seu nationes) & lingua LXXV 246, 21. gentes obliuiscentes Deum 274,49. gentes mundi, i. homines incompositi & ameutes 26, 4. in gentib. quoq; nomē suum celebrari & coli ait Deus 261,13. in gentes emissus ad aperiendos eorum oculos 196,11. gentibus omnibus patefactum æternum Dei mysterium, i omnib inter gentes fidelib 147, 21. gentium vocatio per prophetas prædicta 160, 34. gentes cur a Deo vocatæ 163,27
Genus electum, seu Geni electa 28,14. Genius a Toto quid differat 331,20
Geometria mysticæ gnosi maternam quam subpeditet 279,15: a quib. inuenta 138,35
Germani Rhenum suum tuentur 98,1. Germanorum sacræ mulieres 137,46
Gestus temperandi vt sint, in communis præsertim 75,28
Gesta publice philosophati 110,47
Gladium malus sibi rapit, non a rege accipit 345,14. in gladios se præcipitantes præstigiatores 311,35. gladium defixus pro deo barbaris 19, 26: Scythis 23,38
Glaucias Petri apostoli interpres 315,28
Glaucus Isthmia instituit 145,10
Gloriæ gradus 121,38. gloriandum in Domino, non in nostris dotib. 44,31 / 187, 13
Gnostici & Psychici perstringuntur obiect 42,27: 47, 28: suos mundent magis quam alienis 347, 36: allogantes 188,17: libertatis nomine perperam abutuntur 19 2,7: de Puerorum & Infantum vocabulo vt sentiant 40,50. gnostici cuiusdam falsi iactantia 177, 10: de concupiscentia iudicium 223,4. de Gnosticis instituta & inania. Irenæus adductus in eresies lib 1, c 24 & 25: & Augustin. De hæres cap. 6. R.
Gnosticus qui 226,35: proprie qui 239, 2: vere qui 185,28. perfectus qui 320, 5. gnosticus multa dedicere oportet 274,51: e disciplinis liberalib. quam meditandi materiam percipiat 293,3, 45: habito animi quali præditus 281, 3: affectib. omnibus exemptus 376, 45: solus vere pius 297, 22 ieque plū Deu est 303,42: in diuinam quandam naturā transit 239,21: 310,7: 347, 32: ad monē in singula momenta patitus 205,47. gnostica quę facit 164,6.

studia eius & occupationes 295, 31: progressus quasi per gradus quosdam 225, 35: gradus 212, 23: opus seu officium quod 216, 36: & 225, 31: criteria 164, 42. gnostici pura omnia, actiones, sermones, cogitationes 291, 32. gnostici anima, fides 101, 9: finis qui, & qui constantiæ fomes 212, 23
Gnostica vita, Christi hortatione nobis commendata 209, 22. gnosticæ exercitationis præludia 224, 9. gnosticæ legis vitæ qualis 247, 32. gnostici unionis regula 300, 8. gnosticæ virtutis vis 342, 14. gnosticæ facultatis effecta tria possil. 197, 43. gnostica fides qualis 277, 32. gnostici animi perfectio vbi sita 311, 19. gnostici & perfecti exemplum Christus & Apost. 216, 7: compendiosa descriptio ex psalmo D. 311, 35: typus ex Clemente apostolico 221, 17. regula ex Paulo 220, 34. gnosticæ vitæ agnitio etiam apud Græcos philos. 248, 22. gnostico sufficit vel vnus auditor 227, 6
Gomor minæ, allegorice interpr. 164, 49
Gonorrhœa inuoluntaria, damnab. 367, 4
Gorgiæ Leontini dictum 227, 29: furtum 267, 7
Gotholia regina impia 141, 10
Gothonial ist. dux 142, 4
Græci literas & doctrinam sero excolere cœperunt 131, 10: literas a Phœnicib. acceperunt 148, 49: ab Ægyptiis mutuam omnis eruditio scientiarum 351, 29: ab Hebræis & barbaris philosophiam suam hauserunt 261, 44: Ethicæ quoque doctores tunc ab Hebræis mutuati 221, 14: non barbaris tantum multa suffurati sibi adscripserunt, sed & sibi inuicem 163, 7: de sua dialecto & de ceterarum gentium linguis vt prædicent 246, 16: semper pueri, nec vllus Græcus senex 231, 1: 234, 1: aliquantulam veritatis cognitionem habuerunt, teste Paulo 231, 32: coargui nisi per sapientiæ suos non possunt 120, 18: prophetarum sitorum testimonia coarguuntur a Paulo 129, 24: ad Græcos libros ablegantur 270, 23: superstitionem suam minus excusare possunt quam Ægyptii 11, 36. Græcorum more Deû colà vetat Petrus 269, 30. Græcorum libri vt legendi 261, 49. Græci doctores in Ægypto 142, 44. Græcum μεθοδος ex Hebr. דרשה 342, 4. Græcia luxum inuexit Persica victoria 74, 34
Grammaticam primus Iudæis tradidisse fertur Moyses 149, 41. Grammaticus primus quas appellarit; & Grammaticos libros primus qui ediderit 133, 23, 25. grammaticis exercendis scripti symbolici libri 244, 13. grammaticus vesanus Solis habitum sibi sumit 16, 27
Grando per magos obligitur 361, 7
Gratia & Veritas, per Iesum Christum 49, 26. gratia sua cuique a Deo data, alii alia 216, 27. gratiarum actio ad Deum perpetua esse debet 324, 47. gratiæ Deo pro quibus & quando agendæ 305, 33: & 71, 44, 51: 146, 13. gratio relatio præcipua quæ 301, 48
Grauidæ damnatæ, vsque ad partum leges Rom. parcunt; Deus autem & cetera animantia 171, 42
Grex Domini allegoricus 152, 6
Grypes aurum custodiunt 99, 46
Guttæ e cado 284, 23: 326, 8
Gygæs regnare quando cœp. 141, 29
Gymnosophistæ, Indorum philosophi 181, 19: ad Alexandri problemata vt respond. 269, 25: ignis sedatæ manu 306, 38

in Gynæcea doctrinæ Christi aditum aposteli fecerunt per vxores suasque ducendas 192, 42

H

Habeo; non habeor 177, 14. habet omnia quem miseratus Deus 253, 28
Habitus a qualitate seu statu suo 000 deficiet ita vt non sit habitus 227, 22
Hæmatitarum hæresis 325, 31
Hæreses, auxilia diaboli 279, 28. in christianismo quando coeperint 325, 9: de Deo & Christo vt loquantur 287, 1: opinionib. minutis 223, 25: humanis doctrinis nituntur contra traditiones diuinas 324, 19: aures quidem habent, sed voluptati magis quam veritati patentes 322, 30: quibus diuersæ obstare nõ debent quo minus veritatem scrutemur & sequamur 320, 19: vtilitas 198, 14: tumina seu appellationes vnde sortitæ 325, 27: omnes in duo diuiduntur capita 190, 9: a Deo cur permittantur 320, 43
Hæretici quinam ruminantium species 325, 42: serpentes seductiues, vt pateat eorum Satanas 197, 33: Scripturam vt tractent 189, 37: 322, 23: prophetarum scripta cur reuerere soleant 323, 5: disputare vt soleant 322, 32: in oleam Christianam vt inserantur 326, 1
Halcyone, Neptuni concubina 9, 29
Halcyone luno appellatur 10, 21
Harmonia e dissonis 122, 43. mistura earum seu temperatura 2, 22: quæ a quib. inuenta 132, 43, 45
Hasta seu Quiris, Martis simulacrum olim apud Rom 13, 45. hastæ præpilatæ in gymnasiis 166, 52
Hebdomades LXX myst. 319, 11. hebdomadab. sex consummata intervallium mysticum 147, 47
Hebræa Sibylla laudari 20, 32: & 21, 12. Hebraicorum tegum fines 142, 21. ex Hebraicis scripturis hausit Plato 136, 20. ad Hebræos epistola qua occasione Paulo scripta 274, 24
Hecatæi historia 137, 23: furtum 267, 20. Hecatæo phil. summum bonum quod 278, 28
Hegesilaus academicus 130, 5
Helenæ raptus a Parisio 140, 23: exitus ab Alexandro Paride 141, 24. Helena Aurea 30, 2
Helenus Troianus vates 144, 37
Hellanicus de epistolæ inuentione quæ tradiderit 130, 31: de Hyperboreis 131, 40: de Terpandri temporib. 144, 7.
Hellanici Deucalionia 267, 31
Hellenicus mons 267, 30
Heraclea, poema 266, 47
Heracleo de martyrio & confessione Christi vt senserit 215, 21: de baptismo per ignem quæ trad. 144, 49. meminit & Augustin. De Hæres. cap. 26.
Heracleopolitarum deus 11, 42
Heraclidarum toditus 140, 27: 141, 16, 23, 49
Heraclides Ponticus de Deo vt senserit 20, 9: Pythagoram quis ante summum bonum statuere tradiderit 279, 28: libro de oraculis, de Herophile Sibylla quæ tradat 139, 46. Heraclides in Crissio de muliebri cultu quæ extet 21, 50
Heraclitus Bansonis seu Blysonis f. quo tempore philosophatus 140, 42: 143, 41: σκοτεινὸς seu Obscurus vnde dictus 144, 21: ignem pro Deo habuit 19, 21, 29: lotu lusum qualem tribuerit 40, 23: de mundi ortu & interitu quæ scripserit 215, 46: de ortu seu osseenia hominis vt senserit 185, 35: 186, 42: de Sibylla quo trad. 130, 21: prophetæ locum paraphrasi quadam reddidit 115, 3: ex Orpheo plurima mutuatus 267, 11. eiusdem loci aliquot 186, 10; 144, 17; 201, 14; 206, 23: 210, 3, 10: 227, 37: 236, 10: 252, 23: 257, 26: 257, 27: 268, 1. locus ex Orpheo mutuatus 263, 16: de sacris ethnicis vaticinium 6, 37: de Bacchicis sacris sententia 10, 25: de sacris sententia 11, 14: dictum de homine 31, 25: locus de altera post hanc vita 228, 17: dictum de Dei perspicacia & vigilantia 25, 7. locus de imperiis, ex Salomone 253, 16. eiusdem πολυμάθεια 236, 25. liber eius de Natura, cryptice scriptus 244, 23
Herba campi; allegor. 66, 16. herbæ amaræ eius vet. 70, 18
Hercules, homo fuit mortalis 9, 22: Ioui filium recusat 9, 43. cuspore habitudine qualis f. 9, 10: Lini discipulus 139, 31: physicam & diuinationem a quo didicerit 140, 9: Omphalæ seruit 10, 29: vulneratus ab Hippocoontidis 10, 47: tegio munere quasi functus Argis 134, 2: Olympicum certamen instituit 140, 25: tutus deos quando relatus 141, 27: 139, 15.
Herculis epitheta, & stupra 9, 47. mors & sepulcrum 9, 17. Herculis Apomyii sacra 11, 31. Herculis lignei certamen XIII. 7, 19. Herculei (a Magnetis) lapidis vis 299, 13
Heres, quamdiu infans, a seruo nihil differt 41, 6
Herillus summũ bonum quod fit 279, 9
Hermas a diuina vi per visionem moneatur 154, 15: 111, 20: de talibus prophetis a Pastore siue Angelo pœnitentiæ vt moenius 154, 37
Hermaphroditorum portenta 62, 3
Hermippus Berytius de Chaldæis quæ tradiderit 138, 21: libro περὶ βλάβης & Septenarii numeri multa recidet mysties exempla 291, 39
Hermogenes vt interpretatus illud, in Sole posuit tabernac. suum 310, 6
Herodotus de Herculis inuentis 140, 9
Herodotus de litterarum inuentione quæ tradiderit 130, 29: de Dario Hystaspidis quæ prod 143, 20. de Thalete quo trad. 139, 44: de Thalete temporibus contenit cum Eudemo 130, 21. Herodoti locus de hominis miseria 188, 10? locus ex Sophocle 205, 42: locus ab Aristophane expressus 266, 21
Heroici metri inuentrix 251, 28
Herophile, Sibylla Erythr. 139, 47
Hesiodus Elitzo recensor 140, 20: deorum Theogoniam cecinit 7, 10: de Mercurio & Bacchi ortu quæ ceciderit 139, 18: σπόρος vocabulũ vt vsurparit 122, 23. Hesiodi locus 20, 39: 100, 2: 134, 21: 204, 23: 238, 39: 256, 22: 257, 20: 259, 32: 304, 11. locus ex Mulæo defumptus 266, 42. locus ad Moysen alludens 274, 6. locus emendatus 274, 10: sententia de XXXM. genorum seu dæmonum refutata 14, 14. ex Hesiodo qui quæ sufurarit 24, 4. 204, 23. Hesiodum prosa oratione expressit Eumelus 267, 6
Hexametri heroici inuentrix 251, 28
Hicesius libro De mysteriis, de Sauromatis quæ & unde 29, 21
Hieroglyphicæ litteræ traditæ philosophiæ symbolicæ 140, 42. hieroglyphicorum magister 9, 24. hieroglyphica disciplina Ægyptiis duplex 247, 37. vnde dicta 247, 29
Hieronymus Peripateticus summũ bonum quod statuerit 277, 42: de Hercule quæ trad 9, 22
Hieros logos, eius poema 144, 6
Hierosolyma capta & excisa 143, 22: per Hecatæum & Zorobabelem instaurata 140, 26, 34: post Christi pass. XLII. anno euersa 137, 35. Hierosolymorum capti-

captiuitas Babylonica & Romana quantum distent 146, 7. Hierosolymæ clades 232, 43 quo exculta ornatu; etiam; allegoria 29, 12
Hipparchus philosopha 224, 19
Hipparchus e Pythagoricorum schola cur exactus 241, 12
Hippasus Metapontinus ignem pro deo habuit 19, 20: 227, 46
Hippias Eleus de Græcorum scriptorū turris testatus & ipse 231, 5
Hippo Cbiorum filius, doctus. mulier 232, 14: vates 144, 21
Hippo Melius, sapiens 7, 11
Hippo immortalem se facit 86, 19
Hippobotus de Pythagora q. sct. 229, 45
Hippocoontidæ vulnerant Here. 60, 47
Hippocratis Coi locus 172, 40: locus ab Euripide imitatus 266, 15
Hippodami Pythagorei locus 174, 17
Hipponax turpis poeta 128, 19. inuentor iambi scazontos 111, 18
Hippothoe Neptuni concubina 9, 29
Hippotbotus, equotum hymenæus 71, 12
Hircus quando lacrimatus 301, 1: Mendesius deus 11, 43: Hircinæ esus epilepticis profuit 301, 1
Hirundo cur a Pyth. ereclusa 218, 44
Hodie, æternitatis imago quædam, durat vsque ad consummationem huius vitæ 14, 41
Hordi Melii, delicati 81, 2
Horo. canssomm allegoria 247, 10
Homerus quando natus 146, 17: vnde oriundus 130, 29: in Ægypto fuisse quib. argumentis colligatur 111, 40: Γελανθαγγελος quales faciat 42, 24. de Dardani antiquitate quæ prod. 138, 49: coniugale concordiam quam faciat 822 ἡ σοφοσ vocabula vt vsurpata 121, 14: ab Orpheo quæ mutuatus 251, 1: 226, 50: a Musæo quæ mutuatus 283, 1; 19. eiusdem locus ex Moyse 211, 4. 19: locus ad Iudaam alludens 214, 49 eiusdē theologia 7, 31: deos taxat passim 22, 27: Patrem deumq, hominumq, quē dicit, non intelligit 291, 17: de Ioue 9, 12 de Marte 8, 17: de Hercule 9, 11 de Diosc. 119, 4. locus de Veneris vinculis explicatus 90, 40: locus de Iponsionibus 129, 32. alia loca 18, 50. & 17, 2: & 18, 5: 31, 1. 46, 27: 80, 12 87, 49: 114, 38: 174, 24 182, 15. 185, 42. 128, 2: 214, 10. 228, 27: 231, 19: 239, 44. 258, 24: 217, 45, 51: 282, 6. ex Homero qui quę mutuati 283, 11, 25, 10, 42: & 264 2, 8, 19, 22. & 256, 2, 18. Homeri Margites an sit, dubitatur 121, 14
Homicidii subiti & inuoluntarii expiatio 32, 1. ho micidiū in decalogo quid allegorice 292, 11
Homo, commune mulierib. eque ac viris nomen 57, 10: quid 245, 51 quid dialectice & eulogice 110, 10: plāta cælestis 28, 18: organum pacificum 71, 27: Dei nec pars est, nec filius naturalis, nec substantia, ortus, potentiave propria ex coniunctus, vt haxteses quædam volucre 169, 10, 17. 81: tamen a Deo adoptatur & vt filius curatur 189, 23: Deo cura est 30, 14: in quem finem a Deo creatus 38, 41: 275, 10 281, 30: nascitur ad agnitionem Dei 64, 82: ad virtutē aptus natus 281, 17: tes elegans, iamnaper dum homo est 327, 12. proprium quid habeat, seu habere debeat 80, 14: ad Dei imaginem & similitudine formatus olim, & per Christum reformatus 18, 50
Hominis & partium eius consideratio secūdum decalogū 289, 11: partes tres, in obœdiētia mandatorum a Deo expoſcuntur 30, 14: superiore & inferiorem partem a diuersis facultatib. compositam esse finxere nonnulli 182, 49: statuæ erectæ cur 311, 18: opus proprium & officium quod 165, 1: ortus, an e deceptione serpentis collect 200, 18: formatio e luto agnita etiam ab ethnicis 254, 4. hominis primus infantia quę, & quæ maturior 121 30, 52
Homines, dii dii, homines; Heraclidi dictum 92, 12. homo hominī deus vt sit 312, 16. hominem nostra causa induit Christus 223, 31. homines terrestres cum p'erq. omnes, tam animales, tamores spirituales 141, 40. homines pro victimis mactati 1, 28
Homo duob. modis in Scriptura dicitur 194, 24. homo vetus Tatiano qui, & qui novus 198, 2 hominis effigies Ægyptia quid signif. 24, 22
Honori quib. debeatur 297, 24
Horæ precationis 306, 42. hora sexta, sacra 290, 50
Hordeaceorum panum allegor. 280, 49
Hosanna, quid signif. 38, 1
Hospitalitas quid 163, 1. hospitum pedes lauare Ioliti 224, 28. hospitib. pro terra vti Ægyptii 149, 44
Humanitas quid 221, 8
Humeri feminei, allegor 340, 11. humeri insipientum, allegor. 85, 40
Humilitas quid 191, 40. humilitatis & modestiæ commendatio 221. 9 humilior quisq, esse debet quo maior esse videtur 275, 5
Hyacinthus deamatus 9, 49. Hyacinthidum animositas 124, 10
Hyænæ fœtus & generatio 81, 38: 88, 8 hyænæ spelunca, domus Dei 82, 10. hyænæ eius cur vetitus 21, 32
Hymni inuentor 118, 11. hymni deorū apud Ægyptios ex Mercurii libris 169, 3
Hyperborei philosophi 131, 46. Hyperborei, fict pop. 232, 48
Hyperidis locus ex Eurip. 281, 27, 16
Hypero architect. Tyrius 243, 50
Hyperochæ sepulcrum 11, 27
Hypocritæ qui 210, 41
Hypsipyle, Apollinis concub. 9, 12
ad Hystaspis scripta alleganter Græci 270, 27

I

Iacchos puer Iudib. 6, 29. Iacchum prodit lumen 6, 50
Iacob humi cubare nō dedignatus 80, 16: Israel dictus, 1. Videns Deū 156, 50. cui 122, 48. Iacobi progenies qui 274. 11
Iacula Dei 51, 24
Iambus, Archilochi inuentum 233, 17: scazon, inuentum Hipponactis 58, 18
Iamus & Iamidæ vates 144, 17 de iisdem e Paulania & Pindaro multa Petrus Victorius Var. lect. lib. 15, c. 11.
Iaon pro Ioue 240, 14
Iason Ceteris amasius 10, 4. rectius Iasio, Diodoro, Ouidio, aliis. Iasonis expeditio 139, 1
Iberi, ebriosi 88, 12. Iberis finitimę mulieres fortes 213, 18
Ibides in Ægypto coluntur 19, 36. Philo 516. Diodor Sicul. 55. Plutarch. in li. De Iside. Ægyptius quid signif. 242, 27, 10
Ichneumon Heracleopoli deus 12, 42
Idæ montis incendium 145, 16. Idæi dactyli, sapientes fuerunt; & quæ illorum inuenta 132, 6. 52. nomina, ibidem: tempora 141, 16
Idanthyræ Scythæ legatio 245, 18
Idea Platonis quid 238, 11. contemplatio ideatum quatum tribuerit Plato 230, 7. ideatum locus Platonis qui 210, 8: 251, 18. ideatum regionem vnde hauserit Plato 249, 11
Idmon, vates Argonaut. 144, 41
Idola vana somnia 28, 43: nihil sunt: Deusqi vnus tātum 291, 44. de idolis prophetę quę pronunciarint 21, 19. ab idolis auocant etiam tragici p. 257, 22. cultum eorum qui inuexerint 1, 41: cultus eorum quam stolidus 28, 42: Deum vnū in multos diuellit 199, 19: fornicatio est spiritualis 192, 9: ignis aqua quo ortus, an e deceptione serpentis collect 200, 18: formatio e luto agnita etiam ab ethnicis 254, 4. hominis primus infantia quę, & quæ maturior 121 30, 52
Homines, dii dii, homines; Heraclidi dictum 92, 12. homo hominī deus vt sit 312, 16. hominem nostra causa induit Christus 223, 31. homines terrestres cum p'erq. omnes, tam animales, tamores spirituales 141, 40. homines pro victimis mactati 1, 28
Homo duob. modis in Scriptura dicitur 194, 24. homo vetus Tatiano qui, & qui novus 198, 2 hominis effigies Ægyptia quid signif. 24, 22
Hoodi

imaginum cultus qui ſimilitudo; & quænam Chriſtianis colenda imago 11,31. imago Dei, Verbũ Filius, Filii nos homines 21,1. imaginem Dei intra nos circumferimus 21, 12. ad imaginem Dei fecit eos, quomodo interpretati Valentiniani 331, 42 imago Dei triplex 300, 46. v. Simulacrum
Imaginationes vanæ q. 236,46
Imitatio Dei 32,34
Immani Eumolpidæ ſepulcr. 13,25 Iſmari, Euſeb. Præpar euang p. 41
Immunitas quib. & cur olim d. 170,33
Impetus quid 275,44 310
Impius qui 297, 32: impiorum viam proſperari ſtomachatur Ieremias 189, 45. impius ad pœnitentiam vocatur 310,50
Impietates prophetæ quid vocet 304, 36. impietatis ab impio accuſatur vera pietatis exemplar 297,7. ſic chriſtiani 269,17
Impudentiæ ara 7,47
Impura tangere; allegor. 241,38
Inachi Argivi tempus 137,38: 140,12
Inanium vanitas 101,31
Incantationib. dæmonas cogunt magi 18,1. incantationes falſatæ Pl 20,50
Inceſſus qualis deceat 104,31
Incircumciſus corde & Incircumciſus carne qui 230,44: & 14,40
Incredulitas quid 160,19: 161,43: interdũ virtus 204,40
Increpatio amica, ſaluraris eſt 31,8
Indemonſtratum & Primum quid 327,39
Indi philoſophi Alexandro quæ reſpondeant 111,1. Indorũ philoſophi Gymnoſophiſtæ 131,32. & Brachmanes 132,1 Indicæ philoſophiæ b: eius deſcriptio 169,4. Indicæ gemmæ 93,1
Indifferentem locum introducentium enoſtatico 194, 1. indifferentia quædam etiam inutilis nobis ſe inſinuant 215, 4
Indigo benefac 93,1
Inductionis dialectica proprietas 330,34: totium quod, qui finis 330,32
Infantum ex poſitorum curator angelus 342,42. Iofantum & Puerorum appellatio quid ſignificet in Sſcr. 40,43. Infans ſeu νήπιος duo ſignificat 40,32. infantes Dei qui, & qui filij 40,43: & 41,2. infantes pro dilectis Dei filiis, etiam adultis 39,32. infantes eos a Deo dicantur qui ab æterno ad fidem ab eo fuerunt præcogniti 49, 20. infantes malitia & virtus animo & mente viri, Chriſtiani 42, 47
Infens prædicatum euangelium 272, 48
Infideles cæci 117,35. miſeria eorum 220, 36: imago ex Ariſtophane 211,21
Infinitum pro deo habitum 19,46
Infortunium quid 167, 15, 30
Ingenia bona, negligentia depravantur; & contra 115, 20, 25. magna ingenia proxime ad veritatem colliniant 174,3: in multis concurrunt ſeu congruunt 239, 46
Inimicos quoque humaniter habere lex voluit 172, 14: 174, 24. inimicos amare quid ſit 219, 14, 27. inimici Dei qui dicantur 314, 32. Inimici allegorice Peccata 199, 47
Initiatos ſolos ad audiendum admitti voluit Plato 240, 31
Iniuria quid 167,31
Iniuſtefactum quid 167, 26, 31
Ino quib. temp. vix. 138, 47. habenas eius 137,37
Inoculatio. inſit. mod. 216, 4
Inobœdientiæ fructus 231,27
Inſcriptio templi 216,4: aræ 251, 17: ſepulcri 16,47: 177, 21
Inſitionis vilitas quæ, & quot modi, in vtraque agricultura, ſacra & prof. 283, 24, 42
Inſomnia quoque peccato vacare debent 227,50
Inſpeſſitia vaganta 76,49
Inſtitutio Dei non negligenda 123,3. inſtitutio quem non coarguit, cæcus eſt 125, 47 inſtitutione ac virtute cunctis hominib. opus eſt 214,7. inſtitutio recta, pabulum animæ 125, 30 nil prodeſt niſi ab audientib. percipiatur & tenus 159, 45: aliorum alia eſt 159,18. inſtitutionis gradus & genera Ægyptius quæ 227,34
Inſula exitialis 32, 18
Intellectus ſeu Intelligentia quid 33, 31: 169, 31: a Deo eſt 294, 25. magnum Dei donum eſt 274,32. intelligentib. recta omnia 227, 33
Intemperans, illecebris quocumque ducendum ſe præbet 77, 21. Intemperantiæ nec verbis nec geſtib. vlla præbenda ſignificatio 84,37
Interpretationem miraculoſam dare potuit qui mirifice per prophetas locutus eſt 142,7
Inuentes ſiquæras 204,31,37: 254,45. inuentio quid 216,32. Inuenta pro Depoſitis reputanda 271, 42. inuenta quæ a quibus 132, 20.
Inuoluntatium quotupl ex 166, 48
Io in Ægyptum uſque palata 130,30. H. m. ſ. 130. Io Iſis cur dicta 139,23
Ioabas Betolo veritatis teſtimonium perhibet 142,1: ſ. Ioßαε, Iuba.
Ioakim, Moyſes infans 142,40
Ioakim, rex Iud 142,8
Ioannes ad ſalutem inuitat ſuos conetonib. 3,49: & 4, 15. prophetia eius ſeu doctrina quid a ſuperiotibus differat 245,1: vetitus & victus qui 26, 3: & 40,39
Ioannes apoſtolus antichriſtos multos ſuo tempore fuiſſe ait 191, 14: epiſtola ſua falſos gnoſticos vt coarguat 191, 21: in maiori epiſtola peccatorum differentiam quam faciat 167, 42 Ioannis Apocalypſis de XXIIII. thronis vniuerſalis iudicij quæ ſcrib. 213,16
Iob voluntati Dei ſe æquo animo ſubmittit 317, 42. quam moderatus 220, 30: continentiæ & deique exemplum 204, 42. epiphonema eius poſt liberationem e malis diut. 332,10
Ioca motata 74,50
Ioci, quando prophet. 142, 40. locus eius de ſpiritus effuſione 252,21
Ion Athenas quando venerit 139,4
Ion in Trigrammis quæ trad. 144,4
Ioas quando prophet. 142, 37: 142,31. locus eius 281,3
Ionathan rex Iudæ 142, 37: Euſeb. m. f. Inatham.
Iones (Ἀπὸ τοῦ ἰέναι) vnde 16, 30. Ionia cõditur 141,28. Ionica colonia 141,18. Ionica philoſophia, Thaletis 139, 42. Ionicæ Muſæ (ſeu Ionici philoſophi) ſententia de communi opinione 144,3
Iophõtis locus ex Auloedis Satyris 121, 12
Iofabax pietas 141,18
Ioſephus multebres dolos effugit 108,4. Ioſephi paſſio nudam allegoria 312,19: a fratrib. in ciſternam deiecti allegoria 244,18
Fl. Ioſephus Iudaicæ hiſtoriæ chronologiam quam petierat 147, 38
Ioſias rex Iudæ 141,41
Iphiti Olympias 145,27
Iramus rex Tyri 140,48
Iraſci, & non peccare 239, 9: Iræ veſtigia quoque tollenda 239,3
Irene, Cratini filia 214,26
Iris pro dea 28,45
Iſaac, typus Chriſti 178,30: quid ſignificet, & proprie & allegorice 40,6: 122, 46. Iſaaci cum vxore ludentis allegoria 40,6
Iſauri quæ tenuerint 132,25
Iſchomachus agricola 92,10
Iſis quæ, vnde dicta, quib. temp. vix. 139, 22, 26: Ceres Græcorum eſt 35, 22 Iſidis templum corruturum prædicit Sibylla 15,2.
Iſidorus de Satapi q trad. 14,27
Iſidorus Baſilidis P. libro primo Enarrationum prophetę Parchor, de Socratis genio quæ ſcr. 272,34: de anima quæ ſcr. 176, 18. ex Iſidori Ethicis locus de continentia 185,25
Iſocratis locus ex Panathenaico 248, 18: locus a Lyſia imitatus 266,4. locus ab Andocide expreſſus 285,28
Iſraelis nomen quando acceperit Iacob 47,45 cum 122,49. Iſrael allegorice q 202,32-341,46. Iſraelitæ qui 232,18: vere qui 180,29: 283, 40. 342,19. Iſraelitici regni diuiſio 140, 50: finis 142,21
Iſter, libro de Ægyptiorũ colonia, de Iside quæ narr et 139, 23: libro de ceremoniarum proprietate, de Antiopiæ Cyrenæo quæ narrat 198,28
Iſthmia panegyris 18,11: inſtituta 145,49
Italica hiſtoria Pythoclis Samij 144, 47. Italica & Mitelia vallera 88, 1. Italiæ mentis diſplicent Platoni 65, 13. Italica philoſophia, Pythagoreorum 139,40,47
Itani Samnitis inuentum 232,35
Ithacenſius ſacer, Vlyſſes 25,26
Ithomatæ Iouis ſacrif. 12,28
Iuda quid ſignif. 123, 2. Iudæ apoſtoli locus 1-15: 183,14. Iudas prodens, vagantis allegoria ſignificatus 76, 22
Iudæi ex Ægypto quando egreſſi 138, 30, 39 ex Ægypto exeuntes, cur prædam opinati ex Ægyptiis ſecum apportarint 149,37. Inanimantium ſpecies quæ 323, 42. zelo agantur, ſed absque agnitione veri 163, 17. Chriſti aduentu cur primi omnium cognoſcati 343, 28: conuertendi ex his quæ credunt ad ea quæ non credunt 154, 50: e vet. teſtamento in nouum vt inſerantur 285, 52
Iudæa. Confeſſionem ſignificat 3, 40, 44 Iudaica hiſtoria Fl. Ioſephi 147, 19. De Iudæorum regib. liber Demetrij 146, 1. Iudaica tragœdia 149, 2. Iudaica philoſophia vetuſtior Græca 132, 6. Iudaico more Deum coli veteres Petrus 170, 9. Iudaiſmus quoque ſectas multas habuit 320,20
Iudicium Iſrael. breuis chronologia 140, 2. iudices vniuerſalis iudicij, eorumque throni XXIIII. 283, 25, 32. iudicabuot mundum Sancti 278, 42. iudicium defunctorum apud Inferos poetæ quoque decantarunt 318, 31.
Iudicium Dei rectum; eiusque ſpecies 348, 45. iudicia dirigere quæ ſenſu dictum a Salomone 158, 2. iudicio multitudinis non ſtandum 217, 5. iudicialis ſcientia quæ 154, 47
Iudith quanto erga ciues ſuos ſtudio inſtincta 223,40
Iugum tranſgredi Pythagoras quid voluerit 170,4: 319,28
Iulij Caſſiani locus ex libro De conentia ſeu exhibam 182,43
C. Iulius Nepos, vates 144, 42
Iumenta ſimiles fieri qui dicantur 205, 35: & 201, 10. iumentum palans, etiam inimici, vt tractandum 171,40: 172, 7, 11
Iunonis Citharœdæ ſimulacrum 63,42. Samiæ ſimulacrum 23,41,51. Iuno Zygia ſeu Iugalis, ab Hercule vulnerata 10, 41 Iuno fictitia, Halcyone 16,22
Iupiter videt legitq; omnia 255, 25 nonnunquam eſt 217, 50: Iuſum qualem ludat Hera-

clius

elito 40, 11: cum Iunone in Æthiopiam ex Ægypto quotannis peregrinatur 311, 4: ingmento Ceremem deludit; & Proserpinam filiam, draconis specie, polluit incestus 1, 12: draconis, cycni & aquilæ specie mdutatus, mœchatus 11, 7: stupris infinitus 9, 11: Sarpedonem defert 16, 5: a Lycaona decerptum in conuiuio 11, 6. Iouis lanceum simulachum pro aureo dat Dionysius 15, 40

Iupiter ἀγαμέμνων Spartæ 11, 18. Iupiter μαιμάκτης, ξένιος, ἱκέσιος, μειλίχιος, πανομφαῖος, στρατηγός, salio 11, 3. Iouis Apomyii sacra 11, 15. Iouis Caius & Iouis Victor in sacra 11, 32. Iouis Thomatæ cec Laonas immolat Aristomenes 13, 21. Iouis ægis seu scuti 116, 4: simulacrū in cubiculorum ex aura 15, 45: sepulcrū 11, 19. Iouei duos facit Xenocrates, Supernum & Inferum 117, 30. Iouei tres 1, 22. Iupiter fictitius 14, 21, 26

Iurare quid 309, 40. Iusiurandum quid 309, 31. iuramento abstinendum 110, 20: 314, 45. in iuramento qualem sapientem gerere debeat 309, 41. Iuramentum elegans sophistmate pratitum 192, 20

Iustum etiam bonum est 49, 49. Iustus qui 21, 6: in omnib qui 21, 4: Deo qui 37, 10: maximus ea positus malis 114, 32: etiam in calamitatibus beatus 210, 22: iusti quidam tam ea ethnicis quam Iudæis, etiam ante legem 189, 31. iustos quomodo philosophia Græcos olim fecerit 47, 32. iusti veteres vitam qualem egerint 171, 20. Iustificatum esse in nomine Domini, quid 319, 36

Iustitia bonum quomodo sit: & dicatur 30, 20: quadrata est 121, 31: virtus perfecta 301, 2: duplex 307, 16: vera ad discrimen fucatæ 116, 1. vete quæ 121, 6 perfecta quæ 121, 12: dolosa quæ 176, 6. Carpocratiana quæ 164, 5. Iustitiæ porta, Christus 274, 41

Iuuenculas nubere vult Paulus 199, 34. iuuenes loqui vt debeant 71, 11. iuuenilis ætas, Dei auctoritate fulta, non senectuta 49, 32.

L

Labiis honorare & osculari 76, 24

Labor & diligentia impendenda grauiorum indagationi 115, 12. labore parari dona sua vult Deus 136, 39 laborū requiem dn hominib. ordinarunt dieb festis 176, 36

Labrum calices 69, 31

Labyrinthi artif. 311, 32

Lacte sanguine oritur 44, 36: & 45, 36: sanguine tenuius ac dulcius 44, 37: aestate parcius quam vere & autumno 45, 41: & 47, 5: potum non accelsit, si aliquid aquæ illi superinfundatur 47, 16: vino dulci mistum 47, 18. ex lacte peccatricem, bestiolæ vltrices 349, 16. lacta vos potani; quo sensu dictum a Paulo 43, 19: 131, 32. lactantium & lactentium rationem hab. Deus 171, 32, 49

Lacedæmonii iuuentutem ab ebrietate auocabant turpi ebriorum seruorum exemplo 118, 111: floreas auratasque vestes sulis meretricib. concesserant 86, 14. Lacedæmoniorum responsum de purpura vnguentique dono 116, 31 & 77, 3. Lacænarum puellarum vestitus 88, 24. Lacones tolerantes 213, 2

Lacryma Saturni; Mare 244, 8: Iouis; pluuia 244, 3. Lacrymæ, allegorice Pœnitentiam signif 76, 11, 18

Lachesis Parca 133, 9

Lædi se posse negat Socrates, etiam si occidatur 116, 49

Lætari malis alienis nefas 172, 8. Lætitia quid 16, 49

Laetus in Θεσπιεσίοις libris de Menelai in Phœnicen aduentu quæ tradat 141, 41

Laus iuramenta elata 131, 11

Lalus in scenote victus 107, 21

Lamia filia Sibyllæ 131, 25. Lamia meretr. pro Minerua 16, 37

Lamina inscriptum nomen, mysticum 241, 33. lamina mystica 331, 31, 35, 47

Lampades virginum prudentium q sint 236, 40

Lampis nauclerus 323, 31

Lana ruffa religiosa 320, 50

Laodicæ Hyperboreæ sepulcrum 13, 37

Lapis pro deo 13, 32: lapides vncti idolatrantur 320, 32: lapis, seu lapidea statua salis, ex Lotiuxore, allegor. 167, 10. & 29, 16. lapides musica ducti 1, 6. et lapidibus filii Abrahæ 1, 9. lapides pretiosos non esse curiosius quærendos aut suspiciendos 19, 11. v. Gemma

Lapicidinæ cuius inuentum 131, 37

Lasciua pictura & fictoria 11, 12

Lasthenes Arcadis 214, 21

Lasus Hermioneasis dithyrambi auctor 133, 15

Latonæ tempora 179, 13

Latto allegoricus 341, 13

Lauacris auertendum, & quomodo 99, 17. lotus ante cibum & ante somnum 117, 14. cur lotos puroque & mundo cultu ad sacra & preces ituri voluerint antiqui 227, 40, 47. lauacro quo in primis opus sit 101, 17. lauacrum tegeneatarum 124, 31 lauacrum non liberat solum, sed cognitio 243, 41. lauacrum cur dicatur adoptio nostra 41, 33

Laudata crescat virtus 1, 41. laudabilis philosophia tantum perfecta 17, 37

Laumium conditum 145, 35

Laura lustratio in pesta 249, 37

Lazari parabola quid signif 216, 30

Leænæ Atticæ constantia 214, 2

Leander de Thalete qui tradi 119, 44

Leandrius de Clearchi sepulcro 13, 21: (Leander Eusebio Præparat. euang. pag. 45) fuit 167, 9 Leandrii Milesii memini Diog Laert.

Lectus, vehiculum mulare, scabellum, a quib inuenta 131, 41. lecti sumptuosi 80, 8. lecto stratoque simplici contentus christianus 21, 14 e lecto surgentes vestigia corporis abolere Pythagoras cur voluerit 179, 2, 7. lectisternia ministri 81, 41

Lecythus arrhoso omnes fas 120, 29

Legatio symbolica 140, 35

Legenda scripturæ, vt promissa eius intelligantur 111, 23. legere ubi ex non sufficiat 322, 40. legere qui nesciunt, audiant 111, 4. lectio diuina, & veri quæsitio, perpetua esse debet 224, 47. lectio clara voce, pro exercitio est 224, 24: & Plutarch. in Præcept. sanit.

Leges metricis numeris modulatæ 179, 14, 16. leges in paupertum gratiam latæ 171, 7. legum epitome 30, 14 leges politicæ a Carpocratianis cur reiiciantur 224, 23. leges primus qui tulerit 173, 26 legumlatores quanto in honore apud barbaros 130, 41, 46 legumlatores Græci, legib suis exemplo Moysis auctoritatem astruere 131, 23. legislatoris officium 131, 4

Lex quid 313, 33 regina omnia 114, 9: 278, 20: lumen vitæ 114, 19: pædagogus immorigeratorum puerorum 31, 21: vetus gratia, vt Euangelium nouæ 49, 24: ab eodem profecta a quo euangelium 191, 21: quorsum a Deo data 111, 40: quid præstet 111, 34: humanissime plenaq; omnia sanxit 170, 31: 171, 7: iniquæ a quibusdā carpuntur 167, 18, 36: 177, 40: quæ iniquæ ab hæreticis reiiciuntur 105, 20: velut ab alio Deo lata, tollitur a Valentiano 198, 4: malorum causa lata est, nō bonorum 305, 34. Lex & Verbum ipse Seruator a Petro dicitur 330, 34: & 334, 36: 118, 12. lex sancta; præceptaque bona & iusta 32, 17. lex christiana vere regia & animata 158, 19

Legis summa 122, 17: scopus, Christus 181, 21. voluntas, triplicitet notio accipienda 111, 30: interpres optimus, idem qui auctor emendatus Deus 132, 31. legem suam 10 electionis gorda inscribit Deus 31, 30. lex non scripta, rex est 188, 21. lex animata, politicus & regius vir 132, 16. lex animata Moses erat 131, 45

Leo Ægyptius quid signif. 242, 19

Leo in Ægyptiorum Deorum historia, de Iside quæ narret 139, 28

Leontides, Alexandri pædagogus 48, 14

Leontei Lampsacæni vsus 24, 1

Lepora cur interdictum Iudæis; & leporis qua natura 81, 31, 32, 35

Lepra varia maculæ seu punctis distincta 105, 6

Lesbiorum lac, a mmania 82, 35

Lesches Lesbii tempora 134, 8

Leucianus summum bonum q. sit 179, 22

Leucippus Milesius primus [illegible] rerum sit rerum vacuum & plenum 31, 41. Leucippi cessores & successores quos habuerit 250, 12

Leuco heros 12, 8

Leucophrynes monumentum 63, 29

Leuitica pugna 247, 18

Leui, seu Leuis, extra martyrium mortuus 215, 28

Leuitæ soli, in sancta intrare poterant 216, 16. leuita, Gnostici symbolum 2 Leuitæ tribus sanctitas 2. 6. 13 symbolum 28, 10 ceteris tribus cur numero minor 196, 3 Leuitici locus 142, 1

Libertorum procreatio, maledictio quibusdam hæreticis vita est 201 8 de libertorum procreatione quæ obseruanda christiano 21, 19. liberorum expositio, nefaria 172, 39

Libertas quid 191, 8: vera quæ 182, 29: 181, 14

Libidinis imperus quæ foueant 107, 26. libido somnio existitata: 23, 9

Libra & As in Rom. testamentis allegorice 245, 14

Libri, liberi seu proles eorum qui scribit 116, 20: legendi quid præstent 347, 30. libri publici Valentino qui 272, 18. liber apocryphus 115, 9. Librorum titulis sensa scripturarum species 161, 30

Licentia vtendum quomodo 61, 3: 84, 18

Lignea columna pro dis 13, 39. Lignum omne adorans 7, 23 lignum infructuosum allegorica cunuchi 210, 2

Lilio gaudet luno 76, 40

Lingua vegeta & valida, ceteris partibus languente pene collapsis 111, 32 lingua Esaiæ prophetæ igni purgatur 117, 19. lingua moderam, plus quam temperibus 141, 42 lingua elauis 138, 32. linguam præmordere in tyrannum capiat Zeno 21, 4. lingua LXX. Euphoro 140, 21. lingua sua seu loquela, est enim brutis animalib. 146, 32. linguarum fallacia 115, 1, 32

Lintea Hebræa & Cilicia 17, 41

Linus quib temp vix. 139, 18

Liparenses halcyones 61, 2

Litigari coram fidelib. potius debet qui coram infid. 32, 47

Litteræ a quib inuentæ 130, 16. litteræ Ægyptiis dictæ quatuor simulacra 242, 14. Litteræ sanctuarie cur scriptæ a Platone 243, 23. pro litteris symbola mitia 242, 35. Litteræ sacræ quantum profint 25, 21. litteras qui nesci-

uar, aures docentib. præbeant 110, 4.
Locustis vtitauit Ioannes 64, 33 de locustis & melle agresti Ambros. lib de Elia, cap. 9. sunt & apud Agatharchidē ἐπιδόξοις, pag. 57.
Logica: morbosa quæ 225, 2
Lot ab Abrahamo liberatus 95, 7: turpis lapsus causas quas habuerit 80, 32. Loti vxor, Niobe; eiusq; allegoria 29, 16: 127, 11: 521, 25
Lucas in euangelio de Christi natiuitate, de Ioannis prædicatione, de Christi baptismo quæ itad 147, 11: in Actis Apostolorum de Pauli apud Athen. concione quæ scr. 231, 15
Lucerna impiorum extinguetur; allegor. 230, 42. v. Lychnus
ante Luciferum genitus Chr. 317, 40
Lustra pro exercitio qualia 104, 24. lustra spiritualis agnitio quædam etiam apud Platonem 53, 22
Luctus beatus qui 209, 47
Lucus amœnus 326, 7, 11
Ludi Christianos an deceant 129, 20, 37. ludus lotialis qui 40, 12
Lumbi dius sacrif. 304, 2
Lunheo subito illatum in opaca loca, prima facie extenet 348, 24
Luna quas variationes admittat, & quibinde nanimib. appelletur 291, 18. luna quintadecima pleno lucet orbe 272, 2. lunæ anasius Endymion 10, 4. in luna quæ apparet facies, Sibyllæ anima credita 151, 30
Lupercal Pani ab Euandro structum 159, 49
Lupus pro deo 11, 42. lupus ferus; allegor. 205, 35. lupi ouina pelle amicti 8, 13: 125, 8
Luscinia & vocem & colorem mutat quotannis 81, 44
Lustrare se aqua soliti etiam Ægyptii 148, 32. lustrationib. quæ adhibita 103, 4. lustratio in peste 241, 27. lustrale carmen 243, 38
Lutum Promethei, homo 254, 56. luti more calcari 254, 49
Lucis generatio prima, & Lucis spiritualis ortus 290, 14
Luxus in supellectilibus & vestitu æque vitandus atque in cibo & potu 62, 23
Lycaon Arcas louem epulis derisit 11, 8
Lyceum, Peripat. gymn. 130, 8
Lychnos accendere quorum inuentum 132, 21. lychnous super candelabro ponitur, non sub modio 118, 41. Lychnus exstinctio in Carpocratis ἀρχόντως 285, 4
Lyco, Stratonis successor 281, 2
Lycophronis Alexandra cryptice scripta 244, 18
Lycopolitæ lupum colunt 11, 42
Lyctiorum sacrificia 13, 14
Lycurgus pro tutore temp. administrat 145, 29: Lacedæmonius leges quando tulerit 131, 28: 141, 21, 48: Moysis exemplo legib. suis auctoritatem peperit 152, 20. in Lycurgi Politia quid desiderarit Plato 151, 15
Lycus Peripateticus summam bonum quod statuerit 179, 21
Lydium tamentum, aur. 105, 34. Lydius lapis qui 125, 50. Lydiæ harmoniæ inuentor 132, 41
Lyncei tempora 138, 50
Lyra citharistæ tantum vtile aptumque instrum. 294, 44: belli incentiuum apud Cretens. 71, 30: septem chordis intenta olim 121, 25 (quomodo a Luciano quoque ἑπτάμιτος, a Synesio ἑπτάτονος, a Plutarcho ἑπτάφθογγος appellatur) ad lyram cantatum scolion 72, 5. lyra musica in annulo figa. 104, 15. Lynci locus 261, 16
Lysiæ locus ex Ocphicis, ad imitationem Isocratis 226, 5
Lysidicæ verecundia 223, 52
Lysippi artes 18, 45

M

Macetæ seu Macariæ animositas 224, 12
Macarii Musæ 9, 18
Maccabaica historia 142, 27. Maccabæorum epitome 254, 22
Macedones tolerantes 213, 21: igoem pro deo colunt 19, 31. Macedonicorum sacrorum ritus 245, 20. Macedonicum imperii chronologia breuis 143, 12
in Macello quæ veneunt, absque percunctatione emenda esse, vt quidam intellex 212, 47
Macetis Sibylla 144, 23: l. Maced.
Madienzi, seu Madianitæ 140, 13. Madianitarum mulierum stratagema 170, 44
Mænades Liparenses 61, 2
Mœotes piscis pro deo 11, 40
Magi, Persarum philosophi 131, 38 ignem pro Deo colunt 19, 30: e ouis stellæ quid collegerint 141, 27. magi dæmonas seruitio suo obstrictos iactant 17, 51. grandinem minantem abigant incantatione & sacrif. 168, 2: miscentes etiam cum consanguineis 184, 11: abstinentia vtuntur & ipsi quandoque 191, 45. Magorum regio, & mœotes paene resultantes in Persi 268, 34
Magistratus maximi a cælibe peti non portant 182, 5
Magnanimitas quid 170, 12
Magnetis filius Apollo 8, 11
Magnetum excidium 144, 11
Magoeus lapidis vis 347, 19
Maiæ Atlantidis filius 139, 19
Malachiæ locus ab hæreticis male interpret. 189, 59, 42
Malefica anima diab. 253, 12
Mali hominis omores, aut pleriq; omora 122, 34. malum in homine an missit inexstirpabile 189, 11. mali cruciatus præbenda nulli 314, 17. malorum auersio, precationis species quædam 306, 33. malorum pœnas post bene vitam credidere etiam ethnicorum sanctores 211, 3.
Malleus & ignis verbi Dei 37, 44
Mammæ in grauida fœtum, aliis matrem spectant 44, 50
Mammonas seu Mammonas quid 201, 38
Mammonæ seruire quid 315, 14
Manalles rex Iudæ 141, 50
Mancipatio symbolica 241, 14
Mangonica lenocinia 97, 12
Manna, cælestis cibus 45, 1: & cibus angelicus, & primum nutricis lac 45, 3. mannæ mensura, allegorice interpr. 164, 39
Mansiones variæ, pro credentium dignitate 284, 1, 51: eædem in vtroque testamento promittuntur 160, 38
Mantineusia rapa delicata 61, 2
Manto vates 144, 22, 36
Manubiæ Deo suspensæ 151, 10
Manus vnguentis medicatis salubriter inunguntur 77, 17. manum igni exurit Postumus Rom 283, 9. manus virorū, ditant 191, 3. manus suas supra populum immorigerum & contumacem frustra expandit Deus 163, 16. manib. in cælum elatis cruciatoque capite precari 306, 39. manib. puris in cælum extensis communem Deum inuocat Æacus 287, 30. manuum impositio aduersus peccatum 181, 10. manuum impositione benedictus subentibus 306, 47. manuum impositioni clausula quæ addita 318, 3
Marcio Pōticus, vnus ex μόνταυτῶν hæreseos 167, 18 & 185, 18: ingratus erga opificem seu creatorem 214, 36: crestionem malam esse sensit 211, 27: de natura hominis vtcunque, & a contagio eius abstinendi voluerit 285, 17, 30: Platonis mentem sinistre interpretatus 282, 31, 47: de eludione vt sentiat 233, 45: a Scripturis eōfutatus 122, 45: quib. temporib. vixerit 125, 11 Marcionitæ Matthiæ opinionem iactant 325, 28. de Marcionitis Augustin. lib. de hæres. c. 22
Mardochæi libet 142, 27
Mare, terræ pars 269, 40: allegor mundus 244, 35
Margaritæ gemmæ ortus, magnitudo, pretium; allegoria item myst 19, 10: (& Ammianus Marcell. in fine libri 23: & Plin lib 9, c. 35) in margaritas mutis Voio 119, 44. margaritas porcis obiicere 122, 20
ex Margite Homerico locus 121, 14
Maria Christū peperit quidem; sed post partum tamen virgo inuenta est: eiusque virginitatis allegoria 321, 22
Martis veri officium quod in excessu cōsistit 311, 8
Martis Rom sacrificium 12, 37
Marpsilla Apollinis concubina 9, 42
Mars vode dictus, & pro Deo cur habitus 19, 23: an deus 22, 1: vulneratus a Diomede 20, 43. de Marte variant poetæ 8, 32. Martis sacra 3, 41. Martis simulacrum olim Hasta seu Quaris apud Rom. 11, 41. Mars sersum allegor. 310, 12
Marsapium babece vetantur apostoli; allegor. 121, 38
Martyræ inuentæ 132, 2*-46
Martyrum scaturigo quotidiana Clementis temp 172, 23: nonnulli pene temerarii, alii sedatiores 533, 38. cur a Deo castigentur 218, 10. de martyribus quæ dicat diuina Sapientia 221, 8
Martyrium quid 206, 14: 216, 17: 221, 23, cur τελείωσις seu consummatio dicatur 206, 1: vulgo cur refotmideras 211, 3: e sincero amore proficiscitur 231, 25: voluptatem quam sibi propositam habeat 207, 25: in quacumque circumstantia & vita statu inuenitur 207, 40: in omnes actiones cadit, dū reipsa testificatur quod credit 220, 51. duplex 212, 10: verum quod 212, 12: verum bæteticis quod 206, 30. veri characterem seu notam quæ 206, 37. gnosticam martyrii quod 205, 40: 206, 19. martyrii gnostici summaria descriptio 219, 42. (de Martyrio incruento agit etiam Chrysostomus lib. De morbo & paupert) de Martyrio quæ Dominus ipse dixerit 215, 18
Mas allegorice ira impetus seu fratrum seruor 210, 11. masculi Valentiniani quæ 317, 41 masculum & fœminam fecit eos, quomodo intelligetati Valentiniani 317, 42. masculos infantes in profluentem abiici iubet Pharao 148, 25: 149, 23
Mastichen mandentes 95, 40: 208, 26
Mater mea in peccatis me concepit; sed ad Euam ipsam extenditur 210, 31 mater allegorice quid 206, 22. allegorice quid in decalogo 292, 2. matres quæ fœtū vel abortu eliduat, vel natum exponunt, quæ pœnas luant 149, 22: & 148, 40. Matris deum orgia 7, 2: a quo institutæ 5, 2
Materiam tudem & incōditam vade rerum principium statuerint philosophi 252, 38, 40
Mathematicis ἀσίφαλος dicta stella 69, 30: P. m. s. μαθηματικῶν.
Matrimonium corruptela multiplex 92, 34. matrimonia gentilis descripsio 107, 41. matrimonii pulchra pudicaq; memorabile responsum 55, 20
Matthæus apostolus victu quo vsus 24, 38: extra martyrium mortuus 215, 26.

euange-

euangelium eius chronologiam qui 141,141 147,143
Matthias publicani conuersio 103,14. ad apostolatum cur adscitus 213,18. carne abuti quo sensu præceperit 177,36. locus eius e Traditionum libro 163, 40. 318,4. Matthiæ opinionem iactant Valentiniani, Marcionitæ, & Basilidiani 181,21
Mausolia seu Mausolea 24,32
Medea uxr seruore victa 167,23. 333,9. inuentrix eius 132,40
Medica bella, i. Persica 10,8
Medici & Medicina in pretio habenda 77,44. medici libri Ægypt 265,32. medicina, seu Ars medica, quid 36, 17. sectæ & ipsa dissensus habuit 320, 31: a quo inuenta 132,32
Medicitates, seu Medii, sc. inter Bonum & Malum 131,33 in medio eorum arbitrio, eorum ocmpe qui in meo nomine congregati eiunt; quomodo accipiendi 131,21
Mediatriones gnosticæ 317,37
Megacles & Multæ 9,18
Megarenses nec tertii nec quarti, nec etiam duodecimi 321, 12. Megarica Dieuchidæ 141,47
Megasthenes Indicorum lib. III, barbaricam philosophiam antiquiorem ostendit 132,2
Mel dulcedine mordaci salutare est 340, 31 bilem gignit 31, 01. melle rubente mulc. 243, 43. melle ac lacte fuentia regio 45, 40 melle dulcius 47,16
Melampodia tostitutam 5,6. Melampus vnde sua hauserit 311,29
Melanthomas tyrannus 130,24
Melanippe Neptuni concubinas 9,21 Melanippides medici locus 257,27
Melchi dictus Moyses 140,41
Melchisedec alleg. 231,3: &238, 40
Melesagora furatus Gorgias 207,7
Melice poemata legesq; primus extulit Terpander 133,18
Melicertæ funeralia 20,in 146, 19
Melli haedi delicati 44,1
Melitæi catuli in deliciis 39,24
Memnonæ potius infœda quam scriptis confignanda secreta philos 247,23
Memphius Ægyptiæ conditor 259,28: Memphidi adiacentes insulæ 311, 39. Mamphiticum deus Apis 11, 41
Menander Pergamenus de Menelai in Phœnicen aduentu q. tr. 140, 48
Menandri comici locus 22, 18; 184,25. 498 233,36. 260,9: 303,71 304, 91 locum Deiisidæmone 300,31: locus ex Παλαμήδους seu Venenatib. 264,30: locus ex Rhapizomena 37, 31. loca ex aliis mutata 206,36: 264,30: 265,21: locus a propheta 284,24. 25: sententia de Deo reprehensa 20,29
Mendacii natura 110,32: cognata vitia quæ 163,17. quæ lucra 310,31
Mendetia Æg. opus 311,38 Mendesium vinum 47,32. Mendesius deus hircus 11, 42
Menecrates medicus lupiter 36,36
Menelaus post Troiam captum in Phœnicen delatus 140,47: 141,16, 48: mutatis nominibus notarit a tragicis 171,9
Menesthei annus vitimus 139,7
Menestratus Metrodoro famil. 260,41
Menexena dialectica 294,42
Mens videt, mens audit 129, 32: animæ rimulus quidam portionis diuinæ, secundum Platonem 232,22
Mensæ Aaronicæ situs & mystica significatio 440,46: 279,32
Mensuræ cibi cælestis, allegorice interpretatæ 164,40
Merces laboris ac merito apud Deum paratæ 209,44. mercenariis merces eodem die reddenda 171,43. mercenarii quid 218,31
Mercurii ortus & tempora 139, 19. Mercurius animarum deductor 311, 25, 26. Mercurius ἀρίστος, παιδαγωγὸς, τροφὸς 28, 43. Mercurii plures 2, 34. Mercurius Ægyptius ex vate Deus 144, 37. Mercurii apud Ægyptios libri 269,4,5,20. Mercurius Isidis filius Nicagoras 16, 29. Mercuriales statuæ ad Alcibiadis formam effictæ 16, 18
Mercurii dies 316,15
Meretrices in testo prostantes 167, 31: & 209, 17. meretrix allegatis iudicis sententia elusa 113,20. meretricis merces in sacra non inferenda 118,19. meretrice natus, a sacris ecclesiæ arcetus 7, 24
Merita prolixe compensat Deus 209,34
Meritoriorum & puerorum & mulierū prostibula impud. 97, 16
Meropis inuentum 13,27
Merula & colorem & vocem mutat 11, 42
Messoria lex 174,18: 178,9
Metalla scrutari 347, 39. metalla auri a quo inuenta 130, 37. Metallium vaguentum 76, 45: sectilis μεγάλιος in Athenæi epitome m. f. & Hesychii lexico: Suidas μεγάλιος, Pollux μεγαλίνος vocat. Denominatum a Megalio Siculo inuentore, teste Suida.
Metaphoricis locutionib. Scriptura cur vtatur 187, 39
Metaphysica Aristoteli dicitur τὰ μετὰ τὰ φυσικά 153,27
Metapontina philosophia Pythagoræ 129, 45
Metempsychosis reuelatim vada ad homines perueneret 281, 24
Metrodorus Chius antecessores & successores quos hab. in Eleatica professi. 130,33: primordia rerum statuit Vacuum & Plenum 130,42: Epicurum præceptorem iactat 273, 03 locus eius 178, 42: 201,30
Metus quid 89, 40: 180, 18. iniqua a quibusdam reprehenditur 101, 21: vtilis hominibus ac salutaris 51, 07. Fidei comes 160, 46: 161, 2: dilectionis inimica 161, 31: a malo abstineret 317, 13. & 221, 45: eicurat quos verbum non capit 161, 14: naturus e peccato 205, 32: duplex 55. 49: 185, 39: 346, 26.
metus Dei quid 115, 29: aspernatur peccata 51, 21. metum bonorum fugæ miscet Deus, 341, 18. Timori sacrificant Romani 11, 16
Meum & Tuum per leges inuecta 214, 26
Micheas Morasthites quando propheta. 141, 3, 39, 45. Michææ locus 232, 21
Midæ ditior, prouerb. 200, 14. Midæ sacra 1, 3
Milesii vt lustrati 249, 27. Milesia fimbriagdus 19, 25: vellera 17, 1
Milites quoque auro se ornare cœperint, vt fœm. 30, 24. militaris rei præludia venatio 149, 33. militia Christiana seu spiritualis 31, 24: 100, 42
Militiadis strategema 152, 39
Milon esus cur vertitus 244,26
Minæ pœnæque quorsum propositæ 103, 11. salutares 11, 30
Minerua Vlyssi præluxit 10, 31: Articam suis præcib. seruare nequit 161, 23: tibias cur abiecerit 42, 20: vulnerata 10, 44: Lamiæ postponitur a Demetrio 16, 36. Minerua Poliadis seu Vrbica templum 13, 04: simulacium 18, 10. Miocritæ simulacrum sub dio cur Ægyptus 238, 18. Minervæ quinque 4, 04
Ministerio an vtendum numeroso 95, 25 ministri ecclesiæ quæ reportaturi præmia 283, 01, 32
Minos quib. temp. regnarit, & quæ instituerit 131, 27: 136, 32. Moysis exemplo legib. suis auctoritatem peperit 132, 11: 131, 32. in Minois Politia quid delideratit Plato 132, 14
Minotaurus cæsus 145, 22
Miracula præstigiat. 313 35. mutari res, in rerum Veritatis 163, 10
Misael, Ananias, & Azarias, martyrio clarent 142, 26
Miseratio seu Misericordia quid 161, 44. misericordia pariter & ira cum Deo 32, 17. misericordia Domini super omnem carnem 14, 37. misericordia christiana quid differat a philosophica 209, 32
Mites seu Lenes qui 219,37
Mithridates Bacchus 26, 13
Mnemosynes & Iouis filiæ 9, 16
Mnesiphilus Solonis æmulus 190, 04
Modus vbique obseruandus 204, 32
Momemphis Æg. vrbs 334, 47
Momus Mirabilium congenies 12, 32
Monogamia cur introducta, & cur vetita polygamia 198, 6: quo argumeto stabiliatur 197, 34. monogamiæ lex 203, 46
Mons confitus variis arboribus 326, 7. montes omni florum genere constrati 325, 32. Montes tripler pœne resultans 26, 35. Mons Dei, ecclesia 55, 21: 273, 39: 311, 32. montes a proximis huc transferre quid 316, 40
Mopsus vates 140, 14. 43. Mopsi Diuinatrix a quo composita 144, 25
Morbi causis quæ ex Antiphanis medici sententia 60, 41. morbi merendi non externi, sed interni, peccata 345, 25
Mores & ingenia vultu, incessu, vestituque se produnt 97, 41. mores boni corrumpuntur malorum commercio 73, 27
Mortui a Christo suscitati, mortui denuo 335, 49. mortui coronari solita 77, 44. mortuus alligata vita, alius cum iisdem sepulti 3, 11. mortuos tangere & accedere cur vetiti Leuitæ 215, 19 mortui mortuos sepeliant, quo sensu dictum 187, 22. mortuos suos sepelire, ellegor 110, 37. mortuum esse legis ellegor. 197, 29: 198, 26. mortui spiritualiter qui 240, 34. mortuntium vitæ deæ celebratæ a poetis quoq; 154, 34
Mors quid 215, 37: quam din regnatura sit 191, 12: omni præfectui a quibusdam 115, 36, 52: vulgi iudicio violenta, ad beatam vitam aditus est 211, 3 214, 47 in mortem incurrere, nō est mori tyrum 206, 35. mortis meditatio quid profit 205, 37. mors stratagemate quo a Christo deuicta 342, 20. mors ianualis seu spumalis quæ 315, 9. mors, allegor Ignorantia 181, 41
Morychi Bacchi simulacrum 14, 13
Moschionis comici locus ex Bacchylide petitus 264, 48
Moy Ægyptus aqua, & cur inde dictus Moyses, 142, 37
Moyses quib. temporib. floruerit 138, 31, 38. multis Græcorum diis antiquior 139, 42: Baccho quanto vetustior 140, 10: vetustior quam qui primi omniū hominum nata a Græcis perhibentur 139, 25: trib appellatus nominib. 148, 40: Deum fidei instinctu auliciq; honorib. prætulit 221, 3: de Deo quæ tradidit 21, 24. 46. munerib, quib. functus; & quorum munerum exemplar ad posteros transmiserit, etiam Græcos 149, 47: faciei splendorem vnde contraxerit 283, 3: & 21, 24: quam moderatus & humilis fuerit 221, 33: quanta erga populum suum caritate affectus f. 223, 35: iciunium XL diurn per Dei gratiam fuit 183, 26
de Moysis theologi & prophetæ ortu ac vita breuis narratio 148, 19. quis

vita & actiones in quib. cõstiterint 151, 40: virtutes & ornamenta 158,31. in tenebrosum caliginem inciderunt eius quid signif. 258. 9. Moyses a Graecis reticentibus colitur in Platone ceremoniis, legumlatoribus 153, 18. a Moyse ad Graecos denuata videntur omnia veri politici munia 158, 27. Moses Atticissans, Plato 148, 18
Mosaica disciplina in quib. constiterit 131, 49. philosophia eius quadripartita 153, 24. successorum eius chronologia 138, 51.
Motus quotuplex, & quorum sit 275.47
Mugiles Sciathi delicati 61,2
Mulier, genus glabra, capillitio spontaneo comtæ 96,27. viro adiunctæ a Deo data 213,7. caput eius viri 213,35. sexui eius propria quæ, quæ cũ viris cõmunia 211, 28: virtus eadem quæ viri 37, 23: officium 224,31: 225,7: officia, ex Paulo 214.24. 29: exercitia 104.1: ornatus 91, 26: 107.4: decorum in conuiuiis 68. 46. tectæ assa debent etiam in conuiuio 74, 26: præsertim in ecclesia 110, 19. nulla parte nudæ, immo & capite velatæ esse debent 88, 29. potestatem eas in capite ferre quo mysterio voluerit Paulus 140,23
Mulierbria virtutis exempla, ex vtraque historia 223, 40. mulieres plerasque mollitiem affectant 107, 49: a comicis grauiter taxatæ 93,27. mulieres illecebræ 107, 52. mulieri stratagemate victus Israel 170, 42. mulieris impudentis descriptio 102,10. a mulierum aspectu auertendi oculi 113,5
Mulierem videns ad concupiscendã, mœchatur 200, 23. mulierem tangi vetat Plato, nisi propinquam 111,10 a mulieribus quas Indorum secta abstineant 194, 5. mulieres communes esse quomodo voluerit Plato 183,8: communes esse vult Carpocrates 183,49. mulieri quoto die a viri concubitu in Cereris fanum intrare liceat 224,41
Mulieres sacra, Germanorum philosophi 131, 48: mulier in virum transformari quomodo dicta Valentinianis 337,41. mulier superna 342,44.47. mulier mala; allegor. quibusdam Græcorum philosophia 122,18 Mulier seu Fœmina, allegorica Cynditis in Script. 194,23, 28
Mundatia quid 217,44
Mundities quid 103,19
Muodus & Cælum indifferenter a Platone ponuntur pro eodem 258,14: pro deo habitus 19,32: & 20, 6. ortum seu creatum esse agnouerunt etiam saniores philosophi 233, 10, 15,26. vnus essa visus etiam Platoni 150, 23: duplex, æternus, & corruptibilis 255,47. sensibilis & intelligibilis 253, 26. rectores eius duo quibusdam philosophis 233, 17: anima, summus vniuersi rector ac pater Deus 80, 4. Mundus minor, homo 2,31
Mũdanarũ rerũ vsum damnauit Marcion; iniquè 187,19. mũdani qui 162,4
Murena Siculæ 80,32. musæus oin. muliebri. 90. 43
Musæ quæ fuerint, & vnde dictæ 9, 16: quid conferant 124,2: lucrum alim nõ spectabant 257, 33. Suesub. suauiores esse vult Pythagoras 127, 2. Mularum corona, tosa ex Pieria 72, 42. Musarum alumna Sibylla 131,24
Musici tempora 139, 2, 38. a Musico mutatus Homerus 263, 16, 17: Hesiodus 267, 2. Musæ librum De Thespiotia suffuratus Eugamon Cyren. 288, 45.
Musici oracula, dicuntur esse Onomacriti 144, 2. Musæi discipulus Orpheus 143, 32
Muscis bos mactatur 11,58
Museum dini consecrati 84,6
Mosica modulamina & instrumenta quæ a quib. inuenta 132,42. musica instrumenta qua quib populis in bello vsitata 72, 39. musica cur attingenda, & quomodo 280, 3. musica incondita 72, 3. musica prophana sacraque discrimen 1, 6, 30. christiana quæ 72, 19: musica exempla Dauid nobis suppeditat 279, 35
Myconos vna nõ facit ad prouerb. 134, 1. Fl ed. Μόνος, & subaudit χαμαί: vt iocellingat ur Myconum linea. sed Myconon insulam in hoc prouerbio significari declarat Stephani Ethnica
Myia philosopha 224. 18: & poetria. ibid 15.
Myrmidonis ortus 11, 42
Myrsilus Lesbius de Musis 9,24
Mystiouum vagaeorum 79, 34. myrto siluestri Diana gaudet 78, 42
Myso Chenensis in sept. sap. 129,20
Mystax tondeodus potius quam mentũ ani gena 106, 29
Mystæ, s. mysteriorum interpretes 148, 41, 51: sacrificiorum rationes & causas enarrant 175,47 cognitionem suam vnde hauserint 183,14. cor suum edere quid vetent 239, 42
Mysteria ethnica a quib. & quomodo condita 245, 45: mystice traduntur 218, 2. mysteriorum præludia lustratio; inde parua mysteria 242, 33. 303.16. aote mysteria magna initiati parnis; proverb. 204, 8. mysteria sunt etiam mysteriorum præludia 119, 32. mysteria lugubria & funebria 16, 49. mysteriorum profanorum symbola 5, 46: & 6,33. mysteria quib. apud Ægyptios cõmunicata 242, 2 ob mysteria euulgata accusatus Æschylus 266, 49
Mysterium sanum sibi & filiis domus sua seruat Dominus 247, 3. mysterium de Christo cur velatum a prophetis 227, 42: superioribus seculis ignotum. Paulo patefactum 246, 15, 21. in mysteria loquitur sapientia 128, 16. mysteria diuina qui ab vnigenito Dei filio didicit, impius esse non potest 227, 53
Mystica naturæ orgia peragere 84, 22. mystica Ægyptiorum philosophia 110, 31. mysteæ velata multa in vtraque theologia & ceteris disciplinis 237, 18
Myuntes Attici casus 4, 49: Myuntis, Euseb. Præpar. euang p. 39.

N

Nabla quorum inuentum 132,38
Nabuchodonosoris expeditio 142, 17
Nasci, allegor. quid 161,7
Narcissus ipse sui amore incensus 74, 43. narcissus, magorum deum cotonamentum 78, 39. narcissini vngueti vis 79, 34
Nardus vnguentis nobilitata 76,46
Nasci hominem, cur malum esse cum aliis sensertus ethnici, tum Marcionitæ hæretici 133, 22: 186, 24. Natalis diui consecrati solennitas celebratur 184, 2. ortus dies cur exsecratus nonnullis 201, 20. ortus hominis ab a deceptione serpentis confici 200, 18
Nathanis propheta tempora 140, 31, 35
Natura magistra, legitimos temporum articulos docet 84, 14. ortum conuenienter vt viuamus 84, 28. naturã adulterant qui meritoria prostibula permittunt 27, 28. naturam Stoici Deum vocant 174,8. naturalia hominib. quæ sunt, Christus non tollit, sed tempori & modo astringit 72, 32
Nauem compingere & nauigare, primus qui docuerit 132, 32. nauis cursus ad astrum dirigitur 277, 47. nauis cælum secundo vento petens, in annulo figurata 206, 14. Naugium Ægypt. quid signif. 142, 18. Naugate in re[illegible] eas virtutes Pythagoras 139, 18
Naum quando prophet. 142,23
Nausicaa Homeri 224,30
Nauiphanes Pythagoræ discipulus, Epicuri præceptor 130, 14: summum bonum quod statuerit 179, 32
Nausithous Philippi pædagogus 48,57
Nazaræus Assyrius 131,18
Nealces s. Alexandra 224,26
Neanthes Cyz. de Maced sacerdotibus quæ trad. 241, 20: de Pythagora quæ trad 139,42
Neandrus tyrannus 213,5
Nechaotes Ægypti 142,5
Nechephres Æg. rex 149,8
Neemias Hierosolyma instaurat 142,25
Negationi lauis est addere Vere, absque iuramento 308, 41 negare Christum quod sit 215,31,34: scriptum negare est ain,38
Negligentia malos facit qui boni sunt natura 123,33
Nemea panegyris 80,11
Neptunus vnde dictus, & pro deo cur habitus 19,23. medicus 9, 2 Laomedontis seruit 10,29. Neptuni stupra 9, 27. Neptuni & Amphitritæ simulacra in cubiculorum 14, 2
Nereidis mansus Æacus 10,4
Nicagoras Zelites Mercurius 20,18
Nicander, Spartiates 141,38
Nicandri Poetæ Venus ναπλήλυθ-ται, 32: μοχλὸν 15, 26
Nicanor Cyprius, Ispiens 7,18
Nicias Carystius vates 144,22
Nicix or. locus ex or. ad Lysiam Pro deposito 163,58
Nicolai dictum & factum simulate a q. interpretatum 177, 33: 187, 26
Nicostrati comici locus 90,44
Nidore deos suos quam sæpe honestarint Graci 104,10
Niobe, vxor Loti 29,16
Nobilitas seu Generositas vera quæ 106, 7: christiana quæ 179, 16. veram quid decet 117,42. nobilitate sua male abutuntur gnostici hæretici 188, 19. nobilitas & libertas fictitiorum gnosticorum a Paulo vt coarguatur 197,6
Noctu cur heri solitæ sacrorum ceremoniæ 227,31. nocturnus dies Platonis qui 256, 8: 260,32. nox nocti cognitionem annuntiat; quid signif. 247,18
Noctes ebrietas exemplo nobis prop. 69, 28
Nomadibus barbaris equi & vehiculum, & domicilium, & victus præstant 98,8
Nomina notæ rerum 331, 48. nomina tela impossibile, quanti a Pythagora æstimatum 342,9. nominum diuersa significatiuum vis accurate in Scripturis pensiculanda 148, 12. nominibus seu vocabulis pugnantes Sophista 181, 22. Nomen supra omnia nomina exectum 340, 18 nomen beatum, i. Nomeo domini Iesu 91, 31 nomen lamina inscriptum, mysticum 241, 33. nomẽ Dei in vanum vsurpare quid 220, 8
Nomius Apollo 8,22
Nomos ut choro & cithara primus qui cecinerit 133, 18
Notici & Notopes qui populus, & quid inuenerint 132, 40
Nosce te ipsum; vnde desumptum 268, 35, 40. nosse plus est quam credere 283, 51
Nothi, filii perditionis 27,8
Nous facit Deus Verbum 157, 30. nouos esse oportet qui nouo pariteperunt Verbo, Christo 39, 46. nouum. Dei auctoritate sulta, non rebus ida 49.17

Nouã-

Neuilunii obſeruatio apud barb. 131.50
Neumeſtres partus quot dieb. formentur 278, 14
Nudus venit, nudus reuertar; quo ſenſu d. 230, 43. nudi degunt apud Indos αἰ σπυρὶ & αἰ σπυρὶ 194.3. nudare corporis partem aliquâ mulieres haud decet 69.7
Numa rex populi Romani, philoſophiam ſuam vnde hauſerit 131.10: Fidei Pacisque templum primus ſtatuit 234. 48
Numenius Pythagoreus de Platone 148.37
Numerus matre carens idemq; ſterilis, Septem 290. 33. numeri maſculi qui, & qui fœmines 290,30. numerorum myſtica interpretatio 278, 42. ex Numeris (libro Moyſi) exemplum relatum 288,38
Numidæ: vide Nomades
Nummi homini b non pecuniæ rationem, ſed & virtus 207, 26. nummi inſcriptio myſtice interpretata 344.18
Nuptiæ ſeu Connubium ſcopum quem habeat 281,21: ſecundæ quib. conceſſæ 296.8. nuptiæ ſempiternæ 142,18. nubere melius quam vri 270,43 oubentibus manu impoſitis benedicitur a presb. 106,47
Nutritio plus amoris ingenerat quam procreatio 46,51
Nux arbor halitu ſuo caput grauat; vnde & nomen traxit 78, 26. nuces caſſæ quæ d. 123,8
Nyctimus Lycaonis filius 11.3
Nymphæ Hamadryades, Oreades, Naides, Nereides 17,30
Nymphodorus Amphipolites, Aſiaticorum rituum libro tertio, de Api Ægyptiorũ quæ referat 139, 38. Nymphodori Ritus & Iura barbarica 13,32

O

Obiectionib. & Reſponſionib. ſæpe vtitur Scriptura 179.41
Oblatio deflorata 204.10
Obliquam viam tenentib. obliquum ſapredet Deus; & quæ obliqua illa via 55,53
Oblationis remedium imago ſeu effigies 118, 24
Obordicta quid ſpectare debeat 228,42: mandatu ceu fuodamento nititur 80, 1: quæ pœnes ſibi vindicet ius hominum 30,16
Obſeruatio manè quid 170,13
Occidere ſe, ſeu Mortificare, quid 300, 11: 315,25: occiſus ſolo verbo maleficus 148,52
Occultatio myſtica vtriq; theologiæ vtilis 257,26
Oceanus immenſus 258,27. Oceano circumflua Tellus 272.35
Ochus ſeu Arſes, rex Perſ. 143,24.
Octo, primus cubus 278,52: 290,36 octonarii numeri myſtica cõſideratio 280,16. Octauus ſeu Dominica dies 147.32 octaua ſeptimæ locũ occepiſſe videtur 290,21. in octauam transferuntur regenerati 241,46. octonus & duodecima dies Platonis. myſt. 286,16
Oculi caute regendi 108, 12: 111,6. oculus ſite ſcandalizet; quæ ſignif diſtinct 102, 13 oculi imago Ægyptiis quid ſignif 242,17. Oculus Iouis omnia cernens 238,33. oculeus toros totus 94; Iustinus Deus 306,16. oculos hominũ qui metuit, non Deũ miſerimus eſt 35,2
Odiſſe parentes ac propinquos præ Chriſto; quæ ſignif d 200,47
Odores chriſtianos qui deceant 77, 4. odorem cognitionis ſui per omnia Deus ſpargit loca, alios ad ſalutem, alios ad mortem 76, 38
Odyſſæ publice philoſophati 130.47
Oechalia excidium, poema 266,47
Oceanus Dianam offendit 303,53
Oenone vates Troiæ 144.37
Oenopides Chius ab Ægyptiis quæ hauſerit 131,16: 352,5
Oephi hoſtiarum 185,1
Officium quid 80,1: duum generum eſt 60,16
Ogygij ſeculi diluuium 138,40
Oleum inſectis inimicum, hominib. vtiliſſimum 77,14,42. olei fluuius 41,49. oleum myſtice quid ſignif 78,15,25. oleum factum a communi quid diſtet 144,5
Oliuæ agreſtis in ſatiuam inſitio allegorica 285,14
Olla e cioerib ſublata, typum ſeu veſtigium eius abolet Pythag 239.1
Olympi Phrygis inuenta 132,27,42,45.
Olympia regina, luno 151,7
Olympus, ſeu Olympus Indi 30,12. Olympia prima 145,30. Olympius ſui, ſiu funeribb hooores ſunt, ptoueib 245,37 Olympicum certamen ab Hercule in honorem Pelopis inſtitutũ 145, 22. Olympici athletæ 177,38. Olympias alphii 145,27 Olympias prima 140,34: 141, 42: XV, 144,40: XVIII, 141,30: 144, 9: XX, 144,11: XXXIX. 143,10: XLVI, 130,24: XLVIII, 141,18,38: L, 143,38, 51: LXII, 130,22: 143,38
Olympichi Samiaca 33,51
Olympionicarum corona ex oliua agreſti 285, 87
Olympius Iouis ſimulacrum ex ebore Indico 14,11. Olympius ethnicorum Iuppiter quid ſit 22,1
Omina ſuperſtitioſa vet Græc. 302,28
Omnib omnia factus Paulus, vt omnino ſeruaret aliquos 320,28
Omphacinus color 87,15
In Onere ſuſtollendo Pythagoras opem ferri voluit, non in deponendo 112, 19
Onomacritus Athenienſis, vates 144,40: de Orpheo quæ tradid. 143,50. Oomacriti eſſe dicuntur quæ Muſæo adſcribuntur oracula 144,3
Opera noſtra clamare debent, non verba 332,28. opera bona, fide deſtituta, oũ adnuant poſt obitum 124,25. opus vnum idemq; quib. reb. differat 282,58
Ophiani hæretici vnde d. 325,52: Ophitæ Epiphanio 103,& 120
Opinio communis non ſpectanda, præſertim in reb. diuinis 257,6. opinio vulgi plerumqoe errat 246,8,14. opinio a fabulis parum diſtat 154,2. opinionis falſæ cauſa quæ 270,28: cumtio triplex 321,51 recta opinio quid 294. 5. opinionum mutationes omnes voluntatis 115.14
Oraculum ethn. dat. 170,52: 160,28. oracula ænigmatis cur velata 257,51.10
Orationi orationem opponere, Protagoræ inuentum 275,6
Organum, corpus Chriſtiani 71,22
Orgia naturæ myſtica 84,25: cælestia & beata 281, 34. orgia Dei, impietatem exercentes auerſantur 311, 12.
Orientem verſus preces fieri cur ſolitum 307,42
Ornamentum cuiq; creaturæ peculiare dedit opifex Deus 96,28
Orontes Mineruam vulnerat 10, 44
Oropompagas, tribunus Perſ. 242,37
Orpheus vates 144,45: Muſæi diſcipulus 142,52: vnde oriundus 81, 42: 130, 28: quando flor. 138, 2, 38: de Deo vt ſenſerit 21, 49: animas in corpore eas ergaſtulo puniri cenſuit 186, 1,5. Orphei muſica 1,9,42: locus 5,42: 8,28: 243,2,14: 257, 42: 258, 2,21, 28, 35, 36, 46: 260, 28: locus ex Theogonia 266, 30: locus e Moſa 250, 11. ex Orpheo qui quæ mutuati 283, 14. 265, 16. 266, 30. ex Orpheo plurima mutuatus Heraclitus 267, 11. ex Orphicis verſus 257, 42. de Orphei poeſi libet Epigenis 144, 5. Orphei myſtica ſeu ſymbolica vocabula ab Epigene enarrata 244, 28 de Orpheo quæ tradat Onomacritus 142,50. Orphei poemata, Onomacriti eſſe perhibẽtur 143,50. Orpheo Crater, Zopyri Heracleotæ eſſe dicitur 144, 9 Orpheo quædam adſcripſit Pythagoras 144,4
Oſculari vxorem in conſpectu familiæ non decet 111,21 oſculi abuſus taxatur 130,42 oſculum myſticum & ſanctum eſſe oportet 110, 45
Oſees quando Prophetarit 141,37,45
Oſiris rex conſecratus a Seſoſtri 64, 40: idem cum Baccho Græcorum 351, 21
Oſſa diis ſacrificata 304. 8, 14: 305, 20. Os de oſſibus meis 14,5. os allegoria pro Anima 142,28
Oſtreorum natura 13,30. oſtreæ Abydenæ delicatæ 61,1
Otioſorum ſtudia inania 109, 28
Ouæ vt viueſcant 303,1
Ouis pro Deo 11, 42,52. oues paſcere oon dedignatus Iacob & Rachel 114,15, 121 & puellæ regiæ 224, 10. oues Chriſti, eccleſiæ membra 44.7 oues & ouile Chriſti, duum generum 281,43: 284,1
Oxyrynchita oxyrynchum: colunt 12, 41

P

Paſtoſus aurifex 25, 18
Pædagogus Clementis quid præmittat 35,4: Pædagogus qui, & Pædagogia eius quæ 47. 38: & 55, 41. pædagogus noſter Ieſus, filius ac verbum Dei 57, 32. pædagogus ille diuinus quib. ornatus dotibus 51, 34: cui nobis præfectus 35,40: mulierum æque ac vxorũ eſt 27, 20. humanus eſt & benignus 36, 30. & bonitate vtitur & auſteritate, vt Deus pater 52, 41: inſtrumento vtitur verbo diuino 38,48: in pueris eccleſia vſus lege ac prophetis 38,14: voces ſed per varios miniſteria modos 112, 11. Pædagogus Clementis, peractis muneribus ſui partibus, ad doctorem Chriſtũ omnes, verbum diſcipulos deducit 114, 18: & quidem cũ precatione, v. 48. Pædagogi ethnici quantum a noſtro diſſiterint 41, 12
Pædagogiæ rationibus quam variis & & quib. potiſſimum vtatur Deus 53, 40. pædagogiæ chriſtianæ breuis capitis 112, 11. 113, 30
Pæderaſtæ inungunt ſe mulieres 94, 6.
Pallantis filia, Minerua 8, 26
Pallas vnde dicta 5, 47. Palladia duo 14, 9, 12
Pan colitur a Brachmanis Indis 324, 3: pan ceteris dus a Socrate inuocatus; myſt. 254, 15: olim 3 gooratus qui eſſet 23, 16. Pani vt ſacrificatum 243, 43: Panisci arrectis veretris 18, 18
Panctius ſummum bonũ quod ſtatuerit 179, 14
Panæus mons 132, 37? Euſ. & Strabo Πάνιον, item quæ m. ſ.
Pandectæ Dorothei 144.26
Paœgytes funebres 11, 9
Panemi menſis dicta 111, 735, 5
Panis farinę cribratione efficiendus 61, 11. panè deſtituitur iuſtus perratio 111, 32. panib. clam deſtinis veſci, & aquã furti biberevallegat. 177, 10. panes quinque a Domino fracti, myſticiſſimi 240, 23. panis cælorum, verbum Dei 46, 2. panis cælestis Chriſtus 336, 46 panis myſticus 46, 12. panis euchariſticus 306, 50: a communi quid diſtet 344, 5. panè myſtico contra eccleſiæ regulam abutuntur hæreſes 157, 21
Panætius philoſopha 324, 19
Panianus vt acceperit illud, in Sole poſuit tabernaculum ſuum 311, 7
PANTARCHE PVLCHRA 16, 13
Panyaſis de Augea & Iunone vulneratis q. 42. 11, 45. Panyaſidis loc. 10, 39: loc. 46

Theogaide defumptus 264, 24. Panyaſis Halicarnaſenſis Cleophylo Oechaliæ excidium ſuffutarus 268,47
Papyracea ciſtula 148,28
in Parabolis aperiet us ſaum 230, 38. in parabolis pleraq; omnia locutus Dominus 287,20. parabolicum ſcripturę genus 'antiquiſſimum 287, 48. parabolicus ſermo qualis 287, 40 parabolam Domini qui non intelligant 247,1
de Paraclato vt locuturus Valentiniani 333,8
in Paradiſum ſubuectus Paulus 252,17. paradiſus in quarto cælo 142,9. paradiſus, mundus allegor. 245,1
Parca & Fatum, duo 7,46: an dea 21, 42, 52
Parchoria prophetæ enarratio 272,35
Parnes intergeminus per Chriſtum ſublatus 283,29
Parmenides Eleates, magnus philoſoph. Platonis iudicio 157,1: præceptorem quem & quos diſcipulos ac ſucceſſ. hab 170, 17: ignem & terram deos ſtatuit 13, 15. Parmenidis locus 256, 25: 246, 12: 257, 14. 262, 26: hemiſtichium ab alio imitatum 266, 23
Paſcha a Specie quid differat 331,8
Paſcha inſtauratur 140, 1, 56. Paſchæ allegoria 161,46: 247,40
Paſcere ventos, prouerb. 177,3
Paſteres Attici delicati 61,3
Paſtor, Aogalus (ſeu Nunctus) pœnitentiæ, Hetoræ de ſpiritu prophetis quæ dixerit 114, 37: de fide vt præditi 183, 51: de pœnitentia 166, 4: de puritate cordis 216, 2: de deſcenſu ad inferos 271,20
Paſtorem ſe vocat Chriſtus pædagogus noſter, & cur 49: 49. 51, 11. paſtor bonus, ſolus Chriſtus 57, 29. paſtor bonus idem & legislator 172,3. paſtoris boni officium 51,19
Paſtores, eccleſiaſtici antiſtites, ad Chriſti paſtoris exemplum 44,6. paſtura omni pecoris, regni præludium 149,31: 151,3
Paſſus an ſit Deus 319,3
Patientia quid 172,11: firmum, ſixumque nomen eccleſiæ 40, 17
Patrem & Matrem honorare, allegorice quid 191, 52. pater allegor. quid 216, 23. patres, & qui lingua, & qui calamo nos inſtituunt 216, 22. pater ſublimis, Abram 254, 31. pater vnus nobis in cælis 193, 15. Patet bonus & Pater iuſtus, Deus 31, 13. Pater & Filius enigmatice ab Euripide innuuntur 246,27 Patrem odiſſe, vita; ignorare, mors eſt 247,6
Patria conſuetudo, ſtoræ 46,11
Patriarchæ tres, Abraam, Iſaac & Iacob, quid ſignif. 122,50
Patrocles Thurius de Dioſcuris 93
Paulus Lacydæ diſcipulus 213,6
Paulus apoſtolorum nouiſſimus, Veteris teſtamenti auctoritate omnia ſua ſcripta confirmauit 226,31: quam diu docuerit 321, 1: ceu theatrum mundo propoſitus 218, 18: ad audiuorum captum ſe accommodauit 217, 1: Græcis aliquantulum veritatis cognitionem tribuit 135, 50: Græcorum quoque prophetarum teſtimonio Græcos conarguere auſus 138,42: philoſophiam quam damnet 127,33: de lege vt ſenſerit 131, 40: quæſtiones inanes ſepulcrandas dicit 234, 3: caninam & ipſe habuit 192, 37: ad Coloſſaenſes qua occaſione ſcripſerit epiſt. 274, 27: epiſtolam ad Hebræos qua occaſione ſcripſerit 274, 22, 24. Paulus ad Corinthios epiſtola prior 42, 46: ea ad Coloſſaenſes epiſtola 119, 21: ex ad Titum epiſtola 129, 18: ex epiſtola ad Hebr. 180, 3. ad Timotheum epiſtolæ eum a quibuſdam reiectæ 165, 22. Pauli diſcipulum præceptorem & magiſtrũ taſtat Valentinianus 333,22. vide Apoſtol.
Pauones Medici delicati 61,4: 99,21
Pauperias Platoni quid 134,32: vera quæ 211,7: beata quæ 207,45: ſapientum ſortita eſt 207,31: adnocat nonnihil gnoſticos 107,18
Pax, Iuſtitiæ filia 131,4. pacem colentes eum omnibus 163,16. pacifici quis, eorumq; beatitas 119,19,21
Peccare, actiõe ſeu actu dicitur, oõ ſubſtantia 219,17. peccans, ſuapte ſponte, an dæmonis impulſu delinquat 212, 40: tractandus vt frater 173,14 peccatoris pœnitentiam quam moderamini Deus 181,43: 173,2. peccatorum pœnitentia gaudet Deus 115,17. peccatorem occidi lex cur iuſſerit 300,14
Peccatum quid 167,31: 19,32. præter tentationem eſt, vt recta facta rectę factioni ſunt conſentanea 19, 36. peccato originali infelix omnium & animus & corpora 201,21. de peccato actuali & innato ſeu originali, Baſilidis ſententia 217,7. peccati cuiusque principia, ignorantia & infirmitas 333,37: agnitio, ea lege 161, 40. peccatis ſua vendicatum eſſe 199,32. peccatorum ſuorum cæteris quinq; conſtringuntur 169, 24 peccatum qui facit, ſeruus eſt 119, 5. peccatis omnibus ſuccumbendum, ſed inſtaurandum aduerſus ea bellum 31,31. peccatorum radices quoque excidit lex 73, 37. peccatorum differentia a pſalmædo expoſita 167,31. quæ remittantur, quæ non, ex Baſilidis ſententia 219,45 voluntaria peccata poſt veritatis agnitionem, expiationem non inuenirent 166,17. peccatis ſæpius repetitis veniam petere, non pœnitentia eſt, ſed pœnitentiæ opimio 133, 33. peccata vicinia, electo quadam tenus impartantur 301, 9. peccatis noſtris tradiſus quomodo Chriſtus 31, 17
Peſtimes Methymnæi, delicati 61, 9. peſtem mulieribus 6, 46
Peſtorale ſacerdotis q. ſignif. 140, 14
Pedes hoſpiti apud hoſp. lauabantur 214, 28. voguento medicato ſaluberrimi illinuntur 17, 31. pedum excitatio ad extremam pœnitentiæ clauſulam 301, 39. Pedes Domini, allegorice Apoſtoli 76,1. Pes, vox multas ſign. habẽs 332,14
Pelaſgus Arcadum progenitos 137,34
Peleus Thetidis amaſius 20,4
Pelius mons 333,9
Pallicex tuorum primorum patentũ quæ 140,36
Palops e Phrygia in Peloponneſum tranſitus 139,1. e Pelopis oſſib. Palladium 14, 10
Peloponneſiaci belli initium 140,32
Pelotides cocchæ delicatæ 61,2
Peltæ, quorum inuentum 132,34
Penelopes textoria vt imitanda 14,31
Penes uos poſitum, quid 229,38
Pennato capite facer ſcriba 264,8
Peplus, cuius poema 144,8
Peram habet ex ſententia apoſtoli; allegor. 101, 33 Pera Cratetis, prouerb. 89, 43
Peratica hæreſis 333,30
Perdidimus teipſum dicis Chriſtus in cõuerſione Zacchæi publicani 209,27
Perdix caupo 332,32
Peregrini mundo ſumus, non natura tantum 231,41 Peregrinus & Aduena in hoc mundo qui 316, 30. in peregrinis & alienis modeſtia vtendũ & cõtinentia 181,23. Peregrinatio chriſtiana 100,31
Perfecti eſtote vt pater veſter in cælis, quo ſenſu 320,3. perfectus qui 225, 32. perfecti quando fiet putemur 40,11. perfectos quam ſemete ſe quidã vocent 47,11. perfectorũ differentiæ 216, 16. perfectus diuerſis modis dicitur: at quis inuenit vna perfectus ſit nemo hominũ inuentus 114, 18. perfectum eſſe, penes vnum Deum 39, 1 perfectum coniugium quod 281,41
Perfectio quid, vel potius Perfectionis primus gradus qui 274,7 perfectio chriſtiani quę 40,1: chriſtiana quę 119, 23: 211, 10 euangelica quæ 316, 19. perfectionis nomen cui baptiſmo tributum 41,16
Periodi dictum 119,36. Periides e ſeptem ſapientibus eximitur 183,1,19
Peripatetica lectu cooditor Ariſtoteles; eiusq; ſucceſſores 130,2. Peripatetici deũ quem ſtatuerint 2, 1: bonorum genera ſaciunt 113,10, 30. de matrimonio vt ſenſerint 178,30. Peripateticæ diſciplinæ genera duo 246, 1: ex Moſe ac prophetis concinnata 254, 23
Perſica quid 169, 37: 194, 6
Perſis ac Medis deos quos habuerit 19, 30: & 17, 39 Perſarum philoſophi, Magi 136, 38. Perſica geos impoſe philoſophos 136, 41: quæ tenuerint 133, 47. Perſarum reges filios ſuos in quib pontificiũ inſtituti curarint 48, 1 Perſis rex deliciis in Græcia maximo cũ æſtimatione cõſectatus 21, 1. Perſici regni chronologia breuis 143, 32 Perſis mooles muliũ 268,34
Perſici tempora 139,7: expeditio 145,13. Perſici regnantis annus 22211, 139, 32
Perſicæ cruces 89,3
Perſecutionem, oh tuſſitiam patientes beati 207, 31: 1 0, 28. perſecutionem eut patiansur pii 216, 27. nolente an volente Deo fiat 217,30: ex vibe in urbem fugiendũ vt ſit 218, 18. occaſio eius quantum fieri poteſt præcidenda 218,21
Peſtilentia ſoli aſcribitur ab Ægyptiis 242, 27. luſtratio eius 248,17
Petẽti ſe date, q ſ 1 2 50 petunt regia, hominum ſalutem petere : 26, 44
Petrus apoſt. mactare iubetur, & ſeſe 64, 40: libertos procreauit 197,48: vxorem ad ſupplicium euntem quib verbis cohortatus 312,49. ex Petri prædicatione locus 269,44,52: 271,33: 322,5. 330,35. ex Petri Apocalypſi locus 342,40: 347, 22,27. Petri interpretem Glaucii magiſtrum ſectatur Baſilides 325,32
Petulantiæ ara 7,47
Peucetio, Rom. hoſtis 213,8
Phagros piſcis pro deo 61,40
Phaethon Veneris amaſius 99, 6. Phaeshontem tot edidit tempora 138,47: 145, 14: allegoria 244,37.
Phalangius venenatiora oſcula 110, 48. 177,48
Phalereníis heros 62,7
Phalli Bacchici 10, 16: & 5, 16: qua ex cauſa inſtituti 10, 13
Phaneas da Leſchis & Terpandri temporibus qui vixit 144, 8 de Alexandri expeditione 145,40.
Phanochis Eroter 11,19. loc. ex Amoeib. ſeu Pulchris ad imitat. Demoſth. 206,28
Phanotheæ inuentum 331,33
Phaſianæ aues delicatæ 61,3
Themonoe Delphica vates 144,42: quãdo floruerit 139,32
Phetectarus locus ex Automolis 363,51
Pherecydes Syrius in ſeptem ſap. 129, 19: Theologiã ſuam cryptice ſcripſit 244, 15: allegoricam ſuam theologiam e Chami prophetia deſumpſit 272, 43: de Idanthura Scyth rege quæ ref. 242, 34. locus eius ex Hermeto inuent. 264, 5
Phidias ſtatuarii opera 11,30: & 14,3. Phidias Ioua ſe facto parum honoris tribuit 16,12
Philtoridis ſchemata 33,30
Philemonis comici locus 101, 44: 259, 42: 302, 42: locus ex Platone mue 266, 23: locus e Synephebo 90, 35. Philemõ Hypobolimæum ſuũ ex Anſtophane Cocalo

Cœlo suffuratus 267,5
Philini locus ex Demosthene 261,3
Philippides Pan qui sit docet 13,16
Philippus Amymonis (Amyntæ Euseb. & al.) F. adaratus 16, 33: mortuus 145, 34
Philippus. Archon Athen. 141,5
Philippus apost. filius elocutus 392, 34: exstat martyrium, mortuus 213,26
Philisti locus ex Thucydide 263, 42
Philo Dialecticus in Menexeno quæ scribat 224,18 Philo Pythagoreus Hebræam philosophiam Græca vestitione ostendit 132,1: Saram & Agarem vt interpr. 133, 42: in Moysis vita, Græcos doctorum in Ægypto fuisse tradit 145,45: de magna ingenua quid prædicarit 274,43: in libro De Iudæorum legibus dissentit a Demetrio 146,16
Philochorus de Neptuno medico quæ scr. 9,11: de Telesiæ statuum operibus 24,6: de Homeri ætatibus 141, 57: Maenæ in libri 1, de Orpheo quæ trad. 144,46. furtum eius 267,16
Philolai Pythagorei locus 256,5
Philosophandum omnib. cuiuscumque sexus, ætatis, conditionis ex nominib. 214,4,35: 215,7. philosophiæ Italorum quid 136, 24. Philosophia quid 31,22: 59, 44 122,38: 183,16: 161,52. Clementi quid 273,5: 293,4: quæ intelligatur & vberius a Clemente 124,28: Hebraica seu Iudaica, multis vetustior Græca 130, 23: 131,52: 138,20: barbarica, & antiquior & augustior Græca 130, 31: barbara seu christiana, vera & perfecta 555,31. Mosaica, quadripartita 153,24. Græca, lusitur a quibusdi vt a pueris latina 272, 52: quo nomine & quibusdam reuocatur 120, 13: 133,16: an ex diabolo, vt quibusdam visum est 275,52: 294,22. 41: ad Græcos vsque manasse 226,21: & 620, 23: derivata ea barbara 261, 40: theologiæ veteris variæ, fragmentâ quoddam 128,47: Græcis Testamenti loco data 275,23: & 270,19: Græcis magistra fuit vsq; ad Christi aduentum, sicut Iudæis lex 285, 1: quid & ante & post Christi aduentum profuerit 121, 48. Græcos quomodo auctos fecerit 637,40: quid conferat ad veritatis cognitionem 137, 20, 42: 138, 5: viam præparat cœlestis doctrinæ 131,40: 301,31: ad sapientiæ nos deducit, vt libentius disciplinæ ad philosophiam 122, 31. negligenda ea multi apud ancillas eius consenescunt 122,26
Philosophia, vt nunc, nam in totum a fide est 137, 34: falso & sapientiæ opinione infamata 165,18: sectis variis ita discerpta vt a Brachis Pentheum 128,33. successiones eius præcipuæ tres, Italica, Ionica, Eleatica 122,32. Philosophia inanem seu macra, Zenonis nempe Stoici 179,32. quæ & quatenus a Paulo reprehensa 274,21: & 127, 22: quæ retinuitur a christianis, quæ non 136,16: vera, a primo omnium doctore Christo profecta 273,41. christiana præter etiam vltimi status 138,20. sublimis, rerum cœlestium scrutatio 284,50: imparata in homine gnostico, Logica, Physica, Ethica 235,21. huius eum qui a quib. philosophia posita 318,42. Antiquitates eius olim qui apud barbaros 131, 36
Philosophi Græci qui, & qui christiani 273, 32: Platonici qui 136, 27: 131, 27: veri qui 236, 22. philosophiam se cur appellarint Pythagoras 205, 1. philosophus, veritatis studiosus est 269, 46: multa perspecta habeat oportet 261,52: christianus, quot & quæ obseruet 164,46: veteres plenq, numeri barbari 118,25: 130, 26: optima quæque dogmata partim ab Hebræis partim a cæteris barbaris mutuati 268, 49: e Moysi multa furati 835, 891 qui quos deos sibi finxerint 19, 14, 45: 127, 45: pueri sunt, nisi sub Christo in vtero adolescant 127, 51
Philosophiam sectæ plerique a Socrate sua mutuatæ 263, 11. philosophorum antiquissimus Thales quando vixerit 143,38. philosophiæ antiquæ 824,11: prima, Theana 131,35. e philosophia quoq, multi ad christianismum se contulerunt 226, 38
Philostephanus hui de Pygmalione Cypri 17, 31: de rerum inuentoribus, scr. 133, 1
Philoteræ vetustas 228,58
Philyderi comici locus 243,17
Phocaensium taciturnitas 55, 35
Phocylidis locus 258.19
Phœnices quæ inuenerint 132, 38: litteras ab Hebræis ad Græcos propagarit 148.49. Phœnicianum rerum historia Lauri 140,48
Phœnicum tempora 538,46
Phormio Laco vates 144,28
Photonæi antiquitas 138, 41: inscriptum 13,12: leges a pud Argiuos 30,22. e Photone versus 138,40: 151,6
Phosphori ara 250,42
Phrygum inscripta 132, 35. 37: sacra 5,2: hæresis 219,32: 385,30: Epiphanius 175. Phrygiæ harmoniæ quæ conuenianæ 278.17
Phrynes Thespiacæ celebritas 16,26
Phthimica Arcadicis & Argolicis quantæ 136,35
Phyle, demos Atticus 850,46
Phylactium, Palæstinæ 540,21
Physica; Ionicum poema 144, 6. physica Moysis 153,55. physicis animis primus intendit Anaxagoras 157,22. physicæ primum conscripti Alcmæon Crotoniates 132, 12. Physici antiquissimi qui 132,2, 13: summum bonum quod stat. 279,25
Phytæ Sibyllæ 144,22. f. Pythæ, i. Delphicæ 138,45
Picatorum vulformque ac raforum officinæ pudendæ 25945. picatio quam pudenda 96,42
Pictura accurata efficacia 17,25. picturæ insignes 224,25.
Pietas quid 164,3: quid, & quæ eius fructus 25,9,18: vera quæ 247,44: a Deo manat 122,43: producit dies vitæ 165, 30. finis eius perpetuo in Deo acquiescere 60,3. pietatis præta beata 351,23
Pignoratio lex 171,13
Pilæ parvæ lusus 104, 17. pilæ lusus quæ postulet 138,40: & Seneca De Benef. lib. 2, c. 12 præpilatæ hastæ in gymnasiis 166, 52
Pileus sacerdotis quid signif. 241,23
Pili quo honore a Deo affecti, & quam teneanter habendi 96, 31: 106, 20: pœnas Deo luunt 548,43. pilos fucare inuentum Medeæ 132,40
Pindarus ὑπερχρίτων inuentor 135, 16: Pythagoreus fuit 255, 26. Pindari loci 4,3: 115,12: 127,6: 138, 10: 139, 34: 154,40: 156, 21: 166, 3: 211, 50: 254, 40: 255, 26: 259, 41: 261, 19: locus ad imitationem Salomonis 128, 36
Piratica nauem reficere. proverb. 894,11
Pisa. Pelopis sepulcrum 10,12. Pisæ louis simulacrum 309,8
Pisander Camirensis fur 266,46
Piscatio pro exercitio 104,40. pisces aqua turbata capiuntur facilius 383,3. æquem quem trahant 305, 13: loquelam suam habent 146, 38: attingi ab Ægyptus cur vetiti 305, 11. iudæis interdicti qui, & cur 65,3: 367, 52: 166, 4, 14: 174,51. marini licet aqua falsa innutriti, sale tamen egent 125, 18. Pisces in annulo signati 106, 14: Ægyptus quid signif. 241, 15. piscis a Petro eum flatere capti allegoria 64,3. piscium duorum cum hordeaceis panibus distributio mystica 220, 52. pisces pro deis 12,2. & 11, 40
Pisino Lindio Heracleam suffuratus Pisander 266,46
Pisistratus in suimanda tyrannide adiutus ab Amphicteta vate 144,18
Pistillis fericis contusis 215,18
Pittaci dictum 129,37: exercitium, modus 104. 20
Planetæ pro dis habiti 19,52: quid possint 343.6: & 821,13
Plangentium vngentium 76,45
Plantarum naturæ 504,56. plantæ an animalia 328,35. planta cælestis, hamus 28,58
Plastæ. tacta pollat 121, 33. plastica inuentores 132, 35
Platonici genu seu heroes 12,8
Plato, Socratis discipulus, in Academiam se contulit 129, 52: veritatis studiosus 247,38: 250.6: philosophiam suam vnde hauserit 20, 47: magistro quo vsus in Ægypto 151, 5: a Pythagora & Ægyptus quæ mutuatus 267, 12. philosophiæ pulcherrima quæque sex barbaris hausille aperte profitetur 130, 24: Hebraicam philosophiam & veritatem præ cæteris philosophis secutus 65, 12: 113, 16: 136, 22: Moysen diligentissime secutus 239, 24: & 148, 52. Moses Atticissans 148, 12: barbaricæ philosophiæ quantum religionis tribuerit 130, 38, 50: de Deo vt senserit 20, 1: 251, 30: 255, 22: de Deo veritatem vnde discere voluerit 286, 46: Deum vnum esse docuit exemplis Politicis 154, 26: principium vnum & ipsa agnoscat 252, 36: de mundi ortu vt senserit 238, 10: mundi fabricam causam Deo quam esse putauerit 249, 1: de ortu seu nascentia hominis vt senserit 286, 1: de mentis origine vt senserit 259, 15: de irrationali animæ parte quæ scr. 244, 36: rationi tantum tribuit 255, 25: de essentione vt prædicet 265, 44: de conuentione hominis vt senserit 281, 7: correctionis vim maximam tribuit eorrigationi 54,47: Veritati studere vult cum qui ad beatitatem aspirat 158, 4: de summo bono vt senserit 179, 42. 49. & 274. 1: de summi boni cognitione quæ trad. 260, 30: beatitudinem paucis obtangere scribit 254, 53. virtutem & ipsa diuinitus dari ait 251, 21: diuinam quandam naturam quos & quomodo conseqvi putauerit 230, 7: impios vocat qui Deum in se habitantem corrumpunt ac polluunt 51, 28: de fraternitate humani generis, eiusq; gradibus quæ tradiderit 254, 25: 260, 14: de matrimonio vt senserit 11, 43: mulieres communes esse quomodo voluerit 185, 6: de corporis cura vt senserit 206, 40: de vasis & supellectili quæ præcep. 69, 40: colorem vestis quem probarit 101, 13: de voluptate vt prædicarit 175, 14: Siculum Italicumque luxum damnat 65, 12: Pelasgicum bellum cur dixerit 11, 13: pœnas vrnes ac salutares esse censet iis quib. infigunturve 51, 11. de vita æterna vt senserit 211, 9. 236, 11: sententiam de spe post mortem vnde mutuatus 136, 23. de Aridæi mortem sæpiuscule quæ scripsit 852,41: Christianismo in multis præluisse 854,32: 255, 34: 256, 24, 25: in Minoia & Lycurgi Politia quid desiderarit 151, 13: ea sæpe sua imaginem cælestis ciuitatis adumbrauit 532, 49: ideas animalium vbi locarit 233, 33: idearum, regionem vnde hauserit 249, 33:
Diem nostrarum quem & cur dixerit 256, 7: ἀπόγειον ἔτους quem vocarit 82, 453

plaotas vocat animalia 328. 35. 44: Græcas quoque voces e barbaris deducit 144, 41: duo quoque ἀνάπαιστοι tribuit 146. 29: de poeta quo scripſ. 298, 45: cum Acuſilao de Phoronei antiquitate quę prodat 131, 43: ſymbolice multa ſcripſe ſcripſit vtveteres 241, 49: onigmatica ſcriptione cur vſus in epiſtola 247, 22. Platonis locus 158, 43, 52: 159, 13: 186, 1, & ſeq. 206, 26: 209, 42: 180, 3: 212, 22: 228, 14: 261, 14: locus e Politico 126, 43: 158, 9, 14: ex Epinomide 234, 33: ex Theæteto 120, 14: e magna epiſtola 249, 41: ex epiſtola ad Eraſtum & Coriſcum 235, 29: locus ab hiſtorico expreſſus 268, 50: locus ab Euripide expreſſus 266, 16: locus a Meoldro expreſſ. 265, 24. locus a Philemone comico expreſſus 266, 24: locus ex Diphilo mutat. 264, 49. Platonis ſucceſſores 110, 3

Platonis comici locus ex ἱππεῦσι 304. 47: ſuntum ex Ariſtoph. 267, 3

Pleuronia puella 177, 11

Plumbi nigri flos albus 346, 14

Pluto Proſerpinā vt rapuerit 531: Ligitta Heſiodo ab Hercule 12, 44. limulacrum eius 14, 23: Plutus an Deus 21, 49. cæcus, allegor 90, 16

Pluuia ex aſtris prædicta 186, 19: precib. impetrata 267, 32, 33

Poculis ſumptuoſis nō ſtudeendum 69, 21. toter pocula tot ſeniæ an disquirenda 67, 1. poculum Chriſti paſſio eius 46, 1

Pœna ſeu puoitio quid 15, 20: 131, 49: maxima ſidelia quæ 134, 4 pœne minæq; quorſum propoſito 103, 11: in quem hiem irrogentur 109, 42: 011, 52. (& Seneca lib. 1 De ira, cap vlt.) Salutares ſeoribus, etiam Platonis iudicio 21, 11: cuiaoi multa vitia 10, 19. pœnæ iuſte & beneficia, eamdem vim habent 13, 1: ab hominib ſponte accerſuntur 31, 31. puntiniæ non punitu, in noſtra poteſtate poſita 229, 42

Pœnitere, bonum peccatori, vt ægro conualeſcere 14, 42 pœnitentiam peccatorum qui otopere quærat Deus, 11, 42. pœniteotia quid, & vnde 161, 7 magna excelligeria eſt 166, 4 vnda exiſtat 181, 44: propiorum quid habeat 184, 1: duplex 209, 49: 211, 58: altera 168, 14 vera quæ 211, 50: erebrius iterata, nihil ab incredulitate differt 166, 19 pœniteotiæ optolo, non pœotentiæ eſt, peccatis ſopius iteratis veniam petere 166, 33

Poeſis philoſophica 159, 1. poetica ooſtes, Sibyllina 14, 45. poemata recentiora, veteribus adſcripta 143, 11: 144, 2

de Poete affiatu quæ Plato & Democrit. trad. 304, 41. poetæ Græci de Deo vt ſenſerint 21, 32: theologiam ſuam hauſerunt a prophetis 23, 1: veruſtiſſimi qui 159, 38, 43. poetæ noo obſcuri verſus de cuhara 291, 24: locus cum Moſis loco cōgrueos 461, 4. poetæ anonyma, Epici 11, 16: 31, 25: 67, 39. 78, 3: 120, 45: 125, 11, 20: 178, 4: 182, 4: 185, 42: 187, 14: 205, 32: 214, 10: 230, 4: 236, 39: 302, 41. comici 61, 31: 66, 16: 77, 37: 105, 10: 177, 50: 237, 5: 327, 18. tragici 5, 32: 7, 30: 28, 42: 46, 51: 57, 45: 66, 44, 49: 68, 5: 95, 10: 111, 25: 175, 10, 23: 186, 38: 187, 1, 4: 211, 44: 225, 2: 240, 52: 258, 42: 281, 5: 303, 11: melici, 232, 6: 255, 9: 261, 16: 278, 44. Poetriæ inſigniores 214, 25. poetria prima Thearo 111, 15

Polemo de Minerua vulnerata quæ trad. 10, 41: da Smarathuo Apolline 11, 42: de Apollinis bnarris ſimulacro 11, 23. Polemo academicus de beatitudine vt ſenſerit 180, 24: libris De vita naturali, ab animalib eſu & ipſe abſtinendō cenſet 104, 42. a Polemonis ad Timoū libro quarto 14, 5. anteceſſores eius qui, & qui ſucceſſ. 130, 4

Politici genera duo Plat. 131, 19

Polyaratus Thaſius vates 144, 29

Polybus ſœrum quo tēporis ſpatio perfici dicat 190, 16

Polycratis anoulus 106, 31

Polydamas Thonus vxor 331, 42: Diodoro Polymneſte

Polygamia cur ounc vetita 198, 5

Polyidus vater 144, 37

Polyporum verſatia 111, 01

Polyxeoe verecundia 112, 16

Pontificales libri Æg ſeu de ſacerdotali diſcipl 169, 13

Populus quid 138, 44. populus triplex, & vous ex duobus, Chriſti eccl 170, 21. populus nouus ſeu nouellus, pro dilectis Dei 38, 06 populi vice Deo eſt etiam vnus fidelis 173, 31

Porca porcellos ſi deuoraſſet, ominoſum 307, 31. porcina veiei cur vetiti Iudæi 167, 3, 14: 144, 16

Porta regia & autheotica, ſeu Porta Domini, quæ 114, 31 portas arcanorum carmioum innenire difficile 141, 10

Poſidippus Cnidius, de Praxitelis Veneie quæ ſecr 16, 14. de lapidea Veoere in Cnido 17, 32. Poſidippi locus ex Diphilo raut 264, 38

Poſidoonia ſummā bonū quod ſit 179, 11

Poſtumi Romani conſtatoria 013, 7

Io poteſtate noſtra poſitum, quid 229, 38. poteſtates quædam ſeu ſpiritus, tempeſtatum arbitrium habere putantur, cum penes deum illæ ſint 227, 10

Pote quali & quomodo vti chriſtianus debeat, 61, 23

Præcepta Dei quid 61, 10. præceptum præcepto explicatum 73, 37

Præcooio citantur qui adeſſe voluntſed coronāntur tantum qui poſſunt 107, 10. præconis opera noo aliquā ie cōpellido populo vt debitur cōciouatores 119, 41

Prædicanda ſopes domibus quæ in aurem audiuimus 121, 26. prædicare ſupet teſtim, quid 116, 16

Prædictio e cælestium obſeru. 194, 8

Prænotio duplex 327, 14

Præſectus, abiunt tameo 257, 40

Prandium quale eſſe debeat 66, 9

Pratem Platonis 256, 16

Praxiphaoes Grammaticus primus 133, 16

Praxitelis, Ceter, Proſerpina, Bacchus 11, 44: Veous Cnidia 16, 13

Precatio quid 306, 36. preces quales & de quibus eſſe debeaot, quomodo item fieri debeant aut ſolerot 306, 54: quacumq; lingua fiant, a Deo audiontur 307, 34: otiendem verſus cur fieri ſolita 327, 41. hotus quib fieri ſolitę 306, 46: cla es voce fieri Pythagoras cur voluerit 332, 33. ad preces & ſacra cur loti & mūdiore colia acceſſerit vaterei 227, 40, 46

Precet gnoſtici aſſiduo ſeu perpetuo 210, 31: matertiam præcipuam quam habeant 327, 16: quales, quomodo, quido, & vbi ab eo inſtituantur 309, 24 preces piorū, immo & cogitatione, theo exaudit Deus 210, 25. immo & aotecertis 277, 37 preces peccatorū quoq, nonūquam a Deo exaudiūtur 315, 31. preces malorū, noxiæ ipſis & alin 307, 44 preces ab angelis ad Deū preſeotur 331, 31. precib nō op' eſſe qui dixerint, 306, 50

Presbyteri qui 097, 36: & 213, 22

Pretia duo to dicare, non decet 111, 9 de primatu cōtendere vetiti apoſt. 259, 38

Primigenia Deo conſecrata pro expiatione impietatis 201, 34. primigeni filii Dei 84, 23. primigenius omnis creatura 316, 2. 317, 31

Primitiæ Deo ſacræ; allegor. 173, 19

Principia ſeu Primordia rerū qui quæ ſtatuerint 179, 17: 197, 41. principiū vnū philoſophi quoq, oōnulli agoouerūt 227, 41: præſertim Plato 118, 46. & Thearidas 280, 26. principia rerū myſticis involucris a Græcis tecta 277, 42. principia huius vniuerſi in demoostrabilia eſſe diceie philoſophi 307, 37: & 177, 16. voiua anomalia an plura ſint 130, 46

Principiū & Finis, Chriſtus 291, 2. in principio creauit Deus cælū & terrā; quo ſenſu 344, 40, 44. in principio erat Verbū, a Petio vt expoſitum 273, 37: quomodo a Valentinianis 331, 31

Probanda omnia, tenenda bona 181, 6

Problemata loquar, alleg 231, 19. problemata Indosā gymnoſophiſtū, & poſt 269, 26

problematum differeotia quo 305, 43

Procles atchoo 13, 48

Prodici Cei fabula de Virtute ac Vitio 139, 49. Prodici Samii poema 144, 4. Prodici fictitii gnoſtici opinio 167, 7: 308, 12. ſectatores eius Zoroaſtris arcanos libros habere ſe gloriantur 130, 17

Præcn Abantiadæ & Abarum eius expeditio 301, 4: tempora 138, 50

Profani, ſee Noo iniuiati qui 240, 37 verbi myſterius eon imperiendi 240, 50

Prohibere qui negligit, cū poſſit, an culpæ particeps 134, 32: 331, 10

Proioetheri tepora 138, 46. 199, 24. filia 130, 24: dolus 324, 56: furtum 134, 50: iuſtum homo 114, 31

Promilio ad obœdientiam incitat 281, 50 eonſummatus eius atquiſcere 413

Propbetia quid 161, 50: tēpore diſtinctior cuerus habet 161, 42 ænigmatis cur velatę 237, 31. pphatia agnoſcit Plato 138, 5 Prophetæ Hebræorū, quales vates 144, 50 quales doctores ſ. 133, 40. Dei oratores 3, 41. & audiſſe ſe a Deo vaticinia dicūt. & Obiectionib. ac Reſpōſionib. g formā dialogi vtuntur 189, 40: par abolico loquādi genere cur paſſim vſi. præſertim in incarnationis myſterio 207, 40: perfectionem cur potiſſ. paſſi 218, 0. prophetarū Iſraël chronologia 140, 21: 142, 17 144, 54 de prophetarum ſpiritu vel ſenſerint Valentiniani 331, 19. prophetæ Iſraëli promiſſus a Moyſe 49, 11 Prophete Ægyptiorum, philoſophiæ antiquiter 131, 37 habitus eorum & officium 269, 11: princeps 131, 3. prophetæ Græcus, Epimenides 119, 31

Proſerpina raptus 5, 34: quādo ſ 131, 40. filiæ eius e Ioue 5, 31: canes, planetę 244, 8

Proſymni cum Bacchopactum 12, 17

Protagoras Abderites, anteceſſores & ſucceſſores quos habuerit 130, 22. inuentum eius 174, 12

Protei verſatilitas 91, 15

Prothoe, Apollinis concubina 8, 32

de Prouidentia Dei quæſtiones quæ moueantur 134, 46. vt leotiat religio chriſtiana 107, 41. iubiata ea, tolliturr tota religio chriſtiana 127, 40. maximum in ea quæſtio 134, 44

Proximus qui 124, 42

Prudentia quid, & quo illi cognata virtutes 169, 32: pro ieiunio vaietate, varia ſortitur nomina 193, 32. ſerpentib. cur tribuita in Euang. 193, 48

Plagdas Ægyptiorū ogdēas 76, 41: item apud Suidam, & in vtroq; Hippocratico lexico, Erotiani & Galeni: apud Antheorū, etiam in. m. ſ codice 213 apud Helychium vtroque modo

Pſalmi & hymnidia cōmuio & ante ſomnum 302, 20 pſalmi primi expoſitio 187, 31. Pſalmo dus, Dauid 76, 32

Pſalterii barbarici barmonia 279, 32: allegoria 71, 19.

Pſeudoprophetæ quales docſt. 134, 31

Pſittac in delicia 58, 26

Ptolemæi diligētia in bibliotheca inſtruēda, & interpretādis ſ. Bibl. 140, 49. Ptolemeus Bacchus 16, 23. Ptolemæi quarti tēmp. 146, 13. Ptolemæorum breuis chronologia 142, 18

Ptolemæi Ageſarchi P. hiſtoria de Philopatora 13, 32. Ptolemæus Mendeſius, regū Ægyptiacorū tepora & res geſtæ trib.

trib. libri 2 complexur 138,26
Pudendorum amputatio in cultu idolatrico quid signif 26,38
Pudor quib & vbi debeatur 100,16. Pudoris indumentum cum calcabitur; enigm. 200,3
Puella seu Iuuencula: imaginem qualem nobis Zeno propositurus 109, 11
Puero gladium dato 119,19. Pueri meritorii, muliercs simulantes 97,18. Puer, Ægyptius quid signif 242,14. Puerorū & Infantium appellatio, an prima disciplinæ rudimenta significet m C. Ser. 40,46. pueri vocantur etiam adulti filii Dei 37,43: & 38,7. puer nominatus etiam Christus ipse 40, 12. puer non mente at que animo, sed malitia & vitio 42,47
Pugilatus cuius inuentum 232,42
Pulchrum qui non poterat, diuitem putat 91,10. pulchra at non communia seu publicus 28,17. in pulchritudinis institu prædicandum Dei opificium 78, 16. pulcher solus sapiens 162, 7. pulchra & præclara omnia a Deo; & quidem dupliciter 121, 5
Pulchritudo vera qua 22,5: 97,10. optima quæ 107,5. interiorem a Deo libi precatur Socrates 214, 11. pulchritudo creaturæ cuiuscunq; in virtute eius posita 90,21 pura comicus unda est 14, 47: quib conseruetur & augeatur 107, 11. adfectanda nun est 92, 46. affectatio eius vnos quam decebat 95, 17: affectatio eius quæ malæ & vitiis & multitudini conciliet 95, 9: absque peccato inspectetur 123,17: pulchritudinem & pulchra vt spectet gnosticus 316,29
Pulli pro dilectis Dei 82,19,15,28. pulli assimilati ad vitem alligati allegoria 32,36
Punctorum transpositione corrumpunt Scripturam hæretici 190,1
Puniri mali gratia cur edere vetabatur in Thesmophoriis 6,7
Purgata retia per diluuium 235,17. purgãda nobis nõ ea tantũ, sed & aures 128,16. purgatio animæ quotuplex 274, 6. purgationē impiorũ per ignē, agnouerunt ethnici quoq; philosophi 235,11
Purificatio perfectaqua 230, 30: hominē quæ faciat 287,10
Puritas quid 280,7: perfecta quæ 227,46: vera quæ 309, 12. Puritas & sanctitas a Deo in primis nobis commendatur 22,49,18, 55
Purus qui 308,10. puri corde qui, & quare beati 220,9 14. purus a peccati sordib. nemo, ne si vnius quidem tantum diem vixat 101, 26: 219,19 221,12. pura pura sumantur tangenda 287, 30
Purpurarii, & piscatores se, & nostores, alonginquo sepe accersiti 88,18. purpura Tyria, sidonia, & Laconica, insignior 88, 37. purpura purpuræ admota, cernitur euidentius 278,15. purpuram subtilatam esse præstaret 88,33
Putredinum spumis se illimentes 93,45
Pygmalionis amor insanus 17, 38
Pyramis pro deo colitur 194,4. Pyramidalis forma 279,21
Pyriphlegethon fl. 253,4
Pyrrho antecessores & successi quos habuerit in Eleatica profl. 130, 13 Pyrrhonii vt refutandi 319,48
Pythagoras patre quo & qua patria natus 129, 41: 130,22: quando flor 130, 21: 146, 37: Pherecydis discipulus fuit 329,42: Philolaphum se primus appellauit 129,38: cur 205, 1. philosophiam a quib hauserit 128, 52: 131, 18, 20: ab Ægyptiis quæ hauserit 55, 2: Moleo diligenter secutus 219, 24: Zoroastrem imitatus 131,17: Orpheo quædam adscripsit 144, 41: de Deo vi sensuit 21, 26: sapientem esse dicit Deũ solum, vt Paulus 204,32: summũ bonum quod statuerit 179,27: prænotioni attendit semper 144, 26: eum qui nomina reb impositi, quanti fecerit 142, 8: Musas Sirenib. suauiores esse tulit 132, 2. hominem vnũ heri debere quomodo dixerit 229,25; quinquenni silentio quid sibi voluerit 247, 47: preces clara voce fieri cur voluerit 232, 31: eamib. abstinere iubet ac vino 65,17: & Plutarchus in lib. περὶ πολυφιλίας: cur 304, 40: animalium abstinentium mitemque tractationem vnde hauserit 172,27: in omnes sustollendo nem sensu voluit, non in deponendu 118, 20: aram solam quam statuerit 204, 52
Pythagoræ versus 57, 40: locus de vita hum. misere 186, 40. e Pythagora quæ trauerit Plato 267, 12. de Pythagorica philosophia liber Didymi 333,35
Pythagoræ discipulorum genera duo 242,22: firmissimum argumentum habebant αὐτὸς ἔφα 159, 28. Pythagorica symbola exposita 138, 41: 239,38. Pythagoreorum symbolica vocabula enarrata 244, 7. de Pythagoreis symbolis liber Alexandri 331,18.
Pythagoræ αὐτὸς ἔφα cælum vocans 261,38. symbola ius clarius explanata noluerũt 241,34 de secundo num quo trad. 190,28: 253, 18. a coitu cur abstinuerint 187,10. Pythagoreæ philosophiæ 224, 11, 16
Pythia panegyris 30,10
Pythiæ vatis responsum 204, 25: dictum 266, 21
Pytho proditor 327,24
Pythocles Samius de Phocæ cuiusdam sacrificio 12,16: Italicorum lib VIII. C. Iulii Nepotem vatē fuisse refert 144. 47

Q

Quadrata figura quid signif. 279,18
Quadrimembris a quib. inuenta 132,3
Quærere & inuenire 204, 23, 27: 215, 29. quamdiu inuentus veritas 236, 41. quærendum in primis regnum Dei 86, 8: 89,30
Quæstores huius sæculi 115,12. Quæstio seu Quærere quid sit 82,28 quæsti quæ non soleant, nec debeant 234,2
Quæstiones quo scopo fieri debeant, & quomodo 326, 30, 39: de Deo quæ vetitæ, quæ non 235, 40 quæstionis de Deo inuentio quæ sit 286, 32. in quæstione vniuersali quæ requirantur 286, 32. quæstionũ genera vt differant 234, 13: 329, 42: inutiles Paulo quæ 127, 28 inutiles repudiandę 234, 2. quæstionum scabiosarum fructus 124, 52
Quæstorii mysterium 240,32
Quies a labore mystice quid 290, 51. quiescisse Deum die septimo, quid sit 291, 5
Quoties volui congregare filios tuos! 122, 46

R

Rachel, patris oues pascit 304, 13
Rapa Mantio natia 61, 2
Rasura capitis ex pactu inuolũtarium & subitum homicidiũ 36, 2. radi oculeula lęquinq; & comi, degenerũ est 96, 20: 102, 30. rasorũ officio; pudendę 91, 45
Rami virentes adorantib. dati 243, 25
Rationis & mentis sedes 32, 6: & 78, 9. Greg Nyss. eum Hippocrate in corde locat. rationalis animę character proprius qui 275, 49. rationale summi sacerdotis quid signif 241, 37
Rebecca quid significet, & proprie & allegor. 40, 9: 122, 46: 280, 32
Regeneratione in regnũ Dei recipimur 24, 18. regeneratio per aquam & spiritum fit 345, 5: per aquam 58, 48: Dei filios non efficit 199, 19. regeneratio in spiritu quid 166, 31. regeneratio allegorice dicitur catechetica institutio seu illuminatio 236, 20
Regenerari a Christo, transferuntur in octauam, secundum Valentinianos 143, 46. regenerationis officium 31, 35. regenerati, Dei habitaculum, non dæmonum 177, 6
Reges eorona pretiosa redimiti, Christi typus 5, 16, 34. reges appellantur fideles omnes 349, 3. reges deos vnde sic fecerint 12, 12. Rex qui 130, 15. regem petenti populo quale futurum esset regnum imperium prænuntiarit Samuel 98, 18: rex, lex non scripta 188, 21. rex inter homines sapiens 173, 18
Regũ numeris species quot 149, 50: numerũ quod 152, 9. regia scientia Platonis quæ 157, 10 regius & authenticus aditus 124, 33. regni qui 151, 21: vere qui 111, 34. regales filii licentius nobilitare sua abuterentur; nempe Gnostici scilicet 188, 21.
Regni præludium, pastura ouium gregis 149, 12. Regnorum (seu Regum Iudaicorũ) libri quatuor; eorumq; breuis chronologia 140, 28: 142, 7. regnũ Dei tripli vt dicatur 236, 16
Regina, mystice Ecclesia 180, 28
Religio quid 170, 12. religio seu religiosa mentis & reuerentia, quantopere eommendata Platoni 180, 7
Remittite, & remittetur vobis 319, 33
Renouari seu Renouenescere vt debeamus 96, 18
Repentina & subita, sine tempore non fiunt 333, 27
Reprehensio medela est vitiorum animi 30, 50: & 51, 1. species eius variæ, earumque definitiones 53, 21
Repudians vxorem, & repudiatam ducens, mœchantur ambo 112, 43 repudiatæ an superinduci alia vxor possit 192, 54
Res expellendę non verbis sed factis 293, 33
Resp. tria genera enigmatice a Platone signif 254, 50
Resolutio geometrica quid differat a dialectica 330, 39
Respiratio vt fiat 304, 24, 28
Responsio recta vt sit, verborum & rerũ distinctione opus est 274, 34
Resurrectio, quidam e somno euigilatio est 256, 22: & Zoroastre recte signif. 253, 41. agnouerũt eam etiam ethnici philosophi 235, 14
Retrospiciendum non est vbi semel aratro manus admota est 311, 30
Rhacotis, promunt. Ægypti 24, 24
Rhenus Germ. propugn. 98, 8
Rhipæi montes 231, 46
Rhoreti flatuarii fili 351, 10
Ritus genera quot, & quale christianum decerat 72, 56. risus, scurrationis præcursor 99, 57
Roboamus Salomonis F & succ. 140, 49
Robur athletarum unustum 60, 41
Roma eundita 145, 35. Romani veteres masculæ venere interdixerunt 97, 35. Romanorum ad Corinthios epistola 250, 17. Romanæ monarchiæ initium 146, 3: chronologia 142, 44
Rotantes calices 72, 8
Rosa vnde dicta 78, 50
Rota quæ in deorum templis versabatur, quid signif 243, 25
Rubi ardentis allegoria 79, 13
Ructus vt compesc. 75, 34: & 69, 5
Ruminantib. vesci cur concessum 109, 32. ruminantium allegoria 144, 19: 301, 18
Rythmi nunsci a quib. inuenti 130, 7

S

Sabazia mysteria 8, 49
Sabba gymnosophisti antiqui. 269, 32
Sabbati observatio quæ 201, 53. Sabbatum, primum ab Iudæis silente luna non celebratur 210, 10 sabbati significatio allegorica 204, 44: 299, 9, 31 sabbati dominos fingunt se Gnostici fictitii 188, 30

Si i

Sacarum mulieres bellicosæ 213,31
Sacco amictus Esaias 18,10: 192,46
Sacerdotes vota pro populo & seipsis faciunt 243,26: e sacrata tantum tuba legebantur 142, 6: varie qui 250,27. sacerdotum Ægyptiorum abstinentia 305, 9. sacerdotis summi habitus & in sanctuarium ingressus, mystice enarratus 330, 30: 339, 45: & 142, 12. sacerdos summus humani generis Iesus Christus 33, 30
Sacerdotale genus ad regnum euehitur a quibusdam barb. 305, 41. sacerdotales seu Pontificales libri 169,18
Sacerdotis adulteræ, & mœchi eâ stuprantis supplicium 112,48
Sacrum, bifariam accipitur 303, 36. ad sacra precesq. cur lotos & mundo cultu accedi voluerint veteres 227,42. sacrorum ceremoniæ cur noctu potissimùm fieri solitæ 227, 31. ethnica sacra examinatur 6,42
Sacrificia cur ab hominib. instituta 304, 33. sacrificant dijs quæ hostiarum partes solitæ 304,9: 305,20. sacrificia humano sanguine peracta 12,21. sacrificium sibi omnib. in locis offerri ait Deus 260, 21 sacrificia Deo recte an fiant 304,15: quæ & qualia offerenda Deo 303, 15: Deo quæ placeant 122,35: 253,20. sacrificium Deo acceptum quod 270,3. 304, 5: opt. & sanctum quod 244, 21: christianum quod 300,18: 303, 13,35: ecclesiæ quod 304,30
Sadoces octauus ab Aarone sac. 140,37
ad Sagram mysteria 20,35
Saitarum Ægypt. deus 21,48
in Sale nutriti, & sale tamen indigentes 125, 18. sales grumosi in sacris Veneris 5,18: 304,50. Sal terræ, christianos 125,47
Salem Hebr. quid 231,3
Salmanasar, rex Assyriæ, Samaritanos Babylonem abduxit 141,41
Salomes cum Christo colloquium, ex euangelio secundum Ægyptios 194,14, 15: 195,1: 200,37: 342,44. & 191,27
Salomonis regis tempora & successores 140,34: ad Iramum & Vaphrem litteræ 143,46: sapientia quæ fecit 215,51. Salomonex Sapientiæ locus enarratus 216,15
Saltatorum affectati gestus 107,49
Salus quid 170,35. salutis via Domino vanæ 114, 32: 287, 20 salutis donatio vanè ab vno Deo, per vnum Dominũ 183,31: & 221, 4. salus gratuita requisit etiam studium bonorum operum 254, 25: fide & caritate quæritur 25, 15. ad salutis cõsummationem viæ sunt duæ; cognitio & opera 210,3
Salutationis præceptum 110,32
Samaias propheta 140,34
Samarei, Bactriorum philosophi 131,37
Samaritæ fames 141,6. regni eius initium 140,50: finis 141,42
Sambyca, quorum inuentum 181,43
Same, Cephallenix oppid. 184,1
Samii ouem colunt 21,32
Samiaca Olympichi 61,11
Samothracum orgia 3,3
Samson iudex Isr. 140,32: vires in capillis hab. 293, 30: muliebri dolo capitur 206,3
Samuel propheta & iudex Israelis, Saulem Israelitia regem, post Dauidem vngit 140,35: plumam precib. impetrat 267,34
Sanctitas quid 251,23. sanctificatio oostri quæ 21,3. sancta non sunt quę opificũ manib. facta sunt 249,45. sanctorum cogitationes quam penetrantes 306, 10
Sandalia turpia quæ 89,1
Sanguis & in lac & in pus vertitur 44, 36. & 45, 39. sanguine modico demones placant magi 261, 1. sanguinem attingere nefas 58,14. sanguis & lac, dominicæ passionis & doctrinæ symbola 46, 32. sanguis Christi duplex; & sanguinem Christi bibere quid sit 61, 31. sanguis allegorice vocatur Vinum 46, 16: idem Sanguis vitis 142, 47: & Sanguis vuæ 79, 40. Sic Androcydes vinum appellat sanguinem terræ, apud Plin. lib. 14, c 5
Sanitatis pars, salubritas aeris 241, 11
Sapientes olim qui dicti tam in sacris quam prof litteris 121, 7. sapientes Græcorum primi qui, & de septem illis quæ a quibus traditæ 189, 7. sapientium primus Moyses 142, 41. sapientes prisci, docere quomodo soliti, eorumque nobilium dicta 119, 21. sapientium apophthegmata paucis verbis plura signif. 237, 31 sapienti quantum tribuant Stoici 151, 31, 33, 46: 159, 7. sapienti suo quæ tribuunt Stoici, ea in Moyse inoscuntur 171, 32. sapiens Epicuri quid libertatis habeat 211, 6. sapiens habet omnia 173, 47. sapientis finis omnibus admirationi est 264,9
Sapientes in calliditate sua corripit, & in sapientia sua perdit Deus 121, 6, 11. sapientum sapientiam perdam, quo sensu dictum 135, 10
Sapientia quid 181, 32: 272, 46: 294, 21: 295, 1: Xenocrati quid 159, 24: quid sit & vnde promanet 251,31: ὁμωνυμως vsurpatur in S Scriptura 181, 30. Sapientia & Veritas synonymus posita 126, 38. sapientiam quærere Græcis quæ signif dicatur 183, 18. Sapientiam Abrahamus vnde hauserit 120, 44. sapientia omnis artesque & inuentiones omnes diuinitus manant 121, 28, 30. sapientiæ viam facit timor & recta institutio 160, 25. sapientiæ initium, doctrinæ auditus 276, 21. sapientiæ veræ principia & fundamenta in sacr. litt. oraculis 30, 10. sapientiæ sux arcana Deus electis suis patefacit 141, 10. Sapientiæ corona, timor Domini 31, 38 sapientiæ sibi qui 113, 52.
Sapientia Dei multiplex & varia 120, 38. sapientiam Dei mysteria abscondita loquitur Paulus 230, 11: 240, 32: & 231, 20. sapientiæ cognitionisque thesauri omnes in Christo reconditi 154,14
Sapientia regia Platoni quæ 138, 8. sapientiæ veræ & falsæ discrimen 135, 39. sapientiæ opinio quib. nixa fulcris 186, 1, 9
Sapientia cum Deo fuit ante mundum conditum 190, 11: secundaria post Christum conditrix, secundum Valentinianos 340, 33. προβολὴ eius secundum Valentinianos quæ 337, 43: a Christo relinquitur 338,11: Christum agnoscens, accurtens amplectitur 140, 11. Sapientiam Ecclesiamque eam Iesu coniunctam esse quomodo ecclesiastæ Valentiniani 337,18
Sapientia Christus appellatus a Prophetis 173,37. munitiones suos emittit 173, 41: dignos se cultores quærit a se, 13
Sapientiæ locus a Stoicis male intellectus 211,31. Sapientia diuina de martyrib. quę dicat 211,8
Sapphania locus de Mus. coron. 1, 40
Sara pronuba in matrimonio Tobiæ exseq. 104, 11: ad nuptiam de filii conceptione cur ait se fieri 118,19: philosophiæ Hebææ typus 122, 36. Sara Tobiæ vxor 140, 31
Sarapis vnde dictus 14, 40: 139,3. de Sarapi Ægyptiorum variant scriptores 14, 10; Argiuorum Apis est 139, 15: nec ab aulæis curatur nec ab regni 49: & 16, 1. templum eius conturbatum a praedone sibylla 11, 9, 12
Sarapio de Sibylla Delphica 131, 11: Η τοῦ Σαραπίωνος
Sardanapalli regnum quale 112, 1: mollities 106, 19: epitaphium 177, 41
Sardy nicens color 17, 11. P. m. f σαρδιανικὸν: f. rectius Sardinacum.
Sarmanæ philosophi barb. 131, 40
Sarpedo a Ioue defletur 26,50
Saturni tumentis umbilicus 213,11. sinceretem lusus sequitur 58, 27
Saturni lacrymę, Mare 244,8
Satyri ebenini 17, 27. Satyri audendi, comœdia 111, 11
Satyri Phrygis Inuentum 132, 40
Saul Israel rex primus 140,26. furens Dauidis musica lenitur 2,37
Sauromatæ ignem pro Deo colunt 19,32 acinacem colunt 9, 27. Sauromatides bellicosæ 213,50
Scabellum quorum Inuentum 130,46
Scamon Mitylenæus de rerum inuentoribus scr 1,13: Εὑρέσεων: itemque excerpta ex S
Scandala vitanda etiam in adiaphoris 89, 6. scandali dati pœna 244,2
Scarabæi lucrum ex eo caret 237,47: Ægyptiis quid signif. 237,48
Scenices philosophus, Euripides 247,26
Scanthii otiosi, delicati 61,1
Scientia quid 156,27: 174,28: 189,35: 194,2: 295,38. vera quæ 164,21: vnde conflet 169,14: propria quid hab 313,9. cognata & & opposita 149, 28: scire quando dicamur 130,35
Scilla in lustrationib. 302,5: 306,14
Scintilla per stipulam eiectæ 348,50. scintillæ in animo accensæ 135,8
Scommata diligenter cauenda 73, 2: non mutata sunto 74,50
Scopæ statuæ in opus 148
Scriptiones inter se intelligunt 146,14
Scortatio omnisque impuritas fugienda 15,22: 97,8,32: species eius tres 316, 17: scortatio in ecclesiam 319,46
Scribere cur veteres superseduerint 347, 20. scriptio circumspecta esse debet 129,12. scriptores examinare ac probare sevi debeant 117,6. scripto quid cõferat 347,25. scripta quæ sunt, ad doctrinam nostri scripta tunt 209,5
Scripturæ sacræ veteris testamenti post captiuitatem ab Esdra Leuita instauratæ 140,9 quido, a quo, per quos, & quomodo, in Græcam linguam conuersæ 147,40. 148,15: cur conuersæ 124, 23. scriptura S. Veritate passi quidem, virgo tamen manet 321,24: sere tota parabolica 238,17: cur mentem fuam in multis occultet 267,31. lectio eius necessaria 280,28. & 119,20. superficiaria eius lectio non sufficit 322, 40: diligenter perstudianda 142, 9. corp' eius verba & phrasis, quomodo cõtemplanda 229, 1. eâ loquatur multifariam, simpliciter vbiq; intelligi nequit 178, 26. sensus eius mysticus plurimis interdum expositiones admittit 281, 9
Scripturæ auctoritate mysterium de Christo probat ens Petrus 28, 35. Scripturâ multi ad concupiscentias suas violenter detorquet 311,39. testimonium quomodo vtatur hæreticus 322,15: ab hæreticis tractari vt soleat 189, 37, 52. scripturæ lectio ante communia 309, 20
Scutum a quo inuentum 338,36
Scyllidas & Dipœni stat. opera 14,16
Scytalę Laconicæ 134,39: & A. Gellius lib. 17,c.9. R.
Scythæ comas vt nutriant 98, 1: opes quas habeant 56,4: gladium deorum pro Marte colunt 19,27. & 13,36: Martis asinos sacrificant 1,46

Sechau-

Sechauphis, Ægypt proph. 131,4
Sects quid ſit: ... ſectæ Baccharum mota diſcerpiſſe ... 128,33: diuerſæ fuerunt apud Iudæos quoque & Græcos 130,18: diuerſitas earum, veræ fidei non derogat. nec ſectas nominem eius impedire debet 112,7. ſectæ optima in veteri eccleſia 12,9
Sedekias rex Iud 142,...: captiuus abducitur 142,28. Sedekias pſeudoproph. 141,3
Selenas regis anulus 106,15
Seleucus ut ... naticus de Luna variationi quæ ſcribat 191,11
Semele ... Cadmi nex & Bacch. 137,20
Semen animalis, ſpoma quædam ſanguinis 46,16: quare ſeligendum inſtituendum 81,18. femine vacuatur homo tanto quantus ipſe corpore extenditur 24,2. proſtituunto eius etiam innoxiarium lege damnatum; allegor. 167,4. Semen maſculinum animæ dormienti ſecundum Valentinianos ſuſ. tum 335,3. ſemeo ſpirituale in anima 141,24. ſpirituale in Adamum emiſſum 341,28. ſemen electum, ſpiritus 334,31 ſemen verbi Dei, conditur in animo diſcentis 118,24. ſemeo diaboli ſeu zizaniæ ut Valentiniani quid 341,22
vt ... ſeminarur, ita metitur 213,1: & 116, 41. ſementis quadruplicis allegoria 230,40. ſementem in ſaxoſo ſpargere; allegor 81,28
Semiden, vt Semiferi 18,28
Senacherim bellum 164,11
Senes apud iuniores in conuiſtu quales ſe præbere debeat 74,50. ſenium cotona mulier exprimenda 96,13. ſenes & pueri pauperes, a delicatis poſthabentur beatis 99,24. ſenes ſeſagenarii e medio tolluntur apud Indos 331,49. ſenes bis pueri 283,42. Senes Ægyptii ſacerdotes qui 134,5. Senex, Ægyptus quid ſignif. 142,15
Senectus, morbus naturalis 216,1: ve ... terandam, non tegenda nec fucanda eſt 96,7. ſenectus quæ deponenda, & quæ iuuentus affectanda 98,17
Senſus, ſcala quadam ſcientiæ 157,14: 216, 41. ſenſuum inſtrumenta in facie ſeptem 291,25 ſenſus diuinus a Deo eſt 121,43 ſpiritum ſenſus duplicem a Deo accipiunt ſapientes 121,31
Septem, quaſi numerus 290,33. Septenarii & octonarii myſterium 222,7 / 240, 35,44: 81,14. ſeptem ſpiritus 112,10. de ſeptem ſapientibus quæ a quib. tradita 122,8. Septies de die laudaui te, ſuperpetuo 301,28
Septima dies Græcis quoque ſacra, vt Hebr 254,22. ſeptimæ dies, & quietis in ea datæ, myſtica ſignificatio 290,9. ſeptuaginta LXX myſt. 319,11. ſeptimeſtres partus quot dieb. formentur 279,12
Sepulcra in templa verſa 13,20: & Arnob. Disput. l. 2. ſepulcrum ſuum in ſanctum Dei templum vetuit perfectus gnoſticus 227,20
Sequere Deum; diſtum e Horatiuſ mot. 128,26. ſequi Deum quid 253,40. in ſequendo quæ ſpectentur 323,14
Seres Indici, i. ſericæ telæ 86,47
Sermo chriſtiani qualis & de qualib. eſſe debeat 71,19: 114,3: ſanus qui 123,3: purus qui 135,48
Serpens in Bacchicis ſacris vnde 4,44. ſerpentem miſcere columbæ 311,20. ſerpentes prudentes cur dicti 295,48. ſerpentes ſurdi, ſeu ſurdas incantantibus aures præbentes 323,47. ſuper ſerpentib. & ſcorpionib. ambulare, allegor. 207,50
Serpens ſeductor, diabolus & miniſtri eius hæretici 197,33. ſerpens ille vetus cauſulos agit in hominū cordib. ... & corporib. 93,18. Serpens, allegor. ...
Deceptor 285,36. Serpens deceptor Voluptas 31,1. Serpenter, ora mulierbe 90,41
Seruatores immanes 12,41 ſeruatori noſtro cognominis dux Iſraelis per Iordanem, nempe Iohus, ſeu Ieſus filius Naue 140,5 Seruator vnde dictus Filius & Verbum Dei 57,21
Serui quomodo ergo dominus gerere ſe debeant, & quomodo vicißim ab eodem tractari 214,1.127: & 113,12 ... 21. apud ſeruos & famulos gratiam ſeruanda domino 111,21 ſeruus formam quomodo induerit Chriſtus 337, 33: & 92,31. ſeruus allegatice qui 205, 24: Petre qui 106,8: 159,6. Seruitus ex arte aliena, ſeptimo anno finiebat 172,22. ſpiritus ſeruituris 218,2
Seſoſtris victor in Ægyptum quę importarit 14,10
Sethi natura q. 341,41,43
Se e numerus perfectus; cuiq; ... & ... appelletur 290,27,42. & 311,23
Sexus a natura non mutatur 81,41
Sibylla Orpheo vetuſtior 139,43. Sibyllæ plures 139,45,47: 144,21. de Delphica quæ prodiet veterib. 131,22. ad Sibyllinos libros allegantur Græci 270,24. Sibyllini verſus 8,22: 14,32: 23,47: 20,32: 25,32: 23,1: 93,44: 139, 42: 181,41: 258,42: 257,45
Sichemitarum clades 95,32
Sicymi inuentum 48,17
Sicomi ſtat opera 14,22. ſanctus Simon Paulanus 170,22
Siculorum inuentum 132,49
Sicyonu regni antiquitas & reges primi 318,40
Sidonis filia Lamia 211,25: Pauſan. 327,21, Ἡσιόδου, Neptuni. Sidoniorum inuentum 132,48
Signa ſeu omnia ſuperſtitioſius a vet. Gr. obſeruata 302,28. ſigna annulis qualia inſculpenda 104,14. ſignaculis mores ſuos prodidit multis 28,23. ſignacula vnde inuecta 105,18. ſignaculum beatum 1,6,50. ſignaculum prædicationis, baptiſmus 181,35. adi ſignaculum vna cum hominib ſe ingerunt etiam dæmones 144,9. ſignatæ igni aures in baptiſmo 142,49. ſ. ſignaculi myſterium inuiano Abrahamitarum ſignificatum 249,43
Signum ſerte, i Crucem Chriſti 317, 11 ſic Signi Dominici figura 271,48
Significationi animus intendendus, non ſonæ verborum 113,11. ſignificatio nō per voces tātum tacta, ſed & per ſymbola 242,10
Silenus filius Apollin 2,29
Silentium tutum ſæpenumero 18, 19: vt mulieb rem ſexum, ita & iuuenilem ætatem decet 75, 10. ſilentio quæ quenoi quid ſibi voluerit Pythagoras 243,47. Silentium Valentinianus q. 338,31
Siluæ ſuum ebeentia reſonantes ad ventorum flatum 267,33
Simiæ pluris ſunt a delicatis quam ſenes puerive pauperes 99,32
Similitudo aliud a te ipſa 224,21
Simmiæ Rhodi locus 243,26
Simonis ſt. Ttmia 24,48
Simonis ſtatuæ opera 14,16
Simon hæreticus qinb ... ecmp, viaerit 321, 14. Simoniani ad Stantem ſuum ſe conformant 165,11
Simonides quando vix. 144, 12: Simonidis locus 207,21: 221,41: locus ex iambis 76,45: locus ex Heſiodo expreſſus 264,34
Simplex callidior vi ſtat 238,11
Simulacra VIIII cubitorum 14,6: informia olim e ligno aut lapide 17,40: ex auro & ebore 13,50: purpura, gemmis, auroque exornabantur 237,16: exornati ſaltu, manifeſto mortis indicio 7,45. ad ſimulacra deorum & preces ſiebant, & poſtea earum ... hantur ... humana ſpecie coli quando cœpta 29,32 ſimulacra Dei nullā apud veteres Romanos, ex Numæ ac Moſis inſtituto 131,33. ſimulacra deorum venerunt etiam Zeno & Plato 244,41. ſimulacrum Dei, nobis eſt intelligibile, non ſenſile 35,46. ſimulacrum diuinum & ſanctum quod 30, 44: 34,32: & 31,40. ſimulacrum Damnati animantem gnoſticus 31,44
in Sina monte quanta ſa magnificentia oſtendent Deus 29,12
Siozpti granum myſticum 233,41: 334,51: & 56,37
Sine quo non, cauſa ſpec. 180,11
Sinuſitæ poleſtates 339,14: & ... 28
Sensus Dei ſ. quid 230,50. 31,38
Sinuis filia teptehenſa 1,1, 40
Sirenum cale amina 230,42: 332, ... hymoi 28,20. Sirenibus Muſas ſuauiores eſſe vult Pythagoras 27,2
Siſatro comedia inuenta 131,18
Sitis balneo ar ſtinguitur interdum & accenditur 115,26. ſitientes ad aquam inuitantur 111,33
Smaragdi indica 99,42: Mileſia 19, 18: myſtica 242,17
Socius, alter ego 36,1
Socrates, Archelai auditor, relicta naturali philoſophia moralem tractauit 129,51: genio familiari vius a puertia; & quid illud fuerit 144,30. & 134, 25: 211,1: de beatitudine vt ſenſerit 178, 41: a Deo quid vnice petierit 134,14: legem maiorum cauſa latam diuu, nō i. 101,14: edi & bibi vt voluerit 123,41. diſcipuli eius & ſucceſſores 129, 52 a Socrate præcipua dogmata moraliæ pleræq; ſectæ 181,11
Sodomitæ exemplo nobis propoſ 1,48
Solquid 5...9: mediocriter planetas loco ſitus 240,40. ſoles duos vidit: videtur ſenex 66,44. ſolis habitum ſibi vſurpat grammaticus 18,32. in ſole poſuit tabernaculum ſuum, quo ſcripſit. 330,1. ſol Spiritualis, Verbum Dei 31,31
Solitarium fieri quid 230, 22. ſolitaria vita vere quæ 16,31
Sollicitudo quæ vetita 219,3,18
Solō quib ſemporib viueri 130,42: barbaris ingeniis vſus 130,7: Apolline veracior apud Cicerone 13,4. Solonis dictum 128,3: verſus 110,22: 210, 40: 260,2: locus ex Eumelo deſcriptus 264,11: elegia de decem ætatibus 230,21. a Solone imitata Theognis 267,45
Somnus chriſtiano vt expendus 79,41: corpori neceſſarius, non animo 18,12. ſomnolentus nuptas geſtabit veſtes 67, 27. Somnus & mors allegorice q 256,9
Somniorum phantaſmata vnde 22,49. ſomnus ſanata libido 211,9 ſomnia liquida & vera vnde proſ 21,14. ſomnia quoq, puta eſſe debent 277,51: 317,7. ſomniorū interpretatio a quib. inuenta 132,36 ſomnus multa velarum poeta 137,12
Sonchis Ægypt. archiproph. 131,8
Sonitus ſeu echonis cauſa 268,19
Sophiſtæ ulum qui dicti 111,31: frituola captionib. vacant 116,1: aguti nugatores 110,47. Sophiſtica ars quid 11,49,41: & 135,31: cum Luſtica e chriſtiana rep. exterminanda eſt 116,32
Sophocles Sophilli F. tragicus de Deo vt ſenſerit 21,43: de teb, ven ereis 64,2. Sophoclis locus 21,43: 26,7. 71,53: 115, 5: 182,46: 214,31: 217,37: 231,31: 231,16: 257,9: 257,23: 280,41: locus ex Alexandra 64,12: ex Eriphyle 64,1...: ex Hipponoo, ſeu (vt H. m. ſ.) Υ ...νω, i. ſuſpicace 264,11: ex Minoe 264, ...

ex Pelea imitatur ab Antiphonte 96. 265,43: locus ab Herodoto imuatus 265,39: locus ab Alcmæone desumpt⁹ 261,12: locus ab Euripide mutuatus 268.44: 264,10
Sophocles iunior de Dioscuris 9,1
Sophonias quando prophetarit 141, 4. Sophoniæ locus 91,12: 250,2
Sotoapis Sarapis 339,39
Sororem quomodo vxorem suam vocarit Abrahamus, & quomodo gnosticus vxorem sororem sit 181,22 282,33,21
Sosibius Laco in Cronographia sua de Homeri ætate quæ scripsit 141, 31: de Hercule vulnerato 10,46: de Diana Podagra 11,23
Sotades Byzantius Bestiæ tribuit dictū illud. Πάντες κακοὶ 239, 35
Sothiaca reuolutio 145,18
Spartam perdet auaritia 267,16
Speciem eius non vidimus, sed vocem audiuimus 270,46: & 266, 46. Species Dei, locus 42,47. Species simplicissimæ quæ 330,47. Species & Pars quid differant 331,6
Spectat in vna eademque te alius alio 119, 47
Spectacula christianos an deceant 209, 67: Salmasius De prouidentia Dei lib. 6, & Cyprianus epist 2. lib. 2. R.
Spectrum informe icquens eos qui male viuerunt 230, 45
Spectola mulierum 94,43
Spes quid 160,12: 162,52: vocab ambig. 231,5: 222,20: duplex 230, 31: e hinc conflat 160,11: fides eius sanguis quidam 44,30. Spem laboris pu non fallit Deus 170,41. Spei fuæ rationē reddere vnicuique paratus est christianus 21,19 Spes alienus vitæ post mortē etiam puniendus philosophus 228, 52: 238, 11
Speusippus Platonis nepos 160,17. successor 130,31 de summo bono vt seo sentit 260, 17 Speusippi locus ex lib 3 ad Cleophantem 256, 21
Sphæra mundi q. 124,42: 290,17
Sphinx cur pro templi foribus ab Ægyptus collocata 240,1: forma qua fuerit, & quid signif 240,7 241,22: 241,31
Spinis vua, ex rubo ficus 70,19 Spineæ coronæ Christi, spinæ q, ipsius mystica interpretatio 77,12
Spiritus quem homini primo instauit Deus 36,43. Spiritum suum in manus Patris quomodo cōmendarit Christus moriens 134,47 Spiritus duplex, corporalis & supernus 344,2. Spiritus vitæ quid 141,7. Spiritus appellatus etiam affectus animi 349, 6. Spiritus Dominum timens, viuet 51,15
Spiritus Dei super aquas latus, quid præsignificarit 345, 6. e spiritu suo in omnem carnem effusurum se promisit Deus 252, 21. Spiritus dona varia, nec eodem modo cōferuntus 228, 17. Spiritu diuino sapientiæ, intelligentiæ scientiæque, ornatus a Deo artifex 121, 24. Spiritu sensus a Deo impletus artifex 121, 29. Spiritum sensus artificib. datum esse qua signif dicat Scriptura 271, 45. Spiritu apostolos quomodo offiant Christus 335, 9. de spiritu prophetarum vt senserint Valentiniani 338, 19
Spiritus sancti discipulus spiritualis & gnosticus 278, 24 Spiritus opera spiritus fructus qui 283, 45. Spiritus allegoriæ lecti seu Pii 215, 47. Spiritu mirifica tantia monita 362, 1. 9 spiritu in ecclesiam subrectus Sophonias proph. 250, 1. spirituum adulterinas naturas humanæ animis affingunt Basilidiani 179, 10. spirituum esterum iogeniti in vnum corpus insinuat Basilides 176, 17. spiritus impuri, animæ implicitæ, per lauacrum regenerationis defecantur 345, 9. In infidelium cordib. an habuerint 177, 2. spiritus maligni fidelibus perpetuū bellum aut infidias struunt 175, 43
Spirituales vt fiamus 163, 48. spirituales Paulu qui 43, 17. spiritualis natura Sethi 341, 14
Splenica affectio 333, 40
Spolia Deo suspensa 131, 18
Spuma geoeratiu 44, 43
Spurationes erebræ indecentes 75, 10
Stadium christiani athl. 301, 33
Strana, Simonia norum genius 195, 15
Staphylus de Ioue Agamemnone 11, 19
Stathoi versus 265, 36
Statet in pisce inuentus, allegor. 60, 5
Statuæ ligneæ & lapideæ, etiam in formes 31, 40. ex auro, XV cubitorum 15, 45: adamatæ & constupratæ 17, 39. statuæ fidere, miserum 27, 49
Statuam nobilitoes ab Ægyptiis sua mutuam 351, 35: 352, 10. statuam inuentū nouu in miscēda materia 14, 34
Stellæ corpora spiritualia 349, 49: pro diuis habitæ 19, 50: causæ non fuot, sed tantum significant 147, 46. stella noua cur exorta in Christi ortu 343 23
Steriles & desertæ denuntiatur gaudium 160, 24: & 41, 4. steriles cur steriles 349, 26
Sternutatio vt moderanda 75, 34
Sterope, Apollinis coocubina 9, 31
Stesichorus hymnum inuenit 131, 35
Stheneli tempora 138, 43: Σθενέλεον vocat Eulcb 292.
Stipula, allegor. hæreses 316, 38
Stoica sectæ conditor Zeno, eiusq; successores 130, 7. Stoici de Deo vt sentiunt 20, 1. 127, 27: 252, 27. 306, 6: opinionem illam vnde hauserint 252, 31: mundum ortum seu creatū esse negauerunt & ipsi 253, 31: Solem vt debuerint 327, 9: ἀπὸ συνόντος quid vocarint 235, 11: 256, 5: ignem allegorice vt acceperint 255, 4: de plantis vt senserint 128, 16, 46: philosophiæ finem summumq, bonum q statuerint 211, 41: & 174, 1: de conuersione hominis vt senserint 208, 6: de assensione 165, 41: virtutem homini eandem quam Deo statuerunt 320, 6: animum olim 9 corpore affici aiunt 206, 46: de matrimonio vt sensorint 131, 16: sapientiæ suo quantum tribuerint 156, 24: secretiora Zenonis semper a quib. communicarint 241, 4: 6 Platone mutuati plurima 257, 13: 19 ætiones summum bonum quod statuerint 179, 7. Stoica paradoxa in Christianissimum trilata 34, 4
Stola linea, mystica 242, 2
Stragula pretiosa 79, 10
Strategema & Strategica ceranatur in trib veluti ideis 130, 56, 25
Strato Theophrasti successor 130. 2: libro de inuentis q. 11 129, 29: 133, 1
Stratodemi Teg dictum 129, 29
Strepitus & sibili indecori 75, 29
Studere quib. debeamus 164, 34
Stulti insaniunt, Stoic parad. 14, 4
Subeinericu enfermentum, alleg. 250, 29
Subitum, inuoluntarium 36, 8
Subscriptio nominis hypocritica 210, 41
Substantia vera infidelib quæ videatur 357, 30. substantiam vendere, prosperibusque date, & Christum sequi, quid sit 208, 14
Suchion, lacryma, attrahit festucas 159, 49 Succinum Plinio
Sufficib. odoratis abetuntur multæ 76, 49 sufficus summi sacerdotis quid signif. 77, 20: vetus qui 304, 35
Sulfur religiosum 302, 51: 303, 5
Summus patet voloerfi 20, 4
Supellectilis pretiosæ non stud. 69, 14
Superbus Deo inuisa 231, 36
Superstitio quid 192, 45. superstitio in animis & signis 302, 27: lepide derisa etiam ab ethnicis 302, 31. Superstitiosus qui 297, 52: superstitiosi cultus auctores primi qui 5, 2: 13, 11
Suppplantatori allegor 141, 23
Surditas affectata aspidis in morem 29, 40: obstinata, graues sibi pœnas attrahit 323, 47: 324, 7
Sus vociferari altius quā animalia cetera cur iuleat 304, 49: cœno gaudet 116, 26: & 16, 40. suilla cur iudæi abhinuerint, alii vesci vulnerint 109, 26: 174, 35: 304, 44: 305, 1. suilla abstinuit etiam Petrus apost. 64, 29
Susanna constantia 223, 48
Suinum vngnentum 79, 32
Syllogismus a Demostratione quod diff. 327, 22
Symbolica significatio 67, 52: 242, 11: 241, 1. symbolica philosophia Hieroglyphicis litteris tradita 146, 43. Symbolicum & ænigmaticum docendi genus vsitatum veterib 154, 46: cur 243, 11
Synecdochæ crebræ in symbolica phrasi 241, 27
Syracusanæ mensæ 65, 14. Syracusanum vinum 68, 12
Syri quæ inuecerint 131, 29
Syrophœnissa dia 12, 3

T

Taberosculi mystica expos. 279. 15
Tabulæ legis diuinæ, allegor. 183, 22: 289. 11, 23, 49
Tæniæ festiles 4, 18
Talares vestes Athenienses 86, 27. talaris tunica sacerdotis Hebr. quid signif. 240, 12: 241, 12, 40
Talentum conuertitum exercendum & augendum 116, 34
Tiburtina sibylla 144, 36
Tyrannus e Valentini schola egressus, Cassiani quoque sententiam de exhibitu sequitus 200, 6: quomodo acceperit illud, Iustus ex fide 348, 39: veterem hominem & nouum quomodo accep. 194, 2: libro ad Græcos, Hebraicam philosophiam Græca multo antiquiorem esse docet 116, 21. locus eius ex libro De Christi perfectione 197, 37
Tyrannus puer, Taurus pater draconis, & Tauri pater draco 5, 31
Tauri Dianæ quasi immoli host. 12, 51
Tecta Tecto prostantes meretrices 109, 17: 287, 50
Telæ nobiliores quæ f. 88, 42
Telchin, Sicyon rex 111, 316, 41
Teletes statuarius 352, 10
Telenius Cyclopum vates 144, 17
Telesillæ poetriæ fortitudo 224, 5
Telmissus vates in Caria 144, 42: Ed. Τελμασσός. Telmisses variæ explum 13, 31. Telmissenses quæ inuenerint 132, 16
Temperantia quid 170, 9: sine fortitudine nullo esti 170, 28
Tempestatum arbitrium penes q. 267, 56
Templa & ædes duo primi qui statuerint 13, 11. templa plura & aras plures extrui vetuit Moses 249, 22. templum sine imaginib. fieri cur voluerit Moses 238, 16. de eadem Platone & Zenone vt senserint 249, 40, 44. templa idolorum, sepulcra potius aut execrates, qui ædes sacræ 16, 19. templa appellata quæ sepulcra erant 13, 21. templa vetustissima occidentem cur spectarint 307, 41. pure ædificanda 136, 5
Templum Dei, mundus 249, 22, 44: Deo dignum quod 301, 40. templum manus, ecclesia, minus, pius quisq; 318, 15 templum Spiritus sancti, animus gnosticus 313, 17. templum Dei emblematum fundamentis 236, 7: & Augustus. Eucharistia ad Laurent. templa Dei cum sint regenerati, pie parcque viuere tenentur 196, 6
Tempus scipsum pauit 241, 1. tempus præ

pro tempore sæpe positum in Script 330,8 tempon patice; q sign. 237,12
e Tenebris lux 12,11. 130 ebra luci pria fe-tuitas ab hō 26,39: allegor. quid 230,12
Tenera cæm 40,1
Teniorum genius Callistagoras 12,5
Tentatio Satanæ quousq; p. 217, 31
Terpander quando vix. 144,47: poemata & leges primus melice modulatus 83, 13. ea Terpandri hymnus in Iouem 279,38
Terra flatu facta & emelle; allegor 144,52. 161,1. allegorice quid 234,15: 272,21: damno nomine culta 17,23. 19,23
Tertigenarum ledes, nomina, sacra 6, 39. Tertigenæ qui 201,38
Terror quid 104,18. terror & miraculum, hominib salutaris 51,22. Terribilia quæ, quæ non 33,17
Testam conglutinare prouerb. 38,58
Testatio per aliena & libera; allegor. 245,11. Testamentum vocat Moyses ipsam Deum 134,22. testamentum vetus, lotantia & puentia ecclesiæ 43, 5: a Christo sua ipsius præsentia confirmatum est 222,14. nouum, vetere exaratum litteris 49,17: 270,14 vtrumq; (vt & Græca philosophia) auctor idē 270,18. vtrumque vi ac potestate idē 140,37. vtrumque eadem pollicetur mansiones 160,33. vnum idemque a mundi exordio ad nos vsq; tempora dimanat statibusque variis 283,26: 325, 21
Testimonium esse varie geri lecti 69,38. lenitudinem libelę 1, 1, 2
Tethys & Oceanus separatim allegat. 255,6
Tertia hordeum vitiorum 175,21
Textura Platonis quæ prob. 105,11
Thales quis olo floruerit 130,18: 143,18: vnde oriundus, & cum quib conteleſit 29,43: 110,29. de Deo quæ tetpōderit 254,5: aquam rerum principium statuit 19,17: 127,45: 137,10. dictum eius 127,18
Thallo, dea 7,49
Thamar, allegor quid 221,52
Thamyris Thracis inuenta 632,47
Tha. gelionis die XII 239,41
Thalus conditus quando 144,10
Thasium vinum odor. 48, 11
Theano Crotoniatis prima & philosophata esse & poemata scripsisse feruit 133,34: de hac & de altera vita vi scripſ. 211,7. Theanus Pythagoræus apophthegm. 214,21
Theanūs locus ex l. De natura 160,26
Theatrum ebucteatis 70,6
Thebarū conditor 1,8. Thebæa septem principib oppugnata 144,41. 146,21. Thebani Bœotii solem pro Deo colūs 21,46: Ægyptii, quem 11,48 Thebæ Ægyptiæ, eadem Diospolis 31,45
Themis comitr Iouis 261, 18 Themidis Titanidis inuentum 133,34: mystica symbola 6,45
Themistia philosopha 214,25
Theocl ymenus Cephall vates 144,48
Theocriti philosophi dictum 27,41
Theodotus Pauli discip. 321,32
Theodectæ tragici locⁱ ex Eurip. 264,46
Theodorus Cyrenæus philos. 7,14
Theodotus Pythagoreus 213,6
Theodotus Christum plenitudinis imaginem vt appellarint 339,13: de Christi incarnatione vt senserit 338,27: eximiam in Christi vi interpr. 339,27: Iesum quoq; tedemptione opus habuisse traditit 338,2: de compassione Dei Patris vt senserit 339, 2
Theognis, docta mulier 224,29
Theognidis poeta locus 86,41: 207,29: 244,31: locus de Megarensib. 325,32: locus Simonidi suffuratus 263,46. ex Theognide qui quæ mutuati 263,33: 264,22,32. 265,30.
Theologi veteres de anima in corpus immissione vt senserint; ethnici nemo 128,2. Theologus ethnicorum, Orpheus 244,7. theologia ethnica quam Iouida 18,24. visiones eius 7, 40. poetica, desumpta e prophetis 238,16. apud Ægyptios fabulosa 237, 42. theologia prisca vera q, fragmentum philosophiæ 32,42. theologicā philosophia manus, summum 151,16. theologia professio quib. conuenerat 245,21
Theophrastus successor Aristotelis 130,2: de Deo vt senserit 20,2: fidei inimicum statuit sensum 258,29: deremm inuentoris scripsit 132,32: lib; De plantarum causis, de fabis quæ scripſ. 187,35
Theopompus Lacedæmoniorum rex pro victima mactatus 12,29 ¶ Theopompus Philippicæ historiæ lib. o XLIII, de Homeri ætate quę scripſ 143,28: de Pythagora quæ trad 129,42: fabularum maledictorumque plenus, vt Timæus 116,17. eiusdem locus ex Homero captessus 126,9 ¶ Theopompi inimici locus ab Antiphōte oī. captessus 285,42
ad Theonidam πὸ πρὸς Φὸν Luph. 243, 22
Thericlei calices 89,29
Theri fius loquacitas multatur 73, 28
Thesaurī veri qui 209,7: quam vanī oobis a Deo communicentur 132,9: occulti fidelib. a Deo promittuntur 232, 6 thesaurus salutis 28,49
Thesei Herculei tempora 139,8: adueſſus Minotaurum profectio 145,31: filius & successor Demophō 139,2
Thesmaphoriorum religio 8,7. in Thesmophorion quinto die mulieria vni concubitu initiare licitum 224,13
Thespis Athenienſis, tragœdiæ inuentor 131,18 locus eius 243,45
Thespiorum lebes 4,26. de Thespiorum liber Eugammos, ex Musæ 206,48
Thessali ciconiæ & formicæ coī 11,47
Thessali filias quinquagenas vna nocte constuprauit Hercules 9,43
Thetidis amasius Peleus 10.4
Thimusta ous hircus 9,14
Thomas extra martyrū mortuus 215,28
Thoyth, Mercurius Ægypt. 131,1
Thraces qui inuenerint 132,33: deos suos nisos & glaucos finaete 302,9: ebriosi 21,32
Thrasybuli Ath strategema 150,45
Thrasyllus de Idæ incendio q. 145,27
Thrasymachi locus ex oī pro Larissæis, desumptus ex Eurip 285,15
Throoi XXIIII vniuersalis iodicii 263,21
Thucydidis locus 263,47: 265,46
Tibiæ inuentrix 132,17: visus in bella Lacedæmonius 71,20: item in hippothoo 71,2. tibias Minerua cur abiecerit 68,20
Timæus de Xenophanis Colophonii tēporis quæ scripſ. 131,9: de Alexandri expedit. 146,45: fabularum maledicturumq, plenus, vt Theopompus 116, 17. Timæi Locri locus 217,41
Timonis Phliasii locus 235,14: locus e Sillis de Socrate 129,50
Timoclis comici locus 264,34
Timotheus Milesius nomos in chorn & cithara certoīi primus 133,17. Timotheus Pergamenus libro De philosepherum fortitudine q. trad 213,6
Timoxenus Coreyr vates 144,50
Tinctores floridarum lanarū, e quibusdam rebusp abacti 77,3. tinctura vestium moliteuda 17,3
Tintinabula e sacerdotis tunica dependentia quid signif 140,50
Tiresias vates 144,36: duplici excreuit labor. 33,24,25
Titanum immanitas fulmine punitur 3, 47. e Titanomachia locus 131,33
Titanis, Oceani filia 1,36
Tithonus, Auroræ amasius 11,4
Titio ex igni extractus 26,18
Tityi tempora 479,33
Tlepolemi Heraclidæ tempora 131,8
Tobiæ tempora 241,50
Tolerantia quid 170,11. tolerantiæ constantiæq, exempla 213,2
Tonsura cur hīt, & quomoda 106,32
Tonsus ad preces Azaci 267,33
Tormenta fortissime qui tul. 213,4
Totum a Genere quid diff. 331,21
Traditiones quædam apud Hebræos non mandatæ litteris 148, 39. traditæ doctrinæ quam scribendæ maior veterib. cura erat 347,21. traditiones sanctæ profanis parefaciendæ nō sunt 326,5. traditio humana Paul'n quid 127,27. veterum depositum per scripturam loquentis 347,28
Tragœdiæ iouentor Thespis 133,16. tragœdiæ Iudaicæ 149,9
Tranquillitas animi christ. 274,28
Tribuli & spinæ quid 311,46
Tribus sanctiones in Isr. q. 131,28
Trichordum tunis inuentum 134,44
Trigrammi Ionis p. 144,44
Trinitas recte a Platone significata 215,36
Triopæ tempora 137,48: 179,21
Triptolemus terrigena 6,20. 41,21.
Tripus Apollinis; liber 149,13
Troglodytæ qui inuenerint 132,43
Troica Argolicis q recennata 134,36
Tu pronomen, in Dei cōpellatione quid signifiset 31,3
Tubalcain clangor circa Sinam montem 26,23. tuba verbis diuinis 33,20
Tunica deposita, deponitur & pudet 15, 17. tunicæ pellicei Caliigam quid sī. 200,20. tunicæ versicolotis allegoria 144,38
Turdi Graphenenses seu I. p. 62,4
Turibuli Aaronici signif 240,17
ad Turpiloquium clarissimos se genere vt debeat 71,9
in Turribus natatæq. 37,36
Tartarus obiatio mystica 30,4,37. tartarites, timidi & religiosi 2,22
Tusci qui inuenerint 132,23. Tuscani qui inuentiæ 134,36
Tybi dies XV 147,22
e Tympano ediæ cymbalo b. 134
Typica legis & prophetarum doctrina vsque ad Ioannem B 143,5
Tyrannus primus qui d. 141,31
Tyri maris apes 94,34
Tyrrhenorum inuenta 132,26: facta 6,23
Tyrrhenicæ crepidæ 69,9

V

Vacuum & Pleoum, primordia rerum quibusdam philosophis 19,49
Valentinus præceptorem quem iactitarit 325,22: spirituales communiooex statuit 118,25: coniugium probat 183,32. Valentini locus e libio de Amicis 272, 30: ex homilia quadam 211,2: ex epistola 162,4: 172,23: ex epistola ad Agathopodem 181,49
Valentiniani de rerum creatione vt senserint 340,31: quomodo interpretati illud, Masculum & Fœminam fecit eos 38-42: de semine masculo vt sensſ 335,1. de Adami propagine 337, 41: 339,37: 341, 23,25. de angelorum natura, de incubis, & de apostolis 332,23: quotuodo enarr. illud, In principio erat Verbum 335,32: de Iesu Ecclesiaq; ac Sapientia communitate vt sensſ 337,15: de columba in baptismo Christi 347,14: de Lazaretio 335,1: de Spurio prophetarum 334,39: vi intespietati illud, Reddens inobœdientib. vsque ad tertiam & quartam genet. 335,10: fidem ceteris, sibi vero cognitionem tribuunt, vt perfectis 112,39: Martium opinionem inclant 325,9.
e Valentini schola profectus Tatianus

100, 6. Valentini discipulorum spectatissimus Heracleo 215, 21
Vaultati mundi Christus subiectus inultus 140, 12
Vaphres Ægypti rex 141, 15, 45
Vapor ab olla, i. nihil 211, 36
Vario de Martis simulacro 33, 43
Vasa qualia cõparata da 69, 52: sumptuosa ooo curanda 69, 24
Vaticiniorum & oraculorum genera varia 4, 31. vaticinata Sibylla etiam post mortem 111, 25. vates nullus Iouis mentem perspicit 260, 2. vatum veteratorum catalogus 144, 16
Velle, antecedit actiones omnes 169, 42. Velle Dei, opus & factum est 41, 23
Velum templi quid signif. & qoib. patuerit 237, 28: 240, 21. veli colores varegatu q.s. 240, 18. velum externus in utroq; 240, 20
Venatio, rei milit. præsid. 149, 35
Venter eum cibo abolebitur, qua significat. dictum 339, 40
Ventilabrum in mano Domini 55, 22: 346, 50
Venti, ara & sacrificio placati, hostilem classem dissipat 267, 41. Ventos pascere, & Aues persequi: prouerb. 137, 8
Venus an dea 58, 50: Io adulterio qualib. circumdata vinculis 90, 40: vulnerata ploiat 10, 42: Helenæ ancillatur 10, 52. Veneris ambitio 10, 6: adultera 10, 51: imaginea ad meretricum insignia exemplar efficta 16, 17: simulacra adamata & constuprata 17, 30. orgiorum eius institutor 5, 5: ratio 5, 12. Veneris cognomina 5, 12. Veneris Argynnæ seu Argennæ templum 11, 20: Autex campus 331, 47. Cordax simulacrum 16, 14: Peribasię, (seu Patabasię) ἀναίρησις item & ἀγαλλιάσεις sacra 11, 18: Lanaridis simulacrum 19, 39: Tymborychu sacra 11, 26. Venus πανδήμου seu promiscua nefarie pro mystica communione a quibusdam acceptur 187, 38
Veneris dominium agreste ac rabidũ 84, 9. Veneree res profuerunt nemini, obfuerunt multis 84, 41 venere masculà interdiu erunt prisci Romani 97, 35
Veneris dies 316, 15
Venus, Saturni tempus, symbol. 144, 6
Ver vitæ, pueritia 39, 48
Verba gangræna instar gliscentia 317, 10. verba studere parcus, prudentia docet in senectute 128, 43. verba ligant homines 108, 34. a verbis facta manant 126, 35
Verba cum vestis sunt; res, caro & nexui 126, 48. verborum nootam sonus quam significatio spectanda 295, 15. non verbis tantum Scripturarum inhærendum, sed significationem velameota penetranda 322, 57. Verbo suo Deus varijs modis nata facta vtitur 58, 24. verbum Dei veris atque adeo omnib. modis homines ad salutem vocat 51, 5: & 3, 26. verbum Dei, verbũ puriss. 274, 51: lucet omnibus, omnes inuitat 25, 37: vera musica 2, 40: accommodat se temporibus, locis, personis 71, 38: idem & arcet a peccatis & seruat homines 56, 5: occidit vt penetrantiss. gladius 148, 52: fructus quos afferat amplectentib. 51, 23: in pædagogia veteie vsum lege ac prophetis 58, 14. prædicatum, lucem suam vbiq; diffudit 239, 30. verbi prædicatio duplex 117, 28: & 116, 44. verbi & prædicatorum, tum & audirorum, quod officium 317, 5: 317, 45. verbi ministeri vt probandum 17, 31
Verbum Supremi patris quod 314, 31: imago Dei filius q. Dei germanus 28, 5: Platonis idea designatum 236, 31.
Verbum caro factum est, qua signif. dictum 337, 57: præstat omnia 174, 24
Verecundia christiana 100, 36. verecundiæ matronalis exempla 228, 53
Veritas quid 169, 31: magna Virtutis regina 278, 44. prima omnium participanda ei qui vult beatus esse 158, 5: inuentu difficilior: ideoque labore et studio erui vult 135, 18: 180, 38: tempore ac labore aluescit tãdem 119, 45: ipsa se interpretatur 124, 27
Veritas propriè ac specialiter dicta, apud Filium Dei discitur 137, 29. veritas Dei, hominum salutem quærit 2, 46: vna est, multa tamen habet adiumenta 137, 35: via eius vna, sed multi in eam influunt itus 122, 6. via qualis 30, 31. inimum, res admirari 163, 47: formæ dux, verba & res 293, 10: demonstratio, e S. Scriptura petenda 221, 20: regula, ab ipsa veritate petenda; a facta videlicet scriptura oraculis 322, 41
Versum in quatuor, sensu, mente, scientia, opinione 157, 18
Vesica dius sacrificata 304, 7
Vespis iracundiores 277, 18
Vestitu quorsum opus, & quali 86, 36: qualis christianum deceat 105, 21: 106, 52: muliebris a virili differre quid debeat 86, 39. vestes sloren & auratæ, scelis meretricib. olim concessa Lacedæmone 86, 24. vestem infra pedes demissam trahere, luxus manis 88, 13. vestitus cultus, mundiora eui ad sacra accedatui 227, 45. vestis rupta, allegorice quid 27, 26
Veterum depositum, per scriptorum loquitur 547, 21. veterum rectefacta, nubis ad correctionem seu emendationem proposita 207, 1
Vetus dictum, arcanus Deus 96, 9. vetus homo qui Cassiana 200, 19
Vetula securides 99, 2
Vix duæ mystice propositæ etiam a veteib. 239, 45. vias vulgares in fisis Pythagoras quid veteres 239, 50. via regia vna; diuerticula eius multa 320, 43. via regia si teneatur, non abertatur 204, 27. via regia quæ & quæ lubrica 315, 43
Victus cura vt temperanda 85, 18
Vidimus nunc velut per speculum 236, 40. videri Deus vt possit 41, 15
Vidua castitatis studio ad virginitatem tedit 315, 21: cur virgini præponatur a quibusdam 201, 44
Vigilancia in primis a Christo commendata 80, 28: 227, 25, 32
Vigilia dies festi 347, 20
Vilis victus amictusq; magis decet quam sumptuosus 101, 12
a Vinculis exuta iubemur 270, 19
Vindemiatoria lex 171, 21
Vinorum aliquot nobilium catalogus 61, 1: vno contentus conuiua temperans 68, 14. vinum idem alios aliter afficit 334, 16. vini vsus quib. concessus, & quamodo 65, 48: 66, 17. vinũ immoderatius sumptum qua comitentur 66, 40: 67, 40. in vino pateiciat ingenia recta & subdola 71, 4. vinum & carnes corporis vires augeot, animi eneruaot 305, 7. vino indulgere gezet quæ soluta 68, 32
in Vino lauanas nilam suam 46, 23.
vioum, sacri sanguinis symbolum mysticum 67, 52. Vinum, sanguis vitis, allegoricus liquor, sanguis sc. Christi 68, 32. vinum mysticum, corporis sanguis, spiritus salutaris 238, 39
Viperarum progenies qui & cur in exitu 220, 27: & 1, 11.
Vir, facie et pectore hirsutus, leonis in morem 96, 28. virum tibi emittis scamma Diog. 96, 2. virarum officia ex Paulo 314, 17, 29. vir vere qui 314, 58. vir qui dicatur ex S. Litteris; & qui infantes ac Pueri 41, 1: & 39, 12. vir solus Christus a Scriptura dicitur 43, 16
Viragines apud quos populos 257, 49
Virga cur tributa magno prophetæ, & qualis 49, 35. virga a radice Iessæ 49, 38
Virgines oobiles, vdes quoque labores non dedignaare 224, 28. virgines prudentes allegorice quid 315, 17. virgo casta, vni viro copulata; allegorice 18, 19. virgo pariens absq; virginitatis corruptione 321, 24. virginitatem apud Indos seruari ai σταλαι 194, 7
Virtus quid 59, 43: 100, 42: 254, 18: neq; agnascatur homini, neq; postea oriturailter ei accedit 301, 24: diuinitus datur 251, 24: laodata crescit 57, 45: sola ad beatitudinem sufficere visa Platonis 254, 20: ipsa oon pititur 207, 9: vna cum sit, pro rerum diuersitate, varia sortitur nomina 137, 25: multiplex cũ sit, vi tamẽ & facultate vna est 304, 6: se inuicem consequitur 163, 42. vnam qui habet, habet & ceteras, ab mutuã earum consequentiam 170, 17. virtutis habitaculum vbi 221, 48 imago ex Prodico 87, 31
ad virtutem apti sumus natura 281, 17. virtus hominis eadem Stoicis quę Dei 320, 6: mulieris eadem quæ viri 37, 231 & Basil pag 52. H.
Visa duplicari videtur ebriis 66, 45: dormientium cùidentiora quam vigilantium 348, 27. visiones & reuelationes diuinæ 1, 4, 15
Visitatio quid 54, 18
Vita nec an mors validior 289, 17. vita hæc quib. constet, & qoib ad eã opus sit 60, 41. vita humana miseria quotopere a veterum nonnullis deplorata 185, 31. Vita & Longitudo dierum vete quid 254, 11
de Vita optima discursus 104, 43. vitæ optimæ breuis regula ex S. litteris 112, 18. vitæ institutum, animi & mentis emitameo est 109, 24
Vitam elegere, i. Bnanam 254, 20
in Vitam e morte reuersus Zoroastres 253, 41. vita æternæ spes fuit etiam puriorib. philosophis 221, 5: 228, 121 236, 11
Vitalis animæ facultas q. 289, 36
Vitis cultura quæ, tam spiritualis quam corporalis 121, 38. vitis vera Christus, eiusq; vitis cultura 51, 5: item verbum Dei 38, 39
Vitium quid 254, 18: serpens deceptor 31, 21 in homine vt assistat 301, 27. imago eius ex Prodico 87, 31: species duæ 159, 50: atomiã mater Amentia & Voluptas 316, 16
Vitii species varia 89, 25. vitreorum poculorum ambitio 69, 38
Vinorum ao mortuorum maior oumerus 269, 28. vinum fideles non tantũ frugib terrę, sed verbo Dei 62, 2. vinere indifferenter an lecitum 190, 25, 36
Vltio quid 324, 2
Vmbra crumenæ remunerarum imaginario obsequium 223, 13. in vmbris Christi vinerã quid 317, 26
Vnctio regum & prophetarum 242, 7. vocatio pedum domini; allegor. 76, 6. vngi soliti mortui 76, 17
Vnguentorum insigniorum catalogus 76, 44: species 76, 49. vngoẽta olentes viri 91, 40. vnguentis an vtendum christiano & coronis 75, 50: 78, 1. vsus eorum qui 79, 32. quæ retineri possint in vsu, & debeant 77, 18. vnguẽtorum & suffitorum artifices a quibusdam tebusp. abacti 77, 2. vnguenta vultores & fœtabes fugiunt 77, 11
Vnguentum, allegorice quid signif. in vnctione pedum Domini 76, 17, 36. vnguento quo vnctus Christus, & quo christiani

christiani 77,8. Vnguento fidei vngi 81,40
Vnigeniti imago 331,47: gloria 331,42
Vnitas, Deus 140,42
Vniuersi anima, sum mus q. testor oc pater Deus 20,4. voum olim omnia 118, 19. vnum fieri debere hominē quomodo Pythagoras docuit 219, 21
Vocati multi, electi pauci 256,32. vocati qui nominentur 131,34. vocatio vniuersalis omnium gentium, post Christi aduentum inceptā 255,2. vocationis suæ quisque munus obeat 197,24
Volucrib. retia iure tendantur 201,37. rapacium efus cur vetitus 161,3,17
Voluntas si fit, facultas non deest 160, 3. voluntatem Patris facere quid 324,30. voluntarium quotupliciter 167,18
Voluptas quid 19,41: bonum an sit 192, 40: 197,20: absq; vtilitate, meretricia est 77,40: apertè vitium appellatus a Xenophonte 176,36: vitiorum omnium metropolis 305,2. voluptate an expugnetur secundum hæreticos quosdam 177,9: in hanc vitam eos admissa 177,47. voluptatis sedes, & illecebræ 35,1. studium eius quantopere christianos dedecerat 111,6
Vtinam Deo quod placest 112,37
Vox audita sine vlla loquentis specie 261, 46: 270,47. vna inaptuata magis costerneat quam visio inspinata 331, 111 in colloquiis qualis esse debeat 72, 6. vocum seu verborum genera in mundo diuersissima, & omnia tamē significantia 133,1 circa vocem seu orationem tria potiss. spectantur 331,41
Vrbs Stoicis quæ 112,44
Vrias propheta 142,10
Vrsi, pol custodes 141,2. vrsi & boues congressus in vnum 272,6
Vteri situs & natura 8,14

ab Vtili iustum separari noluit Socrates 179,47
Vtres inflati, homines 211,14
Vulcanus pro deo a quib. habitus, & cur 19,23: claudus ferri fabet 1,47: a Ioue deiectus in terram, allegor 69,17. Vulcani plures 1,34
Vulpes allegat q. 111,3: 108,30
Vultiorum officina pudenda 95,45
Vxorem proximi ne concupiscas 174,44. vxor soror vt sit gnostico 212,13: erga maritum vt se gerere debeat 214,31.

X

Xanthus Lydus de Lesbe 144,9: in Magicis de Magis q. tes. 185,21
Xenocrates Speusippi successor in Academia 130,3: Dei cognitionem & notitiam aliquam tribuit etiam brutis 252,13: deos quos statuerit 19,51: Ioue alterum Summum, alterum Inferum vocat 25,50. beatitudinem qua in re collocauit 21,40: sapientiam vt definiat 213,25: scripsit de non petendo ea a mortalib alimento 304,40: Κατηχήσεις 19,51: 232,33: rectius Χαλκαδόνιος 180,20. 247,50
Xenophanes Colophonius, Eleaticę philosophiæ conditor, successores quos habuerit 109,40: 130, & quib. temp vixerit 40,9,27: de deorum imaginib vt pronunciarit 302,3. Xenophanis locus 310,44
Xenophontis Atheniēsis philosophi Socratici locus de Deo 21,7. 216,31: locus contra voluptatem 171,18: locus ex Stationo expl 281,38: locus ex Alcmæone expl 261,1
Xerxis expeditio 140,31
Xiphodres Persa 241,38

Z

Zacchæi pœnitentia 229,24
Zacharias quando prophetarit 142,24: 143,11,31: locus eius 264,1
Zacharia silentium mysticum 4,16
Zaleucus legumlator primus 139,26: a Minerua leges sumpsit 118,22
Zamolxidis veneratio 217,36
Zelotypiæ stimulus 267,23
Zeno Eleates Parmenidis auditus 131,32 confians in tom. 214,3
Zeno Citiensis, Cratetis academici discipulus, Stoicæ sectæ conditor, successores quos habuerit 130,7: dius nec templa nec simulacra poni voluit 209,40: summum bonū quod stat 171,3: bonos omnes amicos inter se esse dixit 255,43: Indum ignem parentem videre desiderauit 171,32. virginem quali nobis imagine proposuerit 1,9,11 dicta eius 177, 49: secretiora scripta quib. communicata 241,42. locus e libro De republ 240,40
Zenon Myndius histor. 17,29
Zethi musici tempora 239,31
Zeuxippe, Apollinis concubina 9,31
Zizania in homine genera a quo sata, iocundum Antisthenis 178,4 zizania philosophiæ quoq, admiscuit diabolus 271,21 zizanion, anima terrestris & faculeota 341,21
Zodiaca signa, & planetæ, quid vtrum habeant 145,4. zodiacus circulus mystice vt designatus 240,31: 241, 21
Zoili filia, Themisto 214,15
Zopyri Heracleotæ Craten 144,3. Zopyrus Alcibiadis pædag 41,16
Zoroastres vates 104,31 de se quæ scripserit 215,31. Zoroastris nomen, & libri 131,16: apud Iust. 301 Zapioragis est
Zorobabel, Hierololyma instaurat 142, 23: 143,24

CORRIGENDA.

Pag. 12, v. 42, leg. ὁ βάσος, expunctis parageges ii: & seq v. μισοθρώπους. 13, 21, ὑμεῖς, vos: 18 l. σεμνῷ 27, 26: 44,7: 254,49. & contra, 26,42. ἀμῶ, nos. 14, 1. Κάλως, K maiuscula. 31,22, συμβουλὰ- 61,11, & χαλοι. 79,42. συμίδαλεν. 83, 43. Πάρων, Π maiuscula. 95,30, οὐθ': σεμνῷ 98,46. 104,20, ἄλιζεν, molebat. 105,35, φορυτὸν 128, 41: ὁμολογωῦσι 136,24. κυπαίζουσι. 143,33. Λαβυρίνθε. 154, 11, αὖλους- 157,7, ὑπερίκειμαι. ὑχλι- 163,35. αἰρύγκιος. 167,22. οὐδὲν- 192,32. ἐπιθρόνιος. 224,47. νικᾶ (λαύνει καὶ τοὺς συμφοιτᾶς, impiri- 237,23. φιλοσοφίαν. 239, 2. τῆθος. 258, 33. Πλάτων. 323,32. ἔ ιγεν. 343,9. Flor. ed. ἐφησεν.

Ad distinctiones quod attinet, diastolen pone post Θεὸν, 2, 44: σεμνῷ, seq. pag. v. 38. post ἴσι, non ante, sic 38,1. post πίσις: 206,1. post πνεύματι: 317,4. post σάλασσι: 343,23. post ἀναβαίνων. Punctum suspensum seu geminum pone 218,1. post πίστις. & 338,1. post αὐτῶν. In annot. 363, v. no. post Commelini, *adde,* H. Hœschelii. *Si quæ nos fugerint alia, æquus lector suo marte corriges. nos hac obiter animaduersa, celare noluimus.*

NOTIS ADDENDA.

In Annotationibus. pag. 354, v. 13. post μονικὸς adde ipsa Ioannis Opsopœi: Sibyllinorum lib. 8. de tympano & cymbalo versus exstat mutilus, Τύμπανος οὐκ ἔχει, ἀ κύμβαλον . . . . . Οὐκ αὐλὸς πολύτρυπος.

P. 8, v. 18. Opsopœus legit, Ἐκ πλανῶδε βροτοί; πανοῦδε ῥεύσαντες. *Idem inter hos quatuor vnum in vulgatis Sybillinis interiectum esse annotat, & variare non nihil etiã apud Theophilum Alexandr. lib. ad Autolycum.*

P. 15, v. 1. Opsopœus Φοῖβε χρησμῳδὲ, ex Sibyllin. lib. 4. *omisso* ὁ v. 12. Καὶ σὺ Σεμίρ Αἰθιὸς ὑπακρίμα πολλὰ μαγικὰ, ex Sibyll. lib 3. *Oraculum de Ephesio exstat eadem libro 5.*

P. 22, v. 32. versus qui absq; auctoris nomine citantur, exstant Sibyll lib 3. parum variantes, nisi quod vnus præsteren interiectus sit.

P. 24, v. 46. versus sunt e Sibyllin. lib. 4: vbi pro παῖδες vulgati libri habent πάϊδες: & δίκαιοι πατὴρ πάντ' ἀφθαρτα. nam in Sibyllinis sequens versus habet id exemplarium, Αἰ δὲ πατὴρ αἰφθαρτα. *Hæc Opsopœus.*

P. 290, v. 3. Hœschelius dec alegi numerū sic implere posse arbitratur, si post γῆν inseratur, ὁ δυνατὸς δὲ λόγ. (seu ἀδὲ δώτης οὐρανὸ) πυρίφλεγτον: *mutato mox* δυνατὸς in τρίτος, v. 5. & τρίτον in τέτρτον, v 8.

P. 291, v. 24. Pindarus quoq, φέρμιγξ *in* ἐπιδέκατον dicit: *scholiastes eius* ἐπιδεκάχορδος λύρα, *Lucianus* ἑπτάμιτος λύρα, *Synesius* ἑπτάτονος λύρα: *hymno 8: & Philo p. 19. septichordem lyram sextum planetarum chorea respondere tradit. Plutarchus* 1089. 442, *lyram* ἐπτάφθογγον *fuisse scribit vsq; ad Terpandrum: postea numerū chordarum a Timotheo Milesio auctum esse. Vnde λύρα & φέρμιγξ pro eadem accipiunt multi, sicut Eustathius etiam in Homerico illo* φέρμιγξι λιγείῃ Ἰφιτείου πάϊδος. *Diuersa tamen facit Gregorius carmine Nicobuli ad filiū, Basilius homilia in psalm. 1. & Lucianus libro* περὶ τῆς παιδότητος. *Inuentorem autem lyræ Plato facit Amphionem, Pausanias Mercurium. Hœsch.*

Natu ad 235, 9. post Hesychius, *adde; Pindaro locum hunc tribuit Theodoretus 89,15.*

Laboratorio di Restauro
Leandro Gottscher
Via del Gesochetto, 97
Roma
APR. 1970